Ti Biblia

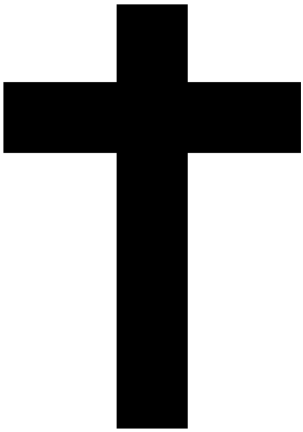

Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

Ti Biblia
Unlocked Literal Bible in the Ilocano language of the Republic of the Philippines

copyright © 2019 Door43 World Missions Community

Language: Ilocano

Translation by: Door43 World Missions Community

Contributor: Alexander D. Pagtacunan Sr., Ambrocio A. Dat-ay Jr., Anabel Magulod, Angelita H. Goco, Arlyn D. Fianza, Daniel Disay, Ely F. Belisario, Euhler Evangelista, Fredelyn R. Castillo, Gerry D. Pido, Gerwine P. Puguon, Irene China Covita, Jacquelyn Pinchingan , Jeffrey G. Arevalo, Jennilyn D. Inway, Jhun Dat-ay, Jomar N. Puclalay, Johnny Ray Lumawan, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Leonardo M. Disay, Liwliwa V. Ario, Lynn Castillo, Marben Obra, Marie fe Lardizabal, Maripple Lopez, Mary johanna delos Reyes, May ann Antonio, Micah H. Asis, Michael L. Pagtacunan, Miriam B. Pido, Nathaniel H. Pascio, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Novie M. Espara, Ralph B. Lantion, Raymond, Recelyn Camilo, Reymark, Robert Diser, Rommel Flores, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Susan L. Soliven, Tomas Domingo, William Tolentino, Ambrocio A. Dat-ay, Arlyn D. Fianza, Bernard Serquina, Bernie Abarquez, David Castillo, Delfin Asis, Euhler Evangelista, Grace Delos Santos, Jhon Alicay, Jhon Sibayan, Jomar N. Puclalay, Jonathan D. Castillo, Jovy M. Lacaden, Juvie K. Jose, Karen F. Acio, Liwliwa V. Ario, Lorenzo Marilao, Marben Obra, Marlon Aggasid, Mary Johanna delos reyes acob, May ann Antonio, Michael L. Pagtacunan, Mila Agpalasin, Myrna Santos, Nerissa A. Kildo, Nieves Abluyan, Pablo Bernardino, Ralph B. Lantion, Recelyn Camilo, Ronnie Acob, Rudy Pascual, Sanie Castillo, Sarah Aniban, Shirley L. Espiritu, Tano Emboc,

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-06-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files dated 31 Aug 2023
2ed8cbc0-a07c-572f-a9f0-aa114d36da98

Contents

Genesis 1
Exodo 66
Levitico 124
Numero 168
Deuteronomio 226
Josue 274
Uk-ukom 306
Ruth 339
I Samuel 344
II Samuel 386
1 Ar-ari 421
2 Ar-Ari 463
1 Cronicas 503
2 Cronicas 541
Ezra 587
Nehemias 599
Ester 618
Job 628
Dagiti Salmo 664
Dagiti Proverbio 746
Eclesiastes 777
Kanta ni Solomon 788
Isaias 794
Jeremias 859
Un-unnoy 934
Ezekiel 941
Daniel 1008
Oseas 1029
Joel 1039
Amos 1043
Obidias 1051
Jonas 1053
Mikias 1056
Nahum 1062
Habakkuk 1065
Sofonias 1068
Haggeo 1071
Zacarias 1074
Malakias 1086
Mateo 1090
Marcos 1134
Lucas 1162
Juan 1210

Dagiti Aramid 1244
Roma 1290
1 taga-Corinto 1309
2 Corinto 1328
Taga-Galacia 1340
Taga-Efeso 1346
Pilipos 1353
Dagiti Taga-Colosas 1358
1 Taga-Tesalonica 1362
2 Taga-Tesalonica 1366
1 Timoteo 1369
Maika-dua a Timoteo 1375
Tito 1379
Filemon 1382
Hebreo 1383
Santiago 1397
1 Pedro 1402
Maikaddua a Pedro 1407
1 Juan 1411
2 Juan 1416
3 Juan 1417
Judas 1418
Paltiing 1420

Genesis

1 Idi punganay, pinarsua ti Dios dagiti langit ken ti daga. 2 Awan
langlanganga ti daga ken awan naggianna. Sipnget ti adda iti rabaw ti
kaadalman. Ket ti Espiritu ti Dios, aggargaraw iti ngatoen ti rabaw dagiti
danum. 3 Kinuna ti Dios, "Mapaadda ti lawag" ket immadda ti lawag.
4 Nakita ti Dios ti lawag, a daytoy ket nasayaat. Pinagsinana ti lawag ken
ti sipnget. 5 Inawagan ti Dios ti lawag nga "aldaw," ken inawaganna ti
sipnget a "rabii." Daytoy ket rabii ken bigat, ti umuna nga aldaw. 6 Kinuna
ti Dios, "Mapaadda ti nalawa a law-ang iti nagbaetan dagiti danum,
ket daytoy ti mangbingay kadagiti danum manipud kadagiti danum."
7 Inaramid ti Dios ti nalawa a law-ang ket pinagsinana dagiti danum nga
adda iti babaen ti nalawa a law-ang ken ti danum nga adda iti ngatoen ti
nalawa a law-ang. Ket kasta ngarud ti napasamak. 8 Inawagan ti Dios ti
nalawa a law-ang a "tangatang." Daytoy ket rabii ken bigat, ti maikadua
nga aldaw. 9 Kinuna ti Dios, "Maurnong iti maysa a disso dagiti danum
nga adda iti babaen ti tangatang, ket agparang met ti disso nga awan
danumna." Ket kasta ngarud ti napasamak. 10 Inawagan ti Dios ti disso nga
awan danumna iti "daga," ken inawaganna dagiti nagmaymaysa a danum
iti "baybay." Nakitana a daytoy ket nasayaat. 11 Kinuna ti Dios, "Agrusing
dagiti mulmula iti daga: mulmula a mangpatpataud iti bukel ken kaykayo
nga agbunga iti adda bukelna, tunggal mula segun iti nagtaudanna." Ket
kasta ngarud ti napasamak. 12 Nangpataud ti daga kadagiti mulmula,
mulmula a mangpatpataud iti bukel segun iti ngataudanda. Nakita ti
Dios a daytoy ket nasayaat. 13 Daytoy ket rabii ken bigat, ti maika-tallo
nga aldaw. 14 Kinuna ti Dios, "Mapaadda dagiti silaw iti tangatang a
mangbngay iti aldaw ken iti rabii. Ket agbalinda a kas pagilasinan, kadagiti
panawen, kadagiti aldaw ken kadagiti tawen. 15 Agbalinda a silaw iti
tangatang a mangted iti lawag iti daga." Ket kasta ngarud ti napasamak.
16 Inaramid ti Dios iti dua a dakkel a silaw, ti dakdakkel a silaw nga agturay
iti aldaw, ken ti basbassit a silaw nga agturay iti rabii. Inaramidna met
dagiti bituen. 17 Inkabil ida ti Dios iti tangatang a manglawag iti daga,
18 a mangituray iti aldaw ken iti rabii, ken mangbingay iti lawag ken iti
sipnget. Nakita ti Dios a daytoy ket nasayaat. 19 Daytoy ket rabii ken bigat,
ti maika-uppat nga aldaw. 20 Kinuna ti Dios, "Mapunno dagiti danum
kadagiti pangen dagiti sibibiag a parsua, ken agtayab dagiti tumatayab
iti ngatoen ti daga iti nalawa a law-ang ti tangatang." 21 Pinarsua ti
Dios dagiti dadakkel a parsua iti baybay, kasta met ti tunggal kita iti
agbibiag a parsua, parsua nga aggargaraw ken aguummong iti danum,
ken iti tunggal kita iti billit nga adda payyakna. Nakita ti Dios a daytoy ket
nasayaat. 22 Binendisionan ida ti Dios, a kunana, "Agbalinkayo a nabunga
ken agpaadukayo, punuenyo dagiti danum nga adda kadagiti baybay.
Agpaadu dagiti tumatayab iti daga." 23 Daytoy ket rabii ken bigat, ti maika-
lima nga aldaw. 24 Kinuna ti Dios, "Mapataud iti daga dagiti sibibiag a
parsua, tunggal maysa segun iti bukodda a kita, dagiti dingwen, dagiti
agkarkarayam a banbanag, ken dagiti narurungsot iti daga, tunggal maysa
segun iti bukodda a kita." Ket kasta ngarud ti napasamak. 25 Pinarsua ti
Dios dagiti narurungsot nga ayup iti daga iti bukodda a kita, dagiti dingwen
iti bukodda a kita, ken amin nga agkarkarayam iti daga iti bukodda a kita.

Nakitana a daytoy ket nasayaat. 26 Kinuna ti Dios, “Mangaramidtayo iti tao
a kalanglangatayo, kas kadatayo. Iturayanda dagiti lames iti baybay, dagiti
dingwen, ti entero a daga, ken ti tunggal agkarkarayam a banag iti rabaw
ti daga.” 27 Pinarsua ti Dios ti tao a kalanglangana. Iti bukodna a langa,
pinarsuana isuna. Pinarsuana ida a lalaki ken babai. 28 Binendisionan ida
ti Dios a kinunana kadakuada, “Agbalinkayo a nabunga ken agpaadukayo.
Punwenyo ti daga ket iturayanyo daytoy. Iturayanyo dagiti lames iti
baybay, dagiti tumatayab iti tangatang ken tunggal sibibiag a banag nga
aggargaraw iti daga.” 29 Kinuna ti Dios, “Kitaenyo, intedko kadakayo ti
tunggal mula a mangpatpataud iti bukel iti rabaw ti daga, ken tunggal
kayo nga agbungbunga nga addaan iti bukel. Taraonto dagitoy kadakayo.
30 Iti tunggal narungsot nga ayup iti daga, iti tunggal tumatayab iti langit,
ken kadagiti amin nga agkarkarayam iti rabaw ti daga, ken iti tunggal
parsua nga addaan iti anges ti biag, intedko ti tunggal nalangto a mula
nga agserbi a taraonda.” Ket kasta ngarud ti napasamak. 31 Nakita ti Dios
ti amin nga inaramidna. Pudno a nakasaysayaat daytoy. Daytoy ket rabii
ken bigat, ti maika-innem nga aldaw.

2

1 Ket nalpas dagiti langit ken ti daga, ken dagiti amin nga agbibiag a
banbanag a nangpunno kadagitoy. 2 Iti maika-pito nga aldaw, nalpas ti
Dios ti trabahona, isu a naginana isuna iti maika-pito nga aldaw manipud
iti amin a trabahona. 3 Binendisionan ti Dios ti maika-pito nga aldaw ken
imbilangna daytoy a nasantoan nga aldaw, gapu ta iti daytoy, naginana
isuna manipud iti amin a trabahona iti panangparsuana. 4 Dagitoy dagiti
pasamak maipapan kadagiti langit ken iti daga, idi naparsua dagitoy, iti
aldaw nga inaramid ni Yaweh a Dios ti daga ken dagiti langit. 5 Awan pay
ti babassit a kayo ti tay-ak iti daga, ken awan pay ti nagrusing a mulmula
iti daga, gapu ta saan pay a pinagtudo ni Yahweh a Dios, ken awan ti tao
a mangsukay iti daga. 6 Ngem adda angep a nagpangato manipud iti daga
ket dinanumanna ti entero a rabaw ti daga. 7 Inaramid ni Yahweh a Dios
ti tao manipud iti tapuk ti daga, inyangesna iti agongna ti anges ti biag,
ket nagbalin a sibibiag a parsua ti tao. 8 Nangikabil ni Yahweh a Dios
iti minuyongan iti dayaen a paset, iti Eden, ket inkabilna sadiay ti lalaki a
sinukogna. 9 Manipud iti daga, pinadakkel ni Yahweh a Dios ti tunggal kayo
a makaay-ayo iti panagkita ken nasayaat a kanen. Nairaman ditoy ti kayo ti
biag nga adda idiay tengnga ti minuyongan, ken ti kayo iti pannakaammo
iti nasayaat ken dakes. 10 Adda karayan a rimmuar manipud iti Eden
a mangdanum iti minuyongan. Manipud sadiay, nabingay daytoy ket
nagbalin nga uppat a karayan. 11 Ti nagan ti umuna ket Pison. Daytoy ti
agay-ayus iti entero a daga ti Havila, a ditoy ket adda ti balitok. 12 Napintas
ti balitok iti dayta a daga. Adda met ti bidelio ken ti onix a bato sadiay.
13 Ti nagan ti maikadua a karayan ket Gihon. Agay-ayus daytoy iti entero
a daga ti Cus. 14 Ti nagan ti maika-tallo a karayan ket Tigris, nga agay-ayus
iti daya ti Assur. Ti maika-uppat a karayan ket ti Eufrates. 15 Innala ni
Yahweh a Dios ti tao ket impanna isuna idiay minuyongan ti Eden tapno
sukayen ken taripatoenna daytoy. 16 Binilin ni Yahweh a Dios ti tao a
kunana, “Nawayaka a mangan manipud iti tunggal kayo iti minuyongan.
17 Ngem saanka a mangmangan manipud iti kayo ti pannakaammo iti
nasayaat ken dakes, ta iti kanito a manganka manipud iti daytoy, awan
duadua a matayka.” 18 Ket kinuna ni Yahweh a Dios, “Saan a nasayaat nga

agmaymaysa ti lalaki. Mangaramidak iti kaduana a maitutop kenkuana.”
19 Manipud iti daga, inaramid ni Yaweh a Dios ti tunggal ayup iti daga
ken tunggal tumatayab iti tangatang. Ket inyegna dagitoy iti ayan ti lalaki
tapno kitaenna no ania ti iyawagna kadagitoy. Aniaman nga iyawag ti
lalaki iti tunggal parsua, dayta ti naganna. 20 Pinanaganan ti lalaki dagiti
amin a dingwen, dagiti billit iti tangatang, ken ti tunggal narungsot nga
ayup nga adda iti tay-ak. Ngem iti lalaki, awan ti nasarakan a kaduana a
maitutop kenkuana. 21 Pinaturog ni Yahweh a Dios iti nasimbeng ti lalaki.
Nangala ni Yahweh a Dios iti maysa kadagiti paragpagna ket inserrana
ti lasag a nangalaanna iti daytoy. 22 Babaen iti paragpag nga innala
ni Yahweh a Dios manipud iti lalaki, inaramidna ti babai ket inyegna
daytoy iti lalaki. 23 Kinuna ti lalaki, “Ita, daytoy ket tulang dagiti tulangko,
ken lasag ti lasagko.” Maawagan isuna a 'babai,' gapu ta naala isuna
manipud iti lalaki. 24 Iti kasta, panawanto iti lalaki ti ama ken inana,
makipagmaymaysa isuna iti asawana, ket agbalinda a maymaysa a lasag.
25 Agpada a lamo-lamo ti lalaki ken ti asawana a babai, ngem saanda a
mabain.

3

1 Ita, ti uleg ket nasiksikap ngem kadagiti dadduma a narungsot nga
ayup iti tay-ak nga inaramid ni Yahweh a Dios. Kinunana iti babai,
“Agpayso kadi a kinuna ti Dios a, 'Saankayo a mangmangan manipud iti
aniaman a kayo iti minuyongan?”' 2 Kinuna ti babai iti uleg, “Mabalinmi a
kanen ti bunga manipud kadagiti kayo iti minuyongan, 3 ngem maipapan
iti bunga ti kayo nga adda iti tengnga ti minuyongan, kinuna ti Dios,
'Saanyo a mabalin a kanen daytoy, wenno sagiden man laeng daytoy, ta no
aramidenyo dayta, mataykayo.”' 4 Kinuna ti uleg iti babai, “Saan, saankayo
a matay. 5 Ta ammo ti Dios nga iti aldaw a kanenyo daytoy, malukatan
dagiti matayo, ket agbalinkayonto a kas iti Dios, nga ammona ti naimbag
ken dakes.” 6 Ket idi nakita ti babai a ti kayo ket nasayaat a kanen, ken
makaay-ayo daytoy iti mata, ken ti kayo ket makapaawis a mangpasirib
iti tao, nangala ti babai kadagiti bungana, ket kinnanna daytoy. Ken
inikkanna met ti asawana a kaduana, ket kinnanna daytoy. 7 Agpada
a nalukatan dagiti matada, ken naamirisda a lamo-lamoda. Nangdaitda
kadagiti bulbulong ti igos ket nangaramidda iti pangabbongda kadagiti
bagbagida. 8 Nanggegda ti arimpadek ni Yahweh a Dios iti minuyongan
iti kalalammiisan ti aldaw, isu a naglemmeng ti lalaki ken ti asawana
manipud iti presensia ti Dios, kadagiti kakay-kaywan iti minuyongan.
9 Immawag ni Yahweh a Dios iti lalaki ket kinunana kenkuana, “Sadino
ti ayanmo?” 10 Kinuna ti lalaki, “Nanggegko nga addaka iti minuyongan,
ket nagbutengak, gapu ta lamo-lamoak. Isu't gapuna a naglemmengak.”
11 Kinuna ti Dios, “Siasino ti nangibaga kenka a lamo-lamoka? Nanganka
kadi manipud iti kayo nga imbilinko a saanmo a mabalin a kanen?”
12 Kinuna ti lalaki, “Ti babai nga intedmo a makaduak, inikkannak iti
bunga manipud iti kayo, ket kinnanko.” 13 Kinuna ni Yahweh a Dios iti
babai, “Ania daytoy nga inaramidmo?” Kinuna ti babai, “Inallilawnak
ti uleg, ket nanganak.” 14 Kinuna ni Yahweh a Dios iti uleg, “Gapu ta
inaramidmo daytoy, mailunodka kadagiti amin a dingwen ken kadagiti
amin a narungsot nga ayup iti tay-ak. Aguyaska babaen iti tianmo, ken
tapokto ti kanem iti amin nga aldaw ti panagbiagmo. 15 Mangikabilak iti
pagginnuraanyo iti babai, ken iti bukelmo ken ti bukelna. Dunurennanto
ti ulom, ken dunuremto ti mukodna.” 16 Kinunana met iti babai,

“Pakaruek iti kasta unay ti ut-ot iti panaganakmo; iti nakaro a rigat,
ipasngaymo dagiti annakmo. Ti tarigagaymonto ket para iti asawam, ngem
iturayannakanto.” 17 Kinunana kenni Adan, “Gapu ta dimngegka iti timek
ti asawam, ken nanganka manipud iti kayo, maipapan iti imbilinko kenka,
a kunak, 'Saanka a mabalin a mangan manipud iti daytoy,' mailunod
ti daga gapu kenka; mangankanto manipud iti nagrigatam iti amin nga
aldaw ti panagbiagmo. 18 Mangpataudto daytoy kadagiti sisiit ken balang
a mulmula a para kenka, ket kanemto dagiti mula iti tay-ak. 19 Babaen
iti ling-et iti rupam, mangankanto iti tinapay aginggana nga agsublika iti
daga, ta iti daytoy ti naggapuam. Gapu ta tapokka, ket agsublikanto met
laeng iti tapok.” 20 Pinanaganan ti lalaki ti asawana nga Eva gapu ta isuna
ti ina dagiti amin nga agbibiag a banbanag. 21 Nangaramid ni Yahweh
a Dios kadagiti pagan-anay a lalat para kenni Adan ken iti asawana ket
kinawesanna ida. 22 Kinuna ni Yahweh a Dios, “Ita, nagbalin a kasla
kadatayo ti lalaki, ammona ti naimbag ken dakes. Isu nga ita, masapul a
saanen isuna a mapalubusan a mangigaw-at iti imana a mangala manipud
iti kayo ti biag, kanenna daytoy, ket agbiag iti agnanayon.” 23 Isu a
pinapanaw isuna ni Yahweh a Dios manipud iti minuyongan ti Eden,
tapno sukayenna ti daga nga isu ti nakaalaanna. 24 Pinapanaw ngarud
ti Dios ti lalaki iti minuyongan, ket nangikabil isuna iti kerubim iti daya
ti minuyongan ti Eden, ken umap-apoy a kampilan nga agrikrikos, tapno
mabantayan ti dalan nga agturong iti kayo ti biag.

4

1 Kinaidda ti lalaki ti asawana a ni Eva. Nagsikog isuna ket impasngayna
ni Cain. Kinuna ti babai, “Nangipasngayak iti lalaki babaen iti tulong ni
Yahweh.” 2 Kalpasanna, impasngayna ti kabsat ni Cain a ni Abel. Ita,
ni Abel ket nagbalin nga agpaspastor, idinto a ni Cain ket nagtrabaho
iti daga. 3 Napasamak nga iti panaglabas ti tiempo, nangidatag ni Cain
kadagiti bunga ti daga kas daton kenni Yahweh. 4 Ni Abel met ket
nangidatag manipud kadagiti umuna nga annak ti arbanna ken kadagiti
taba. Inawat ni Yahweh ni Abel ken ti datonna, 5 ngem saanna nga inawat
ni Cain ken ti datonna. Isu a nakaunget unay ni Cain, ket nagruppanget
isuna. 6 Kinuna ni Yahweh kenni Cain, “Apay ngay met a makaunget ken
nakaruppangetka? 7 No ar-aramidem ti umno, saanka kadi nga awaten?
Ngem no saanmo nga ar-aramiden ti umno, agur-uray ti basol iti ruangan
ket tartarigagayannaka a tenglen, ngem masapul nga iturayam daytoy.”
8 Nakisarita ni Cain iti kabsatna a ni Abel, ket kabayatan nga addada iti
kataltalunan, dinuklos ni Cain ti kabsatna a ni Abel ket pinatayna isuna.
9 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Cain, “Sadino ti ayan ti kabsatmo
a ni Abel?” Kinunana, “Saanko nga ammo. Siak aya ti para-aywan iti
kabsatko?” 10 Kinuna ni Yahweh, “Ania ti inaramidmo? Umaw-awag
kaniak ti dara ti kabsatmo manipud iti daga. 11 Ita, nailunodka iti daga,
inungapna dagiti ngiwatna a mangawat iti dara ti kabsatmo manipud iti
imam. 12 Manipud ita, no sukayem ti daga, saanna nga ipaay ti pigsana
kenka. Aglemmelemmeng ken agalla-allakanto iti daga.” 13 Kinuna ni Cain
kenni Yahweh, ” Ti dusak ket dakdakkel ngem iti kabaelak. 14 Pudno,
iti daytoy nga aldaw ket pinatalawnakon manipud iti daytoy a daga
ket mailemmengakto manipud iti rupam. Aglemmelemmeng ken agalla-
allaakto iti daga, ket siasinoman a makasarak kaniak ket patayennak.”
15 Kinuna ni Yahweh kenkuana, “No addaman ti mangpapatay kenni

Cain, mabalesto isuna iti maminpito a daras." Kalpasanna, minarkaan
ni Yahweh ni Cain, tapno saanto isuna a dangran ti siasinoman a tao a
makasarak kenkuana. 16 Isu a pimmanaw ni Cain manipud iti presensia
ni Yahweh ket nagnaed iti daga iti Nod, iti daya iti Eden. 17 Kinaidda ni
Cain ti asawana ket nagsikog. Impasngayna ni Enoc. Nangibangon isuna
iti siudad ket pinanagananna daytoy nga insurotna iti nagan ti putotna
a ni Enoc. 18 Naaddaan ni Enoc iti putot ket isu ni Irad. Naaddaan ni
Irad iti putot ket isu ni Mehujael. Naaddan ni Mehujael iti putot ket isu
ni Metusael. Naaddaan ni Metusael iti putot ket isu ni Lamec. 19 Dua iti
inasawa ni Lamec: Ada ti nagan ti maysa ken Zilla met ti nagan ti maysa.
20 Impasngay ni Ada ni Jabal. Isuna ti ama dagiti agnanaed kadagiti tolda
nga addaan kadagiti taraken nga ayup. 21 Jubal ti nagan ti kabsatna a
lalaki. Isuna ti ama dagiti agtuktukar iti arpa ken plauta. 22 Ni Zilla met,
impasngayna ni Tubal Cain, nga agpanpanday kadagiti alikamen a tanso
ken landok. Ti kabsat a babai ni Tubal Cain ket ni Naama. 23 Kinuna
ni Lamec kadagiti assawana, "Ada ken Zilla, dummegkayo iti timekko;
dakayo nga assawa ni Lamec, dumngegkayo iti ibagak. Ta nakapatayak
iti lalaki gapu iti panangsugatna kaniak, maysa nga agtutubo a lalaki gapu
ta dinunornak. 24 No ni Cain ket naibales iti naminpito a daras, pudno a
maibales ni Lamec iti pitopulo ket pito a daras." 25 Kinaidda manen ni
Adan ti asawana ket naganak iti maysa pay a lalaki. Pinanaganan ni Eva
dayta iti Set ket kinunana, "Inikkannak ti Dios iti maysa pay nga anak a
lalaki a kasukat ni Abel, ta pinatay isuna ni Cain." 26 Naaddaan ni Set iti
putot ket pinanagananna iti Enos. Kalpasanna, ket inrugi dagiti tattao nga
immawag iti nagan ni Yahweh.

5

1 Daytoy ti listaan dagiti kaputotan ni Adan. Iti aldaw a pinarsua ti
Dios ti tao, inaramidna ida a kalanglangana. 2 Pinarsuana ida a lalaki ken
babai. Binendisionanna ida ken pinanagananna ida iti tao, idi naparsuana
ida. 3 Idi nagbiag ni Adan iti 130 a tawen, naaddaan isuna iti putot a
lalaki a kalanglangana, a kaas-aspingna, ket pinanagananna daytoy iti
Set. 4 Kalpasan iti pannakaipasngay ni Set, nagbiag pay ni Adan iti 800
a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai.
5 Nagbiag ni Adan iti 930 a tawen, ket kalpasanna, natay. 6 Idi nadanon ni
Set iti 105 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Enos. 7 Kalpasan iti
pannakaipasngay ni Enos, nagbiag pay ni Set iti 807 a tawen, ken naaddaan
isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai. 8 Nagbiag ni Set iti 912
a tawen, ket kalpasanna, natay. 9 Idi nadanon ni Enos iti 90 a tawen,
naaddaan isuna iti putot ket isu ni Kenan. 10 Kalpasan iti pannakaipasngay
ni Kenan, nagbiag pay ni Enos iti 815 a tawen. Naaddaan isuna iti adu
pay nga annak a lallaki ken babbai. 11 Nagbiag ni Enos iti 905 a tawen, ket
kalpasanna, natay. 12 Idi nadanon ni Kenan iti 70 a tawen, naaddaan isuna
iti putot ket isuni Mahalalel. 13 Kalpasan iti pannakaiyanak ni Mahalalel,
nagbiag pay isuna iti 840 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak
a lallaki ken babbai. 14 Nagbiag ni Kenan iti 910 a tawen, ket kalpasanna,
natay. 15 Idi nadanon ni Mahalalel iti 65 a tawen, naaddaan isuna iti
putot ket isu ni Jared. 16 Kalpasan iti pannakaiyanak ni Jared, nagbiag
pay ni Mahalalel iti 830 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a
lallaki ken babbai. 17 Nagbiag ni Mahalalel iti 895 a tawen, ket kalpasanna,
natay. 18 Idi nadanon ni Jared iti 162 a tawen, naaddaan isuna iti putot

ket isu ni Enoc. 19 Kalpasan iti pannakaipasngay ni Enoc, nagbiag pay ni
Jared iti 800 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki
ken babbai. 20 Nagbiag ni Jared iti 962 a tawen, ket kalpasanna, natay.
21 Idi nadanon ni Enoc iti 65 a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni
Metusalem. 22 Nagna ni Enoc a kaduana ti Dios iti 300 a tawen kalpasan iti
pannakaipasngay ni Metusalem. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak
a lallaki ken babbai. 23 Nagbiag ni Enoc iti 365 a tawen. 24 Nagna ni
Enoch a kaduana ti Dios, ket kalpasanna, nagpukaw, ta innala isuna ti
Dios. 25 Idi nadanon ni Metusalem iti 187 a tawen, pinutotna ni Lamek.
26 Kalpasan iti pannakaipasngay ni Lamek, nagbiag pay ni Metusalem
iti 782 a tawen. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken
babbai. 27 Nagbiag ni Metusalem iti 969 tawen, ket kalpasanna, natay.
28 Idi nadanon ni Lamek iti 182 a tawen, naaddaan isuna iti putot a lalaki.
29 Pinanagananna daytoy iti Noe, kinunana, “Mangiyegto daytoy iti inana
manipud iti panagtrabahotayo ken kadagiti nadagsen a trabaho dagiti
imatayo, nga isu iti masapul nga aramidentayo gapu iti daga nga inlunod ni
Yaweh. 30 Nagbiag ni Lamek iti 595 a tawen kalpasan iti pannakaipasngay
ni Noe. Naaddaan isuna iti adu pay nga annak a lallaki ken babbai.
31 Nagbiag ni Lamek iti 777 a tawen. Kalpasanna ket natay. 32 Kalpasan a
nagbiag ni Noe iti 500 a tawen naaddaan isuna kadagiti annak a ni Sem,
Ham ken Jafet.

6

1 Dimteng ti tiempo nga immadu ti tao iti rabaw ti daga ken nangi-
pasngayda kadagiti annak a babbai, 2 ket nakita dagiti annak a lallaki
ti Dios a makaay-ayo dagiti annak a babbai ti tao. Nangalada kadagiti
inasawada, siasinoman kadakuada a napilida nga asawaen. 3 Kinuna ni
Yahweh, “Saan nga agtalinaed ti Espirituk iti sangkatao-an iti agnanayon,
gapu ta isuda ket lasag. Agbiagda iti 120 a tawen.” 4 Addan iti rabaw
ti daga dagiti higante kadagidiay nga al-aldaw, ken kasta met kadagiti
simmaruno pay nga al-aldaw. Napasamak daytoy idi inasawa dagiti annak
a lallaki ti Dios dagiti annak a babbai dagiti tattao, ket naaddaanda
kadagiti annak. Dagitoy dagiti maingel a lallaki idi, nalalatakda a lallaki.
5 Nakita ni Yaweh a nakaru ti kinadakes ti sangkatao-an iti daga, ken
agtultuloy a dakes laeng ti tunggal pagduyusan dagiti pagayatan dagiti
pusoda. 6 Nagbabawi ni Yahweh a pinarsuana ti sangkatao-an iti rabaw ti
daga, ken daytoy ti nagladingitan iti pusona. 7 Isu a kinuna ni Yahweh,
“Pukawekto ti pinarsuak a sangkatao-an manipud iti rabaw ti daga;
dagiti tattao ken dagiti dadakkel nga ayup, ken dagiti agkarkarayam a
banbanag ken dagiti billit iti tangatang, ta agbabbabawiak nga inaramidko
ida.” 8 Ngem makaay-ayo ni Noe iti imatang ni Yahweh. 9 Dagitoy
dagiti pasamak maipapan kenni Noe. Nalinteg a tao ni Noe, ken awan
pakapilawanna kadagiti tattao iti tiempona. Nagna ni Noe a kaduana ti
Dios. 10 Naaddaan ni Noe iti tallo nga annak a lallaki: ni Sem, ni Ham,
ken ni Jafet. 11 Dakes ti lubong iti sangoanan ti Dios, ken napnoan daytoy
iti kinaranggas. 12 Nakita ti Dios ti daga; a daytoy ket dakes, ta amin a
lasag ket dimmakesen ti wagasda iti rabaw ti daga. 13 Kinuna ti Dios
kenni Noe, “Makitak a panawenen a pagpatinggaen ti amin a lasag, ta
napnoan iti kinaranggas ti daga gapu kadakuada. Pudno a dadaelekto
ida agraman ti daga. Mangaramidka iti daongmo manipud iti tarikayo iti
sedro. 14 Mangaramidka kadagiti siled iti uneg ti daong, ken palitadaam

daytoy iti alketran iti uneg ken ruarna. 15 Kastoyto ti panangaramidmo iti daytoy: ti kaatiddog ti daong ket 300 a cubits, 50 a cubits ti kaakabana, ken ti kangatona daytoy ket 30 a cubits. 16 Atepam ti daong, ket leppasem daytoy nga addaan iti maysa a cubit ti kangatona manipud iti tapaw ti didingna. Mangikabilka iti ruangan iti sikigan ti daong ken mangaramidka iti akin-baba, maikadua, ken maikatlo a kadsaaranna. 17 Dumngegka, dandanikon a layusen ti daga, a mangdadael iti amin a lasag nga addaan anges ti biag iti sirok ti langit. Matayto amin nga adda iti rabaw ti daga. 18 Ngem makitulagak kenka. Sumrekkanto iti uneg ti daong, sika, ken dagiti annakmo a lallaki, ken ti asawam, ken dagiti assawa dagiti annakmo. 19 Tunggal sibibiag a parsua iti amin a lasag, masapul a mangitugotka iti uneg ti daong iti sagdudua iti tunggal kita, tapno agtalinaedda a sibibiag a kaduam, lalaki ken babai. 20 Kadagiti amin a kita ti tumatayab, ken kadagiti amin a kita dagiti dadakkel nga ayup, ken tunggal kita dagiti agkarkarayam a parsua iti daga, dua iti tunggal kita ti umay kenka, tapno agtalinaedda a sibibiag. 21 Mangurnongka iti tunggal kita iti taraon ket idulinmo daytoy, ket agserbi dagitoy a taraonmo ken taraonda." 22 Inaramid ngarud daytoy ni Noe. Inaramidna dagitoy a maiyannurot iti amin nga imbilin ti Dios kenkuana,.

7

1 Kinuna ni Yahweh kenni Noe, "Umayka iti uneg iti daong, sika ken dagiti amin a bumalaymo, ta nakitak a nalintegka iti imatangko iti daytoy a henerasion. 2 Iti tunggal nadalus nga ayup, mangitugotka iti sagpipito a lallaki ken sagpipito a babbai. Ken kadagiti ayup a saan a nadalus, mangitugotka iti dua, maysa a lalaki ken maysa a babai. 3 Kasta met kadagiti billit iti tangatang, mangitugotka iti pito a lallaki ken pito a babbai, tapno mataginayonda iti rabaw ti daga. 4 Ta kalpasan iti pito nga aldaw, pagtuduekto iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii. Dadaelekto ti tunggal sibibiag a banbanag nga inaramidko, manipud iti rabaw ti daga." 5 Inaramid ni Noe ti amin nga imbilin ni Yahweh kenkuana. 6 Agtawen ni Noe iti innem a gasut idi immay ti layus iti rabaw ti daga. 7 Simrek ni Noe, dagiti annakna, ti asawana, ken dagiti assawa dagiti annakna iti daong gapu iti danum ti layus. 8 Dagiti nadalus nga ayup ken dagiti saan a nadalus nga ayup, dagiti billit, ken amin nga agkarkarayam iti rabaw ti daga 9 sagdudua, lalaki ken babai, immayda kenni Noe ket simrekda iti daong, kas iti imbilin ti Dios kenni Noe. 10 Napasamak a kalpasan iti pito nga aldaw, immay ti danum ti layus iti rabaw ti daga. 11 Iti maika-innem a gasut a tawen ni Noe, iti maikadua a bulan, iti maikasangapulo ket pito nga aldaw ti bulan, iti isu met laeng nga aldaw, pimsuak dagiti amin nga ubbog ti dakkel a taaw iti uneg ti daga, ken naglukat dagiti tawa ti langit. 12 Nangrugi ti tudo ket nagtinnag iti rabaw ti daga iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii. 13 Iti dayta met laeng nga aldaw, simrek iti daong ni Noe ken dagiti annakna, ni Sem, ni Ham kenni Jafet, ken ti asawa ni Noe, ken dagiti tallo nga assawa dagiti annakna. 14 Simrekda a kaduada dagiti atap nga ayup segun iti kitada, ken dagiti tunggal dingwen segun iti kitada, ken dagiti tunggal agkarkarayam a banag iti rabaw ti daga segun iti kitada, ken dagiti tunggal billit segun iti kitada, ken dagiti tunggal kita iti parsua nga addaan kadagiti payyak. 15 Dua kadagiti amin a lasag nga addaan anges ti biag ket immay kenni Noe ken simrek iti uneg ti daong. 16 Dagiti ayup a

simrek ket lalaki ken babai kadagiti amin a lasag; simrekda a kas iti imbilin
ti Dios kenkuana. Ket inrikep ni Yahweh ti ruangan idi nakastrekdan.
17 Kalpasanna, immay ti layus iti rabaw ti daga iti las-ud iti uppat a pulo
nga aldaw, ket dimmakkel ti danum ket intapawna ti daong. Timpaw
daytoy manipud iti rabaw ti daga. 18 Immay ti napegges ken napigsa a
danum ket dimmakkel unay daytoy iti rabaw ti daga, ket timpaw ti daong
iti danum. 19 Nagpangpangato ti danum manipud iti rabaw ti daga. Naan-
anay a linipus ti danum dagiti amin a nangangato a banbantay nga adda
iti baba ti entero a langit. 20 Ngimmato ti danum iti sangapulo ket lima a
cubits manipud kadagiti tuktok dagiti bantay. 21 Natay amin nga agbibiag
nga aggargaraw iti rabaw ti daga: dagiti billit, dagiti dingwen, dagiti atap
nga ayup, dagiti amin nga aguummong a parsua iti rabaw ti daga, ken
amin a sangkatao-an. 22 Amin dagiti agbibiag a naipuyot ti espiritu ti biag
kadagiti agungda, amin dagiti adda iti daga, ket natay. 23 Napukaw ngarud
amin dagiti agbibiag nga adda iti rabaw ti daga, ti sangkatao-an ken dagiti
dadakkel nga ayup, dagiti agkarkarayam, ken dagiti billit iti tangatang.
Nadadaelda amin manipud iti daga. Ni Noe laeng ken dagiti kakaduana
iti daong ti nabati. 24 Inturayan ti danum ti daga iti las-ud iti sangagasut
ket limapulo nga aldaw.

8

1 Pinanunot ti Dios ni Noe, dagiti amin nga atap nga ayup, ken dagiti
amin a dingwen a kaduana iti uneg ti daong. Pinagpuyupoy ti Dios ti
angin iti entero a daga, ket nangrugi a bimmaba ti danum. 2 Nairikep
dagiti ubbog iti uneg ti daga ken dagiti tawa iti tangatang, ket nagsardeng
a nagtudo. 3 Nagtultuloy nga immababaw ti danum. Ket kalpasan iti
150 nga aldaw, ababaw metten ti danum. 4 Simmadsad ti daong kadagiti
bantay ti Ararat iti maika-pito a bulan, iti maika-17 nga aldaw iti bulan.
5 Nagtultuloy nga immababaw ti danum agingga iti maika-sangapulo a
bulan. Iti umuna nga aldaw iti bulan, nagparang dagiti tuktok dagiti
bantay. 6 Napasamak a kalpasan iti uppat a pulo nga aldaw, linukatan
ni Noe ti tawa ti daong nga inaramidna. 7 Nangipatayab isuna iti uwak
ket nagsublisubli daytoy aginggana a nagmaga ti danum manipud iti
daga. 8 Kalpasanna, nangipatayab isuna iti kalapati tapno makitana no
immababawen ti danum, 9 ngem awan ti nasarakan ti kalapati a lugar a
pagdissoan ti sakana, ket nagsubli daytoy kenkuana iti uneg ti daong, ta
linipus pay laeng iti danum ti entero a daga. Inyunnatna ti imana ket
innalana ken inyunegna daytoy iti daong. 10 Naguray manen isuna iti
pito nga aldaw ket nangipatayab manen iti kalapati manipud iti daong.
11 Nagsubli kenkuana ti kalapati iti karabianna. Ket adda nalangto a
bulong ti olibo iti sippitna. Ngarud, naammoan ni Noe nga immababawen
ti danum. 12 Naguray manen isuna iti pito nga aldaw, ket pinatayabna
manen ti kalapati. Saanen daytoy a nagsubli kenkuana. 13 Dimteng iti
maika-601 a tawen, iti umuna a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, nga
agmagmagan ti daga. Inikkat ni Noe ti kalub ti daong, kimmita iti ruar,
ket nakitana a namagaanen ti rabaw ti daga. 14 Iti maikadua a bulan,
iti maika-27 nga aldaw iti bulan, natiananen ti daga. 15 Kinuna ti Dios
kenni Noe, 16 “Rumuarkayo iti daong, sika, ti asawam, dagiti annakmo, ken
dagiti assawa dagiti annakmo.” 17 Paruarem ti tunggal sibibiag a parsua iti
amin a lasag a kaduam, karaman dagiti billit, dagiti dingwen, ken tunggal
banag nga agkarkarayam iti rabaw ti daga, tapno umaduda iti entero a

daga, agbungada, ken agpaaduda iti rabaw ti daga.” 18 Rimuar ngarud
ni Noe a kaduana dagiti annakna, ti asawana, ken dagiti assawa dagiti
annakna. 19 Tunggal agbibiag a parsua, tunggal parsua nga agkarkarayam,
ken tunggal billit, amin nga aggargaraw iti daga segun kadagiti pamiliada
ket pinanawanda ti daong. 20 Nangaramid ni Noe iti altar para kenni
Yahweh. Nangala isuna iti sumagmamano kadagiti nadalus nga ayup ken
sumagmamano kadagiti nadalus a billit, ket nangidaton isuna kadagiti
daton a maipuor iti altar. 21 Nalang-ab ni Yahweh ti makaay-ayo nga
ayamuom ket kinunana iti pusona, “Saankonton nga ilunod pay ti daga
gapu iti sangkata-oan, uray pay no dagiti kababalin dagiti pusoda ket dakes
sipud kinaubingda. Saanko met a dadaelen dagiti amin a banag a sibibiag,
a kas iti inaramidko. 22 Bayat nga adda ti daga, addanto latta tiempo ti
panagmula ken panagapit, lammiis ken pudot, panawen ti pudot ken lam-
ek, aldaw ken rabii.

9

1 Ket binendisionan ti Dios ni Noe ken dagiti annakna, a kinunana
kadakuada, “Agbalinkayo a nabunga, agpaadukayo, ken punoenyo ti
daga. 2 Panagbuteng kadakayo ken panagamak kadakayo ti maaddanto
iti tunggal agbibiag nga ayup iti rabaw ti daga, iti tunggal tumatayab
iti tangatang, iti tunggal parsua nga agkarkarayam iti daga, ken kadagiti
amin a lames iti baybay. Naipaimada kadakayo.” 3 Tunggal aggargaraw
a banag nga agbibiag ket agserbi a taraonyo. Itedko kadakayo ita ti
amin a banag, kas intedko met kadakayo dagiti nalangto a mulmula.
4 Ngem nasken a saankayo a mangan kadagiti karne nga adda pay laeng
iti daytoy ti biagna-nga isu ti darana. 5 Ngem para iti darayo, ti biag
nga adda iti darayo, pabayadak. Singirek daytoy manipud iti ima ti
tunggal ayup. Manipud iti ima ti siasinoman a tao, dayta ket, manipud
iti ima ti nangpatay iti kabsatna, singirek ti bayad ti biag dayta a tao.
6 Siasinoman a mangpadara iti maysa a tao, babaento met iti maysa a
tao a mapadara isuna, ta iti langa ti Dios nga inaramidna ti tao. 7 Iti
biangyo, agbalinkayo a nabunga ken agpaadukayo, agwaraskayo iti entero
a daga ken agpaadukayo iti daytoy.” 8 Ket nagsao ti Dios kenni Noe ken
kadagiti annakna, a kunana, 9 “Dumngegkayo! Iti biangko, makitulagak
kadakayo ken kadagiti kaputotanyonto, 10 ken kadagiti amin nga agbibiag
a parsua nga adda kadakayo, kadagiti tumatayab, kadagiti dingwen, ken
iti tunggal parsua iti daga nga adda kadakayo, kadagiti amin a rimmuar
manipud iti daong, iti tunggal agbibiag a parsua iti daga. 11 Makitulagak
ngarud kadakayo, a saanto pulos a madadael amin a lasag babaen iti
danum iti layus. Pulos nga awanton ti layus a mangdadael iti daga. ”
12 Kinuna ti Dios, “Daytoy ti pagilasinan ti nakitulagak kadakayo ken iti
tunggal agbibiag a parsua nga adda kadakayo, para iti amin a henerasion
iti masakbayan. 13 Inkabilko ti bullalayawko iti ulep, ket agbalinto daytoy a
pagilasinan iti nakitulagak iti daga. 14 Mapasamakto nga inton iyumayko ti
ulep iti daga ket makita ti bullalayaw iti ulep, 15 ket lagipekto ti katulagan,
nga adda iti nagbaetantayo; siak, dakayo, ken iti tunggal agbibiag a
nainlasagan a parsua. Saanto manen a pulos nga agbalin a layus dagiti
danum a mangdadael iti amin a lasag. 16 Addanto ti bullalayaw kadagiti
ul-ulep ket makitakto daytoy, tapno maipalagip ti agnanayon a katulagan
ti Dios kadagiti amin nga agbibiag a parsua nga adda iti daga. 17 Ket
kinuna ti Dios kenni Noe, “Daytoy ti pagilasinan ti pannakitulagko kadagiti
amin nga agbibiag iti rabaw ti daga.” 18 Dagiti annak ni Noe a rimmuar

iti daong ket da Sem, Ham, ken ni Jafet. Ket ni Ham ti ama ni Canaan.
19 Dagitoy a tallo dagiti annak ni Noe, ken manipud kadagitoy, ti entero
a daga ket napno iti tattao. 20 Nangrugi a nagbalin a mannalon ni Noe,
ken nagmula isuna iti ubas. 21 Imminom isuna iti arak ket nabartek.
Nakaidda isuna a lamo-lamo iti uneg ti toldana. 22 Ket ni Ham, nga
ama ni Canaan, nakitana ti kinalamo-lamo ni tatangna ket imbagana
kadagiti dua a kakabsatna nga adda iti ruar. 23 Nangala ngarud da Sem
ken Jafet iti lupot ket inkabilda iti abagada, ken nagnada a patallikod
ket inabbunganda ti kinalamo-lamo ni tatangda. Saanda a simmango,
isu a saanda a nakita ti kinalamo-lamo ni tatangda. 24 Idi nariing ni
Noe manipud iti pannakabartekna, natakuatanna ti inaramid kenkuana
ti inaudi nga anakna. 25 Isu a kinunana, “Lunod koma ti umay kenni
Canaan. Agbalin koma isuna nga adipen dagiti adipen dagiti kakabsatna.”
26 Kinunana pay, “Madaydayaw koma ni Yahweh a Dios ni Sem, ket
agbalin koma nga adipenna ni Canaan. 27 Palawaen koma ti Dios ni Jafet,
ken itulokna nga agaramid isuna iti pagtaenganna kadagiti tolda ni Sem.
Agbalin koma nga adipenna ni Canaan.” 28 Kalpasan iti layus, nagbiag ni
Noe iti tallo-gasut ken limapulo a tawen. 29 Ti pakabuklan ti panagbiag ni
Noe ket siyam a gasut ket limapulo a tawen, ket kalpasanna, natay isuna.

10

1 Dagitoy dagiti kaputotan dagiti putot ni Noe; ni Sem, ni Ham, ken ni
Jafet. Naaddaanda kadagiti putot a lallaki kalpasan iti layus. 2 Dagiti
putot a lallaki ni Jafet ket ni Gomer, ni Magog, ni Madai, ni Javan, ni
Tubal, ni Mesec, ken ni Tiras. 3 Dagiti putot a lallaki ni Gomer ket ni
Askenaz, ni Rifat, ken ni Togarma. 4 Dagiti putot a lallaki ni Javan ket
ni Eliseo, ni Tarsis, ni Kitim, ken ni Dodanim. 5 Manipud kadagitoy,
nagsisina ken napan kadagiti dagdagada dagiti tattao nga adda iti igid
ti baybay, tunggal maysa iti bukodna a pagsasao, segun kadagiti pulida,
segun kadagiti nasionda. 6 Dagiti putot a lallaki ni Ham ket ni Cus, ni
Mizraim, ni Put, ken ni Canaan. 7 Dagiti putot a lallaki ni Cus ket ni Seba,
ni Havilah, ni Raamah, ken ni Sabteca. Dagiti putot a lallaki ni Raamah
ket ni Sheva ken ni Dedan. 8 Naaddaan ni Cus iti putot a lalaki, isu ni
Nimrod, a kaunaan a mammarmek iti rabaw ti daga. 9 Maysa isuna a
maingel a mangnganop iti imatang ni Yahweh. Isu a naibaga a, “Kas
kenni Nimrod, a maysa a maingel a mangnganop iti imatang ni Yahweh.”
10 Dagiti immuna a napapateg a siudad iti pagarianna ket Babel, Erec,
Akkad, ken Calne, iti daga ti Sinar. 11 Manipud iti dayta a daga, napan
isuna idiay Asiria ket binangonna ti Ninive, Rehobot-ir, Cala, 12 ken Resen,
nga adda iti nagbaetan ti Ninive ken Cala. Dakkel daytoy a siudad. 13 Ni
Mizraim ti nagtaudan dagiti tattao iti Lydia, Anam, Lehab, Naftu, 14 Patrus,
Caslu(a nagtaudan dagiti Filisteo), ken Caftur. 15 Naaddaan ni Canaan iti
putot, isu ni Sidon, nga inauna a putotna, ken ni Het, 16 kasta met dagiti
Jebusio, dagiti Amoreo, dagiti Gergaseo, 17 dagiti Heveo, dagiti Arkeo, dagiti
Sineo, 18 dagiti Arveo, dagiti Zemareo, ken dagiti Hamateo. Kalpasanna,
nagwaras dagiti kaputotan ni Canaan. 19 Ti beddeng dagiti Cananeo ket
manipud idiay Sidon nga agpa-Gerar, ket agpatingga idiay Gaza, ken no
agturong idiay Sodoma, Gomora, Adma, ken Zeboiim, agpatingga idiay
Lasa. 20 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Ham, segun kadagiti pulida,
kadagiti pagsasaoda, kadagiti dagada, ken kadagiti nasionda. 21 Naaddaan

met kadagiti putot a lallaki ni Sem a manong ni Jafet. Ni Sem met ti kapuonan dagiti amin a tattao ti Eber. 22 Dagiti putot a lallaki ni Sem ket ni Elam, ni Assur, ni Arpaksad, ni Lud, ken ni Aram. 23 Dagiti putot a lallaki ni Aram ket ni Us, ni Hul, ni Geter, ken ni Mesec. 24 Naaddaan ni Arpaksad iti putot a lalaki, isu ni Sela, ket ni Sela ti ama ni Eber. 25 Naadaan ni Eber iti dua a putot a lallaki. Ti nagan ti maysa ket Peleg, gapu ta kadagiti aldawna ket nabingay ti daga. Ti nagan ti kabsatna a lalaki ket Joktan. 26 Ni Joktan ti ama da Almodad, Selef, Hasarmavet, Jera, 27 Hadoram, Uzal, Dikla, 28 Obal, Abimael, Seba, 29 Ofir, Havila, ken Jobab. Amin dagitoy ket putot a lallaki ni Joktan. 30 Ti masakupanda ket manipud idiay Mesa agingga idiay Sefar, ti bantay iti daya. 31 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Sem, segun kadagiti kaputotanda ken kadagiti pagsasaoda, kadagiti dagada, ken kadagiti nasionda. 32 Dagitoy dagiti tribu dagiti putot ni Noe, segun iti kaputotanda, segun iti nasionda. Manipud kadagitoy ket nasinasina ken nagwaras dagiti tattao iti entero a daga kalpasan iti layus.

11

1 Ita, maymaysa a pagsasao ti nausar iti entero a daga ken addaanda iti agpapada a sasao. 2 Iti panagdaliasatda idiay daya, adda nasarakanda a patad iti daga ti Sinar ket nagnaedda sadiay. 3 Kinunada iti maysa ken maysa, “Umaykayo, agaramidtayo iti adu a ladrillo ket lutuentayo a naimbag.” Addaanda iti ladrillo imbes a bato ken alketran a pangsemento. 4 Kinunada, “Umaykayo, mangbangontayo iti maysa a siudad ken maysa a torre a dumanon idiay langit ti tuktokna para kadatayo met laeng, ket agaramidtayo iti bukodtayo a nagan. Ta no saantayo nga aramiden daytoy, mawarawaratayonto iti entero a rabaw ti daga.” 5 Isu a bimmaba ni Yahweh a mangkita iti siudad ken iti torre nga impatakder dagiti kaputotan ni Adan. 6 Kinuna ni Yahweh, “Kitaenyo, sangsangkamaysa dagitoy a tattao nga addaan iti maymaysa a pagsasao, ket irugrugidan ti agaramid iti daytoy! Iti mabiit awanton ti banag a gandatenda nga aramiden a saandanto a kabaelan nga isayangkat. 7 Umaykayo, bumabatayo ket ririibukentayo ti pagsasaoda tapno saanda nga agkikinnaawatan.” 8 Isu a winarawara ida ni Yahweh iti entero a rabaw ti daga ket insardengda ti panangbangonda iti siudad. 9 Napanaganan ngarud daytoy iti Babel gapu ta riniribok ni Yahweh ti pagsasao ti entero a daga ket manipud sadiay, iti panangwarawara kadakuada ni Yahweh, impanna ida iti ballasiw taaw iti entero a rabaw ti daga. 10 Dagitoy dagiti kaputotan ni Sem. Sangagasut idi ti tawen ni Sem, ket naaddaan isuna iti putot ket isu ni Arpaksad, dua a tawen kalpasan iti layus. 11 Nagbiag ni Sem iti limagasut a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Arpaksad. Naaddaan met isuna kadagiti dadduma pay a putot a lallaki ken babbai. 12 Idi nagbiag ni Arpaksad iti tallopulo ket lima a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Sela. 13 Nagbiag ni Arpaksad iti 403 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Sela, ken naaddaan isuna iti adu pay a putot a lallaki ken babbai. 14 Idi nagbiag ni Sela iti tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Eber. 15 Nagbiag ni Sela iti 403 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni Eber, ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. 16 Idi nagbiag ni Eber iti tallopulo ket uppat a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Peleg. 17 Nagbiag ni Eber iti 430 a tawen kalpasan iti panangiputotna kenni a Peleg. Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. 18 Idi nagbiag ni Peleg iti tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu

ni Reu. 19 Nagbiag ni Peleg iti 209 a tawen kalpasan iti panangiputotna
kenni Reu. Ket adu pay a lallaki ken babbai ti naiputotna. 20 Idi nagbiag
ni Reu iti tallopulo ket dua a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni
Serug. 21 Nagbiag ni Reu iti 207 a tawen kalpasan a pinutotnani Serug.
Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. 22 Idi nagbiag ni Serug iti
tallopulo a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Nahor. 23 Nagbiag
ni Serug iti dua gasut a tawen kalpasan a nagbalin nga ama ni Nahor.
Ket adu pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. 24 Idi nagbiag ni Nahor
iti duapulo ket siam a tawen, naaddaan isuna iti putot ket isu ni Tera.
25 Nagbiag ni Nahor iti 119 a tawen kalpasan a naiputotna ni Tera. Ket adu
pay a lallaki ken babbai iti naiputotna. 26 Kalpasan iti pitopulo a tawen
a panagbiag ni Tera, naaddaan isuna kadagiti putot ket isu da Abram,
Nahor, ken Haran. 27 Ita, dagitoy dagiti kaputotan ni Tera. Isuna ti ama da
Abram, Nahor, ken Haran, ket ni Haran ti ama ni Lot. 28 Natay ni Haran
iti imatang ti amana a ni Tera iti nakaiyanakanna a daga, idiay Ur dagiti
Caldeo. 29 Nangasawa da Abram ken Nahor. Sarai ti nagan iti asawa ni
Abram ken Milca ti nagan iti asawa ni Nahor a putot a babai ni Haran nga
ama da Milca ken Isca. 30 Ita, ni Sarai ket lupes; awanan isuna iti anak.
31 Inkuyog ni Tera ti putotna a lalaki a ni Abram, ti apokona a ni Lot a putot
ni Haran, ken ti manugangna a ni Sarai nga asawa ni Abram a putotna a
lalaki, ket nagkukuyogda a pimmanaw idiay Ur nga ayan dagiti Caldeo,
tapno mapanda idiay daga ti Canaan. Ngem dimtengda idiay Haran ket
nagtalinaedda sadiay. 32 Agtawen idi ni Tera iti 205 kalpasanna ket natay
idiay Haran.

12

1 Ita kinunana ni Yahweh kenni Abram, “Pumanawka manipud iti
pagiliam, manipud kadagiti kakabagiam, manipud iti sangkabalayan ti
amam, ket agturongka iti lugar nga ipakitakto kenka. 2 Pagbalinenkanto
a dakkel a nasion, ken bendisionankanto, ken pagbalinekto a naindaklan
ti naganmo, ket agbalinkanto a pakabendisionan. 3 Bendisionakto dagiti
mangbendision kenka, ngem ilunodkonto dagiti saan nga agraem kenka.
Babaen kenka, mabendisionanto amin a pamilia ti entero a daga.” 4 Napan
ngarud ni Abram kas iti imbaga ni Yahweh kenkuana nga aramidenna,
ket simmurot ni Lot kenkuana. Pitopulo ket lima ti tawen ni Abram idi
pimmanaw isuna idiay Haran. 5 Inkuyogna ti asawana a ni Sarai ken ti
kaanakanna a lalaki a ni Lot a putot ti kabsatna, amin dagiti sanikuada
a naipundarda ken amin a tattao a naalada idiay Haran. Pimmanawda
a nagturong iti daga ti Canaan, ket dimtengda sadiay. 6 Dinaliasat ni
Abram ti daga agingga iti Sikem, nga ayan ti lugo iti More. Iti dayta
a tiempo agnanaed dagiti Cananeo iti dayta a daga. 7 Nagparang ni
Yahweh kenni Abram, ket kinunana, “Itedkonto kadagiti kaputotam daytoy
a daga.” Isu a nangipatakder ni Abram iti altar a maipaay kenni Yahweh,
a nagparang kenkuana. 8 Manipud sadiay, immakar isuna ket nagturong
idiay katurturodan a pagilian iti daya ti Betel, ket impatakderna sadiay
ti toldana, iti nagbaetan ti Betel nga adda iti laud, ken Ai iti dayana.
Nangbangon ni Abram sadiay iti altar a maipaay kenni Yahweh ken
immawag isuna iti nagan ni Yahweh. 9 Kalpasanna, intultuloy ni Abram
ti nagdaldaliasat, ket nagturong idiay Negeb. 10 Adda panagbisin iti
dayta a daga, isu a simmalog ni Abram ket nagturong iti Egipto tapno
agnaed sadiay, gapu ta nakaro unay ti panagbisin iti daydiay a daga.

11 Idi dandanin a sumrek ti Egipto, kinunana kenni Sarai nga asawana,
“Kitaem a, ammok a napintaska a babai. 12 Inton makitadaka dagiti
Egipcio kunaendanto, 'Daytoy ti asawana,' ket papatayendakto, ngem
pagtalinaedendaka a sibibiag. 13 Ibagam lattan a kabsatka, tapno gapu
kenka ket nasayaatakto, ket tapno gapu kenka ket maispal ti biagko.”
14 Napasamak nga idi nakastreken ni Abram idiay Egipto, nakita dagiti
Egipcio a kasta unay ti kinapintas ni Sarai. 15 Nakita isuna dagiti prinsipe
ti Faraon, ket impasindayawda isuna iti Faraon, ket impanda ti babai iti
pagtaengan ti Faraon. 16 Nasayaat ti panangtrato ti Faraon kenni Abram
gapu kenkuana, ket inikkanna isuna kadagiti karnero, baka, kalakian nga
asno, tagabu a lallaki, tagabu a babbai, kabaian nga asno ken kadagiti
kamelio. 17 Kalpasanna, pinagrigat ni Yahweh ti Faraon ken ti balayna iti
nakaro a didigra gapu kenni Sarai nga asawa ni Abram. 18 Pinaayaban ti
Faraon ni Abram, ket kinunana, “Ania daytoy nga inaramidmo kaniak?
Apay a saanmo nga imbaga kaniak nga asawam isuna? 19 Apay nga
imbagam, “Kabsatko isuna,' isu nga innalak nga agbalin nga asawak? Isu
nga ita, adtoy ti asawam. Alaem isuna ket pumanaw kayo.” 20 Ket binilin
ti Faraon dagiti tattaona maipapan kenkuana, ket pinapanawda isuna,
agraman ti asawana ken amin nga adda kenkuana.

13

1 Pimmanaw ngarud ni Abram iti Egipto ket napan idiay Negeb, isuna,
ti asawana ken amin nga adda kenkuana. Kimmuyog met kadakuada ni
Lot. 2 Ita, nabaknang unay ni Abram kadagiti ayup, iti pirak, ken iti balitok.
3 Intultuloyna ti panagdaliasatna manipud Negeb agingga idiay Betel, iti
lugar nga ayan idi ti toldana, iti nagbaetan ti Betel ken Ai. 4 Daytoy a lugar
idi ti nangbangonanna iti altar, ken ditoy isuna nga immawag iti nagan
ni Yahweh. 5 Ita, ni Lot, nga agdaldalliasat a kadua ni Abram ket addaan
met kadagiti arban, bakbaka ken kadagiti tolda. 6 Saanen a makaanay ti
daga a mangipaay iti pagbiaganda ta aginnasidegda a dua, gapu ta adu
unay dagiti sanikuada, isu a saanda a mabalin nga agkuyog. 7 Maysa pay,
adda rimsua a panagsisinnuppiat iti nagbaetan dagiti agpaspastor kadagiti
ayup ni Abram ken agpaspastor kadagiti ayup ni Lot. Iti dayta a tiempo,
agnanaed iti dayta a daga dagiti Cananeo ken dagiti Perezeo. 8 Isu a kinuna
ni Abram kenni Lot, “Awan koma iti panagsinnuppiat iti nagbaetanta, ken
iti nagbaetan dagiti parapastormo ken dagiti parapastorko, ta maymaysa
ta laeng a pamilia. 9 Saan aya nga adda iti sangoanam ti isuamin a daga?
Mapanka ket suminaka kaniak. No mapanka iti kannigid, mapanakto
iti kannawan. Wenno no mapanka iti kannawan, mapanakto met iti
kannigid.” 10 Isu a kimmita ni Lot iti aglawlaw, ken nakitana nga iti
kabuklan ti kapatadan ti Jordan ket nasayaat ti pannakapadanumna iti
sadinoman agingga idiay Zoar, kas iti minuyongan ni Yahweh, kas iti
daga ti Egipto. Daytoy ket sakbay a dinadael ni Yahweh ti Sodoma ken
Gomorra. 11 Isu a pinili ni Lot a para kenkuanna ti kapatadan ti Jordan
ket nagdalliasat a napan iti daya, ket nagsina ngarud dagiti agkabagian.
12 Nagnaed ni Abram iti daga ti Canaan, ket nagnaed ni Lot kadagiti
siudad iti kapatadan. Impatakderna dagiti toldana idiay Sodoma. 13 Ita,
nakaro unay ti kinamanagbasol dagiti lallaki iti Sodoma maibusor kenni
Yahweh. 14 Kinuna ni Yahweh kenni Abram kalpasan a simmina ni Lot
kenkuana, “Manipud iti disso a pagtaktakderam, kumitaka iti amianan,
iti abagatan, iti daya, ken iti laud. 15 Amin daytoy a makitkitam a daga,

itedkonto kenka ken kadagiti kaputotam iti agnanayon. 16 Ket paaduekto
dagiti kaputotam a kas iti kaadu ti tapuk iti daga, ket no kabaelan a
bilangen iti maysa tao ti tapuk iti daga, kastanto met iti pannakabilang
dagiti kaputotam. 17 Agsaganaka, pagnaem ti kaatiddog ken kaakaba ti
daga, ta itedkonto daytoy kenka. 18 Isunga innala ni Abram ti toldana,
ket napan nagnaed iti asideg dagiti kayo a lugo ti Mamre nga adda idiay
Hebron, ket nangipatakder sadiay iti altar para kenni Yahweh.

14

1 Napasamak daytoy kadagiti idi al-aldaw da Amrafel nga ari ti Sinar,
ni Arioc nga ari ti Eliasar, ni Kedorlaomer nga ari ti Elam, ni Tidal nga
ari ti Goiim, 2 a nangparnuayda iti gubat a maibusor kada Bera nga ari ti
Sodoma, ni Birsa nga ari ti Gomorra, ni Sinab nga ari ti Adma, ni Semeber
nga ari ti Zeboiim ken iti ari ti Bela (maawagan met daytoy iti Zoar).
3 Nagkakaddua dagitoy naud-udi a lima nga ar-ari idiay tanap ti Siddim
(a maawagan met iti Naapgad a Baybay) 4 Nagserbida kenni Kedorlaomer
iti sangapulo ket dua a tawen, ngem immalsada iti maikasangapulo ket
tallo a tawen. 5 Kalpasanna, iti maikasangapulo ket uppat a tawen, immay
rinaut da Kedorlaomer ken dagiti ar-ari a kakadduana ti Refaim iti Asterot
Karnaim, ti Zuzim iti Ham, ti Emim iti Save Kiriataim, 6 ken dagiti Horeo iti
katurturod a pagilianda a Seir, agingga idiay El Paran nga asideg iti let-ang.
7 Kalpasanna, nagsublida ket dimtengda idiay En Mispat (a maawagan met
iti Kades), ket inabakda amin a pagilian dagiti Amalekita, ken kasta met
dagiti Amorreo nga agnanaed iti Hazazon Tamar. 8 Kalpasanna, napan
nagsagana ti ari ti Sodoma, ti ari ti Gomorra, ti ari ti Adma, ti ari ti Zeboiim,
ken ti ari ti Bela (a maawagan met iti Zoar) para iti gubat 9 a maibusor
kenni Kedorlaomer nga ari ti Elam, ni Tidal nga ari ti Goiim, ni Amrafel nga
ari ti Sinar, ni Arioc nga ari ti Eliasar, uppat nga ar-ari a maibusor iti lima.
10 Ita, ti tanap ti Siddim ket napunno kadagiti abut a naikkan iti alketran,
ket idi timmaray dagiti ari ti Sodoma ken Gomorra, natinnagda sadiay. Ket
dagiti nabati, nagkamangda kadagiti kabanbantayan. 11 Isu nga innala
amin dagiti kabusor dagiti amin nga adda idiay Sodoma ken Gomorra
kasta met dagiti amin a taraon, ket pimmanawda. 12 Iti ipapanda, innalada
met ti putot a lalaki ti kabsat ni Abram a ni Lot, nga agnanaed idiay
Sodoma agraman dagiti amin a sanikuana. 13 Maysa a nakalibas iti immay
nangipadamag kenni Abram a Hebreo. Agnanaed isuna iti abay ti kayo a
lugo a kukua ni Mamre, nga Amorreo, a kabsat a lalaki da Escol ken Aner,
isuda amin ket addaan iti nasayaat a pannakikadua kenni Abram. 14 Ita, idi
nangngeg ni Abram a natiliw dagiti kabusorna ti kabagianna, indauloanna
iti tallo-gasut ket sangapulo ket walo a nasursuruan a lallaki, a naiyanak
iti balayna, ket sinunsonda ida agingga idiay Dan. 15 Biningayna dagiti
tattaona a maibusor kadakuada iti rabii ket dinarupda ida, ken kinamatda
ida inggana idiay Hobah, nga adda iti amianan ti Damasco. 16 Kalpasanna,
insublina amin dagiti sanikua, ken insublina met ti kabagianna a ni Lot
ken dagiti taraonda, kasta met dagiti babbai ken dagiti dadduma a tattao.
17 Kalpasan a nagsubli ni Abram manipud iti panangparmekna kenni
Kedorlaomer ken dagiti kakaduana nga ar-ari, rimmuar ti ari ti Sodoma
tapno sabatenna isuna iti tanap ti Save (a maawagan met iti Tanap ti
Ari). 18 Ni Melkisedek nga ari iti Salem ket nangiruar iti tinapay ken
arak. Isuna ket padi ti Kangatoan a Dios. 19 Bendisionan koma ti Dios
a Kangatoan a Nangparsua iti langit ken daga ni Abram. 20 Madaydayaw

ti Dios a Kangatoan, nga isu iti nangipaima kadagiti kabusormo kenka”. Kalpasanna, inted ni Abram kenkuana ti apagkapullo dagiti amin a banbanag. 21 Kinuna ti ari ti Sodoma kenni Abram, “Itedmo kaniak dagiti tattao ket alaem dagiti banbanag para kenka.” 22 Kinuna ni Abram iti ari ti Sodoma, “Intag-ayko ti imak kenni Yahweh a Kangatoan a Dios, a Nangparsua iti langit ken daga, 23 a saanakto a mangala iti sinulid, galut iti sandalias, wenno aniaman a banag a kukuam, tapno saanmonto pulos nga ibaga, 'Pinabaknangko ni Abram.' 24 Awanto ti alaek malaksid iti kinnan dagiti agtutubo a lallaki ken ti bingay dagiti lallaki a kimmuyog kaniak. Palubosam da Aner, Escol, ken ni Mamre nga alaenda dagiti bingayda.”

15

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, immay ti sao ni Yahweh kenni Abram iti maysa a sirmata, a kunana, “Saanka nga agbuteng, Abram! “Siak ti salaknibmo ken ti naidaklan unay a gunggonam.” 2 Kinuna ni Abram, “Apo a Yahweh, anianto ti ipaaymo kaniak, ta kastoy met latta, awananak iti anak, ken ti agtawid iti balayko ket ni Elieser a taga-Damasco?” 3 Kinuna ni Abram, “Agsipud ta awan intedmo kaniak a kaputotan, kitaem, ti katalek iti balayko ket isu ti agtawid.” 4 Ket, pagammoan, immay kenkuana ti sao ni Yahweh, a kunana, “Saan a daytoy a lalaki ti agtawid iti sanikuam; ngem ketdi ti agtaudto a mismo iti bagim ti agtawidto.” 5 Kalpasanna, impanna isuna iti ruar ket kinunana, “Tumangadka iti langit, ket bilangem dagiti bituen, no kabaelam ida a bilangen.” Ket kinunana kenkuana, “Kastanto met ngarud dagiti kaputotam.” 6 Namati isuna kenni Yahweh, ken imbilangna kenkuana daytoy a kinalinteg. 7 Kinunana kenkuana, “Siak ni Yahweh a nangiruar kenka idiay Ur dagiti Caldeo, tapno itedko kenka daytoy a daga a tawidem.” 8 Kinunana “Apo a Yahweh, kasanonto a maammoak a tawidekto daytoy?” 9 Ket kinunana kenkuana, “Mangidatagka kaniak iti tallo ti tawenna a baka a saan pay a nagmaya, tallo ti tawenna a kabaian a kalding, tallo ti tawenna a kalakian a karnero, kalapati ken sibong a pagaw.” 10 Impanna amin kenkuana dagitoy, ket ginuduana dagitoy. Ket inkabilna ti tunggal kagudua iti batug ti kapisina, ngem saanna a ginudua dagiti billit. 11 Idi bimmaba dagiti billit a mangan kadagiti natay nga ayup, inabog ni Abram dagitoy. 12 Ket idi lumlumneken ti init, nakaturog iti nasimbeng ni Abram ket pagammoan, nasallukoban isuna iti nakaam-amak ken nakabutbuteng a sipnget. 13 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Abram, “Ammoem koma a gangannaetto dagiti kaputotam iti saanda a daga, ket matagabudanto ken maparigatdanto iti las-ud iti uppat a gasut a tawen. 14 Ukomekto dayta a nasion a pagserbianda, ket rummuardanto kalpasan nga addaan iti nawadwad a sanikua. 15 Ngem mapankanto kadagiti amam a sitatalna, ket lakaykanto unayen inton maitanemka. 16 Iti maikapat a henerasion ket umaydanto manen ditoy. Ta saan pay a nadanon ti pagpatinggaan ti kinadagsen iti basol dagiti Amorreo.” 17 Idi limneken ti init ket nasipngeten, adda maysa nga agas-asuk a banga ken sumsumged nga aluten a limmasat iti nagbabaetan dagiti pidaso ti ayup. 18 Iti dayta nga aldaw, nakitulag ni Yahweh kenni Abram, kunana, “Kadagiti kaputotamto, itedko daytoy a daga, manipud iti karayan ti Egipto inggana iti dakkel a karayan, ti Eufrates— 19 dagiti Kineo, dagiti Kenizeo, dagiti Kadmoneo, 20 dagiti Heteo, dagiti Perezeo, dagiti Refaim, 21 dagiti Amorreo, dagiti Cananeo, dagiti Girgaseo ken dagiti Jebuseo.”

16

1 Ita, ni Sarai nga asawa ni Abram, ket saan pay a naaddaan iti annak
para kenkuana, ngem adda adipenna a babai, a taga-Egipto, nga agnagan
iti Agar. 2 Isu a kinuna ni Sarai kenni Abram, “Kitaem, saan nga impalubos
ni Yahweh a maaddaanak kadagiti annak. Mapanmo kaiddaen ti adipenko.
Mabalinak siguro a maaddaan iti annak babaen kenkuana.” Dinengngeg
ni Abram ti timek ni Sarai. 3 Daytoy ket kalpasan iti sangapulo a tawen a
panagnaed ni Abram idiay daga iti Canaan, idi nga inted ni Sarai nga asawa
ni Abram ni Agar, nga adipenna a taga Egipto, kenni Abram tapno agbalin
nga asawana. 4 Isu a naaddaanda iti relasion kenni Agar, ket nagsikog
isuna. Ket idi nakitana a masikogen isuna, bimmaba ti panangkitana iti
amona a babai. 5 Kalpasanna, kinuna ni Sarai kenni Abram, “Daytoy a
sagsagrapek ket gapu kenka. Intedko ti adipenko a babai iti arakupmo,
ket idi nakitana nga isuna ket masikogen, inumsinak kadagiti matana. Ni
Yahweh koma iti mangukom kadata.” 6 Ngem kinuna ni Abram kenni
Sarai, “Kitaem a, ti adipenmo a babai ket adda iti turaymo, aramidem
kenkuana no ania ti ammom a kasayaatan.” Isu a nagbalin a naranggas
ni Sarai kenkuana, ket nagtalaw ni Agar manipud kenkuana. 7 Nasarakan
isuna ti anghel ni Yahweh iti ayan ti bubon iti danum idiay let-ang, ti
bubon iti dalan nga agturong idiay Sur. 8 Kinunana, “Agar nga adipen
ni Sarai, sadino ti naggappuam ken sadino ti papanam?” Ket kinunana,
“Itartarayak ti amok a ni Sarai.” 9 Kinuna ti anghel ni Yahweh kenkuana,
“Agsublika iti amom a babai, paiturayanka kenkuana iti panagturayna.”
10 Kalpasanna, kinuna ti anghel ni Yahweh kenkuana, “Paaduekto iti
kasta-unay dagiti kaputotam, ket adudanto unay a bilangen.” 11 Kinuna
pay ti anghel ni Yahweh kenkuana, “Kitaem, masikogka, aganakkanto
iti lalaki ket panaganamto iti Ismael, gapu ta dinengngeg ni Yahweh ti
panagasugmo. 12 Agbalinto isuna nga atap nga asno iti tao. Kabusornanto
iti tunggal tao, ket kabusorto met isuna iti tunggal tao. Ket agbiagto isuna
nga adayo kadagiti amin a kakabsatna.” 13 Kalpasanna, intedna daytoy a
nagan kenni Yahweh a nagsao kenkuana, “Sika ti Dios a nakakita kaniak”
ta kinunana, “Makakitaak latta kadi, uray kalpasan a nakitanak?” 14 Isu't
gapuna a naawagan dayta a bubon iti Beer-lahai-roi; daytoy ket adda iti
nagbaetan ti Kades ken Bered. 15 Impasngay ni Agar ti putot a lalaki
ni Abram ket pinanaganan ni Abram ti putotna nga inyanak ni Agar iti
Ismael. 16 Walu-pulo ket innem ti tawen ni Abram idi inyanak ni Agar ni
Ismael kenkuana.

17

1 Idi agtawen ni Abram iti siam a pulo ket siam, nagparang ni Yahweh
kenkuana ket kinunana, “Siak ti Mannakabalin a Dios. Magnaka iti
imatangko ket awanto iti pakapilawam. 2 Ket pasingkedakto ti tulagko
iti nagbaetanta, ket paaduenkanto iti aglaplapusanan.” 3 Nagkurno ni
Abram ken nakisao ti Dios kenkuana a kinunana, 4 “No maipapan kaniak,
kitaem, nakitulagak kenka. Sikanto ti ama iti adu a nasion. 5 Saanton
nga Abram ti naganmo, ngem ti naganmonto ket Abraham- ta dutokanka
nga agbalin nga ama dagiti adu a nasion. 6 Pagbalinenkanto a nabunga
iti aglaplapusanan, mangaramidakto kadagiti nasion babaen kenka, ket
adunto nga ari ti agtaud kenka. 7 Makitulagak kenka ken kadagiti amin a
kaputotam a sumarsaruno kenka, kadagiti amin a henerasionda, iti maysa
nga agnanayon a katulagan, nga agbalinak a Dios kenka ken kadagiti
sumaruno a kaputotam. 8 Itedkonto kenka, ken kadagiti sumaruno a

kaputotam, ti daga a pagnanaedam, amin a daga ti Canaan, kas agnanayon
a sanikua, ken siakto ti Diosda." 9 Ket kinuna ti Dios kenni Abraham,
"No maipapan kenka, masapul a tungpalem ti tulagko, sika ken dagiti
sumaruno a kaputotam iti amin a henerasionda. 10 Daytoy ti katulagan
iti nagbaetanta ken kadagiti sumaruno a kaputotam: Masapul a makugit
ti tunggal lallaki kadakayo. 11 Masapul a makugitkayo iti akinruar a
kudil ti lasagyo, ket daytoyto ti pagilasinan ti tulag iti nagbaetanta.
12 Tunggal lallaki kadakayo a walo nga aldawnan ket masapul a makugit,
kadagiti amin a henerasion dagiti tattaom. Daytoy ket pakairamanan
dagiti naipasngay iti pagtaengam ken ti nagatang babaen iti kuarta a
nagtaud iti siasinoman a ganggannaet a saan a maysa kadagiti kaputotam.
13 Masapul a makugit ti lalaki a naipasngay iti pagtaengam ken ti lalaki
a nagatang iti kuartam. Iti kasta ket addanto iti lasagyo ti tulagko kas
agnanayon a katulagan. 14 Siasinoman a lalaki a saan a nakugit, a saan
a nakugit iti akinruar a kudil ti lasagna ket maisinanto manipud kadagiti
tattaona. Sinalungasingna ti tulagko. 15 Kinuna ti Dios kenni Abraham,
"Maipapan met kenni Sarai nga asawam, saanmonton nga awagan isuna
iti Sarai. Ngem ketdi, ti naganannanto ket Sarah, 16 Bendisionakto isuna,
ken ikkankanto iti anak a lalaki babaen kenkuana. Bendisionakto isuna,
ket agbalinto isuna nga ina dagiti nasion. Adu nga ari dagiti tattao
ti agtaudto kenkuana. 17 Kalpasanna ket nagrukob ni Abraham, ken
nagkatawa, ket kunana iti nakemna, "Mabalin pay kadi met a pumutot
ti maysa a lalaki nga agtawenen iti sangagasut? Ken kabaelan pay kadi
met ni Sara, nga agtawenen iti siam a pulo, ti mangipasngay iti anak a
lalaki?" 18 Kinuna ni Abraham iti Dios, "Ni Ismael latta koman ti agbiag iti
imatangmo!" 19 Kinuna ti Dios, "Saan, ngem mangipasngayto ni Sarah nga
asawam iti anak a lalaki para kenka, ket masapul a panaganam isuna iti
Isaac. Tungpalekto ti tulagko kenkuana a kas maysa nga agnanayon a tulag
a pakairamanan dagiti sumaruno a kaputotanna. 20 No maipapan kenni
Ismael, nangngegka. Kitaem, bendisionak isuna, ken pagbalinek isuna a
nabunga, ken paaduekto isuna iti aglaplapusanan. Isunanto ti ama dagiti
sangapulo ket dua a mangidaulo kadagiti tribu, ken pagbalinekto isuna a
naindaklan a nasion. 21 Ngem ipatungpalkonto ti tulagko kenni Isaac, nga
ipasngayto ni Sarah kenka iti kastoy a tiempo iti sumaruno a tawen. 22 Idi
nalpasna a kinatungtong ni Abraham, nagpangato ti Dios ket pinanawanna
ni Abraham. 23 Ket innala ni Abraham ni Ismael a putotna, ken dagiti amin
a naiyanak iti sangkabalayanna, ken dagiti amin a nagatang babaen iti
kuartana, tunggal lalaki kadagiti tattao iti sangkabalayan ni Abraham ket
kinugitna ti akinruar a kudil ti lasagda iti dayta met laeng nga aldaw, a kas
kinuna ti Dios kenkuana. 24 Agtawen ni Abraham iti siam a pulo ket siam
idi nakugit ti akinruar a kudil ti lasagna. 25 Ken sangapulo ket tallo ti tawen
ni Ismael idi nakugit ti akinruar a kudil ti lasagna. 26 Agpada a nakugit
da Abraham ken Ismael iti dayta met laeng nga aldaw. 27 Amin a lallaki
iti sangkabalayanna ket kaduana a nakugit, a pakairamanan dagidiay
naiyanak iti uneg ti sangkabalayanna ken dagidiay nagatang babaen iti
kuarta manipud iti ganggannaet.

18

1 Nagparang ni Yahweh kenni Abraham iti ayan dagiti kayo a lugo idiay
Mamre, bayat a nakatugaw isuna iti ruangan ti tolda iti kapudotan ti
aldaw. 2 Timmangad isuna ket, pagammoan, nakitana nga adda tallo a
lallaki nga agtaktakder iti batogna. Idi nakitana isuda, nagtaray isuna

a nangsabat kadakuada manipud iti ruangan ti tolda ket nagdumog
a nagparintumeng iti daga. 3 Kinunana, “Apo, no makaay-ayoak iti
imatangmo, saanyo koma a labsan toy adipenmo. 4 Adda koma bassit
a danum a maiyeg a pangbuggoyo kadagiti sakayo, ket aginanakayo
iti sirok ti kayo. 5 Ipalubosyo koma a mangiyegak iti bassit a taraon,
tapno mabang-arankayo. Kalpasanna, mabalinyon iti mapan, agsipud ta
immaykayo iti adipenyo.” Ket kinunada, “Aramidem kas iti imbagam.”
6 Kalpasanna, nagdardaras ni Abraham a napan iti tolda nga ayan ni Sarah,
ket kinunana, “Darasem, mangalaka iti tallo a takal ti napino nga arina,
masaem daytoy, ket agaramidka iti tinapay.” 7 Kalpasanna, nagtaray ni
Abraham a napan iti ayan dagiti arban, ket nangala isuna iti ubing pay
ken napintas a baka, ket intedna daytoy iti adipen, ket nagdardaras ti
adipen a nangisagana iti daytoy. 8 Nangala iti keso ken gatas, ken ti baka
a naisaganan, ket inkabilna ti taraon iti sangoananda, ket nagtakder iti
abayda bayat a mangmanganda iti sirok ti kayo. 9 Kinunada kenkuana,
“Sadino ti ayan ni Sarah nga asawam?” Insungbatna, “Idiay, uneg ti
tolda.” 10 Kinunana, “Agsubliakto kenka iti kastoy met laeng a tiempo
inton sumaruno a tawen, ket makitamto, maaddanto iti anak a lalaki ni
Sarah nga asawam.” Agdengdengngeg ni Sarah nga adda iti ruangan ti
tolda, iti likudanna. 11 Ita, lakay ken baketen da Abraham ken Sarah,
nataenganda unayen, ken limmabesen ni Sarah iti tiempo a kabaelan
pay dagiti babbai iti agipasngay iti ubing. 12 Isu a kinatawaan ni Sarah
ti bukodna a bagi, a kinunana iti bagina, “Kalpasan a bimmaketakon,
maaddaanak pay ngata iti kastoy a pakaragsakan, kasta met a ti apok ket
lakay metten?” 13 Kinuna ni Yaweh kenni Abraham, “Apay a nagkatawa
ni Sarah ken kunana, 'Pudno ngata nga aganakak, idinto a baketakon?'
14 Adda kadi aniaman a banag a narigat unay para kenni Yahweh? Iti
tiempo nga intudingko, iti kastoy met laeng a tiempo inton sumaruno a
tawen, agsubliakto kenka ket maaddaanto ni Sarah iti anak a lalaki.” 15 Ket
inlibak ni Sarah daytoy a kinunana, “Saanak a nagkatawa,” ta nagbuteng
isuna. Insungbatna, “Saan, nagkatawaka.” 16 Ket timmakderen dagiti
lalaki tapno pumanaw ken kimmitada iti baba nga agturong iti Sodoma.
Kimmuyog kadakuada ni Abraham tapno itulodna ida iti dalanda. 17 Ngem
kinuna ni Yahweh, “Rumbeng kadi nga ilimedko kenni Abraham ti
maipanggep iti nganngan nga aramidek, 18 idinto a pudno nga agbalinto
ni Abraham a naindaklan ken nabileg a nasion, ken mabendisionanto
amin dagiti nasion iti daga kenkuana? 19 Ta pinilik isuna tapno mabilinna
dagiti annakna ken dagiti sumarsaruno a sangkabalayanna nga agtulnog
iti wagas ni Yahweh, nga agaramid ti kinalinteg ken hustisia, tapno
mabalin a tungpalen ni Yahweh kenni Abraham ti imbagana kenkuana.”
20 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh, “Gapu ta adu unay dagiti pammabasol a
maibusor iti Sodoma ken Gomora, ken gapu ta nalabes unay dagiti basolda,
21 bumabaak ita sadiay tapno kitaek no dakesda a kas kadagiti dimmanon
a pammabasol kaniak. No saan, maammoakto.” 22 Pimmanaw ngarud
dagiti lallaki manipud sadiay, ket nagturongda idiay Sodoma. Ngem
nagtalinaed a nakatakder ni Abraham iti sangoanan ni Yahweh. 23 Ket
immasideg ni Abraham ket kinunana, “Iramanmo kadi a pukawen dagiti
nalinteg kadagiti nadangkes? 24 Nalabit nga adda limapulo a nalinteg iti
uneg ti siudad. Pukawemto kadi daytoy ket saanmo a kaasian ti lugar
gapu kadagiti limapulo a nalinteg nga adda sadiay? 25 Sapay koma ta
saanmo nga aramiden ti kasta a banag, nga iraman mo a papatayen dagiti

nalinteg kadagiti nadangkes, ket matrato dagiti nalinteg a kas kadagiti nadangkes. Adayo koma nga aramidem iti kasta! Saan kadi a ti Ukom iti entero a daga ket agaramid iti nainkalintegan?" 26 Kinuna ni Yahweh, "No makasarakak iti limapulo a nalinteg iti uneg ti siudad ti Sodoma, kaasiakto ti entero a lugar gapu kadakuada." 27 Simmungbat ni Abraham a kinunana, "Kitaem ti inaramidko, a naturedak a nagsao iti Apok, uray no maysaak laeng a tapok ken dapo! 28 No ngay adda iti nakurang iti lima a limapulo a nalinteg? Dadaelem kadi ti sibubukel a siudad no kurang iti lima?" Ket kinunana, "Saankonto a dadaelen daytoy, no adda masarakak idiay nga uppat a pulo ket lima." 29 Ngem nakisarita pay isuna kenkuana, a kinunana, "No ngay adda masarakan nga uppat a pulo sadiay?" Insungbatna, "Saanko nga aramiden daytoy maigapu iti uppat a pulo." 30 Kinunana, "Pangngaasim Apo ta saanka nga agunget, ta agsaoak. Nalabit nga addanto masarakan a tallopulo sadiay." Insungbatna, "Saanko nga aramiden daytoy, no adda masarakak a tallopulo sadiay." 31 Kinunana, "Dispensarem koma ti turedko nga agsao iti Apok! Nalabit nga addanto masarakan a duapulo sadiay." Insungbatna, "Saanko a dadaelen daytoy maigapu iti duapulo." 32 Kamauddiananna kinunana, "Pangngaasim Apo ta saanka nga agunget, ta agsaoak iti daytoy maudi a gundaway. Nalabit nga addanto iti sangapulo masarakan sadiay." Ket kinunana, "Saankonto a dadaelen daytoy maigapu iti sangapulo." 33 Napan ni Yahweh iti dalanna apaman a nalpas a nakitungtong kenni Abraham, ket nagawid met ni Abraham.

19

1 Rumabiin idi immay dagiti dua nga anghel idiay Sodoma, kabayatan nga agtugtugaw ni Lot iti ruangan ti Sodoma. Nakita ida ni Lot, ket nagtakder a nangsabat kadakuada ket nagkurno. 2 Kinunana, "Pangngaasiyo appok, allukoyenkayo nga umay iti balay ti adipenyo, umyankayo iti agpatnag ken buggoanyo dagiti sakayo. Ket mabalin a masapakayo a bumangon ket agtuloykayo iti papananyo." Ngem kinunada, "Saan, agpatpatnagkami idiay plasa ti ili." 3 Ngem kasta unay ti panangallukoy ni Lot kadakuada, isu a kimmuyogda kenkuana ket simrekda iti balayna. Nangisagana isuna iti makan ken nangiluto iti tinapay nga awan lebadurana ket nanganda. 4 Ngem sakbay a nagiddada, immay dagiti lallaki iti siudad, dagiti lallaki iti Sodoma, agraman dagiti agtutubo ken lakay, amin dagiti lallaki manipud iti tunggal paset iti siudad ket pinalawlawanda ti balay. 5 Pinukkawanda ni Lot a kinunada kenkuana, "Sadino ti ayan dagiti lallaki nga immay kenka ita a rabii! Irruarmo ida kadakami tapno kaiddaenmi ida!" 6 Isu a rimmuar ni Lot ket inserrana met laeng ti ridaw iti likudanna. 7 Kinunana, "Ipakpakaasik kadakayo kakabsatko, saankayo koma nga agaramid iti dinadakes. 8 Kitaenyo, adda dua nga anakko a babbai ket saanda pay a nakikaidda iti asinoman a lalaki. Ipakpakaasik kadakayo, bay-andak a mangirruar kadakuada ket aramidenyo kadakuada ti aniaman a nasayaat iti imatangyo. Saanyo laeng a sagiden dagitoy a lallaki, gapu ta simmangbayda iti salinong ti balayko." 9 Kinunada "Aglisika!" Kinunada pay, "Immay ditoy daytoy a tao nga agnaed kas ganggannaet ket ita, nagbalinen isuna nga ukomtayo! Ita, dakdakes pay ti aramidenmi kenka ngem kadakuada." Induronda ti lalaki a ni Lot, ket immasidegda a mangdadael iti ridaw. 10 Ngem inggaw-at dagiti lallaki dagiti imada ket insublida ni Lot iti uneg ti balay ket inserrada ti ridaw. 11 Ket dagiti lallaki nga adda iti ruar ti balay, binulsek ida dagiti lallaki a

sangaili ni Lot, dagiti agtutubo ken lallakay, isu a narigatanda a nangbirok
iti ridaw ti balay. 12 Kalpasanna, kinuna dagiti lallaki kenni Lot, “Adda kadi
pay sabali a kaduam ditoy? No adda manugangmo a lallaki, annakmo a
lallaki ken babbai, ken siasinoman nga adda kenka iti siudad, irruarmo
ida ditoy. 13 Ta dadaelenmin daytoy a lugar gapu ta napigsa unayen dagiti
pammabasol a maibusor iti daytoy a nakadanun iti sanggoanan ni Yahweh
isu nga imbaonnakami a mangdadael iti daytoy.” 14 Rimmuar ni Lot ket
nakisarita kadagiti manugangna a lallaki, a nagkari a mangasawa kadagiti
annakna a babbai, a kinunana, “Darasenyo, pumanawkayo iti daytoy a
lugar, ta dadaelenen ni Yahweh ti siudad.” Ngem kadagiti manugangenna
a lalaki ket kasla agang-angaw laeng isuna. 15 Idi aglawagen, pinilit dagiti
anghel ni Lot, a kunada, “Agawaam, ayabam ti asawam ken dagiti dua
nga annakmo a babbai nga adda ditoy, tapno saankayo a mairaman a
mapukaw iti pannakadusa ti siudad.” 16 Ngem nagsarimadeng isuna. Isu
a ginammatan dagiti lallaki ti imana ken ti ima ti asawana ken dagiti
ima dagiti dua nga annakna a babbai, gapu ta naasi unay ni Yahweh
kenkuana. Inruarda ida, ket impanda ida iti ruar ti siudad. 17 Ket
idi nairruardan ida, kinuna ti maysa kadagiti lalaki, “Tumaraykayon,
isalakanyo dagiti biagyo! Saankayo a tumalliaw, wenno agkamang
iti sadinoman a tanap. Agkamangkayo kadagiti kabanbantayan tapno
saankayo a mairaman.” 18 Kinuna ni Lot kadakuada, “Saan, pangngaasiyo
appok! 19 Ti adipenyo ket nakasarak iti pabor iti imatangyo, ket impakitayo
kaniak ti naindaklan a kinaimbag gapu iti panangisalakanyo iti biagko,
ngem saanak a makalibas a mapan kadagiti kabanbantayan, gapu ta
makamakamnak ti didigra ket matayak. 20 Kitaenyo, dayta a siudad
nga adda sadiay ket asideg a mabalinko a pagkamangan ken bassit
daytoy. Pangngaasiyo, bay-andak nga agkamang sadiay (saan kadi a bassit
daytoy?) ket maisalakanto ti biagko.” 21 Kinunana kenkuana, “Ala wen,
patgak met laeng daytoy a kiddaw, a saankonto a dadaelen ti siudad a
dinakamatmo. 22 Darasem! Agkamangka sadiay, ta saanko a maaramid
ti aniaman a banag agingga a saanka a nakadanon sadiay.” Naawagan
ngarud ti siudad iti Soar. 23 Nagsingisingen ti init iti daga idi nakadanon
ni Lot iti Soar. 24 Ket pinagtudo ni Yahweh iti asupre ken apuy manipud
idiay tangatang idiay Sodoma ken Gomorra. 25 Dinadadaelna dagidiay a
siudad, amin dagiti tanap, ken amin dagiti agnanaed kadagiti siudad, ken
amin a nagtubo a mula iti daga. 26 Ngem ti asawa ni Lot nga adda iti
malikudanna, timmaliaw ket nagbalin isuna nga adigi nga asin. 27 Nasapa
a nagriing ni Abraham iti dayta a bigat ket napan iti lugar a nagtakderanna
idi iti sanggoanan ni Yahweh. 28 Tinannawaganna ti Sodoma ken Gomorra
ken ti amin a daga iti tanap. Kimmita isuna ket nakitana ti asuk nga
agpangpangato manipud iti daga a kas iti asuk iti maysa nga urno. 29 Isu
nga idi dinadael ti Dios dagiti siudad iti tanap, linagip ti Dios ni Abraham.
Inlisina ni Lot iti tengnga ti pannakadadael idi dinadaelna ti siudad a
nagnaedan ni Lot. 30 Ngem simmang-at ni Lot manipud iti Soar ket napan
nagnaed kadagiti kabanbantayan a kaduana dagiti dua nga annakna a
babbai, gapu ta mabuteng isuna nga agnaed iti Soar. Isu a nagnaed
isuna iti maysa a rukib, isuna ken dagiti dua nga annakna a babbai.
31 Kinuna ti inauna nga anak iti inaudi, “Lakayen ti amata, ket awan ti
siasinoman a lalaki iti sadinoman a makikaidda kadata segun iti wagas iti
amin a lubong. 32 Umayka, painumenta iti arak ti amata, ket makikaiddata
kenkuana, tapno iti kasta ket mapaaduta pay ti kaputotan ti amata.” 33 Isu
a pinainumda iti arak ti amada iti dayta a rabii. Ket napan nakikaidda ti

inauna nga anak iti amana; saanna nga ammo idi nakikaidda isuna, uray
idi bimmangon isuna. 34 Iti simmaruno nga aldaw, kinuna ti inauna iti
inaudi, “Dumngegka, idi rabii nakikaiddaak kenni amak, ket inton rabii
painumenta manen iti arak, ket masapul a sumrekka ket makikaiddaka
kenkuana, tapno iti kasta ket mapaaduta pay ti kaputotan ti amata.”
35 Isu a pinainumda iti arak ti amada iti dayta a rabii, ket napan ken
nakikaidda ti inaudi kenkuana. Saanna nga ammo idi nagidda isuna, uray
idi bimmangon isuna. 36 Isu a dagiti annak ni Lot ket nagsikog babaen iti
amada. 37 Impasngay ti inauna ti maysa a lalaki ket pinanagananna isuna
iti Moab. Isuna ti nagbalin a kapuonan dagiti maaw-awagan iti agdama
a Moabita. 38 Kasta met ti inaudi nga anak, impasngayna met ti maysa
lalaki, ket pinanaganna iti Ben Ammi. Isuna ti nagbalin a kapuonan dagiti
tattao nga iti agdama ket maaw-awagan iti Ammonita.

20

1 Nagdaliasat ni Abraham manipud sadiay a nagturong iti daga ti Negeb
iti nagbaetan ti Kades ken Sur. Isuna ket gangganaet nga agnanaed
iti Gerar. 2 Kastoy ti imbaga ni Abraham maipapan kenni Sarah nga
asawana, “Isuna ket kabsatko a babai.” Isu a nangibaon ni Abimelec nga
ari ti Gerar kadagiti soldadona ket innalada ni Sarah. 3 Ngem immay
ti Dios kenni Abimelec iti rabii babaen iti tagtagainep ket kinunana
kenkuana, “Kitaem, kaiyarigam ti natay a tao gapu iti babai nga innalam
ta asawa isuna ti maysa a lalaki.” 4 Ita, saan pay nga immasideg ni
Abimelec kenkuana ket kinunana, “Apo, papatayem kadi uray ti nalinteg
a nasion? 5 Saan kadi nga isuna a mismo ti nangibaga kaniak, 'Isuna
ket kabsatko a babai'? Uray isuna a mismo ket kinunana nga 'Isuna
ket kabsatko a lalaki.' Naaramidko daytoy a nadalus ti pusok ken
awan basol kadagiti imak.” 6 Kalpasanna, kinuna ti Dios kenkuana iti
tagtagainepna. “Wen ammok met nga inaramidmo daytoy a nadalus
ti pusom ket inlisika met iti panagbasolmo kaniak. Isu a saanko nga
impalubos a sagidem isuna. 7 Ngarud, isublim ti asawa ti lalaki, ta
maysa isuna a profeta. Ikararagannakanto ket agbiagkanto. Ngem
no saanmo nga isubli ti babai, ammoem a sika ken amin a kukuam
ket awan duadua a matayto.” 8 Nasapa a bimmangon ni Abimelec iti
agsapa ket inayabanna amin dagiti adipenna. Imbagana amin dagitoy
a banag kadakuada ket nakaro ti buteng dagiti lallaki. 9 Kalpasanna ket
pinaayaban ni Abimelec ni Abraham ket kinunana kenkuana, “Ania daytoy
nga inaramidmo kadakami? Kasano a nakabasolak kenka, ta inyegmo
kaniak ken iti pagariak ti dakkel a basol? Inaramidmo kaniak ti saan a
rumbeng.” 10 Kinuna ni Abimelec kenni Abraham, “Ania ti nangiduron
kenka a mangaramid iti daytoy a banag?” 11 Kinuna ni Abraham, “Gapu
ta impagarupko, 'Sigurado nga awan ti panagbuteng iti Dios iti daytoy
a lugar ket patayendak gapu iti asawak.' 12 Malaksid iti dayta, pudno a
kabsatko isuna, ta anak isuna ti amak ngem saan nga anak ti inak; ket
nagbalin isuna nga asawak.” 13 Idi imbaga ti Dios a panawak ti pagtaengan
ti amak tapno agdaliasat manipud iti maysa a lugar nga agturong iti maysa
a lugar, kinunak kenkuana, 'Masapul nga ipakitam kaniak ti kinapudnom
a kas asawak: Iti tunggal lugar a papananta, kastoy ti ibagam maipapan
kaniak, “Isu ket kabsatko a lalaki.”' 14 Kalpasanna, nangala ni Abimelec
iti karnero, kalakian a baka, lalaki ken babai a tagabu ket intedna dagitoy
kenni Abraham. Kalpasanna, insublina kenkuana ni Sarah nga asawana.
15 Kinuna ni Abimelec, “Kitaem, adda iti sanggoanam ti dagak. Aggianka

iti sadinoman a kayatmo." 16 Kenni Sara kinunana, "Kitaem, inikkak ti kabsatmo iti sangaribu a pidaso ti pirak. Daytoy ti mangakkob iti aniaman a babak kenka iti imatang ti amin a kaduam, ken iti sangoanan ti amin, naan-anayka a napalinteg." 17 Kalpasanna, nagkararag ni Abraham iti Dios ket pinaimbag ti Dios ni Abimelec, ti asawana ken dagiti babbai a tagabuna isu a naaddaanda iti kabaelan nga aganak. 18 Ta pinagbalin ni Yahweh a baog dagiti babbai iti pagtaengan ni Abimelec, gapu kenni Sarah nga asawa ni Abraham.

21

1 Impangag ni Yahweh ni Sarah kas imbagana nga aramidenna, ket inaramid ni Yahweh para kenni Sara ti kas iti inkarina. 2 Nagsikog ni Sara ket inyanakna ti anakna a lalaki kenni Abraham iti kinalakayna, iti naikeddeng a tiempo kas imbaga ti Dios kenkuana. 3 Pinanaganan ni Abraham ti putotna kenni Sara, iti Isaac. 4 Kinugit ni Abraham ni Isaac nga anakna idi walo nga aldawnan, kas imbilin ti Dios kenkuana. 5 Sangagasut ti tawen ni Abraham idi naiyanak ni Isaac kenkuana. 6 Kinuna ni Sarah, "Pinagkatawanak ti Dios; tunggal maysa a makangngeg ket makipagkatawanto kaniak." 7 Kinunana pay, "Siasino ngay koma iti nakaibaga kenni Abraham nga agpasusonto ni Sarah kadagiti ubbing, nupay kasta inyanakko ti putotna iti kinalakayna!" 8 Dimmakkel ti ubing ket napusot, ket nagparambak ni Abraham iti dakkel a padaya iti aldaw a pannakapusot ni Isaac. 9 Nakita ni Sara ti anak ni Hagar a taga-Egipto, nga anakna kenni Abraham, nga aguy- uyaw. 10 Isu a kinunana kenni Abraham, " Papanawem daytoy a tagabu a babai ken ti anakna: Ta saanko a kayat a makipagtawid ti anakna iti anakko, a ni Isaac." 11 Daytoy ket naladingit unay a banag kenni Abraham gapu iti anakna. 12 Ngem kinuna ti Dios kenni Abraham, saanka nga agladingit gapu iti ubing a lalaki, ken gapu iti tagabum a babai. Denggem dagiti amin nga ibagana maipanggep iti daytoy a banag, gapu ta babaen kenni Isaac a mapanagananto dagiti kaputotam. 13 Pagbalinekto met ti anak ti tagabum a babai a maysa a nasion, gapu ta isuna ket kaputotam." 14 Bimmangon ni Abraham iti nasapa iti dayta a bigat, nangala iti tinapay ken danum a naikarga iti supot a lalat ket intedna kenni Hagar, inkabilna daytoy iti abagana. Intedna kenkuana ti ubing a lalaki ket imbagana a pumanaw isuna. Pimmanaw ket nagkalkallautang iti let-ang ti Beerseba. 15 Idi naibusen ti danum iti supot a lalat, pinanawanna ti ubing iti sirok ti maysa a narukbos a kayo. 16 Ket pimmanaw isuna, ket nagtugaw iti saan unay nga adayo manipud iti ubing, ti kaadayona ket kas iti kaadayo ti naibiat a pana, ta kinunana, "Saanko kayat a buyaen ti pannakatay ti ubing." Bayat iti panagtugtugawna iti saan unay nga adayo, nagpukkaw isuna ket nagsangit. 17 Nangngeg ti Dios ti timek ti ubing, ket inawagan ti anghel ti Apo ni Hagar, ket kinunana kenkuana, "Ania ti mangrirriribok kenka Hagar? Saanka nga agbuteng, ta nangeg ti Dios ti timek ti ubing iti ayanna. 18 Tumakderka, bangonem ti ubing ken pabilgem isuna; ta pagbalinekto isuna a maysa a naindaklan a nasion." 19 Ket, linukatan ti Dios ti matana, ket nakitana ti maysa a bubon. Napan na insakdo ti supot a lalat iti danum, ket pinainomna ti ubing a lalaki. 20 Ti Dios ket adda iti ubing, ket dimmakkel isuna. Nagnaed isuna idiay let-ang ket nagbalin isuna a pumapana. 21 Nagnaed isuna idiay let-ang ti Paran, ket nangala ti inana iti asawaenna manipud iti daga ti Egipto. 22 Napasamak iti dayta a tiempo a ni

Abimelek kenni Pikol a kapitan ti armadana ket nakiao kenni Abraham,
a kinunana, “Ti Dios ket adda kenka iti amin nga ar-aramidem. 23 Ita
ngarud agsapataka kaniak ditoy babaen iti Dios a saannakto nga allilawen,
uray dagiti annakko, wenno kadagiti kaputotak. Ipakitam kaniak ken iti
daga a pagnanaedam ti kinapudnom a kas iti kinapudno nga impakitak
kenka.” 24 Kinuna ni Abraham, “Isapatak.” 25 Nagriri met ni Abraham
kenni Abimelek maipanggep iti bubon ti danum nga inagaw dagiti adipen
ni Abimelech manipud kenkuana. 26 Kinuna ni Abimelek, “Saanko nga
ammo no siasino ti nangaramid iti daytoy a banag. Saanmo nga imbagbaga
idi kaniak sakbay ita; Saanko pay a nangnangegan ti maipanggep iti daytoy
agingga ita nga aldaw.” 27 Isu a nangala ni Abraham iti karnero ken
baka ket intedna kenni Abimelek, ket nagtulag dagiti dua a lallaki. 28 Ket
nangilasin ni Abraham iti pito a kaba-ian a karnero manipud iti arban.
29 Kinuna ni Abimelec kenni Abraham, “Ania ti kayat a sawen dagitoy pito
a babbai a karnero nga inlasinmo? 30 Simmungbat isuna, “Dagitoy pito a
babai a karnero ket awatem manipud iti imak, tapno agbalin a saksi para
kaniak, a kinalik daytoy a bubon. 31 Isu nga inawaganna dayta a lugar
iti Beerseba, gaputa ta nagkinnarida a dua. 32 Nagtulagda idiay Beerseba,
ket kalpasanna, nagsubli ni Abimelec ken ni Picol a kapitan ti armadana
iti daga dagiti Filisteo. 33 Nagmula ni Abraham iti kayo a tamarisko idiay
Beerseba. Sadiay, nagdayaw isuna kenni Yahweh, ti agnanayon a Dios.
34 Nagtalinaed a gangannaet ni Abraham iti daga dagiti Filisteo iti adu nga
al-aldaw.

22

1 Napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag ket pinadas ti Dios
ni Abraham. Kinunana kenkuana, “Abraham!” Kinuna ni Abraham,
“Adtoyak.” 2 Ket kinuna ti Dios, “Alaem ti anakmo, ti kakaisuna nga
anakmo, a dungdungoem, ni Isaac, ket mapankayo idiay daga ti Moria.
Idatonmo isuna a kas daton a mapuoran iti maysa kadagiti bantay sadiay,
nga ibagakto kenka.” 3 Isu a nasapa a bimmangon ni Abraham iti bigbigat,
insaganana ti asnona, ken nangikuyog iti dua nga agtutubo a lalaki nga
adipenna, kasta met ni Isaac nga anakna. Nangputed iti kayo para
iti daton a mapuoran, ket nagdaliasatda iti lugar nga imbaga ti Dios
kenkuana. 4 Iti maikatlo nga aldaw, timmangad ni Abraham ket nakitana
ti lugar iti adayo. 5 Imbaga ni Abraham kadagiti agtutubo a lallaki nga
adipenna, agbatikayo ditoy a kaduayo ti asno, ket mapanak ken ti ubing
idiay. Agdayawkami ket subliandakayonto. 6 Ket innala ni Abraham ti
kayo para iti daton a mapuoran ket impabaklay kenni Isaac a putotna.
Innalana ti beggang ken ti kutsilyo; ket napanda a dua. 7 Nagsao ni
Isaac kenni Abraham nga amana ket kinunana, “Ama,” ket kinunana,
“Adtoyak, anakko.” Kinunana, "Kitaem, adda ditoy ti beggang ken ti
kayo, ngem ayanna ti kordero a para iti daton a mapuoran?” 8 Kinuna ni
Abraham, “Mangipaayto ti Dios iti kordero a para iti daton a mapuoran,
anakko. “Isu nga intuloyda a dua iti napan. 9 Idi nakagtengda iti lugar
nga imbaga ti Dios kenkuana, nangbangon ni Abraham iti altar sadiay
ket imparabawna ti kayo iti daytoy. Kalpasanna, pinungona ni Isaac nga
anakna, ket impaiddana iti altar, iti rabaw ti kayo. 10 Ginaw-at ni Abraham
ti kutsilyo tapno patayenna ti anakna. 11 Kalpasanna, inawagan isuna
ti anghel ni Yahweh manipud langit a kinunana, "Abraham, Abraham!”
ket kinunana, “Adtoyak.” 12 Kinunana, “Saanmo a sagiden ti ubing a
lalaki, wenno agaramid iti aniaman a banag a mangdangran kenkuana,

ta ita, ammokon nga agbutengka iti Dios, gapu ta saanmo nga impaidam
ti anakmo a kakaisuna manipud kaniak." 13 Timmangad ni Abraham ket
pagammoan, iti likudanna ket adda kalakian a karnero a naisalat dagiti
sarana iti narukbos a kayo. Napan ni Abraham ket innalana ti kalakian a
karnero ket indatonna a kas daton a mapuoran imbes a ti anakna a lalaki.
14 Isu a pinanaganan ni Abraham dayta a lugar iti "Isabet ni Yahweh" ket
maibagbaga agingga iti daytoy nga aldaw, "Iti rabaw ti bantay ni Yahweh,
maisabetto." 15 Inawagan ti anghel ni Yahweh ni Abraham iti maikadua a
daras manipud langit 16 ket kinunana - daytoy ket sasao a nagtaud kenni
Yahweh, "Sinapataak iti bagik a gapu ta inaramidmo daytoy a banag,
ken saanmo nga impaidam ti kakaisuna nga anakmo a lalaki, 17 pudno
a bendisionankannto ken paaduekto ti kaputotam a kas iti kaadu dagiti
bituen sadi langit, ken kas iti darat iti igid ti baybay; ken tagikuaento ti
kaputotam ti ruangan dagiti kabusorda. 18 Babaen kadagiti kaputotam
ket mabendisionanto amin a nasion ditoy daga, gapu ta nagtulnogka iti
timekko." 19 Nagsubli ngarud ni Abraham iti ayan dagiti agtutubo nga
adipenna, ket pimmanawda ken nagkukuyogda a napan idiay Beerseba,
ket nagnaed isuna idiay Beerseba. 20 Napasamak a kalpasan dagitoy a
banbanag ket naipadamag kenni Abraham, "Naganak met ni Milka, para
iti kabsatmo a ni Nahor. 21 Isuda ket ni Uz nga inauna, ni Buz a kabsatna a
lalaki, ni Kemuel nga ama ni Aram, 22 ni Kesed, ni Hazo, ni Pildas, ni Jidlap
ken ni Betuel. 23 Ni Betuel ti ama ni Rebecca. Dagitoy dagiti walo nga
inyanak ni Milka kenni Nahor, a kabsat a lalaki ni Abraham. 24 Inyanak
met ti inkabbalayna nga agnagan iti Reuma, da Teba, Taaz ken Maaca.

23

1 Nagbiag ni Sarah iti sangagasut duapulo ket pito a tawen. Daytoy ti
dagup ti tawen ti panagbiag ni Sarah. 2 Natay ni Sarah idiay Kiriat Arba,
dayta ket, Hebron, iti daga ti Canaan. Nagladingit ken dinung-awan ni
Abraham ni Sarah. 3 Kalpasanna, timmakder ni Abraham ket pimmanaw
manipud iti ayan ti natay nga asawana, ket nakisao kadagiti lallaki nga
annak ni Het, a kinunana, 4 "Maysaak a ganggannaet a makipagnanaed
kadakayo. Pangngaasiyo ta patgandak a manggatang iti maysa a daga
a pagitaneman, tapno maitabonko ti minatayko." 5 Simmungbat dagiti
lallaki nga annak ni Het kenni Abraham, a kunada, 6 "Denggennakami,
apo. Sika ket prinsipe ti Dios kadakami, itabonmo ti minataymo kadagiti
kasasayaatan a pagitantanemanmi. Awan kadakami ti agkedkedto kenka
iti tanemna, tapno maitabonmo ti minataymo." 7 Timmakder ni Abraham
ket nagparintumeng iti sangoanan dagiti tattao iti dayta a daga, kadagiti
lallaki nga annak ni Het. 8 Kinasaona ida, a kunana, "No umanamongkayo
a rumbeng nga itabonko ti minatayko, denggendak ngarud ket makipak-
pakaasiyo kenni Efron nga annak ni Zohar, para kaniak. 9 Dawatenyo
kenkuana nga ilakona kaniak ti rukib ti Macpela, a kukuana, nga adda iti
pungto ti taltalonna. Ilakona kaniak iti maitutop a bayadna iti imatang ti
kaaduan kas maysa a sanikua a mausar a pagitaneman." 10 Ita, ni Efron
ket agtugtugaw a kadua dagiti lallaki nga annak ni Het, ket simmungbat ni
Efron a Heteo kenni Abraham iti panagdengngeg dagiti lallaki nga annak
ni Het, kadagiti amin a napan iti ruangan iti siudadna, a kunana, 11 "Saan,
apok, denggennak. Itedko kenka ti taltalon, ken ti rukib nga adda iti
daytoy. Itedko kenka iti imatang dagiti annak dagiti tattaok. Itedko kenka
tapno itabonmo ti minataymo." 12 Ket nagkurno ni Abraham iti sangoanan

dagiti tattao iti dayta a daga. 13 Kinasaona ni Efron a mangmangngeg dagiti
tattao iti dayta a daga, a kunana, “Ngem no sipapaluboska, pangngaasim
ta denggennak. Bayadak ti taltalon. Alaem ti kuarta manipud kaniak,
ket itabonko ti minatayko sadiay.” 14 Sinungbatan ni Efron ni Abraham, a
kinunana, 15 “Pangngaasim, apok, denggennak. Ti paset ti daga ket aggatad
iti uppat a gasut a bagi ti pirak, ania ngay dayta kadata? Itabonmo ti
minataymo.” 16 Dimngeg ni Abraham kenni Efron ket nangtimbang ni
Abraham iti gatad nga uppat a gasut a pirak segun iti imbaga ni Efron
kabayatan a dedenggen dagiti lallaki nga annak ni Het, uppat a gasut a
bagi ti pirak, a maiyannurot iti timbang nga us-usaren dagiti agtagtagilako.
17 Isu a ti taltalon ni Efron, nga adda idiay Macpela a kabangibang ti
Mamre, ti taltalon ken ti rukib nga adda iti daytoy, ken amin a kaykayo nga
adda iti taltalon ken ti amin nga adda iti aglawlaw ti beddengna, ket naited
18 kenni Abraham babaen iti pananggatangna iti daytoy iti imatang dagiti
lallaki nga annak ni Het, ken iti sangoanan dagiti napan idiay ruangan ti
siudadna. 19 Kalpasan daytoy, intabon ni Abraham ni Sarah nga asawana
iti rukib nga adda iti taltalon ti Macpela, a kabangibang ti Mamre, nga
isu ti Hebron, iti daga ti Canaan. 20 Isu a ti taltalon ken ti rukib nga adda
sadiay ket naipaima kenni Abraham kas maysa a sanikua a pagitaneman
manipud kadagiti lallaki nga annak ni Het.

24

1 Ita, lakayen ni Abraham, lakay unayen, ket binendisionan ni Yahweh
ni Abraham iti amin a banbanag. 2 Kinuna ni Abraham iti adipenna
a kalakayan iti pagtaenganna ken isu ti mangimatmaton iti amin nga
adda kenni Abraham, "Ikabilmo ta imam iti baet dagiti luppok 3 ket
pagsapataenka kenni Yahweh, a Dios ti langit ken Dios ti daga, a saankanto
a mangala iti asawa para iti anakko manipud kadagiti annak dagiti taga-
Canaan, a nangaramidak iti pagtaengak. 4 Ngem mapankanto iti pagiliak,
ken kadagiti kabagiak, ket mangalaka iti asawa para iti anakko a ni
Isaac.” 5 Kinuna ti adipen kenkuana, “Kasano no saan a kayat ti babai
a sumurot kaniak iti daytoy a daga? Masapul kadi nga umayko ikuyog ti
anakmo ket isublik iti daga a naggapuam? 6 Kinuna ni Abraham kenkuana,
“Siguradoem a saanmo nga isubli ti anakko sadiay! 7 Ni Yahweh a Dios
ti langit, a nangala kaniak manipud iti balay ni amak ken manipud iti
daga dagiti kabagiak, ken nagkari kaniak babaen iti napasnek a sapata
a kunana, 'Itedkonto kadagiti kaputotam daytoy a daga,' ibaonnanto ti
anghelna nga umuna kenka, ket mangalakanto iti asawaen ti anakko
manipud sadiay. 8 Ngem no saan a kayat ti babai a sumurot kenka,
mawayawayaankanto ngarud manipud iti daytoy a panagsapatam kaniak.
Dayta laeng ta saan a mabalin nga isublim ti annakko sadiay.” 9 Isu
nga inkabil ti adipen ti imana iti baet ti luppo ni Abraham nga apona,
ket nagsapata kenkuana maipanggep iti daytoy a banag. 10 Nangala ti
adipen iti sangapulo a kamelio ti apona ket pimmanaw. Nangala pay isuna
kadagiti amin a kita dagiti sagut manipud iti apona. Pimmanaw isuna ket
napan iti rehion ti Aram Naharaim, iti siudad ni Nahor. 11 Pinaginanana
dagiti kamelio iti ruar ti siudad iti abay ti bubon. Rabii idin, ti tiempo a
panagruruar dagiti babbai a mapan agsakdo. 12 Ket kinunana, “Yahweh,
Dios ti apok a ni Abraham, ipaaymo koma kaniak ti panagballigi iti daytoy
nga aldaw ken ipakitam ti napudno a katulagam kenni apok a ni Abraham.
13 Kitaem, addaak ditoy nga agtaktakder iti abay ti ubbog, ket dagiti
babbai a putot dagiti lallaki iti daytoy a siudad ket rummuarda nga umay

agsakdo. 14 Kastoy koma ngarud iti mapasamak. No ibagak iti maysa
a balasang, 'Pangngaasim ta ibabam ta karambam tapno makiinumak,'
ket kunaenna kaniak, 'Uminomka, ken painumek met dagiti kameliom,'
ket isunanto ti intudingmo para iti adipenmo a ni Isaac. Babaen iti
daytoy a maammoak nga impakitam ti kinapudnom iti tulagmo iti apok."
15 Napasamak a sakbay a nalpasna ti panagsaritana, adtoy met ni Rebecca
a rimmuar nga addaan iti karamba iti abagana. Ni Rebecca ket putot ni
Betuel nga anak a lalaki ni Milca nga asawa ni Nahor a kabsat a lalaki ni
Abraham. 16 Nakapinpintas unay ti balasang ken maysa isuna a birhen.
Awan pay iti lalaki a nakikaidda kenkuana. Simmalog isuna iti ubbog
ket pinunnona ti karambana, ket simmang-at. 17 Ket nagtaray ti adipen
tapno sabtenna isuna ket kinunana, "Pangngaasim ta ikkannak iti bassit
a mainum manipud dita karambam." 18 Kinunana, Uminomka, apok," ket
dagdagus nga imbabana ti karamba kadagiti imana, ket pinainomna. 19 Idi
nalpasna isuna a pinainom, kinunana, "Agsakdoakto met iti para kadagiti
kameliom, agingga a malpasda nga uminom." 20 Isu a nagdardaras isuna
ket imbukbokna ti nagyan iti karambana iti paginuman dagiti ayup, ket
nagtaray manen a nagsubli idiay bubon tapno agsakdo, ket insakdoanna
amin dagiti kamelio ti adipen. 21 Siuulimek a binuybuya isuna ti lalaki
tapno makitana no pinagballigi ni Yahweh ti panagdaliasatna wenno saan.
22 Idi nalpas nga imminum dagiti kamelio, nangiruar ti lalaki iti balitok nga
aritos ti agong nga agtimbang iti kagudua ti siklo, ken dua a pulseras a para
kadagiti takyagna nga agdagsen iti sangapulo a siklo, 23 ken sinaludsodna,
"Siasino ti akin anak kenka? Pangngaasim ta ibagam kaniak, adda kadi
siled idiay balay ni amam para kadakami a pagpalabasanmi iti rabii?"
24 Kinuna ti balasang kenkuana, "Siak ket anak ni Betuel nga anak a
lalaki ni Milca, nga inyanakna kenni Nahor." 25 Kinunana pay kenkuana,
"Addaankami iti adu a garami ken makan, ken kasta met iti siled a
para kenka a pagpalabasam ti rabii." 26 Ket nagkurno ti lalaki ken
indaydayawna ni Yahweh. 27 Kinunana, "Madaydayaw ni Yahweh a Dios ti
amongko a ni Abraham, saanna a tinallikudan ti kinapudnona iti tulagna
ken ti kinamapagtalkanna iti amongko. Iti biangko met, inturongnak a
dagus ni Yahweh iti balay dagiti kabagian ti amongko." 28 Kalpasanna,
nagtaray ti balasang ket napanna imbaga iti sangkabalayan ni nanangna
ti maipanggep kadagitoy amin a banbanag. 29 Ita, addaan ni Rebecca iti
kabsat a lalaki, ket Laban ti naganna. Nagtaray ni Laban iti ruar, iti ayan ti
lalaki nga adda iti kalsada iti abay ti ubbog. 30 Idi nakitana ti aritos ti agong
ken dagiti pulseras iti takiag ti kabsatna, ken idi nangngeganna dagiti sinao
ni Rebecca a kabsatna, "Daytoy ti imbaga ti lalaki kaniak," napan isuna
iti ayan ti lalaki, ket adda sadiay nga agtaktakder iti abay dagiti kamelio
iti ayan ti ubbog. 31 Ket kinuna ni Laban, "Umayka, sika a binendisionan
ni Yahweh. Apay nga agtaktakderka dita ruar? Insaganak ti balay ken
ti disso a para kadagiti kamelio." 32 Isu a napan ti lalaki iti balay ket
inikkatna dagiti awit dagiti kamelio. Ket naikkan dagiti kamelio ti garami
ken makan, ket naipaayan met iti danum a pangbuggona kadagiti sakana
kasta met dagiti saka dagiti lallaki a kakaduana. 33 Nangisaganada iti
taraon iti sagoananna tapno mangan, ngem kinunana, "Saanak a mangan
agingga a maibagak no ania ti masapul nga ibagak." Isu a kinuna ni Laban,
"Agsaoka" 34 Kinunana, "Adipennak ni Abraham. 35 Binendisionan ni
Yahweh ti apok iti kasta unay ket nagbalin a naindaklan. Inikkanna isuna
kadagiti karnero ken kadagiti kalding, pirak ken balitok, kadagiti lallaki
nga adipen ken kadagiti babbai nga adipen, ken kadagiti kamelio ken

kadagiti asno. 36 Ni Sarah nga asawa ti apok ket nangipasngay iti maysa
a lalaki kenni amongko idi baketen isuna, ket intedna amin a banbanag a
sanikuana kenkuana. 37 Pinagsapatanak ti apok, a kinunana, 'Masapul a
saanka a mangala iti asawa a para iti anakko manipud kadagiti annak a
babbai dagiti taga-Canaan, daga a nangaramidak iti pagtaengak. 38 Ngem
ketdi, masapul a mapanka iti pamilia ni tatangko, ken kadagiti kabagiak,
ket mangalaka iti asawaen ti anakko.' 39 Kinunak iti apok, 'Nalabit a
saanto a sumurot kaniak ti babai. 40 Ngem kinunana kaniak, 'Ni Yahweh,
a pagtultulnogak, ket ibaonnanto ti anghelna a kumuyog kenka ket
pagballigiennanto ti dalanmo, tapno iti kasta ket mangalaka iti asawaen
ti anakko manipud kadagiti kabagiak ken manipud iti linya ti pamilia ni
tatangko. 41 Ngem mawayawayaankanto manipud iti sinapataam kaniak
no mapanka kadagiti kabagiak ket saanda nga ited isuna kenka. Ket
mawayawayaankanto manipud iti sinapataam kaniak.' 42 Simmangpetak
ngarud ita nga aldaw iti ayan ti ubbog, ket kinunak, 'O Yahweh, Dios ti
apok a ni Abraham, pangngaasim, no pudno a panggepmo a pagballigien
ti panagdaliasatko— 43 addaak ditoy nga agtaktakder iti abay ti ubbog—Ti
koma balasang nga umay agsakdo, iti babai a pangibagaak, "Pangngaasim
ta ikkannak iti bassit a danum nga inumek manipud dita karambam,"
44 ti babai a mangibaga kaniak, "Uminomka, ket sumakdoakto met para
kadagiti kameliom"— ket isuna ti babai nga inkapinili, Yahweh, para iti
putot ti apok.' 45 Sakbay pay a nalpasak nga agsarita iti pusok, pagammoan,
simmangpet ni Rebecca nga awitna ti karambana iti abagana ket simmalog
idiay ubbog ket nagsakdo. Isu a kinunak kenkuana, 'Pangngaasim
ta painumennak.' 46 Dagus nga imbabana ti karambana manipud iti
abagana ket kinunana, 'Uminumka, ket painumek met dagiti kameliom.'
Imminomak ngarud, ket pinainomna met dagiti kamelio. 47 Ket dinamagko
kenkuana, 'Siasino ti akin anak kenka? Kinunana, 'Putotnak ni Betuel
a putot ni Nahor, nga impasngay ni Milca kenkuana.' Ket inkabilko ti
aritos iti agongna ken dagiti pulseras kadagiti takiagna. 48 Kalpasanna,
nagkurnoak ket nagdaydayawak kenni Yahweh, indaydayawko ni Yahweh
a Dios ti apok a ni Abraham, nga isu iti nangidalan kaniak iti umno a
dalan tapno masarakak ti anak dagiti kabagian ti amongko para iti anakna.
49 Ita ngarud, no nakasaganakayo a mangpadayaw iti apok babaen iti
kinapudnoyo ken kinamapagtalkan iti pamilya, ibagayo kaniak. Ngem
no saan, ibagayo kaniak, tapno ammok ti aramidek." 50 Ket simmungbat
da Laban ken Betuel a kinunada, "Ti banag ket naggapu kenni Yahweh;
saankami a mabalin nga agsarita iti nasayaat wenno dakes kenka. 51 Adtoy
ni Rebecca iti sangoanam. Alaem isuna ket mapankayo, tapno agbalin
nga asawa ti anak ti apom, kas imbaga ni Yahweh." 52 Idi nangngegan ti
adipen ni Abraham dagiti sinaoda, nagpakleb iti daga para kenni Yahweh.
53 Inruar ti adipen dagiti banbanag a pirak, ken banbanag a balitok, ken
pagan-anay, ket intedna kenni Rebecca. Inikkanna met iti napapateg a
sagut ti kabsatna a lalaki ken ni nanangna. 54 Ket nangan ken imminom
isuna ken dagiti lallaki a kaduana. Ket nagtalinaedda sadiay iti nagpatnag,
ket idi bimmangonda iti kabigatan, kinunana, "Palubosandak a mapan iti
apok." 55 Kinuna ti kabsat a lalaki ken ti nanang ni Rebecca, "Agtalinaed
pay koma ti balasang kadakami iti sumagmamano pay nga al-aldaw,
uray sangapulo laeng. Kalpasan dayta, mabalinna ti mapan." 56 Ngem
kinunana kadakuada, "Saandak a lappedan, agsipud ta pinagballigi ni
Yahweh ti panagdaliasatko. Palubosandak a pumanaw tapno mapanak
kenni amongko." 57 Kinunada, "Ayabanmi ti balasang ket saludsodenmi

isuna.” 58 Isu nga inayabanda ni Rebecca ket sinaludsodda kenkuana,
“Sumurotka kadi iti daytoy a lalaki?” Simmungbat isuna, “Sumurotak.”
59 Pinalubosanda ngarud ni Rebecca, a kaduana dagiti adipenna a babbai,
iti panagdaliasatna a kadua ti adipen ni Abraham ken dagiti lallaki
a kaduana. 60 Binendisionanda ni Rebecca, a kinunada kenkuana,
“Kabsatmi a babai, agbalinka koma nga ina iti rinibribu ti sangapulo
a ribu, ken tagikuaen koma dagiti pulim ti ruangan dagiti manggura
kadakuada.” 61 Kalpasanna, nagrubbuat ni Rebecca ket insaganana ken
dagiti adipenna a babbai dagiti kamelio, ket simmurotda iti lalaki. Kastoy
ti panangala ti adipen kenni Rebecca, ket napan iti dalanna. 62 Ita, ni Isaac
ket agnanaed idiay Negeb, ket kasubsublina laeng manipud Beer-lahai-
roi. 63 Rimmuar ni Isaac tapno mapan agpanunot iti kataltalunan iti rabii,
ket idi timmangad isuna ken kimmita, pagammoan ket adda nakitana a
sumagmamano a kamelio a sumungsungad! 64 Kimmita ni Rebecca, ket
idi nakitana ni Isaac, limmagto nga immulog iti kamelio. 65 Kinunana
iti adipen, “Siasino dayta a lalaki a magmagna idiay taltalon a sumabat
kadatayo?” Kinuna ti adipen, “Ti apok.” Isu nga innalana ti dalungdongna,
ket inabbunganna ti ulona. 66 Imbaga ti adipen kenni Isaac dagiti amin a
banbanag nga inaramidna. 67 Ket impan ni Isaac ni Rebecca idiay tolda
ni Sarah nga inana ket innalana daytoy, ket nagbalin nga asawana ken
inayatna. Naliwliwa ngarud ni Isaac kalpasan a natay ni nanangna.

25

1 Nangala ni Abraham iti sabali pay nga asawana; ti naganna ket Ketura.
2 Inyanakna da Zimran, Jocsan, Medan, Midian, Isbac, ken Sua. 3 Ni Jocsan
ti ama da Seba ken Dedan. Dagiti kaputotan ni Dedan ket dagiti tattao
nga Assurim, dagiti Letusim ken dagiti Leummim. 4 Dagiti putot a lallaki
ni Midian ket da Efa, Efer, Hanoc, Abida ken Eldaa. Amin dagitoy ket
nagtaud iti puli ni Ketura. 5 Inted ni Abraham amin a sanikuana kenni
Isaac. 6 Nupay kasta, kabayatan a sibibiag pay laeng isuna, inikkanna
kadagiti sagut dagiti annakna a lallaki kadagiti dadduma nga assawana
ken imbaonna ida iti nga adda iti daya, nga adayo manipud kenni Isaac, a
putotna. 7 Dagitoy dagiti aldaw dagiti tawen iti panagbiag ni Abraham,
175 a tawen. 8 Inyanges ni Abraham ti maudi nga angesna ket natay
iti nasayaat a tawen iti kinalakay, lakay a napnoan iti biag, ket naitipon
isuna kadagiti tattaona. 9 Intabon isuna da Isaac ken Ismael a putotna
idiay rukib ti Macpela, iti talon ni Efron nga anak ni Zohar a Heteo, nga
asideg iti Mamre. 10 Ginatang ni Abraham daytoy a talon manipud kadagiti
annak a lallaki ni Het. Naitabon ni Abraham sadiay kasta met ni Sarah
nga asawana. 11 Kalpasan iti ipapatay ni Abraham, binendisionan ti Dios
ni Isaac nga anak ni Abraham, ket nagnaed ni Isaac iti asideg ti Beer-
lahai-roi. 12 Ita, dagitoy dagiti kaputotan ni Ismael, nga anak ni Abraham,
nga inyanak ni Hagar, nga Egipcio nga adipen ni Sarah, kenni Abraham.
13 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annak a lallaki ni Ismael, segun iti
panagsasarunoda a naiyanak: ni Nebayot- ti inauna nga anak ni Ismael,
Kedar, Adbeel, Mibsam, 14 Misma, Duma, Masa, 15 Hadad, Tema, Jetur,
Nafis ken Kedema. 16 Dagitoy dagiti annak a lallaki ni Ismael, ken dagitoy
dagiti nagnaganda, a nagtaudan dagiti barrioda, ken dagiti kamkampoda;
sangapulo ket dua a prinsipe segun kadagiti tribuda. 17 Dagitoy dagiti
tawtawen iti panagbiag ni Ismael, 137 a tawen: inyangesna ti maudi
nga angesna ket natay, ket naitipon kadagiti tattaona. 18 Nagnaed dagiti

kaputotanna manipud iti Havila agingga iti Sur, nga asideg ti Egipto, nga agturong iti Asiria. Nagbiagda nga addaan iti gura iti tunggal maysa. 19 Dagitoy dagiti pasamak maipapan kenni Isaac a putot ni Abraham. Ni Abraham ti ama ni Isaac. 20 Agtawen iti uppat a pulo ni Isaac idi inasawana ni Rebecca nga anak a babai ni Betuel nga Arameo iti Padan-aram ken kabsat a babai ni Laban nga Arameo. 21 Nagkararag ni Isaac kenni Yahweh para iti asawana gapu ta awan iti anakna, ket sinungbatan ni Yahweh ti kararagna, ket nagsikog ni Rebecca nga asawana. 22 Agginginnubal dagiti ubbing a sikogna, ket kinunana, "Apay a mapaspasamak kaniak daytoy?" Indawatna kenni Yahweh ti maipanggep iti daytoy. 23 Kinuna ni Yahweh kenkuana, "Dua a nasion ti adda iti aanakam, ken dua a tattao ti agsinanto nga agtaud kenka. Napigpigsanto ti maysa a tao ngem iti maysa, ken pagserbianto ti inauna ti ub-ubing." 24 Idi tiempon ti panaganakna, singin gayam ti adda iti aanakanna. 25 Ket rimmuar ti immun-una a nalabaga ti kudilna a kasla dutdotan a pagan-anay. Pinanaganananda isuna iti Esau. 26 Kalpasan dayta, rimmuar ti kabsatna a lalaki. Ig-iggamanna ti mukod ni Esau. Napanaganan isuna iti Jacob. Agtawen iti innem a pulo ni Isaac idi inyanak ti asawana dagiti singin. 27 Dimmakkel dagiti lallaki, ket nagbalin ni Esau a nalaing a mangnganup, maysa a lalaki iti tay-ak; ngem ni Jacob ket naulimek a tao ken ad-adda nga agigian iti ayan dagiti tolda. 28 Ita, ay-ayaten ni Isaac ni Esau gapu ta kankanenna dagiti ayup a maan-anupan ni Esau, ngem ay-ayaten ni Rebecca ni Jacob. 29 Ita, aglutluto ni Jacob iti bukbukel. Simmangpet ni Esau manipud iti talon, ket uray la kimmapsut gapu iti bisin. 30 Kinuna ni Esau kenni Jacob, "Pakanennak man iti dayta a nalabaga a bukel. Pangngaasim, nabannogak unay!" Dayta ti makagapu a napanaganan isuna iti Edom. 31 Kinuna ni Jacob, "Ilakom nga umuna kaniak ti karbengam a kas inauna nga anak." 32 Kinuna ni Esau, "Kitaem, dandani-akon a matay. Ania pay ti pategna kaniak ti karbengak a kas inauna nga anak?" 33 Kinuna ni Jacob, "Agsapataka nga umuna kaniak," isu a sinapataan ni Esau ti karina ket iti kasta a wagas, inlakona kennu Jacob ti karbenganna a kas inauna nga anak. 34 Inikkan ni Jacob ni Esau iti tinapay ken ti naipaburek a nalabaga a bukbukel. Nangan isuna ken imminum, kalpasanna ket timmakder ken napan iti dalanna. Iti kastoy a wagas, tinagibassit ni Esau ti karbenganna a kas inauna nga anak.

26

1 Ita, adda napasamak a panagbisin iti daga, malaksid iti immuna a panagbisin a napasamak kadagidi al-aldaw ni Abraham. Napan ni Isaac kenni Abimelec nga ari dagiti Filisteo idiay Gerar. 2 Ita, nagparang ni Yahweh kenkuana ket kinunana, "Saanka a mapan idiay Egipto; agnaedka iti daga nga imbagak kenka a pagnaedam. 3 Agtalinaedka iti daytoy a daga, ket addaakto kenka ken bendisionankanto; ta kenka ken kadagiti kaputotamto, itedkonto amin dagitoy a dagdaga, ken tungpalekto ti kari a sinapataak kenni Abraham nga amam. 4 Paadduekto dagiti kaputotam a kas kadagiti bituen iti langit, ken itedkonto kadagiti kaputotam amin dagitoy a dagdaga. Mabendisionanto amin a nasion iti daga babaen kadagiti kaputotam. 5 Aramidek daytoy gapu ta nagtulnog ni Abraham iti timekko ken tinungpalna dagiti pagannurotak, dagiti bilinko, dagiti alagadek, ken dagiti lintegko." 6 Nagnaed ngarud ni Isaac idiay Gerar. 7 Idi dinamag kenkuana dagiti lallaki iti dayta a lugar ti maipanggep iti asawana, kinunana, "Kabsatko isuna." Mabuteng isuna a mangibaga nga,

“Asawak isuna,” gapu ta ti napanunotna, “Papatayendak dagiti lallaki iti
daytoy a lugar tapno alaenda ni Rebecca, gapu ta napintas unay isuna.”
8 Kalpasan iti nabayag a tiempo a kaadda ni Isaac sadiay, nairana a
timman-aw ni Abimelec nga ari dagiti Filisteo iti tawa. Nakitana a lalailoen
ni Isaac ni Rebecca nga asawana. 9 Inayaban ni Abimelec ni Isaac ket
kinunana, “Kitaem, awan dua dua nga asawam isuna. Apay nga imbagam
a, 'Kabsatko isuna'?” Kinuna ni Isaac kenkuana, 10 “Gapu ta napanunotko
a mabalin a papatayendak ti siasinoman tapno maalada isuna.” Kinuna
ni Abimelec, “Ania daytoy nga inaramidmo kadakami? Mabalin a maysa
kadagiti tattao ket silalakada a kinaidda ti asawam ket no napasamak
ti kasta, nganngani nakami nga insarsarak iti pakabasolanmi.” 11 Isu a
binallaagan ni Abimelec dagiti amin a tattao a kinunana, “Siasinoman
a mangsagid iti daytoy a lalaki wenno iti asawana ket siguradonto a
mapapatay. 12 Nagmula ni Isaac kadagiti mulmula iti dayta a daga ken
nagapit iti dayta met laeng a tawen iti mamingasut a kaadu, gapu ta
binendisionan ni Yahweh isuna. 13 Nagbalin a nabaknang ti lalaki, ken
rimmang-ay a rimmang-ay inggana a nagbalin isuna a naindaklan unay.
14 Addaan isuna kadagiti adu a karnero, ken bakbaka, ken dakkel a
sangkabalayan. Ket immapal dagiti Filisteo kenkuana. 15 Ita, amin dagiti
bubon a kinali dagiti adipen ni amana kadagidi al-aldaw ni Abraham nga
amana, ket sinullatan dagiti Filisteo babaen iti pananggaburda kadagitoy
iti daga. 16 Kinuna ni Abimelec kenni Isaac, “Umadayoka kadakami,
ta nabilbilegka nga adayo ngem kadakami.” 17 Isu a pimmanaw ni
Isaac manipud sadiay ket nagkampo idiay tanap ti Gerar, ket nagnaed
sadiay. 18 Kinali manen ni Isaac dagiti bubon, a kinalida kadagidi al-aldaw
ni Abraham nga amana. Sinullatan dagitoy dagiti Filisteo kalpasan ti
ipapatay ni Abraham. Pinanaganan ni Isaac dagiti bubon iti isu met laeng
a nagnagan nga impanagan ti amana kadagitoy. 19 Idi nagkali dagiti adipen
ni Isaac idiay tanap, nakasarakda sadiay iti bubon ti agay-ayus a danum.
20 Nakiapa dagiti agpaspastor a taga-Gerar kadagiti agpaspastor ni Isaac
ket kinunada, “Kukuami daytoy a danum.” Isu a pinanaganan ni Isaac
dayta a bubon iti “Esek,” gapu ta nakiapada kenkuana. 21 Kalpasanna,
nangkalida iti sabali pay a bubon, ket pinagaapanda manen dayta, isu a
pinanaganana dayta a bubon iti “Sitnah.” 22 Pimmanaw isuna sadiay ket
nangkalida iti sabali pay a bubon, ngem saandan a pinagaapaan dayta.
Isu a pinanaganannam daytoy iti Rehobot, ket kinunana, “Ita nangaramid
ni Yahweh iti lugar para kadatayo, ket rumang-aytayonto iti daga. 23 Ket
manipud sadiay, simmang-at ni Isaac idiay Beerseba. 24 Nagparang ni
Yahweh kenkuana iti dayta met laeng a rabii ket kinunana, “Siak ti Dios
ni Abraham nga amam. Saanka nga agbuteng, ta addaak kenka ken
bendisionankanto ken paadduek dagiti kaputotam, gapu kenni Abraham
nga adipenko.” 25 Nangbangon ni Isaac iti altar sadiay ket immawag isuna
iti nagan ni Yahweh. Sadiayna nga impatakder ti kampona, ket nagkali
dagiti adipenna iti bubon. 26 Kalpasanna, napan ni Abimelec kenkuana
manipud Gerar, a kaduana ni Ahuzzat a gayyemna, ken ni Ficol a kapitan
ti armadana. 27 Kinuna ni Isaac kadakuada, “Apay nga immaykayo
kaniak, idinto a kagurguradak ken pinapanawdak manipud kadakayo?”
28 Ket kinunada, “Nalawag a nakitami nga adda ni Yahweh kenka. Isu
nga inkeddengmi a masapul nga adda kari iti nagbaetantayo, wen, iti
nagbaetantayo. Isu a mangaramidtayo iti katulagan, 29 a saannakaminto
a dangran, a kas iti saanmi a panangdangran kenka, ken kas iti
panangtratomi kenka iti nasayaat ken pinapanawdaka nga addaan kapia.

Pudno, binendisionannaka ni Yahweh.” 30 Nangisagana ngarud ni Isaac iti
padaya para kadakuada, ket nangan ken imminumda. 31 Bimmangonda a
nasapa iti bigbigat ket nagsapatada iti kari iti tunggal maysa. Kalpasanna,
pinalubosan ida ni Isaac a pumanaw, ket pinanawanda isuna nga addaan
kapia. 32 Iti dayta met laeng nga aldaw, dimteng dagiti adipen ni Isaac
ket imbagada kenkuana ti maipanggep iti bubon a kinalida. Kinunada,
“Adda nasarakanmi a danum.” 33 Pinanagananna ti bubon iti Seba, isu a
ti nagan dayta a siudad ket Beerseba agingga kadagitoy nga aldaw. 34 Idi
agtawen ni Esau iti uppat a pulo, inasawana ni Judit a putot a babai ni
Beeri a Heteo, kasta met ni Basemat a putot a babai ni Elon a Heteo. 35 Ket
ladingit ti impapaayda kada Isaac ken Rebecca.

27

1 Idi lakayen ni Isaac ket nakudrepen dagiti matana isu a saanen
a makakita, inayabanna ni Esau, ti inauna nga anakna, ket kinunana
kenkuana, “Anakko.” Kinunana kenkuana, “Adtoyak.” 2 Kinunana,
“Kitaem lakayakon. Diak ammo ti aldaw ti ipapatayko. 3 Isu nga alaem
dagiti igammo, ti pagikkan dagiti baim kasta met ti panam, ket mapanka iti
tay-ak ket iyanupannak. 4 Mangisaganaka iti naimas a taraon para kaniak,
ti potahe a pagaayatko, ken iyegmo kaniak tapno kanek ket bendisionanka
sakbay a matayak.” 5 Ita, nangngeg ni Rebecca daytoy idi nagsao ni Isaac
kenni Esau nga anakna. Napan ni Esau iti tay-ak tapno aganup iti atap
nga ayup ket iyawidna. 6 Nagsao ni Rebecca kenni Jacob nga anakna a
kinunana, “Kitaem, nanggegko a nagsao ti amam kenni Esau a kabsatmo.
7 Kinunana, "Iyanupannak ket isaganaannak iti naimas a taraon, tapno
kanek ket bendisionanka iti imatang ni Yahweh sakbay iti ipapatayko.'
8 Ita ngarud, anakko, tungpalem no ania ti ibilinko kenka. 9 Mapanka iti
ayan dagiti arban, ket iyalaannak iti dua a napipintas nga urbon a kalding;
ket lutoek dagitoy iti naimas a taraon para ti amam, a kas iti pagaayatna.
10 Ipanmonto daytoy iti amam, tapno kanenna, tapno bendisionannaka
sakbay ti ipapatayna. 11 Kinuna ni Jacob kenni Rebecca nga inana,
“Kitaem, ni Esau a kabsatko ket barbonan a lalaki, ken siak ket lalaki nga
addaan iti nalamuyot a kudil. 12 Nalabit nga arikapennakto ti amak, ket
kaslaakto manangallilaw kenkuana. Lunodto ti iyegko iti bagik a saan ket
a bendision. 13 Kinuna ti inana kenkuana, “Anakko, bay-am nga agtinnag ti
aniaman a lunod kaniak. Basta tungpalem ti imbagak, ket mapanmo alaen
dagiti imbagak ket iyegmo kaniak.” 14 Napan ngarud ni Jacob ket nangala
kadagiti urbon a kalding ket impanna dagitoy iti inana, ket nangisagana
ni inangna iti naimas a taraon, a kas iti pagaayat ti amana. 15 Innala ni
Rebecca dagiti kapipintasan a pagan-anay ni Esau nga inauna nga anakna,
nga adda kenkuana iti uneg ti balay, ket insuotna dagitoy kenni Jacob
nga in-inaudi nga anakna. 16 Inkabilna kadagiti ima ni Jacob dagiti lalat
dagiti urbon a kalding ken iti nalamuyot a paset ti tenggedna. 17 Inkabil
ni Rebecca ti naimas a taraon ken ti tinapay nga insaganana iti ima ti
anakna a ni Jacob. 18 Napan ni Jacob kenni amana ket kinunana, “Amak.”
Kinunana, “Adtoyak; siasinoka, anakko?'” 19 Kinuna ni Jacob iti amana,
“Siak ni Esau nga inauna nga anakmo; inaramidkon kas imbagam kaniak.
Ita agtugawka ket manganka iti naanupak, iti kasta ket bendisionannak.”
20 Kinuna ni Isaac iti anakna, “Kasano a nakabirukka a dagus, anakko?
Kinunana, “Gapu ta inyeg kaniak daytoy ni Yahweh a Diosmo.” 21 Kinuna
ni Isaac kenni Jacob, “Umasidegka kaniak, tapno maarikapka, anakko, ket

ammoek no pudno a sika ti anakko a ni Esau wenno saan." 22 Immasideg
ni Jacob iti amana a ni Isaac; ket inarikap ni Isaac isuna ket kinunana, "Ti
timek ket timek ni Jacob, ngem dagiti ima ket dagiti ima ni Esau." 23 Saan
a nailasin ni Isaac isuna, gapu ta dagiti imana ket barbonan, a kas kadagiti
ima ti kabsatna a ni Esau, isu a binendisionan isuna ni Isaac. 24 Kinunana,
"Pudno kadi a sika ti anakko a ni Esau?" Ket kinunana, "Siak." 25 Kinuna
ni Isaac, "Iyegmo ti taraon kaniak, ket manganak iti naanupam, tapno
bendisionanka." Impan ni Jacob ti taraon kenkuana. Nangan ni Isaac,
ket nangiyeg pay ni Jacob iti arak, ket imminum isuna. 26 Kalpasanna,
kinuna ni Isaac nga amana kenkuana, "Umasidegka itan ket agkannak,
anakko." 27 Immasideg ni Jacob ket inagkanna isuna, ket naangotna ti
angot dagiti pagan-anayna ket binendisionanna isuna. Kinunana, "Kitaem,
ti ayamuom ti anakko ket kas iti ayamuom ti taltalon a benindisionan
ni Yahweh. 28 Ikkannaka koma ti Dios ti bingaymo kadagiti linnaaw
ti langit, bingaymo iti kinadam-eg ti daga, ken nawadwad a bukel ken
baro nga arak. 29 Pagserbiannaka koma dagiti tattao ken agdumog koma
kenka dagiti pagilian. Iturayam koma dagiti kakabsatmo, ken agdumog
koma kenka dagiti annak a lallaki ti inam. Tunggal maysa koma a
mangilunod kenka ket mailunod; tunggal maysa koma a mangbendision
kenka ket mabendisionan. 30 Apaman a binendisionan ni Isaac ni Jacob,
ken kapanpanaw la unay ni Jacob iti imatang ti amana a ni Isaac -
isu met ti isasangpet ni Esau a kabsatna manipud iti panaganupna.
31 Nagluto met isuna iti naimas a taraon ket impanna daytoy iti amana.
Kinunana iti amana, "Ama, bumangonka ket manganka iti naanupan toy
anakmo, iti kasta ket bendisionannak." 32 Kinuna ni Isaac nga amana
kenkuana, "Siasinoka?" Kinunana, "Siak ti anakmo, ti inaunam a ni
Esau." 33 Nagpigerger ni Isaac iti kasta unay ket kinunana, " Siasino ti
nanganup iti daytoy ket inyegna kaniak? Kinnanko amin daytoy sakbay
nga immayka, ket binendisionakon isuna. Pudno, mabendisionan isuna."
34 Idi nangngeg ni Esau dagiti sao ti amana, nagsangit isuna iti kasta unay
ken nasaem ti panagsangitna, ket kinunana iti amana, "Bendisionannak
met, amak." 35 Kinuna ni Isaac, "Immay ditoy ti kabsatmo a nangallilaw
ket innalanan ti bendisionmo." 36 Kinuna ni Esau, "Saan kadi a rebbengna
a napanaganan isuna iti Jacob? Ta inallilawnakon iti namindua. Innalana
ti karbengak a kas inauna nga anak, ket ita, innalana ti bendisionko."
Ket kinunana pay, "Saanka kadi a nangibati iti bendision para kaniak?
37 Simmungbat ni Isaac a kinunana kenni Esau, "Kitaem, inaramidko isuna
a mangituray kenka, ken intedko kenkuana amin a kakabsatna a kas
adipenna. Ken inikkak isuna kadagiti bukel ken baro nga arak. Ania
pay ngay iti maaramidko para kenka, anakko?" 38 Kinuna ni Esau iti
amana, "Awan kadin iti uray maysa laeng a bendision para kaniak, amak?
Bendisionannak, uray siak met, amak." Nagsangit iti napigsa ni Esau.
39 Simmungbat ni Isaac nga amana ket kinunana kenkuana, "Kitaem, ti
disso a pagnaedamto ket adayonto manipud iti kinabaknang ti daga, adayo
manipud ti linnaaw iti tangatang. 40 Agbiagkanto babaen iti kampilam, ken
pagserbiamto ti kabsatmo. Ngem no bumusorka, ikkatemto ti sangolna
manipud ti tenggedmo. 41 Ginura ni Esau ni Jacob gapu iti bendision
nga inted ti amana kenkuana. Imbaga ni Esau iti pusona, "Dagiti al-
aldaw a panagladingit para iti amak ket umasidegen; kalpasan dayta,
papatayekto ti kabsatko a ni Jacob. 42 Naidanon kenni Rebecca dagiti sao
ti inauna nga anakna a ni Esau. Isu a nangibaon iti mapan mangayab
kenni Jacob nga in-inaudi nga anakna ket kinunana kenkuana, "Kitaem,

ni kabsatmo nga Esau ket liwliwaenna ti bagina maipanggep kenka babaen iti panagpangpanggepna a mangpapatay kenka. 43 Ita ngarud, anak ko, tungpalennak ket umadayoka nga agturong idiay ayan ni Laban a kabsatko, idiay Haran. 44 Agtalinaedka kenkuana sadiay iti sumagmamano nga aldaw, 45 inggana a bumaaw ti pungtot ti kabsatmo, aginggana a mapukaw ti unget ti kabsatmo kenka, ket malipatanna ti inaramidmo kenkuana. Kalpasanna, mangibaonakto iti mapan mangisubli kenka ditoy. Apay koma ta mapukawkayo nga agpadpada iti maymaysa nga aldaw? 46 Kinuna ni Rebecca kenni Isaac, “Napunnoanakon iti biag gapu kadagiti annak a babbai dagiti Heteo. No mangasawa ni Jacob iti maysa kadagiti annak a babbai dagiti Heteo, kasla kadagitoy a babbai, sumagmamano kadagiti annak a babbai ti daga, ania ngay ti nasayaat a pagbanagan iti biag para kaniak?

28

1 Inayaban ni Isaac ni Jacob, binendisionanna isuna, ken binilinna isuna, “Masapul a saanka a mangala ti asawam manipud kadagiti Canaaneo a babbai. 2 Tumakderka, mapanka idiay Padan Aram, idiay balay ni Betuel nga ama ti inam, ket mangalaka iti asawam sadiay, maysa kadagiti annak a babbai ni Laban a kabsat ti inam. 3 Bendisionannaka koma ti Dios a Mannakabalin-amin, pagbalinennaka a nabunga ken paaduennaka, tapno agbalinka a rineprep ti tattao. 4 Itedna koma kenka ti bendision ni Abraham, kenka, ken kadagiti kaputotamto, tapno matawidmo ti daga a nagnanaedam nga inted ti Dios kenni Abraham. 5 Imbaon ngarud ni Isaac ni Jacob nga umadayo. Napan ni Jacob idiay Padan Aram, iti ayan ni Laban nga anak ni Betuel nga Arameo, a kabsat ni Rebecca nga ina da Jacob ken Esau. 6 Ita, nakita ni Esau a binendisionan ni Isaac ni Jacob ket imbaonna idiay Padan-aram tapno mangala iti asawana sadiay. Nakitana met a binendisionan ni Isaac isuna ken binilinna a kunana, “Masapul a saanka a mangala iti asawam manipud kadagiti babbai iti Canaan.” 7 Nakita met ni Esau a tinungpal ni Jacob ti amana ken ti inana, ket napan idiay Padan-aram. 8 Nakita ni Esau a saan a naay-ayo ni Isaac nga amana kadagiti babbai iti Canaan. 9 Isu a napan isuna kenni Ismael, ket innalana a kas asawana ni Mahalat a kabsat ni Nebayot a putot ni Ismael, a putot ni Abraham, malaksid kadagiti addan nga assawana. 10 Pimmanaw ni Jacob idiay Beerseba ket nagturong idiay Haran. 11 Nakadanun isuna iti maysa a lugar ket nagpatpatnag sadiay, gapu ta limneken ti init. Nangala isuna iti maysa kadagiti bato iti dayta a disso, impunganna daytoy, ket nagidda iti dayta a disso tapno maturog. 12 Nagtagtagainep isuna ket nakitana ti maysa nga agdan a nakapasdek iti rabaw ti daga. Nakadanun ti murdongna idiay langit ket ngumato ken bumaba dagiti anghel ti Dios iti daytoy. 13 Pagammoan, nagtakder ni Yahweh iti ngatoen daytoy ket kinunana, “Siak ni Yahweh a Dios ni Abraham nga amam, ken ti Dios ni Isaac. Itedkonto kenka ken kadagiti kaputotam ti daga a pagid-iddaam. 14 Kaslanto tapok iti daga dagiti kaputotam, ket agwaraskayto iti adayo; iti laud, iti daya, iti amianan ken iti abagatan. Kenka ken kadagiti kaputotam ket mabendisionanto dagiti amin a pamilia iti daga. 15 Kitaem, addaak kenka, ket aywanankanto iti sadinoman a papanam. Iyegkanto manen iti daytoy a daga; ta saankanto a panawan. Aramidekto amin nga inkarik kenka.” 16 Nakariing ni Jacob iti pannaturogna, ket kinunana, “Awan duadua nga adda ditoy a disso ni Yahweh, ket saanko a napanunot dayta.” 17 Nagbuteng isuna ket kinunana, “Anian a nakabutbuteng daytoy

a disso! Daytoy ket awanen sabali no di ti balay ti Dios. Daytoy ti
ruangan ti langit." 18 Nagriing ni Jacob iti nasapa ket innalana ti bato
a nagpungananna. Impasdekna a kas adigi ket binukbukanna iti lana ti
rabaw daytoy. 19 Pinanaganana dayta a lugar iti Betel, ngem ti sigud
a nagan dayta a siudad ket Luz. 20 Nagsapata ni Jacob a kunana, "No
kaduaannak ti Dios ken salaknibannak iti daytoy a dalan a pagpagnaak,
ken ikkannak iti tinapay a kanek, ken pagan-anay nga ikawesko, 21 iti
kasta ket makasangpetak a sitatalged idiay balay ni amak, ni Yahweh ti
agbalinto a Diosko. 22 Ket daytoy a bato nga impasdekko a kas adigi ket
agbalinto a nasagradoan a bato. Manipud iti tunggal banag nga itedmo
kaniak, sigurado nga isublikto kenka ti apagkapullo."

29

1 Ket intuloy ni Jacob ti panagdaliasatna ket nakadanun iti daga dagiti
tattao iti daya. 2 Idi kimmita isuna, nakakita iti bubon iti tay-ak,
ket adda nakitana a tallo nga arban dagiti karnero nga agid-idda iti
abay ti bubon. Ta manipud iti dayta a bubon ket painumenda dagiti
arban, ket dakkel ti bato nga adda iti sungaban ti bubon. 3 No kasta
naurnongen dagiti amin nga arban sadiay, itulid dagiti agpaspastor ti
bato manipud iti sungaban ti bubon ket painumenda dagiti karnero, ket
ikabilda manen ti bato iti sungaban ti bubon, a sigud nga ayanna. 4 Kinuna
ni Jacob kadakuada, "Kakabsatko, taga-anokayo?" Ket kinunada, "Taga-
Harankami." 5 Kinunana kadakuada, "Am-ammoyo kadi ni Laban nga
anak ni Nahor?" Kinunada, "Am-ammomi isuna." 6 Kinunana kadakuada,
"Nasayaat kadi ti kasasaadna?" Kinunada, "Nasayaat ti kasasaadna,
ken, kumitaka sadiay, um-umay ni Raquel nga anakna agraman dagiti
karnero." 7 Kinuna ni Jacob, "Kitaenyo, tengnga ti aldaw tatta. Saan
pay a daytoy ti umno nga oras a maurnong dagiti arban. Masapul a
painumenyo dagiti karnero ket kalpasanna, mapankayo ket bay-anyo ida
nga agarab." 8 Kinunada, "Saanmi a mabalin a painumen dagiti karnero
agingga a saan pay a naurnong amin dagitoy. Ket itulidto dagiti lallaki ti
bato manipud iti sungaban ti bubon, ket painumenminto dagiti karnero."
9 Kabayatan a makisarsarita pay laeng ni Jacob kadakuada, dimteng ni
Raquel agraman dagiti karnero ni tatangna, ta ipaspastorna dagitoy. 10 Idi
nakita ni Jacob ni Raquel a putot a babai ni Laban a kabsat ti inana, ken
dagiti karnero ni Laban, immasideg ni Jacob, intulidna ti bato manipud
iti sungaban ti bubon ket pinainumna dagiti arban ni Laban a kabsat ti
inana. 11 Inagkan ni Jacob ni Raquel ket nagsangit iti napigsa. 12 Imbaga
ni Jacob kenni Raquel a kabagian isuna ti amana, ken isuna ket anak
ni Rebecca. Kalpasanna, nagtaray ni Raquel ket napanna imbaga kenni
tatangna. 13 Idi nangngeg ni Laban ti damag maipanggep kenni Jacob
nga anak ti kabsatna a babai, nagtaray isuna a nangsabat kenkuana,
inarakupna, inagkanna, ken inkuyogna iti balayna. Imbaga ni Jacob kenni
Laban amin dagitoy a banbanag. 14 Kinuna ni Laban kenkuana, "Pudno
a sika ket tulang ken lasagko." Ket nakipagnaed ni Jacob kenkuana iti
agarup maysa a bulan. 15 Kalpasanna, kinuna ni Laban kenni Jacob, "Gapu
ta kabagianka, rumbeng kadi nga agserbika kaniak nga awan aniamanna?
Ibagam kaniak, ania ti kayatmo nga itedko kas tangdanmo?" 16 Ita, addaan
ni Laban iti dua a putot a babbai. Ti nagan ti inauna ket Lea, ken ti nagan
ti inaudi ket Raquel. 17 Napungay dagiti mata ni Lea, ngem napintas ti
pammagi ken langa ni Raquel. 18 Inayat ni Jacob ni Raquel, isu a kinunana,

“Agserbiak kenka iti pito a tawen para kenni Raquel, nga inaudi nga
anakmo.” 19 Kinuna ni Laban, “Nasaysayaat nga itedko isuna kenka, ngem
ti itedko isuna iti sabali a lalaki. Makipagnaedka kaniak.” 20 Isu a nagserbi
ni Jacob iti pito a tawen para kenni Raquel; ket kasla bassit laeng nga
aldaw dagitoy kenkuana, gapu iti ayatna para kenkuana. 21 Kalpasanna ket
kinuna ni Jacob kenni Laban, “Itedmo kaniak ti asawak, ta naan-anayen
dagiti aldawko - iti kasta ket maasawak isuna.” 22 Inummong ngarud ni
Laban dagiti amin a tattao iti dayta a lugar ket nagpadaya. 23 Iti rabii,
innala ni Laban ni Lea a putotna ket impanna kenni Jacob ket kinaiddana
daytoy. 24 Inted met ni Laban ni Zilpa nga adipenna a babai kenni Lea a
putotna nga agbalin nga adipen ni Lea. 25 Iti agsapa, ni Lea met gayam
ti adda! Kinuna ni Jacob kenni Laban, “Ania daytoy nga inaramidmo
kaniak? Saan kadi a nagserbiak kenka para kenni Raquel? Apay ngarud
nga inallilawnak?” 26 Kinuna ni Laban, “Saanmi a kaugalian nga ited
ti inaudi nga anak a babai sakbay ti inauna. 27 Palpasem ti makalawas
a rambak ti kasar para iti daytoy nga anakko, ket itedminto met kenka
ti maysa pay kas kasukat ti panagserbim kaniak iti pito pay a tawen.”
28 Kasta ngarud ti inaramid ni Jacob, ket lineppasna ti makalawas a
rambak para kenni Lea. Kalpasanna, inted ni Laban kenni Jacob ni Raquel
a putotna kas maysa pay nga asawa daytoy. 29 Inted met ni Laban ni Bilha
nga adipenna a babai kenni Raquel tapno agbalin nga adipenna. 30 Isu
nga inasawa met ni Jacob ni Raquel, ngem ad-adda nga inayatna ni Raquel
ngem ni Lea. Nagserbi ngarud ni Jacob kenni Laban iti pito pay a tawen.
31 Nakita ni Yahweh a saan nga inayat ni Jacob ni Lea, isu a pinagsikogna
daytoy, ngem ni Raquel ket awanan iti anak. 32 Nagsikog ni Lea ket
naganak iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti Ruben. Ta kinunana,
“Gapu ta nakita ni Yahweh ti panagsagabak; ita, ayatennakon ti asawak.”
33 Kalpasanna, nagsikog manen isuna ket naganak iti lalaki. Kinunana,
“Gapu ta nangngeg ni Yahweh a saannak nga inayat ti asawak, intedna pay
ngarud kaniak daytoy nga anak a lalaki,” ket pinanagananna iti Simeon.
34 Kalpasanna, nagsikog manen ket naganak iti lalaki. Kinunana, “Ita,
maisinggalut kaniakon ti asawak, gapu ta tallon a lallaki ti annakmi.” Isu
a pinanagananna daytoy iti Levi. 35 Nagsikog manen isuna ket naganak iti
lalaki. Kinunana, “Ita, idaydayawko ni Yahweh.” Isu a pinanagananna iti
Juda; kalpasanna simmardengen isuna nga aganak.

30

1 Idi nakita ni Raquel a saanna a maipaayan ni Jacob iti annak,
inapalanna ti kabsatna. Kinunana kenni Jacob, “Ikkannak kadagiti
annak, ta no saan ket matayak.” 2 Nakaunget ni Jacob kenni Raquel.
Kinunana, “Addaak kadi iti lugar ti Dios a manglaplapped kenka a
maaddaan kadagiti annak?” 3 Kinunana, “Kitaem, daydiay ni Bilha nga
adipenko. Makikaiddaka kenkuana, ta bareng no makaanak para kaniak,
ket maaddaanakto kadagiti annak babaen kenkuana.” 4 Inted ngarud
ni Raquel kenni Jacob ni Bilha nga adipenna kas maysa nga asawa,
ket nakikaidda ni Jacob kenkuana. 5 Nagsikog ni Bilha ket naganak iti
lalaki para kenni Jacob. 6 Ket kinuna ni Raquel, “Dinengngegnak ti Dios.
Pudno a nangngegna ti timekko ket inikkannak iti anak a lalaki.” Isu a
pinanagananna daytoy iti Dan. 7 Nagsikog manen ni Bilha nga adipen
ni Raquel ket naganak iti maikadua a lalaki para kenni Jacob. 8 Kinuna
ni Raquel, “Sipipinget a pannakigabbo ti pannakigabbok iti kabsatko ket

nangabakak.” Pinanagananna daytoy iti Neftali. 9 Idi nakita ni Lea a
nagsardengen isuna a maaddaan kadagiti annak, innalana ni Zilpa, nga
adipenna, ket intedna kenni Jacob kas asawana. 10 Naganak ni Zilpa nga
adipen ni Lea iti lalaki para kenni Jacob. 11 Kinuna ni Lea, “Kinagasat
daytoy!” isu a pinanagananna daytoy iti Gad. 12 Kalpasanna, naganak ni
Zilpa nga adipen ni Lea iti maikadua a lalaki para kenni Jacob. 13 Kinuna
ni Lea, “Naragsakak! Ta awagandakto dagiti annak a babbai iti naragsak.”
Isu a pinanagananna iti Aser. 14 Kadagiti aldaw ti panagapit iti trigo,
napan ni Ruben iti talon ket nakasarak kadagiti mandragoras. Insangpetna
dagitoy kenni nanangna a Lea. Ket kinuna ni Raquel kenni Lea, “Ikkannak
iti sumagmamano kadagiti mandragoras ti anakmo.” 15 Kinuna ni Lea
kenkuana, “Bassit laeng kadi a banag kenka, nga innalam ti asawak?
Ita, kayatmo pay nga alaen dagiti mandragoras ti anakko?” Kinuna ni
Raquel, “No kasta, makikaidda kenka ni Jacob inton rabii, kas kasukat
dagiti mandragoras ti anakmo.” 16 Simmangpet ni Jacob manipud iti
talon iti rabii. Rimmuar ni Lea tapno sabtenna isuna ket kinunana,
“Masapul a makikaiddaka kaniak ita a rabii, ta inabanganka babaen
kadagiti mandragoras ti anakko.” Isu a nakikaidda ni Jacob kenni Lea
iti dayta a rabii. 17 Dinengngeg ti Dios ni Lea, ket nagsikog ken naganak
iti maikalima a lalaki para kenni Jacob. 18 Kinuna ni Lea, “Inikkannak
ti Dios iti tangdanko, gapu ta intedko ti adipenko a babai iti asawak.”
Pinanagananna daytoy iti Issacar. 19 Nagsikog manen ni Lea ket naganak
iti maika-innem a lalaki para kenni Jacob. 20 Kinuna ni Lea, “Inikkannak ti
Dios iti nasayaat a sagut. Raemennakon ita ti asawak, gapu ta naganakak
iti innem a lallaki para kenkuana.” Pinanagananna daytoy iti Zabulon.
21 Kalpasanna, naganak iti babai ket pinanagananna iti Dina. 22 Linagip ti
Dios ni Raquel ket dinengngegna isuna. Pinagsikogna daytoy. 23 Nagsikog
ket naganak iti lalaki. Kinunana, “Inikkat ti Dios ti pannakaibabainko.”
24 Pinanagananna daytoy iti Jose, a kunana, “Innayon ni Yahweh kaniak ti
maysa pay nga anak a lalaki.” 25 Kalpasan nga inyanak ni Raquel ni Jose,
kinuna ni Jacob kenni Laban, “Ipalubosmo koma a pumanawak, tapno
makaapanak iti bukodko a pagtaengan ken iti pagiliak. 26 Itedmo kaniak
dagiti assawak ken dagiti annakko a gapuanan ti panagserbik kenka,
ket palubosannak a pumanaw, ta ammom ti panagserbi nga impaayko
kenka.” 27 Kinuna ni Laban kenkuana, “No ita ket nakabirokak iti pabor
kadagita matam, aguray, gapu ta natakkuatak a binendisionannak ti Dios
gapu kenka.” 28 Ket kinunana, “Naganam dagiti tangdanmo, ket bayadak
dagitoy.” 29 Kinuna ni Jacob kenkuana, “Ammom no kasano iti pinagserbik
kenka, ken no kasano nga immadu dagiti arbanmo kaniak. 30 Ta addaanka
laeng iti bassit sakbay nga immayak, ket immadu dagitoy iti kasta unay.
Binendisionannaka ti Dios iti sadinoman a nagtrabahoak. Ita, kaanoakto
ngay met a mangisabet para iti bukodko a pagtaengan?” 31 Isu a kinuna
ni Laban, “Ania ti ibayadko kenka?” Kinuna ni Jacob, “Saannak nga
ikkan iti aniaman. No aramidem daytoy a banag para kaniak, pakanek
manen dagiti arbanmo ken aywanak dagitoy. 32 Palubosannak koma laeng
a mapan kadagiti amin nga arbanmo ita nga aldaw, ket ikkatek dagiti
turikturikan ken labang a karnero, ken tunggal nangisit kadagiti karnero,
ken dagiti labang ken turikturikan kadagiti kalding. Dagitoyto dagiti
tangdanko.” 33 Ti kinapudnok ti mangpaneknekto kaniak iti masakbayan,
inton umayka a mangsukimat kadagiti tangdanko. Tunggal maysa a saan
a turikturikan ken labang kadagiti kalding, ken nangisit kadagiti karnero,

no addaman ti masarakam kaniak, ket maibilangto a natakaw." 34 Kinuna
ni Laban, "Umanamongak. Maaramid koma ngarud, kas iti sinaom." 35 Iti
dayta nga aldaw, inikkat ni Laban dagiti amin a kalakian a kalding a
garitan ken labang, ken amin a kabaian a kalding a turikturikan ken
labang, amin nga adda purawna, ken amin a nangisit kadagiti karnero, ket
impaimana kadagiti annakna a lallaki. 36 Nangikabil met ni Laban iti tallo
nga aldaw a panagdaliasat iti nagbaetanda kenni Jacob. Intuloy ngarud ni
Jacob nga inay-aywanan dagiti nabati kadagiti arban ni Laban. 37 Nangala
ni Jacob kadagiti kaputputed a sanga dagiti alamo, ken kadagiti almendras
ken kadagiti kastanio a kayo, sana inikkat ti dadduma nga ukisda tapno
kasla garitan ti langada. 38 Kalpasanna, inkabilna dagiti sanga nga
inukisanna iti sango dagiti arban, iti sango ti kahon a pagkargaan iti
danum a pagin-inumanda. Agtitinnakbada no kasta nga umayda uminum.
39 Agtitinnakba dagiti ayup iti sango dagiti sanga, ket naganak dagiti arban
iti garitan, turikturikan, ken labang nga urbon. 40 Insina ni Jacob dagiti
kabaian a karnero ket inturongna dagiti rupada kadagiti garitan nga ayup
ken amin a nangisit a karnero iti arban ni Laban. Ket insinana dagiti
arbanna ken saanna nga inlaok kadagiti arban ni Laban. 41 Tunggal
agmaya dagiti napipigsa a karnero iti arban, ikabil ni Jacob dagiti sanga iti
pagin-inumanda iti sangoanan dagiti arban, tapno agtitinnakbada iti ayan
dagiti sanga. 42 Ngem no kasta nga umay dagiti nakakapsut nga ayup iti
arban, saanna nga ikabil dagiti sanga iti sangoananda. Kukua ngarud ni
Laban dagiti nakakapsut nga ayup, ket kukua ni Jacob dagiti napipigsa nga
ayup. 43 Rimmang-ay iti kasta unay ti lalaki. Addaan isuna kadagiti adu
nga arban, adipen a babbai ken adipen a lallaki, ken kadagiti kamelio ken
asno.

31

1 Ita, nangngeg ni Jacob dagiti sasao dagiti annak a lallaki ni Laban
a kinunada, "Innala ni Jacob dagiti amin a kukua ti Amatayo, ken
kadagiti sanikua ti amatayo ti nagappuan amin dagitoy a kinabaknangna.
2 Nakita ni Jacob ti langa ti rupa ni Laban. Nakitana a nagbaliwen
ti panakilangen-langenna kenkuana. 3 Ket kinuna ni Yahweh kenni
Jacob, "Agsublika iti daga dagiti ammam ken kadagiti kakabagiam, ket
addaakto kenka." 4 Nangibaon ni Jacob iti napan nangayab kada Raquel
ken Lea tapno mapanda iti kataltalonan, iti ayan dagiti arbanna 5 ket
kinunana kadakuada, "Nakitak a nagbaliwen ti panakilangen-langen ti
amayo kaniak, ngem ti Dios ti amak ket kanayon nga adda kaniak.
6 Ammoyo a nagserbiak iti amayo iti amin a pigsak. 7 Inallilawnak ti
amayo ken binaliwanna ti tangdanko iti naminsangapulo a daras, ngem
saan nga impalubos ti Dios a dangrannak. 8 No ibagana a, 'Dagiti burik
nga ayup ti tangdanmo', aganak met iti burik nga urbon ti amin nga
arban. Ket no ibagana, 'Dagiti garit nga ayup ti tangdanmo', aganak met
iti garit nga urbon ti amin nga arban. 9 Iti kastoy a wagas, innala ti
Dios dagiti taraken ti amayo ket intedna dagitoy kaniak. 10 Iti naminsan,
idi panawen iti panagmamaya, nakitak iti tagtagainep dagiti kalakian a
kalding a mangmaymaya iti arban. Dagiti kalakian a kalding ket garit,
burik ken labang. 11 Imbaga ti anghel ti Dios kaniak iti tagtagainep,
'Jacob'. Kinunak, 'Adtoyak.' 12 Kinunana, 'Kumitaka iti ngato ket kitaem
dagiti amin a kalakian a kalding a mangmaymaya iti arban. Dagitoy ket
garit, burik ken labang, ta nakitak ti amin nga ar-aramiden ni Laban
kenka. 13 Siak ti Dios ti Bethel, a nangpulutam iti maysa nga adigi, a

nangsapataam kaniak iti maysa a kari. Ita, panawam daytoy a daga ket agsublika iti daga a nakaiyanakam.'" 14 Simmungbat da Raquel ken Lea a kinunada kenkuana, "Adda kadi met bingay wenno tawid a para kadakami iti balay ti amami? 15 Saan aya a kasla gangannaet iti panangtrato ti amami kadakami? Ta inlakonakami ket inibusna amin a kuartami. 16 Ta amin a kinabaknang nga innala ti Dios manipud iti amami ket kukuamin ita ken dagiti annakmi. Ita ngarud, aniaman nga ibaga ti Dios kenka, aramidem." 17 Ket timmakder ni Jacob ken inkabilna dagiti annakna a lallaki ken assawana kadagiti kamelio. 18 Rinugianna nga abugen dagiti amin a tarakenna ken amin a sanikuana a naalana, dagiti tarakenna a nagun-odna idiay Paddan Aram. Rinugianna ti mapan iti ayan ti amana a ni Isaac, iti daga ti Canaan. 19 Ita, pimmanaw ni Laban tapno mapanna pukisan dagiti karnerona, ket tinakaw ni Raquel dagiti didiosen nga adda iti balay ti amana. 20 Sinikapan met ni Jacob ni Laban nga Arameo iti saanna a panangibaga kenkuana a pumanawen isuna. 21 Nagtalaw ngarud a kaduana dagiti amin a sanikuana ket nagdardaras a bimmallasiw iti Karayan, ken nagturong iti katurturodan a pagilian ti Galaad. 22 Iti maikatlo nga aldaw, naibaga kenni Laban a nagtalawen ni Jacob. 23 Isu nga inkuyogna dagiti amin a kakabagianna ket kinamatda ni Jacob iti pito nga aldaw a panagdaliasat. Nakamakamda isuna iti katurturodan ti Gilead. 24 Ita, immay ti Dios kenni Laban nga Arameo iti maysa a tagtagainep iti maysa a rabii ket kinunana kenkuana, "Agannadka a makisarita kenni Jacob iti nasayaat man wenno dakes." 25 Nakamakam ni Laban ni Jacob. Ita, nangipatakder ni Jacob iti toldana iti katurturodan a pagilian. Nagkampo met laeng da Laban ken dagiti kakabaggianna iti katurturodan a pagilian ti Galaad. 26 Kinuna ni Laban kenni Jacob, "Ania daytoy nga inaramid mo, ta inallilawnak ken innalam dagiti annakko a babbai a kasla da la balud iti gubat? 27 Apay a pimmanawka a sililimed ken sinikapannak ken saanmo nga imbaga kaniak. Pinarubuatankayo koma nga addaan iti panagrambak ken kankanta, kadagiti tamborin ken kadagiti arpa. 28 Saanmo nga intulok nga agkak iti panagpakada dagiti appok ken annakko. Ita, nakaaramidka iti minamaag. 29 Addaanak iti kabaelan a mangdangran kenka, ngem nagsao kaniak ti Dios ti amam idi rabii a kinunana, 'Aggannadka a makisarita kenni Jacob iti nasaayaat man wenno saan'. 30 Ket ita, pimmanawka gapu ta mailiwka unay iti balay ti amam. Ngem apay a tinakawmo dagiti diosko?" 31 Simmungbat ni Jacob a kinunana kenni Laban, "Gapu ta mabutengak ken impagarupko nga amangan no pilitem nga alaen dagiti annakmo manipud kaniak, pimmanawak a sililimed. 32 Siasinoman a nangtakaw kadagiti didiosem ket saanto nga agtuloy nga agbiag. Iti imatang dagiti kakabaggianta, lasinem ti aniaman nga adda kaniak a kukuam ket alaem." Ta saan nga ammo ni Jacob a ni Raquel ti nangtakaw kadagitoy. 33 Napan ni Laban iti ayan ti tolda ni Jacob, iti tolda ni Lea ken iti tolda dagiti dua nga adipen a babbai, ngem saanna a nabirukan dagitoy. Rimuar isuna iti tolda ni Lea ket simrek iti tolda ni Raquel. 34 Ita, innala ni Raquel dagiti didiosen iti balay ti amana, inkabilna iti silya ti kamelyo ket tinugawanna daytoy. Sinukimat ni Laban ti uneg ti sibubukel a tolda, ngem saanna a nasarakan dagitoy. 35 Kinuna ni Raquel iti amana, "Apok, saanka koma a makaunget no saanak a makatakder iti sangngoanam, madama ngamin ti binulanko. Nagsukimat ngarud ni Laban ngem saanna a nasarakan dagiti didiosen iti balayna. 36 Nakaunget ni Jacob ket nakisinnupiat isuna kenni Laban.

Kinunana kenkuana, “Ania ti naglabsingak? Ania ti nakabasolak, ta
sipupungtotka a nangkamat kaniak? 37 Ta sinukitmatmo amin a sanikuak.
Ania ti nasarakam kadagiti amin a sanikua ti bumalaymo? Ikabilmo
ida ditoy sangngoanan dagiti kakabagianta, tapno isuda iti mangukom
kadata a dua. 38 Addaak kenka iti duapulo a tawen. Awan ti naalisan
kadagiti kaba-ian a karnero ken kaldingmo, ken saanak a nangan iti
aniaman a kalakian a karnero manipud kadagiti arbanmo. 39 Aniaman
a rinangrangkay dagiti atap nga ayup ket saanko nga inyeg kenka. Ngem
ketdi, inakok ti pannakapukawna dayta. Kankanayonmo nga ipabayad
kaniak ti tunggal ayup a mapukpukaw, natakaw man iti aldaw wenno
iti rabii. 40 Addaak sadiay; main-initan iti aldaw, ken malamlammiisan
iti rabii; ket napnapanak nga awan turogko. 41 Iti naglabas a duapulo a
tawen, addaak iti balay mo. Nagtrabahoak kenka iti sangapulo ket uppat
a tawen para kadagiti dua nga annakmo ken innem a tawen para iti
arbanmo. Binaliwam ti tangdanko iti namin sangapulo a daras. 42 No
awan kaniak ti Dios ti amak, ti Dios ni Abraham, ken ti pagbutbutngan
ni Isaac, awan duadua nga ita ket pinapanawnak nga ima-ima. Nakita
ti Dios ti pannakaidadanesko ken ti panagrigatko a nagtrabtrabaho, isu a
tinubngarnaka idi rabii.” 43 Simmungbat ni Laban kenni Jacob a kinunana,
“Dagiti annak a babbai ket putotko, ken dagiti appo ket appokok, ken
dagiti arban ket arbanko. Amin a makitkitam ket kukuak. Ngem ania
ngay ti maaramidak ita kadagitoy nga annakko a babbai, wenno kadagiti
ubbing nga inyanakda? 44 Ita ngarud, agaramidta iti katulagan, data a
dua, ket agserbi koma a saksi iti nagbaetanta.” 45 Nangala ngarud ni
Jacob iti bato ken impatakderna a kasla adigi. 46 Kinuna ni Jacob kadagiti
kakabagianna, “Agurnongkayo iti bato.” Nagalada garud kadagiti batbato
ket nagaramidda iti bunton. Kalpasanna, nanganda iti abay iti bunton.
47 Inawagan ni Laban daytoy iti Jegar Saha Dutha, ngem inawagan ni
Jacob daytoy iti Galeed. 48 Kinuna ni Laban, “Daytoy a bunton ket saksi iti
nagbaetanta ita nga aldaw.” Ngarud ti naganna ket naawagan iti Galeed.
49 Naawagan met laeng daytoy a Mizpah, gapu ta kinuna ni Laban, “Ni
Yahweh koma ti mangbantay kadata, inton saanta a makitkita ti maysa ken
maysa. 50 No tratoem iti saan a nasayaat dagiti putotko a babbai, wenno
no mangala ka iti sabali nga asawa malaksid kadagiti putotko, uray no
awan sabali a kaduata, kitaem, ti Dios ti saksi iti nagbaetanta.” 51 Kinuna
ni Laban kenni Jacob, “Kitaem daytoy a bunton, ken kitaem ti adigi nga
impatakderko iti nagbaetanta. 52 Daytoy a bunton ket saksi, ken ti adigi
ket saksi a saanakto a lumabes kenka iti daytoy a bunton ken saanka a
lumabes kaniak iti daytoy a bunton ken daytoy nga adigi, tapno agaramid
iti pakadangran. 53 Ti Dios koma ni Abraham, ken ti Dios ni Nahor, ti Dios
dagiti ama da, ti mangukom kadata. Nagsapata ni Jacob iti nagan ti Dios,
kenkuana a pagbutbutngan ti amana a ni Isaac. 54 Nangidaton ni Jacob iti
daton iti dayta a bantay ket inayabanna dagiti kakabagianna a mangan.
Nanganda ken pinalabasda ti rabii iti bantay. 55 Nariing ni Laban a nasapa
iti kabigatanna, inagkanna dagiti appokona ken dagiti putotna a babbai
ket binendisionanna ida. Kalpasanna, pimmanaw ni Laban ket nagsubli
iti pagtaenganna.

32

1 Intuloy met ni Jacob ti panagdaliasatna, ket sinabat isuna dagiti
anghel ti Dios. 2 Idi nakita ida ni Jacob, kinunana, “Daytoy ket kampo
ti Dios”, isu nga inawaganna dayta a lugar iti Mahanaim. 3 Nangibaon

ni Jacob kadagiti mensahero nga umun-una ngem isuna a mapan iti kabsatna a ni Esau, iti daga ti Seir, iti rehion ti Edom. 4 Binilinna ida, a kunana, “Kastoy ti ibagayo iti apok a ni Esau: Kastoy ti kuna ti adipenmo a ni Jacob: 'Nakipagnanaedak kenni Laban, ket nagtalinaedak a nakipagnanaed aginggana ita. 5 Addaanak kadagiti baka, asno, ken arban, lallaki nga adipen, ken babbai nga adipen. Nangibaonak tapno maibaga daytoy iti apok, tapno makasarakak koma iti pabor iti imatangmo.”' 6 Nagsubli dagiti mensahero kenni Jacob ket kinunada, “Napankami iti kabsatmo a ni Esau. Umaynaka sabten, ket adda kaduana nga uppat a gasut a lallaki. 7 Ket nagbuteng ken nariribukan ni Jacob ti kasta unay. Isu a biningayna dagiti tattao a kaduana iti dua a kampo, ken kasta met dagiti arban ti karnero ken kalding, baka, ken dagiti kamelyo. 8 Kinunana, “No umay ni Esau iti maysa kadagiti kampo ket darupenna daytoy, aglibasto ti maysa a kampo.” 9 Kinuna ni Jacob, “Dios ti amak a ni Abraham, ken Dios ti amak a ni Isaac, Yahweh, a nagkuna kaniak, 'Agsublika iti pagiliam ken kadagiti kakabagiam, ket parang-ayenkanto,' 10 Saanak a maikari iti amin nga aramidmo a nangipakita iti kinapudnom iti katulagan ken iti amin a kinamatalek nga inaramidmo para iti adipenmo. Ta sarukod laeng ti awitko idi bimmallasiwak iti daytoy a Jordan, ket ita nagbalinakon a dua a kampo. 11 Pangnga-asim ta ispalennak manipud iti ima ti kabsatko, manipud iti ima ni Esau, ta mabutengak kenkuana, nga umay isuna ket darupennak ken dagiti inna a kadua dagiti ubbing. 12 Ngem kinunam, 'Pudno a parang-ayenkanto. Pagbalinekto dagiti kaputotam a kasla darat iti baybay, a saan a mabilang iti kinaaduda.”' 13 Nagtalinaed ni Jacob sadiay iti dayta a rabii. Nangala isuna iti sumagmamano kadagiti adda kenkuana a kas sagut a maipaay kenni Esau, a kabsatna: 14 dua gasut a kabaian a kalding ken duapulo a kalakian a kalding, dua gasut a kabaian a karnero ken duapulo a kalakian a karnero, 15 tallopulo nga agpagpagatas a kamelio ken dagiti urbonda, uppat a pulo a kabaian a baka ken sangapulo a kalakian a baka, duapulo a kabaian nga asno ken sangapulo a kalakian nga asno. 16 Impaaywanna dagitoy kadagiti adipenna, maysa nga arban iti tunggal adipen. Kinunana kadagiti adipenna, “Umunakayo kaniak ket ikkanyo iti pagbaetan ti tunggal arban.” 17 Binilinna ti umuna nga adipen, a kunana, “Inton masabatnaka ni Esau a kabsatko ken agsaludsod kenka, a kunana, 'Siasino ti nakaibilangam? Sadino ti papanam? Ken siasino ti makinkukua kadagitoy nga ayup iti sangoanam?' 18 Ket ibagamto a, 'Dagitoy ket kukua ti adipenmo a ni Jacob. Dagitoy ket sagut a naipatulod para iti apok a ni Esau. Ket makitamto, sumarsaruno isuna kadakami,'” 19 Binilin ni Jacob ti maikadua a bunggoy, ti maikatlo, ken dagiti amin a tattao a mangsarsaruno kadagiti arban. Kinunana, “Ibagayo ti isu met laeng a banag kenni Esau inton makitayo isuna. 20 Ibagayo met a, “Sumarsaruno kadakami ti adipenmo a ni Jacob.'” Ta pinanunotna nga, “Ay-ayoek isuna babaen kadagiti sagut nga ummun-una kaniak. Inton makitak isuna, barbareng no awatennakto.” 21 Isu nga immuna a napan dagiti sagut ngem isuna. Nagtalinaed isuna iti dayta a rabii iti kampo. 22 Bimmangon ni Jacob iti dayta a rabii, ket inkuyogna dagiti dua nga assawana, dagiti dua a babai nga adipenna, ken dagiti sangapulo ket maysa a putotna a lallaki. Imbaonna ida iti ballasiw ti waig ti Jabbok. 23 Iti kastoy a wagas, imbaonna ida iti ballasiw ti waig kasta met dagiti amin a sanikuana. 24 Nabati nga agmaymaysa ni Jacob, ket maysa a lalaki ti nakigabbo kenkuana inggana iti panagsingising ti init. 25 Idi nakita ti lalaki a saanna a maabak isuna, dinapigna ti patong ni Jacob. Naglagisi ti patong

ni Jacob kabayatan a makigabgabbo isuna kenkuana. 26 Kinuna ti lalaki,
“Palubosannakon, ta sumingsingisingen ti init.” Kinuna ni Jacob, “Saanka
a palubosan malaksid no bendisionannak.” 27 Kinuna ti lalaki kenkuana,
“Ania iti naganmo? Simmungbat ni Jacob, “Jacob.” 28 Kinuna ti lalaki,
“Ti naganmo ket saanen a Jacob, no di ket Israel. Ta nakibinnalubalka
iti Dios ken kadagiti tattao ket nangabakka.” 29 Sinaludsod ni Jacob
kenkuana, “Pangngaasim ta ibagam kaniak ti naganmo.” Kinunana,
“Apay a salsaludsudem ti naganko?” Ket binendisionanna isuna sadiay.
30 Pinanaganan ni Jacob ti lugar a Peniel ta kinunana, “Nakitak ti Dios iti
rupan-rupa, ket naisalakan ti biagko.” 31 Lumgaken ti init idi pumanaw
ni Jacob idiay Peniel. Agpilaypilay isuna gapu iti patongna. 32 Dayta ti
makagapu no apay nga agingga iti daytoy nga aldaw ket saan a kankanen
dagiti tattao ti Israel ti pennet iti patong nga adda iti nagsuopan iti patong,
gapu ta dinangran ti lalaki dagidiay a pennet bayat iti panaglagisi ti patong
ni Jacob.

33

1 Timmangad ni Jacob ket, adtoy, sumungsungad ni Esau, ken kadwana
iti 400 a lallaki. Biningay ni Jacob dagiti ubbing kada Lea, Raquel ken
kadagiti dua nga adipen a babbai. 2 Ket impasangona dagiti adipen
a babbai ken dagiti annakda, simmaruno ni Lea ken dagiti annakna,
ken simmaruno ni Raquel kenni Jose a kauddian iti amin. 3 Immun-
una isuna ngem kadakuada. Nagpakleb isuna iti naminpito a daras
agingga a nakaasideg isuna iti kabsatna. 4 Nagtaray ni Esau a simmabat
kenkuana, inarakupna, inapungolna iti tengngedna, ken inagkanna isuna.
Ket nagsangitda. 5 Idi kimmita ni Esau, nakitana dagiti babbai ken dagiti
ubbing. Kinunana, “Siasino dagitoy a tattao a kakuyogmo? Kinuna ni
Jacob, “Dagiti annak a sipaparabur nga inted ti Dios iti adipenmo.” 6 Ket
nagpasango dagiti adipen a babbai ken dagiti annakda, ket nagrukobda.
7 Simmaruno met a nagpasango ni Lea ken dagiti annakna ket nagrukobda.
Kamaudiananna, nagpasango ni Jose ken ni Raquel ket nagrukobda.
8 Kinuna ni Esau, “Ania ti kaipapanan amin dagitoy a bunggoy a
nasabatko? Kinuna ni Jacob, “Tapno makasarak iti pabor iti imatang ti
apok.” 9 Kinuna ni Esau, “Umdasen ti adda kaniak, kabsatko. Idulinmo
dagiti adda kenka a para kenka. 10 Kinuna ni Jacob, “Saan, pangngaasim,
no nakasarakak iti pabor iti imatangmo, awatem ngarud ti sagutko
manipud kadagiti imak, ta pudno unay, a nakitak ti rupam, ken daytoy
ket kasla pannakakita iti rupa ti Dios, ken inawatnak. 11 Pangngaasim ta
awatem ti sagutko a naiyeg kenka, gapu ta pinaraburannak ti Dios, ken
gapu ta umdasen ti adda kaniak.” Iti kasta, naguyugoy isuna ni Jacob, ket
inawat ni Esau dagitoy. 12 Ket kinuna ni Esau, “Intayo garuden. Umun-
unaak ngem kadakayo. 13 Kinuna ni Jacob kenkuana, “Ammo ti apok a
babassit pay laeng dagiti ubbing, ken addaan iti urbon dagiti arban a
kakuyogko. No apuraenda ida iti uray maysa nga aldaw, matayto amin
dagiti arban. 14 Umun-una koma ti apok ngem iti adipenna. Agdalliasatak
a nainnayad a maitunos iti pannagna dagiti taraken iti sangngoanak, ken
maitunos iti pannagna dagiti ubbing, agingga a makadanonak iti ayan ti
apok idiay Seir.” 15 Kinuna ni Esau, “Bay-am koma ngarud nga ibatik
kadakayo iti dadduma kadagiti kakaduak a lallaki. Ngem kinuna ni
Jacob, “Apay nga aramidem dayta? Nangipakitan ti apok iti naan-anay
a kinaimbag kaniak. 16 Isu nga iti dayta nga aldaw ket inrugi ni Esau a

nagsubli idiay Seir. 17 Nagdaliasat ni Jacob idiay Succot, nangipatakder ti
balayna, ken nangaramid kadagiti paglinungan para kadagiti tarakenna.
Naawagan ngarud ti lugar iti Succot. 18 Idi naggapu ni Jacob idiay Padan-
aram, nakasangpet isuna a sitatalged idiay siudad ti Sikem, nga adda iti
daga ti Canaan. Nagkampo isuna iti asideg ti siudad. 19 Ket ginatangna iti
sangagasut a bagi ti pirak ti paset ti daga a nangibangonanna iti kampona
manipud kadagiti annak ni Hamor, nga ama ni Sikem,. 20 Nangipatakder
isuna sadiay iti altar ket inwaganna daytoy iti El Elohe Israel.

34

1 Ita, ni Dina nga anak a babai ni Lea kenni Jacob, ket rimmuar tapno
sarakenna dagiti babbalasang iti dayta a lugar. 2 Nakita isuna ni Sikem,
a prinsipe iti dayta a lugar, a putot ni Hamor a Heveo, ket ginuyodna
daytoy, ken pinilitna daytoy a makikaidda kenkuana. 3 Nakayawan
isuna kenni Dina, nga anak a babai ni Jacob. Inayatna ti balasang ken
kinasaritana daytoy iti naalumamay. 4 Kinasarita ni Sikem ti amana
a ni Hamor, kinunana, “Alaem daytoy a balasang tapno agbalin nga
asawak.” 5 Ita, nanggeg ni Jacob a rinames ni Sikem ni Dina a putotna
a babai. Adda idi iti kataltalunan dagiti putotna a lallaki a mangay-
aywan kadagiti tarakenna, isu a nagtatalna pay laeng ni Jacob agingga
a nakasangpetda. 6 Napan ni Hamor nga ama ni Sikem kenni Jacob tapno
makisarita kenkuana. 7 Simrek dagiti annak a lallaki ni Jacob a naggapu
iti taltalon idi nangngegda daytoy a pasamak. Napasakitan dagiti lallaki.
Nakapungtotda unay gapu ta imbabainna ti Israel gapu iti panangipilitna
iti bagina iti anak a babai ni Jacob, ta saan a rumbeng a napasamak ti kasta
a banag. 8 Nakisarita ni Hamor kadakuada, kinunana, “Ay-ayaten ni Sikem
a putotko ti putotmo a babai. Pangngaasim ta itedmo isuna a kas asawana.
9 Makiinnasawakayo kadakami, itedyo kadakami dagiti annakyo a babbai,
ket alaenyo dagiti annakmi a babbai para kadakayo. 10 Makipagnaedkayo
kadakami, ken mabalinyo ti agnaed iti daga ken mabalinyo ti aglako,
ken gumatang iti sanikua. 11 Kinuna ni Sikem iti ama ni Dina ken
kadagiti kakabsatna, “Makasarakak koma iti pabor iti imatangyo, ket
itedkonto ti aniaman nga ibagayo kaniak. 12 Dawatandak iti gatad a
kas kadakkel iti gatad a bayad ti nobya ken sagut a kas tarigagayanyo,
ket itedkonto ti aniaman nga ibagayo kaniak, ngem itedyo kaniak ti
balasang nga asawaek.” 13 Simmungbat dagiti putot a lallaki ni Jacob
kada Sikem ken Hamor nga amana, nga addaan iti panangallilaw, gapu
ta rinugitan ni Sikem ni Dina a kabsatda a babai. 14 Kinunada kadakuada,
“Saanmi a maaramid daytoy a banag, nga itedmi ti kabsatmi a babai iti
siasinoman a saan a nakugit; ta pakaibabainanminto dayta. 15 Iti daytoy
laeng a katulagan nga umanamongkami kadakayo: no makugitkayo a kas
kadakami, no ti tunggal lalaki kadakayo ket nakugit. 16 Ket iti dayta, itedmi
kadakayo dagiti annakmi a babbai, ken alaenmi dagiti annakyo a babbai
para kadakami, ket makipagnaedkaminto kadakayo ket agbalintayo a
maymaysa a tattao. 17 Ngem no saankayo a dumngeg kadakami ken
agpakugit, alaenmi ngarud ti kabsatmi a babai ket pumanawkami.”
18 Dagiti sasaoda ket nakaay-ayo kenni Hamor ken iti putotna a ni Sikem.
19 Saan a nagtaktak ti baro a mangaramid iti imbagada, gapu ta naragsakan
isuna iti putot a babai ni Jacob, ken gapu ta isuna ti kangrunaan a
mararaem a tao iti sangkabalayan ti amana. 20 Napan ni Hamor ken ti
putotna a ni Sikem iti ruangan ti siudad ket kinasaritada dagiti lallaki

ti siudadda, a kunada, 21 nasayaat dagidiay a tattao kadatayo, isu a
palubusantayo ida nga agnaed iti daga ken aglako ditoy, ta kinapudnona,
nalawa ti daga para kadakuada. Asawaentayo dagiti annakda a babbai,
ken ipaasawatayo met kadakuada dagiti annaktayo a babbai. 22 Iti daytoy
laeng a katulagan nga umanamong dagiti lallaki a makipagnaed kadatayo
ken agbalintayo a maymaysa a tattao: no ti tunggal lalaki kadatayo ket
makugit a kas kadakuada a nakugit. 23 Saan kadi a dagiti taraken ken
sanikuada-amin nga ayupda ket kukuatayonto? Umanamongtayo ngarud
kadakuada, ket makipagnaedda kadatayo." 24 Dimngeg kada Hamor ken
Sikem a putotna dagiti amin a lallaki iti siudad. Tunggal lalaki ket nakugit.
25 Iti maikatlo nga aldaw, idi lumlumteg pay laeng dagiti sugatda, innala
dagiti dua a lallaki a putot ni Jacob, da Simeon ken Levi, a kakabsat a
lallaki ni Dina, dagiti kampilanda, ken napanda iti siudad nga awan ti
nakadlaw kadakuada, ket pinatayda dagiti amin a lallaki. 26 Pinatayda ni
Hamor ken ni Sikem a putotna, babaen iti tadem ti kampilan. Innalada
ni Dina manipud iti balay ni Sikem ket pimmanawda. 27 Immay dagiti
dadduma a lallaki a putot ni Jacob kadagiti bangkay ken tinakawanda ti
siudad, gapu ta rinugutan dagiti tattao ti kabsatda a babai. 28 Innalada
dagiti arbanda, dagiti tarakenda, dagiti asnoda, ken amin a banag nga
adda iti siudad ken kadagiti kataltalunan iti aglawlaw 29 agraman dagiti
amin a kinabaknangda. Tiniliwda amin nga annak ken assawa dagiti
tattao sadiay. Innalada pay amin nga adda kadagiti babbalay. 30 Kinuna
ni Jacob kada Simeon ken Levi, "Nangiyegkayo iti riribuk kaniak a
mangpabangsit kaniak kadagiti agtataeng iti daga, kadagiti Canaanita ken
kadagiti Perezeo. Bassit laeng ti bilangko. No pagtitipunenda dagiti
bagbagida a bumusor kaniak ken darupendak, ket madadaelakto, siak ken
ti bumalayko." 31 "Ngem kinuna da Simeon ken Levi, "Rumbeng kadi a
trinato ni Sikem iti kabsatmi a babai a kasla maysa a balangkantis?"

35

1 Kinuna ti Dios kenni Jacob, "Tumakderka! Mapanka idiay Betel ket
agtalinaedka sadiay. Mangbangonka sadiay iti Altar ti Dios a nagparang
kenka idi timmarayka manipud iti kabsatmo a ni Esau. 2 Ket kinuna ni
Jacob kadagiti kaballayna ken kadagiti amin a kakadwana, "Ibellengyo
dagiti didiosen nga adda kadakayo, aramidenyo ti pakaibilanganyo a
nasin-aw ken sukatanyo dagiti kawesyo. 3 Kalpasanna, pumanawtayo
ditoy ket mapantayo idiay Betel. Mangbangonak sadiay iti altar a maipaay
iti Dios, a nangsungbat kaniak iti tiempo ti panagsagabak, ken kankanayon
nga adda kaniak iti sadinoman a napnapanak. 4 Intedda ngarud kenni
Jacob dagiti amin a didiosen nga adda kadagiti imada, ken dagiti aritos nga
adda kadagiti lapayagda. Inkali ni Jacob dagitoy iti sirok ti kayo a Lugo
nga asideg idiay Sikem. 5 Kabayatan iti panagdaliasatda, pinagdanag ti
Dios dagiti siudad nga adda iti aglawlawda, isu a saan a dinarup dagidiay
a tattao dagiti putot ni Jacob. 6 Nakadanon ngarud ni Jacob idiay Luz
(dayta ket Betel) nga adda iti daga ti Canaan, isuna ken amin a tattao
a kadwana. 7 Nangbangon isuna sadiay iti altar ket inawaganna iti El
Betel gapu ta imparangarang ti Dios ti bagina kenkuana idi itartarayanna
ti kabsatna. 8 Ni Deborah, a mangay-aywan kenni Rebecca ket natay.
Naitabon isuna idiay Betel iti sirok ti kayo a lugo, isu a naawagan dayta
nga Allonbacuth. 9 Idi naggapu ni Jacob idiay Paddan-aram, nagparang
manen ti Dios kenkuana ket binendissionanna isuna. 10 Kinuna ti Dios
kenkuana " Ti naganmo ket Jacob, ngem saankanton a maawagan iti

Jacob, ti naganmonton ket Israel. ” Pinanaganan ngarud isuna ti Dios
iti Israel. 11 Kinuna ti Dios kenkuana. “Siak ti Manakabalin-amin a Dios.
Agbunga ken agpaaduka. Agtaudto kenka ti maysa a nasion ken bunggoy
dagiti nasion, ken agtaudto dagiti ari manipud kadagiti kaputotam. 12 Ti
daga nga intedko kenni Abraham ken kenni Isaac ket itedkonto kenka.
Itedkonto met daytoy a daga kadagiti kaputotam. 13 Ket pinanawan isuna
ti Dios idiay lugar a nakisaritaanna kenkuana. 14 Nangbangon ni Jacob iti
adigi iti lugar a nakisaritaan kenkuana ti Dios, maysa nga adigi a bato.
Binuyatanna daytoy iti arak ken lana a kas datonna. 15 Pinanagananan
ni Jacob ti lugar a nakisaritaan ti Dios kenkuana iti Betel. 16 Intuloyda
ti nagdaliasat manipud Betel. Idi adayoda pay laeng manipud Efrata,
nagpasikal ni Raquel. Nagpasikal isuna iti nakaro. 17 Kabayatan iti
nakaro a panagpasikalna, kinuna ti mangpapaanak kenkuana “Saan ka
nga agbuteng, ta ita maaddaanka iti maysa pay nga anak a lalaki. ”
18 Idi matmatayen isuna, iti kamaudianan nga angesna, pinanagananna
ti anakna iti Benoni ngem inawagan isuna ti amana iti Benjamin. 19 Natay
ni Raquel ket naitabon iti dalan nga agturong idiay Efrata (dayta ket
Betlehem). 20 Nangikabil ni Jacob iti adigi a bato iti tanemna. Daytoy
ti pagilasinan iti tanem ni Raquel agingga ita nga aldaw. 21 Intultuloy ni
Israel ti panagdaliasatna ken impatakderna ti toldana iti labes ti Migdal
Eder. 22 Kabayatan nga agnanaedni Israel iti dayta a daga, kinaidda ni
Ruben ni Bilha a maysa kadagiti inkabbalay ti amana ket naammoan
daytoy ni Israel. Ita, addaan ni Jacob iti sangapulo ket dua a putot a lallaki.
23 Dagiti putotna a lallaki kenni Lea ket ni Ruben, nga inauna a putot ni
Jacob, ken da Simeon, Levi, Juda, Issacar ken Zabulon. 24 Dagiti putotna a
lallaki kenni Raquel ket ni Jose ken ni Benjamin. 25 Dagiti anakna kenni
Bilha, nga adipen ni Raquel, ket ni Dan ken ni Neftali. 26 Dagiti annak a
lallaki ni Zilpa, nga adipen ni Lea, ket ni Gad ken ni Aser. Amin dagitoy
ket lallaki a putot ni Jacob a naipasngay idiay Paddan-aram. 27 Dimteng ni
Jacob iti ayan ni Isaac nga amana idiay Mamre iti Kiriat Arba (a maawagan
met laeng iti Hebron) a nagnaedan da Abraham ken Isaac. 28 Nagbiag ni
Isaac iti sangagasut ket walopulo a tawen. 29 Inyanges ni Isaac ti maudi
nga angesna ket natay, pimmusay a lakay unayen. Ni Esau ken ni Jacob a
lallaki a putotna ti nangitabon kenkuana.

36

1 Dagitoy dagiti kaputotan ni Esau (a maawagan met laeng iti Edom).
2 Nangala ni Esau iti assawana manipud kadagiti Canaanita. Dagitoy dagiti
assawana: ni Ada a putot ni Elon a Heteo; ni Oholibama a putot ni Ana ken
apoko ni Zibeon a Heteo; 3 ken ni Basemat a putot ni Ismael ken kabsat
ni Nebayot. 4 Impasngay ni Ada ni Elifaz kenni Esau, ken impasngay
ni Basemat ni Reuel. 5 Impasngay ni Oholibamah da Jeus, Jaalam, ken
Kora. Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Esau a naipasngay idiay Canaan.
6 Innala ni Esau dagiti assawana, dagiti putotna a lallaki ken babbai ken
amin a kameng ti sangkabalayanna, dagiti tarakenna –amin nga ayupna
ken amin a sanikuana a naurnongna idiay daga ti Canaan ket napanda
iti lugar nga adayo manipud iti kabsatna a ni Jacob. 7 Inaramidna daytoy
gapu ta adu unay ti sanikuada no agtalinaeda a dua sadiay. Saan nga
umanay kadakuada ti daga a nagnaedanda gapu kadagiti tarakenda. 8 Isu
a ni Esau a maawagan met laeng iti Edom ket nagnaed iti katurturodan

a pagilian iti Seir. 9 Dagiti sumaganad ket dagiti kaputotan ni Esau, a
kapuonan dagiti Edomita iti katurturodan a pagilian ti Seir. 10 Dagitoy
dagiti nagan dagiti lallaki a putot ni Esau: ni Elifaz nga anak a lalaki
ni Ada nga asawa ni Esau; ni Reuel nga anak a lallaki ni Basemat nga
asawa ni Esau. 11 Dagitoy met dagiti lallaki a putot ni Elifaz: da Teman,
Omar, Zepo, Gatam ken Kenaz. 12 Impasngay met ni Timna a maysa nga
inkabbalay ni Elifaz a putot ni Esau ni Amalek. Appoko dagitoy ni Ada
nga asawa ni Esau. 13 Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Reuel: da Nahat,
Zera, Samma ken Mizza. Appoko dagitoy ni Basemat nga asawa ni Esau.
14 Dagitoy met dagiti annak a lallaki da Esau ken Oholibama nga asawana.
Ni Oholibama ket putot ni Ana ken apoko ni Zibeon. Impasngayna kenni
Esau da Jeus, Jaalam ken Kora. 15 Dagitoy dagiti puli manipud iti kaputotan
ni Esau: dagiti kaputotan ni Elifaz nga inauna a lalaki a putot ni Esau: da
Teman, Omar, Zepo, Kenaz, 16 Kora, Gatam ken Amalek. Dagitoy ket puli
a nagtaud kenni Elifaz idiay daga ti Edom. Isuda ket lallaki nga appoko
ni Ada. 17 Dagitoy dagiti puli a nagtaud kenni Reuel, a lalaki a putot ni
Esau: da Nahat, Zera, Samma ken Mizza. Dagitoy dagiti puli a nagtaud
kenni Reuel iti daga ti Edom. Isuda dagiti appoko a lallaki ni Basemat nga
asawa ni Esau. Dagitoy dagiti puli ni Oholibama nga asawa ni Esau: da
Jeus, Jaalam ken Kora. 18 Dagitoy dagiti puli a nagtaud kenni Oholibama
nga asawa ni Esau, a putot ni Ana. 19 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Esau,
ken dagitoy dagiti pulida. 20 Dagitoy dagiti a lallaki a putot ni Seir a Horeo
nga agnanaed iti daga: da Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, 21 Dison, Ezer ken
Disan. Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo, dagiti agnanaed idiay Seir iti daga
ti Edom. 22 Dagiti lallaki a putot ni Lotan ket da Hori ken Heman. Ni Timna
ket kabsat a babai ni Lotan. 23 Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Sobal: da
Alban, Manahat, Ebal, Sefo ken Onam. 24 Dagitoy dagiti lallaki a putot
ni Zibeon, da Aya ken Ana. Isu daytoy ni Ana a nakasarak iti napudot
nga ubbog iti let-ang kabayatan nga ipaspastorna dagiti asno ni Zibeon
nga amana. 25 Dagitoy dagiti putot ni Ana: ni Dison ken ni Oholibama a
putot a babai ni Ana. 26 Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Dison: da Hemdan,
Esban, Itran, ken Keran. 27 Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Ezer: da Bilhan,
Zaavan ken Akan. 28 Dagitoy dagiti lallaki a putot ni Disan: ni Uz ken ni
Aran. 29 Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo: da Lotan, Sobal, Zibeon, ken
Ana, 30 Dison, Ezer, Disan: Dagitoy dagiti puli dagiti Horeo segun iti listaan
dagiti pulida iti daga ti Seir. 31 Dagitoy dagiti ari a nagturay idiay Edom
sakbay nga adda nagturay nga ari kadagiti Israelita: 32 Nagturay ni Bela
a lalaki a putot ni Beor idiay Edom ken ti nagan ti siudadna ket Dinhaba.
33 Idi natay ni Bela, simmukat kas ari ni Jobab a lalaki a putot ni Zera a
taga-Bozra. 34 Idi natay ni Jobab, naisukat a nagari ni Husam a nagtaud iti
daga dagiti Temanita. 35 Idi natay ni Husam, naisukat a nagari ni Hadad
a lalaki a putot ni Bedad. Isuna ti nangparmek kadagiti Midianita iti daga
ti Moab. Ti nagan ti siudadna ket Avit. 36 Idi natay ni Hadad, naisukat a
nagari ni Samla a taga-Masrecca. 37 Idi natay ni Samla, naisukat a nagari ni
Saul a a nagtaud idiay Rehobot nga asideg iti karayan Eufrates. 38 Idi natay
ni Saul, naisukat a nagari ni Baal Hanan a lalaki a putot ni Akbor. 39 Idi
natay ni Baal Hanan a putot ni Akbor, naisukat a nagari ni Hadar. Ti nagan
ti siudadna ket Pau. Ti nagan ti asawana ket ni Mehetabel a babai a putot
ni Matred ken apoko a babai ni Me Zahab. 40 Dagitoy dagiti nagan dagiti
panguloen dagiti puli manipud iti kaputotan ni Esau, segun iti pulida ken

kadagiti rehionda, ken segun kadagiti nagnaganda: da Timna, Alva, Jetet,
41 Oholibama, Ela, Pinon, 42 Kenaz, Teman, Mibzar, 43 Magdiel ken Iram.
Dagitoy dagiti panguloen dagiti puli ni Edom segun iti pannakaurnosda iti
daga a tinagikuada. Daytoy ni Esau nga ama dagiti Edomita.

37

1 Nagnaed ni Jacob iti daga a pagnanaedan ti amana, iti daga ti Canaan.
2 Dagitoy dagiti pasamak maipanggep kenni Jacob. Ti barito a ni Jose
nga agtawen iti sangapulo ket pito, ket ay-aywananna dagiti arban a
kaduana dagiti kakabsatna a lallaki. Kaduana dagiti annak ni Bilha ken
dagiti annak ni Zilpa, nga assawa ti amana. Adda impadamag ni Jose
a saan a nasayaat a banag maipanggep kadakuada iti amada. 3 Ita, ad-
adda ti panangipateg ni Israel kenni Jose ngem kadagiti amin a putotna
gapu ta naiyanak daytoy idi lakayen ni Israel. Inyaramidanna isuna iti
napintas a kawes. 4 Nadlaw dagiti kakabsatna nga ad-adda ti panagayat
ti amada kenkuana ngem kadakuada amin a kakabsatna. Ginurada
ken saan a nasayaat iti panakisaritada kenkuana. 5 Nagtagtagainep ni
Jose, ket imbagana ti maipapan iti daytoy kadagiti kakabsatna. Ad-
adda pay a ginurada isuna. 6 Kinunana kadakuada, "Pangngaasiyo ta
denggenyo daytoy a natagtagainepko. 7 Mangrepreppettayo kampay idi
kadagiti trigo idiay talon, pagammoan ket bimmangon ti rineppetko
ken timmakder, ket pagammoan, pinalikmutan ken nagrukob dagiti
rineppetyo iti rineppetko." 8 Kinuna dagiti kakabsatna kenkuana,
"Ibagbagam kadi nga idaulloannakaminto? Mapasamakto aya met nga
iturayannakami?" Ad-adda a ginurada isuna gapu kadagiti tagtagainepna
ken gapu kadagiti sasaona. 9 Nagtagtagainep manen isuna iti maysa pay,
ket imbagana daytoy kadagiti kakabsatna. Kinunana, "Ammoyo kadi,
adda manen natagtagainepko: Nagrukob kano kaniak ti init, ti bulan,
ken dagiti sangapulo ket maysa a bituen." 10 Imbagana met daytoy iti
amana a kas met kadagiti kakabsatna, ket tinubngar isuna ti amana.
Kinunana kenkuana, "Ania met daytoy a natagtagainepmo? Ibagbagam
kadi nga agrukobak kasta met ti inam ken uray pay dagiti kakabsatmo
kenka? 11 Umapal dagiti kakabsatna kenkuana, ngem ti amana ket
pinanpanunotna daytoy a banag. 12 Napan idiay Sikem dagiti kakabsatna
tapno aywananda dagiti arban ti amada. 13 Kinuna ni Israel kenni Jose,
"Di met adda dagiti kakabsatmo idiay Sikem a mangay-aywan kadagiti
arban? Umayka ta ibaonka kadakuada." Kinuna ni Jose kenkuana,
"Nakasaganaak." 14 Kinunana kenkuana, "Mapankan, kitaem no nasayaat
met laeng ti kasasaad dagiti kakabsatmo ken dagiti arban, ket umaymo
ipakaammo kaniak." Imbaon ngarud ni Jacob ni Jose manipud iti tanap
ti Hebron ket napan isuna idiay Sikem. 15 Nakita ti maysa a lalaki ni Jose.
Agalla-alla idi ni Jose iti tay-ak. Sinaludsod ti lalaki kenkuana, "Ania ti
birbirukem?" 16 Kinuna ni Jose, "Birbirukek dagiti kakabsatko. Ibagam
koma kaniak no sadino ti pangay-aywananda kadagiti arban." 17 Kinuna
ti lalaki, "Pimmanawda iti daytoy a lugar ta nangngegko a kinunada,
'Mapantayo idiay Dotan.'" Sinurot ngarud ni Jose dagiti kakabsatna ket
nasarakanna ida idiay Dotan. 18 Nakitada isuna iti saan unay nga adayo,
ken sakbay a nakaasideg isuna kadakuada, pinanggepda a patayen isuna.
19 Kinuna dagiti kakabsatna iti tunggal maysa, "Kitaenyo, um-umay daytoy
a managtagtagainep. 20 Umaykayo ngaruden, patayentayo isuna ken
itinnagtayo iti maysa kadagiti abut. Ibagatayonto, "Inalun-on isuna ti
narungsot nga ayup.' Kitaentayo man no anianto ti pagbanagan dagiti

tagtagainepna." 21 Nangngeg ni Ruben daytoy ket inispalna isuna manipud kadagiti imada. Kinunana, "Saantayo a pukawne ti biagna." 22 Kinuna ni Ruben kadakuada, "Saanyo a pagayusen ti dara. Ibillengyo isuna iti abut nga adda iti daytoy a let-ang ngem saanyo a dangran isuna"- tapno maispalna isuna manipud kadagiti imada ket maisublina isuna iti amana. 23 Ket napasamak nga idi nakadanunen ni Jose iti ayan dagiti kakabsatna, inallada ti napintas a kawesna. 24 Innalada isuna ket intinnagda iti abut. Awan naggian ti abut ket awan danum iti daytoy. 25 Nagtugawda a mangan iti tinapay. Timman-awda ket adda nakitada a bunggoy dagiti Ismaelita a sumungsungad a naggapu idiay Galaad, ket awit dagiti kamelioda dagiti rekado, bangbanglo ken mirra. Agdaldaliasatda tapno iyapanda dagitoy idiay Egipto. 26 Kinuna ni Juda kadagiti kakabsatna, "Ania ti maganabtayo no patayentayo ti kabsattayo ken agulbodtayo gapu iti pannakatayna? 27 Umaykayo, ilakotayo ketdi isuna kadagiti Ismaelita a saan ket a dangran. Ta kabsattayo isuna, kadaraantayo a mismo." Dimngeg dagiti kakabsatna kenkuana. 28 Limmabas dagiti agtagtagilako a Midianita. Inyaon dagiti kakabsat ni Jose isuna ket inruarda isuna iti abut. Inlakoda ni Jose kadagiti Ismaelita iti duapulo a pirak. Intugot dagiti Ismaelita ni Jose idiay Egipto. 29 Nagsubli ni Ruben idiay ayan ti abut ket idi kitaenna, awan met ni Jose iti abut. Rinay-ab ni Ruben ti kawesna. 30 Nagsubli isuna kadagiti kakabsatna ket kinunana, "Ayanna ngayen ti ubing? Ket siak, papanakon ngay?" 31 Nangpatayda iti kalding ken innalada ti kawes ni Jose ket insawsawda iti dara. 32 Kalpasanna, inyapanda daytoy iti amada ket kinunada, "Nasarakanmi daytoy. Pangngaasim ta kitaem no kawes daytoy ti anakmo wenno saan." 33 Nabigbig ni Jacob daytoy ket kinunana, "Kawes daytoy ti anakko. Inalun-on isuna ti narungsot nga ayup. Awan duadua a napirsapirsayen ni Jose." 34 Rinay-ab ni Jacob dagiti kawesna ket nagkawes isuna iti nakersang a lupot. Nagdung-aw isuna para iti putotna iti adu nga aldaw. 35 Immay dagiti amin a putotna a lallaki ken babbai tapno liwliwaenda isuna ngem saanna a kayat a maliwliwa. Kinunana, "Mapanakto idiay sheol a silaladingit gapu iti anakko." Sinangsangitan ni Jacob ni Jose. 36 Inlako isuna dagiti Midianita idiay Egipto, kenni Potifar, maysa nga opisial ti Faraon, ken isu iti mangidadaulo kadagiti guardia ti Faraon.

38

1 Napamak nga iti dayta a tiempo ket pinanawan ni Juda dagiti kakabsatna ket nakipagnaed iti maysa nga Adullamita nga agnagan ti Hira. 2 Naam-ammona idiay ti anak ni Sua a maysa a Canaanita. Inasawana ket kinaiddana daytoy. 3 Nagsikog isuna ket nagpasngay iti lalaki. Napanaganan daytoy iti Er. 4 Nagsikog manen isuna ket nagpasngay manen iti lalaki. Pinanagananna daytoy iti Onan. 5 Naaddaan manen isuna iti anak a lalaki ket pinanagananna daytoy iti Sela. Idiay Kezib ti nangipasngayanna kenkuana. 6 Nakasarak ni Juda iti iyasawana kenni Er nga inauna a putotna. Ti naganna ket Tamar. 7 Nadangkes ni Er nga inauna a putot ni Juda iti imatang ni Yahweh. Isu a pinatay isuna ni Yahweh. 8 Kinuna ni Juda kenni Onan, "Kaiddaem ti asawa ti kabsatmo. Aramidem ti pagrebbengan ti maysa a bayaw ket mangpadakkelka iti anak para iti kabsatmo." 9 Ammo ni Onan a saannanto a kukua ti ubing. Tunggal kaiddaenna ti asawa ti kabsatna, ibelbellengna ti kissitna iti daga tapno saan isuna a maaddaan ti anak para iti kabsatna. 10 Dakes ti

inaramidna iti imatang ni Yahweh. Pinatay ngarud met laeng isuna ni Yahweh. 11 Ket kinuna ni Juda kenni Tamar a manugangna, “Agtalinaedka a balo iti balay ti amam agingga a dumakkel ti anakko a ni Sela.” Ta napanunotna, “Nalabit a matayto met laeng daytoy a kas kadagiti kakabsatna.” Pimmanaw ni Tamar ket nagnaed iti balay ti amana. 12 Kalpasan ti nabayag a tiempo, natay ti putot ni Sua nga asawa ni Juda. Naliwliwa ni Juda ket napan isuna kadagiti mangpukpukis kadagiti karnerona idiay Timna, kaduana ti gayyemna nga Adullamita a ni Hiran. 13 Naibaga kenni Tamar, “Ammom, mapan ti katugangam idiay Timna tapno papukisanna dagiti karnerona.” 14 Inikkatna ngarud ti kawes ti kinabalona ket inabbunganna ti bagina iti naingpis a lupot ken binalkotna ti bagina. Nagtugaw isuna iti ruangan ti Enaim, nga adda iti igid ti dalan nga agturong idiay Timna. Ta nakitana a dimmakelen ni Sela ngem saan a naiyasawa ni Tamar kenkuana. 15 Idi nakita ni Juda isuna, impagarupna a maysa isuna a balangkantis gapu ta inabbunganna ti rupana. 16 Inasetganna isuna iti igid ti dalan ket kinunana, “Umayka, pangngaasim ta bay-am a kaiddaenka”- ta saanna nga ammo nga isuna ti manugangna- ket kinuna ni Tamar, “Ania ti itedmo kaniak tapno mabalinnak a kaiddaen?” 17 Kinunana, “Mangipatuludak kenka iti urbon a kalding manipud iti arban.” Kinuna ni Tamar, "Ikkannak kadi iti pakakitaan a mangtedkanto agingga nga ipatulodmo daytoy?” 18 Kinunana, “Ania a pakakitaan ti mabalinko nga ited kenka?” Ket kinuna ni Tamar, “Ti selio, ti tali ken ti sarukod nga adda iti imam.” Intedna dagitoy kenkuana ket nakikaidda kenkuana. Ket nagsikog ni Tamar babaen kekuana. 19 Bimmangon isuna ket pimmanaw. Inikkatna ti abbongna ket inkawesna ti kawes ti kinabalona. 20 Impatulod ni Juda ti urbon a kalding iti Adullamita a gayyemna tapno alaenna manipud iti babai ti intedna a pakakitaan a tungpalenna ti karina iti babai, ngem saanna a nasarakan daytoy. 21 Ket dinamag ti Adulamita kadagiti tattao iti lugar, “Ayan ti balangkantis nga agserserbi iti templo nga adda iti igid ti dalan ti Enaim?” Kinunada, “Awan iti balangkantis nga agserserbi iti templo ditoy.” 22 Nagsubli ngarud isuna kenni Juda ket kinunana, “Saanko a nasarakan isuna. Kinuna pay dagiti tattao idiay, 'Awan met iti balangkantis nga agserserbi iti templo ditoy.”' 23 Kinuna ni Juda, “Bay-am nga idulinna dagiti banbanag nga intedko, maibabainta laeng. Pudno met nga impatulodko daytoy nga urbon a kalding, ngem saanmo isuna a nasarakan.” 24 Napasamak a kalpasan iti tallo a bulan, naipadamag kenni Juda, “Nagbalin a balangkantis ni Tamar a manugangmo, ket nagsikog isuna gapu iti daytoy.” Kinuna ni Juda, “Iyegyo isuna ditoy ket puoranyo isuna.” 25 Idi naiyegdan ni Tamar, nangipatulod isuna iti mensahe iti katuganganna, “Babaen iti tao nga akinkukua kadagitoy a masikogak.” Kinuna ni Tamar, “Pangngaasim ta bigbigem no siasino ti akin kukua kadagitoy, ti selio, ti tali ken ti sarukod.” 26 Nabigbig ni Juda dagitoy ket kinunana, “Ad-adda a nalinteg isuna ngem siak, gapu ta saanko isuna nga impaasawa iti anakko a ni Sela.” Ket saannan a kinaidda pay daytoy. 27 Idi dimteng ti tiempo nga aganaken daytoy, singin gayam ti adda iti aanakanna. 28 Napasamak nga idi agan-anaken isuna, inruar ti maysa ti imana, ket nangala ti agpapaanak iti nalabbaga a sinulid, inggalotna iti ima ti ubing ket kinunana, “Daytoy ti immuna a rimmuar.” 29 Idi insublina ti imana, ti met immuna a rimuar ket ti kabsatna. Kinuna ti agpapaanak, "Kasano a nakiinnunaka a rimmuar!” 30 Ket napanaganan daytoy iti Perez. Kalpasanna, rimmuar ti kabsatna nga addaan iti nalabbaga a sinulid iti

imana, ket napanagan isuna iti Zera.

39

1 Naipan ni Jose iti Egipto. Ti Egipcio a ni Potifar, a maysa nga opisial
iti Faraon ta isu ket kapitan dagiti guardia, ginatangna ni Jose manipud
kadagiti Ismaelita a nangipan kenkuana sadiay. 2 Adda ni Yahweh kenni
Jose. Isuna ket narang-ay a tao. Adda isuna iti balay ti amona nga
Egipcio. 3 Nakita ti apona nga adda ni Yahweh kenkuana ken pinarang-ay
ni Yahweh ti tunggal banag nga inaramidna. 4 Nagbalin ngarud ni Jose a
makaay-ayo iti imatang ti apona. Nagserbianna ni Potifar. Pinagbalin
ni Potifar ni Jose a mangimaton iti isuamin nga adda iti balayna, ket
amin a sanikuana, impaaywanna kenni Jose. 5 Napasamak a manipud
iti tiempo a pinagbalin ni Potifar ni Jose a mangimaton iti balayna ken iti
amin a sanikuana, a binendisionan ni Yahweh ti balay ti Egipcio gapu
kenni Jose. Ti bendision ni Yahweh ket adda kadagiti amin nga adda
iti balay ken taltalon ni Potifar. 6 Impaaywan ni Potifar dagiti amin
nga adda kenkuana kenni Jose. Saannan a masapul a panunoten pay
ti maipapan iti aniaman a banag malaksid ti taraon a kanenna. Ita,
ni Jose ket nataer ken nabaked. 7 Napasamak kalpasan daytoy, a ni
Jose ket pinaggarteman ti asawa ti apona. Kinunana, “Kaiddaennak.”
8 Ngem nagkedked isuna ket kinunana iti asawa ti apona, “Kitaem, saan
a pakibibbiangan ti apok no ania ti aramidek iti balay, ken amin a
sanikuana ket impaaywanna kaniak. 9 Awan ti siasinoman a nangatngato
kaniak iti daytoy a balay. Awan iti aniaman a saanna nga intalek kaniak
malaksid kenka, gapu ta sika ket asawana. Apay ketdin nga aramidek
daytoy a nakaro a kinadakes a pakabasulak iti Dios?” 10 Inaldaw a
makikisao isuna kenni Jose, ngem nagkedked isuna a makikaidda wenno
makikaddua kenkuana. 11 Napasamak iti maysa nga aldaw a simrek
isuna iti balay tapno aramidenna ti trabahona. Awan kadagiti lallaki
iti balay ti adda iti balay. 12 Ginammatanna isuna babaen kadagiti
kawesna ket kinunana, “Kaidddaennak.” Timmaray ni Jose a napan iti
ruar, ket nabatina ti kawesna iti ima ti babai. 13 Napasamak nga idi
nakita ti asawa ni Potifar a nabati ni Jose ti kawesna iti ima daytoy
ken timmaray iti ruar, 14 immawag isuna kadagiti lallaki iti balayna ket
imbagana kadakuada, “Kitaenyo, nangiserrek ditoy ni Potifar iti Hebreo
a manglais kadatayo. Sinerreknak tapno kaiddaenak, ket nagikkisak.
15 Napasamak nga idi nangngegna a nagikkisak, timmaray iti ruwar ket
nabatina ti kawesna kaniak.” 16 Inkabilna ti kawesna iti sibayna agingga
a nagawid ti apona. 17 Imbagana kenkuana daytoy a palawag, “Ti adipen
a Hebreo nga inyegmo kadakami, sinerreknak tapno gundawayannak.
18 Ket napamasak nga idi nagikkisak, timmaray iti ruar ket nabatina ti
kawesna kaniak.” 19 Napasamak nga idi nangngeg ni Potifar ti palawag
nga imbaga ti asawana kenkuana a kunana, “Kastoy ti inaramid kaniak
ti adipenmo,” nakapungtot iti kasta unay ni Potifar. 20 Innala ni Potifar
ni Jose ket pinaibaludna, iti lugar a nakaibaludan dagiti balud ti ari. Ket
adda ngarud isunan iti pagbaludan. 21 Ngem adda ni Yahweh kenni Jose
ken impakitana kenkuana a napudno isuna iti tulagna. Nagtignay ni
Yahweh iti agbanbantay iti pagbaludan isu a nakasarak ni Jose iti pabor
iti imatang daytoy. 22 Intalek ti agbanbantay iti pagbaludan dagiti amin a
balud nga adda iti pagbaludan kenni Jose. Aniaman nga ar-aramidenda
idiay, naitalek kenni Jose dagitoy. 23 Awan ti pagdanagan ti agbanbantay

iti pagbaludan maipapan iti aniaman a banag a naitalek kenni Jose, gapu ta adda ni Yahweh kenkuana. Pinarang-ay ni Yahweh ti aniaman nga inaramidna.

40

1 Napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag, nakaaramid iti saan a
nasayaat ti agiserserbi iti arak ken ti agisagsagana iti kanen ti ari ti Egipto
iti amoda, nga isu ti ari ti Egipto. 2 Nakapungtot ti Faraon kadagiti dua nga
opisialna, ti panguloen dagiti agiserserbi iti arak ken ti panguloen dagiti
agisagsagana iti taraon. 3 Pinaibaludna dagitoy iti pagbaludan ti kapitan
ti guardia, a nakaipupokan met laeng ni Jose. 4 Intalek ida ti kapitan ti
guardia kenni Jose. Inasikasuna ida. Nagtalinaedda iti pagbaludan iti
nabayag met bassit a tiempo. 5 Nagtagtagainepda nga agpada, tunggal
maysa kadagitoy ket nagtagtagainep iti isu met laeng a rabii, ket adda
iti pakaitarusan ti tagtagainep ti tunggal maysa, ti panguloen dagiti
agiserserbi iti arak ken ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon ti ari
ti Egipto. Dagitoy a dua ket naipupok iti pagbaludan. 6 Napan ni Jose
kadakuada iti kabigatanna ket nakitana ida. Ket nadlawna a nalidayda.
7 Sinaludsodna kadagiti opisial ti Faraon a kaduana a nakabalud iti balay
ti apona, a kunana, “Apay a nalidaykayo ita nga aldaw?” 8 Kinunada
kenkuana, “Nagtagtagainepkami nga agpada ket awan ti makailawlawag
iti daytoy.” Kinuna ni Jose kadakuada, “Saanyo kadi nga ammo a
ti Dios ti pagtaudan iti pannakailawlawag? Ibagayo koma kaniak ti
natagtagainepyo.” 9 Imbaga ti panguloen dagiti agiserserbi iti inumen
ti tagtaginepna kenni Jose. Kinunana kenkuana, “Iti tagtagainepko,
nakakitaak iti maysa a lanut. 10 Ti lanut ket addaan iti tallo a sanga.
Idi nagsaringit daytoy, nagsabong ket dagiti raay ti ubas a bungana ket
naluom. 11 Ig-iggamak kampay idi ti kopa ti Faraon, pinurosko dagiti
ubas ken pinespesko dagitoy iti kopa ti Faraon, ket inyawatko ti kopa iti
ima ti Faraon.” 12 Kinuna ni Jose kenkuana, “Kastoy ti kaipapananna
dayta. Dagiti tallo a sanga ket tallo nga aldaw. 13 Tallo nga aldaw
manipud ita, patangadennakanto ti Faraon ket isublinakanto iti saadmo.
Iyawatmonto ti kopa iti Faraon, a kas iti sigud nga ar-aramidem kas
agiserserbi iti inumenna. 14 Ngem laglagipennakto inton sumayaat ti
kasasaadmo, ket subadannak koma met iti kinaimbag. Dakamatennak
koma iti Faraon ken iruarnak manipud iti daytoy a pagbaludan. 15 Ta
pudno a naipanawak manipud iti daga dagiti Hebreo. Kasta met ditoy,
awan ti inaramidko a rumbeng a pakaipupokak iti daytoy a pagbaludan.”
16 Idi nakita ti panguloen dagiti agisagsagana iti taraon ti ari a makaay-
ayo ti kaipapananna, kinunana kenni Jose, “Nagtagtagainepak met iti
kastoy, adda kampay idi iti tallo a basket a tinapay a susuonek. 17 Iti
akinrabaw a basket ket adda amin a kita dagiti naluto a taraon a
maipaay iti Faraon, ngem kinnan daytoy dagiti billit manipud iti basket
a susuonek.” 18 Simmungbat ni Jose a kinunana, “Kastoy ti kaipapananna.
Dagiti tallo a basket ket tallo nga aldaw. 19 Iti uneg ti tallo nga aldaw,
ingatonto ti Faraon ti ulom ken paibitinnakanto iti kayo. Kanento dagiti
billit ti lasagmo.” 20 Napasamak nga iti maikatlo nga aldaw ket isu ti
panagkasangay ti Faraon. Nangangay isuna iti padaya para kadagiti amin
nga adipenna. Inikanna iti naisangsangayan a panangibilang ti panguloen
dagiti agiserserbi iti inumen ken ti panguloen dagiti agisagsagana iti
taraon, ngem kadagiti amin a dadduma nga adipenna. 21 Insublina ti
panguloen dagiti agiserserbi iti inumenna iti pagrebbenganna, ket isuna

manen ti agiserserbi iti kopa iti ima ti Faraon. 22 Ngem pinaibitinna ti
panguloen dagiti agiserserbi iti taraon, a kas iti imbaga ni Jose kadakuada.
23 Ngem saanen a nalagip ti panguloen dagiti agiserserbi iti inumen ti ari
a tulungan ni Jose. Ngem ketdi, nalipatanna ti maipapan kenkuana.

41

1 Napasamak nga idi napalabas ti dua a tawen, nagtagtagainep ti Faraon.
Kampay idi, nakatakder isuna iti igid ti Karayan Nile. 2 Pagammoan,
adda pito a baka a timmakdang manipud iti Karayan Nile, napipintas ken
nalulukmeg dagitoy, ket nagarabda kadagiti runo. 3 Pagammoan, adda
met sabali pay a pito a baka a timmakdang a simmaruno kadakuada
manipud iti Karayan Nile, kasla la adda sakit dagitoy ken nakukuttongda.
Nagtakderda iti asideg dagiti sabali pay a baka iti igid ti karayan.
4 Kalpasanna kinnan dagiti kasla adda sakitna ken nakukuttong a baka
dagiti pito a napipintas ken nalulukmeg a baka. Kalpasanna, nakariing
ti Faraon. 5 Ket naturog manen isuna ket nagtagtagainep iti maikadua
a daras. Adda kampay idi iti pito a dawa a nagrusing manipud iti
maymaysa nga ungkay, nabagas ken napintas daytoy. 6 Pagammoan, pito
met a dawa nga eppes ken nalanet gapu iti angin ti daya iti nagrusing
kalpasan dagiti immuna. 7 Inalun-on dagiti eppes a dawa dagiti napintas
ken nabagas a dawa. Nakariing ti Faraon, ket naamirisna a tagtagainep
laeng gayam daytoy. 8 Napasamak nga iti kabigatanna, mariribukan
unay ti espirituna. Nangibaon isuna kadagiti adipenna a mangayab
kadagiti amin a salamangkero ken mamasirib a lallaki iti Egipto. Imbaga
ti Faraon kadakuada dagiti tagtagainepna, ngem awan iti uray maysa
kadakuada a makaibaga iti kaipapanan dagitoy a tagtagainep iti Faraon.
9 Ket kinuna ti panguloen nga agiserserbi iti inumen iti Faraon, “Ita,
panpanunutek ti maipapan kadagiti nakabasolak. 10 Nakaunget ti Faraon
kadagiti adipenna ket pinaibaludnak iti balay ti kapitan dagiti guardia,
siak ken ti panguloen nga agisagsagana iti taraon. 11 Nagtagtagainepkami
a dua iti maysa a rabii. Nagtagtagainep ti tunggal maysa kadakami ket
saan nga agpada ti kaipapanan dagiti tinagtagainepmi. 12 Adda kaduami
sadiay a maysa nga agtutubo a lalaki a Hebreo, nga adipen ti kapitan
dagiti guardia. Imbagami kenkuana ket inlawlawagna ti kaipapanan
dagiti tagtagainepmi. Imbagana ti kaipapanan ti tagtagainep ti tunggal
maysa kadakami. 13 Napasamak a no ania iti imbagana a kaipapanan
ti tagtagainepmi ket isu ti napasamak. Insublinak ti Faraon iti akemko,
ngem binitayna ti kaduak.” 14 Kalpasanna, pinaayaban ti Faraon ni
Jose. Dagus nga inruarda isuna iti pagbaludan. Nagibarbas, sinukatanna
ti kawesna, ket napan iti Faraon. 15 Kinuna ti Faraon kenni Jose,
“Adda natagtagainepak, ngem awan iti makailawlawag iti daytoy. Ngem
nangngegko ti maipapan kenka, a no mangngegmo ti maysa a tagtagainep,
mailawlawagmo daytoy.” 16 Simmungbat ni Jose iti Faraon, a kunana,
“Saan nga iti bukodko. Sungbatan ti Dios ti Faraon nga addaan iti
pabor.” 17 Nagsao ti Faraon kenni Jose, “Iti tagtagainepko, nagtakderak
kampay idi iti igid ti Karayan Nile. 18 Pagammoan, adda pito a baka
a timmakdang manipud iti Karayan Nile, nalulukmeg ken napipintas
dagitoy, ket nagarabda kadagiti runo.” 19 Pagammoan, adda pito a sabali
pay a baka a timmakdang a simmaruno kadakuada, nakapuy, saan a
makaay-ayo a kitaen ken nakukuttong dagitoy. Saanak pay a nakakita iti
kasta kakuttong iti entero a daga ti Egipto. 20 Kinnan dagiti nakuttong ken
saan a makaay-ayo a baka dagiti immuna a pito a nalukmeg a baka. 21 Idi

nakandan dagitoy, saan a makita a kinnanda ida, ta saanda latta a makaay-ayo a kitaen a kas iti sigud a langada. Kalpasanna, nakariingak. 22 Iti tagtagainepko, kimmitaak kampay idi, ket pagammoan, adda pito a dawa a rimmuar manipud iti maysa nga ungkay, nabagas ken napintas dagitoy. 23 Pagammoan, adda pay pito a dawa nga eppes, nakuttong, ken nalanet gapu iti angin ti daya ti nagrusing a simmaruno kadakuada. 24 Inalun-on dagiti eppes a dawa dagiti pito a napipintas a dawa. Imbagak dagitoy a tagtagainep kadagiti salamangkero, ngem awan pulos ti makaipalawag kaniak iti daytoy. 25 Kinuna ni Jose iti Faraon, "Agpada ti tagtagainep ti Faraon. Impakaammo ti Dios iti Faraon ti aramidennanto. 26 Dagiti pito a napipintas a baka ket pito a tawen, ken dagiti pito a napipintas a dawa ket pito a tawen. Agpada dagiti tagtagainep. 27 Ken dagiti pito a nakuttong ken saan a makaay-ayo a kitaen a baka a timmakdang a simmaruno kadagitoy ket pito a tawen, ken kasta met a dagiti pito nga eppes a dawa a nalanet gapu iti angin ti daya ket piton a tawen ti panagbisin iti kaipapananda. 28 Dayta ti banag nga imbagak iti Faraon. Impaltiing ti Dios iti Faraon ti aramidennanto. 29 Kastoy ti mapasamak, addanto pito a tawen a nawadwad ti apit iti entero a daga ti Egipto. 30 Kalpasan dagitoy, umayto ti pito a tawen ti panagbisin, ket malipatanto ti amin a kinawadwad iti daga ti Egipto, ken dadaelento ti panagbisin ti daga. 31 Saanto a malagip ti kinawadwad iti daga gapu iti panagbisin a sumaruno, ta nakaronto unay daytoy. 32 Naulit dayta a tagtagainep ti Faraon gapu ta inkeddengen ti Dios dayta a banag, ken ipatungpalto daytoy ti Dios iti mabiit. 33 Ita, masapul a mangbiruk ti Faraon iti tao a nasaririt ken masirib, ket isaadna daytoy a mangimaton iti entero a daga ti Egipto. 34 Kastoy koma ti aramiden ti Faraon: Mangdutok koma isuna iti mangimaton iti daga. Alaen koma dagitoy ti apagkalima dagiti apit ti Egipto iti pito a tawen ti kinawadwad. 35 Urnungenda koma amin dagiti taraon kadagiti nasayaat a tawtawen nga umay. Ikan koma ida ti Faraon iti kalintegan nga agidulin kadagiti bukbukel kadagiti siudad. Pabantayanna koma kadakuada daytoy. 36 Dagiti taraon ket agbalinto nga abasto ti daga kabayatan iti pito a tawen a panagbisin a mapasamakto iti daga ti Egipto. Iti kastoy a wagas, saanto a mapukaw dagiti adda iti daga gapu iti panagbisin. 37 Nasayaat daytoy a pammagbaga iti imatang ti Faraon ken iti imatang dagiti amin nga adipenna. 38 Kinuna ti Faraon kadagiti adipenna, "Makasaraktayo kadi pay iti kas iti daytoy a tao, nga addaan iti Espiritu ti Dios?" 39 Isu a kinuna ti Faraon kenni Jose, "Agsipud ta impakita ti Dios kenka amin daytoy, awanen iti kas kenka iti kinasaririt ken kinasirib. 40 Iturayamto ti balayko, ket agtungpalto kenka dagiti amin a tattaok. Iti laeng trono a nabilbilegak ngem sika." 41 Kinuna ti Faraon kenni Jose, "Kitaem, isaadka iti entero a daga ti Egipto." 42 Inikkat ti Faraon iti imana ti singsingna a nakitikitan iti marka ti pagarian ket inkabilna daytoy iti ramay ni Jose. Kinawesanna daytoy iti nalamuyot a lupot a lino, ken inukkoranna iti balitok a kuentas. 43 Pinagluganna isuna iti maikadua a karwahena. Adda lallaki a nagpukkkaw iti sangoananna, "Agparintumengkayo." Insaad isuna ti Faraon a mangituray iti entero a daga ti Egipto. 44 Kinuna ti Faraon kenni Jose, "Siak ti Faraon, ket malaksid kenka, awan ti siasinoman a tao a mangituray iti amin a daga ti Egipto." 45 Pinanaganan ti Faraon ni Jose a "Zafenat Panea." Intedna kenkuana ni Asenat a kas asawana, ti putot a babai ni Potifera a padi ti On. Inturayan ni Jose ti entero nga Egipto. 46 Tallopulo ti tawen ni Jose

idi nagtakder isuna iti sangoanan ti Faraon, nga ari ti Egipto. Rimmuar ni
Jose manipud iti ayan ti Faraon, ket napan iti entero a daga ti Egipto. 47 Iti
uneg ti pito a tawen ti kinawadwad, adu ti naapit iti daga. 48 Inurnongna
amin dagiti taraon iti uneg ti pito a tawen nga adda iti daga ti Egipto ket
indulinna dagiti taraon kadagiti siudad. Indulinna iti tunggal siudad ti
taraon a naapit kadagiti talon nga adda iti aglawlaw daytoy. 49 Nagidulin
ni Jose kadagiti bukbukel a kasla darat iti baybay ti kaaduna, kasta unay
ti kaaduna ket urayna la insardeng iti panangbilbilang kadagitoy, gapu ta
saanen a mabilang daytoy. 50 Sakbay a dimteng dagiti tawen ti panagbisin,
adda dua nga annak ni Jose, nga inyanak kenkuana ni Asenat, nga anak a
babai ni Potifera a padi ti On. 51 Pinanaganan ni Jose ti inauna a putotna
iti Manases, ta kinunana, tinulongannak ti Dios a nanglipat iti amin a
pakariribukak ken amin a sangkabalayan ti amak. 52 Pinanagananna
iti Efraim ti maikadua a putotna, ta kinunana, “Pinagbalinnak ti Dios
a nabunga iti daga a nakaparigatak.” 53 Nagpatingga ti pito a tawen ti
kinawadwad iti daga ti Egipto. 54 Nangrugi ti pito a tawen ti panagbisin,
kas iti kinuna ni Jose. Adda panagbisin iti amin a daga, ngem adda
taraon iti amin a daga ti Egipto. 55 Idi adda panagbisin iti amin a daga ti
Egipto, nagpakaasi dagiti tattao iti Faraon para iti taraon. Kinuna ti Faraon
kadagiti amin a taga-Egipto, “Mapankayo kenni Jose ket aramidenyo ti
ibagana.” 56 Adda panagbisin iti amin a paset ti entero a daga. Linukatan
ni Jose dagiti amin a pagipenpenan ket inlakona kadagiti Egipcio. Nakaro
ti panagbisin iti daga ti Egipto. 57 Um-umay ti amin a paset ti daga iti Egipto
tapno gumatang iti bukbukel kenni Jose, gapu ta nakaro ti panagbisin iti
amin a daga.

42

1 Ita, naammoan ni Jacob nga adda bukel idiay Egipto. Kinunana kadagiti
putotna a lallaki. “Apay ta agkikinnitakayo?” 2 Kinunana, “Dumngegkayo,
nangngegko nga adda bukel idiay Egipto. Sumalogkayo sadiay ket gu-
matangkayo iti agpaay kadatayo manipud sadiay tapno agbiagtayo a saan
ket a matay.” 3 Simmalog ngarud dagiti sangapulo a kakabsat ni Jose tapno
gumatang iti bukel manipud iti Egipto. 4 Ngem ni Benjamin a kabsat ni Jose
ket saanna a pinasurot kadagiti kakabsatna, ta kinunana, “Amangan no
adda dakes a mapasamak kenkuana.” 5 Immay met dagiti annak ni Israel
tapno gumatang malaksid pay kadagiti immay, ta adda met panagbisin
iti daga ti Canaan. 6 Ita, ni Jose ti gobernador iti entero a daga. Isuna ti
aglaklako kadagiti amin a tattao ti daga. Immay dagiti kakabsat ni Jose ket
nagpaklebda iti daga. 7 Nakita ni Jose dagiti kakabsatna ket nabigbigna ida,
ngem nagpammarang isuna kadakuada ken nagsao isuna iti nagubsang
kadakuada. Kinunana kadakuada, “Sadinno ti naggapuanyo?” Kinunada,
“Naggapukkami iti daga ti Canaan tapno gumatang iti taraon.” 8 Nabigbig
ni Jose dagiti kakabsatna ngem saanda a nabigbig isuna. 9 Nalagip ni
Jose dagiti tagtagainepna maipapan kadakuada. Kinunana kadakuada,
“Espiakayo. Immaykayo tapno kitaenyo ti saan a naguardia-an a paset
ti daga.” 10 Kinunada kenkuana, “Saan, apo. Immay dagitoy nga
adipenmo a gumatang ti taraon. 11 Putotnakami amin ti maymaysa a
tao. Mapagtalkankami a lallaki. Saan nga espia dagitoy adipenmo.”
12 Kinunana kadakuada, “Saan, ngem immaykayo tapno kitaenyo ti saan
a naguardia-an a paset ti daga.” 13 Kinunada, “Sangapulo ket dua nga
agkakabsat dagitoy adipenmo, putotnakami ti maysa a tao idiay daga ti

Canaan. Kitaem, kadua ita ti amami ti inaudi a kabsatmi, ket awanen iti
daytoy a biag ti maysa pay a kabsatmi." 14 Kinuna ni Jose kadakuada,
"Kas nakunakon; espiakayo. 15 Babaen iti daytoy masubokkayo. Isapatak
iti nagan ti Faraon a saankayo a pumanaw ditoy, malaksid no umay ditoy
ti inaudi a kabsatyo. 16 Mangibaonkayo iti maysa kadakayo ket mapanna
alaen ti kabsatyo. Maibaludkayo tapno masubok dagiti imbagayo, no
adda met laeng kinapudno kadakayo, ta no saan, isapatak iti nagan ti
Faraon, awan duadua nga espiakayo." 17 Ket imbaludna amin ida iti
tallo nga aldaw. 18 Iti maikatlo nga aldaw, kinuna ni Jose kadakuada,
"Aramidenyo daytoy ket agbiagkayo, ta adda panagbutengko iti Dios.
19 No mapagtalkankayo a lallaki, mabati ngarud ti maysa kadakayo iti
daytoy a pagbaludan, ngem mapankayo, mangawitkayo kadagiti bukel
para iti panagbisin kadagiti balbalayyo. 20 Iyegyo ti inaudi a kabsatyo
kaniak iti kasta ket mapaneknekan dagiti imbagayo ket saankayo a matay."
Kasta ngarud ti inaramidda. 21 Kinunada iti tunggal maysa, "Pudno a
nagbidduttayo maipapan iti inaramidtayo iti kabsattayo ta nakitatayo ti
ladingit ti kararuana idi nagpakaasi kadatayo ngem saantayo a dimngeg.
Ngarud naisubli kadatayo daytoy a ladingit. 22 Simmungbat ni Ruben
kadakuada, "Saan kadi nga imbagak kadakayo, 'Saankayo nga agaramid
iti basol maibusor iti ubing,' ngem saankayonto met gamin a dimngeg?
Ita kitaenyo, maisidsidirenkadatayo ti darana." 23 Saanda nga ammo
a naawatan ida ni Jose, ta adda mangipatpatarus iti nagbabaetanda.
24 Pinanawanna ida ket nagsangit. Kalpsanna, nagsubli isuna iti ayanda
ket nagsao kadakuada. Innalana ni Simeon kadakuada ket pinaibaludna iti
imatangda. 25 Ket binilin ni Jose dagiti adipenna a punoenda iti bukbukel
dagiti sako dagiti kakabsatna, ken isublida ti kuarta ti tunggal maysa a
lalaki iti sakona, ken ipaayanda ida iti kasapulanda iti panagdaliasatda.
Kasta ngarud ti naaramid para kadakuada. 26 Inkarga dagiti agkakabsat
dagiti awitda a bukel kadagiti asnoda ket pimmanawda manipud sadiay.
27 Iti lugar a naginanaanda, maysa kadakuada ti nanglukat iti sakona tapno
pakanenna ti asnona ket nakitana ti kuartana. Adda daytoy iti ngarab ti
sakona. 28 Kinunana kadagiti kakabsatna, "Naisubli ti kuartak. Kitaenyo
daytoy; adda daytoy iti sakok." Ket uray la agkibbakibbayo ti pusoda ken
agpigpigergerda a nagkikinnita. Kinunada, "Ania daytoy nga inaramid
ti Dios kadatayo?" 29 Napanda kenni Jacob nga amada nga adda iti
daga ti Canaan ket imbagada kenkuana ti amin a napasamak kadakuada.
Kinunada, 30 "Ti lalaki, nga apo ti daga ket sigugubsang a nakisarita
kadakami ken impagarupna nga espiakami iti daga. 31 Imbagami
kenkuana, 'Mapagtalkankami a lallaki. saankami nga espia. 32 Sangapulo
ket dua kami nga agkakabsat, putotnakami ti amami. Natayen ti maysa
kadakami ken ti inaudi a kabsatmi ket adda ita iti ayan ti amami idiay
daga ti Canaan.' 33 Ti lalaki nga apo ti daga, kinunana kadakami, 'Babaen
iti daytoy ket maammoak no mapagtalkankayo a lallaki. Ibatiyo ti maysa
a kabsatyo kaniak, mangalakayo iti bukel para iti panagbisin kadagiti
balayyo, ket mapankayo. 34 Iyegyo ti inaudi a kabsatyo kaniak. Iti kasta
ket mapaneknekak a saankayo nga espia, ngem ketdi, mapagtalkankayo
a lallaki. Ket wayawayaakto ti kabsatyo ket mabalinkayo a gumatang
ken aglako iti daytoy a daga."' 35 Napasamak nga idi imbukbokda dagiti
sakoda ket adtoy, adda iti sako ti tunggal maysa ti nakasupot a kuartada.
Idi nakitada ken ti amada dagiti nakasupot a kuartada, nagbutengda.
36 Kinuna ti amada a ni Jacob, kadakuada, "Pinagladingitdak kadagiti
putotko. Natayen ni Jose, awanen ni Simeon ken iyadayoyo ni Benjamin.

Maibusor kaniak amin dagitoy a banbanag." 37 Nagsao ni Ruben iti amana, a kunana, "Uray patayemto dagiti dua a putotko a lallaki no saanko a maisubli ni Benjamin kenka. Italekmo isuna kaniak ket isublikto isuna kenka." 38 Kinuna ni Jacob, "Saan a sumurot a sumalog kadakayo ti anakko. Ta natayen ti kabsatna ket isuna laengen ti nabati. No adda dakes a mapasamak kenkuana iti dalanyo, ipandakto, siak a purawen ti buokna, iti sheol gapu iti ladingit."

43

1 Nakaro ti panagbisin iti daga. 2 Napasamak nga idi nakandan ti bukbukel nga insangpetda manipud idiay Egipto, ket kinuna ti amada kadakuada, "Mapankayo manen; gumatangkayo iti taraontayo." 3 Imbaga ni Juda kenkuana, "Nainget iti panangballaag kadakami ti lalaki, 'Saanyonto a makita ti rupak malaksid no kaduayo ti kabsatyo.' 4 No paikuyogmo kadakami ti kabsatmi, sumalogkami ket igatangandaka iti taraon. 5 Ngem no saanmo a kayat nga isurotmi isuna, saankami a sumalog. Ta imbaga ti lalaki kadakami, "Saanyonto a makita ti rupak malaksid no kaduayo ti kabsatyo."' 6 Kinuna ni Israel, "Apay a pinagaramidandak iti saan a nasayaat babaen iti panangibagayo iti lalaki nga adda pay sabali a kabsatyo? 7 Kinunada, "Nagsaludsod ti lalaki maipanggep kadakami ken iti pamiliatayo. Kinunana, 'Sibibiag pay kadi ti Amayo? Adda pay kadi sabali a kabsatyo?' Sinungbatanmi isuna segun kadagitoy a salsaludsod. Ammomi aya ngarud met nga ibagana nga, 'Itugotyo ditoy ti kabsatyo?'" 8 Kinuna ni Juda kenni Israel nga amana, "Italekmo kaniak ti ubing. Agrubbuatkamin a mapan tapno agbiagtayo a saan ket a matay, datayo, sika ken kasta met dagiti annaktayo. 9 Siak ti makaammo kenkuana. No saanko isuna a maisubli kenka ken maidatag iti sangoanam, uray siak lattan ti mangawit iti pammabasol iti agnanayon. 10 Ta no saankami koma a nataktak, awan dua-dua a kapaminduami koman ita a nagsubli ditoy. 11 Kinuna ti amada a ni Israel kadakuada, "No kasta ngarud, ita, kastoy ti aramidenyo." Mangalakayo kadagiti kasayaatan a napataud iti daga ket ikabilyo kadagiti sakoyo. Mangitugotkayo iti sagut para iti lalaki: sangkabassit a resina ken diro, kadagiti rekado ken mira, piniones ken almendras. 12 Paminduaenyo ti gatad ti kuarta nga itugotyo. Itugotyo manen ti kuarta a naisubli kadagiti sakoyo. Nalabit a biddut laeng daytoy. 13 Isurotyo pay ti kabsatyo. Agrubbuatkayo ket mapankayo manen iti lalaki. 14 Sapay koma ta ited ti Dios a Mannakabalin amin ti asi kadakayo iti sangoanan ti Lalaki, tapno wayawyaanna kadakayo ti sabali pay a kabsatyo ken kasta met ni Benjamin. No mapukawko dagiti annakko. Mapukawanak ngarud." 15 Innala dagiti lallaki dayta a sagut. Nangalada iti mamindua a kaadu ti kuartada ken insurotda ni Benjamin. Nagrubbuatda, simmalogda idiay Egipto, ket dimmatagda iti sangoanan ni Jose. 16 Idi nakita ni Jose a kaduada ni Benjamin, kinunana iti agay-aywan iti balayna, "Ikuyogmo dagiti lallaki idiay balay, mangpartika iti ayup ket isaganam daytoy, ta makipangan kaniak dagiti lallaki iti pangaldaw." 17 Inaramid ngarud ti mangay-aywan ti imbaga ni Jose. Impanna ngarud dagiti lallaki iti balay ni Jose. 18 Nagbuteng dagiti lallaki gapu ta naipanda iti balay ni Jose. Kinunada, "Gapu daytoy iti kuarta a naisubli kadagiti sakotayo idi immuna nga immaytayo, tapno mangbirok isuna iti gundaway a maibusor kadatayo. Mabalin a tiliwennatayo ken pagbalinennatayo a tagabu, ken alaenna dagiti asnotayo." 19 Immasidegda iti mangay-aywan iti balay ni Jose, ket kinatungtongda isuna iti ruangan ti

balay, 20 a kunada, “Apo, simmalogkami idi damdamo tapno gumatang iti
makan. 21 Ket napasamak nga idi nakadanonkami iti disso a paginanaan
ket linuktanmi dagiti sakomi, ket, nakitami nga adda ti kuarta ti tunggal
maysa iti ngarab iti sakona, awan iti naksay iti kuartami. Intugotmi
daytoy. 22 Nangitugotkami pay iti sabali a kuarta a paggatangmi iti taraon.
Saanmi nga ammo no siasino iti nangikabil iti kuartami kadagiti sakomi.”
23 Kinuna ti mangay-aywan, “Kapia koma iti maadda kadakayo, saankayo
nga agbuteng. Ti Diosyo ken ti Dios ti amayo siguro ti nangikabil iti
kuarta kadagiti sakoyo. Naawatko dagiti kuartayo.” Impan ngarud ti
mangay-aywan ni Simeon kadakuada. 24 Pinastrek ti mangay-aywan dagiti
lallaki iti uneg ti balay ni Jose, “Inikkanna ida iti danum, ket binuggoanda
dagiti saksakada. Inikkanna iti makan dagiti asnoda. 25 Insaganada
dagiti sagut a maipaay iti isasangpet ni Jose iti aldaw, ta nangngegda
a manganda sadiay 26 Idi simmangpet ni Jose iti balayna, intugotda
dagiti sagut nga adda kadakuada iti balay, ken nagrukobda iti daga
iti sangoananna. 27 Dinamagna ti kasasaadda a kinunana, “Nasalun-
at kadi ti amayo, ti lakay nga ibagbagayo? Sibibiag pay kadi isuna?”
28 Kinunada, “Nasalun-at ti amami nga adipenmo. Sibibiag pay isuna.”
Nagparintumeng ken nagdumogda. 29 Timmangad isuna ket nakitana
ni Benjamin a kabsatna, ti anak ti inana, kinunana,” Daytoy kadi iti
inaudi a kabsatyo nga ibagbagayo kaniak?” Kinunana, “Paraburannaka
koma ti Dios, anakko.” 30 Nagdardaras a rimmuar ni Jose iti siled ta
kasta unay a natignay isuna maipanggep iti kabsatna. Nangsapul isuna
iti lugar a pagsangitanna. Napan isuna iti siledna ket nagsangit sadiay.
31 Nagdiram-us isuna sa rimmuar. Tinengngelna ti riknana, kinunana,
“Idasaryo ti taraon.” 32 Nagserbian dagiti adipen ni Jose nga is-isuna ken
dagiti agkakabsat nga is-isuda. Nakipangan dagiti Egipcio sadiay nga is-
isuda laeng gapu ta saan a mabalin a makipangan dagiti Egipcio iti tinapay
kadagiti Hebreo, ta makarimon dayta kadagiti Egipcio. 33 Nagtugaw dagiti
agkakabsat iti sangoananna, ti inauna segun iti pannakaiyanakna, ken
iti inaudi segun iti kinaubingna. Nasdaaw dagiti lallaki. 34 Nangted ni
Jose iti taraon nga adda iti sangoananna. Ngem iti paset ni Benjamin ket
maminlima ti kaaduna ngem iti naited kadagiti kakabsatna. Naginomda
ken nakipagragsakda kenkuana.

44

1 Binilin ni Jose ti mangay-aywan iti balayna, a kunana, “Kargaam
dagiti sako dagiti lallaki iti taraon, segun iti kabaelanda nga awiten, ken
ikabilmo ti kuarta ti tunggal maysa a lalaki iti ngarab dagiti sakoda.
2 Ikabilmo ti kopak, ti pirak a kopa, iti ngarab ti sako ti inaudi, ken
kasta met ti kuartana a bayad ti bukel.” Inaramid ngarud ti mangay-
aywan ti imbaga ni Jose. 3 Lumawlawagen iti bigat, ket napalubosan
a pumanaw dagiti lallaki, isuda ken dagiti asnoda. 4 Idi nakaruardan
iti siudad ngem saanda pay a nakaadayo, imbaga ni Jose iti mangay-
aywan, “Tumakderka, kamatem dagiti lallaki, ket no makamatam ida,
ibagam kadakuada, “ Apay a sinubadanyo iti dakes ti naimbag? 5 Apay
a tinakawyo ti kopa a pagin-inuman ti apok, nga ar-aramatenna metlaeng
nga agbuyon? Nakaaramidkayo iti dakes, gapu iti daytoy a banag a
naaramidanyo.” 6 Nakamatan ida ti mangay-aywan ket insaona dagitoy
a sasao kadakuada. 7 Kinunada kenkuana, “Apay ta agsasao ti apok iti
nalabes a sasao a kas kadagitoy? Adayo nga aramiden dagiti adipenmo

daytoy a banag. 8 Kitaem, ti kuarta a nasarakanmi kadagiti ngarab
ti saksakomi, inyegmi manen kadakayo manipud iti daga ti Canaan.
Kasano ngarud nga agtakawkami ti pirak ken balitok iti balay ni amom?
9 No siasino kadagiti adipenmo iti pakasarakanna, uray matay isuna,
ken dakami met ket agbalin a tagabu iti apok." 10 Imbaga ti mangay-
aywan, "Ita ngarud, mapasamak koma a kas kadagiti imbagam. No
siasino iti pakasarakan ti kopa, agbalin isuna a tagabuk, ket dakayo a
dadduma, saankayo a mairaman." 11 Kalpasanna, pinartakan ti tunggal
maysa nga imbaba dagiti sakoda, ket linukatan ti tunggal maysa dagiti
sakoda. 12 Nagbiruk ti mangay-aywan. Rinuggianna iti kalakayan ket
lineppasna iti kaubingan, ket nasarakanna ti kopa iti sako ni Benjamin.
13 Rinay-abda dagiti kawesda. Nagsakay ti tunggal lalaki iti asnona ket
nagsublida iti siudad. 14 Immay ni Juda ken dagiti kakabsatna iti balay
ni Jose, adda pay laeng isuna sadiay, ket nagpaklebda iti sangoananna.
15 Kinuna ni Jose kadakuada, "Ania daytoy a naaramidyo? Saanyo kadi
nga ammo nga iti lalaki a kas kaniak ket agbuybuyon?" 16 Kinuna ni
Juda, "Ania iti maibagami kenka apo? Ania iti isaomi? Wenno kasanomi
nga ikalintegan dagiti bagbagimi? Naduktalan ti Dios ti basol dagiti
adipenmo. Kitaenyo, dakami ket tagabum apo, dakami amin agraman
ti nakasarakan iti kopa." 17 Kinuna ni Jose, "Adayo a maaramidko ti
kasta. Ti laeng lalaki a nakasarakan ti kopa ti agbalin a tagabuk, ngem
dakayo a dadduma, sumang-atkayo a sitatalna iti ayan ti amayo." 18 Ket
immasideg ni Juda kenkuana ket kinunana, "Apo, pangngaasim, bay-am
koma nga agsao daytoy adipenmo ket denggem koma, ken saanka koma a
makaunget iti adipenmo, ta sika ket kas iti Faraon. 19 Nagsaludsod ti apok
kadagiti adipenna, kunana, 'Adda kadi amayo wenno kabsatyo a lalaki?'
20 Ket kinunami kenka apo, "Addaan pay iti amami, lakayen isuna, ken
adda maysa a putotna iti kinalakayna, maysa nga ubing. Ket natayen
ti kabsatna a lalaki, ken is-isuna laengen iti nabati nga anak ti inana,
ket ay-ayaten unay isuna iti amana.' 21 Ket imbagam kadagiti adipenmo,
'Iyegyo isuna kaniak tapno makitak isuna.' 22 Ket kinunami kenka apo,
'Saan a mabalin a panawan ti ubing ti amana. Ta no panawanna ti
amana, matay ti amana.' 23 Ket kinunam kadagiti adipenmo, 'Malaksid
a kaduayo a sumalog ti kabsatyo a lalaki, saanyonto a makita manen ti
rupak.' 24 Ket napasamak nga idi napankami iti adipenmo nga amak,
imbagami kenkuana ti insaom apo. 25 Ket kinuna ti amami, 'Mapankayo
manen gumatang iti taraontayo.' 26 Ket kinunami, 'Saankami a makapan.
Mapankami no kaduami ti inaudi a kabsatmi, ta saankami a mabalin a
sumango iti lalaki malaksid no kaduami ti inaudi a kabsatmi.' 27 Kinuna
kadakami ti adipenmo nga amak, 'Ammoyo met nga inikkannak laeng
iti dua nga annak a lallaki ti asawak. 28 Ket napukaw ti maysa kaniak
ket kinunak, "Sigurado a narangkarangkayen isuna, ket saankon a nakita
pay isuna manipud idi." 29 Ket no alaenyo pay daytoy maysa kaniak
ket adda iti saan a nasayaat a mapasamak kenkuana, ipandakto, siak a
purawen ti buokna, iti sheol gapu iti ladingit. 30 Ita, ngarud, no mapanak
iti adipenmo nga amak, ket saanmi a kadua ti barito, agsipud ta ti biagna
ket naisinggalut iti biag ti ubing, 31 mapasamakto nga inton makitana a
saanmi a kadua ti ubing, ket matayto isuna. Ket dakaminto nga adipenmo
ti pakaigapuan iti panagladingitna a mangipan kenkuana iti sheol.' 32 Ta
nagkari daytoy adipenmo iti amami maipapan iti ubing, a kinunana, 'No
saanko a maisubli isuna kenka, uray siakton ti mangawit iti pammabasol

ti amak iti agnanayon.' 33 Isu nga ita, pangngaasim ta ipalubosmo koma
a daytoy nga adipenmo ti mabati a kas tagabu kenka apo, a saan ket
a ti ubing, ket ipalubosmo koma a sumang-at ti ubing a kaduana dagiti
kakabsatna a lallaki. 34 Ta ania ngay ti rupak a mapan iti amak no saanko
a kadua ti ubing? Mabutengak a makita ti dakes a mabalin a mapasamak
iti amak."

45

1 Ket saan a nalapdan ni Jose ti bagina iti sangoanan dagiti amin nga
adipen a nakatakder iti abayna. Kinunana iti napigsa, "Panawandak,
dakayo amin." Awan iti adipen a nagtalinaed a nakatakder iti abay ni Jose
idi inyam-ammona ti bagina kadagiti kakabsatna a lallaki. 2 Nagsangit iti
napigsa, nangngeg dagiti Egipcio daytoy, ken nangngeg iti balay ti Faraon
daytoy. 3 Kinuna ni Jose kadagiti kakabsatna, "Siak ni Jose. Sibibiag
pay kadi ti amak?" Saan a masungbatan dagiti kakabsatna isuna, ta
naklaatda iti sangoananna. 4 Ket kinunana ni Jose kadagiti kakabsatna,
"Pangngaasiyo ta umasidegkayo kaniak." Immasidegda. Kinunana, "Siak
ni Jose a kabsatyo, nga inlakoyo ditoy Egipto. 5 Ket ita, saankayo nga
agladingit wenno makaunget kadagiti bagbagiyo iti panangilakoyo kaniak
ditoy, ta imbaonnak ti Dios nga immuna kadakayo tapno maisalbar ti
biag. 6 Ta iti daytoy dua a tawen, adda panagbisin iti daga, ket adda pay
lima a tawen nga awanto iti agarado wenno agapit. 7 Imbaonnak ti Dios
nga immuna kadakayo tapno maisalakankayo ken dagiti kaputotanyo, ken
tapno maisalbarkayo ket adu kadakayo iti makalasat. 8 Ita ngarud, saan
a dakayo iti nangibaon kaniak ditoy no di ket ti Dios, ken pinagbalinnak
a kasla ama iti Faraon, apo ti amin a balayna, ken mangituray iti amin
a daga iti Egipto. 9 Agalistokayo a mapan iti ayan ti amak ket ibagayo
kenkuana, 'Daytoy ti imbaga ti anakyo a ni Jose, Pinagbalinnak ti Dios
nga apo iti amin nga Egipto. Umayka kaniak, saanka nga agtaktak.
10 Agnaedkanto iti daga ti Gosen, ket asidegkanto kaniak, sika ken dagiti
annakmo ken dagiti annak dagiti annakmo, ken dagiti arbanyo, ken
amin nga adda kenka. 11 Ipaaykonto amin a kasapulanyo sadiay, ta
adda pay lima a tawen ti panagbisin, tapno saanka nga agbisin, sika, ti
sangakabalayam, ken amin nga adda kenka.' 12 Kitaenyo, makita dagiti
matayo, ken iti mata ti kabsatko a ni Benjamin, a ngiwatko ti agsasao
kadakayo. 13 Ibagayo iti amak ti amin maipanggep iti kinaturayko iti
Egipto, ken amin a nakitayo, Agalistokayo a mangiyeg iti amak ditoy."
14 Inarakopna ti tengnged ti kabsatna a ni Benjamin ken nagsangit, ket
nagsangit met ni Benjamin iti tengngedna. 15 Inagkanna amin dagiti
kakabsatna ket nagsangit kadakuada. Kalpasan dayta, nakisarita dagiti
kakabsatna kenkuana. 16 Naipadamag dayta a banag iti balay ti Faraon:
"Immay dagiti kakabsat ni Jose." Naragsakan ti Faraon ken dagiti adipen
iti daytoy. 17 Kinuna ti Faraon kenni Jose, "Ibagam kadagiti kakabsatmo,
'Kastoy ti aramidenyo: Paawitanyo dagiti ayupyo ket mapankayo iti
daga ti Canaan. 18 Alaenyo ti amayo ken dagiti sangkabalayanyo ket
umaykayo kaniak. itedkonto kadakayo ti kasayaatan a daga ti Egipto,
ket mangankayonto iti patauden ti daga.' 19 Ita ibilinko pay kenka nga
ibagam ti kastoy, 'Aramidenyo daytoy, mangiruarkayo kadagiti kariton
manipud iti daga ti Egipto para kadagiti annakyo ken para kadagiti
assawayo. Alaenyo ti amayo ket umaykayo. 20 Saanyo a pakaseknan ti
maipanggep kadagiti sanikuayo, ta kukuayo ti kasayaatan iti amin a daga
iti Egipto.'" 21 Kasta ngarud ti inaramid dagiti putot a lallaki ni Israel.

Inikkan ida ni Jose kadagiti kariton, segun iti bilin ti Faraon, ken inikkanna
ida iti balon a para iti panagdaliasatda. 22 Kadakuada amin, nangted
isuna iti tunggal lalaki iti pagsukatan a bado, ngem kenni Benjamin,
nangted isuna iti tallo gasut a pidaso ti pirak ken lima a pagsukatan a
bado. 23 Para iti amana, impatulodna dagitoy: Sangapulo nga asno a
napaawitan kadagiti kasayaatan a banbanag iti Egipto; ken sangapulo a
kabaian nga asno a napaawitan iti bukbukel, tinapay, ken dadduma a
kasapulan a maipaay iti amana, iti panagdaliasatna. 24 Imbaonna ngarud
dagiti kakabsatna ket pimmanawda. Kinunana kadakuada, "Kitaenyo ta
amangan no agaapakayo iti panagdaliasatyo." 25 Rimmuarda iti Egipto
ket dimtengda iti daga ti Canaan, kenni Jacob nga amada. 26 Imbagada
kenkuana a kunada, "Sibibiag pay ni Jose, ken isuna ti mangiturturay iti
amin a daga iti Egipto." Ket kasta unay ti siddaaw ti pusona, ta saan a
mamati kadakuada. 27 Imbagada kenkuana amin dagiti sasao nga imbaga
ni Jose kadakuada. Idi nakita ni Jacob kadagiti kariton nga impatulod ni
Jose a mangilugan kenkuana, naparegta ti espiritu ti amada a ni Jacob.
28 Kinuna ni Israel, "Naan-anayen. Sibibiag pay ti anakko a ni Jose.
Mapanko kitaen isuna sakbay a matayak."

46

1 Nagdaliasat ni Israel a kaduana amin nga adda kenkuana ket napan
idiay Beersheba. Sadiay, nangidaton isuna kadagiti datdaton iti Dios ti
amana a ni Isaac. 2 Nagsao ti Dios kenni Israel iti maysa a sirmata iti
karabianna, a kunana, "Jacob, Jacob." 3 Kinunana, "Adtoyak." Kinuna
met ti Dios, "Siak ti Dios, ti Dios ti amam. Saanka nga agbuteng a sumalog
idiay Egipto, ta sadiay, pagbalinenkanto a dakkel a nasion. 4 Kumuyogakto
kenka a mapan idiay Egipto, ket siguradoek kenka nga isublikanto
metlaeng. Ket pakidimento ni Jose dagiti matam iti bukodna nga ima."
5 Nagrubwat manipud Beersheba ni Jacob. Indaliasat dagiti annak ni
Israel ni Jacob nga amada, dagiti annakda, ken dagiti assawada, kadagiti
kariton nga impatulod ti Faraon a mangilugan kenkuana. 6 Innalada
dagiti tarakenda ken dagiti sanikuada a napaaduda iti daga ti Canaan.
Dimtengda idiay Egipto, ni Jacob ken dagiti amin a kaputotanna a
kimmuyog kenkuana. 7 Intugotna idiay Egipto dagiti putotna a lallaki ken
dagiti putot a lallaki dagiti putotna ken dagiti putotna a babbai, ken dagiti
putot a babbai dagiti putotna a lallaki, ken dagiti amin a kaputotanna.
8 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annak ni Israel a dimteng idiay Egipto, ni
Jacob ken dagiti putotna: Ni Ruben nga inauna a putot ni Jacob; 9 dagiti
putot a lallaki ni Ruben a da Hanoc, Pallu, Hezron ken Carmi; 10 dagiti
lallaki a putot ni Simeon, a da Jemuel, Jamin, Ohad, Jakin, Zohar ken Saul
nga anak ti maysa a babai a taga-Canaan, 11 dagiti putot a lallaki ni Levi, a
da Gerson, Cohat, ken Merari; 12 dagiti lallaki a putot ni Juda: da Er, Onan,
Selah, Perez kenni Zera (ngem natay ni Er kenni Onan idiay daga ti Canaan.
Ken dagiti putot a lallaki ni Perez ket da Hezron ken Hamul); 13 dagiti
lallaki a putot ni Issacar: da Tola, Pua, Yob ken Simron; 14 Dagiti lallaki
a putot ni Zabulon: Da Sered, Elon ken Jaleel 15 (dagitoy dagiti annak a
lallaki ni Lea nga inyanakna kenni Jacob idiay Padan-aram, ken ti anakna
a babai a ni Dina. Tallo pulo ket tallo amin dagiti putotna a lallaki ken
babbai); 16 dagiti lallaki a putot ni Gad ket da Zifion, Aggi, Suni, Ezbon, Eri,
Arodi ken Areli; 17 dagiti lallaki a putot ni Aser ket da Imma, Isva, Isvi, ken
Beria, ken ni Sera a kabsatda a babai; ken dagiti putot a lallaki ni Bereiah

ket da Heber ken Malkiel 18 (dagitoy dagiti annak a lallaki ken appoko ni
Zilpa a babaonen nga inted ni Laban ken ni Lea nga anakna. Dagitoy dagiti
inyanak ni Zilpa kenni Jacob, sangapulo ket innem a tattao amin); 19 dagiti
annak a lallaki ni Raquel nga asawa ni Jacob—ni Jose ken ni Benjamin;
20 (pinutot ni Jose iti daga ti Egipto ni Manases ken ni Efraim, nga inyanak
ni Asenat, a putot a babai ni Potifera a padi ti On,); 21 dagiti putot a lallaki
ni Benjamin ket da Bela, Beker, Asbel, Gera, Naaman, Ehi, Ros Muppin,
Huppin ken Ard 22 (dagitoy dagiti annak a lallaki ni Raquel a naiyanakna
ken ni Jacob kasta met dagiti appokona. Sangapulo ket uppatda amin); 23 ti
lalaki a putot ni Dan ket ni Husim; 24 dagiti lallaki a putot ni Neftali ket da
Jazeel, Guni, Jeser ken Sillem 25 (dagitoy dagiti annak a lallaki ni Bilha nga
adipen, nga inted ni Laban kenni Raquel nga a babai putotna. Dagitoy
dagiti inyanakna kenni Jacob ken dagiti appokona. Pito amin ti bilang
dagitoy a tattao). 26 Amin dagiti tattao a simmurot kenni Jacob idiay Egipto,
a kaputotanna, malaksid kadagiti assawa dagiti lallaki a putot ni Jacob—
innem a pulo ket innem ti bilang amin dagitoy a tattao. 27 Dagiti lallaki a
putot ni Jose a pinutotna idiay Egipto ket dua ti bilangna. Pito pulo amin
ti bilang dagiti tattao iti balay ni Jacob a napan idiay Egipto. 28 Pinauna
ni Jacob ni Juda a mapan kenni Jose tapno isurona kadakuada ti dalan
nga agturong idiay Gosen, ket dimtengda iti daga ti Gosen. 29 Insagana ni
Jose ti karwahena ket napanna sinabat ni Israel nga amana idiay Gosen.
Nakitana isuna, inarakupna ti tengngedna, ket nagsangit iti tengngedna iti
nabayag. 30 Kinuna ni Israel kenni Jose, “Ita, uray matayakon, agsipud
ta nakitakon ti rupam, a sibibiag ka pay.” 31 Kinuna ni Jose kadagiti
kakabsatna a lallaki ken iti balay ti amana, “Mapanak ket ibagak iti
Faraon, a kunak, 'Dagiti kakabsatko ken ti balay ni amak, nga adda iti
daga ti Canaan ket immay kaniak. 32 Agpaspastor dagiti lallaki, ta isuda
ket agtartaraken kadagiti ayup. Intugotda dagiti arbanda, ken amin nga
adda kadakuada.' 33 Mapasamakto nga inton paayabannakayo ti Faraon
ket damagenna, 'Ania ti trabahoyo?' 34 ibagayonto, 'Agay-aywan dagitoy
nga adipenmo kadagiti arban manipud pay kinaubingmi aginggana ita,
dakami, ken dagiti kapuonanmi.' Aramidenyo daytoy tapno mabalinyo ti
agnaed iti daga ti Gosen, ta tunggal agpaspastor ket makarimon kadagiti
Egipcio.”

47

1 Kalpasanna, napan ni Jose ket imbagana iti Faraon, “Simmangpet ti
amak, ken dagiti kakabsatko, dagiti arbanda ken amin a kukuada manipud
iti daga ti Canaan. Addada ita idiay daga ti Gosen.” 2 Insurotna ti
lima kadagiti kakabsatna ket inyam-ammona ida iti Faraon. 3 Kinuna ti
Faraon kadagiti kakabsatna, “Ania ti trabahoyo?” Kinunada iti Faraon,
“Agpaspastor dagiti adipenmo, kas kadagiti kapuonanmi.” 4 Ket kinunada
iti Faraon, “Immaykami kas saan nga agpaut nga agnaed iti daga. Awan
ti pagpastoran para kadagiti arban dagiti adipenmo, gapu ta nakaro unay
ti panagbisin iti daga ti Canaan. Isu nga ita, pangaasim ta palubosam nga
agnaed dagiti adipenmo iti daga ti Gosen.” 5 Kalpasanna, nagsao ti Faraon
kenni Jose, kunana, “Immay ti amam ken dagiti kakabsatmo kenka. 6 Adda
iti sangoanam ti daga ti Egipto. Pagnaedem ti amam ken dagiti kakabsatmo
a lallaki iti kasayaatan a rehion, ti daga ti Gosen. No adda ammom a
siasinoman a lallaki nga addaan iti kabaelan kadakuada, isaadmo ida
nga agaywan kadagiti dingwenko.” 7 Kalpasanna, intugot ni Jose ni Jacob

nga amana ket imparangna iti Faraon. Binendisionan ni Jacob ti Faraon.
8 Kinuna ti Faraon kenni Jacob, “Kasanon kaatiddug ti panagbiagmo?”
9 Kinuna ni Jacob iti Faraon, “130 dagiti tawen a panagdaldaliasatko. Bassit
laeng ken nakas-ang dagiti tawen ti panagbiagko. Saan nga atiddug a kas
iti kaatiddug ti panagbiag dagiti kapuonak.” 10 Kalpasanna, binendisionan
ni Jacob ti Faraon ket pimmanaw iti sangoananna. 11 Kalpasanna,
inaywanan ni Jose ti amana ken dagiti kakabsatna. Inikkanna ida ti
masakupan iti daga ti Egipto, ti kasasayaatan iti daga, iti daga ti Rameses,
kas imbilin ti Faraon. 12 Nangipaay ni Jose iti taraon a maipaay iti
amana, kadagiti kakabsatna, ken amin a sangkabalayan ti amana, segun
iti bilang dagiti bibiagenda. 13 Ita, awan taraon iti amin a daga; ta nakaro
unay ti panagbisin. Nakakaasi ti daga ti Egipto ken ti daga ti Canaan
gapu iti panagbisin. 14 Inurnong ni Jose ti amin a kuarta nga adda iti
daga ti Egipto ken iti daga ti Canaan, babaen ti panaglaklakona iti trigo
kadagiti agnanaed. Ket impan ni Jose ti kuarta iti palasio ti Faraon. 15 Idi
naibusen ti amin a kuarta dagiti daga ti Egipto ken Canaan, immay amin
a taga-Egipto kenni Jose a kunkunada, “Ikkandakami iti taraon! Rumbeng
kadi a mataykami lattan iti imatangmo gapu ta naibusen ti kuartami?”
16 Kinuna ni Jose, “No naibusen ti kuartayo, iyegyo dagiti tarakenyo ket
ikkankayonto iti taraon a kas sukat dagiti tarakenyo.” 17 Inyegda ngarud
kenni Jose dagiti tarakenda. Inikkan ida ni Jose iti taraon a kas sukat
dagiti kabalio, dagiti arban, ken dagiti asno. Pinakanna ida iti tinapay a
kas sukat ti amin a tarakenda iti dayta a tawen. 18 Idi agleppasen dayta a
tawen, napanda kenkuana iti sumaruno a tawen ket kinunada kenkuana,
“ Saanmi nga ilimed iti apomi a naibusen ti kuartami, ken kukuan ti apomi
dagiti tarakenmi. Awanen a pulos ti nabati iti imatang ti apomi, malaksid
kadagiti bagimi ken dagami. 19 Rumbeng kadi a mataykami lattan iti
sangoanam, dakami ken ti dagami? Gatangendakami ken ti dagami a
kas kasukat iti taraon, ket agbalinkaminto nga adipen ti Faraon, dakami
ken ti dagami. Ikkandakami iti bukel tapno agbiagkami a saan ket a
matay, ken tapno saan koma nga agbalin a langalang ti daga.” 20 Ginatang
ngarud amin ni Jose ti amin a daga iti Egipto para iti Faraon. Ta inlako ti
tunggal Egipcio ti talonna, gapu ta nakaro unay ti panagbisin. Iti kastoy a
wagas, nagbalin a kukua ti Faraon ti daga. 21 No maipanggep met kadagiti
tattao, pinagbalinna ida a tagabu manipud iti pagpatinggaan ti beddeng
ti Egipto agingga iti kasumbangir a pagpatinggaan. 22 Ti laeng daga dagiti
papadi ti saan a ginatang ni Jose, gapu ta naikkan dagiti papadi iti abasto.
Nanganda manipud iti bingay nga it-ited ti Faraon kadakuada. Isu a
saanda nga inlako ti dagada. 23 Kalpasanna, kinuna ni Jose kadagiti tattao,
“Kitaenyo, ginatangkayo ken ti dagayo ita para iti Faraon. Ita, adtoy ti
bukel para kadakayo, ket mulaanyonto ti daga. 24 Iti panagaapit, masapul
nga itedyo ti apagkalima iti Faraon ket kukuayonto ti uppat a paset, mausar
daytoy kas bin-i para iti talon ken taraon dagiti sangkabalayanyo ken
dagiti annakyo.” 25 Kinunada, “Inispalmo dagiti biagmi. Makasarakkami
koma iti pabor kadagiti matam. Agbalinkami nga ad-adipen ti Faraon.”
26 Inaramid ngarud daytoy ni Jose a linteg a maipatpatungpal iti daga ti
Egipto agingga kadagitoy nga aldaw, a kukua ti Faraon ti apagkalima. Ti
laeng daga dagiti papadi ti saan a nagbalin a kukua ti Faraon. 27 Nagnaed
ngarud ni Israel iti daga ti Egipto, iti daga ti Gosen. Nakagun-od dagiti
tattaona kadagiti sanikua sadiay. Nagbunga ken immaduda iti kasta
unay. 28 Nagnaed ni Jacob iti daga ti Egipto iti sangapulo ket pito a
tawen, isu a sangagasut uppat a pulo ket pito ti tawen ti panagbiag ni

Jacob. 29 Idi umadanin ti tiempo nga ipapatay ni Israel, inayabanna ni
Jose nga anakna ket kinunana kenkuana, “No nakasarakak ita ti pabor iti
imatangmo, ikabilmo ta imam iti sirok ti luppok, ket ipakitam kaniak iti
kinapudno ken kinamapagtalkan. Pangaasim ta saannak nga itabon ditoy
Egipto. 30 Inton pumusayak, ipanawnakto iti Egipto ket itabonnak iti disso
a nakaitaneman dagiti ammak.” Kinuna ni Jose, “Aramidekto ti kas iti
imbagam.” 31 Kinuna ni Israel, “Agsapataka kaniak,” ket nagsapata ni Jose
kenkuana. Kalpasanna, nagdumog ni Israel iti uloanan ti pagiddaanna.

48

1 Ket napasamak a kalpasan dagitoy a banbanag, nga adda maysa a
nangibaga kenni Jose, “Kitaem, masakit ti amam.” Isu nga intugotna
dagiti dua nga annakna, a da Manases ken Efraim. 2 Idi nabagaan ni
Jacob, “Kitaem, simmangpet ni Jose a putotmo a mangsarungkar kenka,”
Pimmigsa ni Israel ket nagtugaw iti pagiddaan. 3 Kinuna ni Jacob kenni
Jose, “Nagparang kaniak ti Dios a Mannakabalin-amin idiay Luz iti daga ti
Canaan. Binendisionannak 4 a kinunana kaniak, 'Kitaem, pagbalinenkanto
a nabunga, ken paaduenkanto. Pagbalinenkanto a pagtaudan dagiti
nasnasion. Itedkonto daytoy a daga kadagiti kaputotam kas agnanayon
a sanikuada.’ 5 Ket ita, dagiti dua a putotmo, a naiyanak kenka iti daga
ti Egipto sakbay nga immayak kenka iti Egipto, ket kukuak. Kukuakto da
Efraim ken Manases, a kas kada Ruben ken Simeon a kukuak metlaeng.
6 Kukuamto dagiti annak a maadda kenka kalpasanda; mailistadanto
kadagiti nagan dagiti kakabsatda iti tawidda. 7 Ngem no maipapan
kaniak, bayat nga agdaldaliasatak manipud idiay Padan, nagladingitak
gapu iti pannakatay ni Raquel iti dalan iti daga ti Canaan, kabayatan
nga adayokami pay laeng iti Efrata. Intabonko isuna sadiay iti dalan a
mapan ti Efrata (dayta ket Betlehem).” 8 Idi nakita ni Israel dagiti annak
ni Jose, kinunana, “Siasino dagitoy?” 9 Kinuna ni Jose iti amana, “Putotko
ida, inted ida ti Dios kaniak ditoy.” Kinuna ni Israel, “Iyegmo ida kaniak,
tapno mabendisionak ida.” 10 Ita, kumapuyen dagiti mata ni Israel gapu
iti kinalakayna, isu a saanen a makakita. Isu nga inyasideg ida ni Jose
kenkuana, ket inagkan ken inarakupna ida. 11 Kinuna ni Israel kenni
Jose, “Saanko a pulos a ninamnama a makitak manen ti rupam, ngem
impalubos pay kaniak ti Dios a makitak dagiti annakmo.” 12 Impan ida ni
Jose iti nagbaetan dagiti tumeng ni Israel, ket kalpasanna nagparintumeng
nga indumogna ti rupana iti daga. 13 Innala ni Jose dagiti dua, ni Efraim iti
makannawanna a makannigid ni Israel, ken ni Manases iti makannigidna
a makannawan ni Israel, ket inyasidegna ida kenkuana. 14 Inggaw-at
ni Israel ti kannawan nga imana ken impatayna iti ulo ni Efraim, nga
inaudi, ken ti kannigid nga imana iti ulo ni Manases. Pinagkurosna dagiti
imana, ta ni Manases ti inauna. 15 Binendisionan ni Israel ni Jose, a
kunana, “Ti Dios a nagtultulnogan dagiti ammak a ni Abraham ken ni
Isaac, ti Dios a nangay-aywan kaniak inggana ita nga aldaw, 16 ti anghel a
nangsalsalaknib kaniak manipud iti amin a peggad, bendisionanna koma
dagitoy nga ubbing. Maipanagan koma ti naganko kadakuada, ken ti
nagan dagiti ammak a da Abraham ken Isaac. Umaduda koma iti rabaw
ti daga.” 17 Idi nakita ni Jose nga impatay ti amana ti kannawan nga
imana iti ulo ni Efraim, saanna a nagustuan daytoy. Innalana ti ima ti
amana tapno iyakarna manipud iti ulo ni Efraim ket inturongna iti ulo ni
Manases. 18 Kinuna ni Jose iti amana, “Saan a kasta, amak; ta daytoy

ti inauna. Ipataymo ti kannawan nga imam iti ulona.” 19 Nagkedked
ti amana a kinunana, “Ammok, anakko, ammok. Agbalinto met isuna
nga adu a tattao, ken agbalinto met a natan-ok. Ngem natantan-okto
ti inaudi a kabsatna ngem isuna, ken agbalinto nga adu a nasion dagiti
kaputotanna.” 20 Binendisionan ida ni Israel iti dayta nga aldaw babaen
kadagitoy a sasao, “Iwaragawagto dagiti tattao ti Israel dagiti bendision
babaen kadagiti naganyo a kunada, ‘Pagbalinennakayo koma ti Dios a
kas kenni Efraim, ken kas kenni Manases'.” Iti kastoy a wagas, pinagbalin
ni Israel nga imun-una ni Efraim ngem ni Manases. 21 Kinuna ni Israel
kenni Jose, “Kitaem, dandaniakon matay, ngem addanto ti Dios kenka,
ket isublinakanto iti daga dagiti amam. 22 Kenka, kas nangatngato ngem
kadagiti kakabsatmo, itedko ti naanduyas a bantay nga innalak manipud
kadagiti Amorreo babaen iti kampilan ken pana.”

49

1 Ket inayaban ni Jacob dagiti putotna a lallaki ket kinunana, “Agu-
ummongkayo, tapno maibagak kadakayo ti mapasamakto kadakayo iti
masakbayan. 2 Aguummong ken dumngegkayo, dakayo nga annak a lallaki
ni Jacob. Denggenyo ni Israel nga amayo. 3 Ruben, sika ti inauna a putotko,
ti pigsak ken ti nangrugian ti kinapigsak, naisangsangayan iti kinatan-ok
ken naisangsangayan iti kinabileg. 4 Saan a matengngel a kas iti napigsa
ti ayusna a danum, saanto a sika ti kangrunaan, gapu ta simmagpatka iti
pagiddaan ti amam. Ket rinugitam daytoy; simmagpatka iti pagtugawak.
5 Agkabsat da Simeon ken Levi. Armas ti kinaranggas dagiti kampilanda.
6 O kararuak, saanka a mapan iti taripnongda; saanka a makiraman
kadagiti saritaanda, gapu ta saan a maiparbeng ti kasta iti pusok. Ta gapu
iti pungtotda ket nakapatayda kadagiti lallaki. Para iti pakaragsakanda ti
panangpilayda kadagiti bulog a baka. 7 Mailunod koma ti pungtotda, ta
nakaro unay— ken ti nalaus a pungtotda, ta naulpit daytoy. Bingayekto
ida iti Jacob ken iwaraskonto ida iti Israel. 8 Juda, dayawendakanto
dagiti kakabsatmo. Ti imam ket addanto iti tengnged dagiti kabusormo.
Agrukobto iti sangoanam dagiti putot ti amam. 9 Maiyarig ni Juda iti anak ti
leon. Anakko, nagsublika manipud kadagiti tinukmaam. Nagrukob isuna,
nagkukot a kasla leon, a kasla babai a leon. Adda kadi makaitured a
mangriing kenkuana? 10 Saanto a maisina ti setro manipud kenni Juda,
wenno ti sarukod ti mangiturturay manipud iti nagbaetan dagiti sakana,
agingga nga umay ti Silo. Agtulnogto dagiti nasion kenkuana. 11 Inggalutna
ti urbon a kabalyona iti lanut ti ubas, ken ti urbon nga asnona iti napintas
a lanut ti ubas, linabaanna dagiti kawesna iti arak, ken ti pagan-anayna
iti dara dagiti ubas. 12 Lumabbaganto dagiti matana a kas iti arak, ken
dagiti ngipenna a kas kapuraw ti gatas. 13 Agnaedto ni Zabulon iti igid ti
baybay. Pagsangladanto isuna dagiti barko, ken dumanonto iti Sidon ti
keteganna. 14 Ni Issacar ket maysa a napigsa nga asno, agid-idda iti baet ti
pagapunan dagiti karnero. 15 Makitana ti nasayaat a lugar a paginanaan
ken ti nadam-eg a daga. Irukobna ti abagana iti dadagsen ken agbalin
nga adipen iti trabaho. 16 Ukomento ni Dan dagiti tattaona a kas maysa
kadagiti tribu ti Israel. 17 Maiyarigto ni Dan iti uleg nga adda iti igid ti
dalan, maysa a nagita nga uleg iti pagnaan a mangkagat kadagiti mukod
ti kabalio, a pakaigapuan iti pannakatnag ti nakasakay iti daytoy. 18 Ur-
urayek ti panangisalakanmo, Yahweh. 19 Ni Gad—darupento isuna dagiti
mangraraut, ngem darupennanto ida kadagiti mukodda. 20 Nabaknangto

iti taraon ni Aser, ket mangipaayto isuna kadagiti taraon a maipaay iti ari.
21 Ugsa a siwawaya iti kaiyarigan ni Neftali; maaddaanto isuna kadagiti
napipintas nga annak. 22 Nabunga a sanga iti kaiyarigan ni Jose, nabunga
a sanga nga asideg iti ubbog, a kimmalay-at iti pader dagiti sangana.
23 Darupento isuna dagiti pumapana ket panaendanto ken riribukenda
isuna. 24 Ngem agtalinaedto a nalagda ti bai ti panana ken nabilegto dagiti
imana gapu kadagiti ima ti Mannakabalin a Dios ni Jacob, gapu iti nagan ti
Agpaspastor, ti Bato ti Israel. 25 Gapu iti Dios ti Amam, a tumulongto kenka,
ken gapu iti Mannakabalin a Dios, a mangbendisionto kenka kadagiti
bendision iti tangatang, kadagiti bendision ti danum nga aggapu iti uneg ti
daga, kadagiti bendision dagiti barukong ken aanakan. 26 Dagiti bendision
ti amam ket dakdakkelto ngem dagiti nagkakauna a banbantay wenno
kadagiti makaay-ayo a banbanag kadagiti agnanayon a turturod. Addanto
dagitoy iti ulo ni Jose, dagiti bendision a mangkorona iti ulo ti nagbalin
a prinsipe a nangidaulo kadagiti kakabsatna a lallaki. 27 Ni Benjamin ket
maysa a mabisin a lobo. Iti agsapa, alun-onenna ti natiliwna, ken iti rabii,
bingayenna ti nasamsamda.” 28 Dagitoy dagiti sangapulo ket dua a tribu
ti Israel. Kastoy ti imbaga ti amada kadakuada idi binendisionanna ida.
Binendisionanna ti tunggal maysa iti maitutop a bendision. 29 Kalpasanna,
binilinna ida a kinunana kadakuada, “Dandanin ti ipupusayko. Itabondak
iti nakaitaneman dagiti kapuonak iti rukib nga adda idiay talon ni Efron a
Heteo, 30 iti rukib nga adda iti talon idiay Macpela, nga asideg iti Mamre iti
daga ti Canaan, ti talon a ginatang ni Abraham a mausar a pagitaneman
manipud kenni Efron a Heteo. 31 Intabonda sadiay ni Abraham ken ni
Sara nga asawana; intabonda sadiay ni Isaac ken ni Rebeca nga asawana;
ken intabonko sadiay ni Lea. 32 Ti talon ken ti rukib nga adda idiay
ket nagatang manipud kadagiti tattao a Heteo. 33 Idi nalpasen ni Jacob
dagitoy a bilbilinna kadagiti putotna a lallaki, inyunnatna dagiti sakana iti
pagiddaan ket inyangesna ti maudi nga angesna, ket pimmusayen.

50

1 Ket inarakup ni Jose ti rupa ti amana, sinangitanna ken inagkanna
isuna. 2 Binilin ni Jose dagiti adipenna a mangngagas a balsamoenda
ti amana. Isu a binalsamo dagiti mangngagas ni Israel. 3 Inaramidda
daytoy iti uppat a pulo nga aldaw, ta dayta iti naan-anay a bilang ti
aldaw a panangbalsamo. Sinangitan isuna dagiti Egipcio iti pitopulo
nga aldaw. 4 Idi nalpasen dagiti aldaw ti panagsangsangit, nakisarita ni
Jose kadagiti opisial ti Faraon a kunana, “No nakasarakak ita iti pabor
iti imatangyo, pangngaasiyo koma ta ibagayo iti Faraon, a kunaenyo,
5 'Pinagsapatanak ti amak, a kunana, “Kitaem, dandanin ti ipapatayko.
Itabondak iti tanem a kinalik para iti bagik iti daga ti Canaan. Idiaydakto
nga itabon.” Ita palubosandak koma a mapan mangitabon iti amak,
kalpasanna ket agsubliak.'” 6 Simmungbat ti Faraon, “Mapanmo itabon
ti amam kas insapatam kenkuana.” 7 Simmang-at ni Jose ket napanna
intabon ti amana. Kimmuyog kenkuana a napan dagiti amin nga opisial
ti Faraon, dagiti mammagbaga iti sangakabalayanna, ken dagiti amin a
panglakayen nga opisial iti daga ti Egipto, 8 dagiti amin a sangakabalayan
ni Jose ken dagiti kakabsatna, ken dagiti sangakabalayan ti amana. Ngem
pinanawanda dagiti babassit nga annakda, dagiti arbanda, iti daga ti
Gosen. 9 Kimmuyog met kenkuana a napan dagiti nakakarwahe ken
dagiti nakakabalio a soldado. Nakadakdakkel unay daytoy a bunggoy

dagiti tattao. 10 Idi dimtengda iti pagirikan ti Atad iti bangir ti Jordan,
nagladingitda iti kasta unay. Nangipaay ni Jose sadiay ti pito nga aldaw
a panagladladingit a para iti amana. 11 Idi nakita dagiti agnanaed iti
daga, a Canaanita ti panagladladingit idiay pagirikan ti Atad, kinunada,
“Daytoy ket maysa a naliday unay a pasamak kadagiti Egipcio.” Dayta
ti gapuna a naawagan ti lugar iti Abel Mizraim. Daytoy ket adda iti
labes ti Jordan. 12 Tinungpal ngarud dagiti lallaki a putot ni Jacob ti
imbilinna nga aramidenda para kenkuana. 13 Impan isuna dagiti lallaki a
putotna idiay daga ti Canaan ket intabonda isuna iti rukib idiay talon ti
Macpela, nga asideg iti Mamre. Ginatang ni Abraham ti rukib agraman
ti talon a mausar a pagitaneman. Ginatangna daytoy manipud kenni
Efron a Heteo. 14 Kalpasan a naitabonna ti amana, nagsubli ni Jose idiay
Egipto, isuna, kaduana dagiti kakabsatna, ken dagiti amin a kimmuyog
kenkuana a nangitabon iti amana. 15 Idi nakita dagiti kakabsat ni Jose
a natayen ti amada, kinunada, “Kasano ngay no nasakit pay laeng ti
nakem ni Jose ket kayatnatayo a balsen kadagiti amin a dakes nga
inaramidtayo kenkuana?” 16 Isu a nangipatulodda iti mensahe kenni Jose,
a kunada, “Nangted iti bilin ti amam sakbay a natay, kinunana, 17 'Ibagayo
kenni Jose daytoy, “Pakawanem koma dagiti kakabsatmo iti biddut nga
inaramidda idi pinagaramidandaka iti saan a nasayaat.'” Ita, pangngaasim
ta pakawanem dagiti adipen ti Dios ti amam.” Nagsangit ni Jose idi naiyeg
iti mensahe kenkuana. 18 Napan met dagiti kakabsatna ket nagpaklebda iti
sangoananna. Kinunada, “Kitaem, adipennakami.” 19 Ngem simmungbat
ni Jose kadakuada, “Saankayo nga agbuteng. Addaak kadi iti lugar ti
Dios? 20 Ket no maipapan met kadakayo, panangdangran ti pinanggepyo
nga aramiden kaniak, ngem pinagbalin ti Dios daytoy a naimbag, tapno
maisalbar ti biag ti adu a tattao, a kas makitayo ita. 21 Ita ngarud,
saankayo nga agbuteng. Ipaaykonto ti kasapulanyo ken kasta met kadagiti
annakyo.” Liniwliwana ida iti kastoy a wagas ken nagsao a sisasayaat
kadakuada. 22 Nagnaed ni Jose idiay Egipto, kaduana ti pamilia ti amana.
Nagbiag isuna ti sangagasut ket sangapulo a tawen. 23 Nakita ni Jose dagiti
putot ni Efraim agingga iti maikatlo a henerasyon. Nakitana met dagiti
putot ni Makir a putot ni Manases. Imbilangna ida a kameng iti pamiliana.
24 Kinuna ni Jose kadagiti kakabsatna, “Dandanin ti ipapatayko; ngem
awan duadua nga umayto ti Dios kadakayo ken ipanawnakayo iti daytoy a
daga ken iturongnakayo iti daga nga insapatana nga ited kada Abraham,
Isaac, ken Jacob.” 25 Ket pinagsapata ni Jose dagiti tattao ti Israel iti
maysa a kari. Kinunana, “Awan duadua nga umayto ti Dios kadakayo.
Iti dayta a tiempo masapul nga awitenyo dagiti tulangko manipud ditoy.”
26 Natay ngarud ni Jose, sangagasut ket sangapulo ti tawenna. Kalpasan a
binalsamoda isuna, inkabilda isuna iti maysa a lungon idiay Egipto.

Exodo

1 Dagitoy dagiti nagan dagiti annak ti Israel a kimmuyog kenni Jacob a
napan idiay Egipto, kadua ti tunggal maysa ti sangkabalayanna: 2 Ruben,
Simeon, Levi ken Juda, 3 Isacar, Zabulon ken Benjamin, 4 Dan, Naftali, Gad
ken Aser. 5 Pitopulo amin ti bilang dagiti kaputotan ni Jacob. Adda idin ni
Jose idiay Egipto. 6 Ket natay ni Jose, dagiti amin a kakabsatna, ken amin
dayta a henerasion. 7 Nabunga dagiti Israelita, immadu ken pimmigsada
iti kasta unay; napunno ti daga kadakuada. 8 Ket nagturay ti maysa a baro
nga ari iti entero nga Egipto, a saan a mangbigbigbig iti pakasaritaan ni
Jose. 9 Kinunana kadagiti tattaona, "Kitaenyo dagiti Israelita; ad-adu ken
napigpigsada ngem datayo. 10 Umaykayo, tratoentayo ida a sisisirib. Ta no
saan, ad-adda nga umaduda, ket no adda iti gubat, tumiponndanto kadagiti
kabusortayo, a lumaban kadatayo, ket pumanawda iti daga." 11 Isu a
nangisaadda kadagiti kapatas a mangparigat kadakuada iti nadagsen a
trabaho. Nangipatakder dagiti Israelita iti pagipenpenan a siudad para
kenni Faraon: ti Pitom ken Rameses. 12 Ngem kas ad-adda a parparigaten
dagiti Egipcio ida, ad-adda met nga umad-adu ken agwar-waras dagiti
Israelita. Isu a nangrugi nga agbuteng dagiti Egipcio kadagiti Israelita.
13 Pinagtrabaho dagiti Egipcio dagiti Israelita iti nakaro. 14 Pinagbalinda
a nasaem ti panagbiagda babaen iti nadagsen a panagtrabaho iti alketran
ken ladrilio, ken iti amin a kita ti trabaho iti talon. Amin a trabaho nga
impaaramidda kadakuada ket narigat. 15 Ket nakisarita ti ari iti Egipto
kadagiti partera a Hebreo; ti nagan ti maysa ket Zifra ken ti maysa ket
Pua. 16 Kinunana, "No tulonganyo dagiti Hebreo a babbai iti paganakan,
siputanyo no aganakda. No lalaki ti maladaga, masapul a patayenyo isuna;
ngem no babai daytoy, bay-anyo nga agbiag." 17 Ngem adda panagbuteng
dagiti partera iti Dios ket saanda nga inaramid ti imbilin ti ari iti Egipto
kadakuada; ngem ketdi, binay-anda nga agbiag dagiti lallaki a maladaga.
18 Pinaayaban ti ari ti Egipto dagiti partera ket kinunana kadakuada, "Apay
a binay-anyo nga agbiag dagiti lallaki a maladaga?" 19 Simmungbat dagiti
partera kenni Faraon, "Dagiti babbai a Hebreo ket saan a kasla kadagiti
babbai nga Egipcio; napigsada ken nakaanakdan sakbay a sumangpet ti
partera kadakuada." 20 Sinalakniban ti Dios dagitoy a partera. Immadu ti
dagiti tattao ken pimmigsada iti kasta unay. 21 Gapu ta managbuteng iti
Dios dagiti partera, inikkanna ida iti pamilia. 22 Binilin ni Faraon dagiti
amin a tattaona, "Masapul nga ibellengyo iti karayan ti tunggal lalaki a
maiyanak, ngem mabalinyo a bay-an nga agbiag ti tunggal babai."

2

1 Ita, maysa a lalaki iti tribu ni Levi ti nangasawa iti maysa a babai
a kaputotan ni Levi. 2 Nagsikog ti babai ket naganak iti maysa a lalaki.
Idi nakitana a nasalun-at isuna nga ubing, inlemmengna isuna iti las-ud
iti tallo a bulan. 3 Ngem idi saannan a mailemmeng isuna, nangala iti
maysa a basket a naaramid iti runo ket sineraanna daytoy iti pitak ken
betun. Kalpasanna, inkargana ti ubing iti daytoy ket inkabilna iti ayan
dagiti runo iti danum iti igid ti karayan. 4 Nagtakder ti kabsatna a babai
iti saan unay nga adayo tapno makitana no ania ti mapasamak kenkuana.
5 Simmalog ti anak a babai ni Faraon tapno agdigos iti karayan kabayatan

nga agpagnapagna dagiti agserserbi kenkuana iti igid ti karayan. Nakitana ti basket iti karunoan ket imbaonna ti agserserbi kenkuana a mangala iti daytoy. 6 Idi linukatanna daytoy, nakitana ti ubing. Adtoy, agsangsangit ti maladaga. Naasian isuna kenkuana ket kinunana, “Awan duadua a maysa kadagiti annak dagiti Hebreo daytoy.” 7 Ket kinuna ti kabsat ti maladaga iti anak a babai ni Faraon, “Mapanak kadi ket ibirukanka ti Hebreo a babai a mangpasuso iti ubing para kenka?” 8 Kinuna ti anak a babai ni Faraon kenkuana, “Mapanka.” Isu a napan ti balasitang ket inayabanna ti ina ti ubing. 9 Kinuna ti anak a babai ni Faraon iti ina ti maladaga, “Alaem daytoy nga ubing ket pasusoem isuna para kaniak ket tangdanankanto.” Isu nga innala ti babai ti ubing ket pinasusona. 10 Idi dimmakkelen ti ubing, impanna daytoy iti anak ni Faraon, ket nagbalin isuna nga anakna a lalaki. Pinanagananna daytoy iti Moises ket kinunana, “Gapu ta innalak isuna manipud iti danum.” 11 Idi dimmakkelen ni Moises, napan isuna kadagiti tattaona ket pinaliiwna ti narigat a trabahoda. Nakitana ti maysa nga Egipcio a dangdangranna ti maysa a Hebreo, maysa kadagiti tattaona. 12 Timmaliaw iti agsinnumbangir, ket idi nakitana nga awan ti tao sadiay, pinatayna ti Egipcio ket inlemmengna ti bagina iti kadaratan. 13 Rimmuar isuna iti simmaruno nga aldaw, ket, adtoy, dua a lallaki a Hebreo ti aglablaban. Kinunana iti maysa a nagbiddut, “Apay a kabkabilem ti kaduam?” 14 Ngem kinuna ti lalaki, “Siasino ti nangaramid kenka a mangidaulo ken mangukom kadakami? Pangpanggepennak kadi a patayen a kas ti panangpataymo iti dayta nga Egipcio?” Nagbuteng ni Moises ket kinunana, “Awan duadua a naammuanen dagiti sabali ti inaramidko.” 15 Ita, idi nangngeg ni Faraon daytoy, pinadasna a patayen ni Moises. Ngem naglibas ni Moises manipud kenni Faraon ket nagnaed idiay daga ti Midian. Nagtugaw isuna sadiay iti igid ti maysa a bubon. 16 Ita, addaan ti pito nga annak a babbai ti padi ti Midian. Immayda nagsakdo iti danum, ket pinunnoda dagiti pagkargaan ti danum tapno painumenda ti arban ti amada. 17 Immay dagiti agpaspastor ket pinadasda a papanawen ida, ngem tinulongan ni Moises ida. Kalpasanna, pinainomna dagiti arbanda. 18 Idi nagawid dagiti babbai iti amada a ni Reuel kinunana, “Apay a nasapakayo a nagawid ita?” 19 Kinunada, “Maysa nga Egipcio ti nangispal kadakami manipud kadagiti agpaspastor. Insakduannakami pay iti danum ken pinainomna ti arban.” 20 Kinunana kadagiti annakna, “Sadino ti ayanna? Apay a pinanawanyo ti lalaki? Ayabanyo isuna tapno makipangan isuna kadatayo.” 21 Immannugot ni Moises a makipagnaed iti lalaki, a nangited pay kenkuana iti anakna a ni Sefora nga agbalin nga asawana. 22 Naganak isuna iti maysa a lalaki ket pinananaganan ni Moises ti Gersom; kinunana, “Nagnanaedak iti daga ti gangannaet.” 23 Kalpasan ti nabayag a tiempo, natay ti ari iti Egipto. Nagasug dagiti Israelita gapu iti pannakaadipenda. Nagsangitda iti napigsa para iti tulong ket dimmanon iti Dios dagiti pakaasida gapu iti pannakabaludda. 24 Idi nangngeg ti Dios dagiti as-asugda, nalagip ti Dios ti tulagna kenni Abraham, kenni Isaac ken kenni Jacob. 25 Nakita ti Dios dagiti Israelita, ket naawatanna ti kasasaadda.

3

1 Ita, agpaspastor pay laeng ni Moises kadagiti arban ni Jetro a katuganganna, ti padi ti Midian. Inturong ni Moises dagiti arban iti labes ti let-ang ket nakadanon idiay Horeb, ti bantay ti Dios. 2 Nagparang kenkuana ti anghel ni Yahweh sadiay a iti maysa a gil-ayab ti apuy iti

bassit a kayo. Kimmita ni Moises, ket adtoy, sumsumged, ngem saan a
mapupuoran ti bassit a kayo. 3 Kinuna ni Moises, “Umasidegak ket kitaek
daytoy nakaskasdaaw a banag, apay a saan a mapupuoran ti kayo.” 4 Idi
nakita ni Yahweh nga umasideg isuna tapno kitaenna daytoy, inawagan
ti Dios isuna manipud iti kayo ket kinunana, “Moises, Moises.” Kinuna ni
Moises, “Adtoyak.” 5 Kinuna ti Dios, “Saankan nga umas-asideg! Ikkatem
ti sapatosmo, ta ti pagtaktakderam a lugar ket daga a naidaton kaniak.”
6 Innayonna, “Siak ti Dios ti amam, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac
ken ti Dios ni Jacob. Ket inabbongan ni Moises ti rupana, ta mabuteng
isuna a kumita iti Dios. 7 Kinuna ni Yahweh, “Awan duadua a nakitak ti
panagsagsagaba dagiti tattaok nga adda idiay Egipto. Nangngegko dagiti
pukkawda gapu kadagiti kapatasda, ta ammok dagiti pannakaparigatda.
8 Bimmabaak tapno wayawayaak ida manipud iti pannakabalin dagiti
Egipcio ken ipanawko ida manipud iti dayta a daga ket ipanko ida iti
nadam-eg ken nalawa a daga, iti maysa a daga nga agay-ayus ti gatas
ken diro; iti rehion dagiti Cananeo, Heteo, Amorreo, Perezeo, Heveo
ken Jebuseo. 9 Ket ita, nakadanon kaniak dagiti pukkaw dagiti tattao ti
Israel. Maysa pay, nakitak ti pannakaparparigatda nga inaramid dagiti
Egipcio. 10 Ita ngarud, ibaonka kenni Faraon tapno mairuarmo dagiti
tattaok, dagiti Israelita, manipud idiay Egipto.” 11 Ngem kinuna ni Moises
iti Dios, “Siasinoak, a rumbeng a mapanak kenni Faraon ken iruar dagiti
Israelita manipud idiay Egipto?” 12 Simmungbat ti Dios, “Awan duadua
nga addaakto kenka. Daytoyto ti pagilasinan nga imbaonka. Inton
mairuarmo dagiti tattao manipud iti Egipto, dayawendakto iti daytoy a
bantay.” 13 Kinuna ni Moises iti Dios, “No mapanak kadagiti Israelita
ket ibagak kadakuada, 'Imbaonnak ti Dios dagiti kapuonanyo kadakayo,'
ket no kunada kaniak, 'Ania ti naganna?' Ania ti rumbeng nga ibagak
kadakuada?” 14 Kinuna ti Dios kenni Moises, “SIAK TI SIAK.” Kinuna
ti Dios. “Masapul nga ibagam kadagiti Israelita, 'Imbaonnak ni SIAK
kadakayo.”' 15 Kinuna pay ti Dios kenni Moises, “Masapul nga ibagam
kadagiti Israelita, 'Imbaonnak ni Yahweh, ti Dios dagiti kapuonanyo,
ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac ken ti Dios ni Jacob kadakayo.
Daytoy ti naganko iti agnanayon, ken kastoyto ti pananglagip kaniak
dagiti amin a henerasion.' 16 Mapanka ket ummongem dagiti panglakayen
ti Israel. Ibagam kadakuada, 'Ni Yahweh, ti Dios dagiti kapuonanyo,
ti Dios ni Abraham, ni Isaac kenni Jacob ket nagparang kaniak ket
kinunana, “Pudno a napaliiwko ken nakitak ti napasamak kadakayo idiay
Egipto. 17 Inkarik nga ipanawkayo manipud iti pannakaparigatyo idiay
Egipto ket ipankayo iti daga dagiti Cananeo, Heteo, Amorreo, Perezeo,
Heveo ken Jebuseo, maysa a daga nga agay-ayus ti gatas ken diro.”'
18 Dumngegdanto kenka. Masapul a mapankayo iti ari ti Egipto, Sika
ken dagiti panglakayen ti Israel, ket masapul nga ibagam kenkuana, 'Ni
Yahweh, ti Dios dagiti Hebreo, ket nakisinnarak kadakami. Isu nga ita,
palubosannakami nga agdaliasat iti tallo nga aldaw a mapan idiay let-
ang, tapno makaidatonkami kenni Yahweh, a Diosmi.' 19 Ngem ammok a
saannakayonto a palubosan ti ari ti Egipto, malaksid no mapilit a matignay
ti imana. 20 Iyunnatkonto dagiti imak ket dusaekto dagiti Egipcio babaen
kadagiti amin a milagro nga aramidekto kadakuada. Kalpasan dayta,
palubosannakayonto. 21 Ikkakto dagiti tattao iti pabor manipud kadagiti
Egipcio, isu nga inton pumanawkayo, saankayo a mapan nga ima-ima.
22 Dumawatto ti tunggal babai iti pirak ken balitok nga alahas ken pagan-
anay kadagiti kaarrubana nga Egipcio ken iti siasinoman a babai nga

agnanaed iti balay ti kaarrubana. Ikabilyonto dagitoy kadagiti annakyo a lallaki ken babbai. Iti daytoy a wagas, alaenyonto amin a kinabaknang dagiti Egipcio."

4

1 Simmungbat ni Moises, "Ngem kasano no saanda a mamati kaniak
wenno dumngeg kaniak ngem ibagada ketdi, 'Saan a nagparang ni Yahweh
kenka'?" 2 Kinuna ni Yahweh kenkuana, "Ania dayta adda dita imam?"
Kinuna ni Moises, "Maysa a baston." 3 Kinuna ni Yahweh, "Ipuruakmo
daytoy iti daga." Impuruak daytoy ni Moises iti daga, ket nagbalin
daytoy nga uleg. Nagsanud ni Moises manipud iti daytoy. 4 Kinuna ni
Yahweh kenni Moises, "Pidutem ken alaem daytoy babaen iti ipusna."
Isu a pinidutna ken ineggamanna ti uleg. Nagbalin manen daytoy a
baston iti imana. 5 "Daytoy ket tapno mamatida a ni Yahweh, ti Dios
dagiti kapuonanda, ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken ti Dios
ni Jacob, ket nagparang kenka." 6 Kinuna pay ni Yahweh kenkuana, "
Ita iyunegmo ta imam iti pagan-anaymo." Inyuneg ngarud ni Moises
ti imana iti pagan-anayna. Idi inruarna daytoy, adtoy, adda ketong ti
imana, a kas kapuraw ti niebe. 7 Kinuna ni Yahweh, "Iyunegmo manen
ta imam iti pagan-anaymo." Isu nga inyuneg ni Moises ti imana iti
pagan-anayna, ket idi inruarna daytoy, nakitana a nagsubli manen ti
kinasalun-atna, a kas kadagiti dadduma a lasagna. 8 Kinuna ni Yahweh,
"No saandaka a patien—no saanda nga ipangag ti umuna a pagilasinan ti
pannakabalinko wenno mamati iti daytoy, ket mamatidanto iti maikadua
a pagilasinan. 9 Ket no saanda a mamati uray kadagitoy a dua a
pagilasinan ti pannakabalinko, wenno dumngeg kenka, ket mangalaka iti
danum manipud ti karayan ket ibukbokmo daytoy iti namaga a daga. Ti
alaem a danum ket agbalinto a dara iti namaga a daga." 10 Kalpasanna,
kinuna ni Moises kenni Yahweh, "Apo, saanak a pulos a nalaing nga
agsao, uray pay iti napalabas wenno manipud idi nagsaoka iti adipenmo.
Nabannayatak nga agsao ken natabbed ti dilak." 11 Kinuna ni Yahweh
kenkuana, "Siasino ti nangaramid iti ngiwat iti tao? Siasino ti mangar-
aramid nga umel wenno tuleng wenno makakita wenno bulsek ti maysa
a tao? Saan kadi a Siak, ni Yahweh? 12 Isu nga ita mapanka, ket addaakto
iti ngiwatmo ken isurokto kenka ti ibagam." 13 Ngem kinuna ni Moises,"
Apo, pangngaasim mangibaonka laengen iti sabali, siasinoman a kayatmo
nga ibaon." 14 Ket nakaunget ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, "Ni
ngay Aaron, a kabsatmo, ti Levita? Ammok a nalaing isuna nga agsao.
Maysa pay, um-umayen isuna a mangsabat kenka, ket no makitanaka,
maragsakanto ti pusona. 15 Makisaritakanto kenkuana ket ibagam dagiti
sawenna. Tulonganka yonto nga agsao, ket ipakitakto kadakayo a dua
ti aramidenyo. 16 Agsaonto isuna kadagiti tattao para kenka. Isunanto
ti pannakangiwatmo, ken addakanto kenkuana a kas kaniak, ti Dios.
17 Itugotmonto daytoy a baston. Babaen iti daytoy, agaramidkanto kadagiti
pagilasinan." 18 Isu a nagsubli ni Moises kenni Jetro a katuganganna ket
kinunana kenkuana, "Palubosannak a mapan tapno makasubliak kadagiti
kakabaggiak nga adda idiay Egipto ket kitaek no sibibiagda pay." Kinuna
ni Jetro kenni Moises, "Mapanka nga addaan iti kapia." 19 Kinuna ni
Yahweh kenni Moises diay Midian, "Mapanka, agsublika idiay Egipto,
gapu ta natayen dagiti amin a tattao a mangpangpanggep a mangpatay
kenka. 20 Intugot ni Moises ti asawana ken dagiti annakna ket insakayna
ida iti asno. Nagsubli isuna iti daga iti Egipto. Ket intugotna ti baston

ti Dios. 21 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Inton agsublika idiay
Egipto, kitaem a maaramidmo iti sangoanan ni Faraon dagiti amin a
nakakaskasdaaw nga inkabilko iti pannakabalinmo. Ngem patangkenekto
ti pusona, ket saannanto a palubosan a mapan dagiti tattao. 22 Masapul
nga ibagam kenni Faraon, 'Daytoy ti ibagbaga ni Yahweh: Anakko ni Israel,
ti inauna nga anakko, 23 ket ibagak kenka, “Palubosam a mapan ti anakko,
tapno maidaydayawnak.” Ngem agsipud ta nagkedkedka a mangpalubos
kenkuana, papatayekto ti anakmo, ti inauna nga anakmo.”' 24 Ita, iti dalan,
idi nagsardengda iti rabii, sinabat ni Yahweh ni Moises ket dandanina
pinatay isuna. 25 Kalpasanna, nangala ni Sefora iti natadem a bato ket
kinugitna ti anakna, ken insagidna daytoy iti saka ni Moises. Ket kinunana,
“Awan dua-dua a sika ti asawak babaen ti dara.” 26 Isu a binaybay-anen
ni Yahweh isuna nga agmaymaysa. Kinunana, “Asawaka iti dara” gapu iti
pannakakugit. 27 Kinuna ni Yahweh kenni Aaron, “Mapanka idiay let-ang a
makisinnabat kenni Moises.” Napan ni Aaron, nakitana isuna idiay bantay
ti Dios, ket inagkanna isuna. 28 Imbaga ni Moises kenni Aaron dagiti amin
a sasao nga imbaga ni Yahweh kenkuana nga ibagana ken maipanggep
kadagiti amin a pagilasinan ti pannakabalin ni Yahweh nga imbilinna
kenkuana nga aramidenna. 29 Kalpasanna, inummong ni Moises ken
Aaron dagiti amin a panglakayen dagiti Israelita. 30 Insao ni Aaron dagiti
amin a sasao nga imbaga ni Yahweh kenni Moises. Impakitana pay dagiti
pagilasinan ti pannakabalin ni Yahweh iti imatang dagiti tattao. 31 Namati
dagiti tattao. Idi nangngegda a pinaliiw ni Yahweh dagiti Israelita ken
nakitana dagiti pannakaparparigatda, ket nagdumogda ken nagrukbabda
kenkuana.

5

1 Kalpasan a napasamak dagitoy a banbanag, napan da Moisen ken
Aaron kenni Faraon ket kinunada, “Daytoy ti imbaga ni Yahweh, ti Dios
iti Israel: 'Palubosam a pumanaw dagiti tattaok, tapno agfiestada para
kaniak idiay let-ang.”' 2 Kinuna ni Faraon, “Siasino ni Yahweh? Apay koma
a dumngegak iti timekna ken palubosak a pumanaw ti Israel? Saanko
nga am-ammo ni Yahweh; maysa pay, saankonto a palubosan a pumanaw
ti Israel.” 3 Kinunada, “Nakisinnarak kadakami ti Dios dagiti Hebreo.
Palubosannakami nga agdaliasat iti tallo-nga aldaw a mapan idiay let-ang
ken agidaton kenni Yahweh a Diosmi tapno saan isuna a mangipatulod
iti didigra wenno kampilan.” 4 Ngem kinuna ti ari iti Egipto kadakuada,
“Moises ken Aaron, apay nga al-alaenyo dagiti tattao manipud kadagiti
trabahoda? Agsublikayo kadagiti trabahoyo.” 5 Kinunana pay, “Adu itan
dagiti Hebreo iti dagatayo, ket paspasardengenyo ida kadagiti trabahoda.”
6 Iti dayta met laeng nga aldaw, nangted ni Faraon iti bilin kadagiti kapatas
ken mangiturturay kadagiti tattao. Kinunana, 7 “Saan a kasla idi, masapul
a saanyon a pulos nga ikkan dagiti tattao iti garami a pagaramidda kadagiti
ladrilio. Bay-anyo ida a mapan ken agurnong iti garami para kadakuada.
8 Nupay kasta, sapulenyo latta kadakuada iti isu met laeng a bilang dagiti
ladrilio kas iti sigud nga inaramidda. Saanyo nga awaten ti basbassit, gapu
ta nasadutda. Isu nga umaw-awag ken ibagbagada a, 'Palubosannakami
a mapan agidaton iti Diosmi.' 9 Nayunanyo pay ti trabaho dagiti lallaki
tapno ituloyda daytoy ken saanda a dumngeg kadagiti makaallilaw a
sasao.” 10 Ket rimmuar ngarud dagiti kapatas ken mangiturturay kadagiti
tattao ket pinakaamoanda dagiti tattao. Kinunada, “Daytoy ti imbaga ni
Faraon: 'Saanakon a pulos a mangted kadakayo iti garami. 11 Masapul a

dakayo ti mapan ken mangala iti garami iti sadinoman a pakabirukanyo iti daytoy, ngem saanto a makissayan ti trabahoyo.'" 12 Isu a nagwaras dagiti tattao iti entero a daga ti Egipto tapno agurnong iti garami. 13 Agtultuloy a dagdagdagen dagiti kapatas ida ket kunkunada, "Leppasenyo dagiti trabahoyo, kas idi mait-ited kadakayo ti garami." 14 Kinabil dagiti kapatas ni Faraon dagiti mangiturturay nga Israelita, dagiti isu met laeng a tattao nga inkabilda a mangimaton kadagiti trabahador. Intultuloy dagiti kapatas a nagsalsaludsod kadakuada, "Apay a saanyo pay a naaramid dagiti amin a ladrilio a naipaaramid kadakayo, uray idi kalman ken ita, kas ti ar-aramidenyo iti napalabas?" 15 Isu a napan dagiti kapatas nga Israelita kenni Faraon ket nagpakaasida kenkuana, kinunada, "Apay a tratratoem iti kastoy a wagas dagiti adipenmo? 16 Awanen a pulos ti garami a mait-ited kadagiti adipenmo, ngem ibagbagada latta kadakami nga, 'Agaramid iti ladrilio!' Dakami, dagiti adipenmo, ket makabkabil payen ita, ngem basol met laeng dagiti tattaom." 17 Ngem kinuna ni Faraon, "Nasadutkayo! Nasadutkayo! Ibagayo, 'Palubosannakami a mapan agidaton kenni Yahweh.' 18 Isu nga ita agsublikayo kadagiti trabahoyo. Awanen ti maited kadakayo a garami, ngem masapul nga agaramidkayo latta iti isu met laeng a bilang dagiti ladrilio." 19 Nakita dagiti kapatas nga Israelita nga adda dakkel a parikutda idi naibaga kadakuada, "Masapul a saanyo a kissayan ti bilang dagiti ladrilio." 20 Nasabatda ni Moises ken Aaron, nga agtaktakder iti ruar ti palasio, bayat ti ipapanawda manipud kenni Faraon. 21 Kinunada kenni Moises ken ni Aaron, "Makitanakayo koma ni Yahweh ket dusaennakayo, ta dakayo ti gapuna a kinaguranakami Faraon ken dagiti adipenna. Nangikabilkayo iti kampilan kadagiti imada tapno patayendakami" 22 Nagsubli ni Moises kenni Yahweh ket kinunana, "Apo, apay a parparigatem dagitoy a tattao? Apay nga imbaonnak? 23 Nanipud idi napanak nakisao kenni Faraon iti naganmo, pinarigatna dagitoy a tattao, ket saanmo pulos a winaya-wayaan dagiti tattaom."

6

1 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Ita, makitamto ti aramidek kenni Faraon. Makitamto daytoy, ta palubosannanto ida a mapan gapu iti mannakabalin nga imak. Gapu iti mannakabalin nga imak, papanawennanto ida manipud iti dagana." 2 Nagsao ti Dios kenni Moises ket kinunana kenkuana, "Siak ni Yahweh. 3 Nagparangak kada Abraham, Isaac, ken Jacob a kas Dios a Mannakabalin-amin; ngem babaen iti naganko, a Yahweh, saandak nga am-ammo. 4 Nangaramidak met iti tulag kadakuada, tapno maited kadakuada ti daga ti Canaan, ti daga a nagnaedanda a kas saan nga umili, ti daga a nagalla-allaanda. 5 Maysa pay, nangngegko ti panagas-asug dagiti Israelita a tinagabu dagiti Egipcio, ket nalagipko ti tulagko. 6 Ngarud, ibagam kadagiti Israelita, 'Siak ni Yahweh. Iruarkayonto manipud iti pannakatagabu kadagiti Egipcio, ken wayawayaankayto manipud kadagiti pannakabalinda. Ispalenkayonto babaen iti panangipakitak iti pannakabalinko, ken kadagiti nabileg nga aramid iti panangukom. 7 Pagbalinenkayto a tattaok, ken agbalinakto a Diosyo. Maammoanyonto a siak ni Yahweh, ti Diosyo, a nangiruar kadakayo manipud iti pannakatagabu kadagiti Egipcio 8 Ipankayonto iti daga nga insapatak nga ited kada Abraham, Isaac, ken Jacob. Itedkonto daytoy kadakayo kas maysa a sanikua. Siak ni Yahweh."' 9 Idi imbaga ni Moises daytoy kadagiti Israelita, saanda a dimngeg kenkuana gapu

iti pannakaupayda maipanggep iti napalalo a pannakatagabuda. 10 Ket
nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 11 “Mapanmo ibaga kenni
Faraon, ti ari ti Egipto, a palubosanna a pumanaw dagiti tattao iti Israel
manipud iti dagana.” 12 Kinuna ni Moises kenni Yahweh, “No saan a
dimngeg kaniak dagiti Israelita, apay koma a dumngeg kaniak ni Faraon,
idinto ta saanak a nalaing nga agsao?” 13 Nagsao ni Yahweh kenni Moises
ken Aaron. Nangted isuna kadakuada iti bilin para kadagiti Israelita ken
para kenni Faraon, ti ari ti Egipto, tapno mairuar dagiti Israelita manipud
iti daga ti Egipto. 14 Dagitoy dagiti mangidadaulo kadagiti babbalay iti am-
ammada: dagiti putot a lallaki ni Ruben, ti inauna nga anak ni Israel, ket
da Hanoc, Pallu, Hezron, ken Carmi. Dagitoy dagiti kapuonan ti puli ni
Ruben. 15 Dagiti putot a lallaki ni Simeon ket da Jemuel, Jamin, Ohad,
Jakin, Zohar, ken Saul—ti anak a lalaki iti maysa a Cananea. Dagitoy
dagiti kapuonan ti puli ni Simeon. 16 Nailista ditoy dagiti nagan dagiti
putot a lallaki ni Levi, agraman dagiti kaputotanda. Isuda ket da Gerson,
Cohat, ken Merari. Nagbiag ni Levi iti 137 a tawen. 17 Dagiti putot a lallaki
ni Gerson ket da Libni ken Simei. 18 Dagiti putot a lallaki ni Cohat ket
da Amram, Isar, Hebron, ken Uzziel. Nagbiag ni Cohat iti 133 a tawen.
19 Dagiti putot a lallaki ni Merari ket da Mali ken Musi. Nagbalin dagitoy
a kapuonan a puli dagiti Levita, agraman dagiti kaputotanda. 20 Inasawa
ni Amram ni Jocabed, ti babai a kabsat ti amana. Inyanakna da Aaron
ken Moises. Nagbiag ni Amram iti 137 a tawen ken kalpasanna ket natay.
21 Dagiti putot a lallaki ni Isar ket da Kora, Nefeg, ken Zikri. 22 Dagiti
putot a lallaki ni Uzziel ket da Misael, Elsafan, ken Sitri. 23 Inasawa ni
Aaron ni Eliseba, putot a babai ni Aminadab, ti kabsat a babai ni Naason.
Inyanakna da Nadab ken Abihu, Eleazar ken Itamar. 24 Dagiti putot a
lallaki ni Kora ket da Asir, Elkana, ken Abiasaf. Dagitoy dagiti kapuonan
dagiti Korahita. 25 Ni Eleazar, ti putot a lalaki ni Aaron, ket inasawana
ti maysa kadagiti putot a babbai ni Putiel. Inyanakna ni Fineas. Dagitoy
dagiti mangidadaulo kadagiti babbalay ti amma dagiti Levita, agraman
dagiti kaputotanda. 26 Dagitoy dua a lallaki ket da Aaron ken ni Moises
a nangibagaan ni Yahweh iti, “Iruaryo dagiti Israelita manipud iti daga ti
Egipto, babaen kadagiti bunggoy dagiti mannakigubat a lallaki.” 27 Nagsao
da Aaron ken Moises iti Faraon, ari ti Egipto, tapno palubosanna ida
nga ipanaw dagiti Israelita manipud iti Egipto. Isu met laeng dagitoy
a Moises ken Aaron. 28 Idi nagsao ni Yahweh kenni Moises iti daga ti
Egipto, 29 kinunana kenkuana, “Siak ni Yahweh. Ibagam kenni Faraon, ari
iti Egipto, dagiti amin a banbanag nga ibagak kenka.” 30 Ngem kinuna
ni Moises kenni Yahweh, “Saanak a nalaing nga agsao, isu nga apay a
dumngeg kaniak ni Faraon?”

7

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Kitaem, pinagbalinka a kasla maysa a
dios kenni Faraon. Ni Aaron a kabsatmo ti agbalin a profetam. 2 Ibagamto
amin nga ibilinko kenka nga ibagam. Ni Aaron a kabsatmo ti agsao kenni
Faraon tapno palubosanna dagiti tattao iti Israel a pumanaw manipud iti
dagana. 3 Ngem patangkenekto ti puso ni Faraon, ken ipakitakto dagiti
adu a pagilasinan iti pannakabalinko, adu a nakaskasdaaw iti daga ti
Egipto. 4 Ngem saanto a dumngeg kenka ni Faraon, isu nga iturongko
ti imak iti Egipto ket iruarkonto dagiti bunggoy ti mannakigubatko, dagiti
tattaok, dagiti kaputotan ni Israel manipud iti daga ti Egipto babaen iti

panangiramid ti dakkel a pannakadusa. 5 Maammoanto dagiti Egipcio a
siak ni Yahweh inton iyunnatko ti imak iti Egipto ken inton iruarko dagiti
Israelita manipud kadakuada." 6 Inaramid ngarud da Moises ken Aaron
daytoy; inaramidda daytoy kas imbilin ni Yahweh kadakuada. 7 Walo pulo
ti tawen ni Moises ken walo pulo ket tallo ti tawen ni Aaron idi nakisaoda
kenni Faraon. 8 Kinuna ni Yahweh kada Moises ken Aaron, 9 "No ibaga ni
Faraon kadakayo, 'Agaramidkayo iti milagro,' ket ibagamto kenni Aaron,
'Alaem ti bastonmo ket ipuruakmo iti sangoanan ni Faraon, tapno agbalin
daytoy nga uleg.'" 10 Ket napan da Moises ken Aaron kenni Faraon, ket
inaramidda kas imbilin ni Yahweh. Impuruak ni Aaron ti bastonna iti
sangoanan ni Faraon ken dagiti adipenna, ket nagbalin daytoy nga uleg.
11 Kalpasanna, nangayab met ni Faraon kadagiti masirib a lallaki ken
kadagiti manggagamud. Inaramidda ti isu met laeng a banag babaen
iti panagsalamangkada. 12 Impuruak ti tunggal lalaki ti bastonna, ket
nagbalin nga uleg dagiti baston. Ngem inalun-on ti baston ni Aaron dagiti
ulegda. 13 Napatangken ti puso ni Faraon, ket saan a dimngeg, kas imbaga
ni Yahweh. 14 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Natangken ti puso ni
Faraon, ket agkedked isuna a mangpalubos kadagiti tattao a pumanaw.
15 Mapanka kenni Faraon iti agsapa inton rummuar isuna a mapan ti
danum. Agtakderka iti igid ti karayan a mangsabat kenkuana, ket alaem ti
baston a nagbalin nga uleg. 16 Ibagam kenkuana, 'Ni Yahweh, ti Dios dagiti
Hebreo ket imbaonnak a mangibaga kenka, "Palubosam dagiti tattaok
a pumanaw, tapno makapagdayawda kaniak idiay let-ang. Agingga ita
saanka a dimngeg." 17 Imbaga ni Yahweh daytoy: "Babaen iti daytoy ket
maamoam a siak ni Yahweh. Abblatakto ti danum iti Karayan Nilo babaen
iti baston nga ig-iggamak, ket agbalinto a dara ti karayan. 18 Matayto
dagiti lames nga adda iti karayan, ket bumangsitto ti karayan. Saanto
a mabalin nga inumen dagiti Egipcio ti danum manipud iti karayan.'"
19 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Ibagam kenni Aaron,
'Alaem ti bastonmo ket iyunnatmo ta imam kadagiti danum ti Egipto,
ken kadagiti karayanda, waig, pagdigusan ken amin a lugnakda, tapno
agbalin a dara dagiti danumda. Aramidem daytoy tapno addanto dara
iti entero a daga ti Egipto, uray pay kadagiti pagkargaan a kayo ken
bato.'" 20 Inaramid da Moises ken Aaron ti imbilin ni Yahweh. Ingngato
ni Aaron ti baston ket inablatanna ti danum ti karayan, iti imatang ni
Faraon ken dagiti adipenna. Nagbalin a dara ti amin a danum iti karayan.
21 Natay dagiti lames iti karayan, ken nangrugi a bimmangsit ti karayan.
Saanen a makainum manipud iti karayan dagiti Egipcio, ken adda dara
iti sadinnoman iti daga ti Egipto. 22 Ngem inaramid dagiti salamangkero
ti Egipto ti isu met laeng a banag babaen iti panagsalamangkada. Isu
a napatangken ti puso ni Faraon, ket nagkedked isuna a dumngeg kada
Moises ken Aaron, kas imbaga ni Yahweh a mapasamak. 23 Kalpasanna,
timmalikod ni Faraon ket napan iti balayna. Saanna pay nga impangag
daytoy. 24 Nagkali dagiti amin nga Egipcio iti aglawlaw ti karayan para iti
danum a mainum, ngem saanda a mainum ti mismo a danum ti karayan.
25 Pito nga aldaw ti naglabas kalpasan a dinidigra ni Yahweh ti karayan.

8

1 Kalpasanna, nakisao ni Yahweh kenni Moises, "Mapanka kenni Faraon
ket ibagam kenkuana, 'Kinuna ni Yahweh daytoy: "Palubosam a pumanaw
dagiti tattaok tapno makapagdayawda kaniak. 2 No agkedkedka a
mangpalubos kadakuada, parigatekto amin a pagiliam babaen kadagiti

tukak. 3 Mapunnonto kadagiti tukak ti karayan. Sumrek ken umulidanto
iti balaymo, iti silidmo, ken iti pagiddaam. Mapandanto kadagiti balay
dagiti adipenmo. Mapandanto kadagiti tattaom, kadagiti paglutoam, ken
kadagiti pagmasaam. 4 Darupennakanto dagiti tukak, dagiti tattaom
ken dagiti amin nga adipenmo.""' 5 Kinuna ni Yahweh kenni Moises,
"Ibagam kenni Aaron, 'Iyunnatmo ta imam ken ta bastonmo kadagiti
karayan, kadagiti waig, kadagiti lugnak, tapno sumang-at dagiti tukak
nga agsaknap iti daga ti Egipto.'" 6 Inyunnat ni Aaron ti imana kadagiti
danum iti Egipto, ket simmang-at dagiti tukak a nangsaknap iti daga
ti Egipto. 7 Ngem inaramid dagiti salamangkero iti isu met laeng a
banag: nangparuarda kadagiti tukak iti daga ti Egipto. 8 Kalpasanna,
pinaayaban ni Faraon da Moises ken Aaron ket kinunana, "Agkararagkayo
kenni Yahweh nga ikkatenna dagiti tukak manipud kaniak ken kadagiti
tattaok. Ket palubosakto dagiti tattao a mapan, tapno makaidatonda
kenkuana." 9 Kinuna ni Moises kenni Faraon, "Adda kenka ti gundaway
a mangibaga kaniak no kaanoak a rumbeng nga agkararag para kenka,
kadagiti adipenmo, ken kadagiti tattaom, tapno maikkat dagiti tukak kenka
ken kadagiti balaymo ket agtalinaedda laeng iti karayan." 10 Kinuna ni
Faraon, "Inton bigat." Kinuna ni Moises, "Maaramid ngarud dayta kas
kinunam, tapno maamoam nga awan ti siasinoman a kas kenni Yahweh,
a Diosmi. 11 Pumanawto dagiti tukak kenka, kadagiti balaymo, kadagiti
adipenmo, ken kadagiti tattaom. Agtalinaeddanto laeng iti karayan."
12 Pinanawan da Moises ken Aaron ni Faraon. Kalpasanna, immawag
ni Moises kenni Yahweh maipapan kadagiti tukak nga impanna kenni
Faraon. 13 Inaramid ni Yahweh kas dinawat ni Moises: natay dagiti
tukak kadagiti balay, paraangan ken kataltalonan. 14 Inummong dagiti
tattao dagitoy a sangsangkamaysa kadagiti gabsuon, ket bimmangsit ti
daga. 15 Ngem idi makita ni Faraon a nasayaat manen ti kasasaadda,
pinatangkenna ti pusona ken saan a dimngeg kada Moises ken Aaron,
kas kinuna ni Yahweh nga aramidenna. 16 Kinuna ni Yahweh kenni
Moises, "Ibagam kenni Aaron, 'Iyunnatmo ta bastonmo ket ablatam ti
tapok iti daga, tapno agbalin daytoy a timel iti entero a daga ti Egipto.'"
17 Inaramidda ngarud daytoy: Inyunnat ni Aaron ti imana ken ti bastonna.
Inablatanna ti tapok iti daga. Kimpet dagiti timel kadagiti tattao ken
kadagiti nauyong nga ayup. Nagbalin a timel dagiti amin a tapok iti entero
a daga ti Egipto. 18 Pinadas dagiti salamangkero babaen iti salamangkada
a mangpataud kadagiti timel, ngem saanda nabaelan. Tinimel amin
a tattao ken dagiti nauyong nga ayup. 19 Kalpasanna, kinuna dagiti
salamangkero kenni Faraon, "Ramay ti Dios daytoy." Ngem napatangken
ti puso ni Faraon, isu a nagkedked isuna a dumngeg kadakuada. Kas ti
kinuna ni Yahweh nga aramiden ni Faraon. 20 Kinuna ni Yahweh kenni
Moises, "Bumangonka a masapa inton bigat ket agtakderka iti sangoanan
ni Faraon kabayatan a sumalsalog isuna iti karayan. Ibagam kenkuana,
'Kinuna ni Yahweh daytoy: Palubosam a mapan dagiti tattaok tapno
makapagdayawda kaniak. 21 Ngem no saanmo a palubosan dagiti tattaok,
mangibaonnakto kadagiti pangen ti ngilaw kenka, kadagiti adipenmo, ken
kadagiti tattaom, ken kadagiti balaymo. Mapunnonto kadagiti pangen
ti ngilaw dagiti balay dagiti Egipcio, ken mapunnonto iti ngilaw uray
ti daga a pagtaktakderanda. 22 Ngem iti dayta nga aldaw tratoek iti
naidumduma ti daga iti Gosen, ti daga a pagnanaedan dagiti tattaok,
tapno awanto ti pangen ti ngilaw sadiay. Mapasamakto daytoy tapno
maammoam a Siak ni Yahweh nga adda iti tengnga iti daytoy a daga.

23 Mangaramidakto ti naggidiatan iti nagbaetan dagiti tattaok ken dagiti
tattaom. Daytoy a pagilasinan ti pannakabalinko ket mapasamak inton
bigat."" 24 Inaramid ngarud ni Yahweh, ket napuskol a pangen ti ngilaw ti
napan iti balay ni Faraon ken kadagiti balay dagiti adipenna. Iti entero
a daga ti Egipto, nadadael ti daga gapu kadagiti pangen dagiti ngilaw.
25 Pinaayaban ni Faraon da Moises ken Aaron ket kinuna, "Mapankayo,
agidatonkayo iti Diosyo iti bukodmi a daga." 26 Kinuna ni Moises,
"Saan a rumbeng nga aramidenmi dayta, ta dagiti daton nga aramidenmi
para kenni Yahweh ket makarimon kadagiti Egipcio. No agidatonkami
iti sangoananda iti makarimon kadagiti Egipcio, saandakami kadi a
batoen? 27 Saan, tallo nga aldaw a panagdaliasat iti let-ang ti masapul
nga aramidenmi tapno agidaton kenni Yahweh a Diosmi, kas imbilinna
kadakami." 28 Kinuna ni Faraon, "Palubosankayo a mapan ken agidaton
kenni Yahweh a Diosyo idiay let-ang. Saankayo laeng nga umadayo unay.
Ken ikararagandak." 29 Kinuna ni Moises, "Apaman a rumuarak ditoy,
Agkararagakto kenni Yahweh a panawannaka dagiti pangen dagiti ngilaw,
sika Faraon, ken dagiti adipenmo ken tattaom inton bigat. Ngem masapul
a saannakami manen nga allilawen babaen iti saanmo a panangpalubos
kadagiti tattaomi a mapan agidaton kenni Yahweh." 30 Rimmuar ni Moises
iti ayan ni Faraon ket nagkararag kenni Yahweh. 31 Inaramid ni Yahweh
daytoy kas dinawat ni Moises: inikkatna dagiti pangen dagiti ngilaw
manipud kenni Faraon, kadagiti adipenna, ken kadagiti tattaona. Awan
ti uray maysa a nabati. 32 Ngem iti daytoy a tiempo pinatangken manen
ni Faraon ti pusona, ket saanna a pinalubosan dagiti tattao a mapan.

9

1 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Mapanka kenni Faraon
ket ibagam kenkuana, 'Ibagbaga daytoy ni Yahweh, ti Dios dagiti Hebreo:
"Palubosam dagiti tattaok a mapan tapno dayawendak." 2 Ngem no
saanmo ida a palubosan, no pagtalinaedem latta ida, 3 ket iyunnatto
ni Yahweh ti imana kadagiti tarakenmo nga ayup idiay kataltalonan,
kas kadagiti kabalio, kadagiti asno, kadagiti kamelio, kadagiti pangen
ken arbanmo ket mangiyeg daytoy iti nakaro a sakit. 4 Agdumanto ti
panangtrato ni Yahweh kadagiti taraken nga ayup dagiti Israelita ken
taraken nga ayup dagiti Egipcio: awanto ti matay nga ayup a kukua dagiti
Israelita. 5 Nangituding ni Yahweh iti tiempo; kinunana, "Aramidekto
daytoy a banag iti daga inton bigat."" 6 Inaramid ni Yahweh daytoy iti
sumaruno nga aldaw: natay amin a taraken nga ayup iti Egipto. Ngem
awan ti uray maysa a natay kadagiti ayup dagiti Israelita. 7 Nagdamag-
damag ni Faraon no ania ti napasamak, ket adtoy, awan ti natay nga uray
maysa nga ayup dagiti Israelita. Ngem natangken ti pusona, isu a saanna
a pinalubosan dagiti tattao a mapan. 8 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh
kada Moises ken Aaron, "Mangrakemkayo iti dapu manipud iti orno.
Sika, Moises, masapul nga ipuruakmo ti dapu iti angin kabayatan nga
agbuybuya ni Faraon. 9 Agbalindanto a napino a tapuk iti entero a daga
ti Egipto. Mangpataudto dagitoy kadagiti kapuyo ken sugat a mangdidigra
kadagiti tattao ken kadagiti ayup iti entero a daga ti Egipto." 10 Isu a
nangala da Moises ken Aaron iti dapu manipud iti orno ket nagtakderda
iti sangoanan ni Faraon. Kalpasanna, impuruak ni Moises ti dapu iti
angin. Nangpataud dagiti dapu kadagiti a kapuyo ken sugat kadagiti
tattao ken ayup. 11 Saan a nabaelan a supringen dagiti salamangkero ni
Moises gapu kadagiti kapuyo; gapu ta nagkappuyoda ken dagti amin a

dadduma pay nga Egipcio. 12 Pinatangken ni Yahweh ti puso ni Faraon,
isu a saan a dimngeg isuna kada Moises ken Aaron. Daytoy ket kas ti
imbaga ni Yahweh kenni Moises nga aramiden ni Faraon. 13 Kalpasanna,
kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Bumangonka a masapa inton bigat,
agtakderka iti sangoanan ni Faraon, ket ibagam kenkuana, 'Kinuna daytoy
ni Yahweh, ti Dios dagiti Hebreo: "Palubosam a mapan dagiti tattaok
tapno makapagdayawda kaniak. 14 Ta iti daytoy a tiempo ibaonko amin
a didigrak kenka, kadagiti adipenmo ken kadagiti tattaom. Aramidek
daytoy tapno maamoanyo nga awan ti siasinoman a kas kaniak iti entero
a lubong. 15 Ita, inyunnatko koman ti imak ket dinusaka ken dagiti
tattaom iti sakit, ket napukawkayo koman manipud iti daga. 16 Ngem
daytoy iti makagapu a pinalubosankayo nga agbiag: tapno maipakitak
ti pannakabalinko kadakayo, tapno maiwaragawag ti naganko iti entero
a lubong. 17 Ipanpannakkelmo latta ti bagim maibusor kadagiti tattaok
babaen iti saanmo a panangpalubos kadakuada. 18 Dumngegka! Inton
bigat iti kastoy nga oras mangiyegak iti nakapigpigsa a bagyo ti uraro,
a saan pay a nakita iti Egipto manipud iti aldaw a nangrugi daytoy
agingga ita. 19 Ita ngarud, mangibaonka kadagiti lallaki ket alaenda dagiti
tarakenyo nga ayup ken amin a banbanag nga adda iti kataltalonan ket
ipanyo iti natalged a lugar. Agtupakto ti uraro kadagiti tattao ken ayup nga
adda iti taltalon a saan a naiyawid, ket mataydanto."'" 20 Ket nagdardaras
dagiti adipen ni Faraon a namati iti mensahe ni Yahweh a nangiyawid
kadagiti tagabu ken tarakenda nga ayup kadagiti balayda. 21 Ngem
binaybayaan dagiti saan a nangipangag iti mensahe ni Yahweh dagiti
tagabu ken dagiti tarakenda nga ayup iti kataltalonan. 22 Kalpasanna,
kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Iyunnatmo ta imam nga agturong iti
tangatang tapno agtudo iti uraro iti amin a daga ti Egipto, kadagiti tattao,
kadagiti ayup, ken kadagiti amin a mulmula iti kataltalonan iti entero
a daga ti Egipto." 23 Inyunnat ni Moises ti bastonna nga agturong iti
tangatang, ket nangibaon ni Yahweh iti gurruod, uraro, ken kimat iti daga.
Pinagtudona pay iti uraro iti daga ti Egipto. 24 Isu a nagtudo ti uraro
ken napakuyogan iti kimat, nakaro unay, a saan pay a napadpadasan
iti entero a daga ti Egipto manipud idi nagbalin a nasion daytoy. 25 Iti
entero a daga ti Egipto, tinupakan ti uraro dagiti amin nga adda iti
kataltalonan, dagiti tattao ken dagiti ayup. Dinadael daytoy ti tunggal mula
iti kataltalonan ken tinukkol daytoy ti tunggal kayo. 26 Iti laeng daga ti
Gosen, a pagnanaedan dagiti Israelita, ti awan urarona. 27 Ket nangibaon
ni Faraon kadagiti lallaki a mangayab kada Moises ken Aaron. Kinunana
kadakuada, "Nagbasolak ita. Nalinteg ni Yahweh, ket managdakdakesak
ken dagiti tattaok. 28 Agkararagkayo kenni Yahweh, gapu ta napigsa unay
ti gurruod ken adu-unay ti uraro. Palubosankayon, ken saankayonton nga
agnaed ditoy." 29 Kinuna ni Moises kenkuana, "Apaman a panawak ti
siudad, iyunnatkonto dagiti imak kenni Yahweh. Agsardengto ti gurruod,
ken awanton ti uraro. Iti daytoy a wagas maammoanyonto a kukua ni
Yahweh ti lubong. 30 Ngem kenka ken kadagiti adipenmo, ammok a saanyo
pay laeng a pudpudno a daydayawen ni Yahweh a Dios. 31 Ita, nadadael
dagiti lino ken dagiti sebada, ta natangkenen dagiti dawa ti sebada, ken
nakabuselen dagiti lino. 32 Ngem saan a nadadael dagiti trigo ken senteno
gapu ta maud-udi ti panagdawada. 33 Idi pinanawan ni Moises ni Faraon
ken ti siudad, inyunnatna dagiti imana kenni Yahweh; nagsardeng ti
gurruod ken dagiti uraro, ken nagsardengen ti tudo. 34 Idi nakita ni Faraon
a nagsardengen ti tudo, uraro, ken gurruod, nagbasol manen isuna ken

pinatangkenna ti pusona, ken uray pay dagiti adipenna. 35 Napatangken ti puso ni Faraon, isu a saanna a pinalubosan a mapan dagiti tattao ti Israel. Kastoy ti wagas nga imbaga ni Yahweh kenni Moises nga aramiden ni Faraon.

10

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Mapanka kenni Faraon, gapu ta pinatangkenko ti pusona ken dagiti puso dagiti adipenna. Inaramidko daytoy tapno ipakitak dagitoy a pagilasinan ti pannakabalinko kadakuada. 2 Inaramidko pay daytoy tapno maibagam kadagiti annak ken appokom dagiti banbanag nga inaramidko, no kasano kagubsang ti panangtratok iti Egipto, ken no kasano ti panangitedko kadagiti nadumaduma a pagilasinan ti pannakabalinko kadakuada. Iti daytoy a wagas, maammoanyonto a Siak ni Yahweh." 3 Isu a napan da Moises ken Aaron kenni Faraon ket kinunada kenkuana, "Ni Yahweh, ti Dios dagiti Hebreo, imbagana daytoy: 'Kasano pay kabayag iti panagkedkedmo nga agpakumbaba iti sangoanak? Palubosam a mapan dagiti tattaok tapno makapagdayawda kaniak. 4 Ngem no agkedkedka a mangpalubos kadagiti tattaok, dumngegka, inton bigat, mangiyegakto kadagiti dudon iti dagam. 5 Abbongandanto ti rabaw ti daga tapno awanto ti siasinoman a makakita iti daga. Kanendanto dagiti aniaman a nabati a nakalasat manipud ti uraro. Kanendanto pay iti tunggal kayo a dimmakkel para kadakayo kadagiti talon. 6 Punoendanto dagiti balayyo, dagiti balay dagiti amin nga adipenyo, ken dagiti amin nga Egipcio—maysa a banag a saan pay a pulos a nakita ti amayo wenno apongyo, nga awan pay a pulos ti nakakita sipud pay ti aldaw nga addada iti rabaw ti daga agingga iti agdama nga aldaw." Ket pinanawan ni Moises ni Faraon. 7 Kinuna ti adipen ni Faraon kenkuana, "Kasano pay kabayag nga agbalin a peggad daytoy a tao kadatayo? Palubosam dagiti Israelita a mapan tapno makapagdayawda kenni Yahweh a Diosda. Saanmo pay kadi a maamiris a nadadaelen ti Egipto?" 8 Naayaban manen da Moises ken Aaron kenni Faraon, a nagkuna kadakuada," Inkayo dayawen ni Yahweh a Diosyo. Ngem siasinonto dagiti tattao a mapan?" 9 Kinuna ni Moises, "Mapankaminto a kaduami dagiti ubbingmi ken agraman dagiti nataenganmi, dagiti annakmi a lallaki ken babbai. Mapankaminto agraman dagiti arbanmi, ken dagiti tarakenmi ta masapul a mangaramidkami iti fiesta para kenni Yahweh." 10 Kinuna ni Faraon kadakuada, "Pudno koma nga adda ni Yahweh kadakayo, no palubosankayo ken dagiti annakyo. Kitaenyo, adda sumagmamano a kinadakes iti panunotyo. 11 Saan! Dakayo laeng a lallaki ti mapan, ken agdayaw kenni Yahweh, ta dayta ti kayatyo." Ket napapanaw da Moises ken Aaron iti imatang ni Faraon. 12 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Iyunnatmo ta imam nga agturong ti daga iti Egipto kadagiti dudon, tapno mapanda iti daga ti Egipto ket kanenda ti tunggal mula iti daytoy, amin a banag nga imbati ti uraro." 13 Inyunnat ni Moises ti sarukodna nga agturong iti daga ti Egipto, ket nangiyeg ni Yahweh iti angin ti daya nga agturong iti entero a daga iti agmalem ken agpatnag. Kabigatanna, inyeg ti angin ti daya dagiti dudon. 14 Napan dagiti dudon iti entero a daga ti Egipto ket dinadaelda amin a paset daytoy. Adu unay a dudon a saan pay a pulos a dimteng iti daga ken saanton a pulos a makita manen. 15 Inabbonganda ti rabaw iti entero a daga isu a simmipnget. Kinnanda ti tunggal mula iti daga ken amin a bunga dagiti kayo nga imbati ti uraro. Iti entero a daga iti Egipto, awan ti nabati a nalangto a mula, wenno aniaman a kayo wenno mula kadagiti talon. 16 Kalpasanna, dagus

a pinaayaban ni Faraon da Moises ken ni Aaron ket kinunana, “Nagbasolak
kenni Yahweh a Diosyo ken kadakayo. 17 Ita ngarud, pakawanenyo ti
basolko iti daytoy a tiempo, ken agkararagkayo kenni Yahweh a Diosyo
tapno iyadayona daytoy nga ipapatay kaniak.” 18 Pinanawan ngarud ni
Moises ni Faraon ken nagkararag kenni Yahweh. 19 Nangiyeg ni Yahweh ti
nakapigpigsa nga angin ti laud a nangikkat kadagiti dudon ken inturongna
ida iti Baybay dagiti Runo; awan ti uray maysa a dudon ti nabati iti
amin a masakupan iti Egipto. 20 Ngem pinatangken ni Yahweh ti puso
ni Faraon, ket saan a pinalubosan ni Faraon a mapan dagiti Israelita.
21 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Iyunnatmo ta imam nga
agturong iti tangatang, tapno maaddaan iti kinasipnget ti entero a daga
iti Egipto, kinasipnget a mariknada.” 22 Inyunnat ni Moises ti imana nga
agturong iti tangatang, ket nagsipnget ti entero a daga ti Egipto iti tallo
nga aldaw. 23 Saanda a makapagkikinnita; awan ti pimmanaw iti balayna
iti tallo nga aldaw. Nu pay kasta, adda lawag iti lugar a pagnanaedan
dagiti Israelita. 24 Pinaayaban ni Faraon ni Moises ket kinunana, “Inkayo
dayawen ni Yahweh. Mabalin a kumuyog kadakayo a mapan uray
dagiti pamiliayo, ngem masapul a mabati dagiti arban ken tarakenyo.”
25 Ngem kinuna ni Moises, “Masapul nga ikkanakami met kadagiti ayup
para kadagiti daton ken daton a mapuoran tapno makaidatonkami kenni
Yahweh a Diosmi. 26 Masapul nga ikuyogmi met dagiti tarakenmi nga ay-
ayup; awan ti uray maysa a mabati kadakuada, ta masapul nga alaenmi
dagitoy nga agdayaw kenni Yahweh a Diosmi. Ta saanmi pay nga ammo
ti masapul a pangdayawmi kenni Yahweh agingga a makasangpetkami
sadiay.” 27 Ngem pinatangken ni Yahweh ti puso ni Faraon, ken saanna ida
a palubosan a mapan. 28 Kinuna ni Faraon kenni Moises, “Adaywannak!
Agannadka maipanggep iti maysa a banag, a saanka nga agpakita manen
kaniak, ta ti aldaw a makitam ti rupak, mataykanto.” 29 Kinuna ni Moises,
“Sika a mismo ti nagsao. Saankonto a makita manen ti rupam.”

11

1 Kalpasanna, kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Adda pay ti maysa
a didigra nga iyegko kenni Faraon ken iti Egipto. Kalpasan dayta,
palubosannakayonto a pumanaw manipud ditoy. Inton palubosannakayo,
papanawennakayonton a naan-anay. 2 Bilinem dagiti tattao a dumawat
ti tunggal lalaki ken babai iti alahas a pirak ken balitok iti kaarrubada.
3 Ita, inaramid ti Dios a nagagar dagiti Egipcio a mangay-ayo kadagiti
Israelita. Maysa pay, nakaay-ayo unay ti lalaki a ni Moises iti imatang
dagiti adipen ni Faraon ken kadagiti tattao iti Egipto. 4 Kinuna ni Moises,
“Kinuna ni Yahweh daytoy: “Inton tengnga ti rabii, mapanakto iti entero
nga Egipto. 5 Matayto amin nga inauna nga annak iti daga ti Egipto,
manipud iti inauna nga anak ni Faraon, nga agtugtugaw iti tronona,
agingga iti inauna nga anak ti tagabu a babai nga adda iti likudan ti
paggilingan nga aggilgiling, ken dagiti amin nga inauna nga annak dagiti
taraken nga ayup. 6 Ket addanto ti napigsa a panagdung-aw iti entero
a daga ti Egipto, a saan pay a napamasak wenno saanto a pulos a
mapasamak manen. 7 Ngem awanto ti uray aso nga agtaul iti aniaman
kadagiti tattao ti Israel, iti tao man wenno narungsot nga ayup. Iti
daytoy a wagas, maammoanyonto nga agduma ti panangtratok kadakayo
nga Egipcio ken kadakayo nga Israelita.' 8 Amin dagitoy nga adipenmo,
Faraon, umaydanto ket agrukbabda kaniak. Ibagadanto, “Inkayo, sika ken
amin a tattao a sumursurot kenka!” Kalpasan dayta pumanawakto.” Ket

pinanawanna ni Faraon a kasta unay ti pungtotna. 9 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Saanto a dumngeg kenka ni Faraon. Mapasamak daytoy
tapno agaramidakto kadagiti adu a nakakaskasdaaw a banbanag iti daga ti
Egipto.” 10 Inaramid amin da Moises ken Aaron dagitoy a nakakaskasdaaw
a banbanag iti sangoanan ni Faraon. Ngem pinatangken ni Yahweh ti puso
ni Faraon, ket saan a pinalubosan ni Faraon a rummuar iti dagana dagiti
tattao ti Israel.

12

1 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron idiay daga ti Egipto.
Kinunana, 2 “Daytoy a bulan ket ti rugi dagiti bulan para kadakayo, ti
umuna a bulan ti tawen kadakayo.” 3 Ibagayo iti taripnong ti Israel,
'Iti maika-sangapulo nga aldaw iti daytoy a bulan, masapul a mangala
ti tunggal maysa kadakuada iti karnero wenno urbon a kalding para
kadakuada, aramiden daytoy iti tunggal pamilya, maysa a karnero para iti
tunggal sangkabalayan. 4 No ti bumalay ket bassit unay para iti karnero,
mangala ti lalaki ken ti kaarrubana iti karne ti karneno wenno urbon
a kalding nga umdas para iti bilang dagiti tattao. Masapul nga umanay
daytoy a kanen ti tunggal maysa, isu a nasken nga alaenda ti karne nga
umanay a kanenda amin. 5 Masapul nga awan ti tulaw ti karnero wenno
ubing a kaldingyo, maysa ti tawenna a kalakian. Mabalinkayo a mangala
iti maysa kadagiti karnero wenno kalding. 6 Masapul nga aywananyo
daytoy agingga iti maika-sangapulo ket uppat nga aldaw iti dayta a bulan.
Kalpasanna, masapul a patayen ti sibubukel a taripnong ti Israel dagitoy
nga ayup iti sumipnget. 7 Masapul a mangalakayo iti dara ket ikabilyo
daytoy kadagiti dua a poste ti ridaw ken iti ngatoen ti hamba ti ridaw
dagiti babbalay a pangananyonto iti karne. 8 Masapul a kanenyo ti karne
iti dayta a rabii, kalpasan a maitunoyo nga umuna daytoy iti apuy. Ikaanyo
daytoy iti tinapay nga awan lebadurana, ken ikaanyo daytoy iti napait a
mulmula. 9 Saanyo a kanen daytoy a saan a naluto wenno naipaburek
iti danum. Ngem ketdi, itunoyo daytoy iti apuy nga adda ti ulo, saksaka
ken dagiti nagunegna. 10 Masapul nga awan ti aniaman nga itiddayo
agingga iti bigat. Masapul a puoranyo ti aniaman a natiddayo iti bigat.
11 Kastoy ti masapul a pannanganyo: nakabarikeskayo, nakasapatos ken
iggemyo ti sarrukodyo. Masapul a darasenyo daytoy a kanen. Ilalabas
daytoy ni Yahweh. 12 Ibagbaga ni Yahweh daytoy: Mapanakto iti entero
a daga ti Egipto iti dayta a rabii ket rautek amin nga inauna nga anak ti
tao ken ayup iti daga ti Egipto. Iyegkonto ti pannakadusa kadagiti amin
a dios ti Egipto. Siak ni Yahweh. 13 Agbalinto a pagilasinan kadagiti
babbalayyo ti dara para iti iyuumayko kadakayo. Inton makitak ti dara,
labsankayonto inton rautek ti daga ti Egipto. Saanto nga umay kadakayo
daytoy a didigra ket saannakayonto a madadael. 14 Agbalinto daytoy nga
aldaw a pakalaglagipan para kadakayo, a masapul a ngilinenyo a kas
fiesta para kenni Yahweh. Paglinteganto daytoy a kankanayon kadakayo,
kadagiti amin a henerasion dagiti tattaoyo, a masapul a ngilinenyo daytoy
nga aldaw. 15 Mangankayonto iti tinapay nga awan lebadurana bayat iti
pito nga aldaw. Iti umuna nga aldaw, ikkatenyonto ti lebadura manipud
kadagiti babbalayyo. Ti siasinoman a mangan iti tinapay nga adda
lebadurana manipud iti umuna nga aldaw agingga iti maika-pito nga
aldaw, dayta a tao ket masapul a maikkat manipud iti Israel. 16 Addanto
iti gimong a maipaay kaniak iti umuna nga aldaw ken addanto manen
iti kasta met laeng a panagtitipon iti maika-pito nga aldaw. Awanto ti

trabaho a maaramid kadagitoy nga al-aldaw malaksid iti panagluto para iti kanen ti tunggal maysa. Masapul a dayta laeng ti trabaho nga aramidenyo. 17 Masapul a ngilinenyo daytoy a Fiesta ti Tinapay nga Awan Lebadurana gapu ta daytoy ti aldaw nga impanawko dagiti tattaoyo, dagiti buybuyot, manipud iti daga ti Egipto. Isu a masapul a ngilinenyo daytoy nga aldaw iti entero a henerasion dagiti tattaoyo. Paglinteganto daytoy a kankanayon para kadakayo. 18 Masapul a mangankayo iti tinapay nga awan lebadurana manipud iti sumipnget iti maika-sangapulo ket uppat nga aldaw iti umuna a bulan ti tawen agingga iti sumipnget iti maika-duapulo ket maysa nga aldaw iti dayta a bulan. 19 Kabayatan dagitoy a pito nga aldaw, masapul nga awan ti masarakan a lebadura kadagiti babbalayyo. Ti siasinoman a mangan iti tinapay nga adda lebadurana ket masapul a maikkat manipud kadagiti tattao ti Israel, gan-gannaet man dayta a tao wenno maysa a tao a naiyanak iti dagayo. 20 Masapul nga awan ti kanenyo nga adda lebadurana. Sadinoman ti pagnaedanyo, masapul a mangankayo iti tinapay nga awan lebadurana.'" 21 Inayaban ngarud ni Moises dagiti amin a panglakayen ti Israel ket kinunana kadakuada, "Mapankayo ket mangpilikayo kadagiti karnero wenno urbon a kalding nga umanay a kanen dagiti pamilyayo ket patayenyo ti karnero a maipaay iti Ilalabas. 22 Kalpasanna mangalakayo iti sangareppet a hisopo ket isawsawyo daytoy iti dara nga adda iti palanggana. Ipunasyo ti dara nga adda iti palanggana iti ngatoen ti hamba ti ridaw ken kadagiti dua a postena. Masapul nga awan ti rumuar kadakayo iti ridaw agingga iti bigat. 23 Ta lumabasto ni Yahweh a mangraut kadagiti Egipcio. Inton makitana ti dara iti ngatoen ti hamba ti ridaw ken kadagiti dua a poste ti ridaw, labsannanto ti ridawyo ket saanna a palubusan ti mangdaddadael a sumrek kadagiti babbalayyo a mangraut kadakayo. 24 Masapul a ngilinenyo daytoy a pasamak. Paglinteganto daytoy a kankanayon kadakayo ken kadagiti kaputotanyo. 25 Inton sumrekkayo iti daga nga itedto ni Yahweh kadakayo, kas inkarina nga aramiden, masapul a ngilinenyo daytoy nga aramid iti panagdayaw. 26 Inton saludsudendakayo dagiti annakyo, 'Ania ti kayat a sawen daytoy nga aramid iti panagdayaw?' 27 ket masapul nga ibagayo, 'Daytoy ti daton ti Ilalabas ni Yahweh, gapu ta linabsan ni Yahweh dagiti babbalay dagiti Israelita idiay Egipto idi rinautna dagiti Egipcio. Winayawayaanna dagiti bumalaymi.'" Kalpasanna, nagdumog dagiti tattao ket dinaydayawda ni Yahweh. 28 Napan dagiti Israelita ket inaramidda nga apag-isu kas imbilin ni Yahweh kada Moises ken Aaron. 29 Napasamak iti tengnga ti rabii a rinaut ni Yahweh dagiti amin nga inauna idiay daga ti Egipto, manipud iti inauna nga anak ni Faraon, a nagtugaw iti tronona, aginggana iti inauna nga anak ti tao nga adda iti pagbaludan ken amin nga inauna nga anak dagiti dingwen. 30 Bimmangon ni Faraon iti rabii - isuna, dagiti adipenna, ken amin nga Egipcio. Adda iti napigsa a panagan-anug-og idiay Egipto gapu ta awan ti balay idiay nga awan natayna. 31 Inayaban ni Faraon ni Moises ken ni Aaron iti rabii ket kinunana, "Inkayo, pumanawkayon manipud kadagiti tattaok, dakayo ken dagiti Israelita. Mapankayo ket dayawenyo ni Yahweh, a kas imbagayo a kayatyo nga aramiden. 32 Alaenyo dagiti arban ken pangenyo, a kas kunayo, ket mapankayo, ken bendisionandak met." 33 Agdardaras unay dagiti Egipcio a mangpapanaw kadakuada manipud iti dagada, ta kinunada, "Mataykami aminen." 34 Innala ngarud dagiti tattao dagiti masada nga awan laukna a lebadura. Nakagaluten dagiti pagmasaan a mallukong kadagiti kawesda ken kadagiti abagada. 35 Ita, inaramid

dagiti tattao ti Israel ti imbaga ni Moises kadakuada. Dinawatanda dagiti
Egipcio kadagiti pirak, balitok ken kawkawes. 36 Pinagagar ni Yahweh
dagiti Egipcio a mangay-ayo kadagiti Israelita. Isu nga inted dagiti Egipcio
ti aniaman a dinawatda. Iti daytoy a wagas, sinamsam dagiti Israelita
dagiti aniaman nga adda kadagiti Egipcio. 37 Nagdaliasat dagiti Israelita
manipud Rameses agingga iti Sucot. Agarup 600, 000 a lallaki ti bilangda,
a mainayon pay dagiti babbai ken ubbing. 38 Kimmuyog pay kadakuada ti
nadumaduma a saan nga Israelita, a tugotda dagiti arban ken pangen,
adu unay a bilang dagiti dingwen. 39 Naglutoda iti tinapay nga awan
lebadurana iti masa nga intugotda manipud Egipto. Awan lebadurana
gapu ta napapanawda manipud Egipto ket saanda a mabalin nga itantan
tapno mangisagana iti taraon. 40 Nagnaed dagiti Israelita idiay Egipto iti
430 a tawen. 41 Iti ileleppas iti 430 a tawen, iti dayta a mismo nga aldaw,
rimuar amin dagiti buyot ni Yahweh manipud iti daga ti Egipto. 42 Daytoy
ti rabii a masapul nga agtalinaed a sirириing, para kenni panangipanaw
ni Yahweh kadakuada iti daga ti Egipto. Daytoy ket rabii ni Yahweh a
masapul a ngilinen ti amin nga Israelita iti entero a henerasion dagiti
tattaoda. 43 Kinuna ni Yahweh kada Moises ken Aaron, “Adtoy ti annuruten
para iti Ilalabas: awan ti gan-gannaet a mabalin a makibingay a mangan
iti daytoy. 44 Nupay kasta, tunggal tagabo dagiti Israelita, a nagatang,
mabalinna a mangan iti daytoy kalpasan a makugityo isuna.” 45 Masapul
a saan a mangan dagiti gan-gannaet ken dagiti matangtangdanan nga
adipen iti uray ania iti taraon. 46 Masapul a kanen ti taraon iti maymaysa
a balay. Masapul a saanyo nga iruar iti balay ti aniaman kadagiti karne,
ken masapul a saanyo a tuktukkulen ti aniaman a tulangna daytoy.
47 Masapul a ngilinen dagiti amin a tattao ti Israel ti fiesta. 48 No adda ti
makipagnanaed kadakayo a gan-gannaet ket kayatna a ngilinen ti Ilalabas
para kenni Yahweh, masapul a makugit dagiti amin a lallaki a kabagianna.
Ket mabalinto isunan nga umay ket ngilinenna daytoy. Agbalinto isuna a
kasla kadagiti tattao a naiyanak iti daga. Nupay kasta, saan a mabalin a
mangan ti saan a nakugit a tao iti aniaman iti taraon. 49 Daytoy a linteg ket
maipakat met laeng para kadagiti naipasngay iti dayta a daga ken kadagiti
gan-gannaet a makipagnanaed kadakayo.” 50 Inaramid ngarud dagiti amin
nga Israelita ti imbilin ni Yahweh kada Moises ken Aaron. 51 Napasamak
iti dayta nga aldaw nga impanaw ni Yahweh dagiti buyot ti Israel manipud
iti daga ti Egipto.

13

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 2 “Idatonmo kaniak
dagiti amin nga inauna nga anak, tunggal inauna nga anak a lalaki kadagiti
Israelita, tattao ken ayup. Kukuak dagiti inauna.” 3 Kinuna ni Moises
kadagiti tattao, “Imulayo daytoy nga aldaw kadagiti panunotyo, ti aldaw a
pimmanawkayo manipud Egipto, manipud iti balay ti pannakatagabu, ta
impanawnakayo ni Yahweh manipud iti daytoy a lugar babaen iti napigsa
nga imana. Awan ti tinapay nga adda lebadurana ti mabalin a kanen.
4 Rumuarkayo manipud Egipto iti daytoy nga aldaw, iti bulan ti Abib.
5 Inton ipannakayo ni Yahweh iti daga dagiti Cananeo, Heteo, Amorreo,
Hebeo, ken dagiti Jebuseo, ti daga nga inkarina kadagiti kapuonanyo nga
itedna kadakayo, daga a kasla agay-ayus ti gatas ken diro - ket masapul a
ngilinenyo daytoy nga aramid a panagdayaw iti daytoy a bulan. 6 Iti pito
nga aldaw, masapul a mangankayo iti tinapay nga awan lebadurana; iti
maika-pito nga aldaw, addanto iti padaya a pammadayaw kenni Yahweh.

7 Ti tinapay nga awan lebadurana ti masapul a kanen bayat iti pito
nga aldaw; masapul nga awan ti makita a tinapay nga adda lebadurana
kadakayo. Masapul nga awan ti makita a lebadura kadakayo iti uray
sadinoman iti uneg dagiti beddengyo. 8 Iti dayta nga aldaw, ibagayonto
kadagiti annakyo, 'Daytoy ket gapu iti inaramid ni Yahweh kaniak idi
pimmanawak manipud Egipto. ' 9 Agbalinto daytoy a palagip kadakayo
dita imayo, ken palagip kadakayo dita mugingyo. Daytoy ket tapno ti linteg
ni Yahweh ket adda koma dita ngiwatyo, ta impanawnakayo ni Yahweh
manipud Egipto babaen iti napigsa nga imana. 10 Ngarud, masapul a
tinawenyo nga aramiden daytoy a paglintegan iti naituding a tiempona.
11 Inton iyegnakayo ni Yahweh iti daga dagiti Cananeo, kas insapatana
kadakayo ken kadagiti kapuonanyo, ken inton itedna ti daga kadakayo,
12 masapul nga ilasinyo para kenkuana ti tunggal inauna nga anak ken
ti umuna nga anak dagiti ayupyo. Kukuanto ni Yahweh dagiti lallaki.
13 Tunggal inauna nga asno ket masapul a masukatan iti karnero. Ngem
no saanyo a kayat daytoy a sukatan, masapul ngarud a tukkolenyo ti
tengngedna. Ngem iti tunggal inauna nga anak a lalaki kadagiti annakyo
a lalaki - masapul a subbotenyo ida. 14 Inton saludsudennakayo ti anakyo
a lalaki, 'Ania ti kayatna a sawen daytoy?' ket masapul nga ibagayo
kenkuana, 'Babaen iti napigsa nga ima nga impanawnakami ni Yahweh
iti Egipto, manipud iti balay ti pannakatagabu. 15 Idi sipapatangken a
nagkedked ni Faraon a mangpalubos kadakami, pinatay ni Yahweh amin
nga inauna nga annak idiay daga ti Egipto, dagiti inauna nga anak dagiti
tattao ken dagiti ayup. Dayta ti gapuna nga idatonko kenni Yahweh amin
nga inauna nga anak a lalaki dagiti ayup, ken no apay a subbotek dagiti
inauna kadagiti annakko a lalaki.' 16 Agbalinto daytoy a palagip dita
imayo, ken palagip dita mugingyo, ta impanawnakayo ni Yahweh iti Egipto
babaen iti napigsa nga imana." 17 Idi pinalubosan ni Faraon dagiti tattao,
saan ida nga inturong ti Dios iti dalan a mapan iti daga dagiti Filisteo,
uray no asideg dayta a daga. Ta kinuna ti Dios, "Amangan no agbaliw
ti panunot dagiti tattao inton mapadasanda ti makigubat ket agsublida
idiay Egipto." 18 Inlikaw ngarud nga inturong ti Dios dagiti tattao idiay
let-ang a mapan idiay Baybay dagiti Runo. Simmang-at dagiti Israelita
manipud Egipto a nakasagana a makigubat. 19 Intugot ni Moises dagiti
tulang ni Jose, ta siiinget a pinagsapata ni Jose dagiti Israelita ket kinunana,
"Awan duadua nga ispalennakayo ti Dios, ket masapul nga itugotyo dagiti
tulangko." 20 Nagdaliasat dagiti Israelita manipud Succot ket nagkampoda
idiay Etam idiay pungto ti let-ang. 21 Adda ni Yahweh iti sangoananda
iti aldaw babaen iti kasla adigi nga ulep a mangiturong kadakuada iti
dalan. Iti rabii, adda isuna babaen iti kasla adigi nga apuy a manglawag
kadakuada. Iti daytoy a wagas, makapagdaliasatda iti aldaw ken iti rabii.
22 Saan nga inikkat ni Yahweh kadagiti tattao ti kasla adigi nga ulep iti
aldaw ken kasla adigi nga apuy iti rabii.

14

1 Nakisarita ni Yahweh kenni Moises: 2 "Ibagam kadagiti Israelita a
masapul nga agsublida ken agkampoda sakbay iti Pi Hahirot, ti nagbaetan
ti Migdol ken iti baybay, sakbay iti Baal Zefon. Masapul nga agkampokayo
iti abay ti baybay iti bangir iti Pi Hahirot. 3 Ibaganto ni Faraon
maipanggep kadagiti Israelita, 'Agalla-allada iti daga. Linappedan ida
ti let-ang.' 4 Patangkenekto ti puso ni Faraon, ket kamatennanto ida.
Maidaydayawakto gapu kenni Faraon ken kadagiti amin nga armadana.

Maammoanto dagiti Egipcio a siak ni Yahweh." Isu a nagkampo dagiti
Israelita a kas naibilin kadakuada. 5 Idi naibaga iti ari ti Egipto a
nakapanawen dagiti Israelita, nagbaliw ti panunot ni Faraon ken dagiti
adipenna maibusor kadagiti tattao. Kinunada, "Ania ti inaramidtayo
a pinalubosantayo dagiti Israelita a mawayawayaan iti panagtrabahoda
para kadatayo?" 6 Ket impaisagana ni Faraon dagiti karwahena ket
inkuyogna dagiti armadana. 7 Inkuyogna dagiti innem a gasut a napili
a karwahe ken dagiti dadduma a karwahe ti Egipto, nga addaan amin
kadagiti opisial. 8 Pinatangken ni Yahweh ti puso ni Faraon, ti ari ti Egipto,
ket kinamatna dagiti Israelita. Ita, nagballigi a nakapanaw dagiti Israelita.
9 Ngem kinamat ida dagiti Egipcio a kaduada dagiti amin a kabalyo ken
karwahena, dagiti kumakabalyo ken dagiti armadana. Naabutanda dagiti
Israelita a nagkampo iti igid ti baybay iti asideg ti Pi Hahirot, sakbay
iti Baal Zefon. 10 Idi umas-asidegen ni Faraon, kimmita dagiti Israelita
ket nakigtotda. Magmagna dagiti Egipcio a sumarsaruno kadakuada,
ket nagbutengda. Immawag dagiti Israelita kenni Yahweh. 11 Imbagada
kenni Moises, "Gapu kadi ta awan iti pangitaneman idiay Egipto, isu nga
inkuyognakami nga umadayo tapno matay iti let-ang? Apay a kastoy ti
panangtratom kadakami, nga impanawdakami idiay Egipto? 12 Saan aya
a daytoy ti imbagami idiay Egipto? Imbagami kenka, 'Panawandakami,
tapno makapagtrabahokami para kadagiti Egipcio. Nasaysayaat pay
koma para kadakami nga agtrabaho kadakuada ngem ti matay iti let-
ang.'" 13 Kinuna ni Moises kadagiti tattao, "Saankayo nga agbuteng.
Agtakderkayo laeng ket kitaenyo ti panangispal ni Yahweh kadakayo iti
daytoy nga aldaw. Ta saanyonton pulos a makita pay dagiti Egipcio
a makitkitayo iti daytoy nga aldaw. 14 Ni Yahweh ti makiranget para
kadakayo, ket agtakderkayo laeng." 15 Ket kinuna ni Yahweh kenni
Moises, "Apay a sika, Moises kanayonka nga umaw-awag kaniak? Ibagam
kadagiti Israelita nga ituloyda iti magna. 16 Ingatom ti sarrukodmo,
iyunnatmo dayta imam iti baybay ken guduaem daytoy iti dua, tapno
makapagna dagiti tattao iti Israel a mapan iti baybay babaen iti namaga
a daga. 17 Agsiputkayo ta patangkenekto ti puso dagiti Egipcio tapno
sumarunoda kadakayo. Maidaydayawakto gapu kenni Faraon ken kadagiti
amin nga armadana, kadagiti karwahena, ken kadagiti kumakabalyo a
tattaona. 18 Ket maamoanto dagiti Egipcio a siak ni Yahweh inton magun-
odko ti dayaw gapu kenni Faraon, kadagiti karwahena, ken kadagiti
kumakabalyona." 19 Ti anghel ti Dios, nga agdaldaliasat iti sangoanan
dagiti Israelita, ket immakar ken napan iti likudanda. Ti adigi nga ulep
ket immakar manipud kadakuada ket napan nagtakder iti likudanda.
20 Napan ti ulep iti nagbaetan iti kampo ti Egipto ken ti kampo iti
Israel. Daytoy ket nasipnget nga ulep kadagiti Egipcio, ngem nanglawag
kadagiti Israelita iti rabii, isu a saan a makainnasideg iti agsinnumbangir
iti nagpatnag. 21 Inyunnat ni Moises ti imana iti baybay. Induron ni
Yahweh ti baybay babaen iti napigsa nga angin nga aggapu iti daya iti
agpatnag ket nagbalin ti baybay a namaga a daga. Iti daytoy a wagas
naggudua ti danum. 22 Napan dagiti Israelita iti tengnga iti baybay
iti namaga a daga. Nagporma a pader ti danum para kadakuada iti
makannawan nga imada ken makannigid nga imada. 23 Kinamat ida
dagiti Egipcio. Simmarunoda kadakuada iti tengnga ti baybay—amin
a kabalyo ni Faraon, karawahe ken kumakabalyo. 24 Ngem iti agsapa,
kimmita ni Yahweh kadagiti armada ti Egipcio babaen iti adigi nga
apuy ken ulep. Pinagkakaribusona dagiti Egipcio. 25 Naikkat dagiti

dalig ti karwahe, ken dagiti kumakabalyo ket narigatanda a nangiturong.
Isu a kinuna dagiti Egipcio, “Masapul nga umadayotayo manipud iti
Israel, ta makirangranget ni Yahweh para kadakuada maibusor kadatayo.”
26 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Iyunnatmo dayta imam iti baybay
tapno agsubli ti danum kadagiti Egipcio, kadagiti karwaheda, ken kadagiti
kumakabalyo.” 27 Ngarud, inyunnat ni Moises ti imana iti baybay, ket
nagsubli iti kasisigud a langana idi nagparang iti agsapa. Naglibas dagiti
Egipcio iti baybay, ket inturong ni Yahweh dagiti Egipcio iti tengngana
daytoy. 28 Nagsubli ti danum ket nalapunos dagiti karwahe ni Faraon,
kumakabalyo, ken ti entero nga armada a simmaruno iti karwahe iti
baybay. Awan ti siasinoman a nakalasat. 29 Nupay kasta, nagna dagiti
Israelita iti namaga a daga iti tengnga ti baybay. Ti danum ti nagbalin
a paderda iti makannawan ken iti makannigid nga imada. 30 Isu nga
insalakan ni Yahweh ti Israel iti dayta nga aldaw manipud iti ima dagiti
Egipcio, ken nakita ti Israel dagiti natay nga Egipcio iti igid ti baybay. 31 Idi
nakita ti Israel ti naindaklan a pannakabalin nga inaramat ni Yahweh
maibusor kadagiti Egipcio, pinadayawan dagiti tattao ni Yahweh, ken
nagtalekda kenni Yahweh ken iti adipenna a ni Moises.

15

1 Kalpasanna, kinanta ni Moises ken dagiti tattao ti Israel daytoy
para kenni Yahweh. Kinantada, “Agkantaak para kenni Yahweh, ta
nagballigi isuna a sidadayag: ti kabalyo ken ti nakasakay ket impuruakna
iti baybay. 2 Ni Yahweh ti pigsak ken kantak, ket isuna ti nagbalin
a manangisalakanko. Daytoy ti Diosko, ket dayawek isuna, ti Dios ti
amak, ket itag-ayko isuna. 3 Ni Yahweh ket mannakigubat; Yahweh ti
naganna. 4 Intappuakna dagiti karwahe ken ti armada ni Faraon idiay
baybay. Nalmes idiay baybay ti Runruno dagiti napili nga opisial ni
Faraon. 5 Linipus ida ti danum; limnedda a kasla bato. 6 Ti makannawan
nga imam, Yahweh, ket nadayag ti pannakabalinna; ti makannawan nga
imam, Yahweh, ket dinadaelna dagiti kabusor. 7 Iti naindaklan a kinatan-
okmo, impurruakmo dagiti bimmusor kenka. Imbaonmo ti pungtotmo;
inibusna ida a kas iti pananguram ti apuy iti garami. 8 Babaen ti
bang-es iti agongmo, naipangato ti danum; ti agay-ayus a danum ket
nagtakder a nalinteg a kasla bunton; ti nauneg a danum ket nagbalay iti
katengngaan ti baybay. 9 Kinuna ti kabusor, 'Kamatekto, kamakamekto,
bingayekto ti nasamsam; mapnekto kadakuada ti tarigagayko; asutekto ti
kampilak; dadaelento ti imak ida.' 10 Ngem impuyupuymo ti anginmo, ket
linapunos ida ti baybay; limnedda a kasla buli kadagiti napipigsa a danum.
11 Siasino ti kas kenka, Yahweh, kadagiti didiosen? Siasino ti kas kenka,
nakaskasdaaw iti kinasantom, maidaydayaw kadagiti pammadayaw, agar-
aramid kadagiti milagro? 12 Inyunnatmo ti makannawan nga imam
ket inalun-on ida ti daga. 13 Iti kinapudnom iti katulagan, indalanmo
dagiti tattao nga inispalmo. Iti pigsam, indalanmo isuda iti nasantoan
a disso a pagnanaedam. 14 Mangegto dagiti tattao, ket agpigergerdanto;
panagbutengto ti mangtengngel kadagiti agnanaed iti Filistia. 15 Ket
agbutengto dagiti panguloen ti Edom; agpigergerto dagiti soldado iti Moab;
marunawto dagiti amin nga agnanaed iti Canaan. 16 Kintayeg ken alliawto
ti agdissuor kadakuada. Gapu iti pannakabalin ti takkiagmo, tumangken-
danto a kasla bato agingga a makalabas dagiti tattaom, Yahweh—agingga
a makalabas dagiti tattao nga inispalmo. 17 Ipanmunto ida ket imulamto
ida iti bantay iti tawidmo, ti lugar, Yahweh, nga inaramidmo a pagnaedam,

ti santuario, Apomi, nga impatakder dagiti imam. 18 Agturay ni Yahweh
iti agnanayon ken awan patinggana." 19 Ta napan dagiti kabalyo ni
Faraon ken dagiti karwahena ken kumakabalyo idiay baybay. Insubli ni
Yahweh kadakuada ti danum ti baybay. Ngem nagna dagiti Israelita iti
namaga a daga iti tengnga ti baybay. 20 Ni Miriam, ti propeta a kabsat ni
Aaron, ket nangala iti pandareta, ket rimmuar dagiti amin a babbai nga
addaan iti pandareta, a kaduana a nagsalsala. 21 Kinantaan ni Miriam
isuda: "Agkanta para kenni Yahweh, ta sidadayag isuna a nagballigi. Ti
kabalyo ken ti nakasakay iti daytoy ket intappuakna idiay baybay." 22 Ket
indauloan ni Moises ti Israel manipud iti baybay dagiti Runo. Napanda
iti let-ang ti Sur. Nagdalliasatda iti tallo nga aldaw iti let-ang ket awan
nasarakanda a danum. 23 Ket nakadanunda idiay Mara, ngem saanda a
makainum iti danum sadiay gapu ta napait daytoy. Isu nga inawaganda
dayta a lugar a Mara. 24 Isu a nagreklamo dagiti tattao kenni Moises ket
kinunada, "Ania ti inumenmi?" 25 Isu nga immawag ni Moises kenni
Yahweh, ket nangipakita ni Yahweh iti kayo kenkuana. Impurruak ni
Moises ti kayo iti danum, ket nagbalin ti danum a nasam-it nga inumen.
Sadiay a nangted ni Yahweh kadakuada iti nainget a linteg, ken sadiay ti
nangsuotanna kadakuada. 26 Kinunana, "No dumngegkayo a naimbag iti
timekko, Siak, ni Yahweh a Diosyo, ken aramidenyo no ania ti umno iti
imatangko—ken no indenganyo dagiti bilinko ken agtulnogkayo kadagiti
amin a lintegko, saankayonto nga ikkan iti sakit a kas iti intedko kadagiti
Egipcio; ta siak ni Yahweh, ti mangpapaimbag kadakayo." 27 Kalpasanna,
napan dagiti tattao idiay Elim, a sadiay ket adda sangapulo ket dua nga
ubbog ken pitupulo a kayo ti palma. Nagkampoda sadiay iti abay ti danum.

16

1 Nagtuloy a nagdaliasat dagiti amin a tattao manipud idiay Elim, ket
napan dagiti amin nga Israelita iti let-ang ti Sin, nga adda iti nagbaetan
ti Elim ken Sinai, idi maikasangapulo ket lima nga aldaw iti maikadua
a bulan kalpasan ti ipapanawda manipud iti Egipto. 2 Nagreklamo
dagiti amin nga Israelita maibusor kenni Moises ken Aaron idiay let-ang.
3 Kinuna dagiti Israelita kadakuada, "No laeng koma pinataynakami ti ima
ni Yahweh idiay daga ti Egipto idi agtugtugawkami iti abay dagiti banga
ti karne ken mangmangankami iti tinapay agingga a mapnekkami. Ta
inyegdakami iti daytoy a let-ang tapno patayenyo iti bisin dagiti amin
nga Israelita." 4 Ket kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Agpatudoakto
iti tinapay manipud iti langit a maipaay kadakayo. Rummuarto dagiti
tattao ket mangurnongda iti umdas a kanenda iti tunggal aldaw tapno
masuotko ida tapno makitak no magnada iti lintegko wenno saan.
5 Mapasamak iti maikainnem nga aldaw, agurnongdanto iti mamindua
ti kaaduna ti inurnongda iti naglabas nga aldaw, ket lutuendanto ti
naalada." 6 Ket kinuna da Moises ken Aaron kadagiti amin a tattao ti
Israel, "Inton rabii, maammoanyonto a ni Yahweh ti nangiruar kadakayo
manipud iti daga ti Egipto. 7 Iti agsapa, makitayonto ti dayag ni
Yahweh, ta mangmangngegna ti panagrekreklamoyo maibusor kenkuana.
Siasinokami kadakayo nga agreklamokayo maibusor kadakami?" 8 Kinuna
pay ni Moises, "Maamoanyonto daytoy inton ikkannakayo ni Yahweh
iti karne iti rabii ken tinapay iti bigat a pakapnekanyo—ta nangegna
dagiti reklamoyo maibusor kenkuana. Siosinokami koma kenni Aaron?
Ti reklamoyo ket saan a maibusor kadakami; maibusor dagitoy kenni
Yahweh." 9 Kinuna ni Moises kenni Aaron, "Ibagam kadagiti amin a

tattao ti Israel, 'Umasidegkayo iti sangoanan ni Yahweh, ta nangngegna dagiti reklamoyo,"' 10 Napasamak nga idi agsasao ni Aaron kadagiti amin a tattao ti Israel, a napatalliawda iti let-ang, ket pagammoan, nagparang ti dayag ni Yahweh iti ulep. 11 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 12 "Nangngegko dagiti reklamo dagiti tattao ti Israel. Agsaoka kadakuada ket ibagam, 'Iti rabii mangankayonto iti karne, ken ti agsapa mapnekkayonto iti tinapay. Ket maamoanyonto a siak ni Yahweh, a Diosyo."' 13 Napasamak nga iti rabii ket immay dagiti pugo ket pinunnoda ti kampo. Iti agsapa, linikmut ti linnaaw ti kampo. 14 Idi awanen ti linnaaw, adtoy, iti daga ti let-ang ket adda bassit a banag a nagbukel a kas kaingpis iti nagbalay a linnaaw iti daga. 15 Idi nakita dagiti tattao ti Israel daytoy, kinunada iti tunggal maysa, "Ania daytoy?" Saanda nga ammo no ania daydiay. Kinuna ni Moises kadakuada, "Dayta ti tinapay nga inted ni Yahweh kadakayo a kanenyo. 16 Daytoy ti bilin nga inted ni Yahweh: 'Masapul nga agurnong ti tunggal maysa kadakayo, ti kaadu iti kasapulanyo a kanen, maysa nga omer para iti tunggal tao a maitutop iti bilang dagiti tattaoyo. Kastoy ti panagurnongyo iti daytoy: Urnungenyo ti umdas a kanen ti tunggal tao nga agnanaed iti toldayo."' 17 Inaramid ngarud dagiti tattao ti Israel daytoy. Nagurnong dagiti dadduma iti adu, nagurnong dagiti dadduma iti bassit. 18 Idi sinukatda daytoy iti omer, dagiti nangurnong iti adu ket awan natiddada, ken dagiti nangurnong iti bassit ket saan a naibusan. Nagurnong ti tunggal maysa iti umdas a mangsabet iti kasapulanda. 19 Ket kinuna ni Moises kadakuada, "Awan ti rumbeng nga agibati iti aniaman kadagitoy agingga iti bigat." 20 Nupay kasta, saanda a dimngeg kenni Moises. Nangibati dagiti dadduma kadakuada iti sumagmamano agingga iti bigat ngem naigges ken nabangles dagitoy. Ket nakaunget ni Moises kadakuada. 21 Inurnongda dagitoy iti tunggal agsapa. Nangurnong ti tunggal maysa iti umdas a kanenna iti dayta nga aldaw. No dumarangen ti init, narunaw dagitoy. 22 Napasamak nga iti maikainnem nga aldaw, nagurnongda iti namindua ti kaaduna a tinapay, dua nga omer para iti tunggal tao. Napan amin dagiti mangidadaulo ti Israel ket imbagada daytoy kenni Moises. 23 Kinunana kadakuada, "Daytoy ti kinuna ni Yahweh; 'Inton bigat ket napasnek a panaginana, maysa a nasantoan a Panaginana para iti pakaidayawan ni Yahweh. Ilutoyo ti kayatyo nga iluto, ipaburekyo ti kayatyo nga ipaburek. Amin a mabati, ilasinyo para kadakayo para inton bigat. ' " 24 Indulinda ngarud dagitoy agingga iti kabigatanna, a kas imbilin ni Moises. Saan a nabangles dagitoy, wenno inigges. 25 Kinuna ni Moises, "Kanenyo dayta a taraon ita nga aldaw, ta ita nga aldaw ket aldaw a maipaay kas Panaginana tapno padayawan ni Yahweh. Ita nga aldaw, saanyo a masarakan dagitoy kadagiti taltalon. 26 Urnungenyo dagitoy iti innem nga aldaw, ngem ti maikapito nga aldaw ket Aldaw ti Panaginana. Awanto ti mana iti Aldaw ti Panaginana." 27 Napasamak nga iti maikapito nga aldaw, adda sumagmamano kadagiti tattao ti napan agurnong iti mana ngem awan nasarakanda. 28 Ket kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Kasano kabayag ti panangkedkedyo a mangsalimetmet kadagiti bilin ken lintegko? 29 Kitaenyo, Siak, ni Yahweh ket intedko kadakayo iti Aldaw a Panaginana. Isu nga iti maikainnem nga aldaw ipapaayankayo iti tinapay para iti dua nga aldaw. Masapul nga agtalinaed ti tunggal maysa kadakayo iti bukodna a lugar; masapul nga awan ti rummuar manipud iti lugarna iti maikapito nga aldaw." 30 Isu a naginana dagiti tattao iti maikapito nga aldaw. 31 Inawagan dagiti tattao ti Israel dayta a makan a "mana." Puraw daytoy

a kas iti bukel ti kulantro, ken ti ramanna ket kasla tinapay a naingpis
a naaramid manipud iti diro. 32 Kinuna ni Moises, “Daytoy ti imbilin
ni Yahweh: 'Masapul nga adda maysa omer a mana a maidulin para iti
amin a henerasion dagiti tattao tapno makitanto dagiti kaputotanyo ti
tinapay nga inpakanko kadakayo iti let-ang, kalpasan nga impanawkayo iti
daga ti Egipto.'” 33 Kinuna ni Moises kenni Aaron, “Mangalaka iti banga
ket mangikabilka ditoy iti maysa nga omer a mana. Idulinyo daytoy iti
sangoanan ni Yahweh tapno masalimetmetan iti amin a henerasion dagiti
tattao.” 34 Kas iti imbilin ni Yahweh kenni Moises, inkabil ni Aaron daytoy
iti abay ti Lakasa ti Tulag. 35 Nangan dagiti tattao ti Israel iti mana iti
uppat a pulo a tawen agingga a nakadanunda iti daga nga adda agnanaed.
Kinnanda daytoy agingga a nakadanonda kadagiti beddeng iti daga ti
Canaan. 36 Ita ti maysa nga omer ket apagkapullo ti maysa nga efa.

17

1 Nagdaliasat ti sibubukel a bunggoy ti Israel manipud iti let-ang ti Sin,
kas panangsurot iti bilin ni Yahweh. Nagkampoda idiay Refidim, ngem
awan danum nga inumen dagiti tattao. 2 Isu a pinabasol dagiti tattao ni
Moises para iti kasasaadda ket kinunada, “Ikkannakami iti danum nga
inumenmi. “ Kinuna ni Moises, “Apay a makiapakayo kaniak? Apay a
susuotenyo ni Yahweh?” 3 Mawaw unay dagiti tattao, ket nagreklamoda
maibusor kenni Moises. Kinunada, “Apay nga impanawnakami idiay
Egipto? Tapno kadi patayennakami ken dagiti annakmi ken dagiti ding-
wenmi babaen iti pannakawaw?” 4 Ket immawag ni Moises kenni Yahweh,
“Ania ti rumbeng nga aramidek kadagitoy a tattao? Nakasaganadan
a mangbato kaniak.” 5 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Iyun-unam
ti mapan ngem dagiti tattao, ken mangikuyogka iti sumagmamano a
panglakayen ti Israel. Itugotmo ti sarukod a pinangbautmo iti karayan
ket mapanka. 6 Agtakderakto iti sangoanam sadiay, iti bato idiay Horeb,
ket bautemto ti bato. Addanto danum a rummuar manipud iti daytoy
nga inumen dagiti tattao.” Ket isu ngarud ti inaramid ni Moises iti
imatang dagiti panglakayen ti Israel. 7 Pinanagananna dayta a lugar a
Massa ken Meriba gapu iti panagreklamo dagiti Israelita, ken gapu ta
sinuotda ti Apo babaen iti panangibagada nga, “Adda kadi kadatayo ni
Yahweh wenno awan?” 8 Kalpasana, adda immay nga armada dagiti
Amalekita ket rinautda ti Israel idiay Refidim. 9 Isu a kinuna ni Moises
kenni Josue, “Mangpilika iti sumagmamano a lallaki ket rummuarkayo.
Makirangetkayo kadagiti Amalekita. Inton bigat, agtakderakto iti tapaw
ti turod nga iggemko ti sarukod ti Dios.” 10 Isu a nakiranget ni Josue
kadagiti Amalekita a kas imbilin ni Moises, kabayatan a da Moises, Aaron,
ken Hur ket napan iti tapaw ti turod. 11 Kabayatan a nakangato dagiti
ima ni Moises, mangab-abak ti Israel; no bay-anna a nakababa dagiti
imana, mangrugi met a mangabak ti Amalek. 12 Idi naktangan dagiti ima
ni Moises, nangala da Aaron ken Hur iti bato ket inkabilda iti babaenna
tapno pagtugawanna. Iti dayta met laeng a kanito, ingngato da Hur ken
Aaron dagiti imana, ni Hur iti maysa nga imana, ken ni Aaron iti bangir
nga imana. Isu a nagtalinaed a nakangato dagiti ima ni Moises agingga a
limnek ti init. 13 Isu a babaen iti kampilan, inabak ni Josue dagiti tattao
ti Amalek. 14 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Isuratmo daytoy iti maysa
a libro ken ibasam daytoy kenni Josue, gapu ta punasekto a naan-anay
ti pakalaglagipan ti Amalek iti babaen ti tangatang.” 15 Ket nangbangon
ni Moises iti altar ken inawaganna daytoy a “Ni Yahweh ti banderak.”

16 Inaramidna daytoy gapu ta kinunana, “Inkari ni Yahweh a makigubat
isuna iti Amalek iti amin a henerasion.”

18

1 Ni Jetro a padi dagiti Midian, a katugangan a lalaki ni Moises ket
nangngegna amin nga inaramid ti Dios para kenni Moises ken para iti
Israel a tattaona. Nangngegna nga inruar ni Yahweh ti Israel manipud
iti Egipto. 2 Inkuyog ni Jetro, a katugangan ni Moises, ni Sipora nga
asawa ni Moises, kalpasan nga imbaonna isuna idiay balayda, 3 ken dagiti
dua nga annakna a lallaki; ti nagan ti maysa ket Gersom, ta kinuna ni
Moises, “Nagbalinak a ganggannaet iti sabali a daga.” 4 Ti nagan ti maysa
ket Eliezer, ta kinuna ni Moises, “Ti Dios dagiti kapuonak ti katulongak.
Inispalnak manipud iti kampilan ni Faraon.” 5 Napan kenni Moises ni
Jetro a katuganganna, kaduana dagiti putot a lallaki ni Moises ken ti
asawana idiay let-ang a nagkampoanna idiay bantay ti Dios. 6 Kinunana
kenni Moises, “Siak, ti katugangam a ni Jetro, ket umayak kenka a
kaduak ti asawam ken dagiti dua a putotmo a lallaki.” 7 Rimmuar ni
Moises a nangsabat iti katuganganna, nagdumog ken inagkanna isuna.
Nagkinnomustada maipanggep iti kasasaad ti tunggal maysa ket sada
simrek iti tolda. 8 Imbaga ni Moises iti katuganganna ti amin nga inaramid
ni Yahweh kenni Faraon ken kadagiti Egipcio para iti pagimbagan ti
Israel, maipanggep kadagiti amin a rigrigat a napadtengda kabayatan ti
kaaddada iti dalan, ken no kasano nga inispal ida ni Yahweh. 9 Nagrag-
o ni Jetro iti amin a nasayaat nga inaramid ni Yahweh iti Israel, iti
panangispalna kadakuada manipud iti ima dagiti Egipcio. 10 Kinuna ni
Jetro, “Maidaydayaw koma ni Yahweh, ta inispalnakayo manipud iti ima
dagiti Egipcio ken iti ima ni Faraon, ken winayawayaanna dagiti tattao
manipud iti panangtengngelda. 11 Ita, ammok a nain-indaklan ni Yahweh
ngem dagiti amin a didiosen, gapu ta idi trinato dagiti Egipcio dagiti
Israelita a sitatangsit, inispal ti Dios dagiti tattaona.” 12 Nangiyeg ni Jetro, a
katugangan ni Moises iti daton a maipuor amin ken datdaton a maipaay iti
Dios. Immay ni Aaron ken dagiti amin a panglakayen ti Israel a mangan
iti sangoanan ni Yahweh a kaduada ti katugangan ni Moises. 13 Iti sim-
maruno nga aldaw, nagtugaw ni Moises tapno mangukom kadagiti tattao.
Nagtakder dagiti tattao iti aglawlawna manipud bigat agingga iti rabii.
14 Idi nakita ti katugangan ni Moises amin nga inaramidna para kadagiti
tattao, kinunana, “Ania daytoy nga ar-aramidem kadagiti tattao? Apay
nga agtugtugawka nga agmaymaysa ket agtaktakder iti aglawlawmo dagiti
amin a tattao manipud iti bigat agingga iti rabii?” 15 Kinuna ni Moises iti
katuganganna, “Umay kaniak dagiti tattao a dumawat iti panangiwanwan
ti Dios. 16 No addaanda iti saan a pagkikinnaawatan, umayda kaniak.
Mangngeddengak iti nagbaetan dagiti tattao, ken isursurok kadakuada ti
maipanggep kadagiti alagaden ken linteg ti Dios.” 17 Kinuna ti katugangan
ni Moises kenkuana, “Saan a nasayaat ti ar-aramidem. 18 Awan dua-
dua a maibusto ti pigsam ken dagiti tattao nga umay kenka, gapu ta
nadagsen unay a trabaho daytoy para kenka. Saanmo a maaramid daytoy
a siksika. 19 Dinggennak. Balakadanka ket makikaaddanto ti Dios kenka
gapu ta sika ti mangibagbagi kadagiti tattao ti Dios, ken sika ti mangiyum-
uman kenkuana kadagiti saanda a pagkikinnaawatan. 20 Masapul nga
isurom kadakuada dagiti alagaden ken lintegna. Masapul nga ipakitam
kadakuada ti dalan a surotenda iti panagbiagda ken ti trabaho nga
aramidenda. 21 Maysa pay, nasken a mangpilika kadagiti makabael a

lallaki manipud kadagiti amin a tattao, lallaki a mangraraem iti Dios, lallaki a napudno ken manggurgura iti saan a nalinteg a panangtagikua. Masapul a pagturayem ida kadagiti tattao, nga agbalin a mangidaulo a mangimaton kadagiti sagsasangaribu, sagsasangagasut, saglilimapulo ken sagsasangapulo. 22 Isuda ti mangukom kadagiti tattao iti amin a kadawyan a parikut, ngem iyegda kenka dagiti naririgat a parikut. No maipapan kadagiti amin a babassit a parikut, mabalinda nga ukomen dagidiay nga is-isuda. Iti dayta a wagas, nalaklakanto para kenka, ken makipag-baklaydanto kenka iti dadagsen. 23 No aramidem daytoy, ken no isu't bilin ti Dios nga aramidem, ket maibturamto, ken makaawidto dagiti amin a tattao a napnapnek." 24 Dimngeg ngarud ni Moises kadagiti sao ti katuganganna a lalaki ken inaramidna ti amin nga imbaga daytoy. 25 Nangpili ni Moises kadagiti makabael a lallaki manipud iti amin nga Israel ket pinagbalinna ida a mangidadaulo kadagiti amin a tattao, mangidadaulo kadagiti sagsasangaribu, sagsasangagasut, saglilimapulo, ken sagsasangapulo. 26 Inukomda dagiti tattao kadagiti gagangay a pasamak. Inyegda kenni Moises dagiti naririgat a parikut, ngem rinisutda nga is-isuda dagiti amin a babassit a parikut. 27 Kalpasanna, pinalubosan ni Moises a pumanaw ti katuganganna a lalaki, ket nagsubli ni Jetro iti bukodna a daga.

19

1 Iti maikatlo a bulan kalpasan a pimmanaw dagiti tattao ti Israel iti daga ti Egipto, iti isu met laeng nga aldaw, dimmanonda iti let-ang ti Sinai. 2 Kalpasan a pimmanawda idiay Refidim ken dimmanonda iti let-ang ti Sinai, nagkampoda iti let-ang iti sangoanan ti bantay. 3 Simmang-at ni Moises iti ayan ti Dios. Immawag ni Yahweh kenkuana manipud iti bantay ket kinunana, "Masapul nga ibagam iti balay ni Jacob, kadagiti tattao ti Israel: 4 Nakitayo ti inaramidko kadagiti Egipcio, no kasano ti panangawitko kadakayo babaen kadagiti payyak ti agila ket inyegkayo iti ayanko. 5 Ita ngarud, no situtulnogkayo a dumngeg iti timekko ken salimetmetanyo ti katulagak, ket agbalinkayonto a naisangsangayan a sanikuak manipud kadagiti amin a tattao, ta kukuak ti entero a daga. 6 Agbalinkayonto a pagarian dagiti papadi ken nasantoan a nasion a maipaay kaniak. Dagitoy dagiti sasao a masapul nga ibagam kadagiti tattao ti Israel." 7 Napan ngarud ni Moises ket pinaayabanna dagiti panglakayen dagiti tattao. Indatagna kadakuada dagitoy amin a sasao nga imbilin ni Yahweh kenkuana. 8 Sangsangkamaysa a simmungbat dagiti tattao ket kinunada, "Aramidenmi amin nga imbaga ni Yahweh." Kalpasanna, napan ni Moises a mangipadamag kenni Yahweh iti imbaga dagiti tattao. 9 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Umayakto kenka babaen iti napuskol nga ulep tapno mangngeg dagiti tattao inton makisaritaak kenka ket mamatida met kenka iti agnanayon." Ket imbaga ni Moises kenni Yahweh dagiti sasao dagiti tattao. 10 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Mapanka iti ayan dagiti tattao. Masapul nga ilasinmo ida para kaniak ita ken inton bigat, ken ipalabam kadakuada dagiti lupotda. 11 Agsaganakayo para iti maikatlo nga aldaw, ta iti maikatlo nga aldaw, Siak, ni Yahweh, ket bumabanto iti Bantay Sinai. 12 Masapul a mangikabilka iti beddeng iti aglawlaw ti bantay para kadagiti tattao. Ibagam kadakuada, 'Aluadanyo a saankayo a sumangsang-at iti bantay wenno sagiden ti beddengna. Siasinoman a mangsagid iti bantay ket sigurado a mapapatay.' 13 Masapul nga awan ti aniaman nga ima a mangsagid iti dayta a tao. Ngem ketdi,

masapul a batoen wenno panaen isuna. Tao man dayta wenno ayup,
masapul isuna a mapapatay. Inton aguni ti trumpeta iti nabayag ken
napigsa, mabalindan nga umay iti sakaanan ti bantay." 14 Ket simmalog
ni Moises iti ayan dagiti tattao manipud iti bantay. Inlasinna dagiti tattao
para kenni Yahweh, ken linabaanda dagiti lupotda. 15 Kinunana kadagiti
tattao, "Agsaganakayo iti maikatlo nga aldaw; saankayo a dumenna
kadagiti assawayo a babbai." 16 Iti bigat iti maikatlo nga aldaw, adda
gurruod ken kimat ken adda napuskol nga ulep iti bantay, ken adda
napigsa unay nga uni ti trumpeta. Nagpigerger dagiti amin a tattao iti
kampo. 17 Pinaruar ni Moises dagiti tattao manipud iti kampo tapno
sabtenda ti Dios, ket nagtakderda iti sakaanan ti bantay. 18 Naabbongan
ti entero a Bantay Sinai iti asuk gapu ta bimmaba ni Yahweh iti daytoy
babaen iti apuy ken asuk. Nagpangato ti asuk a kasla asuk ti orno, ken
naggun-gon iti napalalo ti entero a bantay. 19 Idi pumigpigsa ti uni ti
trumpeta, nagsao ni Moises ket sinungbatan isuna ti Dios babaen iti timek.
20 Bimmaba ni Yahweh iti Bantay Sinai, iti tapaw ti bantay, ket pinasang-
atna ni Moises iti tapaw. Simmang-at ngarud ni Moises. 21 Kinuna ni
Yahweh kenni Moises, "Sumalogka ket ballaagam dagiti tattao a saanda a
lumabes kadagiti beddeng nga umay mangkita kaniak, ta no saan adu ti
matay kadakuada. 22 Ibagam met kadagiti papadi nga umasideg kaniak
a dalusanda dagiti bagbagida-isaganada dagiti bagbagida iti iyuumayko
tapno saanko ida a dangran." 23 Kinuna ni Moises kenni Yahweh, "Saan
a mabalin a sumang-at dagiti tattao iti bantay, ta imbilinmo kadakami,
'Mangikabilka iti beddeng iti aglawlaw ti bantay ket ilasinmo a para
kenni Yahweh.'" 24 Kinuna ni Yahweh kenkuana, "Mapanka, bumabaka
iti bantay, ket ikuyogmo ditoy ni Aaron, ngem saanmo nga ipalubos a
lumabes iti beddeng dagiti papadi ken dagiti tattao nga umay kaniak, ta
no saan dangrak ida." 25 Simmalog ngarud ni Moises iti ayan dagiti tattao
ket kinasaritana ida.

20

1 Imbaga ti Dios amin dagitoy a sasao: 2 "Siak ni Yahweh a Diosyo,
a nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto, manipud iti balay ti
pannakatagabu. 3 Masapul nga awanen iti sabali a diosyo malaksid kaniak.
4 Dika agaramid iti kinitikitan a ladawan wenno kapada ti aniaman a
banag nga adda iti langit, wenno adda iti uneg ti daga, wenno adda iti uneg
ti danum. 5 Dika agrukbab kadagitoy wenno agdayaw kadagitoy, ta siak, ni
Yahweh a Diosmo ket managimonak a Dios. Dusaek dagiti kinadakes dagiti
kapuonan babaen iti panangiyegko iti dusa kadagiti kaputotan, inggana
iti maikatlo ken iti maikauppat a henerasion dagiti manggurgura kaniak.
6 Ngem ipakitak ti kinapudnok iti katulagan kadagiti rinibu a mangay-
ayat kaniak ken mangsalsalimetmet kadagiti bilinko. 7 Dimo aramaten
ti naganko, ni Yahweh a Diosmo, iti awan kapaypay-anna ta saankonto a
palabsen ti siasinoman a mangaramat iti naganko iti awan kapaypay-anna.
8 Lagipem ti Aldaw a Panaginana, nga idatonmo daytoy kaniak. 9 Masapul
a trabahoem ken aramidem dagiti amin a trabahom iti innem nga aldaw.
10 Ngem ti maikapito nga aldaw ket Aldaw a Panaginana a maipaay kaniak,
ni Yahweh a Diosmo. Dika agtrabaho iti uray ania a trabaho iti dayta
nga aldaw, sika, wenno ti anakmo a lalaki, wenno ti anakmo a babai,
wenno ti adipenmo a lalaki, wenno ti adipenmo a babai, wenno dagiti
bakam, wenno ti ganggannaet nga adda iti ruanganmo. 11 Ta iti las-ud ti
innem nga aldaw, siak, ni Yahweh, ket inaramidko ti langit, daga, ken

baybay, ken amin a linaonda, ken kalpasanna, naginana iti maikapito
nga aldaw. Ngarud, siak a ni Yahweh, ket binendisionak ti Aldaw a
Panaginana ken insagotko daytoy iti bagik. 12 Dayawem ti amam ken ti
inam tapno agbiagka iti nabayag iti daga a siak, ni Yahweh a Diosmo, ket
itedko kenka. 13 Dika mamapatay iti siasinoman. 14 Dika makikamalala.
15 Dimo takawan ti siasinoman. 16 Dika mangted iti parbo a pammaneknek
maibusor iti kaarrubam. 17 Dimo aguman ti balay ti kaarrubam; dimo
aguman ti asawa a babai ti kaarrubam, ti lalaki a tagabuna, ti babai a
tagabuna, ti bakana, dagiti asnona, wenno aniaman a banag a kukua
ti kaarrubam." 18 Nakita dagiti amin a tattao ti panaggurruod ken ti
panagkimat, ken nangngegda ti uni ti trumpeta, ken nakitada ti umas-asuk
a bantay. Idi nakita dagiti tattao daytoy, nagpigergerda ket nagtakderda iti
adayo. 19 Kinunada kenni Moises, "Agsaoka kadakami ket dumngegkami;
ngem saanmo nga ipalubos a ti Dios ti agsao kadakami, ta amangan no
mataykami." 20 Kinuna ni Moises kadagiti tattao, "Saankayo nga agbuteng,
ta immay ti Dios tapno suotennakayo tapno ti panagdayaw kenkuana
ket maadda koma kadakayo, ken tapno saankayo nga agbasol." 21 Isu a
nagtakder latta dagiti tattao iti adayo, ket immasideg ni Moises iti napuskol
a kinasipnget nga ayan ti Dios. 22 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Daytoy
ti rumbeng nga ibagam kadagiti Israelita: 'Nakitayo a mismo a nagsaoak
kadakayo manipud iti langit. 23 Saankayo nga agaramid ti sabali a didiosen
malaksid kaniak, didiosen a pirak wenno didiosen a balitok. 24 Masapul
nga iyaramidannak iti altar a daga, ken rumbeng nga idatonmo sadiay
dagiti datonmo a mapuoran, daton ti pannakilangen-langen, karnero, ken
baka. Iti tunggal lugar a pangipadayawak iti naganko, umayakto kenka
ket bendisionankanto. 25 No iyaramidandak iti altar a bato, rumbeng
a diyo ipatakder daytoy kadagiti nagudua a batbato, ta no usarenyo
dagiti alikamenyo iti daytoy, matulawanyonto daytoy. 26 Masapul a
dikay umuli babaen iti agdan iti altarko; daytoy ket tapno masaluadan
ti pannakaipakita ti nakalemmeng a paset ti bagiyo.

21

1 "Ita, dagitoy dagiti bilin a rumbeng nga ipaulogmo para kadakuada:
2 'No gumatangkayo iti adipen a Hebreo, agserbi isuna iti innem a tawen,
ken iti maikapito a tawen ket mawayawayaanto isuna nga awan iti uray
ania a bayadanna. 3 No immay nga is-isuna, rumbeng isuna a mawaya-
wayaan nga is-isuna; no naasawaan isuna, ket masapul a mawayawayaan
isuna a kaduana ti asawana. 4 No inikkan isuna ti amongna iti asawa
a babai ket naganak ti asawana iti annak a lallaki ken annak a babbai,
kukuanto ti amongna ti asawa ken annakna, ket rumbeng isuna a mawaya-
wayaan nga is-isuna. 5 Ngem no silalawag a kunaen ti adipen nga, "Ay-
ayatek ti amongko, ti asawak ken dagiti annakko; saanak a pumanaw a
siwaya-waya," 6 ket masapul nga ipan isuna ti amongna iti Dios. Masapul
nga ipan isuna ti amongna iti ruangan wenno iti poste ti ridaw, ken
masapul nga abutan ti amongna ti lapayagna babaen iti kulukul. Ket
pagserbianto ti adipen isuna iti amin a panagbiagna. 7 No ilako ti maysa
a tao ti anakna a babai a kas adipen, masapul a saan isuna a pumanaa a
nawayawayaan a kas iti ar-aramiden dagiti adipen a lallaki. 8 No saanna
a maay-ayo ti amongna, a nangisaad kenkuana para iti bagina, rumbeng
ngarud a palubosanna isuna a masaka. Awan karbenganna a mangilako
kenkuana kadagiti gangganaet a tattao. Awan karbenganna, agsipud ta

inallilawna ti babai. 9 No isaad isuna ti amongna a kas asawa ti anakna
a lalaki, masapul a tratoenna isuna a kasla anakna isuna a babai. 10 No
mangala isuna iti sabali nga asawaenna, masapul a saanna a kissayan ti
taraonna, badbadu, wenno dagiti kalintegan ti babai a kas asawa. 11 Ngem
no saanna nga ipaay dagitoy a tallo a banbanag kenkuana, mabalinna
ngarud a mawayawayaan nga awan ti bayadanna nga aniaman a kuarta.
12 Siasinoman a mangdangran iti maysa a tao nga isu ti pakatayanna, awan
duadua a masapul a mapapatay dayta a tao. 13 No saan a pinanggep ti
tao ti inaramidna, no di ket nairana laeng, ket mangitudingak iti lugar
a mabalinna a papanan. 14 No pagayatan ti maysa a tao ti mangraut
iti kaarrubana tapno patayenna isuna a siaallilaw, ket masapul nga
alaenyo isuna, uray no adda isuna iti altar ti Dios, tapno matay isuna.
15 Siasinoman a mangdangran iti ama wenno inana ket awan dua-dua a
masapul a mapapatay. 16 Siasinoman a mangala iti maysa a tao sana ilako,
wenno masarakan ti tao iti poderna, dayta a nangtakaw iti tao ket masapul
a mapapatay. 17 Siasinoman a mangilunod iti ama wenno inana ket awan
duadua a masapul a mapapatay. 18 No agapa dagiti lallaki ket dinangran
ti maysa ti sabali babaen iti bato wenno gemgemna, ken saan a natay
dayta a tao, ngem naidalit iti pagiddaanna; 19 ket no umimbag isuna ken
makapagnan babaen iti panagusarna ti sarukodna, masapul a bayadan
ti tao a nangdangran kenkuana ti nasayang a panawenna; masapul pay
nga agbayad isuna para iti naan-anay a pannakaimbagna. Ngem dayta a
tao ket saan a nakabasol iti panangpapatay. 20 No dinangran ti maysa a
tao ti adipenna a lalaki wenno adipenna a babai babaen iti sarukod, ket
no matay ti adipen a kas ti banag ti pannakadangranna, dayta a tao ket
awan duadua a masapul a madusa. 21 Nu pay kasta, no agbiag ti adipen
iti maysa wenno dua nga aldaw, saan a rumbeng a madusa ti amo, ta
masagabana ti pannakapukaw ti adipen. 22 No agaapa dagiti lalaki ket
madangranda ti maysa a masikug a pakaigapuan a maalisan isuna, ngem
awanen ti sabali a dunorna, ket awan duadua a rumbeng nga agmulta
ti nakabasol a lalaki, no dawaten ti asawa ti babai dayta kenkuana, ken
masapul nga agbayad isuna kas maiyannurot iti ikeddeng dagiti ukom.
23 Ngem no adda ti nakaro a dunor, ket masapul nga itedmo ti biag para
iti biag, mata para iti mata, ngipen para iti ngipen, 24 ima para iti ima, saka
para iti saka, 25 puor para iti puor, sugat para iti sugat, wenno dunor para
iti dunor. 26 No kabilen ti tao ti mata ti adipenna a lalaki wenno ti adipenna
a babai ket nabulsek daytoy, ket rebbengna a waya-wayaan ti adipen kas
bayad ti matana. 27 No natuppolanna ti ngipen ti adipenna a lalaki wenno
adipenna a babai, ket rebbengna a waya-wayaan ti adipenna a kas bayad ti
ngipenna. 28 No sangdoen ti maysa a baka ti maysa a lalaki wenno ti maysa
a babai ket matay, awan duadua a rumbeng a maubor ti baka, ken saan a
rumbeng a kanen ti lasagna; ngem saan a mapabasol ti akinbaka. 29 Ngem
no siguden nga adda aramid ti baka a panagdangran, ken naballaagan
ti akinkukua ngem di na inaywanan daytoy, ket nangpatay ti baka iti
lalaki wenno babai, masapul a maubor dayta a baka, ken rumbeng met
a mapapatay ti akinkukua. 30 No kasapulan ti bayad para iti biagna,
rumbeng nga agbayad isuna ti aniaman a masapul a bayadanna. 31 No
sinangdo ti baka ti anak a lalaki wenno ti anak a babai ti maysa a tao,
rumbeng nga aramiden ti akinbaka ti ibagbaga ti linteg nga aramidenna.
32 No sangdoen ti baka ti adipen a lalaki wenno adipen a babai, rumbeng
nga agbayad ti akinbaka ti tallo pulo a siklo ti pirak, ken rumbeng a

maubor ti baka. 33 No lukatan ti maysa a tao ti abot, wenno agkali ti
maysa a tao iti abot ken saanna a kinaluban daytoy, ket adda natnag a
baka wenno asno iti daytoy, 34 rumbeng a bayadan ti akinkukua iti abot
ti napukaw. Rumbeng a mangted isuna iti kuarta iti akinkukua iti natay
nga ayup, ket baginanto ti natay nga ayup. 35 No madangran ti baka ti
maysa a tao ti baka ti sabali a tao a pakaigapuan ti pannakatay ti baka,
ket masapul nga ilakoda ti nabiag a baka ket paggudduaanda ti bayadna,
ken masapul a paggudduaanda pay ti natay a baka. 36 Ngem no nalataken
nga ugali ti baka ti mangsangdo iti napalabas a panawen, ken saan nga
impupok ti akinkukua daytoy, rumbeng a bayadanna ti baka iti baka, ken
kukuananto ti natay nga ayup.

22

1 No agtakaw ti maysa a tao ti maysa a baka wenno karnero ket
patayenna wenno ilakona daytoy, ket masapul nga agbayad isuna iti lima
a baka para iti maysa a baka, ken uppat a karnero para iti maysa a
karnero. 2 No adda mannanakaw a natiliw nga umun-uneg iti maysa
a balay, ken no nadangran isuna ket matay, awan ti siasinoman a
mapabasol iti pammapatay gapu kenkuana iti dayta a pasamak. 3 Ngem
no simmingisingen ti init sakbay nga agtakaw isuna, mapabasolto iti
pammapatay ti tao a mangpatay kenkuana. Masapul a bayadan ti
mannanakaw ti tinakawna. No awanan isuna, rumbeng ngarud a mailako
isuna gapu iti panagtakawna. 4 No ti natakaw nga ayup ket nasarakan
a sibibiag iti aywanna, daytoy man ket baka, asno, wenno karnero,
masapul nga agbayad isuna iti doble. 5 No paaraben ti maysa a tao
dagiti dingwenna iti maysa a taltalon wenno kaubasan ket pabulosanna
ti ayupna, ket nagarabda iti taltalon ti sabali a tao, rumbeng nga agbayad
isuna manipud kadagiti kasasayaatan iti bukodna a taltalon ken manipud
kadagiti kasasayaatan iti bukodna a kaubasan. 6 No adda puor ket
agkayamkam kadagiti sisiit ket mauram dagiti penpen a dawa, wenno
dagiti saan pay a naapit a trigo, wenno ti taltalon, rumbeng nga agbayad
ti nangirugi iti puor. 7 No ipadulin ti maysa a tao iti kaarrubana dagiti
kuartana wenno dagiti banbanag a kukuana, ket no matakaw daytoy
manipud iti balay ti dayta a kaarrubana, no natiliw ti mannanakaw,
rumbeng a doble ti ibayad dayta a mannanakaw. 8 Ngem no saan a
natiliw ti mannanakaw, rumbeng a mapan ti akinbalay kadagiti ukom
tapno makita no kinamkamna ti sanikua ti kaarrubana. 9 Ta iti tunggal
riri maipanggep iti maysa a banag, daytoy man ket baka, asno, karnero,
badbadu, wenno uray ania a banag a mapukpukaw nga ibaga ti maysa a,
“Kukuak daytoy,” masapul a dumanon kadagiti ukom ti ibagbaga dagiti
maseknan a kukuada. Masapul a doble ti ibayad ti tao a maduktalan
dagiti ukom a nakabasol iti kaarubana. 10 No ipaaywan ti maysa a tao
iti kaarrubana ti asnona, bakana, karnerona, wenno aniaman nga ayup,
ket no daytoy ket matay wenno madangran wenno natakaw nga awan ti
nakakita, 11 rumbeng nga agsapatada a dua kenni Yahweh, no adda wenno
awan ti nangkamkam iti sanikua ti kaarrubana. Masapul nga awaten ti
akinkukua daytoy, ket saanto nga agbayad ti nangipaaywananna. 12 Ngem
no natakaw daytoy manipud kenkuana, masapul nga agbayad isuna iti
akinkukua para iti daytoy. 13 No narangrangkay ti ayup, masapul nga
iyeg dayta a tao ti ayup a kas pammaneknek. Saannanto a masapul a
bayadan ti narangrangkay nga ayup. 14 No bumulod ti maysa a tao ti
aniaman nga ayup manipud iti kaarrubana ket madangran ti ayup wenno

matay nga awan idiay ti akinkukua, ti tao a nangbulod ket masapul nga agbayad. 15 Ngem no adda idiay ti akinkukua, saan a masapul nga agbayad ti nangbulod; no naabangan ti ayup, mabayadanto daytoy babaen iti bayad ti abangna. 16 No sulisogen ti maysa a lalaki ti maysa a birhen a saan pay a naituding a maiyasawa, ken no nakikaidda isuna kenkuana, awan duadua a masapul nga asawaenna ti babai babaen iti panangbayadna iti sab-ong para iti nobia. 17 Ngem no naan-anay a nagkedked ti ama a mangited iti anakna kenkuana, rumbeng nga agbayad isuna iti sab-ong a naituding a gatad kadagiti birhen a nobia. 18 Rumbeng a saanyo a palubosan nga agbiag dagiti manggagamud. 19 Siasinoman a makikaidda kadagiti ayup ket awan duadua a masapul a mapapatay. 20 Rumbeng a naan-anay a madadael ti siasinoman nga agidaton kadagiti aniaman a didiosen malaksid kenni Yahweh. 21 Rumbeng a diyo ranggasan ti ganggannaet wenno irurumen isuna, ta nagbalinkayo met a ganggannaet idiay daga ti Egipto. 22 Masapul a diyo idadanes ti siasinoman a balo wenno awanan-ama nga ubing. 23 No parigatenyo ida iti aniaman a wagas, ket no immawagda kaniak, a ni Yahweh, awan duadua a denggek dagiti awagda. 24 Sumgedto ti pungtotko, ket papatayenkayonto babaen iti kampilan; agbalinto a balo dagiti assawayo a babbai ken agbalinto nga awanan-ama dagiti annakyo. 25 No agpabulodkayo iti kuarta iti siasinoman kadagiti tattaok kadakayo a nakurapay, rumbeng a saankayo nga agbalin a kas ti agpapautang kenkuana wenno saanyo a paanakan ti impautangyo. 26 No alaenyo ti kawes iti kaarrubayo a kas pammatalgedyo, masapul nga isubliyo daytoy kenkuana sakbay a lumnek ti init, 27 ta dayta laeng ti pangkalubna; daytoy ket kawesna para iti bagina. Ania pay ngarud ti mabalinna a pagturogan? Inton umawag isuna kaniak, denggekto isuna, agsipud ta manangngaasi-ak. 28 Didak tabtabbaawan, a Dios, wenno ilunod ti mangiturturay kadagiti tattaoyo. 29 Masapul a saanyo nga ipaidam dagiti datonyo manipud kadagiti apityo wenno ti pagpespesan ti ubasyo. Masapul nga idatonyo kaniak ti inauna nga anakyo a lalaki. 30 Masapul nga aramidenyo met laeng daytoy kadagiti baka wenno karneroyo. Iti pito nga aldaw ket agtalinaedda kadagiti inada, ngem iti maikawalo nga aldaw, masapul nga idatonyo ida kaniak. 31 Agbalinkayonto a tattao a nailasin para kaniak. Isu a masapul a saankayo a mangan iti aniaman a karne a rinangrangkay dagiti ayup idiay taltalon. Ngem ketdi, masapul nga ipuruakyo dagitoy kadagiti aso.

23

1 Masapul a saankayo nga agipadamag iti palso maipanggep iti siasinoman. Saankayo a makikaddua iti nadangkes a tao tapno agbalinkayo nga ulbod a saksi. 2 Masapul a saankayo a sumurot iti kaadduan nga agaramid iti dakes wenno agsaksi kabayatan nga ay-ayunanyo ti kaaduan tapno mangballikug iti hustisia. 3 Masapul a saanyo nga ayunan ti nakurapay a tao iti kasona. 4 No masabatyo ti baka wenno asno ti kabusoryo a maiyaw-aw-awan, masapul nga isubliyo daytoy kenkuana. 5 No makitayo a nakusbo iti daga ti asno ti tao a gumurgura kadakayo iti kinadagsen ti awitna, masapul a saanyo a panawan dayta a tao. Masapul a tulunganyo isuna ken ti asnona. 6 Masapul a saanyo a ballikugen ti hustisia no daytoy ket umayon kadagiti napanglaw a tattao iti kaso iti napanglaw a tao. 7 Saankayo a makikaddua kadagiti dadduma iti panagaramid iti palso a pammabasol, ken saanyo a patayen dagiti awan basolna wenno

nalinteg, ta saankonto a palabsen dagiti nadangkes. 8 Saankayo a pulos
nga umawat iti pasuksok, ta bulseken ti pasuksok dagiti makakita ken
ballikugenna dagiti sao dagiti napudno a tattao. 9 Masapul a saankayo
a mangidadanes iti ganggannaet, agsipud ta ammoyo ti biag ti maysa a
gangannaet, ta ganggannaetkayo met idi iti daga ti Egipto. 10 Iti las-ud
iti innem a tawen, agmulakayo ti bukel kadagiti dagayo ken apitenyo
dagiti ipaayna a bunga. 11 Ngem iti maikapito a tawen, bay-anyo a
saan a naarado ken paginanaenyo daytoy, tapno makapangan dagiti
nakurapay a tattao kadakayo. Ti ibatida, kanento dagiti atap nga ayup.
Kasta met ti aramidenyo kadagiti kaubusanyo ken kadagiti kaoliboanyo.
12 Agtrabahokayo bayat iti innem nga aldaw, ngem iti maikapito nga
aldaw masapul nga aginanakayo. Aramidenyo daytoy tapno makainana
dagiti baka ken asnoyo, ken tapno makainana ken mabang-aran dagiti
annak a lallaki dagiti tagabuyo a babbai ken ti siasinoman a gangannaet.
13 Endenganyo ti amin nga imbagak kadakayo. Saanyo a dakdakamaten
ti nagan dagiti sabali a dios, wenno saanyo nga ipalubos a mangngeg
dagiti naganda manipud iti ngiwatyo. 14 Masapul nga agdaliasatkayo
tapno makaangaykayo iti fiesta a maipaay kaniak iti mamintallo a daras
iti makatawen. 15 Masapul a ngilinenyo ti Fiesta ti Tinapay nga Awan
Lebadurana. Kas imbilinko kadakayo, mangankayo iti tinapay nga awan
lebadurana iti las-ud ti pito nga aldaw. Iti dayta a tiempo, sumangokayonto
kaniak iti bulan ti Abib, a naituding para iti daytoy a panggep. Iti daytoy a
bulan a rimuarkayo idi manipud idiay Egipto. Ngem masapul a saankayo
nga agpakita iti sangoanak nga ima-ima. 16 Masapul a ngilinenyo ti
Fiesta ti Panagapit, ti umuna a bunga dagiti nagbannoganyo idi immulayo
dagiti bukbukel kadagiti taltalonyo. Kasta met a masapul a ngilinenyo ti
Fiesta ti Panagummong iti ileleppas ti tawen, inton agapitkayo manipud
kadagiti taltalonyo. 17 Masapul nga agparang iti sangoanak, a ni Yahweh,
dagiti amin a lallaki iti mamintallo a daras iti tunggal tawen. 18 Masapul
a saanyo nga idaton ti dara dagiti naidaton para kaniak a kaddua ti
tinapay nga adda lebadurana. Dagiti taba manipud kadagiti naidaton
iti fiestak ket masapul a saan nga agtalinaed iti agpatnag agingga iti
bigat. 19 Masapul nga iyegyo iti uneg ti balayko, ti balay ni Yahweh
a Diosyo ti umuna a kasayaatan a bunga manipud kadagiti dagayo.
Masapul a saanyo a paburekan ti urbon a kalding iti gatas ti inana.
20 Mangibaonakto iti anghel nga umun-una kadakayo a mangsalaknib
kadakayo iti dalan, ken mangiyeg kadakayo iti lugar nga insaganak.
21 Dumngeg ken agtulnogkayo kenkuana. Saanyo a pagpungtoten isuna,
ta saannanto a pakawanen dagiti pagkuranganyo. Adda kenkuana ti
naganko. 22 No pudno nga agtulnogkayo iti timekna ken aramidenyo amin
dagiti ibagak kadakayo, ket agbalinakto a kabusor kadagiti kabusoryo ken
sumuppiat kadagiti sumupsuppiat kadakayo. 23 Umun-unanto kadakayo
ti anghelko ket iyegnakayo kadagiti Amorreo, Heteo, Perezeo, Cananeo,
Heveo ken kadagiti Jebuseo. Dadaelekto ida. 24 Masapul a saankayo
nga agrukbab kadagiti diosda, dayawen dagitoy, wenno tuladen dagiti ar-
aramidenda. Ngem ketdi, masapul a naan-anay a dadaelenyo ida ken
burakburakenyo dagiti nasagradoan a bato nga adigida. 25 Masapul a
dayawendak, ni Yahweh a Diosyo. No aramidenyo, bendisionak dagiti
tinapay ken danumyo. Ikkatekto dagiti saksakit kadakayo. 26 Awanto ti
babai nga agbalin a lupes wenno maalisan iti dagayo. Ikkankayonto iti
napaut a panagbiag. 27 Pagbutngekto kaniak dagiti agnanaed iti daga a
papananyo. Papatayekto dagiti amin a tattao a masabatyo. Pagtallikodekto

dagiti amin a kabusoryo gapu iti buteng. 28 Mangibaonakto kadagiti
ayukan iti sangoananyo a mangpapanaw kadagiti Heveo, Cananeo, ken
Heteo inton sumungadkayo. 29 Saanko ida a papanawen iti sangoananyo
iti las-ud iti maysa a tawen, wenno saan, agbalin a nagtalawan ti daga,
ket umado iti kasta unay dagiti atap nga ayup. 30 Ngem ketdi, in-
inutekto a papanawen ida iti sangoananyo agingga nga umadukayo ket
tagikuaenyo ti daga. 31 Irugikto ti beddengyo manipud iti baybay dagiti
Runo agingga iti baybay dagiti Filisteo, ken manipud iti let-ang agingga iti
karayan ti Eufrates. Pagballigienkayo kadagiti agnanaed iti entero a daga.
Papanawenyonto ida iti sangoananyo. 32 Masapul a saankayo a makitulag
kadakuada wenno kadagiti diosda. 33 Masapul a saanda nga agnaed iti
dagayo, ta no saan pagaramidendakayo iti basol a maibusor kaniak. No
agdayawkayo kadagiti diosda, sigurado nga agbalinto daytoy a palab-og
kadakayo.”"

24

1 Ket kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Sumang-atka kaniak—sika, ni
Aaron, ni Nadab, ni Abiu, ken ti pitopulo kadagiti panglakayen dagiti
Israel, ket agdayawkayo kaniak iti adayo. 2 Ni Moises laeng ti mabalin
nga umasideg kaniak. Masapul a saan nga umasideg dagiti dadduma,
ken masapul a sumang-at dagiti tattao iti ayanko a kaduada isuna.”
3 Napan imbaga ni Moises kadagiti tattao dagiti amin a sasao ken dagiti
bilbilin ni Yahweh. Simmungbat dagiti amin a tattao iti maymaysa a
timek ket kinunada, “Aramidenmi dagiti amin nga imbaga ni Yahweh.”
4 Kalpasanna, insurat ni Moises dagiti amin a sasao ni Yahweh. Iti
agsapa, nangipatakder ni Moises iti altar iti sakaanan ti bantay ken
nangurnos iti sangapulo ket dua nga adigi a bato, tapno dagiti bato ti
mangibagi kadagiti sangapulo ket dua a tribu iti Israel. 5 Imbaonna
dagiti sumagmamano nga agtutubo a lallaki nga Israelita nga agidatag
kadagiti daton a maipuor ken mangidatag iti bakan a kas daton a
pannakilangen-langen kenni Yahweh. 6 Innala ni Moises ti kagudua iti
dara ket inkabilna daytoy kadagiti palanggana; insuyatna ti kagudua
iti rabaw ti altar. 7 Innalana ti Libro ti Tulag ket imbasana daytoy iti
napigsa kadagiti tattao. Kinunada, “Aramidenmi amin dayta nga imbaga
ni Yahweh. Agtulnogkami.” 8 Kalpasanna, innala ni Moises ti dara ket
insuyatna daytoy kadagiti tattao. Kinunana, “Daytoy ti dara ti tulag nga
inaramid ni Yahweh kadakayo babaen iti panangitedna iti daytoy a kari
kadakayo babaen kadagitoy amin a sasao.” 9 Kalpasanna, simmang-at da
Moises, Aaron, Nadab, Abiu ken dagiti pitopulo a panglakayen ti Israel
iti bantay. 10 Nakitada ti Dios iti Israel. Iti babaen ti sakana ket adda
iti pagnaan a naaramid iti bato a safiro, a kas kalawag ti tangatang.
11 Saan a dinangran ti Dios iti pungtotna dagiti mangidadaulo nga Israelita.
Nakitada ti Dios, ket nangan ken imminomda. 12 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Sumang-atka kaniak idiay bantay ket agtalinaedka sadiay.
Itedkonto kenka dagiti tapi ti bato ken ti linteg ken dagiti bilbilin nga
insuratko, tapno isurom kadakuada.” 13 Nagsagana ngarud ni Moises ken
ti katulonganna a ni Josue ket simmang-atda iti bantay ti Dios. 14 Kinuna
ni Moises kadagiti panglakayen, “Agtalinaedkayo ditoy ken urayendakami
agingga nga agsublikami kadakayo. Adda ni Aaron ken Hur a kaduayo.
No adda riri ti siasinoman, mapan koma isuna kadakuada.” 15 Simmang-
at ngarud ni Moises iti bantay, ket linengdan daytoy iti ulep. 16 Bimmaba ti

dayag ni Yahweh iti tapaw ti Bantay Sinai, ket kinalluban daytoy iti ulep iti las-ud ti innem nga aldaw. Iti maikapito nga aldaw, inawagan ni Yahweh ni Moises manipud iti ulep. 17 Ti panagparang ti dayag ni Yahweh ket kasla iti makauram nga apuy iti tapaw ti bantay iti imatang dagiti Israelita. 18 Simrek ni Moises iti ulep ket simmang-at iti bantay. Adda isuna idiay ngato iti bantay iti las-ud iti uppat a pulo nga aldaw ken rabii.

25

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, 2 “Ibagam kadagiti Israelita a
mangalada iti daton para kaniak manipud iti tunggal tao a matignay
nga agited babaen iti situtulok a puso. Masapul nga awatenyo dagitoy
a daton para kaniak. 3 Dagitoy dagiti daton a masapul nga awatem
manipud kadakuada. balitok, pirak, bronse, 4 maris asul, maris ube, ken
tumayengteng ti labbagana a buok ti karnero ken ti napino a lino; buok ti
kalding; 5 dagiti napalabbaga a lalat ti kalakian a karnero ken dagiti lalat ti
dugong; kayo ti akasia, 6 lana para iti pagsilawan iti santuario, rekrekado
a mailaok iti lana a pangpulot ken ti nabanglo nga insenso, 7 dagiti bato
nga onyx ken dagiti dadduma a napapateg a batbato a maikabil iti efod
ken iti pektoral. 8 Pagaramidem ida iti santuario a para kaniak tapno
makapagnaedak kaduada. 9 Masapul nga aramidenyo daytoy nga apag-isu
kas iti ipakitak kenka iti plano para iti tabernakulo ken para iti amin nga
alikamenna. 10 Masapul a mangaramidda iti lakasa manipud iti kayo ti
akasia. Masapul a dua ket kagudua a cubico ti kaatiddugna; ti kaakabana
ket maysa ket kagudua a cubico; ken ti kangatona ket maysa ket kagudua
a cubico. 11 Masapul a kalupkopanyo ti uneg ken ruarna daytoy iti puro
a balitok, ken masapul a paikingam iti balitok ti aglikmot iti rabawna
daytoy. 12 Masapul a mangpandaykayo iti uppat a pangiyusokan a balitok
para iti daytoy ket ikabilyo dagitoy iti uppat a saka ti lakasa, dua a
pangiyusokan iti maysa a sikiganna ken dua a pangiyusokan iti bangir
a sikigan. 13 Masapul a mangaramidkayo iti assiw manipud iti kayo ti
akasia ket kalupkopanyo dagitoy iti balitok. 14 Masapul nga iyusokyo ti
assiw kadagiti pangiyusokan nga adda iti sikigan ti lakasa, tapno maawit
ti lakasa. 15 Masapul nga agtalinaed dagiti assiw iti pangiyusokan ti lakasa
ti tulag; masapul a saanda a maik-ikkat manipud iti daytoy. 16 Masapul nga
ikabilmo iti uneg iti lakasa ti dagiti bilin ti katulagan nga itedkonto kenka.
17 Masapul a mangaramidkayo iti kalub a pakapakawanan manipud iti
puro a balitok. Masapul a ti kaatiddogna ket maysa ket kagudua a
cubico, ken masapul a ti kalapadna ket maysa ket kagudua a cubico.
18 Masapul a mangaramidkayo iti dua a sinan kerubim manipud iti pinitpit
a balitok para iti agsinnumbangir a murdong ti kalub a mangipakita iti
pannakakalub iti basol. 19 Mangaramidkayo iti maysa a sinan kerubim
para iti maysa a murdong ti kalub a pakapakawanan, ken ti maysa a
sinan kerubim para iti bangir a murdong. Masapul maaramidda a kas
maymaysa iti kalub a pakapakawanan. 20 Masapul a nakaukrad a pangato
ti payyak dagiti sinan kerubim ket malingedan ti kalub a pakapakawanan
babaen kadagitoy. Masapul nga agsinnango dagiti sinan kerubim ken
kumitada iti tengnga ti kalub a pakapakawanan. 21 Masapul nga ikabil
mo ti kalub a pakapakawanan iti rabaw ti lakasa, ken masapul nga
ikabilyo iti uneg ti lakasa dagiti bilin ti katulagan nga itedko kenka. 22 Iti
ayanto ti lakasa ti pakisinnarakak kenka. Agsaoakto kenka manipud iti
ayanko iti ngatoen ti kalub a pakapakawanan. Makisaritaakto kenka

maipanggep kadagiti amin a bilin nga itedko kenka para kadagiti Israelita
idiay nagbaetan dagiti dua a sinan kerubim nga adda iti ngatoen ti lakasa
ti bilin ti katulagan. 23 Masapul a mangaramidkayo iti lamisaan manipud
iti kayo ti akasia. Masapul a ti kaatiddogna ket dua a cubico; masapul a
maysa a cubico ti kalapadna ken maysa ket kagudua a cubico ti kangatona.
24 Masapul a kalupkopanyo daytoy iti puro a balitok ken paikinganyo
iti balitok ti aglikmot ti rabawna. 25 Masapul a mangaramidkayo
iti paigidna daytoy a maysa a dakulap ti kalapadna, nga addaan iti
paigid a napaikingan iti balitok. 26 Masapul nga iyaramidanyo daytoy
iti uppat a pangiyusokan a balitok ken ikapetyo dagiti pangiyusokan
kadagiti uppat a suli, nga ayan dagiti uppat a sakana. 27 Masapul
a naikapet dagiti pangiyusokan iti paigidna tapno adda pangisuluopan
kadagiti assiw, tapno mabalin a maawit ti lamisaan. 28 Masapul nga
aramidenyo ti assiw manipud iti kayo ti akasia ken kalupkopanyo dagitoy
iti balitok tapno maawit ti lamisaan babaen kadagitoy. 29 Masapul nga
agaramidkayo kadagiti pinggan, kutsara, burnay ken mallukong a mausar
a pangibukbokan kadagiti daton a mainom. Masapul nga aramidenyo
dagitoy manipud iti puro a balitok. 30 Masapul a kanayonyo nga ikabil
ti tinapay ti presensiak iti rabaw ti lamisaan iti sangoanak. 31 Masapul
a mangaramidka iti kandelero manipud iti napitpit a puro a balitok. Ti
kandelero ket maaramid nga addaan iti puonna ken ungkayna. Dagiti
kopana, dagiti nakortean iti sinan bulong a puonna, ken dagiti sabongna
ket masapul a maaramid a maymaysa iti daytoy. 32 Masapul nga innem
a sanga ti aguyauy manipud iti sikiganna—tallo a sanga ti masapul nga
aguyauy iti maysa a sikigan, ken tallo a sanga ti kandelero iti bangir a
sikigan. 33 Ti umuna a sanga ket masapul nga addaan iti tallo a kopa a
naaramid a kasla sabong ti almendras, nga addaan iti sinanbulong a puon
ken sabong, ken tallo a kopa a naaramid a kasla sabong ti almendras iti
bangir a sanga, nga addaan iti sinanbulong a puon ken sabong. Masapul
nga agpapada dagiti innem a sanga nga aguy-uyauy iti kandelero. 34 Iti
mismo a kandelero, ti makintengnga nga ungkay, masapul nga addaan
daytoy iti uppat a kopa a naaramid a kasla sabong ti almendras, nga
addaan kadagiti sinanbulong a puon ken sabong. 35 Masapul nga adda
sinanbulong a puon iti sirok ti umuna a pares dagiti sanga— a naikamang
iti daytoy, ken maysa a sinanbulong a puon iti sirok ti maikadua a pares
dagiti sanga—a naikamang met laeng iti daytoy. Iti isu met laeng a wagas,
masapul nga adda sinanbulong a puon iti sirok ti maikatlo a pares dagiti
sanga, a naikamang met laeng iti kandelero. Masapul nga agpapada dagiti
innem a sangsanga nga agdawadaw iti kandelero. 36 Dagiti sinanbulong a
puonna ken dagiti sangana ket masapul a maaramid a sangsangkamaysa
iti kandelero, maysa a napanday a puro a balitok. 37 Masapul nga
aramidenyo ti kandelero ken ti pito a pagsilawanna, ken simpaem ti
tunggal pagsilawan tapno makaipaayda iti lawag. 38 Dagiti pagipit ken
pagarsangan ket masapul a maaramid iti puro a balitok. 39 Mangaramatka
iti maysa a talento ti puro a balitok a mangaramid iti kandelero ken
kadagiti aruatenna. 40 Siguradoem nga aramidem dagitoy segun iti
pagtuladan a naipakita kenka idiay bantay.

26

1 Masapul nga aramidenyo ti tabernakulo manipud iti sangapulo a
kurtina a naaramid iti kasasayaatan a lino, ken asul, maris ube, ken
nalabaga a de lana nga addaan kadagiti burda a kerubim. Aramidento

daytoy iti nalaing a bumuburda. 2 Ti kaatiddog iti tunggal kurtina ket masapul a duapulo ket walo a cubico, ti kaakabana ket uppat a cubico. Masapul nga agpapada ti rukod dagiti kurtina. 3 Masapul a mapagsasaep dagiti lima a kurtina, ken dagiti sabali a lima a kurtina ket masapul nga mapagsasaep met laeng iti tunggal maysa. 4 Masapul a mangaramidkayo kadagiti asul a pangyusokan para iti akinruar a pingir ti akin-udi a kurtina iti maysa a beddeng. Iti isu met laeng a wagas, masapul a kasta met laeng ti aramidenyo iti akinruar a pingir ti maudi a kurtina iti maikaddua a beddeng. 5 Masapul a mangaramidkayo iti limapulo a pagiyusokan iti umuna a kurtina, ken masapul a mangaramidkayo iti lima pulo a pagiyusokan iti maudi a kurtina iti maikaddua a beddeng. Aramidenyo daytoy tapno dagiti pagiyusokan ket agbabatogdanto iti tunggal maysa. 6 Masapul a mangaramidkayo iti limapulo a kawit a balitok ken pagkakamangenyo dagiti kurtina kadagitoy tapno agbalin a maymaysa ti tabernakulo. 7 Masapul a mangaramidkayo kadagiti kurtina manipud iti buok ti kalding a pangabbong iti ngato ti tabernakulo a kasla tolda. Masapul a mangaramidkayo iti sangapulo ket maysa kadagitoy a kurtina. 8 Ti kaatiddog iti tunggal kurtina ket masapul a tallopulo a cubico, ken ti kaakaba iti tunggal kurtina ket masapul nga uppat a cubico. Tunggal maysa kadagiti sangapulo ket maysa a kurtina ket masapul nga agpapada iti rukodda. 9 Masapul a pagsasaepenyo dagiti lima a kurtina ken kasta met dagiti innem a kurtina. Masapul a kulpienyo ti maikanem a kurtina iti sangoanan ti tolda. 10 Masapul a mangaramidkayo iti limapulo a pagiyusokan iti pingir ti maudi a kurtina iti umuna a beddeng, ken limapulo a pagiyusokan iti pingir ti maudi a kurtina a nagsaepan ti maikadua a beddeng. 11 Masapul a mangaramidka iti lima pulo a bronse a kaw-it ket ikabilmo dagitoy kadagiti pagiyusokan. Kalpasanna, masapul a pagsasaepenyo ti pangabbong a kasla tolda tapno agbalin daytoy a maymaysa. 12 Ti nabati a kagudua ti kurtina, ti nakadawadaw a paset manipud kadagiti kurtina ti tolda ket masapul a nakabitin iti likudan ti tabernakulo. 13 Masapul nga adda maysa a cubico a kurtina iti maysa a sikigan, ken maysa a cubico ti kurtina iti maysa pay a sikigan— dayta a nabati iti atiddog a kurtina ti tolda ket masapul a nakabitin iti maysa a sikigan ti tabernakulo ken iti sabali pay a sikiganna, tapno maabbonganna daytoy. 14 Masapul a mangaramidkayo iti pangabbong para iti tabernakulo a lalat iti kalakian a karnero a namarisan iti nalabaga ken maysa pay a pangabbong a naaramid manipud iti kasayaatan a lalat tapno maikabil iti ngatoenna dayta. 15 Masapul a mangaramidkayo kadagiti tabla manipud iti kayo ti akasia a maipatakder para iti tabernakulo. 16 Ti kaatiddog iti tunggal tabla ket masapul a sangapulo a cubico, ken iti kaakabana ket maysa ket kagudua a cubico. 17 Masapul nga adda dua a nakadawadaw iti tunggal tabla para iti panangisilpo kadagiti tabla iti tunggal maysa. Masapul nga aramidenyo amin dagiti tabla ti tabernakulo iti kastoy a wagas. 18 Inton aramidenyo dagiti tabla para iti tabernakulo, masapul a mangaramidkayo iti duapulo a tabla para iti abagatan a paset. 19 Masapul a mangaramidkayo iti uppat a pulo a pirak a pagbatayan a maipasiruk kadagiti duapulo a tabla. Masapul nga adda ti dua a pagbatayan iti sirok ti umuna a tabla nga isu iti dua a pagbatayanna, ken kasta met a dua a pagbatayan iti sirok ti dagiti amin a tabla para iti dua a pakaipabatayanda. 20 Para iti maikaddua a paset ti tabernakulo, iti amianan a paset, masapul a mangaramidkayo iti duapulo a tabla, 21 ken dagiti uppat a pulo a pirak a pagbatayanda. Masapul nga adda dua a pagbatayan iti sirok ti umuna

a tabla, dua a pagbatayan iti sirok ti sumaruno a tabla, ken kasta met
kadagiti dadduma a tabla. 22 Para iti likudan ti tabernakulo iti laud
a paset, masapul a mangaramidkayo iti innem a tabla. 23 Masapul a
mangaramidkayo iti dua a tabla para iti akin likud a suli ti tabernakulo.
24 Dagitoy a tabla ket masapul nga agsina iti baba, ngem agtiponda iti ngato
iti agpada a singsing. Masapul a kastoy a wagas para kadagiti amin a suli iti
likudan. 25 Masapul nga adda iti walo a tabla agraman dagiti pagbatayanda
a pirak. Masapul nga adda ti sangapulo ket innem a pagbatayan, dua
a pagbatayan iti sirok ti umuna a tabla, dua a pagbatayan iti sirok ti
sumaruno a tabla, ken kasta met kadagiti dadduma pay. 26 Masapul a
mangaramidkayo kadagiti balunet a kayo iti acasia—lima para kadagiti
tabla iti maysa a paset ti tabernakulo, 27 lima a balunet para kadagiti
tabla iti sabali a paset ti tabernakulo, ken lima a balunet para kadagiti
tabla iti likudan a paset ti tabernakulo agingga iti laud. 28 Ti balunet
iti tenga dagiti tabla, dayta ket, maingato a kagudua, ket masapul a
dumanun manipud iti murdong agingga iti bangir a murdong. 29 Masapul
a kalupkopanyo iti balitok dagiti tabla. Masapul a balitok ti aramidem
a singsingda, ta agserbi dagitoy a kas mangtengel kadagiti balunet ken
masapul a kalupkopanyo iti balitok dagiti balunet. 30 Masapul a bangonem
ti tabernakulo babaen ti panangsurotmo iti plano a naipakita kenka idiay
bantay. 31 Masapul a mangaramidkayo iti kurtina nga asul, maris ube,
ken nalabaga a de lana, ken napino a lino, nga addaan kadagiti disenio
a kerubim, aramiden daytoy iti nalaing a trabahador. 32 Masapul nga
ibitinyo dagitoy kadagiti uppat nga adigi a kayo iti acasia a nakalupkopan
iti balitok. Dagitoy nga adigi ket masapul nga addaan kadagiti kaw-it a
balitok a naisaad kadagiti uppat a pirak a pagbatayan. 33 Masapul nga
ibitinmo ti kurtina iti babaen ti pagsab-itan, ket masapul nga iyunegmo
ti lakasa ti tulag. Ti kurtina ket isu ti mangisina iti nasantoan a disso
manipud iti kasasantoan a disso. 34 Masapul nga ikabilmo ti kalub a
pakapakawanan iti rabaw iti lakasa ti tulag, nga adda idiay kasasantoan
a lugar. 35 Masapul nga ikabilmo ti lamisaan iti ruar iti kurtina. Masapul
nga ikabilmo ti kandelero a kasango ti lamisaan idiay abagatan a paset ti
tabernakulo. Ti lamisaan ket masapul nga addanto iti abagatan a paset.
36 Masapul a mangaramidkayo iti maibitin a para iti pagserkan ti tolda.
Masapul nga aramidenyo daytoy manipud iti asul, maris ube, ken nalabaga
a de lana, usarem ti tinali a kasasayaatan a lino, aramiden daytoy ti
bumuburda. 37 Para iti kurtina, masapul a mangaramidkayo iti lima nga
adigi nga acasia ken kalupkupanyo dagitoy iti balitok. Dagiti kaw-itanda
ket masapul a naaramid iti balitok, ken masapul a mangaramidkayo iti
lima a bronse a pagbatayan para kadagitoy.

27

1 Masapul nga aramidenyo iti altar a manipud iti kayo ti akasia, lima
a cubico ti kaatiddogna ken lima a cubico iti kaakabana. Ti altar ket
masapul a kuadrado ken tallo a cubico iti kangatona. 2 Masapul a
mangaramidka iti dawadaw a nasukog a kasla kadagiti sara ti kalakian
a baka a maipadawadaw kadagiti uppat a sulina. Maaramidto dagiti sara
a kas maymaysa iti altar, ken masapul a kalupkopanyo dagitoy iti bronse.
3 Masapul a mangaramidkayo kadagiti alikamen a para iti altar: dagiti
banga a pagikabilan iti dapo, ken uray pay dagiti pala, dagiti palanggana,
dagiti salungkay a pagadaw iti karne, ken dagiti banga a pagekkan iti
beggang. Masapul nga aramideyo amin dagitoy nga alikamen babaen iti

bronse. 4 Masapul a mangaramidkayo iti barandilias a nalaga iti bronse a
para iti altar. Mangaramidkayo iti singsing a bronse para iti uppat a suli
dagiti tunggal barandilias. 5 Masapul nga ikabilyo ti barandilias iti sirok
ti ngarab ti altar, a maipababa iti kagudua. 6 Masapul a mangaramidkayo
kadagiti assiw a para iti altar, assiw a naaramid iti kayo nga akasia, ken
masapul a kalupkopanyo dagitoy iti bronse. 7 Masapul a maikabilto dagiti
assiw kadagiti singsing a pagiyusokan, ken dagiti assiw ket masapul nga
addanto iti dua a sikigan ti altar tapno maawit daytoy. 8 Masapul nga
aramidenyo ti altar nga awan naggianna, a naaramid iti napuskol a tabla.
Masapul nga aramidenyo daytoy iti wagas a naipakita kenka idiay bantay.
9 Masapul a mangaramidkayo iti paraangan para iti tabernakulo. Masapul
nga adda iti nakabitin a kurtina iti abagatan a paset ti paraangan, maibitin
a kurtina a tinali a napino a lino a sangagasut a cubico iti kaatiddogna.
10 Dagiti maibitin a kurtina ket masapul nga addaan iti duapulo a poste,
nga addaan kadagiti duapulo a bronse a pagbatayan. Masapul nga adda
pay iti kawit a naikapet kadagiti poste, kasta met kadagiti pangubon a
pirak. 11 Kasta met, iti abagatan a paset, masapul nga addanto maibitin
a sangagasut a cubico iti kaatiddogna nga addaan iti duapulo a poste,
duapulo a batay a bronse, ken dagiti kawit a maikapet kadagiti poste,
ken kadagiti pangubon a pirak. 12 Iti paraangan iti laud a paset ket
masapul nga addanto iti kurtina a lima pulo a cubico iti kaatiddogna.
Masapul nga addanto iti sangapulo a poste ken sangapulo a batay. 13 Ti
paraangan ket masapul met a lima pulo a cubico iti kaatiddogna iti daya
a pasetna. 14 Dagiti maibitin iti maysa a paset iti pagserkan ket masapul a
sangapulo ket lima a cubico iti kaatiddogna. Masapul nga addaan dagitoy
iti tallo a poste ken tallo a pagbatayan. 15 Ti bangir a paset ket masapul
nga addaanto met kadagiti maibitin a sangapulo ket lima a cubico iti
kaatiddogna. Masapul nga addaan dagitoy iti tallo a poste ken tallo a
pagbatayan. 16 Ti ruangan ti paraangan ket masapul a maysa a kurtina
a duapulo a cubico iti kaatiddogna. Masapul a maaramidto ti kurtina
iti asul, maris ube, ken nalabaga a lino, tinali a napino a lino, aramiden
daytoy iti bumurburda. Masapul nga addaan dagitoy iti uppat a poste ken
uppat a pagbatayan. 17 Dagiti amin a poste iti paraangan ket masapul nga
addaan kadagiti pagubon a pirak, kawit a pirak, ken pagbatayan a bronse.
18 Ti kaatiddog ti paraangan ket masapul a sangagasut a cubico, lima pulo
a cubico iti kaakabana, ken lima a cubico iti kangatona nga addaan iti
nakabitin a tinali a napino a lino iti amin nga aglawlawna, ken pagbatayan
a bronse. 19 Amin nga alikamen a mausar iti tabernakulo, ken amin
dagiti pasok ti tolda a para iti tabernakulo ken ti paraangan ket masapul
a maaramid manipud iti bronse. 20 Masapul a bilinem dagiti Israelita a
mangiyegda iti napespes a puro a lana ti olibo para kadagiti pagsilawan
tapno agtultuloy dagitoy a sumsumged. 21 Idiay tolda a paguommongan, iti
ruar ti kurtina nga adda iti sango ti lakasa ti tulag, masapul nga aywanan
ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki dagiti pagsilawan manipud iti rabii
agingga iti bigat iti sangoanan ni Yahweh. Daytoy ket paglinteganto iti
agnanayon kadagiti amin a kaputotan iti nasion nga Israel.

28

1 Ayabam ni Aaron a kabsatmo ken dagiti annakna a lallaki— da
Nadab, Abiu, Eleasar, ken Itamar, — manipud kadagiti Israelita tapno
makapagserbida kaniak a kas papadi. 2 Masapul nga iyaramidanyo ni
Aaron a kabsatmo kadagiti pagan-anay a naidaton kaniak. Dagitoy a

pagan-anay ket para iti dayaw ken rangrangna. 3 Masapul a kasaom
dagiti amin tattao a naisangsangayan ti kinalaingda, kadagiti pinunnok
iti espiritu iti kinasisrib, tapno maaramidda dagiti pagan-anay ni Aaron
tapno mailasin isuna nga agserbi kaniak a kas padi. 4 Dagiti pagan-anay
a masapul nga aramidenda ket ti pektoral, ti efod, ti kagay, ti naabel a
pagan-anay, ti turbante, ken ti barekes. Masapul nga aramidenda dagitoy
a pagan-anay a naidaton kaniak. Maipaayto dagitoy iti kabsatmo a ni
Aaron ken kadagiti annakna a lallaki tapno makapagserbida kaniak a
kas papadi. 5 Masapul a mangusar dagiti dumidesenio iti napino a lino
a balitok, asul, maris ube, ken nalabaga. 6 Masapul nga aramidenda ti
efod iti balitok, iti asul, maris ube, ken nalabaga a de lana ken iti napino
a tinali a lino. Masapul nga aramidento daytoy iti nalaing a dumidesenio.
7 Masapul nga adda dua a terante a maikapet iti dua nga akin ngato a
sulina. 8 Ti nasayaat iti pannakaabelna a barikes ket masapul a kasla
iti efod. Masapul a maaramidto daytoy a maysa a pidaso a kapaset iti
epod, a maaramid manipud iti tinali a napino a lino a balitok, asul,
maris ube, ken nalabaga. 9 Masapul a mangalaka iti dua a bato nga
onyx ket ikitikitmo kadagitoy ti nagnagan dagiti sangapulo ket dua nga
annak a lallaki ni Israel. 10 Innem kadagiti nagnaganda ti masapul a
maikabil iti maysa a bato, ken innem a nagnagan ti masapul nga adda
iti maysa pay a bato, a segun iti urnos ti pannakaiyanak dagiti annak
a lallaki. 11 Babaen ti panangaramid iti kumikitikit iti bato, a kasla iti
pannakaikitikit ti pangtimbre, masapul nga ikitikitmo kadagiti dua a bato
ti nagan dagiti sangapulo ket dua nga annak a lallaki ni Israel. Masapul
nga isaadmo dagiti bato kadagiti pagsaadan a balitok. 12 Masapul nga
ikabilmo dagiti dua a bato kadagiti dua a terante ti epod, tapno agbalin a
batbato a mangipalagip kenni Yahweh kadagiti annak a lallaki ni Israel.
Awitento ni Aaron dagiti naganda kadagiti dua nga abagana iti sangoanan
ni Yahweh a kas mangipalagip kenkuana. 13 Masapul a mangaramidka
kadagiti pagsaadan a balitok, 14 ken dua a nasallapid a kawar a puro
a balitok a kasla tali, ken masapul nga ikapetmo dagiti kawar kadagiti
pagsaadan. 15 Masapul a mangaramidka iti pectoral a para iti pangeddeng,
nga aramiden iti nalaing a trabahador, a maipada iti epod. Maaramid
daytoy iti balitok, iti asul, maris ube, ken nalabaga a de lana, ken napino
a lino. 16 Daytoy ket masapul a kuadrado. Masapul nga ikulpem iti
mamindua ti pectoral. Masapul a maysa a dangan iti kaatiddogna ken
maysa a dangan iti kalawana. 17 Masapul a kabilanyo daytoy iti uppat
nga intar iti napapateg a batbato. Ti umuna nga intar ket masapul nga
adda ti maysa a rubi, maysa a topasio ken maysa a garnet. 18 Ti maikadua
nga intar ket masapul nga adda ti maysa nga esmeralda, maysa a safiro,
ken maysa a diamante. 19 Ti maikatlo nga intar ket masapul nga adda ti
maysa a jacinto, maysa nga agate ken maysa nga amatista, 20 Ti maikapat
nga intar ket masapul nga adda ti maysa a berilio, maysa nga onyx,
ken maysa a jasper. Masapul a maimontar dagitoy kadagiti pagsaadan a
balitok. 21 Masapul a maiyurnos dagiti batbato segun kadagiti nagan dagiti
sangapulo ket dua nga annak a lallaki ni Israel, tunggal maysa segun iti
urnos ti nagan. Masapul a dagitoy ket kasla iti naikitikit iti singsing a
pangselio, itaktakder ti tunggal nagan ti maysa kadagiti sangapulo ket dua
a tribu. 22 Masapul a mangaramidka iti rabaw ti pektoral iti kawar a kasla
kadagiti tali, a nasallapid a puro a balitok. 23 Masapul a mangaramidka
iti dua a singsing a balitok ken ikapetmo dagitoy kadagiti dua nga igid ti

pektoral. 24 Masapul nga ikapetmo ti dua a kawar a balitok kadagiti dua
a suli ti pektoral. 25 Masapul nga ikapetmo dagiti bangir a murdong ti
dua a nasallapid a kawar iti dua a pagsaadan. Kalpasanna, masapul nga
ikapetmo dagitoy iti terante iti abaga ti efod iti sangoananna. 26 Masapul a
mangaramidka iti dua a singsing a balitok, ken ikabilmo dagitoy kadagiti
dua a suli ti pektoral, iti pingir iti abay ti akin uneg nga igidna. 27 Masapul a
mangaramidka iti dua pay a singsing a balitok, ken masapul nga ikapetmo
dagitoy iti baba dagiti dua a terante iti abaga ti sangoanan ti efod, nga
asideg iti nakaidaitanna, iti ngato ti nasayaat iti pannakaabelna a barikes
ti efod. 28 Masapul nga igalutda ti pektoral babaen kadagiti singsingna
iti asul a tali kadagiti singsing ti efod, tapno maikapet daytoy iti ngatoen
ti naabel a barikes ti efod. Daytoy ket, tapno saan a maikkat ti pektoral
manipud iti efod. 29 Inton umuneg ni Aaron iti nasantoan a disso, masapul
nga awitenna dagiti nagan dagiti sangapulo ket dua nga annak a lallaki ni
Israel iti pektoral nga adda iti rabaw ti pusona para iti panangikeddeng.
Agserbinto daytoy a kas kankanayon a palagip kenni Yahweh. 30 Masapul
nga ikabilmo ti Urim ken ti Tummim iti pektoral para iti panagaramid
iti pangeddeng. Masapul nga adda dagitoy iti barukong ni Aaron inton
mapan isuna iti sangoanan ni Yahweh, ken masapul a kankanayon nga
awiten ni Aaron iti barukongna ti panangaramid ti pangeddeng para
kadagiti Israelita iti sangoanan ni Yahweh. 31 Masapul nga aramidem ti
kagay ti efod manipud laeng iti maris ube a lupot. 32 Masapul nga adda
pangiyusokan iti ulo iti tengngana. Masapul a maabel ti aglawlaw iti igid
ti pangiyusokan tapno saan a mapigis daytoy. Masapul nga aramidento
daytoy ti umaabel. 33 Iti akinbaba a gayadan, masapul a mangaramidka
kadagiti granada nga asul, maris ube, ken nalabaga a pagdait iti amin
nga aglawlawna. Masapul nga adda iti kampanilia a balitok kadagiti
nagbabaetanda. 34 Masapul nga adda iti kampanilia a balitok ken granada,
maysa a kampanilia a balitok ken granada— inggana a maikkan amin —
iti amin a gayadan ti kagay. 35 Ti kagay ket masapul a nakasuot kenni
Aaron inton agserbi isuna, tapno ti unina ket mangngeg no umuneg ken no
pumanaw isuna iti nasantoan a disso iti sangoanan ni Yahweh. Daytoy ket
tapno saan isuna a matay. 36 Masapul a mangaramidka iti pinitpit a puro
a balitok ken ikitikitmo iti rabawna daytoy, a kapada kadagiti naikitikit iti
pangtimbre, NAIDATON KENNI YAHWEH. 37 Masapul nga ikapetmo daytoy
a pinitpit a puro a balitok babaen iti asul a tali iti sango ti turbante.
38 Masapul nga adda daytoy iti muging ni Aaron; masapul nga awitenna
a kanayon ti aniaman a basol a mabalin a maipasurot iti pannakaidaton
dagiti nasantoan a sagsagut dagiti Israelita kenni Yahweh. Ti turbante
ket masapul nga adda a kanayon iti muging ni Aaron tapno awaten ni
Yahweh dagiti sagsagutda. 39 Masapul nga aramidenyo ti kagay manipud
iti napino a lino, ken masapul nga aramidenyo ti turbante manipud iti
napino a lino. Masapul a mangaramidkayo pay iti barikes, aramiden iti
maysa a bumuburda. 40 Para kadagiti annak a lallaki ni Aaron, masapul a
mangaramidkayo kadagiti nagayad a kagay, kadagiti barekes ken kadagiti
baredbed dagiti uloda para iti dayawda ken rangrangda. 41 Masapul a
kawesam ni Aaron a kabsatmo ken dagiti annakna a lallaki a kadduana.
Masapul a pulotam ida, konsagraram ida, ken idatonmo ida kaniak, tapno
makapagserbida kaniak a kas papadi. 42 Masapul nga iyaramidanyo ida
iti lino a pagan-anay a pang-uneg tapno maabbongan dagiti nakalemmeng
a paset iti bagida, pagan-anay a pang-uneg a mangabbong kadakuada
manipud iti siket inggana iti luppoda. 43 Masapul nga usaren da Aaron

ken dagiti annakna a lallaki dagitoy no umunegda iti tabernakulo wenno no umasidegda iti altar tapno agserbida iti nasantoan a disso. Masapul nga aramidenda dagitoy tapno awan iti awitenda a basol ken saanda a matay. Daytoy ket agnanayon a linteg kada Aaron ken kadagiti kaputotanna a sumarsaruno kenkuana.

29

1 Ita, kastoy ti aramidem a panangkonsagrar kadakuada tapno maka-
pagserbida kaniak a kas papadi. Mangalaka iti maysa a bumaro a baka
ken dua a kalakian a karnero nga awan mulitna, 2 tinapay nga awan
lebadurana, ken dagiti bibingka nga awan lebadurana a nalaokan iti
lana. Mangalaka pay kadagiti ostia nga awan lebadurana a napulagidan
iti lana. Aramidem dagiti ostia babaen iti panangaramat ti kasayaatan
nga arina. 3 Masapul nga ikabilmo dagitoy iti maysa a basket, iyegmo
dagitoy a nakabasket, ken idatagmo dagitoy a kadua ti baka ken ti dua a
kalakian a karnero. 4 Masapul nga idatagmo ni Aaron ken dagiti annakna
a lallaki iti pagserkan ti tabernakulo. Masapul a buggoam ni Aaron ken
dagiti annakna a lallaki iti danum. 5 Masapul nga alaem dagiti pagan-
anay ket ikawesmo kenni Aaron ti nagayad a bado, ti kagay ti efod, ti
efod, ken ti pektoral, ibarekesmo kenkuana ti naabel a barikes ti efod.
6 Masapul nga iyurnosmo ti turban iti ulona ken ikabilmo ti nasagradoan
a korona iti rabaw ti turban. 7 Kalpasanna, alaem ti pangkonsagrar a
lana ken ibukbokmo daytoy iti ulona, ket iti kastoy a wagas konsagraram
isuna. 8 Masapul nga iyegmo dagiti annakna a lallaki ken ikawesmo
kadakuada dagiti nagayad a bado. 9 Masapul a kawesam ni Aaron ken
dagiti annakna a lallaki kadagiti barikes ken ikabilmo dagiti pangbedbed
iti ulo kadakuada. Maited kadakuada ti trabaho ti maysa a padi babaen
iti linteg nga agnanayon. Konsagraram ni Aaron ken dagiti annakna a
lallaki iti kastoy a wagas tapno agserbida kaniak. 10 Masapul nga ipanmo
ti sibubukel a baka iti pagserkan ti tabernakulo, ken masapul nga ipatay
ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki dagiti imada iti ulona daytoy.
11 Masapul a papatayem ti kalakian a baka iti pagserkan ti tabernakulo
iti sangoanak, ni Yahweh. 12 Masapul a mangalaka iti bassit a dara iti
baka ket ipunasmo daytoy kadagiti sara ti altar babaen kadagiti ramaymo,
ken ibukbokmo ti nabati a dara iti sakaanan ti altar. 13 Masapul nga
alaem dagiti amin a taba a nangbalkot kadagiti lalaem, ken alaem met ti
nangbalkot iti dalem ken ti dua a bekkel agraman dagiti tabana; puoram
amin dagitoy iti rabaw ti altar. 14 Ngem ti lasag ti kalakian a baka,
agraman ti lalat ken naguneg a nagyanan iti rugit, masapul a puoram
dagitoy iti ruar ti kampo. Daytoy ket daton a gapu iti basol. 15 Masapul
nga alaem pay iti maysa a kalakian a karnero, ken masapul nga ipatay ni
Aaron ken dagiti annakna a lallaki ti imada iti ulona daytoy. 16 Masapul
a papatayem ti kalakian a karnero. Kalpasanna, alaem ti darana ket
ibuyatmo iti tunggal sikigan ti altar ken iti rabawna. 17 Masapul nga iwa-
waem ti kalakian a karnero iti pidapidaso ket buggoam dagiti lalaem ken
dagiti sakana, ken masapul nga ikabilmo dagiti lalaem agraman dagiti
naranggrangkay a pidaso ken ti ulona, 18 iti rabaw ti altar. Kalpasanna,
puoram ti sibubukel a kalakian a karnero. Daytoy ket daton a maipuor
amin a para kaniak, ni Yahweh. Mangipaay daytoy iti nabanglo nga
ayamuom kaniak; daytoy ti daton a maipuor para kaniak. 19 Masapul nga
alaem ti sabali pay a kalakian a karnero, ken masapul nga ipatay ni Aaron
ken dagiti annakna a lallaki ti imada iti ulona daytoy. 20 Ket masapul

a papatayem ti kalakian a karnero ken mangala iti bassit a darana.
Ipulagidmo daytoy kadagiti piditpidit iti makannawan a lapayag ni Aaron
ken kadagiti piditpidit ti makannawan a lapayag dagiti annakna lallaki,
iti makannawan a tangan dagiti ima ken sakada. Kalpasanna, masapul
nga ibuyatmo ti dara iti tunggal sikigan ti altar. 21 Masapul a, angalaka
iti bassit a dara nga adda iti altar ken bassit a lana a pangkonsagrar,
ket iwarsim amin dagitoy kenni Aaron ken iti pagan-anayna, ken kasta
met kadagiti annakna a lallaki ken kadagiti pagan-anayda. Mailasinto ni
Aaron ken dagiti annakna a lallaki para kaniak, agraman dagiti pagan-
anayda. 22 Alaem ti taba ti kalakian a karnero, ti nataba nga ipus, ti taba
a nangbalkot kadagiti lalaem, ti nangbalkot iti dalem, ti dua a bekkel ken
ti tabana, ken ti makannawan a luppo—ta daytoy a karnero ket para iti
pannakakonsagrar dagiti padi kaniak. 23 Mangalaka iti maysa nga iwa ti
tinapay, maysa a bibingka nga adda lanana, ken maysa nga ostia manipud
iti basket ti tinapay nga awan lebadurana a maidatag iti sangoanak, ni
Yahweh. 24 Masapul nga ipaiggemmo dagitoy kenni Aaron ken kadagiti
annakna a lallaki. Masapul nga itag-ayda dagitoy kaniak, ni Yahweh,
ken idatagda dagitoy kas daton kaniak. 25 Kalpasanna, alaem ti makan
manipud kadagiti imada ket puoram daytoy iti rabaw ti altar a kadua
ti daton a maipuor amin. Mangipaay daytoy iti nabanglo nga ayamuom
kaniak; daytoy ti daton a maipuor a para kaniak. 26 Masapul nga alaem
ti barukong ti kalakian a karnero a daton para iti pannakakonsagrar ni
Aaron ket itag-aymo ken idatagmo daytoy a kas daton para kaniak, ni
Yahweh. Ket daytoy iti paset a mabalinmo a kanen. 27 Masapul nga
idatonmo kaniak ti barukong a daton a naitag-ay ken ti luppo a daton
a naidatag—ti barukong a naitag-ay ken ti luppo a naidatag, agpapada
a naggapu iti kalakian a karnero para iti pannakapatalged ni Aaron
ken dagiti annakna a lallaki kaniak. 28 Dagitoy a paset ti karne, nga
inted dagiti Israelita, masapul nga agnanayon a maipaay kenni Aaron
ken kadagiti kaputotanna. Babaen kadagiti annuroten para kadagiti
daton para iti panagkakadua, dagitoy ket daton para kadagiti padi a
naggapu kadagiti daton dagiti Israelita a naidatag kaniak, ni Yahweh. 29 Ti
nasantoan a pagan-anay ni Aaron ket masapul met a maisagana para
kadagiti annakna a lallaki a sumaruno kenkuana kas padi. Masapul a
mapulotanda a naikawes dagitoy ken ordinaram ida kaniak a naikawes
dagitoy kadakuada. 30 Ti sumaruno a padi kenkuana manipud kadagiti
annakna a lallaki, a mapan iti tabernakulo tapno agserbi kaniak idiay
nasantoan a disso, ket masapul nga isuotna dagidiay a pagan-anay iti
las-ud iti pito nga aldaw. 31 Masapul nga alaem ti kalakian a karnero
para iti pannakakonsagrar dagiti padi kaniak ken angrem ti karnena iti
nasantoan a lugar. 32 Masapul a kanen ni Aaron ken dagiti annakna a
lallaki ti karne ti karnero ken ti tinapay nga adda iti basket iti pagserkan
ti tabernakulo. 33 Masapul a kanenda ti karne ken ti tinapay a naited
a mangdalus kadakuada ken tapno maordenaranda, a maidaton kaniak.
Awan ti sabali a mabalin a mangan iti dayta a makan, gapu ta ibilangda
daytoy a nakonsagraran kaniak, naisagana a para kaniak. 34 Ti aniaman
a karne a naordinaran a daton, wenno aniaman a tinapay a matda iti
sumaruno nga aldaw ket masapul a puoram. Saan a mabalin a kanen gapu
ta naidaton daytoy kaniak. 35 Iti kastoy a wagas, taripatoem ni Aaron ken
dagiti annakna a lallaki babaen ti panangtungpalmo iti amin nga imbilinko
kenka nga aramidem. Masapul nga idatonmo ida kaniak iti uneg ti pito
nga aldaw. 36 Masapul a mangisagutka iti maysa a kalakian a baka iti

inaldaw kas daton gapu iti basol para iti pannakapakawan. Masapul a dalusam ti altar babaen iti seremonia a mangdalus iti daytoy, ken masapul a pulotam daytoy tapno maidaton kaniak. 37 Masapul nga aramidem ti seremonia a mangdalus ti altar iti uneg ti pito nga aldaw ken idatonmo daytoy kenni Yahweh. Kalpasanna, naan-anayto ti pannakaidaton ti altar kaniak. Aniaman a mangsagid ti altar ket mailasin para kenni Yahweh. 38 Masapul a kanayon a mangidatonka iti rabaw ti altar iti inaldaw iti dua a karnero nga agtawen iti maysa. 39 Idatonmo ti maysa iti bigat, ken ti maysa iti sumipnget. 40 Kadua ti umuna a karnero, idatonmo ti apagkapullo ti maysa nga efa a kasayaatan nga arina a nalaokan iti kakapat a paset ti maysa a hin a lana manipud iti napespes nga olibo, ken kakapat ti maysa a hin nga arak kas daton a mainom. 41 Idatonmo ti maikadua a karnero iti sumipnget. Masapul nga idatonmo ti isu met laeng a bukel a daton kas iti bigbigat, ken ti daton nga arak. Makaipaay dagitoy iti nabanglo nga ayamuom kaninak; daytoy ti daton a maipuor a para kaniak. 42 Masapul a dagitoy ket kanayon a maidaton a kas daton a maipuor iti amin a kaputotan dagiti tattaom. masapul nga aramidem dagitoy iti pagserkan ti tabernakulo iti sangoanak, ni Yahweh, ti pakisinnarakakto a makisarita kenka. 43 Dita ti pangsarakak kadagiti Israelita; ti tolda ket mailasin nga agpaay kaniak babaen iti dayagko. 44 Idatonko ti tabernakulo ken ti altar ta dagitoy ket agpaay laeng kaniak. Idatonkonto pay ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki tapno agserbida kaniak a kas papadi. 45 Agnaedakto kadagiti Israelita ken siakto ti Diosda. 46 Maammoandanto a siak ni Yahweh, a Diosda, a nangiruar kadakuada manipud iti daga ti Egipto tapno makapagnaedakto kadakuada. Siak ni Yahweh a Diosda.

30

1 Masapul a mangaramidkayo iti altar a pagpuoran ti insenso. Masapul nga aramidenyo daytoy manipud iti kayo ti akasia. 2 Masapul a maysa a cubico ti kaatiddog ken kaakabana. Masapul a kuadrado daytoy, ken dua a cubico ti kangatona. Dagiti sarana ket masapul a naisilpo a kapaset iti daytoy. 3 Masapul a kalupkopam ti altar ti insenso iti puro a balitok—ti ngatona, dagiti sikiganna ken dagiti sarana. Masapul nga iyaramidam iti iking a balitok ti aglikmotna daytoy. 4 Masapul a mangaramidka iti dua a balitok a singsing a maikapet iti daytoy nga iti sirok ti ikingna iti dua nga agsumbangir a sikiganna. Dagiti singsing ket isu iti mangtengngel kadagiti assiw tapno maaawit ti altar. 5 Aramidem dagiti assiw manipud iti kayo ti akasia ken masapul a kalupkopam dagitoy iti balitok. 6 Masapul nga ikabilmo ti altar ti insenso iti sangoanan ti kurtina nga ayan iti Lakasa ti Tulag. Maikabil daytoy iti sangoanan ti kalub a mangipakita iti pannakakalub ti basol nakaparabaw iti Lakasa ti Tulag, a pakisinnarakakto kenka. 7 Masapul a mangpuor ni Aaron iti nabanglo nga insenso iti binigat. Masapul a puoranna daytoy inton estimarenna dagiti pagsilawan. 8 Inton sindian manen ni Aaron dagiti pagsilawan iti rabii, masapul a mangpuor isuna iti insenso iti altar ti insenso. Masapul a kanayon ti panangpuor iti insenso iti sangoanak, ni Yahweh, iti amin a kaputotan dagiti tattaom. 9 Ngem masapul a saankayo nga agidaton iti dadduma nga insenso iti altar ti insenso uray ania a daton a maipuor amin wenno daton a bukbukel. Saanyo a bukbokan daytoy iti daton a mainom. 10 Masapul a mangisayangkat ni Aaron ti seremonia iti pannakadalus kadagiti sara ti altar ti insenso iti maminsan iti makatawen. Aramidenna daytoy babaen iti dara a daton a mangabbong iti basol. Masapul nga

aramiden daytoy iti kangatoan a padi iti amin a kaputotan dagiti tattaom. Daytoy a sagot ket naan-nayto ti pannakaidatonna kaniak, ni Yahweh.” 11 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, 12 “Inton alaem ti sensus dagiti Israelita, masapul a tunggal tao ket mangted iti pangsubbotda ti biagda kenni Yahweh. Masapul nga aramidem daytoy kalpasan a mabilangmo ida, tapno awan ti didigra kadakuada no bilangem ida. 13 Tunggal maysa a naibilang iti sensus ket masapul nga agbayad iti kagudua a siklo ti pirak, sigun ti timbangan iti siklo iti santuario (ti maysa siklo ket aggatad iti duapulo a gera). Daytoy kagudua a siklo ket daton nga agpaayto kaniak, ni Yahweh. 14 Tunggal maysa a naibilang, manipud kadagiti agtawen iti duapulo agpangato, masapul nga itedda daytoy a daton nga agpaay kaniak. 15 Inton ited kaniak dagiti tattao dagitoy a daton a mangsubbot kadagiti biagda, dagiti nabaknang ket masapul a saan a mangited iti nasursurok ngem kagudua a siklo, ken ti nakurapay ket masapul a saan a mangited iti basbassit. 16 Masapul nga awatem dagitoy a pangsubbot a kuarta manipud kadagiti Israelita ket masapul nga bingayem daytoy para iti trabaho nga agpaay iti tabernakulo. Mangpalagip daytoy kadagiti Israelita iti sangoanak, a mangsubbot iti biagyo.” 17 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, 18 “Masapul pay a mangaramidkayo iti dakkel a bronse a palanggana a pagbuggoan nga adda pagbatayanna a bronse. Masapul nga ikabilmo ti palanggana iti nagbaetan ti tabernakulo ken ti altar, ken kargaam daytoy iti danum. 19 Masapul a buggoan ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki dagiti ima ken sakada babaen iti danum nga adda iti daytoy. 20 Inton umunegda iti tabernakulo wenno inton umasidegda iti altar nga agserbi kaniak babaen iti panagpuorda iti daton, masapul nga agbuggoda tapno saanda a matay. 21 Masapul a buguanda dagiti ima ken sakada tapno saanda a matay. Agnanayonto daytoy a linteg para kenni Aaron ken kadagiti kaputotanna iti amin a henerasion dagiti tattaoda.” 22 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, 23 “Alaem dagitoy nasasayaat a rekado: limagasut a siklo a tubbog ti mirra, 250 a siklo a nabanglo a sinamon, 250 a siklo a nabanglo nga unas, 24 limagasut a siklo ti kasia, a narukod segun ti pagtimbangan iti siklo ti santuario, ken maysa a hin iti lana nga olibo. 25 Masapul a mangaramidka iti sagrado a lana a pangkonsagrar babaen kadagitoy a rekado, a trabahoen iti maysa nga agar-aramid iti bangbanglo. Daytoy ti sagrado a lana a pangkonsagrar a naisagana para kaniak. 26 Masapul a pulotam ti tabernakulo iti daytoy a lana, kasta met ti Lakasa ti Tulag, 27 ti lamisaan ken amin nga alikamenna, ti kandelero ken ti alikamenna, ti altar ti insenso, 28 ti altar para kadagiti daton a mapuoran ken amin nga alikamenna, ken ti palanggana agraman ti pagbatayanna. 29 Masapul nga idatonmo dagitoy kaniak tapno naan-anay ti pannakaisagutda kaniak. Aniaman a mangsagid kadagitoy ket mailasin met a para kaniak. 30 Masapul a pulotam ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki ken idatonmo ida kaniak tapno makapagserbida kaniak a kas papadi. 31 Ibagam kadagiti Israelita, 'Daytoy ti lana a pangkonsagrar a naidaton kenni Yahwen iti amin a kaputotan dagiti tattaom. 32 Saan a rumbeng a maisapsapo daytoy iti kudil dagiti tattao, wenno agaramid iti kas iti daytoy a lana gapu ta nakonsagraran daytoy nga agpaay kenni Yahweh. Masapul nga ibilangyo daytoy iti kastoy a wagas. 33 Siasinoman nga agaramid iti kas iti daytoy a bangbanglo, wenno siasinoman a mangisapsapo daytoy iti maysa a tao, dayta a tao ket masapul a maisina manipud kadagiti tattaona.”' 34 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Mangalaka kadagiti rekado—estakte,

onitsa, ken galbanum—dagiti nabanglo a rekado a nailaok iti puro nga insenso, nga agpapada ti kaaduna. 35 Aramidem daytoy a kas iti insenso, a pinaglalaok ti agar-aramid iti bangbanglo, natimplaan iti asin, puro ken naidaton nga agpaay kaniak. 36 Gilingem daytoy inggana a pumino. Ikabilmo ti daddumana daytoy iti sangoanan iti Lakasa ti Tulag, nga adda iti tabernakulo, a pakisarakakto kadakayo. Ibilangyo daytoy kas maysa a naan-anay a naidaton nga agpaay kaniak. 37 Para iti daytoy nga insenso nga aramidenyo, masapul a di kayo agaramid iti aniaman a kapadpadana para kadagiti bagbagiyo. Masapul nga ibilangyo a nasagradoan unay daytoy. 38 Siasinoman a mangaramid iti kas iti daytoy a maaramat a kas bangbanglo ket masapul a maisina manipud kadagiti tattaona.”

31

1 Nagsao ni Yahwen kenni Moises, 2 “Kitaem, inayabak babaen iti naganna ni Bezalel, ti anak a lalaki ni Uri, nga anak ni Hur manipud iti tribu ti Juda. 3 Pinunnok ni Bezalel iti espirituk tapno maikkan isuna iti kinasirib, pannakaawat, ken pannakaammo, para iti amin a kita ti batido a panagdesenio, 4 a mangkorte iti balitok, pirak, ken bronse; 5 kasta met a mangtabas ken mangurnos kadagiti batbato ken mangkitikit iti kayo—a mangaramid kadagiti amin a kita iti batido a panagdesenio. 6 Mainayon a kaduana, dinutokak ni Oholiab nga anak a lalaki ni Ahisamac, manipud iti tribu ti Dan. Inikkak iti kabaelan dagiti puso ti amin a masirib tapno maaramidda amin nga imbilinko kenka. Karaman ditoy 7 ti tabernakulo, ti Lakasa ti Tulag ken ti kalub a mangipakita iti pannakakalub ti basol a nakaparabaw iti Lakasa, ken amin nga alikamen ti tolda— 8 ti lamisaan ken dagiti alikamenna, ti puro a kandelero ken dagiti alikamenna, ti altar ti insenso, 9 ti altar para kadagiti daton a maipuor amin ken dagiti amin nga alikamenna, ken ti dakkel a palanggana ken ti batayna. 10 Mainayon pay ditoy dagiti pagan-anay a nasayaat ti pannakabelna—dagiti sagrado a pagan-anay a para kenni Aaron a padi ken kadagiti annakna a lallaki, isaganam para kaniak tapno agserbida a kas papadi. 11 Mainayon pay ditoy ti lana a pangkonsagrar ken ti nabanglo nga insenso a para iti nasantoan a disso. Masapul nga aramiden dagitoy a lallaki a batido a dumidesenio dagitoy amin a banbanag kas imbilinko kenka.” 12 Nagsao ni Yahweh kenni Moises: 13 “Ibagam kadagiti Israelita: “Masapul a ngilinenyo ti Aldaw a Panaginana ni Yahweh, ta daytoyto ti pagilasinan iti nagbaetanyo kenni Yahweh iti amin a kaputotan dagiti tattaom tapno maammoanyo nga isuna ni Yahweh, ti nangilasin kadakayo nga agpaay kenkuana. 14 Isu a masapul a ngilinenyo ti Aldaw a Panaginana, ta masapul nga ibilangyo daytoy a nasantoan, a naisagana a para kenkuana. Ti siasinoman a mangtulaw iti daytoy ket rumbeng a mapapatay. Ti siasinoman nga agtrabaho iti Aldaw a Panaginana, dayta a tao ket sigurado a maisina manipud kadagiti amin a tattaona. 15 Ti panagtrabaho ket maaramid iti uneg ti innem nga aldaw, ngem iti maikapito nga aldaw ket isu ti Aldaw a Panaginana, nasantoan ken naisagana a para iti pannakaidayaw ni Yahweh. Ti siasinoman nga agtrabaho iti uray ania iti Aldaw a Panaginana ket rumbeng a mapapatay. 16 Masapul ngarud a salimetmetan dagiti Israelita ti Aldaw a Panaginana. Masapul a ngilinenda daytoy iti amin a kaputotan dagiti tattaoda a kas maysa nga agnanayon a linteg. 17 Ti Aldaw ti Panaginana ket agnanayon a pagilasinan iti nagbaetan ni Yahweh ken dagiti Isarelita, ta iti innem nga aldaw inaramid ni Yahweh ti langit ken daga, ken iti maikapito nga aldaw naginana isuna ken nabang-aran.”' 18 Kalpasan a nakisarita ti Dios

kenni Moises idiay Bantay Sinai, intedna kenkuana ti dua a tapi a bato-ti sangapulo a bilin, naaramid babaen iti bato nga insurat iti mismo nga imana.

32

1 Idi nakita dagiti tattao a nabayagan ni Moises iti isasalogna manipud iti bantay, nagu-ummongda iti aglawlaw ni Aaron ket kinunada kenkuana, “Umayka, mangaramidka iti maysa a didiosen a mangidaulo kadakami. Ta daytoy a Moises, ti lalaki a nangirruar kadakami manipud iti daga ti Egipto, saanmi nga ammo ti napasamak kenkuana.” 2 Isu a kinuna ni Aaron kadakuada, “Ikkatenyo dagiti singsing a balitok nga adda kadagiti lapayag dagiti assawayo a babbai, annakyo a lallaki ken dagiti annakyo a babbai ket iyegyo dagitoy kaniak.” 3 Inikkat dagiti amin a tattao dagiti singsing a balitok nga adda kadagiti lapayagda ket impanda dagitoy kenni Aaron. 4 Inawatna dagiti balitok manipud kadakuada, ket hinormana daytoy iti paghormaan ket pinormana daytoy a sinan-baka. Kalpasanna, kinuna dagiti tattao, “Israel, daytoy ti diosyo a nangirruar kadakayo iti daga ti Egipto.” 5 Idi nakita ni Aaron daytoy, nangaramid isuna iti maysa nga altar iti sangoanan ti sinan-baka ket inwaragawagna; kinunana, “Inton bigat ket maysa a piesta a panagdayaw kenni Yahweh.” 6 Nasapa a bimmangon dagiti tattao iti kinabigatanna ket nangisagutda kadagiti daton a mapuoran ken nangiyegda kadagiti daton iti panagkakadua. Kalpasanna, nagtugawda tapno mangan ken uminom ket kalpasanna timmakderda tapno agbabartekda iti nalabes a panagrambak. 7 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises, “Mapanka a dagus ta dagiti tattaom, nga indauloam nga inruar iti daga ti Egipto ket dinadaelda dagiti bagbagida. 8 Pinanawanda a dagus ti dalan nga imbilinko kadakuada. Nangpormada para iti bagida iti sinan-baka ket nagrukbab ken nangidatonda iti daytoy. Kinunada, 'Israel, daytoy ti diosyo a nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto.'” 9 Ket kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Nakitakon dagitoy a tattao. Kitaem, natangken ti uloda a tattao. 10 Ita ngarud, saannak a lapdan. Gumilgil-ayab ti pungtotko kadakuada isu a dadaelek ida. Ket mangaramidak iti dakkel a nasion manipud kenka.” 11 Ngem dinawat ni Moises kenni Yahweh a Diosna a saan nga agpungtot. Kinunana, “Yahweh, apay a bumara ti pungtotmo kadagiti tattaom nga inruarmo manipud iti daga ti Egipto nga addaan iti naindaklan a pannakabalin ken nabileg nga ima? 12 Apay a nasken nga ibaga dagiti Egipcio, 'Indalanna ida a rimuar manipud iti Egipto nga addaan iti dakes a panggep, tapno papatayenna ida iti kabanbantayan ken tapno dadaelenna ida iti rabaw ti daga?' Ibaw-ingmo ti gumilgil-ayab a pungtotmo ket ibabawim ti panangdusam kadagiti tattaom. 13 Lagipem dagiti adipenmo nga Abraham, Isaac ken ni Israel, a mismo a nagikariam ken kinunam kadakuada, “Paadduekto dagiti kaputotanyo a kas kaadu dagiti bituen idiay langit, ken itedkonto kadagiti kaputotanyo amin daytoy a daga nga imbagak. Tawidendanto daytoy iti agnanayon.” 14 Ket imbabawi ni Yahweh ti kinunana a pannusa nga ipalak-amna kadagiti tattaona. 15 Kalpasanna, timmallikod ni Moises ket simmalog manipud iti bantay nga awit-awitna ti dua a tapi a bato nga ayan dagiti tulag. Agsinnumbangir a nasuratan dagiti tapi a bato, iti sangoanan ken iti likudan. 16 Mismo a ti Dios ti nangaramid kadagiti tapi a bato, ken dagiti suratna ket mismo a ti Dios ti nangisurat iti naikitikit kadagiti tapi a bato. 17 Idi nangngeg ni Josue ti ariwawa dagiti tattao nga agpupukkaw, kinunana kenni Moises, “Adda ti ariwawa ti aggugubat iti

kampo.” 18 Ngem kinuna ni Moises, “Saan nga ariwawa iti panagballigi,
ken saan met nga ariwawa ti naabak a tattao ngem ti timek ti agkakanta
ti mangngegko.” 19 Idi asidegen ni Moises iti kampo, nakitana ti sinan-
baka ken dagiti agsasala a tattao. Nakapungtot isuna iti kasta unay.
Imbarsakna dagiti tapi a bato ken binurakburakna dagitoy iti sakaanan ti
bantay. 20 Innalana ti sinan-baka nga inaramid dagiti tattao, pinuoranna
ken binurakburakna agingga a nagbalin daytoy a pulbos ket imbukbokna
daytoy iti danum. Ket impainumna daytoy kadagiti tattao ti Israel.
21 Kalpasanna, kinuna ni Moises kenni Aaron, “Ania ti inaramid dagitoy
a tattao kenka, a nangiyegka iti kasta kadakkel a basol kadakuada?”
22 Kinuna ni Aaron, “Saanka koma nga agpungtot iti kasta unay, apok.
Am-ammom dagitoy a tattao, no kasanoda a nairuam nga agaramid iti
kinadakes. 23 Kinunada kaniak, "Iyaramidannakami iti dios a mangidaulo
kadakami. Maipanggep iti daytoy a Moises, ti tao a nangidaulo kadakami
a rimmuar manipud iti daga ti Egipto, saanmi nga ammo ti napasamak
kenkuana.' 24 Isu a kinunak kadakuada, 'Siasinoman nga addaan iti
aniaman a balitok, ikkatenna koma daytoy. Intedda kaniak dagiti balitok
ket impuruakko iti apuy ket nagbanag a sinan-baka.'” 25 Nakita ni Moises
nga agkakaribuso dagiti tattao, ta binay-an ida ni Aaron nga aglablabes,
tapno laisen ida dagiti kabusorda. 26 Kalpasanna, nagtakder ni Moises
iti pagserkan ti kampo ket kinunana, “Siasinoman nga agtulnog kenni
Yahweh, umay kaniak.” Nagummong dagiti amin a Levita iti aglawlawna.
27 Kinunana kadakuada, “Ni Yahweh a Dios ti Israel, imbagana daytoy,
'Ikabil koma ti tunggal maysa dagiti kampilan iti sikiganda ket mapan
ken agsubli iti tunggal pagserkan iti entero a kampo ket papatayenna ti
kabsatna, ti kaduana ken ti kaarrubana.'” 28 Inaramid dagiti Levita ti
imbilin ni Moises. Agarup tallo ribu a lallaki manipud kadagiti tattao
ti natay iti dayta nga aldaw. 29 Kinuna ni Moises kadagiti Levita, “Ita
nga aldaw, naisaadkayon nga agserbi kenni Yahweh, ta tunggal maysa
kadakayo ket binusorna ti kabsatna, isu nga inikkannakayo ni Yahweh iti
bendision ita nga aldaw.” 30 Iti simmaruno nga aldaw kinuna ni Moises
kadagiti tattao, “Nakaaramidkayo iti dakkel unay a basol. Ita sumang-atak
kenni Yahweh. Nalabit a mabalin a mangaramidak iti pakapakawanan
dagiti basolyo.” 31 Nagsubli ngarud ni Moises kenni Yahweh ket kinunana,
“Nakaaramid dagitoy a tattao iti dakkel a basol ken nangaramidda iti
didiosen a balitok. 32 Ngem ita, pangngaasim ta pakawanem dagiti
basolda; ngem no saan, ikkatennak iti libro nga insuratmo.” 33 Kinuna
ni Yahweh kenni Moises, “Siasinoman a nakabasol kaniak, dayta a tao
ti ikkatek iti librok. 34 Isu nga ita, mapanka ket idauloam dagiti tattao iti
lugar nga imbagak kenka. Kitaem, umun-unanto kenka ti anghelko. Ngem
iti aldaw a dusaek ida, dusaekto ida gapu iti basolda.” 35 Ket nangibaon ni
Yahweh iti didigra kadagiti tattao gapu ta nangaramidda iti sinan-baka, ti
inaramid ni Aaron.

33

1 Nakisao ni Yahweh kenni Moises, “Pumanawkayo manipud ditoy, sika
ken dagiti tattao nga inruarmo manipud iti daga ti Egipto. Mapankayo iti
daga nga inkarik kada Abraham, Isaac ken Jacob, idi kinunak, 'Itedkonto
daytoy kadagiti kaputotanyo.' 2 Mangibaonakto iti anghel iti sangoanam,
ket papanawekto dagiti Cananeo, Amoreo, Heteo, Perezeo, Heveo ken
dagiti Jebuseo. 3 Mapankayo iti dayta a daga nga aglaplapusanan iti
gatas ken diro, ngem saanak a kumuyog kadakayo, gapu ta natangken

ti uloyo a tattao. Amangan no dadaelenkayo iti dalan.” 4 Idi nangngeg
dagiti tattao dagitoy a makariribuk a sasao, nagleddaangda ket awan ti
uray maysa a nangisuot iti aniaman nga alahas. 5 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Ibagam kadagiti Israelita, 'Natangken ti uloyo a tattao. No
makikuyogak kadakayo uray iti apagbiit laeng a kanito, dadaelenkayo.
Isu nga ita, ikkatenyo dagiti alahasyo tapno makapangngeddengak iti
aramidek kadakayo.'” 6 Isu a manipud iti Bantay Horeb nagtultuloy nga
awan alahas a suot dagiti Israelita. 7 Nangala ni Moises iti tolda ket
impatakderna daytoy iti ruar ti kampo, nga adayo bassit manipud iti
kampo. Inawaganna daytoy iti tolda a pakiumanan. Tunggal maysa nga
agkiddaw iti aniaman a banag kenni Yahweh ket rumuar iti kampo a
sumrek iti tolda a pakiumanan nga adda iti ruar ti kampo. 8 Apaman
a rumuar ni Moises a mapan iti tolda, tumakder amin dagiti tattao iti
pagserkan dagiti kampoda ket kitaenda ni Moises agingga a makauneg
isuna. 9 Ket inton makastreken ni Moises iti tolda, bumaba ti adigi nga
ulep ket agtalinaed iti pagserkan ti tolda, ket makisaonton ni Yahweh
kenni Moises. 10 Tunggal makita dagiti amin a tattao ti adigi nga ulep
nga agtakder iti pagserkan ti tolda, tumakderda ket agrukbabda, tunggal
tao iti pagserkan ti toldana. 11 Makisao ni Yahweh iti rupan-rupa kenni
Moises, a kas iti pannakisao ti maysa a tao iti gayyemna. Ket agsublinto
metten ni Moises iti kampo, ngem ti agtutubo a lalaki nga adipenna nga
anak ni Nun a ni Josue ket agtalinaed iti ayan ti tolda. 12 Kinuna ni
Moises kenni Yahweh, “Kitaem, ibagbagam kaniak, 'Idauloam dagitoy a
tattao iti panagdaliasatda,' ngem saanmo pay nga imbaga kaniak no asino
ti ibaonmo a kaduak. Kinunam, 'Am-ammoka babaen iti naganmo ken
nasarakam pay ti pabor iti imatangko.' 13 Ita no nasarakak iti pabor
iti imatangmo, ipakitam kaniak dagiti wagasmo tapno maam-ammoka iti
kasta agtultuloy a masarakak ti pabor iti imatangmo. Laglagipem a daytoy
a nasion ket tattaom.” 14 Simmungbat ni Yahweh, “Kumuyogto kenka
ti presensiak, ket ikkankanto iti inana.” 15 Kinuna ni Moises kenkuana,
“No saanka a kumuyog ti presensiam kadakami, saannakami nga iyadayo
manipud ditoy.” 16 Ta no saan, kasanonto a maammoan a nakasarakak iti
pabor iti imatangmo, siak ken dagiti tattaom? Saan kadi nga iti laeng
pannakikuyogmo kadakami ti pakaammoan a siak ken dagiti tattaom
ket agbalin a naidumduma manipud kadagiti amin a tattao nga adda
iti rabaw ti daga?” 17 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Aramidek met
daytoy a banag a kiniddawmo, ta nasarakam ti pabor iti imatangko ket
am-ammoka babaen iti naganmo.” 18 Kinuna ni Moises, “Pangngaasim,
ipakitam kaniak ti dayagmo.” 19 Kinuna ni Yahweh, “Aramidekto amin a
kinaimbagko iti sangoanam, ket iwaragawagkonto ti naganko a 'Yahweh'
iti sangoanam. Managparaburakto kadagiti paraburak ken kaasiakto
dagiti kaasiak.” 20 Ngem kinuna ni Yahweh, “Saanmo a mabalin a kitaen
ti rupak, ta awan ti nakakita kaniak ket nagbiag.” 21 Kinuna ni Yahweh,
“Kitaem, adtoy ti lugar nga asideg kaniak; agtakderkanto iti daytoy a
dakkel a bato. 22 Kabayatan a lumablabas ti dayagko, ikabilkanto iti
rengngat ti bato ket akkobankanto babaen iti imak agingga a makalabasak.
23 Kalpasanna, ikkatekto ti imak ket makitamto ti likudak ngem saanto a
makita ti rupak.”

34

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Mangtabaska iti dua a tapi a bato
a kas kadagiti immuna. Isuratkonto kadagitoy a tapi a bato dagiti sao

nga adda kadagiti immuna a tapi a bato a binurakmo. 2 Agsaganaka
inton bigat ket sumang-atka iti Bantay Sinai ket iparangmo ti bagim
kaniak iti tuktok ti bantay. 3 Awan ti siasinoman a kumuyog kenka a
sumang-at. Saanmo nga ipalubos nga adda ti siasinoman a makita iti
sadinoman a paset ti bantay. Awan uray arban ti ayup wenno pangen
nga agarab iti sango ti bantay." 4 Nangtabas ngarud ni Moises iti dua
a tapi a bato kas iti immuna, ket nasapa a bimmangon iti kabigatanna
ket simmang-at isuna iti Bantay Sinai, a kas imbilin ni Yahweh kenkuana.
Inawit ni Moises ti dua a tapi a bato. 5 Bimmaba ni Yahweh iti ulep ket
nakipagtakder kenni Moises sadiay, ket imabalikasna ti nagan a "Yahweh."
6 Limmabas ni Yahweh iti sangonanna ket inwaragawagna, "Yahweh,
Yahweh, ti Dios a manangngaasi ken managparabur, saan a nalaka nga
agpungtot, ken saan a marukod ti kinapudnona ken kinamapagtalkanna iti
tulag, 7 mangpatpatalinaed iti kinapudno ti tulag iti rinibribu a kaputotan,
mangpakpakawan iti kinadakes, panagsalungasing, ken basbasol. Ngem
iti uray ania a wagas saanna a kanunongan ti nagbiddut. Iyegnanto
ti pannusa ti basol dagiti amma kadagiti annakda ken kadagiti annak
ti annakda agingga kadagiti iti maikatlo ken maikapat a kaputotan."
8 Dagdagus nga indumog ni Moises ti ulona iti daga ket nagrukbab.
9 Ket kinunana, "No ita ket nakasarakak ti pabor iti imatangmo, Apok,
pangngaasim ta kumuyogka kadakami, ta natangken ti ulo dagitoy a
tattao. Pakawanem ti kinadakesmi ken ti basolmi, ket alaennakami akas
tawidmo." 10 Kinuna ni Yahweh, "Kitaem, mangaramidakon iti tulag. Iti
sangoanan dagiti amin a tattaom, mangaramidak kadagiti nakaskasdaaw a
kas kadagiti saan pay a naimatangan iti entero a daga wenno iti sadinoman
a nasion. Amin a tattao kadakayo ket makitadanto dagiti aramidek, ta
nakabutbuteng daytoy a banag nga aramidek kadakayo. 11 Tungpalenyo ti
ibilinko kadakayo ita nga aldaw. Dandanikon papanawen iti sangoananyo
dagiti Amoreo, Cananeo, Heteo, Perezeo, Heveo ken dagiti Jebuseo.
12 Agannadkayo a saankayo a makitulag kadagiti agnanaed iti daga a
papananyo, ta no saan agbalindanto a palab-og kadakayo. 13 Ngem ketdi,
masapul a ribbaenyo dagiti altarda, rumekenyo dagiti nasagradoan a bato
nga adigida, ken putdenyo dagiti poste ti Aserada. 14 Ta masapul nga
awan ti sabali a dios a pagrukbabanyo, ta siak ni Yahweh a ti naganna
ket 'Naimun,' naimunak a Dios. 15 Agannadkayo a saankayo a makitulag
kadagiti agnanaed iti daga, tunggal makimalalada kadagiti diosda ken
mangidatonda kadagiti diosda, ken awisennakayo ti maysa a tao ken
mangan iti indatonna. 16 Mangalakayo pay kadagiti annakda a babbai para
kadagiti annakyo a lallaki, ken makikamalala dagiti annakda a babbai iti
diosda, ket allukoyenda dagiti annakyo a lallaki a makikamalala iti diosda.
17 Saankayo a mangaramid kadagiti diosyo manipud iti nairunaw a landok.
18 Masapul a salimetmetanyo ti Fiesta iti Tinapay nga awan Lebadurana.
Kas imbilinko kadakayo, masapul a mangankayo iti tinapay nga awan
lebadurana iti uneg ti pito nga aldaw iti naituding a tiempo iti bulan iti
Abib, ta iti bulan ti Abib a rimmuarkayo manipud iti Egipto. 19 Kukuak
amin nga inauna nga anak, uray ti tunggal inauna a kalakian nga anak ti
bakayo, agpada a bakbaka ken karnero. 20 Masapul a subbotenyo dagiti
inauna nga anak ti asno babaen iti maysa a kordero, ngem no saanyo a
subboten daytoy, ket masapul a rung-oenyo ti tengngedna daytoy. Masapul
a subbotenyo amin nga inauna nga anak kadagiti annakyo a lallaki. Awan
ti siasinoman a mabalin nga agparang kaniak nga ima-ima. 21 Mabalinyo
ti agtrabaho iti innem nga aldaw, ngem iti maikapito nga aldaw ket

masapul nga aginanakayo. Uray iti tiempo ti panagarado ken iti panagapit,
masapul nga aginanakayo. 22 Masapul a ngilinenyo ti Fiesta dagiti Lawas
iti umuna a bunga dagiti maapit a trigo, ken masapul a ngilinenyo ti
Fiesta iti Panagapit iti panaggibus ti tawen. 23 Masapul a mamitlo a
daras iti tunggal tawen nga agparang amin a lallaki kaniak, ni Yahweh,
ti Dios ti Israel. 24 Ta papanawekto dagiti nasion iti sangoananyo ken
palawaek dagiti nagbeddenganyo. Awanto ti siasinoman a mangtarigagay
a mangserrek iti dagayo ken mangala iti daytoy inton sumang-atkayo nga
agparang kaniak, ni Yahweh a Diosyo, iti mamitlo a daras iti tunggal tawen.
25 Masapul a saanyo a pakuyogan iti tinapay nga adda lebadurana ti dara
a maidaton kaniak, wenno adda matda a karne agingga iti kabigatanna
manipud iti naidaton iti Fiesta ti Ilalabas. 26 Masapul nga iyegyo iti balayko
ti kasasayaatan kadagiti umuna a bunga manipud iti taltalonyo. Masapul a
saanyo a lutoen ti urbon a kalding iti gatas ti inana." 27 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, "Isuratmo dagitoy a sasao, ta ikarik iti bagik kadagitoy a
naisaokon ken nakitulagakon kenka ken iti Israel." 28 Nakipagtalinaed ni
Moises kenni Yahweh sadiay iti las-ud ti uppat a pulo nga aldaw ken rabii;
saan isuna a nangan iti aniaman a taraon wenno imminum iti danum.
Insuratna kadagiti tapi ti bato dagiti tulag, ti sangapulo a bilin. 29 Idi
simmalog ni Moises iti Bantay Sinai nga awitna ti dua a tapi ti bato a
nakaisuratan ti sangapulo a bilin, saanna nga ammo a rimmaniag ti kudil
ti rupana bayat ti pannakisarsaritana iti Dios. 30 Idi nakita ni Aaron ken
dagiti Israelita ti kudil ti rupa ni Moises nga agranraniag ket nagbutengda
nga umasideg kenkuana. 31 Ngem inayaban ni Moises ida, ket immasideg
kenkuana ni Aaron ken dagiti amin a mangidadaulo iti komunidad. Ket
nakisarita ni Moises kadakuada. 32 Kalpasan daytoy, immasideg amin
dagiti tattao kenni Moises, ket imbagana kadakuada dagiti amin a bilin
nga inted ni Yahweh kenkuana iti Bantay Sinai. 33 Idi nalpas a nakisarita
ni Moises kadakuada, nangikabil isuna iti abbong iti rupana. 34 Tunggal
mapan makisarita ni Moises kenni Yahweh, ikkatenna ti abbong. Ket
isublinanto manen ti abbong no makaadayo isuna. Rumuar isuna iti tolda
ket ibagana kadagiti Israelita ti naibilin kenkuana. 35 Nakita dagiti Israelita
ti rupa ni Moises nga agranraniag. Ngem kalpasanna, ikabilnna manen ti
abbong iti rupana agingga nga agsubli isuna a makisarita kenni Yahweh.

35

1 Inummong ni Moises dagiti amin a tattao nga Israelita ket kinunana
kadakuada, "Dagitoy dagiti banbanag nga imbilin ni Yahweh nga arami-
denyo. 2 Mabalin a leppasen ti trabaho iti innem nga aldaw, ngem para
kadakayo, masapul a nasagradoan ti maikapito nga aldaw, naan-anay nga
inana ti Aldaw a Panaginana, ta nasantoan kenni Yahweh. Siasinoman
nga agtrabaho iti dayta nga aldaw ket masapul a mapapatay. 3 Saankayo
a mangaron iti aniaman kadagiti balbalayyo iti Aldaw a Panaginana."
4 Nagsao ni Moises kadagiti amin nga Israelita a kunana, "Daytoy ti banag
nga imbilin ni Yahweh. 5 Mangalakayo iti daton para kenni Yahweh,
dakayo a siaayat a mangted. Mangiyegkayo iti daton kenni Yahweh—
balitok, pirak, bronse, 6 asul, maris ube, ken nalabbaga a de lana ken
kasayaatan a lino; dutdot iti kalding; 7 napalabbaga a lalat ti kalakian
a karnero ken kudil ti dugong; kayo ti akasia; 8 lana para iti pagsilawan
iti santuario, rekado para iti pangkonsagrar a lana ken ti nabanglo nga
insenso, 9 bato nga onyx ken dadduma a napateg a batbato a maikabil

para iti efod ken pektoral. 10 Tunggal batido a lallaki kadakayo nga
addaan iti kabaelan ket umay agaramid iti amin a banag nga imbilin ni
Yahweh- 11 ti tabernakulo nga adda toldana, ti abbongna, dagiti kaw-itna,
dagiti tabla, dagiti balunet, dagiti poste, ken dagiti pagbatayan; 12 kasta
met ti lakasa nga adda assiwna, ti kalub a mangipakita iti pannakakalub
iti basol ti lakasa, ken kurtina a pangabbong iti daytoy. 13 Nangiyegda
iti lamisaan nga adda assiwna, amin nga alikamenna, ken ti tinapay ti
presensia; 14 ti kandelero para kadagiti silaw, karaman dagiti arkusna,
dagiti pagsilawanna, ken ti lana para kadagiti pagsilawan; 15 ti altar
ti insenso ken dagiti assiwna, ti pangkonsagrar a lana ket ti nabanglo
nga insenso; ti maibitin para iti pagserkan ti tabernakulo; 16 ti altar
para kadagiti mapuoran a daton nga adda bronse a barandiliasna ken
dagiti assiwna, dagiti alikamenna; ken ti dakkel a palanggana nga adda
pagbatayanna. 17 Inyegda dagiti maibitin nga adda poste ken batayna
para iti paraangan, ken ti kurtina para iti pagserkan iti paraangan; 18 ken
dagiti pasok ti tolda para iti tabernakulo ken paraangan, a karaman dagiti
talida. 19 Nangiyegda iti pagan-anay a nasayaat ti pannakabelna para iti
panagserbi iti nasantoan a disso, dagiti sagrado a pagan-anay para kenni
Aaron a padi ken kadagiti annakna a lallaki, para kadakuada nga agserbi
a kas papadi." 20 Kalpasanna pimmanaw dagiti amin a tribu ti Israel ket
immadayoda manipud iti imatang ni Moises. 21 Tunggal maysa a natignay
ti pusona ken nagbalin a siaayat ti espirituna ket immay ken nangitugot
iti maysa a daton kenni Yahweh para iti pannakaipatakder ti tabernakulo,
para iti amin a banag a panagserbi iti uneg, ken para kadagiti nasagradoan
a pagan-anay. 22 Immayda, dagiti lallaki ken babbai, amin a siaayat ti
pusona. Nangiyegda iti al-alahas, ar-aritos, dagiti singsing, ken dagiti
pulseras, amin a kita iti alahas a balitok. Indatagda dagiti amin a daton a
balitok kenni Yahweh. 23 Tunggal maysa nga addaan iti asul, maris ube ken
nalabbaga a de lana, nafino a lino, dutdot ti kalding, napalabbaga a lalat ti
kalakian a karnero ken lalat ti dugong ket nangiyegda. 24 Tunggal maysa
nga agar-aramid iti pirak a daton wenno bronse ket inyegna daytoy a kas
daton kenni Yahweh, ken nangiyeg ti tunggal maysa nga addaan iti kayo
nga akasia para iti aniaman a pakausaran iti trabaho. 25 Tunggal babbai
a kabaelanna ti agtibbi iti de lana babaen kadagiti imana ket nangiyeg
kadagiti tinibbina nga asul, maris ube, wenno nalabbaga a de lana, wenno
nafino a lino. 26 Amin dagiti babbai a natignay ti pusona ken kabaelanna
ket nagtibbi iti dutdot ti kalding. 27 Nangiyeg dagiti mangidadaulo iti
batbato nga onyx ken dadduma pay a napapateg a bato a maikabil iti
efod ken pektoral; 28 nangiyegda kadagiti rekado ken lana para kadagiti
pagsilawan, para iti pangkonsagrar a lana, ken para iti nabanglo nga
insenso. 29 Nangiyeg dagiti Israelita kenni Yahweh iti daton a nagtaud iti
kaungganda; tunggal lallaki ken babbai a siaayat ti pusoda ket nangiyeg
kadagiti alikamen para iti amin a trabaho nga imbilin ti Dios kenni Moises
a maaramid. 30 Kinuna ni Moises kadagiti Israelita, "Kitaenyo, inayaban
ni Yahweh babaen iti nagan ni Bezalel ti anak a lalaki ni Uri nga anak
a lalaki ni Hur, manipud iti tribu ti Juda. 31 Pinunnona ni Bezalel iti
espirituna tapno ikkanna iti kinasirib, pannakaawat, ken pannakaammo,
para iti amin a kita ti kinabatido, 32 nga agaramid kadagiti nasasayaat
a disenio babaen iti balitok, pirak, ken bronse; 33 ken agtabas pay ken
mangiyurnos kadagiti bato ken agkitikit ti kayo-tapno agaramid iti amin a
kita iti disenio ken kinabatido. 34 Inkabilna iti pusona ti mangisuro, isuna

ken ni Oholiab nga anak a lalaki ni Ahisamak, manipud iti tribu ti Dan.
35 Pinunnona ida iti kabaelan nga agaramid kadagiti amin a kita ti trabaho,
a kas dumidisenio, a kas kumikitikit, a kas bumumurda iti asul, maris ube,
ken nalabbaga a de lana, ken kasayaatan a lino, ken kas umaabael. Isuda
dagiti batido a tao iti amin a kita ti trabaho, ken isuda dagiti agdisdisenio
iti nasayaat.

36

1 Agtrabahonto ngarud da Bezalel ken Oholiab, kasta met ti tunggal
nasirib ti pusona a tao nga inikkan ni Yahweh iti kabaelan ken pan-
nakaawat a mangammo no kasano ti mangipatakder iti nasantoan a disso,
a suroten dagiti alagaden nga intedna nga aramidenyo." 2 Pinaayaban
ni Moises da Bezalel, Oholiab, ken tunggal nalaing a tao nga inikkan
ni Yahweh iti laing ti kapanunotanna, ken ti natignay ti pusona nga
umay ken agtrabaho. 3 Inawatda manipud kenni Moises dagiti amin a
sagut nga inyeg dagiti Israelita para iti pannakaipatakder ti nasantoan
a disso. Agtultuloy latta a mangip-ipan dagiti tattao kenni Moises iti
binigat kadagiti sagut nga agtaud iti kaungan. 4 Isu nga immay amin
dagiti batido a tattao nga agtartrabaho idiay nasantoan a disso manipud iti
sigud nga ar-aramidenda a trabaho. 5 Kinunada kenni Moises, "Mangiyum-
umay dagiti tattao iti ad-adu ngem iti kasapulan para iti panagaramid iti
trabaho nga imbilin ni Yahweh nga aramidentayo." 6 Isu nga imbilin ni
Moses nga awanen ti mangiyeg manipud iti kampo ti aniaman kadagiti
daton para iti pannakaipatakder ti nasantoan a disso. Insardeng ngarud
dagiti tattao ti mangiyeg kadagitoy a sagsagut. 7 Addaandan iti ad-adu
pay ngem iti kasapulanda para iti amin a trabaho. 8 Impatakder ngarud
dagiti amin a batido a tattao kadakuada ti tabernakulo nga addaan iti
sangapulo a kurtina a naaramid manipud iti kasayaatan a lino ken asul,
maris-ube, ken nalabbaga a de lana, a nadisenyoan iti kerubim. Daytoy
ket trabaho ni Bezalel, ti batido unay nga agdisenio. 9 Ti kaatiddog ti
tunggal kurtina ket duapulo ket walo a cubico, ti kaakabana ket uppat
a cubico. Agpapada amin ti rukod dagiti kurtina. 10 Pinagsasaep ni
Bezalel dagiti lima a kurtina, ken pinagsasaepna pay dagiti sabali a lima a
kurtina. 11 Nangaramid isuna iti asul a pangiyusokan iti akinruar nga igid
iti murdong a kurtina iti maysa a beddeng, ken kasta met ti inaramidna
iti akinruar nga igid iti murdong a kurtina oti maikadua a beddeng.
12 Nangaramid isuna iti limapulo a pangiyusokan iti umuna a kurtina
ken limapulo a pangiyusokan iti igid ti murdong a kurtina iti maikadua
a beddeng. Isu a nagbibinnatug dagiti pangiyusokan. 13 Nangaramid
isuna iti limapulo a kaw-it a balitok ken pinagsasaepna dagiti kurtina
ket nagbalin a sangsangkamaysa ti tabernakulo. 14 Nangaramid ni
Bezalel kadagiti kurtina babaen iti dutdot ti kalding para iti kasla tolda
a pangabbong iti ngatoen ti tabernakulo; nangaramid isuna iti sangapulo
ket maysa kadagitoy a kurtina. 15 Ti kaatiddog ti tunggal kurtina ket
tallopulo a cubico, ken ti kaakaba ti tunggal kurtina ket uppat a cubico.
Tunggal pidaso kadagiti sangapulo ket maysa a kurtina ket agpapada ti
rukodna. 16 Pinagsasaepna ti lima a kurtina ken dagiti dadduma nga
innem a kurtina. 17 Nangaramid isuna iti limapulo a pangiyusokan iti igid
ti murdong a kurtina iti umuna a beddeng, ken limapulo a pangiyusokan
iti igid ti murdong a kurtina a nakasilpoan ti maikadua a beddeng ti
kurtina. 18 Nangaramid ni Bezalel iti limapulo a kaw-it a bronse a
mangisaip iti pangabbong a kasla tolda tapno agbalin daytoy a maymaysa.

19 Nangaramid isuna iti pangabbong a para iti tabernakulo babaen iti
napalabbaga a lalat ti kalakian a karnero, sabali pay a pangabbong
a naaramid iti kasayaatan a lalat a maiyabbong iti ngatoenna dayta.
20 Nangaramid ni Bezalel iti nakapatakder a tabla manipud iti kayo nga
akasia para iti tabernakulo. 21 Ti kaatiddog ti tunggal tabla ket sangapulo
a cubico, ken ti kaakabana ket maysa ket kagudua a cubico. 22 Adda dua
a nakadawadaw iti tunggal tabla para iti panagkikinnamang dagiti tabla.
Inaramidna amin dagiti tabla ti tabernakulo iti kastoy a wagas. 23 Iti kastoy
a wagas nga inaramidna dagiti tabla para iti tabernakulo. Nangaramid
isuna iti duapulo a tabla para iti akin-abagatan a paset. 24 Nangaramid
ni Bezalel iti uppat a pulo a pagbatayan a pirak a maipasirok kadagiti
duapulo a tabla. Adda dua a pagbatayan iti sirok ti umuna a tabla nga
isu ti agbalin a dua a pagbatayanna, kasta met a dua a pagbatayan iti
sirok ti tunggal dadduma pay a tabla para iti dua a pagbatayanda. 25 Para
iti maikadua a paset ti tabernakulo, iti akin-amianan a paset, nangaramid
isuna iti duapulo a tabla, 26 ken dagiti uppat a pulo a pirak a pagbatayanda.
Adda dua a pagbatayan iti sirok ti umuna a tabla, dua a pagbatayan iti
sirok ti sumaruno a tabla, ken dadduma pay. 27 Para iti likod ti tabernakulo
nga adda iti laud, nangaramid ni Bezalel iti innem a tabla. 28 Nangaramid
isuna iti dua a tabla para iti akinlikod a suli ti tabernakulo. 29 Dagitoy a
tabla ket nagsinnina ti akinbaba, ngem nagkinnamang ti ngatoen dagitoy
babaen iti isu met laeng a singsing. Kastoy ti pannakaaramid dagiti dua
nga akinlikod a suli. 30 Adda iti walo a tabla, agraman dagiti pabatayanda
a pirak. Sangapulo ket innem amin dagiti pagbatayan, dua a pagbatayan
iti sirok ti umuna a tabla, dua a pagbatayan iti sirok ti sumaruno pay
a tabla, ken dadduma pay. 31 Nangaramid ni Bezalel kadagiti balunet
babaen iti kayo ti akasia-lima para kadagiti tabla nga adda iti maysa a
sikigan ti tabernakulo, 32 lima a balunet para kadagiti tabla iti sabali pay
a sikigan ti tabernakulo, ken lima a balunet para kadagiti tabla nga adda
iti likod ti tabernakulo iti laud. 33 Inkabilna ti balunet idiay tengnga dagiti
tabla, dayta ket, kagudua nga agpangato, a dumanon manipud pungto
inggana pungto. 34 Kinalupkopanna dagiti tabla iti balitok. Inaramidna
dagiti singsingda manipud iti balitok, a mangtenggel kadagiti balunet,
ken kinalupkopanna dagiti balunet iti balitok. 35 Nangaramid ni Bezalel
iti kurtina nga asul, maris-ube, ken nalabbaga a de lana, ken ti nafino
a lino, a nadisenioan iti kerubim, ti aramid iti batido a trabahador.
36 Nangaramid isuna iti uppat nga adigi a kayo ti akasia para iti kurtina,
ken kinalupkopanna dagitoy iti balitok. Nangaramid pay isuna iti balitok
a pangikaw-itan para kadagiti adigi, ken inyaramidanna dagitoy iti uppat
a pagbatayan a pirak. 37 Nangaramid isuna kadagiti maibitin para iti
pagserkan ti tolda. Naaramid daytoy babaen iti panangaramat iti nafino
a lino nga asul, maris-ube, nalabbaga a de lana, ti trabaho iti maysa a
bumuburda. 38 Inaramidanna pay dagiti lima nga adigi nga adda kaw-
itna. Kinalupkopanna iti balitok dagiti murdongda ken dagiti pagubonda.
Naaramid manipud iti bronse dagiti lima a batayda.

37

1 Inaramid ni Bezalel ti lakasa babaen iti kayo ti akasia. Ti kaatiddogna
ket dua ket kagudua a cubico; ti kaakabana ket maysa ket kagudua a cubico
ken ti kangatona ket maysa ket kagudua a cubico. 2 Kinalupkopanna
daytoy iti uneg ken ruar iti puro a balitok ken inyaramidanna daytoy

iti iking a balitok iti aglawlaw ti rabawna. 3 Nangaramid isuna kadagiti
uppat a singsing a balitok para iti uppat a sakana, nga adda dua a singsing
iti maysa a sikiganna, ken dua a singsing iti bangirna. 4 Nangaramid
isuna kadagiti assiw babaen iti kayo ti akasia ken kinalupkopanna dagitoy
iti balitok. 5 Inyusokna dagiti assiw kadagiti singsing nga adda iti
sikigan ti lakasa, tapno maawit daytoy. 6 Nangaramid isuna iti kalub
a mangipakita iti pannakakalub ti basol ti lakasa manipud iti puro a
balitok. Ti kaatiddogna ket dua ket kagudua a cubico, ken ti kaakabana ket
maysa ket kagudua a cubico. 7 Nangaramid ni Bezalel iti dua a kerubim
manipud iti pinitpit a balitok a para kadagiti dua a pungto iti kalub a
mangipakitaiti pannakakalub ti basol ti lakasa. 8 Ti maysa a kerubim
ket para iti maysa a pungto iti kalub a mangipakitaiti pannakakalub
ti basol ti lakasa, ken ti maysa a kerubim ket para iti sabali pay a
pungto. Naaramid dagitoy a sangsangkamaysa iti kalub a mangipakitaiti
pannakakalub ti basol ti lakasa. 9 Nakaukrad a pangato dagiti payyak
ti kerubim ket lininonganda ti kalub a mangipakitaiti pannakakalub ti
basol ti lakasa. Dagiti kerubim ket nagsinnango a nakaturong dagiti
matada iti tengnga ti kalub ti lakasa. 10 Nangaramid ni Bezalel iti
lamisaan manipud iti kayo ti akasia, ti kaatiddogna ket dua a cubico, ti
kalawana ket maysa a cubico ken ti kangatona ket maysa ket kagudua a
cubico. 11 Kinalupkopanna daytoy iti puro a balitok ken pinaikinganna
ti aglawlaw ti rabawna iti puro a balitok. 12 Pinalikmutanna daytoy iti
paigid a sangadakulap ti kalawana, nga addaan iti paiking iti aglawlawna
a balitok para iti paigid. 13 Inyaramidanna daytoy iti uppat a singsing
a balitok sana inkapet kadagiti uppat a suli, nga ayan iti uppat a
sakana. 14 Naikapet dagiti singsing iti paigid a pangiyusokan kadagiti
assiw, tapno maawit ti lamisaan. 15 Inaramidna dagiti assiw babaen iti
kayo ti akasia ken kinalupkopanna dagitoy iti balitok, tapno maawit ti
lamisaan. 16 Inaramidna dagiti banag a maiparabaw ti lamisaan-dagiti
pinggan, dagiti kutsara, dagiti mallukong, ken dagiti pitser a mausar a
pangibukbokan kadagiti daton. Inaramidna dagitoy manipud iti puro
a balitok. 17 Inaramidna ti kandelero manipud iti pinitpit a puro a
balitok. Inaramidna ti kandelero nga adda batayna ken puonna. Dagiti
kopana, dagiti nakaikapetanna a nakortean iti sinan-bulong, ken dagiti
sabongna ket naaramid a sangsangkamaysa iti daytoy. 18 Innem a sanga ti
nakadawadaw kadagiti sikigan daytoy-nakadawadaw dagiti tallo a sanga
iti maysa a sikigan, ken nakadawadaw met dagiti tallo a sanga iti bangir
a sikigan ti kandelero. 19 Ti umuna a sanga ket addaan iti tallo a kopa
a kasla sabong ti almendra ti pannakaaramidna, a nakortean iti sinan-
bulong ti nakaikapetanna ken sinan-sabong, ken tallo a kopa a kasla
sabong ti almendra ti pannakaaramidna iti sabali pay a sanga, a nakortean
iti sinan-bulong ti nakaikapetanna ken sinan-sabong. Agpapada dagitoy
nga innem a sanga a nakadawdaw manipud iti kandelero. 20 Iti mismo a
kandelero, ti sentro a puonna ket adda iti uppat a kopa a kasla sabong ti
almendra ti pannakaaramidna, a nakortean ti sinan-bulong ken sabsabong
ti nakaikapetanna. 21 Adda maysa a nakortean iti sinan-bulong iti sirok
ti umuna a pares dagit sanga a naaramid a sangsangkamaysa iti daytoy,
ken nakortean iti sinan-bulong iti sirok ti maikadua a pares dagiti sanga-
naaramid a sangsangkamaysa iti dagitoy. Kasta met nga adda naikorte
a sinan-bulong iti sirok ti maikatlo a pares dagiti sanga, a naaramid
a sangsangkamaysa iti daytoy. Agpapada para kadagiti innem a sanga
nga agdawdawadaw iti kandelero. 22 Dagiti naikorte a sinan-bulong a

nakaikapetan ken sangada ket sangsangkamaysa amin iti daytoy, maysa a napanday a pidaso ti puro a balitok. 23 Inaramid ni Bezalel ti kandelero ken ti pito a pagsilawanna, dagiti pagarsang ken dagiti pagarsangan manipud iti puro a balitok. 24 Inaramidna ti kandelero ken dagiti alikamenna manipud iti maysa a talento ti puro a balitok. 25 Inaramid ni Bezalel ti altar ti insenso. Inaramidna daytoy manipud iti kayo ti akasia. Maysa a cubico ti kaatiddogna, ken maysa a cubico ti kaakabana. Kuadrado daytoy, ken dua a cubico ti kangatona. Naaramid dagiti kasla sarana a sangsangkamaysa iti daytoy. 26 Kinalupkopanna ti altar iti insenso iti puro a balitok-ti rabawna, kadagiti sikiganna, ken kadagiti kasla sarana. Nangaramid pay isuna iti ikingna a balitok para iti daytoy. 27 Nangaramid isuna iti dua a balitok a singsing a maikapet iti sirok ti ikingna iti nagsinnumbangir a sikiganna. Dagiti singsing ti mangtengngel kadagiti assiw a pangawit ti altar. 28 Inaramidna dagiti assiw manipud iti kayo ti akasia, ken kinalupkopanna dagitoy iti balitok. 29 Inaramidna ti nasagradoan a pangkonsagrar a lana ken ti puro a bangbanglo nga insenso, trabaho ti maysa nga umaaramid iti bangbanglo.

38

1 Inaramid ni Bezalel ti altar a kayo ti akasia para kadagiti daton a mapuoran. Lima a cubico ti kaatiddogna ken lima a cubico ti kalawana—maysa a kuadrado—ken tallo a cubico ti kangatona. 2 Sinilpoanna dagiti uppat a sulina iti nasukog a kas kadagiti sara ti bulog a baka. Naaramid dagiti sara a sangsangkamaysa iti altar ken kinalupkopanna dagitoy iti bronse. 3 Inaramidna amin dagiti alikamen para iti altar—dagiti banga para kadagiti dapu, dagiti pala, dagiti palanggana, dagiti salukay iti karne ken pagikkan kadagiti beggang. Inaramidna amin daytoy nga alikamen babaen iti bronse. 4 Inaramidna ti barandilias para iti altar, nagkikinnamang a bronse a maikabil manipud sirok ti pasamano nga agpababa a dumanon iti tengnga. 5 Nangaramid isuna iti uppat a singsing para iti uppat a suli iti bronse a barandillas, a pakaiyusokan dagiti assiw. 6 Nangaramid ni Bezalel kadagiti assiw a kayo ti akasia ken kinalupkopanna dagitoy iti bronse. 7 Inyusokna dagiti assiw kadagiti singsing nga adda kadagiti sikigan ti altar, tapno maawit daytoy. Inaramidna ti altar nga awan nagyan ti unegna manipud iti napuskol a tabla. 8 Inaramid ni Bezalel ti dakkel a palanggana a bronse nga adda pakaiparabawanna a bronse. Inaramidna ti palanggana manipud kadagiti sarming a kukua dagiti babbai nga agserserbi idiay pagserkan ti sagrado a tolda. 9 Inaramidna pay ti paraangan. Dagiti naibitin iti abagatan a paset iti paraangan ket naaramid iti kasayaatan a lino, a sangagasut a cubico ti kaatiddogna. 10 Dagiti naibitin ket addaan iti duapulo a poste nga addaan iti duapulo a bronse a batayna. Adda dagiti kaw-it a naikapet kadagiti poste ken kasta met kadagiti pagubon a pirak. 11 Kasta met iti akin-amianan, adda dagiti nakabitin a sangagasut a cubico ti kaatiddogda nga addaan iti duapulo a poste, duapulo a bronse a batayda, dagiti kaw-it a naikapet kadagiti poste ken dagiti pagubon a pirak. 12 Dagiti naibitin iti akin-laud ket limapulo a cubico ti kaatiddogda, nga addaan iti sangapulo a postena ken pagbatayan. Dagiti kaw-it ken dagiti pagubon dagiti poste ket pirak. 13 Ti akin-daya a paraangan ket limapulo a cubico met iti kaatiddogna. 14 Dagiti naibitin iti maysa a paset iti pagserkan ket sangapulo ket lima a cubico ti kaatiddogda. Addaanda iti tallo a poste

nga addaan iti tallo a pagbatayan. 15 Iti sabali a paset iti pagserkan
ti paraangan ket adda pay ti naibitin a sangapulo ket lima a cubico ti
kaatiddogda, nga addaan iti tallo a poste ken iti tallo a pagbatayan. 16 Amin
dagiti nakabitin iti aglawlaw ti paraangan ket naaramid iti kasayaatan
a lino. 17 Dagiti pagbatayan para kadagiti poste ket naaramid manipud
iti bronse. Dagiti kaw-it ken pagubon para kadagiti poste ket naaramid
manipud iti pirak, ken dagiti naikalupkop kadagiti tuktok dagiti poste
ket naaramid pay babaen iti pirak. Amin dagiti poste ti paraangan
ket nakalupkopan iti pirak. 18 Ti kurtina iti ruangan ti paraangan ket
duapulo a cubico ti kaatidogna. Ti kurtina ket naaramid kadagiti asul,
maris ube ken nalabaga a lino, tinali a kasayaatan a lino ken duapulo a
cubico ti kaatiddogna. Duapulo a cubico ti kaakabana ken lima a cubico
ti kangatona, a kasla kadagiti kurtina iti paraangan. 19 Addaan daytoy
kadagiti uppat a batay a bronse ken kadagiti kaw-it a naaramid babaen
iti pirak. Dagiti nakakalupkop kadagiti tuktokda ken dagiti pagubonda
ket naaramid babaen iti pirak. 20 Amin dagiti pasok ti tolda para iti
tabernakulo ken paraangan ket naaramid iti bronse. 21 Daytoy ti listaan
ti tabernakulo, ti tabernakulo iti sangapulo a bilin, naala daytoy a kas
panangsurot kadagiti bilin ni Moises. Trabaho daytoy dagiti Levita babaen
ti panangimaton ni Itamar nga anak a lalaki ni Aaron a padi. 22 Ni Bezalel,
ti anak a lalaki ni Uri nga anak a lalaki ni Hur, manipud iti tribu ti Juda,
inaramidna amin a banbanag nga imbilin ni Yahweh kenni Moises. 23 Ni
Oholiab nga anak a lalaki ni Ahisamac manipud iti tribu ti Dan ket kaddua
ni Bezalel a nagtrabaho a kas kumikitikit, a kas batido a trabahador, ken
kas bumuborda iti asul, maris ube ken nalabbaga a de lana, ken napino
a lino. 24 Amin a balitok a nausar para iti trabaho, iti amin a trabaho
a mainaig iti nasantoan a disso—ti balitok manipud iti pannakaidatag ti
daton— ket duapulo ket siam a talento ken 730 a siklo, narukod babaen
iti naituyang a pagtimbangan iti siklo ti santuario. 25 Ti pirak nga inted
dagiti tattao ket agdagsen iti sangagasut a talento ken 1, 775 a siklo, segun
iti naituyang a pagtimbangan iti siklo ti santuario, 26 wenno maysa a beka
kada tao, a kagudua ti maysa a siklo, narukod segun iti pagtimbangan iti
siklo ti santuario. Daytoy a bilang ket naibasar iti tunggal tao a naibilang
iti sensus, dagiti agtawen iti duapulo nga agpangato—603, 550 amin a
lallaki. 27 Sangagasut a talento iti pirak ti naaramid para kadagiti batay iti
nasantoan a disso ken batay dagiti kurtina: iti sangagasut a batay, maysa
a talento para iti tunggal batay. 28 Inaramid ni Bezalel dagiti nabati a 1,
775 a siklo iti pirak a kaw-it para kadagiti poste, panangkalupkop kadagiti
tuktok ti poste, ken naaramid a pagubon para kadagitoy. 29 Ti bronse
manipud kadagiti daton ket agdagsen iti pitopulo a talento ken 2, 400 a
siklo. 30 Inaramidna babaen kadagitoy dagiti batay para iti pagserkan nga
agturong iti sagrado a tolda, ti bronse nga altar, ti bronse a barandiliasna,
amin dagiti alikamen a para iti altar, 31 dagiti batay para iti paraangan,
dagiti batay iti pagserkan ti paraangan, amin dagiti pasok ti tolda a para
iti tabernakulo ken amin dagiti pasok ti tolda a para iti paraangan.

39

1 Babaen iti asul, maris ube ken nalabbaga a de lana ket nangaramidda
iti kasayaatan ti pannakaabelna a pagan-anay para iti panagserbi iti
nasantoan a disso. Inaramidda ti pagan-anay ni Aaron para iti nasantoan a
disso, kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 2 Inaramid ni Bezalel ti efod iti
balitok, iti asul, maris ube ken nalabbaga a de lana, ken iti tinali a napino

a lino. 3 Nangpitpida kadagiti pidaso iti balitok ket rinagasda a pinagbalin
a kasla kaingpis ti sinulid tapno mainayon dagitoy kadagiti asul, maris
ube ken nalabbaga a de lana, ken iti napino a lino, ti aramid iti maysa
a batido a trabahador. 4 Nangaramidda kadagiti terante para iti efod, a
naikapet iti dua nga akinngato a sulina. 5 Ti napintas ti pannakaabelna a
barikes ket kasla met laeng iti efod; naaramid daytoy a sangsangkamaysa
a karaman ti efod, naaramid iti tinali a napino a lino a balitok, asul, maris
ube ken nalabbaga, kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 6 Tinabasda
dagiti onyx a bato sada impabugas iti balitok a pagsaadanna, naisaad
nga addaan naikitikit a kas pangselio, ken naikitikit dagiti nagan dagiti
sangapulo ket dua nga annak a lallaki ni Israel. 7 Inkabil ni Bezalel
dagitoy iti terante ti efod, a kas batbato a mangipalagip kenni Yahweh
kadagiti sangapulo ket dua nga annak a lallaki ni Israel, kas imbilin ni
Yahweh kenni Moises. 8 Inaramidna ti pektoral, ti aramid ti maysa a
batido a trabahador, naaramid a kas iti efod. Inaramidna daytoy manipud
iti balitok, iti asul, maris ube ken nalabbaga a de lana, ken napino a
lino. 9 Kuadrado daytoy. Inkulpida ti pektoral iti namindua. Maysa a
dangan ti kaatiddogna ken maysa a dangan ti kalawana. 10 Nangaramidda
iti daytoy iti uppat nga intar dagiti napapateg a bato. Ti umuna nga
intar ket addaan iti maysa a rubi, maysa a topasio ken maysa a granate.
11 Ti maikadua nga intar ket addaan iti maysa nga esmeralda, maysa a
safiro ken maysa a diamante. 12 Ti maikatlo nga intar ket addaan iti
maysa a jasinto, maysa nga agata ken maysa nga amatista. 13 Ti maikapat
nga intar ket addaan iti maysa a berrilio, maysa nga onyx ken maysa a
jaspe. Naimontar dagiti bato kadagiti balitok a pagsaadan. 14 Naiyurnos
dagiti bato babaen kadagiti nagan dagiti sangapulo ket dua nga annak a
lallaki ni Israel, babaen iti panagsisinnaruno ti nagan. Maipada dagitoy
kadagiti naikitikit iti singsing a pangselio, itaktakder ti tunggal nagan ti
maysa kadagiti sangapulo ket dua a tribu. 15 Iti pektoral nangaramidda
iti kawar a kasla tali, a nasallapid a puro a balitok. 16 Nangaramidda iti
dua a balitok a pagimontaran ken dua a balitok a singsing, ket inkapetda
dagiti dua a singsing iti dua a suli ti pektoral. 17 Inkabilda dagiti dua a
nasallapid a kawar a balitok iti dua a singsing kadagiti suli ti pektoral.
18 Inkapetda dagiti sabali a dua a murdong ti nasallapid a kawar iti dua
a pagimontaran. Inkapetda dagitoy iti terante ti efod iti sangoananna.
19 Nangaramidda iti dua a singsing a balitok ken inkapetda dagitoy iti dua a
sabali pay a suli ti pektoral, iti akinbaba nga igid ti akin-uneg a gayadanna.
20 Nangaramidda pay iti dua a balitok a singsing ken inkapetda dagitoy iti
akinbaba iti dua a terante iti sangoanan ti efod, nga asideg iti nagdaitan
iti ngatoen ti nasayaat ti pannakaabelna a barikes ti efod. 21 Inggalotda
ti pektoral babaen kadagiti singsingna kadagiti singsing ti efod iti asul
a tali, tapno mabalin a maikapet daytoy iti ngatoen laeng ti nasayaat ti
pannakaabelna a barikes ti efod. Daytoy ket tapno ti pektoral ket saan
a maikkat manipud iti efod. Naaramid daytoy a kas imbilin ni Yahweh
kenni Moises. 22 Inaramid ni Bezalel ti kagay ti efod a pasig a maris ube a
lupot, ti aramid iti maysa nga umaabel. 23 Addaan daytoy iti pangiyusokan
ti ulo iti tengngana. Naabel ti igid ti pangiyusokan tapno saan a mapigis.
24 Iti gayadan, nangaramidda kadagiti sinan granada babaen iti asul, maris
ube ken nalabbaga a sinulid, ken iti napino a lino. 25 Nangaramidda
kadagiti kampanilia a puro a balitok, ken inkabilda dagiti kampanilia iti

nagbaetan dagiti sinan-granada iti amin nga aglawlaw ti gayadan ti kagay,
iti nagbaetan dagiti sinan-granada— 26 maysa a kampanilia ken maysa a
sinan-granada, maysa a kampanilia ken maysa a sinan-granada—iti igid ti
kagay tapno makapagserbi ni Aaron. Daytoy ket kas iti imbilin ni Yahweh
kenni Moises. 27 Inaramidda dagiti tunika manipud iti napino a lino para
kenni Aaron ken para kadagiti annakna a lallaki. 28 Inaramidda ti turban
manipud iti napino a lino, ti naarkusan a baredbed ti ulo manipud iti
napino a lino, ti akin-uneg a pagan-anay manipud iti napino a lino, 29 ken
ti barikes iti napino a lino ken asul, maris ube, ken nalabbaga a sinulid,
ti aramid ti maysa a bumuborda. Daytoy ket kas imbilin ni Yahweh kenni
Moises. 30 Inaramidda ti insignia ti nasantoan a korona iti puro a balitok;
inkitikitda iti daytoy, kasla iti naikitikit iti singsing nga adda timbrena,
NAIDATON KENNI YAHWEH. 31 Inkapetda iti turban ti maysa nga asul a tali
iti rabaw ti turban. Daytoy ket kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 32 Isu a
ti trabaho iti tabernakulo, nga isu ti sagrado a tolda ket nalpas. Inaramid
dagiti Israelita dagiti amin a banag. Sinurotda dagiti amin a bilin nga
inted ni Yahweh kenni Moises. 33 Impanda ti tabernakulo kenni Moises—ti
tolda ken amin dagiti alikamenna, dagiti pagsab-itanna, dagiti tabla, dagiti
balunet, dagiti poste, ken dagiti batay; 34 ti pangabbong a lalat ti kalakian
a karnero a namarisan iti nalabbaga, ti pangabbong a lalat ti dugong
ken dagiti kurtina a panglinged 35 iti lakasa ti tulag, kasta met dagiti
assiw ken ti kalub a mangipakita iti pannakakalub iti basol. 36 Impanda
ti lamisaan, dagiti amin nga alikamenna, ken ti tinapay iti presensia;
37 ti kandelero a puro a balitok ken dagiti pagsilawanna a nakaintar,
agraman dagiti alikamenna ken ti lana para kadagiti pagsilawan; 38 ti altar
a balitok, ti pangpulot a lana ken ti nabanglo nga insenso; ti maibitin
para iti pagserkan ti tabernakulo; 39 ti bronse nga altar agraman dagiti
barandiliasna a bronse, dagiti assiwna ken dagiti alikamenna, ken ti
dakkel a palanggana agraman ti batayna. 40 Impanda dagiti maibitin para
iti paraangan ken dagiti poste ken dagiti batayna, ken ti kurtina para iti
pagserkan ti paraangan; dagiti talina ken dagiti pasok ti tolda; ken dagiti
amin nga alikamen para iti panagserbi iti tabernakulo, ti sagrado a tolda.
41 Impanda dagiti nasayaat a naabel a pagan-anay para iti panagserbi iti
nasantoan a disso, dagiti nasantoan a pagan-anay ni Aaron a padi ken
dagiti annakna a lallaki, tapno makapagserbida a kas papadi. 42 Inaramid
ngarud dagiti Israelita ti amin a trabaho kas imbilin ni Yahweh kenni
Moises. 43 Sinukimat ni Moises ti amin a trabaho, ket, adtoy, naaramidda
daytoy. Kas imbilin ni Yahweh, iti dayta a wagas ket naaramidda daytoy.
Kalpasanna, binendisionan ida ni Moises.

40

1 Kalpasanna, nagsao ni Yahweh kenni Moises. 2 “Iti umuna nga aldaw
ti umuna a bulan ti baro a tawen, masapul nga ibangonmo ti tabernakulo,
ti sagrado a tolda. 3 Masapul nga ikabilmo ti lakasa ti tulag iti daytoy,
ken masapul a lingedam ti lakasa iti kurtina. 4 Masapul nga ipanmo ti
lamisaan ken iyurnosmo dagiti banag a karaman iti daytoy. Ken masapul
nga iyunegmo ti kandelero ket iyurnosmo dagiti pagsilawanna. 5 Masapul
nga ikabilmo ti balitok nga altar ti insenso iti sango ti lakasa ti tulag, ken
masapul nga ibitinmo ti kurtina iti pagserkan ti tabernakulo. 6 Masapul
nga ikabilmo ti altar para kadagiti daton a mapuoran idiay sangoanan
iti pagserkan ti tabernakulo, ti sagrado a tolda. 7 Masapul nga ikabilmo

ti dakkel a palanggana iti nagbaetan ti sagrado a tolda ken ti altar, ken masapul a kargaam iti danum daytoy. 8 Masapul nga isimpam ti paraangan iti aglawlawna daytoy, ken masapul nga ibitinmo ti kurtina iti pagserkan ti paraangan. 9 Masapul nga alaem ti lana a pangpulot ket konsagraram ti tabernakulo ken amin a banag nga adda iti daytoy. Masapul nga idatonmo daytoy ken dagiti amin nga alikamenna kaniak, ket agbalinto a nasantoan daytoy. 10 Masapul konsagraram ti altar para kadagiti daton a mapuoran ken amin dagiti alikamenna. Masapul nga idatonmo ti altar kaniak, ket naan-anayto ti pannakaidatonna kaniak. 11 Masapul a konsagraram ti bronse a palanggana ken ti batayna ken idatonmo dagitoy kaniak. 12 Masapul nga ipanmonto ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki iti pagserkan ti sagrado a tolda, ken masapul a buggoam ida iti danum. 13 Masapul a kawesam ni Aaron kadagiti pagan-anay a naidaton kaniak, pulotam ken idatonmo isuna kaniak tapno agserbi isuna a kas padik. 14 Masapul nga ipanmonto dagiti annakna a lallaki ket kawesam ida kadagiti kagay. 15 Masapul a pulotam ida kas iti panangpulotmo iti amada tapno makapagserbida kaniak a kas papadi. Ti pannakapulotda ket isu ti mamagbalin kadakuada iti agnanayon a kinapadida iti amin a kaputotan dagiti tattaoda.” 16 Daytoy ti inaramid ni Moises; tinungpalna amin nga imbilin ni Yahweh kenkuana. Inaramidna amin dagitoy a banbanag. 17 Isu a naibangon ti tabernakulo iti umuna nga aldaw ti umuna a bulan iti maikadua a tawen. 18 Imbangon ni Moises ti tabernakulo, inkabilna dagiti batay iti pagsaadanna, insimpana dagiti bastidorna ken inkapetna dagiti balunet ken impatakderna dagiti postena. 19 Inyukradna ti abbong iti rabaw ti tabernakulo ken inkabilna ti kasla tolda a pannakakalob ti rabaw daytoy, kas imbilin ni Yaweh kenkuana. 20 Innalana ti sangapulo a bilin ket inkabilna dagitoy iti Lakasa. Inkabilna pay dagiti assiw iti Lakasa. Ken inkabilna iti daytoy ti kalub a mangipakita iti pannakakalub iti basol. 21 Inyapanna ti Lakasa iti tabernakulo. Insimpana ti kurtina para iti daytoy a manglinged iti Lakasa ti Tulag, kas imbilin ni Yahweh kenkuana. 22 Inkabilna ti lamisaan iti uneg ti sagrado a tolda, iti akin-amianan a paset ti tabernakulo, iti ruar ti kurtina. 23 Inyurnosna ti tinapay iti rabaw ti lamisaan iti sangoanan ni Yahweh, kas imbilin ni Yaweh kenkuana. 24 Inkabilna ti kandelero iti uneg ti sagrado a tolda, a naibatog iti lamisaan, iti akin-abagatan a paset ti tabernakulo. 25 Sinindianna dagiti pagsilawan iti sangoanan ni Yahweh, kas imbilin ni Yahweh kenkuana. 26 Inkabilna ti balitok nga altar iti uneg ti sagrado a tolda iti sangoanan ti kurtina. 27 Nangpuor isuna iti nabanglo nga insenso iti rabaw daytoy, kas imbilin ni Yahweh kenkuana. 28 Imbitinna ti kurtina iti pagserkan ti tabernakulo. 29 Inkabilna ti altar para iti daton a mapuoran iti pagserkan ti tabernakulo, ti sagrado a tolda. Nangidaton isuna iti rabaw daytoy ti daton a mapuoran ken ti bukbukel a daton, kas imbilin ni Yahweh kenkuana. 30 Inkabilna ti palanggana iti nagbaetan ti sagrado a tolda ken ti altar ket kinargaanna daytoy iti danum a pagbuggoan. 31 Bugbuguan ni Moises, Aaron ken dagiti annakna a lallaki dagiti ima ken sakada iti palanggana 32 tunggal mapanda iti sagrado a tolda ken tunggal sumagpatda iti altar. Buggoanda dagiti bagbagida, kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 33 Insimpa ni Moises ti paraangan iti aglawlaw ti tabernakulo ken ti altar. Insimpana ti kurtina idiay pagserkan ti paraangan. Iti kastoy a wagas, nalpas ni Moises ti trabaho. 34 Ket inabbongan ti ulep ti sagrado a tolda, ken napno iti dayag ni Yahweh ti tabernakulo. 35 Saan a makastrek ni Moises iti

sagrado a tolda gapu ta nagtalinaed ti ulep iti daytoy, ken gapu ta napno iti
dayag ni Yahweh ti tabernakulo. 36 Tunggal agpangato ti ulep iti ngatoen
ti tabernakulo, agrubbuat dagiti Israelita iti panagdaliasatda. 37 Ngem
no saan nga agpangato ti ulep manipud iti tabernakulo, ket saan nga
agdaliasat dagiti tattao. Agtalinaedda agingga iti aldaw nga agpangato
daytoy. 38 Ta ti ulep ni Yahweh ket adda iti ngatoen ti tabernakulo iti
aldaw, ken ti apuyna ket adda iti ngatoen daytoy iti rabii, a makita amin
dagiti Israelita bayat ti panagdaliasatda.

Levitico

1 Immawag ni Yahweh kenni Moises ken nakisarita isuna kenkuana
manipud iti tabernakulo, kinunana, 2 “Makisaritaka kadagiti Israelita ken
ibagam kadakuada, 'No ti siasinoman a tao kadakayo ket mangiyeg iti
daton kenni Yahweh, iyegyo ti maysa kadagiti tarakenyo a kas datonyo,
manipud man daytoy iti pangen wenno iti arban. 3 No ti datonna ket
daton a maipuor amin manipud iti pangen, masapul a mangidaton isuna iti
kalakian nga awan ti mulitna. Masapul nga idatonna daytoy iti pagserkan
ti tabernakulo, tapno maawat daytoy iti sangoanan ni Yahweh. 4 Masapul
nga ipatayna ti imana iti ulo ti daton a maipuor amin ket maawatto daytoy
iti biangna a kas daton a mangabbong kadagiti basbasolna. 5 Kalpasanna,
masapul a patayenna ti bulog a baka iti sangoanan ni Yahweh. Idatag
dagiti padi nga annak ni Aaron ti dara ken ibuyatda daytoy iti altar nga
adda iti pagserkan iti tabernakulo. 6 Kalpasanna, masapul a lalatanna
ti daton a maipuor amin ken rangrangkayenna daytoy iti pidapidaso.
7 Kalpasanna, mangpasged dagiti annak ni Aaron a padi iti rabaw ti altar
ken sungrudanda tapno agapuy. 8 Ikabil dagiti padi nga annak ni Aaron
dagiti paset ti daton a bulog a baka, ti ulo ken ti taba nga agsasaruno
iti rabaw ti sumsumged a kayo nga adda iti altar. 9 Ngem dagiti lalaem
ken dagiti saka, masapul a buguanna iti danum. Kalpasanna, ipuor ti
padi dagiti amin a banbanag iti rabaw ti altar a kas daton a maipuor
amin. Mangparnuay daytoy iti nabanglo nga ayamuom a para kaniak;
datonto daytoy a maipuor a para kaniak. 10 No ti idatonna para iti daton
a maipuor amin ket manipud iti arban, maysa kadagiti karnero wenno
maysa kadagiti kalding, masapul a mangidaton isuna iti kalakian nga
awan mulitna. 11 Masapul a patayenna daytoy iti amianan a sikigan ti
altar iti sangoanan ni Yahweh. Ibuyat dagiti padi nga annak ni Aaron ti
dara kadagiti sikigan ti altar. 12 Ket masapul a rangrangkayenna daytoy iti
pidapidaso, agraman ti ulo ken ti taba, ken iparabaw ti padi dagitoy nga
agsasaruno iti sumsumged a kayo nga adda iti altar, 13 ngem dagiti lalaem
ken dagiti saka, masapul a bugguanna iti danum. Kalpasanna, idaton ti
padi ti sibubukel ken ipuorna daytoy iti rabaw ti altar. Daytoy ket daton a
maipuor amin, ken mangparnuay daytoy iti nabanglo nga ayamuom para
kenni Yahweh; daytoy ket daton a maipuor a para kenkuana. 14 No ti
idatonna kenni Yahweh ket billit para iti daton a maipuor amin, masapul
ngarud a mangiyeg isuna iti kalapati wenno sibong a pagaw a kas datonna.
15 Masapul nga ipan ti padi daytoy iti altar, tiritirenna sana pulsoten ti
ulona ken ipuorna iti rabaw ti altar. Kalpasanna, masapul a maipaaruyot
ti darana iti sikigan ti altar. 16 Masapul nga ikkatenna ti kinarakaranna
ken dagiti nagyanna ken ibellengna daytoy iti abay ti altar iti akin daya
a sikigan, iti disso a pakaikabilan iti dapu. 17 Masapul a pisangenna
daytoy iti payakna, ngem masapul a saanna a bingayen daytoy iti dua
a paset. Kalpasanna, ipuor ti padi daytoy iti rabaw ti altar, iti sumsumged
a kayo. Daytoy ket daton a maipuor amin, ken mangparnuay iti nabanglo
nga ayamuom para kenni Yahweh; daytoy ket daton a maipuor a para
kenkuana.

2

1 No mangiyeg ti siasinoman iti daton a bukbukel kenni Yahweh, ti

idatonna ket masapul a napino nga arina, ken bukbukanna daytoy iti lana ken ikkanna iti insenso. 2 Masapul nga ipanna ti daton kadagiti padi nga annak ni Aaron, ken sadiay, mangrakem ti padi iti napino nga arina nga addaan iti lana ken insenso. Ket puoran ti padi ti daton iti rabaw ti altar kas siyayaman isuna a mangpanpanunot iti kinaimbag ni Yahweh. Mangparnuay daytoy iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh; daytoy ket daton a maipuor a para kenkuana. 3 Aniaman a matda iti daton a bukbukel ket kukua ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki. Naan-anay a naidaton daytoy kenni Yahweh manipud kadagiti daton a maipuor a para kenni Yahweh. 4 No mangidatonkayo iti daton a bukbukel nga awan ti lebadurana a nailuto iti pugon, masapul a nalukneng a tinapay daytoy a naaramid iti napino nga arina a nalaokan iti lana, wenno natangken a tinapay nga awan ti lebadurana, a napuligadan iti lana. 5 No ti datonyo a bukbukel ket nailuto iti paryok, masapul a naaramid daytoy iti napino nga arina nga awan ti lebadurana a nalaokan iti lana. 6 Masapul a pisipisienyo daytoy iti babassit ken bukbukanyo iti lana. Daytoy ket daton a bukbukel. 7 No ti datonyo a bukbukel ket nailuto iti paryok, masapul a naaramid daytoy iti napino nga arina ken lana. 8 Masapul nga ipanyo kenni Yahweh ti daton a bukbukel a naaramid kadagitoy a banbanag, ken maidatagto daytoy iti padi a mangipan iti altar. 9 Kalpasanna, mangala ti padi kadagiti daton a bukbukel kas siyayaman isuna a mangpanpanunot iti kinaimbag ni Yahweh, ken puoranna daytoy iti rabaw ti altar. Daytoy ket daton a maipuor a para kenkuana, ken mangparnuay daytoy iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. 10 Ti matda manipud iti daton a bukbukel ket kukua ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki. Naan-anay a naidaton daytoy kenni Yahweh manipud kadagiti daton a maipuor a para kenni Yahweh. 11 Masapul nga awan ti idatonyo kenni Yahweh a daton a bukbukel a naaramid iti lebadura, ta masapul a saankayo a mangpuor iti lebadura, wenno aniaman a diro a kas daton a maipuor a para kenni Yahweh. 12 Idatonyo dagitoy kenni Yahweh a kas daton dagiti umuna a bunga, ngem saanda a mausar a mangparnuay iti nabanglo nga ayamuom iti altar. 13 Masapul a laokanyo iti asin dagiti tunggal datonyo a bukbukel. Masapul a saanyo nga itulok a ti asin ti katulagan iti Diosyo ket mapukaw manipud iti datonyo a bukbukel. Iti amin kadagiti datonyo masapul a mangidatonkayo iti asin. 14 No mangidatonkayo iti bukbukel iti umuna a bunga kenni Yahweh, mangidatonkayo iti kaap-apit a bukbukel a naikirog ken nabayo. 15 Kalpasanna, masapul nga ikkanyo daytoy iti lana ken insenso. Daytoy ket daton a bukbukel. 16 Ket mangpuor ti padi iti paset iti nabayo a bukbukel ken lana ken insenso kas siyayaman isuna a mangpanpanunot iti kinaimbag ni Yahweh. Daytoy ket daton a maipuor a para kenni Yawheh.

3

1 No mangidatag ti siasinoman iti ayup a kas daton a para iti panagkakadua manipud kadagiti pangen, kalakian man wenno kabaian, masapul a mangidaton isuna ti ayup nga awan ti mulitna iti sangoanan ni Yahweh. 2 Ipatayna ti imana iti ulo ti datonna ken patayenna daytoy iti ruangan ti tabernakulo. Kalpasanna, iwarsi dagiti padi nga annak ni Aaron ti darana kadagiti sikigan iti altar. 3 Idaton ti tao ti daton para iti panagkakadua babaen iti apuy kenni Yahweh. Ti taba a nangbalkot wenno naisilpo kadagiti lalaem, 4 ken dagiti dua a bekkel ken ti taba a kimpet kadagiti lumo, ken ti kasayaatan a paset ti dalem, ken dagiti bekkel—

ikkatenna amin dagitoy. 5 Puoran dagiti annak a lallaki ni Aaron dagitoy iti rabaw ti altar agraman dagiti daton a maipuor amin nga adda kadagiti sumsumged a kayo. Mangparnuay daytoy iti nabanglo nga ayamuom a para kenni Yahweh; daton daytoy a maipuor para kenkuana. 6 No ti daton ti tao para iti daton a panakikadua kenni Yahweh ket manipud kadagiti arban; kalakian wenno kabaian, masapul a mangidaton isuna iti daton nga awan ti mulitna. 7 No urbon a karnero ti idatonna, ket masapul nga idatonna daytoy iti sangngoanan ni Yahweh. 8 Ipatayna ti imana iti ulo ti datonna ket patayenna daytoy iti sangoanan ti tabernakulo. Kalpasanna, iwarsi dagiti annak a lallaki ni Aaron dagiti darana kadagiti sikigan ti altar. 9 Idaton ti tao dagiti daton para iti panagkakadua a kas daton a maipuor para kenni Yahweh. Ti taba, ti entero a nataba nga ipus a naputed iti asideg iti duri, ken ti taba a nangbalkot kadagiti lalaem ken amin dagiti taba nga asideg kadagiti lalaem, 10 ken dagiti dua a bekkel ken dagiti kimpet a taba nga adda kadagitoy nga adda iti lumo ken ti kasasayaatan a paset ti dalem, ken dagiti bekkel-ikatenna amin dagitoy. 11 Ket puoran ti padi amin dagitoy iti rabaw ti altar a kas taraon a daton a maipuor para kenni Yahweh. 12 Ket no kalding ti idaton ti tao, ket masapul nga idatonna daytoy iti sangoanan ni Yahweh. 13 Masapul nga ipatayna ti imana iti ulo ti kalding ket patayenna iti sangoanan ti tabernakulo. Kalpasanna, iwarsi dagiti annak a lallaki ni Aaron dagiti darana kadagiti sikigan ti altar. 14 Idaton ti tao ti datonna a maipuor para kenni Yahweh. Ikkatenna ti taba a nangbalkot kadagiti lalaem ken amin a taba nga adda iti asideg dagiti lalaem. 15 Ikkatenna pay dagiti dua a bekkel ken ti kimpet a taba nga adda kadagiti lumo ken ti kasayaatan a paset ti dalem ken dagiti bekkel. 16 Puoran amin ti padi dagita iti rabaw ti altar a kas taraon a daton a maipuor a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom. Amin a taba ket kukua ni Yahweh. 17 Agnanayon daytoy a linteg kadagiti amin a henerasion dagiti tattaom iti amin a lugar a pagnaedanyo, a masapul a saankayo a mangan iti taba wenno dara.”'

4

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, kinunana, 2 “Ibagam kadagiti tattao ti Israel, 'No agbasol ti siasinoman a saanna nga inggagara, a nangaramid iti aniaman kadagiti banbanag nga imbilin ni Yahweh a saana rumbeng nga aramiden, ken no nangaramid isuna ti aniaman a maiparit, masapul a maaramid dagiti sumaganad. 3 No ti kangatoan a padi ti nagbasol ket mangiyeg iti biddut kadagiti tattao, ket bay-anyo isuna a mangidaton iti maysa a bumaro a baka nga awan mulitna kenni Yahweh a kas daton gapu iti basol a naaramidna. 4 Masapul nga ipanna ti bumaro a baka iti pagserkan ti tabernakulo iti sangoanan ni Yahweh, ipatayna ti imana iti ulo ti bumaro a baka, sana patayenna iti sangoanan ni Yahweh. 5 Mangala ti napulotan a padi iti dara ti bumaro a baka ket ipanna daytoy iti tabernakulo. 6 Isawsaw ti padi ti ramayna iti dara ket iwarsina iti maminpito a daras iti sangoanan ti kurtina ti kasasantoan a lugar, iti sangoanan ni Yahweh. 7 Ket mangikabil ti padi iti dara kadagiti sinan-sara ti altar iti nabanglo nga insenso iti sangoanan ni Yahweh, nga adda iti tabernakulo, ken ibuyatna amin a natda a dara ti bumaro a baka iti sakaanan ti altar para kadagiti daton a maipuor amin, nga adda iti pagserkan ti tabernakulo. 8 Putdenna amin a taba ti baka a daton a gapu iti basol, ti taba a nangbalkot kadagiti lalaem, amin a taba a nakakapet kadagiti lalaem, 9 dagiti dua a bekkel ken ti nakakapet a taba kadagitoy,

nga adda kadagiti lumo, ken ti kasayaatan a paset ti dalem, agraman
dagiti bekkel—putdenna amin dagitoy. 10 Putdenna amin dagitoy, a kas
iti panangputedna manipud iti bumaro a baka a daton a pakikappia.
Kalpasanna, puoran ti padi dagitoy a paset iti rabaw ti altar para kadagiti
daton a maipuor amin. 11 Ti lalat ti bumaro a baka ken dagiti dadduma
pay a nabati a karne, agraman ti ulona, dagiti luppona, dagiti lalaem, ti
rugitna, 12 ken amin a natda a paset ti bumaro a baka—awitenna amin
dagitoy a paset iti ruar ti kampo iti lugar a dinalusanda para kaniak, ti
pangibukbukbokanda kadagiti dapo; puoranda dagitoy a paset idiay iti
kayo. Masapul a puoranda dagitoy a paset idiay pangibukbbukokanda
kadagiti dapo. 13 No nagbasol ti sangkagimongan ti Israel a saanda nga
inggagara, ken saan nga ammo ti sangkagimongan a nakabasolda ken
nakaaramidda iti aniaman kadagiti banbanag nga imbilin ni Yahweh
a saan koma a maaramid, ken no nagbiddutda, 14 ket, no maduktalan
ti basol a naaramidda, masapul a mangidaton ti bumaro a baka ti
sangkagimongan para iti daton a gapu iti basol ken ipanda daytoy iti
sangoanan ti tabernakulo. 15 Ipatay dagiti panglakayen ti sangkagimongan
dagiti imada iti ulo ti bumaro a baka iti sangoanan ni Yahweh, ket
patayenda ti baka iti sangoanan ni Yahweh. 16 Ti napulotan a padi ket
mangala iti dara ti bumaro a baka iti tabernakulo, 17 ket isawsaw ti padi ti
ramayna iti dara ket iwarsina daytoy ti maminpito a daras iti sangoanan
ti kurtina, iti sangoanan ni Yahweh. 18 Mangikabil isuna iti dara iti
sinan-sara ti altar iti sangoanan ni Yahweh, nga adda iti tabernakulo,
ket ibuyatna amin a dara iti sakaanan ti altar a para kadagiti daton a
maipuor amin, nga adda iti pagserkan ti tabernakulo. 19 Putdenna amin a
taba manipud iti daytoy ken puoranna daytoy iti rabaw ti altar. 20 Dayta
ti masapul nga aramidenna iti bumaro a baka. Kas iti inaramidna iti
bumaro a baka a daton gapu iti basol, kasta met ti aramidenna iti daytoy a
bumaro a baka, ket agaramid ti padi iti pangabbong para kadagiti tattao,
ket mapakawandanto. 21 Ipanna ti bumaro a baka iti ruar ti kampo
ket puoranna daytoy a kas iti panangpuorna iti immuna a bumaro a
baka. Daytoy ti daton a gapu iti basol para iti sangkagimongan. 22 No
agbasol ti maysa a mangiturturay a saanna nga inggagara, a nangaramid
ti maysa kadagiti banbannag nga imbilin ni Yahweh a Diosna a saan
rumbeng a maaramid, ken no nagbiddut isuna, 23 ket, no maamirisna ti
naaramidna a basol, masapul a mangiyeg isuna iti maysa a kalakian a
kalding nga awan ti mulitna para iti datonna. 24 Ipatayna ti imana iti ulo
ti kalding sana patayenna daytoy iti lugar a pangpatpatayanda iti daton
a maipuor amin iti sangoanan ni Yahweh. Daytoy ket daton a gapu iti
basol. 25 Alaen ti padi ti dara ti daton a gapu iti basol babaen kadagiti
ramayna ket ikabilna daytoy kadagiti sinan-sara ti altar a para kadagiti
daton a maipuor amin, ket ibuyatna ti dara daytoy iti sakaanan ti altar ti
daton a maipuor amin. 26 Puoranna amin a taba iti rabaw ti altar, a kas
iti taba dagiti daton a pakikappia. Agaramid ti padi iti pangabbong para ti
mangiturturay maipapan iti basolna, ket mapakawanto ti mangiturturay.
27 No maysa kadagiti kadawyan a tao ti nagbasol a saanna nga inggagara,
a nangaramid iti aniaman kadagiti banbannag nga imbilin ni Yahweh
a saan nga aramiden, ket no nagbiddut isuna, 28 ket no maamirisna ti
naaaramidna a basol, masapul a mangala isuna ti maysa a kalding para
iti datonna, maysa a kabaian a kalding nga awan mulitna, para iti basol
a naaramidna. 29 Ipatayna ti imana iti ulo ti daton a gapu iti basol ket
patayenna daytoy iti lugar ti daton a maipuor amin. 30 Mangala ti padi

iti dara babaen ti ramayna ket ikabilna daytoy kadagiti sinan-sara ti altar para kadagiti daton a maipuor amin. Ibuyatna amin a natda a dara iti sakaanan ti altar. 31 Putdenna amin a taba, a kas iti pannakaputed dagiti taba kadagiti daton a pakikappia. Puoran daytoy ti padi iti rabaw ti altar a mangipaay ti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. Mangaramid ti padi iti pangabbong para iti dayta a tao, ket mapakawanto isuna. 32 No mangiyeg ti tao iti urbon a karnero a kas datonna para iti basol, mangiyeg isuna iti kabaian nga awan mulitna. 33 Ipatayna ti imana iti ulo ti daton a gapu iti basol ket patayenna daytoy para iti daton a gapu iti basol iti lugar a pangpatpatayanda iti daton a maipuor amin. 34 Mangala ti padi iti dara ti daton a gapu iti basol babaen iti ramayna ket ikabilna daytoy kadagiti sinan-sara ti altar a para kadagiti daton a maipuor amin, ket ibuyatna amin a natda a dara iti sakaanan ti altar. 35 Putdenna amin a taba, a kas iti pannakaputed dagiti taba ti urbon a karnero manipud iti daton a pakikappia, ket puoran daytoy ti padi iti altar iti rabaw dagiti daton a maipuor para kenni Yahweh. Agaramid ti padi iti pangabbong para kenkuana iti naaramidna a basol, ket mapakawanto dayta a tao.

5

1 No agbasol ti siasinoman gapu ta saanna a paneknekan ti maipanggep iti maysa a banag a nasaksianna a kasapulan a paneknekanna, nakitana man daytoy wenno nangngeganna, pagrebbengannanto daytoy. 2 Wenno, no makasagid ti siasinoman iti aniaman nga imbilang ti Dios a kas narugit, natay man a bagi daytoy ti narugit nga atap nga ayup wenno natay a bagi iti aniaman kadagiti dingwen, wenno agkarkarayam nga ayup, uray no saan nga inggagara ti tao a sagiden daytoy, narugit isuna ken nagbiddut. 3 Wenno, no masagidna ti kinarugit ti maysa a tao, aniaman dayta a kinarugit, ken no saanna nga ammo daytoy, ket makabasolto isuna inton maammoanna ti maipanggep iti daytoy. 4 Wenno, no dagdagus nga agkari ti siasinoman kadagiti bibigna nga agaramid iti dakes wenno naimbag, aniaman daytoy a dagdagus nga ikarkari ti tao babaen iti maysa a sapata, uray no saanna nga ammo daytoy, inton maammoanna ti maipanggep iti daytoy, ket makabasolto isuna iti aniaman kadagitoy a banbanag. 5 No ti maysa a tao ket nakabasol iti aniaman kadagitoy a banbanag, masapul nga ipudnona ti aniaman a nagbasolanna. 6 Ket masapul nga iyegna ti daton a pangsupapak ti biddutna kenni Yahweh gapu iti nagbasolanna, maysa a kabaian nga ayup manipud iti arban, karnero man wenno kalding, para iti daton a gapu iti basol, ket mangaramidto ti padi iti pangabbong para kenkuana maipapan iti basolna. 7 No saanna a kabaelan ti gumatang iti kordero, ket mabalinna ti mangiyeg iti dua a kalapati wenno dua a sibong a pagaw a kas daton a pangsupapak ti biddutna kenni Yahweh, maysa para iti daton a gapu iti basol ken ti maysa para iti daton a mapuoran. 8 Masapul nga iyegna dagitoy iti padi, nga isu ti mangidaton iti daton a gapu iti basol nga umuna - tiritirenna ti ulo daytoy manipud iti tengnged ngem saanna nga ikkaten a naan-anay manipud iti bagi. 9 Kalpasanna, iwarsina dagiti dadduma a dara iti daton a gapu iti basol iti sikigan ti altar, ken ipaaruyotna ti nabati a dara iti sakaanan ti altar. Daytoy ket daton a gapu iti basol. 10 Kalpasanna, masapul nga idatonna ti maikadua a billit a kas daton a mapuoran amin, a kas nailadawan kadagiti bilbilin, ken mangaramid ti padi ti pangabbong para kenkuana gapu iti nagbasolanna, ket mapakawanto ti tao. 11 Ngem no saanna a kabaelan ti gumatang iti dua a kalapati wenno dua a sibong a pagaw, ket masapul a mangiyeg isuna a

kas maisagot para iti basolna iti apagkapullo ti maysa nga efa iti napino nga arina para iti daton a gapu iti basolna. Masapul a saanna daytoy a laokan iti lana wenno aniaman nga insenso, gapu ta daytoy ket daton a gapu iti basol. 12 Masapul nga iyegna daytoy iti padi, ket mangala ti padi iti sangarakem iti daytoy kas siyayaman isuna a mangpanpanunot iti kinaimbag ni Yahweh ket kalpasanna, puoranna daytoy iti rabaw ti altar, iti rabaw dagiti datdaton a mapuoran a para kenni Yahweh. Daytoy ket maysa a daton a gapu iti basol. 13 Mangaramid ti padi iti pangabbong para iti aniaman a basol a naaramid dayta a tao, ket mapakawanto dayta a tao. Dagiti matda manipud iti daton ket kukua ti padi, a kas iti daton a bukbukel." 14 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises a kunana, 15 "No aglabsing ti siasinoman iti bilin ken agbasol maibusor kadagiti banbanag a kukua ni Yahweh, ngem saanna nga inggagara nga inaramid, ket masapul nga iyegna ti datonna a pangsupapak iti biddut kenni Yahweh. Daytoy a daton ket masapul a maysa a kalakian a karnero nga awan ti mulitna manipud iti arban; ti gatadna ket masapul a maikeddeng babaen kadagiti siklo ti pirak - ti siklo iti santuario - a kas daton a pangsupapak iti biddut. 16 Masapul a maay-ayona ni Yahweh gapu ti naaramidna a saan a nasayaat maipanggep iti aniaman a nasantoan, ken masapul a nayunanna daytoy ti apagkalima ket itedna daytoy iti padi. Kalpasanna, mangaramid ti padi iti pangabbong para kenkuana babaen iti panangidaton iti kalakian a karnero a daton a pangsupapak iti biddut, ket mapakawanto dayta a tao. 17 No agbasol ti siasinoman ken agaramid iti aniaman a banag nga imbilin ni Yahweh a saan a rumbeng nga aramiden, uray no saanna nga ammo daytoy, nagbiddut latta isuna ket masapul a baklayenna ti nagbiddutanna. 18 Masapul a mangiyeg isuna iti ayan ti padi iti kalakian a karnero nga awan mulitna manipud iti arban, a magatadan iti agdama a gatad, a kas daton a pangsupapak iti biddut. Ket mangaramidto ti padi iti pangabbong para kenkuana maipapan iti basol a naaramidna, a saanna nga ammo, ket mapakawanto isuna. 19 Daytoy ket daton a pangsupapak iti biddut, ken pudno a nagbiddut isuna iti sangoanan ni Yahweh."

6

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, a kunana, 2 "No agbasol ti siasinoman ken aglabsing iti linteg a maibusor kenni Yahweh, kas iti panaglibak iti kaarubana maipapan iti maysa a banag a naitalek kenkuana, wenno no kaurenna wenno takawanna isuna, wenno indadanesna ti kaarubana, 3 wenno nakabirok iti maysa a banag a napukaw ti kaarubana ken ilibakna ti maipanggep iti daytoy, ket pagsapataanna ti inuulbod, wenno kadagiti kastoy a banbanag a pagbasolan dagiti tattao, 4 ket mapasamakto, no nagbasol isuna ken nagbiddut, a masapul nga isublina ti aniaman nga innalana babaen iti panagtakaw wenno panangidadanes wenno panangtagikua iti naitalek kenkuana wenno ti nabirukanna a banag a napukaw. 5 Wenno no nagulbod isuna iti maipanggep iti aniaman a banag, masapul nga isublina a naan-anay daytoy ken masapul a nayunanna pay ti apagkalima tapno ibayadna iti akinkukua, iti aldaw a natakuatan a nagbiddut isuna. 6 Ket masapul nga iyegna ti datonna a pangsupapak iti biddut kenni Yahweh: maysa a kalakian a karnero nga awan mulitna manipud iti arban a magatadan ti agdama a gatad, a kas maysa a daton a pangsupapak iti biddut iti padi. 7 Mangaramidto ti padi ti pangdabbong para kenkuana iti sangoanan ni Yahweh, ket mapakawanto isuna maipapan iti aniaman a nagbiddutanna nga inaramid. 8 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises, a kunana, 9 "Bilinem ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki,

a kunaem, 'Daytoy ti linteg iti daton a maipuor amin: 'Ti daton a maipuor amin ket masapul nga adda iti pagapuyan ti altar iti agpatnag agingga iti agsapa, ket agtalinaedto a sumsumged ti apuy ti altar. 10 Ikawesto ti padi dagiti lino a pagan-anayna ken kasta met nga ikawesnanto dagiti pang-uneg a lino a pagan-anayna. Akupennanto dagiti dapo kalpasan nga inuram ti apuy ti daton a maipuor amin iti rabaw ti altar, ket ikabilnanto dagiti dapo iti sikigan ti altar. 11 Ussubennanto dagiti pagan-anayna ket mangikawes isuna iti sabali a pagan-anay a mangiruar iti dapo iti kampo iti maysa a nadalus a lugar. 12 Agtalinaedto a sumsumged ti apuy iti altar. Masapul a saan a maiddep daytoy, ken sungrodan ti padi ti apuy iti tunggal agsapa. Simpaennanto ti daton a maipuor amin iti rabawna a kas kasapulan iti daytoy, ket ipuornanto iti daytoy ti taba dagiti daton a pakikappia. 13 Masapul a mapagtalinaed a sumsumged ti apuy iti rabaw ti altar. Masapul a saan a maiddep daytoy. 14 Daytoy ti linteg iti daton a bukbukel. Idatonto daytoy dagiti annak a lallaki ni Aaron iti sangoanan ni Yahweh iti sangoanan ti altar. 15 Mangalanto ti padi iti sangarakem iti napino nga arina iti daton a bukbukel ken iti lana ken ti insenso a nakaparabaw iti daton a bukbukel, ket puorannanto daytoy iti rabaw ti altar tapno mangparnuay iti nabanglo nga ayamuom kas siyayaman isuna a mangpanpanunot iti kinaimbag ni Yahweh. 16 Kanento ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki ti aniaman a matda iti daton. Masapul a kanenda nga awan lebadurana daytoy iti nasantoan a disso. Kanendanto daytoy iti paraangan ti tabernakulo. 17 Masapul a saan a mailuto daytoy nga adda iti lebadurana. Intedko daytoy a kas bingayda kadagiti datonko a mapuoran. Daytoy ket kasasantoan, a kas iti daton gapu iti basol ken iti daton a pangsupapak iti biddut. 18 Iti amin a tiempo nga umay iti entero a henerasion dagiti tattaoyo, siasinoman a lalaki nga agtaud kenni Aaron ket mabalin a mangan iti daytoy a kas bingayna, a naala manipud kadagiti daton a mapuoran kenni Yahweh. Siasinoman a mangsagid kadagitoy ket agbalinto a nasantoan.'" 19 Isu a nagsao manen ni Yahweh kenni Moises, a kunana, 20 "Daytoy ti daton ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki, nga idatondanto kenni Yahweh iti aldaw a mapulotan ti tunggal putotna a lalaki: apagkapullo a paset ti maysa nga efa ti kasayaatan nga arina a kas kadawyan a daton a bukbukel, kagudua iti daytoy iti agsapa ken kagudua iti daytoy iti rabii. 21 Mailutonto daytoy iti pariok nga adda ti lanana. Inton naan-anayen a nabasa daytoy, ipanmonto daytoy iti uneg. Iti napidapidaso a naluto a daton a bukbukel ket idantonmonto daytoy tapno mangparnuay ti nabanglo nga ayamuom a para kenni Yahweh. 22 Ti anak a lalaki ti kangatoan a padi nga agbalinto a barbaro a kangatoan a padi manipud kadagiti putotna a lallaki ti mangidatonto iti daytoy. Kas naibilin iti agnanayon, amin dagitoy ket mapuoranto a maipaay kenni Yahweh. 23 Ti tunggal daton a bukbukel iti padi ket mapuoranto a naan-anay. Masapul a saan a kanen daytoy." 24 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises, a kunana, 25 "Agsaoka kenni Aaron ken kadagiti annakna a lallaki, a kunaem, "Daytoy ti linteg iti daton a gapu iti basol. Masapul a mapapatay ti daton a gapu iti basol iti lugar a pangpatpatayan ti daton a mapuoran iti sangoanan ni Yahweh. Daytoy ket kasasantoan. 26 Ti padi a mangidaton iti daytoy a para iti basol ket kanennanto daytoy. Masapul a makan daytoy iti nasantoan a disso iti paraangan ti tabernakulo. 27 Aniaman a maisagid iti karnena ket agbalinto a nasantoan, ken no maiparsiak ti dara iti aniaman a lupot, masapul a labaanyo daytoy, ti paset a naparsiakan, iti nasantoan a disso. 28 Ngem ti dinamili a banga a nakaipaburekanna ket

masapul a maburak. No naipaburek daytoy iti bronse a banga, masapul
a marasrasan ken mabuggoan daytoy iti nadalus a danum. 29 Siasinoman
a lalaki kadagiti papadi ket mabalin a mangan iti daytoy gapu ta daytoy
ket kasasantoan. 30 Ken awan ti daton a gapu iti basol ti mabalin a kanen
a ti darana ket naiserrek iti tabernakulo a mangaramid iti seremonia ti
pannakadalus iti nasantoan a disso. Masapul a mapuoran daytoy.

7

1 Daytoy ti linteg iti daton a pangsupapak iti biddut. Kasasantoan
daytoy. 2 Masapul a papatayenda ti daton a pangsupapak ti biddut iti
disso a pangpatpatayanda iti daytoy, ken masapul nga iwarsida ti darana
iti tunggal sikigan ti altar. 3 Amin a taba iti daytoy ket maidatonto; ti
nalukmeg nga ipus, ti taba a nangbalkot kadagiti lalaem, 4 ti dua a bekkel
ken ti taba nga adda kadakuada, a kaabay ti lumo, ken ti mangbalbalkot
ti dalem, agraman kadagiti bekkel - masapul a maikkatto amin daytoy.
5 Masapul a puoran ti padi dagitoy a paset iti rabaw ti altar a kas maysa a
daton a mapuoran para kenni Yahweh. Daytoy ti daton a pangsupapak
iti biddut. 6 Tunggal lalaki kadagiti papadi ket mabalin a mangan iti
daytoy a daton. Masapul a kanenda daytoy iti nasantoan a disso gapu
ta kasasantoan daytoy. 7 Ti daton a gapu iti basol ket kas met laeng iti
daton a pangsupapak iti biddut. Agpada a linteg ti maaramat kadagitoy a
dua. Kukua ida ti padi a mangar-aramid iti seremonia ti panangabbong
kadakuada. 8 Ti padi a mangidaton iti daton a maipuor amin a kukua ti
maysa a tao ket mabalinna nga alaen ti lalat dayta daton a para iti bagina.
9 Tunggal daton a bukbukel a nailuto iti horno, ken tunggal kasta a daton
a nailuto iti pariok wenno iti bandeha ti horno ket kukuanto ti padi a
mangidaton iti daytoy. 10 Tunggal daton a bukbukel, namaga man wenno
nalaokan iti lana, ket agpapadanto a kukua dagiti amin a kaputotan ni
Aaron. 11 Daytoy ti linteg iti daton a pakikapia nga idatonto dagiti tattao
kenni Yahweh. 12 No idaton ti siasinoman daytoy tapno agyaman, masapul
ngarud nga idatonna daytoy a buyugen ti sakripisio a tinapay a naaramid
nga awan lebadurana, ngem nalaokan iti lana, ti tinapay a naaramid nga
awan lebadurana, ngem napulagidan iti lana, ken ti tinapay a naaramid
manipud iti kasasayaatan nga arina a nalaokan iti lana. 13 Kasta met,
maipaay iti panagyaman, masapul nga idatonna a kadua ti datonna a
pakikapia ti tinapay a naaramid nga adda ti lebadurana. 14 Masapul a
mangidaton isuna iti maysa ti tunggal kita dagitoy a sakripisio a kas daton
a maidatag kenni Yahweh. Kukuanto daytoy dagiti papadi a nangiwarsi
iti dara dagiti daton a pakikapia iti altar. 15 Ti tao a mangidatag iti
daton a pakikapia a maipaay iti panagyaman ket masapul a kanenna ti
karne ti datonna iti aldaw ti panangidatonna. Masapul a saan isuna a
mangibati iti aniaman iti daytoy agingga iti sumaruno a bigat. 16 Ngem
no ti datonna ket para iti panangtungpalna iti maysa a sapata, wenno
daton a nagtaud iti bukodna a nakem, ti karne ket masapul a makan iti
aldaw iti panangidatonna, ngem aniaman a matda iti daytoy ket mabalinto
a kanen iti sumaruno nga aldaw. 17 Nupay kasta, aniaman a karne a
mabati iti daton iti maikatlo nga aldaw ket masapul a mapuoran. 18 No
ti aniaman a karne iti daton a pakikappia ti maysa a tao ket nakan iti
maikatlo nga aldaw, saanto a maawat daytoy, wenno saanto a maibilang
daytoy iti nangidaton. Makarimonto daytoy a banag, ket ti tao a nangan
iti daytoy ket ikaronanto ti nagbasolanna. 19 Aniaman a karne a maisagid
iti narugit a banag ket masapul a saan a kanen. Masapul a mapuoran

daytoy. Maipanggep kadagiti dadduma a karne, ti siasinoman a nadalus
ket mabalin a mangan iti daytoy. 20 Nupay kasta, ti maysa a tao a narugit
a mangan iti aniaman a karne manipud iti daton a pakikapia a kukua ni
Yahweh - dayta a tao ket masapul a mailaksid manipud kadagiti tattaona.
21 No masagid ti siasinoman ti aniaman a narugit a banag - kinarugit man
daytoy ti tao, wenno ti narugit nga ayup, wenno iti aniaman a narugit ken
makarimon a banag, ket no mangan isuna iti karne iti daton a pakikapia a
kukua ni Yahweh, dayta a tao ket masapul a mailaksid manipud kadagiti
tattaona.” 22 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises a kunana, 23 “Kasaritam
dagiti tattao ti Israel ket ibagam, 'Masapul a saankayo a mangan iti taba ti
baka wenno karnero wenno kalding. 24 Ti taba ti maysa nga ayup a natay a
saan a naisakripisio, wenno ti taba ti ayup a rinangrangkay dagiti naaatap
nga ayup, ket mabalin a maaramat para iti sabali a pakaipaayanna, ngem
masapul a saanyonto pulos a kanen daytoy. 25 Ti siasinoman a mangan iti
taba ti maysa nga ayup a mabalin nga idaton dagiti tattao kenni Yahweh a
kas daton a maipuor, dayta a tao ket masapul a mailaksid kadagiti tattaona.
26 Masapul a saankayo a mangan iti aniaman a dara iti sadinoman iti
balayyo, nagtaud man daytoy iti billit wenno ayup. 27 Ti siasinoman a
mangan iti aniaman a dara, dayta a tao ket masapul a mailaksid manipud
kadagiti tattaona.”' 28 Isu a nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana,
29 “Kasaritam dagiti tattao ti Israel ket ibagam, 'Ti mangidatag iti daton a
pakikapia kenni Yahweh ket masapul a mangiyeg iti paset iti sakripisiona
kenni Yahweh. 30 Ti daton a mapuoran a para kenni Yahweh ket masapul
nga iyegna babaen kadagiti bukodna nga ima. Masapul nga iyegna ti taba
agraman ti barukong, tapno ti barukong ket agabalinto a daton a maitag-ay
iti sangoanan ni Yahweh ken maidatag kenkuana. 31 Masapul a puoran ti
padi ti taba iti rabaw ti altar, ngem ti barukong ket kukuanto ni Aaron ken
dagiti kaputotanna. 32 Masapul nga itedyo iti padi ti makannawan a luppo
a kas maysa a daton a maidatag manipud kadagiti datonyo a pakikapia.
33 Ti padi, a maysa kadagiti kaputotan ni Aaron, a mangidaton ti dara
dagiti daton a pakikapia ken ti taba - maitedto kenkuana ti makannawan a
luppo a kas bingayna manipud iti daton. 34 Ta innalak ti daton a barukong
ken luppo a naitag-ay ken naidatag kaniak, ket intedko dagitoy kenni
Aaron, ti kangatoan a padi, ken kadagiti kaputonanna; kankanayonto a
daytoy ti bingayda manipud kadagiti daton a pakikapia nga aramiden
dagiti tattao ti Israel. 35 Daytoy ti bingay a para kenni Aaron ken dagiti
kaputotanna manipud kadagiti daton a maipuor a para kenni Yahweh,
iti aldaw nga indatag ni Moises ida nga agserbi kenni Yahweh iti saad a
kinapadi. 36 Daytoy ti bingay nga imbilin ni Yahweh a maited kadakuada
a naggapu kadagiti tattao ti Israel, iti aldaw a pinulotanna dagiti papadi.
Kankanayonto daytoy a bingayda iti amin a henerasion. 37 Daytoy ti linteg
ti daton a maipuor amin, ti daton a bukbukel, ti daton a gapu iti basol, ti
daton a pangsupapak iti biddut, ti daton a para iti panakakonsagrar, ken
dagiti daton a pakikapia, 38 nga imbilin ni Yahweh kenni Moises iti Bantay
Sinai iti aldaw nga imbilinna kadagiti tattao ti Israel nga idatonda dagiti
sakripisoda kenni Yahweh iti let-ang ti Sinai.”'

8

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, kinunana, 2 “Ikuyogmo ni Aaron a
kaduana dagiti annakna, dagiti kawes ken ti pangpulot a lana, ti kalakian
a baka a daton a gapu iti basol, dagiti dua a kalakian a karnero, ken
ti basket ti tinapay nga awan lebadurana. 3 Ummongem ti amin a

sangkagimongan iti pagserkan iti tabernakulo.” 4 Inaramid ngarud ni
Moises kas imbilin ni Yahweh kenkuana, ket immay a sangsangkamaysa
ti sangkagimongan iti pagserkan ti tabernakulo. 5 Kalpasanna, kinuna
ni Moises iti sangkagimongan, “Daytoy ti imbilin ni Yahweh a rumbeng
a maaramid.” 6 Intugot ni Moises ni Aaron ken dagiti annakna ken
binuggoanna isuda iti danum. 7 Inkabilna kenni Aaron ti tunika ken
inggalotna ti barikes iti siketna, kinawesanna isuna iti kagay ken insuotna
ti efod kenkuana, ken kalpasanna, pinairutanna ti efod babaen iti barikes
a nasayaat iti pannakaabelna ken inbedbedna kenkuana. 8 Inkabilna
ti pektoral kenkuana, ken inkapetna ti Urim ken Tummim iti pektoral.
9 Inkabilna ti turban iti ulona, ken iti sango ti turban, inkabilna ti
balitok a plato, ti nasantoan a korona, kas imbilin ni Yahweh kenkuana.
10 Innala ni Moises ti pangpulot a lana, ket pinulotanna ti tabernakulo ken
amin a banag nga adda iti unegna, ket indatonna dagitoy kenni Yahweh.
11 Winarsianna ti lana ti altar iti naminpito a daras, ken pinulotanna ti
altar ken amin nga alikamenna, ken ti pagbuggoan a palanggana ken ti
pagbatayanna, tapno idatonna dagitoy kenni Yahweh. 12 Imbukbokna ti
dadduma a pangpulot a lana iti ulo ni Aaron ken pinulotanna isuna tapno
maidaton isuna kenni Yahweh. 13 Inyeg ni Moises dagiti putot a lallaki
ni Aaron ken kinawesanna isuda kadagiti tunika; binarikesanna isuda
ken pinutipotanna iti lino a lupot dagiti uloda, kas imbilin ni Yahweh
kenkuana. 14 Innala ni Moises ti kalakian a baka a maidaton a gapu iti
basol, ken impatay ni Aaron ken dagiti putotna a lallaki dagiti imada iti
ulo ti kalakian a baka nga inyegda a maidaton para iti basol. 15 Pinatayna
daytoy, ket innalana ti dara ken impulagidna daytoy iti sinan-sara iti altar
babaen iti ramayna, dinalusanna ti altar, imbukbokna ti dara iti puon ti
altar, ket inlasinna daytoy para iti Dios a pangaramidan iti pangabbong iti
basol. 16 Innalana dagiti amin a taba nga adda kadagiti lalaem, ti balkot
iti dalem, ken dagiti dua a bekkel ken dagiti tabada, ket pinuoran amin
ni Moises dagitoy iti rabaw ti altar. 17 Ngem ti bulog a baka, ti lalatna, ti
karnena ken dagiti rugitna ket pinuoranna iti ruar ti kampo, kas imbilin
ni Yahweh kenkuana. 18 Indatag ni Moises ti kalakian a karnero a para
iti daton a mapuoran amin, ket impatay ni Aaron ken dagiti putotna a
lallaki dagiti imada iti ulo ti kalakian a karnero. 19 Pinatayna daytoy
ket imbuyatna ti dara kadagiti sikigan ti altar. 20 Rinangrangkayna ti
kalakian a karnero ken pinuoranna ti ulo ken dagiti narangkay ken ti
taba. 21 Binuggoanna iti danum dagiti lalaem ken saksaka, ket pinuoranna
ti sibubukel a kalakian a karnero iti rabaw ti altar. Daytoy ket daton
a maipuor amin ken nangparnuay iti nabanglo nga ayamuom, maysa
a daton a mapuoran para kenni Yahweh kas imbilin ni Yahweh kenni
Moises. 22 Kalpasanna, indatag ni Moises ti maysa pay a kalakian a
karnero, ti kalakian a karnero a para iti pannakakonsagrar, ket impatay
ni Aaron ken dagiti putotna a lallaki dagiti imada iti ulo iti kalakian
a karnero. 23 Pinatay ni Aaron daytoy, nangala ni Moises iti darana
ket impulagidna iti murdong iti makannawan a lapayag ni Aaron, iti
makannawan a tangan iti imana, ken iti dakkel a ramay ti makannawan a
sakana. 24 Innalana dagiti putot a lallaki ni Aaron, ket impulagidna ti dara
kadagiti murdong ti makannawan a lapayagda, iti tangan ti makannawan
nga ima ken sakada. Kalpasanna, imbuyat ni Moises ti dara kadagiti
sikigan iti altar. 25 Innalana ti taba, ti nataba nga ipus, dagiti amin a
taba nga adda kadagiti lalaem, ti balkot iti dalem, ti dua a bekkel ken

ti tabada, ken ti makannawan a luppo. 26 Manipud iti basket ti tinapay
nga awan ti lebadurana a naidaton iti sangoanan ni Yahweh, nangala
isuna iti maysa a tinapay nga awan lebadurana, ken maysa a tinapay a
nalanaan, ken maysa a naingpis a tinapay, ket imparabawna dagitoy iti
taba ken iti makannawan a luppo. 27 Inkabilna amin dagitoy iti ima ni
Aaron ken kadagiti ima dagiti putotna a lallaki, intag-ayda dagitoy a kas
daton iti sangoanan ni Yahweh. 28 Kalpasanna, innala ni Moises dagitoy
manipud kadagiti imada ket pinuoranna dagitoy iti rabaw ti altar para
iti daton a maipuor amin. Dagitoy ket daton ti pannakakonsagrar ken
nangparnuay iti nabanglo nga ayamu-om. Daytoy ket daton a maipuor
kenni Yahweh. 29 Innala ni Moises ti barukong ti ayup ket intag-ayna
daytoy a kas daton kenni Yahweh. Daytoy ti bingay ni Moises iti kalakian
a karnero para iti pannakadutok dagiti papadi, kas imbilin ni Yahweh
kenkuana. 30 Nangala ni Moises iti bassit a pangpulot a lana ken dara nga
adda iti rabaw ti altar; inwarsina dagitoy kenni Aaron, kadagiti kawesna,
kadagiti putotna, ken kadagiti kawes dagiti putotna a kaduana. Iti kastoy
a wagas, indatonna ni Aaron ken dagiti kawesna, ken dagiti putotna
ken dagiti kawkawesda kenni Yahweh. 31 Isu a kinuna ni Moises kenni
Aaron ken kadagti annakna a lallaki, “Angerenyo ti karne iti pagserkan
ti tabernakulo, ket kanenyo sadiay dagitoy agraman ti tinapay nga adda
iti basket iti pannakakonsagrar, kas imbilinko, kinunana, 'Kanen daytoy
ni Aaron ken dagiti putotna.' 32 Ti aniaman a matda iti karne ken iti
tinapay ket masapul a puoranyo. 33 Ken masapul a saankayo a pumanaw
iti pagserkan ti tabernakulo iti pito nga aldaw, inggana iti aldaw a malpas
ti pannakakonsagraryo. Ta konsagrarannakayo ni Yahweh iti uneg iti
pito nga aldaw. 34 Ti naaramid ita nga aldaw - ket imbilin ni Yahweh
a maaramid tapno maabbongan dagiti basbasolyo. 35 Agtalinaedkayo iti
aldaw ken rabii iti las-ud iti pito nga aldaw idiay pagserkan ti tabernakulo,
ken salimetmetanyo ti bilin ni Yahweh, tapno saankayo a matay, gapu ta
daytoy ti naibilin kaniak.” 36 Inaramid ngarud ni Aaron ken dagiti putotna
a lallaki dagiti amin a banag nga imbilin ni Yahweh kadakuada babaen
kenni Moises.

9

1 Iti maikawalo nga aldaw, inayaban ni Moises ni Aaron ken dagiti
putotna a lallaki ken dagiti panglakayen iti Israel. 2 Kinunana kenni
Aaron, “Mangalaka iti urbon a baka manipud iti arban nga agpaay a kas
daton a gapu iti basol, ken maysa a kalakian a karnero nga awan mulitna
para iti daton a maipuor amin, ket idatonmo dagitoy iti sangoanan ni
Yahweh. 3 Masapul a makisaritaka kadagiti tattao ti Israel ket ibagam,
'Mangalakayo iti kalakian a kalding para iti daton a gapu iti basol ken
maysa nga urbon a baka ken maysa a karnero, agpada a maysa ti tawenna
ken awan iti mulitna, a para iti daton a maipuor amin; 4 mangalakayo pay
iti kalakian a baka ken kalakian a karnero para ti daton a pakikapia a
maidaton iti sangoanan ni Yahweh, ken daton a bukbukel a nailaok iti
lana, gapu ta agparang ni Yahweh kadakayo ita nga aldaw.'” 5 Inyegda
ngarud dagiti amin nga imbilin ni Moises iti uneg ti tabernakulo, ken
immasideg ti sangkagimongan ti Israel ken nagtakderda iti sangoanan ni
Yahweh. 6 Kalpasanna, kinuna ni Moises “Kastoy ti imbilin ni Yahweh
nga aramidenyo tapno agparang ti dayagna kadakayo.” 7 Kinuna ni
Moises kenni Aaron, “Umasidegka iti altar ket idatonmo ti daton a gapu iti
basolmo ken ti daton a maipuor amin, ket mangaramidka iti pangabbong

iti basolmo ken kadagiti basbasol dagiti tattao, ken idatonmo ti daton a
para kadagiti tattao tapno maabbongan dagiti basolda, a kas imbilin ni
Yahweh.” 8 Isu nga immasideg ni Aaron iti altar ket pinatayna ti urbon a
baka a para iti daton a gapu iti basol, a para kenkuana. 9 Indatag dagiti
putot ni Aaron kenkuana ti dara ti ayup, ket insawsawna ti ramayna iti
daytoy ket impulagidna kadagiti sinan-sara iti altar; ken imbukbokna ti
dara iti sakaanan ti altar. 10 Nupay kasta, pinuoranna ti taba, dagiti bekkel,
ken ti nangbalkot iti dalem iti rabaw ti altar a kas daton gapu iti basol, kas
imbilin ni Yahweh kenni Moises. 11 Ken pinuoranna dagiti karne ken ti
lalat iti ruar iti kampo. 12 Pinatay ni Aaron ti daton a maipuor amin, ket
inted dagiti putotna a lallaki ti dara kenkuana, nga imbuyatna kadagiti
sikigan iti altar. 13 Kalpasanna, intedda kenkuana ti daton a mapuoran,
a pidapidaso, agraman ti ulo, ket pinuoranna dagitoy iti rabaw ti altar.
14 Binuggoanna dagiti lalaem ken dagiti luppo ken pinuoranna dagitoy iti
rabaw ti daton a maipuor amin iti rabaw ti altar. 15 Indatag ni Aaron
ti daton dagiti tattao-maysa a kalding, kalpasanna, innalana daytoy ken
pinatayna a kas daton para kadagiti basbasolda; indatonna daytoy gapu
iti basol, kas iti inaramidna iti umuna a kalding. 16 Indatagna ti daton a
maipuor amin ket indatonna daytoy kas imbilin ni Yahweh. 17 Indatagna
ti daton a bukbukel; nangrakem isuna iti daytoy ken pinuoranna daytoy iti
rabaw ti altar, a nainayon iti daton a maipuor amin iti agsapa. 18 Pinatayna
pay ti kalakian a baka ken ti kalakian a karnero, ti daton ti pakikapia, a
para kadagiti tattao. Inted dagiti putot a lallaki ni Aaron ti dara kenkuana,
nga imbuyatna kadagiti sikigan ti altar. 19 Nupay kasta, ti taba ti kalakian
a baka ken ti kalakian a karnero, ti nataba nga ipus, ti taba a nangbalkot
iti lalaem, dagiti bekkel, ken ti nangbalkot iti dalem- 20 imparabawda
dagitoy kadagiti barukong ti ayup, ket kalpasanna, pinuoran ni Aaron ti
taba iti rabaw ti altar. 21 Intag-ay ni Aaron ti barukong ti ayup ken ti
makannawan a luppo a kas daton iti sangoanan ni Yahweh, ken indatagna
dagitoy kenkuana, a kas imbilin ni Moises. 22 Kalpasanna, intag-ay ni
Aaron dagiti imana nga agturong kadagiti tattao ket binendissionanna ida;
kalpasanna, bimmaba isuna manipud iti nangidatonanna ti daton a gapu
iti basol, iti daton a maipuor amin, ken iti daton iti pakikapia. 23 Napan da
Moises ken Aaron iti tabernakulo, kalapasanna, rimmuarda met laeng ken
binendissionanda dagiti tattao, ket nagparang ti dayag ni Yahweh kadagiti
amin a tattao. 24 Adda apuy a nagtaud kenni Yahweh ket pinuoranna a
naan-anay ti daton a maipuror amin ken ti taba iti rabaw ti altar. Idi nakita
dagiti amin a tattao daytoy, nagpukkawda ken nagpaklebda iti daga.

10

1 Innala ni Nadab ken Abiu, a putot a lallaki ni Aaron, ti saggaysada
a pagpuoran ti insenso, nangpasgedda iti apuy iti daytoy, ken inikkanda
daytoy iti insenso. Kalpasanna, nangidatonda iti apuy a saan a naana-
mongan iti sangoanan ni Yahweh, a saanna nga imbilin kadakuada nga
idatonda. 2 Isu nga adda timmaud nga apuy manipud iti sangoanan
ni Yahweh ket pinuoranna ida, ket natayda iti sangoanan ni Yahweh.
3 Ket kinuna ni Moises kenni Aaron, “Daytoy ti sarsaritaen ni Yahweh idi
imbagana, “Ipakitakto ti kinasantok kadagiti umasideg kaniak. Maitan-
okakto iti sangoanan dagiti amin a tattao.’” Awan a pulos ti imbaga ni
Aaron. 4 Inayaban ni Moises ni Misael ken ni Elisafan, dagiti putot a lallaki
ni Uzziel nga uliteg ni Aaron, ket kinunana kadakuada, “Umaykayo ditoy
ket iruaryo dagiti kakabsatyo a lallaki iti kampo manipud iti sangoanan

ti tabernakulo.” 5 Isu nga immasidegda ket inawit ken inruarda ida
iti kampo, a nakakawes pay laeng iti tunika ti kinapadi, a kas imbilin
ni Moises. 6 Kalpasanna, kinuna ni Moises kenni Aaron ken kadagiti
putotna a lallaki a da Eleazar ken Itamar, “Saanyo nga iwakray dagiti
buok dagiti uloyo, ken saanyo a pigisen dagiti badoyo, tapno saankayo
a matay, ken tapno saan a makaunget ni Yahweh iti sangkagimongan.
Ngem palubosanyo dagiti kakabagianyo, dagiti amin nga agnanaed iti
Israel, nga agladingit para kadagidiay a pinuoran ti apuy ni Yahweh.
7 Masapul a saankayo a rumuar iti pagserkan ti tabernakulo, ta no
aramidenyo dayta ket mataykayo, ta adda kadakayo ti pangpulot a lana
ni Yahweh.” Inaramidda ngarud dagiti imbilin ni Moises. 8 Nakisao ni
Yahweh kenni Aaron, kinunana, 9 “Saanka nga uminom ti arak wenno iti
naingel a mainom, sika, ken dagiti annakmo a lallaki a nabati a kaduam no
sumrekkayo iti tabernakulo tapno saankayo a matay. Agnanayonto daytoy
nga alagaden iti amin a henerasion dagiti tattaom, 10 tapno mailasin ti
nagdumaan ti nasantoan ken ti kadawyan, ken ti nagdumaan ti narugit
ken nadalus, 11 tapno maisurom kadagiti tattao ti Israel dagiti amin
nga alagaden nga imbilin ni Yahweh babaen kenni Moises.” 12 Nakisao
ni Moises kenni Aaron, ken kadagiti nabati nga putotna a lallaki a da
Eleazar ken Itamar, “Alaenyo dagiti natda a daton a bukbukel manipud
kadagiti daton kenni Yahweh a naipuor, ken kanenyo daytoy nga awan ti
lebadurana iti abay ti altar, gapu ta daytoy ket kasasantoan. 13 Masapul
a kanenyo daytoy iti nasantoan a lugar, gapu ta daytoy ti bingaymo ken
dagiti putotmo a lallaki manipud iti daton kenni Yahweh a naipuor, ta
daytoy ti naibilin kaniak nga ibagak kadakayo. 14 Ti barukong ti ayup a
naitag-ay a kas daton ken ti luppo a naidatag kenni Yahweh - masapul
a kanenyo dagitoy iti nadalus a lugar a makaay-ayo iti Dios. Sika ken
dagiti putotmo a lallaki ken babbai a kaduam ket masapul a kanenyo
dagitoy a paset, ta naited dagitoy a kas bingaymo ken dagiti putotmo a
lallaki manipud kadagiti daton ti panagkakadua dagiti tattao iti Israel. 15 Ti
luppo a daton a naidatag kenni Yahweh ken ti barukong ti ayup a naitag-ay
a kas daton—masapul a maiyegda amin dagitoy agraman dagiti daton a
taba a naipuor, a maitag-ay ken maidatag a kas daton para kenni Yahweh.
Kukuayo dagitoy ken dagiti putotmo a lallaki a kaduam a kas bingayyo
iti agnanayon, kas imbilin ni Yahweh.” 16 Kalpasanna, sinaludsod ni
Moises ti maipapan iti kalding a daton para iti basol, ket naduktalanna
a napuoranen daytoy. Isu a nakaunget isuna kenni Eleazar ken Itamar,
dagiti nabati nga annak a lallaki ni Aaron; kinunana, 17 “Apay a saanyo
a kinnan ti daton a para iti basol iti disso ti tabernakulo, agsipud ta
daytoy ket kasasantoan, ken agsipud ta inted ni Yahweh daytoy kadakayo
a mangikkat ti nadagsen a basol ti sangkagimongan, a mangaramid iti
pangabbong kadagiti basbasolda iti sangoananna? 18 Kitaenyo, saan a
naiyeg ti dara ti kalding iti uneg ti tabernakulo, isu a rumbeng koma a
kinnanyo daytoy iti disso ti tabernakulo, kas imbilinko.” 19 Kalpasanna,
simmungbat ni Aaron kenni Moises, “Kitaem, ita nga aldaw, inaramidda
ti daton para iti basolda ken ti daton a maipuor amin iti sangoanan
ni Yahweh, ket napasamak daytoy a banag kaniak ita nga aldaw. No
kinnanko ti daton para iti basol ita nga aldaw, nakaay-ayo ngata daytoy iti
imatang ni Yahweh?” 20 Idi nangngeg ni Moises dayta, napnek isuna.

11

1 Nagsao ni Yahweh kada Moises kenni Aaron, kinunana,

2 “Makisaritakayo kadagiti tattao iti Israel, ibagayo, 'Dagitoy dagiti sibibiag
a banbanag a mabalinyo a kanen kadagiti amin nga ay-ayup nga adda
iti daga. 3 Mabalinyo a kanen ti aniaman nga ayup nga addaan iti napisi
a kuko ken agngatngatingat. 4 Nupay kasta, adda dagiti dadduma nga
ayup a mabalin nga agngatngatingat wenno addaan iti napisi a kuko, ket
masapul a saanyo a kanen dagitoy, dagiti ayup a kas iti kamelio, gapu
ta agngatngatingat daytoy ngem saan a napisi ti kukona. Isu a narugit ti
kamelio para kadakayo. 5 Uray met ti babassit nga ayup nga agnanaed
kadagiti nabato a lugar: gapu ta agngatngatingat daytoy ngem saan a
napisi ti kukona, narugit met laeng daytoy para kadakayo. 6 Ken ti kuneho:
gapu ta agngatngatingat daytoy ngem saan a napisi ti kukona, narugit
daytoy para kadakayo. 7 Ken ti baboy: uray no napisi ti kukona, saan nga
agngatngatingat daytoy, isu a narugit daytoy para kadakayo. 8 Masapul
a saanyo a kanen iti aniaman a karneda wenno sagiden dagiti natay a
bagida. Narugit dagitoy para kadakayo. 9 Dagiti ayup nga agnanaed iti
danum a mabalinyo a kanen ket dagiti amin nga addaan iti pigar ken
siksik, iti baybay man wenno kadagiti karayan. 10 Ngem amin a sibibiag
a parsua nga awanan iti pigar ken siksik nga adda iti baybay wenno
kadagiti karayan, agraman dagiti amin nga agkutkuti iti danum ken
amin nga sibibiag a parsua nga adda iti danum - masapul a karugityo
dagitoy. 11 Agsipud ta masapul a karugit dagitoy, masapul a saankayo a
mangan kadagiti karneda, ken masapul a karugityo dagiti natay a bagida.
12 Aniaman nga adda iti danum nga awanan iti pigar ken siksik ket
masapul a karugityo. 13 Dagiti billit a masapul a karugityo ken saanyo
a kanen ket dagitoy; ti agila, ti buitre, 14 ti kullaaw, aniaman a kita ti
pelikano, 15 amin a kita ti uwak, 16 ti saraan a puwek ken ti agariwawa a
puwek, ti agila ti taaw, ken amin nga kita ti kali. 17 Masapul pay a karugityo
ti bassit a puwek ken ti dakkel a puwek, ti kalamon, 18 ti puraw a puwek
ken ti puwek ti kamalig, dagiti dadduma pay a puwek, 19 ti tikbaboy,
aniaman a kita ti kannaway, ti abublia ken uray ti paniki. 20 Amin a
tumatayab nga insekto a magmagna babaen kadagiti sakada ket masapul
a karugityo. 21 Ngem mabalinyo a kanen ti aniaman kadagiti tumatayab
nga insekto a magmagna met laeng babaen kadagiti sakada no adda ti
luppoda, nga isu ti us-usarenda nga aglagto iti daga. 22 Ken mabalinyo
met a kanen ti aniaman a kita ti dudon ken kuriat wenno pandudon.
23 Ngem masapul a karugityo dagiti amin a tumatayab nga insekto nga
addaan iti uppat a saka. 24 Pagbalinen dakayo a narugit dagitoy nga
ayup agingga iti rabii no sagidenyo ti natay a bagi ti maysa kadakuada.
25 Ken ti siasinoman a mangpidut iti maysa kadagiti natay a bagida ket
masapul a labaanna dagiti kawesna ken agtalinaed a narugit agingga
iti rabii. 26 Amin nga ayup nga addaan iti napisi a kuko a saan a naan-
anay ti pannakapisina wenno saan nga agngatngatingat ket narugit para
kadakayo. Agbalin a narugit ti tunggal maysa a mangsagid kadakuada.
27 Aniaman a magmagna babaen iti sakada nga adda pangkaramutna
kadagiti amin nga ayup a magmagna iti uppat a saka, narugit dagitoy
para kadakayo. Siasinoman a mangsagid iti kasta a natay a bagi ket
agtalinaed a narugit agingga iti rabii. 28 Ken ti siasinoman a mangpidot iti
kasta a natay a bagi ket masapul a labaanna dagiti kawesna ken agtalinaed
a narugit agingga iti rabii. Narugit dagitoy nga ay-ayup para kadakayo.
29 Kadagiti ayup nga agkarkarayam iti daga, dagitoy dagiti ayup a narugit
para kadakayo; ti sangyo, ti utot, amin a kita ti banias, 30 ti tuko, ti alibut,

ti alutiit, ti alutiit ti darat, ken ti bannagaw. 31 Kadagiti amin nga ayup nga
agkarkarayam, dagitoy dagiti ayup a narugit para kadakayo. Siasinoman
a mangsagid kadagitoy no natayda ket agbalin a narugit agingga iti rabii.
32 Ken no matay ti aniaman kadakuada ket matinnag daytoy iti aniaman
a banag, dayta a banag ket agbalin a narugit, naaramid man dayta iti
kayo, lupot, lalat wenno nakirsang a lupot. Aniaman dayta ken aniaman
ti pakaus-usaranna, masapul maikabil iti danum; agbalin a narugit daytoy
agingga iti rabii. Kalpasanna, agbalinton daytoy a nadalus. 33 Ta iti
tunggal banga a matinnagan iti aniaman a narugit nga ayup, aniaman
nga adda iti banga ket agbalin a narugit, ken masapul a burakenyo dayta
a banga. 34 Amin a makan a nadalus ken mapalubosan a kanen, ngem no
natedtedan dagitoy iti danum manipud iti narugit a banga, agbalinton a
narugit. Ken amin a mabalin nga inumen nga adda iti kasta a banga ket
agbalin a narugit. 35 Amin a banag a matinnagan iti paset ti natay a bagi
ti narugit nga ayup ket agbalinton a narugit, iti urnu man wenno kadagiti
paglutuan a banga. Masapul a buraken dagitoy. Narugit dagitoy ken
masapul a narugit para kadakayo. 36 Ti ubbog wenno dakkel a burnay
a pagal-alaan iti mainum a danum ket agtalinaed a nadalus no adda
ti kasta a parsua a matinnag iti daytoy. Ngem no adda ti siasinoman
a mangsagid iti natay a bagi ti narugit nga ayup nga adda iti danum,
agbalin isuna a narugit. 37 No matinnag ti aniaman a paset ti narugit a
natay a bagi kadagiti bukel a maimula, dagitoy a bukbukel ket nadalus
latta. 38 Ngem no naikkan iti danum dagiti bukel, ken no aniaman a paset
ti narugit a natay a bagi ti matinnag kadakuada, ket agbalindanton a
narugit para kadakayo. 39 No matay ti aniaman nga ayup a mabalinyo
a kanen, ket ti mangsagid iti natay a bagi ti ayup ket agbalin a narugit
agingga iti rabii. 40 Ken no siasinoman ti mangan iti dayta a natay a bagi
ket masapul a labaanna dagiti kawesna ken agtalinaed a narugit agingga
iti rabii. Ken siasinoman a mangpidut iti kasta a bangkay ket labaanna
dagiti kawesna ken agtalinaed a narugit agingga iti rabii. 41 Amin nga
ayup nga agkarkarayam iti daga ket masapul a karugityo, masapul a saan
a makan dagitoy. 42 Aniaman nga agkarayam iti buksitna, ken aniaman
a magna babaen kadagiti uppat a saka, wenno aniaman nga addaan
iti adu a saka - amin nga ayup nga agkarkarayam iti daga, masapul
a saanyo a kanen dagitoy, ta masapul a karugit dagitoy. 43 Masapul a
saanyo nga aramiden a narugit dagiti bagbagiyo kadagiti aniaman a
sibibiag a parsua nga agkarkarayam; masapul a saanyo nga aramiden
a narugit dagiti bagbagiyo babaen kadagitoy, nga agbalinka a saan a
nasin-aw babaen kadakuada. 44 Ta Siak, ni Yahweh a Diosyo. Ngarud
idatonyo dagiti bagbagiyo kaniak ken agbalinkayo a nasatoan gapu ta
nasantoanak. Saanyo koma a rugitan dagiti bagbagiyo babaen kadagiti
amin a kita ti ayup nga agkutkuti ditoy daga. 45 Ta siak ni Yahweh, a
nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egypto, nga agbalin a Diosyo.
Masapul ngarud nga agbalin kayo a nasantoan, ta nasantoanak. 46 Daytoy
ti linteg maipapan kadagiti ayup, kadagiti billit, kadagiti amin a sibibiag
a parsua nga agkutkuti kadagiti danum ken kadagiti amin a parsua
nga agkakarayam iti daga, 47 ta kadagitoy ket maaramid ti pagiddiatan
iti nagbaetan ti narugit ken nadalus, ken ti nagbaetan dagiti sibibiag a
parsua a mabalin a kanen ken dagiti sibibiag a parsua a saan a mabalin
a kanen.'"

12

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, 2 “Makisaritaka kadagiti tattao iti
Israel, ibagam, 'No ti maysa a babai ket agsikog ken aganak iti ubing a
lalaki, ket agbalinto isuna a narugit iti pito nga aldaw, kas iti kinarugitna
kabayatan dagiti aldaw ti panagreglana iti binulan. 3 Iti maikawalo nga
aldaw, masapul a makugit ti lasag iti akinruar a kudil ti maladaga a lalaki.
4 Ket ti pannakadalus ti ina manipud iti panagpadarana ket agtultuloy
aginggana iti tallopulo ket tallo nga aldaw. Masapul a saanna a sagiden ti
aniaman a banbanag a nasantoan wenno mapan iti ayan ti tabernakulo
agingga a malpas ti aldaw iti pannakadalusna. 5 Ngem no aganak isuna
iti ubing a babai, ket agbalin isuna a narugit iti dua a lawas, kas iti
panagreglana. Ken agtultuloy ti pannakadalus ti ina aginggana iti 66 nga
aldaw. 6 Inton nalpasen dagiti aldaw ti pannakadalusna para iti anak
a babai wenno anak a lalaki, masapul a mangiyeg isuna iti maysa ti
tawenna a karnero a kas daton a maipuor amin, ken sibong a pagaw
wenno kalapati a kas daton gapu iti basol, iti pagserrekan iti tabernakulo,
iti padi. 7 Kalpasanna, idatonna daytoy iti sangoanan ni Yahweh ken
mangaramid iti pangabbong para kenkuana ket madalusan isuna manipud
iti panagayus ti darana. Daytoy ti linteg maipapan iti babai nga aganak iti
ubing a lalaki wenno ubing a babai. 8 No saanna a kabaelan ti mangiyeg
iti karnero, ket masapul a mangala isuna iti dua a kalapati wenno dua
a sibong a pagaw, maysa para iti daton a mapuoran ken ti maysa para
iti daton a gapu iti basol, ken mangaramid ti padi iti pangabbong para
kenkuana, ket agbalinton isuna a nadalus.'”

13

1 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron, kinunana, 2 “No ti maysa
a tao ket adda lumlumteg iti kudilna, wenno aggadgaddil, wenno adda
nasileng a kabiteg ket nagbalin a makaakar, ken adda ti sakit ti kudilna,
ket masapul a maipan isuna kenni Aaron, ti nangato a padi wenno iti
maysa kadagiti putotna a lallaki a padi. 3 Ket kitaen ti padi ti sakit ti
kudilna. No pimmuraw ti buok iti masakit a paset ti kudilna, ken no
naun-uneg ti masakit a paset ngem ti kudil, ket makaakar daytoy a sakit.
Kalpasan a kinita isuna ti padi, masapul nga ipakaammona a narugit
isuna. 4 No ti nasileng a kabiteg iti kudilna ket puraw, ken saan a naun-
uneg ti langana ngem ti kudil, ken no saan a pimmuraw ti buok iti masakit
a paset, ket masapul nga ilasin ti padi dayta a tao nga addaan iti sakit
iti pito nga aldaw. 5 Iti maikapito nga aldaw, masapul a kitaen ti padi
isuna tapno makitana a no iti kapanunotanna ket saan a kimmaro ti sakit
ken no saan a nagwaras daytoy iti kudil. No saan a nagwaras daytoy, ket
masapul nga ilasin ti padi isuna iti pito pay nga aldaw. 6 Kitaen manen
isuna ti padi iti maikapito nga aldaw tapno makitana no simmayaaten
ti sakit ken saan nga ad-adda a nagwaras iti kudil. No saan a nagwaras
daytoy, ket ipakaammo ti padi a nadalus isuna. Gagatel daytoy. Masapul
a labaanna dagiti kawesna ket nadaluston isuna. 7 Ngem no nagwaras
ti gagatel iti kudil kalpasan nga imparangna ti bagina iti padi para iti
pannakadalusna, masapul nga iparangna manen ti bagina iti padi. 8 Kitaen
ti padi isuna tapno makitana no ad-adda pay a nagwaras ti gagatel iti kudil.
No nagwaras daytoy, ket masapul nga ipakaammo ti padi a narugit isuna.
Makaakar daytoy a sakit. 9 No ti makaakar a sakit ket adda iti maysa a tao,
ket masapul a maipan isuna iti padi. 10 Kitaen ti padi isuna tapno makitana
no adda ti puraw a lumlumteg iti kudilna, no pimmuraw ti buok, wenno

no adda ti saan pay nga naimbag a lasag iti lumlumteg a kudilna. 11 No
adda, ket nakaro unay a sakit ti kudil daytoy, ket masapul nga ipakaammo
ti padi a narugit isuna. Saanna nga ilasin isuna gapu ta narugiten isuna.
12 No nagwaras ti sakit ket kinallubanna ti amin a kudil ti masakit a tao
manipud iti ulona agingga iti sakana, a kas makita ti padi, 13 ket masapul a
kitaen isuna ti padi tapno makitana no nagwaras ti sakit ti intero a bagina.
No nagwaras daytoy, masapul nga ipakaammo ti padi a nadalus ti masakit
a tao. No pimmuraw amin dagitoy, ket nadalus isuna. 14 Ngem no adda
ti agparparang a saan pay a naimbag a lasag kenkuana, narugit isuna.
15 Masapul a kitaen ti padi ti saan pay a naimbag a lasag ken ipakaammona
a narugit isuna gapu ta narugit ti saan pay a naimbag a lasag. Makaakar
daytoy a sakit. 16 Ngem no pimmuraw manen ti saan pay a naimbag a
lasag, ket masapul a mapan dayta a tao iti padi. 17 Kitaen ti padi isuna
tapno makitana no pimmuraw ti lasag. No pimmuraw daytoy, ipakaammo
ti padi a nadalus dayta a tao. 18 No ti maysa a tao ket adda ti litteg iti
kudilna ken naimbaganen, 19 ken iti ayan ti litteg ket adda iti lumlumteg a
pumuraw wenno nasileng a kabiteg, a lumabaga a puraw, ket masapul a
maipakita daytoy iti padi. 20 Kitaen ti padi daytoy tapno makita no naun-
uneg ti langana ngem ti kudil ken no nagbalin a puraw ti buokna idiay.
No kasta, ket masapul nga ipakaammo ti padi a narugit isuna. Makaakar
daytoy a sakit, no nagtubo daytoy iti sigud nga ayan ti litteg. 21 Ngem no
kinita ti padi daytoy ket nakitana nga awan iti puraw a buokna, ken saan a
naun-uneg ngem ti kudil ket umim-imbagen, ket masapul nga ilasin isuna
ti padi iti pito nga aldaw. 22 No nagwaras daytoy iti kudil, masapul nga
ipakaammo ti padi a narugit isuna. Makaakar daytoy a sakit. 23 Ngem no
nagtalinaed ti nasileng a kabiteg iti ayanna ken saan a nagwaras, ngarud,
piglat daytoy ti litteg ket masapul nga ipakaammo ti padi a nadalus isuna.
24 No nasinit ti kudil ken ti saan pay a naimbag a lasag ti paset a nasinit
ket nagbalin a lumabaga a puraw wenno pimmuraw, 25 ket masapul a
kitaen ti padi daytoy tapno makitana no pimmuraw ti buok iti dayta a
paset ken no agparang a naun-uneg ngem ti kudil. No kasta, makaakar
ngarud daytoy a sakit. Timmubo daytoy iti nasinit a paset ket masapul nga
ipakaammo ti padi a narugit isuna. Makaakar daytoy a sakit. 26 Ngem no
kinita ti padi daytoy ket naduktalanna nga awan ti puraw a buok iti nasinit
a paset, ken saan a naun-uneg ngem ti kudil ket umim-imbagen, masapul
nga ilasin isuna ti padi iti pito nga aldaw. 27 Kalpasanna, masapul a kitaen
ti padi isuna iti maikapito nga aldaw. No nagwaras daytoy iti kudil, ket
masapul nga ipakaammo ti padi a narugit isuna. Makaakar daytoy a sakit.
28 No nagtalinaed laeng ti nasinit a paset iti ayanna ken saan a nagwaras
iti kudil ket umim-imbagen, ngarud, lumlumteg laeng daytoy gapu iti
pannakasinitna ket masapul nga ipakaammo ti padi a nadalus isuna, ta
piglat laeng daytoy gapu ti pannakasinit. 29 No ti maysa a lalaki wenno
babai ket addaan iti makaakar a sakit iti ulo wenno timid, 30 ket masapul
a kitaen ti padi dayta a tao para iti makaakar a sakit tapno kitaenna no
agparparang daytoy a naun-uneg ngem ti kudil, ken no adda ti duyaw
a naingpis a buokna daytoy. No adda, masapul nga ipakaammo ti padi
a narugit isuna. Gagatel daytoy, maysa a makaakar a sakit iti ulo wenno
timid. 31 No kinita ti padi ti gagatel ket nakitana a saan daytoy a naun-uneg
ngem ti kudil, ken no awan ti nangisit a buokna daytoy, ket ilasin ti padi
ti tao nga addaan ti gagatel iti pito nga aldaw. 32 Iti maikapito nga aldaw,
masapul a kitaen ti padi ti sakit tapno makitana no nagwaras daytoy. No
awan ti duyaw a buokna, ken no agparparang a narabaw laeng ti sakit,

33 masapul a makuskusan isuna, ngem masapul a saan a makuskusan ti
masakit a paset, ket masapul nga ilasin ti padi ti tao nga addaan iti gagatel
iti pito pay nga aldaw. 34 Iti maikapito nga aldaw kitaen ti padi ti sakit
tapno makitana no nagsardengen ti panagwarasna iti kudil. No saan a
naun-uneg ti langana daytoy ngem ti kudil, ket masapul nga ipakaammo
ti padi a nadalus isuna. Masapul a labaan dayta a tao dagiti kawesna ket
agbalinton isuna a nadalus. 35 Ngem no nagwaras ti sakit a gagatel iti
kudil kalpasan nga imbaga ti padi a nadalus isuna, 36 ket masapul a kitaen
manen isuna ti padi. No nagwaras ti sakit iti kudil, saanen a kasapulan
ti padi a mangsapul iti duyaw a buok. Ti tao ket narugit. 37 Ngem no
iti panagkita ti padi ket nagsardengen nga agwaras ti gagatel ken addan ti
nagtubo a nangisit a buok iti masakit a paset, naimbagen ngarud ti gagatel.
Nadalus isuna ken masapul nga ipakaammo ti padi a nadalus isuna. 38 No
ti maysa a lalaki wenno babai ket addaan kadagiti puraw a labang ti kudil,
39 masapul a kitaen ti padi dayta a tao tapno makitana no dagiti labang
ket nalitem a puraw, a maysa laeng a gagatel a nagtubo iti kudil. Nadalus
isuna. 40 No nagregreg ti buok ti tao manipud iti ulona, makalkalbo isuna,
ngem nadalus isuna. 41 Ken no nagregreg ti buok iti sangoanan ti ulona,
ken no kalbo ti mugingna, nadalus isuna. 42 Ngem no adda ti gaddil a
lumabaga a puraw iti kalbo nga ulona wenno mugingna, makaakar daytoy
a sakit a nagtubo. 43 Ket masapul a kitaen isuna ti padi tapno makitana no
ti lumlumteg iti masakit a paset iti kalbo nga ulona wenno iti mugingna
ket lumabaga a puraw, kas iti langa ti makaakar a sakit iti kudil. 44 No
kastoy, ket addaan isuna ti makaakar a sakit ket narugit isuna. Masapul
a siguraduen ti padi nga ipakaammo a narugit isuna gapu iti sakit nga
adda iti ulona. 45 Ti tao nga addaan iti makaakar a sakit ket masapul nga
agisuot kadagiti napigis a kawkawes, masapul a nakawakray ti buokna,
ken masapul a kallubanna ti rupana agingga iti agungna ket ipukkawna
ti 'Narugit, narugit.' 46 Kadagiti amin nga aldaw nga addaan isuna iti
makaakar a sakit ket narugit isuna. Gapu ta narugit isuna nga addaan iti
makaakar a sakit, masapul nga agbiag isuna nga agmaymaysa. Masapul
nga agnaed isuna iti ruar ti kampo. 47 Ti lupot a nagbuot, naaramid
man daytoy iti dutdut ti ayup wenno lino a lupot, 48 wenno aniaman a
nalaga wenno nagansilyo a dutdut ti ayup wenno lino, wenno lalat wenno
aniaman a banag a naaramid ti lalat— 49 no adda ti kasla maris bulong
wenno lumabaga a buot iti lupot, ti lalat, ti nalaga wenno nagansilyo a
banag, wenno aniaman a banag a naaramid iti lalat, ket buot daytoy a
nagwaras; masapul a maipakita daytoy iti padi. 50 Masapul a kitaen ti padi
daytoy a banag para iti buot; masapul nga ilasinna ti aniaman a banag nga
addaan iti buot iti pito nga aldaw. 51 Masapul a kitaenna manen ti buot
iti maikapito nga aldaw. No nagwaras daytoy iti lupot wenno aniaman
a banag a nalaga wenno nagansilio a dutdut ti ayup wenno lino, wenno
lalat wenno aniaman a banag a nakaaramatan ti lalat, ngarud makadadael
daytoy a buot, ket dayta a banag ket narugit. 52 Masapul a puoranna ti
lupot, wenno aniaman a banag a nalaga wenno nagansilio a dutdut ti
ayup wenno lino, wenno lalat wenno aniaman a banag a naaramid iti
lalat, aniaman a banag a nakasakaran iti makadadael a buot, ta mabalin
a pagrugian daytoy iti sakit. Masapul a mapuoran a naan-anay daytoy a
banag. 53 No kinita ti padi daytoy a banag ket nakitana a saan a nagwaras ti
buot iti lupot wenno iti banag a nalaga wenno nagansilio a dutdut ti ayup
wenno lino, wenno kadagiti banag a naaramid iti lalat, 54 ket bilinenna
ida a labaanda ti banag a nakasarakan iti buot, ken masapul nga ilasinna

daytoy iti pito pay nga aldaw. 55 Kalpasanna, kitaen ti padi dayta a banag kalpasan a nalabaan daytoy. No saan a nagbaliw ti maris ti buot uray no daytoy ket saan a nagwaras, daytoy ket narugit. Masapul a puoranyo dayta a banag, uray no sadinoman a paset ti nagbuot. 56 No kinita ti padi dayta a banag, ken no napukaw ti buot kalpasan a nalabaan daytoy, ket masapul a pigisenna ti nagbuot a paset ti lupot wenno ti lalat, wenno ti nalaga wenno nagansilio a banag. 57 No adda pay laeng ti buot iti lupot, iti nalaga man wenno nagansilio a banag, wenno iti aniaman a banag a naaramid iti lalat, agwarwaras daytoy. Masapul a puoranyo ti aniaman a banag nga addaan iti buot. 58 Ti lupot wenno aniaman a banag a nalaga wenno nagansilio a dutdut ti ayup wenno linen, wenno lalat wenno aniaman a banag a naaramid ti lalat- no nilabaanyo daytoy a banag ket napukaw ti buot, ket masapul a malabaan daytoy iti maikadua a daras, ket agbalinto daytoy a nadalus. 59 Daytoy ti linteg a maipapan iti buot iti lupot a dutdut ti ayup wenno lino, wenno aniaman a banag a nalaga wenno nagansilio a dutdut ti ayup wenno lino, wenno lalat wenno aniaman a banag a naaramid iti lalat, tapno maipakaamoyo daytoy a nadalus wenno narugit.”

14

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, a kinunana, 2 “Daytoyto ti linteg para iti agsakit a tao iti aldaw ti pannakadalusna. Masapul a maipan isuna iti padi. 3 Rummuarto ti padi iti kampo tapno sukimatenna ti tao tapno makitana no naimbagen ti makaakar a sakit ti kudil. 4 Ket bilinento ti padi a ti madalusan ket masapul a mangala iti dua a sibibiag, nadalus a billit, kayo a sedro, nalabaga a sinulid, ken hisopo. 5 Bilinento ti padi isuna a patayenna ti maysa kadagiti billit iti ngatoen iti nalinis a danum nga adda iti maysa a banga. 6 Ket alaento ti padi ti sibibiag a billit ken ti kayo a sedro, ken ti nalabaga a sinulid ken ti hisopo, ket isawsawnanto amin dagitoy a banbanag, agraman ti sibibiag a billit, iti dara ti billit a napapatay iti ngatoen iti nalinis a danum. 7 Ket iwarsinto ti padi daytoy a danum iti maminpito iti tao a madalusan manipud iti sakit, ket kalpasanna ipablaakto ti padi a nadalusen isuna. Ket waya-wayaanto ti padi ti sibibiag a billit iti kataltalonan. 8 Ti tao a nadalusan ket labaanna ti pagan-anayna, kuskosanna amin a buokna ken digosenna ti bagina iti danum, ket kalpasanna nadaluston isuna. Kalpasan dayta masapul a mapan isuna idiay kampo, ngem agnaedto isuna iti ruar ti toldana iti pito nga aldaw. 9 Iti maikapito nga aldaw masapul a kuskosanna amin a buok iti ulona, ken masapul met a kuskosanna ti barbas ken dagiti kidayna. Masapul a kuskosanna amin a buokna, ken masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken digosenna ti bagina iti danum; ket nadaluston isuna. 10 Iti maikawalo nga aldaw, masapul a mangala isuna iti dua a kalakian a karnero nga awan mulitna, maysa a babai a karnero a natawenan nga awan mulitna, ken tallo nga apagkapullo ti maysa nga efa iti napino nga arina a nailaok iti lana kas daton a bukbukel, ken maysa a kakatlo ti litro a lana. 11 Ti mangdalus a padi kenkuana ket itakderannanto ti tao a madalusan, a kadua dagidiay a banbanag, iti sangoanan ni Yahweh iti pagserrekan ti tabernakulo. 12 Alaento ti padi ti maysa kadagiti kalakian a karnero ket idatonna daytoy kas maysa a daton a pangsupapak iti biddut, a kadua iti kakatlo a litro ti lana; itag-aynanto dagitoy a kas maysa a daton iti sangoanan ni Yahweh ken idatagna dagitoy kenkuana. 13 Masapul a patayenna ti kalakian a karnero iti lugar a pangpatpatayanda kadagiti daton a gapu iti basol ken ti daton a maipuor

amin, iti disso iti tabernakulo, ta ti daton a gapu iti basol ket kukua ti padi,
kas iti daton a pangsupapak iti biddut, gapu ta daytoy ket kasasantoan.
14 Mangalanto ti padi iti dara iti daton a pangsupapak iti biddut ket
ikabilna daytoy iti murdong iti makannawan a lapayag iti tao a madalusan,
iti tangan ti makannawan nga imana, ken iti tangan ti makannawan a
sakana. 15 Kalpasanna, mangalanto ti padi iti lana manipud iti kakatlo
a litro ket ibukbokna daytoy iti dakulap iti makannigid nga imana, 16 ket
isawsawna ti makannawan a ramayna iti lana nga adda iti makannigid nga
imana, ket iwarsina ti dadduma a lana babaen iti ramayna iti maminpito
iti sangoanan ni Yahweh. 17 Ikabilto ti padi ti nabati a lana iti imana
idiay murdong ti makannawan a lapayag ti tao a madalusan, iti tangan
ti makannawan nga imana, ken iti tangan ti makannawan a sakana.
Masapul nga ikabilna daytoy a lana iti rabaw ti dara manipud iti daton
a pangsupapak iti biddut. 18 Para iti nabati a lana iti ima ti padi,
ikabilnanto daytoy iti ulo ti tao a madalusan, ket mangaramidto ti padi
iti pangabbong para kenkuana iti sangoanan ni Yahweh. 19 Ket idatonto
ti padi ti daton a gapu iti basol ken mangaramid iti pangabbong para
kenkuana a madalusan gapu iti kinarugitna, ket kalpasanna patayennanto
ti daton a maipuor amin. 20 Ket idatonto ti padi ti daton a maipuor amin
ken ti daton a bukbukel iti altar. Mangaramidto ti padi ti seremonia ti
pannakapakawan para iti tao, ket kalpasanna, nadaluston isuna. 21 Nupay
kasta, no nakurapay ti tao ken saanna a kabaelan ti gumatang kadagitoy
a daton, ket mabalinna ti mangala iti maysa a kalakian a karnero a kas
maysa a daton a pangsupapak iti biddut a maitag-ay ken maidatagto kenni
Yahweh a mangaramid ti pangabbong para iti bagina, ken apagkapullo ti
maysa nga efa a napino nga arina a nailaok iti lana kas maysa a daton
a bukbukel, ken kakatlo a litro ti lana, 22 a kadua dagiti dua a kalapati
wenno dua a sibong a pagaw, kas kabaelanna nga alaen; ti maysa a
billit ket agbalinto a daton a gapu iti basol ken ti maysa ket agbalinto
a daton a maipuor amin. 23 Iti maikawalo nga aldaw masapul nga ipanna
dagitoy iti padi para iti pannakadalusna, iti pagserrekan ti tabernakulo,
iti sangoanan ni Yahweh. 24 Ket alaento ti padi ti karnero a para iti
daton a pangsupapak iti biddut ken ti kakatlo a litro ti lana, ket itag-ayna
dagitoy a kas maysa a daton kenni Yahweh ket idatagna dagitoy kenkuana.
25 Patayennanto ti karnero a para iti daton a pangsupapak iti biddut, ket
mangalanto isuna iti dara ti daton a pangsupapak iti biddut ket ikabilna
daytoy iti murdong iti makannawan a lapayag iti tao madalusan, iti tangan
ti makannawan nga imana, ken iti tangan ti makannawan a sakana.
26 Ket ibukbokto ti padi ti dadduma a lana iti dakulap ti makannigid nga
imana, 27 ket iwarsinanto babaen ti makannawan a ramayna ti dadduma
a lana nga adda iti makannigid nga imana iti maminpito iti sangoanan
ni Yahweh. 28 Ket ikabilto ti padi ti dadduma a lana nga adda iti imana
iti murdong ti makannawan a lapayag ti tao a madalusan, iti tangan ti
makannawan nga imana, ken iti tangan ti makannawan a sakana, kadagiti
isu met laeng a lugar a nangikabilanna iti dara ti daton a pangsupapak
iti biddut. 29 Ikabilnanto ti nabati a lana nga adda iti imana iti ulo ti
tao a madalusan, tapno mangaramid ti pangabbong para kenkuana iti
sangoanan ni Yahweh. 30 Masapul nga idatonna ti maysa kadagiti kalapati
wenno sibong a pagaw, kas kabaelan ti tao nga alaen— 31 maysa a kas
daton a gapu iti basol ket ti maysa ket kas daton a maipuor amin, a kadua
ti daton a bukbukel. Ket mangaramidto ti padi ti pangabbong para iti tao
a madalusan iti sangoanan ni Yahweh. 32 Daytoy ti linteg para iti tao nga

addaan iti makaakar a sakit iti kudil, a saan a makabael a gumatang iti
umno a daton para iti pannakadalusna." 33 Nagsao ni Yahweh kada Moises
ken Aaron, kinunana, 34 "Inton makadanonkayo idiay daga ti Canaan nga
intedko kadakayo a kas sanikua, ket no mangikabilak iti buot nga agwaras
iti balay idiay daga a sanikuayo, 35 ket masapul a mapan ti akinkukua
iti balay ken ibagana iti padi. Masapul nga ibagana, 'Panag kunak ket
kasla adda maysa a banag a kasla buot idiay balayko.' 36 Ket ibilinto
ti padi nga ikkatenda ti adda iti uneg ti balay sakbay a sumrek isuna
a mangkita iti pakailasinan iti buot, tapno awanto ti agbalin a narugit
idiay balay. Kalpasanna, masapul a sumrek ti padi a mangkita iti balay.
37 Masapul a sukimatenna ti buot tapno makitana no adda daytoy kadagiti
diding ti balay, ken tapno makitana no aglanglanga daytoy a berde wenno
lumabaga idiay likkaong dagiti diding. 38 No pudno nga addaan iti buot ti
balay, ket rummuarto ti padi iti balay ket iserrana ti ruangan ti balay iti
pito nga aldaw. 39 Ket agsublinto manen ti padi iti maikapito nga aldaw ket
sukimatenna daytoy tapno kitaenna no nagwaras ti buot kadagiti diding
ti balay. 40 No nagwaras daytoy, ibilinto ti padi nga ikkatenda dagiti bato
a pakasarakan iti buot ket ibillengda dagitoy iti narugit a lugar iti ruar
ti siudad. 41 Dawatennanto a makuskusan dagiti amin nga akin uneg a
diding ti balay, ket masapul nga ipanda ti nakuskusda a banbanag nga
adda buotna iti ruar ti siudad ket ibellengda daytoy idiay narugit a disso.
42 Masapul a mangalada kadagiti sabali a bato ket ikabilda dagitoy iti
ayan dagiti bato a nalikkab, ket masapul nga agusarda iti baro a pitak
a pangpalitadada iti balay. 43 No agsubli manen ti buot ket nagwaras
iti balay a nakaikkatan dagiti bato ken dagiti diding a nakuskusan ken
naulit a napalitadaan, 44 ket masapul nga umuneg ti padi ket sukimatenna
ti balay tapno kitaenna no ti buot ket nagwaras iti balay. No nagwaras
daytoy, makadadael ngarud daytoy a buot, ket narugit ti balay. 45 Masapul
a marebba ti balay. Dagiti bato, kayo, ken amin a palitada iti balay ket
masapul a maiyadayo a mairuar iti siudad a maipan iti narugit a disso.
46 Kanayonna pay, siasinoman nga umuneg iti balay kabayatan ti tiempo
a nakaserra daytoy ket agbalinto a narugit agingga iti rabii. 47 Siasinoman
a maturog iti balay ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna, ken
siasinoman a mangan iti dayta a balay ket masapul a labaanna ti pagan-
anayna. 48 No sumrek ti padi iti balay tapno kitaenna no ti buot ket
nagwaras iti balay kalpasan napalitadaan daytoy, ket, no awanen ti buot,
ipablaaknanto a nadalus ti balay. 49 Ket masapul a mangala ti padi ti dua
a billit tapno dalusanna ti balay, ken kayo a sedro, ken nalabaga a sinulid,
ken hisopo. 50 Patayennanto ti maysa kadagiti billit iti ngatoen ti nalinis a
danum nga adda iti maysa a banga. 51 Alaennanto ti kayo a sedro, ti hisopo,
ti nalabaga a sinulid, ken ti sibibiag a billit, ket isawsawna dagitoy iti dara
ti natay a billit, iti nalinis a danum, ket warsianna ti balay iti maminpito
a daras. 52 Dalusannanto ti balay babaen iti dara ti billit ken babaen ti
nilinis a danum, babaen iti sibibiag a billit, ti kayo a sedro, ti hisopo, ken ti
nalabaga a sinulid. 53 Ngem palubosannanto ti sibibiag a billit a rummuar
iti siudad a mapan iti kataltalonan. Iti daytoy a wagas mangaramid isuna ti
seremonia ti pannakadalus para iti balay, ket nadaluston daytoy. 54 Daytoy
ti linteg para iti amin a kita iti makaakar a sakit ti kudil ken kadagiti
banbanag a pakaigapuan iti kastoy a sakit, ken para iti gagatel, 55 ken para
iti buot iti pagan-anay ken iti balay, 56 para iti lumlumteg, para iti gaddil,
ken para iti letteg, 57 tapno maammoan no ania kadagitoy ti narugit wenno

no kaano a nadalus daytoy. Daytoy ti linteg para kadagiti makaakar a saksakit ti kudil ken buot.”

15

1 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron, a kinunana, 2 “Agsaokayo
kadagiti tattao ti Israel, ket ibagayo kadakuada, 'No adda man ti tao nga
addaan iti narugit a likido a rumrumuar iti bagina, maibilang isuna a
narugit. 3 Ti kinarugitna ket gapu iti daytoy a narugit a likido. Agaruyot
man ti likido iti bagina wenno nagsardeng, daytoy ket narugit. 4 Tunggal
pagiddaan a pagiddaanna ket agbalin a narugit, ket amin a banag a
pagtugawanna ket agbalin a narugit. 5 Siasinoman a mangsagid iti
pagiddaanna ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken digosenna
ti bagina iti danum, ket agbalin a narugit agingga iti rabii. 6 Siasinoman
nga agtugaw iti aniaman a nagtugawan ti tao nga adda iti rumrumuar
a narugit a likido iti bagina, masapul a labaan dayta a tao dagiti pagan-
anayna ken digosenna ti bagina iti danum, ket maibilang isuna a narugit
agingga iti rabii. 7 Ken ti siasinoman a mangsagid iti bagi ti tao nga adda
iti rumrumuar a narugit a likido iti bagina ket masapul a labaanna dagiti
pagan-anayna ken digosenna ti bagina iti danum, ket maibilang isuna a
narugit agingga iti rabii. 8 No ti tao nga adda iti rumrumuar a kasta a
likido iti bagina ket matupraanna ti maysa a nadalus a tao, ket masapul
labaan dayta a tao ti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti danum,
ket maibilang isuna a narugit agingga iti rabii. 9 Aniaman a naiyap-ap
iti bukot ti kabalyo a pagluganan ti tao nga adda rumrumuar a likido
iti bagina ket agbalin a narugit. 10 Siasinoman a mangsagid iti aniaman
a banag nga nagsaadan dayta a tao ket agbalin a narugit agingga iti
rabii, ken ti siasinoman a mangawit kadagidiay a banbanag ket masapul
a labaanna dagiti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti danum;
maibilang isuna a narugit agingga iti rabii. 11 Siasinoman a masagid iti
addaan iti kasta a panagruar a saanna a binugguan nga immun-una dagiti
imana iti danum, ti tao a nasagid ket masapul a labaanna dagiti pagan-
anayna ken digosenna ti bagina iti danum, ket agbalin isuna a narugit
agingga iti rabii. 12 Aniaman a banga a sagiden ti maysa nga addaan
iti rumrummuar a kasta a likido ti bagina ket masapul a maburak, ken
tunggal pagkargaan a kayo ket masapul a mabuggoan iti danum. 13 Inton
isuna nga addaan iti panagruar ti likido ket madalusan, ket masapul nga
agpalabas isuna iti pito nga aldaw para iti pannakadalusna; ket masapul
a labaanna dagiti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti agay-ayos a
danum. Ket nadaluston isuna. 14 Iti maikawalo nga aldaw, masapul a
mangala isuna ti dua a kalapati wenno dua a sibong a pagaw ket mapan
iti sangoanan ni Yahweh idiay pagserrekan ti tabernakulo; sadiay ket
masapul nga itedna iti padi dagiti billit. 15 Masapul nga idaton ti padi
dagitoy, maysa a kas daton a gapu ti basol ken ti maysa a kas daton a
maipuor amin, ken masapul a mangaramid ti padi iti pangabbong para
kenkuana iti sangoanan ni Yahweh para iti panagpatedtedna. 16 No ti
kissit ti siasinoman a lalaki ket agtultuloy a rummuar manipud kenkuana,
ket masapul a digusenna ti entero a bagina iti danum; agbalin isuna
a narugit agingga iti rabii. 17 Tunggal lupot wenno lalat nga addaan
iti kissit ket masapul a malabaan babaen iti danum; agbalin a narugit
daytoy agingga iti rabii. 18 Ket no nagkaidda ti maysa a babai ken maysa
a lalaki ket naiyalis ti kissit kenkuana, masapul a digusenda a dua ti
bagida iti danum; narugitda agingga iti rabii. 19 No agregla ti babai, ti

kinarugitna ket agtultuloy iti pito nga aldaw, ken siasinoman a mangsagid kenkuana ket maibilang a narugit agingga iti rabii. 20 Amin a banag a pagiddaanna kabayatan iti panagreglana ket agbalin a narugit; amin a banag a pagtugawanna ket agbalin met a narugit. 21 Siasinoman a mangsagid iti pagiddaan ti babai ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti danum; dayta a tao ket narugit agingga iti rabii. 22 Siasinoman a mangsagid iti aniaman a pagtugawan ti babai ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti danum, dayta a tao ket narugit agingga iti rabii. 23 Uray no daytoy ket adda iti pagiddaan wenno adda iti aniaman a nagtugawan ti babai, no sagidenna daytoy, dayta a tao ket maibilang a narugit aginga iti rabii. 24 No makikaidda ti siasiniman iti babai, ket no masagid isuna ti narugit a panagpabulosna, maibilang isuna a narugit iti pito nga aldaw. Tunggal pagiddaan a pagiddaan ti lalaki ket agbalin a narugit. 25 No agpadara ti babai iti adu nga aldaw a saan a tiempo iti panagreglana, wenno bo adda ti panagpadarana a nabaybayag ngem iti tiempo ti panagreglana, kabayatan iti amin nga aldaw iti panagpadara iti kinarugitna, agbalin isuna a kasla adda isuna kadagiti aldaw ti panagreglana. Narugit isuna. 26 Amin a pagiddaan a pagiddaanna kabayatan ti panagpadarana ket agbalin a kasla ti pagiddaan a nagiddaanna kabayatan iti panagreglana, ken amin a banag a pagtugawanna ket agbalin a narugit, kas iti kinarugit ti panagreglana. 27 Ken siasinoman a mangsagid iti aniaman kadagidiay a banbanag ket agbalin a narugit; masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken digusenna ti bagina iti danum, ket agbalin isuna a narugit agingga iti rabii 28 Ngem no nadalusan isuna manipud iti panagpadarana, ket agpalabas isuna iti pito nga aldaw, ket kalpasan dayta nadaluston isuna. 29 Iti maikawalo nga aldaw, mangalanto isuna iti dua a kalapati wenno dua a sibong a pagaw ket iyegna dagitoy iti padi idiay pagserrekan ti tabernakulo. 30 Idatonto ti padi ti maysa a billit kas daton a gapu iti basol ken ti maysa a kas daton a maipuor amin, ket mangaramidtoisuna pangabbong para kenkuana iti sangoanan ni Yahweh para iti kinarugit iti panagpadarana. 31 Kastoy ti masapul a panangisinayo kadagiti tattao ti Israel manipud kadagiti kinarugitda, tapno saanda a matay gapu iti kinarugitda, babaen iti panangtulawda iti tabernakulok, a pagnanaedak iti nagtetengngaanda. 32 Dagitoy dagiti alagaden para iti siasinoman nga addaan iti panagruar ti likido iti bagina, para iti siasinoman a lalaki a nagparuar iti kissitna a mangaramid a narugit kenkuana, 33 para iti siasinoman a babai nga agregla, para iti siasinoman nga addaan iti panagruar ti likido iti bagina, lalaki man wenno babai, ken para iti siasinoman a lalaki a nakikaidda iti maysa a narugit a babai.'"

16

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises—daytoy ket kalpasan ti pannakatay dagiti dua a putot a lallaki ni Aaron, idi immasidegda kenni Yahweh ket natayda. 2 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Makisaritaka kenni Aaron a kabsatmo ket ibagam kenkuana a saan a mapan iti aniaman a tiempo idiay kasasantoan a lugar iti likudan ti kurtina, iti sangoanan ti kalub a pakakitaan iti pannakaabbong ti basol nga adda iti rabaw ti lakasa ti tulag. No aramidenna dayta, matay isuna, gapu ta agparangak babaen iti ulep iti ngatoen ti kalub a pakakitaan iti pannakabbong ti basol. 3 Isu kastoy ti masapul nga iseserrek ni Aaron iti kasasantoan a disso. Masapul a sumrek isuna nga adda tugotna a bumaro a bulog a baka a kas daton a gapu iti

basol, ken kalakian a karnero kas daton a maipuor amin. 4 Masapul nga
ikawesna ti nasantoan a lino a tunika, ken masapul nga isuotna ti lino a
makin-uneg a pagan-anay, ken masapul nga isuotna ti lino a barikes ken
lino a turban. Dagitoy dagiti nasantoan a lupot. Masapul nga agdigus isuna
iti danum ket kalpasanna ikawesna dagitoy a pagan-anay. 5 Masapul a
mangala isuna iti dua a kalakian a kalding manipud iti gimong dagiti tattao
iti Israel kas daton gapu iti basol ken maysa a kalakian a karnero kas daton
a maipuor amin. 6 Ket masapul nga idatag ni Aaron ti bulog a baka a kas
daton a gapu iti basol, nga agbalinto a para iti bagina, tapno mangaramid
iti pangabbong para kenkuana ken ti pamiliana. 7 Ket masapul a mangala
isuna iti dua a kalding ket idatagna dagitoy iti sangoanan ni Yahweh
idiay pagserrekan ti tabernakulo. 8 Ket masapul nga agbunot ni Aaron
para kadagiti dua a kalding, maysa a bunot a para kenni Yahweh, ken ti
maysa ket para iti mapapanaw a kalding. 9 Masapul nga idatag ni Aaron
ti kalding a nabunot a para kenni Yahweh, ket idatonna dayta a kalding
kas daton a gapu iti basol. 10 Ngem ti kalding a nabunot a para iti kalding
a mapapanaw ket masapul a maipan a sibibiag iti sangoanan ni Yahweh,
tapno mangaramid ti pangabbong babaen iti panangibaonna iti daytoy
idiay let-ang a kas kalding a mapapanaw. 11 Kalpasanna, masapul nga
idatag ni Aaron ti bulog a baka para iti daton a gapu iti basol, nga agpaayto
a para iti bagina. Masapul a mangaramid isuna iti pangabbong para iti
bagina ken para iti pamiliana, isu a masapul a patayenna ti bulog a baka a
kas daton a gapu iti basol para iti bagina. 12 Masapul a mangala ni Aaron iti
insensario a napno iti beggang a naggapu manipud iti altar iti sangoanan
ni Yahweh, a napno dagiti imana iti napino a nagiling a nabanglo nga
insenso, ket ipanna dagitoy a banbanag idiay likudan iti kurtina. 13 Sadiay
ket masapul nga ikabilna ti insenso iti apoy iti sangoanan ni Yahweh tapno
ti asuk manipud iti insenso ket maabbonganna ti kalub a pakakitaan iti
pannakabbong ti basol iti rabaw ti pammaneknek iti tulag. Masapul nga
aramidenna daytoy tapno saan isuna a matay. 14 Kalpasanna, masapul
a mangala isuna iti dara ti bulog a baka ket iwarsina daytoy babaen
iti ramayna idiay sangoanan iti kalub a pakakitaan iti pannakabbong ti
basol. Masapul nga iwarsina ti dara babaen iti ramayna iti maminpito iti
sangoanan ti kalub a pakakitaan iti pannakabbong ti basol. 15 Kalpasanna,
masapul a patayenna ti kalding a para iti daton a gapu iti basol a
para kadagiti tattao ken ipanna ti darana iti likudan ti kurtina. Sadiay
ket masapul nga aramidenna iti dara ti kas iti inaramidna iti dara ti
bulog a baka: masapul nga iwarsina daytoy iti kalub a pakakitaan iti
pannakabbong ti basol ket kalpasanna iti sango iti kalub a pakakitaan iti
pannakabbong ti basol. 16 Masapul a mangaramid isuna iti seremonia
ti pannakadalus para iti nasantoan a lugar gapu kadagiti narugit nga
aramid dagiti Israelita, ken gapu iti panagsalungasingda ken ti amin a
basbasolda. Masapul met nga aramidenna daytoy para iti tabernakulo,
a pagigianan ni Yahweh iti nagtetengngaanda, iti imatang dagiti narugit
nga aramidda. 17 Masapul nga awan ti siasinoman iti uneg iti tabernakulo
no sumrek ni Aaron tapno mangaramid iti seremonia ti pannakadalus
iti kasasantoan a lugar, ken agingga a rummuar isuna ken malpas a
nangaramid iti seremonia ti pannakapakawan para iti bagina ken iti
pamiliana, ken para iti entero a gimong ti Israel. 18 Masapul a rummuar
isuna iti altar nga adda iti sangoanan ni Yahweh ken mangaramid iti
seremonia ti pannakadalus para iti daytoy, ken masapul a mangala isuna
iti dara ti bulog a baka ken dara ti kalding ket ikabilna daytoy kadagiti sara
iti aglawlaw iti altar. 19 Masapul a mangiwarsi isuna iti dara iti daytoy

babaen iti ramayna iti maminpito tapno dalusanna daytoy ken tapno idatonna daytoy kenni Yahweh, manipud iti narugit nga ar-aramid dagiti Israelita. 20 Inton malpasnan a maaramid ti seremonia ti pannakadalus para iti kasasantoan a lugar, ti tabernakulo, ti altar, masapul nga idatagna ti sibibiag a kalding. 21 Masapul nga ipatay ni Aaron dagiti dua nga imana iti ulo ti sibibiag a kalding ken ipudnona iti kalding dagiti amin a kinadakes dagiti tattao ti Israel, amin a panagsalungasingda, ken amin a basbasolda. Kalpasanna, masapul nga ikabilna dayta a kinamanagbasol iti ulo ti kalding ket palubosanna ti kalding babaen iti panangaywan iti maysa a tao a nakasagana a mangiturong iti kalding idiay let-ang. 22 Masapul nga awiten ti kalding ti amin a kinadakes dagiti tattao idiay awan matataona a lugar. Idiay let-ang, masapul a palubosan ti lalaki ti kalding. 23 Kalpasanna, masapul nga agsubli ni Aaron iti uneg ti tabernakulo ket ikkatenna ti lino a lupot nga inkawesna sakbay a simmrek iti kasasantoan a lugar, ken masapul nga ibatina dagitoy a lupot idiay. 24 Masapul nga agdigus isuna iti danum idiay nasantoan a lugar, ken ikawesna dagiti gagangay a lupotna; ket masapul a rummuar isuna ken idatonna ti datonna a maipuor amin ken ti daton a maipuor amin a para kadagiti tattao, ken iti daytoy a wagas, mangaramid isuna iti pangabbong para iti bagina ken para kadagiti tattao. 25 Masapul a puoranna ti taba ti daton a gapu iti basol iti rabaw ti altar. 26 Ti nangpalubos a lalaki iti kalding a mapapanaw ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken agdigus iti danum; kalpasan dayta, mabalinnan ti agsubli iti uneg ti kampo. 27 Ti bulog a baka a para iti daton a gapu iti basol ken ti kalding a para iti daton a gapu iti basol, a makindara iti naiyuneg a naaramat iti panangaramid iti seremonia ti pannakadalus iti nasantoan a lugar, ket masapul a mairuar iti kampo. Sadiay ket masapul a puoranda dagiti lalat, lasag, ken bagis. 28 Ti mangpuor a lalaki kadagidiay a paset ket masapul a labaanna dagiti pagan-anayna ken agdigus iti danum; kalpasan dayta, mabalinnan ti agsubli iti uneg ti kampo. 29 Agnanayonto nga annuroten daytoy para kadakayo nga iti maikapito a bulan, iti maikasangapulo nga aldaw ti bulan, masapul nga agpakumbabakayo ken saankayo nga agtrabaho, naiyanakman ditoy wenno ganggannaet a makipagnanaed kadakayo. 30 Daytoy ket gapu ta iti daytoy nga aldaw ti seremonia ti pannakadalus ket naaramid para kadakayo, a mangdalus kadakayo manipud kadagiti amin a basbasolyo tapno agbalinkayo a nadalus iti sangoanan ni Yahweh. 31 Daytoy ket napasnek nga Aldaw a Panaginana a para kadakayo, ket masapul nga agpakumbabakayo ken saankayo nga agtrabaho. Agnanayonto nga annuroten daytoy para kadakayo. 32 Ti kangatoan a padi, ti mapulotan ken madutokan nga agbalin a kangatoan a padi a kasukat ti amana, ket masapul nga aramidenna daytoy a seremonia ti pannakadalus ken ikawesna dagiti lino a lupot, dayta ket, dagiti nasantoan a lupot. 33 Masapul a mangaramid isuna iti seremonia ti pannakadalus para iti kasasantoan a lugar; masapul a mangaramid isuna iti seremonia ti pannakadalus para iti tabernakulo ken para iti altar, ken masapul a mangaramid isuna iti seremonia ti pannakadalus para kadagiti papadi ken para iti amin a tattao iti sangkagimongan. 34 Agnanayonto nga annoruten daytoy para kadakayo, a mangaramid iti seremonia ti pannakadalus para kadagiti tattao ti Israel gapu kadagiti amin a basbasolda, maminsan iti makatawen.” Ket naaramid daytoy kas imbilin ni Yahweh kenni Moises.

17

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises a kinunana, 2 “Agsaoka kenni Aaron
ken kadagiti putotna a lallaki, ken kadagiti amin a tattao ti Israel. Ibagam
kadakuada ti imbilin ni Yahweh: 3 'Siasinoman a tao manipud iti Israel
a mangpapatay iti baka, karnero, wenno kalding iti uneg ti kampo,
wenno mangpapatay kadagitoy iti ruar ti kampo, tapno idatonna— 4 no
saanna nga ipan daytoy iti pagserkan iti tabernakulo tapno idatonna a
kas daton kenni Yahweh iti sangoanan ti tabernakulona, dayta a tao ket
nakabasol iti panangpapatay. Nangpapatay isuna, ket masapul a mailaksid
dayta a tao manipud kadagiti tattaona. 5 Ti panggep daytoy a bilin
ket tapno ipan dagiti tattao ti Israel dagiti datonda kenni Yahweh idiay
pagserkan iti tabernakulo, iti padi tapno maidaton a kas datdaton para
iti panagkakadua kenni Yahweh, imbes nga idaton dagiti daton iti away.
6 Iwarsi ti padi ti dara iti rabaw ti altar ni Yahweh nga adda iti ruangan
ti tabernakulo; puoranna ti taba tapno mangipaay daytoy iti nabanglo
nga ayamuom para kenni Yahweh. 7 Masapul a saanen nga idaton dagiti
tattao dagiti datonda kadagiti sinankalding a didiosen, a pagtigtignayanda
a kasla balangkantis. Agbalinto daytoy nga agnanayon nga alagaden para
kadakuada iti amin a henerasion dagiti tattaoda.' 8 Masapul nga ibagam
kadakuada, 'Siasinoman a tao ti Israel, wenno siasinoman a ganggannaet
a makipagnaed kadakuada, a mangisagut iti daton a maipuor amin wenno
sakrifisio 9 ken saanna nga ipan daytoy iti ruangan ti tabernakulo tapno
idatonna kenni Yahweh, dayta a tao ket masapul a mailaksid manipud
kadagiti tattaona. 10 Ken siasinoman iti Israel, wenno siasinoman a
ganggannaet a makipagnanaed kadakuada, a mangan iti aniaman a dara,
busorekto dayta a tao, siasinoman a mangan iti dara; ilaksidkonto isuna
manipud kadagiti tattaona. 11 Ta ti biag ti ayup ket adda iti darana. Intedko
ti darana kadakayo tapno mangaramid iti pangabbong iti rabaw ti altar
para kadagiti bibiagyo, gapu ta ti dara ti maaramid a pangdalus, ta ti dara
ti mangpakawan para iti biag. 12 Ngarud, ibagak kadagiti tattao ti Israel
a masapul nga awan ti uray maysa kadakayo a mangan iti dara, wenno
awan uray siasinoman kadagiti ganggannaet a makipagnaed kadakayo ti
mabalin a mangan iti dara. 13 Siasinoman kadagiti tattao ti Israel wenno
siasinoman kadagiti ganggannaet a makipagnaed kadakuada a mang-anup
ken mangpapatay iti ayup wenno billit a mabalin a makan, masapul nga
ibukbok dayta a tao ti dara ti ayup ket gaburanna ti dara iti daga. 14 Ta
ti biag ti tunggal parsua ket ti darana. Isu nga ibagak kadagiti tattao ti
Israel, “Masapul a diyo kanen ti dara ti aniaman a parsua, ta ti biag ti
tunggal sibibiag a parsua ket ti darana. Siasinoman a mangan iti daytoy
ket masapul a mailaksid.” 15 Tunggal tao a mangan iti ayup a natay wenno
rinangrangkay dagiti atap nga ayup, dayta man a tao ket nayanak nga
umili wenno maysa a ganggannaet a makipagnanaed kadakayo, masapul a
labaanna dagiti pagan-anayna ken agdigos iti danum, ket maibilang isuna
a narugit agingga iti rabii. Kalpasanna ket nadaluston isuna. 16 Ngem
no saanna a labaan dagiti pagan-anayna wenno digusen ti bagina, ket
masapul nga ikarona ti basolna.'”

18

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, a kinunana, 2 “Agsaoka kadagiti tattao
ti Israel ket ibagam kadakuada, 'Siak ni Yahweh a Diosyo. 3 Masapul a
diyo aramiden dagiti banbanag nga ar-aramiden dagiti tattao idiay Egipto
a nagnaedanyo idi. Ken masapul a diyo aramiden dagiti banbanag nga

ar-aramiden dagiti tattao idiay Canaan, ti daga a pangipanak kadakayo. Diyo suroten dagiti kaugalianda. 4 Dagiti lintegko dagiti masapul nga aramidenyo ken dagiti bilbilinko ti masapul a salimetmetanyo, tapno makapagnakayo kadagitoy, gapu ta Siak ni Yahweh a Diosyo. 5 Ngarud, masapul a salimetmetanyo dagiti alagadek ken dagiti lintegko. No agtulnog ti maysa a tao kadagitoy, agbiagto isuna gapu kadagitoy. Siak ni Yahweh. 6 Masapul nga awan ti uray maysa a makikaidda iti siasinoman nga asideg a kabagianna. Siak ni Yahweh. 7 Dimo ibabain ti amam babaen iti pannakikaiddam iti inam. Inam isuna! Masapul a dimo ibabain isuna. 8 Dimo kaiddaen ti siasinoman kadagiti assawa ti amam; masapul a dimo ibabain iti kasta ti amam. 9 Dimo kaiddaen ti siasinoman kadagiti kakabsatmo a babbai, anak man a babai isuna ti amam wenno anak a babai ti inam, napadakkel man isuna iti pagtaenganyo wenno iti adayo manipud kadakayo. Masapul a dimo kaiddaen dagiti kakabsatmo a babbai. 10 Dimo kaiddaen ti anak a babai ti anakmo a lalaki wenno ti anak a babai ti anakmo a babai. Bukodmo a pakaibabainan dayta. 11 Dimo kaiddaen ti anak a babai ti asawa ti amam, a putot ti amam. Kabsatmo isuna, ket rumbeng a dimo kaiddaen isuna. 12 Dimo kaiddaen ti babai a kabsat ti amam. Asideg isuna a kabagian ti amam. 13 Dimo kaiddaen ti babai a kabsat ti inam. Asideg isuna a kabagian ti inam. 14 Dimo ibabain ti lalaki a kabsat ti amam babaen iti pannakikaiddam iti asawana. Dika umasideg kenkuana para iti dayta a panggep; ikitmo isuna. 15 Dimo kaiddaen ti manugangmo a babai. Asawa isuna ti anakmo a lalaki; dimo kaiddaen isuna. 16 Dimo kaiddaen ti asawa ti kabsatmo a lalaki; dimo ibabain isuna iti kastoy a wagas. 17 Dimo kaiddaen ti babai ken ti anakna a babai, wenno ti anak a babai ti anakna a lalaki wenno ti anak a babai ti anakna a babai. Asidegda a kabagianna, ket kinadangkes ti pannakikaidda kadakuada. 18 Dimo asawaen ti kabsat a babai ti asawam a kas maikadua nga asawam ken kaiddaen isuna kabayatan a sibibiag pay ti umuna nga asawam. 19 Dimo kaiddaen ti babai kabayatan ti panagreglana. Narugit isuna kabayatan dayta a tiempo. 20 Dimo kaiddaen ti asawa a babai ti kaarrubam ken tulawan ti bagim babaen kenkuana iti kastoy a wagas. 21 Dimo ited ti siasinoman kadagiti annakmo a mapuoran, tapno idatonmo ida kenni Moloc, gapu ta masapul a dimo ibabain ti nagan ti Diosmo. Siak ni Yahweh. 22 Dimo kaiddaen ti padam a lalaki a kasla iti pannakikaiddam iti babai. Daytoy ket kinadangkes. 23 Dimo kaiddaen ti aniaman nga ayup ken tulawan ti bagim iti daytoy. Masapul nga awan ti babai a mangpanunot a makikaidda iti aniaman nga ayup. Daytoy ket kinaderrep. 24 Diyo rugitan dagiti bagiyo iti aniaman kadagitoy a wagas, ta kadagitoy amin a wagas ket natulawan dagiti nasion, dagiti nasion a paksiatekto iti imatangyo. 25 Natulawan ti daga, isu a dinusak dagiti basolda ket pinapanaw ti daga dagiti agnanaed kenkuana. 26 Dakayo, ngarud, masapul a salimetmetanyo dagiti bilbilinko ken dagiti alagadek ken masapul a diyo aramiden ti aniaman kadagitoy a makarimon a banbanag, Israelita man a naiyanak nga umili wenno ganggannaet a makipagnanaed kadakayo. 27 Ta daytoy ti kinadangkes nga inaramid dagiti tattao iti daga, dagiti nagnaed ditoy sakbay kadakayo ket ita natulawanen ti daga. 28 Agannadkayo ngarud tapno dinakay met isarua ti daga kalpasan a tinulawanyo daytoy a kas iti panangisaruana kadagiti tattao nga immun-una kadakayo. 29 Siasinoman a mangaramid kadagitoy a makarimon a banbanag, dagiti tattao a mangaramid iti kasta a banbanag

ket mailaksid manipud kadagiti tattaoda. 30 Ngarud, salimetmetanyo dagiti
bilinko a diyo aramiden ti aniaman kadagitoy a makarimon a kaugalian
a naaramid ditoy sakbay kadakayo, tapno diyo matulawan dagiti bagiyo
babaen kadagitoy. Siak ni Yahweh a Diosyo.'"

19

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises a kinunana, 2 "Agsaoka iti sangk-
agimongan dagiti tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'Masapul a
nasantoankayo, ta Siak ni Yahweh a Diosyo ket nasantoan. 3 Masapul a
raemen ti tunggal maysa ti ina ken amana ken masapul a salimetmetanyo
dagiti Aldaw a Panaginana. Siak ni Yahweh a Diosyo. 4 Dikay agsubli
kadagiti awan pategna a didiosen wenno agaramid kadagiti didiosen
a landok para kadagiti bagiyo. Siak ni Yahweh a Diosyo. 5 Inton
mangidatonkayo iti daton para iti panagkakadua kenni Yahweh, masapul
nga idatonyo daytoy tapno mabalinto a maawatkayo. 6 Masapul a
kanenyo daytoy iti isu met laeng nga aldaw nga idatonyo daytoy wenno
iti sumaruno nga aldaw. No adda man ti mabati agingga iti maikatlo nga
aldaw, masapul a mapuoran daytoy. 7 No makanyo daytoy iti maikatlo nga
aldaw, narugit daytoy. Masapul a saan a maawat daytoy, 8 ngem tunggal
maysa a mangan iti daytoy ket rumbeng nga ikarona ti nagbiddutanna
gapu ta rinugitanna ti naidaton kenni Yahweh. Dayta a tao ket masapul
a mailaksid manipud kadagiti tattaona. 9 Inton apitenyo ti apit ti dagayo,
masapul a diyo apiten a naan-anay dagiti adda kadagiti suli ti talonyo
wenno urnongen amin a mapataud ti apityo. 10 Masapul a diyo urnongen
amin nga ubas manipud iti kaubasanyo wenno urnongen dagiti ubas a
naregreg iti daga ti kaubasanyo. Masapul nga ibatiyo dagitoy para kadagiti
napanglaw ken para kadagiti ganggannaet. Siak ni Yahweh a Diosyo.
11 Dikay agtakaw. Dikay agulbod. Diyo allilawen ti tunggal maysa. 12 Dikay
agsapata a siuulbod babaen iti naganko ken tulawan ti nagan ti Diosyo.
Siak ni Yahweh. 13 Diyo idadanes ti kaarrubayo wenno takawan isuna.
Masapul a saan nga agtalinaed kadakayo iti agpatnag agingga iti agsapa
dagiti tangdan ti mangmangged nga adipen. 14 Diyo ilunod ti tuleng wenno
mangikabil iti pakaitibkolan iti sangoanan ti bulsek. Ngem ketdi, masapul
nga agbutengkayo iti Diosyo. Siak ni Yahweh. 15 Diyo pagbalinen a palso
ti pannakaukom. Masapul a dikay mangipakita iti panangidumduma iti
maysa a tao gapu ta isuna ket napanglaw ken masapul a dikay mangipakita
iti panangidumduma iti maysa a tao gapu ta isuna ket napateg. Ngem
ketdi, ukomenyo a sililinteg ti kaarrubayo. 16 Dikay agpagnapagna iti
aglawlaw a mangiwarwaras iti palso a damag kadagiti tattaoyo ngem
aramidenyo ti kabaelanyo a mangsaluad iti biag ti kaarrubayo. Siak ni
Yahweh. 17 Diyo guraen ti kabsatyo dita pusoyo. Masapul a tubngarenyo a
sipupudno ti kaarrubayo tapno dikay makabasol gapu kenkuana. 18 Dikay
agibales wenno agipempen iti gura a maibusor iti siasinoman kadagiti
tattaoyo, ngem ketdi, ayatenyo ti kaarrubayo a kas iti bagiyo. Siak ni
Yahweh. 19 Masapul a salimetmetanyo dagiti bilinko. Diyo padasen
nga ipamanada dagiti ayupyo kadagiti sabali a kita dagiti ayup. Diyo
paglaoken ti dua nga agduma a kita dagiti bukel no agmulmulakayo iti
talonyo. Dikay agisuot iti pagan-anay a naaramid manipud iti dua a
kita ti naglaok a materiales. 20 Siasinoman a makikaidda iti tagabu a
babai a naikari a maiyasawa ngem saan pay laeng a nasubbot wenno
nawayawayaan, masapul a madusada. Masapul a dida mapapatay gapu ta
saan isuna a nawayawayaan. 21 Masapul nga ipan ti lalaki kenni Yahweh ti

datonna a pangsupapak iti nagbiddutanna iti pagserkan ti tabernakulo — maysa a kalakian a karnero a kas daton a pangsupapak iti biddut. 22 Ket aramidento ti padi ti seremonia ti pangabbong iti basol para kenkuana babaen iti kalakian a karnero a para iti daton a pangsupapak iti biddut iti sangoanan ni Yahweh para iti basol a naaramidna. Ket mapakawanton ti basol a naaramidna. 23 Inton mapankayo iti daga ket nagimulakayo kadagiti amin a kita dagiti kayo para iti taraon ket masapul nga ibilangyo dagiti bungada a maiparit a kanen. Masapul a maiparit ti bunga kadakayo iti las-ud ti tallo a tawen. Masapul a saan a kanen daytoy. 24 Ngem iti maikapat a tawen ket agbalinto a nasantoan dagiti amin a bunga, maysa a daton a panangidayaw kenni Yahweh. 25 Iti maikalima ket mabalinyon a kanen ti bunga nga inurayyo tapno dagiti kayo ket agbunga pay iti ad-adu. Siak ni Yahweh a Diosyo. 26 Dikay mangan iti aniaman a karne nga adda pay laeng darana. Dikay makiuman kadagiti espiritu maipanggep iti masakbayan ken diyo tarigagayan a tenglen ti dadduma babaen kadagiti saan a gagangay a pannakabalin. 27 Diyo tuladen dagiti aramid dagiti pagano a kas iti panangkuskusyo iti sikigan ti uloyo wenno panangputed iti barbasyo. 28 Diyo sugaten ti bagiyo gapu iti natay wenno mangikabil kadagiti marka iti bagiyo. Siak ni Yahweh. 29 Diyo ibabain ti anakyo a babai babaen iti panangaramidyo kenkuana a balangkantis, ta no saan, agtinnag ti nasion iti panagbalangkantis ket mapnoan ti daga iti kinadangkes. 30 Masapul a salimetmetanyo dagiti Aldaw a Panaginana ken dayawen ti santuario ti tabernakulok. Siak ni Yahweh. 31 Dikay mapan kadagiti makisarsarita iti natay wenno kadagiti espiritu. Diyo biruken ida, ta rugitan dakayo. Siak ni Yahweh a Diosyo. 32 Masapul a tumakderkayo iti sangoanan ti ubanan a tao ken padayawanyo ti presensia ti nataengan a tao. Masapul nga agbutengkayo iti Diosyo. Siak ni Yahweh. 33 No adda ganggannaet a makipagnaed kadakayo iti dagayo, masapul a diyo pagaramidan isuna iti aniaman a biddut. 34 Ti ganggannaet a makipagnaed kadakayo ket masapul a kaslada Israelita a nayanak nga umili nga agnaed kadakayo ken masapul nga ayatenyo isuna a kas iti bagiyo, gapu ta ganggannaetkayo met idi iti daga ti Egipto. Siak ni Yahweh a Diosyo. 35 Dikay agusar kadagiti saan a husto a pagrukod no agrukodkayo iti kaatiddog, kadagsen, wenno kaadu. 36 Masapul nga agusarkayo kadagiti husto a pagrukod, husto a pagtimbangan, husto nga efa, ken husto a hin. Siak ni Yahweh a Diosyo a nangiruar kadakayo iti daga ti Egipto. 37 Masapul a tungpalenyo dagiti amin nga alagadek ken amin a lintegko ken aramidenyo dagitoy. Siak ni Yahweh.'"

20

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, kinunana, 2 Ibagam kadagiti Israelita,
'Siasinoman kadagiti tattao ti Israel, wenno siasinoman a ganggannaet
nga agnanaed iti Israel a mangted iti siasinoman kadagiti annakna kenni
Moloc, ket masapul a mapapatay. Masapul a batuen isuna dagiti tattao iti
dayta a daga. 3 Ilisikto met ti rupak iti dayta a tao ken ilaksidkonto isuna
manipud kadagiti tattaona gapu ta intedna ti anakna kenni Moloc, tapno
laeng marugitan ti nasantoan a lugarko ken saan a maraem ti nasantoan
a naganko. 4 No ikidem dagiti tattao iti dayta a daga dagiti matada iti
dayta a tao inton intedna ti siasinoman kadagiti anakna kenni Moloc, no
saanda isuna a papatayen, 5 ket ibaw-ingkonto ngarud ti rupak a maibusor
iti dayta a tao ken iti pulina, ket ilaksidkonto isuna ken dagiti isuamin a
nangaramat iti bagina iti dakes tapno agbalin a balangkantis para kenni

Moloc. 6 Ti tao a mapan kadagiti makisasao kadagiti natay, wenno kadagiti
makisasao kadagiti espiritu tapno aramatenda dagiti bagida kadakuada
iti dakes, Ibaw-ingkonto ti rupak a maibusor iti dayta a tao; ilaksidkonto
isuna manipud kadagiti tattaona. 7 Ngarud, idatonyo dagiti bagiyo kenni
Yahweh ket agbalinkayo a nasantoan, gapu ta siak ni Yahweh a Diosyo.
8 Masapul a salimetmetanyo dagiti bilbilinko ken masapul a tungpalenyo
dagitoy. Siak ni Yahweh, ti nangilasin kadakayo a maipaay kaniak. 9 Dagiti
amin a mangilunod iti amana wenno iti inana ket awan duadua a masapul
a mapapatay. Inlunodna ti amana wenno inana, isu a nagbasol isuna ket
maikari a mapapatay. 10 Ti lalaki a makikamalala iti asawa iti sabali a
lalaki, dayta ket, siasinoman a makikamalala iti asawa ti kaarubana—ti
nakikamalala a lalaki ken ti nakikamalala a babai ket awan duadua a
masapul a mapapatay. 11 Ti lalaki a makikaidda iti asawa ti amana ket
imbabainna ti bukodna nga ama. Ti anak a lalaki ken ti asawa ti amana ket
agpada a masapul a mapapatay. Nagbasolda ket maikarida a mapapatay.
12 No makikaiddda ti maysa a lalaki iti manugangna a babai, isuda a dua
ket awan duadua a masapul a mapapatay. Nakaaramidda iti kinaderrrep.
Nagbasolda ket maikarida a mapapatay. 13 No ti maysa a lalaki ket
makikaidda iti sabali a lalaki, kasta met iti babai, agpadada a nakaaramid
iti maysa a banag a makarimon. Awan duadua a masapul a mapapatayda.
Nakabasolda ket maikarida a matay. 14 No ti maysa a lalaki ket mangasawa
iti babai ken inasawana met laeng ti inana, daytoy ket kinadangkes.
Masapul a mapuoranda, isuna ken iti babai, tapno awanen ti kinadangkes
kadakayo. 15 No ti maysa a lalaki ket makikaidda iti maysa nga ayup,
awan duadua a masapul a mapapatay isuna, ken masapul a patayenyo ti
ayup. 16 No ti maysa a babai ket umasideg ti aniaman nga ayup tapno
kaiddaenna daytoy, masapul a papatayenyo ti babai ken ti ayup. Awan
dua dua a masapul a mapapatayda. Nagbasolda ket maikarida a matay.
17 No makikaidda ti maysa a lalaki iti kabsatna a babai, anakman a babai
ti amana wenno iti anak a babai ti inana— no makikaidda isuna kenkuana
ken ti babai ket makikaidda met kenkuana, nakababain daytoy a banag.
Masapul a mailaksidda iti imatang dagiti tattaoda, gapu ta nakikaidda
isuna iti kabsatna a babai. Masapul nga ikarona ti basolna. 18 No
makikaidda ti maysa a lalaki iti maysa a babai kabayatan iti panagreglana
ket nakikaidda kenkuana, inikkatna ti abbong ti pagayusan ti darana, ti
pagtataudan ti darana. Agpada a masapul a mailaksid ti babai ken lalaki
kadagiti tattaoda. 19 Masapul a dika makikaidda iti babai a kabsat ti
inam wenno amam, gapu ta ibabainmonto ti asideg a kabagiam. Masapul
nga ikarom ti bukodmo a basol. 20 No ti maysa a lalaki ket makikaidda
iti asawa ti ulitegna, imbabainna ti ulitegna. Masapul nga ikaroda iti
nagbasolanda ket matayda nga awanan iti anak. 21 No ti maysa a lalaki
ket asawaenna ti asawa ti kabsatna a lalaki, daytoy ket kinarugit gapu
ta naaddaan isuna iti pakainaigan a mangsalungasing ti panangasawa
ti kabsatna a lalaki, ket saandanto a maaddaan iti anak. 22 Masapul
ngarud a salimetmetanyo dagiti amin nga alagadek ken dagiti amin a
lintegko; masapul a tungpalenyo dagitoy tapno saanakayo nga isarwa
iti daga a pangipanak kadakayo a pagnaedanyo. 23 Masapul a saanyo a
suroten iti kaugalian dagiti nasion a paksiatekto iti sangoananyo, gapu
ta inaramidda amin dagitoy a banbanag, ket karimonko ida. 24 Imbagak
kadakayo, “Tawidenyonto ti dagada; itedkonto kadayo tapno tagikuaenyo,
maysa a daga nga addaan ti agay-ayus a gatas ken diro. Siak ni Yahweh
a Diosyo, a nangisina kadakayo manipud kadagiti dadduma a tattao.

25 Masapul ngarud nga mailasinyo ti nadalus ken narugit nga ayup ken
ti nadalus a billit ken saan a nadalus. Masapul a saanyo a rugitan dagiti
bagbagiyo babaen kadagiti narugit nga ayup wenno billit wenno aniaman
nga agkarkarayam iti daga, nga inlasinko a kas narugit manipud kadakayo.
26 Masapul a nasantoankayo, ta siak, a ni Yahweh, ket nasantoan, ken
inlasinakayo manipud kadagiti sabali a tattao, gapu ta kukua kayo. 27 Ti
lalaki wenno babai a makitungtong iti natay wenno makitungtong kadagiti
espiritu ket awan duadua a masapul a mapapatayda. Masapul a batoen
ida dagiti tattao. Nagbasolda ket maikarida a matay.”

21

1 Kinuna ni Yahweh kenni Moises: “Makisaritaka kadagiti papadi, dagiti
annak ni Aaron ket ibagam kadakuada, “Awan ti siasinoman kadakayo
ti rumbeng a mangrugit iti bagina gapu kadagiti natay manipud kadagiti
tattaona, 2 malaksid iti asideg a kabagianna—para iti ina ken amana, para
iti anakna a lalaki ken anakna a babai, wenno para iti kabsatna a lalaki
3 wenno para iti birhen a kabsatna a babai nga adda iti balayna ken
awan pay ti asawana. Mabalinna a rugitan ti bagina para kenkuana.
4 Ngem masapul a saanna a rugitan ti bagina para kadagiti sabali a
kakabagianna, tapno marugitan ti bagina. 5 Masapul a saan a kuskosan
dagiti padi ti uloda wenno kuskusan ti igid dagiti barbasda, kasta met
a saanda a sugaten dagiti bag- bagida. 6 Masapul a maisinada para iti
Diosda, ken saanda nga ibabain ti nagan ti Diosda, gapu ta idaton dagiti
padi dagiti daton kenni Yahweh babaen iti apuy, ti “taraon” ti Diosda.
Ngarud, masapul a maisinada. 7 Masapul a saanda a mangasawa iti
siasinoman a balangkantis a babai, ken narugit, ken masapul a saanda
a mangasawa iti babai a nakisina iti asawana, gapu ta naisinada para iti
Diosda. 8 Masapul nga idatonyo isuna ta idatonna ti “taraon” manipud
iti Diosyo. Masapul a nasantoan isuna iti imatangyo, gapu ta Siak, a
ni Yahweh, a nangilasin kadakayo para kaniak, ket nasantoanak met.
9 Siasinoman nga anak a babai ti siasinoman a padi a mangrugit iti bagina
babaen iti panagbalinna a balangkantis ket ibabainna ti amana. Masapul
a mapuoran isuna. 10 Isuna a kangatoan a padi kadagiti kakabsatna
a lallaki, nga ti ulona ket isu ti nakaibukbokan ti pammulot a lana,
ken nakonsagraran a mangikawes iti naisangsangayan a pagan-anay ti
kangatoan a padi, ket masapul a saanna nga iwakray ti buokna ken pigisen
ti badona. 11 Masapul a saan a mapan isuna iti sadinoman nga ayan ti
natay ket rugitanna ti bagina, uray no ti amana wenno ti inana ti natay.
12 Masapul a saan a panawan ti kangatoan a padi ti nasantoan a disso
iti tabernakulo wenno saanna a raemen ti santuario ti Diosna, gapu ta
nakonsagraran isuna a kas kangatoan a padi babaen iti pammulot a lana ti
Diosna. Siak ni Yahweh. 13 Ti kangatoan a padi ket masapul a mangasawa
ti maysa a birhen. 14 Masapul a saan isuna a mangasawa iti balo, wenno
babai a nakisina iti asawana, wenno balangkantis a babai. Masapul a
saanna nga asawaen dagiti kakastoy a kita dagiti babai. Mabalinna laeng ti
mangasawa iti maysa a birhen manipud kadagiti tattaona. 15 Masapul nga
agtulnog isuna kadagitoy nga annuroten, tapno saanna a marugitan dagiti
annakna kadagiti tattaona, ta siak ni Yahweh, a nangilasin kenkuana para
kaniak.'" 16 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, a kinunana, 17 “Makisaritaka
kenni Aaron ket ibagam kenkuana, 'Siasinoman kadagiti kaputotam iti
amin a henerasyonda nga addaan iti pakapilawan ti bagina, masapul a
saan isuna nga umasideg a mangidaton ti 'taraon' iti Diosna. 18 Siasinoman

a tao nga addaan iti pakapilawan iti bagina ket masapul a saan nga umasideg kenni Yahweh, kas iti maysa a bulsek a tao, pilay a tao, maysa a nadadael ti porma ti bagina wenno adda kurang ti bagina, 19 tao a paralitiko ti ima wenno sakana, 20 kubbo wenno pandek a tao, wenno maysa atao nga adda dadael ti matana, wenno addaan ti sakit ti kudil, sugat, gaddil, wenno nadadael ti nailimmeng a parte ti bagina. 21 Awan ti siasinoman a tao kadagiti kaputotan ti padi a ni Aaron nga adda depekto ti bagina ti mabalin nga umasideg tapno mangidatag iti daton a mapuoran a para kenni Yahweh. Ti kasta a tao nga adda depekto ti bagina; masapul a saan isuna nga umasideg a mangidaton iti 'taraon' ti Diosna. 22 Mabalinna a kanen ti taraon ti Diosna, dagiti kasasantoan man wenno sumagmamano kadagiti nasantoan. 23 Nupay kasta, masapul a saan isuna a sumrek iti nalengdan ti kurtina wenno umasideg iti altar, gapu ta adda depekto ti bagina, tapno saanna a rugitan ti nasantoan a lugarko, gapu ta siak ni Yahweh, a nangidaton kadakuada kaniak.”' 24 Imbaga ngarud ni Moises dagitoy a sasao kenni Aaron, kadagiti annakna ken kadagiti amin a tattao ti Israel.

22

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moses, kunana, 2 "Makisaritaka kenni Aaron, ken kadagiti annakna a lallaki ket ibagam kadakuada nga umadayoda kadagiti nasantoan a bambanag dagiti Israelita, nga idatonda kaniak. Masapul a saanda a rugitan ti nasantoan a naganko. Siak ni Yahweh 3 Ibagam kadakuada, 'Siasinoman kadagiti amin a kaputotanyo iti entero a henerasion dagiti tattaoyo a narugit inton asetganna dagiti nasantoan a bambanag nga idaton dagiti Israelita kenni Yahweh, dayta a tao ket masapul a mailaksid manipud iti sangoanak. Siak ni Yahweh. 4 Awan kadagiti kaputotan ni Aaron nga addaan iti makaakar a sakit ti kudil, wenno makaakar nga agtedtedted manipud iti bagina, ti mabalin a mangan iti aniaman a daton a naaramid para kenni Yahweh agingga nga agbalin isuna a nadalus. Siasinoman a mangsagid iti aniaman a narugit babaen ti panangsagid iti natay, wenno babaen iti panangsagid iti lalaki nga addaan ti agtedtedted a kissit, 5 wenno siasinoman a mangsagid iti aniaman nga ayup nga agkarkarkarayam a mamagbalin kenkuana a narugit, wenno siasinoman a tao a mamagbalin kenkuana a narugit, aniaman a kita ti kinarugit daytoy— 6 ngarud, ti padi a mangsagid iti aniaman a narugit a banag ket agbalin a narugit aginggana iti rabii. Masapul a saan isuna a mangan kadagiti aniaman a nasantoan a bambanag malaksid no agdigus isuna iti danum. 7 No limneken ti init, naduluston isuna. No limneken ti init mabalinnan ti mangan manipud kadagiti nasantoan a bambanag, gapu ta taraonna dagitoy. 8 Masapul a saan isuna a mangan iti aniaman a nasarakan a natay wenno pinatay dagiti narungsot nga ayup, a babaen kadagitoy ket rugitanna ti bagina. Siak ni Yawhweh. 9 Masapul a suroten dagiti papadi dagiti bilinko, ta no saan agbasolda ket mabalin a matayda gapu iti saanda a panangraem kaniak. Siak ni Yahweh, a nangidaton kadakuada para kaniak. 10 Awan ti siasinoman a saan a kameng ti pamilia ti padi, karaman dagiti sangaili ti padi wenno dagiti natangdanan nga dipenna, ti mabalin a mangan iti aniaman a nasantoan. 11 Ngem no gumatang ti padi ti siasinoman a tagabo iti bukodna a kuarta, mabalin a mangan dayta a tagabo kadagiti bambanag a nailasin para kenni Yahweh. Ken dagiti kamkameng iti pamilia ti padi ken dagiti tagabo a naiyanak iti balayna, mabalinda met a makipangan

kenkuana manipud kadagidiay a bambanag. 12 No ti anak a a babai ti padi
ket nakiasawa iti saan a padi, saanna a mabalin ti mangan iti aniaman
kadagiti nasantoan a daton. 13 Ngem no ti anak a babai ti padi ket maysa
a balo, wenno nakisina iti asawana, ken no awan ti anakna, ken no agsubli
isuna nga agnaed iti balay ti amana kas idi agtutubo isuna, mabalinna ti
mangan manipud iti taraon ti amana. Ngem awan ti siasinoman a saan a
kameng ti pamilia ti padi iti mabalin a mangan manipud iti taraon ti padi.
14 No makapangan ti maysa a tao iti nasantoan a taraon a saanna nga
ammo daytoy, ket masapul a bayadanna ti padi gapu iti daytoy; masapul a
nayunanna daytoy ti apagkalima ket isublina daytoy iti padi. 15 Masapul a
saan nga ibabain dagiti Israelita dagiti nasantoan a bambanag nga intag-
ay ken indatagda kenni Yahweh, 16 ken pakaigapuan nga awitenda ti basol
a mamagbalin kadakuada nga makabasol iti pannanganda iti nasantoan
a taraon, ta siak ni Yahweh, a nangilasin kadakuada para kaniak.'"
17 Nagsao ni Yahweh kenni Moses, kinunana, 18 "Makisaritaka kenni Aaron
ken kadagiti putotna a lallaki, ken kadagiti amin nga Israelita. Ibagam
kadakuada, 'Siasinoman nga Israelita, wenno ganggannaet nga agnanaed
iti Israel, inton mangidatagda iti daton— daytoy man ket pangtungpal ti
sapata, wenno daytoy man ket daton a nagtaud iti bukod a nakem, wenno
mangidatag kenni Yahweh ti daton a maipuor amin, 19 no daytoy ket tapno
maawat, masapul nga agidatonda iti kalakian nga ayup nga awan mulitna
manipud iti baka, karnero, wenno kadagiti kalding. 20 Ngem masapul
a saankayo a mangidaton iti aniaman nga adda iti mulitna. Saankonto
nga awaten daytoy para iti biangyo. 21 Ti siasinoman a mangidatag
kenni Yahweh iti daton para iti panagkakadua manipud iti aniaman a
kita ti arban kenni Yahweh a mangtungpal iti sapata, wenno kas daton a
nagtaud iti bukod a nakem, masapul nga awan ti pakapilawanna tapno
maawat daytoy. Masapul nga awan iti mulitna ti ayup. 22 Masapul
a saankayo nga agidaton kadagiti ayup a bulsek, baldado wenno pilay,
wenno adda ritingna, sug-sugat, wenno gud-gudna. Masapul a saanyo
nga idaton dagitoy kenni Yahweh a kas daton a mapuoran iti rabaw ti
altar. 23 Mabalinyo nga idatag a kas daton a nagtaud iti bukod a nakem ti
maysa a bassit a bulog a baka wenno karnero wenno saan a nasayaat ti
panagdakkelna, ngem ti kasta a daton ket saan a maawat a para iti maysa
a sapata. 24 Saankayo nga agidaton kenni Yahweh kadagiti ayup nga adda
sugatna, natumek, narangrangkay wenno nakapon. Saanyo nga idaton
dagitoy iti dagayo, 25 ken saanyo nga awaten dagitoy manipud kadagiti ima
ti gangannaet a kas taraon a maidatag iti Dios, gapu ta dagitoy ket addaan
iti depekto wenno mulitna. Saanko nga awaten dagitoy para iti biangyo.'"
26 Nagsao ni Yahweh kenni Moses ket kinunana, " 27 No maiyanak ti
kalakian a baka wenno karnero wenno kalding, masapul nga agtalinaed
daytoy iti denna ti inana iti pito nga aldaw. Ket manipud iti maikawalo
nga aldaw, mabalinen nga awaten daytoy a kas daton a mapuoran kenni
Yahweh. 28 Saankayo a mangpatay iti baka wenno kabaian a karnero
agraman dagiti urbonda, iti isu met laeng nga aldaw. 29 No mangipaaykayo
iti daton a panagyaman kenni Yahweh, masapul nga idatonyo daytoy
iti makaay-ayo a wagas. 30 Masapul a makan daytoy iti isu met laeng
nga aldaw a naidaton daytoy. Masapul nga awan ti ibatiyo agingga iti
sumaruno a bigat. Siak ni Yahweh. 31 Masapul ngarud a salimetmetanyo
dagiti bilbilinko ket tungpalenyo dagitoy. Siak ni Yahweh. 32 Masapul a
saanyo nga ibabain ti nasantoan a naganko. Masapul a bigbigendak dagiti
Israelita a kas nasantoan. Siak ni Yahweh a nangilasin kadakayo para

kaniak, 33 a nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto, tapno agbalin
a Diosyo. Siak ni Yahweh."

23

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises: 2 “Agsaoka kadagiti Israelita, ket
ibagam kadakuada, 'Dagiti naituding a fiesta a maipaay kenni Yahweh,
a masapul nga iwaragawagyo a kas nasantoan a panagtitipon, ket dagiti
kadawyan a fiestak. 3 Mabalinkayo nga agtrabaho iti innem nga aldaw,
ngem ti maikapito nga aldaw ket naan-anay nga Aldaw a Panaginana,
maysa a nasantoan a panagtitipon. Masapul a saankayo nga agtrabaho
gapu ta Aldaw a Panaginana daytoy para kenni Yahweh iti amin a lugar
a pagnaedanyo. 4 Dagitoy dagiti naituding a fiesta ni Yahweh, dagiti
nasantoan a panagtitipon a masapul nga ipablaakyo kadagiti naituding a
tiempoda: 5 Iti umuna a bulan, iti maika-sangapulo ket uppat nga aldaw ti
bulan iti sumipnget ket ti Fiesta ti Ilalabas ni Yahweh. 6 Ti maika-sangapulo
ket lima nga aldaw iti isu met laeng a bulan ket ti Fiesta ti Tinapay
nga Awan Lebadurana. Masapul a mangankayo iti tinapay nga awan
lebadurana iti las-ud iti pito nga aldaw. 7 Iti umuna nga aldaw, adda iti
panagtitiponyo a maipaay kenni Yahweh, masapul a saanyo nga aramiden
ti kadawyan a trabahoyo. 8 Masapul nga agidatonkayo kenni Yahweh iti
daton a maipuor iti las-ud iti pito nga aldaw. Ti maikapito nga aldaw
ket maysa a panagtitipon a maipaay kenni Yahweh a masapul a saankayo
nga agaramid iti kadawyan a trabahoyo.'” 9 Nagsao ni Yahweh kenni
Moises, kinunana, 10 “Agsaoka kadagiti Israelita ket ibagam kadakuada,
'Inton mapankayo iti daga nga itedkonto kadakayo, ken inton agapitkayo,
ket nga ipanyo iti padi ti sangkareppet kadagiti umuna a bunga. 11 Itag-
aynanto ti sangkareppet iti sangoanan ni Yahweh ket idatagnanto daytoy
kenkuana, tapno maawat daytoy iti biangyo. Itag-ay ken idatagto ti padi
daytoy kaniak iti aldaw a kalpasan ti Aldaw a Panaginana. 12 Iti aldaw
nga itag-ayyo ti sangkareppet ken idatagyo daytoy kaniak, masapul nga
agidatonkayo iti kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa ken
awan iti mulitna a kas daton a maipuor amin kenni Yahweh. 13 Masapul
a dua nga apagkapullo iti efa iti napino nga arina ti daton a bukbukel
a nalaokan iti lana, maysa a daton a mapuoran para kenni Yahweh a
mangparnuay iti nabanglo nga ayamuom, ket kakuyog daytoy ti daton
a mainum nga arak, a kakapat iti hin (3. 70 a litro). 14 Masapul a
saankayo a mangan iti tinapay, inuruban man wenno kaan-ani a bukel,
agingga iti isu met laeng nga aldaw nga impanyo daytoy a daton iti
Diosyo. Agnanayonto daytoy a bilin kadagiti henerasion dagiti tattaoyo,
iti tunggal lugar a pagnaedanyo. 15 Masapul a bilangenyo manipud iti
aldaw kalpasan dayta nga Aldaw a Panaginana, manipud iti aldaw nga
inyegyo ti sangkareppet iti daton tapno maitag-ay ken maidatag, pito a
lawas, pito nga Aldaw a Panaginana, 16 agingga iti aldaw kalpasan iti
maikapito nga Aldaw a Panaginana. Dayta ket, masapul nga agbilangkayo
iti limapulo nga aldaw. Ket masapul nga agidatonkayo kenni Yahweh iti
daton a baro a bukel. 17 Masapul nga irruaryo manipud iti babbalayyo
ti dua a tinapay a naaramid iti dua nga apagkapullo iti efa. Masapul a
naaramid dagitoy manipud iti napino nga arina ken naluto nga addaan
iti lebadura; agbalindanto a daton manipud kadagiti umuna a bunga a
maitag-ay ken maidatag kenni Yahweh. 18 Masapul nga idatagyo ti tinapay
a kakuyog dagiti pito nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa ken awan
mulitda, maysa a bumaro a baka, ken dua a kalakian a karnero. Masapul

a daton a maipuor dagitoy para kenni Yahweh, a kakuyog dagiti datonda a bukbukel ken dagiti datonda a mainum, maysa a daton a maipuor ken mangparnuay iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. 19 Masapul nga agidatonkayo iti maysa a kalakian a kalding para iti daton gapu iti basol, ken dua a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa a kas daton para iti panagkakadua. 20 Masapul nga itag-ay ti padi dagitoy iti sangoanan ni Yahweh, a kakuyog ti tinapay manipud kadagiti umuna a bunga, ken idatagna dagitoy kenkuana a kas daton a kakuyog dagiti dua nga urbon a karnero. Agbalinto dagitoy a nasantoan a daton kenni Yahweh para iti padi. 21 Masapul nga agiwaragawagkayo iti dayta met laeng nga aldaw. Addanto iti nasantoan a panagtitipon, ket masapul a saanyo nga aramiden ti gagangay a trabahoyo. Agnanayonto daytoy a bilin kadagiti henerasion dagiti tattaoyo, iti tunggal lugar a pagnaedanyo. 22 Inton apitenyo dagiti maapit iti dagayo, masapul a saanyo nga apiten a naan-anay dagiti adda iti suli dagiti taltalonyo, ket masapul a saanyo nga urnongen dagiti nabati iti apityo. Masapul nga ibatiyo dagitoy para kadagiti marigrigat ken para kadagiti ganggannaet. Siak ni Yahweh a Diosyo.'" 23 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, imbagana, 24 "Agsaoka kadagiti Israelita ken ibagam, 'Iti maikapito a bulan, ti umuna nga aldaw iti dayta a bulan ket napasnek a panaginana para kadakayo, maysa a pananglaglagip a mabuyogan iti panagpuyot kadagiti trumpeta, ken maysa a nasantoan a panagtitipon. 25 Masapul a saanyo nga aramiden ti gagangay a trabahoyo, ken masapul nga agidatonkayo iti daton a maipuor para kenni Yahweh.'" 26 Kalpasanna, nagsao ni Yahweh kenni Moises, imbagana, 27 "Ita, ti maikasangapulo nga aldaw iti maikapito a bulan ket agbalinto nga Aldaw ti Pannakapakawan ti basol. Masapul a panagtitipon daytoy a maipaay kenni Yahweh, masapul nga ipakumbabayo dagiti bagbagiyo ken mangidatonkayo iti daton mapuoran para kenni Yahweh. 28 Masapul a saankayo nga agtrabaho iti dayta nga aldaw gapu ta dayta ti Aldaw ti Pannakapakawan ti basol, tapno mangaramidkayo iti seremonia ti pannakpakawan para iti bagbagiyo iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo. 29 Masapul a mailaksid manipud kadagiti tattaona ti siasinoman a saan a mangipakumbaba iti bagina iti dayta nga aldaw. 30 Siasinoman nga agtrabaho iti dayta nga aldaw, Siak ni Yahweh, dadaelekto isuna manipud kadagiti tattaona. 31 Masapul a saankayo nga agaramid iti aniaman a kita ti trabaho iti dayta nga aldaw. Agnanayonto daytoy a bilin kadagiti henerasion dagiti tattaoyo kadagiti amin a lugar a pagnaedanyo. 32 Masapul a natalna nga Aldaw a Panaginana para kadakayo daytoy nga aldaw, ken ipakumbabayo dagiti bagbagiyo iti maikasiam nga aldaw ti bulan. Masapul a ngilinenyo ti Aldaw a Panaginana manipud iti rabii agingga iti rabii." 33 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, imbagana 34 "Agsaoka kadagiti Israelita, ibagam, 'Fiesta dagiti Abong-abong para kenni Yahweh ti maika-15 nga aldaw iti maikapito a bulan. Agpaut daytoy iti pito nga aldaw. 35 Iti umuna nga aldaw, masapul nga adda iti nasantoan a panagtitipon. Masapul a saanyo nga aramiden dagiti gagangay a trabahoyo. 36 Iti las-ud iti pito nga aldaw ket agidatonkayo kenni Yahweh iti daton a mapuoran. Iti maikawalo nga aldaw, masapul nga adda iti nasantoan a panagtitipon, ket masapul nga agidatonkayo kenni Yahweh iti daton a maipuor. Napasnek daytoy a panagtitipon, ken masapul a saanyo nga aramiden dagiti gagangay a trabahoyo. 37 Dagitoy dagiti naituding a fiesta para kenni Yahweh, a masapul nga iwaragawagyo a kas nasantoan a panagtitipon tapno agidaton kenni Yahweh iti daton mapuoran, daton

a maipuor amin ken daton a bukbukel, dagiti sakripisio ken dagiti daton
a mainum, iti tunggal bukod dagitoy nga aldaw. 38 Mainayonto dagitoy a
fiesta iti Aldaw a Panaginana ni Yahweh ken dagiti sagutyo, dagiti amin
a kariyo, ken amin dagiti daton a situtulokyo nga ited kenni Yahweh.
39 Maipapan iti Fiesta dagiti Abong-abong, iti maika-15 nga aldaw iti
maikapito a bulan, inton naurnongyon dagiti umuna a bunga ti daga,
masapul a ngilinenyo daytoy a Fiesta ni Yahweh iti las-ud iti pito nga
aldaw. Agbalinto a napasnek a panaginana ti umuna nga aldaw, ken
agbalinto met a napasnek a panaginana ti maikawalo nga aldaw. 40 Iti
umuna nga aldaw, masapul nga alaenyo ti kasasayaatan a bunga manipud
kadagiti kaykayo, dagiti palatang dagiti palma a kaykayo, ken dagiti
nabulong a sanga dagiti narukbos a kaykayo, ken wilow kadagiti waig, ket
agrag-okayo iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo iti las-ud iti pito nga aldaw.
41 Iti pito nga aldaw iti tunggal tawen, masapul a rambakanyo daytoy a
fiesta ni Yahweh. Agnanayonto daytoy a bilin kadagiti henerasion dagiti
tattaoyo kadagiti amin a lugar a pagnaedanyo. Masapul a rambakanyo
daytoy a fiesta iti maikapito a bulan. 42 Masapul nga agnaedkayo kadagiti
babassit nga abong-abong iti las-ud iti pito nga aldaw. Masapul nga agnaed
dagiti amin a naiyanak nga umili nga Israelita kadagiti babassit nga abong-
abong iti las-ud iti pito nga aldaw, 43 tapno dagiti kaputotanyo, dagiti
henerasyon, ket maammoanda no kasanok a pinagnaed dagiti Israelita
kadagiti kasta nga abong-abong idi inruarko ida manipud iti daga ti Egipto.
Siak ni Yahweh a Diosyo.'" 44 Iti kastoy a wagas, impablaak ni Moises
kadagiti Israelita dagiti naituding a fiesta para kenni Yahweh.

24

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises, imbagana, 2 "Bilinem dagiti Israelita
a mangiyegda kenka iti puro a lana manipud iti olibo para kadagiti
pagsilawanyo, tapno kanayon dagitoy a sigagangat ken mangted iti silaw.
3 Iti ruar ti kurtina iti sangoanan ti pammaneknek iti tulagmo iti uneg
ti tabernakulo, masapul nga agtultuloy ni Aaron, iti agpatpatnag, a
pagtalinaedenna a sigagangat ti pagsilawan iti sangoanan ni Yahweh.
Agnanayonto daytoy a bilin kadagiti henerasion dagiti tattaoyo. 4 Masapul
a pagtalinaeden a kanayon ti kangatoan a padi a sigagangat dagiti
pagsilawan iti sangoanan ni Yahweh, ti pagsilawan iti rabaw ti kandelero
a puro a balitok. 5 Masapul a mangalakayo iti napino nga arina ken
aglutokayo iti 12 a tinapay manipud iti daytoy. Masapul nga adda iti
dua nga apagkapullo iti maysa nga efa iti tunggal tinapay. 6 Ket masapul
nga idasaryo dagitoy iti dua nga intar, innem iti maysa nga intar, iti
rabaw ti lamisaan a puro a balitok iti sangoanan ni Yahweh. 7 Masapul
a mangikabilkayo iti puro nga insenso iti tunggal intar dagiti tinapay a
kas simbolo dagiti tinapay. Maipuorto daytoy nga insenso para kenni
Yahweh. 8 Tunggal Aldaw a Panaginana, masapul a kanayon a mangidasar
nangato a padi iti tinapay iti sangoanan ni Yahweh iti biang dagiti Israelita,
a kas pagilasinan iti agnanayon a katulagan. 9 Daytoy a daton ket para
kenni Aaron ken kadagiti annakna a lallaki. Masapul a kanenda daytoy iti
lugar a nasantoan, ta naan-anay a naidaton daytoy kenkuana, agsipud ta
naala daytoy manipud kadagiti daton a mapuoran para kenni Yahweh."
10 Ita, napasamak a ti anak a lalaki ti maysa nga Israelita a babai, a
ti amana ket maysa nga Egipcio, ket napan kadagiti Israelita. Daytoy
nga anak a lalaki ti maysa Israelita a babai ket nakiapa iti maysa nga
Israelita a lalaki idiay kampo. 11 Ti anak a lalaki ti Israelita a babai

ket tinabbaawanna ti nagan ni Yahweh ken inlunodna ti Dios, isu nga impan isuna dagiti tattao kenni Moises. Selomit ti nagan ti inana, ti anak a babai ni Dibri, manipud iti tribu ti Dan. 12 Impupokda isuna agingga nga ipakaammo ni Yahweh ti pagayatanna kadakuada. 13 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises, imbagana, 14 “Irruaryo iti kampo ti lalaki a nangilunod iti Dios. Amin a nakangngeg kenkuana ket masapul nga ipatayda dagiti imada iti ulona, ket kalpasanna, masapul a batoen isuna iti sangkagimongan. 15 Masapul nga ilawlawagmo kadagiti Israelita ket ibagam, “Siasinoman a mangilunod iti Diosna ket masapul a sagabaenna ti bukodna a biddut. 16 Siasinoman a mangtabbaaw iti nagan ni Yahweh ket awan duadua a mapapatay. Masapul a batoen isuna iti sangkagimongan, ganggannaet man isuna wenno naiyanak nga umili nga Israelita. No tabbaawan ti siasinoman ti nagan ni Yahweh, masapul a mapapatay isuna. 17 Ket ti siasinoman a pumatay iti sabali a tao ket pudno a masapul a mapapatay. 18 Siasinoman a mangpatay iti ayup iti sabali a tao ket masapul a bayadanna daytoy, biag para iti biag. 19 No madangran ti maysa a tao ti kaarrubana, masapul a maaramid met kenkuana a kas iti inaramidna iti kaarrubana: 20 tukkol para iti tukkol, mata para iti mata, ken ngipen para iti ngipen. Kas nangdangran isuna iti maysa a tao, masapul a kasta met ti maaramid kenkuana. 21 Siasinoman a mangpatay iti ayup ket masapul a bayadanna daytoy, ken siasinoman a pumatay iti maysa a tao ket masapul a mapapatay. 22 Masapul nga agpada a lintegyo para kadagiti ganggannaet ken kadagiti naiyanak nga umili nga Israelita, ta Siak ni Yahweh a Diosyo.'” 23 Isu a nakisarita ni Moises kadagiti Israelita, ket inruar dagiti tattao ti lalaki iti kampo, ti nangilunod kenni Yahweh. Binato dagiti tattao isuna. Tinungpal dagiti Israelita ti imbilin ni Yahweh kenni Moises.

25

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises idiay Bantay Sinai, imbagana, 2 “Agsaoka kadagiti Israelita ket ibagam kadakuada, 'Inton mapankayo iti daga nga itedko kadakayo, ket masapul nga paginanaen ti daga tapno ngilinen ti Aldaw a Panaginana para kenni Yahweh. 3 Masapul a mulaanyo ti taltalonyo iti las-ud iti innem a tawen, ken iti las-ud iti innem a tawen ket masapul nga arbasanyo ti kaubasanyo ken apitenyo ti bungada. 4 Ngem iti maikapito a tawen, masapul a mangilin ti natalna a Panaginana ti daga, maysa a Panaginana para kenni Yahweh. Masapul a saanyo a mulaan dagiti taltalonyo wenno arbasan ti kaubasanyo. 5 Masapul a saanyo nga ipaapit dagiti aniaman a nagtubo lattan, ket masapul a saanyo nga ipaapit dagiti aniaman nga ubas a nagtubo kadagiti saanyo a naarbasan a lanut. Tawen daytoy iti natalna a panaginana para iti daga. 6 Aniaman nga agtubo iti saan a nataripato a daga kabayatan ti Tawen a Panaginana ket taraon para kadakayo. Dakayo, dagiti lallaki ken babbai nga adipenyo, dagiti matangtangdanan nga adipenyo ken dagiti ganggannaet a makipagnanaed kadakayo ket mabalin nga agapit iti taraon. 7 Ken dagiti dingwenyo ken dagiti atap nga ayup ket mabalin a mangan iti aniaman kadagiti ibunga iti daga. 8 Masapul a mangbilangkayo iti pito a Tawen a Panaginana, dayta ket, mamimpito a sagpipito a tawen, tapno addanto iti pito a tawen a Panaginana, nga agdagup iti 49 a tawen. 9 Kalpasanna, masapul a puyotanyo iti napigsa ti trumpeta iti sadinoman iti maikasangapulo nga aldaw iti maikapito a bulan. Iti Aldaw ti Pannakapakawan ti basol ket masapul a puyotanyo ti trumpeta

iti entero a dagayo. 10 Masapul nga idatonyo ti maikalimapulo a tawen
kenni Yahweh ken iwaragawagyo ti pannakawayawaya iti entero a daga
kadagiti amin nga agnanaed iti daytoy. Daytoy ket Tawen ti Panagisubli
para kadakayo, a dagiti sanikua ken dagiti tagabu ket masapul a maisubli
kadagiti pamiliada. 11 Ti maikalimapulo a tawen ket Tawen ti Panagisubli
para kadakayo. Masapul a saankayo nga agmula wenno agapit. Kanenyo
ti aniaman a nagtubo lattan, ken apitenyo dagiti ubas a nagtubo kadagiti
saan a naarbasan a lanut. 12 Ta Tawen ti Panagisubli daytoy, nga agbalinto
a nasantoan para kadakayo. Masapul a kanenyo dagiti bunga dagiti
nagtubo lattan kadagiti taltalonyo. 13 Masapul nga isubliyo iti tunggal
maysa ti bukodna a sanikua iti daytoy a Tawen ti Panagisubli. 14 No
aglakokayo iti aniaman a daga iti kaarrubayo wenno gumatangkayo iti
daga iti kaarrubayo, saanyo a sauren wenno pagaramidan iti dakes ti
tunggal maysa. 15 No gumatangkayo iti daga iti kaarrubayo, bilangenyo
dagiti tawen ken dagiti mula a mabalin a maapit agingga iti sumaruno a
Tawen ti Panagisubli. Masapul a panunoten met dayta ti kaarrubayo nga
agilaklako iti daga. 16 Ti ad-adu a bilang iti tawen agingga iti sumaruno
a Tawen ti Panagisubli ket panginaenna ti gatad ti daga, ken ti basbassit
a bilang dagiti tawen agingga iti sumaruno a Tawen ti Panagisubli ket
palakaenna ti gatad daytoy, gapu ta ti bilang dagiti maapit manipud iti
daga para iti baro nga akinkukua ket mainaig iti bilang dagiti tawen
sakbay iti sumaruno a Tawen ti Panagisubli. 17 Masapul a saanyo a
sauren wenno pagaramidan iti dakes ti tunggal maysa; ngem ketdi,
masapul a raemenyo ti Diosyo, ta Siak ni Yahweh a Diosyo. 18 Ngarud,
masapul nga agtulnogkayo kadagiti bilbilinko, salimetmetanyo dagiti
lintegko, ken tungpalenyo dagitoy. Ket agbiagkayonto a sitatalged iti
daga. 19 Pataudento ti daga dagiti bungana, ken mapnekayonto a mangen
ket agbiagkayo sadiay a sitatalged. 20 Nalabit nga ibagayo, “Anianto ti
kanenmi iti maikapito a tawen? Kitaem, saankami a makamula wenno
makaapit.” 21 Ibaonkonto ti bendissionko kadakayo iti maikanem a
tawen, ket mangipaayto daytoy iti umdas nga apit para iti tallo a tawen.
22 Agmulakayonto iti maikawalo a tawen ket agtultuloykayonto a mangan
manipud kadagiti bunga iti napalabas a tawen ken ti naipenpen a taraon.
Agingga a dumteng ti panagaapit iti maikasiam a tawen, mabalinkayonto
a mangan manipud kadagiti taraon a naipenpen kadagiti napalabas a
tawen. 23 Masapul a saan a mailako ti daga iti baro a mangtagikua
iti daytoy nga agnanayon, gapu ta kukuak ti daga. Ganggannaetkayo
amin ken saankayo nga agnanayon nga agnaed iti dagak. 24 Masapul
a bigbigenyo ti kalintegan ti panangsubbot iti amin a daga a magun-
odyo; masapul nga palubosanyo ti daga a gatangen met laeng ti pamilia a
nanggatanganyo iti daytoy. 25 No pimmanglaw ti padayo nga Israelita, ket
gapu iti dayta, inlakona ti sumagmamano a sanikuana, ket mabalin nga
umay ti kaasetgan a kabagianna ket gatangenna met laeng ti sanikua nga
inlakona kadakayo. 26 No awan ti kabagian ti maysa a tao a mangsubbot
iti sanikuana, ngem no rimmang-ay isuna ket kabaelannan a subboten
daytoy, 27 mabalinna ngarud a bilangen dagiti tawen manipud idi nailako
ti daga ket bayadanna ti udina iti tao a nangilakoanna iti daytoy. Ket
mabalinnan ti agsubli iti bukodna a sanikua. 28 Ngem no saanna a
kabaelan a sublien ti dagana, ket agtalinaed ti daga nga inlakona a kukua
ti gimmatang agingga iti Tawen ti Panagisubli. Iti Tawen ti Panagisubli,
maisublinto ti daga iti tao a nangilako iti daytoy, ket agsublinto ti sigud
nga akinkukua iti sanikuana. 29 No ilako ti maysa a tao ti balay nga adda

iti napaderan a siudad, ket mabalinna met laeng a gatangen daytoy iti las-ud iti maysa a tawen kalpasan a nailako daytoy. Adda karbenganna a mangsubbot iti daytoy iti las-ud iti makatawen. 30 No saan a masubbot ti balay iti las-ud iti makatawen, ti balay nga adda iti napaderan a siudad ket agbalinto nga agnanayon a sanikua ti tao a gimmatang iti daytoy, agingga iti henerasion dagiti kaputotanna. Saanto a maisubli dayta a balay iti Tawen ti Panagisubli. 31 Ngem dagiti babbalay kadagiti barbarrio nga awan iti pader iti aglawlawda ket maibilang a sanikua a kasla kadagiti taltalon iti pagilian. Mabalin met laeng a gatangen dagitoy, ken masapul a maisubli dagitoy iti tawen ti panagisubli. 32 Nupay kasta, dagiti babbalay a kukua dagiti Levita kadagiti siudadda ket mabalin a subboten iti aniaman a tiempo. 33 No saan a subboten ti maysa a Levita ti balay nga inlakona, ket masapul a maisubli ti balay a nailako a masarakan iti siudad iti Tawen ti Panagisubli, ta dagiti babbalay kadagiti siudad dagiti Levita ket sanikuada manipud kadagiti tattao ti Israel. 34 Ngem dagiti taltalon iti aglawlaw dagiti siudadda ket saan a mabalin a mailako gapu ta agnanayon a sanikua dagiti Levita dagitoy. 35 No pumanglaw ti padayo nga umili, ket saannan a kabaelan a biagen ti bagina, ket masapul a tulonganyo isuna a kas iti panangtulongyo iti maysa a ganggannaet wenno siasinoman a makipagnanaed kadakayo a kas ganggannaet. 36 Saanyo a paanakan ti impabulodyo kenkuana wenno padasen a pagganansiaan isuna iti aniaman a wagas, ngem raemenyo ti Diosyo tapno makapagtultuloy a makipagnaed ti kabsatyo kadakayo. 37 Saanyo isuna a pautangan iti kuarta ken paanakanyo daytoy, wenno lakoan isuna iti taraonyo tapno agganansiakayo. 38 Siak ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo iti daga ti Egipto, tapno maitedko kadakayo ti daga ti Canaan, ken tapno agbalinak a Diosyo. 39 No pumanglaw ti padayo nga umili ket ilakona ti bagina kadakayo, masapul a saanyo isuna a pagtrabahoen a kasla maysa a tagabu. 40 Tratoenyo isuna a kas maysa a matangtangdanan nga adipen. Masapul a kasla maysa isuna a tao a saan nga agnanayon a makipagnanaed kadakayo. Agserbinto isuna kadakayo agingga iti Tawen ti Panagisubli. 41 Ket panawannakayonto, a kaduana dagiti annakna, ket agsublinto isuna iti bukodna a pamilia ken iti sanikua dagiti ammana. 42 Ta isuda dagiti adipenko nga inruarko iti daga ti Egipto. Saanda a mailako a kas kadagiti tagabu. 43 Masapul a saankayo nga agturay kadakuada a siraranggas, ngem masapul a raemenyo ti Diosyo. 44 Para kadagiti tagabuyo a lallaki ken babbai, a mabalinyo nga alaen manipud kadagiti nasion nga agnanaed iti aglawlawyo, mabalinyo ti gumatang kadagiti tagabu manipud kadakuada. 45 Mabalinyo met ti gumatang kadagiti tagabu manipud kadagiti ganggannaet a makipagnanaed kadakayo, dayta ket manipud kadagiti pamiliada nga adda kadakayo, dagiti ubbing a naiyanak iti dagayo. Mabalinyo ida a tagikuaen. 46 Mabalinyo iti mangipaay kadagiti kasta a tagabu a kas tawid para kadagiti annakyo a tagikuaenda inton mataykayo. Mabalinyo ti gumatang a kanayon manipud kadakuada kadagiti tagabuyo, ngem masapul a saankayo nga agturay a siraranggas kadagiti kakabsatyo nga Israelita. 47 No bumaknang ti ganggannaet wenno ti maysa a tao a saan nga agnanayon a makipagnanaed kadakayo, ken no pumanglaw ti maysa kadagiti padayo nga Israelita ket ilakona ti bagina iti dayta a ganggannaet, wenno iti maysa iti kameng ti pamilia ti ganggannaet, 48 kalpasan a nagatang ti padayo nga Israelita, mabalin met laeng isuna a gatangen. Mabalin isuna a subboten ti maysa kadagiti kameng iti pamiliana. 49 Mabalin a ti ulitegna, wenno ti anak a lalaki

ti ulitegna, ti mangsubbot kenkuana, wenno siasinoman nga asideg a
kabagianna manipud iti pamiliana. Wenno, no rimmamng-ay isuna,
mabalinna a subboten ti bagina. 50 Masapul a makiuman isuna iti tao
a gimmatang kenkuana; masapul a bilangenda dagiti tawen manipud iti
tawen nga inlakona ti bagina iti gimmatang kenkuana agingga iti Tawen
ti Panagisubli. Ti gatad iti pannakasubbotna ket masapul a mabilang
segun iti tangdan ti matangtangdanan nga adipen, para iti bilang dagiti
tawen a mabalin nga ituloyna ti panagtrabahona iti gimmatang kenkuana.
51 No adu pay ti tawen agingga iti Tawen ti Panagisubli, masapul nga
agbayad isuna para iti pannakasubbotna iti gatad iti kuarta a kaibatugan
iti bilang dagidiay a tawen. 52 No adda laeng iti bassit a tawtawen
agingga iti Tawen ti Panagisubli, masapul ngarud a makiuman isuna iti
gimmatang kenkuana tapno bilangenda dagiti nabati a tawtawen sakbay
iti Tawen ti Panagisubli, ket masapul a bayadanna ti pannakasubbotna
segun iti bilang dagiti tawen. 53 Masapul a matrato isuna a kasla maysa
a matangtangdanan a tao iti tunggal tawen. Masapul a siguraduenyo a
saan a naranggas ti pannakatratona. 54 No saan a masubbot isuna babaen
kadagitoy a wagas, ket masapul ngarud nga agserbi isuna agingga iti
Tawen ti Panagisubli, isuna ken dagiti annakna a kaduana. 55 Para kaniak,
dagiti Israelita ket adipen. Isuda dagiti adipenko nga inruarko manipud
iti daga ti Egipto. Siak ni Yahweh a Diosyo.'"

26

1 Masapul a saankayo nga agaramid kadagiti didiosen, wenno mangi-
patakder iti nakitikitan a ladawan wenno maysa a nasagradoan nga adigi
a bato, ken masapul a saankayo a mangikabil iti aniaman a nakitikitan
a ladawan a bato iti dagayo a pagrukbabanyo, ta siak ni Yahweh a
Diosyo. 2 Masapul a salimetmetanyo dagiti Aldaw a Panaginanak ken
raemenyo ti santuariok. Siak ni Yahweh. 3 No agbiagkayo kadagiti lintegko
ken salimetmetanyo dagiti bilbilinko ken tungpalenyo dagitoy, 4 ket
pagtudoekto iti naitutop a tiempona; pataudento ti daga ti bungana, ken
agbunganto dagiti kaykayo kadagiti taltalon. 5 Agtultuloyto ti panagirikyo
inggana iti tiempo ti panagaapit iti ubas, ken dumanonto ti panagapityo
iti ubas inggana iti tiempo iti panagmumula. Kanenyonto ti tinapayyo
inggana a mapnekkayo ket agbiagkayo a sitatalged iti sadinoman a
pagtaenganyo iti daga. 6 Itedkonto ti kapia iti daga; agiddakayonto nga
awan iti aniaman a pagbutnganyo. Iyadayokto dagiti narungsot nga
ayup manipud iti daga, ket saanto a lumabas ti kampilan iti dagayo.
7 Kamatenyonto dagiti kabusoryo, ket mapasagdanto iti sangoananyo
babaen iti kampilan. 8 Kamatento ti lima kadakayo ti sangagasut, ket
kamatento ti sangagasut kadakayo ti sangapulo a ribu; mapasagto dagiti
kabusoryo iti sangoananyo babaen iti kampilan. 9 Paraburankayonto
ket pagbalinenkayo a nabunga ken paaduenkayonto; patalgedakto ti
katulagak kadakayo. 10 Mangankayonto iti taraon a naipenpen iti
nabayagen a tiempo. Masapul nga irruaryonto dagiti taraon a naipenpen
iti nabayag gapu ta masapulyo ti siled para kadagiti baro nga apit.
11 Ikabilkonto ti tabernakulok kadakayo, ket saankayonto a guraen.
12 Makipagnaakto kadakayo ket siakto ti Diosyo, ket dakayonto dagiti
tattaok. 13 Siak ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo manipud iti
daga ti Egipto, tapno saankayo nga agbalin a tagabuda. Dinadaelkon
dagiti sangolyo ket pinapagnakayo a nakatakder iti nalinteg. 14 Ngem
no saankayo a dumngeg kaniak, ken saanyo a tungpalen amin dagitoy

a bilbilin, 15 ken no laksidenyo dagiti pagalagadak ken guraenyo dagiti
lintegko, tapno saanyo a tungpalen dagiti amin a bilbilinko, ngem
dadaelenyo ti katulagak - 16 - no aramidenyo dagitoy a banbanag, ket
aramidekto daytoy kadakayo: dusaenkayto iti nakabutbuteng, saksakit
ken gurigor a mangdadael kadagiti mata a mangpukaw ti biagyo.
Imulayonto dagiti bukbukelyo iti awan kaes-eskanna, gapu ta kanento
dagiti kabusoryo dagiti bungada. 17 Itallikudkonto ti rupak kadakayo
ket parmekendakayonto dagiti kabusoryo. Iturayandakayonto dagiti
tattao a gumurgura kadakayo, ket agtaraykayonto nga umadayo, uray no
awan iti mangkamkamat kadakayo. 18 No saankayo a dumngeg kadagiti
bilbilinko, ket dusaenkayonto iti mamin-pito daras iti kinakarona para
kadagiti basolyo. 19 Dadaelekto ti kinatangsityo iti bilegyo. Aramidekto a
kasla landok ti tangatang iti ngatoenyo ken dagiti dagayo a kasla tanso.
20 Maibusto dagiti pigsayo iti awan kaes-eskanna, gapu ta saanto nga
agpataud ti dagayo iti apitna, ken dagiti kaykayoyo iti daga ket saanto nga
agbunga. 21 No magnakayo a maibusor kaniak ken saankayo a dumngeg
kaniak, dusaenkayto iti mamin-pito iti kadagsenna a maiyannatop kadagiti
basbasolyo. 22 Mangipatulodakto kadagiti narungsot nga ay-ayup a
maibusor kadakayo, a mangtakaw kadagiti annakyo, mangdadael kadagiti
bakayo, ken mangpabassit iti bilangyo. Isu nga agbalinto dagiti kalsadayo
nga awan ti matataona. 23 No iti laksid amin dagitoy ket saanyo latta nga
awaten dagiti panursurok ngem itultuloyyo iti magna a maibusor kaniak,
24 ket magnaakto met a maibusor kadakayo. Saplitankayonto pay iti
maminpito a daras para kadagiti basbasolyo. 25 Mangyegakto iti kampilan
kadakayo a mangipatungpal iti panagibales para iti panangdadaelyo iti
katulagan. Maurnongkayonto iti uneg iti siudadyo, ket mangyegakto iti
sakit kadakayo sadiay, ket kalpasanna, maparmekkayonto babaen iti bileg
dagiti kabusoryo. 26 Inton saankayon nga ikkan iti kanenyo, sangapulo a
babbai iti manglutonto iti kanenyo iti maymaysa a pugon, ket iwarasdanto
ti tinapayyo segun iti kadagsen. Mangankayonto ngem saankayo a
mapnek. 27 No saankayo a dumngeg kaniak iti laksid dagitoy a banbanag,
ngem itultuloyyo ti magna a maibisor kaniak, 28 ket magnaakto a maibusor
kadakayo nga addaan iti pungtot, ket dusaenkayto iti maminpito pay
a kas kadagsen dagiti basbasolyo. 29 Kanenyonto dagiti lasag dagiti
annakyo a lallaki; kanenyonto dagiti lasag dagiti annakyo a babbai.
30 Dadaelekto dagiti altaryo, rebbaekto dagiti altaryo a pangpupuoranyo
iti insenso, ken ipurwakkonto dagiti bangkayyo kadagiti bangkay dagiti
didiosenyo, ket guraenkayonto. 31 Pagbalinekto a dadael dagiti siudadyo
ken dadaelekto dagiti santuarioyo. Saanakto a maay-ayo iti ayamuom
dagiti datonyo. 32 Dadaelekto ti daga. Makigtutto dagiti kabusoryo
nga agnaed sadiay iti pannakadadaelna. 33 Iwarawarakayonto kadagiti
pagilian, ket asutekto ti kampilanko ket surutenkayo. Mapanawanto ti
dagayo, ket madadaelto dagiti siudadyo. 34 Ket ragragsakento ti daga
dagiti Aldaw ti Panaginanana, inggana a napanawan daytoy ken addakayo
kadagiti daga dagiti kabusoryo. Kabayatan dayta a tiempo, aginana
ti daga ket ragragsakenna dagiti Aldaw ti Panaginana. 35 Inggana a
napanawan daytoy, aginana daytoy iti inana a saanna a napadasan
kadagiti Aldaw a Panaginanayo, idi nagnaedkayo iti daytoy. 36 Para
kadakayo a nabati kadagiti daga dagiti kabusoryo, mangyegakto iti
buteng kadagiti puspusoyo tapno uray ti karasakas ti maiyang-angin a
bulong ket mabutbutengkayto, ket tumaraykayonto a kasla itartarayanyo
ti kampilan. Maitublakkayonto, uray awan iti mangkamkamat kadakayo.

37 Agdidinnungparkayonto a kasla itartarayanyo ti kampilan, uray no
awan met ti mangkamkamat kadakayo. Awanto ti bilegyo a tumakder
iti sangoanan dagiti kabusoryo. 38 Mapukawkayonto kadagiti pagilian,
ket alun-unennakayonto ti daga dagiti kabusoryo. 39 Madadaelto dagiti
mabatikadakayo kadagiti basbasolda idiay daga dagiti kabusoryo, ken
gapu kadagiti basbasol dagiti ammada, madadaeldanto met. 40 Ngem
no ipudnoda dagiti basolda ken dagiti basol dagiti ammada, ken ti
panagsalungasingda a namagbalin kadakuada a saan a napudno kaniak,
ken kasta met iti pannagnada a maibusor kaniak - 41 a nangtallikudak
kadakuada ken panangtedko kadakuada iti daga dagiti kabusorda -
no dagiti natangken a puspusoda ket agbalin a napakumbaba, ken
no awatenda ti pannusa para kadagiti basbasolda, 42 ket lagipekto ti
katulagak kenni Jacob, ti katulagak kenni Isaac, ken ti katulagak kenni
Abraham; kasta met a, lagipekto ti daga. 43 Panawandanto ti daga,
ket maragsakanto daytoy kadagiti Aldaw a Panaginanana kabayatan a
napanawan iti kaawanda. Masapul a bayadanda ti pannusa para kadagiti
basbasolda gapu ta linaksidda dagiti pagalagadak ken ginurada dagiti
lintegko. 44 Ngem iti laksid amin dagitoy, no addada iti daga dagiti
kabusorda, saanko nga ilaksid ida, wenno guraen ida tapno dadaelen ida
a naan-anay ken saanko nga dadaelen ti katulagak kadakuada, ta siak ni
Yahweh a Diosda. 45 Ngem para iti pagsayaatanda, lagipekto ti katulagan
kadagiti kapuonanda, nga inruarko iti daga ti Egipto iti imatang dagiti
pagilian, tapno siakto ti agbalin a Diosda. Siak ni Yahweh." 46 Dagitoy
dagiti bilbilin, pagalagadan, ken linlinteg nga inaramid ni Yahweh iti
nagbaetanna ken dagiti tattao ti Israel idiay Bantay Sinai babaen kenni
Moises.

27

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 2 "Makisaritaka kadagiti
tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'No ti maysa a tao ket agsapata iti
naisangsangayan a kasapulan a bayadanna ti gatad iti tao nga idatonna
kenni Yahweh, usarenyo dagiti sumaganad a gatad. 3 Ti ibayadyo a gatad
para iti lalaki nga agtawen iti duapulo inggana ti innem a pulo ket limapulo
a siklo ti pirak kas iti siklo ti santuario. 4 Para iti babai nga isu met laeng
ti tawenna, ti ibayadyo a gatad ket masapul a tallopulo a siklo. 5 Dagiti
agtawen ti lima inggana iti duapulo, ti ibayadyo a gatad para iti lalaki
ket duapulo a siklo, ket sangapulo a siklo para iti babai. 6 Ti maladaga
a lalaki a nabulanan inggana kadagiti ubbing a lallaki nga agtawen iti
lima, ti ibayadyo a gatad ket lima a siklo ti pirak, ken para iti babai ket
tallo a siklo ti pirak. 7 Kadagiti lallaki nga agtawen iti innem a pulo nga
agpangato, ti ibayadyo a gatad ket sangapulo ket lima a siklo, ken para
iti babai ket sangapulo a siklo. 8 Ngem no ti tao a mangar-aramid ti
sapata ket saanna a kabaelan a bayadan ti gatad, ngarud ti tao a mait-
ited ket masapul a maiparang iti padi, ket gatadan ti padi dayta a tao
segun iti gatad a kabaelan iti mangar-armid ti sapata. 9 No kayat ti maysa
a tao ti mangidaton ti ayup kenni Yahweh, ken no awaten ni Yahweh
daytoy, ket maidaton ngarud dayta nga ayup kenkuana. 10 Masapul a
saan a baliwan wenno suktan ti tao daytoy nga ayup, ti napintas para
iti naalas wenno ti naalas para iti napintas. No suktanna ti maysa nga
ayup iti sabali, ket agpada nga agbalin a nasantoan ti ayup a nangsukat
ken ti nasukatan. 11 Nupay kasta, no ti insapata ti tao nga itedna kenni
Yahweh ket narugit, ket saan nga awaten ni Yahweh daytoy, masapul nga

iyeg ti tao ti ayup iti maysa a padi. 12 Gatadan daytoy ti padi, segun
iti gatad ti ayup idiay pagtagilakoan. Aniaman ti igatad ti padi iti ayup,
dayta ti agbalin a gatadna. 13 Ket no tarigagayan ti akinkukua a subbuten
daytoy, ket masapul a manayunan iti apagkalima iti sigud a gatadna iti
pangsubbot a bayad. 14 No tarigagayan ti maysa a tao nga idaton ti balayna
tapno mailasin a para kenni Yahweh, ket patta-pattaen ti padi ti gatadna.
Aniaman ti panggatad ti padi iti daytoy ket daytanto ti gatadna. 15 Ngem
no idaton ti akinkukua ti balayna ngem kalpasanna ket tarigagayanna
a subboten daytoy, ket ti apagkalima ti sigud a gatadna ket mainayun
iti pangsubbot a bayad, kalpasanna ket kukuana manen ti balay. 16 No
tarigagayan ti maysa a tao nga idaton ti sumagmamano kadagiti dagana
kenni Yahweh, ngarud ti pannakapatta-patta ti gatad daytoy ket maibasar
iti gatad ti bukel a masapul a maimula iti daytoy. Ti maysa nga omer
ti sebada ket magatadan iti limapulo a siklo ti pirak. 17 No idatonna ti
talonna kabayatan iti Tawen ti Panagisubli, ti napatta-patta a gatadna
ket agtalinaed. 18 Ngem no idatonna ti talonna kalpasan ti Tawen ti
Panagisubli, ket masapul a patta-pattaen ti padi ti gatad ti talon segun iti
bilang dagiti nabati a tawen inggana ti sumaruno a Tawen ti Panagisubli,
ket masapul a makissayan ti napatta-patta a gatadna. 19 No tarigagayan ti
tao a nangidaton ti talon a subboten daytoy, ket masapul a nayunanna ti
apagkalima ti napatta-patta a gatad, ket agbalin manen a kukuana daytoy.
20 No saanna a subboten ti talon, wenno no inlakona ti talon iti sabali a
tao, saanen a mabalin a subboten pay daytoy. 21 Ngem ketdi, no ti talon
ket naisubli iti Tawen ti Panagisubli, ket agbalinto daytoy a nasantoan a
sagut para kenni Yahweh, kas iti talon a naan-anay a naited kenni Yahweh.
Kukuanto daytoy ti padi. 22 No mangidaton ti maysa a tao kenni Yahweh
iti talon a ginatangna, ngem dayta a talon ket saan a paset ti daga ti
pamiliana, 23 ngarud, patta-pattaen ti padi ti gatadna inggana iti Tawen ti
Panagisubli, ket masapul a bayadan ti tao ti gatadna iti dayta nga aldaw a
kas nasantoan a sagut kenni Yahweh. 24 Iti Tawen ti Panagisubli, maisubli
ti talon iti tao a nakagatangan daytoy, iti akinkukua iti daga. 25 Amin
a napatta-patta a gatad ket masapul a maikeddeng segun iti kadagsen ti
siklo ti santuario. Ti duapulo a “gerahs” ti masapul a kapada ti maysa a
siklo. 26 Ngem ti inauna kadagiti ay-ayup ket siguden a kukua ni Yahweh
ket awan ti siasinoman a mabalin a mangidaton iti daytoy - baka man
wenno karnero- ta kukuan daytoy ni Yahweh. 27 No narugit daytoy nga
ayup, ket mabalin a gatangen manen ti akinkukua daytoy iti napatta-patta
a gatad, ken ti apagkalima ket masapul a mainayun iti dayta a gatad. No
saan a nasubbot ti ayup, ket masapul a mailako daytoy iti naikeddeng a
gatad. 28 Nupay kasta, awan kadagiti idaton ti maysa a tao kenni Yahweh
manipud iti aniaman nga adda kenkuana, tao man wenno ayup, wenno
ti daga ti pamiliana, ti mabalin a mailako wenno masubbot. Tunggal
banag a naidaton ket nasantoan kenni Yahweh. 29 Awan ti mabalin a
pangsubbot a pangbayad para iti tao a mailasin a madadael. Dayta a tao
ket masapul a mapapatay. 30 Amin dagiti apagkapullo ti daga, dimmakkel
man a bukel iti daga wenno bunga manipud kadagiti kaykayo, ket kukua
ni Yahweh. Nasantoan daytoy kenni Yahweh. 31 No subboten ti tao ti
aniaman kadagiti apagkapullona, masapul a nayunanna iti apagkalima
ti sigud a gatadna. 32 Maipapan kadagiti amin nga apagkapullo kadagiti
arban wenno dingwen, aniaman a lumabas iti sarukod ti agpaspastor, ti
apagkapullona ket masapul a maidaton kenni Yahweh. 33 Masapul a saan
nga biruken ti agpaspastor ti nasaysayaat wenno ti naal-alas nga ay-ayup,

ken masapul a sanna a pagsisinnukaten dagitoy. No pagsisinnukatenna dagitoy, ket agbalin a nasantoan ti nangsukat ken nasukatan nga ayup. Saanen a mabalin a subboten dagitoy.'" 34 Dagitoy dagiti bilbilin nga inted ni Yahweh kenni Moises idiay Bantay Sinai para kadagiti Israelita.

Numero

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises idiay tabernakulo idiay let-ang ti Sinai.
Napasamak daytoy iti umuna nga aldaw ti maikadua a bulan bayat ti
maikadua a tawen kalpasan ti iruruar dagiti tattao ti Israel iti daga ti
Egipto. Kinuna ni Yahweh, 2 "Alaenyo ti bilang ti dagup dagiti amin a
lallaki ti Israel iti tunggal puli, kadagiti pamilia ti ammada. Bilangenyo ida
segun iti naganda. Bilangenyo ti tunggal lalaki 3 nga agtawen iti duapulo
wenno nasursurok pay. Bilangenyo amin a makabael a makiranget a kas
soldado para iti Israel. Masapul a sika ken ni Aaron ti mangilista kadagiti
bilang dagiti lallaki kadagiti bunggoy dagiti armadada. 4 Ti lalaki manipud
iti tunggal tribu, a panguloen ti puli, ket masapul nga agserbi a kaduam a
kas mangidaulo iti tribuna. Masapul nga idauloan ti tunggal mangidaulo
dagiti lallaki a makiranget para iti tribuna. 5 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti
mangidadaulo a rumbeng a kaduam a makiranget: Manipud iti tribu ti
Ruben, ni Elizur nga anak a lalaki ni Sedeur; 6 manipud iti tribu ti Simeon,
ni Selumiel nga anak a lalaki ni Zurisadai; 7 manipud iti tribu ti Juda,
ni Naason nga anak a lalaki ni Aminadab; 8 manipud iti tribu ti Issacar,
ni Netanel nga anak a lalaki ni Suar; 9 manipud iti tribu ti Zabulon, ni
Eliab nga anak a lalaki ni Helon; 10 manipud iti tribu ti Efraim nga anak a
lalaki ni Jose, ni Elisama nga anak a lalaki ni Amiud; manipud iti tribu ti
Manases, ni Gamaliel nga anak a lalaki ni Pedasur; 11 manipud iti tribu ti
Benjamin nga anak a lalaki ni Jose, ni Abidan nga anak a lalaki ni Gideoni;
12 manipud iti tribu ti Dan, ni Ahiezer nga anak a lalaki ni Amisadai;
13 manipud iti tribu ti Aser, ni Pagiel nga anak a lalaki ni Okran; 14 manipud
iti tribu ti Gad, ni Eliasaf nga anak a lalaki ni Deuel; 15 ken manipud
iti tribu ti Neftali, ni Ahira nga anak a lalaki ni Enan. 16 Dagitoy dagiti
lallaki a nadutokan manipud kadagiti tattao. Indauloanda dagiti tribu
dagiti kapuonanda. Isuda dagiti mangidadaulo kadagiti puli idiay Israel.
17 Innala ni Moises ken Aaron dagitoy a lallaki, a nailista segun iti naganda,
18 ken inummong dagitoy a lallaki ti amin a lallaki ti Israel iti umuna nga
aldaw ti maikadua a bulan. Ket impalawag ti tunggal lalaki nga agtawen iti
duapulo ken nasursurok pay ti kauponanda. Masapul a nagananna dagiti
puli ken dagiti pamilia a nagtaud manipud iti kapuonanna. 19 Ket inlista
ni Moises dagiti bilangda idiay let-ang ti Sinai, a kas imbilin ni Yahweh
nga aramidenna. 20 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Ruben, nga
inauna nga anak ni Israel, dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti
duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud
iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 21 Nabilangda ti 46,
500 a lallaki manipud iti tribu ti Ruben. 22 Nabilang amin manipud iti
kaputotan ni Simeon dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo
wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan
dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 23 Nabilangda ti 59, 300 a lallaki
manipud iti tribu ti Simeon. 24 Nabilang amin manipud iti kaputotan
ni Gad dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno
nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli
ti kapuonanda ken pamiliada. 25 Nabilangda ti 45, 650 a lallaki manipud iti
tribu ti Gad. 26 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Juda dagiti nagan
ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael

a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 27 Nabilangda ti 74, 600 a lallaki manipud iti tribu ti Juda. 28 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Issacar dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 29 Nabilangda ti 54, 400 a lallaki manipud iti tribu ti Issacar. 30 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Zabulon dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 31 Nabilangda ti 57, 400 a lallaki manipud iti tribu ti Zabulon. 32 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Efraim nga anak a lalaki ni Jose dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 33 Nabilangda ti 40, 500 a lallaki manipud iti tribu ti Efraim. 34 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Manases nga anak a lalaki ni Jose dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 35 Nabilangda ti 32, 200 a lallaki manipud iti tribu ti Manases. 36 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Benjamin dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 37 Nabilangda ti 35, 400 a lallaki manipud iti tribu ti Benjamin. 38 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Dan dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 39 Nabilangda ti 62, 700 a lallaki manipud iti tribu ti Dan. 40 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Aser dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 41 Nabilangda ti 41, 500 a lallaki manipud iti tribu ti Aser. 42 Nabilang amin manipud iti kaputotan ni Neftali dagiti nagan ti tunggal lallaki nga agtawen ti duapulo wenno nasursurok a makabael a mapan makigubat, manipud iti listaan dagiti puli ti kapuonanda ken pamiliada. 43 Nabilangda ti 53, 400 a lallaki manipud iti tribu ti Neftali. 44 Binilang amin ni Moises ken Aaron dagitoy a lallaki, a kadua dagiti sangapulo ket dua a mangidadaulo iti sangapulo ket dua a tribu ti Israel. 45 Isu nga amin a lallaki ti Israel manipud iti agtawen iti duapulo ken nasursurok, amin a makabael a makigubat ket nabilang iti tunggal pamiliada. 46 Nabilangda ti 603, 550 a lallaki. 47 Ngem saan a nabilang dagiti lallaki a nagtaud manipud kenni Levi, 48 gapu ta kinuna ni Yahweh kenni Moises, 49 “Saanmo a masapul a bilangen ti tribu ti Levi wenno iraman isuda iti pakadagupan dagiti tattao ti Israel. 50 Ngem ketdi, dutokam dagiti Levita nga agaywan iti tabernakulo a pammaneknek iti tulag, ken agaywan kadagiti amin nga alikamen idiay tabernakulo ken amin nga adda iti daytoy. Masapul a bagkaten dagiti Levita ti tabernakulo, ken dagiti al-alikamenna. Masapul nga aywananda ti tabernakulo ken aramidenda ti kampoda iti aglawlaw daytoy. 51 No maiyakar ti tabernakulo iti sabali a disso, dagiti Levita ti masapul a mangakas daytoy. No ipatakderda ti tabernakulo, dagiti Levita ti masapul a mangipatakder daytoy. Ken masapul a mapapatay ti siasinoman a gangannaet nga umasideg iti tabernakulo. 52 No agkampo dagiti tattao ti Israel, masapul nga aramiden daytoy ti tunggal lallaki

iti asideg ti wagayway a kukua ti bunggoy ti armadana. 53 Nupay
kasta, masapul nga ipatakder dagiti Levita dagiti toldada iti aglawlaw ti
tabernakulo a pammaneknek iti tulag tapno saan nga agdissuor ti ungetko
kadagiti tattao ti Israel. Masapul nga aywanan dagiti Levita ti tabernakulo
a pammaneknek iti tulag." 54 Inaramid amin dagiti Israelita dagitoy a
banbanag. Inaramidda amin nga imbilin ni Yahweh babaen kenni Moises.

2

1 Nagsao manen ni Yahweh kada Moises ken Aaron. Kinunana,
2 "Masapul nga agkampo ti tunggal kaputotan ti Israel iti aglawlaw iti
wagayway iti bunggoy iti armada a kukua dagiti soldado, ken iti aglawlaw
ti basbassit a wagayway a mangipakpakita iti tribuna. Masapul a sumango
dagiti kampoda iti tabernakulo. 3 Masapul nga agkampo dagiti lallaki a
naibilang iti kampo ti Juda ken dagiti bunggoy ti armadada iti aglawlaw
ti wagayway ti Juda, iti daya ti tabernakulo, iti paset a pagsingsingisingan
ti init. Masapul nga idauloan ni Naason nga anak a lalaki ni Aminadab ti
armada ti Juda. 4 Addaan ti armada ti Juda iti 74, 600 a lallaki. 5 Masapul
nga agkampo dagiti tribu ti Issacar a sumaruno iti Juda. Masapul nga
idauloan ni Netanel nga anak a lalaki ni Suar ti armada ti Issacar. 6 Addaan
ti armada ti Netanel iti 54, 400 a lallaki. 7 Masapul nga agkampo dagiti
tribu ti Zabulon a sumaruno iti Issacar. Masapul nga idauloan ni Eliab nga
anak a lalaki ni Helon ti armada ti Zabulon. 8 Addaan ti armada ti Zabulon
iti 57, 400 a lallaki. 9 Ti bilang dagiti amin nga armada a nagkampo
a kadua ti Juda ket 186, 400 a lallaki. Masapul nga isuda ti umuna a
rummuar iti kampo. 10 Dagiti armada iti abagatan a paset ket masapul
nga agkampo iti aglawlaw ti wagayway ti Ruben. Masapul nga idauloan
ni Elizur nga anak a lalaki ni Sedeur ti armada ti Ruben. 11 Addaan ti
armada ti Ruben iti 46, 500 a lallaki. 12 Masapul nga agkampo dagiti tribu
ti Simeon a sumaruno iti Ruben. Masapul nga idauloan ni Selumiel nga
anak a lalaki ni Zurisadai ti armada ti Simeon. 13 Addaan ti armada ti
Simeon iti 59, 300 a lallaki. 14 Ti tribu ti Gad ti sumaruno. Masapul nga
idauloan ni Eliasaf nga anak a lalaki ni Deuel ti armada ti Gad. 15 Addaan
ti armada ti Gad iti 45, 650 a lallaki. 16 Ti bilang dagiti amin nga armada
a nagkampo a kadua ti Ruben ket 151, 450 a lallaki. Masapul nga isuda
ti maikadua a rummuar iti kampo. 17 Sumaruno, masapul a rummuar ti
tabernakulo manipud iti kampo, nga adda iti tengnga dagiti kampo dagiti
Levita. Masapul a rummuarda iti kampo iti isu met laeng nga urnos a
kas mapanda iti uneg ti kampo. Masapul nga adda ti tunggal lalaki iti
lugarna, segun iti wagaywayna. 18 Masapul nga agkampo dagiti armada ti
Efraim iti laud a paset ti tabernakulo. Masapul nga idauloan ni Elisama
nga anak a lalaki ni Amiud ti armada ti Efraim. 19 Addaan ti armada ti
Efraim iti 40, 500 a lallaki. 20 Masapul nga agkampo ti tribu ti Manases a
sumaruno iti Efraim. Masapul nga idauloan ni Gamaliel nga anak a lalaki
ni Pedasur ti armada ti Manases. 21 Addaan ti armada ti Manases iti 32,
200 a lallaki. 22 Ti tribu ti Benjamin ti sumaruno. Masapul nga idauloan
ni Abidan nga anak a lalaki ni Gideoni ti armada ti Benjamin. 23 Addaan
ti armada ti Manases iti 35, 400 a lallaki. 24 Ti bilang amin dagiti armada
a nagkampo a kadua ti Efraim ket 108, 100 a lallaki. Masapul nga isuda ti
maikatlo a rummuar iti kampo. 25 Masapul nga agkampo dagiti armada ti
Dan iti aglawlaw iti wagayway iti laud a paset ti tabernakulo. Masapul nga
idauloan ni Ahiezer nga anak a lalaki ni Amisadai dagiti kaputotan ni Dan.

26 Addaan ti armada ti Dan iti 62, 700 a lallaki. 27 Masapul nga agkampo
dagiti tattao ti tribu ti Aser a sumaruno iti Dan. Masapul nga idauloan
ni Pagiel nga anak a lalaki ni Okran dagiti kaputotan ni Aser. 28 Addaan
ti armada ti Aser iti 41, 500 a lallaki. 29 Ti tribu ti Neftali ti sumaruno.
Masapul nga idauloan ni Ahira nga anak a lalaki ni Enan dagiti kaputotan
ni Neftali. 30 Addaan ti armada ti Neftali iti 53, 400 a lallaki. 31 Ti bilang
dagiti amin nga armada a nagkampo a kadua ti Dan ket 157, 600 a lallaki.
Masapul nga isuda ti maudi a rummuar iti kampo a bitbit ti wagaywayda.”
32 Nabilang da Moises ken Aaron segun ti puli dagiti kapuonanda ti 603,
550 a lallaki kadagiti armada dagiti tattao ti Israel. 33 Ngem saan nga
inbilang da Moises ken Aaron dagiti Levita kadagiti tattao iti Israel. Daytoy
ket kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 34 Inaramid amin dagiti tattao
ti Israel dagiti amin nga imbilin ni Yahweh kenni Moises. Nagkampoda
segun kadagiti wagaywayda. Rimmuarda iti kampo segun iti pulida, iti
panagsasaruno dagiti kapuonan dagiti pamiliada.

3

1 Ita, daytoy ti pakasaritaan dagiti kaputotan da Aaron ken Moises idi
nagsao ni Yahweh kenni Moises idiay Bantay Sinai. 2 Dagiti nagan dagiti
annak a lallaki ni Aaron ket Nadab ti inauna, ni Abiu, Eleazar ken Itamar.
3 Dagitoy dagiti nagan dagiti annak a lallaki ni Aaron, dagiti papadi a
napulotan ken nakonsagraran nga agserbi a kas papadi. 4 Ngem natay
da Nadab ken Abiu iti sangoanan ni Yahweh idi nangidatonda iti apuy a
saan a maikari idiay let-ang ti Sinai. Awan ti annak da Nadab ken Abiu,
isu a ni Eleazar ken Itamar laeng ti nagserbi a kas papadi a kadua ni
Aaron nga amada. 5 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 6 “Iyegmo
ti tribu ni Levi ket idatag mo ida kenni Aaron a padi tapno tulonganda
isuna. 7 Masapul nga aramidenda dagiti annongen iti biang ni Aaron ken
dagiti amin a tattao iti sangoanan ti tabernakulo. Masapul nga agserbida
iti tabernakulo. 8 Masapul nga aywanannda dagiti amin nga alikamen idiay
tabernakulo, ken masapul a tulonganda dagiti tribu ti Israel a mangaramid
iti trabaho ti tabernakulo. 9 Masapul nga itedmo dagiti Levita kenni Aaron
ken kadagiti annakna a lallaki. Maitedda amin a tumulong kenkuana
nga agserbi kadagiti tattao ti Israel. 10 Masapul a dutokam da Aaron
ken dagiti annakna a lallaki a kas papadi, ngem masapul a mapapatay
ti siasinoman a gangannaet nga umasideg.” 11 Nagsao ni Yahweh kenni
Moises. Kinunana, 12 “Adtoy, innalak dagiti Levita manipud kadagiti tattao
ti Israel. Inaramidko daytoy imbes nga alaek iti tunggal inauna nga
annak a lallaki a maiyanak manipud kadagiti tattao ti Israel. Kukuak
dagiti Levita. 13 Kukuak dagiti amin nga inauna nga annak. Idi aldaw a
dinarupko dagiti amin nga inauna nga annak iti daga ti Egipto, inlasinko
para iti bagik dagiti amin nga inauna nga annak ti Israel, dagiti tattao
ken ay-ayup. Kukuak ida. Siak ni Yahweh.” 14 Nagsao ni Yahweh kenni
Moises idiay let-ang ti Sinai. Kinunana, 15 “Bilangem dagiti kaputotan ni
Levi iti tunggal pamilia, kadagiti babbalay dagiti kapuonanda. Bilangem
dagiti tunggal lalaki nga addan iti maysa a bulanna ken agpangato.”
16 Binilang ida ni Moises, mayannurot kadagiti bilin a naited kadakuada
babaen kadagiti sasao ni Yahweh, kas imbilin ni Yahweh. 17 Dagiti nagan
dagiti annak a lallaki ni Levi ket da Gerson, Coat ken Merari. 18 Dagiti
puli a nagtaud kadagiti annak a lallaki ni Gerson ket da Libni ken Simei.
19 Dagiti puli a nagtaud kadagiti annak a lallaki ni Coat ket da Amram,

Izhar, Hebron ken Uzziel. 20 Dagiti puli a nagtaud kadagiti annak a lallaki
ni Merari ket da Mali ken Musi. Dagitoy dagiti puli dagiti Levita a nailista
babaen kadagiti pulida. 21 Dagiti puli dagiti Libnitas ken dagiti Semitas ket
nagtaud kenni Gerson. Dagitoy dagiti puli dagiti Gersonitas. 22 Nabilang
dagiti amin a lallaki manipud maysa bulan ti tawenna ken agpangato, a ti
dagupna ket 7, 500. 23 Masapul nga agkampo dagiti puli dagiti Gersonitas
iti lauden ti tabernakulo. 24 Masapul nga idauloan ni Eliasaf nga anak a
lalaki ni Lael dagiti puli dagiti kaputotan dagiti Gersonitas. 25 Masapul
nga aywanan ti pamilia ni Gerson dagiti kurtina dagiti akinruar nga
abbong ti tabernakulo. Masapul nga aywananda ti tolda, ti kasla tolda nga
abbongna, ken ti kurtina para iti pagserrekan ti tabernakulo. 26 Masapul
nga aywananda dagiti bengbeng ti paraangan, ti kurtina nga adda iti
pagserrekan ti paraangan —ti paraangan a nakapalikmut iti santuario ken
iti altar. Masapul nga aywananda dagiti tali ti tabernakulo ken amin a
banag nga adda iti unegna daytoy. 27 Nagtaud kenni Coat dagitoy a puli:
ti puli dagiti Amramitas, ti puli dagiti Izeharitas, ti puli dagiti Hebronitas,
ken ti puli dagiti Ozielitas. Puli dagiti Coatitas dagitoy. 28 Nabilang nga 8,
600 dagiti lallaki nga addan makabulanna ken agpangato, a mangaywan
kadagiti banbanag a kukua ni Yahweh. 29 Masapul nga agkampo dagiti
pamila dagiti kaputotan ni Coat iti abagatan a paset ti tabernakulo.
30 Masapul nga idauloan ni Elizaphan nga anak a lalaki ni Uzziel dagiti puli
dagiti Coatitas. 31 Masapul nga aywananda ti lakasa ti tulag, ti lamisaan,
ti kandelero, dagiti altar, dagiti nasantoan a banbanag a maus-usar iti
panagserbida, dagiti kurtina ken amin a trabaho iti aglalawna daytoy.
32 Masapul nga idauloan ni Eleazar nga anak a lalaki ni Aaron a padi
dagiti lallaki a mangidadaulo kadagiti Levita. Masapul nga imatonanna
dagiti lallaki a mangay-aywan iti nasantoan a lugar. 33 Dua a puli ti
nagtaud kenni Merari: ti puli dagiti Malita ken ti puli dagiti Musita.
Nagtaud kenni Merari dagitoy a puli. 34 Nabilang a 6, 200 dagiti lallaki
nga addan makabulanna ken agpangato. 35 Masapul nga idauloan ni
Zuriel nga anak a lalaki ni Abihail dagiti puli ni Merari. Masapul nga
agkampoda iti amianan a paset ti tabernakulo. 36 Masapul nga aywanan
dagiti kaputotan ni Merari dagiti tabtabla ti tabernakulo, dagiti balunetna,
dagiti adigi, dagiti pagbatayan, dagiti amin nga aruatenna daytoy, ken
amin a banag a mainaig kadagitoy, agraman 37 dagiti adigi ken poste ti
paarangan a nakapalikmut iti tabernakulo, dagiti nagsisilpoanda, dagiti
pasok ken dagiti talida. 38 Masapul nga agkampo da Moises, Aaron
ken dagiti annakna a lallaki iti dayaen ti tabernakulo, iti sangoanan ti
tabernakulo, nga agturong iti pagsingisingan ti init. Isuda ti makinrebbeng
ti pannakaipatungpal dagiti annongen ti santuario ken dagiti annongen
dagiti tattao ti Israel. Siasinoman a gangannaet nga umasideg iti santuario
ket masapul a mapapatay. 39 Binilang da Moises ken Aaron dagiti amin a
lallaki iti puli ni Levi nga agtawen iti maysa bulan ken agpangato, kas
imbilin ni Yahweh. Nabilangda ti 22, 000 a lallaki. 40 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Bilangem dagiti amin nga inauna nga annak a lallaki dagiti
Israelita nga addan ti makabulanna ken agpangato. Ilistam dagiti naganda.
41 Masapul nga alaem dagiti Levita para kaniak imbes a dagiti amin nga
inauna nga annak dagiti tattao ti Israel. Siak ni Yahweh. Ken masapul
nga alaem dagiti dingwen dagiti Levita imbes a dagiti amin nga inauna
nga annak dagiti dingwen dagiti kaputotan ti Israel.” 42 Binilang ni Moises
dagiti amin nga inauna nga annak dagiti tattao ti Israel kas imbilin ni

Yahweh nga aramidenna. 43 Binilangna amin nga inauna nga annak a
lallaki babaen iti naganda, dagiti addan makabulanna ken agpangato.
Nabilangna ti 22, 273 a lallaki. 44 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises.
Kinunana, 45 “Alaem dagiti Levita imbes a dagiti inauna nga annak dagiti
tattao ti Israel. Ken alaem dagiti taraken dagiti Levita imbes a dagiti
taraken dagiti tattao. Kukuak dagiti Levita. Siak ni Yahweh. 46 Masapul
a mangsingirka iti lima a siklo para iti pannakasubbot ti tunggal maysa
kadagiti 273 nga inauna nga annak dagiti tattao ti Israel a limmabes iti
bilang dagiti Levita. 47 Masapul nga usarem ti siklo ti santuario a kas
pagbasaram a timbang. Ti maysa a siklo ket kapada ti duapulo a gerahs.
48 Masapul nga itedmo ti gatad ti pannakasubbot a binayadam kenni Aaron
ken kadagiti annakna a lallaki. 49 Isu a nangsingir ni Moises ti bayad
ti pannakasubbot manipud kadagiti limmabes iti bilang dagiti sinubbot
dagiti Levita. 50 Siningir ni Moises iti kuarta kadagiti inauna nga annak
dagiti tattao ti Israel. Nakasingir isuna iti 1, 365 a siklo, a katimtimbang ti
siklo ti santuario. 51 Inted ni Moises ti pangsubbot a kuarta kenni Aaron
ken kadagiti annakna a lallaki. Inaramid ni Moises dagiti amin a banag a
naibaga kenkuana nga aramidenna babaen iti sao ni Yahweh, kas imbilin
ni Yahweh kenkuana.

4

1 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron. Kinunana, 2 “Alaenyo ti
dagup dagiti lallaki a kaputotan ni Coat kadagiti tribu ti Levita, segun
kadagiti pulida ken kadagiti pamilia ti kapuonanda. 3 Bilangenyo dagiti
amin a lallaki nga agtawen iti tallopulo agingga iti limapulo. Masapul
a makikadua dagitoy a lallaki iti bunggoy dagiti agserbi iti tabernakulo.
4 Masapul nga aywanan dagiti kaputotan ni Coat dagiti kasasantoan a
banbanag a nakalasin para kaniak idiay tabernakulo. 5 No agsagsagana
nga agtuloy nga agdaliasat dagiti tattao, masapul nga umuneg iti tolda ni
Aaron ken dagiti annakna a lallaki, ikkatenda ti kurtina a mangisinsina
iti kasasantoan a lugar manipud iti nasantoan a lugar ken iyabbongda
daytoy iti lakasa ti tulag a pammaneknek. 6 Masapul nga abbonganda ti
lakasa kadagiti lalat ti foca. Masapul nga aplaganda ti rabawna iti asul a
lupot. Masapul nga iyusokda ti assiw a pangawit iti daytoy. 7 Masapul nga
agiyaplagda iti asul a lupot iti rabaw ti lamisaan ti tinapay ti presensia
ti Dios. Masapul nga iparabawda iti daytoy dagiti pinggan, kutsara,
mallukong ken burnay a pangbukbok. Masapul a kankanayon nga adda
tinapay iti rabaw ti lamisaan. 8 Masapul nga abbonganda dagitoy iti
nalabbaga a lupot sada manen abbongan kadagiti lalat ti foca. Masapul
nga agiyusokda kadagiti assiw a pangawit iti lamisaan. 9 Masapul a
mangalada iti asul a lupot ken abbonganda ti kandelero agraman dagiti
pagsilawanna, dagiti pagipit, dagiti bandeha ken dagiti amin a burnay ti
lana para iti pagsilawan. 10 Masapul nga ikabilda ti kandelero ken dagiti
amin nga alikamenna iti pangabbong a lalat ti foca, ken masapul nga
ikabilda daytoy iti nasangal a pagawitan. 11 Masapul a mangiyaplagda
iti asul a lupot iti rabaw ti balitok nga altar. Masapul nga abbonganda
daytoy iti pangabbong a lalat ti foca, ken kalpasanna, iyusokda dagiti
assiw a pangbagkat. 12 Masapul nga alaenda dagiti amin nga alikamen
para iti trabaho iti nasantoan a lugar ken balkotenda daytoy iti asul a
lupot. Masapul nga abbonganda daytoy kadagiti lalat ti foca ken ikabilda
dagiti alikamen iti nasangal a pagawitan. 13 Masapul nga ikkatenda

dagiti dapo manipud iti altar ken iyaplagda ti lila a lupot iti rabaw ti altar. 14 Masapul nga ikabilda iti nasangal a pagawitan dagiti amin nga alikamen nga us-usarenda iti trabaho ti altar. Dagitoy a banbanag ket dagiti pagikkan iti beggang, dagiti tinidor, dagiti pala, dagiti mallukong, ken dagiti amin a dadduma nga alikamen para iti altar. Masapul nga abbonganda ti altar kadagiti lalat ti foca sada iyusok dagiti assiw a pangbagkat. 15 Inton naan-anayen a naabbongan ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki ti nasantoan a lugar ken dagiti amin nga alikamenna daytoy, ken inton umakaren ti kampo ket masapul nga umay dagiti kaputotan ni Coat a mangawit iti nasantoan a lugar. No masagidda ti nasantoan a banbanag, masapul a matayda. Daytoy ti trabaho dagiti kaputotan ni Coat, ti mangawit kadagiti alikamen nga adda iti tabernakulo.
16 Ni Eleazar nga anak a lalaki ni Aaron a padi ti masapul a mangaywan iti lana para iti silaw. Masapul nga imatonanna ti panangaywan kadagiti nabanglo nga insenso, ti inaldaw a sagut a bukbukel, ti lana a pangpulot, ken ti entero a tabernakulo ken dagiti amin nga adda iti unegna daytoy, dagiti nasantoan nga alikamen ken banbanag.”
17 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron. Kinunana,
18 “Saanyo nga ipalubos a maikkat dagiti puli ti tribu a Coatita manipud kadagiti Levita.
19 Salaknibanyo ida, tapno agbiagda ket saanda a matay, babaen ti panangaramidda iti daytoy. No umasidegda kadagiti kasasantoan a banbanag,
20 masapul a saanda nga umuneg a mangkita iti nasantoan a lugar uray iti apagbiit, ta no saan ket matayda. Masapul nga umuneg ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki, ket kalpasanna, masapul nga isaad ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki iti tunggal Coatita iti trabahona, kadagiti naisangsangayan nga aramidenna.”
21 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises. Kinunana,
22 “Alaem pay ti dagup dagiti kaputotan ni Gerson, segun kadagiti pamilia dagiti kapuonanda, segun kadagiti pulida.
23 Bilangem dagiti agtawen ti tallopulo agingga iti limapulo a tawen. Bilangem amin dagiti makikadua nga agserbi idiay tabernakulo.
24 Daytoy ti trabaho dagiti puli dagiti Gersonita, no agserbida ken no ania ti awitenda.
25 Masapul nga awitenda dagiti kurtina ti tabernakulo, ti nasagradoan a tolda, dagiti abbongna, ti abbong a lalat ti foca nga adda iti rabaw daytoy, ken dagiti kurtina iti pagserrekan iti tabernakulo.
26 Masapul nga awitenda dagiti kurtina ti paraangan, ti kurtina a nagbalin a pannakaridaw iti ruangan ti paraangan nga adda iti asideg ti tabernakulo ken ti altar, dagiti talida ken amin nga alikamen para iti panagserbida. Aniaman ti rumbeng a maaramid kadagitoy a banbanag, masapul nga aramidenda daytoy.
27 Masapul nga imatonan ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki dagiti amin a panagserbi dagiti kaputotan dagiti Gersonita, kadagiti amin a banbanag nga awitenda ken kadagiti amin a panagserbida. Masapul nga isaadmo ida kadagiti amin a pagrebbenganda.
28 Daytoy ti panagserbi dagiti puli dagiti kaputotan dagiti Gersonita para iti tabernakulo. Ni Itamar nga anak a lalaki ni Aaron a padi ti masapul a mangidaulo kadakuada iti panagserbida.
29 Masapul a bilangem dagiti kaputotan ni Merari segun kadagiti pulida ken urnosem ida segun kadagiti pamilia dagiti kapuonanda,
30 manipud agtawen ti tallopulo agingga iti limapulo. Bilangem ti amin a makikadua iti bunggoy ken agserbi ti tabernakulo.
31 Daytoy ti pagrebbengan ken trabahoda iti amin a panagserbida para iti tabernakulo. Masapul nga aywananda dagiti tabtabla ti tabernakulo, dagiti balunet, dagiti adigi ken dagiti batbatayda,
32 agraman dagiti ad-adigi ti paraangan iti aglawlaw ti tabernakulo, dagiti batbatayda, paspasok ken dagiti talida, ken dagiti amin nga aruatenda.

Ilistam ti nagan dagiti banbanag a masapul nga awitenda. 33 Daytoy
ti panagserbi dagiti puli dagiti kaputotan ni Merari, ti masapul nga
aramidenda para iti tabernakulo, babaen ti panangiturong ni Itamar nga
anak a lalaki ni Aaron a padi.” 34 Binilang da Moises ken Aaron ken dagiti
amin a mangidadaulo kadagiti amin a tattao dagiti amin a kaputotan dagiti
Coatita, segun kadagiti puli dagiti pamilia ti kapuonanda. 35 Binilangda
ida manipud iti agtawen ti tallopulo ken agpangato agingga iti agtawen
iti limapulo. Binilangda dagiti amin a makikadua iti bunggoy nga agserbi
iti tabernakulo. 36 Nabilangda ti 2, 750 a lallaki segun kadagiti pulida.
37 Binilang ni Moises ken Aaron dagiti amin a lallaki kadagiti puli ken
pamilia dagiti Coatita nga agserserbi iti tabernakulo. Iti panangaramidda
iti daytoy, tinungpalda iti imbilin ni Yahweh kadakuada nga aramidenda
babaen kenni Moises. 38 Nabilang dagiti kaputotan ti Gerson kadagiti
pulida, segun kadagiti pamilia dagiti kapuonanda, 39 manipud iti agtawen
iti tallopulo agingga iti limapulo, amin a makikadua kadagiti agserbi iti
tabernakulo. 40 Dagiti amin a lallaki a nabilang segun kadagiti pulida ken
kadagiti pamilia dagiti kapuonanda ket 2, 630 ti bilangda. 41 Binilang ni
Moises ken ni Aaron dagiti puli dagiti kaputotan ni Gerson nga agserbi
iti tabernakulo. Iti panangaramidda iti daytoy, tinungpalda iti imbilin
kadakuada ni Yahweh nga aramidenda babaen kenni Moises. 42 Nabilang
dagiti kaputotan ni Merari kadagiti pulida, segun kadagiti pamilia dagiti
kapuonanda, 43 manipud iti agtawen ti tallopulo agingga iti limapulo,
ti tunggal maysa a makikadua iti bunggoy nga agserbi iti tabernakulo.
44 Dagiti amin a lallaki a nabilang segun kadagiti pulida ken kadagiti
pamilia dagiti kapuonanda ket 3, 200 ti bilangda. 45 Binilang da Aaron ken
Moises dagitoy amin a lallaki a kaputotan ni Merari. Iti panangaramidda
iti daytoy, tinungpalda iti imbilin ni Yahweh kadakuada nga aramidenda
babaen kenni Moises. 46 Binilang ngarud ni Moises, ni Aaron ken dagiti
mangidadaulo iti Israel dagiti amin a Levita segun kadagiti pulida iti
pamilia dagiti kapuonanda 47 manipud agtawen iti tallopulo agingga iti
limapulo. Binilangda dagiti amin nga agtrabaho iti tabernakulo ken
dagiti agawit ken mangaywan kadagiti banbanag iti uneg ti tabernakulo.
48 Nabilangda ti 8, 580 a lallaki. 49 Babaen iti bilin ni Yahweh, binilang
ni Moises ti tunggal lalaki, binilangna ti tunggal maysa segun iti kita ti
trabaho a naidutok nga aramidenda. Binilangna ti tunggal lallaki segun
iti kita ti pagrebbengan a masapul a baklayenna. Iti panangaramidda
iti daytoy, tinungpalda iti imbilin kadakuada ni Yahweh nga aramidenda
babaen kenni Moises.

5

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 2 “Bilinem dagiti tattao
ti Israel a papanawenda manipud iti kampo dagiti amin nga addaan iti
makaakar a sakit ti kudil, ken dagiti amin nga addaan iti agnannana a
sugat ken ti siasinoman a narugit babaen iti panangsagidda iti bangkay.
3 Lalaki man wenno babai, masapul a paruarenyo ida iti kampo. Masapul
a saanda a tulawan ti kampo gapu ta agnanaedak iti daytoy.” 4 Inaramid
ngarud dayta dagiti tattao ti Israel. Pinapanawda ida iti kampo, kas imbilin
ni Yahweh kenni Moises. Nagtulnog dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh.
5 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 6 “Agsaoka kadagiti
tattao ti Israel. No agbasol ti maysa a lalaki wenno babai a kas ti ar-
aramiden dagiti tattao iti tunggal maysa, ken saanda a napudno kaniak,
nagbasol dayta a tao. 7 Ket masapul nga ipudnona ti basol nga inaramidna.

Masapul a bayadanna a naan-anay ti gatad ti basolna ken nayonanna pay
ti gatadna iti apagkalima. Masapul nga itedna daytoy iti nakabasolanna.
8 Ngem no awan ti asideg a kabagian ti tao a nakabasolan a mangawat iti
bayad, masapul a bayadanna kaniak ti gatad ti basolna babaen iti padi, a
pakuyoganna ti maysa a kalakian a kalding para iti pannakapakawanna.
9 Tunggal daton a maidatag iti padi manipud kadagiti amin a nasantoan a
banbanag, kukua dayta a padi dagiti banbanag nga inlasin dagiti tattao
ti Israel a para kaniak. 10 Kukua ti padi dagiti nasantoan a banbanag
ti tunggal tao. Kukua dayta a padi ti aniaman nga ited ti tao iti padi."
11 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 12 "Agsaoka kadagiti
tattao ti Israel. Ibagam kadakuada, 'Kas pangarigan, immadayo ti babai
ken nagbasol iti asawana. 13 Ket kas pangarigan a kinaidda ti sabali a
lalaki isuna. Iti dayta a pasamak, natulawan isuna. Uray no saan a
makitkita ti asawana a lalaki ken saanna nga ammo ti maipapan iti daytoy
ken uray no awan ti makatiliw kenkuana a mangar-aramid iti daytoy ken
awan ti mangpaneknek a maibusor kenkuana, 14 nupay kasta, mabalin
nga ipakaammo ti espiritu ti imon iti asawana a lalaki a natulawan
ti asawana. Uray pay no kasta, mabalin a marikna iti lalaki iti imon
nga awan gapgapuna no saan a natulawan ti asawana. 15 Iti kasta a
paspasamak, masapul nga ipan ti lalaki ti asawana iti padi. Masapul a
mangala ti asawa a lalaki iti sagut a mainom para iti asawana. Masapul
a mangiyeg isuna iti apagkapullo nga efa iti arina a sebada. Masapul
a saanna a bukbokan daytoy iti lana wenno insenso gapu ta maysa
daytoy a daton iti bukbukel iti panagimon, daton a bubukkel a mabalin
a pagilasinan iti basol. 16 Masapul nga iyasideg ti padi ti babai ken ipanna
isuna iti sangoanan ni Yahweh. 17 Masapul a mangala ti padi iti burnay
ti nasantoan a danum ken mangala isuna iti tapok manipud iti datar iti
tabernakulo. Masapul nga ikabilna ti tapok iti danum. 18 Masapul nga
ikabil ti padi ti babai iti sangoanan ni Yahweh. Masapul nga ikkaten ti
babai ti abbong ti ulona ken ti punggos ti buokna. Masapul nga ikabil
ti padi ti daton a bukbukel iti ima ti babai a kas pagilasinan. Daton a
bukbukel daytoy ti panagimon. Masapul nga iggaman ti padi ti napait
a danum nga adda tapokna a mabalin a makaited iti lunod kenkuana.
19 Masapul a pagsapataen ti padi isuna. Masapul nga ibagana iti babai,
'No awan ti lalaki a nakikaidda kenka, ken no saanka a naiyaw-awan ken
nagaramid iti kinarugit, ket awan duadua a mawayawayaanka manipud
iti daytoy a napait a danum a makaited ti lunod. 20 Ngem no sika, babai
nga adda iti turay ti asawana ket naiyaw-awan, no natulawanka ken no
adda sabali a lalaki a nakikaidda kenka..." 21 Ket masapul a pagsapataen
ti padi ti babai iti sapata a makaited ti lunod kenkuana, ken masapul nga
itultuloyna ti agsao iti babai, "... ket pagbalinennaka ni Yahweh a lunod a
maiparang kadagiti tattaom a kasta. Mapasamak daytoy no pagkebbeten
ni Yahweh dagiti luppom ken pabussogenna ti buksitmo. 22 Umuneg iti
tiyanmo daytoy a danum a makaited iti lunod, pabussogenna ti buksitmo
ken pakebbetenna dagiti luppom." Isungbatto ti babai, "Wen, mapasamak
koma dayta no nagbasolak." 23 Masapul nga isurat ti padi dagitoy a
lunod iti nalukot a pagbasaan ket kalpasanna masapul a buggoanna dagiti
naisurat a lunod iti napait a danum. 24 Masapul a painumen ti padi ti babai
iti napait a danum a makaited iti lunod. Umuneg kenkuana ti danum a
makaited iti lunod ket agbalin a napait daytoy. 25 Masapul nga alaen ti
padi ti daton a bukbukel ti panagimon manipud iti ima ti babai. Masapul
nga ipangatona ti daton a bukbukel iti sangoanan ni Yahweh ken ikabilna

daytoy iti altar. 26 Masapul a mangala ti padi iti sangarakem iti daton
a bukbukel, iti pasetna daytoy, ket puoranna daytoy iti rabaw ti altar.
Kalpasanna, masapul nga itedna iti babai ti napait a danum nga inumenna.
27 Inton itedna iti babai ti danum nga inumenna, no natulawan isuna gapu
ta nagbasol isuna iti asawana a lalaki, ket umuneg kenkuana ti danum a
makaited ti lunod ket agbalin a napait. Bumsogto ti buksitna ken kumbetto
dagiti luppona. Mailunodto ti babai kadagiti tattaona. 28 Ngem no saan a
natulawan ti babai ken no nadalus isuna, ket rumbeng a mawaya-wayaan
isuna. Mabalinto nga agsikog isuna. 29 Daytoy ti linteg ti panagimon.
Linteg daytoy para iti babai nga umadayo iti asawana ken natulawan.
30 Daytoy ti linteg para iti lalaki nga addaan iti espiritu ti imon no agim-
imon isuna iti asawana. Masapul nga ipanna ti babai iti sangoanan ni
Yahweh, ken masapul nga aramiden ti padi kenkuana dagiti amin nga
iladladawan daytoy a linteg ti panagimon. 31 Nawayanto ti lalaki manipud
iti basol gapu iti panangipanna iti asawana iti padi. Masapul a baklayen
ti babai ti aniaman a biddut a mabalin nga adda kenkuana.'"

6

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. 2 Kinunana, "Agsaoka kadagiti tattao
ti Israel. Ibagam kadakuada, 'No isina ti maysa a lalaki wenno babai
ti bagina para kenni Yahweh nga addaan iti naisangsangayan a sapata
iti maysa a Nazireo, 3 masapul nga adaywanna iti arak ken naingel a
mainom. Masapul a saan isuna nga uminom iti suka a naaramid iti arak
wenno naingel a mainom. Masapul a saan isuna nga uminom iti tubbog ti
ubas wenno mangan kadagiti kaburburas nga ubas wenno pasas. 4 Iti
amin nga aldaw a naisina isuna para kaniak, masapul a saan isuna a
mangan iti naaramid manipud iti ubas, agraman iti amin a banbanag a
naaramid kadagiti bukbukel agingga kadagiti ukis. 5 Kabayatan iti amin
a tiempo ti panagsapatana iti pannakaisina, awan ti mabalin a mausar a
pagpukis iti ulona agingga a matungpal dagiti aldaw iti pannakaisinana
para kenni Yahweh. Masapul a maidaton isuna kenni Yahweh. Masapul
a paatiddogenna ti buok iti ulona. 6 Kabayatan ti amin a tiempo nga
isinsinana ti bagina nga agpaay kenni Yahweh, masapul a saan isuna
nga umasideg iti bangkay. 7 Masapul a saanna a rugitan ti bagina uray
no matay ti amana, inana, kabsatna a babai wenno kabsatna a lalaki.
Daytoy ket gapu ta naisina isuna nga agpaay iti Dios, a kas makita ti amin
a tattao babaen iti atiddog a buokna. 8 Kabayatan ti amin a tiempo ti
pannakaisinana, nasantoan isuna nga agpaay kenni Yahweh. 9 No adda
kellaat a natay iti abayna ken rugitanna ti tao a naisina, masapul ngarud
a kalboenna ti ulona iti aldaw iti pannakadalusna, a masapul a kalpasan
ti pito nga aldaw. Dayta ti tiempo a masapul a kalboenna ti ulona. 10 Iti
maikawalo nga aldaw, masapul a mangiyeg isuna iti padi kadagiti dua
a kalapati wenno dua a sibong a pagaw iti pagserkan ti tabernakulo.
11 Masapul nga agidaton ti padi ti maysa a billit a kas daton gapu iti basol
ken ti sabali a kas daton a maipuor. Daytoyto ti mangdalus kenkuana
gapu ta nagbasol isuna babaen iti iyaasidegna iti bangkay. Masapul nga
idatonna manen ti bagina kenni Yahweh iti dayta met laeng nga aldaw.
12 Masapul nga idatonna manen ti bagina kenni Yahweh para iti tiempo ti
pannakaisinana. Masapul a mangiyeg isuna iti urbon a kalakian a karnero
a maysa ti tawenna a kas daton a pangsupapak iti basol. Masapul a saan a
maibilang dagiti aldaw sakbay a natulawan ti bagina, gapu ta natulawan
isuna kabayatan a naisina isuna nga agpaay iti Dios. 13 Daytoy ti linteg

maipapan iti Nazireo iti panagleppas ti tiempo ti pannakaisinana. Masapul a maipan isuna iti pagserkan ti tabernakulo. 14 Masapul nga idatagna ti datonna kenni Yahweh. Masapul nga idatagna a kas daton a mapuoran ti urbon a kalakian a karnero a maysa ti tawenna ken awan ti mulitna. Masapul a mangiyeg isuna iti maysa tawenna a kabaian a karnero a kas daton gapu iti basol ken awan ti mulitna. Masapul a mangiyeg isuna iti kalakian a karnero a kas daton a pakikapia nga awan mulitna. 15 Masapul pay a mangiyeg isuna iti sangabasket a tinapay nga awan lebadurana, napuskol a tinapay a naaramid iti napino nga arina a nailaok iti lana, kadagiti naingpis a tinapay nga awan lebadurana ken napulagidan iti lana, karaman iti datonda a bukbukel ken mainom. 16 Masapul nga idatag ti padi dagitoy iti sangoanan ni Yahweh. Masapul nga idatagna ti datonna a gapu iti basol ken daton a maipuor. 17 Maikuyog iti sangabasket a tinapay nga awan lebadurana, masapul nga idatagna ti kalakian a karnero a kas daton, ti daton a pakikapia kenni Yahweh. Masapul nga idatag met ti padi ti daton a bukbukel ken ti daton a mainom. 18 Masapul a kalboen ti Nazireo ti ulona a mangipakpakita ti pannakaisinana para iti Dios iti pagserkan ti tabernakulo. Masapul nga alaenna ti buok manipud iti ulona ket ipuorna daytoy iti sirok ti daton a pakikapia. 19 Masapul nga alaen ti padi ti nailambong nga abaga ti kalakian a karnero, maysa a napuskol a tinapay nga awan lebadurana manipud iti basket, ken maysa a naingpis a tinapay nga awan lebadurana. Masapul nga ikabilna dagitoy kadagiti ima ti Nazireo kalpasan makalbona ti ulona a mangipakpakita ti pannakaisina. 20 Masapul nga itag-ay dagitoy ti padi a kas daton iti sangoanan ni Yahweh ken idatagna dagitoy kenkuana. Nasantoan daytoy a taraon, nailasin para iti padi, agraman ti barukong ken luppo a naitag-ay. Kalpasan dayta, mabalinen nga uminom iti arak ti Nazireo. 21 Daytoy ti linteg para iti Nazireo nga agisapsapata iti datonna kenni Yahweh para iti pannakaisinana. Aniaman pay a mabalinna a maited, masapul a salimetmetanna dagiti pagrebbengan a sinapataanna, tapno masalimetmetan ti kari a naibaga babaen iti linteg para iti Nazireo.'"
22 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 23 "Kasaritam ni Aaron ken dagiti annakna a lallaki. Ibagam, 'Masapul a bendisionanyo dagiti tattao iti Israel iti kastoy a wagas. Masapul nga ibagayo kadakuada, 24 "Bendisionan ken saluadannaka koma ni Yahweh. 25 Pagraniagen koma ni Yahweh ti silawna kenka, kumita kenka, ken paraburannaka. 26 Kumita koma ni Yahweh kenka nga addaan ti pabor ken ikkannnaka iti kapia.'"
27 Iti kastoy a wagas ti masapul a panangitedda ti naganko kadagiti tattao ti Israel. Ket bendissionakto ida."

7

1 Iti aldaw a nalpas ni Moises ti tabernakulo, pinulotanna daytoy agraman dagiti amin nga alikamenna ken indatonna daytoy kenni Yahweh. Isu met laeng ti inaramidna iti altar ken kadagiti amin nga alikamenna daytoy. Pinulotanna ken indatonna dagitoy kenni Yahweh. 2 Iti dayta nga aldaw, nagidaton dagiti mangidadaulo iti Israel ken dagiti pangulo dagiti pamilia dagiti kapuonanda. Dagitoy a lallaki ti mangidadaulo kadagiti tribu. Isuda dagiti nagaywan iti panagbilang kadagiti lallaki iti sensus. 3 Impanda dagiti datonda iti sangoanan ni Yahweh. Nangiyegda ti innem a kariton a naabbongan ken 12 a baka. Nangiyegda ti maysa a lugan para iti tunggal dua a mangidadaulo ken nangiyeg iti saggaysa a baka ti tunggal mangidadaulo. Indatagda dagitoy a banbanag iti sangoanan ti tabernakulo. 4 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 5 "Awatem

dagiti daton manipud kadakuada ket usarem dagiti daton para iti trabaho
idiay tabernakulo. Itedmo dagiti daton kadagiti Levita, iti tunggal maysa
a kas kasapulan ti trabahoda." 6 Innala ni Moises dagiti kariton ken dagiti
baka, ket intedna dagitoy kadagiti Levita. 7 Nangted ti dua a kariton
ken uppat a baka kadagiti kaputotan ni Gerson, gapu ta isu ti kasapulan
ti trabahoda. 8 Nangted ti uppat a kariton ken walo a baka kadagiti
kaputotan ni Merari, iti panangaywan ni Itamar nga anak a lalaki ni
Aaron a padi. Inaramidna daytoy gapu ta isu ti kasapulan ti trabahoda.
9 Ngem awan kadagitoy a banbanag ti intedna kadagiti kaputotan ni Coat,
agsipud ta ti trabahoda ket mainaig kadagiti banbanag a kukua ni Yahweh
a masapul a baklayenda. 10 Indaton dagiti mangidadaulo dagiti adda
kadakuada para ti pannakaidaton ti altar iti aldaw a pinulotan ni Moises
ti altar. Indaton dagiti mangidadaulo dagiti datonda iti sangoanan ti
altar. 11 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Masapul nga idaton ti tunggal
mangidadaulo iti bukodna nga aldaw ti datonna para iti pannakaidaton
ti altar." 12 Iti umuna nga aldaw, nangidaton ni Naason nga anak a
lalaki ni Aminadab, ti tribu ni Juda. 13 Ti datonna ket maysa a pinggan
a pirak nga agdagsen iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga
agdagsen iti 70 a siklo, babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti
santuario. Agpada a napno dagitoy a banbanag iti napino nga arina a
nalaokan iti lana a maipaay iti daton a bukbukel. 14 Nangted pay isuna
iti maysa a balitok a pinggan nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno
daytoy iti insenso. 15 Intedna a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon
a kalakian a baka, maysa a kalakian a karnero, ken maysa nga ubing a
kalakian a karnero a maysa ti tawenna. 16 Nangted isuna iti maysa a
kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol. 17 Nangted isuna iti dua
a baka, lima a kalakian a karnero, lima a kalakian a kalding, ken lima
nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa ti tawenda, a kas daton iti
pannakikappia. Daytoy ti daton ni Naason nga anak ni Aminadab. 18 Iti
maikadua nga aldaw, nangidaton ni Natanael nga anak a lalaki ni Suar, a
mangidadaulo iti Isacar. 19 Nangidaton isuna ti maysa a pinggan a pirak
nga agdagsen iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen
iti 70 a siklo, babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo iti santuario.
Agpada a napno dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti
lana a maipaay iti daton a bukbukel. 20 Nangted pay isuna iti maysa balitok
a pinggan nga agdagsen iti 10 a siklo, napno daytoy iti insenso. 21 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa
ti tawenna. 22 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol. 23 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero,
lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a
saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni
Natanael nga anak a lalaki ni Suar. 24 Iti maikatlo nga aldaw, nagidaton
ni Eliab nga anak a lalaki ni Helon, a mangidadaulo kadagiti kaputotan
ti Zabulon. 25 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 26 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 27 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa

ti tawenna. 28 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol. 29 Nangted isuna ti dua a baka, lima a kalakian a karnero,
lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a
saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni
Eliab nga anak a lalaki ni Helon. 30 Iti maikapat nga aldaw, nagidaton
ni Elisur nga anak a lalaki ni Sedeur, a mangidadaulo kadagiti kaputotan
ni Ruben. 31 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 32 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 33 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti
tawenna. 34 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol. 35 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima
a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa
ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Elisur nga
anak a lalaki ni Sedeur. 36 Iti maikalima nga aldaw, nagidaton ni Salumiel
nga anak a lalaki ni Zurisaddai, a mangidadaulo kadagiti kaputotan ni
Simeon. 37 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 38 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 39 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa
ti tawenna. 40 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol. 41 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero,
lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a
saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni
Salumiel nga anak a lalaki ni Zurisaddai. 42 Iti maikanem nga aldaw,
nagidaton ni Eliasaf nga anak a lalaki ni Deuel, a mangidadaulo kadagiti
kaputotan ni Gad. 43 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen
iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 44 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 45 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa
ti tawenna. 46 Nangted isuna ti maysa a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol. 47 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero,
lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a
saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni
Eliasaf nga anak a lalaki ni Deuel. 48 Iti maikapito nga aldaw, nagidaton ni
Elisama nga anak a lalaki ni Ammiud, a mangidadaulo kadagiti kaputotan
ni Efraim. 49 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti

daton a bukbukel. 50 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 51 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti
tawenna. 52 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol. 53 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima
a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa
ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Elisama
nga anak a lalaki ni Ammiud. 54 Iti maikawalo nga aldaw, nagidaton ni
Gamaliel nga anak a lalaki ni Pedasur, a mangidadaulo iti kaputotan ni
Manases. 55 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 56 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 57 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti
tawenna. 58 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol. 59 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima
a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa
ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Gamaliel
nga anak a lalaki ni Pedasur. 60 Iti maikasiam nga aldaw, nagidaton
ni Abidan nga anak ni Gedeon, a mangidadaulo kadagiti kaputotan ni
Benjamin. 61 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti
130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 62 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 63 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti
tawenna. 64 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol. 65 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima a
kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa ti
tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Abidan nga
anak a lalaki ni Gedeon. 66 Iti maikasangapulo nga aldaw, nagidaton
ni Ahiezer nga anak a lalaki ni Ammisaddai, a mangidadaulo kadagiti
kaputotan ni Dan. 67 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen
iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo,
babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno
dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti
daton a bukbukel. 68 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan
nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 69 Intedna
a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti
tawenna. 70 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol. 71 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima
a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa
ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Ahiezer nga
anak a lalaki ni Ammisaddai. 72 Iti maikasangapulo ket maysa nga aldaw,
nagidaton ni Pagiel nga anak a lalaki ni Ocran, a mangidadaulo kadagiti

kaputotan ni Aser. 73 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo, babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti daton a bukbukel. 74 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 75 Intedna a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti tawenna. 76 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol. 77 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Pagiel nga anak a lalaki ni Ocran. 78 Iti maikasangapulo ket dua nga aldaw, nagidaton ni Ahira nga anak a lalaki ni Enan, a mangidadaulo kadagiti kaputotan ni Naftali. 79 Ti datonna ket maysa a pinggan a pirak nga agdagsen iti 130 a siklo ken maysa a pirak a malukong nga agdagsen iti 70 a siklo, babaen iti naituyang a pagtimbangan ti siklo ti santuario. Agpada a napno dagitoy a banbanag iti napino nga arina a nalaokan iti lana a maipaay iti daton a bukbukel. 80 Nangted pay isuna iti maysa a balitok a pinggan nga agdagsen iti sangapulo a siklo, napno daytoy iti insenso. 81 Intedna a kas daton a maipuor ti maysa nga urbon a kalakian a baka, maysa a kalakian a karnero, ken maysa nga urbon a kalakian a karnero a maysa ti tawenna. 82 Nangted isuna iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol. 83 Nangted isuna iti dua a baka, lima a kalakian a karnero, lima a kalakian a kalding, ken lima nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa ti tawenda, a kas daton iti pannakikappia. Daytoy ti daton ni Ahira nga anak a lalaki ni Enan. 84 Indaton amin dagitoy dagiti mangidadaulo iti Israel iti aldaw a pinulotan ni Moises ti altar. Indatonda dagiti 12 a pirak a pingpinggan, 12 a pirak a mallukong ken 12 a balitok a pinggan. 85 Tunggal pirak a pinggan ket agdagsen iti 130 a siklo ken tunggal pirak a malukong ket agdagsen iti 70 a siklo. Agdagsen iti 2, 400 a siklo dagiti amin a pirak nga alikamen, babaen iti naituyang a pagtimbangan iti siklo ti santuario. 86 Tunggal maysa kadagiti 12 a balitok a pinggan a napno iti insenso ket agdagsen ti 10 a siklo babaen iti naituyang a pagtimbangan iti siklo ti santuario. Agdagsen ti 120 a siklo dagiti amin a balitok a pinggan. 87 Indatonda a kas daton a maipuor iti 12 a kalakian nga urbon a baka, 12 a kalakian a karnero, ken 12 nga ubbing a kalakian a karnero a saggaysa ti tawenda. Intedda ti datonda a bukbukel. Intedda ti 12 a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol. 88 Manipud kadagiti amin a tarakenda, nangtedda iti 24 a kalakian nga urbon a baka, 60 a kalakian a karnero, 60 a kalakian a kalding, ken 60 nga urbon a kalakian a karnero a saggaysa iti tawenda, a kas daton ti pannakikappia. Daytoy ti maipaay iti pannakaidaton ti altar, idi napulotan daytoy. 89 Idi napan ni Moises iti tabernakulo tapno makisarita kenni Yahweh, nangngegna ti timek ni Yahweh a makisarsarita kenkuana. Nagsao ni Yahweh kenkuana iti ngatoen ti akkob ti pakapawanan iti rabaw ti lakasa a pakakitaan ti pammaneknek ti tulag, manipud iti nagbaetan ti dua a kerubin. Nagsao ni Yahweh kenkuana.

8

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 2 “Kasaom ni Aaron. Ibagam kenkuana, 'Masapul a dagiti pito a pagsilawan ket lawaganda ti

sangoanan iti kandelero no sindiam dagitoy.'" 3 Inaramid ni Aaron daytoy.
Sinindianna dagiti pagsilawan iti kandelero a manglawag ti sangoanan
daytoy, kas imbilin ni Yahweh kenni Moises. 4 Naaramid ti kandelero iti
kastoy a wagas: impakita ni Yahweh ti pagtuladan iti daytoy kenni Moises:
napitpit a balitok manipud iti puonna inggana iti tuktokna, nga addaan
kadagiti napitpit a kopa a kasla sabsabong. 5 Nagsao manen ni Yahweh
kenni Moises. Kinunana, 6 "Alaem dagiti Levita manipud kadagiti tattao ti
Israel ket dalusam ida. 7 Aramidem daytoy a kas panangdalus kadakuada:
Iwarsim kadakuada ti danum a pangdalus. Pakuskosam kadakuada ti
entero a bagida, labaanda dagiti pagan-anayda, ket iti kastoy a wagas
madalusan ti bagbagida. 8 Kalpasanna, pangalaem ida iti kalakian a baka
ken daton a trigo a naaramid nga arina a nagamay iti lana. Pangalaem
ida iti sabali a kalakian a baka a kas daton gapu iti basol. 9 Idatagmo
dagiti Levita iti sangoanan iti tabernakulo, ken ummongem ti sibubukel
a gimong dagiti tattao ti Israel. 10 Idatagmo dagiti Levita iti sangoanak,
Siak ni Yahweh. Masapul nga ipatay dagiti tattao ti Israel dagiti im-
imada kadagiti Levita. 11 Masapul nga idaton ni Aaron dagiti Levita iti
sangoanak, idatagna ida a kasla nakatag-ayda ti nangato iti sangoananna,
iti biang dagiti tattao ti Israel. Masapul nga aramidenna daytoy tapno
mapagserbiandak dagiti Levita. 12 Masapul nga ikabil dagiti Levita dagiti
imada kadagiti ulo dagiti kalakian a baka. Masapul a mangidatonka iti
maysa a kalakian a baka para iti daton gapu iti basol ken ti sabali a
kalakian a baka para iti daton a maipuor a para kaniak, a pangabbong
ti basol dagiti Levita. 13 Idatagmo dagiti Levita iti imatang ni Aaron ken
kadagiti annakna a lallaki, ken itag-aymo ida a kas daton kaniak. 14 Iti
daytoy a wagas, masapul nga isinam dagiti Levita manipud kadagiti tattao
ti Israel. Kukuakto dagiti Levita. 15 Kalpasan dayta, masapul a sumrek
dagiti Levita nga agserbi iti uneg ti tabernakulo. Masapul a dalusam ida.
Masapul nga itag-aymo ida kaniak a kas daton. 16 Aramidem daytoy,
gapu ta kukuak laeng ida manipud kadagiti tattao iti Israel. Isuda ti
mangsukat iti tunggal anak a lalaki a manglukat ti aanakan, dagiti inauna
dagiti amin a kaputotan ti Israel. Innalak dagiti Levita para kaniak.
17 Kukuak amin nga inauna manipud kadagiti tattao iti Israel, dagiti tattao
ken dagiti ay-ayup. Iti aldaw nga innalak dagiti bibiag dagiti inauna
nga annak idiay daga ti Egipto, inlasinko ida para kaniak. 18 Innalak
dagiti Levita kadagiti tattao ti Israel imbes a dagiti amin nga inauna nga
annak. 19 Intedko dagiti Levita a kas sagut kenni Aaron ken kadagiti
annakna a lallaki. Innalak ida kadagiti tattao iti Israel a mangaramid
ti trabaho dagiti tattao ti Israel iti uneg ti tabernakulo. Intedko ida a
mangsubbot kadagiti basbasol dagiti tattao ti Israel tapno awan ti dididgra
a mangdangran kadagiti tattao no umasidegda iti nasantoan a disso."
20 Inaramid daytoy da Moises, Aaron ken ti sibubukel a gimong dagiti
tattao iti Israel kadagiti Levita. Inaramidda amin nga imbilin ni Yahweh
kenni Moises maipapan kadagiti Levita. Inaramid daytoy dagiti tattao iti
Israel kadakuada. 21 Dinalusan dagiti Levita dagiti bagbagida manipud
iti basol babaen iti pananglabada kadagiti pagan-anayda. Indatag ida ni
Aaron a kas daton kenni Yahweh ken inaramidna ti pannakaabbong a
maipaay kadakuada, tapno madalusanna ida. 22 Kalpasan dayta, simrek
dagiti Levita tapno agtrabahoda iti uneg ti tabernakulo iti imatang da
Aaron ken dagiti annakna a lallaki. Sigun daytoy iti imbilin ni Yahweh
kenni Moises maipanggep kadagiti Levita. Trinatoda amin dagiti Levita
iti kastoy a wagas. 23 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moises. Kinunana,

24 “Amin dagitoy ket para kadagiti Levita nga agtawen iti duapulo ket lima
nga agpangato. Masapul a makitiponda kadagiti dadduma a kakaduada
nga agserbi iti uneg iti tabernakulo. 25 Masapul a sumardengdan nga
agserserbi iti kastoy a wagas iti tawen a lima pulo. Iti dayta a tawen,
saandan a masapul nga agserbi pay. 26 Mabalinda a tulongan dagiti
kakabsatda nga agtultuloy nga agtrabaho iti uneg iti tabernakulo, ngem
saandan a rumbeng nga agserbi pay. Masapul nga idalanmo dagiti Levita
kadagitoy amin a banbanag.”

9

1 Iti umuna a bulan iti maikadua a tawen kalpasan ti iruruarda manipud
iti daga ti Egipto, nagsao ni Yahweh kenni Moises idiay let-ang iti Sinai,
“Kinunana, 2 “Ibagam a rambakan dagiti tattao ti Israel ti Fiesta ti Ilalabas
iti naikeddeng a tiempona iti tawen. 3 Iti maika-sangapulo ket uppat
nga aldaw iti daytoy a bulan, iti rabii, masapul a rambakanyo ti Fiesta
ti Ilalabas iti naikeddeng a tiempona iti tawen. Masapul a rambakanyo
daytoy, surotenyo amin dagiti pagalagadan, ken tungpalenyo amin dagiti
paglintegan a mainaig iti daytoy. 4 Isu nga imbaga ni Moises kadagiti
tattao ti Israel a masapul a rambakanda ti Fiesta ti Ilalabas. 5 Isu a
rinambakanda ti Fiesta ti Ilalabas iti umuna a bulan, iti maikasangapulo
ket uppat nga aldaw ti bulan, iti rabii, iti let-ang iti Sinai. Tinungpal
dagiti tattao ti Israel dagiti amin nga imbilin ni Yahweh kenni Moises
nga aramidenda. 6 Adda dagiti lallaki a narugit gapu iti bangkay ti maysa
a tao. Saanda a mabalin a rambakan ti Fiesta ti Ilalabas iti dayta nga
aldaw. Napanda iti sangoanan ni Moises ken ni Aaron iti dayta met
laeng nga aldaw. 7 Kinuna dagitoy a lallaki kenni Moises, “Narugitkami
gapu iti bangkay ti maysa a tao. Apay a pawilandakami nga agidaton
kenni Yahweh iti naikeddeng a tiempo iti tawen a kadua dagiti tattao iti
Israel?” Kinuna ni Moises kadakuada, 8 “Urayendak a dumngeg iti ibilin
ni Yahweh maipanggep kadakayo.” 9 Nagsao ni Yahweh kenni Moises.
Kinunana, 10 “Agsaoka kadagiti tattao ti Israel. Ibagam, 'No siasinoman
kadakayo wenno kadagiti kaputotanyo ti narugit gapu iti bangkay, wenno
agdaldalliasat iti nabayag, mabalinna latta a rambakan ti Fiesta ti Ilalabas
para kenni Yahweh.' 11 Masapul a rambakanda ti Fiesta ti Ilalabas iti
maikadua a bulan iti rabii iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw.
Masapul a kanenda daytoy agraman ti tinapay nga awan ti lebadurana ken
kadagiti napait a makaagas a bulbulong. 12 Masapul nga awan ti ibatida
kadagitoy inggana ti agsapa, wenno saan a rumbeng a mangtukkolda ti
tulang dagiti ay-ayup. Masapul a tungpalenda dagiti amin a pagalagadan
ti Fiesta ti Ilalabas. 13 Ngem siasinoman a nadalus a tao ken saan a
nagdaliasat, ngem saan a nakapagrambak iti Ilalabas, masapul a mailaksid
dayta a tao kadagiti tattaona gapu ta saanna nga indaton ti sapsapulen ni
Yahweh iti naikeddeng a tiempo iti tawen. Masapul a baklayen dayta a tao
ti basolna. 14 No makipagnanaed iti maysa a ganggannaet kadakayo ket
ramrambakanna ti Fiesta ti Ilalabas para iti dayaw ni Yahweh, masapul
a rambakanna daytoy ken aramidenna dagiti amin nga ibilbilinna, ar-
aramidenna dagiti pagalagadan iti Fiesta ti Ilalabas, ken agtungtungpal
kadagiti linteg para iti daytoy. Masapul nga addaankayo iti agpadpada
a linteg para iti gangannaet ken para kadagiti amin a naiyanak iti
daga.” 15 Iti aldaw a naibangon ti tabenakulo, inabbongan ti ulep ti
tabernakulo, ti tolda ti pammaneknek iti tulag. Iti rabii, adda ti ulep
iti ngatoen ti tabernakulo. Nagparang daytoy a kasla apoy inggana iti

agsapa. 16 Nagtuloy daytoy iti kasta a wagas. Inabbongan ti ulep ti
tabernakulo ken nagparang a kasla apuy iti rabii. 17 No nagpangato ti
ulep manipud iti ngatoen ti tolda, masapul nga agrubbuat dagiti tattao iti
Israel iti panagdaliasatda. Sadinoman iti pagsardengan ti ulep, agkampo
dagiti tattao. 18 No ibilin ni Yahweh, agdaliasat dagiti tattao ti Israel, ken
no ibilinna, agkampoda. Kabayatan a nakasardeng ti ulep iti ngatoen
ti tabernakulo, agtalinaedda iti kampoda. 19 No nagtalinaed ti ulep iti
ngatoen ti tabernakulo iti adu nga aldaw, ket rumbeng a tungpalen dagiti
tattao iti Israel dagiti bilbilin ni Yahweh ken saanda nga agdaliasat. 20 No
dadduma, agtalinaed ti ulep iti sumagmamano nga aldaw iti ngatoen iti
tabernakulo. Iti kasta, tungpalenda ti bilin ni Yahweh — agkampoda ket
kalpasanna agdaliasatda manen no ibilinna. 21 No dadduma, adda ti ulep
iti kampo manipud iti rabii agingga iti agsapa. No ngimmato ti ulep iti
agsapa, agdaliasatda. No nagtuloy daytoy iti maysa nga aldaw ken maysa
a rabii, agdaliasatda laeng no ngimmaton ti ulep. 22 Uray agtalinaed ti
ulep iti ngatoen ti tabernakulo iti dua nga aldaw, maysa a bulan, wenno
makatawen, ngem inggana nga adda daytoy sadiay, agtalinaed dagiti tattao
iti Israel iti kampoda ket saanda nga agdaliasat. Ngem no nagpangaton ti
ulep, agrubuatdan iti panagdaliasatda. 23 Agkampoda segun iti bilin ni
Yahweh, ken agdaliasatda no ibilinna. Tinungpalda ti inted ni Yahweh a
bilinna babaen kenni Moises.

10

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 2 “Mangaramidka iti
dua a trumpeta a pirak. Pitpitem ti pirak a mangaramid kadagitoy.
Masapul nga aramatenyo dagiti trumpeta a pangayab kadagiti tattao a
sangsangkamaysa ken pangayab kadagiti tattao a mangiyakar kadagiti
kampoda. 3 Masapul a puyotan dagiti papadi dagiti trumpeta a mangayab
kadagiti amin a tattao a sangsangkamaysa iti sangoanam iti pagserkan
iti tabernakulo. 4 No maysa laeng a trumpeta ti puyotan dagiti papadi,
masapul nga aguummong dagiti mangidadaulo ken dagiti panguloen
dagiti puli ti Israel ti ayanmo. 5 No agpuyotka ti napigsa a pagilasinan,
masapul a rugian dagiti agkamkampo iti daya iti panagdaliasatda. 6 No
agpuyotka iti napigsa a pagilasinan iti maikadua a daras, masapul a
mangrugi nga agdaliasat dagiti agkamkampo iti abagatan. Masapul nga
agpuyotda iti napigsa a pagilasinan para kadagiti panagdaliasatda. 7 No
aguummongen dagiti tattao, puyotanyo dagiti trumpeta, ngem saan a
napigsa. 8 Masapul a puyotan dagiti annak a lallaki ni Aaron ken dagiti
papadi dagiti trumpeta. Agnanayon daytoy a pagalagadanyo ti entero a
kaputotan dagiti tattaoyo. 9 No makigubatkayo iti dagayo a maibusor
kadagiti mangidaddadanes kadakayo, ket masapul nga agpaunikayo iti
pangpadaras babaen kadagiti trumpeta. Siak ni Yahweh a Diosyo ti
manglagip ken mangisalakan kadakayo kadagiti kabusoryo. 10 Uray met
kadagiti tiempo dagiti panagrambak, kadagiti kadawyan a fiestayo ken
kadagiti rugrugi dagiti bulbulan, masapul a puyotanyo dagiti trumpeta
a kas pammadayaw kadagiti datonyo a maipuor ken kadagiti datonyo
para iti pannakikapia. Dagitoy dagiti mangipalagip kadakayo kaniak, a
Diosyo. Siak ni Yahweh, a Diosyo.” 11 Iti maikadua a tawen, iti maikadua
a bulan, iti maikaduapulo nga aldaw ti bulan, naipangato ti ulep manipud
iti tabernakulo iti pammaneknek iti tulag. 12 Nagdaliasat ngarud dagiti
tattao ti Israel manipud iti let-ang ti Sinai. Simmardeng ti ulep iti let-ang ti
Paran. 13 Rinugianda ti umuna a panagdaliasatda, a sursurotenda ti bilin

ni Yahweh nga intedna babaen kenni Moises. 14 Immuna a rimmuar ti
kampo nga adda iti babaen ti wagayway ti kaputotan ni Juda, saggaysa
a rimmuar dagiti armadada. Indauloan ni Naason nga anak a lalaki ni
Aminadab ti armada ni Juda. 15 Indauloan ni Netanel nga anak a lalaki
ni Suar ti armada ti tribu ti kaputotan ni Issacar. 16 Indauloan ni Eliab
nga anak a lalaki ni Helon ti armada ti tribu dagiti kaputotan ni Zabulon.
17 Imbaba dagiti kaputotan ni Gerson ken Merari nga agay-aywan iti
tabernakulo ti tabernakulo kalpasanna, nagrubbuatda iti panagdaliasatda.
18 Simmaruno a nagrubbuat iti panagdaliasat dagiti armada nga adda iti
babaen ti wagayway ti kampo ni Ruben. Indauloan ni Elizur nga anak
ni Sedeur ti armada ni Ruben. 19 Indauloan ni Selumiel nga anak a
lalaki ni Zurisadai ti armada dagiti kaputotan ni Simeon. 20 Indauloan
ni Eliasaf nga anak a lalaki ni Deuel ti armada ti tribu dagiti kaputotan
ni Gad. 21 Nagrubbuat dagiti Coatita. Inawitda dagiti nasagradoan nga
al-alikamen. Bangonen dagiti dadduma ti tabernakulo sakbay a dimteng
dagiti Coatita iti sumaruno a kampoanda. 22 Simmaruno a nagrubbuat
dagiti armada nga adda iti babaen iti wagayway dagiti kaputotan ni
Efraim. Indauloan ni Elisama nga anak a lalaki ni Amiud ti armada ni
Efraim. 23 Indauloan ni Gamaliel nga anak a lalaki ni Pedasur ti armada
ti tribu dagiti kaputotan ni Manases. 24 Indauloan ni Abidan nga anak a
lalaki ni Gideoni ti armada ti tribu dagiti kaputotan ni Benjamin. 25 Naudi
a nagrubbuat dagiti armada a nagkampo iti babaen iti wagayway dagiti
kaputotan ni Dan. Indauloan ni Ahieser nga anak a lalaki ni Amisadai
ti armada ni Dan. 26 Indauloan ni Pagiel nga anak a lalaki ni Okran
ti armada ti tribu dagiti kaputotan ni Aser. 27 Indauloan ni Ahira nga
anak a lalaki ni Enan ti armada ti tribu dagiti kaputotan ni Neftali.
28 Kastoy ti wagas ti panagrubbuat dagiti armada dagiti tattao iti Israel
iti panagdaliasatda. 29 Nagsao ni Moises kenni Hobab nga anak a lalaki
ni Reuel a Midianita. Ni Reuel ti ama ti asawa ni Moises. Nagsao ni
Moises kenni Hobab ket kinunana, “Agdaliasatkami iti lugar nga inkari
ni Yahweh. Kinuna ni Yahweh, 'Itedkonto daytoy kadakayo.' Sumurotka
kadakami ket tratoendaka a nasayaat. Inkari ni Yahweh nga agaramid iti
nasayaat para iti Israel.” 30 Ngem kinuna ni Hobab kenni Moises, “Saanak
a sumurot kadakayo. Mapanak iti bukodko a daga ken kadagiti bukodko
a tattao.” 31 Ket simmungbat ni Moises, “Pangaasim ta saannakami a
panawan. Ammom no kasano ti agkampo idiay let-ang. Masapul nga
iwanwannakami. 32 No kumyogka kadakami, aramidenminto met kenka
iti nasayaat a kas iti ar-aramiden ni Yahweh kadakami.” 33 Nagdaliasatda
iti tallo nga aldaw manipud iti bantay ni Yahweh. Immuna kadakuada iti
tallo nga aldaw ti lakasa ti tulag ni Yahweh tapno mangbiruk iti disso a
paginanaanda. 34 Adda iti ngatoenda ti ulep ni Yahweh iti aldaw kabayatan
iti panagdaliasatda. 35 No mairubbuat ti lakasa ti tulag, kunaen ni Moises,
“Bumangonka Yahweh. Warawaraem dagiti kabusormo. Paadaywem
dagiti gumurgura kenka.” 36 No sumardeng ti lakasa ti tulag, kunaen ni
Moises, “Agsublika Yahweh, kadagiti adu a rinibribu iti Israel.”

11

1 Ita, nagreklamo dagiti tattao maipapan kadagiti pakarikutanda bayat
nga agdengdengngeg ni Yahweh. Nangngeg ni Yahweh dagiti tattao ket
nakaunget isuna. Pinuoran ida ti apuy a nagtaud kenni Yahweh ket
inuramna ti dadduma a kampo agingga kadagiti pungtona. 2 Ket immawag

dagiti tattao kenni Moises, isu a nagkararag ni Moises kenni Yahweh ket simmardeng ti apuy. 3 Napanaganan dayta a lugar iti Tabera gapu ta inuram ida ti apuy ni Yahweh. 4 Nangrugi a nakikampo dagiti sumag-mamano a ganggannaet a tattao kadagiti kaputotan ni Israel. Kayatda ti mangan kadagiti nasaysayaat a taraon. Ket nagrugi a nagladingit dagiti tattao ti Israel ket kinunada, “Siasino ti mangted kadakami iti karne a kanenmi? 5 Malaglagipmi dagiti lames a kinkinanmi nga awan bayadna idiay Egipto, dagiti pipino, dagiti sandia, dagiti sibuyas, dagiti lasona ken dagiti bawang. 6 Ita, agkakapsutkami. Awan makitami a makan no di laeng mana.” 7 Ti mana ket kasla bukel ti kulantro. Kasla puraw a dumuyaw ti maris daytoy. 8 Nagpagnapagna dagiti tattao iti aglawlaw ket inurnongda dagitoy. Ginilingda dagitoy kadagiti paggilingan, binayoda kadagiti alsong, inlutoda kadagiti banga sada pinagbalin daytoy a bibingka. Kasla kaar-aramid a lana ti olibo ti raman daytoy. 9 Tunggal agtinnag ti linnaaw iti kampo iti rabii, matnag met dagiti mana. 10 Nangngeg ni Moises nga agsangsangit dagiti tattao kadagiti pamiliada, ken adda dagiti tattao iti pagserkan iti toldana. Nakaunget ni Yahweh iti kasta unay, ken iti panagkita ni Moises ket saan a rumbeng ti panagreklamoda. 11 Kinuna ni Moises kenni Yahweh, “Apay a trinatom ti adipenmo iti saan a nasayaat? Apay a saanka a maay-ayo kaniak? Ipabpabaklaymo kaniak dagiti awit dagitoy amin a tattao. 12 Siak kadi ti nangisikog kadagitoy amin a tattao? Siak kadi ti nangipasngay kadakuada tapno rumbeng nga ibagam kaniak nga, 'Ubbaem ida a kas iti panagubba ti ama iti anakna?' Rumbeng kadi a baklayek ida nga ipan iti daga nga inkarim kadagiti kapuonanda nga itedmo kadakuada? 13 Sadino ti pakasarakak iti karne nga itedko kadagitoy a tattao? Agsangsangitda iti sangoanak ken ibagbagada nga, 'Ikkannakami iti karne a kanenmi.' 14 Saanko a kabaelan a baklayen nga agmaymaysa dagitoy a tattao. Aduda unay para kaniak. 15 Agsipud ta tatratoenak iti kastoy a wagas, patayennakon ita, no naimbagka kaniak ken ikkatem ti rigrigatko.” 16 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Mangiyegka kaniak iti pitopulo a panglakayen ti Israel. Siguradoem a panglakayenda, ken opisyales ida dagiti tattao. Ipanmo ida iti tabernakulo tapno makipagtakderda kenka sadiay. 17 Bumabaak ket makisaritaak kenka sadiay. Mangalaak iti dadduma nga Espiritu nga adda kenka ket ikabilko kadakuada. Makipagbaklayda kenka iti dadagsen dagiti tattao. Saanton a masapul a sika laeng ti agmaymaysa a mangbaklay kadagitoy. 18 Ibagam kadagiti tattao, 'Idatonyo dagiti bagbagiyo kenni Yahweh para inton bigat. Sigurado a mangankayonto iti karne, ta nagsangitkayo iti panagdengngeg ni Yahweh. Kinunayo, “Siasino ti mangted kadakami iti karne a kanenmi? Nasayaat para kadakami idiay Egipto.” Isu nga ikkannakayo ni Yahweh iti karne ket kanenyo daytoy. 19 Saankayo a mangan iti karne, iti maysa laeng nga aldaw, dua nga aldaw, lima nga aldaw, sangapulo nga aldaw wenno duapulo nga aldaw, 20 ngem mangankayo iti karne iti makabulan agingga a rummuar dagitoy kadagiti agongyo. Maumakayo iti daytoy gapu ta linaksidyo ni Yahweh, nga adda kadakayo. Nagsangitkayo iti sangoananna. Kinunayo, “Apay a pinanawanmi ti Egipto?”'' 21 Ket kinuna ni Moises, “Kaduak dagiti 600, 000 a tattao, ket kinunam, 'ikkak ida iti karne a kanenda iti makabulan.' 22 Mangpataykami kadi kadagiti arban ken pangen a mangpennek kadakuada?” Tiliwenmi kadi dagiti amin a lames iti baybay a mangpennek kadakuada?” 23 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Ababa kadi ti imak? Makitam ita no pudno wenno saan dagiti ibagbagak.”

24 Rimmuar ni Moises ket imbagana kadagiti tattao dagiti sasao ni Yahweh.
Inummongna dagiti pitopulo a panglakayen dagiti tattao ket pinatakderna
ida iti aglawlaw ti tolda. 25 Bimmaba ni Yahweh iti ulep ket kinasaona
ni Moises. Innala ni Yahweh ti dadduma nga Espiritu nga adda kenni
Moises ket inyalisna dagitoy kadagiti pitopulo a panglakayen. Idi simrek
ti Espiritu kadakuada, nagipadtoda, ngem iti dayta laeng a gundaway
ken saanen a naulit. 26 Dua a lallaki ti nagtalinaed iti kampo, isuda
Eldad ken Medad. Nagtaeng met kadakuada ti Espiritu. Naisurat dagiti
naganda iti listaan, ngem saanda a rimmuar iti tolda. Nupay kasta,
nagipadtoda iti uneg ti kampo. 27 Maysa a bumarito ti nagtaray iti
kampo ket imbagana kenni Moises, "Agipadpadto da Eldad ken Medad
iti uneg ti kampo." 28 Ni Josue nga anak a lalaki ni Nun, maysa a
katulongan ni Moises, maysa kadagiti tattao a pinilina, kinunana kenni
Moises, "Apok a Moises, pasardengem ida." 29 Kinuna ni Moises kenkuana,
"Agimonka kadi para kaniak? Amin koma a tattao ni Yahweh ket propeta
ken ikabilna koma ti Espirituna kadakuada amin!" 30 Ket nagsubli ni
Moises ken dagiti panglakayen ti Israel iti kampo. 31 Ket adda angin nga
immay manipud kenni Yahweh ket nangiyeg iti pugo manipud iti baybay.
Natinnagda iti asideg ti kampo, agarup maysa aldaw ti panagdaliasat iti
maysa a bangir ken agarup maysa nga aldaw a panagdaliasat iti sabali
a bangir. Pinalikmutan dagiti pugo ti kampo ket agarup dua a kubiko a
kangatoda manipud iti daga. 32 Nagmalmalem, nagpatpatnag a nagtiltiliw
dagiti tattao iti pugo agingga iti simmaruno nga aldaw. Awan uray
maysa a nakaurnong iti nabababa ngem sangapulo nga omer ti pugo.
Biningayda dagiti pugo iti entero a kampo. 33 Kabayatan a kankanenda
pay laeng dagiti karne nga adda iti nagbaetan dagiti ngipenda, kabayatan
a ngalngalngalenda dagitoy, nakaunget ni Yahweh kadakuada. Dinarupna
dagiti tattao babaen iti nakaro unay a sakit. 34 Napanaganan dayta a lugar
iti Kibrot Hattava, gapu ta inkalida idiay dagiti tattao a nagtarigagay a
mangan iti karne. 35 Manipud Kibrot Hattava nagdaliasat dagiti tattao
idiay Hazerot, sadiay ti nagnaedanda.

12

1 Kalpasanna, nagsao da Miriam ken Aaron maibusor kenni Moises gapu
iti maysa a Cusita nga inasawana. 2 Kinunada, "Ni Moises laeng kadi ti
kinasao ni Yahweh? Saan kadi a nakisao met isuna kadata?" Nangngeg ita
ni Yahweh ti imbagada. 3 Ita, ti tao a ni Moises ket napakumbaba unay, na-
pakpakumbaba ngem iti siasinoman iti daga. 4 Kinasao a dagus ni Yahweh
da Moises, Aaron ken Miriam: "Rummuarkayo, dakayo a tallo, inkayo iti
tabernakulo." Isu a rimmuarda a tallo. 5 Ket bimmaba ni Yahweh babaen
iti kasla adigi ti ulep. Nagtakder isuna iti pagserkan ti tolda ket inayabanna
da Aaron ken Miriam. Nagpasango dagiti dua. 6 Kinuna ni Yahweh,
"Ita denggenyo dagiti sasaok. No adda kadakayo ti propetak, agparangak
kenkuana babaen kadagiti sirmata ken makisaritaak kenkuana babaen
iti tagtagainep. 7 Saan a kasta ti adipenko a ni Moises. Napudno isuna iti
entero a balayko. 8 Makisarsaritaak kenkuana a sangon-sango, saan nga iti
sirmata wenno burburtia. Makitkitana ti langak. Isu nga apay a saankayo
a mabuteng nga agsao iti maibusor iti adipenko, maibusor kenni Moises?"
9 Nakaunget unay ni Yahweh kadakuada, ken kalpasanna, pinanawanna
ida. 10 Nagpangato ti ulep manipud iti ngatoen ti tolda, ket dagus a
nagketong ni Miriam—pimmurpuraw isuna a kas iti niebe. Idi simmango

ni Aaron kenni Miriam, nakitana nga adda ketong ni Miriam. 11 Kinuna
ni Aaron kenni Moises, “O, apok, pangaasim ta saanmo nga ibilang
daytoy a basol a maibusor kadakami. Minamaag dagiti imbagbagami ket
nakabasolkami. 12 Pangaasim ta saanmo nga ipalubos nga agbalin isuna
a kasla natay a maladaga a narunot ti kagudua ti bagina idi rimmuar
iti aanakan ti inana.” 13 Isu nga immawag ni Moises kenni Yahweh.
Kinunana, “Pangaasim ta paimbagem isuna, O Dios pangaasim.” 14 Kinuna
ni Yahweh kenni Moises, “No tinupraan ti amana ti rupana, maibabain
isuna iti pito nga aldaw. Iserraanyo isuna iti ruar ti kampo iti pito nga
aldaw. Kalpasan dayta, pastrekenyo manen isuna.” 15 Isu a naserraan ni
Miriam iti ruar ti kampo iti las-ud ti pito nga aldaw. Saan a nagdaliasat
dagiti tattao agingga a nagsubli ni Miriam iti kampo. 16 Kalpasan dayta,
nagdaliasat dagiti tattao manipud Hazerot ket nagkampoda iti let-ang ti
Paran.

13

1 Ket nagsao ni Yahweh Kenni Moises. Kinunana, 2 “Mangibaonka
kadagiti lallaki a mangsukimat iti daga ti Canaan, nga intedko kadagiti
tattao ti Israel. Mangibaonka iti maysa tao manipud iti tunggal tribu
dagiti kapuonanda. Masapul a ti tunggal lalaki ket panguloen iti tribuna.”
3 Imbaon ida ni Moises manipud iti let-ang ti Paran, tapno agtulnogda iti
bilin ni Yahweh. Aminda ket panguloen dagiti tattao ti Israel. 4 Dagitoy
dagiti naganda: manipud iti tribu ni Ruben, ni Sammua nga anak a lalaki
ni Zakkur. 5 Manipud iti tribu ni Simeon, ni Safat nga anak a lalaki ni
Hori. 6 Manipud iti tribu ni Juda, ni Caleb nga anak a lalaki ni Jefone.
7 Manipud iti tribu ni Issacar, ni Igal nga anak a lalaki ni Jose. 8 Manipud
iti tribu ni Efraim, ni Oseas nga anak a lalaki ni Nun. 9 Manipud iti
tribu ni Benjamin, ni Palti nga anak a lalaki ni Rafu. 10 Manipud iti tribu
ni Zabulon, ni Gaddiel nga anak a lalaki ni Sodi. 11 Manipud kadagiti
kaputotan ni Jose, dagiti naganda, manipud iti tribu ni Manases, ni Gaddi
nga anak a lalaki ni Susi. 12 Manipud iti tribu ni Dan, ni Ammiel nga
anak a lalaki ni Gemalli. 13 Manipud iti tribu ni Aser, ni Setur nga anak
a lalaki ni Micael. 14 Manipud iti tribu ni Neftali, ni Nabi nga anak a
lalaki ni Vopsi. 15 Manipud iti tribu ni Gad, ni Geuel nga anak a lalaki
ni Maki. 16 Dagitoy dagiti nagan dagiti lallaki nga imbaon ni Moises a
mangsukimat iti daga. Inawagan ni Moises iti Josue ni Oseas nga anak
a lalaki ni Nun. 17 Imbaon ida ni Moises a mangsukimat iti daga ti
Canaan. Kinunana kadakuada, “Magnakayo manipud Negeb ken sumang-
atkayo iti katurturodan a pagilian. 18 Sukimatenyo ti daga tapno makitayo
ti langana. Paliiwenyo dagiti tattao nga agnanaed sadiay, no napigsa
wenno nakapuyda, ken no bassit wenno aduda. 19 Kitaenyo ti langa ti
daga a pagnanaedanda. Nasayaat kadi daytoy wenno saan? Ania dagiti
siudad sadiay? Kasla da kadi kampo, wenno nabilegda kadi a siudad?
20 Kitaenyo no ti langa ti daga, no nasayaat daytoy a pagtuboan dagiti mula
wenno saan, ken no adda kaykayo idiay wenno awan. Tumuredkayo ket
mangalakayo kadagiti bunga ti mula ti daga.” Ita ti tiempo iti umuna a
bunga dagiti panagluom dagiti ubas. 21 Napan ngarud dagiti lallaki ket
sinukimatda ti daga manipud iti let-ang ti Sin agingga iti Rehob, iti asideg
ti Lebo Hamat. 22 Simmang-atda manipud Negeb ket nakadanonda idiay
Hebron. Adda sadiay da Ahiman, Sesai ken Talmai dagiti puli a nagtaud
kenni Anak. Ita, naipatakder ti Hebron iti las-ud ti pito a tawen sakbay iti

Zoan idiay Egipto. 23 Idi nakadanonda idiay tanap ti Escol, nangputedda
iti sanga nga addaan iti raay dagiti ubas. Iniyassiwda daytoy iti sarukod
iti nagbaetan dagiti dua a tao iti bunggoyda. Nangalada pay kadagiti
granada ken igos. 24 Napanaganan dayta a lugar iti tanap ti Escol, gapu
kadagiti raay ti ubas a pinuted sadiay dagiti tattao ti Israel. 25 Kalpasan iti
uppat a pulo nga aldaw, nagsublida manipud iti panangsukimat iti daga.
26 Nagsublida kada Moises, Aaron, ken kadagiti amin a tattao ti Israel nga
adda iti let-ang ti Paran, idiay Kades. Nangipadamagda kadakuada ken
iti amin a tattao iti bunggoy ti Israel, ken impakitada kadakuada dagiti
bunga manipud iti daga. 27 Kinunada kenni Moises, “Nadanonmi ti daga
a nangibaonam kadakami. Pudno unay nga agay-ayus daytoy iti gatas ken
diro. Adtoy ti sumagmamano a bunga manipud iti lugar. 28 Nupay kasta,
napipigsa dagiti tattao nga agar-aramid kadagiti balayda idiay. Nabakudan
ken nalawa unay dagiti siudad. Nakitami pay sadiay dagiti kaputotan ni
Anak. 29 Agnanaed dagiti Amalekita idiay Negeb. Adda dagiti pagtaengan
dagiti Heteo, Jebuseo, ken Amoreo iti katurturodan. Agnanaed dagiti
Cananeo iti igid ti baybay ken iti igid ti karayan Jordan.” 30 Kalpasanna,
pinadas nga allukoyen ni Caleb dagiti tattao a naummong iti aglawlaw ni
Moises. Kinunana, “Darrupentayo a maminpinsan ket alaentayo daytoy,
gapu ta kabaelantayo unay a parmeken daytoy.” 31 Ngem kinuna dagiti
dadduma a lallaki a napan a kaduana, “Saantayo kabaelan a darupen
dagiti tattao gapu ta napigpigsada ngem datayo.” 32 Isu nga inwarasda
ti makapaupay a damag kadagiti tattao ti Israel maipanggep iti daga a
sinukimatda. Kinunada, “Ti daga a pinaliiwmi ket daga a mangmangan
kadagiti agnanaed iti daytoy. Nagtatayag dagiti amin a tattao a nakitami
sadiay. 33 Nakakitakami sadiay kadagiti higante, dagiti kaputotan ni Anak
a nagtaud kadagiti higante. Iti panangkitami kasla kami la dudon a
maiasping kadakuada, ken kastoykami met iti imatangda.”

14

1 Iti dayta a rabii, nagsangit iti napigsa dagiti amin a tattao. 2 Inuyaw
dagiti amin a tattao ti Israel da Moises ken Aaron. Kinuna dagiti
tattao kadakuada, “Nataykami la koman idiay daga iti Egipto, wenno
iti daytoy a let-ang! 3 Apay nga impannakami ni Yahweh iti daytoy a
daga a matay babaen iti kampilan? Agbalin a biktima dagiti assawa
ken dagiti annakmi. Saan kadi a nasaysayaat nga agsublikami idiay
Egipto?” 4 Kinunada iti tunggal maysa, “Mangpilitayo iti sabali a pangulo,
ket agsublitayo idiay Egipto.” 5 Ket nagpakleb da Moises ken Aaron
iti sangoanan dagiti amin a gimong dagiti tattao ti Israel. 6 Ni Josue
nga anak a lalaki ni Nun ken ni Caleb nga anak a lalaki ni Jefone, a
dadduma kadagiti naibaon a mangsukimat iti daga, ket rinay-abda dagiti
badoda. 7 Nagsaoda kadagiti amin a tattao ti Israel. Kinunada, “Ti daga
a napananmi ken sinukimatmi ket nasayaat unay. 8 No maay-ayo ni
Yahweh kadatayo, ipannatayo ngarud iti daytoy a daga ket itedna daytoy
kadatayo. Ti daga nga agay-ayus iti gatas ken diro. 9 Ngem saankayo
nga agsukir kenni Yahweh, ken saankayo nga agbuteng kadagiti tattao
iti daga. Ibusentayo ida a kas kalaka ti pannangan iti taraon. Maikkatto
kadakuada ti salaknibda, gapu ta adda kadatayo ni Yahweh. Saankayo
nga agbuteng kadakuada.” 10 Ngem binutbuteng ida dagiti amin a tattao
a batoenda ida agingga a matayda. Ket nagparang ti dayag ni Yahweh
idiay tabernakulo kadagiti amin a tattao ti Israel. 11 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Kasano pay kabayag ti panangumsi dagitoy a tattao kaniak?

Kasano pay kabayag ti saanda a panagtalek kaniak, iti laksid dagiti amin
nga inaramidko kadakuada a pagilasinan iti pannakabalinko? 12 Darupek
ida babaen kadagiti didigra, ikkatek dagiti tawidda, ken manipud iti pulim
mangaramidak iti maysa a nasion a dakdakkel ken nabilbileg ngem isuda."
13 Kinuna ni Moises kenni Yahweh, "No aramidem daytoy, ket mangeg
dagiti Egipcio ti maipanggep iti daytoy, gapu ta insalakanmo dagitoy a
tattao manipud kadakuada babaen iti pannakabalinmo. 14 Ibagadanto
kadagiti agnanaed iti daytoy a daga. Nangngegda a sika, O Yahweh ket
adda kadagitoy a tattao, gapu ta nakitadaka iti rupan-rupa. Agtalinaed ti
ulepmo iti ngatoen dagiti tattaomi. Umun-unaka ngem isuda babaen iti
adigi nga ulep iti aldaw ken iti adigi nga apuy iti rabii. 15 Ita no patayem
dagitoy a tattao a kas maysa a tao, ket agsao ken ibaga dagiti nasion
a nakangngeg iti kinalatakmo a, 16 'Gapu ta saan a maipan ni Yahweh
dagitoy a tattao iti daga nga inkarina nga itedna kadakuada, pinatayna
ida idiay let-ang.' 17 Ita, agpakpakaasiak kenka, usarem ti naindaklan
a pannakabalinmo. Ta kinunam, 18 "Saan a nalaka nga agunget ni
Yahweh ken aglaplapusanan ti kinapudnona iti tulagna. Pakpakawanenna
ti pagkurkurangan ken pagbasbasolan. Ikkatenna dagiti nagbasol inton
iyegna kadagiti kaputotanda ti dusa ti basol dagiti kapuonanda, kadagiti
maikatlo ken maika-uppat a henerasion.' 19 Agpakaasiak kenka a
pakawanem ti basol dagitoy a tattao gapu iti naindaklan a kinapudnom
iti tulagmo, kas iti kanayon a panangpakawanmo kadagitoy a tattao
manipud idi addada pay laeng idiay Egipto agingga ita." 20 Kinuna ni
Yahweh, "Pinakawanko ida kas iti dinawatmo, 21 ngem iti kinapudnona,
iti panagbibiagko, ken kas mapunno iti dayagko ti entero a daga, 22 amin
dagiti tattao a nakakita ti dayagko ken dagiti pagilasinan iti pannakabalin
nga inaramidko idiay Egipto ken idiay let-ang—sinuotdak latta dagitoy iti
naminsangapulo ken saanda a dimngeg iti timekko. 23 Isu nga ibagak a
sigurado a saandanto a makita ti daga nga inkarik kadagiti kapuonanda.
Awan ti uray maysa kadakuada a nangumsi kaniak ti makakita iti daytoy,
24 malaksid kenni Caleb nga adipenko, gapu ta adda sabali nga espirituna.
Naan-anay a sinurotnak; ipankonto isuna iti daga a napanna sinukimat.
Tagikuaento daytoy dagiti kaputotanna. 25 (Ita, agnanaed dagiti Amalekita
ken Canaaneo idiay tanap.) Agsublikayo inton bigat ket mapankayo idiay
let-ang babaen iti dalan nga agturong iti baybay dagiti Runo." 26 Nagsao
ni Yahweh kada Moises ken Aaron. Kinunana, 27 "Kasano pay kabayag
ti panangib-ibturko kadagitoy a nadangkes a tattao a manguy-uyaw
kaniak? Nangngegko dagiti panagrekreklamo dagiti tattao ti Israel kaniak.
28 Ibagam kadakuada, kinuna ni Yahweh, 'Iti panagbibiagko,' 'kas insaoyo
iti panagdengngegko, Aramidek daytoy kadakayo: 29 Mataykayonto iti
daytoy a let-ang, aminkayo a nagreklamo maibusor kaniak, dakayo a
nabilang iti sensus, ti sibubukel a bilang dagiti amin a tattao manipud
iti agtawen iti duapulo ken agpangato. 30 Awan duadua a saankayo a
makastrek iti daga nga inkarik a pagnaedanyo, malaksid kenni Caleb nga
anak a lalaki ni Jefone ken ni Josue nga anak a lalaki ni Nun. 31 Ngem
ipankonto iti dayta a daga dagiti annakyo a kinunayo nga agbalin a
biktima. Mapadasandanto ti daga a linaksidyo! 32 No maipapan kadakayo,
mataykayonto iti daytoy a let-ang. 33 Agalla-allanto dagiti annakyo iti let-
ang iti uppat a pulo a tawen. Rumbeng a lak-amenda dagiti supapak
dagiti panagsukiryo agingga a patayen ti let-ang dagiti bagbagiyo. 34 Kas
iti bilang dagiti aldaw idi sinukimatyo ti daga iti uppat a pulo nga aldaw,

kasta met ti masapul a pananglak-amyo kadagiti supapak dagiti basolyo iti uppat a pulo a tawen—maysa a tawen para iti maysa nga aldaw, ken masapul a maammoanyo ti pagbanagan ti agbalin a kabusorko. 35 Siak, ni Yahweh, ti nagsao. Awan duadua nga aramidek daytoy kadagiti amin a nadangkes a tattao a nagtitipon a sangsangkamaysa a maibusor kaniak. Maibusdanto iti daytoy a let-ang. Ditoydanto a matay.'" 36 - 37 Isu a natay iti sangoanan ni Yahweh dagiti amin a lallaki nga imbaon ni Moises a mangkita iti daga babaen ti didigra. Dagitoy dagiti lallaki a nagsubli ken nangipadamag iti saan a nasayaat maipanggep iti daga. Daytoy ti gapuna a nagreklamo amin a tattao maibusor kenni Moises. 38 Kadagiti lallaki a napan nangkita iti daga, ni laeng Josue nga anak a lalaki ni Nun ken ni Caleb nga anak a lalaki ni Jefone ti nagtalinaed a sibibiag. 39 Idi impadamag ni Moises dagitoy a sasao kadagiti amin a tattao ti Israel, nagladingitda iti kasta unay. 40 Nasapada a bimmangon iti bigbigat ket napanda iti tuktok ti bantay ket kinunada, "Kitaenyo, addatayo ditoy, ket mapantayo iti lugar nga inkari ni Yahweh, ta nagbasoltayo." 41 Ngem kinuna ni Moises, "Apay a salsalangusingenyon ita dagiti bilin ni Yahweh? Saankayo nga agballigi. 42 Saankayo a mapan, gapu ta awan kadakayo ni Yahweh a manglapped iti pannakaparmekyo kadagiti kabusoryo. 43 Adda sadiay dagiti Amalekita ken Cananeo, ket mataykayonto babaen kadagiti kampilan gapu ta timmalikodkayo manipud iti panangsursurotyo kenni Yahweh. Isu nga awanto isuna kadakayo." 44 Ngem pinilitda latta iti sumang-at iti katurturodan a pagilian; nupay kasta, saan a pimmanaw ni Moises wenno ti lakasa ti tulag ni Yahweh iti kampo. 45 Ket simmalog dagiti Amalekita, kasta met dagiti Cananeo nga agnanaed kadagitoy a turturod. Rinautda dagiti Israelita ket pinarmekda ida agingga idiay Horma.

15

1 Kalpasanna, nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 2 "Agsaoka kadagiti tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'Inton mapankayo iti daga a pagnaedanyonto, nga itedto ni Yahweh kadakayo— 3 ken inton mangidatonkayo kenkuana iti daton a maipuor—daton a maipuor man wenno daton a pangtungpal iti kari wenno daton nga agtaud iti bukod a nakem, wenno maysa a panangidaton kadagiti piestayo, a mangpataud iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh manipud kadagiti arban— 4 ket ti mangiyap-apan ti daton ket masapul a mangidaton kenni Yahweh iti sagut a bukel iti apagkapullo ti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan iti apagkapat ti maysa a hin ti lana. 5 Masapul a mangisaganakayo met iti apagkapat ti maysa a hin ti arak a kas sagut a mainom. Aramidenyo daytoy a karaman iti daton a maipuor wenno iti panagidaton ti tunggal urbon a karnero. 6 No mangidatdatonkayo iti kalakian a karnero, masapul a mangisaganakayo iti dua nga apagkapullo ti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan iti apagkatlo a hin ti lana a kas sagut a bukel. 7 Para iti sagut a mainom, masapul a mangidatonkayo iti apagkatlo ti maysa a hin nga arak. Mangpataud daytoy iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. 8 Inton mangisaganakayo iti kalakian a baka a kas daton a maipuor wenno a kas daton a pangtungpal iti sapata, wenno a kas daton a pakikappia kenni Yahweh, 9 ket masapul a mangidatonkayo iti kalakian a baka a mapakuyogan iti sagut a bukel iti tallo nga apagkapullo iti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan iti kaguddua a hin ti lana. 10 Masapul a mangidatonnkayo iti sagut a mainom a kaguddua a hin nga arak, a kas maysa a daton a maipuor, a

mangpataud iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. 11 Masapul
a maaramid daytoy iti kastoy a wagas iti tunggal kalakian a baka, iti
tunggal kalakian a karnero ken iti tunggal kalakian nga urbon a karnero
wenno kadagiti urbon a kalding. 12 Tunggal daton ken sagut nga isaganayo
ket masapul a maaramid a kas nailadawan ditoy. 13 Masapul nga
aramiden dagiti amin nga Israelita dagitoy a banbanag iti kastoy a wagas,
no adda mangiyeg iti daton a maipuor, a mangpataud iti ayamuom a
makaay-ayo kenni Yahweh. 14 No makipagnanaed kadakayo ti maysa
a ganggannaet, wenno siasinoman a makipagnaed kadakayo kadagiti
amin a henerasion ti tattaoyo, masapul a mangaramid isuna iti daton a
maipuor, a mangpataud iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh.
Masapul nga agtignay a kas iti panagtignayyo. 15 Masapul nga adda
agpada a linteg para kadagiti tattao ken ti ganggannaet a makipagnanaed
kadakayo, agnanayon a linteg kadagiti amin a henerasion iti tattaoyo.
Kas kadakayo ken kasta met koma iti agdaldaliasat a makipagnanaed
kadakayo. Masapul nga agtignay isuna kas iti panagtignayyo iti sangoanan
ni Yahweh. 16 Agpada a linteg ken bilin ti masapul nga annurotenyo
ken iti ganggannaet a makipagnanaed kadakayo.'" 17 Nagsao manen ni
Yahweh kenni Moses. Kinunana, 18 "Agsaoka kadagiti tattao ti Israel
ket ibagam kadakuada, 'Inton makadanonkayo iti daga a pangipanak
kadakayo, 19 no mangankayo iti taraon a napataud iti daga, masapul a
mangidatonkayo ken idatagyo kaniak. 20 Manipud iti umuna a namasayo
nga arina, masapul a mangidatagkayo iti napuskol a tinapay a maitag-ay a
kas maysa a naitag-ay a sagut manipud iti pagir-irikan. Masapul nga itag-
ayyo iti kastoy a wagas. 21 Kadagiti amin a henersion ti tattaoyo, masapul a
mangtedkayo kaniak iti naitag-ay a sagut manipud iti umuna a namasayo.
22 Adda dagiti tiempo nga agbasolkayo a saanyo nga inggaggagara nga
aramiden, no saankayo nga agtulnog kadagiti amin a bilbilin nga imbagak
kenni Moses— 23 amin nga imbilinko kadakayo babaen kenni Moses
manipud iti aldaw a panangitedko kadakayo kadagiti bilin ken agingga
kadagiti amin a henerasion dagiti tattaoyo. 24 No nakaaramidda iti saan
a naigagara a basol nga awan ti pannaka-ammo dagiti tattao, masapul
ngarud a mangidaton dagiti amin a tattao iti maysa a kalakian nga urbon
a baka a kas daton a maipuor a mangpataud iti nabanglo nga ayamuom
para kenni Yahweh. Inayonyo pay ditoy ti sagut a bukel ken sagut a
mainom, a kas naipaulog a bilin, ken maysa a kalakian a kalding a kas
daton gapu iti basol. 25 Masapul a mangaramid ti padi iti pakapakawanan
ti basol dagiti amin a tattao ti Israel. Mapakawandanto gapu ta ti basol ket
maysa a biddut. Inyegda dagiti datonda, maysa a daton a maipuor para
kaniak. Inyegda ti daton gapu ti basolda iti sangoanak para iti biddutda.
26 Ket mapakawanto dagiti amin a tattao ti Israel ken kasta met kadagiti
ganggannaet a makipagnanaed kadakuada, gapu ta nakaaramid dagiti
amin tattao ti basol a saan a naigagara. 27 No agbasbasol ti maysa a tao
a saan a naigagara, masapul ngarud a mangidatag iti maysa a kabaian
a kalding a maysa iti tawenna a kas daton gapu iti basol. 28 Masapul a
mangaramid ti padi iti pakapakawanan ti basol iti sangoanan ni Yahweh
para iti tao nga agbasbasol a saan a naigagara. Mapakawanto dayta a
tao inton naaramiden dayta a seremonia iti pakapakawanan. 29 Masapul
a maaddaankayo iti isu met laeng a linteg para iti agar-aramid iti banag
a saan a naigagara, isu met laeng a linteg ti para iti puro nga Israelita
kadagiti amin tattao ti Israel ken kadagiti ganggannaet a makipagnanaed
kadakuada. 30 Ngem ti tao nga agar-aramid iti banag a panagsukir, puro

nga Israelita man wenno ganggannaet, ket tabtabbaawannak. Masapul
a maisina dayta a tao kadagiti tattaona. 31 Gapu ta inumsina ti saok
ken sinalungasingna ti bilinko, masapul a naan-anay a maisina dayta a
tao. Addanto kenkuana ti basolna.'" 32 Kabayatan iti kaadda dagiti tattao
ti Israel idiay let-ang, nakasarakda iti lalaki nga agur-urnong ti kayo iti
Aldaw ti Panaginana. 33 Dagiti nakasarak kenkuana ket impanda isuna
kada Moses, Aaron ken kadagiti amin a tattao. 34 Ket imbaludda gapu ta
saan pay a naipakaammo ti rumbeng nga aramidenda kenkuana. 35 Ket
kinuna ni Yahweh kenni Moses, "Masapul nga awan duadua a mapapatay
ti lalaki. Masapul a batoen isuna dagiti amin a tattao iti ruar ti kampo."
36 Isu nga inruar isuna dagiti amin a tattao iti kampo ket binatoda isuna
agingga a natay a kas imbilin ni Yahweh kenni Moses. 37 Nagsao manen ni
Yahweh kenni Moses. Kinunana, 38 "Agsaoka kadagiti kaputotan ti Israel
ket bilinem ida nga agaramidda ti baruyboy a maikabil iti gayadan dagiti
pagan-anayda, nga ibitin dagitoy iti tunggal gayadan iti pagan-anayda
babaen it asul a lubid. Masapul nga aramidenda daytoy agingga kadagiti
amin a henerasion ti tattaoda. 39 Agbalin daytoy a naisangsangayan a
palagip kadakayo, no kitaenyo daytoy, ipalagipna amin a bilbilinko, a
tungpalenyo dagitoy tapno saanyo a suroten ti pusoyo ken ti matayo,
a sigud a tignayyo a kasla naespirituan a balangkantis. 40 Aramidenyo
daytoy tapno malagipyo koma ken tungpalenyo dagiti amin a bilbilinko,
ken tapno agbalinkayo koma a nasantoan a nailasin kaniak a Diosyo. Siak
ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo iti daga ti Egipto, nga agbalin
a Diosyo. 41 Siak ni Yahweh a Diosyo."

16

1 Ita, Ni Kora nga anak ni Izar nga anak ni Coat nga anak ni Levi, kaduana
da Datan ken Abiram nga annak ni Eliab, ken ni On nga anak ni Pelet,
dagiti kaputotan ni Ruben, ket inurnongna dagiti sumagmamano a lallaki.
2 Timmakderda a bumusor kenni Moses, a kaduada dagiti dadduma a
lallaki kadagiti tattao ti Israel, dua gasut ken lima pulo a mangidadaulo
a mabigbigbig a kameng ti bunggoy dagiti tattao. 3 Naguummongda
a mangbabalaw kada Moses ken Aaron. Kinunada, "Aglablabeskayon.
Nasantoan amin dagiti tattao, nailasin para kenni Yahweh, tunggal
maysa kadakuada, ken adda ni Yahweh kadakuada. Apay nga isaadyo
ti bagbagiyo a nangatngato kadagiti amin a tattao ni Yahweh?" 4 Idi
nangngeg ni Moses dayta, nagpakleb isuna. 5 Nagsao isuna kenni Kora
ken kadagiti amin a bunggoyna; kinunana, "Inton bigat, ipakitanto ni
Yahweh no siasino ti kukuana ken dagiti naidaton kenkuana. Iyasidegna
kenkuana ti tao a pinilina. Iyasidegto isuna ni Yahweh kenkuana.
6 Aramidenyo daytoy, Kora ken dagiti amin a bunggoyyo. Mangalakayo
kadagiti insensario 7 inton bigat ket kargaanyo dagitoy iti beggang ken
insenso iti sangoanan ni Yahweh. Ti tao a pinili ni Yahweh, maidatonto
dayta a tao kenkuana. Aglablabeskayon, dakayo a kaputotan ni Levi."
8 Kinuna pay ni Moses kenni Kora, "Ita dumngegkayo, dakayo a kaputotan
ni Levi: 9 bassit kadi daytoy a banag kadakayo nga inlasinnakayo ti Dios
ti Israel manipud kadagiti tattao ti Israel tapno iyasidegnakayo kenkuana,
nga agtrabaho iti tabernakulo ni Yahweh ken tapno agtakder iti sangoanan
dagiti tattao nga agserbi kadakuda? 10 Inyasidegnakayo ken dagiti
annakyo, a kaputotan ni Levi, ita kayatyo pay ti agbalin a padi! 11 Dayta
ti makagapu a naguummongkayo tapno bumusor kenni Yahweh. Apay

ngarud nga agrekreklamokayo maipanggep kenni Aaron, nga agtultulnog kenni Yahweh?” 12 Ket inayaban ni Moses da Datan ken Abiram, dagiti annak ni Eliab, ngem kinunada, “Saankami nga umay. 13 Bassit kadi pay laeng a banag kenka iti panangiruarmo kadakami iti daga nga agay-ayus iti gatas ken diro, tapno papatayennakami iti let-ang? Ita kayatmo iti mangituray kadakami! 14 Maysa pay, saannakami nga impan iti daga nga agay-ayus ti gatas ken diro, wenno inikkan kadagiti taltalon ken kaubasan a pannakatawidmi. Ita, kayatnakami a bulseken kadagiti ubbaw a kari? Saankami nga umay kenka.” 15 Kasta unay ti unget ni Moises ket kinunana kenni Yahweh, “Saanmo a raemen dagiti datonda. Awan ti innalak nga uray maysa nga asno kadakuada ken awan ti dinangrak uray maysa kadakuada.” 16 Ket kinuna ni Moises kenni Kora, “ Inton bigat, sika ken dagiti kakaduayo ket masapul a mapan iti sangoanan ni Yahweh, sika, isuda ken ni Aaron. 17 Tunggal maysa kadakayo ket masapul a mangitugot iti insenserio ken kargaanyo daytoy iti insenso. Ket tunggal maysa, masapul a mangitugot iti insenseriona iti sangoanan ni Yahweh, dua gasut ken lima pulo nga insenserio. Mangitugotkayo met a dua ken Aaaron iti saggaysa nga isenserio.” 18 Isu nga innala ti tunggal maysa ti insenseriona, kinargaanda iti beggang ken pinarabawanda daytoy iti insenso ken nagtakderda iti pagserkan ti tabernakulo a kaduada da Moises ken Aaron. 19 Inummong ni Kora dagiti amin a tattao a bumusbusor kada Moises ken Aaron iti pagserkan ti tabernakulo ken nagparang ti dayag ni Yahweh kadagiti amin a tattao. 20 Ket nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron: 21 “Adaywanyo dagitoy a tattao tapno maibusko ida iti apagdarikmat. ” 22 Nagpakleb da Aaron ken Moises ket kinunada, “O Dios, ti Dios dagiti espiritu dagiti amin a tattao, no agbasol ti maysa a tao, masapul kadi a makaungetka kadagiti amin a tattao?” 23 Simmungbat ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 24 “Agsaoka kadagiti tattao. Ibagam, 'Adaywanyo dagiti tolda da Kora, Datan ken Abiram.'” 25 Timmakder ngarud ni Moises ket napan iti ayan da Datan ken Abiram; simmurot kenkuana dagiti panglakayen ti Israel. 26 Nagsao isuna kadagiti tattao ket kinunana, “Ita, panawanyo dagiti tolda dagitoy a nadangkes a lallaki ken awan ti sagidenyo kadagiti kukuada, ta no saan maibuskayonto gapu kadagiti amin a basbasolda. 27 Isu a pimmanaw dagiti tattao nga adda kadagiti sikigan ti tolda da Kora, Datan, ken Abiram. Rimmuar ken nagtakder da Datan ken Abiram iti pagserkan dagiti toldada, a kaduada dagiti assawada, annakda a lallaki ken dagiti babassit nga annakda. 28 Ket kinuna ni Moises, “Babaen iti daytoy, maammoanyo nga imbaonnak ni Yahweh a mangaramid kadagitoy a trabaho, ta saanko nga inaramid dagitoy iti bukodko a pagayatan. 29 No matay dagitoy a lallaki iti kadawyan nga ipapatay a kas iti gagangay a mapaspasamak, saannak ngarud nga imbaon ni Yahweh. 30 Ngem no agaramid ni Yahweh ti ringngat iti daga a mangalun-on kadakuada a kasla dakkel a ngiwat, a kaduada dagiti pamiliada, ken no bumabada a sibibiag idiay sheol, masapul ngarud a maawatanyo nga inlaksid dagitoy a lallaki ni Yahweh.” 31 Apaman a nalpas ti panagsasao ni Moises, nagungap ti daga iti batog dagitoy a lallaki. 32 Nagungap ti daga ket inalun-onna ida, agraman dagiti pamiliada ken dagiti amin a tattao a pasurot ni Kora ken kasta met dagiti amin a sanikuada. 33 Isuda ken amin a pamiliada ket nagpababa a sibibiag idiay sheol. Nagkaem ti daga a nangalun-on kadakuada ket iti kastoy a wagas, nagpukawda iti nagtetengngaan dagiti tattao. 34 Nagtataray

amin nga Israel nga adda iti aglawlawda nga agiikkis. Impukpukkawda,
“Amangan no alun-unennatayo met ti daga!” 35 Kalpasanna, simgiab ti
apuy manipud kenni Yahweh ket inuramna ti 250 a lallaki a nagidaton
kadagiti insenso. 36 Nagsao manen ni Yahweh kenni Moses ket kinunana,
37 “Kasaritam ni Eleazar nga anak ni Aaron a padi ket ibagam kenkuana
nga alaenna dagiti insenserio iti ayan dagiti agbegbeggang a bangkay, ta
naidaton kaniak dagiti insenserio. Ket masapul nga iwarawarada dagiti
beggang. 38 Alaenyo dagiti insenserio dagiti natay gapu kadagiti basolda.
Maaramid koma dagitoy a napitpit a pangkalub iti altar. Indaton idi dagiti
lallaki dagitoy iti sangoanak, isu a naidaton dagitoy kaniak. Pagilasinanto
dagitoy iti presensiak kadagiti tattao ti Israel.” 39 - 40 Innala ni Eleazar
a padi ti tanso nga insenserio nga inaramat dagiti lallaki a nauram.
Pinitpitna dagitoy a kas pangkalub iti altar, a kas imbaga ni Yahweh
kenkuana babaen kenni Moses. Agbalinto dagitoy a palagip kadagiti tattao
ti Israel, tapno awan ti tao a saan a nagtaud iti kaputotan ni Aaron ti umay
tapno mangipuor iti insenso iti sangoanan ni Yahweh. Iti kastoy a wagas,
awanto ti tao nga agbalin a kasla kenni Kora ken kadagiti bunggoyna.
41 Ngem iti sumaruno nga agsapa, nagsasao iti maibusor kada Moises ken
Aaron dagiti amin a tattao ti Israel. Kinunada, “Pinatayyo dagiti tattao
ni Yahweh.” 42 Ket napasamak daytoy, idi naguummong dagiti tattao
a bimmusor kada Moses ken Aaron, idi kimmitada iti tabernakulo ket
pagammoan, naimatanganda a salsallukuban ti ulep daytoy. Nagparang
ti dayag ni Yahweh 43 ket napan da Moises ken Aaron iti sangoanan ti
tabernakulo. 44 Kalpasanna, nagsao ni Yahweh kenni Moises, Kinunana,
45 “Umadayokayo iti sangoanan dagitoy a tattao tapno maibusko ida iti
apagdarikmat. Ket nagpakleb da Moises ken Aaron. 46 Kinuna ni Moises
kenni Aaron, “Alaem ti insenserio, kargaam daytoy iti beggang manipud
iti altar, kargaam daytoy iti insenso, iyapuram dagitoy nga ipan iti ayan
dagiti tattao ket mangaramidka iti pakapakawanan dagiti basolda, gapu
ta umayen ti pungtot ni Yahweh. Nangrugin ti didigra.” 47 Inaramid
ngarud ni Aaron ti imbilin ni Moises. Nagtaray isuna iti tengnga dagiti
tattao. Nagwarasen a dagus ti didigra kadagiti tattao, isu nga ingkargana
ti insenso ket inaramidna ti seremonia a pakapakawanan ti basol dagiti
tattao. 48 Nagtakder ni Aaron iti nagbaetan dagiti natay ken dagiti sibibiag;
iti kastoy a wagas napasardeng ti didigra. 49 Agdagup iti 14, 700 ti
bilang dagiti natay iti didigra, malaksid kadagiti natay a kadua ni Kora.
50 Nagsubli ni Aaron iti ayan ni Moises iti pagserkan ti tabernakulo ket
nagsardengen ti didigra.

17

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises. Kinunana, 2 “Agsaoka kadagiti
tattao ti Israel. Mangalaka kadagiti sarukod manipud kadakuada, maysa
iti tunggal tribu dagiti kapuonan. Mangalaka iti sangapulo ket dua a
sarukod, maysa iti tunggal mangidadaulo iti tunggal tribu. Isuratmo ti
nagan ti tunggal tao iti sarukodna. 3 Masapul nga isuratmo ti nagan
ni Aaron iti sarukod ni Levi. Masapul nga adda maysa a sarukod iti
tunggal mangidadaulo manipud iti tribu ti kapuonanna. 4 Masapul nga
ikabilmo dagiti sarukod iti tabernakulo iti sangoanan ti pammaneknek
ti tulag, a pakisarakak kenka. 5 Agsaringitto ti sarukod ti mapilik a tao.
Pagsardengekto dagiti reklamo dagiti tattao ti Israel nga ibagbagada a
maibusor kadakayo.” 6 Nagsao ni Moises kadagiti tattao ti Israel. Amin
dagiti mangidadaulo ti tribu ket nangted kadagiti sarukod kenkuana,

maysa a sarukod manipud iti tunggal mangidadaulo, a napili manipud iti tunggal tribu ti kapuonan, sangapulo ket dua amin a sarukod. Maysa kadagitoy ti sarukod ni Aaron. 7 Ket inkabil ni Moises dagiti sarukod iti sangoanan ni Yahweh iti tolda ti pammaneknek ti tulag. 8 Iti simmaruno nga aldaw, napan ni Moises iti tolda ti pammaneknek iti tulag ket pagammoan, nagsaringit ti sarukod ni Aaron iti tribu ni Levi. Dimmakkel dagiti saringitna, nagsabong ken nagbunga iti naluom nga almendras! 9 Innala ni Moises dagiti sarukod manipud iti sangoanan ni Yahweh ket imparangna kadagiti tattao ti Israel. Nasarakan ti tunggal maysa ti sarukodna ket innalana daytoy. 10 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Ikabilmo ti sarukod ni Aaron iti sangoanan ti pammaneknek iti tulag. Maidulin daytoy a kas pagilasinan ti basol a maibusor kadagiti tattao a nagsukir tapno agpatinggan dagiti panagsasaoda iti maibusor kaniak, ta no saan mataydanto. 11 Inaramid ni Moises ti imbilin ni Yahweh kenkuana.
12 Nagsao dagiti tattao ti Israel kenni Moises ket kinunada, "Mataykaminto ditoy. Mapukawkaminto amin! 13 Amin nga umay, matayto amin nga umasideg iti tabernakulo ni Yahweh. Rumbeng kadi a mapukawtayo amin?

18

1 Kinuna ni Yahweh kenni Aaron, "Sika, dagiti annakmo a lallaki, ken dagiti puli ti kapuonam ti mangsagaba iti amin a basol a naaramid a maibusor iti santuario. Ngem sika laeng ken dagiti annakmo a lallaki a kaduam ti mangsagaba iti amin a basol nga inaramid ti siasinoman nga adda iti kinapadi. 2 No maipapan kadagiti padam a kameng iti tribu ni Levi, ti tribu dagiti kapuonam, nasken nga ikuyogmo ida tapno makitiponda kenka ken matulongandaka inton agserbika ken dagiti annakmo a lallaki iti sango ti nasagradoan a tolda ti pammaneknek iti tulag. 3 Nasken nga agserbida kenka ken iti entero a tolda. Nupay kasta, masapul a saanda nga umasideg iti aniaman a banag nga adda iti nasantoan a disso wenno iti aniaman nga adda pakainaiganna iti altar, ta no saan ket mataykayonto met. 4 Masapul a makitiponda kenka ken isuda ti makaammo a mangaywan iti tabernakulo, iti amin a trabaho nga adda pakainaiganna iti tolda. Nasken nga awan gangannaet nga umasideg kadakayo. 5 Nasken nga aramidenyo ti pagrebbenganyo para iti nasantoan a disso ken para iti altar tapno saan manen nga agdissuor ti pungtotko kadagiti tattao ti Israel. 6 Adtoy, siak mismo ti nangpili kadagiti padam a kameng dagiti Levita manipud kadagiti kaputotan ti Israel. Sagutda para kadakayo, naited kaniak a mangaramid iti trabaho nga adda pakainaiganna iti tabernakulo. 7 Ngem sika laeng ken dagiti annakmo a lallaki ti mabalin a mangaramid kadagiti banag mainaig iti kinapadi a maipapan iti amin a banag nga adda pakainaiganna iti altar ken amin a banag nga adda iti uneg ti kurtina. Nasken a dakayo mismo ti mangaramid kadagitoy a pagrebbengan. Itedko kadakayo ti kinapadi a kas maysa a sagut. Rumbeng a mapapatay ti siasinoman a ganggannaet nga umasideg iti tolda. 8 Ket kinuna ni Yahweh kenni Aaron, "Adtoy, intedko kenka ti pagrebbengan a mangaywan kadagiti daton a naitag-ay kaniak, ken dagiti amin a nasantoan a daton nga it-ited dagiti tattao ti Israel kaniak. Intedkon dagitoy a daton kenka ken kadagiti annakmo a lallaki a kas bingayyo. 9 Kukuamto dagitoy a banbanag manipud kadagiti daton a naan-anay a naisagut kenni Yahweh ngem saan a naan-anay a naipuor. Tunggal daton nga iyeg dagiti tattao, karaman ti tunggal sagut a bukel, tunggal daton gapu iti basol, ken tunggal daton a pangsupapak iti

basol—amin dagitoy a nasantoan unay a daton—nga ilasin ken ipanda kaniak ket maipaayto kenka ken kadagiti annakmo a lallaki. 10 Naan-anay a naisagutda kaniak, a nasken a kanemto dagitoy a daton. Tunggal lalaki kadakayo ket nasken a mangan kadagitoy a daton. Rumbeng nga imbilangmo dagitoy a kas nailasin para kaniak. 11 Dagitoy dagiti daton a kukuamto: dagiti sagutda a nailasin kadagiti amin a naitag-ay a daton dagiti tattao ti Israel, dagiti daton a naitag-ay iti imatangko ken naidatag kaniak. Intedkon dagitoy kenka, ken kadagiti annakmo a lallaki, kadagiti annakmo a babbai, kas agtultuloy a bingayyo. Amin a kameng ti pamiliam a maibilang a nadalus ti mabalin a mangan iti aniaman kadagitoy a daton. 12 Amin iti kasasayaatan kadagiti lana, amin dagiti kasasayaatan kadagiti baro nga arak ken bukel, dagiti umuna a bunga nga it-ited dagiti tattao kaniak—intedkon kenka amin dagitoy. 13 Kukuamto dagiti umuna a naluom nga apit manipud iti amin nga adda iti dagada nga iyegda kaniak. Amin a nadalus a kameng ti pamiliam ket mabalin a mangan kadagitoy. 14 Kukuamto amin a naisagut a banbanag nga adda iti Israel. 15 Amin a manglukat iti aanakan, amin dagiti inauna nga annak nga idaton dagiti tattao kenni Yahweh, tao ken ayup, ket kukuamto. Nupay kasta, masapul a subboten dagiti tattao ti tunggal inauna nga anakda a lalaki, ken masapul a subbotenda dagiti inauna a lalaki nga anak dagiti narugit nga ayup. 16 Masapul a masubbot dagiti masapul a subboten dagiti tattao kalpasan a mabulananda. Ket mabalinton a subboten ida dagiti tattao, babaen iti lima a siklo, segun iti naituyang a pagtimbangan iti santuario, a katukad ti duapulo a gera. 17 Ngem rumbeng a saanmonto a subsubboten dagiti inauna a baka, wenno ti inauna a karnero, wenno ti inauna a kalding—naisagut dagitoy kaniak. Masapul nga iwarsim dagiti darada iti rabaw ti altar ken puoram dagiti tabada a kas daton a maipuor, tapno makaipaay iti nabanglo nga ayamuom para kaniak. 18 Kukuamto dagiti karne dagitoy. Kas iti naitag-ay a barukong ken kannawan a luppo, kukuamto dagiti karneda. 19 Amin dagiti naidatag a daton dagiti nasantoan a banbanag nga idaton dagiti Israelita kaniak—intedkon dagitoy kenka, kadagiti annakmo a lallaki ken babbai, kas agtultuloy a bingayyo. Agbalinda a katulagan iti asin, maysa a tulag iti agnanayon, iti sangoananta ken iti sangoanan dagiti kaputotam. 20 Kinuna ni Yahweh kenni Aaron, “Rumbeng nga awan tawidmo kadagiti daga dagiti tattao, wenno makibingay kadagiti sanikua dagiti tattao. Siak ti bingay ken tawidmo kadagiti amin a tattao ti Israel. 21 Kadagiti kaputotan ni Levi, adtoy, intedkon dagiti amin nga apagkapullo ti Israel a kas tawidda, kas supapak ti panagserbida babaen iti panagtrabahoda iti tabernakulo. 22 Manipud ita, nasken a saanen nga umasideg dagiti tattao ti Israel iti tabernakulo, ta makabasolda gapu iti daytoy ket matayda. 23 Nasken nga aramiden dagiti Levita ti trabaho nga adda pakainaiganna iti tabernakulo. Isudanto ti mangbaklay ti aniaman a basol mainaig iti daytoy. Agbalinto daytoy nga agnanayon a linteg iti amin a henerasion dagiti tattaom. Ken rumbeng nga awanto ti tawidda kadagiti amin a tattao ti Israel, 24 Ta dagiti apagkapullo dagiti tattao ti Israel, nga idatdatonda kas naidatag a daton kaniak—isu dagitoy ti intedko kadagiti Levita a kas tawidda. Isu nga imbagak kadakuada, 'Rumbeng nga awan ti tawidenda kadagiti amin a tattao ti Israel.'” 25 Kinasao ni Yahweh ni Moises ket kinunana, 26 “Nasken a kasaritam dagiti Levita ket ibagam kadakuada, 'Tunggal awatenyo dagiti apagkapullo manipud kadagiti tattao ti Israel nga inted ni Yahweh kadakayo a kas tawidyo, ket nasken a mangidatagkayo kenkuana iti daton manipud iti dayta nga apagkapullo, ti apagkapullo

manipud iti apagkapullo nga inawatyo. 27 Ti naidatag a datonyo ket
rumbeng nga ibilangyo a kasla daytoy ket apagkapullo ti bukel manipud
iti disso a pagirikan wenno iti apit manipud kadagiti pagpespesan ti ubas.
28 Isu a nasken a mangaramidkayo iti naidatag a daton kenni Yahweh
manipud iti amin nga apagkapullo a maaw-awatyo manipud kadagiti
tattao ti Israel. Manipud kadagitoy, nasken nga itedyo kenni Aaron a
padi ti naidatag a daton kenni Yahweh. 29 Manipud kadagiti amin a
sagut a naawatyo, rumbeng nga aramidenyo ti tunggal maidatag a daton
kenni Yahweh. Nasken nga aramidenyo daytoy manipud kadagiti amin a
kasasayaatan ken kasasantoan a banbanag a naited kadakayo.' 30 Nasken
ngarud nga ibagam kadakuada, 'Tunggal idatagyo dagiti kasasayaatan
iti amin a naawatyo, nasken ngarud nga imbilang daytoy dagiti Levita
a kasla apit manipud iti disso a pagirikan ken iti pagpespesan iti ubas.
31 Mabalinyo a kanen iti sadinoman a lugar ti nabatbati a sagutyo, sikayo
ken dagiti pamiliayo, gapu ta daytoy ti tangdanyo iti panagtrabahoyo
iti tabernakulo. 32 Saankayo a makabasol babaen iti pannangan ken
pananginomyo iti daytoy, no indatagyo kenni Yahweh dagiti kasasayaata
kadagiti naawatyo. Ngem nasken a saanyo a rugitan dagiti nasantoan a
daton dagiti tattao ti Israel, ta mataykayo no aramidenyo dayta.'"

19

1 Kinasarita ni Yahweh da Aaron ken Moises. Kinunana, 2 "Maysa daytoy
nga alagaden, maysa a linteg nga ibilbilinko kadakayo: Ibagayo kadagiti
tattao iti Israel a nasken a mangiyegda kadakayo iti nalabaga nga urbon
a baka nga awan pakapilawan wenno mulitna, ken saan pay a pulos a
naipakpako iti sangol. 3 Itedyonto ti urbon a baka kenni Eleazar a padi.
Masapul nga ipanna daytoy iti ruar ti kampo, ken masapul nga addanto
mangpatayi iti daytoy iti sangoananna. 4 Masapul nga isawsaw ni Eleazar
a padi ti ramayna iti dara sana iwarsi daytoy iti maminpito a daras iti
sangoanan ti tabernakulo. 5 Sabali met a padi ti nasken a mangpuor
iti urbon a baka iti imatang ni Eleazar. Nasken a puoranna ti lalat, ti
lasag, ken ti dara agraman ti takki ti baka. 6 Masapul a mangala ti padi
iti kayo a sedro, hisopo, ken escarlata, sana ipuruak amin dagitoy iti
tengnga ti pakapupuoran ti baka. 7 Kalpasanna, masapul a labaanna ti
kawesna ken agdigos isuna iti danum. Ket mabalinton isuna a mapan iti
kampo, ket agtalinaedto a narugit sadiay agingga iti rabii. 8 Masapul met
a labaan ti tao a nangpuor iti baka dagiti kawesna iti danum sa agdigos
iti danum. Agtalinaed isuna a narugit agingga iti rabii. 9 Maysa a tao
a nadalus ti nasken a mangurnong iti dapo ti urbon a baka sana ikabil
dagitoy iti nadalus a disso iti ruar ti kampo. Nasken a maidulin dagitoy
a dapo para kadagiti tattao iti Israel. Ilaokda dagiti dapo iti danum para
iti pannakadalus manipud iti basol, agsipud ta dagiti dapo ket nagtaud
iti daton gapu iti basol. 10 Ti tao a nangurnong kadagiti dapo ti urbon a
baka ket nasken a labaanna dagiti kawesna. Agtalinaed isuna a narugit
agingga iti rabii. Agbalinto daytoy nga agnanayon a linteg kadagiti tattao ti
Israel ken dagiti ganggannaet a makipagnanaed kadakuada. 11 Siasinoman
a mangsagid iti bangkay ti siasinoman a tao ket agbalinto a narugit iti
las-ud ti pito nga aldaw. 12 Nasken a dalusan ti kasta a tao ti bagina iti
maikatlo nga aldaw ken iti maikapito nga aldaw. Ket agbalinton isuna
a nadalus. Ngem no saanna a dalusan ti bagina iti maikatlo nga aldaw,
saanto ngarud isuna a nadalus iti maikapito nga aldaw. 13 Siasinoman
a mangsagid iti maysa a natay a tao, ti bangkay ti maysa a tao, ken

saanna a dalusan ti bagina—rugitan daytoy a tao ti tabernakulo ni Yahweh.
Rumbeng a mapapanaw dayta a tao manipud iti Israel gapu ta saan a
naiwarsi kenkuana ti danum a maipaay iti saan a kinasin-aw. Agtalinaed
isuna a narugit; agtalinaed kenkuana ti kinarugitna. 14 Daytoy ti linteg
tunggal adda matay iti uneg ti maysa a tolda. Amin nga umuneg iti tolda
ken amin nga addan iti uneg ti tolda ket agbalin a narugit iti las-ud ti
pito nga aldaw. 15 Agbalin a narugit amin a nakalukat a pagkargaan nga
awan kalubna. 16 Kasta met a ti siasinoman nga adda iti ruar ti tolda a
mangsagid iti tao a napapatay iti kampilan, aniaman a bangkay, tulang ti
tao, wenno tanem—dayta a tao ket agbalin a narugit iti las-ud ti pito nga
aldaw. 17 Aramidenyo daytoy iti narugit a tao: Mangalakayo kadagiti dapo
iti naipuor a daton a gapu iti basol ket ilaokyo iti danum nga adda iti maysa
a pagkargaan. 18 Masapul a mangala ti maysa a nadalus a tao iti mula a
hisopo, isawsawna daytoy iti danum, sana iwarsi iti tolda, kadagiti amin a
pagkargaan nga adda iti uneg ti tolda, kadagiti tattao nga adda sadiay, ken
iti tao a nangsagid iti tulang, ti napapatay a tao, ti natay a tao, wenno
ti tanem. Iti maikatlo nga aldaw ken ti maikapito nga aldaw, nasken
a warsian ti nadalus a tao ti narugit a tao. 19 Iti maikapito nga aldaw,
nasken a dalusan ti narugit a tao ti bagina. Masapul a labaanna dagiti
kawesna ken agdigos iti danum. Agbalinto isuna a nadalus iti karabianna.
20 Ngem siasinoman nga agtalinaed a narugit, nga agkedked a mangdalus
iti bagina—mapapanaw dayta a tao manipud iti kagimongan, gapu ta
rinugitanna ti santuario ni Yahweh. Saan a naiwarsi kenkuana ti danum
a maipaay iti saan a kinasin-aw; agtalinaed isuna a narugit. 21 Daytoyto
ti agbalin nga agtultuloy a linteg maipapan kadagitoy a pasamak. Ti tao
a mangiwarsi iti danum a maipaay iti saan a kinasin-aw ket nasken a
labaanna dagiti kawesna. Ti tao a mangsagid iti danum a maipaay iti saan
a kinasin-aw ket agbalin a narugit agingga iti rabii. 22 Aniaman a sagiden
ti narugit a tao ket agbalinto a narugit. Ti tao a mangsagid iti dayta ket
agbalinto a narugit agingga iti rabii.”

20

1 Napan ngarud dagiti tattao ti Israel, ti dagup iti gimong, idiay let-ang
ti Sin iti umuna a bulan; nagnaedda idiay Kades. Natay ni Miriam ket
naitabon sadiay. 2 Sadiay, awan danum nga inumen dagiti tattao, isu
a naguummongda a maibusor kada Moses ken Aaron. 3 Nagriri dagiti
tattao kenni Moises. Kinunada, “Nasaysayaat la koman no nataykami
idi natay dagiti padami nga Israelita iti sangoanan ni Yahweh! 4 Apay
nga impanmo dagiti tattao ni Yahweh iti daytoy a let-ang tapno matay
ditoy, dakami ken dagiti ay-ayupmi? 5 Ken apay nga inruarnakami
idiay Egipto tapno iyegnakami iti daytoy nakarigrigat a lugar? Awan
trigo, igos, ubas, wenno granada ditoy. Ken awan danum a mainum.”
6 Isu a pimmanaw da Moises ken Aaron manipud iti sangoanan dagiti
taripnong. Napanda iti pagserrekan iti tabernakulo ket nagpaklebda.
Sadiay, nagparang kadakuada ti naraniag a dayag ni Yahweh. 7 Kinasarita
ni Yahweh ni Moises ket kinunana, 8 “Alaem ti sarukodmo ket ummongem
dagiti tattao, sika ken ni Aaron a kabsatmo. Kasaom ti dakkel a bato
iti imatangda, ket bilinem daytoy a mangipusuak iti danum. Ipaayanyo
ida iti danum manipud iti dayta a bato, ken rumbeng nga itedyo daytoy
nga inumen dagiti tattao ken dagiti dingoenda.” 9 Innala ni Moises ti
sarukod manipud iti sangoanan ni Yahweh, kas imbilin ni Yahweh nga
aramidenna. 10 Inummong ngarud da Moises ken Aaron ti taripnong

iti sangoanan ti dakkel a bato. Kinuna ni Moises kadakuada, “Ita,
dumngegkayo, dakayo a sukir. Masapul kadi nga ipaayandakayo iti
danum manipud iti daytoy a bato?” 11 Kalpasanna, inngato ni Moises
ti sarukodna sana imbaot daytoy iti namindua iti dakkel a bato, ket
adu unay a danum ti pimsuak. Imminom dagiti tattao kasta met dagiti
tarakenda. 12 Ket kinuna ni Yahweh kada Moises ken Aaron, “Gapu ta
saankayo a nagtalek kaniak wenno saandak a sinantipikaran iti imatang
dagiti tattao ti Israel, saanyo a maidanon daytoy a taripnong iti daga nga
intedko kadakuada.” 13 Naawagan daytoy a lugar iti danum ti Meriba gapu
ta nakiapa kenni Yahweh dagiti tattao ti Israel sadiay, ken impakitana
kadakuada ti bagina a kas nasantoan. 14 Manipud Kades, nangibaon ni
Moises kadagiti mensahero a mapan iti ari ti Edom: Daytoy ti ibagbaga ti
kabsatmo nga Israel: 15 “Ammon dagiti amin a rigrigat a napaspasamak
kadakami. Ammom a simmalog idiay Egipto dagiti kapuonanmi ken
nangnaedda sadiay iti nabayag a tiempo. Dakes unay ti inaramid dagiti
Egipcio kadakami kasta met dagiti kapuonanmi. 16 Idi immawagkami
kenni Yahweh, nangngegna ti timekmi ken nangibaon isuna iti anghel,
ket impanawnakami manipud Egipto. Adtoy, addakami ditoy Kades,
maysa a siudad nga adda iti beddeng ti dagam. 17 Dawdawatek kenka a
palasatennakami koma iti dagam. Saankami a lumasat iti talonmo wenno
kaubasam, wenno uminom iti danum kadagiti bubonmo. Magnakami
laeng iti kangrunaan a kalsada ti ari. Saankami a sumiasi iti kannawan
wenno kannigid agingga a malabsanmi ti beddengmo.” 18 Ngem insungbat
ti ari ti Edom kenkuana, “Saan a mabalin a lumasatka ditoy. No aramidem
dayta, umayak a sikakampilan a mangdarup kenka.” 19 Ket kinuna dagiti
tattao ti Israel kenkuana, “Magnakami laeng iti kangrunaan a kalsada.
No uminomkami wenno dagiti tarakenmi iti danummo, bayadanminto
daytoy. Palubosandakami laeng koma nga awan ti aniaman a lasaten
dagiti sakami.” 20 Ngem insungbat ti ari ti Edom, “Saankayo a mabalin
a lumasat.” Ket rimmuar ti ari ti Edom nga addaan iti napigsa nga ima
nga addaan iti adu a soldado. 21 Nagkedked ti ari ti Edom a mangipalubos
iti ilalasat ti Israel iti beddengda. Gapu iti daytoy, immadayo ti Israel
idiay daga ti Edom. 22 Nagdaliasat ngarud dagiti tattao manipud idiay
Kades. Dimmanon dagiti tattao ti Israel, ti dagup ti gimong, idiay Bantay
Hor. 23 Nagsao ni Yahweh kada Moises ken Aaron idiay Bantay Hor, nga
adda iti beddeng ti Edom. Kinunana, 24 “Masapul nga ummongen ni Aaron
dagiti tattaona, ta saan a makastrek isuna iti daga nga intedkon kadagiti
tattao ti Israel. Daytoy ket gapu ta sinukiryo a dua ti saok iti danum idiay
Meribah. 25 Ikuyogmo ni Aaron ken ni Eleazar nga anakna, ket sumang-
atkayo idiay Bantay Hor. 26 Ussobem kenni Aaron ti kawesna a kas padi
samonto ipakawes daytoy kenni Eleazar nga anakna. Rumbeng a matay
ni Aaron ket maitiponto kadagiti tattaona sadiay.” 27 Inaramid ngarud ni
Moises ti imbilin ni Yahweh. 28 Simmang-atda iti Bantay Hor iti imatang
dagiti amin a tattao. Inussob ni Moises ti inkawes ni Aaron a kawesna a
kas padi sana inpakawes daytoy kenni Eleazar nga anak ni Aaron. Natay
ni Aaron iti tuktok ti bantay. Kalpasanna, simmalog da Eleazar ken ni
Moises. 29 Idi nakita dagiti amin nga Israelita a natayen ni Aaron, dinung-
awan ti sibubukel a nasion ni Aaron iti las-ud ti tallopulo nga aldaw.

21

1 Idi nadamag ti ari iti Arad a Cananeo nga agnanaed idiay Negev, nga
agdaldaliasat dagiti Israelita iti kalsada nga agturong idiay Atarim, rin-

autna dagiti Israelita ken innalana a balud ti sumagmamano kadakuada.
2 Nagsapata dagiti Israelita kenni Yahweh ket kinunada, “No itedmo
kadakami ti balligi maibusor kadagitoy a tattao, ket dadaelenmi a naan-
anay dagiti siudadda.” 3 Dinengngeg ni Yahweh ti timek dagiti Israelita
ket intedna kadakuada ti balligi kadagiti Cananeo. Dinadaelda ida a
naan-anay ken dagiti siudadda. Naawagan dayta a lugar a Horma.
4 Nagdaliasatda manipud iti Bantay Hor nga agturong iti baybay dagiti
Runo tapno likmutenda ti daga ti Edom. Kasta unay ti pannakadismaya
dagiti tattao bayat nga addada iti dalan. 5 Nagsao dagiti tattao maibusor
iti Dios ken ni Moises: “Apay nga impanawnakami manipud iti Egipto
tapno matay iti let-ang? Awan tinapay, awan danum ken saanmi a kayat
daytoy makauma a makan.” 6 Ket nangibaon ni Yahweh kadagiti nagita
nga uleg kadagiti tattao. Kinagat dagitoy nga uleg dagiti tattao; adu a
tattao ti natay. 7 Immasideg dagiti tattao kenni Moises ket kinunada,
“Nagbasolkami gapu ta nagsaokami iti maibusor kenka ken ni Yahweh.
Agkararagka kenni Yahweh tapno ikkatenna dagitoy nga uleg kadakami.”
Ngarud, inkararagan ni Moises dagiti tattao. 8 Kinuna ni Yahweh kenni
Moises, “Mangaramidka iti sinan-uleg ken ikapetmo daytoy iti poste.
Makalasatto amin a nakagat no kitaenna daytoy.” 9 Isu a nagaramid
ni Moises iti sinan-uleg a bronse sana inkapet iti poste. Makalasat ti
siasinoman a kagaten ti uleg no kumita isuna iti sinan-uleg a bronse.
10 Kalpasanna, nagtuloy a nagdaliasat dagiti Israelita ket nagkampoda
idiay Obot. 11 Nagdaliasatda manipud Obot ket nagkampoda iti rebba ti
Abarim idiay let-ang nga akin-daya a paset ti Moab. 12 Manipud sadiay
intultuloyda ti nagdaliasat ket nagkampoda iti tanap ti Zered. 13 Manipud
sadiay, intultuloyda ti nagdaliasat ket nagkampoda iti ballasiw ti Karayan
Arnon, nga adda iti let-ang a dumanon iti beddeng dagiti Amorreo. Ti
Karayan Arnon ti beddeng iti Moab, nagbaetan daytoy ti Moab ken dagiti
Amorreo. 14 Isu't gapuna a nailanad iti nalukot a pagbasaan kadagiti
Gubat ni Yahweh, “Waheb idiay Sufa, ken kadagiti tantanap ti Arnon,
15 dagiti pasalog a tantanap nga agturong iti ili ti Ar ken sumalog iti
beddeng ti Moab.” 16 Manipud sadiay, nagdaliasatda a nagturong iti Beer,
ti ayan iti bubon a nagkunaan idi ni Yahweh kenni Moises. “Ummongem
dagiti tattao tapno ikkak ida iti danum.” 17 Ket inkanta dagiti Israelita
daytoy a kanta: “Agubbogka, bubon. Ikantami ti maipapan iti daytoy.
18 Ti bubon a kinali dagiti mangidadaulo kadakami, ti bubon a kinali
dagiti natakneng a tattao babaen iti setro ken dagiti bastonda.” Ket
manipud iti let-ang, nagdaliasatda a nagturong iti Matana. 19 Manipud
iti Matana, nagdaliasatda a nagturong iti Nahaliel, ken manipud Nahaliel,
nagturongda idiay Bamot, 20 ken manipud idiay Bamot nagturongda iti
maysa a tanap idiay daga ti Moab. Sadiay, ti tuktok ti Bantay Pisga a
matantannawagan ti let-ang. 21 Ket nangibaon dagiti Israelita kadagiti
mensaheroda a mapan kenni Sihon nga ari dagiti Amorreo a kunada,
22 “Palubosandakami a lumabas iti dagam. Saankami a sumrek iti aniaman
a talon wenno kaubasan. Saankami nga uminom iti danum kadagiti
bubonmo. Agdaliasatkami iti kangrunaan a kalsada ti ari agingga a
malabsanmi ti beddengmo.” 23 Ngem saan nga impalubos ni Ari Sihon
a lumabas iti beddengda dagiti Israelita. Ngem ketdi, inummong ni Sihon
dagiti amin a soldadona ket rinautda dagiti Israelita idiay let-ang. Napan
isuna idiay Jaaz a nangrautanna kadagiti Israelita. 24 Rinaut dagiti Israelita
dagiti soldado ni Sihon babaen iti tirad ti kampilanda ket tinagikuada ti

dagdagada manipud Arnon agingga iti karayan Jabbok, agingga iti daga dagiti Amonita. Ita, napatibker ti beddeng dagiti Amonita. 25 Sinakup dagiti Israelita amin a siudad dagiti Amorreo ket nagnaedda kadagitoy, kasta met idiay Hesbon ken kadagiti amin a barbario. 26 Ti Hesbon ket siudad ni Sihon nga ari dagiti Amorreo, ti nakiranget iti sigud nga ari iti Moab. Sinakup amin ni Sihon ti daga ti Moab manipud iti masakupanna agingga iti Karayan Arnon. 27 Dayta ti gapuna a dagiti agsarsarita kadagiti probervio ket kunada, "Umaykayo iti Hesbon. Maibangon ken maipatakder koma manen ti siudad ni Sihon. 28 Adda apuy a rimmuar manipud iti Hesbon, maysa nga apuy manipud iti siudad ni Sihon a nangkisap ti Ar iti Moab, ken dagiti makinkukua kadagiti katurturodan iti Arnon. 29 Asikayo pay, Moab! Nadadaelkayo, dakayo a tattao iti Kemos. Pinagbalinna a libas a balud dagiti lallaki nga annakna ken dagiti babbai nga annakna ket nagbalinda a balud ni Sihon nga ari dagiti Amorreo. 30 Ngem naparmekmi ni Sihon. Nadadaelen ti Hesbon agingga idiay Dibon. Naparmekmi amin ida agingga idiay Nofa, a dumanon idiay Medeba." 31 Isu a rinugian dagiti Israelita ti agnaed iti daga dagiti Amorreo. 32 Ket nangibaon ni Moises kadagiti lallaki nga agpaliiw idiay Jazer. Sinakupda dagiti il-ilina daytoy ken pinapanawda dagiti Amorreo nga adda sadiay. 33 Kalpasanna, naglikko dagiti Israelita ket simmang-atda iti dalan nga agturong idiay Basan. Rimmuar ni Og nga ari ti Basan agraman ti armadana tapno darupenda dagiti Israelita, tapno makirangetda kadakuada idiay Edrei. 34 Ket kinuna ni Yahweh kenni Moises, "Saanka nga agbuteng kenkuana, gapu ta intedko kenka ti balligi a mangparmek kenkuana, kadagiti amin nga armadana, ken iti dagana. Aramidem kenkuana ti inaramidmo kenni Sihon nga ari dagiti Amorreo, a nagnaed idiay Hesbon." 35 Pinatayda ngarud ni Og, dagiti lallaki nga annakna, ken amin nga armadana, agingga nga awan iti nabati a sibibiag kadagiti tattaona. Ket tinagikuada ti dagana.

22

1 Intultuloy dagiti Israelita ti nagdaliasat agingga a nagkampoda kadagiti patad a lugar ti Moab nga asideg iti Jerico, iti ballasiw ti Karayan Jordan manipud iti siudad. 2 Nakita ni Balak nga anak ni Sefor ti amin nga inaramid dagiti Israelita kadagiti Amorreo. 3 Kasta unay ti buteng ti Moab kadagiti tattao gapu ta aduda, ken nagamak ti Moab kadagiti Israelita. 4 Kinuna ti ari ti Moab kadagiti panglakayen iti Midianita, "Kanento dagitoy a bunggoy ti amin nga adda iti aglawlawtayo kas panagarab ti baka iti ruroot iti talon." Ita, ni Balak nga anak ni Sefor ket isu ti ari ti Moab iti dayta a tiempo. 5 Nangibaon ni Balak kadagiti mensahero kenni Balaam nga anak ni Beor, idiay Petor nga asideg iti Karayan Eufrates, iti daga ti nasionna ken tattaona. Inayabanna ni Balaam ket kinunana, "Kitaem, ummay ditoy ti maysa a nasion a naggapu idiay Egipto. Kalkalubanda ti rupa ti daga ket addadan ita iti asidegko. 6 Isu a pangngaasim ta umayka itan ket ilunodmo daytoy a nasion para kaniak, gapu ta napigsada unay para kaniak. Nalabit a kabaelakton ida a darupen ken patalawen manipud iti daga. Ammok a mabendisionanto ti siasinoman a bendisionam, ken mailunodto ti siasinoman nga ilunodmo." 7 Pimmanaw ngarud dagiti panglakayen iti Moabita ken dagiti panglakayen dagiti Midianita nga awit-awitda ti bayad iti panangilunod. Dimtengda iti ayan ni Balaam ket imbagada kenkuana dagiti sasao ni Balak. 8 Kinuna ni Balaam kadakuada, "Umiankayo ditoy ita a rabii. Ibagakto kadakayo ti ibaga ni Yahweh

kaniak.” Immian ngarud dagiti pangulo iti Moabita iti ayan ni Balaam
ti dayta a rabii. 9 Immay ti Dios kenni Balaam ket kinunana, “Siasino
dagitoy a lallaki nga immay kenka?” 10 Simmungbat ni Balaam iti Dios,
“Imbaon ida kaniak ni Balak nga anak ni Sefor, ti ari iti Moab. Kinunana,
11 “Kitaem, dagiti tattao a naggapu iti Egipto ket kinalubanda ti rabaw ti
dagak. Umayka itan ket ilunodmo ida para kaniak. Nalabit a kabaelakto
a karanget ida ken mapatalawko ida,'” 12 Insungbat ti Dios kenni Balaam,
“Saan a rumbeng a sumurotka kadagitoy a lallaki. Saan a rumbeng nga
ilunodmo dagiti Israelita gapu ta nabendisionandan.” 13 Bimmangon ni
Balaam iti bigat ket kinunana kadagiti papangulo ni Balak, “Agsublikayon
iti dagayo gapu ta saan nga impalubos ni Yahweh a sumurotak kadakayo.”
14 Pimmanaw ngarud dagiti papangulo ti Moab ket nagsublida kenni Balak.
Kinunada, “Nagkedked ni Balaam a sumurot kadakami.” 15 Nangibaon
manen ni Balak iti ad-adu a papangulo nga ad-adda a mararaem ngem
kadagiti immuna a bunggoy. 16 Dimtengda iti ayan ni Balaam ket kinunada
kenkuana, “Ibagbaga daytoy ni Balak nga anak ni Sefor, “Pangngaasim
ta saanmo nga ipalubos nga adda makalapped kenka iti iyaaymo kaniak,
17 gapu ta bayadanka iti nawadwad ken raemenka iti kasta unay, ken
aramidek ti aniaman nga ibagam kaniak. Isu a pangngaasim ta umayka
ket ilunodmo dagitoy a tattao para kaniak.'” 18 Simmungbat ni Balaam
ket kinunana kadagiti tattao ni Balak, “Uray no ited kaniak ni Balak ti
palasiona a napnoan iti pirak ken balitok, saan a mabalin nga un-unaak
ti sao ni Yahweh a Diosko, ken aramiden ti kabassitan ken kadakkelan a
banag ngem iti ibagbagana kaniak. 19 Ita ngarud, aguraykayo met ditoy
ita a rabii, tapno maammoak ti aniaman a mainayon nga ibaga ni Yahweh
kaniak.” 20 Immay ti Dios kenni Balaam iti dayta a rabii ket kinunana
kenkuana, “Agsipud ta immay dagitoy a lallaki a mangay-ayab kenka,
agrubwatka ket sumurotka kadakuada. Ngem aramidem laeng ti ibagak
kenka.” 21 Bimmangon ni Balaam iti agsapa, sinilyaanna ti asnona, ket
kimmuyog kadagiti pangulo ti Moab. 22 Ngem gapu ta napan isuna, nariing
ti pungtot ti Dios. Nagtakder ti anghel ni Yahweh iti dalan tapno lapdanna
ni Balaam a sisasakay iti asnona. Kadua met ni Balaam dagiti dua nga
adipenna. 23 Nakita ti asno ti anghel ni Yahweh nga agtaktakder iti kalsada
nga iggemna ti kampilanna. Simmina iti kalsada ti asno ket nagturong
iti kataltalonan. Sinaplitan ni Balaam ti asno tapno agsubli daytoy iti
kalsada. 24 Ket nagtakder manen ti anghel ni Yahweh iti nailet a paset ti
kalsada a nagbaetan dagiti kaubasan, nga adda bakud iti makannawanna
kasta met iti makannigidna. 25 Nakita manen ti asno ti anghel ni Yahweh.
Impilitna ti lumsot iti bakud ket naipit ti saka ni Balaam. Sinaplitan manen
ni Balaam ti asno. 26 Immun-una ti anghel ni Yahweh ket timmakder iti
sabali pay a nailet a disso nga awanen ti dalan a mabalin a paglusotan.
27 Nakita ti asno ti anghel ni Yahweh, ket inyiddanan a sisasakay pay laeng
ni Balaam kenkuana. Ad-adda a nagpungtot ni Balaam, ket imbaotna ti
bastonna iti asno. 28 Ket linukatan ni Yahweh ti ngiwat ti asno tapno
makasao daytoy. Kinunana kenni Balaam, “Ania ti inaramidko kenka
tapno ablatannak iti mamitlo a daras?” 29 Simmungbat ni Balaam iti
asno, “Gapu ta pagbalbalinennak a maag. Adda la koma kampilan iti
imak. Ta no adda, napatayka koma itan.” 30 Kinuna ti asno kenni Balaam,
“Saan kadi a siak ti asnom a sinaksakayam iti las-ud iti panagbiagmo
inggana ita? Adda kadin inaramidko a kastoy idi?” “Awan,” kinuna
ni Balaam. 31 Kalpasanna, linukatan ni Yahweh ti mata ni Balaam, ket

nakitana ti anghel ni Yahweh a sitaktakder iti kalsada nga adda iggemna a
kampilan. Nagdumog ni Balaam ket nagpakleb isuna. 32 Kinuna ti anghel
ni Yahweh kenkuana. “Apay a sinaplitam ti asnom iti namitlo? Kitaem,
immayak a manglapped kenka gapu ta dakes iti imatangko ti ar-aramidem.
33 Nakitanak ti asno ket linisiannak iti namitlo a daras. No saannak a
linisian, napatayka koma ket naispal ti biagna.” 34 Kinuna ni Balaam iti
anghel ni Yahweh, “Nagbasolak. Saanko nga ammo nga agtaktakderka iti
kalsada a manglaplapped kaniak. Ita ngarud, no saan a makaay-ayo kenka
daytoy a panagdaliasatko, agsubliak iti naggapuak.” 35 Ngem kinuna ti
anghel ni Yahweh kenni Balaam, “Kumuyogka latta kadagiti lallaki. Ngem
masapul a dagiti sasao laeng nga ibagak kenka ti ibagam.” Simmurot
ngarud ni Balaam kadagiti papangulo ni Balak. 36 Idi nadamag ni Balak a
paumayen ni Balaam, rimmuar isuna tapno sabtenna ni Balaam iti siudad
ti Moab idiay Arnon nga adda iti nagbeddengan. 37 Kinuna ni Balak
kenni Balaam, “Saan kadi a nangibaonak kadagiti lallaki a mangayab
kenka? Apay a saanka nga immay kaniak? Saanko kadi a kabaelan a
raemenka?” 38 Ket simmungbat ni Balaam kenni Balak, “Kitaem, addaakon
iti ayanmo. Adda kadin kalintegak nga agsao iti aniaman a banag? Ti
laeng maibagak ket dagiti sasao ti Dios nga ikabkabilna iti ngiwatko.”
39 Simmurot ni Balaam kenni Balak, ket nakadanonda idiay Kiriat Husot.
40 Kalpasanna, nangidaton ni Balak iti baka ken karnero ket nangted
isuna iti sumagmamano a karne kenni Balaam ken kadagiti pangulo a
kakaduana. 41 Kabigatanna, inkuyog ni Balak ni Balaam a simmang-at
idiay Bamot Baal. Manipud sadiay, dagiti laeng bassit a paset ti kampo
dagiti Israelita ti nakita ni Balaam.

23

1 Kinuna ni Balaam kenni Balak, “Mangibangonka iti pito nga altar ditoy
para kaniak ken mangisaganaka iti pito a toro a baka ken pito a kalakian
a karnero.” 2 Inaramid ngarud ni Balak kas kiniddaw ni Balaam. Ket
nangidatonda a dua iti maysa a baka ken maysa a karnero iti rabaw ti
tunggal altar. 3 Kalpasanna, kinuna ni Balaam kenni Balak, “Agtakderka iti
abay ti datonmo a maipuor ta mapanakon. Nalabit nga umaynak saraken
ni Yahweh. Ibagakto kenka ti aniaman nga ipakitana kaniak.” Isu a
napan isuna iti tuktok ti turod nga awan iti kakaykayona. 4 Immay ti Dios
kenkuana, ket kinuna ni Balaam iti Dios, “Nangbangonak iti pito nga altar,
ket nangidatonak iti maysa a baka ken maysa a karnero iti tunggal maysa
kadagitoy.” 5 Nangikabil ni Yahweh iti mensahe iti ngiwat ni Balaam ket
kinunana, “Agsublika kenni Balak ket kasaritam isuna.” 6 Nagsubli ngarud
ni Balaam kenni Balak, a sitatakder iti abay ti datonna a naipuor, ken
kaduana dagiti amin a pangulo ti Moab. 7 Ket rinugian ni Balaam nga insao
ti padtona ket kinunana, “Inkuyognak ni Balak manipud Aram. Ti ari ti
Moab a naggapu kadagiti kabanbantayan iti daya. 'Umayka, ilunodmo ni
Jacob para kaniak,' kinunana. 'Umaymo dupraken ti Israel.' 8 Kasanok nga
ilunod dagiti saan nga inlunod ti Dios? Kasanok a supiaten dagiti saan a
sinupiat ni Yahweh? 9 Ta manipud iti tuktok dagiti dadakkel a bato ket
makitkitak isuna; manipud kadagiti katurturodan ket matantannawagak
isuna. Kitaem, adda dita ti tattao nga agbibiag nga agmaymaysa ket
saanda nga ibilang ti bagbagida a kas maysa laeng a gagangay a nasion.
10 Siasino ti makabilang iti tapok ni Jacob wenno ti kakapat a bilang dagiti
Israelita? Pumusayak koma a kas iti ipupusay ti nalinteg a tao, ket gibusam
ti biagko kas kenkuana!” 11 Kinuna ni Balak kenni Balaam, “Ania daytoy

nga inaramidmo kaniak? Inkuyogka tapno ilunodmo dagiti kabusorko,
ngem adtoy, binendisionam ketdi ida." 12 Simmungbat ni Balaam ket
kinunana, "Saan kadi a ti rumbeng nga ibagak ket dagiti laeng ikabil ni
Yahweh iti ngiwatko?" 13 Isu a kinuna ni Balak kenkuana, "Pangngaasim,
kumuyogka kaniak iti sabali pay a lugar a pakakitaam kadakuada. Dagiti
laeng asideg ti makitam kadakuada, saanmo ida a makita amin. Sadiay,
ilunodmo ida para kaniak." 14 Isu nga inkuyog ni Balak ni Balaam iti
tay-ak ti Zofim nga agturong iti tuktok ti Bantay Pisga, ket nangbangon
manen isuna iti pito nga altar. Nangidaton isuna iti maysa a baka ken
maysa a karnero iti rabaw ti tunggal altar. 15 Kalpasanna, kinuna ni
Balaam kenni Balak, "Agtakderka ditoy abay ti datonmo a naipuor, bayat
ti pannakisarakko kenni Yahweh sadiay. 16 Sinarak ngarud ni Yahweh
ni Balaam ket inkabilna ti mensahe iti ngiwatna. Kinunana, "Agsublika
kenni Balak ket itedmo ti mensahek kenkuana." 17 Nagsubli ni Balaam
kenkuana, ket adtoy, agtaktakder isuna iti abay ti datonna a naipuor ken
kaduana dagiti pangulo ti Moab. Ket kinuna ni Balak kenkuana, "Ania
ti kinuna ni Yahweh?" 18 Rinugian ni Balaam ti padtona. Kinunana,
"Tumakderka Balak, ket dumngegka. Denggennak, sika nga anak a lalaki
ni Sefor. 19 Saan a tao ti Dios tapno agulbod isuna. Wenno maysa a
tao, tapno baliwanna ti kapanunotanna. Adda kadi inkarina a saanna
a tinungpal? Adda kadi imbagana nga aramidenna a saanna a tinungpal?
20 Adtoy, nabilinak a mangbendision. Nangbendision ti Dios, ket saankon a
mabaliwan daytoy. 21 Awan ti nakitana a pakarigatan kenni Jacob wenno
pakariribukan idiay Israel. Adda kadakuada ni Yahweh a Diosda, ket
ipukpukawda gapu ta adda kadakuada ti arida. 22 Impanaw ida ti Dios
manipud iti Egipto nga addaan pigsa a kas iti atap a baka. 23 Awan gamud
nga agballigi kenni Jacob, ken awan mammadto a mangdangran iti Israel.
Kastoy ketdi ti maibaga kenni Jacob ken iti Israel, 'Kitaem ti inaramid ti
Dios!' 24 Adtoy, tumaktakder dagiti tattao a kas iti kabaian a leon, kas
iti leon a kellaat nga agparang ket dumarup. Saan nga agidda agingga a
makanna ti kinemmegna ken agingga a masepsepna ti dara ti napatayna."
25 Ket kinuna ni Balak kenni Balaam, "Saanmo ida nga ilunod wenno
bendisionan ni kaanoman." 26 Ngem simmungbat ni Balaam ket kinunana
kenni Balak," Saan kadi nga imbagak kenka a masapul nga ibagak ti
amin nga ibagbaga ni Yahweh kaniak? 27 Ket insungbat ni Balak kenni
Balaam, "Umaykan ta ikuyogka iti sabali pay a lugar. Nalabit a maay-
ayonto ti Dios nga ilunodmo ida sadiay para kaniak." 28 Inkuyog ngarud
ni Balak ni Balaam iti tuktok ti Bantay Peor, a pakatantannawagan iti let-
ang. 29 Kinuna ni Balaam kenni Balak, "Ibangonannak iti pito nga altar
ditoy ket isaganam ti pito a baka ken pito a karnero." 30 Inaramid ngarud
ni Balak ti imbaga ni Balaam; nangidaton isuna iti maysa a baka ken maysa
a karnero iti rabaw ti tunggal altar.

24

1 Idi nakita ni Balaam a naay-ayo ni Yaweh a mangbendision iti Israel,
saanen a napan isuna a mangaramat iti pananggamod, a kas iti dadduma
a tiempo. Kimmita ketdi isuna iti let-ang. 2 Inngatona ti panagkitana ket
nakitana dagiti nagkampo nga Israelita tunggal maysa iti bukodda a tribu,
ket immay kenkuana ti Espiritu ti Dios. 3 Naawatna daytoy a padto ket
kinunana, "Ni Balaam nga anak ni Beor ket agsao, ti tao a simumulagat.
4 Agsasao isuna ken dengdenggenna dagiti sasao ti Dios. Adda makitkitana

a parmata manipud iti Mannakabalin-amin a pagrukbabanna kabayatan
a simumulagat. 5 Anian a nagpintas dagiti toldam, Jacob, ti lugar
a pagnaedam, Israel! 6 Kasla dagiti tantanap a nagwaras, kasla iti
minuyongan iti igid ti karayan, kasla al-aloe nga immula ni Yahweh,
kasla sedsedro iti igid ti kadandanuman. 7 Agluppiasto ti danum kadagiti
timbada ken nasibugan a nasayaat ti bukelda. Nangatngatonto ti arida
ngem ni Agag, ken mapadayawanto ti pagarianda. 8 Iruar isuna ti
Dios manipud Egipto. Addaan isuna iti pigsa a kasla atap a baka.
Alun-onenna dagiti nasion a mangrangranget kenkuana. Tuktukolenna
dagiti tultulangda. Panaenna ida. 9 Kumleb isuna a kasla leon, kasla
iti kabaian a leon. Siasino ti makaitured a mangsinga kenkuana?
Mabendisionan koma amin a mangbendision kenkuana; mailunod koma
amin a mangilunod kenkuana." 10 Narubroban ti unget ni Balak maibusor
kenni Balaam, ket nangmesmes isuna iti ungetna. Kinuna ni Balak
kenni Balaam, "Inayabanka tapno ilunodmo dagiti kabusorko, ngem
adtoy, binendisionam ida iti namitlo. 11 Isu a panawannakon ita ket
agawidkan. Kinunak gunggonaanka iti dakkel, ngem saan nga impalubos
ni Yahweh a makaalaka iti aniaman a gunggona." 12 Ket simmungbat
ni Balaam kenni Balak, "Imbagak kadagiti mensahero nga imbaonmo
kaniak, 13 'Uray no inted kaniak ni Balak ti palasiona a napno iti pirak ken
balitok, saanko a mabalin nga un-unaan ti sao ni Yahweh ken aniaman
a dakes wenno naimbag, wenno aniaman a kayatko nga aramiden. Ti
laeng ibagak ket ti ibagbaga ni Yahweh nga ibagak.' Saan kadi nga
imbagak daytoy kadakuada? 14 Isu nga ita, adtoy, agsubliak kadagiti
tattaok. Ngem ballaaganka nga umuna maipapan iti aramiden dagitoy
a tattao kadagiti tattaom kadagiti masungad nga al-aldaw." 15 Rinugian
ni Balaam daytoy a padto. Kinunana, "Agsasao ni Balaam nga anak
ni Beor, ti tao a nakamulagat dagiti matana. 16 Daytoy ket padto ti
maysa a tao a dumdumngeg kadagiti sasao manipud iti Dios, nga addaan
pannakaammo manipud iti Kangangatoan, nga addaan kadagiti parmata
manipud iti Mannakabalin-amin, nakapakleb a nakamulagat isuna iti
sangoananna. 17 Makitkitak isuna, ngem awan isuna ditoy ita. Makitkitak
isuna, ngem awan isuna iti asideg. Tumaudto ti bituen manipud kenni
Jacob, ken addanto setro a rumuar manipud iti Israel. Burakennanto
dagiti mangidadaulo iti Moab ken dadaelennanto dagiti amin a kaputotan
ni Set. 18 Ket kukuanton ti Israel ti Edom, ken kukuadanto pay ti
Seir, dagiti kabusor ti Israel a parmekento ti Israel babaen iti puersa.
19 Agtaudto kenni Jacob ti maysa nga ari a mangituray ken dadaelennanto
dagiti amin a nabati a sibibiag iti siudadda." 20 Kalpasanna, kimmita
ni Balaam iti Amalec ket rinugianna ti padtona. Kinunana, "Ti Amalec
idi ti maysa a kabibilgan kadagiti nasion ngem ti kamaudiananna ket
pannakadadael." 21 Kalpasanna, kimmita ni Balaam kadagiti Kineo, ket
rinugianna ti padtona. Kinunana, "Natibker ti lugar a pagnanaedanyo,
ken adda kadagiti dadakkel a batbato ti umokyo. 22 Nupay kasta, madadael
ti Kineo, inton italawdakayo a kas balud dagiti Asirio. 23 Ket rinugian ni
Balaam ti maudi a padtona. Kinunana, "Asi kay pay! Siasino ti makalasat
inton aramiden ti Dios daytoy? 24 Umayto dagiti daong manipud iti baybay
Kittim; rautendanto ti Asiria ken maparmekto ti Eber, ngem uray isuda ket
aggibusdanto iti pannakadadael." 25 Kalpasanna, timmakder ni Balaam
ket pimmanaw. Nagsubli isuna iti pagtaenganna, ken pimmanaw met ni
Balak.

25

1 Nagtalinaed dagiti Isaraelita idiay Settim, ket rinugian dagiti lallaki
ti makikaidda kadagiti babbai iti Moab, 2 ta inawis dagiti Moabita dagiti
tattao iti panangidaton kadagiti diosda. Isu a nangan ken nagrukbab dagiti
tattao kadagiti dios dagiti Moabita. 3 Nakitipon dagiti lallaki nga Isaelita
iti panagdaydayaw kenni Baal ti Peor, ket narubroban ti unget ni Yahweh
maibusor iti Israel. 4 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Papatayem dagiti
amin a pangulo dagiti tattao ken ibitinmo ida iti aldaw iti imatangko,
tapno agbaaw ti kasta unay a pungtotko iti Israel.” 5 Isu a kinuna ni
Moises kadagiti pangulo ti Israel, “Masapul a papatayen ti tunggal maysa
kadakayo ti tattaona a nakikadua iti panagdaydayaw kenni Baal iti Peor.”
6 Kalpasanna, simmangpet ti maysa a lalaki nga Israelita ken nangiyeg
ti maysa a babai a Midianita kadagiti kameng ti pamiliana. Napasamak
daytoy iti imatang ni Moises ken kadagiti amin a tattao ti Israel, bayat
nga agsangsangitda sadiay pagserkan ti tabernakulo. 7 Idi nakita dayta ni
Finees a padi nga anak ni Eliazar nga anak ni Aaron, timmakder isuna
manipud kadagiti tattao ken nangala iti gayang. 8 Sinurotna ti lalaki nga
Israelita iti uneg ti tolda ket induyokna ti gayang ket simmalpot kadagiti
bagida a dua, ti lalaki nga Israelita ken ti babai. Isu a simmardeng
ti didigra nga impatulod ni Yahweh kadagiti Israelita. 9 Dagiti natay
iti didigra ket 24, 000 iti bilangda. 10 Nagsao ni Yaweh kenni Moises
ket kinunana, 11 “Ni Finees a padi nga anak ni Eleazar nga anak ni
Aaron ket pinabaawna ti pungtotko kadagiti Israelita gapu ta nakaunget
isuna a kas iti gagarko kadakuada. Isu a saankon a dinadael dagiti
Israelita iti kinarungsot ti ungetko. 12 Ibagam ngarud, 'kinuna ni Yahweh,
“Adtoy makitulagakon iti kapia kenni Finees. 13 Para kenkuana ken
kadagiti kaputotanna a sumaruno kenkuana, tulagto daytoy iti agnanayon
a kinapadi gapu ta napasnek isuna kaniak a Diosna. Nangaramid isuna
iti pakapakawanan dagiti tattao ti Israel.”'” 14 Ita, ti nagan ti lalaki nga
Israelita a napapatay a kadua ti babai a Midianita ket Zimri nga anak ni
Salu, maysa a pangulo iti maysa a pamilia ti kapuonan dagiti Simeonita.
15 Ti nagan ti babai a Midianita a napapatay ket Cosbi nga anak ni Zur a
pangulo ti maysa a tribu ken pamilia idiay Midia. 16 Isu a nagsao ni Yaweh
kenni Moises ket kinunana, 17 “Ibilangyo a kabusoryo dagiti Midianita
ken rautenyo ida, 18 ta imbilangdakayo a kabusor iti panangallilawda.
Inturongdakayo iti dakes maipapan iti Peor ken maipapan iti kabsatda
a babai a ni Cozbi, ti anak ti pangulo idiay Midia a napapatay iti aldaw ti
didigra maipanggep iti Peor.

26

1 Dimteng ti tiempo a kalpasan ti didigra ket kinasarita ni Yahweh da
Moises ken Eleazar nga anak ni Aaron a padi. Kinunana, 2 “Bilangenyo
dagiti amin a tattao ti Israel, manipud iti agtawen ti duapulo ken
agpangato, babaen kadagiti pamilia dagiti kapuonanda, amin a makabael
a makigubat para iti Israel.” 3 Nagsao ngarud kadakuada da Moises
ken Eleazar a padi idiay patad ti Moab iti igid ti Jordan idiay Jerico ket
kinunada, 4 “Bilangenyo dagiti tattao, manipud iti agtawen ti duapulo ken
agpangato, kas imbilin ni Yahweh kenni Moises ken kadagiti tattao ti Israel
a rimmuar manipud iti daga ti Egipto.” 5 Ni Ruben ti inauna nga anak ni
Israel. Manipud kenni Hanoc, a lalaki nga anakna ket nagtaud ti puli a
Hanokita. Manipud kenni Pallu, nagtaud ti puli a Pallaluita. 6 Manipud

kenni Hezron, nagtaud ti puli a Hezronita. Manipud kenni Carmi, nagtaud
ti puli a Carminita. 7 Dagitoy dagiti puli dagiti kaputotan ni Ruben, agarup
a 43, 730 a lallaki. 8 Ni Elliab ti anak a lalaki ni Pallu. 9 Ni Nemuel,
Datan ken Abriam ket annak a lalaki ni Elliab. Ni Datan kenni Abriam
ket dagitoy ti simmurot kenni Kora idi kinaritda da Moises ken Aaron
ken nagrebeldeda kenni Yahweh. 10 Nagnganga ti daga ket inalun-onna
ida a karaman ni Kora idi natay dagiti amin pasurotna. Iti dayta a tiempo,
inkisap ti apuy ti 250 a lallaki, a nagbalin a pagilasinan iti maysa a ballaag.
11 Ngem saan a natay dagiti kaputotan ni Kora. 12 Dagitoy ti puli dagiti
kaputotan ni Simeon: Babaen kenni Nemuel, ti puli a Nemuelita. Babaen
kenni Jamin, ti puli a Jaminita. babaen kenni Jakin, ti puli a Jakinita.
13 Babaen kenni Zera, ti puli a Zeranita. Babaen kenni Saul, ti puli a Saulita.
14 Dagitoy dagiti puli dagiti kaputotan ni Simeon, nga agarup a 22, 200 a
lallaki. 15 Dagitoy ti puli dagiti kaputotan ni Gad: Babaen kenni Zefon, ti
puli dagiti Zefonita, babaen kenni Aggi, ti puli nga Aggita, babaen kenni
Suni, ti puli a sunita, 16 babaen kenni Ozni, ti puli nga Oznita, babaen kenni
Eri, ti puli nga Erita, 17 babaen kenni Arod, ti puli nga Arodita, babaen
kenni Areli, ti puli nga Arelita. 18 Dagitoy dagiti puli dagiti kaputotan ni
Gad, nga agarup a 40, 500 a lallaki ti bilangda. 19 Dagiti annak a lalaki ni
Juda ket da Er ken Onan ngem natay dagitoy a lallaki idiay daga ti Canaan.
20 Dagiti puli iti dadduma a kaputotan ni Juda ket dagitoy: babaen kenni
Sela, ti puli a Selanita, babaen kenni Perez, ti puli a Perezita, ken babaen
kenni Zera, ti puli a Zereita. 21 Dagiti kaputotan ni Perez ket dagitoy:
Babaen kenni Hezron, ti puli a Hezronita, babaen kenni Hamul, ti puli
a Hamulita. 22 Dagitoy dagiti puli dagiti kaputotan ni Juda, nga agarup
a 76, 500 a lallaki ti bilangda. 23 Dagiti puli dagiti kaputotan ni Issacar
ket dagitoy: Babaen kenni Tola, ti puli a Tolaita, babaen kenni Puva, ti
puli a Puanita, 24 babaen kenni Jasub, ti puli a Jasubita, babaen kenni
Simron, ti puli a Simronita. 25 Dagitoy dagiti puli ni Issacar, nga agarup
a 64, 300 a lallaki ti bilangda. 26 Dagiti puli dagiti kaputotan ni Zebulun
ket dagitoy: Babaen kenni Sered, ti puli a Seredita, babaen kenni Elon, ti
puli nga Elonita, babaen kenni Jaleel, ti puli a Jaleelita. 27 Dagitoy dagiti
puli a Zebulonita, nga agarup a 60, 500 a lallaki ti bilangda. 28 Dagiti puli
dagiti kaputotan ni Jose ket da Manases ken Efraim. 29 Dagiti kaputotan
ni Manases ket dagitoy: babaen kenni Makir, ti puli a Makirita (Makir
ket ama ni Galaad), babaen kenni Galaad, ti puli a Galaadita. 30 Dagiti
kaputotan ni Galaad ket dagitoy: Babaen kenni Lezer, ti puli a Lezerita,
babaen kenni Helek, ti puli a Helekita, 31 babaen kenni Asriel, ti puli nga
Asrielita, 32 babaen kenni Sekem, ti puli a Sekemita, babaen kenni Hefer, ti
puli a Heferita. 33 Ni Zelofehad nga anak a lalaki ni Hefer ket awan lalaki
nga anakna, ngem babbai laeng. Dagiti nagan dagiti annakna a babbai ket
da Maala, Noa, Hogla Milca ken Tirza. 34 Dagitoy dagiti puli ni Manases,
nga agarup a 52, 700 lallaki ti bilangda. 35 Dagiti puli dagiti kaputotan ni
Efraim ket dagitoy: Babaen kenni Sutela, ti puli a Sutelaita, babaen kenni
Beker, ti puli a Bekerita, babaen kenni Tahan, ti puli a Tahanita. 36 Dagiti
kaputotan ni Sutela ket babaen kenni Eran, ti puli a Eranita. 37 Dagitoy
dagiti puli dagiti kaputotan ni Efraim, nga agarup a 32, 500 a lallaki ti
bilangda. Dagitoy dagiti kaputotan ni Jose, nabilang iti tunggal pulida.
38 Dagiti puli dagiti kaputotan ni Benhamin ket dagitoy: Babaen kenni
Bela, ti puli a Belaita, babaen kenni Asbel, ti puli nga Asbelita, babaen

kenni Ahiram, ti puli nga Ahiramita. 39 babaen kenni Sufufam, ti puli a
Sufufamita, babaen kenni Hufam, ti puli a Hufamita. 40 Dagiti annak a
lalaki ni Bela ket da Ard ken Naaman. Manipud kenni Ard, ti puli nga
Ardita, ken manipud kenni Naaman, ti puli a Naamanita. 41 Dagitoy dagiti
puli dagiti kaputotan ni Benhamin. Agarupda a 45, 600 a lallaki ti bilangda.
42 Dagiti puli dagiti kaputotan ni Dan ket babaen kenni Suham, ti puli a
Suhamita. Dagitoy dagiti puli kadagiti kaputotan ni Dan. 43 Amin dagiti
puli dagiti Suhamita ket agarup a 64, 400 a lallaki ti bilangda. 44 Dagiti
puli dagiti kaputotan ni Asher ket dagitoy: Babaen kenni Imna, ti puli
nga Iminita, babaen kenni Isvi, ti puli nga Isvita, babaen kenni Beria ti
puli a Beriarita. 45 Dagiti kaputotan ni Beria ket dagitoy: Babaen kenni
Heber, ti puli a Heberita, babaen kenni Malkiel, ti puli a Malkielita. 46 Ti
nagan ti anak a babai ni Aser ket ni Sera. 47 Dagitoy dagiti puli dagiti
kaputotan ni Aser, nga agarup a 53, 400 a lallaki ti bilangda. 48 Dagiti
puli dagiti kaputotan ni Naftali ket dagitoy: Babaen kenni Jazeel, ti puli
a Jazeelita, babaen kenni Guni, ti puli a Gunita, 49 babaen kenni Jezer, ti
puli a Jezerita, babaen kenni Sillem, ti puli a Sillemita. 50 Dagitoy dagiti
puli dagiti kaputotan ni Naftali, nga agarup a 45, 400 a lallaki ti bilangda.
51 Daytoy ti naan-anay a bilang dagiti lallaki kadagiti tattao ti Israel: 601,
730. 52 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 53 “Masapul a
mabingay ti daga kadagitoy a lallaki a kas tawidda segun iti bilang dagiti
naganda. 54 Kadagiti dakdakkel a puli ket masapul nga ikkam ti ad-adu a
tawid, ken kadagiti basbassit a puli ket masapul nga ikkam ida ti basbassit
a tawid. Iti tunggal pamilia ket masapul nga ikkam ida iti tawid segun
kadagiti nabilang a lallaki. 55 Nupay kasta, masapul a mabingay ti daga
babaen iti panagbunot. Masapul a tawidenda ti daga a kas mabingayto
kadagiti tribu dagiti kapuonanda. 56 Masapul a mabingay ti tawidda
kadagiti dakdakkel ken basbasit a puli, maibunong kadakuada babaen iti
binnunot.” 57 Dagiti puli dagiti Levita, a nabilang babaen kadagiti puli ket
dagitoy, babaen kenni Gerson, ti puli a Gersonita, babaen kenni Coat, ti
puli a Coatita, babaen kenni Merari, ti puli a Merarita. 58 Dagiti puli ni
Levi ket dagitoy: ti puli a Libnita, ti puli a Hebronita, ti puli a Mahalita,
ti puli a Musihita, ken ti puli a Korita. Ni Coat ti kapuonan ni Amram.
59 Jocabed ti nagan ti asawa ni Amram, maysa daytoy a kaputotan ni
Levi, a naiyanak kadagiti Levita idiay Egipto. Impaayanna ni Amram iti
annakda, a da Aaron, Moises ken ni Miriam a kabsatda a babai. 60 Kenni
Aaron ket naiyanak da Nadab ken Abiu, Eleazar ken Itamar. 61 Natay
ni Nadab ken Abiu idi nangidatonda iti sangoanan ni Yahweh iti saan a
maikari nga apuy. 62 Dagiti lallaki a nabilang kadakuada ket agarup a
23, 000, adda makabulan ken agpangato ti tawenna amin dagitoy a lallaki.
Ngem saanda a naibilang kadagiti kaputotan ni Israel gapu ta awan tawid a
naited kadakuada kadagiti amin a tattao ti Israel. 63 Dagitoy dagiti nabilang
babaen kada Moises ken Eleazar a padi. Binilangda dagiti tattao ti Israel
idiay patad ti Moab iti igid ti Jordan idiay Jerico. 64 Ngem kadagitoy ket
awan iti tao a nabilang da Moises ken Aaron a padi idi binilangda dagiti
kaputotan ni Israel idiay let-ang ti Sinai. 65 Ta imbaga ni Yahweh a nasken
a matay amin dagitoy a tattao idiay let-ang. Awan natda a tao kadakuada
malaksid kenni Caleb nga anak ni Jefone ken ni Josue nga anak ni Nun.

27

1 Kalpasanna, dimmatag kenni Moises dagiti babbai nga annak ni

Zelofehad nga anak a lalaki ni Hefer nga anak a lalaki ni Galaad nga
anak a lalaki ni Makir nga anak a lalaki ni Manases nga anak a lalaki
ni Jose. Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annakna a babbai: da Mala, Noa,
Hogla, Milca, ken Tirza 2 Nagtakderda iti sangoanan da Moises ken Eleazar
a padi, kadagiti panguloen, ken iti sangoanan dagiti tattao idiay pagserkan
ti tabernakulo. Kinunada, 3 “Natay ni amami idiay let-ang. Saan isuna a
karaman kadagiti naguummong a bimmusor kenni Yahweh a kakadua ni
Kora. Natay isuna iti bukodna a basol; ngem ketdi, gapu iti bukodna a
basol a natay isuna. 4 Apay a rumbeng a mapukaw ti nagan ni amami
kadagiti kapulianna gapu ta awan anakna a lalaki? Ikkandakami iti daga
kadagiti kakabagian ni amami.” 5 Isu nga inkamang ni Moises dayta
a banag iti sangoanan ni Yahweh. 6 Nagsao ni Yahweh kenni Moises
ket kinunana, 7 “Husto ti ibagbaga dagiti annak a babbai ni Zelofehad.
Nasken nga ikkam ida iti daga kas tawidda kadagiti kabagian ni amada,
ken rumbeng a siguradoem a maipatawid kadakuada ti tawid ni amada.
8 Masapul nga agsaoka dagiti tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'No
matay ti maysa a lalaki nga awan anakna a lalaki, masapul ngarud nga
ipatawidmo ti dagana iti anakna a babbai. 9 No awan anakna a babai,
masapul nga itedmo ngarud ti tawidna kadagiti kakabsatna a lalaki. 10 No
awan kabsatna a lallaki, masapu nga itedmo ngarud ti tawidna kadagiti
ulitegna. 11 No awan kakabsat a lallaki ti amana, masapul nga itedmo
ngarud ti tawidna iti kaasitgan a kabagianna iti pulina ket alaenna daytoy
a kukuana. Agbalinto a linteg daytoy para kadagiti tattao ti Israel, kas
imbilin ni Yahweh kaniak. ’ ” 12 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Sumang-
atka kadagiti bantay iti Abarim, ket tannawagam ti daga nga intedko
kadagiti tattao ti Israel. 13 Kalpasan a makitam daytoy, maitiponka met
kadagiti tattaom, kas kenni Aaron a kabsatmo. 14 Mapasamakto daytoy
gapu ta sinukiryo a dua ti bilinko idiay let-ang iti Zin. Idi nagpusuak
sadiay ti danum manipud iti bato, gapu iti ungetmo, saannak a rinaem
a kas nasantoan iti imatang dagiti amin a tattao.” Dagitoy dagiti danum
iti Meriba iti Kades iti let-ang ti Zin. 15 Ket nakisarita ni Moises kenni
Yahweh ket kinunana, 16 “O Yahweh, ti Dios dagiti espiritu ti amin a tattao,
mangdutokka koma iti maysa a tao manipud kadagiti tattao, 17 maysa
a tao a makabael a mangidalan kadakuada ken mangidaulo kadakuada
a rumuar ken umuneg, tapno dagiti tattaom ket saan a kasla kadagiti
karnero nga awan ti pastorna.” 18 Kinuna ni Yahweh kenni Moises,
“Ayabam ni Josue nga anak a lalaki ni Nun, maysa a tao a pagnanaedan ti
Espirituk, ken ipataymo ti imam kenkuana. 19 Ipanmo isuna iti sangoanan
ni Eliazar a padi ken iti amin a tattao, ket bilinem isuna iti imatangda
nga idauloanna ida. 20 Masapul nga ikkam isuna iti turay tapno agtungpal
kenkuana ti amin nga tattao ti Israel. 21 Mapan isuna iti sangoanan ti
Eliazar a padi a mangammo ti pagayatak para kenkuana babaen kadagiti
pangngeddeng ti Urim. Babaento daytoy iti bilinna a rummuar ken
umuneg dagiti tattao, isuna ken amin nga Israelita a kaduana, dagiti
amin a tattao.” 22 Inaramid ngarud ni Moises kas imbilin ni Yahweh
kenkuana. Impanna ni Josue iti sangoanan ni Eliazar a padi ken kadagiti
amin a tattao. 23 Impatayna dagiti imana kenkuana ken binilinna isuna a
mangidaulo, a kas imbilin ni Yahweh nga aramidenna.

28

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 2 “Bilinem dagiti tattao ti

Israel ket ibagam kadakuada, 'Masapul a mangidatonkayo kaniak kadagiti naituding a tiempo iti taraon kadagiti datonko a maipuor a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom para kaniak.' 3 Masapul nga ibagam pay kadakuada, 'Daytoy ti daton a maipuor a masapul nga idatonyo kenni Yahweh—dagiti kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa nga awan mulitna, dua iti inaldaw, kas inaldaw a daton a maipuor. 4 Maysa nga urbon a karnero iti masapul a mangidatagkayo iti agsapa, ken ti maysa ket masapul nga idatagyo iti rabii. 5 Masapul a mangidatagkayo iti apagkapullo iti maysa nga efa ti napino nga arina a sagut a bukel a nalaokan iti apagkapat a hin ti puro a lana ti olibo. 6 Daytoy ti inaldaw a daton a maipuor a naibilin idi idiay bantay Sinai a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom, maysa a daton a maipuor para kenni Yahweh. 7 Ti maipakuyog iti daytoy a daton a mainom ket masapul nga apagkapat iti hin iti maysa kadagiti urbon ti karnero. Masapul nga ibukbokyo iti nasantoan a lugar ti sagut a mainom a naingel nga arak kenni Yahweh. 8 Ti sabali a karnero a masapul nga idatagyo iti rabii a mapakuyogan manen iti sagut a bukel a kasla iti naidaton iti agsapa. Masapul met a mangidatagkayo iti sabali a sagut a mainom a nayon daytoy, maysa a daton a maipuor, a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. 9 Iti Aldaw a Panaginana, masapul a mangidatagkayo iti dua a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa nga awan mulitna, ken dua nga apagkapullo iti maysa nga efa iti napino nga arina a kas sagut a bukel a nalaokan iti lana, ken ti sagut a mainom a kadua daytoy. 10 Daytoy ti daton a maipuor para iti tunggal Aldaw ti Panaginana, a kas mainayon kadagiti inaldaw a daton a maipuor ken ti daton a mainom a kadua daytoy. 11 Iti rugrugi ti tunggal bulan, masapul a mangidatagkayo kadagiti daton a maipuor kenni Yahweh. Masapul a mangidatagkayo iti dua a bumbumaro a baka, maysa a kalakian a karnero, ken pito a kalakian nga urbon iti karnero nga agtawen iti maysa ken awan ti mulitna. 12 Masapul pay a mangidatagkayo iti tallo nga apagkapullo ti napino nga arina a kas sagut a bukbukel a nalaokan ti lana para iti tunggal kalakian a baka, ken dua nga agpagkapullo ti napino nga arina a kas daton a nalaokan iti lana para iti maysa a kalakian a karnero. 13 Masapul pay a mangidatagkayo iti apagkapullo ti maysa efa ti napino nga arina a nalaokan ti lana a kas daton para iti tunggal maysa a karnero. Daytoy ti daton a maipuor a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom, maysa a daton a maipuor para kenni Yahweh. 14 Ti daton a mainom dagiti tattao ket masapul a kagudua a hin nga arak para iti maysa a kalakian a baka, ti apagkatlo ti hin nga arak para iti maysa a kalakian a karnero ken ti apagkapat iti hin para iti maysa nga urbon a karnero. Daytoy ti daton a maipuor iti binulan iti makatawen. 15 Maysa a kalakian a kalding ti masapul a maidaton kenni Yahweh gapu iti basol. Mainayonto daytoy kadagiti inaldaw a daton a maipuor ken dagiti sagut a mainom. 16 Iti umuna a bulan, iti maika-sangapulo ket uppat nga aldaw ti bulan, rambakan ti Ilalabas ni Yahweh. 17 Iti maika-sangapulo ket lima nga aldaw iti daytoy a bulan, maangay ti fiesta. Iti las-ud ti pito nga aldaw, masapul a kanen ti tinapay nga awan lebadurana. 18 Iti umuna nga aldaw, masapul nga agguummong ti nasantoan a taripnong a mangdayaw kenni Yahweh. Masapul a saankayo nga agtrabaho iti dayta nga aldaw. 19 Nupay kasta, masapul a mangidatagkayo iti daton a maipuor, maysa a daton a maipuor para kenni Yahweh. Masapul a mangidatagkayo iti dua a bumbumaro a baka, maysa a kalakian a karnero, ken pito a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa nga awan ti mulitna.

20 Masapul a mangidatagkayo iti daton a bukel a tallo nga apagkapullo
iti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan ti lana a maipakuyog
iti baka, ken dua nga apagkapullo ti maipakuyog iti kalakian a karnero.
21 Iti tunggal maysa kadagiti pito a karnero, masapul a mangidatagkayo iti
apagkapullo iti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan ti lana, 22 ken
maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol a pakapakawananyo.
23 Masapul nga idatagyo dagitoy a mainayon kadagiti inaldaw a daton a
maipuor a kasapulan tunggal agsapa. 24 Kas nailadawan ditoy, masapul
nga idatagyo dagitoy a daton iti inaldaw, iti las-ud iti pito nga aldaw ti
Ilalabas, ti taraon ti daton a maipuor, a nabanglo nga ayamuom para
kenni Yahweh. Masapul a maidatag daytoy a mainayon kadagiti inaldaw
a daton a maipuor ken iti sagut a mainom iti daytoy. 25 Iti maikapito nga
aldaw, masapul nga adda nasantoan a panaguummongyo a mangdayaw
kenni Yahweh, ken masapul a saankayo nga agtrabaho iti dayta nga aldaw.
26 Kasta met iti aldaw dagiti umuna a bunga, inton mangidatagkayo iti
baro a sagut a bukel kenni Yahweh iti Fiestayo iti Makalawas, masapul
nga agguummongkayo iti nasantoan a taripnong a mangdayaw kenni
Yahweh, ken masapul a saankayo nga agtrabaho iti dayta nga aldaw.
27 Masapul a mangidatagkayo iti daton a maipuor a mangipaay iti nabanglo
nga ayamuom kenni Yahweh. Masapul a mangidatagkayo iti dua a
bumbumaro a baka, maysa a kalakian a karnero, ken pito a kalakian nga
urbon a karnero nga agtawen iti maysa. 28 Mangidatagkayo met iti sagut
a bukel a maipakuyog kadagitoy: napino nga arina a nalaokan ti lana,
tallo nga apagkapullo iti maysa nga efa ti napino nga arina a nalaokan
ti lana para iti tunggal baka ken dua nga apagkapullo para iti maysa a
kalakian a karnero. 29 Mangidatagkayo iti apagkapullo ti maysa nga efa
ti napino nga arina a nalaokan iti lana para iti tunggal maysa kadagiti
pito a karnero, 30 ken maysa a kalakian a kalding para iti pakapakawanan
dagiti basbasolyo. 31 Inton mangidatagkayo kadagitoy nga ayup nga awan
mulitna, maipakuyog kadagiti datonda a mainom, masapul a mainayon
daytoy iti inaldaw a daton a maipuor ken ti sagut a bukel.'"

29

1 "Iti maikapito a bulan, iti umuna nga aldaw iti bulan, masapul nga adda
nasantoan a panaguummongyo nga agdayaw kenni Yahweh. Masapul nga
awan aramidenyo a trabaho iti dayta nga aldaw. Daytanto ti aldaw a
panangpuyotyo kadagiti trumpeta. 2 Masapul a mangidatagkayo iti daton
a maipuor a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh.
Masapul a mangidatagkayo iti maysa a bumbumaro a baka, maysa a
kalakian a karnero, ken pito a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen
iti maysa. tunggal maysa kadagitoy ket awan mulitna. 3 Masapul nga
idatagyo dagitoy a mapasurotan kadagiti daton a bukel, napino nga arina
a nalaokan iti lana ti olibo, tallo nga apagkapullo ti maysa nga efa para iti
baka, dua nga apagkapullo para iti kalakian a karnero, 4 ken apagkapullo
para iti tunggal maysa kadagiti pito a kalakian a karnero. 5 Ken masapul
pay a mangidatagkayo iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu
iti basol a pakapakawananyo. 6 Aramidenyo dagitoy a panagidaton
iti maikapito a bulan a mainayon kadagiti amin a panagidaton nga
aramidenyo iti umuna nga aldaw iti binulan: maipakuyog kadagitoy ti
napateg a daton a mapuor ken ti daton a bukel. Mainayon dagitoy
iti inaldaw a daton a maipuor, ti daton a bukel, ken dagiti datonda a
mainom. Iti panangidatagyo kadagitoy a daton, tungpalenyo iti naibilin

a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom, maysa a daton a maipuor para
kenni Yahweh. 7 Iti maikasangapulo nga aldaw iti maikapito a bulan,
masapul nga adda nasantoan a panagguummongyo a mangdayaw kenni
Yahweh. Masapul nga ipakumbabayo dagiti bagbagiyo ken saankayo
nga agtrabaho. 8 Masapul a mangidatagkayo iti daton a maipuor a
mangipaay iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. Masapul a
mangidatagkayo iti maysa a kalakian nga urbon a baka, maysa a kalakian
a karnero, ken pito a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa.
Masapul a tunggal maysa kadagitoy ket awan mulitna. 9 Masapul nga
idatagyo dagitoy a mapakuyogan iti daton a bukel, napino nga arina a
nalaokan iti lana, tallo nga apagkapullo ti maysa nga efa para iti baka, dua
nga apagkapullo para iti maysa a kalakian a karnero, 10 ken apagkapullo
ti maysa nga efa para iti tunggal maysa kadagiti pito a kalakian a karnero.
11 Masapul a mangidatagkayo iti maysa a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol. Mainayonto daytoy iti daton a pakapakawanan ti basol, iti
inaldaw a daton a maipuor ken, kadagiti daton a bukel, ken dagiti mainom.
12 Iti maika-15 nga aldaw iti maikapito a bulan, masapul nga adda
nasantoan a panaguummongyo nga agdayaw kenni Yahweh. Masapul
a saankayo nga agtrabaho, ken masapul a rambakanyo ti fiesta para
kenkuana iti las-ud iti pito nga aldaw. 13 Masapul a mangidatagkayo iti
daton a maipuor, daton a maipuor a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom
para kenni Yahweh. Masapul a mangidatagkayo iti 13 a bumbumaro a
baka, dua a kalakian a karnero, ken 14 a kalakian nga urbon a karnero
nga agtawen iti maysa. Tunggal maysa kadagitoy ket masapul nga awan
mulitna. 14 Masapul nga ipakuyogyo nga idatag dagiti daton a bukel,
napino nga arina a nalaokan iti lana, tallo nga apagkapullo iti maysa nga
efa para iti tunggal maysa kadagiti 13 a baka, dua nga apagkapullo iti
tungal maysa kadagiti dua a kalakian a karnero, 15 ken apagkapullo iti
maysa nga efa para iti tunggal maysa kadagiti 14 a karnero. 16 Masapul a
mangidatagkayo iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol a
mainayon kadagiti inaldaw a daton a maipuor, kadagiti daton a bukel, ken
kadagiti daton a mainom. 17 Iti maikadua nga aldaw ti panaguummong,
masapul a mangidatagkayo iti 12 a bumbumaro a baka, dua a kalakian
a karnero, ken 14 a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti
maysa, tunggal maysa kadagitoy ket awan mulitna. 18 Masapul nga iyegyo
dagitoy a kadua dagiti daton a bukel ken daton a mainom a maipakuyog
kadagiti baka, para kadagiti kalakian a karnero, ken kadagiti karnero,
adu a daton a kas naibilin kadakami. 19 Masapul a mangidatagkayo
iti maysa a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol a mainayon
kadagiti inaldaw a daton a maipuor, kadagiti daton a bukelna, ken kadagiti
datonda a mainom. 20 Iti maikatlo nga aldaw ti panaguummong, masapul
a mangidatagkayo iti 11 a bumbumaro a baka, dua a kalakian a karnero,
ken 14 a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal
maysa kadagitoy ket awan mulitana. 21 Masapul nga iyegyo dagitoy a
kadua dagiti daton a bukel ken daton a mainom a maipakuyog kadagiti
baka, para kadagiti kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a
daton a kas naibilin kadakami. 22 Masapul a mangidatagkayo iti maysa
kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw
a daton a maipuor, kadagiti daton a bukelna, ken kadagiti datonda a
mainom. 23 Iti maikauppat nga aldaw ti panaguummong, masapul a
mangidatagkayo iti 10 a bumbumaro a baka, dua a kalakian a karnero,
ken 14 a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal

maysa kadagitoy ket awan mulitna. 24 Masapul nga iyegyo dagitoy a kadua
dagiti daton a bukel ken daton a mainom a maipakuyog kadagiti baka,
para kadagiti kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a daton a
kas naibilin kadakami. 25 Masapul a mangidatagkayo iti maysa kalakian
a kalding a kas daton gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw a daton
a maipuor, kadagiti daton a bukelna, ken kadagiti datonda mainom. 26 Iti
maikalima nga aldaw ti panaguummong, masapul a mangidatagkayo iti
9 a bumbumaro a baka, dua a kalakian a karnero, ken 14 a kalakian
nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal maysa kadagitoy
ket awan mulitna. 27 Masapul nga iyegyo dagitoy a kadua dagiti daton
a bukel ken daton a mainom a maipakuyog kadagiti baka, para kadagiti
kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a daton a kas naibilin
kadakami. 28 Masapul a mangidatagkayo iti maysa kalakian a kalding a
kas daton gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw a daton a maipuor,
kadagiti datonda a bukel, ken kadagiti datonda a mainom. 29 Iti maika-
innem nga aldaw ti panaguummong, masapul a mangidatagkayo iti walo
a bumbumaro a baka, dua a kalakian a karnero, ken 14 a kalakian nga
urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal maysa kadagitoy ket
awan mulitna. 30 Masapul nga iyegyo dagitoy a kadua dagiti daton a
bukel ken daton a mainom a maipakuyog kadagiti baka, para kadagiti
kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a daton a kas naibilin
kadakami. 31 Masapul a mangidatagkayo iti maysa kalakian a kalding
a kas daton gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw a daton a
maipuor, kadagiti daton a bukelna, ken kadagiti datonda a mainom.
32 Iti maikapito nga aldaw ti panaguummong, masapul a mangidatagkayo
iti pito a bumbumaro a baka, dua a kalakian a karnero, ken 14 a
kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal maysa
kadagitoy ket awan mulitna. 33 Masapul nga iyegyo dagitoy a kadua dagiti
daton a bukel ken daton a mainom a maipakuyog kadagiti baka, para
kadagiti kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a daton a kas
naibilin kadakami. 34 Masapul a mangidatagkayo iti maysa kalakian a
kalding a kas daton gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw a daton
a maipuor, kadagiti daton a bukelna, ken kadagiti datonda a mainom.
35 Iti maika-walo nga aldaw, masapul a maaddaankayo iti sabali pay a
nasantoan a panagguummong. 36 Masapul a saankayo nga agtrabaho.
Masapul a mangidatagkayo iti daton a maipuor amin, daton a maipuor
a mangipaay iti nabanglo nga ayamuom para kenni Yahweh. Masapul a
mangidatagkayo iti maysa a kalakian a baka, maysa a kalakian a karnero,
ken pito a kalakian nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa, tunggal
maysa kadagitoy ket awan mulitna. 37 Masapul nga idatagyo dagiti daton
a bukel ken datonda a mainom a maipakuyog iti kalakian a baka, iti
kalakian a karnero, ken kadagiti karnero, adu a daton a kas naibilin
kadakami. 38 Masapul a mangidatagkayo iti kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol a mainayon kadagiti inaldaw a daton a maipuor, kadagiti
daton a bukelna, ken kadagiti datonda a mainom. 39 Dagitoy ti masapul
nga idatagyo kenni Yahweh iti kaaldawan ti fiestayo. Mainayon dagitoy
kadagiti sapatayo ken daton a nagtaud iti kaungganyo. Masapul nga
idatagyo dagitoy a kas daton a maipuor, daton a bukel, daton a mainom,
ken daton a panagkakadua.” 40 Imbaga ni Moises kadagiti tattao ti Israel
dagiti amin nga imbilin ni Yahweh nga ibagana.

30

1 Nagsao ni Moises kadagiti panguloen dagiti tribu dagiti tattao ti Israel.
Kinunana, “Daytoy ti imbilin ni Yahweh. 2 No agsapata ti siasinoman
kenni Yahweh, wenno agkari nga aramidenna ti maysa a banag, masapul
a saanna a labsingen ti saona. Masapul a salimetmetanna ti karina nga
aramidenna amin a rummuar iti ngiwatna. 3 No agsapata ti maysa a
balasang nga agnanaed iti balay ti amana ken agkari kenni Yahweh ken
ikarina nga aramidenna ti maysa a banag, 4 no mangngeg ti amana ti
insapata ken ti inkarina, ken no saan a waswasen ti amana ti insapatana,
ket ingkapilitan nga aramidenna dagiti amin nga insapatana. Ingkapilitan
nga aramidenna ti tunggal inkarina. 5 Ngem no mangngeg ti amana
ti maipanggep iti insapata ken inkarina, ken no awan ti imbagana iti
anakna, ingkapilitan ngarud nga aramidenna dagiti insapata ken inkarina.
6 Nupay kasta, no mangngeg ti amana dagiti amin nga insapata ken dagiti
napasnek a karina, ket no waswasenna dagiti insapatana iti dayta met
laeng nga aldaw, ket saan nga ingkapilitan nga aramiden ti balasang
dagitoy. Pakawanen ni Yahweh isuna gapu ta linapdan isuna ti amana.
7 No makiasawa isuna iti maysa a lalaki bayat a sikakari pay laeng
isuna, wenno no agkari isuna a saanna nga inamiris ti maipapan iti
daytoy, ingkapilitan nga aramidenna dagitoy a pagrebbenganna. 8 Ngem
no lapdan isuna ti asawana iti aldaw a mangngeganna ti maipapan iti
daytoy, ket waswasenna ti insapatana, ti inkarina a saanna nga inamiris
ti maipanggep iti daytoy. Wayawayaan isuna ni Yahweh. 9 Ngem no
maipapan met iti babai a balo wenno babai a nakisina iti asawana,
ingkapilitan a tungpalenna amin ti inkarina. 10 Ken no agsapata ti
maysa a babai iti pamilia ti asawana—no agkari isuna nga addaan iti
panagsapata, 11 ket mangngeg ti asawana ti maipanggep iti daytoy ngem
awan ti ibagana kenkuana—no saan a waswasen ti lalaki ti insapatana,
ingkapilitan ngarud a tungpalenna dagiti amin a karina. Ingkapilitan a
tungpalenna ti tunggal karina. 12 Ngem no waswasen ti asawana dagitoy iti
aldaw a mangngeganna ti maipanggep kadagitoy, ket aniaman a rimmuar
iti ngiwatna maipanggep kadagiti sapatana wenno karina ket saanen nga
ingkapilitan a tungpalenna. Winaswas dagitoy ti asawana. Wayawayaan
isuna ni Yahweh. 13 Tunggal isapata wenno ikari ti maysa a babai ket
mabalin a pasingkedan wenno waswasen ti asawana. 14 Ngem no awan
ti ibaga ti lalaki kenkuana iti inaldaw, pasingkedanna ngarud dagiti amin
nga insapatana wenno inkarina. Pinasingkedanna dagitoy gapu ta awan
pulos ti imbagana kenkuana iti tiempo a nangngeganna dagitoy. 15 Ket no
padasen ti lalaki a waswasen dagiti insapata ti asawana iti nabayagen a
tiempo kalpasan a nangngeganna daytoy, ket isuna ti agsagaba kadagiti
basol ti asawana.” 16 Dagitoy dagiti alagaden nga imbilin ni Yahweh kenni
Moises nga iwaragawagna—dagiti alagaden para iti nagbaetan ti lalaki ken
ti asawana ken ti nagbaetan ti ama ken ti anakna a babai no adda isuna
iti kinaagtutubona iti pamilia ti amana.

31

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 2 “Ibalsam dagiti tattao
ti Israel a maibusor kadagiti Medianita. Kalpasan a maaramidmo dayta,
matayka ket maitiponkanto kadagiti tattaom.” 3 Isu a nagsao ni Moises
kadagiti tattao. Kinunana, “Armasanyo dagiti sumagmamano a lallakiyo
para iti gubat tapno mabalinda a makiranget iti Median ket ipatungpalda
ti panangibales ni Yahweh iti daytoy. 4 Masapul a mangibaon ti tunggal

tribu iti entero nga Israel iti 1000 a soldado a makigubat.” 5 Isu a manipud
kadagiti rinibribu a lallaki ti Israel, adda ti 1000 a soldado a makigubat
manipud iti tunggal tribu, 12, 000 a lallaki amin. 6 Ket imbaon ida ni
Moises a mapan makigubat, 1000 iti tunggal tribu, a kaduada ni Finees
nga anak a lalaki ni Eleazar a padi, ken sumagmamano nga alikamen
manipud iti nasantoan a disso ken dagiti adda kenkuana a tangguyob
a pagpakdaar. 7 Nakirangetda iti Median, kas imbilin ni Yahweh kenni
Moises. Pinatayda ti tunggal lalaki. 8 Pinatayda dagiti ari ti Median
agraman dagiti dadduma pay: da Evi, Rekem, Zur, Hur, ken Reba, dagiti
lima nga ari ti Median. Pinatayda met ni Balaam nga anak a lalaki
ni Beor, babaen iti kampilan. 9 Tiniliw dagiti armada ti Israel dagiti
babbai ti Median, dagiti annakda, dagiti amin nga ayupda, amin nga
arbanda, ken dagiti amin a sanikuada. Innalada dagitoy a kas sanikuada.
10 Pinuoranda amin a siudadda a pagnanaedanda ken dagiti amin a
kampoda. 11 Innalada dagiti amin a sanikua ken dagiti balud, dagiti tattao
ken ay-ayup. 12 Impanda kenni Moises, kenni Eleazar a padi, ken kadagiti
sangkagimongan dagiti tattao ti Israel dagiti balud, dagiti sanikuada, ken
dagiti sinamsamda a banbanag. Impanda dagitoy iti kampo nga adda
kadagiti kapatadan ti Moab, iti igid ti Jordan nga asideg idiay Jerico.
13 Sinabat ida ni Moises, ni Eleasar a padi ken dagiti amin a panguloen
ti siudad iti ruar ti kampo. 14 Ngem nakaunget ni Moises kadagiti opisial
ti armada, kadagiti mangidadaulo kadagiti rinibu ken kadagiti kapitan
dagiti ginasut a naggapu iti paggugubatan. 15 Kinuna ni Moises kadakuada,
“Impalubosyo kadi nga agbiag dagiti amin a babbai? 16 Kitaenyo, dagitoy
a babbai ti makagapu a nagbasol dagiti tattao ti Israel maibusor kenni
Yahweh babaen kadagiti pammagbaga ni Balaam iti kaaddada idiay Peor,
idi nagwaras ti didigra kadagiti tattao ni Yahweh. 17 Ita ngarud, patayenyo
ti tunggal ubbing a lallaki, ken patayenyo ti tunggal babai a nakikaidda
iti lalaki. 18 Ngem alaenyo para kadakayo dagiti amin a babbalasang
a saan pay pulos a nakikaidda iti lalaki. 19 Masapul nga agkampokayo
iti ruar ti kampo ti Israel iti las-ud ti pito nga aldaw. Dakayo amin a
nakapatay iti siasinoman wenno nangsagid iti aniaman a natay a tao—
masapul a dalusanyo ti bagiyo iti maikatlo nga aldaw ken iti maikapito
nga aldaw—dakayo ken dagiti baludyo. 20 Ken dalusanyo para kadagiti
bagbagiyo dagiti tunggal pagan-anay, amin a naaramid manipud iti lalat
ti ayup ken buok ti kalding, ken amin a naaramid iti kayo.” 21 Kinuna
ni Eleasar a padi kadagiti soldado a napan nakigubat, “Daytoy ket linteg
nga inted ni Yahweh kenni Moises: 22 Dagiti balitok, pirak, bronse, landok,
lata ken buli, 23 ken amin dagiti saan a mabalin a maipuor ket masapul
nga ipuoryo ket agbalin daytoy a nadalus. Masapul a dalusanyo dagitoy
a banbanag babaen iti danum a pangdalus. Aniaman a saan a mabalin a
maipuor, masapul a dalusanyo babaen iti dayta a danum. 24 Ken masapul
a labaanyo dagiti kawesyo iti maikapito nga aldaw, ket agbalinkayonto a
nadalus. Kalpasanna, mabalinyon a sumrek iti kampo ti Israel.” 25 Ket
nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 26 “Bilangenyo dagiti amin
a nasamsam a banbanag, dagiti tattao ken dagiti ay-ayup. Sika Eleazar a
padi, ken dagiti mangidadaulo kadagiti puli dagiti kapuonan dagiti tattao,
27 masapul a bingayenyo iti dua a paset dagiti nasamsam a banbanag.
Bingayenyo daytoy kadagiti soldado a napan nakigubat ken kadagiti amin
a tattao. 28 Ket agurnongkayo iti buis a maited kaniak manipud kadagiti
soldado a napan nakigubat. Daytoy a buis ket masapul a maysa iti tunggal

500, kadagiti tao man, baka, asno karnero wenno kalding. 29 Alaenyo
dagitoy a buis iti bingayda ket itedyo kenni Eleazar a padi para iti daton
a maidatag kaniak. 30 Kasta met iti kagudua a bingay dagiti Israelita,
masapul a mangalakayo iti maysa iti tunggal 50—manipud kadagiti tattao,
baka, asno, karnero, ken kalding. Itedyo dagitoy kadagiti Levita a mangay-
aywan iti tabernakulok." 31 Inaramid ngarud ni Moises ken ni Eleazar ti
imbilin ni Yahweh kenni Moises. 32 Ita, dagiti sanikua a nabati kadagiti
sinamsam dagiti soldado ket 675, 000 a karnero, 33 72, 000 a baka, 34 61,
000 nga asno ken 35 32, 000 a babbai a saan pay a nakikaidda iti siasinoman
a lalaki. 36 Ti kagudua a nailasin para kadagiti soldado ket agdagup iti 337,
000 a karnero. 37 Ti bingay ni Yahweh a kalding ket 675. 38 Dagiti baka
ket 36, 000, ket 72 ti naibuis kenni Yahweh. 39 Dagiti asno ket 30, 500
ket 61 ti bingay ni Yahweh. 40 Dagiti tattao ket 16, 000 a babbai ken 32 ti
naibuis kenni Yahweh. 41 Innala ni Moises ti buis nga agpaay a kas daton a
maidatag kenni Yahweh. Intedna daytoy kenni Eleazar a padi, kas imbilin
ni Yahweh kenni Moises. 42 No maipapan iti bingay dagiti tattao ti Israel
nga innala ni Moises kadagiti soldado a napan nakigubat— 43 ti kagudua a
bingay dagiti tattao ket 337, 500 a karnero, 44 36, 000 a baka, 45 30, 500 nga
asno 46 ken 16, 000 a babbai. 47 Manipud iti kagudua a bingay dagiti tattao
ti Israel, nangala ni Moises iti maysa iti tunggal 50, kadagiti tattao ken ay-
ayup. Intedna dagitoy kadagiti Levita a mangay-aywan iti tabernakulo
ni Yahweh, kas imbilin ni Yahweh kenkuana nga aramidenna. 48 Ket
dimmatag kenni Moises dagiti opisial ti armada, dagiti mangidadaulo
kadagiti rinibu ken dagiti kapitan dagiti ginasut. 49 Kinunada kenkuana,
"Binilang dagiti adipenmo dagiti soldado nga iturturayanmi, ket awan
ti uray maysa a mapukpukaw. 50 Nangiyegkami iti daton para kenni
Yahweh, ti nasarakan ti tunggal lalaki ket alikamen a balitok, singsing
ken purselas, pangselio a singsing, aritos, kuentas, a kas pangsubbot
para kadagiti bagimi iti sangoanan ni Yahweh." 51 Inawat ni Moises ken
ni Eleazar ti balitok manipud kadakuada ken amin dagiti nakitikitan a
banbanag. 52 Amin a balitok kadagiti daton nga intedda kenni Yahweh—
dagiti daton manipud kadagiti mangidadaulo kadagiti rinibu ken manipud
kadagiti kapitan dagiti ginasut, ket agdagsen iti 16, 750 a sikel. 53 Nangala
ti tunggal soldado iti sanikua, tunggal lalaki para iti bukodna. 54 Innala
ni Moises ken ni Eleazar a padi ti balitok kadagiti mangidadaulo kadagiti
rinibu ken kadagiti kapitan dagiti ginasut. Impanda daytoy iti tabernakulo
a kas palagip kadagiti Israelita para kenni Yahweh.

32

1 Ita, addaan dagiti kaputotan ni Ruben ken ni Gad kadagiti adu a
taraken. Idi nakitada ti daga ti Jazer ken Galaad, nasayaat ti daga
para kadagiti taraken. 2 Isu nga immay dagiti kaputotan ni Gad ken ni
Ruben ket nagsaoda kenni Moises, kenni Eleazar a padi, ken kadagiti
mangidadaulo kadagiti tattao. Kinunada, 3 "Atarot, Dibon, Jazer, Nimra,
Hesbon, Eleale, Sibma, Nebo, ken Beon, 4 dagiti daga a rinaut ni Yahweh
iti sangoanan dagiti tattao ti Israel ket napipintas a lugar para kadagiti
taraken. Addaankami nga adipenmo kadagiti adu a taraken." 5 Kinunada,
"No nakasarakkami iti pabor iti imatangmo, maited koma daytoy a daga
kadakami nga adipenmo, a kas sanikuami. Saandakami a pagballasiwen
iti Jordan." 6 Simmungbat ni Moises kadagiti kaputotan ni Gad ken ni
Ruben, "Rumbeng kadi a mapan makigubat dagiti kakabsatyo bayat nga

agnaedkayo ditoy? 7 Apay nga upayenyo dagiti puso dagiti tattao ti Israel
a mapan iti daga nga inted ni Yahweh kadakuada? 8 Agpada ti inaramid
dagiti ammayo idi imbaonko ida manipud Kadish Barnea a mangsukimat
iti daga. 9 Simmang-atda idiay tanap ti Eskol. Nakitada ti daga ket
inupayda dagiti puso dagiti tattao ti Israel tapno agkedkedda a sumrek
iti daga nga ited ni Yahweh kadakuada. 10 Simged ti pungtot ni Yahweh
iti dayta nga aldaw. Nagsapata isuna ket kinunana, 11 'Awan duadua nga
awan kadagiti tattao a simmang-at manipud Egipto, manipud iti agtawen
iti 20 nga agpangato, ti makakitanto iti daga nga inkarik kada Abraham,
Isaac, ken ni Jacob, gapu ta saandak a sinurot, malaksid kenni 12 Caleb
nga anak ni Jefone a Kenezeo ken ni Josue nga anak ni Nun. Ni laeng
Caleb ken ni Josue ti naan-anay a nangsurot kaniak.' 13 Isu a simged ti
pungtot ni Yahweh maibusor iti Israel. Pinagalla-allana ida idiay let-ang
iti 40 a tawen agingga a nadadael dagiti amin a henerasion a nakaaramid
iti dakes iti imatangna. 14 Kitaenyo, dimmakkelkayo iti lugar dagiti
ammayo, a kasla kadagiti ad-adda a managbasol a tattao, a mangrubrob
iti umap-apoy a pungtot ni Yahweh iti Israel. 15 No umadayokayo iti
panangsurotyo kenkuana, panawannanto manen ti Israel idiay let-ang
ket dadaelenyonto amin dagitoy a tattao." 16 Isu nga immasidegda
kenni Moises ket kinunada, "Palubosannakami nga agaramid kadagiti
alad ditoy para kadagiti ayupmi ken siudad para kadagiti pamiliami.
17 Nupay kasta, nakasaganakami a makigubat a kaduami ti armada ti Israel
agingga a maiturongmi ida iti lugarda. Ngem agnaed dagiti pamiliami
kadagiti natalged a siudad gapu kadagiti sabali a tattao nga agnanaed pay
laeng iti daytoy a daga. 18 Saankami nga agsubli kadagiti pagtaenganmi
agingga a saan a naawat dagiti tattao ti Israel, tunggal tao ti tawidna.
19 Saankami a makipagtawid kadakuada iti daga nga adda iti ballasiw
ti Jordan, gapu ta ti tawidmi ket adda ditoy daya a paset ti Jordan."
20 Isu a simmungbat ni Moises kadakuada, "No aramidenyo ti imbagayo,
no agarmaskayo a mapan makiranget iti imatang ni Yahweh, 21 masapul
ngarud a bumallasiw ti tunggal maysa kadagiti nakasagana a lallakiyo iti
Jordan iti imatang ni Yahweh, agingga a mapagtalawna dagiti kabusorna
manipud iti imatangna 22 ken matagikuana ti daga. Ket kalpasanna
mabalinyon ti agsubli. Saankayon a nakabasol kenni Yahweh ken iti
Israel. Agbalinto a sanikuayo daytoy a daga iti imatang ni Yahweh.
23 Ngem no saanyo nga aramiden ti imbagayo, kitaenyo, agbasolkayo kenni
Yahweh. Siguradoenyo a birukennakayo ti basolyo. 24 Mangaramidkayo
kadagiti siudad para kadagiti pamiliayo ken pagapunan para kadagiti
karneroyo; ket aramidenyo ti imbagayo." 25 Nagsao kenni Moises dagiti
kaputotan ni Gad ken ni Ruben ket kinunada, "Aramiden dagiti adipenmo
dagiti imbilinmo nga amomi. 26 Agnaed kadagiti siudad ti Galaad dagiti
ubbingmi, dagiti assawami, dagiti arbanmi, ken dagiti amin a dingwenmi.
27 Nupay kasta, dakami nga adipenmo ket bumallasiw a makiranget iti
imatang ni Yahweh, tunggal lalaki a nakaarmas a makigubat, kas imbagam
nga amomi." 28 Isu a binilin ni Moises ni Eleazar a padi, ni Josue nga anak
ni Nun ken dagiti mangidadaulo kadagiti puli dagiti kapuonan kadagiti
tribu dagiti tattao ti Israel maipanggep kadakuada. 29 Kinuna ni Moises
kadakuada, "No makiballasiw kadakayo idiay Jordan dagiti kaputotan ni
Gad ken ni Ruben, tunggal lalaki a nakasagana a makigubat iti imatang
ni Yahweh, ken no natagikuayo ti daga, ket itedyo kadakuada ti daga ti
Galaad a kas sanikuada. 30 Ngem no saanda a makiballasiw kadakayo a

nakaarmas a makigubat, ket makibingaydanto kadakayo kadagiti sanikua
iti daga ti Canaan." 31 Isu a simmungbat dagiti kaputotan ni Gad ken Ruben
ket kinunada, "Kas imbaga ni Yahweh kadakami nga adipenmo, daytoy ti
aramidenmi. 32 Bumallasiwkami a nakaarmas a makigubat iti imatang
ni Yahweh iti daga ti Canaan, ngem makipagtalinaed kadakami dagiti
natagikuami a tawid iti daytoy a paset ti Jordan." 33 Isu nga inted ni Moises
kadagiti kaputotan ni Gad ken Ruben, ken kasta met iti guddua a tribu ni
Manases nga anak ni Jose ti pagarian ni Sihon, nga ari dagiti Amorreo,
ken ni Og nga ari ti Basan. Intedna kadakuada ti daga, ken inwarasna
kadakuada dagiti amin a siudad agraman dagiti beddengda, dagiti siudad
iti daga a nakapalikmut kadakuada. 34 Binangon manen dagiti kaputotan
ni Gad ti Dibon, Atarot, Aroer, 35 Atrot Sofan, Jazer, Jogbeha, 36 Bet Nimra,
ken Bet Haran a kas natalged a siudad nga addaan kadagiti pagapunan
para kadagiti karnero. 37 Binangon manen dagiti kaputotan ni Ruben ti
Hesbon, Eleale, Kiriataim, 38 Nebo, Baal Meon—nabaliwan dagiti naganda,
ken Sibma. Pinanagananda iti sabali a nagan dagiti siudad a binangonda.
39 Napan dagiti kaputotan ni Makir nga anak ni Manases idiay Galaad
ket sinakupda daytoy kadagiti Amorreo nga adda iti daytoy. 40 Ket inted
ni Moises ti Galaad kenni Makir nga anak ni Manases, ket nagnaed dagiti
tattaona sadiay. 41 Napan ni Jair nga anak ni Manases ket sinakupna dagiti
ili iti dayta a lugar ket pinanagananna dagitoy iti Havvoth Jair. 42 Napan
ni Noba ket sinakupna ti Kenat ken dagiti barrio iti daytoy a lugar, ket
impanaganna iti daytoy ti naganna a Noba.

33

1 Dagitoy dagiti panagdaliasat dagiti tattao ti Israel kalpasan a pim-
manawda ti daga ti Egipto segun kadagiti bunggoy dagiti armadada
iti panangidaulo ni Moises ken ni Aaron. 2 Insurat ni Moises dagiti
lugar a naggapgappoanda agingga iti napananda, a kas imbilin ni
Yahweh. Dagitoy dagiti panagdaliasatda, segun kadagiti panagakar-
akarda. 3 Nagdaliasatda manipud Rameses bayat iti umuna a bulan,
nagrubwatda iti maika-15 nga aldaw ti umuna a bulan. Iti agsapa kalpasan
ti Ilalabas, siwayawaya a nagrubwat dagiti tattao ti Israel iti imatang dagiti
amin nga Egipcio. 4 Napasamak daytoy bayat nga itabtabon idi dagiti
Egipcio dagiti inauna nga annakda a pinatay ni Yahweh kadakuada, ta
inyegna met ti dusa kadagiti diosda. 5 Nagrubwat dagiti tattao ti Israel
manipud Rameses ket nagkampoda idiay Succot. 6 Nagrubwatda manipud
Succot ket nagkampoda idiay Etam, iti pungto ti let-ang. 7 Nagrubwatda
manipud Etam ket nanglikawda idiay Pi-hahirot, a sango ti Baalsefon,
a nagkampoanda iti sango ti Migdol. 8 Ket nagrubwatda manipud iti
sango ti Pi-hahirot ket limmasatda iti tengnga ti baybay agingga iti let-
ang. Nagdaliasatda iti tallo nga aldaw iti let-ang ti Etam, ket nagkampoda
idiay Mara. 9 Nagrubwatda manipud Mara ket simmangpetda idiay Elim.
Idiay Elim, nga ayan ti sangapulo ket dua nga ubbog ken pitupulo a
kaykayo ti palma. Isu ti nagkampoanda. 10 Nagrubwatda manipud Elim
ket nagkampoda iti igid ti baybay dagiti Runo. 11 Nagrubwatda manipud iti
baybay dagiti Runo ket nagkampoda idiay let-ang ti Sin. 12 Nagrubwatda
manipud iti let-ang ti Sin ket nagkampoda idiay Dofia. 13 Nagrubwatda
manipud Dofia ket nagkampoda idiay Alus. 14 Nagrubwatda manipud
Alus ket nagkampoda idiay Refidim, a no sadino ket awan ti masarakanda
a danum nga inumen dagiti tattao. 15 Nagrubwatda manipud Refidim

ket nagkampoda idiay let-ang ti Sinai. 16 Nagrubwatda manipud iti
let-ang ti Sinai ket nagkampoda idiay Kibrot-hataava. 17 Nagrubwatda
manipud Kibrot-haatava ket nagkampoda iti Haserot. 18 Nagrubwatda
manipud Haserot ket nagkampoda idiay Ritma. 19 Nagrubwatda manipud
Ritma ket nagkampoda idiay Rimmon-peres. 20 Nagrubwatda manipud
Rimmon-peres ket nagkampoda idiay Libna. 21 Nagrubwatda manipud
Libna ket nagkampoda idiay Rissa. 22 Nagrubwatda manipud Rissah
ket nagkampoda idiay Ceelata. 23 Nagrubwatda manipud Ceelata ket
nagkampoda idiay Bantay Sefer. 24 Nagrubwatda manipud iti Bantay
Sefer ket nagkampoda idiay Harada. 25 Nagrubwatda manipud Harada
ket nagkampoda idiay Maselot. 26 Nagrubwatda manipud Maselot
ket nagkampoda idiay Tahat. 27 Nagrubwatda manipud Tahat ket
nagkampoda idiay Tera. 28 Nagrubwatda manipud Tera ket nagkampoda
idiay Mitka. 29 Nagrubwatda manipud Mitka ket nagkampoda idiay
Hasmona. 30 Nagrubwatda manipud Hasmona ket nagkampoda idiay
Moserot. 31 Nagrubwatda manipud Moserot ket nagkampoda idiay Bene-
jaakan. 32 Nagrubwatda manipud Bene-jaakan ket nagkampoda idiay
Hor Hagidgad. 33 Nagrubwatda manipud Hor Hagidgad ket nagkampoda
idiay Jotbata. 34 Nagrubwatda manipud Jotbata ket nagkampoda idiay
Abrona. 35 Nagrubwatda manipud Abrona ket nagkampoda idiay Esion-
geber. 36 Nagrubwatda manipud Esion-geber ket nagkampoda iti let-ang
ti Sin idiay Kades. 37 Nagrubwatda manipud Kades ket nagkampoda idiay
Bantay Hor, iti pungto ti daga ti Edom. 38 Simmang-at ni Aaron a padi
iti bantay Hor iti bilin ni Yahweh ket natay isuna sadiay iti maika-40 a
tawen kalpasan iti ipapanaw dagiti tattao ti Israel iti Egipto, iti maika-
5 a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan. 39 Agtawen ti 123 ni Aaron
idi natay isuna idiay Bantay Hor. 40 Ti Cananeo nga ari ti Arad nga
agnanaed iti akin-abagatan a let-ang iti daga ti Caanan, ket nangngegna
ti idadateng dagiti tattao ti Israel. 41 Nagrubwatda manipud iti bantay
Hor ket nagkampoda idiay Salmona. 42 Nagrubwatda manipud Salmona
ket nagkampoda idiay Punon. 43 Nagrubwatda manipud Punon ket
nagkampoda idiay Obot. 44 Nagrubwatda manipud Obot ket nagkampoda
idiay Ige-abarim, idiay beddeng ti Moab. 45 Nagrubwatda manipud Ige-
abarim ket nagkampoda idiay Dibon-gad. 46 Nagrubwatda manipud
Dibon-gad ket nagkampoda idiay Almon-diblataim. 47 Nagrubwatda
manipud Almon-diblataim ket nagkampoda kadagiti bantay ti Abarim a
sangoanan ti Nebo. 48 Nagrubwatda manipud kadagiti bantay ti Abarim
ket nagkampoda kadagiti patad ti Moab iti igid ti Jordan idiay Jerico.
49 Nagkampoda iti igid ti Jordan, manipud Beth-jesimot agingga idiay Abel
Shittim kadagiti patad iti Moab. 50 Nagsao ni Yahweh kenni Moises kadagiti
patad ti Moab iti igid ti Jordan idiay Jerico ket kinunana, 51 “Agsaoka
kadagiti tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'Inton bummallasiwkayo
iti Jordan iti daga ti Canaan, 52 ket masapul a papanawenyo dagiti amin
nga agnanaed iti daga iti sangoananyo. Masapul a dadaelenyo dagiti amin
a nakitikitan a ladawanda. Masapul a dadaelenyo amin a nasukog a
ladawanda ken rebbaenyo amin dagiti nangangato a dissoda. 53 Masapul
a tagikauenyo ti daga ket agnaedkayo iti daytoy, gapu ta intedko ti daga
a tagikuaenyo. 54 Masapul a tawidenyo ti daga babaen ti panaggiginnasat
segun iti tunggal puli. Masapul nga itedyo ti dakdakkel a bingay ti daga

kadagiti dakdakkel a puli, ken itedyo ti basbassit a bingay ti daga kadagiti basbassit a puli. Sadinoman a pagbatugan iti maipallangato iti tunggal puli, kukuanto daytoy a puli dayta a daga. Tawidenyonto ti daga segun kadagiti tribu dagiti kapuonanyo. 55 Ngem no saanyo a papanawen dagiti agnanaed iti daga iti sangoananyo, ket agbalinto a makasulek kadagiti matayo ken sisiit kadagiti bakrangyo dagiti tattao a palubosanyo nga agtalinaed. Parigatendanto dagiti biagyo iti daga a pagnaedanyo. 56 Ket mapasamakto nga aniaman a panggepek nga aramiden kadagitoy a tattao, aramidekto met kadakayo.'

34

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 2 “Bilinem dagiti tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, "Inton sumrekkayo iti daga ti Canaan, ti daga a kukuayonto, ti daga ti Canaan ken dagiti beddeng daytoy, 3 aglayonto ti akin-abagatan a beddengyo manipud iti let-ang ti Zin agingga iti beddeng ti Edom. Agpatingganto ti akin-daya a pagpatinggaan ti akin-abagatan a beddeng iti linia a pagpatinggaan idiay pagpatinggaan ti akin-abagatan iti Baybay nga Asin. 4 Agsikkonto ti beddengyo iti abagatan manipud iti turod ti Akrabim ken aglayon iti let-ang ti Sin. Manipud sadiay, aglaylayon nga agpaabagatan iti Kades-barnea ken agtultuloy iti Hasar-adar ken aglaylayon pay agingga iti Asmon. 5 Manipud sadiay, agsikkonto ti beddeng manipud Asmon nga agturong iti waig ti Egipto ket maisurot daytoy agingga iti baybay. 6 Ti akin-laud a beddeng ket isunto ti igid ti Dakkel a Baybay. Daytoyto ti akin-laud a beddengyo. 7 Aglaylayonto ti akin-amianan a beddengyo iti maysa a linia a nasken a markaanyo manipud iti Dakkel a Baybay agingga iti Bantay Hor, 8 ket manipud iti Bantay Hor agingga iti Lebo-hamat, ket agtultuloy idiay Sedad. 9 Ket agtultuloyto ti beddeng idiay Sifron ket agpatingga idiay Hasar-enan. Daytoyto ti akin-amianan a beddengyo. 10 Ket masapul a markaanyo ti akin-daya a beddengyo manipud iti Hasar-enan nga agpaabagatan nga agturong idiay Sefan. 11 Ket ti akin-daya a beddeng ket agpababa manipud Sefan agingga idiay Ribla, iti daya a paset ti Ain. Agtultuloyto ti beddeng agingga iti daya a paset iti baybay ti Chineret. 12 Ket agtultuloyto nga agpaabagatan ti beddeng ti Karayan Jordan agingga iti Asin a Baybay ken agtultuloy nga agpababa iti akin-daya a beddeng ti Asin a Baybay. Dagayonto daytoy, segun kadagiti beddeng iti aglawlaw daytoy.'” 13 Ket binilin ni Moises dagiti tattao ti Israel ket kinunana, “Daytoy ti daga nga awatenyo babaen iti panaggiginnasat, nga imbilin ni Yahweh nga ited kadagiti siam a tribu ken iti guddua a tribu. 14 Ti tribu dagiti kaputotan ni Ruben, segun iti pannakaited ti sanikua dagiti tribu ti kapuonanda, ken ti tribu dagiti kaputotan ni Gad, segun iti pannakaited ti sanikua dagiti tribu ti kapuonanda, ken ti kaguddua a tribu ni Manases ket inawatda amin ti dagada. 15 Inawat dagiti dua a tribu ken ti guddua a tribu dagiti bingayda a daga iti labes ti Jordan idiay Jerico nga agpadaya, agturong iti pagsingsingisingan ti init.” 16 Nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 17 “Dagitoy dagiti nagan dagiti lallaki a mangbingayto ti daga a tawidenyo: ni Eliasar a padi ken ni Josue nga anak a lalaki ni Nun. 18 Masapul a mangpilikayo iti maysa a mangidaulo manipud iti tunggal tribu a mangbingay ti daga para kadagiti pulida. 19 Dagitoy dagiti nagan dagiti lallaki: Ni Caleb nga anak a lalaki ni Jefone manipud iti tribu ti Juda, 20 Ni Semuel nga anak a lalaki ni Amiod manipud iti tribu dagiti kaputotan

ni Simon. 21 Ni Elidad nga anak a lalaki ni Kislon manipud iti tribu ni
Benhamin. 22 Maysa a mangidaulo manipud iti tribu dagiti kaputotan ni
Dan, ni Buki nga anak a lalaki ni Jogli. 23 Maysa a mangidaulo manipud
iti tribu kadagiti kaputotan ni Jose, iti tribu ni Manases, ni Haniel nga
anak a lalaki ni Efod. 24 Maysa a mangidaulo manipud iti tribu dagiti
kaputotan ni Efraim, ni Kemuel nga anak a lalaki ni Siftan. 25 Maysa a
mangidaulo manipud iti tribu dagiti kaputotan ni Sebulun, ni Elizafan
nga anak a lalaki ni Parnak. 26 Maysa a mangidaulo manipud iti tribu
dagiti kaputotan ni Issacar, ni Paltiel nga anak a lalaki ni Azan. 27 Maysa
a mangidaulo manipud iti tribu dagiti kaputotan ni Aser, ni Ahihud nga
anak a lalaki ni Selomi. 28 Maysa a mangidaulo manipud iti tribu dagiti
kaputotan ni Naftali, ni Pedahel nga anak a lalaki ni Amiud." 29 Binilin
ni Yahweh dagitoy a lallaki a mangbingay iti daga ti Canaan ken ited ti
tunggal tribu iti Israel dagiti bingayda.

35

1 Nagsao ni Yahweh kenni Moises kadagiti patad ti Moab iti igid ti
Jordan idiay Jerico ket kinunana, 2 "Bilinem dagiti tattao ti Israel a
mangtedda kadagiti sumagmamano a bukod a bingayda a daga kadagiti
Levita. Masapul a mangtedda kadakuada kadagiti siudad a pagnaedan
ken daga a pagpaaraban iti aglawlaw kadagitoy a siudad. 3 Awatento dagiti
Levita dagitoy a siudad a pagnaedan. Maipaayto ti daga a pagpaaraban
kadagiti bakada, arbanda, ken kadagiti amin nga ay-ayupda. 4 Dagiti
daga a pagpaaraban iti aglawlaw dagiti siudad nga itedyonto kadagiti
Levita ket masapul nga aglayon manipud kadagiti pader ti siudad iti 1,
000 a kasiko iti tunggal pagturonganna. 5 Masapul a mangrukodka ti 2,
000 a kasiko manipud iti ruar ti siudad iti daya a paset, ken 2, 000 a
kasiko iti abagatan a paset, 2, 000 a kasiko iti laud a paset, ken 2, 000
a kasiko iti amianan a paset. Daytoyto ti daga a pagaraban a maipaay
kadagiti siudadda. Dagiti siudad ket addanto iti tengnga. 6 Dagiti innem
kadagiti siudad nga itedyonto kadagiti Levita ket masapul nga agpaay a
kas siudad a pagkamangan. Masapul nga ipaayyo dagitoy a kas lugar a
pagkamangan dagiti naakusaran a mammapatay. Mangipaaykayo met
iti 42 a dadduma a siudad. 7 Agdagup iti 48 dagiti siudad nga itedyo
kadagiti Levita. Masapul nga itedyo kadakuada dagiti pagaraban a dagada.
8 Dagiti dakdakkel a tribu dagiti tattao ti Israel, dagiti tribu a nalawlawa
ti dagada, ket masapul a mangited iti ad-adu a siudad. Dagiti basbassit
a tribu ket mangited ti basbassit a siudad. Masapul a manipaay ti
tunggal tribu iti para kadagiti Levita segun iti bingay a naawat daytoy."
9 Ket nagsao ni Yahweh kenni Moises ket kinunana, 10 "Agsaoka kadagiti
tattao ti Israel ket ibagam kadakuada, 'Inton bumallasiwkayo iti Jordan
a mapan iti daga ti Canaan, 11 ket masapul a mangpilikayo kadagiti
siudad nga agpaay a kas siudad a pagkamangan para kadakayo, tapno
siasinoman a makapatay iti maysa a tao a saanna nga inggagara ket
mabalinna a kumamang kadagitoy. 12 Dagitoy a siudad ket agbalinto a
pagkamanganyo manipud iti mangibales, tapno saanto a mapapatay ti
tao a naakusaran a saan nga agtakder nga umuna iti pangukoman iti
sangoanan dagiti tattao. 13 Masapul a mangpilikayo iti innem a siudad
nga agpaay a kas siudad a pagkamangan. 14 Masapul a mangipaaykayo iti
tallo a siudad iti labes ti Jordan ken tallo idiay daga ti Canaan. Agbalinto
dagitoy a siudad a pagkamangan. 15 Para kadagiti tattao ti Israel, kadagiti

ganggannaet, kadagiti tunggal maysa nga agnanaed kadakayo, dagitoy nga innem a siudad ket agpaayto a kas pagkamangan dagiti siasinoman a makapatay ti maysa a tao. 16 Ngem no kinabil ti naakusaran a tao ti biktimana babaen iti alikamen a landok, ket no matay ti biktimana, pudno ngaru a mammapatay ti naakusaran. Awan dua-dua a mapapatay isuna. 17 No kinabil ti naakusaran a tao ti biktimana babaen iti maysa a bato iti imana a mabalin a makapatay iti biktima, ket no matay ti biktimana, pudno ngarud a mammapatay ti naakusaran. Awan dua-dua a mapapatay isuna. 18 No kinabil ti naakusaran a tao ti biktimana babaen iti kayo nga igam a mabalin a makapatay iti biktima, ket no matay ti dinangranna, pudno ngarud a mammapatay ti naakusaran. Awan dua-dua a mapapatay isuna. 19 Ti mangibales iti dara ket mabalin nga isuna mismo ti mangpatay iti mammapatay. Inton masabatna isuna, mabalinna a papatayen isuna. 20 Ket no sigugura nga iduron ti naakusaran a tao ti siasinoman wenno barsakenna isuna, bayat nga aglemlemmeng a mangsaneb kenkuana, ket natay ti biktimana, 21 wenno no sigugura a kinabilna isuna babaen iti imana a nakatayan ti biktimana, awan dua-dua ngarud a mapapatay ti naakusaran a tao a nangkabil kenkuana. Mammapatay isuna. Ti mangibales iti dara ket mabalin a papatayenna ti mammapatay inton masabatna isuna. 22 Ngem no kellaat a nadangran ti naakusaran a tao ti biktima nga awan ti gurana iti napalabas wenno nabarsakna ti biktima a saanna a sinaneb 23 wenno no nangipurwak iti bato a mabalin a makapatay iti biktima a saanna a nakita ti biktima, ti naakusaran ngarud ket saan a kabusor ti biktima; saanna a pinadas a dangran ti biktima. Ngem no natay latta ti bikitima, 24 iti dayta a pasamak, masapul a mangngeddeng dagiti tattao iti nagbaetan ti naakusaran ken ti mangibales iti dara a maibasar kadagitoy a pagannurotan. 25 Masapul nga ispalen dagiti tattao ti naakusaran manipud iti pannakabalin ti mangibales iti dara. Masapul nga isubli dagiti tattao ti naakusaran iti siudad a pagkamangan a sigud a nagkamanganna. Masapul nga agnaed isuna sadiay agingga iti ipapatay iti agdama a kangatoan a padi, ti napulotan ti nasantoan a lana. 26 Ngem no lummabes ti naakusaran a tao iti aniaman a tiempo iti beddeng ti siudad a pagkamangan a nagkamanganna, 27 ket no nasarakan isuna ti mangibales iti dara iti ruar ti beddeng iti siudad a nagkamanganna, ket no pinapatayna ti naakusaran a tao, saanto a nakabasol ti mangibales iti dara iti panangpapatay. 28 Daytoy ket gapu ta masapul a nagtalinaed koma ti naakusaran a tao iti siudad a nagkamanganna agingga iti ipapatay ti kangatoan a padi. Kalpasan ti ipapatay ti kangatoan a padi, mabalinton nga agsubli ti naakusaran iti daga nga ayan ti bukodna a sanikua. 29 Dagitoy a linteg ket masapul nga agbalin nga alagaden nga agpaay kadakayo iti amin a tattao ti henerasionyo iti amin a lugar a pagnaedanyo. 30 Siasinoman a pumatay iti maysa a tao, masapul a mapapatay ti mammapatay, a mapaneknekan babaen kadagiti sao dagiti saksi. Ngem ti maysa a sao laeng ti saksi ket saan nga umanay a mapapatay ti siasinoman a tao. 31 Masapul a saankayo pay nga umawat ti pangsubbot para iti biag ti mammapatay a nakabasol iti panangpapatay. Awan dua-dua a mapapatay isuna. 32 Ken masapul a saankayo nga umawat ti pangsubbot para iti tao a nagkamang iti siudad a pagkamangan. Masapul a saanyo nga ipalubos nga agnaed isuna iti bukodna a sanikua iti kastoy a wagas agingga a matay ti kangatoan a padi. 33 Saanyo a rugitan ti daga a pagnanaedanyo iti kastoy a wagas, gapu ta ti dara a nagtaud iti panangpapatay ket rugitanna ti daga. Awan ti

maaramid a pannakadalus nga agpaay iti daga inton naisayasay ti dara iti daytoy, malaksid iti dara ti nangpasayasay daytoy. 34 Isu a saanyo tulawan ti daga a pagnanaedanyo gapu ta agnanaedak iti daytoy. Siak ni Yahweh, agnanaedak kadagiti tattao ti Israel.'"

36

1 Ket immay dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia a nagtaud iti puli ni Galaad nga anak a lalaki ni Makir nga anak a lalaki ni Manases — dagiti mangidadaulo kadagiti puli a kaputotan ni Jose, ket nagsaoda iti sangoanan ni Moises ken dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia dagiti tattao iti Israel. 2 Kinunada, "apo, binilinnaka ni Yahweh nga itedmo ti bingay iti daga dagiti Israel babaen iti panagbibinnunot. Binilinnaka pay ni Yahweh nga itedmo ti bingay ni Selofehad a kabsatmi kadagiti annakna a babbai. 3 Ngem no makiasawa dagiti annakna a babbai kadagiti lallaki iti sabali a tribu kadagiti tattao ti Israel, maikkatto ngarud manipud iti bingay ti kapuonanmi ti bingayda a daga. Mainayonto daytoy iti bingay dagiti tribu a tumiponanda. Iti dayta a pasamak, maikkatto daytoy manipud iti tawid a naited a bingaymi. 4 No kasta ti mapasamak, inton dumteng kadagiti tattao ti Israel ti Tawen a Panagisubli, mainayonto ngarud dagiti bingayda iti tribu a timmiponanda. Iti kastoy a wagas, maikkatto ti bingayda manipud iti bingay ti tribu ti kapuonanmi. 5 Isu a nangipaulog ni Moises iti maysa a bilin kas insao ni Yahweh. Kinunana, "Husto ti ibagbaga dagiti kaputotan ni Jose. 6 Daytoy dagiti bilbilin ni Yahweh maipanggep kadagiti babbai nga annak ni Selofehad. Kunana, 'Bay-anyo ida a makiasawa iti ammoda a kasasayaatan para kadakuada, ngem masapul a makiasawada laeng iti naibilang iti tribu ti amada.' 7 Awan ti bingay dagiti tattao ti Israel a mabalin a maiyakar manipud iti maysa a tribu a mapan iti sabali a tribu. Masapul a saan a mapukaw iti tunggal tattao ti Israel ti bingay ti tribu iti kapuonanna. 8 Tunggal babai kadagiti tattao ti Israel nga adda bingayna iti tribuna ket masapul a makiasawa iti lalaki manipud iti puli a maibilang iti tribu ti amana. Daytoy ket tapno amin a tattao ti Israel ket maaddaan iti tawid kadagiti kapuonanna. 9 Awan ti bingay a maiyakar manipud iti maysa a tribu a maiyakar iti sabali a tribu. Masapul a mapagtalinaed ti tunggal maysa kadagiti tribu dagiti tattao ti Israel ti tawidna. 10 Inaramid ngarud dagiti annak ni Selofehad ti imbilin ni Yahweh kenni Moises. 11 Ni Maala, Tirza, Milka, Hogla ken ni Noah nga annak a babbai ni Selofehad ket nakiasawa kadagiti kaputotan ni Manases. 12 Nakiasawada kadagiti puli dagiti kaputotan ni Manases nga anak ni Jose. Iti kastoy a wagas, nagtalinaed dagiti tawidda iti tribu iti puli a nakaibilangan ti amada. 13 Dagitoy dagiti bilbilin ken linlinteg nga inted ni Yahweh kadagiti tattao ti Israel babaen kenni Moises idiay kapatadan ti Moab iti igid ti Jordan idiay Jerico.

Deuteronomio

1 Dagitoy dagiti sasao nga insao ni Moises kadagiti amin nga Israel idiay
let-ang iti ballasiw ti Jordan, iti patad ti katantanapan ti Jordan a batug
ti Suf, iti nagbabaetan ti Paran, Tofel, Laban, Haserot, ken Di Zahab.
2 Sangapulo ket maysa nga aldaw a panagdaliasat manipud Horeb agingga
idiay Kades Barnea no idiay Bantay Seir ti pagnaan. 3 Napasamak nga iti
maika-uppat a pulo a tawen, iti maika-sangapulo ket maysa a bulan, iti
umuna nga aldaw ti bulan, a nagsao ni Moises kadagiti tattao ti Israel,
ket imbagana kadakuada dagiti amin nga imbilin ni Yahweh kenkuana
maipapan kadakuada. 4 Daytoy ket kalpasan a rinaut ni Yahweh ni Sihon
nga ari dagiti Amorreo, a nagnaed idiay Hesbon, ken ni Og nga ari ti
Basan, a nagnaed idiay Astarot, idiay Edrei. 5 Iti ballasiw ti Jordan,
idiay daga ti Moab, inrugi nga inwaragawag ni Moises dagitoy a bilbilin,
a kunkunana, 6 “Nagsao kadatayo ni Yahweh a Diostayo idiay Horeb a
kunkunana, 'Nabayag unayen ti panagnaedyo iti daytoy a katurturodan a
pagilian. 7 Agrubbuatkayo ket agdaliasatkayo a mapan iti katurturodan
a pagilian dagiti Amorreo ken kadagiti amin a lugar nga asideg sadiay
kadagiti patad ti katantanapan ti Karayan Jordan, idiay katurturodan a
pagilian, idiay nababa a paset ti daga, idiay Negev ken iti igid ti baybay —
ti daga dagiti Cananeo, ken idiay Lebanon agingga iti dakkel a karayan
ti Eufrates. 8 Kitaenyo, insaganak ti daga iti sangoananyo; serken ken
tagikuaenyo ti daga nga insapata ni Yahweh kadagiti ammayo— kenni
Abraham, kenni Isaac, ken kenni Jacob — nga itedna kadakuada ken
kadagiti sumarsaruno a kaputotanda.' 9 Nagsaoak kadakayo iti dayta a
tiempo a kunkunak, “Saankayo a kabaelan nga awiten nga agmaymaysa.”
10 Pinaadunakayo ni Yahweh a Diosyo ket adtoy, kaslakayo itan kadagiti
bituen idiay langit iti kinaaduyo. 11 Ni Yahweh, ti Dios dagiti ammayo,
paaduenna koma iti maminribu ti kaaduyo, ken bendisionannakayo, kas
inkarina kadakayo! 12 Ngem kasanok a bagkaten nga agmaymaysa dagiti
awityo, dagiti dadagsenyo, ken dagiti pagriririanyo? 13 Mangalakayo
kadagiti masirib a lallaki, mannakaawat a lallaki, ken lallaki a nasayaat
ti pakasarsaritaanna, iti tunggal tribu, ket pagbalinek ida a mangidaulo
kadakayo.' 14 Simmungbatkayo kaniak ket kinunayo, 'Nasayaat nga
aramidenmi ti banag nga imbagam.' 15 Innalak ngarud dagiti mangi-
dadaulo dagiti tribuyo, dagiti masirib a lallaki, ken lallaki a nasayaat
ti pakasarsaritaanna, ket pinagbalinko ida a mangidadaulo kadakayo,
kapitan ti rinibu, kapitan ti ginasut, kapitan ti saglilimapulo, kapitan ti
sagsasangapulo, ken dagiti opisyales, iti tunggal tribu. 16 Binilinko dagiti
ukomyo iti dayta a tiempo a kunkunak, 'Denggenyo dagiti pagriririan iti
nagbaetan dagiti kakabsatyo, ken mangukomkayo a sililinteg iti nagbaetan
ti maysa a tao ken iti kabsatna, ken iti ganggannaet a kaduana. 17 Saankayo
a mangipakita iti panangidumduma iti siasinoman iti maysa a riri; agpada
a denggenyo dagiti nakurapay ken babaknang. Masapul a saankayo nga
agbuteng iti rupa ti tao, ta kukua ti Dios ti panangukom. Iyegyo kaniak
dagiti pagriririan a narigat unay para kadakayo ket denggekto dagitoy.'
18 Imbilinko kadakayo iti dayta a tiempo dagiti amin a banbanag a nasken
nga aramidenyo. 19 Pimmanawtayo idiay Horeb ket linasattayo amin
dagita a dadakkel ken nakabutbuteng a let-ang a nakitayo, iti dalantayo
a mapan iti katurturodan a pagilian dagiti Amorreo, kas imbilin kadatayo

ni Yahweh a Diostayo; ket dimtengtayo idiay Kades Barnea. 20 Kinunak
kadakayo, “Nadanonyon ti katurturodan a pagilian dagiti Amorreo, nga
it-ited kadatayo ni Yahweh a Diostayo. 21 Adtoy, insaganan ni Yahweh
a Diosyo ti daga iti sangoananyo; sumang-atkayo ket tagikuaenyo a
kas insao ni Yahweh kadakayo, ti Dios dagiti ammayo; saankayo nga
agbuteng, wenno maupay.' 22 Immay kaniak ti tunggal maysa kadakayo
ket kinunayo, “Mangibaontayo kadagiti lallaki nga umuna kadatayo,
tapno wanawananda ti daga para kadatayo, ket pakaammoandatayo
maipanggep iti pamay-antayo a mangraut, ken maipapan kadagiti siudad
a danonentayo.' 23 Naay-ayoak unay iti dayta a banag; nangalaak
iti sangapulo ket dua a lallaki kadakayo, maysa a lalaki iti tunggal
tribu. 24 Nagrubbuatda ket simmang-atda idiay katurturodan a pagilian,
dimtengda iti tanap ti Escol, ket sinawarda daytoy. 25 Nangalada kadagiti
napataud ti daga ket insalogda dagitoy nga inyeg kadatayo. Impakaam-
moda pay kadatayo a kinunada, 'Nasayaat ti daga nga it-ited kadatayo
ni Yahweh a Diostayo.' 26 Ngem nagkedkedkayo a rimmaut ket sinukiryo
ketdi ti bilin ni Yahweh a Diosyo. 27 Nagtatanabutobkayo kadagiti uneg
ti toldayo ket kinunayo, “Daytoy ket gapu ta kaguranatayo ni Yahweh
isu nga inruarnatayo iti daga ti Egipto tapno parmekennatayo babaen iti
bileg dagiti Amorreo, ken tapno dadaelennatayo. 28 Papanantayo itan?
Kimmapuy ti pakinakemtayo gapu kadagiti kakabsattayo nga agkunkuna,
“Dakdakkel ken nataytayag dagitoy a lallaki ngem kadatayo; nalawa ti siu-
dadda ken nasarikedkedan agingga kadagiti langit; maysa pay, nakitami
sadiay dagiti annak a lalaki ni Anak.' 29 Ket kinunak kadakayo, “Saankayo
nga agbuteng, wenno mabuteng kadakuada. 30 Ni Yahweh a Diosyo a
kanayon nga umun-una kadakayo, makirangetto para kadakayo, kas met
kadagiti amin a banbanag nga inaramidna idiay Egipto iti imatangyo,
31 ken kasta met idiay let-ang, a nakaimatanganyo iti panangawit kadakayo
ni Yahweh a Diosyo, a kas iti panangawit iti maysa a tao iti anakna,
iti sadinoman a napananyo agingga a dimtengkayo iti daytoy a disso.'
32 Ngem iti daytoy a banag, saankayo a namati kenni Yahweh a Diosyo—
33 nga immuna kadakayo iti dalan tapno mangsapul kadagiti disso a
pangipatakderanyo kadagiti toldayo, ken iti rabii ket babaen iti apuy, a
mangisuro kadakayo iti dalan a rumbeng a papananyo, ken iti aldaw
ket babaen iti ulep. 34 Nangngeg ni Yahweh ti timek dagiti sasaoyo ket
nakaunget isuna; nagsapata isuna ket kinunana, 35 'Sigurado nga awanto
kadagitoy a lallaki iti daytoy dakes a henerasion ti makakita iti nasayaat
a daga nga inkarik nga ited kadagiti kapuonanyo, 36 malaksid kenni Caleb
nga anak a lalaki ni Jephunneh; makitananto daytoy. Itedkonto kenkuana
ti daga a nabaddekanna, ken kadagiti annakna, gapu ta naan-anay a
nagtungpal isuna kenni Yahweh.' 37 Nakaunget pay ni Yahweh kaniak
gapu kadakayo, a kunkunana, 'Saankanto met a makastrek sadiay; 38 ni
Josue nga anak a lalaki ni Nun, nga agtaktakder iti sangoanam a kas
adipenmo, makastrekto isuna sadiay; pabilgem isuna, ta idauloannanto ti
Israel a mangtawid iti daytoy. 39 Maysa pay, dagiti babassit nga annakyo,
dagiti imbagayo nga agbalinto a biktima, nga awan pannakaammona ita
iti nasayaat ken dakes— makapandanto sadiay. Itedkonto kadakuada
daytoy ket tagikuaendanto. 40 Ngem no maipapan kadakayo, agsublikayo
ket agdaliasatkayo iti let-ang iti dalan nga agturong iti baybay dagiti
Runo.' 41 Ket simmungbatkayo ket kinunayo kaniak, 'Nagbasolkami
kenni Yahweh; sumang-atkami ket makirangetkami, ket surotenmi dagiti
amin nga imbilin kadakami ni Yahweh a Diosmi nga aramidenmi.'

Insuot ti tunggal maysa kadakayo dagiti armasna a panggubat, ket nakasaganakayo a mangraut iti katurturodan a pagilian. 42 Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Ibagam kadakuada, “Saankayo a rumaut ken saankayo a makiranget, ta saankayonto a kaduaan, ket parmekendakayonto dagiti kabusoryo.' 43 Nagsaoak kadakayo iti kastoy a wagas, ngem saankayo a dimngeg. Sinukiryo ti bilin ni Yahweh; nakatangtangsitkayo ken rinautyo ti katurturodan a pagilian. 44 Ngem dagiti Amorreo a nagnanaed iti dayta a katurturodan a pagilian, rimuarda ket kinamkamatdakayo a kasla ayukan, ken pinarmekdakayo idiay Seir, agingga idiay Horma. 45 Nagsublikayo ket nagsangitkayo iti sangoanan ni Yahweh; ngem saan a dinengngeg ni Yahweh dagiti timekyo, wenno impangagnakayo. 46 Isu a nagtalinaedkayo idiay Kades iti adu nga al-aldaw, iti amin nga aldaw a nagtalinaedkayo sadiay.

2

1 Ket nagsublitayo ken nagdaliasattayo idiay let-ang, iti dalan nga agturong idiay Baybay dagiti Runo, kas insao ni Yahweh kaniak; linawlawtayo ti Bantay Seir iti adu nga al-aldaw. 2 Nagsao ni Yahweh kaniak a kunkunana, 3 'Nabayag unayen a nagliklikawkayo iti daytoy a bantay; agpa-amiankayo. 4 Bilinem dagiti tattao a kunaem, “Lasatenyo ti beddeng dagiti kakabsatyo, dagiti kaputotan ni Esau, nga agnanaed idiay Seir; agbutengdanto kadakayo. Agannadkayo ngarud 5 ta saankayo a makiranget kadakuada, ta saankonto nga ited kadakayo ti aniaman kadagiti dagada, saan, uray pay ti umanay laeng koma a pagbaddekan ti dapan ti saka; ta intedko kenni Esau ti Bantay Seir a kas sanikuana. 6 Gumatangkayonto iti taraon kadakuada babaen iti pirak, tapno makapangankayo; gumatangkayonto met iti danum kadakuada babaen iti pirak tapno makainomkayo. 7 Ta binendisioanannakayo ni Yahweh a Diosyo kadagiti amin nga aramid dagiti imayo; ammona ti panagpagnapagnayo iti daytoy a nalawa a let-ang. Ta kadagitoy nga uppat a pulo a tawtawen, adda ni Yahweh a Diosyo kadakayo, ket awan ti nagkasapulanyo.'” 8 Linabsantayo ngarud dagiti kakabsattayo, dagiti kaputotan ni Esau nga agnanaed idiay Seir, nga adayo iti dalan ti Arabah, manipud Elat ken manipud Eziongeber. Ket naglikkotayo ket limmabastayo babaen iti dalan ti let-ang ti Moab. 9 Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Saanyo a riribuken ti Moab, ken saanyo ida a gubaten. Ta saankonto nga ited kadakayo ti dagana a kas sanikuayo, gapu ta intedko ti Ar kadagiti kaputotan ni Lot a kas sanikuada.'" 10 (Nagnaed sadiay dagiti Emim iti napalabas. Kabilbileg, kaad-adu ken kataytayag dagitoy dagiti tattao ti Anakim); 11 maibilang met dagitoy a Refaim a kasla kadagiti Anakim; ngem aw-awagan ida dagiti Moabita iti Emim. 12 Nagnaed met idi dagiti Horeo idiay Seir, ngem naisublat kadakuada dagiti kaputotan ni Esau. Dinadaelda ida iti sangoananda ket nagnaedda iti lugarda, a kas iti inaramid ti Israel iti daga a sanikuana nga inted ni Yahweh kadakuada.) 13 “'Tumakderkayo ita ket lasatenyo ti waig a Zered.' Linasattayo ngarud ti waig a Zered. 14 Ita, tallo-pulo ket walo a tawenen manipud kadagiti aldaw a dimtengtayo iti Kades Barnea agingga a binallasiwtayo ti waig a Zered. Iti dayta a tiempo ti pannakapukaw dagiti amin a lallaki iti dayta a henerasion a mabalin a makiranget, kas insapata ni Yahweh kadakuada. 15 Maysa pay, naibusor ti ima ni Yahweh iti dayta a henerasion isu a dinadaelna ida manipud kadagiti tattao agingga a napukawda. 16 Napasamak ngarud nga idi natay ken napukaw dagiti amin lallaki a mabalin a makiranget

manipud kadagiti tattao, 17 a nagsao kaniak ni Yahweh a kunkunana,
18 'Lumasatkayo ita nga aldaw iti Ar, a beddeng ti Moab. 19 Inton
makaasidegkayon iti batug dagiti tattao ti Ammon, saanyo ida a riribuken
wenno makiranget kadakuada; ta awanto ti itedko kadakayo ti aniaman
a daga dagiti tattao ti Ammon a kas sanikuayo; gapu ta intedkon daytoy
kadagiti kaputotan ni Lot a kas sanikuada.'" 20 (Naibilang met dayta a
daga dagiti Refaim. Nagnaed idi dagiti Refaim sadiay — ngem aw-awagan
ida dagiti Ammonita a Zamzummim — 21 tattao a kabilbileg, kaad-adu ken
kataytayag dagiti Anakim. Ngem dinadael ida ni Yahweh iti sangoanan
dagiti tattao iti Ammon, ken naisublatda kadakuada ket nagnaedda iti
lugarda. 22 Daytoy ket kas iti inaramid ni Yahweh kadagiti tattao ni Esau,
nga agnanaed idiay Seir, idi dinadaelna dagiti Horeo iti sangoananda, ket
naisublat kadakuada dagiti kaputotan ni Esau ket nagnaedda iti lugarda
agingga kadagitoy nga aldaw. 23 Ken dagiti Avvim, a nagnaed kadagiti
bario agingga idiay Gaza —dagiti Caftorim, a rimmuar manipud Caftor,
dinadaelda ida ket nagnaedda iti lugarda.) 24 "'Ita, tumakderkayo ket
agdaliasatkayo, ket lasatenyo ti tanap ti Arnon; adtoy, intedko iti imam ni
Sihon nga Ammoreo, ti ari ti Hesbon, ken ti dagana. Rugiam a tagikuaen
daytoy, ken makirangetkayo kenkuana. 25 Ita nga aldaw, pagbutngek
ken pagamakek kadakayo dagiti tattao nga adda iti sirok ti tangatang;
mangngegda ti damag maipapan kadakayo ket agpigergerda ken agtuokda
gapu kadakayo. 26 Nangibaonak kadagiti mensahero manipud iti let-ang
ti Cademot agingga iti Sihon, nga ari ti Hesbon nga addaan kadagiti
sasao ti kapia a kunkunana, 27 'Itulokmo koma a magnaak iti dagam;
magnaak laeng iti dalan; saanakto nga agpa-kannawan wenno agpa-
kannigid. 28 Lakoannakto iti taraon tapno makapanganak; Lakoannakto iti
danum tapno makainomak; palubosannak laeng koma a lumabas babaen
kadagiti saksakak; 29 a kas iti inaramid kaniak dagiti kaputotan ni Esau
nga agnanaed idiay Seir, ken kas iti inaramid kaniak dagiti Moabita nga
agnanaed idiay Ar; agingga a lasatek ti Jordan nga agturong iti daga
nga it-ited ni Yahweh kadakami.' 30 Ngem saannatayo a pinalubosan a
lumabas ni Sihon nga ari ti Hesbon; ta pinatangken ni Yahweh a Diosmo
ti panunot ken pusona, tapno maparmekna isuna babaen iti bilegmo, nga
isu ti inaramidna ita nga aldaw. 31 Kinuna ni Yahweh kaniak, "Adtoy,
rinugiakon nga iyawat ni Sihon ken ti dagana nga adda iti sangoanam;
rugiam a tagikuaen daytoy, tapno matawidmo ti dagana.' 32 Ket rimuar
ni Sihon a maibusor kadatayo, isuna ken dagiti amin a tattaona, tapno
makirangetda idiay Jaas. 33 Inyawat isuna ni Yahweh a Diostayo kadatayo
ket pinarmektayo isuna; pinapataytayo isuna, dagiti annakna a lallaki, ken
dagiti amin a tattaona. 34 Innalatayo dagiti amin a siudadna iti dayta a
tiempo ket naan-anay a dinadaeltayo ti tunggal siudad nga adda agnanaed,
agraman dagiti babbai ken dagiti ubbing; awan ti imbatitayo. 35 Dagiti
laeng baka a sinamsamtayo ti innalatayo para kadagiti bagbagitayo,
agraman dagiti nasamsam kadagiti siudad a pinarmektayo. 36 Manipud
Aroer, nga adda iti pungto ti tanap ti Arnon, ken manipud iti siudad
nga adda iti tanap, agingga idiay Galaad, awan ti siudad a nangato unay
para kadatayo. Pinagballiginatayo ni Yahweh a Diostayo kadagiti amin a
kabusortayo nga adda iti sangoanantayo. 37 Ti laeng daga dagiti kaputotan
ni Ammon ti saanyo a napanan, kasta met kadagiti amin nga igid ti
Karayan Jabbok, ken dagiti siudad iti katurturodan a pagilian— iti tunggal
lugar nga imparit ni Yahweh a Diostayo a papanantayo.

3

1 Ket naglikkotayo ken sinang-attayo ti dalan nga agpa-Basan. Immay
ni Og nga ari ti Basan ket rinautnatayo, isuna ken dagiti amin a tattaona
tapno makigubat idiay Edrei. 2 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Saankayo nga
agbuteng kenkuana; ta intedkon kadakayo ti balligi maibusor kenkuana
ken inkabilkon dagiti amin a tattaona ken ti dagana iti panangiturayyo.
Aramidenyonto kenkuana a kas iti inaramidyo kenni Sihon, nga ari dagiti
Amorreo, a nagnaed idiay Hesbon.' 3 Pinagballiginatayo ngarud ni Yahweh
maibusor kenni Og, nga ari ti Basan, ket inturayantayo dagiti amin a
tattaona. Ket pinataytayo isuna agingga nga awan ti nabati kadagiti
tattaona. 4 Innalatayo dagiti amin a siudadna iti dayta a tiempo; awan
ti uray maysa a siudad a saantayo nga innala kadakuada: innem a pulo a
siudad —amin a rehion ti Argob, ti pagarian ni Og idiay Basan. 5 Siudad
amin dagitoy a nasarikedkedan kadagiti nangangato a pader, ruangan
ken balunet; malaksid pay kadagiti bario nga awan paderna. 6 Naan-
anay a dinadaeltayo ida, a kas iti inaramidtayo kenni Sihon nga ari ti
Hesbon, naan-anay a dinadaeltayo ti tunggal siudad nga adda agnanaed,
agraman dagiti babbai ken dagiti ubbing. 7 Ngem dagiti baka ken dagiti
masamsam kadagiti siudad, sinamsamtayo a para kadagiti bagbagitayo.
8 Iti dayta a tiempo, innalatayo ti daga manipud iti ima dagiti dua nga
ari dagiti Amorreo nga adda iti ballasiw ti Jordan, manipud iti tanap ti
Arnon agingga iti Bantay Hermon. 9 (Aw-awagan dagiti Sidonio ti Bantay
Hermon iti Sirion, ken Senir met ti iyaw-awag dagiti Amorreo); 10 ken amin
a siudad iti patad a disso, iti entero a Galaad, ken entero a Basan, agingga
iti Saleca ken Edrei, dagiti siudad ti pagarian ni Og idiay Basan. 11 (Ta
iti nabatbati manipud iti Refaim, ni laeng Og nga ari ti Basan ti nabati;
adtoy, naaramid iti landok ti pagiddaanna; saan kadi nga idiay Rabba, a
pagnanaedan dagiti kaputotan ni Ammon? Siam a kubiko ti kaatiddug ken
uppat a kubiko ti kaakaba daytoy, iti panagrukod dagiti tattao.) 12 Daytoy a
daga a tinagikuatayo iti dayta a tiempo — manipud Aroer, nga adda iti igid
ti tanap ti Arnon, ken kagudua ti katurturodan a pagilian ti Galaad, ken
dagiti siudad daytoy — Intedko kadagiti Reubenita ken Gadita. 13 Dagiti
nabatbati iti Galaad ken entero a Basan, ti pagarian ni Og, intedko iti
kagudua ti tribu ni Manases: iti entero a rehion ti Argob ken entero a
Basan. (Ti isu met laeng a masaksakupan ket naawagan iti daga ti Refaim.)
14 Ni Jair a kaputotan ni Manases, tinagikuana iti amin rehion ti Argob
agingga iti beddeng ti Gesur ken Maacat. Inawaganna ti rehion, uray pay
iti Basan, iti bukodna a nagan a Habboth-jair, agpapan ita nga aldaw.)
15 Intedko kenni Makir ti Galaad. 16 Kadagiti Reubenitas ken Gaditas,
intedko ti masaksakupan manipud iti Galaad agingga iti tanap ti Arnon— ti
tengnga ti tanap ket ti beddeng ti masaksakupan— ken iti Karayan Jabbok,
a nagbeddenganda kadagiti kaputotan ni Ammon. 17 Maysa pay kadagiti
beddeng daytoy ket ti patad ti tanap ti Karayan Jordan, manipud Cineret
agingga iti baybay ti Araba (dayta ket ti Natay a Baybay), agingga kadagiti
arisadsad ti Bantay Pisga iti daya. 18 Binilinkayo iti dayta a tiempo a
kunkunak, 'Inted ni Yahweh a Diosyo daytoy a daga tapno tagikuaentayo
daytoy; dakayo, dagiti amin a lallaki a mannakigubat, bumallasiwkayonto
a siaarmas iti sangoanan dagiti kakabsatyo, dagiti tattao ti Israel. 19 Ngem
dagiti assawayo, dagiti annakyo, ken dagiti bakayo (ammok nga adu
dagiti bakayo), agtalinaeddanto kadagiti siudadyo nga intedko kadakayo,
20 agingga a paginanaen ni Yahweh dagiti kakabsatyo, a kas iti inaramidna
kadakayo, agingga a tagikuaenda met ti daga nga it-ited ni Yahweh a

Diosyo kadakuada iti ballasiw ti Jordan; ket agsublikayonto, tunggal lalaki kadakayo, kadagiti bukodyo a sanikua nga intedko kadakayo.' 21 Binilinko ni Josue iti dayta a tiempo a kinunkunak, 'Nakitam dagiti amin nga inaramid ni Yahweh kadagitoy dua nga ari; kastanto met laeng ti aramiden ni Yahweh kadagiti papananyo a pagarian. 22 Saankayonto nga agbuteng kadakuada, ta ni Yahweh a Diosyo ti makirangetto para kadakayo.' 23 Nagpakaasiak kenni Yahweh iti dayta a tiempo a kunkunak, 24 'O Yahweh nga Apo, inrugim nga ipakita iti adipenmo ti kinadakkel ken ti napigsa nga imam; ta ania a dios ti adda idiay langit wenno iti daga a makaaramid kadagiti isu met laeng nga aramid nga inaramidmo, ken iti isu met laeng a nabileg nga ar-aramid? 25 Palubosannak a bumallasiw, agpakpakaasiak kenka, ket kitaek ti nadam-eg a daga nga adda iti ballasiw ti Jordan, dayta napintas a katurturodan a pagilian ken kasta met ti Lebanon.' 26 Ngem nakaunget ni Yahweh kaniak gapu kadakayo; saan isuna a dimngeg kaniak. Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Umdasen daytoy para kenka! — saan mon a dakdakamaten daytoy a banag kaniak: 27 sumang-atka idiay tapaw ti Pisga ket ikitam dagiti matam idiay laud, idiay amianan, idiay abagatan ken idiay daya; kitaem a naimbag ta saankanto a bumallasiw iti Jordan. 28 Bilinem ketdi ni Josue, pabilgem ken papigsaem isuna, ta ipanguloannanto dagitoy a tattao a bumallasiw, ket itednanto kadakuada a kas tawidda ti daga a makitam.' 29 Nagtalinaedtayo ngarud iti tanap nga adda iti bangir ti Bet Peor.

4

1 Ita, Israel, denggem dagiti linteg ken annuroten nga isurok kadakayo, tapno aramidenyo dagitoy; tapno agbiagkayo ket serreken ken tagikuaenyo ti daga nga it-ited kadakayo ni Yahweh a Dios dagiti ammayo. 2 Saanyo a nayunan dagiti sasao nga ibilinko kadakayo, wenno kissayan dagitoy, tapno masalimetmetanyo dagiti bilbilin ni Yahweh a Diosyo nga ibilinko kadakayo. 3 Nakitayo ti inaramid ni Yahweh gapu iti Baal Peor; gapu ta amin a tattao a simmurot iti Baal ti Peor, dinadael ida ni Yahweh a Diosyo manipud kadakayo. 4 Ngem dakayo a kimpet kenni Yahweh a Diosyo ket sibibiag ita nga aldaw, tunggal maysa kadakayo. 5 Adtoy, insurok kadakayo dagiti linteg ken dagiti annuroten, a kas iti imbilin ni Yahweh a Diosko kaniak, a rumbeng nga aramidenyo ti kasta iti tengnga ti daga a papananyo tapno tagikuaen daytoy. 6 Salimetmetan ken aramidenyo ngarud dagitoy; ta daytoy ti kinasirib ken pannakaawatyo iti imatang dagiti tattao a makangngegto kadagitoy nga alagaden ket kunaenda, 'Pudno a masirib ken mannakaawat a tattao daytoy a dakkel a nasion.' 7 Ta ania ti sabali pay a dakkel nasion nga adda sadiay nga addaan iti dios nga asideg unay kadakuada, a kas kenni Yahweh a Diostayo tunggal umawagtayo kenkuana? 8 Ania ti sabali pay a dakkel a nasion nga adda sadiay nga addaan kadagiti linteg ken kadagiti annuroten a nakalinlinteg a kas kadagitoy amin a linteg nga isagsaganak iti sangoananyo ita nga aldaw? 9 Siputam laeng ken annadam a nasayaat ti bagim, tapno saanmo a malipatan dagiti banbanag a nakitam, tapno saanda a panawan ti pusom iti amin nga al-aldaw ti biagmo. Ipakaammom ketdi dagitoy kadagiti annakmo ken kadagiti annak dagiti annakmo— 10 ti aldaw a nagtakderka iti sangoanan ni Yahweh a Diosmo idiay Horeb, idi kinuna ni Yahweh kaniak, 'Ummongem kaniak dagiti tattao, ket ipangngegko kadakuada dagiti sasaok, tapno masursuroda ti agbuteng kaniak iti amin nga al-aldaw ti panagbiagda iti rabaw ti daga, ken tapno maisuroda dagiti annakda.'

11 Immasidegkayo ket nagtakderkayo iti sakaanan ti bantay. Immapuy ti
bantay agingga iti langit, nga addaan iti kinasipnget, ulep, ken napuskol
a kinasipnget. 12 Nagsao ni Yahweh kadakayo manipud iti tengnga ti
apuy; nangngegyo ti timek nga addaan kadagiti sasao, ngem awan ti langa
a nakitayo; timek laeng ti nangngegyo. 13 Inwaragawagna kadakayo ti
tulagna nga imbilinna kadakayo nga aramidenyo, ti Sangapulo a Bilin.
Insuratna dagitoy iti dua a tapi ti bato. 14 Imbilin kaniak ni Yahweh iti
dayta a tiempo nga isurok kadakayo dagiti alagaden ken ordinansa, tapno
aramidenyo dagitoy iti daga a papananyo a tagikuaen. 15 Annadanyo
ngarud a naimbag dagiti bagbagiyo, ta awan ti nakitayo nga aniaman a
langa iti aldaw a nagsao kadakayo ni Yahweh idiay Horeb manipud iti
tengnga ti apuy. 16 Agannadkayo ta saanyo a dadaelen dagiti bagbagiyo ket
agaramidkayo iti maysa a nakitikitan a ladawan a kalanglanga ti aniaman
a parsua, ti langa ti lalaki wenno babai a tao, 17 wenno ti kalanglanga
ti aniaman nga ayup nga adda iti rabaw ti daga, wenno ti kalanglanga
ti aniaman nga adda payakna a billit nga agtaytayab kadagiti langlangit,
18 wenno ti kalanglanga ti aniaman nga agkarkarayam iti daga, wenno ti
kalanglanga ti aniaman a lames nga adda iti danum iti babaen ti daga.
19 Agannadka no ikitam dagiti matam kadagiti langit ket makitam ti init,
ti bulan, ken dagiti bituen—amin a buyot dagiti langlangit—agannadka
a saanka a maguyugoy nga agrukbab ken agdayaw kadagitoy— insaad
ni Yahweh a Diosmo dagitoy a banbanag sadiay para kadagiti amin a
tattao nga adda iti babaen ti entero a tangatang. 20 Ngem innalanakayo
ni Yahweh ken inruarnakayo iti urno a landok, manipud Egipto, tapno
agbalinkayo a tattao a bukodna a tawid, a kasla kadakayo ita nga aldaw.
21 Maysa pay, nakaunget ni Yahweh kaniak gapu kadakayo; insapatana
a rumbeng a saanak a bumallasiw iti Jordan, ken rumbeng a saanak
a mapan iti dayta a nadam-eg a daga, ti daga nga it-ited ni Yahweh a
Diosmo kenka a kas tawid. 22 Ngem ketdi, masapul a matayak iti daytoy
a daga; masapul a saanak a bumallasiw iti Jordan; ngem bumallasiwkayo
ket tagikuaenyo dayta a nasayaat a daga. 23 Annadanyo dagiti bagbagiyo,
tapno saanyo a malipatan ti tulag ni Yahweh a Diosyo nga inaramidna
kadakayo, ket agaramidkayo para kadagiti bagbagiyo iti nakitikitan a
ladawan a kalanglanga ti aniaman nga imparit ni Yahweh a Diosyo nga
aramidenyo. 24 Ta ni Yahweh a Diosyo ket maysa a mangal-alun-on nga
apuy, managimon a Dios. 25 Inton maaddaanka iti annak ken appoko, ken
inton addakayon iti dayta a daga iti atiddog a panawen, ket no dadaelenyo
dagiti bagbagiyo ket agaramidkayo iti nakitikitan a ladawan a kalanglanga
ti aniaman a banag, ken aramidenyo ti dakes iti imatang ni Yahweh a
Diosmo, tapno pagpungtotenyo isuna— 26 Awagak ti langit ken daga nga
agsaksi a maibusor kadakayo ita nga aldaw, a mapukawkayonto iti mabiit
iti daga a papananyo iti ballasiw ti Jordan a tagikuaenyo; saanyonto a
mapaatiddog dagiti aldawyo sadiay, ngem naan-anay a madadaelkayonto.
27 Iwarawaranakayonto ni Yahweh kadagiti tattao, ket bassitto laeng
ti mabati a bilangyo kadagiti nasion, a pangituronganto ni Yahweh
kadakayo. 28 Agserbikayonto kadagiti sabali a dios sadiay, ti aramid
dagiti ima dagiti tattao, kayo ken bato, a saan a makakita, makangngeg,
makapangan, wenno makaangot. 29 Ngem sapulenyonto ni Yahweh a
Diosyo manipud sadiay, ket masarakanyonto isuna, no birukenyo isuna iti
amin a pusoyo ken iti amin a kararuayo. 30 No marirriribukankayo, ken
inton dumteng amin dagitoy a banbanag kadakayo, kadagitoy maud-udi
nga al-aldaw, agsublikayonto kenni Yahweh a Diosyo ket denggenyonto ti

timekna. 31 Ta ni Yahweh a Diosyo ket manangaasi a Dios; saannakayonto
nga upayen wenno dadaelen, wenno lipaten ti tulagna kadagiti ammayo
nga insapatana kadakuada. 32 Ta saludsodem man ita ti maipanggep
kadagiti aldaw a napalabas, nga immun-una kenka: manipud iti aldaw
a pinarsua ti Dios ti tao iti rabaw ti daga, ken manipud iti pungto ti langit
agingga iti bangir, saludsodem no adda ti kasla iti kastoy a naindaklan a
banag, wenno adda nangngeg a kasla iti daytoy? 33 Nangngeg kadi dagiti
tattao iti kaano man ti timek ti Dios nga agsasao manipud iti tengnga ti
apuy, a kas iti nangngegyo, ket nagbiagkayo? 34 Wenno pinadas kadi ti Dios
a mapan ket mangala iti maysa a nasion iti tengnga ti maysa pay a nasion,
babaen kadagiti pannubok, babaen kadagiti pagilasinan, ken babaen
kadagiti nakakaskasdaaw, ken babaen iti gubat, ken babaen iti nabileg nga
ima, ken babaen iti panangipakita iti dakkel a pannakabalin, ken babaen
kadagiti napalalo a panangbutbuteng, a kas iti amin a banag nga inaramid
ni Yahweh a Diosyo kadakayo idiay Egipto iti sangoananyo? 35 Naipakita
kadakayo dagitoy a banbanag, tapno maammoanyo a ni Yahweh ket Dios,
ken awanen ti sabali pay malaksid kenkuana. 36 Manipud langit ket
impangngegna kadakayo ti timekna, tapno mabilinnakayo; impakitana
kadakayo ti nasantoan nga apuyna ditoy rabaw ti daga; nangngegyo
dagiti sasaona manipud iti tengnga ti apuy. 37 Gapu ta inay-ayatna
dagiti ammayo, pinilina dagiti kaputotanda a simmaruno kadakuada,
ken inruarnakayo idiay Egipto babaen iti presensiana ken iti dakkel a
pannakabalinna; 38 tapno pagtalawenna iti sangoananyo dagiti nasion a
dakdakkel ken nabilbileg ngem dakayo, tapno ipannakayo, tapno itedna
kadakayo ti dagada a kas tawid, agpapan ita nga aldaw. 39 Ammoenyo
ngarud ita nga aldaw, ken ikabilyo iti pusoyo, a ni Yahweh ket Dios
sadi langit ken iti rabaw ti daga; awanen ti sabali. 40 Salimetmetanyo
dagiti alagaden ken annurotenna nga ibilinko kadakayo ita nga aldaw,
tapno sumayaatkayo ken dagiti annakyo a sumaruno kadakayo, ken tapno
mapaatiddugyo dagiti al-aldawyo iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo
kadakayo iti agnanayon. 41 Ket nangpili ni Moises iti tallo a siudad iti
daya ti Jordan, 42 tapno mabalin a pagkamangan ti siasinoman kadakuada
no nakapatay isuna iti sabali a tao a saanna nga inggagara, a saanna a
kabusor iti napalabas. Babaen iti panagkamangna iti maysa kadagitoy
a siudad, mabalin a makalasat isuna. 43 Dagitoy ket: ti Beser idiay let-
ang, ti patad a pagilian para kadagiti Rubenitas; ti Ramot idiay Galaad
para kadagiti Gaditas; ken ti Golan idiay Basan para kadagiti Manasesitas.
44 Daytoy ti linteg nga insaad ni Moises iti sangoanan dagiti tattao ti Israel;
45 dagitoy dagiti pammaneknek iti tulag, dagiti linteg, ken dadduma pay
nga annuroten a sinao ni Moises kadagiti tattao ti Israel idi rimmuarda
idiay Egipto, 46 idi addada iti daya ti Jordan, iti tanap a batug ti Bet-peor, iti
daga ni Sihon nga ari dagiti Amorreo, a nagnaed idiay Hesbon, a pinarmek
da Moises ken dagiti tattao ti Israel idi rimmuarda idiay Egipto. 47 Innalada
a kas sanikua ti dagana, ken ti daga ni Og nga ari ti Basan—dagitoy dagiti
dua nga ari dagiti Amorreo, nga adda iti labes ti Jordan nga agturong iti
daya. 48 Dumanon daytoy a masakupan manipud Aroer, iti igid ti tanap ti
Arnon, agingga iti Bantay Sirion (wenno Bantay Hermon), 49 ken nairaman
ti amin a patad iti tanap ti Karayan Jordan, nga agpadaya iti labes ti Jordan,
agingga iti baybay ti Araba, agingga kadagiti arisadsad ti Bantay Pisga.”

5

1 Inayaban ni Moises ti entero nga Israel ket kinunana kadakuada,

“Denggenyo, Israel, dagiti alagaden ken annuroten nga ibagak kadakayo
ita nga aldaw, tapno masursuroyo ken masalimetmetanyo dagitoy.
2 Nakitulag ni Yahweh a Diostayo kadatayo idiay Horeb. 3 Saan nga
inaramid ni Yahweh daytoy a tulag kadagiti kapuonantayo, ngem kadatayo
amin a sibibiag ita nga aldaw. 4 Nakisao ni Yahweh kadakayo iti rupanrupa
idiay bantay manipud iti tengnga ti apuy 5 (Nagtakderak iti nagbaetanyo
kenni Yahweh iti dayta a tiempo, tapno ipakaammok kadakayo ti saona;
ta mabutengkayo gapu iti apuy, ket saankayo a simmang-at iti bantay).
Kinuna ni Yahweh, 6 'Siak ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo iti
daga ti Egipto, manipud iti balay ti pannakatagabu. 7 Dikayo maaddaan
kadagiti sabali a dios iti sangoanak. 8 Dikayo agaramid para iti bagiyo
iti nakitikitan a ladawan wenno aniaman a kalanglanga ti aniaman a
banag nga adda iti langit, wenno adda iti daga, wenno adda iti uneg ti
danum. 9 Dikayo agrukbab wenno agserbi kadagitoy, ta siak, ni Yahweh,
a Diosyo, ket managimon a Dios. Dusaek ti kinadangkes dagiti kapuonan
babaen iti panangiyegko iti pannusa kadagiti annak, agingga iti maikatlo
ken maikapat a henerasion dagiti manggura kaniak, 10 ken ipakpakitak
ti kinapudno ti tulag iti rinibribu kadakuada nga agayat kaniak ken
mangsalimetmet kadagiti bilinko. 11 Diyo aramaten ti nagan ni Yahweh a
Diosyo iti awan kaes-eskanna, ta saanto nga ibilang ni Yahweh nga awan ti
basolna ti mangaramat iti naganna iti awan kaes-eskanna. 12 Ngilinenyo ti
Aldaw a Panaginana tapno pagbalinenyo a nasantoan daytoy, kas imbilin
ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 13 Iti innem nga aldaw, agtrabahokayo
ken aramidenyo dagiti amin a trabahoyo; 14 ngem ti maikapito nga aldaw
ket Aldaw a Panaginana para kenni Yahweh a Diosyo. Dikayo agtrabaho
iti aniaman a trabaho iti dayta nga aldaw, dakayo, wenno ti anakyo a
lalaki, wenno ti anakyo a babai, wenno ti adipenyo a lalaki, wenno ti
adipenyo a babai, wenno ti bakayo, wenno ti asnoyo, wenno ti aniaman
kadagiti ayupyo, wenno siasinoman a ganggannaet nga adda kadagiti
ruanganyo. Daytoy ket tapno makainana met a kas kadakayo ti lalaki
wenno babai nga adipenyo. 15 Lagipenyo a nagbalinkayo nga adipen
iti daga ti Egipto, ket inruarnakayo ni Yahweh a Diosmo sadiay babaen
iti nabileg nga ima ken babaen iti panangipakitana iti pannakabalinna.
Isu nga imbilin ni Yahweh a Diosyo kadakayo a ngilinenyo ti Aldaw a
Panaginana. 16 Dayawenyo ni amayo ken ni inayo, kas imbilin ni Yahweh a
Diosyo nga aramidenyo, tapno agbiagkayo iti atiddog a tiempo iti daga nga
it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo, ken tapno sumayaatkayo. 17 Dikayo
mamapatay. 18 Dikayo makikamalala. 19 Dikayo agtakaw. 20 Dikayo
agsaksi iti palso a maibusor iti kaarrubayo. 21 Diyo tarigagayan ti asawa
a babai ti kaarrubayo, diyo tarigagayan ti balay ti kaarrubayo, ti talonna,
wenno ti lalaki nga adipenna, wenno ti babai nga adipenna, ti bakana,
wenno ti asnona, wenno ti aniaman a kukua ti kaarrubayo.' 22 Dagitoy a
sasao ket insao ni Yahweh iti napigsa a timek iti entero a taripnongyo idiay
bantay manipud iti tengnga ti apuy, iti ulep, ken iti napuskol a kinasipnget;
saanna a ninayunan pay iti aniaman a sasao. Ken insuratna dagitoy iti
dua a tapi ti bato ket intedna dagitoy kaniak. 23 Ket napasamak, nga idi
nangngegyo ti timek manipud iti tengnga ti kinasipnget, bayat a gumilgil-
ayab ti bantay, nga immasidegkayo kaniak—amin dagiti panglakayen ken
dagiti panguloen dagiti tribuyo. 24 Kinunayo, 'Adtoy, impakita ni Yahweh
a Diostayo kadatayo ti kinadayag ken kinadakkelna, ket nangngegmi ti
timekna manipud iti tengnga ti apuy; nakitami ita nga aldaw a no agsao
ti Dios kadagiti tattao, mabalin nga agbiagda. 25 Ngem apay a rumbeng

a mataykami? Gapu ta alun-onendatayo daytoy dakkel nga apuy; no
mangngegtayo pay ti timek ni Yahweh a Diostayo, mataytayo. 26 Ta
siasino malaksid kadatayo ti adda kadagiti amin a lasag a nakangngeg iti
timek ti sibibiag a Dios manipud iti tengnga ti apuy ket nagbiag, a kas
iti naaramid kadatayo? 27 No maipapan kadakayo, rumbeng a mapan
ket denggenyo ti amin a banag nga ibagbaga ni Yahweh a Diostayo;
ulitenyo kadakami ti amin a banag nga ibagbaga ni Yahweh kadakayo;
denggen ken agtulnogkaminto iti daytoy.' 28 Nangngeg ni Yahweh dagiti
sasaoyo idi nagsaokayo kaniak. Kinunana kaniak, 'Nangngegko dagiti
sasao dagitoy a tattao, dagiti imbagada kadakayo. Nasayaat ti imbagada.
29 O, ta addaan koma iti kasta a puso, tapno dayawendak ken kanayon
a salimetmetanda amin a bilinko, tapno sumayaatda ken dagiti annakda
iti agnanayon! 30 Mapanka ket ibagam kadakuada, "Agsublikayo kadagiti
toldayo." 31 Ngem no maipapan kadakayo, agtakderkayo iti abayko,
ket ibagak kadakayo dagiti amin a bilin, dagiti alagaden, ken dagiti
pangngeddeng nga isuroyo kadakuada, tapno salimetmetanda dagitoy iti
daga nga itedko kadakuada a tagikuaenda.' 32 Salimetmetanyo ngarud ti
imbilin ni Yahweh a Diosyo kadakayo; saankayo a sumiasi iti makannawan
wenno iti makannigid. 33 Magnakayo iti amin a wagas nga imbilin ni
Yahweh kadakayo, tapno agbiagkayo, ken tapno sumayaatkayo, ken tapno
mapaatiddugyo dagiti al-aldawyo iti daga a tagikuaenyo.

6

1 Ita, dagitoy dagiti bilin, alagaden, ken pangngeddeng nga imbilin ni
Yahweh a Diosyo kaniak nga isurok kadakayo, tapno masalimetmetanyo
dagitoy iti daga a ballasiwenyo ti Jordan tapno tagikuaenyo; 2 tapno mai-
dayawyo ni Yahweh a Diosyo, tapno masalimetmetanyo dagiti amin nga
alagaden ken bilinna nga ibilbilinko kadakayo—dakayo, dagiti annakyo,
ken dagiti annak dagiti annakyo, iti amin nga aldaw ti panagbiagyo, tapno
mapaatiddug dagiti al-aldawyo. 3 Denggenyo ngarud dagitoy, Israel, ken
salimetmetanyo dagitoy, tapno sumayaatkayo, tapno umadukayo unay, iti
daga nga agay-ayus ti gatas ken diro, kas iti inkari ni Yahweh a Dios dagiti
ammayo nga aramidenna. 4 Denggenyo, Israel: Maymaysa ni Yahweh a
Diostayo. 5 Ayatenyo ni Yahweh a Diosyo iti amin a pusoyo, iti amin a
kararuayo, ken iti amin a pigsayo. 6 Addanto iti pusoyo dagiti sasao nga
ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw; 7 ket siaagawa nga isuroyonto dagitoy
kadagiti annakyo; saritaenyo ti maipanggep kadagitoy inton agtugawkayo
iti uneg ti balayyo, inton magnakayo iti dalan, inton agiddakayo, ken
inton bumangonkayo. 8 Igalutyonto dagitoy a kas pagilasinan iti imayo,
ken agserbidanto a kas pannakabedbed iti nagbaetan dagiti matayo.
9 Isuratyonto dagitoy kadagiti poste ti ridaw ti balayyo ken kadagiti
ruanganyo. 10 Inton ipannakayo ni Yahweh a Diosyo iti daga nga
insapatana kadagiti ammayo, kada Abraham, Isaac, ken ni Jacob, nga
itedna kadakayo, nga addaan kadagiti dadakkel ken nasayaat unay a
siudad a saanyo nga impatakder, 11 ken balbalay a napno kadagiti amin
a kita dagiti nasayaat a banbanag a saanyo nga inaramid, kadagiti
bubon a saanyo a kinali, ken kadagiti kaubasan ken olibo a kaykayo a
saanyo nga inmula, mangankayonto ket mapnekkayo— 12 agannadkayo
ngarud tapno saanyo a malipatan ni Yahweh, a nangiruar kadakayo iti
daga ti Egipto, iti balay ti pannakaadipen. 13 Dayawenyo ni Yahweh a
Diosyo; isuna ti pagrukbabanyo, ken agsapatakayo babaen iti naganna.

14 Dikay sumurot kadagiti sabali a dios, dagiti dios dagiti tattao nga
adda iti aglawlawyo— 15 ta ni Yahweh a Diosyo nga adda iti tengngayo
ket managimon a Dios—amangan no sumged ti pungtot ni Yahweh a
Diosyo a maibusor kadakayo ket dadaelennakayo iti rabaw ti daga.
16 Diyo suboken ni Yahweh a Diosyo a kas iti panangsubokyo kenkuana
idiay Massa. 17 Siaagawa a salimetmetanyonto dagiti bilin ni Yahweh
a Diosyo, dagiti pammaneknekna, ken dagiti alagadenna, nga imbilinna
kadakayo. 18 Aramidenyo ti nalinteg ken nasayaat iti imatang ni Yahweh,
tapno sumayaatkayo, ken tapno maserrek ken matagikuayo ti nadam-
eg a daga nga inkari ni Yahweh kadagiti ammayo, 19 a pagtalawenna
dagiti amin a kabusoryo iti sangoananyo, a kas iti imbaga ni Yahweh.
20 Inton saludsoden kadakayo ti anakyo iti tiempo nga umay, a kunana,
'Ania ti kayat a sawen dagitoy a banbanag—dagiti pammaneknek, dagiti
alagaden, ken dagiti dadduma a pangngeddeng nga imbilin ni Yahweh
a Diostayo kadakayo?' 21 ket kunayonto iti anakyo, 'Tagabunakami idi
ni Faraon idiay Egipto; inruarnakami ni Yahweh idiay Egipto babaen iti
nabileg nga imana, 22 ken nangipakita isuna kadagiti pagilasinan ken
nakaskasdaaw, dakkel ken makadidigra, iti Egipto, kenni Faraon, ken iti
amin a balayna, iti sangoanan dagiti matatayo; 23 ken inruarnatayo sadiay,
tapno maipannatayo, tapno itedna kadatayo ti daga nga inkarina kadagiti
ammatayo. 24 Imbilin ni Yahweh kadatayo a kanayontayo a salimetmetan
amin dagitoy nga alagaden, tapno agbutengtayo kenkuana a Diostayo para
iti pagsayaatantayo, tapno taginayonennatayo a biagen, a kas kadatayo
iti daytoy nga aldaw. 25 No salimetmetantayo amin dagitoy a bilin iti
sangoanan ni Yahweh a Diostayo, kas iti imbilinna kadatayo, daytoyto ti
kinalintegtayo.

7

1 No ipannakayo ni Yahweh a Diosyo iti daga a papananyo tapno
tagikuaen, ken pagtalawenna dagiti adu a nasion iti sangoananyo—dagiti
Heteo, Gergeseo, Amorreo, Cananeo, Periseo, Heveo, ken Jebuseo—pito a
nasion a dakdakkel ken nabilbileg ngem dakayo; 2 ket inton ited kadakayo
ni Yahweh a Diosyo ti panagballigim kadakuada, inton masabatyo ida
iti paggugubatan, masapul a darupenyo ida, ket masapul a dadaelenyo
ida a naan-anay. Saankayo a makitulag wenno mangipakita iti asi
kadakuada. 3 Saankayo met a makiasawa kadakuada; saanyo nga ited
dagiti annakyo a babbai kadagiti annakda a lallaki, ken saanyo nga
alaen dagiti annakda a babbai para kadagiti annakyo a lallaki. 4 Ta
pagtallikudenda dagiti annakyo manipud iti panangsursurotda kaniak,
tapno agdayawda kadagiti sabali a dios. Isu a sumgedto ti pungtot ni
Yahweh maibusor kadakayo, ket dadaelennakayonto a dagus. 5 Kastoy
ti aramidenyo kadakuada: rebbaenyo dagiti altarda, burakenyo dagiti
nasagradoan nga adigida, putdenyo ti tekken ti Aserada ken puoranyo
dagiti nasukog a didiosenda. 6 Ta maysakayo a nasion a nailasin para
kenni Yahweh a Diosyo. Pinilinakayo nga agbalin a tattao a para
kenkuana a tagikuaenna, nga ad-adda ngem kadagiti amin a tattao nga
adda iti rupa ti daga. 7 Saannakayo nga inayat wenno pinili ni Yahweh
gapu ta ad-adukayo ngem kadagiti dadduma a tattao— ta dakayo idi ti
kabassitan kadagiti amin a tattao— 8 ngem gapu ta ay-ayatennakayo, ken
tinarigagayanna a salimetmetan ti insapatana kadagiti ammayo. Daytoy ti
makagapu nga inruarnakayo ni Yahweh babaen iti nabileg nga imana ken
sinubbotnakayo iti balay ti pannakaibalud, manipud iti ima ni Faraon,

nga ari ti Egipto. 9 Ammoenyo ngarud a ni Yahweh a Diosyo—isuna
ket Dios, ti napudno a Dios, a mangsalsalimetmet kadagiti tulag ken
kinapudnona iti sangaribu a henerasion kadagiti agayat kenkuana ken
mangsalimetmet kadagiti bilbilinna, 10 ngem subadanna kadagiti rupada
dagiti manggurgura kenkuana, tapno dadaelenna ida; saanto a maasian
isuna iti siasinoman kadagiti manggurgura kenkuana; subadannanto
isuna iti rupana. 11 Salimetmetam ngarud dagiti bilbilin, dagiti alagaden,
ken dagiti pangngeddeng nga imbilinko kenka ita, tapno aramidem
dagitoy. 12 No denggenyo dagitoy a pangngeddeng, ket salimetmetan ken
aramidenyo dagitoy, mapasamakto a salimetmetan ni Yahweh a Diosyo
ti tulag ken ti kinapudno nga insapatana kadagiti ammayo. 13 Ayaten,
bendisionan ken paaduennakayonto; bendisionannanto met ti bunga ti
bagiyo ken ti bunga ti dagayo, ti bukelyo, ti baro nga arakyo, ken ti
lanayo, ti panagadu dagiti tarakenyo ken ti urbon dagiti arbanyo, iti
daga nga insapatana kadagiti ammayo nga itedna kadakayo. 14 Ad-
adda a mabendisionankayo ngem kadagiti sabali a tattao; awanto ti
lalaki nga awan anakna wenno lupes a babai kadakayo wenno kadagiti
tarakenyo. 15 Ikkatento ni Yahweh manipud kadakayo dagiti amin a
saksakit; awan kadagiti dakes a saksakit ti Egipto a naammoam ti ika-
bilna kadakayo, ngem ikabilnanto dagitoy kadagiti amin a manggurgura
kadakayo. 16 Ibusenyonto amin dagiti bunggoy dagiti tattao a nangitedan
ni Yahweh a Diosyo kadakayo iti balligi, ken saanto a maasian ti matayo
kadakuada. Ket saanyonto a dayawen dagiti diosda, ta agbalinto a palab-
og dayta kadakayo. 17 No kunayo iti pusoyo 'Ad-adu dagitoy a nasion
ngem siak; kasano a mapapanawko ida?'— 18 Saankayo nga agbuteng
kadakuada; lagipenyo ti inaramid ni Yahweh a Diosyo kenni Faraon ken
kadagiti amin nga Egipto; 19 ti nakaro a panagsagaba a nakita dagiti
matayo, dagiti pagilasinan, dagiti nakaskasdaaw, ti nabileg nga ima,
ken ti panangipakita ti pannakabalin ni Yahweh a Diosyo a nangiruar
kadakayo. Isunto met laeng ti aramiden ni Yahweh a Diosyo kadagiti
amin a tattao a pagbutbutnganyo. 20 Kasta met, ibaonto ni Yahweh a
Diosyo dagiti alimbubuyog kadakuada, agingga a mapukaw iti imatangyo
dagiti nabati ken dagiti aglemlemmeng. 21 Saankayonto nga agbuteng
kadakuada, ta adda kadakayo ni Yahweh a Diosyo, maysa a dakkel ken
nakabutbuteng a Dios. 22 In-inutto a papanawen ni Yahweh a Diosyo dagiti
nasion iti sangoananyo. Saanyonto a maparmek ida a mamimpinsan,
wenno umadunto unay dagiti atap nga ayup iti aglawlawyo. 23 Ngem
itedto kadakayo ni Yahweh a Diosyo ti panagballigiyo kadakuada no
masabatyo ida iti paggugubatan; Tikawennanto ida iti kasta unay agingga
a madadaelda. 24 Ikabilnanto dagiti arida iti turayyo, ket pukawenyonto
ti naganda iti babaen ti langit. Awanto ti siasinoman a makabael a
tumakder iti sangoananyo, agingga a madadaelyo ida. 25 Puoranyonto
dagiti nakitikitan a ladawan dagiti diosda; saanyo a tarigagayan ti pirak
wenno balitok a nangbalkot kadagitoy a kayatyo la unay nga alaen para
kadagiti bagbagiyo, ket mapalab-ogankayo iti daytoy; ta kagura daytoy ni
Yahweh a Diosyo. 26 Saankayonto a mangiyuneg iti aniaman a makarimon
a banbanag iti balayyo ken rugianyo a dayawen daytoy. Guraen ken
karimonyonto dagitoy, ta nailasin daytoy para iti pannakadadael.

8

1 Masapul a salimetmetanyo dagiti amin a bilbilin nga it-itedko kadakayo
ita, tapno agbiag ken umadukayo, ken serrekenyo ket tagikua-enyo ti

daga nga insapata ni Yahweh kadagiti ammayo. 2 Lagipenyo amin dagiti
wagas a panangidalan kadakayo ni Yahweh a Diosyo iti uppat a pulo a
tawen idiay let-ang, tapno pagpakumbabaennakayo, a masuonakayo tapno
maammoanna ti adda iti pusoyo, no salimetmetanyo man dagiti bilbilinna
wenno saan. 3 Pinagpakumbaba ken pinagbisinnakayo ket pinakannakayo
iti mana, a saanyo pay idi nga ammo, wenno naammoan dagiti kapuonam
wenno dagiti ammayo. Inaramidna dagitoy tapno maammoanyo a saan
laeng a babaen iti tinapay nga agbiag dagiti tattao, ngem ketdi, babaen
kadagiti amin a banbanag a rumuar iti ngiwat ni Yahweh nga agbiag
dagiti tattao. 4 Saan a dimmaan dagiti kawesyo kadakayo, ken saan a
limteg dagiti sakayo bayat dagitoy uppat a pulo a tawen. 5 Panunotenyo
iti pusoyo, no kasano a palintegen ti maysa a tao ti anakna, kasta met
ti panangpalinteg ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 6 Salimetmetanyo dagiti
bilbilin ni Yahweh a Diosyo, tapno mabalin a magnakayo kadagiti dalanna
ket agdayawkayo kenkuana. 7 Ta ip-ipannakayo ni Yahweh a Diosyo iti
nasayaat a daga, daga dagiti waig ti danum, dagiti burayok ken ubbog,
nga agay-ayus kadagiti tanap ken turod; 8 daga ti trigo ken sebada, dagiti
ubas, dagiti kayo nga igos, ken dagiti granada; daga dagiti kayo nga olibo
ken diro. 9 Daga daytoy a pangananyo iti tinapay a saan nga agkurang,
ken saanyo a papanan nga awanan iti aniaman a banag; daga a dagiti
batona ket naaramid iti landok, ken makakalikayo iti gambang kadagiti
turodna. 10 Mangankayo ket mabsugkayo, ket dayawenyo ni Yahweh a
Diosyo gapu iti nasayaat a daga nga intedna kadakayo. 11 Agannadkayo
ta saanyo a malipatan ni Yahweh a Diosyo, ken saanyo a baybay-an
dagiti bilbilinna, dagiti lintegna, ken dagiti alagadenna nga ibilbilinko
kadakayo ita. 12 Tapno saanto a mapasamak nga, inton mangan ket
mabsugkayo, ken inton agipatakderkayo kadagiti nasayaat a balbalay ken
agnaedkayo kadagitoy, 13 ken no umadunto dagiti baka ken arbanyo, ken
no umadu dagiti pirak ken balitokyo, ken no immadu amin nga adda
kadakayo— 14 nga iti dayta ket amangan no maipangatonto ti pusoyo,
ken malipatanyo ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo manipud
iti daga ti Egipto, manipud iti balay ti pannakaibalud. 15 Amangan no
malipatanyo isuna a nangidalan kadakayo iti nalawa ken nakaam-amak
a let-ang, nga ayan dagiti umap-apuy nga uleg ken manggagama, ken iti
mawaw a daga nga awan ti danum; ni Yahweh, a nangparuar iti danum
manipud iti bato para kadakayo; 16 ni Yahweh a nangpakan kadakayo
iti mana idiay let-ang a saan a naammoan dagiti kapuonanyo, tapno
pagpakumbabaennakayo, ken tapno suotennakayo, tapno agaramid iti
nasayaat kadakayo iti kamaudianan; 17 ta no saan, mabalin a kunayo
iti pusoyo, 'Ti pannakabalinko ken bileg ti imak ti nangpaadda amin
kadagitoy a kinabaknang.' 18 Ngem lagipenyo ni Yahweh a Diosyo, ta
isuna ti nangted kadakayo iti pannakabalin tapno bumaknang; tapno
maipasdekna ti tulagna nga insapatana kadagiti ammayo, a kas ita.
19 Mapasamakto a, no malipatanyo ni Yahweh a Diosyo ket makipagnakayo
kadagiti sabali a dios, agdayaw ken agraemkayo kadakuada, agsaksiak
maibusor kadakayo ita nga awan duadua a mapukawkayo. 20 Kasla iti
panangpukaw ni Yahweh kadagiti nasion iti sangoananyo, kasta met ti
pannakapukawyo, gapu ta saankayo a dimngeg iti timek ni Yahweh a
Diosyo.

9

1 Denggem, O Israel, bumallasiwka itan iti Jordan, serrekem ket ikkatem

ti karbengan dagiti nasion a napigpigsa ken nabilbileg ngem sika nga
agtawid iti daga, ken dagiti siudad a nalawa ken naaladan agingga iti
langit, 2 dadakkel ken natatayag a tattao, dagiti annak ti Anakim, nga am-
ammoyo, ken nangngegyo dagiti tattao a kunada, 'Siasino ti makatakder
iti sangoanan dagiti annak a lalaki ni Anak?' 3 Ammoenyo ngarud ita, a
ni Yahweh a Diosyo ket isu ti umun-una kadakayo a kasla umal-alun-on
nga apuy; dadaelennanto ida, ket ipababananto ida iti sangoananyo; isu
a mapapanaw ken mapukawyo ida a dagus, a kas kinuna ni Yahweh a
Diosyo kadakayo. 4 Saanyo a kunaen iti pusoyo, kalpasan a pagtalawen
ida ni Yahweh a Diosyo iti sangoananyo, 'Gapu iti kinalintegko nga
impannak ni Yahweh a mangtagikua iti daytoy a daga,' ta gapu iti
kinadangkes dagitoy a nasion a pappapanawen ni Yahweh ida manipud iti
sangoananyo. 5 Saan a gapu iti kinalintegyo wenno kinapudno ti pusoyo
a sumsumrekkayo a mangtagikua iti dagada; ngem gapu iti kinadangkes
dagitoy a nasion a pappapanawen ida ti Diosmo iti sangoananyo, ken tapno
maaramidna a pumudno ti sao nga insapatana kadagiti kapuonanyo a
ni Abraham, ni Isaac, ken ni Jacob. 6 Ammoenyo ngarud, a saan nga
it-ited ni Yahweh a Diosyo daytoy nasayaat a daga kadakayo a tagikua-
enyo gapu iti kinalintegyo, ta natangken ti uloyo a tattao. 7 Lagipenyo
ken saanyo a lipaten no kasano a pinaungetyo ni Yahweh a Diosyo idiay
let-ang; manipud iti aldaw a pimmanawkayoiti daga ti Egipto agingga a
nakadanonkayo iti daytoy a lugar, managrebeldakayo idi kenni Yahweh.
8 Kasta met idiay Horeb pinaungetyo ni Yahweh, ket umanayen ti unget ni
Yahweh a panangdadaelna kadakayo. 9 Idi simmang-atak idiay bantay a
mangawat kadagiti tapi ti bato, dagiti tapi iti tulag nga inaramid ni Yahweh
kadakayo, nagtalinaedak idiay bantay iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat
a pulo a rabii; saanak a nangan iti tinapay wenno imminom iti danum.
10 Inted ni Yahweh kaniak dagiti dua a tapi ti bato a nasuratan babaen
kadagiti ramayna; naisurat kadagitoy dagiti amin a banbanag a kasla
met laeng kadagiti amin a sasao nga inwaragawag ni Yahweh kadakayo
idiay bantay manipud iti tengnga ti apuy iti aldaw ti panagtataripnong.
11 Napasamak daytoy iti pagleppasan ti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a
pulo a rabii nga inted ni Yahweh kaniak dagiti dua a tapi ti bato, dagiti tapi
ti tulag. 12 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Tumakderka, bumabaka a dagus
manipud ditoy, ta dinadael dagiti tattao nga inruarmo manipud Egipto
ti bagbagida. Timmalikodda a dagus iti dalan nga imbilinko kadakuada.
Nagaramidda iti nasukog a ladawan para kadagiti bagbagida.' 13 Maysa
pay, nagsao ni Yahweh kaniak ket kinunana, 'Nakitak dagitoy a tattao;
natangken ti uloda a tattao. 14 Bay-annak koma, tapno madadaelko ida
ken pukawek ti naganda iti babaen ti langit, ket mangaramidak kenka
iti maysa a nasion a nabilbileg ken dakdakkel ngem isuda.' 15 Isu a
nagsubliak ket simmalogak manipud iti bantay, ket umap-apuy ti bantay.
Adda kadagiti imak dagiti dua a tapi ti tulag. 16 Kimmitaak, ket, adtoy,
nagbasolkayo kenni Yahweh a Diosyo. Nangsukogkayo iti baka para
kadagiti bagbagiyo. Timmallikodkayo iti dalan nga imbilin ni Yahweh
kadakayo. 17 Innalak dagiti dua a tapi ket impuruakko manipud kadagiti
imak. Binurakko dagitoy iti sangoanan dagiti matayo. 18 Nagpaklebak
manen iti sangoanan ni Yahweh iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat
a pulo a rabii; saanak a nangan iti tinapay wenno imminom iti danum,
gapu kadagiti amin a basbasol a naaramidyo, iti panangaramid iti dayta
a dakes iti imatang ni Yahweh, isu a makaunget isuna. 19 Ta mabutengak
iti pungtot ken ti nakaro a saan a pannakaay-ayo ni Yahweh kadakayo a

makaanay a panangdadaelna kadakayo. Ngem dimngeg met ni Yahweh
kaniak kadagita a tiempo. 20 Nakaunget unay ni Yahweh kenni Aaron
isu a kayatna a dadaelen isuna; inkararagak met ni Aaron iti dayta met
laeng a tiempo. 21 Innalak dagiti basolyo, ti baka nga inaramidyo, ket
pinuorak, pinang-or ken binurborko iti napino daytoy, agingga a kas
kapino ti tapuk. Imbellengko ti tapukna iti waig nga agay-ayus manipud
iti bantay. 22 Idiay Tabera, idiay Massa, ken idiay Kibroth Hattaavah,
pinagpungtotyo ni Yahweh. 23 Idi imbaonnakayo ni Yahweh idiay Kades
Barnea ket kinunana, 'Sumang-atkayo ket tagikuaenyo ti daga nga intedko
kadakayo,' ket sinukiryo dagiti bilbilin ni Yahweh a Diosyo ket saankayo
a namati ken dimngeg iti timekna. 24 Sinukiryo ni Yahweh manipud
pay iti aldaw a naam-ammokayo. 25 Isu a nagpaklebak iti sangoanan
ni Yahweh iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii, gapu ta
kinunana a dadaelennakayo. 26 Nagkararagak kenni Yahweh ket kinunak,
'O Yahweh nga Apo, saanmo a dadaelen dagiti tattaom wenno ti tawidmo
nga inispalmo babaen iti kinadakkelmo, nga inruarmo manipud Egipto
babaen iti nabileg nga imam. 27 Lagipem dagiti adipenmo a ni Abraham,
ni Isaac ken ni Jacob; saanmo a kitaen ti kinatangken ti ulo dagitoy a
tattao, wenno ti kinadangkesda, wenno dagiti basolda, 28 tapno ti daga a
nangiruaram kadakami rumbeng nga ibagada, “Gapu ta saan a naipan
ida ni Yahweh iti daga nga inkarina kadakuada, ken gapu ta kagurana ida,
inruarna ida tapno papatayenna ida idiay let-ang.” 29 Nupay kasta, isuda
dagiti tattaom ken tawidmo, nga inruarmo babaen iti naindaklan a pigsam
ken babaen iti panangipakitam iti pannakabalinmo.'

10

1 Iti dayta a tiempo kinuna ni Yahweh kaniak, 'Mangtikapka iti dua
a tapi ti bato a kas iti immuna, ket umayka kaniak idiay bantay, ket
agaramidka iti lakasa a naaramid iti kayo. 2 Isuratkonto kadagiti tapi
dagiti sasao nga adda kadagiti immuna a tapi ti bato a binurakmo, ket
ikargamto dagitoy iti lakasa.' 3 Isu a nagaramidak iti lakasa manipud iti
kayo nga acacia, ken nangtikapak iti dua a tapi ti bato a kas iti immuna,
ket simmang-atak iti bantay, nga adda kadagiti imak dagiti dua a tapi
ti bato. 4 Insuratna kadagiti tapi, kasla iti immuna a naisurat, dagiti
Sangapulo a Bilin nga insao ni Yahweh kadakayo iti bantay manipud
iti tengnga ti apuy iti aldaw ti panagtataripnong; ket inted ni Yahweh
kaniak dagitoy. 5 Nagsubliak ket simmalogak manipud iti bantay ket
inkabilko dagiti tapi iti lakasa nga inaramidko; adda dagitoy sadiay, a
kas iti imbilin ni Yahweh kaniak.” 6 (Nagdaliasat dagiti tattao ti Israel
manipud Beerot Bene Jaakan agingga idiay Moserah. Natay sadiay ni
Aaron, ket intabonda isuna sadiay; ni Eleasar nga anakna, nagserbi a padi
a kasukatna. 7 Manipud sadiay, nagdaliasatda agingga idiay Gudguda ket
manipud Gudguda agingga idiay Jotbat, maysa a daga dagiti waig ti danum.
8 Iti dayta a tiempo, pinili ni Yahweh ti tribu ni Levi a mangawit iti lakasa
ti pammaneknek ni Yahweh, tapno agtakder iti sangoanan ni Yahweh nga
agserbi kenkuana, ken tapno mangbendision kadagiti tattao iti naganna a
kas ita nga aldaw. 9 Awan ngarud ti paset wenno tawid ni Levi a daga a
pakairamananna kadagiti kakabsatna; ni Yahweh ti tawidna, kas insao ni
Yahweh a Diosyo kenkuana.) 10 “Nagtalinaedak iti bantay a kas iti immuna
a tiempo, uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii. Dimngeg met
kaniak ni Yahweh iti dayta a tiempo; Saan a tinarigagayan ni Yahweh
ti panangdadaelna kadakayo. 11 Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Tumakderka,

mapanka iti sangoanan dagiti tattao tapno idalanmo ida iti pangdaliasatda;
serreken ken tagikuaenda ti daga nga insapatak kadagiti kapuonanda nga
ited kadakuada.' 12 Ita Israel, ania ti sapsapulen ni Yahweh a Diosmo
kenka, malaksid iti panagbutengmo kenni Yahweh a Diosmo, a magnaka
iti amin a wagasna, ayatem isuna, ken agdayawka kenni Yahweh a Diosmo
iti isu-amin a puso ken kararuam, 13 a salimetmetam dagiti bilbilin ni
Yahweh, ken dagiti alagadenna, nga ibilbilinko kenka ita nga aldaw para
iti bukodmo a pagsayaatan? 14 Adtoy, kukua ni Yahweh a Diosmo ti langit
ken ti langit dagiti langlangit, ti daga, ken dagiti amin nga adda kadagitoy.
15 Ni laeng Yahweh ti naay-ayo kadagiti ammam isu nga inayatna ida,
ket pinilinakayo, dagiti kaputotanda, a simmaruno kadakuada, nga ad-
adda ngem kadagiti sabali a tattao, a kas iti ar-aramidenna ita nga
aldaw. 16 Ngarud, kugitenyo ti akinruar a kudil ti pusoyo, ken saanyon
a patangkenen ti uloyo. 17 Ta ni Yahweh a Diosyo, isuna ti Dios
dagiti dios, ken Apo dagiti amo, ti naindaklan a Dios, ti nabileg ken
nakabutbuteng a Dios, nga awan ti ipangpangrunana ken saan nga umaw-
awat iti pasuksok. 18 Ipatpatungpalna ti hustisia kadagiti ulila ken balo,
ken ipakpakitana ti ayat kadagiti gangannaet babaen iti panangitedna
kadakuada iti taraon ken pagan-anay. 19 Ayatenyo ngarud dagiti gan-
gannaet; ta gangannaetkayo idi iti daga ti Egipto. 20 Pagbutnganyo ni
Yahweh a Diosyo, isuna ti dayawenyo; Masapul a kumpetkayo kenkuana,
ken babaen ti naganna ket agsapatakayo. 21 Isuna ti dayawyo, ken isuna ti
Diosyo, a nangaramid kadagiti naindaklan ken nakabutbuteng a banbanag
para kadakayo, a nakita dagiti matayo. 22 Simmalog dagiti ammayo idiay
Egipto a kas pitopulo a tattao; ita inaramidnakayo ni Yahweh a Diosyo a
kas kaadu dagiti bituen kadagiti langit.

11

1 Ayatenyo ngarud ni Yahweh a Diosyo ken kankanayon a salimet-
metanyo dagiti pagannurotanna, dagiti alagadenna, dagiti pangnged-
dengna ken dagiti bilbilinna. 2 Kitaenyo a saanak a makisarsarita kadagiti
annakyo, a saan a nakaammo ken nakakita iti panangdusa ni Yahweh a
Diosyo, ti kinadakkelna, ti nabileg nga imana, wenno ti panangipakita iti
pannakabalinna, 3 dagiti pagilasinan ken dagiti aramid nga inaramidna
idiay tengnga ti Egipto kenni Paraon nga ari iti Egipto, ken iti amin a
dagana. 4 Wenno naimatanganda ti inaramidna kadagiti armada ti Egipto,
kadagiti kabalioda wenno kadagiti karwaheda; no kasano nga inaramidna
a lapunosen ida ti danum iti baybay dagiti Runo idi kamkamatendakayo,
ken no kasano a dinadael ida ni Yahweh agingga ita nga aldaw; 5 wenno
ti inaramidna kadakayo idiay let-ang agingga a nakadanonkayo iti daytoy
a disso. 6 Wenno nakitada ti inaramid ni Yahweh kada Datan ken Abiram,
dagiti annak a lalaki ni Eliab nga anak a lalaki ni Ruben; no kasano a
nalukatan ti ngiwat ti daga ket inalun-onna ida, dagiti sangakabbalayanda,
dagiti toldada, ken amin a sibibiag a banag a simmurot kadakuada,
iti tengnga ti amin nga Israel. 7 Ngem naimatanganyo dagiti amin
a naindaklan a trabaho nga inaramid ni Yahweh. 8 Salimetmetanyo
ngarud dagiti amin a bilbilin nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw,
tapno pumigsakayo, ken sumrek ket tagikuaenyo ti daga a lasatenyo
tapno tagikuaen daytoy; 9 ken tapno mapaatiddugyo dagiti al-aldawyo
iti daga nga insapata ni Yahweh nga ited kadagiti ammayo ken kadagiti
kaputotanda, maysa a daga nga agay-ayus iti gatas ken diro. 10 Ta ti
daga a serrekanyo tapno tagikuaen ket saan a kasla iti daga ti Egipto a

naggapuanyo, a nagmulaanyo iti bukel ken sinibuganyo daytoy babaen
kadagiti sakayo, a kasla maysa a minuyongan dagiti mulmula; 11 ngem
ti daga a papananyo tapno tagikuaen daytoy, ket maysa a daga dagiti
turod ken tanap, nga umin-inom iti danum ti tudo dagiti langit, 12 maysa
a daga nga ay-aywanan ni Yahweh a Diosyo; kankanayon nga adda
ditoy dagiti mata ni Yahweh a Diosyo, manipud ti pangrugian agingga
iti paggibusan ti tawen. 13 Mapasamakto daytoy, no dumngegkayo
a sipapasnek kadagiti bilbilin nga ibilinko kadakayo ita nga ayatenyo
ni Yahweh a Diosyo, ken agserbikayo kenkuana iti amin a puso ken
kararuayo, 14 a mangitedakto ti tudo iti dagayo iti panawenna, ti umun-una
ken maud-udi a tudo, tapno makaapitkayo kadagiti mulayo, ti baro nga
arak ken lanayo. 15 Mangitedakto iti ruot kadagiti taltalonyo para kadagiti
bakayo, ken mangan ket mapnekkayonto. 16 Agannadkayo, tapno saan a
maallilaw ti pusoyo, ket tumallikod ken agdaydayawkayo iti sabali a dios
ken agrukobkayo kadagitoy; 17 tapno saan a sumged ti pungtot ni Yahweh
a maibusor kadakayo, ken tapno saanna nga irekep dagiti langlangit,
tapno pagtudoenna, ken mangted iti bunga ti daga, ket tapno saankayo
a mapukaw a dagus iti nasayaat a daga nga it-ited ni Yahweh kadakayo.
18 Ikabilyo ngarud dagitoy a sasaok iti puso ken kararuayo; igalutyo dagitoy
a kas pagilasinan iti imayo, ken agbalinda a kas bedbed ti nagbaetan
dagiti matayo. 19 Isuroyo dagitoy kadagiti annakyo ken saritaenyo ti
maipapan kadagitoy no agtugtugawkayo iti balayyo, no magmagnakayo
iti dalan, no agid-iddakayo, ken no bumangonkayo. 20 Isuratyonto dagitoy
kadagiti poste ti ridaw dagiti balayyo ken kadagiti ruangan ti siudadyo,
21 tapno umadunto dagiti al-aldawyo, ken dagiti al-aldaw dagiti annakyo,
iti daga nga inkari ni Yahweh kadagiti ammayo nga itedna kadakuada, kas
kaadu dagiti al-aldaw idiay langit a ngatoen ti daga. 22 Ta no sipapasnek
a salimetmetanyo dagitoy a bilbilin nga ibilbilinko kadakayo, tapno
aramiden dagitoy, nga ayatenyo ni Yahweh a Diosyo, a magnakayo iti amin
a dalanna, ken kumpetkayo kenkuana, 23 ket papanawento ni Yahweh
amin dagitoy a nasnasion iti sangoananyo, ket pagtalawenyonto dagiti
nasion a dakdakkel ken nabilbileg ngem dakayo. 24 Agbalinto a kukuayo ti
tunggal lugar a mabaddekan dagiti dapanyo; manipud iti let-ang agingga
iti Libano, manipud iti karayan, ti Karayan Euprates, agingga iti baybay
iti laud ti agbalinto a beddengyo. 25 Awanto ti tao a makabael a tumakder
iti sangoananyo; Mangikabilto ni Yahweh a Diosyo iti pagbutngan ken
panagamakda kadakayo iti amin a daga a baddekanyo, kas imbagana
kadakayo. 26 Adtoy, ikabilko iti sangoananyo ita nga aldaw iti maysa a
bendision ken maysa a lunod; 27 ti bendision, no dumngegkayo kadagiti
bilbilin ni Yahweh a Diosyo nga ibilinko kadakayo ita nga aldaw, 28 ken
ti lunod, no saankayo a dumngeg kadagiti bilbilin ni Yahweh a Diosyo,
ngem sumiasi iti dalan nga ibilinko kadakayo ita nga aldaw, tapno sumurot
kadagiti sabali a dios a saanyo nga am-ammo. 29 Mapasamakto daytoy,
inton ipannakayo ni Yahweh a Diosyo iti daga nga apanyo tagikuaen, nga
ikabilyonto ti bendision iti tuktok ti Bantay Gerisim, ken ti lunod iti Bantay
Ebal. 30 Saan kadi nga adda dagitoy iti ballasiw ti Jordan, laud iti akinlaud
a dalan, iti daga dagiti Cananeo nga agnanaed iti Araba, a sango ti Gilgal,
nga abay dagiti kayo a Lugo? 31 Ta ballasiwenyo ti karayan Jordan tapno
apanyo tagikuaen ti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo, ket tagikuaen
ken agnaedkayo iti daytoy. 32 Salimetmetanyo amin dagiti alagaden ken
pangngeddeng nga ikabilko iti sangoananyo ita nga aldaw.

12

1 Dagitoy dagiti alagaden ken bilbilin a salimetmetanyo iti daga nga
it-ited ni Yahweh, ti Dios dagiti ammayo, nga itedna a tagikuaenyo,
iti amin nga al-aldaw nga agbibiagkayo iti daga. 2 Awan duadua a
dadaelenyonto amin dagiti lugar a nagdaydayawanda kadagiti dios dagiti
nasion a tagikuaenyo, kadagiti nangato a banbantay, kadagiti turturod,
ken iti sirok ti tunggal nalangto a kayo; 3 ken rebbaenyonto dagiti altarda,
burborenyo dagiti nasagradoan a bato nga adigida, ken puoranyo dagiti
tekken ti Aserada; putdenyo dagiti nakitikitan a ladawan dagiti diosda ken
dadaelenyo dagiti naganda iti dayta a lugar. 4 Saankayo nga agdaydayaw
kenni Yahweh a Diosyo iti kasta a wagas. 5 Ngem iti lugar a piliento ni
Yahweh a Diosyo kadagiti amin a tribu a pangikabilanna iti naganna,
daytanto ti lugar a pagnaedanna, ken sadiayto ti papananyo. 6 Sadiayto
ti pangipananyo kadagiti daton a maipuor amin, dagiti sakripisioyo, dagiti
apagkapulloyo, ken dagiti daton nga idatag dagiti imayo, dagiti sapata
a datonyo, dagiti daton nga agtaud iti kaungganyo, ken dagiti inauna
nga annak dagiti baka ken karneroyo. 7 Sadiayto ti pangananyo iti
sangoanan ni Yahweh a Diosyo ken agrag-okayo kadagiti amin a banag
a nangikabilanyo kadagiti imayo, dakayo ken dagiti sangakabbalayanyo,
a nangbendisionan ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 8 Saanyonto nga
aramiden amin dagiti banbanag nga ar-aramidentayo ditoy ita nga aldaw,
ita ar-aramiden ti tunggal maysa ti umno kadagiti bukodda a mata, 9 ta
saankayo pay a nakadanon iti panaginana, iti tawid nga it-ited kadakayo
ni Yahweh a Diosyo. 10 Ngem inton bumallasiwkayo iti Jordan ken
agnaed iti daga nga ipatawid ni Yahweh a Diosyo kadakayo, ken no
ikkannakayo iti inana manipud kadagiti amin a kabusoryo iti aglawlawyo,
tapno agbiagkayo a natalged, 11 ket mapasamakto dayta iti lugar a pilien
ni Yahweh a Diosyo a panginaedanna ti naganna, ipanyonto sadiay
dagiti amin nga ibilinko kadakayo: dagiti daton a maipuor amin, dagiti
sakripisioyo, dagiti apagkapulloyo, dagiti daton nga idatag dagiti imayo,
ken amin dagiti piniliyo a daton para kadagiti sapata nga isapatayo kenni
Yahweh. 12 Agra-okayonto iti imatang ni Yahweh a Diosyo—dakayo, dagiti
annakyo a lallaki ken babbai, dagiti adipenyo a lallaki ken babbai, ken
dagiti Levita nga adda iti uneg ti ruanganyo, gapu ta awan iti pasetna
wenno matawid kadakayo. 13 Agannadkayo a saanyo nga idaton ti datonyo
a maipuor amin iti tunggal lugar a makitayo; 14 ngem iti lugar a piliento
ni Yahweh ti maysa kadagiti tribuyo ti pangidatonanyo kadagiti daton a
maipuor amin, ket aramidenyonto sadiay ti amin a banag nga ibilinko
kadakayo. 15 Nupay kasta, mabalinyo ti mangparti ken mangan kadagiti
ayup iti uneg ti amin a ruanganyo, no tarigagayanyo, nga aw-awaten ti
bendision ni Yahweh a Diosyo kadagiti amin nga itedna kadakayo; agpada
a mabalin a kanen daytoy dagiti saan a nadalus ken dagiti nadalus a tattao,
dagiti ayup a kas iti gasela ken ti ugsa. 16 Ngem saanyo a kanen ti dara;
ibukbokyo daytoy iti daga a kasla danum. 17 Saanyo a mabalin a kanen iti
uneg dagiti ruanganyo ti apagkapullo ti trigoyo, baro nga arakyo, lanayo,
wenno ti inauna nga anak ti baka ken karneroyo; ken saanyo a kanen ti
aniaman a karne nga idatonyo a mapakuyogan iti aniaman kadagiti sapata
nga aramidenyo, wenno dayta ket daton a nagtaud iti kaungganyo, wenno
daton nga idatag ti imayo. 18 Ngem ketdi, kanenyonto daytoy iti sangoanan
ni Yahweh a Diosyo iti lugar a pilienna—dakayo, dagiti annakyo a lallaki
ken babbai, dagiti adipenyo a lallaki ken babbai, ken dagiti Levita nga
adda iti uneg dagiti ruanganyo; agrag-okayonto iti sangoanan ni Yahweh

a Diosyo maipapan kadagiti amin a banbanag a pangikabilanyo kadagiti imayo. 19 Annadanyo ti bagiyo a saanyo a baybay-an dagiti Levita bayat iti panagnaedyo iti dagayo. 20 Inton palawaen ni Yahweh a Diosyo dagiti beddengyo, kas inkarina kadakayo, ket ibagayo, 'Manganak iti lasag,' gapu iti tarigagayyo a mangan iti karne, mabalinkayo a mangan iti karne, kas tartarigagayan ti kararuayo. 21 No adayo unay kadakayo ti lugar a pilien ni Yahweh a Diosyo a pangikabilanna iti naganna, ket mabalinyo ti mangparti iti sumagmamano kadagiti baka ken karnero nga inted ni Yahweh kadakayo, kas imbilinko kadakayo; mabalinyo a kanen daytoy iti uneg dagiti ruanganyo, kas tartarigagayan iti kararuayo. 22 Kasla iti panagsida iti gasela ken ti ugsa, isu a mabalinyo a kanen daytoy; agpada a mabalin a mangan iti daytoy ti saan a nadalus ken ti nadalus a tattao. 23 Siguradoenyo laeng a saanyo a kanen ti dara, ta ti dara ket isu ti biag; saanyo a kanen ti biag agraman ti karne. 24 Saanyonto a kanen daytoy; Ibukbokyonto daytoy iti daga a kasla danum. 25 Saanyonto a kanen daytoy, tapno sumayaatkayonto, ken dagiti annakyo a sumarsaruno kadakayo, no aramidenyo ti umno iti imatang ni Yahweh. 26 Ngem dagiti banag a kukua ni Yahweh nga adda kadakayo, ken dagiti daton para kadagiti sapatayo—alaenyo dagitoy ket mapankayo iti lugar a pilien ni Yahweh. 27 Idatonyonto sadiay dagiti datonyo a maipuor amin, ti karne ken ti dara, iti rabaw ti altar ni Yahweh a Diosyo; maibukbokto ti dara dagiti sakripisioyo iti altar ni Yahweh a Diosyo, ket kanenyonto ti lasag. 28 Ngilinenyo ken denggenyo amin dagitoy a sasao nga ibilinko kadakayo, tapno sumayaatkayo ken dagiti annakyo a sumarsaruno kadakayo iti agnanayon, no aramidenyo ti nasayaat ken umno iti imatang ni Yahweh a Diosyo. 29 No dadaelen ni Yahweh a Diosyo dagiti nasion iti sangoananyo, inton serrekenyo tapno tagikuaen dagitoy, ket matagikuayo dagitoy, ket agnaedkayo iti dagada, 30 Agannadkayo tapno saankayo a mapalab-ogan iti panangsursurotyo kadakuada, kalpasan a nadadaelda iti sangoananyo—mapalab-ogankayo iti panangammo kadagiti diosda, iti panagdamdamag, "Kasano ti panagdaydayaw dagitoy a nasion kadigiti diosda? Kastanto met ti aramidek." 31 Saanyonto nga aramiden dayta kas panangraemyo kenni Yahweh a Diosyo, ta amin a banag a makarimon ken kagurgura ni Yahweh, ket inaramidda kadagiti diosda; puoranda pay dagiti annakda a lallaki ken babbai para kadagiti diosda. 32 Aniaman nga ibilinko kadakayo, ngilinenyo daytoy. Saanyo a kissayan wenno nayunan daytoy.

13

1 No adda iti tumakder kadakayo a maysa a profeta wenno mangilawlawag kadagiti tagtagainep, ken no ikkannakayo iti maysa a pagilasinan wenno nakaskasdaaw, 2 ket no mapasamak ti pagilasinan wenno nakaskasdaaw, nga insaona kadakayo ket kunaenna, 'Intayo sumurot kadagiti sabali a dios, a saanyo pay a naam-ammo, ket agdayawtayo kadakuada,' 3 saanyo a denggen dagiti sasao dayta a profeta, wenno dayta a mangilawlawag kadagiti tagtagainep; ta susuotennakayo ni Yahweh a Diosyo tapno maammoanna no ay-ayatenyo isuna iti isu-amin a puso ken kararuayo. 4 Magnakayo a sumurot kenni Yahweh a Diosyo, dayawenyo isuna, salimetmetanyo dagiti bilbilinna, ken agtulnogkayo iti timekna, agdaydayaw ken kumpetkayo kenkuana. 5 Mapapatayto dayta a profeta wenno mangilawlawag kadagiti tagtagainep, gapu ta nagsao isuna iti panagsukir kenni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo iti daga ti Egipto, ken ti nangsubbot kadakayo manipud iti balay ti pannakaadipen.

Tartarigagayan dayta a profeta nga ilisidakayo iti dalan nga imbilin ni Yahweh a Diosyo a pagnaanyo. Isu nga ikkatenyo ti kinadakes kadakayo.
6 Kas pangarigan, ti kabsatyo a lallaki, nga anak a lalaki ni nanangyo,
wenno ti anakyo a lalaki wenno babai, wenno ti asawa a babai iti
barukongyo, wenno ti gayyemyo nga isu ket kasla bukodyo a kararua,
ket sililimed a mangsugsog kadakayo ken ibagbagana, 'Intayo agdayaw
kadagiti sabali a dios a saanyo nga am-ammo, uray dakayo wenno dagiti
kapuonanyo— 7 siasinoman kadagiti dios dagiti tattao iti aglawlawyo, iti
asidegyo, wenno adayo kadakayo, manipud iti maysa a pungto agingga iti
sabali a pungto ti daga.' 8 Saankayo nga umanamong wenno dumngeg
kenkuana. Wenno maasian ti matayo kenkuana, wenno isakit wenno
ilemmengyo isuna. 9 Ngem ketdi, awan duadua a papatayenyo isuna;
dagiti imayo ti umuna a mangpapatay kenkuana, ket kalpasanna ti ima
dagiti amin a tattao. 10 Papatayenyo isuna babaen iti panangbato, gapu ta
pinadasnaka nga iyadayo manipud kenni Yahweh a Diosyo, a nangiruar
kadakayo iti daga ti Egipto, iti balay ti pannakaadipen. 11 Mangngegto
amin ti Israel ket agbutengda, ket saandan nga ituloy ti agaramid kadagitoy
a kita ti kinadangkes kadakayo. 12 No makangngegyo ti siasinoman a
mangibagbaga maipanggep iti maysa kadagiti siudadyo, nga it-ited ni
Yahweh a Diosyo a pagnaedanyo: 13 Pimmanaw ti sumagmamano kadagiti
nadangkes a kakaduayo ken iyaw-awanda dagiti agnanaed iti siudadda
ken kunada, 'Mapantayo ket agdaydayaw kadagiti sabali a dios a saanyo
pay nga am-ammo.' 14 Kalpasanna, sukimatenyo dagiti pammaneknek, pa-
lutpotenyo, ken amirisenyo a naimbag. No pudno ken sigurado a naaramid
ti makarimon a banag kadakayo— 15 ket awan duadua a rautenyonto dagiti
agnanaed iti dayta a siudad babaen iti tadem ti kampilanyo, naan-anay
a dadaelenyo daytoy ken dagiti amin a tattao nga adda ditoy, karaman
dagiti tarakenda, babaen iti tadem ti kampilan. 16 Urnongenyo amin
dagiti nasamsam iti tengnga iti dalanda ken puoranyo ti siudad, kasta
met dagiti amin a nasamsamna—para kenni Yahweh a Diosyo. Agbalinto
a gabsuon ti pannadadael ti siudad iti agnanayon, masapul a saanen a
pulos a maipatakder manen. 17 Masapul nga awan ti dumket iti imayo
kadagiti banbanag a nailasin a madadael. Masapul a daytoy ti mapasamak,
tapno ibabawinto ni Yahweh ti kinauyong ti ungetna, kaasiannakayo,
makipagrikna kadakayo, ken paadoenna ti bilangyo, kas insapatana
kadagiti ammayo. 18 Aramidennanto daytoy gapu ta dumdumngegkayo
iti timek ni Yahweh a Diosyo, tapno salimetmetanyo amin dagiti bilinna
nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, nga aramidenyo ti umno kadagiti
mata ni Yahweh a Diosyo.

14

1 Dakayo dagiti tattao ni Yahweh a Diosyo. Saanyo a sugaten dagiti
bagbagiyo, wenno kiskisan ti aniaman a paset ti rupayo para iti natay.
2 Ta maysakayo a nasion a nailasin para kenni Yahweh a Diosyo, ken
pinilinakayo ni Yahweh nga agbalin a tattaona para iti bukodna a sanikua,
nga ad-adda ngem kadagiti amin a tattao nga adda iti rabaw ti daga.
3 Masapul a saankayo a mangan iti aniaman a banag a makarimon.
4 Dagitoy dagiti ayup a mabalinyo a kanen: ti nakapon a baka, ti karnero,
ken ti kalding, 5 ti ugsa, ti gasela, ti korso, ti atap a kalding, unikornio, atap
a baka ken atap a karnero. 6 Mabalinyo a kanen dagiti ayup a nagpisi ti
kukona, dayta ket naggudua ti kukona, ken agngatingat. 7 Nupay kasta,
masapul a saanyo a kanen dagiti dadduma nga ayup nga agngatingat

wenno naggudua ti kukona: ti kamelio, ti kuneho, ken ti atap a kuneho;
gapu ta agngatingatda ngem saan a nagpisi ti kukona, narugitda para
kadakayo. 8 Narugit pay ti baboy para kadakayo gapu ta nagpisi dagiti
kukona ngem saan nga agngatingat; narugit daytoy kadakayo. Saanyo a
kanen ti karne ti baboy, ken saanyo a sagiden dagiti bangkayda 9 Dagitoy
dagiti banbanag nga adda iti danum a mabalinyo a kanen: aniaman nga
addaan iti pigar ken siksik; 10 ngem masapul a saanyo a kanen ti aniaman
nga awan iti pigar ken siksikna; narugitda para kadakayo. 11 Mabalinyo
a kanen dagiti amin a billit a nadalus. 12 Ngem dagitoy dagiti billit a
masapul a saanyo a kanen: ti agila, ti asor, ti agila ti taaw, 13 ti kakok
ken ti sawi, aniaman a kita ti kali, 14 aniaman a kita ti rabena, 15 ken
ti abestrus, ken ti kalaw, ken ti garseta ken aniaman a kita ti wak, 16 ti
puek, ti kullaaw, ken kalamon, 17 ti pelikano, ti buitre, ti gabiota, 18 ken
ti tikbaboy, aniaman a kita ti kannnaway, ti abubillia, ken ti panniki.
19 Amin a nagpayak, dagiti agkarkaradap a banbanag ket narugit para
kadakayo; masapul a saanda a makan. 20 Mabalinyo a kanen amin dagiti
nadalus a banbanag a tumatayab. 21 Saanyo a kanen ti aniaman a natay
lattan; mabalinyo nga ipadawat daytoy iti ganggannaet nga adda iti uneg
dagiti ruanganyo, tapno mabalinna a kanen daytoy; wenno mabalinyo
nga ilako daytoy iti ganggannaet. Ta maysakayo a nasion a nailasin
para kenni Yahweh a Diosyo. Masapul a saanyo nga ipaburek ti ubing
a kalding iti gatas ti inana. 22 Masapul a sigurado a pagkapulloenyo amin
a maani ti bin-iyo nga agtaud iti talon iti tinawen. 23 Masapul a kanenyo
iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo, iti lugar a pilienna a kas santuariona,
ti apagkapullo ti trigoyo, iti baro nga arakyo, ti lanayo, ken dagiti inauna
nga annak ti baka ken karneroyo; tapno masursuroyo ti kankanayon a
panagdayaw kenni Yahweh a Diosyo. 24 No atiddug unay para kadakayo
ti panagdaliasat ket saanyo a kabaelan nga awiten daytoy, gapu ta adayo
unay kadakayo ti lugar a pilien ni Yahweh a Diosyo a kas santuariona,
ket inton bendisionannakayo ni Yahweh a Diosyo, 25 isukatyo ti daton iti
kuarta, igalutyo ti kuarta iti imayo, ket mapankayo iti lugar a piliento ni
Yahweh a Diosyo. 26 Busbosenyo sadiay ti kuarta iti aniaman a tarigagayyo;
para iti nakapon a baka, karnero, arak, wenno naingel a mainom, wenno
para iti aniaman a tarigagayyo; kanenyonto iti sangoanan ni Yahweh a
Diosyo sadiay, ket agrag-okayonto, dakayo ken ti sangakabbalayanyo. 27 Ti
Levita nga adda iti uneg dagiti ruanganyo—saanyo isuna a baybay-an, ta
awan iti paset wenno tawidna kadakayo. 28 Iti pagleppasan iti tunggal
tallo a tawen ket idatagyo amin dagiti apagkapullo ti apityo iti isu met la
a tawen, ken ipempenyo iti uneg dagiti ruanganyo; 29 ket ti Levita, gapu
ta awan iti paset wenno tawidna kadakayo, ken ti ganggannaet, ti ulila,
ken ti balo nga adda iti uneg dagiti ruanganyo, umaydanto mangan ket
mapnekda. Aramidenyo daytoy tapno bendisionannakayo ni Yahweh a
Diosyo iti amin a trabaho nga aramiden dagiti imayo.

15

1 Iti panagleppas ti tunggal pito a tawen, masapul a lipatem dagiti
utang. 2 Daytoy ti wagas iti panangwayawaya: lipatento ti tunggal
nakapautang, ti impautangna iti kaarrubana; saannanto a piliten a
singiren daytoy manipud iti kaarrubana wenno iti kabsatna gapu ta
naiwaragawag iti pananglipat ni Yahweh kadagiti pautang. 3 Manipud
iti maysa a gangannaet mabalinmo a singiren daytoy; ngem ti aniaman

a kukuam nga adda iti kabsatmo ket masapul a palubosan dayta ti imam.
4 Nupay kasta, awan koma iti napanglaw kadakayo (ta awan duadua a
bendisionannakanto ni Yahweh iti daga nga it-itedna kenka a kas tawid
a tagikuaen), 5 no laeng napasnekkayo a dumgeg iti timek ni Yahweh
a Diosyo, tapno salimetmetanyo amin dagitoy a bilbilin nga ibilbilinko
kadakayo ita nga aldaw. 6 Ta bendisionannakayonto ni Yahweh a Diosyo, a
kas inkarina kadakayo; agpautangkayonto kadagiti adu a nasnasion, ngem
saankayonto nga umutang; agturaykayonto kadagiti adu a nasnasion,
ngem saandakayonto nga iturayan. 7 No adda ti maysa a napanglaw
a tao kadakayo, maysa kadagiti kakabsatmo, iti uneg ti uray aniaman
kadagiti ruangan ti dagayo nga it-ted kadakayo ni Yahweh a Diosyo,
masapul a saanyo a patangkenen ta pusoyo wenno dikay ipetpet dayta
imayo manipud iti napanglaw a kabsatyo, 8 ngem masapul a siguradoenyo
nga ilukat ta imayo kenkuana ket saankayo nga agduadua a pautangan
isuna iti makaanay a maipaay iti kasapulanna. 9 Agannadkayo tapno
saan a maaddaan dayta pusoyo iti nadangkes a kapanunotan, a kunayo,
'Asidegen ti maikapito a tawen, ti tawen a panangwayawaya,' tapno
saankayo koma a napaidam maipapan iti napanglaw a kabsatyo, ket awan
ti itedyo kenkuana; mabalin nga umawag isuna kenni Yahweh maipanggep
kadakayo, ket mabalin a pakabasolanyo dayta. 10 Masapul a siguradoenyo
a mangtedkayo kenkuana ket masapul a saan nga agleddaang ta pusoyo no
mangtedkayo kenkuana, agsipud ta kas iti subalitna, bendisionakayonto ni
Yahweh a Diosyo iti amin nga aramidyo ken iti amin a pangaramatanyo
ta imayo. 11 Ta dagiti napanglaw ket saanto a pulos a mapukaw iti daga;
ibilinko ngarud kadakayo a kunak, 'Masapul a siguradoenyo nga ilukat
ta imayo iti kabsatyo, iti agkasapulan kadakayo ken dagiti napanglaw iti
dagayo. 12 No ti kabsatyo, maysa a Hebreo a lalaki, wenno maysa a Hebreo
a babai, ket nailako kadakayo ket agserserbi kadakayo iti innem a tawen,
kalpasanna iti maikapito a tawen palubosanyonto isuna a pumanaw a
siwayawaya manipud kadakayo. 13 Inton palubosanyo isuna a pumanaw
a siwayawaya manipud kadakayo, masapul a dikay palubosan isuna a
pumanaw nga ima-ima. 14 Masapul a sipaparaburkayo a mangipaay
kenkuana iti aggapu iti arbanyo, ken iti aggapu iti pagirikanyo; ken iti
aggapu iti pagpespesanyo iti arak. Kas iti panangbendision kadakayo
ni Yahweha a Diosyo, masapul nga itedyo kenkuana. 15 Masapul a
laglagipenyo nga adipenkayo idi idiay daga ti Egipto, ket sinubbotnakayo
ni Yahweh a Diosyo; isu nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw nga
aramidenyo daytoy. 16 Mapasamakto a no kunana kadakayo, 'Saankayo
a panawan,' ta ay-ayatennakayo ken iti balayyo, ken gapu ta nasayaat
kadakayo; 17 ket masapul ngarud a mangalakayo iti maysa a kulokol,
ket isu iti pangtebbengyo iti lapayagna iti ayan ti ridaw, ket agbalinto
isuna nga adipenyo iti agnanayon. Kastanto met iti aramidenyo iti
adipenyo a babai. 18 Masapul a saan a kasla narigat para kadakayo a
palubosanyo isuna a pumanaw a siwayawaya manipud kadakayo, gapu
ta nagserbi isuna kadakayo iti innem a tawen ket naited a mamindua
iti gatad ti tatangdanan a tao. Bendisionannakayonto ni Yahweh a
Diosyo iti amin nga aramidenyo. 19 Amin dagiti inauna a kalakian dagiti
arban ti karnero ken dagiti pangen iti bakayo ket masapul nga idatonyo
kenni Yahweh a Diosyo; dikayonto pagtrabaho dagiti inauna nga annak
kadagiti pangen iti bakayo, wenno saanyo a pukisan dagiti inauna nga
annak ti arbanyo. 20 Masapul a kanenyo ti inauna iti sangoanan ni
Yahweh a Diosyo iti tinawentawen iti lugar a piliento ni Yahweh, dakayo

ken dagiti sangakabbalayanyo. 21 Ket no adda iti aniaman a pilawna—
kas pangarigan, no daytoy ket pilay wenno bulsek, wenno aniaman a
pakapilawanna— masapul a saanyo nga idaton daytoy kenni Yahweh a
Diosyo. 22 Masapul a kanenyonto daytoy iti uneg dagiti ruanganyo; ti saan
a nadalus ken ti nadalus a tattao ket mangan nga agpadpada, a kas iti
pannanganmo iti maysa a gasela wenno iti maysa nga ugsa. 23 Isuna laeng
a saanyo a kanen ti darana; masapul nga ibukbukyo ti darana iti daga a
kas iti danum.

16

1 Ngilinenyo ti bulan ti Abib, ken salimetmetanyo ti Ilalabas a maipaay
kenni Yahweh a Diosmo, ta impanawnakayo ni Yahweh a Diosyo iti
bulan ti Abib iti rabii manipud Egipto. 2 Mangidatonkayo ti Ilalabas a
maipaay kenni Yahweh a Diosyo a babaen dagiti sumagmamano kadagiti
arban iti karneroyo ken kadagiti bakayo iti disso a piliento ni Yahweh
a kas santuariona. 3 Kanenyonto ti tinapay nga awan ti lebadurana
a kaddua dagitoy; pito nga aldaw a mangankayonto iti tinapay nga
awan ti lebadurana a kaddua dagitoy, ti tinapay ti pannakaparparigat;
ta nagdardaraskayo a rimmuar manipud iti daga ti Egipto: Aramidenyo
daytoy iti amin nga al-aldaw iti panagbiagyo tapno malagipyo ti aldaw
idi rimmuarkayo iti daga ti Egipto. 4 Masapul nga awan iti makita a
lebadura kadakayo iti uneg dagiti amin a beddengyo bayat iti pito nga
aldaw; wenno masapul nga awan iti aniaman a matedda a karne nga
idatonyo iti rabii iti umuna nga aldaw nga agingga iti bigat. 5 Saanyo a
mabalin nga idaton ti Ilalabas iti uray sadino nga uneg dagiti ruangan ti
siudad nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 6 Ngem ketdi, idatonyo
iti disso a piliento ni Yahweh a Diosyo a kas sanctuariona. Aramidenyonto
sadiay ti daton ti Ilalabas, iti rabii iti ilelennek ti init, iti tiempo ti
tawen a rimmuarkayo manipud Egipto. 7 Masapul a tunuoenyo daytoy
ket kanenyo iti lugar a piliento ni Yahweh a Diosyo, ket agsublikayonto
kadagiti toldayo iti bigat. 8 Iti las-ud ti innem nga aldaw ket mangankayo
iti tinapay nga awan iti lebadurana; iti maikapito nga aldaw ket addanto
iti napasnek a panaggigimong a maipaay kenni Yahweh a Diosyo; masapul
a saankayonto nga agtrabaho iti dayta nga aldaw. 9 Mangbilangkayonto
iti pito a lawas a maipaay iti bagiyo; manipud iti tiempo a rugianyo a
gapasen ti trigo, masapul a rugianyo ti agbilang iti pito a lawas. 10 Masapul
a salimetmetanyo ti Fiesta dagiti Lawas a maipaay kenni Yahweh a Diosyo
a mabuyogan iti daton a nagtaud iti kaunggan nga itedyo manipud kadagiti
imam, segun iti panangbendision kadakayo ni Yahweh a Diosyo. 11 Agrag-
okayonto iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo—dakayo, ken ti anakyo a
lalaki, ti anakyo a babai, ti adipenyo a lalaki, ti adipenyo a babai, ken
ti Levita nga adda iti uneg dagiti ruangan ti siudadyo, ken ti gangannaet,
ti ulila ken ti balo nga adda kadakayo, iti disso a piliento ni Yahweh a
Diosyo a maipaay iti sanctuariona. 12 Malagipyonto a maysakayo nga
adipen idi idiay Egipto; masapul a tungpalenyo ken aramidenyo dagitoy
nga al-alagaden. 13 Masapul a ngilenenyo ti Fiesta dagiti Abong-abong
iti las-ud ti pito nga al-aldaw kalpasan a nakaurnongkayo ti panagaapit
manipud iti pagtaltaganyo ken manipud iti pagpespesanyo iti ubasyo.
14 Agrag-okayonto bayat iti fiestayo— dakayo, ti anakyo a lalaki, ti anakyo
a babai, ken ti adipenyo a lalaki ken ti adipenyo a babai, ken ti Levita,
ken ti gangannaet, ken ti ulila, ken ti balo, nga adda iti uneg dagiti
ruanganyo. 15 Iti las-ud ti pito nga aldaw, masapul a ngilinenyo ti

fiesta a maipaay kenni Yahweh a Diosyo iti disso a piliennanto, gapu ta bendisionannakayonto ni Yahweh a Diosyo iti amin nga apityo ken dagiti amin nga aramid dagiti imayo, ket masapul a naan-anay nga agrag-okayo.
16 Masapul nga agparang iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo iti mamitlo iti makatawen iti amin a lallaki iti disso a piliennanto: iti Fiesta ti Tinapay nga awan Lebadurana, ken dagiti Fiesta dagiti Lawlawas, ken iti Fiesta dagiti Abong-abong, ket saandanto nga agparang nga ima-ima iti sangoanan ni Yahweh; 17 ngem ketdi, mangtedto ti tunggal tao kas iti kabaelanna, tapno maammoanyo ti bendision nga inted kadakayo ni Yahweh a Diosyo.
18 Masapul a mangisaadkayo kadagiti ukom ken opisial kadagiti amin a ruangan ti siudadyo nga it-ited kadakayo ni Yahweh a Diosyo; maaladanto kadagiti tunggal tribuyo, ken masapul nga ukomendanto dagiti tattao nga addaan iti nalinteg a panangukom. 19 Masapul a saanyo a piliten ti hustisia; masapul a saankayo a mangipakita iti panangipangpangruna wenno saankayo nga umawat iti pasuksok, ta ti pasuksok ket bulsekenna dagiti mata dagiti masirib ken killoenna dagiti sasao dagiti nalinteg.
20 Masapul a surotenyo ti hustisia, ti laeng hustisia ti surotenyo tapno agbiagkayo ket tawidenyo ti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo.
21 Masapul a saankayo a mangipatakder iti maysa nga Ahsera nga agpaay iti bagiyo, uray ania a kita ti kayo iti sikigan ti altar ni Yahweh a Diosyo nga aramidenyo a maipaay iti bagiyo. 22 Masapul met a saankayo a mangipatakder iti aniaman a nasagradoan nga adigi a bato a maipaay iti bagiyo; a kagurgura ni Yahweh a Diosyo.

17

1 Masapul a saankayo a mangipaay iti sakripisio kenni Yahweh a Diosyo iti maysa a baka wenno maysa a karnero nga adda pakapilawanna wenno banag a saan a nasayaat, ta makarimon daytoy kenni Yahweh a Diosyo. 2 No adda masarakan kadakayo, iti aniaman kadagiti ruangan ti siudadyo nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo, siasinoman a lalaki wenno babai a mangaramid iti dakes iti imatang ni Yahweh a Diosyo ken mangsalungasing iti tulagna— 3 siasiano man a pimmanaw ken nagrukbab kadagiti sabali a dios ken nagruknoy kadagitoy, iti init man, ti bulan, wenno uray aniaman a makitkita nga adda idiay langit— a saanko nga imbilin, 4 ket no naibaga kadakayo daytoy wenno no nangngeganyo daytoy—ket masapul a mangaramidka iti naannad a panangsukimat. No pudno daytoy ken sigurado a ti kasta a banag a makarimon ket naaramid idiay Israel. 5 —kalpasanna masapul nga iyegyo dayta a lalaki wenno dayta a babai, a nangaramid iti kastoy a dakes a banag iti ruangan ti siudadyo, dayta a lalaki ken babai, ket masapul a batoenyo dayta a tao inggana a matay. 6 Iti ngiwat ti dua wenno tallo a saksi, masapul a mapapatay isuna, ngem iti ngiwat iti maysa laeng a saksi masapul a saan isuna a mapapatay. 7 Masapul nga ti ima dagiti saksi ti umuna a mangpapatay kenkuana, ket kalpasanna dagiti im-ima dagiti amin a tattao; ket ikkatenyo ti dakes manipud kadakayo. 8 No rumsua ti banag a narigat unay nga ukomenyo—mabalin a maysa a saludsod iti pammapatay wenno saan a naigagara a pannakatay, iti kalintegan ti maysa a tao ken kalintegan ti sabali a tao, wenno maysa a saludsod a kita ti naaramid a panangdangran, wenno sabali a kita a banag— banbanag a saan a pagkikinnaawatan iti uneg kadagiti ruangan ti siudadyo, masapul ngarud a mapankayo iti lugar a piliento ni Yahweh a Diosyo a kas santuariona. 9 Masapul a mapankayo kadagiti papadi, dagiti kaputotan ni levi, ken iti ukom nga

agserserbi iti dayta a tiempo; sapulenyonto dagiti pammagbagada ket iteddanto kadakayo ti pangngeddeng. 10 Masapul a surutenyo ti linteg a naited kadakayo, iti disso a piliento ni Yahweh a kas santuariona. Aramidenyonto a naannad dagiti amin a banbanag nga insuroda nga aramidenyo. 11 Surotenyo ti linteg nga isuroda kadakayo, ken aramidenyo a maiyannurot kadagiti pangngeddeng nga itedda kadakayo. Saankayo a sumisiasi kadagiti ibagada kadakayo, iti makannawan wenno iti makattigid. 12 Siasinoman nga agtignay a sitatangsit, a saan a panangdengdengeg iti padi a nakatakder nga agserbi iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo, wenno iti saanna a panangdengdengngeg iti ukom—matayto dayta tao; ikkatenyonto ti dakes manipud iti Israel. 13 Masapul a dumngeg ken agbuteng dagiti amin a tattao, ket saandanton nga agtignay a sitatangsit. 14 Inton makadanonkayo iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo, ken inton matagikuayo daytoy, ket mangrugikayon nga agnaed iti daytoy, ket kunaenyonto, 'Mangisaadakto iti ari a mangituray kaniak, a kas kadagiti amin nasion nga adda iti aglawlawko,' 15 masapul ngarud a siguradoenyo a mangisaadkayo iti ari a mangituray kadakayo, a piliento ni Yahweh a Diosyo. Masapul a mangisaadkayo iti maysa nga ari a mangituray kadakayo manipud kadagiti kakabsatyo. Saankayo a mangisaad iti maysa a gangannaet, a saanyo a kabsat, a mangituray kadakayo. 16 Ngem masapul a saan isuna nga agpaadu kadagiti kabalio a maipaay iti bagina, wenno pasublienna dagiti tattao idiay Egipto tapno mapaaduna dagiti kabalio, ta insao ni Yahweh kadakayo, 'Masapul a saankayo nga agsubli manen iti dayta a dalan.' 17 Ken masapul a saan isuna nga agpaadu iti asawa a maipaay iti bagina, tapno saan nga umadayo ti pusona manipud kenni Yahweh; wenno masapul a saan isuna nga agpaadu kadagiti pirak ken balitok a maipaay iti bagina. 18 Inton agtugaw isuna iti trono ti pagarianna, masapul nga isuratna ti kopya daytoy a linteg iti maysa a nalukot a pagbasaan a maipaay iti bagina, manipud iti linteg nga adda iti sangoanan dagiti papadi, a Levita. 19 Masapul nga adda kenkuana ti nalukot a pagbasaan, ken masapul a basaenna daytoy iti amin nga aldaw iti panagbiagna, tapno masursurona ti agdayaw kenni Yahweh a Diosna, tapno masalimetmetanna dagiti amin a sasao iti daytoy a linteg ken dagitoy nga alagaden, tapno tungpalenna dagitoy. 20 Masapul nga aramidenna daytoy tapno saan nga agpalangguad kadagiti kakabsatna, ken tapno saan isuna a sumisiasi kadagiti bilbilin, iti makannawan wenno iti makattigid; tapno mapaatiddugma koma dagiti al-aldawna iti pagarianna, isuna ken dagiti annakna, kadagiti Israel.

18

1 Dagiti papadi a Levita, ken amin a tribu ni Levi, awanto ti bingay wenno awanto ti tawidda iti Israel; masapul a kanendanto dagiti datdaton kenni Yahweh a naaramid iti apuy a kas isu ti tawidda. 2 Masapul nga awan iti tawidda kadagiti kakabsatda; ni Yahweh ti tawidda a kas kinunana kadakuada. 3 Karbenganto daytoy dagiti papadi manipud kadagiti tattao, manipud kadagiti mangisagut iti daton, baka man daytoy wenno karnero; masapul nga itedda iti padi ti abaga, dagiti dua a pingping ken dagiti naguneg. 4 Dagiti umuna a bunga dagiti bukelmo, ti baro nga arakmo, ken ti lanam, dagiti umuna a dutdot dagiti karnerom, masapul nga itedmo kenkuana. 5 Ta pinili isuna ni Yahweh a Diosmo kadagiti amin a tribuyo a tumakder nga agserbi iti nagan ni Yahweh, isuna ken dagiti annakna iti agnanayon. 6 No umay ti maysa a Levita manipud kadagiti

aniaman kadagiti il-iliyo iti amin nga Israel manipud iti pagnanaedanna,
ket tarigagayanna iti amin a kararuana nga umay iti disso a piliento ni
Yahweh, 7 ket masapul ngarud nga agserbi isuna iti nagan ni Yahweh
a Diosna kas ar-aramiden dagiti kakabsatna a Levita, nga agtaktakder
idiay iti sangoanan ni Yahweh. 8 Masapul nga agpada iti bingay a kanen,
malaksid pay ti aggapu iti paglakoan a tawid ti pamiliana. 9 Inton
makadanonkayo iti daga nga it-ited kadakayo ni Yahweh a Diosyo, masapul
a saanyo a sursuroen nga aramiden dagiti makarimon a banbang dagitoy
a nasion, 10 Masapul nga awan iti siasinoman a masarakan kadakayo
a mangipalasat iti apuy ti anakna a lalaki wenno ti anakna a babai,
siasinoman a mangus-usar iti panagpadles, siasinoman a mangar-aramid
iti panagbuyon, wenno siasinoman a managsalamangka, wenno aniaman
a managanito, 11 aniaman a manangilabeg, siasinoman a makisao iti
natay, wenno siasinoman a makisao kadagiti espiritu. 12 Ta siasinoman
a mangaramid kadagitoy a banbanag ket makarimon kenni Yahweh; gapu
kadagitoy a makarimon a banbanag ket pagtaltalawen ida ni Yahweh
a Diosyo manipud iti sangoananyo. 13 Masapul koma nga awan iti
pakapilawanyo iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo. 14 Ta dagitoyto a nasion
a paksiatenyo ket dumdumgegda kadagiti managanito, ken kadagiti ag-
padpadles; ngem no maipapan kadakayo, saan nga impalubos ni Yahweh
a Diosyo nga aramidenyo ti kasta. 15 Mangbangonto para kadakayo ni
Yahweh a Diosyo iti maysa a propeta nga agtaud kadakayo, maysa kadagiti
kakabsatyo, kas kaniak. Masapul a dumngegkayo kenkuana. 16 Daytoy ti
dinawatyo kenni Yahweh a Diosyo idiay Horeb iti aldaw ti panaggigimong,
kinunayo, 'Saanmin koma a mangngeg manen ti timek ni Yahweh a Diosmi,
wenno makita daytoy dakkel nga apuy ni kaanoman, wenno amangan
a mataykaminto.' 17 Kinuna ni Yahweh kaniak, nasayaat ti imbagada.
18 Mangisaadakto iti maysa a propeta a maipaay kadakuada nga agtaud
kadagiti kakabsatda, kas met laeng kenka. Ikabilko dagiti sasaok iti
ngiwatna, ket isaonanto kadakuada dagiti amin nga ibilinko kenkuana.
19 Mapasamakto a no adda ti siasinoman saan a dumngeg kadagiti sasaok
nga isasaona iti naganko, birukekto daytoy kenkuana. 20 Ngem ti propeta
nga agsasao a sitatangsit iti naganko, ti sao a saanko nga imbilin kenkuana
a saoenna, wenno agsao iti nagan dagiti sabali a dios, masapul a matay
dayta a propeta. 21 No kunaenyo iti pusoyo, 'Kasano a mailasinmi ti
mensahe a saan nga insao ni Yahweh?'— 22 no agsasao ti propeta iti nagan
ni Yahweh, no saan a rumsua wenno mapasamak dayta a banag, dayta
ngarud ket banag a saan nga insao ni Yahweh; insao dayta ti propeta a
sitatangsit, ket masapul a saankayo nga agbuteng kenkuana.

19

1 Inton ikkaten ni Yahweh a Diosyo dagiti nasion, dagiti daga nga it-ited
ni Yahweh a Diosyo kadakayo, ken inton sublatanyo ida ket agnaedkayo
kadagiti siudadda ken babbalayda, 2 masapul a mangpilikayo iti tallo a
siudad a para kadakayo iti tengnga ti dagayo nga it-ited ni Yahweh a
Diosyo kadakayo a tagikuaenyo. 3 Masapul a mangaramidkayo iti dalan
ken bingayenyo dagiti beddeng dagiti dagayo iti tallo a paset, ti daga nga
ipatpatawid ni Yahweh a Diosyo kadakayo, tapno mabalin nga agkamang
sadiay ti siasinoman a makapatay iti sabali a tao. 4 Daytoy ti linteg
para iti tao a makapatay iti sabali ken agkamang sadiay tapno agbiag:
siasinoman ti makapatay iti kaarrubana a saanna nga ingagara, ken
saanna a ginura isuna iti napalabas— 5 kas iti maysa a tao a mapan

idiay bakir a kaduana ti kaarrubana tapno agpukan iti kayo, ket inlayat ti imana ti wasay tapno pukanenna ti kayo, ket nauksot ti ulo ti wasay manipud iti putanna ken natamaan ti kaarrubana isu a natay isuna— masapul ngarud nga agkamang dayta a tao iti maysa kadagitoy a siudad ket agbiag. 6 Ta no saan, amangan no kamaten ti mangibales iti dara ti tao a nakapatay, ket iti bara ti ungetna makamakamna isuna gapu ta atiddog daytoy a panagdaliasat. Ket kabilen ken papatayenna isuna, uray no saan a maikari a matay dayta a tao; ket saan pay a maikari isuna iti pannakapapatay agsipud ta saanna met a kinagura ti kaarrubana sakbay a napasamak daytoy. 7 Ngarud, bilinenkayo a mangpilikayo iti tallo a siudad para kadakayo. 8 No palawaen ni Yahweh a Diosyo dagiti beddengyo, kas insapatana kadagiti kapuonanyo nga aramidenna, ken itedna kadakayo dagiti amin a daga nga inkarina nga itedna kadagiti kapuonanyo; 9 no salimetmetanyo amin dagitoy a bilbilin tapno aramiden dagitoy, nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw—dagiti bilbilin tapno ayaten ni Yahweh a Diosyo ken tapno kankanayon a magna kadagiti dalanna, masapul ngarud nga agnayonkayo iti tallo pay a siudad para kadakayo, malaksid kadagitoy a tallo. 10 Aramidenyo daytoy tapno saan nga agsayasay ti dara nga awan basolna iti tengnga ti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo a kas pannakatawidyo, tapno awan pakabasolanyo iti panagpapatay. 11 Ngem no kagura ti siasinoman ti kaarrubana, padpadaananna isuna, tumakder a maibusor kenkuana, ket sinugatanna isuna iti nakaro nga isu ti nakatayanna, ket no agkamang isuna iti maysa kadagitoy a siudad— 12 masapul ngarud a mangibaon dagiti panglakayen iti siudadna ken isublida isuna manipud sadiay, ket iyawatda isuna iti ima dagiti kabagian nga akinrebbeng, tapno matay isuna. 13 Masapul a saan a maasi dagiti matayo kenkuana; ngem ketdi, masapul nga ikkatenyo ti basol iti panagpatay manipud Israel, tapno sumayaatkayonto. 14 Masapul a saanyo nga ikkaten ti mohon ti kaarrubayo nga inkabilda iti nabayagen a panawen, iti tawid a tawidenyonto, iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo a tagikuaenyo. 15 Masapul a saan a tumakder ti maymaysa a saksi a maibusor iti maysa a tao gapu iti aniaman a kinadakes, wenno gapu iti aniaman a basol, iti aniaman a banag a nagbasolanna; manipud iti ngiwat iti dua a saksi, wenno manipud iti ngiwat iti tallo a saksi, masapul a mapatalgedan ti aniaman a banag. 16 No bilang ta tumakder ti saan a nalinteg a saksi a maibusor iti siasinoman tapno mangpaneknek iti maibusor kenkuana iti panagaramidna iti dakes, 17 Ket ti dua a tattao a nagtaudan daytoy a riri, masapul a tumakder iti sangoanan ni Yahweh, iti sangoanan dagiti papadi ken dagiti uk-ukom nga agserserbi kadagitoy nga al-aldaw. 18 Masapul a sukimaten a nasayaat dagiti ukom; kitaenyo, no ulbod ti saksi ket siuulbod a nangpaneknek maibusor iti kabsatna, 19 masapul ngarud nga aramidenyo kenkuana, a kas iti tinarigagayanna nga aramiden iti kabsatna; ket ikkatenyonto ti kinadakes manipud kadakayo. 20 Ket mangngeg ken agbutengto dagiti nabati, ket manipud iti dayta a tiempo, saandanton nga agaramid kadagiti kasta a kinadakes kadakayo. 21 Masapul a saan a maasi dagiti matayo; biagto ti mangbayad iti biag, mata para iti mata, ngipen para iti ngipen, ima para iti ima, ken saka para iti saka.

20

1 Inton mapankayo makigubat kadagiti kabusoryo, ket makitayo dagiti kabalio, lugan a panggubat, ken ad-adu a tattao ngem kadakayo, masapul a

saankayo nga agbuteng kadakuada; ta adda ni Yahweh a Diosyo kadakayo,
a nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto. 2 Inton asidegkayon a
makigubat, masapul nga umasideg ti padi ken agsao kadagiti tattao, 3 ket
ibagana kadakuada, 'Dumngegkayo, Israel, ita nga aldaw, asidegkayon
a makigubat kadagiti kabusoryo; saan koma a maupay dagiti pusoyo;
saankayo nga agbuteng, wenno agpigerger, wenno agbuteng kadakuada;
4 ta kumuyog ni Yahweh a Diosyo kadakayo a makiranget kadagiti
kabusoryo ken mangisalakan kadakayo.' 5 Masapul nga agsao dagiti opisial
kadagiti tattao ket ibagada, “Siasino a lalaki ti adda ditoy a nangipatakder
iti baro a balay ket saanna pay a naidaton daytoy? Palubosanyo isuna nga
agsubli iti balayna, tapno saan isuna a matay iti paggugubatan ket sabali
a lalaki ti mangidaton iti daytoy. 6 Siasino a lalaki ti nagmula iti kaubasan
ken saanna pay a napagnumaran ti bunga dagitoy? Palubosanyo isuna
nga agsubli iti balayna, tapno saan isuna a matay iti paggugubatan ket
sabali a lalaki ti agnumar iti bunga dagitoy. 7 Siasino a lalaki ti adda ditoy
a naitulag a makiasawa iti maysa a babai ngem saanna pay a naasawa
isuna? Palubosanyo isuna nga agsubli iti balayna tapno saan isuna a matay
iti paggugubatan ket sabali a lalaki ti mangasawa kenkuana.' 8 Masapul
nga agsao pay dagiti opisial kadagiti tattao ket kunada, 'Siasino a lalaki
ti adda ditoy a managbuteng wenno maup-upay ti pusona? Palubosanyo
isuna nga agsubli iti balayna, tapno saan a marunaw ti puso ti kabsatna
a kasla iti pusona.' 9 Inton nalpasen ti panagsao dagiti opisial kadagiti
tattao, masapul a mangdutokda kadagiti mangidaulo kadakuada. 10 Inton
mapanyo rauten ti maysa a siudad, idiayayo ti pannakikapia kadagitoy
a tattao. 11 No awatenda ti idiayayo ket ilukatandakayo iti ruangan,
masapul nga inkapilitan nga agtrabaho para kadakayo dagiti amin tattao
a masarakan iti daytoy ken masapul nga agserbida kadakayo. 12 Ngem no
saan daytoy a makikapia kadakayo, ngem makigubatda ketdi kadakayo,
masapul ngarud a lakubenyo daytoy, 13 ket inton pagballigiennakayo ni
Yahweh a Diosyo ken ipaiturayanna ida kadakayo, masapul a papatayenyo
ti tunggal lalaki iti ili. 14 Ngem dagiti babbai, dagiti ubbing, dagiti ayup, ken
amin nga adda iti siudad, ken amin a masamsam ditoy, alaenyonto a kas
sinamsamyo. Usarenyonto dagiti sinamsam dagiti kabusoryo, nga inted
ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 15 Masapul nga agtignaykayo iti kastoy a
wagas kadagiti amin a siudad nga adayo unay kadakayo, dagiti siudad a
saan a dagiti siudad kadagitoy sumaganad a nasion. 16 Kadagiti siudad
dagitoy a tattao nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo a kas tawidyo,
masapul nga awan ibatiyo nga agang-anges. 17 Ngem ketdi, masapul a
dadaelenyo ida a naan-anay: dagiti Heteo, ken dagiti Amorreo, dagiti
Cananeo, dagiti Perezeo, dagiti Heveo ken dagiti Jebuseo a kas imbilin
ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 18 Aramidenyo daytoy tapno saandakayo
a suroan nga agaramid iti aniaman kadagiti makarimon a wagasda, a kas
inaramidda kadagiti didiosenda. No aramidenyo, agbasolkayonto kenni
Yahweh a Diosyo. 19 Inton lakubenyo ti maysa a siudad iti nabayag a
panawen, a kas iti pannakigubatyo iti daytoy tapno masakupyo, masapul
a saanyo a dadaelen dagiti kaykayo daytoy babaen iti panangwasayyo
kadagitoy. Ta mabalinyo ti mangan manipud kadagitoy, isu a masapul
a saanyo a pukanen dagitoy. Ta tao kadi ti kayo iti taltalon a nasken
a lakubenyo? 20 Dagiti laeng kaykayo nga ammoyo a saan a mabalin a
kanen, mabalinyo a dadaelen ken pukanen dagitoy; mangbangonkayonto
iti sarikedked a maibusor iti siudad a makigubat kadakayo, agingga a
marba daytoy.

21

1 No adda nasarakanyo a natay iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo
kadakayo a tagikuaenyo, a nakadasay iti talon, ken saan nga ammo no
siasino ti nangdarup kenkuana; 2 masapul ngarud a rummuar dagiti
panglakayen ken ukomyo, ket masapul a rukodenda dagiti siudad iti
aglawlaw ti napapatay. 3 Ket ti kaasitgan a siudad iti napapatay a
tao—masapul a mangala dagiti panglakayen ditoy iti bumalasang a baka
manipud iti arban, maysa a saan pay a pulos a nagtrabaho, saan pay a
naipako. 4 Masapul nga isalog dagiti panglakayen iti dayta a siudad ti
bumalasang a baka iti tanap nga adda agay-ayus a danum, maysa a tanap a
saan pay a naarado wenno namulaan, ket masapul a matukkol ti tengnged
ti bumalasang a baka idiay tanap. 5 Masapul a mapan dagiti papadi, dagiti
kaputotan ni Levi; ta pinili ida ni Yahweh a Diosyo tapno agserbi kenkuana
ken mangbendision kadagiti tattao iti nagan ni Yahweh; denggenyo dagiti
balakadda, ta ti saoda ti pangngeddengto iti tunggal riri ken kaso iti
panagaapa. 6 Amin a panglakayen iti siudad a kaasitgan iti napapatay
a tao ket masapul a buggoanda dagiti imada iti rabaw ti bumalasang a
baka a natukkol ti tengngedna idiay tanap; 7 ket masapul a sumungbatda
iti kaso ket kunaenda, 'Saan a pinagsayasay dagiti imami daytoy a dara,
wenno nakita dagiti matami daytoy. 8 Pakawanem, O Yahweh, dagiti
tattaom nga Israel, a sinubbotmo, ken saanmo nga ikabil ti basol iti
panagsayasay ti dara nga awan basolna iti tengnga dagiti tattaom nga
Israel.' Ket mapakawandanto iti panagsayasay ti dara. 9 Iti kastoy a wagas,
ikkatenyonto ti awan basolna a dara iti nagtetengngaanyo, no aramidenyo
ti nalinteg iti imatang ni Yahweh. 10 Inton mapanka makigubat kadagiti
kabusormo ket pagballigiennaka ni Yahweh a Diosmo ken impaiturayanna
ida kenka, ket masapul nga alaem ida a kas balud. 11 No adda makitam
a napintas a babai kadagiti balud, ket adda tarigagaymo kenkuana ken
kayatmo isuna nga alaen a kas asawam, 12 mabalinmo ngarud nga iyawid
isuna iti balaymo, kuskosannanto ti ulona ken putdanna dagiti kukona.
13 Ussobennanto dagiti pagan-anay a suotna idi naala isuna a kas balud,
ket agtalinaedto isuna iti balaymo ken dung-awanna ti ama ken inana iti
makabulan. Kalpasan dayta, mabalinmon a kaiddaen isuna ket agbalinkan
nga asawana ken agbalin isunan nga asawam. 14 Ngem no saankan a
maragsakan kenkuana, palubosam ngarud isuna a mapan iti kayatna
a papanan. Ngem masapul a saanmo a pulos nga ilaklako isuna iti
kuarta, ken masapul a saanmo isuna nga ibilang a kasla maysa a tagabu,
gapu ta imbabainmo isuna. 15 No addaan ti maysa a lalaki iti dua nga
asawa ket maay-ayat ti maysa ken magurgura ti maysa, ket agpadada
a nangipasngay kenkuana iti annak— ti maay-ayat nga asawa ken ti
magurgura nga asawa—no ti inauna nga anak ket anak ti magurgura
nga asawa, 16 ket iti aldaw nga ipatawid ti lalaki kadagiti annakna dagiti
sanikuana, saanna a mabalin a pagbalinen nga inauna ti anak ti maay-
ayat nga asawa sakbay ti anak ti magurgura nga asawa, ti pudno nga
inauna nga anak. 17 Ngem ketdi, masapul a bigbigenna ti inauna nga anak,
ti anak ti magurgura nga asawa babaen iti pannangtedna iti mamindua
a bingay iti amin a sanikuana; ta dayta nga anak ti rugi ti pigsana;
ti karbengan ti inauna nga anak ket kukuana. 18 No addaan ti maysa
a tao iti anak a natangken ti ulona ken nasukir a saan nga agtulnog
iti timek ti ama wenno ti inana, ken uray no tubtubngarenda isuna,
saanna ida a dengdenggen; 19 masapul ngarud a tenglen isuna ti ama
ken inana ket ipanda kadagiti panglakayen iti siudadna ken iti ruangan

ti siudadna. 20 Masapul a kunaenda kadagiti panglakayen iti siudadna,
'Natangken ti ulona ken nasukir daytoy nga anakmi a lalaki; saanna a
tungtungpalen ti timekmi; narawet ken mammartek isuna.' 21 Ket masapul
a batoen isuna dagiti amin a lallaki iti siudadna agingga a matay; ket
maikkatyonto ti kinadakes kadakayo. Mangngegto amin nga Israelita
daytoy ket agbutengda. 22 No nakaaramid ti maysa a lalaki iti basol a
maikari iti pannakatay ken mapapatay isuna, ket ibitinyo isuna iti kayo,
23 masapul ngarud a saan nga agpatpatnag ti bagina iti kayo. Ngem ketdi,
masapul nga itabonyo isuna iti dayta met laeng nga aldaw; ta inlunod ti
Dios ti siasinoman a naibitin. Tungpalenyo daytoy a bilin tapno saanyo a
tulawan ti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo a kas tawidyo.

22

1 Masapul a saanyo a buybuyaen a maitawataw ti baka wenno karnero ti
padayp nga Israelita ken ilemmenganyo dagitoy; masapul a siguradoenyo
nga isubli daytoy kenkuana. 2 No adayo ti padayo nga Israelita kadakayo,
wenno no saanyo nga am-ammo isuna, masapul ngarud nga iyawidyo ti
ayup iti balayyo, ket masapul nga agtalinaedto daytoy kadakayo agingga
a sapulenna daytoy, ket masapul ngarud nga isubliyo daytoy kenkuana.
3 Masapul a kasta met laeng ti aramidenyo iti asnona; masapul a kasta
met laeng ti aramidenyo iti pagan-anayna; masapul a kasta met laeng
ti aramidenyo iti tunggal banag a napukaw ti padayo nga Israelita,
aniaman a napukawna ket nasarakanyo; saankayo koma nga aglemmeng.
4 Masapul a saanyo a kitkitaen a nakusbo iti dalan ti asno wenno ti baka ti
padayo nga Israelita ken ilemmenganyo dagitoy; masapul a siguradoenyo
a tulongan isuna a mangitakder manen iti daytoy. 5 Masapul a saan
nga agkawes ti maysa a babai iti para iti lalaki, uray iti lalaki, saan
met nga agkawes iti pagan-anay ti babai; ta siasinoman a mangaramid
kadagitoy a banbanag ket makarimon kenni Yahweh a Diosyo. 6 No
napasamak nga adda iti sangoananyo ti maysa nga umok ti billit iti
dalan, iti aniaman a kayo wenno iti daga, nga addaan daytoy kadagiti
piek wenno dagiti itlog, ket salsallukoban ti ina dagiti piek wenno itlog,
masapul a saanyo nga alaen ti ina a kadua dagiti piek. 7 Masapul a
siguradoenyo a palubosan ti ina, ngem mabalinyo nga alaen ti piek.
Tungpalenyo daytoy a bilin tapno sumayaatkayo, ken mapapautyo dagiti
al-aldawyo. 8 No mangipatakderkayo iti baro a balay, masapul ngarud
a mangaramidkayo iti barandillas iti atep ti balayyo, tapno saankayo a
mangiyeg iti dara iti balayyo, no adda ti siasinoman a matnag sadiay.
9 Masapul a saanyo a mulaan iti dua a kita ti bukel ti kaubasanyo, tapno
saan nga alaen ti nasantoan a disso ti amin nga apit, ti bukel nga inmulayo
ken ti apit ti kaubasan. 10 Masapul a saanyo a pagkaduaen a pagarado
ti baka ken ti asno. 11 Masapul a saanyo a pagrutapen nga ikawes ti
lupot a de lana ken lino. 12 Masapul a mangaramidka kadagiti baruyboy
iti upat a suli ti kagay a pangkawesmo iti bagim. 13 Kas pangarigan
a mangasawa ti maysa a lalaki, kaiddaenna ti babai, kalpasanna ket
kagurana isuna, 14 ket akusaranna isuna iti nakababain a banbanag
ken perperdianna ti dayawna, ket kunaenna, 'Innalak daytoy a babai,
ngem idi dimmennaak kenkuana, awan ti nasarakak a pammaneknek
a birhen isuna.' 15 Masapul ngarud a mangala ti ama ken ina ti babai
iti pammaneknek iti kinabirhenna ket ipanda kadagiti panglakayen iti
ruangan ti siudad. 16 Masapul nga ibaga ti ama ti babai kadagiti
panglakayen, 'Intedko ti anakko a babai a kas asawa daytoy a lalaki, ket

ginurana isuna. 17 Kitaenyo, inakusaranna isuna kadagiti nakababain a
banbanag ket kinunana, “Awan nasarakak a pammaneknek ti kinabirhen
iti anakmo a babai”—ngem daytoy ti pammaneknek ti kinabirhen ti
anakko a babai.' Ket iyaplagdanto ngarud ti lupot iti sangoanan dagiti
panglakayen iti siudad. 18 Masapul nga alaen dagiti panglakayen dayta a
lalaki iti dayta a siudad ket dusaenda isuna; 19 ket masapul a pagmultaenda
isuna iti sangagasut a siklo ti pirak, ket itedda dagitoy iti ama ti babai,
gapu ta pinerdi ti lalaki ti dayaw ti maysa a birhen ti Israel. Masapul
nga agbalin isuna nga asawana; saanna a mabalin a papanawen isuna
bayat ti amin nga al-aldawna. 20 Ngem no pudno daytoy a banag, a saan
a nasarakan ti pammaneknek iti kinabirhen ti babai, 21 masapul ngarud
nga irruarda ti babai iti ruangan ti balay ti amana, ket batoen isuna
dagiti lallaki iti siudadna agingga a matay, gapu ta nakaaramid isuna iti
nakababain a banag iti Israel, nagtignay a kas balangkantis iti balay ti
amana; ket ikkatenyonto ti dakes kadakayo. 22 No naduktalan ti maysa
a lalaki a makikakaidda iti maysa a babai nga asawa ti sabali a lalaki,
masapul ngarud nga agpadada a matay, ti lalaki a makikakaidda iti babai,
ken ti babai; ket ikkatenyonto ti dakes kadakayo. 23 No adda iti maysa a
babai a birhen a naitulag a maiyasawa iti maysa a lalaki, ket nasarakan
isuna ti maysa a lalaki iti siudad ket nakikaidda kenkuana, 24 ipanmo ida
nga agpada iti ruangan ti siudad, ket batoem ida aginggana a matayda.
Masapul a batoem ti babai, gapu ta saan isuna a nagpukkaw, uray no adda
isuna iti siudad. Masapul a batoem ti lalaki, gapu ta kinaiddana ti asawa
a babai ti kaarrubana; ket ikkatenyonto ti dakes kadakayo. 25 Ngem no
masarakan ti maysa a lalaki idiay talon ti babai a naitulag a maiyasawa,
ket no gammatanna isuna ket kaiddaenna isuna, ket ti laeng lalaki a
nangkaidda kenkuana ti masapul a matay. 26 Ngem awan ti masapul nga
aramidem iti babai; awan ti basol a maikari iti pannakatay ti babai. Ta
daytoy a kaso ket kasla iti panangdarup ti maysa a lalaki iti kaarrubana
ket papatayenna isuna. 27 Ta nasarakanna isuna idiay talon; nagpukkaw
ti babai a naitulag a maiyasawa, ngem awan ti mangisalakan kenkuana.
28 No masarakan ti maysa a lalaki ti maysa a birhen a babai a saan a
naitulag a maiyasawa, ket no gammatanna isuna ket kaiddaenna isuna,
ket no nasukalan ida, 29 masapul ngarud a mangted ti lalaki a nangkaidda
kenkuana iti lima pulo a siklo ti pirak iti ama ti babai, ket masapul nga
agbalin isuna nga asawana, gapu ta imbabainna isuna. Saanna a mabalin
a papanawen isuna bayat ti amin nga al-aldawna. 30 Masapul a saan nga
alaen ti maysa a lalaki ti asawa ti amana a kas kukuana; masapul a saanna
nga alaen dagiti karbengan ti panagasawa ti amana.

23

1 Saan a maibilang iti gimong ni Yahweh ti siasinoman a lalaki a
nadadael wenno naputed ti mabagbagina. 2 Awan iti bastardo nga
anak iti maibilang iti gimong ni Yahweh; agingga iti maikasangapulo a
henerasion dagiti kaputotanna, awan kadakuada iti maibilang iti gimong
ni Yahweh. 3 Saan a maibilang iti gimong ni Yahweh iti Ammonita wenno
Moabita; agingga iti maikasangapulo a henerasion dagiti kaputotanna,
awan kadakuada iti maibilang iti gimong ni Yahweh. 4 Daytoy ket gapu
ta saandakayo a sinabat iti dalan nga inyawatan iti tinapay ken danum idi
rimmuarkayo iti Egipto, ken gapu ta tinangdananda a maibusor kadakayo
ni Balaam nga anak ni Beor a taga-Peor idiay Aram Naharim a mangilunod
kadakayo. 5 Ngem saan a dumngeg ni Yahweh a Diosyo kenni Balaam;

ngem ketdi, pinagbalin ni Yahweh a Diosyo a bendision iti lunod para
kadakayo, gapu ta ay-ayatennakayo ni Yahweh a Diosyo. 6 Nasken a
saankayo nga agaramid ti aniaman a banag a mangted ti pagimbagan
wenno pagrang-ayanda, bayat iti amin nga al-aldawyo. 7 Nasken a
saanyo a guraen ti maysa nga Edomita, ta padayo isuna nga Israelita;
saanyo nga umsien iti maysa nga Egipcio, gapu ta ganggannaetkayo iti
dagana. 8 Maibilangto iti gimong ni Yahweh dagiti kaputotan iti maikatlo
a henerasion nga agtaud kadakuada. 9 No makigubatkayo kadagiti
kabusoryo a kas soldado, masapul ngarud nga a liklikanyo dagiti amin
a dakes a banag. 10 No adda kadakayo ti narugit gapu iti napasamak
kenkuana iti rabii, masapul a rumuar isuna iti kampo ti armada; nasken
a saan nga agsubli isuna iti uneg ti kampo. 11 Inton rumabii, nasken
nga agdigus isuna; no lumnek ti init, agsublinto isuna iti uneg ti kampo.
12 Nasken nga adda met iti maysa a disso iti ruar ti kampo a papananyo;
13 ken masapul nga adda iti maysa a banag kadagiti igamyo a pagkali;
no agiblengkayo, masapul nga agkalikayo, kalpasanna gabburanyo met
laeng ti inyeblengyo. 14 Ta magmagna ni Yahweh a Diosyo iti tengnga ti
kampoyo tapno pagballigiennakayo ken tapno ipaimana kadakayo dagiti
kabusoryo. Nasken ngarud a nasantoan ti kampoyo, tapno awan ti
makitana nga aniaman a narugit a banag kadakayo ket baybay-annakayo.
15 Nasken a saanyo nga isubli ti tagabu a naglibas iti amona. 16 Bay-anyo a
makipagnaed isuna kadakayo, iti aniaman nga ili a pillienna. Saanyo nga
idadanes isuna. 17 Nasken nga awan ti agbalin a balangkantis kadagiti
annak a babai ti Israel, wenno agbalin a balangkantis kadagiti annak
a lalaki ti Israel. 18 Nasken a saanyo nga ipan dagiti tangdan ti babai
a balangkantis, wenno ti tangdan ti lalaki a balangkantis, iti balay ni
Yahweh a Diosyo a panangtungpal ti aniaman a sapata; ta agpada dagitoy
a makarimon kenni Yahweh a Diosyo. 19 Nasken a saanyo a paanakan
ti impabulodyo kadagiti padayo nga Israelita—anak ti kuarta, anak ti
taraon, wenno ti anak ti tunggal banag a naipabulodyo a pinaanakam.
20 Mabalinmo a paanakan ti ipabulodmo iti ganggannaet; ngem nasken a
saanka nga agpabulod iti adda anakna kadagiti padayo nga Israelita, tapno
bendisionannakayo ni Yahweh a Diosyo kadagiti amin nga aramidenyo, iti
daga a serkenyo a tagikuaen. 21 No agsapatakayo kenni Yahweh a Diosyo,
nasken a saanyo nga itantan ti panangipatungpal iti daytoy, ta pudno a
dawaten ni Yahweh a Diosyo daytoy kadakayo; agbalin a basolyo daytoy no
saanyo a tungpalen. 22 Ngem no saankayo nga agsapata, saan nga agbalin
a basolyo daytoy. 23 Nasken a tungpalen ken aramidenyo ti imbalikas
dagiti bibigyo; segun iti insapatayo kenni Yahweh a Diosyo, aniaman a
banag a siwayawaya nga inkari ti ngiwatyo. 24 No mapankayo iti kaubasan
ti kaarrubayo, mabalinyo ti mangan kadagiti ubas iti kaykayatyo, ngem
saankayo a mangikabil iti aniaman iti labbayo. 25 No mapankayo iti
katrigoan ti kaarrubayo, mabalinyo ti agpuros kadagiti bukel, ngem
saankayo nga agaramat iti kumpay iti katrigoan ti kaarrubayo.

24

1 No mangasawa iti lalaki ket pakasaranna ti babai, no awan
masarakanna a pabor iti imatangna gapu ta adda natakuatanna a saan a
maitutup a banag iti babai, ket nasken a suratanna ti babai iti panangisina,
ikabilna daytoy iti imana, ket papanawenna isuna iti balayna. 2 Inton
nakapanawen ti babai iti balayna, mabalinnan ti mapan ket agbalin nga

asawa iti sabali a lalaki. 3 No guraen iti maikadua nga asawa a lalaki
ti babai ket suratanna iti pammaneknek ti panangisina, ikabilna daytoy
iti ima ti babai, ket papanawenna isuna iti balayna; wenno no matay ti
maikadua nga asawa ti babai, ti lalaki a nangala kenkuana nga agbalin
nga asawana— 4 ket ti umuna nga asawana, ti immuna a nangpapanaw
kenkuana, saannan a mabalin nga asawaen manen ti babai, kalpasan a
nagbalin isuna a narugit; ta maysa a banag dayta a makarimon kenni
Yahweh. Saanyo a pagbasolen ti daga, ti daga nga it-ited ni Yahweh
kadakayo a kas tawidyo. 5 No kaas-asawa ti maysa a lalaki, saanto a mapan
iti paggugubatan a kadduana iti armada, wenno mabilinan koma a mapan
iti aniaman a napilit a pagrebbengan; nawayanto isuna nga agtalinaed
iti pagtaengan iti las-ud ti maysa a tawen ket liwliwaennanto ti asawana
nga innalana. 6 Awan iti tao a mabalin a mangala iti gilingan wenno
akinngato a bato ti gilingan a kas salda, ta al-alaenna iti aramaten ti lalaki
a pangisagana ti pagbiag ti pamiliana. 7 No maduktalan ti maysa a tao a
nangitalaw iti siasinoman kadagiti kakabsatna manipud kadagiti tattao ti
Israel, ket tratoenna a kas tagabu ken ilakona isuna, nasken a matay dayta
nga agtatakaw, ket ikkatenyonto ti dakes kadakayo. 8 Agannadkayo iti
maipapan iti kukutel, tapno siaannadkayo a mangaramid ken mangsurot
iti tunggal bilin nga inted kadakayo nga insuro dagiti papadi, dagiti
Levita; kas imbilinko kadakuada, isu nga agtignaykayo. 9 Lagipenyo ti
inaramid ni Yahweh a Diosyo kenni Miriam, iti irurruaryo iti Egipto.
10 No pautanganyo ti kaarrubayo iti uray ania a kita ti pautang, nasken
a saankayo a mapan iti balayna tapno alaenyo iti isaldana. 11 Aguraykayo
iti ruar, ket ti tao a pinautanganyo ti mangirruar iti isaldana kadakayo.
12 No nakurapay a tao isuna, nasken a saankayo a matmaturog nga
adda kadakayo iti insaldana. 13 Nasken a sitatalgedkayo a mangisubli
kenkuana iti naisalda sakbay iti ilelennek ti init, tapno mabalinna ti
maturog iti kagayna ket bendisionannakayo; kinalintegto daytoy kadakayo
iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo. 14 Nasken a saanyo a parigaten iti
natangdanan nga adipen a nakurapay ken agkasapulan, padayo man isuna
nga Israelita, wenno ganggannaet iti dagayo nga adda iti uneg dagiti
ruangan ti siudadyo; 15 Nasken nga itedyo iti tangdanna iti tunggal aldaw;
nasken a saan a lumnek ti init iti daytoy saan a nasulbar a banag, gapu
ta nakurapay isuna ken namnamaenna daytoy. Aramidenyo daytoy tapno
saan nga umasug kenni Yahweh a maibusor kadakayo, ken tapno saan a
basol daytoy a naaramidyo. 16 Nasken a saan a mapapatay dagiti nagannak
gapu kadagiti annakda, wenno nasken a mapapatay dagiti annak gapu
kadagiti nagannakda. Ngem ketdi, nasken a mapapatay ti tunggal maysa
gapu iti basolna. 17 Nasken a saanyo a piliten nga ikkaten iti kalintegan iti
ganggannaet wenno ti ulila, wenno alaen iti pagan-anay iti balo a babai
a kas salda. 18 Ngem ketdi, nasken a lagipenyo a nagbalinkayo a tagabu
idiay Egipto, ket inispalnakayo sadiay ni Yahweh a Diosyo. Bilinenkayo
ngarud nga agtulnogkayo iti daytoy a bilin. 19 Inton gapasenyo iti apit
iti taltalonyo, ket no adda nalipatanyo a rineppet iti taltalon, nasken a
saanyo a sublian nga alaen daytoy; nasken a para daytoy iti ganggannaet,
ulila, wenno para iti balo a babai, tapno bendisionannakayo ni Yahweh a
Diosyo kadagiti ar-aramidenyo. 20 No wagwagenyo ti kayo ti mulayo nga
olibo, nasken a saanyo a sublianan manen dagiti sangana; para daytoy iti
ganggannaet, ulila, wenno para iti balo a babai. 21 No burasenyo dagiti
ubas iti kaubasanyo, nasken a saanyo nga urnongen iti nabati para iti
bagiyo; para daytoy iti ganggannaet, para iti ulila, wenno para iti balo a

babai. 22 Nasken a lagipenyo a nagbalinkayo a tagabu iti daga ti Egipto;
bilinenkayo ngarud nga agtulnog iti daytoy a bilin.

25

1 No adda ti riri iti nagbaetan dagiti tattao ket mapanda iti pangukoman,
ket ukomen ida dagiti ukom, ket bulosandanto ti nalinteg ken dusaenda ti
nadangkes. 2 No maikari a masaplit ti nakabasol a tao, ket pagpakleben
ti ukom isuna ket masaplit iti imatangna segun iti naibilin a bilang dagiti
saplit, a kas iti krimen a naaramidna. 3 Mabalin a saplitan isuna ti ukom
iti uppat a pulo, ngem saanna a surokan dayta a bilang, ta no surokanna
dayta a bilang ket saplitanna iti ad-adu pay a saplit, ket maibabainto
ti padayo nga Israelita iti panagkitayo. 4 Nasken a saanyo a busalan ti
baka no badde-baddekanna ti dawa. 5 No agkabbalay ti agkabsat ket
natay ti maysa kadakuada, nga awanan ti anak a lalaki, nasken a saan
a makiasawa ti asawa ti natay a lalaki iti sabali a tao a saan a kameng ti
pamilia. Ngem ketdi, nasken a makikaidda ti kabsat ti asawana kenkuana
ket asawaenna, ken aramidenna ti pagrebbengan ti kabsatna a kas asawa
kenkuana. 6 Daytoy ket tapno ti umuna nga anak nga ipasngayna ti
mangtawidto iti nagan ti natay a kabsatna, tapno saan a mapukaw ti
naganna manipud iti Israel. 7 Ngem no saan a tarigagayan ti lalaki nga
asawaen ti asawa ti kabsatna, nasken ngarud a sumang-at ti asawa ti
kabsatna iti ruangan a paguk-ukoman dagiti panglakayen ket ibagana,
'Nagkedked ti kabsat ti asawak a mangbangon iti nagan para iti kabsatna
iti Israel; saanna a kayat nga aramiden kaniak ti pagrebbengan ti maysa a
kabsat ti asawa a lalaki.' 8 Ket nasken a paayaban isuna dagiti panglakayen
iti siudadna ket kasaritadanto isuna. Ngem kas pangarigan no ipilpilitna
ket ibagbagana, 'Saanko a tartarigagayan nga asawaen ti babai.' 9 Ket
nasken a sumang-at nga umasideg kenkuana iti asawa ti kabsatna iti
sangoanan dagiti panglakayen, ikkatenna ti sandaliasna, ket tupraanna
ti rupana. Nasken a sungbatanna isuna ket kunana, 'Dayta ti mapasamak
iti lalaki a saan a mangitakder iti balay ti kabsatna.' 10 Maawaganto ti
naganna iti Israel, 'Ti pagtaengan ti lalaki a nauksot ti sandaliasna.' 11 No
agaapa dagiti lallaki, ket umasideg ti asawa ti maysa tapno isalakanna ti
asawana iti ima ti nangkabil kenkuana, ket no iyunnatna ti imana ken
alaenna ti mabagbagi ti lalaki, 12 ket nasken a putdenyo ti ima ti babai;
nasken a saan a kaasian ti matayo. 13 Nasken nga awan ti agduduma a
timbangan iti pagkargaanyo, maysa a dakkel ken maysa a bassit. 14 Nasken
nga awan ti agduduma a pagsukatan iti pagtaenganyo, maysa a dakkel
ken maysa a bassit. 15 Nasken nga agpag-isu ken nalinteg ti pagtimbangan
nga adda kadakayo; nasken nga apag-isu ken nalinteg ti pagsukatan nga
adda kadakayo, tapno umatiddog dagiti al-aldawyo iti daga nga it-ited
ni Yahweh kadakayo. 16 Ta amin nga agar-aramid iti kasta a banbanag,
amin nga agtigtignay a saan a nalinteg, ket makarimon a banag kenni
Yahweh a Diosyo. 17 Lagipenyo ti inaramid dagiti Amalekita kadakayo
iti dalan iti iruruaryo iti Egipto, 18 no kasano a sinabatdakayo iti dalan
ken dinarupda dagiti adda iti likudanyo, dagiti amin nga agkakapoy iti
likodanyo, idi natalimudaw ken nabannogkayo; saanda a rinaem ti Dios.
19 Ngarud, inton paginanaennakayo ni Yahweh a Diosyo manipud kadagiti
amin a kabusoryo iti aglawlaw, iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo
kadakayo a tagikuaen a kas tawid, nasken a saanyo a liplipatan a punasen
iti pakalaglagipan dagiti Amalekita manipud ti babaen ti langit.

26

1 Inton makapankayo iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo
a kas maysa a tawid, ken inton tagikuaen ken pagnaedanyo daytoy, 2 ket
nasken a mangalakayo kadagiti amin nga umuna nga apit iti daga nga
impanyo iti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo. Nasken
nga ikabilyo daytoy iti basket ket mapankayo iti lugar a piliento ni
Yahweh a Diosyo a kas santuariona. 3 Nasken a mapankayo iti padi nga
agserserbi kadagita nga al-aldaw ket ibagayo kenkuana, 'Ipakaammok ita
nga aldaw kenni Yahweh a Diosyo nga immayak iti daga nga inkari ni
Yahweh kadagiti kapuonantayo nga ited kadatayo.' 4 Nasken nga alaen
ti padi ti basket nga adda iti imayo ket idissona daytoy iti sangoanan
ti altar ni Yahweh a Diosyo. 5 Nasken nga ibagayo iti sangoanan ni
Yahweh a Diosyo, 'Ti kapuonak ket agalla-ala nga Arameo. Simmalog
isuna sadiay Egipto ket nagtalinaed isuna sadiay, ket bassit ti bilang
dagiti tattaona. Sadiay, nagbalin isuna a nabileg, mannakabalin, ken
natao a nasion. 6 Trinatodakami a siraranggas ken pinarigatdakami
dagiti Egipcio. Pinagtrabahodakami iti trabaho ti tagabu. 7 Immasugkami
kenni Yahweh, iti Dios dagiti ammami, ket nangngegna ti timekmi
ken nakitana iti pakarigatanmi, iti trabahomi, ken pannakaidadanesmi.
8 Inruarnakami ni Yahweh sadiay Egipto babaen iti nabileg nga ima,
babaen ti panangiparangna iti pannakabalinna, babaen iti nakabutbuteng,
babaen kadagiti pagilasinan, ken babaen kadagiti nakaskasdaaw; 9 ket
impannakami iti daytoy a lugar ken intedna kadatayo daytoy a daga, daga
nga agay-ayos ti gatas ken diro. 10 Ita adtoy, inyegko ti umuna kadagiti
apit iti daga nga intedmo Yahweh kaniak.' Nasken nga idissoyo daytoy
iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo ken agdaydayawkayo iti sangoananna;
11 ken nasken nga agrag-okayo kadagiti amin a nasayaat nga inaramid ni
Yahweh a Diosyo kadakayo, para iti pagtaenganyo—sika, ken ti Levita,
ken ti ganggannaet nga adda kadakayo. 12 Inton malpasyo nga it-
ited dagiti amin nga apagkapullo dagiti apityo iti maikatallo a tawen,
dayta ket ti tawen ti panangited iti apagkapullo, ket nasken nga itedyo
daytoy iti Levita, kadagiti ganggannaet, kadagiti ulila, ken iti balo a
babai, tapno mabalinda ti mangan kadagiti ruangan ti siudadyo ken
mabsogda. 13 Nasken nga ibagay iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo,
'Inruarko iti pagtaengak dagiti banbanag a kukua ni Yahweh, ket intedko
dagitoy iti Levita, iti ganggannaet, kadagiti ulila, ken iti balo a babai,
segun kadagiti amin a bilbilin nga intedmo kaniak. Awan ti aniaman a
sinalungasingko kadagiti bilinmo, wenno nalipatak kadagitoy. 14 Saanak
a nangan iti aniaman iti daytoy iti panagladingitko, wenno inkabil daytoy
iti sadinoman idi narugitak, wenno nangtedak iti aniaman iti daytoy a
panangraem iti natay. Dimngegak iti timek ni Yahweh a Diosko; nagtulno-
gak iti amin a banag nga imbilinmo nga aramidek. 15 Tumannawagka
manipud iti nasantoan a lugar a pagnanaedam, manipud langit, ken
bendisionam dagiti tattao ti Israel, ken ti daga nga intedmo kadakami,
a kas insapatam kadagiti ammami, a daga nga aga-ayus ti gatas ken diro.'
16 Ita nga aldaw bilbilinennakayo ni Yahweh a Diosyo nga agtulnogkayo
kadagitoy nga alagaden ken paglintegan; salimetmetanyo ngarud dagitoy
ken aramidenyo dagitoy iti isu-amin a pusoyo ken iti isu amin a kararuayo.
17 Binigbigyo ita nga aldaw a ni Yahweh ti Diosyo, ken magnakayonto
kadagiti dalanna ken salimetmetanyo dagiti alagadenna, dagiti linlintegna,
ken dagiti paglintegenna, ken dumgegkayonto iti timekna. 18 Ita nga aldaw,
pinaneknekan ni Yahweh a dakayo dagiti tattaona a bukodna a sanikua, a

kas iti inkarina nga aramidenna kadakayo, ket masapul a salimetmetanyo dagiti amin a bilbilinna. 19 Ita nga aldaw, impakaammo ni Yahweh nga aramidennakayo a napatpateg ngem dagiti amin a dadduma a nasion nga inaramidna, maidaydayaw ken maitan-okto ti naganna. Agbalinkayonto a tattao a mailasin a para kenni Yahweh a Diosyo, kas iti imbagana."

27

1 Binilin ni Moises ken dagiti panglakayen ti Israel dagiti tattao ket kinunada "Salimetmetanyo dagiti amin a bilbilin nga ibilinko kadakayo ita nga aldaw. 2 Iti aldaw a ballasiwenyo ti Jordan a mapan iti daga nga ited kadakayo ni Yahweh a Diosyo, masapul a mangipasdekkayo kadagiti sumagmamano a dadakkel a bato ken palitadaanyo dagitoy. 3 Masapul nga isuratyo kadagitoy dagiti amin a sasao ti daytoy a linteg inton nakaballasiwkayon, tapno makastrekkayo iti daga nga ited kadakayo ni Yahweh a Diosyo, daga nga agay-ayus iti gatas ken diro, kas inkari kadakayo ni Yahweh, ti Dios dagiti kapuonanyo. 4 Inton nakaballasiwkayo iti Jordan, ipasdekyo dagitoy a bato nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, idiay Bantay Ebal ket palitadaanyo dagitoy. 5 Masapul a mangbangonkayo sadiay iti maysa nga altar kenni Yahweh a Diosyo, maysa nga altar a batbato; ngem masapul a saankayo nga agaramat iti alikamen a landok a pangtrabaho kadagiti bato. 6 Masapul a bangonenyo ti altar ni Yahweh a Diosyo babaen kadagiti saan a natikapan a bato; masapul a mangidatonkayo iti daton a maipuor iti rabaw daytoy a para kenni Yahweh a Diosyo, 7 ken mangidatagkayonto kadagiti daton a pakikapia ken mangankayo sadiay; agragsakkayonto iti sanggoanan ni Yahweh a Diosyo. 8 Isuratyonto iti nalawag unay kadagiti bato dagiti amin a sasao daytoy a linteg." 9 Nagsao ni Moises, dagiti papadi, ken dagiti Levita, iti entero nga Israel ket kinunada, "Israel, agulimek ken dumngegka: Ita nga aldaw nagbalinkayo a tattao ni Yahweh a Diosyo. 10 Masapul ngarud nga agtulnogkayo iti timek ni Yahweh a Diosyo ken agtulnogkayo kadagiti bilbilin ken kadagiti alagadenna nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw." 11 Binilin ni Moses dagiti tattao iti dayta met laeng nga aldaw ket kinunana, 12 "Masapul nga agtakder dagitoy a tribu idiay Bantay Gerizim a mangbendision kadagiti tattao, kalpasan a maballasiwyo iti Jordan: Simeon, Levi, Juda, Issacar, Jose ken Benjamin. 13 Ken masapul nga agtakder dagitoy a tribu idiay Bantay Ebal a mangiwaragawag kadagiti lunod: Ruben, Gad, Aser, Zabulon, Dan ken Naftali. 14 Sumungbat ken kunaento dagiti Levita kadagiti amin a lallaki ti Israel babaen iti napigsa a timek: 15 Mailunod koma ti tao a mangaramid iti nakitikitan wenno nasukog a ladawan, maysa a banag a makarimon kenni Yahweh, ti aramid dagiti ima ti kumikitikit, ken ti mangipatakder iti daytoy a sililimed.' Ket masapul a sumungbat dagiti tattao ket kunaenda, 'Amen.' 16 'Mailunod koma ti tao a di agraem iti amana wenno inana. 'Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 17 'Mailunod koma ti tao a mangikkat iti muhon iti karrubana.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 18 'Mailunod koma ti tao a mangiyaw-awan iti bulag manipud iti dalan,' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 19 'Mailunod koma ti tao a mangpilit a mangikkat iti kalintegan ti ganggannaet, ulila, wenno balo a babai,' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 20 'Mailunod koma ti tao a makikaidda iti asawa ti amana, gapu ta innalana ti karbengan ti amana.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 21 'Mailunod koma ti tao a makikaidda iti aniaman a kita ti ayup.' Ket masapul a kunaen

dagiti amin a tattao, 'Amen.' 22 'Mailunod koma ti tao a makikaidda iti kabsatna a babai, ti anak a babai ti amana, wenno iti anak a babai ti inana.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 23 'Mailunod koma ti tao a makikaidda iti katuganganna a babai.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 24 'Mailunod koma ti tao a sililimed a mangpatay iti karrubana.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 25 'Mailunod koma ti tao nga umawat ti pasuksok a mangpatay iti maysa a tao nga awan basolna,' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.' 26 Mailunod koma ti tao a saan a mangpatalged kadagiti sasao iti daytoy a linteg, a pagtulnogannanto dagitoy.' Ket masapul a kunaen dagiti amin a tattao, 'Amen.'

28

1 No dumngegkayo a naimbag iti timek ni Yahweh a Diosyo tapno masalimetmetanyo dagiti amin a bilbilinna nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, aramidennakayonto a napatpateg ni Yahweh a Diosyo ngem dagiti amin a nasion iti daga. 2 Umayto kadakayo dagitoy a bendision ket makamakamdakayo, no dumngegkayo iti timek ni Yahweh a Diosyo. 3 Mabendisionankayonto idiay siudad, ken mabendisionankayonto idiay taltalon. 4 Mabendisionanto ti bunga ti bagiyo, ken ti bunga ti dagayo, ken ti bunga dagiti ayupyo, ti panagadu dagiti bakayo, ken dagiti urbon ti arbanyo. 5 Mabendisionanto ti basket ken ti pagmasmasaanyo. 6 Mabendisionankayonto inton umunegkayo, ken mabendisionankayonto inton rummuarkayo. 7 Kabilento ni Yahweh dagiti kabusoryo a tumakder a maibusor kadakayo iti sangoananyo; rumuarda a bumusor kadakayo iti maysa a dalan, ngem agtataraydanto ti sangoananyo kadagiti pito a dalan. 8 Bilinento ni Yahweh ti bendision a mapan kadakayo kadagiti kamaligyo ken amin nga aramiden ti imayo; bendisionannakayonto idiay daga nga it-tedna kadakayo. 9 Bangonennakayonto ni Yahweh a kas tattao a naisina a para kenkuana, kas insapatana kadakayo, no salimetmetanyo dagiti bilin ni Yahweh a Diosyo, ken magnakayo kadagiti dalanna. 10 Makitanto iti amin a tattao iti daga a naawagankayo babaen iti nagan ni Yahweh, ket agbutengdanto kadakayo. 11 Parang-ayennakayonto unay ni Yahweh iti bunga ti bagiyo, iti bunga dagiti ayupyo, ti bunga ti dagayo, iti daga nga insapatana kadagiti ammayo nga itedna kadakayo. 12 Lukatanto ni Yahweh kadakayo dagiti kamaligna kadagiti langit a mangted ti tudo iti dagayo iti umno a tiempo, ken mangbendision kadagiti amin nga aramid ti imayo; agpautangkayonto kadagiti adu a nasion, ngem saankayonto a bumulod. 13 Pagbalinennakayonto ni Yahweh a pangulo kadagiti pagilian ken saan a paspasurot; narang-aykayonto latta, ken saankayonto a pulos nga agkasapulan, no dumngegkayo kadagiti bilbilin ni Yahweh a Diosyo nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, tapno tungpalen ken aramidenyo dagitoy, 14 ken no saanyo a labsingen iti aniaman a sasao nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, iti makannawan wenno ti makannigid, a mapankayo kadagiti sabali a dios tapno agserbi kadagitoy. 15 Ngem no saankayo a dumngeg iti timek ni Yahweh a Diosyo, tapno salimetmetanyo dagiti amin a bilbilinna ken dagiti alagadenna nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, umayto ngarud kadakayo amin dagitoy a lunod ket makamakamnakayo. 16 Mailunodkayonto iti siudad ken mailunodkayonto iti taltalon. 17 Mailunodto ti basket ken ti pagmasaanyo. 18 Mailunodto ti bunga ti bagiyo, ti bunga ti dagayo, ti panagado ti ayupyo, ken dagiti urbon ti arbanyo. 19 Mailunodkayonto inton umunegkayo, ken mailunodkayonto

inton rummuarkayo. 20 Mangibaonto ni Yahweh kadakayo kadagiti lunod,
pannakatikaw ken babalaw iti amin a banag nga aramiden iti imayo,
aginggana a madadaelkayo, ken aginggana a mapukawkayo a dagus gapu
kadagiti nadangkes a tignayyo nga isu ti gapu a pinanawandak. 21 Ikapetto
kadakayo ni Yahweh ti didigra aginggana a madadaelnakayo manipud
iti daga a serrekenyo tapno tagikuaen. 22 Darupennakayonto ni Yahweh
babaen kadagiti makaakar a sakit, babaen iti gurigor, iti ilulumteg, ken iti
tikag ken napalalo a pudot, ken kadagiti makalanet nga angin ken linna-
aw. Kamatennakayonto dagitoy aginggana a mapukawkayo. 23 Agbalinto
a kas iti bronse dagiti tangatangyo nga adda iti ngatoen ti uloyo, ket
agbalinto a kas iti landok iti daga nga adda iti babaenyo. 24 Pagbalinento
ni Yahweh a tapok ken dapo ti dagayo imbes a mangparnuay isuna iti
tudo; manipud kadagiti langit bumabanto dagitoy kadakayo, aginggana
a madadaelkayo. 25 Ipalubosto ni Yahweh a makabilkayo iti sangoanan
dagiti kabusoryo; rummuarkayo iti maysa a dalan a bumusor kadakuada,
ket aglibaskayonto iti pito a dalan iti sangoananda. Maisubli-sublikayonto
kadagiti amin a pagarian ti daga. 26 Ti bangkayyo ket agbalinto a taraon
dagiti amin a billit dagiti langit ken kadagiti ayup iti daga; awanto ti
mangbugaw kadagitoy. 27 Darupennakayonto ni Yahweh babaen kadagiti
letteg iti Egipto ken babaen kadagiti gaddil, kurad, ken gagatel, ket
saankayonto a maagasan. 28 Darupennakayonto ni Yahweh babaen iti
panagmauyong, babaen iti pannakabulsek, ken babaen iti pannakatikaw
ti panunot. 29 Agar-arikapkayonto iti katengngaan ti aldaw a kasla
panagar-arikap ti bulsek iti kasipngetan, ken saankayonto a rumang-
ay kadagiti wagasyo; kankanyonkayonto a maidadanes ken matakawan,
ket awanto ti mangispal kadakayo. 30 Makitulagkayonto iti maysa a
babai, ngem gammatanto ti sabali a lalaki isuna ket makikaiddanto
kenkuana. Mangibangonkayonto iti balay ngem saankayo nga agnaed iti
daytoy, agmulakayonto iti ubas ngem saanyo a pagnumaran ti bungana.
31 Mapapatayto dagiti bakayo iti imatangyo ngem saanyonto a kanen ti
karnena. Pilitendanto nga alaen ti asnoyo iti imatangyo, ngem saanto
a maisubli kadakayo. Maitedto dagiti karneroyo kadagiti kabusoryo,
ket awanto ti umay mangispal kadakayo. 32 Maitedto dagiti annakyo
a lallaki ken annakyo a babbai kadagiti sabali a tattao; sapsapulento
ida dagiti matayo iti agmalmalem, ngem maupaykayonto iti iliwyo
kadakuada. Awanto ti pigsa ti imayo. 33 Ti apit ti dagayo ken ti
amin a nagbannoganyo— kanento ti nasion a saanyo nga am-ammo;
kankanayonkayonto a maidaddadanes ken madadael, 34 tapno agbalinkay-
onto nga agmauyong babaen kadagiti makitkitayo a mapaspasamak.
35 Darupennakayonto ni Yahweh kadagiti tumengyo ken kadagiti luppoyo
babaen iti nakaro a panagletteg a saanyonto a maagasan, manipud iti
dapanyo aginggana iti tuktok ti uloyo. 36 Ipannakayonto ni Yahweh ken
ti ari nga isaadyonto a mangaywan kadakayo iti nasion a saanyo nga am-
ammo. uray dakayo wenno dagiti kapuonanyo, agdayawkayonto sadiay
kadagiti sabali a dios a kayo ken bato. 37 Agbalinkayonto a paggapuan
iti pagbutbutngan, maysa a proberbio, ken pagkakatawaan kadagiti amin
a tattao a pangipanan kadakayo ni Yahweh. 38 Mangipankayonto iti adu
a bukel idiay taltalon, ngem bassitto ti maurnongyo a bukel iti daytoy,
gapu ta kanento dagiti dudon daytoy. 39 Mulaanyonto dagiti kaubasan ken
taripatoenyo dagitoy, ngem saankayonto nga uminom iti aniaman kadagiti
arak, wenno uray agapit kadagiti ubas, gapu ta kanen dagiti igges dagitoy.
40 Maddaankayonto kadagiti kayo nga olibo iti amin a masakupanyo, ngem

saanyonto a maiyaprus ti lana iti bagiyo, gapu ta dagiti kayoyo nga olibo
ket agregregto dagiti bungada. 41 Maadddaankayonto kadagiti annak a
lallaki ken annak a babbai, ngem saandanto nga agtalinaed a kukuayo,
gapu ta maitalawdanto a kas balud ti gubat. 42 Amin a kayoyo ken ti bunga
ti dagayo—tagikuaento dagiti dudon dagitoy. 43 Rumang-ayto a rumang-
ay dagiti ganggannaet nga adda kadakayo; pumanglawto a pumanglaw
ti kasasaadyo. 44 Pautangadnakayonto, ngem saanyonto a mapautan-
gan isuda; iturayandakayonto ket dakayonto ti agpaituray kadakuada.
45 Amin dagitoy a lunod ket umayto kadakayo ket kamatendakayonto ken
makamakamdakayo aginggana a madadaelkayo. Mapasamakto daytoy
gapu ta saankayo a dimngeg iti timek ni Yahweh a Diosyo, tapno
salimetmetanyo dagiti bilbilinna ken dagiti alagadenna nga imbilinna
kadakayo. 46 Addanto kadakayo dagitoy a lunod a kas pagilasinan ken
pammaneknek, ken addanto kadagiti kaputotanyo iti agnanayon. 47 Gapu
ta saanyo a dinayaw ni Yahweh a Diosyo nga addaan kinarag-o ken
kinaragsak iti puso idi narang-aykayo, 48 pagserbianyonto ngarud dagiti
kabusor nga ibaonto ni Yahweh a maibusor kadakayo; pagserbianyonto
ida babaen iti panagbisin, iti pannakawaw, iti kinalamulamo ken iti
kinakurapay. Mangikabilto isuna iti sangol a landok iti tengngedyo
aginggana a madadaelnakayo. 49 Iyegto ni Yahweh ti maysa a nasion
manipud iti adayo a maibusor kadakayo, manipud kadagiti pungto iti daga,
a kasla maysa a tumatayab nga agila nga agturong iti biktimana, maysa a
nasion a saanyo a maawatan ti pagsasaona; 50 maysa a nasion nga addaan
kadagiti narungsot a langa nga awan iti panagraemna kadagiti nataengan
wenno naimbag a nakem para kadagiti ubbing. 51 Kanendanto dagiti
urbon dagiti ayuymo ken ti bunga ti dagayo aginggana a madadaelkayo.
Awanto ti ibatida kadakayo a bukel, baro nga arak wenno lana, awan
ti urbon dagiti bakayo wenno arbanyo, aginggana a mapukawdakayo.
52 Lakubendakayonto iti amin a ruangan ti siudadyo, aginggana a marba
dagiti nangato ken natibker a paderyo iti sadinoman iti dagayo, dagiti
pader a pagtaltalkanyo. Lakubendakayonto kadagiti amin a ruangan
ti siudadyo iti entero a daga nga inted kadakayo ni Yahweh a Diosyo.
53 Kanenyonto ti bunga ti bukodyo a bagi, ti lasag dagiti annakyo a lallaki
ken babbai, nga inted kadakayo ni Yahweh a Diosyo, iti pannakalakub
ken iti pannakaparigat nga ikabilto kadakayo dagiti kabusoryo. 54 Ti
natakneng ken nakapuy la unay a lalaki kadakayo—umapalto isuna iti
kabsatna a lalaki ken iti ay-ayatenna nga asawa, ken aniaman kadagiti
annakna a nabati. 55 Isu a saanto isuna a mangted iti siasinoman
kadakuada ti lasag iti bukodna nga annak a kanennanto, gapu ta awanton
ti nabati para kenkuana iti pananglakub ken kinarigat nga ipaayto dagiti
kabusoryo kadakayo iti amin a ruangan ti siudadyo. 56 Ti natakneng ken
nakapuy unay a babai kadakayo, a saanna a maitured nga ibaddek ti
dapanna iti daga gapu iti kinakapuy ken kinatakneng—umapalto isuna
iti ay-ayatenna nga asawa, iti anakna a lalaki, ken iti anakna a babai,
57 ken iti kaipaspasngay a rimmuar manipud iti baet dagiti luppona, ken
kadagiti ubbing nga ipasngayna. Kanennanto ida iti nalimed gapu iti
kinakurang iti aniaman a banag, bayat iti pannakalukob ken kinarigat
nga ipaayto dagiti kabusoryo kadagiti ruangan ti siudadyo. 58 No saanyo a
salimetmetan amin dagitoy a sasao iti daytoy a linteg a naisurat iti daytoy
a libro, tapno dayawen daytoy a naglorian ken nakabutbuteng a nagan,
ni Yahweh a Diosyo, 59 Aramidento ngarud ni Yahweh a nakabutbuteng
dagiti didigrayo ken dagiti kaputotanyo; addanto dagiti napalalo a didigra

a napaut, ken nakaro a sakit a napaut. 60 Iyegnanto manen kadakayo
dagiti amin a sakit ti Egipto a pagbutbutnganyo; kumpetdanto kadakayo.
61 Kasta met a tunggal sakit ken didigra a saan a naisurat iti libro iti
daytoy a linteg, dagitoy ti iyegto pay ni Yahweh kadakayo aginggana a
madadaelkayo. 62 Bassitto laeng ti mabati kadakayo, uray no kaslakayo la
kaadu dagiti bituen kadagiti langit, gapu ta saankayo a dimngeg iti timek
ni Yahweh a Diosyo. 63 Kas iti naminsan a nagrag-o ni Yahweh kadakayo
babaen iti panangaramidna iti nasayaat kadakayo, ken iti panangpaaduna
kadakayo, isu nga agragsakto isuna kadakayo iti panangpukawna ken
iti panangdadaelna kadakayo. Maparutkayonto iti daga a serrekenyo
tapno tagikua-en. 64 Iwarasnakayonto ni Yahweh kadagiti amin a tattao
iti amin a suli ditoy lubong; agdayawkayonto sadiay iti sabali a dios
a saanyo nga am-ammo, dakayo wenno dagiti kapuonanyo, dagiti dios
a kayo ken bato. 65 Saankayonto a makasarak iti nam-ay kadagitoy a
nasion, ken awanto ti panaginana kadagiti dapan dagiti sakayo; ngem
ketdi, pagdanagennakayonto ni Yahweh sadiay, pagkapsutenna dagita
matayo, ken pagladingitenna dagita kararuayo. 66 Nakabitinto ti biagyo
iti panagdua-dua iti sangoananyo; mabutbutengkayonto iti tunggal rabii
ken aldaw ket awanankayonto iti talged iti amin a biagyo. 67 Ibagayonto
iti bigat, 'Rabii koman!' ken iti rabii ibagayo, 'Bigat koman!' gapu iti
buteng iti pusoyo ken kadagiti banbanag a makitkitanto dagiti matayo.
68 Ipannakayonto manen ni Yahweh idiay Egipto babaen kadagiti bangka,
iti dalan nga imbagak kadakayo, 'Saanyonto a makita manen ti Egipto ni
kaanoman.' Ilakoyonto ti bagiyo sadiay kadagiti kabusoryo kas tagabu a
lalaki ken babai, ngem awanto ti gumatang kadakayo."

29

1 Dagitoy dagiti sasao nga imbilin ni Yahweh kenni Moises nga ibagana
kadagiti tattao ti Israel idiay daga ti Moab, dagiti sasao a nainayon iti
tulag nga inaramidna kadakuada idiay Horeb. 2 Inayaban ni Moises
dagiti amin nga Israelita ket kinunana kadakuada. "Nakitayo amin a
banag nga inaramid ni Yahweh iti sangoanan dagiti matayo idiay daga
ti Egipto kenni Paraon, kadagiti amin nga adipenna, ken kadagiti amin a
dagana— 3 dagiti napalalo a panagsagaba a nakita dagiti matayo, dagiti
pagilasinan, ken dagitoy kasta unay a nakakaskasdaaw. 4 Ngem agingga
ita, saannakayo nga inikkan ni Yahweh ti puso a mangammo, mata a
mangkita, wenno lapayag a mangdengngeg. 5 Indalankayo iti las-ud iti 40 a
tawen idiay let-ang, saan a dimmaan dagiti kawesyo ken saan a dimmaan
dagiti sandalyasyo kadagiti sakayo. 6 Saankayo a nangan ti aniaman a
tinapay wenno imminum ti aniaman nga arak wenno naingel a mainum,
tapno maamoanyo a Siak ni Yahweh a Diosyo. 7 Idi dimtengkayo ditoy a
disso, rimmuar ni Sehon nga ari ti Hesbon ken ni Og nga ari ti Basan
a manggubat kadatayo ket kinabiltayo ida. 8 Innalatayo ti dagada ken
intedtayo a kas tawid kadagiti Rubenitas, kadagiti Gaditas, ken ti kaguddua
ti tribu ni Manases. 9 Salimetmetanyo ngarud dagiti sasao daytoy a tulag
ken aramidenyo dagitoy, tapno rumang-aykayo iti amin nga aramidenyo.
10 Agtakderkayo amin ita, iti sangoanan ni Yahweh a Diosyo; dagiti papan-
guloenyo, dagiti tribuyo, dagiti panglakayenyo, ken dagiti opisialesyo—
dagiti amin a lallaki ti Israel, 11 dagiti ubbingyo, dagiti assawayo, ken
iti gangganaet a kaduayo iti kampoyo, manipud kadagiti agpukpukan
kadagiti kayoyo agpapan kadagiti agsaksakdo iti danumyo. 12 Addakayo

ditoy tapno makitulagkayo kenni Yahweh a Diosyo ken iti sapata nga ar-aramiden ni Yahweh kadakayo ita nga aldaw, 13 tapno aramidennakayo a tattaona ita nga aldaw, ken agbalin isuna a Dios kadakayo, kas insaona kadakayo, ken kas ti insapatana kadagiti kapuonanyo, a ni Abraham, ni Isaac, ken ni Jacob. 14 Ken saan laeng a dakayo ti pakitulagak ken pagisapataak 15 — kadagiti amin a makipagtaktakder kadatayo ita ditoy iti sangoanan ni Yahweh a Diostayo, ngem kasta met dagiti pay awan kadatayo ditoy ita. 16 Ammoyo ti panagnaedtayo iti daga ti Egipto, ken ti idadatengtayo iti tengnga dagiti nasion a naglasatanyo. 17 Nakitayo dagiti makarimon a banbanag kadakuada: dagiti didiosenda a kayo ken bato, pirak ken balitok, nga adda kadakuada, 18 tapno awanto koma kadakayo ti aniaman a lalaki, babai, pamilia, wenno tribo a tumallikod ti pusona ita nga aldaw manipud kenni Yahweh a Diostayo, a mapan agdayaw kadagiti dios dagitoy a nasion—tapno awan koma kadakayo ti aniaman a ramut a makasabidong ken napait a kayo, 19 tapno inton mangngeg dayta a tao dagiti sasao daytoy a lunod, saanna a bendisionan ti bagina iti pusona ket kunana, “Natalnaakto, uray no magnaak iti kinatangken ti pusok.' Daytoy ti gapuna a dadaelento ni Yahweh ti amin a tattao iti daga. 20 Saanto a pakawanen ni Yahweh isuna, ngem ketdi, umasukto ti unget ken imon ni Yahweh maibusor iti dayta a tao, ken umay amin kenkuana dagiti amin a lunod a naisurat iti daytoy a libro, ken punasento ni Yahweh ti naganna manipud iti sirok ti langit. 21 Ilasinto ni Yahweh isuna para iti didigra manipud kadagiti amin a tribo ti Israel, kas maiyannurot kadagiti amin a lunod iti tulag a naisurat iti daytoy a libro iti linteg. 22 Ti sumaruno a henerasion, dagiti annakyo a tumaud a sumaruno kadakayo, ken ti gangganaet nga umay manipud ti adayo a daga, agsaodanto no makitada dagiti didigra iti daytoy a daga ken dagiti saksakit a pinangpasakit ni Yahweh iti daytoy— 23 ket inton makitada a nagbalin nga asufre ken mapupuoran nga asin ti entero a daga, nga awan ti aniaman a maimula wenno agbunga, nga awan ti ruot a dumakkel, kas ti pannakadadael ti Sodoma ken Gomorra, Adma ken Seboim, a dinadael ni Yahweh gapu iti unget ken pungtotna— 24 ibagadanto a sangsangkamaysa agraman amin a dadduma a nasion, “ Apay nga inaramid daytoy ni Yahweh iti daytoy a daga? Ania ti kaipapanan ti bara daytoy napalalo nga unget?' 25 Ket ibaganto dagiti tattao, “ Daytoy ket gapu ta sinalungasingda ti katulaganda kenni Yahweh, ti Dios dagiti kapuonanda, nga inaramidna kadakuada idi inruarna ida manipud iti daga ti Egipto, 26 ken gapu ta napan ken nagdaydayawda kadagiti sabali a dios ken nagrukbabda kadakuada, dagiti dios a saanda nga am-ammo ken saanna nga inted kadakuada. 27 Simged ngarud ti unget ni Yahweh maibusor ti daytoy a daga, tapno iyegna iti daytoy dagiti amin a lunod a naisurat iti daytoy a libro. 28 Pinarut ida ni Yahweh manipud iti dagada gapu iti unget, pungtot ken iti napalalo a luksaw, ken imbellengna ida iti sabali a daga agingga ita nga aldaw.' 29 Kukua laeng ni Yahweh a Diostayo dagiti palimed a banbanag, ngem dagiti banbanag a naipakaammo ket kukuatayo ken dagiti kaputotantayo iti agnanayon, tapno maaramidtayo amin a sasao daytoy a linteg.

30

1 Inton umay kadakayo amin dagitoy a banbanag, dagiti bendision ken dagiti lunod nga inkabilko iti sangoananyo, ket no lagipenyo dagitoy kadagiti amin a dadduma a nasion a nangiturongan ni Yahweh a Diosyo kadakayo, 2 ken inton agsublikayo kenni Yahweh a Diosyo ken

agtulnogkayo iti timekna, surotenyo amin dagiti ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw— dakayo ken dagiti annakyo — iti isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a kararuayo, 3 ket ibabawinto ni Yahweh ti pannakaibaludyo ken maasi isuna kadakayo; agsublinto isuna ken ummongennakayonto manipud kadagiti amin a tattao a nangiwarasan ni Yahweh a Diosyo kadakayo. 4 No aniaman kadagiti napapanaw a tattaoyo ket addada iti kaadayoan a luglugar iti langit, ummongennakayonto ni Yahweh a Diosyo manipud sadiay, ken iyegnakayonto manipud sadiay. 5 Ipannakayonto ni Yahweh a Diosyo iti daga a natagikua dagiti kapuonanyo, ket tagikuaenyonto manen daytoy; naimbagto isuna kadakayo ken ad-adda a paadoennakayonto ngem iti inaramidna kadagiti kapuonanyo. 6 Kugitento ni Yahweh a Diosyo ta pusoyo ken ti puso dagiti kaputotanyo, tapno ayatenyo ni Yahweh a Diosyo iti isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a kararuayo, tapno agbiagkayo. 7 Ikabilto ni Yahweh a Diosyo amin dagitoy a lunod kadagiti kabusoryo ken kadagiti manggurgura kadakayo, ken dagiti nangidaddadanes kadakayo. 8 Agsubli ken agtulnogkayonto iti timek ni Yahweh, ken aramidenyonto amin a bilbilinna nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw. 9 Parang-ayennakayonto ni Yahweh a Diosyo iti amin nga aramidyo, iti bunga ti bagiyo, iti bunga dagiti ay-ayupyo, ken iti bunga ti dagayo, para iti panagrang-ay; ta agrag-onto manen ni Yahweh kadakayo gapu iti panagrang-ay, kas ti panagrag-ona kadagiti ammayo. 10 Aramidennanto daytoy no agtulnogkayo iti timek ni Yahweh a Diosyo, tapno salimetmetanyo dagiti bilbilin ken alagadenna a naisurat iti daytoy a libro ti linteg, no agsublikayo kenni Yahweh a Diosyo iti isu-amin a pusoyo ken iti isu-amin a kararuayo. 11 Ta saan unay a narigat kadakayo daytoy a bilin nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw, wenno saan nga adayo unay daytoy kadakayo a gaw-aten. 12 Awan daytoy idiay langit, tapno rumbeng a kunaenyo, 'Siasino ti umuli idiay langit para kadatayo ken mangibaba daytoy kadatayo ken mangipangngeg kadatayo, tapno mabalintayo nga aramiden daytoy?' 13 Wenno awan daytoy iti ballasiw ti baybay, tapno kasapulan nga ibagayo, 'Siasino ti bumallasiw iti baybay ken mangiyeg daytoy kadatayo ken mangipangngeg kadatayo, tapno mabalintayo nga aramiden daytoy?' 14 Ngem asideg unay ti sao kadakayo, iti ngiwatyo, ken iti pusoyo, tapno mabalinyo nga aramiden daytoy. 15 Kitaem, inkabilko ita nga aldaw iti sangoananyo ti biag ken imbag, patay ken dakes. 16 No tungpalenyo dagiti bilbilin ni Yahweh a Diosyo, nga ibilbilinko kadakayo ita nga aldaw nga ayatenyo ni Yahweh a Diosyo, a magnakayo kadagiti wagasna, ken salimetmetanyo dagiti bilbilinna, dagiti alagadenna ken dagiti linlintegna, agbiag ken umadukayo, ket bendisionannakayo ni Yahweh a Diosyo iti daga a papananyo a tagikuaen. 17 Ngem no tumallikod ti pusoyo, ken saankayo a dumngeg ngem ketdi maiyaw-awankayo ken agrukbabkayo kadagiti sabali a dios ken agdaydayawkayo kadakuada, 18 ket ibagak kadakayo ita nga aldaw nga awan dua-dua a mapukawkayo; saanyonto a mapaatiddug dagiti al-adawyo iti daga a lasatenyo ti Jordan a papananyo ken tagikuaen. 19 Awagak ti langit ken daga tapno agsaksi maibusor kadakayo ita nga aldaw nga inkabilko iti sangoananyo ti biag ken patay, dagiti bendision ken dagiti lunod; pilienyo ngarud ti biag tapno agbiagkayo, dakayo ken dagiti kaputotanyo. 20 Aramidenyo daytoy tapno ayatenyo ni Yahweh a Diosyo, tapno agtulnogkayo iti timekna, ken tapno kumpetkayo kenkuana. Ta isuna ti biagyo ken ti kaatiddug dagiti al-aldawyo; aramidenyo daytoy tapno agbiagkayo iti daga nga insapata ni Yahweh nga itedna kadagiti kapuonanyo, a ni Abraham, Isaac ken ni

Jacob.”

31

1 Napan ni Moises ket insaona dagitoy a sasao kadagiti amin nga
Israelita. 2 Kinunana kadakuada, “Agtawenakon ita ti 120; Saankon a
kabaelan ti rummuar ken umuneg; Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Saankanto
a mapan iti ballasiw daytoy Jordan.' 3 Bumallasiwto iti sangom ni
Yahweh a Diosmo; dadaelennanto amin dagitoy a nasion manipud iti
sangoanam, ken pagtalawemto ida. Bumallasiwto ni Josue iti sangom,
kas sinao ni Yahweh. 4 Aramidento ni Yahweh kadakuada iti kas
inaramidna kenni Sihon ken Og, dagiti ar-ari dagiti Amorreo, ken iti
dagada, a dinadaelna. 5 Pagballigiennakayonto ni Yahweh kadakuada
inton masarakanyo ida iti paggugubatan, ken aramidenyonto kadakuada
dagiti amin nga imbilinko kadakayo. 6 Pumigsakayo ken tumuredkayo,
saankayo nga agbuteng, ken saanyo a pagbutngan ida; ta ni Yahweh a
Diosyo ti kumuyog kadakayo; saannakayonto a paayen wenno baybay-
an.” 7 Inayaban ni Moises ni Josue ken imbagana kenkuana iti imatang
dagiti amin nga Israelita, “Pumigsaka ken tumuredka, ta makikuyogka
kadagitoy a tattao a mapan iti daga nga insapata ni Yahweh nga itedna
kadagiti kapuonanda; tulongamto ida a mangtawid iti daytoy. 8 Ni Yahweh
ti mapan iti sangoanam; kumuyogto isuna kenka; saannakanto a paayen
wenno baybay-an; saanka nga agbuteng, saanka a maupay.” 9 Insurat
ni Moises daytoy a linteg ken intedna daytoy kadagiti papadi, dagiti
annak ni Levi, a nangaw-awit ti lakasa ti tulag ni Yahweh; nangted met
isuna kadagiti kopia kadagiti amin a panglakayen ti Israel. 10 Binilin
ida ni Moises ket kinunana, “Iti pagleppasan iti tunggal pito a tawen,
ti nakednga a tiempo a para ti pannakawaswas iti utang, bayat ti
Piesta dagiti Abong- abong, 11 inton umay agparang amin nga Israelita iti
sangoanan ni Yahweh a Diosyo iti disso a pilienna para iti sanctuariona,
basaenyonto daytoy a linteg iti sangoanan dagiti amin nga Israelita iti
pagdengngegda. 12 Ummongenyonto dagiti tattao, dagiti lallaki, dagiti
babbai ken dagiti ubbing ken ti gangganaetyo nga adda kadagiti ruangan
ti siudadyo, tapno mangngeg ken maadalda, ken tapno raemenda koma
ni Yahweh a Diosyo ken salimetmetanda amin dagiti sasao daytoy a
linteg. 13 Aramidenyo daytoy tapno dagiti annakda a saan a nakaammo,
mangngegan ken masursuroda koma a raemen ni Yahweh a Diosyo,
agingga nga agnanaedkayo iti daga a lasatenyo ti Jordan a papananyo
a tagikuaen.” 14 Kinuna ni Yahweh kenni Moises, “Adtoy, umad-adanin
ti aldaw a masapul a matayka; ayabam ni Josue ken iparangmo ta
bagim iti tabernakulo, tapno mangitedak iti bilin kenkuana.” Napan ni
Moises ken ni Josue ken imparangda dagiti bagbagida iti tabernakulo.
15 Nagparang ni Yahweh iti tolda iti maysa nga adigi ti ulep; nagyan
ti adigi ti ulep iti ngatoen ti pagserkan iti tolda. 16 Kinuna ni Yahweh
kenni Moises, “Adtoy, mataykanto ket makitiponka kadagiti kapuonan nga
immuna a natayen; tumakderto dagitoy a tattao ken agtignayda a kasda la
balangkantis a mapan kadagiti sabali a dios iti daga, ti daga a papananda
tapno maibaet kadakuada. Baybay-andakto ken labsingendanto ti tulagko
nga inaramidko kadakuada. 17 Ket iti dayta nga aldaw, sumgedto ti
ungetko maibusor kadakuada, ket baybay-akto ida. Ilemmengkonto ti
rupak manipud kadakuada, ken maalun-ondanto. Adunto a didigra ken
riribuk ti mangbirok kadakuada, tapno kunaendanto iti dayta nga aldaw,
'Daddadaelendak dagitoy a didigra gapu ta saannakon a salsalakniban iti

Dios.' 18 Awan duadua nga ilemmengkonto ti rupak kadakuada iti dayta
nga aldaw gapu iti amin a dakes nga inaramidda, gapu ta timmalliawda
kadagiti sabali a dios. 19 Isuratyo ngarud ita daytoy a kanta para
kadagiti bagbagiyo ken isuroyo kadagiti tattao ti Israel. Ikabilyo daytoy
kadagiti ngiwatda, tapno agbalinto a maysa a saksi kaniak daytoy a kanta
maibusor kadagiti tattao ti Israel. 20 Ta inton maipanko ida iti daga
nga insapatak nga ited kadagiti kapuonanda, maysa a daga nga agay-
ayus iti gatas ken diro, ken no makapanganda, mapnek ken lumukmegda,
ket tumalliawdanto kadagiti sabali a dios ken agdaydayawda kadakuada;
laisendakto ken burakenda ti tulagko. 21 Inton mabirukan dagiti adu
a dakes ken riribuk dagitoy a tattao, paneknekanto daytoy a kanta iti
sangoananda a kas maysa a saksi; ta saanto a malipatan kadagiti ngiwat
dagiti kaputotanda; ta ammok dagiti panggep a bukboklenda ita nga
aldaw, uray idi sakbay nga impanko ida iti daga nga insapatak." 22 Isu
nga insurat ni Moises daytoy a kanta iti dayta met laeng nga aldaw ken
insurona daytoy kadagiti tattao ti Israel. 23 Nangted ni Yahweh kenni
Josue nga anak ni Nun ti maysa a bilin ket kinunana, "Pumigsaka ken
tumuredka; ta ipanmonto dagiti tattao ti Israel iti daga nga insapatak
kadakuada, ken addaakto kenka." 24 Napasamak nga idi nalpas ni Moises
nga insursurat dagiti sasao daytoy a linteg iti maysa a libro, 25 a nangted
isuna iti bilin kadagiti Levita a nangaw-awit iti lakasa ti pammaneknek
ni Yahweh; kinunana, 26 "Alaenyo daytoy a libro ti linteg ken ikabilyo iti
abay ti lakasa ti pammaneknek ni Yahweh a Diosyo, tapno adda koma
daytoy sadiay a kas maysa a saksi maibusor kadakayo. 27 Ta ammok ti
kinasukiryo ken ti kinatangken ti uloyo; adtoy, bayat a sibibiagak pay a
kaduadak uray ita nga aldaw, nagsukirkayon maibusor kenni Yahweh;
nakarkaronto ngatan kalpasan iti ipapatayko? 28 Ummongenyo kaniak
dagiti amin a panglakayen dagiti tribuyo, ken dagiti opisialesyo, tapno
maisaok dagitoy a sasao kadagiti lapayagda ken awagak ti langit ken daga
tapno agsaksi maibusor kadakuada. 29 Ta ammok a kalpasan ti ipapatayko
ket dumakeskayonto ken summiasikayo manipud iti dalan nga imbilinko
kadakayo; umayto kadakayo ti didigra kadagiti sumarsaruno nga al-aldaw.
Mapasamakto daytoy gapu ta aramidenyo iti dakes iti imatang ni Yahweh,
a paungetenyo isuna babaen kadagiti aramid dagiti imayo." 30 Kinanta ni
Moises dagiti sasao daytoy a kanta kadagiti lapayag dagiti amin a taripnong
ti Israel aginggana a nalpasda.

32

1 Dumngegkayo langlangit, ket palubosandak nga agsao. Dumngeg
koma ti daga kadagiti sasao ti ngiwatko. 2 Agtedted koma a kas ti tudo
ti panangisurok, bumaba koma ti balikasko a kas ti linnaaw, kas ti
arimukamok iti naganus a ruot, ken kas arbis kadagiti mulmula. 3 Ta
iwaragawagko ti nagan ni Yahweh, ken ipaduyakyakko ti kinadakkel ti
Diostayo. 4 Ti Bato, awan ti pakapilawan ti aramidna; ta nalinteg dagiti
amin a dalanna. Isuna ti napudno a Dios nga awan ti kinadakes kenkuana.
Nalinteg isuna ken awan idumdumana. 5 Nagtignayda a sidadakes a
maibusor kenkuana. Saanna ida nga annak. Daytoy ti pakaibabainanda.
6 Nadangkes ken nakilloda a henerasion. Gunggonaanyo kadi ni Yahweh iti
kastoy a wagas, dakayo a maag ken awan kaririknana a tattao? Saan kadi
nga isuna ti amayo, ti nangparsua kadakayo? Inaramid ken insaadnakayo.
7 Lagipenyo dagiti nagkakauna nga al-aldaw, panunotenyo dagiti taw-
tawen dagiti adun a naglabas a kaputotan. Saludsodenyo iti amayo, ket

ipakitana kadakayo, kadagiti panglakayenyo ket ibagadanto kadakayo.
8 Idi inted ti Kangatoan Unay kadagiti nasion ti tawidda— idi biningayna
dagiti amin a sangkataoan, ket intudingna dagiti beddeng dagiti tattao, a
kas panangisaadna met ti bilang dagiti diosda. 9 Ta ti paset ni Yahweh
ket dagiti tattaona; ni Jacob ti pinilina nga agtawid. 10 Nasarakanna
isuna idiay desierto a daga, ken idiay awan matataona ken agung-ungor
a let-ang; sinalakniban ken inaywananna isuna, binantayanna isuna a
kasla iti bukodna a mata. 11 Kas agila a mangbanbantay iti umokna ken
mangay-aywan kadagiti piyekna, inyukrad ni Yahweh dagiti payakna ket
innalana ida, ket inawitna ida babaen kadagiti payakna. 12 Ni Yahweh
laeng ti nangidalan kenkuana; awan iti ganggannaet a dios a kaduana.
13 Pinagdaliasatna isuna kadagiti nangato a daga, ket pinakanna isuna
kadagiti bunga ti kataltalonan; pinasupsopna isuna iti diro manipud
iti bato, ken lana manipud iti natangken a bato. 14 Nangan isuna iti
mantikilia manipud kadagiti baka ken imminom iti gatas manipud ti
arban, addaan taba dagiti karnero, kalakian a karnero ti Bashan ken
dagiti kalding, babaen iti kasasayaatan a trigo— ket imminomka iti
aglablabutab nga arak a naaramid kadagiti tubbog ti ubas. 15 Ngem
limmukmeg ken kimmugtar ni Jesurum, napnoan ti taba, nalukmeg,
ken nabaneg. Pinanawannan ti Dios a nangaramid kenkuana, ket
linaksidna ti Bato iti pannakaisalakanna. 16 Pinagimonda ni Yahweh
babaen kadagiti gangannaet a diosda, ken pinagpungtotda isuna babaen
kadagiti makarimon a didiosenda. 17 Nagidatonda kadagiti demonio, a
saan a Dios—dagiti dios a saanda nga am-ammo, dagiti dios a kaano
laeng a nagparang, dagiti dios a saan a kinabuteng dagiti ammayo.
18 Pinanawanyo ti Bato, a nagbalin nga amayo, ken linipatyo ti Dios a
nangipasngay kadakayo. 19 Nakita ni Yahweh daytoy ket linaksidna ida,
gapu ta pinagpungtot unay dagiti annakna a lalaki ken dagiti annakna
a babai. 20 “Ilemmengkonto ti rupak kadakuada, ” kinunana, “ket
kitaekto iti pagbanaganda; ta managdakdakesda a henerasion, annak a
saan a napudno. 21 Pinagimondak babaen kadagiti awan a dios ken
pinagpungtotdak babaen kadagiti awan serserbina a didiosenda. Paapalak
ida babaen kadagiti saan a tao, pagpungtotek ida babaen kadagiti nasion
nga awan pannakaawatna. 22 Ta simged ti apuy babaen ti pungtotko,
ket mapupuoran ti kababaan a sheol; al-alun-onenna daytoy ti daga ken
dagiti apitna; mangikabkabil ti apuy kadagiti sakaanan dagiti banbantay.
23 Igabsuonkonto dagiti didigra kadakuada; Ibiatkonto amin dagiti baik
kadakuada; 24 Madadaeldanto babaen iti panagbisin ken alun-onento ti
makauram a pudot ken nasaem a pannakadadael; ibaonkonto kadakuada
dagiti ngipen dagiti narurungsot nga ayup, nga addaan iti sabidong dagiti
banbanag nga agkaradap iti tapok. 25 Iti ruar, mangpaladingit ti kampilan,
ken kadagiti siled, mangpaladingit ti panagbuteng. Dadaelento daytoy
dagiti agtutubo a lalaki ken birhen, ti agsussuso a maladaga, ken ti tao
nga agubanen. 26 Kinunak nga iwarasko ida iti adayo, nga aramidek
nga awanto ti makalagip kadakuada kadagiti sangkataoan. 27 No saanak
koma a nagbuteng iti pammutbuteng dagiti kabusor, ken sibibiddut a
nangukom dagiti kabusorda, ket kunaenda, ‘Naitag-ay dagiti imami, ’
inaramidko koma amin daytoy. 28 Ta maysa a nasion ti Israel nga awanan
ti kinasirib, ken awan ti pannakaawat kadakuada. 29 O, a nasisiribda,
a naawatanda daytoy, a mapanunotda iti umay a gasatda! 30 Kasano
a kamaten ti maysa ti sangaribu, ken patarayen ti dua ti sangapulo a

ribu, malaksid no inlako ida ti Batoda, ken binaybay-an ida ni Yahweh?
31 Ta ti bato dagiti kabusortayo ket saan a kasla iti Batotayo, nga uray
dagiti kabusortayo ket inawatda. 32 Ta ti lanutda ket naggapu iti lanut
iti Sodoma ken manipud kadagiti kataltalonan ti Gomora; dagiti ubasda
ket ubas ti sabidong; ken napait dagiti raayda. 33 Ti arakda ket ti
sabidong dagiti uleg ken ti napeggad a gita ti uleg. 34 Saan kadi a
sililimed a sinalimetmetak daytoy a panggep, naidulin a kadua dagiti
kinabaknangko? 35 Kukuak iti panagibales, ken panangdusa, iti tiempo
a maikaglis dagiti sakada; ta asidegen ti aldaw ti didigra kadakuada, ken
agap apura a mapasamak dagiti banbanag nga umay kadakuada." 36 Ta
ni Yahweh ti mangngeddeng kadagiti tattaona, ket kaasiannanto dagiti
adipenna. Makitananto nga awanen ti pannakabalinda, ket awan ti agbati
nga uray maysa, tagabo man wenno nawaya a tao. 37 Ket kunananto,
"Sadino ti ayan dagiti diosda, ti bato a pagkamanganda? — 38 Dagiti
dios a nangan kadagiti taba dagiti datonda ken imminon kadagiti arak
nga indatonda? Bangonenyo koma ida ket tulongandakayo; isuda koma
ti agbalin a salaknibyo. 39 Kitaenyo ita a Siak, uray Siak ti Dios, ket
awanen ti dios malaksid kaniak; mangpapatayak, ken mangpabbiagak;
mangsugatak, ken mangagasak, ket awan ti siasinoman a makaisalakan
kadakayo manipud iti bilegko. 40 Ta ingatok ti imak iti langit ket ibagak,
'Kas agbiagak iti agnanayon, agtignayak. 41 Inton asaek ti sumilsilap a
kampilanko, inton rugian ti imak ti mangiyeg ti hustisia, ipaaykonto ti
panangibales kadagiti kabusorko, ket pagbayadekto amin dagiti manggura
kaniak. 42 Painumekto dagiti baik iti dara, ket alun-onen ti kampilanko
ti lasag nga addaan iti dara dagiti napapatay ken dagiti natiliw, ken
manipud kadagiti ulo dagiti mangidadaulo kadagiti kabusor."' 43 Agrag-
okayo, dakayo a nasion, a kaduayo dagiti tattao ti Dios, ta ibalesnanto ti
dara dagiti adipenna, ipaaynanto ti panangibales kadagiti kabusorna, ket
subbotennanto ti dagana, para kadagiti tattaona. 44 Immay ni Moses ket
kinantana dagiti amin a sasao iti daytoy a kanta kadagiti lapayag dagiti
tattao, isuna, ken ni Josue nga anak ni Nun. 45 Ket lineppas ni Moises a
kinanta amin dagitoy a sasao iti entero nga Israel. 46 Kinunana kadakuada,
"Panunotenyo dagiti amin a sasao a pinaneknekak kadakayo ita nga
aldaw, tapno mabalinyo nga ibilin kadagiti annakyo a salimetmetanda
dagitoy, dagiti amin a sasao iti daytoy a linteg. 47 Ta napateg unay daytoy
a banag kadakayo, gapu ta daytoy ti biagyo, ket babaen iti daytoy a banag,
paatiddugenyo dagiti al-aldawyo iti daga a papananyo iti ballasiw ti Jordan
a tagikuaenyo." 48 Nagsao ni Yahweh kenni Moises iti dayta met laeng
nga aldaw, ket kinunana, 49 "Sumang-atka iti masakupan dagiti bantay
Abarim, iti ngato ti Bantay Nebo, nga adda iti daga ti Moab, a ballasiw
ti Jerico. Matan-awam ti daga ti Canaan, nga it-itedko kadagiti tattao
ti Israel a kas sanikuada. 50 Matay kanto iti sumang-atam a bantay ket
maitiponka kadagiti tattaom, kas iti pannakatay ni Aaron a padam nga
Israelita idiay Bantay Hor ket nakitipon kadagiti tattaona. 51 Mapasamakto
daytoy gapu ta saanka a napudno kaniak kadagiti tattao ti Israel kadagiti
danum ti Meriba iti Kadesh, iti let-ang ti Sin; gapu ta saannak a dinayaw
ken rinaem kadagiti tattao ti Israel. 52 Ta makitam ti daga iti sangoanam,
ngem saankanto a mapan idiay, iti daga nga it-itedko kadagiti tattao ti
Israel."

33

1 Daytoy ti bendision nga inyebkas ni Moises a tao ti Dios a kas panang-

bendisionna kadagiti tattao ti Israel sakbay iti ipapatayna. 2 Kinunana:
Naggapu ni Yahweh idiay Sinai ken kasla init a nagsingising manipud
iti Seir para kadakuada. Nagraniag isuna manipud idiay Bantay Paran
ket immay isuna a kaduana dagiti sangapulo a ribo a nasantoan. Iti
makannawan nga imana ket dagiti gilap ti kimat. 3 Pudno nga ay-ayatenna
dagiti tattao; adda iti imam dagiti amin a nasantoan a tattaona, ket
nagrukobda iti sakaanam; inawat ti tunggal maysa dagiti sasaom. 4 Siak,
a ni Moises, imbilinko kadakayo ti maysa a linteg, maysa a tawid para
iti gimong ni Jacob. 5 Ket nagbalin nga ari ni Yahweh idiay Jesurun,
idi naguummong dagiti mangidadaulo kadagiti tattao, amin dagiti tribu
ti Israel. 6 Agbiag koma ni Ruben ket saan a matay; nupay bassit ti
bilang dagiti tattaona. 7 Daytoy ti bendision para kenni Juda. Kinuna
ni Moises: Dumngegka, Yahweh, iti timek ni Juda, ket iyegmo manen
isuna kadagiti tattaona. Makirangetka para kenkuana; agbalinka a
katulonganna maibusor kadagiti kabusorna. 8 Maipanggep kenni Levi,
kinuna ni Moises: Ti Tummimmo ken ti Unimmo ket kukua ti nakaay-
ayoam, ti sinuotmo idiay Massa, ti kinasusikmo kadagiti danum ti Meriba.
9 Ti tao a nangibaga iti maipapan iti ama ken inana, “Saanko ida a
nakita. ” Wenno saanna a binigbig dagiti kabsatna a lallaki, wenno
saanna nga inaywanan dagiti bukodna nga annak. Ta binantayanna ti
saom ken sinalimetmetanna ti tulagmo. 10 Isursurona kenni Jacob dagiti
pangngeddengmo, ti Israel a lintegmo. Mangikabilto isuna ti insenso iti
sangoanam, ken kadagiti sibubukel a daton a maipuor amin iti altarmo.
11 Bendisionam, O Yahweh, dagiti sanikuana, ken awatem ti aramid dagiti
imana. Derderem dagiti lumo dagiti tumakder a maibusor kenkuana,
ken dagiti lumo dagiti tattao a manggura kenkuana, tapno saandanto
a tumakder manen. 12 Maipanggep kenni Benjamin, kinuna ni Moises:
Ti inayat ni Yahweh ket agbibiag a natalged iti sibayna; salsakniban
isuna ni Yahweh iti agmalmalem, ket agnanaed isuna kadagiti nagbaetan
dagiti takyag ni Yahweh. 13 Maipanggep kenni Jose, kinuna ni Moises:
Bendisionan koma ni Yahweh ti dagana kadagiti napapateg a banbanag
iti langit, iti linnaaw, ken kadagiti danum nga adda kadagiti uneg ti
daga. 14 Kadagiti napapateg a banbanag iti apit nga inaramid ti init,
kadagiti napapateg a banbanag iti panaglabas dagiti bulbulan, 15 kadagiti
kasasayaatan a banbanag kadagiti nagkakauna a banbantay, ken kadagiti
napapateg a banbanag kadagiti agnanayon a turturod. 16 Kadagiti
napapateg a banbanag ti daga ken ti kawadwadna, ken iti nasayaat a
pagayatanna nga adda iti bassit ken naraboy a kayo. Palubosam a mapan
ti bendision iti ulo ni Jose, ken iti mugingna a prinsipe kadagiti kakabsatna
a lallaki. 17 Ti inauna nga anak ti baka, nadayag isuna, ken dagiti
sarana ket dagiti sara ti atap a baka. Babaen kadagitoy, iduronnanto
dagiti tattao, aminda, iti pungto ti daga. Dagitoy dagiti sangapulo a
ribu ni Efraim; dagitoy dagiti rinibu ni Manases. 18 Maipanggep kenni
Zabulun, kinuna ni Moises: Agrag-oka, Zabulun, iti iruruarmo, ken
sika, Issachar, kadagiti toldam. 19 Ayabandanto dagiti tattao kadagiti
banbantay. Mangisagotdanto sadiay kadagiti daton ti kinalinteg. Ta
susopendanto ti kinawadwad dagiti baybay, ken kadagiti darat iti igid
ti baybay. 20 Maipanggep kenni Gad, kinuna ni Moises: Madaydayaw
koma isuna a mangpalpalawa kenni Gad. Agnaedto isuna sadiay a kasla
babai a leon, ket rangkayennanto ti takyag wenno ulo. 21 Insabetna ti
kasasayaatan a paset para iti bagina, ta sadiay a naisagana ti paset a daga
ti mangidadaulo. Immay isuna a kaduana dagiti mangidadaulo kadagiti

tattao. Impatungpalna ti hustisia ni Yahweh ken ti pangngeddeng iti Israel.
22 Maipanggep kenni Dan, kinuna ni Moises: ni Dan ket anak ti leon
a limmagto a rimmuar manipud Bashan. 23 Maipanggep kenni Neftali,
kinuna ni Moises: napnek ni Neftali iti pabor, ken napnoan iti bendision
ni Yahweh, alaem a sanikua ti daga iti laud ken abagatan. 24 Maipanggep
kenni Aser: kinuna ni Moises: Ad-adda koma a mabendisionan ni Aser
ngem kadagiti dadduma nga annak a lallaki; makaay-ayo koma isuna
kadagiti kakabsatna a lallaki, ket isawsawna koma dagiti sakana iti lana
ti Olibo. 25 Maaladan koma ti siudadmo iti landok ken bronse; inggana a
sibibiagka, kas kaatiddog dagiti al-aldawmo, kastanto met ti kinatalgedmo.
26 Awan iti kas iti Dios, Jesurun—ti nalinteg, nga agluglugan kadagiti langit
a mangtulong kadakayo, ken iti dayagna kadagiti ul-ulep. 27 Ti agnanayon
a Dios ket kamang dagiti tattaona, ken iti sirokna ket dagiti agnanayon
a takyag. Papanawennanto ti kabusor manipud iti sangoananyo, ket
kunananto, “Dadaelem!” 28 Agnaed koma a sitatalged ti Israel. Natalged
ti ubbog ni Jacob iti daga ti trigo ken baro nga arak; pudno, mangitinnag
koma ti langit iti linnaaw kenkuana. 29 Nagasatka, Israel! Siasino ti kas
kenka, a tattao nga insalakan ni Yahweh, ti kalasag ti tulongmo, ken ti
kampilan ti dayagmo? Agpigergerto nga umay kenka dagiti kabusormo;
ibaddekmonto dagiti nangangato a luglugarda.

34

1 Simmang-at ni Moises idiay Bantay Nebo manipud iti patad ti Moab,
iti tapaw iti Pisga, a ballasiw ti Jerico. Ket impakita kenkuana ni Yahweh
dagiti amin a daga ti Galaad inggana iti Dan, 2 ken amin a Neptali, ken ti
daga ti Efraim ken ti Manases, ken amin a daga ti Juda, agingga iti akin
laud a baybay, ken ti Negev, 3 ken iti patad iti tanap ti Jerico, ti Siudad
dagiti Palma, inngana idiay Zoar. 4 Kinuna ni Yahweh kenkuana, “Daytoy
ti daga nga inkarik kada Abraham, Isaac, ken Jacob, kinunana, ‘Itedkonto
daytoy kadagiti kaputotam. ’ Pinalubosanka a mangkita iti daytoy babaen
kadagiti matam, ngem saankanto a mapan idiay. ” 5 Isu a natay ni Moises
nga adipen ni Yahweh idiay daga ti Moab, kas inkari ti sao ni Yahweh.
6 Intabon isuna ni Yahweh iti tanap iti daga ti Moab a kasupadi ti Bet-
Peor, ngem awan ti makaammo no sadino ti ayan ti tanemna inggana
kadagitoy nga aldaw. 7 Agtawen ti 120 ni Moises idi natay isuna; saan
a nakudrep ti matana, wenno kimmapsut ti bagina. 8 Nagladingit dagiti
tattao ti Israel para kenni Moises iti tallo pulo nga aldaw kadagiti tanap
ti Moab, ket nalpasen dagiti aldaw a panagladingit para kenni Moises.
9 Napnoan iti espiritu ti kinasirib ni Josue nga anak ni Nun, ta impatay ni
Moises dagiti imana kenkuana. Dimngeg dagiti tattao ti Israel kenkuana
ket inaramidda ti imbilin ni Yahweh kenni Moises. 10 Awanen ti timmaud
a profeta iti Israel a kas kenni Moises, nga am-ammo ni Yahweh iti rupan-
rupa. 11 Awan a pulos ti aniaman a profeta a kas kenkuana kadagiti
amin a pagilasinan ken nakakaskasdaaw nga imbaga ni Yahweh kenkuana
nga aramidenna iti daga ti Egipto, kenni Paraon, ken kadagiti amin nga
adipenna, ken amin a dagana. 12 Awan a pulos ti aniaman a profeta a kas
kenkuana kadagiti amin a naindaklan, nakabutbuteng nga aramid nga
inaramid ni Moises iti imatang ti entero nga Israel.

Josue

1 Ita, kalpasan iti ipapatay iti adipen ni Yahweh a ni Moises, nagsao
ni Yahweh iti katulongan ni Moises a ni Josue nga anak ni Nun, a
kinunana, 2 “Natayen ti adipenko a ni Moises. Ballasiwenyo ngarud ita
iti Karayan Jordan, sika ken amin dagitoy a tattao, nga agturong iti daga
nga it-itedko kadakuada —kadagiti tattao ti Israel. 3 Intedko kadakayo
ti tunggal disso a mapagnaanto iti dapanyo. Intedko daytoy kadakayo a
kas inkarik kenni Moises. 4 Manipud idiay let-ang ken Libano, agingga iti
nalawa a karayan a Eufrates, iti amin a daga dagiti Hitteo, ken agingga
iti Dakkel a Baybay a paglennekan ti init, isunto ti agbalinto a dagayo.
5 Awanto iti makabael nga agtakder iti sangoanam iti amin nga aldaw
ti panagbiagmo. Addaakto kenka a kas iti kaaddak idi kenni Moises.
Saankanto a baybay-an wenno panawan. 6 Pumigsaka ken tumuredka.
Idauloamto dagitoy tattao a mangtawid iti daga nga inkarik kadagiti
kapuonanda nga ited kadakuada. 7 Pumigsa ken tumuredka iti kasta unay.
Tungpalem a nasayaat dagiti amin a linteg nga imbilin kenka iti adipenko
a ni Moises. Surotem a naan-anay dagitoy tapno agballigika iti sadinoman
a papanam. 8 Kanayonmonto a saritaen ti maipanggep iti daytoy a libro
ti linteg. Utobemto daytoy iti aldaw ken rabii tapno matungpalmo dagiti
amin a naisurat iti daytoy. Ket agbalinkanto a narang-ay ken naballigi.
9 Saan kadi nga imbilinko kenka? Pumigsa ken tumuredka! Saanka
nga agbuteng. Saanka a maupay. Adda kenka ni Yahweh a Diosmo iti
sadinoman a papanam.” 10 Binilin ngarud ni Josue dagiti mangidadaulo
kadagiti tattao, 11 “Mapankayo idiay kampo ket ibilinyo kadagiti tattao,
'Mangisaganakayo kadagiti taraon para kadagiti bagbagiyo. Kalpasan
iti tallo nga aldaw ballasiwenyonto iti Karayan Jordan ket serken ken
tagikuaenyo ti daga nga it-ited ni Yahweh a Diosyo kadakayo.'” 12 Kinuna
ni Josue kadagiti Rubenita, dagiti Gadita ken kadagiti kagudua iti tribu
ni Manases, 13 “Laglagipenyo ti sao nga imbilin iti adipen ni Yahweh a
ni Moises idi kinunana, 'It-ited kadakayo ni Yahweh a Diosyo ti inana,
ket it-itedna daytoy a daga kadakayo.' 14 Agtalinaedto dagiti assawayo,
dagiti annakyo ken dagiti tarakenyo iti daga nga inted kadakayo ni Moises
iti labes ti Jordan. Ngem mapan nga umuna kadakayo dagiti maingel a
lallaki tapno tulonganda dagiti kakabsatyo 15 agingga nga ited ni Yahweh
kadagiti kakabsatyo ti inana a kas intedna kadakayo. Ket tagikuaendanto
met ti daga nga ited kadakuada ni Yahweh a Diosyo. Ket agsublikayonto
iti bukodyo a daga ket tagikuaenyo daytoy, ti daga nga inted kadakayo iti
adipen ni Yahweh a ni Moises iti labes ti Jordan, a pagsingsingisingan ti
init. 16 Ket simmungbatda kenni Josue a kinunada, “Aramindenmi amin
nga imbilinmo kadakami, ken mapankami iti sadinoman a pangibaonam
kadakami a papananmi. 17 Agtulnogkami kenka a kas panagtulnogmi
kenni Moises. Adda koma kenka ni Yahweh a Diosmo a kas kaaddana
kenni Moises. 18 Matay ti siasinoman nga agsukir kadagiti bilinmo ken
manglabsing kadagiti sasaom. Pumigsaka laeng ken tumuredka.”

2

1 Sililimed ngarud a nangibaon ni Josue nga anak ni Nun iti dua a
lallaki a kas espia manipud Settim. Kinunana, “Mapankayo iti entero
a daga, nangnangruna iti Jerico.” Napanda ket dimtengda iti balay ti

maysa a balangkantis nga agnagan iti Rahab, ket nagdagusda sadiay.
2 Naipakaammo daytoy iti ari ti Jerico, “Immay ditoy dagiti lallaki manipud
Israel a mangsiim iti daga.” 3 Nangipadanon ti ari iti sao kenni Rahab ket
kinunana, “Iruarmo dagiti lallaki nga immay kenka a simrek iti balaymo,
ta immayda a mangsiim iti entero a daga.” 4 Ngem innalan idi ti babai
dagiti dua a lallaki ket inlemmengna ida. Ket kinunana, “Wen, immay
kaniak dagiti lallaki, ngem saanko nga ammo no sadino ti naggapuanda.
5 Pimmanawda idi sumipnget, idi agrikep ti ruangan ti siudad. Saanko
nga ammo ti napananda. Mabalin a matiliwyo ida no darasenyo ida a
kamaten.” 6 Ngem pinaulina idi ida iti bubungan ti balay ket inlemmengna
ida kadagiti kayo ti lino nga inkabilna iti rabaw daytoy. 7 Kinamat ngarud
dagiti lallaki dagiti dua nga espia nga agturong iti pagballasiwan ti Jordan.
Ket nagrikep dagiti ruangan apaman a nakaruar dagiti mangkamkamat.
8 Saan pay a nakaidda dagiti dua nga espia idi inuli ida ti babai idiay
pangatepan. 9 Kinunana, “Ammok nga inted kadakayo ni Yahweh ti daga
ta immay kadakami ti panagbuteng kadakayo. Agrunaw iti sangoananyo
ti amin nga agnanaed iti daga.” 10 Nangngeganmi no kasano a pinamaga
ni Yahweh ti danum ti Baybay dagiti Runo para kadakayo idi rimuarkayo
manipud Egipto. Ken nangngeganmi ti inaramidyo kadagiti dua nga ari
dagiti Amorreo idiay bangir ti Jordan—ni Sihon ken ni Og— a naan-anay
a dinadaelyo. 11 Apaman a nangngeganmi daytoy, narunaw dagiti pusomi
ket awan ti nabati a tured iti siasinoman—ta ni Yahweh a Diosyo ket
Dios sadi-langit ken iti rabaw ti daga. 12 Ita ngarud, pangngaasiyo ta
isapatayo kaniak babaen kenni Yahweh a kas iti panangngaasik kadakayo,
kaassianyonto met iti balay ti amak. Ikkandak iti natalged a pagilasinan
13 nga ispalenyonto ti biag ti amak, inak, kakabsatko a lallaki ken
babbai, ken dagiti amin a pamiliada, ken isalakandakaminto manipud
iti ipapatay.” 14 Kinuna dagiti lallaki kenkuana, “Para kenka ti biagmi,
uray agingga iti patay! No saanmo a sarsaritaen ti maipapan iti rantami,
maasi ken napudnokaminto ngarud kenka inton ited ni Yahweh daytoy
a daga kadakami.” 15 Pinaulogna ngarud ida idiay tawa babaen iti tali.
Ti balay a pagnanaedanna ket naikapet iti pader ti siudad. 16 Kinunana
kadakuada, “Mapankayo kadagiti turturod ket aglemmengkayo ta no saan
ket masarakandakayo dagiti mangkamkamat kadakayo. Aglemmengkayo
sadiay iti tallo nga aldaw agingga a makasubli dagiti mangkamkamat. Ket
mapankayo iti dalanyo.” 17 Kinuna dagiti dua nga espia kenni Rahab,
“Awanto iti pagrebbenganmi kadagiti impasapatam kadakami, no saanmo
nga aramiden daytoy: 18 Inton serkenmi ti daga, masapul a mangigalutka
iti nalabaga a tali iti tawa a nangipaulogam kadakami, ket ummongem
iti uneg ti balaymo ti ama ken inam, dagiti kakabsatmo ken amin a
sangkabbalayan ti amam. 19 Siasinoman a rumuar manipud kadagiti
ruangan ti balaymo, addanto iti rabaw ti uloda iti darada ket awanto ti
pakabasolanmi. Ngem no madangran ti siasinoman kadakayo iti uneg
ti balay, ti darananto ket adda iti rabaw ti ulomi. 20 Ngem no ibagam
daytoy a rantami, awanto ngarud ti pagrebbenganmi a mangtungpal iti
inkarimi. 21 Simmungbat ni Rahab, “Mapasamak koma ti kinunayo.”
Pinalubosanna ida ket pimmanawda. Ket nangigalut isuna iti nalabaga a
tali iti tawa. 22 Pimmanawda ket napanda idiay turturod ket nagtalinaedda
sadiay iti tallo nga aldaw agingga a nagsubli dagiti mangkamkamat
kadakuada. Sinapsapul ida dagiti mangkamkamat kadagiti daldalan ngem
awan ti nasarakanda. 23 Nagsubli dagiti dua a lallaki ket nagballasiwda a
nagsublida kenni Josue nga anak ni Nun, ket imbagada kenkuana amin

a napasamak kadakuada. 24 Ket kinunada kenni Josue, “Pudno nga inted
ni Yahweh daytoy a daga kadatayo. Agrunrunaw amin nga agnanaed iti
daydiay a daga gapu kadatayo.

3

1 Nasapa iti bigat a bimmangon ni Josue, ket nagrubwatda manipud
idiay Settim. Dimmanonda idiay Jordan, isuna ken amin a tattao ti
Israel, ket nagkampoda sadiay sakbay a bimmallasiwda. 2 Kalpasan iti
tallo nga aldaw, napan dagiti opisyal idiay tengnga ti kampo; 3 imbilinda
kadagiti tattao, “Inton makitayo ti lakasa ti tulag ni Yahweh a Diosyo,
ken aw-awiten daytoy dagiti padi a naggapu kadagiti Levita, masapul a
pumanawkayo iti daytoy a lugar ket surotenyo ti lakasa ti tulag. 4 Masapul
a dua ribu a kasiko ti nagbaetanyo iti daytoy. Saankayo nga umas-
asideg iti daytoy tapno makitayo ti dalan a papanan, gapu ta saankayo
pay idi a nagna iti daytoy a dalan.” 5 Kinuna ni Josue kadagiti tattao,
“Idatonyo dagiti bagiyo kenni Yahweh inton bigat, ta agaramidto kadakayo
ni Yahweh kadagiti nakaskasdaaaw.” 6 Ket kinuna ni Josue kadagiti
papadi, “Awitenyo ti lakasa ti tulag ket ilabasyo iti sangoanan dagiti
tattao.” Inawitda ngarud ti lakasa ti tulag ket napanda iti sangoanan
dagiti tattao. 7 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Ita nga aldaw, aramidenka
a naindaklan a tao kadagiti mata iti amin nga Israel. Maammoandanto
nga addaak kenka a kas kaaddak idi kenni Moises. 8 Ibilinmonto kadagiti
padi a mangawit iti lakasa ti tulag, “Inton makadanonkayo iti igid dagiti
dandanum ti Jordan, agtalinaedkayo a sitatakter idiay Karayan Jordan.
9 Ket kinuna ni Josue kadagiti tattao ti Israel, “Umaykayo ditoy ket
denggenyo dagiti sasao ni Yahweh a Diosyo. 10 Maammoanyo babaen
iti daytoy a ti sibibiag a Dios ket adda kadakayo ket papanawennanto iti
imatangyo dagiti Cananeo, dagiti Heteo, dagiti Heveo, dagiti Perezeo, dagiti
Gergeseo, dagiti Amorreo, ken dagiti Jebuseo. 11 Kitaenyo! Agballasiw iti
Jordan nga umuna kadakayo ti lakasa ti tulag ti Apo iti entero a daga.
12 Mangpilikayo ita iti sangapulo ket dua a lallaki manipud kadagiti tribu
ti Israel, maysa manipud iti tunggal tribu. 13 Inton masagid dagiti dapan
dagiti padi a mangaw-awit iti lakasa ni Yahweh nga Apo iti entero a daga
dagiti danum ti Jordan, maisinanto dagiti danum daytoy, ken uray dagiti
danum dagiti akin-surong a waig ket agsardeng nga agayus ket agtakderto
dagitoy a kasla sanga-gabsoon.” 14 Ngarud, idi nagrubwat dagiti tattao a
mangballasiw iti Karayan Jordan, napan dagiti padi a nangawit iti lakasa
ti tulag nga immun-una ngem kadagiti tattao. 15 Apaman a makadanon
iti Jordan dagidiay mangaw-awit iti lakasa, ken maitabsaw iti rabaw ti
danum dagiti saka dagiti nangawit iti lakasa, (agluplupyas ti danum ti
Karayan Jordan kadagiti ig-igid daytoy iti amin a tiempo ti panagaapit),
16 nagtakder a kasla sanga-gabsoon dagiti danum a nagayus manipud
kadagiti akin-surong a waig. Nagsardeng nga agayus ti danum manipud
iti adayo. Nagsardeng nga agayus dagiti danum manipud idiay Adam, ti
siudad nga abay ti Sartam, agingga idiay baybay ti Negeb, ti Baybay ti Asin.
Ket nagballasiw dagiti tattao iti asideg ti Jerico. 17 Nagtakder dagiti padi
a nangawit iti lakasa ti tulag ni Yahweh iti rabaw ti namaga a daga iti
tengnga ti Jordan agingga a nakaballasiw dagiti amin a tattao iti rabaw ti
namaga a daga.

4

1 Idi naballasiw dagiti amin a tattao ti Jordan, kinuna ni Yahweh kenni

Josue, 2 “Mangpilika iti sangapulo ket dua a lallaki manipud kadagiti
tattao, maysa a lalaki iti tunggal tribu. 3 Itedmo daytoy a bilin kadakuada:
'Mangalakayo iti 12 a bato idiay tengnga ti Jordan a pagtaktakderan dagiti
padi, ket itugotyo dagitoy ken idissoyo iti lugar a pagdagusanyo ita a rabii.'”
4 Inayaban ngarud ni Josue dagiti sangapulo ket dua a lallaki a pinilina,
maysa a lalaki iti tunggal tribu. 5 Kinunana kadakuada, “Mapankayo idiay
tengnga ti Jordan iti sangoanan ti lakasa ni Yahweh a Diosyo, tunggal
maysa kadakayo ket mangbaklay iti bato - sangapulo ket dua a bato a
naisimpa a kas iti bilang dagiti tribu dagiti tattao ti Israel. 6 Agbalinto
daytoy a pagilasinanyo iti nagtetengngaanyo ta inton saludsodendakayo
dagiti annakyo kadagiti umay nga aldaw, 'Ania ti kayat a sawen dagitoy a
bato kadakayo?' 7 Ket kunaenyonto kadakuada, 'Nagsina dagiti danum ti
Jordan iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh. Idi nailabas daytoy iti
Jordan, nagsina dagiti danum ti Jordan. Isu nga agbalin dagitoy a batbato
a pakalaglagipan iti agnanayon kadagiti tattao ti Israel.'” 8 Inaramid dagiti
tattao ti Israel a kas iti imbilin ni Josue, ket nangalada iti sangapulo ket
dua a bato manipud idiay tengnga ti Jordan, kas kinuna ni Yahweh kenni
Josue, naisimpa dagitoy iti isu met laeng a bilang dagiti tribu dagiti tattao
ti Israel. Inawitda dagitoy agingga iti lugar a pagdagusanda iti rabii ket
indissoda dagitoy sadiay. 9 Ket nangisimpa ni Josue iti sangapulo ket
dua a bato idiay tengnga ti Jordan, iti lugar a nagtakderan dagiti padi
a nangawit iti lakasa ti tulag. Ket daydiay a pakalaglagipan ket adda
pay laeng agingga ita nga aldaw. 10 Nagtakder dagiti padi a nangawit iti
lakasa idiay tengnga ti Jordan agingga a naipatungpal amin nga imbilin
ni Yahweh kenni Josue nga ibagana kadagiti tattao, segun iti amin nga
imbilin ni Moises kenni Josue. Dinardaras dagiti tattao a binallasiw ti
karayan. 11 Idi naballasiw dagiti amin a tattao ti karayan, nagballasiw
dagiti padi a mangaw-awit it lakasa ni Yahweh iti imatang dagiti tattao.
12 Nagballasiw a naurnos a kasla maysa nga armada ti tribu ni Ruben,
Gad, ken ti kagudua a tribu ni Manases iti sangoanan dagiti tattao ti
Israel, a kas iti imbaga ni Moises kadakuada. 13 Agarup 40, 000 a lallaki
a sisasagana a makigubat ti nagballasiw iti imatang ni Yahweh, para iti
gubat idiay kapatagan ti Jerico. 14 Iti dayta nga aldaw, inaramid ni Yahweh
ni Josue a naindaklan iti panagkita iti amin nga Israel. Rinaemda isuna
iti amin nga al-aldawna a kas iti panangraemda kenni Moises. 15 Ket
nagsao ni Yahweh kenni Josue, 16 “Bilinem dagiti padi a mangaw-awit iti
lakasa ti tulag a sumang-atda manipud iti Jordan.” 17 Binilin ngarud ni
Josue dagiti padi, “Sumang-atkayo manipud iti Jordan.” 18 Idi nakasang-
at manipud iti tengnga ti Jordan dagiti padi a mangaw-awit iti lakasa
ni Yahweh, ken naingaton dagiti sakada manipud iti rabaw ti namaga
a daga, nagsubli dagiti danum ti Jordan kadagiti ayanda ket nagayus
kadagiti ig-igid daytoy, kas iti kasisigud dagitoy kalpasan iti uppat nga
aldaw. 19 Simmang-at dagiti tattao manipud iti Jordan iti maika-sangapulo
nga aldaw iti umuna a bulan. Nagtalinaedda idiay Gilgal, iti dayaen ti
Jerico. 20 Impatakder ni Josue idiay Gilgal dagiti sangapulo ket dua a
bato nga innalada idiay Jordan. 21 Kinunana kadagiti tattao ti Israel,
“Inton saludsoden dagiti kaputotanyo dagiti ammada kadagiti tiempo
nga umay, 'Ania dagitoy a batbato?' 22 Ibagayo kadagiti annakyo, 'Ditoy
ti nangballasiwan dagiti tattao iti Jordan iti rabaw ti namaga a daga.'
23 Pinamagaan ni Yahweh a Diosyo dagiti danum ti Jordan para kadakayo,
agingga a nakaballasiwkayo, kas iti inaramid ni Yahweh a Diosyo idiay
Baybay dagiti Runo, a pinamagaanna agingga a makaballasiwtayo amin,

24 tapno maammoan dagiti tattao ti daga a nabileg ti ima ni Yahweh, ken
tapno raemenyonto ni Yahweh a Diosyo iti agnanayon."

5

1 Apaman a nangngegan dagiti ari dagiti Ammorreo idiay lauden ti
Jordan, ken dagiti amin nga ari dagiti Cananeo nga adda iti igid ti Dakkel
a Baybay, a pinamagaan ni Yahweh dagiti danum ti Jordan agingga a
nakaballasiw dagiti tattao ti Israel, narunaw dagiti pusoda, ket pulos nga
awanen ti aniaman pay nga espiritu kadakuada gapu kadagiti tattao ti
Israel. 2 Iti dayta a tiempo, kinuna ni Yahweh kenni Josue, "Mangaramidka
iti imuko a naaramid manipud iti bato ket kugitem iti maminsan pay
dagiti amin a lallaki ti Israel." 3 Ket nangaramid ni Josue kadagiti imuko
a naaramid manipud iti bato ket kinugitna dagiti amin a lallaki ti Israel
idiay Gibeat-haaralot. 4 Ket daytoy ti makagapu no apay a kinugit ni Josue
dagiti amin a lallaki ti Israel a rimuar idiay Egipto: natay kadagiti daldalan
idiay let-ang dagiti amin a lallaki a rimuar manipud Egipto, mairaman
dagiti amin a lallaki a mannakigubat. 5 Uray no nakugit dagiti amin a
lallaki a rimuar idiay Egipto, awan kadagiti ubbing a lallaki a naipasngay
ti nakugit idiay let-ang iti dalan a rumuar idiay Egipto. 6 Ta uppat a pulo a
tawen a nagnagna dagiti tattao ti Israel idiay let-ang agingga a natay dagiti
amin a tattao, dayta ket dagiti amin a lallaki a mannakigubat a rimuar
idiay Egipto, gapu ta saanda a nagtulnog iti timek ni Yahweh. Nagsapata
ni Yahweh kadakuada a saannanto nga ipalubos a makitada ti daga nga
insapatana kadagiti kapuonanda nga ited kadatayo, daga a kasla agay-
ayus iti gatas ken diro. 7 Daytoy idi dagiti annak a kinugit ni Josue a
binangon ni Yahweh a mangsukat kadakuada gapu ta saanda a nakugit iti
dalan. 8 Idi nakugitda amin, nagtalinaedda iti ayanda idiay kampo agingga
a naimbaganda. 9 Ket kinuna ni Yahweh kenni Josue, "Ita nga aldaw,
intulidkon ti pannakaibabainyo iti Egipto." Isu a ti nagan dayta a lugar ket
Gilgal agingga iti daytoy agdama nga aldaw. 10 Nagkampo dagiti tattao ti
Israel idiay Gilgal. Nginilinda ti Ilalabas iti maika-sangapulo ket uppat nga
aldaw ti bulan, iti rabii idiay kapatagan ti Jerico. 11 Ket ti aldaw kalpasan iti
Ilalabas, iti dayta unay nga aldaw, nanganda kadagiti apit iti dayta a daga,
tinapay nga awan lebadurana ken inkirog a bukbukel. 12 Nagsardeng ti
mana iti aldaw kalpasan a nanganda kadagiti apit iti dayta a daga. Awanen
pulos ti mana para kadagiti tattao ti Israel, ngem nanganda kadagiti apit
iti daga ti Canaan iti dayta a tawen. 13 Idi asideg ni Josue iti Jerico,
timmangad isuna ket adtoy, agtaktakder ti maysa a lalaki iti sangoananna;
inuksotna ti kampilanna ket iggemna daytoy. Napan ni Josue kenkuana ket
kinunana, "Sika kadi ket para kadakami wenno para kadagiti kabusormi?"
14 Kinunana, "Saan. Ta siak ti kapitan iti buyot ni Yahweh. Immayak ita."
Ket nagpakleb ni Josue tapno agdayaw ket kinunana kenkuana, "Ania
kadi ti kayat nga ibaga ti apok iti adipenna?" 15 Kinuna ti kapitan ti
buyot ni Yahweh kenni Josue, "Ikkatem dagiti sandaliasmo ta ti lugar a
pagtaktakderam ket nasantoan." Ket kasta ngarud ti inaramid ni Josue.

6

1 Ita, nakarikep amin a pagserkan iti Jerico gapu iti armada ti Israel.
Awan ti rimmuar ken awan ti simrek. 2 Kinuna ni Yahweh kenni Josue,
"Kitaem, inyawatkon kenka ti Jerico, ti ari ken dagiti nalalaing a soldado
daytoy. 3 Masapul nga agmartsakayo iti aglawlaw ti siudad, maminsan
a lawlawen dagiti amin a lallaki a mannakigubat ti siudad. Masapul

nga aramidenyo daytoy iti las-ud iti innem nga aldaw. 4 Masapul nga
awiten dagiti pito a padi dagiti pito a trumpeta a naaramid manipud
iti sara ti kalakian a karnero iti sangoanan ti lakasa. Iti maikapito nga
aldaw, masapul nga agmartsakayo iti aglawlaw ti siudad iti maminpito
a daras, ket masapul a pigsaan a pagunien dagiti padi dagiti trumpeta.
5 Ket masapul a pagunienda iti napigsa ken napaut ti sara ti kalakian a
karnero, ket inton mangngegyo ti uni ti trumpeta, masapul nga agpukkaw
dagiti amin a tattao iti napigsa, ket marbanto ti pader ti siudad. Masapul
a rumaut dagiti soldado, agtarus ti tunggal maysa." 6 Inayaban ngarud
ni Josue nga anak ni Nun dagiti padi ket kinunana kadakuada, "Alaenyo
ti lakasa ti tulag, ket awiten dagiti pito a padi dagiti pito a trumpeta a
naaramid manipud iti sara ti kalakian a karnero iti sangoanan ti lakasa ni
Yahweh." 7 Ket kinunana kadagiti tattao, "Umunakayo ket agmartsakayo
iti aglawlaw ti siudad, ken umun-una a magna dagiti nakaigam a lallaki
iti lakasa ni Yahweh." 8 Kas iti kinuna ni Josue kadagiti tattao, inawit
dagiti pito a padi ti pito a trumpeta a naaramid manipud iti sara ti
kalakian a karnero iti sangoanan ni Yahweh. Bayat a sumungsungadda,
pinagunida iti napigsa dagiti trumpeta. Simmaruno kadakuada ti lakasa
ti tulag ni Yahweh. 9 Magmagna dagiti nakaigam a lallaki iti sangoanan
dagiti padi, ket pinagunida iti napigsa dagiti trumpetada, ngem nagna
ngarud dagiti akinlikud a guardia iti likudan ti lakasa, ken agtultuloy
a pagpagunien dagiti padi dagiti trumpetada. 10 Ngem binilin ni Josue
dagiti tattao, a kunana, "Saankayo nga agpukkaw. Masapul nga awan
timek a rummuar manipud kadagiti ngiwatyo agingga iti aldaw nga ibagak
kadakayo nga agpukkawkayo. Isunto laeng ti masapul a panagpukkawyo."
11 Pinairikosna ngarud ti lakasa ni Yahweh iti siudad iti maminsan a daras
iti dayta nga aldaw. Kalpasanna, simrekda iti kampoda, ket nagtalinaedda
idiay kampo iti rabii. 12 Ket nasapa a bimmangon ni Josue iti bigat, ket
binagkat dagiti padi ti lakasa ni Yahweh. 13 Dagiti padi a nakaawit iti
pito a trumpeta a naaramid manipud iti sara ti kalakian a karnero iti
sangoanan ti lakasa ni Yahweh, ken nagmartsada, pinagunida iti napigsa
dagiti trumpeta. Magmagna dagiti nakaigam a soldado iti sangoananda.
Ngem idi magmagna a sumarsaruno dagiti akinlikud a guardia iti lakasa ni
Yahweh, agtultuloy a naguni iti napigsa dagiti trumpeta. 14 Nagmartsada
iti aglawlaw ti siudad iti maminsan a daras iti maikadua nga aldaw ket
nagsublida iti kampo. Inaramidda daytoy iti las-ud iti innem nga aldaw.
15 Iti maikapito nga aldaw a nasapada a bimmangon iti parbangon, iti
daytoy a tiempo, nagmartsada iti maminpito iti aglawlaw ti siudad iti
isu met laeng a wagas ti urnosda. Iti daytoy nga aldaw a nagmartsada
iti aglawlaw ti siudad iti pito a daras. 16 Iti maikapito nga aldaw idi
pinaguni dagiti padi iti napigsa dagiti trumpeta, nga imbilin ni Josue
kadagiti tattao, "Agpukkawkayo! Ta inyawaten kadakayo ni Yahweh ti
siudad. 17 Mailasinto a para kenni Yahweh ti siudad ken dagiti amin
nga adda iti daytoy tapno madadael. Ni laeng Rahab a balangkantis ti
agbiag- isuna ken dagiti amin a kaduana iti balayna- gapu ta inlemmengna
dagiti lallaki nga imbaontayo. 18 Ngem no maipapan kadakayo, liklikanyo
ti mangala kadagiti banbanag a nailasin a madadael, ket no malpasyo a
mamarkaan dagitoy a madadael, saankayo ngarud a mangala iti aniaman
kadagitoy. No aramidenyo daytoy, pagbalinenyonto ti kampo ti Israel a
maysa a banag a masapul a madadael ket mangiyegkayonto iti riribuk iti
daytoy. 19 Maidaton kenni Yahweh iti amin a pirak, balitok, ken amin a
banbanag a naaramid iti tanso ken landok. Masapul a maipan dagitoy

iti pagiduldulinan ti gameng ni Yahweh.” 20 Nagpukkaw ngarud dagiti tattao, ket pinagunida iti napigsa dagiti trumpeta. Ket idi nangngeg dagiti tattao ti uni ti trumpeta, nagpukkawda iti nakapigpigsa, ket narba ti pader isu a nakastrek dagiti tattao iti siudad, nagtartarus ti tunggal maysa. Ket sinakupda ti siudad. 21 Naan-anay a dinadaelda dagiti amin nga adda iti siudad babaen iti tadem ti kampilan- lalaki ken babai, ubing ken nataengan, dagiti baka, karnero ken dagiti asno. 22 Ket kinuna ni Josue kadagiti dua a nangsiim iti daga, “Mapankayo iti balay ti balangkantis. Iruaryo ti babai ken dagiti amin a kaduana, a kas insapatayo kenkuana.” 23 Napan ngarud dagiti agtutubo a lallaki nga espia ket inruarda ni Rahab. Inruarda ti amana, ina, dagiti kakabsatna, ken dagiti amin a kabagianna a kaduana. Impanda ida iti maysa a lugar iti ruar ti kampo ti Israel. 24 Ket pinuoranda ti siudad ken amin nga adda iti daytoy. Dagiti laeng pirak, balitok, ken dagiti pagkargaan a tanso ken landok ti naikabil iti pagiduldulinan iti gameng iti balay ni Yahweh. 25 Ngem pinalubosan ni Josue nga agbiag ni Rahab a balangkantis, ti sangkabalayan ti amana, ken dagiti amin a kaduana. Nagnaed isuna iti Israel agingga iti daytoy nga aldaw gapu ta inlemmengna dagiti lallaki nga imbaon ni Josue nga agsiim idiay Jerico. 26 Ket binilin ida ni Josue iti dayta a tiempo babaen iti sapata, ket kinunana, “Mailunod iti imatang ni Yahweh ti tao a mangbangon manen iti daytoy a siudad, a Jerico. Kas subad ti inauna nga anakna a lalaki, ibangonnanto ti pundasion, ken kas subad iti inaudi nga anakna a lalaki, ipatakdernanto dagiti ruangan daytoy.” 27 Adda ngarud ni Yahweh kenni Josue, ket nagwaras ti kinalatakna iti entero a daga.

7

1 Ngem nagtignay a saan a sipupudno dagiti tattao ti Israel maipapan kadagiti banbanag a nailasin a madadael. Nangala ni Acan nga anak ni Carmi nga anak ni Zimri nga anak ni Zera, manipud iti tribu ti Juda iti sumagmamano a banbanag a nailasin a madadael, ket simged ti unget ni Yahweh a maibusor kadagiti tattao ti Israel. 2 Nangibaon ni Josue kadagiti lallaki manipud Jerico a mapan idiay Ai, nga asideg iti Bet-aven, iti daya ti Betel. Kinunana kadakuada, “Sumang-atkayo ket siimenyo ti daga.” Simmang-at ngarud dagiti lallaki ket siniimda ti Ai. 3 Idi nagsublida kenni Josue, kinunada kenkuana, “Saanmo nga ibaon dagiti amin a tattao a sumang-at idiay Ai. Mangibaonka laeng iti dua wenno tallo a ribu a lallaki a sumang-at ket rautenda ti Ai. Saanmo a bannogen dagiti amin a tattao iti gubat, ta bassit laeng ti bilangda.” 4 Isu nga agarup tallo ribu laeng a lallaki ti simmang-at manipud iti armada, ngem nagtataray dagitoy manipud kadagiti lallaki ti Ai. 5 Napatay dagiti lallaki ti Ai ti agarup tallo pulo ket innem a lallaki bayat ti panangkamatda kadakuada manipud iti ruangan ti siudad agingga iti pagalaan iti bato, ket pinatayda ida bayat a sumalsalogda iti turod. Ket nagbuteng dagiti puso dagiti tattao ken napukaw ti turedda. 6 Ket rinay-ab ni Josue dagiti pagan-anayna. Nangikabil ni Josue ken dagiti panglakayen ti Israel iti tapok kadagiti uloda ken nagpaklebda iti sangoanan ti lakasa ni Yahweh ket nagtalinaedda idiay agingga iti rabii. 7 Ket kinuna ni Josue, “O, Yahweh nga Apo, apay nga inyegmo pay laeng dagitoy a tattao iti ballasiw ti Jordan? Tapno iyawatnakami kadagiti ima dagiti Amorreo tapno dadaelendakami? No laeng koma nangngeddengkami iti sabali ket nagtalinaedkami iti ballasiw ti Jordan! 8 O Apo, ania ti ibagak, kalpasan a timmallikud ti Israel iti sangoanan dagiti kabusorda! 9 Ta mangngegto daytoy dagiti Cananeo ken

dagiti amin nga agnanaed iti daga. Lawlawendakaminto ken isunto iti gapuna a malipatan dagiti tattao iti daga ti naganmi. Ket ania ngarud ti aramidem para iti naindaklan a naganmo?” 10 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Bumangonka! Apay a nakapaklebka dita? 11 Nagbasol ti Israel. Linabsingda ti katulagak nga imbilinko kadakuada. Nagtakawda kadagiti banbanag a nailasin. Nagtakawda ken inlemmengda pay ti basolda babaen iti panangikabil iti innalada kadagiti kukuada. 12 Kas pagbanaganna, saan a makatakder dagiti tattao ti Israel iti sangoanan dagiti kabusorda. Timmallikudda manipud kadagiti kabusorda gapu ta isuda a mismo ket nailasin a madadael. Saanakton a kumuyog kadakayo iti kaanoman malaksid no dadaelenyo dagiti banbanag a rumbeng a dinadaelyo koma, ngem adda pay laeng kadakayo. 13 Bumangonka! Idatonmo dagiti tattao kaniak ket kunaem kadakuada, 'Idatonyo dagiti bagbagiyo kenni Yahweh inton bigat. Ta kuna ni Yahweh a Dios ti Israel, “Adda dagiti banbanag a nailasin a madadael nga adda pay laeng kadakayo, Israel. Saankayo a makatakder a maibusor kadagiti kabusoryo agingga nga ikkatenyo manipud kadakayo dagiti amin a banbanag a nailasin a madadael.” 14 Iti bigat, masapul nga iparangyo dagiti bagbagiyo segun kadagiti tribuyo. Ti tribu a mapili ni Yahweh babaen iti panagbunot ket umasidegto segun kadagiti pulida. Ti puli a pilien ni Yahweh ket masapul nga umasideg segun iti tunggal sangkabalayan. Ti sangkabalayan a pilien ni Yahweh ket masapul nga umasideg a saggaysa. 15 Mapasamakto a ti tao a matiliwan ken addaan kadagiti banbanag a nailasin a madadael, mapuoranto isuna, isuna ken dagiti amin nga adda kenkuana, gapu ta linabsingna ti tulag ni Yahweh ken gapu ta nakaaramid isuna iti nakababain a banag iti Israel.”' 16 Nasapa ngarud a bimmangon ni Josue iti bigat ket inyasidegna ti tunggal tribu ti Israel, ket ti tribu ti Juda ti napili. 17 Inyasidegna dagiti puli ti Juda, ket ti puli dagiti Zeraita ti napili. Inyasidegna ti tunggal tao iti puli ti Zeraita, ket ni Zabdi ti napili. 18 Inyasidegna ti tunggal tao ti sangkabalayanna, ket napili ni Acan nga anak ni Carmi nga anak ni Zabdi nga anak ni Zera manipud iti tribu ti Juda. 19 Ket kinuna ni Josue kenni Acan, “Anakko, ibagam ti pudno iti sangoanan ni Yahweh a Dios ti Israel ken agpudnoka kenkuana. Pangngaasim ta ibagam kaniak ti inaramidmo. Saanmo nga ilimed kaniak daytoy. 20 Insungbat ni Acan kenni Josue, “Pudno, nagbasolak kenni Yahweh a Dios ti Israel. Daytoy ti inaramidko: 21 Idi nakakitaak iti maysa a napintas a kagay manipud Babilonia kadagiti sinamsam, dua gasut a siklo ti pirak, ken maysa a barreta ti balitok a lima pulo a siklo ti dagsenna, tinarigagayak ket innalak dagitoy. Nailemmeng dagitoy iti daga iti tengnga ti toldak, ken ti pirak ket adda iti babaen daytoy.” 22 Nangibaon ni Josue kadagiti mensahero a nagtaray a napan iti tolda ket adda sadiay dagiti banbanag. Idi kinitada, nasarakanda dagitoy a nakalemmeng iti bukodna a tolda, ken ti pirak ket adda iti babaen dagitoy. 23 Innalada dagiti banbanag manipud iti tengnga ti tolda ken impanda dagitoy kenni Josue ken kadagiti amin a tattao ti Israel. Imburaisda dagitoy iti sangoanan ni Yahweh. 24 Ket innala ni Josue ken dagiti amin a kaduana nga Israel ni Acan nga anak ni Zera, ken ti pirak, ti kagay, ti barreta ti balitok, dagiti annakna a lallaki ken babbai, dagiti bakana, dagiti asnona, dagiti karnerona, ti toldana ken dagiti amin nga adda kenkuana, ket impanda dagitoy iti tanap ti Acor. 25 Ket kinuna ni Josue, “Apay a riniribuknakami? Riribukennaka ni Yahweh ita nga aldaw.” Binato isuna dagiti amin nga Israel. Ken pinuoranda amin ida, ken binatoda ida. 26 Ginaburanda isuna iti dakkel a gabsuon dagiti

bato nga adda pay laeng ditoy agingga iti daytoy nga aldaw. Pinabaaw ni Yahweh ti sumsumged nga ungetna. Ngarud, ti nagan ti lugar ket ti tanap ti Acor agingga iti daytoy agdama nga aldaw.

8

1 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Saanka nga agbuteng; saanka a maupay. Ikuyogmo dagiti amin a tattao a mannakigubat. Sumang-atkayo idiay Ai. Kitaem, intedkon iti imam ti ari ti Ai, dagiti tattaona, ti siudadna ken ti dagana. 2 Aramidemto iti Ai ken iti ari daytoy ti kas iti inaramidmo iti Jerico ken iti ari daytoy, malaksid iti panangalayonto iti sinamsam ken kadagiti taraken nga agpaay kadakayo. Agsaganakayo iti panangsaneb iti likudan ti siudad.” 3 Timmakder ngarud ni Josue ket inkuyogna dagiti amin a lallaki a mannakigubat a sumang-at idiay Ai. Ket nangpili ni Josue iti tallo pulo a ribu a lallaki- napigsa, natutured a lallaki- ket imbaonna ida iti rabii. 4 Imbilinna kadakuada, “Kitaenyo, agsanebkayonto a maibusor iti siudad, iti likudan daytoy. Saankayo nga umadayo unay iti siudad, ngem agsaganakayo amin. 5 Umasidegakto ken dagiti amin a lallaki a kakuyogko iti siudad. Ket inton rummuarda a mangraut kadakami, itarayanminto ida a kas idi damo. 6 Surotendakaminto agingga a maiyadayomi ida manipud iti siudad. Kunaendanto, 'Itartarayandatayo a kas iti inaramidda idi damo.' Isu nga itarayanminto ida. 7 Ket rummuarkayonto iti paglemlemmenganyo, ket sakupenyonto ti siudad. Itedto daytoy ni Yahweh a Diosyo iti imayo. 8 Inton masakupyo ti siudad, puoranyonto daytoy. Aramidenyo daytoy inton agtulnogkayo iti bilin a naited iti sao ni Yahweh. Kitenyo, binilinkayo.” 9 Imbaon ida ni Josue, ket napanda iti pagsaneban, ket naglemmengda iti nagbaetan ti Betel ken Ai iti laud ti Ai. Ngem nakiturog ni Josue kadagiti tattao iti dayta a rabii. 10 Nasapa a bimmangon ni Josue iti bigat ket insaganana dagiti soldadona, rinaut ni Josue ken dagiti panglakayen iti Israel dagiti tattao ti Ai. 11 Simmang-at dagiti amin a lallaki a mannakigubat a kaduana ket immasidegda iti siudad. Dimtengda iti asideg ti siudad ket nagkampoda iti amianan a paset ti Ai. Ita, adda iti tanap a nagbaetanda iti Ai. 12 Nangala isuna iti agarup lima ribu a lallaki ket insaadna ida iti pagsaneban iti laud a paset ti siudad iti nagbaetan ti Betel ken Ai. 13 Inyurnosda dagiti amin a soldado, adda dagiti kangrunaan nga armada iti amianan a paset ti siudad, ken adda dagiti akinlikud a guardia iti laud a paset ti siudad. Immian ni Josue idiay tanap iti dayta a rabii. 14 Ket idi nakita ti ari ti Ai daytoy, nasapa a bimmangon isuna ken ti armadana ket nagdardarasda a rimmuar a mangraut iti Israel iti lugar a nakasango iti tanap ti Karayan Jordan. Saanna nga ammo nga adda maysa a panangsaneb nga agur-uray a rumaut manipud iti likudan ti siudad. 15 Impalubos ni Josue ken dagiti amin nga Israel a maabakda iti sangoananda, ken nagtarayda nga agturong iti let-ang. 16 Sangsangkamaysa a naayaban dagiti amin a tattao nga adda iti siudad tapno kamatenda ida, ken kinamatda ni Josue ket naiyadayoda manipud iti siudad. 17 Awan ti nabati a lalaki idiay Ai ken Betel a saan a napan kimmamat iti Israel. Pinanawanda ti siudad ket imbatida daytoy a silulukat bayat iti panangkamatda iti Israel. 18 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Ipaturongmo iti Ai ti iggemmo a gayang, ta itedkon ti Ai iti imam.” Inturong ni Josue ti iggemna a gayang iti siudad. 19 Dagus a rimmuar iti lugarda dagiti soldado nga aglemlemmeng iti pagsaneban apaman nga intayagna ti imana. Nagtarayda ken simrekda iti siudad ket sinakupda daytoy. Dagus a pinuoranda ti siudad. 20 Timmaliaw

ken kimmita iti likud dagiti lallaki ti Ai. Nakitada ti asuk manipud iti siudad nga agpangpangato iti tangatang, ket saandan a makalibas iti daytoy wenno iti dayta a dalan. Ta nagsublin dagiti Israelita a nagtaray idiay let-ang tapno sangoenda dagiti mangkamkamat kadakuada. 21 Idi nakita ni Josue ken dagiti amin nga Israel a nasakup ti panangsaneb ti siudad nga adda asuk nga agpangpangato, nagsublida ket pinatayda dagiti lallaki ti Ai. 22 Ken rimmuar dagiti dadduma a soldado ti Israel, dagiti simrek iti siudad, tapno rautenda ida. Isu a natiliw dagiti lallaki ti Ai iti nagbaetan dagiti armada ti Israel. Rinaut ti Israel dagiti lallaki ti Ai; awan ti nakalasat wenno nakalibas kadakuada. 23 Innalada ti ari ti Ai, a natiliwda a sibibiag, ket impanda isuna kenni Josue. 24 Ket idi nalpasen a pinapatay ti Israel dagiti amin nga agnanaed iti Ai iti tay-ak iti asideg ti let-ang a nangkamatanda kadakuada, ket idi napapatayda amin agingga iti kaudian babaen iti tadem ti kampilan, nagsubli ti amin nga Israel idiay Ai. Rinautda daytoy babaen iti tadem ti kampilan. 25 Amin a natay iti dayta nga aldaw, lallaki ken babbai, ket sangapulo ket dua a ribu, amin a tattao ti Ai. 26 Saan nga imbaba ni Josue ti imana nga inngatona bayat nga ig-iggamanna ti gayangna, agingga a nadadaelna a naan-anay dagiti amin a tattao ti Ai. 27 Innala laeng ti Israel nga agpaay kadakuada dagiti taraken ken ti sinamsam manipud iti siudad, a kas iti imbilin ni Yahweh kenni Josue. 28 Pinuoran ni Josue ti Ai ken pinagbalinna daytoy a gabsuon dagiti nadadael iti agnanayon. Daytoy ket langalang a lugar agingga iti daytoy nga aldaw. 29 Imbitinna iti kayo ti ari ti Ai agingga iti rabii. Idi lumneken ti init, inted ni Josue ti bilin ket imbabada ti bagi ti ari manipud iti kayo ket imbellengda iti sangoanan dagiti ruangan ti siudad. Ginaburanda sadiay iti dakkel a gabsuon iti batbato iti rabaw daytoy. Nagtalinaed sadiay dayta a gabsuon agingga iti daytoy nga aldaw. 30 Ket nangbangon ni Josue iti altar nga agpaay kenni Yahweh a Dios ti Israel, idiay Bantay Ebal, 31 a kas imbilin ni Moises nga adipen ni Yahweh kadagiti tattao ti Israel, a kas naisurat iti libro ti linteg ni Moises: “Maysa nga altar manipud kadagiti bato a saan pay a natapyasan, nga awan iti nangaramat iti landok nga alikamen.” Ken nangidaton isuna kadagiti daton a maipuor nga agpaay kenni Yahweh iti rabaw daytoy, ken nangisagutda kadagiti daton a pakikappia. 32 Ket iti imatang dagiti tattao ti Israel, insuratna kadagiti bato ti kopia ti linteg ni Moises. 33 Nagtakder ti amin nga Israel, dagiti panglakayenda, dagiti opisial ken dagiti ukomda iti agsinnumbangir a paset ti lakasa iti sangoanan dagiti padi ken Levita a mangaw-awit iti lakasa ti tulag ni Yahweh- kasta met dagiti ganggannaet a kas naiyanak nga umili- nagtakder ti kagudua a bilang dagiti tattao iti sangoanan ti Bantay Gerizim ken nagtakder ti dadduma iti sangoanan ti Bantay Ebal. Binendisionanda dagiti tattao ti Israel, a kas imbilin kadakuada ni Moises nga adipen ni Yahweh idi un-unana. 34 Kalpasanna, binasa ni Josue dagiti amin a sasao ti linteg, dagiti bendision ken dagiti lunod, a kas naisurat dagitoy iti libro ti linteg. 35 Awan ti uray maysa a sao manipud iti imbilin ni Moises a saan a binasa ni Josue iti sangoanan ti gimong ti Israel, a pakairamanan dagiti babbai, dagiti ubbing ken dagiti ganggannaet a makipagnanaed kadakuada.

9

1 Ket dagiti amin nga ari nga agnanaed iti ballasiw ti Jordan iti katurodan a pagilian, ken kadagiti kapatadan iti igid ti Dakkel a Baybay nga agturong idiay Libano- dagiti Heteo, Amorreo, Cananeo, Perezeo, Heveo ken

Jebuseo- 2 nagsangsangkamaysa dagitoy iti maysa a bilin, tapno makigubat
a maibusor kenni Josue ken iti Israel. 3 Idi nangngeg dagiti amin nga
agnanaed iti Gabaon ti inaramid ni Josue iti Jerico ken iti Ai, 4 nagtignayda
nga addaan iti makaallilaw a panggep. Nagbalonda kadagiti abasto nga
agpaay kadakuada ken nangalada kadagiti rutrot a sako ket insakayda
kadagiti asnoda. Nangalada met kadagiti daan a lalat a pagkargaan iti
arak, rutrot, pigis ken natarimaanen. 5 Nangisuotda kadagiti daan ken
natakupan a sandalias, ken nagkawesda iti daan ken rutrot a pagan-
anay. Amin a tinapay iti abastoda a makan ket namaga ken binuot.
6 Kalpasanna, napanda kenni Josue iti kampo idiay Gilgal ket kinunada
kenkuana ken kadagiti tattao ti Israel, “Nagdaliasatkami manipud iti adayo
unay a pagilian, isu a makitulagkayo ita kadakami.” 7 Kinuna dagiti
tattao ti Israel kadagiti Heveo, “Nalabit nga agnanaedkayo iti asidegmi.
Kasano a makitinnulagkami kadakayo?” 8 Kinunada kenni Josue, “Dakami
dagiti adipenmo.” Kinuna ni Josue kadakuada, “Siasinokayo? Sadino
ti naggapuanyo?” 9 Kinunada kenkuana, “Immay ditoy dagiti adipenmo
manipud iti adayo unay a daga, babaen iti nagan ni Yahweh a Diosmo.
Nangngegmi ti damag maipanggep kenkuana ken ti maipanggep iti amin
a banbanag nga inaramidna idiay Egipto- 10 ken ti amin a banbanag
nga inaramidna iti dua nga ari dagiti Amorreo iti ballasiw ti Jordan-
kenni Sihon nga ari ti Hesbon, ken ni Og nga ari ti Basan nga adda
idiay Astarot. 11 Kinuna kadakami dagiti panglakayenmi ken dagiti
amin nga agnanaed iti pagilianmi, 'Mangalakayo iti balon nga agpaay
iti panagdaliasatyo. Mapanyo ida sabaten ket kunaenyo kadakuada,
“Dakami dagiti adipenyo. Makitulagkayo kadakami.” 12 Daytoy ti
tinapaymi, napudot pay laeng idi innalami daytoy manipud kadagiti
babbalaymi iti aldaw a nagrubbuatkami nga umay kadakayo. Ngem ita,
kitaenyo, namagan ken binuoten daytoy. 13 Barbaro dagitoy a lalat a
pagkargaan iti arak idi pinunnomi dagitoy, ket kitaenyo, adda bittaknan
dagitoyen. Dimmaanen dagiti pagan-anaymi ken dagiti sandaliasmi gapu
iti atiddog unay a panagdaliasatmi.'” 14 Nangala ngarud dagiti Israelita
iti sumagmamano kadagiti balonda, ngem saanda a nakiuman kenni
Yahweh no ania ti rumbeng nga aramidenda. 15 Nakikappia ni Josue
kadakuada ken napasnek a nagkari a napatalgedan iti dara, a palubosanna
ida nga agbiag. Nagsapata met kadakuada dagiti mangidadaulo kadagiti
tattao. 16 Tallo nga aldaw kalpasan ti pannakitulag dagiti Israelita
kadakuada, naammoanda a kaarrubada gayam ida ken agnanaedda iti
asideg. 17 Nagrubbuat ngarud dagiti tattao ti Israel ket dimtengda iti
siudadda iti maikatlo nga aldaw. Dagiti siudadda ket Gabaon, Kefira,
Beerot ken Kiriat Jearim. 18 Saan ida a rinaut dagiti tattao ti Israel gapu
ta nagsapata dagiti mangidadaulo kadakuada maipanggep kadakuada
iti sangoanan ni Yahweh a Dios ti Israel. Nagtanabutob dagiti amin
nga Israelita a maibusor kadagiti mangidadaulo kadakuada. 19 Ngem
kinuna dagiti amin a mangidadaulo kadagiti amin a tattao, “Nagsapatatayo
maipapan kadakuada babaen kenni Yahweh, ti Dios ti Israel, ket saantayo
ita a mabalin a dangran ida. 20 Daytoy ti aramidentayo kadakuada:
Tapno maliklikantayo ti aniaman a pungtot a mabalin nga umay kadatayo
gapu iti kari nga insapatatayo kadakuada, palubosantayo ida nga agbiag.”
21 Kinuna dagiti mangidadaulo kadagiti tattaoda, “Palubosanyo ida nga
agbiag.” Nagbalin ngarud dagiti taga-Gabaon a para-balsig ken para-
sakdo nga agpaay kadagiti amin nga Israelita, a kas kinuna dagiti
mangidadaulo maipanggep kadakuada. 22 Pinaayaban ida ni Josue ket

kinunana, “Apay nga inallilawdakami idi kinunayo 'Adayokami unay kadakayo', idinto a makipagnanaedkayo met gayam kadakami? 23 Ita, gapu iti daytoy, nailunodkayo ket kanayonto a tagabu dagiti dadduma kadakayo, dagiti para-balsig ken para-sakdo nga agpaay iti balay ti Diosko.” 24 Simmungbatda kenni Josue ket kinunada, “Gapu ta naibaga kadagiti adipenyo a binilin ni Yahweh a Diosyo ni Moises nga adipenna nga itedna kadakayo dagiti amin a daga, ken tapno dadaelenyo dagiti amin nga agnanaed iti daga iti sangoananyo- isu a nagbutengkami unay para kadagiti bibiagmi gapu kadakayo. Isu nga inaramidmi daytoy a banag. 25 Kitaem ita, tengngelnakami iti pannakabalinmo. Aniaman nga ipagarupmo a nasayaat ken nalinteg nga aramidem kadakami, aramidem daytoy.” 26 Inaramid ngarud ni Josue daytoy para kadakuada: inikkatna ida manipud iti panangituray dagiti tattao ti Israel, ken saan ida a pinapatay dagiti Israelita. 27 Iti dayta nga aldaw, pinagbalin ni Josue dagiti taga-Gabaon a para-balsig ken para-sakdo nga agpaay kadagiti tattao, ken agpaay iti altar ni Yahweh, agingga ita nga aldaw, iti lugar a pilien ni Yahweh.

10

1 Ita, nangngeg ni Adonizedek nga ari iti Jerusalem a sinakup ni Josue ti Ai ken naan-anay a dinadaelna daytoy, kas met laeng ti inaramidna iti Jerico ken ti ari daytoy. Ken nangngegna no kasano a nakikappia dagiti tattao ti Gabaon iti Israel ken makipagnanaedda kadakuada. 2 Nagbuteng unay dagiti tattao iti Jerusalem gapu ta ti Gabaon ket dakkel a siudad, kasla iti maysa kadagiti siudad ti ari. Dakdakkel daytoy ngem iti Ai, ken amin dagiti lallaki iti daytoy ket nabibileg a mannakigubat. 3 Nangipatulod ngarud ni Adonizedek, nga ari iti Jerusalem, iti pakaamo kenni Oham nga ari iti Hebron, kenni Piream nga ari iti Jarmut, kenni Jafia nga ari iti Lakis, ken ni Debir nga ari iti Eglon: 4 “Sumang-atkayo ditoy ayanko ket tulongandak. Darupentayo ti Gabaon gapu ta nakikappiada kenni Josue ken kadagiti tattao iti Israel.” 5 Simmang-at dagiti lima nga ari dagiti Amorreo; ti ari iti Jerusalem, ti ari iti Hebron, ti ari iti Jarmut, ti ari iti Lakis, ti ari iti Eglon, isuda ken amin dagiti armadada. Insaganada ti pagsaadanda a maibusor iti Gabaon, ket dinarupda daytoy. 6 Nangipatulod iti pakaammo dagiti tattao iti Gabaon kenni Josue ken kadagiti armada iti Gilgal. Kinunada, “Darasenyo! Saanyo nga ipaidam dagiti im-imayo kadagiti ad-adipenyo; Sumang-atkayo a dagus ken isalakandakami. Tulongandakami, ta nagtitipon dagiti amin nga ari dagiti Amorreo nga agnanaed iti katurturodan a pagilian a mangraut kadakami” 7 Simmang-at ni Josue manipud Gilgal, isuna ken dagiti amin a lallaki a mannakigubat a kadduana, ken dagiti amin lallaki a mannakiranget. 8 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Saanka nga agbuteng kadakuada. Inyawatkon ida dita imam. Awan uray maysa kadakuada iti makapasardeng iti panangdarupmo”. 9 Napan a dagus ni Josue kadakuada, nagnagnada a nagpatpatnag manipud Gilgal. 10 Ket tinikaw ni Yahweh dagiti kabusor iti sangoanan ti Israel—isuna a nangpapatay kadakuada iti nakaro a panangpapatay idiay Gabaon, ken nangkamat kadakuada iti dalan a sumang-at idiay Bet-Horon, ken nangpatay kadakuada idiay dalan ti Azeka ken Makkeda. 11 Bayat nga iyaadayoda manipud iti Israel, nga agpasalog manipud iti turod ti Bet-Horon, nangitennag ni Yahweh kadagiti dadakkel a bato kadakuada amin manipud langit a mapan iti dalan agingga idiay Azeka, ket natayda. Ad-adu dagiti natay gapu kadagiti uraro ngem kadagiti napapatay iti kampilan

dagiti lallaki iti Israel. 12 Kalpasanna, nakisao ni Josue kenni Yahweh iti
aldaw a pinagballigi ni Yahweh dagiti lallaki ti Israel a maibusor kadagiti
Amorreo. Daytoy ti imbaga ni Josue kenni Yahweh iti sangoanan ti
Israel, "Init, agsardengka idiay Gabaon, ken bulan, agsardengka iti tanap
ti Aijalon." 13 Nagtalinaed ti init ken nagsardeng a naggaraw ti bulan
agingga a nakabales ti nasion kadagiti kabusorda, Saan aya a naisurat
daytoy iti libro ni Jasher? Nagtalinaed ti init iti tengnga ti tangatang;
saan daytoy a limnek iti agarup maysa nga aldaw. 14 Awan iti sabali
nga aldaw a kasla iti daytoy iti napalabas wenno iti kalpasan daytoy,
idi impangag ni Yahweh iti timek ti maysa a tao. Ta nakigubat idi ni
Yahweh iti biang ti Israel. 15 Nagsubli ni Josue ken dagiti amin nga Israel a
kadduana iti kampoda idiay Gilgal. 16 Ita, naglibas dagiti lima nga ari ket
naglemmengda iti rukib idiay Makkeda. 17 Naipakaammo daytoy kenni
Josue, "Nasarakandan! —dagiti lima nga ari a naglemmeng idiay rukib iti
Makkeda!" 18 Kinuna ni Josue, "Mangitulidkayo kadagiti dadakkel a bato a
maiserra iti wangawangan ti rukib ken mangdutokkayo kadagiti soldado
sadiay a mangbantay kadakuada. 19 Saankayo nga agtalinaed. Kamatenyo
dagiti kabusoryo ken darupenyo ida manipud iti likudan. Saanyo ida
a palubosan a makastrek kadagiti siudadda, gapu ta inyawaten ida ni
Yahweh a Diosyo kadagita imayo." 20 Inleppas a pinapatay ida ni Josue
ken dagiti annak ti Israel iti nakaro a panangpapatay, agingga a dandanin
naan-anay a madadaelda; bassit laeng ti nakalasat a naglibas a nakadanun
kadagiti napaderan a siudad. 21 Kalpasanna, nagsubli a sitatalna ti
sibubukel nga armada kenni Josue iti nagkampoanda idiay Makkeda. Ken
awan uray maysa a nakaitured a nangibaga iti maysa a sao a maibusor
iti siasinoman kadagiti tattao ti Israel. 22 Ket kinuna ni Josue, "Luktanyo
ti wangawangan ti rukib ket manipud iti rukib, iyegyo kaniak dagiti lima
nga ari." 23 Inaramidda kas iti imbagana. Inyegda kenkuana dagiti lima
nga ari manipud iti rukib— ti ari iti Jerusalem, ti ari iti Hebron, ti ari iti
Jaramut, ti ari iti Lakis, ken ti ari iti Eglon. 24 Ket idi naiyegdan kenni
Josue dagiti ari, pinaayabanna tunggal tao iti Israel, ket kinunana kadagiti
papanguloen dagiti soldado a kadduana a napan nakigubat, "Ibaddekyo
dagiti tengngedda." Immayda ngarud ket imbaddekda dagiti tengedda.
25 Ket kinunana kadakuada, "Saankayo nga agbuteng ken saankayo a
maupay. Pumigsa ken tumuredkayo. Ta kastoy iti aramidento ni Yahweh
kadagiti amin a kabusoryo a karinnangetyo." 26 Ket dinarup ken pinapatay
ni Josue dagiti ari. Imbitinna ida kadagiti lima a kayo. Nakabitinda
kadagiti kayo inggana iti rabii. 27 Idi lumlumneken ti init, nangted ni Josue
kadagiti bilin, ket inyulogda ida manipud kadagiti kayo ket imbellengda
ida iti rukib a naglemmenganda. Nangikabilda kadagiti dadakkel a batbato
iti wangawangan ti rukib. Nagtalinaed sadiay dagitoy a batbato agingga
iti daytoy nga aldaw. 28 Iti daytoy a wagas, sinakup ni Josue ti Makkeda
iti dayta nga aldaw ket pinapatayna ti tunggal maysa idiay babaen iti
kampilan, a pakairamanan ti ari daytoy. Dinadaelna ida a naan-anay
ken amin a sibibiag a parsua sadiay. Awan iti imbatina a nakalasat.
Inaramidna iti ari ti Makkeda ti kas met laeng iti inaramidna iti ari ti Jerico.
29 Immallatiw ni Josue ken amin nga Israel manipud Makkeda agingga
idiay Libna. Napan isuna nakigubat iti Libna. 30 Inyawat met ni Yahweh
daytoy iti ima ti Israel—agraman ti arida. Dinarup ni Josue ti tunggal
parsua a sibibiag nga adda ditoy babaen iti kampilan. Awan imbatina a
nakalasat a sibibag nga adda ditoy. Inaramidna iti ari kas iti inaramidna
met iti ari ti Jerico. 31 Kalpasanna, manipud Libna immallatiw ni Josue ken

amin nga Israel idiay Lakis. Nagkampo isuna ditoy ket ginubatna daytoy,
32 Inyawat ni Yahweh ti Lakis iti ima ti Israel. Sinakup ni Josue daytoy
iti maikaddua nga aldaw. Dinarupna dagiti tunggal parsua a sibibiag nga
adda iti daytoy babaaen iti kampilan, a kas met laeng iti inaramidna iti
Libna. 33 Ket simmang-at ni Horam, nga ari iti Gaser, tapno tulonganna ti
Lakis. Dinarup ni Josue isuna ken ti armadana agingga nga awan iti uray
maysa a nakalasat. 34 Kalpasanna, limmabas ni Josue ken amin nga Israel
manipud Lakis nga agturong idiay Eglon. Nagkampoda ditoy ket ginubatda
daytoy, 35 ket nasakupda daytoy iti dayta met laeng nga aldaw. Dinarupda
daytoy babaen iti kampilan ken dinadaelda a naan-anay ti tunggal maysa
nga adda ditoy, kas met iti inaramid ni Josue iti Lakis. 36 Ket manipud
Eglon limmabas ni Josue ken amin nga Israel nga agturong idiay Hebron.
Ginubatda daytoy. 37 Sinakupda daytoy ket dinarupda ti tunggal maysa
nga adda iti daytoy babaen iti kampilan, agraman ti ari ken amin a bario
iti aglawlawna. Dinadaelda a naan-anay ti tunggal parsua a sibibiag nga
adda ditoy, awan iti imbatida a nakalasat, kas iti inaramid met laeng ni
Josue iti Eglon. Dinadaelna a naaan-anay daytoy ken amin a parsua nga
agbibiag iti daytoy. 38 Kalpasanna, nagsubli ni Josue, ken amin nga armada
ti Israel a kaduana, ken limmabasda idiay Debir ket ginubatda daytoy.
39 Sinakupna daytoy ken ti arina, ken amin a bario nga adda iti asidegna.
Dinarupda ida babaen iti kampilan ken dinadaelda a naan-anaay dagiti
amin a parsua nga agbibiag nga adda ditoy. Awan iti imbati ni Josue
a nakalasat, kas iti inaramidna iti Hebron ken ti ari daytoy, ken kas iti
inaramidna iti Libna ken ti ari daytoy. 40 Pinarmek ni Josue ti amin a daga,
ti katurturodan a pagilian, ti Negeb, dagiti nababa a daga, ken ti sakaanan
dagiti turturod. Awan iti imbatina uray maysa a nakalasat kadagiti amin
nga arida. Dinadaelna a naan-anay dagiti tunggal sibibiag a banag, kas
imbilin met laeng ni Yahweh, a Dios ti Israel. 41 Dinarup ida ni Josue
babaen iti kampilan manipud Kadis-Barnea agingga iti Gaza, ken amin a
pagilian ti Gosen agingga iti Gabaon. 42 Sinakup ni Josue a naminpinsan
amin dagitoy nga ar-ari ken dagiti dagada gapu ta ni Yahweh, ti Dios ti
Israel, ket nakiranget para kadakuada. 43 Kalpasanna, nagsubli ni Josue
ken amin nga Israel a kadduana iti kampo idiay Gilgal.

11

1 Idi nangngegan daytoy ni Jabin, nga ari iti Hazor, nangipatulod isuna
iti pakaammo kenni Jobab nga ari iti Madon, iti ari ti Simron, ken iti ari ti
Acsap. 2 Impatulodna pay ti pakaammo kadagiti ari nga adda iti amianan
a katurturodan a pagilian, idiay tanap ti Karayan Jordan nga abagatan ti
Cineret, kadagidiay kapatadan, ken idiay katurturodan a pagilian ti Dor
iti laud. 3 Nangipatulod pay isuna iti pakaammo kadagiti Cananeo iti daya
ken iti laud, kadagiti Amorreo, Heteo, Perezeo, Jebuseo idiay katurturodan
a pagilian, ken kadagiti Heveo iti abay ti bantay Hermon idiay daga ti
Mizpa. 4 Kadduada a rimmuar dagiti amin nga armadada, adu a bilang
dagiti soldado a kasla kaadu iti darat iti igid ti baybay. Addaanda iti adu
a bilang dagiti kabalio ken karwahe. 5 Nagsasabat amin dagitoy nga ari iti
naituding a tiempo, ken nagkampoda iti ayan dagiti dandanum ti Merom
tapno makigubatda iti Israel. 6 Kinuna ni Yahweh kenni Josue, “Saanka
nga agbuteng iti kaaddada, gapu ta inton bigat iti kastoy nga oras itedko
ida amin iti Israel a kas natay a tattao. Pilayenyonto dagiti kabalioda ken
puoranyonto dagiti karwaheda.” 7 Immay ni Josue ken dagiti amin a lallaki
a mannakigubat. Simmangpetda a dagus kadagiti abay ti dandanum iti

Merom ket dinarupda dagiti kabusor. 8 Inyawat ni Yahweh dagiti kabusor
iti ima ti Israel, ken dinangranda ida babaen iti kampilan ken kinamatda
ida agingga iti Sidon, Misrepot Maim, ken agingga iti tanap ti Mizpa iti
daya. Dinarupda ida babaen iti kampilan agingga nga awan ti uray maysa
kadakuada ti nabati. 9 Inaramid ni Josue kadakuada iti kas imbaga ni
Yahweh kenkuana. Binaldadona dagiti kabalio ken pinuoranna dagiti
karwaheda. 10 Nagsubli ni Josue iti dayta a tiempo ken sinakupna ti Hasor.
Kinabilna ti ari daytoy babaen iti kampilan. (Ni Hasor idi iti mangidadaulo
kadagitoy a pagpagarian). 11 Dinarupda babaen iti kampilan ti tunggal
parsua a sibibiag nga adda sadiay, ken pinagsisinana ida tapno madadael,
isu nga awan ti nabati nga aniaman a sibibiag a parsua. Kalpasanna,
pinuoranna ti Hazor. 12 Sinakup ni Josue dagiti amin a siudad dagitoy nga
ari. Tiniliwna met dagiti amin nga arida ken dinarupda ida babaen iti
kampilan. Naan-anay a dinadaelna ida babaen iti kampilan, kas imbilin
ni Moises nga adipen ni Yahweh. 13 Saan a pinuoran ti Israel ti aniaman
kadagiti siudad a naibangon kadagiti turturod, malaksid iti Hazor. Isu
laeng ti pinuoran ni Josue. 14 Innala ti armada ti Israel dagiti amin a
samsam manipud kadagitoy a siudad agraman dagiti taraken a maipaay
kadagiti bagbagida. Pinapatayda babaen iti kampilan ti tunggal parsua
aginggana a natayda amin. Awan imbatida a sibibiag a parsua. 15 Kas iti
imbilin ni Yahweh kenni Moises nga adipenna, iti isu met laeng a wagas,
binilin ni Moises ni Josue. Ket awan ti saan nga inaramid ni Josue kadagiti
imbilin ni Yahweh kenni Moises nga aramidenna. 16 Innala amin ni Josue
dayta a daga, ti katurturodan a pagilian, ti entero a Negev, ti amin a
daga ti Gosen, ken ti sakaanan dagiti turod, ti tanap iti Karayan Jordan,
ti katurturodan a pagilian ti Israel, ken dagiti kapatadan. 17 Manipud iti
Bantay Halak iti asideg ti Edom, ken agpa-amianan agingga iti Baal Gad
iti tanap iti asideg ti Lebano iti baba ti Bantay Hermon, tiniliwna amin
dagiti ar-arida ket pinatayna ida. 18 Nakigubat ni Josue iti napaut a tiempo
kadagiti amin nga ari. 19 Awan iti siudad a nakikappia iti armada ti Israel,
malaksid kadagiti Heveo a nagnaed idiay Gabaon. Sinakup ti Israel dagiti
dadduma a siudad babaen iti gubat. 20 Ta ni Yahweh ti nangpatangken
kadagiti pusoda tapno umayda ken makigubat iti Israel, tapno naan-
anay a dadaelenna ida, ken ipakitana kadakuada nga awan asina, a kas
imbilinna kenni Moises. 21 Kalpasanna immay ni Josue iti dayta a tiempo
ket dinadaelna ti Anakim. Inaramidna daytoy iti katurturodan a pagilian,
idiay Hebron, Debir, Anab, ken iti amin a katurturodan a pagilian ti Juda,
ken iti amin a katurturodan a pagilian ti Israel. Naan-anay a dinadael
ida ni Josue ken dagiti siudadda. 22 Awan ti Anakim nga imbatida iti
daga ti Israel malaksid idiay Gaza, Gat, ken Asdod. 23 Sinakup ngarud
ni Josue ti entero a daga, kas iti imbaga ni Yahweh kenni Moises. Inted
ni Josue daytoy a kas tawid ti Israel, naibingay kadagiti tunggal tribuda.
Kalpasanna, naginana ti daga manipud kadagiti gubgubat.

12

1 Ita, dagitoy dagiti ar-ari a pinarmek dagiti lallaki ti Israel. Tinagikua
dagiti Israelita dagiti daga iti daya a paset ti Jordan a pagsingisingan ti init,
manipud iti tanap iti Karayan Arnon agingga iti Bantay Hermon, ken iti
amin a paset iti Araba nga agpadaya. 2 Nagnaed idiay Hesbon ni Sehon nga
ari dagiti Amorreo. Nagturay isuna manipud Aroer, nga adda iti igid iti
bessang ti Arnon manipud iti tengnga ti tanap, ken iti kaguddua ti Galaad
nga agturong iti Karayan Jabok iti beddeng dagiti Ammonita. 3 Nagturay

pay ni Sehon iti Araba agingga iti baybay ti Cineret, iti daya, agingga iti
baybay iti Araba, (ti Baybay ti Asin) nga agpadaya, amin iti Bet-Jesimot
ken agpaabagatan, nga agturong iti sakaanan iti bakras ti Bantay Pisga.
4 Nagnaed idiay Astarot ken idiay Edrei ni Og nga ari iti Basan, maysa
kadagiti nabatbati a Refaim. 5 Nagturay isuna iti ti Bantay Hermon, Salca,
ken iti isu-amin a Basan, agingga iti beddeng dagiti tattao iti Gesureo
ken dagiti Maacateo, ken iti kaguddua ti Galaad, agingga iti beddeng ni
Sihon, nga ari iti Hesbon. 6 Pinarmek ida ni Moises nga adipen ni Yahweh,
ken dagiti tattao iti Israel, ket inted ni Moises nga adipen ni Yahweh ti
daga a kas sanikua dagiti Rubenita, dagiti Gadita, ken iti guddua ti tribu
ti Manases. 7 Dagitoy dagiti ari a pinarmek ni Josue ken dagiti tattao
ti Israel iti lauden ti Jordan, manipud Baal Gad idiay tanap nga asideg
iti Lebano nga agturong iti Bantay Halak nga asideg iti Edom. Nangted
ni Josue ti daga kadagiti tribu ti Israel tapno tagikuaenda. 8 Intedna
kadakuada ti katurturodan a pagilian, dagiti kapatadan, ti Araba, dagiti
sikigan dagiti banbantay, ti let-ang, ken ti Negev—ti daga dagiti Heteo,
Amorreo, Cananeo, Ferezeo, Heveo, ken Jebuseo. 9 Dagiti ari a nakairaman
ti ari iti Jerico, ti ari iti Ai nga abay iti Betel, 10 ti ari iti Jerusalem, ti ari iti
Enaim, 11 ti ari iti Jarmut, ti ari iti Lakis, 12 ti ari iti Eglon, ti ari iti Gezer.
13 ti ari iti Debir, ti ari iti Geder, 14 ti ari iti Horma, ti ari iti Arad, 15 ti ari
iti Libna, ti ari iti Adullam, 16 ti ari iti Makkeda, ti ari iti Betel, 17 ti ari iti
Tappua, ti ari iti Hefer, 18 ti ari iti Afek, ti ari iti Lasaron, 19 ti ari iti Madon,
ti ari iti Hazor, 20 ti ari iti Simron-Meron, ti ari iti Acsaf, 21 ti ari iti Taanac,
ti ari iti Megiddo, 22 ti ari iti Kedes, ti ari iti Jocneam idiay Carmel, 23 ti ari
iti Dor idiay Nafat Dor, ti ari iti Goyim idiay Gilgal, 24 ti ari iti Tirza. Tallo
pulo ket maysa amin ti bilang dagitoy nga ar-ari.

13

1 Ita, lakay unayen ni Josue idi kinuna ni Yahweh kenkuana, “Lakaykan,
ngem adu pay ti daga a rumbeng a sakupen. 2 Daytoy ti nabatbati pay
a daga: amin a rehion dagiti Filisteo, ken amin a daga dagiti Geseo,
3 (manipud iti Sihor, nga adda iti daya ti Egipto, ken agpa-amianan iti
beddeng ti Ekron, a maibilang a kukua dagiti Cananeo; dagiti lima a
mangiturturay kadagiti Filisteo, iti Gasa, Asdod, Askelon, Gat, ken Ekron
- a masakupan dagiti Avvim). 4 Iti abagatan, adda pay dagiti amin a
daga dagiti Cananeo, ken Mehara a kukua dagiti Sidonio, agingga iti Afek,
agingga iti beddeng dagiti Amorreo; 5 ti daga dagiti Gibleo, ti entero a
Libano nga agturong iti pagsingisingan ti init, manipud Baal Gad iti baba
ti Bantay Hermon inggana iti Lebo Hamat. 6 Kasta pay, dagiti amin nga
agnanaed iti katurturodan a pagilian manipud Libano agingga iti Misrefot-
Mayim, agraman ti amin a tattao iti Sidon. Papanawekto ida iti sangoanan
ti armada ti Israel. Siguradoem a bingayem ti daga iti Israel a kas tawid,
kas imbilinko kenka. 7 Bingaybingayem daytoy a daga a kas tawid dagiti
siyam a tribu ken iti kaguddua ti tribu ti Manasses.” 8 Dagiti sabali a
kaguddua ti tribu ti Manasses, naawatda dagiti Rubenita ken dagiti Gadita
ti tawidda nga inted ni Moises kadakuda iti dayaen a paset ti Jordan,
9 manipud ti Aroer, nga adda iti igid ti akikid a tanap iti Karayan Arnon
(agraman ti siudad nga adda iti tengnga ti akikid a tanap), agingga iti
amin a nangato a patad a daga ti Medeba agingga iti Dibon; 10 iti entero a
siudad ni Sihon nga ari dagiti Amorreo, a nagturay idiay Hesbon, agingga
iti beddeng dagiti Ammonita; 11 ti Galaad, ken ti rehion ti Gesureo ken

Maacateo, amin a bantay ti Hermon, iti entero a Basan agingga iti Selca;
12 amin a pagarian ni Og idiay Basan, a nagturay idiay Astarot ken Edrei—
dagitoy dagiti nabatbati kadagiti Refaim; — rinaut ida ni Moises babaen iti
kampilan ken pinapanawna ida. 13 Ngem saan a pinapanaw dagiti tattao ti
Israel dagiti Gesureo wenno dagiti Macaateo. Nakipagnaed ketdi ti Gesur
ken ti Maacat iti Israel agingga iti daytoy nga aldaw. 14 Ti laeng tribu ni
Levi ti saan nga inikkan ni Moises iti tawid. "Dagiti maipuor a sagsagut
kenni Yahweh a Dios ti Israel," ket isu ti tawidda, a kas imbaga ti Dios kenni
Moises. 15 Inikkan ni Moises iti tawid ti tunggal puli iti tribu ni Ruben.
16 Dagiti masakupanda ket manipud ti Aroer, iti pungto ti akikid a tanap
ti Karayan Arnon, ken ti siudad nga adda iti tengnga ti tanap, ken ti isu-
amin a nangato a patad a daga iti baba ti Medeba. 17 Inawat pay ti Ruben ti
Hesbon, ken amin a siudad daytoy nga adda iti nangato a patad, ti Dibon,
ken Bamot-Baal, Bet-Baal-Meon, 18 Jaaz, Kedemot, Mefaat, 19 Kiryataim,
Sibma, ken Saratasar iti katurturodan ti tanap. 20 Naawat pay ti Ruben ti
Bet-peor, dagiti bakras ti Pisga, ti Bet-Jesimot, 21 amin a siudad ti nangato a
patad, ken isu-amin a pagarian ni Sihon nga ari dagiti Amorreo, a nagturay
idiay Hesbon, a pinarmek ni Moises agraman dagiti pangulo ti Midian,
Hevi, ken Rekem, Zur, Hur, ken Reba, iti prinsipe ni Sehon, a nagnaed iti
daga. 22 Kadagiti nabatbati kadagiti pinatayda, pinatay pay dagiti tattao ti
Israel ni Balaam nga anak ni Beor babaen iti kampilan. 23 Ti beddeng ti
tribu ni Ruben ket ti Karayan Jordan; daytoy ti beddengda. Daytoy ti tawid
ti tribu ti Ruben a naited kadagiti tunggal pulida, agraman dagiti siudad
ken dagiti barioda. 24 Daytoy ti inted ni Moises iti tribu ni Gad tunggal puli.
25 Ti masakupanda ket ti Jaser, amin a siudad ti Galaad ken kaguddua iti
daga dagiti Ammonita, agingga iti Aroer, iti daya ti Rabba, 26 manipud
Hesbon agingga Ramot-Mispa ken Betonim, manipud Mahanaim agingga
iti masakupan ti Debir. 27 Idiay tanap, inted kadakuada ni Moises ti Bet-
Haram, Bet-Nimra, Socot, ken Safon, ti nabatbati a pagarian ni Sihon nga
ari iti Hesbon, agraman ti Jordan a kas beddengna, agingga iti akin-baba
a pungto iti baybay Cineret, nga agpadaya iti ballasiw ti Jordan. 28 Daytoy
ti tawid ti tribu ti Gad, tunggal puli, agraman dagiti siudad ken barioda.
29 Nangted ni Moises iti tawid iti kaguddua iti tribu ti Manasses. Naibingay
daytoy kadagiti kaguddua a tribu dagiti tattao ni Manasses, a naited iti
tunggal tribuda. 30 Dagiti masakupanda ket manipud Mahanaim, iti entero
a Basan, amin a pagarian ni Og nga ari ti Basan, ken dagiti amin nga ili ti
Jair, nga adda idiay Basan, innem a pulo a siudad, 31 kagudua ti Galaad, ken
Astarot ken Edrei (dagiti siudad ni Og idiay Basan). Naibingay dagitoy iti
puli ni Makir nga anak ni Manasses—- kagudua kadagiti tattao ni Maquir,
naited iti tunggal pampamiliada. 32 Daytoy ti tawid nga imbingay ni Moises
kadakuada kadagiti patad ti Moab, iti ballasiw ti Jordan iti daya ti Jerico.
33 Awan ti inted ni Moises a tawid kadagiti tribu ni Levi. Ni Yahweh a Dios
ti Israel, ket isu ti tawidda, kas imbagana kadakuada.

14

1 Dagitoy dagiti paset ti daga a naawat dagiti tattao ti Israel a kas
tawidda idiay daga ti Canaan, nga inted kadakuada ni Eleazar a padi,
ni Josue nga anak ni Nun, ken dagiti mangidadaulo kadagiti tribu dagiti
pamilia dagiti kapuonanda kadagiti tattao ti Israel. 2 Napili dagiti tawidda
babaen iti binnunot para kadagiti siam ken kagudua a tribu, kas imbilin
ni Yahweh babaen ti ima ni Moises. 3 Ta inted ni Moises ti tawid dagiti

dua ken kagudua a tribu iti labes ti Jordan, ngem awan ti intedna a tawid kadagiti Levita. 4 Dua a tribu ti tribu ni Jose, ti Manases ken Efraim. Ken awan ti paset iti tawid a naited kadagiti Levita iti daga, ngem masnop laeng a siudad a pagnaedanda, agraman dagiti pagpaarabanda kadagiti tarakenda ken para kadagiti bukodda a pagpataudan iti kasapulanda. 5 Inaramid dagiti tattao ti Israel iti kas imbilin ni Yahweh kenni Moises, isu a biningayda ti daga. 6 Kalpasanna, immay kenni Josue ti tribu ti Juda idiay Gilgal. Kinuna kenkuana ni Caleb, nga anak ni Jefone a Cenezeo, “Ammom no ania ti kinuna ni Yahweh kenni Moises a tao ti Dios maipapan kadata idiay Kades Barnea. 7 Uppat a pulo ti tawenko idi imbaonnak ni Moises nga adipen ni Yahweh manipud Kades Barnea tapno agespia iti daga. Nangiyegak manen kenkuana iti damag a kas iti adda iti pusok nga aramidek. 8 Ngem dagiti kakabsatko a kaduak a simmang-at ket pinagbutengda dagiti tattao. Ngem naan-anay a simmurotak kenni Yahweh a Diosko. 9 Nagsapata ni Moises iti dayta nga aldaw, a kunkunana, 'Awan duadua a ti daga a nagnaan ti sakam ket agbalinto a tawid para kenka ken kadagiti annakmo iti agnanayon, gapu ta naan-anay a simmurotka kenni Yahweh a Diosko.' 10 Ita, kitaem! Pinagtalinaednak ni Yahweh a sibibiag kadagitoy uppat a pulo a tawen, a kas kinunana—manipud iti tiempo idi insao ni Yahweh dagitoy a sasao kenni Moises, bayat a magmagna ti Israel idiay let-ang. Ita, kitaem! Walopulo ket liman ti tawenko iti daytoy nga aldaw. 11 Napigsaak pay laeng iti daytoy nga aldaw a kas iti kapigsak idi aldaw nga imbaonnak ni Moises. Ti pigsak ita ket kas iti pigsak idi, para iti gubat ken para kadagiti amin a banbanag nga aramidek iti inaldaw. 12 Ita, itedmo ngarud kaniak daytoy katurturodan a pagilian, nga inkari ni Yahweh kaniak iti daydiay nga aldaw. Ta nangngegmo iti daydiay nga aldaw nga adda sadiay dagiti Anakim nga addaan kadagiti dadakkel a nasarikedkedan a siudad. Mabalin nga addanto ni Yahweh kaniak ket papanawekto ida, a kas kinuna ni Yahweh.” 13 Kalpasanna, binendisionan ni Josue isuna ken intedna a kas tawid ni Caleb nga anak ni Jefone. 14 Nagbalin ngarud a tawid ni Caleb, nga anak ni Jefone a Cenezeo, ti Hebron agingga iti daytoy nga aldaw, gapu ta naan-anay a simmurot kenni Yahweh, a Dios ti Israel. 15 Ita, ti nagan ti Hebron ket sigud a Kiriat Arba. (Ni Arba ket isu ti kabibilegan a tao kadagiti Anakim.) Ket naginana ti daga iti pannakigubat.

15

1 Ti pannakabingay ti daga para kadagiti tribu ti tattao ti Juda, a naited kadagiti pulida, ket dimmanon iti abagatan agingga iti beddeng ti Edom, iti let-ang ti Sin iti kaadayoan a disso iti abagatan. 2 Naglayon ti beddengda iti abagatan manipud iti pagpatinggaan ti Asin a Baybay, manipud iti sabangan a nakasango iti abagatan. 3 Dimmanon ti sumaruno a beddengda iti abagatan ti turod ti Akrabbim, ket limmabes iti Zin, ken simmang-at iti abagatan ti Kades Barnea, nagtuloy iti Hezron, ken sumang-at agingga iti Addar, nga aglikko daytoy iti Karka. 4 Labsanna daytoy ti Azmon, rimmuar iti waig ti Egipto, ken nagpatingga iti baybay. Daytoy ti akin-abagatan a beddengda. 5 Ti Asin a Baybay ti akindaya a beddeng, iti sungaban ti Jordan. Naglayon ti beddeng iti amianan manipud iti sabangan ti baybay iti sungaban ti Jordan. 6 Simmang-at daytoy iti Bet Hogla ken limmabas iti amianan ti Bet Araba. Ket simmang-at daytoy iti Bato ni Bohan (Ni Bohan ket anak ni Ruben) 7 Ket simmang-at ti beddeng iti Debir manipud iti tanap ti Acor, ken nagpa-amianan, a naglikko iti Gilgal, a kasumbangir

ti turod ti Adummim, nga adda iti abagatan nga igid ti karayan. Ken
aglayon iti beddeng iti ubbog ti En Semes ken agturong iti En Rogel. 8 Ket
simmang-at ti beddeng iti tanap ti Ben Hinnom iti akin-abagatan a sikigan
ti siudad dagiti Jebuseo (dayta ket Jerusalem). Ket simmang-at daytoy iti
tuktok iti turod nga adda iti tanap ti Hinnom, iti laud, nga adda iti akin-
amianan a pagpatinggaan ti tanap ti Refaim. 9 Ket dimmanon ti beddeng
manipud iti tuktok dagiti turod agingga iti ubbog ti Neftoa, ken rimmuar
manipud sadiay agingga kadagiti siudad ti Bantay Efron. Ket naglikko
ti beddeng iti aglawlaw ti Baala (isu met laeng ti Kiriat Jearim). 10 Ket
nagrikus ti beddeng iti aglawlaw a laud ti Baala agingga iti Bantay Seir,
ken limmabas iti sikigan ti Bantay Jearim iti amianan(isu met laeng ti
Kesalon), a nagpababa iti Bet Semes, ket limmabas iti Timnah. 11 Rimmuar
ti beddeng iti abay ti akin-amianan a turod ti Ekron, ket nagbaw-ing
iti lawlaw iti Sikkeron ken limmabas iti Bantay Baala, a naglayon idiay
Jabneel. Nagpatingga ti beddeng idiay baybay. 12 Ti akinlaud a beddeng
ket ti Dakkel a Baybay ken ti igidna. Daytoy ti beddeng iti aglawlaw ti
tribu dagiti tunggal puli ti Juda. 13 Iti panangtungpal iti bilin ni Yahweh
kenni Josue, inted ni Josue kenni Caleb nga anak ni Jefone ti bingay a
daga dagiti tribu ti Juda, Kiriat Arba, dayta ket, Hebron. (Ni Arba ti
ama ni Anak.) 14 Pinapanaw ni Caleb manipud sadiay dagiti tallo a tribu
dagiti kaputotan ni Anak: ni Sesai, ni Ahiman ken Talmai, a kaputotan ni
Anak. 15 Simmang-at isuna manipud sadiay a maibusor kadagiti agnanaed
iti Debir (sigud a maaw-awagan ti Debir iti Kiriat Sefer). 16 Kinuna ni
Caleb, “Ti tao a mangraut iti Kiriat Sefer ken mangsakup iti daytoy, itedko
kenkuana ni Acsa nga anakko a kas asawana. 17 Ni Otniel nga anak ni
Kenaz, a kabsat ni Caleb ti nangsakup iti daytoy. Inted ngarud ni Caleb
kenkuana ni Acsa nga anakna a kas asawana. 18 Ket napasamak nga
idi napan kenkuana ni Acsa, ginuyugoyna isuna a dumawat iti amana
iti talon. Ket idi bimmaba isuna iti asnona, kinuna ni Caleb kenkuana,
“Ania ti kayatmo?” 19 Simmungbat ni Acsa, “Adda pay iti kiddawek kenka,
agsipud ta intedmo kaniak ti daga ti Negev, ikkannak met iti ubbog.” Ket
inted kenkuana ni Caleb ti akinngato ken akinbaba nga ubbog. 20 Daytoy
ti tawid iti tribu dagiti tattao ti Juda a naited kadagiti pulida. 21 Dagiti
siudad a kukua dagiti tribu ti Juda iti abagatan, nga agturong iti beddeng
ti Edom, ket Kabzeer, Eder, Jagur, 22 Kina, Dimona, Adada, 23 Kedes, Hazor,
Itnan, 24 Zif, Telem, Bealot. 25 Hazor, Hadatta, Keriot Hezron (daytoy idi
ket Hazor), 26 Amam, Sema, Molada, 27 Hazar Gadda, Hesmon, Bet Pelet,
28 Hazar Sual, Beerseba, Biziotia. 29 Baala, Iyim, Ezem, 30 Eltolad, Kesil,
Horma, 31 Siklag, Madmanna, Sansanna, 32 Lebaot, Silim, Ain ken Rimmon.
Duapulo ket siam amin dagitoy a siudad, saan a maibilang dagiti barioda.
33 Iti akinbaba a katurturodan a pagilian iti laud, sadiay ket ti Estaol, Zora,
Asena, 34 Zanoa, En Gannim, Tappua, Enam, 35 Jarmut, Adullam, Soco,
Azeka, 36 Saaraim, Aditaim, ken Gedera (dayta ket Gederotaim). Sangapulo
ket uppat a siudad ti bilang dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda.
37 Zenan, Hadasa, Migdalgad, 38 Dilean, Mizpa, Jokteel, 39 Lakis, Boskat,
Eglon. 40 Cabon, Lamam, Kitlis, 41 Gederot, Bet Dagon, Naama, Makkeda.
Sangapulo ket innem ti bilang dagitoy a siudad, saan a maibilang dagiti
barioda. 42 Libna, Eter, Asan, 43 Ipta, Asena, Nezib, 44 Keila, Aksib, Maresa.
Siam a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda. 45 Ti Ekron ken
dagiti ili ken bario iti aglawlawna; 46 manipud Ekron agingga iti Dakkel a
Baybay, dagiti amin a mananaedan nga asideg iti Asdod, agraman dagiti

barioda. 47 Ti Asdod ken dagiti ili ken bario iti aglawlawna; ti Gaza ken
dagiti ili ken bario iti aglawlawna; a dumanon iti waig ti Egipto, agingga
iti Dakkel a Baybay ken iti pagpatinggaan daytoy. 48 Idiay katurturodan
a pagilian, Samir, Jattir, Soco, 49 Danna, Kirita Sanna (dayta ket Debir),
50 Anab, Estemoa, Anim, 51 Gosen, Holon, ken Gilo. Sangapulo ket maysa
a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda. 52 Arab, Duma, Esan,
53 Janim, Bet, Tappua, Afeka, 54 Humta, Kiriat Arba, (dayta ket Hebron)
ken Zior. Siam a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda. 55 Maon,
Carmel, Zif, Jutta, 56 Jezreel, Jokdeam, Zanoa, 57 Kain, Gibea, ken Timnah.
Sangapulo a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda. 58 Halhul,
Bet Zur, Gedor, 59 Maarat, Bet Anot, ken Eltekon. Innem a siudad dagitoy,
saan a maibilang dagiti barioda. 60 Kiriat Baal (dayta ket Kiriat Jearim), ken
Rabba. Dua a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda. 61 Idiay let-
ang, adda sadiay iti Bet Araba, Middin, Secaca, 62 Nibsan, ti Siudad ti Asin
ken En Gedi. Innem a siudad dagitoy, saan a maibilang dagiti barioda.
63 Ngem no maipapan kadagiti Jebuseo, dagiti agnanaed iti Jerusalem,
saan ida a mapapanaw dagiti tribu ti Juda, isu nga agnanaed sadiay dagiti
Jebuseo a kaduada dagiti tribu ti Juda agingga iti daytoy nga aldaw.

16

1 Ti pannakabingay ti daga para iti tribu ni Jose ket dimmanon manipud
iti Jordan idiay Jerico, iti daya dagiti ubbog ti Jerico, agingga idiay let-
ang, nga agpasang-at manipud Jerico agingga iti katurturodan a pagilian
ti Betel. 2 Ket naglayon daytoy manipud Betel agingga idiay Luz ken
limmabas idiay Atarot, a masakupan dagiti Arkita. 3 Ket simmalog daytoy
nga agpalaud iti masakupan dagiti Jaflateo, agingga iti masakupan ti
Akinbaba a Bet Horon, ket nagtuloy idiay Gezer; nagpatingga daytoy idiay
baybay. 4 Iti kastoy a wagas a naawat dagiti tribu ni Jose, ti Manases
ken Efraim ti tawidda. 5 Ti masakupan ti tribu ti Efraim a naibingay
kadagiti pulida ket daytoy: ti beddeng dagiti tawidda iti daya ket nagturong
manipud Atarot Addar agingga iti Akinngato a Bet Horon, 6 ken manipud
sadiay ket naglayon daytoy iti baybay. Manipud Micmetat iti amianan,
nagpadaya daytoy nga agturong iti Taanat Silo ken lumabes daytoy nga
agpadaya iti Janoa. 7 Ket simmalog daytoy manipud Janoa agingga iti
Atarot ken iti Naara, ket dimmanon iti Jerico, nga agpatingga idiay Jordan.
8 Nagpalaud ti beddeng manipud Tappua agingga iti waig ti Kana ken
nagpatingga iti baybay. Daytoy ti tawid a naibingay kadagiti puli iti
tribu ti Efraim, 9 karaman dagiti siudad a napili para iti tribu ti Efraim
a masakupan iti tawid ti tribu ti Manases—amin dagiti siudad kasta met
dagiti barioda. 10 Saanda a pinapanaw dagiti Cananeo nga agnanaed
idiay Gezer, isu a makipagnanaed dagiti Cananeo kadagiti Efraim agingga
kadagitoy nga aldaw, ngem napilit dagitoy a tattao nga agtrabaho iti
nadagsen.

17

1 Daytoy ti pannakabingay ti daga iti tribu ni Manases (nga inauna
nga anak ni Jose) —dayta ket para kenni Makir, nga inauna nga anak ni
Manases ken mismo nga ama ni Galaad. Naibingay kadagiti kaputotan
ni Makir ti daga ti Galaad ken Basan, gapu ta ni Makir ket lalaki a
mannakigubat. 2 Naibingay ti daga kadagiti dadduma a tribu ti Manases,
a naited kadagiti pulida—da Abi Ezer, Helek, Asriel, Sekem, Hefer, ken

Semida. Dagitoy dagiti lallaki a kaputotan ni Manases nga anak ni Jose,
nga imparang dagiti pulida. 3 Ita, awan ti anak a lalaki ni Zelofehad nga
anak ni Hefer nga anak ni Galaad nga anak ni Manases, ngem babbai
laeng ti annakna. Dagitoy dagiti nagnagan dagiti annakna a babbai: da
Mala, Noa, Hogla, Milca, ken Tirza. 4 Napanda kenni Eleazar a padi, kenni
Josue nga anak ni Nun, ken kadagiti mangidadaulo, ket kinunada, "Imbilin
ni Yahweh kenni Moises nga ikkannakami iti tawid a kas met dagiti
kakabsatmi." Isu a kas panangsurot iti bilin ni Yahweh, inikkanna dagitoy
a babbai iti tawid a kas met dagiti kakabsat ti amada. 5 Sangapulo a kadisso
ti daga ti naibingay iti Manases idiay Galaad ken Basan, nga adda iti sabali
a bangir ti Jordan, 6 gapu ta nakaawat dagiti annak a babbai ti Manases
ti tawid a pakairamanan dagiti annakna a lallaki. Naibingay ti daga ti
Galaad kadagiti dadduma iti tribu ti Manases. 7 Dimmanon ti masakupan ti
Manases manipud Aser agingga idiay Micmetat, nga adda iti daya ti Sekem.
Ket nagpaabagatan ti beddeng kadagiti agnanaed iti asideg ti ubbog ti
Tappua. 8 (Kukua ti Manases ti daga ti Tappua, ngem kukua ti tribu ti
Efraim ti ili ti Tappua iti beddeng ti Manases.) 9 Simmalog ti beddeng iti
waig ti Kana. Dagitoy a siudad iti abagatan ti waig kadagiti ili ti Manases
ket kukua ti Efraim. Ti beddeng ti Manases ket ti akin-amianan a bangir ti
waig, ken nagpatingga daytoy idiay baybay. 10 Kukua ti Efraim ti daga iti
agpaabagatan, ken kukua ti Manases ti daga iti agpaamianan; ti beddeng
ket ti baybay. Dumanon ti Aser iti amianan, ken ti Issacar iti daya. 11 Kasta
met, iti Issacar ken Aser, tinagikua ti Manases ti Bet San ken dagiti bariona,
ti Ibleam ken dagiti bariona, dagiti agnanaed iti Dor ken dagiti bariona,
dagiti agnanaed iti Endor ken dagiti bariona, dagiti agnanaed iti Taanac
ken dagiti bariona, ken dagiti agnanaed iti Megiddo ken dagiti bariona
(ken ti maikatlo a siudad ket Nafet). 12 Ngem saan a matagikua ti tribu
ti Manases dagitoy a siudad, ta nagtuloy nga agnanaed dagiti Cananeo
iti daytoy a daga. 13 Idi pimmigsa dagiti tattao ti Israel, pinilitda nga
agtrabaho dagiti Cananeo, ngem saanda a napapanaw ida. 14 Ket kinuna
dagiti kaputotan ni Jose kenni Josue, "Apay a maysa laeng ti imbingaymo
kadakami a daga ken maysa a paset para iti tawid, idinto ta adu ti bilangmi,
ken binendisionannakami ni Yahweh?" 15 Kinuna ni Josue kadakuada,
"No adu ti bilangyo, sumang-atkayo a mismo iti kabakiran ket sadiay
dalusanyo a mismo ti daga idiay daga dagiti Perezeo ken dagiti Refaim.
Aramidenyo daytoy, agsipud ta bassit unay para kadakayo ti katurturodan
a pagilian ti Efraim." 16 Kinuna dagiti kaputotan ni Jose, "Saan nga umanay
ti katurturodan a pagilian para kadatayo. Ngem addaan kadagiti karuahe
a landok dagiti amin a Cananeo nga agnanaed iti tanap, kasta met dagiti
adda idiay Bet San ken kadagiti bariona, ken dagiti adda iti tanap ti
Jezreel." 17 Ket kinuna ni Josue iti balay ni Jose—iti Efraim ken Manases,
"Adu ti bilangyo, ken nakabilbilegkayo. Saan laeng a maysa a disso iti daga
ti naited kadakayo. 18 Agbalinto pay a kukuayo ti katurturodan a pagilian.
Nupay kabakiran daytoy, dalusan ken tagikuaenyo daytoy agingga kadagiti
kaadayoan a beddengna. Papanawenyo dagiti Cananeo, uray no adda
karuaheda a landok, ken uray no napigsada."

18

1 Kalpasanna, nagsasarak ti entero a taripnong dagiti tattao ti Israel
idiay Silo. Impatakderda sadiay ti tabernakulo ken sinakupda ti daga iti
sangoananda. 2 Adda pay pito a tribu dagiti tattao ti Israel a saan pay a
naibingayan iti tawid. 3 Kinuna ni Josue kadagiti tattao ti Israel, "Kasano

kabayag ti panangitantanyo ti ipapanyo iti daga nga inted kadakayo ni
Yahweh, a Dios dagiti kapuonanyo? 4 Mangdutokkayo iti tallo a lallaki
manipud iti tunggal tribu, ket ibaonko ida. Mapanda ket kitaenda ti
daga. Mangaramiddanto iti mapa a pakakitaan kadagiti tawidenda, ket
kalpasanna, agsublidanto kaniak. 5 Bingayendanto daytoy iti pito a paset.
Agtalinaedto ni Juda iti masakupanda idiay abagatan, ken agtalinaedto ti
balay ni Jose iti masakupanda idiay amianan. 6 Mapaenyonton ti daga iti
pito a paset ket iyegyo kaniak ditoy ti mapana. Bunotekto iti sangoanan
ni Yahweh a Diostayo no ania a paset ti maited iti tunggal maysa.
7 Awan ti paset dagiti Levita kadakayo, ta ti kinapadida kenni Yahweh
ti tawidda. Naawat ti Gad, Ruben ken ti kagudua a tribu ti Manases
ti tawidda, iti ballasiw ti Jordan. Daytoy ti tawid nga inted kadakuada
ni Moises nga adipen ni Yahweh." 8 Isu a nagrubuat dagiti lallaki ket
napanda. Binilin ni Josue dagiti napan a mangmapa iti daga, a kunana,
"Sursorenyo ti daga ket iyaramidanyo daytoy iti mapa ket agsublikayo
kaniak. Bunotekto iti sangoanan ni Yahweh idiay Silo no ania a paset ti
maited iti tunggal maysa." 9 Pimmanaw dagiti lallaki ket sinursorda ti daga
sada inyaramidan daytoy iti mapa iti nalukot a pagsuratan babaen kadagiti
siudadna iti pito a paset, inlislistada dagiti siudad iti tunggal paset. Ket
nagsublida kenni Josue iti kampo idiay Silo. 10 Kalpasanna, nangbunot ni
Josue iti sangoanan ni Yahweh idiay Silo no ania a paset ti maited iti tungga
maysa. Ket biningay ni Josue ti daga kadagiti tattao ti Israel-naikkan ti
tunggal maysa iti pasetna iti daga. 11 Ti bingay a daga para iti tribu ti
Benjamin ket naited iti tunggal pulida. Ti masakupan ti daga a bingayda
ket masarakan iti nagbaetan dagiti kaputotan ni Juda ken dagiti kaputotan
ni Jose. 12 Iti amianan, nangrugi ti beddengda idiay Jordan. Nagpasang-at
ti beddeng iti amianan a paset ti Jerico, ket kalpasanna agpalaud a lumasat
iti katurturodan a pagilian. Dimmanon daytoy idiay let-ang iti Bet Aven.
13 Manipud sadiay, naglayon ti beddeng nga agpa-abagatan iti Luz (isu met
laeng ti lugar a Betel). Kalpasanna, agpababa ti beddeng iti Atarot Adar,
iti bantay nga adda iti abagatan ti Bet Horon. 14 Agturong ti beddeng iti
sabali a pagturongan, agkurba iti akin-laud a paset, nga agpa-abagatan
iti bantay, iti kasumbangir ti Bet Horon. Nagpatingga daytoy idiay Kiriat
Baal (wenno Kiriat Jearim), ti siudad a kukua iti tribu ti Juda. Daytoy
ti pakabuklan ti akinlaud a paset. 15 Nangrugi ti akin abagatan a paset
iti asideg ti Kiriat Jearim. Nangrugi sadiay ti beddeng agingga iti Epron,
agingga kadagiti ubbog iti Neftoa. 16 Nagpababa ngarud ti nagbeddengan
agingga iti beddeng ti bantay a tumannawag iti tanap ti Ben Hinnom, nga
adda iti akin-amianan a pungto iti tanap ti Refaim. Nagpababa daytoy
agingga iti tanap ti Hinnom, iti abagatan iti bakras dagiti Jebuseo, ken
nagpababa agingga iti En Rogel. 17 Nagkurba daytoy nga agpa amianan,
nga agturong iti Ensemes, ken manipud sadiay rimmuar daytoy iti Gelilot,
a kasumbangir ti sang-atan ti Adummim. Kalpasanna, simmalog daytoy iti
Bato ni Bohan (ni Bohan ket anak a lalaki ni Ruben). 18 Naglayon daytoy iti
amianan a paset ti Bet Araba ket nagpababa agingga iti Araba. 19 Naglayon
ti beddeng iti amianan a paset ti Bet Hogla. Nagpatingga ti beddeng idiay
amianan a sabangan ti Natay a Baybay, iti akin abagatan a pungto ti
Jordan. Daytoy ti nagbeddengan iti abagatan. 20 Nangrugi ti beddeng ti
Jordan iti akindaya a paset. Daytoy ti tawid iti tribu ti Benjamin, ken
naited daytoy iti tunggal pulida, nagbebeddengan iti amin nga aglawlaw.
21 Ita, dagiti siudad iti tribu ti Benjamin segun kadagiti pulida ket Jerico,
Bet Hogla, Emek Kesis, 22 Bet Araba, Sumaraim, Betel, 23 Avim, Para, Opra,

24 Kepar Ammoni, Opni, ken Gaba. Adda sangapulo ket dua a siudad, saan
a naibilang dagiti barioda. 25 Adda pay dagiti siudad iti Gabaon, Rama,
Beerot, 26 Mizpa, Kepira, Moza, 27 Rekem, Irpeel, Tarala, 28 Sela, Haclef,
Jebus(nga isu met laeng ti Jerusalem), Gibea ken Kiriat. Adda sangapulo
ket uppat a siudad, saan a naibilang dagiti barioda. Daytoy ti tawid ti
Benjamin para kadagiti pulina.

19

1 Naituding ti maikaddua a disso nga agpaay kenni Simeon ken naibingay
daytoy iti tunggal pulida. Ti tawidda ket adda iti tengnga ti tawid a
kukua ti tribu ti Juda. 2 Dagiti tawidda ket Beerseba, Seba, Molada,
3 Hasar Sual, Bala, Esem, 4 Eltolad, Betul ken Hormah. 5 Masakupan pay ti
Simeon ti Siklag, Bet, Marcabot, Hasarsusa, 6 Bet Lebaot, ken Saruhen.
Sangapulo ket tallo dagitoy a siudad, saan a naibilang dagiti barioda.
7 Masakupan pay iti Simeon ti Ain, Rimmon, Eter ken Asan. Uppat a
siudad dagitoy, saan a naibilang dagiti barioda. 8 Karaman kadagitoy
dagiti bario iti aglawlaw dagiti siudad agingga iti Baalat Beer (nga isu met
laeng ti Rama idiay Negev). Daytoy ti tawid ti tribu ti Simeon, a naited
kadagiti pulida. 9 Nagtaud iti paset a masakupan iti tribu ti Juda ti tawid
ti tribu ti Simeon. Gapu ta ti paset iti daga a naibingay iti tribu ti Juda
ket nalawa unay para kadakuada, naawat ti tribu iti Simeon ti tawidda
manipud iti tengnga ti sakupda. 10 Naituding ti maikatlo a disso nga
agpaay iti tribu ti Zabulon, ken naited daytoy kadagiti pulida. Nangrugi ti
beddeng ti tawidda idiay Sarid. 11 Simmang-at a nagpalaud ti beddengda
a nagturong iti Marala ken dimmanon iti Dabeset; kalpasanna dimmanon
daytoy iti waig a kasumbangir ti Jokneam. 12 Manipud iti Sarid, nagkurba a
nagpadaya ti beddeng ken nagturong iti beddeng ti Kislot Tabor. Manipud
sadiay, nagturong daytoy iti Daberat ken simmang-at agingga iti Jafia.
13 Manipud sadiay, naglayon daytoy a nagpadaya iti Gat Heper, ken iti
Ittakazin; ket nagturong daytoy iti Rimmon ken nagkurba nga agturong iti
Nea. 14 Nagkurba ti beddeng iti amianan a nagturong iti Hanaton ken
nagpatingga iti tanap ti Jefte-el. 15 Karaman iti daytoy a rehion dagiti
siudad iti Katat, Naalal, Simron, Ideala ken Betlehem. Sangapulo ket
dua dagiti siudad, saan a naibilang dagiti barioda. 16 Daytoy ti tawid iti
tribu ti Zabulon, a naited kadagiti pulida-dagiti siudad, agraman dagiti
barioda. 17 Naituding ti maikapat a disso nga agpaay iti Issacar ken
naited daytoy kadagiti pulida. 18 Karaman iti sakupda ti Jezreel, Jesulot,
Sunem, 19 Hafaraim, Sion ken Anaarat. 20 Karaman pay iti daytoy ti Rabbit,
Kislon, Ebes, 21 Remet, Enganin, Emhadda ken Betpasses. 22 Dimmanon
pay ti beddengda iti Tabor, Sahasuma ken Betsemes, ken nagpatingga
iti Jordan. Sangapulo ket innem dagiti siudad, saan a naibilang dagiti
barioda. 23 Daytoy ti tawid iti tribu ti Issacar, ken naited daytoy kadagiti
pulida-dagiti siudad, agraman dagiti barioda. 24 Naituding ti maikalima
a disso nga agpaay iti tribu ti Aser, ket naited daytoy kadagiti pulida.
25 Karaman iti masakupanda ti Helcat, Hali, Beten, Ascaf, 26 Alamelec,
Amad ken Misal. Iti laud, dimmanon ti beddengna agingga iti Carmel
ken Sihorlibnat. 27 Kalpasanna nagkurba daytoy a nagpadaya iti Betdagon
ken dimmanon agingga iti Zabulon, ket kalpasanna nagturong iti tanap ti
Jeftel, nagpa-amianan iti Bet-emec ken Naiel. Kalpasanna nagtuloy daytoy
iti Cabul a nagpa amianan. 28 Nagturong ngarud daytoy iti Ebron, Rehob,
Hammon, ken Cana agingga iti Dakkel a Sidon. 29 Nagkurba ti beddeng

nga agturong iti Rama, ket kalpasanna nagturong iti nasarikedkedan a siudad iti Tiro. Ken nagkurba ti beddeng nga agturong iti Hosa ken nagpatingga iti taaw, idiay rehion iti Aczib, 30 Umma, Afec, ken Rehob. Duapulo ket dua dagiti siudad, saan a naibilang dagiti barioda. 31 Daytoy ti tawid iti tribu ti Aser, ken naited daytoy kadagiti pulida-dagiti siudad, agraman dagiti barioda. 32 Naituding iti maika-innem a disso iti tribu ti Neftali, ket naited daytoy kadagiti pulida. 33 Nangrugi ti beddengda iti Helef, manipud iti kayo a lugo idiay Zaananim, nga agturong iti Adami-neceb ken Jebneel, agingga iti Lakkum; nagpatingga daytoy iti Jordan. 34 Nagkurba a nagpalaud ti beddeng agingga iti Asnot Tabor ken nagpa Hukkok; dimmanon daytoy idiay Zabulon iti abagatan, ken dimmanon iti Aser idiay laud ken iti Juda iti daya idiay Karayan Jordan. 35 Dagiti nasarikedkedan a siudad ket Siddim, Ser, Hamat, Raccat, Cineret, 36 Adama, Rama, Asor, 37 Kedes, Edrei ken Enhasor. 38 Adda pay ti Yiron, Migdalel, Horem, Betanat ken Betsemes. Sangapulo ket siam dagiti siudad, saan a naibilang dagiti barioda. 39 Daytoy ti tawid ti tribu ti Neftali, ken naited daytoy kadagiti pulida-dagiti siudad, agraman dagiti barioda. 40 Ti maikapito a panangipallangatok iti paggiginnasatan ket nagpaay iti tribu ti Dan, ket naited daytoy kadagiti pulida. 41 Karaman iti sakup ti tawidna ti Zora, Estaol, Ir-Semes, 42 Saalabin, Aijalon ken Itla. 43 Karamanna pay daytoy ti Elon, Timnat, Ekron, 44 Elteke, Gibbeton, Baalat, 45 Jehud Beneberak, Gatrimmon, 46 Mejarcon ken Racon agraman ti masakupan iti ballasiw ti Joppe. 47 Idi napukaw ti tribu ti Dan ti masakupanda, rinaut ti Dan ti Lesem, nakirangetda kadagitoy, ket sinakupda daytoy. Pinapatayda ti tunggal maysa babaen iti kampilan, tinagikuada daytoy, ken nagnaedda ditoy. Binaliwanda ti nagan a Lesem, inawaganda daytoy iti Dan a maiyannurot iti kapuonanda. 48 Daytoy ti tawid iti tribu ti Dan, ken naited daytoy kadagiti pulida-dagiti siudad, agraman dagiti barioda. 49 Idi naileppasdan ti panangbingay ti daga a kas tawid, nangted a mismo dagiti tattao ti Israel kenni Josue nga anak ni Nun iti tawid. 50 Babaen iti bilin ni Yahweh, intedda ti siudad a kiniddaw ni Josue, ti Timnat Sera iti katurturodan a pagilian ti Efraim. Binangonna manen ti siudad ket nagnaed sadiay. 51 Dagitoy dagiti tawid a ni Eleazar a padi, ni Josue nga anak a lalaki ni Nun, ken dagiti mangidadaulo kadagiti tribu dagiti pamilia iti kapuonanda kadagiti tattao ti Israel, ti nangbingay-bingay babaen iti ginnasat idiay Silo, iti sangoanan ni Yahweh, iti pagserkan ti tolda a paguummongan. Isu a nalpasda ti pannakabingaybingay ti daga.

20

1 Ket kinuna ni Yahweh kenni Josue, 2 “Agsaoka kadagiti tattao ti Israel, a kunaem, 'Mangitudingkayo kadagiti siudad a pagkamangan a kas insaok kadakayo babaen iti ima ni Moises. 3 Aramidenyo daytoy tapno mabalin a mapan sadiay ti tao a nakapatay a saanna nga inggagara. Agbalinto a pagkamangan dagitoy a siudad manipud iti siasinoman a mangibales ti dara ti tao a napapatay. 4 Tumarayto isuna iti maysa kadagiti siudad ken tumakderto isuna iti pagserkan ti ruangan ti siudad, ket ilawlawagnanto ti kasasaadna kadagiti panglakayen iti dayta a siudad. Ket pastrekendanto isuna iti siudad ken ikkandanto isuna iti lugar a pakipagnaedanna kadakuada. 5 Ket no umay ti tao a mangpadas a mangibales iti dara ti napapatay a tao, masapul a saan nga iyawat dagiti tattao iti siudad ti tao a nakapatay kenkuana. Masapul a saanda nga aramiden daytoy,

gapu ta saanna nga inggagara a pinapatay ti karrubana ken awan ti gurana kenkuana iti napalabas. 6 Masapul nga agtalinaed isuna iti dayta a siudad agingga a tumakder isuna iti sangoanan ti taripnong para iti pannakaikeddeng, agingga iti ipapatay ti tao nga agserserbi a kas nangato a padi kadagidiay nga al-aldaw. Ket mabalinen nga agsubli ti tao a nakapatay iti tao a saanna nga inggagara iti bukodna nga ili ken iti bukodna a pagtaengan, ti ili a pinanawanna." 7 Isu a pinili dagiti Israelita ti Kedes idiay Galilea iti katurturodan a pagilian ti Neftali, Sikem iti katurturodan a pagilian ti Efraim, ken Kiriat Arba (nga isu met laeng ti Hebron) iti katurturodan a pagilian ti Juda. 8 Iti ballasiw ti Jordan a dayaen ti Jerico, pinilida ti Bezer idiay let-ang idiay kapatadan iti tribu ti Ruben; Ramot iti Galaad, manipud iti tribu ti Gad; ken Golan iti Basan, manipud iti tribu ti Manases. 9 Napili dagitoy a siudad para kadagiti amin a tattao ti Israel ken para kadagiti ganggannaet a makipagnanaed kadakuada, tapno mabalin a tumaray kadagitoy ti siasinoman a pimmatay iti tao a saanna nga inggagara para iti talged. Saan a mabalin a matay daytoy a tao iti ima ti tao a mangibales ti nagsayasay a dara, agingga a tumakder nga umuna ti napabasol a tao iti sangoanan ti taripnong.

21

1 Kalpasanna, immay dagiti panguloen dagiti puli dagiti Levita kenni Eleasar a padi, kenni Josue nga anak ni Nun, ken kadagiti mangidadaulo kadagiti pamilia dagiti kapuonanda kadagiti tattao ti Israel. 2 Kinunada kadakuada idiay Silo iti daga ti Canaan, "Imbilin ni Yahweh kadakayo babaen iti ima ni Moises nga ikkandakami kadagiti siudad a pagnaedanmi, agraman dagiti pagipastoranmi kadagiti tarakenmi." 3 Babaen ngarud iti bilin ni Yahweh, inted dagiti tattao ti Israel kadagiti Levita dagiti sumaganad a siudad manipud kadagiti tawidda, agraman dagiti pagipastoranda. 4 Daytoy ti nagbanagan ti panangipallangatok iti paggiginnasatan para kadagiti puli ti Coat: dagiti kaputotan ni Aaron a papadi a nagtaud kadagiti Levita ket nakaawat iti sangapulo ket tallo a siudad manipud iti tribu ti Juda, manipud iti tribu ti Simeon, ken manipud iti tribu ti Benjamin. 5 Nakaawat iti sangapulo a siudad dagiti dadduma puli a Coat manipud kadagiti puli dagiti tribu ti Efraim, Dan, ken manipud iti kagudua a tribu ti Manases babaen iti panangipallangatok iti paggiginnasatan. 6 Ket naited kadagiti tattao a nagtaud iti Gersom ti sangapulo ket tallo a siudad manipud kadagiti puli iti tribu ti Issacar, Aser, Neftali, ken ti kagudua iti tribu ti Manases iti Basan babaen iti panangipallangatok iti paggiginnasatan. 7 Nakaawat iti sangapulo ket dua a siudad dagiti tattao a kaputotan iti Merari manipud kadagiti tribu ti Ruben, Gad, ken Zabulon. 8 Inted ngarud dagiti tattao ti Israel dagitoy a siudad kadagiti Levita, agraman dagiti pagipastoranda babaen iti panangipallangatok iti paggiginnasatan, a kas imbilin ni Yahweh babaen iti ima ni Moises. 9 Manipud iti tribu ti Juda ken Simeon, inbingayda ti daga kadagiti sumaganad a siudad a nailista ditoy babaen iti nagan. 10 Naited dagitoy a siudad kadagiti kaputotan ni Aaron, kadagiti puli iti Coat, a nagtaud iti tribu ti Levi. Ta nagpaay kadakuada ti immuna a panangipallangatok iti paggiginnasatan. 11 Inted dagiti Israelita kadakuada ti Kiriath Arba (ni Arba ti ama ni Anak), nga isu met laeng ti lugar a Hebron, iti katurturodan a pagilian ti Judah, agraman dagiti pagipastoran iti aglawlaw daytoy. 12 Ngem naiteden kenni Caleb nga anak ni Jefone dagiti taltalon iti siudad ken dagiti bariona, a kas sanikuana. 13 Intedda kadagiti kaputotan

ni Aaron a padi ti Hebron agraman dagiti pagipastoranna-ti siudad a
pagkamangan para iti siasinoman a nakapatay iti tao a saanna nga
inggagara-ken ti Libna agraman dagiti pagipastoranna, 14 ti Jatir agraman
dagiti pagipastoranna, ken ti Estemoa agraman dagiti pagipastoranna.
15 Intedda pay ti Holon agraman dagiti pagipastoranna, ti Debir agraman
dagiti pagipastoranna, 16 ti Ain agraman dagiti pagipastoranna, ti Jutta
agraman dagiti pagipastoranna ken ti Betsemes agraman dagiti pagipas-
toranna. Siam a siudad ti naited manipud kadagiti dua a tribu. 17 Naited
manipud iti tribu ti Benjamin ti Gabaon agraman dagiti pagipastoranna,
ti Geba agraman dagiti pagipastoranna, 18 ti Anatot agraman dagiti
pagipastoranna, ken ti Almon agraman dagiti kabangibangna-dagiti uppat
a siudad. 19 Dagiti siudad a naited kadagiti padi, a kaputotan ni Aaron
ket sangapulo ket tallo a siudad amin, agraman dagiti pagipastoranda.
20 Kadagiti dadduma a pamilia ni Coat-dagiti Levita a maibilang iti pamilia
ni Coat-addaanda kadagiti siudad a naited kadakuada manipud iti tribu
ti Efraim babaen iti panangipallangatok iti paggiginnasatan. 21 Naited
kadakuada ti Sikem agraman dagiti pagipastoranna iti katurturodan a
pagilian ti Efraim-maysa a siudad a pagkamangan para iti siasinoman
a nakapatay iti tao a saanna nga inggagara-ti Geser agraman dagiti
pagipastoranna, 22 Kibsaim agraman dagiti pagipastoranna ken Bet-horon
agraman dagiti pagipastoranna-uppat a siudad amin. 23 Manipud iti tribu
ti Dan, naited iti puli ti Coat ti Elteke agraman dagiti pagipastoranna,
ti Gibbeton agraman dagiti pagipastoranna, 24 ti Aijalon agraman dagiti
pagipastoranna, ken ti Gatrimmon agraman dagiti pagipastoranna-uppat
a siudad amin. 25 Manipud iti kagudua a tribu ti Manases, naited iti
puli ti Coat ti Taanac agraman dagiti pagipastoranna ken Gatrimmon
agraman dagiti pagipastoranna-dua a siudad. 26 Sangapulo a siudad amin
para kadagiti dadduma a puli iti Coat, agraman dagiti pagipastoranna.
27 Manipud iti kagudua a tribu ti Manases, intedda kadagiti puli ti Gerson,
dagitoy dagiti sabali pay a puli iti Levita, ti Golan iti Basan agraman
dagiti pagipastoranna-maysa a siudad a pagkamangan iti siasinoman a
nakapatay a saanna nga inggagara, iti abay ti Borsa agraman dagiti
pagipastoranna-dua a siudad amin. 28 Manipud iti tribu ti Issacar, intedda
pay ti Kision kadagiti puli ti Gerson, agraman dagiti pagipastoranna,
ti Daberat agraman dagiti pagipastoranna, 29 ti Jaramut agraman dagiti
pagipastoranna, ti Engannim agraman dagiti pagipastoranna-dagiti uppat
a siudad. 30 Manipud iti tribu ti Aser, intedda ti Miseal agraman
dagiti pagipastoranna, ti Abdon agraman dagiti pagipastoranna, 31 ti
Helcat agraman dagiti pagipastoranna ken ti Rehob agraman dagiti
pagipastoranna-uppat a siudad amin. 32 Manipud iti tribu ti Neftali,
intedda kadagiti puli ti Gerson ti Kedes idiay Galilea agraman dagiti
pagipastoranna-maysa a siudad a pagkamangan para iti siasinoman a
nakapatay iti tao a saanna nga inggagara; ti Hammotdor agraman dagiti
pagipastoranna ken ti Cartan agraman dagiti pagipastoranna-tallo a siudad
amin. 33 Sangapulo ket tallopulo a siudad amin, para kadagiti puli iti
Gerson, agraman dagiti pagipastoranda. 34 Kadagiti dadduma iti Levita-
dagiti puli iti Merari-ket naited manipud iti tribu ti Zabulon: ti Jocneam
agraman dagiti pagipastoranna, ti Carta agraman dagiti pagipastoranna,
35 ti Dimna agraman dagiti pagipastoranna ken ti Naalal agraman dagiti
pagipastoranna-uppat a siudad amin. 36 Manipud iti tribu ti Ruben ket
naited kadagiti puli ti Merari: ti Beser agraman dagiti pagipastoranna,

ti Jahaz agraman dagiti pagipastoranna, 37 ti Kedemot agraman dagiti
pagipastoranna ken Mefaat agraman dagiti pagipastoranna-dagiti uppat
a siudad. 38 Manipud iti tribu ti Gad ket naited kadakuada ti Ramot idiay
Gilead agraman dagiti pagipastoranna-maysa a siudad a pagkamangan iti
siasinoman a nakapatay iti tao a saanna nga inggagara-ken ti Mahanaim
agraman dagiti pagipastoranna. 39 Naited pay kadagiti puli iti Merari
ti Hesbon agraman dagiti pagipastoranna ken ti Jazer agraman dagiti
pagipastoranna. Uppat a siudad amin dagitoy. 40 Dagitoy amin dagiti
siudad dagiti nadumaduma a puli iti Merari, a nagtaud iti tribu ti
Levi-sangapulo ket dua a siudad amin ti naited kadakuada babaen iti
panangipuruak iti paggiginnasatan. 41 Dagiti siudad a naala dagiti Levita
manipud iti tengnga iti daga a natagikua dagiti tattao ti Israel ket uppat a
pulo ket walo a siudad, agraman dagiti pagipastoranda. 42 Tunggal maysa
kadagitoy a siudad ket addaan kadagiti pagipastoran iti aglawlawna.
Kastoy a wagas kadagiti amin a siudad. 43 Inted ngarud ni Yahweh iti Israel
ti amin a daga nga insapatana nga ited kadagiti kapuonanda. Tinagikua
dagiti Israelita daytoy ket nagnaedda ditoy. 44 Ket inted ni Yahweh
kadakuada ti inana iti aglawlaw, kas insapatana kadagiti kapuonanda.
Awan kadagiti kabusorda ti makaparmek kadakuada. Inyawat amin ni
Yahweh kadagiti imada dagiti kabusorda. 45 Awan iti uray maysa a saan
a pimmudno kadagiti amin a naimbag a karkari nga insao ni Yahweh iti
balay ti Israel. Napasamak amin dagitoy.

22

1 Iti dayta a tiempo, inayaban ni Josue dagiti Rubenita, Gadita, ken
ti kagudua a tribu ti Manases. 2 Kinunana kadakuada, "Inaramidyo
amin a banag nga imbilin kadakayo ni Moises nga adipen ni Yahweh;
nagtulnogkayo iti timekko iti amin nga imbilinko kadakayo. 3 Saanyo a
pinanawan dagiti kakabsatyo kabayatan iti aniaman kadagitoy adu nga
aldaw wenno iti daytoy agdama nga aldaw. Ngem ketdi, nagbalinkayo
a naannad nga agtulnog kadagiti annuroten dagiti bilbilin ni Yahweh a
Diosyo. 4 Ita, inted ni Yahweh a Dios ti inana kadagiti kakabsatyo a kas iti
inkarina kadakuada. Agsublikayo ngarud ket mapankayo kadagiti toldayo
iti daga a kukuayo nga inted ni Moises nga adipen ni Yahweh kadakayo
iti ballasiw ti Jordan. 5 Agbalinkayo laeng a naannad a mangtungpal
kadagiti bilin ken iti linteg nga imbilin kadakayo ni Moises nga adipen
ni Yahweh, nga ayatenyo ni Yahweh a Diosyo, a magnakayo kadagiti amin
a wagasna, a salimetmetanyo dagiti bilbilinna, ken kumpetkayo kenkuana,
ken agdayawkayo kenkuana iti amin a pusoyo ken iti amin a kararuayo."
6 Binendisionan ngarud ida ni Josue ken pinagawidna ida, ket nagsublida
kadagiti toldada. 7 Ita, iti kagudua a tribu ti Manases, inikkan ida ni
Moises iti tawid idiay Basan, ngem iti maysa pay a kagudua, inikkan ida
ni Josue iti tawid iti abay dagiti kakabsatda iti daga nga adda iti laud ti
Jordan. Pinaawid ni Josue ida kadagiti toldada; binendisionanna ida 8 ken
kinunana kadakuada, "Agsublikayo kadagiti toldayo nga addaan iti adu a
kuarta, ken addaan iti adu unay nga ayup, ken addaan iti pirak ken balitok,
ken addaan iti gambang ken landok, ken addaan iti adu unay a pagan-
anay. Ibingayonyo dagiti kakabsatyo iti sinamsamyo kadagiti kabusoryo."
9 Isu a nagsubli dagiti kaputotan ni Ruben, dagiti kaputotan ni Gad, ken ti
kagudua a tribu ni Manases iti pagtaenganda, pinanawanda dagiti tattao ti
Israel idiay Silo nga adda iti daga ti Canaan. Pimmanawda tapno mapanda
iti rehion ti Galaad, iti bukodda a daga nga isuda a mismo ti nangtagikua

a kas panagtulnogda iti bilin ni Yahweh, babaen iti ima ni Moises. 10 Idi
dimtengda idiay Jordan nga adda iti daga ti Canaan, nangipatakder dagiti
Rubenita, dagiti Gadita, ken ti kagudua a tribu ti Manases iti dakkel unay
ken makitkita nga altar iti abay ti Jordan. 11 Nangngeg dagiti tattao ti
Israel ti maipanggep iti daytoy ket kinunada, “Kitaenyo! Nangipatakder
iti altar dagiti tattao ti Ruben, Gad, ken ti kagudua a tribu ti Manases iti
sangoanan ti daga ti Canaan, idiay Gelilot, iti rehion nga asideg ti Jordan, iti
paset a kukua dagiti tattao ti Israel.” 12 Idi nangngeg dagiti tattao ti Israel
daytoy, naguummong a nagmaymaysa ti entero a taripnong dagiti tattao
ti Israel idiay Silo tapno sumang-atda a mapan makigubat kadakuada.
13 Nangibaon ngarud dagiti tattao ti Israel kadagiti mensahero a mapan
kadagiti Rubenita, kadagiti Gadita, ken iti kagudua a tribu ti Manases
iti daga ti Galaad. Imbaonda met ni Finees nga anak ni Eleazar a padi,
14 ken kaduana ti sangapulo a mangidadaulo, maysa manipud kadagiti
tunggal kapuonan dagiti pamilia ti Israel, ken tunggal maysa kadakuada
ket isu ti panguloen ti tunggal puli kadagiti tattao ti Israel. 15 Napanda
kadagiti tattao ti Ruben, Gad, ken iti kagudua a tribu ti Manases, iti daga
ti Galaad, ket insaoda kadakuada: 16 “Ibagbaga ti entero a taripnong ni
Yahweh daytoy, 'Ania daytoy a panaglabsing nga inaramidyo iti Dios ti
Israel, babaen iti isisinayo iti daytoy nga aldaw iti panangsurotyo kenni
Yahweh babaen iti panangipatakderyo para kadagiti bagbagiyo iti altar
iti daytoy nga aldaw a kas panagrebeldeyo kenni Yahweh? 17 Saan kadi
nga umanay kadatayo ti basoltayo idiay Peor? Nupay kasta ket saantayo
pay a dinalusan dagiti bagbagitayo manipud iti daytoy. Ta gapu iti dayta
a basol ket immay ti didigra iti taripnong ni Yahweh. 18 Masapul met
kadi a suminakayo manipud iti panangsurotyo kenni Yahweh iti daytoy
agdama nga aldaw? No agrebeldekayo met kenni Yahweh ita nga aldaw,
makaungetto isuna iti entero a taripnong ti Israel inton bigat. 19 No
natulawan ti daga a kukuayo, rumbeng ngarud nga umakarkayo iti daga
a nakaisaadan ti tabernakulo ni Yahweh ken mangalakayo kadakami iti
sanikua para kadagiti bagbagiyo. Saankayo laeng nga agrebelde kenni
Yahweh, wenno agrebelde kadakami babaen iti panangipatakderyo iti
altar para kadagiti bagbagiyo malaksid iti altar ni Yahweh a Diostayo.
20 Saan kadi a nalabsing ni Acan nga anak ni Zera ti pammati maipapan
kadagidiay a banbanag a nailasin para iti Dios? Ken saan kadi a nagdisso
ti pungtot iti amin a tattao ti Israel? Saan laeng a dayta a tao ti natay
gapu iti basolna.'” 21 Ket simmungbat dagiti tribu ti Ruben, Gad ken
ti kagudua a tribu ti Manases kadagiti mangidadaulo kadagiti puli ti
Israel: 22 “Ti Mannakabalin a Dios, a ni Yahweh! Ti Mannakabalin a
Dios, a ni Yahweh! — Ammona, ket maammoan koma a mismo ti Israel!
No daytoy ket panagrebelde wenno panangsalungasing iti pammati a
maibusor kenni Yahweh, saannakami nga ispalen ita nga aldaw 23 gapu iti
panangipatakdermi iti altar tapno suminakami iti panangsurotmi kenni
Yahweh. No impatakdermi dayta nga altar tapno pagidatonan kadagiti
daton a mapuoran, daton a bukbukel, wenno daton a pakikappia, ket bay-
anyo a dusaennakami ni Yahweh gapu iti daytoy. 24 Saan! Inaramidmi
daytoy gapu iti buteng nga iti tiempo nga umay amangan no kunaento
dagiti annakyo kadagiti annakmi, 'Ania ti bibiangyo kenni Yahweh a Dios
ti Israel? 25 Ta inaramid ni Yahweh a beddeng ti Jordan iti nagbaetantayo.
Dakayo a tattao ti Ruben ken Gad, awan ti bibiangyo kenni Yahweh.' Iti
kasta ket amangan no pasardengento dagiti annakyo dagiti annakmi nga
agdayaw kenni Yahweh. 26 Isu a kinunami, 'Mangipatakdertayo ita iti

altar, saan a gapu kadagiti daton a mapuoran wenno gapu iti aniaman
a daton, 27 ngem tapno agbalin a saksi iti nagbaetantayo ken iti nagbaetan
dagiti henerasion a sumaruno kadatayo, nga aramidenmi ti panagserbi
kenni Yahweh iti sangoananna, babaen kadagiti datonmi a mapuoran ken
kadagiti sakrifisiomi ken kadagiti datonmi a pakikappia, tapno saanto
pulos nga ibaga dagiti annakyo kadagiti annakmi iti tiempo nga umay,
“Awan iti bingayyo kenni Yahweh.'” 28 Isu a kinunami, 'No daytoy ti
rumbengto a maibaga kadakami wenno kadagiti kaputotanmi iti tiempo
nga umay, ibagaminto, “Kitaenyo! Daytoy ket kaasping ti altar ni Yahweh
nga inaramid dagiti kapuonanmi, saan a gapu kadagiti daton a mapuoran,
saan a gapu kadagiti sakrifisio, ngem kas saksi iti nagbaetantayo.” 29 Adayo
koma kadakami a rumbeng nga agrebeldekami kenni Yahweh ken sumina
ita nga aldaw iti panangsurotmi kenkuana babaen iti panangipatakdermi
iti altar para iti daton a mapuoran, para iti daton a bukbukel, wenno para
iti sakrifisio, laksid iti altar ni Yahweh a Diostayo nga adda iti sangoanan
ti tabernakulona.'” 30 Idi nangngeg ni Finees a padi ken dagiti kakaduana
a mangidadaulo kadagiti tattao, a dagiti met laeng panguloen dagiti puli
ti Israel, dagiti sasao nga imbaga dagiti tattao ti Ruben, Gad, ken Manases,
nasayaat daytoy iti panagkitada. 31 Kinuna ni Finees nga anak ni Eleazar
a padi kadagiti tattao ti Ruben, Gad, ken Manases, “Ammomin ita nga
aldaw nga adda ni Yahweh kadatayo gapu ta saanyo nga inaramid daytoy
a panangsalungasing iti pammati a maibusor kenkuana. Ita, inispalyo
dagiti tattao ti Israel manipud iti ima ni Yahweh.” 32 Ket manipud iti
daga ti Galaad nga ayan dagiti Rubenita ken Gadita, nagsubli da Finees
nga anak ni Eleazar a padi ken dagiti mangidadaulo iti daga ti Canaan,
kadagiti tattao ti Israel, ken nangyegda iti sungbat kadakuada. 33 Nasayaat
ti impadamagda iti panagkita dagiti tattao ti Israel. Nagdaydayaw dagiti
tattao ti Israel ti Dios ken saandan a nagsao pay iti maipanggep iti
pannakigubatda kadagiti Rubenita ken kadagiti Gadita tapno dadaelenda
ti daga a pagnanaedanda. 34 Pinanaganan dagiti Rubenita ken Gadita ti
altar iti “Saksi,” ta kinunada, “Saksi daytoy iti nagbaetantayo a ni Yahweh
ket Dios.

23

1 Ket kalpasan dagiti adu nga aldaw, idi inted ni Yahweh ti inana iti
Israel iti amin a kabusorda a nanglikmut kadakuada, lakay unayen ni
Josue. 2 Inayaban ni Josue ti entero nga Israel- dagiti panglakayenda,
dagiti mangidadaulo kadakuada, dagiti ukomda, ken dagiti opisialda—
ket kinunana kadakuada, “Lakayak unayen. 3 Nakitayo amin a banag
nga inaramid ni Yahweh a Diosyo kadagitoy amin a nasion para iti
pagsayaatanyo, ta ni Yahweh a Diosyo ti nakigubgubat para kadakayo.
4 Kitaenyo! Biningaybingayko kadakayo dagiti nasion a natda a sakupeny-
onto a kas tawid para kadagiti tribuyo, a pakairamanan dagiti amin a na-
sion a dinadaelkon, manipud iti Jordan agingga iti Dakkel a Baybay iti laud.
5 Papanawento ida ni Yahweh a Diosyo. Paksiatennanto ida iti imatangyo.
Sakupennanto ti dagada, ket tagikuaenyonto ti dagada a kas iti imbilin
kadakayo ni Yahweh a Diosyo. 6 Agbalinkayo ngarud a napigsa unay,
tapno masalimetmetan ken maaramidyo amin a naisurat iti Libro ti linteg
ni Moises, a saankayo a sumiasi iti daytoy iti makannawan man wenno
iti makannigid, 7 tapno saankayo a mailaok kadagitoy a nasion a natda
kadakayo wenno dakamaten dagiti nagan dagiti diosda, agsapata babaen
kadakuada, agdayaw kadakuada, wenno agrukbab kadakuada. 8 Ngem

ketdi, masapul a kumpetkayo kenni Yahweh a Diosyo a kas iti inaramidyo agingga iti daytoy nga aldaw. 9 Ta pinagtalaw ni Yahweh iti sangoananyo dagiti dadakkel ken nabibileg a nasion. No maipapan kadakayo, awan ti nakabael nga agtakder iti sangoananyo agingga iti daytoy agdama nga aldaw. 10 Ti siasinoman a lalaki kadakayo ket kabaelanna a patarayen ti sangaribu, ta ni Yahweh a Diosyo ti makirangranget para kadakayo a kas iti inkarina kadakayo. 11 Ipangagyo a nasayaat, tapno ayatenyo ni Yahweh a Diosyo. 12 Ngem no tumallikodkayo ket kumpetkayo kadagiti nakalasat kadagitoy a nasion a natda kadakayo, wenno no makiasawakayo kadakuada, wenno no makikaduakayo kadakuada ken isuda kadakayo, 13 ket ammoenyo a nasayaat a saanton a pagtalawen ni Yahweh a Diosyo dagitoy a nasion manipud kadakayo. Ngem ketdi, agbalindanto a silo ken palab-og kadakayo, saplit kadagiti bukotyo ken siit kadagiti matayo, agingga a mapukawkayo iti daytoy nasayaat a daga nga inted kadakayo ni Yahweh a Diosyo. 14 Ket ita mapmapanakon iti dalan iti amin a daga, ken ammoyo iti amin a pusoyo ken kararuayo nga awan ti uray maysa a sao a nagkurang a pumudno iti amin a nasayaat a banbanag nga inkari ni Yahweh a Diosyo maipanggep kadakayo. Amin dagitoy a banag ket napasamak kadakayo. Awan ti uray maysa kadagitoy a nagkurang. 15 Ngem no kasano a natungpal ti tunggal sao nga inkari ni Yahweh a Diosyo kadakayo, kastanto met nga iyeg ni Yahweh kadakayo dagiti amin a dakes a banbanag agingga a madadaelnakayo iti daytoy nasayaat a daga nga inted kadakayo ni Yahweh a Diosyo. 16 Aramidenna daytoy no labsingenyo ti tulag ni Yahweh a Diosyo nga imbilinna kadakayo a salimetmetanyo. No mapankayo agdayaw kadagiti sabali a dios ken agrukbab kadakuada, ket sumgedto ti pungtot ni Yahweh kadakayo, ken dagdagus a mapukawkayonto iti nasayaat a daga nga intedna kadakayo.”

24

1 Ket inummong ni Josue dagiti amin a tribu ti Israel idiay Sikem ken inayabanna dagiti panglakayen ti Israel, dagiti mangidadaulo kadakuada, dagiti ukomda, ken dagiti opisialda, ket dimmatagda iti imatang ti Dios. 2 Kinuna ni Josue kadagiti amin a tattao, “Daytoy ti ibagbaga ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Nagnaed dagiti kapuonanyo idi un-unana a panawen iti ballasiw ti Karayan Eufrates—Ni Tera nga ama da Abraham ken Nahor—ket nagdaydayawda kadagiti sabali a dios. 3 Ngem innalak ti amayo iti labes ti Eufrates ket impanko iti daga ti Canaan ken inikkak isuna iti adu a kaputotan babaen kenni Isaac nga anakna. 4 Ket intedko kenni Isaac da Jacob ken Esau. Intedko kenni Esau ti katurturodan a pagilian ti Sier tapno tagikuaenna, ngem simmalog ni Jacob ken dagiti annakna idiay Egipto. 5 Imbaonko da Moises ken Aaron ket pinarigatko dagiti Egipcio babaen kadagiti didigra. Kalpasan dayta, inruarkayo. 6 Inruarko dagiti kapuonanyo idiay Egipto ket dimtengkayo iti baybay. Kinamat ida dagiti Egipcio a nakasakay kadagiti lugan a pakigubat ken nakakabalio a lallaki agingga iti Baybay dagiti Runo. 7 Idi immawag dagiti kapuonanyo kenni Yahweh, nangikabil isuna iti kinasipnget iti nagbaetanyo kadagiti Egipcio. Pinagsublina ti danum iti nagbisngay a baybay ket nalmesda. Nakitayo ti inaramidko idiay Egipto. Ket nagnaedkayo idiay let-ang iti atiddog a tiempo. 8 Impankayo iti daga dagiti Amorreo nga agnanaed iti ballasiw ti Jordan. Nakigubatda kadakayo ket inyawatko ida iti imayo. Tinagikuayo ti dagada ken dinadaelko ida iti sangoananyo. 9 Kalpasanna, timmakder ni Balak nga anak ni Sefor nga ari ti Moab ket rinautna ti Israel. Nangibaon

isuna iti mangayab kenni Balaam nga anak ni Beor tapno ilunodnakayo.
10 Ngem saanak a dimngeg kenni Balaam. Pudno, binendisionannakayo.
Kasta nga inispalkayo iti imana. 11 Bimmallasiwkayo iti Jordan ket
dimtengkayo iti Jerico. Nakigubat dagiti panguloen ti Jerico kadakayo,
agraman dagiti Amorreo, dagiti Perezeo, dagiti Cananeo, dagiti Heteo,
dagiti Gergeseo, dagiti Heveo, ken dagiti Jebuseo. Intedko ti panagballigiyo
kadakuada ken inkabilko ida iti turayyo. 12 Imbaonko dagiti alimbubuyog
iti sangoananyo, nga isu ti nangpatalaw kadakuada ken kadagiti dua
nga ari dagiti Amorreo iti sangoananyo. Saan a napasamak daytoy
babaen iti kampilanyo wenno babaen iti baiyo. 13 Inikkankayo iti daga
a saanyo a trinabaho ken kadagiti siudad a saanyo nga impasdek, ket
ita agnanaedkayo kadagitoy. Kankanenyo ti bunga dagiti kaubasan ken
kaoliboan a saanyo nga immula.' 14 Ita, agbuteng ken agdayawkayo kenni
Yahweh iti amin a kinadalus ken kinapudno; ikkatenyo dagiti dios a
dinaydayaw dagiti kapuonanyo iti ballasiw ti Eufrates ken idiay Egipto,
ket agdayawkayo kenni Yahweh. 15 No ipagarupyo a dakes iti panagkitayo
ti agdayaw kenni Yahweh, agpilikayo para kadagiti bagbagiyo iti daytoy
nga aldaw no siasino ti pagserbianyo, no dagiti dios a dinaydayaw dagiti
kapuonanyo iti ballasiw ti Eufrates wenno dagiti dios dagiti Amorreo
a makindaga iti pagnanaedanyo. Ngem no maipapan kaniak ken ti
balayko, agdayawkami kenni Yahweh." 16 Simmungbat dagiti tattao
ket kinunada, "Saanmi pulos a panawan ni Yahweh tapno agserbikami
kadagiti sabali a dios, 17 ta ni Yahweh a Diostayo ti nangiruar kadatayo
ken kadagiti kapuonantayo manipud iti daga ti Egipto, manipud iti balay
ti pannakatagabu, ken ti nangaramid kadagidiay naindaklan a pagilasinan
iti imatangtayo, ken ti nangaywankadatayo iti amin a dalan a nagnaantayo
ken kadagiti amin a nasion a linasattayo. 18 Ket pinagtalaw ni Yahweh
iti sangoanantayo dagiti amin a tattao, dagiti Amorreo a nagnaed iti
daytoy a daga. Isu nga agdayawkami met kenni Yahweh ta isuna ti
Diostayo." 19 Ngem kinuna ni Josue kadagiti tattao, "Saanyo a mabalin
ti agserbi kenni Yahweh ta nasantoan isuna a Dios; managimon isuna
a Dios; saanna a pakawanen dagiti panaglabsing ken basbasolyo. 20 No
panawanyo ni Yahweh ket agdayawkayo kadagiti ganggannaet a dios, ket
agbaw-ingto isuna ken dangrannakayo. Pukawennakayonto, kalpasan a
nagaramid isuna iti naimbag kadakayo." 21 Ngem kinuna dagiti tattao
kenni Josue, "Saan, agdayawkami kenni Yahweh." 22 Ket kinuna ni Josue
kadagiti tattao, "Dakayo dagiti saksi a maibusor kadagiti bagbagiyo a
piniliyo ti agdayaw kenni Yahweh." Kinunada, "Dakami dagiti saksi."
23 "Ita, ikkatenyo dagiti sabali a dios nga adda kadakayo ket ibaw-ingyo
dagiti pusoyo kenni Yahweh a Dios ti Israel." 24 Kinuna dagiti tattao
kenni Josue, "Agdayawkami kenni Yahweh a Diostayo. Dumngegkami iti
timekna." 25 Nangaramid ni Josue iti katulagan kadagiti tattao iti dayta
nga aldaw. Nangipaulog isuna kadagiti alagaden ken linlinteg idiay Sikem.
26 Insurat ni Josue dagitoy a sasao iti Libro ti Linteg ti Dios. Nangala
isuna iti dakkel a bato ket insaadna iti sirok ti kayo a lugo iti asideg ti
santuario ni Yahweh. 27 Kinuna ni Josue kadagiti amin a tattao, "Kitaenyo!
Agbalin a pammaneknek daytoy a bato a maibusor kadatayo. Nangngeg
daytoy dagiti amin a sasao nga imbaga ni Yahweh kadatayo. Isu nga
agbalin daytoy a saksi a maibusor kadakayo, no ilaksidyo ti Diosyo."
28 Pinagawid ngarud ni Josue dagiti tattao, ti tunggal maysa iti bukodna
a tawid. 29 Kalpasan dagitoy a banbanag, natay ni Josue nga anak ni Nun,

nga adipen ni Yahweh nga addaan iti 110 a tawen. 30 Intabonda isuna iti
beddeng ti bukodna a tawid idiay Timnatsera, nga adda iti katurturodan
a pagilian ti Efraim, iti amianan ti Bantay Gaas. 31 Nagdaydayaw ti Israel
kenni Yahweh iti amin nga aldaw ni Josue, ken iti amin nga aldaw dagiti
panglakayen a nabati a nagbiag iti at-atiddog ngem kenni Josue, isuda a
nakapadas kadagiti amin nga inaramid ni Yahweh iti Israel. 32 Inkalida
idiay Sikem, iti paset ti daga a ginatang ni Jacob kadagiti annak ni Hamor
nga ama ni Sikem, dagiti tulang ni Jose nga innala dagiti tattao ti Israel
idiay Egipto. Ginatangna daytoy a daga iti sangagasut a bagi ti pirak ken
nagbalin daytoy a tawid para kadagiti kaputotan ni Jose. 33 Natay met ni
Eleazar nga anak ni Aaron. Intabonda isuna idiay Gibea a siudad ni Finees
nga anakna, a naited kenkuana. Adda daytoy iti katurturodan a pagilian
ti Efraim.

Uk-ukom

1 Kalpasan iti ipapatay ni Josue, nagsaludsod dagiti tattao ti Israel
kenni Yahweh a kunada, “Siasino ti mangidaulo kadakami inton sumang-
atkami a makiranget kadagiti Cananeo?” 2 Kinuna ni Yahweh, “Ti Juda
ti mangidaulo kadakayo. Kitaenyo, intedko kadakuada ti panangituray iti
daytoy a daga.” 3 Kinuna dagiti lallaki ti Juda kadagiti lallaki ti Simeon a
kakabsatda, “Kaduaandakami a sumang-at a mapan iti teritoriomi a naited
kadakami, tapno sangsangkamaysatayo a makiranget kadagiti Cananeo.
Ket kaduaandakayonto met a mapan iti teritorio a naited kadakayo.”
Kinaduaan ngarud ida iti tribu ti Simeon. 4 Simmang-at dagiti lallaki ti
Juda, ket inted ni Yahweh kadakuada ti panagballigi kadagiti Cananeo
ken Perezeo. Pinatayda ti sangapulo a ribu kadakuada idiay Besec.
5 Nasarakanda ni Adonibesek idiay Besec, ket nakirangetda kenkuana
ken pinarmekda dagiti Cananeo ken dagiti Perezeo. 6 Ngem naglibas ni
Adonibezek, ket kinamat ken tiniliwda isuna, ket pinutedda dagiti tangan
ti imana ken dagiti dadakkel a ramay ti sakana. 7 Kinuna ni Adonibezek,
“Pito-pulo nga ari a naputed dagiti tangan ti ima ken dagiti dadakkel a
ramay ti sakana ti nagurnong iti taraonda manipud iti sirok ti lamisaanko.
Kas iti inaramidko, kasta met ti inaramid ti Dios kaniak.” Impanda isuna
idiay Jerusalem, ket natay isuna sadiay. 8 Nakiranget dagiti lallaki ti Juda
iti siudad ti Jerusalem ket nasakupda daytoy. Rinautda daytoy babaen iti
tadem ti kampilan ket pinuoranda ti siudad. 9 Kalpasan dayta, simmalog
dagiti lallaki ti Juda tapno makiranget kadagiti Cananeo a nagnanaed iti
katurturodan a pagilian, idiay Negeb, ken iti akin-laud a sakaanan dagiti
turod. 10 Rinaut ti Juda dagiti Cananeo a nagnaed idiay Hebron (ti nagan idi
ti Hebron ket Kiriat-Arba), ket pinarmekda da Sesai, Ahiman, ken Talmai.
11 Manipud sadiay, rinaut dagiti lallaki ti Juda dagiti agnanaed iti Debir (ti
nagan idi ti Debir ket Kiriat Sefer). 12 Kinuna ni Caleb, “Ti siasinoman a
mangraut iti Kiriat Sefer ket masakupna daytoy, itedko kenkuana ni Acsa
nga anakko, nga agbalin nga asawana.” 13 Nasakup ni Otniel nga anak ni
Kenaz (ading ni Caleb) ti Debir, isu nga inted ni Caleb kenkuana ni Acsa nga
anakna, tapno agbalin nga asawana. 14 Iti saan a nagbayag, napan ni Acsa
kenni Otniel, ket ginuyugoyna isuna a dawatenna iti amana nga ikkanna
isuna iti talon. Idi bumabbaba isuna manipud iti asnona, sinaludsod isuna
ni Caleb, “Ania ti mabalinko nga aramiden para kenka?” 15 Kinuna ni Acsa
kenkuana, “Ikkannak iti maysa a bendision. Agsipud ta pinagnaednak iti
daga ti Negeb, ikkannak met kadagiti ubbog ti danum.” Inted ngarud ni
Caleb kenkuana dagiti akin-ngato ken akin-baba nga ubbog. 16 Simmang-
at dagiti kaputotan ti katugangan ni Moises a Kineo manipud iti Siudad
dagiti Palma a kaduada dagiti tattao ti Juda, idiay let-ang ti Juda, nga
adda idiay Negeb, tapno makipagnaedda kadagiti tattao ti Juda iti asideg
ti Arad. 17 Ket kimmuyog dagiti lallaki ti Juda kadagiti lallaki ti Simeon
a kakabsatda ket rinautda dagiti Cananeo nga agnanaed idiay Zefat ket
dinadaelda a naan-anay daytoy. Ti siudad ket napanaganan iti Hormah.
18 Nasakup pay dagiti tattao ti Juda ti Gaza ken ti daga iti aglawlaw daytoy,
ti Askelon ken ti daga nga adda iti aglawlaw daytoy, ken ti Ekron ken ti
daga iti aglawlaw daytoy. 19 Adda idi ni Yahweh kadagiti tattao ti Juda
ket tinagikuada ti katurturodan a pagilian, ngem saanda a mapapanaw
dagiti agnanaed kadagiti kapatadan gapu ta addaanda kadagiti landok

a karwahe. 20 Naited ti Hebron kenni Caleb (kas iti imbaga ni Moises),
ket pinapanawna sadiay dagiti tallo a putot a lallaki ni Anak. 21 Ngem
saan a pinapanaw dagiti tattao ti Benjamin dagiti Jebuseo a nagnaed idiay
Jerusalem. Isu a nakipagnaed dagiti Jebuseo kadagiti tattao ti Benjamin
idiay Jerusalem agingga iti daytoy nga aldaw. 22 Nagsagana ti balay ni
Jose a mangraut iti Betel, ket adda ni Yahweh kadakuada. 23 Nangibaonda
kadagiti lallaki nga ag-espia iti Betel (ti siudad a sigud a maawagan iti
Luz). 24 Nakakita dagiti espia iti maysa a lalaki a rumrumuar manipud
iti siudad, ket kinunada kenkuana, "Pangngaasim ta isurom kadakami
no kasano ti makaserrek iti siudad, ket agtignaykaminto a siaasi kenka."
25 Insurona kadakuada ti maysa a dalan a sumrek iti siudad. Ket rinautda
ti siudad babaen iti tadem ti kampilan, ngem pinalubosanda a makapanaw
ti lalaki ken ti pamiliana. 26 Ket napan ti lalaki iti daga dagiti Heteo
ket nangibangon isuna iti siudad ket inawaganna daytoy iti Luz, nga
isu ti naganna agingga iti daytoy nga aldaw. 27 Saan a pinapanaw
dagiti tattao ti Manasses dagiti tattao nga agnanaed kadagiti siudad ti
Bet San ken kadagiti bariona daytoy, wenno Tanaac ken kadagiti bariona,
wenno dagiti nagnaed idiay Dor ken kadagiti bario daytoy, wenno dagiti
nagnaed idiay Ibleam ken kadagiti bario daytoy, wenno dagiti nagnaed
idiay Megiddo ken kadagiti bario daytoy, gapu ta naregget dagiti Cananeo
nga agnaed iti dayta a daga. 28 Idi bimmileg ti Israel, pinilitda dagiti
Cananeo nga agserbi kadakuada iti narigat a panagtrabaho, ngem pulos
a saanda ida a naan-anay a pinapanaw. 29 Saan a pinapanaw ti Ephraim
dagiti Cananeo a nagnaed idiay Gezer, isu a nagtultuloy a nakipagnaed
kadakuada dagiti Cananeo idiay Gezer. 30 Saan a pinapanaw ti Zabulun
dagiti tattao nga agnanaed idiay Kitron, wenno dagiti tattao nga agnanaed
idiay Nahalol, ket isu a nagtultuloy a nakipagnaed kadakuada dagiti
Cananeo, ngem pinilit ti Zabulun nga agserbi kadakuada dagiti Cananeo
babaen iti nakaro a panagtrabaho. 31 Saan a pinapanaw ti Aser dagiti
tattao nga agnanaed idiay Acco, wenno dagiti tattao nga agnanaed idiay
Sidon, wenno dagiti agnanaed idiay Ahlab, Aczib, Helba, Afik, wenno
Rehob. 32 Isu a nakipagnaed ti tribu ti Aser kadagiti Cananeo (dagiti
nagnaed iti daga), gapu ta saanda ida a pinapanaw. 33 Saan a pinapanaw
iti tribu ti Neftali dagiti tattao nga agnanaed idiay Bet Semes, wenno
dagiti agnanaed idiay Bet Anat. Isu a nakipagnaed ti tribu ti Neftali
kadagiti Cananeo (dagiti tattao a nagnanaed idi iti dayta a daga). Nupay
kasta, napilit dagiti agnanaed iti Bet-semes ken Bet Anat iti narigat a
panagtrabaho para iti Neftali. 34 Pinilit dagiti Amorreo ti tribu ti Dan nga
agnaed iti katurturodan a pagilian, a saanda intulok a sumalogda iti patad.
35 Nagnaed ngarud dagiti Amorreo idiay Bantay Heres, idiay Aijalon ken
idiay Saalbim, ngem pinarmek ida iti bileg ti soldado iti balay ni Jose,
ket napilitanda nga agserbi kadakuada babaen iti nakaro a panagtrabaho.
36 Ti beddeng dagiti Amorreo ket aglayon manipud iti turod ti Akrabim
idiay Sela a sumang-at agingga iti katurturodan a pagilian.

2

1 Napan ti anghel ni Yahweh manipud Gilgal nga agturong idiay Bokim,
ket kinunana, "Inruarkayo manipud Egipto, ken impankayo iti daga
nga insapatak nga ited kadagiti ammayo. Kinunak, 'Saankonto pulos
a dadaelen ti katulagak kadakayo. 2 Masapul a saankayo a makitulag
kadagiti tattao nga agnanaed iti daytoy a daga. Masapul a rebbaenyo
dagiti altarda.' Ngem saankayo a dimngeg iti timekko. Ania daytoy nga

inaramidyo? 3 Ket ita kunaek, 'Saanko a papanawen dagiti Cananeo iti
sangoananyo, ngem agbalindanto a sisiit kadagiti sikiganyo, ken agbalinto
a palab-og para kadakayo dagiti diosda.'" 4 Idi naisao ti anghel ni Yahweh
dagitoy a sasao kadagiti amin a tattao ti Israel, nagpukkaw ken nagsangit
dagiti tattao. 5 Inawaganda dayta a lugar iti Bokim. Nangidatagda sadiay
kadagiti daton kenni Yahweh. 6 Idi pinaapanen ni Josue dagiti tattao iti
dalanda, napan dagiti tattao ti Israel iti tunggal lugar a naited kadakuada,
tapno tagikuaenda ti dagada. 7 Nagserbi dagiti tattao kenni Yahweh bayat
iti panagbiag ni Josue ken dagiti panglakayen a nagbiag iti napapaut ngem
isuna, dagiti nakakita kadagiti amin a naindaklan nga aramid ni Yahweh
nga inaramidna para iti Israel. 8 Ni Josue a putot a lalaki ni Nun nga
adipen ni Yahweh ket natay idi agtawen iti 110. 9 Intabonda isuna iti
beddeng ti daga a naited kenkuana idiay Timnat-heres, idiay katurturodan
a pagilian ti Efraim, iti amianan ti Bantay Gaas. 10 Amin dayta a henerasion
ket naitipon met kadagiti ammada. Kalpasan kadakuada, ket dimmakel
dagiti sabali a henerasion a saan a nakaam-ammo kenni Yahweh wenno
iti inaramidna para iti Israel. 11 Inaramid dagiti tattao ti Israel ti dakes
iti imatang ni Yahweh ken nagserbida kadagiti Baal. 12 Simminada kenni
Yahweh a Dios dagiti ammada, a nangiruar kadakuada manipud iti daga
ti Egipto. Simmurotda kadagiti sabali a dios, dagiti dios dagiti tattao nga
adda iti aglawlawda, ket nagrukbabda kadagitoy. Rinurodda ni Yahweh
gapu ta 13 simminada kenni Yahweh ken nagdayawda kenni Baal ken
kadagiti Astarot. 14 Simged ti unget ni Yahweh iti Israel, ket inyawatna
ida kadagiti agsamsamsam a nangtakaw kadagiti sanikuada. Inlakona ida
a kas tagabu a natengngel babaen iti pigsa dagiti kabusorda nga adda
iti aglawlawda, isu a saandan a maikanawa dagiti bagbagida kadagiti
kabusorda. 15 Iti sadinoman a pakigubatan ti Israel, ti ima ni Yahweh ket
maibusor kadakuada tapno maparmekda, kas iti insapatana kadakuada.
Ket nakaro ti pannakariribukda. 16 Kalpasanna nangisaad ni Yahweh
kadagiti ukom, a nangisalakan kadakuada manipud iti pannakabalin
dagiti agtaktakaw kadagiti sanikuada. 17 Ngem saanda latta a dumngeg
kadagiti ukomda. Saanda a napudno kenni Yahweh ken intedda dagiti
bagbagida a kasla balangkantis kadagiti sabali a dios ket nagdayawda
kadagitoy. Iti saan a nagbayag, timmalikodda manipud iti wagas ti
panagbiag dagiti ammada - dagidiay nagtulnog kadagiti bilin ni Yahweh -
ngem saanda nga inaramid ti kasta. 18 No nangisaad ni Yahweh kadagiti
ukom para kadakuada, tinulungan ni Yahweh dagiti ukom ken inispalna
ida manipud iti pannakabalin dagiti kabusorda iti amin nga aldaw a
nagbibiag ti ukom. Ta naasian ni Yahweh kadakuada idi immasugda gapu
kadagiti nangidadanes ken nangparparigat kadakuada. 19 Ngem no matay
ti ukom, tumallikudda ket agaramidda kadagiti banbanag a nadakdakes
pay ngem kadagiti inaramid dagiti ammada. Simmurotda kadagiti
sabali a dios tapno agserbi ken agdayawda kadagitoy. Nagkedkedda
a mangisardeng kadagiti dakes nga aramidda wenno kadagiti nasukir
a wagasda. 20 Simged ti unget ni Yahweh iti Israel; kinunana, "Gapu
ta dinadael daytoy a nasion ti nakitulagak kadagiti ammada - gapu ta
saanda a dimngeg iti timekko - 21 manipud ita, saankon a papanawen
manipud iti sangoananda dagiti nasion nga imbati ni Josue idi natay
isuna. 22 Aramidek daytoy tapno masubokko ti Israel, no salimetmetanda
wenno saan dagiti wagas ni Yahweh ken magnada iti daytoy a kas iti
panangsalimetmet dagiti ammada." 23 Dayta ti gapuna no apay nga imbati
ni Yahweh dagidiay a nasion ken saanna ida a dagus a pinapanaw, ken no

apay a saanna nga impalubos a parmeken ida ni Josue.

3

1 Ita, imbati ni Yahweh dagitoy a nasion a mangsubok iti Israel, tunggal
maysa a saan pay a nakapadas iti uray ania kadagiti gubat a napasamak
idiay Canaan 2 (inaramidna daytoy tapno isuro ti pannakigubat kadagiti
baro a henerasion dagiti Israelita a saan pay a makaammo idi iti daytoy):
3 dagiti lima nga ari dagiti Filisteo, dagiti amin a Cananeo, dagiti taga-
Sidonia, ken dagiti Heveo a nagnaed idiay kabanbantayan ti Lebanon,
manipud Bantay Baal Hermon agingga iti Bessang Hamat. 4 Nabati dagitoy
a nasion a kas pangsubok ni Yahweh iti Israel, tapno patalgedanna no
agtulnogda met laeng kadagiti bilin nga intedna kadagiti kapuonanda
babaen kenni Moises. 5 Nagnaed ngarud dagiti tattao ti Israel a kaduada
dagiti Cananeo, dagiti Heteo, dagiti Amorreo, dagiti Perezzeo, dagiti Heveo,
ken dagiti Jebuseo. 6 Innalada dagiti annakda a babbai tapno agbalin
nga assawada, ken intedda dagiti bukodda nga annak a babbai kadagiti
annakda a lallaki, ket nagserbida kadagiti diosda. 7 Inaramid dagiti tattao
ti Israel ti dakes iti imatang ni Yahweh ken linipatda ni Yahweh a Diosda.
Nagdayawda kadagiti Baal ken Asera. 8 Ngarud, simged ti unget ni Yahweh
iti Israel, ket inlakona ida iti ima ni Cusa Risathaim nga ari ti Aram
Naharaim. Nagserbi dagiti tattao ti Israel kenni Cusa Risataim iti las-
ud ti walo a tawen. 9 Idi immawag dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh,
nangisaad ni Yahweh iti maysa a tao nga umay mangtulong kadagiti tattao
ti Israel, ken mangispal kadakuada: ni Otniel nga anak ni Kenaz (adingen
ni Caleb). 10 Pinapigsa isuna iti Espiritu ni Yahweh, ket nagbalin isuna
nga ukom iti Israel ket napan nakigubat isuna. Inted ni Yahweh kenkuana
ti panagballigi kenni Cusan Risataim nga ari ti Aram. Ti pannakabalin
ni Otniel ti nangparmek kenni Cusan Rasataim. 11 Naaddan iti kappia ti
daga iti las-ud ti uppat a pulo a tawen. Kalpasanna, natay ni Otniel nga
anak ni Kenaz. 12 Nagsukir manen dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh
babaen iti panangar-aramidda kadagiti dakes a banbanag, ket nakitana
ti inaramidda. Isu a pinabileg ni Yahweh ni Eglon nga ari ti Moab idi
rinautna ti Israel, gapu ta nagaramid ti Israel kadagiti dakes a banbanag,
ken nakita ni Yahweh ida. 13 Kimmadua ni Eglon kadagiti Ammonita ken
Amalekita ket napanda ken pinarmekda ti Israel, ket tinagikuada ti Siudad
dagiti Palma. 14 Nagserbi dagiti tattao ti Israel kenni Eglon nga ari ti Moab
iti las-ud iti sangapulo ket walo a tawen. 15 Ngem idi immawag dagiti tattao
ti Israel kenni Yahweh, nangisaad ni Yahweh iti maysa a tao a tumulong
kadakuada, ni Ehud nga anak ni Gera, maysa a lalaki manipud iti tribu ti
Benjamin, ken maysa a lalaki a kattigid. Imbaon isuna dagiti tattao ti Israel
nga awitna ti bayadda a buis kenni Eglon nga ari ti Moab. 16 Nangaramid
ni Ehud iti kampilanna a dua ti tademna, maysa a kubiko ti kaatiddugna;
intalina daytoy iti akin-kannawan a luppona iti uneg ti pagan-anayna.
17 Intedna ti bayad a buis kenni Ari Eglon ti Moab. (Ni Eglon ket maysa
a nalukmeg a tao.) 18 Kalpasan a naidatag ni Ehud ti buis a bayad
kenni Eglon, pimmanaw isuna a kaduana dagiti nangiyuneg iti daytoy.
19 Nupay kasta, idi nadanon ni Ehud ti lugar a pagaramidan kadagiti
nakitikitan nga imahe iti asideg ti Gilgal, timmalikud isuna ket nagsubli,
ken kinunana, “Adda iti palimed a mensahek kenka, o arik.” Kinuna
ni Eglon, “Talna!” Isu pimmanaw iti siled dagiti amin nga agserserbi
kenkuana. 20 Napan ni Ehud kenkuana. Agtugtugaw idi ti ari nga
agmaymaysa iti kinalamiis iti akin-ngato a siled. Kinuna ni Ehud, “Adda

iti mensahek para kenka manipud iti Dios.” Timmakder ti ari manipud iti tugawna. 21 Innala ni Ehud ti kampilanna babaen iti kannigid nga imana manipud iti makin-kannawan a luppona, ket induyokna daytoy iti bagi ti ari. 22 Ket simrek pay ti putan ti kampilan kalpasan iti tademna, simmalput ti murdongna iti bukotna, ket tininep iti kinalukmegna ti tadem, ta saan nga inuksot ni Ehud ti kampilan manipud iti bagina. 23 Kalpasanna, rimuar ni Ehud iti bangsal ket inrekepna dagiti ruangan iti akin-ngato a siled iti likudanna sana inkandado dagitoy. 24 Idi nakapanaw ni Ehud, immay dagiti adipen ti ari; nakitada a nakakandado dagiti ruangan ti akin-ngato a siled, isu nga impagarupda, “Pudno nga agin-inana isuna iti kinalamiis iti akin-ngato a siled.” 25 Ad-adda a naseknanda agingga a nariknada a nabaybay-anda ti pagrebbenganda idi saan latta a linukatan ti ari dagiti ruangan ti akin-ngato a siled. Isu nga innalada ti tulbek ket linukatanda dagitoy, ket adda sadiay ti amoda a napasag iti suelo a natayen. 26 Kabayatan nga agur-uray dagiti adipen, nga agpanpanunot no ania ti rumbeng nga aramidenda, naglibas ni Ehud ket limmabas iti lugar nga addaan kadagiti nakitikitan a ladawan dagiti didiosen, ket naglibas ngarud isuna a nagturong iti Seira. 27 Idi simmangpet isuna, pinagunina ti trumpeta idiay katurturodan a pagilian ti Efraim. Kalpasanna, kimmuyog kenkuana dagiti tattao ti Israel a sumalog manipud kadagiti turod, ket indadauloanna ida. 28 Kinunana kadakuada, “Surotendak, ta dandanin parmeken ni Yahweh dagiti kabusoryo a Moabita.” Simmurotda kenkuana ket nasakupda dagiti pagballasiwan ti Jordan a batog dagiti Moabita, ket saanda nga impalubos a makaballasiw ti siasinoman iti karayan. 29 Iti dayta a tiempo, napapatayda ti agarup sangapulo ribu a lallaki ti Moab, amin ket napigsa ken makabael a lallaki. Awan ti uray maysa a nakalibas. 30 Isu nga iti dayta nga aldaw, naparmek ti Moab babaen iti bileg ti Israel. Ket naginana ti daga iti las-ud ti walo-pulo a tawen. 31 Kalpasan ni Ehud, ti simmaruno nga ukom ket ni Samgar nga anak ni Anat, a nangpatay iti innem a gasut a lallaki ti Filistia babaen iti kayo a pagabug kadagiti baka. Inispalna pay ti Israel manipud iti peggad.

4

1 Kalpasan a natay ni Ehud, nagsukir manen kenni Yahweh dagiti tattao ti Israel babaen iti panagaramidda kadagiti dakes a banbanag ket nakitana ti inaramidda. 2 Inyawat ni Yahweh ida iti pannakabalin ni Jabin nga ari ti Canaan, a nagturay idiay Hazor. Ti pangulo ti armadana ket agnagan iti Sisera ken agnanaed isuna idiay Haroset dagiti Gentil. 3 Immawag dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh iti tulong, gapu ta addaan ni Sisera iti siam a gasut a karuahe a landok ken pinarigatna dagiti tattao ti Israel iti duapulo a tawen. 4 Ita, ni Debora a maysa a babai a profeta (nga asawa ni Lapidot) ti mangidadaulo nga ukom idiay Israel iti dayta a tiempo. 5 Masansan nga agtugaw isuna iti sirok ti kayo a palma ni Debora iti nagbaetan ti Rama ken Betel iti katurturodan a pagilian ti Efraim, ket mapan dagiti tattao ti Israel kenkuana tapno risuten dagiti pagriririanda. 6 Pinaayabanna ni Barak a putot a lalaki ni Abinoam manipud Kedes idiay Neftali. Kinunana kenkuana, “Bilbilinennaka ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Mapanka idiay bantay Tabor ket mangikuyogka iti sangapulo a ribu a lallaki manipud iti Neftali ken Zabulon. 7 Paruarekto ni Sisera, a pangulo ti armada ni Jabin tapno sabtennaka idiay karayan Kison a kaduana dagiti karuahena ken ti armadana ket pagballigienkanto kenkuana.'” 8 Kinuna ni Barak kenkuana, “No kumuyogka kaniak, mapanak, ngem no saanka a kumuyog kaniak,

saanak a mapan.” 9 Kinunana, “Awan duadua a kumuyogak kenka. Nupay
kasta, ti dalan a papanam ket saannaka nga iturong iti pakaidayawam,
ta aramidento ni Yahweh a babai ti mangparmek kenni Sisera babaen
iti pigsana.” Timmakder ngarud ni Debora ket kimmuyog kenni Barak
idiay Kedes. 10 Inayaban ni Barak dagiti lallaki ti Neftali ken Zabulon nga
agkukuyogda a mapan idiay Kedes. Sangapulo a ribu a lallaki ti simmurot
kenkuana, ken kimmuyog ni Debora kenkuana. 11 Ita, simmina ni Heber
(a Kineo) manipud kadagiti Kineo—kaputotan ida ni Hobab (katugangan
ni Moises) —ket impatakderna ti toldana iti abay ti kayo a lugo idiay
Zaananim nga asideg ti Kedes. 12 Idi imbagada kenni Sisera a simmang-at
idiay Bantay Tabor ni Barak nga anak ni Abinoam, 13 inayaban ni Sisera
dagiti amin a karuahena, siam a gasut a landok a karuahe, ken dagiti amin
a soldado a kaduana, manipud Haroset dagiti Gentil agingga iti Karayan
Kison. 14 Kinuna ni Debora kenni Barak, “Mapanka! Ta daytoy ti aldaw nga
ited ni Yahweh kenka ti panagballigi kenni Sisera. Saan kadi a ni Yahweh
ti mangidaldalan kenka?” Simmalog ngarud ni Barak manipud Bantay
Tabor nga addaan iti sangapulo a ribu a lallaki a sumursurot kenkuana.
15 Tinikaw ni Yahweh ti armada ni Sisera, amin dagiti karuahena, ken
dagiti amin nga armadana, ket rinaut ida dagiti tattao ni Barak ket
dimsaag ni Sisera iti karuahena ket timmaray. 16 Ngem kinamat ni Barak
dagiti karuahe ken ti armada idiay Haroset dagiti Gentil ket napapatay
ti entero nga armada ni Sisera babaen iti tadem ti kampilan ken awan
ti uray maysa a tao a nakalasat. 17 Ngem nagtaray ni Sisera agingga iti
tolda ni Jael, nga asawa ni Heber a Kineo, ta adda kappia iti nagbaetan
ni Jabin nga ari ti Hazor ken ti balay ni Heber a Kineo. 18 Rimmuar
ni Jael tapno sabtenna ni Sisera ket kinunana kenkuana, “Dumagaska
amok, dumagaska kaniak ket saanka nga agbuteng.” Dimmagas ngarud
isuna kenkuana ket immuneg iti toldana, ket inabbonganna isuna iti ules.
19 Kinunana kenkuana, “Pangaasim ta ikkannak iti bassit a danum nga
inumek, ta mawawak.” Linukatanna ti supot a lalat a naglaon iti gatas
ket inikkanna iti inumenna, kalpasanna, inabbonganna manen isuna.
20 Kinunana kenkuana, “Agtakderka iti pagserkan ti tolda. No adda umay
nga agdamag kenka iti, 'Adda kadi tao ditoy?' Ibagam, 'Awan.'” 21 Ket
nangala ni Jael (nga asawa ni Heber) iti maysa a pasok ti tolda ken
martilio ket sililimed nga immasideg kenkuana, ta narnekan iti turogna
ket inmartiliona ti pasok ti tolda iti pispisna agingga a simmalpot iti
daga. Ket isu a natay isuna. 22 Kabayatan a kamkamaten ni Barak ni
Sisera, rimmuar ni Jael tapno sumabat kenkuana ket kinunana kenkuana,
“Umayka, ipakitak kenka ti lalaki a sapsapulem.” Isu a kimmuyog isuna
kenkuana nga immuneg, ket adda sadiay ni Sisera a nakadasay nga adda
pasok ti tolda ti pispisna. 23 Iti dayta ngarud nga aldaw, pinarmek ti Dios
ni Jabin nga ari ti Canaan iti sangoanan dagiti tattao ti Israel. 24 Ad-adda
a bimmileg dagiti tattao ti Israel maibusor kenni Jabin nga ari ti Canaan,
agingga a nadadaelda isuna.

5

1 Iti dayta nga aldaw, kinanta ni Debora ken Barak a putot a lalaki
ni Abinoam daytoy a kanta: 2 “Idi nangidaulo dagiti mangidadaulo ti
Israel, idi situtulok a nakigubat dagiti tattao—idaydayawtayo ni Yahweh!
3 Dumngegkayo, dakayo nga ar-ari! Agdengngegkayo, dakayo a mangi-
dadaulo! Siak, agkantaak kenni Yahweh; Agkantaak iti pangdaydayaw
kenni Yahweh a Dios ti Israel. 4 O Yahweh, idi rimmuarka manipud Seir, idi

nagnaka manipud Edom, naggun-gon ti daga, ken nagpigerger met dagiti
tangatang; nagibuyat met iti danum dagiti ulep. 5 Naggin-gined dagiti
bantay iti sangoanan ti rupa ni Yahweh; naggin-gined uray ti Bantay Sinai
iti sangoanan ti rupa ni Yahweh a Dios ti Israel. 6 Kadagiti al-aldaw ni
Samgar (putot a lalaki ni Anat), kadagiti al-aldaw ni Jael, napanawan dagiti
kangrunaan a daldalan, ket magna laeng dagiti agdaldaliasat kadagiti
nalikaw a pagnaan. 7 Awanen dagiti taga-away idiay Israel, agingga a
siak, a ni Debora, nangidauloak—maysa nga ina ti nangidaulo iti Israel!
8 Pinilida dagiti baro a dios, ken adda panagraranget kadagiti ruangan
ti siudad; awan iti kalasag wenno gayang a makita kadagiti uppat a
pulo a ribu iti Israel. 9 Adda ti pusok kadagiti pangulo ti Israel, kasta
met kadagiti tattao a situtulok a nakigubat—idaydayawtayo ni Yahweh
gapu kadakuada! 10 Panunotenyo daytoy—dakayo nga agsaksakay kadagiti
puraw nga asno nga agtugtugaw kadagiti napuskol a lupot iti silyeta,
ken dakayo a magmagna iti dalan. 11 Denggenyo dagiti timek dagiti
mangbingbingay kadagiti karnero kadagiti disso a paginuman. Ibagada
manen sadiay dagiti nalinteg nga ar-aramid ni Yahweh, ken dagiti nalinteg
a tigtignay dagiti mannakigubatna iti Israel. Kalpasanna, simmalog dagiti
tattao ni Yahweh kadagiti ruangan iti siudad. 12 Agriingka, agriingka,
Debora! Agriingka, agriingka, agkantaka! Tumakderka Barak, ket tiliwem
dagiti baludmo, sika a putot a lalaki ni Abinoam. 13 Ket simmalog dagiti
nakalasat kadagiti natakneng—simmalog dagiti tattao ni Yahweh kaniak
manipud kadagiti mannakigubat. 14 Naggapuda idiay Efraim, isuda dagiti
adda ti ramutna iti Amalek; sinurotdakayo dagiti tattao ti Benjamin.
Simmalog dagiti pangulo manipud Makir, ken simmalog manipud Zabulon
dagiti mangaw-awit iti sarukod ti ofisial. 15 Ken kadua ni Debora
dagiti prinsipek manipud Issacar; ket kimmuyog ti Issacar kenni Barak
nga agdardarasda a simmurot kenkuana iti tanap iti panangidaulona.
Adda dakkel a panangsukimat iti puso kadagiti tribu ti Ruben. 16 Apay
nga agtugtugawka iti nagbaetan dagiti paginudoan, a dumdumngeg iti
panangtokar dagiti agpaspastor kadagiti plautada para kadagiti arbanda?
Kadagiti met puli ti Ruben, adda dakkel a panangsukimat iti puso.
17 Nagtalinaed ti Galaad iti bangir a paset ti Jordan; ket ni Dan, apay a
nagal-alla kadagiti barko? Nagtalinaed ti Aser iti igid ti baybay ket nagnaed
iti asideg dagiti sangladanna. 18 Ti Zabulon ket tribu a nakasagana a
mangipusta iti biagda nga uray matayda ken kasta met ti Neftali iti
paggugubatan. 19 Immay ken nakiranget dagiti ari, ket nakiranget dagiti
ari ti Canaan, idiay Taanac iti asideg dagiti dandanum ti Megiddo. Ngem
awan sinamsamda nga uray maysa a pirak. 20 Nakiranget dagiti bituen
manipud langit, manipud kadagiti dalanda kadagiti langit, nakirangetda
maibusor kenni Sisera. 21 Inyanud ida ti Karayan Kison, dayta a nabayagen
a karayan, a Karayan Kison. Magnaka O kararuak, bumilegka! 22 Ket
dumalagudog ti uni ti kuko dagiti kabalio—dumalagudog, ti dalagudog
dagiti mamaingelna. 23 'Ilunodyo ti Meroz!' kunkuna ti anghel ni Yahweh.
'Siguradoenyo nga ilunodyo dagiti agnanaed iti daytoy! —gapu ta saanda
nga immay timmulong kenni Yahweh—tapno tumulong kenni Yahweh iti
pannakigubat maibusor kadagiti nabileg a mannakigubat.' 24 Ad-adda a
nabendisionan ni Jael ngem kadagiti amin a dadduma pay a babbai, ni
Jael (nga asawa ni Heber a Kineo), ad-adda a nabendisionan isuna ngem
kadagiti amin a babbai nga agnaed kadagiti tolda. 25 Dimmawat ti lalaki
iti danum, ket inikkanna isuna iti gatas; inikkanna isuna iti mantikilia a

naikarga iti mallukong a maikari kadagiti prinsipe. 26 Inkabilna ti imana iti
pasok ti tolda, ken ti makannawan nga imana iti martilio ti agtrabtrabaho;
babaen iti martilio, dinangranna ni Sisera, rinumekna ti ulona. Binurakna
ti bangabangana idi tinudokna a simmalput iti pispisna. 27 Napasag
isuna iti nagbaetan dagiti sakana, natuang isuna ket nagidda sadiay. Iti
nagbaetan dagiti sakana ti nagkapsutanna. Ti lugar a nakapasaganna
ket isu ti siraranggas a nakatayannna. 28 Timman-aw isuna iti tawa—
kimmita iti rehas ti tawa ti ina ni Sisera ket sililiday nga immawag, 'Apay
a nagbayag a sumangpet ti karuahena? Apay a naitantan ti dalagudog
dagiti kabalio a mangguyguyod kadagiti karuahena?' 29 Simmungbat dagiti
kasisiriban a prinsesana, ngem isu met laeng ti insungbatna iti bagina:
30 'Saanda kadi pay a nabirokan ken nabingbingay ti nasamsam? —Maysa
nga aanakan, dua nga aanakan para iti tunggal lalaki; ti natinaan a lupot
a nasamsam para kenni Sisera, ti nasamsam a natinaan a naburdaan a
lupot, dua a pidaso ti natinaan a naburdaan a lupot para iti tengnged
dagiti nagsamsam?' 31 Mapukaw koma ngarud amin dagiti kabusormo, O
Yahweh! Ngem agbalin koma dagiti mangayat kenkuana a kasla iti init no
agsingising daytoy iti pigsana.” Ket naaddaan iti kapia ti daga iti uppat a
pulo a tawen.

6

1 Inaramid dagiti tattao ti Israel ti dakes iti imatang ni Yahweh,
ket inkabilna ida iti turay ti Midian iti pito a tawen. 2 Pinarigat ti
pannakabalin ti Midian ti Israel. Gapu iti Midian, nagaramid dagiti
tattao ti Israel iti pagkamanganda kadagiti gukayab iti turturod, kadagiti
rukib, ken kadagiti sarikedked. 3 Napasamak a tunggal agmula dagiti
Israelita, rauten ida dagiti Midianita ken Amalekita ken dagiti tattao
manipud iti daya. 4 Agkampo ti armadada iti daga ket dadaelenda
dagiti mulada, agingga idiay Gaza. Awan ti ibatida a taraon iti Israel,
ken awan ti karnero, baka man wenno dagiti asno. 5 Tunggal sumang-
atda ken dagiti tarakenda ken dagiti toldada, umayda a kasla pangen
dagiti dudon, ket saan a mabilang dagiti tattao man wenno dagiti
kamelioda. Sinakupda ti daga tapno dadaelenda daytoy. 6 Nakaro iti
panangpapanglaw ti Midian kadagiti Israelita isu nga immawag dagiti
tattao ti Israel kenni Yahweh. 7 Idi immawag dagiti tattao ti israel kenni
Yahweh gapu iti Midian, 8 nangibaon ni Yahweh iti profeta kadagiti tattao
ti Israel. Kinuna ti profeta kadakuada, “Kastoy ti ibagbaga ni Yahweh
a Dios ti Israel: 'Inruarkayo manipud Egipto; inruarkayo manipud iti
balay ti pannakatagabu. 9 Inispalkayo manipud iti pannakabalin dagiti
Egiptio, ken manipud iti pannakabalin dagiti amin a nangparparigat
kadakayo. Pinapanawko ida iti sangoananyo, ket intedko kadakayo ti
dagada. 10 Kinunak kadakayo, “Siak ni Yahweh a Diosyo; Binilinkayo
a saankayo nga agrukbab kadagiti dios dagiti Amorreo, a makindaga iti
pagnanaedanyo.” Ngem saankayo a nagtulnog iti timekko.'” 11 Ita, immay
ti anghel ni Yahweh ket nagtugaw iti sirok ti kayo a lugo idiay Ofra, a kukua
ni Joas (nga Abiezerita), kabayatan a ni Gideon a putot a lalaki ni Joas ket
agir-irik babaen iti panangibaotna iti daytoy iti daga, idiay pagpespesan ti
arak—tapno ilemmeng daytoy kadagiti Midianita. 12 Nagparang ti anghel
ni Yahweh kenkuana ket kinunana, “Adda ni Yahweh kenka, sika a nabileg
a mannakigubat!” 13 Kinuna ni Gideon kenkuana, “O, apok, no adda ni
Yahweh kadakami, apay ngarud a napasamak amin daytoy kadakami?
Sadino ti ayan dagiti amin a nakakaskasdaaw nga aramidna nga imbaga

dagiti ammami kadakami, idi kinunada, 'Saan kadi nga inruarnatayo
ni Yahweh manipud Egipto?' Ngem ita, binaybay-annakami ni Yahweh
ken inyawatnakami iti pannakabalin ti Midian." 14 Kimmita ni Yahweh
kenkuana ket kinunana, "Mapanka iti daytoy a pigsa nga adda kenka.
Ispalem ti Israel manipud iti pannakabalin dagiti Midianita. Saanka kadi
nga imbaon?" 15 Kinuna ni Gideon kenkuana, "Pangaasim, Apo, kasano
a maispalko ti Israel? Kitaem, ti pamiliak ti kakapuyan iti Manases, ket
siak ti kanunumoan iti balay ti amak." 16 Kinuna ni Yahweh kenkuana,
"Addaakto kenka, ket parmekemto ti entero nga armada dagiti Midianita."
17 Kinuna ni Gideon kenkuana, "No maay-ayoka kaniak, ikkannak ngarud
iti pagilasinan a sika iti makisarsarita kaniak. 18 Pangaasim, saanka a
pumanaw ditoy agingga nga agsubliak kenka ken iyegko ti sagutko ket
idatagko iti sangoanam." Kinuna ni Yahweh, "Agurayak agingga nga
agsublika." 19 Napan ni Gideon ket nagparti iti urbon a kalding ken
nagluto iti tinapay nga awan lebadurana manipud iti maysa nga efa ti
arina. Inkabilna ti karne iti basket, ken inkabilna ti digo iti banga ket
indatagna dagitoy kenkuana iti sirok ti kayo a lugo. 20 Kinuna ti anghel ti
Dios kenkuana, "Alaem ti karne ken ti tinapay nga awan lebadurana ket
iparabawmo dagitoy iti daytoy a bato, ken ibukbokmo ti digo kadagitoy."
Ket inaramid ngarud ni Gideon dayta. 21 Ket inggaw-at ti anghel ni Yahweh
ti murdong ti sarukod nga iggemna. Babaen iti daytoy, sinagidna ti lasag
ken ti tinapay nga awan lebadurana; rimmuar ti apuy manipud iti bato
ket pinuoranna ti karne ken ti tinapay nga awan lebadurana. Kalpasanna,
pimmanaw ti anghel ni Yahweh ket saanen a makita ni Gideon isuna.
22 Naamiris ni Gideon a daytoy ti anghel ni Yahweh. Kinuna ni Gideon,
"O, Yahweh nga Apo! Ta nakitak ti anghel ni Yahweh iti rupanrupa!"
23 Kinuna ni Yahweh kenkuana, "Kappia kenka! Saanka nga agbuteng,
saanka a matay." 24 Nangipatakder ngarud ni Gideon iti altar sadiay para
kenni Yahweh. Inawaganna daytoy iti, ni Yahweh ket Talna. Agingga
kadagitoy nga aldaw, nakatakder pay laeng daytoy idiay Ofra iti puli ti
Abi Ezer. 25 Iti dayta a rabii, kinuna ni Yahweh kenkuana, "Alaem ti bulog
a baka ti amam, ken ti maikadua a bulog a baka nga agtawen iti pito, ket
rebbaem ti altar ni Baal a kukua ti amam, ken putdem ti Asera nga adda
iti abayna daytoy. 26 Mangipatakderka iti altar ni Yahweh a Diosmo iti
tuktok daytoy a lugar a pagkamangan, ken aramidem daytoy iti umno a
wagas. Idatonmo ti maikadua a bulog a baka kas daton a maipuor amin,
usarem ti kayo manipud iti Asera a pinutedmo." 27 Nangayab ngarud
ni Gideon iti sangapulo kadagiti adipenna ket inaramidna kas imbaga ni
Yahweh kenkuana. Ngem inaramidna daytoy iti rabii saan nga iti aldaw
gapu ta mabuteng unay isuna iti sangkabalayan ti amana ken kadagiti
tattao iti ili. 28 Kabigatanna, idi bimmangon dagiti tattao iti ili, narebban
ti altar ni Baal, ken naputeden ti Asera nga adda iti abayna daytoy ket
naidatonen ti maikadua a bulog a baka iti altar a naipatakder. 29 Kinuna
dagiti tattao iti siudad iti tunggal maysa, "Siasino ti nangaramid iti
daytoy?" Idi nakisaritada kadagiti dadduma ken nangsapulda iti sungbat,
kinunada, "Ni Gideon a putot a lalaki ni Joas ti nangaramid iti daytoy a
banag." 30 Ket kinuna dagiti tattao ti ili kenni Joas, "Iruarmo ti putotmo
tapno mapapatay isuna, gapu ta rinebbana ti altar ni Baal, ken gapu ta
pinutedna ti Asera nga adda iti abayna daytoy." 31 Kinuna ni Joas kadagiti
amin a mangtubtubngar kenkuana, "Ipakaasiyo kadi ti napasamak kenni
Baal? Isalakanyo kadi isuna? Siasinoman a mangipakaasi iti napasamak
kenkuana, mapapatay koma kabayatan a nasapa pay. No maysa a dios

ni Baal, ikanawana koma ti bagina no adda mangrebba iti altarna." 32 Iti
dayta nga aldaw, napanaganan ngarud ni Gideon iti "Jerub Baal," gapu ta
kinunana, "Ikanawa koma ni Baal ti bagina maibusor kenkuana," gapu ta
rinebba ni Gideon ti altarna. 33 Ita, nagmaymaysa a nagu-ummong dagiti
Midianita, Amalekita, ken dagiti tattao iti daya. Binallasiwda ti Jordan
ket nagkampoda idiay tanap ti Jezreel. 34 Ngem kinaluban ti Espiritu
ni Yahweh ni Gideon tapno tulunganna isuna. Pinaguni ni Gideon ti
trumpeta, ay-ayabanna ti tribu ti Abi Ezer, tapno mabalin a sumurotda
kenkuana. 35 Nangibaon isuna kadagiti mensahero a mapan iti entero
a Manases, ket naayabanda met a sumurot kenkuana. Nangibaon met
isuna kadagiti mensahero iti Aser, Zabulon, ken Neftali, ket simmang-
atda a sumabat kenkuana. 36 Kinuna ni Gideon iti Dios, "No gandatmo iti
mangusar kaniak a mangisalakan iti Israel a kas iti kinunam— 37 Kitaem,
mangikabilak iti dutdot iti pagir-irikan. No addanto laeng linnaaw iti
dutdot ket namaga ti amin a daga, ket maammoakto nga usarennak a
mangisalakan iti Israel a kas iti kinunam." 38 Daytoy ti napasamak—
nasapa a bimmangon ni Gideon iti simmaruno a bigat, inummongna ti
dutdot ket pinepesna ti linnaaw manipud iti dutdot, umanay a nangpunno
iti maysa a mallukong. 39 Kalpasanna, kinuna ni Gideon iti Dios, "Saanka a
makaunget kaniak, agsao-ak pay iti maminsan. Pangaasim ta palubosam
iti maysa pay a pammaneknek kaniak babaen iti dutdot. Iti daytoy a
tiempo, pagbalinem a namaga ti dutdot, ken maadda koma ti linnaaw iti
amin a daga iti aglawlawna daytoy." 40 Inaramid ti Dios ti dinawatna iti
dayta a rabii. Namaga ti dutdot, ken adda linnaaw iti amin a daga iti
aglawlawna.

7

1 Ket nasapa a bimmangon ni Jerubbaal (dayta ni Gideon) ken dagiti
amin a tattao a kaduana, ket nagkampoda iti abay ti ubbog ti Harod.
Adda ti kampo ti Midian iti amiananda iti tanap nga asideg iti turod
ti More. 2 Kinuna ni Yahweh kenni Gideon, "Adu unay dagiti soldado
tapno pagballigienkayo kadagiti Midianita. Siguradoem a saanto nga
agpalangguad ti Israel kaniak, a kunada, 'Insalakannakami ti bukodmi
a pigsa.' 3 Ita ngarud, iwaragawagmo kadagiti lapayag dagiti tattao a
kunaem, "Siasinoman a mabuteng, siasinoman nga agpigpigerger, ma-
palubosan isuna nga agsubli ken pumanaw manipud iti Bantay Galaad."'
Pimmanaw ngarud dagiti 22, 000 a tattao ket 10, 000 ti nabati. 4 Kinuna
ni Yahweh kenni Gideon, "Adu latta dagiti tattao. Isalogmo ida iti danum,
ket pagbalinek a basbassit ti bilangda para kenka sadiay. No ibagak kenka,
'Makikuyogto kenka daytoy,' makikuyogto isuna kenka; ngem no ibagak,
'Saanto a makikuyog kenka daytoy,' saanto a makikuyog isuna." 5 Insalog
ngarud ni Gideon dagiti tattao iti danum, ket kinuna ni Yahweh kenkuana,
"Ilasinmo ti tunggal maysa a mangab-ab iti danum, a kas iti panaginum
ti aso, kadagiti agparintumeng nga uminum." 6 Tallo gasut a lallaki ti
nagab-ab. Nagparintumeng dagiti dadduma a lallaki nga imminum iti
danum. 7 Kinuna ni Yahweh kenni Gideon, "Babaen kadagiti tallo gasut a
lallaki a nagab-ab, ispalenkayo ken pagballigienkayo kadagiti Midianita.
Pagawidemon dagiti dadduma a lallaki iti bukodda a lugar." 8 Innala
ngarud dagiti napili dagiti abastoda ken dagiti trumpetada. Pinagawid ni
Gideon dagiti amin a lallaki ti Israel, napan ti tunggal lalaki iti kampona,
ngem pinagbatina dagiti tallo gasut a lallaki. Ita, adda ti kampo ti Midian
iti babaenna idiay tanap. 9 Kinuna ni Yahweh kenkuana iti dayta met laeng

a rabii, “Bumangonka! Rautem ti kampo, ta pagballigienka iti daytoy.
10 Ngem no mabutengka a sumalog, sumalogka iti kampo a kaduam ni
Pura nga adipenmo, 11 ket denggem ti ibagbagada, ket mapaturedkanto
a mangraut iti kampo.” Simmalog ngarud ni Gideon a kaduana ni
Pura nga adipenna iti lugar a pagbanbantayan dagiti guardia iti kampo.
12 Nagkampo idiay tanap dagiti Midianita, Amalekita, ken dagiti amin a
tattao iti daya, a kas kapuskol iti pangen dagiti dudon. Saan a mabilang
dagiti kamelioda; ad-adu ti bilang dagitoy ngem iti darat iti igid ti baybay.
13 Idi dimteng ni Gideon sadiay, adda maysa a lalaki a mangibagbaga iti
tagtagainepna iti kaduana. Kinuna ti lalaki, “Denggem! Nagtagtagainepak,
ket nakakitaak iti nagtimbukel a tinapay a sebada a nagtulidtulid nga
agturong iti kampo ti Midian. Immay daytoy iti tolda, ket dinungparna
daytoy iti napigsa isu a natuang ken nagbalibaliktad, isu a naiyaplag
daytoy.” 14 Kinuna ti sabali a lalaki, “Awanen sabali no saan a ti kampilan
ni Gideon daytoy (a putot a lalaki ni Joas), nga Israelita. Pinagballigi ti
Dios isuna iti Midian ken kadagiti amin nga armadada.” 15 Idi nangngeg
ni Gideon ti pannakaistoria iti tagtagainep ken ti pannakailawlawagna
daytoy, nagrukob isuna a nagkararag. Nagsubli isuna iti kampo ti
Israel ket kinunana, “Bumangonkayo! Pinagballiginakayon ni Yahweh
iti armada ti Midian.” 16 Biningayna ti tallo gasut a lallaki iti tallo
a bunggoy, ket inikkanna amin ida kadagiti trumpeta ken banga nga
awan naggianna, nga addaan kadagiti pagsilawan iti uneg ti tunggal
banga. 17 Kinunana kadakuada, “Kitaendak ket aramidenyo ti aramidek.
Buyaendak! Inton dumtengak iti igid ti kampo, masapul nga aramidenyo
ti aramidek. 18 Inton paguniek ti trumpeta, siak ken dagiti amin a kaduak,
ket pagunienyo met dagiti trumpetayo iti tunggal sikigan ti entero a
kampo ken ipukkawyo, 'Para kenni Yahweh ken para kenni Gideon!'”
19 Dimteng ngarud ni Gideon ken ti sangagasut a lallaki a kaduana
iti igid ti kampo, sakbay iti pangrugian ti pangtengnga nga agbantay.
Apaman nga agsuksukat pay laeng dagiti Midianita iti guardia, pinagunida
dagiti tangguyob ken binurakda dagiti banga nga iggemda. 20 Pinaguni
dagiti tallo a bunggoy dagiti tangguyob ken binurakda dagiti banga.
Iniggamanda dagiti pagsilawan iti makannigid nga imada ken dagiti
tangguyob iti makannawanda tapno pagunien dagitoy. Impukkawda, “Ti
kampilan ni Yahweh ken ni Gideon.” 21 Nagtakder ti tunggal lalaki iti
lugarna iti aglawlaw ti kampo ket nagtataray dagiti amin nga armada
dagiti Midianita. Nagririaw ken nagtatarayda. 22 Idi pinagunida ti tallo
gasut a tangguyob, ingkabil ni Yahweh ti tunggal kampilan ti Midianita a
lalaki a maibusor iti kaduana ken maibusor kadagiti amin nga armadada.
Nagtaray ti armada agingga iti Bet-sitta nga agturong iti Serera, agingga
iti beddeng ti Abel-Mehola iti asideg ti Tabat. 23 Naguummong dagiti
lallaki ti Israel a nagtaud iti Neftali, Aser, ken dagiti amin a Manasses,
ket kinamatda ti Midian. 24 Nangibaon ni Gideon kadagiti mensahero iti
entero a katurturodan a pagilian ti Efraim, a kinunada, “Sumalogkayo
a maibusor iti Midian ket bantayanyo ti Karayan Jordan, agingga iti Bet-
bara, tapno pagsardengen ida.” Naguummong ngarud dagiti amin a lallaki
ti Efraim ket binantayanda dagiti danum, agingga iti Bet-bara ken iti
Karayan Jordan. 25 Tiniliwda ti dua a prinsipe ti Midian, da Oreb ken
Zeeb. Pinatayda ni Oreb iti ayan ti bato ni Oreb, ket pinatayda ni Zeeb
iti ayan ti pagpespesan ti ubas ni Zeeb. Kinamatda dagiti Midianita, ket
impanda dagiti ulo da Oreb ken Zeeb kenni Gideon nga adda iti ballasiw
ti Jordan.

8

1 Kinuna dagiti tattao ti Efraim kenni Gideon, “Ania daytoy nga
inaramidmo kadakami? Saannakami nga inayaban idi napanka nakigubat
iti Midian.” Ket nakisinnuppiatda kenkuana iti kasta unay. 2 Kinunana
kadakuada, “Ania ita ti inaramidko a maiyasping kadakayo? Saan aya a
nasaysayaat dagiti matudtud nga ubas ti Efraim ngem ti sibubukel nga
apit iti ubas ni Abie-zer? 3 Pinagballiginakayo ti Dios kadagiti prinsipe ti
Midian- da Oreb ken Zeeb! Ania ti naaramidko a maiyasping kadakayo?”
Bimmaaw ti ungetda kenkuana idi imbagana daytoy. 4 Dimteng ni Gideon
idiay Jordan ket bimmallasiw iti daytoy, isuna ken dagiti tallo gasut a lal-
laki a kaduana. Nabannogdan, ngem intultuloyda latta ti panagkamatda.
5 Kinunana kadagiti lallaki ti Succot, “Pangngaasiyo ta ikkanyo ti tinapay
dagiti tattao a sumursurot kaniak, gapu ta nabannogdan, ket kamkamatek
da Zeba ken Salmunna, dagiti ari ti Midian.” 6 Kinuna dagiti mangidadaulo
iti Succot, “Naparmekmo kadin da Zeba ken Salmunna? Saanmi nga ammo
no apay a rumbeng nga ikkanmi iti tinapay ti armadam.” 7 Kinuna ni
Gideon, “Inton pagballigiennakami ni Yahweh kada Zeba ken Salmunna,
pirsapirsayekto ti lasagyo babaen kadagiti sisiit iti let-ang ken kadagiti
sisiitan a mula.” 8 Simmang-at isuna idiay Penuel manipud sadiay
ket nakisarita kadagiti tattao sadiay iti isu met laeng a wagas, ngem
sinungbatan isuna dagiti lallaki idiay Penuel iti kas met laeng iti insungbat
dagiti lallaki idiay Succot. 9 Nagsao met isuna kadagiti lallaki ti Penuel
ket kinunana, “Inton agsubliak manen a sikakappia, rebbaekto daytoy
a torre.” 10 Ita, adda da Zeba ken Salmunna idiay Carcor, agraman ti
armadada, agarup 15, 000 a lallaki, dagiti amin a nabati iti entero nga
armada dagiti tattao iti daya. Gapu ta napasag ti 120, 000 a lallaki a
nasanay a makigubat babaen iti kampilan. 11 Simmang-at ni Gideon iti
kampo ti kabusor a nagna iti dalan ti Nomad, a limmabas idiay Noba ken
Jogbea. Pinarmekna ti armada ti kabusor, gapu ta saanda a namnamaen
ti panangraut. 12 Nagtaray da Zeba ken Salmunna, ket kabayatan a
kamkamaten ida ni Gideon, natiliwna dagiti dua nga ari ti Midian- da
Zeba ken Salmunna- ken riniribukna ti amin nga armadada. 13 Nagsubli
ni Gideon a putot a lalaki ni Joas manipud iti paggugubatan a nagna
iti bessang ti Heres. 14 Nakasabat isuna iti maysa nga agtutubo a lalaki
kadagiti tattao ti Succot ket nagdamag isuna kenkuana. Inladawan ti
agtutubo a lalaki kenkuana dagiti mangidadaulo iti Succot ken dagiti
panglakayen daytoy, pitopulo ket pito a lallaki. 15 Napan ni Gideon
kadagiti lallaki ti Succot ket kinunana, “Kitaenyo da Zeba ken Salmunna,
a nanglaisanyo kaniak a kinunayo, ‘Naparmekmo kadin da Zeba ken
Salmunna? Saanmi nga ammo no apay a rumbeng nga ikkanmi iti tinapay
ti armadam.”' 16 Innala ni Gideon dagiti panglakayen ti siudad, ket
dinusana dagiti lallaki ti Succot babaen kadagiti sisiit ti let-ang ken nasiit
a mulmula. 17 Ket rinebbana ti torre ti Penuel ken pinatayna dagiti lallaki
iti dayta a siudad. 18 Kinuna ni Gideon kada Zeba ken Salmunna, “Ania ti
langa dagiti tattao a pinatayyo idiay Tabor?” Insungbatda, “No kasano ti
langam, kasta met kadakuada. Aglanglanga ti tunggal maysa kadakuada
a kasla anak iti maysa nga ari.” 19 Kinuna ni Gideon, “Kakabsatko
ida, dagiti annak a lallaki ti inak. Iti nagan ni Yahweh nga adda iti
agnanayon, no pinagtalinaedyo koma ida a sibibiag, saankayo koma a
patayen.” 20 Kinunana kenni Jeter (ti inauna nga anakna), “Tumakderka
ket patayem ida!” Ngem saan nga inasut ti agtutubo a lalaki ti kampilanna
ta mabuteng isuna, gapu ta ubing pay laeng isuna. 21 Ket kinuna da Zeba

ken Salmunna, “Tumakderka ket patayennakami! Ta kas iti kinalalaki, kasta met ti pigsana.” Timmakder ni Gideon ket pinatayna da Zeba ken Salmunna. Innalana pay dagiti ar-arkos a sinan-bulan nga adda kadagiti tengnged dagiti kamelioda. 22 Kalpasanna, kinuna dagiti lallaki ti Israel kenni Gideon, “Iturayannakami- sika, ti putotmo a lalaki ken ti appokom a lalaki- gapu ta insalakannakami iti pannakabalin ti Midian. 23 Kinuna ni Gideon kadakuada, “Saan a siak ti mangituray kadakayo, wenno ti anakko a lalaki ti mangituray kadakayo. Ni Yahweh ti mangituray kadakayo.” 24 Kinuna ni Gideon kadakuada, “Adda koma kiddawek kadakayo: nga ited koma kaniak ti tunggal maysa kadakayo dagiti aritos manipud iti sinamsamna.” (Addaan dagiti Midianita kadagiti balitok nga aritos gapu ta Ismaelitada.) 25 Insungbatda, “Siraragsakkami a mangited kadagitoy kenka.” Nangiyaplagda iti kagay ket impuruak ti tunggal lalaki iti daytoy dagiti aritos manipud iti sinamsamna. 26 1, 700 a siklo iti balitok ti kadagsen dagiti balitok nga aritos a kiniddawna. Mainayon daytoy a sinamsam kadagiti sinan-bulan nga ar-arkos, kadagiti bitin-bitin, kadagiti maris-ube a pagan-anay nga ingkawes dagiti ari ti Midian, ken mainayon kadagiti kawar a naipalikmut kadagiti tengnged dagiti kamelioda. 27 Nangaramid ni Gideon iti efod manipud kadagiti aritos ket ingkabilna daytoy iti siudadna, idiay Ofra, ket nagbalangkantis dagiti amin nga Israel babaen iti panagdaydayawda iti daytoy sadiay. Nagbalin daytoy a palab-og para kenni Gideon ken kadagiti adda iti balayna. 28 Naparmek ngarud ti Midian iti sangoanan dagiti tattao ti Israel ket saandan nga inngato manen dagiti uloda. Ket adda ti kappia iti daga iti las-ud iti uppat a pulo a tawen kadagiti al-aldaw ni Gideon. 29 Nagsubli ni Jerubbaal a putot ni Joas ket nagnaed iti bukodna a balay. 30 Pitopulo a lallaki ti putot ni Gideon, gapu ta adu ti assawana. 31 Nangipasngay met kenkuana iti lalaki ti kabkabbalayenna nga adda idi idiay Sikem, ket pinanaganan ni Gideon isuna iti Abimelec. 32 Natay ni Gideon a putot a lalaki ni Joas idi lakay unayen isuna ket naitabon iti ayan ti tanem ni Joas nga amana, idiay Ofra iti puli ti Abie-zer. 33 Ket napasamak, apaman a natay ni Gideon, timmallikud manen dagiti tattao ti Israel ket nagbalangkantisda babaen iti panagdaydayawda kadagiti Baal. Pinagbalinda ni Baal-berit a diosda. 34 Saan a nalagip dagiti tattao ti Israel a dayawen ni Yahweh a Diosda a nangispal kadakuada manipud iti pannakabalin dagiti amin a kabusorda iti aglawlawda. 35 Saanda a tinungpal dagiti karida iti balay ni Jerubbaal (ti sabali pay a nagan ni Gideon) a kas subad iti amin a kinasayaat nga inaramidna iti Israel.

9

1 Napan ni Abimelec nga anak ni Jerubbaal kadagiti kabagian ti inana idiay Sikem ket kinunana kadakuada ken iti sibubukel a puli ti pamilia ti inana, 2 “Pangngaasiyo ta ibagayo daytoy, tapno mangngegan dagiti amin a mangidadaulo iti Sikem: 'Ania ti nasaysayaat para kadakayo? Iturayannakayo dagiti amin a pitopulo nga annak a lallaki ni Jerubbaal, wenno maysa laeng ti mangituray kadakayo?' Laglagipenyo a tulang ken lasagdak.” 3 Nakisarita dagiti kabagian ti inana kadagiti mangidadaulo iti Sikem para kenkuana, ket immanamongda a sumurot kenni Abimelec, ta kinunada, “Kabsattayo isuna.” 4 Inikkanda isuna iti pitopulo a pidaso ti pirak manipud iti balay ni Baal-Berit, ket inusar ni Abimelec daytoy a pinangtangdan kadagiti nasukir ken darasudos a lallaki, a simmurot kenkuana. 5 Napan isuna iti balay ti amana idiay Ofra, ket pinapatayna

ti pitopulo a kakabsatna iti rabaw ti maysa a bato, dagiti putot a lallaki
ni Jerubbaal. Ni laeng Jotam nga inaudi nga anak ni Jerubbaal ti nabati,
gapu ta naglemmeng isuna. 6 Naguummong dagiti amin a mangidadaulo
iti Sikem ken Betmillo ket napanda iti abay ti lugo iti asideg ti adigi nga
adda idiay Sikem, ket pinagbalinda nga ari ni Abimelec. 7 Idi naibaga kenni
Jotam ti maipanggep iti daytoy, napan isuna nagtakder iti tapaw ti Bantay
Gerizim. Nagpukkaw isuna ket kinunana kadakuada, “Dumngegkayo
kaniak, dakayo a mangidadaulo iti Sikem, tapno denggennakayo koma ti
Dios. 8 Iti naminsan, napan dagiti kayo tapno mangpulot iti arida. Ket
kinunada iti kayo nga olibo, 'Iturayannakami.' 9 Ngem kinuna ti kayo
nga olibo kadakuada, 'Rumbeng kadi nga isardengko ti lanak, a maus-
usar a pagdayaw iti Dios ken tao, tapno agsubliak nga agampaampayag
laeng iti rabaw dagiti sabali a kayo?' 10 Kinuna dagiti kayo iti kayo
nga igos, 'Umayka ket iturayannakami.' 11 Ngem kinuna ti kayo nga
igos kadakuada, 'Rumbeng kadi nga isardengko ti kinasam-itko ken ti
nasayaat a bungak, tapno laeng makasubliak nga agampaampayag iti
rabaw dagiti sabali a kayo?' 12 Kinuna dagiti kayo iti ubas, 'Umayka
ket iturayannakami.' 13 Kinuna ti ubas kadakuada, 'Rumbeng kadi nga
isardengko ti baro nga arakko, a mangparparagsak iti Dios ken tao, ken
agsubliak nga agampaampayag iti rabaw dagiti sabali a kayo?' 14 Ket
kinuna dagiti amin a kayo iti nasiit a mula, 'Umayka ket iturayannakami.'
15 Kinuna ti nasiit a mula kadagiti kayo, 'No pudno a kayatdak a pulotan
a kas ariyo, umaykayo ngarud ket makasarakkayo iti talged iti sirok ti
linongko. No saan, rummuar koma ti apuy manipud iti nasiit a mula
ket puoranna koma dagiti sedro ti Libano.' 16 Ita ngarud, no napudno
ken nalintegkayo, idi pinagbalinyo ni Abimelec nga ari, ket no nasayaat
ti inaramidyo kenni Jerubbaal ken iti balayna, ket no dinusayo isuna a
kas maikari kenkuana- 17 - ken panunotenyo a nakigubat ti amak gapu
kadakayo, insakripisyona ti biagna, ket inispalnakayo manipud iti ima
ti Midian- 18 ngem ita nga aldaw bimmusorkayo iti balay ti amak ket
pinatayyo dagiti putotna a lallaki, pitopulo a tattao, iti rabaw ti maysa
a bato. Ket pinagbalinyo nga ari ni Abimelec nga anak ti babai nga
adipenna, kadagiti mangidadaulo iti Sikem, gapu ta kabagianyo isuna.
19 Ket no napudno ken nalintegkayo kenni Jerubbaal ken iti balayna,
makiparagsakkayo ngarud kenni Abimelec, ket makipagragsak met isuna
kadakayo. 20 Ngem no saan, rummuar koma ti apuy kenni Abimelec ket
puoranna dagiti lallaki ti Sikem ken ti balay ni Millo. Rummuar koma ti
apuy kadagiti lallaki ti Sikem ken Betmillo a mangpuor kenni Abimelec.”
21 Naglibas ken nagtaray ni Jotam, ket napan isuna idiay Beer. Nagnaed
isuna sadiay gapu ta adayo daytoy kenni Abimelec a kabsatna. 22 Nagturay
ni Abimelec iti Israel iti las-ud ti tallo a tawen. 23 Nangibaon ti Dios iti
dakes nga espiritu iti nagbaetan ni Abimelec ken dagiti mangidadaulo iti
Sikem. Liniputan dagiti mangidadaulo iti Sikem ni Abimelec. 24 Inaramid
ti Dios daytoy tapno maibales ti kinaranggas a naaramid kadagiti pitopulo
a putot a lallaki ni Jerubbaal, ket ikaro ni Abimelec a kabsatda ti
panangpapatayna kadakuada; ken ikaro met dagiti lallaki ti Sikem ti
panangtulongda kenkuana a nangpatay kadagiti kabsatna. 25 Isu a
nangipuesto dagiti mangidadaulo iti Sikem iti lallaki tapno agpadaan iti
tapaw dagiti turod tapno mabalinda a saneben isuna, ket tinakawanda
amin a lumabas kadakuada iti dayta a dalan. Naipadamag daytoy kenni
Abimelec. 26 Immay ni Gaal nga anak ni Ebed a kaduana dagiti kabagianna
ket napanda idiay Sikem. Nagtalek dagiti mangidadaulo iti Sikem

kenkuana. 27 Napanda iti talon ket nagburasda kadagiti ubas manipud
kadagiti kaubasan, ket binaddebaddekanda dagitoy. Nagrambakda iti
balay ti diosda, a nanganan ken naginumanda, ket inlunodda ni Abimelec.
28 Kinuna ni Gaal a putot ni Ebed, “Siasino ni Abimelec, ken siasino
ni Sikem, a rumbeng a pagserbiantayo isuna? Saan kadi nga isuna ti
anak ni Jerubbaal? Ken saan kadi a ni Zebul ti opisialna? Agserbitayo
kadagiti lallaki ni Hamor, nga ama ni Sikem! Apay koma nga agserbitayo
kenkuana? 29 Adda la koma ti turayko kadagitoy a tattao! Ket ikkatek ni
Abimelec. Ibagak kenni Abimelec, 'Awagam dagiti amin nga armadam.'”
30 Idi nangngeg ni Zebul nga opisial iti siudad dagiti imbaga ni Gaal a
putot a lalaki ni Ebed, simged ti ungetna. 31 Nangibaon isuna kadagiti
mensahero a mapan kenni Abimelec tapno mangalliilaw, a kunana, “Adtoy,
immay ni Gaal nga anak ni Ebed ken dagiti kabagianna idiay Sikem,
ket rirriribukenda ti siudad a maibusor kenka. 32 Ita, bayat iti rabii,
bumangonka ken dagiti soldado a kaduam, ket mangisaganakayo iti
panangsaneb kadagiti talon. 33 Ket iti bigat, apaman a makasingising ti
init, masapaka a bumangon ket rautem ti siudad. Ket inton rummuar
isuna ken dagiti tattao a kaduana a maibusor kenka, aramidem ti aniaman
a kabaelam nga aramiden kadakuada.” 34 Bimmangon ngarud bayat iti
rabii ni Abimelec ken dagiti amin a lallaki a kaduana, ket nagsanebda a
maibusor iti Sikem- nabingayda iti uppat a bunggoy. 35 Rimmuar ni Gaal a
putot ni Ebed ket nagtakder iti pagserkan iti ruangan ti siudad. Rimmuar
ni Abimelec ken dagiti lallaki a kaduana manipud iti paglemlemmenganda.
36 Idi nakita ni Gaal dagiti tattao, kinunana kenni Zebul, “Kitaem, adda
tattao a sumalsalog manipud kadagiti tapaw dagiti turod!” Kinuna ni
Zebul kenkuana, “Makitkitam laeng dagiti anniniwan kadagiti turod a
kaslada la tattao.” 37 Nagsao manen ni Gaal ket kinunana, “Kitaem, adda
tattao a sumalsalog iti nagtengngaan ti daga, ket um-umay ti maysa a
bunggoy manipud iti dalan iti lugo dagiti mammadles.” 38 Ket kinuna
ni Zebul kenkuana, “Ayanna ita dagiti napnoan kinatangsit a sasaom,
sika a nangibaga, 'Siasino kadi ni Abimelec a rumbeng nga agserbitayo
kenkuana?' Saan kadi a dagitoy dagiti tattao a linaismo? Rummuarka ita
ket makirangetka kadakuada.” 39 Rimmuar ni Gaal ket indauloanna dagiti
lallaki ti Sikem, ket nakiranget isuna kenni Abimelec. 40 Kinamat isuna ni
Abimelec, ket naglibas ni Gaal iti sangoananna. Ket adu ti napasag babaen
kadagiti makapatay a sugsugat iti sangoanan ti pagserkan iti ruangan ti
siudad. 41 Nagtalinaed ni Abimelec idiay Aruma. Pinilit a pinapanaw
ni Zebul ni Gaal ken dagiti kabagianna idiay Sikem. 42 Kabigatanna,
napan dagiti tattao ti Sikem idiay talon, ket naipadamag daytoy kenni
Abimelec. 43 Inkuyogna dagiti tattaona, biningayna ida iti tallo a bunggoy,
ket nagsanebda kadagiti talon. Kimmita isuna ket nakitana dagiti tattao
a rumrummuar manipud iti siudad. Ket rinaut ken pinatayna ida.
44 Rimmaut ni Abimelec ken dagiti bunggoy a kaduana ken sinerraanda ti
pagserkan iti ruangan ti siudad. Rinaut dagiti dua a bunggoy dagiti amin
nga adda iti talon ket pinatayda dagitoy. 45 Agmalmalem a nakiranget
ni Abimelec iti siudad iti dayta nga aldaw. Sinakupna ti siudad, ket
pinatayna dagiti tattao nga adda iti daytoy. Rinebbana dagiti pader ti
siudad ket winarasanna iti asin ti rabawna daytoy. 46 Idi nangngeg daytoy
dagiti amin a mangidadaulo iti torre ti Sikem, simrekda iti sarikedked iti
balay ni El-Berit. 47 Naibaga kenni Abimelec a naguummong dagiti amin a
mangidadaulo idiay torre ti Sikem. 48 Simmang-at ni Abimelec ken dagiti
amin a lallaki a kaduana idiay Bantay Zalmon. Nangala ni Abimelec iti

wasay ket nangpukan kadagiti sanga. Binaklayna dagitoy ket imbilinna
kadagiti lallaki a kaduana, “No ania ti nakitayo nga inaramidko, darasenyo
ket aramidenyo met ti inaramidko.” 49 Isu a nangpukan ti tunggal maysa
kadagiti sanga ket sinurotda ni Abimelec. Inggabsuonda dagitoy iti rabaw
iti siled iti uneg ti daga, ket pinuoranda ti rabawna daytoy, iti kasta, natay
dagiti amin a tattao iti torre ti Sikem, agarup sangaribu a lallaki ken
babbai. 50 Kalpasanna, napan ni Abimelec idiay Tebes, ket nagkampo isuna
iti ruar ti Tebes ken sinakupna daytoy. 51 Ngem adda maysa a natibker a
torre iti siudad, ket nagkamang iti daytoy dagiti amin a lallaki ken babbai
ken dagiti amin a mangidadaulo iti siudad ket nagpupukda idiay. Ket
immulida iti atep ti torre. 52 Napan ni Abimelec iti torre ket rinautna
daytoy, ket immasideg isuna iti ruangan ti torre tapno puoranna daytoy.
53 Ngem intupak ti maysa a babai ti akin-ngato a gilingan a bato iti ulo
ni Abimelec ket nabuong ti bangabangana. 54 Ket dagus nga inayaban
ni Abimelec ti agtutubo a lalaki a para-iggem iti armasna, ket kinunana
kenkuana, “Asutem ti kampilanmo ket patayennak, tapno awanto ti
agkuna maipanggep kaniak, 'Pinatay isuna ti maysa a babai.”' Dinuyok
ngarud isuna ti agtutubo a lalaki, ket natay isuna. 55 Idi nakita dagiti tattao
ti Israel a natayen ni Abimelec, nagawidda iti pagtaenganda. 56 Ket kasta ti
panangibales ti Dios iti kinadakes ni Abimelec nga inaramidna iti amana
babaen iti panangpapatayna kadagiti pitopulo a kabsatna. 57 Pinagsubli ti
Dios dagiti amin a kinadakes dagiti lallaki ti Sikem kadagiti bukodda nga
ulo ket immay kadakuada ti lunod ni Jotam nga anak ni Jerubbaal.

10

1 Kalpasan ni Abimelec, timmakder ni Tola a putot a lalaki ni Pua a
putot a lalaki ni Dodo, maysa a lalaki a nagtaud iti Issacar a nagnaed
idiay Samir, iti katurturodan a pagilian ti Efraim tapno wayawayaanna
ti Israel. 2 Nagserbi isuna a kas ukom iti Israel iti duapulo ket tallo a
tawen. Natay isuna ket naitanem idiay Samir. 3 Simmublat kenkuana
ni Jair a taga-Galaad. Nagserbi isuna a kas ukom ti Israel iti duapulo
ket dua a tawen. 4 Addaan isuna iti tallopulo a putot a lallaki nga
agsaksakay iti tallopulo nga asno, ken addaanda iti tallopulo a siudad,
a maaw-awagan agingga kadagitoy nga aldaw iti Havot-Jair, nga adda iti
daga ti Galaad. 5 Natay ni Jair ket naitanem idiay Kamon. 6 Ninayunan
dagiti tattao ti Israel ti kinadakes nga inaramidda iti imatang ni Yahweh
ket nagdaydayawda kadagiti Baal, kadagiti Astarot, kadagiti dios ti Aram,
kadagiti dios ti Sidon, kadagiti dios ti Moab ken kadagiti dios dagiti tattao
ti Ammon, ken kadagiti dios dagiti Filisteo. Tinallikudanda ni Yahweh ket
saandan a nagdaydayaw kenkuana. 7 Nakapungtot ni Yahweh iti Israel, ket
inyawatna ida kadagiti Filisteo ken kadagiti Ammonita, a mangparmek
kadakuada. 8 Pinarmek ken pinarigatda dagiti tattao ti Israel iti dayta
a tawen, ken pinarigatda iti las-ud ti sangapulo ket walo a tawen dagiti
amin a tattao ti Israel nga adda iti ballasiw ti Jordan iti daga dagiti
Ammoreo idiay Galaad. 9 Ket binallasiw dagiti Ammonita ti Jordan tapno
makiranget iti Juda, Benjamin, ken iti balay ni Efraim, isu a nakaro ti
panagsagaba ti Israel. 10 Kalpasanna, immawag dagiti tattao ti Israel
kenni Yahweh, a kunada, “Nagbasolkami kenka, gapu ta tinallikudanmi
ti Diosmi ket nagdaydayawkami kadagiti Baal.” 11 Kinuna ni Yahweh
kadagiti tattao ti Israel, “Saan kadi a winayawayaankayo manipud kadagiti
Egipcio, kadagiti Amorreo, kadagiti Ammonita, kadagiti Filisteo 12 ken
kasta met kadagiti Sidonio? Pinarigatnakayo dagiti Amalekita ken dagiti

Maonita; immawagkayo kaniak, ket winayawayaankayo manipud iti
pannakabalinda. 13 Ngem tinallikudandak manen ket nagdaydayawkayo
kadagiti dadduma a didiosen, Ngarud, saankon a nayonan dagiti tiempo
a panangwayawayak kadakayo. 14 Mapankayo ket umawagkayo kadagiti
dios a nagdaydayawanyo. Ispalendakayo koma no adda pakarigatanyo.”
15 Kinuna dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh, “Nagbasolkami. Aramidem
kadakami no ania ti ammom a nasayaat. Ngem pangngaasim koma laeng,
ispalennakami ita nga aldaw.” 16 Timmallikudda kadagiti ganggannaet
a dios a tinagikuada, ket nagdaydayawda kenni Yahweh. Ket saanna a
naibturan ti panagrigrigat ti Israel. 17 Kalpasanna, naguummong dagiti
Ammonita ket nagkampoda idiay Galaad. Naguummong dagiti Israelita ket
nagkampoda idiay Mizpa. 18 Kinuna dagiti mangidadaulo kadagiti tattao ti
Galaad iti tunggal maysa, “Siasino ti tao a mangirugi a makiranget kadagiti
Ammonita? Isunanto ti mangidaulo kadagiti amin nga agnanaed idiay
Galaad.”

11

1 Ita, ni Jefte a taga-Galaad ket maysa a natured a mannakigubat, ngem
anak isuna ti maysa a balangkantis. Ni Galaad ti amana. 2 Nangipasngay
pay ti asawa ni Galaad kadagiti dadduma a putotna a lallaki. Idi
dimmakkel dagiti annak a lallaki ti asawana, pinilitda ni Jefte a pumanaw
iti balay ket kinunada kenkuana, “Saanka a makatawid iti uray ania
manipud iti pamiliatayo. Anaknaka ti sabali a babai.” 3 Pinanawan
ngarud ni Jefte dagiti kakabsatna ket nagnaed idiay daga ti Tob. Immay
ken nakikaddua kenni Jefte dagiti lallaki a mangsalsalungasing iti linteg
ket kimmuyogda kenkuana. 4 Kalpasan ti sumagmamano nga aldaw,
ginubat dagiti tattao ti Ammon ti Israel. 5 Idi ginubat dagiti tattao ti
Ammon ti Israel, napan dagiti panglakayen iti Galaad tapno pagsublienda
ni Jefte manipud iti daga ti Tob. 6 Kinunada kenkuana, “Umayka
ket idauloandakami tapno makirangettayo kadagiti tattao ti Ammon.”
7 Kinuna ni Jefte kadagiti mangidadaulo ti Galaad. “Ginuradak ken
pinilitdak a pumanaw iti balay ti amak. Apay nga umaykayo kaniak
ita nga addaan kayo iti pakarigatan?” 8 Kinuna dagiti panglakayen ti
Galaad kenni Jefte, “Dayta ti makagapu nga umas-asidegkami kenka ita;
sumurotka kadakami ket makirangetka kadagiti tattao ti Ammon, ket
sikanto ti mangidaulo kadagiti amin nga agnanaed iti Galaad.” 9 Kinuna
ni Jefte kadagiti panglakayen ti Galaad, “No iyawiddak manen tapno
makiranget kadagiti tattao ti Ammon, ken no pagballigiennatayo ni
Yahweh kadakuada, siakto ti agbalin a mangidadauloyo.” 10 Kinuna dagiti
panglakayen ti Galaad kenni Jefte, “Ni Yahweh koma ti agbalin a saksi iti
nagbaetantayo no saantayo nga aramiden ti imbagatayo!” 11 Kimmuyog
ngarud ni Jefte kadagiti panglakayen ti Galaad, ket pinagbalin dagiti
tattao isuna a mangidaulo ken mangituray kadakuada. Idi adda isuna iti
sangoanan ni Yahweh idiay Mizpa, inulit ni Jefte dagiti amin nga inkarina.
12 Kalpasanna, nangibaon ni Jefte kadagiti mensahero a mapan iti ari dagiti
tattao ti Ammon, a kunana, “Ania daytoy a saan a pagkikinnaawatan
iti nagbabaetantayo? Apay nga umayyo piliten nga alaen ti dagami?”
13 Insungbat ti ari dagiti tattao ti Ammon kadagiti mensahero ni Jefte,
“Gapu ta idi rimmuar ti Israel iti Egipto, inagawda ti dagak manipud
iti Arnon agingga iti Jabbok, agingga iti ballasiw ti Jordan. Ita, isubliyo
a sikakapia dagidiay a daga. 14 Nangibaon manen ni Jefte kadagiti

mensahero a mapan iti Ari dagiti tattao ti Ammon, 15 ket kinunana, “Kastoy
ti ibagbaga ni Jefte: saan nga inagaw ti Israel ti daga ti Moab ken ti daga
dagiti tattao ti Ammon, 16 ngem idi rimmuar ti Israel manipud Egipto,
limmasatda iti let-ang agingga iti baybay dagiti Runo ken agingga iti Kades.
17 Nangibaon ti Israel kadagiti mensahero a mapan iti Ari ti Edom, a
kunana, 'Pangngaasim ta palubosandakami a lumabas iti dagam,' ngem
saan a dimngeg ti ari ti Edom. Nangibaonda pay kadagiti mensahero a
mangibaga iti Ari ti Moab, ngem nagkedked isuna. Isu a nagtalinaed ti
Israel idiay Kades. 18 Kalpasanna, limmasatda iti let-ang ket nanglikawda
manipud iti daga ti Edom ken iti daga ti Moab, ken naglayunda iti akindaya
a paset ti daga ti Moab ket nagkampoda iti ballasiw ti Arnon. Ngem
saanda a simrek iti masakupan ti Moab, ta ti Arnon ti beddeng ti Moab.
19 Nangibaon ti Israel kadagiti mensahero a mapan kenni Sihon, nga ari
dagiti Amorreo, a mangiturturay iti Hesbon: kinuna ti Israel kenkuana,
'Pangngaasim, palubosandakami a lumabas iti dagam a mapan iti daga
a kukuami.' 20 Ngem saan a nagtalek ni Sihon iti Israel a lumabas iti
masakupanna. Inummong ngarud ni Sihon dagiti amin nga armadana
ket nagturongda iti Jaaz, ket sadiay a nakiranget isuna iti Israel. 21 Ket
ni Yahweh a Dios ti Israel, pinagballigina ti Israel maibusor kenni Sihon
ken pinaiturayanna kadakuada dagiti amin a tattaona. Isu a tinagikua ti
Israel dagiti amin a daga dagiti Amorreo, nga agnanaed iti dayta a pagilian.
22 Tinagikuada amin a banag nga adda iti masakupan dagiti Amorreo,
manipud Arnon agingga iti Jabbok ken manipud iti let-ang agingga iti
Karayan Jordan. 23 Isu a ni Yahweh ngarud a Dios ti Israel ti nangpapanaw
kadagiti Amorreo iti sangoanan dagiti tattaona nga Israel, ken rumbeng
aya a tagikuaem ita ti dagada? 24 Saanmo kadi a tagikuaen ti daga nga
inted kenka ni Kemos a diosmo? Ket aniaman a daga nga inted kadakami
ni Yahweh a Diosmi ket tagikuaenmi. 25 Pudno kadi a nalalaingka ita
ngem ni Balak nga anak ni Sefor nga ari ti Moab? Naituredna kadi ti
nakisinnupiat iti Israel? Nakigubat kadi isuna kadakuada? 26 Kabayatan
ti tallogasut a tawen a panagnaed ti Israel idiay Hesbon ken kadagiti
barriona daytoy, idiay Aroer ken kadagiti barriona daytoy, ken kadagiti
amin a siudad nga asideg iti igid ti Arnon-apay ngarud a saanmo a
binabawi dagitoy kabayatan dayta a tiempo? 27 Awan ti naaramidko
a saan a nasayaat kenka, ngem pagar-aramidannak iti saan a nasayaat
babaen iti panangrarautmo kaniak. Ni Yahweh nga ukom ti mangikeddeng
ita nga aldaw iti nagbaetan dagiti tattao ti Israel ken dagiti tattao ti
Ammon.” 28 Ngem saan nga inkankano ti ari dagiti tattao ti Ammon ti
ballaag nga impatulod ni Jefte kenkuana. 29 Kalpasanna, immay ti Espiritu
ni Yahweh kenni Jefte, ket limmasat isuna iti Galaad ken Manases, ken
limmasat isuna iti Mizpa iti Galaad, ken manipud iti Mizpa iti Galaad ket
limmasat isuna kadagiti tattao ti Ammon. 30 Nagsapata ni Jefte kenni
Yahweh ket kinunana, “No pagballigiennak maibusor kadagiti tattao ti
Ammon 31 ket kukuanto ni Yahweh ti siasinoman a rummuar kadagiti
ridaw ti balayko a sumabat kaniak inton agsubliak a sikakapia nga aggapu
kadagiti tattao ti Ammon, ket idatonkonto daytoy a kas daton a maipuor
amin.” 32 Limmasat ngarud ni Jefte kadagiti tattao ti Ammon tapno
makiranget kadakuada, ket pinagballigi ni Yahweh isuna. 33 Rinautna
ida ket adu unay ti napapatay manipud Aroer agingga iti Minnit-duapulo
a siudad-ken agingga iti Abel Kerarim. Inturayan ngarud dagiti tattao
ti Israel dagiti tattao ti Ammon. 34 Nagawid ni Jefte iti pagtaenganna
idiay Mizpa, ket rimmuar sadiay ti putotna a babai nga agtuktukar iti

pandereta ken agsalsala a sumabat kenkuana. Isuna laeng ti kakaisuna
a putotna, malaksid kenkuana, awanen iti putotna a lalaki wenno babai.
35 Apaman a nakitana ti anakna, rinay-abna ti pagan-anayna ket kinunana,
“O! Anakko! Rinumeknak babaen iti ladingit, ket sika ti pakaigappuan
ti pannakapasakitko! Ta nagsapataak kenni Yahweh, ket saankon a
maibabawi ti inkarik.” 36 Kinunana kenkuana, “Amak, nagsapataka kenni
Yahweh, aramidem kaniak ti amin nga inkarim, gapu ta ni Yahweh ti
nangibales para kenka kadagiti kabusormo nga Ammonita.” 37 Kinunana
iti amana, “Matungpal koma daytoy a kari kaniak.” Panawannak
nga agmamaysa iti dua a bulan, tapno makapanawak ken sumalog iti
katurturodan ket pagladingitak ti kinabirhenko, siak ken dagiti kakaduak.”
38 Kinunana, “Mapanka.” Imbaonna ti anakna nga umadayo iti dua
a bulan. Pinanawanna ti amana, kakuyogna dagiti kakaduana, ket
nagladingitda iti kinabirhenna idiay katurturodan. 39 Iti panagleppas iti
dua a bulan, nagsubli isuna iti amana a mangaramid kenkuana sigun iti
insapatana. Ita, saanna a pulos napadasan ti nakikaidda iti maysa a lalaki,
ket nagbalin daytoy a kaugalian idiay Israel 40 iti uneg ti uppat nga aldaw
iti tunggal tawen, istoriaen dagiti annak ti Israel ti maipanggep iti putot a
babai ni Jefte a taga-Galaad.

12

1 Napaayaban dagiti lallaki iti Efraim; limmasatda iti Safon ket kinunada
kenni Jefte, “Apay a limmasatka a makiranget kadagiti tattao ti Ammon
ket saannakami nga inayaban a kumuyog kenka? Iramandaka iti balaymo
a puoran. ” 2 Kinuna ni Jefte kadakuada, “Siak ken dagiti tattaok ket
adda nakaro a saanmi a pagkikinnaawatan kadagiti tattao ti Ammon. Idi
immawagak kadakayo, saandak nga inispal manipud kadakuada. 3 Idi
nakitak a saandak nga ispalen, impustak ti biagko ket rinautko dagiti
tattao ti Ammon, ket pinagballiginak ni Yahweh. Apay nga immaykayo
tapno makiranget kaniak ita nga aldaw?” 4 Inummong ni Jefte dagiti amin
a lallaki iti Galaad ket kinarangetna ti Efraim. Rinaut dagiti lallaki iti
Galaad dagiti lallaki iti Efraim gapu ta kinunada, “Dakayo a taga-Galaad
ket dagiti naglibas nga aglemlemmeng iti Efraim-iti Efraim ken Manases.”
5 Sinakup dagiti taga-Galaad dagiti pagballasiwan iti Jordan nga agturong
iti Efraim. Ket no adda siasinoman kadagiti nakalasat iti Efraim ti agkuna,
“Palubosandak a bumallasiw iti karayan,” ibaga dagiti lallaki iti Galaad
kenkuana, “Taga-Efraim ka kadi? No kunana a, “Saan,” 6 ket ibagada
kenkuana, “Ibalikasmo ti: Shibbolet.” Ket no kunana a “Sibboleth” (ta
saanna a maibalikas nga usto ti sao), tiliwen ken papatayen dagiti taga-
Galaad isuna idiay pagballasiwan iti Jordan. Uppat a pulo ket dua a ribu a
taga-Efraim ti napapatay iti dayta a tiempo. 7 Nagserbi ni Jefte a kas ukom
iti Israel iti innem a tawen. Kalpasanna, natay ni Jefte a taga-Galaad ket
naitanem iti maysa kadagiti siudad iti Galaad. 8 Idi natay isuna, simmukat
kenkuana ni Ibzan a taga Betlehem a nagserbi a kas ukom iti entero nga
Israel. 9 Adda tallopulo a putotna a lallaki. Impaasawana dagiti tallopulo
a putotna a babbai, ken nangala isuna manipud iti ruar iti tallopulo a
putot a babbai dagiti dadduma a lallaki nga agpaay kadagiti putotna a
lallaki. Nagbalin isuna nga ukom iti Israel iti pito a tawen. 10 Natay ni
Ibzan ket naitanem idiay Betlehem. 11 Simmukat kenkuana ni Elon a taga-
Zabulon a nagserbi a kas ukom iti entero nga Israel. Nagbalin isuna nga
ukom ti Israel iti sangapulo a tawen. 12 Natay ni Elon a Zabulonita ket

naitanem idiay Aijalon, iti daga ti Zabulon. 13 Simmukat kenkuana ni
Abdon a putot ni Hillel a taga-Piraton a nagserbi a kas ukom iti entero
nga Israel. 14 Adda uppat a pulo a putotna a lallaki ken tallopulo nga
appoko a lallaki. Nakasakayda iti pitopulo nga asno, ket nagbalin isuna
nga ukom iti Israel iti walo a tawen. 15 Natay ni Abdon a putot ni Hillel a
taga-Piraton ket naitanem idiay Piraton iti daga ti Efraim, iti katurturodan
a pagilian dagiti Amalekita.

13

1 Nagaramid manen dagiti tattao ti Israel iti dakes iti imatang ni Yahweh,
ket impalubosna nga iturayan ida dagiti Filisteo iti uppat a pulo a tawen.
2 Adda maysa a lalaki nga agnagan iti Manoa, a nagtaud iti Zora, iti pamilia
dagiti Danita. Saan a kabaelan ti asawana ti agsikog ket saan ngarud
isuna a naganak. 3 Nagparang ti anghel ni Yahweh iti babai ket kinunana
kenkuana, “Ita kitaem, saanmo a kabaelan ti agsikog, ken saanka pay a
nagan-anak, ngem agsikogkanto ket mangipasngaykanto iti maysa a lalaki.
4 Ita, liklikam ti uminom iti arak wenno iti naingel a mainum, ken saanka a
mangan iti aniaman a taraon nga ibagbaga ti linteg a narugit. 5 Makitamto,
agsikogka ket mangipasngaykanto iti maysa a lalaki. Masapul nga awan ti
labaha a maisagid iti ulona, ta agbalinto a Nazireo iti Dios ti ubing manipud
iti tiempo nga adda isuna iti aanakam. Rugiannanto a wayawayaan ti
Israel manipud iti pannakabalin dagiti Filisteo.” 6 Kalpasanna, immay ti
babai ket imbagana iti asawana, “Immay kaniak ti maysa a tao ti Dios,
ken kasla maysa nga anghel ti Dios ti langana, ket pinagbutengnak iti
kasta unay. Saanko a sinaludsod no sadino ti naggappuanna, ken saanna
nga imbaga ti naganna. 7 Kinunana kaniak, 'Makitamto! Agsikogkanto,
ket mangipasngaykanto iti maysa a lalaki. Saanka ngarud nga uminom
iti arak wenno naingel a mainum, ken saanka a mangan iti aniaman a
taraon nga ibagbaga ti linteg a narugit, gapu ta agbalinto a Nazireo ti Dios
ti ubing manipud iti tiempo nga adda isuna iti aanakam agingga iti aldaw
ti ipapatayna.”' 8 Kalpasanna, nagkararag ni Manoa kenni Yahweh ket
kinunana, “ O Apo, pangngaasim ta pagsubliem koma kadakami ti tao
ti Dios nga imbaonmo tapno isurona kadakami ti aramidenmi iti ubing
a dandanin maipasngay.” 9 Sinungbatan ti Dios ti kararag ni Manoa, ket
immay manen ti anghel ti Dios iti babai idi agtugtugaw isuna idiay taltalon.
Ngem saanna a kadua ni Manoa nga asawana. 10 Nagtaray ngarud a dagus
ti babai ket imbagana iti asawana, “Kitaem! Nagparang ti tao kaniak-ti
tao nga immay kaniak idi naminsan nga aldaw!” 11 Timmakder ni Manoa
ket simmurot iti asawana. Idi dimteng isuna iti ayan ti tao, kinunana,
“Sika kadi ti tao a nakisao iti asawak?” Kinuna ti tao, “Siak.” 12 Kinuna
ngarud ni Manoa, “Ita, pumudno koma dagiti saom. Ngem anianto
dagiti annuroten para iti ubing, ken anianto ti agbalin a trabahona?”
13 Kinuna ti anghel ni Yahweh kenni Manoa, “Masapul nga aramidenna
amin a banag nga imbagak kenkuana. 14 Saanna a mabalin ti mangan
iti aniaman nga agtaud iti ubas, ken saanmo nga ipalubos nga uminom
isuna iti arak wenno iti naingel a mainom; saanmo nga ipalubos a mangan
isuna iti aniaman a taraon nga ibagbaga ti linteg a narugit. Masapul nga
agtulnog isuna kadagiti amin nga imbilinko kenkuana nga aramidenna.
15 Kinuna ni Manoa iti anghel ni Yahweh, “Pangngaasim ta agtalinaed
kay pay bassit, tapno maikkankami iti gundaway a mangisagana iti
urbon a kalding para kenka.” 16 Kinuna ti anghel ni Yahweh kenni
Manoa, “Uray no agtalinaedak, saankonto a kanen ti taraonyo. Ngem

no mangisaganakayo iti maysa a daton a maipuor amin, idatonyo daytoy kenni Yahweh." (Saan nga ammo ni Manoa nga isuna ti anghel ni Yahweh.)
17 Kinuna ni Manoa iti anghel ni Yahweh, "Ania ti naganmo, tapno mapadayawandaka inton matungpal dagiti saom?" 18 Kinuna ti anghel ni Yahweh kenkuana, "Apay a salsaludsodem ti naganko? Nakakaskasdaaw daytoy!" 19 Nangala ngarud ni Manoa iti urbon a kalding agraman ti bukbukel a maidaton ket indatonda dagitoy iti rabaw ti dakkel a bato para kenni Yahweh. Nangaramid isuna iti maysa a banag a nakakaskasdaaw bayat nga agbuybuya ni Manoa ken ti asawana. 20 Idi nagpangato iti tangatang ti apuy manipud iti altar, nagpangato ti anghel ni Yahweh iti apuy iti altar. Nakita daytoy ni Manoa ken ti asawana ket nagpaklebda iti daga. 21 Saanen a nagparang ti anghel ni Yahweh kenni Manoa wenno iti asawana. Kalpasanna, naammoan ni Manoa nga isuna ti anghel ni Yahweh. 22 Kinuna ni Manoa iti asawana, "Sigurado a matayta, gapu ta nakitata ti Dios!" 23 Ngem kinuna ti asawana kenkuana, "No kayatnata a patayen ni Yahweh, saanna koma nga inawat ti daton a maipuor amin ken ti daton a bukel nga intedta kenkuana. Saanna koma nga imparang kadata amin dagitoy a banbanag, wenno uray iti daytoy a tiempo saanna koma nga impalubos a mangngegta ti kasta a banbanag." 24 Saan a nagbayag, nangipasngay ti babai iti maysa a lalaki, ket pinanagananna iti Samson. Dimmakkel ti ubing ket binendisionan ni Yahweh isuna. 25 Rinuggian ti Espiritu ni Yahweh a tignayen isuna idiay Mahane Dan, ti nagbaetan ti Zora ken Estaol.

14

1 Simmalog ni Samsom idiay Timna, ket sadiay, nakitana ti maysa a babai, maysa kadagiti annak dagiti Filisteo. 2 Idi nagawid isuna, imbagana iti ama ken inana, "Nakitak ti maysa a babai idiay Timna, maysa kadagiti annak a babbai dagiti Filisteo. Ita, alaenyo isuna para kaniak tapno agbalin nga asawak." 3 Ngem kinuna ti ama ken inana kenkuana, "Awan kadi ti babai kadagiti annak dagiti kabagiam, wenno kadagiti amin a tattaotayo? Mangalaka kadi iti asawaem manipud kadagiti saan a nakugit a Filisteo? " Kinuna ni Samson iti amana, "Alaem isuna para kaniak, ta tunggal makitak isuna, maay-ayoak kenkuana." 4 Ngem saan nga ammo ti ama ken inana a nagtaud kenni Yahweh daytoy a banag, ta kayatna a mangparnuay iti riri kadagiti Filisteo (ta dagiti Filisteo ti mangiturturay iti Israel iti dayta a tiempo). 5 Kalpasanna, kadua ni Samson ti ama ken inana a simmalog idiay Timna, ket nakagtengda kadagiti kaubasan ti Timna. Ket rimmuar sadiay ti maysa a bumaro a leon nga agngerngernger

isuna, nangiyegda kenkuana iti tallopulo a gagayyemda a mangkadua kenkuana. 12 Kinuna ni Samson kadakuada, “Adda burburtiak kadakayo. No adda kadakayo ti makaibaga kaniak iti sungbat daytoy kabayatan ti pito nga aldaw iti panagrambak, mangtedakto iti tallopulo a lino a kagay ken tallopulo a pagan-anay.” 13 Ngem no saanyo a maibaga kaniak ti sungbat, ket ikkandakto iti tallopulo a lino a kagay ken tallopulo a pagan-anay.” Kinunada kenkuana, “Ibagam kadakami ti burburtiam, tapno mangngegmi daytoy.” 14 Kinunana kadakuada, “Manipud iti mangmangan, adda maysa a banag a makan; manipud iti napigsa, adda maysa a banag a nasam-it.” Ngem saan a napugtoan dagiti sangailina ti sungbat iti las-ud ti tallo nga aldaw. 15 Iti maika-uppat nga aldaw, kinunada iti asawa ni Samson, “Sikapam ti asawam tapno ibagana kadakami ti sungbat ti burburtia, ta no saan puorandaka ken ti balay ti amam. Inawisdakami kadi ditoy tapno papanglawendakami?” 16 Ket rinugian ti asawa ni Samson ti agsangit iti sangoananna: kinunana, “Kagurguranak! Saannak nga ay-ayaten. Nangibagaka iti maysa a burburtia iti sumagmamano kadagiti tattaok, ngem saanmo nga imbaga kaniak ti sungbatna.” Kinuna ni Samson kenkuana, “Kitaem, no saanko nga imbaga iti ama wenno iti inak, rumberng kadi nga ibagak kenka?” 17 Nagsangsangit isuna kabayatan ti pito nga aldaw a kabayag ti panagrambakda. Iti maikapito nga aldaw, imbaga ni Samson ti sungbat iti asawana gapu ta kasta unay ti panangpilitna kenkuana. Imbaga ti asawana ti sungbat kadagiti kabagian dagiti tattaona. 18 Ket kinuna dagiti lallaki iti siudad kenni Samson iti maikapito nga aldaw sakbay a lumnek ti init, “Ania ti nasamsam-it ngem iti diro? Ania ti napigpigsa ngem ti leon?” Kinuna ni Samson kadakuada, “No saanyo a pinagarado ti bakak, saanyo koma a naammoan ti sungbat iti burburtiak.” 19 Ket kellaat nga immay kenni Samson ti pannakabalin ti Espiritu ni Yahweh. Simmalog ni Samson idiay Askelon ket pinatayna ti tallopulo a lallaki kadagiti tattao. Innalana ti nasamsamda, ket intedna dagiti pagan-anay kadagiti nakasungbat iti burburtiana. Kasta unay ti ungetna ket simmang-at isuna iti balay ti amana. 20 Ket naited ti asawana iti nasinged a gayyemna.

15

1 Kalpasan iti sumagmamano nga al-aldaw, kabayatan ti tiempo a panaga-ani iti trigo, nangala ni Samson iti urbon a kalding, ket napan sumarungkar iti asawana. Kinunana iti bagina, “Sumrekakto iti siled ti asawak”. Ngem saan isuna a palubosan ti ama iti asawana a sumrek. 2 Kinuna ti ama iti asawana, “Ti pagarupek ket pudno a kinaguram ti asawam, isu nga intedko isuna iti gayyemmo. Napinpintas ti ub-ubing a kabsatna ngem isuna, saan kadi? Alaem ketdi isuna a kasukatna.” 3 Kinuna ni Samson kadakuada, “Ita a kanito awan basolko no maipapan kadagiti Filisteo inton dangrak ida.” 4 Napan nagtiliw ni Samson iti tallo-gasut nga atap nga aso ket pinagrinneppetna dagiti ipus ti tunggal pares. Ket nangala isuna kadagiti pagsilawan ken inreppetna dagitoy iti nagtengngaan ti tunggal agpares nga ipus. 5 Idi naseggedannan dagiti pagsilawan imbulosna dagiti atap nga aso kadagiti saan pay a naani a trigo dagiti Filisteo, ket pinuoran dagitoy dagiti nakapenpen a trigo ken dagiti saan pay naani a trigo idiay talon, agraman dagiti kaubasan ken dagiti kaoliboan. 6 Nagsaludsod dagiti Filisteo, “Siasino ti nangaramid iti daytoy?” Naibaga kadakuada, “Ni Samson, a manugang ti Timniteo, ti nangaramid iti daytoy, gapu ta innala ti Timniteo ti asawa ni Samson ket intedna daytoy iti gayyemna.” Ket napan pinuoran dagiti

Filisteo ti babai ken ti amana. 7 Kinuna ni Samson kadakuada, “No
daytoy iti aramidenyo, agibalesakto kadakayo, ket klapasan a maaramid
dayta, agsardengakto.” 8 Ket pinutedputedna ida a pinidaso, iti patong
ken luppoda, pinatay na ida iti nakaro a panangpapatay. Kalpasanna
simmalog isuna ket nagnaed iti maysa a rukib idiay rangkis ti Etam.
9 Ket simmang-at dagiti Filisteo ket nagsaganada a manggubat iti Juda ket
impuestoda ti armadada idiay Lehi. 10 Kinuna dagiti lallaki ti Juda, “Apay
a simmang-atkayo a mangraut kadakami?” Kinunada, “Rumautkami
tapno matiliwmi ni Samson, tapno maaramidmi kenkuana ti inaramidna
kadakami.” 11 Ket simmalog dagiti tallo ribu a lallaki ti Juda a napan
iti rukib idiay rangkis ti Etam, ket kinunada kenni Samson, “Saanmo
aya ammo a dagiti Filisteo ti mangiturturay kadatayo? Ania daytoy nga
inaramidmo kadakami?” Kinuna ni Samson kadakuada, “Ti inaramidda
kaniak, ket isu met ti inaramidko kadakuada.” 12 “Kinunada kenni
Samson, “Immaykami tapno reppetendaka, ket iyawatdaka iti turay dagiti
Filisteo,” Kinuna ni Samson kadakuada, “Isapatayo kaniak a saan a
dakayo a mismo ti mangpatay kaniak.” 13 Kinunada kenkuana, “Saan,
reppetendaka laeng ket iyawatdaka kadakuada. Ikarimi a saandaka a
patayen.” Ket rineppetda isuna iti dua a baro a tali ket inruarda isuna
manipud iti bato. 14 Idi dimteng isuna idiay Lehi, nagpukkaw dagiti
Filisteo idi sinabatda isuna. Ket immay kenkuana ti Espiritu ni Yahweh
nga addaan pannakabalin. Nagbalin a kasla lino a napuoran dagiti tali
iti takiagna, ket natnag dagitoy manipud kadagiti imana. 15 Nakasarak ni
Samson iti sadiwa a tulang ti panga ti asno, pinidutna daytoy ket pinatayna
ti sangaribu a lallaki babaen iti daytoy. 16 Kinuna ni Samson, “Babaen iti
tulang ti panga ti asno, nagabsuon iti rabaw dagiti gabsuon. Napapatayko
ti sangaribu a lallaki babaen iti tulan ti panga ti asno.” 17 Idi nalpas a
nagsasao ni Samson, imbellengna ti tulang ti panga ti asno, ket naawagan
ti lugar iti Ramat-Lehi. 18 Mawaw unay ni Samson ket immawag kenni
Yahweh ket kinuna, “Intedmo daytoy a dakkel a panagballigi iti adipenmo,
ngem ita matayak gapu iti pannakawaw ket matnagakto kadagiti ima
dagiti a saan a nakugit.” 19 Ket inungap ti Dios ti nalungog a lugar idiay
Lehi, ket adda iti pimmusuak a danum. Idi nakainom isuna, nagsubli ti
pigsana ket simmaranta isuna. Isu a napanaganan dayta a lugar iti En-
Hakkore, ket adda pay daytoy idiay Lehi agingga ita nga aldaw. 20 Nagbalin
nga ukom ni Samson ti Israel kadagiti al-aldaw dagiti Filisteo iti las-ud ti
duapulo a tawen.

16

1 Napan ni Samson idiay Gaza ket nakakita isuna sadiay iti maysa a
balangkantis, ket nakikaidda isuna kenkuana. 2 Naibaga kadagiti Gazita,
“Immay ditoy ni Samson.” Linakub dagiti taga- Gaza ti lugar, ken
nagpatpatnag nga inurayda isuna a nalimed iti ayan ti ruangan ti siudad.
Naulimekda bayat iti nagpatnag. Ket kinunkunada, “Aguraytayo agingga
iti aglawag, ket papatayentayo isuna.” 3 Nagidda ni Samson agingga iti
tengnga ti rabii. Bimmangon isuna iti tengnga ti rabii ket iniggamanna ti
ruangan ti siudad ken dagiti dua a postena daytoy. Pinarutna dagitoy, ti
balunet ken dagiti amin, binaklayna dagitoy nga impan iti tapaw ti turod,
iti sango ti Hebron. 4 Kalpasan daytoy ket nagayat ni Samson iti maysa a
babai nga agnanaed idiay tanap ti Sorek. Ti naganna ket Delila. 5 Immay
kenkuana dagiti mangiturturay kadagiti Filisteo ket kinunada kenkuana,
“Allilawem ni Samson tapno kitaem no sadino ti paggapgapuan iti pigsana,

ket no ania a wagas a maabakmi isuna, tapno mareppettayo isuna tapno ibabaintayo isuna. Aramidem daytoy, ket tunggal maysa kadakami ket mangted kenka iti 1, 100 a pidaso ti pirak." 6 Ket kinuna ngarud ni Delila kenni Samson, "Pangaasim, ibagam kaniak no apay a napigsaka unay, ken no kasano a mareppetnaka ti maysa a tao tapno matengngelka?" 7 Kinuna ni Samson kenkuana, "No reppetendak babaen iti pito a sadiwa a lapnit ti bai ti pana a saan pay a nagango ket agkapsutakto ken agbalinak a kasla iti sabali a tao." 8 Ket nangiyeg dagiti mangiturturay kadagiti Filisteo kenni Delila iti pito a sadiwa a lapnit ti bai ti pana a saan pay nagango, ket rineppetna ni Samson babaen kadagitoy. 9 Ita, addaan isuna kadagiti lallaki nga aglemlemmeng a nalimed iti makinuneg a siledna. Kinuna kenkuana, "Samson! Umay kenka dagiti Filisteo!" Ngem pinugsatna dagiti lapnit ti bai iti pana a kasla maysa a sinulid no naidekket daytoy iti apoy. Ket saanda a naammoan ti palimed ti pigsana. 10 Ket kinuna ni Delila kenni Samson, "Kastoy iti panangallilawmo ken panangulbodmo kaniak. Pangaasim ta ibagam kaniak no kasanodaka a maparmek." 11 Kinuna kenkuana, "No reppetendak babaen kadagiti barbaro a tali a saan pay a nausar ket agbalinakto a nakapsut ken kasla iti sabali a tao." 12 Nangala ngarud ni Delila kadagiti barbaro a tali ket inreppetna dagitoy kenkuana, ket kunana kenkuana, "Samson! Umay kenka dagiti Filisteo." Dagiti lallaki nga agur-uray ket adda iti makinuneg a siled. Ngem pinugsat ni Samson dagiti tali manipud kadagiti imana a kasla maysa dagitoy a sinulid. 13 Kinuna ni Delila kenni Samson, "Agingga ita ket al-allilawennak ken ul-ulbodannak. Ibagam kaniak no kasanodaka a maparmek." Kinuna ni Samson kenkuana, "No mangabelka iti pito a linabag iti buokko iti tela, ket ilansam dagitoy iti pagabelan, agbalinakto a kasla iti sabali a tao." 14 Kabayatan a nakaturog isuna, nangabel ni Delila kadagiti pito a linabag iti buokna iti tela ket inlansana iti pagabelan, ket kinunana kenkuana, "Samson! Umay dagiti Filisteo kenka." Nagriing isuna ket pinarutna ti tela ken ti lansa manipud iti pagabelan. 15 Kinunana kenkuana, "Kasano a kunam nga, 'Ay-ayatenka,' no saanmo met nga ibingay kaniak ti palimedmo? Rinabrabaknak iti mamintallo a daras ket saanmo nga imbagbaga no kasanoka a naaddaan iti kasta a pigsa." 16 Inaldaw a rengrengenna ni Samson babaen iti saona, ken pilpilitenna iti kasta unay nga urayla tarigagayan ni Samson ti matay. 17 Imbaga ngarud ni Samson kenkuana amin ket kinuna kenkuana, "Saanko pay a pulos a pinapukisan ti buok iti ulok, gapu ta maysaak a Nazireo a maipaay iti Apo manipud iti aanakan ti inak. No mapukisan ti ulok, ket panawannak ti pigsak, ket agbalinak a nakapsut ken kas iti sabali a tao." 18 Idi nakita ni Delila nga imbagana kenkuana ti kinapudno maipapan iti amin a banag, nangibaon ken pinaayabanna dagiti mangiturturay kadagiti Filisteo, kunana, "Umaykayo manen gapu ta imbaganan kaniak ti amin a banag." Ket immay kenkuana dagiti mangiturturay kadagiti Filisteo ket tugotda dagiti pirak kadagiti imada. 19 Pinaturogna ni Samson iti saklotna. Nangayab isuna iti maysa a tao a mangpukis kadagiti pito a linabag iti buokna, ket rinugianna a parukmaen isuna gapu ta nagpukawen ti pigsana. 20 Kinuna ni Delila, "Samson! Umay kenka dagiti Filisteo." Nakariing isuna ket kinunana, "Makaruk-atakto a kasla iti dadduma a tiempo ket iwagsakkonto ti bagik." Ngem saanna nga ammo a pinanawanen ni Yahweh isuna. 21 Tiniliw isuna dagiti Filisteo ket kinautda dagiti matana. Insalogda isuna idiay Gaza ket ginalutanda isuna babaen iti kawar a bronse. Pinatayyekna

ti paggilingan a bato idiay pagbaludan. 22 Ngem nangrugi manen nga
umatiddog ti buokna kalpasan ti pannakapukisna. 23 Naguummong dagiti
mangiturturay kadagiti Filisteo tapno mangidatonda iti dakkel a sakrifisio
kenni Dagon a diosda, ken tapno agrag-oda. Gapu ta kinunada, “Pinarmek
ti diostayo ni Samson, ti kabusortayo ket intedna iti imatayo.” 24 Idi makita
isuna dagiti tattao, dinaydayawda ti diosda, ta kinunada, “Pinarmek ti
diostayo ti kabusortayo ken intedna isuna kadatayo—ti manangdadael
iti pagiliantayo, a nangpatay iti adu kadatayo.” 25 Idi agramrambakda,
kinunada, “Ayabanyo ni Samson, tapno pagkakatawaennatayo.” Pinaru-
arda ni Samson iti pagbaludan, ket pinagkatkatawana ida. Pinagtakderda
isuna iti nagbaetan dagiti adigi. 26 Kinuna ni Samson iti ubing a lalaki a
nangkibin kenkuana, “Ipalubosmo a maarikapko dagiti adigi a nagsaadan
ti pasdek tapno makasanggirak kadagitoy.” 27 Ita, napno ti balay kadagiti
babbai ken lallaki. Adda idiay dagiti amin a mangiturturay kadagiti
Filisteo. Adda iti ngato ti balay iti agarup tallo ribu a lallaki ken babbai, nga
agbuybuya bayat a parparagsaken ida ni Samson. 28 Immawag ni Samson
kenni Yahweh ket kinunana, “O Apo Yahweh, lagipennak! Pangaasim
ta papigsaennak iti maminsan laeng iti daytoy a kanito, O Dios, tapno
makaibalesak a maminpinsan kadagiti Filisteo iti panangkautda kadagiti
matak.” 29 Tiniritir ni Samson dagiti dua nga akin-tengnga nga adigi a
nagsaadan ti pasdek, ken nagsanggir isuna kadagitoy, maysa nga adigi
iti makannawan nga imana ken ti maysa pay iti kannigidna. 30 Kinuna
ni Samson, “Bay-annak a matay a kadduak dagiti Filisteo!” Induronna
iti amin a pigsana, ket narba ti pasdek ken naigabor daytoy kadagiti
mangiturturay ken iti amin a tattao nga adda idiay. Isu a dagiti natay
a napatayna idi matay isuna ket ad-adu ngem iti pinapatayna bayat iti
panagbiagna. 31 Ket simmalog dagiti kakabsatna a lallaki ken amin nga
adda iti balay ni amana, ket innalada isuna, ken insublida ket intanemda
isuna iti nagbaetan ti Zora ken Estaol, iti lugar a nakaitaneman ni Manoa,
nga amana. Nagbalin ni Samson nga ukom iti Israel bayat ti duapulo a
tawen.

17

1 Adda ti maysa a lalaki idiay katurturodan a pagilian ti Efraim, ken ti
naganna ket Mica. 2 Kinunana iti inana, “Dagiti 1, 100 a pidaso ti pirak a
naala idi kenka, a nagsaoam iti lunod a nangngegko—adtoy kitaem! Adda
kaniak ti pirak. Tinakawko daytoy. ” Kinuna ti inana, “Bendisionannaka
koma ni Yahweh, anakko!” 3 Insublina ti 1, 100 a pidaso ti pirak iti
inana ket kinuna ti inana, “Inlasinko daytoy a pirak para kenni Yahweh,
a maipaay iti anakko a mangaramid iti ladawan a kayo a kinitikitan ken
sinukog a landok a ladawan. Ita ngarud, isublik daytoy kenka. ” 4 Idi
insublina ti kuarta iti inana, nangala ti inana iti dua gasut a pidaso ti
pirak ket intedna dagitoy iti agpanpanday a nangaramid kadagitoy iti
ladawan a kayo a kinitikitan ken sinukog a landok a ladawan. Naikabil
daytoy iti balay ni Mica. 5 Ti lalaki a ni Mica ket addaan iti maysa
a balay dagiti didiosen ken nangaramid isuna iti maysa nga efod ken
didiosen iti bumalay, ket indatonna ti maysa kadagiti putotna a lallaki
nga agbalin a padina. 6 Awan ti ari iti Israel kadagidiay nga al-aldaw, ket
inaramid idi iti tunggal maysa ti pagarupda nga umno kadagiti bukodna
a panagkita. 7 Ita, adda ti maysa nga agtutubo iti Betlehem idiay Juda, iti
pamilia ni Juda, a maysa a Levita. Nagnaed isuna idiay tapno tungpalenna
ti pagrebbenganna. 8 Pinanawan ti lalaki ti Betlehem idiay Juda tapno

mapan agsapul iti lugar a pagnaedanna. Kabayatan iti panagdaliasatna,
dimteng isuna iti balay ni Mica idiay katurturodan a pagilian ti Efraim.
9 Kinuna ni Mica kenkuana, “Sadino ti nagappuam? ” Kinuna ti lalaki
kenkuana, “Maysaak a Levita iti Betlehem idiay Juda, ket agdaldaliasatak
tapno agsapul iti lugar a mabalin a pagnaedak.” 10 Kinuna ni Mica
kenkuana, “Makipagnaedka kaniak ket agbalinka a mammagbaga ken
padik. Ikkanka iti sangapulo a pidaso ti pirak iti makatawen, kawes, ken
taraonmo. ” Napan ngarud ti Levita iti balayna. 11 Napnek a nakipagnaed
ti Levita iti lalaki, ket nagbalin ti agtutubo a kasla maysa kadagiti putot a
lalaki ni Mica. 12 Inlasin ni Mica ti Levita nga agpaay kadagiti nasantoan a
pagrebbengan, ket nagbalin a padina ti agtutubo, ket adda isuna iti balay
ni Mica. 13 Ket kinuna ni Mica, “Ita ammok nga agaramid ni Yahweh iti
naimbag kaniak, gapu ta nagbalin a padik daytoy a Levita.”

18

1 Kadagidiay nga al-aldaw awan ti ari ti Israel. Ti tribu dagiti kaputotan
ti Dan ket agbirbirok iti pagnaedanda, gapu ta agingga iti dayta nga
aldaw ket awan pay ti naawatda nga aniaman a tawid manipud iti tribu
ti Israel. 2 Nangibaon dagiti tattao ti Dan iti lima a lallaki manipud iti
amin a pakabuklan ti tribuda, lallaki a nalalaing a makigubat manipud
Zora ken Eztaol, tapno magnada a mangwanawan iti daga ken tapno
sukimatenda daytoy. Kinunada kadakuada, “Mapankayo ken sukimatenyo
ti daga.” Nakadanunda iti katurturudan a pagilian iti Efraim, iti balay ni
Mica, ket nagtalinaedda iti nagpatnag sadiay. 3 Idi asidegdan iti balay
ni Mica, nalasinda ti panagsao ti agtutubo a Levita. Isu a nagsardengda
ken sinaludsodda isuna, “Siasino iti nangiyeg kenka ditoy? Ania iti
ar-aramidem iti daytoy a lugar? Apay nga addaka ditoy?” 4 Kinuna
kadakuada, “Kastoy iti inaramid ni Mica kaniak: Tinangdanannak nga
agbalin a padina.” 5 Kinunada kenkuana, “Pangaasim ta dumawatka iti
pammagbaga ti Dios, tapno maammoanmi no ti ipapanmi a panagdalliasat
ket naballigi. 6 Kinuna ti padi kadakuada, “Mapan kayo a natalna.
Iturongnakayonto ni Yahweh iti dalan a rumbeng a papananyo.” 7 Ket
pimmanaw dagiti lima a lallaki ket napanda iti Laish, ket nakitada dagiti
tattao nga adda sadiay a natalged nga agbibiag—iti isu met laeng a wagas,
agbibiag dagiti Sidonio iti natalna ken natalged. Awan ti siasinoman
a nangsakop kadakuada iti daga, wenno nangrirriribuk kadakuada iti
aniaman a wagas. Agnanaedda iti adayu manipud kadagiti Sidonio, ken
awan iti pakainaiganda iti uray siasinoman. 8 Nagsublida iti tribuda idiay
Zora ken Estaol. Nagsaludsod kadakuada dagiti kakabagianda, “Ania
ti ipadamagyo?” 9 Kinunada, “Umaykayo! Rautentayo ida! Nakitami
ti daga ket nasayaat daytoy. Awan kadi ti aramidenyo? Saankayo
nga agbuntobuntog a mangraut ken mangparmek iti daga. 10 Inton
mapankayo, mapankayonto kadagiti tattao a ti pagarupda ket natalgedda,
ken nalawa ti daga! Inted ti Dios daytoy kadakayo— ti lugar nga awan
pagkuranganna iti aniaman a banag iti daga.” 11 Rimmuar manipud Zora
ken Estaol ti Innem a gasut a lallaki iti tribu ni Dan, siiigam kadagiti armas
a pakigubat. 12 Simmang-atda ket nagkampoda idiay Kiriat Jearim, idiay
Juda. Daytoy iti makagapu a pinannaganan dagiti tattao dayta a lugar iti
Mahane Dan agingga iti daytoy nga aldaw; laud daytoy ti Kiriat Jearim.
13 Immadayuda manipud sadiay a nagturong idiay katurturodan ti Efraim
ket napanda iti balay ni Mica. 14 Ket kinuna dagiti lima a lallaki a napan
nangwanawan iti pagilian ti Lais kadagiti kakabagianda, “Ammoyo kadi

nga iti daytoy a babbalay ket adda iti efod, didiosen iti bumalay, ladawan
a kinitikitan, ken maysa a ladawan a nasukog a landok? Ikeddengyo
itan no ania iti aramidenyo." 15 Napanda ngarud idiay ket dimtengda
iti balay ti agtutubo a Levita, iti balay ni Mica, ket kinablaawanda
isuna. 16 Ita dagiti innem a gasut a Danita, nga addaan kadagit armas
a pakigubat, nagtakderda iti pagserkan iti ruangan. 17 Napan idiay
dagiti lima a lallaki a napan nangwanawan iti daga ket innalada ti
kinitikitan a ladawan, ti efod, ken dagiti didiosen ti bumalay, ken ti
ladawan a landok, bayat a nakatakder ti padi iti paglukatan ti ruangan
a kaduana dagiti innem a gasut a lallaki nga addaan kadagiti armas a
pakigubat. 18 Idi napan dagitoy iti balay ni Mica ket innalada ti kinitikitan
a ladawan, ti efod, dagiti didiosen ti bumalay, ken ti ladawan a nasukog a
landok, kinuna ti padi kadakuada, "Ania ti ar-aramidenyo?" 19 Kinunada
kenkuana, "Agulimekka! Apputem ti ngiwatmo ket sumurotka kadakami,
ket agbalinka nga ama ken padi kadakami. Nasaysayaat kadi kenka
nga agbalin a padi iti balay ti maysa a tao, wenno agbalin a padi
ti maysa a tribu ken maysa a puli ti Israel?" 20 Nagrag-o ti puso ti
padi. Innalana ti efod, dagiti didoisen ti bumalay, ken ti kinitikitan
a ladawan, ket nakikuyog kadagiti tattao. 21 Napanda ngarud ken
immadayuda. Inkabilda dagiti babassit nga ub-ubbing iti sangoananda,
kasta met dagiti baka ken dagiti sanikuada. 22 Idi nakaadayudan bassit
manipud iti balay ni Mica, dagiti lallaki nga adda iti babbalay iti asideg iti
balay ni Mica ket naayaban a sangsangkamaysa, ket nakamatanda dagiti
Danitas. 23 Pinukkawanda dagiti Danita, ket timmaliawda ket kinunada
kenni Mica, "Apay a naayabankayo a sangsangkamaysa?" 24 Kinunana,
"Tinakawyo dagiti didiosen nga inaramidko, innalayo ti padik, ken
pumanpanawkayon. Ania pay ti nabati kaniak? Apay a saludsudendak,
"Ania iti mangrirriribuk kenka?" 25 Kinuna dagiti tattao ti Dan kenkuana,
"Saanmo koma impalubos a mangngegmi iti aniaman a banag nga isaom,
ta no saan rautendaka dagiti makaung-unget unay a lallaki, sika ken ti
pamiliam ket mapapatayto. 26 Ket napanen dagiti tattao ti Dan iti dalanda.
Idi nakita ni Mica a napipigsada unay para kenkuana, nagsubli isuna ket
napan iti balayna. 27 Innala dagiti tattao ti Dan dagiti inaramid ni Mica,
kasta met ti padina, ket 28 napanda idiay Lais, kadagiti tattao a natalged
ken awan pakariribukanna ket pinapatayda ida babaen iti kampilan ket
pinuoranda ti siudad. 29 Awan ti mangispal kadakuada gapu ta adayu
daytoy manipud iti Sidon, ket saanda a makikadkadua iti siasinoman.
Adda daytoy iti tanap iti asideg ti Bet-Rehob. Binangon manen dagiti
Danitas ti siudad ket nagnaedda sadiay. Pinanagananda iti Dan ti siudad,
ti nagan ni Dan a kapuonanda, a maysa kadagiti putot a lalaki ni Israel.
Ngem ti sigud a nagan ti siudad ket Lais. 30 Insaad dagiti tattao ti Dan ti
kinitikitan a ladawan para kadakuada, ket ni Jonatan a putot a lalaki ni
Gerson a putot a lalaki ni Moises, isuna ken dagiti putotna a lallaki, ket
papadi para iti tribu dagiti Danita agingga iti aldaw ti pannakasakup ti
daga. 31 Isu a dinaydayawda ti ladawan a kinitikitan a kukua ni Mica nga
inaramidna, agingga nga adda ti balay ti Dios idiay Shilo.

19

1 Kadagidiay nga al-aldaw, idi awan pay ti ari ti Israel, adda maysa
a lalaki a Levita, agdama nga agnanaed idiay kasulsulinekan a disso iti
katurturodan a pagilian ti Efraim. Nangala isuna iti maysa a babai a

kakabbalayna manipud idiay Betlehem iti Juda. 2 Ngem saan a napudno
kenkuana ti kabbalayna; pinanawanna isuna ket nagsubli iti balay ti
amana idiay Betlehem iti Juda. Nagtalinaed isuna sadiay iti uppat a
bulan. 3 Kalpasanna, nagrubuat ti asawana ket sinurotna isuna tapno
allukoyenna nga agsubli isuna. Kaduana ti adipenna, ken maysa a pares
iti asno. Pinadanon isuna ti babai iti balay ti amana. Idi nakita isuna
iti ama ti babai, naragsakan daytoy. 4 Inallukoy isuna ti katuganganna,
nga ama ti babai, nga agtalinaed iti tallo nga aldaw. Nangan ken
naginomda, ket pinalabasda ti rabii sadiay. 5 Iti maikapat nga aldaw,
nasapada a bimmangon ket nagsagana isuna a pumanaw, ngem kinuna
ti ama ti babai iti manugangna, "Papigsaem ti bagim babaen iti bassit a
tinapay, kalpasanna mabalinmon ti mapan." 6 Nagtugawda a dua tapno
mangan ken uminomda. Ket kinuna ti ama ti babai, "Pangngaasim ta
ummianka pay ket agragsakka." 7 Idi bimmangon a nasapa ti Levita
tapno pumanaw, inallukoy isuna ti ama ti babai nga agtalinaed, isu a
binaliwanna ti panggepna ket naturog manen sadiay. 8 Iti maikalima nga
aldaw, nasapa a bimmangon isuna tapno pumanaw, ngem kinuna ti ama
ti babai, " Papigsaem ti bagim, ket urayem a mumalem." Isu a nanganda
a dua. 9 Idi nagsaganan a pumanaw ti Levita, ti kakabkabbalayna ken ti
adipenna, kinuna kenkuana ti ama ti babai a katuganganna, "Kitaenyo,
mumalemen. Pangngaasiyo ta agtalinaedkayo pay iti maysa a rabii, ket
agragsakkayo. Mabalinyo ti agrubuat a nasapa inton bigat nga agawid."
10 Ngem saanen a kayat ti Levita iti umian. Nagrubuat isuna sa pimmanaw.
Nagturong isuna iti Jebus (dayta ket ti Jerusalem). Addaan isuna iti
maysa a pares iti asno a nasilyetaan—ket kaduana ti kabbalayna. 11 Idi
asidegdan iti Jebus, umadanin iti rabii, ket kinuna ti adipen iti amona,
"Umaykayo, dumagastayo iti siudad dagiti Jebuseo ket palabasentayo ti
rabii sadiay." 12 Kinuna ti amona kenkuana, "Saantayo a dumagas iti
siudad dagiti ganggannaet, a saan a maibilang kadagiti tattao ti Israel.
Mapantayo iti Gabaa." 13 Kinuna ti Levita iti agtutubo a taona, "Umaykayo,
mapantayo iti maysa kadagidiay a lugar, ket umiantayo idiay Gabaa wenno
idiay Rama." 14 Isu a nagtuloyda a napan, ket lumneken ti init idi
asidegdan iti Gabaa, iti masakupan ti Benjamin. 15 Nagdagusda sadiay
tapno palabasenda ti rabii idiay Gabaa. Ket simrek isuna ken nagtugaw
iti plasa, ta awan uray maysa ti nangpasangbay kadakuada iti balayna
para iti rabii. 16 Ngem maysa a lakay iti sumungsungad iti dayta a rabii
manipud iti nagubraanna a talon. Nagtaud isuna iti katurturodan a
pagilian ti Efraim, ken agnanaed isuna iti agdama iti Gabaa. Ngem dagiti
tattao nga agnanaed iti dayta a lugar ket Benjamenita. 17 Intannawagna
dagiti matana, ket nakitana iti plasa ti siudad ti agdaldaliasat. Kinuna
ti lakay, "Papananyo? Naggapuanyo?" 18 Kinuna ti Levita kenkuana,
"Naggapukami idiay Betlehem iti Juda ket agturongkami iti kasulsulinekan
a paset iti katurturodan ti Efraim, nga isu ti naggapuak. Napanak idiay
Betlehem iti Juda, ken mapanak iti balay ni Yahweh, ngem awan a pulos
ti mangpasangbay kaniak iti balayna. 19 Adda garami ken ipakanmi para
kadagiti asnomi, ken adda tinapay ken arak para kaniak ken ti adipenmo
a babai ditoy, ken para daytoy agtutubo a lalaki a kadua ti adipenmo.
Awanen ti kasapulanmi." 20 Kinablaawan ida ti lakay, "Talna koma ti adda
kadakayo! Siak ti makaammo kadagiti amin a kasapulanyo. Saankayo
laeng nga umian iti plasa. 21 Pinastrek ngarud ti lakay ti Levita iti balayna
ket pinakanna dagiti asno. Binuguanda dagiti sakada ket nangan ken
imminomda. 22 Agragragsakda, idi pinalawlawan dagiti lallaki iti siudad

ti balay, lallaki a nadangkes, pangpang-urenda ti ridaw. Kinasaritada
ti lakay, ti amo iti balay, a kunkunada, “Paruarem ti lalaki a simrek iti
balaymo, tapno makikaiddakami kenkuana.” 23 Rimmuar ti lalaki, ti amo
ti balay, ket kunana kadakuada, “Saan, kakabsatko, pangngaasiyo, saanyo
nga aramiden daytoy a dakes a banag! Agsipud ta sangaili daytoy a tao iti
balayko, saanyo nga aramiden daytoy a nadangkes a banag! 24 Kitaenyo,
adda ditoy ti birhen nga anakko ken ti kakabkabbalayna. Palubosandak
nga iruarko ida ita. Ranggasanyo ida ken aramidenyo ti aniaman a kayatyo
kadakuada. Ngem saanyo nga aramiden ti kinadangkes iti daytoy a lalaki!”
25 Ngem saan a dumngeg dagiti lallaki kenkuana, isu a ginammatan
ti lalaki ti kakabkabbalayna ket inruarna kadakuada. Ginammatanda
isuna, kinaiddada, ken ginundawayanda isuna iti agpatnag, iti parbangon
pinalubosanda isuna. 26 Iti parbangon, napan ti babai iti balay ti lalaki
nga ayan ti amona ket napasag iti ruangan, ken nagidda sadiay agingga iti
aglawag. 27 Bimmangon ti amona iti bigat ket linukatanna dagiti ruangan
iti balay ket rimmuar a mapan iti dalanna. Nakitana ti kakabkabbalayna
nga agid-idda idiay ruangan, a nakaunnat ti imana iti ayan ti ridaw.
28 Kinuna ti Levita kenkuana, “Tumakderka. Intayon.” Ngem awan
iti simmungbat. Impasakayna ti babai iti asno, ket nagrubuat ti lalaki
nga agawid. 29 Idi nakasangpet ti Levita iti balayna, nangala isuna iti
kutsilyo, ket tinengnelna ti kakabkabbalayna, ket pinutedputedna daytoy,
rinangrangkayna, iti sangapulo ket dua a pidaso, ket inwarasna dagiti
pidaso iti entero nga Israel. 30 Kinuna dagiti amin a nakakita, “Awan pay
iti napasamak wenno naimatangan a kasta a banag manipud iti aldaw a
rimmuar dagiti tattao ti Israel iti Egipto agingga iti agdama nga aldaw.
Panunotenyo daytoy! Balakadandakami! Ibagayo ti aramidenmi!”

20

1 Ket rimmuar dagiti amin a tattao ti Israel a kas maysa a tao,
manipud Dan agingga iti Beerseba, agraman pay ti daga ti Galaad,
ket naguummongda iti sangoanan ni Yahweh idiay Mizpa. 2 Dagiti
mangidadaulo kadagiti amin a tattao, kadagiti amin a tribu ti Israel,
napanda iti lugarda iti taripnong dagiti tattao ti Dios—400, 000 a lallaki
a magmagna, a nakasagana a makigubat babaen iti kampilan. 3 Ita,
nadamag dagiti tattao ti Benjamin a simmang-at dagiti tattao ti Israel
idiay Mizpa. Kinuna dagiti tattao ti Israel, “Ibagayo kadakami no kasano
a napasamak daytoy a nadangkes a banag?” 4 Insungbat ti Levita nga
asawa ti babai a napapatay, “Nakagtengak idiay Gabaa iti masakupan
iti Benjamin, siak ken ti kakabkabbalayko, tapno agpalabas iti rabii.
5 Kabayatan iti rabii, rinautdak dagiti kakabagian ti Gabaa, linawlawda
ti balay ket gandatdak a papatayen. Ginammatan ken kinaiddada ti
kakabkabbalayko, ket natay isuna. 6 Innalak ti kakabkabbalayko ket
rinangrangkayko ti bagina, ket impatulodko dagitoy iti tunggal rehion
iti tawid ti Israel, gapu ta nakaaramidda iti kasta a kinadangkes ken
kinapalalo iti Israel. 7 Ita, aminkayo nga Israelita, agsaokayo ket itedyo
ti pammagbaga ken pangngeddengyo iti daytoy!” 8 Timmakder dagiti
amin a tattao a kas maysa a tao, ket kinunada, “Awan kadatayo ti
mapan iti toldana ken awan kadatayo ti agsubli iti balayna! 9 Ngem
ita, daytoy ti masapul nga aramidentayo iti Gabaa: rautentayo daytoy
segun iti iturturong kadatayo ti binnunotan. 10 Mangalatayo iti sangapulo
a lallaki manipud iti sangagasut kadagiti amin a tribu ti Israel, ken
sangagasut manipud iti sangaribu, ken sangaribu manipud iti sangapulo

a ribu, tapno mangala kadagiti taraon para kadagitoy a tattao, tapno
inton makadanonda idiay Gabaa idiay Benjamin, dusaenda ida gapu iti
kinadangkes nga inaramidda iti Israel." 11 Naguummong ngarud dagiti
amin a soldado ti Israel a maibusor iti siudad, nagmaymaysada nga addaan
iti maymaysa a panggep. 12 Nangibaon dagiti tribu ti Israel kadagiti
lallaki a mapan iti entero a tribu ti Benjamin, a kinunada, "Ania daytoy
a kinadangkes a napasamak kadakayo? 13 Iyawatyo ngarud kadakami
dagidiay a nadangkes a lallaki ti Gabaa, tapno mapapataymi ida, ken
tapno naan-anay a maikkatmi daytoy a kinadakes iti Israel." Ngem saan
a dimngeg dagiti Benjaminita iti timek dagiti kakabsatda a tattao ti Israel.
14 Ket nagmaymaysa a rimmuar dagiti tattao ti Benjamin kadagiti siudad
ket nagturongda idiay Gabaa tapno agsaganada a makigubat kadagiti
tattao ti Israel. 15 Inummong dagiti tattao ti Benjamin dagiti 26, 000 a
nasanay a soldado a makigubat babaen iti kampilan manipud kadagiti
siudadda; mainayon pay iti dayta a bilang ti pito gasut kadagiti napili a
tattaoda manipud kadagiti agnanaed idiay Gabaa. 16 Karaman kadagitoy
amin a soldado ti pito gasut a napili a lallaki a pasig a kattigid; tunggal
maysa kadakuada ket kabaelanna a pallatibongan ti maysa a buok ket saan
nga agmintis. 17 Dagiti soldado ti Israel, saan a naibilang dagiti nagapu
iti Benjamin, ket 400, 000 a lallaki a nasanay a makigubat babaen iti
kampilan. Amin dagitoy ket lallaki a mannakigubat. 18 Nagrubbuat dagiti
tattao ti Israel, simmang-atda idiay Betel, ket dimmawatda iti pammagbaga
manipud iti Dios. Sinaludsodda, "Siasino ti umuna a mangraut kadagiti
tattao ti Benjamin para kadakami?" Kinuna ni Yahweh, "Ti Juda ti
umuna a rumaut." 19 Bimmangon dagiti tattao ti Israel iti agsapa ket
sinangoda ti Gabaa ken nagsaganada a makigubat. 20 Rimmuar dagiti
soldado ti Israel tapno gubatenda ti Benjamin. Nagpuestoda idiay Gabaa
a makigubat kadakuada. 21 Rimmuar dagiti soldado ti Benjamin idiay
Gabaa, ket pinatayda ti 22, 000 a lallaki iti armada ti Israel iti dayta nga
aldaw. 22 Ngem pinapigsa dagiti soldado ti Israel dagiti bagbagida, ket
nagpuestoda manen iti isu met laeng a lugar a nagpuestoanda iti umuna
nga aldaw. 23 Ket simmang-at dagiti tattao ti Israel ket nagmalmalem
a nagdungdung-awda iti sangoanan ni Yahweh. Ket dimmawatda iti
panangidalan manipud kenni Yahweh, "Rumbeng kadi nga umasidegkami
manen a makigubat kadagiti kakabsatmi, dagiti tattao ti Benjamin?" Ket
kinuna ni Yahweh, "Rautenyo ida!" 24 Napan ngarud nakiranget dagiti
soldado ti Israel kadagiti soldado ti Benjamin iti maikadua nga aldaw. 25 Iti
maikadua nga aldaw, rimmuar manipud Gabaa ti Benjamin a maibusor
kadakuada ket napapatayda ti 18, 000 a lallaki manipud kadagiti soldado
ti Israel. Aminda ket lallaki a nasanay a makigubat babaen iti kampilan.
26 Ket simmang-at idiay Betel dagiti amin a soldado ti Israel, ken dagiti
amin a tattao ket nagsangitda, ken nagtugawda sadiay iti sangoanan
ni Yahweh ken nagayunarda iti dayta nga aldaw agingga iti rabii, ken
nagidatonda kadagiti daton a mapuoran ken kadagiti daton a pakikappia
iti sangoanan ni Yahweh. 27 Nagsaludsod dagiti tattao ti Israel kenni
Yahweh, —ta adda sadiay ti lakasa ti tulag ti Dios kadagidiay nga aldaw,
28 ket agserserbi ni Finees a putot a lalaki ni Eleazar a putot a lalaki ni
Aaron iti sangoanan ti lakasa ti tulag kadagidiay nga aldaw—"Rumbeng
kadi a rummuarkami a mapan makigubat iti maminsan pay kadagiti tattao
ti Benjamin a kakabsatmi, wenno isardengmin? " Kinuna ni Yahweh,
"Rumautkayo, ta inton bigat tulongankayo a mangparmek kadakuada."
29 Nangipuesto ngarud ti Israel kadagiti lallaki kadagiti nalimed a luglugar

iti aglawlaw ti Gabaa. 30 Nakiranget dagiti soldado ti Israel kadagiti
soldado ti Benjamin iti maikatlo nga aldaw, ket nagpuestoda a maibusor
iti Gabaa a kas iti inaramidda iti napalabas. 31 Napan nakiranget dagiti
tattao ti Benjamin kadagiti tattao Israel, ket naiyadayoda iti siudad.
Rinugianda a papatayen iti sumagmamano kadagiti tattao ti Israel. Adda
natay nga agarup tallu pulo a lallaki ti Israel kadagiti talon ken kadagiti
dalan—maysa kadagiti dalan ket sumang-at idiay Betel, ken ti maysa ket
agturong idiay Gabaa. 32 Ket kinuna dagiti tattao ti Benjamin, “Naabakdan
ket itartarayandatayon, a kas idi damo.” Ngem kinuna dagiti soldado
ti Israel, “Agsublitayo ket iyadayotayo ida manipud iti siudad agingga
kadagiti kalsada.” 33 Rimmuar dagiti amin a soldado ti Israel kadagiti
lugarda ket nagpuestoda a makigubat idiay Baal Tamar. Kalpasanna,
rimmuar dagiti soldado ti Israel nga aglemlemmeng kadagiti nalimed a
luglugar a nagpuestoanda idiay Maare Gabaa. 34 Dimteng a maibusor
iti Gabaa ti 10, 000 a napili a lallaki manipud iti entero nga Israel,
nakaro ti panagririnnangetda, ngem saan nga ammo dagiti Benjaminita
nga asidegen ti didigra kadakuada. 35 Pinarmek ni Yahweh ti Benjamin
iti sangoanan ti Israel. Iti dayta nga aldaw, napapatay dagiti soldado ti
Israel ti 25, 100 a lallaki ti Benjamin. Amin dagitoy a napapatay ket dagiti
nasanay a makigubat babaen iti kampilan. 36 Ket nakita dagiti soldado ti
Benjamin a naparmekdan. Inggagara nga intarayan dagiti lallaki ti Israel
ti Benjamin gapu ta mangnamnamada kadagiti lallaki a pinagpuestoda
kadagiti nalimed a lugar iti ruar ti Gabaa. 37 Ket nagdardaras a timmakder
dagiti lallaki nga aglemlemmeng ken inalistoanda ti napan idiay Gabaa,
ken pinatayda ti tunggal maysa nga agnanaed iti siudad babaen kadagiti
kampilanda. 38 Ita, ti nagtutulagan a pagilasinan iti nagbaetan dagiti
soldado ti Israel ken dagiti lallaki nga aglemlemmeng iti nalimed ket
addanto ti napuskol nga asuk nga agpangato manipud iti siudad— 39 —
ket umadayonto dagiti soldado ti Israel iti paggugubatan. Ita, rinugian
ti Benjamin ti nangraut ket napapatayda ti agarup tallopulo a lallaki ti
Israel, ket kinunada, “Awan duadua a naparmekda iti sangoanantayo, a
kas iti umuna a gubat.” 40 Ngem idi mangrugin nga agpangato ti asuk
manipud iti siudad, timalliaw dagiti Benjaminita ket nakitada ti asuk
nga agpangpangato manipud iti entero a siudad. 41 Ket sinublian ida
dagiti soldado ti Israel. Nagbuteng dagiti lallaki ti Benjamin ta nakitada
a dimtengen ti didigra kadakuada. 42 Isu nga intarayanda dagiti soldado
ti Israel, naglibasda iti dalan a mapan idiay let-ang. Ngem kinamat ida
ti panagraranget. Rimmuar dagiti soldado ti Israel kadagiti siudad ket
pinatayda ida iti nagtakderanda. 43 Pinalawlawanda dagiti Benjaminita
ken kinamatda ida; ket binaddebaddekanda ida idiay Noha, ket pinatayda
amin ida iti dalan agingga iti daya a paset ti Gabaa. 44 Manipud iti
tribu ti Benjamin, 18, 000 a soldado ti napapatay, aminda ket lallaki a
mabigbigbig iti pannakigubat. 45 Naglikkoda ket naglibasda a nagturong
iti let-ang iti bato ti Rimmon. Pinatay dagiti Israelita ti lima ribu pay
kadakuada kadagiti kalsada. Nagtultuloy a kinamkamatda ida, nainget a
sinursurotda ida agingga iti dalan nga agpa-Gidom, ket napapatayda pay
sadiay ti dua a ribu. 46 25, 000 amin ti soldado ti Benjamin a napasag
iti dayta nga aldaw— lallaki a nasanay a makigubat babaen iti kampilan;
aminda ket mabigbigbig a mannakigubat. 47 Ngem 600 a lallaki ti naglikko
ken naglibas a napan idiay let-ang, nagturongda iti bato ti Rimmon. Ket
nagtalinaedda iti bato ti Rimmon iti uppat a bulan. 48 Sinublianan dagiti
soldado ti Israel dagiti tattao ti Benjamin ket rinaut ken pinatayda ida—ti

entero a siudad, dagiti taraken, ken amin a banag a nasarakanda. Ken pinuoranda ti tunggal ili a malabsanda.

21

1 Ita, nagkari dagiti lallaki ti Israel idiay Mizpa, “Awan kadatayo ti
mangipaasawa iti anakna a babai iti Benjaminita.” 2 Kalpasanna, napan
dagiti tattao idiay Betel ket nagtugawda sadiay iti sangoanan ti Dios
agingga iti rabii, ken nasaem a nagladingitda iti napigsa. 3 Kinunada,
“O Yahweh a Dios ti Israel, apay a napasamak daytoy iti Israel, a maysa
kadagiti tribumi ti awan tatta nga aldaw?” 4 Iti sumaruno nga aldaw,
nasapa a bimmangon dagiti tattao ket nangipatakderda iti altar sadiay ken
nangidatonda kadagiti daton a mapuoran ken kadagiti daton a pakikappia.
5 Kinuna dagiti tattao ti Israel, “Siasino kadagiti amin a tribu ti Israel ti
saan nga immay iti taripnong ni Yahweh?” Ta nangaramidda iti napateg
a kari maipanggep iti siasinoman a saan a simmang-at kenni Yahweh
idiay Mizpa. Kinunada, “Awan duadua a mapapatay isuna.” 6 Naasian
dagiti tattao ti Israel kadagiti kakabsatda a Benjaminita. Kinunada, “Ita
nga aldaw, maysa a tribu ti naisina iti Israel. 7 Siasino ti mangipaay
kadagiti asawaen dagidiay a nabati, agsipudta nagkaritayo kenni Yahweh
a saantayo a palubosan ti siasinoman kadakuada a mangasawa kadagiti
annaktayo a babbai?” 8 Kinunada, “Siasino kadagiti tribu ti Israel ti saan a
simmang-at kenni Yahweh idiay Mizpa?” Naduktalan nga awan ti immay
iti panagtitipon manipud idiay Jabes Galaad. 9 Ta idi naurnos dagiti tattao
iti nasayaat, adtoy, awan kadagiti agnanaed idiay Jabes Galaad ti adda
sadiay. 10 Nangibaon ti taripnong iti 12, 000 a katuturedan a lallaki a
nabilin a mapanda idiay Jabes Galaad ket rautenda ida ken papatayenda
ida, uray dagiti babbai ken ubbing. 11 “Aramidenyo daytoy: masapul a
papatayenyo ti tunggal lalaki ken tunggal babai a nakikaidda iti lalaki.”
12 Nakasarak dagiti lallaki iti 400 a babbalasang kadagiti agnanaed idiay
Jabes Galaad a saan pulos a nakikaidda iti lalaki, ket impanda ida iti kampo
idiay Silo, idiay Canaan. 13 Nangipatulod iti mensahe ti entero a taripnong
ket imbagada kadagiti tattao ti Benjamin nga adda idiay bato ti Rimmon a
makikapkappiada kadakuada. 14 Isu a nagsubli dagiti Benjaminita iti dayta
a tiempo ket naited kadakuada dagiti babbai idiay Jabes Galaad. Ngem
awan ti umdas a babbai a para kadakuada amin. 15 Nagbabawi dagiti
tattao gapu iti napasamak iti Benjamin, gapu ta nangaramid ni Yahweh
iti pannakabingay iti nagbabaetan dagiti tribu ti Israel. 16 Ket kinuna
dagiti mangidadaulo iti entero a taripnong, “Kasanotayo nga ibirukan
dagiti nabati a Benjaminita kadagiti babbai nga asawaenda, agsipud ta
napapatayen dagiti babbai ti Benjamin?” 17 Kinunada, “Masapul nga adda
ti tawid para kadagiti nakalasat iti Benjamin, tapno saan a madadael ti
maysa a tribu iti Israel. 18 Saantayo a mabalin nga ikkan ida kadagiti
asawaenda manipud kadagiti annaktayo a babbai. Ta nagkari dagiti tattao
ti Israel, 'Mailunod koma ti siasinoman a mangted iti babai nga asawaen
ti Benjamin. ’ ” 19 Isu a kinunada, “Ammoyo nga adda iti tinawen a fiesta
para kenni Yahweh idiay Silo (nga adda iti amianan ti Betel, dayaen ti
kalsada a sumang-at idiay Sikem manipud idiay Betel, ken abagatan ti
Lebona).” 20 Binilinda dagiti lallaki ti Benjamin a kinunada, “Mapankayo
aglemmeng iti nalimed ket aguraykayo kadagiti kaubasan. 21 Siputanyo ti
oras a rummuar dagiti agsala a babbai manipud Silo, ket dardarasenyo a
rummuar kadagiti kaubasan ket masapul a mangiguyod ti tunggal maysa
kadakayo iti asawaenna manipud kadagiti babbai ti Silo, kalpasanna,

agsublikayo iti daga ti Benjamin. 22 Inton umay dagiti amma wenno
kakabsatda a lallaki tapno agririda kadakami, ibagaminto kadakuada,
“Maasikayo kadakami! Pagtalinaedenyo ida gapu ta saankami a nakaala
kadagiti babbai a maasawa bayat ti gubat. Ket awan basolyo maipapan
iti kari, gapu ta saanyo nga inted kadakuada dagiti annakyo.”' 23 Kasta ti
inaramid dagiti tattao ti Benjamin, nangalada kadagiti asawaenda segun iti
bilang a kasapulanda manipud kadagiti babbai nga agsasala, ket innalada
ida tapno agbalin nga assawada. Napanda ket nagsublida iti lugar a
tawidda; binangonda manen dagiti ili ket nagnaedda kadagitoy. 24 Ket
pinanawan dagiti tattao ti Israel dayta a lugar ket nagawidda, tunggal
maysa iti bukodna a tribu ken puli, ken tunggal maysa iti bukodna a tawid.
25 Kadagidiay nga aldaw, awan ti ari ti Israel. Inaramid ti tunggal maysa
ti nasayaat kadagiti bukodna a panagkita.

Ruth

1 Napasamak kadagiti al-aldaw a nagturay dagiti uk-ukom nga adda iti
nakaro a panagbisin iti rabaw ti daga. Ket napan ti maysa a lalaki taga-
Bethlehem ti Judah idiay pagilian iti Moab a kaduana ti asawana ken ti dua
a putotna a lallaki. 2 Ti nagan ti lalaki ket Elimelec, ken ti nagan ti asawana
ket Naomi. Ti nagan dagiti dua a putotna a lallaki ket Mahalon ken Kilion,
a nagtaud iti puli ni Efrata iti Bethlehem idiay Judah. Simmangpetda iti
pagilian ti Moab ket nagnaedda sadiay. 3 Kalpasanna, natay ni Elimelec,
nga asawa ni Naomi, ket nabati isuna a kaduana dagiti dua nga annakna
a lallaki. 4 Nangala dagitoy nga annakna a lallaki iti assawada manipud
kadagiti babbai iti Moab; ti nagan iti maysa ket Orfa ken Ruth met ti nagan
ti maysa. Nagnaedda sadiay iti agarup sangapulo a tawen. 5 Kalpasanna,
agpada a natay da Mahalon ken Kilion, ket nabati ni Naomi nga awan
ti asawana ken awan dagiti dua nga annak. 6 Ket inkeddeng ni Naomi
a pumanaw idiay Moab a kaduana dagiti manugangna a babbai ket
agsublida idiay Judah. Nangngeganna iti rehion iti Moab a tinulungan
ni Yahweh dagiti tattaona nga agkasapulan ken inikkanna ida iti taraon.
7 Pinanawanna ngarud ti lugar a pinagnanaedanna a kaduana dagiti
dua a manugangna a babbai, ket nagdaliasatda iti dalan nga agsubli
iti daga ti Juda. 8 Kinuna ni Naomi kadagiti dua a manugangna a
babai, "Mapankayo, tunggal maysa kadakayo agsublikayon iti pagtaengan
dagiti innayo. Ipakita koma ni Yahweh ti kinapudnona kadakayo, kas
iti panangipakitayo iti kinapudnoyo kadagiti natay ken kasta met kaniak.
9 Ipalubos koma ti Apo iti tunggal maysa kadakayo a makasarak ti inana, iti
balay iti sabali nga asawa." Kalpasanna inagkanna ida, ket nagsangitda iti
napigsa. 10 Kinunada kenkuana, " Saan! Sumurotkami kenka nga agsubli
kadagiti tattaom." 11 Ngem kinuna ni Naomi, "Agsublikayo, annakko!
Apay a sumurotkayo kaniak? Adda pay kadi aya ti annak a lallaki iti
tianko a para kadakayo, tapno agbalinda nga assawayo? 12 Agsublikayo,
annakko, mapankayon iti bukodyo a dalan; gapu ta baketak unayen
tapno maaddaan pay iti asawa. Ta no kunak, maaddaanak koma iti
asawa iti daytoy a rabii ket kalpasanna mangipasngayak iti annak a
lallaki, 13 urayenyo kadi ngarud agingga a dumakkelda? Aguraykayo
kadi ket saankayo a mangasawa ita? Saan, annakko! Maladingitanak
unay ti nakarkaro ngem iti panagladingityo, gapu ta maibusoren kaniak
ti ima ni Yahweh." 14 Ket pinigsaan dagiti manugangna a babbai dagiti
timekda ket nagsangitda manen. Inagkan ni Orfa ti katuganganna kas
panagpakadana, ngem nagtalinaed ni Ruth kenkuana. 15 Kinuna ni
Naomi kenkuana, "Dumngegka, nagsublin ti abiratmo kadagiti tattaona
ken kadagiti diosna. Makikuyogkan nga agsubli iti abiratmo." 16 Ngem
kinuna ni Ruth, "Saannak a paadaywen kenka, ta no sadino ti papanam,
mapanak met; sadinoman a pagnaedam, idiay met iti pagnaedak; agbalin
a tattaok dagiti tattaom, ket agbalin met a Diosko ti Diosmo. 17 Sadino man
a pakatayam, idiayto metten ti pakatayak, ket sadiayto ti pakaitanemak.
Dusaennak koma ni Yahweh, ken uray nakarkaro pay, no adda ti aniaman
a banag a mamagsina kadata malaksid iti patay. 18 Idi nakita ni Naomi
a natibker ti pangngeddeng ni Ruth a sumurot kenkuana, insardengnan
ti makisinnupiat kenkuana. 19 Nagdaliasat ngarud dagiti dua agingga a
nakadanunda iti ili ti Bethlehem. Ket napasamak nga idi simmangpetda

idiay Bethlehem, ti amin nga ili ket magagaran unay maipapan kadakuada. Kinuna dagiti babbai, “Daytoy kadi ni Naomi?” 20 Ngem kinunana kadakuada, “Saandak nga awagan iti Naomi. Awagandak a Napait, gapu ta pinarigatnak iti nakaro ti Mannakabalin-amin. 21 Pimmanawak a napnoan, ngem pinagawidnak manen ni Yahweh nga awanan. Isu nga apay nga awagandak iti Naomi, makitkitak nga inlunodnak ni Yahweh, a pinarigatnak ti Mannakabalin-amin?” 22 Nagsubli ngarud ni Naomi ken ni Ruth a Moabita a manugangna, manipud iti pagilian ti Moab. Simmangpetda idiay Bethlehem idi mangrugi iti panagapit iti sebada.

2

1 Ita, ti asawa ni Noami a ni Elimelec, ket addaan iti kabagian, ni
Boaz, a maysa a nabaknang ken mabigbigbig a tao. 2 Kinuna ni Ruth
a Moabita kenni Naomi, “Ita, palubosannak a mapan agtudtod iti dawa
kadagiti taltalon. Surotek ti siasinoman a pakasarakak iti pabor.” Ket
kinuna ni Naomi kenkuana, “Mapanka, anakko.” 3 Napan nagtudtod ni
Ruth idiay taltalon iti likudan dagiti agan-ani. Nairana a napan isuna iti
paset ti taltalon a kukua ni Boaz, a kabagian ni Elimelec. 4 Pagammoan,
simmangpet ni Boaz manipud Bethlehem ket kinunana kadagiti agan-
ani, “Adda koma ni Yahweh kadakayo.” Simmungbatda kenkuana,
“Bendisionannaka koma ni Yahweh.” 5 Ket kinuna ni Boaz iti adipenna a
mangimatmaton kadagiti agan-ani, “Siasino a tao ti nakaibilangan daytoy
a balasang?” 6 Simmungbat ti adipen a mangimatmaton kadagiti agan-
ani ket kinunana, “Dayta ti balasang a Moabita a kadua ni Naomi a
nagsubli manipud iti ili ti Moab. 7 Kinunana kaniak, 'Pangngaasim ta
palubosannak nga agtudtod ken agurnong iti dawa bayat a sumursurotak
iti likudan dagiti agan-ani.' Isu nga immay isuna ditoy ket nagtultuloy
isuna a nagtudtudtod manipud itattay bigat agingga tatta, malaksid ti
panaginanana iti apagbiit iti balay.” 8 Kalpasanna, kinuna ni Boaz
kenni Ruth, “Dumdumngegka kadi kaniak, anakko? Saankan a mapan
agtudtod iti sabali pay a taltalon; saanmo a panawan ti taltalonko. Ngem
kedti, agtalinaedka ditoy ket agtrabahoka a kaduam dagiti babbalasang
a trabahadorko. 9 Siputam laeng no sadino a taltalon ti paganian dagiti
lallaki ket sumurotka iti likudan dagiti dadduma a babbai. Saan kadi
a binilinko dagiti lallaki a saandaka nga an-anoen? Ken no mawawka,
mabalinka a mapan kadagiti burnay ket uminomka iti danum a sinakdo
dagiti lallaki.” 10 Ket nagrukob ni Ruth iti sangoanan ni Boaz, a
maisagsagid ti ulona iti daga. Kinunana kenkuana, “Apay a nakabirukak
iti pabor iti imatangmo, a rumbeng a maseknanka maipanggep kaniak, a
maysa a gan-gannaet?” 11 Simmungbat ni Boaz ket kinunana kenkuana,
“Naipadamag kaniak, amin nga inaramidmo manipud idi natay ti asawam.
Pinanawam ti amam, inam, ken ti nakaipasngayam a daga tapno surotem
ti katugangam a babai ket immayka kadagiti tattao a saanmo nga am-
ammo. 12 Gunggonaannaka koma ni Yahweh iti inaramidmo. Maawatmo
koma ti naan-anay a gunggona manipud kenni Yahweh, ti Dios iti Israel, a
ti sirok ti payyakna ket nakasarakka iti pagkamangan.” 13 Ket kinunana,
“Makasarakak koma iti pabor iti imatangmo, apok, gapu ta liniwliwanak,
ken nasayaat ti pannakisaom kaniak, uray no saanak a maysa kadagiti
babbai nga adipenmo.” 14 Idi pannangan, kinuna ni Boaz kenni Ruth,
“Umayka ditoy, ket manganka iti tinapay, ken isawsawmo ti napirsaymo
iti arak a suka.” Nakitugaw isuna iti abay dagiti agan-ani, ket inikkan ni
Boaz isuna iti inuruban. Nangan isuna agingga a napnek ket imbatina ti

dadduma iti daytoy. 15 Idi timmakder isuna a mapan agtudtod, binilin
ni Boaz dagiti agtutubo a lalaki, a kunana, “Palubosanyo isuna nga
agtudtod uray kadagiti binettek, saanyo a bagbagaan isuna iti aniaman a
dakes. 16 Ken masapul a manguyoskayo kadagiti sumagmamano a nagapas
para kenkuana manipud kadagiti nareppet, ket panawanyo dagitoy tapno
pidutenna. Saanyo a babalawen isuna.” 17 Nagtudtod ngarud ni Ruth
agingga iti rabii. Kalpasanna ket inirikna dagiti dawa a natudtodna, ti
bukel ket agarup a maysa nga efa iti sebada. 18 Binagkatna daytoy ket
napan iti siudad. Ket nakita ti katuganganna ti natudtodna. Inruar
pay ni Ruth ti inuruban a natedda iti taraonna ket intedda daytoy
kenkuana. 19 Kinuna ti katuganna kenkuana, “Sadino ti nagtudtodam
ita nga aldaw? Sadino iti napanmo nagtrabahoan? Mabendisionan
koma ti tao a nangtulong kenka.” Ket imbaga ni Ruth iti katuganganna
ti maipanggep iti tao nga akinkukua iti taltalon a nagtrabahoanna.
Kinunana, “Ti nagan iti lalaki nga akinkukua iti taltalon a nagtrabahoak ita
nga aldaw ket Boaz.” 20 Kinuna ni Naomi iti manugangna, “Bendisionan
koma isuna ni Yahweh, ti nagtalinaed ti kinapudnona kadagiti sibibiag
ken kadagiti natay.” Kinuna ni Naomi kenkuana, “Dayta a tao ket
asideg a kabagian a mangsubbot kadata. 21 Kinuna ni Ruth a Moabita,
“Kinapudnona, kinunana kaniak, 'Dimo adaywan dagiti agtutubo a lallaki
agingga a malpasda amin ti panaganik.”' 22 Kinuna ni Naomi kenni
Ruth a manugangna, “Nasayaat anakko, a makikuyogka kadagiti babbai a
trabahadorna, tapno saanka a madangran kadagiti dadduma a taltalon.”
23 Nakikuyog ngarud isuna kadagiti babbai a trabahador ni Boaz tapno
makatudtod isuna agingga iti ileleppas iti panagani ti sebada ken trigo.
Ken nakipagnanaed isuna iti katuganganna.

3

1 Kinuna ni Naomi a katuganganna kenkuana, “Anakko, saan kadi a
rumbeng nga ibirukanka iti lugar a paginanaam, tapno nasayaat dagiti
banbanag para kenka? 2 Ita ni Boaz, ti lalaki nga akin trabahador
kadagiti babbai a kakaduam idi, saan kadi a kabagiantayo isuna? Ammom,
agilaid isuna iti sebada inton rabii idiay pagirikan. 3 Ngarud, agdiguska,
agpabangloka, sukatam ti badum ket mapanka idiay pagirikan. Ngem
saanka nga agpadpadlaw iti lalaki agingga a malpas isuna a mangan ken
uminom. 4 Ket siguradoem, inton agidda isuna, nga ammom ti lugar a
pagiddaanna tapno makaapankanto kenkuana, lukaisamto ti sakana ket
agiddaka sadiay. Ket ibagananto kenka ti aramidem.” 5 Kinuna ni Ruth
kenni Naomi. “Aramidekto amin nga imbagam.” 6 Napan ngarud isuna
idiay pagirikan, ket sinurotna dagiti imbilin ti katuganganna kenkuana.
7 Idi nalpasen a nangan ken imminom ni Boaz, ket naragsak ti riknana,
napan naturog isuna idiay pungto iti penpen dagiti bukel. Ket nagin-
inayad nga immasideg ni Ruth, linukaisanna ti saka ni Boaz sa nagidda.
8 Napasamak iti tengnga iti rabii, nakigtot ti lalaki. Nagballikid isuna
ket nakitana sadiay ti maysa a babai nga agid-idda iti sakaananna!
9 “Siasinoka”? kinunana. Simmungbat ti babai, “Siak ni Ruth, ti babai
nga adipenmo. Iyaplagmo ti kagaymo iti babai nga adipenmo, gapu ta
asidegka a kabagian.” 10 Kinuna ni Boaz, “Anakko, bendisionannaka
koma ni Yahweh. Impakitam ti ad-adda a kinasayaatmo ita ngem idi
damo, gapu ta saanka a nangsapul kadagiti siasinoman nga agtutubo a
lallaki, napanglaw man wenno nabaknang. 11 Ket ita, anakko, saanka nga
agbuteng! Aramidek kenka dagiti amin nga imbagam, gapu ta ammo ti

entero a siudad dagiti tattaok a napategka a babai. 12 Ita, pudno nga asidegak a kabagianyo; nu pay kasta, adda ti as-asideg a kabagianyo ngem siak. 13 Agtalinaedka ditoy ita a rabii, ket inton bigat, no kayatna a tungpalen ti pagrebbengan kenka a kas maysa a kabagian a lalaki, nasayaaat, aramidenna ngarud ti pagrebbengan ti maysa a kabagian a lalaki. Ngem no saanna nga aramiden ti pagrebbengan ti maysa a kabagian a lalaki kenka, ket siak ti mangaramid iti dayta, isapatak kenni Yahweh a sibibiag. Agiddaka agingga iti agsapa." 14 Nagidda ngarud ni Ruth iti sakaanan ni Boaz agingga iti agsapa. Ngem bimmangon isuna sakbay a mabigbig iti siasinoman ti sabali a tao. Gapu ta kinuna ni Boaz, "Awan koma ti makaammo nga immay ti babai ditoy pagirikan." 15 Kalpasanna kinuna ni Boaz, "Iyegmo ditoy ti kagaymo ket yaplagmo." Idi inaramidna daytoy, nangtakal ni Boaz iti innem a dadakkel a takal iti sebada iti kagayna sana impabagkat daytoy kenkuana. Kalpasanna, napanen ni Boaz idiay siudad. 16 Idi dimteng ni Ruth iti katuganganna, kinuna ni Naomi kenkuana, "Kumustaka, anakko?" Ket imbaga ni Ruth kenkuana ti amin nga inaramid ti lalaki para kenkuana. 17 Kinunana, "Dagitoy innem a takal iti sebada ti intedna kaniak, gapu ta kinunana, 'Saanka nga agawid iti katugangam nga awanan.'" 18 Ket kinuna ni Naomi kenkuana, "Agtalinaedka ditoy anakko, agingga a maammoam no ania ti pagbanaganna daytoy, gapu ta saanto nga aginana dayta a lalaki agingga a marisutna daytoy a banag ita nga aldaw."

4

1 Ita, napan ni Boaz iti ruangan ket nagtugaw sadiay. Iti saan a nagbayag, simmangpet ti ibagbaga ni Boaz nga asideg a kabagian. Kinuna ni Boaz kenkuana, "Gayyem, umayka ket agtugawka ditoy." Immasideg ti lalaki ket nagtugaw. 2 Kalpasanna, nangayab ni Boaz iti sangapulo a panglakayen iti siudad ket kinunana, "Agtugawkayo ditoy." Nagtugawda ngarud. 3 Kinuna ni Boaz iti asideg a kabagian, "Ilaklako ni Naomi, a nagsubli manipud idiay pagilian ti Moab, ti paset ti daga a kukua ni Elimelec a kabsattayo. 4 Napanunotko nga ipakaammo ken ibaga kenka, 'Gatangem daytoy iti imatang dagiti agtugtugaw ditoy, ken iti imatang dagiti panglakayen dagiti tattaok.' No kayatmo a subboten, ket subbotem ngarud daytoy. Ngem no saanmo a kayat a subboten daytoy, ibagam kaniak tapno ammok, gapu ta awanen ti sabali pay a mangsubbot iti daytoy malaksid kenka, ket siak ti sumarsaruno kenka." Ket kinuna ti lalaki, "Subbotek daytoy." 5 Kalpasanna, kinuna ni Boaz, "Iti kanito a gatangem ti talon manipud iti ima ni Naomi, masapul nga alaem met ni Ruth, ti Moabita nga asawa daydi natay a lalaki, tapno maitakder ti nagan ti natay iti tawidna." 6 Ket kinuna ti asideg a kabagian, "Saanko a mabalin a subboten daytoy a para kaniak gapu ta madadael ti bukodko a tawid. Alaem ti karbengak a mangsubbot, ta saankon a masubbot daytoy." 7 Ita, daytoy ti kaugalian idi un-unana a panawen iti Israel maipanggep iti panangsubbot ken panangisukat kadagiti sanikua. Tapno mapatalgedan ti amin a banag, uksoten ti lalaki ti sapatosna ket itedna daytoy iti kaarubana; daytoy iti gagangay a wagas iti pannakitulag ti Israel. 8 Kinuna ngarud ti asideg a kabagian kenni Boaz, "Sika lattan ti manggatang." Ket inuksotna ti sapatosna. 9 Kalpasanna, kinuna ni Boaz kadagiti panglakayen ken kadagiti amin a tattao, "Saksikayo ita nga aldaw a ginatangkon amin a kukua ni Elimelec, ken amin a kukua da Kilion ken Mahalon manipud iti ima ni Naomi. 10 Maysa pay, maipanggep kenni

Ruth a Moabita, ti asawa ni Mahalon: alaek met isuna nga agbalin nga
asawak, tapno maitakderko ti nagan ti natay iti tawidna, tapno saan a
mapukaw ti naganna kadagiti kakabsatna ken iti ruangan iti lugarna.
Saksikayo iti daytoy nga aldaw." 11 Kinuna dagiti amin a tattao ken
dagiti panglakayen nga adda idiay ruangan, "Saksikami. Pagbalinen koma
ni Yahweh ti babai nga immay iti pagtaengam a kas kada Raquel ken
Lea, dagiti dua a nangbangon ti balay ti Israel. Ket rumang-ayka koma
idiay Efrata ken agdinamagka koma iti Bethlehem. 12 Agbalin koma ti
pagtaengam a kas iti pagtaengan ni Perez, nga impasngay ni Tamar kenni
Juda, babaen iti anak nga ited ni Yahweh kadakayo iti daytoy nga agtutubo
a babai." 13 Innala ngarud ni Boaz ni Ruth, ket nagbalin isuna nga
asawana. Nakikaidda isuna kenkuana, ket impalubos ni Yahweh nga
agsikog isuna, ket nangipasngay ti babai iti maysa nga anak a lalaki.
14 Kinuna dagiti babbai kenni Naomi, "Madaydayaw koma ni Yahweh, a
saan nangibati kenka ita nga aldaw nga awanan iti asideg a kabagian,
daytoy a maladaga. Nalatakto koma ti naganna iti Israel. 15 Isunto koma
iti mangpasubli ti biagmo ken mangpakaradkad kenka iti kinabaketmo,
ta impasngay isuna ti manugangmo, a mangay-ayat kenka, a nasaysayaat
kenka ngem ti pito nga annak a lallaki." 16 Ket innala ni Naomi ti ubing,
insadagna iti barukongna, ket inaywananna daytoy. 17 Ket dagiti babbai,
dagiti kaarubana, intedda kenkuana ti maysa a nagan, a kunada, "Adda
maysa nga anak a lalaki a naiyanak kenni Naomi." Pinanagananda isuna
iti Obed. Isuna ti nagbalin nga ama ni Jesse, nga ama ni David. 18 Ita,
dagitoy dagiti kaputotan ni Perez: Ni Perez ti nagbalin nga ama ni Hesron,
19 ni Hesron ket nagbalin nga ama ni Ram, ni Ram ket nagbalin nga ama
ni Aminadab, 20 ni Aminadab ket nagbalin nga ama ni Naason, ni Naason
ket nagbalin nga ama ni Salmon, 21 ni Salmon ket nagbalin nga ama ni
Boaz, ni Boaz ket nagbalin nga ama ni Obed, 22 ni Obed ket nagbalin nga
ama ni Jesse, ni Jesse ti nagbalin nga ama ni David.

I Samuel

1 Adda maysa a lalaki iti Rama Zofim, iti katurturodan a pagilian ti
Efraim; ti naganna ket Elkana a putot ni Jehoram, ni Jehoram ket putot
ni Eliu, ni Eliu ket putot ni Tuho, ni Tuho ket putot ni Zup, ni Elkana ket
maysa nga Efraimita. 2 Addaan isuna iti dua nga asawa, Ana ti nagan ti
umuna, ken Fenina ti nagan ti maikadua. Adda annak ni Fenina, ngem
awan ti anak ni Ana. 3 Tinawen a mapan daytoy a lalaki idiay Silo a
siudadna tapno agdayaw ken agidaton kenni Yahweh a mannakabalin
amin. Adda sadiay dagiti dua a lallaki a putot ni Eli, da Ofni ken Finees,
a papadi ni Yahweh. 4 No kasta a dumteng ti aldaw iti tunggal tawen
a panagidaton ni Elkana, kankanayon nga it-itedna kenni Fenina nga
asawana ken kadagiti amin nga annakna a lallaki ken babbai dagiti paset ti
karne. 5 Ngem kenni Ana, kankanayon a mamidua ti kaadu ti it-itedna, ta
ay-ayatenna ni Ana, uray no sinerraan ni Yahweh ti aanakanna. 6 Nakaro
ti panangumsi kenkuana ti kasalisalna tapno pagpulkokenna isuna, gapu
ta inserra ni Yahweh ti aanakanna. 7 Isu nga iti tinawen, no kasta a
mapan isuna iti balay ni Yahweh a kaduana ti pamiliana, kankanayon
a karkariten isuna ni Fenina. Masansan ngarud nga agsangit isuna ken
saan a mangmangan. 8 Kankanayon nga ibagbaga kenkuana ni Elkana
nga asawana, “Ana, apay nga agsangitka? Apay a saanka a mangan? Apay
nga agliddaang ti pusom? Saan kadi a nasaysayaatak kenka ngem kadagiti
sangapulo nga annak? 9 Iti maysa kadagitoy a padaya, timmakder ni Ana
kalpasan ti pannangan ken panag-iinomda idiay Silo. Ita, nakatugaw ni Eli
a padi iti tugawna iti igid ti pagserkan ti balay ni Yahweh. 10 Mariribukan
unay ni Ana; nagkararag isuna kenni Yahweh ken nagsangit iti nasaem.
11 Nagsapata isuna ket kinunana, “Yahweh a mannakabalin amin, no
makitam la koma ti panagrigat ti adipenmo ken lagipennak, ken saanmo
a lipaten ti adipenmo, ngem ipaayam ketdi koma ti adipenmo iti anak a
lalaki, ngarud, itedkonto isuna kenni Yahweh iti unos ti panagbiagna, ket
awanto ti kartib a mangsagid iti ulona. 12 Bayat nga agkarkararag isuna
iti sangoanan ni Yahweh, sipsiputan ni Eli ti ngiwatna. 13 Naimpusoan ti
panagkararag ni Ana. Agkutkuti dagiti bibigna, ngem saan a mangngeg
ti timekna. Impagarup ngarud ni Eli a nabartek isuna. 14 Kinuna ni
Eli kenkuana, “Kasano pay kapaut ti panagbarbartekmo? Isardengmon
ti panagin-inommo.” 15 Simmungbat ni Ana, “Saan, apok, maysaak a
babai a naladingit unay ti espirituna. Saanak nga imminom iti arak
wenno naingel a mainom, ngem ibagbagak iti sangoanan ni Yahweh
dagiti nakaro a panagladingitko.” 16 “Saanmo nga ibilang nga awan
babainna a babai ti adipenmo; iyeb-ebkasko iti napalalo a pannakaibabain
ken pannakarkaritko.” 17 Ket simmungbat ni Eli, kinunana, “Mapanka
a sitatalna; patgan koma ti Dios ti Israel ti kiniddawmo kenkuana.”
18 Kinuna ni Ana, “Nasayaat koma ti panangipapanmo iti adipenmo.” Ket
pimmanaw ti babai ket nangan; saanen a naliday ti rupana. 19 Nasapada
a bimmangon iti bigat ket nagdayawda kenni Yahweh, ket kalpasanna,
nagsublida manen iti balayda idiay Rama. Kinaidda ni Elkana ni Ana
nga asawana, ket nalagip isuna ni Yahweh. 20 Idi dimteng ti tiempo,
nagsikog ni Ana ket nagpasngay iti maysa a lalaki. Pinanagananna iti
Samuel, kunana “Gapu ta dinawatko isuna kenni Yahweh.” 21 Iti naminsan

pay, simmang-at ni Elkana ken ti amin a pamiliana, tapno mangidatag iti tinawen a daton ken tapno tungpalenna ti sapatana. 22 Ngem saan a napan ni Ana; kinunana iti asawana, "Saanak a mapan agingga a mapusot ti ubing, ket iyegkonto isuna, tapno agparang isuna iti sangoanan ni Yahweh ken agnaed sadiay iti agnanayon." 23 Kinuna ni Elkana nga asawana kenkuana, "Aramidem ti ammon a nasayaat kenka. Urayem agingga a mapusotmo isuna; patalgedan koma ngarud ni Yahweh ti saona." Nagbati ngarud ti babai ken inaywananna ti anakna agingga a naipusotna isuna. 24 Idi naipusot ni Ana ti anakna, inkuyogna isuna, nangitugot pay iti maysa a kalakian a baka a tallo ti tawenna, maysa nga efa a taraon, ken maysa a pagkargaan a lalat a naglaon iti arak, ket impanna isuna iti balay ni Yahweh idiay Silo. Ita, ubing pay ti anakna. 25 Pinartida ti kalakian a baka, ket impanda ti ubing kenni Eli. 26 Kinuna ni Ana, "O, apok! Agingga a sibibiagka, apok, siak ti babai a nagtakder idi iti abaymo nga agkarkararag kenni Yahweh. 27 Ta daytoy nga ubing ket inkararagko ket inted ni Yahweh ti dinawatko kenkuana. 28 Intedkon isuna kenni Yahweh; agingga a sibibiag isuna ket agpaayto kenni Yahweh." Ket sadiay, nagdayaw kenni Yahweh ni Elkana ken ti pamiliana.

2

1 Nagkararag ni Ana a kunana, "Agragragsak ti pusok gapu kenni Yahweh. Napabilegak gapu kenni Yahweh. Agpasindayag ti ngiwatko kadagiti kabusorko, gapu ta agrag-oak iti panangisalakanmo. 2 Awan ti uray maysa a nasantoan a kas kenni Yahweh, ta awan iti sabali pay malaksid kenka; awan dakkel a bato a kas iti Diostayo. 3 Saankayon nga agpasindayag unay; awan koman ti kinapalangguad a rumuar iti ngiwatyo. Ta ni Yahweh ket Dios ti pannakaammo; babaen kenkuana matimbang dagiti tignay. 4 Matukkol dagiti bai dagiti nabileg a lallaki, ngem dagiti maitibkul, pumigsada a kasla barikes. 5 Dagiti aglaplapusanan idi iti taraon, manggeddan tapno adda kanenda; saanen a mabisinan dagiti mabisbisinan. Uray ti maysa a lupes ket aganak iti pito, ngem ti babai nga addaan iti adu nga annak ket agkapsut. 6 Mangpapatay ni Yahweh ken mangmangted iti biag. Isuna ti mangipababa idiay sheol ken isuna ti mangpagpagungar. 7 Ni Yahweh ti mangpapapanglaw ken mangpabaknang. Mangipababa isuna, ngem mangitan-ok met isuna. 8 Bangbangonenna dagiti napanglaw manipud iti tapok. A-aonenna dagiti agkasapulan manipud iti gabsuon ti dapo tapno makipagtugawda kadagiti prinsipe ken tawidenda ti tugaw ti kinatan-ok. Ta dagiti adigi ti daga ket ni Yahweh ti nangisaad ket insaadna ti lubong kadagitoy. 9 Bantayannanto dagiti saka dagiti napudno a tattaona, ngem mapaulimekto iti kasipngetan dagiti nadangkes, ta awanto ti agballigi babaen iti bukodna a pigsa. 10 Dagiti mangsupsuppiat kenni Yahweh ket marumekto; gurruodannanto ida manipud langit. Ukomento ni Yahweh dagiti pagpatinggaan ti daga, ikkannanto iti pigsa ti arina ken itag-aynanto ti tangguyob ti pinulotanna."
11 Kalpasanna, nagawid ni Elkana iti balayna idiay Rama. Nagserbi ti ubing kenni Yahweh iti imatang ni Eli a padi. 12 Ita, dagiti putot ni Eli ket awan serserbida a lallaki. Saanda nga am-ammo ni Yahweh. 13 Ti kaugalian dagiti papadi kadagiti tattao no kasta nga agidatag iti daton ti siasinoman a tao, umay ti adipen ti padi a siiiggem iti tallo ti pangtudokna a tinidor, bayat a mailamlambong ti karne. 14 Itudokna daytoy kadagiti linaon ti silyasi, wenno dakkel a kaldero, wenno banga. Amin a matudok ti tinidor ket alaen ti padi para iti bagbagina. Inaramidda daytoy iti Silo, kadagiti

amin nga Israelita nga umay sadiay. 15 Ngem ketdi, sakbay a puoranda
dagiti taba, umay ti adipen ti padi, ket ibagana iti tao nga agidatdaton,
“Mangtedka iti maituno a karne para iti padi; ta saan isuna nga umawat
iti nalambong a karne manipud kenka, no di laeng dagiti saan a naluto a
karne.” 16 No kunaen ti lalaki kenkuana, “Masapul a puoranda nga umuna
ti taba, ket kalpasanna alaenyo ti kayatyo nga alaen.” Ibaga ngarud ti
adipen ti padi, “Saan, itedmo kaniak itan; ta no saan, pilitek nga alaen.”
17 Nadagsen unay ti basol dagitoy nga agtutubo iti sangoanan ni Yahweh,
ta saanda a rinaem ti daton para kenni Yahweh. 18 Ngem nagserbi ni
Samuel kenni Yahweh kas maysa nga ubing a nakawesan iti lino nga efod.
19 Iyar-aramidan isuna ti inana iti bassit a kagay ket tinawen nga ip-ipanna
daytoy kenkuana, no sumang-at isuna a kaduana ti asawana a mangisagot
iti tinawen a daton. 20 Benbendisionan ni Eli da Elkana ken ti asawana a
kunana, “Ikkannaka koma ni Yahweh iti ad-adu pay nga annak babaen iti
daytoy a babai gapu iti kiniddawna kenni Yahweh.” Kalpasanna, agsublida
iti bukodda a pagtaengan. 21 Tinulongan manen ni Yahweh ni Ana, ket
nagsikog manen isuna. Naganak pay isuna iti tallo a lallaki ken dua a
babbai. Kabayatanna, dimmakkel ti ubing a ni Samuel iti sangoanan ni
Yahweh. 22 Ita, lakay unayen ni Eli; nangngegna amin nga ar-aramiden
dagiti annakna a lallaki iti entero nga Israel, ken ti panakikakaiddada
kadagiti babbai nga agserserbi iti pagserkan ti tabernakulo. 23 Kinunana
kadakuada, “Apay nga ar-aramidenyo dagiti kakasta a banbanag? Ta
nangngegko manipud kadagitoy a tattao dagiti dakes nga aramidyo.”
24 Saan, annakko; ta daytoy ket saan a nasayaat a damag a mangngegko.
Pinagsukiryo dagiti tattao ni Yahweh. 25 “No makabasol iti sabali ti maysa
a tao, ukomento isuna ti Dios; ngem no makabasol ti tao kenni Yahweh,
siasino ti agsao para kenkuana?” Ngem saanda a dimngeg iti timek ti
amada, gapu ta inkeddengen ni Yahweh a papatayen ida. 26 Dimmakkel ti
ubing a ni Samuel, ken ad-adda a makaay-ayo kenni Yahweh ken kasta
met kadagiti tattao. 27 Ita, immay kenni Eli ti maysa a tao ti Dios ket
kinunana kenkuana, “Kuna ni Yahweh, 'Saan kadi nga imparangko ti
bagik iti balay ti kapuonam, idi addada iti Egipto a maad-adipen iti balay
ni Faraon? 28 Pinilik isuna manipud kadagiti amin a tribu ti Israel nga
agbalin a padik, a sumang-at iti altarko, ken mangpuor iti insenso, a
mangikawes iti efod iti sangoanak. Intedko iti balay ti kapuonam dagiti
amin a maipuor a sagsagut dagiti tattao ti Israel. 29 Apay ngarud a saanyo
a rinaem dagiti daton ken sagsagut nga imbilinko a kasapulan iti lugar a
pagnanaedak? Apay nga ad-adda a raraemem dagiti annakmo ngem siak,
babaen iti panagpalukmegyo iti bagbagiyo babaen kadagiti kasasayaatan
iti tunggal daton dagiti tattaok nga Israel?' 30 Ta kuna ni Yahweh a Dios
ti Israel, 'Inkarik a ti balaymo, ken ti balay ti kapuonam, nasken nga
agserbida kaniak iti agnanayon.' Ngem ita, kuna ni Yahweh, ‘Saankon
nga aramiden daytoy, ta raemek dagiti agraem kaniak, ngem dagiti saan a
mangraem kaniak ket mabainanto. 31 Dumngegka, umayen dagiti aldaw a
pukawek ti pigsam ken ti pigsa ti balay ni amam, tapno awanton ti lakay iti
balaymo. 32 Makitamto ti pannakariribuk iti lugar a pagnanaedak. Uray
maitedto ti kinaimbag iti Israel, awanton a pulos ti siasinoman a lakay
iti balaymo. 33 Siasinoman kadakayo a saanko a papanawen iti altarko,
pagbulsekekto dagiti matayo, ken paladingitekto ti biagmo. Amin dagiti
lallaki a maiyanak iti pamiliam ket matayto. 34 Daytoyto ti pagilasinam nga
umayto kadagiti dua a putotmo, ni Ofni ken ni Finees: Mataydanto a dua

iti maymaysa nga aldaw. 35 Mangisaadakto iti napudno a padi para kaniak,
a mangaramidto no ania ti adda iti pusok ken kararuak. Mangipasdekakto
iti natalged a balay para kenkuana; ket agnanayon nga agserbinto isuna
iti pinilik nga ari. 36 Tunggal maysa a mabati iti balaymo ket mapanto
agruknoy iti dayta a tao, a dumawat iti pidaso ti pirak ken tinapay, ket
kunananto, “Pangngaasim ta isaadnak iti maysa kadagiti saad ti padi tapno
makapanganak iti maysa a pidaso a tinapay."”'

3

1 Nagserbi ti ubing a ni Samuel kenni Yahweh babaen iti panangidalan
ni Eli. Manmano ti sao ni Yahweh kadagidiay nga al-aldaw; awan unay
ti sirmata maipanggep iti masakbayan. 2 Iti dayta a tiempo, idi ni Eli nga
agkapsuten ti panagkitana a saan unayen a makakita, ket agid-idda iti
bukodna a pagiddaan, 3 Saan pay idi a naiddep ti pagsilawan ti Dios, ket ni
Samuel, matmaturog iti balay ni Yahweh nga ayan ti lakasa ti tulag ti Dios.
4 Inawagan ni Yahweh ni Samuel, a nagkuna, “Adtoyak.” 5 Timmaray ni
Samuel iti ayan ni Eli, ket kinunana, “Immayak ta inayabannak.” Kinuna
ni Eli, “Saanka nga inayaban; agsublika iti pagiddaam.” Isu a napan
nagidda ni Samuel. 6 Immawag manen ni Yahweh, “Samuel.” Bimmangon
manen ni Samuel ket napan kenni Eli ket kinunana, “Inayabannak isu
nga adtoyak.” Simmungbat ni Eli, “Saanka nga inayaban, anakko; inka
pay agidda.” 7 Ita, awan pay ti kapadasan ni Samuel kenni Yahweh,
wenno awan pay pulos ti aniaman a mensahe a naipakita kenkuana
manipud kenni Yahweh. 8 Inawagan manen ni Yahweh ni Samuel iti
maikatlo a gundaway. Bimmangon manen ni Samuel ket napan kenni
Eli ket kinunana, “Immayak ta inayabannak.” Ket naamiris ni Eli nga
inawagan ni Yahweh ti ubing. 9 Ket kinuna ni Eli kenni Samuel, “Mapanka
agidda manen; no awagannaka manen, nasken nga ibagam, 'Agsaoka, O
Yahweh, ta dumdumngeg ti adipenmo.”' Isu a napan nagidda manen ni
Samuel iti pagid-iddaanna. 10 Immay ni Yahweh ket nagtakder; immawag
a kas iti immuna, “Samuel, Samuel.” Ket kinuna ni Samuel, “Agsaoka,
ta dumdumngeg ti adipenmo.” 11 Kinuna ni Yahweh kenni Samuel,
“Dumngegka, umadanin nga aramidek iti Israel ti banag nga uray la
agkintayeg dagiti lapayag ti amin a makangngeg iti daytoy. 12 Iti dayta nga
aldaw, ipatungpalkonto kenni Eli dagiti amin nga imbagak maipanggep iti
balayna, manipud iti rugi agingga iti pagpatinggaan. 13 Imbagak kenkuana
a dandanin nga ukomek a mammaminsan ti balayna gapu iti amin a
basol nga ammona, gapu ta nangiyeg iti lunod dagiti annakna kadagiti
bagbagida ket saanna ida nga inatipa. 14 Gapu iti daytoy, insapatak iti
balay ni Eli a saanto pulos a mapakawan dagiti basol ti balayna babaen iti
daton wenno sagut.” 15 Nagidda ni Samuel agingga iti bigat; kalpasanna,
linukatanna dagiti ruangan ti balay ni Yahweh. Ngem mabuteng ni
Samuel a mangibaga kenni Eli iti maipanggep iti sirmata. 16 Ket inayaban
ni Eli ni Samuel a kunana, “Samuel, anakko.” Kinuna ni Samuel,
“Adtoyak.” 17 Kinuna ni Eli, “Ania ti imbagana kenka? Saanmo koma nga
ilimed kaniak. Dusaennaka ti Dios, ken ad-adda pay koma no ilimedmo
kaniak ti aniaman nga imbagana kenka.” 18 Imbaga amin ni Samuel
kenkuana; awan ti inlimedna kenkuana. Kinuna ni Eli, “Ni Yahweh
daytoy. Aramidenna koma ti kasayaatan a maaramid.” 19 Dimmakkel
ni Samuel, ket adda kenkuana ni Yahweh ket awan ti pimmalso kadagiti
padtona. 20 Ammo ti entero nga Israel manipud Dan agingga iti Beerseba
a nadutokan ni Samuel nga agbalin a profeta ni Yahweh. 21 Nagparang

manen ni Yahweh idiay Silo, ta nagparang isuna a mismo kenni Samuel idiay Silo babaen iti saona.

4

1 Nakadanon ti sao ni Samuel iti entero nga Israel. Ita, mapan makigubat ti Israel kadagiti Filisteo. Nagkampoda idiay Ebenezer, ket nagkampo dagiti Filisteo idiay Afek. 2 Naglilinya dagiti Filisteo a makigubat iti Israel. Idi nagtultuloy ti gubat, inabak dagiti Filisteo ti Israel, a nakatayan ti agarup uppat a ribu a tattao iti paggugubatan. 3 Idi napan dagiti tattao iti kampo, kinuna dagiti panglakayen ti Israel, "Apay nga impaabaknatayo ni Yahweh kadagiti Filisteo ita nga aldaw? Iyegtayo ditoy ti lakasa ti tulag ni Yahweh manipud Silo, tapno adda koma ditoy a kaduatayo, tapno pagtalinaidennatayo a natalged manipud iti kinapigsa dagiti kabusortayo." 4 Isu a nangibaon dagiti tattao kadagiti lallaki idiay Silo; manipud sadiay, binaklayda ti lakasa ti tulag ni Yahweh a mannakabalin-amin, a nakatugaw iti ngatoen dagiti kerubim. Adda sadiay dagiti dua nga annak ni Eli, da Ofni ken Finees, agraman ti lakasa ti tulag ti Dios. 5 Idi naisangpet iti kampo ti lakasa ti tulag ni Yahweh, nagpukkaw iti napigsa dagiti amin a tattao ti Israel, ket nagungor ti daga. 6 Idi nangngeg dagiti Filisteo ti ariwawa dagiti agpupukkaw, kinunada, "Ania ti kayat a sawen daytoy a napigsa a panagpupukkaw iti kampo dagiti Hebreo?" Ket naamirisda nga adda iti kampo ti lakasa ti tulag ni Yahweh. 7 Nagbuteng dagiti Filisteo; kinunada, "Immay ti Dios iti kampo." Kinunada, "Asitayo pay! Awan pay ti kastoy a napasamak idi! 8 Asitayo pay! Siasino ti mangsalaknib kadatayo manipud iti pigsa daytoy a mannakabalin a Dios? Daytoy ti Dios a nangdarup kadagiti taga-Egipto idiay let-ang babaen iti agduduma a kita ti angol. 9 Tumured ken agpakalalakikayo, dakayo a Filisteo, ta no saan agbalinkayo a tagabu dagiti Hebreo, a kas panagbalinda a tagabuyo. Agpakalalaki ken makirangetkayo." 10 Nakiranget dagiti Filisteo, ket naabak ti Israel. Tunggal maysa a lalaki ket timmaray iti kampona, ket adu unay dagiti napapatay; ta tallopulo a soldado manipud iti Israel ti naidasay. 11 Naalada ti lakasa ti tulag ti Dios, ket natay dagiti dua nga anak ni Eli, a da Ofni ken Finees. 12 Iti dayta met laeng nga aldaw, maysa a lalaki a nagtaud iti tribu ni Benjamin ti timmaray manipud iti paggugubatan ket napan idiay Silo, simmangpet a naray-ab ti kawesna ken kataptapok ti ulona. 13 Idi simmangpet isuna, nakatugaw ni Eli iti tugawna iti igid ti dalan nga agpadpadaan gapu ta agkebba-kebba ti pusona ta maseknan isuna iti lakasa ti tulag ti Dios. Idi simrek ti lalaki iti siudad ken imbagana ti damag, nagsangit iti napigsa ti entero a siudad. 14 Idi nangngeg ni Eli ti ariwawa ti napigsa a panagsasangit, kinunana, "Ania ti kayat a sawen daytoy nga ariwawa?" Dagus nga immay ti lalaki ket imbagana kenni Eli ti makagapu. 15 Ita, siyam a pulo ket walo ti tawen ni Eli; nakapsuten ti panagkitana, ket saanen a makakita. 16 Kinuna ti lalaki kenni Eli, "Siak ti naggapu iti paggugubatan. Naglibasak manipud iti paggugubatan ita nga aldaw." Ket kinunana, "Ania ti napasamak anakko?" 17 Simmungbat ti lalaki a nangiyeg iti damag ket kinunana, "Intarayan ti Israel dagiti Filisteo. Nakaro met ti pannakaabak dagiti tattao. Dagiti dua nga annakmo, a da Ofni ken Finees, ket natayen ken naipanaw ti lakasa ti tulag ti Dios." 18 Idi nadakamatna ti lakasa ti tulag ti Dios, naliad ni Eli iti tugawna iti igid ti ruangan. Narung-o ti tengngedna, ket natay, gapu ta lakayen ken nadagsen isuna. Nagbalin isuna a kas ukom iti Israel iti las-ud ti uppat a pulo a tawen. 19 Ita, ti manugangna nga asawa ni Finees ket masikog ken

dandanin ti panaganakna. Idi nadamagna a naipanaw ti lakasa ti tulag
ti Dios ken natay ti katugangan ken asawana, nagparintumeng isuna ket
naganak, ngem nakaro unay ti ut-ot a sinagabana gapu iti panaganakna.
20 Idi matmatayen isuna, kinuna dagiti babbai a nangpaanak kenkuana,
“Saanka a mawanan iti namnanama, ta nangipasngayka iti maysa a
lalaki.” Ngem saan isuna a simmungbat wenno saanna ida nga impangag.
21 Pinanagananna ti ubing iti Icabod, a kinunana, “Pimmanaw ti dayag
manipud iti Israel!” ta naagawda ti lakasa ti tulag ti Dios, ken gapu iti
katugangan ken asawana. Ket kinunana, 22 “Pimmanaw ti dayag manipud
iti Israel, gapu ta naagaw ti lakasa ti tulag ti Dios.”

5

1 Ita, inagaw dagiti Filisteo ti lakasa ti tulag ti Dios, ket manipud
Ebenezer, impanda daytoy idiay Asdod. 2 Innala dagiti Filisteo ti lakasa
ti tulag ti Dios, impanda iti balay ni Dagon, ket inyabayda daytoy iti
estatua ni Dagon. 3 Iti kabigatanna a nasapa a bimmangon dagiti tattao iti
Asdod, nakitada a natumba a nakapakleb ti estatua ni Dagon iti sangoanan
ti lakasa ti tulag ni Yahweh. Isu nga innalada ti estatua ni Dagon ket
insublida manen iti sigud nga ayanna. 4 Ngem idi nasapada a bimmangon
iti kabigatanna, nakitada manen a natumba a nakapakleb ti estatua ni
Dagon iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh. Naisina ti ulona ken
dagiti imana ken naiwara dagitoy iti pagserkan. Ti laeng bagi ti estatua
ni Dagon ti saan a naan-anu. 5 Daytoy ti gapuna nga uray kadagitoy
nga aldaw, ket saan a bumaddek iti pagserkan ti balayna idiay Asdod
dagiti papadi ni Dagon ken siasinoman a mapan iti balayna. 6 Nadagsen
ti ima ni Yahweh kadagiti tattao ti Asdod. Dinadael ken pinarigatna ida
babaen kadagiti letteg, ti Asdod ken dagiti masakupanna. 7 Idi maamiris
dagiti tattao ti Asdod ti mapaspasamak, kinunada, “Rumbeng a saan nga
agtalinaed kadatayo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel, gapu ta napalalo ti
panangdusdusana kadatayo ken ni Dagon a diostayo.” 8 Isu nga impaayab
ken inummongda amin dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo; kinunada
kadakuada, “Ania ti rumbeng nga aramidentayo iti lakasa ti tulag ti Dios
ti Israel?” Insungbatda, “Ipanyo ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel idiay Gat.”
Ket impanda sadiay ti lakasa ti tulag ti Dios ti Israel. 9 Ngem kalpasan a
naipanda daytoy, dinusa ni Yahweh ti siudad, a nangparnuay iti napalalo
unay a pannakariribuk. Pinarigatna dagiti tattao iti siudad, dagiti ubbing
ken nataengan; ket naglettegda. 10 Isu nga impatulodda ti lakasa ti tulag
ti Dios idiay Ekron. Ngem apaman a nakadanon ti lakasa ti tulag ti Dios
idiay Ekron, impukkaw dagiti Ekronita, a kunada, “Inyegda kadatayo ti
lakasa ti tulag ti Dios ti Israel tapno patayennatayo ken dagiti tattaotayo.”
11 Isu nga impaayab ken inummongda amin dagiti mangidadaulo kadagiti
Filisteo; kinunada kadakuada, “Ipanawyo ti lakasa ti Dios ti Israel, ket
isubliyo iti sigud nga ayanna, tapno saannatayo a papatayen ken dagiti
tattaotayo.” Ta adu unayen ti natay iti entero a siudad; nadagsen unay ti
ima ti Dios sadiay. 12 Dagiti tattao a saan a natay ket naparigat babaen
kadagiti letteg, ket dimmanon kadagiti langlangit ti asug ti siudad.

6

1 Ita, pito a bulan nga adda iti pagilian dagiti Filisteo ti lakasa
ti tulag ni Yahweh. 2 Ket pinaayaban dagiti Filisteo dagiti papadi
ken dagiti mammadles; kinunada kadakuada, “Ania ti rumbeng nga
aramidenmi iti lakasa ti tulag ni Yahweh? Ibagayo kadakami no kasano

ti panangisublimi iti daytoy iti bukodna a pagilian.” 3 Kinuna dagiti
papadi ken dagiti mammadles, “No isubliyo ti lakasa ti tulag ti Dios
ti Israel, saanyo nga ipatulod daytoy a saan a mapakuyogan iti sagut;
masapul a pakuyoganyo daytoy iti daton a pangsupapak iti basol. Ket
umimbagkayonto, ket maammoanyonto no apay a pagsagsagabaennakayo
agingga ita.” 4 Ket kinunada, “Ania ti umno a daton a pangsupapak
iti basol nga ipakuyogmi iti isublimi kenkuana?” Insungbatda, “Lima
a balitok a sinan-letteg ken lima a balitok a sinan-marabutit, lima a
kas iti bilang dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo. Ta isu met laeng
a didigra ti nangparigat kadakayo ken kadagiti mangidadauloyo. 5 Isu
a masapul a mangaramidkayo kadagiti sinan-letteg, ken sinan-marabutit
a mangdaddadael iti daga, ken padayawanyo ti Dios ti Israel. Mabalin
nga isardengnan ti panangdusdusana kadakayo, kadagiti diosyo, ken iti
dagayo. 6 Apay a patangkenenyo dagiti pusoyo, a kas iti panangpatangken
dagiti taga-Egipto ken ti Faraon kadagiti pusoda? Dayta ket idi dinusa ida
ti Dios ti Israel iti nakaro; saan kadi a pinalubosan dagiti taga-Egipto dagiti
tattao, ket pimmanawda? 7 Ita ngarud, mangisaganakayo iti baro a kariton
nga addaan iti dua nga agpaspasuso a baka, a saan pay pulos a naipako.
Ipakoyo dagiti baka iti kariton, ngem iyawidyo dagiti urbonda, adayo
manipud kadakuada. 8 Ket alaenyo ti lakasa ti tulag ni Yahweh ket ikabilyo
daytoy iti kariton. Iti abayna, ikabilyo ti kahon a pangikabilanyo kadagiti
nahorma a balitok a banbanag nga ipakuyogyo iti isubliyo kenkuana a
kas daton a pangsupapak iti basolyo. Ket bay-anyo ida a mapan nga is-
isuda. 9 Kalpasanna siputanyo daytoy; no sumang-at daytoy iti dalan nga
agturong idiay Bet-semes a bukodna a daga, ni Yahweh ngarud ti nangyeg
iti daytoy a dakkel a didigra. Ngem no saan, maammoantayo ngarud a
saan a ti imana ti nangparigat kadatayo; ngem ketdi, maammoantayo a
nairana laeng a napasamak kadatayo daytoy.” 10 Inaramid dagiti tattao
ti naibaga kadakuada; nangalada iti dua nga agpaspasuso a baka ket
impakoda dagitoy iti kariton, ket impupokda dagiti urbonda iti balay.
11 Inkabilda ti lakasa ti tulag ni Yahweh iti kariton, agraman ti kahon a
naglaon iti balitok a sinan-marabutit ken sinan-letteg. 12 Nagturong dagiti
baka iti agpa-Betsemes. Nagnada iti maymaysa a dalan, agem-emmakda
bayat a mapmapanda, ket saanda a simmiasi iti makannawan wenno iti
makannigid. Sinurot ida dagiti mangidadaulo kadagiti Filisteo agingga
idiay beddeng ti Betsemes. 13 Ita, agan-ani dagiti tattao iti Betsemes
kadagiti trigoda idiay tanap. Idi kimmitada, nakitada ti lakasa ti tulag
ket nagrag-oda. 14 Dimteng ti kariton iti talon ni Josue manipud iti ili ti
Betsemes ket nagsardeng sadiay. Adda dakkel a bato sadiay, ket binalsigda
ti kariton, ket indatonda dagiti baka a kas daton a mapuoran para kenni
Yahweh. 15 Imbaba dagiti Levita ti lakasa ti tulag ni Yahweh ken ti kahon
nga adda iti daytoy, a nakaikargaan dagiti nahorma a balitok a banbanag,
ket inkabilda dagitoy iti dakkel a bato. Nangidatag dagiti tattao iti
Betsemes kadagiti daton a mapuoran ken nangidatonda kenni Yahweh iti
dayta met laeng nga aldaw. 16 Idi nakita daytoy dagiti lima a mangidadaulo
kadagiti Filisteo, nagsublida idiay Ekron iti dayta nga aldaw. 17 Dagitoy
dagiti balitok a sinan-letteg nga impakuyog dagiti Filisteo iti isublida para
iti daton a pangsupapak iti basol kenni Yahweh; maysa para iti Asdod,
maysa para iti Gaza, maysa iti Askelon, maysa iti Gat, ken maysa para
iti Ekron. 18 Naipada ti bilang dagiti balitok a sinan-marabutit iti bilang
dagiti amin a siudad dagiti Filisteo a kukua dagiti lima a mangidadaulo,
dagiti natalged a siudad ken dagiti barbario iti dayta a pagilian. Ti dakkel a
bato, iti igid a nangikabilanda iti lakasa ti tulag ni Yahweh, ket nagtalinaed

a saksi agingga kadagitoy nga aldaw iti talon ni Josue a taga-Betsemes.
19 Dinusa ni Yahweh dagiti sumagmamano kadagiti tattao iti Betsemes
gapu ta kimmitada iti uneg ti lakasa ti tulagna. Pinatayna ti pitopulo a
tattao. Nagladingit dagiti tattao, gapu ta dinusa ni Yahweh dagiti tattao
iti nakaro. 20 Kinuna dagiti tattao iti Betsemes, “Siasino ti makabael a
tumakder iti sangoanan ni Yahweh, daytoy a nasantoan a Dios? Ket siasino
ti papananna manipud kadatayo?”” Siasino ti makabael a tumakder iti
sangoanan ti Apo, daytoy a nasantoan a Dios? Ken siasino ti papanan
ti lakasa ti tulag manipud ditoy?” 21 Nangibaonda kadagiti mensahero
kadagiti agnanaed idiay Kiryat-Jearim a kunkunada, “Insubli dagiti Filisteo
ti lakasa ti tulag ni Yahweh; sumalogkayo ket alaenyo daytoy.”

7

1 Immay dagiti tattao ti Kiriat Jearim ket innalada ti lakasa ti tulag
ni Yahweh ket impanda iti balay ni Abinadab iti turod. Dinutokanda ti
putotna a lalaki a ni Eleazar a mangaywan iti lakasa ti tulag ni Yahweh.
2 Atiddog a tiempo a nagtalinaed iti Kiriat Jearim ti lakasa ti tulag,
nagtalinaed sadiay iti duapulo a tawen. Nagdung-aw amin a balay ti Israel
ket tinarigagayanda ti agsubli kenni Yahweh. 3 Kinuna ni Samuel kadagiti
amin a tattao ti Israel, “No agsublikayo kenni Yahweh iti amin a pusoyo,
ikkatenyo dagiti ganggannaet a dios ken Astarte manipud kadakayo, ibaw-
ingyo dagiti pusoyo kenni Yahweh, ken isuna laeng ti dayawenyo, ket
ispalennakayonto manipud kadagiti ima dagiti Filisteo.” 4 Inikkat ngarud
dagiti tattao ti Israel dagiti Baal ken ti Astarte, ket ni Yahweh laeng ti
dinaydayawda. 5 Ket kinuna ni Samuel, “Ummongenyo ti entero nga
Israel idiay Mizpa, ket agkararagakto kenni Yahweh para kadakayo.”
6 Nagummongda idiay Mizpa, nagsakdoda iti danum ket imbukbokda iti
sangoanan ni Yahweh. Nagayunarda iti dayta nga aldaw ket kinunada,
“Nagbasolkami kenni Yahweh.” Sadiay ti nangrisutan ni Samuel kadagiti
riri dagiti tattao ti Israel ket indauloanna dagiti tattao. 7 Ita, idi nangngeg
dagiti Filisteo a naguummong dagiti tattao ti Israel idiay Mizpa, rinaut
dagiti mangidadaulo iti Filistia ti Israel. Idi nangngeg dagiti tattao ti
Israel daytoy, nagbutengda kadagiti Filisteo. 8 Ket kinuna dagiti tattao ti
Israel kenni Samuel, “Saanka nga agsardeng nga umawag kenni Yahweh a
Diostayo para kadatayo tapno isalakannatayo manipud kadagiti ima dagiti
Filisteo.” 9 Nangala ni Samuel iti agsussuso a karnero ket indatonna daytoy
kenni Yahweh a kas sibubukel a daton a mapuoran. Kalpasanna, immasug
ni Samuel kenni Yahweh para iti Israel, ket impangag ni Yahweh isuna.
10 Kabayatan nga idatdaton ni Samuel ti daton a mapuoran, immasideg
dagiti Filisteo tapno darupenda ti Israel; ngem pinaggurruod ni Yahweh
iti napigsa iti dayta nga aldaw a maibusor kadagiti Filisteo ken tinikawna
ida ket inturongna ida iti sangoanan ti Israel. 11 Pimmanaw dagiti tattao
ti Israel manipud Mizpa, ket kinamatda dagiti Filisteo agingga idiay Bet-
kar ket pinatayda ida. 12 Kalpasanna, nangala ni Samuel iti maysa a
bato sana inkabil iti nagbaetan ti Mizpa ken Sen. Pinanagananna daytoy
iti Ebenezer, a kinunana, “Tinulongannatayo ni Yahweh.” 13 Naabak
ngarud dagiti Filisteo ket saanda a nakastrek iti beddeng ti Israel. Ti ima
ni Yahweh ket maibusor kadagiti Filisteo kadagiti amin nga al-aldaw ni
Samuel. 14 Naisubli iti Israel dagiti ili nga innala dagiti Filisteo manipud iti
Israel, manipud Ekron agingga idiay Gat; nasubli ti Israel ti masakupanda
manipud kadagiti Filisteo. Ket adda kappia iti nagbaetan ti Israel ken dagiti

Amorreo. 15 Nagbalin nga ukom ni Samuel iti Israel kadagiti amin nga al-
aldaw ti biagna. 16 Tinawen nga agsubli-subli isuna idiay Betel, Gilgal,
ken idiay Mizpa. Rinisutna dagiti riri ti Israel kadagitoy amin a lugar.
17 Kalpasanna, agsubli isuna idiay Rama, gapu ta sadiay ti ayan ti balayna;
ket sadiay, rinisutna met dagiti riri ti Israel. Nangbangon met isuna sadiay
iti altar para kenni Yahweh.

8

1 Idi lakayen ni Samuel, pinagbalinna nga ukom dagiti annakna a lallaki
iti entero nga Israel. 2 Ti nagan ti inauna nga anakna ket Joel, ken ti
nagan ti maikadua nga anakna ket Abias. Isuda dagiti ukom iti Beerseba.
3 Dagiti annakna ket saan a nagbiag a kas iti wagas ti panagbiagna,
ngem kinaagum ti ginamgamgamanda. Immawatda kadagiti pasuksok
ken kinilloda ti hustisia. 4 Ket naguummong dagiti amin a panglakayen
ti Israel ket napanda kenni Samuel idiay Rama. 5 Kinunada kenkuana,
“Kitaem, lakaykan, ket dagiti annakmo, saanda nga ar-aramiden dagiti
wagasmo. Mangdutokka iti agbalin nga arimi a mangikeddeng kadakami
a kas kadagiti amin a nasion.” 6 Ngem saan a naragsakan ni Samuel idi
imbagada daytoy, “Ikkannakami iti ari a mangikeddeng para kadakami.”
Isu a nagkararag ni Samuel kenni Yahweh. 7 Kinuna ni Yahweh kenni
Samuel, “Ipangagmo ti timek dagiti tattao iti amin nga ibagada kenka;
ta saandaka a linaksid, ngem linaksiddak a kas arida. 8 Agtigtignayda
ita a kas iti wagas nga inaramidda manipud iti aldaw nga inruarko
ida idiay Egipto, taltallikudandak, ket ag-agserbida kadagiti didiosen,
ket isu met ti ar-aramidenda kenka. 9 Ita, dumngngegka kadakuada;
ngem ballaagam ida a siiinget ket ipakaammom kadakuada ti wagas a
panangituray kadakuada iti maysa nga ari.” 10 Imbaga ngarud amin ni
Samuel dagiti sasao ni Yahweh kadagiti tattao nga agkidkiddaw iti ari.
11 Kinunana, “Kastoyto ti wagas a panangituray kadakayo ti maysa nga
ari. Alaennanto dagiti annakyo a lallaki ket dutokanna ida a mangiturong
kadagiti karwahena ken agbalin a mannakigubat a nakakabalio, ken
umun-una nga agtaray sakbay dagiti karwahena. 12 Mangdutokto isuna
kadagiti kapitan dagiti rinibribu a soldadona, ken kapitan dagiti limapulo
a soldadona. Mangdutokto isuna kadagiti sumagmamano a mangarado
iti dagana, sumagmamano nga agani kadagiti apitna, ken sumagmamano
nga agaramid iti igam a para iti gubat ken dagiti alikamen para kadagiti
karwahena. 13 Alaennanto met dagiti annakyo a babbai tapno para-aramid
kadagiti bangbanglo, para-luto ken agbalin a panadera. 14 Alaennanto
dagiti kasasayaatan a talonyo, dagiti kaubasanyo, ken dagiti kaoliboanyo,
ket itedna dagitoy kadagiti adipenna. 15 Alaennanto ti apagkapullo
dagiti trigoyo ken dagiti kaubasanyo, ket itedna kadagiti opisialna ken
kadagiti adipenna. 16 Alaennanto dagiti lallaki ken babbai nga adipenyo
ken dagiti kasasayaatan kadagiti agtutuboyo a lallaki ken dagiti asnoyo;
pagtrabahoenna amin ida para iti bukodna. 17 Alaenna ti apagkapullo
kadagiti arbanyo, ket agbalinkayonto a tagabuna. 18 Ket umasugkayonto
iti dayta nga aldaw gapu iti ariyo a piniliyo para kadagiti bagbagiyo; ngem
saannakayonto nga ipangag ni Yahweh iti dayta nga aldaw.” 19 Ngem
nagkedked a dumngeg dagiti tattao kenni Samuel; kinunada, “Saan!
Rumbeng nga adda ari a mangituray kadakami 20 tapno agbalinkami
a kas kadagiti dadduma a nasion, ken tapno mangngeddeng ti arimi
para kadakami ken idauloanna dagiti soldadomi a mapan makigubat.”

21 Idi nangngeg ni Samuel dagiti amin nga imbaga dagiti tattao, inyulitna
dagitoy kadagiti lapayag ni Yahweh. 22 Kinuna ni Yahweh kenni Samuel,
“Ipangagmo dagiti ararawda ket mangdutokka iti ari para kadakuada.”
Isu a kinuna ni Samuel kadagiti tattao ti Israel, “Amin a tao ket masapul
nga agawid iti siudadna.”

9

1 Adda maysa a lalaki manipud Benjamin, maysa a mararaem a lalaki.
Ti naganna ket Kis a putot ni Abiel, ni Abiel ket putot ni Zeror a putot
ni Becorat, ni Becorat ket putot ni Afia, nga anak ti maysa a Benjamita.
2 Addaan isuna iti anak a lalaki nga agnagan iti Saul, nataer a baro.
Awanen ti natataer ngem isuna kadagiti tattao ti Israel. Panggat-abagana
dagiti dadduma, nataytayag isuna ngem iti siasinoman kadagiti tattao.
3 Ita, dagiti asno ni Kis nga ama ni Saul ket mapukpukaw. Isu a kinuna
ni Kis kenni Saul nga anakna, “Mangitugotka iti maysa kadagiti adipen;
agrubbuatka ket mapanyo biroken dagiti asno.” 4 Isu a sinursor ni Saul
ti turod a pagilian ti Efraim ket napan iti daga ti Salisa, ngem saanda
a nasarakan dagitoy. Ket sinursorda ti daga ti Salim, ngem awanda
sadiay. Ket sinursorda ti daga dagiti Benjamita, ngem saanda a nasarakan
dagitoy. 5 Idi nakadanonda iti daga ti Suf, kinuna ni Saul iti adipenna a
kaduana, “Umayka, agsublitan, ta imbes a dagiti asno ti pagdanagan ti
amak, saanen ta amangan no datan a dua ti pagdandanaganna.” 6 Ngem
kinuna ti adipen kenkuana, “Dumngegka, adda maysa a tao ti Dios iti
daytoy a siudad. Maysa isuna a lalaki a mararaem; amin nga ibagana
ket pumudno. Mapanta idiay; mabalin nga maibagana kadata ti dalan
a rumbeng a papananta iti panagdaliasatta.” 7 Ket kinuna ni Saul iti
adipenna, “Ngem no mapanta, ania ti maiyegta iti lalaki? Ta naibusen
ti tinapay iti supotta, ket awan ti sagut a maiyegta iti tao ti Dios. Ania
ti adda kadata?” 8 Simmungbat ti adipen kenni Saul a kunana, “Adtoy,
addaanak iti apagkapat ti pirak a siklo nga itedko iti tao ti Dios, tapno
ibagana kadata no sadino ti rumbeng a papananta.” 9 (Idi un-unana iti
Israel, no kasta nga adda tao a mapan agdamag iti pagayatan ti Dios,
kunana, “Umayka, mapanta iti ayan ti mammadto.” Ta dagiti profeta
ita a tiempo ket maaw-awagan idi iti mammadto.) 10 Ket kinuna ni
Saul iti adipenna, “Nasayaat ti imbagam. Umayka, mapantan.” Isu a
napanda iti siudad nga ayan ti tao ti Dios. 11 Bayat a sumangsang-atda
iti turod nga agturong iti siudad, nakasabatda kadagiti babbalasang a
mapan sumakdo iti danum; kinuna ni Saul ken ti adipenna kadakuada,
“Adda kadi ditoy ti mammadto?” 12 Simmungbatda ket kinunada, “Wen
adda isuna; kitaenyo, immun-una laeng isuna ngem kadakayo. Darasenyo,
ta mapan isuna ita idiay siudad ta mangidaton ita dagiti tattao idiay
nangato a disso. 13 Apaman a makastrekkayo iti siudad, masarakanyo
isuna, sakbay a sumang-at isuna iti nangato a disso tapno mangan. Saan a
mangan dagiti tattao agingga a sumangpet isuna, gapu ta bendisionanna
ti daton; kalpasanna, manganto dagiti naawis. Sumang-atkayo itan, ta
masarakanyo isuna a dagus.” 14 Isu a simmang-atda idiay siudad. Iti
iseserrekda iti siudad, nakitada ni Samuel a sumungsungad nga agturong
kadakuada, a mapan iti nangato a disso. 15 Ita, ti aldaw sakbay nga
immay ni Saul, imbagan ni Yahweh kenni Samuel; 16 “Inton bigat iti
kastoy met laeng nga oras, ibaonkonto kenka ti maysa a lalaki manipud
iti daga ti Benjamin, ket pulotamto isuna nga agbalin a prinsipe dagiti
amin a tattaok nga Israel. Isalakannanto dagiti tattaok iti ima dagiti

Filisteo. Ta maasianak kadagiti tattaok gapu ta dimmanon kaniak dagiti asugda a dumawdawat iti tulong.” 17 Idi nakita ni Samuel ni Saul, kinuna ni Yahweh kenkuana, “Adtoy ti lalaki nga imbagak kenka! Isuna ti mangituray kadagiti tattaok.” 18 Ket immasideg ni Saul kenni Samuel iti ruangan ket kinunana, “Mabalin kadi nga ibagam kaniak no sadino ti balay ti mammadto?” 19 Simmungbat ni Samuel kenni Saul ket kinunana, 'Siak ti mammadto. Umunakan a sumang-at idiay nangato a disso, ta makipanganka kaniak ita nga aldaw. Palubosankanto a pumanaw inton bigat, ket ibagakto kenka amin a banag nga adda iti panunotmo. 20 No maipapan kadagiti asnoyo a napukaw, tallo nga aldawen ti napalabas, saanyo ida a pakadanagan, ta nasapulanen dagitoy. Ket siasino koma ngay ti sabali a kayat ti Israel? Saan kadi a sika ken iti amin a sangkabalayan ti amam?” 21 Simmungbat ni Saul ket kinunana, “Saan kadi a maysaak a Benjamita, manipud iti kababassitan a tribu ti Israel? Saan kadi a ti pulik ti kababaan kadagiti amin a puli ti tribu ti Benjamin? Apay ngarud a kastoy ti wagas ti panagsaom kaniak?” 22 Isu nga inkuyog ni Samuel ni Saul ken ti adipenna, impanna ida idiay dakkel a kuarto, ket pinagtugawna ida iti kangrunaan a tugaw dagiti naawis, nga aggarup tallopulo a tattao. 23 Kinuna ni Samuel iti kusinero, “Iyegmo ti paset nga intedko kenka, nga imbagak kenka, 'Ilasinmo daytoy.'” 24 Isu nga innala ti kusinero ti luppo a nailasin iti daton ken ti adda iti daytoy, ket indasarna iti sangoanan ni Saul. Ket kinuna ni Samuel, “Daytoy ti naidulin para kenka! Kanem daytoy, gapu ta nailasinen daytoy a para kenka sakbay pay iti naituding a tiempo a panangawisko kadagiti tattao. Isu a nakipangan ni Saul kenni Samuel iti dayta nga aldaw. 25 Idi simmalogda idiay siudad manipud iti nangato a disso, nakisarita ni Samuel kenni Saul iti tuktok ti balay. 26 Ket iti parbangon, inayaban ni Samuel ni Saul nga adda iti tuktok ti balay ket kinunana, “Bumangonkan, tapno maparubuatanka.” Isu a bimmangon ni Saul, ket nagkuyogda kenni Samuel a napan iti kalsada. 27 Bayat a mapmapanda iti ruar ti siudad, kinuna ni Samuel kenni Saul, “Ibagam iti adipen nga umun-una ngem kadata (ket immun-una isuna), ngem agtalinaedka pay ditoy iti apagbiit, tapno maibagak ti mensahe ti Dios kenka.”

10

1 Ket innala ni Samuel ti maysa a pagkargaan nga aglaon iti lana, imbukbukna daytoy iti ulo ni Saul, ket inagkanna isuna. Kinunana, “Pudno a ni Yahweh ti nangpulot kenka a mangituray iti tawidna. 2 Inton panawannak ita nga aldaw, makasarakkanto iti dua a lallaki iti asideg ti tanem ni Rachel, iti masakupan ti Benjamin idiay Selsa. Ibagadanto kenka, 'Nasarakanen dagiti asno a birbirokem. Ita, nagsardengen nga agdandanag ti amam maipanggep kadagiti asno, ket madandanaganen kenka, a kunkunana, “Ania ti aramidek iti anakko?”' 3 Kalpasanna, inton makaadayoka bassit manipud sadiay, ket makadanonkanto iti kayo a lugo iti Tabor. Masabatmonto sadiay ti tallo a lallaki a mapan iti Dios idiay Betel, ti maysa ket nakaukod iti tallo nga urbon a kalding, ti maysa ket nakaawit iti tallo a tinapay, ken ti maysa ket nakaawit iti lalat a naglaon iti arak. 4 Kablaawandankanto ken ikkandakanto iti dua a tinapay, nga awatemto manipud kadagiti imada. 5 Kalpasan dayta, makadanonkanto iti turod ti Dios, nga ayan ti pagkamkampoan dagiti Filisteo. Inton makasangpetka iti siudad, makasabatkanto iti maysa a bunggoy dagiti profeta a sumalsalog manipud iti nangato a disso a nakaiggem iti arpa,

pandereta, plauta, ken lira; agipadtodanto. 6 Ti Espiritu ni Yahweh ket
umayto kenka, ket makipagpadtokanto kadakuada, ken agbalinkanto a
naidumduma a tao. 7 Ita, inton dumteng kenka dagitoy a pagilasinan,
aramidem ti aniaman a kayat ti imam nga aramiden, ta ti Dios ket adda
kenka. 8 Umun-unaka a sumalog idiay Gilgal. Ket sumalogakto iti ayanmo
tapno mangidatag kadagiti daton a mapuoran ken mangidaton kadagiti
daton a pakikappia. Agurayka iti pito nga aldaw agingga nga umayak iti
ayanmo ket ipakitak kenka ti masapul nga aramidem." 9 Idi timmalikud
ni Saul tapno panawanna ni Samuel, innikkan isuna ti Dios iti sabali a
puso. Ket napasamak amin dagitoy a pagilasinan iti dayta nga aldaw. 10 Idi
nakadanonda iti turod, nakasabat isuna iti maysa bunggoy dagiti profeta,
ket sibibileg nga immay kenkuana ti Espiritu ti Dios isu a nakipagpadto
met isuna kadakuada. 11 Idi nakita isuna dagiti amin a makaam-ammo
idi kenkuana a makipagpadpadto isuna kadagiti profeta, kinuna dagiti
tattao iti tunggal maysa, "Ania ti napasamak iti lalaki a putot ni Kis?
Maysa kadi itan ni Saul kadagiti profeta?" 12 Simmungbat ti maysa a tao
a naggapu iti isu met laeng a lugar, "Ket siasino koma met aya ti amada?"
Gapu iti daytoy, nagbalin daytoy a pagsasao, "Maysa kadi metten ni Saul
kadagiti profeta?" 13 Idi nalpas iti panagipadpadtona, napan isuna iti
nangato a disso. 14 Ket kinuna ti uliteg ni Saul kenkuana ken iti adipenna,
"Napnapananyo?" Ket simmungbat isuna, "Binirokmi dagiti asno; idi
saanmi dagitoy a mabirokan, napankami kenni Samuel." 15 Kinuna ti
uliteg ni Saul, "Ibagayo kaniak no ania ti imbaga ni Samuel kadakayo."
16 Simmungbat ni Saul iti ulitegna, "Nalawag nga imbagana kadakami a
nasarakanen dagiti asno." Ngem saanna nga imbaga kenkuana ti banag
maipanggep iti pagarian a sinarita ni Samuel. 17 Ita, inayaban ni Samuel
dagiti tattao iti sangoanan ni Yahweh idiay Mispa. 18 Kinunana kadagiti
tattao ti Israel, "Kastoy ti kinuna ni Yahweh, a Dios ti Israel: 'Inruarko
ti Israel manipud idiay Egipto, ken inispalkayo manipud iti ima dagiti
taga-Egipto, ken manipud iti ima dagiti amin a pagarian a nangidadanes
kadakayo.' 19 Ngem ita nga aldaw linaksidyo ti Diosyo, a mangisalsalakan
kadakayo manipud iti amin a didigra ken pakariribukanyo; ken imbagayo
kenkuana, 'Mangisaadka iti maysa nga ari a mangituray kadakami.' Ita,
idatagyo dagiti bagbagiyo iti sangoanan ni Yahweh sigun kadagiti tribu
ken kadagiti puliyo." 20 Isu a pinaasideg ni Samuel dagiti amin a tribu ti
Israel, ket napili ti tribu ni Benjamin. 21 pinaasidegna ti tribu ni Benjamin
sigun kadagiti pulida; ket napili ti puli dagiti Matrita; ket napili ni Saul
nga anak a lalaki ni Kis. Ngem idi napanda a binirok isuna, saanda
a mabirokan isuna. 22 Kalpasanna, kayat dagiti tattao ti agdamag pay
iti Dios, "Adda kadi pay sabali a lalaki nga umay?" Simmungbat ni
Yahweh, "Naglemmeng isuna kadagiti gargaret." 23 Timmarayda ngarud
a mapan mangala kenni Saul sadiay. Idi timmakder isuna iti tengnga
dagiti tattao, nataytayag isuna ngem kadagiti tattao ket pagat-abagana
laeng ida. 24 Ket kinuna ni Samuel kadagiti tattao, "Makitayo kadi ti
tao a pinili ni Yahweh? Awan iti kas kenkuana kadigiti amin a tattao!"
Impukkaw dagiti amin a tattao, "Agbiag ti ari!" 25 Kalpasanna, imbaga
ni Samuel kadagiti tattao dagiti kaugalian ken pagannurotan iti kinaari,
insuratna dagitoy iti maysa a libro, ket inkabilna iti sangoanan ni Yahweh.
Kalpasanna, pinagawid ni Samuel dagiti amin a tattao, tunggal maysa iti
bukodna a balay. 26 Nagawid met ni Saul iti balayna idiay Gabaa, ket
kimmuyog kenkuana dagiti dadduma a napipigsa a lallaki, nga akin-puso

kadagiti sinagid ti Dios. 27 Ngem kinuna dagiti dadduma a lallaki nga awan serserbina, “Kasanonatayo a maisalakan daytoy a tao?” Inumsi dagitoy a tattao ni Saul ken saanda a nangiyeg kadagiti aniaman a sagut kenkuana. Ngem nagulimek laeng ni Saul.

11

1 Kalpasanna, napan rinaut ni Nahas a taga-Amon ti Jabes Galaad. Kinuna dagiti amin a lallaki iti Jabes kenni Nahas, “Makitulagka kadakami, ket agserbikaminto kenka.” 2 Simmungbat ni Nahas a taga-Amon, “Makitulagak kadakayo ngem iti maysa a kondision, a suatek amin dagiti akinkannawan a matmatayo, ket babaen iti kastoy a wagas, maibabainanto ti entero nga Israel.” 3 Ket simmungbat kenkuana dagiti panglakayen ti Jabes, “Panawannakami nga agmaymaysa iti las-ud ti pito nga aldaw, tapno makaibaonkami kadagiti mensahero iti amin a masakupan ti Israel. Kalpasanna, no awan ti mangisalakan kadakami, sumukokaminto kenka.” 4 Dimteng dagiti mensahero idiay Gabaa, a pagnanaedan ni Saul, ket imbagada kadagiti tattao ti napasamak. Nagsangit amin dagiti tattao iti napigsa. 5 Ita, sarsarunnoen ni Saul dagiti bulog a baka iti ayan ti talon. Kinuna ni Saul, “Ania ti mapaspasamak kadagiti tattao ta agsangsangitda?” Imbagada kenni Saul ti imbaga dagiti lallaki iti Jabes. 6 Idi nangngeg ni Saul ti imbagada, immay ti Espiritu ti Dios kenkuana, ket nakaunget unay isuna. 7 Nangala isuna iti dua a baka, tinadtatadtadna dagitoy, ken impaiwarasna dagitoy kadagiti mensahero iti entero a masakupan ti Israel. Kinunana, “Siasinoman a saan a rummuar a sumurot kada Saul ken Samuel, daytoy ti maaramidto kadagiti bakana.” Ket immay kadagiti tattao ti panagbuteng kenni Yahweh, ket nagsangsangkamaysada a rimmuar. 8 Idi naummongna ida idiay Besek, tallo gasut a ribu dagiti tattao ti Israel, ket dagiti lallaki ti Juda ket tallopulo a ribu. 9 Kinunada kadagiti dimteng a mensahero, “Ibagayonto kadagiti lallaki iti Jabes Galaad, 'Maispalkayonto sakbay a dumteng ti tengnga ti aldaw inton bigat.'” Napan ngarud imbaga daytoy dagiti mensahero kadagiti tattao ti Jabes, ket naragsakanda. 10 Ket kinuna dagiti tattao ti Jabes kenni Nahas, “Inton bigat sumukokaminto kadakayo, ket aramidenyonto kadakami ti aniaman nga ammoyo a nasayaat kadakayo.” 11 Kabigatanna, binunggoy ni Saul dagiti tattao iti tallo. Dimtengda iti tengnga ti kampo iti parbangon, ket dinarup ken pinarmekda dagiti Amonita agingga iti umaldawen. Nagwawara dagiti nakalasat, isu nga awan ti dua a nagkadua a nagkuyog. 12 Ket kinuna dagiti tattao kenni Samuel, “Siasino dagiti nangibaga a kunada, 'Iturayannatayonto kadi ni Saul?' Iyegyo dagiti lallaki, tapno papatayentayo ida. 13 Ngem kinuna ni Saul, “Awan koma ti masapul a matay ita nga aldaw, gapu ta inispal ni Yahweh ti Israel ita nga aldaw.” 14 Ket kinuna ni Samuel kadagiti tattao, “Umaykayo, intayo idiay Gilgal ket sadiay, pasingkedantayo ti panagbalin ni Saul nga ari.” 15 Isu a napan amin dagiti tattao iti Gilgal ket pinagbalinda nga ari ni Saul iti sangoanan ni Yahweh idiay Gilgal. Nangidatonda sadiay kadagiti daton a pakikappia iti sangoanan ni Yahweh, ket nagragsak iti kasta unay ni Saul ken dagiti amin a tattao ti Israel.

12

1 Kinuna ni Samuel iti entero nga Israel, “Tinungpalko dagiti amin nga imbagayo kaniak, ket nangisaadak iti maysa nga ari kadakayo. 2 Ita, adtoy a magmagna ti ari iti sangoananyo; ket lakay ken ubananakon;

ken, kaduayo dagiti annakko a lallaki. Indauloankayo sipud pat iti kinaubingko agingga ita nga aldaw. 3 Adtoyak; agsaksikayo a maibusor kaniak iti sangoanan ni Yahweh ken iti sangoanan ti pinulotanna. Siasino koma ti akinbaka ti innalak? Siasino koma ti akin-asno ti innalak? Siasino koma ti kinaurko? Siasino koma ti indadanesko? Siasino koma ti akin-ima ti nangalaak iti pasuksok tapno pakabulsekan dagiti matak? Agsaksikayo maibusor kaniak, ket isublik daytoy kadakayo." 4 Kinunada, "Saannakami a kinaur, indadanes, wenno tinakawan iti aniaman a banag manipud iti siasinoman a tao." 5 Kinunana kadakuada, "Saksi ni Yahweh maibusor kadakayo, ken saksi ti pinulotanna ita nga aldaw, nga awan ti masarakanyo imak." Ket simmungbatda, "Saksi ni Yahweh." 6 Kinuna ni Samuel kadagiti tattao, "Ni Yahweh ti nangdutok kada Moises ken Aaron, ken nangiruar kadagiti ammayo manipud iti daga ti Egipto. 7 Ita ngarud, idatagyo dagiti bagbagiyo, tapno mailawlawagko koma kadakayo iti sangoanan ni Yahweh ti maipapan iti amin a nalinteg nga inar-aramid ni Yahweh, nga inaramidna kadakayo ken kadagiti ammayo. 8 Idi napan ni Jacob iti Egipto, ken immasug dagiti kapuonanyo kenni Yahweh. Imbaon ni Yahweh da Moises ken Aaron, a nangiruar kadagiti kapuonanyo iti Egipto ken nagnaedda iti daytoy a lugar. 9 Ngem nalipatanda ni Yahweh a Diosda; inlakona ida iti ima ni Sisera a kapitan dagiti armada ti Hasor, iti ima dagiti Filisteo, ken iti ima ti ari ti Moab; nakiranget amin dagitoy maibusor kadagiti kapuonanyo. 10 Immasugda kenni Yahweh ket kinunada, 'Nagbasolkami, gapu ta tinallikudanmi ni Yahweh ket nagserbikami kadagiti Baal ken kadagiti Astarte. Ngem ita ispalennakami manipud iti ima dagiti kabusormi, ket agserbikaminto kenka.' 11 Isu nga imbaon ni Yahweh da Jerub Baal, Bedan, Jepta, ken Samuel, ket pinagballiginakayo kadagiti kabusoryo iti amin nga aglawlawyo, iti kasta nagbiagkayo a sitatalged. 12 Idi nakitayo nga immay ni Nahas nga ari dagiti tattao iti Ammon maibusor kadakayo, kinunayo kaniak, 'Saan! Ngem ketdi, maysa nga ari ti masapul nga agturay kadakami' - uray no ni Yahweh a Diosyo, ti ariyo. 13 Ita, adtoy ti ari a piniliyo, a kiniddawyo ken dinutokan itan ni Yahweh a mangituray kadakayo. 14 No agbutengkayo kenni Yahweh, agserbikayo kenkuana, agtulnogkayo iti timekna, ken saankayo nga agsukir iti bilin ni Yahweh, dakayo ngarud ken ti ari nga agturay kadakayo ket agpadanto nga agbalin a pasurot ni Yahweh a Diosyo. 15 No saanyo a tungpalen ti timek ni Yahweh, ngem agsukirkayo kadagiti bilin ni Yahweh, ti ima ngarud ni Yahweh ket bumusorto kadakayo, a kas iti ibubusorna idi kadagiti kapuonanyo. 16 Uray ita, idatagyo dagiti bagbagiyo ket kitaenyo daytoy a na-indaklan a banag nga aramidento ni Yahweh iti imatangyo. 17 Saan aya a panagaapit iti trigo ita? Umawagak kenni Yahweh tapno mangibaon koma isuna iti gurruod ken tudo. Ket maammoanyonto ken makitayo a nakaro ti kinadangkesyo, nga inaramidyo iti imatang ni Yahweh, iti panagkiddawyo iti ari a para kadakayo." 18 Isu nga immawag ni Samuel kenni Yahweh; ket nangibaon ni Yahweh iti gurruod ken tudo iti dayta met laeng nga aldaw. Ket nagbuteng iti kasta unay dagiti amin a tattao kenni Yahweh ken ni Samuel. 19 Ket kinuna dagiti amin a tattao kenni Samuel, "Ikararagam kenni Yahweh a Diosmo dagiti adipenmo, tapno saankami a matay. Gapu ta innayonmi kadagiti amin a basbasolmi daytoy a dakes a panagkiddawmi iti ari para kadakami." 20 Simmungbat ni Samuel, "Saankayo nga agbuteng. Inaramidyo amin dagitoy a dakes, ngem saankayo a tumallikod kenni Yahweh, ngem agserbikayo kenni

Yahweh iti amin a pusoyo. 21 Saankayo a tumallikud tapno surotenyo
laeng dagiti ubbaw a banbanag a saan a mapagnumaran wenno makaispal
kadakayo, gapu ta awan serserbida dagitoy. 22 Gapu iti naindaklan a
nagan ni Yahweh, saanna a laksiden dagiti tattaona, gapu ta makaay-ayo
kenni Yahweh ti panangpilina kadakayo nga agbalin a tattaona. 23 No
maipapan kaniak, adayo koma a makabasolak kenni Yahweh gapu iti
panangisardengko a mangikarkararag kadakayo. Ngem ketdi, isurok
kadakayo ti wagas a naimbag ken umno. 24 Agbutengkayo laeng kenni
Yahweh ken agserbikayo kenkuana iti kinapudno iti amin a pusoyo.
Amirisenyo dagiti naindaklan a banbanag nga inaramidna kadakayo.
25 Ngem no ipapilityo ti panangaramid iti dakes, dakayo ken ti ariyo ket
agpadanto a madadael.”

13

1 [Tallo pulo] ti tawen ni Saul idi nangrugi isuna nga agturay; idi
nagturay isuna iti [uppat a pulo] a tawen iti Israel, 2 nangpili isuna iti
tallo ribu a lallaki ti Israel. Dua ribu ti kaduana idiay Mikmas ken
iti turod a pagilian ti Betel, idinto a sangaribu ti kadua ni Jonatan iti
Gabaa idiay Benjamin. Pinagawidna dagiti nabatbati kadagiti soldado,
tunggal maysa iti toldana. 3 Pinarmek ni Jonatan ti agbanbantay a buyot
dagiti Filisteo nga adda idiay Geba ket nangngeg daytoy dagiti Filisteo.
Ket pinaguni ni Saul ti tangguyob iti entero a daga, kunana, “Dumngeg
koma dagiti Hebreo.” 4 Nangngeg ti entero nga Israel a pinarmek ni
Saul ti agbanbantay a buyot dagiti Filisteo, ken kasta met a nagbalin ti
Israel a nabangsit kadagiti Filisteo. Ket napaayaban dagiti soldado tapno
tumiponda kenni Saul idiay Gilgal. 5 Naguummong dagiti Filisteo tapno
makigubat iti Israel: Tallopulo a ribu a karwahe, innem a ribu a lallaki
a mangiturturong kadagiti karwahe, ken adu a buybuyot a kas kadagiti
darat iti igid ti baybay ti bilangda. Simmang-atda ken nagkampoda
idiay Mikmas, a daya ti Bet-aben. 6 Idi nakita dagiti lallaki ti Israel
nga agpeggadda - ta mariribukan dagiti tattao, naglemmeng dagiti tattao
kadagiti rukib, kadagiti kasiitan, kadagiti dadakkel a bato, kadagiti bubon,
ken kadagiti abut. 7 Dagiti dadduma kadagiti Hebreo ket napan iti Jordan
nga agturong iti daga ti Gad ken Galaad. Ngem adda pay laeng ni Saul
idiay Gilgal, ket agpigpigerger a simmurot kenkuana dagiti amin a tattao.
8 Naguray isuna iti pito nga aldaw, ti tiempo nga inkeddeng ni Samuel.
Ngem saan a dimteng ni Samuel idiay Gilgal, ket nagwawara dagiti tattao
manipud kenni Saul. 9 Kinuna ni Saul, “Iyegyo kaniak ti daton a mapuoran
ken dagiti daton a pakikappia.” Ket indatonna ti daton a mapuoran.
10 Apaman a nalpasna nga indaton ti daton a mapuoran, simmangpet
ni Samuel. Rimmuar ni Saul tapno sabatenna ken kablaawanna isuna.
11 Ket kinuna ni Samuel, “Ania ti inaramidmo?” Simmungbat ni Saul,
“Idi nakitak a pagpapanawandak dagiti tattao, ken saanka a dimteng
iti naikeddeng a tiempo, ken naguummong dagiti Filisteo idiay Mikmas,
12 kinunak, 'Ita, sumalog dagiti Filisteo a maibusor kaniak idiay Gilgal,
ket saanak pay nagkiddaw iti tulong ni Yahweh.' Isu nga impilitko
nga idaton ti daton a mapuoran.” 13 Ket kinuna ni Samuel kenni Saul,
“Nagtignayka a simamaag. Saanmo a sinalimetmetan ti bilin nga inted
kenka ni Yahweh a Diosmo. Iti kasta pinatalged koma ni Yahweh ti
panagturaymo iti Israel iti agnanayon. 14 Ngem ita, saanto nga agtuloy ti
panagturaymo. Nangbirok ni Yahweh iti tao a kas maiyannurot iti pusona,
ket dinutokan isuna ni Yahweh nga agbalin a prinsipe kadagiti tattaona,

gapu ta saanka a nagtulnog iti imbilinna kenka." 15 Isu a nagrubbuat
ni Samuel ket simmang-at idiay Geba iti Benjamin manipud Gilgal. Ket
binilang ni Saul dagiti tattao nga adda sadiay a kaduana, agarup innem
a gasut a lallaki. 16 Nagtalinaed ni Saul, ni Jonatan nga anakna, ken
dagiti tattao nga adda sadiay a kaduada iti Geba idiay Benjamin. Ngem
nagkampo dagiti Filisteo idiay Mikmas. 17 Naggapu dagiti sumasamsam
manipud iti kampo dagiti Filisteo iti tallo a bunggoy. Ti maysa a bunggoy
ket nagturong iti Opra, iti daga ti Sual. 18 Ti maysa met a bungoy
ket nagturong iti Bet-horon, ken ti maysa pay a bunggoy ket nagturong
iti beddeng a matannawagan ti tanap ti Zeboim nga agturong iti let-
ang. 19 Awan ti masarakan a pumapanday iti entero nga Israel, gapu ta
kinuna dagiti Filisteo, "Amangan no mangaramid dagiti Hebreo kadagiti
kampilan wenno gayangda." 20 Ngem masansan a sumalog dagiti amin
a lallaki ti Israel kadagiti Filisteo, tapno ipaasada ti tunggal sudsod ti
aradoda, ti gabyunda, ti wasayda, ken ti kumpayda. 21 Ti bayad para
kadagiti sudsod ti arado ken kadagiti gabyun ket mamindua iti apagkatlo
iti maysa a siklo, ken ti para iti panangasa kadagiti wasay ken pananglinteg
kadagiti pagkawit a sarukod ket apagkatlo iti maysa a siklo 22 Isu nga iti
aldaw ti gubat, awan ti makita a kampilan wenno gayang kadagiti ima iti
siasinoman kadagiti soldado a kadua ni Saul ken ni Jonatan: ni Saul ken
ni Jonatan nga annakna laeng ti addaan kadagitoy. 23 Adda kampo dagiti
Filisteo iti dalan nga agturong iti Mikmas.

14

1 Maysa nga aldaw, kinuna ni Jonatan nga anak ni Saul iti agtutubo a
para-awit iti igamna, "Umayka, inta iti kampo dagiti Filisteo idiay bangir."
Ngem saanna nga imbaga iti amana. 2 Adda idi ni Saul idiay beddeng
ti Gabaa iti sirok ti kayo a granada nga adda idiay Migron. Agarup
innem a gasut a lallaki ti kaduana, 3 agraman ni Ahija nga anak ni Ahitob
(kabsat ni Icabod) anak ni Finees nga anak ni Eli a padi ni Yahweh idiay
Silo, a nakakawes iti efod. Saan nga ammo dagiti tattao a pimmanaw
ni Jonatan. 4 Iti nagtengngaan dagiti rangkis, a panggep ni Jonatan a
pagballasiwanna a mapan iti kampo dagiti Filisteo, adda nabato a rangkis
iti maysa a bangir, ken nabato a rangkis iti sabali pay a bangir. Ti
nagan ti maysa a rangkis ket Boses, ket ti nagan ti maysa ket Sene.
5 Ti maysa a rangkis ket adda iti akin-amianan a sumango iti Mikmas,
ket ti maysa iti akin-abagatan a sumango iti Geba. 6 Kinuna ni Jonatan
iti agtutubo a para-awit iti igamna, "Umayka, bumallasiwta iti kampo
dagiti saan a nakugit a tattao. Barbareng tulongannatayo ni Yahweh, ta
awan iti makalapped kenni Yahweh iti panangisalakanna kadagiti adu
wenno sumagmamano a tattao." 7 Simmungbat ti para-awit iti igamna,
"Aramidem amin a banag nga adda iti pusom, nakasaganaak nga agtulnog
kadagiti amin nga ibilinmo." 8 Ket kinuna ni Jonatan, "Bumallasiwta iti
ayan dagiti lallaki, ket agpakitatanto kadakuada. 9 No kunada kadata,
'Aguraykayo dita agingga a makagtengkami dita ayanyo'— agtalinaedtanto
ngarud iti ayanta ken saantanto a bumallasiw iti ayanda. 10 Ngem no
isungbatda, 'Umaykayo ditoy ayanmi,' mapantanto ngarud iti ayanda;
gapu ta inted ida ni Yahweh kadagiti imata. Daytoyto ti pagilasinanta."
11 Nagpakita ngarud dagiti dua iti kampo dagiti Filisteo. Kinuna dagiti
Filisteo, "Kitaenyo, rumrumuar dagiti Hebreo manipud kadagiti abut a
naglemmenganda. 12 Ket inayaban dagiti lalaki iti kampo ni Jonatan
ken ti para-awit iti igamna, ket kinunada, "Umaykayo ditoy ayanmi, ket

adda ipakitami kadakayo." Kinuna ni Jonatan iti para-awit iti igamna,
"Surotennak, gapu ta inted ida ni Yahweh iti ima ti Israel." 13 Kimmalay-
at ni Jonathan, ket simmurot kenkuana ti para-awit iti igamna. Pinatay ni
Jonatan dagiti Filisteo, ket pinatay met ti para-awit iti igamna ti dadduma
iti likudanna. 14 Dayta nga umuna a panangraut nga inaramid ni Jonatan
ken ti para-awit iti igamna, ket nakapatayda iti agarup duapulo a lallaki
iti ayan ti agarup kagudua ektaria a daga. 15 Nagkakaribuso dagiti adda
iti kampo, iti away, ken kadagiti tattao. Uray dagiti agbanbantay a buyot
ken dagiti rimmuar a mapan rumaut ket nagbuteng. Nagginggined, ket
adda nakaro a panagkakaribuso. 16 Ket kimmita dagiti para-wanawan a
soldado ni Saul nga adda idiay Gabaa iti Benjamin; nawara-wara dagiti adu
a soldado ti Filistia, ket saanda nga ammo ti turturongenda. 17 Ket kinuna
ni Saul kadagiti tattao a kaduana, "Bilangen ken kitaenyo no siasino dagiti
mapukpukaw kadatayo." Idi nabilangda, ni Jonatan ken ti para-awit iti
igamna ti mapukpukaw. 18 Kinuna ni Saul kenni Ahija, "Iyegmo ditoy ti
efod ti Dios"—ta nakakawes ni Ahija iti efod iti dayta nga aldaw a kadua
dagiti soldado ti Israel. 19 Kabayatan ti pannakisarita ni Saul iti padi,
nagtultuloy ken kimmarkaro ti riribuk idiay kampo dagiti Filisteo. Ket
kinuna ni Saul iti padi, "Isardengmo ti ar-aramidem." 20 Nagkaykaysa da
Saul ken dagiti amin a tattao a kaduana ket napanda nakigubat. Dagiti
soldado a Filisteo ket nagdidinnuyokda babaen iti kampilanda, ket adda
nakaro a pannakatikaw. 21 Ita, dagiti Hebreo a kadua dagiti Filisteo idi,
ken simmurot kadakuada a napan iti kampo, uray isuda ket timmipon
met kadagiti Israelita a kadua ni Saul ken ni Jonatan. 22 Idi nangngeg
dagiti amin a lallaki iti Israel nga aglemlemmeng kadagiti turturod nga
asideg iti Efraim nga agliblibas dagiti Filisteo, kinamatda pay ida a ginubat.
23 Insalakan ngarud ni Yahweh ti Israel iti dayta nga aldaw, ket dimmanon
ti gubat agingga iti Bet-aven. 24 Iti dayta nga aldaw, mariribukan dagiti
lallaki iti Israel gapu ta pinagsapata ni Saul dagiti tattao ket kinunana,
"Mailunod ti tao a mangan iti aniaman a taraon agingga iti rabii ken
agingga a saanak a makabales kadagiti kabusorko. Isu nga awan kadagiti
buyot ti nangan iti taraon. 25 Ket simrek dagiti amin a tattao iti kabakiran
ket adu diro iti daga. 26 Idi simrek dagiti tattao iti kabakiran, nagayus ti
diro, ngem awan ti uray maysa a nangraman kadagitoy gapu ta nagbuteng
dagiti tattao iti sapata. 27 Ngem saan a nangngeg ni Jonatan a pinagsapata
ti amana dagiti tattao. Inggaw-atna ti murdong ti sarukod nga iggemna
ket indeppelna daytoy iti diro. Dinilpatanna ti imana, ket limmawag
iti panagkitana. 28 Ket maysa kadagiti tattao ti ngakuna, "Siiinget a
pinagsapata ti amam dagiti tattao, a kinunana, 'Mailunod koma ti tao
a mangan iti taraon iti daytoy nga aldaw,' uray pay nakapuy dagiti
tattao gapu iti panagbisin." 29 Ket kinuna ni Jonatan, "Nangaramid ti
amak iti riribuk iti daga. Nakitayo no kasano a limmawag dagiti matak
gapu ta imminumak bassit iti daytoy a diro. 30 Nasaysayaat pay koma
a no nangan a siwayawaya dagiti tattao ita nga aldaw iti nasamsam a
nasarakanda manipud kadagiti kabusorda? Gapu ta ita saan unay nga
adu ti napapatay kadagiti Filisteo." 31 Rinautda dagiti Filisteo iti dayta
nga aldaw manipud Mikmas agingga idiay Aijalon. Nabannog unay dagiti
tattao. 32 Nagdardaras dagiti tattao kadagiti nasamsam ket innalada dagiti
karnero, baka ken urbon a baka, ket pinartida dagitoy. Kinnan dagiti
tattao dagitoy a daradara. 33 Ket kinunada kenni Saul, "Kitaem, agbasbasol
dagiti tattao kenni Yahweh babaen iti pannanganda iti dara." Kinuna ni

Saul, “Nagtignaykayo a saan a sipupudno. Ita, mangitulidkayo iti dakkel
a bato ditoy ayanko.” 34 Kinuna ni Saul, “Mapankayo kadagiti tattao, ken
ibagayo kadakuada, 'Mangiyeg ti tunggal tao iti bakana ken karnerona,
patayenna dagitoy ditoy, ken kanenna. Saankayo koma nga agbasol kenni
Yahweh gapu iti pannanganyo iti dara.”' Nangipan ngarud ti tunggal tao
iti bukodna a baka kenkuana iti dayta a rabii ket pinatayda daytoy sadiay.
35 Nangaramid ni Saul iti altar para kenni Yahweh, daytoy ti kaunaan
nga altar nga inaramidna para kenni Yahweh. 36 Ket kinuna ni Saul,
“Kamatentayo dagiti Filisteo inton rabii ken samsamantayo ida aginggana
iti agsapa; saantayo a mangibati kadakuada iti sibibiag.” Simmungbatda,
“Aramidem ti ammom a nasayaat.” Ngem kinuna ti padi, “Damagentayo
iti Dios ti maipanggep iti daytoy.” 37 Nagdamag ni Saul iti Dios, “Kamatek
kadi dagiti Filisteo? Ipaimam kadi ida iti Israel?” Ngem saan isuna a
sinungbatan ti Dios iti dayta nga aldaw. 38 Ket kinuna ni Saul, “Umaykayo
ditoy, dakayo amin a mangidadaulo kadagiti tattao; adalen ken kitaenyo
no kasano a napasamak daytoy a basol ita nga aldaw. 39 Ta, iti nagan ni
Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangisalakan iti Israel, uray no adda
kenni Jonatan nga anakko, awan dua-dua a mapapatayto isuna.” Ngem
awan kadagiti lallaki kadagiti amin a tattao ti simmungbat kenkuana.
40 Ket kinunana iti entero nga Israel, “Agtakderkayo iti maysa nga igid,
ket siak ken ni Jonathan nga anakko ket iti bangir.” Kinuna dagiti tattao
kenni Saul, “Aramidem no ania ti ammom a nasayaat.” 41 Kinuna ngarud
ni Saul kenni Yahweh, a Dios ti Israel, “Ipakitam ti Tummim.” Nabunot ni
Jonatan ken Saul, ngem saan a nabunot dagiti tattao. 42 Ket kinuna ni Saul,
“Agbunotkayo no siasino kadakami ken ni Jonatan nga anakko.” Ket ni
Jonatan ti nabunot. 43 Ket kinuna ni Saul kenni Jonatan, “Ibagam kaniak
no ania ti inaramidmo.” Imbaga ni Jonatan kenkuana, “Rimmamanak
bassit iti diro babaen iti murdong ti sarukod nga iggemko. Adtoyak;
matayak.” 44 Kinuna ni Saul, “Nalablabes pay koma ti aramiden ti Dios
kaniak, no saanka a matay, Jonatan.” 45 Ket kinuna dagiti tattao kenni
Saul, “Rumbeng kadi a matay ni Jonatan, a nangaramid iti daytoy a
dakkel a balligi para iti Israel? Saan koma! Iti nagan ni Yahweh nga
adda iti agnanayon, awan ti uray maysa a buok iti ulona ti matinnag
iti daga, ta nagtrabaho isuna ita nga aldaw a kaduana ti Dios.” Isu
nga inispal dagiti tattao ni Jonatan tapno saan isuna a matay. 46 Ket
nagsardeng ni Saul iti panangkamkamatna kadagiti Filisteo, ken nagsubli
dagiti Filisteo iti bukodda a lugar. 47 Idi nangrugi a nagturay ni Saul
iti Israel, ginubatna dagiti amin a kabusorna iti amin a suli. Ginubatna
ti Moab, dagiti tattao ti Ammon, Edom, dagiti ari ti Soba, ken dagiti
Filisteo. Iti sadinoman a papananna, dusaenna ida. 48 Nagtignay isuna
a situtured ket inabakna dagiti Amalekita. Inispalna ti Israel kadagiti
ima ti nangsamsam kadakuada. 49 Dagiti annak a lallaki ni Saul ket ni
Jonatan, Isbi, ken Malkisua. Ti nagan dagiti dua nga anakna a babbai ket
ni Merab nga inauna, ken ni Mical nga inudi. 50 Ti nagan ti asawa ni Saul
ket Ahinoam; isuna ti anak a babai ni Ahimaas. Ti nagan ti kapitan ti
armadana ket Abner, nga putot ni Ner nga uliteg ni Saul. 51 Ni Kis ti ama
ni Saul; ket ni Ner nga ama ni Abner, ket anak ni Abiel. 52 Nakaro ti gubat
maibusor kadagiti Filisteo iti unos ti panagbiag ni Saul. No adda idi iti
makita ni Saul a maingel a lalaki, wenno natured a lalaki, alaenna daytoy
kas soldadona.

15

1 Kinuna ni Samuel kenni Saul, “Imbaonnak ni Yahweh tapno pulotanka
nga ari kadagiti Israelita a tattaona. Ita, dumngegka kadagiti sasao ni
Yahweh. 2 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'Saanko a
malipatan ti inaramid ti Amalek iti Israel iti panangsupiatna kadakuada
iti dalan, idi simmang-atda manipud Egipto. 3 Ita mapanmo rauten ti
Amalek ket dadaelem a naan-anay dagiti amin nga adda kadakuada.
Awan ti ibatim kadakuada, ngem patayem ida, lalaki man wenno babai,
ubing ken maladaga, baka man wenno karnero, kamelio man wenno
asno.”' 4 Pinaayaban ni Saul dagiti tattao ket binilangna ida idiay siudad
ti Telem: 200, 000 a lallaki, ken 10, 000 a lallaki iti Juda. 5 Dimteng ngarud
ni Saul iti siudad ti Amalek ket naguray idiay tanap. 6 Ket kinuna ni
Saul kadagiti Kineo, “Mapankayo, pumanawkayo, rummuarkayoiti ayan
dagiti Amalekita, tapno saankayo a mairaman kadakuada a madadael.
Ta kinaasianyo dagiti amin a tattao ti Israel, idi naggapuda idiay Egipto.”
Pimmanaw ngarud dagiti Kineo manipud kadagiti Amalekita. 7 Rinaut
ni Saul dagiti Amalekita, manipud Havila agingga idiay Sur, a dayaen ti
Egipto. 8 Ket innalana a sibibiag ni Agag nga ari dagiti Amalekita; naan-
anay a dinadaelna dagiti amin a tattao babaen iti tadem ti kampilan.
9 Ngem ni Saul ken dagiti tattao, imbatida ni Agag, kasta met dagiti
kasasayaatan a karnero, baka, napalukmeg nga urbon a baka, ken dagiti
urbon a karnero. Saanda a dinadael amin a banag a nasayaat. Ngem
naan-anay a dinadaelda ti aniaman a banag nga awan serserbina ken
awan pategna. 10 Ket immay ti sao ni Yahweh kenni Samuel, kinunana,
11 “Maladingitanak a pinagbalinko nga ari ni Saul, ta timmallikud isuna
manipud iti panangsurotna kaniak ken saanna nga inaramid dagiti
bilbilinko.” Nakaunget ni Samuel; nagpatpatnag isuna nga immasug kenni
Yahweh. 12 Nasapa a bimmangon ni Samuel tapno makisinnarak kenni
Saul iti agsapa. Naibaga kenni Samuel, “Dimteng ni Saul idiay Carmel ket
nangipatakder isuna iti monumento a para kenkuana, ket nagsubli isuna
ket nagturong idiay Gilgal.” 13 Ket napan ni Samuel kenni Saul, ket kinuna
ni Saul kenkuana, “Bendisionannaka koma ni Yahweh! Natungpalkon
ti bilin ni Yahweh.” 14 Kinuna ni Samuel, “Ania ngarud daytoy a
mangmangngegko nga emmak dagiti karnero, ken ti mangmangngegko
nga uga dagiti baka?” 15 Simmungbat ni Saul, “Innalada dagitoy manipud
kadagiti Amalekita. Ta imbati dagiti tattao ti kasasayaatan dagiti karnero
ken baka, tapno maidaton kenni Yahweh a Diosmo. Dagiti dadduma
ket naan-anay a dinadaelmi.” 16 Ket kinuna ni Samuel kenni Saul,
“Sumardengka, ket ibagak kenka no ania ti kinuna ni Yahweh kaniak iti
daytoy a rabii.” Kinuna ni Saul kenkuana, “Agsaoka!” 17 Kinuna ni Samuel,
Uray bassitka iti panagkitam, saan kadi a nagbalinka nga ulo dagiti tribu
ti Israel? Ket pinulotannaka ni Yahweh nga ari iti entero nga Israel;
18 Imbaonnaka ni Yahweh a mapan ket kinunana, 'Mapanka ket naan-
anay a dadaelem dagiti managbasol, dagiti Amalekita, ken makirangetka
kadakuada agingga a madadaelda.' 19 Apay ngarud a saanka a nagtulnog
iti timek ni Yahweh, ngem ketdi innalam ti nasamsam ket inaramidmo
ti dakes iti imatang ni Yahweh?” 20 Ket kinuna ni Saul kenni Samuel,
“Pudno a nagtulnogak iti timek ni Yahweh, ket napanak iti nangibaonan
ni Yahweh kaniak. Natiliwko ni Agag, nga ari ti Amalek, ken naan-anay
a dinadaelko dagiti Amalekita. 21 Ngem innala dagiti tattao ti dadduma
iti nasamsam—karnero ken baka, ti kasasayaatan kadagiti banbanag a
maiparbeng a madadael, tapno maidaton kenni Yahweh a Diosmo idiay

Gilgal." 22 Simmungbat ni Samuel, "Maragsakan kadi unay ni Yahweh iti
daton a mapuoran ken kadagiti sagut, a kas iti panagtulnog iti timek ni
Yahweh? Nasaysayaat ti panagtulnog ngem iti daton, ken nasaysayaat ti
dumngeg ngem kadagiti taba dagiti karnero. 23 Ta ti saan a panagtulnog
ket arigna ti basol a panagpadles, ken ti kinatangken ti ulo ket maiyarig iti
kinadangkes ken kinamanagbasol. Gapu ta linaksidmo ti sao ni Yahweh,
linaksidnaka met manipud iti panagbalinmo nga ari." 24 Ket kinuna ni Saul
kenni Samuel, "Nagbasolak; ta sinalungasingko dagiti bilbilin ni Yahweh
ken dagiti sasaom, gapu ta mabutengak kadagiti tattao ken nagtulnogak
iti timekda. 25 Ita, pangngaasim ta pakawanem ti basolko, ken kumuyogka
kaniak nga agsubli tapno maidayawko ni Yahweh." 26 Kinuna ni Samuel
kenni Saul, "Saanak a kumuyog kenka nga agsubli; ta saanmo a tinungpal
ti sao ni Yahweh, ket linaksidnaka met ni Yahweh iti panagbalinmo nga
ari iti Israel." 27 Iti itatallikud ni Samuel a pumanaw, ginammatan ni Saul
ti gayadan ti kagayna, ket napigis daytoy. 28 Kinuna ni Samuel kenkuana,
"Arigna a pinisang ni Yahweh ti pagarian ti Israel manipud kenka ita nga
aldaw ket intedna daytoy iti karrubam, a nasaysayaat ngem sika. 29 Kasta
met, ti Pigsa ti Israel ket saanto nga agulbod wenno agbaliw ti panunotna;
ta isuna ket saan a tao, nga agbaliw ti panunotna." 30 Ket kinuna ni
Saul, "Nagbasolak. Ngem pangngaasim ta raemennak ita iti sangoanan
dagiti panglakayen dagiti tattaok ken iti sangoanan ti Israel. Kumuyogka
kaniak nga agsubli, tapno agdayawak kenni Yahweh a Diosmo." 31 Isu a
kimmuyog manen ni Samuel kenni Saul, ket dinayaw ni Saul ni Yahweh.
32 Ket kinuna ni Samuel, "Iyegyo kaniak ni Agag nga ari dagiti Amalekita."
Sikakawar nga immay kenkuana ni Agag ket kinunana, "Awan duadua a
ti kinapait ni patay ket limmabasen." 33 Simmungbat ni Samuel, "Adu nga
inna ti naawanan iti annak gapu iti kampilanmo, kasta met ti maaramid
iti inam, maawanan met iti anak." Ket rinangrangkay ni Samuel ni Agag
iti sangoanan ni Yahweh idiay Gilgal. 34 Napan ni Samuel idiay Rama, ket
simmang-at ni Saul iti balayna idiay Gabaa. 35 Saan a nagpakita ni Samuel
kenni Saul agingga iti aldaw ti ipapatayna, ta maladingitan isuna para
kenni Saul. Ket maladingitan ni Yahweh ta inaramidna nga ari ni Saul iti
entero nga Israel.

16

1 Kinuna ni Yahweh kenni Samuel, "Kasano kabayag a pagladingitam
ni Saul, idinto a linaksidko isuna iti panagbalinna nga ari iti entero nga
Israel? Punoem ta sara a pagkarkargaam iti lana ket mapanka. Ibaonka
kenni Jesse iti Betlehem, ta napilik ti maysa kadagiti annakna a lallaki
nga agbalin a maysa nga ari." 2 Kinuna ni Samuel, "Kasano a mapanak?
No mangngeg ni Saul daytoy, papatayennakto." Kinuna ni Yahweh,
"Mangitugotka iti urbon a baka ket ibagam, 'Immayak tapno agidaton
kenni Yahweh.' 3 Ayabam ni Jesse iti pagidatonan, ket ipakitakto kenka
ti aramidem. Pulotamto daydiay nga ibagak kenka." 4 Inaramid ngarud
ni Samuel ti imbaga ni Yahweh ket napan idiay Betlehem. Agpigpigerger
dagiti panglakayen ti siudad bayat a sabsabatenda isuna ket kinunada,
"Kappia kadi ti immayam?" 5 Kinunana, "Wen kappia; Immayak
tapno agidaton kenni Yahweh. Aramidenyo ti seremonia a mamagbalin
kadakayo a nalinis iti imatang ni Yahweh ket sumurotkayo kaniak."
Ket inaramidna kenni Jesse ken dagiti annakna a lallaki ti seremonia
a pakaibilanganda a nalinis iti imatang ni Yahweh, ket kalpasanna,
inayabanna ida iti pagidatonanna. 6 Idi nakagtengdan, kinitana ni Eliab

ket kinunana iti nakemna a pudno nga agtaktakder iti sangoananna ti
pinulotan ni Yahweh. 7 Ngem kinuna ni Yahweh kenni Samuel, “Saanmo
a kitaen ti akin-ruar a langana, wenno ti kinatayagna; gapu ta linaksidko
isuna. Ta ni Yahweh, saan a kumita a kas iti panagkita ti tao; kitaen ti
tao ti akin-ruar a langa, ngem ni Yahweh, kumita iti puso.” 8 Kalpasanna,
inayaban ni Jesse ni Abinadab ket pinapagnana iti sangoanan ni Samuel.
Ket kinuna ni Samuel, “Uray daytoy ket saan a pinili ni Yahweh.” 9 Ket
pinapagna manen ni Jesse ni Samma iti sangoanan ni Samuel. Ket kinuna
ni Samuel “Uray daytoy ket saan a pinili ni Yahweh.” 10 Pinapagna ni
Jesse dagiti pito nga annakna a lallaki iti sangoanan ni Samuel. Ket
kinuna ni Samuel kenni Jesse, “Awan ti pinili ni Yahweh iti siasinoman
kadagitoy.” 11 Ket kinuna ni Samuel kenni Jesse, “Adda kadi amin ditoy
dagiti annakmo a lallaki?” Simmungbat isuna, “Adda pay ti inaudi, ngem
isuna ti agipaspastor kadagiti karnero.” Kinuna ni Samuel kenni Jesse,
“Mangibaonka iti mangayab kenkuana; ta saantayo nga agtugaw agingga
saan a sumangpet isuna ditoy.” 12 Pinaayaban ni Jesse isuna. Ita, daytoy
a putot ni Jesse ket lumabaga ti kudilna ken napintas dagiti matana
ken nataer isuna. Kinuna ni Yahweh, “Tumakderka, pulotam isuna; ta
isuna ti pinilik.” 13 Ket innala ni Samuel ti sara a naglaon iti lana ket
pinulotanna isuna iti sangoanan dagiti kakabsatna a lallaki. Manipud
iti dayta nga aldaw ti Espiritu ni Yahweh ti nagtalinaed kenni David.
Ket nagrubbuat ni Samuel ket napan idiay Rama. 14 Ita, pimmanaw ti
Espiritu ni Yahweh kenni Saul, ket adda dakes nga espiritu nga imbaon
ni Yahweh a nangriribuk ketdi kenkuana. 15 Kinuna dagiti adipen ni
Saul kenkuana, “Kitaem, addan dakes nga espiritu nga intulok ti Dios a
mangrirriribuk kenka. 16 Bilinen koma ti apomi ita dagiti adipenna nga
adda iti sangoananna a mangsapul iti maysa a tao a nalaing nga agtukar
iti arpa. Ket no adda kenka ti dakes nga espiritu, pagtukarenna daytoy
ket sumayaatkanto.” 17 Kinuna ni Saul kadagiti adipenna, “Isapulandak
iti tao a nalaing nga agtukar ket iyegyo kaniak.” 18 Ket simmungbat ti
maysa kadagiti agtutubo a lallaki, ket kunana, “Nakitak ti maysa nga anak
a lalaki ni Jesse a taga-Betlehem, a nalaing nga agtukar, napigsa, natured
a tao; mannakigubat a tao, nalaing nga agbitla, nataer a tao; ken adda
kenkuana ni Yahweh.” 19 Isu a nangibaon ni Saul kadagiti mensahero
kenni Jesse, ket kinunana, “Ibaonmo kaniak ti anakmo a ni David, nga
adda iti ayan dagiti karnero.” 20 Nangala ni Jesse iti asno a napaawitan iti
tinapay, maysa a pagkargaan a lalat a naglaon iti arak, ken adda pay urbon
a kalding, ket impaw-itna dagitoy iti anakna a ni David para kenni Saul.
21 Ket dimteng ni David iti ayan ni Saul ket nangrugi nga agserbi isuna
kenni Saul. Nagustoan unay isuna ni Saul, ket nagbalin isuna a para-awit
iti igamna. 22 Pinaibaga ni Saul kenni Jesse, a kunana, “Ipalubosmo nga
agtalinaed ni David iti ayanko, ta magustoak unay isuna.” 23 Ti dakes nga
espiritu nga intulok ti Dios a mangriribuk kenni Saul, tunggal riribukenna
ni Saul, alaen ni David ti arpa ket tukarenna daytoy. Isu a mabang-aran
ken sumayaat ni Saul, ket pumanaw ti dakes nga espiritu kenkuana.

17

1 Ita, inummong dagiti Filisteo ti armadada para iti gubat. Nagu-
ummongda idiay Soco, a kukua ti Juda. Nagkampoda iti nagbaetan ti
Soco ken Azeka, iti Efes-dammim. 2 Nagu-ummong met da Saul ken
dagiti lallaki iti Israel ket nagkampoda idiay tanap ti Ela, ken naglililiniada
a makigubat kadagiti Filisteo. 3 Nagtakder dagiti Filisteo iti maysa

a bantay, ket nagtakder ti Israel iti sabali pay a paset ti bantay ket
adda tanap a nagbaetanda. 4 Rimmuar ti napigsa a lalaki iti kampo
dagiti Filisteo, ti lalaki nga agnagan iti Goliat a taga-Gat, nga innem
a kasiko ken maysa a dangan ti katayagna. 5 Nakahelmet isuna iti
bronse, ken nakakalasag isuna iti napuskol a kabal a kawar. Agdagsen
ti napuskol a bado iti lima a ribu a siklo ti bronse. 6 Adda kabal
a bronse iti luppona, ken adda gayang a bronse iti nagbaetan dagiti
abagana. 7 Ti pagiggaman ti gayangna ket dakkel, ken adda nasangal
a tali a kas iti tali nga us-usaren ti umaabel a pangtenglanna no kasta
nga ipuruakna ti gayangna. Agdagsen iti innem a gasut a siklo ti tadem
ti gayangna a landok. Umun-una kenkuana ti para-awit iti kalasagna.
8 Timmakder isuna ket impukkawna kadagiti buyot ti Israel, "Apay nga
immaykayo nga agsagana para iti gubat? Saan kadi a Filisteoak, ken
saan kadi nga adipennakayo ni Saul? Mangpilikayo iti maysa kadagiti
tattaoyo ket itulokyo nga umay kaniak. 9 No kabaelanna ti makiranget
kaniak ket mapataynak, agbalinkaminto ngarud a tagabuyo. Ngem no
maabak ken mapatayko isuna, agbalinkayonto ngarud a tagabumi ket
pagserbiandakami." 10 Kinuna manen ti Filisteo, "Ita nga aldaw karkaritek
dagiti buyot ti Israel. Ikkandak iti maysa a lalaki tapno agrangetkami.
11 Idi nangngeg ni Saul ken ti amin nga Israel ti kinuna ti Filisteo,
naawananda iti namnama ken nagbutengda iti kasta unay. 12 Ita, ni
David ket anak ti Efrateo iti Betlehem idiay Juda, nga agnagan iti Jesse.
Addaan isuna iti walo a putot a lallaki. Lakay unayen ni Jesse kadagiti
panawen ni Saul; 13 Dagiti tallo nga inauna a putot ni Jesse ket simmurot
kenni Saul iti paggugubatan. Dagiti nagan dagiti tallo nga annakna a
napan iti paggugubatan ket ni Eliab nga inauna, ni Abinadab a sumaruno
kenkuana, ken ni Samma a maikatlo. 14 Ni David ti inaudi. Dagiti tallo nga
inauna ket simmurot kenni Saul. 15 Ita, asublisubli ni David iti nagbaetan
ti armada ni Saul ken iti ayan dagiti karnero ti amana idiay Betlehem,
tapno pakanenna ida. 16 Iti unos ti uppat a pulo nga aldaw, binigat ken
rinabii nga umasideg ti napigsa a Filisteo tapno ipakitana a nakasagana
isuna para iti gubat. 17 Ket kinuna ni Jesse iti anakna a ni David,
"Itulodmo kadagiti kakabsatmo daytoy maysa nga epa iti nakirog a trigo
ken dagitoy sangapulo a tinapay, ket ipanmo a dagus dagitoy iti kampo
dagiti kakabsatmo. 18 Kasta met nga ipanmo dagitoy sangapulo a keso
iti kapitan dagiti rinibribu. Kitaem ti ar-aramiden dagiti kakabsatmo ket
mangitugotkanto iti pakakitaan a nakaradkadda inton agawidka. 19 Kadua
ni Saul dagiti kakabsatmo ken dagiti amin a lallaki iti Israel idiay tanap ti
Ela, a makirangranget kadagiti Filisteo." 20 Nasapa a bimmangon ni David
ket impaaywanna dagiti karnerona iti maysa nga agpaspastor. Innalana
dagiti taraon ket pimmanaw, kas imbilin ni Jesse kenkuana. Dimteng
isuna iti kampo bayat nga agsagsagana ti armada a mapan makigubat
nga ipukpukkawda ti pakdaar ti gubat. 21 Ket naglilinia ti Israel ken dagiti
Filisteo para iti gubat, armada maibusor iti armada. 22 Imbati ni David
dagiti gargaretna iti para-aywan kadagiti taraon, timmaray a napan iti
armada, ket kinablaawanna dagiti kakabsatna. 23 Bayat a makisarsarita
kadakuada, ti napigsa a lalaki a maysa a Filisteo a taga-Gat, a managan
Goliat, nagpasango manipud kadagiti soldado a Filisteo, ket imbagana ti
isu met laeng nga imbagbagna iti kallabes. Ket nangngeg ni David dagitoy.
24 Idi nakita dagiti amin a lallaki ti Israel ti lalaki, intarayanda isuna ket
kasta unay ti butengda. 25 Kinuna dagiti lallaki iti Israel, "Nakitayo kadi

daytoy a lalaki a nagpasango? Immay isuna tapno karitenna ti Israel.
Ket ikkanto ti ari iti adu a kinabaknang ti tao a mangpapatay kenkuana,
ipaasawananto kenkuana ti anakna a babai, ken saannanto a pagbayaden
iti buis idiay Israel ti balay ti amana." 26 Kinuna ni David kadagiti
lallaki a nakatakder iti abayna, "Ania ti maaramid iti tao a mangpatay
iti daytoy a Filisteo ken mangikkat iti pannakaibabain ti Israel? Siasino
daytoy saan a nakugit a Filisteo a nasken a mangkarit kadagiti armada ti
sibibiag a Dios?" 27 Ket inulit dagiti tattao dagiti ibagbagada ken imbagada
daytoy kenkuana, "Kastoyto ti maaramid iti lalaki a makapatay kenkuana."
28 Nangngeg ni Eliab nga inauna a kabsatna idi nakisao isuna kadagiti
lallaki. Simged ti unget ni Eliab kenni David, ket kinunana, "Apay a
simmalogka ditoy? Siasino ti nangibatiam kadagiti karnero idiay let-ang?
Ammok ti kinapalangguadmo, ken ti kinaloko iti pusom; ta simmalogka
ditoy tapno maimatangam ti gubat." 29 Kinuna ni David, "Ania aya ti
inaramidko? Nagsaludsodak laeng met?" 30 Tinallikudanna isuna ket
napan iti sabali, ket isu met laeng ti dinamagna. Isu met laeng ti insungbat
dagiti tattao. 31 Idi nangngegda dagiti imbagbaga ni David, imbaga dagiti
soldado kenni Saul dagitoy, ket pinaayabanna ni David. 32 Ket kinuna ni
David kenni Saul, "Awan koma ti agkullayaw ti pusona gapu iti dayta a
Filisteo; mapan makiranget ti adipenmo iti daytoy a Filisteo." 33 Kinuna ni
Saul kenni David, "Saanmo a kabaelan ti makiranget iti daytoy a Filisteo;
ta maysaka laeng nga agtutubo, ket mannakigubat isunan sipud pay iti
kinaagtutubona." 34 Ngem kinuna ni David kenni Saul, "Ti adipenmo ti
mangay-aywan kadagiti karnero ti amana. Inton adda leon wenno oso
nga umay ken mangala iti karnero manipud kadagiti arban, 35 kamatek
isuna ken darupek isuna, ket isalakanko daytoy manipud iti ngiwatna.
Ket inton darupennak, tiliwek isuna babaen iti barbasna, ket patayek
isuna. 36 Nakapatay ti adipenmo iti leon ken oso. Daytoy a saan a
nakugit a Filisteo ket maipadanto kadakuada, agsipud ta karkaritenna
dagiti armada ti sibibiag a Dios." 37 Kinuna ni David, "Inispalnak ni
Yahweh manipud iti kuko ti leon ken manipud iti kuko ti oso. Ispalennakto
manipud iti ima daytoy a Filisteo." Ket kinuna ni Saul kenni David,
"Mapanka, ket ni Yahweh koma ti kumuyog kenka." 38 Impasuot ni
Saul kenni David ti kalasagna. Inkabilna ti helmet a bronse iti ulona,
ket kinawesanna isuna iti napuskol a kabal a kawar. 39 Imbarikes ni
David ti kampilanna iti kabalna. Ngem saanna a kabaelan ti magna,
gapu ta saan isuna a nairuam kadagitoy. Ket kinuna ni David kenni
Saul, "Saanak a makaruar a makiranget babaen kadagitoy, ta saanak a
nairuam kadagitoy." Isu nga inussob ni David dagitoy. 40 Innalana ti
sarukodna ken nangpili iti lima a nalammuyot a bato iti waig; inkabilna
dagitoy iti pagkargaanna. Adda iti imana ti pallatibong bayat nga umas-
asideg isuna iti Filisteo. 41 Immay ti Filisteo ket sinangona ni David, adda
iti sangoananna ti para-awit iti kalasagna. 42 Idi kimmita ti Filisteo iti
aglawlaw ket nakitana ni David, linaisna isuna, ta maysa laeng isuna
a bumarito, ken lumabaga, addaan iti nataer a langa. 43 Ket kinuna ti
Filisteo kenni David, "Asoak kadi, ta immayka a makisango kaniak nga
addaan iti sarukod?" Ket inlunod ti Filisteo ni David babaen kadagiti
didiosenna. 44 Kinuna ti Filisteo kenni David, "Umasidegka kaniak, ket
itedko ti lasagmo kadagiti bilbillit iti langit ken kadagiti narungsot nga
ayup iti tay-ak." 45 Simungbat ni David iti Filisteo, "Immayka kaniak nga
addaan iti kampilan, gayang, ken pika. Ngem umayak kenka iti nagan
ni Yahweh a mannakabalin-amin a Dios ti armada ti Israel, a kinaritmo.

46 Ita nga aldaw, ited kaniak ni Yahweh ti balligi, ket papatayenka ket
isinak ti ulom manipud iti bagim. Ita nga aldaw, itedko dagiti bangkay
ti armada ti Filisteo kadagiti bilbillit iti langit ken kadagiti narungsot nga
ayup iti daga, tapno maammoan ti lubong nga adda ti Dios iti Israel, 47 ken
maammoan dagiti amin a naguummong ditoy a saan nga ited ni Yahweh
ti balligi babaen iti kampilan wenno gayang. Ta kukua ni Yahweh ti
gubat, ket iyawatnakanto kadagiti imami." 48 Idi umas-asidegen ti Filisteo
kenni David, ket timmaray a dagus ni David a sumabat iti kabusorna a
soldado. 49 Inkaut ni David ti imana iti pagkargaanna ket nangala iti bato,
impallatibongna daytoy, ket natamaan ti muging ti Felisteo. Limmumlom
ti bato iti muging ti Filisteo, ket naipadaramudom ti rupana iti daga.
50 Pinarmek ni David ti Filisteo babaen iti pallatibong ken maysa a bato.
Tinamaanna ti Filisteo ken pinatayna isuna. Awan kampilan iti ima ni
David. 51 Ket timmaray ni David ket nagtakder iti uloanan ti Filisteo ket
innalana ti kampilanna, inuksotna daytoy iti kaluban, pinatayna isuna,
ket pinugotanna babaen iti daytoy. Idi nakita dagiti Filisteo a natayen ti
napigsa a taoda, nagtatarayda. 52 Ket nagpukkaw dagiti lallaki ti Israel ken
ti Juda, ket kinamatda dagiti Filisteo agingga iti tanap ken kadagiti ruangan
ti Ekron. Ket nagkaiwara dagiti natay a Filisteo iti dalan nga agturong iti
Saaraim, agingga iti dalan nga agturong iti Gat ken Ekron. 53 Nagsubli
dagiti tattao ti Israel a nangkamkamat kadagiti Filisteo, ket sinamsamda
dagiti adda iti kampoda. 54 Innala ni David ti ulo ti Filisteo ket impanna
daytoy idiay Jerusalem, ngem inkabilna ti kabalna iti toldana. 55 Idi
nakita ni Saul ni David a makiranget iti Filisteo, kinunana kenni Abner a
kapitan ti armada, "Abner, siasino ti makin-anak iti dayta nga agtutubo?"
Kinuna ni Abner, "Isapatak apo ari, a saanko nga ammo." 56 Kinuna ti
ari, damagem kadagiti makaammo, no siasino ti makin-anak iti daytoy
nga agtutubo a lalaki." 57 Idi nakasubli ni David iti panangpapatayna iti
Filisteo, inkuyog ni Abner isuna, ket impanna iti sangoanan ni Saul nga
ig-iggemna ti ulo ti Filisteo. 58 Kinuna ni Saul kenkuana, "Siasino ti makin-
anak kenka, agtutubo a lalaki?" Ket simmungbat ni David, "Siak ti anak ti
adipenmo a ni Jesse a taga-Betlehem."

18

1 Idi nalpas ti pannakisarsaritana kenni Saul, naisinggalot ti kararua
ni Jonatan iti kararua ni David, ket impateg isuna ni Jonatan a kas
iti panangipategna iti bagina. 2 Innala ni Saul ni David nga agserbi
kenkuana iti dayta nga aldaw; saannan a pinalubosan isuna nga agsubli
iti pagtaengan ti amana. 3 Ket nagtinnulag ni Jonatan ken ni David iti
panaggayyemda gapu ta inayat ni Jonatan isuna a kas iti panagayatna
iti bagina. 4 Inussob ni Jonatan ti kagay a suot-suotna ket intedna
daytoy kenni David agraman ti kabalna, kasta met ti kampilan, bai, ken
barikesna. 5 Mapan ni David iti sadinoman a pangibaonan kenkuana
ni Saul, ket nagballigi isuna. Dinutokan ni Saul isuna a pangulo dagiti
lallaki a mannakigubat. Makaay-ayo daytoy iti imatang dagiti amin a
tattao ken kasta met iti imatang dagiti adipen ni Saul. 6 Iti panagawidda
kadagiti pagtaenganda manipud iti panangparmekda kadagiti Filisteo,
immay dagiti babbai iti amin a siudad ti Israel, agkakanta ken agsasalada,
a mangsabat kenni Ari Saul, babaen kadagiti pandereta, nga addaan iti rag-
o, ken babaen iti pangtukar nga instrumento. 7 Nagkakanta dagiti babbai
bayat nga agtuktukkarda; kinantada: "Pinatay ni Saul dagiti rinibribuna,
Ket ni David dagiti sangapulo a ribuna." 8 Kasta unay ti unget ni Saul, ket

nasakit ti nakemna iti daytoy a kanta. Kinunana, “Impabaklayda kenni
David dagiti sangapulo a ribu, ngem impabaklayda laeng kaniak dagiti
rinibribu. Ania pay ti magun-odna no di ti kinaari?” 9 Ket manipud iti
dayta nga aldaw pinagatapan ni Saul ni David iti dakes. 10 Iti simmaruno
nga aldaw, dagus nga immay kenni Saul ti dakes nga espiritu a binilin
ti Dios. Ket nagmangaw-mangaw isuna iti uneg ti pagtaenganna. Isu a
tinukar ni David ti instrumentona, a kas iti ar-aramidenna iti inaldaw.
Igge-iggem ni Saul ti gayangna. 11 Ingayang ni Saul ti gayangna, ta
pinanunotna, “Ilansakto ni David iti pader.” Ngem nakalisi ni David iti
sangoanan ni Saul iti namindua a daras iti kastoy a wagas. 12 Nagbuteng ni
Saul kenni David, gapu ta adda ni Yahweh kenkuana, ngem awanen kenni
Saul. 13 Isu a pinapanaw isuna ni Saul iti sangoananna ket dinutokanna
a pangulo ti sangaribu. Babaen iti daytoy a wagas, indauloan ni David
iti gubat dagiti soldadona ken idauloanna met laeng ida nga agawid
manipud iti paggugubatan. 14 Kanayon nga agballigi ni David iti amin
a pakigubatanna, ta adda ni Yahweh kenkuana. 15 Idi nakita ni Saul
a kanayon nga agballigi isuna, ad-adda a nagsiddaaw isuna kenkuana.
16 Ngem inayat ti entero nga Israel ken Juda ni David, idauloanna iti gubat
dagiti soldadona ken idauloanna met laeng ida nga agawid manipud iti
paggugubatan. 17 Ket kinuna ni Saul kenni David, “Adtoy ti inauna nga
anakko a babai a ni Merab. Ipaasawak isuna kenka. Agbalinka laeng a
natured para kaniak ken makirangetka kadagiti gubat ni Yahweh.” Ta
pinanunot ni Saul, “Saan a ti imak ti mangdangran kenkuana, ngem ti
ima dagiti Filisteo ti mangdangran kenkuana,” 18 Kinuna ni David kenni
Saul, “Siasinoak koma, ken ania koma ti kabibiagko, wenno ti pamilia ti
amak idiay Israel, tapno agbalinak a manugang ti ari?” 19 Ngem idi tiempo
nga agbalin koman nga asawa ni David ni Merab nga anak a babai ni
Saul, naipaasawa isuna kenni Adriel a taga-Mehola. 20 Ngem ni Mical, nga
anak a babai ni Saul, inayatna ni David. Imbagada daytoy kenni Saul,
ket naay-ayo isuna iti daytoy. 21 Ket pinanunot ni Saul, “Ipaasawak isuna
kenkuana, tapno agbalin isuna a palab-og kenkuana, ket tapno bumusorto
kenkuana dagiti Filisteo.” Isu a kinuna ni Saul kenni David iti maikadua
a daras, “Agbalinkanto a manugangko.” 22 Binilin ni Saul dagiti adipenna,
“Katungtongenyo ni David iti nalimed, ket ibagayo, “Kitaem, naragsakan
ti ari kenka, ken dagiti amin nga adipenna ket ipatpategdaka. Ita ngarud,
agbalinkan a manugang ti ari.'” 23 Imbaga ngarud dagiti adipen ni Saul
dagitoy a sasao kenni David. Ket kinuna ni David, “Nalag-an kadi laeng
a banag kadakayo ti agbalin a manugang ti ari, agsipud ta nakurapayak
laeng a tao, ken nababaak laeng?” 24 Impadamag dagiti adipen ni Saul
kenkuana dagiti sasao nga imbaga ni David. 25 Ket kinuna ni Saul,
“Kastoyto ti ibagayo kenni David, 'Saan a tartarigagayan ti ari ti aniaman
a sab-ong, dagiti laeng sangagasut a kudil iti murdong ti mabagbagi dagiti
Filisteo ti kasapulan tapno makabales ti ari kadagiti kabusorna.'” Ita,
impagarup ni Saul a matnag ni David iti ima dagiti Filisteo. 26 Idi imbaga
dagiti adipenna dagitoy a sasao kenni David, naragsakan ni David nga
agbalin a manugang ti ari. 27 Sakbay a nagleppas dagidiay nga al-aldaw,
napan ni David a kaduana dagiti tattaona ket pinatayda dagiti dua gasut
a Filisteo. Inyeg ni David dagiti kudil iti murdong ti mabagbagida, ket
intedda amin dagitoy iti ari, tapno agbalin isuna a manugang ti ari.
Impaasawa ngarud ni Saul ti anakna a ni Mical kenni David. 28 Ket nakita
ken naammoan ni Saul nga adda ni Yahweh kenni David. Inayat isuna
ni Mical nga anak ni Saul. 29 Kimmarkaro ti buteng ni Saul kenni David.

Nagtultuloy a kabusor ni Saul ni David. 30 Ket rimmuar ti armada dagiti
Filisteo para iti gubat, ket kas iti kasansan nga iruruarda, ad-adda a ni
David ti agbalballigi ngem kadagiti amin nga adipen ni Saul, isu nga ad-
adda a napadayawan ti naganna.

19

1 Kinuna ni Saul kenni Jonatan nga anakna ken kadagiti amin nga
adipenna a nasken a papatayenda ni David. Ngem ni Jonatan, nga
anak ni Saul, ipatpategna unay ni David. 2 Isu nga imbaga ni Jonatan
kenni David, “Sapsapulennaka ti amak a ni Saul tapno papatayennaka.
Isu nga agannadka ket inton bigat, aglemmengka iti nalimed a lugar.
3 Rummuarakto ket agtakderak iti abay ti amak idiay away nga ayanmo,
ket makisaritaakto iti amak maipanggep kenka. No adda ti maammoak,
ibagakto kenka.” 4 Nakisarita ni Jonatan iti amana a ni Saul iti nasayaat
maipanggep kenni David ket kinunana kenkuana, “Saan koma nga agbasol
ti ari iti adipenna a ni David. Ta saan a nagbasol isuna kenka, ken dagiti
inaramidna ti nangiyeg iti kinaimbag kenka. 5 Impustana ti biagna ket
pinatayna ti Filisteo. Nangiyeg ni Yahweh iti dakkel a balligi para iti
entero nga Israel. Nakitam daytoy ket nagrag-oka. Apay nga agbasolka
iti awan basolna a dara babaen iti panangpapataymo kenni David nga
awan ti gapuna?” 6 Dimngeg ni Saul kenni Jonatan. Insapata ni Saul,
“Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, saanto a mapapatay isuna.”
7 Ket inayaban ni Jonatan ni David, ket imbagana amin dagitoy a banbanag
kenkuana. Impan ni Jonatan ni David kenni Saul, ket adda isuna iti
ayanna a kas iti kallabes. 8 Ket adda manen gubat. Rimmuar ni David ket
nakiranget kadagiti Filisteo ket pinarmekna ida ket adu dagiti napapatay.
Intarayanda isuna. 9 Adda dakes nga espiritu a binilin ni Yahweh a immay
kenni Saul bayat a nakatugaw isuna iti pagtaenganna nga igge-igemna ti
gayangna, ken bayat a tuktukaren ni David ti instrumentona. 10 Kayat
ni Saul nga ibitin ni David iti pader babaen iti gayang, ngem nakalibas
isuna iti imatang ni Saul, isu a ti pader ti nakaitugkelan ti gayang ni
Saul. Nagtaray ni David ket naglibas iti dayta a rabii. 11 Nangibaon ni
Saul kadagiti mensahero iti pagtaengan ni David a mangsiim kenkuana
tapno mapapatayna isuna iti kabigatanna. Ni Mical, nga asawa ni David,
kinunana kenkuana, “No saanmo nga isalakan ti biagmo ita a rabii, inton
bigat, mapapataykanto. 12 Isu a pinababa ni Mical ni David iti tawa.
Timmaray isuna ket naglibas. 13 Innala ni Mical ti didiosen nga adda iti
pagtaengan ket impaiddana daytoy iti pagiddaan. Kalpasanna, inkabilna
ti pungan a naaramid iti buok ti kalding iti ulo daytoy, ket inabbunganna
daytoy kadagiti ules. 14 Idi nangibaon ni Saul kadagiti mensahero a
mangala kenni David, kinunana, “Agsakit isuna.” 15 Ket nangibaon ni
Saul kadagiti mensahero tapno kitaenda ni David; kinunana, “Iyegyo isuna
kaniak a nakaidda iti pagiddaan, tapno mapatayko isuna.” 16 Idi immuneg
dagiti mensahero, nakitada ti didiosen iti pagtaengan ti adda iti pagiddaan
uray ti nagpungananna a naaramid iti buok ti kalding. 17 Kinuna ni
Saul kenni Mical, “Apay nga inallilawnak ket pinalubosam a pumanaw
ti kabusorko, isu a nakalibas isuna?” Simmungbat ni Mical kenni Saul,
“Kinunana kaniak, 'Palubosannak a mapan. Papatayenka no saannak a
tulongan nga aglibas.” 18 Ita, nakalibas ni David, ket napan isuna kenni
Samuel nga adda idiay Rama ket imbagana kenkuana dagiti amin nga
inaramid ni Saul kenkuana. Ket isuna ken ni Samuel, napanda nagtalinaed
idiay Najot. 19 Naibaga daytoy kenni Saul, kinunada, “Dinggem, adda ni

David idiay Najot iti Rama." 20 Ket nangibaon ni Saul kadagiti mensahero
a mangtiliw kenni David. Idi nakitada ti bunggoy dagiti profeta nga
agipadpadto, ket ni Samuel ti mangidadaulo kadakuada, immay ti Espiritu
ti Dios kadagiti mensahero ni Saul, ket nangipadtoda met. 21 Idi naibaga
daytoy kenni Saul, nangibaon isuna kadagiti sabali pay a mensahero, ket
nangipadtoda met. Isu a nangibaon manen ni Saul kadagiti mensahero iti
maikatlo a daras, ket nangipadtoda met. 22 Ket napan met isuna idiay
Rama ket nakadanon iti ayan ti bubon a nauneg nga adda idiay Secu.
Dinamagna, "Sadino ti ayan ni Samuel ken ni David?" Adda nangibaga,
"Nakitami nga addada idiay Najot iti Rama." 23 Napan ni Saul idiay Najot iti
Rama. Ket immay met kenkuana ti Espiritu ti Dios, ket bayat a mapmapan
isuna, nagipadto isuna, agingga a nakadanon idiay Najot iti Rama. 24 Ket
uray met isuna, inussobna dagiti pagan-anayna, ket nagipadto met iti
sangoanan ni Samuel ket nagmalem ken nagpatnag a nagidda a lamo-lamo.
Gapu iti daytoy kinunada, "Maysa kadi met a profeta ni Saul?"

20

1 Kalpasanna, naglibas ni David manipud Najot iti Rama, immay kenni
Jonatan ket kinunana, "Ania kadi ti naaramidko? Ania ti nadagsen a
nakabasolak? Ania ti basolko iti amam, a kayatna pay a pukawen ti
biagko?" 2 Kinuna ni Jonatan kenni David, "Adayo a mapasamak dayta;
saanka a matay. Awan ti ar-aramiden ti amak a saanna nga ibaga kaniak,
dakkel man wenno bassit a banag. Apay koma nga ilimed ti amak daytoy a
banag kaniak? Saan a pudno dayta." 3 Ngem insapata manen ni David ket
kinunana, "Ammo la unay ti amam a nasayaat ti pannakikaduam kaniak."
Kinunana, 'Saan koma a maammoan ni Jonatan daytoy, ta amangan no
agladingit isuna.' Ngem kas iti kinapudno a sibibiag ni Yahweh, ken
agingga a sibibiagka, maysa laengen nga addang ti baetmi kenni patay."
4 Ket kinuna ni Jonatan kenni David, "Aniaman nga ibagam, aramidek para
kenka." 5 Kinuna ni David kenni Jonatan, "Inton bigat ket baro a bulan,
ket masapul a sumangoak a makipangan iti ari. Ngem bay-annak koma a
pumanaw, tapno makapaglemmengak iti away agingga iti rabii ti maikatlo
nga aldaw. 6 No birokennak ti amam, ibagam ngarud, "Nagpakada ni
David kaniak a mapan biit isuna idiay Betlehem a siudadna, gapu ta
isu ti tinawen a panagidatonda sadiay para iti sibubukel a pamiliada.'
7 No kunaenna, 'Ala, wen,' maaddaan iti talna ti adipenmo. Ngem no
makaunget unay isuna, ammomon a dakes ti pangngeddengna. 8 Ipaaymo
ngarud ti kinaimbagmo iti adipenmo. Ta nakitulagka iti adipenmo iti
sangoanan ni Yahweh. Ngem no adda basolko, papatayennak; ta apay pay
laeng nga iyegnak iti amam?" 9 Kinuna ni Jonatan, "Adayo a mapasamak
kenka dayta! No natakuatak koma nga inkeddeng ti amak a madangranka,
saanko kadi nga ibaga kenka?" 10 Ket kinuna ni David kenni Jonatan,
"Siasinonto ti mangibaga kaniak no kas pangarigan ta sungbatannaka
a sigugubsang ti amam?" 11 Kinuna ni Jonatan kenni David, "Umayka,
mapanta idiay away." Ket napanda a dua iti tay-ak. 12 Kinuna ni Jonatan
kenni David, "Saksi koma ni Yahweh a Dios ti Israel. Inton damagek iti
amak iti kastoy met laeng nga oras inton bigat, wenno iti maikatlo nga
aldaw, denggem, no adda nasayaat a panggep para kenni David, saankonto
kadi aya nga ipatulod ken ipakaammo kenka? 13 No pakaragsakan ti amak
ti mangdangran kenka, aramiden koma ni Yahweh kenni Jonatan ken ad-
adda pay koma no saanko nga ipakaammo kenka ken saanka a paadaywen,
tapno makapanawka a natalna. Ni Yahweh koma ti kumuyog kenka, kas

iti pannakikakaaddana iti amak. 14 No sibibiagak pay laeng, saanmo kadi
nga ipakita kaniak ti kinapudno ni Yahweh iti tulag, tapno saanak koma a
matay? 15 Ket saanmonto koma a putden a maminpinsan ti kinapudnom
iti tulagmo iti balayko, inton pukawen ni Yahweh amin a kabusor ni David
iti rabaw ti daga." 16 Nakitulag ngarud ni Jonatan iti balay ni David
a kunana, "Sapay koma ta singirento ni Yahweh daytoy iti ima dagiti
kabusor ni David." 17 Pinagsapata manen ni Jonatan ni David gapu iti
panagayatna kenkuana, gapu ta ay-ayatenna isuna kas iti panagayatna iti
bukodna a kararua. 18 Ket kinuna ni Jonatan kenkuana, "Inton bigat ket
baro a bulan. Birokennakanto gapu ta awan ti nakatugaw iti tugawmo.
19 Inton nakapagtalinaedka iti tallo nga aldaw, sumalogka a dagus ket
umayka iti disso a naglemmengam inton madama a mapagtutungtongan
dayta a banag, ket agtalinaedka iti bato nga Ezel. 20 Mangipanaakto iti
tallo a pana iti igid daytoy, a kasla adda panpanaek. 21 Ket ibaonkonto
ti agtutubok a lalaki ket ibagak kenkuana, 'Mapanmo biroken dagiti
impanak. No ibagak iti agtutubo a lalaki, 'Kitaem, adda dagiti pana iti
dayta a paset; alaem ida," ket umayka; ta addanto talged para kenka
saan ket a pakadangran, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon.
22 "Ngem no ibagak iti agtutubo a lalaki, "Kitaem, adda iti labesmo dagiti
pana,' nasken a pumanawkan, ta ibabaonnaka ni Yahweh nga umadayo.
23 Maipanggep iti nagnummoanta, pudno, adda ni Yahweh iti nagbaetanta
iti agnanayon.'" 24 Naglemmeng ngarud ni David iti tay-ak. Idi dimteng
ti baro a bulan, nagtugaw ti ari tapno mangan. 25 Nagtugaw ti ari iti
tugawna, iti masansan a pagtugtugawanna, iti abay ti diding. Timmakder
ni Jonatan, ket nagtugaw ni Abner iti abay ni Saul. Ngem awan ti nagtugaw
iti tugaw ni David. 26 Ngem awan ti imbagbaga ni Saul iti dayta nga
aldaw, gapu ta impagarupna, "Adda napasamak kenkuana. Saan isuna
a nadalus; sigurado saan isuna a nadalus." 27 Ngem iti maikadua nga
aldaw, ti aldaw kalpasan ti baro a bulan, awan ti nakatugaw iti tugaw
ni David. Kinuna ni Saul kenni Jonatan nga anakna, "Apay a saan nga
immay ti anak ni Jesse iti pannangan, uray idi kalman ken ita nga aldaw?"
28 Simmungbat ni Jonatan kenni Saul, "Nagpakada kaniak ni David a
mapan isuna idiay Betlehem. 29 Kinunana, 'Pangngaasim ta palubosannak.
Adda ngamin panagidaton nga aramiden ti pamiliami idiay siudad, ket
imbilin ti kabsatko a lalaki nga addaak koma sadiay. Ita, no nasayaatak
iti imatangmo, palubosannak koma a mapanko kitaen dagiti kakabsatko a
lallaki.' Daytoy ti makagapu a saan isuna nga immay iti lamisaan ti ari."
30 Ket simged ti pungtot ni Saul kenni Jonatan, ket kinunana kenkuana,
"Sika nga anak ti dakes ken managsukir a babai! Ti kunam kadi ket saanko
nga ammo a pinilim ti anak ni Jesse a pakaibabainam, ken pakaibabainan
ti inam a nangipasngay kenka? 31 Ta agingga a sibibiag ti anak ni Jesse
iti rabaw ti daga, sika man wenno ti pagariam ket saanto a maisaad.
Ita ngarud, ibaon ken iyegmo isuna kaniak, ta masapul a matay isuna."
32 Simmungbat ni Jonatan kenni Saul nga amana, "Ania ti makagapu a
nasken a mapapatay isuna! Ania ti naaramidna?" 33 Ket ginayang ni Saul
ni Jonatan tapno patayenna isuna. Isu nga ammon ni Jonatan a kayat unay
ti amana a patayen ni David. 34 Makapungtot unay a timmakder ni Jonatan
iti lamisaan ket saan a nangnangan iti maikadua nga aldaw ti bulan, ta
nakaro ti panagladingitna para kenni David, gapu ta imbabain isuna ti
amana. 35 Iti kabigatanna, napan ni Jonatan iti away a nagtulaganda kenni
David, ket adda maysa nga agtutubo a lalaki a kaduana. 36 Kinunana iti
agtutubona a lalaki, "Tumarayka ket birokem dagiti pana nga ipanak." Ket

bayat nga agtartaray ti agtutubo a lalaki, nangipana isuna iti maysa a pana iti labesna. 37 Idi nakadanon ti agtutubo a lalaki iti disso a nagdissoan ti pana nga impana ni Jonatan, pinukkawan ni Jonatan ti agtutubo a lalaki a kunana, “Saan kadi nga adda ti pana iti labesmo?” 38 Ket pinukkawan ni Jonatan ti agtutubo a lalaki, “Darasem! Saanka nga agbayag!” Inurnong ngarud ti lalaki nga agtutubo ni Jonatan dagiti pana ket immay iti ayan ti amona. 39 Ngem awan ammo ti agtutubo a lalaki. Da laeng Jonatan ken David ti makaammo iti dayta a banag. 40 Inted ni Jonatan dagiti igamna iti agtutubona a lalaki ket kinunana kenkuana, “Mapankan, ipanmo dagitoy iti siudad.” 41 Apaman a nakapanaw ti agtutubo a lalaki, timmakder ni David manipud iti abagatan a paset, nagpakleb iti daga, ket namitlo a daras a nagpakleb isuna iti daga. Naginnagekda iti maysa ken maysa ken nagsinnangitda, ngem nakarkaro ti panagsangsangit ni David. 42 Kinuna ni Jonatan kenni David, “Mapanka a natalna, gapu ta nagkinnarita iti nagan ni Yahweh a kinunata, 'Adda koma ni Yahweh iti agnanayon iti nagbaetanta ken iti nagbaetan dagiti kaputotak ken kaputotam.” Ket timmakder ni David sa pimmanaw, ket nagsubli ni Jonatan iti siudad.

21

1 Kalpasanna, dimteng ni David idiay Nob tapno sarakenna ni Ahimelec a padi. Agtigtigerger ni Ahimelec a nangsabat kenni David ket kinunana kenkuana, “Apay nga agmaymaysaka ken apay nga awan ti kaduam?” 2 Kinuna ni David kenni Ahimelec a padi, “Imbaonnak ti ari iti maysa a panggep ket kinunana kaniak, 'Awan koma ti makaammo maipapan iti pangibabaonak kenka, ken ti maipapan iti imbilinko kenka.' Imbaonko dagiti agtutubo a lallaki iti maysa lugar. 3 Ita ngarud, ania ti adda kenka dita? Ikkannak koma iti lima a pidaso a tinapay, wenno uray ania nga adda ditoy.” 4 Simmungbat ti padi kenni David a kunana, “Awan ti tinapay ita ditoy a mabalin a kanen ti siasinoman, ngem ti laeng adda ditoy ket ti tinapay a naidaton- no dagiti agtutubo a lallaki ket saan a nakikaidda kadagiti babbai.” 5 Simmungbat ni David iti padi, “Maipanamnamak a tallon nga aldaw a saankami a nakikaidda kadagiti babbai. Idi nagrubwatak, dagiti bagi dagitoy a lallaki ket napagtalinaedda a nadalus iti imatang ni Yahweh, uray no daytoy ket gagangay a panagdaliasat. Ad-adda ngarud ita a mapagtalinaed ti kinadalus dagiti bagbagida iti imatang ni Yahweh.” 6 Isu nga inted ti padi kenkuana ti tinapay a naidaton kenni Yahweh. Ta awan ti tinapay sadiay, ti laeng tinapay a naidaton kenni Yahweh a masukatan iti kalutluto a tinapay no maikkat daytoy iti nakaikabilanna. 7 Ita, maysa kadagiti adipen ni Saul ket adda sadiay iti dayta nga aldaw, ta kapilitan nga agtalinaed isuna sadiay. Ti naganna ket Doeg a taga-Edom, a pangulo dagiti agay-aywan iti arban ni Saul. 8 Kinuna ni David kenni Ahimelec, “Adda kadi uray ania a gayang wenno kampilan dita? Ta awan ti naitugotko a kampilanko wenno uray ania nga igamko, gapu ta kasapulan a mapanak a dagus iti pangibabaonan kaniak ti ari.” 9 Kinuna ti padi, “Adda ditoy ti kampilan ni Goliat a Filisteo a pinapataymo idiay tanap ti Ela, nabalkot iti maysa a lupot ket nailinged iti efod. No kayatmo nga alaen dayta, alaem, ta awanen ti sabali nga igam ditoy malaksid iti dayta.” Kinuna ni David, “Awanen ti sabali a kampilan a kas iti dayta; itedmo kaniak.” 10 Nagrubwat ni David ket linibasanna ni Saul iti dayta nga aldaw ket napan kenni Akis nga ari iti Gat. 11 Kinuna dagiti adipen ni Akis kenkuana, “Saan kadi a daytoy ti David nga ari iti daga? Saan kadi nga insalsalada ti panangikankantada iti maipapan kenkuana,

'Pinatay ni Saul ti rinibribu ket ni David ket sangapulo a ribu?' 12 Naimula
iti puso ni David dagitoy a sasao ket kasta unay ti butengna kenni Akis
nga ari ti Gat. 13 Binaliwannna ti panagtigtignayna ket nagpammarang
nga agbagtit iti imatangda; sinuratsuratanna dagiti ruangan ti pagserkan
ken baybay-anna nga agayus ti katayna iti barbasna. 14 Ket kinuna ni Akis
kadagiti adipenna, "Kitaenyo, agbagtit met gayam daytoy a tao. Apay nga
inyegyo isuna kaniak? 15 Agkurangak kadi pay aya iti agbagtit, isu nga
inyegyo daytoy a tao nga agaramid iti kas iti dayta iti imatangko? Pudno
kadi nga umay daytoy a tao iti balayko?"

22

1 Pimmanaw ngarud ni David sadiay ket napan naglemmeng iti maysa a
rukib idiay Adullam. Idi nangngeg daytoy dagiti kakabsatna ken amin nga
adda iti balay ti amana, simmalogda iti ayanna. 2 Amin a marirriribukan,
amin a nakautang ken amin a saan a mapmapnek- naummongda amin
iti ayanna. Ni David ti nagbalin a panguloda. Adda agarup uppat a
gasut a lallaki a kaduana. 3 Kalpasanna, pimmanaw ni David sadiay
ket napan iti Mizpa idiay Moab. Kinunana iti ari ti Moab, "Ipalubosmo
koma a makipagnaed kenka ti amak ken ti inak agingga a maammoak
no ania ti aramiden ti Dios para kaniak." 4 Imbatina ngarud ida iti
ari ti Moab. Nakipagnaed ngarud kenkuana ti ama ken ti ina ni David
kabayatan ti kaaddana iti paglemlemmenganna. 5 Kalpasanna, kinuna ni
profeta Gad kenni David, "Saankan nga agtalinaed iti paglemlemmengam.
Pumanawka ket mapanka iti daga ti Juda." Isu a pimmanaw ni David
sadiay ket napan iti kabakiran ti Heret. 6 Nangngeg ni Saul a naammoanen
ti ayan ni David, kaduana dagiti lallaki a tattaona. Ita, agtugtugaw idi
ni Saul idiay Gabaa, iti sirok ti kayo a tamarisko idiay Rama, iggemna ti
gayangna ken nakapalikmut kenkuana dagiti amin nga adipenna. 7 Kinuna
ni Saul kadagiti adipenna a nakatakder iti aglawlawna, "Dumngegkayo
ita, tattao ti Benjamin! Ikkannakayonto kadi ti anak ni Jesse iti taltalon
ken pagmulaan iti ubas? Pagbalinennakayonto kadi a pangulo ti rinibribu
ken pangulo ti ginasut-gasut, 8 a kas maisubad kadakayo amin nga
agpangpanggep iti dakes maibusor kaniak? Awan man laeng kadakayo
ti nangipakaammo kaniak idi nakitulag ti anakko iti anak ni Jesse. Awan
ti uray maysa kadakayo ti naasian kaniak! Awan man laeng kadakayo ti
nangipakaammo kaniak nga inallukoy ti anakko ni David nga adipenko
maibusor kaniak. Ita, aglemlemmeng isuna ket agur-uray iti nasayaat a
gundaway a mangdarup kaniak." 9 Kalpasanna, simmungbat ni Doeg a
taga-Edom, a nakatakder iti abay dagiti adipen ni Saul, kinunana, "Nakitak
ti anak ni Jesse a dimteng idiay Nob, iti ayan ni Ahimelec nga anak ni
Ahitub. 10 Inkararagna kenni Yahweh a tulonganna koma isuna, ken
impaayna pay kenkuana dagiti kiniddawna ken ti kampilan ni Goliat a
Filisteo." 11 Ket nangibaon ti ari iti mangayab iti padi a ni Ahimelec
nga anak ni Ahitub ken amin nga adda iti balay ti amana, dagiti padi
nga adda idiay Nob. Aminda ket immay iti ayan ti ari. 12 Kinuna ni
Saul, "Dumngegka ita, anak ni Ahitub." Simmungbat isuna, "Adtoyak,
apok." 13 Kinuna ni Saul kenkuana, "Apay a pinagpanggepandak iti dakes,
sika ken ti anak ni Jesse, nga inikkam pay isuna iti tinapay, ken maysa
a kampilan, ken inkararagmo iti Dios a tulonganna koma isuna tapno
bumusor kaniak, tapno makapaglemmeng a kas iti ar-aramidenna ita?"
14 Ket simmungbat ni Ahimelec iti ari a kunana, "Siasino kadagiti amin
nga adipenmo ti napudno unay a kas kenni David, a manugang ti ari

ken pangulo dagiti guardiam, ken mararaem iti balaymo? 15 “Ita kadi
laeng ti umuna a gundaway nga inkararagko iti Dios a tulonganna isuna?
Adayo nga aramidek dayta! Saan koma nga ipabasol ti ari ti aniaman a
banag iti adipenna wenno iti amin nga adda iti balay ti amak. Ta awan
ti ammo ti adipenmo maipanggep iti daytoy a banag.” 16 Simmungbat
ti ari, “Awan duadua a matayka, Ahimelec, sika ken amin nga adda
iti balay ti amam.” 17 Kinuna ti ari kadagiti guardia a nakatakder iti
aglawlawna, “Papatayenyo dagiti papadi ni Yahweh. Gapu ta nakikaduada
met kenni David, ken gapu ta ammoda a pimmanaw isuna, ngem saanda
nga impakaammmo daytoy kaniak.” Ngem saan a maitured dagiti adipen
ti ari a papatayen dagiti papadi ni Yahweh. 18 Ket kinuna ti ari kenni Doeg,
“Patayem dagiti papadi.” Nagpasango ngarud ni Doeg a taga-Edom ket
dinarupna dagiti papadi; nakapatay isuna iti dayta nga aldaw iti walopulo
ket lima a tattao a nakasuot iti efod. 19 Babaen iti tadem ti kampilan,
rinautna ti Nob a siudad dagiti papadi, amin a lallaki ken babbai, ubbing
ken maladaga, bakbaka ken dagiti asno ken dagiti karnero. Pinatayna
amin ida babaen iti tadem ti kampilan. 20 Ngem maysa kadagiti annak
ni Ahimelec nga anak ni Ahitub a managan Abiatar ti nakalibas ket
napan kenni David. 21 Imbaga ni Abiatar kenni David a pinapatay ni Saul
dagiti papadi ni Yahweh. 22 Kinuna ni David kenni Abiatar, “Iti dayta
nga aldaw a kaadda sadiay ni Doeg a taga-Edom, ammokon nga awan
duadua nga idanonna kenni Saul. Siak ti akinbasol iti ipapatay ti amin
a pamilia ti amam! 23 Makipaggianka kaniak ken saanka nga agbuteng.
Ta ti mangtartarigagay a mangpukaw iti biagmo ket isu met laeng ti
mangtartarigagay a mangpukaw iti biagko. Natalgedkanto iti ayanko.”

23

1 Kinunada kenni David, “Kitaem, makirangranget dagiti Filisteo kadag-
iti adda iti Keila ket taktakawenda dagiti adda iti pagirikan.” 2 Isu a
nagkiddaw iti tulong ni David kenni Yahweh ket dinamagna, “Mapanak
kadi ket rautek dagitoy a Filisteo?” Kinuna ni Yahweh kenni David,
“Mapanka ket rautem dagiti Filisteo ket isalakanmo ti Keila.” 3 Kinuna
dagiti tattao ni David kenkuana, “Mabutbutengtayo la ngaruden ditoy
Juda. Saan kadi nga ad-adda pay no mapantayo makiranget iti armada
dagiti Filisteo?” 4 Nagkararag ngarud manen ni David kenni Yahweh ket
nagkiddaw iti tulong. Simmungbat ni Yahweh kenkuana, “Agrubwatka,
sumalogka idiay Keila. Ta itedko kenka ti panagballigi kadagiti Filisteo.”
5 Napan idiay Keila ni David ken dagiti tattaona ket nakirangetda kadagiti
Filisteo. Innalada dagiti arbanda ket dinarupda ida ket adu ti napatayda.
Naisalakan ngarud ni David dagiti agnanaed idiay Keila. 6 Idi napan
ni Abiatar nga anak ni Ahimelec kenni David idiay Keila, simmalog
isuna nga adda iggemna a maysa nga efod. 7 Naibaga kenni Saul a
napan ni David idiay Keila. Kinuna ni Saul, “Inyawat isuna ti Dios
iti imak. Ta saan isunan a makalibas gapu ta simrek isuna iti siudad
nga addaan kadagiti ruangan ken pader. 8 Pinaayaban ni Saul amin
a soldadona tapno sumalogda idiay Keila a mangraut kenni David ken
dagiti tattaona. 9 Ammo ni David a dakes ti pangpanggepen ni Saul
kenkuana. Kinunana kenni Abiatar a padi, “Iyegmo ditoy ti efod.” 10 Ket
kinuna ni David, “Yahweh a Dios ti Israel, pudno a nangngeg ti adipenmo
a kayat ni Saul ti umay ditoy Keila, tapno dadaelenna ti siudad gapu
kaniak. 11 Iyawatdakto kadi dagiti tattao iti Keila kenkuana? Sumalog
kadi ni Saul, kas iti nangngeg ti adipenmo? Yahweh a Dios ti Israel,

agpakpakaasiak kenka, pangngaasim ta ibagam iti adipenmo." Kinuna
ni Yahweh, "Sumalog isuna." 12 Ket kinuna ni David, "Dagiti tattao kadi
iti Keila ket iyawatdakto ken dagiti tattaok iti ima ni Saul?" Kinuna
ni Yahweh, "Iyawatdakanto." 13 Ket ni David ken dagiti tattaona nga
agarup innem a gasut, nagrubwatda ket pimmanawda manipud Keila ket
nagakar-akarda manipud iti maysa a lugar agingga iti sabali pay a lugar.
Naidanon kenni Saul a nakalibas ni David idiay Keila, ket insardengnan
ti panangkamkamatna. 14 Nagtalinaed ni David iti paglemlemmenganda
idiay let-ang, iti katurturodan a pagilian iti let-ang ti Zif. Inaldaw a
binirbirok ni Saul isuna ngem saan nga inyawat isuna ti Dios kenkuana.
15 Naamiris ni David a rimmuar ni Saul a mangpukaw iti biagna; ita, adda
idi ni David iti let-ang ti Zif idiay Horesh. 16 Ket ni Jonatan nga anak ni
Saul, nagrubwat ket napan kenni David idiay Horesh, ket pinapigsana ti
pakinakem ni David nga agtalek iti Dios. 17 Kinunana kenkuana, "Saanka
nga agbuteng. Ta ti ima ni Saul nga amak ket saannakanto a mabirokan.
Sikanto ti agbalin nga ari iti Israel ket sumarunoak laeng kenka. Ammo
met daytoy ni Saul nga amak." 18 Nagtinnulagda iti sangoanan ni Yahweh.
Nagtalinaed ni David idiay Horesh, ket nagawid met ni Jonatan. 19 Ket
dagiti taga-Zif, immayda kenni Saul idiay Gabaa ket kinunada, "Saan
kadi nga aglemlemmeng ni David iti ayantayo iti paglemlemmenganda
idiay Horesh, iti turod ti Hakilah nga abagatan a paset ti Jesimon?
20 Sumalogka itan, apo ari! Kas iti tartarigagayam, sumalogka! Ti
pasetmi ket ti mangiyawat kenkuana iti ima ti ari." 21 Kinuna ni Saul,
"Bendisionannakayo koma ni Yahweh. Ta adda panangngaasiyo kaniak.
22 Mapankayo ket siguradoenyo a nalaing. Ammoenyo ken takuatenyo no
sadino ti disso a paglemlemmenganna ken no siasino ti nakakita kenkuana
sadiay. Naibaga kaniak a nasikap unay isuna. 23 Isu a kitaenyo ken
ammoenyo amin dagiti lugar a paglemlemmenganna. Agsublikayo kaniak
nga addaan iti sigurado nga impormasyon, ket makikuyogakto kadakayo
nga agsubli. No adda isuna idiay a daga, birokekto isuna kadagiti amin
a rinibu ti Juda." 24 Nagrubwatda ngarud ket napanda idiay Zif, immun-
unada ngem ni Saul. Ita, adda idi ni David ken dagiti tattaona idiay let-ang
ti Maon idiay Araba nga abagatan a paset ti Jesimon. 25 Napan ni Saul ken
dagiti tattaona sadiay a mangbirok kenkuana. Ket naibaga daytoy kenni
David, isu a simmalog isuna idiay kabatoan a turod ket nagtalinaed isuna
idiay let-ang ti Maon. Idi nangngeg ni Saul daytoy, sinurotna ni David idiay
let-ang ti Maon. 26 Napan ni Saul iti maysa a paset ti bantay, ket ni David
ken dagiti tattaona, agturongda iti sabali a paset ti bantay. Nagdardaras
ni David nga immadayo manipud kenni Saul. Bayat a palpalikmutan ni
Saul ken dagiti tattaona ni David ken dagiti tattaona tapno tiliwenda ida,
27 maysa a mensahero ti immay kenni Saul ket kinunana, "Darasenyo,
umaykayon, rinaut dagiti Filisteo ti daga." 28 Isu a saanen nga intuloy ni
Saul ti panangkamkamatna kenni David ket napanda nakiranget kadagiti
Filisteo. Isu a naawagan dayta a lugar iti Bato a Naglibasan. 29 Simmang-
at ni David manipud sadiay ket nagtalinaed iti paglemlemmenganda idiay
Engedi.

24

1 Idi nagsubli ni Saul manipud iti panangkamkamatna kadagiti Filisteo,
naibaga kenkuana, "Adda ni David iti let-ang ti Engedi." 2 Inkuyog
ngarud ni Saul ti tallo ribu a napili a lallaki a naggapu iti entero nga
Israel ket napanda binirok ni David ken dagiti tattaona idiay Kabatoan

nga ayan dagiti Atap a Kalding. 3 Nakagteng isuna kadagiti pagaponan
dagiti karnero iti igid ti dalan, nga ayan ti kueba. Immuneg ni Saul
tapno umibleng. Ita, agtugtugaw ni David ken dagiti tattaona iti akin
un-uneg a paset ti kueba. 4 Kinuna dagiti tattao ni David kenkuana,
“Daytoy ti aldaw nga insao ni Yahweh idi imbagana kenka, 'Iyawatkonto
ti kabusormo iti imam, tapno maaramidmo kenkuana ti kayatmo.”'
Ket timmakder ni David ken nagarudok ket nangragas iti gayadan ti kagay ni
Saul. 5 Kalpasanna, saan a makaidna ni David gapu iti panangragasna iti
gayadan ti kagay ni Saul. 6 Kinunana kadagiti tattaona, “Saan koma nga
itulok ni Yahweh nga aramidek daytoy iti apok, a pinulotan ni Yahweh,
a dangrak isuna agsipud ta ammok a ni Yahweh ti nangpili kenkuana.”
7 Binagbagaan ngarud ni David dagiti tattaona babaen kadagitoy a sasao,
ket saanna ida a pinalubosan a mangdarup kenni Saul. Timmakder ni
Saul, pimmanaw isuna idiay kueba ket intuloyna ti nagna. 8 Kalpasanna,
timmakder met ti David, pimmanaw isuna idiay kueba ket pinukkawanna
ni Saul: “Apok nga ari.” Idi timmalliaw ni Saul iti malikudanna, nagkurno
ni David ket impakitana kenkuana ti panagraemna. 9 Kinuna ni David
kenni Saul, “Saanka koma a dumngeg kadagiti lallaki a mangibagbaga,
'Kitaem, kayatnaka a dangran ni David.' 10 Ita nga aldaw nakita dagiti
matam ti panangiyawat ni Yahweh kenka iti imak idi addata iti uneg ti
kueba. Imbaga dagiti dadduma kaniak a patayenka, ngem saanka nga
inan-ano. Kinunak, 'Saankonto a dangran ti apok; ta pinulotan isuna ni
Yahweh.' 11 Kitaem, amak, kitaem ti gayadan ti kagaymo iti imak. Ta
kinapudnona, nangragasak iti gayadan ti kagaymo ket saanka a pinatay,
maamirismo koma ken makitam koma nga awan ti dakes wenno saanka
a liniputan, ken saanak a nagbasol kenka, urayno an-anupennak ken
kayatmo a pukawen ti biagko. 12 Kedngannata koma ni Yahweh, ket
ibalesnak koma ni Yahweh maibusor kenka, ngem saankanto a dangran.
13 Kas iti pagsasao a maibagbaga idi, 'Manipud iti nadangkes, umay ti
kinadangkes.' Ngem saanakto a bumusor kenka. 14 Siasino koma met
ngay daytoy nga an-anupen ti ari ti Israel? Siasino ngay koma daytoy
a kamkamatem? Iti maysa a natay nga aso! Iti maysa a timel! 15 Ni
Yahweh koma ti mangikeddeng ket kedngannata koma a dua, ken usigenna
daytoy, ken patganna ti asugko ket palubosannak a makalibas manipud
iti imam.” 16 Apaman a naibaga ni David dagitoy a sasao kenni Saul,
kinuna ni Saul, “Timekmo kadi daytoy, anakko a David?” Impukkaw ni
Saul ket nagsangit. 17 Kinunana kenni David, “Nalinlintegka ngem siak.
Ta sinubadannak iti naimbag, idinto ta siak dakes ti insubadko kenka.
18 Impakitam ita nga aldaw ti kinaimbagmo kaniak, ta saannak a pinatay
idi inyawatnak ni Yahweh iti kaasim. 19 Ta no masarakan ti maysa a
tao ti kabusorna, saanna a palubosan a pumanaw daytoy a sitatalged.
Gunggonaannaka koma ni Yahweh iti kinaimbag gapu iti inaramidmo
kaniak ita nga aldaw. 20 Ita, ammok nga awan duadua nga agbalinkanto
nga ari ken mapatalgedto iti imam ti pagarian ti Israel. 21 Isapatam kaniak
iti nagan ni Yahweh a saanmonto a pukawen dagiti kaputotak a sumaruno
kaniak, ken saanmonto a dadaelen ti naganko manipud iti balay ni amak.”
22 Nagsapata ngarud ni David kenni Saul. Kalpasanna, nagawid ni Saul,
ngem simmang-at ni David ken dagiti tattaona a nagturong iti natalged a
disso.

25

1 Ita, natayen ni Samuel. Naguummong amin nga Israelita ket

nagladingitda para kenkuana, ket intabonda isuna iti balayna idiay Rama.
Kalpasanna, nagrubwat ni David ket simmalog a nagturong iti let-ang ti
Paran. 2 Adda maysa a lalaki idiay Maon, a dagiti sanikuana ket adda
idiay Carmel. Nakabakbaknang daytoy a lalaki. Addaan isuna iti tallo
ribu a karnero ken sangaribu a kalding. Pukpukisanna dagiti karnerona
idiay Carmel. 3 Nabal ti nagan ti lalaki, ket Abigail ti nagan ti asawana.
Nalaing ken napintas daytoy a babai. Ngem ti lalaki ket naranggas ken
dakes ti pannakilangenna. Kaputotan isuna ni Caleb. 4 Nadamag ni David
idiay let-ang a pukpukisan ni Nabal dagiti karnerona. 5 Isu a nangibaon
ni David iti sangapulo nga agtutubo a lallaki. Kinuna ni David kadagiti
agtutubo a lallaki, "Sumang-atkayo idiay Carmel, mapankayo kenni Nabal,
ket kablaawanyo isuna iti naganko. 6 Ibagayonto kenkuana 'Agbiagka iti
kinarang-ay, kappia koma ti adda kenka ken iti balaymo, ken adda koma
kappia iti amin nga adda kenka. 7 Nadamagko nga adda dagiti para-
pukis kadagiti karnerom. Kaduami dagiti para-pastormo, ket saanmi ida
a dinangran, ken iti las-ud ti kaaddada ditoy Carmel, awan ti napukaw
kadakuada. 8 Damagem dagiti agtutubo a tattaom, ket ibagada kenka. Ita,
sapay koma ta maay-ayoka kadagiti agtutubo a tattaok, ta umaykaminto iti
aldaw ti panagrambak. Pangngaasim ta mangtedka iti aniaman nga adda
kenka kadagiti adipenmo ken iti anakmo a ni David."' 9 Idi simmangpet
dagiti agtutubo a tattao ni David, imbagada amin daytoy kenni Nabal
iti nagan ni David ket nagurayda. 10 Simmungbat ni Nabal kadagiti
adipen ni David, "Siasino koma ni David? Ket siasino koma ti anak ni
Jesse? Adu dagiti adipen kadagitoy nga al-aldaw nga itartarayanda ti
apoda. 11 Rumbeng kadi nga alaek ti tinapayko ken ti danumko ken
ti karne ti pinartik nga agpaay koma kadagiti para-pukis a tattaok, ket
itedko dagitoy kadagiti immay a lallaki a saanko nga ammo no sadino
ti naggapuanda?" 12 Isu a nagsubli dagiti agtutubo a tattao ni David,
ket imbagada kenkuana amin a naibaga. 13 Kinuna ni David kadagiti
tattaona, "Ibarekesyo ti kampilanyo." Ket imbarikes ti tunggal maysa ti
kampilanna. Imbarikes met ni David ti kampilanna. Agarup uppat a
gasut a lallaki ti simmurot kenni David, ket nagtalinaed ti dua gasut a
nangbantay kadagiti gargaretda. 14 Ngem maysa kadagiti agtutubo a lalaki
ti nangibaga kenni Abigail nga asawa ni Nabal; kinunana, "Nangibaon
ni David kadagiti mensaherona manipud iti let-ang a mangkablaaw iti
amomi, ngem pinabainanna ida. 15 Idinto ta nagimbag dagiti lallaki
kadakami. Saandakami a dinangran ken awan ti aniaman a napukaw
bayat a sumursurotkami kadakuada idi addakami kadagiti away. 16 Arigna
nga isuda ti nagbalin a padermi iti aldaw ken rabii, kadagiti gundaway
a kaduami ida a mangay-aywan kadagiti karnero. 17 Isu nga utobem
daytoy ket kitaem no ania ti maaramidmo, ta dakes ti naikeddeng para
iti apomi, ken iti sangkabalayanna. Awan ti serserbina a tao ta awan
ti siasinoman a makabael nga agkalintegan kenkuana." 18 Nagdardaras
ngarud ni Abigail ket nangala iti dua gasut a tinapay, dua a pagkargaan
a lalat a naglaon iti arak, lima a napartin a karnero, lima a sukat nga
iniruban a trigo, sangagasut a raay ti pasas, ken dua gasut a bibingka
a naaramid iti igos, ket inkargana dagitoy kadagiti asno. 19 Kinunana
kadagiti agtutubo a tattaona, "Umunakayon, ket sumarunoak kadakayo."
Ngem saanna nga imbaga daytoy iti asawana a ni Nabal. 20 Iti isasakayna
iti asnona a sumalog iti nalinged a paset ti bantay, simmalog ni David
ken dagiti tattaona nga agturong iti ayanna, ket nasabatna ida. 21 Ita,
kinuna ni David, "Awan serserbi ti panangbanbantaymi iti amin nga adda

iti daytoy a tao idiay let-ang, tapno awan ti mapukaw kadagiti amin a kukuana, ket ita dakes ti isupapakna iti kinaimbagko, 22 Sapay koma ta nalablabes pay aramiden ti Dios kaniak, a ni David, no inton bigat ket mangibatiak iti uray maysa a lalaki iti pamiliana." 23 Idi nakita ni Abigail ni David, nagdardaras isuna a dimsaag iti asnona ket nagrukob iti sangngoanan ni David. 24 Nagrukob isuna iti sakaanan ni David ket kinunana, "Apok, siak laengen koma ti pabasolem. Pangngaasim ta palubosam koma nga agsao kenka ti adipenmo, ken denggem dagiti sasao ti adipenmo. 25 Saan koma nga ikankano ti apok daytoy awan serserbina a tao a ni Nabal, ta kas iti naganna, kasta met isuna. Nabal ti naganna, ken kinamaag ti adda kenkuana. Ngem siak nga adipenmo, saanko a nakita dagiti agtutubo a tattao ti apok, nga imbaonmo. 26 Isu nga ita, o apok, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, ken iti naganmo, agsipud ta linappedannaka ni Yahweh iti panangpasayasaymo iti dara, ken iti panagibalesmo babaen kadagiti imam, ita, sapay koma ta dagiti kabusormo, ken dagidiay aggandat nga agaramid iti kinadakes iti apok, ket maitulad kenni Nabal. 27 Ket ita, alaem daytoy a sagut nga inyeg ti adipenmo nga agpaay iti apok, maitedkoma daytoy kadagiti agtutubo a lallaki a sumursurot iti apok. 28 Pangngaasim ta pakawanem ti nagbasolan ti adipenmo, ta awan duadua a patalgedento ni Yahweh ti apok a kas iti natalged a balay, gapu ta makirangranget ti apok kadagiti gubat ni Yahweh; ket awan ti makita a dakes kenka kabayatan ti panagbiagmo. 29 Ket uray adda dagiti tattao a mangbusor ken manganup kenka a mangpukaw iti biagmo, pagtalinaedennakanto latta a sibibiag ni Yahweh a Diosmo; ket arigna ipallatibongna dagiti kabusormo, a kas iti bato a naibala iti pallatibong. 30 Ket mapasamakto daytoy, inton maaramid ni Yahweh iti apok amin a naimbag a banag nga inkarina kenka, ken inton pagbalinennaka a pangulo iti Israel, 31 daytoy ket saanmonto a pagladingitan, wenno saanto a pagsakitan ti nakem ti apok, ta saanmo a pinagsayasay ti dara nga awan gapgapuna, ket saanka a nagibales. Ket inton ited ni Yahweh ti balligi iti apok, lagipem ti adipenmo." 32 Kinuna ni David kenni Abigail, "Madaydayaw koma ni Yahweh a Dios ti Israel, a nangibaon kenka a sumabat kaniak ita nga aldaw. 33 Ket mabendisionan ti kinasiribmo, ken mabendisionanka koma, gapu ta inlisinak ita iti basol manipud iti panagsayasay ti dara, ken iti panagibalesko babaen iti imak. 34 Ta ti kinapudnona, iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a Dios ti Israel, isuna a nanglapped kaniak a mangdangran kenka, no saanka a nagdardaras a nangsabat kaniak, awan duadua nga awan koman ti nabati kenni Nabal nga uray maysa nga ubing a lalaki a nabigatan." 35 Inawat ngarud ni David manipud iti ima ni Abigail dagiti inyegna para kenkuana; kinunana kenkuana, "Agawidkan iti balayyo nga addaan kappia; kitaem, dinengngegko ti timekmo ket inawatka." 36 Nagsubli ni Abigail kenni Nabal; ket adda parambak nga inangayna iti balayna, kas iti parambak ti maysa nga ari; ket kasta unay ti ragsak ti puso ni Nabal, ta kasta unay ti bartekna. Isu nga awan a pulos ti imbagbaga ni Abigail kenkuana agingga a limmawagen iti kabigatanna. 37 Ket napasamak nga iti kabigatanna, idi nausawanen ni Nabal, imbaga ti asawana kenkuana dagitoy a banbanag; naatake iti puso, ket nagbalin isuna a kasla bato. 38 Ket napasamak a kalpasan ti sangapulo nga aldaw, dinusa ni Yahweh ni Nabal isu a natay. 39 Idi nadamag ni David a natayen ni Nabal, kinunana, "Madaydayaw ni Yahweh, a nangibales iti pannakaibabainko manipud iti ima ni Nabal, ket inlisina ti adipenna iti dakes. Ket ti dakes nga aramid ni Nabal ket

insublina kenkuana." Kalpasanna, nangibaon ni David kadagiti adipen
ket imbagada kenni Abigail nga alaenda isuna tapno agbalin nga asawana.
40 Idi dimteng dagiti adipen ni David kenni Abigail idiay Carmel, nagsaoda
kenkuana ket kinunada, "Imbaonnakami ni David tapno alaendaka nga
ipan kenkuana kas asawana." 41 Timmakder isuna, nagrukob iti daga,
ket kinunana, "Toy adipenyo a babai ket adipen a rumbeng laeng a
mangbuggo iti saka dagiti adipen ti apok." 42 Timmakder ni Abigail ket
nagdardaras a simmakay iti asnona a kaduana dagiti lima a babbai nga
adipenna a simmurot kenkuana; sinurotna dagiti mensahero ni David ket
nagbalin isuna nga asawa ni David. 43 Inasawa met ni David ni Ahinoam a
taga-Jezreel; duada a nagbalin nga asawana. 44 Ita inyawat ni Saul ti babai
nga anakna a ni Mical a sigud nga asawa ni David, kenni Palti nga anak
ni Lais a taga-Galim.

26

1 Napan dagiti taga-Sif kenni Saul idiay Gabaa ket kinunada, "Saan aya
nga aglemlemmeng ni David iti katurturodan ti Hakila nga asideg iti let-
ang?" 2 Isu a nagrubwat ni Saul ket simmalog a nagturong iti let-ang ti Sif,
a kaduana dagiti tallo ribu a napili a tattao ti Israel a mangbirok kenni
David idiay let-ang ti Sif. 3 Nagkampo ni Saul iti turod ti Hakila nga asideg
iti let-ang iti igid ti kalsada. Ngem nagtalinaed ni David idiay let-ang, ket
nakitana a sinurot si Saul isuna idiay let-ang. 4 Isu a nangibaon ni David iti
mapan agsiim ket naammoanna a pudno a dimteng ni Saul. 5 Nagrubwat
ni David ket napan isuna iti lugar a nagkampoan ni Saul; nakitana ti disso
a nagiddaan ni Saul, ken ni Abner nga anak ni Ner a pangulo ti armadana;
Nakaidda ni Saul iti kampona, ken dagiti tattao a nagkampo iti aglawlawna
ket nakaturogda amin. 6 Ket kinuna ni David kenni Ahimelec a Heteo,
ken ni Abisai nga anak ni Zuraias, a kabsat ni Joab, "Siasino ti kumuyog
kaniak a sumalog idiay kampo ni Saul?" Kinuna ni Abisai, "Kumuyogak
kenka a sumalog." 7 Napan ngarud ni David ken ni Abisai iti ayan ti
armada iti dayta a rabii. Ket adda sadiay ni Saul a matmaturog iti uneg ti
kampo, ket naitugkel iti daga iti abay ti uloanna ti gayangna. Nakaidda ni
Abner ken dagiti soldadona iti aglawlawna. 8 Ket kinuna ni Abisai kenni
David, "Ita nga aldaw ket inyawat ti Dios kadagiti imam ti kabusormo.
Ita, palubosannak a manggayang kenkuana iti maminpinsan agingga a
sumalpot ti gayang iti daga. Saanen a masapul paminduaek ti mangduyok
kenkuana." 9 Kinuna ni David kenni Abisai, "Saanmo a patayen isuna;
ta awan ti siasinoman a mangdangran iti pinulotan ni Yahweh a saan
a makabasol." 10 Kinuna ni David, "Iti nagan ni Yahweh nga adda iti
agnanayon, papatayento isuna ni Yahweh, wenno dumtengto ti aldaw
nga ipapatayna, wenno makigubatto isuna ket matay. 11 Saan koma nga
ipalubos ni Yahweh a dangrak ti pinulotanna; ngem ita, kiddawek kenka,
alaenta ti gayang nga adda iti uloananna ken ti pagkargaanna iti danum,
ket pumanawtan." 12 Innala ngarud ni David ti gayang ken ti pagkargaan
iti danum nga adda iti uloanan ni Saul ket pimmanawdan. Awan ti
siasinoman a nakakita kadakuada wenno makaammo iti maipapan iti
daytoy, awan ti uray maysa a nakariing, ta nakaturogda amin, gapu ta
pinaturog ida ni Yahweh iti nasimbeng. 13 Kalpasanna, simmang-at ni
David iti bangir a paset ket timmakder iti tuktok ti bantay; adayo unay
ti nagbaetanda. 14 Pinukkawan ni David dagiti tattao ni Abner nga anak
ni Ner; kinunana, "Abner, sungbatannak!" Ket simmungbat ni Abner a
kunana, "Siasinoka koma ngay a mangpukpukkaw iti ari?" 15 Kinuna ni

David kenni Abner, “Saan kadi a maingelka a lalaki? Siasino pay kadi
ti kas kenka iti Israel? Apay ngay ngarud a saanmo a nabantayan ti
apom nga ari? Ta adda simrek a mangpatay koma iti ari nga apom.
16 Saan a nasayaat daytoy nga inaramidmo. Iti nagan ni Yahweh nga
adda iti agnanayon, maiparbeng laeng a matayka gapu ta saanmo a
binantayan ti apom; ti pinulotan ni Yahweh. Ket ita, kitaem no sadino
ti ayan ti gayang ti ari, ken ti pagkargaanna iti danum nga adda iti
uloananna.” 17 Nabigbig ni Saul ti timek ni David ket kinunana, “Timekmo
kadi dayta, anakko a David?” Kinuna ni David, “Timekko daytoy, apok
nga ari.” 18 Kinunana, “Apay nga an-anupen ti apok ti adipenna? Ania ti
naaramidko? Ania ti dakes nga inaramidko? 19 Ita ngarud, agpakaasiak
kenka, denggen koma ti apok nga ari dagiti sasao ti adipenna. No ni
Yahweh ti nangtignay kenka a bumusor kaniak, awatenna koma ti maysa
a daton; ngem no dagiti tattao, mailunodda koma iti imatang ni Yahweh,
ta pinapanawdak ita tapno saanak a maaddaan iti tawid kenni Yahweh;
kinunada kaniak, 'Mapanka agdayaw kadagiti didiosen.' 20 Ita ngarud,
saanmo nga ipalubos nga agtedted ti darak iti daga nga adayo iti imatang
ni Yahweh; ta immay ti ari ti Israel a mangsapul iti maysa a timel,
kas iti pananganup ti maysa a tao iti atap a billit iti kabanbantayan.”
21 Ket kinuna ni Saul, “Nagbasolak. Agsublika David, anakko; ta saankan
a pulos a dangran, gapu ta napateg ti biagko iti imatangmo ita nga
aldaw. Naamirisko a nakaaramidak iti minamaag ken nagbiddutak.”
22 Simmungbat ni David ket kinunana, “Kitaem, adtoy ti gayangmo, apo
ari! Ibaonmo ti maysa kadagiti agtutubo a lalaki nga umay mangala iti
daytoy ket isublina kenka. 23 Subadan koma ni Yahweh ti tunggal tao iti
kinalintegna ken kinapudnona; gapu ta inyawatnaka ni Yahweh kadagiti
imak ita nga aldaw, ngem saanko a dangran ti pinulotanna. 24 Ket kas
panangilalak iti biagmo ita nga aldaw, ad-adda koma a napatpateg ti
biagko iti imatang ni Yahweh, ket ispalennak koma iti amin a riribuk,”
25 Ket kinuna ni Saul kenni David, “Mabendisionanka koma, anakko a
David, tapno mabalinmo nga aramiden dagiti naindaklan a banbanag, ket
awan duadua nga agballigika.” Pimmanaw ngarud ni David, ket nagsubli
ni Saul iti lugarna.

27

1 Kinuna ni David iti nakemna, “Addanto ti aldaw a matayak babaen iti
ima ni Saul; awan ti kasayaatan nga aramidek no di ti aglibas a mapan
idiay daga dagiti Filisteo; Isardengton ni Saul ti panangbirbirokna kaniak
iti amin a beddeng ti Israel; iti kastoy a wagas, makalibasak manipud iti
imana.” 2 Nagrubwat ni David ket nagdaliasatda, isuna ken dagiti innem
a gasut a lallaki a kaduana, a nagturong kenni Akis nga anak ni Maoc, nga
ari ti Gat. 3 Nakipagnaed ni David kenni Akis idiay Gat, isuna ken dagiti
tattaona, amin al lallaki agraman ti sangkabalayanna, ket kadua ni David
ti dua nga asawana a ni Ahinoam a taga-Jezreel, ken ni Abigail a taga-
Carmel nga asawa ni Nabal. 4 Naipadamag kenni Saul a naglibas ni David
a nagturong idiay Gat, isu a saannan a binirok isuna. 5 Kinuna ni David
kenni Akis, “No nasayaatak iti panagkitam, ikkandak koma iti maysa a
lugar iti maysa kadagiti siudad iti pagilian, a mabalinko a pagnaedan: ta
apay koma a makipagnaed ti adipenmo iti siudad ti ari? 6 Isu nga iti dayta
nga aldaw, inted ni Akis kenkuana ti Siklag; dayta ti makagapu a ti Siglak
ket kukua dagiti ari ti Juda agingga kadagitoy a tiempo. 7 Maysa a tawen
ken uppat a bulan a nagnaed ni David iti daga dagiti Filisteo. 8 Rinaut ni

David ken dagiti tattaona dagiti nadumaduma a luglugar, rinautna dagiti tattao a taga-Gesur, Girzi ken Amalec; ta dagitoy dagiti agnanaed iti daga, agturong idiay Shur, agingga iti daga ti Egipto. Agnanaedda sadiay iti nabayag unayen a tiempo. 9 Rinaut ni David ti daga ket awan a pulos ti imbatina a lalaki wenno babai a sibibiag; innalana dagiti karnero, dagiti baka, dagiti asno, dagiti kamelio, ken dagiti pagan-anay; kalpasan daytoy agawid isuna ket dumagas iti ayan ni Akis. 10 Saludsoden ni Akis, "Siasino ti rinautmo ita nga aldaw?" Isungbat ni David, "Rinautko ti abagatan a paset ti Juda," wenno "Ti abagatan a masakupan iti tribu ti Jerameel," wenno "Ti abagatan a paset dagiti Kineo." 11 Awan ti sibibiag nga ibatbati ni David nga uray maysa a lalaki wenno babai a mangidanon kadagitoy idiay Gat, a kunana, "Tapno saanda nga ibaga ti maipapan kadatayo, 'Kastoy ti aramid ni David.'" Dastoy ti masansan nga ar-aramidenna iti panagnaedna iti pagilian dagiti Filisteo. 12 Namati ni Akis kenni David, a kunana, "Pinagurana iti kasta unay dagiti tattaona nga Israelita kenkuana; isu nga agbalinto isuna nga adipenko iti agnanayon."

28

1 Ket napasamak kadagidiay nga aldaw nga inummong dagiti Filisteo dagiti armadada para iti gubat tapno makirangetda iti Israel. Kinuna ni Akis kenni David, "Ipasiguradom a makikuyogka iti armadak a mapan rumaut, sika ken dagiti tattaom." 2 Kinuna ni David kenni Akis, "Maammoamto ngarud no ania ti kabaelan nga aramiden ti adipenmo." Kinuna ni Akis kenni David, "Isu a sikanto ti mangsalaknib kaniak agingga a sibibiagak." 3 Ita, natayen ni Samuel; nagladingit ti entero nga Israel ket intabonda isuna idiay Rama, iti bukodna nga ili. Ita, imparit ni Saul iti daga ti pannakiuman kadagiti natay wenno kadagiti espiritu. 4 Naguummong dagiti Filisteo ket immayda nagkampo idiay Sunem; ket inummong ni Saul ti Israel ket nagkampoda iti Gilboa. 5 Idi nakita ni Saul ti armada dagiti Filisteo, nagbuteng isuna ket kasta unay ti panagkibba-kibba ti barukongna. 6 Idi nagkararag ni Saul kenni Yahweh tapno agpatulong, saan isuna a sinungbatan ni Yahweh—uray babaen kadagiti tagtagainep wenno babaen iti Urim wenno babaen kadagiti profeta. 7 Ket kinuna ni Saul kadagiti adipenna, "Ibirokandak iti babai a makium-uman kadagiti natay tapno mapanak makiuman kenkuana." Kinuna dagiti adipenna kenkuana, "Wen, adda maysa a babai idiay Endor a makium-uman kadagiti natay." 8 Nanglimlimo ni Saul, nagarruat iti sabali a pagan-anay, ket napan a kaduana ti dua a lallaki; rabii a napanda iti ayan ti babai. Kinunana, "Makiumanka para kaniak, pangngaasim, babaen iti pannakisaritam kadagiti natay, awagam ti siasinoman nga inaganak. 9 Kinuna ti babai kenkuana, "Saanmo aya nga ammmo ti inaramid ni Saul, no kasano ti panangiparitna iti daga iti pannakiuman kadagiti natay wenno kadagiti espiritu. Isu nga apay a kayatnak a palab-ogan, tapno ipapataynak?" 10 Nagsapata ni Saul kenkuana iti nagan ni Yahweh a kinunana, "Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, awan ti pannusa a mapasamakto kenka gapu iti daytoy a banag." 11 Ket kinuna ti babai, "Siasino ngarud ti awagak para kenka?" Kinuna ni Saul, "Awagam ni Samuel para kaniak." 12 Idi nakita ti babai ni Samuel, nagriaw isuna ket nagsao kenni Saul a kinunana, "Apay nga inallilawnak? Sika ni Saul." 13 Kinuna ti ari kenkuana, "Saanka nga agbuteng. Ania ti makitam?" Kinuna ti babai kenni Saul, "Makitkitak ti maysa a dios a rum-rummuar manipud iti daga." 14 Kinunana kenkuana, "Ania ti langana?" Kinuna ti

babai, “Maysa a lakay ti rum-rumuar; nakakagay iti atiddog.” Ammon ni Saul a dayta ni Samuel, ket nagrukob isuna iti daga a mangipakita iti panagraemna kenkuana. 15 Kinuna ni Samuel kenni Saul, “Apay a sininganak ken inawagannak?” Simmungbat ni Saul, “Mariribokanak unay, ta gubgubatendak dagiti Filisteo, ken binaybay-annakon ti Dios ket saannakon a sungsungbatan, uray babaen kadagiti profeta, wenno babaen kadagiti tagtagainep. Isu nga inawaganka, tapno ipakaammom kaniak no ania ti aramidek.” 16 Kinuna ni Samuel, “Ania ngarud ti kiddawem kaniak, ita ta pinanawannakan ni Yahweh ken nagbalin isunan a kabusormo? 17 Inaramid ni Yahweh kenka ti imbagana nga aramidenna. Inikkat ni Yahweh ti pagarian manipud kadagiti imam ket intedna daytoy iti sabali—kenni David. 18 Gapu ta saanmo a tinungpal ti timek ni Yahweh ken saanmo nga impalak-am ti kasta unay a pungtotna kadagiti Amalekita, isu't gapuna nga inaramidna daytoy ita kenka. 19 Maysa pay, iyawatnakanto ni Yahweh ken ti Israel iti ima dagiti Filisteo. Inton bigat, sika ken dagiti annakmo ket maitiponto kaniak. Iyawatto met ni Yahweh ti armada ti Israel iti ima dagiti Filisteo.” 20 Ket dagus a napasag ni Saul iti daga ket kasta unay ti butengna gapu kadagiti imbaga ni Samuel. Kimmapsut isuna, ta saan isuna a nangan iti nagmalmalem, uray iti dayta a nagpatnag. 21 Immasideg ti babai kenni Saul ket nakitana a mariribokan unay isuna, kinunana kenkuana, “Kitaem, dinengngeg ti adipenmo a babai ti timekmo; impustak ti biagko ket dimngegak kadagiti sasao nga imbagam kaniak. 22 Ita ngarud, ipakpakaasik kenka, denggem met ti timek ti adipenmo a babai, ken ipalubosmo a mangidasarak iti bassit a taraon iti sangoanam. Manganka tapno pumigsaka iti panagawidmo.” 23 Ngem nagkedked ni Saul ket kinunana, “Saanak a mangan.” Ngem impapilit dagiti adipen ni Saul, kasta met ti babai ket dimngeg isuna iti timekda. Timmakder ngarud manipud iti daga ket nagtugaw iti pagiddaan. 24 Addaan ti babai iti napalukmeg a baka iti balayna; nagdardaras a nangparti iti daytoy; nangala iti arina, minasana daytoy, ket linutona daytoy a tinapay nga awan laokna a lebadurana. 25 Inyegna daytoy iti sangoanan ni Saul ken kadagiti adipenna, ket nanganda. Kalpasanna, nagrubbuatda ket pimmanawda iti dayta a rabii.

29

1 Ita, inummong dagiti Filisteo ti armadada idiay Afec; nagkampo dagiti Israelita iti igid ti ubbog nga adda idiay Jezreel. 2 Immuna a nagmartsa dagiti prinsipe dagiti Filisteo a ginasutgasut ken riniburibu; simmaruno da David ken dagiti tattaona a nagmartsa iti malikudan dagiti mangbanbantay kenni Akis. 3 Kalpasanna, kinuna dagiti prinsipe dagiti Filisteo, “Ania ti ar-aramiden dagiti Hebreo ditoy?” Kinuna ni Akis kadagiti dadduma a prinsipe dagiti Filisteo, “Daytoy a David nga adipen ni Saul nga ari ti Israel, a nakadkaduak agingga kadagitoy nga aldaw wenno agingga pay kadagitoy a tawtawen, ket awan masarakak a biddut kenkuana sipud pay immay.” 4 Ngem nakaunget dagiti prinsipe dagiti Filisteo kenkuana; kinunada kenkuana, “Papanawem dayta a tao, tapno agsubli iti lugarna nga intedmo kenkuana; saanmo nga itulok a kumuyog kadatayo iti paggugubatan, tapno saan nga agbalin a kabusortayo iti paggugubatan. Ta kasano koma a makikapia daytoy a tao iti apona? Saan kadi a babaen iti panangpapatayna kadagiti tattaotayo? 5 Saan kadi a daytoy ti David a kankantaanda iti panagsalsalada, a kunkunada: 'Rinibu ti pinatay ni Saul ngem sangapulo a ribu kenni David?”' 6 Inayaban ngarud

ni Akis ni David ket kinunana kenkuana, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti
agnanayon, ammok a naimbagka, ket ti iyuumay ken ikukuyogmo kaniak
iti armada ket nasayaat iti panagkitak; ta awan ti nasarakak a biddut kenka
manipud iti aldaw nga immayka kaniak agingga iti daytoy nga aldaw.
Nupay kasta, saan nga umanamong kenka dagiti prinsipe. 7 Isu nga ita
agsublika ket mapanka a sitatalna tapno saanmo a mapagpungtot dagiti
prinsipe dagiti Filisteo. 8 Kinuna ni David kenni Akis, “Ngem ania kadi
ti naaramidko? Ania ti nasarakam iti adipenmo sipud idi agingga ita nga
aldaw, tapno saan a mabalin a makikuyogak a mapan makiranget kadagiti
kabusor ti apok nga ari?” 9 Simmungbat ni Akis ket kinunana kenni
David, “Ammok nga awan ti pakapilawam iti imatangko a kas iti anghel ti
Dios; nupay kasta, kinuna dagiti prinsipe dagiti Filisteo, 'Saan a mabalin a
makikuyog isuna kadatayo a mapan makigubat.' 10 Isu nga ita, masapaka
a bumangon inton bigat agraman dagiti adipen ti apom a simmurot kenka;
apaman a makarubbuatkayo inton bigat, pumanawkayon.” 11 Isu a ni
David, ken dagiti tattaona, nasapa a nagrubbuat tapno makasublida iti
daga dagiti Filisteo. Ngem simmang-at dagiti Filisteo idiay Jezreel.

30

1 Ket napasamak nga iti maikatlo nga aldaw idi nakagtengen ni David
ken dagiti tattaona idiay Siclag, a naammoanda nga immay rimmaut dagiti
Amalekita iti Negev ken Siklag. Rinautda ti Siklag, pinuoranda daytoy,
2 ket tiniliwda dagiti babbai ken amin nga adda iti daytoy, babassit ken
dadakkel. Awan pinatayda ngem intalawda ida iti ipapanawda. 3 Idi
dimteng ni David ken dagiti tattaona iti siudad, napuoranen daytoy—
ket naitalaw dagiti assawada, dagiti annakda a lallaki ken babbai. 4 Ket
nagriaw ken nagsangsangit ni David ken dagiti tattao a kakaduana agingga
a naawanandan iti kabaelan nga agsangit. 5 Naitalaw ti dua nga asawa
ni David, ni Ahinoam a taga-Jezreel ken Abigail nga asawa ni Nabal a
taga-Carmel. 6 Mariribukan unay ni David, gapu ta pagsasaritaan dagiti
tattao ti maipapan iti pananguborda kenkuana, gapu ta nagladingit ti
espiritu dagiti amin a tattao, tunggal tao para iti annakna a lallaki ken
babbai; ngem pinapigsa ni David ti nakemna gapu kenni Yahweh a
Diosna. 7 Kinuna ni David kenni Abiatar a padi nga anak ni Ahimelec,
“Pangngaasim, iyegmo ditoy ti efod.” Inyeg ni Abiatar ti efod kenni
David. 8 Dinamag ni David kenni Yahweh no ania ti rumbeng nga
aramidenna, kinunana, “No kamatek dagitoy a bunggoy, makamakamko
kadi ida?” Simmungbat ni Yahweh kenkuana, “Kamatem ida, ta awan
duadua a makamakammo ida ken awan duadua a mapasublim amin
nga innalada.” 9 Napan ngarud ni David, isuna ken ti innem a gasut
a tattao a kakaduana. Dimtengda iti waig ti Besor, a nagbatian dagiti
napanawan. 10 Ngem intuloy ni David ti panangkamkamakamna, isuna
ken dagiti uppat a gasut a tattaona; ta dua gasut ti napanawan a nakapsut
unay ken saanda a makaballasiw iti waig ti Besor. 11 Nasarakanda iti
maysa a taga-Egipto iti tay-ak ket impanda kenni David; inikkanda iti
tinapay ket nangan isuna; inikkanda iti danum nga inumenna; 12 ken
inikkanda iti maysa nga iwa ti tinapay a naaramid iti igos ken dua a raay
ti pasas. Idi nalpasen a nangan, pimmigsa manen, ta saan isuna a nangan
iti tinapay wenno imminom iti danum iti las-ud ti tallo nga aldaw ken
tallo a rabii. 13 Kinuna ni David kenkuana, “Siasino ti nakaibilangam?
Sadino ti naggapuam?” Kinunana, “Maysaak nga agtutubo iti Egipto,
adipen ti maysa nga Amalekita; pinanawannak ti apok gapu ta nagsakitak

tallo nga aldawen ti napalabas. 14 Rinautmi iti Negev dagiti Kereteo, ti
sakup ti Juda, ken ti Negev ni Caleb ket pinuoranmi ti Siklag." 15 Kinuna
ni David kenkuana, "Mabalin nga ipannak kadagitoy a bunggoy dagiti
napan rimmaut? Kinuna ti Egipcio, "Ikarim kaniak babaen iti Dios a
saannak a papatayen wenno saannak nga iyawat kadagiti ima ti apok,
ket ipanka iti daytoy a bunggoy dagiti napan rimmaut." 16 Idi kinuyog
ti taga-Egipto ni David, nawaraswaras iti amin a suli dagiti kabusorda,
agkakaan, agiinom ken agsasalada gapu kadagiti amin a nasamsam a
banag nga innalada iti daga dagiti Filisteo ken manipud iti daga ti Juda.
17 Sumipnget idi dinarup ida ni David agingga iti rabii ti simmaruno nga
aldaw. Awan ti uray maysa a nakalibas malaksid iti uppat a gasut nga
agtutubo a lallaki, a nakasakay iti kamelio ket naglibas. 18 Napasubli
amin ni David dagiti innala dagiti Amalekita; ken inispal ni David dagiti
dua nga asawana. 19 Awan ti napukaw, bassit man wenno dakkel, uray
annak a lallaki wenno babbai, uray dagiti nasamsam a banag wenno
aniaman a banag nga innala dagiti rimmaut. Naisubli ni David amin.
20 Innala amin ni David dagiti arban, nga inabog dagiti lallaki iti sangoanan
dagiti sabali nga ay-ayup. Kinunada, "Daytoy dagiti nasamsam a kukua
ni David." 21 Nakadanon ni David iti ayan dagiti dua gasut a lallaki a
kimmapsut unay a saan a nakasurot kenkuana, dagiti nagbati iti waig
ti Besor. Sinabat dagitoy a lallaki ni David ken dagiti tattao a kaduana.
Idi nakadanon ni David iti ayan dagitoy a tattao, kinablaawanna ida.
22 Ket kinuna dagiti amin a nadangkes a lallaki ken awan serserbina
a kakadua ni David a simmurot kenkuana, "Gapu ta saan a simmurot
dagitoy a lallaki kadatayo, saantayo ida nga ikkan kadagiti nasamsam a
banag a napasublitayo. Malaksid kadagiti assawada ken kadagiti annakda,
alaenda ida ket pumanawdan." 23 Ket kinuna ni David, "Kakabsatko,
saan a masapul a kastoy ti aramidenyo iti inted ni Yahweh kadatayo.
Inaywanannatayo ken impaimana kadatayo dagiti nangraut kadatayo.
24 Siasino koma ti dumngeg kadakayo iti daytoy a banag? Ta ti bingay ket
para kadagiti amin a napan iti gubat ken kasta met a ti bingay ket para
kadagiti naguray iti ayan dagiti gargaret; maibingayanda ket mabingay a
padapada." 25 Isu a manipud iti dayta nga aldaw agingga ita, pinagbalin
ni David daytoy a kas maysa nga alagaden ken linteg iti Israel. 26 Idi
dimteng ni David iti Siklag, pinatulodanna iti sumagmamano a nasamsam
dagiti panglakayen ti Juda, dagiti gagayyemna, kinunana, "Adtoy dagiti
sagut kadakayo manipud iti nasamsam a banbanag kadagiti kabusor ni
Yahweh." 27 Kadagiti panglakayen nga adda idiay Betel, kadagiti adda
idiay abagatan ti Ramot, kadagiti adda idiay Jattir, 28 kadagiti adda iti
Aroer, kadagiti adda iti Sifmot ken kadagiti adda iti Estemoa. 29 Kasta
met kadagiti panglakayen nga adda idiay Racal, kadagiti adda iti siudad
ti Jerameel, kadagiti adda iti siudad dagiti Kineo, 30 kadagiti adda idiay
Horma, kadagiti adda idiay Borasan, kadagiti adda idiay Atac, 31 kadagiti
adda idiay Hebron ken kadagiti lugar a masansan a pappapanan ni David
ken dagiti tattaona.

31

1 Ita, nakiranget dagiti Filisteo iti Israel. Intarayan dagiti lallaki iti Israel
dagiti Filisteo ket napasagda idiay Bantay Gilboa. 2 Nakamatan dagiti
Filisteo ni Saul ken dagiti annakna a lallaki. Pinatay dagiti Filisteo da
Jonatan, Abinadab ken Malkisua, nga annakna a lallaki. 3 Maab-abaken
ni Saul iti gubat ket pinana isuna dagiti pumapana. Nakaro nga ut-ot ti

marikriknana gapu kadagitoy. 4 Ket kinuna ni Saul iti agtutubo a para-
awit iti igamna, “Asutem ti kampilanmo ket iduyokmo kaniak. Ta no saan,
umay dagitoy a saan a nakugit ket parigatendak.” Ngem saan a kayat nga
aramiden dayta ti para-awit iti igamna, ta kasta unay ti butengna. Innala
ngarud ni Saul ti bukodna a kampilan ket rinugmaanna daytoy. 5 Idi nakita
ti para-awit iti igamna a natayen ni Saul, rinugmaanna met ti kampilanna
ket natay met isuna. 6 Isu a natay ni Saul, dagiti tallo nga annakna ken ti
para-awit iti igamna— natay amin dagitoy a lallaki iti dayta nga aldaw.
7 Idi nakita dagiti lallaki iti Israel nga adda iti bangir a paset ti tanap
ken kadagiti adda iti labes ti Jordan a nagtatarayen dagiti lallaki ti Israel
ken natayen ni Saul ken dagiti annakna, pinanawanda dagiti siudadda
ket nagtatarayda. Immay dagiti Filisteo ket nagnaedda kadagitoy. 8 Ket
napasamak nga iti simmaruno nga aldaw, idi immay alaen dagiti Filisteo
dagiti kalasag ken igam dagiti natay, nasarakanda ni Saul ken dagiti tallo
nga annakna a napasag iti Bantay Gilboa. 9 Pinugotanda ni Saul ken
innalada dagiti armasna ket nangibaonda kadagiti mensahero a mapan
iti entero a daga dagiti Filisteo tapno iwaragawagda ti damag kadagiti
templo ti didiosenda ken kadagiti tattao. 10 Inkabilda dagiti igam ni Saul iti
templo ni Astarte ken imbitinda ti bangkayna iti pader ti siudad ti Bet-san.
11 Idi nangngeg dagiti agnanaed iti Jabes idiay Galaad ti inaramid dagiti
Filisteo kenni Saul, 12 nagrubbuat dagiti amin a mamaingel a lallaki ket
nagdaliasatda a nagpatpatnag ket innalada ti bangkay ni Saul ken dagiti
bangkay dagiti annakna a lallaki manipud iti pader ti Bet-san. Napanda
idiay Jabes ket pinuoranda dagiti bangkay sadiay. 13 Kalpasanna, innalada
dagiti tultulang ket inkalida iti sirok ti kayo a tamarisko idiay Jabes, ket
nagayunarda iti pito nga aldaw.

II Samuel

1 Kalpasan ti pannakatay ni Saul, nagsubli ni David manipud iti
panangrautna kadagiti Amalekita ket nagtalinaed isuna iti dua nga aldaw
idiay Siklag. 2 Iti maikatlo nga aldaw, adda maysa a lalaki a simmangpet
manipud iti kampo ni Saul a napisang ti badona ken adda rugit iti ulona.
Idi simmangpet isuna iti ayan ni David, ket nagpakleb isuna iti daga.
3 Kinuna ni David kenkuana, “Sadino ti naggapuam?” Simmungbat isuna,
“Naglibasak manipud iti kampo ti Israel,” 4 Kinuna ni David kenkuana,
“Pangngaasim ta ibagam kaniak no ania ti napasamak.” Simmungbat
isuna, “Naglibas dagiti tattao manipud iti gubat. Adu ti napasag ken adu
dagiti natay. Natay met da Saul kenni Jonatan nga anakna.” 5 Kinuna
ni David iti agtutubo, “Kasanom nga ammo a natay da Saul ken Jonatan
nga anakna?” 6 Simmungbat ti agtutubo, “Nairana nga addaak idiay
bantay Gilboa, ket adda sadiay ni Saul nga agsadsadag iti gayangna,
ket asidegen dagiti karwahe ken kumakabalio a kabusor a mangtiliw
kenkuana. 7 Kimmita Saul iti aglawlaw ket nakitanak ket inayabannak.
Simmungbatak, 'Adtoyak.' 8 Kinunana kaniak, 'Siasinoka?' Sinungbatak
isuna, 'Maysaak nga Amalekita.' 9 Kinunana kaniak, 'Pangngaasim
ta umasidegka kaniak ket patayennak, ta tengngelnak ti nakaro a
panagsagaba, ngem sibibiagak pay laeng.' 10 Isu nga imasidegak kenkuana
ket pinatayko isuna, gapu ta ammok a saanen nga agbiag kalpasan a
mapasag isuna. Ket innalak ti korona nga adda iti ulona ken ti pulseras nga
adda iti takkiagna, ket inyegko dagitoy ditoy kenka, apok.” 11 Ket, pinisang
ni David dagiti pagan-anayna, ken kasta met ti inaramid dagiti amin a
lallaki a kaduana. 12 Nagladingit, nagsangit ken nagayunarda agingga
iti rabii para kenni Saul, para kenni Jonatan nga anakna, para kadagiti
tattao ni Yahweh ken para iti balay ti Israel gapu ta napasagda babaen iti
kampilan. 13 Kinuna ni David iti agtutubo, “Taga-anoka?” Simmungbat
isuna, “Anaknak ti maysa a ganggannaet iti daytoy a daga, maysaak nga
Amalekita.” 14 Kinuna ni David kenkuana, “Apay a saanka a nagbuteng
a nangpatay iti ari a pinulotan ni Yahweh babaen iti bukodmo nga ima?”
15 Inayaban ni David iti maysa kadagiti agtutubo ket kinunana “Inka ket
patayen isuna.” Isu a napan dinuyok dayta a lalaki ti Amalekita, ket natay
ti Amalekita. 16 Ket kinuna ni David iti natay nga Amalekita, adda iti
ulom ti bukodmo a dara gapu ta ti bukodmo a ngiwat ti nangpaneknek
iti maibusor kenka ket kinunam, 'Pinatayko ti ari a pinulotan ni Yahweh.'”
17 Kalpasanna, kinanta ni David daytoy a dung-aw maipapan kada Saul
ken Jonatan nga anakna. 18 Imbilinna kadagiti tattao nga isuroda daytoy
a Kanta ti Bai kadagiti lallaki a putot ti Juda, a naisurat iti Libro ti
Jasar. 19 “Ti dayagmo, Israel, ket natayen, napapatay kadagiti bantaymo!
Kasano a napasag ti maingel! 20 Saanmo nga ibagbaga daytoy idiay Gat,
saanmo nga iwarwaragawag daytoy kadagiti kalsada iti Askelon, tapno
saan a makapagrag-o dagiti babbai a putot dagiti Filisteo, tapno saan a
makapagrambak dagiti babbai a putot dagiti saan a nakugit. 21 Banbantay
ti Gilboa, awan koma kadakayo ti linnaaw wenno tudo, wenno talon
a mangmangted kadagiti bukbukel nga aggpaay a daton, ta sadiay ket
narugitan ti kalasag ti maingel. Ti kalasag ni Saul a saanen a napulotan
iti lana. 22 Manipud iti dara dagidiay napapatay, manipud kadagiti bagi

dagiti maingel, saanen a nagsubli ti bai ni Jonatan, ken saan a nagsubli
nga awan naaramidan ti kampilan ni Saul. 23 Ni Saul ken Jonatan
ket maay-ayat ken managparabur iti panagbiag, ken iti ipapatayda ket
saanda a nagsina. Nasigsiglatda ngem kadagiti agila, napigpigsada ngem
kadagiti leon. 24 Dakayo a babbai nga annak ti Israel, sangitanyo ni
Saul, a nangkawes kadakayo iti napintas nga eskarlata, a nangarkos iti
balitok kadagiti pagan-anaayyo. 25 Anian a pannakapasag ti maingel iti
paggugubatan! Napapatay ni Jonatan kadagiti nangangato a lugarmo.
26 Maladigitanak unay para kenka Jonatan a kabsatko. Napategka unay
kaniak. Nakaskasdaaw ti ayatmo kaniak, nalablabes ngem iti panagayat
dagiti babbai. 27 Anian a pannakapasag ti maingel, ken ti pannakapukaw
dagiti igam a panggubat!”

2

1 Kalpasan daytoy, nagsalusod ni David kenni Yahweh ket kinunana,
“Rumbeng kadi a sumang-atak iti maysa kadagiti siudad ti Juda?”
Simmungbat ni Yahweh kenkuana, “Sumang-atka.” Kinuna ni David,
“Ania a siudad ti rumbeng a papanak?” Simmungbat ni Yahweh, “Idiay
Hebron.” 2 Simmang-at ngarud ni David a kaduana dagiti dua nga
assawana, ni Ahinoam manipud iti Jezreel ken ni Abigail a balo ni Nabal
manipud iti Carmel. 3 Inkuyog pay ni David dagiti lallaki a kakaduana,
agraman dagiti pamiliada, kadagiti siudad ti Hebron, a nangrugianda a
nagnaedan. 4 Kalpasanna, simmangpet dagiti tattao manipud iti Juda
ket pinulotanda ni David a kas ari iti entero a balay ti Juda. Imbagada
kenni David nga, “Intabon dagiti tattao iti Jabes Galaad ni Saul.” 5 Isu a
nangibaon ni David kadagiti mensahero a mapan kadagiti lallaki iti Jabes
Galaad ket imbagada kadakuada, “Bendissionankayo ni Yahweh, gapu ta
impakitayo daytoy a kinapudnoyo iti apoyo a ni Saul ken intabonyo isuna.
6 Ita ipakita koma ni Yahweh kadakayo ti kinapudnona iti tulagna ken
ti kinaimbagna kadakayo. Ipakitak met kadakayo daytoy a kinaimabag
gapu ta inaramidyo daytoy a banag. 7 Ket ita, papigsaenyo koma dagiti im-
imayo; ken tumuredkayo ta natayen ti apoyo a ni Saul, ken pinulotannak
ti balay ti Juda a kas arida.” 8 Ngem ni Abner a putot ni Ner, a pangulo ti
armada ni Saul ket innalana ni Isboset a putot ni Saul ken impanna idiay
Mahanaim; 9 insaadna ni Isboset nga ari iti Galaad, iti Aser, iti Jezreel, iti
Efraim, iti Benjamin, ken iti entero nga Israel. 10 Ni Isboset a putot ni Saul,
ket uppat a pulo ti tawenna idi rinugianna ti agari iti entero nga Israel,
ken dua a tawen a nagturay isuna. Ngem simmurot kenni David ti balay
ti Juda. 11 Nagari ni David idiay Hebron iti entero a balay ti Juda iti pito
a tawen ken innem a bulan. 12 Ni Abner a putot ni Ner ken dagiti adipen
ni Isboset a putot ni Saul ket rimmuar manipud Mahanaim a nagturong
idiay Gabaon. 13 Rimmuar ni Joab a putot ni Zeruyas ken dagiti adipen ni
David ket nagsasarakda iti abay iti pagurnongan ti danum idiay Gabaon.
Nagtutugawda sadiay, maysa a bunggoy iti maysa a bangir iti pagurnongan
ti danum ken maysa a bunggoy iti bangirna. 14 Kinuna ni Abner kenni Joab,
“Patakderenta dagiti agtutubo ket pagrangetenta ida iti sangoanantayo.”
Ket kinuna ni Joab, “Patakderenta ida.” 15 Ket, timmakder dagiti agtutubo
ken naguummongda, sangapulo ket dua para iti Benjamin ken Isboset a
putot ni Saul, ken sangapulo ket dua manipud kadagiti adipen ni David.
16 Nagiinniggem ti tunggal maysa iti ulo ti karangetna sada induyok ti
kampilanda iti bakrang ti karangetda, ket napasagda amin. Naawagan
ngarud dayta a lugar iti Hebrew a, “Helcat Assurim,” wenno “Tay-ak dagiti

Kampilan" nga adda idiay Gabaon. 17 Nakaro unay ti gubat iti dayta nga
aldaw, naparmek da Abner ken dagiti lallaki iti Israel iti sangoanan dagiti
adipen ni David. 18 Adda sadiay dagiti tallo a putot ni Zeruyas: Ni Joab,
Abisai ken Asael. Napardas nga agtaray ni Asael a kas iti atap nga ugsa.
19 Kinamat ni Asael ni Abner ket saanna a sininsinaan. 20 Timmaliaw ni
Abner iti likodanna ket kinunana, "Sika kadi dayta Asael?" Simmungbat
isuna, "Siak daytoy." 21 Kinuna ni Abner kenkuana, "Agpakannawan
wenno agpakannigidka, ket tiliwem ti maysa kadagiti agtutubo ket alaem
ti igamna." Ngem saan a simmiasi ni Asael. 22 Isu a kinuna manen
ni Abner kenni Asael, "Sardengannakon a kamkamaten. Apay koma a
patayenka? Kasanokto nga iparang ti rupak kenni Joab, a kabsatmo?"
23 Ngem saan a simminsina ni Asael, isu a dinuyok ni Abner ti bagi ni
Asael babaen iti murdong ti putan ti gayangna, isu a simmalput ti gayang
iti bangir a paset ti bagina. Napasag ni Asael ket natay sadiay. Isu a
napasamak a nagsardeng ken nagtakder ti siasianoman a nakadanon iti
disso a nakapasagan ken nakatayan ni Asael. 24 Ngem kinamat da Joab ken
Abisai ni Abner. Idi lumlumneken ti init, dimmanundan iti turod ti Amma,
nga adda iti asideg ti Gia nga igid ti dalan nga agturong iti let-ang idiay
Gabaon. 25 Naguummong dagiti lallaki ti Benjamin iti likodan ni Abner
ket nagtakderda iti tapaw ti turod. 26 Pinukkawan ni Abner ni Joab ket
kinunana, "Agnanayon kadi a mangalun-on ti kampilan? Saanmo kadi nga
ammo a nasasaemto iti kamaudiananna? Kasano kadi ti kabayagna daytoy
sakbay nga ibagam kadagiti tattaom nga isardengda ti panangkamatda
kadagiti kakabsatda?" 27 Simmungbat ni Joab, "Iti nagan ti Dios nga
adda iti agnanayon, no saanmo nga imbaga dayta, kamaten koma dagiti
soldadok dagiti kakabsatda agingga iti agsapa!" 28 Isu a pinuyotan ni Joab
ti trumpeta, ket nagsardeng amin dagiti tattaona ket saandan a kinamat
ti Israel, wenno saadan a kinaranget. 29 Nagdaliasat ni Abner ken dagiti
tattaona iti dayta a nagpatnag iti Araba. Binallasiwda ti Karayan Jordan,
nagnagnada iti sumaruno a bigat ket kalpasanna nakadanunda idiay
Mahanaim. 30 Nagsubli da Joab manipud iti panangkamatda kenni Abner.
Inummongna dagiti amin a tattaona, a nakatakkuatanna a mapukpukaw
ni Asael ken sangapulo ket siam a soldado ni David. 31 Ngem nakapatay
dagiti tattao ni David iti 360 a tattao ti Benjamin a kadua ni Abner. 32 Ket
innalada ni Asael ken intabonda isuna idiay tanem ti amana, nga adda
idiay Betlehem. Nagpatpatnag a nagdaliasat da Joab ken dagiti tattaona,
ket nalawagandan idiay Hebron.

3

1 Ita, adda napaut a gubat iti nagbaetan ti balay ni Saul ken iti balay ni
David. Ket pimmigsa a pimmigsa ni David, ngem kimmapuy a kimmapuy ti
balay ni Saul. 2 Naipasngay dagiti putot ni David idiay Hebron. Ti inauna
a putot ket ni Amnon, a putotna kenni Ahinoam manipud Jezreel. 3 Ti
maikaddua a putotna ket ni Keleab, nga impasngay ni Abigail, ti balo
ni Nabal a taga Carmel. Ti maikatlo, ni Absalon, a putot ni Maaca a
putot Tolmai nga ari ti Gesur. 4 Ti maikapat a putot ni David, ni Adonija
nga anak ni Haggit. Ti maikalima a putotna ket ni Sefatias nga anak ni
Abital, 5 ken ti maikanem, ni Itream nga anak ti asawa ni David a ni
Egla. Dagitoy dagiti lallaki a putot ni David a naiyanak idiay Hebron.
6 Dimteng ti tiempo kabayatan ti gubat iti nagbaetan ti balay ni Saul
ken iti balay ni David a pinapigsa ni Abner ti bagina iti balay ni Saul.
7 Adda inkabbalay ni Saul a managan Rispa, a babai nga anak ni Aiah.

Kinuna ni Isboset kenni Abner, “Apay a kinaiddam ti inkabbalay ni amak?”
8 Ket makaunget unay ni Abner kadagiti sasao ni Isboset ket kinunana,
“Maysaak kadi nga ulo ti aso ti Juda? Ita nga aldaw, ipakpakitak ti
kinapudnok iti balay ni Saul, nga amam, kadagiti kakabsatna a lallaki ken
kadagiti gagayyemna, babaen iti saanko panangipaima kenka kenni David.
Ngem pabasulennak pay laeng ita nga aldaw maipapan iti dayta a babai?
9 Aramiden koma ti Dios kaniak, Abner, ken nalablabes pay, no saanko
nga aramiden para kenni David ti kas insapata ni Yahweh kenkuana,
10 nga iyakar ti pagarian manipud iti balay ni Saul ken panangisaad
iti trono ni David iti entero nga Israel, ken iti entero a Juda, manipud
Dan agingga iti Beerseba.” 11 Saan a makasungbat ni Isboset kenni
Abner, gapu ta mabuteng isuna kenkuana. 12 Ket nangibaon ni Abner
kadagiti mensahero a mapan kenni David a makisarita para kenkuana
a mangibaga, “Siasino ti makindaga iti daytoy? Makitulagka kaniak ket
makitamto nga adda kenka ti imak, a mangiyeg kenka iti amin nga Israel.”
13 Simmungbat ni David, “Nasayaat, makitulagak kenka. Ngem maysa
a banag ti kiddawek kenka ket saanmo a makita ti rupak malaksid no
iyegmo nga umuna ni Mikal, ti putot a babai ni Saul inton umaynak
kitaen.” 14 Ket nangibaon ni David kadagiti mensahero kenni Isboset,
a putot ni Saul, a kunkunana, “Itedmo kaniak ti asawak a ni Mikal, ta
binayadak iti gatad a sangagasut a kudil ti mabagbagi dagiti Filisteo.”
15 Isu a nangibaon ni Isboset iti mangala kenni Mikal manipud iti asawana,
a ni Paltiel a putot ni Lais. 16 Kimmuyog kenkuana ti asawana nga
agsangsangit kabayatan ti ipapanna, ket simmurot kenkuana agingga idiay
Bahurim. Ket kinuna ni Abner kenkuana, “Agawidkan.” Isu a nagsubli
isuna. 17 Nakisarita ni Abner kadagiti panglakayen ti Israel a kunana,
“Iti napalabas kinalikagumanyo nga agari koma ni David kadakayo.
18 Aramidenyo itan. Gapu ta imbaga ni Yahweh maipapan kenni David a
kunana, 'Babaen iti ima ti adipenko a ni David isalakankonto dagiti tattaok
nga Israel manipud iti pannakabalin dagiti Filisteo ken kadagiti amin a
kabusorda.'” 19 Nakisao pay a mismo ni Abner kadagiti tattao ti Benjamin.
Kalpasanna, napan pay ni Abner a makisarita kenni David idiay Hebron
tapno ipalawagna amin a banbanag a tinarigagayan dagiti Israelita ken
ti sangkabalayan ti Benjamin nga aramiden. 20 Idi simmangpet idiay
Hebron da Abner ken dagiti duapulo kadagiti tattaona a mangkita kenni
David, nangisagana ni David iti padaya para kadakuada. 21 Impalawag
ni Abner kenni David, “Tumakderak ket ummongek amin nga Israel para
kenka, apok nga ari, tapno makitulagda kenka tapno maiturayam dagiti
amin a tarigagayam nga iturayan.” Pinapanaw ngarud ni David ni Abner,
ket pimmanaw ni Abner nga addaan kapia. 22 Kalpasanna, simmangpet
dagiti soldado ni David ken ni Joab manipud iti panangrautda ket adu ti
insangpetda a sinamsamda. Ngem awanen ni Abner iti ayan ni David idiay
Hebron. Pinapanawen ni David, ket nakapanawen ni Abner addaan kapia.
23 Idi simmangpet da Joab ken amin nga armada a kaduana, imbagada
kenni Joab, “Ni Abner a putot ni Ner ket napan iti ari, ket pinapanaw
ti ari isuna, ket pimmanaw ni Abner nga addaan kapia.” 24 Ket napan
ni Joab iti ayan ti Ari ket kinunana, “Ania ti inaramidmo? Kitaeman,
immay ni Abner kenka! Apay a pinapanawmo isuna, ket awanen isuna?
25 Saanmo kadi nga ammo nga immay ni Abner a putot ni Ner tapno
allilawennaka ken tapno ammoenna dagiti panggepmo, ken adalenna ti
tunggal aramidem?” 26 Idi pinanawan ni Joab ni David, nangibaon ni Joab
kadagiti mensahero a mangkamakam kenni Abner, ket insublida isuna

manipud iti bubon ti Sira, ngem saan nga ammo ni David daytoy. 27 Idi
nakasubli ni Abner idiay Hebron, inayaban isuna ni Joab idiay igid ti
ruangan tapno makisarita kenkuana iti sililimed, ket sadiay a dinuyok
ni Joab ti tianna ket pinapatayna isuna. Iti daytoy a wagas, imbales ni
Joab ti dara ni Asael a kabsatna. 28 Idi nangngeg ni David ti maipapan iti
daytoy ket kinunana, "Siak ken ti pagariak ket agnanayon nga inosente
iti sangoanan ni Yahweh maipapan iti dara ni Abner nga anak ni Ner.
"Agdissuor koma ti dibbut iti pannakatay ni Abner iti ulo ni Joab ken iti
amin a balay ti amana. 29 Adda koma a kanayon iti pamiliana ti agtutot
wenno sakit ti kudil wenno lugpi ken agsarrukod a magna wenno matay
iti kampilan wenno agkurang iti makan. 30 Isu a pinatay da Joab ken
Abisai a kabsatna ni Abner, gapu ta napatayna ti kasbatda a ni Asael iti
ranget idiay Gabaon. 31 Kinuna ni David kenni Joab ken kadagiti amin
a tattao a kakaduana, "Pisangenyo dagiti pagan-anayyo, agarwatkayo iti
nakirsang a lupot, ket dung-awanyo ti bangkay ni Abner." Ket nagna
ni David iti likudan ti bangkay idi maipunpon daytoy. 32 Intanemda ni
Abner idiay Hebron. Impigsa ti ari ti sangitna idiay tanem ni Abner, ket
nagsangit met dagiti amin a tattao. 33 Nagleddaang ti ari ken nagdung-aw,
"Rumbeng kadi a matay ni Abner a kas iti pannakatay ti maysa a maag?
34 Saan nagalotan dagiti imam. Saan a nakawaran dagiti sakam. Kas iti
pannakapasag ti tao iti sangoanan dagiti annak ti awanan hustisia, isu a
napasagka." Nagsangit manen dagiti tattao gapu kenkuana. 35 Immay
dagiti amin a tattao a mangallukoy kenni David a mangan kabayatan
nga aldaw pay laeng, ngem nagsapata ni David, "Aramiden koma ti Dios
kaniak, ken ad-ada pay koma, no rumamanak ti tinapay wenno anaiman
sakbay a lumnek ti init." 36 Nadlaw dagiti amin a tattao ti panagladingit ni
David, ken naay-ayoda iti daytoy, aniaman nga inaramid ti ari ket naay-
ayoda. 37 Isu a naawatan amin dagiti tattao ken amin nga Israelita a saan
a pagayatan ti ari a mapapatay iti dayta nga aldaw ni Abner nga anak ni
Ner. 38 Kinuna ti ari kadagiti adipenna "Saanyo kadi nga ammo a maysa
a prinsipe ken natan-ok a tao ti napasag iti daytoy nga aldaw iti Israel?
39 Ken nakapsutak ita nga aldaw, uray no napulotanak nga ari. Dagitoy a
lallaki, a putot ni Zeruyas, ket naranggas unay kaniak. Pagbayaden koma
ni Yahweh dagiti managdakdakes, babaen iti panangdusana kenkuana
gapu iti kinadangkesna, a kas maikari kenkuana."

4

1 Idi nangngeg ni Isboset a putot ni Saul, a natayen ni Abner idiay
Hebron, kimmapsut dagiti imana ken nariribukan ti entero nga Israel.
2 Ita, ti putot ni Saul ket addaan iti dua a tao a kapitan dagiti bunggoy
dagiti soldado. Ti nagan ti maysa ket Baana ken ti maysa ket Recab,
putot ni Rimmon a Beerorita kadagiti tattao ti Benjamin. (ta ti Beerot ket
maibilang a paset iti Benjamin, 3 ket nagtalaw dagiti Berorita a nagturong
idiay Gittaim ket nagnaeddan sadiay agingga iti daytoy a tiempo). 4 Ita, ni
Jonatan a putot ni Saul ket adda maysa a putotna a pilay dagiti sakana.
Lima ti tawenna idi dimteng ti damag manipud iti Jezreel maipapan
kada Saul ken Jonatan. Innala isuna ti mangay-aywan kenkuana tapno
aglibasda. Ngem kabayatan ti panagtartarayna, natnagna ti putot ni
Jonatan ket nagbalin a pilay. Mefiboset ti naganna. 5 Isu a nagdaliasat
iti kapudpudotan ti aldaw dagiti annak ni Remmon a Beerorita, da Recab
ken Baana a nagturong iti balay ni Isboset, kabayatan iti panagin-inanana
iti tengnga iti aldaw. 6 Nairedep ti babai nga agbanbantay iti ridaw

bayat iti panagtataepna iti trigo, ket siuulimek a simrek da Recab ken
Baana ket nalabsanda isuna. 7 Ket kalpasan a nakastrekda iti balay,
dinarupda ni Isboset ket pinatayda isuna a nakaidda iti papagna iti
siledna. Ket insinada ti ulona ken innalada daytoy, nagdaldaliasatda iti
dalan iti agpatpatnag a nagturong iti Araba. 8 Inyegda ti ulo ni Isboset
kenni David idiay Hebron, ket kinunada iti ari, "Kitaem, daytoy ti ulo ni
Isboset a putot ni Saul, a kabusormo, a nagpanggep iti dakes iti biagmo.
Ita nga aldaw, imbales ni Yahweh ti apomi nga ari maibusor kenni
Saul ken kadagiti kaputotanna." 9 Sinungbatan ni David da Recab ken
Baana a kabsatna, a putot ni Remmon a Beerorita; kinunana kadakuada,
"Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, nga isu ti nangiyaon iti
biagko manipud iti amin a pakariribukan, 10 idi adda maysa a nangibaga
kaniak, 'Kitaem, natayen ni Saul,' nga impagarupna a naimbag a damag ti
idandanonna, tiniliwko isuna ket pinatayko idiay Siklag. Dayta ti gunggona
nga impaayko kenkuana iti impadamagna. 11 Anianto ketdin, no pinatay
dagiti nadangkes a lallaki ti awan basolna a tao iti bukodna a balay
iti bukodna a papag, rumbeng kadi a saanko ita a sapulen ti darana
kadagiti imayo, ket pukawenkayo iti daga?" 12 Ket, nangbilin ni David
kadagiti agtutubo a lallaki, ket pinatayda ida ken pinutedda dagiti ima ken
saksakada sada imbitin ida iti abay ti bubon idiay Hebron. Ngem innalada
ti ulo ni Isboset ket inkalida iti tanem ni Abner idiay Hebron.

5

1 Ket dimmatag dagiti amin a tribu ti Israel kenni David idiay Hebron ket
kinunada, "Kitaem, dakami ti lasagmo ken tulangmo. 2 Iti napalabas, idi ni
Saul ti agar-ari kadatayo, sika ti nangidaulo ti armada ti Israelita. Kinuna
ni Yahweh kenka, 'Ipastormonto dagiti tattaok nga Israel, ket agturaykanto
iti entero nga Israel.'" 3 Dimmatag ngarud dagiti amin a panglakayen
ti Israel iti ari idiay Hebron, ken nakitulag ni Ari David kadakuada iti
sangoanan ni Yahweh. Pinulotanda ni David nga ari ti Israel. 4 Agtawen
ni David iti 30 idi mangrugi isuna nga agturay, ket nagturay isuna iti 40 a
tawen. 5 Idiay Hebron, nagturay isuna iti entero a Judah iti pito a tawen
ken innem a bulan, ket nagturay isuna idiay Jerusalem iti 33 a tawen iti
entero nga Israel ken Juda. 6 Napan ti ari agraman dagiti buyotna idiay
Jerusalem a maibusor kadagiti Jebuseo, nga agnanaed iti daga. Kinunada
kenni David, "Saanka a makadap-aw ditoy ta uray dagiti bulag ken pilay
ket pagsubliendaka. Saan a makaumay ditoy ni David." 7 Nupay kasta,
naagaw ni David ti sarikedked ti Sion, a siudad ita ni David. 8 Iti dayta
a tiempo, kinuna ni David, "Siasinoman dagiti mangraut kadagiti Jebuseo
ket masapul a magna iti paggapgapuan ti danum sadanto madanun dagiti
'pilay ken bulag,' a manggurgura kenni David." Isu nga ibagbaga dagiti
tattao, "Saan a makadap-aw iti palasio 'dagiti bulag ken pilay'." 9 Nagnaed
ngarud ni David iti sarikedked ken naawagan daytoy iti siudad ni David.
Pinalawana daytoy, manipud iti terasa nga agpauneg. 10 Bimmileg unay
ni David gapu ta kaduana ni Yahweh, ti Dios a mannakabalin amin.
11 Ket nangipatulod ni Hiram nga ari ti Tiro kadagiti mensahero kenni
David, ken kadagiti kayo ti sedro, ken kadagiti karpentero, ken kadagiti
kumakabite. Nangibangonda iti balay a para kenni David. 12 Ammon ni
David nga insaad isuna ni Yahweh a kas ari ti entero nga Israel, ken intag-
ayna ti pagarianna para iti pagsayaatan dagiti tattaona nga Israel. 13 Idi
nakapanaw ni David idiay Hebron ket napan iti Jerusalem, nangala isuna
kadagiti ad-adu pay nga ikabbalayna a babbai ken assawa idiay Jerusalem,

ket ad-addu pay ti naipasngay a putotna a lallaki ken babbai. 14 Dagitoy
dagiti nagan dagiti putotna a naipasngay idiay Jerusalem: Summua, Sobab,
Natan, Solomon, 15 Ibhar, Elisua, Nefeg, Jafia, 16 Elisama, Eliada ken ni
Elifelet. 17 Ket, idi nangngeg dagiti Filisteo a napulotan a kas ari ni
David iti Israel, napanda amin tapno sapulenda isuna. Ngem nangngeg
ni David ti maipanggep iti daytoy ket bimmaba isuna a nagkamang iti
sarikedked. 18 Ita, simmangpet dagiti Filisteo ket nagwarasda iti Tanap ti
Refaim. 19 Dimmawat ngarud ni David iti tulong ni Yahweh. Kinunana,
"Rumbeng kadi a rautek dagiti Filisteo? Pagballigiennak kadi manipud
kadakuada?" Kinuna ni Yahweh kenni David, "Rautem ida, ta awan
duadua a pagballigienka maibusor kadagiti Filisteo." 20 Rimmaut ngarud
ni David idiay Baal Perazim, ket pinarmekna ida sadiay. Kinunana,
"Winarawara ni Yahweh dagiti kabusorko iti sangoanak a kasla naisawang
a layus ti danum." Isu a nagbalin a Baal Perazim ti nagan dayta a
lugar. 21 Pinanawan dagiti Filisteo dagiti didiosenda sadiay, ket inyawid
ni David ken dagiti soldadona dagitoy. 22 Ket simmang-at manen dagiti
Filisteo ket nagwarasda pay iti maminsan pay iti Tanap ti Refaim. 23 Isu
a dinawat manen ni David ti tulong ni Yahweh, ket kinuna ni Yahweh
kenkuana, "Masapul a saanmo a rauten isuda iti sangonsango, ngem ketdi
manglikawka iti likudanda samunto rauten ida babaen kadagiti balsam
a kaykayo. 24 Inton mangegmo dagiti arimpadekda a maipalpalayupoy
kadagiti murdong dagiti balsam a kaykayo, rautem ngarud ida nga addaan
iti pigsa. Aramidem daytoy gapu ta umun-una ni Yahweh kenka a
mangraut iti armada ti Filisteo." 25 Tinungpal ngarud ni David kas imbilin
ni Yahweh kenkuana. Pinapatayna dagiti Filisteo manipud Gabaa agingga
idiay Gezer.

6

1 Ita, inummong manen ni David dagiti amin a napili a lallaki ti Israel, a
30, 000. 2 Timmakder ni David ket napan agraman dagiti amin a tattaona
manipud iti Baala idiay Juda tapno isang-atda manipud idiay ti Lakasa
ti Tulag ti Dios, a naawagan ti nagan ni Yahweh a Mannakabalin amin,
nga agtugtugaw iti tronona iti ngatoen ti kerubim. 3 Inkargada iti baro a
karison ti Lakasa ti Tulag ti Dios. Inruarda daytoy iti balay ni Abinadab,
nga adda iti rabaw ti turod. Da Uzza ken Ahio, a putotna a lallaki ti
mangiturturong ti karison. 4 Inruarda ti karison iti balay ni Abinadab iti
tapaw ti turod a nakalugan ti Lakasa ti Tulag ti Dios. Magmagna ni Ahio iti
sango ti Lakasa ti Tulag. 5 Ket rinugian da David ken dagiti amin a bumalay
ti Israel ti agtukar iti sangoanan ni Yahweh, agramrambakda babaen
kadagiti pagtukaran a naaramid manipud iti napintas a kayo, dagiti
arpa, lira, banderita, kastanuelas ken piangpiang. 6 Idi makadanonda iti
panaltagan iti Nahon, naitibkol dagiti baka, ket insarapa ni Ussa dagiti
imana tapno tenglenna ti Lakasa ti Tulag ti Dios, ket naigganana daytoy.
7 Ket simgiab ti pungtot ni Yahweh kenni Ussa. Dinangran ti Dios isuna
sadiay gapu iti basolna. Natay ni Uzza idiay abay ti Lakasa ti Tulag ti
Dios. 8 Nakaunget ni David gapu ta dinangran ni Yahweh ni Uzza, ket
pinanagananna dayta a lugar iti Peres Uzza. Maaw-awagan ti Peres Uzza
dayta a lugar agingga iti daytoy nga aldaw. 9 Nagbuteng ni David kenni
Yahweh iti dayta nga aldaw. Kinunana, "Kasanok nga iyawid ti Lakasa ti
Tulag ni Yahweh?" 10 Saan ngarud a kayat ni David nga iyawid ti Lakasa
ti Tulag ni Yahweh iti siudad ni David. Ngem ketdi, inkabilna daytoy iti
balay ni Obed Edom a Geteo. 11 Nagtalinaed ti Lakasa ti Tulag ni Yahweh

iti balay ni Obed Edom a Geteo iti las-ud ti tallo a bulan. Binendisionan
ngarud ni Yahweh isuna ken dagiti amin a bumalayna. 12 Ita, naibaga
kenni Ari David, “Binendisionan ni Yahweh ti balay ni Obed Edom ken
amin a kukuana gapu iti Lakasa ti Tulag ti Dios.” Napan ngarud ni David
ket insang-atna iti siudadna nga addaan ragsak ti Lakasa ti Tulag ti Dios
manipud iti balay ni Obed Edom. 13 Idi nakaadayoda dagiti mangaw-awit
iti Lakasa ti Tulad iti innem nga addang, nangidaton isuna iti baka ken
napalukmeg a kabaian a baka. 14 Nagsala ni David iti amin a pigsana iti
sangoanan ni Yahweh; nakabarikes laeng isuna iti lino nga efod. 15 Insang-
at ngarud ni David ken amin dagiti agindeg iti balay ti Israel ti Lakasa
ti Tulag ni Yahweh a napakuyogan ti ririaw ken aweng dagiti trumpeta.
16 Idi madama nga iserserrekda ti Lakasa ti Tulag ni Yahweh iti siudad
ni David, timman-aw iti tawa ni Mikal a putot a babai ni Saul. Nakitana
ni Ari David nga aglaglagto ken agsalsala iti sangoanan ni Yahweh. Ket
inuy-uywna isuna iti pusona. 17 Inyunegda ti Lakasa ti Tulag ni Yahweh
ket inkabilda daytoy iti lugarna, iti tengnga ti tolda nga insagana ni David
a pagsaadanna. Kalpasanna nangidaton ni David iti daton a mapuoran
ken daton a pakilangenlangen iti sangoanan ni Yahweh. 18 Idi nalpas
a naidaton ni David ti daton a mapuoran ken ti daton a pakikappia,
binendisionanna dagiti tattao iti nagan ni Yahweh a mannakabalin amin.
19 Ket inwarasna kadagiti amin a tattao, ti sibubukel a bunggoy ti Israel,
lallaki ken babbai, ti maysa a tinapay, maysa nga ilgat ti karne, ken maysa
a kankanen nga adda pasasna. Kalpasanna, pimmanaw dagiti amin a
tattao; nagawid ti tunggal maysa kadagiti bukodda a balay. 20 Ket nagsubli
ni David tapno bendisionanna ti pamiliana. Rimuar ti putot a babai ni Saul
a ni Mikal tapno sabatenna ni David ket kinunana, “Ánian a nagdayaw ti
ari ti Israel iti daytoy nga aldaw, a naglabos iti daytoy nga aldaw iti imatang
dagiti babbai a tagabu kadagiti adipenna, kasla iti narusanger a tao nga
awan babainna a manglabos iti bagina!” 21 Simmungbat ni David kenni
Mikal, “Inaramidko dayta iti sangoanan ni Yahweh, a nangpili kaniak a
nangatngato ngem ni amam ken nangatngato ngem iti amin a pamiliana, a
nangisaad kaniak a mangidaulo iti entero a tattao ni Yahweh, iti entero nga
Israel. Iti sangoanan ni Yahweh agragsakakto! 22 Ad-adda nga agbalinak a
'narusanger' ngem iti daytoy. Maipababaak man iti bukodko a mata, ngem
kadagiti babbai a tagabu nga ibagbagam, ket maidayawakto.” 23 Isu a saan
a naganak ni Mikal, a putot a babai ni Saul agingga iti pannakatayna.

7

1 Apaman a nagnaed ti ari iti balayna, ken pinaginana isuna ni Yahweh
manipud kadagiti amin a nakapalawlaw a kabusorna, 2 kinuna ti ari kenni
Natan a profeta, “Kitaem, agnanaedak iti balay a sedro, ngem agtaltalinaed
ti Lakasa ti Tulag ti Dios iti tengnga ti tolda.” 3 Ket kinuna ni Natan iti
ari, “Mapanka, aramidem ti adda dita pusom, ta adda ni Yahweh kenka.”
4 Ngem iti dayta met la a rabii immay ti sao ni Yahweh kenni Natan ket
kinunana, 5 “Mapanka ket ibagam kenni David nga adipenko, 'Kastoy ti
kuna ni Yahweh: Ibangonannak kadi iti balay a pagnaedak? 6 Ta saanak
pay a nagnaed iti balay sipud idi aldaw nga inruarko dagiti tattao ti Israel
manipud Egipto inggana kadagitoy nga aldaw; ngem ketdi, agakar-akarak
iti tolda, ti tabernakulo. 7 Kadagiti amin a lugar a nagakar-akarak a kaduak
dagiti amin a tattao ti Israel, adda kadi imbagak iti siasinoman kadagiti
mangidadaulo kadagiti Israelita a dinutokak a mangaywan kadagiti
tattaok nga Israel, nga ibagbagak, “Apay a saandak nga impatakderan

iti balay a sedro?"'" 8 Ita ngarud, ibagam kenni David nga adipenko,
"Kastoy ti kuna ni Yahweh a mannakabalin amin: 'Innalaka manipud
iti pagpaspasturan, manipud iti panagpaspastormo iti karnero, tapno
iturayam dagiti tattaok nga Israel. 9 Kinaduaanka sadinoman iti napanam
ken pinapatayko iti sangoanam dagiti amin a kabusormo. Ken aramidek
a natan-ok ti naganmo, kasla nagan dagiti natan-ok a tattao nga adda iti
rabaw ti daga. 10 Mangisaadak iti lugar a para kadagiti tattaok nga Israel
ket pagtalinaedek ida sadiay, tapno makapagnaedda kadagiti bukodda
a lugar ket saandanton a mariribukan. Awanton dagiti nadangkes a
tattao a mangparigat kadakuada, a kas inaramidda idi, 11 ti ar-aramidenda
manipud kadagidi nga aldaw a binilinko dagiti uk-ukom nga agturay
kadagiti tattaok nga Israel. Ket paginanaenka manipud kadagiti amin a
kabusormo. Maysa pay, Siak, ni Yahweh, ibagak kenka nga iyaramidanka
iti balay. 12 Inton malpasto dagiti aldawmo ket maitiponka kadagiti
ammam, pataudekto ti sumukat kenka manipud kadagiti kaputotam,
maysa nga agtaud iti mismo a bagim, ket ipasdekonto ti pagarianna.
13 Mangbangunto isuna iti balay gapu iti naganko, ken pagtaginayunekto
ti trono iti pagarianna. 14 Agbalinnakto nga amana, ket agbalinto met
isuna nga anakko. No makabasol isuna, adalakto isuna babaen iti sarukod
dagiti tattao ken babaen iti panangsaplit kadagiti annak ti tattao. 15 Ngem
agtalinaed kenkuana ti kinapudno ti tulagko, a kas imbabawik kenni Saul,
nga inikkatko sakbay a nagarika. 16 Mapasingkedanto nga agtalinaed
iti agnanayon ti balay ken pagariam. Agtalinaedto nga agnanayon ti
tronom.'" 17 Kinasarita ni Natan ni David ket imbagana kenkuana amin
dagitoy a sasao, ken imbagana kenkuana ti sibubukel a sirmata. 18 Ket
immuneg ni ari David ket natugaw iti sangoanan ni Yahweh; kinunana,
"Siasino-ak koma, O Yahweh a Dios, ken ania koma ti pamiliak ta inyegnak
iti kastoy a kasasaad? 19 Bassit daytoy a banag iti imatangmo, Apo a
Yahweh. Imbagam pay ti maipanggep iti pamilia ti adipenmo a dumtengto
ti naindaklan a tiempo, ken impakitam kaniak dagiti sumarsaruno a
kaputotak, Apo a Yahweh! 20 Siak daytoy ni David, ania pay ti maibagak
kenka? Pinadayawam ti adipenmo, Apo a Yahweh. 21 Para kadagiti
sasaom, ken tapno matungpal ti bukodmo a panggep, inaramidmo dagiti
naindaklan a banbanag ken imparangmo daytoy iti adipenmo. 22 Ngarud
naindaklanka, Apo a Yahweh. Ta awan ti kas kenka, ken awanen ti Dios
malaksid kenka, kas kadagiti nangnangngegmi. 23 Ken ania a nasion ti
kasla kadagiti tattaom nga Israelita, ti maysa a nasion iti rabaw ti daga
a napanam ken inispalmo, Dios, a para kenka? Inaramidmo daytoy
tapno agbalinda a tattaom, a mangitag-ay iti naganmo, ken agaramid
kadagiti naindaklan ken nakaskasdaaw nga ar-aramid para iti dagam.
Pinapanawmo dagiti nasion ken dagiti didiosenda manipud iti sangoanan
dagiti tattaom, nga inispalmo manipud idiay Egipto. 24 Inaramidmo ti
Israel a bukodmo a tattao iti agnanayon, ken sika, Yahweh ti nagbalin
a Diosda. 25 Isu nga ita, Yahweh a Dios, dagiti koma ingkarim a maipapan
iti adipenmo ken iti pamiliana ket mapasamak iti agnanayon. Aramidem
koma a kas iti imbagam. 26 Mataginayon koma a naindaklan ti naganmo,
tapno ibaganto dagiti tattao, 'Ni Yahweh a mannakabalin amin ti Dios
ti Israel,' kabayatan a maibangbangon iti sangoanam ti balayko, David,
toy adipenmo. 27 Ta sika, Yahweh a mannakabalin amin, a Dios ti
Israel, ti nangipablaak iti adipenmo nga iyaramidamto isuna iti balay.
Dayta ti makagapu a siak, ti adipenmo, ket napakired nga agkararag
kenka. 28 Ita, Apo a Yahweh, Dioska, ken mapagtalkan dagiti sasaom, ken

inkarim daytoy nasayaat a kari iti adipenmo. 29 Ita ngarud, maay-ayonaka
koma daytoy a mangbendision iti balay ti adipenmo, tapno agtultuloy
daytoy iti agnanayon iti sangoanam. Ta sika, Apo a Yahweh ti nangibaga
kadagitoy a banbanag, ken babaen iti panangbendisionmo agnanayunto a
maparparaburan ti balay ti adipenmo."

8

1 Kalpasan daytoy immay ti tiempo a rinaut ni David dagiti Filisteo
ket naparmekna ida. Isu a tinagikua ni David ti Gat ken dagiti luglugar
manipud iti turay ti Filistia. 2 Ket pinarmekna ti Moab ken rinukodna
dagiti tattaoda iti linia babaen iti panangpaiddana kadakuada iti daga.
Nangrukod isuna iti dua a linia a mapapatay, ken maysa a buo a linia
nga agtalinaed a sibibiag. Isu a nagbalin nga adipen ni David dagiti
Moabita ket nangrugida a nagbayad iti buis kenkuana. 3 Pinarmek ngarud
ni David ni Adadezer a putot a lalaki ni Rehob, ti ari ti Soba, kabayatan
nga agdaldaliasat ni Adadezer tapno mapasublina ti turayna iti abay ti
Karayan Eufrates. 4 Tiniliw ni David manipud kenkuana ti 1, 700 a
karwahe ken 20, 000 a magmagna a soldado. Pinilay ni David dagiti amin
a pangkarwahe a kabalio, ngem nangibati ti umdas a pagpaguyodda iti
sangagasut a karwahe. 5 Idi dimteng dagiti Arameo a taga Damasco a
mangtulong kenni Adadezer nga ari ti Soba, pinapatay ni David ti 22, 000
a lallaki nga Arameo. 6 Ket nangipatakder ni David ti kampo ti soldado
idiay Aram iti Damasco, ket nagbalin nga adipenna dagiti Arameo ken
nangbuisda kenkuana. Pinagballigi ni Yahweh ni David iti sadinoman a
napananna. 7 Innala ni David dagiti balitok a kalasag nga adda kadagiti
adipen ni Adadezer ket inyapanna dagitoy idiay Jerusalem. 8 Adu a
bronse ti innala ni Ari David manipud Beta ken Berotai, dagiti siudad
ni Adadezer. 9 Idi nangngeg ni Toi nga ari ti Hamat, a pinarmek ni
David dagiti amin nga armada ni Adadezer, 10 imbaon ni Toi ti putotna
a lalaki a ni Joram tapno kablaawanna ken bendisionanna ni Ari David,
gapu ta nakiranget ni David maibusor kenni Adadezer ket pinarmekna
isuna, ken gapu ta nakirangranget idi ni Adadezer kenni Toi. Nangitugot
ni Joram kadagiti alikamen a pirak, balitok, ken bronse. 11 Insagut ni David
dagitoy nga alikamen kenni Yahweh, agraman dagiti pirak ken balitok
a naggapu kadagiti nasion a sinaksakupna— 12 manipud Aram, Moab,
kadagiti tattao iti Ammon, dagiti Filisteo, ken Amalec, agraman dagiti amin
a sinamsamna nga alikamen ni Adadezer a putot a lalaki ni Rehob nga
Ari ti Soba. 13 Nalatak ni nagan ni David idi nagawid isuna manipud iti
panangsakupna kadagiti Arameo agraman kadagiti 18, 000 a lallaki idiay
Tanap ti Asin. 14 Nangipasdek isuna iti kampo ti soldado iti entero nga
Edom, ken nagbalin nga adipenna dagiti amin nga Edomita. Pinagballigi
ni Yahweh ni David sadinoman ti napnapananna. 15 Nagari ni David iti
entero nga Israel, ken impatungpalna ti hustisia ken kinalinteg kadagiti
amin a tattaona. 16 Ni Joab a putot a lalaki ni Zeruyas ti pangulo ti armada,
ken ni Johosafat a putot a lalaki ni Ahilud ti taga-lista. 17 Ni Zadok a putot
a lalaki ni Ahitub ken Ahimelec a putot a lalaki ni Abiatar dagiti papadi,
ken ni Seraias ti eskriba. 18 Ni Benaias a putot a lalaki ni Jehoyaba ti
pangulo dagiti Cereteo ken dagiti Filiteo, ken dagiti putot a lallaki ni David
ti kangatuan a mangmagbaga ti ari.

9

1 Kinuna ni David, "Adda pay kadi nabati iti pamilia ni Saul a mabalin

a pangipakitaak ti kinasayaat gapu kenni Jonatan?” 2 Adda ti sigud nga
adipen ti pamilia ni Saul nga agnagan ti Siba, ket inayabanda daytoy
a sumango kenni David. Kinuna ti ari kenkuana, “Sika kadi ni Siba?”
Simmungbat isuna, “Wen apo. Siak ti adipenmo.” 3 Isu a kinuna ti ari,
“Awan kadin ti nabati iti pamilia ni Saul a mabalin a pangipakitaak iti
kinasayaat ti Dios?” Simmungbat ni Siba iti ari, “Adda pay laeng ti putot
a lalaki ni Jonatan, a pilay dagiti sakana.” 4 Kinuna ti ari kenkuana,
“Sadino ti ayanna?” Simmungbat ni Siba iti ari, “Kitaem, adda isuna idiay
balay ni Makir a putot a lalaki ni Ammiel idiay Lo Debar.” 5 Nangibaon
ngarud ni David iti mapan mangiruar kenkuana manipud iti balay ni
Makir a putot a lalaki ni Ammiel manipud Lo Debar. 6 Napan ngarud
ni Mefiboset a putot a lalaki ni Jonatan, nga apoko ni Saul, kenni David
ket nagrukob isuna a nakadekket ti rupana iti daga kas panagpadayawna
kenni David. Kinuna ni David, “Mefiboset.” Simmungbat isuna, “Adtoyak,
siak ti adipenmo!” 7 Kinuna ni David kenkuana, “Saanka nga agbuteng,
ta awan duadua nga ipakitak kenka ti kinasayaat gapu kenni amam a
ni Jonatan, isublik kenka dagiti amin a daga daydi Saul nga apongmo,
ken kanayonka a mangan iti lamisaanko.'” 8 Nagdumog ni Mefiboset sana
kinuna, “Ania koma daytoy adipenmo, a pakitaam ti pabor iti kasla natay
nga aso a kas kaniak?” 9 Ket pinaayaban ti ari ni Siba nga adipen ni
Saul, ket kinunana kenkuana, “Intedkon iti putot a lalaki ti amom dagiti
amin a sanikua ni Saul ken ti pamiliana. 10 Sika ti mangtalon ti daga
para kenkuana, sika ken dagiti putotmo a lallaki ken dagiti adipenmo, ken
nasken nga apitenyo dagiti mula tapno adda taraon a kanen ti apoko ti
sigud nga amom. Ngem kanayon a mangan ni Mefiboset nga apoko ti
sigud nga amom iti lamisaanko.” Ita addaan iti 15 a putot a lallaki ken 20
nga adipen ni Siba. 11 Ket kinuna ni Siba iti ari, “Aramiden ti adipenmo
dagiti amin nga imbilin ti amok nga ari iti adipenna.” Kinunana pay ti ari,
“No maipapan kenni Mefiboset mangan isuna iti lamisaanko, kas maysa
kadagiti annak ti ari.” 12 Addaan ni Mefiboset iti putot nga agtutubo a
lalaki nga agnagan Mika. Ket dagiti amin nga agnanaed iti balay ni Siba
ket adipen ni Mefiboset. 13 Nagnaed ngarud ni Mefiboset idiay Jerusalem,
ken kanayon isuna a mangmangan iti lamisaan ti ari, uray agpada a pilay
dagiti sakana.

10

1 Iti saan a nagbayag, natay ti ari dagiti tattao a taga-Amnon, ket
simmukat nga ari ti anakna a ni Hanun. 2 Kinuna ni David, “Ipakitak
ti kinasayaat kenni Hanun nga anak ni Naas, kas iti panangipakita
iti amana iti kinasayaatna kaniak.” Isu nga imbaon ni David dagiti
adipenna tapno liwliwaenda ni Hanun maipapan iti amana. Simrek
dagiti adipen ni David iti daga dagiti tattao a taga-Ammon. 3 Ngem
imbaga dagiti pangulo dagiti tattao a taga-Ammon kenni Hanun nga apoda,
“Mamatika kadi a raraemen ni David ti amam gapu ta nangibaon iti
tattao a mangliwliwa kenka? Saan ngata a nangibaon ni David kadagiti
adipenna kenka a mangkita ken mangsiim iti siudad tapno parmekenda
daytoy?” 4 Isu nga impatiliw ni Hanun dagiti adipen ni David, impaahitna
ti maysa a bangir dagiti barbasda, pinigisna dagiti pagan-anayda agingga
iti patongda, ken pinagawidna ida. 5 Idi inlawlawagda daytoy kenni
David, nangibaon isuna iti mangsabat kadakuada, ta kasta unay ti bain
dagiti lallaki. Kinuna ti ari, “Agtalinaedkayo idiay Jerico agingga nga
umatiddog manen dagiti barbasyo ket agsublikayo.” 6 Idi naammoan

dagiti tattao a taga-Ammon a bimmangsitdan kenni David, nangibaonda iti mensahero ken tinangdananda dagiti Arameo iti Berehob ken Soba, 20, 000 a magmagna a soldado, ken ti ari ti Maaca nga addaan iti 1, 000 a tattaona, ken dagiti tattao a taga-Tob nga addaan iti 12, 000 pay a lallaki. 7 Idi nangegan ni David daytoy, imbaonna ni Joab ken amin nga armada dagiti soldado. 8 Rimmuar dagiti Ammonita ket nagpuestoda a makigubat iti pagserrekan iti ruangan ti siudadda, kabayatan a dagiti Arameo a taga-Soba, taga-Rehob, ken dagiti lallaki a taga-Tob ken Maaca ket nakapuesto iti nalawa a tay-ak. 9 Idi makita ni Joab dagiti nakapuesto a makigubat a naisaaden kenkuana iti sango ken likodanna, nangpili isuna kadagiti kalalaingan a mannakigubat ti Israel ket impuestona ida maibusor kadagiti Arameo. 10 Intedna met dagiti nabatbati iti armada iti panangbilin ni Abisai a kabsatna ket pinagpuestona ida a maibusor iti armada ti Ammon. 11 Kinuna ni Joab, “No napigsa unay dagiti Arameo para kaniak, masapul ngarud a tulongannak, sika Abisai.” Ngem no napigsa unay ti armada ti Ammon para kenka, umayak ngarud ket tulonganka. 12 Papigsaenyo ti pakinakemyo ken ipakitatayo a napigsatayo para kadagiti tattaotayo ken para kadagiti siudad iti Diostayo, ta aramiden ni Yahweh no ania ti naimbag para iti panggepna.” 13 Isu a dimmarup ni Joab ken dagiti soldado ti armadana maibusor kadagiti Arameo, a napilitan a naglibas manipud iti armada ti Israel. 14 Idi makita ti armada ti Ammon a naglibas dagiti Arameo, naglibasda met manipud kenni Abisai ket nagsublida iti siudad. Kalpasanna, nagsubli ni Joab manipud kadagiti tattao a taga-Ammon ket nagsubli idiay Jerusalem. 15 Ket idi nakita dagiti Arameo a parparmeken idan ti Israel, nagtitiponda manen. 16 Kalpasanna, nangibaon ni Adadezer para kadagiti bunggoy ti Arameo manipud pay iti ballasiw ti Karayan Eufrates. Napanda iti Helam, kaduada ni Sobac a pangulo iti armada ni Adadezer iti sangoda. 17 Idi naipadamag daytoy kenni David, inummongna amin nga Israel, bimmalasiwda iti Jordan ket nakadanonda idiay Helam. Nagpuesto a makigubat dagiti Arameo maibusor kenni David ket ginubatda isuna. 18 Naglibas manipud iti Israel dagiti Arameo. Pinatay ni David iti 700 a soldado a nakakarwahe ken 40, 000 a nakakabalio a soldado. Nasugatan ni Sobac a pangulo iti armadada ket natay sadiay. 19 Idi nakita dagiti ari nga agserserbi kenni Adadezer a pinarmek idan ti Israel, nakikappiada ken nagpaiturayda iti Israel. Isu a mabutengen dagiti Arameo a tumulong pay kadagiti tattao ti Ammon.

11

1 Napasamak daytoy iti panawen a panagtutubo dagiti mulmula, iti tiempo a kadawyan a mapan makigubat dagiti ari, imbaon ni David ni Joab, dagiti adipenna, ken amin nga armada ti Israel. Dinadaelda ti armada ti Ammon ken linakubda ti Rabba. Ngem nagtalinaed ni David iti Jerusalem. 2 Ket napasamak iti maysa a rabii a bimmangon iti pagiddaanna ni David ken nagpagnapagna iti tuktok ti palasiona. Manipud sadiay, natannawaganna iti maysa a babai nga agdigdigus, ken nakapinpintas unay a kitkitaen ti babai. 3 Isu a nangibaon ni David ken nagsaludsod kadagiti tattao no siasino ti makaam-ammo iti babai. Adda maysa a nangibaga, “Saan kadi a daytoy ni Batseba a putot a babai ni Eliam, ken saan kadi nga isuna ti asawa ni Urias a Heteo?” 4 Nangibaon ni David kadagiti mensahero ket innalada ti babai; napan ti babai kenni David ket kinaiddana isuna (ta kalkalpas ni Batseba a nangannong iti binulan a seremonia ti pannakadalus gapu iti panagreglana). Kalpasanna,

nagawid ti babai iti balayna. 5 Nagnginaw ti babai, nangibaon isuna
ket imbagana kenni David, “Masikogak.” 6 Ket nangibaon ni David iti
ayan ni Joab a kinunana, “Ibaonmo kaniak ni Urias a Heteo.” Isu nga
imbaon ni Joab ni Urias a mapan kenni David. 7 Idi makadanon ni
Urias, dinamag ni David no kumusta ni Joab, ti armada, ken ti gubat.
8 Kinuna ni David kenni Urias, “Bumabaka idiay balaymo, ket buggoam
dagiti sakam.” Isu a pinanawan ni Urias ti palasio ti ari ket nangipatulod
iti maysa a sagut ti ari para kenni Urias kalpasan a nakapanaw isuna.
9 Ngem naturog ni Urias iti ruangan ti palasio ti ari a kadua dagiti amin
nga adipen ti apona, ket saan isuna a bimmaba iti balayna. 10 Idi imbagada
kenni David, “Saan a bimmaba ni Urias iti balayna,” Kinuna ni David
kenni Urias, “Saan kadi a kasangsangpetmo manipud iti panagdaliasat?
Apay a saanka a bimmaba iti balaymo?” 11 Simmungbat ni Urias, “Adda
kadagiti tolda ti Lakasa ti Tulag, ti Israel ken ti Juda, nakakampo pay iti
nalawa a tay-ak ni apok a Joab ken dagiti adipen ti apok. Kasanoak a
mapan iti balayko tapno mangan, uminom ken makikaidda iti asawak?
Agingga a sibibiagka apo ari, saankonto nga aramiden dayta.” 12 Isu nga
imbaga ni David kenni Urias, “Agtalinaedka pay ditoy ita nga aldaw, ket
palubosankanto a pumanaw inton bigat.” Isu a nagtalinaed ni Urias iti
Jerusalem iti dayta nga aldaw ken iti sumaruno nga aldaw. 13 Idi inayaban
ni David isuna, nangan ken imminom isuna iti sangoananna, ket binartek
isuna ni David. Iti dayta a rabii, rimmuar ni Urias tapno maturog iti
pagiddaanna a kaduana dagiti adipen ti apona; saan isuna a bimmaba
iti balayna. 14 Isu nga iti kinabigatanna, nagsurat ni David kenni Joab,
ket impatulodna daytoy iti ima ni Urias. 15 Kinuna ni David iti suratna,
“Ikabilmo ni Urias iti sango iti nainget a gubat, ket agsanudkayo manipud
kenkuana tapno matamaan isuna ket matay.” 16 Isu a bayat ti panangbuya
ni Joab ti pananglakub iti siudad, pinagpuestona ni Urias iti disso nga
ammona a pagkirangetan dagiti kapipigsaan a soldado dagiti kabusor.
17 Idi rimmuar dagiti lallaki iti siudad ket nakirangetda iti armada ni Joab,
nattuang ti sumagmamano kadagiti soldado ni David, ket natay met sadiay
ni Urias a Heteo. 18 Idi nangibaon ni Joab iti damag kenni David iti amin a
napasamak maipapan iti gubat, 19 binilinna ti mensahero a kinunana, “No
malpasmo nga ibaga iti ari ti amin a banag maipapan iti gubat, 20 nalabit a
makaungetto ti ari ket kunananto kenka, 'Apay nga immasidegkayo unay
iti siudad a makiranget? Saanyo kadi nga ammo nga agpanada manipud
iti pader? 21 Siasino ti nangpatay kenni Abimelec a putot ni Jerobaal?
Saan kadi a maysa a babai ti nangipuruak iti gilingan a bato kenkuana
manipud iti pader, isu a natay isuna idiay Tebes? Apay nga immasidegkayo
unay iti pader?' Ket kastoyto ti isungbatmo, 'Natay met ti adipenmo a ni
Urias a Heteo.'” 22 Isu a pimmanaw ti mensahero, napan kenni David ket
imbagana amin nga imbilin ni Joab kenkuana. 23 Kinuna ti mensahero
kenni David, “Idi un-unana, napigpigsa dagiti kabusor ngem kadakami;
rimmuarda ket dimmarupda kadakami idiay tay-ak, ngem naabogmi ida
a pasubli iti pagserrekan ti ruangan.” 24 Manipud iti tuktok ti pader,
pinana dagiti pumapana dagiti adipenmo ket napapatay ti sumagmamano
kadagiti adipen ti ari ken napapatay met ti adipenmo a ni Urias a Heteo”
25 Kinuna ni David iti mensahero, “Ibagam daytoy kenni Joab, 'Saanmo
nga ipalubos a paglidayennaka daytoy, ta alun-onen ti kampilan ti maysa
kasta met ti sabali. Papigsaenyo pay ti pannakirangetyo maibusor iti
siudad, ket dadaelenyo daytoy,' Ken pabilegem ni Joab.” 26 Isu nga idi
nangngeg iti asawa ni Urias a natayen ti asawana, nagdung-aw isuna iti

nakaro para iti asawana. 27 Idi nalpasen ti panagladingitna, nangibaon ni
David ket inyawidna ti babai iti palasiona, nagbalin isuna nga asawana
ket nangipasngay iti maysa a lalaki. Ngem saan a naay-ayo ni Yahweh iti
inaramid ni David.

12

1 Kalpasanna, imbaon ni Yahweh ni Natan a mapan kenni David. Napan
isuna kenkuana ket kinunana, “Adda iti dua a lallaki iti maysa a siudad. Ti
maysa a lalaki ket nabaknang ken nakurapay ti maysa. 2 Ti nabaknang ket
addaan iti adu a bilang ti arbanna ken tarakenna, 3 ngem ti nakurapay ket
awanan malaksid iti maysa nga urbon a kabaian a karnero a ginatangna,
pinakanna ken pinadakkelna. Dimmakkel daytoy a kaduana ken dagiti
annakna. Makipangan pay ti urbon a karnero kenkuana ken makiinom
iti bukodna a baso, maturog kadagiti takkiagna ken daytoy ket kasla iti
maysa nga putot a babae kenkuana. 4 Maysa nga aldaw, adda maysa a
sangaili ti napan iti nabaknang ngem saan a kayat ti nabaknang a lalaki ti
mangala iti ayup manipud iti bukodna nga arban ken taraken tapno itedna
a taraon para iti sangalina. Ngem ketdi, innalana ti urbon a kabaian a
karnero ti nakurapay sana linuto maipaay iti sangailina.” 5 Simged ti unget
ni David maibusor iti nabaknang ket nakaluksaw isuna kenni Natan, “Iti
nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, maikari a mapapatay ti lalaki
a nangaramid iti daytoy. 6 Nasken a bayadanna ti urbon a karnero iti
maminpat a daras gapu iti kasta nga inaramidna, ken gapu ta awan ti
asina iti nakurapay.” 7 Kinuna ni Natan kenni David, “Sika dayta a lalaki!
Kinuna ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Pinulotanka nga ari iti entero nga
Israel, ken inispalka manipud iti ima ni Saul. 8 Intedko kenka ti balay
ti amom, ken dagiti assawana kadagiti takkiagmo. Intedko pay ti balay ti
Israel ken Juda. Ket no bassit unay dayta, itedko pay kenka dagiti adu a
banbanag a nayonna. 9 Apay ngarud a sinalungasingmo dagiti bilbilin
ni Yahweh tapno naaramidmo ti dakes iti imatangna? Pinapataymo
ni Urias a Heteo babaen iti kampilan ken innalam ti asawana tapno
agbalin nga asawam. Pinapataymo isuna babaen ti kampilan ti armada
ti Ammon. 10 Isu nga ita, saanen a pumanaw ti kampilan iti balaymo,
gapu ta sinalungasingnak ken innalam a kas asawa ti asawa ni Urias
a Heteo.' 11 Kinuna ni Yahweh, 'Kitaem, mangpataudak iti didigra a
maibusor kenka manipud iti bukodmo a balay. Iti mismo a sangoanam,
alaek dagiti assawam ket itedko ida iti kaarubam, kaiddaennanto dagiti
assawam iti tengnga ti aldaw. 12 Gapu ta nagbasolka a sililimed, ngem
aramidek daytoy a banag iti imatang ti entero nga Israel, iti lawag ti
init.'” 13 Kalpasanna, kinuna ni David kenni Natan, “Nagbasolak kenni
Yahweh.” Simmungbat ni Natan kenni David, “Pinalabasen ni Yahweh ti
basolmo. Saanka ngarud a mapapatay. 14 Nupay kasta, gapu iti daytoy nga
aramidmo sinalungasingmo ni Yahweh, awan duadua a matay ti ubing
a maipasngay nga anakmo.” 15 Kalpasanna, pimmanaw ni Natan ket
nagawid. Dinusa ni Yahweh ti anak ti asawa ni Urias nga inyanakna
para kenni David, ket nagsakit isuna iti nakaro. 16 Nagpakaasi ngarud
ni David iti Dios agpaay iti ubing. Nagayunar isuna, simrek iti uneg
ket nagpatnag a nagidda iti suelo. 17 Timmakder dagiti panglakayen iti
balayna ket timmakderda iti abayna a mangibangon kenkuana ngem saan
isuna a bimmangon, ken saan a nakipangan kadakuada. 18 Ket dimteng
iti maikapito nga aldaw, natay ti ubing. Mabuteng dagiti adipen ni David
a mangibaga a natayen ti ubing, ta kinunada, “Kitaenyo, idi sibibiag pay

ti ubing kinatungtungtayo isuna, ket saanna nga impangag ti timektayo. Ania ngata ti aramidenna iti bagina no ibagatayo kenkuana a natayen ti ubing?!" 19 Ngem idi nakita ni David nga agiinnarasaas dagiti adipenna, naamiris ni David a natayen ti ubing. Kinunana kadagiti adipenna, "Natay kadin ti ubing?" Insungbatda, "Wen apo, natayen isuna." 20 Timmakder ngarud ni David manipud iti datar sa nagdigos, sinapsappoanna ti lana ti bagina, ket nagsukat iti badona. Napan isuna iti tabernakulo ni Yahweh ket nagdayaw sadiay, sa nagsubli iti bukodna a palasio. Idi nagdawat isuna iti makan, nagidasarda para kenkuana, ket nangan isuna. 21 Ket kinuna dagiti adipenna kenkuana, "Apo, apay a kastoy ti inaramidmo? Nagayunar ken nagdung-awka para iti ubing idi sibibiag pay isuna, ngem idi natayen ti ubing, bimmangonka ket nanganka." 22 Simmungbat ni David, "Idi sibibiag pay iti ubing, nagayunar ken nagdung-awak. Kinunak, 'Siasino ti makaammo no paraburannak ni Yahweh wenno saan, tapno agbiag ti ubing?' 23 Ngem ita, natayen isuna isu nga apay pay nga agayunarak? Maisublik pay kadi isuna? Mapanakto kenkuana ngem saanen isuna nga agsubli kaniak." 24 Liniwliwa ni David ni Batseba nga asawana, napan kenkuana, ket nakikaidda isuna kenkuana. Isu a naganak ni Batseba iti maysa a lalaki, ket pinanagananna ti ubing iti Solomon. Inay-ayat ni Yahweh ti ubing, 25 isu a nangipatulod isuna iti sao babaen kenni Natan a propeta tapno panagananna isuna ti Jedidia, gapu ta inay-ayat ni Yahweh ti ubing. 26 Ita, ginubat ni Joab ti Rabba, ti kangrunaan a siudad dagiti tattao ti Ammon, ket nasakupna dagiti sarikedkedna. 27 Isu a nangibaon ni Joab kadagiti mensahero kenni David ket kinunana, "Ginubatko ti Rabba ket naalak ti pagtataudan ti danum ti siudad. 28 Isu nga ita, ummongem dagiti nabatbati iti armada, pagkampoem maibusor iti siudad ket alaem daytoy gapu ta no maalak ti siudad, maipanaganto daytoy kaniak." 29 Isu nga inummong ni David amin nga armada ket napanda idiay Rabba; nakigubat isuna maibusor iti siudad ket nasakupna daytoy. 30 Innala ni David ti korona ni Molec manipud iti ulona-maysa a talento a balitok ti dagsenna, ken adda napateg a bato iti daytoy. Naiparabaw ti korona iti ulo ni David. Kalpasanna, innalana nga inruar iti siudad ti dakkel a kantidad ti nasamsamda. 31 Pinaruarna dagiti tattao iti siudad ken pinilitna ida nga agragadi, aggabyon, ken agbalsig; pinagtrabadona pay ida iti pagaramidan ti ladrilio. Pinilit ni David dagiti amin a siudad dagiti tattao a taga-Amnon a trabahoen daytoy. Kalpasanna, nagsubli ni David ken ti amin nga armada iti Jerusalem.

13

1 Ket napasamak kalpasan daytoy a ni Amnon a putot ni David ket nagayat a napalalo iti napintas a kabsatna iti ama a ni Tamar, a kabsat a mismo ni Absalom, maysa pay kadagiti putot a lalaki ni David. 2 Naupay iti kasta unay ni Amnon nga uray la agsakiten gapu iti kabsatna a ni Tamar. Maysa a birhen ni Tamar, ket kasla saan a kabaelan ni Amnon nga agaramid iti aniaman kenkuana. 3 Ngem addaan ni Amnon iti gayyem nga agnagan iti Jonadab a putot ni Samma, kabsat a lalaki ni David. Nasikap unay a lalaki ni Jonadab. 4 Kinuna ni Jonadab kenni Amnon, "Apay a malmalday a binigat ti anak ti ari? Saanmo kadi nga ibaga kaniak?" Isu a simmungbat ni Amnon kenkuana, "Ay-ayatek ni Tamar a kabsat a babai ni Absalom a kabsatko." 5 Kinuna ni Jonadab kenkuana, "Aggiddaka iti pagiddaam ket aginsasakitka. No umaynaka sarungkaran ti amam, dawatem kenkuana, 'Pangngaasim ta ibaonmo ti

kabsatko a ni Tamar a mangted ti kanek ket lutoenna daytoy iti sangoanak,
tapno makitak daytoy ket manganak manipud kadagiti imana?'" 6 Isu a
nagidda ni Amnon ket naginsasakit. Idi immay ti ari a mangsarungkar
kenkuana, kinuna ni Amnon iti ari, "Pangaasim ta ibaonmo ti kabsatko
a ni Tamar nga agluto iti makan para iti sakitko ditoy ayanko tapno
manganak manipud kadagiti imana." 7 Kalpasanna, nagipatulod ni David
iti sao kenni Tamar idiay palasio ti ari, kinunana, "Mapanka ita iti balay
ti kabsatmo a ni Amnon ken agisaganaka iti makan para kenkuana." 8 Isu
a napan ni Tamar iti balay ti kabsatna a ni Amnon nga ayan ti pagid-
iddaanna. Nangala ni Tamar iti gamay, minasana daytoy ket nagaramid
isuna iti tinapay iti imatang ni Amnon ket linuto daytoy. 9 Inadawna
ti paryok ket intedna ti tinapay kenkuana, ngem saanna a kinayat ti
mangan. Ket imbaga ni Amnon kadagiti dadduma nga adda sadiay,
"Paruarem ida amin, adaywandak." Isu a pinanawanda amin isuna.
10 Imbaga ngarud ni Amnon kenni Tamar, "Iyunegmo ti makan iti siledko
tapno manganak manipud kadagiti imam." Innala ngarud ni Tamar ti
tinapay a linutona, ket inyunegna iti siled ni Amnon a kabsatna. 11 Idi
inyasidegna ti makan kenkuana, ginammatanna ti imana ket imbagana
kenkuana, "Umayka, makikaiddaka kaniak, kabsatko." 12 Kinunana
kenkuana, "Saan kabsatko, saannak a piliten ta awan ti kastoy a rumbeng
a mapasamak iti Israel. Saanmo nga aramiden daytoy a nakababain
a banag! 13 Papanakto koma tapno maitarayak ti pannakaibabain a
maitednanto daytoy iti biagko? Ken mangmarkanto daytoy nga aramid
kenka a kas awan babainna a maag iti entero nga Israel. Pangaasim,
dawatek kenka a makitungtongka iti ari. Palubosannaka a mangikasar
kaniak." 14 Nupay kasta, saan nga impangag isuna ni Amnon. Agsipud
ta napigpigsa isuna ngem ni Tamar, pinilitna ket kinaiddana isuna.
15 Kalpasanna, kinagura ni Amnon iti kasta unay ni Tamar. Nakarkaro
ti gurana kenkuana ngem ti panagayatna kenkuana idi. Kinuna ni
Amnon kenkuana, "Tumakderka ket pumanawkan." 16 Ngem insungbatna
kenkuana, "Saan! Gapu ta nadakdakes ti panangpapanawmo kaniak ngem
ti inaramidmo kaniak!"Ngem saan nga impangag ni Amnon isuna. 17 Ngem
ketdi, inayabanna ti adipen a mangay-aywan kenkuana ket kinunana,
"Iyadayom kaniak daytoy a babai ket ibalunetmo ti ridaw apaman a
makaruar." 18 Ket inruar ti adipen ni Tamar ket imbalunetna ti ridaw
apaman a nakaruar. Nakasuot ni Tamar iti kawes nga atiddog ti maggasna
gapu ta kasta nga agarruat dagiti birhen a prinsesa. 19 Nangiwarakiwak ni
Tamar iti dapdapo iti ulona ket rinay-abna ti kagayna. Imparabawna dagiti
imana iti ulona sa nagna nga immadayo, agsangsangit iti napigsa bayat
ti iyaadayona. 20 Kinuna ni Absalom a kabsatna kenkuana, "Nakaduam
kadi ni Amnon a kabsatmo? Ngem ita, agulimekka kabsatko. Isuna ket
kabsatmo a lalaki. Saanmo nga ipapuso daytoy a banag." Nagtalinaed
ngarud ni Tamar nga agmaymaysa iti balay ni Absalom a kabsatna.
21 Ngem idi nangngeg ni Ari David amin dagitoy, napalalo ti pungtotna.
22 Awan ti imbagbaga ni Absalom kenni Amnon, ta kinagura ni Absalom
isuna gapu iti inaramidna ken no kasanona nga imbabain ti kabsatna a ni
Tamar. 23 Ket napasamak kalpasan iti dua a tawen, addaan ni Absalom iti
parapukis iti karnero nga agtrabtrabaho idiay Baal Hazor, nga asideg iti
Efraim, ket inawis ni Absalom amin a putot a lallaki iti ari a sumarungkar
sadiay. 24 Napan ni Absalom iti ari ket kinunana, "Kitaem tatta, addaan
daytoy adipenmo kadagiti parapukis iti karnero. Pangaasim, sumurot
koma ti ari ken dagiti adipenna kaniak, nga adipenmo." 25 Simmungbat

ti ari kenni Absalom, “Saan, anakko, saan a masapul nga umaykami amin
gapu ta agbalinkami a dadagsen kenka.” Inallukoy ni Absalom ti ari,
ngem nagkedked isuna a mapan, nupay kasta, binendisionanna latta ni
Absalom. 26 Ket kinuna ni Absalom, “No saan, pangaasim ta palubosam
koma a sumurot kadakami ti kabsatko a ni Amnon.” Isu a kinuna ti ari
kenkuana, “Apay a masapul a sumurot ni Amnon kadakayo?” 27 Pinilit
ni Absalom ni David, isu a pinalubosanna ni Amnon ken amin a prinsipe
a sumurot kenkuana. 28 Binilin ni Absalom dagiti adipenna a kunana,
“Denggenyo a nalaing. No mangrugi a mabartek iti arak ni Amnon, ken
no ibagak kadakayo, 'Darupenyo ni Amnon,' papatayenyo ngarud isuna.
Saankayo nga agbuteng. Saan kadi a binilinkayo? Papigsaenyo ti nakemyo
ken agbalinkayo a natured.” 29 Isu nga inaramid dagiti adipen ni Absalom
kenni Amnon kas imbilinna kadakuada. Kalpasanna, timmakder amin
dagiti prinsipe ket nagsakay ti tunggal maysa iti mulona sada naglibas.”
30 Ket napasamak daytoy, kabayatan nga addada iti dalan, nakadanon ti
damag kenni David a kunana, “Pinatay ni Absalom amin dagiti prinsipe,
ken awan uray maysa kadakuada ti nabati.” 31 Timmakder ti ari ket rinay-
abna dagiti pagan-anayna, sa nagpakleb iti suelo; timmakder iti abayna
dagiti amin nga adipenna a naray-ab dagiti pagan-anayda. 32 Simmungbat
ni Jonadab nga anak ni Samma a kabsat a lalaki ni David ket kinunana,
“Saan koma a patien ti apok a pinapatayda dagiti amin a prinsipe agsipud
ta ni Amnon laeng ti natay. Pinanggep daytoy ni Absalom manipud pay
iti aldaw nga rinames ni Amnon ti kabsatna a ni Tamar. 33 Saan koma
ngarud nga ipapuso ti amok nga ari daytoy a damag, saanmo koma patien
a natay aminen dagiti prinsipe, ta ni Amnon laeng ti natay.” 34 Naglibas
ni Absalom. Maysa nga adipen nga agwanwanawan ti timmangad ket
nakitana ti adu a tattao a sumungsungad idiay kalsada iti turod iti
laudenna. 35 Ket kinuna ni Jonadab iti ari, “Kitaem, sumungsungaden
dagiti prinsipe. Kas kinuna ti adipenmo.” 36 Ket napasamak apaman a
nalpas a nagsao ti adipen a nakasangpet dagiti prinsipe ken impigsada
dagiti timekda sada nasangit. Ket nagsangit met ti ari ken dagiti adipenna
iti nasaem. 37 Ngem naglibas ni Absalom ket napan kenni Talmai nga anak
ni Ammihur, ti ari ti Gesur. Inaldaw a dinung-awan ni David ti putotna.
38 Isu a naglibas ni Absalom ket napan iti Gesur, iti lugar a nagnaedanna
iti tallo a tawen. 39 Kalikaguman ti panunot ni ari David a rummuar tapno
mapanna kitaen ni Absalom, ta naliw-liwa isunan maipapan kenni Amnon
ken iti ipapatayna.

14

1 Ita, naawatan ni Joab a putot a lalaki ni Zeyuras ti tarigagay ti puso ti
ari a makakita kenni Absalom. 2 Isu a nangibilin ni Joab idiay Tekoa iti sao
nga adda maiyeg kenkuana a maysa a nasirib a babai. Kinunana iti babai,
“Pangngaasim ta agpammarangka a kas agladladingit ken agpaneska.
Pangngaasim ta saanmo a pulotan ta bagbagim iti lana, ngem ketdi kas iti
babai a nabayagen nga agladladingit gapu iti minatayna. 3 Ket mapanka
iti ayan ti ari ket ibagam kenkuana dagiti ibagak.” Imbaga ngarud ni
Joab kenkuana dagiti sasao nga ibagana iti ari. 4 Idi napan nakisarita
iti ari ti nasirib a babai a naggapu idiay Tekoa, nagpakleb isuna iti daga
ket kinunana, “Apo ari tulongannak.” 5 Kinuna ti ari kenkuana, “Ania
ti napasamak?” Simmungbat ti babai, “Ti kinapudnona ket maysaak a
balo, ken natayen ti asawak. 6 Siak, nga adipenmo ken addaan iti dua nga
annak a lallaki, ket nagapada a dua idiay talon ken awan ti nanganawa

kadakuada. Pinang-or ti maysa ti maysa ket napapatayna. 7 Ket ita,
sangsangkamaysa a bimmusor kaniak nga adipenmo ti sibubukel a puli,
ket kinunada, "Ipaimayo kadakami ti anak a nangpang-or iti kabsatna,
tapno papatayenmi isuna, a kasukat ti biag ti kabsatna a pinatayna.' Ket
dadaelenda uray pay ti agtawid. Iti kasta, pukawendanto ti nabatik a
beggang, ket awan ibatida nga uray man laeng nagan wenno kaputotan
ti asawak iti rabaw ti daga." 8 Kinuna ngarud ti ari iti babai, Agawidka
iti balaymo, ket mangibilinakto iti maysa a banag a maaramid a maipaay
kenka." 9 Simmungbat iti ari ti babai a naggapu idiay Tekoa, "Apok nga ari,
maadda koma kaniak ken iti pamilia ni amak ti pammabasol. Ta awan ti
nagbiddutan ti ari ken iti tronona." 10 Simmungbat ti ari, "Siasinoman nga
agibaga iti aniaman kenka, iyegmo kaniak, ket saannakanton a sagiden."
11 Kinuna ngarud ti babai, "Pangngaasim, malagip koma ti ari ni Yahweh a
Diosmo, tapno saanen a dadaelen ti tao nga agibales iti dara ti siasinoman
pay, tapno saanda a papatayen ti anakko a lalaki." Simmungbat ti ari,
"Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, awan uray maysa a buok
ti anakmo a lalaki ti matnagto iti daga. 12 Kinuna ngarud ti babai.
Pangngaasim ta palubosam daytoy adipenmo nga agibaga pay iti apok
nga ari." Kinuna ti ari, "Agsaoka latta." 13 Ket kinuna ti babai, "Apay
a nagaramidka iti maysa a banag a maibusor kadagiti tattao ti Dios?
Ta ti panangibagbaga iti daytoy a banag, kasla maysa a tao ti ari a
nagbiddut, gapu ta saan pay a pinagsubli ti ari ti nagtalaw nga anakna
a lalaki iti pagtaenganna. 14 Ta mataytayo amin ken maiyarig tayo iti
danum a saanen a maurnong kalpasan a naibuyat iti daga. Ngem saan
a pukawen ti Dios ti biag; ngem ketdi, mangbirok isuna iti wagas tapno
pasublienna ti tao a pinapanawna manipud kenkuana. 15 Ita ngarud,
makitkitam nga immayak a mangibaga iti daytoy a banag iti apok nga
ari, gapu ta pinagbutengdak dagiti tattao. Isu a kinuna ti adipenmo iti
bagina, 'Makisaritaak ita iti ari. Mabalin a ti ari ti mangaramid ti kiddaw
ti adipenna. 16 Ta dumngegto ti ari kaniak, tapno mawayawayaan ti
adipenna manipud iti ima ti tao a mangdadael koma kadakami iti anakko
a lalaki, manipud iti impatawid ti Dios.' 17 Kalpasanna, nagkararag daytoy
adipenmo, 'Yahweh, pangngaasim ta palubusam a mapalag-anannak koma
ti sao ti apok nga ari, ta kas maysa nga anghel ti Dios, kasta met ti apok
nga ari iti panangibagbagana iti naimbag manipud iti dakes.' Makikaadda
koma kenka ni Yahweh a Diosmo." 18 Simmungbat ngarud ti ari ket
kinunana iti babai, "Pangngaasim ta saanmo nga ilibak kaniak ti aniaman
a saludsudek kenka." Simmungbat ti babai, "Agsao koma itan ti apok nga
ari." 19 Kinuna ti ari, "Saan kadi a ti ima ni Joab ti kaduam iti daytoy?"
Simmungbat ti babai ken kinunana, "Kas agbibiagka apok nga ari, awan
ti makalibas iti kannawan nga ima wenno iti kannigid manipud kadagiti
banbanag nga imbaga ti apok nga ari. Ni Joab nga adipenmo ti nangbilin
ken nangibaga kaniak nga ibagak dagitoy a babanag nga naibaga daytoy
adipenmo. 20 Inaramid daytoy ti adipenmo a ni Joab tapno mabaliwanna
ti mapaspasamak. Nasirib ti apok, kas iti kinasirib ti maysa nga anghel
ti Dios, ket ammona amin a banbanag a mapaspasamak iti daga." 21 Isu
nga imbaga ti ari kenni Joab, "Kitaem ita, aramidek daytoy a banag. Inka
ngarud, ket isublim ditoy ti agtutubo a ni Absalom." 22 Isu a nagpakleb
iti daga ni Joab kas panangipakitana iti panagdayaw ken panagyamanna
iti ari. Kinuna ni Joab, " Ita nga aldaw, ammo daytoy adipenmo a
nakasarakak iti pabor iti imatangmo, apok nga ari, iti dayta, pinatgan ti ari
ti kiddaw ti adipenna." 23 Isu a timmakder ni Joab ket napan idiay Gesur,

ken inayawidna ni Absalom idiay Jerusalem. 24 Kinuna ti ari, “Mabalinna
ti agsubli iti bukodna a balay, ngem saanna a mabalin a makita ti rupak.”
Nagsubli ngarud ni Absalom iti bukodna a balay, ngem saanna a nakita
ti rupa ti ari. 25 Ita iti entero nga Israel, awan iti ad-adda a naidaydayaw
gapu iti kinataerna ngem ni Absalom. Awan ti pakapilawanna manipud iti
dapanna agingga iti tuktokna. 26 No pukisanna ti buokna tunggal agleppas
ti tawen, gapu ta nadagsen daytoy kenkuana, timbangenna ti buokna;
agdagsen daytoy iti agarup dua gasut a siklo, a natimbag iti pagtimbangan
ti ari. 27 Naaddaan ni Joab iti tallo a putot a lallaki ken maysa a babai
nga agnagan ti Tamar. Napintas isuna a babai. 28 Nagnaed ni Absalom
idiay Jerusalem iti uneg ti dua a tawen a saanna a nakitkita ti rupa ti ari.
29 Kalpasanna, nangibilin iti sao ni Absalom kenni Joab nga ibaonna ni
Joab iti ari, ngem saan a napan kenkuana ni Joab. Isu a nangibilin manen
ti sao ni Absalom iti maikadua a daras, ngem saan latta a napan ni Joab.
30 Isu a kinuna ni Absalom kadagiti adipenna, “Kitaenyo, adda iti talon
ni Joab iti abay ti talonko, ken addaan isuna iti sebada sadiay. Inkayo
ket puoranyo daytoy.” Isu a pinuoran dagiti adipen ni Absalom ti talon.
31 Timmakder ngarud ni Joab ken napan ni Joab iti balay ni Absalom, ket
kinunana, “Apay a pinuoran dagiti adipenmo ti talonko? 32 Sinungbatan
ni Absalom ni Joab, “Kitaem, nangibilinak iti sao kenka a mangibagbaga
nga, 'Umayka ditoy ta ibaonka iti ayan iti ari ta ibagam, “Apay a naiyegak
ditoy manipud Gesur? Ita ngarud bay-am a makitak ti rupa ti ari, ket no
nagbiddutak, bay-am a papatayennak.”” 33 Isu a napan ni Joab iti ari ket
imbagana kenkuana. Idi pinaayaban ti ari ni Absalom, napan isuna iti ari
ken nagrukob iti daga iti sangoanan ti ari, ket inagekan ti ari ni Absalom.

15

1 Naaramid a kalpasan daytoy a nangisagana ni Absalom iti bukodna
a karwahe ken kabkabalio, agraman iti 50 a lallaki nga agtaray iti
sangoananna. 2 Masapa a bumangon ni Absalom ket agtakder iti igid ti
dalan nga agturong iti ruangan iti siudad. No mapan ti siasinoman nga
addaan iti saan a pagkikinnaawatan a paokom iti ari, ayaban isuna ni
Absalom ket ibagana, “Iti ania a siudad iti naggapuam?” Ket sumungbat
ti lalaki, “Daytoy adipenmo ket manipud iti maysa kadagiti tribu ti Israel.”
3 Iti kasta ibaga ni Absalom kenkuana, “Kitaem, naimbag ken nasayaat ti
kasom, ngem awan ti inikkan ti ari iti pannakabalin a dumngeg iti kasom.”
4 Innayon pay ni Absalom, “Tarigagayak a maysaak la koma nga ukom a
naisaad iti daga, tapno mabalin koma nga umay kaniak ti tunggal tao nga
addaan iti saan a pagkikinnaawatan wenno pakaseknan, ket mabalin a
maipaayko kenkuana iti hustisia!” 5 Iti kasta no adda tao nga umasideg
kenni Absalom tapno agdayaw kenkuana, iyunnat ni Absalom ti imana
ken iggamanna isuna ken agekanna isuna. 6 Kastoy a wagas ti inaramid
ni Absalom kadagiti amin nga Israel a mapan iti ari tapno paukom. Isu a
naibaw-ing ni Absalom dagiti puso dagiti tattao ti Israel. 7 Ket naaramid
kalpasan ti uppat a tawen nga imbaga ni Absalom iti ari, “Pangngaasim
ta palubosannak a mapan tapno tungpalek ti insapatak kenni Yahweh
idiay Hebron. 8 Ta nagsapata daytoy adipenmo idi agnanaedak idiay Gesur
idiay Aram, a kinunak, 'No iyegnakto manen ni Yahweh idiay Jerusalem,
agrukbabakto ngarud kenni Yahweh.”' 9 Isu a kinuna ti ari kenkuana,
“Inka a sitatalna.” Timmakder ngarud ni Absalom ket napan idiay Hebron.
10 Ngem kalpasanna nangibaon ni Absalom kadagiti espia kadagiti amin
a tribu ti Israel, kinunana, “Apaman a mangngegyo ti uni iti trumpeta,

masapul ngarud nga ibagayo, 'Ni Absalom ti ari idiay Hebron." 11 Kakuyog
ni Absalom iti naawis a dua gasut a lallaki manipud iti Jerusalem. Napanda
iti kinainosenteda, a saanda nga ammo iti aniaman a panggep ni Absalom.
12 Bayat ti panangidaton ni Absalom, nangibaun isuna iti napan kenni
Ahitofel iti ilina a Gilo. Mammagbaga isuna ni David. Napigsa ti yaalsa ni
Absalom, ta agtultuloy nga umad-ado dagiti tattao a sumursurot kenkuana.
13 Napan kenni David ti maysa a mensahero a nagkuna, "Sumursurot kenni
Absalom dagiti puso dagiti tattao ti Israel." 14 Kinunana ngarud ni David
kadagiti amin nga adipenna a kaduana iti Jerusalem, "Tumakderkayo
ta pumanawtayo, wenno awan kadatayo ti makalibas kenni Absalom.
Agsaganakayo ta pumanawtayo a dagus, wenno makamatannatayo a
sidadaras, ket iyegna iti rigat kadatayo ken darupenna iti siudad babaen iti
tadem iti kampilan." 15 Kinuna ti adipen ti ari iti ari, "Adtoy, nakasaganan
dagiti adipenmo a mangaramid iti aniaman nga ikeddeng ti apomi nga
ari." 16 Pimmanaw ti ari agraman ti pamiliana a simmurot kenkuana,
ngem nangibati ti ari iti sangapulo a babbai a kinabbalayna, a mangaywan
iti palasio. 17 Kalpasan a rimmuar ti ari ken dagiti amin a tattao a
simmurot kenkuana, nagsardengda iti maudi a balay. 18 Kimmuyog
kenkuana a nagna dagiti amin a soldadona, ken napan iti sangoananna
amin dagiti Cereteos, ken amin dagiti Peleteos, ken amin dagiti Geteos -
600 a lallaki a simmurot kenkuana manipud Gat. 19 Kalpasanna, kinuna
ti ari kenni Ittai a Geteo, "Apay a simmurotka met kadakami? Agsublika
ken makipagnaedka kenni Ari Absalom, ta maysaka a ganggannaet ken
napapanawka. Agsublika iti bukodmo a lugar. 20 Gapu ta idi kalmanka
laeng a pimmanaw, apay a pagalla-allaenka a kaduadakami? Saanko
pay nga ammo no sadino iti papanak. Isu nga agsublika ket iyawidmo
dagiti kailiam. Sapay koma ta kumuyog kenka ti kinamanangngaasi ken
kinapudno." 21 Ngem simmungbat ni Ittai ket kinunana, "Iti nagan ni
Yahweh nga adda iti agnanayon, ken ti apok nga ari, pudno nga iti aniaman
a lugar a papanan ti apok nga ari, isu met ti papanan daytoy adipenmo,
uray no ti kaipapananna ket pagbiagak wenno pakatayak." 22 Isu a kinuna
ni David kenni Ittai, "Ituloyyo ngaruden ken kumuyogkayo kadakami."
Kimmuyog ngarud a nagna ni Ittai a Geteo iti ari, ken dagiti amin a
kakaduana a lallaki ken amin dagiti pamiliana a kaduana. 23 Nagdung-aw
dagiti amin a pagilian ket bimmallasiw amin a tattao iti Tanap ti Cedron,
ket bimmallasiw met mismo ti ari. Nagdalliasat amin dagiti tattao iti
dalan nga agturong iti let-ang. 24 Ket adda met uray ni Zadok agraman
dagiti amin a Levita, awit-awitda ti Lakasa ti Tulag ti Dios. Indissoda ti
Lakasa ti Tulag ti Dios, ket kalpasanna nakikadua kadakuada ni Abiatar.
Nagurayda agingga a nakaruar amin dagiti tattao iti siudad. 25 Kinuna
ti ari kenni Zadok, "Awitem nga isubli ti Lakasa iti Dios idiay siudad.
No makasarakak iti pabor iti imatang ni Yahweh, isublinakto ditoy ket
ipakitana manen kaniak ti Lakasa ken ti lugar a pagnanaedanna. 26 Ngem
no ibagana, 'Saanak a maay-ayo kenka, kitaem, adtoyak, aramidenna
kaniak aniaman nga ipagarupna a naimbag. 27 Kinuna pay ti ari kenni
Zadok a padi, "Saanka kadi a mammadto? Agsublika iti siudad a sitatalna,
ken ikuyogmo ti dua a putotmo a lallaki, a ni Ahimaas, ken ni Jonatan
a puto a lalaki ni Abiatar. 28 Kitaem, agurayakto idiay pagballasiwan iti
Araba agingga a dumteng ti sao nga aggapu kenka a mangipakaammo
kaniak." 29 Insubli ngarud ni Zadok ken ni Abiatar ti Lakasa ti Dios idiay
Jerusalem, ket nagnaedda sadiay. 30 Ngem simmang-at ni David a saka-
saka ken agsangsangit idiay Bantay dagiti Olibo, ken inabbungotanna ti

ulona. Tunggal tao kadagiti tattao a kaduana ket inabbungotanna iti ulona, ket simmang-atda nga agsangsangit kabayatan iti pannagnada. 31 Maysa ti nangibaga kenni David a kunana, “Maysa met ni Ahitofel kadagiti nakipag-alsa ken ni Absalom.” Isu nga inkararag ni David, O Yahweh, pangngaasim ta pagbalinem a kinamaag ti balakad ni Ahitofel.” 32 Naaramid nga idi nakadanon ni David iti tapaw ti dalan, nga isu ti nagdaydayawanda iti Dios kadagiti naglabas a tiempo, immay a simmabat kenkuana ni Cusai nga Arkita a naray-ab ti kagayna ken tapok-tapok iti ulona. 33 Kinuna ni David kenkuana, “No makipagdalliasatka kaniak, ket agbalinka laeng a padagsen kaniak. 34 Ngem no agsublika iti siudad ken ibagam kenni Absalom, “Agbalinakto nga adipenmo, apok nga ari, a kas iti panagbalinko nga adipen iti amam iti naglabas a tiempo, iti kasta ita adipennakon,' ket, ririibukemto koma ti balakad ni Ahitofel, a maipaay kaniak. 35 Ken saanto kadi a kaduam sadiay ni Sadok ken Abiatar a papadi? Isu nga aniaman a mangngegmo idiay palasio iti ari, masapul nga ibagam kenni Sadok ken Abiatar a papadi. 36 Kitaem a kaduada dagiti dua a putoda a lallaki, ni Ahimaas, a puto a lalaki ni Sadok, ken Jonatan, a puto a lalaki ni Abiatar. Masapul nga ibaonmo kaniak babaen kadagiti imada ti amin a banag a mangngegam. 37 Napan ngarud iti siudad ni Cusai, a gayyem ni David, apagisu met a simmangpet ken simrek ni Absalom idiay Jerusalem.

16

1 Idi nakaadayo bassit ni David iti tapaw ti turod, sinabat isuna ni Siba nga adipen ni Mefiboset nga addaan iti agasawa a nasilyaan nga asno a nagkarga iti 200 a tinapay, 100 a karaay ti ubas, 100 a kapetpet a bunga ti igos, ken maysa a supot a lalat nga arak. 2 Kinuna iti ari ken Siba, “Apay nga inyegmo dagitoy a banbanag?” Simmungbat ni Siba, “Dagiti asno ket pagluganan dagiti sangakabbalayan ti ari, ti tinapay ken dagiti kankanen a naaramid manipud iti bunga ti igos ket agpaay a kanen dagiti agtutubo a lallaki a kaduam, ken ti arak ket inumen iti siasinoman a matalimudaw idiay laet-ang.” 3 Kinuna ti ari, “ Sadino ti ayan iti apoko ti apom?” Simmungbat ni Siba iti ari, “Nagbati isuna idiay Jerusalem, ta kunana, 'Ita nga aldaw, isubli iti balay ti Israel ti pagarian ti amak kaniak.'” 4 Ket kinuna ti ari kenni Siba, “Adtoy, kukuamon ita dagiti amin a kukua ni Mefiboset.” Simmungbat ni Siba, “Agrukbabak a sipapakumbaba kenka, apok nga ari. Makasarakak koma iti pabor iti imatangmo.” 5 Idi nakadanon ni David idiay Bahurim, rimmuar sadiay ti maysa a lalaki a nagtaud iti puli ni Saul, ti nagana ket Simei a putot a lalaki ni Gera. Rimmuar isuna nga agilunlunod bayat iti pannagnana. 6 Binatubatona ni David ken dagiti amin nga opisyal iti ari, iti laksid ti kaadda ti armada ken dagiti guardia nga adda iti kannawan ken kannigid iti ari. 7 Nagpukpukaw a nagilunlunod ni Simei, “Umadayoka, pumanawka ditoy, sika a kriminal, sika a mammapatay! 8 Binalesnakayo amin ni Yahweh gapu iti dara ti pamilia ni Saul, a makinsaad iti pagturturayam. Impaiama ni Yahweh ti pagarian kenni Absalom nga anakmo. Ket ita nadadaelka gapu ta maysaka a mammapatay a tao.” 9 Ket kinuna ni Abisai a putot a lalaki ni Zeruyas iti ari, “Apay koma ngay nga idadanes daytoy a natay nga aso ti apok nga ari? Pangngaasim ta palubosannak ta innak putden ti ulona.” 10 Ngem kinuna ti ari, “Ania koma ti pakibiangak kadakayo, a putot ni Zeruyas? Nalabit nga ilunlunodnak gapu ta imbaga ni Yahweh kenkuana, 'Ilunodmo ni David. ’ Siasino ngarud ti makaibaga kenkuana, 'Apay nga ilunlunodmo ti ari?'” 11 Isu a kinuna ni David kenni Abisai

ken kadagiti amin nga adipenna, “Kitaem, ti anakko a lalaki a naipasngay manipud iti bagik, ket kayatna a pukawen ti biagko. Saan kadi nga ad-adda ita a tarigagayan daytoy a Benjamita ti pannakadadaelko? Bay-anyo isuna nga agilunod, ta binilin isuna ni Yahweh a mangaramid iti dayta. 12 Nalabit a kitaento ni Yahweh ti panagtuok a naipalak-am kaniak, ket supapakannak iti naimbag gapu iti panangilunlunodna kaniak ita nga aldaw.” 13 Nagdalliasat ngarud ni David ken dagiti tattaona iti dalan, kabayatan nga adda ni Simei idi iti asidegna iti ngato iti bakras ti turod nga agilunlunod ken agipurpuruak iti tapok ken batbato kenkuana bayat ti pannagnana. 14 Ket nabannog ti ari ken dagiti amin a tattao a kimmuyog kenkuana, ket naginana isuna idi simmardengda ta rabiin. 15 Kasta met a napan idiay Jerusalem ni Absalom ken dagiti amin a tattao ti Israel a kaduana, kaduana ni Ahitofel. 16 Naaramid idi a ni Cusai nga Arkita a gayyem ni David ket napan kenni Absalom, kinuna ni Cusai kenni Absalom, “ Agbiag ti ari! Agbiag ti ari!” 17 Kinuna ni Absalom kenni Cusai, “Kastoy kadi ti kinapudnom iti gayyemmo? Apay a saanka a simmurot kenkuana?” 18 Kinuna ni Cusai kenni Absalom,”Saan! Ngem ketdi, ti tao a pinili ni Yahweh ken dagitoy a tattao ken dagiti amin a lallaki iti Israel, dayta a tao ti pakaibilangakto, ket makipagnaedakto kenkuana. 19 Ken, siasino koma ti rumbeng a pagserbiak? Saan kadi a rumbeng nga agserbiak iti imatang iti anakna? Kas iti panagserbik iti imatang iti amam, agserbiak iti imatangmo.” 20 Kinuna ngarud ni Absalom kenni Ahitofel, “Balakadannakami no ania ti rumbeng nga aramidenmi. ” 21 Simmungbat ni Ahitofel kenni Absalom, “Inka ket kaiddaem dagiti tagabu nga assawa ni amam nga imbatina a mangaywan iti palasio, ket mangngegto ti amin nga Israel a nagbalinka a kabusor ti amam. Ket pumigsanto dagiti ima dagiti pasurotmo.” 22 Isu a nangbangonda iti tolda a maipaay kenni Absalom iti tuktok ti palasio, ket iti imatang dagiti amin nga Israel, kinaidda ni Absalom dagiti tagabu nga assawa ni David a kinabbalayna. 23 Ita, dagiti balakad ni Ahitofel kadagidi nga al-aldaw ket kasla nangngeg ti maysa a tao manipud iti mismo a ngiwat ti Dios. Kasta ti panangkita ni David ken Absalom kadagiti amin a balakad ni Ahitofel.

17

1 Kalpasanna, kinuna ni Ahitofel kenni Absalom, “Ita palubosannak a pumili iti 12, 000 a lallaki, ken bumangonakto ket kamatek ni David inton rabii. 2 Mapanakto kenkuana inton nabannog ken nakapuy isuna ket maklaatto isuna gapu iti buteng. Agtatarayto dagiti tattao a kaduana, ket ti laeng ari iti darupek. 3 Isublikto dagiti amin a tattao kenka, kas iti panagsubli iti nobia iti asawana, ket addaanto iti talna iti panagturaymo dagiti amin a tattao.” 4 Naay-ayo ni Absalom ken dagiti amin a panglakayen iti Israel iti imbaga ni Ahitofel. 5 Kinuna ngarud ni Absalom, “Ita ayabanyo met ni Cusai nga Arkita, ket denggentayo no ania iti makunana.” 6 Idi dimteng ni Cusai iti ayan ni Absalom, impalawag ni Absalom kenni Cusai ti imbaga ni Ahitofel sana sinaludsod ni Cusai, “Rumbeng kadi nga aramidenmi ti imbaga ni Ahitofel? No saan, ibagam kadakami no ania ti maibalakadmo.” 7 Kinuna ni Cusai kenni Absalom, “Saan a nasayaat iti daytoy a kanito ti balakad ni Ahitofel.” 8 Kinuna pay ni Cusai, “Ammom a nabileg a mannakigubat ti amam ken dagiti tattaona, ket makaungetda, kasda la oso a natakaw dagiti urbonna iti kataltalonan. Maysa a mannakigubat iti amam; saan isuna a makikadua

a maturog kadagiti soldadona ita a rabii. 9 Kitaem, nalabit nga ita a
kanito ket nakalemmeng isuna iti maysa nga abut wenno iti sabali a lugar.
Mapasamakto nga inton mapapatay iti sumagmamano kadagiti tattaom iti
rugrugi iti raut, ibaganto iti siasinoman a makangngeg iti daytoy, 'Adda
pannakapapatay kadagiti soldado a sumurot kenni Absalom.' 10 Ket uray
dagiti katuturedan a soldado, a kasla agpuspuso a leon, agbutengto gapu ta
ammo iti amin nga Israel a maysa a maingel a tao ti amam, ken napipigsa
unay dagiti tattaona. 11 Isu nga ibalakadko kenka a pagmaymaysaem
koma nga ummongen dagiti amin nga Israel kenka, manipud Dan agingga
iti Beerseba, a kas kaado dagiti darat iti baybay, ket mapanka a mismo
a makigubat. 12 Mapankaminto kenkuana sadinoman a pakasapulan
kenkuana, ket kalubanmi isuna a kas iti panagtinnag ti linnaaw iti daga.
Awanto ti ibatimi uray maysa kadagiti tattaona, wenno isuna a mismo,
a sibibiag. 13 No agkamang isuna iti maysa a siudad, ket mangipanto
kadagiti tali dagiti amin nga Israel iti dayta a siudad ket iguyodminto
daytoy iti karayan, agingga nga awanton uray maysa a bassit a bato a
masarakan sadiay." 14 Kinuna ngarud ni Absalom ken dagiti tattao ti
Israel, "Nasaysayaat ti balakad ni Cusai nga Arkita ngem iti balakad ni
Ahitofel." Ta inkeddeng ni Yahweh iti pannakalaksid iti nasayaat a balakad
ni Ahitofel tapno maiyeg iti pannakadadael kenni Absalom. 15 Kalpasanna,
kinuna ni Cusai kada Zadok ken Abiatar a papadi, "Binalakadan ni Ahitofel
ni Absalom ken dagiti panglakayen ti Israel iti kasta, ken kastoy a wagas,
ngem adda iti maysa a banag nga imbalakadko. 16 Ita ngarud, agapurakayo
ket inkayo ipadamag kenni David; ' Saankayo nga agkampo inton rabii iti
pagballasiwan iti Araba, ngem aramidenyo iti amin a pamusposan tapno
makaballasiwkayo, ta no saan ket maalun-on ti ari agraman dagiti amin
a tattao a kaduana.'" 17 Ita, adda nga agur-uray da Jonatan ken Ahimaas
idiay igid iti ubbog ti Rogel; adda maysa nga adipen a babai a kadawyan
a mapan agidanon kadagiti mensahe kadakuada. Kalpasanna mapanda
ibaga kenni Ari David, tapno saan ida a makita a mapmapan iti siudad.
18 Ngem iti daytoy a tiempo, nakita ida iti maysa a bumarito ket imbagana
kenni Absalom. Isu a sidadaras a pimmanaw ni Jonatan ken ni Ahimaas
ket napanda iti balay ti maysa a tao idiay Bahurim, addaan daytoy a lalaki
iti bubon iti paraanganna, nga isu ti bimmabaanda. 19 Innala iti asawa ti
lalaki ti pagkalub iti bubon ket inyabbongna daytoy iti ngarab ti bubon,
ken winarisanna kadagiti bukbukel iti rabaw daytoy, isu nga awan ti
makaammo nga adda iti uneg ti bubon da Jonathan ken Ahimaas. 20 Napan
dagiti tattao ni Absalom iti balay ti babai ket kinunada, "Sadino ti ayan da
Ahimaas ken Jonatan?" Imbaga ti babai kadakuada, "Nagaballasiwda iti
karayan." Kalpasan a kinitada iti aglawlaw ket saanda ida a nasarakan,
nagsublida idiay Jerusalem. 21 Ket naaramid kalpasan a nakapanawda,
rimuar da Jonatan ken Ahimaas iti bubon. Napanda impadamag kenni Ari
David; imbagada kenkuana, "Tumakderkayo ket partakanyo ti bumallasiw
iti danum gapu ta nagibalakad iti kasta ken kastoy ni Ahitofel maipapan
kadakayo." 22 Timmakder ngarud ni David ken dagiti amin a tattao a
kaduana, ket binallasiwda ti Jordan. Awan uray maysa kadakuada iti saan
a nakaballasiw iti Karayan Jordan sakbay nga aglawag iti agsapa. 23 Idi
naammoan ni Ahitofel a saan a nasurot ti balakadna, sinillianna ti asnona
sa pimmanaw. Nagawid isuna iti bukodna a siudad, inurnosna iti balayna,
sana imbitin ti bagina. Iti kastoy a wagas natay isuna ken naitabon iti
tanem ni amana. 24 Kalpasanna, dimteng ni David iti Mahanaim. Kasta
met ni Absalom, binallasiwna ti Jordan, isuna ken amin dagiti tattao iti

Israel a kaduana. 25 Ket insaad ni Absalom ni Amasa a mangidaulo iti
armada imbes a ni Joab. Ni Amasa ket putot a lalaki ni Jeter nga Israelita,
a nakikaidda kenni Abigail a putot a babai ni Naas ken kabsat a babai ni
Zeruyas, nga ina ni Joab. 26 Kalpasanna, nagkampo ni Absalom iti daga
ti Galaad. 27 Ket naaramid idi nakadanun ni David iti Mahanaim, a ni
Sobi a putto a lalaki ni Naas iti Ammonita a taga Raba, ken ni Makir a
putto ni Amiel a taga Lodebar, ken ni Barzillai a maysa a Galaadita a taga
Rogelim, 28 ket nangiyegda kadagiti ikamen ken ules, malukong ken banga,
ken trigo, arina a naaramid manipud iti sebada, nakirog a bukel, bukel ti
utong, patani, 29 diro, mantikilya, karnero, ken keso. Tapno makapangan
ni David ken dagiti tattao a kaduana. Kinuna dagitoy a tattao, "Mabisin
dagiti tattao, nabannog, ken mawaw idiay let-ang."

18

1 Binilang ni David dagiti soldado a kaduana ket nangdutok kadag-
iti kapitan ti rinibribu ken kadagiti kapitan ti ginasot a mangituray
kadakuada. 2 Ket imbaon ni David dagiti armada, kakatlo ti adda
iti babaen iti panangituray ni Joab, ti sabali a kakatlo ket adda iti
babaen iti panangituray ni Abisai a putot a lalaki ni Zeruyas a kabsat
a lalaki ni Joab, ken ti sabali manen a kakatlo iti adda iti babaen iti
panangituray ni Ittai a Geteo. Kinuna ti ari iti armada, "Kumuyogak met
kadakayo. 3 Ngem kinuna dagiti lallaki, "Saankan a masapul nga umay iti
gubatan, ta no aglibaskami awan bibiangda kadakami, wenno no matay ti
kagudua kadakami awan bibiangda. Ngem sangapulo a ribu kadakami
iti kaibatogam! Ngarud, nasaysayaat a nakasaganaka a mangtulong
kadakami manipud iti siudad." 4 Simmungbat ngarud ti ari kadakuada,
"Aramidekto ti aniaman a kasasayaatan para kadakayo." Nagtakder ti ari
iti abay ti ruangan ti siudad bayat iti irurruar dagiti amin nga armada a
ginasot ken rinibribu. 5 Binilin ti ari da Joab, Abisai ken Ittai a kunana,
"Ipagpagapoyo kaniak ket makilangenlangenkayo a nasayaat iti agtutubo,
kenni Absalom." Nangngeg amin dagiti tattao ti ari nga imbilinna kadagiti
kapitan daytoy maipapan kenni Absalom. 6 Isu a napan dagiti armada iti
away a makigubat iti Israel; nagsaknap ti gubat iti kabakiran ti Efraim.
7 Naparmek sadiay dagiti armada ti Israel iti sangoanan dagiti soldado ni
David; adu ti napapatay sadiay iti dayta nga aldaw ket duapulo a ribu
a tattao ti napapatay. 8 Nagsaknap ti gubat iti entero nga away, ket ad-
adu a tattao ti natay iti kabakiran ngem babaen iti kampilan. 9 Nairana
a nasabat ni Absalom dagiti sumagmamano kadagiti soldado ni David.
Nakasakay ni Absalom iti mulona, ket napan ti mulo iti sirok iti nasamek a
sangsanga ti dakkel a kayo ti lugo, ket naisalat ti ulona kadagiti sangsanga
ti kayo. Nabati isuna nga agbitbitin iti nagbaetan ti daga ken ti tangatang
bayat iti panagtultuloy ti pagsaksakayanna a mulo. 10 Adda nakita iti
daytoy ket imbagana kenni Joab, "Adtoy, nakitak ni Absalom nga agbitbitin
iti kayo ti lugo!" 11 Kinuna ni Joab iti lalaki a nangibaga kenkuana iti
maipanggep kenni Absalom, "Adtoy! Nakitam isuna! Apay a saanmo
a pinatay isuna nga intinnag iti daga? Ikkanka koman iti sangapulo a
siklo ti pirak ken maysa a barikes." 12 Simmungbat ti lalaki kenni Joab,
"Uray pay makaawatak iti sangaribu a siklo ti pirak, saankonto latta nga
iyunnat ti imak a maibusor iti anak ti ari, gapu ta nangngegmi amin ti
panangbilin ti ari kenka, Abisai, ken ni Ittai, a kunana, 'Awan ti siasinoman
a mangsagid ti agtutubo a ni Absalom.' 13 No impustak man ti biagko gapu
iti inuulbod (ket awan ti mailimed iti ari), baybay-andakto met laeng."

14 Ket kinuna ni Joab, “Saanka nga urayenen.” Isu a nangala ni Joab iti
tallo a gayang ket induyokna dagitoy iti puso ni Absalom, kabayatan a
sibibiag pay laeng isuna ken agbitbitin iti lugo. 15 Ket pinalawlawan dagiti
sangapulo nga agtutubo a nangawit kadagiti kalasag ni Joab ni Absalom,
dinarupda isuna, ket pinapatayda isuna. 16 Kalpasanna pinuyotan ni
Joab ti trumpeta, ket nagsubli ti armada manipud iti panangkamkamatda
iti Israel, ta pinagsubli ni Joab ti armada. 17 Innalada ni Absalom ket
impuruakda isuna iti dakkel nga abut iti kabakiran; impunponda ti
bangkayna iti sirok ti dakkel a penpen dagiti batbato, kabayatan a naglibas
amin ti Israel, tunggal tao iti pagtaenganna. 18 Ita ni Absalom, kabayatan
a sibibiag pay laeng, ket nangipatakder iti dakkel nga adigi a bato idiay
Tanap ti Ari, ta kinunana, “Awananak iti anak a lalaki a mangitandudo
iti pakalaglagipan ti naganko.” Impanaganna iti adigi ti naganna, isu
a naawagan iti Baton-lagip ni Absalom aginggana iti daytoy nga aldaw.
19 Ket kinuna ni Ahimaas a putot ni Zadok, “Palubosandak nga agtaray
itan a mapan mangipakaammo ti naimbag a damag iti ari, no kasano nga
inispal ni Yahweh isuna manipud kadagiti kabusorna.” 20 Simmungbat
ni Joab kenkuana, “Saan a sika ti mapan mangibaga ti damag ita nga
aldaw; masapul nga aramidem daytoy iti sabali nga aldaw. Awan ti
maibagam a damag ita gapu ta natay ti anak ti ari.” 21 Kalpasanna kinuna
ni Joab iti maysa a Cusita, “Mapanmo ibaga iti ari no ania ti nakitam.”
Nagkurno ti Cusita kenni Joab, ket nagtaray. 22 Ket kinuna manen ni
Ahimaas na putot a lalaki ni Zadok kenni Joab, “Uray ania ti mapasamak,
pangaasim ta pagtarayendak met ket surotek ti Cusita.” Simmungbat ni
Joab, “Apay a kayatmo ti mapan, anakko, makitam met nga awanto ti
magungonam gapu iti damag?” 23 “Aniaman ti mapasamak, kinuna ni
Ahimaas, “Tumarayak.” Isu a sinungbatan ni Joab isuna, “Tumarayka.”
Ket timmaray ni Ahimaaz iti dalan a kapatadan, ket inunaanna ti
Cusita. 24 Ita, agtugtugaw ni David iti nagbaetan dagiti akin-uneg ken
akinruar a pagserkan. Immuli ti agwanwanawan iti atep ti pagserkan
nga agturong iti pader ket nagtannawag. Iti ikikitana, nakitana ti maysa
a lalaki a sumungsungad nga agtartaray nga agmaymaysa 25 Nagpukkaw
ti agwanwanawan ket imbagana iti ari. Ket kinuna ti ari, “No is-isuna,
adda ti damag iti ngiwatna.” Umasideg nga umasideg ti agtartaray ket
nakaasidegen iti siudad. 26 Nakita manen ti agwanwanawan ti sabali
a lalaki nga agtartaray, ket inayaban ti agwanwanawan ti agbanbantay
iti pagserkan; kinunana, “Kitaem, adda manen iti sabali a lalaki nga
agtartaray nga is-isuna.” Kinuna ti ari, “Umay met isuna mangyeg iti
damag.” 27 Isu a kinuna ti agwanwanawan, “Ti ammok, ti panagtartaray ti
lalaki iti sangoanan ket kasla iti panagtartaray ni Ahimaas a putot a lalaki
ni Zadok.” Kinuna ti ari, “Naimbag isuna a tao ket um-umay nga addaan iti
naimbag a damag.” 28 Kalpasanna immawag ni Ahimaas ket kinunana iti
ari, “Nasayaat ti amin.” Ket nagkurno isuna iti sangoanan ti ari a nagdisso
ti rupana iti daga ket kinunana, “Madaydayaw ni Yahweh a Diosmo, a
nangipaima kadagiti tattao a nangilayat kadagiti imada a maibusor iti
apok nga ari.” 29 Isu a simmungbat ti ari, “Nasayaat kadi ti kasasaad ti
agtutubo a ni Absalom?” Simmungbat ni Ahimaas, “Idi imbaonnak ni Joab
nga adipen ti ari kenka, apo ari, nakitak ti kasta unay a pannakariribuk,
ngem saanko nga ammo no ania daydiay.” 30 Ket kinuna ti ari, “Agpaigidka
ket agtakderka ditoy.” Isu a nagpaigid ni Ahimaas, ket nagtakder a saan
nga immal-alis. 31 Kasangsangpet la unay ti Cusita ket kinunana, “Adda
ti naimbag a damag para iti apok nga ari, ta imbalesnaka ni Yahweh ita

manipud kadagiti amin nga immalsa a maibusor kenka." 32 Ket kinuna
ti ari iti Cusita, "Naimbag kadi ti sasaaden ti agtutubo a ni Absalom?"
Insungbat ti Cusita, "Rumbeng koma a lak-amen dagiti kabusor ti apok
nga ari, ken dagiti amin nga immalsa a maibusor kenka a mangdangran
kenka, iti kas iti linak-am ti agtutubo." 33 Ket kasta unay ti panagpulkok
ti ari, ket immuli isuna iti siled iti ngatoen ti pagserkan ket nagsangit.
Iti ipapanna ket nagladingit, "Anakko nga Absalom, anakko, anakko nga
Absalom! Siak la koman iti natay a saan a sika, Absalom, anakko, anakko!"

19

1 Naibaga kenni Joab, "Kitaem, agsangsangit ken agladladingit ti ari
gapu kenni Absalom." 2 Isu a nagbalin a ladingit ti balligi iti dayta nga
aldaw kadagiti amin nga armada, gapu ta nangngeg ti armada a naibaga
iti dayta nga aldaw, "Agladladingit ti ari para iti anakna." 3 Siuulimek
a nagarudok dagiti soldado a nagturong iti siudad iti dayta nga aldaw,
kas iti panagarudok nga umadayo dagiti mababain a tattao no tumarayda
manipud iti gubatan. 4 Inabbongan ti ari ti rupana ket nagsangit iti
napigsa, "Anakko nga Absalom, Absalom, Absalom, anakko, anakko!" 5 Ket
simrek ni Joab iti balay ti ari ket kinunana kenkuana, "Imbabainmo dagiti
rupa dagiti amin a soldadom ita nga aldaw, a nangisalakan ti biagmo
ita nga aldaw, dagiti biag dagiti annakmo a lallaki ken babbai, dagiti
biag dagiti assawam, ken dagiti biag dagiti assawam a tagabu 6 gapu
ta ay-ayatem dagiti gumurgura kenka, ken gurguraem dagiti agay-ayat
kenka. Gapu ta impakitam ita nga aldaw nga awan serserbida kenka
dagiti pangulo ken dagiti soldado. Ita nga aldaw mamatiak a no nabiag
ni Absalom, ken nataykami amin, ket dayta ti mangparagsak kenka.
7 Ita ngarud, tumakderka ket rummuarka ket makitungtongka a nasayaat
kadagiti soldadom, ta isapatak iti nagan ni Yahweh, no saanka a mapan,
awan ti uray maysa a tao a mabati kenka ita a rabii. Dakdakesto dayta
para kenka ngem kadagiti amin a didigra a napasamak kenka sipud
pay kinaagtutubom inggana ita." 8 Isu a napan ti ari ket nagtugaw
iti ruangan ti siudad, ket naibaga kadagiti amin a tattao, "Kitaenyo,
agtugtugaw ti ari iti ruangan." Ket napan dagiti amin a tattao iti
sangoanan ti ari. Kabayatanna, idiay Israel, nagkamang ti tunggal tao
iti pagtaenganna. 9 Agsisinnuppiat iti tunggal maysa dagiti amin a tattao
kadagiti amin a tribu ti Israel nga ibagbagada, "Inispalnatayo ti ari kadagiti
ima dagiti kabusortayo. Insalakannatayo kadagiti ima dagiti Filisteo ket
ita, intarayanna ti pagilian gapu kenni Absalom. 10 Ket ni Absalom a
pinulutantayo a mangituray kadatayo, ket natay iti gubatan. Isu nga
apay a saantayo a pagtutungtongan iti maipapan iti pannakaisubli ti ari?"
11 Nangibaun ni Ari David iti mensahero kadda Zadok ken Abiatar a
papadi a kunana, "Katungtongyo dagiti panglakayen ti Juda ket ibagayo
kadakuada, "Apay a dakayo ti maudi a mangisubli iti ari iti palasiona,
gapu kadi iti panagtutungtong ti entero nga Israel ket anamonganda ti ari,
nga isublida isuna iti palasiona? 12 Dakayo dagiti kakabsatko, ti lasag ken
tulangko. Apay ngarud a dakayo ti maudi a mangisubli iti ari? 13 Ken
ibagayo kenni Amasa, 'Saan kadi a sika ti lasag ken tulangko? Dusaennak
ti Dios, ken ad-adda pay, no saan a sika ti isukatko kenni Joab a kapitan
ti armadak manipud ita."' 14 Ket nagun-odna dagiti puso dagiti amin a
tattao ti Juda, kasla nga isuda ti puso ti maysa a tao, isu a nangibaonda
iti napan iti ari a kunada, "Agsublika, sika ken dagiti amin a tattaom."
15 Isu a nagsubli ti ari ket dimteng idiay Jordan. Ket dimteng idiay Gilgal

dagiti tattao a taga-Juda tapno sabtenda ti ari, tapno kadduaanda ti ari
nga agballasiw iti Jordan. 16 Nagdardaras a simmalog ni Simei a putot
ni Gera, a Benjaminita, a taga-Bahurim, a kaduana dagiti tattao ti Juda
tapno sabtenda ni Ari David. 17 Kaduana ti sangaribu a tattao a nagtaud iti
Benjamin, ni Ziba nga adipen ni Saul, dagiti sangapulo ket lima a putotna a
lallaki ken kaduana pay dagiti duapulo nga adipen. Binallasiwda ti Jordan
a kaduada ti ari. 18 Bimmallasiwda tapno iballasiwda ti pamilia ti ari
ken tapno aramidenna ti aniaman nga ammona a nasayaat. Nagkurno
iti sangoanan ti ari ni Simei a putot a lalaki ni Gera sakbay a rinugianna
ti agballasiw iti Jordan. 19 Kinuna ni Simei iti ari, “Saanmo koman a
kitaen a nagbasolak, apok, wenno saanmo koman a lagipen ti sisusukir
nga inaramid daytoy adipenmo iti aldaw a pinanawan ti apok nga ari ti
Jerusalem. Pangaasim, saan koma nga ipapuso ti ari daytoy. 20 Ta ammo
daytoy adipenmo a nagbasolak. Kitaem, isu a siak ti immuna a simmalog
ita nga aldaw manipud kadagiti amin a pamilia ni Jose a mangsabat iti
apok nga ari.” 21 Ngem simmungbat ni Abisai a putot ni Zeruyas ket
kinunana, “Saan kadi a rumbeng a mapapatay ni Simei gapu iti daytoy,
gapu ta inlunodna ti pinulotan ni Yahweh?” 22 Ket kinuna ni David, “Ania
ti aramidek kadakayo, dakayo a putot ni Zeruyas, tapno rumbeng nga
agbalinkayo a kabusorko ita? Mapapatay kadi ti siasinoman a tao ditoy
Israel ita? Ta saanko kadi nga ammo nga ita nga aldaw ket siak ti ari iti
entero nga Israel?” 23 Isu nga imbaga ti ari kenni Simei, “Saanka a matay.”
Isu a nagkari ti ari kenkuana nga addaan iti panagsapata. 24 Ket simmalog
ni Mefiboset nga anak ni Saul tapno sabtenna ti ari. Saanna a dinalusan
dagiti sakana, wenno pinukisan ti barbasna, wenno linabaan dagiti pagan-
anayna manipud iti aldaw a pimmanaw ti ari inggana iti aldaw a nagawid
isuna nga addaan iti talna. 25 Ket isu nga idi naggapo isuna idiay Jerusalem
tapno sabtenna ti ari, kinuna ti ari kenkuana, “Apay a saanka a kimmuyog
kaniak, Mefiboset?” 26 Insungbatna, “Apok nga ari, inallilawnak ti
adipenko, ta kinunak, 'Silyaak ti maysa nga asno tapno mapagsakayak
ket sumurotak iti ari, gapu ta pilay daytoy adipenmo.' 27 Ngem dinadael
ni Ziba nga adipenko ti dayawko, siak nga adipenmo, kenka nga apok
nga ari. Ngem kasla anghel ti Dios ti apok nga ari. Ngarud, aramidem
no ania ti nasayaat iti panagkitam. 28 Gapu ta, iti imatang ti apok nga
ari, amin dagiti tattao ti balay ti amak ket natayen, ngem impalubosmo a
makipangan daytoy adipenmo kadagiti nangan iti lamisaanmo. Ania pay
ngarud ti karbengak nga agsangit iti ari? 29 Ket kinuna ti ari kenkuana,
“Apay nga agpalawagka pay laeng? Ingkeddengkon a pagbingayanyo
kenni Ziba dagiti taltalon.” 30 Isu a simmungbat ni Mefiboset iti ari,
“Wen, bay-am nga alaenna amin daytoy, gapu ta dimteng a sitatalged
ti apok nga ari iti bukodna a pagtaengan.” 31 Ket simmalog ni Barzillai
a Gileadita manipud sadiay Rogelim tapno makipagballasiw iti ari idiay
Jordan, ket kinadduaanna ti ari a napan idiay Jordan. 32 Lakay unay itan
ni Barzillai, walo pulo ti tawennan. Intedna iti ari dagiti kasapulanna
kabayatan ti panagnaedna sadiay Mahanaim, gapu ta nabaknang unay
isuna a tao. 33 Kinuna ti ari kenni Barzillai, “Sumurotka kaniak, ket
ipaayko kenka dagiti masapulmo iti pannakipagnaedmo kaniak idiay
Jerusalem.” 34 Simmungbat ni Barzillai iti ari, “Mano nga aldaw ti
nabatbati kadagiti tawtawen iti biagko, a masapul a sumurotak iti ari
idiay Jerusalem? 35 Walo pulo ti tawenkon. Mailasinko kadi pay ti
naimbag ken dakes? Mananam kadi pay daytoy adipenmo ti kanek ken
inumek? Mangngegko kadi pay ti timek dagiti agkankanta a lallaki ken

babbai? Apay a rumbeng nga agbalin daytoy adipenmo a dadagsen iti
apok nga ari? 36 Kayat laeng daytoy adipenmo iti kumuyog iti ari nga
agballasiw iti Jordan. Apay a rumbeng a subadannak ti ari iti kastoy
a gunguna? 37 Pangaasim ta ipalubosmo nga agawid iti pagtaenganna
daytoy adipenmo, tapno matayak iti bukodko a siudad ket maitanemak iti
nakaitaneman ti amak ken ti inak. Ngem kitaem, adtoy ti adipenmo a ni
Kimham. Bay-am a makipagballasiw isuna iti apok nga ari, ket aramidem
kenkuana ti ammom a nasayaat." 38 Insungbat ti ari, "Kumuyog kaniak
ni Kimham nga agballasiw, ket aramidek kenkuana no ania ti ammom
a nasayaat, ken no aniaman ti tarigagayam kaniak, aramidek dayta para
kenka." 39 Ket bimmallasiw dagiti amin a tattao iti Jordan, bimmallasiw
met ti ari, inagkan ti ari ni Barzillai ket binendisionanna isuna. Ket
nagawid ni Barzillai iti bukodna a pagtaengan. 40 Isu a bimmallasiw ti
ari a nagturong idiay Gilgal, ket nakipagballasiw ni Kimham kenkuana.
Imballasiw dagiti amin nga armada ti Juda ken ti kagudua ti armada ti
Israel ti ari. 41 Dagus a rinugian dagiti amin a tattao ti Israel ti napan
iti ari ket kinunada, "Apay nga inlibasdakayo dagiti kakabsatmi, dagiti
tattao ti Juda, ket imballasiwda ti ari ken ti pamiliana iti Jordan, ken kasta
met dagiti tattao ni David a kakaduana?" 42 Sinungbatan ngarud dagiti
tattao ti Juda dagiti tattao ti Israel, "Gapu ta as-asideg a kabagianmi ti
ari. Apay ngarud ta makaungetkayo gapu iti daytoy? Nangankami kadi iti
aniaman a binayadan ti ari? Inikkannakami kadi iti aniaman a sagsagut?"
43 Sinungbatan dagiti tattao ti Israel dagiti tattao ti Juda, "Addaankami
iti sangapulo a tribu a kabagian ti ari, isu a dakdakkel ti karbenganmi
kenni David ngem dakayo. Apay ngarud nga inumsidakami? Saankadi a
ti dawatmi a maisubli ti ari ti immuna a nangngeg?" Ngem nagubgubsang
dagiti sao dagiti tattao ti Juda ngem dagiti sao dagiti tattao ti Israel.

20

1 Nakapasamak iti isu met laeng a lugar nga adda iti maysa a manan-
griribok a managan iti Siba a putot ni Bikri, a Benjaminita. Pinuyotanna
ti trumpeta ket kinunana, "Awan ti bingaytayo kenni David, kasta met
nga awan ti tawidtayo iti putot ni Jesse. Agawid ketdin ti tunggal maysa
iti pagtaenganna diay Israel." 2 Isu a pinanawan amin dagiti Israelita
ni David ket sinurotda ni Siba a putot ni Bikri. Ngem sinurot dagiti
tattao ti Juda ti ari, manipud iti Jordan agingga idiay Jerusalem. 3 Idi
dimteng ni David iti palasiona idiay Jerusalem, innalana dagiti sangapulo
nga adipen nga assawana nga imbatina a mangtaripato iti palasio, ket
pinagnaedna ida iti balay a nainget ti pannakabantayna. Impaayna dagiti
masapsapulda, ngem saannan a kinaidda pay ida. Isu a naiserraanda
agingga iti aldaw nga ipapatayda, nagbibiagda a kasda la balo. 4 Ket
kinuna ti ari kenni Amasa, "Ummongem dagiti amin a tattao ti Juda
iti unos ti tallo nga aldaw; masapul nga addaka met ditoy." 5 Isu a
napan inayaban ni Amasa dagiti amin a tattao ti Juda, ngem nagtalinaed
isuna iti nabaybayag ngem iti ingkeddeng ti ari a tiempo nga imbilinna
kenkuana. 6 Isu a kinuna ni David kenni Abisai, "Ita, nakarkaronto pay
a kinaranggas ti aramiden ni Siba a putot ni Bikri kadatayo ngem ti
inaramid ni Absalom. Ikuyogmo dagiti adipen ti apom, dagiti soldadok,
ket kamatenyo isuna, ta di ket mangbirok kadagiti natalged a siudad ket
makalibas isuna iti panagkitatayo." 7 Simmaruno ngarud kenkuana dagiti
tattao ni Joab, a kaduada dagiti Cheretita ken dagiti Peletita ken dagiti amin
a maingel a mannakigubat. Pinanawanda ti Jerusalem tapno kamatenda

ni Siba a putot ni Bikri. 8 Idi addadan idiay ayan ti dakkel a bato idiay
Gabaon, dimteng ni Amasa a sumabat kadakuada. Nakaaruat ni Joab ti
kalasag a pakigubat, a pakaibilangan ti barikes iti siketna nga addaan
iti nakakaluban a kampilan a nakagalot iti daytoy. Iti panpannagnana
nga agpasango, natnag ti kampilan. 9 Isu a kinuna ni Joab kenni Amasa,
“Naimbag kadi ti amin kenka, kasinsinko?” Siaayat nga iniggaman ni
Joab ti barbas ni Amasa babaen iti kannawan nga imana tapno agkanna
isuna. 10 Saan a nadlaw ni Amasa ti imuko nga adda iti kannigid nga ima
ni Joab. Dinuyok ni Joab ti buksit ni Amasa ket natnag dagiti bagisna
iti daga. Saanen nga inulit pay a dinuyok ni Joab isuna, ket natay ni
Amasa. Isu a kinamat ni Joab ken ni Abisai a kabsatna ni Siba a putot
ni Bikri. 11 Ket nagtakder iti abay ni Amasa ti maysa kadagiti tattao ni
Joab, ken kinuna ti lalaki, “Siasinoman nga umanamong kenni Joab, ken
siasinoman a para kenni David, surotenna ni Joab.” 12 Naidasay ni Amasa
a nadigos iti darana iti tengnga ti dalan. Idi nakita ti lalaki a nagtalinaed
a nakatakder dagiti tattao, binagkatna ni Amasa manipud iti dalan ket
impanna iti tay-ak. Inabbonganna ti lupot isuna gapu ta nakitana a ti
tunggal tao a lumabas ket agtakder. 13 Kalpasan a naibagkat ni Amasa
manipud iti dalan, simmurot amin dagiti tattao kenni Joab a mangkamat
kenni Siba a putot ni Bikri. 14 Linabsan ni Siba dagiti amin a tribu ti Israel
a nagturong iti Abel, iti Bet Maaca, ken kadagiti amin a daga ti Berites,
a naguummong ken kimmamat met kenni Siba. 15 Nakamatanda isuna
ket pinalawlawanda isuna idiay Abel ti Bet Maaca. Pinalawlawanda iti
nabunton a daga ti igid ti pader ti siudad. Minaso dagiti amin nga armada
a kadua ni Joab ti pader tapno marba daytoy. Ket nagpukkaw ti maysa
a masirib a babai iti siudad, 16 “Dumngegka, pangaasim ta dumngegka,
Joab! Umasidegka kaniak tapno makatungtongka.” 17 Isu nga immasideg
ni Joab kenkuana, ket kinuna ti babai, “Sika kadi ni Joab?” Simmungbat
isuna, “Siak,” Ket kinuna ti babai kenkuana, “Denggem ti sao daytoy
adipenmo.” Insungbatna, “Dumdumngegak.” 18 Ket nagsao ti babai,
“Masansan a maibaga idi un-unana a tiempo, 'Pudno a no dumawatka ti
pammagbaga idiay Abel,' ket sulbaren dayta a pammagbaga ti parikutmo.
19 Dakami ti siudad a maysa kadagiti katatalnaan ken kapupudnoan iti
Israel. Padpadasenyo a dadaelen ti siudad nga ina iti Israel. Apay a
kayatyo nga alun-onen ti tawid ni Yahweh?” 20 Isu a simmungbat ni
Joab ket kinunana, “Saan a kasta, saan a kasta kaniak, a rumbeng nga
alun-onek wenno dadaelek. 21 Saan a pudno dayta. Ngem adda ti lalaki
a naggapu iti turod ti pagilian ti Efraim, a managan ti Siba a putot ni
Bikri, ket intag-ayna ti imana a maibusor iti ari, maibusor kenni David.
Isukoyo isuna, ket pumanawak iti siudad.” Kinuna ti babai kenni Joab,
“Maipuruak ti ulona kenka iti ngatoen ti pader.” 22 Ket napan ti babai
kadagiti amin a tattao nga ammona. Pinutedda ti ulo ni Siba a putot ni
Bikri, ket impurwakda daytoy kenni Joab. Kalpasanna, pinuyotanna ti
trumpeta ket pinanawan dagiti tattao ni Joab ti siudad, nagawid ti tunggal
maysa iti pagtaenganna. Ket nagsubli ni Joab idiay Jerusalem iti ayan ti ari.
23 Ita, ni Joab ti nangidadaulo kadagiti amin nga armada ti Israel, ken ni
Benaias a putot ni Jehoyada ti nangidaulo kadagiti Cheretites ken kadagiti
Peletites. 24 Ni Adoram ti nangidaulo kadagiti tattao nga agtrabaho nga
ingkapilitan, ket ni Jehosafat a putot ni Ahilut ti tagailista. 25 Ni Siva ti
sekretario ken da Zadok ken Abiatar dagiti papadi. 26 Ni Ira a Jairita ti
panguloen a ministro ni David.

21

1 Adda iti panagbisin iti tiempo ni David iti tallo a tawen a nagsasaruno,
ket sinarak ni David ti rupa ni Yahweh. Ket kinuna ni Yahweh, "Daytoy
a panagbisin ket adda kenka gapu kenni Saul ken iti manangpapatay a
pamiliana, gapu ta pinapatayna dagiti Gibeonita." 2 Ita, dagiti Gibeonita
ket saan a nagtaud kadagiti tattao ti Israel; nagtaudda kadagiti nabati
kadagiti Ammoreo. Insapata dagiti tattao ti Israel a saanda ida a
papatayen, ngem no pay kasta, pinadas ni Saul a papatayen amin ida gapu
iti bumarbara a panagayatna kadagiti tattao ti Israel ken Juda. 3 Isu nga
inayaban amin ni Ari David dagiti Gibeonita ket kinunana kadakuada,
"Ania ti rumbeng nga aramidek kadakayo? Kasano a makaaramidak
iti pangabbong iti basol, tapno mabalinyo a bendisionan dagiti tattao ni
Yahweh, a nagtawid iti kinaimbag ken kadagiti karina?" 4 Simmungbat
dagiti Gibeonita kenkuana, "Saan a marisut ti pirak wenno balitok ti
dakes nga inaramid kadakami da Saul ken iti pamiliana. Ken saan a
para kadakami ti pumatay iti siasinoman a tao ti Israel." Insungbat
ni David, "Aniaman a dawatenyo, dayta ti aramidek para kadakayo."
5 Simmungbatda iti ari, "Ti tao a nangpadas a mangpapatay kadakami
amin, a nagpanggep iti kinadakes kadakami, isu a nadadaelkami ita
ken awanankami iti lugar kadagiti nagbeddengan ti Israel — 6 ipaimam
kadakami ti pito a lallaki manipud kadagiti kaputotanna, ket bitayenmi
ida iti imatang ni Yahweh idiay Gabaa a lugar ni Saul, ti pinili ni Yahweh."
Isu a kinuna ti ari, "Itedko ida kadakayo." 7 Ngem insalakan ti ari ni
Mefiboset a putot ni Jonatan nga anak ni Saul, gapu ti sapata ni Yahweh
iti nagbaetanda, iti nagbaetan ni David kenni Jonatan nga anak ni Saul.
8 Ngem innala ti ari dagiti dua nga annak a lallaki ni Rispa a putot a babai
ni Aia, annakna a lallaki kenni Saul—ti nagan dagiti dua nga annakna
a lallaki ket Armoni ken Mefiboset; ken innala met ni David dagiti lima
nga annak a lallaki ni Mikal nga anak a babai ni Saul, nga anak ni Mikal
kenni Adriel a putot a lalaki ni Barsillai a Meholitita. 9 Impaimana ida
kadagiti Gibeonita. Binitayda ida idiay bantay iti imatang ni Yahweh,
ket naggigiddanda a pito a natay. Napapatayda kabayatan iti tiempo ti
panagaapit, kabayatan dagiti umuna nga al-aldaw ti rugi iti panagaaapit ti
sebada. 10 Kalpasanna nangala ni Rispa a putot a babai ni Aia iti nakersang
a lupot ket inyaplagna iti rabaw ti bantay para iti bagina, iti abay dagiti
bangkay, manipud iti rugi ti pinagaapit agingga a natudoanda manipud
iti tangatang. Saanna nga impalubos a singaen dagiti billit iti tangatang
dagiti bangkay kabayatan iti aldaw wenno dagiti atap nga ayup kabayatan
iti rabii. 11 Naibaga kenni David ti inaramid ni Rispa a puto a babai ni Aia,
ti adipen nga asawa ni Saul. 12 Isu a napan ni David ket innalana dagiti
tultulang ni Saul ken ni Jonatan nga anakna manipud kadagiti tattao ti
Jabes Galaad, a nangtakaw kadagitoy manipud iti plasa idiay Bet-san, a
nangbitayan dagiti Filisteo kadakuada, kalpasan a pinapatay dagiti Filisteo
ni Saul idiay Gilboa. 13 Innala ni David dagiti tultulang da Saul ken Jonatan
nga anakna manipud sadiay, ket inurnongda met dagiti tultulang dagiti
pito a lallaki a naibitay. 14 Ingkalida dagiti tultulang da Saul ken Jonatan
nga anakna idiay pagilian ni Benjamin idiay Sela, iti tanem ni Kis nga
amana. Inaramidda amin nga imbilin ti ari. Kalpasan dayta, sinungbatan
ti Dios dagiti kararagda para iti daga. 15 Ket ginubat manen dagiti Filisteo
ti Israel. Isu a simmalog ni David ken ti armadana ket nakirangetda
kadagiti Filisteo. Nabannog unay ni David iti pannakigubatna. 16 Ni
David ket pinanggep a patayen ni Isbibenob a kaputotan dagiti higante,

nga addaan iti bronse a gayang nga agdagsen iti tallo gasut a siklo, ken nakaarmas iti baro a kampilan. 17 Ngem inispal ni Abisai a putot ni Zeruyas ni David, rinautna ti Filisteo, ket pinapatayna ni Isbibenob. Ket nagsapata dagiti tattao ni David kenkuana, kunada, "Saankanton a pulos a kumuyog iti gubatan kadakami, tapno saanmo nga iddepen ti silaw ti Israel." 18 Kalpasan daytoy ket dimteng manen ti sabali a pannakigubatda kadagiti Filisteo idiay Gob, idi pinatay ni Sebecai a Husatita ni Saf, a maysa kadagiti kaputotan dagiti Refaim. 19 Dimteng manen ti simmaruno a pannakigubatda kadagiti Filisteo idiay Gob, pinatay ni Elhanan a putot ni Jair a Betlehemita ni Goliat a Giteo, nga akin-gayang iti kasla poste ti pagabelan. 20 Dimteng manen iti maysa a gubat idiay Gat nga adda iti maysa tao a kasta unay ti katayagna nga addaan iti innem a ramay iti tunggal imana ken innem met a ramay iti tunggal sakana, duapulo ket uppat ti bilang dagiti ramayna. Nagtaud met laeng isuna iti Refaim. 21 Ket idi linaisna ti Israel, pinatay isuna ni Jonatan a putot ni Shama, a kabsat a lalaki ni David. 22 Dagitoy dagiti kaputotan ti Refaim ti Gat, ket napapatayda kadagiti ima ni David ken iti ima dagiti soldadona.

22

1 Kinanta ni David ti linaon daytoy a kanta kenni Yahweh iti aldaw a panangispal ni Yahweh kenkuana manipud iti ima dagiti amin a kabusorna, ken manipud iti ima ni Saul. 2 Nagkararag isuna, "Ni Yahweh ti dakkel a bato a sarikedkedko, ti mangispal kaniak. 3 Ti Dios ti dakkel a bato a sarikedkedko. Kumamkamangak kenkuana. Isuna ti salaknibko, ti sara iti pannakaisalakanko, ti kalasagko ken ti pagkamkamangak, ti mangisalakan kaniak manipud iti kinaranggas. 4 Umawagak kenni Yahweh, a maikari a padayawan, ket maisalakanakto manipud kadagiti kabusorko. 5 Gapu ta linikmotnak dagiti dalluyon ni patay. Kasla riningbawannak ti napegges a danum ti kinaawan serserbi. 6 Pinulipulandak dagiti tali ti sheol; sinilloannak dagiti palab-og ni patay. 7 Iti pannakariribukko immawagak kenni Yahweh; immawagak iti Diosko; nangngegna ti timekko manipud iti templona, ket nakadanun kadagiti lapayagna ti panagkiddawko iti tulong. 8 Ket naggingined ti daga ken naguggon. Nagunggon ken nagindayon dagiti pundasion dagiti langlangit, gapu ta nakapungtot ti Dios. 9 Rimmuar ti asuk manipud kadagiti abut ti agongna, ken rimmuar ti gumilgil-ayab nga apuy iti ngiwatna. Napasgedan dagiti beggang babaen iti daytoy. 10 Linuktanna dagiti langlangit ket bimmaba isuna, ket adda napuskol a kinasipnget iti babaen dagiti sakana. 11 Nagsakay isuna iti kerubin ket timmayab. Nakitada nga agtaytayab isuna a nakalugan kadagiti payyak ti angin. 12 Ket pinagbalinna ti sipnget a kasla tolda iti aglawlawna, agur-urnong iti napigsa a tudo dagiti ulep iti tangatang. 13 Manipud iti kimat iti sangoananna ket natinnag dagiti dumardarang a beggang. 14 Naggurruod ni Yahweh manipud kadagiti langlangit. Nagpukkaw ti Kangangatoan. 15 Nangibiat isuna kadagiti pana ken winarawarana dagiti kabusorna— kadagiti kanabsiit ti kimat, winarawarana ida. 16 Ket nagparang dagiti pagayusan ti danum; nawaknitan dagiti pundasion ti lubong iti panagpukkaw ni Yahweh para iti gubat, iti napigsa nga anges manipud kadagiti abut ti agongna. 17 Ginaw-atnak manipud iti ngato; ket iniggamannak! Ginuyodnak manipud iti naapres a danum. 18 Inispalnak manipud iti napigsa a kabusorko, manipud kadagiti nanggura kaniak, gapu ta napigsada unay

para kaniak. 19 Dinarupdak iti aldaw ti pannakariribukko, ngem ni
Yahweh ti timmulong kaniak. 20 Inruarnak pay iti nalawa a nawaya a
lugar. Insalakannak gapu ta naay-ayo isuna kaniak. 21 Ginungunaannak ni
Yahweh segun iti kinalintegko; insublinak iti sigud a kasasaadko segun iti
kinadalus dagiti imak. 22 Gapu ta tinungpalko dagiti wagas ni Yahweh ken
saanak a nagtignay a sidadangkes babaen iti panangtallikodko iti Diosko.
23 Ta saanko a tinallikudan dagiti amin a lintegna nga adda iti sangoanak;
kasta met dagiti bilbilinna. 24 Ket awan met pakababalawak iti imatangna,
ken inyadayok ti bagik iti basol. 25 Isu nga insublinak ni Yahweh iti sigud
a kasasaadko segun iti kinalintegko, segun iti kinadalusko iti imatangna.
26 Iti daydiay a napudno, ipakitam a napudnoka; iti maysa a tao nga
awan pakababalawanna, ipakitam ti bagim nga awan pakababalawanna.
27 Iti nadalus, ipakpakitam ti bagim a nadalus, ngem naungetka kadagiti
nakillo. 28 Isalsalakanmo dagiti agsagsagaba a tattao, ngem bumusor
dagiti matam kadagiti napalangguad, ken ipabpababam ida. 29 Ta sika
ti silaw ko, Yahweh. Lawlawagan ni Yahweh ti kinasipngetko. 30 Ta
babaen kenka mabalinko a lagtoen ti maysa a bangen; babaen iti Diosko
mabalinko a lagtoen ti maysa a pader. 31 No maipanggep iti Dios, awan
pagkurangan ti wagasna. Nasin-aw ti sao ni Yahweh. Isuna ket maysa
a kalasag kadagiti amin a kumamkamang kenkuana. 32 Ta siasinno ti
Dios no di laeng ni Yahweh? Ken siansinno ti dakkel a bato no di
laeng a ti Diostayo? 33 Ti Dios ti kamangko, ken iturturongna iti dalanna
ti tao nga awan iti pakapilawanna. 34 Pappapartakenna dagiti sakak
a kas iti ugsa ken ikabkabilnak kadagiti banbantay. 35 Sansanayenna
dagiti imak para iti gubat, ken dagiti takkiagko a mangpilko kadagiti
bai a bronse. 36 Intedmo kaniak ti kalasag ti panangisalakanmo, ken
babaen iti pabormo pinagbalinnak a natan-ok. 37 Nangaramidka iti
nalawa a lugar iti babaek a para kadagiti sakak, isu a pulos a saan a
maikaglis dagiti sakak. 38 Kinamatko dagiti kabusorko ket dinadaelko
ida. Saanak a nagsubli aginggana a nadadaelda. 39 Inalun-on ken
dinadaelko ida; saandan a makabangon. Napasagda iti siruk dagiti
sakak. 40 Ikkannak iti pigsa a kas iti barikes a pakigubat; ikabkabilmo
iti babaek dagiti mangbusbusor kaniak. 41 Intedmo kaniak dagiti teltel
dagiti kabusorko; pinarmekko dagiti nanggura kaniak. 42 Dimmawatda
iti tulong; ngem awan ti nangisalakan kadakuada; immmawagda kenni
Yahweh, ngem saanna ida a sinungbatan. 43 Rinumekko ida a kas iti
tapok iti daga, binayok ida a kasla pitak kadagiti kalsada. 44 Inispalnak
met manipud kadagiti panagsusuppiat dagiti tattaok. Pinagtalinaednak
a kas panguloen dagiti nasion. Agserserbi kaniak dagiti tattao a saanko
nga am-ammo. 45 Napilitan a nagtamed kaniak dagiti ganggannaet.
46 Apaman a nangngegandak, nagtulnogda kaniak. Agtigtigerger dagiti
ganggannaet a rimmuar kadagiti paglemlemmenganda. 47 Agbiag ni
Yahweh! Maidaydayaw koma ti dakkel a batok. Maitan-ok koma ti
Dios, ti dakkel a bato iti pannakaisalankanko. 48 Daytoy ti Dios a
mangipatpatungpal iti panangibales para kaniak, ti mangparparukma
kadigiti tattao kaniak. 49 Winayawayaannak manipud kadagiti kabusorko.
Pudno, intag-aynak kadagiti bimmusor kaniak. Is-ispalennak manipud
kadagiti naranggas a tattao. 50 Isu nga agyamanak kenka, Yahweh, kadagiti
nasion; agkantaak kadagiti kanta a pagdayaw iti naganmo. 51 Ipapaay
ti Dios ti naindaklan a balligi iti arina, ken ipakpakitana iti tulag ti di

panagbalbaliw ti panunotna iti pinulotanna, kenni David ken kadagiti kaputotanna, iti agnanayon.”

23

1 Ita, dagitoy dagiti maudi a balikas ni David— ni David nga anak ni
Jesse, ti tao a napadayawan unay, ti tao a pinulotan iti Dios ni Jacob, ti
nalaing a salmista ti Israel. 2 “Nagsao ti Espiritu ni Yahweh babaen kaniak,
ket adda dagiti balikasna iti dilak. 3 Nagsao ti Dios ti Israel, kinuna ti
dakkel a Bato ti Israel kaniak, 'Ti sililinteg a mangiturturay kadagiti tattao,
a mangiturturay nga addaan iti panagbuteng iti Dios. 4 Kaiyarigannanto
ti lawag iti agsapa iti kanito a sumingsingising ti init, maysa nga agsapa
nga awan ti ulep, a panagrusing dagiti naganus a ruot iti daga babaen
iti naraniag a singising ti init kalpasan iti tudo. 5 Kinapudnona, saan
kadi a kastoy ti pamiliak iti imatang ti Dios? Saan kadi a nakitulag isuna
kaniak iti agnanayon, nabilin ken saan a mabaliwan iti amin a wagas?
Saan kadi a patalgedenna ti pannakaisalakanko ken ibanagna ti tunggal
tarigagayko? 6 Ngem dagiti awan serserbina ket maiyarigdanto amin
kadagiti siit a maibelleng, gapu ta saan ida a maurnong dagiti ima iti
siasinoman. 7 Ti tao a mangsagid kadagitoy ket masapul nga agaramat
iti landok wenno putan ti gayang: masapul a mapuoranda iti ayanda.'”
8 Dagitoy dagiti nagan dagiti mabigbigbig a soldado ni David: Ni Jesbaal
a Hacmonita ket isu ti pangulo dagiti mabigbigbig a soldado. Nakapatay
isuna iti walo gasut a lallaki iti naminsan a ranget. 9 Sumaruno kenkuana
ket ni Eleazar a putot ni Dodo a putot ti maysa nga Ahohita a maysa
kadagiti tallo a nasisiglat a tattao ni David. Adda isuna idi kinaritda
dagiti Filisteo a naguummong tapno makigubat, ken idi nagsanod dagiti
lallaki ti Israel. 10 Nagtakder ni Eleazar ket kinarangetna dagiti Filisteo
agingga a nabannog ken simmikkil dagiti imana ket saannan a maibbatan
ti putan ti kampilanna. Nangiyeg ni Yahweh iti naindaklan a balligi
iti dayta nga aldaw. Nagsubli dagiti armada kalpasan ni Eleazar tapno
laeng rabsutenda dagiti kayatda kadagiti natay. 11 Sumaruno kenkuana ni
Samma a putot ni Age a taga-Hara. Naguummong dagiti Filisteo iti talon
a namulaan iti bukbukel, ket intarayan ida ti armada. 12 Ngem nagtakder
ni Samma iti tengga ti talon ket sinalaknibanna daytoy. Pinatayna dagiti
Filisteo, ket nangyeg ni Yahweh iti naindaklan a balligi. 13 Tallo kadagiti
tallupulo a soldado ti simmalog iti ayan ni David iti panawen ti panagaapit,
iti rukib ti Adullam. Nagkampo ti armada dagiti Filisteo iti tanap ti Refaim.
14 Iti dayta a tiempo adda idi ni David iti paglemlemmenganna a maysa a
rukib, kabayatan iti panagkampo dagiti Filisteo idiay Betlehem. 15 Mawaw
idi ni David ket kinunana, “No adda la koma mangted kaniak iti danum
nga inumek a naggapu iti bubon idiay Betlehem, ti bubon nga adda iti
asideg ti ruangan!” 16 Isu a sinarakusok dagitoy a tallo a nasisiglat a
lallaki ti armada dagiti Filisteo ket napanda simmakdo iti danum idiay
bubon ti Betlehem, ti bubon nga adda iti ruangan. Innalada ti danum
ket impanda kenni David, ngem nagkedked isuna nga inumen daytoy.
Ngem ketdi, imbuyatna daytoy a kas datonna kenni Yahweh. 17 Ket
kinunana, “Iyadayom kaniak, Yahweh, nga inumek daytoy. Rumbeng
kadi nga inumek ti dara dagiti lallaki a nangipusta iti biagda?” Isu
a nagkedked isuna nga inumen daytoy. Dagitoy dagiti banbanag nga
inaramid dagiti tallo a nasisiglat a lallaki. 18 Ni Abisai a kabsat ni Joab a
putot ni Zeruyas, ti kapitan dagiti tallo. Adda naminsan a nakiranget isuna
babaen iti gayangna iti tallo gasut a lallaki ket pinatayna ida. Masansan a

madakamat isuna a kadua dagiti tallo a soldado. 19 Saan kadi a nalatlatak
isuna ngem kadagiti tallo? Isuna ti nagbalin a kapitanda. Nupay kasta,
ti kinalatakna ket saan a kas iti kinalatak dagiti tallo a kalalatakan a
soldado. 20 Ni Benaias a taga-Kabzeel ket putot ni Jehoyada; maysa
isuna a napigsa a lalaki a nakaaramid kadagiti aramid a mangipakita iti
kinatured. Pinatayna dagiti dua a putot ni Ariel a taga-Moab. Bimmaba
pay isuna iti maysa nga abut ket pinatayna ti maysa a leon kabayatan
nga agtudtudo iti niebe. 21 Ken napatayna ti maysa a nagdakkel a lalaki
nga Egipcio. Nakaiggem iti gayang daytoy nga Egipcio, ngem kinaranget
daytoy ni Benaias babaen laeng iti sarukod. Inagawna ti gayang manipud
iti ima ti Egipcio ket pinatayna isuna babaen iti daytoy met laeng a
gayang. 22 Inaramid ni Benaias aputot ni Jehoyada dagitoy a kinatured, ket
nainaganan isuna a kadua dagiti tallo a nasisiglat a lallaki. 23 Mararaem
isuna ngem dagiti tallopulo a soldado, ngem saan isuna a mararaem a kas
kadagiti tallo a mabigbigbig a soldado. Nupay kasta, isuna ti dinutokan
ni David a mangimaton kadagiti guardiana. 24 Dagiti tallopulo ket isuda
dagiti sumaganad a lallaki: Ni Asael a kabsat ni Joab, ni Elhanan a putot
ni Dodo a nagtaud iti Betlehem, 25 ni Samma ken ni Elika a taga-Harod,
26 ni Helez a taga-Pelet, ni Ira a putot ni Ikkes a taga-Tekoa, 27 ni Abiezer a
taga-Anatot, ni Mebunai a taga-Husa, 28 ni Zalmon a taga-Aho, ni Maharai
a taga-Netofa; 29 ni Heleb a putot ni Baana a taga-Netofa, ni Ittai a putot
ni Ribai a taga-Gabaa a daga dagiti kaputotan ni Benjamin, 30 ni Benaias a
taga-Piraton, ni Hiddai a nagtaud kadagiti tanap ti Gaas, 31 ni Abialbon a
taga-Araba, ni Asmabet a taga-Bahurim, 32 ni Elisaba a taga-Saalbon, dagiti
putot ni Jasen, ni Jonatan; 33 ni Samma a taga-Hara, ni Ahiam a putot ni
Sarar a taga-Hara, 34 ni Eleifelet a putot ni Ahasbai a taga-Maaca, ni Eliam
a putot ni Ahitofel a taga-Gilo, 35 ni Hezro a taga-Carmel, ni Paarai a taga-
Arab, 36 ni Igal a putot ni Natan a taga-Soba, ni Bani a taga-Gad, 37 ni Zelek
a taga-Ammon, ni Naharai a taga-Beerot a para-awit iti armas ni Joab a
putot ni Zeruyas, 38 ni Ira ken ni Gareb a taga-Jattir, 39 ni Urias a Heteo—
tallopulo ket pito amin.

24

1 Simged manen ti pungtot ni Yahweh iti Israel, ken tinignayna ni David
a bumusor kadakuada a kunana, “Mapanka ket bilangem ti Israel ken
Juda.” 2 Kinuna ti ari kenni Joab a pangulo dagiti armada, a kaduana,
“Mapanka kadagiti amin a tribu ti Israel, manipud Dan agingga idiay
Beerseba, ket bilangem amin a tattao, tapno ammok ti pakadagupan a
bilang dagiti tattao a mabalin a makigubat.” 3 Kinuna ni Joab iti ari,
“Paaduen koma ni Yahweh a Diosmo ti bilang dagiti tattao iti mamingasut
a daras, ket makita koma ti apok nga ari a mapasamak daytoy. Ngem apay
a kayat ti apok nga ari daytoy?” 4 Nupay kasta, ti sao ti ari ket saanen a
mabaliwan ni Joab ken dagiti pangulo ti armada. Isu a pimmanaw da
Joab ken dagiti pangulo ti armada iti sangoanan ti ari tapno bilangenda
dagiti tattao ti Israel. 5 Binallasiwda ti Jordan ket nagkampoda idiay asideg
ti Aroer, iti abagatan ti siudad idiay tanap. Kalpasanna, nagdaliasatda
idiay Gad agingga idiay Jazer. 6 Dimtengda idiay Galaad ken idiay daga ti
Tatim Hodsi, ket intuloyda a nagdaliasat a nagturong idiay Dan Jaan ket
nanglikawda a napan idiay Sidon. 7 Nakadanunda iti nasarikedkedan a
paset ti Tiro ken kadagiti amin siudad dagiti Heveo ken dagiti Cananeo.
Kalpasanna, rimmuarda idiay Negev a paset ti Juda idiay Beerseba. 8 Idi

nasursordan ti entero a daga, nagsublida idiay Jerusalem kalpasan iti
siam a bulan ken duapulo nga aldaw. 9 Ket impadamag ni Joab iti ari
ti kadagupan a bilang dagiti mannakigubat a lallaki. Idiay Israel, adda
iti walo gasut a ribu a natutured a lallaki a makabael a mangasot iti
kampilan, ken lima gasut a ribu a lallaki iti Juda. 10 Ket nariribuk ti puso ni
David kalpasan a binilangna dagiti lallaki. Isu a kinunana kenni Yahweh,
“Nakabasolak iti nadagsen gapu iti panangaramidko iti daytoy. Ngarud,
Yahweh, punasem ti basol daytoy adipenmo, gapu ta minamaag unay ti
panagtignayko. 11 Idi bimmangon ni David iti agsapa, immay ti sao ni
Yahweh kenni Gad a profeta, ti profeta ni David, kunana, 12 “Mapanmo
ibaga kenni David: 'Kastoy ti ibagbaga ni Yahweh: “Ikkanka iti tallo a
pagpiliam. Mangpilika iti maysa kadagitoy.”'” 13 Isu a napan ni Gad kenni
David ket kinunana kenkuana, “Kayatmo kadi nga umay ti panagbisin
iti dagam iti tallo a tawen? Wenno tallo a bulan nga itartarayam dagiti
kabusormo kabayatan a kamkamatendaka? Wenno adda ti tallo nga aldaw
a didigra iti dagam? Ita, manggeddengka no ania a sungbat ti rumbeng
nga ibagak iti nangibaon kaniak.” 14 Ket kinuna ni David kenni Gad,
“Narikut ti sasaadek. Kadagiti ima lattan ni Yahweh ti pakatnagan tayo
a saan ket a kadagiti ima dagiti tattao, gapu ta manangaasi unay isuna.”
15 Isu a nangiyeg ni Yahweh iti didigra iti Israel manipud iti agsapa agingga
iti naituding a tiempo, ket pitopulo a ribu a tattao ti natay manipud iti
Dan agingga iti Beerseba. 16 Idi inyunnat ti anghel ti imana iti Jerusalem
tapno dadaelenna daytoy, nagbaliw ti panunot ni Yahweh maipapan iti
didigra ket kinunana iti anghel a mangdaddadael kadagiti tattao, “Kuston!
Itan, ibabam ti imam.” Iti dayta a tiempo, agtaktakder ti anghel ni
Yahweh iti pagirikan ni Arauna a Jebuseo. 17 Ket kinasarita ni David ni
Yahweh idi nakitana ti anghel a nangraut kadagiti tattao ket kinunana,
“Nakabasolak ken nakaaramidak iti saan a nasayaat. Ngem dagitoy a
karnero, ania ti inaramidda? Pangaasim, ta imam koma ti mangdusa
kaniak ken iti pamilia ti amak!” 18 Ket iti dayta nga aldaw, napan ni Gad
kenni David ket kinunana kenkuana, “Sumang-atka ket agpatakderka iti
altar para kenni Yahweh idiay pagirikan ni Arauna a Jebuseo.” 19 Simang-
at ngarud ni David a kas imbaga ni Gad nga aramidenna, kas imbilin ni
Yahweh. 20 Timman-aw ni Arauna ket nakitana ti ari ken dagiti adipenna
a sumungsungad. Isu a rimmuar ni Arauna ket nagkurno iti sangoanan
ti ari a nakadisso ti rupana iti daga. 21 Ket kinuna ni Arauna, “Apay
nga imay kaniak nga adipenna ti apok nga ari?” Insungbat ni David,
“Tapno umayko gatangen ti pagirikam, iti kasta ket makaipatakderak
iti altar para kenni Yahweh, tapno maikkat ti didigra kadagiti tattao.”
22 Kinuna ni Arauna kenni David, “Alaem daytoy a kas kukuam apok
nga ari. Aramidem iti daytoy ti ammom a nasayaat iti panagkitam.
Kitaem, adtoy dagiti baka para iti daton a mapuoran ken dagiti pagirik
ken sangol ti baka a pagsungrod. 23 Siak ni Arauna, amin dagitoy apok
nga ari ket itedko kenka.” Kalpasanna, kinunana iti ari, “Sapay koma ta
awatennaka ni Yahweh a Diosmo.” 24 Kinuna ti ari kenni Arauna, “Saan,
ipilitko a gatangek daytoy iti umno a gatad.” Saanak nga agidaton iti
kas daton a mapuoran para kenni Yahwen iti aniaman a banag a saanko
a naggastusan” Isu a ginatang ni David ti pagirikan ken dagiti baka iti
limapulo a siklo ti pirak. 25 Nangipatakder sadiay ni David iti altar para
kenni Yahweh ket nagidaton iti rabaw daytoy kadagiti daton a mapuoran
ken kadagiti daton a pakilangenlangen. Isu a kinaasian ni Yahweh ti daga
ket simardeng ti didigra iti Israel.

1 Ar-ari

1 Lakay unayen ni Ari David. Binalkotda isuna kadagiti lupot, ngem
saanen a bumara ti bagina. 2 Isu a kinuna dagiti adipenna kenkuana,
“Mangbirokkami koma iti maysa a balasang a birhen para iti apomi nga
ari. Pagserbianna koma ti ari ken aywananna isuna. Agpungan koma
isuna iti takiagna tapno bumara ti bagi ti apomi nga ari.” 3 Nangbirokda
ngarud iti napintas a babai kadagiti amin a beddeng ti Israel. Nasarakanda
ni Abisag a taga-Sunem ket inyegda isuna iti ari. 4 Nakapinpintas unay
ti babai. Pinagserbianna ti ari ken inaywananna isuna, ngem saan a
sinagsagid isuna ti ari. 5 Iti dayta a tiempo, ni Adoniha nga anak ni
Haggit, intan-okna ti bagina, a kunana, “Siakon ti agbalin nga ari.” Isu
a nangisagana isuna kadagiti karwahe ken kadagiti nakakabalio ken adda
pay limapulo a lallaki nga agtaray nga umun-una kenkuana. 6 Saan a
pulos a binabalaw isuna ti amana a kunana, “Apay nga inaramidmo daytoy
wenno dayta?” Nataer met unay a lalaki ni Adonija, isuna ti simmaruno
kenni Absalom a naiyanak. 7 Kinatulagna ni Joab nga anak ni Zeruyas ken
ni Abiatar a padi. Simmurotda kenni Adoniha ken tinulonganda isuna.
8 Ngem ni Zadok a padi, ni Benaias nga anak ni Jehoyada, ni Natan a
profeta, ni Simei, ni Reihi, ken dagiti mamaingel a lallaki a tattao ni David
ket saan a simmurot kenni Adoniha. 9 Nangidaton ni Adoniha iti karnero,
bakbaka, ken nalulukmeg nga urbon a baka iti ayan ti bato ti Zohelet nga
abay ti En Rogel. Inawisna amin dagiti kakabsatna a lallaki, dagiti lallaki
nga annak ti ari, ken amin a lallaki iti Juda nga adipen ti ari. 10 Ngem
saanna nga inawis ni Natan a profeta, ni Benaias, dagiti mamaingel a
lallaki, wenno ni Solomon a kabsatna. 11 Kalpasanna, kinasarita ni Natan
ni Batseba nga ina ni Solomon, kinunana, “Saanmo kadi a nangngeg a
nagbalinen nga ari ni Adoniha nga anak ni Haggit, ket saan nga ammo
daytoy ni David nga apotayo? 12 Ita ngarud, denggem koma ti ibalakadko
kenka tapno maisalakanmo ti biagmo ken ti biag ti anakmo a ni Solomon.
13 Mapanka kenni Ari David; ibagam kenkuana, 'Apok nga ari, saan kadi
nga inkarim iti adipenmo, a kunam, “Awan duadua a ni Solomon nga
anakmo ti sumukat kaniak nga agturay, ket agtugawto isuna iti tronok?”
Apay ngarud nga agturturayen ni Adoniha?' 14 Bayat nga addaka sadiay
a makisarsarita iti ari, sumarunoakto kenka ket patalgedak dagiti saom.”
15 Napan ngarud ni Batseba iti siled ti ari. Lakay unayen ti ari, ket ni
Abisag a taga-Sunem, pagserserbianna ti ari. 16 Nagruknoy ken nagrukob
ni Batseba iti sangoanan ti ari. Ket kinuna ti ari, “Ania ti kayatmo?”
17 Kinunana kenkuana, “Apok, inkarim iti adipenmo babaen iti nagan ni
Yahweh a Diosmo, a kunam, 'Awan duadua a ni Solomon nga anakmo
ti sumukat kaniak nga agturay, ket agtugawto isuna iti tronok.' 18 Ita,
kitaem, nagbalinen nga ari ni Adoniha, ket sika apok nga ari, saanmo nga
ammo daytoy. 19 Nangidaton isuna kadagiti baka, kadagiti napalukmeg
nga urbon a baka, ken nakaad-adu a karnero, ket inawisna amin nga
annak ti ari, ni Abiatar a padi, ken ni Joab a pangulo ti armada, ngem
saanna nga inawis ni Solomon nga adipenmo. 20 Apok nga ari, kumitkita
amin kenka dagiti mata ti Israel, ur-urayenda nga ibagam kadakuada
no siasino ti agtugaw iti tronom a sumukat kenka, apok. 21 Ta no saan
ket mapasamakto, nga inton pumusayto ti apok, siak ken ti anakko a ni

Solomon ket maibilangto a kriminal.” 22 Bayat a makisarsarita pay laeng
isuna iti ari, simrek ni Natan a profeta. 23 Imbaga dagiti adipen iti ari,
“Adda ditoy ni Natan a profeta.” Idi simrek isuna iti ayan ti ari, nagkurno
iti sangoanan ti ari. 24 Kinuna ni Natan, “Apok nga ari, pudno kadi nga
imbagam, 'Ni Adoniha ti agturay kalpasan ti panagturayko, ket isuna ti
agtugaw iti tronok?' 25 Ta simmalog isuna ita nga aldaw ket nangidaton
kadagiti kalakian a baka, napalukmeg a baka, ken nakaad-adu a karnero,
ket inawisna amin dagiti annak ti ari, dagiti papangulo ti armada, ken
ni Abiatar a padi. Mangmangan ken agiinomda iti sangoananna a
kunkunada, 'Agbiag ni Ari Adoniha!' 26 Ngem no maipanggep kaniak, siak
nga adipenmo, ni Zadok a padi, ni Benaias nga anak ni Jehoyada, ken ti
adipenmo a ni Solomon, ket saannakami nga inawis. 27 Naaramid kadi
daytoy ti apok nga ari a saanna nga imbagbaga kadakami nga adipenmo,
siasino ti rumbeng nga agtugaw iti trono kalpasan ti panagturayna?”
28 Ket simmungbat ni Ari David a kunana, “Paumayenyo ditoy ni Batseba.”
Immay isuna iti ayan ti ari ket nagtakder iti sangoananna. 29 Nagsapata ti
ari a kunana, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangispal
kaniak iti amin a peggad, 30 kas iti naikarikon kenka babaen iti nagan
ni Yahweh a Dios ti Israel a kunak, 'Ni Solomon nga anakmo ti agturay
kalpasan ti panagturayko, ket agtugawto isuna iti tronok a sumukat
kaniak,' Aramidek daytoy ita nga aldaw.” 31 Ket nagkurno ni Batseba iti
sangoanan ti ari ket kinunana, “Agbiag koma iti agnanayon ni Ari David
nga apok!” 32 Kinuna ni Ari David, “Ayabanyo ditoy ni Zadok a padi, ni
Natan a profeta, ken ni Benaias nga anak ni Jehoyada.” Immayda ngarud
iti ayan ti ari. 33 Kinuna ti ari kadakuada, “Ikuyogyo dagiti adipen ti
apoyo, ket pagsakayenyo ni Solomon nga anakko iti asnok ket ipanyo idiay
Gihon. 34 Pulotan koma isuna ni Zadok a padi ken ni Natan a profeta
tapno agbalin nga ari iti entero nga Israel ken puyotanyo ti tangguyob
ket ipukkawyo, “Agbiag ni Ari Solomon!” 35 Kalpasanna, sumurotkayonto
kenkuana, ket umayto isuna agtugaw iti tronok; ta agbalinto nga ari
a sumukat kaniak. Dinutokak isuna a mangituray iti Israel ken Juda.”
36 Simmungbat ni Benaias nga anak ni Jehoyada iti ari, “Mapasamak
koma dayta! Patalgedan koma daytoy ni Yahweh a Dios ti apok nga
ari. 37 Kas iti pannakikaadda ni Yahweh iti apok nga ari, kasta koma
met ti pannakikaaddana kenni Solomon, ket pagbalinen pay koma ni
Yahweh a natantan-ok ti tronona ngem iti trono ni Ari David nga apok.”
38 Simmalog ngarud ni Zadok a padi, ni Natan a profeta, ni Benaias nga
anak ni Jehoyada, ken dagiti Kereteo ken dagiti Peleteo ket pinagsakayda
ni Solomon iti asno ni Ari David; impanda isuna idiay Gihon. 39 Innala
ni Zadok a padi ti sinan-sara a pagkargaan iti lana manipud iti tolda
ket pinulotanna ni Solomon. Kalpasanna, pinuyotanda ti tangguyob, ket
kinuna amin dagiti tattao, “Agbiag ni Ari Solomon!” 40 Ket amin dagiti
tattao, simmarunoda kenkuana a simmang-at, ket tinukar dagiti tattao
dagiti plauta ket nagrag-oda iti kasta unay nga uray la aggungon ti daga iti
ariwawada. 41 Nangngeg daytoy ni Adoniha ken dagiti amin a sangaili a
kakaduana bayat a malmalpas ti pannanganda. Idi nangngeg ni Joab ti uni
ti tangguyob, kinunana, “Apay ngata a naariwawa iti siudad?” 42 Bayat nga
agsasao pay laeng isuna, dimteng ni Jonatan nga anak ni Abiatar a padi.
Kinuna ni Adoniha kenkuana, “Dumanonka, ta mapagtalkanka a tao ken
mangiyeg ti naimbag a damag.” 43 Simmungbat ni Jonatan ket kinunana
kenni Adoniha, “Ni Ari David nga apotayo, pinagbalinnan nga ari ni

Solomon. 44 Ket impakuyog ti ari kenkuana ni Zadok a padi, ni Natan a
profeta, ni Benaias nga anak ni Jehoyada, dagiti Kereteo ken dagiti Peleteo.
Pinagsakayda ni Solomon iti asno ti ari. 45 Pinulotan isuna ni Zadok a padi
ken ni Natan a profeta idiay Gihon, ket manipud sadiay, simmang-atda nga
agraragsak, isu a naariwawa iti siudad. Daytoy ti ariwawa a nangngegyo.
46 Kasta met a nakatugawen ni Solomon iti trono ti pagarian. 47 Malaksid
iti daytoy, immay dagiti adipen ti ari tapno bendisionanda ni Ari David
nga apotayo, kunada, 'Pagbalinen koma ti Diosmo ti nagan ni Solomon a
natantan-ok ngem iti naganmo, ken pagbalinenna a natantan-ok ti tronona
ngem iti tronom.' Kalpasanna, nagdumog ti ari iti pagiddaanna. 48 Kinuna
met ti ari, 'Madaydayaw ni Yahweh a Dios ti Israel, a nangted iti tao nga
agtugaw iti tronok iti daytoy nga aldaw, ket nakita a mismo dayta dagiti
matak.'" 49 Ket nagbuteng amin dagiti sangaili ni Adoniha; timmakderda
ket nagsipanawda. 50 Nagbuteng ni Adoniha kenni Solomon, timmakder
ket napan immiggem kadagiti sara iti altar. 51 Ket adda nangibaga kenni
Solomon iti daytoy a kunana, "Kitaenyo, mabuteng ni Adoniha kenni Ari
Solomon, ta immiggem isuna kadagiti sara iti altar a kunkunana, 'Agkari
koma nga umuna kaniak ni Ari Solomon a saanna a patayen ti adipenna
babaen iti kampilan.'" 52 Kinuna ni Solomon, "No ipakitana a mapagtalkan
isuna a tao, awan ti uray maysa a buokna a matnag iti daga, ngem
no kinadangkes ti adda kenkuana, matay isuna." 53 Isu a nangibaon ni
Solomon iti lallaki a mapan mangibaba kenni Adoniha manipud iti altar.
Napan isuna ket nagtamed kenni Ari Solomon, ket kinuna ni Solomon
kenkuana, "Agawidka."

2

1 Bayat nga umas-asideg ti aldaw nga ipapatay ni David, binilinna ni
Solomon nga anakna a kunana, 2 "Dandanin ti ipapanawko iti rabaw
ti daga. Agbalinka koma a natibker, ngarud, ipakitam a naturedka.
3 Tungpalem dagiti bilin ni Yahweh a Diosmo nga agbiagka iti wagasna,
a tungpalem dagiti alagadenna, dagiti bilbilinna, dagiti pangngeddengna,
ken ti pammaneknekna iti tulagna, a tungpalem amin a naisurat iti
linteg ni Moises, tapno rumang-ayka iti amin nga aramidem ken iti
sadinoman a papanam, 4 tapno tungpalen ni Yahweh ti saona nga
imbagana maipanggep kaniak a kunana, 'No annadan dagiti annakmo
ti tignayda, a magnada a sipupudno iti imatangko iti amin a puso ken
kararuada, saankanto a maawanan iti tao nga agtugaw iti trono ti Israel.'
5 Ammom met ti inaramid kaniak ni Joab nga anak ni Zeruiah, ken ti
inaramidna a panangpatay kadagiti dua a pangulo ti armada ti Israel, ni
Abner nga anak ni Ner, ken ni Amasa nga anak ni Jeter. Pinagsayasayna ti
dara iti tiempo ti kappia ken imbarikes ken insapatosna ti dara iti gubat.
6 Aramidem ti ammom a maiparbeng kenni Joab babaen iti kinasirib a
nasursurom, ngem saanmo koma nga itulok a sitatalna a maitanem ti
ubanan nga ulona. 7 Nupay kasta, ipakitam ti kinaimbag kadagiti annak
ni Barsilai a taga-Gallaad, ket palubosam a maysada kadagiti makisango
kenka a mangan iti lamisaanmo, ta immayda kaniak idi intarayak ni
Absalom a kabsatmo. 8 Adtoy, kaduayo met ni Shimei nga anak ni Gera, a
taga-Bahurim iti Benjamin, a nangilunod kaniak iti kasta unay idi napanak
idiay Mahanaim. Simmalog ni Shimei a mangsabat kaniak idiay Jordan,
ket inkarik kenkuana iti nagan ni Yahweh, a kunak, 'Saanka a patayen
babaen iti kampilan.' 9 Ngarud, saanmo nga itulok a makalasat isuna
manipud iti pannakadusa. Nasiribka a tao, ket ammom ti rumbeng nga

aramidem kenkuana. Itanemmonto a dara-dara ti ubanan nga ulona.
10 Kalpasanna, pimmusay ni David ket naitanem iti siudad ni David.
11 Uppat a pulo a tawen ti panagturay ni David iti Israel. Pito a tawen a
nagturay isuna idiay Hebron ken tallopulo a tawen idiay Jerusalem. 12 Ket
nagtugaw ni Solomon iti trono ti amana a ni David ket napatalgedan ti
panagturayna. 13 Kalpasanna, immay kenni Batseba nga ina ni Solomon
ni Adoniha nga anak ni Haggit. Kinuna ni Batseba kenkuana, “Kappia
kadi ti immayam?” Simmungbat isuna, “Wen, immayak a sikakappia.”
14 Ket kinuna ni Adoniha, “Adda ibagak kenka.” Isu a simmungbat ni
Batseba, “Agsaoka.” 15 Kinuna ni Adoniha, “Ammom a para kaniak
koma ti pagarian ken dagiti amin a tattao ti Israel, ninamnamada a siak
ti agbalin nga ari. Nupay kasta, naiyawat iti kabsatko ti pagarian, ta
para kenkuana daytoy a nagtaud kenni Yahweh. 16 Ita, adda maysa a
kiddawek kenka. Saannak koma a paayen.” Kinuna ni Batseba kenkuana,
“Agsaoka.” 17 Kinunana ni Adoniha, “Kasaritam koma ni Solomon nga
ari, ta saannaka a paayen, tapno itedna koma kaniak ni Abisag a taga-
Sunem nga agbalin nga asawak.” 18 Kinuna ni Batseba, “Ala wen, kasaritak
ti ari.” 19 Napan ngarud nakisarita ni Batseba kenni Ari Solomon para
kenni Adoniha. Timmakder ti ari tapno sabtenna isuna ken nagkurno
iti sangoananna. Ket nagtugaw ti ari iti tronona ket nagpaiyeg isuna iti
tugaw para iti inana. Nagtugaw ni Batseba iti makannawan ni Solomon.
20 Ket kinuna ni Batseba, “Adda bassit a kiddawek kenka; saannak koma
a paayen.” Simmungbat ti ari kenkuana, “Agkiddawkayo ina, saankayo a
paayen.” 21 Kinuna ni Batseba, “Itedmo koma kenni Adoniha a kabsatmo
ni Abisag a taga-Sunem tapno agbalin nga asawana.” 22 Simmungbat
ni Ari Solomon ket kinunana iti inana, “Apay a kiddawenyo ni Abisag
a taga-Sunem para kenni Adoniha? Apay a saanmo pay a kiddawen ti
pagarian para kenkuana, ta isuna ti inauna a kabsatko—para kenkuana,
para kenni ni Abiatar a padi, ken para kenni Joab nga anak ni Zeruiah?”
23 Kalpasanna, insapata ni Ari Solomon iti nagan ni Yahweh a kunana,
“Sapay koma aramiden ti Dios daytoy kaniak ken ad-adda pay koma, no
saan nga imbaga ni Adonia daytoy a sao maibusor iti biagna. 24 Ita ngarud,
iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon a nangisaad ken nangikabil
kaniak iti trono ni David nga amak, ken nangaramid iti balay para kaniak
kas inkarina, awan duadua a mapapatay ita nga aldaw ni Adoniha.” 25 Isu
nga imbaon ni Ari Solomon ni Benaias nga anak ni Jehoyada ket nasarakan
ni Benaias ni Adoniha ket pinatayna daytoy. 26 Kalpasanna, kinuna ti ari
kenni Abiatar a padi, “Mapanka idiay Anatot, iti ayan ti dagam. Rumbeng
laeng a matayka, ngem saanka nga ipapatay ita, gapu ta sika ti nakaitalkan
ti lakasa ti tulag ni Yahweh a Dios iti sangoanan ni David nga amak
ken nakipagsagabaka iti amin a sinagaba ti amak.” 27 Inikkat ngarud ni
Solomon ni Abiatar a kas padi ni Yahweh, babaen kenkuana natungpal
ti sao ni Yahweh nga imbagana idiay Shiloh maipapan iti balay ni Eli.
28 Nadamag ni Joab daytoy, ta tinulongan ni Joab ni Adoniha, uray no
saanna a tinulongan ni Absalom. Isu a timmaray ni Joab a napan iti tolda
ni Yahweh ket immiggem kadagiti sara nga adda iti altar. 29 Naibaga kenni
Ari Solomon a timmaray ni Joab iti tolda ni Yahweh ket addan iti abay
ti altar. Imbaon ngarud ni Solomon ni Benaias nga anak ni Jehoyada a
kunana, “Inka patayen isuna.” 30 Isu a napan ni Benaias iti tolda ni Yahweh
ket kinunana kenkuana, “Ibagbaga ti ari, 'Rummuarka.'” Simmungbat
ni Joab, “Saan, ditoyak a matay.” Nagsubli ngarud ni Benaias iti ayan
ti ari a kunana, “Kinuna ni Joab a kaykayatnan ti matay iti ayan ti altar.”

31 Kinuna ti ari kenkuana, “Aramidem no ania ti kayatna. Patayem ket
itabonmo isuna, tapno maikkatmo kaniak ken iti balay ti amak ti dara
a pinagsayasay ni Joab nga awan gapgapuna. 32 Isubli koma ni Yahweh
ti dara ni Joab iti bukodna nga ulo, gapu ta dinarupna ti dua a lallaki
a nalinlinteg ken nasaysayaat ngem isuna ket pinatayna ida babaen iti
kampilan a saan nga ammo ni David nga amak, ni Abner a pangulo ti
armada ti Israel nga anak ni Ner, ken ni Amasa a pangulo ti armada ti
Juda nga anak ni Jeter. 33 Agsubli koma ti darada iti ulo ni Joab ken iti
ulo dagiti kaputotanna iti agnanayon. Ngem kenni David ken kadagiti
kaputotanna, ken iti balayna, ken iti tronona, adda koma ti kappia iti
agnanayon nga agtaud kenni Yahweh.” 34 Simmang-at ngarud ni Benaias
nga anak ni Jehoyada, ket dinarup ken pinatayna ni Joab. Naitabon isuna
iti mismo a balayna idiay let-ang. 35 Insaad ti ari ni Benaias nga anak
ni Jehoyada a kas pangulo ti armada a kas kasukat ni Joab, ket insaadna
met Zadok a padi a kas kasukat ni Abiatar. 36 Kalpasanna, nangibaon ti
ari iti mangayab kenni Shimei ket kinunana kenkuana, “Mangaramidka iti
balaymo idiay Jerusalem ket agnaedka sadiay, ken saanka a mapmapan iti
sabali a lugar. 37 Ta iti kanito a ballasiwem ti Tanap ti Kidron, ammomon
nga awan duadua a matayka. Sikanto ti makinbasol iti ipapataymo.”
38 Isu a kinuna ni Shimei iti ari, “Nasayaat ti imbagam. Kas iti imbaga
ti apok nga ari, aramiden ngarud daytoy ti adipenmo.” Nagnaed ngarud
ni Shimei iti Jerusalem iti adu nga al-aldaw. 39 Ngem idi aglippasen ti tallo
a tawen, dua kadagiti adipenna ti nagtalaw a napan kenni Akis nga ari
ti Gat nga anak ni Maacah. Imbagada kenni Shemei daytoy a kunada,
“Kitaem, adda idiay Gat dagiti adipenmo.” 40 Nagrubwat ngarud ni
Shimei, inkabilna ti silyeta iti asnona ket napan kenni Akis idiay Gat tapno
birokenna dagiti adipenna. Inyawidna dagiti adipenna manipud idiay
Gat. 41 Idi naibaga kenni Solomon a pimmanaw ni Shimei idiay Jerusalem
ket napan biit idiay Gat, 42 nangibaon ni Solomon iti mangayab kenni
Shimei, ket kinunana kenkuana, “Saan kadi a pinagsapataka iti nagan ni
Yahweh, ken pinatalgedak a kunak, 'Iti kanito a rummuarka ket mapanka
iti sabali a lugar, ammomon nga awan duadua a matayka'? Ket kinunam
kaniak, 'Nasayaat ti imbagam.' 43 Apay ngarud a saanmo a tinungpal ti
sapatam kenni Yahweh, ken ti imbilinko kenka? ” 44 Kinuna pay ti ari
kenni Shimei, “Ammom iti pusom dagiti kinadangkes nga inaramidmo
kenni David nga amak. No kasta ngarud, isubli met laeng ni Yahweh
kenka ti kinadangkesmo. 45 Ngem mabendisionanto ni Ari Solomon, ket
maisaadto iti agnanayon ti trono ni David iti sangoanan ni Yahweh.” 46 Isu
nga imbaon ti ari ni Benaias nga anak ni Jehoyada, rimmuar isuna ket
pinatayna ni Shimei. Isu a napatalgedan ti turay iti ima ni Solomon.

3

1 Nakikadua ni Solomon kenni Faraon nga ari ti Egipto babaen iti
panagasawana iti anak ni Faraon. Inkuyogna ti anak ni Faraon ket
impanna isuna iti siudad ni David agingga a nalpas ti panangipatakderna
iti balayna, ti balay ni Yahweh, ken ti pader iti aglawlaw ti Jerusalem.
2 Agidatdaton dagiti tattao kadagiti pagdaydayawan gapu ta awan pay ti
balay a naipatakder para iti nagan ni Yahweh. 3 Ay-ayaten ni Solomon ni
Yahweh, tungtungpalenna dagiti alagaden ni David nga amana, malaksid
laeng iti panagidaton ken panagipuorna iti insenso kadagiti altar. 4 Napan
ti ari idiay Gibeon tapno mangidaton sadiay, ta dayta ti kalatakan nga
altar. Nagidaton ni Solomon iti dayta nga altar iti sangaribu a daton

a mapuoran. 5 Nagparang ni Yahweh kenni Solomon idiay Gibeon iti
maysa a rabii babaen iti tagtagainep; kinunana, “Agkiddawka! Ania ti
rumbeng nga itedko kenka?” 6 Isu a kinuna ni Solomon, “Impakitam
ti kasta unay a kinapudnom iti tulagmo iti adipenmo a ni David nga
amak, gapu ta nagbiag isuna a mapagtalkan ken nalinteg iti imatangmo,
ken addaan isuna iti managtulnog puso. Pinagtalinaedmo kenkuana
daytoy a kinapudnom unay iti tulagmo ken inikkam isuna iti anak
nga agtugaw iti tronona ita nga aldaw. 7 Ket ita, Yahweh a Diosko,
insaadmo nga ari ti adipenmo a kas kasukat ni David nga amak, uray
no maysaak laeng nga ubing. Saanko nga ammo no kasano ti rummuar
wenno umuneg. 8 Ti adipenmo ket adda iti nagtetengngaan dagiti tattao
a pinilim, nakaad-adu a tattao a saan a mabilang. 9 Ikkam koma
ngarud ti adipenmo iti mannakaawat a puso a mangikeddeng kadagiti
tattaom, tapno ammok a paggidiaten ti nasayaat ken dakes. Ta siasino
ti makabael a mangikeddeng kadagitoy nakaad-adu unay a tattaom?”
10 Naay-ayo ti Apo iti daytoy a kiddaw ni Solomon. 11 Isu a kinuna ti
Dios kenkuana, “Gapu ta kiniddawmo daytoy a banag ken saanmo a
kiniddaw ti atiddog a biag, kinabaknang wenno ti biag dagiti kabusormo,
ngem pannakaawat a mangilasin iti kinalinteg ti kiniddawmo. 12 Adtoy,
aramidek dagiti amin a kiniddawmo kaniak. Ikkanka iti kinasirib ken
mannakaawat a puso, tapno awan ti kas kenka a nagbiag idi, ken awanto
pay ti tumaud a kas kenka. 13 Itedko met kenka ti saanmo a dinawat,
kinabaknang ken dayaw tapno awanto ti siasinoman kadagiti ari ti kas
kenka iti amin nga al-aldawmo. 14 No agbiagka babaen kadagiti wagasko
a tungpalem dagiti alagadek ken dagiti bilbilinko a kas iti panagbiag ni
David nga amam, ngarud, paatiddogek ti al-aldawmo.” 15 Kalpasanna,
nakariing ni Solomon, ket naamirisna a daytoy ket tagtagainep. Immay
isuna iti Jerusalem ket nagtakder iti sangoanan ti lakasa ti tulag ti
Apo. Nangidaton isuna kadagiti daton a mapuoran amin ken daton a
pakikappia, ket nagparambak isuna para kadagiti amin nga adipenna.
16 Kalpasanna, dua a babbai a balangkantis ti immay iti ari ket nagtakderda
iti sangoananna. 17 Kinuna ti maysa a babai, “O apok, siak ken daytoy
a babai ket agnanaed iti maymaysa a balay, ket impasngayko ti maysa
nga ubing a kaduak isuna iti balay. 18 Ket napasamak nga idi maikatlo
nga aldaw kalpasan ti panagpasngayko, nagpasngay met daytoy a babai.
Agkaduakami. Awan ti sabali a tao iti balay, ngem dakami laeng a dua
iti balay. 19 Ket iti rabii, natay ti anak daytoy a babai gapu ta naiddaanna
isuna. 20 Isu a bimmangon isuna iti katengngaan ti rabii ket innalana
ti anakko iti abayko bayat a nakaturog ti adipenmo, ket impaiddana iti
barukongna, ket impaiddana ti natay nga anakna iti barukongko. 21 Idi
bimmangonak iti bigat tapno pasusoek ti anakko, natayen isuna. Ngem idi
miningmingak a nalaing isuna iti kaagsapaanna, saan nga isuna ti anakko
nga impasngayko.” 22 Ket kinuna ti maysa a babai, “Saan, ti sibibiag ti
anakko, ket ti natay ti anakmo.” Kinuna ti immuna a babai, “Saan, ti
natay ti anakmo, ket ti sibibiag ti anakko.” Kastoy ti panagsinnaritada
iti sangoanan ti ari. 23 Ket kinuna ti ari, “Ibagbaga ti maysa kadakayo,
'Daytoy nabiag ti anakko, ket anakmo ti natay,' ket kunkuna met ti maysa,
'Saan, daydiay natay ti anakmo, ket ti sibibiag ti anakko.'” 24 Kinuna ti ari,
“Iyegandak iti kampilan.” Nangiyegda ngarud iti kampilan iti sangoanan
ti ari. 25 Ket kinuna ti ari, “Guduaenyo ti sibibiag nga ubing, ket itedyo
ti kagudua iti daytoy a babai ket itedyo met ti kaguduana iti sabali pay
a babai.” 26 Ket kinasao ti babai nga akin-anak iti nabiag nga ubing ti

ari, ta napnoan iti asi ti pusona para iti anakna, ket kinunana, “O apok, itedyo kenkuana ti sibibiag nga ubing, saanyo a patpatayen isuna.” Ngem kinuna ti maysa a babai, “Saanto isuna a maited kaniak wenno maited kenka. Guduaenyo isuna.” 27 Ket simmungbat ti ari a kunana, “Itedyo ti sibibiag nga ubing iti umuna a babai, ket saanyo a patpatayen. Isuna ti ina ti ubing.” 28 Idi nangngeg ti entero nga Israel ti panangngeddeng nga inaramid ti ari, nagbutengda iti ari, gapu ta nakitada nga adda kenkuana ti kinasirib ti Dios iti panangikeddeng.

4

1 Ni ari Solomon ti ari iti entero nga Israel. 2 Dagitoy dagiti opisialna:
Ni Azaria a putot a lalaki ni Zadok ti padi. 3 Ni Eleoref ken ni Ahija a
putot a lalaki ni Sisa ket dagiti secretario. Ni Ahilud a putot a lalaki
ni Jehosafat ti tagasurat. 4 Ni Benaias a putot a lalaki ni Jehoyada ti
mangidadaulo kadagiti armada. Da Zadok ken Abiatar ket dagiti papadi.
5 Ni Azaria a putot a lalaki ni Natan ti mangidadaulo kadagiti opisial.
Ni Zabud a putot a lalaki ni Natan ket maysa a padi ken gayyem ti
ari. 6 Ni Ahisar ti mangimatmaton iti sangkabalayan. Ni Adoniram a
putot a lalaki ni Abda ti mangbanbantay kadagiti lallaki nga inkapilitan
nga agtrabaho. 7 Adda iti sangapulo ket dua nga opisial ni Solomon
iti entero nga Israel, a mangipapaay kadagiti taraon para iti ari ken iti
sangkabalayanna. Tunggal opisial ket masapul a mangipaay iti pangmaysa
a bulan iti tinawen. 8 Dagitoy dagiti naganda: Ni Ben-hur, iti katurturodan
a pagilian ti Efraim; 9 Ni Bendeker, kadagiti ili ti Makaz, Saalbim, Betsemes
ken Elonbet Hanan; 10 Ni Ben Hesed, iti ili ti Arubot (kukuana met laeng
ti Soco ken ti amin a daga ti Hefer); 11 Ni Ben Abinadab, iti amin a
distrito ti Dor (asawana ni Tafat a putot a babai ni Solomon); 12 Ni Baana
a putot a lalaki ni Ahilud, iti Taanac ken Meggido, ken iti entero a Bet
San a kabangibang ti Zaretan baba iti Jezreel, manipud idiay Bet San,
agturong idiay Abel Mehola agingga iti bangir a paset ti Jocmeam; 13 Ni
Ben Geber, iti ili ti Ramot Galaad (kukuana dagiti ili ni Jair a putot a
lalaki ni Manases, nga adda idiay Galaad, ken kukuana pay ti rehion ti
Argob nga adda idiay Basan, innem a pulo a siudad dagitoy ti addaan
kadagiti pader ken ruangan a rehas a bronse); 14 Ni Ahinadab a putot
a lalaki ni Iddo, iti Mahanaim; 15 Ni Ahimaas, iti Naftali (inasawana ni
Basemat a putot a babai ni Solomon); 16 Ni Baana a putot a lalaki ni
Husai, iti Aser ken Bealot; 17 Ni Jehosafat a putot a lalaki ni Parua, iti
Issacar; 18 Ni Simei a putot a lalaki ni Ela, iti Benjamin; 19 ken ni Geber
a putot a lalaki ni Uri, iti daga ti Galaad, ti pagilian ni Sihon nga ari
dagiti Amorreo ken ni Og nga ari ti Basan, ket isuna laeng ti opisial iti
dayta a daga. 20 Nagadu unay dagiti tattao iti Juda ken Israel a kas iti
kaadu ti darat iti igid ti baybay. Mangmangan ken umin-inomda ket
nagragsakda. 21 Inturayan ni Solomon ti entero a pagarian manipud iti
Karayan agingga iti daga dagiti Filisteo ken agingga iti nagbeddengan ti
Egipto. Nangyeg dagitoy iti sagut ken pinagserbianda ni Solomon iti unos
ti panagbiagna. 22 Ti kasapulan ni Solomon para iti maysa nga aldaw ket
tallopulo a kor iti napino nga arina ken innem a pulo a kor iti taraon,
23 sangapulo a nalulukmeg a baka, duapulo a baka manipud kadagiti
pagaraban, ken sangagasut a karnero, malaksid pay kadagitii ugsa, gasela,
korso, ken napalukmeg a dadakkel a billit. 24 Ta inturayanna amin dagiti
rehion iti daytoy a paset ti Karayan, manipud idiay Tifsa agingga iti Gaza,

inturayanna amin dagiti ari iti daytoy a paset ti Karayan, ket addaan isuna
ti kapia iti amin a lugar iti aglawlawna. 25 Nagbiag a sitatalged ti Juda
ken ti Israel, manipud Dan agingga idiay Beersheba, iti amin nga aldaw
ni Solomon. Tunggal pamilya ket addaan iti bukodna a pagmulaan iti
ubas ken igos. 26 Ni Solomon ket adda uppat a pulo a kuadra a kabalio
para kadagiti karwahena, ken duapulo a ribo a kumakabalio. 27 Ipapaay
dagiti opisial ti taraon para kenni Ari Solomon ken para kadagiti amin
nga umay iti lamisaan ni Ari Solomon, tunggal opisial iti tunggal bulan
a batangna. Saanda nga ipalubos nga adda agkurang. 28 Ipanda met
dagiti sebada ken garami iti umiso a pagikabilan a para kadagiti kabalio
a mangguyguyod kadagiti karwahe ken para kadagiti masaksakayan a
kabalio; mangmangyeg ti tunggal maysa no ania iti kabaelanna. 29 Inikkan
ti Dios ni Solomon iti naisangsangayan a kinasirib ken pannakaawat, ken
nalawa a pannakaawat a kas iti kadaratan iti igid ti baybay. 30 Naartapan
ti kinasirib ni Solomon ti kinasirib dagiti amin a tattao iti daya ken amin
a kinasirib iti Egipto. 31 Nasirsirib isuna ngem kadagiti amin a lallaki—
nasirsirib pay ngem ni Etan nga Ezrahita, ni Heman, ni Calcol, ken ni
Darda a putot a lallaki ni Mahol—ket nagdinamag ti kinalatakna kadagiti
amin a nasion iti aglawlaw. 32 Nangisao isuna iti tallo a ribu a proberbio,
ken agdagup sangaribu ket lima dagiti kantana. 33 Inladawanna dagiti
mulmula, manipud iti kayo a sedro nga adda idiay Lebanon agingga iti
hisopo nga agtubtubo kadagiti pader. Inlawlawagna pay ti maipanggep
kadagiti atap nga ayup, bilbillit, agkarkarayam a parsua, ken lames.
34 Immay dagiti amin a tattao manipud kadagiti amin a nasion tapno
dumngegda iti kinasirib ni Solomon, imbaon ida dagiti ar-ari iti daga a
nakangngeg iti kinasiribna.

5

1 Nangibaon ni Hiram nga ari ti Tiro kadagiti adipenna a mapan kenni
Solomon, ta nangngegna a pinulutanda isuna nga ari kasukat ti amana; ta
impatpateg ni Hiram ni David. 2 Nangipatulod ni Solomon iti mensahena
kenni Hiram, a kunana, 3 “Ammom a ni David nga amak ket saan a
makaipatakder iti balay a para iti nagan ni Yahweh a Diosna gapu kadagiti
gubat iti aglawlawna, ta iti unos iti panagbiagna, tinultulungan isuna ni
Yahweh tapno maparmekna dagiti kabusorna. 4 Ngem ita, inikkannak ni
Yahweh a Diosko iti kapia iti amin a paset ti aglawlawko. Awan ti kabusor
wenno didigra. 5 Isu a napanunotko ti mangipatakder iti templo para
iti nagan ni Yahweh a Diosko, kas imbaga ni Yahweh kenni David nga
amak, a kunana, 'Ti anakmonto a lalaki, nga isaadkonto iti tronom kas
kasukatmo, ket ipatakdernanto ti templo para iti naganko.' 6 Isu nga ita,
ibilinmo nga ipukanandak kadagiti sedro a naggapu idiay Lebanon. Ket
kadwaanto dagiti adipenko dagiti adipenmo, ket agbayadakto kenka para
kadagiti adipenmo tapno mabayadanka a naimbag para iti amin a banag
nga anamungam nga aramiden. Ta ammom met nga awan ti uray maysa
kadakami ti makaammo no kasano ti agpukan iti troso a kas kadagiti
tattao a taga-Sidon.” 7 Idi nangngeg ni Hiram ti mensahe ni Solomon,
napalalo ti ragsakna ket kinunana, “Maidaydayaw koma ita a kanito ni
Yahweh, a nangted kenni David iti nasirib a putot a lalaki a mangituray
kadagitoy adu unay a tattao.” 8 Nangipatulod ni Hiram iti mensahe kenni
Solomon, kunana, “Nangngegko ti mensahe nga impatulodmo kaniak.
Aramidek amin ti tartarigagayam maipanggep iti troso ti sedro ken saleng.
9 Isalogto dagiti adipenko dagiti kayo manipud Lebanon agingga idiay

baybay, ken aramidekto dagitoy a balsa a maipayanod iti baybay nga
agturong iti lugar nga ibagam kaniak. Ipawarwarkonto dagitoy apaman
a makasangpet dita, ket mabalinto nga alaem dagitoy. Aramidemto dagiti
tartarigagayak babaen iti panangitedmo iti taraon para iti sangkabalayak.”
10 Inted ngarud ni Hiram kenni Solomon dagiti amin a troso ti sedro ken
saleng a tinarigagayna. 11 Inikkan ni Solomon ni Hiram iti duapuloribu
a sukat ti trigo ken duapulo a sukat ti puro a lana para iti taraon dagiti
sangkabalayanna. Tinawen daytoy nga it-ited ni Solomon kenni Hiram.
12 Inikkan ni Yahweh ni Solomon iti kinasirib, a kas inkarina kenkuana.
Adda kappia iti nagbaetan da Hiram ken Solomon, ken nagtulagda a dua.
13 Kapilitan a pinagtrabaho ni Ari Solomon dagiti amin nga adda iti entero
nga Israel; agarup tallopulo a ribu ti bilang dagiti lallaki nga inkapilitan
nga agtrabaho. 14 Imbaonna ida idiay Lebanon, sangapulo a ribu dagiti
agsisinnublat iti binulan. Maysa a bulan nga addada idiay Lebanon ken
dua a bulan nga addada iti pagtaenganda. Ni Adoniram ti mangimatmaton
kadagiti trabahador nga inkapilitan nga agtarabaho. 15 Addaan ni Solomon
iti pitupulo a ribu a para bagkat kadagiti nadadagsen ken walopulo a ribu
a para-tapias kadagiti bato kadagiti banbantay, 16 malaksid pay kadagiti 3,
300 a panguloen nga opisial ni Solomon a mangimatmaton iti trabaho ken
mangidadaulo kadagiti trabahador. 17 Iti bilin ti ari, nangtapiasda kadagiti
dadakkel ken napipintas a bato a pakaipasdekan ti pundasion ti templo.
18 Nagtikap ngarud dagiti trabahador ni Solomon ken dagiti trabahador ni
Hiram ken dagiti taga-Gebal ken insaganada dagiti troso ken dagiti bato
tapno maipatakder ti templo.

6

1 Inrugi ngarud ni Solomon nga impatakder ti templo ni Yahweh.
Napasamak daytoy iti maika-480 a tawen kalpasan a rimuar dagiti tattao
ti Israel idiay daga ti Egipto, iti maikauppat a tawen a panagturay ni
Solomon iti entero nga Israel, iti bulan ti Ziv, nga isu ti maikadua a
bulan. 2 Ti templo nga impatakder ni Ari Solomon para kenni Yahweh
ket innem a pulo a kubit ti kaatiddogna, duapulo a kubit ti kaakabana,
ken tallopulo a kubit ti kangatona. 3 Ti portiko iti sangoanan ti mismo a
masungad a siled ti templo ket duapulo a kubit ti kaatiddogna, a maipada
iti kaakaba ti templo, ken sangapulo a kubit ti kaunegna iti sangoanan
ti templo. 4 Para iti balay, nangaramid isuna kadagiti tawa nga adda
kuadrádona nga ad-adda a nangpailet kadagitoy iti ruar ngem iti uneg.
5 Iti agsinumbangir a pader ti mismo a templo ket nangaramid isuna
kadagiti siled iti aglikmut daytoy, iti aglikmut ti akinruar ken akin-uneg
a siled. Nangaramid isuna kadagiti siled iti entero a sikigan ti templo.
6 Ti akinbaba a tukad ket lima a kubit ti kaakabana, ti akintengnga a
tukad ket innem a kubit ti kaakabana, ken ti maikatallo tukad ket pito
a kubit ti kaakabana. Ta iti ruar, nangaramid isuna kadagiti paladpad ti
pader iti aglikmut ti balay tapno saan a maiseksek dagiti biga kadagiti
pader ti balay. 7 Ti balay ket naaramid kadagiti batbato a naisagana
manipud iti pagtikapan; awan ti mangngeg nga uni ti martilio, wasay,
wenno aniaman a landok a remienta idi madama a maipatpatakder ti
balay. 8 Iti abagatan a paset ti templo, adda pagserkan iti umuna a
tukad, ken ti maysa ket agpangato babaen kadagiti agdan nga agturong iti
akintengnga a tukad, ken manipud iti akintengnga agturong iti maikatallo
a tukad. 9 Impatakder ngarud ni Solomon ti templo ken inleppasna daytoy;
binobedaanna ti balay kadagiti biga ken tabla a sedro. 10 Inaramidna dagiti

agsinumbangir a paset dagiti akin-uneg a siled ti templo, tunggal paset ket
lima a kubit ti kangatona; naikamang dagitoy iti balay a naaramid kadagiti
troso ti sedro. 11 Immay ti sao ni Yahweh kenni Solomon, a kunana,
12 “Maipanggep iti daytoy a templo nga ipatpatakdermo, no tungpalem
amin dagiti allagadek ken aramidem ti nainkalintegan, no tungpalem amin
a bilinko ken agbiagka a maiyannurot kadagitoy, pasingkedak ti inkarik
kenni David nga amam. 13 Makipagnaedakto kadagiti tattao ti Israel ken
saankonto ida a baybay-an.” 14 Impatakder ngarud ni Solomon ti balay
ken inleppasna daytoy. 15 Ket inaramidna pay dagiti akin-uneg a pader ti
balay manipud kadagiti tabla a sedro. Manipud iti suelo ti balay agingga
iti bobeda, kinalupkupanna ti uneg dagitoy iti kayo, ken kinalupkupanna
kadagiti tabla a saleng iti suelo ti balay. 16 Iti kaunegan a paset ti balay,
nangaramid isuna iti siled a duapulo a kubit manipud iti tabla a sedro
manipud suelo agingga iti bobeda. Inaramidna daytoy a siled nga agbalin
nga akin-uneg a siled, ti kasasantoan a disso. 17 Ti masungad a siled nga
isu ti nasantoan a disso nga adda iti sangoanan ti kasasantoan a disso, ket
uppat a pulo a kubit ti kaatiddogna. 18 Adda kayo ti sedro iti uneg ti balay
a nakitikitan iti sukog dagiti tabungaw ken dagiti nagukrad a sabsabong.
Sedro amin ti adda iti unegna. Awan ti makita sadiay a naaramid manipud
iti bato. 19 Insagana ni Solomon ti akin-uneg a siled ti balay tapno ikabil
sadiay ti lakasa ti tulag ni Yahweh. 20 Ti akin-uneg a siled ket duapulo a
kubit ti kaatiddogna, duapulo a kubit ti kaakabana, ken duapulo a kubit
ti kangatona; kinalupkupan ni Solomon dagiti pader iti puro a balitok ken
nadidingan ti altar iti kayo a sedro. 21 Kinalupkupan ni Solomon ti uneg
ti templo iti puro a balitok. Ken nangikabil isuna kadagiti kawar a balitok
a naibanteng iti sangoanan ti akin-uneg a siled, ken kinalupkupanna ti
sangoanan iti balitok. 22 Kinalupkupanna iti balitok ti entero nga unegna
agingga a nalpas ti entero a templo. Kinalupkupanna met laeng iti balitok
ti dua nga altar nga adda iti akin-uneg a siled. 23 Nangaramid ni Solomon
iti dua a kerubim manipud iti kayo nga olibo, tunggal maysa kadagitoy ket
sangapulo a kubit ti katayagna, para iti akin-uneg a siled. 24 Ti maysa a
payak ti umuna a kerubim ket lima a kubit ti kaatiddogna, ken ti maysa
pay a payakna ket lima a kubit met laeng ti kaatiddogna. Isu a manipud
iti murdong ti maysa a payak agingga iti murdong ti maysa pay a payak
ket sangapulo a kubit ti kaatiddogna. 25 Ti maysa pay a kerubim ket adda
met laeng kaatiddogna a sangapulo a kubit. Ti dua a kerubim ket agpada ti
rukod ken sukogda. 26 Sangapulo a kubit ti katayag ti maysa a kerubim, ken
kasta met laeng ti maysa pay a kerubim. 27 Inkabil ni Solomon ti kerubim
iti kaunegan a siled. Nakaukrad dagiti payak ti kerubim isu a naisagid iti
pader ti payak ti maysa, ken naisagid iti bangir a pader ti payak ti maysa
pay a kerubim. Agsinnagid ti payakda iti tengnga ti kasasantoan a disso.
28 Kinalupkupan ni Solomon ti kerubim iti balitok. 29 Kinitikitanna amin
dagiti pader iti aglikmut ti balay kadagiti ladawan ti kerubim, kaykayo
a palma, ken dagiti nagukrad a sabsabong, iti akinruar ken akin-uneg a
siled. 30 Kinalupkupan ni Solomonti ti suelo ti balay iti balitok, ti akinruar
ken akin-uneg a siled. 31 Nangaramid ni Solomon kadagiti ridaw manipud
iti kayo nga olibo para iti pagserkan iti akin-uneg a siled. Ti lintel ken
dagiti hamba ti ridaw ket addaan iti lima a basyada. 32 Nangaramid ngarud
isuna iti dua a ridaw manipud iti kayo nga olibo, ken kinitikitanna dagitoy
kadagiti sinan-kerubim, sinan-kaykayo a palma, ken dagiti nagukrad a
sinan-sabong. Kinalupkupanna dagitoy iti balitok, ken kinalupkopanna
iti balitok dagiti sinan-kerubim ken sinan-kaykayo a palma. 33 Iti kastoy

a wagas, nangaramid pay ni Solomon kadagiti hamba ti ridaw manipud
iti kayo nga olibo para iti pagserkan iti templo nga addaan iti uppat a
basyada 34 ken dua a ridaw manipud iti tabla a saleng. Makupkupin dagiti
dua a rikep ti maysa a ridaw, ken makupkupin met ti dua a rikep ti sabali
pay a ridaw. 35 Ikitikitna kadagitoy dagiti sinan-kerubim, sinan-kaykayo a
palma, ken nagukrad a sinan-sabsabong, ken pinakalupkopanna pay amin
dagiti naikitikit sadiay iti balitok. 36 Inaramidna ti akin-uneg a paraangan
babaen kadagiti tallo nga intar a natapias a bato ken babaen iti maysa nga
intar dagiti biga a sedro. 37 Naipasdek ti pundasion ti balay ni Yahweh iti
maikauppat a tawen, iti bulan ti Ziv. 38 Iti maikasangapulo ket maysa a
tawen, iti bulan ti Bul, nga isu ti maikawalo a bulan, nalpas ti balay ken
ti amin a paset daytoy kas maiyannatop iti amin a pagannurotan daytoy.
Pito a tawen ti binusbos ni Solomon tapno maipatakderna ti Templo.

7

1 Sangapulo ket tallo a tawen nga impatakder ni Solomon ti bukodna a
palasio. 2 Impatakderna ti palasio iti Kabakiran ti Lebanon. Sangagasut a
kubit ti kaatiddog daytoy, limapulo a kubit ti kaakabana, ken tallopulo a
kubit ti kangatona. Naipasdek ti palasio nga addaan iti uppat nga intar
a sedro nga adigina ken addaan kadagiti biga a sedro a nakaparabaw
kadagiti adigina. 3 Ti bubongna ket naaramid manipud iti a kayo sedro;
naiparabaw daytoy kadagiti uppat a pulo ket lima a biga a nakaparabaw
kadagiti sangapulo ket lima nga intar nga adigi. 4 Adda dagiti tallo nga
intar a biga, ken tallo a pares a tawa a nagbabatog. 5 Amin dagiti ridaw
ken dagiti poste ket naaramid a kuadrado nga addaan kadagiti bastidor,
ken dagiti tallo a pares a tawa a nagbabatog. 6 Adda balkon a limapulo
a kubit ti kaatiddogna ken tallopulo a kubit ti kaakabana, nga addaan
iti portiko iti sangoanan ken dagiti adigi ken bubong. 7 Impatakder ni
Solomon ti dakkel a siled ti trono a pangrisutanna iti kaso, nga isu ti siled
a pangukoman. Nakalupkopan amin daytoy iti kayo a sedro manipud iti
datar agingga iti bobedana. 8 Ti balay ni Solomon a pagnaedannanto, nga
adda iti sabali a paraangan a nakaipatakderan ti palasio ket kastoy met
laeng ti pannakaaramidna. Nangipatakder pay isuna iti balay a kapada
daytoy para iti babai a putot ni Paraon, nga inasawana. 9 Dagitoy a pasdek
ket naarkosan kadagiti nangingina, napipintas a bato, narukod iti apag-isu,
naragadi ken napalammuyot ti amin a pasetna. Nausar dagitoy a batbato
manipud iti pundasion agingga kadagiti batbato iti rabaw, ken kasta met
iti ruar agingga iti nalawa a paraangan. 10 Naipasdek ti pundasion babaen
iti dadakkel ken nangingina a batbato a walo ken sangapulo a kubit ti
kaatiddogna. 11 Iti rabaw ket dagiti nangingina a batbato iti apag-isu a
rukodna, ken dagiti biga a sedro. 12 Ti nalawa a paraangan a nangpalikmut
iti palasio ket adda tallo nga intar a natapias a bato ken maysa nga intar
dagiti biga a sedro a kas iti akin-uneg a paraangan ti templo ni Yahweh
ken ti portiko ti templo. 13 Nangibaon ni Solomon iti mapan mangikuyog
kenni Huram manipud idiay Tiro. 14 Ni Huram ket lalaki nga anak ti
maysa a balo iti tribu ti Naftali; ti amana ket taga-Tiro, nga agpanpanday
iti bronse. Napnoan ni Huram iti kinasirib, pannakaawat ken kinasaririt
a mangaramid iti naidumduma a trabaho maipanggep iti bronse. Immay
isuna kenni Ari Solomon tapno aramidenna ti masapul a maaramid iti
bronse para iti ari. 15 Sinukog ni Huram ti dua nga adigi a bronse,
tunggal maysa kadagitoy ket sangapulo ket walo a kubit ti kangatona
ken sangapulo ket dua a kubit ti pannakatimbukelna. 16 Nangaramid

isuna iti dua a paratok a napasileng a bronse maiparabaw kadagiti adigi. Lima a kubit ti katayag ti tunggal paratok. 17 Dagiti aglilinnaga ken nagkawikaw a kawar para kadagiti paratok ket naiyarkos iti rabaw dagiti adigi, pito iti tunggal paratok. 18 Nangaramid ngarud ni Huram iti dua nga intar iti sinan-pomegranate iti aglikmut iti rabaw ti tunggal adigi tapno maarkosan dagiti paratok dagitoy. 19 Dagiti paratok iti rabaw dagiti adigi ti portiko ket uppat a kubit ti kangatona ken naarkosan kadagiti sabong ti sinan-lirio. 20 Dagiti paratok iti daytoy a dua nga adigi nga asideg iti rabaw dagitoy, ket dua gasut a sinan-pomegranate ti naintar iti aglikmut daytoy. 21 Impatakderna dagiti adigi iti portiko ti templo. Ti adigi nga adda iti kannawan ket napanaganan iti Jakin, ken ti adigi nga adda iti kannigid ket napanaganan iti Boaz. 22 Iti rabaw dagiti adigi ket adda dagiti kasla lirio a naiyarkos. Kastoy a wagas ti pannakasukog dagiti adigi. 23 Nangaramid ni Huram iti nagtimbukel a sinan-baybay manipud iti nailunag a landok, sangapulo a kubit ti kaakaba ti ngarabna. Lima a kubit ti kasukongna, ken tallopulo a kubit ti kaakabana. 24 Iti baba ti ngarab a mangpalpalikmut iti sinan-baybay ket dagiti sinan-tabungaw, sangapulo iti kada kubit, ket naigiddan a naisukog daytoy idi nasukog ti sinan-baybay. 25 Naiparabaw ti sinan-baybay kadagiti sangapulo ket dua a sinan-baka, ti tallo ket kumitkita iti amianan, ti tallo ket kumitkita iti laud, ti tallo ket kumitkita iti abagatan, ken ti tallo ket kumitkita iti daya. Naiparabaw kadagitoy ti sinan-baybay, ken nakatallikod amin dagitoy iti uneg. 26 Ti sinan-baybay ket kas kapuskol ti kalapad ti ima, ken ti ngarab daytoy ket napanday a kasla ngarab ti maysa a tasa a kasla nagukrad a sabong ti lirio. Ti sinan-baybay ket malaonna ti duaribu a bath iti danum. 27 Inaramid ni Huram dagiti sangapulo a pagipatungan a bronse. Ti tunggal pagipatungan ket uppat a kubit ti kaatiddogna ken uppat a kubit ti kaakabana, ken tallo a kubit ti kangatona. 28 Ti pakabuklan dagiti pagipatungan ket kastoy. Addaan dagitoy kadagiti kuadrado a tapi a naimontar iti nagbaetan dagiti bastidor, 29 ken dagiti tapi ken bastidor dagitoy ket addaan kadagiti ladawan ti leon, baka, ken kerubim. Iti ngatoen ken akinbaba dagiti sinan-leon ken sinan-baka ket dagiti agkawkawikaw a naaramid babaen iti pannakaimartilio. 30 Tunggal pagipatungan ket addaan iti uppat a pilid ken ehe a bronse, ken iti uppat a suli daytoy ket adda dagiti pangsarapa iti siruk para iti palanggana. Dagiti pangsarapa ket nasukogan kadagiti agkawkawikaw iti sikigan ti tunggal maysa. 31 Ti ngarabna ket nagtimbukel a kasla pedestal a maysa ket kagudua a kubit ti kaakabana, ken adda iti nagtimbukel a nangatngato iti maysa a kubit. Nakitikitan ti ngarabna, ken dagiti tapi dagitoy ket kuadrado, saan a nagtimbukel. 32 Dagiti uppat a pilid ket adda iti siruk dagiti tapi, ken dagiti ehe dagiti pilid ken dagiti bastidor dagitoy ket nagkakamang amin dagitoy iti pagipatungan. Maysa ket kagudua a kubit ti kangato ti pilid. 33 Dagiti pilid ket napanday a kas kadagiti pilid ti karwahe. Dagiti bastidor, basikaw, rayos, ken palaupo dagitoy ket nailunag amin a landok. 34 Iti uppat a suli ti tunggal pagipatungan ket adda pagiggaman a naipanday iti mismo a pagipatungan. 35 Iti rabaw dagiti pagipatungan ket adda nagtimbukel a bedbed a kagudua a kubit kaunegna, ken iti rabaw dagiti pagipatungan, dagiti pangsarapa ken dagiti tapi ket nagkakamang dagitoy. 36 Iti rabaw dagiti pangsarapa ken dagiti tapi dagitoy ket nangikitikit ni Huram kadagiti sinan-kerubim, sinan-leon, ken sinan-kaykayo a palma a nanglinged iti paset a nawaya, ken napalikmutan dagitoy babaen kadagiti agkawkawikaw. 37 Kastoy a wagas

ti panangiyaramidna kadagiti sangapulo a pagipatungan. Nailunag amin
dagitoy iti isu met laeng a paghormaan, ken maymaysa ti rukod ken
agpapada ti sukog dagitoy. 38 Nangaramid ni Huram iti sangapulo a bronse
a palanggana. Ti maysa a palanggana ket malaonna ti uppat a pulo a
bath ti danum. Tunggal palanggana ket uppat a kubit ti ngarabna, ken
adda palanggana iti tunggal maysa kadagiti pagipatungan. 39 Nangikabil
isuna iti lima a pagipatungan a nakasango iti abagatan a paset ti templo
ken ti lima a nakasango iti amianan a paset ti templo. Inkabilna ti
sinan-baybay iti paset ti daya a nakasango iti abagatan a paset ti templo.
40 Inaramid ni Huram dagiti palanggana, dagiti pala, ken dagiti mallukong
a pagikkan iti dara ti ayup. Ket nalpasna amin ti trabaho nga inaramidna
para kenni Ari Solomon iti templo ni Yahweh: 41 dagiti dua nga adigi,
ken dagiti sinan-mallukong a paratok iti rabaw dagiti dua nga adigi, ken
dagiti dua a binnatog nga aglilinnaga a kawar a naiyarkos kadagiti dua a
kasla mallukong a paratok nga adda iti rabaw dagiti adigi. 42 Inaramidna
dagiti uppat a gasut a sinan- pomegranate para kadagiti dua a binnatog
nga aglilinnaga a kawar: dagiti dua nga intar a sinan- pomegranate para
iti tunggal binnatog nga aglilinnaga a kawar a panglinged kadagiti dua
a sinan-mallukong a paratok a nakaparabaw kadagiti adigi, 43 ken dagiti
sangapulo a pagipatungan, ken ti sangapulo a palanggana iti rabaw dagiti
pagipatungan. 44 Impaiyaramidna ti sinan-baybay ken dagiti sangapulo
ket dua a sinan-baka iti siruk daytoy; 45 kasta met dagiti banga, pala,
palanggana ken amin dagiti dadduma pay nga alikamen—inaramid ni
Huram dagitoy babaen iti pinasileng a bronse, para kenni Ari Solomon,
ken para iti templo ni Yahweh. 46 Impasukog dagitoy iti ari iti tanap
ti Jordan, iti daga a pila iti nagbaetan ti Succot ken Zaretan. 47 Saan a
tinimbang ni Solomon amin dagiti alikamen gapu ta nagadu unay dagitoy
a timbangen, isu a saanen a naammoan pay ti timbang dagiti bronse.
48 Inaramid amin ni Solomon dagiti alikamen nga adda iti templo ni
Yahweh manipud iti balitok: ti balitok nga altar ken ti lamisaan nga isu
ti pangikabbilanda kadagiti daton a tinapay. 49 Dagiti pagsilawan ket lima
iti kannawan a paset ken lima iti kannigid a paset, puro a balitok met
laeng ti akin-uneg a siled, ken dagiti sinan-sabsabong, dagiti pagsilawan,
ken dagiti sipit ket naaramid manipud iti balitok. 50 Naaramid met dagiti
kopa, dagiti pagarsang ti pagsilawan, dagiti palanggana, dagiti kutsara, ken
dagiti insensario manipud iti puro a balitok. Kasta met dagiti bisagra dagiti
ridaw iti masungad a siled, nga isu iti kasasantoan a disso, ken dagiti ridaw
ti masungad a siled ti templo, ket naaramid amin manipud iti balitok. 51 Iti
kastoy a wagas, nalpas dagiti amin a trabaho nga inaramid ni Ari Solomon
para iti balay ni Yahweh. Ket inyuneg ngarud ni Solomon dagiti banbanag
a inlasin ni David nga amana para kenni Yahweh, kasta met ti pirak, ti
balitok, ken dagiti alikamen, ket inkabilna dagitoy kadagiti pagidulinan a
siled iti balay ni Yahweh.

8

1 Ket inummong ni Solomon dagiti panglakayen ti Israel, amin dagiti
panguloen dagiti tribu, ken dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia dagiti
tattao ti Israel, iti sangoananna idiay Jerusalem, tapno iyegda ti lakasa
ti tulag ni Yahweh manipud iti siudad ni David, nga isu ti Sion.
2 Naguummong dagiti amin a tattao ti Israel iti sangoanan ni Ari Solomon
iti padaya, iti bulan ti Etanim, a maikapito a bulan. 3 Dimteng amin
dagiti panglakayen ti Israel, ket binaklay dagiti padi ti lakasa ti tulag.

4 Binagkatda ti lakasa ti tulag ni Yahweh, ti tolda a paguummongan, ken
amin dagiti nasantoan nga alikamen nga adda iti tolda. Binagkat dagiti
padi ken dagiti Levita dagitoy a banbanag. 5 Napan ni Ari Solomon ken
ti entero a gimong ti Israel iti sangoanan ti lakasa ti tulag, nagidatonda
kadagiti karnero ken bakbaka a saan a mabilang iti kinaaduna. 6 Inserrek
dagiti papadi ti lakasa ti tulag ni Yahweh iti pakaikabilanna, iti akin-uneg
a siled ti balay, iti ayan ti kasasantoan a disso, iti sirok ti payak dagiti
kerubim. 7 Ta nakaukrad dagiti payak dagiti kerubim iti ayan ti lakasa ti
tulag, ken inakkoban dagitoy ti lakasa ti tulag ken dagiti assiw a pagawitan
iti daytoy. 8 Atiddog unay dagiti assiw nga uray la makita dagiti murdong
dagitoy manipud iti nasantoan a disso iti sangoanan ti akin-uneg a siled,
ngem saan a makita dagitoy manipud iti ruar. Addada sadiay agingga
ita nga aldaw. 9 Awan ti sabali a nagyan ti lakasa ti tulag malaksid iti
dua a tapi ti bato nga inkabil ni Moises idiay Horeb, idi nakitulag ni
Yahweh kadagiti tattao ti Israel idi rimmuarda manipud iti daga ti Egipto.
10 Napasamak nga idi rimmuar dagiti padi manipud iti nasantoan a disso,
napunno ti ulep ti templo ni Yahweh. 11 Saan a makapagserbi dagiti papadi
gapu iti ulep, ta pinunno ti dayag ni Yahweh ti balayna. 12 Ket kinuna ni
Solomon, “Kinuna ni Yahweh nga agnaed isuna iti nakaro a kinasipnget,
13 Ngem impatakderanka iti natan-ok a pagyanan, lugar a pagnaedam iti
agnanayon.” 14 Ket simmango ti ari ket binendisionanna ti entero a gimong
ti Israel, bayat nga agtaktakder ti amin a gimong ti Israel. 15 Kinunana,
“Madaydayaw koma ni Yahweh, a Dios ti Israel, a nagsao kenni David
nga amak, ken nangtungpal iti daytoy babaen iti pannakabalinna, kunana,
16 'Manipud iti aldaw a panangiruarko kadagiti tattaok nga Israel iti Egipto,
awan ti pinilik a siudad kadagiti amin a tribu ti Israel a pakaipatakderan
ti maysa a balay, tapno adda koma sadiay ti naganko. Nupay kasta, pinilik
ni David a mangituray kadagiti tattaok nga Israel.' 17 Ita, adda iti puso ti
amak a ni David a mangibangon iti maysa a balay nga agpaay iti nagan
ni Yahweh a Dios ti Israel. 18 Ngem kinuna ni Yahweh kenni David nga
amak, 'Gapu ta adda dita pusom nga ipatakderannak iti maysa a balay
nga agpaay iti naganko, nasayaat dayta a panggep nga adda dita pusom.
19 Nupay kasta, saanmonto nga ipatakder ti balay, ngem ketdi, ti anakmo
a maiyanakto nga agtaud manipud kadagiti lasagmo, ti mangipatakder
iti balay nga agpaay iti naganko.' 20 Impatungpal ni Yahweh ti sao nga
imbagana, ta naiyanakak a sumukat iti saad ni David nga amak, ket
agtugawak iti trono ti Israel a kas inkari ni Yahweh. Impatakderko ti
balay nga agpaay iti nagan ni Yahweh a Dios ti Israel. 21 Nangaramidak
sadiay iti maysa a pagyanan ti lakasa ti tulag, nga ayan ti katulagan ni
Yahweh, nga inaramidna kadagiti ammatayo idi inruarna ida manipud
iti daga ti Egipto.” 22 Timmakder ni Solomon iti sangoanan ti altar ni
Yahweh, iti sangoanan ti amin a gimong ti Israel, ket ingngatona dagiti
imana iti langit. 23 Kinunana, “O Yahweh, Dios ti Israel, awan iti dios a
kas kenka kadagiti langit iti ngato wenno iti daga iti baba, a kankanayon
a napudnoka ti tulagmo kadagiti adipenmo nga agbibiag a naimpusoan
iti sangoanam; 24 sika a nangtungpal iti inkarim iti adipenmo a ni David
nga amak. Wen, insawang iti ngiwatmo ket tinungpalmo daytoy babaen
iti pannakabalinmo, a kas ita nga aldaw. 25 Ita ngarud, O Yahweh, Dios
ti Israel, ipatungpalmo ti inkarim iti adipenmo a ni David nga amak,
idi kinunam, 'Saankanto a maawanan iti tao iti imatangko nga agtugaw
iti trono ti Israel, no laeng agbiag dagiti kaputotam sigun iti pagayatak,
a kas iti panagbiagmo.' 26 Ita ngarud, O Dios ti Israel, ikararagko a

mapasamak koma ti inkarim iti adipenmo a ni David nga amak. 27 Ngem
pudno kadi met nga agnaed ti Dios iti daga? Kitaem, ti entero a law-
ang ken ti langit mismo ket saannaka a malaon – kasano pay ngarud
daytoy a templo nga impatakderko! 28 Nupay kasta, pangngaasim ta
ipangagmo daytoy a kararag ti adipenmo ken ti kiddawna, O Yahweh
a Diosko; denggem ti araraw ken kararag ti adipenmo iti sangoanam
ita nga aldaw. 29 Sikikita koma dagiti matam iti daytoy a templo iti
rabii ken aldaw, iti lugar nga imbagam, 'Ti naganko ken ti presensiak
ket addanto sadiay' - tapno dumngegka kadagiti ikararag ti adipenmo
iti daytoy a lugar. 30 Dumngegka ngarud iti kiddaw ti adipenmo ken
kadagiti tattaom nga Israelita no agkararagkami iti daytoy a lugar. Wen,
dumngegka manipud iti lugar a pagnanaedam, manipud iti langit; ket
no dumngegka, mamakawanka. 31 No makabasol ti maysa a tao iti
kaarubana ket kasapulan nga agsapata, ket no umay isuna ket agsapata
iti sangoanan ti altarmo iti daytoy a balay, 32 denggem ngarud dita
langit ket usigem dagiti adipenmo, dusaem dagiti nadangkes, iyegmo
kenkuana ti pannusa a kaikarianna. Ken ipakaammom nga awan basol
ti nalinteg, tapno maited kenkuana ti gungguna gapu iti kinalintegna.
33 No parmeken ti kabusor dagiti tattaom nga Israelita gapu ta nagbasolda
kenka, no agsublida kenka, agdaydayawda iti naganmo, agkararagda, ken
agkiddawda iti pammakawan kenka iti daytoy a templo - 34 panggaasim
ngarud ta dumngegka dita langit ken pakawanem ti basol dagiti tattaom
nga Israel; isublim ida iti daga nga intedmo kadagiti kapuonanda. 35 No
narekpan dagiti tangatang ket awan iti tudo gapu ta nagbasol dagiti tattao
kenka - no agkararagda iti daytoy a disso, agdaydayawda iti naganmo,
tallikudanda ti basolda no dusaem ida- 36 dumngegka ngarud dita langit
ken pakawanem ti basol dagiti adipenmo ken dagiti tattaom nga Israelita,
no isurom ida iti naimbag a wagas a rumbeng a pagnaanda. Pagtudoem iti
dagam, nga intedmo kadagiti tattaom a kas tawid. 37 Kas pagarigan, adda
panagbisin iti daga, wenno kas pagarigan ta adda iti angol, pannakadadael
ti mula wenno buot, dudon wenno igges, wenno kas pagarigan ta rinaut
iti kabusor dagiti ruangan ti siudad iti dagada, wenno adda iti aniaman
a didigra wenno sakit- 38 ken kas pagarigan ngarud ta agkararag ken
agkiddaw ti maysa a tao wenno dagiti amin a tattaom nga Israelita-
ammo ti tunggal maysa ti didigra iti pusona kas iyunnatna dagiti imana
a sumango ditoy a templo. 39 Dumngegka koma manipud dita langit,
ti lugar a pagnanaedam, mamakawan ken agtignayka, ket gunggunaam
ti tunggal tao iti amin nga ar-aramidenna; ammom ti pusona, gapu ta
siksika laeng ti makaammo kadagiti puso ti amin a tao. 40 Aramidem
daytoy tapno agbutengda koma kenka iti amin nga aldaw a panagbiagda
iti daga nga intedmo kadagiti kapuonanmi. 41 Kasta pay, maipapan
iti ganggannaet a saan a kabilang kadagiti tattaom nga Israelita: no
naggapu isuna manipud iti adayo a pagilian gapu iti naganmo- 42 ta
mangngegandanto ti maipapan iti naindaklan a naganmo, ti nabileg nga
imam, ken nakatag-ay a takiagmo - no umay isuna ket agkararag iti daytoy
a templo, 43 ket pangngaasim ta dumngngegka manipud dita langit, ti
lugar a pagnanaedam, ken aramidem ti aniaman a kidkiddawen kenka
ti ganggannaet. Aramidem daytoy tapno amin dagiti bunggoy ti tattao
iti daga ket maamoanda koma ti naganmo ken agbutengda kenka, a kas
ti panagbuteng dagiti tattaom nga Israelita. Aramidem daytoy tapno
maamoanda koma a daytoy a balay nga impatakderko ket maawagan
babaen iti naganmo. 44 Kas pagarigan ta rummuar dagiti tattaom a

mapan makigubat iti kabusorda, aniaman a pangibaonam kadakuada,
ken kas pagarigan ta agkararagda kenka, O Yahweh, a nakasango iti
siudad a pinilim, ken nakasango iti balay nga impatakderko a maipaay iti
naganmo. 45 Dumngegka ngarud manipud dita langit kadagiti kararagda,
iti kiddawda, ket tulungam ida. 46 Kas pagarigan ta agbasolda kenka,
agsipud ta awan ti siasinoman a saan nga agbasol, ken kas pagarigan ta
makaungetka kadakuada ket iyawatmo ida iti kabusor, tapno iyadayo ida
ti kabusor a kas balud iti dagada, iti adayo man wenno asideg. 47 Ket
kas pagarigan ta maamirisda nga addada iti daga a nakaiyapananda, ket
kas pagarigan ta agbabawi ken birukenda ti pabor nga aggapu kenka
manipud iti daga dagiti nangtiliw kadakuada. Kas pagarigan ta kunaenda,
'Nagaramidkami ti dakes ken nagbasolkami. Nagbiagkami a sidadangkes.'
48 Kas pagarigan ta agsublida kenka iti amin a pusoda ken iti amin a
kararuada iti daga dagiti kabusorda a nangtiliw kadakuada, ken kas
pagarigan ta agkararagda kenka a sumangoda iti dagada, nga intedmo
kadagiti kapuonanda, ken sumangoda iti siudad a pinilim, ken sumangoda
iti balay nga impatakderko a maipaay iti naganmo. 49 Denggem ngarud
ti kararagda, dagiti kiddawda dita langit, ti lugar a pagnanaedam, ket
tulungam ida. 50 Pakawanem dagiti tattaom, a nagbasol kenka, ken amin
dagiti basbasolda a panagsalungasingda kadagiti bilinmo. Maasianka
koma kadakuada iti sangoanan dagiti kabusorda a nangtiliw kadakuada,
tapno maasian koma met dagiti kabusorda kadagiti tattaom. 51 Isuda
dagiti tattaom a pinilim, nga inispalmo manipud Egipto a kasla manipud
iti tengnga ti urno a pakapandayan ti landok. 52 Kararagko a silulukat
koma dagiti lapayagmo iti kiddaw ti adipenmo, ken kadagiti kiddaw dagiti
tattaom nga Israelita, a denggem koma ida tunggal umasugda kenka. 53 Ta
inlasinmo ida manipud kadagiti amin a tattao iti daga tapno agbalinda
a kukuam ken umawat kadagiti karim, a kas iti impalawagmo babaen
kenni Moises nga adipenmo, idi inruarmo dagiti ammami manipud Egipto,
O Apo a Yahweh.” 54 Isu nga idi nalpas nga inkarkararag ni Solomon
daytoy a kararag ken kiddaw kenni Yahweh, timmakder isuna manipud
iti sangoanan ti altar ni Yahweh, manipud iti panagparintumengna a
nakangato dagiti imana a nakaturong kadagiti langit. 55 Timmakder isuna
ket binendisionanna ti amin a gimong ti Israel iti napigsa a timek, kunana,
56 “Madaydayaw koma ni Yahweh, a nangted iti inana kadagiti tattaona
nga Israelita, a mangtungtungpal kadagiti amin a karina. Awan ti uray
maysa a sao a saan a natungpal manipud kadagiti naimbag nga inkarkari
ni Yahweh kenni Moises nga adipenna. 57 Adda koma ni Yahweh a Diostayo
kadatayo, a kas iti kaaddana idi kadagiti kapuonantayo. Saannatayo koma
pulos a panawan wenno baybay-an, 58 a pagruknuyenna koma dagiti
pusotayo kenkuana, nga agbiagtayo iti amin a wagasna ken tungpalentayo
dagiti bilinna ken dagiti alagadenna ken dagiti lintegna, nga imbilinna
kadagiti ammatayo. 59 Ket dagitoy koma nga insaok, a dinawatko iti
sangoanan ni Yahweh, ket naasideg koma kenni Yahweh a Diostayo iti
aldaw ken rabii, tapno tulunganna ti adipenna ken dagiti tattaona nga
Israelita, a kas kasapulan iti inaldaw; 60 tapno dagiti amin a tattao iti daga
ket maamoanda koma a ni Yahweh, isu ti Dios, ken awan ti sabali a Dios!
61 Napudno koma ngarud ti pusoyo kenni Yahweh a Diostayo, a surutenyo
dagiti alagadenna ken tungpalenyo dagiti bilinna ita nga aldaw.” 62 Isu
a nangidaton ti ari ken dagiti Israelita nga adda sadiay iti daton kenni
Yahweh. 63 Nagidatag ni Solomon kadagiti daton a pannakikadua, nga
indatonna kenni Yahweh: duapulo a ribu a bakbaka ken sangagasut ket

duapulo a ribu a karnero. Inkonsagrar ngarud ti ari ken dagiti amin
a tattao ti Israel ti balay ni Yahweh. 64 Iti isu met laeng nga aldaw,
inkonsagrar ti ari ti tengnga ti paraangan iti sangoanan ti templo ni
Yahweh, ta indatonna sadiay dagiti daton a mapuoran, dagiti daton a
bukbukel ken ti taba dagiti daton a pannakikadua, gapu ta ti altar a
gambang nga adda iti sangoanan ni Yahweh ket bassit unay a manglaon
kadagiti daton a mapuoran, kadagiti daton a bukbukel, ken ti taba kadagiti
daton a pannakikadua. 65 Isu nga inangay ni Solomon ti fiesta iti dayta
a tiempo, ken dagiti Israelita nga adda sadiay, maysa a dakkel a gimong,
manipud iti Lebo Hamat agingga iti waig ti Egipto, iti sangoanan ni Yahweh
a Diostayo iti las-ud ti pito nga aldaw ken iti las-ud iti pito pay a sabali
nga aldaw, sangapulo ket uppat amin nga aldaw. 66 Iti maikawalo nga
aldaw, pinagawidna dagiti tattao, ket binendisioanda ti ari ken nagawidda
kadagiti pagtaenganda nga addaan kinaragsak ken rag-o kadagiti pusoda
gapu kadagiti amin a kinaimbag nga impakita ni Yahweh kenni David, nga
adipenna, ken kadagiti tattaona nga Israelita.

9

1 Kalpasan ti panangipatakder ni Solomon iti balay ni Yahweh, ken
ti palasio ti ari, ken kalpasan a naipatungpalna dagiti amin a kayatna
nga aramiden, 2 napasamak a nagparang ni Yahweh kenni Solomon iti
maikadua a gundaway, a kas iti panagparangna kenkuana idiay Gabaon.
3 Ket kinuna ni Yahweh kenkuana, “Nangngegko ti kararag ken kiddawmo
iti sangoanak. Inkonsagrarko, daytoy a balay, nga impatakdermo a
para kaniak, tapno maikabil ti naganko sadiay iti agnanayon, addanto a
sikikita dagiti matak sadiay ken ti pusok iti amin a tiempo. 4 Maipapan
kenka, no agbiagka iti sangoanak a kas iti panagbiag ni David nga amam
nga addaan iti kinatarnaw ti puso ken iti kinalinteg, nga agtulnogka
iti amin nga imbilinko kenka ken tungpalem dagiti alagadek ken dagiti
lintegko, 5 ket isaadkonto ti trono ti pagariam iti Israel iti agnanayon,
a kas inkarik kenni David nga amam, a kunak, 'Saanto a maawanan ti
tronom iti kaputotam nga agturay iti Israel.' 6 Ngem no tallikudandak,
sika wenno dagiti annakmo, ken saanmo a tungpalen dagiti bilbilinko ken
dagiti alagadek nga intedko kenka, ket no agdayawka kadagiti sabali a
dios ken agrukbabka kadakuada, 7 ket papanawekto ti Israel manipud iti
daga nga intedko kadakuada; ken daytoy a balay nga inkonsagrarko nga
agpaay iti naganko - pukawekto manipud iti imatangko. Ket agbalinto
laeng a pagsasaritaan ken paggaangawan dagiti amin a tattao ti nagan
nga 'Israel'. 8 Ket uray no nangato unay daytoy a templo ita, amin
a lumabas iti daytoy ket maklaat ken agsakuntipto. Saludsodendanto,
'Apay nga inaramid daytoy ni Yahweh iti daytoy a daga ken iti daytoy
a balay?' 9 Isungbatto dagiti dadduma, 'Gapu ta tinallikudanda ni Yahweh
a Diosda a nangiruar kadagiti kapuonanda manipud iti daga ti Egipto,
ket nagtalekda kadagiti sabali a dios ket nagrukbabda ken nagdayawda
kadagitoy. Isu nga inyeg amin ni Yahweh dagitoy a didigra kadakuada.'”
10 Napasamak a kalpasan ti dua pulo a tawen, nalpas nga imbangon ni
Solomon dagiti dua a pasdek, ti templo ni Yahweh ken ti palasio ti ari.
11 Ni Hiram, nga ari ti Tiro, ket nangited kenni Solomon kadagiti kayo a
sedro, kayo a saleng, ken balitok, amin a tinarigagayan ni Solomon. Isu nga
inikkan ni Ari Solomon ni Hiram iti dua pulo a siudad iti daga ti Galilea.
12 Rimmuar ni Hiram manipud Tiro tapno kitaenna dagiti siudad nga inted
kenkuana ni Solomon, ngem saan dagitoy a makaay-ayo kenkuana. 13 Isu

a kinuna ni Hiram, “Ania dagitoy a siudad nga intedmo kaniak, kabsatko?” Pinanaganan ni Hiram dagitoy iti Daga ti Cabul, nga isu pay laeng ti pang-awagda ita nga aldaw. 14 Nangipatulod ni Hiram iti sangagasut ket
dua pulo a talento ti balitok. 15 Dagtii sumaganad ket ti makagapu no
apay nga imbilin ni Ari Solomon ti ingkapilitan a panagtrabaho: tapno
maipatakder ti templo ni Yahweh ken ti palasiona, tapno maipatakder ti
Millo ken ti pader ti Jerusalem, ken tapno maipatakder dagiti sarikedked
ti Hasor, Megiddo, ken Gezer. 16 Napan sinakup ni Faraon nga ari ti
Egipto ti Gezer, pinuoranna daytoy, ken pinapatayna dagiti Canaanita iti
siudad. Kalpasanna, inted ni Faraon ti siudad iti anakna, nga asawa ni
Solomon a kas sagut iti panagkallaysada. 17 Isu nga imbangon manen
ni Solomon ti Gezer ken Bet-horon iti baba, 18 ti Baalat ken ti Tamar
idiay let-ang iti daga ti Juda, 19 ken amin dagiti siudad a pagiduldulinan a
kukuana, ken dagiti siudad para kadagiti karwahena ken dagiti siudad a
para kadagiti kumakabaliona, ken aniaman a tarigagayanna nga ibangon
para iti pakaragsakanna idiay Jerusalem, idiay Lebanon, ken iti amin a
daga nga iturturayanna. 20 Maipapan kadagiti amin a tattao a nabati
kadagiti Amorreo, kadagiti Heteo, kadagiti Pereseo, kadagiti Heveo, dagiti
Jebuseo, a saan a nagtaud kadagiti tattao ti Israel, 21 dagiti kaputotanda
a nabati kadakuada iti daga, a saan a dinadael dagiti tattao ti Israel -
pinagbalin ida ni Solomon nga inkapilitan nga agtrabaho, nga isuda pay
laeng agpapan ita. 22 Nupay kasta, saan a pinilit ni Solomon dagiti tattao
ti Israel nga agtrabaho. Ngem ketdi, nagbalinda a soldadona, adipenna,
panguloenna, opisial a mangimaton kadagiti luganna a pakigubat, ken
dagiti nakakabalio a mannakigubat. 23 Dagitoy met dagiti panguloen nga
opisialna a mangimatmaton kadagiti aramid ni Solomon, 550 kadakuada,
ti nangimaton kadagiti tattao a nagtrabaho. 24 Immakar ti anak a babai ni
Faraon manipud iti siudad ni David ket napan iti balay nga impatakder ni
Solomon a para kenkuana. Iti saan a nagbayag, impatakder ni Solomon ti
Millo. 25 Mamitlo iti makatawen a mangidaton ni Solomon kadagiti daton
a mapuoran ken kadagiti daton a pakikappia iti altar nga impatakderna
para kenni Yahweh, nangpuor kadagiti insenso kadagitoy iti altar nga adda
iti sangoanan ni Yahweh. Nalpasna ngarud ti templo ken us-usarennan
ita daytoy. 26 Nangaramid ni Ari Solomon iti adu a barko idiay Ezion
Geber nga asideg iti Elat iti igid ti Nalabaga a Baybay, iti daga ti Edom.
27 Nangibaon ni Hiram kadagiti adipen nga aglaylayag iti baybay, a kadua
dagiti adipen ni Solomon a sumakay kadagiti barko. 28 Napanda idiay Ofir
a kaduada dagiti adipen ni Solomon. Manipud sadiay, nangiyawidda iti
420 a talento ti balitok a para kenni Ari Solomon.

10

1 Idi nadamag ti reyna ti Seba ti kinalatak ni Solomon maipanggep iti
nagan ni Yahweh, napan isuna tapno subukenna isuna babaen kadagiti
naririkut a saludsod. 2 Napan isuna idiay Jerusalem nga addaan iti adu
a kakuyog a nagdaliasat, karaman dagiti kamelio a nagawit kadagiti
bangbanglo, adu unay a balitok, ken adu a napapateg a batbato. Idi
dimteng isuna, imbagana kenni Solomon dagiti amin nga adda iti pusona.
3 Sinungbatan amin ni Solomon dagiti saludsodna. Awan ti sinaludsodna
a saan a sinungbatan ni Solomon. 4 Idi nakita ti reyna ti Seba ti
amin a kinasirib ni Solomon, ti palasio nga impatakderna, 5 ti taraon
iti lamisaanna ken dagiti panagtugaw dagiti adipenna ken dagiti trabaho
dagiti adipenna ken dagiti kawesda, kasta met ti taga-idasar ti kopana

ken ti wagas a panangidatonna kadagiti daton a mapuoran idiay balay
ni Yahweh, awanen ti bileg kenkuana. 6 Kinunana iti ari, “Pudno, ti
damag a nangngegak iti bukodko a daga maipapan kadagiti saom ken
kinasiribmo. 7 Saanko a pinati ti nangngegko agingga nga immayak ditoy,
ket ita nakita daytoy dagiti matak. Saan a naibaga kaniak ti kagudua
maipanggep iti kinasirib ken kinabaknangmo! Limmabeska iti kinalatak
a nangngegak. 8 Anian a naggasat dagiti tattaom, ken anian a naggasat
dagiti adipenmo a kankanayon nga agserserbi kenka, gapu ta mangngegda
ti kinasiribmo. 9 Madaydayaw koma ni Yahweh a Diosmo, a maragsakan
kenka, a nangisaad kenka iti trono ti Israel. Gapu ta ay-ayaten ni Yahweh
ti Israel iti agnanayon, pinagbalinnaka nga ari, tapno agbalinka a nalinteg
nga ukom ken aramidem ti nainkalintegan!” 10 Innikkanna ti ari iti 120 a
talento ti balitok ken adu a bangbanglo ken napapateg a batbato. Awanen
iti ad-adu pay a kas iti kaadu dagitoy a bangbanglo nga inted ti reyna
ti Seba kenni Ari Solomon a naited manen kenkuana. 11 Dagiti adu a
barko ni Hiram nga aglaylayag, a nangiyeg iti balitok manipud Ofir, ket
nangiyeg met manipud Ofir iti adu a kayo nga almug ken napapateg a
batbato. 12 Nagaramid ti ari kadagiti adigi manipud iti kayo nga almug
para iti templo ni Yahweh ken para iti palasio ti ari, ken dagiti arpa ken
dagiti lira para kadagiti kumakanta. Awan iti kasta a kaadu iti kayo nga
almug ti naipan wenno nakita manen agpapan ita nga aldaw. 13 Inted
ni Ari Solomon iti reyna ti Saba ti amin a kinalikagumanna, aniaman a
kiniddawna, malaksid pay kadagiti inted ni Solomon kenkuana manipud
iti kinaparabur ti ari. Nagsubli ngarud isuna iti bukodna a daga a kaduana
dagiti adipenna. 14 Ita, ti kadagsen ti balitok a simmangpet kenni Solomon
iti makatawen ket 666 a talento dagiti balitok, 15 malaksid ti balitok nga
inyeg dagiti agisuksukat ken agtagtagilako. Nangiyeg met dagiti amin
nga ari ti Arabia ken dagiti gobernador iti pagilian iti balitok ken pirak
kenni Solomon. 16 Nangaramid ni Ari Solomon iti dua gasut a dadakkel a
kalasag a napitpit a balitok. Innem a gasut a siklo ti balitok ti naaramat
iti tunggal maysa. 17 Nangaramid pay isuna iti tallo gasut a kalasag a
napitpit a balitok. Tallo a libra ti balitok ti naaramat iti tunggal kalasag;
inkabil dagitoy ti ari idiay Palasio iti Bakir ti Lebanon. 18 Ket nangaramid
ti ari iti maysa a dakkel a trono a marfil ket kinalupkopanna daytoy iti
kasasayaatan a balitok. 19 Adda innem a tukad ti agdan nga agturong
iti trono, ket nagbukel ti tuktok ti likudan daytoy. Adda pagparabawan
kadagiti ima iti tunggal sikigan ti pagtugawan, ken dua a sinan-leon a
nakatakder iti abay dagiti pagparabawan kadagiti ima. 20 Sangapulo ket
dua a sinan-leon ti nakatakder kadagiti tukad, maysa iti tunggal igid ti
tunggal maysa kadagiti innem a tukad. Awan iti kas iti daytoy a trono
iti uray sadinoman a pagarian. 21 Balitok amin dagiti paginuman a
kopa ni Ari Solomon, ken puro a balitok amin dagiti paginuman a kopa
idiay Palasio iti Kabakiran ti Lebanon. Awan ti pirak, gapu ta saan a
maibilang a napateg ti pirak kadagiti al-aldaw ni Solomon. 22 Addaan
ti ari kadagiti adu nga aglaylayag a barko iti baybay, a kakadua dagiti
adu nga aglaylayag a barko ni Hiram. Maminsan iti tallo a tawen a
mangisangpet iti balitok, pirak, ken marfil, kasta met kadagiti sunggo ken
kadagiti bakes dagiti adu nga aglaylayag a barko. 23 Isu a naartapan
ni Ari Solomon dagiti amin nga ari iti lubong iti kinabaknang ken iti
kinasirib. 24 Binirok dagiti amin a tattao iti daga ti presensia ni Solomon
tapno denggenda ti kinasiribna, nga inkabil ti Dios iti pusona. 25 Nangiyeg

dagiti simarungkar kadagiti sagut, al-alikamen a pirak ken balitok, ken
kawkawes, kabal, ken kadagiti bangbanglo, kasta met kadagiti kabalio ken
mulo, iti tinawen. 26 Nagurnong ni Solomon kadagiti lugan a pakigubat
ken lallaki a kumakabalio. Addaan isuna iti 1, 400 a lugan a pakigubat
ken sangapiulo ket dua a ribu a kabalio nga inkabilna kadagiti siudad a
pakaikabkabilan dagiti lugan a pakigubat ken agraman iti ayanna idiay
Jerusalem. 27 Addaan ti ari iti pirak idiay Jerusalem, a kas kaadu dagiti
bato iti daga. Pinaaduna iti kayo a sedro a kas iti kaadu dagiti kayo a
sikomoro nga igos nga adda kadagiti nababa a daga. 28 Addaan ni Solomon
kadagiti kabalio a nagatang manipud Egipto ken Cilicia. Arba-arban ti
pananggatang dagitoy dagiti agtagtagilako ti ari, kada arban ti gatadna.
29 Nagatang ti tunggal lugan a pakigubat manipud idiay Egipto iti innem a
gasut a siklo ti pirak, ken dagiti kabalio ket 150 a siklo iti tunggal maysa.
Ket adu kadagitoy ket nailako kadagiti amin nga ari dagiti Heteo ken ti
Aram.

11

1 Itatta, nagayat ni Ari Solomon iti adu a ganggannaet a babbai: ti anak
a babai ni Faraon ken babbai a Moabita, Ammonita, Edomita, Sidonio ken
Hetita— 2 kadagiti nasion nga imbaga ni Yahweh kadagiti tattao ti Israel,
“Saankayo a mapan makiasawa kadakuada, wenno umayda kadakayo,
ta awan dua-dua nga allukuyenda ti pusoyo nga agdaydayaw kadagiti
diosda.” Ngem inayat ni Solomon dagitoy a babbai. 3 Addaan ni Solomon
ti pito gasut a prinsesa nga assawa ken tallo gasut a babbai a tagabu
nga inassawana. Inyadayo isuna dagiti assawana. 4 Ta idi limmakayen
ni Solomon, inallukoy dagiti assawana ti pusona nga agdayaw kadagiti
sabali a dios; saan a naan-anay a napudno ti pusona kenni Yahweh a
Diosna, saan a kas iti puso ni David nga amana. 5 Ta sinurot ni Solomon
ni Astarot, ti diosa dagiti Sidonio, ken sinurotna ni Milcom, ti makarimon
a didiosen dagiti Ammonita. 6 Nagaramid ni Solomon ti dakes iti imatang
ni Yahweh; saanna a sinurot a naan-anay ni Yahweh, saan a kas iti
inaramid ni David nga amana. 7 Ket nangipatakder ni Solomon iti disso a
pagdaydayawan kenni Kemos, ti makarimon a didiosen ti Moab, iti rabaw
ti maysa a turod a dayaen ti Jerusalem, ken kasta met iti para kenni
Molec, ti makarimon a didiosen dagiti tattao ti Ammon. 8 Nangipatakder
pay isuna kadagiti disso a pagdaydayawan nga agpaay kadagiti amin a
ganggannaet nga assawana, a pagpuoran iti insenso ken pagidatonan
dagitoy kadagiti didiosenda. 9 Nakapungtot ni Yahweh, kenni Solomon,
gapu ta immadayo ti pusona manipud kenkuana, iti Dios ti Israel, uray pay
no namindua a daras a nagparang isuna kenkuana 10 ket binilinna isuna
maipanggep iti daytoy a banag, a saan isuna a sumurot kadagiti sabali
a didiosen. Ngem saan a nagtulnog ni Solomon iti imbilin ni Yahweh.
11 Isu a kinuna ni Yahweh kenni Solomon, “Gapu ta inaramidmo daytoy
ken saanmo a tinungpal ti katulagan ken dagiti alagadek nga imbilinko
kenka, sigurado a ikkatekto ti pagarian manipud kenka ket itedko daytoy
iti adipenmo. 12 Nupay kasta, gapu kenni David nga amam, saanko nga
aramiden daytoy kadagiti aldaw ti panagbiagmo, ngem ikkatekto daytoy
manipud iti ima ti anakmo. 13 Ngem saankonto nga ikkaten amin ti
pagarian; itedkonto ti maysa a tribu iti anakmo gapu kenni David nga
adipenko, ken gapu iti Jerusalem, a pinilik.” 14 Ket nangpataud ni Yahweh
iti maysa a kabusor ni Solomon, ni Adad nga Edomita. Nagtaud isuna
iti pamilia dagiti ari ti Edom. 15 Idi adda ni David idiay Edom, napan ni

Joab a kapitan ti armada tapno ipunponda dagiti natay, tunggal lalaki a
napapatay idiay Edom. 16 Nagtalinaed ni Joab ken iti amin nga Israelita
sadiay iti innem a bulan agingga a napapatayna amin dagiti lallaki ti
Edom. 17 Ngem naikuyog ni Adad kadagiti dadduma nga Edomita babaen
kadagiti adipen ti amana idiay Egipto, agsipud ta ubing pay idi ni Adad.
18 Pimmanawda idiay Midian ket dimtengda idiay Paran, a nangalaanda
kadagiti inkuyogda a lallaki a napan idiay Egipto, iti ayan ni Faraon nga
ari ti Egipto, a nangted kenkuana iti balay, daga ken taraon. 19 Nakasarak
ni Adad ti pabor iti imatang ni Faraon, isu nga inikkan isuna ni Faraon
iti asawa, ti ipagna, a kabsat a babai ni Tafnes a reyna. 20 Impasngay ti
kabsat a babai ni Tafnes ti anak a lalaki ni Adad; pinanagananda isuna ti
Genubat; pinadakkel isuna ni Tafnes idiay palasio ni Faraon. Nagnaed
ngarud ni Genubat idiay palasio ni Faraon a kakadua dagiti annak ni
Faraon. 21 Idi nadamag ni Adad idiay Egipto a pimmusayen ni David,
ken natayen ni Joab a kapitan ti armada, kinuna ni Adad kenni Faraon,
“Palubosannak a pumanaw, tapno mapanak iti bukodko a pagilian.” 22 Ket
kinuna ni Faraon kenkuana, “Ngem ania ti nagkurangak kenka, ta ita ket
kayatmo ti mapan iti bukodmo a pagilian?” Simmungbat ni Adad, “Awan,
palubosannak laeng a pumanaw.” 23 Nagpataud pay ti Dios ti sabali a
kabusor ni Solomon, ni Reson nga anak ni Eliada, a timmalaw manipud iti
apona a ni Adadeser, nga ari ti Soba. 24 Nangummong ni Reson kadagiti
lallaki ket nagbalin a kapitan iti bassit a bunggoy, idi pinarmek ni David
dagiti lallaki ti Soba. Napan dagiti soldado ni Reson idiay Damasco ket
nagnaedda sadiay, ket nagturay ni Reson idiay Damasco. 25 Nagbalin
isuna a kabusor ti Israel kadagiti aldaw a panagturay ni Solomon, a
kagiddan dagiti riribuk nga inaramid ni Adad. Ginura ni Reson ti Israel ken
inturayanna ti Aram. 26 Ket bimmusor met iti ari ni Jeroboam nga anak
ni Nabat, maysa nga Efraimita ti Sereda, maysa nga opisial ni Solomon,
Serba ti nagan ni inana ken maysa a balo. 27 Ti makagapu a bimmusor
isuna iti ari ket gapu ta imbangon ni Solomon ti Millo ken tinarimaanna ti
pagserkan iti pader iti siudad ni David nga amana. 28 Maysa a maingel a
tao ni Jeroboam. Nakita ni Solomon a ti agtutubo a lalaki ket nagaget, isu
nga inikkanna isuna ti turay a mangimaton iti amin a trabaho iti balay
ni Jose. 29 Iti dayta a tiempo, idi rimmuar ni Jeroboam iti Jerusalem,
nasarakan isuna ni profeta Ahija a Silonita iti dalan. Ita nagkawes
ni Ahija ti baro a kagay, ket isuda laeng dagiti dua a lallaki iti away.
30 Ket inussob ni Ahija ti kagay a nakakawes kenkuana, ket pinisangna
daytoy a pinagsangapulo ket dua a pidaso. 31 Kinunana kenni Jeroboam,
“Mangalaka iti sangapulo a pidaso, ta kuna ni Yahweh, a Dios ti Israel,
'Kitaem, ikkatekto ti pagarian manipud iti ima ni Solomon, ket itedkonto
kenka ti sangapulo kadagiti tribu 32 (ngem addaanto ni Solomon ti maysa
a tribu, gapu kenni David nga adipenko ken gapu iti Jerusalem, ti pinilik a
siudad manipud kadagiti amin a tribu ti Israel), 33 gapu ta linaksiddak
ken nagdayawda kenni Astarte a diosa dagiti Sidonio, ken ni Kemos a
didiosen ti Moab, ken ni Milkom a didiosen dagiti tattao ti Ammon. Saanda
a nagbiag kadagiti wagasko, nagaramid iti nasayaat iti panagkitak, ken
tinungpal dagiti alagadek ken dagiti lintegko, a kas iti inaramid ni David
nga amana. 34 Nupay kasta, saanko nga alaen ti entero a pagarian iti
ima ni Solomon. Ngem ketdi, pinagbalinko isuna a mangituray iti unos
ti panagbiagna, gapu kenni David nga adipenko a pinilik, a nangtungpal
kadagiti bilinko ken kadagiti alagadek. 35 Ngem alaekto ti pagarian iti ima

ti annakna, ket itedkonto kenka, ti sangapulo a tribu. 36 Itedkonto ti maysa
a tribu iti anak ni Solomon, tapno kankanayon nga addaanto ni David
nga adipenko iti silaw iti sangoanak idiay Jerusalem, ti siudad a pinilik a
pangikabilan ti naganko. 37 Isaadka, ket agturaykanto tapno matungpal
amin a tartarigagayam, ket agbalinkanto nga ari ti entero nga Israel.
38 No dumngegka iti amin nga ibilinko kenka, ken no agbiagka kadagiti
wagasko ken agaramidka ti nasayaat iti panagkitak, a tungpalem dagiti
alagadek ken dagiti bilbilinko, a kas inaramid ni David nga adipenko, ket
kanayonto nga addaak kenka ken ipatakderankanto iti awan patinggana
a pagarian, kas inaramidko kenni David, ket itedkonto kenka ti Israel.
39 Dusaekto dagiti kaputotan ni David, ngem saan nga iti agnanayon.”'
40 Isu a pinanggep ni Solomon a patayen ni Jeroboam, ngem naglibas
ni Jeroboam ken nagkamang idiay Egipto, iti ayan ni Sisak, nga ari ti
Egipto, ket nagtalinaed idiay Egipto agingga iti ipapatay ni Solomon.
41 Maipanggep kadagiti dadduma a banbanag a maipapan kenni Solomon,
amin nga inaramidna ken kinasiribna, saan kadi a naisurat dagitoy Iti
Libro dagiti Pasamak ni Solomon? 42 Nagturay ni Solomon idiay Jerusalem
iti entero nga Israel iti uppat a pulo a tawen. 43 Pimmusay isuna, ket
naitabon idiay siudad ni David nga amana. Nagbalin nga ari ni Rehoboam
nga anakna kas kasukatna.

12

1 Napan ni Rehoboam idiay Sikem, ta mapan dagiti amin nga Israelita
idiay Sikem a mangisaad kenkuana nga ari. 2 Ket napasamak a nadamag
daytoy ni Jeroboam nga anak ni Nabat (gapu ta adda pay laeng isuna
idiay Egipto, a nagkamanganna idi linibasanna ni Ari Solomon; agnanaed
ni Jeroboam idiay Egipto). 3 Isu a nangibaonda ket pinaayabanda isuna,
ket dimteng ni Jeroboam ken ti entero a gimong ti Israel; kinasaoda ni
Rehoboam a kinunada, 4 “Pinagbalin ti amam a nadagsen ti sangolmi. Ita
ngarud, panam-ayennakami manipud iti narigat a trabaho nga inted ti
amam, ken palag-anem ti nadagsen a sangol nga inkabilna kadakami, ket
agserbikaminto kenka.” 5 Kinuna ni Rehoboam kadakuada, “Ikkandak iti
tallo nga aldaw; kalpasanna agsublikayonto kaniak.” Isu a pimmanaw
dagiti tattao. 6 Nakiuman ni Ari Rehoboam kadagiti panglakayen a
nagserbi kenni Solomon nga amana idi sibibiag pay isuna; kinunana,
“ Ania ti maibalakadyo kaniak nga isungbatko kadagidiay a tattao?”
7 Nagsaoda kenkuana a kinunada, “No agbalinka ita nga adipen kadagitoy
a tattao ken pagserbiam ida, ken sungbatam ida babaen iti panagsaom
iti nasayaat kadakuada, agbalindanto nga adipenmo iti agnanayon.”
8 Ngem saan nga inkankano ni Rehoboam ti balakad dagiti panglakayen
nga imbagada kenkuana, ket nakiuman kadagiti agtutubo a lallaki a
kinaubinganna, a mammagbaga kenkuana. 9 Kinunana kadakuada, “Ania
ti maibalakadyo kaniak, tapno masungbatantayo dagiti tattao a nagdamag
kaniak a kunada, 'Palag-anem ti sangol nga inkabil ti amam kadakami'?”
10 Simmungbat kenkuana dagiti agtutubo a lallaki a kinaubingan ni
Rehoboam, kinunada, “Ibagam kadagidiay a tattao a nangibaga kenka
a pinadagsen ti amam a ni Solomon ti sangolda ket masapul a palag-
anem. Rumbeng nga ibagam kadakuada, '“Napuspuskol ti kikitko ngem
iti siket ti amak. 11 Isu nga ita, no pay pinaawitnakayo ti amak iti
nadagsen a sangol, nayunakto ti sangolyo. Dinusanakayo ti amak babaen
kadagiti saplit, ngem dusaenkayonto babaen iti saplit a nasaksakit pay
ngenm iti kagat dagiti manggagama.” 12 Napan ngarud ni Jeroboam

ken dagiti amin a tattao kenni Rehoboam iti maikatlo nga aldaw, kas
naibalakad ti ari idi kinunana, “Agsublikayonto kaniak iti maikatlo nga
aldaw.” 13 Nagubsang ti panangsungbat ti ari kadagiti tattao ket saanna
inkankano ti pammagbaga dagiti panglakayen nga imbagada kenkuana.
14 Nagsao isuna kadakuada ket sinurotna ti pammagbaga dagiti agtutubo
a lallaki; kinunana, “Pinaawitannakayo ti amak iti nadagsen a sangol,
ngem nayunakto ti sangolyo. Dinusanakayo ti amak babaen kadagiti
saplit, ngem dusaenkayonto babaen iti saplit a nasaksakit pay ngem iti
kagat dagiti manggagamma.” 15 Saan ngarud nga impangag ti ari dagiti
tattao, ta daytoy ti pagbaliwan dagiti pasamak nga inyeg ni Yahweh, tapno
ipatungpalna dagiti sasaona nga imbagana babaen kenni Ahija a Silohita
kenni Jeroboam nga anak ni Nabat. 16 Idi makita ti entero nga Israel
a saan ida nga impangag ti ari, simmungbat dagiti tattao kenkuana ket
kinunada, “Ania aya ti bingaytayo kenni David? Awan ti tawidtayo iti
anak ni Jesse! Agawidkayo kadagiti toldayo, Israel. Ita makaammokan iti
bukodmo a pagtaengan, David.” Isu a nagsubli ti Israel kadagiti toldada.
17 Ngem iti biang dagiti tattao ti Israel nga agnanaed kadagiti siudad ti
Juda, nagbalin nga arida ni Rehoboam. 18 Ket imbaon ni ari Rehoboam
ni Adoram, a mangimatmaton iti nainkapilitan a panagtrabaho, ngem
binatbato isuna ti entero nga Israel agingga a natay. Timmaray a dagus
ni Ari Rehoboam babaen iti karwahena ket napan idiay Jerusalem. 19 Isu
a bumusbusoren ti Israel iti balay ni David agpapan ita. 20 Napasamak
nga idi nangeg ti entero nga Israel a nagsubli ni Jeroboam, nangibaonda
iti mapan mangayab kenkuana iti gimongda ket pinagbalinda isuna nga
ari iti entero nga Israel. Awan ti uray maysa a simmurot iti pamilia ni
David, malaksid laeng iti tribu ti Juda. 21 Idi simmangpet ni Rehoboam
idiay Jerusalem, inummongna amin dagiti tattao ti Juda ken ti tribu ni
Benjamin; adda iti 180, 000 a soldado a napili, tapno makiranget kadagiti
tattao ti Israel, tapno maisubli ti pagarian kenni Rehoboam nga anak ni
Solomon. 22 Ngem immay ti sao ti Dios kenni Semaias, a tao ti Dios;
kinunana, 23 “Agsaoka kenni Rehoboam nga anak ni Solomon, nga ari ti
Juda, iti amin a tattao ti Juda ken Benjamin, ken kadagiti dadduma pay a
tattao; kunaem, 24 kastoy ti kuna ni Yahweh: Masapul a saanyo a rauten
wenno karanget dagiti kakabsatyo a tattao ti Israel. Masapul nga agsubli
ti tunggal maysa iti pagtaenganna, ta dagitoy a pasamak ket naaramid
babaen kaniak.”' Isu nga impangagda ti sao ni Yahweh ket nagsublida
ken nagawidda, ket nagtulnogda iti saona. 25 Ket imbangon ni Jeroboam ti
Sikem idiay turod a pagillian ti Efraim, ket nagnaed sadiay. Rimmuar isuna
sadiay ket imbangonna ti Penuel. 26 Kinuna ni Jeroboam iti nakemna,
“Ita agsublinto ti pagarian iti balay ni David. 27 No dagitoy a tattao ket
mapanda mangidatag kadagiti daton iti templo ni Yahweh idiay Jerusalem,
ket agsublinto ngarud ti puso dagitoy a tattao iti apoda, kenni Rehoboam
nga ari ti Juda. Papatayendakto ket agsublida kenni Rehoboam nga ari
ti Juda.” 28 Isu a dimmawat ni Ari Jeroboam iti balakad ket nangaramid
iti dua a sinan-baka a balitok; kinunana kadagiti tattao, “Narigat unay
para kadakayo ti mapan idiay Jerusalem. Israel, adtoy dagiti ti diosyo a
nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto.” 29 Inkabilna ti maysa
idiay Betel ken ti sabali idiay Dan. 30 Isu a daytoy nga aramid ket nagbalin
a basol. Napan dagiti tattao iti maysa wenno iti maysa, agingga idiay
Dan. 31 Nangaramid ni Jeroboam kadagiti templo ken kadagiti disso a
pagdaydayawan; nangdutok pay isuna kadagiti padi manipud kadagiti
amin a tattao, a saan a nagtaud kadagiti putot ni Levi. 32 Nangituding ni

Jeroboam iti panagrambak iti maikawalo a bulan, iti maikasangapulo ket
lima nga aldaw ti bulan, a kas iti panagrambak idiay Juda, ket napan isuna
iti altar. Kasta met laeng ti inaramidna idiay Betel, nangidatdaton isuna
kadagiti sinan-baka nga inaramidna, ken insaadna dagiti padi idiay Betel
kadagiti disso a pagdaydayawan nga inaramidna. 33 Napan ni Jereboam
iti altar nga inaramidna idiay Betel iti maikasangapulo ket lima nga aldaw
iti maikawalo a bulan, iti bulan a pinanggepna iti mismo a panunotna;
nangituding iti panagrambak para kadagiti tattao ti Israel ken napan iti
altar tapno mangpuor iti insenso.

13

1 Manipud Juda, adda maysa a tao ti Dios a napan idiay Betel gapu
iti sao ni Yahweh. Agtaktakder idi ni Jeroboam iti sangoanan ti altar
tapno mangpuor iti insenso. 2 Nagpukkaw ti tao ti Dios iti maibusor iti
altar babaen iti sao ni Yahweh a kinunana, " O Altar, Altar, kuna ni
Yahweh, 'Kitaem, maiyanakto ti maysa a lalaki iti pamilia ni David, Josias
ti naganna, ket idatonnanto kenka dagiti papadi dagiti pagdaydayawan
nga agpupuor iti insenso kenka; agpuordanto kenka kadagiti tulang ti
tao.'" 3 Ket nangted iti pagilasinan ti tao ti Dios iti dayta met laeng nga
aldaw, a kunana, "Daytoy ti pagilasinan nga imbaga ni Yahweh: 'Kitaenyo,
marakrakto ti altar, ket dagiti dapo iti rabaw daytoy ket maibukbokto.'"
4 Idi nangngeg ti ari ti imbaga ti tao ti Dios, a nagpukkaw isuna iti
maibusor iti altar ti Betel, inyunnat ni Jeroboam ti imana manipud iti
altar, kunana, "Tiliwenyo isuna." Ket timangken ti ima nga inyunnatna
a maibusor iti tao, isu a saanna a makukot. 5 Kasta met a narba ti altar,
ket naibukbok dagiti dapo manipud iti altar, kas inladawan ti pagilasinan
nga inted ti tao ti Dios babaen iti sao ni Yahweh. 6 Simmungbat ni Ari
Jeroboam ket kinunana iti tao ti Dios, "Dumawatka ti kaasi ni Yahweh
a Diosmo ket ikararagannak, tapno umimbag koma manen ti imak," Isu
a nagkararag ti tao ti Dios kenni Yahweh, ket immimbag ti ima ti ari,
ket nagbalin a kas iti sigud. 7 Kinuna ti ari iti tao ti Dios, "Sumurotka
kaniak iti pagtaengak ket manganka, ket ikkanka ti gungguna." 8 Kinuna
ti tao ti Dios iti ari, "Uray no itedmo kaniak ti kagudua dagiti sanikuam,
saanak a sumurot kenka, wenno mangan iti taraon wenno uminom iti
danum iti daytoy a lugar, 9 gapu ta binilinnak ni Yahweh babaen iti
saona, 'Saankanto a mangan iti tinapay wenno uminom iti danum, wenno
agsubli babaen iti dalan a naggapuam." 10 Pimmanaw ngarud ti tao ti
Dios ket nagna iti sabali a dalan ket saan a nagsubli iti balayna iti dalan a
nagnaanna a napan idiay Betel. 11 Ita, adda lakay a profeta nga agnanaed
idiay Betel, ket immay ti maysa kadagiti putotna a lallaki ket imbagana
kenkuana dagiti amin a banbanag nga inaramid ti tao ti Dios iti dayta nga
aldaw idiay Betel. Imbaga pay dagiti putotna a lallaki kenkuana dagiti
sao nga imbaga ti tao ti Dios iti ari. 12 Kinuna ti amada kadakuada,
"Sadino a dalan ti nagturonganna?" Ita nakita dagiti putotna a lallaki
ti dalan a nagturongan ti tao ti Dios a naggapu idiay Juda. 13 Isu a
kinunana kadagiti annakna a lallaki, "Silyaanyo ti asno para kaniak."
Isu a sinilyaanda ti asno ket nagsakay isuna iti daytoy. 14 Kinamakam
ti lakay a profeta iti tao ti Dios ket nasarakanna daytoy a nakatugaw
iti sirok ti maysa a kayo a lugo; ket kinunana kenkuana, "Sika kadi ti
tao ti Dios a naggapu idiay Juda?" Simmungbat isuna, "Siak." 15 Ket
kinuna ti lakay a profeta kenkuana, "Sumurotka kaniak iti pagtaengak
ket manganka iti taraon." 16 Simmungbat ti tao ti Dios, "Saanak nga

agsubli a kaduam wenno sumurot kenka, wenno mangan iti taraon wenno
uminom iti danum a kaduam iti daytoy a lugar, 17 gapu ta naibilin kaniak
babaen iti sao ni Yahweh, 'Saankanto a mangan iti taraon wenno uminom
iti danum sadiay, wenno agsubli iti dalan a nagnaam.'" 18 Isu a kinuna
ti lakay a profeta kenkuana, "Maysaak met a profeta a kas kenka, ket
kinasaritanak ti maysa nga anghel babaen iti sao ni Yahweh, a kunana,
'Isublim isuna iti balaymo, tapno mangan isuna iti taraon ken uminom iti
danum.'" Ngem agul-ulbod isuna iti tao ti Dios. 19 Isu a nagsubli ti tao
ti Dios a kadua ti lakay a profeta ket nangan iti taraon iti balayna ken
imminom iti danum. 20 Bayat a nakatugawda iti abay ti lamisaan, immay
ti sao ni Yahweh iti profeta a nangisubli kenkuana, 21 ket impukkawna
iti tao ti Dios a naggapu idiay Juda, kunana, "Kuna ni Yahweh, 'Gapu ta
nagsukirka iti sao ni Yahweh ken saanmo a tinungpal ti bilin nga inted
kenka ni Yahweh a Diosmo, 22 ngem nagsublika ken nanganka iti taraon
ken imminom iti danum iti lugar nga imbaga kenka ni Yahweh a saanka a
mangan iti taraon ken saanka nga uminom iti danum, saanto a maitabon
ti bagim iti nakaitaneman dagiti ammam.'" 23 Kalpasan a nangan isuna
iti taraon ken kalpasan nga imminom, sinalyaan ti profeta ti asno ti tao
ti Dios, ti lalaki a simmurot kenkuana a nagsubli. 24 Idi nakapanaw ti
tao ti Dios, nasabat isuna ti maysa a leon iti dalan ket pinatayna isuna, ket
naiwalang ti bangkayna iti dalan. Ket nagtakder ti asno iti abay daytoy, ket
nagtakder met ti leon iti abay ti bangkay. 25 Idi limmabas dagiti tattao ken
nakitada ti naiwalang a bangkay iti dalan, ken ti agtaktakder a leon iti abay
ti bangkay, napanda imbaga daytoy idiay siudad a pagnanaedan ti lakay a
profeta. 26 Idi nangngeg daytoy ti profeta a nangisubli kenkuana manipud
iti dalan, kinunana, "Isu ti tao ti Dios a saan a nagtulnog iti sao ni Yahweh.
Inted ngarud ni Yahweh isuna iti leon, a nangrangrangkay kenkuana ken
nangpatay kenkuana, kas impakdaar kenkuana ti sao ni Yahweh." 27 Isu a
nagsao ti lakay a profeta kadagiti putotna a lallaki, a kunana, "Silyaanyo
ti asnok," ket sinilyaanda daytoy. 28 Napan ket nasarakanna ti naiwalang
a bangkay iti dalan, ken ti asno ken ti leon nga agtaktakder iti abay ti
bangkay. Saan a kinnan ti leon ti bangkay, ken saanna met a dinarup ti
asno. 29 Binagkat ti profeta ti bangkay ti tao ti Dios, insakayna daytoy iti
asno, ken insublina daytoy. Dimteng isuna iti siudadna tapno dung-awan
ken maitabon isuna. 30 Impaiddana ti bangkay iti bukodna a tanem, ket
dinung-awanda isuna, a kunada, "Asi ka pay, kabsatko!" 31 Ket kalpasan
a naitabonna isuna, nagsao ti lakay a profeta kadagiti putotna a lallaki,
a kunana, "Inton matayak, itabondak iti tanem a nakaipunponan ti tao ti
Dios. Ikabilyo dagiti tulangko iti abay dagiti tulangna. 32 Ta awan duadua a
mapasamakto ti imbagana idi nagpukkaw isuna babaen iti sao ni Yahweh
iti maibusor iti altar idiay Betel, ken maibusor kadagiti amin a templo
nga adda kadagiti disso a pagdaydayawan kadagiti siudad ti Samaria."
33 Kalpasan daytoy, saan a timmallikud ni Jeroboam iti dakes a wagasna,
ngem nangisaad latta kadagiti padi para kadagiti disso a pagdaydayawan
manipud kadagiti amin a tattao. Kinonsagraranna ti siasinoman a mayat
nga agserbi, tapno adda iti padi para kadagiti pagdaydayawan. 34 Daytoy
a banag ket maysa a basol iti pamilia ni Jeroboam ket isu iti nakaigapuan
ti pannakaikkat ken pannakadadael daytoy iti rabaw ti daga.

14

1 Iti dayta a tiempo, nagsakit ni Abias nga anak ni Jeroboam. 2 Kinuna

ni Jeroboam iti asawana, “Pangaasim ta agrubbuatka ket manglimlimoka, tapno saanka a mailasin a kas asawak, ket mapanka idiay Silo, gapu ta adda sadiay ni Ahija a profeta; isuna ti nagsao maipanggep kaniak, kinunana nga agbalinakto nga ari kadagitoy a tattao. 3 Mangitugotka iti sangapulo a tinapay, sumagmamano a bibingka ken maysa garapon a diro, ket mapanka kenni Ahija. Ibagananto kenka no anianto ti mapasamak iti ubing.” 4 Kasta ti inaramid ti asawa ni Jeroboam; pimmanaw isuna ket napan idiay Silo ket dimteng iti balay ni Ahija. Ita, saanen a makakita ni Ahija, ta kimmapuyen dagiti matana gapu iti tawenna. 5 Kinuna ni Yahweh kenni Ahija, “Kitaem, um-umay ti asawa ni Jeroboam tapno agdawat iti pamagbaga kenka maipangggep iti anakna, ta agsakit isuna. Kastoy ti ibagam kenkuana, gapu ta inton sumangpet isuna, agpammarangto a kasla sabali isuna a babai.” 6 Idi nangeg ni Ahija ti arimpadekna bayat nga umun-uneg isuna iti ruangan, kinunana, “Sumrekka, asawa ni Jeroboam. Apay nga agpampammarangka a sabali a tao? Naibaonak kenka nga addaan iti saan a nasayaat a damag. 7 Mapanka, ibagam kenni Jeroboam a kuna ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Pinilika manipud kadagiti tattao tapno pagbalinenka a mangidaulo kadagiti tattaok nga Israelita. 8 Innalak ti pagarian manipud iti pamilia ni David ket intedko kenka daytoy, ngem saanka a kas iti adipenko a ni David, a nagtulnog kadagiti bilbilinko ken simmurot kaniak iti amin a pusona, ken aramidenna laeng ti rumbeng iti panagkitak. 9 Ngem ketdi, nakaaramidka iti dakes, a nakarkaro ngem kadagiti amin nga imun-una kenka. Nangaramidka kadagiti didiosen, ken nangsukogka kadagiti landok a ladawan tapno pagpungtotennak, ket tallikudannak 10 Kitaem ngarud, mangyegak iti didigra iti pamiliam; pukawekto kenka ti tunggal ubing a lallaki iti Israel, balud man wenno siwawaya, ket ikkatekto amin ti pamiliam, kas iti maysa a tao a mangpupuor iti rugit agingga a mapukaw daytoy. 11 Siasinoman a kameng ti pamiliam a matay iti uneg ti siudad ket kanento dagiti aso, ket siasinoman a matay idiay away ket kanento dagiti billit iti tangatang, ta Siak, a ni Yahweh, ti nagkuna iti daytoy.' 12 Isu nga agawidkan, asawa ni Jeroboam, ket agsublika iti pagtaengam; inton sumrek ti sakam iti siudad, matayto ti ubing a ni Abija. 13 Dung-awanto isuna ti entero nga Israel ken itabonda isuna. Isuna laeng manipud iti pamilia ni Jeroboam ti maitanem, gapu ta isuna laeng, manipud iti balay ni Jeroboam, ti pakasarakan iti nasayaat iti imatang ni Yahweh a Dios ti Israel. 14 Kasta met a mangisaadto ni Yahweh iti maysa nga ari ti Israel a manggibus iti pamilia ni Jeroboam iti dayta nga aldaw. Itan ti aldaw. 15 Ta darupento ni Yahweh ti Israel a kas iti runo a nagungon iti danum, ket parutennanto ti Israel manpud iti daytoy a nadam-eg a daga nga intedna kadagiti kapuonanda. Iwara-warananto ida iti ballasiw ti Karayan Eufrates, gapu ta nangaramidda kadagiti imahe ni Asera a diosda ket pinagpungtotda ni Yahweh. 16 Baybay-annanto ti Israel gapu kadagiti basol ni Jeroboam, dagiti basol nga inaramidna, ket insungsongna nga agbasol ti Israel babaen iti daytoy.” 17 Isu a timmakder ti asawa ni Jeroboam ket pimmanaw, ket dimteng idiay Tirza. Apaman a nakastrek isuna iti pagserkan ti balayna, natay ti ubing. 18 Intabon isuna ti entero nga Israel ken dinung-awanda isuna, kas naibaga kadakuada babaen iti sasao ni Yahweh a sinaritana babaen iti adipenna a ni profeta Ahija. 19 No maipapan kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Jeroboam, no kasano a nakigubat ken no kasano a nagturay isuna, adtoy, naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel. 20 Nagturay ni Jeroboam iti duapulo ket

dua a tawen ket kalpasanna pimmusay isuna, ket ni Nadab nga anakna
ti nagbalin nga ari a simmukat kenkuana. 21 Ita, ni Rehoboam nga anak
ni Solomon ket agturturay idiay Juda. Uppat a pulo ket maysa iti tawen
ni Rehoboam idi nagbalin isuna nga ari, ket nagturay isuna iti sangapulo
ket pito a tawen idiay Jerusalem, ti siudad a pinili ni Yahweh manipud
kadagiti amin a tribu ti Israel a pangikabilanna iti naganna. Ti nagan ti
inana ket Naama nga Ammonita. 22 Dakes ti inaramid ti Juda iti imatang
ni Yahweh; pinagimonda isuna gapu kadagiti basol nga inaramidda,
a nakarkaro ngem kadagiti banbanag nga inaramid dagiti ammada.
23 Ta nangaramidda pay kadagiti nangato a disso a pagdaydayawanda,
nasagradoan a bato nga adigi, ken imahe ni Asera kadagiti nangato a turod
ken sirok iti narukbos a kayo. 24 Adda pay dagiti lallaki a balangkantis
iti daga. Inaramidda met dagiti makarimon a banbanag nga inaramid
dagiti nasion a pinatalaw ni Yahweh iti sangoanan dagiti tattao ti Israel.
25 Ket napasamak iti maikalima a tawen ni Ari Rehoboam, bimmusor
ni Sisak nga ari ti Egipto iti Jerusalem. 26 Innalana dagiti gameng iti
balay ni Yahweh, ken dagiti gameng iti balay ti ari. Innalana amin a
banbanag; innalana pay dagiti kalasag a balitok nga inaramid ni Solomon.
27 Nagaramid ni ari Rehoboam kadagiti kalasag a bronse a kasukatna
ket intalekna dagitoy kadagiti ima dagiti mangidadaulo iti guardia, a
mangbanbantay kadagiti ruangan ti balay ti ari. 28 Napasamak a tunggal
sumrek ti ari iti balay ni Yahweh, bagkaten dagitoy dagiti agbanbantay; ket
kalpasanna, isublida dagitoy iti balay a paggigianan dagiti guardia. 29 No
maipapan kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Rehoboam,
ken amin nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagidiay iti Libro dagiti
Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 30 Kanayon nga adda ti agtultuloy a gubat
iti nagbaetan iti balay ni Rehoboam ken ti balay ni Jeroboam. 31 Pimmusay
ni Rehoboam ket intabonda isuna iti nakaitabonan dagiti kapuonanda
idiay siudad ni David. Ti nagan ti inana ket Naama nga Ammonita.
Nagbalin nga ari ni Abias nga anakna kas kasukatna.

15

1 Iti maika-sangapulo ket walo a tawen a panagturay ni Ari Jeroboam
nga anak ni Nabat, nangrugi a nagturay ni Abias idiay Juda. 2 Nagturay
isuna iti tallo a tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti inana ket Maaca,
anak isuna ni Absalom. 3 Simmurot isuna kadagiti basol nga inaramid
daydi amana sakbay iti panagbalinna nga ari; saan a napudno ti pusona
kenni Yahweh a Diosna a kas iti kinapudno daydi David a kapuonanna.
4 Nupay kasta, maigapu kenni David, inikkan isuna ni Yahweh a Diosna
iti pagsilawan idiay Jerusalem babaen iti panangipaayna kenni Abias iti
anak a lalaki a sumarunonto kenkuana nga agturay tapno papigsaenna ti
Jerusalem. 5 Inaramid ti Dios daytoy gapu ta inaramid ni David ti umno
iti imatangna; iti unos ti panagbiagna, saanna a sinukir dagiti aniaman
nga imbilinna kenkuana, malaksid laeng iti inaramidna kenni Urias a
Heteo. 6 Ita, adda panaggubat iti nagbaetan da Rehoboam ken Jeroboam
iti amin nga al-aldaw iti panagbiag ni Abias. 7 Maipanggep kadagiti
dadduma a banbanag maipapan kenni Abias, amin nga inaramidna, saan
kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Juda?
Adda panagginnubat da Abias ken Jeroboam. 8 Pimmusay ni Abias ket
intabonda isuna iti siudad ni David. Ni Asa nga anakna ti nagbalin
nga ari a kas kasukatna. 9 Iti maika-duapulo a tawen a panagturay
ni Jeroboam nga ari ti Israel, nangrugi nga agturay ni Asa idiay Juda.

10 Nagturay isuna iti uppat a pulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem. Ti
nagan ti apongna a babai ket Maaca, ti anak ni Absalom. 11 Inaramid
ni Asa ti nasayaat iti imatang ni Yahweh, kas iti inaramid ni David a
kapuonanna. 12 Pinapanawna dagiti lallaki a balangkantis nga agsersrebi
para kadagiti didiosen manipud iti daga ken inikkatna dagiti didiosen nga
inaramid dagiti kapuonanna. 13 Inikkatna met ti kinareyna ni Maaca nga
apongna a baket, gapu ta nangaramid isuna iti makarimon nga imahen
iti didiosen nga ni Asera. Rinebba ni Asa dagiti makarimon nga imahen
ket pinuoranna idiay Tanap ti Kidron. 14 Ngem saan a naikkat dagiti
pagdaydayawan. Nupay kasta, ti puso ni Asa ket naan-anay a napudno
kenni Yahweh iti unos ti panagbiagna. 15 Impanna iti balay ni Yahweh
dagiti banbanag nga indaton ti amana kenni Yahweh ken dagiti banbanag
nga indatonna, dagiti banbanag a naaramid manipud iti pirak ken balitok.
16 Adda iti panaggubat iti nagbaetan da Asa ken Baasa nga ari ti Israel iti
amin nga aldaw a panagturayda. 17 Rinaut ni Baasa nga ari ti Israel ti Juda
ken pinatakderanna ti pader ti Rama, tapno malapdanna ti ipapanaw ken
iseserrek ti siasinoman iti daga ni Asa nga ari ti Juda. 18 Ket innala ni
Asa dagiti amin a pirak ken balitok a nabati kadagiti pagiduldulinan iti
balay ni Yahweh, ken kadagiti pagiduldulinan iti palasio ti ari. Inyawatna
dagitoy kadagiti adipenna ket impatulodna kenni Ben-hadad nga anak
ni Tabrimmon nga anak ni Hezion nga ari ti Aram nga agnanaed idiay
Damasco. Kinunana, 19 “Agtulagta a dua, a kas iti panagtulag idi dagiti
ammata. Kitaem, impatulodanka iti sagut a pirak ken balitok. Waswasem
ti katulagam kenni Baasa nga ari ti Israel, tapno saannakon a buriburen
ni Baasa.” 20 Dimngeg ni Ben-hadad kenni Ari Asa ket imbaonna dagiti
mangidadaulo iti armadana, ket rinautda dagiti siudad ti Israel. Rinautda
ti Ijon, Dan, Abelmet-Maaca ken ti entero a Kinneret agraman ti entero
a daga ti Neftali. 21 Ket napasamak nga idi nangngeg ni Baasa daytoy,
insardengna ti pannakaipatakder iti pader ti Rama ket nagsubli isuna idiay
Tirza. 22 Kalpasanna, nangipaulog ni Ari Asa iti maysa a bilin iti entero a
Juda, a pakaibilangan ti amin. Innalada dagiti batbato ken dagiti troso iti
Rama nga ar-aramaten ni Baasa iti panangipatakderna iti pader iti siudad.
Ket inusar ni Ari Asa dagita a banbanag a pangsarikedkedna iti Geba
ti Benjamin ken Mizpa. 23 Maipapan iti dadduma a pasamak maipapan
kenni Asa, amin a kinabilegna ken inaramidna, ken dagiti siudad nga
imbangonna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro ti Pakasaritaan dagiti
Ar-ari ti Juda? Ngem idi lakayen isuna, naaddaan isuna iti sakit iti saka.
24 Kalpasanna, pimmusay ni Asa ket naitabon iti nakaitabonan dagiti
kapuonanna iti siudad ni David nga amana. Ni Jehosafat nga anakna ti
nagbalin nga ari kas kasukatna. 25 Iti maikadua a tawen a panagturay
ni Asa nga ari ti Juda, nangrugi nga agturay idiay Israel ni Nadab nga
anak ni Jeroboam; nagturay isuna idiay Israel iti dua a tawen. 26 Dakes ti
inaramidna iti imatang ni Yahweh ket nagbiag iti wagas ti amana, ken iti
basolna, babaen iti panangisungsongna iti Israel nga agbasol. 27 Pinanggep
ni Baasa nga anak ni Ahijah a nagtaud iti pamilia ni Isacar, a papatayen ni
Nadab; pinatay isuna ni Baasa idiay Gebbeton, a masakupan dagiti Filisteo,
ta rarauten idi ni Nadab ken amin nga Israel ti Gebbeton. 28 Iti maikatlo
a tawen a panagturay ni Asa nga ari ti Juda, pinatay ni Baasa ni Nadab
ket simmukat isuna kenkuana nga ari. 29 Apaman a nagbalin isuna nga
ari, pinatay amin ni Baasa ti pamilia ni Jeroboam. Awan ti imbatina a
sibibiag kadagiti kaputotan ni Jeroboam; iti kastoy a wagas, dinadaelna ti
panagarinto dagiti kaputotan ni Jeroboam, kas iti insao ni Yahweh babaen

iti adipenna a ni Ahija a taga-Silo, 30 gapu kadagiti basol ni Jeroboam
nga inaramidna ken ti pananginsungsongna iti Israel nga agbasol, gapu ta
pinagpungtotna ni Yahweh a Dios ti Israel. 31 Maipapan kadagiti dadduma
a pasamak maipapan kenni Nadab, ken amin nga inaramidna, saan kadi
a naisurat dagitoy iti Libro ti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Israel? 32 Adda
panaggubat iti nagbaetan da Asa ken Baasa iti unos ti panagbiagda. 33 Iti
maikatallo a tawen a panagturay ni Asa nga ari ti Juda, nangrugi nga
agturay ni Baasa nga anak ni Ahija iti entero nga Israel idiay Tirza ket
nagturay isuna iti duapulo ket uppat a tawen. 34 Dakes ti inaramidna
iti imatang ni Yahweh ket nagbiag iti wagas ni Jeroboam ken iti basolna
babaen iti pangisungsongna iti Israel nga agbasol.

16

1 Immay ti sao ni Yahweh kenni Jehu nga anak ni Hanani a maibu-
sor kenni Baasa a kunana, 2 “Uray no intan-okka manipud iti tapok
ken pinagbalinka a pangulo dagiti tattaok nga Israelita, nagbiagka iti
wagas ni Jeroboam ket insungsongmo nga agbasol dagiti tattaok nga
Israelita, a nakaigapuan ti panagpungtotko babaen kadagiti basbasolda.
3 Dumngegka, pukawekto a naan-anay ni Baasa ken ti amin a pamiliana,
ken aramidekto ti pamiliam a kas iti pamilia ni Jeroboam nga anak ni
Nabat. 4 Kanento dagiti aso ti siasinoman a maibilang kenni Baasa a matay
iti siudad, ket kanento dagiti billit iti tangatang ti siasinoman a matay
kadagiti away.” 5 Maipanggep kadagiti dadduma a banbanag maipapan
kenni Baasa, ti inaramidna, ken ti kinabilegna, saan kadi a naisurat dagitoy
iti Libro ti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Israel? 6 Pimmusay ni Baasa ket
naitabon idiay Tirza, ket ni Ela nga anakna ti nagbalin nga ari a kas
kasukatna. 7 Isu a babaen kenni profeta a Jehu nga anak ni Hanani,
agpada a naipadanon kenni Baasa ken iti pamiliana ti sao ni Yahweh,
gapu kadagiti amin a dakes nga inaramidna iti imatang ni Yahweh, a
nakaigapuan ti panagpungtotna babaen kadagiti aramid dagiti imana,
kas iti pamilia ni Jeroboam, ken gapu ta pinatayna pay amin a pamilia
ni Jeroboam. 8 Iti maika-duapulo ket innem a tawen a panagturay ni
Asa nga ari ti Juda, nangrugi nga agturay iti Israel idiay Tirza ni Ela
nga anak ni Baasa; nagturay isuna iti dua a tawen. 9 Pinanggep ni
Zimri nga adipenna, a pangulo ti kagudua dagiti karwahena, a patayen
ni Ela. Ita, adda ni Ela idiay Tirza, nagin-inom iti arak agingga a
nabartek iti balay ni Arza, nga isu ti mangimatmaton iti sangkabalayan
idiay Tirza. 10 Simrek ni Zimri ket dinarupna ken pinatayna isuna, iti
maika-duapulo ket pito a tawen a panagturay ni Asa nga ari iti Juda,
ket simmukat isuna nga ari kenni Ela. 11 Idi nangrugi nga agturay ni
Zimri, apaman a nagtugaw isuna iti tronona, pinatayna amin ti pamilia
ni Baasa. Awan ti imbatina a sibibiag uray maysa a lalaki nga ubing,
wenno kabagianna ken gagayyemna. 12 Isu a dinadael amin ni Zimri
ti pamilia ni Baasa, kas iti imbaga kadakuada ti sao ni Yahweh, nga
insaona maibusor kenni Baasa babaen kenni Jehu a profeta, 13 gapu
kadagiti amin a basol nga inaramid da Baasa ken Ela nga anakna, ken iti
panangisungsongda iti Israel nga agbasol, a nakaigapuan ti panagpungtot
ni Yahweh a Dios ti Israel, kadagiti didiosenda. 14 Maipanggep kadagiti
dadduma a pasamak maipapan kenni Ela, amin nga inaramidna, saan kadi
a naisurat dagitoy iti Libro ti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Israel? 15 Iti
maika-dua pulo ket pito a tawen a panagturay ni Asa nga ari ti Juda,
nagturay ni Zimri idiay Tirza iti pito laeng nga aldaw. Ita, nagkampo

ti armada idiay Gebbeton, a masakupan dagiti Filisteo. 16 Nangngeg
ti armada a nagkampo sadiay a naibaga, “Insikat ni Zimri ti biag ti
ari ket pinatayna.” Isu nga iti dayta nga aldaw iti kampo, insaad ti
entero nga Israel ni Omri a mangidadaulo iti armada, a kas ari ti Israel.
17 Manipud Gebbeton, simmang-at ni Omri a kaduana ti amin nga Israel ket
linakubda ti Tirza. 18 Isu nga idi nakita ni Zimri a naparmeken ti siudad,
napan isuna iti sarikedked a naisilpo iti palasio ti ari ken pinuoranna ti
pasdek nga ayanna; iti kastoy a wagas, natay isuna iti pannakauramna.
19 Daytoy ket gapu kadagiti nakabasolanna iti panangaramidna iti dakes
iti imatang ni Yahweh, babaen iti panagbiagna iti wagas ni Jeroboam ken
iti basol nga inaramidna, ken iti panangisungsongna iti Israel nga agbasol.
20 Maipanggep kadagiti dadduma a pasamak maipapan kenni Zimri, ken
ti pananglipot nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro ti
Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Israel? 21 Ket nabingay dagiti tattao ti Israel
iti dua a paset. Kagudua kadagiti tattao ti simmurot kenni Tibni nga anak
ni Ginat, tapno pagbalinenda isuna nga ari, ket ti kagudua ket simmurot
kenni Omri. 22 Ngem nabilbileg dagiti tattao a simmurot kenni Omri ngem
kadagiti tattao a simmurot kenni Tibni nga anak ni Ginat. Isu a natay
ni Tibni ket ni Omri ti nagbalin nga ari. 23 Nangrugi a nagturay ni Omri
iti entero nga Israel idi maika-tallo pulo ket maysa a tawen a panagturay
ni Asa nga ari iti Juda, ket nagturay isuna iti sangapulo ket dua a tawen.
Nagturay isuna manipud idiay Tirza iti innem a tawen. 24 Ginatangna ti
turod ti Samaria kenni Semer iti dua a talento ti pirak. Nangbangon isuna
iti siudad iti turod ket pinanaganana ti siudad iti Samaria, nga inadawna
iti nagan ni Semer a sigud nga akin-kukua iti turod. 25 Dakes ti inaramid ni
Omri iti imatang ni Yahweh ken nadangdangkes isuna ngem kadagiti amin
nga ari a sinukatanna. 26 Ta nagbiag isuna iti amin a wagas ni Jeroboam
nga anak ni Nabat, ken kadagiti basolna babaen iti panangisungsongna
iti Israel nga agbasol, ken nakaigapuan ti panagpungtot ni Yahweh a Dios
ti Israel kadagiti didiosenda. 27 Maipapan kadagiti dadduma a banbanag
maipapan kenni Omri ken dagiti inaramidna, ti kinabileg nga impakitana,
saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro ti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Israel?
28 Pimmusay ngarud ni Omri ket naitabon idiay Samaria; ni Ahab nga
anakna ti nagbalin nga ari a kas kasukatna. 29 Iti maika-tallo pulo ket
walo a tawen a panagturay ni Asa nga ari iti Juda, nangrugi a nagturay
idiay Israel ni Ahab nga anak ni Omri. Nagturay ni Ahab nga anak ni
Omri iti Israel idiay Samaria iti duapulo ket dua a tawen. 30 Dakes ti
inaramid ni Ahab nga anak ni Omri iti imatang ni Yahweh, nakarkaro
ngem kadagiti inaramid dagiti ari sakbay kenkuana. 31 Nalag-an laeng a
banag kenni Ahab nga agbiag kadagiti basol a kas kenni Jeroboam nga
anak ni Nabat, isu nga inasawana ni Jezebel nga anak ni Etbaal nga ari
ti Sidon; napan isuna ket nagdaydayaw kenni Baal ken nagrukbab isuna
kenkuana. 32 Nagaramid isuna iti altar para kenni Baal iti balay ni Baal,
nga inaramidna idiay Samaria. 33 Nangaramid ni Ahab iti imahen ni
Asera. Ad-adu pay ti inaramid ni Ahab a nakaigapuan ti panagpungtot
ni Yahweh a Dios ti Israel, ngem kadagiti amin nga ari iti Israel sakbay
kenkuana. 34 Kadagiti tawtawen a nagturay ni Ahab, binangon manen
ni Hiel ti Jerico. Gapu iti panangisaadna iti pundasion ti siudad natay ni
Abiram nga inauna nga anakna, ken gapu iti panangtarimaanna kadagiti
ruangan ti siudad natay ni Segub nga inaudi nga anakna, ket inaramidda
daytoy gapu ta tinungpalda ti sao ni Yahweh, nga imbagana idi kenni Josue
nga anak ni Nun.

17

1 Kinuna ni Elias a taga-Tisbe a masakupan ti Galaad, kenni Ahab, “Iti
nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon a Dios ti Israel, a pagserserbiak,
awanto ti linnaaw wenno tudo kadagitoy a tawtawen malaksid no
ibagak nga umadda.” 2 Immay ti sao ni Yahweh kenni Elias a kunana,
3 “Pumanawka ditoy ket mapanka iti daya; aglemmengka iti waig ti Kerit
nga adda iti daya ti Jordan. 4 Uminomkanto iti danum iti waig ket
binilinkon dagiti uwak a pakanendakanto sadiay. 5 Napan ngarud ni Elias
ket inaramidna ti kas iti sao nga imbilin ni Yahweh. Napan nagnaed
isuna idiay igid ti waig ti Kerit, nga adda iti daya ti Jordan. 6 Nangyeg
dagiti uwak kenkuana iti tinapay ken karne iti agsapa ken iti rabii, ket
imminum isuna iti waig. 7 Ngem saan a nagbayag, natianan ti waig gapu
ta saan a nagtudtudo iti daga. 8 Immay ti sao ni Yahweh kenkuana a
kinunana, 9 “Agrubwatka, mapanka idiay Sarefat a masakupan ti Sidon,
ket agnaedka sadiay. Dumngegka, binilinko ti maysa a balo a babai
sadiay a mangisabetto iti kasapulam.” 10 Nagrubuat ngarud isuna ket
napan idiay Sarefat ket idi makadanon iti pagserkan ti siudad, adda
maysa a balo a babai sadiay a mangaykayo. Isu nga immawag isuna
kenkuana ket kinunana, “Pangngaasim ta iyegannak iti bassit a danum
tapno uminomak.” 11 Bayat a mapmapan ti balo tapno mangala iti danum,
immawag ni Elias kenkuana ket kinunana, “Pangngaasim ta iyegannak iti
maysa a tinapay.” 12 Simmungbat ti balo, “Iti nagan ni Yahweh a Diosmo
nga adda iti agnanayon, awan ti tinapayko, ngem adda sangarakem
laeng nga arina iti burnay ken sangkabassit a lana iti garapon. Kitaem,
mangal-alaak iti dua a kayo a pagsungrod tapno panglutok iti daytoy
nga agpaay kaniak ken iti anakko a lalaki, tapno makapangankami ket
kalpasanna, mataykami.” 13 Kinuna ni Elias kenkuana, “Saanka nga
agdanag. Mapanka ket aramidem ti imbagam, ngem iyaramidannak nga
umuna iti sangkabassit a tinapay ket iyegmo kaniak. Ket kalpasanna,
agaramidka iti para kenka ken iti anakmo. 14 Ta kuna ni Yahweh a Dios ti
Israel, 'Saanto a maibusan ti burnay ti arina, ket saan pay nga agsardeng ti
panagayus ti garapon ti lana, agingga iti aldaw a mangipatulod ni Yahweh
iti tudo iti daga.” 15 Isu nga inaramidna ti imbaga ni Elias kenkuana, ket
isuna ken ti anakna agraman ni Elias, adda umanay a taraonda iti adu
nga aldaw. 16 Saan a naibusan ti burnay ti arina, ken saan a naibusan ti
garapon iti lana, kas iti imbaga ti sao ni Yahweh, nga imbagana babaen
kenni Elias. 17 Kalpasan dagidiay a banbanag, nagsakit ti anak ti balo nga
akin-kukua iti balay. Nakaro unay ti sakitna nga uray la awanen ti anges a
nabati kenkuana. 18 Isu a kinuna ti balo kenni Elias, “Ania ti basolko kenka,
tao ti Dios? Immayka kadi kaniak tapno ipalagipmo dagiti basolko ken
patayem ti anakko?” 19 Ket simmungbat ni Elias iti balo, “Itedmo kaniak ti
anakmo.” Innala ni Elias ti ubing kadagiti takiag ti balo ket binagkatna nga
impan iti akin-ngato a siled a pagturturoganna, ket impaidanna ti ubing iti
pagiddaanna. 20 Immasug isuna kenni Yahweh ket kinunana, “O Yahweh a
Diosko, nangyegka met kadi iti didigra iti balo a pakipagnanaedak, babaen
iti panangpataymo iti anakna?” 21 Ket namitlo a nagpakleb ni Elias iti
bagi ti ubing; immasug isuna kenni Yahweh ket kinunana, “O Yahweh a
Diosko, agpakaasiak kenka, pangngaasim ta isublim koma ti biag daytoy
nga ubing.” 22 Impangag ni Yahweh ti timek ni Elias; naisubli ti biag ti
ubing ket nagbiag ti ubing. 23 Inruar ni Elias ti ubing iti kuartona sana
inyulog ket intedna iti inana, ket kinunana, “Adtoy, sibibiag ti anakmo.”

24 Kinuna ti babai kenni Elias, “Ita, ammokon a taonaka ti Dios, ken ti sao
ni Yahweh iti ngiwatmo ket pudno.”

18

1 Isu a kalpasan ti adu nga aldaw, immay ti sao ni Yahweh kenni
Elias, iti maikatlo a tawen ti tikag a kunana, “Mapanka dumatag kenni
Ahab ket iyegkonto iti tudo iti daga.” 2 Napan dimmatag ni Elias kenni
Ahab; ita, nakaro unay ti panagbisin idiay Samaria. 3 Inayaban ni Ahab
ni Abdias a mayordomo ti palasio. Ita, raraemen unay ni Abdias ni
Yahweh, 4 ta idi patpatayn ni Jezebel dagiti profeta ni Yahweh, inkuyog
ni Abdias ti sangagasut a profeta ket inlemmengna ida iti dua a kueba,
limapulo a profeta ti inlemmengna iti tunggal kueba ket pinakanna ida
iti tinapay ken danum. 5 Kinuna ni Ahab kenni Abdias, “Sursorenta ti
daga, iti amin nga ubbog ken waig. Bareng makasarakta kadagiti ruot
ken maispalta dagiti kabalio ken mulo, tapno saan a matay amin dagiti
ayup.” 6 Nagnumoanda ngarud no ania a daga ti sursuren ti tunggal
maysa kadakuada tapno agbirok iti danum ket nagsinada iti turongen.
7 Bayat nga adda ni Abdias iti dalan, nairana a nasabat isuna ni Elias.
Nabigbig ni Abdias isuna ket nagrukob iti daga. Kinunana, “Sika kadi
dayta, apok nga Elias?” 8 Simmungbat ni Elias kenkuana, “Siak. Mapanmo
ibaga iti apom, 'Kitaem, adda ditoy ni Elias.'” 9 Simmungbat ni Abdias,
“Ania ti nagbasolak ta iyawatmo ti adipenmo iti ima ni Ahab, tapno
patayennak? 10 Iti nagan ni Yahweh a Diosmo nga adda iti agnanayon,
awan ti nasion wenno pagarian a saan a nangibaonan ti apok kadagiti
tattaona tapno birukendaka. Tunggal ibaga ti nasion wenno pagarian,
‘Awan ditoy ni Elias,' pagsapataen ida ni Ahab nga ikarida a saandaka
a mabirukan. 11 Ngem ita ibagam a, “Mapanka ket ibagam iti apom nga
adda ditoy ni Elias.' 12 Apaman a makaadayoak kenka, ipannaka ti Espiritu
ni Yahweh iti lugar a saanko nga ammo. Ket inton mapanko ibaga kenni
Ahab, ket saannaka a mabirukan, patayennakto. Ngem siak nga adipenmo,
dinaydayawko ni Yahweh manipud iti kinaagtutubok. 13 Saan kadi a
naibaga kenka apok, ti inaramidko idi pinatay ni Jezebel dagiti profeta ni
Yahweh, no kasano nga inlemmengko ti sangagasut a profeta ni Yahweh
babaen iti panangbingayko kadakuada iti saglilimapulo iti tunggal kueba
ken pinakanko ida iti tinapay ken danum? 14 Ket ita ibagam, ‘Mapanka
ket ibagam iti apom nga adda ditoy ni Elias,' tapno patayennak ni Ahab.”
15 Ket simmungbat ni Elias, “Iti nagan ni Yahweh a Mannakabalin-amin,
a pagserserbiak, awan duadua a dumatagak kenni Ahab ita nga aldaw.”
16 Isu a napan ni Abdias tapno sarakenna ni Ahab; imbagana kenni Ahab
ti imbilin ni Elias kenkuana ket napan ni Ahab tapno sabatenna ni Elias.
17 Idi nakita ni Ahab ni Elias, kinunana kenkuana, “Sika kadi dayta, sika
a mangrirriribuk iti Israel?” 18 Simmungbat ni Elias, “Saanko a riniribuk
ti Israel, ngem sika ken ti pamilia ti amam ti mangrirriribuk babaen iti
panangtallikudyo kadagiti bilin ni Yahweh ken babaen iti panangsurotyo
kadagiti Baal a didiosen. 19 Ita ngarud, mangibaonka iti mapan mangibaga
ket ummungem ti entero nga Israel idiay Bantay Carmel iti sangoanak
agraman dagiti uppat a gasut ket limapulo a profeta ni Baal ken ti uppat a
gasut a profeta ni Asera a ti pangpangananda ket iti lamisaan ni Jezebel.”
20 Isu a pinaayaban amin ni Ahab dagiti tattao iti Israel ket inummongda
dagiti profeta idiay Bantay Carmel. 21 Immasideg ni Elias kadagiti amin
a tattao ket kinunana, “Kasano pay kabayag ti panagduaduayo? No ni

Yahweh ti Dios, surotenyo isuna. Ngem no ni Baal ti Dios, surotenyo ngarud isuna." Ngem saan a simmungbat kenkuana dagiti tattao. 22 Ket kinuna ni Elias kadagiti tattao, "Siak, siak laengen ti nabati a profeta ni Yahweh, ngem dagiti profeta ni Baal ket uppat a gasut ket lima pulo a tattao. 23 Ipaayandakami ngarud iti dua a baka. Bay-anyo a mangpilida iti maysa a baka a para kadakuada ket partienda daytoy sada iparabaw kadagiti kayo, ngem saanda a pasgedan daytoy. Kalpasanna, partiek ti sabali pay a baka ket iparabawko iti kayo, ket saanko a pasgedan daytoy. 24 Kalpasanna, umawagkayo iti nagan ti diosyo, ket umawagakto met iti nagan ni Yahweh, ket ti Dios a sumungbat babaen iti apuy, isuna ti Dios." Isu a simmungbat amin dagiti tattao ket kinunada, "Nasayaat daytoy." 25 Kinuna ngarud ni Elias kadagiti profeta ni Baal, "Mangpilikayo iti maysa a baka ket umunakayo a mangisagana iti daytoy, ta adukayo a tattao. Kalpasanna, umawagkayo iti nagan ti diosyo, ngem saanyo a pasgedan ti nakaiparabawan dagiti karne ti baka." 26 Innalada ti baka a naited kadakuada ket pinartida, ket immawagda iti nagan ni Baal manipud iti bigat agingga iti tengnga ti aldaw a kunkunada, "Baal, denggendakami." Ngem awan ti timek, wenno siasinoman a simmungbat. Nagsalsalada iti aglawlaw ti altar nga inaramidda. 27 Idi katengngaan ti aldaw, rinabak ida ni Elias ket kinunana, "Pigsaanyo ti umasug! Maysa isuna a dios! Nalabit nga agpanpanunot isuna, wenno agpabpabang-ar, wenno agdaldaliasat, wenno nalabit a matmaturog isuna a nasken a riingen." 28 Isu nga impigpigsada ti panagasugda ket sinugsugatda dagiti bagbagida a kas iti kadawyan nga ar-aramidenda babaen kadagiti kampilan ken gayang agingga a nagayus dagiti darada kadagiti bagbagida. 29 Limmabas ti katengngaan ti aldaw, ket umas-asugda latta agingga iti tiempo ti panagidaton iti pangrabii a daton, ngem awan ti timek wenno siasinoman a simmungbat; awan ti siasinoman a nangipangag kadagiti panagas-asugda. 30 Ket kinuna ni Elias kadagiti amin a tattao, "Umasidegkayo kaniak," ket immasideg kenkuana dagiti tattao. Ket tinarimaanna ti narba nga altar ni Yahweh. 31 Nangala ni Elias iti sangapulo ket dua a bato, ibagbagi ti tunggal bato dagiti sangapulo ket dua a tribu dagiti annak ni Jacob—ni Jacob ti immayan ti sao ni Yahweh a kunana, "Ti naganmonto ket Israel." 32 Babaen kadagiti batbato, nangaramid isuna iti altar iti nagan ni Yahweh, ket nangkali isuna iti kanal iti lawlaw ti altar a makalaon iti sangapulo ket lima a litro ti bukbukel. 33 Ket inkabilna dagiti kayo a pagsungrod ken pinartina ti baka, ket imparabawna dagiti karne ti baka kadagiti kayo. Ket kinunana, "Punnoenyo dagiti uppat a karamba iti danum ket ibukbokyo iti mapuoran a daton ken iti kayo." 34 Ket kinunana, "Piduaenyo," ket piniduada. Ket kinunana, "Maminsan pay," ket inaramidda ti imbilinna nga aramidenda. 35 Nagayus ti danum iti likmut ti altar ket napno ti kanal. 36 Idi dumteng ti oras a panagidaton iti pangrabii a daton, immasideg ni Elias ket kinunana, "O Yahweh a Dios ni Abraham, ni Isaac, ken Israel, ipakaammom ita nga aldaw a sika ti Dios iti Israel, ken siak ti adipenmo, ken inaramidko amin dagitoy a banbanag nga imbilinmo. 37 Denggennak, O Yahweh, denggennak, tapno maammoan dagitoy a tattao, a sika O Yahweh, ket Dios, ken insublim manen dagiti pusoda kenka." 38 Ket nagtinnag ti apuy ni Yahweh ket inkisapna ti daton a mapuoran, agraman dagiti kayo, dagiti batbato, ken ti tapok ken pinagmagana dagiti danum nga adda iti kanal. 39 Idi nakita dagiti amin a tattao daytoy, nagpaklebda ket kinunada, "Ni Yahweh ti Dios! Ni Yahweh ti Dios!" 40 Isu a kinuna ni Elias kadakuada, "Tiliwenyo dagiti

profeta ni Baal. Saanyo nga ipalubos nga adda uray maysa a makalibas
kadakuada." Innalada ngarud ida ket inyapan ni Elias dagiti profeta
ni Baal iti waig ti Kison ket pinatayna ida sadiay. 41 Kinuna ni Elias
kenni Ahab, "Tumakderka, manganka ken uminomka, ta mangngegko ti
daranudor ti napigsa a tudo." 42 Isu a napan ni Ahab tapno mangan
ken uminom. Ket simmang-at ni Elias iti tuktok ti Carmel, indumogna
ti rupana iti nagbaetan dagiti tumengna. 43 Kinuna ni Elias iti adipenna,
"Sumang-atka ita, tannawagam ti baybay." Simmang-at ti adipenna ket
kimmita ket kinunana, "Awan pulos ti nakitak." Isu a kinuna ni Elias,
"Mapanka manen, iti maminpito a daras." 44 Iti maikapito a daras, kinuna
ti adipen, "Kitaem, adda ulep nga agpangpangato manipud iti baybay, a
kas iti kabassit ti dakulap ti maysa a tao." Insungbat ni Elias, "Sumang-atka
ket ibagam kenni Ahab, 'Isaganam ti karwahem ket sumalogkan sakbay
a pasardengennaka ti tudo iti panagawidmo.'" 45 Ket napasamak nga iti
apagbiit, nanglangeb ti tangatang nga addaan kadagiti ulep ken angin, ket
nagtudo iti napigsa. Limmugan ni Ahab ket napan idiay Jezreel, 46 ngem
adda kenni Elias ti pannakabalin ni Yahweh. Binareksanna ti kagayna ket
nagtaray agingga a naun-unaanna ni Ahab a dimmanon iti pagserkan ti
Jezreel.

19

1 Imbaga ni Ahab kenni Jezebel dagiti amin nga inaramid ni Elias,
ken no kasano a pinapatayna dagiti amin a profeta ni Baal babaen
iti kampilan. 2 Ket nangibaon ni Jezebel iti mensahero kenni Elias, a
kunana, "Patayendak koma dagiti dios ken ad-adda pay iti dakes nga
aramidenda kaniak, no saanko nga aramiden ti biagmo a kas iti biag ti
maysa kadagidiay a natay a profeta, inton bigat iti kastoy met laeng nga
oras." 3 Idi nangngeg ni Elias dayta, nagrubwat isuna ken naglibas tapno
maisalbar ti biagna ket napan idiay Beerseba, a masakupan ti Juda, ket
imbatina sadiay ti adipenna. 4 Ngem nagmalmalem a nagdaliasat isuna
a nagturong idiay let-ang, ket nakadanon ken nagtugaw iti sirok ti kayo
nga enebro. Kiniddawna a matay koman isuna, a kunana, "Saanakon a
makaibtur, Yahweh, alaemon ti biagko, ta saanak a nasaysayaat ngem
kadagiti natayen a kapuonak." 5 Nagidda ngarud ken naturog isuna
iti sirok ti kayo nga enebro; iti saan a ninamnama, maysa nga anghel
iti nangsagid kenkuana ket kinunana, "Bumangonka ket manganka."
6 Kimmita ni Elias, ket iti uloananna adda tinapay a nailuto kadagiti
beggang ken sanga-karamba a danum. Isu a nangan ken imminon isuna
ket nagidda manen. 7 Immay manen ti anghel ni Yahweh iti maikadua a
gundaway ket sinagidna isuna ket kinunana, "Bumangonka ket manganka,
gapu ta narigatto unay ti panagdaliasatmo." 8 Isu a bimmangon isuna,
nangan ken imminom, ket nagdaliasat isuna a nagturong idiay Horeb a
bantay ti Dios, iti uppat a pulo nga aldaw ken uppat a pulo a rabii babaen
iti pigsa nga impaay dayta a taraon. 9 Napan isuna iti maysa a rukib
sadiay ken nagtalinaed iti daytoy. Ket immay ti sao ni Yahweh kenkuana
ket kinunana, "Ania ti ar-aramidem ditoy, Elias?" 10 Insungbat ni Elias,
"Impasnekko ti nagserbi kenni Yahweh a Dios a mannakabalin amin, ta
tinallikudan dagiti tattao ti Israel ti tulagmo, dinadaelda dagiti altarmo,
ket pinatayda dagiti profetam babaen iti kampilan. Ita, siak laengen ti
nabati ket kayatda pay a pukawen ti biagko." 11 Insungbat ni Yahweh,
"Rummuarka ket agtakderka iti bantay iti sangoanak." Ket limmabas ni
Yahweh, ket adda napigsa unay nga angin a nangdungpar kadagiti bantay

ken nangburak kadagiti batbato iti sangoanan ni Yahweh, ngem awan ni
Yahweh iti angin. Kalpasan ti angin, naggin-gined, ngem awan ni Yahweh
iti ginggined. 12 Kalpasan ti gingined immay ti apuy, ngem awan ni Yahweh
iti apuy. Kalpasan ti apuy, adda immay a naalumamay a timek. 13 Idi
nangngeg ni Elias ti timek, imbalkotna iti rupana ti kagayna, rimmuar, ken
nagtakder iti pagserkan ti rukib. Ket immay ti timek kenkuana a nagkuna,
“Ania ti ar-aramidem ditoy, Elias? 14 Insungbat ni Elias, “Impasnekko ti
nagserbi kenni Yahweh a Dios a mannakabalin amin, gapu ta tinallikudan
dagiti tattao ti Israel ti tulagmo, dinadaelda dagiti altarmo, ket pinapatayda
dagiti profetam babaen iti kampilan. Ita, siak laengen ti nabati ket kayatda
met a pukawen ti biagko.” 15 Ket kinuna ni Yahweh kenkuana, “Agsublika
ket mapanka iti let-ang ti Damasco, ket inton makasangpetka pulotamto
ni Hazael nga agbalin nga ari ti Aram, 16 ket pulotamto ni Jehu nga
anak ni Nimshi nga agbalin nga ari ti Israel, ket pulotamto ni Eliseo
nga anak ni Safat a taga-Abel Mehola nga agbalin a profeta a sumukat
kenka. 17 Ket mapasamak a papatayento ni Jehu ti siasinoman a makalasat
iti kampilan ni Hazael, ken papatayento met ni Eliseo ti siasinoman a
makalasat iti kampilan ni Jehu. 18 Ngem mangibatiak para kaniak iti
pito ribu a tattao ti Israel a saan pay a nagparintumeng kenni Baal, ken
saan pay a nangagek kenkuana.” 19 Pimmanaw ngarud ni Elias sadiay
ket nasarakanna ni Eliseo nga anak ni Safat nga agar-arado, nga addaan
kadagiti sangapulo ket dua a paris a naisangol a baka iti sangoananna.
Pagar-aradona ti maika sangapulo ket dua. Immasideg ni Elias kenni
Eliseo ket inkabilna ti kagayna kenkuana. 20 Kalpasanna, pinanawan ni
Eliseo dagiti baka ket kinamakamna ni Elias; kinunana, “Pangngaasim
ta palubosannak a mangagek iti amak ken inak, kalpasanna sumurotak
kenka.” Ket kinuna ni Elias kenkuana, “Agsublika, ngem panunotem ti
inaramidko kenka.” 21 Pimmanaw ngarud ni Eliseo iti ayan ni Elias ket
innalana dagiti naisangol a baka, pinartina dagiti ayup, ket inlutona ti
karne babaen iti kayo a sangol ti baka; ket intedna daytoy kadagiti tattao,
ket nanganda. Ket nagrubuat isuna a simmurot kenni Elias, ket nagserbi
kenkuana.

20

1 Inummong ni Ben Hadad nga ari ti Aram iti amin nga armadana; adda
tallopulo ket dua a basbassit ti iturturayanna nga ar-ari a kaduana, ken
dagiti kabalio ken karwahe. Napan isuna, pinalawlawanda ti Samaria, ket
nakirangetda. 2 Nangibaon isuna kadagiti mensahero a mapan iti siudad
kenni Ahab nga ari ti Israel, ket kinunada kenkuana, “Pinaibaga ni Ben
Hadad daytoy: 3 'Kukuak ti pirak ken balitokmo. Kasta met dagiti assawa
ken annakmo, dagiti kasasayaatan, ket kukuak itan.'” 4 Insungbat ti ari
ti Israel ket kinunana, “Matungpal ti imbagam, amok, nga ari. Siak ken
amin nga adda kaniak ket kukuam.” 5 Immay manen dagiti mensahero ket
kinunada, “Pinaibaga ni Ben Hadad daytoy, 'Nangipatulodak kenka iti sao
a mangibagbaga a nasken nga iyawatmo kaniak ti pirakmo, ti balitokmo,
dagiti assawam, ken dagiti annakmo. 6 Ngem ibaonkonto kenka dagiti
adipenko inton bigat iti kastoy met laeng nga oras, ket sukimatendanto
ti balaymo ken dagiti balay dagiti adipenmo. Alaen ken ipanawdanto ti
aniaman a makaay-ayo iti imatangda.”' 7 Ket pinaayaban ti ari ti Israel
dagiti amin a panglakayen ti daga ket kinunana, “ “Pangngaasiyo ta
tandaanan ken kitaenyo no kasano nga agbirbirok iti riribuk daytoy a tao.
Nangipatulod isuna iti sao kaniak tapno alaenna dagiti assawak, dagiti

annakko, ken ti pirak, ken balitok, ket saanak a nagkedked kenkuana.”
8 Kinuna dagiti amin a panglakayen ken dagiti amin a tattao kenni Ahab,
“Saanka a dumngeg kenkuana wenno patgan ti dawdawatenna. 9 Kinuna
ngarud ni Ahab kadagiti mensahero ni Ben Hadad, “Ibagayo iti amok nga
ari, 'Umanamongak iti amin nga immuna nga impaibagam iti adipenmo
nga aramiden, ngem saanko a mapatgan daytoy maikadua a kiddawmo.”'
Pimmanaw ngarud dagiti mensahero ket indanonda daytoy a sungbat
kenni Ben Hadad. 10 Ket impatulod ni Ben Hadad kadagiti mensaherona
ti sungbatna kenni Ahab, ket kinunana, “Patayendak koma dagiti dios
ken ad-adda pay iti dakes nga aramidenda kaniak, no uray dagiti dapo
iti Samaria ket umanayto a rakemen dagiti tattao a sumursurot kaniak.”
11 Insungbat ti ari ti Israel ket kinunana, “Ibagam kenni Ben Hadad, 'Awan
ti siasinoman nga agpangas a mangisusuot pay laeng iti kabalna a kasla
us-usubennan daytoy.'” 12 Nangngeg ni Ben Hadad daytoy a mensahe
bayat nga agin-inom isuna, ken dagiti ari iti babaenna nga adda kadagiti
toldada. Binilin ni Ben Hadad dagiti tattaona, “Agsaganakayo para iti
gubat.” Nagsaganada ngarud a makigubat tapno rautenda ti siudad. 13 Ket
adtoy, immay ti maysa a profeta kenni Ahab nga ari ti Israel ket kinunana.
“Ibagbaga ni Yahweh, 'Makitam kadi daytoy nabileg nga armada? Kitaem,
iyawatko kenka ita nga aldaw, ket maammoamto a siak ni Yahweh.”'
14 Insungbat ni Ahab, “Siasino ti mangparmek?” Insungbat ni Yahweh ket
kinunana, “Babaen kadagiti agtutubo nga opisial nga agserserbi kadagiti
gobernador dagiti distrito.” Ket kinuna ni Ahab, “Siasino ti mangirugi iti
gubat?” Simmungbat ni Yahweh, “Sika.” 15 Ket inummong ni Ahab dagiti
agtutubo nga opisial nga agserserbi kadagiti gobernador dagiti distrito.
Dua gasut ken tallopulo ket dua ti bilangda. Kalpasanda, inummongna
met amin a soldado, amin ti armada ti Israel, pito ribu amin ti bilangda.
16 Rimmuarda iti katengngaan ti aldaw. Madama nga agbarbartek ni
Ben Hadad iti toldana, kaduana dagiti tallopulo ket dua a basbassit ti
iturturayanna nga ar-ari a mangtultulong kenkuana. 17 Immuna a napan
dagiti agtutubo nga opisial nga agserserbi kadagiti gobernador dagiti
distrito. Ket napakaammoan ni Ben Hadad babaen kadagiti agsawsawar
nga imbaonna, “Um-umay dagiti lallaki a naggapu iti Samaria.” 18 Kinuna
ni Ben Hadad, “Tiliwenyo ida a sibibiag uray no umayda a makikapia
wenno makigubat.” 19 Rimmuar ngarud iti siudad dagiti agtutubo nga
opisial nga agserserbi kadagiti gobernador dagiti distrito, ket sinurot ida ti
armada. 20 Pinatay ti tunggal maysa ti kabusorna, ket naglibas dagiti taga-
Aram; kinamat ida ti Israel. Nagkabalio a naglibas ni Ben Hadad nga ari
ti Aram a kaduana dagiti sumagmamano a nakakabalio. 21 Ket rimmuar
ti ari ti Israel ken dinarupna dagiti nakakabalio ken nakakarwahe, ket
adu ti pinapatayna a taga- Aram. 22 Isu nga immay ti maysa a profeta iti
ari ti Israel ket kinunana kenkuana, “Mapanka, papigsaem ti bagim, ket
adalem ken planoem ti aramidem, gapu ta iti sumaruno a tawen agsubli
manen ti ari ti Aram a bumusor kenka.” 23 Kinuna kenkuana dagiti adipen
ti ari ti Aram, “Ti diosda ket dios ti katurturodan. Isu a napigpigsada
ngem datayo. Ngem ita makirangettayo kadakuada iti patad, ket awan
dua dua a sadiay, napigpigsatayo ngem isuda. 24 Ket aramidem pay
daytoy: ikkatem dagiti ari, tunggal maysa iti idadauloanna, ket sukatam
ida kadagiti kapitan ti armada. 25 Mangbuangayka iti armada a kas iti
armada a napukawmo, kabalio iti kabalio ken karwahe iti karwahe, ket
makirangettayo kadakuada iti patad. Ket awan dua dua a napigpigsatayo
ngem isuda.” Demngeg ngarud ni Ben Hadad iti balakadda ket inaramidna

ti insingasingda. 26 Iti sumaruno a tawen, inummong ni Ben Hadad dagiti
taga-Aram ket napanda idiay Afek tapno makirangetda iti Israel. 27 Nagu-
ummong dagiti tattao ti Israel ket naipaay kadakuada dagiti banbanag a
kasapulanda a makiranget kadagiti taga-Aram. Nagkampo dagiti tattao ti
Israel iti sangoananda a kasla dua a babassit nga arban dagiti kalding,
ngem pinunno dagiti taga-Aram ti away. 28 Ket immasideg ti maysa a tao
ti Dios ket nakitungtong iti ari ti Israel a kunana, “Ibagbaga ni Yahweh:
'Gapu ta imbaga dagiti taga-Aram a ni Yahweh ket dios dagiti turod,
ngem saan isuna a dios dagiti tanap, iyawatko daytoy nabileg nga armada
kadagita imam, ket maammoamto a Siak ni Yahweh.”' 29 Nagkampo
ngarud a nagsinnango dagiti armada iti pito nga aldaw. Ket iti maikapito
nga aldaw nangrugin ti gubat. Pinapatay dagiti tattao ti Israel ti sangagasut
a ribu a soldado dagiti taga-Aram iti maysa laeng nga aldaw. 30 Naglibas
dagiti nabatbati idiay Afek, iti siudad, ket narba a naigabur ti pader
kadagiti dua pulo ket pito a ribu a nabatbati a lallaki. Naglibas ni Ben
Hadad ket napan iti siudad, iti akin uneg a siled. 31 Kinuna dagiti adipen
ni Ben Hadad kenkuana, “Dumngegka, nangngegmi a dagiti ari iti balay
ti Israel ket manangngaasi nga ar-ari. Pangngaasim ta palubosanakami
a mangibidang iti nakirsang a lupot ken bedbedanmi iti tali ti ulomi,
ket mapankami iti ari ti Israel. Barbareng no saannaka a papatayen. ”
32 Nangibidangda ngarud iti nakirsang a lupot ken binedbedanda ti uloda
iti tali ket napanda iti ari ti Israel ket kinunada, “Imbaga ti adipenmo a ni
Ben Hadad, 'Pangngaasim ta palubusannak nga agbiag.”' Kinuna ni Ahab,
“Sibibiag pay kadi isuna? Kabsatko isuna.” 33 Ita dumdumngeg dagiti
lallaki iti aniaman a pagilasinan manipud kenni Ahab, isu nga insungbatda
a dagus kenkuana, “Wen, sibibiag ti kabsatmo a ni Ben Hadad.” Ket
kinuna ni Ahab, “Mapankayo ket iyegyo isuna.” Ket napan ni Ben Hadad
kenkuana, ket pinaglugan isuna ni Ahab iti karwahena. 34 Kinuna ni
Ben Hadad kenni Ahab, “Isublik kenka dagiti siudad nga inagaw ti amak
iti amam, ket mabalinmo iti aglako idiay Damasco, a kas iti inaramid
ti amak idiay Samaria. Insungbat ni Ahab, “Palubosanka babaen iti
daytoy a katulagan.” Nakitulag ngarud ni Ahab kenkuana ket kalpasanna
pinalubosanna isuna a mapan. 35 Adda maysa a lalaki, maysa kadagiti
annak a lallaki dagiti profeta, a kinunana iti padana a profeta babaen iti
sao ni Yahweh, “Pangngaasim ta kabilennak.” Ngem nagkedked ti lalaki
a mangkabil kenkuana. 36 Ket kinuna ti profeta iti padana a profeta,
“Gapu ta saanka a nagtulnog iti timek ni Yahweh, apaman a panawannak,
patayennakanto ti maysa a leon.” Ket apaman a pinanawan isuna dayta
a tao, nasarakan isuna ti leon ket pinatay isuna ti leon. 37 Ket nakasarak
ti profeta iti sabali pay a tao ket kinunana, “Pangngaasim ta kabilennak.”
Isu a kinabil isuna ti lalaki ket sinugatanna isuna. 38 Ket pimmanaw ti
profeta ket inurayna ti ari iti igid ti dalan; nanglimlimo isuna nga adda
bedbed iti ngatoen dagiti matana. 39 Idi lumabasen ti ari, pinukkawan ti
profeta ti ari ket kinunana, “Napan ti adipenmo iti kangitingitan ti gubat,
ket nagsardeng iti maysa a soldado ket inyegna ti maysa a kabusor kaniak
ket kinunana, 'Bantayam daytoy a tao. No mapukaw daytoy iti aniaman a
wagas, ti biagmo ngarud ti kasukat ti biagna, wenno agmultaka iti maysa
a talento ti pirak.' 40 Ngem gapu ta adu ti pakakumikoman ti adipenmo,
nakalibas ti kabusor a soldado.” Ket kinuna ti ari ti Israel kenkuana,
“Daytoyto ti dusam-sika a mismo ti nangikeddeng iti daytoy.” 41 Inikkat a
dagus ti profeta ti bedbed dagiti matana, ket nabigbig ti ari ti Israel nga
isuna ket maysa kadagiti profeta. 42 Kinuna ti profeta iti ari, “Ibagbaga ni

Yahweh, 'Gapu ta pinalubosam ti tao nga inkeddengko a matay, ti biagmo ti kasukat ti biagna, ken dagiti tattaom kadagiti tattaona.'" 43 Napan ngarud ti ari ti Israel iti balayna a nasakit ti nakemna ken makapungtot, ket nakasangpet idiay Samaria.

21

1 Ket napasamak nga iti saan a nagbayag, ni Nabot a taga-Jezreel ket adda kaubasanna idiay Jezreel, nga asideg ti palasio ni Ahab, nga ari ti Samaria. 2 Kinasao ni Ahab ni Nabot a kunana, "Itedmo kaniak ti kaubasam, tapno aramidek a pagmulaan kadagiti natnateng, gapu ta asideg daytoy iti balayko. Kas kasukatna, ikkanka iti nasaysayaat a kaubasan, wenno, no kayatmo, itedko lattan ti bayadna." 3 Simmungbat ni Nabot kenni Ahab, "Saan koma nga ipalubos ni Yahweh nga itedko kenka ti tawid dagiti kapuonak." 4 Nagawid ngarud ni Ahab iti palasiona a nasakit ti nakemna ken makapungtot gapu iti insungbat kenkuana ni Nabot a taga-Jezreel idi kinunana, "Saanko nga ited kenka ti tawid dagiti kapuonak." Nagidda isuna iti katrena, simmango iti diding, ket saanna a kayat ti mangan iti aniaman a taraon. 5 Napan kenkuana ni Jezebel nga asawana ket kinunana kenkuana, "Apay nga agliday unay ti pusom, ket saanka a mangmangan?" 6 Simmungbat isuna kenkuana, "Kinasaok ni Nabot a taga-Jezreel ket kinunak kenkuana, 'Ilakom kaniak ti kaubasam, wenno no kayatmo, 'Ikkanka iti sabali a kaubasan!' Ket simmungbat kaniak, 'Saanko nga ited kenka ti kaubasak.'" 7 Simmungbat ngarud kenkuana ni Jezebel nga asawana, "Saan kadi a sika pay laeng ti mangiturturturay iti pagarian ti Israel? Bumangonka ket manganka; agragsak koma ti pusom. Alaek ti kaubasan ni Nabot a taga-Jezreel para kenka." 8 Nagsurat ngarud ni Jezebel babaen iti nagan ni Ahab, sinelioanna dagitoy babaen iti pagselio ti ari, ket impatulodna dagitoy kadagiti panglakayen ken kadagiti nababaknang a makipagtugtugaw kenkuana kadagiti panaguummong, a kaarruba ni Nabot. 9 Inlanadna kadagiti surat a kunana, "Mangipakdaarkayo iti panagayunar ket pagtugawenyo ni Nabot iti sangoanan dagiti tattao. 10 Mangikabilkayo met ti dua nga ulbod a tao a kaduana ket pagsaksienyo ida maibusor kenkuana, a kunada, 'Inlunodmo ti Dios ken ti ari.'" Kalpasanna iruaryo isuna ket batoenyo isuna agingga a matay. 11 Isu a dagiti tattao iti siudadna, dagiti panglakayen ken nababaknang nga agnanaed iti siudadna, inaramidda ti imbilin ni Jezebel kadakuada, a kas nailanad iti surat nga impatulodna kadakuada. 12 Nangipakdaarda iti panagayunar ket pinagtugawda ni Nabot iti sangoanan dagiti tattao. 13 Immay dagiti dua nga ulbod a tattao ket nagtugawda iti sangoanan ni Nabot; nagsaksida maibusor kenni Nabot iti sangoanan dagiti tattao, a kunada, "Inlunod ni Nabot ti Dios ken ti ari." Kalpasanna, inruarda isuna iti siudad ket binato-batoda isuna agingga a natay. 14 Kalpasanna, nangipatulod dagiti panglakayen iti sao kenni Jezebel, a kunada, "Binatodan ni Nabot ket natayen." 15 Ket idi nadamag ni Jezebel a nabato ken natayen ni Nabot, kinunana kenni Ahab, "Tumakderka ket mapanmo alaem ti sanikua ni Nabot a taga-Jezreel, a saanna a kayat nga ilako kenka, gapu ta saanen a sibibibiag ni Nabot ngem ketdi natayen." 16 Idi nangngeg ni Ahab a natayen ni Nabot, nagrubbuat isuna tapno mapan iti kaubasan ni Nabot a taga-Jezreel ket tagikuaenna daytoy. 17 Ket immay ti sao ni Yahweh kenni Elias a taga-Tisbi, a kunana, 18 "Tumakderka ket mapanmo saraken ni Ahab nga ari ti Israel, nga agnanaed idiay Samaria. Adda isuna iti kaubasan ni

Nabot, tapno tagikuaenna daytoy. 19 Nasken a kasaom isuna ket ibagam
a kuna ni Yahweh, ‘Pimmatayka kadi ken nangtagikuaka?' Ket ibagam
kenkuana a kuna ni Yahweh, 'Iti lugar a nangdilpatan dagiti aso iti dara
ni Nabot, dilpatanto met dagiti aso ti daram, wen, ti daram, ’ “ 20 Kinuna
ni Ahab kenni Elias, “Nasarakannak kadi, kabusorko?” Simmungbat ni
Elias, “Nasarakanka, gapu ta inlakom ti bagim iti panagaramid iti dakes
iti imatang ni Yahweh. 21 Ibagbaga ni Yaweh daytoy kenka: 'Kitaem,
mangiyegakto iti didigra kenka ket ikisapkonto amin ken pukawek kenka ti
tunggal ubing a lalaki, adipen ken siwawaya a tao iti Israel. 22 Pagbalinekto
ti pamiliam a kas iti pamilia ni Jeroboam nga anak ni Nabat, ken kas
iti pamilia ni Baasa nga anak ni Ahijah, gapu ta pinagpungtotnak ken
insungsongmo ti Israel nga agbasol.' 23 Nagsao met ni Yahweh maipapan
kenni Jezebel, a kunana, 'Kanento dagiti aso ni Jezebel iti asideg ti pader ti
Jezreel.' 24 Siasinoman a maibilang kenni Ahab a matay iti siudad-kanento
dagiti aso dayta a tao. Ket siasinoman a matay iti away-kanento dagiti billit
iti tangatang dayta a tao.” 25 Awan ti kas kenni Ahab, a nangilako iti bagina
iti panagaramid iti dakes iti imatang ni Yahweh, a sinugsugan ni Jezebel
nga asawana nga agbasol. 26 Nagaramid ni Ahab kadagiti makarimon nga
aramid para kadagiti didiosen a dinayawna, a kas iti amin nga inaramid
dagiti Amorreo, nga innikkat ni Yahweh iti sangoanan dagiti tattao ti Israel.
27 Idi nangngeg ni Ahab dagitoy a sasao, rinay-abna dagiti kawesna ket
nagkawes iti nakersang a lupot ken nagayunar ket nagidda a sikakawes iti
nakersang a lupot ket kasta unay ti panaglidayna. 28 Ket immay ti sao ni
Yawheh kenni Elias a taga-Tisbi, a kunana, 29 “Nakitam kadi no kasano a
nagpakumbaba ni Ahab iti sangoanak? Gapu ta impakumbabana ti bagina
iti sangoanak, saankon nga iyeg ti umay a didigra bayat iti panagbiagna;
kadagiti al-aldaw a panagbiag dagiti annakna nga iyegkonto daytoy a
didigra iti pamiliana.”

22

1 Tallo a tawen ti naglabas nga awan ti gubat iti nagbaetan ti Aram ken
Israel. 2 Ket napasamak nga iti maikatlo a tawen, napan ni Jehosafat
nga ari ti Juda iti ari ti Israel. 3 Ita, kinuna ti ari ti Israel kadagiti
adipenna, “Ammoyo kadi a ti Ramot Galaad ket kukuatayo, ngem awan
ti ar-aramidentayo tapno maalatayo daytoy manipud iti ima ti ari ti
Aram?” 4 Isu a kinunana kenni Jehosafat, “Kaduaannak kadi a maki-
gubat idiay Ramot Galaad? ” Simmungbat ni Jehosafat iti ari ti Israel,
“Agserbiak kenka, agbalin dagiti tattaok a tattaom, ken dagiti kabaliok a
kabaliom.” 5 Kinuna ni Jehosafat iti ari ti Israel, “Pangaasim ta kiddawem
ti panangidalan manipud iti sao ni Yahweh no ania ti rumbeng nga
aramidem nga umuna.” 6 Ket inummong ti ari ti Israel dagiti amin a
profeta, nga uppat a gasut a lallaki, ket kinunana kadakuada, “Mapanak
kadi makigubat idiay Ramot Galaad, wenno saan?” Kinunada, “Rautem, ta
iyawatto ti Apo daytoy iti ari.” 7 Ngem kinuna ni Jehosafat, “Awan kadin
ditoy ti sabali pay a profeta ni Yahweh a mabalintayo a pagkiddawan
iti balakad?” 8 Kinuna ti ari ti Israel kenni Jehosafat, “Adda pay maysa
a tao a mabalintayo a pagkiddawan iti balakad manipud kenni Yahweh
a tumulong, ni Micaias nga anak ni Imla, ngem kagurak isuna ta saan
a mangipadpadto iti aniaman a nasayaat a banag maipanggep kaniak,
pasig a kinarigat laeng.” Ngem kinuna ni Jehosafat, “Saan koma nga
ibaga ti ari dayta.” 9 Ket nangayab ti ari ti Israel iti opisial ket binilinna,

“Iyegyo a dagus ni Micaias nga anak ni Imla.” 10 Ita, nakatugaw ni
Ahab nga ari ti Israel ken ni Jehosafat nga ari ti Juda kadagiti tronoda,
nakakawesda kadagiti kawes ti ari, iti nawaya a lugar iti pagserekan iti
ruangan ti Samaria, ket nangipadto amin dagiti profeta, iti sangoananda.
11 Nangaramid ni Zedekia nga anak ni Kenaana kadagiti landok a sinan
sara ket kinunana, “Kastoy ti imbaga ni Yahweh: 'Babaen kadagitoy ket
sangdoenyonto dagiti taga-Aram agingga a maibusda.” 12 Kasta met laeng
ti impadto dagiti amin a profeta, a kunada, “Darupenyo ti Ramot Galaad
ket agballigikayo, ta iyawat ni Yahweh daytoy iti ari.” 13 Nagsao kenkuana
ti mensahero a napan nangayab kenni Micaias, a kunana, “Ita dumngegka,
pasig a nasayaat a banbanag dagiti sasao nga imbaga dagiti profeta ti ari.
Pangngaasim ta kasta met koma ti sawem ket nasayaat a banbanag ti
ibagam.” 14 Simmungbat ni Micaias, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti
agnanayon, ti ibaga ni Yahweh kaniak ti sawek.” 15 Idi napan isuna iti
ayan ti ari, kinuna ti ari kenkuana, “Micaias, mapankami kadi makigubat
idiay Ramot Galaad, wenno saan?” Simmungbat ni Micaias, “Rautem ket
parmekem. Iyawatto ni Yaweh daytoy iti ima ti ari.” 16 Ket kinuna ti ari
kenkuana, “Namin-ano a daras nga imbagak kenka nga ikarim nga ibagam
laeng kaniak ti kinapudno iti nagan ni Yahweh?” 17 Isu a kinuna ni Micaias,
“Nakitak ti entero nga Israel a nawarawara kadagiti banbantay, kasla da
la karnero nga awan iti mangipaspastor, ket kinuna ni Yahweh, 'Awan
ti mangipaspastor kadagitoy. Agsubli koma ti tunggal tao iti balayna a
sitatalged.” ’ 18 Isu a kinuna ti ari ti Israel kenni Jehosafat, “Saan kadi nga
imbagak kenka a saan isuna nga agipadto iti nasayaat maipanggep kaniak,
ngem didigra laeng?” 19 Ket kinuna ni Micaias, “Denggem ngarud ti sao ni
Yahweh: Nakitak ni Yahweh a nakatugaw iti tronona, ken dagiti amin a
buybuyot ti langit ket agtaktakder iti makannawan ken iti makannigidna.
20 Kinuna ni Yahweh, 'Siasino ti mangallilaw kenni Ahab, tapno mapan
isuna ken maparmek idiay Ramot Galaad?' Ket nagduduma ti insungbat
ti tunggal maysa. 21 Ket adda maysa nga espiritu a nagpasango, nagtakder
iti sangoanan ni Yahweh, ket kinunana, 'Siak ti mangallilaw kenkuana.'
Kinuna ni Yahweh kenkuana, 'Kasano?' 22 Simmungbat ti espiritu,
'Mapanak ken agbalinak nga agul-ulbod nga espiritu iti ngiwat dagiti amin
a profetana.' Simmungbat ni Yahweh, 'Allilawem isuna, ket agballigikanto.
Mapanka ket aramiden ti imbagam.' 23 Ita kitaem, nangikabil ni Yahweh iti
agul-ulbod nga espiritu iti ngiwat dagiti amin a profetam, ket nangituyang
ni Yahweh ti didigra para kenka.” 24 Kalpasanna immasideg ni Zedekaia
nga anak ni Kenaana, tinungpana ni Micaias, ket kinunana, “Kasano
a rimmuar kaniak ti Espiritu ni Yahweh tapno makitungtong kenka?”
25 Kinuna ni Micaias, “Kitaem, maammoamto dayta, iti dayta nga aldaw,
inton agtarayka nga aglemmeng iti akin uneg a siled. 26 Kinuna ti ari
ti Israel iti adipena, “Tiliwem ni Micaias ket iyapanmo kenni Amon,
a gobernador ti siudad, kenni Joas, nga anakko. 27 Ibagam kenkuana,
'Kuna ti ari, Ibaludyo daytoy a tao ket bassit a tinapay ti ipakanyo ken
ikkanyo ti laeng ti bassit a danum, agingga a makasangpetak a sitatalged.” ’
28 Ket kinuna ni Micaias, “No makasublika a sitatalged, saan ngarud
a nagsao ni Yahweh kaniak.” Ket kinunana pay, “Denggenyo daytoy,
dakayo amin a tattao.” 29 Napan ngarud ni Ahab nga ari ti Israel, ken
ni Jehosafat nga ari ti Juda idiay Ramot Galaad. 30 Kinuna ti ari ti Israel
kenni Jehosafat, “Manglimlimoak ket mapanak iti paggugubatan, ngem
ikawesmo dagiti pagan-anaymo a kas ari.” Isu a nanglimlimo ngarud

ti ari ti Israel ket napan iti paggugubatan. 31 Ita, binilin ti ari ti Aram
dagiti tallo pulo ket dua a kapitan ti karwahena, a kunana, “Saanyo a
darupen uray siasinoman kadagiti soldado. Ketdi, darupenyo laeng ti
ari ti Israel.” 32 Ket idi nakita dagiti kapitan dagiti karwahe ni Jehosafat
kinunada, “Sigurado a dayta ti ari ti Israel.” Dinarupda isuna, ket nagriaw
ni Jehosafat. 33 Ket idi nakita dagiti mangidadaulo kadagiti karwahe
a saan nga isu ti ari ti Israel, saandan nga intuloy iti panangkamatda
kenkuana. 34 Ngem adda maysa a lalaki a nangipasaksak lattan iti panana
ket natamaan ti ari ti Israel iti nagsaipan ti kabalna. Ket kinuna ni
Ahab iti mangiturturong iti karwahena, “Agsublita ken ipanawnak ditoy
paggugubatan, ta nasugatanak iti nakaro.” 35 Kimarkaro ti gubat iti dayta
nga aldaw, ket sisasadag ti ari iti karwahena a nakasango kadagiti taga-
Aram. Natay isuna iti karabianna. Nagsayasay ti darana manipud iti
sugatna iti datar iti karwahe. 36 Ket idi lumlumneken ti init, impukkaw
dagiti armada, a kunada, “Agsubli ti tunggal maysa iti siudadna, ken
tunggal maysa iti rehionna!” 37 Natay ngarud ni Ahab ket impanda idiay
Samaria, ket impunponda isuna idiay Samaria. 38 Binugwanda ti karwahe
iti pagdigosan idiay Samaria, ket dinilpatan dagiti aso ti darana (ditoy
ti pagdigdigusan dagiti balangkantis), kas iti sao nga imbaga ni Yahweh.
39 Maipapan kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Ahab, amin
nga inaramidna, ti impatakderna a marfil a balay, ken amin a siudad nga
imbangonna saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan
dagiti Ar-ari ti Israel? 40 Pimmusay ngarud ni Ahab, ket ni Ahazias nga
anakna a lalaki ti nagbalin nga ari a simmukat kenkuana. 41 Ket nangrugi
a nagturay idiay Juda ni Jehosafat nga anak ni Asa idi maikapat a tawen
a panagturay ni Ahab nga ari ti Israel. 42 Tallopulo ket lima ti tawen ni
Jehosafat idi nagturay isuna, ket nagturay isuna iti duapulo ket lima a
tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti inana ket Azuba, nga anak a babai ni
Silhi. 43 Nagbiag isuna iti wagas ni Asa nga amana; saanna a tinallikudan
dagitoy; inaramidna no ania ti nasayaat iti imatang ni Yahweh. Nupay
kasta, saan pay a naikkat dagiti disso a pagdaydayawan. Agidatdaton ken
agpupuor latta iti insenso dagiti tattao kadagiti disso a pagdaydayawan.
44 Nakipagkapia ni Jehosafat iti ari ti Israel. 45 Maipapan kadagiti dadduma
a banbanag maipangep kenni Jehosafat, ken ti kinabileg nga impakitana
ken no kasano a nangabak isuna iti gubat, saan kadi a naisurat dagitoy iti
Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ar-ari ti Juda? 46 Pinapanawna manipud
iti daga dagiti nabatbati a balangkantis a natda kadagiti al-aldaw ti amana
a ni Asa. 47 Awan ti ari idiay Edom, ngem nagturay ti pannakabagi ti ari
sadiay. 48 Nangaramid ni Jehosafat kadagiti barko a paglayag a mapan
idiay Ofir gapu iti balitok, ngem saanda a nakadanon gapu ta nadadael
dagiti barko idiay Ezion Geber. 49 Ket kinuna ni Ahazias nga anak ni Ahab
kenni Jehosafat, “Ipalubosmo koma a makilayag dagiti adipenko kadagiti
adipenmo kadagiti barko.” Ngem saan nga immannugot ni Jehosafat.
50 Pimmusay ni Jehosafat ket naitabon a kaduada iti siudad ni David,
a kapuonanna; ni Jehoram nga anakna ti nagbalin nga ari a simmukat
kenkuana. 51 Nagturay ni Ahazias nga anak ni Ahab iti Israel idiay Samaria
idi maikasangapulo ket pito a tawen a panagturay ni Jehoshafat nga ari ti
Juda, ket nagturay isuna iti dua a tawen iti Israel. 52 Dakes ti inaramidna iti
imatang ni Yahweh ken nagbiag iti wagas ti amana, ken iti wagas ti inana,
ken iti wagas ni Jeroboam nga anak ni Nabat, ket iti kasta insungsongna ti
Israel nga agbasol. 53 Nagserbi isuna kenni Baal ken dinayawna isuna, isu

a pinagpungtotna ni Yahweh, a Dios ti Israel, a kas iti inaramid ti amana.

2 Ar-Ari

1 Bimmusor ti Moab iti Israel kalpasan iti ipapatay ni Ahab. 2 Ket
natnag ni Ahazias iti balkon iti akingato a siledna idiay Samaria, ket
nasugatan. Isu a nangibaon isuna kadagiti mensahero ket kinunana
kadakuada, “Mapankayo, makiuman kenni Baal Zebub, a dios ti Ekron, no
umimbagak pay manipud iti daytoy a pannakadangran.” 3 Ngem kinuna
ti anghel ni Yahweh kenni Elias a Tesbita, “Agrubuatka, mapanmo sabtem
dagiti mensahero ti ari ti Samaria, ket damagem kadakuada, 'Gapu kadi
ta awan ti Dios ti Israel isu a mapankayo makiuman kenni Baal Zebub,
a dios ti Ekron? 4 Isu a kuna ni Yahweh, “Saankan a makababa iti
pagiddaan nga immulliam; ngem ketdi, mataykanto.”'” Ket pimmanaw ni
Elias. 5 Idi nagsubli dagiti mensahero kenni Ahazias, kinunana kadakuada,
“Apay a nagsublikayo?” 6 Kinunada kenkuana, “Adda ti maysa a tao nga
immay simmabat kadakami a nangibaga, 'Agsublikayo iti ari a nangibaon
kadakayo, ket ibagayo kenkuana, “Imbaga ni Yahweh daytoy: 'Gapu kadi
ta awan ti Dios ti Israel isu a nangibaonka kadagiti lallaki a makiuman
kenni Baal Zebub, a dios ti Ekron? Ngarud saankan a makababa iti
pagiddaan nga immulliam; ngem ketdi, mataykanto.'”'” 7 Kinuna ni
Ahazias kadagiti mensaherona, “Ania ti langana, ti tao a simmabat ken
nangibaga kadagitoy a sasao kadakayo?” 8 Simmungbatda kenkuana,
“Nakakawes isuna iti naaramid ti buok ken nakabarikes isuna iti lalat.”
Isu nga insungbat ti ari, “Dayta ni Elias a Tesbita.” 9 Nangibaon ngarud
ti ari iti kapitan nga addaan iti limapulo a soldado a mapan kenni Elias.
Simmang-at ti kapitan a napan kenni Elias iti pagtugtugawanna iti tapaw
ti turod. Nagsao ti kapitan kenkuana, “Sika, a tao ti Dios, kinuna ti ari,
'Bumabaka. ’ ” 10 “Simmungbat ni Elias ket kinunana iti kapitan, “No
taonak ti Dios, bumaba koma ti apuy manipud langit ket puorannaka
ken dagiti limapulo a tattaom.” Ket bimmaba ti apuy manipud langit ket
naikisap isuna ken dagiti limapulo a tattaona. 11 Nangibaon manen ni Ari
Ahazias iti sabali a kapitan nga addaan iti limapulo a soldado. Kinuna met
dayta a kapitan kenni Elias, “Sika, a tao ti Dios, kuna ti ari, 'Bumabaka a
dagus.”' 12 “Simmungbat ni Elias ket kinunana kadakuada, “No taonak
ti Dios, bumaba koma ti apuy manipud langit ket puorannaka ken dagiti
limapulo a tattaom.” Bimmaba manen ti apuy ti Dios manipud langit ket
naikisap isuna ken dagiti limapulo a tattaona. 13 Nu pay kasta, nangibaon
manen ti ari iti maikatlo a bunggoy ti limapulo a mannakigubat. Simmang-
at daytoy a kapitan, nagparintumeng isuna iti sangoanan ni Elias, ket
nagpakpakaasi ken kinunana kenkuana, “Sika, a tao ti Dios, dawatek
kenka, agbalin koma a kailala iti imatangmo ti biagko ken ti biag dagitoy
limapulo nga adipenmo. 14 Kinapudnona, bimmaba ti apuy manipud
langit ket inkisapna dagiti dua a kapitan ken dagiti tattaoda, ngem ita,
agbalin koma a kailala ti biagko iti imatangmo.” 15 Isu a kinuna ti anghel
ni Yahweh kenni Elias, “Kumuyogka kenkuana. Saanka nga agbuteng
kenkuana.” Isu a timmakder ni Elias ket kimmuyog kenkuana a napan iti
ari. 16 Saan a nagbayag, kinuna ni Elias kenni Ahazias, “Daytoy ti imbaga
ni Yahweh, ‘Nangibaonka kadagiti mensahero a makiuman kenni Baal
Zebub, a dios ti Ekron. Gapu kadi ta awan ti Dios ti Israel a pakiumanam?
Isu nga ita, saankan a makababa iti pagiddaan nga immulliam; sigurado
a mataykanto.”' 17 Isu a natay ni Ahazias a kas iti sao ni Yahweh nga

imbaga ni Elias. Nagturay ni Joram a kas kasukatna, iti maikadua a tawen
ni Johoram nga anak a lalaki ni Josafat nga ari ti Juda, gapu ta awan ti lalaki
nga anak ni Ahazias. 18 Maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag
maipapan kenni Ahazias, saanda kadi a naisurat iti Libro dagiti Pasamak
dagiti Ari ti Israel?

2

1 Isu a napasamak, idi alaen koma ni Yahweh ni Elias iti langit babaen iti
alipugpog, pimmanaw da Elias ken Eliseo manipud Gilgal. 2 Kinuna ni Elias
kenni Eliseo, "Agbatika ditoy, pangngaasim, gapu ta imbaonnak ni Yahweh
a mapan idiay Betel." Simmungbat ni Eliseo, "Iti nagan ni Yahweh nga
adda iti agnanayon, ken kas sibibiagka, saanka a panawan." Isu a napanda
idiay Betel. 3 Napan kenni Eliseo dagiti annak dagiti profeta nga adda idiay
Betel ket kinunada kenkuana. "Ammom kadi nga ipanaw ni Yahweh kenka
ti apom ita nga aldaw?" Simmungbat ni Eliseo "Wen, ammok daytoy,
ngem saantayo a pagsasaritaan ti maipapan iti daytoy. " 4 Kinuna ni
Elias kenkuana, "Eliseo, agurayka ditoy, pangngaasim, ta imbaonnak ni
Yahweh a mapan idiay Jerico." Ket simmungbat ni Eliseo, "Iti nagan ni
Yahweh nga adda iti agnanayon, ken kas sibibiagka, saanka a panawan."
Isu a napanda idiay Jerico. 5 Ket napan kenni Eliseo dagiti annak dagiti
profeta nga adda idiay Jerico ket kinunada kenkuana, "Ammom kadi nga
ipanaw ni Yahweh kenka ti apom ita nga aldaw?" Simmungbat ni Eliseo,
"Wen, ammok daytoy, ngem saantayo a pagsasaritaan ti maipapan iti
daytoy. 6 Ket kinuna ni Elias kenkuana, "Agbatika ditoy, pangngaasim,
ta imbaonnak ni Yahweh a mapan idiay Jordan." Simmungbat ni Eliseo,
"Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, ken kas sibibiagka, saanka a
panawan." Isu a napanda a dua. 7 Saan a nagbayag, nagtakder ti limapulo
nga annak dagiti profeta a nakabatog kadakuada iti saan nga adayo
kabayatan a nagtakder ti dua iti igid ti Jordan. 8 Innala ni Elias ti kagayna,
linukotna daytoy, ket imbautna daytoy iti danum. Nagudua ti danum
isu a nakapagnada a dua iti namaga a daga. 9 Napasamak a kalpasan
a nakaballasiwda, kinuna ni Elias kenni Eliseo, "Agkiddawka kaniak no
ania ti rumbeng nga ipaayko kenka sakbay a maipanawak. Simmungbat
ni Eliseo, "Pangaasim ta umay koma kaniak ti mamindua a kabileg ti
espiritum. " 10 Simmungbat ni Elias, "Narigat a banag ti kiddawmo. Nupay
kasta, no makitanakto a maipanaw, mapasamakto daytoy, ngem no saan,
saanto a mapasamak daytoy." 11 Nagsarsaritada bayat ti pannagnada,
pagammoan, nagparang iti umap-apuy a karwahe ken dagiti umap-apuy
a kabalio, a nangiyadayo kadakuada a dua, ket naipangato ni Elias idiay
langit babaen iti alipugpog. 12 Nakita daytoy ni Eliseo ket impukkawna,
"Amak, amak, dagiti karwahe ti Israel ken dagiti nakakabalio!" Saannan
a pulos a nakita ni Elias, ket iniggamanna dagiti kawesna sana rinay-ab
daytoy a nagkadua. 13 Pinidutna ti kagay ni Elias a natinnag kenkuana,
ket nagsubli isuna sa nagtakder iti igid ti karayan Jordan. 14 Binautna ti
danum babaen iti kagay ni Elias a natinnag ket kinunana, "Sadino ti ayan
ni Yahweh, a Dios ni Elias?" Idi binautna ti danum, naggudua ti danum ket
bimallasiw ni Eliseo. 15 Idi nakita dagiti annak dagiti profeta a taga-Jerico
ni Eliseo iti ballasiw manipud kadakuada, kinunada, "Adda ti espiritu
ni Elias kenni Eliseo. Isu a napanda sinabat isuna, ket nagpaklebda iti
sangonanna. 16 Kinunada kenkuana, "Kitaem ita, kadagiti adipenmo ket
adda limapulo a napipigsa a lallaki. Dawatenmi a palubosam koma ida,
ket birokenda ti apom, amangan no impangato laeng isuna ti Espiritu

ni Yahweh ket impurruakna iti maysa a bantay wenno iti maysa a tanap." Insungbat ni Eliseo, "Saan, saanyo ida nga ibaon." 17 Ngem idi pinilitda ni Eliseo agingga a mabainen isuna, kinunana, "Ibaonyo ida." Ket nangibaonda iti limapulo a lallaki, ket nagbirokda iti tallo nga aldaw, ngem saanda a nabirukan isuna. 18 Nagsublida kenni Eliseo, bayat iti panagtalinaedna idiay Jerico, ket kinunana kadakuada, "Saan kadi nga imbagak kadakayo, 'Saankayo a mapan'?" 19 Kinuna dagiti lallaki iti siudad kenni Eliseo, "Kitaem, agpakpakaasikami kenka, napintas daytoy a siudad, kas makitkita ti apok, ngem saan a nasayaat ti danum ken saan a nabunga ti daga." 20 Simmungbat ni Eliseo, "Mangiyegkayo kaniak iti maysa a baro a malukong ket kabilanyo daytoy iti asin," inyegda ngarud kenkuana daytoy. 21 Napan ni Eliseo iti ubbog ket pinurruakanna iti asin daytoy; kalpasanna, kinunana, "Kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Dinalusakon daytoy a danum. Manipud iti daytoy a kanito, awanton iti ipapatay wenno saan a nabunga a daga.'" 22 Isu a nadalusan ti danum agingga iti daytoy nga aldaw, babaen iti sao nga imbaga ni Eliseo. 23 Kalpasanna, manipud Jerico ket napan ni Eliseo idiay Betel. Kabayatan a magmagna isuna iti dalan, adda dagiti agtutubo a lallaki a rimmuar iti siudad ket linaisda isuna; kinunada kenkuana, "Umadayoka, sika a kalbo! Umadayoka, sika a kalbo!" 24 Timmaliaw ni Eliseo ket nakitana ida; immawag isuna kenni Yahweh tapno ilunodna ida. Ket rimmuar ti dua a kabaian nga oso iti kabakiran ket dinangranda ti uppat a pulo ket dua kadagiti agtutubo a lallaki. 25 Ket manipud sadiay napan ni Eliseo iti Bantay Carmel, ket manipud sadiay nagsubli isuna idiay Samaria.

3

1 Ita, iti maikasangapulo ket walo a tawen ni Jehosafat nga ari ti Juda, nangrugi nga agturay ni Joram nga anak a lalaki ni Ahab iti Israel idiay Samaria; nagturay isuna iti sangapulo ket dua a tawen. 2 Nagaramid isuna iti dakes iti imatang ni Yahweh, ngem saan a kas iti amana ken iti inana; ta inikkatna ti nasagradoan nga adigi a bato ni Baal nga inaramid ti amana. 3 Nupay kasta, kimpet latta isuna kadagiti basol ni Jeroboam nga anak a lalaki ni Nebat, a nakaigapuan ti Israel a nagbasol; saan isuna a timmallikod kadagitoy. 4 Ita, ni Mesa nga ari ti Moab ket agtartaraken kadagiti karnero. Nasken a mangted isuna iti ari ti Israel iti 100, 000 a kalakian a karnero ken ti de lana ti 100, 000 nga urbon a karnero. 5 Ngem kalpasan a natay ni Ahab, bimmusor ti ari ti Moab iti ari ti Israel. 6 Isu a pinanawan ni Ari Joram ti Samaria iti dayta a tiempo tapno ummongenna ti entero nga Israel a makigubat. 7 Nangipatulod isuna iti mensahe kenni Jehosafat nga ari ti Juda, a mangibagbaga, "bimmusor ti ari ti Moab kaniak. Kaduaennak kadi a manggubat iti Moab?" Simmungbat ni Jehosafat, "Umayak. Kaslaak met laeng kenka, dagiti tattaok a kas kadagiti tattaom, dagiti kabaliok a kas kadagiti kabaliom." 8 Ket kinunana, "Sadino a dalan ti mabalintayo a pangrautan?" Simmungbat ni Jehosafat, "Iti dalan iti letang ti Edom." 9 Isu a nagna dagiti ari ti Israel, Juda ken Edom iti pito nga aldaw. Awan ti nasarakanda a danum para iti armadada, para kadagiti kabalioda ken kadagiti dadduma nga ayupda. 10 Isu a kinuna ti ari ti Israel, "Ania daytoy? Pinagtitipon kadi ni Yahweh ti tallo nga ari tapno parmekennatayo ti Moab?" 11 Ngem kinuna ni Jehosafat, "Awan kadi ditoy iti profeta ni Yahweh, a mabalintayo a pakiumanan kenni Yahweh?" Maysa kadagiti adipen ti ari ti Israel ti simmungbat ket kinunana, "Adda

ditoy ni Eliseo nga anak ni Sapat, ti nangibuyat ti danum iti ima ni Elias."
12 Kinuna ni Jehosafat, "Adda kenkuana ti sao ni Yahweh." Isu a napan ti
ari ti Israel, ni Jehosafat, ken ti ari ti Edom a napan kenkuana. 13 Kinuna
ni Eliseo iti ari ti Israel, "Ania ti pakibiangak kenka? Mapanka kadagiti
profeta ti ama ken inam." Isu kinuna ti ari ti Israel kenkuana, "Saan, gapu
ta pinagtitiponnakami ni Yahweh a tallo nga ari, tapno parmekennakami
ti Moab." 14 "Simmungbat ni Eliseo, "Iti nagan ni Yahweh a Mannakabalin-
amin, a pagtaktakderak, sigurado a no saanko a raraemen ti presensia ni
Jehosafat nga ari ti Juda, saanka a pulos nga ipangag, wenno uray kumita
kenka. 15 Ngem ita, mangiyegkayo kaniak iti tumutokar, "Ket napasamak,
idi nagtukar ti tumutokar iti arpa, immay ti pannakabalin ni Yahweh kenni
Eliseo. 16 Kinunana, "Ibagbaga ni Yahweh daytoy, 'Agkalikayo kadagiti
kanal iti daytoy a namaga a karayan ti tay-ak.' 17 Ta kastoy ti ibagbaga
ni Yahweh, 'Saankayonto a makakita iti angin, wenno makakita iti tudo,
ngem mapnonto iti danum daytoy a karayan ti tay-ak, ket uminumkayonto,
dakayo ken dagiti dingwenyo ken dagiti amin nga ayupyo.' 18 Nalaka
laeng daytoy a banag iti imatang ni Yahweh. Pagballigiennakayonto pay
kadagiti Moabita. 19 Rautenyonto ti tunggal nasarikedkedan a siudad ken
tunggal napintas a siudad, pukanenyonto ti tunggal kayo nga agbunga,
pullatanyonto dagiti amin nga ubbog, ken dadaelenyonto ti tunggal paset
ti nadam-eg a daga babaen kadagiti batbato." 20 Isu nga iti agsapa, iti
tiempo ti panangidatag iti daton, nagayus ti danum nga aggapu iti Edom;
nalapunos ti daga iti danum. 21 Ita, idi nangngeg dagiti amin a Moabita
nga umay makiranget dagiti ari kadakuada, nagguummongda, dagiti amin
a makabael a mangisuot iti kabal, ket nagtakderda iti pagbeddengan.
22 Nagriingda a nasapa iti bigat ket nasilnagan iti init ti danum. Idi
nakita dagiti Moabita ti danum nga adda iti batogda, a nalabbaga a
kas iti dara. 23 Impukkawda, "Dara daytoy! Nadadaelen dagiti ari, ket
nagpipinnatayda iti tunggal maysa! Isu nga ita, Moab, intayo agsamsam
kadakuada!" 24 Idi nakadanonda iti kampo ti Israel, kinellaat ida dagiti
Israelita ket dinarupda dagiti Moabita, a nagtataray manipud kadakuada.
Kinamat ti armada ti Israel dagiti Moabita agingga iti kabangibang a
daga, ket pinapatayda ida. 25 Dinadael ti Israel dagiti siudad, ken
nangipurruak ti tunggal tao iti bato kadagiti nasayaat a paset ti daga
ket pinunnoda dagiti nadam-eg a taltalon. Pinullatanda dagiti amin nga
ubbog ken pinukanda dagiti amin a nasasayaat a kayo, malaksid laeng
iti Kir Hareset, a napaderan kadagiti batbato. Ngem rinaut daytoy dagiti
soldado a nakaigam kadagiti pallatibong. 26 Idi nakita ni Ari Mesa iti
Moab a naabakdan iti gubat, inkuyogna ti pito gasut a mannakigubat a
nakakampilan tapno makalasatda a mapan iti ari ti Edom, ngem saanda
a nagballigi. 27 Ket innalana ti inauna nga anakna, a sumaruno koma
kenkuana nga agturay, ket indatonna isuna a kas daton a mapuoran
iti pader. Isu a naadda ti nakaro a pungtot a maibusor iti Israel, ket
pinanawan ti armada ti Israel ni Ari Mesa ket nagsublida kadagiti bukodda
a daga.

4

1 Ita, napan a nagsangsangit kenni Eliseo ti asawa ti maysa kadagiti
annak dagiti profeta, ibagbagana, "Natayen ti asawak nga adipenmo,
ket ammom a managbuteng ti adipenmo kenni Yahweh. Ita, immay ti
agpapautang tapno alaenna ti dua nga annakko nga agbalin a tagabuna."
2 Isu a kinuna ni Eliseo iti babai, "Ania ti maipaayko kenka? Ibagam

kaniak ti adda iti balaymo?” Kinuna ti babai, “Awan a pulos iti adda
iti balay ti adipenmo, malaksid iti sangaputik a lana.” 3 Ket kinuna
ni Eliseo, “Rummuarka tapno mapanka bumulod kadagiti kaarrubam
kadagiti burnay nga awan nagianna. No mabalbalin bumulodka iti adu.
4 Kalpasanna masapul a sumrekka ken dagiti annakmo ket irekepyo ti
ridaw, ket bukbukanyo ti lana amin dagitoy a burnay; ilasinyo dagiti
burnay a napunno.” 5 Isu a pinanawanna ni Eliseo ket inrekepna ti ridaw
iti likudanna ken dagiti annakna. Impanda kenkuana dagiti burnay, ket
pinunnona dagitoy iti lana. 6 Idi napnon dagiti pagkargaan, kinunana
iti anakna, “Mangiyegka kaniak ti sabali a burnay.” Ngem kinunana
kenkuana, “Awanen ti burnay.” Ket nagsardeng a nagayus ti lana.
7 Kalpasanna, nagsubi ti babai ket imbagana iti tao ti Dios. Kinunana,
“Mapanka, ilakom ti lana; bayadam ti utangmo, ket pagbiaganyo kadagiti
annakmo ti nabati.” 8 Maysa nga aldaw, nagna ni Eliseo idiay Sunem a
pagnanaedan ti babai a baknang; inawis ti babai isuna a makipangan
kenkuana. Isu a tunggal lumabas ni Eliseo, dumagas isuna sadiay tapno
mangan. 9 Kinuna ti babai iti asawana, “Kitaem, ita maamirisko a nasan-
toan daytoy a tao ti Dios a kanayon a lumablabas. 10 Mangaramidta iti
bassit a siled iti ngato a para kenni Eliseo, ket mangikabilta iti pagiddaan,
lamisaan, tugaw, ken silaw. Ket inton sarungkarannata, agyanto isuna
sadiay.” 11 Isu nga idi dimteng manen ti aldaw a dimmagas ni Eliseo
sadiay, nagyan isuna iti siled ket naginana sadiay. 12 Kinunana ni Elias
kenni Gehazi nga adipenna, “Ayabam daytoy a Sunamita.” Idi naayabanna
ti babai, nagtakder ni Gehazi iti sangngoananna. 13 Kinuna ni Eliseo
kenkuana, “Ibagam iti babai, 'Naaramidmo amin dagitoy a pakaseknan
a mangaywan kadakami. Ania ti maipaaymi a para kenka? Kayatmo kadi
a katungtongenmi para kenka iti ari wenno iti komadante ti armada?”
Simmungbat ti babai, “Agnanaedak kadagiti tattaok.” 14 Isu a kinuna
ni Eliseo, “Ania ngarud ti aramidenta para kenkuana?” Simmungbat
ni Gehazi, “Iti kinapudnona, awan iti anakna, ket lakayen ti asawana.”
15 Isu a simmungbat ni Eliseo, “Ayabam ti babai.” Idi naayabanna isuna,
nagtakder ti babai iti ridaw. 16 Kinuna ni Eliseo, “Iti kastoy a tiempo, iti
umay a tawen, ub-ubbaemton ti anak a lalaki.” Kinuna ti babai, “Saan,
apok ken tao ti Dios, saanka nga agulbod iti adipenmo.” 17 Ngem nagsikog
ti babai ket nangipasngay isuna iti anak a lalaki iti dayta met laeng a
tiempo iti sumaruno a tawen, kas iti kinuna ni Eliseo kenkuana. 18 Idi
dimmakkelen ti ubing, maysa nga aldaw, napan isuna iti ayan iti amana,
a kaduana dagiti agburburas. 19 Kinunana iti amana, “Ti ulok, ti ulok.”
Kinuna ti amana iti adipenna, “Bagkatem isuna nga ipan iti inana.” 20 Idi
binagkat ti adipen ti ubing ket impanna iti inana, sinaklot ti babai ti ubing
agingga a natay iti agmatuon. 21 Isu a timmakder ti babai ket impaiddana
ti ubing iti pagiddaan ti tao ti Dios, inrekepna ti ridaw, ket rimmuar.
22 Inayabanna ti asawana, ket kinunana, “Pangaasim, ibaonmo kaniak
ti maysa kadagiti adipen ken maysa kadagiti asno tapno makapanak a
dagus iti tao ti Dios ket kalpasanna makasubliak.” 23 Kinuna ti asawa ti
babai, “Apay a kayatmo ti mapan kenkuana ita nga aldaw? Saan met
a baro ti bulan wenno Aldaw a Panaginana, “Simmungbat isuna, “Saan
a bale.” 24 Kalpasanna sinilyaanna ti asno ket kinunana iti adipenna,
“Partakam a patarayen; saanmo a pagin-innayaden malaksid no ibagak.”
25 Isu a napan isuna ket nakadanon iti ayan iti tao ti Dios idiay Bantay
Carmel. Isu nga idi nakita ti tao ti Dios ti babai iti saan unay nga

adayo, kinunana kenni Gehazi nga adipenna, “Kitaem, sumungsungad ti
babai a Sunamita. 26 Pangngaasim, tumarayka a mangsabat kenkuana ket
ibagam kenkuana, 'Nasayaat kadi ti kasasaadmo kasta met ti asawam ken
ti anakmo?'” Simmungbat ti babai, “Nasayaat ti amin.” 27 Idi nakadanon
ti babai iti ayan iti tao ti Dios nga adda idiay bantay, iniggamanna ti
sakana. Immasideg ni Gehazi iti babai tapno iyadayona ngem kinuna
ti tao ti Dios, “Panawam isuna, ta mariribukan unay, ken inlimed ni
Yahweh daytoy a parikut, ken awan ti imbagana kaniak.” 28 Kalpasanna,
kinuna ti babai, “Nagkiddawak kadi kenka iti anak, apok? Saanko kadi
nga imbaga, 'Saannak nga ulbodan'?” 29 Ket kinuna ni Eliseo kenni
Gehazi, “Agrubuatka ket alaem ti sarukodko. Mapanka iti pagtaenganna.
No adda masabatmo a lalaki, saanmo a kablaawan isuna, ken no adda
mangkablaaw kenka, saanmo a sungbatan. Iparabawmo ti sarukodko iti
rupa ti ubing.” 30 Ngem kinuna ti ina ti ubing, “Iti nagan ni Yahweh nga
adda iti agnanayon, ken kas sibibiagka, saanka a panpanawan.” Isu a
timmakder ni Eliseo ket simmurot iti babai. 31 Nagdardaras ken inunaan
ni Gehazi isuda ket imparabawna ti sarukod iti rupa ti ubing, ngem
saan a nagsao wenno nakangeg ti ubing. Kalpasanna nagsubli ni Gehazi
a mangsabat kenni Eliseo ket imbagana kenkuana, “Saan a mariing ti
ubing.” 32 Idi nakasanngpet ni Eliseo iti balay, natayen ti ubing ket adda
pay laeng iti pagiddaan. 33 Isu a simrek ni Eliseo ket inrekepna ti ridaw
nga ayan iti ubing ket nagkakarag kenni Yahweh. 34 Napanna pinakleban
ti ubing; indekketna ti ngiwatna iti ngiwat ti ubing, ti matana iti mata
ti ubing ken ti imana iti ima ti ubing. Impaklebna ti bagina iti ubing a
lalaki, ket bimmara ti bagi ti ubing. 35 Kalpasanna timmakder ni Eliseo
ket nagpagnapagna iti siled ket nagsubli manen ket impaklebna ti bagina
iti ubing a lalaki. Nagbaeng ti ubing iti pito a daras sana inmulagat
dagiti matana! 36 Isu nga inayaban ni Eliseo ni Gehazi ket kinunana,
“Ayabam ti Sunamita!” Isu nga inayabanna ti babai, ket idi nakastrek
isuna iti siled, Kinuna ni Eliseo, “Alaemon ti anakmo.” 37 Ket nagpakleb
ti babai iti daga iti sakaananna ken nagkurno isuna iti daga, kalpasanna,
innalana ti anakna sa pimmanaw. 38 Kalpasanna napan manen ni Eliseo
iti Gilgal. Adda iti panagbisin iti daga, ket agtugtugaw dagiti annak dagiti
profeta iti sangoananna. Kinunana iti adipenna, “Isaangmo ti dakkel
a dungdong iti apuy ket manglutoka iti sidaen a para kadagiti annak
dagiti profeta.” 39 Napan iti taltalon ti maysa kadakuada tapno agala
kadagiti natnateng. Nakasarak isuna iti balang a lanut ket nangala iti
balang a bunga nga umanay a maisab-ok ti kagayna. Ginalipda dagitoy
ket inlaokda iti sidaen, ngem saanda nga ammo no ania a kita dagitoy.
40 Isu nga indasarda ti sidaen a kanen dagiti lallaki. Saan a nagbayag,
apaman a mangmanganda, nagpukkawda ket kinunada, “Tao ti Dios, adda
iti makapatay iti dungdong!” Ket saandan a kayat a kanen daytoy. 41 Ngem
kinuna ni Eliseo, “Mangiyegkayo iti bassit nga arina.” Inkabilna daytoy iti
dungdong ket kinunana, “Idasaryo daytoy a para kadagiti tattao, tapno
makapanganda.” Ket awanen a pulos iti makadangran a linaon ti banga.
42 Adda maysa a tao a naggapu iti Baal Salisa a napan iti tao ti Dios
ken nangipan iti duapulo a tinapay a naaramid iti trigo nga adda iti
sakona a kaburburas, ken kaburburas a bukbukel. Kinunana, “Itedmo
daytoy kadagiti tattao tapno makapanganda.” 43 Kinuna ti adipenna,”
Ania, idasarko kadi daytoy iti sangoanan ti sangagasut a lallaki?” Ngem
kinuna ni Eliseo, “Itedmo daytoy kadagiti tattao, tapno makapanganda,
ta ibagbaga ni Yahweh, 'Mangandanto ket addanto pay sumagmamano a

mabati.'" 44 Isu nga indasar daytoy ti adipen iti sagoananda; nanganda ket
adda pay dagiti nabati, kas ti sao nga inkari ni Yahweh.

5

1 Ita ni Naaman, ti komandante iti armada iti ari ti Aram, ket maysa
a maingel ken mararaem a tao iti panagkita ti amona, agsipud ta babaen
kenkuana ket inyeg ni Yahweh ti balligi iti Aram. Napigsa ken natured pay
isuna a tao, ngem kinetong isuna. 2 Rimmaut dagiti Arameo a binunggo-
bunggoy ket nangiyawidda iti maysa nga ubing a babai manipud ti daga
iti Israel. Nagserbi isuna nga adipen ti asawa ni Naaman. 3 Imbaga ti
ubing a babai iti amona a babai, "Tarigagayak nga adda koma ti apok
iti ayan ti profeta nga adda idiay Samaria! Ket agasanna ti ketong ti
apok." 4 Isu a simrek ni Naaman ket imbagana iti ari ti imbaga ti ubing a
babai maipud iti daga ti Israel. 5 Isu a kinuna ti ari ti Aram, "Mapankan,
ket mangipatulodak ti surat iti ari ti Israel." Pimmanaw ni Naaman ken
nangitugot iti sangapulo a talento ti pirak, innem a ribo a pidaso ti balitok,
ken sangapulo a pagsukatan a kawes. 6 Intugotna pay ti surat a para iti ari
ti Israel a nagkuna, "Ita, inton maiyeg kenka daytoy a surat, makitamto
nga imbaonko kenka ti adipenko a ni Naaman, tapno maagasam koma
isuna iti ketongna." 7 Idi nabasa ti ari ti Israel ti surat, rinay-abna ti
kawesna ket kinuna, "Siak kadi ti Dios, a pumatay ken agpabiag, ta kayat
daytoy a tao nga agasak ti ketong ti maysa a tao? Kasla agbirbirok isuna
ti pangrugian ti panakisinnuppiatna kaniak." 8 Isu nga idi nangngeg ni
Eliseo a tao ti Dios a rinay-ab ti ari ti Israel ti kawesna, nangipatulod isuna
iti sao iti ari a mangibagbaga, "Apay a rinay-abmo ti kawesmo? Bay-am
isuna nga umay kaniak ita, ket maammoannanto nga adda ti maysa a
profeta iti Israel. 9 Isu a napan ni Naaman agraman kadagiti kabalio ken
karwahena ken nagtakder iti ruangan ti balay ni Eliseo. 10 Nangibaon
ni Eliseo iti mensahero kenkuana, kiunana, "Mapanka ket bumatokka
iti Karayan Jordan iti maminpito a daras, ket mapaimbag ti lasagmo;
madalusankanto." 11 Ngem nakapungtot ni Naaman ket pimmanaw ken
kinunana, "Kitam, ipagarupko a rummuar isuna nga umay kaniak ket
tumakder ken awaganna ti nagan ni Yahweh a Diosna, ken iyaplawanna
ti imana ket paimbagenna ti ketongko. 12 Saan kadi a nadaldalus ti Abana
ken Farpar, dagiti karayan ti Damascus, ngem kadagiti amin a danum ti
Israel? Saanak kadi a mabalin nga agdigos kadagidiay ket madalusanak?"
Isu a timmallikod isuna ket pimmanaw a makaunget unay. 13 Ket
immasideg dagiti adipen ni Naaman ket nakisarita kenkuana, "Amak, saan
aya nga aramidem, no binilinnaka ti profeta a mangaramid iti uray narigat
a banag? Saan ketdin a nalaklaka no aramidem ti ibagbagana kenka a
'Bumatokka ket madalusanka?'" 14 Napan ngarud isuna ket bimmatok
iti naminpito a daras iti Karayan Jordan, a panagtulnog iti imbilin ti
tao iti Dios. Simmalun-at manen ti lasagna kas iti lasag ti maysa nga
ubing, ket naimbagan isuna. 15 Nagsubli ni Naaman iti tao ti Dios, isuna
ken dagiti amin a kakaduana, napan ken timmakder iti sangoananna.
Kinunana, "Kitaem, ita ammokon nga awan ti Dios iti entero a lubong
malaksid iti Dios ti Israel. Isu ngarud a pangngaasim ta awatem ti sagut
manipud iti adipenmo." 16 Ngem simmungbat ni Eliseo, "Iti nagan ni
Yahweh a sibibiag iti agnanayon, a pagserserbiak, saanak nga umawat
iti aniaman." Pinilit ni Naaman ni Eliseo nga awatenna ti sagut, ngem
nagkedked isuna. 17 Isu a kinuna ni Naaman, "No saan, dawatek ngarud
kenka nga ipalubosmo a maikkan daytoy adipenmo iti daga a maikarga

iti dua a mulo, ta manipud ita, saanen nga agidaton daytoy adipenmo iti daton a mapuoran wenno sakripisio iti siasinoman a dios malaksid kenni Yahweh. 18 Ket maysa pay, mapakawan koma ni Yahweh daytoy adipenmo, a no mapmapan ti arik idiay balay ti Rimmon tapno agdayaw sadiay, ket agsadsadag kaniak ken agrukrukbabak iti balay ti Rimmon, idi nagrukbabak iti balay ti Rimmon, pakawanen koma ni Yahweh daytoy adipenmo iti daytoy a banag." 19 Kinuna ni Eliseo, "Mapanka sikakapia." Isu a pimmanaw ni Naaman. 20 Saan pay a nakaadayo ni Naaman, idi ni Gehasi nga adipen ni Elias a tao ti Dios ket kinunana iti bagina, "Kitaem, pinalubosan ti amok daytoy a Naaman nga Arameo a saanna nga inawat manipud kadagiti imana dagiti sagut nga intugot ni Naaman. Iti nagan ni Yahweh a sibibiag iti agnanayon, kamatek isuna ket dumawatak iti uray ania kenkuana." 21 Isu a kinamakam ni Gehasi ni Naaman. Idi nakita ni Naaman nga adda kumamkamat kenkuana, dimsaag manipud iti luganna a karwahe tapno sabtenna isuna ket kinunana, "Adda kadi napasamak?" 22 Kinuna ni Gehasi, "Nasayaat iti amin. Imbaonnak ti amok a mangibaga, 'Kitaem, ita adda immay kaniak a dua a bumarito kadagiti annak dagiti profeta manipud iti katurturodan a pagilian ti Efraim. Pangngaasim ta ikkam ida iti maysa a talento a pirak ken dua a pagsukatan a kawes. 23 Simmungbat ni Naaman, "Maragsakanak unay a mangted kenka iti dua a talento." Pinilit ni Naaman ni Gehasi ket inkabilna ti dua a talento a pirak iti dua a supot, karaman ti dua a pagsukatan a kawes, ket intedna dagitoy kadagiti dua nga adipenna, a nangawit kadagiti supot iti sangoanan ni Gehasi. 24 Idi nakadanon ni Gehasi iti turod, innalana dagiti supot a naglaon kadagiti pirak manipud kadagiti imada ken indulinna dagitoy iti uneg ti balay; pinapanawna dagiti lallaki, ket pimmanawda. 25 Idi simrek ni Gehasi ken nagtakder iti sangoanan ti amona, kinuna ni Eliseo kenkuana, "Sadino ti naggapuam, Gehasi?" Simmungbat ni Gehasi, "Awan ti napanan daytoy adipenmo." 26 Kinuna ni Eliseo kenni Gehasi, "Saan kadi nga adda kenka ti espirituk idi imbaw-ing ti lalaki ti karwahena tapno sabtennaka? Daytoy kadi ti tiempo nga umawat iti kuarta ken kadagiti kawes, kaoliboan ken kaubasan, karnero ken baka, lallaki ken babbai nga adipen? 27 Isu a ti ketong ni Naaman ket kumpet kenka ken iti amin a kaputotam iti agnanayon." Isu a pimmanaw ni Gehasi iti sangoanan ni Eliseo, kinetong a kasla kapuraw iti niebe.

6

1 Kinuna dagiti annak dagiti profeta kenni Eliseo, "Ti lugar a pag-nanaedantayo ket nailet unay para kadatayo amin. 2 Pangngaasim ta palubosannakami a mapan idiay Karayan Jordan, ket palubosam ti tunggal lalaki a mangpukan iti kayo, ket mangbangontayo ti lugar sadiay a mabalin a pagnaedantayo." Simmungbat ni Eliseo, "Mabalinyon ti mapan." 3 Kinuna ti maysa kadakuada, "Pangngaasim ta kumuyogka kadagiti adipenmo." Simmungbat ni Eliseo, "Mapanak." 4 Isu a kimmuyog ni Eliseo kadakuada, idi nakadanondan idiay Karayan Jordan, rinugianda ti nagpukan kadagiti kayo. 5 Ngem kabayatan nga agpukpukan ti maysa, natinnag ti ulo ti wasay iti danum; nagpukkaw isuna ket kinunana, "Ayna, apok, daytoy ket bulod!" 6 Isu a kinuna ti tao ti Dios, "Sadino ti nakatnaganna?" Intudo ti lalaki kenni Eliseo ti disso a nakatnaganna. Nangputed ngarud ni Eliseo iti ruting, impuruakna daytoy iti danum, ket pinagtapawna ti landok. 7 Kinuna ni Eliseo, "Pidutem." Isu a ginaw-at ti lalaki daytoy. 8 Ita, ti ari ti Aram ket mangirugrugi idi iti gubat maibusor

iti Israel. Nakiuman isuna kadagiti adipenna, a kunana, “Agkampoakto iti
kastoy ken kastoy a lugar.” 9 Isu a nangibaon ti tao ti Dios iti ari ti Israel,
a kunana, “Agannadkayo a saan a magna iti dayta a lugar, ta sumalsalog
sadiay dagiti Arameo.” 10 Kalpasanna, nangibaon ti ari ti Israel kadagiti
lalaki iti lugar nga impakdaar ti tao ti Dios kenkuana. Namin-anon a
daras nga insalakan isuna dayta a pakdaar sadiay. 11 Nariribukan unay
ti panunot ti ari ti Aram maipapan iti daytoy a pakdaar, ket inayabanna
dagiti adipenna ket kinunana kadakuada, “Saanyo kadi nga ibaga kaniak
no siasino kadatayo ti umay-ayon iti ari ti Israel? 12 Kinuna ngarud ti
maysa kadagiti adipenna, “Saan, apok nga ari, ta ni Eliseo a profeta iti
Israel ti mangibagbaga iti ari ti Israel kadagiti sasao nga ibagbagam iti
siledmo!” 13 Simmungbat ti ari, “Inkayo kitaen no sadino ti ayan ni Eliseo
tapno makaibaonak kadagiti lallaki a mangtiliw kenkuana.” Naibaga
kenkuana, “Kitaem, adda isuna idiay Dotan.” 14 Isu a nangipatulod ti
ari idiay Dotan kadagiti kabalio, karwahe ken nangibaon iti dakkel a
bunggoy dagiti armada. Dimtengda sadiay iti rabii ket pinalikmutanda ti
siudad. 15 Idi nakariing a nasapa ket rimmuar ti adipen ti tao ti Dios, adda
met sadiay iti dakkel nga armada agraman dagiti kabalio ken karwahe
a nakapalikmot iti siudad. Ket kinuna ti adipen kenni Eliseo, “O, apok!
Ania ti aramidentayo?” 16 Simmungbat ni Eliseo, “Saanka nga agbuteng,
ta ad-adu dagiti kaduatayo ngem dagidiay a kakaduada.” 17 Nagkararag
ni Eliseo ket kinunana, Yahweh, agpakpakaasiak a lukatam dagiti matana
tapno makitana.” Kalpasanna, linuktan ni Yahweh dagiti mata ti adipen,
ket nakitana. Adtoy, napno ti bantay kadagiti kabalio ken karwahe nga
umap-apuy iti likmot ni Eliseo! 18 Idi simmalog dagiti Arameo a napan
kenkuana, nagkararag ni Eliseo kenni Yahweh a kinunana, “Dawatek
kenka a pagbulsekem dagitoy a tattao.” Isu a pinagbulsek ida ni Yahweh,
kas dinawat ni Eliseo. 19 Kalpasanna, imbaga ni Eliseo kadagiti Arameo,
“Saan a daytoy ti dalan, wenno ti siudad. Surutendak, ket ipankayo iti
tao a birbirukenyo.” Ket inturongna ida idiay Samaria. 20 Napasamak nga
idi nakadanonda idiay Samaria, imbaga ni Eliseo, “Yahweh, luktam dagiti
mata dagitoy a tattao tapno makakitada.” Linukatan ni Yahweh dagiti
matada ket nakitada, ket adtoy, addada iti tengnga ti siudad ti Samaria.
21 Kinuna ti ari ti Israel kenni Eliseo, idi nakitana ida, “Amak, rumbeng
kadi a papatayek ida? Rumbeng kadi a patayek ida? 22 Simmungbat
ni Eliseo, “Saan a rumbeng a papatayem ida. Papatayem kadi dagiti
natiliwmo a balud babaen kadagiti kampilan ken panam. Mangikabilka
iti tinapay ken danum iti sangoananda, tapno mangan ken uminumda,
ket mapanda iti apoda.” 23 Isu a nangisagana ti ari iti adu a taraon para
kadakuada, ket idi nakapangan ken nakainomdan, pinapanawna ida, ket
nagsublida iti apoda. Nabayag a panawen a saanen a nagsubli dagidiay
a bunggoy dagiti soldado ti Aram iti daga ti Israel. 24 Iti saan a nabayag
kalpasan daytoy, inummong ni Ben Hadad nga ari ti Aram iti amin nga
armada ti Aram ket rinautda ti Samaria ket linakubda daytoy. 25 Isu nga
adda idi ti nakaro a panagbisin idiay Samaria. Adtoy, linakubda daytoy
agingga a nailako ti ulo ti asno iti walo pulo a pidaso a pirak, ken ti kakapat
a kab ti lugit ti kalapati iti lima a pidaso a pirak. 26 Kabayatan a magmagna
ti ari ti Israel iti rabaw ti pader, nagpukkaw kenkuana ti maysa a babai,
kinunana, “Tulong, apok nga ari.” 27 Kinunana, “No saannaka a tulungan
ni Yahweh, kasanoka a matulungan? Adda kadi aniaman nga agtataud
iti pagirikan wenno pagpespesan ti arak?” 28 Intultuloy ti ari, “Ania ti
pakarirriribukam? Simmungbat ti babai, “Kinuna daytoy a babai kaniak,

'Itedmo ti anakmo a lalaki tapno kanenta isuna ita nga aldaw, ket kanenta ti anakko inton bigat." 29 Inangermi ngarud ti anakko ket kinnanmi isuna, ket imbagak kenkuana iti sumaruno nga aldaw, "Itedmo ti anakmo ta kanenta isuna, ngem inlemmengna ti anakna." 30 Idi nangngeg ti ari dagiti sao ti babai, rinay-abna dagiti kawesna (ita, magmagna ti ari iti rabaw ti pader), ket kimmita dagiti tattao ket nakitada a nakersang a lupot iti pang-uneg a kawesna. 31 Ket kinunana, "Kastoy koma met ti aramiden ti Dios kaniak, ken ad-adda pay koma, no ti ulo ni Eliseo nga anak ni Safat ket agtalinaed pay kenkuana ita nga aldaw." 32 Ngem agtugtugaw idi ni Eliseo iti uneg ti balayna, ket kaduana nga agtugtugaw dagiti panglakayen. Nangibaon ti ari iti tao manipud iti sangoananna, ngem idi napan ti mensahero kenni Eliseo, kinunana kadagiti panglakayen, "Kitaenyo no kasano a nangibaon daytoy nga anak ti mammapatay iti umay mangputed iti ulok? Kastoy, inton umay ti mensahero, irekepyo ti ridaw, ket saanyo nga ilukatan isuna. Saan kadi a ti uni dagiti saka ti amona iti sumarsaruno kenkuana?" 33 Kabayatan a makisarsarita pay laeng ni Eliseo kadakuada, adtoy, ti mensahero ket napan kenkuana. Kinuna ti ari, "Adtoy, daytoy a rigat ket naggapu kenni Yahweh. Apay koma nga agurayak pay laeng kenni Yahweh?"

7

1 Kinuna ni Eliseo, "Denggenyo ti sao ni Yahweh. Kastoy ti imbaga ni Yahweh: 'Inton bigat iti kastoy nga oras, mailakonto ti sangkasukat a napino nga arina iti maysa a siklo, ken dua a sukat a trigo iti maysa a siklo, idiay ruangan ti Samaria.'" 2 Ket simmungbat ti kapitan a nangkuyog iti ari iti tao ti Dios, ket kinunana, "Kitaem, uray no mangaramid ni Yahweh kadagiti tawa idiay langit, mapasamak kadi met daytoy a banag?" Simmungbat ni Eliseo, "Kitaem, maimatangamto daytoy a mapasamak babaen kadagiti bukodmo a mata, ngem saanka makapangan iti uray ania iti daytoy." 3 Ita, adda uppat a lallaki a kinetong iti laeng ruar ti ruangan ti siudad. Kinunada iti tunggal maysa, "Apay ketdin nga agtugawtayo ditoy agingga a mataytayo? 4 No ibagatayo a mapantayo idiay siudad ket adda panagbisin iti siudad, ket mataytayonto sadiay. Ngem no agtugawtayo latta ditoy, mataytayonto latta. Ita ngarud, umaykayo, mapantayo iti armada dagiti Arameo. No pagtalinaedendatayo a sibibiag, agbiagtayo, ket no papatayendatayo, mataytayonto laeng." 5 Timmakderda ngarud a mapan kadagiti kampo dagiti Arameo iti sumipngeten; idi nakadanonda iti kaadaywan a paset ti kampo, awan ti uray maysa sadiay. 6 Ta impadengngeg ti Apo iti armada dagiti Arameo ti daranudor dagiti karwahe ken kabkabalio - ti tagari iti sabali pay a dakkel nga armada, ket kinunada iti tunggal maysa, "Tinangdanan ti ari ti Israel dagiti ari dagiti Heteo ken Egipsio nga umay a maibusor kadatayo." 7 Isu a nagrubbuat dagiti soldado ket naglibasda idi sumipngeten; pinanawanda dagiti toldada, kabalioda, asnoda, ken ti kampoda ket timmarayda tapno insalakanda dagiti biagda. 8 Idi nakadanon dagiti kinetong a lallaki iti kaadaywan a paset ti kampo, immunegda iti maysa a tolda ket nangan ken imminumda, ken nangalada kadagiti pirak, balitok ken kawkawes, pimmanawda ket napanda indulin dagitoy. Nagsublida ket simrekda pay iti sabali a tolda ket nagtakawda pay sadiay, ket napanda indulin daytoy. 9 Kalpasanna, kinunada iti tunggal maysa, "Saan nga umno ti ar-aramidentayo. Daytoy nga aldaw ket aldaw ti naimbag a damag, ngem ilimlimedtayo ti maipapan iti daytoy. No aguraytayo agingga iti agsapa, kamakamennatayo ti pannusa. Ita ngarud, umaykayo, intayo ibaga iti

sangkabalayan ti ari." 10 Isu a napanda ket pinukkawanda dagiti mangay-aywan iti ruangan ti siudad. Imbagada kadakuada, a kunada, "Napankami iti kampo dagiti Arameo, ngem awan ti uray maysa sadiay, uray uni ti siasinoman, ngem adda sadiay a nakatali dagiti kabalio ken asno, ken adda pay laeng sadiay dagiti tolda a sitatakder." 11 Ket impukpukkaw dagiti mangay-aywan iti ruangan ti siudad ti damag, ket kalpasanna, naibaga daytoy iti uneg ti sangkabalayan ti ari. 12 Bimmangon ngarud ti ari iti rabii ket kinunana kadagiti adipenna, "Ibagak ita kadakayo no ania ti inaramid dagiti Arameo kadatayo. Ammoda a mabisintayo, isu a pimmanawda kadagiti kampo tapno mapanda aglemmeng kadagiti talon. Kunada, "Inton rummuarda iti siudad, tiliwentayo ida a sibibiag, ket serrekentayo ti siudad.'" 13 Maysa kadagiti adipen ti ari ti simmungbat ket kinuna, "Agpakpakaasiak kenka, pangalaem koma dagiti lallaki iti lima a kabalio kadagiti natda, a nabati iti siudad. Maiyarigda amin kadagiti nabati a tattao iti Israel - kaaduan ket natayen; ibaontayo koma ida ket kitaentayo ti mapasamak." 14 Isu a nangalada iti dua a karwahe agraman kadagiti kabalio, ket imbaon ti ari ida a mangsaruno iti armada dagiti Arameo, kunana, "Inkayo kitaen." 15 Sinurotda ida iti Karayan Jordan, ket nagkaiwara iti amin a dalan dagiti kawes ken alikamen nga imbelleng dagiti Arameo iti panagdardarasda. Isu a nagsubli dagiti mensahero ket imbagada iti ari. 16 Rimmuar dagiti tattao ket sinamsamda ti adda iti kampo dagiti Arameo. Isu a nailako ti sangkasukat a napino nga arina iti maysa a siklo, ken dua a sukat a trigo iti maysa a siklo, kas naibaga ti sao ni Yahweh. 17 Binilin ti ari ti kapitan a nangkuyog kenkuana nga isu ti mangimaton iti ruangan, ket binaddebaddekan isuna dagiti tattao iti pagserkan. Natay isuna a kas iti imbaga ti tao ti Dios, a nagsao idi napan ti ari kenkuana. 18 Napasamak ngarud daytoy a kas imbaga ti tao ti Dios iti ari, a kunana, "Iti kastoy nga oras idiay ruangan ti Samaria, mailakonto ti dua a rukod ti trigo a iti maysa a siklo, ken maysa a rukod ti kasasayaatan nga arina iti maysa a siklo." 19 Simmungbat dayta a kapitan iti tao ti Dios a kinunana, "Kitaem, uray no mangaramid ni Yahweh kadagiti tawa idiay langit, mabalin met aya a mapasamak daytoy a banag?" Naibaga ni Eliseo, "Kitaem, maimatangamto daytoy a mapasamak babaen kadagiti bukodmo a mata, ngem saankanto a makapangan iti uray ania iti daytoy." 20 Ket kasta ngarud ti napasamak kenkuana, ta binaddebaddekan isuna dagiti tattao idiay ruangan, ket natay isuna.

8

1 Ita, nagsao ni Eliseo iti babai nga akin anak iti ubing a pinagbiagna. Kinunana kenkuana, '"Tumakderka, ket mapanka a kaduam ti bumalaymo ket agnaedka iti sabali a daga, gapu ta mangiyeg ni Yahweh iti panagbisin nga agpaut iti pito a tawen iti daytoy a daga." 2 Timmakder ngarud ti babai ket nagtulnog isuna iti sao ti tao ti Dios. Kaduana a pimmanaw ti sangkabalayanna ket napanda nagnaed iti daga ti Filistia iti pito a tawen. 3 Napasamak nga iti panagleppas ti pito a tawen, nagsubli ti babai manipud iti daga ti Filistia, ket napan isuna iti ari tapno agpakaasi kenkuana para iti balay ken dagana. 4 Ita, makisarsarita ti ari kenni Gehasi nga adipen ti tao ti Dios, a kunana, "Pangngaasim ta ibagam kaniak dagiti amin a naindaklan a banbanag nga inaramid ni Eliseo." 5 Ket kabayatan nga ibagbaga ni Gehasi iti ari no kasano a pinagbiag ni Eliseo ti ubing a natay, isu met ti iyuumay ti babai nga akin anak iti pinagbiagna tapno agpakaasi iti ari para iti balay ken dagana. Kinuna ni Gehasi, "Apok nga ari, daytoy ti babai, ken daytoy ti anakna, a pinagbiag ni Eliseo."

6 Idi sinaludsod ti ari iti babai ti maipapan iti anakna, impalawagna
daytoy iti ari. Isu a binilin ti ari ti maysa nga opisial para kenkuana,
a kunana, “Isubliyo kenkuana ti amin a kukuana ken amin nga apit
dagiti talonna sipud iti aldaw a pinanawanna ti dagana agingga ita.”
7 Dimteng ni Eliseo iti Damasco nga ayan ni Ben Hadad nga ari ti Aram
a masakit. Naibaga iti ari, “Immay ditoy ti tao ti Dios.” 8 Kinuna ti ari
kenni Hazael, “Mangalaka iti sagut ket mapanmo sabten ti tao ti Dios,
ket makiumanka kenni Yahweh babaen kenkuana, ibagam, 'Umimbagak
kadi pay iti daytoy a sakit?”' 9 Napan ngarud ni Hazael iti ayan ni
Eliseo ken nangitugot iti amin a kita ti nasayaat a banag a nagtaud iti
Damasco, nga inawit ti uppat a pulo a kamelio. Immay ngarud ni Hazael
ket nagtakder iti sangoanan ni Eliseo ket kinunana, “Imbaonnak kenka ti
anakmo a ni Ben Hadad nga ari ti Aram, a kunana, 'Umimbagak kadi pay
iti daytoy a sakit?”' 10 Kinuna ni Eliseo kenni Hazael, “Mapanmo ibaga
kenni Ben Hadad, 'Siguarado nga umimbagka,' ngem impakita ni Yahweh
kaniak a matayto isuna.” 11 Kalpasanna, pinerreng ni Eliseo ni Hazael
agingga a nagbain ni Hazael, ket nagsangit ti tao ti Dios. 12 Sinaludsod
ni Hazael, “Apay nga agsangitka, apok?” Simmungbat isuna, “Gapu ta
ammok ti kinadakes nga aramidemto kadagiti tattao ti Israel. Puoramto
dagiti sarikedkedda, ken papatayemto dagiti agtutubo a lallaki babaen
iti kampilan, rumekemto dagiti ubbingda, ken buttiakamto dagiti babbai
a masikog.” 13 Simmungbat ni Hazael, “Siasino koma ti adipenmo ta
maaramidna ti kastoy a dakkel a banag. Maysa laeng isuna a kas iti aso.”
Simmungbat ni Eliseo, “Impakita ni Yahweh kaniak nga agbalinkanto nga
ari ti Aram.” 14 Kalpasanna, pinanawan ni Hazael ni Eliseo ket napan iti
ayan ti apona, a nagkuna kenkuana, “Ania ti imbaga ni Eliseo kenka?”
Simmungbat ni Hazael, “Imbagana kaniak a sigurado nga umimbagka.”
15 Ket iti kabigatanna, nangala ni Hazael iti ules ket binabasana daytoy
iti danum, sana inyabbongna iti rupa ni Ben Hadad isu a natay ti ari.
Ket ni Hazael ti simmukat kenkuana nga ari. 16 Iti maikalima a tawen a
panagturay ni Joram a putot ni Ahab, iti Israel, nangrugi met a nagturay
ni Jehoram a putot ni Jehosafat kas ari ti Juda. Nangrugi isuna a nagturay
idi ni Jehosafat ti ari ti Juda. 17 Agtawen ni Jehoram iti tallo pulo ket
dua idi nangrugi isuna nga agturay, ket nagturay isuna iti walo a tawen
idiay Jerusalem. 18 Sinurot ni Jehoram dagiti wagas a panagbiag ti ari
ti Israel, a kas iti ar-aramiden ti balay ni Ahab; ta asawana ti anak
a babai ni Ahab, ket inaramidna dagiti dakes iti imatang ni Yahweh.
19 Nupay kasta, gapu kenni David nga adipenna, saan a kayat ni Yahweh a
dadaelen ti Juda, agsipud ta imbaga ni Yahweh kenkuana a kankanayonna
nga ikkan isuna kadagiti kaputotan. 20 Kadagiti al-aldaw ni Jehoram,
bimmusor ti Edom manipud iti panangtengngel ti Juda, nangisaadda ti
ari a mangituray kadakuada. 21 Kalpasanna, nagdaliasat ni Jehoram a
kaduana dagiti komandante ken dagiti amin a karwahena. Napasamak
a nagrubbuat isuna iti rabii ket rinaut ken pinarmekda dagiti Edomita, a
nanglikmot kenkuana ken dagiti komandante dagiti karwahe. Ket naglibas
dagiti armada ni Jehoram ket nagawidda kadagiti pagtaenganda. 22 Isu
a manipud idin, bumusbusuren ti Edom manipud iti panagturay ti Juda
agingga kadagitoy nga aldaw. Bimmusor met ti Libna iti dayta met laeng
a tiempo. 23 No maipanggep kadagiti dadduma pay a banbanag maipapan
kenni Jehoram, ken kadagiti amin nga inaramidna, saan kadi a naisurat
dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 24 Pimmusay ni
Jehoram, ket naitanem a naitipon kadagiti ammana iti siudad ni David.

Ket ni Ahazias nga anakna ti simmukat kenkuana nga ari. 25 Iti maika-
sangapulo ket dua a tawen ni Joram nga anak ni Ahab, nga ari ti Israel,
nangrugi a nagturay kas ari ti Juda ni Ahazias nga anak ni Jehoram.
26 Agtawen idi iti duapulo ket dua ni Ahazias idi nangrugi isuna a nagturay;
nagturay isuna iti makatawen idiay Jerusalem. Ti inana ket ni Atalia
nga anak ni Omri nga ari ti Israel. 27 Simmurot ni Ahazias iti wagas a
panagbiag ti pamilia ni Ahab; inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh,
a kas iti ar-aramiden ti balay ni Ahab, ta ni Ahazias ket manugang iti
pamilia ni Ahab. 28 Kimmuyog ni Ahasias kenni Joram nga anak ni
Ahab tapno gubatenda ni Hazael nga ari ti Aram, idiay Ramot Galaad.
Dinunor dagiti Arameo ni Joram. 29 Nagsubli ni Ari Joram idiay Jezreel
tapno mapaimbag dagiti sugatna nga impaay kenkuana dagiti Arameo
idiay Rama, idi nakiranget isuna kenni Hazael nga ari ti Aram. Simmalog
ngarud idiay Jezreel ni Ahazias nga anak ni Jehoram nga ari ti Juda tapno
kitaenna ni Joram nga anak ni Ahab, gapu ta nadunor ni Joram.

9

1 Inayaban ni Eliseo a profeta ti maysa kadagiti annak a lallaki dagiti
profeta ket kinunana kenkuana, “Agrubuatka ta agdaliasatka ken itugotmo
daytoy a bassit a botelia ti lana ket mapanka idiay Ramot-Galaad. 2 Inton
makadanonka, birukem ni Jehu nga anak ni Jehosafat nga anak ni Nimsi,
ket sumrekka ken patakderem isuna manipud kadagiti kakaduana, ket
iturongmo isuna iti maysa a naun-uneg a siled. 3 Kalpasanna, alaem ti
botelia ti lana ket ibukbokmo iti ulona ken kunaem, 'Daytoy ti kinuna
ni Yahweh: “Pinulotanka nga Ari ti Israel.” Kalpasanna, lukatam ti
ruangan ket agtarayka; saanka nga agtaktak.” 4 Isu a napan idiay Ramot-
Galaad ti agtutubo a profeta. 5 Idi makadanon isuna, nakitana sadiay
nga agtutugaw dagiti kapitan ti armada. Isu a kinuna ti agtutubo a
profeta, “Naibaonak nga umay kenka, kapitan.” Simmungbat ni Jehu,
'Siasino kadakami?' Simmungbat ti agtutubo a profeta ket kinunana,
“Kenka kapitan.” 6 Isu a timmakder ken napan ni Jehu iti uneg iti balay
ket imbukbok ti profeta ti lana iti ulo ni Jehu ket kinunana, “Daytoy ti
kinuna ni Yahweh a Dios ti Israel: 'Pinulotanka nga ari kadagiti tattao
ni Yahweh, iti entero nga Israel.” 7 Masapul a patayem ti pamilia ni
Ahab nga apom, tapno maibalesko ti dara dagiti adipenko a profeta ken
ti dara dagiti amin a napapatay nga adipen ni Yahweh babaen iti ima
ni Jezebel. 8 Tapno mapukaw amin a pamilia ni Ahab ken papatayekto
manipud kenni Ahab ti tunggal anak a lalaki, tagabu man wenno nawaya
a tao. 9 Aramidekto ti balay ni Ahab a kas iti balay ni Jeroboam nga
anak ni Nebat ken kas iti balay ni Baasa nga anak ni Ahia. 10 Kanento
dagiti aso ni Jezebel idiay Jezreel, ket awanto ti siasinoman a mangitanem
kenkuana.”' Kalpasanna, linukatan ti profeta ti ruangan ket nagtaray.
11 Ket rimmuar ni Jehu a napan kadagiti adipen ti apona, ket kinuna
ti maysa kenkuana, “Nasayaat kadi ti amin? Apay nga immay kenka
daytoy agmauyong a tao?” Simmungbat ni Jehu kadakuada, “Am-ammoyo
dayta a tao ken dagiti banbanag a sasawenna.” 12 Kinunada, “Dayta ket
kinaulbod. Ibagam kadakami.” Simmungbat ni Jehu, “Daytoy ken dayta
ti kinunana kaniak, ken kinunana pay, 'Daytoy ti ibagbaga ni Yahweh:
Pinulotanka a kas ari ti entero nga Israel.'” 13 Kalpasanna, dagus nga
inikkat ti tunggal maysa dagiti akinruar a pagan-anayda ket inkabilda
iti rabaw dagiti tukad ti agdan a pagnaan ni Jehu. Pinuyotanda dagiti

trumpetada ket kinunada, “Ni Jehu ket ari.” 14 Iti daytoy a wagas, ni Jehu
nga anak ni Jehosafat nga anak ni Nimsi ket bimmusor kenni Joram. Ita,
salsalakniban ni Joram ti Ramot-Galaad, isuna ken ti entero nga Israel
gapu kenni Hazael nga ari ti Aram, 15 ngem nagsubli ni Ari Joram idiay
Jezreel tapno agpaimbag kadagiti sugsugatna a gapuanan dagiti Arameo
idi nakiranget isuna kenni Hazael nga ari ti Aram. Kinuna ni Jehu kadagiti
adipen ni Joram, “No daytoy ti kapanunotanyo, awan koma ngarud ti
aglibas a rummuar iti siudad a mapan mangibaga iti daytoy a damag
idiay Jezreel.” 16 Isu a naglugan ni Jehu iti karwahe a napan idiay Jezreel;
ta agin-inana sadiay ni Joram. Ita, simmalog ni Ahazias nga ari ti Juda
tapno sarungkaranna ni Joram. 17 Nakatakder idi ti agwanwanawan idiay
torre ti Jezreel, ket nakitana ti um-umay a bunggoy ni Jehu manipud iti
adayo; kinunana, “Makitkitak ti bunggoy ti lallaki nga um-umay.” Kinuna
ni Joram, “Mangibaonka iti nakakabalio a mangsabat kadakuada; ibagam
kenkuana nga ibagana, ‘Kappia kadi ti immayanyo ditoy? ’ ” 18 Isu a
naibaon ti maysa a lalaki a nakasakay iti kabalio tapno sumabat kenkuana;
kinunana, “Kastoy ti ibagbaga ti ari: 'Kappia kadi ti immayanyo ditoy?'”
Ket kinuna ni Jehu, “Ania koma ti maaramidam iti kappia? Agbaw-ingka
ket sumarunoka kaniak.” Ket imbaga ti agwanwanawan iti ari, “Sinabat
ida ti mensahero iti ayanda ngem saan a nagsubli.” 19 Kalpasanna,
nangibaon isuna iti maikadua a lalaki a nakakabalio a napan simmabat
kadakuada ket kinunana, “Ibagbaga ti ari daytoy: 'Kappia kadi ti iuumayyo
ditoy?” Simmungbat ni Jehu kenkuana, “Ania ngay ti maaramidam iti
kappia? Agbaw-ingka ket sumarunoka kaniak.” 20 Impakaammo manen
ti agwanwanawan, “Sinabatna ida ngem saan a nagsubli. Ket ti wagas
ti pannakaiturong ti karwahe ket kas iti panangiturturong ni Jehu nga
anak ni Nimsi ta napardas unay ti panagpatpatarayna.” 21 Isu a kinuna
ni Joram, “Isaganayo ti karwahek.” Insaganada ngarud ti karwahena,
ket naglugan da Joram nga ari ti Israel ken ni Ahazias nga ari ti Juda iti
bukodda a karwahe, rimmuarda tapno sabatenda ni Jehu. Nasarakanda
isuna iti maysa a paset ti sanikua ni Nabot a taga-Jezreel. 22 Idi nakita
ni Joram ni Jehu, kinunana kenkuana, “Kappia kadi ti iyuumayyo, Jehu?”
Simmungbat isuna, “Kasano nga adda kappia, no nagadu ti ar-aramiden
ti inam a ni Jezebel a panagdaydayaw kadagiti disiosen ken panagkulam?
23 Isu nga imbuelta ni Joram ti karwahena ket nagpataray, ket kinunana
kenni Ahazias, “Pananglipot daytoy, Ahazias.” 24 Kalpasanna, bininnat ni
Jehu ti panana iti amin a pigsana ket pinanana ti nagbaetan ti abaga ni
Joram; simmalput ti pana iti puso ni Joram ket nabaliktad isuna iti uneg
ti karwahena. 25 Ket kinuna ni Jehu kenni Bidkar a kapitanna, “Alaem
isuna ket ibellengmo iti talon ni Nabot a taga-Jezreel. Panunotem no
kasanota idi a sarsarunuen ni Ahab nga amana, impadto ni Yahweh daytoy
a maibusor kenkuana: 26 'Agpayso a nakitak idi kalman ti dara ni Nabot
ken ti dara dagiti annakna a lallaki, kinuna ni Yahweh, ket balsenka iti
daytoy a daga,' kinuna ni Yahweh. Ita ngarud, alaem isuna ket ibellengmo
iti dayta a lugar, iti dayta a talon, tapno matungpal ti kinuna ni Yahweh
kadatayo a mapasamak babaen iti sao ni Yahweh.” 27 Idi nakita daytoy
ni Ahazias nga ari ti Juda, timmaray isuna iti dalan a mapan idiay Bet-
Hagan. Ngem kinamat isuna ni Jehu ket kinunana, “Patayenyo met isuna
iti karwahena,” ket pinatayda isuna iti dalan nga agpangato iti Gur nga
asideg iti Ibleam. Nagtaray ni Ahazias idiay Megiddo ket natay sadiay.
28 Inlugan dagiti adipen ni Ahazias ti bangkayna iti maysa a karwahe
nga impan idiay Jerusalem ket intabonda isuna iti tanemna idiay siudad

ni David a kadua dagiti ammana. 29 Iti maikasangapulo ket maysa a
tawen ni Joram nga anak ni Ahab, dita met a nangrugi ti panagturay ni
Ahazias idiay Juda. 30 Idi nakasangpet ni Jehu idiay Jezreel, nangngeg
ni Jezebel ti maipapan iti daytoy ket pinintaanna ti matana, inurnosna
ti buokna ket timman-aw iti tawa. 31 Iti iseserrek ni Jehu iti ruangan,
kinunana kenkuana, “Immayka kadi nga addaan iti kappia, sika Zimri a
mammapatay iti apona?” 32 Timmangad ni Jehu iti tawa ket kinunana,
“Siasino kadi ti makikadua kaniak? Siasino?” Kalpasanna, kimmita iti
ruar ti dua wenno tallo a eunuko. 33 Isu a kinuna ni Jehu, “Itappuakyo
isuna.” Isu nga intappuakda ni Jezebel, ket nagparsiak ti darana iti pader
ken kadagiti kabalio, ket imbaddek ni Jehu isuna. 34 Idi simrek ni Jehu iti
palasio, nangan ken imminum isuna. Kalpasanna kinunana, “Kitaenyo ita
daytoy a nailunod a babai ket itabonyo, gapu ta anak isuna ti maysa nga
ari.” 35 Napanda intabon isuna ngem ti laeng banga-bangana, dagiti saka
ken dakulapna ti nakitada. 36 Isu a nagsublida ket imbagada kenni Jehu.
Kinunana, “Daytoy ti sao ni Yahweh babaen iti adipenna a ni Elias a Tisbita
a kunana, 'Iti daga ti Jezreel, kanento dagiti aso ti lasag ni Jezebel, 37 ket
agbalinto a kasla rugit iti talon iti daga ti Jezreel, ket awanto ti makaibaga,
“Daytoy ni Jezebel.”'”

10

1 Ita, adda pitopulo a kaputotan ni Ahab idiay Samaria. Nagsurat
ni Jehu ket impatulodna idiay Samaria a maipaay kadagiti agtuturay iti
Jezreel, a pakairamanan dagiti panglakayen ken dagiti para-bantay dagiti
kaputotan ni Ahab, kinunana, 2 “Adda kadakayo dagiti kaputotan ti apoyo,
ken addaankayo met kadagiti karwahe ken kabalio, ken nasarikedkedan
a siudad ken kalasag. Isu nga apaman a makadanon kadakayo daytoy
a surat, 3 pilienyo ti kalalaingan ken ti maikari iti kasta unay manipud
kadagiti kaputotan ti apoyo ket isaadyo isuna iti trono ti amana, ket
makirangetkayo a maipaay iti naarrian a linia ti apoyo.” 4 Ngem
nagbutengda ket kinunada kadagiti bagbagida, “Kitaenyo, saan a nabaelan
dagiti dua nga ari ti timmakder iti sangoanan ni Jehu. Isu a kasanotayo
ngarud a makatakder?” 5 Kalpasanna, nangipatulod ti mensahe ti lalaki
a mangay-aywan iti palasio, ken ti mangidadaulo iti siudad, kasta met
dagiti panglakayen, ken dagiti nangay-aywan kadagiti ub-ubbing, kas
sungbatda kenni Jehu, kinunada, “Dakami dagiti adipenmo. Aramidenmi
ti aniaman a banag nga ibilinmo kadakami. Saankami a mangisaad
ti siasinoman nga agbalin nga ari. Aramidem no ania ti naimbag iti
panagkitam.” 6 Kalpasanna, nangipatulod manen ni Jehu kadakuada iti
maikadua a surat a kastoy ti ibagbagana, “No kumaduakayo kaniak, ken
no denggenyo ti timekko, masapul nga alaenyo dagiti ulo dagiti kaputotan
ti apoyo, ket umaykayo kaniak idiay Jezreel inton bigat iti kastoy nga
oras.” Ita, dagiti kaputotan ti ari nga agdagup iti pitopulo ket kadua
dagiti mabigbigbig a lallaki iti siudad, a mangay-aywan kadakuada. 7 Isu
nga idi naawatda ti surat, innalada dagiti annak ti ari, ket pinatayda
ida, pitopulo a tattao, inkargada dagiti uloda iti basket, ket impatulodda
dagitoy kenni Jehu idiay Jezreel. 8 Maysa a mensahero ti napan kenni
Jehu a kunana, “Inyegda dagiti ulo dagiti annak ti ari.” Isu a kinunana,
“Igabsuonyo ida iti dua a gabsuon idiay pagserkan a ruangan agingga
iti bigat.” 9 Kabigatanna, rimmuar ni Jehu ket nagtakder, ket kinunana
kadagiti amin a tattao, “Awan basolyo. Kitaenyo, pinanggepko ti maibusor
iti apok ken pinatayko isuna, ngem siasino ti nangpapatay amin kadagitoy?

10 Ita, sigurado a naamirisyon nga awan iti paset ti sao ni Yahweh,
ti sao nga imbagana maipapan iti pamilia ni Ahab, ti matnagto iti
daga, gapu ta inaramid ni Yahweh ti imbagana babaen kenni profeta
Elias." 11 Isu a pinapatay ni Jehu dagiti amin a nabatbati iti pamilia
ni Ahab idiay Jezreel, ken dagiti amin a napapateg a tattaona, dagiti
nasinged a gagayyemna, ken dagiti papadina agingga nga awan ti nabati
kadakuada. 12 Kalpasanna, timmakder ni Jehu ket pimmanaw, napan
isuna idiay Samaria. Iti isasangpetna idiay Bet-Eked dagiti agpaspastor,
13 nasabatna dagiti kakabsat ni Ahazias nga ari ti Juda. Kinuna ni Jehu
kadakuada, "Siasinokayo?" Simmungbatda, "Kakabsatnakami ni Ahazias,
ket sumalogkami a mangkabblaaw kadagiti annak ti ari ken kadagiti
annak ni Reyna Jezebel." 14 Kinuna ni Jehu kadagiti tattaona, "Alaenyo
ida a sibibiag." Isu nga innalada ida a sibibiag ken pinapatayda ida
idiay bubon iti Bet-Eked, uppat a pulo ket dua da amin a lallaki. Awan
ti imbatina kadakuada a sibibiag. 15 Idi nakapanawen idiay ni Jehu,
nakitana ni Jonadab nga anak a lalaki ni Rekab a sumabsabat kenkuana.
Kinablaawan isuna ni Jehu ken kinunana kenkuana, "Adda kadi kaniak ti
pusom a kas ti pusok nga adda kenka?" Simmungbat ni Jonadab, "Kasta
ngarud." Kinuna ni Jehu, "No kasta ngarud, yawatmo kaniak ti imam."
Ket inyawat ni Jonadab ti imana kenkuana, isu nga inlugan isuna ni
Jehu iti karwahena. 16 Kinuna ni Jehu kenkuana, "Sumurotka kaniak ket
kitaem ti kinapudnok kenni Yahweh." Isu nga inluganna ni Jonadab iti
karwahena. 17 Idi dimteng isuna idiay Samaria, pinatay amin ni Jehu
dagiti nabati manipud iti kaputotan ni Ahab idiay Samaria, agingga a
nadadaelna ti linia ti kinaari ni Ahab, a kas iti naibaga kadakuada babaen
iti sao ni Yahweh nga insaona kenni Elias. 18 Ket inummong ni Jehu dagiti
amin a tattao ket kinunana kadakuada, "Nagserbi ni Ahab kenni Baal iti
apagbiit, ngem agserbi ni Jehu kenkuana iti kasta unay. 19 Ita ngarud,
ayabanyo dagiti amin a profeta ni Baal, dagiti amin nga agdaydayaw
kenkuana, ken dagiti amin a papadina. Saanyo nga ipalubos nga adda
mabati iti ruar, gapu ta adda ti dakkel a daton nga idatagko kenni Baal.
Matay ti siasinoman a saan nga umay." Ngem inaramid ni Jehu daytoy
a panangallilaw nga addaan iti panggep a panangpapatay kadagiti amin
nga agdaydayaw kenni Baal. 20 Kinuna ni Jehu, "Mangilasinkayo iti maysa
a nadaeg a panaguummong a maipaay kenni Baal, ken mangilasinkayo
iti maysa nga aldaw a maipaay iti daytoy." Isu nga inwaragawagda
daytoy. 21 Kalpasanna, impaiwaragawag ni Jehu daytoy iti entero nga
Israel ket immay amin dagiti agdaydayaw kenni Baal, isu nga awan ti
siasinoman a nabati a saan nga immay. Dimtengda iti templo ni Baal
ket napunno daytoy iti agsinnumbangir a pasetna. 22 Kinuna ni Jehu iti
lalaki a mangiduldulin kadagiti kawes ti padi, "Irruarmo dagiti kagay
a maipaay kadagiti amin nga agdaydayaw kenni Baal." Isu nga inruar
ti lalaki dagiti kagay a maipaay kadakuada. 23 Isu a simmurot da Jehu
kenni Jonadab nga anak ni Rekab iti uneg ti balay ni Baal, ket kinunana
kadagiti agdaydayaw kenni Baal, "Sukimatenyo ket siguradoenyo nga
awan kadakayo ditoy ti siasinoman kadagiti adipen ni Yahweh, ngem
dagiti laeng agdaydayaw kenni Baal." 24 immunegda tapno mangidatagda
kadagiti sakripisio ken daton a mapuoran. Ita, nangpili ni Jehu iti
walopulo a lallaki nga agtaktakder iti ruar, ket kinunana kadakuada, "No
adda makalibas kadagitoy a lallaki nga impaimak kadakayo, siasinoman
a mangipalubos a makalibas dayta a tao, maala ti biagna gapu iti biag
dayta a nakalibas." 25 Isu nga apaman a naidaton ni Jehu ti daton a

mapuoran, kinunana iti guardia ken kadagiti kapitan, “Umunegkayo ket
papatayenyo ida. Saanyo baybay-an nga adda makaruar.” Ket pinatayda
ida babaen iti tadem ti kampilan, ket impuruak ida dagiti guardia ken
dagiti kapitan iti ruar ken napanda iti naun-uneg a siled ti balay ni Baal.
26 Ket ginuyodda nga inruar dagiti nasagradoan nga adigi nga adda iti
uneg ti balay ni Baal, ket pinuoranda dagitoy. 27 Rinebbada dagiti adigi
ni Baal ken dinadaelda ti balay ni Baal ket inaramidda a kasilias agingga
iti agdama nga aldaw. 28 Dayta ti wagas a panangdadael ken panangikkat
ni Jehu ti panagdaydayaw kenni Baal manipud iti Israel. 29 Ngem saan a
pinanawan ni Jehu dagiti basbasol ni Jeroboam nga anak ni Nebat, nga isu
ti gapuna a nagbasol ti Israel— nga isu ti panagdaydayaw kadagiti balitok
a sinan-baka idiay Betel ken Dan. 30 Isu a kinuna ni Yahweh kenni Jehu,
“Gapu ta nasayaat ti panangipatungpalmo kadagiti nalinteg iti imatangko,
ken ti inaramidmo iti balay ni Ahab sigun kadagiti amin nga adda iti
pusok, agtugawto dagiti kaputotam iti trono ti Israel agingga iti maikapat
a henerasion.” 31 Ngem saan a naannad ni Jehu iti panangsurotna iti bilin
ni Yahweh a Dios ti Israel iti amin a pusona. Saan isuna nga immadayo
manipud kadagiti basol ni Jeroboam nga isu ti gapuna a nagbasol ti Israel.
32 Kadagidiay nga al-aldaw, rinugian ni Yahweh nga ikkaten dagiti rehion
manipud iti Israel, ket pinarmek ni Hazael dagiti Israelita kadagiti beddeng
ti Israel, 33 manipud iti Jordan nga agpadaya, amin a daga ti Galaad, dagiti
taga-Gad, ken dagiti taga-Ruben, ken dagiti taga-Manases, manipud iti
Aroer nga asideg iti tanap ti Arnon, inggana Galaad ken Basan. 34 Kas
maipanggep met kadagiti banbanag maipapan kenni Jehu ken dagiti amin
nga inaramidna, dagiti amin a kinabilegna, saan kadi a naisurat dagitoy
iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel? 35 Pimmusay ni Jehu
ket intabonda isuna idiay Samaria. Kalpasanna, ni Joacaz nga anakna ti
nagbalin nga ari a kasukatna. 36 Ti tiempo a panagturay ni Jehu iti Israel
idiay Samaria ket duapulo ket walo a tawen.

11

1 Ita, idi nakita ni Atalia nga ina ni Ahazias, a natayen ti anakna,
timmakder isuna ket pinatayna dagiti amin nga annak ti ari. 2 Ngem
innalana ni Jehoseba a babae nga anak ni Ari Jehoram, a kabsat ni Ahazias,
ni Joas nga anak ni Ahazias ket inlemmengna isuna manipud kadagiti
napapatay nga annak a lalaki ti ari, kaduana ti agay-aywan kenkuana;
inlemmengna ida iti maysa a siled. Inlemmengda isuna manipud
kenni Atalia tapno saan isuna a mapapatay. 3 Kaduana ni Jehoseba a
nailemmeng iti balay ni Yahweh iti las-ud ti innem a tawen bayat iti
panagturay ni Atalia iti daga. 4 Idi maikapito a tawen, nangipatulod
ni Jehoyada kadagiti padamag ken pinaayabanna dagiti pangulo dagiti
ginasut-gasut kadagiti Carite o ken dagiti guardia, ket inkuyogna ida idiay
templo ni Yahweh. Nakitulag isuna kadakuada, ket pinagkarina ida iti
maysa a sapata iti uneg ti balay ni Yahweh. Kalpasanna, impakitana
kadakuada ti anak ti ari. 5 Binilinna ida a kinunana, “Kastoy ti masapul
nga aramidenyo. Ti kakatlo kadakayo a naggapu iti Aldaw a Panaginana
ket agbantay iti balay ti ari, 6 ket ti kakatlo ket iti Ruangan ti Sur, ket
ti kakatlo ket iti ruangan iti likudan ti balay a paggigianan ti guardia.”
7 Ken ti dua a sabali a bunggoy, dakayo a saan nga agserserbi iti Aldaw a
Panaginana, kasapulan nga agbantaykayo iti balay ni Yahweh a maipaay
iti ari. 8 Masapul a palikmutanyo ti ari, ti tunggal maysa ket masapul a
nakasagana a kanayon kadagiti armasna. Siasinoman ti umuneg iti liniayo

ket rumbeng a mapapatay. Masapul nga agtalinaedkayo iti sibay ti ari
no rummuar isuna wenno umuneg. 9 Isu a tinungpal dagiti pangulo ti
ginasut-gasut dagiti imbilin ni Jehoyada a padi. Intugot ti tunggal maysa
dagiti tattaona, dagiti immay tapno agserbi iti Aldaw a Panaginana, ken
dagiti agsardeng nga agserbi iti Aldaw a Panaginana; napanda kenni
Jehoyada a padi. 10 Kalpasanna, impaima ni Jehoyada a padi kadagiti
pangulo ti ginasut-gasut dagiti pika ken kalasag a kukua idi ni Ari David,
nga adda iti uneg iti balay ni Yahweh. 11 Isu a nagtakder ti guardia, ti
tunggal lalaki a nakaiggem kadagiti armas, manipud iti kannawan a paset
ti templo inggana iti kannigid a paset ti templo, iti abay ti altar ken ti
templo, a pinalikmutanda ti ari. 12 Ket kalpasanna, inruar ni Jehoyada
ni Joas nga anak ti ari, kinoronaanna isuna ken intedna kenkuana dagiti
pammaneknek ti tulag. Ket pinagbalinda isuna nga ari ken pinulotanda
isuna. Nagtipatda ket kinunada, “Agbiag iti napaut ti ari!” 13 Idi nangngeg
ni Atalia ti ariwawa ti guardia ken dagiti tattao, napan isuna kadagiti
tattao iti balay ni Yahweh. 14 Kimmita isuna, ket adtoy a nakatakder ti
ari iti abay ti adigi, a kas iti kaugalian, ket adda iti abay ti ari dagiti
kapitan ken parapuyot iti trumpeta. Agragragsak ken pinuyotan dagiti
amin a tattao dagiti trumpetada. Ket rinay-ab ni Atalia ti kawesna ket
impukkawna, “Panangliput daytoy! Panangliput daytoy!” 15 Ket binilin
ni Jehoyada a padi dagiti pangulo dagiti ginasut-gasut a mangidadaulo
ti armada, kinunana kadakuada, “Irruaryo isuna iti baet dagiti linia
ti guardia. Siasinoman a sumurot kenkuana, papatayenyo babaen iti
kampilan.” Ta kinuna ti padi, “Saanyo nga ipalubos a mapapatay isuna iti
uneg ti balay ni Yahweh.” 16 Isu a winayaanda ti pagnaanna ket rimmuar
isuna iti ruangan dagiti kabalio nga agturong iti balay ti ari ket pinatayda
isuna sadiay. 17 Ket nakitulag ni Jehoyada kenni Yahweh ken kada Ari Joas
ken dagiti tattao, a rumbeng nga agbalinda amin a tattao ni Yahweh, ken
nangaramidda met iti tulag iti nagbaetan ti ari ken dagiti tattao. 18 Isu
a napan dagiti amin a tattao iti daga idiay balay ni Baal ket dinadaelda
daytoy. Binurak-burakda dagiti amin nga altar ni Baal ken dagiti ladawan
ti didiosenna, ket pinapatayda ni Mattan a padi ni Baal iti sangoanan a
mismo dagiti altar. Kalpasanna, nangisaad dagiti papadi kadagiti guardia
a mangaywan iti templo ni Yahweh. 19 Innala ni Jehoyada dagiti pangulo
dagiti ginasut-gasut, dagiti Cariteo, ti guardia, ken dagiti amin a tattao iti
Israel. Inyulogda ti ari manipud idiay balay ni Yahweh ket rimmuarda
iti ruangan dagiti guardia nga agturong iti balay ti ari. Ket nagtugaw ni
Joas iti trono dagiti ari. 20 Isu a nagragragsak dagiti amin a tattao iti daga,
ken naulimek ti siudad. No maipapan met kenni Atalia, pinatayda isuna
babaen iti kampilan iti palasio ti ari. 21 Pito ti tawen ni Joas idi nangrugi
isuna a nagturay.

12

1 Idi maikapito a tawen ni Jehu, nangrugi ti panagturay ni Joas; nagturay
isuna iti las-ud ti uppat a pulo a tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti
inana ket Zibia iti Beerseba. 2 Inaramid ni Joas ti nalinteg iti mata ni
Yahweh iti amin a tiempo, gapu ta bilbilinen isuna ni Jehoyada a padi.
3 Ngem saan a naikkat dagiti disso a pagdaydayawan. Nagidaton pay
laeng ken nangpuor iti insenso dagiti tattao kadagitoy. 4 Kinuna ni Joas
kadagiti papadi, “Amin dagiti kuarta a maipaay kadagiti banbanag a kukua
ni Yahweh, ket maipan iti uneg ti balay ni Yahweh, dagiti naikeddeng
a kuarta a pagbuis ti tunggal tao, ken dagiti amin a kuarta nga inted

dagiti tattao a maipaay iti templo babaen iti panangtignay ni Yahweh
kadagiti pusoda nga itedda— 5 rumbeng nga urnongen dagiti papadi dayta
a kuarta, tunggal maysa kadakuada manipud kadagiti agbaybayad iti buis,
ket masapul a taripatoenda ti templo babaen iti daytoy, no kasapulan
ti aniaman a pannakatarimaan.” 6 Ngem idi maikaduapulo ket tallo a
tawen ni Ari Joas, awan pay pulos ti natarimaan dagiti papadi iti templo.
7 Pinaayaban ni Ari Joas ti padi a ni Jehoyada ken dagiti dadduma a papadi,
ket kinunana kadakuada, “Apay nga awan pay a pulos ti natarimaanyo
iti templo? Ita, saankayon a mangala iti kuarta kadagiti agbaybayad
iti buis, ngem alaenyo dagiti naurnong maipaay iti pannakatarimaan ti
templo ket itedyo kadagiti mangtarimaan.” 8 Isu a saanen a napalubosan
dagiti papadi nga umawat kadagiti kuarta manipud kadagiti tattao ken
saanen nga isuda mismo ti mangtarimaan iti templo. 9 Ngem ketdi,
nangala ti padi a ni Jehoyada iti maysa a lakasa, inabutanna ti kalubna,
ket inkabilna daytoy iti abay ti altar, iti makannawan a paset no sumrek
ti maysa a tao iti balay ni Yahweh. Inkabil ditoy dagiti papadi nga
agbanbantay iti ruangan ti templo dagiti amin a kuarta a naipan iti templo
ni Yahweh. 10 Tunggal makitada nga adun ti kuarta iti lakasa, mapan
alaen dagitoy dagiti eskriba ti ari ken ti kangatoan a padi ket ikabilda ti
kuarta kadagiti pagkargaan sada bilangen, ti kuarta a naalada iti templo
ni Yahweh. 11 Inyawatda ti kuarta a nabilang kadagiti lallaki a nangaywan
iti templo ni Yahweh. Imbayadda daytoy kadagiti karpentero ken dagiti
agipatpatakder a nagtrabaho a maipaay iti templo ni Yahweh, 12 ken dagiti
agkabkabiti ken dagiti paratikap ti bato, tapno paggatangda kadagiti troso
ken kadagiti natikap a batbato a pangtarimaan iti templo ni Yahweh,
ken dagiti amin a kasapulan a bayadan a maipaay iti pannakatarimaan
daytoy. 13 Ngem dagiti kuarta a naipan iti balay ni Yahweh ket saan a
naibayad a maipaay iti pannakaaramid dagiti aniaman a kopa a pirak,
dagiti pangarsang iti lampara, dagiti palanggana, dagiti trumpeta, wenno
aniaman nga alikamen a balitok wenno pirak. 14 Intedda dagitoy a kuarta
kadagiti nagtrabaho iti pannakatarimaan ti balay ni Yahweh. 15 Mainayon
pay a kasapulan ti listaan ti kuarta a naibayad iti pannakatarimaan babaen
kadagiti lallaki a nangawat kadagitoy ken nangitangdan daytoy kadagiti
trabahador, gapu ta napudno dagitoy a lallaki. 16 Ngem saan a naipan
iti templo ni Yahweh dagiti daton a kuarta a gapu iti panangsalungasing
ken ti daton a kuarta a gapu iti panagbasol, gapu ta kukua dagitoy dagiti
papadi. 17 Ket rinaut ni Hazael nga ari ti Aram ti Gat, ket sinakupna
daytoy. Ket ingkeddeng ni Hazael a rautenna ti Jerusalem. 18 Innala
ni Joas nga ari ti Juda dagiti amin a banbanag a kukua ni Yahweh nga
indaton da Jehosafat, Jehoram, Ahazias, dagiti ammana, ken dagiti ari ti
Juda kenni Yahweh, dagiti nasagradoan a banbanag a kukuana, ken dagiti
amin a balitok a makita kadagiti uneg ti siled a pagiduldulinan iti balay
ni Yahweh ken ti ari; ket intedna dagitoy kenni Hazael nga ari ti Aram.
Kalpasanna, pimmanaw ni Hazael manipud idiay Jerusalem. 19 Dagiti met
dadduma a banbanag a maipapan kenni Joas, dagiti amin nga inaramidna,
saanda kadi a naisurat iti Libro dagiti Paspasamak kadagiti Ari ti Juda?
20 Nagtutulag dagiti adipenna ket nagpanggepda iti dakes; dinarupda ni
Joas idiay Millo, iti dalan nga agpababa iti Silla. 21 Dinarup isuna da Josacar
nga anak ni Simeat, Jozabad nga anak ni Somer ken dagiti adipenna, ket
natay isuna. Intabonda ni Joas iti ayan dagiti kapuonanna iti siudad ni
David. Ket ni Amazias nga anakna ti simmukat kenkuana nga ari.

13

1 Iti maika-duapulo ket tallo a tawen ni Joas nga anak ni Ahazias kas
ari ti Juda, rinugian ni Joacaz nga anak ni Jehu nga agturay iti Israel idiay
Samaria; nagturay isuna iti sangapulo ket pito a tawen. 2 Inaramidna ti
dakes iti imatang ni Yahweh ken sinurotna dagiti basol ni Jeroboam nga
anak a lalaki ni Nebat, a nangisungsong kadagiti Israel nga agbasol; ket
saan a tinallikudan dagitoy ni Joacaz. 3 Immapuy ti pungtot ni Yahweh
a maibusor iti Israel, ken namin-anona ida nga inyawat kada Hazael nga
ari ti Aram, ken Ben Hadad nga anak a lalaki ni Hazael. 4 Nagpakaasi
ngarud ni Joacaz kenni Yahweh, ket dinengngeg isuna ni Yahweh gapu ta
nakitana ti pannakaparigat ti Israel, no kasano ti panangparparigat ti ari
iti Aram kadakuada. 5 Nangipaay ngarud ni Yahweh iti mangispal iti Israel,
ket nakaruk-atda manipud iti panangituray kadakuada dagiti Arameo, ket
nangrugi dagiti tattao ti Israel nga agnaed kadagiti pagtaengan a kas idi
un-unana. 6 Nupay kasta, saanda nga inadaywan dagiti basbasol ti balay
ni Jeroboam, a nangisungsong iti Israel nga agbasol, ket nagtultuloyda
kadagitoy. Nagtalinaed ti imahen ti diosa a ni Asera idiay Samaria.
7 Adda laeng limapulo a mannakigubat a nakakabalio, sangapulo a
karwahe ken sangapulo a ribu a saan nga agkabkabalio nga imbati dagiti
Arameo kenni Joacaz, gapu ta dinadael ti ari ti Aram dagiti dadduma ken
pinagbalinna ida a kasla taep iti tiempo ti panagirik. 8 No maipanggep
met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Joacaz, ken dagiti
amin nga inaramidna ken ti panagturayna, saan kadi a naisurat dagitoy
iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel? 9 Pimmusay ni Joacaz, ket
intabonda isuna idiay Samaria. Ni Joas nga anakna ti simmukat kenkuana
nga ari. 10 Iti maika-tallo ket pito a tawen ni Joas nga ari ti Juda, nangrugi
met ti panagturay ni Jehoas nga anak ni Joacaz iti Israel idiay Samaria;
nagturay isuna iti sangapulo ket innem a tawen. 11 Inaramidna ti dakes iti
imatang ni Yahweh. Saanna a tinallikudan dagiti basbasol ni Jeroboam
nga anak ni Nebat, basol a nangisungsunganna iti Israel nga agbasol,
ngem ketdi, sinurotna dagitoy. 12 No maipanggep met kadagiti dadduma
a banbanag maipapan kenni Joas ken amin nga inaramidna, agraman
ti kinamaingelna iti pannakigubat kenni Amazias nga ari ti Juda, saan
kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel?
13 Pimmusay ni Jehoas ket ni Jeroboam ti nagtugaw iti tronona. Naitabon
ni Joas idiay Samaria a nakaitaneman dagiti ari ti Israel. 14 Ita, nagsakit
ni Eliseo iti nakaro, sakit nga idi nagangay ket isu iti nakaigappuan ti
pannakatayna, isu a simmalog ni Joas nga ari ti Israel ket sinangitanna.
Kinunana, “Amak, o amak, ipanawdakan dagiti karwahe ti Israel ken
dagiti nakakabalio a lallaki!” 15 Kinuna ni Eliseo kenkuana, “Mangala
ka iti bai ken kadagiti pana,” isu a nangala ni Joas iti bai ken kadagiti
pana. 16 Kinuna ni Eliseo iti ari ti Israel, “Ikabil mo ti imam iti bai,”
ket inkabilna ti imana ditoy. Ket impatay ni Eliseo dagiti imana kadagiti
ima ti ari. 17 Kinuna ni Eliseo, “Lukatam ti tawa nga agturong iti daya,”
linukatanna ngarud daytoy. Ket Kinuna ni Eliseo, “Ibiat mo ti pana!”,
ket imbiatna ti pana. kinuna ni Eliseo, “Daytoy ti pana a mangipakita iti
panagballigi ni Yahweh iti Aram, pana iti panagballigi maibusor kadagiti
Arameo, ta rautenyonto dagiti Arameo idiay Afek inggana nga ibusenyo
ida.” 18 Kalpasanna kinuna ni Eliseo, “Alaem dagiti pana,” innala ngarud
dagitoy ni Joas. Kinunana iti ari ti Israel, “Panaem ti daga,” ket pinanana
ti daga iti namitlo a daras, sa nagsardeng. 19 Ngem nakaunget ti tao ti
Dios kenkuana ket kinunana, “Naminlima wenno namin-innemmo koma

a pinana ti daga. Ket rautenyonto koma ti Aram aginggana a maparmekyo
daytoy, ngem ita, rautenyonto laengen ti Aram iti mamitlo a daras."
20 Kalpasanna natay ni Eliseo ket intabonda. Ita, adda bunggoy dagiti
Moabita a nangtagikua iti daga iti panangrugi ti tawen. 21 Idi madama
nga itabtabonda ti maysa a tao, adda nakitada a bunggoy dagiti Moabita,
ngarud impurwakda ti bangkay iti tanem ni Eliseo. Apaman a naisagid ti
bangkay ti maysa a tao iti tultulang ni Eliseo, nagbiag ti bangkay daytoy a
tao ket timmakder. 22 Pinarigat ni Hazael nga ari ti Aram ti Israel iti amin
nga aldaw ni Joacaz. 23 Ngem naparabur ni Yahweh iti Israel, ken naasi
isuna kadakuada ken maseknan para kadakuada gapu iti tulagna kada
Abraham, Isaac ken Jacob. Isu a saan ida a dinadael ni Yahweh ken saanna
ida a pinapanaw iti imatangna. 24 Natay ni Hazael nga ari iti Aram, ket ni
Ben-Hadad a putotna ti simmukat nga Ari. 25 Sinubli manen ni Jehoas a
putot ni Joacaz dagiti siudad manipud kenni Ben-Hadad a lalaki a putot ni
Hazael a naala kenni Joacaz nga amana babaen iti gubat. Rinaut isuna ni
Jehoas iti mamitlo a daras, ket nasublina dagidiay a siudad ti Israel.

14

1 Iti maikadua a tawen ni Jehoas a lalaki a putot ni Joacaz nga ari iti
Israel, nangrugi a nagturay ni Joas nga anak ni Amazias nga ari iti Juda.
2 Duapulo ket lima ti tawenna idi nangrugi a nagturay; nagturay isuna
iti duapulo ket siyam a tawen idiay Jerusalem. Jehoaddin ti nagan ti
inana a taga-Jerusalem. 3 Inaramidna ti rumbeng iti imatang ni Yahweh,
ngem saan a kas kenni David nga amana. Inaramidna ti amin a banag
nga inaramid ni Joas nga amana. 4 Ngem saan a naikkat dagiti disso a
pagdaydayawan. Nangidaton ken nangpuor latta dagiti tattao iti insenso
kadagiti disso a pagdaydayawan. 5 Napasamak nga apaman a napabileg ti
panagturayna, pinatayna dagiti adipen a nangpapatay iti amana nga ari.
6 Ngem saanna a pinapatay dagiti annak dagiti mammapatay; ngem ketdi,
inaramidna ti maiyannurot iti naisurat iti linteg, iti Libro ni Moises, a kas
iti imbilin ni Yahweh, a kunana, "Saan a rumbeng a mapapatay dagiti
amada gapu kadagiti annakda, kasta met a saan a rumbeng a mapapatay
dagiti annak gapu kadagiti nagannakda. Ngem ketdi, mapapatay ti tunggal
maysa a tao gapu iti bukodna a basol." 7 Pinatayna ti sangapulo a
ribu a soldado ti Edom idiay tanap ti Asin; tinagikuana met ti Sela iti
gubat ket inawaganna daytoy iti Jokteel, nga isu iti awagna agpapan ita.
8 Kalpasanna, nangibaon ni Amazias kadagiti mensahero kenni Jehoas
nga anak ni Joacaz nga anak ni Jehu nga ari ti Israel, a kinunana,
"Umayka, agsangota iti gubat." 9 Ngem nangibaon ni Jehoas nga ari ti
Israel kadagiti mensahero nga agsubli kenni Amazias nga ari ti Juda,
a kunada, "Nangipatulod ti mensahe ti maysa a siit-siitan a mula nga
adda iti Lebanon iti maysa a sedro idiay Lebanon, a kunana, 'Ipaasawam
ti putotmo a babai iti putotko a lalaki,' ngem adda limmabas nga atap
nga ayup iti Lebanon ket binaddekanna ti siit-siitan a mula. 10 Pudno a
ginubatmo ti Edom ken nagpannakel ti pusom. Ipannakkelmo ti balligim,
ngem agtalinaedka dita balaymo, ta apay pay laeng nga isagmakmo ti
bagim nga isu ti pakatnagam, sika ken ti Juda?" 11 Ngem saan a dumngeg
ni Amazias. Isu a rimmaut ni Jehoas nga ari ti Israel; nagsangoda kenni
Amazias nga ari ti Juda idiay Betsemes, a sakup ti Juda. 12 Naparmek
ti Israel ti Juda ket naglibas a nagawid ti tunggal maysa. 13 Tiniliw ni
Jehoas nga ari ti Israel ni Amazias nga ari iti Juda a putot ni Jehoas
nga anak ni Ahazias idiay Betsemes. Immay isuna idiay Jerusalem ket

renebbana ti pader ti Jerusalem manipud iti Ruangan ti Efraim agingga iti Ruangan ti Suli, uppat a gasut a cubits ti baetna. 14 Innalana amin dagiti balitok ken pirak, amin dagiti alikamen a nasarakanda iti balay ni Yahweh, ken dagiti napapateg a banbanag iti palasio ti ari, karaman met dagiti balud, ket nagsubli isuna idiay Samaria. 15 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Jehoas, amin nga inaramidna, ti kinamaingelna, ken no kasano a nakiranget isuna kenni Amazias nga ari ti Juda, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari iti Israel? 16 Kalpasanna, pimmusay ni Jehoas ket naitanem idiay Samaria iti nakaitaneman dagiti ari ti Israel, ket ni Jeroboam a putotna ti simmukat kenkuana nga ari. 17 Nagbiag pay ni Amazias nga anak ni Jehoas nga ari ti Juda iti sangapulo ket lima a tawen kalpasan ti ipapatay ni Jehoas a putot ni Joacaz nga ari ti Israel. 18 No maipanggep kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Amazias, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 19 Nagpanggepda iti dakes a maibusor kenni Amazias idiay Jerusalem, ket timmaray isuna idiay Lakis. Timmaray isuna idiay Lakis ngem nangibaonda kadagiti lallaki a mangsurot kenkuana idiay Lakis ket pinatayda isuna sadiay. 20 Insublida isuna babaen iti panagisakayda kenkuana kadagiti kabalio, ket intabonda isuna iti nakaitaneman dagiti kapuonanna iti siudad ni David. 21 Innala dagiti amin a tattao ti Juda ni Uzzias nga agtawen iti sangapulo ket innem ket pinagbalinda nga ari kas kasukat ti amana a ni Amazias. 22 Ni Uzzias ti nangibangon manen iti Elat ket insublina daytoy iti Juda, kalpasan a pimmusay ni Amazias 23 Iti maikasangapulo ket lima a tawen ni Amazias a putot ni Joas, nga ari ti Juda, nangrugi a nagturay ni Jeroboam a putot ni Jehoas nga ari idiay Samaria; nagturay isuna iti uppat a pulo ket maysa a tawen. 24 Inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh. Saanna nga inadaywan dagiti basol ni Jeroboam a putot ni Nebat, a nangisungsung kadagiti Israel nga agbasol. 25 Insublina ti ketegan ti Israel manipud iti Lebo Hamat agingga iti baybay ti Araba, kas panangtungpalna kadagiti bilbilin ni Yahweh a Dios ti Israel, nga insao ni Yahweh babaen iti adipenna a ni Jonas a putot ni Amittai, a profeta a taga-Gat Hefer. 26 Ta nakita ni Yahweh ti panagsagsagaba ti Israel, a napalalo ti rigat ti tunggal maysa kadakuada, tagabu wenno siwawaya, ken nakitana nga awan iti mangtulong iti Israel. 27 Imbaga ngarud ni Yahweh a saanna a pukawen ti nagan ti Israel iti sirok ti langit; ngem ketdi, inispalna ida babaen kenni Jeroboam a putot ni Jehoas. 28 No maipanggep kadagiti dadduma pay a banbanag maipapan kenni Jeroboam, amin nga inaramidna, ti kinabilegna, no kasano a nakiranget isuna ken sinublina para iti Israel ti Damasco ken Hamat, a sigud a kukua ti Juda, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel? 29 Pimmusay ni Jeroboam ket naitabon iti pakaitantaneman dagiti ari ti Israel, ket ni Zacarias a putotna ti simmukat kenkuana nga ari.

15

1 Iti maikaduapulo ket pito a tawen ni Jeroboam nga ari ti Israel, nangrugi ti panagturay ni Uzzias a putot lalaki ni Amazias nga ari iti Juda. 2 Sangapulo ket innem ti tawen ni Uzzias idi rinugianna ti nagturay. Nagturay isuna iti limapulo ket dua a tawen idiay Jerusalem. Jecolias ti nagan iti inana a taga-Jerusalem. 3 Inaramidna no ania ti nalinteg iti imatang ni Yahweh, iti panangsurotna kadagiti inaramid ti amana, ken panangaramidna ti kas kadagiti inaramid ni Amazias. 4 Nupay kasta, saan

a naikkat dagiti disso a pagdaydayawan. Nagdaton ken nangipuor pay
iti insenso dagiti tattao kadagiti disso a pagdaydayawan. 5 Pinagsagaba
ni Yahweh ti ari, isu a nagketong isuna agingga iti aldaw ti ipapatayna
ken nagtalinaed isuna iti sabali a balay. Ni Jotam a putot ti ari ti
mangimatmaton iti palasio ken inturayanna dagiti tattao iti daga. 6 No
maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Uzzias,
ti amin nga inaramidna, saanda kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti
Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 7 Pimmusay ngarud ni Uzzias; intanemda
isuna iti nakaitaneman dagiti kapuonanna idiay siudad ni David. Ni
Jotham a putotna ti simmukat kenkuana nga ari. 8 Iti maika-tallopulo ket
tallo a tawen ni Uzzias kas ari iti Juda, nagturay ni Zacarias nga anak ni
Jeroboam iti Israel idiay Samaria iti innem a bulan. 9 Inaramidna ti dakes
iti imatang ni Yahweh, a kas iti inaramid dagiti ammana. Saan isuna nga
imadayo kadagiti basol ni Jeroboam a putot ni Nebat, a nangisungsong
iti Israel nga agbasol. 10 Nagpanggep ni Sallum nga anak ni Jabes iti
dakes maibusor kenni Zacarias, dinarupna iti sangoanan dagiti tattao ket
pinatayna. Kalpasanna, nagbalin isuna nga ari a kas kasukatna. 11 No
maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Zacarias,
naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel. 12 Daytoy
ti sao ni Yahweh nga imbagana kenni Jehu, kinunana, “Agtugaw iti trono
ti Israel dagiti kaputotam agingga iti maika-uppat a henerasion.” Ket kasta
ngarud ti napasamak. 13 Nangrugi a nagturay ni Sallum a putot ni Jabes iti
maika-tallopulo ket siam a tawen ni Uzzias kas ari iti Juda, ken nagturay
laeng isuna iti maysa a bulan idiay Samaria. 14 Simang-at ni Menahem
a putot ni Gadi idiay Samaria manipud idiay Tirza. Rinautna ni Sallum
a putot ni Jabes idiay Samaria. Pinatayna isuna ket simmukat isuna nga
ari. 15 No maipanggep met kadagiti dadduma pay a banbanag maipapan
kenni Sallum ken ti kinadakes a pinanggepna, naisurat dagitoy iti Libro
dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel. 16 Ket ginubat ni Menahem ti
Tiphsah ken dagiti amin nga adda sadiay, ken dagiti ketegan iti aglawlaw
ti Tirza, gapu ta saanda nga inlukat ti siudad para kenkuana. Ginubatna
ngarud daytoy ken binutiakanna dagiti amin a masikog a babbai iti dayta
a bario. 17 Iti maikatallopulo ket siam a tawen ni Uzzias kas ari ti Juda,
nangrugi a nagturay ni Menahem a putot ni Gadi iti Israel, nagturay isuna
iti sangapulo a tawen idiay Samaria. 18 Inaramidna ti dakes iti imatang
ni Yahweh. Iti unos ti panagbiagna, saan isuna nga immadayo kadagiti
basbasol ni Jeroboam a putot ni Nebat, a nangisungsong iti Israel nga
agbasol. 19 Kalpasanna, immay rimmaut ni Pul nga ari ti Asiria iti daga, ket
inikkan ni Menahem ni Pul iti sangaribu a talento ti pirak tapno tulungan
isuna ni Pul a mangpapigsa iti pagarian ti Israel iti imana. 20 Siningir ni
Menahem daytoy a kuarta manipud iti Israel babaen iti panangsingirna iti
limapulo a siklo ti pirak iti tunggal maysa a lallaki a baknang nga itedna iti
ari ti Asiria. Nagsubli ngarud ti ari ti Asiria ken saan a nagnaed iti dayta
a daga. 21 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanang maipapan
kenni Menahem, ken amin nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti
Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel? 22 Pimmusay ni Menahem,
ket ni Pekaias a lalaki a putotna ti simmukat kenkuana nga ari. 23 Iti
maikalimapulo a tawen ni Uzzias nga ari ti Juda, nangrugi nga agturay
ni Pekaias a putot ni Menahem iti Israel idiay Samaria; nagturay isuna iti
dua a tawen. 24 Inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh. Saanna nga
inadaywan dagiti basbasol ni Jeroboam a putot ni Nebat, a nangisungsong
iti Israel nga agbasol 25 Ni Peka a putot ni Remalias, maysa a kapitan nga

agserserbi kenni Pekaias ket nangpanggep iti dakes maibusor kenkuana ket pinatayna Pekaias idiay Samaria, iti akin-uneg a sarikedked iti palasio ti ari, kaduana ni Argob ken ni Arieh. Kaduana pay dagiti limapulo a lallaki kadagiti taga-Galaad. Pinatayna ni Pekaias ket simmukat isuna nga ari. 26 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Pekaias, amin nga inaramidna, naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel. 27 Iti maikalimapulo ket dua a tawen ni Uzzias kas ari ti Juda, nangrugi a nagturay ni Peka a putot ni Remalias iti Israel idiay Samaria; nagturay isuna iti duapulo a tawen. 28 Inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh. Saanna nga inadaywan dagiti basbasol ni Jeroboam a putot ni Nebat, a nangisungsong iti Israel nga agbasol. 29 Kadagiti al-aldaw ni Peka nga ari ti Israel, dimteng ni Tiglat Pileser nga ari ti Asiria ket sinakupna ti Aion, Abel Bet Maaka, Janoa, Kedes, Hasor, ti Galaad, Galilea ken amin a daga ti Neftali. Impanna dagiti tattao idiay Asiria. 30 Isu nga insikat ni Hosea a putot ni Ela ni Peka a putot ni Remalias. Dinarup ket pinatayna isuna. Ket simmukat isuna nga ari iti maikaduapulo a tawen a panagturay ni Jotham a putot ni Uzzias. 31 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Peka, ti amin nga inaramidna, naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Israel. 32 Iti maikadua a tawen ni Peka a putot ni Remalias kas ari ti Israel, nangrugi a nagturay ni Jotam a putot ni Uzzias kas ari ti Juda. 33 Duapulo ket lima ti tawenna idi nangrugi a nagturay; nagturay isuna iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem. Jerusa ti nagan ti inana; a babae a putot ni Zadok. 34 Inaramid ni Jotam ti nalinteg iti imatang ni Yahweh. Sinurotna dagiti amin a pagulidanan nga inaramid ni Uzzias nga amana. 35 Nupay kasta, saan a nadadael dagiti disso a pagdaydayawan. Nangidaton ken nangpuor latta iti insenso dagiti tattao kadagiti disso a pagdaydayawan. Ni Jotam ti nangipatakder iti akin ngato a ruangan ti balay ni Yahweh. 36 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Jotam, ken amin a naaramidanna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 37 Kadagita nga al-aldaw, imbaon ni Yahweh ni Resin nga ari ti Aram ken ni Peka nga anak ni Remalias a maibusor iti Juda. 38 Pimmusay ni Jotam ket naitanem iti nakaitaneman dagiti kapuonanna idiay siudad ni David, a kapuonanna. Kalpasanna, ni Ahaz a putotna ti simmukat kenkuana nga ari.

16

1 Iti maikasangapulo ket pito a tawen ni Peka a lalaki a putot ni Remalias, nangrugi a nagturay ni Ahaz a putot ni Jotam nga ari ti Juda. 2 Duapulo ti tawen ni Ahaz idi nangrugi isuna a nagturay, ken nagturay isuna iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem. Saanna nga inaramid ti rumbeng iti imatang ni Yahweh a Diosna, saan a kas iti inaramid ni David a kapuonanna. 3 Ngem ketdi, nagbiag isuna iti wagas dagiti ari ti Israel; kinapudnona, impuorna ti anakna a kas daton a mapuoran a tinuladna dagiti nakarimrimon nga aramid dagiti pagilian, a pinagtalaw ni Yahweh iti imatang dagiti tattao ti Israel. 4 Nangidaton isuna kadagiti daton ken nangipuor iti insenso kadagiti nangangato a disso, kadagiti rabaw ti turturod ken iti sirok ti tunggal narukbos a kayo. 5 Kalpasanna, ni Resin nga ari ti Aram ken ni Peka a lalaki a putot ni Remalias, ari ti Israel ket simang-atda iti Jerusalem tapno rumaut. Linakubda ni Ahaz ngem saanda a maparmek isuna. 6 Iti dayta met laeng a tiempo, sinubli ni Resin nga ari ti Aram ti Elat para iti Aram ken pinapanawna idiay Elat

dagiti lallaki ti Juda. Kalpasanna, immay dagiti Arameo idiay Elat nga isu
ti pagnanaedanda agingga ita. 7 Nangibaon ngarud ni Ahaz iti mensahero
kenni Tiglat Pileser nga ari ti Asiria, a kunana, “Siak ti adipenmo ken
anakmo. Sumang-atka ditoy ket ispalennak manipud iti ima iti ari ti
Aram ken manipud iti ima ti ari ti Israel a nangraut kaniak.” 8 Innala
ngarud ni Ahaz ti pirak ken balitok a nasarakan iti balay ni Yahweh ken
dagiti gameng iti palasio ti ari ket impatulodna a kas sagut iti ari ti Asiria.
9 Ket impangag isuna ti ari ti Asiria, ket napan rinaut ti ari ti Asiria ti
Damasco, pinarmekna daytoy ken impanawna dagiti tattao sadiay a kas
baludda idiay Kir. Pinatayna pay ni Resin nga ari ti Aram. 10 Napan
ni ari Ahaz idiay Damasco tapno sabatenna ni Tiglat Pileser nga ari ti
Asiria. Idiay Damasco, adda nakitana a maysa nga altar. Nangipatulod
isuna kenni Urias a padi iti ladawan ti altar, ti pagtuladan iti altar ken ti
disenio para iti amin a kasapulan iti maaramid nga altar. 11 Nagaramid
ngarud ni Urias a padi iti altar a kapadpada laeng ti plano nga impatulod
ni Ari Ahaz manipud Damasco. Inleppasna daytoy sakbay a simangpet
ni Ari Ahaz manipud Damasco. 12 Idi nagsubli ti ari manipud Damasco,
nakitana ti altar; immasideg ti ari iti altar ket nangidaton isuna iti daytoy.
13 Nagidaton isuna iti daton a mapuoran ken daton a bukel, imbukbokna
ti daton a mainom, ken inwarsina iti altar ti dara ti indatonna a daton
a pakikadua. 14 Ti bronse nga altar nga adda iti sangoanan ni Yahweh—
innalana manipud iti sangoanan ti templo, iti nagbaetan ti altarna ken
ti templo ni Yahweh, ket impanna iti akin amianan a paset ti altarna
15 Kalpasanna binilin ni Ari Ahaz ni Urias a padi, kunana, “Iti dakkel
nga altar, puoram ti mapuoran a daton iti bigat ken ti daton a bukel a
maidatag iti rabii, ken ti mapuoran a daton ti ari ken ti bukel a datonna,
ken ti mapuoran a daton dagiti amin a tattao iti daga, ken iti datonda a
bukbukel ken ti datonda a mainom. Iwarsim iti daytoy ti amin a dara
ti mapuoran a daton ken ti amin a dara ti daton. Ngem ti bronse nga
altar ket aramatek no agdawatak iti tulong ti Dios.” 16 Inaramid ni Urias
ti kas imbilin ni Ari Ahaz. 17 Ket inikkat ni Ari Ahaz dagiti naididing ken
dagiti planggana kadagiti maiyakar-akar a pangiparabawan; inikkatna pay
ti bronse a baybay manipud iti bronse a sinan-baka nga adda iti babaen
daytoy ket inkabilna iti bato a pagsaadan. 18 Inikkatna ti adda atepna a
pagnaan para iti Aldaw a Panaginnana nga inyaramidda iti templo, ken
ti pagserkan ti ari nga adda iti ruar ti templo ni Yahweh, gapu iti ari ti
Asiria. 19 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan
kenni Ahaz ken ti inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti
Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 20 Pimmusay ni Ahaz ket intanemda iti
ayan dagiti kapuonanna iti siudad ni David. Ni Hezekias a lalaki a putotna
ti simmukat kenkuana nga ari.

17

1 Iti maika-sangapulo ket dua a tawen a panagturay ni Ahaz nga ari ti
Juda, nangrugi met ti panagturay ni Oseas nga anak ni Ela. Nagturay isuna
idiay Samaria iti entero nga Israel iti siam a tawen. 2 Inaramidna ti dakes
iti imatang ni Yahweh, ngem saan a kas kadagiti inaramid dagiti ar-ari
ti Israel nga immun-una kenkuana. 3 Rinaut isuna ni Salmaneser nga ari
ti Asiria, ket nagbalin ni Oseas nga adipenna ken nagbayad kenkuana ti
buis. 4 Kalpasanna, naammoan ti ari ti Asiria nga agpangpanggep ni Oseas
ti dakes a maibusor kenkuana, ta nangibaon ni Oseas kadagiti mensahero
kenni So nga ari ti Egipto; kasta met a, saanen isuna a nagbayad iti buis

iti ari ti Asiria, a kas iti inar-aramidna iti tinawen. Isu a tiniliw isuna
ti ari ti Asiria ket imbaludna iti pagbaludan. 5 Rinaut ti ari ti Asiria ti
entero a daga, ken rinautda ti Samaria ket linawlawda daytoy iti tallo
a tawen. 6 Iti maika-siam a tawen a panagturay ni Oseas, inagaw ti
ari ti Asiria ti Samaria ket impanawda ti Israel nga impan idiay Asiria.
Pinagnaedda ida idiay Hala, iti Karayan Habor ti Gozan, ken kadagiti
siudad ti Media. 7 Napasamak daytoy a pannakatiliw gapu ta nagbasol
dagiti tattao ti Israel kenni Yahweh a Diosda, a nangirruar kadakuada
manipud iti daga ti Egipto, manipud iti bileg ti Faraon nga ari ti Egipto.
Nagdaydayaw dagiti tattao kadagiti dadduma a dios 8 ken nagnagnada
kadagiti sursuro dagiti nasion a pinapanaw idi ni Yahweh sakbay kadagiti
tattao ti Israel, ken kadagiti sursuro dagiti ar-ari ti Israel nga inaramidda.
9 Sililimed nga inaramid dagiti tattao ti Israel dagiti saan a rumbeng a
banbanag a maibusor kenni Yahweh a Diosda. Nagipatakderda kadagiti
disso a pagdaydayawan kadagiti amin a siudadda, manipud kadagiti tore
dagiti agbanbantay agingga iti natalged a siudad. 10 Nangipatakderda pay
kadagiti nasagradoan nga adigi a bato ken kadagiti imahen ni Asera iti
tunggal nangato a turod ken iti sirok iti tunggal narukbos a kayo. 11 Sadiay,
nagpuorda kadagiti insenso kadagiti amin a disso a pagdaydayawan, a
kas iti inar-aramid dagiti nasion, dagidiay pinapanaw ni Yahweh sakbay
kadakuada. Nagaramid dagiti Israelita kadagiti dinadangkes a banbanag
a nangpapungtot kenni Yahweh; 12 nagrukbabda kadagiti didiosen, maipa-
pan ti kinuna ni Yahweh kadakuada, “Saanyo nga aramiden daytoy a
banag.” 13 No pay kasta, impaduyakyak ni Yahweh iti Israel ken iti
Juda babaen iti tunggal propeta ken tunggal agwanwanawan a kinunana,
“Tallikudanyo dagiti dakes a wagasyo ket tungpalenyo dagiti bilbilinko
ken alagadek, ket agannadkayo iti panangtungpalyo kadagiti amin a
linteg nga imbilinko kadagiti ammayo, nga impatulodko kadakayo babaen
kadagiti adipenko a propeta.” 14 Ngem saanda a dimngeg; ngem ketdi,
nasukirda unay a kas kadagiti ammada a saan a nagtalek kenni Yahweh
a Diosda. 15 Linaksidda dagiti alagadenna ken ti tulag nga inaramidna
kadagiti kapuonanda, ken ti pammaneknekna iti tulagna nga intedna
kadakuada. Tinuladda dagiti awan kaes-eskanna a sursuro ket nagbalinda
nga awan kaes-ekanna. Sinurotda dagiti pagano a nasion nga adda iti
aglawlawda, dagidiay imbilin ni Yahweh kadakuada a saanda a tultuladen.
16 Saanda nga ingkaskaso dagiti amin a bilbilin ni Yahweh a Diosda.
Nangsukogda kadagiti landok nga imahen ti dua a baka a pagrukbabanda.
Nangaramidda ti imahen ni Asera, ken nagrukbabda kadagiti amin a
bituen dagiti langlangit ken ni Baal. 17 Inddatonda dagiti annakda a
lallaki ken babbai a kas daton a mapuoran, nagpadtoda ken nag-orasionda,
inlakoda dagiti bagbagida tapno agaramidda iti dakes iti imatang ni
Yahweh, ket pinagpungtotda isuna. 18 Ngarud, nakapungtot iti kasta unay
ni Yahweh iti Israel ket inikkatna ida iti imatangna. Awan ti uray maysa
a nabati ngem ti tribu laeng iti Juda. 19 Uray pay ti Juda ket saanda a
tinungpal dagiti bilbilin ni Yahweh a Diosda, ngem ketdi, sinursurotda
dagiti ar-aramiden dagiti pagano a sursuro a sursuroten idi ti Israel.
20 Isu a linaksid ni Yahweh dagiti amin a kaputotan ti Israel; pinagrigatna
ida ket impaimana ida kadagiti nangagaw kadagiti sanikuada, agingga a
pinukawna ida iti imatangna. 21 Inikkatna ti Israel manipud iti panagturay
a puli ni David, ket pinagbalinda nga ari ni Jeroboam nga anak ni Nebat.
Ni Jeroboam ti nangiyadayo ti Israel manipud iti panangsurotda kenni
Yahweh ken nangisungsong kadakuada nga agaramid iti nadagsen a basol.

22 Sinurot dagiti tattao ti Israel dagiti amin a basol ni Jeroboam ket saanda
a simmina manipud kadagitoy, 23 isu nga inikkat ida ni Yahweh ti Israel
manipud iti imatangna, kas kinunana nga aramidenna babaen kadagiti
amin nga adipenna a propeta. Isu a napapanaw ti Israel manipud iti
bukodda a daga ket naipanda idiay Asiria, ket agingga iti agdama nga
aldaw, addada pay laeng sadiay. 24 Nangipan ti ari ti Asiria kadagiti tattao
manipud ti Babilonia, Cut, Avva, Hamat ken Sefarvaim ket pinagnaedna
ida kadagiti siudad ti Samaria a kasukat dagiti tattao ti Israel. Tinagikuada
ti Samaria ket nagnaedda kadagiti siudad daytoy. 25 Napasamak daytoy
iti rugi ti panagnaedda sadiay a saanda a dinayaw ni Yahweh. Isu a
nangibaon ni Yahweh kadagiti leon a nangpapatay iti sumagmamano
kadakuada. 26 Isu a nakisaritada iti ari ti Asiria ket kinunada, “Saan
nga ammo dagiti nasion nga impanawmo kalpasanna inkabilmo kadagiti
siudad ti Samaria, dagiti sursuro a masapul ti dios iti daytoy a daga. Isu
a nangibaon kadagiti leon kadakuada, ket kitaem, pappapatayen dagiti
leon dagiti tattao sadiay gapu ta saanda nga ammo dagiti sursuro a
masapul ti dios iti daytoy a daga.” 27 Imbilin ti ari ti Asiria ket kinunana,
“Mangalakayo iti maysa kadagiti papadi nga innalayo sadiay, ket ibaonyo
ket pagnaedenyo isuna sadiay, ket ipaisuroyo kenkuana kadakuada dagiti
sursuro a masapul ti dios iti daytoy a daga.” 28 Isu a napan ti maysa
kadagiti papadi a naitalaw manipud idiay Samaria ket nagnaed idiay
Betel; insurona kadakuada no kasano ti rumbeng a panagdayawda kenni
Yahweh. 29 Nagaramid ti tunggal bunggoy ti tribu kadagiti diosda,
ket inkabilda ida kadagiti disso a pagdaydayawan nga inaramid dagiti
Samaritano - iti tunggal bunggoy ti tribu kadagiti siudad a nagnaedanda.
30 Inaramid dagiti tattao ti Babilonia ti Succot Benot; inaramid dagiti tattao
ti Cut ti Nergal, inaramid dagiti tattao ti Hamat ti Asima; 31 inaramid
dagiti Awita ti Nibhaz ken Tartak; ken pinuoran dagiti Sefarvita dagiti
annakda kas datonda kada Adramelek ken Anamelek, dagiti dios dagiti
Sefravita. 32 Dinayawda met ni Yahweh, ket nangdutokda manipud
kadakuada kadagiti papadi kadagiti nangato a disso, a nagidaton para
kadakuada kadagiti disso a pagdaydayawan kadagiti templo. 33 Dinayawda
ni Yahweh ken nagrukbabda pay kadagiti diosda, kadagiti kaugalian dagiti
nasion manipud kadagiti nakaipanawanda. 34 Agingga kadagitoy nga al-
aldaw, itultuloyda pay laeng dagiti kadaanan a kaugalianda. Saanda
a daydayawen ni Yahweh, wenno tungtungpalen dagiti pagalagadan,
paglintegan, ti linteg, wenno dagiti bilbilin ni Yahweh nga intedna kadagiti
tattao ni Jacob - a pinanagananna ti Israel- 35 a nakitulagan ni Yahweh ket
binilinna ida, “Saankayo nga agbuteng kadagiti didiosen, wenno agkurno
kadakuada, agrukbab kadakuada, wenno agidaton kadakuada. 36 Ngem ni
Yahweh a nangipanaw kadakayo manipud iti daga ti Egipto nga addaan iti
naindaklan a pannakabalin ken bileg, ket isuna ti masapul a dayawenyo;
isuna laeng iti pagkurnoanyo, ken isuna ti pagidatonanyo. 37 Tungpalenyo
iti agnanayon dagiti pagalagadan ken dagiti paglintegan, dagiti linteg
ken bilbilin nga insuratna para kadakayo. Isu a saan a rumbeng nga
agbutengkayo kadagiti sabali a dios, 38 ken saanyo a liplipatan ti katulagak
kadakayo; wenno dayawen dagiti sabali a dios. 39 Ngem ni Yahweh a
Diosyo ti dayawenyo. Ispalennakayto manipud iti bileg dagiti kabusoryo.”
40 Saanda a dimngeg, gapu ta intultuloyda ti agaramid kadagiti inaramidda
iti naglabas. 41 Isu a nagbuteng dagitoy a nasion kenni Yahweh ken
nagrukbabda met kadagiti kinitikitanda nga imahen, ken kasta met laeng
ti inaramid dagiti annakda - a kas met ti inaramid dagiti annak dagiti

annakda. Itultuloyda nga ar-aramiden dagiti inaramid dagiti kapuonanda agingga iti daytoy nga aldaw.

18

1 Ita, iti maikatlo a tawen a panagturay ni Oseas nga ari ti Israel nga
anak ni Ela, nangrugi nga agturay ni Hezekias nga anak ni Ahaz a kas ari
iti Juda. 2 Agtawen idi isuna iti duapulo ket lima idi nangrugi nga agturay;
nagturay isuna iti duapulo ket siam a tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti
inana ket Abiha nga anak a babai ni Zacarias. 3 Inaramidna ti umno iti
imatang ni Yahweh, sinurotna ti pagwadan kadagiti amin nga inaramid
ti kapuonanna a ni David. 4 Inikkatna dagiti disso a pagdaydayawan,
dinadaelna dagiti nasagradoan a bato nga adigi, ken pinutedna dagiti
imahen ni Asera. Binurakna ti bronse a sinan-uleg nga inaramid ni Moises,
gapu ta kadagidiay nga al-aldaw, nagpupuor iti insenso dagiti tattao ti
Israel iti daytoy; naawagan daytoy iti “Nehustan.” 5 Nagtalek ni Hezekias
kenni Yahweh a Dios ti Israel, ket awanen ti simmaruno a kas kenkuana
kadagiti amin nga ar-ari ti Juda, wenno kadagiti ar-ari nga immun-una
kenkuana. 6 Ta nagkapet isuna kenni Yahweh. Saan isuna a simmardeng
a sumursurot kenkuana ket tinungpalna dagiti bilbilinna, nga imbilin ni
Yahweh kenni Moises. 7 Isu nga adda ni Yahweh kenni Hezekias, ket
sadinoman ti papananna, agballigi isuna. Binusorna ti ari ti Asiria ken
saan a nagserbi kenkuana. 8 Ginubatna dagiti Filisteo idiay Gaza ken
dagiti nagbebeddengan iti aglawlaw, manipud iti tore dagiti agbanbantay
agingga iti dakkel a nasarikedkedan a siudad. 9 Iti maikapat a tawen a
panagturay ni Ari Hezekaias, a maikapito met a tawen a panagturay nga
ari iti Israel ni Oseas nga anak ni Ela, rinaut ni Salmaneser nga ari ti
Asiria ti Samaria ket linnakubda daytoy. 10 Kalpasan iti tallo a tawen,
nasakupda daytoy, iti maikanem a tawen a panagturay ni Hezekias, a
maika-siam met a tawen a panagturay ni Oseas nga ari ti Israel; iti kastoy
a wagas, nasakup ti Samaria. 11 Isu nga impan ti ari ti Asiria ti Israel
idiay Asiria ket impanna ida idiay Hala, iti Karayan Habor ti Gosan, ken
kadagiti siudad ti Media. 12 Inaramidna daytoy gapu ta saanda a tinungpal
ti timek ni Yahweh a Diosda, ngem sinalungasingda ti katulaganna, dagiti
amin nga imbilin ni Moises nga adipen ni Yahweh. Saanda a dinengngeg
daytoy wenno inaramid daytoy. 13 Iti maikasangapulo ket uppat a tawen
a panagturay ni Ari Hezekias, ginubat ni Senakerib nga ari ti Asiria
dagiti amin a nasarikedkedan a siudad ti Juda ket tiniliwda ida. 14 Isu
a nangipatulod ti sao ni Hezekias nga ari ti Juda iti ari ti Asiria, nga
adda sadiay Lakis, a kinunana, “Pinabainanka. Panawannak. Aniaman
nga ipabaklaymo kaniak, baklayek.” Kinalikaguman ti ari ti Asiria nga
agbayad ni Hezekaias nga ari ti Juda iti tallo gasut a talento ti pirak ken
tallopulo a talento ti balituk. 15 Isu nga inted amin ni Hezekias dagiti
pirak a nabirukanna iti balay ni Yahweh ken kadagiti pagiduldulinan
ti kinabaknang iti palasio ti ari. 16 Linikkab ni Hzsekias dagiti balitok
kadagiti ruangan ti templo ni Yahweh ken manipud kadagiti inkalupkopna
kadagiti adigi; intedna dagiti balitok iti ari ti Asiria. 17 Ngem pinagtignay
ti ari ti Asiria ti adu nga armadana, imbaonna da Tartan, Rabsaris ken ti
panguloen a komandante manipud idiay Lakis a mapan kenni Ari Hezekias
idiay Jerusalem. Nagdaliasatda kadagiti dalan ket nakadanunda iti ruar
ti Jerusalem. Immasidegda iti pagayusan ti akinngato a pagurnongan
ti danum, iti kalsada nga abay ti paglalabaan, ket nagtakderda iti abay
daytoy. 18 Idi inayabanda ni Ari Hezekias, rimmuar da Eliakim nga anak

ni Hilkias a mangimatmaton iti palasio, ni Sebna nga eskriba, ken Joa nga
anak ni Asaf nga agay-aywan kadagiti napapateg a papeles, tapno sabtenda
ida. 19 Kinuna ti panguloen a komandante kadakuada nga ibagada amin
kenni Hezekias ti kinuna ti naindaklan nga ari, ti ari ti Asiria, “Ania
aya ti pagpanpannakkelyo? 20 Agsasaokayo laeng kadagiti awan kaes-
eskanna a sasao, ibagbagayo nga adda dagiti sabali a nasion a tumulong
kadakayo ken pigsayo iti gubat. Ita, siasino ti pagtaltalkanyo? Siasino
ti nangpatured kadakayo a bumusor kaniak? 21 Kitaenyo, agtalekkayo
iti tukkol a sarukod a runo ti Egipto, a no agsammaked ti maysa a
tao a pagsarukod daytoy, maitudok iti imana. Dayta ti kaiyarigan ti
Paraon nga ari ti Egipto iti siasinoman nga agtalek kenkuana. 22 Ngem
no ibagayo kaniak, 'Agtaltalekkami kenni Yahweh a Diosmi,' saan kadi a
kukuana dagiti inikkat ni Hezekias a disso a pagdaydayawan ken dagiti
altar, ket naibaga iti Juda ken iti Jerusalem, 'Masapul nga agdayawkayo
iti sangoanan daytoy nga altar iti Jerusalem'? 23 Ita ngarud, kayatko
ti mangidiaya ti nasayaat kadakayo manipud iti apok nga ari ti Asiria.
Ikkankayo iti dua ribu a kabalio, no makabirukkayo iti mangsakay
kadagitoy. 24 Kasanoyo a sarangten ti uray maysa laeng a kapitan dagiti
kakakapuyan nga adipen ti apok? Inkabilyo ti panagtalekyo iti Egipto
gapu kadagiti karwahe ken kadagiti kumakabalio! 25 Dimmanonak kadi
ditoy a lugar a manggubat ken mangdadael iti daytoy a lugar nga awan ni
Yahweh? Kinuna ni Yahweh kaniak, 'Rautem daytoy a daga ket dadaelem.'"
26 Ket kinuna da Eliakim nga anak ni Hilkias, Sebna ken Joa iti panguloen
a komandante, “Pangaasim ta agsaoka kadagiti adipenmo iti pagsasao nga
Arameo, ta maawatanmi daytoy. Saanka nga agsao kadakami iti pagsasao
ti Juda kadagiti lapayag dagiti tattao nga adda kadagiti rabaw ti pader.”
27 Ngem kinuna ti panguloen a komandante kadakuada, “Imbaonnak kadi
ti apok iti apoyo ken kadakayo tapno ibagak dagitoy a sasao? Saan
kadi nga imbaonnak kadagiti tattao nga agtugtugaw kadagiti rabaw ti
pader, a kadduayo a mangan kadagiti bukodyo a rugit ken uminum
kadagiti bukodyo nga isbu?” 28 Kalpasanna ket timmakder ken nagpukkaw
iti napigsa ti panguloen a komandante iti pagsaso a Judio a kinunana,
“Dumngegkayo iti sao ti naindaklan nga ari, ti ari ti Asiria. 29 Kinuna ti ari,
30 'Saanyo nga ipalubos nga allilawennakayo ni Hezekaias, ta saannakayo
a kabaelan nga ispalen manipud iti bilegko. Saanyo nga ipalubos a
pagtalkennakayo ni Hezekias kenni Yahweh, a kunana, “Awan dua-dua
nga ispalennatayo ni Yahweh; saan a maipaima daytoy a siudad iti ari ti
Asiria.'" 31 Saankayo a dumngeg kenni Hezekias, ta daytoy ti kinuna ti ari
ti Asiria: 'Makikapiakayo kaniak ket sumukokayo kaniak. Ket mangan iti
tunggal maysa kadakayo manipud iti ubasna ken manipud iti kayona nga
igos, ken uminom iti danum manipud iti bubonna. 32 Aramidenyo daytoy
agingga nga umayak a mangipan kadakayo iti daga a kasla iti bukodyo
a daga, daga nga addaan kadagiti trigo ken baro nga arak, daga nga
addaan iti tinapay ken kaubasan, daga nga addaan kadagiti kayo ti olibo
ken diro, tapno agbiagkayo a saan ketdi a matay.' Saankayo a dumngeg
kenni Hezekias no allukoyennakayo a kunana, “Ispalennatayo ni Yahweh.'
33 Adda kadi kadagiti dios dagiti tattao ti nangispal kadakuada manipud
iti bileg ti ari ti Asiria? 34 Sadino ti ayan dagiti dios da Hamat ken Arpad?
Sadino ti ayan dagiti dios da Sefravaim, Hena ken Ivva? Naispalda kadi
ti Samaria manipud kadagiti imak? 35 Kadagiti amin a dios dagiti daga,
adda kadi ti aniaman a dios a nangispal iti dagana manipud iti bilegko?
Kasano nga isalakan ni Yahweh ti Jerusalem manipud iti kinabilegko?”

36 Ngem nagtalinaed a naulimek dagiti tattao ket saanda a simmungbat,
ta isu ti imbilin ti ari, “Saankayo a sumungbat kenkuana.” 37 Kalpasanna,
napan da Eliakim nga anak ni Hilkias, a mangimatmaton ti palasio; Sebna
nga eskriba; ken ni Joa nga anak ni Asaf, ti paraidulin kadagiti napapateg a
papeles kenni Hezekias, a naray-ab dagiti pagan-anayda ket impadamagda
kenkuana dagiti sinao ti panguloen a komandante.

19

1 Napasamak daytoy nga idi nangngeg ni Ari Hezekias ti padamagda,
rinay-abna ti pagan-anayna, nagkawes isuna iti nakersang a lupot, ket
simrek iti balay ni Yahweh. 2 Imbaonna a nakakawes iti nakersang a
lupot da Eliakim a mangimatmaton iti palasio, ni Sebna nga eskriba
ken dagiti panglakayen dagiti papadi kenni Isaias a propeta, nga anak
ni Amos. 3 Kinunada kenkuana, “Kuna ni Hezekias, 'Daytoy nga aldaw
ket aldaw ti pannakaparparigat, pannakatubngar ken pannakaibabain,
ta dimtengen ti tiempo ti pannakaiyanak dagiti ubbing, ngem awanen
ti pigsa tapno maiyanakda. 4 Mabalin a denggen ni Yahweh a Diosmo
dagiti amin a sasao ti panguloen a komandante, nga imbaon ti ari ti Asiria
nga apona tapno ibabainna ti sibibiag a Dios, ken tapno tubngarennanto
dagiti sasao a nangngeg ni Yahweh a Diosmo. Ita, itag-aymo ti kararagmo
para kadagiti nabati nga adda agingga ita.”' 5 Isu a napan dagiti
adipen ni Ari Hezekias kenni Isaias, 6 ket kinuna ni Isaias kadakuada,
“Ibagayo iti amoyo: 'kuna ni Yahweh, “Saanka nga agbuteng kadagiti
sasao a nangngegam, a nangibabainan kaniak dagiti adipen ti ari ti Asiria.
7 Kitaem, mangikabilak iti espiritu kenkuana, ket mangngegna ti maysa
a damag ket agsubli iti bukodna a daga. Tinnagek isuna babaen iti
kampilan iti bukodna a daga.””' 8 Ket nagsubli ti panguloen a komandante
ket naduktalanna a makigubgubat ti ari ti Asiria a maibusor iti Libna,
ta nangngegna a pimmanaw ti ari manipud idiay Lakis. 9 Kalpasanna,
nangngeg ni Senakerib a nagsagana ni Tirhaka nga ari ti Etiopia ken
Egipto a manggubat a maibusor kenkuana, isu a nangibaon manen isuna
kadagiti mensahero nga addaan iti mensahe kenni Hezekias: 10 “Ibagayo
kenni Hezekias nga ari ti Juda, 'Saanmo nga ipalubos nga allilawennaka
ti Diosmo a pagtaltalkam iti panangibagbagana, “Saanto a maiyawat ti
Jerusalem iti ari ti Asiria.” 11 Kitaem, nangngegmo ti inaramid dagiti
ar-ari ti Asiria kadagiti amin a daga babaen iti panangdadaelda amin
kadagitoy. Maispalnakanto ngata met? 12 Naispal kadi ida dagiti dios
dagiti nasion, dagiti nasion a dinadael dagiti ammak: ti Gosan, Haran,
Resef, ken dagiti tattao ti Eden idiay Telassar? 13 Sadino ti ayan dagiti ari
ti Hamat, ti ari ti Arpad, ti Ari dagiti siudad ti Sefravaim, Hena ken Ivva?'”
14 Naawat ni Hezekias daytoy a surat manipud kadagiti mensahero ket
binasana daytoy. Kalpasanna, simmang-at isuna idiay balay ni Yahweh
ket inyukradna daytoy iti sangoananna. 15 Ket nagkararag ni Hezekias
iti sangoanan ni Yahweh ket kinunana, '“Yahweh a Mannakabalin-amin,
Dios ti Israel, sika a nakatugaw iti ngatoen dagiti kerubim, sika laeng ti
Dios kadagiti amin a pagarian ditoy daga. Pinarsuam ti langit ken ti daga.
16 Ipangagmo Yahweh, ket dumngegka. Luktam dagita matam Yahweh ket
kumitaka ken denggem dagiti sao ni Senakerib nga impatulodna tapno
laisenna ti sibibiag a Dios. 17 Pudno Yahweh, a dinadael dagiti ar-ari
ti Asiria dagiti nasion ken dagiti dagada. 18 Impuorda dagiti diosda,
ta saan dagitoy a dios, aramid laeng dagitoy dagiti ima dagiti tattao,
kayo ken bato laeng dagitoy. Isu a dinadael ida dagiti Asiriano. 19 Ita

ngarud, Yahweh a Diosmi, isalaknnakami, agpakaasiak kenka, manipud iti kinabilegna, tapno maammoan dagiti amin a pagarian ditoy daga a sika ni Yahweh nga agmaymaysa a Dios." 20 Ket nangipatulod iti mensahe ni Isaias nga anak ni Amos kenni Hezekias a kunana, "Ibagbaga ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Gapu ta nagkararagka kaniak maipapan kenni Senakerib nga ari ti Asiria, nangngegka. 21 Daytoy ti sao ni Yahweh maipapan kenkuana: "Lalaisennaka ti birhen nga anak a babai ti Sion ken katawaannaka nga umsien. Iwingiwingna ti ulona kenka ti anak a babai ti Jerusalem. 22 Siasino ti kinarit ken linaismo? Ket siasino ti binugkawam ken kinitam nga addaan iti kinatangsit? Maibusor iti Nasantoan iti Israel! 23 Babaen kadagiti mensaherom, kinaritmo ti Apo, ket kinunam, 'Babaen kadagiti adu a karwahek, nakasang-atak kadagiti tapaw dagiti banbantay, inggana kadagiti kangangatoan a banbantay iti Libano. Pukanekto dagiti nangangato a sedro ken dagiti kasasayaatan a kaykayo ti saleng sadiay. Ket serkekto dagiti kaaadaywan a paset daytoy, iti nabunga unay a paset ti kabakiran. 24 Nagkaliak kadagiti bubon ket umminumak kadagiti ganggannaet a danum. Pinamagaak amin dagiti karayan ti Egipto kadagiti dapanko.' 25 Saanmo kadi a nanggeg no kasano nga inkeddengko idi pay laeng, ket inaramidko daytoy idi pay punganay? Ita, tungtungpalekon. Adtoyka a mamagbalin kadagiti natalged a siudad a gabsuon dagiti dadadel. 26 Dagiti awanan pigsa nga agnanaed kadagitoy ket nawarawara ken nabainan. Kaslada kadagiti mulmula iti talon, berde a ruot, ti ruot a nagtubo iti bubongan wenno iti talon, nakset sakbay a dimmakkel. 27 Ngem ammok no agtugtugawka, no rumrummuarka, no umun-unegka ken no makapungpungtotka kaniak. 28 Gapu iti panagpungpungtotmo kaniak, ken gapu ta nangngegko ti kinatangsitmo, taldengak ta agongmo, ken busalak ta ngiwatmo; isublika iti dalan a naggapuam." 29 Daytoyto ti pagilasinam; Ita a tawen, kanem dagiti agtubtubo laeng, ket iti maikadua a tawen, kanem ti agtubo manipud iti dayta. Ngem iti maikatlo a tawen, masapul nga agmulaka ket apitem, agmulaka kadagiti ubas ket kanem dagiti bungada. 30 Agramut manen ket agbunga dagiti nabati a nakalasat iti balay ti Juda. 31 Ta manipud iti Jerusalem, ti nabati ket rummuarto, umayto dagiti nakalasat manipud iti Bantay Sion. Ti regta ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti mangaramid iti daytoy. 32 Ngarud kinuna ni Yahweh daytoy maipapan iti ari ti Asiria: "Saanto isuna a makastrek iti daytoy a siudad wenno mangibiat ti pana sadiay. Saanto nga makaumay isuna a sikakalasag a makaasideg iti siudad wenno mangbangon ti panglakub iti aglawlawna. 33 Ti dalan a nagnaanna nga immay ket isunto met laeng ti dalan a pagsublianna; saanto a sumrek iti daytoy a siudad. Daytoy ti pakaammo ni Yahweh." 34 Ta salaknibak ken ispalekto daytoy a siudad, para iti bukodko a dayaw ken gapu iti adipenko a ni David.'" 35 Napasamak daytoy iti rabbii a rimmuar ti maysa nga anghel ni Yahweh, ket rinautna ti kampo dagiti Siriano, pinapatayna ti 185, 000 a soldado. Idi nakariing dagiti tattao iti agsapa, agkaraiwara dagiti bangkay. 36 Isu a pimmanaw ni Senakerib nga ari ti Asiria iti Israel ket nagawid ken nagnaed idiay Nineve. 37 Iti saan a nagbayag, kabayatan iti panagdaydayawna iti balay ni Nisrok a diosna, pinapatay isuna dagiti annakna a da Adramelek ken Sarezer babaen iti kampilan. Ket naglibasda a napan idiay daga ti Ararat. Ni Esarhadon nga anakna ti nagbalin nga ari a simmukat kenkuana.

20

1 Kadagidiay nga al-aldaw, agsaksakit ni Hezekias ket matmatayen. Isu
a napan kekuana ni propeta Isaias nga anak ni Amos ket kinunana
kenkuana, “Kinuna ni Yahweh, 'Urnosemon ti balaymo; ta mataykan ket
saankan nga agbiag.'” 2 Ket insango ni Hezekias ti rupana iti diding ket
nagkararag kenni Yahweh a kinunana, 3 “Pangaasim Yahweh, laglagipem
no kasanoak a simmurot a sipupudno kenka iti amin a pusok ken no
kasanoak a nagaramid ti naimbag iti panagkitam.” Ket nagsangit iti
napigsa ni Hezekias. 4 Sakbay a makalasat ni Isaias iti akintengnga a
paraangan, immay kenkuana ti sao ni Yahweh a kinunana, 5 “Agsublika,
ket ibagam kenni Hezekias, ti mangidadaulo kadagiti tattaok, 'Daytoy
ti kinuna ni Yahweh a Dios ni David a kapuonam: “Nangngegko ti
kararagmo, ket nakitak dagiti luam. Agasankanto iti maikatlo nga aldaw,
ket sumang-atkanto iti balay ni Yahweh. 6 Nayunak pay ti sangapulo ket
lima a tawen ti biagmo, ket ispalenka ken daytoy a siudad manipud iti bileg
ti ari ti Asiria, ken salaknibak daytoy a siudad para iti bukodko a dayaw
ken gapu iti adipenko a ni David.”'” 7 Isu a kinuna ni Isaias, “Mangalakayo
iti namekmek nga igos.” Inaramidda ket intapalda iti lettegna, ket
immimbag. 8 Kinuna ni Hezekias kenni Isaias, “Anianto ti pagilasinan nga
agasannak ni Yahweh, a makasang-atak idiay templona iti maikatlo nga
aldaw?” 9 Simmungbat ni Isaias, “Daytoy ti pagilasinam manipud kenni
Yahweh, nga aramidento ni Yahweh ti banag nga imbagana. Agpasangonto
kadi ti aniniwan iti sangapulo a tukad wenno bumaba iti sangapulo a
tukad?” 10 Simmungbat ni Hezekias, “Nalaka a banag para iti aniniwan
nga agpasango iti sangapulo a tukad. Pababaen lattan ti aniniwan iti
sangapulo a tukad.” 11 Isu nga immawag ni Isaias a propeta kenni
Yahweh, ket impababana ti aniniwan iti sangapulo a tukad, iti agdan ni
Ahaz a nagakaranna. 12 Iti dayta a tiempo, nangipatulod kadagiti surat
ken sagut ni Merodak Baladan nga anak ni Baladan nga ari ti Babilonia
kenni Hezekias, ta nadamagna nga agsaksakit ni Hezekias. 13 Dinengngeg
ni Hezekias ti linaon dagitoy a surat, kalpasanna, impakitana kadagiti
mensahero ti sibubukel a palasio ken ti kinabaknangna, dagiti pirak, dagiti
balitok, dagiti rekado ken dagiti napapateg a lana, ken ti pagidulinan dagiti
armasna, ken dagiti amin nga adda kadagiti pagidulinanna. Awan ti saan
nga impakita ni Hezekias kadakuada nga adda iti balay ken pagarianna.
14 Kalpasanna, napan ni propeta Isaias kenni Ari Hezekias ket dinamagna,
“Ania ti imbaga dagitoy a lallaki kenka? Sadino ti naggapuanda? Kinuna
ni Hezekias, “Naggapuda iti adayo a pagilian iti Babilonia.” 15 Sinaludsod
ni Isaias, “Ania ti nakitada iti uneg ti balaymo?” Simmungbat ni Hezekias,
“Nakitada amin nga adda iti uneg ti balayko. Awan kadagiti napapateg a
banbanag iti saanko nga impakita kadakuada.” 16 Isu a kinuna ni Isaias
kenni Hezekias, “Denggem ti sao ni Yahweh: 17 Kitaem, dumtengto dagiti
aldaw a maipan idiay Babilonia dagiti isu amin nga adda iti palasiom,
dagiti banbanag nga impempen dagiti kapuonam agingga iti agdama nga
aldaw. Awanto pulos iti mabati, kuna ni Yahweh. 18 Italawdanto dagiti
annakmo a lallaki, a pinutotmo—ket agbalindanto a eunoko iti palasio
ti ari ti Babilonia.”' 19 Kinuna ni Hezekias kenni Isaias, “Nasayaat ti
imbagam a sao ni Yahweh.” Ta impagarupna, “Awanto kadi iti kapia ken
kinatalged kadagiti aldawko?” 20 No maipapan met kadagiti dadduma a
banbanag maipapan kenni Hezekias, ti amin a kinabilegna, no kasano
nga inaramidna ti pagurnongan ti danum ken iti usok a pagayusan ti
danum, no kasano nga indanonna ti danum idiay siudad— saanda kadi a

naisurat Iti Libro Dagiti Pakasaritaan Dagiti Ari-ari iti Juda? 21 Pimmusay
ni Hezekias ket ni Manases nga anakna ti nagbalin nga ari a kasukatna.

21

1 Sangapulo ket dua ti tawen ni Manases idi nangrugi isuna a nagturay;
nagturay isuna idiay Jerusalem iti limapulo ket lima a tawen. Hepsiba
ti nagan ti inana. 2 Inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh, a kas
kadagiti makarimon a banbanag nga inaramid dagiti nasion a pinapanaw
ni Yahweh sakbay kadagiti tattao ti Israel. 3 Ta impatakderna manen dagiti
altar a dinadael ti amana a ni Hezekias, ken nangipatakder isuna kadagiti
altar para kenni Baal, nangaramid iti imahen ni Asera, kas iti inaramid
ni Ahab nga ari ti Israel, nagtamed ken nagdayaw isuna kadagiti amin
a bituen iti langit. 4 Nangipatakder ni Manases kadagiti altar ti pagano
iti balay ni Yahweh, nupay imbilin ni Yahweh nga, "Idiay Jerusalem ti
pagtalinaedan ti naganko iti agnanayon." 5 Nangipatakder isuna kadagiti
altar para kadagiti amin a bituen iti langit idiay dua a paraangan ti balay ni
Yahweh. 6 Indatonna ti anakna a lalaki kas daton a mapuoran; nagbuyon
ken nagpadles isuna, ken nakiuman isuna kadagidiay makisarsarita iti
natay ken kadagidiay makisarsarita kadagiti espiritu. Agkakadakes ti
inaramidna iti imatang ni Yahweh ken pinagpungtotna ti Dios. 7 Inkabilna
iti balay ni Yahweh ti inaramidna a nakitikitan nga imahen ni Asera.
Daytoy ti balay a nakikatungtongan ni Yahweh kada David ken Solomon
nga anakna; naibagana, "Iti daytoy a balay ken idiay Jerusalem a pinilik
manipud kadagiti amin a tribu ti Israel, ti pangikabilak iti naganko iti
agnanayon. 8 Saankonton nga iyaw-awan dagiti saka ti Israel iti daga
nga intedko kadagiti kapuonanda, no laeng koma sayaatenda ti agtungpal
kadagiti amin nga imbilinko kadakuada, ken sumurotda kadagiti amin
a linteg nga imbilin kadakuada ni Moises nga adipenko." 9 Ngem saan
a dimngeg dagiti tattao, ket insungsong ida ni Manases nga agaramid
kadagiti dakdakes pay ngem iti inaramid dagiti nasion a dinadael ni
Yahweh sakbay kadagiti tattao ti Israel. 10 Isu a nagsao ni Yahweh
babaen kadagiti adipenna a profeta, kinunana, 11 "Gapu ta inaramid
ni Manases nga ari ti Juda dagitoy a makarimon a banbanag, ken ad-
adda pay a nagaramid iti kinadangkes ngem kadagiti amin nga inaramid
dagiti Amoreo sakbay kenkuana, ken inallukoyna met dagiti taga-Juda
nga agbasol gapu kadagiti didiosenna," 12 ngarud kuna ni Yahweh a
Dios ti Israel, "Kitaem, idissuorko iti kinadakes iti Jerusalem ken Juda
ket maikuleng ti siasinoman a makangngeg iti daytoy. 13 Iyunnatko
iti Jerusalem ti pangrukod a naaramat maibusor iti Samaria, ken ti
tinnag a naaramat a maibusor iti balay ni Ahab, sagadekto ti Jerusalem,
kas iti panangdalus ti maysa a tao iti pinggan, punasanna daytoy ken
ipakleb. 14 Ilaksidko dagiti nabatbati kadagiti tattaok ket iyawatko ida
kadagiti kabusorda. Maparmekdanto ken masamsam dagiti sanikuada
babaen kadagiti amin a kabusorda, 15 gapu ta inaramidda ti dakes iti
imatangko ken pinagpungtotdak, sipud pay iti aldaw a rimmuar dagiti
kapuonanda idiay Egipto agingga iti daytoy nga aldaw." 16 Saan laeng
a dayta, adu a dara dagiti awan basolna ti pinagsayasay ni Manases,
agingga a napunnonan ti Jerusalem iti ipapatay. Mainayon daytoy iti
panangisungsongna nga agbasol ti Juda, iti panangaramidna ti dakes
iti imatang ni Yahweh. 17 No maipanggep met kadagiti dadduma a
banbanag maipapan kenni Manases, dagiti amin nga inaramidna, ken
ti basol nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti

Pakasaritaan dagiti Ari iti Juda? 18 Pimmusay ken naitabon ni Manases
iti hardin ti balayna, iti hardin ni Uzza. Nagbalin nga ari ni Amon nga
anakna a simmukat kenkuana. 19 Duapulo ket dua ti tawen ni Amon idi
nangrugi isuna a nagturay; nagturay isuna iti dua a tawen idiay Jerusalem.
Mesullemet ti nagan ti inana nga anak ni Haruz a taga-Jotba. 20 Dakes ti
inaramidna iti imatang ni Yahweh, kas iti inaramid ni Manases nga amana.
21 Sinurot ni Amon dagiti amin a wagas ti amana ken nagdayaw isuna
kadagiti didiosen a nagdaydayawan ti amana, ken nagtamed kadagitoy.
22 Linaksidna ni Yahweh a Dios dagiti ammana, ken saan a simmurot
iti wagas ni Yahweh. 23 Nagpanggep ti dakes dagiti adipenna maibusor
kenkuana ket pinatayda ti ari iti mismo a balayna. 24 Ngem pinatay
dagiti tattao iti daga dagiti amin a nagpanggep iti dakes kenni Ari Amon,
ket pinagbalinda nga ari ni Josias nga anakna a simmukat kenkuana.
25 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni
Amon ken ti inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti
Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 26 Intabon dagiti tattao isuna iti tanemna
idiay hardin ni Uzza, ket simmukat kenkuana a kas ari ni Josias nga
anakna.

22

1 Walo ti tawen ni Josias idi nangrugi isuna a nagturay, tallo pulo
ket maysa a tawen a nagturay isuna idiay Jerusalem. Jedida ti nagan
ti inana (anak a babai isuna ni Adaias a taga-Bozkat). 2 Inaramidna
ti nasayaat iti imatang ni Yahweh. Simmurot isuna kadagiti amin a
wagas nga inaramid ni David a kapuonanna, ket saan isuna a simmiasi,
agpakannawan man wenno agpakannigid. 3 Ket napasamak nga idi
maikasangapulo ket walo a tawen a panagturay ni Ari Josias, imbaonna
ni Safan nga eskriba nga anak ni Azalia nga anak ni Mesullam iti balay
ni Yahweh, kinunana, 4 “Sumang-atka iti ayan ni Hilkias a kangatoan a
padi ket ibagam kenkuana a bilangenna ti kuarta a naiyeg iti balay ni
Yahweh, a naurnong dagiti guardia manipud kadagiti tattao. 5 Ipaitulodmo
dagitoy kadakuada kadagiti trabahador a mangimatmaton iti balay ni
Yahweh, ken itedda dagitoy kadagiti trabahador nga adda iti balay ni
Yahweh para iti pannakatarimaan dagiti nadadael idiay templo. 6 Itedda ti
kuarta kadagiti karpintero, dagiti agpatpatakder, ken kadagiti agkabkabiti,
kasta pay a paggatangda iti troso ken bato a pangtarimaanda iti templo.”
7 Ngem saandan a sinapul ti listaan para iti kuarta a naited kadakuada
gapu ta mapagtalkanda a nangaramat iti kuarta. 8 Kinuna ni Hilkias a
kangatoan a padi kenni Safan nga eskriba, “Nasarakak ti Libro ti Linteg
iti balay ni Yahweh.” Isu nga inted ni Hilkias ti Libro kenni Safan, ket
binasana daytoy. 9 Impan ni Safan ti libro iti ari ket impakaammona
met kenkuana, kinunana, “Inusar dagiti adipenmo ti kuarta a naala iti
templo ket naited daytoy kadagiti mangimatmaton iti balay ni Yahweh.”
10 Ket kinuna ni Safan nga eskriba iti ari, “Adda inted ni Hilkias a padi
kaniak a maysa a libro.” Ket binasa daytoy ni Safan iti ari. 11 Ket
napasamak nga idi nangngeg ti ari dagiti linaon ti linteg, rinay-abna ti
pagan-anayna. 12 Imbaon ti ari da Hilkias a padi, ni Ahikam nga anak
ni Safan, ni Akbor nga anak ni Macaias, ni Safan nga eskriba ken ni
Asaias nga adipenna, kunana, 13 “Mapankayo makiuman kenni Yahweh
para kaniak, para kadagiti amin a tattao ken para iti entero a Juda, gapu
kadagiti linaon daytoy a libro a nasarakan. Ta napalalo unay ti pungtot

ni Yahweh ket narubruban maibusor kadatayo. Napalalo unay daytoy
gapu ta saan nga impangag dagiti kapuonantayo dagiti linaon daytoy a
libro a tungpalentayo koma dagiti naisurat maipapan kadatayo." 14 Isu a
napan da Hilkias a padi, Ahikam, Akbor, Safan ken Asaias kenni Hulda a
maysa a babai a profeta, nga asawa ni Sallum nga anak ni Tikva nga anak
ni Harhas, a mangay-aywan iti pagiduldulinan kadagiti pagan-anay (ni
Hulda ket nagnaed iti maikaddua a paset ti Jerusalem) ket nakitungtongda
kenkuana. 15 Kinunana kadakuada, "Daytoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti
Israel: Ibagayo iti tao a nangibaon kadakayo nga umay kaniak, 16 "Daytoy
ti kuna ni Yahweh: "Kitaem, mangiyegak iti didigra iti daytoy a lugar ken
kadagiti agnanaed ditoy, amin a linaon ti libro a binasa ti ari ti Juda.
17 Gapu ta linipatdak ken nagipuorkayo iti insenso a maipaay kadagiti
didiosen, tapno pagpungtotendak kadagiti amin nga inaramidda—ngarud
narubruban ti pungtotko iti daytoy a lugar, ket saanto daytoy a maiddep.'"
18 Ngem iti ari ti Juda a nangibaon kadakayo a mangdamag iti pagayatan
ni Yahweh, daytoy ti ibagayo kenkuana: 'Daytoy ti kuna ni Yahweh a Dios
ti Israel: Maipapan iti nangngegam a linaon ti libro: 19 'gapu ta nalukneng
ti pusom ken gapu ta nagpakumbabaka iti sangoanan ni Yahweh, idi
nangngegmo ti imbagak maibusor iti daytoy a lugar ken kadagiti agnanaed
ditoy, a mabaybay-an ken mailunoddanto, gapu ta rinay-abmo ti pagan-
anaymo ken nagsangitka iti sangoanak, dimngegak met kenka' — daytoy
ti pakaammo ni Yahweh. 20 Kitaem, itiponkanto iti ayan dagiti kapuonam,
maitabonkanto a sitatalna iti tanemmo, ket saanto a maimatangan dagiti
matam ti didigra nga iyegko iti daytoy a lugar ken kadagiti agnanaed
ditoy.'" Isu nga indanon dagiti lallaki daytoy a mensahe iti ari.

23

1 Isu a nangibaon ti ari kadagiti mensahero a nakiummong kenkuana,
amin a panglakayen iti Juda ken iti Jerusalem. 2 Ket simmang-at ti ari iti
balay ni Yahweh, ken kimmuyog kenkuana dagiti amin a tattao ti Juda
ken dagiti agnanaed iti Jerusalem, dagiti papadi, dagiti profeta ken dagiti
amin a tattao, manipud kadagiti napanglaw agingga kadagiti nabaknang.
Ket kabayatan a dumdumngegda, binasana dagiti amin a sasao ti libro ti
tulag a nasarakan iti balay ni Yahweh. 3 Nagtakder ti ari iti abay ti adigi ket
nakitulag kenni Yahweh, a magna iti pagayatan ni Yahweh, ken surotenna
iti amin a puso ken kararuana dagiti bilbilinna, dagiti pammaneknekna
iti tulagna ken dagiti pagannurotanna, tapno patalgedan daytoy a tulag a
naisurat iti daytoy a libro. Isu nga immannamong dagiti amin a tattao
nga agtungpal iti tulag. 4 Binilin ti ari ni Hilkias a kangatoan a padi,
dagiti padi nga adda iti babaenna ken dagiti agbabantay kadagiti ruangan,
nga irruarda manipud iti templo ni Yahweh dagiti amin a pagkargaan
a naaramid a maipaay kada Baal, Asera ken kadagiti amin a bituen iti
langit. Pinuoranna dagitoy iti ruar ti Jerusalem kadagiti taltalon ti Tanap
ti Kidron ket impanna dagiti dapuda idiay Betel. 5 Inikkatna dagiti papadi
nga agdaydayaw kadagiti didiosen a pinili dagiti ari ti Juda a mangipuor iti
insenso kadagiti altar kadagiti siudad ti Juda ken kadagiti lugar nga adda iti
aglawlaw ti Jerusalem—dagiti nangipuor iti insenso kenni Baal, iti init ken
bulan, kadagiti planeta ken kadagiti amin a bituen iti langit. 6 Inruarna
ti imahen ni Asera manipud iti templo ni Yahweh, iti ruar ti Jerusalem
ket impanna iti Tanap ti Kidron ket pinuoranna sadiay. Pinagdapona
daytoy ket imbellengna ti dapo kadagiti tanem dagiti kadawyan a tattao.
7 Inruarna dagiti adda kadagiti siled dagiti balangkantis a lallaki nga

adda iti templo ni Yahweh, iti siled a pagab-abelan dagiti babbai kadagiti
pagan-anay a maipaay kenni Asera. 8 Inruar amin ni Josias dagiti papadi
kadagiti siudad ti Juda ket rinugitanna dagiti disso a pagdaydayawan
a nangipuoran dagiti papadi iti insenso, manipud Geba agingga idiay
Beerseba. Dinadaelna dagiti disso a pagdaydayawan nga adda kadagiti
ruangan, dagiti disso a pagdaydayawan nga adda iti pagserkan agingga
iti Ruangan ni Josue, nga impatakder ti gobernador ti siudad a managan
Josue. Dagitoy a disso a pagdaydayawan ket adda iti makannigid ti
ruangan ti siudad no sumrek ti maysa a tao iti siudad. 9 Uray no dagiti
papadi dagidiay a disso a pagdaydayawan ket saan a mapalubosan nga
agserbi iti altar ni Yahweh idiay Jerusalem, mapalubusanda a mangan
iti tinapay nga awan lebadurana kas kadagiti kakabsatda a papadi.
10 Rinugitan met ni Josias ti Tofet nga adda iti tanap ti Ben Hinnom, tapno
awan ti uray maysa a mangidaton iti anakna kas daton a mapuoran iti
apuy a maipaay kenni Molec. 11 Innalana dagiti kabalio nga inted dagiti
ari ti Juda iti init. Addada iti maysa a disso idiay pagserkan ti templo
ni Yahweh, iti asideg ti siled ni Natan Melek a mangidadaulo kadagiti
agserserbi iti ari. Pinuoran ni Josias dagiti karwahe ti init. 12 Dinadael
ni Josias nga ari dagiti altar nga adda iti bubong iti akin ngato a siled
ni Ahaz nga inaramid dagiti ari ti Juda, ken dagiti altar nga inaramid ni
Manases iti dua a paraangan ti templo ni Yahweh. Binurak dagitoy ni
Josias ket imbellengna iti Tanap ti Kidron. 13 Rinugitan ni Josias dagiti
disso a pagdaydayawan nga adda iti daya ti Jerusalem, abagatan ti Bantay
ti Pannakadadael nga impatakder ni Solomon nga ari ti Israel a maipaay
kenni Astoret, ti makarimon a didiosen dagiti taga-Sidon, maipaay kenni
Kemos, ti makarimon a didiosen dagiti taga-Moab; ken maipaay kenni
Milcom, ti makarimon a didiosen dagiti tattao ti Ammon. 14 Binurak ni
Ari Josias dagiti nasagradoan nga adigi a bato, intumbana dagiti imahen
ni Asera ken ginaburanna iti tultulang ti tao dagiti nakaipatakderanna.
15 Rinebba met ni Josias ti altar nga adda idiay Betel ken ti disso a
pagdaydayawan nga impatakder ni Jeroboam nga anak ni Nebat, ti
nangisungsong iti Israel nga agbasol. Pinuoranna ti altar agingga a
dimmapo; pinuoranna met ti imahen ni Asera. 16 Kabayatan a kitkitaen ni
Josias ti disso, nadlawna dagiti tanem nga adda iti turod. Nangibaon isuna
kadagiti lallaki a mangala kadagiti tultulang manipud kadagiti tanem; ket
pinuoranna dagitoy iti rabaw ti altar nga isu ti nangrugit iti daytoy. Daytoy
ket segun iti sao ni Yahweh nga imbaga ti tao ti Dios, ti tao a nangibaga
kadagitoy a banbanag idi. 17 Ket kinunana, “Ania a munomento dayta
makitkitak?” Imbaga kenkuana dagiti lallaki iti siudad, “Dayta ti tanem
ti tao ti Dios a naggapu idiay Juda ken nangibaga kadagitoy a banbanag
a kaar-aramidmo laeng maibusor iti altar ti Betel.” 18 Isu a kinuna
ni Josias, “Bay-anyo dayta. Awan ti siasinoman a mangiyakar kadagiti
tulangna.” Isu a binaybay-anda dagiti tulangna a kadua dagiti tultulang ti
profeta a naggapu idiay Samaria. 19 Amin dagiti templo ken dagiti disso a
pagdaydayawan nga adda kadagiti siudad ti Samaria, nga inaramid dagiti
ari ti Israel a nangpapungtot kenni Yahweh— innala ni Josias dagitoy.
Inaramidna kadagitoy ti isu met laeng a naaramid idiay Betel. 20 Pinatayna
pay dagiti amin a papadi dagiti disso a pagdaydayawan kadagiti rabaw
dagiti altar sadiay ken nagpuor kadagiti tultulang ti tao iti rabaw dagiti
altar. Kalpasanna, nagsubli isuna idiay Jerusalem. 21 Kalpasanna, binilin
ti ari dagiti amin a tattao, kinunana, “Rambakanyo ti Fiesta ti Ilalabas para
kenni Yahweh a Diosyo, kas naisurat iti daytoy a libro ti tulag.” 22 Awan
pay ti narambakan a Fiesta ti Ilalabas manipud kadagiti al-aldaw dagiti

uk-ukom a nagturay iti Israel, wenno kadagiti amin nga al-aldaw dagiti ari iti Israel wenno Juda. 23 Nupay kasta, daytoy a Fiesta ti Ilalabas ket pudno a narambakan iti maikasangapulo ket walo a tawen ni Ari Josias; daytoy ket para kenni Yahweh idiay Jerusalem. 24 Pinukaw met ni Josias dagidiay makisarsarita iti natay wenno kadagiti espiritu. Pinukawna met dagiti mammadles, dagiti didiosen ken amin dagiti makarimon a banbanag a makita iti daga ti Judah ken iti Jerusalem, ket tapno mapatalgedan dagiti sasao ti linteg a naisurat iti libro a nasarakan ni Hilkias a padi iti balay ni Yahweh. 25 Sakbay kenni Josias, awan pay ti ari a kas kenkuana a nagserbi kenni Yahweh iti amin a pusona, amin a kararuana, amin a pigsana, a nangtungpal kadagiti amin a linteg ni Moises. Wenno awan ti ari a kas kenni Josias ti nagturay kalpasan kenkuana. 26 Nupay kasta, saan a naikkat ti nakaro a pungtot ni Yahweh, a napasgedan maibusor iti Juda para kadagiti amin a pagano a panagdaydayaw nga inaramid ni Manases a nangpapungtot kenkuana. 27 Isu a kinuna ni Yahweh, “Ikkatekto met ti Juda iti imatangko, a kas iti panangikkatko iti Israel, ken ibellengkonto daytoy a siudad a pinilik, ti Jerusalem, ken ti balay a kinunak nga, 'Addanto sadiay ti naganko.'” 28 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Josias, amin a banbanag nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 29 Kadagiti al-aldawna, napan ni Faraon Neco nga ari ti Egipto tapno gubatenna ti ari ti Asiria idiay Karayan Eufrates. Napan sinabat ni Ari Josias ni Neco iti gubatan, ket pinatay isuna ni Neco idiay Megiddo. 30 Inlugan dagiti adipen ni Josias ti bangkayna iti karwahe manipud Meggido ket impanda idiay Jerusalem, ket intabonda iti bukodna a tanem. Ket innala dagiti tattao iti dayta a daga ni Joacaz nga anakna, pinulotanda isuna ket pinagbalinda nga ari a kasukat ti amana. 31 Duapulo ket tallo ti tawen ni Joacaz idi nangrugi isuna nga agturay, ket nagturay isuna iti tallo a bulan idiay Jerusalem. Hamutal ti nagan ti inana, anak a babai isuna ni Jeremias a taga-Libna. 32 Inaramid ni Joacaz ti dakes iti imatang ni Yahweh, kas kadagiti amin nga inaramid dagiti kapuonanna. 33 Inkawar isuna ni Faraon Neco idiay Ribla iti daga ni Hamat tapno saan isuna a makapagturay idiay Jerusalem. Ket minulta ni Neco ti Juda iti sangagasut a talento a pirak ken maysa talento a balitok. 34 Pinagbalin ni Faraon Neco nga ari ni Eliakim nga anak ni Josias, kas kasukat ni Josias nga amana, ken sinukatanna ti naganna iti Jehoyakim. Ngem impanna ni Joacaz idiay Egipto, ket sadiay a natay ni Joacaz. 35 Nagbayad ni Jehoyakim iti pirak ken balitok iti Faraon. Pinagbuisna dagiti tattao tapno mabayadan ti kuarta, tapno matungpalna ti bilin ti Faraon. Pinilitna ti tunggal maysa kadagiti tattao iti daga nga agbayad iti pirak ken balitok, tapno maited daytoy kenni Faraon Neco. 36 Duapulo ket lima ti tawen ni Jehoyakim idi nangrugi isuna nga agturay, ken sangapulo ket maysa a tawen a nagturay isuna idiay Jerusalem. Zebida ti nagan ti inana, nga anak ni Pedaias a taga-Ruma. 37 Inaramid ni Jehoyakim ti dakes iti imatang ni Yahweh kas kadagiti amin a banbanag nga inaramid dagiti kapuonanna.

24

1 Kadagiti al-aldaw ni Jehoyakim, rinaut ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia ti Juda; tallo a tawen a nagbalin ni Jehoyakim nga adipenna. Kalpasanna, timmallikod ni Jehoyakim ket bimmusor kenni Nebucadnesar. 2 Nangibaon ni Yahweh iti bungggoy dagiti Caldeo, Arameo, Moabita ken Ammonita a bumusor kenni Jehoyakim, imbaonna ida a mangdadael

iti Juda. Daytoy ket segun iti sao ni Yahweh a naibaga babaen kadagiti adipenna a profeta. 3 Pudno nga imbilin ni Yahweh a dumteng daytoy iti Juda, tapno pukawenna ida iti imatangna, gapu kadagiti basbasol ni Manases, amin nga inaramidna, 4 kasta met a gapu ta pinagsayasayna ti dara dagiti awan basolna, ta pinunnona ti Jerusalem iti dara dagiti awan basolna a tattao. Saan a kayat ni Yahweh a pakawanen dayta. 5 No maipanggep met kadagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Jehoyakim, ken kadagiti amin nga inaramidna, saan kadi a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Pakasaritaan dagiti Ari ti Juda? 6 Pimmusay ni Jehoyakim ket ni Jehoyakin nga anakna ti simmukat kenkuana a kas ari. 7 Saanen a rimmaut pay ti ari ti Egipto manipud iti dagana, gapu ta sinakup ti ari iti Babilonia dagiti amin a daga a tinengngel ti ari ti Egipto, manipud iti waig ti Egipto agingga iti Karayan Eufrates. 8 Sangapulo ket walo ti tawen ni Jehoyakin idi nangrugi isuna a nagturay, nagturay isuna iti Jerusalem iti tallo a bulan. Nehusta ti nagan ti inana, nga anak ni Elnatan a taga-Jerusalem. 9 Dakes ti inaramidna iti imatang ni Yahweh—inaramidna dagiti amin nga inaramid ti amana. 10 Iti dayta a tiempo, rinaut ti armada ni Nebucadnesar nga ari iti Babilonia ti Jerusalem ket pinalawlawanda ti siudad. 11 Napan ni Nebucadnesar nga ari iti Babilonia iti siudad kabayatan a palpalawlawan dagiti soldadona daytoy, 12 ket napan da Jehoyakin nga ari ti Juda, ti inana, dagiti adipenna, dagiti prinsipena ken dagiti opisialna iti ayan ti ari ti Babilonia. Tiniliw isuna ti ari ti Babilonia iti maikawalo a tawen a panagturayna. 13 Innala amin ni Nebucadnesar dagiti napapateg a banbanag iti balay ni Yahweh, kasta met dagiti adda iti palasio ti ari. Binurakna amin dagiti nabalitokan nga alikamen nga inaramid ni Solomon nga ari ti Israel iti templo ni Yahweh, kas iti imbaga ni Yahweh a mapasamak. 14 Impanawna amin a taga-Jerusalem, amin dagiti pangulo ken dagiti amin a mannakigubat a lallaki, sangapulo a ribo a balud ken dagiti amin a karpintero ken dagiti mammanday. Awan a pulos ti nabati malaksid kadagiti kapapanglawan a tattao iti daga. 15 Impan ni Nebucadnesar ni Jehoyakin idiay Babilonia, kasta met ti ina ti ari, dagiti assawana, dagiti opisialna ken dagiti pangulo a lallaki ti daga. Impanawna ida manipud Jerusalem nga agturong idiay Babilonia. 16 Amin dagiti mannakigubat a lallaki, pito a ribo ti bilangda ken sangaribo a karpintero ken mammanday, aminda ket mabalin a makigubat—impan ti ari ti Babilonia amin dagitoy a lallaki idiay Babilonia. 17 Pinagbalin ti ari ti Babilonia ni Matanias nga ari, a kabsat ti ama ni Jehoyakin, kas simmukat kenkuana nga ari ken sinukatanna iti Zedekias ti naganna. 18 Duapulo ket maysa ti tawen ni Zedekias idi nangrugi isuna a nagturay, nagturay isuna iti sangapulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem. Hamutal ti nagan ti inana, nga anak ni Jeremias a taga-Libna. 19 Dakes ti inaramidna iti imatang ni Yahweh—inaramidna dagiti amin nga inaramid ni Jehoyakim. 20 Gapu iti pungtot ni Yahweh, napasamak amin dagitoy a pagteng idiay Jerusalem ken Juda, agingga a pinapanawna ida iti imatangna. Kalpasanna, bimmusor ni Zedekiasiti ari ti Babilonia.

25

1 Napasamak daytoy nga iti maikasiam a tawen a panagturay ni Ari Zedekias, iti maikasangapulo a bulan ken iti maikasangapulo nga aldaw ti bulan, dimteng ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia a kaduana ti amin nga armadana maibusor iti Jerusalem. Nagkampo isuna iti ballasiw daytoy, ket binangenanda iti aglawlaw daytoy. 2 Isu a linakubda ti

siudad agingga iti maikasangapulo ket maysa a tawen a panagturay ni
Ari Zedekias. 3 Iti maikasiam nga aldaw ti maikapat a bulan iti dayta
a tawen, nakaro unay ti panagbisin iti siudad ket awanen ti taraon
para kadagiti tattao iti daga. 4 Kalpasanna, narakrak ti maysa a paset
ti pader ti siudad ket naglibas iti rabii dagiti amin a mannakigubat a
lallaki babaen iti ruangan iti nagbaetan ti dua a pader iti abay ti hardin
ti ari, uray no adda dagiti Caldeo iti aglawlaw ti siudad. Nagturong ti
ari idiay banda ti Araba. 5 Ngem kinamat ti armada dagiti Caldeo ni Ari
Zedekias ket natiliwda isuna idiay tanap ti Karayan Jordan nga asideg
idiay Jericho. Nawarawara dagiti amin nga armadana manipud kenkuana.
6 Natiliwda ti ari ket impanda isuna iti ari ti Babilonia idiay Ribla a
nangsintensiaanda kenkuana. 7 No maipapan kadagiti lallaki nga annak
ni Zedekias, pinatayda ida iti imatangna. Kalpasanna, sinnuatda dagiti
matana, kinawaranda isuna iti bronse a kawar ken kalpasanna impanda
idiay Babilonia. 8 Ket iti maikalima a bulan iti maikapito nga aldaw ti
bulan, a maikasangapulo ket siam a tawen a panagturay ni Nebucadnesar
nga ari ti Babilonia, napan idiay Jerusalem ni Nebuzaradan nga adipen
ti ari ti Babilonia ken pangulo dagiti guardiana. 9 Pinuoranna ti balay ni
Yahweh, ti palasio ti ari ken dagiti amin a balbalay idiay Jerusalem; kasta
met a pinuoranna dagiti napapateg a pasdek iti siudad. 10 No maipapan
met kadagiti amin a pader a nakapalikmot iti Jerusalem ket dinadael
dagiti amin nga armada ti taga-Babilonia a sumursurot kadagiti bilin ti
pangulo ti guardia. 11 No maipapan kadagiti tattao a nabati iti siudad,
dagiti simmuko iti ari ti Babilonia, ken dagiti nabatbati nga umili—intalaw
ida amin ni Nebuzaradan a pangulo dagiti guardia. 12 Ngem imbati ti
pangulo dagiti guardia dagiti sumagmamano a kapapanglawan iti daga
tapno agtrabaho kadagiti kaubasan ken kataltalonan. 13 No maipapan
kadagiti bronse nga adigi nga adda iti balay ni Yahweh, dagiti bronse
a pagbatayan ken bronse a tangke nga adda iti balay ni Yahweh ket
binurakburak dagiti Caldeo sada innala nga inyawid dagiti bronse idiay
Babilonia. 14 Dagiti banga, pala, mausar a pangtaripato iti pagsilawan,
dagiti kutsara ken amin dagiti alikamen a bronse nga us-usaren dagiti
papadi iti templo—innala amin dagitoy dagiti Caldeo. 15 Innala pay
ti kapitan dagiti guardia ti ari dagiti banga a pagikkat kadagiti dapu
ken dagiti planggana a naaramid manipud iti balitok, ken amin dagiti
naaramid manipud iti pirak. 16 Dagiti dua nga adigi, tangke ken dagiti
pagbatayan nga inaramid ni Solomon para iti balay ni Yahweh ket ad-adu
ti linaonna a bronse ngem iti mabalin a timbangen. 17 Ti katayag ti maysa
nga adigi ket sangapulo ket walo a siko, ket ti paratok a bronse ket adda
iti tuktok daytoy. Ti paratok ket tallo a siko ti kangatona, a naarkosan ti
aglawlawna iti disenio a kasla iket ken bunga ti kayo a granada, naaramid
amin dagitoy babaen iti bronse. Ti maysa pay nga adigi ken ti arkos
daytoy ket kas met laeng iti immuna. 18 Intugot ti pangulo dagiti guardia
ti balud a ni Seraias a kangatoan a padi, kasta met ni Zefanias a maikadua
a padi ken dagiti tallo nga agbanbatay iti ruangan. 19 Manipud iti siudad,
intugotna ti maysa a balud nga opisial a mangimatmaton kadagiti soldado,
ken lima a lallaki kadagiti mammagbaga ti ari nga adda pay laeng iti
siudad. Intugotna pay ti balud nga opisial ti armada ti ari nga akin-
rebbeng kadagiti papeles iti armada, kaduada dagiti innem a pulo a
napapateg a lallaki iti daga nga adda iti siudad. 20 Kalpasanna, impan ida
ni Nebuzaradan a pangulo dagiti guardia iti ari ti Babilonia idiay Ribla.
21 Pinapatay ida ti ari ti Babilonia idiay Ribla iti daga ni Hamat. Iti daytoy

a wagas, napagtalaw ti Juda iti dagana. 22 No maipapan kadagiti tattao a
nagtalinaed idiay Juda, nga imbati ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia,
insaadna ni Gedalias nga anak ni Ahikam nga anak ni Safan, a mangidaulo
kadakuada. 23 Ket idi nangngeg dagiti amin a pangulo dagiti soldado ken
dagiti tattaoda nga insaad ti ari ti Babilonia ni Gedalias a kas gobernador,
napanda kenni Gedalias idiay Mizpa. Dagitoy a lallaki ket isu da Ismael
nga anak ni Netanias, Johanan nga anak ni Karea, Seraias nga anak ni
Tanhumet a taga-Netofa, ken Jezanias a taga-Maaca—isuda ken dagiti
tattaoda. 24 Nagsapata ni Gedalias kadakuada ken kadagiti tattaoda, ket
kinunana kadakuada, “Saankayo nga agbuteng kadagiti opisial a Caldeo.
Agnaedkayo iti daga ket agserbikayo iti ari ti Babilonia ket agbalinto a
nasayaat daytoy kadakayo.” 25 Ngem napasamak nga iti maikapito a
bulan ket dimteng ni Ismael nga anak ni Netanias nga anak ni Elisama a
nagtaud iti naarrian pamilia a kaduana ti sangapulo a lallaki ket rinautda
ni Gedalias. Natay ni Gedalias a kaduana dagiti tattao ti Juda ken Babilonia
a kaduana idiay Mizpa. 26 Ket pimmanaw ken napan idiay Egipto dagiti
amin a tattao, manipud iti kanunumoan agingga iti katatan-okan ken
dagiti pangulo dagiti soldado, gapu ta mabutengda kadagiti taga-Babilonia.
27 Napasamak daytoy kalpasan iti maikatallopulo ket pito a tawen a
pannakaibalud ni Jehoyakin nga ari ti Juda, iti maikasangapulo ket dua
a bulan, iti maikaduapulo ket pito nga aldaw ti bulan, winayawayaan ni
Evilmerodac nga ari ti Babilonia ni Jehoyakin nga ari ti Juda manipud
iti pagbaludan. Napasamak daytoy iti tawen a nangrugi a nagturay ni
Evilmerodac. 28 Nasayaat ti pannakisaritana kenkuana ken inikkanna
isuna iti nangatngato a saad ngem kadagiti dadduma nga ari a kaduana
idiay Babilonia. 29 Inikkat ni Evilmerodac ti pagan-anay ni Jehoyakin a kas
balud ken inaldaw a makipangan ni Jehoyakin iti lamisaan ti ari iti unos
ti panagbiagna. 30 Ken maipapaay ti pangtaraonna iti inaldaw iti unos ti
panagbiagna.

1 Cronicas

1 Ni Adan ket putotna ni Set, ni Set ket putotna ni Enos, ni Enos ket
putotna ni Kenan, 2 ni Kenan ket putotna ni Mahalalel, ni Mahalalel ket
putotna ni Jared, ni Jared ket putotna ni Enoc, 3 ni Enoc ket putotna ni
Matusalem, ni Matusalem ket putotna ni Lamec, ni Lamec ket putotna
ni Noe, 4 ni Noe ket putotna da Sem, Ham ken Japet. 5 Dagiti putot a
lallaki ni Jafet ket da Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Mesec ken Tiras.
6 Dagiti putot a lallaki ni Gomer ket da Askenas, Rifat ken Togarma. 7 Dagiti
putot a lallaki ni Javan ket da Elisa, Tarsis, Kitim ken Dodanim. 8 Dagiti
putot a lallaki ni Ham ket da Cus, Mizraim, Put ken Canaan. 9 Dagiti putot
a lallaki ni Cus ket da Seba, Havila, Sabta, Raama ken Sabteca. Dagiti
putot a lallaki ni Raama ket ni Seba kenni Dedan. 10 Ni Cus ket putotna
ni Nimrod nga isu ti kaunaan a mannakigubat iti rabaw ti daga. 11 Ni
Mizraim ket isu ti kapuonan dagiti Ludim, Anam, Lehab, Naftu, 12 Patrus,
Caslu (nga isu ti nagtaudan dagiti Filisteo), ken dagiti Caftor. 13 Ni Canaan
ket putotna ni Sidon nga isu ti inaunana, ken ni Het. 14 Isuna met laeng
ti kapuonan dagiti Jebuseo, Amorreo, Gergaseo, 15 Heveo, Arkeo, Siniteo,
16 Arvadeo, Zemareo ken dagiti Hamateo. 17 Dagiti putot a lallaki ni Shem
ket da Elam, Assur, Arfaxad, Lud ken Aram. Dagiti putot a lallaki ni Aram
ket da Uz, Hul, Geter, ken Mesec. 18 Ni Arfaxad ti ama ni Sela, ket ni
Sela ti ama ni Eber. 19 Addaan iti dua a putot a lallaki ni Eber. Peleg ti
nagan ti maysa, ta nabingay ti daga bayat a sibibiag isuna. Joktan ti nagan
ti kabsatna a lalaki. 20 Ni Joktan ti ama da Almodad, Selef, Hazamavet,
21 Hadoram, Uzal, Dikla, 22 Obal, Abimael, Seba, 23 Ofir Havila, ken Jobab.
Amin dagitoy ket putot a lallaki ni Joktan. 24 Dagiti kaputotan ni Shem
ket da Arfaxad, Sela, 25 Eber, Peleg, Reu, 26 Serug, Nahor, 27 ken Abram
nga isu ni Abraham. 28 Dagiti putot a lallaki ni Abraham ket da Isaac ken
Ismael. 29 Dagitoy dagiti putotda a lallaki: ti inauna a putot ni Ismael ket ni
Nebayot, simmaruno da Kedar, Adbeel, Mibsam, 30 Misma, Duma, Massa,
Hadad, Tema, 31 Jetur, Nafis, ken Kedema. Dagitoy dagiti putot a lallaki
ni Ismael. 32 Dagiti annak a lallaki ni Keturah, a maysa pay nga asawa ni
Abraham, ket da Zimran, Joksan, Medan, Midian, Isbak, ken Sua. Dagiti
putot lallaki ni Joksan ket da Seba ken Dedan. 33 Dagiti putot a lallaki
ni Midian ket da Efa, Efer, Hanoc, Abida, ken Eldaa. Amin dagitoy ket
kaputotan ni Ketura. 34 Ni Abraham ket pinutotna ni Isaac. Dagiti putot
a lallaki ni Isaac ket da Esau ken Israel. 35 Dagiti putot a lallaki ni Esau
ket da Elifaz, Reuel, Jeus, Jalam, ken Kora. 36 Dagiti putot a lallaki ni Elifaz
ket da Teman, Oman, Zefo, Gatam, Kenaz, Timna ken Amalec. 37 Dagiti
putot a lallaki ni Reuel ket da Nahat, Zera, Samma, ken Mizza. 38 Dagiti
putot a lallaki ni Seir ket da Lotan, Zibeon, Ana, Dison, Ezer, ken Disan.
39 Dagiti putot a lallaki ni Lotan ket da Hori ken Homam, ken ni Timna
ket kabsat a babai ni Lotan. 40 Dagiti putot a lallaki ni Sobal ket da Alvan,
Manahat, Ebal, Sefo, ken Onam. Dagiti putot a lallaki ni Zibeon ket da Aya
ken Ana. 41 Ti putot a lalaki ni Ana ket ni Dison. Dagiti putot a lallaki ni
Dison ket da Hamran, Esban, Itran ken Keran. 42 Dagiti putot a lallaki ni
Ezer ket da Bilhan, Zaavan ken Jaakan. Dagiti putot a lallaki ni Disan ket

da Uz ken Aran. 43 Dagitoy dagiti ar-ari a nagturay iti daga ti Edom sakbay
nga adda iti ari a nagturay kadagiti Israelita: ni Bela a putot a lalaki ni
Beor, ket Dinhaba ti nagan ti siudadna. 44 Idi natay ni Bela, ket ni Jobab a
putot a lalaki ni Zera a taga-Bozra, ti simmukat kenkuana a nagturay a kas
ari. 45 Idi natay ni Jobab, ni Husam a nagtaud iti daga dagiti Teminita, ti
simmukat kenkuana a nagturay a kas ari. 46 Idi natay ni Husam, ni Hadad a
putot a lalaki ni Bedad, a nangparmek kadagiti Midianita iti daga ti Moab,
ti simmukat kenkuana a nagturay a kas ari. Avit ti nagan ti siudadna.
47 Idi natay ni Hadad, ket ni Samla a taga-Masreka, ti simmukat kenkuana
a nagturay a kas ari. 48 Idi natay ni Samla, ket ni Saul a taga Rehobot, a
nagnaed iti igid ti Karayan Eufrates, ti simmukat kenkuana a nagturay a
kas ari. 49 Idi natay ni Saul, ket ni Baal Hanan a putot a lalaki ni Akbor,
ti simmukat kenkuana a nagturay a kas ari. 50 Idi natay ni Baal Hanan a
putot a lalaki ni Akbor, ket ni Hadar, ti simmukat kenkuana a nagturay a
kas ari. Pai ti nagan ti siudadna. Ti nagan ti asawana ket Mehetabel nga
anak a babai ni Matred, nga apoko a babai ni Me Zahab. 51 Natay ni Hadad.
Dagiti pangulo dagiti puli iti Edom ket da Timna, Alva, Jetet, 52 Oholibama,
Ela, Pinon, 53 Kenaz, Teman, Mibzar, 54 Magdiel ken Iram. Dagitoy dagiti
pangulo dagiti puli iti Edom.

2

1 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Israel: da Ruben, Simeon, Levi, Juda,
Issacar, Zebulon, 2 Dan, Jose, Benjamin, Naftali, Gad, ken Aser. 3 Dagiti
putot a lallaki ni Juda ket da: Er, Onan, ken Sela, nga impasngay kenkuana
ti babai nga anak ni Sua, a taga Canaan. Ni Er nga inauna nga anak ni
Juda, ket nadangkes iti imatang ni Yahweh, ket pinatay ni Yahweh isuna.
4 Ni Tamar a manugangna a babai, impasngayna kenkuana, da Perez ken
Zera. Adda lima a putot a lallaki ni Juda. 5 Dagiti putot a lallaki ni Perez
ket da Hezron ken Hamul. 6 Dagiti putot a lallaki ni Zera ket da Zimri,
Etan, Heman, Calcol, ken Darda, limada amin. 7 Ti putot a lalaki ni Carmi
ket ni, Acar, a nangiyeg ti riribuk iti Israel, idi tinakawna ti nailasin a
maipaay iti Dios. 8 Ti putot a lalaki ni Etan ket ni Azarias. 9 Dagiti putot
a lallaki ni Hesron ket da Jerameel, Ram, ken Caleb. 10 Ni Ram pinutotna
ni Aminadab, ket ni Aminadab ti ama ni Nason, a mangidadaulo kadagiti
kaputotan ti Juda. 11 Ni Nason ti ama ni Salma, ket ni Salma ti ama ni
Boaz. 12 Ni Boas ti ama ni Obed, ket ni Obed ti ama ni Jesse. 13 Ni Jesse
ti ama ni Eliab ti inauna a putotna, ni Abinadab ti maikaddua, ni Samma
ti maikatlo, 14 ni Netanel ti maikapat, ni Raddai ti maikalima, 15 ni Osem
ti maikanem ken ni David ti maikapito. 16 Dagiti kakabsatda a babbai
ket da Zeruyas ken Abigail. Dagiti annak a lallaki ni Zeruyas ket da
Abisai, Joab, ken Asael, talloda. 17 Impasngay ni Abigail ni Amasa, a ti
amana ket ni Jeter nga Ismaelita. 18 Ni Caleb a putot a lalaki ni Hezron
ti ama dagiti annak ni Azuba nga asawana, ken ni Jeriot a putotna a
babai. Dagiti putotna a lallaki ket da Jeser, Sobad, ken Ardon. 19 Natay
ni Azuba, ket kalpasanna inasawa ni Caleb ni Efrata, nga impasngayna
kenkuana ni Hur. 20 Ni Hur ti ama ni Uri, ket ni Uri ti ama ni Bazalel.
21 Saan a nagbayag, idi agtawen ni Hezron iti innem a pulo, inasawana
ti putot a babai ni Makir, ti ama ni Galaad. Impasngayna kenkuana ni
Segub. 22 Ni Segub ti ama ni Jair, a nangituray kadagiti duapulo ket tallo a
siudad iti daga ti Galaad. 23 Sinakupda Gesur ken Aram dagiti il-ili ti Jair

ken Kenat, agraman dagiti innem a pulo nga il-ili nga adda iti aglawlaw
dagitoy. Amin dagitoy nga agnanaed ket kaputotan ni Makir nga ama ni
Galaad. 24 Kalpasan iti ipapatay ni Hezron, nakikaidda ni Caleb kenni
Efrata, ti asawa ti amana a ni Hezron. Impasngayna kenkuana ni Asur, ti
ama ni Tekoa. 25 Dagiti putot a lallaki ni Jerameel nga inaunaan a putot ni
Hezron, ket isuda Ram ti inaunaan a putot, Buna, Oren, Ozem, ken Ahia.
26 Adda pay sabali nga asawa ni Jerameel nga agnagan iti Atara. Isuna
ti ina ni Onam. 27 Dagiti putot a lallaki ni Ram nga inauna a putot ni
Jerameel, ket da Maaz, Jamin, ken Eker. 28 Dagiti putot a lallaki ni Onam
ket da Sammai ken Jada. Dagiti putot a lallaki ni Sammai ket da Nadab
ken ni Abisur. 29 Ti nagan iti asawa ni Abisur ket Abihail; impasngayna
kenkuana da Aban ken Molid. 30 Dagiti putot a lallaki ni Nadab ket da
Seled ken Appaim, ngem natay ni Seled nga awanan kadagiti annak. 31 Ti
putot a lalaki ni Appaim ket ni Isi. Ti putot a lalaki ni Isi ket ni Sesan. Ti
putot a lalaki ni Sesan ket ni Alai. 32 Dagiti putot a lallaki ni Jada, a kabsat
a lalaki ni Sammai, ket da Jeter ken Jonatan. Natay ni Jeter nga awanan
kadagiti annak. 33 Dagiti putot a lallaki ni Jonatan ket da Pelet ken ni Zaza.
Dagitoy dagiti kaputotan ni Jerameel. 34 Ita ni Sesan ket awan ti putot a
lallaki, babbai laeng. Ni Sesan ket addaan iti adipen a taga Egipto, nga
agnagan iti Jara. 35 Inyasawa ni Sesan ti putotna a babai iti adipenna a
ni Jara. Impasngayna kenkuana ni Attai. 36 Ni Attai ti ama ni Natan, ket
ni Natan ti ama ni Zabad. 37 Ni Zabad ti ama ni Eplal, ket ni Eplal ti ama
ni Obed. 38 Ni Obed ti ama ni Jehu, ket ni Jehu ti ama ni Azarias. 39 Ni
Azarias ti ama ni Helez, ket ni Helez ti ama ni Eleasa. 40 Ni Eleasa ti ama ni
Sismai, ket ni Sismai ti ama ni Sallum. 41 Ni Sallum ti ama ni Jekamias, ket
ni Jekamias ti ama ni Elisama. 42 Dagiti putot a lallaki ni Caleb, a kabsat
a lalaki ni Jerameel, ket ni Mesa ti inauna, nga ama ni Zip. Ti maikaddua
a putotna, ni Maresa, nga isu ti ama ni Hebron. 43 Dagiti putot a lallaki
ni Hebron ket da Kora, Tappua, Rekem, ken Sema. 44 Ni Sema ti ama ni
Raham, nga ama ni Jorkeam. Ni Rekem ti ama ni Sammai. 45 Ti putot a
lalaki ni Sammai ket ni Maon, ket ni Maon ti ama ni Betzur. 46 Ni Efa
ti asawa nga adipen ni Caleb, impasngayna da Haran, Moza, ken Gazez.
Ni Haran ti ama ni Gazez. 47 Dagiti putot a lallaki ni Jadai ket da Regem,
Jotam, Gesan, Pelet, Epa, ken Saap. 48 Ni Maaca ti asawa nga adipen ni
Caleb, impasngayna da Seber ken ni Tirana. 49 Impasngayna met ni Saaf
nga ama ni Madmana, ni Seva nga ama ni Macbena ken ti ama ni Gibea.
Ti putot a babai ni Caleb ket ni Acsa. Dagitoy dagiti kaputotan ni Caleb.
50 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Hur, ti inauna a putotna kenni Efrata:
ket ni Sobal nga ama ti Kiriat Jearim, 51 Ni Salma nga ama ti Betlehem,
ken ni Harep nga ama ti Betgader. 52 Ni Sobal nga ama ti Kiriat Jearim
ket addaan kadagiti kaputotan: Ni Haroe, ti kaguddua dagiti Menutita,
53 ken dagiti puli ti Kiriat Jearim- dagiti Itreo, Puteo, Sumateo, ken dagiti
Misraiteo. Dagiti Zoratita ken Estaolita ket nagtaudda kadagitoy. 54 Dagiti
puli ni Salma ket isu dagiti sumaganad: Ti Betlehem, ti Netopatita, Atrot
Bet Joab, ken ti kaguddua ti Manahatita- dagiti Zorita, 55 dagiti puli dagiti
eskriba a nagnanaed idiay Jabez: dagiti Tirateo, Simateo, ken Sucateo.
Dagitoy dagiti Keneo a nagtaud manipud kenni Hammat, dagiti kapuonan
dagiti Recabita.

3

1 Ita, dagitoy dagiti putot a lallaki ni David a naiyanak idiay Hebron:
Ti inauna ket ni Ammon, a putotna a lalaki kenni Ahinoam a manipud iti Jezreel; ti maikaddua, ket ni Daniel, a putotna a lalaki kenni Abigail manipud Carmel; 2 ti maikatlo ket ni Absalom a ti inana ket ni Maaca, a putot a babai ni Talmai nga ari iti Gesur. Ti maikapat ket ni Adonias nga anak a lalaki ni Haggit; 3 ti maikalima, ket ni Sefatias a putotna a lalaki kenni Abital; ti maikanem, ket ni Itream a putotna a lalaki kenni Egla nga asawana. 4 Naipasngay kenni David dagitoy nga innem idiay Hebron, a nagturayanna iti pito a tawen ken innem a bulan. Nagturay ngarud isuna idiay Jerusalem iti tallo pulo ket tallo a tawen. 5 Dagitoy nga uppat a putotna a lallaki kenni Batseba nga anak a babai ni Ammiel, ket naipasngayda idiay Jerusalem: isuda Samma, Sobab, Natan, ken Solomon. 6 Dagiti dadduma pay a siam a putot a lallaki ni David ket da Ibhar, Elisama, Elfelet, 7 Noga, Nepeg, Jafia, 8 Elisama, Eliada, ken Elifelet. 9 Dagitoy dagiti putot a lallaki ni David, saan a nairaman ditoy dagiti putotna a lallaki kadagiti assawana nga adipen. Ni Tamar ti kabsatda a babai. 10 Ti putot a lalaki ni Solomon ket ni Rehoboam. Ti putot a lalaki ni Rehoboam ket ni Abija. Ti putot a lalaki ni Abija ket ni Asa. Ti putot a lalaki ni Asa ket ni Jehosafat. 11 Ti putot a lalaki ni Jehosafat ket ni Joram. Ti putot a lalaki ni Joram ket ni Ahasias. Ti putot a lalaki ni Ahasias ket ni Joas. 12 Ti putot a lalaki ni Joas ket ni Amazias. Ti putot a lalaki ni Amazias ket ni Azarias. Ti putot a lalaki ni Azarias ket ni Jotam. 13 Ti putot a lalaki ni Jotam ket ni Ahaz. Ti putot a lalaki ni Ahaz ket ni Hezekias. Ti putot a lalaki ni Hezekias ket ni Manases. 14 Ti putot a lalaki ni Manases ket ni Amon. Ti putot a lalaki ni Amon ket ni Josias. 15 Dagiti putot a lallaki ni Josias ket ni Johanan ti inauna, ti maikaddua a putotna a lalaki ket ni Jehoyakim, ti maikatlo a putotna a lalaki ket ni Zedekias, ken ti maikapat a putotna a lalaki ket ni Sallum. 16 Ti putot a lalaki ni Jehoyakim ket ni Jeconias. Ti maudi nga ari ket ni Zedekias. 17 Dagiti putot a lallaki ni Jeconias, a naipanaw a kas balud, ket da Sealtiel, 18 Malciram, Pedaias, Senazzar, Jekamias, Hosama, ken Nedabias. 19 Dagiti putot a lallaki ni Pedaias ket da Zerubbabel ken ni Simei. Dagiti putot a lallaki ni Zerubbabel ket da Messulam ken Hananaias; ni Selomit ti kabsatda a babai. 20 Dagiti dadduma a lima a putotna a lallaki ket da Hasuba, Ohel, Berecias, Hasadaias ken Jusab Hesed. 21 Dagiti putot a lallaki ni Hananaias ket da Pelatias ken ni Jesaias. Ti putotna a lalaki ket ni Refaias, ken ti dadduma pay a kaputotanna ket da Arnan, Obadias, ken Secanias. 22 Ti putot a lalaki ni Secanias ket ni Semaias. Dagiti putot a lallaki ni Semaias ket da Hattus, Igal, Barias, Nearias, ken ni Safat. 23 Dagiti tallo a putot a lalaki ni Nearias ket da Elioenai, Hizkias, ken Azrikam. 24 Dagiti pito a putot a lallaki ni Elioenai ket da Hodavias, Eliasib, Pelaias, Akkub, Johanan, Delaias, ken Anani.

4

1 Dagiti kaputotan ni Juda ket da Perez, Hezron, Carmi, Hur, ken Sobal.
2 Ni Sobal ti ama ni Reayas, Ni Reayas ti ama ni Jahat. Ni Jahat ti ama da Ahumai ken Lahad. Dagitoy dagiti nagtaudan dagiti puli ti Zora. 3 Dagitoy dagiti nagtaudan dagiti puli idiay siudad ti Etam: Ni Jezreel, Isma, ken Idbas. Ti nagan ti kabsatda a babai ket Hazzelelponi. 4 Ni Penuel ti nagtaudan dagiti puli iti siudad ti Gedor. Ni Ezer ti nagtaudan dagiti puli iti Husa. Dagitoy dagiti kaputotan ni Hur, ti inauna nga anak ni Efrata ken

iti nagtaudan ti Betlehem. 5 Addaan iti dua nga assawa ni Asur nga ama ni
Tekoa, isuda Hela ken ni Naara. 6 Impasngay ni Naara da Ahuzzam, Heper,
Temeni, ken ni Haahastari. Dagitoy dagiti annak a lallaki ni Naara. 7 Dagiti
annak a lallaki ni Hela ket da Zeret, Izhar, Etnan, 8 ken Koz, nga ama da
Anub ken Zobeba, ken dagiti puli a nagtaud kenni Aharhel a putot a lalaki
ni Harum. 9 Ni Jabez ket ad-adda a mararaem ngem kadagiti kakabsatna.
Pinanaganan isuna ti inana iti Jabez. Kinunana, "Gapu ta impasngayko
isuna iti kinasaem" 10 Immawag ni Jabez iti Dios ti Israel ket kinunana,
"No laeng koma bendisionannak ken ilawlawam ti masakupak. Ti imam
koma iti adda kaniak; iyadayonak iti pakadangrak tapno saanak koma nga
agsagaba iti ut-ut!" Ket impaay ti Dios kenkuana ti kararagna. 11 Ni Kelub
a kabsat a lalaki ni Sua ti akin-putot kenni Mehir, nga ama ni Eston. 12 Ni
Eston ti ama da Bet Rafa, Paseas, ken Tehinna, a nangirugi iti siudad ti
Nahas. Dagitoy dagiti lallaki a nagnanaed idiay Reca. 13 Dagiti putot a
lallaki ni Kenaz ket da Otniel, ken Seraias. Dagiti putot a lallaki ni Otniel
ket da Hatat ken Meonotai. 14 Ni Meonotai ti ama ni Opras, ket ni Seraias ti
ama ni Joab, ti nagtaudan ti Ge Harasim, a dagiti tattaona ket kumikitikit.
15 Dagiti putot a lallaki ni Caleb a putot ni Jefonne ket da Iru, Ela, ken
Naam. Ti putot a lalaki ni Ela ket ni Kenaz. 16 Dagiti putot a lallaki ni
Jehallel ket da Zif, Zifa, Tiria, ken Asarel. 17 - 18 Dagiti putot a lallaki ni
Ezra ket da Jeter, Mered, Efer, ken Jalon. Ti asawa ni Mered a taga Egipto
ket impasngayna da Miriam, Sammai, ken ni Isba, nga akin putot kenni
Estimoa. Dagitoy dagiti annak a lallaki ni Bitias, a putot a babai ti Faraon
nga inasawa ni Mered. Ti Judio nga asawa ni Mered ket impasngayna ni
Jered, nga ama ni Gedor; ni Heber, nga ama da Soco; ken ni Jekutiel, nga
ama ni Zanoas. 19 Kadagiti dua nga annak a lallaki ti asawa ni Hodias, a
kabsat a babai ni Naham, ti maysa ti akin-putot kenni Keila a Garmeta. Ti
maysa pay ket ni Estemoa a Maacatita. 20 Dagiti putot a lallaki ni Simon ket
da Amnon, Rinna, Ben Hanan, ken Tilon. Dagiti putot a lallaki ni Isi ket da
Zohet, ken ni Ben Zohet. 21 Dagiti kaputotan ni Sela, a putot a lalaki ni Juda,
ket da Er nga ama ni Leca, ni Laadan nga ama ni Maresas ken nagtaudan
dagiti puli dagiti agar-aramid kadagiti lino idiay Bet Asbea, 22 Ni Jokim,
dagiti lallaki ti Cozeba, ken da Joas ken Saraf, nga addaan kadagiti sanikua
idiay Moab, ngem nagsublida idiay Betlehem. (Daytoy a pakaammo ket
manipud kadagiti kadaanan a nakaisuratan.) 23 Dagiti dadduma kadagitoy
a tattao ket isuda dagiti agdamdamili nga agnanaed idiay Netaim ken
Gedera ken nagtrabahoda a para iti ari. 24 Dagiti kaputotan ni Simeon
ket da Nemuel, Jamin, Jarib, Zera, ken Saul. 25 Ni Sallum ti putot a lalaki ni
Saul, Ni Midsam ti putot a lalaki ni Sallum, ken ni Misma ti putot a lalaki ni
Mibsam. 26 Dagiti kaputotan ni Misma ket ni Hammuel a putotna a lalaki,
ni Zaccur nga apokona, kenni Simei nga apokona iti tumeng. 27 Addaan iti
sangapulo ket innem a putot a lallaki ni Semei ken innem a putot a babbai.
Awan iti adu a putot dagiti kakabsatna a lallaki, isu a saan nga immadu iti
kasta unay dagiti pulida a kas kadagiti tattao ti Juda. 28 Nagnaedda idiay
Beerseba, Molada, ken idiay Hazar Sual. 29 Nagnaedda met idiay Bilha,
Ezem, Tolad, 30 Betuel, Horma, Ziklag, 31 Bet Marcabot, Hazar Susim, Bet
Biri, ken Saaraim. Dagitoy dagiti siudadda agingga iti panagturay ni David.
32 Dagiti lima a purpurokda ket ti Etam, Ain, Rimmon, Tocen, ken Asan,
33 agraman dagiti adda iti ruar dagiti purpurok agingga iti Baal. Dagitoy
dagiti nagnanaedanda, ket indulinda dagiti listaan dagiti kapuonanda.

34 Dagiti mangidadaulo ti pulida ket da Mesobab, Jamlec, ni Josas a putot
a lalaki ni Amazias, 35 ni Joel, ni Jehu a putot a lalaki ni Josibias a
putot a lalaki ni Seraias a putot a lalaki ni Asiel, 36 ni Elioenai, Jaakobas,
Jeshohaias, Asaias, Adiel, Jesimiel, Benaias, 37 ken ni Zisa a putot a lalaki
ni Sifi a putot a lalaki ni Allon a putot a lalaki ni Jedaias a putot a lalaki
ni Simri a putot a lalaki ni Semaias. 38 Dagitoy a nadakamat a nagnagan
ket isuda dagiti mangidadaulo kadagiti pulida, ket immadu iti kasta unay
dagiti pulida. 39 Nagturongda iti asideg ti Gedor, iti daya a paset ti tanap,
tapno agsapulda iti pagpaarabanda kadagiti arbanda. 40 Nakasarakda iti
nawadwad ken nasayaat a pagpaaraban. Nalawa, naulimek, ken natalna
ti daga. Dagiti Hamita ti immun-una a nagnaed sadiay. 41 Dagitoy a
nailista iti naganda ket immay kadagiti al-aldaw ni Hezekias nga ari ti
Juda, ket rinautda ti pagnanaedan dagiti Hamita ken dagiti Meunita, nga
adda met sadiay. Dinadaelda ida a naan-anay ket nagnaedda sadiay gapu
ta nakasarakda ti pagpaaraban kadagiti arbanda. 42 Napan iti Bantay Seir
dagiti limagasut a lallaki manipud iti tribu ni Simeon a kadduada dagiti
panguloda, a da Pelatias, Nearias, Refaias, ken Uzzel, dagiti putot a lallaki
ni Isi. 43 Pinarmekda dagiti nabatbati pay a nakalibas nga Amalekita, ket
agnaedda sadiay agingga iti daytoy nga aldaw.

5

1 Dagiti putot a lallaki ni Ruben nga inauna a putot a lalaki ni Israel—ita,
ni Ruben ti inauna a putot a lalaki ni Israel, ngem naited ti kalinteganna
a kas inauna a putot kadagiti putot a lallaki ni Jose a putot ni Israel
gapu ta tinulawan ni Ruben ti papag a pagiddaan ni amana. Isu a saan
isuna a nailista kas inauna nga anak. 2 Ni Juda ti kapipigsaan kadagiti
kakabsatna a lallaki, ket mabalin nga agtaud kenkuana ti mangidaulo.
Ngem ti kalintegan kas inauna nga anak ket kukua ni Jose— 3 dagiti putot
a lallaki ni Ruben, ti inauna a putot ni Israel ket da Hanoc, Pallu, Heznon,
ken Carmi. 4 Dagitoy dagiti kaputotan ni Joel: Ti putot a lalaki ni Joel ket
ni Semaias. Ti putot a lalaki ni Semaias ket ni Gog. 5 Ti putot a lalaki ni
Gog ket ni Simei. Ti putot a lalaki ni Mica ket Reaias. Ti putot a lalaki ni
Reaias ket ni Baal. 6 Ti putot a lalaki ni Baal ket ni Beeras, nga intugot
ni Tiglat Pileser nga ari ti Asiria a kas balud. Ni Beeras ti mangidadaulo
iti tribu ni Ruben. 7 Dagiti kakabagian ni Beeras babaen kadagiti pulida
ket dagiti sumaganad, a naisurat kadagiti listaan dagiti pakasaritaan ti
pamiliada: Ni Jeiel ti inauna, ni Zacarias, ken 8 ni Bela a putot a lalaki ni
Azaz a putot a lalaki ni Sema a putot a lalaki ni Joel. Nagnaedda iti Aroer,
agingga iti Nebo ken Baal Meon, 9 ken agturong iti daya a pangrugian ti
let-ang a dumanun iti Karayan Eufrates. Gapu ta adu dagiti bakada iti
daga ti Galaad. 10 Kadagiti al-aldaw ni Saul, rinaut ti tribu ni Ruben dagiti
Hagrita ket pinarmekda ida. Nagnaedda kadagiti tolda dagiti Hagrita iti
entero a daga iti daya ti Galaad. 11 Nagnaed iti asidegda dagiti kamkameng
iti tribu ti Gad, iti daga ti Basan agingga iti Saleca. 12 Dagiti mangidadaulo
kadakuada ket ni Joel, a pangulo ti puli, ni Safam a pangulo ti sabali a
puli, ken ni Janai ken ni Safat idiay Basan. 13 Dagiti kakabagianda kadagiti
familia dagiti ammada, ket da Micael, Mesullam, Seba, Jorai, Jocan, Zia, ken
ni Eber—pitoda amin. 14 Dagitoy a nagnagan dagiti tattao ket kaputotan
ni Abihail, ket ni Abihail ket putot a lalaki ni Huri. Ni Huri ket putot a
lalaki Jaroa. Ni Jaroa ket putot a lalaki ni Galaad. Ni Galaad ket putot
a lalaki ni Micael. Ni Micael ket putot a lalaki ni Jesisai. Ni Jesisai ket

putot a lalaki ni Jado. Ni Jado ket putot a lalaki ni Buz. 15 Ni Ahi ket
putot a lalaki ni Abdiel a putot a lalaki ni Guni, ti ulo dagiti pamilia dagiti
ammada. 16 Nagnaedda iti Galaad, idiay Basan, kadagiti ilina, ken kadagiti
amin a pagpaaraban idiay Saron agingga kadagiti beddengna.. 17 Amin
dagitoy ket naisurat kadagiti pakasaritaan ti pamiliada kadagiti al-aldaw
ni Jotam nga ari ti Juda ken ni Jeroboam nga ari ti Israel. 18 Dagiti Rubenita,
dagiti Gadita, ken dagiti kaguddua a tribu ti Manases ket addaan iti uppat
a pulo ket uppat a ribu a soldado a nasanay a makigubat, nga agaw-
awit kadagiti kalasag, ken kampilan, ken agibiat iti pana. 19 Rinautda
dagiti Hagrita, Jetur, Nafis ken Nodab. 20 Inawatda ti nasantoan a tulong
a maibusor kadakuada. Iti kastoy a wagas, naparmekda dagiti Hagrita
ken dagiti amin a kakadduada. Gapu ta immawag dagiti Israelita iti Dios
iti paggugubatan, ket sinungbatanna ida, gapu ta nagtalekda kenkuana.
21 Tiniliwda dagiti ayupda, agraman dagiti limapulo a ribu a kamelio, 250,
000 a karnero, dua ribu nga asno, ken 100, 000 a lallaki. 22 Gapu ta ti
Dios ti nakiranget para kadakuada, adu kadagiti kabusorda ti pinapatayda.
Nagnaedda iti dagada agingga iti pannakatiliwda a kas balud. 23 Nagnaed
iti daga ti Basan dagiti kaguddua iti tribu ti Manases agingga iti Baal
Hermon ken Senir (isu ti, Bantay Hermon). 24 Dagitoy dagiti mangidadaulo
kadagiti familiada: da Efer, Isi, Eliel, Azriel, Jeremias, Hodavias, ken Jadiel.
Napipigsa ken natuturedda a lallaki, nalalatak a lallaki a mangidadaulo
kadagiti pamiliada. 25 Ngem saanda a napudno iti Dios dagiti kapuonanda.
Ngem ketdi nagdaydayawda, kadagiti didiosen dagiti tattao iti daga, a
dinadael ti Dios iti sangoananda. 26 Pinagpungtot ti Dios ti Israel ni Pul
nga ari ti Asiria (a maawagan met iti Tiglat Pileser, ari ti Assiria). Innalana
a kas balud dagiti Rubenita, Gadita ken ti kaguddua a tribu ti Manases.
Impanna ida idiay Hala, Habor, Hara, ken idiay karayan iti Gozan, a
nagtalinaedanda agingga iti daytoy nga aldaw.

6

1 Dagiti putot a lallaki ni Levi ket da Gerson, Kohat, ken Merari. 2 Dagiti
putot a lallaki ni Kohat ket da Amram, Izar, Hebron, ken Uzziel. 3 Dagiti
annak ni Amram ket da Aaron, Moises, ken Miriam. Dagiti putot a lallaki
ni Aaron ket da Nadab, Abihu, Eleazar, ken Itamar. 4 Ni Eleazar ti ama ni
Finehas, ket ni Finehas ti ama ni Abisua. 5 Ni Abisua ti ama ni Bukki, ket
ni Bukki ama ni Uzzi. 6 Ni Uzzi ti ama ni Zerahias, ket ni Zerahias ti ama ni
Merayot. 7 Ni Merayot ti ama ni Amarias, ket ni Amarias ti ama ni Ahitub.
8 Ni Ahitub ti ama ni Zadok, ket ni Zadok ti ama ni Ahimaaz. 9 Ni Ahimaaz
ti ama ni Azarias, ket ni Azarias ti ama ni Johanan. 10 Ni Johanan ti ama ni
Azarias, a nagserbi iti templo nga impatakder ni Solomon idiay Jerusalem.
11 Ni Azarias ti ama ni Amarias, ket ni Amarias ti ama ni Ahitub. 12 Ni
Ahitub ti ama ni Zadok, ket ni Zadok ti ama ni Sallum. 13 Ni Sallum ti ama
ni Hilkias, ket n Hilkias ti ama ni Azarias. 14 Ni Azarias ti ama ni Serahias,
ket ni Serahias ti ama ni Jehozadak. 15 Naibalud ni Jehozadak idi impanaw
ni Yahweh ti Juda ken Jerusalem babaen iti ima ni Nebucadnezar. 16 Dagiti
putot a lallaki ni Levi ket da Gersom, Kohat, ken Merari. 17 Dagiti putot
a lallaki Hersom ket da Libni ken Simei. 18 Dagiti putot a lallaki ni Kohat
ket da Amram, Izar, Hebron, ken Uzziel. 19 Dagiti putot a lallaki ni Merari
ket da Mali ken Musi. Dagitoy dagiti puli iti Levita babaen kadagiti amma
dagiti pamiliada. 20 Nangrugi ti kaputotan ni Gersom babaen iti putotna a
lalaki a ni Libni. Ti putot a lalaki ni Libni ket ni Jaat. Ti putotna a lalaki ket

ni Zimma. 21 Ti putotna a lalaki ket ni Joa. Ti putotna a lalaki ket ni Iddo. Ti
putotna a lalaki ket ni Zera. Ti putotna a lalaki ket ni Jeaterai. 22 Nangrugi
dagiti kaputotan ni Koat babaen iti putotna a lalaki a ni Amminadab. Ti
putotna a lalaki ket ni Kora. Ti putotna a lalaki ket ni Assir. 23 Ti putotna
a lalaki ket ni Elkana. Ti putotna a lalaki ket ni Ebiasaf. Ti putotna a
lalaki ket ni Assir. 24 Ti putotna a lalaki ket ni Taat. Ti putotna a lalaki
ket ni Uriel. Ti putotna a lalaki ket ni Uzzias. Ti putotna a lalaki ket ni
Saul. 25 Dagiti putot a lallaki ni Elkana ket da Amasai, Ahimot, ken Elkana.
26 Ti putot a lalaki daytoy maikaddua nga Elkana ket ni Zofai. Ti putotna
a lalaki ket ni Naat. 27 Ti putotna a lalaki ket ni Eliab. Ti putotna a lalaki
ket ni Jehoram. Ti putotna a lalaki ket ni Elkana. 28 Dagiti putot a lallaki
ni Samuel, ti inauna ket ni Joel, ti maikaddua ket ni Abija. 29 Ti putot a
lalaki ni Merari ket ni Mali. Ti putotna a lalaki ket ni Libni. Ti putotna a
lalaki ket ni Simei. Ti putotna a lalaki ket ni Uzza. 30 Ti putotna a lalaki
ket ni Simea. Ti putotna a lalaki ket ni Haggias. Ti putotna a lalaki ket ni
Asaias. 31 Dagiti sumaganad ket dagiti nagnagan dagiti lallaki a dinutokan
ni David a mangimaton iti panagtukar iti balay ni Yahweh, kalpasan a
naisangpet ti lakasa ti tulag tapno agtalinaed sadiay. 32 Nagserbida babaen
iti panagkankanta iti sangoanan ti tabernakulo, iti tolda ti pakiumanan,
agingga a naipatakder ni Solomon ti balay ni Yahweh idiay Jerusalem.
Tinungpalda dagiti pagrebbenganda babaen iti panangsurotda kadagiti
alagaden a naited kadakuada. 33 Dagitoy dagiti nagserbi a kaduada dagiti
putotda a lallaki. Manipud kadagiti puli ti Kohatita manipud kenni Heman
a tumutokar. Dagitoy dagiti kapuonanna manipud idi: Ni Heman ket putot
a lalaki ni Joel. Ni Joel ket putot a lalaki ni Samuel. 34 Ni Samuel ket putot
a lalaki ni Elkana. Ni Elkana ket putot a lalaki ni Jeroham. Ni Jeroham ket
putot a lalaki ni Eliel. Ni Eliel ket putot a lalaki ni Toa. 35 Ni Toa ket putot
a lalaki ni Zuf. Ni Zuf ket putot a lalaki ni Elkana. Ni Elkana ket putot a
lalaki ni Maat. Ni Maat ket putot a lalaki ni Amasai. Ni Amasai ket putot
a lalaki ni Elkana. 36 Ni Elkana ket putot a lalaki ni Joel. Ni Joel ket putot
a lalaki ni Azarias. Ni Azarias ket putot a lalaki ni Sofonias. 37 Ni Sofonias
ket putot a lalaki ni Taat. Ni Taat ket putot a lalaki ni Assir. Ni Assir ket
putot a lalaki ni Ebiasaf. Ni Ebiasaf ket putot a lalaki ni Kora. 38 Ni Kora
ket putot a lalaki ni Izar. Ni Izar ket putot a lalaki ni Kohat. Ni Kohat ket
putot a lalaki Levi. Ni Levi ket putot a lalaki ni Israel. 39 Dagiti kakaddua ni
Heman ket ni Asaf, nga isu iti timmakder a nagsaad iti makannawanna. Ni
Asaf ket putot a lalaki ni Berecias. Ni Berecias ket putot a lalaki ni Simea.
40 Ni Simea ket putot a lalaki ni Micael. Ni Micael ket putot a lalaki ni
Baaseias. Ni Baaseias ket putot a lalaki ni Malcijas. 41 Ni Malcijas ket putot
a lalaki ni Etni. Ni Etni ket putot a lalaki ni Zera, Ni Zera ket putot a lalaki
ni Adaias. 42 Ni Adaias ket putot a lalaki ni Etan. Ni Etan ket putot a lalaki
ni Zimma. Ni Zimma ket putot a lalaki ni Simei. 43 Ni Semei ket putot a
lalaki ni Jahat. Ni Jahat ket putot a lalaki ni Gersom. Ni Gersom ket putot a
lalaki ni Levi. 44 Iti makannigid nga ima ni Heman ket dagiti kakadduana a
putot a lalaki ni Merari. Inramanda ni Etan a putot a lalaki ni Kisi. Ni Kisi
ket putot a lalaki ni Abdi. Ni Abdi ket putot a lalaki ni Malluc. 45 Ni Malluc
ket putot a lalaki ni Hasabaias. Ni Hasabaias ket putot a lalaki ni Amazias.
Ni Amazias ket putot a lalaki ni Hilkias. 46 Ni Hilkias ket putot a lalaki ni
Amzi. Ni Amzi ket putot a lalaki ni Bani. Ni Bani ket putot a lalaki ni Semer.
47 Ni Semer ket putot a lalaki ni Mali. Ni Mali ket putot a lalaki ni Muzi.
Ni Muzi ket putot a lalaki ni Merari. Ni Merari ket putot a lalaki ni Levi.

48 Dagiti kabadangda, dagiti Levita, ket nadutokan a mangaramid kadagiti
amin a trabaho iti tabernakulo, ti balay ti Dios. 49 Ni Aaron ken dagiti
putotna a lallaki ti nangaramid kadagiti amin a trabaho iti kasasantoan a
lugar. Indatagda kadagiti daton a mapuoran iti altar. Indatagda ti daton
iti altar ti insenso. Maaramid amin dagitoy para iti pannakapakawan ti
Israel. Sinurotda amin a banbanag nga imbilin ni Moises nga adipen ti
Dios. 50 Dagitoy dagiti sumaganad a kaputotan ni Aaron: Ti putot a lalaki
ni Aaron ket ni Eleazar. Ti putot a lalaki ni Eleazar ket ni Finehas. Ti putot
a lalaki ni Finehas ket ni Abisua. 51 Ti putot a lalaki ni Abisua ket ni Bukki.
Ti putot a lalaki ni Bukki ket ni Uzzi. Ti putot a lalaki ni Uzzi ket ni Zeraias.
52 Ti putot a lalaki ni Zeraias ket ni Merayot. Ti putot a lalaki ni Merayot ket
ni Amarias. Ti putot a lalaki ni Amarias ket ni Ahitub. 53 Ti putot a lalaki
ni Ahitub ket ni Zadok. Ti putot a lalaki ni Zadok ket ni Ahimaaz. 54 Dagiti
sumaganad ket dagiti lugar a naidutok kadagiti kaputotan ni Aaron.
Para kadagiti puli ti Kohatita (kukuada ti immuna a naidutok babaen
iti panagbibinnunot): 55 Naidutok kadakuada ti Hebron iti daga ti Juda,
ken dagiti pagpaaraban daytoy. 56 Ngem dagiti talon ti siudad ken dagiti
aglikmutna a purpurok ket naited kenni Caleb a putot a lalaki ni Jefonne.
57 Naited ti Hebron kadagitoy a kaputotan ni Aaron, a maysa a siudad a
pagkamangan, ti Libna agraman dagiti pagpaarabanna, ti Jattir, Estimoa
agraman dagiti pagpaarabanna, 58 ti Hilen agraman dagiti pagpaarabanna,
ken ti Debir agraman dagiti pagpaarabanna. 59 Naited met kadagitoy
a kaputotan ni Aaron ti Asan agraman dagiti pagpaaraban daytoy ken
ti Bet Semes agraman dagiti pagpaaraban daytoy. 60 Manipud iti tribu
ti Benjamin naited kadakuada ti Geba agraman dagiti a pagpaaraban
daytoy. Ti Allemet agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ken ti Anatot
agraman dagiti pagpaaraban daytoy. Sangapulo ket talo a siudad amin
ti inawat dagitoy a puli ti Kohatita. 61 Para kadagiti dadduma a kaputotan
ni Coat ket naikkan iti sangapulo a siudad manipud iti kaguddua a tribu
ti Manases babaen iti binnunotan. 62 Para kadagiti kaputotan ni Gersom
kadagiti nadumaduma a pulida ket naikkanda iti sangapulo ket tallo a
siudad manipud iti tribu ti Issacar, Aser, Naftali, ken ti kaguddua a tribu
ti Manases idiay Basan. 63 Dagiti kaputotan ni Merari ket naikkanda iti
sangapulo ket dua a siudad manipud kadagiti tribu ti Ruben, Gad, ken
Zebulun babaen iti binnunotan iti nadumaduma a pulida. 64 Isu nga
inted dagiti tattao iti Israel dagitoy a siudad kadagiti Levita agraman
dagiti pagpaarabanda. 65 Naisaadda babaen iti binnunotan kadagiti ili
nga immun-una a naibaga manipud kadagiti tribu ti Juda, Simeon, ken
Benjamin. 66 Dagiti dadduma kadagiti puli ti Kohatita ket naikkanda
kadagiti siudad manipud iti tribu ti Efraim. 67 Naited kadakuada ti Sekem
(maysa a siudad a pagkamangan) agraman dagiti pagpaaraban daytoy, iti
katurturodan a pagilian ti Efraim, ti Gezer agraman dagiti pagpaarabanna,
68 ti Jokmeam agraman dagiti pagpaarabanna, ti Bet Horon agraman
dagiti pagpaarabanna, 69 ti Aijalon agraman dagiti pagpaarabanna, ken
ti Gat Rimmon agraman dagiti pagpaarabanna. 70 Manipud iti kaguddua
a tribu ti Manasses ket naited iti Aner agraman dagiti pagpaaraban
daytoy ken ti Bileam agraman dagiti pagpaaraban daytoy. Dagitoy dagiti
nagbalin a sanikua dagiti dadduma a puli ti Kohatita. 71 Manipud
kadagiti puli iti kagudua a tribu ti Manases, naited kadagiti kaputotan
ni Gersom ti Golan idiay Basan agraman dagiti pagpaaraban daytoy
ken ti Astarot agraman dagiti pagpaarabanna. 72 Manipud iti tribu ti

Issacar, naited kadagiti kaputotan ni Gersom ti Kedes agraman dagiti
pagpaaraban daytoy, ti Daberat agraman dagiti pagpaaraban daytoy,
73 ti Ramot agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ken ti Anem agraman
dagiti pagpaarabanna daytoy. 74 Manipud iti tribu ti Aser inawatda
ti Masal agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ti Abdon agraman dagiti
pagpaaraban daytoy, 75 ti Hukok agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ken
ti Rehob agraman dagiti pagpaaraban daytoy. 76 Manipud iti tribu ti Naftali
naawatda ti Kedes idiay Galilea agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ti
Hammon agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ken ti Kiriataim agraman
dagiti pagpaaraban daytoy. 77 Kadagiti dadduma a Levita, dagiti kaputotan
ni Merari, ket naited manipud iti tribu ni Zebulun, ti Rimmono agraman
dagiti pagpaaraban daytoy ken ti Tabor agraman dagiti pagpaaraban
daytoy. 78-79 Naited pay kadakuada ti ballasiw ti Jordan idiay Jerico, iti daya
a paset ti karayan, ti Bezer iti let-ang agraman dagiti pagpaaraban daytoy,
ti Jahza agraman dagiti pagpaaraban daytoy, ti Kedemot agraman dagiti
pagpaaraban daytoy, ken ti Mefaat agraman dagiti pagpaaraban daytoy.
Naited dagitoy manipud iti tribu ti Ruben. 80 Manipud iti tribu ti Gad naited
kadakuada ti Ramot idiay Galaad agraman dagiti pagpaaraban daytoy,
ti Mahanaim agraman dagiti pagpaaraban daytoy, 81 ti Hesbon agraman
dagiti pagpaaraban daytoy, ken ti Jazer agraman dagiti pagpaaraban
daytoy.

7

1 Dagiti uppat a putot a lallaki ni Issacar ket da Tola, Pua, Jasub, ken
Simron. 2 Dagiti putot a lallaki ni Tola ket da Uzzi, Rafaias, Jeriel, Jamai,
Ibsam ken Semuel. Dagitoy dagiti nagtaudan dagiti puli manipud kadagiti
kapuonanda, nga isu dagiti puli ni Tola. Napipigsa ken natuturedda a
lallaki. Ti bilangda ket 22, 600 idi tiempo ni David, sigun kadagiti listaanda.
3 Ti putot a lalaki ni Uzzi ket ni Izrahias. Dagiti putotna a lallaki ket da
Micael, Obadias, Joel, Isshias, lima amin iti mangidadaulo kadagiti pulida.
4 Kaduada dagiti 36, 000 a buyot iti pannakigubat, sigun kadagiti listaan
dagiti puli iti kapuonanda gapu ta adu ti assawa ken annakda. 5 Dagiti
kakabsatda a lallaki: ti tribu ti Issacar ket addaan iti 87, 000 a lallaki a
mannakigubat sigun kadagiti listaan dagiti puli iti kapuonanda. 6 Dagiti
tallo a putot a lallaki ni Benjamin ket da Bela, Becer, ken Jediael. 7 Dagiti
lima a putot a lallaki ni Bela ket da Ezbon, Uzzi, Uzziel, Jerimot, ken ni
Iri. Soldado dagitoy ken isu ti nangrugian dagiti puli. Ti bilang dagiti
tattaoda ket 22, 034 a lallaki a mannakigubat, sigun kadagiti listaan dagiti
puli iti kapuonan. 8 Dagiti putot a lallaki ni Becer ket da Zemiras, Joas,
Eliezer, Elioenai, Omri, Jeremot, Abija, Anatot, ken Alemet. Amin dagitoy
ket putotna a lallaki. 9 Ti nailista a bilang dagiti pulida ket 20, 200 a
mangidadaulo dagiti familia ken lallaki a mannakigubat. 10 Ti putot a
lalaki ni Jediael ket ni Bilhan. Dagiti putot a lallaki ni Bilhan ket da Jeus,
Benjamin, Ehud, Chenaanas, Zetan, Tarhsis, ken Ahisahar. 11 Amin dagitoy
ket putotna a lallaki ni Jediael. Dagiti nailista kadagiti listaan dagiti pulida
ket 17, 200 a mangidadaulo ken lallaki a mannakigubat a mabalin nga
agserbi iti militar. 12 (Da Suppim ken Huppim ket putot a lallaki ni Ir, ken
ni Husim ket putot a lalaki ni Aher.) 13 Dagiti putot a lallaki ni Naftali ket
da Jaziel, Guni, Jezer, ken Sallum. Appoko dagitoy ni Bilha. 14 Addaan
ni Manases iti putot a lalaki nga agnagan iti Asriel nga impasngay ti
inkabbalayna nga Aramita. Impasnagyna pay ni Macir, nga ama ni Galaad.

15 Nangasawa ni Macir iti nagtaud kadagiti Huppita ken Suppita. Ti nagan
ti kabsatna a babai ket Maaca. Ti maysa pay kadagiti kaputotan ni Manases
ket ni Zelofehad, nga addaan laeng iti annak a babbai. 16 Ni Maaca nga
asawa ni Macir ket naganak iti lalaki, ket pinanagananna iti Peres. Ti
nagan ti kabsatna a lalaki ket Seres, a dagiti putotna a lallaki ket da Ulam
ken Rakem. 17 Ti putot a lalaki ni Ulam ket ni Bedan. Dagitoy dagiti
kaputotan ni Galaad a putot a lalaki ni Macir, a putot a lalaki ni Manases.
18 Impasngay ni Hammolecet a kabsat a babai ni Galaad da Isod, Abi Ezer,
ken Mala. 19 Dagiti putot a lallaki ni Semida ket da Ahian, Shecem, Likhi,
ken Aniam. 20 Dagiti kaputotan ni Efraim ket dagiti sumaganad: Ti putot
a lalaki ni Efraim ket ni Sutela. Ti putot a lalaki ni Sutela ket ni Bered.
Ti putot a lalaki ni Bered ket ni Tahat. 21 Ti putot a lalaki ni Tahat ket ni
Eleada. Ti putot a lalaki ni Eleada ket ni Tahat. Ti putot a lalaki ni Tahat
ket ni Zabad. Ti putot a lalaki ni Zabad ket ni Sutela. (Da Ezer ken Elead
ket pinatay dagiti lalaki ti Gat nga agnanaed iti daga, idi mapanda takawen
dagiti bakada. 22 Nagleddaang ni Efraim nga amada gapu kadakuada iti
adu nga aldaw, ket immay dagiti kakabsatna a lallaki tapno liwliwaenda
isuna. 23 Kinaiddana ti asawana. Nagsikog ket impasngayna ti maysa a
lalaki. Pinanaganan isuna ni Efraim iti Beria, gapu iti dimteng pasamak iti
familiana. 24 Ti putotna a babai ket ni Seera, a nangibangon iti akin-baba
ken akin-ngato a Bet Horon ken Uzzen Seera). 25 Ti putotna a lalaki ket ni
Refa. Ti putot a lalaki ni Refa ket ni Resef. Ti putot a lalaki ni Resef ket ni
Tela. Ti putot a lalaki ni Tela ket ni Tahan. 26 Ti putot a lalaki ni Tahan ket
ni Ladan. Ti putot a lalaki ni Ladan ket ni Ammihud. Ti putot a lalaki ni
Amihud ket ni Elisama. 27 Ti putot a lalaki ni Elisama ket ni Nun. Ti putot
a lalaki ni Nun ket ni Josue. 28 Dagiti sanikua ken pagnanaedanda ket iti
Betel ken dagiti aglawlaw a bariona. Nagpadayada agingga iti Naaran ken
nagpalaudda agingga iti Gezer ken dagiti bariona, ken agingga iti Sechem
ken dagiti bario daytoy nga agingga iti Ayyas ken dagiti bario daytoy. 29 Ti
nagbeddengan iti Manases ket ti Bet Sean ken dagiti bariona, iti Taanac
ken dagiti bariona, iti Meggiddo ken dagiti bariona, ken iti Dor ken dagiti
bariona. Kadagitoy nga il-ili a nagnaed dagiti kaputotan ni Jose a putot a
lalaki ni Israel. 30 Dagiti putot a lallaki ni Aser ket da Imnas, Isvas, Isvi, ken
Berias, ni Seras ti kabsatda a babai. 31 Dagiti putot a lallaki ni Beria ket da
Heber ken Malkiel, nga ama ni Birzait. 32 Dagiti putot a lallaki ni Heber
ket da Jaflet, Somer, ken Hotam, ni Sua ti kabsatda a babai. 33 Dagiti putot
a lallaki ni Jaflet ket da Pasac, Bimal, ken Ashvat. Dagitoy dagiti annak
ni Jaflet. 34 Ni Somer a kabsat a lalaki ni Jaflet ket dagitoy dagiti putotna
a lallaki: da Rohgas, Jehubbas, ken Aram. 35 Ni Helem a kabsat a lalaki
ni Semer, ket dagitoy dagiti putotna a lallaki: da Zofas, Imna, Seles ken
Amal. 36 Dagiti putot a lallaki ni Zopas ket da Sua, Harnefer, Sual, Beri,
Imras, 37 Bezer, Hod, Samma, Shilhas, Itran ken Beera. 38 Dagiti putot a
lallaki ni Jeter ket da Jefone, Pispa, ken Ara. 39 Dagiti putot a lallaki ni
Ulla ket da Aras, Hanniel ken Rizia. 40 Amin dagitoy ket kaputotan ni
Aser. Isuda dagiti nangrugian dagiti puli, dagiti mangidadaulo kadagiti
familiada, mabigbigbig a lallaki, lallaki a mannakigubat ken kangangatoan
kadagiti mangidadaulo. Adda nailista a 26, 000 a lallaki a mabalin nga
agserbi iti militar, sigun iti nailista a bilangda.

8

1 Dagiti lima a putot a lallaki ni Benjamin ket ni Bela ti inauna, Asbel,
Ahara, 2 Noha, ken Rafa. 3 Dagiti putot ni Bela ket da Addar, Gera, Abihud,
4 Abisua, Naaman, Ahoa, 5 Sefufan ken Huram. 6 Dagitoy dagiti kaputotan
ni Ehud a nagbalin a pangulo dagiti puli nga agnanaed iti Geba, a napilitan
nga immakar idiay Manahat: 7 Naaman, Ahija ken ni Gera. Ti maudi,
indalan ida ni Gera iti panagakarda. Isuna ti ama ni Uzza ken Ahihud. 8 Ni
Saharaim ti ama dagiti annak iti daga ti Moab, kalpasan nga insinana dagiti
assawana a da Husim ken Baara. 9 Babaen kenni Hodes nga asawana,
pinutot ni Saharaim da Jobab, Zibia, Mesa, Malcam, 10 Jeuz, Sakia ken
Mirma. Dagitoy dagiti annakna a mangidadaulo kadagiti pulida. 11 Isuna
ti ama da Abitub ken Elpaal babaen kenni Husim. 12 Dagiti annak ni
Elpaal ket da Eber, Misam, ken Semed. (a nangbangon iti Ono ken Lod
agraman dagiti bario iti aglawlaw daytoy). 13 Kasta met da Beria ken ni
Sema. Isuda dagiti mangidadaulo kadagiti puli nga agnanaed iti Aijalon, a
nangpapanaw kadagiti agnanaed iti Gat. 14 Dagitoy dagiti annak ni Beria:
Ahio, Sasak, Jeremot, 15 Zebadias, Arad, Eder, 16 Micael, Ispa, ken Joa.
17 - 18 Dagitoy dagiti annak ni Elpaal: Zebadias, Mesullam, Hiski, Heber,
Ismerai, Izlia, ken ni Jobab. 19 - 20 - 21 Dagitoy dagiti annak ni Simei: Jakim,
Zikri, Zabdi, Elienai, Zilletai, Eliel, Adaias, Beraias ken ni Simrat. 22 - 23 - 24 -
25 Dagitoy dagiti annak ni Sasak: Ispan, Eber, Eliel, Abdon, Zikri, Hanan,
Hananias, Elam, Antotija, Ifdeyas ken ni Penuel. 26 - 27 Dagitoy dagiti annak
ni Jeroham: Samserai, Seharias, Atalias, Jaaresias, Elias, ken ni Zikri.
28 Dagitoy dagiti pangulo dagiti puli ken mangidadaulo nga agnanaed iti
Jerusalem. 29 Nagnaed idiay Gabaon ni Jeiel nga asawa ni Maaca nga ama
ni Gabaon. 30 Ti inauna nga anakna ket ni Abdon, sumaruno da Sur, Kis,
Baal, Nadab, 31 Gedor, Ahio, ken Zeker. 32 Dagiti dadduma pay nga annak
ni Jeiel ket da Miclot nga ama ni Simea. Nagnaedda met iti asideg dagiti
kabagianda idiay Jerusalem. 33 Ni Ner ti ama ni Kis. Ni Kis ti ama ni Saul.
Ni Saul ti ama da Jonatan, Malkisua, ken Isbaal. 34 Ti putot ni Jonathan
ket ni Merib Baal nga ama ni Mica. 35 Dagiti annak ni Mica ket da Piton,
Melek, Tarea, ken Ahas. 36 Ni Ahas ti ama ni Jehoadda. Ni Jehoadda ti ama
da Alemet, Azmabet, ken Zimri. Ni Zimri ti ama ni Mosa. 37 Ni Moza ti
ama ni Binea. Ni Binea ti ama ni Rafa. Ni Rafa ti ama ni Eleasa. Ni Eleasa
ti ama ni Azel. 38 Addaan ti innem nga putot ni Azel: Azrikam Bokeru,
Ismael, Searias, Abdias ken Hanan. putot amin ni Azel dagitoy. 39 Dagiti
putot ni Esek a kabsatna ket ni Ulam ti inauna, ni Jehus ti maikadua, ken
ni Elifelet ti maikatlo. 40 Dagiti putot ni Ulam ket mannakigubat a lallaki
ken pumapana. Addaanda iti adu nga annak ken appoko, nga agdagup iti
150. Maibilang amin dagitoy kadagiti kaputotan ni Benjamin.

9

1 Isu a nailista dagiti amin a kapuonan ti Israel. Nailista dagitoy iti Libro
dagiti Ari ti Israel. No maipapan iti Juda, naipanda a kas balud idiay
Babilonia gapu iti basolda. 2 Ti immuna a nagnaed kadagiti siudadda
ket dagiti sumagmamano nga Israelita, papadi, dagiti Levita, ken dagiti
agserserbi iti templo. 3 Nagnaed idiay Jerusalem dagiti sumagmamano a
kaputotan da Juda, Benjamin, Efraim, ken Manases. 4 Karaman kadagiti
agnanaed ni Utai nga anak ni Ammihud nga anak ni Omri nga anak
ni Bani, maysa kadagiti kaputotan ni Perez nga putot ni Juda. 5 Dagiti

Silonitas ket ni Asaias nga inauna ken dagiti putotna. 6 Dagiti kaputotan
ni Zera ket ni Jeuel. 690 ti bilang dagiti kaputotanda. 7 Dagiti kaputotan
ni Benjamin ket ni Sallu a putot ni Mesullam a putot ni Hodavia a putot
ni Hassenua. 8 Kasta met ni Ibnias a putot ni Jeroham; ni Ela a putot
ni Uzzi a putot ni Mikri; ken ni Messulam a putot ni Sefatian a putot
ni Reuel a putot ni Abniha. 9 956 ti bilang dagiti kabagianda a naisurat
iti listaan dagiti kapuonanda. Amin dagitoy a lallaki ket mangidadaulo
kadagiti puli dagiti kapuonanda. 10 Dagiti padi ket da Jedayas, Jehiyarib,
ken Jakin. 11 Kasta met ni Azarias a putot ni Hilkias a putot ni Mesullam
a putot ni Zadok a putot ni Merayot a putot ni Ahitub, ti mangimatmaton
iti balay ti Dios. 12 Adda ni Adaias a putot ni Jehoram a putot ni Pasur
a putot ni Malkias. Adda met ni Maasai a putot ni Adiel ken Jazera a
putot ni Mesullam a putot ni Mesillimet a putot ni Immer. 13 1, 760 ti
bilang dagiti kabagianda a mangidadaulo kadagiti puli dagiti kapuonanda.
Tumutop unay dagitoy a lallaki iti trabaho iti balay ti Dios. 14 Kadagiti
Levita, adda ni Semaias a putot ni Hassub a putot ni Azkiram a putot ni
Hasabias, a kaputotan ni Merari. 15 Mairaman pay da Bakbakkar, Heres,
Galal, ken Mattanias nga a putot ni Mica a putot ni Zikri a putot ni Asaf.
16 Adda met ni Obadias a putot ni Semaias a putot ni Galal a putot ni
Jeduton; ken ni Berekias a putot ni Asa a putot ni Elkana, a nagnaed
kadagiti bario dagiti Nethofatitos. 17 Dagiti agbanbantay iti ruangan ket
da Sallum, Akkub, Talmun, Ahiman ken dagiti kaputotanda. Ni Sallum ti
mangidadaulo kadakuada. 18 Timmakderda idi a kas guardia iti ruangan
ti ari iti daya a paset a para iti kampo dagiti kaputotan ni Levi. 19 Ni
Sallum a putot ni Kore a putot ni Ebiasaf a putot ni Kora, ken dagiti
kakabsatna, kadagiti puli ti amana, dagiti Koraitas ket nadutokan nga
agtrabaho iti templo ken agbantay kadagiti pagserkan iti tolda. Agsipud
ta dagiti kapuonanda ket nagbalin a guardia iti pagserkan ti templo ni
Yahweh. 20 Ni Finees a putot ni Eleazar ti nangimaton idi kadakuada,
ket adda idi ni Yahweh kenkuana. 21 Ni Zakarias a putot ni Meselemias
ti agbanbantay iti pagserkan ti Templo, ti “tolda ti pakiumanan.” 22 212
ti bilang dagiti amin a napili nga agbantay ti ruangan dagiti pagserkan.
Naisurat dagiti naganda iti listaan dagiti tattao kadagiti barrioda. Ni
David ken ni Samuel a profeta ti nangdutok kadakuada iti mapagtalkan a
saadda. 23 Isuda ngarud ken dagiti annakda ti nagbantay kadagiti ruangan
iti balay ni Yahweh, ti tabernakulo. 24 Nakapuesto dagiti agbanbantay iti
ruangan kadagiti uppat a suli, a nakasango iti daya, laud, amianan, ken
abagatan. 25 Dagiti kakabsatda nga agnanaed kadagiti barrioda ket immay
iti pito nga aldaw a panagsisinnukatda iti batang. 26 Ngem dagiti uppat a
Levita a mangidadaulo kadagiti agbanbantay iti ruangan ket nadutokan
nga agbantay kadagiti siled ken kamalig iti balay ti Dios. 27 Agpatpatnagda
iti puestoda iti aglawlaw ti balay ti Dios, ta pagrebbenganda a bantayan
daytoy. Binigat a lukatanda daytoy. 28 Dagiti dadduma kadakuada ti
akinrebbeng kadagiti alikamen ti templo; bilangenda dagiti alikamen
no maisserrek ken mairuar dagitoy. 29 Nadutokan met dagiti dadduma
kadakuada a mangaywan kadagiti nasantoan a banbanag, alikamen, ken
dagiti kasapulan, agraman ti kasayaatan nga arina, arak, lana, insenso
ken dagiti rekado. 30 Dadduma kadagiti annak dagiti papadi ti mangilaok
kadagiti rekado. 31 Ni Matitias, maysa kadagiti Levita, nga inauna nga
anak ni Sallum a Koraita, ti akinrebbeng a mangisagana iti tinapay a

daton. 32 Dagiti dadduma kadagiti kakabsatda, a kaputotan ni Kohat, ti
akinrebbeng a mangisagana kadagiti nasagradoan a tinapay iti tunggal
Aldaw a Panaginana. 33 Nagnaed dagiti kumakanta ken ti pamilia dagiti
mangidadaulo a Levita kadagiti siled iti santuario no nawan iti trabahoda,
gapu ta masapul nga aramidenda ti naidutok a trabahoda iti aldaw ken
rabii. 34 Dagitoy dagiti mangidadaulo iti pamilia dagiti Levita, a nailista
iti listaan dagiti kapuonanda. Nagnaedda idiay Jerusalem. 35 Nagnaed
iti Gabaon ni Jeiel nga ama ni Gabaon, a Maaca ti nagan ti asawana.
36 Ni Abdon ti inauna nga anakna, sinaruno da Zur, Kis, Baal, Ner Nadab,
37 Gedor, Ahio, Zacarias, ken Miklot. 38 Ni Miklot ti ama ni Simea.
Nagnaedda met iti asideg dagiti kakabsatda idiay Jerusalem. 39 Ni Ner
ti ama ni Kis. Ni Kis ti ama ni Saul. Ni Saul ti ama da Jonatan, Malkisua,
Abinadab, ken ni Isbaal. 40 Ti anak ni Jonatan ket ni Merib Baal. Ni Merib
Baal ti ama ni Mica. 41 Dagiti putot ni Mica ket da Piton, Melek, Tarea ken
Ahaz. 42 Ni Ahaz ti ama ni Jara. Ni Jara ti ama ni Alemet, Azmavet, ken
ni Zimri. Ni Zimri ti ama ni Moza. 43 Ni Moza ti ama ni Binea. Ni Binea
ti ama ni Refaias. Ni Refaias ti ama ni Eleasa. Ni Eleasa ti ama ni Azel.
44 Dagiti innem a putot ni Azel ket da Azkiram, Bokeru, Ismael, Searias,
Obadias, ken Hanan. Dagitoy dagiti putot ni Azel.

10

1 Ita, nakiranget dagiti Filisteo iti Israel. Naglibas manipud kadagiti
Filisteo ti tunggal tao ti Israel ket natayda idiay Bantay Gilboa. 2 Kinamat
dagiti Filisteo ni Saul ken ti putotna a lalaki. Pinapatay dagiti Filisteo
dagiti putotna a lallaki a da Jonatan, Abinadab, ken Malkisua. 3 Kimmaro
ti ranget a maibusor kenni Saul, ket nakamatan isuna dagiti pumapana.
Nakaro unay ti pannakasugatna gapu kadagiti pumapana. 4 Ket kinuna ni
Saul iti agig-iggem iti kalasagna, "Asutem ti kampilanmo ket duyokennak
babaen iti daytoy. Di la ket ta umay dagitoy a saan a nakugit ket
ranggasandak." Ngem nagkedked ti agig-iggem iti kalasagna, ta kasta
unay ti butengna. Isu nga inasut ni Saul ti bukodna a kampilan ket
rinugmaanna daytoy. 5 Idi nakita ti agig-iggem iti kalasagna a natayen ni
Saul, rinugmaanna met ti kampilanna ket natay. 6 Natay ngarud ni Saul,
ken dagiti tallo a putotna a lallaki, natay met amin a sangkabbalayanna.
7 Idi naimatangan ti tunggal lalaki ti Israel iti tanap a naglibasdan, ken
natayen ni Saul ken dagiti putotna a lallaki, pinanawanda dagiti siudadda
ket naglibasda. Ket immay dagiti Filisteo ket nagnaedda kadagitoy. 8 Iti
sumaruno nga aldaw, idi immay dagiti Filisteo tapno labusanda kadagiti
natay, nasarakanda ni Saul ken dagiti putotna a lallaki a napasag idiay
Bantay Gilboa. 9 Linabusanda isuna ket innalada ti ulona ken ti kalasagna.
Nangibaonda kadagiti mensahero iti entero a Filistia tapno idanunda
dagiti damag kadagiti didiosenda ken kadagiti tattao. 10 Inkabilda ti
kalasagna iti templo dagiti didiosda, ken imbitinda ti ulona iti templo ni
Dagon. 11 Idi naammoan dagiti taga-Jabes Galaad ti inaramid dagiti Filisteo
kenni Saul, 12 napan innala dagiti amin a mannakigubat a lallaki ti bangkay
ni Saul ken dagiti putotna a lallaki ket impanda ida idiay Jabes. Intabonda
dagiti tulangda iti sirok ti kayo ti lugo ket nagayunarda iti pito nga aldaw.
13 Natay ngarud ni Saul gapu ta saan isuna a napudno kenni Yahweh. Saan
isuna a nagtulnog kadagiti pagannurotan ni Yahweh, ngem dimmawat iti
pammagbaga iti maysa a makisarsarita kadagiti natay. 14 Saanna a sinapul

ti pannarabay ni Yahweh, isu a pinatay ni Yahweh isuna ket impaimana ti entero a pagarian kenni David nga anak ni Jesse.

11

1 Kalpasanna, napan ti amin nga Israel kenni David idiay Hebron ket kinunada, “Kitaem, dakami ti lasag ken tulangmo. 2 Iti napalabas, idi ni Saul ti aritayo, sika ti nangidaulo iti armada dagiti Israelita. Kinuna kenka ni Yahweh a Diosmo, 'Sikanto ti mangipastor kadagiti tattaok iti Israel, ken sikanto ti mangituray kadagiti tattaok iti Israel.”' 3 Napan ngarud dagiti amin a panglakayen ti Israel iti ayan ti ari idiay Hebron, ket nakitulag kadakuada ni David iti sangoanan ni Yahweh. Pinulotanda ni David a kas ari iti entero nga Israel. Iti kastoy a wagas a pimmudno ti sao ni Yahweh nga impakaammo ni Samuel. 4 Napan ni David ken dagiti amin nga Israel idiay Jerusalem (dayta ti Jebus). Ita, adda sadiay dagiti Jebuseo, nga agnanaed iti dayta a daga. 5 Kinuna dagiti agnanaed iti Jebus kenni David, “Saankanto nga umay ditoy.” Ngem innala ni David ti sarikedked ti Sion, nga isu ti siudad ni David. 6 Kinuna ni David, “ Siasinoman ti umuna a mangraut kadagiti Jebuseo ket agbalinto a pangulo.” Isu nga immuna a rimmaut ni Joab nga anak ni Saruias, isu a nagbalin isuna a pangulo. 7 Ket nagnaed ni David iti sarikedked. Isu nga inawaganda daytoy iti siudad ni David. 8 Pinalagdana ti aglawlaw ti siudad manipud Millo ken agsubli iti aglikmut a pader. Pinalagda ni Joab dagiti dadduma pay a paset ti siudad. 9 Ad-adda a bimmileg ni David gapu ta adda kenkuana ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 10 Dagitoy dagiti mangidadaulo a kaddua ni David, a nangiparang iti bagida a napigsa iti pagarianna, agraman dagiti amin nga Israel, a namagbalin kenkuana nga ari, a maiyannurot iti sao ni Yahweh maipapan iti Israel. 11 Daytoy ti listaan dagiti nalatak a soldado ni David: ni Jasobeam, nga anak ti maysa a Hakmon, ti mangidadaulo iti tallopulo. Pinapatayna ti tallo gasut a lallaki babaen iti gayangna iti maysa a dangadang. 12 Ti sumaruno kenkuana ket ni Eleazar a putot ni Dodo, nga Ahohita, a maysa idi kadagiti tallo a mamaingel a lallaki. 13 Kaduana ni David idiay Pas Dammim, ket naguummong sadiay dagiti Filisteo tapno makigubat, nga ayan ti talon ti sebada ket nagtaray dagiti armada manipud kadagiti Filisteo. 14 Nagtakderda iti tengnga ti talon, ket inkanawada daytoy, ket pinapatayda dagiti Filisteo. Inispal ida ni Yahweh nga addaan iti dakkel a panagballigi. 15 Ket simmalog ti tallo kadagiti tallopulo a mangidadaulo iti bato nga ayan ni David, iti kuweba ti Addulam. Nagkampo ti armada dagiti Filisteo idiay tanap ti Refaim. 16 Iti dayta a tiempo, adda ni David iti sarikedkedna a kuweba, kabayatan iti panangipatakder dagiti Filisteo iti kampoda idiay Betlehem. 17 Agkalikagum ni David iti danum ket kinunana, “No laeng adda maysa a tao a mangted kaniak iti danum nga inumek manipud iti bubon idiay Betlehem, ti bubon nga adda iti abay ti ruangan!” 18 Sinerrek ngarud dagitoy a tallo a mamaingel a lallaki ti armada dagiti Filisteo ket nangalada iti danum iti bubon ti Betlehem, ti bubon iti abay ti ruangan. Nangalada iti danum ket impanda daytoy kenni David, ngem saanna nga ininom daytoy. Ngem ketdi, imbubokna daytoy nga agpaay kenni Yahweh. 19 Ket kinunana, “Iyadayom kaniak O Yahweh nga inumek daytoy. Inumek kadi ti dara dagiti lallaki a nangipusta kadagiti biagda?” Gapu ta impustada dagiti biagda, saanna nga ininom daytoy. Dagitoy dagiti banbanag nga inaramid dagiti tallo a mamaingel a lallaki. 20 Ni Abisai a kabsat ni Joab, ti kapitan idi dagiti tallo. Inaramatna iti naminsan ti gayangna a maibusor

kadagiti tallogasut ket pinapatayna ida. Masansan isuna a madakamat a
kaduana dagiti tallo a soldado. 21 Kadagiti tallo, isuna ti katan-okan ken
nagbalin isuna a kapitanda. Nupay kasta, saanna a naartapan ti kinalatak
dagiti tallo a kalalatakan a soldado. 22 Ni Benaias a putot ni Jehoyada
ket napigsa idi a lalaki a nangaramid kadagiti naindaklan nga aramid.
Pinapatayna dagiti dua nga annak ni Ariel a taga-Moab. Bimmaba pay
isuna iti abut ket pinatayna ti leon kabayatan iti panagtinnag ti niebe.
23 Pinatayna pay ti maysa nga Egipcio, ti maysa a tao a lima a cubico
ti katayagna. Addaan ti gayang ti Egipcio a kas iti paglukutan ti abel,
ngem simmalog isuna kenkuana nga addaan laeng iti sarukod. Inagawna ti
gayang manipud iti ima ti Egipcio ket pinatayna isuna babaen iti gayangna
met laeng. 24 Ni Benaias nga anak ni Jehoyada ti nangaramid kadagitoy
a naindaklan nga aramid, ket nanaganan isuna a kaduana dagiti tallo a
mamaingel a lallaki. 25 Natantan-ok isuna ngem kadagiti amin a tallopulo
a soldado, ngem saan isuna a naibilang a kas katan-okan kadagiti tallo
a kalalatakan a soldado. Ket insaad isuna ni David a mangidaulo iti
guardiana. 26 Dagiti mamaingel a lallaki ket da Asael a kabsat ni Joab,
ni Elhanan a putot ni Dodo a taga-Betlehem, 27 ni Sammot a taga-Harod,
ni Helez a taga-Pelon, 28 ni Ira nga anak ni Ikkes a taga-Tecoa, ni Abi Ezer
a taga-Anatot, 29 ni Sibbekai a taga-Husa, ni Ilai a taga- Aho, 30 ni Maharai
a taga-Netofa, ni Heled nga anak ni Baanah a taga-Netofa, 31 ni Ittai a
putot ni Rabai a taga-Gabaa a kaputotan ni Benjamin, ni Benaias a taga-
Piraton, 32 ni Hurai a nagtaud kadagiti tanap ti Gaas, ni Abiel a taga-Arba,
33 ni Azmabet a taga-Bahurum, ni Eliaba a taga Saalbon, 34 dagiti putot ni
Hasem a taga Gizon, ni Jonatan a putot ni Sagee a taga-Harar, 35 ni Ahiam
a putot ni Sakar a taga-Harar, ni Elifal a putot ni Ur, 36 ni Hefer a taga-
Mekera, ni Ahijah a taga-Pelon, 37 ni Hezro a taga-Carmel, ni Naarai a putot
ni Ezbai, 38 ni Joel a kabsat ni Natan, ni Mibar a putot ni Hagri, 39 ni Zelek a
taga-Ammon, ni Naharai a taga-Beerot (nga agig-iggem iti kalasag ni Joab
a putot ni Zeruias) 40 ni Ira a taga-Jattir, ni Gareb a taga-Jattir, 41 ni Urias
a Heteo, ni Zabad a putot ni Alai, 42 ni Adina a putot ni Siza a Rubenita
(maysa a pangulo dagiti Rubenita) ken tallopulo a kaduana, 43 ni Hanan
a putot ni Maaca, ken ni Josafat a taga-Mitan, 44 ni Uzzias a taga-Astarot,
ni Samma ken dagiti putot a lallaki ni Jeiel a da Hotam a taga-Aroer, 45 ni
Jediael a putot ni Simri, ni Joha a kabsatna a taga-Tiz, 46 ni Eliel a taga-
Mahava, ni Jeribai kenni Josabias a putot ni Elnaam, ni Itma a Moabita,
47 ni Eliel, ni Obed, ken ni Jaasiel a taga-Zoba.

12

1 Dagitoy dagiti lallaki a napan kenni David idiay Siklag, kabayatan iti
kaawanna iti imatang ni Saul a putot a lalaki ni Kis. Kadduada dagiti
soldado a katulonganna a makigubat. 2 Nakaarmasda kadagiti pana ken
kabaelanda ti mangipallatibong kadagiti batbato babaen iti kannawan ken
kannigid nga imada ken mangibiat kadagiti pana manipud iti bai. Isuda
dagiti Benjaminita a katribuan ni Saul. 3 Ti panguloen ket ni Ahi Ezer;
a sarunoen ni Joas- a putot a lallaki ni Semaa a taga-Gabaa. Dagitoy
dagiti kakadduada: Da Jeziel ken Pelet a putot a lallaki ni Asmabet. Adda
pay da Beraca ken Jehu a taga-Anatot, ni 4 Ismaias a taga-Gabaon —
maysa a soldado kadagiti tallopulo ken mangidaulo kadagiti tallopulo— ni
Jeremias, ni Jahaziel, ni Johanan, ni Jozabad a taga-Gedera, 5 ni Eluzai, ni

Jerimot, ni Bealias, ni Semarias, ni Sefatias a taga- Harif, 6 dagiti Korahita
a da Elkana, ni Issias, ni Azarel, ni Joezer, ni Jasobeam ken 7 da Joela
ken Zebadias a putot a lalaki ni Jeroham a taga-Gedor. 8 Timmipon kenni
David dagiti dadduma a Gadita iti sarikedked idiay let-ang. Isuda dagiti
mannakigubat a lallaki a nasanay a makigubat, a nalaing a mangusar
iti kalasag ken gayang; a dagiti rupada ket kas iti karungsot dagiti rupa
dagiti leon. Ti kasiglatda ket kas kasiglat dagiti ugsa kadagiti banbantay.
9 Ni Ezer ti mangidadaulo kadakuada, ni Abdias ti maikaddua, ni Eliab
ti maikatlo, 10 ni Mismanna ti maikapat, ni Jeremias ti maika-lima, 11 ni
Attai ti maikanem, ni Eliel ti maika-pito, 12 ni Johanan ti maika-walo, ni
Elzabad ti maika-siam, 13 ni Jeremias ti maika-sangapulo, ni Macbannai
ti maika-sangapulo ket maysa. 14 Dagitoy a putot a lallaki ni Gad ket
dagiti mangidadaulo iti armada. Ti kabassitan a bunggoy ti armada
nga indauloan ti maysa a mangidadaulo ket 100, ken ti kadadakkelan
a bunggoy ti armada nga indauloan ti maysa a mangidadaulo ket 1000.
15 Binallasiwda ti Karayan Jordan iti umuna a bulan, idi nagluppias daytoy
kadagiti pantarna, ket kinamatda amin dagiti agnanaed kadagiti tanap,
agingga iti daya ken iti laud. 16 Napan iti ayan ti sarikedked ni David
dagiti sumagmamano a lallaki manipud iti tribu ti Benjamin ken Juda.
17 Rimmuar ni David tapno sabtenna ida ket kinunana kadakuada: “No
immaykayo nga addaan iti kapia a tumulong kaniak, mabalinyo ti tumipon
kaniak. Ngem no immaykayo a mangliput kaniak kadagiti kabusorko,
makita koma ti Dios dagiti kapuonantayo ket tubngarennakayo, agsipud
ta awan ti inaramidko a dakes.” 18 Ket dimteng ti Espiritu kenni Amasai
a panguloen dagiti tallo pulo. Kinuna ni Amasai, “Kukuanakami, David.
Addakami iti abaymo, anak ni Jesse. Kappia, kappia koma ti adda iti
siasinoman a tumulong kenka. Kappia koma iti adda kadagiti katulongam,
ta tultulongannaka ti Diosmo “ Kalpasanna ket inawat ida ni David ket
insaadna ida a mangidaulo kadagiti tattaona. 19 Adda met dagiti dadduma
a nagtaud iti tribu ti Manases a timmipon kenni David idi dimteng isuna
a kadduana dagiti Filisteo tapno gubatenda ni Saul. Ngem saanda a
tinulongan dagiti Filisteo, gapu ta nagtutungtongan dagiti panguloen dagiti
Filisteo a papanawenda ni David. Kinunada, “Tumiponto ni David iti
amona a ni Saul a pagpeggadanto dagiti bibiagtayo.” 20 Idi napan ni David
idiay Siklag, dagiti lallaki iti tribu ti Manases a timmipon kenkuana ket da:
Adna, Jozabad, Jediael, Mikael, Jozabad, Elihu ken Zilletai, dagiti kapitan
a nangidaulo kadagiti rinibribu iti tribu ti Manases. 21 Tinulonganda ni
David a nakigubat maibusor kadagiti bunggoy dagiti lallaki nga agtakaw
kadagiti gameng dagiti tattao gapu ta mannakigubatda a lallaki. Saan a
nagbayag, nagbalinda a panguloen ti armada. 22 Inaldaw-aldaw nga adda
dumteng a lallaki a mapan tumulong kenni David, agingga a nagbalin
a dakkel nga armada, a kas iti armada ti Dios. 23 Daytoy ti listaan
dagiti nakaarmas a soldado a mannakigubat, a napan kenni David idiay
Hebron, tapno itedda kenkuana ti pagarian ni Saul, a nakatungpalan ti
sao ni Yahweh. 24 Dagiti nakaawit kadagiti kalasag ken pika manipud
iti tribu ti Juda ket 6, 800, a nakaarmas a makigubat. 25 Adda iti 7,
100 a mannakigubat a nagtaud manipud iti tribu ti Simeon. 26 Manipud
kadagiti Levita, adda ti 4600 a mannakigubat a lallaki. 27 Ni Jehoiada ti
mangidadaulo kadagiti kaputotan ni Aaron, ket kadduana ti 3, 700 a lallaki.
28 Kadua ni Zadok a maysa nga agtutubo, napigsa ken natured a lalaki
dagiti duapulo ket dua a pangulo manipud iti pamilia ti amana. 29 Manipud
iti Benjamin, ti tribu ni Saul ket 3, 000 a lallaki. Nagtalinaed a napudno

kenni Saul ti kaadduan kadakuada agingga iti daytoy a tiempo. 30 Manipud iti tribu ti Efraim, adda 20, 800 a mannakigubat a lallaki, dagiti lallaki a mabigbigbig kadagiti pamilia dagiti ammada. 31 Manipud iti kagudua a tribu ti Manases, adda ti dimteng nga 18, 000 a mabigbigbig a lallaki tapno pagbalinenda ni David a kas ari. 32 Manipud ti tribu ni Issacar, adda ti dua gasut a mangidadaulo nga addaan iti pannakaawat kadagiti tiempo ken makaammo iti rumbeng nga aramiden ti Israel. Amin dagiti kabagianda ket adda iti babaen iti panangidauloda. 33 Manipud iti tribu ti Zabulon, adda iti 50, 000 a mannakigubat a lallaki a a sisasagana a makigubat, nga addaan kadagiti amin nga igam a pakigubat, ken nakasagana a mangted iti naan-anay a kinapudno. 34 Manipud iti tribu Naftali, adda sangaribu nga opisial, ket kadduada dagiti 37, 000 a lallaki a nakakalasag ken nakapika. 35 Manipud iti tribu Dan, adda iti 28, 600 a lallaki a nakasagana a makigubat. 36 Manipud iti tribu ti Aser, adda uppat a pulo a ribu a lallaki a nakasagana a makigubat. 37 Manipud iti bangir a paset ti Jordan, manipud kadagiti tribu ti Ruben, Gad, ken ti kagudua a tribu ti Manasses, adda 120, 000 a lallaki a nakaarmas iti amin a kita dagiti igam a pakigubat. 38 Amin dagitoy a soldado nga addaan kadagiti igam a pakigubat ket dimtengda idiay Hebron nga addaan iti natibker a panggep a mangisaad kenni David a kas ari iti entero nga Israel. Nagnunummoan ti entero nga Israel nga isaadda met ni David a kas ari. 39 Addada sadiay iti tallo nga aldaw a kaduada ni David a nagkakaan ken nagiinom, gapu ta pinabalunan ida dagiti kakabagianda kadagiti taraon ken mainum. 40 Kanayunanna pay, nagitugot dagiti asideg kadakuada, kasta met dagiti adayo a kas iti tribu ti Issacar, Zabulon ken Naftali kadagiti tinapay nga inkargada kadagiti bukot dagiti asno, kamelio, molo, ken baka. Nagitugotda pay kadagiti tinapay a naaramid iti igos, rinaraay dagiti pasas, arak, lana, baka ken karnero a pinartida ta nagramrambak ti Israel.

13

1 Nakiuman ni David kadagiti pangulo dagiti rinibu, ken ginasut, agraman ti tunggal mangidadaulo. 2 Kinuna ni David kadagiti amin a gimong ti Israel, “No ipagarupyo a naimbag daytoy kadakayo, ken no naggapu daytoy kenni Yahweh a Diostayo, mangibaontayo kadagiti mensahero iti sadinoman a disso kadagiti kakabsattayo a agtaltalinaed kadagiti amin a rehion ti Israel, ken kadagiti papadi ken dagiti Levita nga adda kadagiti siudadda. Mabagaanda koma a makitiponda kadatayo. 3 Isublitayo ti lakasa ti Diostayo kadatayo, ta saantayo a sinapul ti pagayatanna kadagiti aldaw ti panagturay ni Saul.” 4 Immanamong ti sibubukel a gimong a mangaramid kadagitoy a banbanag, gapu ta kasla nalinteg dagitoy iti mata dagiti amin a tattao. 5 Inummong ngarud ni David ti amin nga Israel, manipud iti Karayan Sihor idiay Egipto agingga idiay Lebo Hamat, tapno iyegda ti lakasa ti Dios manipud Kiriat Jearim. 6 Simmang-at da David ken dagiti amin a tattao ti Israel idiay Baalah, dayta ket ti Kiriat Jeraim, a kukua ti Juda, tapno isang-atda manipud sadiay ti lakasa ti Dios, a naawagan iti nagan ni Yahweh, ni Yahweh a madaydayaw, a nakatugaw iti ngatoen ti kerubin. 7 Imparabawda ngarud ti lakasa ti Dios iti kabarbaro a kariton. Inruarda daytoy iti balay ni Abinadab. Ni Uzza kenni Ahio ti mangiturturong ti kariton. 8 Agrarambak da David ken dagiiti amin a tattao ti Israel iti amin a pigsada. Nagkankantada kabayatan ti panagtuktokarda kadagiti nakuwerdasan nga instrumento, dagiti pandereta, piangpiang, ken kadagiti tangguyob. 9 Idi nakadanunda

iti pagirikan ni Kidon, inyunnat ni Uzza ti imana tapno tenglenna ti lakasa
gapu ta naitibkol ti baka. 10 Ket simged ti pungtot ni Yahweh kenni Uzza,
ket pinatayna isuna gapu ta inyunnat ni Uzza ti imana iti lakasa. Natay
isuna sadiay iti sangoanan ti Dios. 11 Nakapungtot ni David gapu ta pinatay
ni Yahweh ni Uzza. Naawagan dayta a lugar iti Perez Uzza agingga iti
daytoy nga aldaw. 12 Nagbuteng ni David iti Dios ti dayta nga aldaw.
Kinunana, "Kasano nga maiyawidko ti lakasa ti Dios iti pagtaengak?"
13 Saan ngarud nga inyalis ni David ti lakasa iti siudad ni David, ngem
impanna daytoy iti balay ni Obed Edom a Geteo. 14 Tallo a bulan a
nagtalinaed ti lakasa ti Dios iti balay ti sangkabbalayan ni Obed Edom.
Isu a binendisionan ni Yahweh ti balayna ken ti amin a sanikuana.

14

1 Kalpasanna, nangibaon ni Hiram nga ari ti Tiro kadagiti mensahero
a mapan kenni David, ken nangipatulod kadagiti kayo ti sedro, kadagiti
karpintero ken kadagiti kumakabite. Nagipatakderda iti balay para kenni
David. 2 Ammo ni David a ni Yahweh ti nangisaad kenkuana a kas ari
iti entero nga Israel, ket naitan-ok ti pagarianna para kadagiti tattaona
nga Israelita. 3 Sadiay Jerusalem, nangasawa iti ad-adu pay ni David, ket
nagbalin isuna nga ama kadagiti ad-adu pay a putot a lallaki ken babbai.
4 Dagitoy dagiti nagan dagiti putotna idiay Jerusalem: Sammua, Sobab,
Natan, Solomon, 5 Ibhar, Elisua, Elpelet, 6 Noga, Nefeg, Jafia, 7 Elisama,
Beeliadad ken Elifelet. 8 Ita, idi naammoan dagiti Filisteo a napulotan
ni David a kas ari iti entero nga Israel, rimmuarda amin a mangbiruk
kenkuana. Ngem naammoan ni David ti maipapan iti daytoy ket rimmuar
a nakiranget kadakuada. 9 Ita, dimteng dagiti Filisteo ket rinautda ti tanap
ti Refaim. 10 Ket dimmawat ni David iti tulong manipud iti Dios. Kinunana,
"Rumbeng kadi a rautek dagiti Filisteo? Ipaaymo kadi ti panagballigimi
kadakuada? Kinuna ni Yahweh kenkuana, "Rautem, ta awan dua-dua
nga iyawatko ida kenka" 11 Isu a simmang-atda idiay Baal Perazim, ket
pinarmekna ida sadiay. Kinunana, "Nakapungtot iti kasta unay ni Yahweh
kadagiti kabusorko babaen iti imak a kasla iti napegges a layus." Isu a
ti nagan dayta a lugar ket Baal Perazim. 12 Imbati dagiti Filisteo dagiti
didiosda sadiay, ket imbilin ni David a rumbeng a mapuoran dagitoy.
13 Ket rinaut manen dagiti Filisteo ti tanap. 14 Isu a dimmawat manen
ni David iti tulong manipud iti Dios. Kinuna ti Dios kenkuana, "Masapul
a saankayo a dumarup iti sangoananda, ngem ketdi, lawlawenyo ida iti
likudanda ket darupenyo ida kadagiti kakaykaywan ti balsamo. 15 Inton
mangngegyo ti danapeg a maiyang-angin kadagiti tuktok dagiti kaykayo
ti balsamo, darupenyo ida nga addaan iti puersa. Aramidenyo daytoy
gapu ta umun-unanto ti Dios iti sangoananyo a mangdarup iti armada
dagiti Filisteo." 16 Isu nga inaramid ni David ti imbilin ti Dios kenkuana.
Pinarmekna ti armada dagiti Filisteo manipud iti Gabaon agingga idiay
Gezer. 17 Ket nagdinamag ti kinalatak ni David kadagiti amin a daga, ket
pinagbuteng ni Yahweh dagiti amin a nasion kenkuana.

15

1 Nangipatakder ni David kadagiti balbalay para kenkuana iti siudadna.
Nangisagana isuna iti maysa a disso a para iti lakasa ti Dios ken
nangbangon iti tolda para iti daytoy. 2 Kalpasanna, kinuna ni David,
"Dagiti laeng Levita ti mabalin a mangawit iti lakasa ti Dios, ta isuda ti
pinili ni Yahweh a mangawit iti daytoy, ken tapno agserbida kenkuana iti

agnanayon.” 3 Ket inummong ni David ti entero nga Israel idiay Jerusalem,
tapno isang-atda ti lakasa ni Yahweh iti disso nga insaganana para iti
daytoy. 4 Inummong ni David dagiti kaputotan ni Aaron ken dagiti Levita.
5 Manipud kadagiti kaputotan ni Coat, adda ni Uriel a mangidadaulo ken
dagiti kakabaggianna, sangagasut ket duapuloda a lallaki. 6 Manipud
kadagiti kaputotan ni Merari, adda met ni Asias a mangidadaulo ken
dagiti kakabaggianna, dua gasut ket duapuloda a lallaki. 7 Manipud
kadagiti kaputotan ni Gersom, adda ni Joel a mangidadaulo ken dagiti
kakabaggianna, sangagasut ket tallopuloda a lallaki. 8 Manipud kadagiti
kaputotan ni Elizafan, adda ni Semaias a mangidadaulo ken dagiti
kakabaggianna, dua gasutda a lallaki. 9 Manipud kadagiti kaputotan ni
Hebron, adda ni Eliel a mangidadaulo ken dagiti kakabaggianna, walo
puloda a lallaki. 10 Manipud kadagiti kaputotan ni Uziel, adda ni Aminadab
a mangidadaulo ken dagiti kakabaggianna, sangagasut ken sangapulo ket
duada a lallaki. 11 Inayaban ni David da Zadok ken Abiatar a padi,
ken dagiti Levita a da Uriel, Asaias, Joel, Semaias, Eliel, ken Aminadab.
12 Kinunana kadakuada, “Dakayo dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia
dagiti Levita. Idatonyo dagiti bagbagiyo kenni Yahweh, dakayo ken dagiti
kakabsatyo, tapno maisang-atyo ti lakasa ni Yahweh a Dios ti Israel, iti
disso nga insaganak para iti daytoy. 13 Saanyo nga inawit daytoy idi un-
unana. Isu a nakapungtot kadatayo ni Yahweh a Diostayo, ta saantayo
a biniruk isuna wenno saantayo a nagtulnog iti bilinna.” 14 Isu nga
indaton dagiti papadi ken dagiti Levita dagiti bagbagida tapno maisang-
atda ti lakasa ni Yahweh a Dios ti Israel. 15 Isu nga inawit dagiti Levita
ti lakasa ti Dios babaen kadagiti assiw, kas imbilin ni Moises- a sinurotda
dagiti pagalagadan a naited babaen iti sao ni Yahweh. 16 Nakitungtong ni
David kadagiti mangidadaulo kadagiti Levita tapno mangdutokda kadagiti
kakabsatda nga agbalin a musiko a mangtukar kadagiti instrumento
a pagtukar, kadagiti nakuerdasan nga instrumento, kadagiti arpa ken
kadagiti piangpiang, ket pagtukarenda iti napigsa ken siraragsakda nga
agkanta. 17 Isu a dinutokan dagiti Levita da Heman a putot a lalaki ni Joel
ken maysa kadagiti kakabsatna a lallaki, ni Asaf a putot a lalaki ni Berekias.
Nangdutokda met kadagiti kakabaggian a nagtaud iti kaputotan ni Merari
ken ni Etan a putot a lalaki ni Kusayas. 18 Kadduada dagiti kakabaggianda
nga adda iti maikaddua a rangko nga isuda: Zecarias, Jaaziel, Semiramot,
Jehiel, Unni, Eliab, Benaias, Maaseias, Mattitias, Elifelelu, Mikneias, Obed
Edom, ken ni Jeliel a parabantay iti ruangan. 19 Dagiti musiko a da
Heman, Asaf ken Etan ket nadutokanda a mangtokar iti napigsa kadagiti
bronse a piangpiang. 20 Da Zecarias, Aziel, Semiramot, Jehiel, Unni,
Eliab, Maaseias, ken ni Benias, ti mangtokar kadagiti nakuerdasan nga
instrumento ket naisaadda iti Alamot. 21 Da Mattitias, Elifelehu, Mikneias,
Obed Edom, Jeliel, ken ni Azazias ti nangidaulo iti wagas ti panagtokar
kadagiti arpa ket naisaadda iti Seminit. 22 Ni Kenanias a mangidadaulo
kadagiti Levita iti panagkanta ti nangidalan iti panagkanta gapu ta nalaing
isuna iti daytoy. 23 Da Berekias ken Elkana ti mangbantay iti lakasa.
24 Da Sebanias, Josafat, Netanel, Amasai, Zecarias, Benaias ken Eliezer a
papadi ti mangpuyot kadagiti tangguyob iti sangoanan ti lakasa ti Dios.
Da Obed Edom ken Jehias ti mangbantay iti lakasa. 25 Isu nga agragrag-o
nga insang-at ni David, dagiti panglakayen ti Israel ken dagiti panguloen
dagiti rinibribu ti lakasa ti tulag ni Yahweh manipud iti balay ni Obed
Edom. 26 Bayat a tinulongan ti Dios dagiti Levita a nangawit iti lakasa ti

tulag ni Yahweh, nagidatonda iti pito a toro a baka ken pito a kalakian a karnero. 27 Nakakawes ni David iti pagan-anay a naaramid iti kasayaatan a lino, kasta met dagiti Levita a nakaawit iti lakasa, dagiti kumakanta, ken ni Kenanias a mangidadaulo iti kanta a kadduana dagiti kumakanta. Nakasuot ni David iti lino nga efod. 28 Isu nga insang-at dagiti amin nga Israelita ti lakasa ti tulag ni Yahweh kabayatan nga agpukpukkawda a siraragsak, ken kadagiti uni dagiti tangguyob, dagiti piangpiang, ken dagiti nakuerdasan nga instrumento ken dagiti arpa. 29 Ngem bayat iti pannakaisangpet ti lakasa ti tulag iti siudad ni David, timman-aw iti tawa ni Mical nga anak ni Saul. Nakitana nga agsalsala ni Ari David ken agramrambak. Isu nga linaisna isuna iti pusona.

16

1 Inserrekda ti lakasa ti tulag ti Dios ket inkabilda daytoy iti tengnga ti tolda nga impatakder ni David para iti daytoy. Ket nagidatagda kadagiti daton a mapuoran ken daton a pakikappia iti sangoanan ti Dios. 2 Idi nalpasen nga indatag ni David dagiti daton a mapuoran ken daton a pakikappia, binendisionanna dagiti tattao iti nagan ni Yahweh. 3 Binunonganna ti tunggal Israelita, babbai ken lallaki, iti saggaysa a tinapay, karne ken kankanen a naaramid iti pasas. 4 Nangdutok ni David kadagiti sumagmamano a Levita nga agserbi iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh, ken tapno agrambak, agyaman ken agdayaw kenni Yahweh a Dios ti Israel. 5 Dagitoy a Levita ket da Asaf nga isu ti mangidadaulo, ken ti sumaruno kenkuana ket da Zecarias, Jeiel, Semiramot, Jehiel, Mattitias, Eliab, Benaias, Obed Edom ken Jeiel. Isuda ti mangtukar kadagiti instrumento a nakuerdasan ken kadagiti arpa. Ni Asaf ti mangpaaweng iti napigsa kadagiti piangpiang. 6 Da Benaias ken Jahaziel a papadi ti mangpuyot a kanayon kadagiti tangguyob, iti sangoanan ti lakasa ti tulag ti Dios. 7 Ket iti dayta nga aldaw, dinutokan nga immuna ni David ni Asaf ken dagiti kakabsatna a lallaki nga agkanta iti kanta a pagyaman kenni Yahweh. 8 Agyamankayo kenni Yahweh, umawagkayo ti naganna; ipakaammoyo dagiti aramidna kadagiti nasion. 9 Kaantaanyo isuna, kantaanyo isuna iti kanta a pagdayaw; ibagayo dagiti amin a nakaskasdaaw nga aramidna. 10 Ipasindayawyo ti nasantoan a naganna; agrag-o koma ti puso dagiti mangbirok kenni Yahweh. 11 Birukenyo ni Yahweh ken ti pigsana; birukenyo a kanayon ti presensiana. 12 Lagipenyo dagiti nakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna, dagiti milagro ken dagiti bilin a nagtaud iti ngiwatna, 13 dakayo a kaputotan ni Israel nga adipenna, dakayo a tattao ni Jacob, a pinilina. 14 Isuna ni Yahweh a Diostayo. Ti bilinna ket adda iti entero a daga. 15 Panunotenyo iti agnanayon ti katulaganna, ti sao nga imbilinna iti sangaribu a henerasion. 16 Laglagipenna ti katulaganna kenni Abraham, ken ti sapatana kenni Isaac. 17 Daytoy ti pinatalgedanna kenni Jacob a kas alagaden, ken iti Israel a kas agnanayon a katulagan. 18 Kinunana, “Itedkonto kadakayo ti daga ti Canaan a kas bingayyo iti tawidyo.” 19 Imbagak daytoy idi bassit pay laeng ti bilangyo, bassitkayo unay, ken ganggannaetkayo iti daga. 20 Nagakar-akarda kadagiti nasion, nagakar-akarda kadagiti pagarian. 21 Saanna a pinalubosan ti siasinoman a mangidadanes kadakuada; dinusana dagiti ar-ari para iti pagsayaatanda, 22 kinunana, “Saanyo a sagiden dagiti pinulotak, ken saanyo a dangran dagiti propetak.” 23 Kaantaanyo ni Yahweh, dakayo nga entero a daga; iwaragawagyo ti panangisalakanna

iti inaldaw-aldaw. 24 Ipakaammoyo ti dayagna kadagiti nasion, dagiti nakaskasdaaw nga aramidna kadagiti amin a nasion. 25 Ta naindaklan ni Yahweh ket masapul a mapadayawan unay, ket isuna ti nangnangruna a pagbutngan ngem kadagiti amin a didios. 26 Ta dagiti amin a dios dagiti nasion ket didiosen, ngem ni Yahweh ti namarsua kadagiti langlangit. 27 Ti kinadayag ken kinatan-ok ket adda iti presensiana. Ti pannakabalin ken rag-o ket adda iti lugarna. 28 Idayawyo ni Yahweh, dakayo a puli dagiti tattao, idayawyo ti dayag ken pigsa ni Yahweh; 29 Idayawyo ni Yahweh iti dayag a maiparbeng iti naganna. Mangyegkayo iti daton ket mapankayo iti sangoananna. Agrukbabkayo kenni Yahweh iti nasantoan a dayagna. 30 Agpigergerkayo iti sangoananna, entero a daga. Naisaad met ti lubong; saan a magunggon. 31 Agraksak koma dagiti langlangit, ken agrag-o koma ti daga; ibagada koma kadagiti nasion, “Agturay ni Yahweh.” 32 Agdaranudor koma ti baybay, ket agpukkaw iti rag-o dagiti adda iti daytoy. Agrag-o koma dagiti tay-ak, ken dagiti amin nga adda kadagitoy. 33 Ket agpukkaw koma gapu iti rag-o dagiti kaykayo iti kabakiran gapu iti rag-o iti sangoanan ni Yahweh, ta umayen isuna a mangukom iti daga. 34 Agyamankayo kenni Yahweh ta naimbag isuna, ta agnanayon ti kinapudnona iti tulagna. 35 Ket ibagayo, “Isalakannakami, O Dios ti pannakaisalakanmi. Ummongennakami ket ispalennakami manipud kadagiti dadduma a nasion, tapno makapagyamankami iti nasantoan a naganmo ken dayag iti pannakaidayawmo. 36 Madaydayaw koma ni Yahweh a Dios ti Israel iti agnanayon nga awan inggana. Kinuna dagiti amin a tattao, “Amen” ken madaydayaw ni Yahweh. 37 Isu nga imbati ni David ni Asaf ken dagiti kakabsatna iti sangoanan ti lakasa ti tulag ni Yahweh, tapno agserbida nga awan sardayna iti sangoanan ti lakasa, kas kasapulan a trabahoen iti inaldaw. 38 Maibilang ni Obed Edom kadagiti innem a pulo ket walo nga agkakabagian. Ni Obed Edom a putot a lalaki ni Jedutun ket kadduana ni Hosa a agbanbantay kadagiti ruangan. 39 Ni Zadok a padi ken dagiti kakadduana a papadi ket agserbida iti sangoanan ti tabernakulo ni Yahweh iti disso a pagdaydayawan idiay Gabaon. 40 Isuda ti kanayon nga agidatag iti altar kadagiti daton a mapuoran para kenni Yahweh, iti agsapa ken rabii, ket surotenda dagiti amin a nakasurat iti linteg ni Yahweh, nga intedna a kas bilin iti Israel. 41 Kadduada da Heman kenni Jedutun, kadduada dagiti dadduma a napili a nainaganan, tapno agyamanda kenni Yahweh, gapu ta agnanayon ti kinapudnona iti tulagna. 42 Da Heman ken Jedutun ti mangimaton kadagiti agpuyot kadagiti tangguyob, dagiti agpiangpiang, ken mangtukar kadagiti dadduma nga instrumento para iti nasagradoan a musika. Dagiti putot a lallaki ni Jedutun ti mangbantay ti ruangan. 43 Ket nagawid dagiti amin a tattao kadagiti pagtaenganda, ken nagawid ni David tapno bendisionanna ti pagtaenganna.

17

1 Napasamak daytoy kalpasan a nagnaeden ti ari iti balayna, kinunana kenni Natan a propeta, “Kitaem, agnanaedak iti balay a naaramid iti sedro, ngem adda iti sirok ti tolda ti lakasa ti tulag ni Yahweh.” 2 Ket kinuna ni Natan kenni David, “Mapanka, ket aramidem ti adda dita pusom, ta adda kenka ti Dios. 3 Ngem iti dayta met laeng a rabii, dimteng kenni Natan ti sao ti Dios a kinunana, 4 “Mapanka ket ibagam kenni David nga adipenko, 'Kastoy ti kinuna ni Yahweh: Saannak nga

ipatakderan iti balay a pagnaedak. 5 Ta saanak a nagnaed iti maysa a
balay manipud iti aldaw nga impanawko ti Israel idiay Egipto agingga
iti agdama nga aldaw. Ngem ketdi, nagnanaedak iti tolda, iti maysa
a tabernakulo, kadagiti naduma-duma a luglugar. 6 Kadagiti amin a
lugar nga immakarak a kadduak ti entero nga Israel, adda kadi ti
aniaman nga imbagak iti siasinoman kadagiti mangidadaulo iti Israel a
dinutokak a mangaywan kadagiti tattaok, a kunak, “'Apay a saandak nga
impatakderan iti balay a naaramid iti sedro?”' 7 “Ita ngarud, ibagam iti
adipenko a ni David, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin:
“Innalaka manipud iti pagpaaraban, manipud iti panangsursurotmo
kadagiti karnero, tapno sika iti mangituray kadagiti tattaok nga Israelita.
8 Ket addaak a kanayon kenka sadinoman a napanam ket pinasagko
amin dagiti kabusormo iti sangoanam. Ket iyaramidanka iti nagan,
kas iti nagan dagiti naindaklan a tattao nga adda iti rabaw iti daga.
9 Mangpiliakto iti lugar a pagnaedan dagiti tattaok nga Israelita ket
pagtalinaedekto isuda sadiay, tapno agnaeddanto iti kabukbukodanda a
lugar ket saandanton a pulos a mariribuk pay. Saanton nga idadanes ida
dagiti nadangkes a tattao, a kas iti inaramidda idi, 10 kas iti ar-aramidenda
manipud kadagiti al-aldaw a binilinko dagiti uk-ukom a mangituray
kadagiti tattaok nga Israelita. Ket parmekekto dagiti amin a kabusormo.
Kas kanayonanna, ibagak kenka, Siak a ni Yahweh ket ipatakderankanto
iti balay. 11 Mapasamakto dayta inton malpasen dagiti al-aldawmo ket
mapankan iti ayan dagiti ammam, itag-aykonto ti kaputotam a sumaruno
kenka, ket maysa kadagiti kaputotam, pagtalinaedekto ti pagarianna.
12 Ipatakderannakto iti balay, ket pagtalinaedekto ti tronona iti agnanayon.
13 Siakto ti amana, ket isunanto ti anakko. Saankonto a babawyen manipud
kenkuana ti kinapudnok iti tulagko a kas iti panangibabawik manipud
kenni Saul, a nagturay sakbay kenka. 14 Isaadkonto isuna a mangituray
iti balayko ken iti pagariak iti agnanayon, ket agtalinaedto ti tronona
iti agnanayon.”' 15 Nakisao ni Natan kenni David ket impadamagna
kenkuana amin dagitoy a sasao, ket imbagana kenkuana ti sibubukel a
sirmata. 16 Ket simrek ni David, nagtugaw iti sangoanan ni Yahweh;
kinunana, “Siasinoak, O Yahweh a Dios, ken ania ti pamiliak, ta impannak
iti daytoy a kasasaad? 17 Ket bassit daytoy a banag iti imatangmo,
O Dios. Imbagam dagiti naindaklan a banbanag a mapasamakto iti
masakbayan kadagiti pamilia toy adipenmo, ket impakitam kaniak dagiti
masakbayan a henerasion, O Yahweh a Dios. 18 Ania pay ti maibagak
kenka, siak a ni David? Pinadayawam daytoy adipenmo. Inikkam
daytoy adipenmo iti naisangsangayan a pammadayaw. 19 O Yahweh, para
iti pagimbagan daytoy adipenmo, ken tapno matungpal ti bukodmo a
panggep, inaramidmo daytoy a naindaklan a banag tapno ipakitam dagiti
amin a naindaklan nga aramidmo. 20 O Yahweh, awanen iti kas kenka,
ken awanen iti Dios malaksid kenka, kas iti kanayon a mangmangngegmi.
21 Ken ania a nasion ditoy daga ti kas kadagiti tattaom nga Israelita, a sika,
O Dios, ti nangispal manipud idiay Egipto kas tattaom, tapno aglatak ti
naganmo babaen kadagiti naindaklan ken nakaskasdaaw nga ar-aramid?
Pinapanawmo dagiti nasion manipud iti sangoanan dagiti tattaom, nga
inispalmo manipud idiay Egipto. 22 Pinagbalinmo a tattaom iti agnanayon
dagiti Israelita, ket sika, O Yahweh, ti nagbalin a Diosda. 23 Isu nga ita,
O Yahweh, matungpal koma iti agnanayon ti inkarim iti adipenmo ken iti
pamiliana. Aramidem koma kas insaom. 24 Maitan-ok koma ti naganmo iti
agnanayon ket agbalin a naindaklan, tapno ibaga dagiti tattao, 'Ni Yahweh

a Mannakabalin-amin ket isu ti Dios ti Israel,' kabayatan a ti balayko, siak
a ni David nga adipenmo ket agtalinaed iti sangoanam. 25 Ta sika, O Diosko
ti nangipakaammo iti adipenmo nga ipatakderam isuna iti balayna. Isu a,
siak nga adipenmo, ket timmured nga agkararag kenka. 26 Ita O Yahweh,
sika ti Dios, a nangikari iti nasayaat a kari iti adipenmo: 27 Ita, naay-
ayoka a mangbendision iti balay daytoy adipenmo, nga agtultuloy koma
iti agnanayon iti sangoanam. Sika O Yahweh ti nangbendision iti daytoy,
ket nagasatto daytoy iti agnanayon."

18

1 Kalpasan daytoy, napasamak a rinaut ni David dagiti Filisteo ket
pinarmekna ida. Sinakupna ti Gat ken dagiti bariona manipud iti
panangituray dagiti Filisteo. 2 Kalpasanna, pinarmekna ti Moab, ket
nagbalin a tagabu ni David dagiti Moabita ket nagbayadda kenkuana
iti buis. 3 Kalpasanna, pinarmek ni David ni Adadezer nga ari ti Soba
idiay Hamat, bayat nga agdaldaliasat ni Adadeser tapno rugianna nga
iturayan ti asideg ti Karayan Eufrates. 4 Innala ni David manipud
kenkuana ti sangaribu a karuahe, pitoribu a kumakabalio ken duapulo
a ribu a magmagna a soldado. Pinilay ni David dagiti amin a kabalio a
mangguyguyod kadagiti karuahe, ngem nangilasin iti umdas kadakuada
para iti sangagasut a karuahe. 5 Idi dimteng dagiti Arameo iti Damasco
tapno tulonganda ni Adadeser nga ari ti Soba, pinatay ni David ti duapulo
ket dua a ribu a lallaki nga Arameo. 6 Kalpasanna, nangipatakder ni David
iti kampo dagiti soldado idiay Aram iti Damasco, ket nagbalin a adipenna
dagiti Arameo ket nagbayadda kenkuana iti buis. Pinagballigi ni Yahweh
ni David iti sadinoman a papananna. 7 Innala ni David dagiti balitok a
kalasag a nakasuot kadagiti adipen ni Adadeser ket impanna dagitoy idiay
Jerusalem. 8 Adu unay a bronse ti naala ni David manipud idiay Tibhat ken
Cun, dagiti siudad ni Adadeser. Daytoy a bronse ti inaramid ni Solomon
a dakkel a palanggana, dagiti adigi, ken dagiti bronse nga alikamen. 9 Idi
nanggeg ni Toi nga ari ti Hamat a naparmek ni David dagiti amin nga
armada ni Adadeser nga ari ti Soba, 10 imbaon ni Toi ni Hadoram a putotna
a lalaki kenni David tapno kablaawan ken bendisionanna isuna, gapu ta
kinaranget ken pinarmek ni David ni Adadeser, ken gapu ta ginubat ni
Adadeser ni Toi. Nangitugot ni Hadoram kadagiti banbanag a naaramid
iti pirak, balitok ken bronse. 11 Indaton ni Ari David dagitoy a banbanag
kenni Yahweh, agraman dagiti pirak ken ti balitok nga innalana kadagiti
amin a nasion: iti Edom, Moab, kadagiti amin a tattao ti Ammon, dagiti
Filisteo, ken Amalek. 12 Pinatay ni Abisai nga anak ni Sarvia ti sangapulo
ket walo a ribu nga Edomita idiay tanap ti Asin. 13 Nangipatakder isuna
iti kampo dagiti soldado idiay Edom, ket nagbalin nga adipen ni David
dagiti amin nga Edomita. Pinagballigi ni Yahweh ni David iti sadinoman a
papananna. 14 Inturayan ni David ti entero nga Israel, ket impatungpalna
ti hustisia ken kinalinteg kadagiti amin a tattaona. 15 Ni Joab nga anak ni
Sarvia ti pangulo ti armada ken ni Jehosafat a putot ni Ahilud ti agilislista.
16 Da Zadok a putot a lalaki ni Ahitub ken ni Abimelec a putot a lalaki
ni Abiatar ket papadi, ken ni Sausa ket eskriba. 17 Ni Benaias a putot ni
Jahoiada ti pangulo dagiti Ceretos ken Feleteos, ken dagiti putot a lallaki
ni David ti kangrunaan a mammagbaga iti ari.

19

1 Napasamak daytoy iti saan a nabayag kalpasan a natay ni Naas
nga ari dagiti tattao ti Ammon, ket ti putotna a lalaki ti simmukat
kenkuana nga ari. 2 Kinuna ni David, “Pakitaak iti kinaimbag ni Hanun
a putot ni Naas, gapu ta pinakitaannak iti kinasayaat ti amana.” Isu
a nangibaon ni David kadagiti mensahero a mangliwliwa kenkuana
maipapan iti amana. Simrek dagiti adipen ni David iti daga dagiti
Ammonita ket nagturongda kenni Hanun tapno liwliwaenda isuna. 3 Ngem
kinuna dagiti mangidadaulo ti Ammon kenni Hanun, “Pagarupem kadi a
padpadayawan ni David ti amam gapu iti panangibaonna kadagiti lallaki
a mangliwliwa kenka? Saan kadi nga immay dagiti adipenna kenka
tapno agdakiwas ken agsukimatda iti daga tapno sakupenda daytoy?”
4 Tiniliw ngarud ni Hanun dagiti adipen ni David, binarbasanna ida,
pinutedna dagiti pagan-anayda nga agpatingga iti siketda, a dumanon
kadagiti patongda ket pinagawidna ida. 5 Idi impalawagda daytoy kenni
David, nangibaon isuna iti mangkita kadakuada, ta kasta unay ti bain
dagiti lallaki. Kinuna ti ari, “Agtalinaedkayo idiayJerico agingga nga
agtubo dagiti barbasyo, kalpasanna, agsublikayo.” 6 Idi naamiris dagiti
Ammonita a nadadaeldan kenni David, nangipatulod ni Hanun ken dagiti
Ammonita iti sangaribu a talento ti pirak a pangabangda kadagiti karuahe
dagiti Arameo ken kadagiti kumakabalio manipud iti Naharaim, Maaca
ken Soba. 7 Inabanganda dagiti tallopulo ket dua a ribu a karuaheda
agraman ti ari ti Maaca ken dagiti tattaona a dimteng a nagkampo iti
asideg ti Medeba. Naguummong dagiti Ammonita manipud kadagiti
siudadda ket rimmuarda tapno makigubat. 8 Idi nadamag ni David daytoy,
imbaonna ni Joab ken ti sibubukel nga armadana a mangsabat kadakuada.
9 Rimmuar dagiti tattao ti Ammon ken nagsaganada iti ruangan ti siudad
a makigubat, bayat a dagiti ari nga immay ket addada iti away. 10 Idi
nakita ni Joab nga agpada a dumarup kenkuana dagiti nakasagana a
makigubat iti sangoanan ken likudanna, pinilina dagiti sumagmamano
a kalaingan a mannakigubat ti Israel ket pinagpuestona ida maibusor
kadagiti taga-Aram. 11 Bayat nga impaidauloanna iti kabsatna a ni Abisai
dagiti nabati nga armada ket pinagsaganana ida a makigubat kadagiti
armada ti Ammon. 12 Kinuna ni Joab, “No napigpigsa dagiti Arameo ngem
kadakami, masapul ngarud a tulongannak, Abisai. Ngem no napigpigsa
dagiti tattao ti Ammon ngem kadakayo, umayakto ngarud ket ispalenka.
13 Tumuredka, ket ipakitatayo a naturedtayo para kadagiti tattaotayo ken
para kadagiti siudad ti Diostayo, ta aramidento ni Yahweh no ania ti
nasayaat para iti panggepna.” 14 Dimmarup ngarud ni Joab ken dagiti
soldadona tapno makigubat kadagiti Arameo, a kapilitan a naglibas iti
sangoanan ti armada ti Israel. 15 Idi nakita ti armada ti Ammon a
naglibas dagiti Arameo, linibasanda met ni Abisai a kabsat ni Joab ket
nagsublida iti siudad. Kalpasanna, pinanawan ni Joab dagiti tattao ti
Ammon ket nagsubli idiay Jerusalem. 16 Ket idi nakita dagiti Arameo a
naparmek idan ti Israel, nangayabda iti tumulong kadakuada manipud
iti ballasiw ti Karayan Eufrates, kaduada ni Sobak a mangidadaulo iti
armada ni Adadeser. 17 Idi naibaga kenni David daytoy, inummongna ti
sibubukel nga Israel, binallasiwda ti Jordan, ket nakadanonda kadakuada.
Pinagsaganana ti armada a makigubat kadagiti Arameo, ket kinarangetda
isuna. 18 Pimmanaw dagiti Arameo manipud Israel, ket pinatay ni David
ti pito a ribu a mangiturturong kadagiti karuahe ken uppat a pulo a ribu a
magmagna a soldado. Pinatayna pay ni Sobak a pangulo iti armada. 19 Idi

nakita dagiti amin nga ari nga agserserbi kenni Adadeser a naparmek ida ti Israel, nakikappiada kenni David ket nagserbida kadakuada. Isu a saanen a kayat a tulongan dagiti tattao ti Aram dagiti Ammonita.

20

1 Ket napasamak nga iti tiempo ti panagrurusing, iti tiempo a kadaywan a mapan makigubat dagiti ari, indauloan ni Joab ti armada iti gubat ket dinadaelna ti daga dagiti Ammonita. Napanna linakub ti Rabba. Nagtalinaed ni David idiay Jerusalem. Rinaut ni Joab ti Rabba ket pinarmekna daytoy. 2 Innala ni David ti korona manipud iti ulo ti arida, ket naduktalanna nga agdagsen daytoy iti maysa a talento ti balitok, ket addaan daytoy kadagiti napapateg a batbato. Naisuot ti korona iti ulo ni David, ket inruarna iti siudad dagiti adu unay a nasamsam. 3 Inruarna dagiti tattao nga adda iti siudad ket pinilitna ida nga agtrabaho babaen kadagiti ragadi, pasaratsat a landok ken kadagiti wasay. Pinilit ni David dagiti amin a siudad dagiti tattao ti Ammon tapno aramidenda daytoy a trabaho. Kalpasanna, nagsubli ni David ken ti sibubukel nga armada idiay Jerusalem. 4 Ket napasamak a kalpasan daytoy nga adda ti gubat idiay Gezer maibusor kadagiti Filisteo. Pinatay ni Sibbecai a taga- Husa ni Sippai, maysa kadagiti kaputotan ti Refaim, ket naparmek dagiti Filisteo. 5 Ket napasamak manen iti maysa a gubat maibusor kadagiti Filisteo idiay Gob, a pinatay ni Elhanan a putot a lalaki ni Jari a taga Betlehem ni Lami a kabsat ni Goliat a taga-Gat, a ti putan ti gayangna ket kas iti kayo nga us-usaren ti umaabel. 6 Ket napasamak manen iti sabali pay a gubat idiay Gat nga adda lalaki a kasta unay ti katayagna nga addaan iti innem a ramay iti tunggal imana ken innem a ramay iti tunggal sakana. Nagtaud met isuna iti kaputotan ti Refaim. 7 Idi linaisna ti armada ti Israel, pinatay isuna ni Jehonadab a putot ni Samma a kabsat ni David. 8 Dagitoy ket kaputotan ti Refaim idiay Gat, ket napapatayda babaen iti ima ni David ken dagiti soldadona.

21

1 Maysa a kabusor ti nangriribuk iti Israel ket sinugsuganna ni David a bilangenna dagiti Israelita. 2 Kinuna ni David kenni Joab ken kadagiti pangulo iti armada, “Mapanyo bilangen dagiti tattao ti Israel manipud idiay Beerseba agingga iti Dan ket ipadamagyo kaniak, tapno maammoak ti bilangda.” 3 Kinuna ni Joab, “Paaduen koma ni Yahweh ti armadana iti mamingasut a kaadu ngem iti sigud. Ngem apok nga ari, saan kadi a nagserserbida amin iti apok? Apay a tarigagayan ti apok daytoy? Apay nga ipabaklaymo ti basol iti Israel? 4 Ngem naikeddengen ti sao ti ari nga imbagana kenni Joab. Pimmanaw ngarud ni Joab ket sinursorna ti entero nga Israel. Kalpasanna, nagsubli isuna idiay Jerusalem. 5 Ket impadamag ni Joab kenni David ti kabuklan a bilang dagiti makirangranget a lallaki. Adda 1, 100, 000 a lallaki a nakakampilan idiay Israel. iti Juda laeng ket addaan iti 470, 000 a soldado. 6 Ngem saan a naibilang ti tribu ti Levi ken Benjamin kadakuada, ta kinagura ni Joab ti bilin ti ari. 7 Nasaktan ti Dios gapu iti daytoy nga inaramid ni David, isu a dinusana ti Israel. 8 Kinuna ni David iti Dios, “Nagbasolak iti nadagsen iti panangaramidko iti daytoy. Ita pakawanem ti nagbasolan toy adipenmo, ta nagtignayak iti minamaag.” 9 Kuna ni Yahweh kenni Gad a profeta ni David, 10 “Mapanka ket ibagam kenni David: 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: “Ikkanka iti tallo a pagpilian. Mangpilika iti maysa kadagitoy.”"' 11 Napan ngarud ni

Gad kenni David ket kinunana kenkuana, “Kastoy ti kuna ni Yahweh:
'Mangpilika iti maysa kadagitoy: 12 tallo a tawen ti panagbisin, tallo a
bulan a kamkamatendaka dagiti kabusormo ken tiliwendakayo babaen
kadagiti kampilanda, wenno saan, tallo nga aldaw a didigraen ni Yahweh
ti daga babaen iti panangdadael ti anghel ni Yahweh iti entero a daga
ti Israel.' Ita ngarud, ikeddengmo ti sungbat a rumbeng nga ibagak iti
nangibaon kaniak.” 13 Ket kinuna ni David kenni Gad, “Mariribukanak iti
kasta unay.” Bay-annak a mapasag kadagiti ima ni Yahweh ngem kadagiti
ima dagiti tattao, ta dakkel unay ti kaasina.” 14 Nangiyeg ngarud ni Yahweh
iti didigra iti Israel ket natay ti pitopulo a ribu a tattao. 15 Nangibaon
ti Dios iti maysa nga anghel iti Jerusalem tapno dadaelenna daytoy. Idi
dadaelenna koman daytoy, kimmita ni Yahweh ket saanna nga intuloy
ti pangngeddengna maipapan iti panangdangran. Kinunana iti anghel a
mangdaddadael, “Huston! Saanmon a papatayen dagiti tattao.” Iti dayta
a gundaway, agtaktakder ti anghel ni Yahweh iti pagirikan ni Ornan a
Jebuseo. 16 Timmangad ni David ket nakitana ti anghel ni Yahweh nga
agtaktakder iti nagbaetan ti langit ken daga, a nakaiggem iti naasut a
kampilan a nakalayat iti entero a Jerusalem. Ket nagpakleb iti daga ni
David ken dagiti panglakayen a nakakawes iti nakersang a lupot. 17 Kinuna
ni David iti Dios, “Saan kadi a siak ti nangibilin a mabilang ti armada?
Inaramidko daytoy a nadangkes a banag. Ngem dagitoy a karnero, ania
ti inaramidda? Pangngaasim ta palubosam ti imam, O Yahweh a Diosko a
dusaennak ken ti pamiliak, ngem saanmo a dusaen dagiti tattaom babaen
iti daytoy a didigra.” 18 Isu a binilin ti anghel ni Yahweh ni Gad nga
ibagana kenni David, a rumbeng a sumang-at ni David idiay pagirikan
ni Ornan a Jebuseo ket mangipatakder iti maysa nga altar para kenni
Yahweh. 19 Simmang-at ngarud ni David a kas imbilin kenkuana ni Gad
nga aramidenna iti nagan ni Yahweh. 20 Kabayatan nga agir-irik ni Ornan
iti trigo, timmaliaw isuna ket nakitana ti anghel. Naglemmeng isuna ken
dagiti uppat nga annakna. 21 Idi dimteng ni David iti ayan ni Ornan,
kimmita ni Ornan ket nakitana ni David. Pinanawanna ti pagirikan ket
nagpakleb iti daga iti sangoanan ni David. 22 Ket kinuna ni David kenni
Ornan, “Ilakom kaniak daytoy a pagirikan, tapno makaipatakderak iti
maysa nga altar para kenni Yahweh. Bayadak ti kabuklan a gatad daytoy,
tapno maikkat ti didigra kadagiti tattao” 23 Kinuna ni Ornan kenni David,
“Alaem daytoy a kukuam, o apok nga ari. Aramidem iti daytoy ti aniaman
a nasayaat iti panagkitam. Adtoy, ikkanka iti bulog a baka para kadagiti
daton a maipuor, dagiti pagirik a tabla tapno pagsungrod ken trigo para
iti daton a bukbukel; Itedkonto amin kenka dagitoy.” 24 Kinuna ni Ari
David kenni Ornan, “Saan, bayadak ti kabuklan a gatad daytoy. Saanko
nga alaen ti kukuam ket idatonko daytoy a kas daton a mapuoran para
kenni Yahweh nga awan man laeng a pulos ti nagastok. 25 Isu a nagbayad
ni David iti innem a gasut a siklo ti balitok para iti disso. 26 Nangipatakder
sadiay ni David iti maysa nga altar para kenni Yahweh ket nangidaton iti
rabaw daytoy kadagiti daton a mapuoran ken kadagiti daton a pakikappia.
Immawag isuna kenni Yahweh, a simmungbat kenkuana babaen iti apuy
manipud iti langit a nangpuor kadagiti daton a mapuoran iti rabaw ti
altar. 27 Kalpasanna, binilin ni Yahweh ti anghel, ket insubli ti anghel ti
kampilanna iti kalubanna. 28 Idi nakita ni David a sinungbatan isuna ni
Yahweh iti ayan ti pagirikan ni Ornan a Jebuseo, nangidaton pay isuna
sadiay iti dadduma a daton iti dayta met laeng a tiempo. 29 Kadagita a
tiempo, ti tabernakulo ni Yahweh nga inaramid ni Moises idiay let-ang

ken ti altar para kadagiti daton a naan-anay a mapuoran ket adda iti disso
a pagdaydayawan idiay Gabaon. 30 Nupay kasta, saan a makapan ni David
sadiay tapno kiddawenna ti panangiturong ti Dios, gapu ta kabutengna ti
kampilan ti anghel ni Yahweh.

22

1 Ket kinuna ni David, “Ditoyto ti pakaipatakderan ti balay ni Yahweh a
Dios, agraman ti altar para kadagiti daton a naan-anay a mapuoran nga
idatag ti Israel.” 2 Binilin ngarud ni David dagiti adipenna nga ummon-
genda dagiti gangannaet nga agnanaed iti daga ti Israel. Dinutokanna ida a
paratikap kadagiti bato tapno maipatakder ti balay ni Yahweh. 3 Nangted
ni David iti adu a landok tapno maaramid a lansa nga agpaay kadagiti
ridaw dagiti pagserkan, ken para kadagiti bisagra. Nangted pay isuna
iti adu a bronse a saan a matimbang 4 ken adu a kayo ti sedro a saan
a mabilang. (Nangiyeg dagiti taga-Sidon ken taga-Tiro kenni David iti
adu unay a tabla ti sedro.) 5 Kinuna ni David, “Ubing pay ken awan pay
kapadasanna ti anakko a ni Solomon, ket masapul a naisangsangayan ti
kinapintas ti balay a maipatakder para kenni Yahweh, tapno agbalin a
nalatak ken nadayag kadagiti amin a sabali a daga. Isu nga isaganak ti
pannakaipatakder daytoy.” Kasta unay ngarud ti inaramid ni David a
panagsagana sakbay ti ipapatayna. 6 Pinaayabanna ngarud ni Solomon
nga anakna ket binilinna a mangipatakder iti balay nga agpaay kenni
Yahweh a Dios ti Israel. 7 Kinuna ni David kenni Solomon, “Anakko,
pinanggepko a siak ti mangipatakder iti balay para iti nagan ni Yahweh
a Diosko. 8 Ngem immay kaniak ni Yahweh a kunana, 'Nangpasayasayka
iti adu a dara ken nakirangetka iti adu a gubat. Saanka a mangipatakder
iti maysa a balay nga agpaay iti naganko, gapu ta nangpasayasayka iti
adu a dara iti daga iti imatangko. 9 Nupay kasta, maaddaankanto iti
anak a lalaki nga addaan kapia. Ikkakto isuna iti inana kadagiti amin a
kabusorna iti amin a disso. Ta ti nagannanto ket Solomon, ket ipaaykonto
ti kapia ken talna iti Israel kadagiti al-aldawna. 10 Mangipatakderto
isuna iti balay nga agpaay iti naganko. Agbalinto isuna nga anakko ken
siakto ti amana. Patibkerekto iti agnanayon ti trono ti pagarianna iti
entero nga Israel.”' 11 Ita, anakko, adda koma a kanayon ni Yahweh
kenka ken pagballigiennaka. Ipatakdermo koma ti balay ni Yahweh a
Diosmo, kas imbagana nga aramidem. 12 Ni Yahweh laeng ti mangted
kenka iti pannakaammo ken pannakaawat, tapno matungpalmo ti linteg
ni Yahweh a Diosmo, inton isaadnaka a mangidaulo iti entero nga Israel.
13 Ket agballigikanto, no tungpalem a naimbag dagiti paglintegan ken bilin
nga inted ni Yahweh kenni Moises maipapan iti Israel. Bumilegka ken
tumuredka. Saanka nga agbuteng ken maupay. 14 Ita, kitaem, inkarigatak
nga insagana para iti balay ni Yahweh ti 100, 000 a talento ti balitok, maysa
a milion a talento ti pirak, adu a bronse ken landok. Nangisaganaak pay iti
kayo ken bato. Masapul a nayunam pay dagitoy. 15 Adu dagiti trabahador
a kaduam: dagiti paratikap iti bato, dagiti kumakabite, karpentero, ken
dagiti saan a mabilang a nalalaing a kumikitikit iti aniaman a kita,
16 a makabael a mangtrabaho iti balitok, pirak, bronse ken landok. Isu
a rugiamon ti agtrabaho, ket ni Yahweh koma ti makikaadda kenka.”
17 Binilin pay ni David dagiti amin a mangidadaulo ti Israel a tulonganda
ni Solomon nga anakna, a kunana, 18 “Kaduayo ni Yahweh a Diosyo
ket inikkannakayo iti kappia iti amin a disso. Impaimana kaniak dagiti
agnanaed iti rehion. Ti rehion ket naparmek iti sangoanan ni Yahweh ken

dagiti tattaona. 19 Ita, sapulenyo ni Yahweh a Diosyo iti amin a puso ken kararuayo. Agsaganakayo a mangibangon iti nasantoan a lugar ni Yahweh a Dios. Kalpasanna, mabalinyo nga iyeg ti lakasa ti tulag ni Yahweh ken dagiti banbanag a kukua ti Dios iti balay a naipatakder para iti nagan ni Yahweh.”

23

1 Idi lakayen ni David ket umadanin ti ipapatayna, pinagbalinna nga ari iti entero nga Israel ti putotna a ni Solomon. 2 Inummongna dagiti amin a mangidadaulo iti Israel, agraman dagiti papadi ken dagiti Levita. 3 Dagiti Levita nga agtawen iti tallopulo nga agpangato ket nabilang. Tallopulo ket walo a ribu ti bilangda. 4 Duapulo ket uppat a ribu kadagitoy ti mangimaton iti trabaho iti balay ni Yahweh ken innem a ribu dagiti opisial ken uk-ukom. 5 Uppat a ribu dagiti agbantay iti ruangan; ken uppat a ribu dagiti agdayaw kenni Yahweh babaen kadagiti instrumento “nga inaramidko para iti panagdayaw,” kinuna ni David. 6 Biningay ida ni David iti bunggoy segun kadagiti putot ni Levi: da Gerson, Coat ken Merari. 7 Manipud kadagiti puli a nagtaud kenni Gerson ket adda da Ladan ken Simei. 8 Adda tallo a putot ni Ladan: ni Jeiel a mangidadaulo, da Zetam ken Joel. 9 Adda tallo a putot ni Simei: da Selomot, Haziel ken Haran. Dagitoy dagiti mangidadaulo kadagiti puli ni Ladan. 10 Adda uppat a putot ni Simei: da Jahat, Zina, Jeus ken Berias. 11 Ni Jahat ti inauna, ni Zina ti maikadua ngem saan a naaddaan iti adu a putot da Jeus ken Berias, isu a naibilangda a kas maysa a puli nga addaan iti isu met laeng a pagrebbengan. 12 Adda uppat a putot ni Coat: da Amram, Isar, Hebron ken Uzziel. 13 Dagitoy dagiti putot ni Amram: da Aaron ken Moises. Ni Aaron ken dagiti kaputotanna ket napili nga agnanayon a mangidaton kadagiti banbanag a naan-anay a kukua laeng ni Yahweh, a mangidaton iti insenso kenni Yahweh, nga agserbi kenkuana, ken mangbendision babaen iti naganna iti agnanayon. 14 Ngem maipapan kenni Moises a tao ti Dios, naibilang dagiti putotna a kas Levita. 15 Dagiti putot ni Moises ket da Gersom ken Elieser. 16 Ni Sebuel ti inauna kadagiti kaputotan ni Gersom. 17 Ti kaputotan ni Elieser ket ni Rehabia. Awanen ti dadduma pay a putot a lalaki ni Elieser, ngem adu ti kaputotan ni Rehabia. 18 Ti putot ni Isar ket ni Selomit a mangidadaulo. 19 Dagiti kaputotan ni Hebron ket ni Jerias nga inauna, ni Amarias a maikadua, ni Jahaziel a maikatlo ken ni Jekameam a maikauppat. 20 Dagiti putot ni Uzziel ket ni Mica nga inauna ken ni Issias a maikadua. 21 Dagiti putot a lallaki ni Merari ket da Mali ken Musi. Dagiti putot ni Mali ket da Eleazar ken Kis. 22 Natay ni Eleazar nga awan iti putotna a lalaki. Addaan laeng isuna kadagiti putot a babbai. Inasawa ida dagiti putot ni Kis. 23 Dagiti tallo a putot ni Musi ket da Mali, Eder ken Jeremot. 24 Dagitoy dagiti kaputotan ni Levi segun kadagiti pulida. Isuda dagiti mangidadaulo, nabilang ken nailista ti naganda, kadagiti puli a nagtrabaho iti panagserbi iti balay ni Yahweh, manipud iti agtawen iti duapulo nga agpangato. 25 Ta kinuna ni David, “Inikkan ni Yahweh a Dios ti Israel iti inana kadagiti tattaona. Nangaramid isuna iti pagtaenganna iti Jerusalem iti agnanayon. 26 Saanen a kasapulan nga awiten dagiti Levita ti tabernakulo ken dagiti amin nga alikamen a mausar iti daytoy. 27 Ta babaen iti maudi a sasao ni David, nabilang dagiti Levita manipud iti agtawen iti duapulo nga agpangato. 28 Ti pagrebbenganda ket mangtulong kadagiti kaputotan ni Aaron iti

panagserbi iti balay ni Yahweh. Isuda ti mangaywan kadagiti paraangan, kadagiti siled, ti seremonia a panangdalus kadagiti amin a banbanag a kukua ni Yahweh ken dagiti dadduma a trabaho iti panagserbi iti balay ni Yahweh. 29 Isuda pay ti makaammo iti maidaton a tinapay, ti kasasayaatan nga arina para kadagiti bukbukel a maidaton, dagiti awan lebadurana a tinapay, dagiti naluto a daton, dagiti daton a nalaokan iti lana, ken dagiti amin a rukod ti kaadu ken kadakkel dagiti banbanag. 30 Agtakderda pay a binigat tapno agyaman ken agdayaw kenni Yahweh. Aramidenda met daytoy iti rabii 31 ken iti tunggal panagidatagda kadagiti daton a mapuoran iti Aldaw a Panaginana ken kadagiti tiempo iti panagrambak iti baro a bulan ken kadagiti al-aldaw ti fiesta. Ti umno a bilang a naikeddeng babaen iti paglintegan ket rumbeng nga addada a kanayon iti sangoanan ni Yahweh. 32 Isuda ti akin-rebbeng iti tabernakulo, ti nasantoan a disso, ken tulonganda dagiti kapadada a kaputotan ni Aaron iti panagserbi iti balay ni Yahweh.

24

1 Dagitoy dagiti bunggoy nga agtrabaho segun kadagiti kaputotan ni Aaron: da Nadab, Abihu, Eleasar ken Itamar. 2 Natay da Nadab ken Abihu sakbay a natay ti amada. Awananda iti annak, isu a nagserbi a kas papadi da Eleasar ken Itamar. 3 Kadua ni David ni Zadok a kaputotan ni Eleasar ken ni Ahimelec a kaputotan ni Itamar a nangbunggo-bunggoy kadakuada para iti trabahoda a kas papadi. 4 Ad-adu dagiti mangidadaulo a lallaki kadagiti kaputotan ni Eleasar ngem kadagiti kaputotan ni Itamar, isu a biningayda dagiti kaputotan ni Eleasar iti sangapulo ket innem a bunggoy. Inaramidda daytoy babaen kadagiti panguloen dagiti puli ken babaen kadagiti kaputotan ni Itamar. Walo ti bilang dagitoy a bunggoy, segun kadagiti pulida. 5 Biningayda ida nga awan iti panangidumduma babaen iti binnunot, ta adda dagiti nasantoan nga opisial ken opisial ti Dios, a nagtaud kadagiti kaputotan ni Eleasar ken kaputotan ni Itamar. 6 Inlista ni Semaias a putot ni Netanel nga eskriba, a maysa a Levita, dagiti naganda iti imatang ti ari, dagiti opisial, ni Zadok a padi, ni Ahimelec a putot a lalaki ni Abiatar ken dagiti mangidadaulo iti kinapadi ken dagiti pamilia ti Levita. Babaen iti binnunot, napili ti maysa a puli manipud kadagiti kaputotan ni Eleasar, ket kalpasanna simmaruno a nangpilida manipud kadagiti kaputotan ni Itamar. 7 Ti immuna a nabunot ket ni Jehoyarib, ti maikadua ket ni Jedayas, 8 ti maika-tallo ket ni Harim, ti maika-uppat ket ni Seorim, 9 ti maika-lima ket ni Malkija, ti maika-innem ket ni Mijamin, 10 ti maika-pito ket ni Hakkoz, ti maika-walo ket ni Abija, 11 ti maika-siam ket ni Jesua, ti maika-sangapulo ket ni Secanias, 12 ti maika-sangapulo ket maysa ket ni Eliasib, ti maika-sangapulo ket dua ket ni Jakim, 13 ti maika-sangapulo ket tallo ket ni Huppa, ti maika-sangapulo ket uppat ket ni Jesebeab, 14 ti maika-sangapulo ket lima ket ni Bilga, ti maika-sangapulo ket innem ket ni Immer, 15 ti maika-sangapulo ket pito ket ni Hezir, ti maika-sangapulo ket walo ket ni Happizzez, 16 ti maika-sangaplo ket siam ket ni Petahias, ti maika-duaplo ket ni Jehezkel, 17 ti maika-duapulo ket maysa ket ni Jakin, ti maika-duapulo ket dua ket ni Gamul, 18 ti maika-duapulo ket tallo ket ni Delaias, ti maika- duapulo ket uppat ket ni Maazias. 19 Daytoy ti pannakaurnos ti panagserbida, idi simrekda iti balay ni Yahweh, tinungpalda dagiti annuroten nga inted kadakuada ni Aaron a kapuonanda a kas iti imbilin kenkuana ni Yahweh, a Dios ti Israel.

20 Dagitoy dagiti dadduma a kaputotan ni Levi: ni Sebuel ti kaputotan ni
Amram. Ni Jehedias ti kaputotan ni Subael. 21 ni Isias a mangidadaulo
ti kaputotan ni Amram. 22 Ni Selomit ti kaputotan ni Isar. Ni Jahat ti
kaputotan ni Selomit. 23 Ni Jerias nga inauna, ni Amaria a maikadua,
ni Jahaziel a maikatallo ken ni Jekameam a maikauppat ti kaputotan ni
Hebron. 24 Ni Mica ti kaputotan ni Uzziel. Ni Samir ti kaputotan ni
Mica. 25 Ti kabsat a lalaki ni Mica ket ni Issias. Naibilang kadagiti putot a
lalaki ni Isias ni Zacarias. 26 Da Mali ken Musi ti kaputotan ni Merari. Ni
Beno ti kaputotan ni Jaazias. 27 Da Jaazias, Beno, Soham, Zaccur, ken Ibri
dagiti kaputotan ni Merari. 28 Ni Eleasar nga awanan iti putot a lalaki ti
kaputotan ni Mali. 29 Ni Jerameel ti kaputotan ni Kis. 30 Da Mali, Eder ken
Jerimot dagiti kaputotan ni Musi. Dagitoy dagiti Levita a nailista babaen
kadagiti pamiliada. 31 Nagbibinnunot met dagitoy a lallaki iti imatang ni
David, ni Zadok, ni Ahimelec, ken dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia
dagiti papadi ken dagiti Levita. Nagbibinnunot dagiti pamilia dagiti inauna
nga annak a lallaki ken dagiti kauubingan. Nagbibinnunotda a kas iti
inaramid dagiti kaputotan ni Aaron.

25

1 Nangpili ni David ken dagiti mangidadaulo ti trabaho iti tabernakulo
iti sumagmamano kadagiti putot a lallaki da Asaf, Heman, ken Jedutun.
Nangipadto dagitoy a lallaki a nabuyogan kadagiti arpa, nakuerdasan
nga instrumento, ken piangpiang. Daytoy ket listaan dagiti lallaki a
nangaramid iti daytoy a trabaho: 2 Manipud kadagiti lallaki a putot ni
Asaf: da Zaccur, Jose, Netanias, ken Asarela, dagiti lallaki a putot ni Asaf,
babaen iti panangidaulo ni Asaf, a nangipadto babaen iti panangimaton
ti ari. 3 Manipud kadagiti innem a lallaki a putot ni Jedutun: da
Gidalias, Zeri, Jesias, Simei, Hasabias, ken Mattitias, innem amin, babaen
iti panangidaulo ti amada a ni Jedutun, nga agtuktokar iti arpa para
iti panagyaman ken panagdaydayaw kenni Yahweh. 4 Manipud kadagiti
putot ni Heman: da Bukkias, Matanias, Uzziel, Sebuel, Jerimot, Hananias,
Hanani, Eliata, Gidaldi, Romamti Ezer, Josbecasa, Malloti, Hotir, ken
Mahaziot. 5 Amin dagitoy ket putot a lallaki ni Heman a profeta ti ari.
Inikkan ti Dios ni Heman iti annak a sangapulo ket uppat a lallaki ken
tallo a babbai tapno mapadayawan isuna. 6 Amin dagitoy ket babaen
iti panangidaulo dagiti ammada. Tumutokarda iti balay ni Yahweh, a
nabuyogan kadagiti piangpiang ken nakuerdasan nga instrumento bayat
iti panagserbida iti balay ti Dios. Da Asaf, Jedutun, ken ni Heman ket
adda iti babaen iti panangimaton ti ari. 7 Isuda ken dagiti kakabsatda
a nalaing ken nasanay nga agtukar a para kenni Yahweh ket 288 ti
bilangda. 8 Nagbibinnunotda kadagiti pagrebbenganda, padapada, ubing
man wenno nataengan, manursuro man wenno agad-adal. 9 Ita, maipapan
kadagiti lallaki a putot ni Asaf: ti immuna a nabunot ket ti pamilia
ni Jose; ti maikaddua a nabunot ket ti pamilia ni Gedalias, sangapulo
ket dua ti bilangda; 10 ti maikatlo a nabunot ket ni Zeccur ken dagiti
annakna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda;
11 ti maikapat a nabunot ket ni Izri ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti
kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 12 ti maikalima a nabunot ket
ni Netanias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo
ket dua ti bilangda; 13 ti maika-innem a nabunot ket ni Bukkias ken dagiti
putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 14 ti

maikapito a nabunot ket ni Jesarias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 15 ti maikawalo a nabunot ket ni Jesayas ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 16 ti maikasiam a nabunot ket ni Mattanias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 17 ti maikasangapulo a nabunot ket ni Simei ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 18 ti maikasangapulo ket maysa a nabunot ket ni Azarel ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 19 ti maikasangapulo ket dua a nabunot ket ni Hasabias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 20 ti maikasangapulo ket tallo a nabunot ket ni Subuel ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 21 ti maikasangapulo ket uppat a nabunot ket ni Mattitias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 22 ti maikasangapulo ket lima a nabunot ket ni Jeremot ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 23 ti maikasangapulo ket innem a nabunot ket ni Hananias ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 24 ti maikasangapulo ket pito a nabunot ket ni Josbecasa ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 25 ti maikasangapulo ket walo a nabunot ket ni Hanani ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 26 ti maikasangapulo ket siam a nabunot ket ni Malloti ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 27 ti maikaduapulo a nabunot ket ni Eliata ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 28 ti maikaduapulo ket maysa a nabunot ket ni Hotir ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 29 ti maikaduapulo ket dua a nabunot ket ni Giddalti ken dagiti putotna a lallaki ken kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 30 ti maikaduapulo ket tallo a nabunot ket ni Mahaziot ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda; 31 ti maikaduapulo ket uppat a nabunot ket ni Romamti Ezer ken dagiti putotna a lallaki ken dagiti kabagianna, sangapulo ket dua ti bilangda.

26

1 Kastoy ti pannakabingay dagiti agbanbantay kadagiti ruangan: Manipud kadagiti puli ni Kora, ni Meselemias a putot a lalaki ni Kore, a kaputotan ni Asaf. 2 Addaan ni Meselumias iti pito a putot a lallaki: Ni Zacarias ti inauna, ni Jadiael ti maikadua, ni Zebadias ti maikatlo, ni Jatniel ti maikapat, 3 ni Elam ti maikalima, ni Jehohanan ti maikainnem, ni Eliehoenai ti maikapito. 4 Addaan iti walo a putot a lallaki ni Obed Edom: ni Semaias ti inauna, ni Jehozabad ti maikadua, ni Joa ti maikatlo, ken ni Sacar ti maikapat, ni Netanel ti maikalima, 5 ni Ammiel ti maikainnem, ni Issacar ti maikapito, ken ni Peulletia ti maikawalo, ta binendisionan ti Dios ni Obed Edom. 6 Ti putot a lalaki ni Semaias ket naaddaan kadagiti putot a lallaki a nangidaulo kadagiti pamiliada: isuda dagiti lallaki nga addaan kadagiti adu a kabaelan. 7 Dagiti putot a lallaki ni Semaias ket da Otni, Refael, Obed, ken Elzabad. Dagiti kabagianna a da Eliu ken Semakias ket dagiti met lallaki nga addaan kadagiti adu a kabaelan. 8 Kaputotan amin dagitoy ni Obed Edom. Isuda ken dagiti putotda a lallaki ken dagiti kabagianda ket tattao nga

addaan iti kabaelan a mangaramid kadagiti pagrebbenganda nga agserbi iti tabernakulo. Adda iti innem a pulo ket dua kadakuada a kabagian ni Obed Edom. 9 Addaan ni Meselemias kadagiti putot a lallaki ken kabagian, nga addaan iti kabaelan, sangapulo ket waloda amin. 10 Addaan ni Hoza a kaputotan ni Merari kadagiti putot a lallaki: ni Simri ti pangulo (uray no saan nga isuna ti inauna, pinagbalin isuna a pangulo ti amana), 11 ni Hilkias ti maikaddua, ni Tebalias ti maikatlo, ni Zecarias ti maikapat. Sangapulo ket tallo amin ti bilang dagiti putot a lallaki ken kabagian ni Hosa. 12 Kastoy ti pannakabingay dagiti agbanbantay iti ruangan, a maitutop kadagiti panguloda, kas kadagiti kabagianda nga agserbi iti balay ni Yahweh. 13 Nagbibinnunotda para iti tunggal ruangan, agtutubo man ken nataengan, a maitutop kadagiti pamiliada. 14 Idi nagbunotda para iti akin-daya a ruangan, ni Selemias ti nabunot. Kalpasanna, nagbunotda para kenni Zecarias a putotna, a nalaing a mammagbaga, ket ti akin-amianan a ruangan ti nabunot a para kenkuana. 15 Ni Obed Edom ti nadutokan para iti akin-abagatan a ruangan, ken nadutokan dagiti putotna a lallaki para kadagiti pangiduldulinan. 16 Naidutok kada Suppim ken Hosa iti akin-laud a ruangan agraman ti ruangan ti Salleket, iti akin-ngato a dalan. Naiyurnos no siasino dagiti agbantay iti tunggal pamilia. 17 Adda innem a Levita nga agbanbantay iti akin-daya, iti akin-amianan, uppat ti agbanbantay iti maysa nga aldaw, iti akin-abagatan, uppat ti agbanbantay iti maysa nga aldaw, ken sagdudua a pares kadagiti pangiduldulinan. 18 Iti pangukoman iti laud ket adda uppat nga agbanbantay, uppat iti dalan, ken dua iti pagukoman. 19 Dagitoy ti batang dagiti agbanbantay kadagiti ruangan. Adu kadakuada iti kaputotan da Kora ken Merari. 20 Kadagiti Levita, ni Ahija ti mangaywan kadagiti gameng iti balay ti Dios, ken kadagiti gameng a kukua ni Yahweh. 21 Manipud kadagiti kaputotan ni Ladan, a nagtaud kenni Gerson ken dagiti nangidadaulo kadagiti pamilia ni Ladan a Gersonita, ket ni Jehieli ken dagiti putotna, 22 a da Zetam, ken Joel a kabsatna a lalaki, a mangay-aywan kadagiti pangiduldulinan iti balay ni Yahweh. 23 Adda met dagiti guardia a nagtaud kadagiti puli da Amram, Izar, Hebron, ken Uzziel. 24 Ni Sebuel a putot a lalaki ni Gerson a putot ni Moises, ti nangaywan kadagiti pagiduldulinan. 25 Dagiti kabagianna a nagtaud iti puli ni Eliezer ket ni Rehabias a putotna, ti putot ni Rehabias a ni Jesaias, ti putot ni Jesaias a ni Joram, ti putot ni Joram a ni Zicri, ken ti putot ni Zicri a ni Selomot. 26 Ni Selomot ken dagiti kabagianna ti nangaywan kadagiti amin a pangiduldulinan kadagiti banbanag a kukua ni Yahweh, nga insagut ni ari David, dagiti mangidadaulo ti pamilia, dagiti mangidadaulo kadagiti rinibribu ken ginasgasut, ken dagiti mangidadaulo iti armada ket naidaton kenni Yahweh. 27 Indatonda dagiti dadduma a nasamsamda kadagiti gubat para iti pannakatarimaan iti balay ni Yahweh. 28 Isuda pay ti nadutokan a mangaywan kadagiti amin a banag a naisagut kenni Yahweh babaen kenni Samuel a profeta, ni Saul a putot a lalaki ni Kis, ni Abner a putot a lalaki ni Ner, ken ni Joab a putot a lalaki ni Zeruias. Ni Selomot ken dagiti kabagianna ti nagbantay kadagiti amin a naidaton kenni Yahweh. 29 Kadagiti kaputotan ni Izar, ni Kenanias ken dagiti lallaki a putotna ti nangaramid kadagiti trabaho iti Israel. Opisial ken ukom dagitoy. 30 Manipud iti kaputotan ni Hebron, ni Hasabias ken dagiti kakabsatna, dagiti 1, 700 a nalalaing a lallaki, ti mangimaton iti trabaho ni Yahweh ken ti trabaho ti ari. Addada iti laud ti karayan Jordan. 31 Manipud kadagiti kaputotan ni Hebron, ni Jerias ti mangidadaulo

kadagiti kaputotanna, nabilang manipud iti listaan dagiti pamiliada. Iti maikauppat a pulo a tawen a panagturay ni David, sinukimatda dagiti listaan ket nakitada ti nagan dagiti lallaki nga addaan abilidad iti Jazer ti Galaad. 32 Ni Jerias ket addaan 2, 700 a kabagian, a makabael mangidaulo iti pamilia. Dinutokan ida ni David a mangaywan kadagiti tribu ti Ruben ken Gad, ken ti kaguddua a tribu ni Manases, kadagiti amin a banag a maipapan iti Dios ken kadagiti maipanggep iti ari.

27

1 Daytoy ti listaan dagiti mangidadaulo iti pamilia dagiti Israelita, dagiti pangulo ti rinibribu ken ginasgasut, kasta met dagiti opisial ti armada a nagserbi iti ari kadagiti nadumaduma a wagas. Tunggal bunggoy a mannakigubat ket nagserbi iti binulan iti las-ud ti makatawen. Tunggal bunggoy ket addaan iti 24, 000 a lallaki. 2 Ti pangulo ti bunggoy iti umuna a bulan ket ni Jasobeam a putot a lalaki ni Zabdiel. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 3 Maysa isuna kadagiti kaputotan ni Perez ken mangidadaulo kadagiti amin nga opisial ti armada para iti umuna a bulan. 4 Ti pangulo iti bunggoy para ti maikadua a bulan ket ni Dodai, manipud iti puli a nagtaud kenni Ahoa. Ni Miklot ti maikaddua iti saad. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 5 Ti pangulo ti armada ti maikatlo a bulan ket ni Benaias a putot a lalaki ni Jehoyada, a padi ken mangidadaulo. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 6 Daytoy ti Benaias a nangidaulo iti tallopulo, ken kadagiti tallopulo. Adda iti bunggoyna ni Ammizabad a putotna a lalaki. 7 Ti pangulo iti maikauppat a bulan ket ni Asael, a kabsat ni Joab. Ni Zebadia a putotna a lalaki ti simmukat kenkuana a nagbalin a pangulo. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 8 Ti pangulo ti maikalima a bulan ket ni Samut a kaputotan ni Izra. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 9 Ti pangulo ti maikainnem a bulan ket ni Ira a putot a lalaki ni Ikkes, manipud Tekoa. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 10 Ti pangulo ti maikapito a bulan ket ni Helez, a Pelonita, manipud kadagiti tattao ti Efraim. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 11 Ti pangulo ti maikawalo a bulan ket ni Sibbecai a Husatita, manipud iti puli a nagtaud kenni Zera. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 12 Ti pangulo ti maikasiam a bulan ket ni Abiezer nga Anatotita, manipud iti tribu ti Benjamin. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 13 Ti pangulo ti maikasangapulo a bulan ket ni Maharai a manipud iti siudad ti Netofa, manipud iti puli a nagtaud kenni Zera. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 14 Ti pangulo ti maikasangapulo ket maysa a bulan ket ni Benaias manipud iti siudad ti Piraton, manipud iti tribu ni Efraim. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 15 Ti pangulo iti maikasangapulo ket dua a bulan ket ni Heldai manipud iti siudad ti Netofa, manipud iti puli a nagtaud kenni Otniel. Adda 24, 000 a lallaki iti bunggoyna. 16 Dagitoy dagiti mangidadaulo kadagiti tribu ti Israel: Para iti tribu ti Ruben, ni Eliazer a putot a lalaki ni Zicri ti mangidadaulo. Para iti tribu ti Simeon, ni Sefatias a putot a lalaki ni Maaca ti mangidadaulo. 17 Para iti tribu ti Levi, ni Hasabias a putot a lalaki ni Kemuel ti mangidadaulo, ken indauloan ni Zadok dagiti kaputotan ni Aaron. 18 Para iti tribu ti Juda, ni Elihu, a maysa kadagiti kabsat ni David ti mangidadaulo. Para iti tribu ti Issacar, ni Omri a putot a lalaki ni Micael ti mangidadaulo. 19 Para iti tribu ti Zabulon, ni Ismaias a putot a lalaki ni Obadias ti mangidadaulo. Para iti tribu ti Neftali, ni Jeremot a putot a lalaki ni Azariel ti mangidadaulo. 20 Para

iti tribu ti Efraim, ni Osias a putot a lalaki ni Azazias ti mangidadaulo.
Para iti kagudua ti tribu ti Manasses, ni Joel a putot a lalaki ni Pedaias ti
mangidadaulo. 21 Para iti kagudua a tribu ti Manasses idiay Galaad, ni Iddo
a putot a lalaki ni Zacarias ti mangidadaulo. Para iti tribu ti Benjamin,
ni Jaasiel a putot a lalaki ni Abner ti mangidadaulo. 22 Para iti tribu tii
Dan, ni Azarel a putot a lalaki ni Jeroham ti mangidadaulo. Dagitoy dagiti
nangidadaulo kadagiti tribu ti Israel. 23 Saan a binilang ni David dagiti
agtawen iti duapulo wenno ub-ubing pay, gapu ta inkari ni Yahweh a
paaduenna ti Israel a kas kadagiti bituen ti langit. 24 Rinugian ni Joab
a putot a lalaki ni Zeruias a binilang dagiti lallaki, ngem saan a nalpas.
Nagdissuor ti pungtot iti Israel gapu iti daytoy. Daytoy a bilang ket saan a
naisurat iti Cronicas ni Ari David. 25 Ni Azmavet a putot a lalaki ni Adiel ti
nangaywan kadagiti gamgameng ti ari. Ni Jonatan a putot a lalaki ni Uzzias
ti nangaywan kadagiti pangiduldulinan kadagiti away, kadagiti siudad,
ken kadagiti bario, ken kadagiti torre nga adda kadagiti alad. 26 Ni Ezri a
putot a lalaki ni Kelub ti nangaywan kadagiti mannalon, dagiti nangarado
iti daga. 27 Ni Simei manipud Rama ti nangaywan kadagiti kaubasan,
ken ni Zabdi manipud iti Sepam ti nangaywan kadagiti ubas ken kadagiti
pangiduldulinan iti arak. 28 Ni Baal Hanan manipud Geder ti nangaywan
kadagiti kayo ti olibo ken dagiti kayo ti sikamoro nga adda kadagiti patad,
ken ni Joas ti nangaywan kadagiti pangiduldulinan iti lana. 29 Ni Sitrai
manipud Saron ti nangaywan kadagiti arban a naipaarab idiay Saron, ken
ni Safat a putot a lalaki ni Adlai ti nangaywan kadagiti arban nga adda
kadagiti tanap. 30 Ni Obil nga Ismaelita ti nangaywan kadagiti kamelio,
ken ni Jedayas manipud Meronotita ti nangaywan kadagiti kabaian nga
asno. Ni Jaziz nga Hagrita ti nangaywan kadagiti karnero. 31 Isuda amin
iti nangay-aywan kadagiti sanikua ni Ari David. 32 Ni Jonatan, nga uliteg
ni David, ket maysa a mammagbaga, agsipud ta masirib isuna ken maysa
nga eskriba. Ni Jeiel a putot ni Hachmoni ti nangaywan kadagiti putot a
lallaki ti ari 33 Ni Ahitofel ti mammagbaga ti ari, ken ni Husai manipud
kadagiti Arkita ti nasinged a mammagbaga ti ari. 34 Simmukat iti saad ni
Ahitofel da Jehoyada a putot a lalaki ni Benaias kenni Abiatar. Ni Joab ti
pangulo iti armada ti ari.

28

1 Inummong ni David dagiti amin nga opisial ti Israel idiay Jerusalem:
dagiti opisial dagiti tribu, dagiti opisial dagiti bunggoy a nagserbi iti ari
iti naibatang a trabahoda, dagiti pangulo ti rinibribu ken ginasgasut,
dagiti mangimatmaton iti amin a sanikua ti ari ken dagiti putotna a
lallaki, ken dagiti opisial ken makirangranget a lallaki, agraman dagiti
kalaingan kadakuada. 2 Ket timmakder ni David nga ari ket kinunana,
“Dumngegkayo kaniak, kakabsatko ken tattaok. Pinanggepko idi nga
agipatakder iti templo para iti lakasa ti tulag ni Yahweh; ti pagbaddekan
ti Diostayo, ken insaganak ti pannakaipatakder daytoy. 3 Ngem kinuna ti
Dios kaniak, ‘Saanka a mangipatakder iti templo para iti naganko, gapu ta
maysaka a mannakigubat a tao ken nangpasayasayka iti dara.' 4 Nupay
kasta, pinilinak ni Yahweh, a Dios ti Israel manipud kadagiti amin a
pamilia ti amak tapno agbalin nga ari ti Israel iti agnanayon. Pinilina
ti tribu ti Juda a kas mangidaulo. Iti tribu ti Juda, ken iti sangkabbalayan
ti amak, manipud kadagiti amin a putot a lallaki ti amak, pinilinak nga
agbalin nga ari iti entero nga Israel. 5 Manipud kadagiti adu a putotko
a lallaki nga inted kaniak ni Yahweh, pinilina ni Solomon, a putotko

a lalaki, nga agtugaw iti trono ti pagarian ni Yahweh iti entero nga Israel. 6 Kinunana kaniak, 'Ipatakderto ni Solomon a putotmo a lalaki ti balayko ken dagiti paraangak, ta pinilik isuna nga agbalin nga anakko, ken agbalinakto nga amana. 7 Patibkerekto ti pagarianna iti agnanayon, no agtalinaed isuna a matalek nga agtulnog kadagiti linteg ken bilinko, a kas kenka iti daytoy nga aldaw.' 8 Ket ita, iti imatang ti amin nga Israel, daytoy a taripnong para kenni Yahweh, ken iti presensia ti Diostayo, dakayo amin ket masapul a salimetmetan ken aramidenyo amin dagiti bilin ni Yahweh a Diosyo. Aramidenyo daytoy tapno matagikuayo daytoy nasayaat a daga ken ibatiyo daytoy a kas maysa a tawid kadagiti annakyo a sumaruno kadakayo iti agnanayon. 9 No maipapan kenka, Solomon nga anakko, agtulnogka iti Dios ti amam, ken agserbika kenkuana iti amin a pusom ken iti natulnog nga espiritum. Aramidem daytoy gapu ta suksukimaten ni Yahweh dagiti amin a puso ken maawatanna ti panggep ti panunot ti tunggal maysa. No birukem isuna, masarakamto, ngem no tallikudam isuna, laksidennaka iti agnanayon. 10 Amirisem a pinilinaka ni Yahweh a mangipatakder iti daytoy a templo a kas santuariona. Pumigsaka ket aramidem daytoy." 11 Ket inted ni David kenni Solomon a putotna a lalaki dagiti plano para iti portiko ti templo, dagiti pasdek ti templo, dagiti pangidulduldulinan, dagiti akin-ngato ken akin-uneg a siled, ken ti siled nga ayan ti lakasa. 12 Intedna kenkuana dagiti plano nga inaramidna para kadagiti paraangan ti balay ni Yahweh, dagiti amin a nakapalawlaw a siled, dagiti pangidulinan iti balay ti Dios, ken dagiti pangidulinan kadagiti banbanag a kukua ni Yahweh. 13 Intedna kenkuana dagiti paglintegan para kadagiti bunggoy dagiti papadi ken dagiti Levita, para iti panangisaad kadagiti pagrebbengan iti panagserbi iti balay ni Yahweh ken para kadagiti amin nga alikamen iti panagserbi iti balay ni Yahweh. 14 Intedna kenkuana ti timbang dagiti amin a balitok a pagkargaan kadagiti amin a kita ti panagserbi ken amin a pirak a pagkargaan kadagiti amin nga alikamen para iti amin a kita ti panagserbi. 15 Nabinsa-binsa dagitoy a naited babaen iti timbangna, agraman ti pannakabinsa-binsa para iti balitok a maaramid a kandelero ken pagsilawan, ti pannakabinsa-binsa babaen iti timbang para iti tunggal kandelero, pagsilawan, ken ti pirak a kandelero ken ti pannakabinsa-binsa para iti umno a panangaramat iti tunggal kandelero. 16 Intedna ti timbang ti balitok a maaramat para kadagiti lamisaan ti maidaton a tinapay, para iti tunggal lamisaan, ken ti timbang ti pirak a maaramat para iti pirak a lamisaan. 17 Intedna ti timbang ti puro a balitok a mausar para kadagiti pangadaw iti karne, palanggana, ken baso. Intedna ti umanay a timbang a maaramat para iti tunggal mallukong a balitok, ken ti timbang iti tunggal mallukong a pirak. 18 Intedna ti timbang iti nadalus a balitok a maaramat para iti altar ti insenso, ken ti balitok a maaramat para iti disenio ti kerubin a nakaukrad dagiti payakda a nakakalub iti lakasa ti tulag ni Yahweh. 19 Kinuna ni David, "Insuratko amin daytoy bayat nga idaldalannak ni Yahweh ken intedna kaniak tapno maawatak ti maipapan iti disenio." 20 Kinuna ni David kenni Solomon a putotna a lalaki, "Pumigsa ken tumuredka. Aramidem ti trabaho. Saanka nga agbuteng wenno agdanag ta ni Yahweh a Dios, a Diosko ket adda kenka. Saannaka a panawan wenno baybay-an agingga a malpas ti trabaho a maipaay iti panagserbi iti templo ni Yahweh. 21 Kitaem, adtoy dagiti bunggoy dagiti padi ken Levita para iti amin a panagserbi iti templo ti Dios. Kadduaandakanto, dagiti amin a naayat nga agtrabaho ken nalaing a lallaki, tapno tulongandaka iti trabaho ken mangaramid iti panagserbi.

Nakasagana dagiti opisial ken dagiti amin a tattao a sumurot kadagiti bilinmo.”

29

1 Kinuna ni Ari David iti sibubukel a gimong, “Ni Solomon nga anakko,
a kakaisuna a pinili ti Dios, ket ubing pay ken awan pay ti kapadasanna,
ket saan a sinsinan ti trabaho nga aramidenna. Ta ti templo ket saan
a para kadagiti tattao ngem para kenni Yahweh a Dios. 2 Isu nga
inaramidko ti kabaelak a mangisabet iti kasapulan ti templo ti Diosko.
Nangitedak iti balitok para kadagiti banbanag a maaramid babaen iti
balitok, pirak a para kadagiti banbanag a maaramid babaen iti pirak,
bronse a para kadagiti banbanag maaramid babaen iti bronse, landok a
para kadagiti banbanag a maaramid babaen iti landok, ken kayo a para
kadagiti banbanag a maaramid babaen iti kayo. Nangitedak pay kadagiti
batbato nga onyx, batbato a maisimpa, batbato a maikalupkup kadagiti
banbanag nga addaan iti agduduma a maris—amin a kita ti napapateg
a batbato—ken nawadwad a batbato a marmol. 3 Ita, gapu iti ragsakko
iti balay ti Diosko, intedko ti bukodko a gameng a balitok ken pirak para
iti daytoy. Ar-aramidek daytoy kas nayon iti amin nga insaganak para
iti daytoy nasantoan a templo: 4 talloribu a talento a balitok manipud iti
Opir, ken pitoribu a talento a puro a pirak, tapno makalupkupan dagiti
pader dagiti pasdek. 5 Mangtedak iti balitok para kadagiti banbanag
a maaramid iti balitok, ken pirak para kadagiti banbanag a maaramid
iti pirak, ken dagiti banbanag para kadagiti amin a kita ti trabaho nga
aramiden dagiti kumikitikit. Siasino pay ti mayat a mangted kenni Yahweh
ita nga aldaw ken mangted iti bagina kenkuana?” 6 Ket nangted met
kadagiti bulontario a sagsagut dagiti mangidadaulo iti kapuonan dagiti
pamilia, dagiti mangidadaulo kadagiti tribu ti Israel, dagiti pangulo iti
rinibribu ken ginasgasut, ken dagiti opisial a mangidadaulo kadagiti
trabaho ti ari. 7 Nangtedda iti limaribu a talento ken sangapulo a ribu
a daric ti balitok, sangapulo a ribu a talento ti pirak sangapulo ket walo
a talento ti pirak, ken 100, 000 a talento ti landok para iti panangaramid
iti balay ti Dios. 8 Dagiti addaan kadagiti napateg a batbato ket intedda
dagitoy iti pakaikabkabilan iti kinabaknang a mausar para iti balay ni
Yahweh, nga imatmatonan ni Jeiel a kaputotan ni Gerson. 9 Nagrag-o
dagiti tattao gapu kadagitoy a bulontario a sagut, gapu ta nangipaayda
iti naimpusoan a sagut kenni Yahweh. Nagrag-o met ni Ari David
iti kasta unay. 10 Pinadayawan ni David ni Yahweh iti sangoanan ti
sibubukel a gimong. Kinunana, “Maidaydayawka, O Yahweh, a Dios ni
Israel a kapuonanmi, madaydayawka iti agnanayon ken awan inggana.
11 Kukuam O Yahweh, ti kinaindaklan, ti pannakabalin, ti dayag, ti balligi,
ken ti kinatan-ok. Ta kukuam amin nga adda kadagiti langit ken iti
daga. Kukuam ti pangarian, O Yahweh, ken maitantan-okka iti amin nga
iturturayam. 12 Agpada a naggapu kenka ti kinabaknang ken dayaw, ken
iturturayam dagiti amin a tattao. Adda iti imam ti pannakabalin ken
bileg. Adda kenka ti pigsa ken bileg a mangpabileg kadagiti tattao ken
mangted iti pigsa iti siasinoman. 13 Ita ngarud, O Diosmi, agyamankami
kenka ken daydayawenmi ti nadayaw a naganmo. 14 Ngem siasinoak
koma, ken siasino koma dagiti tattaok, a nakabael a nangipaay kadagitoy a
banbanag? Pudno, naggapu kenka dagiti amin a banbanag, ket insublimi
laeng kenka no ania ti kukuam. 15 Ta gangannaet ken agdaldalliasatkami
iti sangoanam, kas kadagiti amin a kapuonanmi. Kasla anniniwan dagiti
al-aldawmi ditoy daga, ket awan ti namnama nga agtalinaedkami iti

agnanayon ditoy daga. 16 O Yahweh a Diosmi, amin dagitoy a kinabaknang
a naur-ormi tapno makapatakderkami iti templo a pangdayawanmi ti
nasantoan a naganmo—ket naggapu kenka ken kukuam. 17 Ammok
met, Diosko, a suksukimatem ti puso ken maragragsakanka iti kinalinteg.
No maipapan kaniak, iti kinalinteg ti pusok, sipapalubos nga indatonko
amin dagitoy a banbanag, ket ita sirarag-oak a makakita kadagiti tattaom
nga adda ita ditoy a sipapalubos a mangidaton kadagiti sagut kenka.
18 O Yahweh, a Dios dagiti kapuonanmi a da Abraham, Isaac, ken
Israel—pagtalinaedem kadi daytoy kadagiti kapanunotan dagiti tattaom
iti agnanayon. Iturongmo dagiti pusoda kenka. 19 Itedmo kenni Solomon
a putotko ti naimpusoan a tarigagay a mangtungpal kadagiti bilbilinmo, iti
pammaneknek iti tulagmo, ken dagiti alagadem, ken iti panangaramidna
kadagitoy a plano tapno maipatakder ti palasio nga insaganak iti kasta a
wagas.” 20 Kinuna ni David iti amin a gimong, “Ita idaydayawyo ni Yahweh
a Diosyo.” Idayaw ti amin a gimong ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda,
indumogda dagiti uloda ket nagrukbabda kenni Yahweh ken nagpaklebda
iti sangoanan ti ari. 21 Iti sumaruno nga aldaw, nangidatagda kadagiti
daton kenni Yahweh ken nagidatonda kenkuana kadagiti mapuoran a
daton. Nangidatonda iti sangaribu a bulog a baka, sangaribu a nga urbon
a karnero, ken sangaribu a karnero, kasta met kadagiti daton nga inumen
ken dagiti adu a sagut para iti entero nga Israel. 22 Iti dayta nga aldaw,
nangan ken imminomda iti sangoanan ni Yahweh babaen iti dakkel a
padaya. Iti maikadua a gundaway, pinagbalinda nga ari ni Solomon a
putot ni David, ket pinulotanda isuna a pakakitaan nga isuna ti pinili
ni Yahweh nga agturay. Pinulotanda met ni Zadok nga agbalin a padi.
23 Ket nagtugaw ni Solomon iti trono ni Yahweh kas ari imbes a ni David
nga amana. Rimmang-ay isuna, ket nagtulnog kenkuana ti entero nga
Israel. 24 Nangted iti pammadayaw kenni Ari Solomon dagiti amin a
mangidadaulo, soldado, ken dagiti amin a putot a lallaki ni Ari David.
25 Pinagbalin ni Yahweh ni Solomon a mararaem iti kasta unay iti entero
nga Israel ken impaayanna isuna iti dakdakkel a bileg ngem iti intedna
iti siasinoman nga ari iti Israel. 26 Nagturay ni David a putot ni Jesse
iti entero nga Israel. 27 Nagbalin nga ari ni David iti Israel iti uppat a
pulo a tawen. Nagturay isuna iti pito a tawen idiay Hebron ken tallopulo
ket tallo a tawen idiay Jerusalem. 28 Natay isuna idi lakayen, kalpasan a
rinagragsakna ti atiddog a biag, kinabaknang ken dayaw. Ni Solomon a
putotna ti simmaruno kenkuana. 29 Dagiti naaramidan ni Ari David ket
naisurat iti pakasaritaan ni Samuel a profeta, iti pakasaritaan ni Natan a
profeta ken iti pakasaritaan ni Gad a profeta. 30 Naisurat iti daytoy dagiti
pagalagadan ti panagturayna, dagiti naaramidanna ken dagiti paspasamak
a nangpabileg kenkuana idiay Israel, ken kadagiti amin a pagarian iti
dadduma a daga.

2 Cronicas

1 Napatibker ti panagturay ni Solomon a putot a lalaki ni David, ken
adda kenkuana ni Yahweh a Diosna ket pinabilegna isuna iti kasta unay.
2 Nakisarita ni Solomon iti entero nga Israel, kadagiti pangulo dagiti rinibu
ken ginasut a soldado, kadagiti ukom, ken iti tunggal prinsipe iti entero nga
Israel, kadagiti ulo dagiti balay dagiti amma. 3 Isu a napan ni Solomon ken
ti amin a taripnong a kaduana iti pagdaydayawan nga adda idiay Gabaon
ta adda sadiay ti tolda a pakiumanan iti Dios, nga inaramid ti adipen ni
Yahweh a ni Moises, idiay let-ang. 4 Ngem ti lakasa ti Dios nga adda idiay
Kiriat Jearim ket impan ni David iti lugar nga insagana para iti daytoy,
ta nangibangon isuna iti maysa a tolda para iti daytoy idiay Jerusalem.
5 Kasta met, ti bronse nga altar nga inaramid ni Bezalel a lalaki a putot
ni Uri a lalaki a putot ni Hur, ket adda iti sangoanan ti tabernakulo ni
Yahweh; napan sadiay ni Solomon ken ti taripnong. 6 Simmang-at ni
Solomon iti ayan ti bronse nga altar iti sangoanan ni Yahweh, nga adda
iti tolda a pakiumanan, ket nangidatag iti sangaribu a daton a maipuor
iti rabaw daytoy. 7 Nagparang ti Dios kenni Solomon iti dayta a rabii ket
kinunana kenkuana, “Agkiddawka! Ania ti rumbeng nga itedko kenka?”
8 Kinuna ni Solomon iti Dios, “Impakitam ti naindaklan a kinapudnom
iti tulagmo kenni David nga amak, ket pinagbalinnak nga ari a kasukatna.
9 Ita, O Yahweh a Dios, tungpalem koma dagiti karim iti amak a ni David, ta
pinagbalinnak nga ari dagiti tattao a kas iti tapok iti daga ti kaaduda. 10 Ita,
ikkannak koma iti kinasirib ken pannakaammo, tapno maidauloak dagitoy
a tattao, ta siasino ti makabael a mangukom kadagiti tattaom a nakaad-adu
unay?” 11 Kinuna ti Dios kenni Solomon, “Gapu ta dayta ti adda iti pusom,
ken saanka a dimmawat iti kinabaknang, sanikua, wenno dayaw, wenno
ti biag dagiti manggurgura kenka, wenno atiddog a panagbiagmo—ngem
gapu ta nagkiddawka iti kinasirib ken pannakaammo, tapno maiturayam
dagiti tattaok, a nangisaadak kenka a kas ari— 12 Maiteden kenka ti
kinasirib ken pannakaammo; ikkanka pay iti kinabaknang, sanikua, ken
dayaw, a nalablabes ngem iti adda iti siasinoman kadagiti ari sakbay
kenka, ken nalablabes ngem kadagiti ari a sumarunonto kenka.” 13 Isu
a napan ni Solomon iti Jerusalem manipud iti pagdaydayawan nga adda
idiay Gabaon, manipud iti sangoanan ti tolda a pakiumanan; inturayanna
ti Israel. 14 Inummong ni Solomon dagiti karuahe ken kumakabalio: ket
addaan isuna iti 1, 400 a karuahe ken 12, 000 a kumakabalio nga inkabilna
kadagiti siudad a pakaikabkabilan dagiti karuahe, ken iti ayanna, ti ari ti
Jerusalem. 15 Pinagbalin ti ari dagiti pirak ken balitok a gagangay laeng
idiay Jerusalem a kas iti bato, ken pinagbalinna dagiti kayo a sedro a
gagangay laeng a kas kadagiti kayo ti sikamoro nga adda kadagiti nababa
a daga. 16 Maipanggep iti panagangkat kadagiti kabalio manipud iti Egipto
ken Kue para kenni Solomon, gatgatangen dagitoy dagiti agtagtagilakona
manipud iti Kue iti nangina a gatad. 17 Innem a gasut a siklo a pirak ti
panaggatangda iti maysa a karuahe manipud iti Egipto, ken 150 a siklo
met ti panaggatangda iti maysa a kabalio. Inlakoda met dagitoy kadagiti
ari ti Heteo ken kadagiti Arameo.

2

1 Ita, imbilin ni Solomon ti panangipatakder iti maysa a balay nga agpaay

iti nagan ni Yahweh ken ti panangipatakder iti maysa a palasio nga agpaay iti pagarianna. 2 Nangdutok ni Solomon iti pitopulo a ribu a lallaki a para bagkat, ken walopulo a ribu a lallaki a para puted iti kayo kadagiti bantay, ken 3, 600 a lallaki a mangimaton kadakuada. 3 Nangipatulod ni Solomon iti maysa a mensahe kenni Hiram nga ari ti Tiro, a kunana, "Kas iti inaramidmo iti Amak a ni David, ti panangipatpatulodmo kenkuana kadagiti kayo a sedro a mausar iti panangipatakderna iti maysa a balay a pagnaedanna, kasta met ti aramidem kaniak. 4 Ngamin, mangipatakderak iti maysa a balay nga agpaay iti nagan ni Yahweh a Diosko, tapno ipaayko kenkuana, a pagipuoran iti insenso nga addaan kadagiti bangbanglo, iti sangoananna, para iti kanayon a sagut a tinapay, ken agpaay a pagipuoran kadagiti daton iti binigat ken sardam, iti Aldaw a Panaginana, kadagiti baro a bulan, ken kadagiti naituding a fiesta a maipaay kenni Yahweh a Diosmi. Agnanayon daytoy a linteg ti Israel. 5 Ti balay nga ipatakderko ket dakkelto unay, ta natantan-ok ti Diosmi ngem kadagiti amin a didiosen. 6 Ngem siasino ti makabael a mangipatakder iti maysa a balay para iti Dios, agsipud ta uray ti entero a sangalubongan ken uray ti langit a mismo ket saan dagitoy a malaon isuna? Siasinoak koma a mangipatakder iti maysa a balay a maipaay kenkuana, malaksid iti panangipuorko kadagiti daton iti sangoananna? 7 Isu a mangipatulodka iti nalaing a tao nga agtrabaho maipanggep iti balitok, pirak, bronse, landok, ken iti maris-ube, nalabbaga ken asul a de lana, maysa a tao nga ammona ti agaramid kadagiti amin a kita ti nakitikitan a kayo. Kaduananto dagiti nalaing a lallaki a kaduak iti Juda ken Jerusalem, nga impaay ni David nga amak. 8 Patulodannak pay kadagiti kayo a sedro, saleng ken algum manipud iti Libanon; ta ammok nga ammo dagiti adipenmo ti agpukan iti kayo idiay Libanon. Adtoy, makikaduanto dagiti adipenko kadagiti adipenmo, 9 tapno makaisaganada iti adu a troso para kaniak; ta dakkel ken napintas unay ti balay nga ipatakderko. 10 Kitaem, itedkonto kadagiti adipenmo, a lallaki nga agpukan kadagiti kayo, ti duapuloribu a kor a namasa nga arina, duapulo a ribu a kor a sebada, duapulo a ribu a bat nga arak, ken duapulo a ribu a bat a lana." 11 Ket ni Hiram nga ari ti Tiro, simmungbat babaen iti surat, nga impatulodna kenni Solomon: "Gapu ta ay-ayaten ni Yahweh dagiti tattaona, insaadnaka nga arida." 12 Ket kinunana pay ni Hiram, "Madaydayaw ni Yahweh, a Dios ti Israel, a nangaramid iti langit ken iti daga, a nangipaay kenni David nga ari iti maysa a masirib a putot a lalaki, nga addaan iti sagut iti kinasaririt ken pannakaawat, a mangipatakderto iti maysa a balay nga agpaay kenni Yahweh, ken maysa a balay nga agpaay iti pagarianna. 13 Ita, imbaonkon ti maysa a nalaing a tao, a nasagutan iti pannakaawat, ni Huramabi, 14 nga anak a lalaki ti maysa a babai kadagiti putot a babbai ni Dan. Ti amana ket maysa a lalaki a nagtaud iti Tiro. Nalaing isuna nga agtrabaho maipanggep iti balitok, pirak, bronse, landok, bato ken iti troso, ken iti maris-ube, asul ken nalabaga a de lana, ken iti kasayaatan a lino. Nalaing pay isuna iti panagaramid iti aniaman a kita ti panagkitikit ken iti panangaramid iti aniaman a disenio. Maaddaan koma isuna iti saad kadagiti nalaing a trabahadormo, ken kadagiti kakadua daydi apok, a ni David, nga amam. 15 Ita ngarud, dagiti trigo ken sebada, ti lana ken arak, nga imbaga ti apok, ipatulodna koman dagitoy kadakami nga adipenna. 16 Agpukankaminto kadagiti kayo manipud iti Libanon, a kas kaadu ti kasapulam. Iyegminto dagitoy kenka a kas balsa a maipaanud iti baybay agingga iti Joppe, ket isang-atmonto iti Jerusalem." 17 Binilang ni Solomon dagiti amin a ganggannaet nga adda iti daga ti Israel, a kas

iti wagas a panangbilang kadakuada ni David, nga amana. Ket 153, 600
amin ti bilangda. 18 Nangdutok isuna iti pitopulo a ribu kadakuada a kas
paraibunag, walopulo a ribu kadakuada a para pukan iti kaykayo kadagiti
banbantay, ken 3, 600 a mangimaton kadagiti tattao nga agtrabaho.

3

1 Kalpasanna, rinugian ni Solomon nga ipatakder ti balay ni Yahweh
idiay Jerusalem iti Bantay Moria, a nagparangan ni Yahweh kenni David
nga amana. Insaganana ti disso a pinanggep ni David para iti daytoy,
iti pagir-irikan ni Ornan a Jebuseo. 2 Nangrugi ti panangipatakderna
iti maikadua nga aldaw iti maikadua a bulan, iti maikapat a tawen
ti panagturayna. 3 Ita, dagitoy dagiti rukod ti pundasion nga inkabil
ni Solomon para iti balay ti Dios. Iti panangusar ti daan nga estilo
ti kubit, innem a pulo a kubit ti kaatiddogna ken duapulo a kubit ti
kaakabana. 4 Ti kaatiddog ti balkon iti sango ti balay ket duapulo a kubit,
maiyannurot iti kaakaba ti pasdek. Duapulo a kubit met ti kangatona, ken
kinalupkopan ni Solomon ti uneg daytoy iti puro a balitok. 5 Inaramidna
ti bubida ti kadakkelan a siled babaen iti saleng a kinalupkopanna
iti kasayaatan a balitok, a kinitikitanna kadagiti sinan kayo ti palma
ken kadagiti sinan kawar. 6 Inarkosanna ti balay kadagiti napapateg a
bato; ti balitok ket balitok a naggapu iti Parvaim. 7 Kinalupkopanna
pay iti balitok dagiti aoanan, dagiti hamba, dagiti diding ken dagiti
ruangan; ken inkitikitna dagiti imahen dagiti kerubim kadagiti didingna.
8 Impatakderna ti kasasantoan a disso. Maiyannurot ti kaatiddogna iti
kaakaba ti balay, duapulo a kubit, ken ti kaakabana ket duapulo a kubit
met laeng. Kinalupkopanna daytoy iti kasayaatan a balitok nga aggatad
iti innem a gasut a talento. 9 Limapulo a siklo a balitok ti kadagsen dagiti
lansa. Kinalupkopanna iti balitok dagiti akin-ngato a siled. 10 Nangaramid
isuna iti dua a sinan-kerubim a para iti kasasantoan a disso; kinalupkopan
dagitoy dagiti kumukorte iti balitok. 11 Duapulo a kubit ti kaatiddog dagiti
amin a payak dagiti kerubim; lima a kubit ti kaatiddog ti payak ti maysa
a kerubim, a dumanon iti diding ti siled; kasta met a lima a kubit ti
maysa pay a payak, a dumanon ti payak iti maysa pay a kerubim. 12 Lima
a kubit met ti payak ti maysa pay a kerubim, a dumanon iti diding ti
siled; lima a kubit met ti maysa pay a payak daytoy, a sumagsagsagid iti
payak ti umuna a kerubim. 13 Nakaukrad dagiti payak dagiti kerubim
nga agdagup a duapulo a kubit. Nakatakder dagiti kerubim a nakasango
dagiti rupada iti kadakkelan a siled. 14 Inaramidna dagiti kurtina nga asul,
maris ube ken nalabaga a de lana ken kasayaatan a lino, ken imburdana
dagiti sinan-kerubim iti daytoy. 15 Nangaramid pay ni Solomon iti dua nga
adigi, tallopulo ket lima a kubit ti kangato dagitoy, para iti sangoanan ti
balay; lima a kubit ti kangato ti paratok nga adda kadagiti tuktok dagitoy.
16 Nangaramid isuna kadagiti kawar a para kadagiti adigi ket inkabilna
dagitoy kadagiti tuktok dagiti adigi; nangaramid pay isuna iti sangagasut
a sinan-granada ket inkapetna dagitoy kadagiti kawar. * 17 Impatakderna
dagiti adigi iti sangoanan ti templo, maysa iti makannawan nga ima, ken
ti sabali iti makannigid; pinanagananna iti Jakin ti adigi iti makannawan,
ken Boas ti adigi iti makannigid.

4

1 Malaksid iti daytoy, nangaramid isuna iti maysa nga altar a bronse;
duapulo a kubit ti kaatiddogna, ken duapulo a kubit ti kaakabana.

Sangapulo a kubit ti kangatona. 2 Inaramidna pay ti nagbukel a dakkel
unay a tangke a landok, sangapulo a kubit ti ngarabna. Lima a
kubit ti kangatona, ken tallopulo a kubit ti aglawlawna. 3 Iti sirok ti
ngarab iti aglawlaw ti nagbukel a tangke ket adda naipalikmot a sinan-
toro, sangapulo ti tunggal kubit, naipampaminsan a nasukog daytoy idi
sinukogda ti mismo a tangke. 4 Naiparabaw ti tangke kadagiti sangapulo
ket dua a sinan-toro a baka. Tallo ti nakasango iti amianan, tallo ti
nakasango iti laud, tallo ti nakasango iti abagatan, ken tallo ti nakasango iti
daya. Naiparabaw ti tangke iti bukot dagitoy, ken agturong iti uneg dagiti
amin nga ubetda. 5 Maysa a dakulap ti kapuskol ti tangke, ken nagukrad
ti ngarabna a kasla ngarab ti kopa, kas iti sabong ti lirio. Talloribu a bat
a danum ti malaonna. 6 Nangaramid pay isuna iti sangapulo a planggana
a pagbuggoan kadagiti banbanag; inkabilna ti lima iti makannawan,
ken inkabilna ti lima iti makannigid; pangibuggoan dagitoy kadagiti
banbanag a mausar iti panagpuor ti daton. Ngem ti tangke ti pagbuggoan
dagiti papadi. 7 Inaramidna dagiti sangapulo a kandelero a balitok, a
maiyannurot iti desenio dagitoy; inkabilna dagitoy iti templo, lima iti
makannawan ken lima iti makannigid. 8 Nangaramid isuna iti sangapulo
a lamisaan ken inkabilna dagitoy iti templo, lima iti makannawan a paset
ken lima iti makannigid. Nangaramid isuna iti sangagasut a palanggana
a balitok. 9 Inaramidna pay ti paraangan dagiti padi ken ti dakkel a
paraangan, ken dagiti ridaw ti paraangan; kinalupkopanna iti bronse
dagiti ridaw dagitoy. 10 Inkabilna ti tangke iti kannawan a paset ti balay,
iti daya, a nakasango iti abagatan. 11 Inaramid ni Huram dagiti banga,
dagiti pala, dagiti pangwarsi a malukong. Lineppas ngarud ni Hiram
ti trabahona iti balay ti Dios nga inaramidna para kenni Ari Solomon:
12 dagiti dua nga adigi, ken dagiti sinan malukong nga adda iti tuktok
dagiti dua nga adigi, ken dagiti dua a paris nga arkos a mangkalub iti dua
a sinan-malukong nga adda iti tuktok dagiti adigi. 13 Inaramidna dagiti
uppat a gasut a sinan-granada para kadagiti dua a paris nga arkos: dua
nga intar iti sinan-granada iti tunggal paris ti arkos a mangkalub iti dua a
sinan-malukong nga adda iti tuktok dagiti adigi. 14 Inaramidna pay dagiti
pagbatayan ken dagiti palanggana nga agturong iti pagbatayan; 15 maysa
a sinan-baybay ken sangapulo ket dua a sinan-baka iti sirok daytoy,
16 kasta met dagiti banga, pala, tenedor ti karne, ken dagiti dadduma a
naipaaramid—inaramid ni Huramabi dagitoy nga agpaay kenni Solomon,
para iti balay ni Yahweh, iti napasileng a bronse. 17 Pinanday dagitoy
ti ari idiay tanap ti Jordan, iti daga a pila iti nagbaetan ti Succot ken
Zaretan. 18 Inaramid ngarud ni Solomon amin dagitoy nga alikamen a
nawadwad unay; ti kinapudnona, saanen a naammoan ti kadagsen ti
bronse. 19 Inaramid ni Solomon dagiti amin nga alikamen iti balay ti Dios,
kasta met ti altar a balitok, ken dagiti lamisaan a pakaidasaran a kanayon
ti tinapay a maidatag; 20 dagiti kandelero agraman dagiti pagsilawan
dagitoy, a nairanta a sindian sakbay iti akin-uneg a siled—naaramid
dagitoy iti puro a balitok; 21 ken dagiti sabong, dagiti pagsilawan, ken dagiti
salungkay, iti balitok, puro a balitok. 22 Kasta met dagiti pagarsangan,
dagiti palanggana, dagiti kutsara, ken dagiti pagpuoran iti insenso ket puro
a balitok amin. Maipapan iti pagserkan nga agturong iti balay, kadagiti
akin-uneg a ridaw nga agturong iti kasasantoan a disso ken dagiti ridaw
ti balay, ti templo, ket naaramid iti balitok.

5

1 Isu a nalpas dagiti amin a trabaho nga inaramid ni Solomon para
iti balay ni Yahweh. Impan ni Solomon dagiti amin a banbanag nga
indaton ni David, nga amana, karaman dagiti pirak, dagiti balitok ken
dagiti amin nga alikamen, kadagiti pagiduldulinan iti balay ti Dios.
2 Kalpasanna, inummong ni Solomon dagiti panglakayen ti Israel, amin
a papangulo dagiti tribu, ken dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia dagiti
tattao ti Israel idiay Jerusalem, tapno alaenda ti lakasa ti tulag ni Yahweh
manipud iti siudad ni David, a maaw-awagan a Sion. 3 Naguummong
dagiti amin a lallaki ti Israel iti sangoanan ti ari kabayatan iti piesta,
iti maikapito a bulan. 4 Immay dagiti amin a panglakayen ti Israel, ket
binagkat dagiti Levita ti lakasa ti tulag. 5 Inawitda ti lakasa, ti tolda a
pakiumanan, ken dagiti amin a nasantoan nga alikamen nga adda iti uneg
ti tolda. Dagiti papadi iti tribu ni Levi ti nangawit kadagitoy a banbanag.
6 Naguummong da Ari Solomon ken ti sibubukel a taripnong ti Israel iti
sangoanan ti lakasa, nangidatonda iti adu a karnero ken toro a saan a
mabilang. 7 Inyuneg dagiti papadi ti lakasa ti tulag ni Yahweh iti disso
a pakaikabilanna, iti akin-uneg a siled ti balay, iti kasasantoan a disso,
iti sirok dagiti payak ti kerubim. 8 Ta nakaukrad dagiti payak ti kerubim
iti ngatoen ti lakasa ti tulag, ket linlinongan dagitoy ti lakasa ken dagiti
assiwna a pangawitan iti daytoy. 9 Atiddog unay dagiti assiw ti lakasa
isu a makita ti murdong dagitoy iti nasantoan a disso iti sangoanan ti
akin-uneg a siled, ngem saan a makita dagitoy iti ruar. Adda dagitoy
sadiay agingga iti daytoy nga aldaw. 10 Awan ti sabali a linaon ti lakasa
malaksid iti dua a tapi ti bato nga inkabil ni Moises idi addada iti
Horeb, idi nakitulag ni Yahweh kadagiti tattao ti Israel, idi rimmuarda
iti Egipto. 11 Dimteng ti tiempo a rimmuar dagiti papadi iti nasantoan
a disso. Amin dagiti papadi nga adda sadiay ket inkonsagrarda dagiti
bagbagida nga agpaay kenni Yahweh; nabunggoy bunggoyda babaen iti
pannakabingayda. 12 Kasta met dagiti Levita a kumakanta, aminda,
karaman ni Asaf, Heman, Jedutun ken dagiti putotda a lallaki ken dagiti
kakabsatda a lallaki, a nakakawes iti kasayaatan a lino, ken agtuktukar
iti piangpiang, arpa, ken lira, nagtakderda iti akindaya a murdong ti altar.
Kaduada ti 120 a papadi nga agpuypuyot kadagiti trumpeta. 13 Kalpasanna,
nagkanta dagiti kumakanta a dinanggayan dagiti tumutukar kadagiti
trumpeta, nagsangsangkamaysada iti panagdaydayaw ken panagyamanda
kenni Yahweh. Impigsada dagiti bosesda a dinanggayan dagiti trumpeta
ken dagiti piangpiang ken dadduma nga alikamen a pangtukar, ket
nagdaydayawda kenni Yahweh. Inkantada, “Gapu ta naimbag isuna, gapu
ta agnanayon ti kinapudnona iti tulagna.” Kalpasanna, napno iti ulep ti
balay, ti balay ni Yahweh. 14 Saan a makatrabaho dagiti papadi tapno
agserbi gapu iti ulep, ta pinunno ti dayag ni Yahweh ti balayna.

6

1 Kalpasanna, kinuna ni Solomon, “Kinuna ni Yahweh nga agnaed isuna
iti napuskol a kasipngetan, 2 ngem impatakderanka iti maysa a nadaeg a
pagtaengam, maysa a disso a pagnaedam iti agnanayon.” 3 Kalpasanna,
timallikud ti ari ket binendisionanna amin a taripnong ti Israel, bayat
nga agtaktakder amin a taripnong ti Israel. 4 Kinunana, “Madaydayaw
koma ni Yahweh a Dios ti Israel, a nagsao kenni David nga amak, ken
nangtungpal iti daytoy babaen kadagiti bukodna nga ima, a kinunana,
5 'Sipud pay iti aldaw nga inruarko dagiti tattaok iti daga ti Egipto, awan ti

pinilik a siudad manipud kadagiti amin a tribu ti Israel a pangipatakderan iti maysa a balay, tapno adda sadiay ti naganko. Awan met ti siasinoman a pinilik nga agbalin a prinsipe dagiti tattaok nga Israel. 6 Nupay kasta, pinilik ti Jerusalem tapno adda sadiay ti naganko, ken pinilik ni David a mangituray kadagiti tattaok nga Israel.' 7 Ita adda iti puso ni David nga amak, ti mangipatakder iti maysa a balay para iti nagan ni Yahweh a Dios ti Israel. 8 Ngem kuna ni Yahweh kenni David nga amak, 'Iti dayta nga adda iti pusom a mangipatakder iti maysa a balay para iti naganko, nasayaat ti inaramidmo nga adda iti pusom. 9 Nupay kasta, saanmo a rumbeng nga ipatakder ti balay; ngem ketdi, ti putotmo a lalaki, nga agtaudto kadagita lumom, ti mangipatakderto iti balay para iti naganko.' 10 Tinungpal ni Yahweh ti sao a kinunana, ta timmakderak a kasukat ni David nga amak, ket nagtugawak iti trono ti Israel, a kas inkari ni Yahweh. Impatakderko ti balay para iti nagan ni Yahweh a Dios ti Israel. 11 Inkabilko ti lakasa ti tulag sadiay, nga ayan ti katulagan ni Yahweh, nga inaramidna kadagiti tattao ti Israel." 12 Timmakder ni Solomon iti sangoanan ti altar ni Yahweh iti imatang ti amin a taripnong ti Israel, ket intag-ayna dagiti imana. 13 Ta nangaramid isuna iti plataporma a bronse, lima a kubit ti kaatiddogna, lima a kubit ti kalawa ken tallo a kubit ti kangatona. Ingkabilna daytoy iti tengnga ti paraangan. Nagtakder iti rabaw daytoy ken nagparintumeng iti sangoanan ti amin a taripnong ti Israel ket intag-ayna dagiti imana. 14 Kinunana, "O Yahweh a Dios ti Israel, awan ti Dios a kas kenka kadagiti langit wenno ditoy rabaw ti daga, a mangsalsalimetmet kadagiti tulag ken kinapudno iti tulag kadagiti adipenmo nga agtultulnog iti amin a pusoda; 15 sika a nangtungpal iti inkarim iti adipenmo a ni David, nga amak. Wen, nagsaoka kadagiti ngiwatmo ket tinungpalmo daytoy babaen iti imam, a kas iti daytoy nga aldaw. 16 Ket ita O Yahweh, a Dios ti Israel, tungpalem ti inkarim iti adipenmo a ni David nga amak, idi kinunana, 'Agtultuloy nga adda maysa a tao iti imatangko ti agtugaw iti trono ti Israel, no laketdi ta agtulnog a sipapasnek dagiti kaputotam kadagiti lintegko, a kas iti panagtulnogmo iti sangoanak.' 17 Ita ngarud, O Dios ti Israel, ikararagko a matungpal koma ti inkarim iti adipenmo a ni David. 18 Ngem pudno kadi a makipagnaedto ti Dios kadagiti tattao ditoy daga? Kitaem, ti entero a sangalubongan ken ti langit a mismo ket saandaka a malaon—ad-adda a basbassit daytoy a templo nga impatakderko! 19 Ngem pangaasim ta patgam koma daytoy a kararag ken dawat ti adipenmo, O Yahweh a Diosko; denggem ti asug ken kararag nga ikarkararag dagiti adipenmo iti sangoanam. 20 Silulukat koma dagiti matam iti daytoy a templo iti aldaw ken rabii, iti lugar a kinunam nga adda koma sadiay ti naganmo tapno denggem dagiti kararag ti adipenmo nga agkararagto iti daytoy a disso. 21 Isu a denggem koma dagiti kiddaw ti adipenmo ken dagiti tattaom nga Israel inton agkararagkami a nakasango iti daytoy a disso. Wen, denggem manipud iti disso a pagnanaedam, manipud kadagiti langit; ket inton denggem, mamakawanka. 22 No makabasol ti maysa a tao a maibusor iti kaarrubana ket masapul nga agsapata, ket no umay isuna ken agsapata iti sangoanan ti altarmo iti daytoy a balay, 23 denggem ngarud manipud kadagiti langit ket agtignay ken ukomem dagiti adipenmo, supapakam ti nadangkes, tapno agballatek kenkuana ti aramidna. Ket ipakaammom a nalinteg ti awan basolna, tapno maikkan isuna iti gunggona gapu iti kinalintegna. 24 No dagiti tattaom nga Israel ket pinarmek ti kabusor gapu ta nagbasolda kenka, no agsublida kenka, raemenda ti naganmo, agkararag ken agkiddawda iti pammakawan iti sangoanam iti daytoy a

templo— 25 ket denggem koma manipud kadagiti langit ken pakawanem ti
basol dagiti tattaom nga Israel; isublim ida iti daga nga intedmo kadakuada
ken kadagiti kapuonanda. 26 No agrikep dagiti tangatang ket awan ti
tudo gapu ta nagbasol dagiti tattao kenka—no agkararagda a nakasango
iti daytoy a disso, raemenda ti naganmo, ket isardengda dagiti basolda
inton parigatem ida— 27 ket denggem koma dita langit ken pakawanem
ti basol dagiti adipenmo ken dagiti tattaom nga Israel, inton idalanmo
ida iti nasayaat a dalan a rumbeng a pagnaanda. Pagtudoem iti dagam,
nga intedmo kadagiti tattaom, a kas tawidda. 28 No kas pangarigan
adda bisin iti dayta a daga, wenno kas pangarigan ta adda sakit, kebbet
wenno buot, dagiti dudon wenno igges; wenno kas pangarigan ta rauten
dagiti kabusor dagiti ruangan iti dagada, wenno adda didigra wenno
sakit— 29 ket kas pangarigan ta agkarkararag ken dumawdawat ti maysa
a tao wenno dagiti amin a tattaom nga Israel—a bigbigen ti tunggal
maysa ti didigra ken ladingit iti bukodna a puso bayat iti panangitag-ayna
kadagiti imana a nakasango iti templo. 30 Ket denggem koma manipud
langit, ti lugar a pagnanaedam; pakawanem ken gunggonaam ti tunggal
tao segun kadagiti amin a wagasna; ammom ti pusona, gapu ta Sika
ken Sika laeng ti makaammo kadagiti puso dagiti tattao. 31 Aramidem
daytoy tapno agbutengda kenka, tapno agtulnogda kadagiti wagasmo iti
amin nga aldaw iti panagbiagda iti rabaw ti daga nga intedmo kadagiti
kapuonanmi. 32 Maysa pay, maipapan kadagiti ganggannaet a saan a
maibilang kadagiti tattaom nga Israel: no aggapu isuna iti adayo a pagilian
gapu iti naindaklan a naganmo, ti nabileg nga imam, ken ti nakangato a
takkiagmo; inton umayda ket agkararagda a nakasango iti daytoy a balay—
33 denggem koma ngarud manipud kadagiti langit, a lugar a pagnanaedam,
ket aramidem ti aniaman a kidkiddawen kenka ti ganggannaet, tapno
maammoan dagiti amin a bunggoy dagiti tattao iti rabaw ti daga ti
naganmo, tapno agbutengda kenka, a kas kadagiti tattaom nga Israel, ken
tapno maammoanda daytoy a balay nga impatakderko a naawagan babaen
iti naganmo. 34 No kas pangarigan ta mapan makigubat dagiti tattaom
kadagiti kabusorda, babaen iti aniaman a wagas a panangibaonmo
kadakuada, ket kas pangarigan ta agkararagda kenka a nakasango iti
daytoy a siudad a pinilim, ken nakasango iti balay a binangonko para
iti naganmo. 35 Ket denggem koma manipud kadagiti langit dagiti
kararagda, dagiti kiddawda, ket pagballigiem ida kadagiti dawatda. 36 No
kas pangarigan ta agbasolda kenka—agsipud ta awan ti tao a saan nga
agbasol—ken no kas pangarigan ta makaungetka kadakuada ket iyawatmo
ida kadagiti kabusorda, tapno iyadayo ida dagiti kabusorda ken italawda
ida a kas balud iti dagada, iti adayo man wenno iti asideg. 37 Ket no kas
pangarigan ta maamirisda nga addada iti daga a nakaitalawanda, ket kas
pangarigan ta agbabawida ken dumawatda iti pabor manipud kenka iti
daga a nakaibaludanda. No kas pangarigan ta ibagada, 'Nagaramidkami
kadagiti dinadakes ken nagbasolkami. Dakes ti inar-aramidmi.' 38 No kas
pangarigan ta agsublida kenka iti amin a pusoda ken iti amin a kararuada
iti daga a nakaibaludanda, a nangipananda kadakuada a kas balud, ken
no kas pangarigan ta agkararagda a nakasango iti dagada nga intedmo
kadagiti kapuonanda, ken sumangoda iti dayta a siudad a pinilim, ken
sumangoda iti balay nga impatakderko para iti naganmo. 39 Ket denggem
koma manipud kadagiti langit, a lugar a pagnanaedam, dagiti kararag
ken dagiti kiddawda, ken pagballigiem ida. Pakawanem dagiti tattaom,
a nagbasol kenka. 40 Ita, O Diosko, ipakpakaasik kenka, imulagatmo koma
dagiti matam, ket denggen koma dagiti lapayagmo dagiti maikararag iti

daytoy a disso. 41 Tumakderka ngarud ita, O Yahweh a Dios, iti pagininanaam a disso, sika ken ti lakasa ti pannakabalinmo. O Yahweh a Dios, makawesan koma iti pannakaisalakan dagiti papadim, ken agrag-o koma dagiti sasantom iti kinaimbagmo. 42 O Yahweh a Dios, saanmo kadi a laksiden dagiti pinulotam. Laglagipem ti kinapudnom iti tulagmo kenni David nga adipenmo.”

7

1 Ita, idi nalpas ti panagkararag ni Solomon, adda apuy a bimmaba manipud langit ket inkisap daytoy dagiti daton a maipuor ken dagiti sakripisio, ket pinunno ti dayag ni Yahweh ti balay. 2 Saan a makastrek dagiti padi iti balay ni Yahweh, gapu ta napno iti dayagna ti balayna. 3 Kimmita dagiti amin a tattao ti Israel idi bimmaba ti apuy ken idi adda iti ngatoen ti balay ti dayag ni Yahweh. Nagpaklebda iti pagpayatan a bato, ket nagdaydayaw ken nagyamanda kenni Yahweh. Kinunada, “Ta naimbag isuna, ta agnanayon ti kinapudnona iti tulagna.” 4 Nangidaton ngarud ni Solomon ken dagiti amin a tattao. 5 Nangidaton ni Solomon iti duapulo ket dua a ribu a toro ken 120, 000 a karnero ken kalding. Indaton ngarud ti ari ken dagiti amin a tattao ti balay ti Dios. 6 Nagtakder dagiti padi, nakatakder ti tunggal maysa iti naituding a pagyananna; kasta met dagiti Levita nga addaan kadagiti alikamen a pangtukar kenni Yahweh, nga inaramid ni David nga ari tapno mausar iti panagyaman kenni Yahweh babaen iti kanta a, “Ta agnanayon ti kinapudnona iti tulagna.” Pinuyotan dagiti amin a padi dagiti trumpeta iti sangoananda; ket nagtakder dagiti amin nga Israelita. 7 Inkonsagrar ni Solomon ti akintengnga ti paraangan iti sangoanan ti balay ni Yahweh. Indatonna sadiay ti daton a maipuor ken ti taba a daton para iti pannakikadua, gapu ta saan a malaon ti inaramidna a bronse nga altar dagiti sagut a maipuor, dagiti daton a bukbukel, ken ti taba. 8 Pito ngarud nga aldaw a rinambakan ni Solomon ken dagiti amin nga Israelita a kaduana a dakkel unay a taripnong ti piesta iti dayta a tiempo, manipud iti Lebo Hamat agingga iti waig ti Egipto. 9 Iti maika-walo nga aldaw ket naggimongda, ta pito nga aldaw a nagrarambakda iti pannakaikonsagrar ti altar, ket pito nga aldawda met a nagrarambak iti piesta. 10 Iti maika-duapulo ket tallo nga aldaw iti maika-pito a bulan, pinagawid ni Solomon dagiti tattao kadagiti babbalayda a naragsak ken napnoan rag-o dagiti pusoda gapu iti kinaimbag nga impakita ni Yahweh kenni David, kenni Solomon, ken iti Israel a tattaona. 11 Kastoy a nalpas ni Solomon ti balay ni Yahweh ken ti bukodna a balay. Amin a banag a tarigagay ni Solomon a maaramid iti balay ni Yahweh ken iti bukodna a balay, sibaballigi a naipatungpalna. 12 Nagparang ni Yahweh kenni Solomon iti rabii ket kinunana kenkuana, “Nangngegko dagiti kararagmo, ket pinilik daytoy a lugar para kaniak a kas balay a pagidatonan. 13 No kas pangarigan ta irikepko dagiti langit tapno awan tudo, wenno no bilinek dagiti dudon a mangibus kadagiti apit ken mula, wenno mangiyegak iti sakit kadagiti tattao, 14 ket no dagiti tattaok, a naayaban babaen ti naganko, ket agpakumbabanto, agkararag, ken sapulendak, ket tallikudanda dagiti dakes a wagasda, dumngegakto manipud langit, pakawanek dagiti basolda, ket parangayak manen ti dagada. 15 Ita, silulukat dagiti matak ken sidadaan dagiti lapayagko a dumngeg kadagiti kararagda iti daytoy a disso. 16 Gapu ta pinilik ken kinonsagrarko daytoy a balay, tapno adda ditoy ti naganko iti agnanayon; ken adda a kanayon dagiti matak ken pusok ditoy iti amin a

tiempo. 17 Maipapan kenka, no agtulnogka kaniak a kas iti panagtulnog
ni David nga amam, no pagtulnogam ti amin nga imbilinko kenka ken
no tungpalem dagiti alagaden ken paglintegak, 18 ngarud, isaadkonto ti
tronom iti pagariam a kas iti imbagak iti tulagko kenni David nga amam,
idi imbagak, 'Addanto latta kaputotam nga agturay iti Israel.' 19 Ngem
no tumallikodkayo, ket saanyo a tungpalen dagiti alagadek ken dagiti
bilinko nga imbagak kadakayo, ket no agdayawkayo kadagiti didiosen
ken agrukbabkayo kadagitoy, 20 parutenkayto ngarud iti dagak nga
intedko kadakayo; ken laksidekto daytoy a balay a kinonsagrarko para iti
naganko—, ken pagbalinekto daytoy a pagaangawan ken pagkakatawaan
dagiti amin a tattao. 21 Ket uray no nadaeg ita daytoy a templo, makigtot
ken agsakuntipto dagiti amin a lumabas iti daytoy. Damagendanto, 'Apay
nga inaramid ni Yahweh ti kastoy iti daytoy a daga ken iti daytoy a balay?'
22 Isungbatto ti dadduma, 'Gapu ta tinallikudanda ni Yahweh a Diosda, a
nangiruar kadagiti kapuonanda iti daga ti Egipto, ket simmurotda kadagiti
didiosen ket nagrukob ken nagdaydayawda kadagitoy. Dayta ti makagapu
nga indissuor ni Yahweh amin dagitoy a didigra kadakuada.”'

8

1 Ket napasamak a kalpasan iti duapulo a tawen a panangibangon ni
Solomon iti balay ni Yahweh ken iti bukodna a balay, 2 tinarimaan ni
Solomon dagiti ili nga inted ni Hiram kenkuana, ket pinagnaedna dagiti
tattao ti Israel sadiay. 3 Rinaut ni Solomon ti Hamatsoba ket naparmekna
daytoy. 4 Binangonna ti Tadmor idiay let-ang ken dagiti amin a siudad a
pagiduldulinan kadagiti abasto, a binangonna idiay Hamat. 5 Binangonna
pay ti Akin-ngato ken Akinbaba a Bet-horon, a siudad a nasarikedkedan
kadagiti pader, ruangan ken kadagiti balunet. 6 Binangonna ti Baalat
ken dagiti amin a siudad a pagiduldulinan kadagiti abasto a kukuana,
ken dagiti amin a siudad a para kadagiti karuahena, ken dagiti siudad
para kadagiti kumakabaliona, ken aniaman a tarigagayanna a bangonen
para iti pakaragsakanna idiay Jerusalem, idiay Lebanon, ken kadagiti
amin a daga nga adda iti babaen ti turayna. 7 No maipapan kadagiti
amin a tattao a nabati kadagiti Heteo, Amorreo, Perezeo, Heveo ken
Jebuseo a saan a karaman iti Israel, 8 dagiti kaputotanda a nabati iti
daga kalpasan iti ipapatayda, a saan a pinapatay dagiti tattao ti Israel—
pinagbalin ida ni Solomon a tagabu, ket tagabu pay laeng agingga iti
daytoy nga aldaw. 9 Nupay kasta, awan ti pinagbalin ni Solomon a
tagabu kadagiti tattao ti Israel. Ngem ketdi, nagbalinda a soldadona,
panguloenna, ofisialna ken panguloen dagiti agsakay kadagiti karuahena
ken kadagiti kumakabaliona. 10 Dagitoy pay dagiti panguloen nga ofisial
a mangidadaulo kadagiti mangimatmaton a kukua ni Ari Solomon, 250
kadakuada ti mangimatmaton kadagiti tattao nga agtrabtrabaho. 11 Innala
ni Solomon ti putot ni Faraon a babai iti siudad ni David sana impan iti
balay nga impatakderna para kenkuana; ta kinunana, “Rumbeng a saan
nga agnaed ti asawak iti balay ni David nga ari ti Israel, gapu ta nasantoan
ti sadinoman nga ayan ti lakasa ni Yahweh.” 12 Kalpasanna, nangidaton
ni Solomon kadagiti daton a maipuor nga agpaay kenni Yahweh iti rabaw
ti altarna a binangonna iti sango ti balkonahe. 13 Nangidaton isuna
kadagiti sagut a naikeddeng a maaramid iti inaldaw; indatonna dagitoy,
a kas panangsurot kadagiti annuroten a masarakan iti bilin ni Moises,
iti Aldaw a Panaginana, dagiti baro a bulan, ken kadagiti naikeddeng a
fiesta, mamitlo a daras iti tunggal tawen: ti Fiesta ti Tinapay nga Awan

Lebadurana, Fiesta dagiti Lawas, ken ti Fiesta dagiti Abong-abong. 14 Kas
panangsurot kadagiti alagaden ni David nga amana, dinutokan ni Solomon
dagiti bunggoy dagiti padi kas mayannurot kadagiti trabahoda, ken dagiti
Levita kadagiti akemda, tapno dayawen ti Dios ken tapno agserbi iti
sangoanan dagiti padi, a kas inaldaw a naituding a trabaho. Dinutokanna
pay dagiti agbanbantay kadagiti ruangan segun iti pannakabunggoy-
bunggoyda iti tunggal ruangan, ta imbilin met laeng daytoy ni David
a tao ti Dios. 15 Saan a simmiasi dagitoy a tattao kadagiti bilin ti ari
kadagiti padi ken kadagiti Levita maipapan iti aniaman a banag, wenno
maipapan kadagiti kamalig. 16 Ita, nalpasen dagiti amin a trabaho ni
Solomon, manipud iti aldaw a pannakaipasdek ti balay ni Yahweh, agingga
iti pannakalpas daytoy. Iti kastoy a wagas a nalpas ken nausar ti balay
ni Yahweh. 17 Kalpasanna, napan ni Solomon idiay Eziongeber ken Elat,
iti igid ti baybay iti daga ti Edom. 18 Nangipatulod ni Hiram kenkuana
kadagiti barko babaen iti panangidaulo dagiti ofisial a makaammo iti
baybay; napanda idiay Ofir a kaduada dagiti adipen ni Solomon. Manipud
sadiay, nangiyawidda iti 450 a talento ti balitok para kenni Ari Solomon.

9

1 Idi nadamag ti reyna iti Seba ti kinalatak ni Solomon, napan isuna idiay
Jerusalem tapno suotenna isuna babaen kadagiti naririgat a saludsod.
Napan isuna a nangikuyog iti adu nga adipen, agraman kadagiti kamelio a
nakargaan kadagiti rekrekado, adu a balitok, ken adu a napapateg a bato.
Idi dimteng isuna iti ayan ni Solomon, imbagana kenkuana dagiti amin nga
adda iti pusona. 2 Sinungbatan ni Solomon dagiti amin a saludsodna; awan
ti narigat unay kenni Solomon; awan ti saludsod a saanna a nasungbatan.
3 Idi nakita ti reyna ti Seba ti kinasirib ni Solomon ken ti palasio a
binangonna, 4 ti makan iti lamisaanna, ti pagnanaedan dagiti adipenna,
ti trabaho dagiti adipenna ken ti pagan-anayda, kasta met dagiti para-
idasarna iti arak ken dagiti pagan-anayda, ken ti wagas iti panangidatonna
iti daton a maipuor iti balay ni Yahweh, nasdaaw iti kasta unay isuna.
5 Kinunana iti ari, “Pudno, ti nadamagko iti bukodko a daga maipapan
kadagiti sasaom ken iti kinasiribmo. 6 Saanko a pinati dagiti nadamagko
agingga a dimtengak ditoy, ket ita, nakitak daytoy. Awan pay kagudua ti
naibaga kaniak maipapan iti kinasirib ken kinabaknangmo! Nalatlatakka
nga adayu ngem iti mangmangngegko. 7 Anian a nagasat dagiti tattaom,
ken anian a nagasat dagiti adipenmo a kankanayon a nakatakder iti
sangoanam, gapu ta mangmangngegda ti kinasiribmo. 8 Madaydayaw
koma ni Yahweh a Diosmo, a naay-ayo kenka, a nangisaad kenka iti
tronona, tapno agbalin nga ari para kenni Yahweh a Diosmo. Gapu
ta ay-ayaten ti Diosmo ti Israel, tapno mataginayonda, pinagbalinnaka
nga arida, tapno ipatungpalmo ti hustisia ken kinalinteg!” 9 Inikkanna
ti ari iti 120 a talento a balitok ken kadagiti nakaad-adu a rekrekado
ken kadagiti napapateg a bato. Awan ti naited kenni Ari Solomon a
kas iti kaadu dagitoy a rekrekado nga inted ti reyna ti Seba kenkuana.
10 Nangiyeg pay dagiti adipen ni Hiram ken dagiti adipen ni Solomon a
nangiyeg iti balitok manipud iti Ofir kadagiti algum a kayo ken kadagiti
napapateg a bato. 11 Babaen kadagiti algum a kayo, nangaramid ti ari
kadagiti agdan ti balay ni Yahweh ken ti balayna, kasta met kadagiti
arpa ken lira nga agpaay kadagiti tumutukar. Awan pay ti kastoy a kayo
a nakita iti daga ti Juda. 12 Inted ni Ari Solomon iti reyna ti Seba ti
amin a kinayatna, aniaman a kiniddawna, a kas nayon ti maisukat iti

inyegna iti ari. Nagawid ngarud isuna iti bukodna a daga, isuna ken
dagiti adipenna. 13 Ita, 666 a talento ti kadagsen ti balitok a dimteng
kenni Solomon iti maysa a tawen, 14 malaksid kadagiti balitok nga inyeg
dagiti agtagtagilako ken dagiti komersiante. Nangiyeg pay dagiti amin
nga ari ti Arabia ken dagiti gobernador iti pagilian kenni Solomon iti
balitok ken pirak. 15 Nagaramid ni Solomon iti dua gasut a dadakkel a
kalasag manipud iti napitpit a balitok. Innem a gasut a siklo a balitok
ti naikabil iti tunggal maysa. 16 Nagaramid pay isuna iti tallo gasut a
kalasag manipud iti napitpit a balitok. Tallo a minas iti balitok ti naikabil
iti tunggal kalasag; inkabil ti ari dagitoy iti uneg ti Palasio iti Kabakiran
ti Lebanon. 17 Kalpasanna, nangaramid ti ari iti dakkel a trono a marfil
sana kinalupkopan daytoy iti puro a balitok. 18 Adda innem a pangal a
mapan iti trono, ken nagbukel ti tuktok ti trono. Adda dagiti pagsadagan
ti ima iti tunggal sikigan ti tugaw, ken dua a sinan-leon a nakatakder
iti abay dagiti pagsadagan ti ima. 19 Sangapulo ket dua a sinan-leon ti
nakatakder iti innem a pangal, maysa iti tunggal sikigan ti innem a pangal.
Awan ti trono a kasla iti daytoy iti uray sadinoman a pagarian. 20 Balitok
amin a kopa ni Ari Solomon, ken puro a balitok dagiti amin a kopa iti
Balay iti Kabakiran ti Lebanon. Awan ti naaramid manipud iti pirak
gapu ta saan a maibilang a napateg ti pirak kadagiti aldaw ni Solomon.
21 Addaan ti ari kadagiti bunggoy dagiti barko nga aglaylayag iti taaw,
a makikuykuyog iti bunggoy ti barko ni Hiram. Tunggal tallo a tawen,
agisangpet dagiti bunggoy dagiti barko iti balitok, pirak, ken marfil, kasta
met kadagiti bakes ken burangen. 22 Isu nga inartapan ni Ari Solomon
dagiti amin nga ari iti lubong iti kinabaknang ken kinasirib. 23 Sapsapulen
dagiti amin nga ari iti daga ti presensia ni Solomon tapno dumngegda iti
kinasiribna, nga inkabil ti Dios iti pusona. 24 Tinawen nga adda ited a sagut
dagiti mangsarungkar kenkuana, dagiti pagkargaan a naaramid manipud
iti pirak ken balitok, dagiti pagan-anay, armas, ken dagiti rekrekado, kasta
met dagiti kabalio ken mulo. 25 Addaan ni Ari Solomon iti uppat a ribu a
siled para kadagiti kabalio ken karuahe, ken sangapulo ket dua a ribu a
lallaki nga agkabkabalio, nga impuestona kadagiti siudad ti karuahe ken
agraman iti ayanna idiay Jerusalem. 26 Inturayanna amin nga ari manipud
iti Karayan Eufrates agingga iti daga dagiti Filisteo, ken agingga iti beddeng
ti Egipto. 27 Addaan ti ari iti pirak idiay Jerusalem, a kas iti kaadu dagiti
bato iti daga. Pinagbalinna dagiti kayo a sedro a kas kawadwad dagiti
kayo a sikamoro nga adda kadagiti kapatadan. 28 Nangiyegda kadagiti
kabalio kenni Solomon manipud iti Egipto ken kadagiti amin a daga. 29 No
maipapan met kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Solomon,
manipud panangrugina agingga iti kamaudiananna, saan kadi a naisurat
dagitoy iti Pakasaritaan ni Profeta Natan, iti Padto ni Ahija a taga-Silo, ken
kadagiti Sirmata ni Iddo a Profeta maipanggep kenni Jeroboam a putot
a lalaki ni Nebat? 30 Nagturay ni Solomon idiay Jerusalem iti entero nga
Israel iti uppat a pulo a tawen. 31 Pimmusay isuna ket intabon dagiti tattao
iti siudad ni David nga amana; ni Rehoboam a putotna a lalaki ti simmukat
kenkuana nga ari.

10

1 Napan ni Rehoboam idiay Sikem, gapu ta napan dagiti adu a tattao
ti Israel idiay Sikem tapno isaadda isuna nga ari. 2 Ket napasamak a
nadamag daytoy ni Jeroboam nga anak ni Nebat (ta adda isuna idiay

Egipto, a nagtarayanna manipud kenni Ari Solomon; ngem nagsubli ni
Jeroboam manipud iti Egipto). 3 Isu a nangibaonda iti mapan mangayab
kenkuana, ket immay ni Jeroboam ken dagiti amin a tattao ti Israel;
kinasaritada ni Rehoboam ket kinunada, 4 “Pinadagsen ti amam ti
sangolmi. Ita ngarud, palakaem ti narigat nga impatrabaho ti amam,
ken palag-anem ti nadagsen a sangol nga impabaklayna kadakami, ket
agserbikaminto kenka.” 5 Kinuna ni Rehoboam kadakuada, “Umaykayo
manen kaniak kalpasan iti tallo nga aldaw.” Isu a pimmanaw dagiti
tattao. 6 Nakiuman ni Ari Rehoboam kadagiti lallakay a nagserbi idi
a kas mammagbaga ken ni Solomon nga amana idi sibibiag pay laeng
isuna; kinunana, “Ania ti maibalakadyo kaniak nga isungbatko kadagitoy
a tattao?” 7 Kinasaoda isuna ket kinunada, “No naimbagka kadagitoy a
tattao ken ay-ayoem ida, ken agsaoka kadagiti nasasayaat kadakuada, ket
adipenmonto ida a kanayon.” 8 Ngem saan nga inkaskaso ni Rehoboam
ti pammagbaga dagiti lallakay kenkuana, ket nakiuman isuna kadagiti
agtutubo a lallaki a kasadaranna a dimmakkel, a mammagbaga itan
kenkuana. 9 Kinunana kadakuada, “Ania ti maibalakadyo kaniak, tapno
masungbatantayo dagiti tattao a nangibaga kaniak a kinunada, 'Palag-
anem ti sangol nga impabaklay ti amam kadakami'?” 10 Nakisarita kenni
Rehoboam dagiti agtutubo a lallaki a kasadaranna a dimmakkel a kunada,
“Kasaritam dagiti tattao a nangibaga kenka a pinadagsen ni Solomon
nga amam dagiti sangolda ket masapul a palag-anem dagitoy. Rumbeng
nga ibagam kadakuada, 'Napuspuskol ti kikitko ngem iti siket ti amak.
11 Isu nga ita, uray no pinabaklaynakayo ti amak iti nadagsen a sangol,
padagsenekto pay ti sangolyo. Dinusanakayo ti amak babaen kadagiti
baut, ngem dusaenkayo babaen kadagiti kasla kadagiti manggagama.’”
12 Napan ngarud ni Jeroboam ken dagiti adu a tattao kenni Rehoboam
iti maikatlo nga aldaw, a kas imbilin ti ari idi kinunana, “Agsublikayo
kaniak inton maikatlo nga aldaw.” 13 Nagubsang ti panangsungbat ti ari
kadakuada; saan nga inkaskaso ni Ari Rehoboam ti balakad dagiti lallakay.
14 Nagsao isuna kadakuada a kas iti balakad dagiti agtutubo a lallaki;
kinunana, “Padagsenekto pay dagiti sangolyo; nayonakto pay dagitoy.
Dinusanakayo ti amak babaen kadagiti baut, ngem dusaenkayonto babaen
kadagiti kasla kadagiti manggagama.” 15 Saan ngarud nga impangag
ti ari dagiti tattao; ta pagayatan ti Dios a kastoy ti mapasamak, tapno
maipatungpal ni Yahweh ti saona nga insaona babaen kenni Ahija a
Silonita kenni Jeroboam a putot ni Nebat. 16 Idi nabigbig dagiti tattao ti
Israel a saan ida nga impangag ti ari, simmungbat dagiti tattao kenkuana
ket kinunada, “Ania ti bingaymi kenni David? Awan tawidmi iti anak
ni Jesse! Rumbeng nga agsubli ti tunggal maysa kadakayo iti toldana,
Israel. Ita, kitaem ti bukodmo a balay, David.” Nagsubli ngarud dagiti
tattao ti Israel kadagiti toldada. 17 Ngem no maipapan kadagiti tattao ti
Israel nga agnanaed kadagiti siudad ti Juda, inturayan ida ni Rehoboam.
18 Kalpasanna, imbaon ni Ari Rehoboam ni Adoniram, a mangidadaulo
kadagiti inkapilitan nga agtrabaho, ngem binato isuna dagiti tattao ti Israel
agingga a natay. Dagus a naglibas ni Ari Rehoboam babaen iti karuahena
ket napan idiay Jerusalem. 19 Isu a nagrebelde dagiti tattao ti Israel a
maibusor iti balay ni David agingga iti daytoy nga aldaw.

11

1 Idi nakasangpet ni Rehoboam idiay Jerusalem, inummongna ti balay
ni Juda ken Benjamin, 180, 000 a napili a lallaki a soldado, a makigubat iti

Israel, tapno maisubli manen ti pagarian kenni Rehoboam. 2 Ngem immay
ti sao ni Yahweh kenni Semaias, a tao ti Dios, a kunana, 3 “Agsaoka kenni
Rehoboam, a putot a lalaki ni Solomon, nga ari ti Juda, ken kadagiti amin
a tattao ti Israel idiay Juda ken Benjamin; a kunam, 4 'Kastoy ti kuna ni
Yahweh: Rumbeng a saanyo a rauten wenno gubaten dagiti kakabsatyo.
Rumbeng nga agsubli ti tunggal lalaki iti balayna, ta pagayatak ti
napasamak.'” Impangagda ngarud dagiti sasao ni Yahweh ket imbabawida
ti panangrautda kenni Jeroboam. 5 Nagnaed ni Rehoboam idiay Jerusalem
ket nangibangon kadagiti siudad idiay Juda a pangsalaknib. 6 Binangonna
ti Betlehem, Etam, Tekoa, 7 Bet-zur, Soco, Adullam, 8 Gat, Maresa, Zif,
9 Adoraim, Lakis, Azeka, 10 Zora, Aijalon ken Hebron. Dagitoy dagiti
nasarikedkedan a siudad idiay Juda ken Benjamin. 11 Pinalagdana
dagiti sarikedked ket nangisaad isuna kadagiti mangidaulo kadagitoy, nga
addaan kadagiti abasto a taraon, lana, ken arak. 12 Nangikabil isuna
kadagiti kalasag ken gayang iti tunggal siudad ken pinatibkerna dagiti
siudad. Kukuana ti Juda ken Benjamin. 13 Napan kenkuana dagiti padi
ken Levita nga adda iti entero nga Israel manipud kadagiti beddengda.
14 Ta pinanawan dagiti Levita dagiti pagpastoranda ken sanikuada tapno
mapanda idiay Juda ken Jerusalem; ta pinagtalaw ida ni Jeroboam ken
dagiti putotna a lallaki, tapno saandan a maaramid dagiti pagrebbenganda
a kas padi ni Yahweh. 15 Nangdutok ni Jeroboam kadagiti bukodna a padi
nga agserbi kadagiti disso a pagdaydayawan ken kadagiti didiosen a sinan-
urbon a baka ken sinan-kalding nga inaramidna. 16 Simmurot kadakuada
dagiti tattao a nagtaud iti amin a tribu ti Israel, dagiti nangipapuso
a mangsapul kenni Yahweh a Dios ti Israel; napanda idiay Jerusalem
tapno mangidatagda kenni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda. 17 Isu a
pinatibkerda ti pagarian ti Juda, ken pinabilegda ni Rehoboam a putot
ni Solomon, bayat iti tallo a tawen—ta nagbiagda iti wagas da David ken
Solomon iti tallo a tawen. 18 Inasawa ni Rehoboam ni Mahalat nga anak a
babai da Abigail ken Jerimot a putot a lalaki ni David, ni Abigail ti putot
a babai ni Eliab, a putot a lalaki ni Jesse. 19 Nangipasngay ni Mahalat iti
annak a lallaki: Da Jeus, Semarias ken Zaham. 20 Kalpasan ni Mahalat,
inasawa ni Rehoboam ni Maaca a putot a babai ni Absalom; impasngayna
da Abias, Attai, Ziza ken Selomit. 21 Ad-adda nga inayat ni Rehoboam ni
Maaca a putot a babai ni Absalom ngem kadagiti dadduma nga assawana
ken kadagiti kamalalana (nangasawa isuna iti sangapulo ket walo ken
innem a pulo ti kamalalana, ken duapulo ket walo ti putotna a lallaki ken
innem a pulo a babbai). 22 Dinutokan ni Rehoboam ni Abias nga anak ni
Maaca a kas panguloen, a mangidaulo kadagiti kakabsatna; gandatna nga
isuna ti isaadna nga ari. 23 Nagturay a sisisirib ni Rehoboam; inwarasna
dagiti amin a putotna a lallaki iti entero a daga ti Juda ken Benjamin iti
tunggal nasarikedkedan a siudad. Inikkanna pay ida iti nabuslon a taraon
ken imbirokanna ida iti adu nga assawa.

12

1 Ket napasamak nga idi natalgeden ti panagturay ni Rehoboam ken
nabiligen isuna, tinallikudanna agraman dagiti amin nga Israelita a
kaduana ti linteg ni Yahweh. 2 Ket napasamak nga iti maikalima a tawen ni
Ari Rehoboam, rinaut ni Sisak nga ari ti Egipto ti Jerusalem, gapu ta saan
a napudno dagiti tattao kenni Yahweh. 3 Inkuyogna ti sangaribu ket dua a
gasut a karuahe ken innem a pulo a ribu a kumakabalio. Saan a mabilang
dagiti kakuyogna a soldado manipud iti Egipto: Dagiti taga-Libia, taga-Suk

ken taga-Etiopia. 4 Sinakupna dagiti nasarikedkedan a siudad a sakup ti
Juda ket napan isuna idiay Jerusalem. 5 Ita, napan ni profeta Semaias
kenni Rehoboam ken kadagiti panguloen ti Juda a naguummong idiay
Jerusalem gapu kenni Sisak. Kinuna ni Semaias kadakuada, “Kastoy ti
kuna ni Yahweh: 'Tinallikudandak, isu nga inyawatkayo met kenni Sisak.”'
6 Ket nagpakumbaba dagiti prinsipe ti Israel ken ti ari ket kinunada,
“Nalinteg ni Yahweh.” 7 Idi nakita ni Yahweh a nagpakumbabada, immay
ti sao ni Yahweh kenni Semaias; kinunana, “Nagpakumbabada. Saanko
ida a dadaelen; ispalekto ida manipud iti naan-anay a pannakadadael,
ken saanto a maibukbok ti pungtotko iti Jerusalem babaen iti ima ni
Sisak. 8 Nupay kasta, agbalindanto nga adipenna, tapno maawatanda ti
nagdumaan ti panagserbi kaniak ken ti panagserbi kadagiti mangiturturay
kadagiti dadduma a pagilian.” 9 Rinaut ngarud ni Sisak nga ari ti Egipto
ti Jerusalem ket innalana dagiti gameng iti balay ni Yahweh ken dagiti
gameng iti balay ti ari. Innalana amin; innalana pay dagiti kalasag a
balitok nga inaramid ni Solomon. 10 Nangaramid ni Ari Rehoboam kadagiti
kalasag a bronse a kasukat dagitoy ket intalekna dagitoy kadagiti ima
dagiti panguloen dagiti guardia, a mangbanbantay kadagiti ruangan ti
balay ti ari. 11 Ket napasamak a tunggal sumrek ti ari iti balay ni Yahweh,
awiten dagiti guardia dagitoy a kalasag; ket isublidanto met laeng dagitoy
iti siled dagiti guardia. 12 Idi nagpakumbaba ni Rehoboam, bimmaaw
ti pungtot ni Yahweh kenkuana, isu a saanna isuna a namimpinsan a
dinadael; maysa pay, adda pay laeng masarakan a kinaimbag idiay Juda.
13 Pinabileg ngarud ni Ari Rehoboam ti kinaarina idiay Jerusalem, ket
nagturay isuna. Agtawen iti uppat a pulo ket maysa ni Rehoboam idi
nangrugi isuna nga agturay, ket nagturay isuna iti sangapulo ket pito
a tawen idiay Jerusalem, a siudad a pinili ni Yahweh manipud kadagiti
amin a tribu ti Israel tapno kanayon a maidayaw isuna sadiay. Naama
ti nagan ti inana, a taga-Ammon. 14 Dakes ti inaramidna, gapu ta saanna
nga impapuso a sapulen ni Yahweh. 15 No maipanggep kadagiti dadduma a
banbanag maipapan kenni Rehoboam, manipud iti rugi agingga iti maudi,
saan kadi a naisurat dagitoy kadagiti surat ni profeta Semaias ken ni Iddo
a Mammadto, nga addaan met iti listaan iti kaputotan ni Rehoboam ken
iti kankanayon a panagginnubat da ken ni Jeroboam? 16 Pimmusay ni
Rehoboam ket naitabon iti siudad ni David; ni Abias a putotna a lalaki ti
simmukat kenkuana nga ari.

13

1 Iti maikasangapulo ket walo a tawen a panagturay ni Ari Jeroboam,
nangrugi a nagturay ni Abias iti entero a Juda. 2 Nagturay isuna iti
tallo a tawen idiay Jerusalem; Maaca ti nagan ti inana a putot ni Uriel
a taga-Gabaa. Rimsua ti panaggubat da Abias ken Jeroboam. 3 Napan
nakigubat ni Abias a kaduana dagiti napipigsa ken natutured a soldado,
400, 000 a napili a lallaki. Nagsagana ni Jeroboam a makigubat kenkuana
a kaduana ti 800, 000 a napili a lallaki, a napipigsa ken natutured a
soldado. 4 Nagtakder ni Abias iti tapaw ti Bantay Zemaraim, nga adda iti
katurturodan a pagilian ti Efraim, ket kinunana, “Dumngegkayo kaniak,
Jeroboam ken amin a tattao ti Israel! 5 Saanyo kadi nga ammo nga inted
ni Yahweh a Dios ti Israel kenni David ken kadagiti putotna a lallaki
ti panangituray iti Israel iti agnanayon babaen iti katulagan? 6 Ngem
ni Jeroboam a putot a lalaki ni Nebat, nga adipen ni Solomon a putot
ni David ket bimmusor iti amona. 7 Nakitipon kenkuana dagiti awan

serserbina ken agkakadakes a lallaki. Bimmusorda kenni Rehoboam a
putot ni Solomon, idi agtutubo pay laeng ni Rehoboam ken awan pay
kapadasanna ken saanna a masuppiat ida. 8 Ita, kunam a kabaelam a
suppiaten ti bileg ti panangituray ni Yahweh iti ima dagiti kaputotan ni
David. Dakkelkayo nga armada ken adda kadakayo dagiti sinan-baka a
balitok nga inaramid ni Jeroboam nga agpaay a diosyo. 9 Saan kadi a
pinagtalawyo dagiti padi ni Yahweh, a kaputotan ni Aaron, ken dagiti
Levita? Saan kadi a nangdutokkayo kadagiti bukodyo a padi a kas iti
ar-aramiden dagiti tattao kadagiti sabali a daga? Siasinoman ti umay a
mangikonsagrar iti bagina babaen iti maysa nga urbon a baka ken pito
a kalakian a karnero ket mabalinnan nga agbalin a padi dagiti didiosen.
10 Ngem maipapan kadakami, ni Yahweh ti Diosmi, ket saanmi isuna a
tinallikudan. Addaankami kadagiti padi nga agserserbi kenni Yahweh,
dagiti kaputotan ni Aaron ken dagiti Levita nga adda kadagiti trabahoda.
11 Binigat ken rinabii nga agpuorda kadagiti daton a maipuor ken nabanglo
nga insenso nga agpaay kenni Yahweh. Idatagda pay dagiti tinapay
a datonda iti nadalus a lamisaan; ay-aywananda pay dagiti kandelero
a balitok agraman dagiti pagsilawan dagitoy, ta pasgedanda dagitoy iti
tunggal rabii. Tungtungpalenmi dagiti bilin ni Yahweh a Diosmi, ngem
tinallikudanyo isuna. 12 Kitaenyo, adda ti Dios kadakami a kas pangulomi,
ken adda dagiti padina a nakaigem kadagiti trumpeta a paunienda a kas
mangipakaammo iti pananggubatmi kadakayo. Tattao ti Israel, saanyo a
gubaten ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanyo, ta saankayo nga agballigi."
13 Ngem nangisagana ni Jeroboam iti mangraut iti armada ti Juda iti
likudanda, adda ti armadana iti sangoanan ti Juda, ket adda iti likudanda
dagiti agsaneb. 14 Idi timmalliaw dagiti soldado ti Juda, addan dagiti
kabusorda iti sangoanan ken likudanda. Immawagda kenni Yahweh,
ket pinaguni dagiti padi dagiti trumpeta. 15 Kalpasanna, nagpukkaw
dagiti lallaki ti Juda, kabayatan iti panagpukkawda, dinangran ti Dios
ni Jeroboam ken ti sibubukel nga armada ti Israel iti imatang ni Abias
ken ti Juda. 16 Intarayan dagiti tattao ti Israel ti Juda, ket inyawat ida ti
Dios iti ima ti Juda. 17 Pinapatay ida ni Abias ken ti armadana ket adu ti
napapatayda; 500, 000 a napili a lallaki ti Israel ti natay. 18 Iti kastoy a
wagas, naparmek dagiti tattao ti Israel iti dayta a tiempo; nangabak dagiti
tattao ti Juda gapu ta nagtalekda kenni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda.
19 Kinamat ni Abias ni Jeroboam; sinakupna dagiti siudad ni Jeroboam:
ti Betel agraman dagiti barrio daytoy, ti Jesana agraman dagiti barrio
daytoy, ken ti Efron agraman dagiti barrio daytoy. 20 Saanen a napasubli
ni Jeroboam ti bilegna kabayatan dagiti aldaw ni Abias; dinangran isuna
ni Yahweh ket natay. 21 Ngem bimmileg ni Abias; nangasawa isuna iti
sangapulo ket uppat ken naaddaan iti putot a duapulo ket dua a lallaki ken
sangapulo ket innem a babbai. 22 Naisurat dagiti dadduma nga aramid ni
Abias, ti kagagaladna, ken dagiti sasaona iti pakasaritaan ni profeta Iddo.

14

1 Pimmusay ni Abias ket intabonda isuna iti siudad ni David. Ni Asa a
putotna ti simmukat kenkuana nga ari. Kadagiti aldawna, adda talna iti
daga iti las-ud ti sangapulo a tawen. 2 Inaramid ni Asa ti nasayaat ken
nalinteg iti imatang ni Yahweh a Diosna, 3 ta inikkatna dagiti altar dagiti
didiosen ken dagiti pagdaydayawan; rinebbana dagiti nasagradoan nga
adigi a bato ken tinumbana dagiti tekken ni Asera. 4 Binilinna ti Juda
a sapulenda ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda, ken tungpalenda ti

linteg ken dagiti bilinna. 5 Inikkatna pay dagiti pagdaydayawan ken dagiti
altar a pagpupuoran iti insenso kadagiti amin a siudad ti Juda. Natalna
ti pagarian ti Juda iti babaen ti turayna. 6 Nangibangon isuna kadagiti
nasarikedkedan a siudad idiay Juda, ta adda talna iti daga, ken awan ti
gubat kadagidiay nga aldaw, gapu ta inikkan isuna ni Yahweh iti talna. 7 Ta
kinuna ni Asa iti Juda, "Bangonentayo dagitoy a siudad ken paderantayo
ti aglawlaw dagitoy, agaramidtayo kadagiti torre, kadagiti ruangan ken
kadagiti balunet; kukuatayo pay laeng ti daga gapu ta sinapultayo ni
Yahweh a Diostayo. Sinapultayo isuna, ket inikkannatayo iti talna iti
aglawlaw." Isu a nangbangonda ket nagballigida. 8 Addaan ni Asa iti
armada a nakaawit kadagiti kalasag ken gayang; addaan isuna iti 300, 000
a lallaki manipud iti Juda ken 280, 000 a lallaki manipud iti Benjamin a
nakaawit kadagiti kalasag ken kadagiti pana. Amin dagitoy ket mamaingel
ken natutured a lallaki. 9 Rinaut ida ni Zera a taga-Etiopia a kaduana ti
armadana a buklen ti maysa a milyon a soldado ken tallo gasut a karuahe;
dimteng isuna idiay Maresa. 10 Ket napan sinabat ni Asa isuna, sada
nagpuesto iti tanap ti Zefata idiay Maresa. 11 Immawag ni Asa kenni
Yahweh a Diosna, a kunana, "O Yahweh, awanen sabali no di sika laeng ti
makatulong iti awan pigsana inton adu ti sarangetenna. Tulongannakami
O Yahweh a Diosmi, ta agtalekkami kenka, ket iti naganmo, sarangetenmi
daytoy nga adu unay a soldado. O Yahweh, sika ti Diosmi; saanmo nga
ipalubos a parmekennaka ti tao." 12 Isu a dinangran ni Yahweh dagiti
taga-Etiopia iti sangoanan ni Asa ken ti Juda; naglibas dagiti taga-Etiopia.
13 Kinamat ida ni Asa ken dagiti soldado a kaduana agingga idiay Gerar.
Isu nga adu unay a taga-Etiopia ti napasag ket saandan a makabangon,
ta naan-anay a nadadaelda iti sangoanan ni Yahweh ken iti armadana.
Nakaad-adu unay ti sinamsam ti armada ni Asa. 14 Dinadael ti armada
dagiti amin a barrio iti aglawlaw ti Gerar, ta immay kadagiti agnanaed
sadiay ti panagbuteng kenni Yahweh. Sinamsaman ti armada dagiti amin
a barrio, ket adu unay ti masamsam kadagitoy. 15 Dinadael met ti armada
dagiti tolda a pagnanaedan dagiti agipaspastor; innalada dagiti adu a
karnero, kasta met dagiti kamelio, sada nagsubli idiay Jerusalem.

15

1 Immay ti espiritu ti Dios kenni Azarias a putot ni Obed. 2 Napanna
sinabat ni Asa ket kinunana kenkuana, "Dumngegka kaniak Asa, ken
dagiti amin a tattao ti Juda ken Benjamin: Adda kadakayo ni Yahweh,
kabayatan iti kaaddayo kenkuana. No sapulenyo isuna, masarakanyonto
isuna; ngem no tallikudanyo isuna, baybay-annakayonto. 3 Ita, nabayag a
tiempo nga awan iti Israel ti pudno a Dios, ken awan padi a mangisuro,
ken awan linteg. 4 Ngem iti tiempo ti pannakaparigatda, nagsublida kenni
Yahweh a Dios ti Israel, sinapulda isuna, ket nasarakanda. 5 Kadagidiay
a tiempo, awan talna iti tao nga agdaliasat iti sadinoman; ngem ketdi,
adda nakaro a pannakariribuk kadagiti amin nga agnanaed kadagiti daga.
6 Narumekrumekda, nasion maibusor iti nasion, ken siudad maibusor iti
siudad, ta riniribuk ida ti Dios babaen kadagiti amin a kita ti panagsagaba.
7 Ngem bumilegkayo koma, ket saanyo nga ipalubos a kumapsut dagiti
imayo, ta magunggonaanto ti trabahoyo." 8 Idi nangngeg ni Asa dagitoy
a sasao, a padto ni profeta Obed, timmured isuna ket inikkatna dagiti
makarimon a banbanag iti amin a daga ti Juda ken Benjamin ken kadagiti
siudad a sinakupna iti katurturodan a pagilian ti Efraim; ken tinarimaanna
ti altar ni Yahweh nga adda iti sangoanan ti balkon ti balay ni Yahweh.

9 Inummongna dagiti amin a tattao iti Juda ken Benjamin, ken dagiti
makipagnanaed kadakuada-dagiti tattao a nagtaud iti Efraim, Manases ken
Simeon. Ta aduda a naggapu iti Israel a napan kenkuana, idi nakitada
nga adda kenkuana ni Yahweh a Diosna. 10 Isu a naguummongda idiay
Jerusalem iti maikatlo a bulan, iti maika-sangapulo ket lima a tawen a
panagturay ni Asa. 11 Iti dayta nga aldaw, indatonda kenni Yahweh ti
dadduma a sinamsamda nga awitda; pito gasut a bulog a baka ken pito
ribu a karnero ken kalding. 12 Nagaramidda iti katulagan a sapulenda
ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda, iti amin a pusoda ken iti amin a
kararuada. 13 Immanamongda a siasinoman a saan a mangsapul kenni
Yahweh a Dios ti Israel ket rumbeng a mapapatay, ubing man wenno
nataengan, lalaki man wenno babai. 14 Nagsapatada kenni Yahweh iti
napigsa a timek, babaen iti panagpukpukkawda, ken babaen kadagiti
trumpeta ken tangguyob. 15 Nagrag-o dagiti amin a tattao ti Juda gapu
iti sapata, ta nagsapatada iti amin a pusoda, ken sinapulda ni Yahweh iti
amin a tarigagayda; ket nasarakanda isuna. Inikkan ida ni Yahweh iti
talna iti aglawlawda. 16 Inikkatna pay ni Maaca, nga apongna a babai
manipud iti kinareynana, gapu ta nagaramid isuna iti makarimon nga
imahen ni Asera. Tinumba ni Asa ti makarimon nga imahen, binurakna
sana pinuoran daytoy idiay waig ti Kidron. 17 Ngem saan a naikkat dagiti
pagdaydayawan idiay Israel. Nupay kasta, naan-anay a napudno ti puso
ni Asa kadagiti amin nga aldawna. 18 Impanna iti balay ti Dios dagiti
alikamen ti amana ken dagiti bukodna nga alikamen a kukua ni Yahweh:
dagiti pirak ken balitok. 19 Awanen ti gubat agingga iti maika-35 a tawen
a panagturay ni Asa.

16

1 Iti maika-36 a tawen a panagturay ni Asa, rinaut ni Baasa nga ari ti
Israel ti Juda, ket rinugianna a sinarikedkedan ti Rama tapno saanna a
palubosan ti siasinoman a pumanaw wenno sumrek iti daga ni Asa, nga
ari ti Juda. 2 Ket inruar ni Asa dagiti pirak ken balitok manipud kadagiti
pagiduldulinan iti balay ni Yahweh ken iti balay ti ari, ket impatulodna
dagitoy kenni Ben Hadad nga ari ti Aram, nga agnanaed idiay Damasco.
Kinunana, 3 “Adda koma katulagan iti nagbaetanta, a kas iti katulagan iti
nagbaetan ti amak ken ti amam. Kitaem, nangipatulodak kenka iti pirak
ken balitok. Waswasem ti nagtulaganyo kenni Baasa, nga ari ti Israel,
tapno saannakon a rauten.” 4 Dimngeg ni Ben Hadad kenni Ari Asa ket
imbaonna dagiti armadana a mangraut kadagiti siudad ti Israel. Rinautda
ti Ijon, Dan, Abelmaim, ken dagiti amin a pagiduldulinan iti siudad ti
Neftali. 5 Ket napasamak nga idi nangngeg ni Baasa daytoy, insardengna
ti panangsarikedkedna iti Rama ket saannan nga intuloy ti trabaho. 6 Ket
intugot ni Asa nga ari ti entero a Juda. Binunagda dagiti bato ken tarikayo
idiay Rama nga us-usaren ni Baasa iti pannakasarikedked ti siudad. Ket
inusar ni Ari Asa dagitoy a pinangsarikedked iti Geba ken Mizpa. 7 Iti dayta
a tiempo napan ni Hanani a profeta kenni Asa, nga ari ti Juda, ket kinunana
kenkuana, “Gapu ta nagtalekka iti ari ti Aram, ket saanka a nagtalek kenni
Yahweh a Diosmo, nakalibas ti armada ti ari ti Aram kadagiti imam. 8 Saan
kadi a dakkel nga armada dagiti taga-Etiopia ken dagiti taga-Libya, ken
addaanda iti nakaad-adu a karwahe ken nakakabalio a mannakigubat?
Ngem, gapu ta nagtalekka kenni Yahweh, pinagballiginaka kadakuada.
9 Ta sikikita dagiti mata ni Yahweh iti sadinoman, iti entero a daga,
tapno maipakitana a napigsa isuna para kadagiti sipupuso a sumursurot

kenkuana. Ngem nagtignayka a simamaag maipapan iti daytoy a banag.
Manipud ita, kanayonto ti pannakigubatmo." 10 Ket nakapungtot ni Asa
iti profeta; impaibaludna, ta nakapungtot isuna kenkuana maipanggep iti
daytoy a banag. Iti dayta met laeng a tiempo, pinarigat ni Asa dagiti
dadduma a tattao. 11 Adtoy, dagiti aramid ni Asa, manipud iti umuna
agingga iti maudi, naisurat dagitoy iti Libro dagiti Ar-ari ti Juda ken Israel.
12 Iti maika-39 a tawen ti panagturayna, adda sakit a kimpet iti sakana;
nakaru unay ti sakitna; Uray no kasta, saan latta isuna a dimmawat iti
tulong kenni Yahweh no di ket kadagiti mangngagas laeng. 13 Pimmusay
ni Asa; natay isuna idi maika-41 a tawen ti panagturayna. 14 Intabonda
isuna iti bukodna a tanem, a kinalina para kenkuana iti siudad ni David.
Impaiddada isuna iti pagiddaan dagiti natay a napno kadagiti pabanglo
ken nadumaduma a rekado nga insagana dagiti nalalaing nga agar-aramid
iti pabanglo. Ket nagpasgedda iti dakkel nga apuy a kas panangipakitada
iti panangraemda kenkuana.

17

1 Ni Jehosafat a putotna ti naisaad nga ari a kasukatna ket pinapigsana
ti armadana a sumaranget iti Israel. 2 Nangipuesto isuna kadagiti soldado
kadagiti amin a nasarikedkedan a siudad ti Juda, ken nangipasdek kadagiti
kampo ti soldado iti daga ti Juda ken kadagiti siudad ti Efraim, a sinakup
ni Asa nga amana. 3 Adda ni Yahweh kenni Jehosafat gapu ta nagbiag
isuna a sililinteg a kas iti inaramid ni David nga amana kadagiti umuna
a tawen ti panagturayna, ken saan isuna a nagdaydayaw kadagiti Baal.
4 Ngem ketdi, nagtalek isuna iti Dios ti amana, ken tinungpalna dagiti
bilbilinna, saanna a sinurot dagiti wagas dagiti tattao ti Israel. 5 Isu a
pinatalged ni Yahweh ti panangituray ni Jehosafat iti pagarian ti Juda;
nangiyeg dagiti amin a taga-Juda iti sagudta kenni Jehosafat. Addaan isuna
iti aglaplapusanan a kinabaknang ken dayaw. 6 Naipamaysa ti pusona
kadagiti wagas ni Yahweh. Inikkatna met dagiti pagdawdayawan ken
dagiti tekken ni Asera iti Juda. 7 Iti maika-3 a tawen iti panangiturayna,
imbaonna dagiti opisialna a da Benhail, Obadias, Zacarias, Netanel, ken
Micaias, a mangisuroda kadagiti siudad ti Juda. 8 Kadduada dagiti
Levita; a da Semaias, Netanias, Zebadias, Asael, Semiramot, Jehonatan,
Adoniha, Tobijas ken Tobadonijas; ket kaduada dagiti papadi a da Elesama
ken Jehoram. 9 Nangisuroda idiay Juda, intugotda ti Libro ti Linteg ni
Yahweh. Napanda kadagiti amin a siudad ti Juda ket nangisuroda kadagiti
tattao. 10 Ti panagbuteng kenni Yahweh ket nagdissuor kadagiti amin a
pagarian kadagiti daga iti aglawlaw ti Juda, isu a saanda a ginubgubat ni
Jehosafat. 11 Nangiyeg dagiti sumagmamano a Filisteo kadagiti sagutda
kenni Jehosafat, ken pirak a kas buisda. Nangiyeg met kenkuana dagiti
taga-Arab kadagiti arban, 7, 700 a kalakian a karnero, ken 7, 700 a
kalding. 12 Bimmileg iti kasta unay ni Jehosafat. Nangipatakder isuna
kadagiti sarikedked ken kadagiti siudad a pangidulinan iti abasto idiay
Juda. 13 Addaan isuna kadagiti nakaad-adu nga abasto kadagiti siudad ti
Juda, ken kadagiti soldado-mamaingel, natutured a lallaki-idiay Jerusalem.
14 Daytoy ti listaanda, agsasaruno babaen iti nagan dagiti balay ti ammada:
Manipud iti Juda, dagiti mangidadaulo kadagiti sangaribu; ni Adna a
mangidadaulo, ket kaduana dagiti 300, 000 a mannakigubat a lallaki,
15 ti sumaruno kenkuana ket ni Jehohanan a mangidadaulo, kaduana
dagiti 280, 000 a lallaki; 16 ti sumaruno kenkuana ket ni Amasias a putot

a lalaki ni Zikri, a nagdisinudo nga agserbi kenni Yahweh; kaduana dagiti 200, 000 a mannakigubat a lallaki. 17 Manipud iti Benjamin: ni Eliada a maysa a maingel ken natured a lalaki, ket kaduana dagiti 200, 000 a nakaarmas kadagiti bai ken kalasag; 18 ti sumaruno kenkuana ket ni Jehozabad, ket kaduana dagiti 180, 000 a nakasagana makigubat. 19 Dagitoy dagiti agserserbi iti ari, malaksid kadagiti impuesto ti ari kadagiti nasarikedkedan a siudad iti entero a Juda.

18

1 Ita, bimmaknang ken mararaem iti kasta unay ni Jehosafat; nakigayyem isuna kenni Ahab babaen iti panangipaasawana iti maysa kadagiti pamiliana iti putot a babai ni Ahab. 2 Kalpasan iti sumagmamano a tawen, simmalog isuna iti ayan ni Ahab idiay Samaria. Nangparti ni Ahab iti adu a karnero ken baka para kenkuana ken kadagiti tattao a kaduana. Inallukoy met isuna ni Ahab a makikadua kenkuana a mangraut iti Ramot Galaad. 3 Kinuna ni Ahab nga ari ti Israel kenni Jehosafat nga ari ti Juda, “Sumurotka kadi kaniak idiay Ramot Galaad?” Insungbat ni Jehosafat iti ari ti Israel, “Kaslaak kenka, ken dagiti tattaok ket kasla kadagiti tattaom; kaduaandakayonto a makigubat.” 4 Kinuna ni Jehosafat iti ari ti Israel, “Pangaasim ta ammoem pay nga umuna ti ibaga ni Yahweh para iti sungbatmo.” 5 Ket inummong ti ari ti Israel dagiti profetana, 400 a lallaki, ket kinunana kadakuada, “Mapanmi kadi rauten ti Ramot Galaad wenno saan? Kinunada, “Rautenyo, ta pagballigiento ti Dios ti ari.” 6 Ngem kinuna ni Jehosafat, “Awan kadin ditoy ti sabali pay a profeta ni Yahweh a mabalintayo a pagkiddawan iti balakad?” 7 Kinuna ti ari ti Israel kenni Jehosafat, “Adda pay maysa a tao a mabalintayo a pagdawatan iti balakad manipud kenni Yahweh, ni Micaias a putot ni Imla, ngem kagurgurak isuna ta saan a pulos a mangipadto iti aniaman a nasayaat a banag maipanggep kaniak, ngem ketdi pasig a kinarigat laeng.” Ngem kinuna ni Jehosafat, “Saan koma nga ibaga ti ari dayta.” 8 Ket nangayab ti ari ti Israel iti opisial ket binilinna, “Iyegyo itan ni Micaias a putot ni Imla.” 9 Ita, nakatugaw ni Ahab nga ari ti Israel ken ni Jehosafat nga ari ti Juda kadagiti tronoda, nakakawesda kadagiti pagananayda a kas ari, iti nawaya a lugar iti pagserkan ti ruangan ti Samaria, ket agipadpadto dagiti amin a profeta, iti sangoananda. 10 Nangaramid ni Zedekias a putot ni Kenaana iti sinan-sara a landok ket kinunana, “Kastoy ti imbaga ni Yahweh: 'Babaen kadagitoy maparmekyonto dagiti taga-Aram agingga a maibusda.” 11 Ket kasta met laeng ti impadto dagiti amin a profeta, a kunada, “Rautenyo ti Ramot Galaad ket agballigikayo, ta inyawat daytoy ni Yahweh iti ima ti ari.” 12 Nakisao kenni Micaias ti mensahero a napan nangayab kenkuana, a kunana, “Ita dumngegka, pasig a nasayaat a banbanag dagiti sasao nga imbaga dagiti profeta ti ari. Pangngaasim ta ibagam koma ti kas iti imbaga ti maysa kadakuada ket nasayaat a banbanag ti ibagam.” 13 Insungbat ni Micaias, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, no ania ti ibaga ni Yahweh kaniak ti sawek.” 14 Idi napan isuna iti ayan ti ari, kinuna ti ari kenkuana, “Micaias, mapanmi kadi rauten ti Ramot Galaad, wenno saan?” Insungbat ni Micaias, “Rautem ket agballigika! Ta dakkelto daytoy a balligi.” 15 Ket kinuna ti ari kenkuana, “Namin-ano a daras nga imbagak kenka nga isapatam a ti laeng kinapudno ti ibagam kaniak iti nagan ni Yahweh?” 16 Isu a kinuna ni Micaias, “Nakitak ti entero nga Israel a nawarawara kadagiti banbantay,

kasda la karnero nga awan mangipaspastor, ket kinuna ni Yahweh, 'Awan
mangipaspastor kadagitoy. Agsubli koma ti tunggal maysa iti balayna
nga addaan kappia.” ’ 17 Isu a kinuna ti ari ti Israel kenni Jehosafat,
“Saan kadi nga imbagak kenka a saan isuna nga agipadto iti nasayaat
maipanggep kaniak, ngem pasig a didigra laeng?” 18 Ket kinuna ni
Micaias, “Masapul ngarud a denggenyo amin ti sao ni Yahweh: Nakitak
ni Yahweh a nakatugaw iti tronona, ken amin dagiti buybuyot ti langit
ket agtaktakder iti makannawanna ken iti makannigidna. 19 Kinuna
ni Yahweh, 'Siasino ti mangallilaw kenni Ahab, nga ari ti Israel tapno
sumang-at idiay Ramot Galaad ket maparmek sadiay?' Ket nagduduma ti
insungbat ti tunggal maysa. 20 Ket adda maysa nga espiritu a nagpasango,
nagtakder iti sangoanan ni Yahweh, ket kinunana, 'Siak ti mangallilaw
kenkuana.' Kinuna ni Yahweh kenkuana, 'Kasano?' 21 Insungbat ti
espiritu, 'Mapanak ket pag-ulbodek dagiti amin a profetana.' Insungbat
ni Yahweh, 'Allilawem isuna, ket agballigikanto. Mapanka ket aramiden
ti imbagam.' 22 'Ita kitaem, pagul-ulboden ni Yahweh dagiti amin a
profetam, ket inkeddeng ni Yahweh ti pannakadidigram.” 23 Kalpasanna,
immasideg ni Zedekaias a putot ni Kenaana, tinungpana ni Micaias, ket
kinunana, “Kasano koma a rimmuar kaniak ti Espiritu ni Yahweh tapno
makitungtong kenka?” 24 Kinuna ni Micaias, “Kitaem, maammoamto
dayta iti aldaw nga agtarayka a mapan aglemmeng iti akin uneg a siled.”
25 Kinuna ti ari ti Israel kadagiti dadduma nga adipenna, “Dakayo a tattao
tiliwenyo ni Micaias ket ipanyo kenni Amon, a gobernador ti siudad, ken
ni Joas, nga anakko. 26 Ibagayo kenkuana, 'Kuna ti ari, Ibaludyo daytoy
a tao ket bassit laeng a tinapay ti ipakanyo ken bassit laeng a danum,
agingga a makasangpetak a sikakaradkad.” ’ 27 Ket kinuna ni Micaias, “No
makasublika a sikakaradkad, saan ngarud a nagsao ni Yahweh kaniak.”
Ket kinunana pay, “Denggenyo daytoy, dakayo amin a tattao.” 28 Simmang-
at ngarud da Ahab nga ari ti Israel, ken ni Jehosafat nga ari ti Juda idiay
Ramot Galaad. 29 Kinuna ti ari ti Israel kenni Jehosafat, “Manglimlimoak
ket mapanak iti paggugubatan, ngem ikawesmo dagiti pagan-anaymo a
kas ari.” Nanglimlimo ngarud ti ari ti Israel ket napan iti paggugubatan.
30 Ita, binilin ti ari ti Aram dagiti kapitan ti karwahena, a kunana, “Saanyo
a darupen ti siasinoman kadagiti soldado. Ngem ketdi, ti laeng ari ti
Israel ti darupenyo.” 31 Ket napasamak nga idi nakita dagiti kapitan ni
Jehosafat kinunada, “Dayta ti ari ti Israel.” Nagbaw-ingda a mangdarup
kenkuana, ngem nagriaw ni Jehosafat, ket tinulongan isuna ni Yahweh.
Pinagsardeng ida ti Dios iti panangdarupda kenkuana. 32 Ket napasamak
nga idi nakita dagiti mangidadaulo kadagiti karwahe a saan nga isu ti
ari ti Israel, insardengda ti panangkamatda kenkuana. 33 Ngem adda
maysa a lalaki a nangibiat iti panana a saanna a kitkitaen ti mapanana
ket natamaan ti ari ti Israel iti nagsaipan ti kabalna. Ket kinuna ni
Ahab iti mangiturturong iti karwahena, “Agsublita ket ipanawnak ditoy
paggugubatan, ta nasugatanak iti nakaro. ” 34 Kimmarkaro ti gubat iti
dayta nga aldaw, ket sisasadag ti ari ti Israel iti karwahena a nakasango
kadagiti taga-Aram agingga iti rumabii. Idi dandanin a lumnek ti init,
natay isuna.

19

1 Nakasubli a sikakaradkad ni Jehosafat nga ari ti Juda iti balayna
idiay Jerusalem. 2 Kalpasanna, rimmuar a mangsabat kenkuana ni

Jehu a propeta a putot ni Hanani ket kinunana kenni Ari Jehosafat,
“Rumbeng kadi a tulongam dagiti nadangkes? Rumbeng kadi nga ayatem
dagiti manggurgura kenni Yahweh? Gapu iti daytoy nga inaramidmo,
kapungtotnaka ni Yahweh. 3 Nupay kasta, adda naimbag nga inaramidmo.
Inikkatmo dagiti tekken ni Asera iti daga, ken impamaysam ti pusom iti
Dios.” 4 Nagnaed ni Jehosafat idiay Jerusalem; ket nagdaliasat manen
isuna a napan kadagiti tattao, manipud Beerseba agingga iti katurturodan
ti Efraim ket pinagsublina ida kenni Yahweh, a Dios dagiti ammada.
5 Nangisaad isuna kadagiti ukom iti amin a nasarikedkedan a siudad ti
Juda, iti tunggal siudad ti Juda. 6 Kinunana kadagiti ukom, “Panunotenyo
ti rumbeng nga aramidenyo, gapu ta saankayo a manguk-ukom para
iti tao, ngem para kenni Yahweh; adda isuna kadakayo iti pananguk-
ukomyo. 7 Ket ita, umay koma kadakayo ti panagbuteng kenni Yahweh.
Agannadkayo no mangukomkayo, ta awan basol kenni Yahweh a Diostayo,
wenno awan ti aniaman a panangidumduma wenno pasuksok kenkuana.”
8 Maysa pay, nangdutok met ni Jehosafat kadagiti sumagmamano a Levita
ken papadi idiay Jerusalem ken kadagiti sumagmamano a panguloen
kadagiti pamilia dagiti Israelita, a mangukom para kenni Yahweh, ken
mangrisut kadagiti pagririan. Agnanaedda idiay Jerusalem. 9 Binilinna
ida, a kunana, “Aramidenyo dagiti pagrebbenganyo a sibubuteng kenni
Yahweh, sipupudno, ken iti isu-aminyo, kastoy ti aramidenyonto: 10 No
adda idatagda kadakayo a riri manipud kadagiti kakabsatyo nga agnanaed
kadagiti siudadda, pammapatay man wenno maipapan kadagiti linteg,
bilbilin, alagaden ken paglintegan, nasken a ballaaganyo ida tapno saanda
nga agbasol kenni Yahweh, ken tapno saan nga agdissuor ti pungtotna
kadakayo ken kadagiti kakabsatyo. No agtinaykayo iti kastoy a wagas,
saankayo nga agbasol. 11 Adtoy, ni Amarias, a panguloen a padi, ket isu ti
mangimaton kadakayo maipanggep iti amin a banbanag maipapan kenni
Yahweh. Ni Zebadias a putot ni Ismael, a mangidadaulo iti balay ti Juda,
ket isu ti mangimaton kadagiti amin a pakaseknan ti ari. Kasta met, a
dagiti Levita dagiti opisial nga agserbi kadakayo. Agtignaykayo a situtured,
ket sapay koma ta adda ni Yahweh kadagiti naimbag.”

20

1 Kalpasan daytoy, immay a makigubat kenni Jehosafat dagiti tattao
ti Moab ken Ammon agraman dagiti kakaduada a Meunita. 2 Ket adda
sumagmamano a nangipadamag kenni Jehosafat, a kunada, “Adda dakkel
a bunggoy nga um-umay manipud iti ballasiw ti Natay a Baybay, manipud
Aram tapno umaydaka rauten. Adtoy, addadan idiay Hazazontamar”
(dayta ket, Engedi). 3 Nagbuteng ni Jehosafat ket sipapasnek a binirokna
ni Yahweh. Imbilinna ti panagayunar iti entero a Juda. 4 Naguummong
ti Juda tapno dawatenda ti pammagbaga ni Yahweh; immayda manipud
kadagiti amin a siudad ti Juda tapno dawatenda ti pammagbaga ni
Yahweh. 5 Timmakder ni Jehosafat iti taripnong ti Juda ken Jerusalem,
iti balay ni Yahweh, iti sangoanan ti baro a paraangan. 6 Kinunana,
“O Yahweh a Dios dagiti kapuonanmi, saan kadi a sika ti Dios ti langit?
Ken saan kadi a sika ti mangiturturay kadagiti amin a pagarian kadagiti
nasion? Adda kadagita imam ti bileg ken pannakabalin, isu nga awan
ti siasinoman a makabael a bumusor kenka. 7 O Diosmi, saan kadi
a pinapanawmo dagiti agnanaed iti daytoy a daga iti sangoanan dagiti
tattaom nga Israel, ket intedmo daytoy kadagiti kaputotan ni Abraham iti
agnanayon? 8 Nagnaedda iti daytoy ket nangipatakderda iti nasantoan

a lugar para iti naganmo, a kunada, 9 'No adda didigra nga umay
kadakami-ti gubat, wenno sakit, wenno bisin-tumakderkami iti sangoanan
daytoy a balay, ken iti sangoanam (ta ti naganmo ket adda iti daytoy
a balay), ket umasogkami kenka iti panagrigatmi, ket denggennakami
ket isalakannakami.' 10 Kitaem ita, adda ditoy dagiti tattao ti Ammon,
Moab, ken Bantay Seir, a saanmo nga impalubos a sakupen ti Israel, idi
rimmuarda iti daga ti Egipto; ngem ketdi, naglikaw ti Israel ket saanda
ida a dinadael. 11 Kitaem no kasano ti panangsupapakda kadakami; um-
umayda a mangpapanaw kadakami iti dagam nga intedmo kadakami
a tawidenmi. 12 O Diosmi, saanmo kadi nga ukomen ida? Ta awan
bilegmi a mangsaranget iti daytoy a nakadakdakkel nga armada nga
um-umay a mangraut kadakami." Saanmi nga ammo ti aramidenmi,
ngem dumawdawatkami iti tulongmo." 13 Nagtakder ti amin a Juda
iti sangoanan ni Yahweh, a kadduada dagiti ubbingda, assawada, ken
annakda. 14 Ket iti tengnga ti taripnong, immay ti Espiritu ni Yahweh
kenni Jahaziel a putot a lalaki ni Zacarias a putot a lalaki ni Benaias
a putot a lalaki ni Jeiel a putot a lalaki ni Matanaias a Levita, maysa
kadagiti putot a lalaki ni Asap. 15 Kinuna ni Jahaziel, "Dumngegkayo,
amin a Juda ken dakayo nga agnanaed iti Jerusalem, ken Ari a Jehosafat:
"Kastoy ti kuna ni Yahweh kadakayo: 'Saankayo nga agbuteng; saankayo
a maupay gapu iti daytoy a dakkel nga armada. Ta ti gubat ket saan a para
kadakayo, ngem iti Dios. 16 Sumalogkayo a mangsaranget kadakuada inton
bigat. Kitaenyo, sumangsang-atda idiay bessang ti Ziz. Masarakanyo ida
iti pungto ti tanap, sakbay iti let-ang ti Jeruel. 17 Saanen a masapul a maki-
rangetkayo iti daytoy a gubat. Agtalinaedkayo iti puestoyo, aguraykayo,
ket kitaenyo ti panangispal ni Yahweh kadakayo, Juda ken Jerusalem.
Saankayo nga agbuteng wenno maupay. Inkay makigubat kadakuada
inton bigat, ta adda ni Yahweh kadakayo." 18 Nagrukob ni Jehosafat
iti daga. Nagrukob iti sangoanan ni Yahweh ti amin a Juda ken dagiti
agnanaed iti Jerusalem, ket nagdaydayawda kenkuana. 19 Timmakder
dagiti Levita a kaputotan dagiti Koatitas ken Koreitas ket nagdaydayawda
kenni Yahweh a Dios ti Israel iti nakapigpigsa a timek. 20 Bimmangonda
a nasapa iti kabigatanna ket napanda iti let-ang ti Tekoa. Bayat a
rumrummuarda, timmakder ni Jehosafat ket kinunana, "Dumngegkayo
kaniak, Juda, ken dakayo nga agnanaed iti Jerusalem! Agtalekkayo
kenni Yahweh a Diosyo, ket saranayennakayonto. Agtalekkayo kadagiti
profetana, ket agballigikayonto." 21 Idi nakiuman isuna kadagiti tattao,
dinutokanna dagiti agkanta kadagiti panangidaydayaw kenni Yahweh
gapu iti nasantoan a dayagna, bayat a magmagnada iti sangoanan ti
armada, kankantaenda, "Agyamankami kenni Yahweh; ta agnanayon
ti kinapudnona iti tulagna." 22 Idi rugianda ti agkanta ken agdayaw,
pinagririnnanget ni Yahweh dagiti tattao ti Ammon, Moab ken Bantay
Seir, nga um-umay a mangraut iti Juda. Naparmekda. 23 Ta dagiti tattao
ti Ammon ken Moab ket nakiranget kadagiti agnanaed iti Bantay Seir,
tapno naan-anay a mapapatay ken madadaelda ida. Idi naparmekda dagiti
tattao ti Bantay Seir, isudan ti nagraranget. 24 Idi nakadanon ti Juda
iti lugar a matannawaganda ti let-ang, nakitada dagiti armada. Adtoy,
nataydan, napasagda iti daga; awan iti nakalasat. 25 Idi napan ni Jehosafat
ken dagiti tattao tapno agsamsamda, nakasarakda kadagiti nakaad-adu
a kinabaknang ken napapateg nga alahas, a sinamsamda para kadagiti
bagbagida, ad-adu dagitoy ngem iti kabaelanda nga awiten. Tallo nga
aldaw a binunagda dagiti samsam, nakaad-adu unay dagitoy. 26 Iti maika-

uppat nga aldaw, naguummongda iti tanap ti Beraca. Indaydayawda
sadiay ni Yahweh, isu a ti nagan dayta a lugar ket ti “tanap ti Beraca”
agingga kadagitoy nga aldaw. 27 Kalpasanna ket indauloan ida ni Jehosafat
nga agsubli idiay Jerusalem nga addaan rag-o; ta pinagrag-o ida ni Yahweh
kadagiti kabusorda. 28 Simmangpetda idiay Jerusalem ket napanda iti
balay ni Yahweh a nabuyogan iti uni dagiti lira, arpa ken trumpeta.
29 Nagbuteng iti Dios dagiti amin a pagarian kadagiti nasion idi nadamagda
a nakiranget ni Yahweh kadagiti kabusor ti Israel. 30 Natalna ngarud ti
pagarian ni Jehosafat, ta inikkan ti Diosna isuna iti kappia iti aglawlawna.
31 Nagturay ni Jehosafat iti entero a Juda: agtawen isuna iti 35 idi nangrugi
nga agturay, ket nagturay isuna idiay Jerusalem iti 25 a tawen. Azuba ti
nagan ti inana, a putot a babai ni Silhi. 32 Sinurotna dagiti wagas ni Asa nga
amana; saanna a tinallikudan dagitoy; inaramidna ti ummo iti imatang ni
Yahweh. 33 Nupay kasta, saan pay a naikkat dagiti lugar a pagdaydayawan,
saan pay met a pimmasnek dagiti tattao iti panagdaydayawda iti Dios
dagiti kapuonanda. 34 Dagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni
Jehosafat, manipud iti rugi agingga iti maudi, ket naisurat iti pakasaritaan
ni Jehu a putot a lalaki ni Hanani, a nailanad iti Libro dagiti Ar-ari ti
Israel. 35 Kalpasan daytoy, nakitulag ni Jehosafat nga ari ti Juda kenni
Ahazias nga ari ti Israel, nga adu a kinadakes ti inaramidna. 36 Nakitulag
isuna kenkuana nga agaramidda kadagiti barko nga aglayag iti taaw.
Inaramidda dagiti barko idiay Eziongeber. 37 Ket nangipadto ni Eliezer a
putot a lalaki ni Dodavahu a taga-Maresias, iti maibusor kenni Jehosafat;
kinunana, “Gapu ta nakitulagka kenni Ahazias, dinadael ni Yahweh dagiti
inaramidyo.” Nadadael dagiti barko tapno saanda a makapaglayag.

21

1 Pimmusay ni Jehosafat ket naitabon isuna iti siudad ni David; ni
Jehoram a putotna a lalaki ti naisaad nga ari a kasukatna. 2 Adda lallaki
a kakabsat ni Jehoram a putot a lalaki ni Jehosafat: da Azarias, Jehiel,
Zacarias, Azarias, Michael, ken ni Sefatias. Amin dagitoy ket putot a lallaki
ni Jehosafat nga ari ti Israel. 3 Inikkan ida ti amada iti adu a sagsagut a
pirak, balitok, ken dadduma pay a napapateg a banbanag, ken kasta met
kadagiti nasarikedkedan a siudad idiay Juda; nupay kasta, intedna ti trono
kenni Jehoram, gapu ta isuna ti inauna a putotna a lalaki. 4 Ita, idi naan-
anayen ti panagturay ni Jehoram iti pagarian ti amana ken natalgeden ti
pannakaisaadna nga ari, pinapatayna dagiti amin a kakabsatna a lallaki
babaen iti kampilan, ken kasta met dagiti dadduma a mangidadaulo iti
Israel. 5 Tallo-pulo ket dua ti tawen ni Jehoram idi nangrugi isuna a
nagturay, ket nagturay isuna iti walo a tawen idiay Jerusalem. 6 Sinurotna
dagiti wagas dagiti ari ti Israel, a kasla iti inar-aramid ti balay ni Ahab;
ta inasawana ti putot a babai ni Ahab; ket inaramidna dagiti dakes iti
imatang ni Yahweh. 7 Nupay kasta, saan a kinayat ni Yahweh a dadaelen
ti balay ni David, gapu iti tulagda kenni David; inkarina a dagiti kaputotan
ni David ti kanayon nga agturay iti Juda. 8 Kadagiti aldaw ni Jehoram,
immalsa ti Edom a maibusor iti panagturay ti Juda, ket nangisaadda
iti ari a mangituray kadakuada. 9 Ket bimmallasiw ni Jehoram iti
beddeng ket napan idiay Edom a kadduana dagiti mangidadaulo ken amin
a karwahena. Nagriing isuna iti rabii ket rinautna dagiti taga-Edom,
a nanglawlaw kenkuana ken kadagiti mangidadaulo kadagiti karwahe.
10 Immalsa ngarud ti Edom a maibusor iti panagturay ti Juda agingga

kadagitoy nga aldaw. Immalsa met ti Libna iti dayta met laeng a tiempo a maibusor iti panangiturayna, gapu ta tinallikudan ni Jehoram ni Yahweh, a Dios dagiti kapuonanna. 11 Malaksid kadagitoy, nangipatakder pay ni Jehoram kadagiti pagdaydayawan kadagiti bantay ti Juda; insungsongna dagiti agnanaed iti Jerusalem a tallikudanda ni Yahweh ket agserbida kadagiti didiosen, a kas iti panagserbi dagiti balangkantis kadagiti lallaki a saanda nga asawa. Iti kastoy a wagas, insungsongna ti Juda a saanen a sumurot kenni Yahweh. 12 Maysa a surat manipud kenni profeta Elias ti nakadanon kenni Jehoram. Kastoy ti kunana, "Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Dios ni David, a kapuonam: Gapu ta saanmo a sinurot dagiti wagas ni Jehosafat nga amam, wenno dagiti wagas ni Asa nga ari ti Juda, 13 ngem ketdi dagiti wagas dagiti ari ti Israel ti sinurotmo, ken insungsongmo ti Juda ken dagiti agnanaed iti Jerusalem a tallikudanda ni Yahweh ket agserbida kadagiti didiosen, a kas iti panagserbi dagiti balangkantis kadagiti lallaki a saanda nga asawa, a kas iti inaramid ti balay ni Ahab-ken gapu ta pinapataymo met dagiti kakabsatmo a lallaki iti pamilia ti amam babaen iti kampilan, lallaki a nasaysayaat ngem sika- 14 kitaem, saplitento ni Yahweh iti nakaro a didigra dagiti tattaom, annakmo, assawam, ken dagiti amin a kinabaknangmo. 15 Sika a mismo ket agsakitto iti nakaro gapu ta kaptento iti sakit dagiti bagismo, agingga a rummuar dagiti bagismo gapu iti sakit, iti inaldaw." 16 Pinagpungtot iti kasta unay ni Yahweh a maibusor kenni Jehoram dagiti Filisteo ken dagiti taga-Arab nga asideg kadagiti taga-Etiopia. 17 Rinautda ti Juda, sinakupda daytoy, ket sinamsamda dagiti amin a kinabaknang a nasarakanda iti balay ti ari. Impanawda pay dagiti annakna a lallaki ken dagiti assawana. Awan nabati kenkuana a putotna a lalaki malaksid kenni Jehoiahas, a buridek a putotna a lalaki. 18 Kalpasan amin dagitoy, pinagsakit ni Yahweh dagiti bagisna iti sakit a saan a maagasan. 19 Napasamak daytoy iti umno a tiempo, kalpasan iti dua a tawen, rimmuar dagiti bagisna gapu iti sakitna, ket natay isuna gapu iti nakaro a sakit. Saan a nangpasged iti apuy dagiti tattaona a kas panangipakita iti panagraemda kenkuana a kas iti inaramidda kadagiti kapuonananna. 20 Nangrugi isuna a nagturay idi 32 ti tawenna; nagturay isuna idiay Jerusalem iti 8 a tawen, ket natay a saan a nadung-awan. Intabonda isuna iti siudad ni David, ngem saan nga iti tanem dagiti ari.

22

1 Insaad dagiti agnanaed iti Jerusalem ni Ahazias a kaubingan a putot a lalaki ni Jehoram nga ari a kas kasukatna; ta dagiti lallaki nga immay a rimmaut iti kampo agraman dagiti taga-Arab a kakaduada ket pinapatayda dagiti amin nga inauna a putotna a lallaki. Isu a ni Ahazias a putot ni Jehoram nga ari ti Juda ti naisaad a kas ari. 2 Uppat a pulo ket dua ti tawen ni Ahazias idi nangrugi isuna nga agturay; nagturay isuna idiay Jerusalem iti maysa a tawen. Atalia ti nagan ti inana a putot a babai ni Omri. 3 Sinurotna met dagiti wagas ti balay ni Ahab ta ti inana ti mammagbaga kenkuana nga agaramid kadagiti dakes a banbanag. 4 Inaramid ni Ahazias ti dakes iti imatang ni Yahweh, a kas iti ar-aramiden ti balay ni Ahab, ta kalpasan ti ipapatay ti amana ket isuda dagiti mammagbaga kenkuana nga isu ti nakaigapuan ti pannakadadaelna. 5 Sinurotna met dagiti balakadda; nakikadua kenni Joram a putot a lalaki ni Ahab nga ari ti Israel tapno makiranget kenni Hazael nga ari ti Aram idiay Ramot Galaad. Sinugatan dagiti taga-Aram ni Joram. 6 Nagsubli ni Joram idiay Jezreel

tapno agpaimbag kadagiti sugatna, idi nakiranget isuna kenni Hazael nga ari ti Aram idiay Rama. Isu a simmalog ni Ahazias a putot a lalaki ni Jehoram, nga ari ti Juda idiay Jezreel tapno sarungkaranna ni Joram a putot a lalaki ni Ahab, gapu ta nasugatan ni Joram. 7 Ita, ti pannakadadael ni Ahazias ket inyeg ti Dios babaen iti panangsarungkar ni Ahazias kenni Joram. Idi nakasangpet isuna, nakikadua kenni Joram a mangdarup kenni Jehu a putot a lalaki ni Nimsi a pinili ni Yahweh a mangdadael iti balay ni Ahab. 8 Napasamak nga, idi ipatpatungpal ni Jehu ti panangpapatayna kadagiti amin a kaputotan ni Ahab a kas iti imbilin ti Dios, nasarakanna dagiti mangidadaulo iti Juda ken dagiti putot a lallaki ti kabsat a lalaki ni Ahazias nga agserserbi kenni Ahazias. Pinapatay ida ni Jehu. 9 Binirok ni Jehu ni Ahazias, natiliwda isuna nga aglemlemmeng idiay Samaria, impanda isuna kenni Jehu, ket pinapatayda isuna. Ket intabonda isuna, ta kunada, "Putot isuna a lalaki ni Jehosafat, a nangipamaysa iti pusona kenni Yahweh." Isu nga awanen iti pannakabalin ti balay ni Ahazias a mangituray iti pagarian. 10 Ita, idi nakita ni Atalia nga ina ni Ahazias a natayen ti anakna, timmakder isuna ket pinatayna dagiti amin nga annak ti ari iti balay ti Juda. 11 Ngem innala ni Jehosaba, a putot a babai ti ari, ni Joas, a putot a lalaki ni Ahazias, ket inyadayona isuna kadagiti annak ti ari a dandani mapapatay. Inkabilna isuna iti maysa a siled agraman ti mangay-aywan kenkuana. Isu nga inlemmeng isuna ni Jehoseba a putot a babai ni Ari Jehoram, nga asawa ni Jehoyada a padi (ta kabsat isuna a babai ni Ahazias) tapno saan a papatayen ni Atalia. 12 Kaduada isuna nga aglemlemmeng iti balay ti Dios iti innem a tawen, bayat iti panagturay ni Atalia iti daga.

23

1 Iti maika-pito a tawen, nagtignay a sibibileg ni Jehoyada. Nakitulag isuna kadagiti mangidadaulo iti ginasut a soldado, ni Azarias a putot a lalaki ni Jeroham, ni Ishmael a putot a lalaki ni Jehohanan, ni Azarias a putot a lalaki ni Obed, ni Maaseias a putot a lalaki ni Adaias, ken ni Elisafat a putot a lalaki ni Zikri—nakitulag isuna kadakuada. 2 Napanda iti entero a Juda ket inummongda dagiti Levita kadagiti amin a siudad ti Juda, kasta met dagiti papanguloen dagiti balay ti Israel, ket napanda iti Jerusalem. 3 Nakitinnulag iti ari dagiti amin a naguummong idiay balay ti Dios. Kinuna ni Jehoyada kadakuada, "Kitaenyo, agturayto ti anak ti ari, a kas iti kinuna ni Yahweh maipanggep kadagiti kaputotan ni David. 4 Kastoy ti rumbeng nga aramidenyo: ti apagkatlo kadakayo a papadi ken Levita nga um-umay nga agserbi iti Aldaw a Panaginana, ket agbantayto kadagiti ruangan. 5 Ti maysa pay nga apagkatlo ket agbantayto iti balay ti ari; ken ti maysa pay nga apagkatlo ket agbantayto iti Ruangan ti Fondasion. Maummongto dagiti amin a tattao iti paraangan ti balay ni Yahweh. 6 Saanyo a palubosan ti siasinoman a sumrek iti balay ni Yahweh, malaksid kadagiti papadi ken Levita nga agserserbi; rumbeng nga umunegda ta nakonsagrarda para iti dayta a trabaho. Nasken a tungpalenda dagiti amin a bilin ni Yahweh. 7 Nasken a palawlawan dagiti Levita ti ari. Siaasutto ti tunggal maysa kadakuada kadagiti igamda. Siasinoman a sumrek iti balay, mapapatay isuna. Saanyo a sinsinaan ti ari inton umuneg ken rumuar." 8 Isu a tinungpal dagiti Levita ken ti entero a Juda dagiti amin nga imbilin ni Jehoyada a padi. Indauloan ti tunggal mangidadaulo dagiti tattaoda, dagiti malpas ti panagserbida iti Aldaw a Panaginana ken dagiti sumukat kadakuada nga agserbi iti dayta nga aldaw; ta saan ida a pinalubosan ni Jehoyada a padi nga agawid kalpasan

iti trabahoda iti dayta nga aldaw. 9 Kalpasanna, inyegan ni Jehoyada a padi
dagiti mangidadaulo kadagiti pana, bassit ken dakkel a kalasag nga adda
iti balay ti Dios a kukua ni Ari a David. 10 Impuesto ni Jehoyada manipud iti
makannawan a paset ti templo agingga iti makannigid a paset ti templo, iti
abay ti altar ken iti abay ti templo, iti aglawlaw ti ari, dagiti amin a soldado.
Iggem ti tunggal maysa kadakuada ti igamda. 11 Kalpasanna, inruarda ni
Joas a putot a lalaki ti ari, inkabilda ti korona iti ulona, ket inikkanda iti
nalukot a pagbasaan a nakaisuratan dagit linteg maipapan iti panagari.
Ket insaadda isuna nga ari, ket pinulotan isuna ni Jehoyada ken dagiti
annakna a lallaki. Ket kinunada, "Agbiag iti napaut ti ari." 12 Idi nangngeg
ni Atalia ti ariwawa dagiti tattao nga agtataray ken mangidaydayaw iti ari,
napan isuna iti balay ni Yahweh nga ayan dagiti tattao. 13 Ket kimmita, ket,
nakitana ti ari a sitatakder iti abay ti adigi iti pagserkan, ket adda iti abay ti
ari dagiti mangidadaulo ken dagiti tumatangguyob. Siraragsak dagiti amin
a tattao iti daga ken agpuypuyotda kadagiti trumpeta; ken tuktokaren
dagiti kumakanta dagiti instrumento a pang-musiko ket indauloanda ti
panagkanta iti pagdaydayaw. Ket rinay-ab ni Atalia ti kawesna ket
impukkawna, "Panangliput daytoy! Panangliput daytoy!" 14 Ket pinaruar
ni Jehoyada a padi dagiti mangidadaulo kadagiti ginasut a pangulo iti
armada ket kinunana kadakuada, "Iruaryo isuna nga ilasat iti nagbaetan
dagiti soldado; ket papatayenyo babaen iti kampilan ti siasinoman a
sumurot kenkuana." Ta kinuna ti padi, "Saanyo a papatayen isuna iti balay
ni Yahweh." 15 Pinadasna ti aglibas ngem natiliwda isuna iti Ruangan ti
Kabalio iti balay ti ari, ket sadiay ti nangpapatayanda kenkuana. 16 Ket
nagaramid ni Jehoyada iti katulagan a nangisapataanna, dagiti amin a
tattao, ken ti ari, nga agbalinda a tattao ni Yahweh. 17 Isu a napan dagiti
amin a tattao iti balay ni Baal ket rinebbada daytoy. Binurakda dagiti
altar ni Baal ken rinumekda dagiti imahenna, ken pinapatayda ni Matan
a padi ni Baal, iti sangoanan dagidiay nga altar. 18 Nangdutok ni Jehoyada
kadagiti opisial para iti balay ni Yahweh iti babaen iti panangimaton dagiti
papadi a Levita a dinutokan ni David a mangaywan iti balay ni Yahweh,
tapno mangidaton kadagiti mapuoran a daton a maipaay kenni Yahweh a
kas naisurat iti linteg ni Moises, kasta met ti siraragsak a panagkankanta
a kas iti imbilin ni David. 19 Nangipuesto ni Jehoyada kadagiti guardia
kadagiti ruangan iti balay ni Yahweh, tapno awan ti siasinoman a narugit a
makaserrek. 20 Inkuyog ni Jehoyada dagiti mangidadaulo kadagiti ginasut,
dagiti mabigbigbig nga umili, dagiti gobernador dagiti tattao, ken dagiti
amin a tattao iti daga. Insalogna iti palasio ti ari manipud iti balay ni
Yahweh; simrek dagiti tattao iti Akin-ngato a Ruangan nga agturong iti
balay ti ari ket nagtugaw ti ari iti trono ti pagarian. 21 Isu a siraragsak
dagiti amin a tattao iti daga, ket natalna ti siudad. Maipapan kenni Atalia,
pinapatayda isuna babaen iti kampilan.

24

1 Agtawen ni Joas iti pito idi nangrugi isuna a nagturay; nagturay isuna
iti 40 a tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti inana ket Zibia a taga-Beerseba.
2 Inaramid ni Joas ti umno iti imatang ni Yahweh iti amin nga al-aldaw
ni Jehoyada a padi. 3 Nangpili ni Jehoyada iti dua nga assawa a para
kenni Joas, ket naaddaan ni Joas kadagiti annak a lallaki ken babbai.
4 Napasamak a kalpasan daytoy, nga inkeddeng ni Joas a patarimaan
ti balay ni Yahweh. 5 Inummongna dagiti papadi ken dagiti Levita ket
kinunana kadakuada, "Tinawen a mapankayo kadagiti siudad ti Juda ket

urnongenyo ti kuarta manipud iti entero nga Israel a tinawen nga ibayad
dagiti tattao tapno mapatarimaan ti balay ti Diosyo. Siguradoenyo nga
irugiyo a dagus." Ngem saan nga inaramid a dagus dagiti Levita. 6 Isu a
pinaayaban ti ari ni Jehoyada, a kangatoan a padi ket kinunana kenkuana,
"Apay a saanmo a binagaan dagiti Levita nga iyegda manipud iti Juda
ken iti Jerusalem ti buis nga imbilin ni Moises nga adipen ni Yahweh,
ken ti agtaud iti gimong ti Israel nga agpaay iti tolda ti Dios?" 7 Ta
dinadael dagiti annak a lallaki ni Atalia a nadangkes a babai ti balay
ti Dios ket impanda kadagiti Baal dagiti amin a nasantoan a banbanag
iti balay ni Yahweh. 8 Isu a nagbilin ti ari, ket nangaramidda iti kahon
sada inkabil daytoy iti ruar iti pagserkan ti balay ni Yahweh. 9 Ket
pinaiwaragawagda iti Juda ken Jerusalem nga iyeg dagiti tattao kenni
Yahweh ti buis nga imbilin ni Moises nga adipen ti Dios iti Israel idiay
let-ang. 10 Naragsakan dagiti amin a mangidadaulo ken amin a tattao ket
nangiyegda iti kuarta sada inkabil daytoy iti kahon, agingga a napunnoda
daytoy. 11 Napasamak a tunggal ipan dagiti Levita ti kahon kadagiti opisial
ti ari, ken tunggal makitada nga adun ti kuarta a naikabil iti daytoy, ket
umay dagiti eskriba ti ari ken ti opisial ti kangatoan a padi, ibukbokda
ti linaon ti kahon sada alaen daytoy ket isublida manen iti sigud nga
ayanna. Inaldaw a kastoy ti ar-aramidenda ket nakaurnongda iti dakkel a
gatad ti kuarta. 12 Ited ti ari ken Jehoyada ti kuarta kadagiti mangimaton
iti pannakatarimaan ti balay ni Yahweh. Nangtangdan dagitoy a lallaki
kadagiti kumakabite, karpintero ken mammanday a mangtarimaan iti
balay ni Yahweh. 13 Impasnek ngarud dagiti trabahador ti nagtrabaho,
ken nagtultuloy ti panangtarimaanda; binangonda manen ti balay ti Dios
kas iti sigud a langana ken pinalagdada daytoy. 14 Idi nalpasdan, impanda
ti nabati a kuarta iti ari ken kenni Jehoyada. Nausar daytoy a kuarta iti
panagaramid kadagiti alikamen para iti balay ni Yahweh, a maus-usar iti
panagserbi ken panangidaton-dagiti kutsara ken al-alikamen a balitok ken
pirak. Nagtultuloy ti panangidatonda kadagiti daton a mapuoran iti balay
ni Yahweh iti amin nga aldaw ni Jehoyada. 15 Limmakay unay ni Jehoyada,
ket natay; 130 ti tawenna idi natay isuna. 16 Intanemda isuna iti siudad ni
David a pakaitantaneman dagiti ar-ari, gapu ta naimbag ti inaramidna iti
Israel, iti imatang ti Dios ken iti balay ti Dios. 17 Ita, kalpasan iti ipapatay
ni Jehoyada, immay dagiti mangidadaulo ti Juda ket sinugsuganda ti ari.
Ket impangag ti ari ida. 18 Binaybay-anda ti balay ni Yahweh a Dios dagiti
kapuonanda, ket nagdaydayawda kadagiti diosa nga Asera ken kadagiti
didiosen. Nakapungtot ti Dios iti Juda ken Jerusalem gapu iti daytoy a
dakes nga inaramidda. 19 Ngem nangibaon latta isuna kadagiti profeta a
mangisubli kadakuada kenkuana, ni Yahweh; binallaagan dagiti profeta
dagiti tattao ngem saanda nga impangag ida. 20 Immay ti Espiritu ti Dios
kenni Zacarias a putot a lalaki ni Jehoyada, a padi; nagtakder ni Zacarias iti
nangato a disso iti sangoanan dagiti tattao ket kinuna kadakuada, "Kastoy
ti kuna ti Dios; 'Apay a salsalungasingenyo dagiti bilbilin ni Yahweh,
nga isu a saankayo a dumur-as? Agsipud ta tinallikudanyo ni Yahweh,
tinallikudannakayo met.'" 21 Ngem nagpanggepda iti maibusor kenkuana
ket iti bilin ti ari, inuborda isuna idiay paraangan ti balay ni Yahweh. 22 Iti
kastoy a wagas ket saan a linagip ni Joas nga ari ti kinaimbag nga inaramid
kenkuana ni Jehoyada nga ama ni Zacarias. Ngem ketdi, pinapatayna
ti putot a lalaki ni Jehoyada. Idi matmatayen ni Zacarias, kinunana,
"Makita koma ni Yahweh daytoy ket balsennaka." 23 Ket napasamak nga iti
pagleppasan ti tawen, rinaut ti armada ti Aram ni Joas. Napanda iti Juda

ken Jerusalem; pinapatayda dagiti amin a mangidadaulo kadagiti tattao
ket impatulodda iti ari ti Damasco dagiti amin a sinamsamda kadakuada.
24 Immay ti Aram a bassitda laeng nga armada, ngem pinagballigi ida ni
Yahweh a maibusor iti nakadakdakkel nga armada gapu ta tinallikudan
ti Juda ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda. Iti kastoy a wagas, inyeg
dagiti taga-Aram ti pannakadusa ni Joas. 25 Iti tiempo a nakapanawen
dagiti taga-Aram, nasugatan iti nakaro ni Joas. Naggandat dagiti adipenna
iti maibusor kenkuana gapu iti pannakatay dagiti annak ni Jehoyada a
padi. Pinapatayda isuna iti pagiddaanna ket natay; intanemda isuna
iti siudad ni David ngem saan a kadagiti pakaitantaneman dagiti ar-ari.
26 Dagitoy dagiti tattao a naggandat iti maibusor kenkuana: ni Zabad nga
anak a lalaki ni Simat nga Ammonita; ken ni Josabad nga anak a lalaki
ni Simrit a Moabita. 27 Ita, ti pakasaritaan maipapan kadagiti annakna,
dagiti napapateg a padto maipanggep kenkuana, ken ti pannakatarimaan
ti balay ti Dios, adtoy, naisurat dagitoy iti Komentario iti Libro dagiti Ar-ari.
Ket ni Amazias nga anakna ti simmukat kenkuana a kas ari.

25

1 Agtawen ni Amazias iti 25 idi nagrugi isuna nga agturay a kas ari;
nagturay isuna iti 29 a tawen idiay Jerusalem. Joadan ti nagan ti inana
a taga-Jerusalem. 2 Inaramidna ti umno iti imatang ni Yahweh ngem
saan nga iti napasnek a puso. 3 Ket napasamak nga apaman a napabileg
ti panagturayna, pinapatayna dagiti adipen a nangpapatay iti amana
nga ari. 4 Ngem saanna a pinapatay dagiti annak dagiti nangpapatay
iti amana, ngem tinungpalna ti nailanad iti linteg, iti libro ni Moises a
kas imbilin ni Yahweh, “Saan a mapapatay dagiti amma gapu kadagiti
annak, wenno saan a mapapatay dagiti annak gapu kadagiti amma. Ngem
ketdi, mapapatay ti maysa a tao gapu iti bukodna a basol.” 5 Maysa
pay, inummong ni Amazias ti Juda ket inrehistrona ida segun kadagiti
balay dagiti kapuonand. Nangdutok kadagiti mangipangulo iti rinibu
ken kadagiti mangipangulo iti ginasut— iti entero a Juda ken Benjamin.
Binilangna ida manipud iti agtawen iti duapulo ken agpangato, ket
agdagupda iti 300, 000 a napili a lallaki a makabael a makigubat, lallaki a
makaammo nga agiggem iti gayang ken kalasag. 6 Nangtangdan pay isuna
iti 100, 000 a mannakigubat a lallaki manipud iti Israel iti sangagasut a
talento a pirak. 7 Ngem adda maysa a tao ti Dios a napan kenkuana ket
kinunana, “Apo Ari, saanmo a palubosan ti armada ti Israel a sumurot
kenka, ta awan ni Yahweh iti Israel-awan kadagiti tattao ti Efraim. 8 Ngem
uray no mapanka a situtured ken sipipigsa iti gubat, parmekennakanto ti
Dios iti sangoanan dagiti kabusor; ta adda pannakabalin ti Dios a tumulong
wenno mangparmek.” 9 Kinuna ni Amazias iti tao ti Dios, “Ngem ania
ti aramidenmi iti sangagasut a talento nga intedko iti armada ti Israel?”
Insungbat ti tao ti Dios, “Ad-adu pay ti maited ni Yahweh kenka ngem
iti dayta.” 10 Isu nga insina ni Amazias ti armada nga immay kenkuana
a naggapu iti Efraim; pinagawidna manen ida. Isu a nakaungetda iti
kasta unay iti Juda ket nagawidda a napalalo ti pungtotda. 11 Timmured
ni Amazias ket impanguloanna dagiti tattaona a mapan iti tanap ti Asin;
sadiay, pinarmekna ti sangapulo a ribu a lallaki ti Seir. 12 Tiniliw met ti
armada ti Juda ti dadduma pay a sangapulo a ribu a sibibiag. Impanda
ida iti tapaw ti derraas sada intappuak ida sadiay, isu a narumekda
amin. 13 Ngem ti armada a pinagawid ni Amazias tapno saanda a
makikadua kenkuana a mapan iti gubat ket nagsubli, rinautda dagiti

siudad ti Juda manipud iti Samaria agingga iti Bet-horon. Pinapatayda ti 3, 000 kadagiti tattao ket adu ti sinamsamda. 14 Ita, idi nagsubli ni Amazias kalpasan iti panangpapatayda kadagiti Edomita, inyawidna dagiti didiosen dagiti tattao iti Seir, ket insaadna dagitoy a kas didiosenna. Nagdaydayaw isuna kadagitoy ken nangpuor isuna iti insenso a maipaay kadagitoy. 15 Isu a nakapungtot ni Yahweh kenni Amazias. Nangibaon ni Yahweh iti profeta kenkuana ket sinaludsodna, “Apay nga agdaydayawka kadagiti didiosen dagiti tattao a saan man laeng a makaisalakan kadagiti bukodda a tattao manipud iti imam?” 16 Ket napasamak a kabayatan nga agsasao ti profeta kenkuana, kinuna ti ari kenkuana, “Inaramiddaka kadi a mammagbaga iti ari? Agsardengkan. No agsaoka pay, bilinik dagiti soldadok a papatayendaka!” Ket nagsardeng ti profeta ket kinunana, “Ammokon nga inkeddeng ti Dios a dadaelendaka, gapu ta inaramidmo dagitoy ket saanmo nga impangag ti balakadko.” 17 Kalpasanna, nakiuman ni Amazias nga ari ti Juda kadagiti mammagbaga ket nangipatulod kadagiti mensahero kenni Joas nga ari ti Israel a putot a lalaki ni Jeocaz a putot a lalaki ni Jehu, a kunana, “Umayka ket agginnubatta a rupanrupa.” 18 Ngem pinagsubli ni Joas nga ari ti Israel dagiti mensahero kenni Amazias nga ari ti Juda a kunana, “Adda maysa a siitan a kayo nga adda iti Libano ket nangipatulod iti mensahe iti maysa a sedro idiay Libano a kunana, 'Itedmo ti anakmo a babai iti anakko a lalaki a kas asawana,' ngem adda narungsot nga ayup a limmabas idiay Libano ket binaddebaddekanna ti siitan a kayo. 19 Kinunam, 'Kitaem, pinarmekko ti Edom,' ket limmastogka. Ipannakelmo ti panagballigim ngem agtalinaedka iti pagtaengam, ta apay a dadaelem ken itinnagmo ti bagim, sika agraman ti Juda a kaduam?” 20 Ngem saan a dimngeg ni Amazias gapu ta pagayatan ti Dios a mapasamak daytoy iti kasta ket maipaimana dagiti tattao ti Juda iti ima dagiti kabusorda, gapu ta dimmawatda iti pammagbaga kadagiti didiosen ti Edom. 21 Isu a rimmaut ni Joas nga ari ti Israel; isuna ken ni Amazias nga ari ti Juda ket nagsinnangoda idiay Bet-semes a masakupan ti Juda. 22 Naparmek ti Juda iti sangoanan ti Israel ket naglibas a nagawid ti tunggal mannakigubat. 23 Tiniliw ni Joas nga ari ti Israel ni Amazias nga ari ti Juda a putot a lalaki ni Joas, a putot a lalaki ni Ahazias, idiay Bet-semes. Impanna isuna idiay Jerusalem ket rinebbana ti pader ti Jerusalem manipud iti Ruangan ti Efraim agingga iti Ruangan ti Suli, agrukod daytoy iti uppat a gasut a kubiko. 24 Innalana dagiti amin a balitok ken pirak, dagiti amin a banag iti balay ti Dios a banbantayan dagiti kaputotan ni Obed Edom, ken dagiti napapateg a banbanag iti balay ti ari, nangala pay kadagiti tattao a kas balud sada nagsubli idiay Samaria. 25 Nagbiag ni Amazias nga ari ti Juda a putot a lalaki ni Joas iti 15 a tawen kalpasan iti ipapatay ni Joas nga ari ti Israel a putot a lalaki ni Joacaz. 26 Dagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Amazias, manipud rugi agingga iti pagleppasan ket saan aya a naisurat dagitoy iti Libro dagiti Ari ti Juda ken Israel? 27 Ita, manipud iti tiempo a nagsukir ni Amazias kenni Yahweh, inrugida ti bimmusor kenkuana idiay Jerusalem. Nagkamang isuna iti Lakis ngem nangibaonda kadagiti lallaki a mangsurot kenkuana idiay Lakis ket pinapatayda isuna sadiay. 28 Insakayda ti bangkayna iti kabalio sada insubli idiay Jerusalem ket intanemda isuna iti nakaitaneman dagiti kapuonanna iti Siudad ti Juda.

26

1 Innala dagiti tattao ti Juda ni Uzzias nga agtawen iti 16 ket insaadda isuna nga ari a kas kasukat ti amana a ni Amazias. 2 Isuna ti nangibangon

manen iti Elat ket insublina daytoy iti Juda. Kalpasan dayta, pimmusay
ti ari. 3 Agtawen ni Uzzias iti 16 idi nangrugi nga agturay. Nagturay
isuna iti 52 a tawen idiay Jerusalem. Jecolia ti nagan ti inana a taga-
Jerusalem. 4 Inaramidna ti umno iti imatang ni Yahweh, sinurotna dagiti
pagulidan ti amana a ni Amazias, iti amin nga inaramidna. 5 Napasnek
isuna nga agtulnog iti Dios kadagidi aldaw ni Zacarias a mamalbalakad
kenkuana maipapan iti panagtulnog iti Dios. Kabayatan iti tiempo a
nagtulnog isuna kenni Yahweh, pinarang-ay isuna ti Dios. 6 Napan
ginubat ni Uzzias dagiti Filisteo. Rinebbana dagiti pader iti siudad ti
Gat, Jamnia ken Asdod; nangbangon isuna kadagiti siudad iti pagilian
ti Asdod ken kadagiti dadduma a lugar idiay Filistia. 7 Tinulongan ti
Dios iti pannakigubatna kadagiti Filisteo, kadagiti Arabo nga agnanaed iti
Gurbaal ken kadagiti Meunita. 8 Nagbuis dagiti Ammonita kenni Uzzias,
ket nagdinnamag ti kinalatakna kadagiti dadduma a daga, uray pay iti
pagserkan ti Egipto ta bimmileg isuna iti kasta unay. 9 Malaksid iti daytoy,
nangipatakder ni Uzzias kadagiti torre idiay Jerusalem iti Ruangan ti
Suli, iti Ruangan ti Tanap, ken iti pagsikkoan ti bakud, ket pinatibkerna
dagitoy. 10 Nangipatakder pay isuna kadagiti torre a pagwanawanan
iti let-ang ken nagkali iti adu a bubon ta adu ti ayupna kadagiti tanap
ken kadagiti kapatadan. Addaan isuna kadagiti mannalon ken agay-
aywan kadagiti ubas iti katurturodan a pagilian ken kadagiti nadam-
eg a taltalon, ta pagay-ayatna ti panagtalon. 11 Malaksid iti daytoy,
addaan ni Uzzias iti armada a mannakigubat a sisasagana a makigubat,
a nabingbingay babaen kadagiti bilangda a binilang da Jeiel nga eskriba,
ken Maaseyas nga opisial iti babaen ti turay ni Hananias a maysa kadagiti
mangidadaulo iti armada ti ari. 12 Agdagup iti 2, 600 dagiti panguloen
dagiti kapuonanda, a mannakigubat a lallaki. 13 Adda 307, 500 a lallaki iti
babaen ti panangidauloda a nalaing a makigubat, tapno tumulong iti ari
a makiranget iti kabusor. 14 Ni Uzzias ti nangted kadagiti masapsapul ti
armada- kalasag, gayang, helmet, kabal, bai ken pana, ken kadagiti bato a
pagpallatibong. 15 Idiay Jerusalem, ket nangaramid isuna kadagiti makina,
nga inembento dagiti nalalaing a lallaki tapno maikabil kadagiti torre ken
kadagiti igid ti pader, nga isu ti pangitamaanda kadagiti bai ken dadakkel
a batbato. Nagdinnamag ti kinalatakna agingga kadagiti adayo a dagdaga
gapu ta tinulongan ti Dios iti kasta unay agingga a bimmileg isuna iti
kasta unay. 16 Ngem idi nagbalin a nabileg ni Uzzias, timmangsit isuna
isu a nagtignay a sidadangkes; binusorna ni Yahweh a Diosna, ta simrek
isuna iti balay ni Yahweh tapno agpuor iti insenso iti altar ti insenso.
17 Sinaruno isuna ni Azarias a padi a kaduana ti walopulo a natutured
a papadi ni Yahweh. 18 Nilappedanda ni Uzzias nga ari ket kinunada
kenkuana, “Saanmo a biang, ari Uzzias ti agpuor iti insenso kenni Yahweh
ngem dagiti laeng papadi a putot a lallaki ni Aaron ti naikonsagrar kenni
Yahweh tapno agpuor iti insenso ti makinbiang iti daytoy. Rummuarka
iti nasantoan a disso ta nagsalungasingka. Saannakanto a padayawan ni
Yahweh a Dios gapu iti daytoy.” 19 Ket nakaunget ni Uzzias. Siiigem iti
insensario tapno agpuor iti insenso. Nakapungtot isuna kadagiti papadi,
ket dagus nga adda nagbettak a ketong iti mugingna iti sangoanan dagiti
papadi iti uneg ti balay ni Yahweh, iti abay ti altar ti insenso. 20 Kimmita
kenkuana ni Azarias a kangatoan a padi ken dagiti amin a papadi ket
naimatanganda ti ketong iti mugingna. Dagdagus nga impanawda isuna
sadiay. Kinapudnona, nagdardaras a rimmuar isuna gapu ta dinusa ni
Yahweh. 21 Agketong ni Uzzias nga ari agingga iti aldaw ti ipapatayna,

ken nagnaed iti naisina a balay, agsipud ta agketong isuna; gapu ta saan isuna a mapalubosan a mapan iti templo ni Yahweh. Ni Jotam a putotna a lalaki ti nangimaton iti palasio ken nangituray kadagiti tattao iti daga. 22 Maipapan kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Uzzias, manipud rugi agingga iti maudi, ket nailanad iti insurat ni profeta Isaias a putot a lalaki ni Amos. 23 Pimmusay ngarud ni Uzzias; intanemda isuna iti nakaitaneman dagiti kapuonanna iti pakaitantaneman a kukua dagiti Ar-ari, ta kinunada, "Maysa isuna nga agketong." Ni Jotam a putotna a lalaki ti naisaad nga ari a kasukatna.

27

1 Agtawen iti duapulo ket lima ni Jotam idi nangrugi isuna nga agturay; nagturay isuna iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem. Jerusa ti nagan ti inana; a putot ni Zadok. 2 Inaramid ni Jotam ti nalinteg iti imatang ni Yahweh, a kas iti amin a banag nga inaramid ti amana a ni Uzzias. Saanna met a pinilit ti simrek iti templo ni Yahweh. Ngem intultuloy latta dagiti tattao dagiti dakes nga aramidda. 3 Impatakderna ti akin-ngato a ruangan ti balay ni Yahweh, ken adu ti tinarimaanna iti bakud iti turod ti Ofel. 4 Kasta met a nangibagon pay isuna kadagiti siudad idiay katurturodan a pagilian ti Juda, ken nangipatakder isuna kadagiti sarikedked ken kadagiti torre a pagwanawanan iti kabakiran. 5 Nakigubat pay isuna iti ari dagiti tattao ti Ammon ket pinarmekna ida. Iti dayta met laeng a tawen, nangted kenkuana dagiti tattao ti Ammon iti sangagasut a talento a pirak, sangapulo a ribu a rukod a trigo, sangapulo a ribu a rukod a sebada. Kasta met laeng ti inted kenkuana dagiti tattao ti Ammon iti maikadua ken maikatlo a tawen. 6 Nagbalin ngarud a nabileg ni Jotam gapu ta nagtulnog isuna a sipupudno kenni Yahweh a Diosna. 7 Dagiti dadduma a banbanag maipapan kenni Jotam, dagiti pannakigubatna, ken dagiti aramidna, kitaenyo, naisurat dagitoy iti Ti Libro dagiti Ari ti Israel ken Juda. 8 Duapulo ket lima ti tawenna idi nangrugi a nagturay; nagturay isuna iti sangapulo ket innem a tawen idiay Jerusalem. 9 Pimmusay ni Jotam, ket intabonda isuna idiay siudad ni David. Ni Ahaz a putotna a lalaki, ti simmukat a kenkuana nga ari.

28

1 Agtawen ni Ahaz iti duapulo idi nangrugi isuna nga agturay a kas ari, ket nagturay isuna iti 16 a tawen idiay Jerusalem. Saanna nga inaramid ti nalinteg iti imatang ni Yahweh a kas koma iti inaramid ti kapuonanna a ni David. 2 Ngem ketdi, nagbiag isuna kadagiti wagas dagiti ari ti Israel; nangsukog pay isuna kadagiti imahen ni Baal. 3 Malaksid iti daytoy, nangpuor isuna iti insenso idiay tanap ti Ben Hinnom ket pinuoranna dagiti annakna a kas daton a maipuor, sinurotna dagiti makarimon nga ugali dagiti bunggoy dagiti tattao a pinapanaw ni Yahweh iti imatang dagiti tattao ti Israel. 4 Nangidaton ken nangpuor isuna iti insenso kadagiti pagdaydayawan, iti tapaw dagiti turturod ken iti sirok ti tunggal nalangto a kayo. 5 Ngarud, impaima isuna ni Yahweh a Dios ni Ahaz iti ari ti Aram. Pinarmek isuna dagiti Arameo ket innalada ti adu kadagiti tattaona a kas balud, impanda ida idiay Damasco. Naiyawat pay ni Ahaz iti ima ti ari ti Israel a nangparmek kenkuana iti napalalo a pannakapapatay dagiti tattao. 6 Ta pinapatay ni Peka a putot a lalaki ni Remalias ti 120, 000 a soldado idiay Juda iti maysa laeng nga aldaw, amin dagitoy ket natutured a lallaki, gapu ta tinallikudanda ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda. 7 Pinapatay

ni Zikri a maysa a nabileg a lalaki manipud iti Efraim da Maaseyas a putot a lalaki ti ari, ni Azrikam nga opisial a mangimatmaton iti palasio ken ni Elkana a sumaruno iti saad ti ari. 8 Innala ti armada ti Israel a kas balud ti 200, 000 nga assawa a babbai, annak a lallaki ken annak a babbai a kakabagianda. Nakaad-adu pay ti sinamsamda, nga inyawidda idiay Samaria. 9 Ngem adda profeta ni Yahweh ti adda sadiay nga agnagan iti Oded. Rimmuar isuna tapno sabatenna ti armada nga umum-uneg iti Samaria. Kinunana kadakuada, “Gapu ta nakapungtot iti Juda ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanyo, impaimana ida kadakayo. Ngem pinapatayyo ida nga addaan iti pungtot a dumanon sadi langit. 10 Ket ita, pangpanggepenyo a tagaboen dagiti lallaki ken babbai ti Juda ken Jerusalem. Ngem saan kadi a nagbiddutkayo gapu kadagiti bukodyo a basbasol kenni Yahweh a Diosyo? 11 Ita ngarud, dumngegkayo kaniak; pagawidenyo dagiti balud, dagiti innalayo manipud kadagiti bukodyo a kakabsat, ta napalalo ti pungtot ni Yahweh kadakayo.” 12 Ket sumagmamano kadagiti mangidadaulo kadagiti tattao ti Efraim - da Azarias a putot a lalaki ni Johanan, Berekias a putot a lalaki ni Sallum, ken ni Amasa a putot a lalaki ni Hadlai ti nangsupring kadagiti nagsubli manipud iti gubat, 13 kinunada kadakuada, “Saanyo nga ipan ditoy dagiti balud ta pinanggepyo ti maysa a banag a mangyeg iti basol kadatayo a maibusor kenni Yahweh, a mainayon kadagiti basbasol ken panagsalungasingtayo; gapu ta dakkel unayen dagiti panagsalungasingtayo ken adda iti napalalo a pungtot iti Israel.” 14 Isu nga imbati dagiti soldado dagiti balud ken dagiti nasamsam iti sangoanan dagiti mangidadaulo ken iti entero a taripnong. 15 Timmakder dagiti lallaki a nadutokan a nainaganan ket innalada dagiti balud, ket nangalada kadagiti kawes kadagiti samsam ket kinawesanda dagiti amin a lamo-lamo. Kinawesanda ida ken inikkanda ida kadagiti sandalias. Inikkanda ida iti makan ken mainom. Inagasanda dagiti sugatda ken insakayda dagiti nakapuy kadagiti asno. Insublida ida kadagiti pampamiliada idiay Jerico, (a maaw-awagan a Siudad dagiti Palma). Kalpasanna, nagsublida idiay Samaria. 16 Iti dayta a tiempo, nangibaon ni Ari Ahaz kadagiti mensahero kadagiti ari ti Asiria tapno dawatenna kadakuada a tulonganda isuna. 17 Ta iti maminsan manen ket immay rinaut dagiti Edomita ti Juda, ket nangalada kadagiti balud. 18 Sinakup pay dagiti Filisteo dagiti siudad kadagiti arisadsad ken iti Negev ti Juda. Sinakupda ti Betsemes, Aijalon, Gederot, Soco agraman dagiti barriona, Timna agraman dagiti barriona, ken uray pay ti Gimzo agraman dagiti barriona. Napanda nagnaed kadagidiay a luglugar. 19 Ta impababa ni Yahweh ti Juda gapu kenni Ahaz nga ari ti Israel; ta nagtignay isuna a sidadangkes idiay Juda ket nadagsen unay ti basolna kenni Yahweh. 20 Immay ni Tilgat Pileser nga ari ti Asiria ket riniribokna isuna imbes a papigsaenna koma. 21 Ta sinamsaman ni Ahaz ti balay ni Yahweh, dagiti balay ti ari ken dagiti mangidadaulo, tapno itedna dagiti napapateg a banbanag kadagiti ari ti Asiria-ngem saan a nakatulong daytoy kenkuana. 22 Iti tiempo ti panagsagabana, daytoy nga Ari Ahaz ket inyad-addana pay ti nagbasol kenni Yahweh. 23 Ta nagidaton isuna kadagiti didiosen ti Damasco, dagiti didiosen a nangparmek kenkuana. Kinunana, “Gapu ta tinulongan ida dagiti didiosen dagiti ari ti Siria, agidatonak ngarud kadakuada tapno tulongandak.” Ngem dagitoy ti nakaigapuan ti pannakadadaelna ken iti amin nga Israel. 24 Inummong ni Ahaz dagiti alikamen iti balay ti Dios ket binurak-burakna dagitoy. Inserrana dagiti ridaw ti balay ni Yahweh ket nangaramid isuna kadagiti altarna iti amin a suli ti Jerusalem. 25 Iti

amin a siudad ti Juda, nangaramid isuna kadagiti lugar a padaydayawan
a pangipuoran kadagiti daton kadagiti didiosen, ket iti kastoy a wagas,
pinaungetna ni Yahweh a Dios dagiti kapuonanna. 26 Ita, dagiti amin
nga inaramidna, manipud iti rugi agingga iti maudi, ket, nakasuratda iti
Libro dagiti Ari ti Juda ken Israel. 27 Pimmusay ni Ahaz ket intabonda
isuna iti siudad, idiay Jerusalem; ngem saanda nga intanem isuna iti
pakaitantaneman dagiti ari ti Israel. Ni Hezekias a putotna a lalaki ti
naisaad nga ari a kasukatna.

29

1 Nangrugi nga agturay ni Hezekias a kas ari idi agtawen isuna iti
25; nagturay isuna iti 29 a tawen idiay Jerusalem. Abiha ti nagan ti
inana; a putot a babai ni Zacarias. 2 Inaramidna ti nalinteg iti imatang
ni Yahweh ket sinurotna dagiti pagulidanan nga inaramid ni David a
kapuonanna, iti amin a banag. 3 Iti umuna a tawen ti panagturayna, iti
umuna a bulan, linukatan ni Hezekias dagiti ridaw ti balay ni Yahweh
ket tinarimaanna dagitoy. 4 Pinastrekna dagiti papadi ken dagiti Levita
ket inummongna ida idiay paraangan iti akindaya a paset. 5 Kinunana
kadakuada, "Dumngegkayo kaniak, dakayo a Levita! Ikonsagraryo dagiti
bagiyo kenni Yahweh ket ikonsagraryo ti balay ni Yahweh a Dios dagiti
kapuonanyo, ket ikkatenyo dagiti banbanag a mangtulaw iti nasantoan a
disso. 6 Ta nagsalungasing dagiti kapuonantayo ket inaramidda ti dakes iti
imatang ni Yahweh a Diostayo; linaksidda isuna, binaybay-anda ti lugar a
pagnanaedan ni Yahweh ket tinallikudanda daytoy. 7 Inserrada pay dagiti
ridaw ti balkon ken ineddepda dagiti pagsilawan; saanda a nagpuor iti
insensio wenno kadagiti daton a naan-anay a maipuor idiay nasantoan
a disso ti Dios ti Israel. 8 Ngarud, nagdissuor ti pungtot ni Yahweh iti
Juda ken Jerusalem, ket inaramidna ida a maysa a banag nga um-umsien,
pagbutbutngan, ken pakababainan, kas makitayo kadagiti bukodyo a
mata. 9 Daytoy ti gapuna a natay dagiti ammatayo iti paggugubatan,
ket naipanaw a kas balud dagiti annaktayo, ken dagiti assawatayo gapu
iti daytoy. 10 Ita, adda iti pusok a makitulag kenni Yahweh a Dios ti
Israel tapno bumaaw ti napalalo a pungtotna kadatayo. 11 Annakko,
saankayo ita nga agtaktak ta pinilinakayo ni Yahweh a tumakder iti
sangoananna, nga agdayaw kenkuana ken agbalin nga ad-adipenna ken
agpuor iti insenso." 12 Rinugian dagiti Levita ti trabahoda; manipud
kadagiti Kohatita ket da Mahat a putot a lalaki ni Amasai, ken Joel a
putot a lalaki ni Azarias, ken manipud kadagiti tattao ti Merari ket da
Kis a putot a lalaki ni Abdi ken ni Azarias a putot a lalaki ni Jehalelel;
ken manipud kadagiti Gersonita ket da Joa a putot a lalaki ni Zimma
ken Eden a putot a lalaki ni Joa; 13 manipud kadagiti putot a lalaki ni
Elizafan ket da Simri ken Jeuel; ken manipud kadagiti putot a lalaki ni
Asaf ket da Zacarias ken Mattanias; 14 manipud kadagiti putot a lalaki ni
Heman ket da Jehuel ken Simei; ken manipud kadagiti putot a lalaki ni
Jedutun ket da Semaias ken Uzziel. 15 Inummongda dagiti kakabsatda,
inkonsagrarda dagiti bagida kenni Yahweh sada simrek a kas imbilin ti
ari ken kas panangtungpalda kadagiti sasao ni Yahweh a panangdalus
iti balay ni Yahweh. 16 Immuneg dagiti papadi iti kaunegan a paset ti
balay ni Yahweh tapno dalusanda daytoy; inruarda amin a makarurod a
nasarakanda iti uneg ti templo ni Yahweh iti paraangan ti balay. Inruar
dagiti Levita daytoy ket impanda idiay waig ti Kidron. 17 Ita, inrugida ti
pannakaikonsagrar ti balay ni Yahweh iti umuna nga aldaw iti umuna

a bulan ket iti maikawalo nga aldaw ti bulan nadanonda ti balkon ni Yahweh. Inkonsagrarda ti balay ni Yahweh iti walo nga aldaw. Iti maika-16 nga aldaw iti umuna a bulan ket nalpasda. 18 Kalpasanna, napanda kenni Hezekias nga ari, iti uneg ti palasio ket kinunada, “Nadalusanmin ti entero a balay ni Yahweh, ti altar para iti daton a naan-anay a maipuor agraman ti amin nga alikamen daytoy, ken ti lamisaan a pakaikabilan ti nasagradoan a tinapay agraman ti amin nga alikamen daytoy. 19 Malaksid iti daytoy, insaganami ken indatagmi kenni Yahweh dagiti amin nga alikamen nga imbelleng ni Ari Ahaz idi nangsalungasing isuna bayat ti panagturayna. Adtoy, addada iti sangoanan ti altar ni Yahweh.” 20 Ket iti kinabigatanna, bimmangon a nasapa ni Hezekias nga ari ket inummongna dagiti mangidadaulo iti siudad; simmang-at isuna iti balay ni Yahweh. 21 Nangiyegda iti pito a toro a baka, pito a karnero, pito nga urbon a karnero ken pito a kalakian a kalding a kas daton para iti pakapakawanan ti basol ti pagarian, ti Juda, ken iti santuario. Binilinna dagiti papadi a putot a lallaki ni Aaron nga idatonda dagitoy iti rabaw ti altar ni Yahweh. 22 Isu a pinartida dagiti toro a baka, ket inwarsi dagiti papadi ti dara dagitoy iti altar. Pinartida dagiti karnero ket inwarsida ti dara dagitoy iti altar; pinartida pay dagiti urbon a karnero ket inwarsida ti dara dagitoy iti altar. 23 Impanda dagiti kalakian a kalding iti sangoanan ti ari ken iti gimong ket impatayda dagiti imada kadagitoy a kas daton a gapu iti basol. 24 Pinarti dagiti papadi dagitoy ket imbukbokda dagiti dara iti altar a kas daton a pangikkat kadagiti amin a basol dagiti tattao ti Israel; ta imbilin ti ari a maidaton ti daton a maipuor ken dagiti daton gapu iti basol a maipaay iti entero nga Israel. 25 Impuesto ni Hezekias dagiti Levita iti balay ni Yahweh nga agtokar kadagiti piangpiang, kadagiti arpa ken kadagiti lira, impuestona ida segun iti bilin da David, Gad a mammadto ti ari, ken Natan a profeta; ta ti bilin ket nagtaud kenni Yahweh babaen kadagiti profetana. 26 Timmakder dagiti Levita nga iggemda dagiti instrumento ni David, ken dagiti papadi a siiigem kadagiti trumpeta. 27 Binilin ida ni Hezekias nga idatonda ti daton a maipuor iti rabaw ti altar. Idi mangrugi ti panagidaton iti daton a maipuor, nagkanta metten dagiti tattao iti pagdaydayaw kenni Yahweh a nadanggayan kadagiti trumpeta agraman kadagiti instrumento ni David nga ari ti Israel. 28 Nagdaydayaw ti amin a taripnong, ket nagtuloy ti panagkanta dagiti kumakanta, ken panagtukar dagiti trumutrumpeta; nagtultuloy amin dagitoy agingga a nalpas ti pannakaidaton ti daton a maipuor. 29 Idi nalpas ti panagidatonda, nagparintumeng ket nagdaydayaw ti ari ken amin nga adda sadiay. 30 Maysa pay, imbaga ni Hezekias nga ari ken dagiti mangidadaulo nga agkanta dagiti Levita iti pagdaydayaw kenni Yahweh nga insurat ni David ken ni Asaf a mammadto. Sirarag-o a nagkantada kadagiti pagdaydayaw, ket nagparintumeng ken nagdaydayawda iti Dios. 31 Ket kinuna ni Hezekias, “Ita ta naikonsagraryon dagiti bagiyo kenni Yahweh. Umaykayo ditoy ket mangitugotkayo kadagiti daton ken kadagiti sagutyo a pagyaman kenni Yahweh.” Nangiyeg ti taripnong kadagiti datdaton ken sagsagut a pagyaman; amin a nagboluntario ket nangiyegda kadagiti daton a maipuor. 32 Ti bilang dagiti daton a maipuor nga inyeg ti taripnong ket 70 a toro a baka, 100 a karnero ken 200 nga urbon a karnero. Amin dagitoy ket maipuor a daton kenni Yahweh. 33 Dagiti ayup a naidatag kenni Yahweh ket 600 a baka ken 3, 000 a karnero. 34 Ngem sumagmamano laeng dagiti papadi a manglalat kadagiti amin daton a maipuor, isu a tinulongan ida dagiti kakabsatda a Levita agingga a nalpas ti trabaho, ken

agingga a naikonsagrar dagiti papadi ti bagida kenni Yahweh; ta ad-adda
ti panangikalikagum dagiti Levita iti pannakakonsagrarda ngem kadagiti
papadi. 35 Malaksid iti nakaad-adu unay a daton a maipuor, naidaton
dagitoy a napakuyogan iti taba dagiti sagut a pakikappia, ken adda sagut
nga arak iti tunggal daton a maipuor. Isu a ti panagdaydayaw iti balay ni
Yahweh ket nairugi manen. 36 Naragsakan ni Hezekias, ken dagiti amin a
tattao gapu iti insagana ti Dios para kadagiti tattao; ta apagbiit a nalpas ti
trabaho.

30

1 Nangibaon ni Hezekias kadagiti mensahero iti entero nga Israel ken
Juda, ken nagsurat pay isuna kadagiti Efraim ken Manases a rumbeng
a mapanda iti balay ni Yahweh idiay Jerusalem, tapno rambakanda ti
Fiesta ti Ilalabas a pammadayaw kenni Yahweh, a Dios ti Israel. 2 Ta
naguummong ti ari, dagiti mangidadaulona ken ti entero a taripnong idiay
Jerusalem ket nagnunummoanda a rambakanda ti Fiesta ti Ilalabas iti
maikadua a bulan. 3 Saanda a mabalin a rambakan a dagus daytoy gapu
ta bassit ti bilang dagiti papadi a nangikonsagrar kadagiti bagida kenni
Yahweh, ken bassit ti bilang dagiti tattao a nagtitipon idiay Jerusalem.
4 Nasayaat daytoy a panggep iti imatang ti ari ken iti entero a taripnong.
5 Isu a nangipaulogda iti bilin nga ipakaammoda iti entero nga Israel,
manipud Beerseba agingga iti Dan, a rumbeng nga umay dagiti tattao
tapno rambakanda idiay Jerusalem ti Fiesta ti Ilalabas a pammadayaw
kenni Yahweh, a Dios ti Israel. Kinapudnona, saanda a rinambakan daytoy
iti adu a bilang a kas iti naibilin iti kasuratan. 6 Isu a dagiti para-itulod
kadagiti surat ti ari ken dagiti mangidadaulona ket inyapanda dagitoy
iti entero nga Israel ken Juda, babaen iti panangibilin ti ari. Kinunada,
“Dakayo a tattao ti Israel, agsublikayo kenni Yahweh a Dios da Abraham,
Isaac, ken Israel, tapno salaknibanna manen dagiti nabatbati kadakayo a
nakalibas iti ima dagiti ari ti Asiria. 7 Saankayo nga agbalin a kasla kadagiti
kapuonanyo wenno kadagiti kakabsatyo a naglabsing kenni Yahweh, a
Dios dagiti kapuonanda, isu a dinadaelna ida a kas iti makitayo. 8 Ita,
saankayo nga agsuksukir a kas iti inaramid dagiti kapuonanyo; ngem
ketdi, itedyo dagiti bagiyo kenni Yahweh ken umaykayo iti nasantoan
a dissona, a pinasantona iti agnanayon ket agdayawkayo kenni Yahweh
a Diosyo, tapno bumaaw ti nakaro a pungtotna kadakayo. 9 Ta no
agsublikayo kenni Yahweh, dagiti kakabsatyo ken dagiti annakyo ket
makasapul iti asi kadagiti nangipanaw kadakuada a kas balud, ket
agsublidanto iti daytoy a daga. Ta ni Yahweh a Diosyo ket naparabur ken
naasi, ken saannakayo a tallikudan, no agsublikayo kenkuana.” 10 Isu a
napan dagiti para-itulod iti surat iti tunggal siudad iti entero a rehion
ti Efraim ken Manases agingga idiay Zabulon; ngem kinatawaan ken
inumsi ida dagiti tattao. 11 Nupay kasta, sumagmamano kadagiti lallaki iti
tribu ni Aser, Manases ken Zabulon ti nagpakumbaba, ket napanda idiay
Jerusalem. 12 Indalan ti Dios tagiti tattao ti Juda tapno ikkanna ida iti
maymaysa a puso a mangtungpal iti bilin ti ari ken dagiti mangidadaulo
babaen iti sao ni Yahweh. 13 Naguummong idiay Jerusalem dagiti adu
a tattao, maysa a dakkel a taripnong tapno rambakanda ti Fiesta ti
Tinapay nga Awan Lebadurana iti maikadua a bulan. 14 Rinugianda ti
nagtrabaho ket inikkatda dagiti altar nga adda idiay Jerusalem, ken dagiti
amin nga altar a pagpupuoran ti insenso; imbellengda dagitoy iti waig
ti Kidron. 15 Kalpasanna, pinartida dagiti urbon a karnero a daton nga

agpaay iti Fiesta ti Ilalabas iti maika-14 nga aldaw iti maikadua a bulan.
Nagbain dagiti papadi ken dagiti Levita ket inkonsagrarda ti bagida kenni
Yahweh, ken nangiyegda iti daton a maipuor idiay balay ni Yahweh.
16 Timmakderda kadagiti nairanta a pagsaadanda, a kas panangtungpalda
kadagiti annuroten a naited iti linteg ni Moses, a tao ti Dios. Inwarsi
dagiti papadi ti dara nga inted dagiti Levita kadakuada. 17 Gapu ta adu
kadagiti tattao iti taripnong ti saan a nangikonsagrar kadagiti bagida kenni
Yahweh, isu a dagiti Levita ti akin-rebbeng iti panangparti kadagiti urbon
a karnero a daton nga agpaay iti Fiesta ti Ilalabas para iti tunggal maysa
a saan a nadalus, tapno idaton dagiti urbon a karnero kenni Yahweh.
18 Gapu iti kinaadu unay dagiti tattao, adu kadakuada manipud iti Efraim
ken Manases, Isacar ken Zabulon ti saan a nangaramid iti seremonia
ti pannakadalus, ngem nanganda latta iti taraon ti Fiesta ti Ilalabas, a
maibusor iti naisurat nga annuroten. Ngem inkararagan ida ni Hezekias
a kunana, “Pakawanen koma ti naimbag a ni Yahweh ti tunggal maysa
19 nga agdaydayaw iti Dios iti amin a pusona, o Yahweh, a Dios dagiti
kapuonanna, nupay saan isuna a nadalus a kas iti nairanta a panangdalus
ti nasantoan a disso.” 20 Impangag ngarud ni Yahweh ni Hezekias ket
pinakawanna dagiti tattao. 21 Siraragsak a rinambakan dagiti tattao ti
Israel nga adda idiay Jerusalem ti Fiesta ti Tinapay nga Awan Lebadurana
iti las-ud ti pito nga aldaw. Inaldaw a dinaydayaw dagiti Levita ken
dagiti papadi ni Yahweh, nagkakantada iti panagdaydayaw kenni Yahweh
a nabuyogan iti tukar dagiti napipigsa nga instrumento. 22 Nagsao
iti pammabileg ni Hezekias kadagiti amin a Levita gapu iti laingda a
nangannong iti panagdaydayaw kenni Yahweh. Isu a nanganda kabayatan
iti panagrambakda iti Fiesta iti las-ud ti pito nga aldaw, nangidatonda
kadagiti daton a pannakilangen-langen ken impudnoda dagiti basolda
kenni Yahweh, a Dios dagiti kapuonanda. 23 Kalpasanna, inkeddeng
ti sibubukel a taripnong nga agrambakda iti pito pay nga aldaw ket
inaramidda ngarud daytoy a siraragsak. 24 Ta nangted iti taripnong ni
Hezekias nga ari ti Juda iti sangaribu a toro a baka ken 7, 000 a karnero
a kas daton; ken nangted iti taripnong dagiti mangidadaulo iti sangaribu
a toro a baka ken 10, 000 a karnero ken kalding. Adu met a papadi ti
nangikonsagrar kadagiti bagida kenni Yahweh. 25 Amin a taripnong ti
Juda agraman dagiti papadi ken dagiti Levita, ken dagiti amin a tattao
a naggapu idiay Israel, kasta met dagiti ganggannaet nga immay manipud
iti daga ti Israel ken dagiti agnanaed idiay Juda—naragsakda amin. 26 Isu
nga adda iti napalalo a rag-o idiay Jerusalem; ta awan pay ti kastoy a
naaramid idiay Jerusalem sipud idi panawen ni Solomon a putot a lalaki
ni David, nga ari ti Israel. 27 Kalpasanna, timmakder dagiti papadi, dagiti
Levita ket binendisionanda dagiti tattao. Impangag ti Dios dagiti timekda,
ket dimmanon ti kararagda iti langit, a nasantoan a lugar a taeng ti Dios.

31

1 Ita, idi nalpas amin dagitoy, napan amin dagiti tattao ti Israel kadagiti
siudad ti Juda ket binurakburakda dagiti adigi a bato, tinumbada dagiti
estatua ni Asera, ken tinumbada dagiti pagdaydayawan ken dagiti altar
iti entero a Juda ken Benjamin. Inaramidda met dagitoy idiay Efraim ken
Manases, agingga a nadadaelda amin dagitoy. Kalpasanna, nagsubli dagiti
amin a tattao ti Israel, tunggal maysa iti bukodna a daga ken bukodna
a siudad. 2 Binunggo-bunggoy ni Hezekias dagiti papadi ken insaadna
dagiti Levita segun iti pannakabunggo-bunggoyda, naisaad ti tunggal tao

iti bukodna a trabaho, dagiti papadi ken dagiti Levita. Dinutokanna ida
a mangidatag kadagiti daton a maipuor ken daton a pakikappia, tapno
agserbi, agyaman, ken agdaydayaw idiay ruangan ti templo ni Yahweh.
3 Indutokna pay ti daton a maipuor a naggapu iti ari manipud kadagiti
bukodna a sanikua, a para iti daton a maipuor iti agsapa ken rabii,
ken dagiti daton a maipuor iti Aldaw a Panaginana, kadagiti baro a
bulan, ken kadagiti dadduma a fiesta, a kas naisurat iti linteg ni Yahweh.
4 Maysa pay, binilinna dagiti tattao nga agnanaed iti Jerusalem nga itedda
ti pannakabingay dagiti papadi ken dagiti Levita, tapno maipasnekda ti
agtulnog iti linteg ni Yahweh. 5 Apaman a naibilinna dagiti paglintegan,
nabuslon nga inted dagiti tattao ti Israel dagiti umuna a bunga dagiti
trigoda, baro nga arak, lana, diro, ken dagiti amin nga apagkapullo ti
naapitda iti taltalon; ken uray ti apagkapullo dagiti amin a banbanag
ket inyegda idiay a sibubuslon. 6 Inyeg met dagiti tattao ti Israel ken
Juda nga agnanaed kadagiti siudad ti Juda ti apagkapullo dagiti baka
ken karnero, ken ti apagkapullo dagiti banag a naisagut kenni Yahweh
a Diosda, ket inggabsuonda dagitoy. 7 Rinugiananda nga agigabsuon
manipud iti maikatlo a bulan ket lineppasda dagitoy iti maikapito a
bulan. 8 Idi dimteng da Hezekias ken dagiti papangulo ket nakitada
dagiti nakagabsuon, dinaydayawda ni Yahweh ken binendisionanda dagiti
tattao ti Israel. 9 Kalpasanna, sinaludsod ni Hezekias dagiti papadi ken
dagiti Levita maipanggep kadagiti gabsuon. 10 Ni Azarias, a panguloen a
padi iti balay ni Zadok, simmungbat kenkuana ket kinunana, “Manipud
idi rinugian nga iyeg dagiti tattao dagiti sagut iti balay ni Yahweh,
nangankami kadagitoy ket adda pay umanay, ken adu pay dagiti natda, ta
binendisionan ni Yahweh dagiti tattaona. Ti nabati ket daytoy a dakkel a
gabsuon nga adda ditoy.” 11 Kalpasanna, imbilin ni Hezekias a maisagana
dagiti pagiduldulinan a siled iti balay ni Yahweh, ket insaganada dagitoy.
12 Kalpasanna, sipupudno nga inyunegda dagiti sagut, dagiti apagkapullo
ken dagiti banag a kukua ni Yahweh. Ni Conanias, a Levita ti nadutokan a
mangimaton kadagitoy, ken ti kabsatna a ni Simei ti katulonganna. 13 Da
Jehiel, Azazias, Nahat, Asahel, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismakias, Mahat ken
Benaias ket adda iti babaen ni Conanias ken Simei a kabsatna, babaen
iti panangdutok ni Hezekias, nga ari, ken Azarias a panguloen a padi iti
balay ti Dios. 14 Ni Kore a putot ni Imna a Levita, a guardia iti akindaya
a ruangan ti mangimatmaton kadagiti naimpusoan a sagut para iti Dios,
mangimatmaton iti pannakaibunong dagiti sagut kenni Yahweh ken dagiti
sagut a maidaton kenni Yahweh. 15 Ti adda iti babaenna ket da Eden,
Miniamin, Jesua, Semaias, Amarias ken Secanias, kadagiti siudad dagiti
papadi. Dagiti mapagtalkan dagiti dinutokanda, tapno maibunongda
dagitoy a sagut kadagiti kakabsatda segun iti pannakabunggo-bunggoyda,
agpada a kadagiti napateg ken saan a napateg. 16 Inikkanda met dagiti
lallaki nga agtawen iti tallo nga agpangato, a maibilang iti listaan dagiti
puli-dagiti amin a nakauneg iti balay ni Yahweh, a naituding babaen iti
inaldaw a batang, tapno trabahoenda dagiti naidutok kadakuada segun
iti pannakabunggo-bunggoyda. 17 Inikkanda dagiti maibilang iti listaan
ti puli ti pamiliada, ken dagiti Levita nga agtawen iti 20 nga agpangato,
segun iti saad ti pannakabunggo-bunggoyda. 18 Inikkanda dagiti-maibilang
iti listaan dagiti pulida-ken dagiti amin nga ubbing nga annakda, dagiti
assawada a babbai, dagiti lallaki nga annakda, ken dagiti babbai nga
annakda, dagiti amin a tattao-gapu ta indatonda kenni Yahweh dagiti
bagbagida iti nasayaat a kababalin para iti naitalek a saadda. 19 Para

kadagiti papadi a kaputotan ni Aaron, nga adda kadagiti away a sakup dagiti siudadda, wenno iti tunggal siudad, adda dagiti nadutokan a lallaki segun iti nagan a mangited kadagiti bingay kadagiti amin a lallaki a papadi, ken kadagiti amin a maibilang iti listaan ti puli dagiti Levita. 20 Inaramid daytoy ni Hezekias iti entero a Juda. Inaramidna ti nasayaat, umno, ken napudno iti sangoanan ni Yahweh a Diosna. 21 Iti amin a trabaho a rinugiananna iti panagserbina iti balay ti Dios, iti linteg, ken kadagiti bilbilin, iti panagtulnogna iti Diosna, inaramidna daytoy iti amin a pusona, ket nagballigi isuna.

32

1 Kalpasan dagitoy a banbanag ken dagitoy a napudno nga aramid, immay ni Senakerib nga ari ti Asiria iti Juda; nagkampo isuna tapno rautenna dagiti nasarikedkedan a siudad, a ginandatna a sakupen tapno tagikuaenna. 2 Idi nakita ni Hezekias nga immay ni Senakerib ket gandatna a rauten ti Jerusalem, 3 inyumanna kadagiti opisialna ken kadagiti nabibileg a lallaki a serraanda dagiti pagayusan ti danum a rummuar iti siudad; tinulonganda isuna a nangaramid iti dayta. 4 Adu ngarud a tattao ti naguummong ket sinerraanda dagiti amin a pagayusan ti danum ken dagiti waig nga agayus iti tengnga ti daga. Kinunada, "Ta apay koma nga umay dagiti ari ti Asiria ket agbirokda iti nabuslon a danum?" 5 Timmured ni Hezekias ket tinarimaanna dagiti amin a narba a pader; nangipatakder isuna kadagiti pagwanawanan, ken kasta met kadagiti sabali pay a pader iti ruar. Pinalagdana met ti Milo iti siudad ni David, ken nagaramid isuna kadagiti adu nga igam ken kalasag. 6 Nangdutok isuna kadagiti pangulo ti armada a mangidaulo kadagiti tattao. Inummongna amin ida iti plasa iti ruangan ti siudad ket nagsao iti pammabileg kadakuada. Kinunana, 7 "bumileg ken tumuredkayo. Saankayo nga agbuteng wenno maupay gapu iti ari ti Asiria ken kadagiti amin a kakaduana nga armada, ta adda kaduatayo a napigpigsa ngem kadagiti kakaduana. 8 Ti laeng kaduana ket takiag a lasag, ngem ti kaduatayo ket ni Yahweh, a Diostayo, a mangtulong kadatayo, ken makiranget iti gubattayo." Ket napatured dagiti tattao babaen kadagiti sasao ni Hezekias, nga ari ti Juda. 9 Kalpasan daytoy, imbaon ni Senakerib nga ari ti Asiria idiay Jerusalem dagiti adipenna (ita, adda isuna iti sango ti Lakis, ken kaduana dagiti amin nga armadana), a mapanda kenni Hezekias, nga ari ti Juda, ken kadagiti amin a tattao ti Juda nga adda idiay Jerusalem. Kinunana, 10 "Kastoy ti kuna ni Senakerib nga ari ti Asiria: 'Ania aya ti pagtaltalkanyo tapno maibturanyo ti pannakalakub ti Jerusalem? 11 Saan kadi nga al-allilawennakayo laeng ni Hezekias, tapno iyawatnakayo iti pannakatay babaen iti panagbisin ken uwaw, tunggal ibagana, "Ispalennatayo ni Yahweh manipud iti ima ti ari ti Asiria"? 12 Saan kadi a daytoy met laeng a Hezekias ti nangikkat kadagiti pagdaydayawan ken kadagiti altarna, ken binilinna ti Juda ken Jerusalem, "Maysa laeng nga altar ti pagdaydayawanyo, ken ditoy ti pangpuoranyo kadagiti datonyo?" 13 Saanyo kadi nga ammo ti inaramidko ken dagiti kapuonak kadagiti amin a bunggoy dagiti tattao kadagiti dadduma a daga? Naispal aya dagiti didiosen dagiti tattao kadagiti daga dagiti dagada manipud iti pannakabalinko? 14 Kadagiti amin a didiosen dagidiay nasion a naan-anay a dinadael dagiti kapuonak, adda kadi didiosen a nakaispal kadagiti tattaona manipud kadagiti imak? Kasano koma a maispalnakayo ti Diosyo manipud iti pannakabalinko? 15 Ita, saanyo nga itulok nga

allilawennakayo ni Hezekias wenno allukoyennakayo iti kastoy a wagas.
Saanyo a patpatien isuna, ta awan pay didiosen iti uray ania a nasion
wenno pagarian ti nakaispal kadagiti tattaona manipud kadagiti imak,
wenno manipud kadagiti ima dagiti kapuonak. Kasano pay ngarud a
maispalnakayo ti Diosyo manipud kadagiti imak? ’ ” 16 Nagsao pay dagiti
adipen ni Senakerib iti maibusor kenni Yahweh a Dios ken maibusor iti
adipenna a ni Hezekias. 17 Nagsurat pay ni Senakerib tapno laisenna
ni Yahweh, a Dios ti Israel, ken tapno agsao iti maibusor kenkuana.
Kinunana, “Kas iti saan a panangispal dagiti didiosen dagiti nasion iti
daga kadagiti tattaoda manipud kadagiti imak, kasta met ngarud a saan
a maispal ti Dios ni Hezekias dagiti tattaona manipud kadagiti imak.”
18 Impukkawda iti pagsasao a Judio kadagiti tattao iti Jerusalem nga adda
iti rabaw ti pader, tapno pagdanagen ken riribukenda ida, iti kasta ket
masakupda ti siudad. 19 Nagsaoda iti Dios ti Jerusalem a kas iti panagsaoda
kadagiti didiosen dagiti dadduma a tattao iti daga, nga aramid laeng dagiti
ima dagiti tattao. 20 Nagkaragrag da Hezekias nga ari, ken ni profeta Isaias
a putot a lalaki ni Amoz, gapu iti daytoy a banag ken immasugda iti langit.
21 Nangibaon ni Yahweh iti anghel a nangpapatay kadagiti mannakiranget
a lallaki, kadagiti papangulo ti armada, ken kadagiti opisiales ti ari iti
kampo. Isu a nagawid ni Senakerib iti bukodna a daga a kasta unay
ti bainna. Idi napan isuna iti balay ti didiosenna, pinatay isuna idiay
dagiti sumagmamano kadagiti putotna babaen iti kampilan. 22 Iti kastoy a
wagas, insalakan ni Yahweh ni Hezekias ken dagiti agnanaed iti Jerusalem
manipud iti ima ni Senakerib, nga ari ti Asiria, ken manipud iti ima
dagiti dadduma, ken indalanna ida iti amin a wagas. 23 Adu ti nangiyeg
kadagiti sagut kenni Yahweh idiay Jerusalem ken kadagiti napapateg a
banag kenni Hezekias, nga ari ti Juda, isu a mararaem isuna iti imatang
dagiti amin a nasion manipud iti dayta a tiempo aginggana iti masakbayan.
24 Kadagidi a tiempo, nagsakit ni Hezekias nga urayla dandanin a matay.
Nagkararag isuna kenni Yahweh, a nagsao kenkuana ken nangted iti
pagilasinan nga umimbag isuna. 25 Ngem saan a sinubadan ni Hezekias
ti panangtulong kenkuana ni Yahweh, gapu ta timmangsit isuna. Immay
ngarud ti pungtot kenkuana, iti Juda ken Jerusalem. 26 Nupay kasta, iti
saan a nagbayag ket impakumbaba ni Hezekias ti natangsit a pusona,
isuna ken dagiti agnanaed iti Jerusalem, isu a saan nga immay ti pungtot
ni Yahweh kadakuada iti tiempo ni Hezekias. 27 Addaan ni Hezekias
iti adu a kinabaknang ken mararaem iti kasta unay. Nagpaaramid
isuna kadagiti pagidulinan kadagiti pirak, balitok, agkakapateg a bato,
bangbanglo, kasta met kadagiti kalasag ken kadagiti amin a kita dagiti
napapateg nga alikamen. 28 Addaan pay isuna kadagiti siled a pagidulinan
kadagiti naapit a trigo, baro nga arak, ken lana; ken kadagiti koral a
para iti amin a kita ti ayup; addaan met isuna iti arban ti ayup kadagiti
kulonganda. 29 Malaksid kadagitoy, nangipasdek isuna kadagiti siudad a
para kadagiti adu unay nga arban ti karnero ken adu unay a dingwen,
gapu ta pinabaknang unay isuna ti Dios. 30 Ni Hezekias met laeng ti
nangserra iti ubbog ti Gihon ken nangiturong kadagitoy iti daya a paset ti
siudad ni David. Nagballigi ni Hezikias iti amin a proyektona. 31 Nupay
kasta, iti biang dagiti mangibagbagi kadagiti prinsepe iti Babilonia, nga
imbaonda a mapan kenkuana tapno agsaludsod kadagiti makaammo
maipanggep kadagiti nakaskasdaaw a pagilasinan a mapaspasamak iti
dayta a daga, pinalubosan ti Dios nga aramiden ni Hezekias ti kaykayatna,
tapno suotenna isuna, ken tapno ammoenna amin a linaon ti pusona.

32 Kadagiti met dadduma a banag maipanggep kenni Hezekias, karaman ti
panagtignayna iti napudno a katulagan, makitayo a naisurat dagitoy idiay
Sirmata ni Profeta Isaias a putot a lalaki ni Amos, ken iti Libro dagiti Ar-
ari ti Juda ken Israel. 33 Pimmusay ni Hezekias ket intanemda isuna iti
turod a pakaitantaneman dagiti kaputotan ni David. Iti pannakatayna,
pinadayawan isuna ti entero a Juda ken dagiti agnanaed iti Jerusalem. Ni
Manases a putotna a lalaki ti simmukat kenkuana nga ari.

33

1 Sangapulo ket dua ti tawen ni Manases idi nangrugi nga agturay;
nagturay isuna iti 55 a tawen idiay Jerusalem. 2 Dakes ti inaramidna
iti imatang ni Yahweh, a kas kadagiti makarimon a banbanag nga inar-
aramid dagiti nasion a pinapanaw ni Yahweh sakbay dagiti tattao ti Israel.
3 Ta binangonna manen dagiti pagdaydayawan a tinumba ni Hezekias
nga amana, ken nangaramid isuna kadagiti altar a para kenni Baal,
nangaramid isuna kadagiti rebulto ni Asera, ken nagrukob isuna kadagiti
amin a bituen iti tangatang ken nagdaydayaw kadagitoy. 4 Nangaramid ni
Manases kadagiti altar para kadagiti didiosen iti balay ni Yahweh, uray
no imbilin ni Yahweh a, “Ditoy Jerusalem ti pagtalinaedan ti naganko
iti agnanayon.” 5 Nangaramid isuna kadagiti altar a pagdaydayawan
kadagiti amin a bituen iti tangatang iti dua a paraangan ti balay ni
Yahweh. 6 Indatonna dagiti annakna a kas daton a maipuor idiay tanap
ti Ben Hinnom; nakiuman isuna kadagiti mammadles ken mangan-anito,
kadagiti mammuyon, ken kadagiti makium-uman kadagiti natay, ken
kadagiti makium-uman kadagiti espiritu. Adu ti inaramidna a kinadakes
iti imatang ni Yahweh, ket pinagpungtotna ti Dios. 7 Inkabilna ti nakitikitan
a ladawan ni Asera nga inaramidna iti balay ti Dios. Daytoy a balay ti
imbaga ti Dios kenni David ken Solomon a putotna; kinunana: “Iti daytoy
a balay, ken iti Jerusalem, a pinilik manipud kadagiti amin a tribu ti
Israel, ti pangikabilak iti naganko iti agnanayon. 8 Saankon a pulos a
papanawen dagiti tattao ti Israel iti daga nga intedko kadagiti kapuonanda,
no laeng ta tungpalenda a nasayaat dagiti amin nga imbilinko kadakuada,
tungpalenda dagiti amin a linteg, alagaden, ken bilbilin nga intedko
kadakuada babaen kenni Moises.” 9 Insungsong ni Manases ti Juda ken
dagiti agnanaed iti Jerusalem nga agaramid iti nadakdakes pay ngem iti
inaramid dagiti nasion a dinadael ni Yahweh sakbay a dimteng dagiti
tattao ti Israel sadiay. 10 Nagsao ni Yahweh kenni Manases, ken kadagiti
tattaona; ngem saanda a nangikaskaso. 11 Isu nga inyeg ni Yahweh
kadakuada dagiti papangulo ti armada ti ari ti Asiria, a nangala kenni
Manases a nakakawar, kinawaranda dagiti sakana, ket inyapanda isuna
idiay Babilonia. 12 Idi agsagsagaba ni Manases, immasug isuna kenni
Yahweh, a Diosna, ket nagpakumbaba iti kasta unay iti sangoanan ti Dios
dagiti kapuonanna. 13 Nagkararag isuna kenkuana; ket nagpakpakaasi
isuna iti Dios, ket impangag ti Dios ti panagpakaasina ket insublina isuna
idiay Jerusalem, iti kinaarina. Kalpasanna, nabigbig ni Manases a ni
Yahweh ket Dios. 14 Kalpasan daytoy, nangipasdek ni Manases iti akinruar
a pader iti siudad ni David, iti laud a paset ti Gihon, idiay tanap, agingga iti
Ruangan ti Ikan. Pinalikmutanna ti turod ti Opel iti bakud ket pinatayagna
ti bakud iti kasta unay. Nangikabil isuna kadagiti natutured a papangulo
kadagiti amin a nasarikedkedan a siudad ti Juda. 15 Inikkatna iti balay
ni Yahweh dagiti ganggannaet a didiosen, ken dagiti amin nga altar nga
inaramidna iti tapaw iti bantay a nakaisaadan ti balay ni Yahweh ken idiay

Jerusalem, ken imbellengna dagitoy iti ruar ti siudad. 16 Tinarimaanna
ti altar ni Yahweh ket nangidatag iti rabaw daytoy kadagiti daton a
pakikappia ken daton a pagyaman; binilinna ti Juda nga agserbida kenni
Yahweh, a Dios ti Israel. 17 Uray no nangidaton latta dagiti tattao kadagiti
pagdaydayawan, ngem ni laeng Yahweh a Diosda ti nangipaayanda.
18 Maipapan kadagiti dadduma a pasamak maipanggep kenni Manases,
ti kararagna iti Diosna, ken dagiti mensahe dagiti mammadto a nagsao
kenkuana iti nagan ni Yahweh, a Dios ti Israel, adtoy, naisurat dagitoy
kadagiti aramid dagiti ar-ari ti Israel. 19 Karaman dagiti kararagna,
ken no kasano a nagpakaasi isuna iti Dios, dagiti amin a basolna ken
dagiti panagsalungasingna, ken dagiti lugar a nangibangonanna kadagiti
pagdaydayawan ken nangisaadanna kadagiti rebulto ni Asera ken kadagiti
nakitikitan nga imahen, a nagdaydayawanna-naisurat dagitoy iti Libro
ti Cronicas dagiti profeta. 20 Pimmusay ni Manases ket naitanem isuna
iti nakaitaneman dagiti kapuonanna, ket intanemda isuna iti bukodna
a balay. Ni Amon a putotna a lalaki ti simmukat kenkuana nga ari.
21 Sangapulo ket dua ti tawen ni Amon idi nagrugi isuna nga agturay;
nagturay isuna iti dua a tawen idiay Jerusalem. 22 Dakes ti inaramidna
iti imatang ni Yahweh, a kas iti inaramid ni Manases nga amana.
Nagidaton ni Amon kadagiti amin a nakitikitan a ladawan nga inaramid
ni Manases nga amana, ken nagdaydayaw isuna kadagitoy. 23 Saan isuna
a nagpakumbaba iti sangoanan ni Yahweh, a kas koma iti inaramid ni
Manases nga amana. Ngem ketdi, ad-ada pay ti panagsukir ni Amon.
24 Insikat isuna dagiti adipenna ket pinapatayda isuna iti bukodna a balay.
25 Ngem pinapatay dagiti tattao iti daga dagiti amin a nangisikat kenni Ari
Amon, ket insaadda ni Josias, a putotna a lalaki nga ari a kasukatna.

34

1 Walo ti tawen ni Josias idi nangrugi isuna nga agturay; nagturay
isuna iti 31 a tawen idiay Jerusalem. 2 Inaramidna ti nalinteg iti
imatang ni Yahweh, ken nagbiag isuna a kas iti panagbiag ni David a
kapuonanna, ken tinungpalna amin a bilin ti Dios. 3 Ta iti maikawalo
a tawen iti panagturayna, idi agtutubo pay laeng isuna, rinugianannan
ti agdaydayaw iti Dios ni David a kapuonanna. Iti maika-12 a tawen,
rinugianna a dalusan ti Juda ken Jerusalem babaen iti panangdadaelna
kadagiti disso a pagdaydayawan kadagiti didiosen, dagiti imahen ni
Asera, dagiti nakitikitan a ladawan, ken dagiti nasukog a ladawan.
4 Rinebba dagiti tattao dagiti altar ni Baal iti imatang ni Josias; tinumbana
dagiti altar a pagpuoran kadagiti insenso nga adda iti ngatoen dagitoy.
Binurakburakna dagiti imahen ni Asera ken dagiti nakitikitan a ladawan,
ken dagiti nasukog a landok a ladawan agingga a nagbalin a tapok dagitoy.
Inwarisna ti tapok kadagiti tanem dagiti nangidatdatag kadagiti daton
kadakuada. 5 Pinuoranna dagiti tultulang dagiti papadida kadagiti altar a
nagdaydayawanda. Iti kastoy a wagas, dinalusanna ti Juda ken Jerusalem.
6 Kasta met laeng ti inaramidna kadagiti siudad iti Manases, Efraim, ken
Simeon, agingga iti Neftali, ken kadagiti nadadael a paset iti aglawlaw
dagitoy. 7 Rinebbana dagiti altar, binurakburakna dagiti imahen ni Asera
ken dagiti nakitikitan a ladawan, ken binurakna dagiti altar a pagpuoran
kadagiti insenso iti entero a daga ti Israel; kalpasanna ket nagsubli isuna
idiay Jerusalem. 8 Ita, iti maika-18 a tawen iti panagturayna, kalpasan
a nadalusan ni Josias ti daga ken ti templo, imbaonna da Safan a putot
a lalaki ni Asalias, ni Maasias, a gobernador iti siudad, ken ni Joas a

putot a lalaki ni Joacaz a sekritario, a tarimaanenda ti balay ni Yahweh
a Diosna. 9 Napanda kenni Hilkias, a nangato a padi, ket intalekda
kenkuana ti kuarta a naiyeg iti balay ti Dios, a naur-or dagiti Levita, a
guardia dagiti ruangan manipud iti Manases ken Efraim, manipud kadagiti
amin a nabatbati iti Israel, manipud iti entero a Juda ken Bejamin, ken
kadagiti agnanaed iti Jerusalem. 10 Intalekda ti kuarta kadagiti lallaki
a mangimatmaton iti trabaho idiay templo ni Yahweh. Tinangdanan
dagitoy a lallaki dagiti trabahador a nangtarimaan ken nangipasdek
manen iti templo. 11 Intangdanda dagitoy kadagiti karpentero ken
kadagiti agipaspasdek, ken pinanggatangda kadagiti napurmaan a bato,
ken kadagiti tabla a pangpatibker, ken maaramid nga adigi para kadagiti
paset a binaybay-an a marba dagiti sigud nga ari ti Juda. 12 Sipupudno nga
inaramid dagiti lalaki ti trabahoda. Dagiti mangimatmaton kadakuada
ket da Jahat ken Obadias, a Levita, a putot a lallaki ni Merari; ken ni
Zacarias ken Mesullam, manipud kadagiti putot a lallaki dagiti Koatitas.
Dagidiay dadduma a Levita a nalalaing iti musiko ket immatonanda dagiti
agtrabtrabaho. 13 Dagitoy a Levita ket isuda ti mangimatmaton kadagiti
agbunbunag kadagiti mausar iti pasdek ken kadagiti dadduma a lallaki
nga agtrabtrabaho. Adda met dagiti Levita a sekritario, mangimatmaton,
ken guardia dagiti ruangan. 14 Idi inruarda dagiti kuarta a naiyeg iti
balay ni Yahweh, nasarakan ni Hilkias a padi Ti Libro ti Linteg ni Yahweh
a naited babaen kenni Moises. 15 Kinuna ni Hilkias kenni Safan nga
eskriba, “Nasarakak Ti Libro ti Linteg iti balay ni Yahweh.” Impan ni
Hilkias ti Libro kenni Safan. 16 Impan ni Safan ti Libro iti ari, ken
kinunana pay kenkuana, “Ar-aramiden dagiti adipenmo dagiti amin a
naitalek kadakuada. 17 Innalada amin dagiti kuarta a nakitada iti balay
ni Yahweh, ket intalekda daytoy kadagiti mangimatmaton ken kadagiti
trabahador.” 18 Kinuna ni Safan nga eskriba iti ari, “Adda libro nga inted
kaniak ni Hilkias a padi.” Kalpasanna, imbasa ni Safan ti libro iti ari. 19 Idi
mangngeg ti ari dagiti linteg, rinay-abna dagiti pagan-anayna. 20 Binilin ti
ari da Hilkias, ni Ahikam a putot a lalaki ni Safan, ni Abdon a putot a lalaki
ni Mika, ni Safan nga eskriba, ken ni Asaias, nga adipenna, a kunana,
21 “Mapanyo saludsoden ti pagayatan ni Yahweh kaniak, ken kadagiti
nabati iti Israel ken iti Juda, gapu kadagiti sasao iti libro a nasarakan. Ta
nakaro ti pungtot ni Yahweh a naidissuor kadatayo. Nakaro unay, gapu
ta saan nga impangag dagiti kapuonantayo dagiti sasao iti daytoy a libro
a kas panangtungpal koma kadagiti amin a naisurat iti daytoy a libro.”
22 Isu a ni Hilkias, ken dagiti binilin ti ari, ket napanda kenni Hulda a
babai a profeta, nga asawa ni Sallum a putot a lalaki ni Tokat, a putot
a lalaki ni Hara, a mangay-aywan kadagiti kawes (agnanaed isuna idiay
Jerusalem idiay Maikadua a Distrito), ket kinasaritada isuna iti kastoy a
wagas: 23 Kinunana kadakuada, “Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Dios ti Israel:
'Ibagayo iti tao a nangibaon kadakayo nga umaykayo kaniak, 24 “Kastoy ti
kuna ni Yahweh: 'Dumngegka, mangidissuorakto iti didigra iti daytoy a
lugar ken kadagiti agnanaed iti daytoy, dagiti amin a lunod a naisurat iti
libro nga imbasada iti sangoanan ti ari ti Juda. 25 Gapu ta linaksiddak ken
nangpuorda kadagiti insenso kadagiti didiosen, tapno pagpungtotendak
babaen kadagitoy nga inar-aramidda-ngarud, maidissuorto ti pungtotko iti
daytoy a lugar, ket saanto nga agbaaw daytoy.”” 26 Ngem maipapan iti ari
ti Juda, a nangibaon kadakayo tapno saludsoden ti pagayatan ni Yahweh,
kastoy ti ibagayo kenkuana: “Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Dios ti Israel:

Maipanggep kadagiti sasao a nangngegmo: 27 'gapu ta nagbabawika, ken
nagpakumbabaka iti sangoanan ti Dios idi nangngegmo dagiti sasaona a
maibusor iti daytoy a lugar ken kadagiti agnanaed iti daytoy, ken gapu
ta nagpakumbabaka iti sangoanak ken rinay-abmo dagiti pagan-anaymo
ken immasugka iti sangoanak, impangagka met'-kastoy ti pakaammo
ni Yahweh. 28 'Kitaem, itiponkanto kadagiti kapuonam; natalnanto ti
pannakaitanemmo, ken saanto a maimatangan dagiti matam ti uray ania
kadagiti didigra nga idissuorko iti daytoy a lugar ken kadagiti agnanaed
iti daytoy."'" Impakaammo ngarud dagiti lallaki daytoy a mensahe iti
ari. 29 Kalpasanna, nangibaon ti ari kadagiti mensahero ken inummongna
dagiti amin a panglakayen iti Juda ken Jerusalem. 30 Kalpasanna, napan
ti ari iti balay ni Yahweh, ken dagiti amin a lallaki ti Juda ken dagiti
agnanaed iti Jerusalem, ken dagiti papadi, Levita, ken amin dagiti tattao,
dagiti mararaem ken nanumo. Bayat nga agdengdengngegda, imbasa
ti ari dagiti amin a linaon ti Libro ti Tulag a nasarakan idiay balay ni
Yahweh. 31 Nagtakder ti ari iti lugarna ket nakitulag iti sangoanan ni
Yahweh, nga agtulnog ken ni Yahweh, ken tungpalenna dagiti bilbilinna,
dagiti pammaneknekna iti katulaganna, ken dagiti alagadenna, iti amin a
puso ken kararuana, nga agtulnog kadagiti sasao iti katulagan a naisurat
iti daytoy a libro. 32 Pinagkarina dagiti amin nga agnanaed iti Jerusalem
ken Benjamin a tungpalenda ti katulagan. Nagtulnog dagiti agnanaed iti
Jerusalem iti tulag ti Dios, a Dios dagiti kapuonanda. 33 Inikkat ni Josias
dagiti amin a makarimon a banbanag kadagiti daga a kukua dagiti tattao
ti Israel. Pinagdayawna kenni Yahweh a Diosda ti tunggal maysa iti Israel.
Kadagiti amin nga al-aldawna, saanda a sinalungasing ti panagtulnogda
kenni Yahweh a Dios dagiti kapuonanda.

35

1 Rinambakan ni Josias ti Fiesta ti Ilalabas a para kenni Yahweh idiay
Jerusalem; ket pinartida dagiti urbon a karnero a naituding a para iti
Fiesta ti Ilalabas iti maika-14 nga aldaw iti umuna a bulan. 2 Insaadna
dagiti papadi iti akemda sana pinakired ida iti panagtrabahoda iti balay
ni Yahweh. 3 Kinunana kadagiti Levita a nangisuro iti entero nga Israel,
a napudno kenni Yahweh, "Iyapanyo ti nasantoan a Lakasa ti Tulag iti
balay nga impasdek ni Solomon a putot a lalaki ni David, nga ari ti Israel.
Saanyo a pulos nga ibakbaklay daytoy. Ita, dayawenyo ni Yahweh, a
Diosyo, ken pagserbianyo dagiti tattaona nga Israel. 4 Ibunggoyyo dagiti
bagbagiyo babaen iti nagan dagiti kapuonanyo ken ti puliyo, surotenyo
dagiti naisurat a bilbilin ni David, nga ari iti Israel, ken dagiti bilin ni
Solomon a putot ni David a lalaki. 5 Agtakderkayo iti nasantoan a lugar,
mapankayo kadagiti nakaisaadanyo a bunggoy a nakaibilangan dagiti
kapulian dagiti kakabsatyo, dagiti kaputotan dagiti tattao, ken mapankayo
kadagiti nakaisaadanyo a kapulian dagiti Levita. 6 Partienyo dagiti
naituding nga urbon a karnero a para iti Fiesta ti Ilalabas ken isagutyo met
dagiti bagbagiyo nga agpaay kenni Yahweh. Isaganayo dagiti karnero para
kadagiti kakabsatyo nga Israelita; aramidenyo daytoy a kas panagtulnog
kadagiti sao ni Yahweh, a naited babaen kenni Moises." 7 Nangted ni Josias
kadagiti amin a tattao iti 30, 000 nga urbon a karnero ken urbon a kalding
manipud kadagiti arban, a para iti daton a maipaay iti Fiesta ti Ilalabas,
kadagiti amin nga adda sadiay. Nangted pay isuna iti 3, 000 a bulog a baka;
naggapu dagitoy manipud kadagiti sanikua ti ari. 8 Nangted met dagiti
opisialna iti sagut a nagtaud kadagiti pusoda kadagiti tattao, papadi, ken
Levita. Da Hilkias, Zecarias, ken Jehiel, dagiti opisial a nadutokan iti balay

ti Dios, ket nangted 2, 600 a babassit a dingwen ken 300 a baka a sagut a para iti Fiesta ti Ilalabas. 9 Nangted met da Conanias, Semias ken Natanel a kabsatna, da Hasabias, Jeiel ken Jozabad a papangulo dagiti Levita iti 5, 000 a babassit a dingwen ken 500 a baka. 10 Naisagana ngarud dagiti masapsapul a para iti Fiesta ti Ilalabas, ket nagtakder dagiti papadi iti ayanda, agraman dagiti Levita babaen iti pannakabunggobunggoyda kas panagtulnogda iti bilin ti ari. 11 Pinartida dagiti urbon a karnero a nairanta a para iti Fiesta ti Ilalabas, ket inwarsi dagiti papadi ti dara a naawatda manipud kadagiti Levita' ken nilalatan met dagiti Levita dagiti karnero. 12 Inikkatda dagiti daton a maipuor, tapno ibunongda dagitoy kadagiti bunggoy dagiti tattao segun iti kapulianda, tapno idatonda kenni Yahweh, a kas naisurat iti Libro ni Moises. Kasta met ti inaramidda kadagiti bulog a baka. 13 Intonoda dagiti urbon a karnero a naituding a para iti Fiesta ti Ilalabas segun kadagiti sumaganad a bilin. Kadagiti nasagradoan a daton, inangerda dagitoy kadagiti banga, kaldero a dakkel, ken silliasi, ken pinartakanda nga inyapan dagitoy kadagiti amin a tattao. 14 Kalpasanna, insaganada dagiti sagutda para iti bagbagida ken para kadagiti papadi, gapu ta dagiti papadi, a kaputotan ni Aaron, ket nakumikomda kadagiti daton a maipuor ken dagiti taba agingga a sumipnget, insagana ngarud dagiti Levita dagiti sagut a para kadakuada ken para kadagiti papadi, a kaputotan ni Aaron. 15 Dagiti kumakanta, a kaputotan ni Asaf, ket addada iti naituding nga ayanda, a kas imbilin ni David kenni Asaf, Heman, ken Jedutun a profeta ti ari. Adda dagiti guardia iti tunggal ruangan; saanen a kasapulan a panawanda ti puestoda, gapu ta insaganan dagiti kakabsatda a Levita dagiti sagut a para kadakuada. 16 Isu nga iti dayta a tiempo, naipatungpal amin dagiti masapul a para iti pannakarambak ti Fiesta ti Ilalabas ni Yahweh ken ti pannakaidaton ti daton a maipuor iti rabaw ti altar ni Yahweh, kas imbilin ni Ari Josias. 17 Rinambakan dagiti Israelita ti Fiesta ti Ilalabas iti dayta a tiempo, ken ti Fiesta ti Tinapay nga Awan Lebadurana iti pito nga aldaw. 18 Ti kasta a pannakarambak ti Fiesta ti Ilalabas ket saan pay a napasamak iti" Israel manipud kadagiti tiempo ni profeta a Sammuel; wenno awan pay kadagiti dadduma nga ari ti Israel ti nangrambak ti Fiesta ti Ilalabas a kas iti panangrambak ni Josias a ken dagiti papadi, Levita, ken dagiti amin a tattao iti Juda ken Israel nga adda, ken dagiti agnanaed iti Jerusalem. 19 Narambakan daytoy a Fiesta ti Ilalabas agingga iti maika-18 a tawen a panagturay ni Josias. 20 Kalpasan amin dagitoy, kalpasan a naiyurnos ni Josias dagiti rumbeng a maurnos iti templo, napan nakiranget ni Neco, nga ari ti Egipto iti Carkemis idiay Karayan Eufrates, ket napan nakiranget ni Josias kenkuana. 21 Ngem nangibaon ni Neco kadagiti mangibagi kenkuana, a kunana, "Ania koma ti aramidek kenka, ari ti Juda? Saanak nga umay a maibusor kenka ita nga aldaw, ngem ketdi maibusor iti balay a gubatek. Imbilin ti Dios a darasek, isu a saanmo a lapdan ti Dios, nga adda kaniak, ta amangan no dadaelennaka." 22 Nupay kasta, saan nga inkaskaso ni Josias isuna. Nanglimlimo isuna tapno makiranget kenkuana. Saanna nga inkaskaso dagiti sasao ni Neco a naggapu iti ngiwat ti Dios; isu a napan isuna a nakiranget idiay tanap ti Megiddo. 23 Dagiti pumapana ket pinanada ni Ari Josias, ket kinuna ti ari kadagiti adipenna, "Iyadayodak, gapu ta nakaro ti sugatko.' 24 Indissaag ngarud isuna ti adipen manipud iti karuahe, ket inyakarna isuna iti sabali pay a karuahena. Inyapanda isuna idiay Jerusalem, a nakatayanna. Naitanem isuna idiay nakaitaneman dagiti kapuonanna. Dinung-awan dagiti amin a tattao ti Juda ken Jerusalem

ni Josias. 25 Dinung-awan ni Jeremias ni Josias; agdungdung-aw dagiti
amin a lallaki ken babbai a kumakanta maipanggep iti napasamak kenni
Josias agingga ita nga aldaw. Dagitoy a kankanta ket nagbalin a kaugalian
idiay Israel; kitaenyo, naisurat dagitoy kadagiti kankanta a dung-dung-aw.
26 Maipanggep kadagiti dadduma a banbanag maipanggep kenni Josias,
ken dagiti naimbag nga inaramidna a kas panagtulnog iti naisurat iti
linteg ni Yahweh- 27 ken dagiti ar-aramidna, manipud rugi ken leppas, ket
naisurat iti Libro dagiti Ar-ari ti Juda ken Israel.

36

1 Kalpasanna, dagiti tattao iti daga ket innalada ni Joahaz a putot a
lalaki ni Josias, ket insaadda isuna nga ari a kasukat ni amana idiay
Jerusalem. 2 Agtawen ni Joahaz iti 23 idi mangrugi isuna nga agari,
ket nagari isuna iti tallo a bulan idiay Jerusalem. 3 Inikkat isuna ti ari
ti Egipto idiay Jerusalem, ket pinagbayadna ti daga iti 4, 000 a kilo ti
pirak ken uppat a kilo ti balitok. 4 Insaad ti ari ti Egipto ni Eliakim,
a kabsat ni Joahaz a kas ari ti Juda ken Jerusalem, ken sinukatanna ti
naganna iti Jehoiakim. Kalpasanna inyapanna ti kabsat ni Eliakim a
ni Joahaz idiay Egipto. 5 Agtawen ni Jehoyakim iti 25 idi nangrugi nga
agari, ket nagari isuna iti 11 a tawen idiay Jerusalem. Inaramidna ti
dakes iti imatang ni Yahweh a Diosna. 6 Kalpasanna, rinaut isuna ni
Nebucadnesar nga ari iti Babilonia ket inkawarda isuna ket inyapanda
idiay Babilonia. 7 Nangala pay ni Nebucadnesar kadagiti sumagmamano a
banbanag iti balay ni Yahweh ket inyapanna idiay Babilonia ket inkabilna
dagitoy iti palasiona idiay Babilonia. 8 Maipanggep kadagiti dadduma a
pakasaritaan maipanggep kenni Jehoyakim, dagiti makarimon a banbanag
nga inaramidna, ken dagiti naduktalan a maibusor kenkuana, kitaenyo,
naisurat dagitoy iti Libro dagiti Ar-ari iti Juda ken Israel. Kalpasanna,
ti putot a lalaki ni Jehoyakim ti simmukat kenkuana nga ari. 9 Walo ti
tawen ni Jehoyakim idi nangrugi isuna nga agari; nagari isuna iti tallo
a bulan ket sangapulo nga aldaw idiay Jerusalem. Dakes iti imatang
ni Yahweh ti inaramidna. 10 Iti panagrugi ti tawen, nangibaon ni ari
Nebucadnesar kadagiti lallaki a napan nangala kenkuana ket inyapanda
iti Babilonia, agraman dagiti napapateg a banbanag manipud iti balay
ni Yahweh, ket insaadna ni Zedekias a kabagian ni Jehoyakim a kas
ari ti Juda ken Jerusalem. 11 Agtawen ni Zedekias iti 21 idi nangrugi a
nagari isuna; nagari isuna iti 11 a tawen idiay Jerusalem. 12 Dakes iti
imatang ni Yahweh a Diosna ti naramidna. Saan isuna a nagpakumbaba
iti sangoanan ni Jeremias a profeta a nangisao iti nagtaud iti ngiwat
ni Yahweh. 13 Nagrebelde met ni Zedekias kenni Ari Nebucadesar a
nangpasapata kenkuana nga agbalin isuna a napudno kenkuana babaen
iti Dios. Ngem pinatangken ni Zedekias ti ulona ken pinatangkenna ti
pusona a maibusor kenni Yahweh, a Dios ti Israel. 14 Maysa pay, nagsukir
iti kasta unay dagiti amin a papanguloen dagiti papadi ken dagiti tattao,
tinuladda dagiti makarimon a banbanag nga ar-aramiden dagiti sabali a
tattao. Tinulawanda ti balay ni Yahweh nga impaayna a para kenkuana
idiay Jerusalem. 15 Namin adu a nangipatulod ti mensahe kadakuada ni
Yahweh a Dios dagiti kapuonanda babaen kadagiti mensaherona ti Dios,
gapu ta maasian isuna kadagiti tattaona ken iti lugar a pagnanaedanna.
16 Ngem inuy-uyawda dagiti mensaherona, linalaisda dagiti sasaona, ken
kinatkatawaanda dagiti profetana agingga a simged manen ti pungtot ni
Yahweh kadagiti tattaona, agingga nga awan iti makalapped iti daytoy.

17 Inyeg ngarud ti Dios kadakuada ti ari iti Caldeo a nangpapatay kadagiti
agtutubo a lallaki babaen iti kampilan idiay santuario, ken saanna a
kinaasian dagiti agtutubo a lallaki wenno berhen a babbalasang, dagiti
lallakay wenno ubanan. Inyawat amin ida ti Dios iti imana. 18 Dagiti
amin nga alikamen iti balay ti Dios, dadakkel man wenno babassit, dagiti
gameng iti balay ni Yahweh, ken dagiti gameng ti ari ken dagiti opisialna-
inyapanna amin dagitoy idiay Babilonia. 19 Pinuoranda ti balay ti Dios,
rinebbada ti pader ti Jerusalem, pinuoranda dagiti amin a palasio iti
daytoy, ken dinadaelda dagiti amin a napipintas a banbanag iti daytoy.
20 Inyapan ti ari idiay Babilonia dagiti nakalisi iti kampilan. Nagbalinda
nga adipenna ken adipen dagiti putotna a lallaki agingga iti panagturay
ti pagarian iti Persia. 21 Napasamak daytoy tapno matungpal ti sao ni
Yahweh babaen kenni Jeremias, agingga a rumbeng nga aginana ti daga iti
tunggal Aldaw a Panaginana. Nangilin ti Aldaw a Panaginana kabayatan
a napanawan daytoy agingga iti 70 a tawen. 22 Ita, iti umuna a tawen
ni Ciro nga ari iti Persia, tapno mapasamak ti sao ni Yahweh babaen
kenni Jeremias, tinignay ni Yahweh ti espirito ni Ciro nga ari ti Persia
isu a nangaramid iti maysa a pangngeddeng iti entero a pagarianna, ket
insuratna pay daytoy. Kinunana, 23 “Kastoy ti kuna ni Ciro nga ari ti
Persia: Ni Yahweh a Dios sadilangit, ket inyawatna amin kaniak dagiti
amin a pagarian iti daga. Binilinnak a mangipasdekak iti balay a para
kenkuana idiay Jerusalem, nga adda idiay Juda. Siasinoman kadakayo a
maibilang kadagiti tattaona, ni koma Yahweh a Diosyo ti adda kadakayo.
Mapalubusan isuna a sumang-at iti daga.”

Ezra

1 Iti umuna a tawen a panagturay ni Cyrus a kas ari iti Persia, tinungpal
ni Yahweh ti saona a nagtaud iti ngiwat ni Jeremias, ken tinignayna ti
espiritu ni Cyrus. Naiwaragawag ti sao ni Cyrus iti entero a pagarianna.
Kastoy ti naisurat ken naisao: 2 “Kinuna ni Cyrus nga ari ti Persia: Ni
Yahweh a Dios ti Langit ti nangted kaniak kadagiti amin a pagarian iti
daga ket dinutokannak a mangibangon iti balayna a maipaay kenkuana
idiay Jerusalem iti Judea. 3 Siasinoman kadakayo ti nagtaud kadagiti
tattaona, ti Diosna koma ti makikadua kenkuana tapno makaapan isuna
idiay Jerusalem a mangbangon iti balay ni Yahweh a Dios ti Israel,
nga isu ti Dios ti Jerusalem. 4 Dagiti tattao iti sadinoman a paset iti
pagarian a pagnanaedan dagiti nakalasat iti dayta a daga ket masapul a
mangipaayda kadakuada iti pirak ken balitok, sanikua ken ay-ayup, ken
maysa a sagut a maidatag iti balay ti Dios idiay Jerusalem.”Kasapulan a
mangipaay 5 Kalpasanna, nagrubuat dagiti pangulo kadagiti puli dagiti
kapuonan ti Juda ken Benjamin, dagiti papadi ken dagiti Levita, ken
dagiti amin a tinignay ti Dios ti espirituna a mapan mangbangon iti
balayna. 6 Timmulong kadagiti trabahoda dagiti tattao iti aglawlawda
babaen kadagiti pirak ken balitok a banbanag, sanikua, ay-ayup, ken
napateg a banbanag ken naimpusoan a sagut. 7 Insubli pay ni Ari Cyrus
dagiti banbanag nga innala idi ni Nebucadnesar a maus-usar iti balay ni
Yahweh idiay Jerusalem ken inkabilna iti balay dagiti didiosna. 8 Inyawat
dagitoy ni Cyrus kenni Mitredat a tesorero a nangbilang kadagitoy para
kenni Sesbasar a pangulo ti Judea. 9 Daytoy ti bilang dagitoy: Tallopulo a
balitok a palanggana, sangaribo a pirak a palanggana, duapulo ket siam a
sabali pay a palanggana, 10 tallopulo a balitok a mallukong, 410 a babassit a
mallukong a pirak ken sangaribo a dadduma pay a banbanag. 11 Agdagup
amin iti 5, 400 a balitok ken pirak nga alikamen. Intugot amin dagitoy
ni Sesbasar idi nagsubli idiay Jerusalem dagiti naipanaw a kas balud
manipud Babilonia.

2

1 Dagitoy dagiti tattao iti probinsia a nakaruk-at iti pannakaibalud
kadakuada ni Ari Nebucadnesar a nangipan kadakuada a kas balud idiay
Babilonia, dagiti tattao a nagsubli kadagiti tunggal siudadda iti Jerusalem
ken iti Judea. 2 Kaduada a nagsubli da Zerubbabel, Jesua, Nehemias,
Seraias, Reelaias, Mardokeo, Bilsan, Mispar, Bigvai, Rehum ken Baana.
Daytoy ti listaan dagiti lallaki manipud kadagiti tattao ti Israel. 3 Dagiti
kaputotan ni Paros: 2, 172. 4 Dagiti kaputotan ni Safatias: 372. 5 Dagiti
kaputotan ni Aras: 775. 6 Dagiti kaputotan ni Pahat Moab, babaen kenni
Jesua ken Joab: 2, 812. 7 Dagiti kaputotan ni Elam: 1, 254. 8 Dagiti
kaputotan ni Zattu: 945. 9 Dagiti kaputotan ni Zaccai: 760. 10 Dagiti
kaputotan ni Bani: 642. 11 Dagiti kaputotan ni Bebai: 623. 12 Dagiti
kaputotan ni Azgad: 1, 222. 13 Dagiti kaputotan ni Adonikam: 666. 14 Dagiti
kaputotan ni Bigvai: 2, 056. 15 Dagiti kaputotan ni Adin: 454. 16 Dagiti
tattao ni Ater babaen kenni Hezekias: siam a pulo ket walo. 17 Dagiti
kaputotan ni Bezai: 323. 18 Dagiti kaputotan ni Jora: 112. 19 Dagiti tattao
ni Hasum: 223. 20 Dagiti tattao ni Gibbar: siam a pulo ket lima. 21 Dagiti

tattao ti Betlehem: 123. 22 Dagiti tattao ti Netofa: lima pulo ket innem. 23 Dagiti tattao ti Anatot: 128. 24 Dagiti tattao ti Asmavet: uppat a pulo ket dua. 25 Dagiti tattao ti Kiriat Jearim, Kefira ken Beerot: 743. 26 Dagiti tattao ti Rama ken Geba: 621. 27 Dagiti tattao ti Micmas: 122. 28 Dagiti tattao ti Betel ken Ai: 223. 29 Dagiti tattao ti Nebo: lima pulo ket dua. 30 Dagiti tattao ti Magbis: 156. 31 Dagiti tattao ti sabali nga Elam: 1, 254. 32 Dagiti tattao ti Harim: 320. 33 Dagiti tattao ti Lod, Hadid, ken Ono: 725. 34 Dagiti tattao ti Jerico: 345. 35 Dagiti tattao ti Senaa: 3, 630. 36 Dagiti papadi: Dagiti kaputotan ni Jedaias iti balay ni Jesua: 973. 37 Dagiti kaputotan ni Immer: 1, 052. 38 Dagiti kaputotan ni Pasur: 1, 247. 39 Dagiti kaputotan ni Harim: 1, 017. 40 Dagiti Levita: Dagiti kaputotan da Jesua ken Kadmiel, a kaputotan ni Hodavias: pitopulo ket uppat. 41 Dagiti kumakanta iti templo: Dagiti kaputotan ni Asaf: 128. 42 Dagiti kaputotan dagiti agbanbantay iti ruangan: Dagiti kaputotan da Salum, Ater, Talmon, Akkub, Hatita, ken Sobai: 139 amin. 43 Dagidiay naisaad nga agserbi iti templo: Dagiti kaputotan da Siha, Hasufa, Tabaot, 44 Keros, Siaha, Padon, 45 Lebana, Hagaba, Akkub, 46 Hagab, Samlai ken Hanan; 47 dagiti kaputotan da Giddel, Gahar, Reayas, 48 Resin, Necoda, Gazzam, 49 Uzza, Pasea, Besai, 50 Asna, Meumin ken Nefisim; 51 dagiti kaputotan da Bakbuk, Hakufa, Harhur, 52 Baslut, Mehida, Harsa, 53 Barkos, Sisera, Tema, 54 Nesias ken Hatifa. 55 Dagiti kaputotan dagiti adipen ni Solomon: Dagiti kaputotan da Sotai, Hasoferet, Peruda, 56 Jaala, Darkon, Giddel, 57 Sefatias, Hattil, Pokeret Hazzebaim, ken Ami. 58 Agdagup iti 392 amin a kaputotan dagiti naisaad nga agserbi iti templo ken dagiti kaputotan dagiti adipen ni Solomon. 59 Dagidiay pimmanaw manipud Tel Mela, Tel Harsa, Kerub, Addan ken Immer—ngem saanda a mapaneknekan a nagtaud iti Israel ti kapuonanda—agraman 60 dagiti 652 a kaputotan da Delaias, Tobias ken Necoda. 61 Ket kadagiti kaputotan dagiti papadi: Dagiti kaputotan da Habaias, Hakkoz, ken Barzillai (a nakiasawa kadagiti babbai a kaputotan ni Barzillai a Galaadita ket naawagan babaen kadagiti naganda) 62 Pinadasda a biruken ti listaan ti nagtaudanda a kapuonan, ngem saanda a nabirukan gapu ta rinugitanda ti kinapadida. 63 Isu a kinuna ti gobernador kadakuada a saanda a mangan kadagiti aniaman a nasantoan a daton agingga a palubosan ida ti maysa a padi nga addaan iti Urim ken Tummim. 64 Agdagup iti 42, 360 ti bilang ti entero a bunggoy, 65 saan a karaman dagiti adipenda ken dagiti adipenda a babbai (agdagup dagitoy iti 7, 337) ken dagiti lallaki ken babbai a kumakanta iti templo (dua gasut). 66 Dagiti kabalioda: 736. Dagiti muloda: 245. 67 Dagiti kamelioda: 435. Dagiti asnoda: 6, 720. 68 Idi napanda iti balay ni Yahweh idiay Jerusalem, nangted dagiti papanguloen ti pamilia iti nagtaud iti kaunggan a sagsagut tapno mausar iti pannakaibangon ti balay. 69 Nangtedda segun iti kabaelanda nga ited a mausar iti trabaho: 61, 000 a daric ti balitok, lima ribo a minas ti pirak, ken sangagasut a pagan-anay para kadagiti padi. 70 Isu a dagiti papadi ken dagiti Levita, dagiti tattao, dagiti kumakanta iti templo ken dagiti mangbanbantay kadagiti ruangan, ken dagiti nadutokan nga agserbi iti templo ket nagnaedda kadagiti siudadda. Dagiti amin a tattao iti Israel ket adda kadagiti siudadda.

3

1 Daytoy ti maikapito a bulan kalpasan ti panagsubli dagiti tattao ti

Israel kadagiti siudadda, idi naguummongda a kas maysa a tao idiay Jerusalem. 2 Nagsagana ni Jesua a putot a lalaki ni Josadac ken dagiti kakabsatna a papadi, ni Zerubbabel a putot a lalaki ni Salatiel ken dagiti kakabsatna a lalaki ket binangonda ti altar ti Dios ti Israel tapno maidatagda dagiti daton a mapuoran kas naibilin iti linteg ni Moises a tao ti Dios. 3 Kalpasanna, impasdekda ti altar iti rabaw ti pakaisaadanna, nga adda panagbuteng kadakuada gapu kadagiti tattao iti dayta a lugar. Nangidatonda kenni Yahweh kadagiti daton a mapuoran iti parbangon ken iti rabii. 4 Rinambakanda pay ti Fiesta dagiti Abong-abong a kas iti naisurat, ken nangidatonda iti daton a mapuoran iti inaldaw-aldaw a maiyannurot iti naipaulog a bilin, ti naituding a pagrebbengan iti tunggal aldaw. 5 Kasta met nga adda dagiti daton a mapuoran a maidaton iti inaldaw ken binulan, ken dagiti sagsagut para kadagiti amin a naituding a fiesta ni Yahweh, agraman dagiti amin a sagut a nagtaud iti bukod a nakem. 6 Nangrugida a nagidaton kenni Yahweh kadagiti daton a mapuoran iti umuna nga aldaw ti maikapito a bulan, uray no saanpay a naibangon ti templo. 7 Isu a nangtedda iti pirak kadagiti kantero ken kadagiti karpintero; taraon, mainom, ken lana kadagiti tattao ti Sidon ken Tiro tapno mangipatulodda kadagiti kayo ti sedro manipud Lebanon a maipan iti Joppe babaen iti baybay, kas iti impalubos kadakuada ni Cyrus nga ari ti Persia. 8 Ket iti maikadua a bulan ti maikadua a tawen kalpasan ti isasangpetda iti balay ti Dios idiay Jerusalem, da Zerubbabel, Jesua nga anak ni Josadac, dagiti dadduma a papadi, dagiti Levita, ken dagiti nagsubli idiay Jerusalem manipud iti pannakaibalud ti nangirugi ti trabaho. Dinutokanda dagiti Levita nga agtawen iti duapulo nga agpangato a mangimaton iti panagtrabaho iti balay ni Yahweh. 9 Insaad ni Jesua dagiti annak ken kakabsatna a lallaki, ni Kadmiel ken dagiti annakna a lallaki, ken dagiti kaputotan ni Juda tapno mangimaton kadagiti tattao a mangar-aramid ti trabaho iti balay ti Dios. Kaduada dagiti kaputotan ni Henadad, kasta met dagiti padada a Levita. 10 Insaad dagiti mangibangbangon ti pundasion para iti templo ni Yahweh. Daytoy ti gapuna a nagtakder dagiti papadi a sikakawes kadagiti pagan-anayda nga addaan kadagiti trumpeta, ken dagiti Levita, nga annak a lallaki ni Asaf, tapno idaydayawda ni Yahweh babaen kadagiti piangpiang a kas iti imbilin ti ima ni David nga ari ti Israel. 11 Nagkantada nga addaan iti panangdayaw ken panagyaman kenni Yahweh, “Naimbag isuna! Agnanayon ti kinapudnona iti tulagna iti Israel.” Nagriaw amin dagiti tattao nga uray da la impukkaw ti panagrag-oda iti panagdaydayaw kenni Yahweh gapu ta naisaaden ti pundasion ti templo. 12 Ngem adu kadagiti papadi, kadagiti Levita, kadagiti panguloen dagiti pamilia ken kadagiti lallakay a nakakita idi iti immuna a balay, ti nagsangit iti napigsa idi nakitada a naisaaden ti pundasion daytoy a balay. Ngem adu dagiti nagpukkaw gapu iti rag-o ken ragsak ken dir-i. 13 Kas nagbanaganna, saan a mailasin dagiti tattao ti riaw ti rag-o ken ragsak manipud iti panagsasangit dagiti tattao, gapu ta agsangsangit dagiti tattao iti kasta unay a kinarag-o, ken mangngeg ti riawda manipud iti adayo.

4

1 Ita, nangngeg dagiti dadduma a kabusor ti Juda ken Benjamin a dagiti tattao a naitalaw idi ket agdama a mangibangbangon iti templo para kenni Yahweh a Dios ti Israel. 2 Isu a kinatungtongda ni Zerubbabel ken dagiti pangulo dagiti puli dagiti kapuonanda. Kinunada kadakuada,

“Kaduaandakayo a mangibangon, gapu ta kas kadakayo, agdaydayaw
kami met iti Diosyo ken nagidatdaton kami kenkuana manipud pay
kadagiti al-aldaw nga impannakami ditoy a lugar ni Esarhadon nga ari
ti Asiria.” 3 Ngem kinuna da Zerubbabel, Jesua, ken dagiti pangulo dagiti
puli dagiti kapuonanda, “Saan a dakayo, no di ket dakami ti kasapulan
a mangibangon iti balay ti Diosmi, ta dakami ti mangibangon para kenni
Yahweh a Dios ti Israel, kas iti imbilin ni Cyrus nga Ari ti Persia.” 4 Isu
a pinakapoy dagiti tattao iti dayta a lugar dagiti im-ima dagiti taga-
Juda; pinagbutengda dagiti taga-Juda a mangibangon. 5 Pinasuksukanda
pay dagiti mammagbaga tapno saan a matungpal dagiti panggepda.
Inaramidda daytoy kabayatan dagiti amin nga al-aldaw ni Cyrus ken iti
panagari ni Dario nga ari ti Persia. 6 Ket iti rugrugi ti panagturay ni
ari Ahasuero, nagisuratda kadagiti pammadpadakes a maibusor kadagiti
agnanaed iti Juda ken Jerusalem. 7 Kabayatan dagiti al-aldaw ni Ahasuero,
nagsurat kenkuana da Bislam, Mitredat, Tabeel ken dagiti kakaduada.
Arameo ti pannakaisuratna ken naipatarus. 8 Kastoy a wagas ti panagsurat
ni Rehum a mangidadaulo ken ni Simsai nga eskriba kenni Artaxerxes
maipapan iti Jerusalem. 9 Kalpasanna, nagsurat da Rehum, Simsai ken
dagiti kakaduada nga ukom ken dadduma pay nga opisial iti gobierno a
naggapu idiay Erec, Babilonia ken Susa idiay Elam 10 ket kinaduaan pay
ida dagiti tattao a pinilit ti natan-ok ken natakneng a ni Asurbanipal a
pagnaeden idiay Samaria, agraman dagiti nabati nga adda idiay Probinsia
iti Ballasiw ti Karayan. 11 Daytoy ti kopia ti surat nga impatulodda
kenni Artaxerxes, “Dagiti adipenmo, a lallaki nga adda iti ballasiw ti
karayan ti makinsurat iti daytoy: 12 Maipakaammo iti ari a dagiti Judio
a pimmanaw manipud kenka ket immayda a maibusor kadakami ditoy
Jerusalem tapno mangibangon iti nasukir a siudad. Nalpasdan dagiti
pader ken natarimaandan dagiti pundasion. 13 Ita, maipakaammo iti Ari
a no naipatekderen daytoy a siudad ken nalpasen ti pader, saandanton
a mangted kadagiti pagyaman ken buwis, ket dangrandanto dagiti ari.
14 Pudno a gapu ta nangankami iti asin ti palasyo, saan ngarud a rumbeng
a makitami a saan a mapadpadayawan ti ari. Daytoy ti makagapu nga
ipakpakaammomi iti Ari 15 a sukimatem koma dagiti listaan ti amam tapno
maammoam a daytoy ket nasukir a siudad a mangdangran kadagiti ari
ken kadagiti probinsia. Nangted daytoy iti adu a parikut kadagiti ari
ken probinsia. Nagbalin daytoy a sentro iti panagsukir manipud pay idi.
Daytoy ti makagapu a nadadael ti siudad. 16 Ipakpakaammomi iti ari a no
maibangon manen daytoy a siudad ken ti paderna, awanen ti mabati a
para kenka iti ballasiw ti dakkel a karayan, ti Eufrates.” 17 Nangipatulod
ngarud iti sungbat ti Ari kada Rehum ken Simsai ken kadagiti kakaduada
idiay Samaria ken kadagiti nabatbati pay nga adda iti ballasiw ti Karayan:
“Kapya koma ti umadda kadakayo. 18 Naipatarus ken naibasa kaniak
ti surat nga impatulodyo. 19 Isu nga imbilinko ti pannakasukimat ket
natakuatan a kadagiti naglabas nga al-aldaw, nagsukirda ken bimmusorda
kadagiti ari. 20 Nagturay dagiti nabibileg nga ar-ari iti Jerusalem ken
inturayanda dagiti amin nga adda iti ballasiw ti Karayan. Immawatda
kadagiti bayad a pagyaman ken buwis. 21 Ita, mangaramidka iti bilin
tapno agsardengda ken saandan a bangonen daytoy a siudad agingga a
mangaramidak iti maysa a bilin. 22 Kitaenyo ta amangan no maliwayanyo
daytoy. Apay ketdin a maitulok ti pannakadadael a mangdangran kadagiti
ar-ari?” 23 Apaman a naibasa ti bilin ni Artaxerxes iti sangoanan da
Rehum, Simsai, ken dagiti kakaduada, napanda a dagus idiay Jerusalem ket

pinilitda dagiti Judio a sumardeng nga agibangbangon. 24 Isu a naisardeng
ti panagtrabaho iti balay ti Dios idiay Jerusalem agingga iti maikadua a
tawen ti panagturay ni Dario nga ari iti Persia.

5

1 Kalpasanna, nagipadto babaen iti nagan ti Dios ti Israel da Haggeo
a profeta ken Zacarias a putot a lalaki ni Iddo a profeta kadagiti Judio
idiay Juda ken Jerusalem. 2 Nagsagana ni Zerubbabel a putot a lalaki ni
Salatiel ken ni Jesua a putot a lalaki ni Josadac ket rinugianda a bangonen
ti balay ti Dios idiay Jerusalem, a kaduada dagiti profeta a nangpabileg
kadakuada. 3 Kalpasanna, immay ni Tatnai a gobernador ti Probinsia iti
Ballasiw ti Karayan, ni Setar Bozenai ken dagiti kakaduada, ket kinunada
kadakuada, “Siasino ti nangibilin kadakayo a bangonen daytoy a balay
ken leppasen dagitoy a pader?” 4 Kinunada pay, “Ania ti nagnagan
dagiti lallaki a mangibangbangon iti daytoy a balay?” 5 Ngem ti mata ti
Dios ket adda kadagiti panglakayen a Judio, ket saan ida a napasardeng
dagiti kabusorda. Ur-urayenda ti maipatulod a surat iti ari ken tapno
maipasubli ti maysa a bilin maipapan iti daytoy. 6 Daytoy ti surat da
Tatnai, Setar Bozenai, ken dagiti kakaduada nga opisiales para kenni Dario
nga ari. 7 Nangipatulodda iti pakaammo, kastoy ti insuratda para kenni
Ari Dario. “Kapia koma ti adda kenka. 8 Maipakaammo iti ari a napan
kami idiay Juda, iti balay ti naindaklan a Dios. Madama a maibangbangon
daytoy babaen kadagiti dadakkel a batbato ken nakabilan iti kaykayo
dagiti pader. Naan-anay ti pannakaaramid daytoy ket adu ti malmalpas
dagiti imada. 9 Dinamagmi kadagiti panglakayenda, 'Siasino ti nangibilin
kadakayo a bangonen daytoy a balay ken dagitoy a pader?' 10 Dinamagmi
pay dagiti nagnaganda tapno maamoam no ania ti nagan ti tunggal maysa
a nangidaulo kadakuada. 11 Simmungbatda ket kinunada, 'Adipennakami
ti Dios ti langit ken daga, ket bangbangonenmi manen daytoy a balay a
siguden a naibangon, adun a tawen ti naglabas idi imbangon ken inleppas
daytoy ti natan-ok nga ari ti Israel. 12 Ngem idi pinagpungtot dagiti
kapuonanmi ti Dios ti langit, inyawat ida ti Dios iti ima ni Nebucadnesar
nga ari ti Babilonia a nangdadael iti daytoy a balay ken nangitalaw kadagiti
tattao a kas balud nga impanna idiay Babilonia. 13 Nupay kasta, iti umuna
a tawen a panagturay ni Cyrus a kas ari ti Babilonia, nangipaulog ni Cyrus
iti maysa a bilin tapno maibangon manen ti balay ti Dios. 14 Insubli pay ni
Ari Cyrus dagiti balitok ken pirak nga alikamen iti balay ti Dios nga innala
ni Ari Nebucadnesar manipud idiay templo ti Jerusalem nga impanna iti
templo idiay Babilonia. Insublina dagitoy kenni Sesbasar a pinagbalinna
a gobernador. 15 Kinunana kenkuana, “Alaem dagitoy nga alikamen.
Ikabilmo dagitoy iti templo idiay Jerusalem. Bay-am a maibangon manen
ti balay ti Dios sadiay. 16 Kalpasanna, immay daytoy a Sesbasar ket
insaadna ti pundasion para iti balay ti Dios idiay Jerusalem; ket madama a
maipatpatakder daytoy ngem saanpay a naileppas.' 17 Ita, no nasayaat para
iti ari, masukimat koma daytoy iti balay a nakaidulinan dagiti libro idiay
Babilonia no adda sadiay ti bilin a nagtaud kenni Ari Cyrus a maibangon
manen daytoy a balay ti Dios idiay Jerusalem. Kalpasanna, mabalin nga
ipatulod ti ari ti pangngeddengna kadakami.

6

1 Imbilin ngarud ni Ari Dario ti pannakasukimat ti balay a nakaidulinan
dagiti napapateg a listaan idiay Babilonia. 2 Iti nasarikedkedan a siudad ti

Ecbatana idiay Media, nasarakan ti maysa a nalukot a pagbasaan; daytoy ti
nailanad: 3 “Iti umuna a tawen a panagturay ni Ari Cyrus, nangipaulog ni
Cyrus iti bilin maipanggep iti balay ti Dios idiay Jerusalem: 'Maipalubos ti
pannakaibangon ti balay a pagidatonan. Ti kangato dagiti paderna ket
innem a pulo a kubiko ken ti kaakabana ket innem a pulo a kubiko,
4 nga addaan iti tallo a katoon ti dadakkel a bato ken maysa a katoon
ti barbaro a kayo. Ket ti amin a magastos ket agtaud iti balay ti ari.
5 Kasta met a maisubli dagiti balitok ken pirak nga alikamen a kukua
ti balay ti Dios nga innala ni Nebukadnesar manipud iti templo idiay
Jerusalem nga impanna iti templo idiay Babilonia. Maipatulod dagitoy
iti templo idiay Jerusalem ken maidulin dagitoy iti balay ti Dios.' 6 Ita,
Tatnai, Setar Bozenai, ken dagiti kadduayo nga opisial nga agnanaed iti
ballasiw ti karayan, saankayo a makibiang. 7 Saanyo a pakibiangan ti
pannakaaramid daytoy a balay ti Dios. Dagiti gobernador ken dagiti
panglakayen a Judio ti mangibangonto daytoy a balay ti Dios iti dayta a
lugar. 8 Ibilbilinko a masapul nga aramidenyo daytoy para kadagitoy a
panglakayen dagiti Judio a mangbangon iti daytoy a balay ti Dios: Dagiti
pondo nga agtaud iti buis ti ari iti ballasiw ti Karayan ti mausarto a
pangbayad kadagitoy a lallaki tapno saanda nga isardeng ti trabahoda.
9 Aniaman a kasapulan—dagiti urbon a baka, dagiti kalakian a karnero,
wenno dagiti urbon a karnero para iti daton a mapuoran para iti Dios
ti Langit, agraman ti trigo, asin, arak, wenno lana, segun iti bilin dagiti
padi iti Jerusalem—itedyo kadakuada dagitoy a banbanag iti inaldaw nga
awan langanna. 10 Aramidenyo daytoy tapno makaidatagda iti daton iti
Dios ti Langit ket ikararagandak, nga ari, ken dagiti putotko a lallaki.
11 Ibilbilinko a no siasinoman ti mangsalungasing iti daytoy naipaulog
a bilin, masapul a maiguyod ti maysa a soleras ti balayna ket masapul
a maiduyok isuna iti daytoy. Ket agbalin ngarud a gabsuon ti rugit ti
balayna gapu iti daytoy. 12 Dadaelen koma ti Dios nga agnanaed sadiay
ti siasinoman nga ari ken dagiti tattao a mangsalungasing iti daytoy a
balay ti Dios idiay Jerusalem. Siak ni Dario a mangibilbilin iti daytoy.
Aramidenyo daytoy a naan-anay!” 13 Kalpasanna, inaramid da Tatnai,
Setar Boznai, ken dagiti kakaduada dagiti amin nga imbilin ni Ari Dario.
14 Isu a nangipatakder dagiti panglakayen a Judio iti wagas nga insuro
da Haggeo ken Zacarias babaen iti panangipadto. Imbangonda daytoy
segun iti bilin ti Dios ti Israel, ken babaen iti bilin da Cyrus, Dario ken
Artaxerxes, a dagiti ari ti Persia. 15 Nalpas ti balay iti maikatlo nga aldaw
iti bulan ti Adar, ken iti maikainnem a tawen a panagturay ni Ari Dario.
16 Dagiti Israelita, dagiti padi, dagiti Levita ken dagiti nabati kadagiti
naibalud idi ti nangidaton daytoy a balay ti Dios nga addaan iti rag-o.
17 Nangidatonda iti sangagasut a baka, sangagasut a kalakian a karnero
ken uppat a gasut nga urbon ti karnero para iti pannakaidaton iti balay ti
Dios. Naidaton met ti sangapulo ket dua a kalakian a kalding a kas daton
gapu iti basol para iti entero nga Israel, maysa para iti tunggal tribu ti
Israel. 18 Dinutokanda pay dagiti padi ken dagiti Levita iti pannakabingay
a trabaho para iti panagserbida iti Dios idiay Jerusalem, a kas iti naisurat
iti Libro ni Moises. 19 Isu a rinambakan dagiti naipanaw idi a kas balud ti
Fiesta ti Ilalabas iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw ti umuna a bulan.
20 Dinalusan amin dagiti Levita ken dagiti padi ti bagida ken pinartida
dagiti sagut para iti Fiesta ti Ilalabas para kadagiti amin a naipanaw idi
a kas balud, agraman dagiti bagida. 21 Dagiti Israelita a nangan kadagiti
sumagmamano a karne a naisagana iti Fiesta ti Ilalabas ket dagiti nagsubli

manipud iti pannakaipanaw idi a kas balud ken dagiti nangilasin kadagiti bagida manipud iti kinarugit dagiti tattao iti daga ken nangbirok kenni Yahweh, a Dios ti Israel. 22 Rinambakanda a sirarag-o ti Fiesta ti Tinapay nga Awan Lebadurana iti las-ud ti pito nga aldaw, ta innikkan ida ni Yahweh iti rag-o ken tinignayna ti puso ti ari ti Asiria a mangpabileg kadagiti imada iti panagtrabaho iti balayna, ti balay ti Dios ti Israel.

7

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, kabayatan ti panagturay ni Ari Artaxerxes, dagiti kapuonan ni Ezra ket da Seraias, Azarias, Hilkias, 2 Sallum, Zadok, Ahitub, 3 Amarias, Azarias, Merayot, 4 Zerahias, Uzzi, Bukki, 5 Abisua, Finees, Eleazar, kalpasanna ni Aaron a kangatoan a padi— 6 Pimmanaw ni Ezra manipud Babilonia. Nalaing isuna nga eskriba iti linteg ni Moises nga inted ni Yahweh a Dios ti Israel. Inted ti ari kenkuana ti aniaman a dinawatna agsipud ta adda kenkuana ti ima ni Yahweh. 7 Iti maikapito a tawen a panagturay ni Ari Artaxerxes, simmang-at met idiay Jerusalem dagiti sumagmamano a kaputotan ni Israel ken dagiti padi, dagiti Levita, dagiti kumakanta iti templo, dagiti mangbanbantay iti ruangan, ken dagiti nadutokan nga agserbi iti templo. 8 Nakadanon isuna idiay Jerusalem iti maikalima a bulan iti isu met laeng a tawen. 9 Pimmanaw isuna idiay Babilonia iti umuna nga aldaw iti umuna a bulan. Simmangpet isuna idiay Jerusalem idi umuna nga aldaw iti maikalima a bulan, agsipud ta adda kenkuana ti naimbag nga ima ti Dios. 10 Impapuso ni Ezra a nang-adal, nangaramid, ken nangisuro dagiti annuroten ken dagiti naipaulog a linteg ni Yahweh. 11 Daytoy ti naipaulog a linteg nga inted ni Ari Artaxerxes kenni Ezra a padi ken eskriba dagiti bilin ken alagaden ni Yahweh para iti Israel: 12 “Manipud iti Ari dagiti ari a ni Artaxerxes, nga agpaay kenni Ezra a padi, nga eskriba ti linteg ti Dios ti langit: 13 Ibilbilinko a siasinoman iti pagariak ti naggapu idiay Israel, agraman dagiti papadida ken dagiti Levita nga agtartarigagay a mapan idiay Jerusalem, ket mabalin a sumurot kenka. 14 Siak, nga ari, ken dagiti pito a mammagbagak, ibaonkayo amin a mangsukimat ti maipapan iti Juda ken Jerusalem, a maiyannurot iti linteg ti Dios a naawatanyo, 15 ket tapno maiyegyo ti pirak ken balitok nga indatonda iti Dios ti Israel idiay Jerusalem, ti pagtaenganna. 16 Itedyo amin a pirak ken balitok nga inted dagiti amin a taga-Babilonia agraman ti inted dagiti tattao ken dagiti padi para iti balay ti Dios idiay Jerusalem. 17 Isu a gumatangka kadagiti baka, kalakian ken urbon a karnero, trigo ken daton a mainom. Idatonyo dagitoy iti rabaw ti altar iti balay ti Diosyo idiay Jerusalem. 18 Aramidem ken dagiti kakabsatmo a lallaki ti ammom a nasayaat para iti natidda a pirak ken balitok, tapno maay-ayo ti Diosyo. 19 Idatagmo dagiti alikamen a siwawaya a naited kenka iti sangoananna para iti panagserbi iti balay ti Diosyo idiay Jerusalem. 20 Aniaman a masapul para iti balay ti Diosyo a kasapulam, alaem ti bayadna manipud iti pagiduldulinan ti gamengko. 21 Siak ni Artaxerxes nga Ari, nangaramidak iti bilin kadagiti amin a tesorero iti ballasiw ti Karayan, nga aniaman a dawaten ni Ezra kadakayo ket nasken nga itedyo a naan-anay 22 agingga iti sangagasut a talento a pirak, sangagasut a kasukat a trigo, sangagasut a bat nga arak, ken sangagasut a bat ti lana kasta met ti aglaplapusanan nga asin. 23 Aniaman a bilin manipud ti Dios iti Langit, aramidenyo daytoy a naan-anay para iti balayna. Ta apay koma nga umay ti pungtotna iti

pagariak ken kadagiti annakko a lallaki? 24 Ipakpakaammomi kadakuada
a saankayo a mangsingsingir iti aniaman a buwis iti siasinoman kadagiti
padi, kadagiti Levita, kadagiti kumakanta, kadagiti mangbanbantay iti
ruangan, wenno kadagiti tattao a nadutokan nga agserbi iti templo
ken kadagiti adipen iti daytoy balay ti Dios. 25 Sika Ezra, babaen iti
sirib nga inted kenka ti Dios, masapul a mangdutokka kadagiti ukom
ken nasirib a tattao nga agserbi kadagiti amin a tattao iti ballasiw ti
Karayan, ken agserbi iti siasinoman a makaammo ti linteg ti Diosmo.
Masapul met a suroam dagiti saan a makaamo iti linteg. 26 Dusaem ti
siasinoman a saan a naan-anay nga agtultulnog iti linteg ti Dios wenno
iti linteg ti ari, uray babaen iti pannakapapatay, iti pannakaibelleng, iti
pannakasamsam dagiti sanikuada, wenno pannakaibalud.” 27 Kinuna ni
Ezra “Madaydayaw ni Yahweh a Dios dagiti kapuonantayo, a nangtignay
iti puso ti ari tapno mangdayaw iti balay ni Yahweh idiay Jerusalem
28 ken ti nangipaay ti kinapudnona iti tulagna kaniak iti sangoanan ti ari,
dagiti mammagbagana, ken dagiti amin a mannakabalin nga opisialna.
Napabilegak babaen iti ima ni Yahweh a Diosko, ket inummongko dagiti
mangidadaulo manipud iti Israel tapno kumuyog kaniak.”

8

1 Dagitoy dagiti mangidadaulo kadagiti pamilia dagiti kapuonanda a
kaduak a pimmanaw idiay Babilonia kabayatan iti panagturay ni Ari
Artaxerxes. 2 Kadagiti kaputonan ni Finees: ni Gersom. Kadagiti
kaputotan ni Itamar: ni Daniel. Kadagiti kaputotan ni David: ni Hattus.
3 Kadagiti kaputotan ni Sekanias, a dagiti kaputotan ni Paros: ni Zerahias.
Kaduana dagiti sangagasut ket limapulo a lallaki a nailista. 4 Kadagiti
kaputotan ni Pahat Moab: ni Elieoenai a putot a lalaki ni Serahias.
Duagasut a lallaki ti nailista a kaduana. 5 Kadagiti kaputotan ni Sekanias:
ni Jahaziel. Tallogasut a lallaki ti nailista a kaduana. 6 Kadagiti kaputotan
ni Adin: ni Ebed a putot a lalaki ni Jonatan. Limapulo a lallaki ti nailista
a kaduana. 7 Kadagiti kaputotan ni Elam: ni Jesaias a putot a lalaki ni
Atalias. Pitopulo a lallaki ti nailista a kaduana. 8 Kadagiti kaputotan
ni Sefatias, ni Zebadias a putot a lalaki ni Micael. Walupulo a lallaki ti
nailista a kaduana. 9 Kadagiti kaputotan ni Joab: ni Obadias a putot a
lalaki ni Jehiel. Duagasut ken sangapulo ket walo a lallaki ti nailista a
kaduana. 10 Kadagiti kaputotan ni Selomit a putot a lalaki ni Jesofias.
Sangagasut ket innem a pulo a lallaki ti nailista a kaduana. 11 Kadagiti
Kaputotan ni Bebai: ni Zacarias a putot a lalaki ni Bebai. Duapulo ket
walo a lallaki ti nailista a kaduana. 12 Kadagiti kaputotan ni Azgad:
ni Johanan a putot a lalaki ni Jakkatan. Sangagasut ket sangapulo a
lallaki ti nailista a kaduana. 13 Naud-udi nga immay dagiti kaputotan ni
Adonikan. Dagitoy dagiti naganda: Elifelet, Jeuel ken Semaias. Innem a
pulo a lallaki ti immay a kaduada. 14 Kadagiti kaputotan ni Bigvai: ni
Utai ken Zakkur. Pitopulo a lallaki ti nailista a kaduana. 15 Kinuna ni
Ezra, “Inummongko dagiti agdaldaliasat iti karayan nga agturong idiay
Ahava, ken nagkampo kami sadiay iti tallo nga aldaw. Sinukimatko dagiti
tattao ken dagiti padi, ngem saanak a nakasarak idiay iti uray maysa a
kaputotan ni Levi. 16 Isu a pinaayabak da Eliezer, Ariel, Semaias, Elnatan,
Jarib, Elnatan ken Natan, Zacarias ken Mesullam—a dagiti mangidadaulo
—ken da Joiarib ken Elnatan—a mannursuro. 17 Kalpasanna, imbaonko
ida kenni Iddo a mangidadaulo idiay Casifia. Imbagak kadakuada ti

ibagada kenni Iddo ken kadagiti kakabagianna, dagiti agnanaed idiay Casifia nga agserserbi iti templo, dayta ket, tapno mangibaonda kadakami kadagiti adipen para iti balay ti Dios. 18 Isu a babaen iti kinaimbag ti ima ti Dios, imbaonda kadakami ti lalaki nga agnagan ti Serebias, maysa a nasirib a tao. Kaputotan isuna ni Mali a putot a lalaki ni Levi a putot ni Israel. Kaduana nga immay dagiti sangapulo ket walo a putotna a lallaki ken kakabsatna a lallaki. 19 Kaduada nga immay ni Hasabias. Immay pay da Jesaias, maysa kadagiti putot a lallaki ni Merari, agraman dagiti kakabsatna a lallaki ken dagiti putotda a lallaki, duapuloda amin a lallaki. 20 Kadagidiay a nadutokan nga agserbi idiay templo, a dinutokan ni David ken dagiti opisialna nga agserbi kadagiti Levita: duagasut ket duapulo, tunggal maysa kadakuada ket nadutokan babaen iti naganda. 21 Kalpasanna, inwaragawagko ti panagayunar iti igid ti Karayan Ahava tapno agpakumbabakami iti sangoanan ti Dios, tapno sapulen kenkuana ti nalinteg a dalan para kadakami, kadagiti ubbingmi, ken kadagiti amin a sanikuami. 22 Nagbainak a dumawat iti ari iti maysa nga armada wenno dagiti agkabkabalio a mangsalaknib kadakami kadagiti kabusor iti dalanmi, agsipud ta kinuna mi iti ari, 'Ti ima ti Diosmi ket adda kadagiti amin a kumamang kenkuana, ngem ti pannakabalin ken pungtotna ket adda kadagiti amin a manglipat kenkuana.' 23 Isu a nagayunarkami ken binirokmi ti Dios maipanggep iti daytoy, ket immasogkami kenkuana. 24 Kalpasanna, nangpiliak iti sangapulo ket dua a lallaki manipud kadagiti panguloen dagiti padi: da Serabias, Hasabias, ken sangapulo kadagiti kakabsatda a lallaki. 25 Nangtimbangak para kadakuada iti pirak, balitok, ken dagiti alikamen ken datdaton para iti balay ti Dios, a siwawaya nga insagut ti ari, dagiti mammagbagana ken dagiti opisialesna, ken ti entero nga Israel. 26 Nangtimbangak ngarud iti impaimak kadakuada nga innem a gasut ket limapulo a talento ti pirak, sangagasut a talento ti pirak nga alikamen, sangagasut a talento ti balitok, 27 duapulo a malukong a balitok a nagatadan iti sangaribu a daric, ken dua a gambang a napasileng iti kasta unay a kas kapateg ti balitok. 28 Kalpasanna, kinunak kadakuada, 'Nasagradoankayo kenni Yahweh, kasta met dagitoy nga alikamen. Ket daytoy a pirak ken balitok ket naimpusoan a daton para kenni Yahweh, a Dios dagiti kapuonanyo. 29 Aywanan ken idulinyo dagitoy agingga a maitimbangyo iti sangoanan dagiti opisial dagiti ari, dagiti Levita ken dagiti panguloen dagiti puli ti kapuonan ti Israel idiay Jerusalem, kadagiti siled ti balay ti Dios.' 30 Inawat dagiti padi ken dagiti Levita dagiti naitimbang a pirak, balitok ken dagiti alikamen tapno ipanda dagitoy idiay Jerusalem, iti balay ti Diostayo. 31 Pimmanawkami idiay Karayan ti Ahava iti maikasangapulo ket dua nga aldaw ti umuna a bulan tapno mapankami idiay Jerusalem. Adda kadakami ti ima ti Diosmi; sinalaknibannakami manipud iti ima ti kabusor ken kadagiti nangtarigagay a mangdarup kadakami iti dalan. 32 Isu a nakastrekkami idiay Jerusalem ket nagtalinaedkami sadiay iti tallo nga aldaw. 33 Ket iti maikauppat nga aldaw, natimbang dagiti pirak, balitok ken dagiti alikamen iti balay ti Diosmi, ket naipaima kenni Meremot a padi nga anak ni Urias. Kaduana ni Eleasar a putot a lalaki ni Finees, ni Josabad a putot a lalaki ni Jesua, ken ni Noadias a putot a lalaki ni Binnui a Levita. 34 Naammoan ti bilang ken timbang dagiti amin nga alikamen; dagiti amin a timbang ket nailista iti dayta a tiempo. 35 Dagiti nagsubli manipud iti pannakaibalud, a dagiti tattao a naipanaw a kas balud ket nangidatag iti daton a mapuoran para iti Dios ti Israel: sangapulo ket dua a baka para

kadagiti amin nga Israelita, siam a pulo ket innem a kalakian a karnero, pitopulo ket pito nga urbon a karnero ken sangapulo ket dua a kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol. Amin dagitoy ket daton a mapuoran para kenni Yahweh. 36 Kalpasanna, intedda ti bilin nga impaulog ti ari iti kangatoan nga opisial ti ari ken kadagiti gobernador iti ballasiw ti Karayan, ket tinulonganda dagiti tattao ken ti balay ti Dios.”

9

1 “Idi nalpas dagitoy a banbanag, immasideg kaniak dagiti opisial ket kinunada, 'Dagiti tattao ti Israel, dagiti padi, ken dagiti Levita ket saanda nga inlasin dagiti bagida manipud kadagiti kinarimon dagiti tattao iti sabali a daga a: Canaanita, Heteo, Perezeo, Jebuseo, ken Ammonitas, Moabitas, Egipcios, ken dagiti Amoreos. 2 Gapu ta innalada dagiti dadduma nga annakda a babbai ken lallaki, ket inlaokda dagiti nasantoan a tattao kadagiti tattao iti sabali a daga. Ket dagiti pay opisial ken mangidadaulo ti nangiyun-una iti daytoy a kina-awan ti pammati.' 3 Idi nangngegko daytoy, rinay-abko ti pagan-anay ken ti kagayko ken pinarutko dagiti buok iti ulok ken ti barbasko. Ket nagtugawak a mababain. 4 Amin dagidiay a nagtigerger iti sasao ti Dios ti Israel maipanggep iti daytoy a kinaawan pammati ket naguummong iti ayanko kabayatan nga agtugtugawak a mababain agingga iti rabii a panagidatag iti daton. 5 Ngem iti panagidaton iti rabii, nagtakderak manipud iti pwesto a nakaibabainak a naray-ab ti pagan-anay ken kagayko, nagparintumengak ket inyunnatko dagiti imak kenni Yahweh a Diosko. 6 Kinunak: 'Diosko, mababainak unay a mangitangad iti rupak kenka, ta nangatngaton dagiti nadagsen a basolmi ngem ti ulomi, ken dimmanonen kadagiti langit ti biddutmi. 7 Manipud kadagiti al-aldaw dagiti kapuonanmi agingga ita ket adun ti nagbasolanmi. Gapu kadagiti nadagsen a basolmi, dakami, dagiti arimi, ken dagiti padimi ket naipaimakami kadagiti ari iti daytoy a lubong, iti kampilan, iti pannaka-ibalud, ken iti pannakasamsam ken iti pannakaibabain, kas iti kasasaadmi ita. 8 Ngem ita, iti apagbiit a tiempo, immay ti asi manipud kenni Yahweh a Diosmi a nangibati kadakami kadagiti dadduma a nakalasat ken mangted kadakami iti namnama iti nasantoan a lugarna. Ti Dios ti nanglawag kadagiti matami ken nangted iti bassit nga inana manipud iti pannakatagabumi. 9 Ta tagabukami, ngem saannakami a nalipatan ti Diosmi ngem pinagtalinaedna ti kinapudnona iti tulagna kadakami. Inaramidna daytoy iti imatang ti ari ti Persia tapno pabilgen-nakami, tapno maibangonmi manen ti balay iti Diosmi ken maitarimaan dagiti dadaelna. Inaramidna daytoy tapno maikkanakami iti pader iti pannakasalaknib idiay Juda ken Jerusalem. 10 Ngem ita, O Diosmi, ania ti makunami kalpasan daytoy? Nalipatanmi dagiti bilinmo, 11 dagiti bilin nga intedmo kadagiti adipenmo a dagiti profeta, idi imbagam, “Daytoy a daga a serserkanyo tapno tagikuaen ket narugit a daga. Rinugitan daytoy dagiti tattao iti daga babaen kadagiti makarimon nga aramidda. Agsinumbangir a pinunnoda daytoy babaen kadagiti kinarugitda. 12 Isu nga ita, saanmo nga ipaasawa dagiti annakmo a babbai kadagiti annakda a lallaki; saanmo nga ipaasawa kadagiti annakmo a lallaki kadagiti annakda a babbai, ken saanyo a sapulen ti madama a kinatalna ken ti kinarang-ayda, tapno pumigsakayo ken kanenyo ti nasayaat iti daga, tapno tawiddento daytoy dagiti annakyo iti agnanayon.” 13 Ngem kalpasan ti amin a dimteng kadakami gapu kadagiti dakes nga aramidmi ken kadagiti nakaro a basolmi—agsipud ta sika, a Diosmi, binabawim ti maikari a dusa kadagiti nadagsen a nagbasolanmi ket intulokmo a makalasatkami—

14 salungasingenmi kadi manen dagiti bilbilinmo ket makiasawa kadagitoy
a makarimon a tattao? Saankanto kadi a makaunget ket ikisapnakami
tapno awan ti uray maysa a mabati ket awan ti uray maysa a makalibas?
15 Yahweh a Dios ti Israel, nalintegka, ta nagtalinaedkami a bassit a
nakalasat iti daytoy nga aldaw. Adtoy! Adda kami iti sangoanam kadagiti
biddutmi, ta awan ti uray maysa a makatakder iti sangoanam gapu iti
daytoy."'

10

1 Kabayatan ti panagkararag ken panagkumpisar ni Ezra, nagsangsangit
isuna ket nagpakleb iti sangoanan ti balay ti Dios. Adu a taripnong ti
lallaki, babbai, ken ub-ubbing nga Israelita ti immaribungbong kenkuana
ken kasta unay ti panagsangsangit dagiti tattao. 2 Kinuna kenkuana ni
Secanias a putot a lalaki ni Jehiel iti kaputotan ni Elam, "Dakami a mismo
ket nakaaramid iti maikaniwas iti Diostayo ken nakipagnaedkami kadagiti
ganggannaet a babbai manipud kadagiti tattao kadagiti sabali a daga.
Ngem ita, adda namnama para iti Israel maipapan iti daytoy. 3 Isu nga ita,
agkaritayo iti Diostayo a papanawentayo dagiti amin a babbai ken dagiti
annakda segun kadagiti pagannurotan ti Apo ken segun iti pagannurotan
dagiti agbuteng kadagiti bilbilin ti Diostayo, ket maaramid koma daytoy
segun iti linteg. 4 Tumakderka, ta daytoy a banag ket pagrebbengam
nga aramiden, ket kaduaandaka. Patibkerem ti nakemmo ket aramidem
daytoy." 5 Isu a timmakder ni Ezra, pinagkarina dagiti opisial a papadi,
dagiti Levita ken dagiti amin nga Israelita nga agtignayda iti kastoy a
wagas. Nagkarida. 6 Kalpasanna, pimmanaw ni Ezra iti sangoanan ti balay
ti Dios ket napan iti siled ni Jehonahan a putot a lalaki ni Eliasib. Saan
isuna a nangan iti aniaman a tinapay wenno imminum iti danum, gapu
ta agladladingit isuna maipapan iti kina-awan pammati dagiti naggapu
iti pannaka-ibalud. 7 Nangipatulodda iti mensahe idiay Juda ken idiay
Jerusalem kadagiti amin a tattao a nagsubli manipud iti pannakaipanaw
a kas balud nga aguummongda idiay Jerusalem. 8 Siasinoman a saan
a makaumay iti las-ud ti tallo nga aldaw segun iti pagannurotan dagiti
opisial ken dagiti panglakayen ket masamsam amin dagiti sanikuana, ken
saanen a maibilang iti dakkel a gimong dagiti tattao a nagsubli manipud
iti pannakaipanaw. 9 Naguummong ngarud dagiti amin a tattao ti Juda
ken Bejamin idiay Jerusalem iti tallo nga aldaw. Daytoy ti maikaduapulo
nga aldaw iti maikasiam a bulan. Nagtakder dagiti amin a tattao iti
plasa ti sangoanan ti balay ti Dios ket nagtigergerda gapu iti sao ken
iti tudo. 10 Timmakder ni Ezra a padi ket kinunana, "Nagbasolkayo.
Nakidennakayo kadagiti ganggannaet a babbai a nangpaadu ti basol ti
Israel. 11 Ngem ita dayawenyo ni Yahweh, ti Dios ti kapuonanyo, ken
aramidenyo ti pagayatanna. Suminakayo kadagiti tattao iti daga ken
kadagiti ganggannaet a babbai." 12 Simmungbat babaen iti napigsa a
timek dagiti amin a gimong, "Aramidenmi kas imbagam. 13 Nupay kasta,
adu dagiti tattao, ket panagtutudo pay. Awan pigsami a tumakder iti
ruar, ket saan laeng a maysa wenno dua nga aldaw ti panangaramid iti
daytoy, gapu ta dakkel unay ti nagbasolanmi iti daytoy a banag. 14 Isu
a bay-am a dagiti opisialesmi ti mangibagi iti amin a gimong. Dagiti
nangipalubos kadagiti ganggannaet a babbai nga agnaed iti siuadadtayo
ket bay-am nga umay iti tiempo nga ituding dagiti panglakayen ken ukom
ti siudad agingga a maikkat ti nakaro a pungtot ti Diostayo kadatayo."
15 Sinuppiat daytoy ni Jonatan a putot a lalaki ni Asael ken ni Jazeyas

a putot a lalaki ni Tikva, ket immanamong kadakuada da Mesullam
ken Sabbetai a Levita. 16 Isu a daytoy ti inaramid dagiti tattao a
nagsubli manipud iti pannakaitalaw. Nangpili ni Ezra a padi kadagiti
lallaki, dagiti mangidadaulo kadagiti puli ti kapuonanda ken babbalayda—
aminda babaen iti nagan, rinugianda a sinukimat ti maipanggep iti
banag iti umuna nga aldaw iti maikasangapulo a bulan. 17 Iti umuna
nga aldaw ti umuna a bulan, naileppasda ti panangsukimat no siasino
kadagiti lallaki ti nakipagnaed kadagiti ganggannaet a babbai. 18 Kadagiti
kaputotan dagiti padi ket adda dagiti nakipagnaed kadagiti ganggannaet
a babbai. Kadagiti kaputotan ni Josue a putot a lalaki ni Josadac ken
kadagiti lallaki a kakabsatna, ket da Maasias, Eliezer, Jarib, ken Gedalias.
19 Ket disididoda a mangpapanaw kadagiti assawada a babbai. Agsipud
ta nagbasolda, nangidatonda iti kalakian a karnero manipud iti arban
para kadagiti basolda. 20 Kadagiti kaputotan ni Immer: da Hanani ken
Zebadias. 21 Kadagiti kaputotan ni Harim: da Maasias, Elias, Semamaias,
Jehiel, ken Uzzias. 22 Kadagiti kaputotan ni Pasur: da Elioenai, Maasias,
Ismael, Netanel, Johabad, ken Elasa. 23 Kadagiti Levita: da Josabad,
Simei, Kelaias, —isu ni Kelita, Petahias, Juda, ken Eliezer. 24 Kadagiti
kumakanta: ni Eliasib. Kadagiti parabantay iti ruangan: da Sallum, Telem
ken Uri. 25 Kadagiti dadduma nga Israelita—a dagiti kaputotan ni Paros: da
Ramias, Izzias, Malkija, Mijamin, Eleazar, Malkija ken Benaias. 26 Kadagiti
kaputotan ni Elam: da Mattanias, Zacarias, Jehiel, Abdi, Jeremot ken Elias.
27 Kadagiti kaputotan ni Zattu: da Elioenai, Eliasib, Mattanias, Jeremot,
Zabad ken Aziza. 28 Kadagiti kaputotan ni Bebai: da Jehohanan, Hananias,
Zabbai ken Atlai. 29 Kadagiti kaputotan ni Bani: da Mesullam, Malluk,
Adaias, Jasub, Seal ken Jeremot. 30 Kadagiti kaputotan ni Pahat Moab:
da Adna, Kelal, Benaias, Maasis, Mattanias, Bezalel, Binnui ken Manases.
31 Kadagiti kaputotan ni Harim: da Eliezer, Issijas, Malkija, Semaias,
Simeon, 32 Benjamin, Malluk ken Semarias. 33 Kadagiti kaputotan ni
Hasum: da Mattenai, Mattatta, Zabad, Elifelet, Jeremai, Manases ken Simei.
34 Kadagiti kaputotan ni Bani: da Maadai, Amram, Uel, 35 Benaias, Bedeias,
Keluhi, 36 Vanias, Meremot, Eliasib, 37 Mattanias, Mattenai ken Jaasu,
38 Bani, Binnui, ken Simei, 39 Selamias, Natan, Adaias, 40 Maknadebai,
Sasai, Sarai, 41 Azarel, Selemias, Semarias, 42 Sallum, Amarias, ken Jose.
43 Kadagiti kaputotan ni Nebo: da Jeiel, Mattitias, Zabad, Zebina, Iddo, Joel
ken Benaias. 44 Nakiasawa amin dagitoy kadagiti ganggannaet ken addaan
ti annak dagiti dadduma kadakuada.

Nehemias

1 Dagiti sasao ni Nehemias a putot ni Hacalias: Ita, napasamak nga
iti bulan ti Kislev, iti maika-duapulo a tawen, bayat nga addaak iti
nasarekedkedan a siudad ti Susa, 2 ket immay ti maysa kadagiti kabsatko
a lallaki a ni Hanani, a kaduana dagiti sumagmamano a tattao ti Juda,
ket sinaludsodko kadakuada ti maipanggep kadagiti Judio a nakalibas,
dagiti nabatbati a Judio nga adda sadiay, ken maipanggep iti Jerusalem.
3 Kinunada kaniak, “Dagiti adda iti probinsia a nakalasat iti pannakaibalud
ket kasta unay ti panagsagaba ken pannakaibabainda gapu ta narba
ti pader ti Jerusalem, ken napuoran dagiti ruangan daytoy.” 4 Ket
apaman a nangngegko dagitoy a sasao, nagtugawak ket nagsangitak,
adu nga aldaw a nagladladingitak, nagay-ayunar ken nagkarkararagak
iti sangoanan ti Dios ti langit. 5 Kinunak, “O Yahweh, sika ti Dios ti
langit, ti Dios a naindaklan ken nakakaskasdaaw, a napudno iti katula-
ganna ken kinamanangngaasina kadagiti mangipatpateg kenkuana ken
mangtungtungpal kadagiti bilinna. 6 Denggem ti kararagko ken lukatam
dagiti matam tapno mangngegmo ti kararag ti adipenmo nga ikararagko
ita iti sangoanam iti aldaw ken rabii para kadagiti tattao ti Israel nga
adipenmo. Ak-aklonek dagiti basol dagiti tattao ti Israel, a nagbasolanmi
kenka. Nagbasolak ken ti balay ti amak. 7 Nagtignaykami a sidadangkes
kenka, ken saanmi a tinungpal dagiti bilin, dagiti alagaden ken dagiti
paglintegan nga imbilinmo kenni Moises nga adipenmo. 8 Lagipem
ti sao nga imbilinmo kenni Moises nga adipenmo, 'No agbalinkayo a
saan a napudno, iwaraskayonto kadagiti nasion, 9 ngem no agsublikayo
kaniak ken surotenyo dagiti bilbilinko ken aramidenyo dagitoy, uray no
naiwaras dagiti tattaoyo agingga iti kaadaywan a lugar, ummongekto
ida manipud sadiay ket ipankonto ida iti dayta a lugar a pinilik a
pagtalinaedan ti naganko.' 10 Ita, isuda dagiti adipenmo ken tattaom
nga insalakanmo babaen iti naindaklan a pannakabalinmo ken iti bileg
ti imam. 11 O Yahweh, agpakpakaasiak kenka, denggem ita ti kararag ti
adipenmo, ken iti kararag dagiti adipenmo a naragsak nga agdayaw iti
naganmo. Pagballigiem ti adipenmo ita nga aldaw ken ipaayam isuna ti
asi iti imatang daytoy a tao.” Agserserbiak idi a kas mangimatmaton ti
pannakaidasar iti arak ti ari.

2

1 Iti bulan ti Nisan, iti maika-duapulo a tawen a panagturay ni Artaxerxes
nga ari, nangpili isuna iti arak, innalak ti arak ket intedko daytoy iti ari.
Ita, saanak pay a pulos a nagliday iti imatang ti ari. 2 Ngem kinuna ti
ari kaniak, “Apay a nagliday ta rupam? Kasla saanka met a masakit.
Mabalin a kinaliday ti puso daytoy.” Ket kasta unay ti panagbutengko.
3 Kinunak iti ari, “Agbiag koma ti ari iti agnanayon! Apay koma a saan nga
agliday ti rupak? Ti siudad, a nakaitaneman dagiti ammak, ket nadadael
ken napuoran dagiti ruangan daytoy.” 4 Ket kinuna ti ari kaniak, “Ania
ti kayatmo nga aramidek?” Isu a nagkararagak iti Dios ti langit. 5 Ket
insungbatko iti ari, “No kasla nasayaat daytoy iti ari, ken no makaay-
ayo ti inaramid ti adipenmo iti imatangmo, ibaonnak koma a mapan
idiay Juda, iti siudad a nakaitaneman dagiti ammak, tapno bangonek
manen daytoy.” 6 Insungbat ti ari kaniak (nakatugaw met idi ti reyna

iti abayna), “Kasano kabayag ti kaawanmo ken kaanoka nga agsubli?” Naragsakan ti ari a nangibaon kaniak idi imbagak kenkuana dagiti petsa.
7 Ket kinunak iti ari, “No pakaragsakan ti ari, ikkannak koma kadagiti
surat para kadagiti gobernador iti ballasiw ti Karayan tapno palubosandak
a lumabas kadagiti masakupanda iti panagturongko idiay Juda. 8 Adda
koma pay surat a para kenni Asaf nga agay-aywan iti kabakiran ti ari,
tapno ikkannak iti tarikayo a maaramid nga awanan kadagiti ruangan ti
sarikedked iti abay ti templo, para iti pader ti siudad, ken para iti balay a
pagnaedak.” Ket gapu ta adda kaniak ti ima ti Dios, pinatgan ti ari dagiti
kiddawko. 9 Dimtengak kadagiti gobernador iti ballasiw ti Karayan, ket
intedko kadakuada dagiti surat ti ari. Ita, pinakuyogannak ti ari kadagiti
opisial ti armada ken lallaki a nakakabalio. 10 Idi nangngeg daytoy da
Sanballat a Horonita ken Tobias nga adipen nga Ammonita, saanda a
naragsakan nga adda immay nga agtarigagay a tumulong kadagiti tattao
ti Israel. 11 Isu a napanak idiay Jerusalem ken addaak idiay iti tallo
nga aldaw. 12 Bimmangonak iti rabii, siak ken dagiti sumagmamano a
lallaki a kaduak. Awan ti nangibagaak iti inkabil ti Diosko iti pusok
nga aramidek para iti Jerusalem. Awan ti intugotko nga ayup, ti laeng
ayup a pagsaksakayak. 13 Iti rabii, rimmuarak iti Ruangan ti Tanap,
nga agturong iti Bubon ti Atap nga aso ken iti Ruangan a Pagiruaran ti
Rugit ket sinukimatko dagiti pader ti Jerusalem a narba ken dagiti kayo a
ruangan a napuoran. 14 Kalpasanna, napanak iti Ruangan ti Burayok ken
iti tangke ti ari. Nailet unay ti disso a paglasatan ti ayup a pagsaksakayak.
15 Isu a napankami iti dayta a rabii iti tanap ket sinukimatmi ti pader,
nagsubliak ket simrekak iti Ruangan ti Tanap ket nakasubliak ngarud.
16 Saan nga ammo dagiti mangiturturay ti napanak wenno ti inaramidko
ken saanko pay nga impakaammo kadagiti Judio, wenno kadagiti padi,
wenno kadagiti opisial, wenno kadagiti mangiturturay, wenno kadagiti
dadduma a nangaramid iti trabaho. 17 Kinunak kadakuada, “Makitayo
ti parikut a sangsangoentayo, no kasano a nadadael ti Jerusalem ken
napuoran dagiti ruangan daytoy. Umaykayo, ket bangonentayo manen ti
pader ti Jerusalem tapno saantayon a maibabain.” 18 Imbagak kadakuada
nga adda kaniak ti ima ti Dios ken kasta met dagiti sao ti ari nga
imbagana kaniak. Kinunada, “Tumakdertayo ket bangonentayo.” Isu a
pinapigsada dagiti imada para iti nasayaat a trabaho. 19 Ngem idi nadamag
da Sanballat a Horonita, Tobias, ti adipen nga Ammonita ken Gesem
nga Arabo ti maipapan iti daytoy, linalais ken kinatkatawaandakami, ket
kinunada, “Ania ti ar-aramidenyo? Busbusorenyo kadi ti ari?” 20 Ket
insungbatko kadakuada, “Ti Dios ti langit ti mangted kadakami iti balligi.
Adipennakami ket rugiananmi ti agpatakder. Ngem awan ti bingayyo,
awan ti karbenganyo ken awan ti pasetyo iti pakasaritaan ti Jerusalem.”

3

1 Ket timmakder ni Eliasib a kangatoan a padi agraman dagiti kak-
absatna a padi ket binangonda ti Ruangan ti Karnero. Kinonsagrarda
daytoy ket inkabilda dagiti ruanganna. Kinonsagrarda daytoy agingga iti
Torre dagiti Sangagasut ken agingga iti Torre ni Hananel. 2 Simmaruno
kenkuana a nagtrabaho dagiti lallaki ti Jerico ken simmaruno kadakuada
a nagtrabaho ni Zaccur a putot ni Imri. 3 Imbangon dagiti putot ni
Hassenaa ti Ruangan ti Lames. Inkabilda dagiti awanan iti pakaikabilanda,
inkabilda dagiti ruanganna, dagiti pagbalunetanna ken dagiti balunetna.
4 Tinarimaan ni Meremot ti sumaruno a paset. Isuna ket putot ni Urias a

putot ni Hakkoz. Ket simmaruno kadakuada a nagtarimaan ni Mesullam. Isuna ket putot ni Barakias a putot ni Mesezabel. Simmaruno kadakuada a nagtarimaan ni Zadok. Isuna ket putot ni Baana. 5 Simmaruno kadakuada a nagtarimaan dagiti taga-Tekoa, ngem nagkedked dagiti panguloenda a mangaramid iti imbilin dagiti mangimatmaton kadakuada. 6 Tinarimaan da Joyada a putot ni Pasea ken Mesullam a putot ni Besodias ti Daan a Ruangan. Inkabilda dagiti awanan, dagiti ridawna, dagiti pagbalunetanna ken dagiti balunetna. 7 Simmaruno kadakuada a nagtarimaan ni Melatias a taga-Gabaon, kaduana ni Jadon a taga-Meronot. Indadauloanda dagiti lallaki ti Gabaon ken Mizpa. Ti Mizpa ket nagnaedan ti gobernador iti probinsia iti ballasiw ti Karayan. 8 Simmaruno kenkuana a nagtarimaan ni Uzziel, a putot ni Harhaias, a maysa kadagiti mammanday iti balitok, ken simmaruno kenkuana ni Hananias nga agar-aramid iti bangbanglo. Imbangonda manen ti Jerusalem agingga iti Akaba a Pader. 9 Simmaruno kadakuada a nagtarimaan ni Refaias a putot ni Hur. Isuna ti mangiturturay iti kagudua a distrito ti Jerusalem. 10 Simmaruno kadakuada, tinarimaan ni Jedaias a putot ni Harumaf ti abay ti balayna. Simmaruno kenkuana a nagtarimaan ni Hattus a putot ni Hasabneyas. 11 Tinarimaan da Malkija a putot ni Harim ken Hassub a putot ni Pahat Moab ti maysa pay a paset ken ti Torre dagiti Urno. 12 Simmaruno kadakuada a nagtarimaan ni Sallum, a putot ni Hallohes, a mangiturturay iti kagudua a distrito ti Jerusalem, agraman dagiti annakna a babbai. 13 Tinarimaan ni Hanun ken dagiti agnanaed iti Zanoa ti Ruangan ti Tanap. Imbangonda daytoy ken inkabilda dagiti ruanganna, dagiti pagibalunetanna ken dagiti balunetna. Tinarimaanda ti pader a sangaribu a kubiko ti kaatiddogna agingga iti Ruangan a Pagiruaran iti Rugit. 14 Tinarimaan ni Malkija, a putot ni Rekab, a mangiturturay iti distrito ti Bet Hakkerem ti Ruangan a Pagiruaran iti Rugit. Imbangonna daytoy ket inkabilna dagiti ridawna, dagiti pagbalunetanna ken dagiti balunetna. 15 Imbangon manen ni Sallum, a putot ni Colhoze, a mangiturturay iti distrito ti Mizpa ti Ruangan ti Burayok. Imbangonna daytoy, inatepanna ken inkabilna dagiti ruanganna, dagiti pagibalunetanna ken dagiti balunetna. Imbangonna pay ti pader iti Tangke ti Siloam iti abay ti hardin ti ari, agingga iti agdan nga agpababa manipud iti siudad ni David. 16 Tinarimaan ni Nehemias, a putot ni Azbuk, a mangiturturay iti kagudua a distrito ti Bet-zur, ti paset a batog dagiti tanem ni David, agingga iti naaramid a tangke ken agingga iti balay dagiti mamaingel a lallaki. 17 Simmaruno kenkuana a nagtarimaan dagiti Levita, pakairamanan ni Rehum a putot ni Bani ken simmaruno kenkuana a nagtarimaan iti masakupanna ni Hasabias a mangiturturay iti kagudua a distrito ti Keila. 18 Simmaruno kenkuana a nagtarimaan dagiti kailianda, pakairamanan ni Bavvai, a putot ni Henadad, a mangiturturay iti kagudua a distrito ti Keila. 19 Simmaruno kenkuana a nagtarimaan ni Ezer, a putot ni Jesua, a mangiturturay iti Mizpa. Tinarimaanna ti sabali a paset iti batog ti sang-atan nga agturong iti pagiduldulinan iti armas, iti pagsikkoan. 20 Simmaruno kenkuana, sireregget a tinarimaan ni Baruc a putot ni Zabbai ti sabali pay a paset, manipud iti pagsikkoan agingga iti ruangan iti balay ni Eliasib a kangatoan a padi. 21 Simmaruno kenkuana, tinarimaan ni Meremot a putot ni Urias a putot ni Hakkoz ti sabali pay a paset, manipud iti ruangan ti balay ni Eliasib agingga iti pungto ti balay ni Eliasib. 22 Simmaruno kenkuana a nagtarimaan dagiti padi, isuda dagiti lallaki a naggapu iti aglawlaw ti Jerusalem. 23 Simmaruno kadakuada, tinarimaan da Benjamin ken Hassub ti batog ti balayda. Simmaruno

kadakuada, tinarimaan ni Azarias a putot ni Maasias a putot ni Ananias ti abay ti balayna. 24 Simmaruno kenkuana, tinarimaan ni Binnui a putot ni Henadad ti sabali pay a paset, manipud iti balay ni Azarias agingga iti pagsikkoan. 25 Tinarimaan ni Palal a putot ni Uzai ti sangoanan ti pagsikkoan ken ti torre nga agpangato manipud iti akin-ngato a balay ti ari idiay paraangan ti guardia. Simmaruno kenkuana a nagtarimaan ni Pedaias a putot ni Paros. 26 Ita, tinarimaan dagiti adipen iti templo nga agnanaed idiay Ofel ti paset iti batog ti Ruangan ti Danum iti daya ti torre a pagguardiaan iti templo. 27 Simmaruno kenkuana, tinarimaan dagiti taga-Tekoa ti sabali pay a paset, iti batog ti nakangatngato a torre, agingga iti pader ti Ofel. 28 Nagtarimaan dagiti padi iti ngatoen ti Ruangan ti Kabalio, iti tunggal batog ti balayda. 29 Simmaruno kadakuada, tinarimaan ni Zadok a putot ni Immer ti paset iti batog ti balayna. Ket simmaruno kenkuana a nagtarimaan ni Semaias, a putot ni Secanias, a mangay-aywan iti akindaya a ruangan. 30 Simmaruno kenkuana, tinarimaan da Hananias a putot ni Selemias ken Hanun a maikainnem a putot ni Zalaf ti sabali pay a paset. Simmaruno kenkuana, tinarimaan ni Mesullam a putot ni Barakias ti batog ti pagnanaedanna. 31 Simmaruno kenkuana, tinarimaan ni Malkija a maysa kadagiti mammanday iti balitok, ti paset agingga iti balay dagiti agserserbi iti templo ken dagiti agtagtagilako iti batog ti Ruangan nga Agturong iti Templo ken ti akin-ngato a pagnanaedan a kuarto iti suli. 32 Tinarimaan dagiti mammanday iti balitok ken dagiti agtagtagilako ti nagbaetan ti akin-ngato a kuarto iti suli ken ti Ruangan ti Karnero.

4

1 Ita, idi nadamag ni Sanballat a bangbangonenmi ti pader, nangpaluksaw daytoy iti kaungganna, kasta unay ti pungtotna ket linaisna dagiti Judio. 2 Iti imatang dagiti kakabsatna ken iti armada ti Samaria, kinunana, “Ania ti ar-aramiden dagitoy nga aglulupoy a Judio? Ipagarupda ngata a bangonenda manen ti siudad; a mangidatagdanto kadagiti daton; a malpasda ti trabaho iti maysa nga aldaw; a maisublida iti sigud dagiti naburak a bato kalpasan a nauram dagitoy? 3 Kaduana idi ni Tobias nga Ammonita, ket kinunana, “Uray atap laeng nga aso ti mapan iti rabaw ti bangbangonenda, rebbaenna ti paderda a bato!” 4 Denggem, O Diosmi, ta maum-umsikami. Isublim kadagiti uloda dagiti panangumsida ket ipalubosmo a matakawanda ken maipanda iti daga a pakaibaludanda. 5 Saanmo koma nga abbongan ti kinarugitda ken saanmo a punasen ti basolda iti sangoanam, ta pinagpungtotda dagiti mangibangbangon iti pader. 6 Isu nga imbangonmi ti pader ket napagkakamangmi amin ti pader agingga iti kagudua ti katayagna gapu ta addaan dagiti tattao iti tarigagay nga agtrabaho. 7 Ngem idi nadamag da Saballat, Tobias, dagiti taga-Arabia, dagiti Ammonita, ken dagiti Asdodita nga agtultuloy ti trabaho a pannakatarimaan dagiti pader ti Jerusalem, ken naserraanen dagiti narba a paset ti pader, kasta unay ti pungtotda. 8 Nagtutulagda amin ket immayda a mangraut iti Jerusalem ken riribuken daytoy. 9 Ngem nagkararagkami iti Diosmi ket nangisaadkami iti guardia a kas pannakasalaknibmi kadakuada iti aldaw ken rabii gapu iti pangtada. 10 Ket kinuna dagiti tattao ti Juda, “Kumapkapsuten dagiti agaw-awit kadagiti dadagsen. Adu unay dagiti naburak a bato, ket saanmi a kabaelan a tarimaanen ti pader.” 11 Ket kinuna dagiti kabusormi, “Saandanto a

maammoan wenno makita agingga a mapantayo kadakuada ket patayentayo ida, ken pasardengentayo ti trabaho.” 12 Iti dayta a gundaway, immay dagiti Judio nga agnanaed iti amin a disso iti asidegda ket nakisaritada kadakami iti naminsangapulo a daras, balbalaagandakami maipanggep iti gandatda maibusor kadakami. 13 Isu a nangikabilak kadagiti tattao iti kababaan a paset ti pader, kadagiti nalayang a disso. Nangtedak iti batang iti tunggal pamilia. Addaanda kadagiti kampilan, gayang ken pana. 14 Ket kimmitaak, timmakderak, ket kinunak kadagiti panguloen, kadagiti mangiturturay, ken kadagiti tattao, “Saankayo nga agbuteng kadakuada. Laglagipenyo ti Apo, a naindaklan ken nakaskasdaaw. Makirangetkayo para kadagiti pamiliayo, para kadagiti annakyo, para kadagiti assawayo ken para kadagiti babbalayyo. 15 Ket napasamak nga idi nadamag dagiti kabusormi a naammoanmi dagiti panggepda ken saan a pinagballigi ti Dios dagiti panggepda, nagsublikami amin iti pader, tunggal maysa iti trabahona. 16 Isu a manipud iti dayta a tiempo, kagudua laeng kadagiti adipenko ti nagtarimaan iti pader, ken nakaiggem ti kagudua kadakuada iti gayang, kalasag, pana, ken sikakabalda kabayatan a nakatakder dagiti pangulo iti likudan dagiti tattao ti Juda. 17 Ket dagiti trabahador nga agipatpatakder iti pader ken agaw-awit kadagiti karga ket isu met laeng ti mangbanbantay kadagiti ayanda. Nagtrabaho ti tunggal maysa babaen iti maysa nga ima, ken iggemna ti armasna iti maysa nga imana. 18 Imbarikes ti tunggal trabahador ti kampilanna ket kasdiay ti panagtrabahona. Adda iti abayko ti tao a mangpapauni iti trumpeta. 19 Kinunak kadagiti panguloen, kadagiti opisial ken kadagiti dadduma pay a tattao, “Dakkel ken atiddog ti trabaho, ken naiwaraswarastayo iti pader, agiinnadayotayo. 20 Masapul nga apuraenyo ti agturong iti pakangenganyo iti uni ti trumpeta ket aguummongkayo sadiay. Ti Diostayo ti makiranget para kadatayo.” 21 Isu a nagtrabahokami. Kagudua kadakuada ti nakaiggem kadagiti gayang manipud iti panagbannawag iti agsapa agingga iti iruruar dagiti bitbituen. 22 Kinunak pay kadagiti tattao iti dayta a tiempo, “Agpatpatnag koma ti tunggal lalaki ken ti adipenna iti tengnga ti Jerusalem, tapno agguardiada kadatayo bayat ti rabii ken trabahadorda iti aldaw.” 23 Isu nga uray siak, wenno dagiti kakabsatko, wenno dagiti adipenko, wenno dagiti lallaki a guardia a simmurot kaniak, awan kadakami ti nagsukat iti badona ken iggem ti tunggal maysa kadakami ti armasna, uray pay no mapan isuna agsakdo.

5

1 Ket inyikkis dagiti lallaki ken dagiti assawada ti reklamoda kadagiti padada a Judio. 2 Ta adda sumagmamano kadakuada a nangibaga, “Adukami agraman dagiti annakmi a lallaki ken babbai. Isu a makaalakami koma iti trigo a kanenmi ket agbiagkami.” 3 Adda pay dadduma kadakuada a nangibaga, “Insaldami dagiti talonmi, dagiti kaubasanmi ken dagiti balaymi tapno makaalakami iti trigo kabayatan ti panagbisin.” 4 Kinuna pay dagiti dadduma, “Bimmulodkami iti kuarta nga ibayadmi iti ari a para iti buis dagiti talon ken dagiti kaubasanmi. 5 Ngem ita, ti lasag ken darami ket kas met laeng kadagiti kakabsatmi, ken dagiti annakmi ket kas met laeng kadagiti annakda. Mapilitankami a mangilako kadagiti annakmi nga agbalin a tagabu. Natagabun dagiti dadduma nga annakmi a babbai. Ngem awan ti kabaelanmi a tumulong kadakuada gapu ta sabalin a tattao ti akinkukua kadagiti talon ken kadagiti kaubasanmi.” 6 Kasta unay ti ungetko idi nangngegko ti ikkisda ken dagitoy a sasao.

7 Pinanpanunotko ngarud daytoy, ket napanko binabalaw dagiti natakneng
a tattao ken dagiti opisial. Kinunak kadakuada, “Agsingsingir ti tunggal
maysa kadakayo iti interes iti bukodna a kabsat.” Nangangayak iti dakkel
a taripnong a maibusor kadakuada 8 ket kinunak kadakuada, “Datayo,
agingga iti kabaelantayo ket sinubbottayo manipud iti pannakatagabu
dagiti kakabsattayo a Judio a nailako kadagiti nasion, ngem inlakoyo
dagiti kakabsatyo kadagiti padayo a Judio tapno ilakodanto met laeng ida
kadatayo!” Nagulimekda ket awan a pulos ti nasaoda. 9 Kinunak pay,
“Saan a nasayaat ti ar-aramidenyo. Saan aya a rumbeng nga agbiagkayo
nga addaan panagbuteng iti Dios tapno maliklikan ti panangumsi kadatayo
dagiti kabusortayo a nasion? 10 Siak, dagiti kakabsatko ken dagiti
adipenko, ket papautanganmi ida iti kuarta ken trigo. Ngem masapul nga
isardengmin ti panagsingir iti interes kadagitoy nga utang. 11 Iti daytoy
met la nga aldaw, isubliyon kadakuada dagiti talonda, dagiti kaubasanda,
dagiti kaoliboanda, dagiti babbalayda ken ti porsiento ti kuartada, ti
trigoda, ti baro nga arakda, ken ti lana a siningiryo kadakuada.” 12 Ket
kinunada, “Isublimin dagiti innalami kadakuada, ken saanmi idan a
singeren. Aramidenmi kas iti imbagam.” Inayabak ngarud dagiti papadi
ket pinagsapatak ida a tungpalenda dagiti inkarida. 13 Winagwagko ti
kupin ti kagayko ket kinunak kadakuada, “Wagwagen koma ti Dios ti
balay ken dagiti sanikuana ti tunggal tao a saan a mangtungpal iti karina.
Mawagwag koma isuna ken awan mabati kenkuana. Kinuna dagiti amin
nga adda iti taripnong, “Sapay koma ta kasta,” ket dinaydayawda ni
Yahweh. Ket inaramid dagiti tattao kas iti inkarida. 14 Isu a manipud
iti tiempo a nadutokanak a gobernadorda iti daga ti Juda, manipud iti
maika-duapulo a tawen agingga iti maika-32 a tawen ni Artaxerxes nga ari,
sangapulo ket dua a tawen a saanak a nangan wenno dagiti kakabsatko
kadagiti taraon nga agpaay iti gobernador. 15 Ngem pinadagsenan dagiti
sigud a gobernador nga immun-una ngem siak dagiti tattao, inalaanda
ida iti uppat a pulo a siklo a pirak nga agpaay iti inaldaw a taraon ken
arakda. Uray dagiti adipenda ket pinarigatda dagiti tattao. Ngem saanko
nga inaramid ti kasta gapu iti panagbutengko iti Dios. 16 Intuloyko pay ti
nagtrabaho iti pader, ket awan ti ginatangmi a daga. Ket naguummong
sadiay dagiti amin nga adipenko tapno agtrabaho. 17 Kalanglangko a
mangan iti lamisaak dagiti 150 a lallaki a Judio ken opisial, malaksid
kadagiti immay kadakami manipud kadagiti nasion iti aglawlawmi. 18 Ita,
inaldaw a maisagana ti maysa a kalakian a baka, innem a napili a karnero,
ken kasta met dagiti bilit, ken kada sangapulo nga aldaw, nawadwad
ti amin a kita ti arak. Ket nupay kasta, saanko nga innala ti abasto a
taraon nga agpaay iti gobernador, gapu ta nadagsen unay kadagiti tattao ti
masingsingir a buis. 19 Lagipennak, O Diosko, iti kinaimbag, gapu kadagiti
amin nga inaramidko para kadagitoy a tattao.

6

1 Ita, idi nadamag da Sanballat, Tobias ken Gesem a taga-Arabia ken
dagiti dadduma a kabusormi a naibangonkon ti pader ken awanen dagiti
paset a nabati nga adda giwangna, nupay saankopay a naikabil dagiti
ridaw kadagiti ruangan, 2 nangipatulod kaniak iti mensahe da Sanballat
ken Gesem a kunada, “Umayka, agsasaraktayo iti kapatadan ti Ono.”
Ngem ginandatdak a dangran. 3 Nangibaonak kadagiti mensahero a
mapan kadakuada, a kunada, “Adu ti ar-aramidek ket saanak sumalog.
Apay koma a maisardeng ti trabaho inton ibatik daytoy ket sumalogak a

mapan kadakayo?” 4 Namin-uppat a nangipatulodda kaniak iti isu met
laeng a mensahe, ket isu met laeng ti insungbatakko kadakuada tunggal
mangipatulodda iti mensahe. 5 Imbaon ni Sanballat ti adipenna kaniak iti
isu met laeng a wagas iti maikalima a daras, nga adda nakalukat a surat
iti imana. 6 Naisurat iti daytoy, “Naipadamag daytoy kadagiti nasion, ket
imbaga pay ni Gesem daytoy, a sika ken dagiti Judio ket agpangpanggep
nga agrebelde, dayta ti gapuna a bangbangonenyo manen ti pader. Iti
ibagbaga dagitoy a damag, nganngganikan nga agbalin nga arida. 7 Ket
nangdutokka pay kadagiti profeta a mangiwaragawag iti maipapan kenka
idiay Jerusalem, a mangibagbaga, 'Adda ti ari idiay Juda!' Masiguradom
a madamagto daytoy ti ari. Umayka ngarud ta agtutungtongta koma.”
8 Ket nangipatulodak iti mensahe kenkuana a kunak, “Awan ti kasta
a banbanag a napasamak a kas iti ibagbagam, pinarbom dagitoy iti
pusom.” 9 Gapu ta kayatda amin nga agbutengtayo, ipagpagarupda nga,
“Isardengdanto nga agtrabaho, ket saanto a malpas daytoy.” Ngem ita,
O Dios, pangngaasim ta papigsaem dagiti imak. 10 Napanak iti balay ni
Semaias, a putot ni Delaias, a putot ni Mehetabel, ta saanna a mapanawan
ti balayna. Kinunana, “Agsarakta koma iti balay ti Dios, iti uneg ti templo,
ket irekepta dagiti ridaw ti templo, gapu ta umaydaka patayen. Umayda
iti rabii a mangpatay kenka.” 11 Insungbatko, “Tumaray aya met ti lalaki
a kas kaniak? Mapan aya met iti templo ti lalaki a kas kaniak tapno
agbiagak laeng? Saanak a mapan.” 12 Naamirisko a saan a ti Dios ti
nangibaon kenkuana, ngem ketdi nangipadto isuna iti maibusor kaniak.
Tinangdanan isuna da Sanballat kenTobias. 13 Tinangdananda isuna a
mangbutbuteng kaniak, tapno aramidek ti ibagbagana ket agbasolak, iti
kasta ket mapadakesda ti naganko ken maibabaindak. 14 Laglagipem O
Diosko, da Tobias ken Sanballat, ken amin nga inaramidda. Laglapipem
met ti mammadto a babai a ni Nodias ken dagiti dadduma a mammadto
a nangbutbuteng kaniak. 15 Isu a nalpas ti pader iti maikaduapulo ket
lima nga aldaw iti bulan ti Elul, kalpasan iti limapulo ket dua nga aldaw.
16 Idi nadamag dagiti amin a kabusortayo daytoy, dagiti amin a nasion
iti agawlawtayo, nagbutengda ken naibabainda. Ta ammoda a nalpas
ti trabaho babaen iti tulong ti Diostayo. 17 Iti daytoy a tiempo, adu a
sursurat ti impatulod dagiti natatakneng a tattao ti Juda kenni Tobias, ken
nakadanon dagiti surat ni Tobias kadakuada. 18 Ta adu kadagiti taga-Juda
ti nagsapata kenkuana, gapu ta isuna ket manugang ni Secanias a putot ni
Ara. Inasawa ti putotna a ni Jehohanan ti babai a putot ni Mesullam a putot
ni Berekias. 19 Imbagada met kaniak ti maipapan kadagiti nasasayaat nga
aramidna ken dagiti sasaok kenkuana. Nangipatulod ni Tobias kadagiti
surat kaniak tapno butbutngennak.

7

1 Idi nalpasen ti pader ken naikabilkon dagiti ridaw, ken nadutokanen
dagiti guardia iti ruangan, dagiti kumakanta ken dagiti Levita, 2 insaadko
ni Hanani a kabsatko a mangimaton iti entero a Jerusalem, kaduana
ni Hananias a mangkita iti sarikedked, ta mapagtalkan isuna a tao
ken addaan iti naan-anay a panagbuteng iti Dios ngem iti kaadduan.
3 Ket imbagak kadakuada, “Saanyo a lukatan dagiti ruangan ti Jerusalem
agingga a makatangkayag ti init. Bayat a nakabantay dagiti guardia iti
ruagan, mabalinyo nga irikep dagiti ruangan ken ibalunet dagitoy. Mang-
dutokkayo kadagiti guardia manipud kadagiti agnanaed iti Jerusalem,
maisaad dagiti dadduma iti kampo a pagbantayanda, ken maisaad dagiti

dadduma iti sango dagiti pagtaenganda.” 4 Ita nalawa ken dakkel ti siudad,
ngem manmano a tattao ti adda iti daytoy, ken awan pay ti naibangon a
babbalay. 5 Inkabil ti Dios iti pusok nga ummongek dagiti natakneng a
tattao, ken dagiti opisial, ken dagiti tattao tapno mailistada sigun kadagiti
pamiliada. Nasarakak Ti Listaan dagiti Kapuonan dagiti immuna a
nagsubli ket nasarakak a naisurat iti daytoy dagiti sumaganadad. 6 Dagitoy
dagiti tattao iti probinsia a nagsubli manipud kadagiti naitalaw a balud
nga intalaw ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia. Nagsubli ti tunggal
maysa iti siudadna idiay Jerusalem ken idiay Juda. 7 Dimtengda a kaduada
da Zerubbabel, Jesua, Nehemias, Azarias, Raamias, Nahamani, Mardokeo,
Bilsan, Misperet, Bigvai, Nehum, ken Baana. Nairaman iti bilang dagiti
lallaki kadagiti tattao ti Israel dagiti sumaganad. 8 Dagiti kaputotan ni
Paros ket 2, 172. 9 Dagiti kaputotan ni Sefatias ket 372. 10 Dagiti kaputotan
ni Ara ket 652. 11 Dagiti kaputotan ni Pahat Moab, babaen kadagiti
kaputotan da Jesua ken Joab ket 2, 818. 12 Dagiti kaputotan ni Elam ket
1, 254. 13 Dagiti kaputotan ni Zattu ket 845. 14 Dagiti kaputotan ni Zakkai
ket 760. 15 Dagiti kaputotan ni Binnui ket 648. 16 Dagiti kaputotan ni Bebai
ket 628. 17 Dagiti kaputotan ni Azgad ket 2, 322. 18 Dagiti kaputotan ni
Adonikam ket 667. 19 Dagiti kaputotan ni Bigvai ket 2, 067. 20 Dagiti
kaputotan ni Adin ket 655. 21 Dagiti kaputotan ni Ater, a kaputotan ni
Hezekias ket 98. 22 Dagiti kaputotan ni Hasum ket 328. 23 Dagiti kaputotan
ni Bezai ket 324. 24 Dagiti kaputotan ni Harif ket 112. 25 Dagiti kaputotan
ni Gabaon ket 95. 26 Dagiti tattao manipud iti Betlehem ken Netofa ket
188. 27 Dagiti tattao manipud iti Anatot ket 128. 28 Dagiti tattao iti Bet
Azmavet ket 42. 29 Dagiti tattao iti Kiriat Jearim, Kefira, ken Beerot ket
743. 30 Dagiti tattao iti Rama ken Geba ket 621. 31 Dagiti tattao iti Mikmas
ket 122. 32 Dagiti tattao iti Betel ken Ai ket 123. 33 Dagiti tattao iti sabali
a Nebo ket 52. 34 Dagiti tattao iti sabali nga Elam ket 1, 254. 35 Dagiti
tattao iti Harim ket 320. 36 Dagiti tattao iti Jerico ket 345. 37 Dagiti tattao iti
Lod, Hadid, ken Ono ket 721. 38 Dagiti tattao iti Senaa ket 3, 930. 39 Dagiti
papadi: Dagiti kaputotan ni Jedaias (iti balay ni Jesua) ket 973. 40 Dagiti
kaputotan ni Immer ket 1, 052. 41 Dagiti kaputotan ni Pashur ket 1, 247.
42 Dagiti kaputotan ni Harim ket 1, 017. 43 Dagiti Levita: Dagiti kaputotan
ni Jesua ken Kadmiel, dagiti kaputotan ni Hodavias ket 74. 44 Dagiti
kumakanta: Dagiti kaputotan ni Asaf ket 148. 45 Dagiti guardia ti ruangan
dagiti kaputotan ni Sallum, dagiti kaputotan ni Ater, dagiti kaputotan ni
Talmon, dagiti kaputotan ni Akkub, dagiti kaputotan ni Hatita ken dagiti
kaputotan ni Sobai ket 138. 46 Dagiti agserserbi iti templo: dagiti kaputotan
ni Siha, dagiti kaputotan ni Hasufa, 47 dagiti kaputotan ni Tabbaot, dagiti
kaputotan ni Keros, dagiti kaputotan ni Sia, dagiti kaputotan ni Padon,
48 dagiti kaputotan ni Lebana, dagiti kaputotan ni Hagaba, dagiti kaputotan
ni Salmai, 49 dagiti kaputotan ni Hanan, dagiti kaputotan ni Giddel, dagiti
kaputotan ni Gahar. 50 Dagiti kaputotan ni Reayas, dagiti kaputotan ni
Resin, dagiti kaputotan ni Nekoda, 51 dagiti kaputotan ni Gazzam, dagiti
kaputotan ni Uzza, dagiti kaputotan ni Pasea, 52 dagiti kaputotan ni Besai,
dagiti kaputotan ni Meunim, dagiti kaputotan ni Nefusesim. 53 Dagiti
kaputotan ni Bakbuk, dagiti kaputotan ni Hakufa, dagiti kaputotan ni
Harhur, 54 dagiti kaputotan ni Bazlit, dagiti kaputotan ni Mehida, dagiti
kaputotan ni Harsa, 55 dagiti kaputotan ni Barkos, dagiti kaputotan ni

Sisera, 56 dagiti kaputotan ni Tema, dagiti kaputotan ni Nesias ken dagiti
kaputotan ni Hatifa. 57 Dagiti kaputotan dagiti adipen ni Solomon: dagiti
kaputotan ni Sotai, dagiti kaputotan ni Soferet, dagiti kaputotan ni Perida,
58 dagiti kaputotan ni Jaala, dagiti kaputotan ni Darkon, dagiti kaputotan
ni Giddel, 59 dagiti kaputotan ni Sefatias, dagiti kaputotan ni Hattil, dagiti
kaputotan ni Pokeret Hazzebaim, dagiti kaputotan ni Amon. 60 Amin dagiti
agserserbi iti templo, ken dagiti kaputotan dagiti adipen ni Solomon ket
392. 61 Ket dagitoy dagiti nagsubli manipud Tel Mela, Tel Harsa, Kerub,
Addan, ken Immer; ngem saanda a mapaneknekan no isuda wenno dagiti
kapuonan dagiti pamiliada ket kaputotan ni Israel: 62 Dagiti kaputotan
ni Delias, dagiti kaputotan ni Tobias, ken dagiti kaputotan ni Nekoda ket
642. 63 Ken kadagiti papadi: dagiti kaputotan ni Habaias, dagiti kaputotan
ni Hakkoz, dagiti kaputotan ni Barzillai a nangasawa iti maysa kadagiti
babbai a putot ni Barzillai a Galaadita ket naawagan a maiyannurot
kadagiti naganda. 64 Sinapul dagitoy ti nakailistaanda iti listaan dagiti
kapuonan, ngem saanda a nasarakan, isu a naikkatda iti kinapadi a kas
narugit. 65 Ket kinuna ti gobernador kadakuada a saanda a mapalubosan
a mangan iti taraon a bingay ti padi manipud kadagiti naidaton agingga
nga anamungan ti padi nga adaan Urim ken Tummim. 66 Ti sibubukel a
taripnong ket 42, 360, 67 malaksid kadagiti lallaki ken babbai nga adipenda
ket 7, 337. Addaanda iti 245 a kumakanta a lallaki ken babbai. 68 Dagiti
kabalioda ket 736, 69 dagiti moloda ket 245, dagiti kamelioda ket 435, ken
dagiti asnoda ket 6, 720. 70 Nangted dagiti sumagmamano a panguloen
dagiti pamilia kadagiti sagut a mausar iti trabaho. Inkabil ti gobernador
ti sangaribu a daric a balitok, 50 a palanggana, ken ti 530 a pagan-anay
ti padi iti pagiduldulinan iti gameng. 71 Inkabil dagiti sumagmamano a
panguloen dagiti pamilia ti 20, 000 a daric a balitok ken 2, 200 a minas a
pirak iti pagiduldulinan iti gameng, a mausar iti trabaho. 72 Nangted dagiti
dadduma a tattao iti 20, 000 a daric a balitok, ken 2, 000 a minas a pirak,
ken 67 a kagay nga agpaay kadagiti papadi. 73 Isu a dagiti papadi, dagiti
Levita, dagiti guardia, dagiti kumakanta, dagiti dadduma a tattao, dagiti
agserserbi iti templo, ken amin nga Israel ket nagnaed kadagiti siudadda.
Iti maikapito a bulan, nagnaeden dagiti tattao ti Israel kadagiti siudadda.”

8

1 Naguummong dagiti amin a tattao idiay nalawa a disso iti sango
ti Ruangan ti Danum para iti maysa a panggep. Kiniddawda kenni
Ezra nga eskriba nga iyegna ti Libro ti Linteg ni Moises nga imbilin ni
Yahweh iti Israel. 2 Iti umuna nga aldaw iti maikapito a bulan, inyeg
ni Ezra a padi ti linteg iti sangoanan ti gimong, babbai man wenno
lallaki, ken kadagiti amin a makangngeg ken makaawat. 3 Sinangona
ti nalawa a disso iti sango ti Ruangan ti Danum, ket binasana daytoy
manipud iti agsapa agingga iti agmatuon, iti sangoanan dagiti lallaki
ken babbai, ken iti siasinoman a makaawat. Ket dimngeg a nasayaat
dagiti tattao iti Libro ti Linteg. 4 Ket nagtakder ni Ezra nga eskriba
iti nangato a kayo a plataforma nga inaramid dagiti tattao para iti
daytoy a panggep. Nakatakder iti makannawanna da Mattitias, Sema,
Anaias, Urias, Hilkias ken Maaseias; ken nakatakder iti makannigidna da
Pedaias, Misael, Malkija, Hasum, Hasbaddana, Zacarias ken Mesullam.
5 Linuktan ni Ezra ti libro iti imatang dagiti amin a tattao gapu ta
nakatakder isuna iti ngatoenda, ket nagtakder dagiti amin a tattao

apaman a naluktanna daytoy. 6 Nagyaman ni Ezra kenni Yahweh, ti naindaklan a Dios ken inngato dagiti amin a tattao dagiti imada ket insungbatda, “Sapay koma ta kasta! Sapay koma ta kasta!” Kalpasanna, nagpaklebda ket nagdaydayawda kenni Yahweh. 7 Tinulongan da Jesua, Bani, Serebias, Jamin, Akkub, Sabbetai, Hodias, Maaseias, Kelita, Azarias, Josabad, Hanan, Pelaias ken dagiti Levita dagiti tattao tapno maawatanda ti linteg kabayatan nga adda latta kadagiti puestoda dagiti tattao. 8 Ken binasada iti libro, ti linteg ti Dios, ket inlawlawagda daytoy babaen iti panangipatarus ken panangitedda iti kaipapanan daytoy tapno maawatan dagiti tattao ti naibasa. 9 Ni Nehemias a gobernador, ni Ezra a padi ken eskriba, ken dagiti Levita a mangipalpalawag kadagiti tattao ket kinunada kadagiti amin a tattao, “Nasantoan daytoy nga aldaw kenni Yahweh a Diosyo. Saankayo nga agladingit wenno agsangit.” Ta nagsasangit dagiti amin a tattao idi nangngegda dagiti sasao manipud iti linteg. 10 Ket kinunana ni Nehemias kadakuada, “Agawidkayon, mangankayo iti naimas a taraon ken uminumkayo iti nasam-it, ket mangtedkayo kadagiti awan ti naisaganana gapu ta nasantoan daytoy nga aldaw iti Apotayo. Saankayo nga agladingit, ta ti rag-o ni Yahweh ti pigsayo.” 11 Isu a pinagulimek dagiti Levita dagiti tattao a kunada, “Agtalnakayo! ta nasantoan daytoy nga aldaw. Saankayo nga agladingit.” 12 Ket nagawid dagiti tattao tapno mangan, uminum, mangibingay iti makan, ken agrambakda nga addaan iti kasta unay a rag-o gapu ta naawatanda dagiti sasao a naipakaammo kadakuada. 13 Iti maikadua nga aldaw, dagiti panguloen dagiti kapuonan ti pamilia manipud kadagiti amin a tattao, dagiti padi ken dagiti Levita ket sangsangkamaysada a napan kenni Ezra nga eskriba tapno adalenda dagiti sasao ti linteg. 14 Ket nakitada a nakailanad iti linteg no kasano nga imbilin ni Yahweh babaen kenni Moises a rumbeng nga agnaed kadagiti tolda dagiti tattao ti Israel kabayatan ti fiesta iti maikapito a bulan. 15 Rumbeng nga iwaragawagda iti amin a siudadda ken iti Jerusalem, a kunada, “Mapankayo idiay katurturodan, ken mangalakayo kadagiti sanga ti kayo nga olibo ken balang nga olibo, sangsanga ti mirto, sangsanga ti palma ken sangsanga dagiti narukbos a kayo tapno agaramidkayo kadagiti abong-abong,” a kas naisurat. 16 Isu a napan nangala dagiti tattao kadagiti sanga ket nagaramidda kadagiti abong-abong iti tuktok dagiti babbalayda, kadagiti paraanganda, kadagiti paraangan ti balay ti Dios, iti nalawa a disso iti abay ti Ruangan ti Danum ken iti plasa iti abay ti Ruangan ni Efraim. 17 Ket nagaramid dagti amin a gimong dagiti nakasubli manipud iti pannakaitalawda a kas balud kadagiti abong-abong sada nagyan kadagitoy. Agsipud ta saan a rinambakan dagiti tattao ti Israel daytoy a fiesta manipud iti aldaw ni Josue a putot ni Nun agingga iti dayta nga aldaw. Ket kasta unay ti rag-oda. 18 Manipud iti umuna nga aldaw agingga iti maudi, inaldaw nga agbasa ni Ezra manipud iti Libro iti Linteg ti Dios. Rinambakanda ti fiesta iti pito nga aldaw ken iti maikawalo nga aldaw ket nangangayda iti napasnek a panagguummong a kas panagtulnog iti paglintegan.

9

1 Ita, iti maikaduapulo ket uppat nga aldaw iti dayta met la a bulan, naguummong dagiti tattao ti Israel ket nagayunarda, nagisuotda iti nakersang a lupot, ken nangikabilda iti dapu kadagiti uloda. 2 Inlasin dagiti kaputotan ni Israel dagiti bagida manipud kadagiti amin a ganggannaet.

Timmakderda sada impudno dagiti basolda ken dagiti dakes nga inar-
aramid dagiti kapuonanda. 3 Nagtakderda iti ayanda ket tallo nga orasda
a nagbasa manipud iti Libro ti Linteg ni Yahweh a Diosda. Tallo nga
orasda met a nagipudpudno kadagiti basolda ket nagrukrukbabda kenni
Yahweh a Diosda. 4 Dagiti Levita a da Jesua, Bani, Kadmiel, Sebanias,
Bunni, Serebias, Bani ken Kenani ket nagtakderda kadagiti agdan sada
nagkararag iti napigsa kenni Yahweh a Diosda. 5 Ket kinuna dagiti
Levita a da Jesua, Kadmiel, Bani, Hasabneyas, Serebias, Hodias, Sebanias
ken Petahias, “Tumakderkayo ket idaydayawyo ni Yahweh a Diosyo iti
agnanayon nga awan inggana.” Idayawda koma ti nadayag a naganmo,
ken maitan-ok koma daytoy a nangatngato ngem iti tunggal bendision
ken dayaw. 6 Sika ni Yahweh. Siksika laeng. Inaramidmo ti langit,
dagiti kangangatoan a langit agraman ti amin a buyotda, ti daga ken
amin a linaonna, dagiti baybay ken amin a linaonda. Sika ti nangted iti
biag kadakuada amin, ket agdaydayaw kenka dagiti amin nga armada
ti anghel. 7 Sika ni Yahweh, ti Dios a nangpili kenni Abram ken
nangiruar kenkuana idiay Ur dagiti Caldeo ken nangpanagan kenkuana
iti Abraham. 8 Nasarakam ti pusona a napudno iti sangoanam ket
nakitulagka nga itedmo kadagiti kaputotanna ti daga dagiti Cananeo, dagiti
Heteo, dagiti Amorreo, dagiti Perezeo, dagiti Jebuseo ken dagiti Gergeseo.
Tinungpalmo ti karim gapu ta nalintegka. 9 Nakitam ti pannakaparigat
dagiti ammami idiay Egipto ket nangngegmo ti asugda idi addada idiay
baybay dagiti Runo. 10 Nangtedka kadagiti pagilasinan ken kadagiti
datdatlag a maibusor kenni Faraon, kadagiti amin nga adipenna ken
kadagiti amin a tattao iti dagana, ta ammom a nagtignay dagiti Egipcio
a sipapalangguad kadagiti Israelita. Ngem nangipasdekka iti nagan nga
agpaay kenka nga agtaltalinaed agingga iti daytoy nga aldaw. 11 Ket
ginuduam ti baybay iti sangoananda tapno nakapagdaliasatda iti tengnga
ti baybay iti namaga a daga; ken impurruakmo dagiti mangkamkamat
kadakuada iti kaaddaleman, a kasla bato a naipurruak iti adalem a danum.
12 Indalanmo ida babaen iti kasla adigi nga ulep iti aldaw ken kasla
adigi nga apuy iti rabii a manglawag iti dalanda tapno makapagdaliasatda
babaen iti lawag daytoy. 13 Iti rabaw ti Bantay Sinai, bimmabaka manipud
langit ket nakisaoka kadakuada ket intedmo kadakuada dagiti nalinteg a
paglintegan ken dagiti pudno a linteg, dagiti naimbag nga alagaden ken
dagiti bilin. 14 Impakaammom kadakuada ti intudingmo a nasantoan
nga Aldaw a Panaginana, ken intedmo kadakuada dagiti bilin, alagaden
ken linteg babaen kenni Moises nga adipenmo. 15 Intedmo kadakuada
ti tinapay manipud langit para iti panagbisinda, ken danum manipud
iti bato para iti pannakawawda, ket imbagam kadakuada a sumrekda
ket tagikuaenda ti daga nga inkarim nga ited kadakuada. 16 Ngem
isuda ken dagiti kapuonantayo ket awan panagraemda, nagsukirda ket
saanda nga impangag dagiti bilinmo. 17 Saanda a dimngeg ken saanda a
pinanpanunot ti maipapan kadagiti datdatlag nga inaramidmo kadakuada,
ngem nagsukirda ketdi ket iti panagsukirda, nangdutokda iti mangidaulo
kadakuada nga agsubli iti pannakatagabuda. Ngem sika ti Dios a
mammakawan, managparabur ken manangngaasi, saan a nalaka nga
agpungtot ken saan nga agpatingga ti panagayatmo. Saanmo ida binaybay-
an. 18 Saanmo ida a binaybay-an uray idi nangsukogda iti sinan-urbon
a baka a landok ket kinunada, 'Daytoy ti diosyo a nangiruar kadakayo
iti Egipto,' kabayatan iti nakaro a panagtabtabbaawda. 19 O Dios, iti
kinamanangngaasim, saanmo ida a binaybay-an idiay let-ang. Saan ida a

pinanawan ti kasla adigi nga ulep a mangidalan kadakuada iti aldaw ken uray pay ti kasla adigi nga apuy iti rabii a nanglawag kadakuada iti dalan a pagnaanda. 20 Intedmo kadakuada ti naimbag nga Espiritum a mangisuro kadakuada, saanmo nga impaidam ti manam kadagiti ngiwatda ken inikkam ida ti danum para iti pannakawawda. 21 Iti uppat a pulo a tawen, impaaymo ti masapulda idiay let-ang, ket saanda a nagkurang iti aniaman. Saan a dimmaan dagiti pagan-anayda ken saan a limteg dagiti saksakada. 22 Inikkam ida kadagiti pagarian ken kadagiti tattao, ket insaadmo ida iti daga iti tunggal adayo a beddeng. Isu a tinagikuada ti daga ni Sihon nga ari ti Hesbon ken ti daga ni Og nga ari ti Basan. 23 Pinaadum dagiti annakda a kas kaadu dagiti bituen iti langit, ket impanmo ida iti daga. Imbagam kadagiti kapuonanda a sumrekda ket tagikuaenda daytoy. 24 Isu a simrek dagiti tattao ket tinagikuada ti daga, linakubmo iti sangoananda dagiti Cananeo nga agnanaed iti dayta a daga. Impaimam dagiti Cananeo kadagiti Israelita, agraman dagiti arida ken dagiti tattao iti dayta a daga, tapno mabalin nga aramiden ti Israel ti kayatda nga aramiden kadakuada. 25 Sinakupda dagiti nasarikedkedan a siudad ken ti nadam-eg a daga, ket sinakupda dagiti babbalay a napnoan kadagiti amin nga agkakaimbag a banbanag, dagiti bubon a nakalin, dagiti kaubasan, dagiti kaoliboan ken dagiti kayo nga agbunga iti nawadwad. Isu a nanganda, nabsogda, napnekda ken nagrag-oda iti dakkel a kinaimbagmo. 26 Kalpasanna, nagsukir ken nagrebeldeda kenka. Impalladawda ti lintegmo kadagiti likudda. Pinapatayda dagiti propetam a nangballaag kadakuada nga agsublida kenka, ken napalalo ti panagtabbaawda. 27 Isu nga impaimam ida kadagiti kabusorda, a nangparigat kadakuada. Ket iti tiempo ti panagsagabada, immasugda kenka ket impangagmo ida manipud langit ken namin-adum ida nga inispal iti ima dagiti kabusorda gapu iti dakkel a kaasim. 28 Ngem kalpasan a maka-inanada, nagaramidda manen iti dakes iti sagoanam ket binaybay-am ida iti ima dagiti kabusorda, isu nga inturayan ida dagiti kabusorda. Ngem idi nagsublida ket immasugda kenka, dinengngegmo ida manipud langit ket adu a daras nga inispalmo ida gapu iti kinamanangngaasim. 29 Binallaagam ida tapno agsublida manen iti lintegmo. Ngem nagbalinda a napalangguad ken saanda nga impangag dagiti bilinmo. Nagbasolda kadagiti paglintegam a mangted iti biag iti siasinoman nga agtultulnog kadagitoy. Saanda a nagtulnog kadagitoy ngem ketdi saanda nga impangag dagitoy, ket nagkedkedda uray laeng koma dumngeg kadagitoy. 30 Iti adu a tawtawen, inanusam ken binallaagam ida babaen iti Espiritum babaen kadagiti propetam. Ngem saanda latta a dimngeg. Isu nga impaimam ida kadagiti tattao iti aglawlawda. 31 Ngem iti naindaklan a kaasim, saanmo ida a ginibus wenno linaksid, ta managparabur ken manangngaasika a Dios. 32 Ita ngarud O Diosmi, ti natan-ok, ti mannakabalin, ken ti nakaskasdaaw a Dios, a mangsalsalimetmet iti tulag ken iti awan patinggana nga ayatna, saanmo koma a pagparangen a bassit laeng daytoy a pakarigatan nga immay kadakami, kadagiti arimi, kadagiti pangulomi, kadagiti padimi, kadagiti propetami, kadagiti kapuonanmi ken kadagiti amin a tattaom manipud pay iti tiempo dagiti ari ti Asiria agingga ita. 33 Nalintegka iti amin a banbanag nga immay kadakami, ta napudno ket nagtignaykami a sidadangkes. 34 Saan a sinalimetmetan dagiti arimi, dagiti panguloenmi, dagiti padi, ken dagiti kapuonanmi ti lintegmo, saanda pay nga impangag dagiti bilinmo wenno ti napudno a tulagmo nga isu ti nangballaagam kadakuada. 35 Uray iti bukodda a pagarian, kabayatan a ragragsakenda ti

naindaklan a kinaimbagmo, iti nalawa ken nadam-eg a daga nga intedmo
kadakuada, saanda a nagserbi kenka wenno saanda latta a tinallikudan
dagiti dakes a wagasda. 36 Ita, tagabukamin iti daga nga intedmo a
ragragsaken dagiti kapuonanmi, dagiti bunga ken dagiti naiimbag a
sagsagut daytoy, ket adtoy, tagabukami! 37 Maited ti nawadwad nga apit
iti dagami kadagiti ari nga insaadmo kadakami gapu kadagiti basolmi.
Iturturayandakami ken dagiti tarakenmi a kas iti pagragsakanda. Napalalo
ti pannakaparigatmi. 38 Gapu amin kadagitoy, mangaramidkami iti
natibker a katulagan nga isuratmi. Nakasurat iti naselioan a kasuratan
dagiti nagan dagiti prinsipe, dagiti Levita ken dagiti papadimi.”

10

1 Dagiti nagisurat kadagiti naganda iti kasuratan a naselioan ket: da
Nehemias a putot ni Hacalias, a gobernador ken dagiti padi a nagpirma
ket da Zedekias, 2 Seraias, Azarias, Jeremias, 3 Pashur, Amarias, Malkija,
4 Hattus, Sebanias, Malluk, 5 Harim, Meremot, Obadias, 6 Daniel, Ginneton,
Baruc, 7 Messulam, Abias, Mijamin, 8 Maasias, Bilgai ken Semaias. Dagitoy
dagiti papadi. 9 Dagiti Levita ket: da Jesua a putot ni Azanias, Binnui
iti pamilia ni Henadad, Kadmiel 10 ken dagiti kakabsatda a Levita,
da Sebanias, Hodias, Kelita, Pelaias, Hanan, 11 Mica, Rehob, Hasabias,
12 Zakkur, Serebias, Sebanias, 13 Hodias, Bani ken Beninu. 14 Dagiti
pangulo dagiti tattao ket: da Paros, Pahat Moab, Elam, Zattu, Bani,
15 Bunni, Azgad, Bebai, 16 Adoniha, Bigvai, Adin, 17 Ater, Hezekias, Azzur,
18 Hodias, Hasum, Bezai, 19 Harif, Anatot, Nebai, 20 Magpias, Mesullam,
Hezir, 21 Mesezabel, Zadok, Jaddua, 22 Peletias, Hanan, Anaias, 23 Oseas,
Hananias, Hassub, 24 Hallohes, Pilha, Sobek, 25 Rehum, Hasabna, Maaseias,
26 Ahias, Hanan, Anan, 27 Malluk, Harim ken Baana. 28 Ket dagiti dadduma
kadagiti tattao, dagiti padi, dagiti Levita, dagiti guardia iti ruangan, dagiti
kumakanta, dagiti agserserbi iti templo, dagiti amin a simmina manipud
kadagiti kabangibang a dagdaga ken nagsapata iti linteg ti Dios, agraman
kadagiti assawada, annakda a lallaki ken babbai, amin nga addaan
iti pannakaammo ken pannakaawat 29 ket nakipagmaymaysa kadagiti
kakabsatda ken kadagiti natatakneng, sada nakitinnulag babaen iti maysa
a lunod ken sapata nga agtulnogda iti linteg ti Dios a naited babaen
kenni Moises, nga adipen ti Dios ken tapno ngilinenda ken pagtulnoganda
amin a bilbilin ni Yahweh nga Apotayo, ken dagiti pagannurotanna ken
dagiti alagadenna. 30 Inkarimi a saanmi nga ited dagiti annakmi a babbai
kadagiti tattao ti daga wenno alaen dagiti annakda a babbai para kadagiti
annakmi a lallaki. 31 Inkarimi pay a no dagiti tattao iti daga ket mangiyeg
iti banbanag wenno aniaman a trigo tapno ilako iti Aldaw a Panaginana,
saankami a gumatang kadakuada iti Aldaw a Panaginana wenno iti
nasantoan nga aldaw. Tunggal maikapito a tawen, paginanaenmi dagiti
talonmi ken waswasenmi dagiti utang dagiti dadduma a Judio. 32 Inawatmi
dagiti bilin a tinawenkami a mangted iti apagkatlo iti maysa a siklo para
iti panagserbi iti balay ti Diostayo, 33 tapno maipaay ti tinapay a daton iti
Dios, ken ti inaldaw a daton a bukbukel, ti daton a mapuoran iti Aldaw a
Panaginana, kadagiti fiesta ti baro a bulan ken kadagiti naituding a fiesta,
para kadagiti nasantoan a sagut, para kadagiti daton tapno mapakawan
dagiti basol ti Israel, ken para iti amin a trabaho iti balay ti Diostayo. 34 Ket
naggiginnasat dagiti papadi, dagiti Levita, ken dagiti tattao para iti kayo
a pangpuor iti daton. Ti panaggiginnasat ti mangngikeddeng no siasino
kadagiti pamiliatayo ti mangiyeg iti kayo iti balay ti Diostayo iti tinawen

iti naituding a tiempo. Mapuoran ti kayo iti rabaw ti altar ni Yahweh
a Diostayo, a kas naisurat iti linteg. 35 Inkarimi a tinawenmi nga ipan
iti balay ni Yahweh dagiti umuna a bunga manipud iti dagami, ken dagiti
umuna a bunga iti tunggal kayo. 36 Ket kas naisurat iti linteg, inkarimi nga
ipanmi iti balay ti Dios ken kadagiti papadi nga agserserbi sadiay dagiti
inauna nga annakmi a lallaki, dagiti taraken ken arbanmi. 37 Ipanmi ti
umuna a bellaaymi, dagiti daton a bukbukel, ti bunga ti tunggal kayo, ti
baro nga arak ken ti lanami kadagiti padi kadagiti pagiduldulinan iti balay
ti Diostayo. Ipanmi kadagiti Levita dagiti apagkapullo ti dagami gapu ta
ur-urnongen dagiti Levita dagiti apagkapullo iti amin nga ili a paggub-
ubraanmi. 38 Maysa a padi a kaputotan ni Aaron ti masapul a kadua dagiti
Levita no awatenda dagiti apagkapullo. Masapul nga ipan dagiti Levita ti
apagkapullo dagiti apagkapullo iti balay ti Diostayo iti pagiduldulinan iti
templo. 39 Ta ipan dagiti tattao ti Israel ken dagiti kaputotan ni Levi dagiti
maited a trigo, baro nga arak, ken lana kadagiti pagiduldulinan kadagiti
alikamen iti santuario ken iti paggigyanan dagiti padi a madama nga
agserserbi, dagiti guardia iti ruangan ken dagiti kumakanta. Saanminto a
baybay-an ti balay ti Diostayo.

11

1 Nagnaed idiay Jerusalem dagiti pangulo dagiti tattao, ket nagbib-
innunot dagiti nabati a tattao tapno pilienda ti maysa a pamilia iti
tunggal sangapulo a pamilia nga agnaed idiay Jerusalem, ti nasatoan
a siudad, ket nagtalinaed dagiti siam kadagiti dadduma nga ili. 2 Ket
binendisionan dagiti tattao dagiti amin a nagdisnudo nga agnaed idiay
Jerusalem. 3 Dagitoy dagiti opisial ti probinsia a nagnaed idiay Jerusalem.
Nupay kasta, nagnaed dagiti tattao iti bukodda a daga idiay Juda, agraman
dagiti dadduma nga Israelita, dagiti papadi, dagiti Levita, dagiti agserserbi
iti templo, ken dagiti kaputotan dagiti adipen ni Solomon. 4 Nagnaed idiay
Jerusalem dagiti dadduma a kaputotan ni Juda ken dadduma a kaputotan
ni Bejamin. Dagiti tattao manipud iti Juda agraman da: Ataias a putot ni
Uzzias a putot ni Zacarias a putot ni Amarias a putot ni Sefatias a putot
ni Mahalalel, a kaputotan ni Perez. 5 Ken adda idiay ni Maaseias a putot
ni Baruc a putot ni Colhoze a putot ni Hazaias a putot ni Adaias a putot
ni Joyarib a putot ni Zacarias, a putot ti Silonita. 6 Amin nga annak ni
Perez a nagnaed idiay Jerusalem ket 468. Nalalatakda a lallaki. 7 Dagitoy
ket nagtaud iti kaputotan ni Benjamin: Ni Sallu a putot ni Mesullam a
putot ni Joed a putot ni Pedaias a putot ni Kolaias a putot ni Maaseias a
putot ni Itiel a putot ni Jesaias. 8 Ken simmaruno kenkuana, da Gabbai
ken Sallai, aminda ket 928 a lallaki. 9 Ni Joel a putot ni Zikri ti panguloda
kadakuada, ken ni Juda a putot ni Hassenua ti maikadua a mangidadaulo
iti entero a siudad. 10 Manipud kadagiti padi: Ni Jedaias nga anak ni
Joyarib, Jakin, 11 ni Seraias a putot ni Hilkias a putot ni Mesullam a putot
ni Zadok a putot ni Merayot a putot ni Ahitub, a mangiturturay iti balay ti
Dios, 12 ken dagiti katulonganda a mangar-aramid iti trabaho dagiti tribu,
822 a lallaki karaman ni Adaias a putot ni Jeroham a putot ni Pelalias
a putot ni Amzi a putot ni Zecarias a putot Pashur a putot ni Malkija.
13 Ken adda katulonganna a 242 a lallaki a mangidadaulo kadagiti pamilia,
ken ni Amasai a putot ni Azarel a putot ni Azai a putot Mesillemot a
putot ni Immer, 14 ken dagiti kakabsatda a natutured a makirangranget,
128 ti bilangda; ti mangidadaulo kadakuada ket ni Zabdiel a putot ni
Haggedolim. 15 Ken dagiti naggapu kadagiti Levita: Ni Semaias a putot

ni Hassub a putot ni Azrikam a putot ni Hasabias a putot ni Bunni,
16 ken da Sabbetai ken Josabad, a nagtaud kadagiti pangulo dagiti Levita a
nadutokan nga agtrabaho iti ruar ti balay ti Dios. 17 Ni Mattanias a putot ni
Mica a putot ni Zabdi, a kaputotan ni Asaf, ti nangidaulo iti panagyaman
babaen iti kararag, ken ni Bakbukias, ti maikadua kadagiti katulonganna,
ken ni Abda a putot ni Sammua a putot ni Galal a putot ni Jedutun. 18 Amin
a Levita nga adda iti nasantoan a siudad ket 284. 19 Dagiti guardia ti
ruangan: da Akkub, Talmon, ken dagiti katulonganda a mangbanbantay
kadagiti ruangan, 172 a lallaki. 20 Ken dagiti nabati nga Israelita, dagiti
padi ken dagiti Levita ket adda kadagiti amin nga il-ili ti Juda. Nagnaed
ti tunggal maysa iti bukodna a tawid a daga. 21 Nagnaed idiay Ofel dagiti
trabahador ti templo, ket da Siha ken Gispa ti mangidadaulo kadakuada.
22 Ti kapitan dagiti Levita nga agserserbi idiay Jerusalem ket ni Uzzi a
putot ni Bani a putot ni Hasabaias a putot ni Mattanias a putot ni Mica,
a nagtaud kadagiti kaputotan ni Asaf a kumakanta a mangidadaulo iti
trabaho iti balay ti Dios. 23 Binilin ida ti ari ket mait-ited ti nainget a bilin
kadagiti kumakanta iti inaldaw. 24 Ken ni Petahias a putot ni Mesezabel,
a kaputotan ni Zera a putot ni Juda, ket adda a kanayon iti abay ti ari iti
amin a banag maipapan kadagiti tattao. 25 No maipapan kadagiti barrio
ken kadagiti talonda, nagnaed dagiti dadduma a tattao ti Juda idiay Kiriat
Arba ken kadagiti barrio daytoy, idiay Dibon ken kadagiti barrio daytoy,
ken idiay Jekabseel ken kadagiti bario daytoy. 26 Nagnaedda pay idiay
Jesua, Molada, Bet Pelet, 27 Hazarsual, ken Beerseba ken kadagiti barrio
daytoy. 28 Ket nagnaedda idiay Siklag, Mecona ken kadagiti bario daytoy,
29 Enrimmon, Zora, Jarmut, 30 Zanoa, Adullam ken kadagiti barioda, idiay
Lakis kadagiti talonna ken idiay Azeka ken kadagiti bariona. Nagnaedda
ngarud manipud Beerseba agingga iti tanap ti Hinnom. 31 Nagnaed met
dagiti tattao a nataud iti Benjamin idiay Geba, Mikmas, Aija, ken idiay
Betel ken kadagiti bariona. 32 Nagnaedda pay idiay Anatot, Nob, Ananias,
33 Hasor, Rama, Gittaim, 34 Hadad, Zeboim, Neballat, 35 Lod, ken Ono, ti
tanap dagiti agparpartuat. 36 Dagiti dadduma a Levita a nagnaed idiay
Juda ket naibaon a makipagnaed kadagiti tattao ti Benjamin.

12

1 Dagitoy dagiti padi ken dagiti Levita a simmangpet a kadua ni
Zerubbabel a putot ni Salatiel, ken ni Josue: Da Seraias, Jeremias, Ezra,
2 Amarias, Malluk, Hattus, 3 Secanias, Rehum, ken Meremot. 4 Da Iddo,
Ginnetoi, Abias, 5 Mijamin, Maadias, Bilga, 6 Semaias, Joyarib, Jedaias,
7 Sallu, Amok, Hilkias ken Jedaias. Dagitoy dagiti mangidadaulo kadagiti
papadi ken dagiti katulonganda idi tiempo ni Josue. 8 Dagiti Levita ket da
Jesua, Binnui, Kadmiel, Serebias, Juda ken Mattanias a mangimatmaton
kadagiti kankanta a pagyaman, agraman dagiti katulonganda. 9 Da
Bakbukias ken Unno, dagiti katulonganda, a nakatakder iti sangoananda
kabayatan ti panagdayawda. 10 Ni Josue ti ama ni Joyakim, ni Joyakim
ti ama ni Eliasib, ni Eliasib ti ama ni Joyada, 11 ni Joyada ti ama ni
Jonatan, ken ni Jonatan ti ama ni Jaddua. 12 Idi tiempo ni Joyakim, dagitoy
dagiti papadi, dagiti mangidadaulo kadagiti amma dagiti pampamiliada:
Ni Maraias ti pangulo iti pamilia ni Seraias, ni Hananias ti pangulo iti
pamilia ni Jeremias, 13 ni Mesullam ti pangulo iti pamilia ni Ezra, ni
Jehohanan ti pangulo iti pamilia ni Amarias, 14 ni Jonatan ti pangulo

iti pamilia ni Malluki, ni Jose ti pangulo iti pamilia ni Sebanias. 15 Iti
panangituloy, ni Adna ti pangulo iti pamilia ni Harim, ni Helkai ti pangulo
iti pamilia ni Merayot, 16 ni Zacarias ti pangulo iti pamilia ni Iddo, ni
Mesullam ti pangulo iti pamilia ni Ginneton, 17 ni Zikri ti pangulo iti
pamilia ni Abias. Adda met ti pangulo iti pamilia ni Miniamin. Ni Piltai ti
pangulo iti pamilia ni Moadias, 18 ni Sammua ti pangulo iti pamilia ni
Bilga, ni Jehonatan ti pangulo iti pamilia ni Semaias, 19 ni Mattenai ti
pangulo iti pamilia ni Joyarib, ni Uzzi ti pangulo iti pamilia ni Jedaias,
20 ni Kallai ti pangulo iti pamilia ni Sallai, ni Eber ti pangulo iti pamilia
ni Amok, 21 ni Hasabias ti pangulo iti pamilia ni Hilkias, ken ni Netanel
ti pangulo iti pamilia ni Jedaias. 22 Idi tiempo ni Eliasib, naisurat dagiti
Levita a da Eliasib, Joyada, Johanan, ken Jaddua a kas panguloen dagiti
pamilia, ken naisurat dagiti papadi kabayatan iti panagturay ni Dario a
Taga-Persia. 23 Naisurat dagiti kaputotan ni Levi ken dagiti mangidadaulo
kadagiti pampamilia idiay Libro ti Annals agingga iti tiempo ni Johanan a
putot ni Eliasib. 24 Ken ti mangidadaulo kadagiti Levita ket da Hazabias,
Serebias, ken Jesua a putot ni Kadmiel, agraman dagiti katulonganda a
nagtakder iti sangoananda nga agdayaw ken agyaman, agsinnungbat ti
tunggal bunggoy, a kas panagtulnogda iti bilin ni David, a tao ti Dios. 25 Da
Mattanias, Bakbukias, Obadias, Mesullam, Talmon ken Akkub ti guardia
nga agtaktakder iti ruangan dagiti siled a pagiduldulinan. 26 Nagserbida
idi tiempo ni Joyakim a putot ni Josue a putot ni Josadac, ken idi tiempo
ni Nehemias a gobernador ken ni Ezra a padi ken eskriba. 27 Idi maidaton
ti pader ti Jerusalem, sinapul dagiti tattao dagiti Levita iti sadinoman
a nagnaedanda, tapno ikkuyogda ida idiay Jerusalem ket siraragsakda
a rambakan ti panangidaton iti pader, a mabuyogan iti panagyaman
ken kankanta a mabuyogan kadagiti aweng ti piangpiang, arpa ken
mabuyogan iti lira. 28 Nagguommong dagiti kumakanta manipud kadagiti
distrito iti aglawlaw ti Jerusalem ken manipud kadagiti barrio iti Netofa.
29 Naggapuda pay idiay Bet Gilgal ken iti daga ti Geba ken Asmabet, ta
nagaramid dagiti kumakanta kadagiti barrio a nagnaedanda iti aglawlaw
ti Jerusalem. 30 Inaramid dagiti padi ken dagiti Levita ti seremonia ti
pannakadalus kadagiti bagbagida, kadagiti tattao, kadagiti ruangan, ken
iti pader. 31 Ket pinaulik dagiti panguloen ti Juda iti rabaw ti pader, ket
nangdutokak iti dua a dakkel a bunggoy dagiti kumakanta a nangted iti
panagyaman. Nagpakannawan ti maysa a bunggoy iti rabaw ti pader
nga agturong iti Ruangan a Pagibelbellengan iti Rugit. 32 Simmaruno
kadakuada ni Hosaias ken ti kagudua dagiti panguloen ti Juda, 33 ket
simmaruno kadakuada da Azarias, Ezra, Mesullam, 34 Juda, Benjamin,
Semaias, Jeremias, 35 ken dagiti dadduma nga annak dagiti padi nga
addaan kadagiti trumpeta, ken ni Zacarias a putot ni Jonatan a putot
ni Semaias a putot ni Mattanias a putot ni Micaias a putot ni Zaccur a
maysa kadagiti kaputotan ni Asaf. 36 Adda met idiay dagiti kabagian ni
Zacarias, da Semaias, Azarel, Milalai, Gilalai, Maai, Netanel, Juda, ken
Hanani, addaanda kadagiti pagtokaran a kapada ti inaramat ni David a
tao ti Dios. Adda iti sangoda ni Ezra nga eskriba. 37 Iti abay ti Ruangan ti
Ubbog, immulida iti agdan iti siudad ni David iti pagsang-atan iti pader,
iti labes ti palasio ni David, nga agturong iti Ruangan ti Danum idiay
daya. 38 Ket nagpakannigid ti maysa a bunggoy dagiti kumakanta a
mangmangted iti panagyaman. Sinurotko ida iti rabaw ti pader a kaduak
ti kagudua dagiti tattao, iti labes ti Tore ti Oven, nga agturong iti Akaba

a Pader, 39 iti labes ti Ruangan ti Efraim, iti abay ti Daan a Ruangan,
iti abay ti Ruangan ti Lames, iti Torre ti Hananel ken iti Torre dagiti
Sangagasut, nga agturong iti Ruangan dagiti Karnero, ket nagsardengda
iti Ruangan dagiti Guardia. 40 Agpada ngarud a nakadanon dagiti dua a
bunggoy dagiti kumakanta iti disso a pagtaktakderanda iti balay ti Dios, ket
nakadanonak met iti disso a pagtaktakderak a kaduak ti kagudua kadagiti
opisial. 41 Ken nakadanon met dagiti papadi iti disso a pagtakderanda: da
Eliakim, Maaseias, Miniamin, Micaias, Elioenai, Zacarias, ken Hananias,
a nakatrumpeta, 42 Maaseias, Semaias, Eliazar, Uzzi, Jehohanan, Malkija,
Elam ken Ezer. Nagkanta dagiti kumakanta nga indalan ni Jezrahias.
43 Ket nagidatonda iti adu a sakripisio iti dayta nga aldaw, ken nagrag-
oda, ta pinarag-o ida ti Dios iti kasta unay. Nagrag-o met dagiti babbai
ken ubbing. Isu a nangngeg iti adayo ti kinaragsak ti Jerusalem. 44 Iti
dayta nga aldaw, adda dagiti lallaki a nadutokan a mangaywan kadagiti
siled a pagidduldulinan kadagiti kontribusion, kadagiti umuna a bunga, ken
kadagiti apagkapullo, tapno urnongenda dagiti pannakabingay dagiti padi
ken dagiti Levita a maiyannurot iti linteg. Nadutokan ti tunggal maysa nga
agtrabaho kadagiti talon nga asideg kadagiti il-ili. Ta naragsakan ti Juda
kadagiti padi ken Levita a nakatakder iti sangoananda. 45 Inaramidda
iti panagserbi iti Diosda, ken ti seremonia ti pannakapadalus, a kas
panangtungpal kadagiti bilin ni David ken ni Solomon a putotna, ket kasta
met ti inaramid dagiti kumakanta ken dagiti guardia iti ruangan. 46 Ta
kadagiti napalabas a tiempo, kadagiti aldaw da David ken Asaf, adda dagiti
mangidaldalan kadagiti kumakanta, ken adda dagiti kankanta a pagdayaw
ken pagyaman iti Dios. 47 Idi tiempo ni Zerubbabel ken idi tiempo ni
Nehemias, inted ti entero nga Israel ti inaldaw a bingay dagiti kumakanta
ken dagiti mangbanbantay iti ruangan. Ilaslasinda ti bingay dagiti Levita,
ket ilaslasin dagiti Levita ti bingay dagiti kaputotan ni Aaron.

13

1 Iti dayta nga aldaw, imbasa dagiti padi ti Libro ni Moises a mang-
mangngeg dagiti tattao. Naduktalanda a nakasurat iti daytoy a nasken a
saan a makitipon dagiti Ammonita wenno Moabita iti taripnong ti Dios, iti
agnanayon. 2 Gapu ta saanda a nangted iti tinapay ken danum kadagiti
tattao ti Israel, ngem ketdi tinangdananda ni Balaam a mangilunod iti
Israel. Nupay kasta, pinagbalin ti Diostayo ti lunod a bendision. 3 Apaman
a nangngegda ti linteg, inlasinda dagiti amin a gangannaet manipud
iti Israel. 4 Ita, sakbay a nadutokan ni Eliasib a padi a mangaywan
kadagiti siled a pagidduldulinan iti balay ti Diostayo. Gayyemnan ni Tobias.
5 Insagana ni Eliasib ti dakkel a siled a pagidduldulinan para kenni Tobias,
a sigud a pagikabkabilanda kadagiti daton a bukbukel, kadagiti insenso,
kadagiti alikamen, ken kadagiti apagkapullo ti trigo, baro nga arak, ken ti
lana, a nairanta para kadagiti Levita, kadagiti kumakanta, kadagiti guardia
ti ruangan, ken kadagiti kontribusion para kadagiti papadi. 6 Ngem iti
tiempo a mapaspasamak amin dagitoy, awanak idiay Jerusalem. Gapu ta
iti maikatallopulo ket dua a tawen a panagari ni Artaxerxes iti Babilonia,
napanak iti ayan ti ari. Saan a nagbayag, nagkiddawak iti ari iti
pammalubos a pumanaw, 7 ket nagsubliak idiay Jerusalem. Natakuatak
ti dakes nga inaramid ni Eliasib a panangipaaramatna kenni Tobias iti
siled a pagidduldulinan iti paraangan iti balay ti Dios. 8 Kasta unay ti
ungetko ket impurruakko dagiti alikamen ni Tobias iti ruar ti siled a
pagidduldulinan. 9 Imbilinko nga aramidenda ti seremonia ti pannakadalus

kadagiti siled a pagidduldulinan, ket insublik kadagitoy dagiti alikamen iti balay ti Dios, dagiti daton a trigo, ken ti insenso. 10 Ken natakuatak a saan a naibunong kadagiti Levita dagiti bingay a nairanta a maited kadakuada, isu a dagus a pinanawanda ti templo, ket nagturong ti tunggal maysa iti talonna, kasta met ti inaramid dagiti kumakanta nga agserserbi. 11 Isu nga inungtak dagiti opisial ket kinunak kadakuada, "Apayen a nabaybayan ti balay ti Dios?" Inummongko ida ken pinaggianko ida kadagiti kampoda. 12 Ket inyeg dagiti amin a taga-Juda ti apagkapullo ti trigo, baro nga arak, ken ti lana kadagiti siled a pagidduldulinan. 13 Insaadko a kas tresurero kadagiti siled a pagidduldulinan da Selemias a padi, Zadok nga eskriba, ken Pedaias a nagtaud iti Levita. Sumaruno kadakuada ni Hanan a putot ni Zaccur a putot ni Matanias, gapu ta ammok a mapagtalkak ida. Ti trabahoda ket agibunong kadagiti abasto kadagiti padada nga agtrabtrabaho. 14 Laglagipem, O Diosko ti maipapan iti daytoy, ken saanmo koma a punasen dagiti nasasayaat nga inaramidko para iti balay ti Diosko ken dagiti trabaho iti daytoy. 15 Kadidiay nga aldaw, nakakitaak kadagiti tattao idiay Juda nga agpespespes iti ubas iti Aldaw a Panaginana ken agaw-awitda kadagiti trigo ket ilugluganda dagitoy kadagiti asnoda, ken kasta met ti arak, ubas, igos, ken amin a kita dagiti nadagsen a karga sada inyeg idiay Jerusalem iti Aldaw a Panaginana. Nagririak ta aglaklakoda kadagiti taraon iti dayta nga aldaw. 16 Nagisangpet dagiti lallaki a taga-Tiro nga agnanaed idiay Jerusalem iti lames ken amin a kita ti magatang, ket inlakoda dagitoy kadagiti tattao ti Juda ken iti entero a siudad iti Aldaw a Panaginana! 17 Binabalawko ngarud dagiti pangulo ti Juda, "Ania daytoy a dakes nga ar-aramidenyo, saanyo a raraemen ti Aldaw a Panaginana? 18 Saan kadi nga inaramid dagiti ammayo daytoy? Ken saan kadi nga inyeg ti Diostayo amin dagitoy a dakes kadatayo ken iti daytoy a siudad? Ita, ad-adda pay a pagpungpungtotenyo ti Dios iti Israel gapu iti saanyo a panagraem iti Aldaw a Panaginana." 19 Apaman a sumipnget iti ruangan ti Jerusalem sakbay a mangrugi ti Aldaw a Panaginana, imbilinko a marikpan dagiti ridaw ken nasken a saan a maluktan dagitoy agingga a malpas ti Aldaw a Panaginana. Pinagbantayko dagiti sumagmamano kadagiti adipenko iti ruangan tapno awan ti karga a maiyuneg iti Aldaw a Panaginana. 20 Naminsan wenno namindua a nagkampo dagiti komersiante ken dagiti aglaklako iti amin a kita ti tagilako iti ruar ti Jerusalem. 21 Ngem binallaagak ida, "Apay ngay nga agkamkampokayo iti ruar ti pader? No aramidenyonto pay daytoy, pagtalawenkayo!" Manipud iti dayta a tiempo saandan nga immay iti Aldaw a Panaginana. 22 Ken binilinko dagiti Levita nga aramidenda ti seremonia ti pannakadalusda, sada mapan guardiaan dagiti ruangan, tapno mangilin ti Aldaw a Panaginana. Laglagipem met daytoy, O Diosko, ken kaassiannak gapu iti kinapudnom iti tulagmo kaniak. 23 Kadagidiay nga aldaw, nakitak pay dagiti Judio a nakiasawa kadagiti babbai a taga-Asdod, Ammon ken Moab. 24 Kagudua ti bilang dagiti annakda ti agsasao iti pagsasao ti Asdod, ngem saanda a makapagsao iti pagsasao ti Juda, ti laeng pagsasao dagiti tattao a pagnanaedanda. 25 Ket inungtak ida, inlunodko ida, kinabilko ti dadduma kadakuada ken pinarutko dagiti bubuokda. Pinagsapatak ida iti sangoanan ti Dios, kinunak, "Saanyo ipaasawa dagiti annakyo a babbai kadagiti annakda a lallaki, wenno ipaasawa dagiti annakda a babbai kadagiti annakyo a lallaki, wenno saanyo nga asawaen dagiti annakda a babbai. 26 Saan kadi a dagitoy a babbai ti nakaigapuan ti panagbasol ni Solomon nga ari ti Israel? Kadagiti adu a nasion awan ti

ari a kas kenkuana, ken inayat isuna ti Diosna. Ken pinagturay ti Dios
isuna nga ari iti entero nga Israel. Uray no kasta, dagiti ganggannaet
nga assawana ti makagapu a nagbasol isuna. 27 Dumngegkami kadi
kadakayo ket aramidenmi amin daytoy a kinadakes ken agsukirkami iti
Dios babaen iti panangasawami kadagiti ganggannaet a babbai?" 28 Maysa
kadagiti annak ni Joyada a putot ni Eliasib a nangato a padi ket manugang
ni Sanballat a Horonita. Pinapanawko ngarud isuna idiay Jerusalem.
29 Laglagipem ida O, Diosko, gapu iti panangtulawda iti akem a kinapadi,
ken iti katulagan ti kinapadi ken dagiti Levita. 30 Ket inaramidko ti
seremonia ti pannakadalusda kadagiti amin a ganggannaet, ken imbagak
dagiti pagrebbengan dagiti padi ken dagiti Levita, ti tunggal maysa iti
trabahona. 31 Impaayko dagiti kayo a pangpuor iti daton iti umno a tiempo
ken dagiti umuna a bunga. Laglagipennak, O Diosko, para iti pagsayaatak.

Ester

1 Kadagidi aldaw a panagturay ni Ahasuero (daytoy ni Ahasuero a
nagturay manipud India agingga iti Etiopia, kadagiti 127 a probinsia),
2 kadagidiay nga al-aldaw, nakatugaw ni Ari Ahasuero iti naarian a
tronona iti palasiona idiay Susa. 3 Iti maikatlo a tawen a panagturayna,
nangipaay isuna iti padaya para kadagiti amin nga opisial ken adipenna.
Kaduana ti armada ti Persia ken Media, dagiti natatakneng a tattao,
ken dagiti gobernador dagiti probinsia. 4 Impakitana ti kinabaknang ti
pagarianna ken ti dayaw iti dayag ti kinatan-okna iti adu nga al-aldaw,
iti 180 nga aldaw. 5 Idi nalpasen dagitoy nga al-aldaw, nangipaay ti ari
iti padaya a nagbayag iti pito nga aldaw. Daytoy ket para kadagiti amin
a tattao nga adda iti palasio ti Susa, manipud iti katatan-okan agingga
iti kanununumoan. Naangay daytoy iti paraangan ti minuyungan iti
palasio ti ari. 6 Ti paraangan ti minuyungan ket naarkusan kadagiti
kurtina a naaramid iti puraw a lupot ken lila nga addaan iti tali a
lino ken lila, a nakabitin kadagiti singsing a pirak manipud iti adigi a
marmol. Adda dagiti pagtugawan a balitok ken pirak iti pagbaddekan
a nabaldusaan iti nangisit a bato, marmol, balay ti perlas, ken adda
marisna a batbato. 7 Naidasar dagiti mainum kadagiti balitok a kopa.
Tunggal kopa ket naidumduma, ket adda naiyeg nga adu nga arak ti
ari gapu iti kinamanangited iti ari. 8 Ti panagiinom ket nagtultuloy kas
panangsurot iti bilin, "Nasken nga awan ti pinnilitan." Imbilin ti ari
kadagiti amin a trabahador ti palasiona nga aramidenda ti aniaman a
tarigagayan ti tunggal sangaili. 9 Nangangay met iti padaya ni Reyna
Vasti para kadagiti babbai iti palasio ni Ari Ahasuero. 10 Iti maikapito
nga aldaw, idi agragragsak ti puso ti ari gapu iti arak, imbagana kada
Mehuman, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, ken Carcas (dagiti pito nga
opisial nga agserserbi kenkuana), 11 nga iyegda ni Reyna Vasti kenkuana
a nakakorona. Kayatna nga ipakita kadagiti tattao ken kadagiti opisial
ti kinapintasna, ta makapasiddaaw ti langana. 12 Ngem nagkedked ni
Reyna Vasti a sumurot iti sao ti ari nga inyeg kenkuana dagiti opisial. Ket
nakaunget unay ti ari; simged iti pungtot iti kaungganna. 13 Nakiuman
ngarud ti ari kadagiti lallaki a mabigbigbig a masirib, a makaawat kadagiti
panawen (ta daytoy iti pamuspusan iti ari no maipapan kadagiti isu amin
a nalalaing iti linteg ken panangukom). 14 Ita dagiti nasinged kenkuana
ket da Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena, ken Memucan,
dagiti pito a prinsipe iti Persia ken Media. Mabalinda iti umasideg
iti ari, ken iggemda dagiti kangangatoan a akem iti pagarian. 15 "Kas
panangtungpal iti linteg, ania ti maaramid kenni Reyna Vasti gapu ta
saan isuna a nagtulnog iti bilin ni Ari Ahasuero, nga inyeg kenkuana
dagiti opisial?" 16 Kinuna ni Memucan iti sangngoanan ti ari ken kadagiti
opisial, "Saan laeng a maibusor iti ari ti biddut a naaramid ni reyna Vasti,
ngem maibusor met kadagiti amin nga opisial ken amin a tattao nga adda
kadagiti probinsia ni Ari Ahasuero. 17 Ta maamoanto dagiti amin a babbai
ti inaramid ti reyna. Daytoyto ti pakaigapoan a tratoenda ti assawada nga
addaan iti gura. Kunadanto, 'Imbilin iti ari nga iyegda ni reyna Vasti iti
sangoananna, ngem nagkedked isuna.' 18 Sakbay nga agleppas daytoy nga
aldaw dagiti nataktakneng a babbai iti Persia ken Media a nakangngeg
iti daytoy a banag maipangep iti reyna ket ibagadanto met kadagiti amin

nga opisial iti ari. Addanto nakaro a gura ken pungtot. 19 No makaay-ayo daytoy iti ari, mangipaulog isuna iti bilin nga aggapo kenkuana, ket mapalubusan a maisurat daytoy kadagiti linteg iti Persia ken Medes, a saanto a mabaliwan, a saanton a makaasideg ni Vasti kenkuana. Ited koma ti ari ti saadna a kas reyna iti sabali a nasaysayaat ngem isuna. 20 Inton naipablaak ti bilin ti ari iti entero a nalawa a pagarianna, raemento amin dagiti babbai dagiti assawada, manipud iti katatan-okan agingga iti kanunumoan." 21 Naay-ayo ti ari ken dagiti natatakneng a lallaki iti daytoy a balakad, ket inaramid ti ari kas insingasing ni Memucan. 22 Nangipatulod ti ari iti surat kadagiti amin a probinsia a masakupan iti pagarianna, iti tunggal probinsia iti bukodda a pannurat, ken iti tunggal tattao iti bukodda a pagsasao. Imbilinna nga amin a lallaki ket masapul nga isu iti amo iti bukodna a pagtaengan. Naited daytoy a bilin iti pagsasao iti tunggal tattao nga adda iti emperio.

2

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, idi bimmaawen ti pungtot ni Ari Ahasuero, nalagipna ni Vasti ken ti inaramidna. Nalagipna met ti maipapan iti bilin nga inaramidna a maibusor kenkuana. 2 Ket kinuna dagiti agtutubo a lallaki nga agserserbi kenkuana, "Iti biang iti ari, adda koma maaramid a panagbirok kadagiti napipintas a birhen a babbalasang. 3 Mangdutok koma ti ari kadagiti opisial kadagiti amin a probinsia iti pagarianna, a mangummong kadagiti amin a napipintas a birhen a babbalasang idiay harem iti palasio iti Susa. Maipaaywanda koma kenni Hegai, nga opisial ti ari, nga isu iti agay-aywan kadagiti babbai, ket bay-am isuna a mangted kadakuada kadagiti pagpapintas. 4 Ti balasang a makaay-ayo iti ari ti agbalin a reyna a kasukat ni Vasti. " Daytoy a balakad ket nagustoan iti ari, ket inaramidna ngarud daytoy. 5 Adda maysa a Judio iti siudad ti Susa nga agnagan iti Mardokeo a putot a lalaki ni Jair a puto a lalaki ni Simei a puto a lalaki ni Kis, a Benjamita. 6 Naiyadayo isuna iti Jerusalem ta nairaman isuna kadagiti naitalaw a kas balud a kaduada Jehoiakim nga ari ti Juda, nga intalaw ni Nebucadnesar nga ari ti Babylonia. 7 Inay-aywananna ni Hadassa, dayta ket ni Ester, a puto a babai ti ulitegna, gapu ta awan ti ama wenno inana. Napintas ti pammagi ti balasang ken makaay-ayo ti langana. Inbilang isuna ni Mardokeo a kas bukodna a putot a babai. 8 Idi a naipakaammo ti bilin ken linteg ti ari, adu a babbalasang ti naiyeg iti palasio ti Susa. Naipaaywanda kenni Hegai. Naipan met ni Ester iti palasio ti ari ken naipaaywan kenni Hegai, ti mangay-aywan kadagiti babbai. 9 Naay-ayo ti balasang ni Hegai, ket nagun-odna ti paborna. Dagus nga impaayanna kadagiti pagpapintas ken iti bingayna a taraon. Nangidutok isuna kenkuana kadagiti pito nga adipen a babbai a naggapo iti palasio ti ari, ket inkabilna isuna ken dagiti adipen a babbai iti kasasayaatan a paset iti balay dagiti babbai. 10 Awan ti siasinoman a nangibagaan ni Ester no siasino dagiti tattao wenno kakabagianna, ta imbilin kenkuana ni Mardokeo a saanna nga ibagbaga. 11 Inaldaw nga agsubli subli ni Mardokeo iti paraangan ti balay dagiti babbai, tapno maamoanna no ania ti mapaspasamak kenni Ester, ken no ania iti mabalin a maaramid kenkuana. 12 Idi dimteng ti batang ti tunggal babai a mapan kenni Ari Ahasuero—kas panagtulnog kadagiti annuruten para kadagiti babbai, lippasen ti tunggal babai ti sangapulo ket dua a bulan a panagpapintas, innem a bulan nga agusarda iti lana ti mira, ken innem a bulan nga agusarda ti pabanglo ken pagpapintas—

13 inton mapan ti balasang iti ayan ti ari, maipaay kenkuana aniaman a
tarigagayanna manipud iti balay dagiti babbai, nga itugotna iti palasio.
14 Sumrek isuna iti rabii, ket iti kabigatanna agsubli isuna iti maikadua
a balay dagiti babbai, ken iti panangaywan ni Saasgas, ti opisial iti ari,
a mangay- aywan kadagiti assawa iti ari. Saan isuna nga agsubli iti ari
malaksid no naliwliwa kenkuana ti ari ket paayabanna manen isuna. 15 Ita
dimteng ti tiempo ni Ester (putot a babai ni Abihail, ti uliteg ni Mardokeo,
a nangala kenkuana a kas bukodna a putot a babai) a mapan iti ayan ti ari,
awan iti aniaman a kiniddawna no di, ti insingasing ni Hegai nga opisial
ti ari a mangay-aywan kadagiti babbai. Ita nagun-od ni Ester ti pabor
dagiti amin a nakakita kenkuana. 16 Naiyeg ni Ester iti pagtaengan ni Ari
Ahasuero iti maikasangapulo a bulan, a bulan ti Tebeth, iti maikapito a
tawen iti panagturayna. 17 Inayat ti ari ni Ester a nalablabes ngem kadagiti
amin a babbai, ket nagun-od ni Ester ti pabor ken panagayat iti sangoanan
ti ari, a nalablabes ngem kadagiti amin a birhen, isu nga inkabil ti ari ti
korona ti reyna iti ulo ni Ester ket insaad ti ari ni Ester a reyna a kasukat
ni Vasti. 18 Nangangay ti ari iti dakkel a padaya para kadagiti amin nga
opisial ken kadagiti adipenna, “Padaya ni Ester,” ket impaayna ti tulong
kadagiti probinsia manipud kadagiti naibayad a buis. Nangited pay isuna
kadagiti sagut a nabuyugan iti kinaimbag. 19 Ita, idi sangsangkamaysa
a naummong manen dagiti birhen iti maikadua a tiempo, nakatugaw ni
Mardokeo iti ruangan ti palasio ti ari. 20 Saan pay nga imbaga ni Ester
iti siasinoman iti maipanggep kadagiti kakabagianna wenno tattaona, a
kas imbilin ni Mardokeo kenkuana. Intuloyna a tinungpal ti balakad ni
Mardokeo, a kas inaramidna idi inaywananna isuna. 21 Kadagidiay nga
al-aldaw, kabayatan nga agtugtugaw ni Mardokeo iti ruangan ti palasio
ti ari, dua kadagiti opisyal ti ari ti nakaunget, da Bigtana ken Teres, a
mangbanbantay iti ruangan iti ari, ket pinanggepda a dangran ni Ari
Ahasuero. 22 Idi naiparangarang dayta a banag kenni Mardokeo, imbagana
kenni Reyna Ester, ket nakisarita ni Ester iti ari babaen iti nagan ni
Mardokeo. 23 Nasukimat ken napaneknekan ti damag, ket nabitay nga
agpada dagiti dua a lallaki. Naisurat ti pasamak Iti Libro Iti Pakasaritaan
iti imatang iti ari.

3

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, impangato ni Ari Ahasuero ti saad
ni Haman a putot ni Hamedata nga Agagita, ket naisaad ti turayna a
nangatngato ngem kadagiti amin nga opisial a kaduana. 2 Dagiti amin
nga adipen iti ari nga adda iti ruangan ti palasio ti ari ket kankanayon
nga agparintumeng ken agpakleb iti sangoanan ni Haman, kas iti imbilin
ti ari nga aramidenda. Ngem saan a nagparitumeng wenno nagpakleb ni
Mardokeo. 3 Ket kinuna dagiti adipen ti ari nga adda iti ruangan ti palasio
ti ari kenni Mardokeo, “Apay a salsalungasingem ti bilin iti ari?” 4 Inaldaw-
aldaw a katkatungtungenda isuna, ngem nagkedked isuna nga agtulnog
iti kalikagumda. Isu a nakitungtongda kenni Haman tapno makita no
agtalinaed latta ti banag maipanggep kenni Mardokeo, ta imbagana
kadakuada nga isuna ket maysa a Judio. 5 Idi nakita ni Haman a saan
a nagparintumeng ken nagtamed ni Mardokeo kenkuana, nakapungtot ni
Haman. 6 Kinagurana ti kapanunutan a ni Mardokeo laeng ti mapapatay,
ta imbaga dagiti adipen ti ari no siasino dagiti tattao ni Mardokeo. Kayat
ni Haman a mapukaw dagiti amin a Judio, dagiti tattao ni Mardokeo, nga
adda iti entero a pagarian ni Ahasuero. 7 Iti umuna a bulan (a bulan

ti Nisan), iti maikasangapulo ket dua a tawen ni Ari Ahasuero, adda iti nangipuruak iti Pur—dayta ket nagbibinnunotda—iti sangoanan ni Haman—binnunotan para iti tunggal aldaw ken bulan, tapno makapilida ti aldaw ken bulan— agingga a napilida ti maikasangapulo ket dua a bulan (ti bulan iti Adar). 8 Ket kinuna ni Haman kenni Ari Ahasuero, "Adda iti bunggoy dagiti tattao a naiwaras ken naibunong kadagiti amin a probinsia iti pagariam. Dagiti lintegda ket naidumduma kadagiti sabali a tattao, ket saanda a salsaluadan dagiti linteg ti ari, isu a saan a maiparbeng a palubosan ida iti ari nga agtalinaed. 9 No makaay-ayo daytoy iti ari, mangitedka iti bilin a papatayen isuda, ket mangtimbangak iti sangapulo a ribo a talento ti pirak a maipaima kadagidiay mangay-aywan kadagiti sanikua ti ari, tapno ikabilda daytoy iti pangiduldulinan ti kinabaknang ti ari." 10 Ket inuksot ti ari iti pagtatak a singsing manipud iti imana ket intedna daytoy kenni Haman a putot ni Hamedata nga Agagita, a kabusor dagiti Judio. 11 Kinuna ti ari kenni Haman, "Kitaekto a maisubli kenka ken kadagiti tattaom ti kuarta. Aramidemto ti aniaman a kalikagummo iti daytoy." 12 Ket napaayaban dagiti eskriba ti ari iti maikasangapulo ket tallo nga aldaw ti umuna a bulan, ket ti linteg a naglaon kadagiti amin nga imbilin ni Haman ket naisurat para kadagiti gobernador dagiti probinsia ti ari, dagidiay nga adda iti amin a probinsia, kadagiti gobernador iti nadumaduma a tattao, ken kadagiti opisial dagiti amin a tattao, iti tumunggal probinsia iti bukodda a pannurat, ken iti tumunggal tattao iti bukodda a pagsasao. Naisurat daytoy iti nagan ni Ari Ahasuero ken napasingkedan babaen iti singsingna. 13 Dagiti kasuratan ket naipatulod ken naiyawat kadagiti amin a probinsia iti ari, tapno pukawen, papatayen, ken dadaelen amin dagiti Judio, manipud iti kaubingan agingga iti kalakayan, ubbing ken babbai, iti maysa nga aldaw—iti maikasangapulo ket tallo nga aldaw iti maikasangapulo ket dua a bulan (a bulan ti Adar) —ken tapno samsamenda dagiti sanikuada. 14 Ti kopya ti surat ket naaramid a linteg iti tunggal probinsia. Naipakaamo kadagiti amin a tattao iti tunggal probinsia a nasken nga agsaganada para iti daytoy nga aldaw. 15 Rimuar ken nagap-apura dagiti mensahero a nangiwaras iti bilin ti ari. Naiwaras met ti bilin iti palasio ti Susa. Nagtugaw nga agin-inum ti ari ken ni Haman, ngem mariribukan ti siudad ti Susa.

4

1 Idi naammoan amin ni Mardokeo ti naaramid, rinay-abna ti pagan-anayna ket nagkawes iti nakirsang a lupot ken nagikabil kadagiti dapo. Napan isuna iti tengnga ti siudad, ket naganug-og isuna iti napigsa ken nasaem. 2 Nagpatingga laeng isuna iti ruangan ti palasio ti ari, gapu ta awan ti mapalubusan nga sumrek a nakakawes iti nakirsang a lupot. 3 Kadagiti amin a probinsia a nakadanunan ti bilin ken linteg ti ari, adda iti kasta unay a panagladingit kadagiti Judio, a nabuyogan iti panagayunar, panagsangit, ken panagladingit. Adu kadakuada iti nagidda iti nakirsang a lupot ken kadagiti dapo. 4 Idi napan dagiti babbalasitang ken dagiti adipen ni Ester nga imbaga kenkuana, nagledaang ti reyna. Nangipatulod isuna iti lupot a pagkawes ni Mardokeo (tapno ussobenna ti nakirsang a lupot), ngem saanna nga inawat dagitoy. 5 Ket pinaayaban ni Ester ni Hatak, maysa kadagiti opisial ti ari, a nadutokan nga agserbi kenkuana. Binilinna isuna a mapan kenni Mardokeo tapno ammoenna ti napasamak ken no ania ti kayatna a sawen iti ar-aramidenna. 6 Napan ngarud ni Hatak iti ayan ni Mardokeo iti plasa iti siudad iti sangoanan iti ruangan

ti palasio ti ari. 7 Impadamag ni Mardokeo kenkuana amin a napasamak
kenkuana, ken no mano ti bilang ti pirak nga ingkari ni Haman a maikilo
ken maikabil iti pagiduldulinan iti kinabaknang ti ari tapno maibilin a
mapapatay dagiti Judio. 8 Nangted pay ni Mardokeo kenni Hatak iti kopya
ti bilin a naited iti Susa para iti pannakadadael dagiti Judio. Inaramidna
daytoy tapno ipakita ni Hatak daytoy kenni Ester, ken tapno maitedna
kenni Ester ti pagrebbengan a mapan iti ari tapno agkiddaw iti paborna,
ken makipagpakpakaasi kenkuana para kadagiti tattaona. 9 Napan ngarud
ni Hatak ken imbagana kenni Ester ti imbaga ni Mardokeo. 10 Kalpasanna
nakisarita ni Ester kenni Hatak ket imbagana nga agsubli isuna kenni
Mardokeo. 11 Kinuna ni Ester, "Amin dagiti adipen ken dagiti tattao
kadagiti probinsia ti ari ket ammoda a siasinoman a lalaki wenno babai
iti mapan iti akin uneg a paraangan ti ari a saan a napaayaban, adda
iti maymaysa laeng a linteg: a masapul a mapapatay isuna-malaksid iti
siasinoman a pangiturungan ti ari ti balitok a setro tapno agbiag dayta
a tao. Saanak a napaayaban a mapan iti ayan ti ari kadagitoy tallo-
pulo nga aldaw." 12 Isu nga impadamag ni Hatak kenni Mardokeo dagiti
imbaga ni Ester. 13 Sinungbatan ni Mardokeo daytoy a mensahe: "Saanmo
a panunoten nga iti palasio ti ari, ket makalibaskanto ngem kadagiti
dadduma a Judio. 14 No agtalinaedka a naulimek kadagitoy a tiempo,
aggapu iti sabali a lugar ti tulong ken panangispal kadagiti Judio, ngem
sika ken ti balay ni amam ket mapukawto. Siasino ti makaammo a nalabit
a naitan-okka a reyna para iti kastoy a gundaway?" 15 Kalapasanna,
impatulod ni Ester daytoy a mensahe kenni Mardokeo, 16 "Mapanka,
ummongem dagiti amin a Judio nga agnanaed iti Susa, ket agayunarkayo
para kaniak. Saankayo a mangan wenno uminum iti tallo nga aldaw, ti
rabii wenno aldaw. Dagiti babbalasitangko ken siak ket agayunar iti isu
met laeng a wagas. Ket mapanakto iti ayan ti ari, uray no maibusor daytoy
iti linteg. Ket no mapukawak, mapukawak." 17 Napan ni Mardokeo ket
inaramidna amin nga imbaga ni Ester nga aramidenna.

5

1 Kalpasan iti tallo nga aldaw, inkawes ni Ester ti pagan-anayna kas
reyna ken napan nagtakder iti akin uneg a paraangan ti palasio ti ari,
iti sangoanan iti balay ti ari. Nakatugaw ti ari iti tronona iti balayna,
a nakasango iti pagserkan iti balay. 2 Idi nakita ti ari a nakatakder
ni reyna Ester iti paraangan, naay-ayo ti ari kenkuana. Impaturongna
kenni Ester ti balitok a setro nga adda iti imana. Immasideg ngarud ni
Ester ket sinagidna ti murdong ti setro. 3 Ket kinuna ti ari kenkuana,
"Ania iti kayatmo, Reyna Ester? Ania iti kiddawem? Agingga iti kagudua
ti pagariak, ket maipaayto kenka." 4 Kinuna ni Ester, "No makaay-
ayo daytoy iti ari, umay koma ita nga aldaw ti ari ken ni Haman iti
padaya nga insaganak para iti ari." 5 Ket kinuna ti ari, "Iyegyo a dagus
ni Haman, tapno maaramid ti imbaga ni Ester." Napan ngarud ti ari
ken ni Haman iti padaya nga insagana ni Ester. 6 Idi naidasaren ti
arak iti padaya, kinuna ti ari kenni Ester, "Ania ti dawatem? Maipaay
daytoy kenka. Ania iti kiddawem? Agingga iti kaguddua ti pagarian,
maipaayto kenka." 7 Simmungbat ni Ester, "Ti dawat ken kiddawko ket
daytoy, 8 no makasarakak iti pabor iti imatang ti ari, ken no maay-ayo
ti ari a mangipaay iti dawatek ken padayawanna ti kiddawek. Umay
koma ti ari ken ni Haman iti padaya nga isaganakto para kadakayo
inton bigat, ket sungbatakto ti saludsod ti ari." 9 Rimmuar ni Haman

iti dayta nga aldaw a naragsak ken agragrag-o iti pusona. Ngem idi nakita ni Haman ni Mardokeo iti ruangan ti palasio ti ari a saan man laeng a timmakder wenno nagkentayeg iti sangoananna nga addaan iti panagbuteng, napnoan isuna iti gura a maibusor kenni Mardokeo. 10 Nupay kasta, nagteppel ni Haman ket nagawid iti balayna. Inayabanna dagiti gagayyemna ket naguummongda, a kaduada ni Zeres nga asawana. 11 Imbinsa-binsa ni Haman kadakuada ti kinadayag dagiti kinabaknangna ken ti bilang dagiti adu a putotna a lallaki, no kasano a nangat-ngato isuna kadagiti amin nga opisial ken kadagiti adipen ti ari. 12 Kinuna ni Haman, "Uray ni Reyna Ester ket awan ti sabali nga inawisna no di laeng siak a kadua ti ari a napan timmabuno iti padaya nga insaganana. Ken uray inton bigat inawisnak manen a kadua ti ari. 13 Ngem amin dagitoy a mapadpadasak ket awan serserbina kaniak, agingga a makitkitak ti Judio a ni Mardokeo a nakatugaw iti ruangan ti palasio ti ari." 14 Ket kinuna ni Zeres nga asawana kenni Haman ken kadagiti amin a gagayyemna, "Mangpaaramidkayo kadakuada iti pagbitayan a limapulo a kubit ti kangatona. Inton bigat katungtongenyo ti ari a bitayenda ni Mardokeo iti daytoy. Ket mapanka a siraragsak a kadua ti ari iti padaya. " Naay-ayo ni Haman iti daytoy, ket impaaramidna ngarud ti pagbitayan.

6

1 Iti dayta a rabii, saan a makaturog ti ari. Impaiyegna kadagiti adipenna dagiti nakaisuratan dagiti pasamak iti panagturayna, ket naibasa dagitoy iti napigsa iti ari. 2 Nasarakan a nakalanad ditoy nga imbaga ni Mardokeo ti maipanggep kada Bigtana ken Teres, dua kadagiti opisial ti ari a nangbantay iti pagserrekan, a nangpadas a mangdangran kenni Ari Ahasuero. 3 Sinaludsod ti ari, "Ania ti naaramid a kas pammadayaw wenno panangbigbig kenni Mardokeo para iti panangaramid iti daytoy?" Ket kinuna dagiti adipen ti ari nga agtutubo a lallaki, "Awan ti naaramid para kenkuana." 4 Kinuna ti ari, "Siasino ti adda iti paraangan?" Ita, nakastreken ni Haman iti akinruar a paraangan iti balay ti ari tapno makisarita kenkuana maipanggep iti panangibitin kenni Mardokeo iti pagbitayan nga insaganana para kenkuana. 5 Kinuna dagiti adipen ti ari kenkuana, "Agtaktakder ni Haman iti paraangan." Kinuna ti ari, "Pastrekenyo isuna." 6 Idi nakastreken ni Haman, kinuna ti ari kenkuana, "Ania ti rumbeng a maaramid para iti tao a pakaragsakan ti ari a padayawan?" Ita, kinuna ni Haman iti pusona, "Siasino ngay ti pakaragsakan ti ari a padayawan nga ad-adda ngem siak?" 7 Kinuna ni Haman iti ari, "Para iti tao a pakaragsakan iti ari a padayawan, 8 maiyeg koma ti kagay ti ari, kawes nga insuot ti ari, ken maysa a kabalio a nagluganan en ti ari ken parabawan ti ulona iti guarnasion. 9 Ket maipaima dagiti kagay ken ti kabalio iti maysa kadagiti katataknengan nga opisial ti ari. Palubosam a kawesanda ti tao a pakaragsakan ti ari a padayawan, ken maiparada isuna a nakalugan iti kabalio kadagiti dalan ti siudad. Paiwaragawagmo kadakuada iti sangoananna, 'Daytoy ti maaramid iti siasinoman a pakaragsakan ti ari a padayawan!'" 10 Ket kinuna ti ari kenni Haman, "Darasem, alaem dagiti kagay ken ti kabalio, a kas kinunam, ket aramidem daytoy kenni Mardokeo a Judio nga agtugtugaw iti ruangan ti ari. Saanka nga agkurang iti uray maysa kadagiti aniaman nga imbagam." 11 Innala ngarud ni Haman ti kagay ken ti kabalio. Kinawesanna ni Mardokeo ken imparadana isuna a nakalugan iti kabalio kadagiti dalan ti siudad. Inwaragawagna iti sangoanan ni Mardokeo, "Daytoy ti maaramid

iti tao a pakaragsakan ti ari a padayawan!” 12 Nagsubli ni Mardokeo iti ruangan ti balay ti ari. Ngem nagdardaras ni Haman a napan iti balayna, agladladingit, a naabbongan ti ulona. 13 Imbaga ni Haman kenni Zeres nga asawana ken kadagiti amin a gagayyemna ti amin a napasamak kenkuana. Ket kinuna dagiti lallaki a mabigbigbig gapu iti kinasiribda ken ni Zeres nga asawana kenkuana, “No ni Mardokeo a nakarugiam a matnag ket Judio, saanmo isuna nga abaken, ngem awan duadua a matnagkanto iti sangoananna. 14 Kabayatan ti pannakitungtongda kenkuana, simmangpet dagiti opisial ti ari. Nagdardarasda a nangitugot kenni Haman iti padaya nga insagana ni Ester.

7

1 Napan ngarud ti ari ken ni Haman iti padaya ni Ester. 2 Iti daytoy a maikadua nga aldaw, kabayatan nga idasdasarda ti arak, kinuna ti ari kenni Ester, “Ania ti dawatmo, Reyna Ester? Maipaayto daytoy kenka. Ania ti kiddawmo? Agingga iti kagudua ti pagarian, maipaayto daytoy.” 3 Ket simmungbat ni Reyna Ester, “No nakasarakak iti pabor kadagiti matam, ari, ken no makaay-ayo daytoy kenka, ipalubosmo a maited kaniak ti biagko—daytoy ti dawatko, ken kiddawek met daytoy para kadagiti tattaok. 4 Ta nailakokami, siak ken dagiti tattaok, tapno madadael, mapapatay, ken mapukaw. No nailakokami laeng iti pannakatagabu, a kas tagabu a lallaki ken babbai, agulimekak latta koman ta saan nga umno a rengrengen ti ari gapu laeng iti kastoy a riribuk.” 5 Ket kinuna ni Ari Ahasuero kenni Ester a reyna, “Siasino isuna? Sadino ti ayan dayta a tao a natured a nangpanunot tapno aramidenna ti kasta a banag?” 6 Kinuna ni Ester, “Ti naunget a lalaki, dayta a kabusor, ket daytoy managdakdakes a ni Haman!” Ket kasta unay ti buteng ni Haman iti sangoanan ti ari ken ti reyna. 7 Sipupungtot a timmakder ti ari gapu iti panaginomna iti arak iti dayta a pannangan ket napan iti minuyongan ti palasio, ngem nagtalinaed ni Haman tapno agpakaasi kenni Reyna Ester para iti biagna. Nadlawna nga ikedkeddengen ti ari ti didigra a maibusor kenkuana. 8 Kalpasanna, nagsubli ti ari iti siled manipud iti minuyongan ti palasio a nakaidasaran ti arak. Nakapakleb ni Haman iti sofa nga isu ti ayan ni Ester. Kinuna ti ari, “Ramesenna kadi ti reyna iti imatangko, iti bukodko a balay?” Apaman a naisao ti ari daytoy, inabungotan dagiti adipen ti rupa ni Haman. 9 Ket kinuna ni Harbona, a maysa kadagiti opisial nga agserserbi iti ari, “Maysa a pagbitayan a lima a cubico ti kangatona ti nakatakder iti abay ti balay ni Haman. Inaramidna daytoy para kenni Mardokeo, daydiay a nagsarita tapno masalakniban ti ari.” Kinuna ti ari, “Bitayenyo isuna sadiay.” 10 Isu nga imbitinda ni Haman iti pagbitayan nga insaganana para kenni Mardokeo. Ket bimmaaw ti pungtot ti ari.

8

1 Iti dayta nga aldaw, inted ni Ari Ahasuero kenni Reyna Ester ti sanikua ni Haman, a kabusor dagiti Judio. Ken nangrugi a nagserbi ni Mardokeo iti ari, ta imbagan ni Ester no ania ti pakainaigan ni Mardokeo kenkuana. 2 Inuksot ti ari ti singsingna nga adda pagseliona, a binabawina manipud kenni Haman, ket intedna daytoy kenni Mardokeo. Dinutokan ni Ester ni Madokeo a mangimaton iti sanikua ni Haman. 3 Kalpasanna, nakisarita manen ni Ester iti ari. Nagpakleb isuna iti daga ken nagsangit kabayatan ti panangpakpakaasina kenkuana tapno gibusenna ti dakes a panggep ni Haman a kaputotan ni Agag, ti gandat nga insaganana a maibusor kadagiti

Judio. 4 Ket inturong ti ari ti balitok a setro kenni Ester; bimmangon isuna
ken nagtakder iti sangoanan ti ari. 5 Kinunana, “No makaayo daytoy iti
ari, ken no nakasarakak iti pabor iti panagkitam, no ti banag ket agparang
a nalinteg iti sangoanan ti ari, ken no makaay-ayoak kadagiti matam,
palubosam a maysa a bilin ti maipaulog iti nagan ti ari a mangwaswas
kadagiti surat nga insurat ni Haman nga anak a lalaki ni Hamedata nga
Agagita, dagiti surat nga insuratna tapno dadaelenna dagiti Judio nga adda
kadagiti amin a probinsia ti ari. 6 Ta kasano a maituredko a kitaen ti
didigra a mapasamak kadagiti tattaok? Kasano a maibturak a buyaen
ti pannakadadael dagiti kakabagiak?” 7 Kinuna ni Ari Ahasuero kenni
Reyna Ester ken kenni Mardokeo a Judio, “Kitaenyo, intedkon kenni Ester
ti balay ni Haman, ken imbitinda isuna iti pagbitayan, gapu ta rautenna
koma dagiti Judio. 8 Mangisuratkayo iti sabali a bilin a maipaulog iti
nagan ti ari para kadagiti Judio, ken deppelanyo daytoy iti selio babaen
iti singsing ti ari. Ta ti bilin a naipaulog iti nagan ti ari a naisuraten ken
nadeppelanen iti selio babaen iti singsing ti ari ket saanen a mabalin a
mawaswas.” 9 Kalpasanna, naayaban dagiti eskriba ti ari iti dayta a kanito,
iti maikatallo a bulan, nga isu ti bulan ti Sivan, iti maika-23 nga aldaw ti
bulan. Maysa a bilin ti naipaulog iti nagan ti ari ti naisurat a naglaon
iti amin nga imbilbilin ni Mardokeo maipapan kadagiti Judio. Naisurat
daytoy para kadagiti gobernador dagiti probinsia, kadagiti gobernador ken
kadagiti opisial dagiti probinsia a masarakan manipud idiay India agingga
idiay Etiopia, kadagiti 127 a probinsia, iti tunggal probinsia a naisurat iti
bukodda a panagsurat, ken kadagiti tribu dagiti tattao iti pagsasaoda, ken
kadagiti Judio kadagiti bukodda a panagsurat ken pagsasao. 10 Nangisurat
ni Mardokeo iti nagan ni Ari Ahasuero ken dineppelanna daytoy iti
singsing ti ari a pagselio. Impatulodna dagiti surat babaen kadagiti para
itulod kadagiti surat nga aglulugan kadagiti napapartak a kabalio a
nausar para iti panagserbi iti ari, a naiyanak manipud iti kuadra ti ari.
11 Inted ti ari kadagiti Judio nga adda iti tunggal siudad ti pammalubos nga
aguummong ken agkaykaysa a mangsalakib kadagiti biagda; a mangkisap,
mangpapatay, ken mangdadael iti aniaman nga armada manipud kadagiti
aniaman a tattao wenno probinsia a mabalin a mangraut kadakuada,
kadagiti annakda, agraman kadagiti babbai, wenno kadagiti mangtakaw
kadagiti sanikuada. 12 Maipatungpal daytoy kadagiti amin a probinsia ni
Ari Ahasuero, iti maika-13 nga aldaw ti maika-12 a bulan, nga isu ti bulan
ti Adar. 13 Ti kopia ti bilin a naipaulog iti nagan ti ari ket maited a kas linteg
ken maipablaak kadagiti amin a tattao. Masapul a sisasagana dagiti Judio
nga agibales kadagiti kabusorda iti dayta nga aldaw. 14 Isu a naglugan
dagiti para itulod kadagiti surat kadagiti kabalio ti ari a maus-usar iti
panagserbi iti ari. Napanda nga awan taktakna. Ti bilin a naipaulog iti
nagan ti ari ket naited met manipud iti palasio idiay Susa. 15 Kalpasanna,
pimmanaw ni Mardokeo iti imatang ti ari a nakakawes iti naarian a pagan-
anay nga asul ken puraw, nga addaan iti nadayag a korona a balitok ken
maris-ube a kagay a naaramid iti kasasayaatan a lino. Ket nagpukkaw
ken nagragsak ti siudad ti Susa. 16 Naaddaan dagiti Judio iti lawag ken
kinaragsak, rag-o ken dayaw. 17 Kadagiti amin a probinsia ken kadagiti
amin a siudad, sadinoman a nakadanonan ti bilin a naipaulog iti nagan
ti ari, adda iti kinaragsak ken rag-o kadagiti Judio, padaya ken piesta.
Adu kadagiti nadumaduma a tattao iti daga ti nagbalin a Judio, gapu ta
ti panagbuteng dagiti Judio ket nagdissuor kadakuada.

9

1 Ita, iti maika-12 a bulan, nga isu ti bulan ti Adar, iti maika-13 nga
aldaw, idi umadanin ti pannakaipatungpal ti linteg ken bilin a naipaulog
iti nagan ti ari, iti aldaw a ninamnama dagiti kabusor dagiti Judio a
manggun-odda iti pannakabalin kadakuada, nabaliktad daytoy. Nagun-
od dagiti Judio iti pannakabalin kadagiti kabusorda. 2 Nagguummong
dagiti Judio kadagiti siudadda iti amin a probinsia ni Ari Ahasuero,
tapno ipatayda dagiti imada kadagiti nangpadas a nangiyeg iti didigra
kadakuada. Awan ti makalapped kadakuada, ta ti panagbuteng kadagiti
Judio ket nagdissuor kadagiti amin a tattao. 3 Tinulongan dagiti amin
nga opisial kadagiti probinsia, dagiti gobernador iti probinsia, dagiti
gobernador, ken dagiti administrador ti ari dagiti Judio gapu ta nagdisuor
kadakuada ti panagbuteng kenni Mardokeo. 4 Ta mabigbigbig unayen
ni Mardokeo iti balay ti ari, ken nagsaknap ti kinalatakna iti amin a
probinsia, ta ti lalaki a ni Mardokeo ket bumilbileg. 5 Rinaut dagiti Judio
dagiti kabusorda babaen iti kampilan, pinapatay ken dinaddadaelda ida,
ken inaramidda ti pakaay-aywanda kadagiti kabusorda. 6 Iti mismo a
sarikedked ti Susa, pinapatay ken dinadael dagiti Judio ti limagasut a
lallaki. 7 Pinapatayda da Parsandata, Dalfon, Asfata, 8 Porata, Adalia,
Aridata, 9 Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata, 10 ken dagiti sangapulo a putot
a lallaki ni Haman a puto a lalaki ni Hamadata, a kabusor dagiti Judio.
Ngem saanda a nangsamsam. 11 Iti dayta nga aldaw, naipadamag iti ari ti
bilang dagiti napapatay idiay Susa, ti nasarikedkedan a siudad. 12 Kinuna
ti ari kenni Reyna Ester, “Pinapatay dagiti Judio ti limagasut a lallaki idiay
siudad ti Susa, agraman dagiti sangapulo a putot a lallaki ni Haman. Ania
ngarud ti inaramidda kadagiti dadduma a probinsia ti ari? Ita, ania ti
dawatmo? Maipaayto daytoy kenka. Ania ti kiddawmo? Maipaayto daytoy
kenka.” 13 Kinuna ni Ester, “No makaay-ayo daytoy iti ari, mapalubosan
koma dagiti Judio nga adda idiay Susa nga aramidenda daytoy a bilin a
naipaulog iti nagan ti ari iti daytoy nga aldaw uray pay inton bigat, ken
palubosam koma a maibitin iti pagbitayan dagiti bagi dagiti sangapulo
a putot a lallaki ni Haman.” 14 Isu nga imbilin ti ari a maaramid ti
kasta. Nangipaulog ti ari ti maysa a bilin idiay Susa, ket imbitinda ti
sangapulo a putot a lallaki ni Haman. 15 Naguummong dagiti Judio nga
adda idiay Susa idi maika-14 nga aldaw iti bulan ti Adar, ken pinapatayda
iti tallogasut pay a lallaki idiay Susa, ngem saanda a nangsamsam.
16 Naguummong dagiti nabatbati a Judio nga adda kadagiti probinsia ti
ari tapno salaknibanda dagiti biagda, ken nakainanada manipud kadagiti
kabusorda ket pinapatayda dagiti 75, 000 kadagidiay kabusorda, ngem
saanda a nangsamsam kadagiti gameng dagiti napapatayda. 17 Iti maika-
13 nga aldaw ti bulan ti Adar, iti maika-14 nga aldaw, naginana ken
inaramidda dayta nga aldaw a padaya ken panagraragsak. 18 Ngem
naguummong dagiti Judio idiay Susa idi maika-13 ken maika-14 nga aldaw.
Iti maika-15 nga aldaw, naginanada ket inaramidda daytoy nga aldaw a
padaya ken panagraragsak. 19 Dayta ti gapuna no apay a nginilin dagiti
Judio kadagiti barbarrio, dagiti nangaramid kadagiti babbalayda kadagiti
ili ti maika-14 nga aldaw ti bulan ti Adar a kas aldaw a panagraragsak
ken padaya, ken kas aldaw nga agpipinnatulodda kadagiti sagut a makan
iti maysa ken maysa. 20 Insurat ni Mardokeo dagitoy a banbanag ken
impatulodna ti surat kadagiti amin a Judio iti probinsia ni ari Ahasuero,
asideg man ken adayo, 21 a mangibilbilin a ngilinenda ti maika-14 ken
maika-15 nga aldaw ti Adar a tinawen. 22 Dagitoy dagiti aldaw idi

nakainana dagiti Judio manipud kadagiti kabusorda, ken ti tiempo nga ti ladingitda ket nagbalin a rag-o, ken manipud iti panagleddaang a nagbalin nga aldaw a naisangsangayan. Masapul nga aramidenda daytoy nga aldaw ti padaya ken panagraragsak, ken ti panagpipinnatulodda kadagiti sagut a makan iti maysa ken maysa, ken sagsagut kadagiti marigrigat. 23 Isu nga intultuloy dagiti Judio ti narugianda a panagrambak, ar-aramidenda no ania ti insurat ni Mardokeo kadakuada. 24 Iti dayta a tiempo, ni Haman a putot a lalaki ni Hammedata a nagtaud iti kaputotan ni Agag, ti kabusor dagiti amin nga Judio, ket naggandat iti maibusor kadagiti Judio tapno dadaelenna ida, ken ipurruakna ti Pur (dayta ket, binnunotan), tapno parmeken ken dadaelen dagiti Judio. 25 Ngem idi dimmanon daytoy a banag iti ari, nangibilin isuna babaen kadagiti surat a ti nadangkes a plano ni Haman maibusor kadagiti Judio ket maisubli iti bukodna nga ulo, ket rumbeng a maibitin isuna ken dagiti putotna a lallaki iti pagbitayan. 26 Isu nga inawaganda dagitoy nga aldaw iti Purim, a naggapu iti nagan a Pur. Gapu ta amin a nailanad iti daytoy a surat, ken amin a nakitada ken napasamak kadakuada, 27 ket inawat dagiti Judio ti baro a kaugalian ken pagrebbengan. Daytoy a kaugalian ket para kadakuada, kadagiti kaputotanda, ken ti tunggal maysa a nakitipon kadakuada. Rumbeng a rambakanda dagitoy a dua nga aldaw iti tinawen. Rambakanda dagitoy iti umno a wagas ken iti isu met laeng a tiempo iti tinawen. 28 Masapul a rambakan ken ngilinenda dagitoy nga aldaw iti tunggal kaputotan, amin a pamilia, amin a probinsia, ken amin a siudad. Masapul a saan pulos nga agsarday dagitoy a Judio ken dagiti kaputotanda a mangngilin a sipupudno dagitoy nga aldaw ti Purim, tapno saanda a pulos a malipatan daytoy. 29 Nagsurat a nabuyogan iti amin a turay ni Reyna Ester nga anak a babai ni Abihail ken ni Mardokeo a Judio ken napasingkedan daytoy a maikadua a surat a maipanggep iti Purim. 30 Naipatulod dagiti surat kadagiti amin a Judio iti 127 a probinsia iti pagarian ni Ahasuero, a mangidawdawat iti kinatalged ken kinapudno dagiti Judio. 31 Pinasingkedan dagitoy a sursurat ti aldaw ti Purim iti naituding a tiempo, a kas imbilin da Mardokeo a Judio ken Reyna Ester kadagiti Judio. Inawat dagiti Judio daytoy a pagrebbengan para kadakuada ken kadagiti kaputotanda, kas ti panangawatda iti tiempo ti panagayunar ken panagun-unnoy. 32 Pinasingkedan ti bilin ni Ester dagitoy nga annuroten maipapan iti Purim, ket naisurat daytoy iti libro.

10

1 Kalpasanna, nangituyang ni Ari Ahasuero iti panagbuis kadagiti daga ken kadagiti daga iti igid ti baybay. 2 Amin dagiti nagun-od ti pannakabalinna ken kinamaingelna, agraman ti pakasaritaan ti kinatan-ok ni Mardokeo, isu a nangitan-okan kenkuana ti ari, naisurat dagitoy Iti Libro dagiti Cronicas dagiti Ari ti Media ken Persia. 3 Ni Mardokeo a Judio ti maikadua iti saad ni Ari Ahasuero. Natan-ok isuna kadagiti Judio ken nalatak kadagiti adu a kakabsatna a Judio, gapu ta kinalikagumanna ti pagsayaatan dagiti tattaona, ken nagsao para iti kinatalna dagiti amin a tattaona.

Job

1 Adda maysa a lalaki iti daga ti Huz nga agnagan iti Job; ket awan ti
pakababalawan ni Job ken nalinteg isuna, maysa a tao nga addaan iti
panagbuteng iti Dios ken tinallikudanna ti kinadakes. 2 Addaan isuna
iti pito a putot a lallaki ken tallo a putot a babbai, 3 Addaan isuna iti
pito a ribu a karnero, tallo a ribu a kamelyo, lima gasut a pares ti baka,
ken lima gasut nga asno ken nakaad-adu nga adipen. Daytoy a lalaki
ti kababaknangan iti amin a tattao iti Daya. 4 Iti tunggal naituding nga
aldaw dagiti tunggal putotna a lallaki, agpadaya isuna iti balayna ket
mangibaonda ken paayabanda dagiti tallo a kakabsatda a babbai tapno
kaduada a mangan ken uminom. 5 No malpas dagiti aldaw ti padaya,
paayaban ni Job ida ket idatonna ida iti maminsan pay iti Dios. Bumangon
isuna a nasapa iti bigat ket mangidatag iti daton a mapuoran amin nga
agpaay iti tunggal maysa kadagiti putotna, ta kunana, "Nalabit a nagbasol
dagiti putotko ket inlunodda ti Dios kadagiti pusoda." Kankanayon nga
ar-aramiden ni Job daytoy. 6 Ket dimteng ti aldaw nga iparang dagiti
annak a lallaki ti Dios dagiti bagbagida iti sangoanan ni Yahweh, ket
kadduada met ni Satanas a napan. 7 Kinuna ni Yahweh kenni Satanas,
"Sadino ti naggapuam?" Ket simmungbat ni Satanas kenni Yahweh, ket
kinunana, "Manipud iti panagsursursor iti rabaw ti daga, ken manipud
iti panagpagpagna nga agsubli-subli iti rabawna daytoy." 8 Kinuna ni
Yahweh kenni Satanas, "Nakitam kadi ni Job nga adipenko? Ta awan iti kas
kenkuana idiay daga, awan pakababalawanna ken nalinteg a tao, addaan
iti panagbuteng iti Dios ken taltallikudanna ti dakes." 9 Ket simmungbat
ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, "Agbuteng kadi ni Job iti Dios
nga awan iti gapgapuna? 10 Saan aya nga inaladam ti aglawlawna, ti
aglawlaw ti balayna, ken ti aglawlaw iti amin nga adda kenkuana iti amin
a sikigan? Binendisionam ti aramid dagiti imana, ken immadu dagiti
sanikuana iti daga. 11 Ngem iyunnatmo ta imam ita ket rautem dagiti amin
a sanikuana, ket tallikudannakanto iti rupam." 12 Kinuna ni Yahweh kenni
Satanas, "Kitaem, amin nga adda kenkuana ket adda iti pannakabalin
ta imam; saanmo nga ipatay ti imam kenkuana." Pimmanaw ngarud ni
Satanas manipud iti presensiya ni Yahweh. 13 Napasamak nga iti maysa
nga aldaw a dagiti putotna a lallaki ken babbai ket mangmangan ken
umin-inom ti arak iti balay ti ina-una a kabsatda a lalaki, 14 napan ti
maysa a mensahero kenni Job ket kinunana, "Agar-arado dagiti baka
ken mangmangan dagiti asno iti abayda; 15 dinarup ida dagiti Sabeo ket
innalada dagitoy. Pudno, pinatayda dagiti adipen babaen iti tadem ti
kampilan; siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka." 16 Kabayatan
nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti maysa ket kinunana,
"Nagtinnag ti apuy ti Dios manipud kadagiti langit ket pinuoranna dagiti
karnero ken dagiti adipen; siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka."
17 Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti sabali ket
kinunana, " Nagkatlo a bunggoy dagiti Caldeo, dinarupda dagiti kamelio,
ket innalada dagitoy. Wen, ken pinatayda dagiti adipen babaen iti tadem
ti kampilan, ket siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka." 18 Kabayatan
nga agsasao pay laeng isuna, simmangpet pay ti sabali ket kinunana,
"Mangmangan ken umin-inom ti arak dagiti putotmo a lallaki ken babbai
idiay balay ti inauna a kabsatda a lalaki. 19 Dimteng ti napigsa nga

angin manipud iti let-ang ket dinuparna ti uppat a suli ti balay, ket narba daytoy kadagiti agtutubo a lallaki, ket natayda, ket siak laeng ti nakalibas a mangibaga kenka." 20 Kalpasanna, timmakder ni Job, rinay-abna ti kagayna, kinuskusanna ti ulona, nagpakleb iti daga, ket nagdayaw iti Dios. 21 Kinunana, "Rimmuarak a lamulamo manipud iti aanakan ti inak, ket agsubliak sadiay a lamulamo. Inted ni Yahweh, ket innala met laeng ni Yahweh; madaydayaw koma ti nagan ni Yahweh." 22 Iti amin dagitoy a banbanag, saan a nagbasol ni Job, wenno saanna a simamamaag a pinabasol ti Dios.

2

1 Ket napasamak manen nga iti aldaw idi napan dagiti annak a lallaki ti Dios tapno iparangda dagiti bagbagida iti sangoanan ni Yahweh, simmurot met ni Satanas kadakuada tapno iparangna ti bagina iti sangoanan ni Yahweh. 2 Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, "Sadino ti naggapuam?" Simmungbat ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, "Manipud iti panagsursursor iti rabaw ti daga, ken manipud iti panagpagnapagna nga agsubli-subli iti rabaw daytoy." 3 Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, "Nakitam kadi ni Job nga adipenko? Ta awan iti kas kenkuana idiay daga, awan pakababalawanna ken nalinteg a tao, addaan iti panagbuteng iti Dios ken taltallikudanna ti kinadakes. Salsalimetmetanna pay laeng ti kinapudnona, uray no ginuyugoynak nga agtignay a maibusor kenkuana, tapno dadaelek isuna nga awan gapgapuna." 4 Simmungbat ni Satanas kenni Yahweh ket kinunana, "Kudil iti kudil, pudno; itedto ti tao iti amin nga adda kenkuana para iti biagna, 5 Ngem iyunnatmo ta imam ita ket sagidem dagiti tulangna ken ti bagina, ket iparupananto kenka ti panangilunodna kenka." 6 Kinuna ni Yahweh kenni Satanas, "Kitaem, adda isuna kadagita imam; saanmo laeng nga al-alaen ti biagna." 7 Pimmanaw ngarud ni Satanas manipud iti sangoanan ni Yahweh ket pinarigatna ni Job babaen kadagiti nakaro a litteg manipud iti dapanna agingga iti rabaw ti ulona. 8 Nangala ni Job iti buong ti banga nga inkarusna iti bagina, ken nagtugaw isuna kadigiti dapo. 9 Ket kinuna ti asawana kenkuana, "Salimetmetam pay kadi ti kinapudnom? Ilunodmo ti Dios ket mataykan." 10 Ngem kinunana kenkuana, "Agsasaoka a kas iti maag a babai. Pudno kadi a panpanunotem a nasken nga umawattayo iti nasayaat iti ima ti Dios ket saan iti dakes?" Iti amin daytoy a banag, saan a nagbasol Job babaen kadagiti bibigna. 11 Ita, idi nangngeg dagiti tallo a gagayyem ni Job ti amin a dakes a dimteng kenkuana, naggapu ti tunggal maysa kadakuada iti bukodda a lugar: Ni Elifaz a Temanita, ni Bildad a Shuhita, ken ni Zofar a Naamatita. Nangitudingda iti tiempo a mapan makipagladingit kenkuana ken tapno liwliwaenda isuna. 12 Idi intannawagda dagiti matada iti adayo pay bassit, dandani saanda a mabigbig isuna; nagpukkawda ken nagsangitda; rinay-ab ti tunggal maysa ti kagayna ken nagipuruakda iti tapok iti angin ken iti uloda. 13 Nakitugawda ngarud kenkuana iti daga iti pito nga aldaw ken pito a rabii, ken awan ti nakisasao kenkuana, gapu ta nakitada a nakaro unay ti panagladingitna.

3

1 Kalpasan daytoy, nagsao ni Job ket inlunodna ti aldaw a pannakaiyanakna. 2 Kinunana: 3 "Mapukaw koma ti aldaw a pannakaiyanakko, ti rabii a nagkuna, 'Adda ubing a lalaki a naisikog.' 4 Agbalin

koma a kinasipnget dayta nga aldaw; saan koma a malagip ti Dios manipud
iti ngato daytoy, wenno saan koman a lawagan ti init daytoy. 5 Tagikuaen
koma daytoy iti kinasipnget ken ti anniniwan ti patay; agnaed koma ti
ulep iti daytoy; butbutngen koma nga agpayso daytoy dagiti amin a banag
a mangpaspasipnget iti aldaw. 6 Maipapan iti dayta a rabii, tiliwen koma
daytoy iti nakaro a kinasipnget: saan koma nga agrag-o dayta kadagiti
aldaw ti tawen; saan koma nga umay daytoy iti bilang dagiti bulan.
7 Adtoy, aglupes koma dayta a rabii; awan koma ti naragsak a timek a
dumteng iti daytoy. 8 Ilunodda koma dayta nga aldaw, dagiti makaammo
no kasano ti mangriing iti Leviatan. 9 Sumipnget koma dagiti bituen ti
sardam iti dayta nga aldaw. Agsapul koma dayta nga aldaw iti lawag,
ngem awan ti masarakanna; wenno saanna koma makita dagiti kalub
ti mata ti parbangon, 10 gapu ta saanna nga inrikep ti aanakan ti inak,
wenno saanna nga inlemmeng ti riribuk manipud kadagiti matak. 11 Apay
a saanak a natay idi rimuarak manipud iti aanakan? Apay a saanko nga
inyawat ti espirituk idi impasngaynak ti inak? 12 Apay nga inawatnak
dagiti tumengna? Wenno apay a pinasangbaynak dagiti susona tapno
agsusoak kadagitoy? 13 Ta nakaiddaak koma itan a siuulimek; nakaturogak
koman ken agin-inana 14 a kadua dagiti ari ken dagiti mammagbaga
iti daga, a nangipatakder kadagiti pagitaneman a para kadagiti bagida
a madaddadaelen ita. 15 Wenno nakaiddaak koman a kaduak dagiti
prinsipe nga addaan idi iti balitok, a nangpunno kadagiti balbalayda
iti pirak. 16 Wenno mabalin a natayak koman iti tiyan ti inak, kasla
kadagiti maladaga a saan pulos a nakakita iti lawag. 17 Sadiay, agsardeng
dagiti nadangkes manipud iti panangriribuk; agin-inana sadiay dagiti
nabannog. 18 Natalna a sangsangkamaysa sadiay dagiti balud; saanda a
mangmangngeg ti timek ti agmanmando. 19 Adda sadiay dagiti nanumo
ken natan-ok a tattao; nawaya sadiay ti adipen manipud iti amona.
20 Apay a naited ti lawag kenkuana nga agrigrigat; apay a naited ti biag
iti maysa a tao a nanpnoan ti pait ti kararruana; 21 iti maysa a tao nga
agkalkalikagum iti patay, ngem saan a dumteng; iti maysa a tao nga ad-
adda nga agsapsapul iti patay ngem kadagiti agsapsapul iti nakalemmeng
a gameng? 22 Apay a naited ti lawag iti maysa a tao nga agragrag-o iti
kasta unay ket maragsakan inton masarakanna ti tanem? 23 Apay a naited
ti lawag iti maysa a tao a ti dalanna ket nakalemmeng, iti maysa a tao
nga inaladan ti Dios? 24 Ta napasamak ti panagsenna-ayko imbes a ti
pannangan; ti panagasogko ket naibukbok a kasla danum. 25 Ta ti banag
a pagbutbutngak ket immay kaniak; ti pagbutbutngak ket immay kaniak.
26 Saanak a makatalna, saanak a makaulimek, awan ti inanak; immay ketdi
ti riribuk."

4

1 Ket simmungbat ni Elifaz a Temanita ket kinunana, 2 No padasen
ti siasinoman a makisarita kenka, agladingitka kadi? Ngem siasino
ti makalapped kenkuana nga agsao? 3 Kitaem, adu ti sinursurwam;
pinapigsam dagiti nakapsut nga ima. 4 Sinaranay dagiti sasaom isuna a
matmatnag, pinatibkermo dagiti nalupoy a tumeng. 5 Ngem ita dimteng
kenka ti riribuk, ket maupayka; sagsagidenaka, ket marirriribukanka.
6 Saan aya a ti panagbutengmo ti Dios ti mangted koma kenka iti
kinatalged? Saan aya a ti kinapudno dagiti wagasmo ti mangted koma
kenka ti namnama? 7 Panunotem daytoy, ipakpakaasik kenka: siasino

iti napukaw nga awan basolna? Wenno kaano a naputed ti nalinteg
a tao? 8 Segun iti napaliiwko, dagiti agarado iti basol ken agmula iti
riribuk, isu met laeng ti apitenna. 9 Mapukawda babaen iti anges ti
Dios; maibusda babaen iti gil-ayab ti pungtotna. 10 Ti panagngernger ti
leon, ti timek iti narungsot a leon, dagiti ngipen dagiti urbon a leon—
natuppoldan. 11 Mapukaw ti nataengan a leon gapu iti kinaawan dagiti
natiliw: naiwarawara dagiti urbon ti kabaian a leon iti sadinoman. 12 Ita,
sililimed a naiyeg kaniak ti maysa a banag; nakangngeg ti lapayagko ti
arasaas maipanggep iti daytoy. 13 Kadagiti panpanunot manipud kadagiti
sirmata iti rabii, idi sumamay ti narnekan a pannaturog kadagiti tattao.
14 Immay kaniak ti panagbuteng ken panagpigerger, ket pinagkintayegna
dagiti amin a tulangko. 15 Kalpasanna, limmabas ti maysa nga espiritu iti
sangoanak; simgar dagiti buok ti lasagko. 16 Nagtakder ti espiritu a saan
nga agkutkuti, ngem saanko a mailasin ti langana. Adda maysa a ladawan
iti sangoanan dagiti matak; adda iti panagulimek, ket nakangngegak iti
timek a nagkuna, 17 “Mabalin kadi a nalinlinteg ti maysa a tao ngem ti
Dios? Mabalin kadi a nasinsin-aw ti tao ngem ti Nangaramid kenkuana?
18 Kitaem, no saan nga agtalek ti Dios kadagiti adipenna; no pabasolenna
dagiti anghel iti kinamaag, 19 kasano nga ad-adda a pudno daytoy kadagiti
agnanaed kadagiti pitak a balay, a ti pundasyonda ket adda iti tapuk, a
nabibiit a marumek ngem iti akot-akot? 20 Madadaelda iti nagbaetan ti
agsapa ken ti rabii; mapukawda iti agnanayon nga awan ti siasinoman
a makadlaw kadakuada. 21 Saan kadi a nauyos dagiti galut ti toldada iti
nagtetengngaanda? Matayda; matayda nga awanan ti kinasirib.

5

1 Umawagka ita; adda kadi ti sumungbat kenka? Siasino kadagiti
nasantoan ti pagkamangam? 2 Ta papatayen ti unget ti nakuneng a tao;
patayen ti panagimon ti maag. 3 Nakakitaak iti nakuneng a tao nga
agramramot. Ngem kella-at nga inlunodko ti pagtaenganna. 4 Adayo iti
kinatalged dagiti annakna; narumekda idiay ruangan ti siudad. Awan
iti mangispal kadakuada— 5 dagiti apitda ket kinnan dagiti dadduma a
mabisbisin, tattao a mangala iti daytoy uray manipud kadagiti siit; dagiti
tattao a ti kinabaknangda ket inibus dagiti tattao a mawaw iti daytoy. 6 Ta
saan nga agtaud iti daga dagiti panagrigat; uray pay ti riribuk ket saan
nga agrusing manipud iti daga; 7 ngem ar-aramiden ti tao ti bukodna a
pakariribukan, a kasla dagiti gilap a tumayab nga agpangato. 8 Ngem
no maipapan kaniak, mapanak iti Dios a mismo; italekko kenkuana ti
kasasaadko— 9 isuna nga agar-aramid ti naindaklan ken saan a matukod
a banbanag, dagiti nakakaskasdaaw a banbanag a saan a mabilang.
10 Mangmangted isuna iti tudo iti rabaw ti daga, ken mangibulos iti
danum kadagiti taltalon. 11 Ar-aramidenna daytoy tapno ingatona dagiti
nababa; tapno ibangonna iti kinatalged dagiti agladladingit kadagiti dapo.
12 Upayenna ti panggep dagiti nasikap a tattao, tapno saan a maipatungpal
dagiti imada dagiti panggepda. 13 Siloanna dagiti nasirib a tattao babaen iti
bukodda a kinasikap; dagiti panggep dagiti nasirib a tattao ket agpatinggan
iti mabiit. 14 Makisinnarakda iti kinasipnget iti aldaw, ken agar-arikapda
iti katengngaan ti aldaw a kasla rabii daytoy. 15 Ngem isalakanna dagiti
nakurapay a tattao manipud iti kampilan nga adda kadagiti ngiwatda ken
ti agkasapulan a tao manipud iti ima dagiti nabileg a tattao. 16 Isu nga

adda ti namnama ti nakurapay a tao, ken iserra ti kinaawan ti linteg
ti ngiwatna. 17 Kitaem, naragsak ti tao a tubtubngaren ti Dios; ngarud,
saanmo a guraen ti pannusa ti Mannakabalin amin. 18 Ta mangsugat
ket kalpasanna baredbedanna; mangsugat isuna ket kalpasanna agasan
dagiti imana. 19 Ispalennakanto manipud kadagiti innem a pakariribukan;
pudno, kadagiti pito a pakariribukan, awanto ti dakes a mangsagid kenka.
20 Iti nakaro a panagbisin, ispalennakanto manipud iti patay; iti gubat
manipud iti pannakabalin ti kampilan. 21 Mailemmengkanto manipud
iti pannakasaplit iti dila; ket saankanto a mabuteng iti pannakadadael
inton umay daytoy. 22 Katawaamto ti pannakadadael ken panagbisin, ket
saankanto a mabuteng kadagiti narungsot nga ayup. 23 Ta makitulagkanto
kadagiti bato ti taltalonmo; natalgedkanto kadagiti narungsot nga ayup.
24 Ammomto a ti toldam ket adda iti kinatalged; sarungkaramto dagiti
arbanmo ket awan ti makitam a napukaw. 25 Ammomto pay a ti
panagrang-aymo ket kasta unay, a dagiti kaputotam ket kaslanto iti ruot
iti daga. 26 Maitanemkanto inton lakayka unayen, a kasla iti dawa ti bukel
a maibagkat a maipan iti pagirikan. 27 Kitaem, inadalmi daytoy a banag;
kastoy daytoy; denggem daytoy, ket ammoem daytoy iti bagim.”

6

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “O, no maitimbang laeng ti
ladingitko; no maiparabaw laeng iti timbangan dagiti didigrak! 3 Ta
ita, mabalin a nadagdagsen daytoy ngem kadagiti darat kadagiti baybay.
Dayta ti makagapo a nagubsang dagiti sasaok. 4 Ta adda kaniak dagiti
pana ti Mannakabalin amin, umin-inom ti espirituk iti sabidong; inyurnos
dagiti didigra ti Dios dagiti bagbagida nga agsasaruno a maibusor kaniak.
5 Aguga kadi ti atap nga asno no adda ruotna? Wenno agemmak kadi iti
bisinna ti baka no adda taraonna? 6 Mabalin kadi a kanen ti natamnay nga
awan asinna? Wenno adda kadi ti aniaman a ramanna ti puraw iti itlog?
7 Agkedkedak a mangsagid kadagitoy; kasla makarimon a taraon dagitoy
kaniak. 8 O, a maadda koma kaniak ti kiddawko; o, patgan koma ti Dios
ti banag a tartarigagayak: 9 a makaay-ayo koma iti Dios a rumekennak
a mammaminsan, a palukayanna koma dagiti imana ket putdennakon
manipud iti daytoy a biag! 10 Daytoy latta koman ti mangliwliwa kaniak-
uray no agrag-oak iti ut-ot a saan a makiskissayan: a saanko nga inlibak
dagiti sasao ti Nasantoan. 11 Ania ti pigsak, a nasken a padasek iti
aguray? Ania ti paggibusak, a nasken a paatiddugek ti biagko? 12 Ti kadi
pigsak ket pigsa dagiti bato? Wenno naaramid kadi iti bronse ti lasagko?
13 Pudno kadi a saanko a matulungan ti bagik, ken naikkaten kaniak ti
kinasirib? 14 Iti tao a dandanin matalimudaw, rumbeng nga ipakita dagiti
gayyemna ti kinapudno; uray kenkuana a nanglaksid iti panagbuteng
iti Mannakabalin amin. 15 Ngem nagbalin a napudno kaniak dagiti
kakabsatko a kas iti nagayusan ti waig iti disierto, kasla dalan ti danum
a mamagaan, 16 a limmibeg gapu iti panangkalob ti yelo kadagitoy, ken
gapu kadagiti niebe nga aglemlemmeng kadagitoy. 17 Inton marunawda,
mapukawda; inton pumudot, marunawda iti ayanda. 18 Sumiasi dagiti
bunggoy dagiti agdaldaliasat iti dalanda nga agbirok iti danum; agalla-
allada iti langalang a daga ket kalpasanna mapukawda. 19 Nagbirok sadiay
dagiti bunggoy dagiti agdaldaliasat a naggapu idiay Tema, kabayatan a
nangnamnama kadakuada dagiti bunggoy ti Saba. 20 Naupayda gapu ta

mamatida a makabirokda iti danum; Napanda sadiay, ngem naallilawda.
21 Ta ita dakayo a gagayyemko ket awan serserbiyo kaniak; nakitayo
ti nakaam-amak a kasasaadko ket nagbutengkayo. 22 Imbagak kadi
kadakayo, 'Ikkandak iti maysa a banag? Wenno, 'Mangidiayakayo iti
sagut kaniak manipud kadagiti kinabaknangyo? 23 Wenno, 'Isalakandak
manipud iti ima dagiti kabusorko? Wenno, 'Sakaendak manipud kadagiti
ima dagiti mangidaddadanes kaniak?' 24 Isurodak, ket agulimekak,
ipakaawatyo kaniak dagiti nagbiddutak. 25 Anian a nagsakit dagiti
napudno a sasao! Ngem dagiti panagrasrasonyo, kasano a mababalawdak?
26 Panggepyo kadi a saan nga ikankano dagiti sasaok, tratratoenyo kadi
dagiti sasao ti maup-upay a tao a kasla angin? 27 Pudno, paggiginnasatanyo
ti ulila nga ubing, ken makitinnawarkayo kadagiti gagayyemyo a kasla
tagilako. 28 Ita ngarud, pangngaasiyo ta kitaendak, ta awan duadau a
saanak nga agulbod iti rupayo. 29 Agtalnakayo, agpakpakaasiak kadakayo;
awan koma iti kinakillo kadakayo; Pudno, agtalnakayo, ta nalintegak.
30 Adda kadi kinadakes iti dilak? Saan kadi a madlaw ti ngiwatko dagiti
mapagduadua-an a banbanag?

7

1 Adda kadi ti saan a narigat a trabaho para iti tunggal tao iti daga?
Saan kadi a dagiti al-aldawna ket kas ti al-aldaw ti natangdanan a tao?
2 Kas ti tagabu a sigagagar nga agtarigagay iti anniniwan ti rabii, kas
iti natangdanan a tao a mangur-uray iti tangdanna- 3 isu a naaramidak
a mangibtur kadagiti bulbulan ti kinakakaasi; naikkanak kadagiti rabii
a napnoan iti riribuk. 4 No agiddaak, kunak iti bagik, 'Kaanoak a
bumangon ken kaano nga agleppas ti rabii? ' Alimbasagennak agingga
iti pumarbangon. 5 Nakawesan ti lasagko kadagiti igges ken napuskol a
kabkab; timmangken dagiti sugat iti kudilko, ken kalpasanna bumtak, ket
agnana. 6 Naparpartak dagiti al-aldawko ngem ti barkilia iti uma-abel;
aglabas dagitoy nga awanan iti namnama. 7 Panunotem O Dios a ti biagko
ket anges laeng; awanen ti nasayaat a makita ti matak. 8 Ti mata ti Dios,
a kumitkita kaniak, saannakton a makita; kitaennakto dagiti mata ti Dios,
ngem awanakto. 9 Kas iti ulep a marunaw ken agpukaw, kasta met a ti
bumaba iti sheol ket saanton a maka-subli pay. 10 Saanton a makasubli
isuna iti balayna; uray ti lugarna ket saandanton nga am-ammo isuna.
11 Ngarud, saanko a lapdan ti ngiwatko; agsaoak iti ladingit ti espirituk;
agreklamoak iti kinasaem ti kararuak. 12 Siak kadi ti baybay wenno ti
pagbutbutngan iti baybay a nangisaadka iti mangbantay kaniak? 13 Inton
kunak, 'Liwliwaennak ti pagiddaak, ken pabang-aran ti papagko ti un-
unoyko,' 14 ket butbutngennak babaen iti tagtagainep ken butbutngennak
babaen kadagiti sirmata, 15 tapno piliek iti mabekkel ken matay ngem
ti mangaywan kadagiti tultulangko. 16 Kagurak ti biagko; saanko a
tarigagayan ti kanayon nga agbiag; bay-annak nga agmaymaysa ta awan
serserbi dagiti al-aldawko. 17 Ania aya ti tao a nasken nga ipangagmo
isuna, a panpanunutem isuna, 18 a sipsiputam isuna iti tunggal agsapa, ken
susuotem iti tunggal kanito? 19 Kasano pay kabayag sakbay nga iyadayom
ti panagkitam kaniak, sakbay a palubosannak nga agmaymaysa iti apag
biit a mangtilmon iti bukodko a katay? 20 Uray no nagbasolak, ania koma ti
maaramidanna kenka dayta, sika a mangbuybuya kadagiti tattao? Apay a
siak ti punteriam, tapno agbalinak a dadagsen kenka? 21 Apay a saanmo a

pakawanen ti naglabsingak ken ikkaten ti kinadakesko? Ta ita agiddaakon iti tapok; birukennakto iti kasta unay, ngem awanakton.”

8

1 Kalpasanna, simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, 2 “Kasano pay kabayag nga ibagam dagitoy a banbanag? Kasano pay kabayag a dagiti sasao ti ngiwatmo ket agbalin a napigsa nga angin? 3 Ballikugen kadi ti Dios ti hustisia? Ballikugen kadi ti Mannakabalin amin ti kinalinteg? 4 Nagbasol dagiti annakmo kenkuana, ammomi daytoy, ta impaimana ida kadagiti basbasolda. 5 Ngem kas pangarigan a sipapasnekka a nangbirok iti Dios ken indatagmo dagiti kiddawmo iti Mannakabalin amin. 6 Kas pangarigan nasin-aw ken nalintegka; ket awan duadua nga agtignay isuna para kenka ken gun-gonaannaka iti pagtaengan a pudno a kukuam. 7 Uray no bassit ti nagrugiam, nasaysayaatto latta ti maudi a kasasaadmo. 8 Ta agpakpakaasiak kenka, nga agpalutpotka, maipanggep iti napalabas a panawen; usarem ti bagim a mangadal kadagiti naduktalan dagiti kapuonantayo. 9 (Naiyanaktayo laeng idi kalman ken awan iti ammotayo gapu ta anniniwan dagiti aldawtayo iti daga). 10 Saandaka kadi nga isuro wenno ibaga kenka? Saanda kadi nga agsao manipud kadagiti pusoda? 11 Dumakkel kadi ti badobadok no awan ti lubnak? Dumakkel kadi ti runo no awan ti danum? 12 Kabayatan a nalangtoda pay ken saanda pay a napukan, malaylayda sakbay kadagiti sabali a mula. 13 Kasta met laeng dagiti dalan dagiti amin a manglipat iti Dios, mapukawto ti namnama dagiti tattao nga awan ti diosna- 14 dagiti addaan iti kinatalged a madadael, ken dagidiay kas karasi ti saput ti lawalawa ti talekna. 15 Agsadag ti kasta a tao iti balayna, ngem saan a tumakder daytoy; kumpet isuna iti daytoy, ngem saan daytoy nga agpaut. 16 Berde isuna iti sirok ti init, ket agtubo dagiti saringitna iti entero a minuyonganna. 17 Balkuten dagiti ramutna dagiti gabsuon ti bato; agbirok dagitoy iti nasayaat a lugar kadagiti kabatbatoan. 18 Ngem no madadael daytoy a tao iti lugarna, ket ilibakto dayta a lugar isuna ket kunana, 'Saanka a pulos a nakita.' 19 Kitaem, daytoy ti “rag-o” ti kababalin iti kasta a tao; agtubo dagiti sabali a mula iti isu met laeng a daga iti lugarna. 20 Kitaem, saanto a papanawen ti Dios ti awan basolna a tao; wenno saanna nga alaen ti ima dagiti managdakdakes. 21 Ngem punnoennanto ti ngiwatmo iti katkatawa, dagiti bibigmo iti pukpukkaw. 22 Makawesanto iti pannakaibabain dagiti manggurgura kenka; awanton ti tolda dagiti nadangkes.”

9

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Pudno nga ammok a kasta. Ngem kasano nga agbalin ti tao nga husto iti Dios? 3 No kayatna ti makisinnupiat iti Dios, saanna a masungbatan isuna iti maminsan iti sangaribu a daras. 4 Nasirib ti puso ti Dios ken nabileg ti pigsana; siasino ti mangpatangken iti bagina a maibusor kenkuana ket nagballigi? - 5 isuna a mangikkat kadagiti bantay a saanna a ballaagan ti siasinoman inton baliktadenna dagitoy iti pungtotna- 6 isuna a manggun-gon ti daga iti ayanna ken mangpatigerger kadagiti pundasionna daytoy. 7 Isu met laeng daytoy ti Dios a mangibagbaga iti init a saan nga agsingising, ket saan nga agsingising daytoy, ken ti mangak-akkob kadagiti bituen, 8 isuna a mangbinbinnat kadagiti langit ken isuna a mangibadbaddek

ken mangpaspasardeng kadagiti dalluyon iti baybay, 9 isuna a mangar-aramid iti Oso, Orion, ti Pleiades, ken dagiti pannakaiyurnos dagiti bituen ti abagatan. 10 Isu met laeng daytoy ti Dios a mangar-aramid kadagiti naindaklan a banbanag, saan a maawatan a banbanag- pudno, dagiti nakakaskasdaaw a banbanag a saan a mabilang. 11 Kitaem, magna isuna iti abayko, ket saanko isuna a makita; lumabas pay isuna, ngem saanko a mabigbig isuna. 12 No mangtiliw isuna iti biktima, siasino ti makalapped kenkuana? Siasino ti makaibaga kenkuana, 'Ania ti ar-aramidem?' 13 Saan nga ibababawi ti Dios ti pungtotna; nagrukob dagiti katulungan ni Rahab iti babaenna. 14 Kasano a masungbatak isuna, makapiliak kadi kadagiti sasao a pagrason kenkuana? 15 Uray no nalintegak, saanko a masungbatan isuna; mabalinko laeng ti dumawat iti asi iti ukomko. 16 Uray no immawagak ket sinungbatannak, saanak a mamati a dumdumngeg isuna iti timekko. 17 Ta dinadaelnak babaen iti bagio ken pinaaduna dagiti sugatko nga awan ti gapgapuna. 18 Saannak pay a palubosan nga aganges; ngem ketdi, pinunnonak iti kinasaem. 19 No pagsasaritaantayo ti pigsa, apay, nabileg isuna! Ket no pagsasaritaantayo ti hustiya? 'Siasino,' kunana, 'ti mangidarum kaniak? 20 Uray no nalintegak, ukomennak ti bukodko a ngiwat; uray no awan iti pakababalawak, paneknekan latta daytoy a nagbasolak. 21 Awan pakababalawak, ngem awanen ti bibiangko iti bagik; kagurak ti bukodko a biag. 22 Awan ti nagdumaanna daytoy, isu nga ibagbagak a dadaelenna a sangsangkamaysa dagiti awan pakababalawanna kenn nadangkes a tattao. 23 No dagus a mangpapatay ti didigra, agkatawa isuna iti pannakaparparigat dagiti awan basolna a tattao. 24 Naited ti daga kadagiti ima dagiti nadangkes a tattao; kalkaluban ti Dios dagiti rupa dagiti uk-ukomna. No saan nga isuna ti mangar-aramid iti daytoy, ket siasino ngarud? 25 Naparpartak dagiti al-aldawko ngem ti agtartaray a mensahero; tumaytayab dagiti al-aldawko; awan ti makitada a nasayaat iti sadinoman. 26 Napartakda a kas kadagiti bangka a naaramid iti badobadok a runo, ken kas kapartak ti agila a mangsippayut iti biktimana. 27 No ibagak a lipatekon ti maipanggep kadagiti irirriri k, nga ikkatek ti naliday a rupak ket agragsakak, 28 mabutengakto kadagiti amin a ladingitko gapu ta ammok a saannakto nga ibilang nga awan basolna. 29 Maukomakto; apay, koma ngarud a padasek daytoy nga awan serserbina? 30 No bugoak ti bagik iti danun ti niebe ken aramidek a nakadaldalus unay dagiti imak, 31 ipurwaknak ti Dios iti kanal, ket karugitdakto dagiti bukodko a kawes. 32 Ta saan a tao ti Dios, a kas kaniak, a mabalinko isuna a sungbatan, a mabalinmi ti mapan iti pangukoman. 33 Awan ti ukom iti nagbaetanmi a mabalin a mangipatay iti imana kadakami. 34 Awanen ti sabali nga ukom a makaikkat iti pang-or ti Dios kaniak, a makalapped iti panangbutbutengna kaniak. Ket agsaoakto ken saanak nga agbuteng kenkuana. 35 Ngem kas kadagiti banbanag ita, saanko a maaramid dayta.

10

1 Naumaakon iti biagko; iyebkasko ti ririk; agsaoak iti kinasaem ti kararuak. 2 Ibagak ti Dios, 'Saannak laeng nga ukomen; ipakitam kaniak no apay nga ak-akusarannak. 3 Nasayaat kadi kenka a rumbeng nga idadanesnak, nga umsiem ti aramid dagiti imam kabayatan nga umis-isemka kadagiti panggep dagiti nadangkes? 4 Addaanka kadi kadagiti mata

ti lasag? Makakitaka kadi a kas iti panagkita ti tao? 5 Dagiti aldawmo
kadi ket kas iti al-aldaw dagiti sangkataoan wenno dagiti tawtawenmo
kadi ket kas iti tawtawen dagiti tattao, 6 nga agsaludsodka maipapan
kadagiti kinadakesko ken sukimatem ti basolko, 7 uray no ammom nga
awan basolko ken awan ti siasinoman a makaispal kaniak manipud
iti imam? 8 Siaannadnak a binukel ken sinukog dagiti imam, ngem
daddadaelennak. 9 Lagipem, agpakaasiak kenka, a binukelnak a kasla
pitak, isublinak kadi manen iti tapok? 10 Saan kadi nga imbukbuknak
a kasla gatas ken binokelnak a kasla keso? 11 Kinawesannak iti kudil
ken lasag ket pinagkakamangnak babaen kadagiti tulang ken piskel.
12 Inikkannak iti biag ken napudnoka iti tulagmo; binantayan ti tulongmo
ti espirituk. 13 Ngem inlemmengmo dagitoy a banbanag iti pusom—
ammok a daytoy ti panpanunotem: 14 a no nagbasolak, maammoam
daytoy; saannak a pakawanen iti kinadakesko. 15 No nadangkesak, asiak
pay; uray no nalintegak, saanko a maitangad ti ulok, agsipud ta napnoak
iti pannakaibabain ken kumitkitaak iti bukodko a panagsagaba. 16 No
itangad ti ulok ti bukodna, anupennak a kasla leon; maminsan pay
ipakitam kaniak a mannakabalinka unay. 17 Mangiy-iyegka kadagiti baro
a saksi a maibusor kaniak ket nayunam ti pungtotmo a maibusor kaniak;
darupennak babaen kadagiti baro nga armada. 18 Apay ngarud nga
inruarnak manipud iti aanakan? Intedko la koman ti espirituk ket awan
pulos ti mata a nakakita kaniak. 19 Agbalinak koman a kasla saan nga
imadda; naawitak la koman manipud iti tiyan agingga iti tanem. 20 Saan
kadi a bassit laeng dagiti aldawko? Isardengmo ngaruden, bay-annak nga
agmaymaysa, tapno makainanaak bassit 21 sakbay a mapanak iti lugar a
saanakton nga agsubli, iti daga ti kinasipnget ken iti aniniwan ni patay, 22 ti
daga a nasipnget a kas iti kasipnget ti tengnga ti rabii, ti daga ti aniniwan
ni patay, nga awan ti aniaman a urnosna, a ti lawag ket kasla tengnga ti
rabii.”'

11

1 Ket simmungbat ni Zofar a Naamita ket kinunana, 2 “Saan kadi a
rumbeng a masungbatan ti kastoy nga adu a sasao? Rumbeng kadi
a patien daytoy a tao nga adu ti ibagbagana? 3 Pagulimeken kadi ti
panagpaspasindayawmo dagiti dadduma? No lalaisem ti panursuromi,
awan kadi ti mangpabain kenka? 4 Ta ibagbagam ti Dios, 'Nasin-
aw ti pammatik, awan ti pakababalawak kadagiti matam.' 5 Ngem
o, agsao koma ti Dios ket ilukatna dagiti bibigna a maibusor kenka;
6 nga ipakitana kenka dagiti palimed ti kinasirib! Ta naindaklan isuna
iti pannakaawat. Ammoem ngarud a basbassit ti dawdawaten ti Dios
kenka ngem iti rumbeng kadagiti kinadakesmo. 7 Maawatam kadi ti Dios
babaen iti panangsapsapulmo kenkuana? Maawatam kadi a naan-anay ti
Mannakabalin amin? 8 Ti panangammo iti Dios a naan-anay ket nangato a
kas kangato ti langit; ania ti maaramidam? Naun-uneg ngem sheol; ania ti
maammoam? 9 At-atiddug ti rukodna daytoy ngem ti daga, ken nalawlawa
ngem ti baybay. 10 No lumabas isuna ken ikulongna ti siasinoman, no
ayabanna ti siasinoman iti pangukoman, siasino ngarud ti makalapped
kenkuana? 11 Ta am-ammona dagiti palso a tattao, no makakita isuna iti
kinadakes, saanna kadi a madlaw daytoy? 12 Ngem awan pannakaawat
dagiti maag a tattao; maawatanda daytoy no mangipasngay ti atap nga
asno iti maysa a tao. 13 Ngem kaspangarigan inaramidmo ti pusom a

nalinteg ken intag-aymo dagita imam iti Dios; 14 kaspangarigan ta adda
dita imam ti kinadakes, ngem inyadayom daytoy kenka, ket saanmo nga
impalubos nga agnaed ti kinasaan a nalinteg kadagiti toldam. 15 Ket
awan duadua nga itangadmonto ti rupam nga awan ti pagilasinan iti
bain; wen, napigsakanto ken saan a mabuteng. 16 Malipatamto ti
kinakakaasim; malagipmonto laeng daytoy a kasla danum a nagayos.
17 Nalawlawagto ti biagmo ngem iti katengngaan ti aldaw; uray no adda
ti kinasipnget, agbalinto daytoy a kasla ti agsapa. 18 Natalgedkanto gapu
ta adda ti namnama; wen, natalgedkanto ken aginnanakanto a natalged.
19 Agiddakanto met a natalged, ket awanto ti pagbutngam, pudno, adunto ti
mangbiruk iti pabormo. 20 Ngem mapaayto dagiti mata dagiti nadangkes;
awanto ti pagtarayanda; ti laeng namnamada ket ti maudi nga anges ti
biag.”

12

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Awan duadua a dakayo dagiti
tattao; matayto ti kinasirib a kaduayo. 3 Ngem addaanak iti pannakaawat
a kas kadakayo; saanak a nababbaba ngem kadakayo. Wen, siasino
ti saan a makaammo kadagiti banbanag a kas kadagitoy? 4 Maysaak
a pagkakatawaan dagiti kaarrubak—siak, nga immawag iti Dios ken
sinungbatanna! Siak, a nalinteg ken awan ti pakababalawanna a tao—
maysaak itan a pagkakatawaan. 5 Iti panunot ti tao a nanam-ay ket adda
iti panangumsi para iti kinadaksanggasat; agpanpanunot isuna iti wagas
a mangyeg pay iti ad-adu a kinadaksanggasat kadagiti maikagkaglis ti
sakana. 6 Rumang-ay dagiti tolda dagiti agtatakaw, ket natalged dagiti
mangpapaunget iti Dios; dagiti bukodda nga ima dagiti diosda. 7 Ngem
ita damagem dagiti narungsot nga ayup, ket suroandaka; damagem dagiti
billit kadagiti tangatang, ket ibagada kenka. 8 Wenno agsaoka iti daga,
ket suroannaka daytoy; ibaganto kenka dagiti lames ti baybay. 9 Ania
kadagitoy amin nga ayup ti saan a makaammo nga inaramid dagiti ima ti
Dios daytoy—inikkanna ida iti biag— 10 O Yahweh, siasino ti makin-iggem
iti biag dagiti tunggal agbibiag a banag ken ti anges ti amin a sangkataoan?
11 Saan kadi a suboken ti lapayag dagiti sasao a kas iti panangraman ti
dawat-dawat iti kanenna? 12 Ti adda iti nataengan a tao ket kinasirib; iti
kinaatiddog dagiti aldaw ket pannakaawat. 13 Adda iti Dios ti kinasirib
ken bileg; addaan isuna iti nasayaat a kapanunotan ken pannakaawat.
14 Kitaenyo, mangrebba isuna, ket saanen a maibangon manen; no
ibaludna ti maysa a tao, awanen ti pannakawayawaya. 15 Kitaenyo, no
pasardengenna dagiti danum, maattianan dagitoy; ket no burwanganna
dagitoy, dadaelenda ti daga. 16 Adda kenkuana ti pigsa ken kinasirib;
agpada nga adda iti pannakabalinna dagiti tattao a naallilaw ken dagiti
manangallilaw. 17 Idalanna a sakasaka iti liday dagiti mammagbaga;
pagbalinenna a maag dagiti ukom. 18 Ikkatenna dagiti kawar ti turay
manipud kadagiti ari; barikesenna ida iti lupot. 19 Iyadayona dagiti papadi
a sakasaka iti liday ken parmekenna dagiti nabileg a tattao. 20 Ikkatenna
dagiti sasao dagiti tattao a mapagtalkan ken ikkatenna dagiti pannakaawat
dagiti panglakayen. 21 Ibukbukbukna ti pananglais kadagiti prinsipe ken
ikkatenna dagiti barikes dagiti napipigsa a tattao. 22 Ipakpakitana dagiti
nauuneg a banbanag manipud iti kasipngetan ken iruarna iti lawag dagiti
aniniwan nga ayan dagiti natay a tattao. 23 Pappapigsaenna dagiti nasion,
ket daddaelenna met dagitoy; palawaenna dagiti nasion, ket idalanna

met ida a kas balud. 24 Ik-ikkatenna ti pannakaawat manipud kadagiti
panguloen dagiti tattao iti daga; pagalla-allaenna ida idiay let-ang nga
awan ti dalan. 25 Agarikapda iti kasipngetan nga awan ti lawag; pagdiwer-
diwerenna ida a kasla nabartek a tao.

13

1 Kitaenyo, nakita aminen ti matak daytoy; Nangngeg ken naawatan ti
lapayagko daytoy. 2 Ti ammoyo, ammok met; saanak a nababbaba ngem
kadakayo. 3 Nupay kasta, makisaritaak laengen iti Mannakabalin amin;
kayatko ti makilinnawagak iti Dios. 4 Ngem kinalubanyo ti kinapudno
kadagiti inuulbod; mangngagaskayo amin nga awan mapaimbagna. 5 O,
nga agulimekkayo koma amin! Daytanto ti kinasiribyo. 6 Denggenyo ita
ti rasonko; dumngegkayo iti panagpakpakaasi dagiti bibigko. 7 Agsaokayo
kadi a saan a sililinteg para iti Dios, ken agsaokayo kadi a siaallilaw para
kenkuana? 8 Pudno kadi a mangipakitakayo iti kinaimbag kenkuana?
Pudno kadi a makisuppiatkayo iti pangukoman a kas abogado para iti
Dios? 9 Nasayaat kadi kadakayo no isuna a kas ukom ket sumango
kadakayo ket sukimatennakayo ketdi? Wenno kas iti panangallilaw ti
maysa a tao iti sabali a tao, pudno kadi nga ibagiyo isuna iti saan nga umno
iti pangukoman? 10 Awan duadua a tubngarennakayo no sililimedkayo
a nangipakita iti panangidumduma kenkuana. 11 Saannakayo kadi a
butngen ti dayagna? Saan kadi nga agdissuor kadakayo ti panang-
butbutengna? 12 Dagiti saan a malipatan a sasaoyo ket proberbio a
naaramid iti dapo; dagiti salaknibyo ket salaknib a naaramid iti pitak.
13 Agulimekkayo, bay-andak nga agmaymaysa, tapno makasaoak, bay-anyo
koma ti umay kaniak. 14 Alaek ti bukodko a lasag iti ngipenko; alaek
ti biagko kadagiti imak. 15 Kitaenyo, no patayennak, awanen ti nabati
a namnamak; nupay kasta, ikalintegak dagiti wagasko iti sangoananna.
16 Daytoyto ti rason para iti pannakapakawan ti basolko, a saanak a mapan
iti sangoananna a kasla iti maysa a tao nga awan diosna. 17 O Dios,
dumngegka a nasayaat iti ibagak, mangngeg koma ti lapayagmo dagiti
ipalawagko. 18 Kitaem ita, insaganak a naurnos ti salaknibko; ammok
nga awan basolko. 19 Siasino ti mangsuppiat kaniak iti pangukoman? Nu
immayka a mangaramid iti kasta, ket no napaneknekan a nagbasolak, ket
agulimekakto ken itulokko a matayak. 20 O Dios, agaramidka laeng iti dua
a banag para kaniak, ket saanko nga ilemmeng ti bagik manipud iti rupam:
21 ibabawim ti manangdadael nga imam manipud kaniak, ket saanmo nga
itulok a butbutngendak dagiti pangbutbutengmo. 22 Ket awagannak, ket
sumungbatak; Wenno palubosam nga agsaoak kenka, ket sungbatannak.
23 Mano dagiti kinadangkesko ken basolko? Ibagam kaniak ti naglabsingak
ken ti nagbasolak. 24 Apay nga ilemmengmo ti rupam kaniak ket
tratoennak a kasla maysa a kabusormo? 25 Dadaelem kadi ti naipalladaw
a bulong? Kamatem kadi ti namagaan a garami? 26 Ta ilislistam dagiti
nasasaem a banbanag a maibusor kaniak; ipatawidmo kaniak dagiti
kinadakes ti kinaagtutubok. 27 Ikabilmo pay dagiti sakak kadagiti kawar;
palpaliiwem a naimbag dagiti amin a dalanko; suksukimatem ti daga a
nagnaan dagiti dapan ti sakak 28 uray no kaslaak a nabuyok a banag nga
agrunot, kasla pagan-anay a kinnan ti buot.

14

1 Ti tao a maiyanak iti babai, agbiag laeng iti sumagmamano nga al-

aldaw ken napnoan ti riribuk. 2 Agrusing isuna manipud iti daga a
kasla maysa a sabong ket makeltay; agpukaw isuna a kasla aniniwan ken
saan nga agpaut. 3 Kumitkitaka kadi iti aniaman kadagitoy? Ikuyognak
kadi iti pangukoman? 4 Siasino ti makaiyeg ti maysa a banag a nadalus
manipud ti maysa a banag a narugit? Awan. 5 Naikeddengen dagiti al-
aldaw ti tao; Adda kenka dagiti bilang dagiti bulbulanna; dinutokam ti
pagpatinggaanna a saanna a mabalin a labsan. 6 Iyadayom iti panagkitam
kenkuana tapno makainana isuna, tapno maragragsakna ti aldawna a kas
maysa a natangdanan a tao no maaramidna ti kasta. 7 Adda ti namnama
iti kayo; no mapukan daytoy, mabalin nga agrusing manen, a saanto nga
agsardeng ti naganus a sangana. 8 Uray no matangkenan ti ramutna iti
daga, ken matay ti puonna iti daga, 9 ngem uray makaangot laeng daytoy
iti danum, agsaringitto daytoy ken agsanga a kas iti mula. 10 Ngem matay ti
tao; kumapsot isuna; pudno nga agsardeng nga aganges ti tao, ket sadino ti
ayanna? 11 Kas ti panagawan ti danum iti dan-aw ken kas iti panagpukaw
ken panagmaga ti danum iti karayan, 12 kasta met ti panagidda dagiti
tattao ken saanen a bumangon manen. Agingga nga awanen dagiti
langit, saandanto nga agriing wenno mariing iti pannaturogda. 13 O, nga
ilemmengnak koma idiay sheol nga adayu manipud kadagiti riribuk, ken
idulinnak iti nalimed agingga a malpas ti pungtotmo, a tudingannak iti
maysa a nadutokan a tiempo nga agtalinaed sadiay ket lagipennak! 14 No
matay ti tao, agbiagto aya manen? No kasta, tarigagayak nga urayen
amin a pakabannogak sadiay agingga nga umay ti pannakawayawayak.
15 Umawagkanto, ket sungbatanka. Agtarigagaykanto kadagiti trabaho
dagiti imam. 16 Bilangen ken imdengamto dagiti addangko; saanmonto a
kankanayon a siputan ti basolko. 17 Maidulinto dagiti basbasolko iti maysa
a supot; kallubamto dagiti kinadakesko. 18 Ngem uray dagiti banbantay
ket agriggaay ken agbalin nga awan mamaayna; uray dagiti batbato
ket maiyakar kadagiti ayanda; 19 runoten dagiti danum dagiti batbato;
iyanod ti panaglayusda ti tapuk ti daga. Kas iti daytoy, dadaelem dagiti
namnama ti tao. 20 Kankanayonmo a parmeken isuna, ket aglabas isuna;
baliwam ti rupana ken papanawem tapno matay isuna. 21 Maidaydayaw
dagiti annakna a lallaki, ngem saanna nga ammo daytoy; mabalin a
maipababada, ngem saanna a makita a mapasamak daytoy. 22 Mariknana
laeng ti ut-ot ti bukodna a bagi, ken agladingit isuna para iti bagina.

15

1 Ket simmungbat ni Elifaz a Temanita ket kinunana, 2 “Sumungbat aya ti
masirib a tao babaen iti awan serserbina a pannakaammo ken punoenna
ti bagina iti angin ti daya? 3 Agkalintegan aya isuna babaen iti awan
serserbina a sasao wenno kadagiti panagsasao nga awan ti nasayaat a
maibungana? 4 Pudno, kiskissayam ti panagraem iti Dios; laplapdam
ti panangutob kenkuana, 5 ta isursuro ti kinadangkesmo ti ngiwatmo;
pilpiliem ti maaddaan iti dila ti tao a nasikap. 6 Uk-ukomennaka ti
bukodmo a ngiwat, saan a siak; wen, agsaksi dagiti bukodmo a bibig a
maibusor kenka. 7 Sika kadi ti umuna a tao a naiyanak? Napaaddaka kadi
sakbay dagiti turturod? 8 Nangngegmo kadi ti nalimed a pannakaammo
ti Dios? Sika laeng kadi ti tao a masirib? 9 Ania ti ammom a saanmi
nga ammo? Ania ti maawatam nga awan met kadakami? 10 Kaduami
dagiti ubanan ken dagiti nataengan unayen a tattao a laklakay ngem ti

amam. 11 Bassit kadi unay dagiti pangliwliwa ti Dios para kenka, dagiti
sasao a naalumamay a para kenka? 12 Apay nga ipanawnaka ti pusom?
Apay nga agkusilap dagiti matam, 13 tapno iturongmo ti espiritum a
maibusor iti Dios ken iruarmo dagiti kasta a sasao manipud iti ngiwatmo?
14 Ania ti tao a nadalus koma isuna? Ania isuna a naiyanak iti babai a
nalinteg koma isuna? 15 Adtoy, saan nga agtaltalek ti Dios uray kadagiti
sasantona; wen, saan a nadalus dagiti langit iti imatangna; 16 ad-adda pay a
narugit ti maysa a makarimon ken nakillo, ti maysa a tao nga umin-inom
iti kinadangkes a kasla danum! 17 Ipakitak kenka; dumngegka kaniak;
Ibagakto kenka dagiti banbanag a nakitak, 18 dagiti banbanag nga imbaga
met dagiti mamasirib a lallaki manipud kadagiti ammada, dagiti banbanag
a saan nga inlemmeng dagiti kapuonanda. 19 Dagitoy dagiti kapuonanda,
nga isu laeng ti nakaitedan ti daga, ken awan a pulos ti gangganaet a
limmabas kadakuada. 20 Agtiritir ti ut-ot ti nadangkes a tao kadagiti
amin nga al-aldawna, ti bilang dagiti tawtawen a naisagana a maipaay iti
panagsagaba ti mangparparigat. 21 Adda kadagiti lapayagna ti uni dagiti
pamutbuteng; bayat iti kinarang-ayna, umayto kenkuana ti managdadael.
22 Saanna a panpanunoten nga agsublinto isuna manipud iti kinasipnget;
agur-uray ti kampilan kenkuana. 23 Mapan isuna iti nadumaduma a disso
para iti tinapay, a kunkunana, “Sadinno ti ayanna daytoy?' Ammona a
dandanin umay ti aldaw ti kinasipnget. 24 Butbutngen isuna ti rigat ken
ut-ot; agballigi dagitoy a maibusor kenkuana, a kas ti ari a nakasagana
a makigubat. 25 Gapu ta inyunnatna ti imana a maibusor iti Dios ken
sitatangsit a maibusor iti Mannakabalin amin, 26 daytoy a nadangkes a
tao ket agtaray a mapan iti Dios a sisisikkel ti tengngedna, nga addaan
ti napuskol a kalasag. 27 Pudno daytoy, uray no kinallubanna ti rupana
babaen ti kinalukmegna ken nagurnong ti taba kadagiti lomlomona,
28 ken nagnaed kadagiti nabaybay-an a siudad; kadagiti balbalay nga
awan ti agnanaed ita ken nakasagana nga agbalin a gabsuon. 29 Saanto
a bumaknang isuna; saanto nga agpaut ti kinabaknangna; saanto pay
nga agpaut uray ti aniniwanna iti daga. 30 Saanto isuna a makapanaw
iti kinasipnget; pagangngoento ti apuy dagiti sangsangana; pumanawto
isuna gapu iti anges ti ngiwat ti Dios. 31 Saan koma nga agtalek isuna
kadagiti awan serserbina a banbanag, nga al-allilawenna ti bagina; ta
ti kinaawan-mammaayna ket isunto ti gungonana. 32 Mapasamakto
daytoy sakbay nga umay ti tiempo ti ipapatayna; saanto a lumangto ti
sangana. 33 Iregregnanto dagiti naganus nga ubasna a kas iti lanut ti ubas;
itinnagnanto dagiti sabsabongna a kas iti kayo ti olibo. 34 Ta malupesto
dagiti bunggoy dagiti awan diosna a tattao; uramento ti apuy dagiti
toldada ti pannakapasuksok. 35 Agsikugda ti kinaranggas ken ipasngayda
ti kinadangkes; agsikug ti aanakanda iti panangallilaw.”

16

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Nakanggegakon kadagiti
adu a kakasta a banbanag; nakaay-ay-aykayo amin a mangliwliwa.
3 Addanto kadi paggibusan dagiti awan serserbina a sasao? Ania ti
parikutmo ta sumungbatka a kas iti daytoy? 4 Mabalinko met ti agsao
a kas kadakayo, no addakayo iti saadko; Mabalinko nga urnongen
ken pagtitiponen dagiti sasao a maibusor kadakayo ken agwingiwingak
kadakayo iti pananglais. 5 O, kasano a pabilgenkayo babaen ti ngiwatko!

Kasano a pabang-aren ti panangliwliwa dagiti bibigko ti ladingityo! 6 No agsaoak, saan a mabang-aran ti ladingitko; no isardengko ti agsasao, kasano a matulonganak? 7 Ngem ita O Dios, binannognak; binaybay-am amin a pamiliak. 8 Pinagkuretretnak, a maysa a saksi a maibusor kaniak; tumakder ti kinakuttong ti bagik a maibusor kaniak, ken agsaksi daytoy a maibusor iti rupak. 9 Pinirsa-pirsaynak ti Dios iti pungtotna ken indadanesnak; Pinagngarietannak babaen ti ngipenna; pinatadem ti kabusorko dagiti matana kabayatan pirpirsayennak. 10 Ginuyabandak dagiti tattao; tinungpadak a siuumsi; naguummongda a maibusor kaniak. 11 Inyawatnak ti Dios kadagiti saan a nadiosan a tattao ken impurruaknak kadagiti ima dagiti nadangkes a tattao. 12 Natalnaak idi, ket binuraknak. Wen, binekkelnak ken indumudomnak a napirsa-pirsay; insaadnak pay a kas pagpuntaan. 13 Palpalawlawandak dagiti pumapanana; tudtudoken ti Dios dagiti bekkelko, ken dinak kinaassian; imbukbokna ti aprok iti rabaw ti daga. 14 Burburakenna ti didingko iti paulit-ulit; tumaray isuna nga umay kaniak a kasla maysa a mannakigubat. 15 Nangidaitak iti nakirsang a lupot iti rabaw ti kudilko; Intudokko ti sarak iti rabaw iti daga. 16 Nalabaga ti rupak iti panagsangsangit; adda kadagiti kalub ti matak ti aniniwan ni patay 17 uray no awan ti kinaranggas kadagiti imak, ken nadalus ti kararagko. 18 O daga, saanmo nga abbongan ti darak; awan koma ti disso a paginanaan ti asugko. 19 Uray ita, adtoy, ti saksik ket adda iti langit; ti mangikalintegan kaniak ket adda iti ngato. 20 Uy-uyawendak dagiti gagayyemko, ngem agar-arubos ti lulua dagiti matak iti Dios. 21 Dawatek iti dayta a saksi iti langit nga ikalinteganna daytoy a tao iti Dios a kas ti ar-aramiden ti maysa a tao iti kaarubana! 22 Ta no lumabas dagiti sumagmamano a tawtawen, mapanakto iti disso a saanakton a makasubli.

17

1 Naibus ti espirituk, ken aggibusen dagiti al-aldawko; nakasaganan ti tanem a para kaniak. 2 Pudno nga adda dagiti mananglalais a kaduak; masapul a kankanayon a makitkita ti matak iti pananggargarida. 3 Mangtedka ita ti maysa a sapata, agbalinka koma a pammatalged a maipaay kaniak; siasino pay iti adda a tumulong kaniak? 4 Ta linapdam O Dios dagiti pusoda manipud ti pannakaawat; saanmonto ngarud itan-ok ida kaniak. 5 Ti mangakusar kadagiti gagayyemna a maipaay iti gunggona, kumapoyto dagiti mata dagiti annakna. 6 Ngem inaramidnak a maysa a balikas a kanayon nga us-usaren dagiti tattao, tuptupraanda ti rupak. 7 Nakudrep met ti matak gapu iti ladingit; nakuttong dagiti amin a paset ti bagik a kas ti kinakuttong ti aniniwan. 8 Agsiddaawto dagiti nalinteg a lallaki gapu iti daytoy; makaungetto ti awan basolna a tao maibusor kadagiti nadangkes a lallaki. 9 Agtalinaedto ti nalinteg a tao iti dalanna; ad-addanto pay a pumigsa dagiti addaan iti nadalus nga im-ima. 10 Ngem maipapan kadakayo amin, umaykayo ita; saanakto a makasarak iti masirib a tao kadakayo. 11 Naglabasen dagiti al-aldawko, naggibusen dagiti panggepko, uray dagiti tartarigagayan ti pusok. 12 Baliwan dagitoy a tattao, dagitoy a mananglalais, ti rabii iti aldaw; ti lawag, kunada nga asideg iti kinasipnget. 13 Agsipud ta kitkitaek ti sheol a kas balayko; agsipud ta inyukradko ti iddak iti kasipngetan, 14 agsipud ta imbagak iti abut, 'Sika ti Amak,' ken iti igges, 'Sika ti inak ken kabsatko a babai,' 15 sadino ngaruden ti ayan ti namnamak? Maipapan ti namnamak, siasino

ti makakita ti aniaman? 16 Bumabanto kadi ti namnama a kaduak kadagiti
ruangan ti sheol inton bumabatayo iti tapuk?”

18

1 Ket simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, 2 “Kaano nga
isardengmo ti panagsaom? Utobem, ket kalpasanna, agsaokaminto. 3 Apay
a naibilangkami a kas narungsot nga ay-ayup; apay a nagbalinkami a
maag iti imatangmo? 4 Sika a mangdangdangran iti bagim iti pungtotmo,
rumbeng kadi a malipatan ti daga gapu kenka wenno rumbeng kadi a
maikkat dagiti bato kadagiti lug-lugarda? 5 Pudno, maiddepto ti silaw ti
nadangkes a tao; saanto nga agraniag ti ressak ti apuyna. 6 Sumipngetto ti
silaw iti toldana; maiddepto ti pagsilawanna iti ngatoenna. 7 Umababanto
dagiti addang ti pigsana; ipababanto isuna dagiti bukodna a panggep. 8 Ta
maipuruakto isuna iti iket babaen kadagiti bukodna a saka; magnanto
isuna iti nauneg nga abut. 9 Mapalab-oganto isuna babaen iti mukodna;
tenglento isuna iti silo. 10 Adda nakalemmeng a silo para kenkuana iti
daga; ken palab-og a para kenkuana iti dalan. 11 Butbutngento isuna dagiti
nakabutbuteng iti aglawlawna; kamatendanto isuna kadagiti mukodna.
12 Agbalinto a bisin ti kinabaknangna, ken nakasagananto ti didigra iti
sibayna. 13 Maalun-onto dagiti paset ti bagina; wen, alun-onento ti umuna
nga anak ti patay dagiti pasetna. 14 Marangkayto isuna iti ruar ti toldana,
ti pagtaenganna a pagtaltalekanna ita; maipanto isuna iti patay, ti ari
dagiti nakabutbuteng. 15 Agnaedto dagiti saanna a bukod a tattao iti
toldana kalpasan a makitada a naiwaras ti asupre iti uneg ti pagtaenganna.
16 Magangonto dagiti ramutna iti baba; maputedto ti sangana iti ngato.
17 Mapukawto ti pakalaglagipanna manipud iti daga; awanto ti naganna iti
kalsada. 18 Maipanto isuna iti sipnget manipud iti lawag ken mapatalawto
iti daytoy a lubong. 19 Awanto ti anakna wenno anak ti anak kadagiti
tattaona, wenno aniaman a nabatbati a kabagyan iti lugar a nagnaedanna.
20 Agbutengto iti maysa nga aldaw dagiti agnanaed iti laud iti mapasamak
kenkuana; agbutengto dagiti agnanaed iti daya babaen iti daytoy. 21 Awan
duadua a kastoy dagiti pagtaengan dagiti saan a nalinteg a tattao, dagiti
lugar dagiti saan a makaam-ammo iti Dios.”

19

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Kasano kabayag ti panang-
pasagaba ken panangrumekyo kaniak babaen kadagiti sasao? 3 Kadagitoy
a sangapulo a daras ket inumsidak; saankayo a nagbain a trinatodak iti
saan a nasayaat. 4 No pudno daytoy nagbiddutak, agtalinaed ti biddutko
a bukodko a pakaseknan. 5 No pudno nga agparammagkayo maibusor
kaniak ken allukoyenyo ti tunggal maysa a napabainanak, 6 ket ammoyo
koma a nakaaramid ti Dios iti saan a nasayaat kaniak ket tiniliwnak
iti iketna. 7 Adtoy, immawagak tapno ibagak a saan a nasayaat ti
naaramid kaniak, ngem saannak nga impangag; agpatpatulongak, ngem
awan ti hustisia. 8 Inaladanna ti pagnaak tapno saanak a makalasat, ken
pinasipngetna ti dalanko. 9 Inussobna ti dayagko, ken innalana ti balangat
manipud iti ulok. 10 Binuraknak iti tunggal sikigan, ket napukawak;
pinag-otna dagiti namnamak a kasla maysa a kayo. 11 Pinasgedanna
pay ti pungtotna a maibusor kaniak; imbilangnak a kas maysa kadagiti
kabusorna. 12 Immay a sangsangkamaysa dagiti buyotna; nagaramidda

kadagiti buntoon iti aglawlaw a maibusor kaniak ken nagkampoda iti aglawlaw ti toldak. 13 Inyadayona kaniak dagiti kakabsatko; dagiti am-ammok ket immadayo ti riknada kaniak. 14 Pinanawandakon dagiti kak-abagiak; nalipatandakon dagiti nasinged a gagayyemko. 15 Imbilangdak a kas ganggannaet dagiti naminsan a nagtalinaed a kas sangaili iti pag-taengak ken imbilangdak a kas ganggannaet dagiti babbai nga adipenko; ganggannaetak iti imatangda. 16 Immawagak iti adipenko, ngem saannak a sinungbatan uray no inayabak isuna babaen iti ngiwatko. 17 Makarurod ti sang-awko iti asawak; kagura dagiti kakabsatko a lallaki ken babbai ti pakaasik. 18 Uray dagiti ub-ubbing ket lalaisendak; no tumakderak nga agsao, agsaoda a maibusor kaniak. 19 Kaguradak dagiti amin a nasinged a gagayyemko; timmallikod a maibusor kaniak dagiti ay-ayatek. 20 Dimketen dagiti tulangko iti kudilko ken iti lasagko; makalasatak laeng babaen kadagiti kudil ti ngipenko. 21 Maasikayo kaniak, maasikayo kaniak, gagayyemko, gapu ta sinagidnak ti ima ti Dios. 22 Apay nga idaddadanesdak a kasla dakayo ti Dios? Apay a saankayo a mapnek a mangib-ibus iti lasagko? 23 O, a maisurat koman ita dagiti sasaok! O, a mailanad koma dagitoy iti maysa a libro! 24 O, a babaen iti landok a paet ken iti buli ket maikitikit dagitoy iti bato iti agnanayon! 25 Ngem maipapan kaniak, ammok a sibibiag ti Mannubbotko, ket agtakderto isuna iti daga iti kamaudiananna; 26 kalpasan a ti kudilko, dayta ket, daytoy a bagi, ket madadael, ket iti lasagko ket makitakto ti Dios. 27 Makitakto isuna, siak a mismo ket makitakto isuna iti abayko; makitanto dagiti matak isuna, ken saan a kas maysa a ganggannaet. Napnoanak iti kariririkna kas panpanunotek dayta a tiempo. 28 No ibagayo, 'Kasanotayo a parigaten isuna! Adda kenkuana ti ramut dagiti pakariribukanna,' 29 ket agbutengkayo koma iti kampilan, gapu ta iyeg ti pungtot ti dusa ti kampilan, tapno maammoanyo nga adda iti pannakaukom.”

20

1 Ket simmungbat ni Zofar a Naamatita ket kinunana, 2 “Pasungbatennak a dagus dagiti kapanunotak gapu iti pakadanagan nga adda kaniak. 3 Nakangngegak kenka iti panagtubngar a nangibabain kaniak, ngem sinungbatannak ti espiritu a nangatngato ngem iti pannakaawatko. 4 Saanmo kadi nga ammo daytoy a kinapudno manipud idi un-unana a panawen, idi inkabil ti Dios ti tao iti daga: 5 ti panagballigi ti nadangkes a tao ket ababa, ken ti rag-o ti awan diosna a tao ket apagbiit laeng? 6 Uray no dumanon ti kinatayagna kadagiti langlangit, ken tumukno ti ulona kadagiti ulep, 7 ngem mapukawto ti kasta a tao iti agnanayon a kas iti bukodna a takki; ibaganto dagiti nakakita kenkuana, 'Sadino ti ayanna?' 8 Tumayabto isuna a kasla tagtagainep ket saanto a masarakan; kinapudnona, mapukawto isuna a kasla iti sirmata iti rabii. 9 Ti mata a nakakita kenkuana ket saannanton a makita pay isuna; saanton a makita pay isuna ti lugarna. 10 Agkiddawto iti pammakawan dagiti annakna kadagiti nakurapay a tattao; isublinto dagiti imana ti kinabaknangna. 11 Napno iti pigsa ti kinaagtutubo dagiti tultulangna, ngem kaduananto daytoy nga agidda iti tapok. 12 Uray no nasam-it ti kinadangkes iti ngiwatna, uray no ilemmengna dagitoy iti sirok ti dilana, 13 uray no tenglenna dagitoy sadiay ken saanna a palubosan ngem idulinna latta iti ngiwatna— 14 agbalin a napait ti taraon nga adda kadagiti bagisna;

agbalin daytoy a sabidong dagiti uleg iti unegna. 15 Alun-onenna dagiti kinabaknang, ngem isaruananto manen dagitoy; Ikkatento ti Dios dagitoy iti tianna. 16 Susupennanto ti sabidong dagiti uleg; patayento isuna ti dila ti uleg. 17 Saanto isuna nga agbiag tapno ragsakenna a kitaen dagiti karayan ken dagiti waig nga agay-ayus iti diro ken mantikilia. 18 Aniaman a nagbannoganna, masapul nga isublinanto dagitoy; saannanto a tilmonen daytoy; saanto nga agrag-o isuna iti kinabaknang a nagun-odna. 19 Ta indadanes ken inlaksidna dagiti nakurapay a tattao; siraranggas nga innalana dagiti babbalay a saanna nga impatakder. 20 Gapu ta saanna nga ammo ti pannakapnek iti bagina, saanto a makaidulin isuna iti aniaman a banag a pakaragsakanna. 21 Awan pulos iti nabati a saanna nga inalun-on; ngarud, saanto nga agnanayon ti kinarang-ayna. 22 Iti kinaaglaplapusanan ti kinabaknangna, matnagto isuna iti pakariribukan; umayto kenkuana ti ima ti tunggal maysa a napanglaw. 23 No dandaninan punoen ti tianna, ipalladawto ti Dios ti narungsot a pungtotna kenkuana; patudoento ti Dios daytoy kenkuana kabayatan a mangmangan isuna. 24 Uray no maitarayanto dayta a tao ti igam a landok, ti bai a bronse ti mangpana kenkuana. 25 Tudokento ti pana ti likodanna ket rummuarto; kinapudnona, sumalpotto ti nasileng a murdong iti dalemna; umayto kenkuana dagiti kabutbuteng. 26 Naan-anay a kinasipnget ti nakasagana para kadagiti gamgamengna; ti apuy a saan a napuyotan ti manguramto kenkuana; ibusento ti apuy dagiti nabati iti toldana. 27 Iparangto dagiti langit ti kinadakesna, ken tumakderto ti daga a kas saksi a maibusor kenkuana. 28 Mapukawto ti kinabaknang iti balayna; maiyanudto dagiti sanikuana iti aldaw ti pungtot ti Dios. 29 Daytoy ti bingay ti nadangkes a tao manipud iti Dios, ti tawid nga insagana ti Dios a para kenkuana.”

21

1 Ket simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Dinggenyo a nasayaat ti sasaok, ket agbalin koma daytoy a liwliwayo. 3 Palubosandak, ket agsaoak met; kalpasan ti panagsaok, ituloyyo ti pananglaisyo kaniak. 4 Maipapan kaniak, agrirririak kadi iti tao? Apay koma nga awan ti kalintegak a saan a makaanus?. 5 Kitaendak ket agsiddaawkayo, ken iyapputyo dayta imayo iti ngiwatyo. 6 No panpanunotek dagiti panagsagsagabak, mariribukanak, ket agbuteng dagiti lasagko. 7 Apay nga agtultuloy nga agbibiag dagiti nadangkes a tattao, a lumakay, ken bumilbileg iti pannakabalin? 8 Agtalinaed dagiti kaputotanda kadakuada kadagiti imatangda, ken agtalinaed dagiti kaputotanda kadagiti matmatada. 9 Natalged dagiti babbalayda manipud iti buteng; awan ti baot ti Dios kadakuada. 10 Agputot dagiti bulog a bakada; saan nga agkurang a mangaramid iti daytoy; mangipasngay dagiti bakada ket saanda a maalisan. 11 Paruarenda dagiti annakda a kas iti arban, ket agsala dagiti annakda. 12 Agkantada a mabuyugan iti pandereta ken arpa ken agragsakda babaen iti aweng ti plauta. 13 Busbusenda dagiti al-aldawda iti kinarang-ay, ket siuulimekda a bumaba iti sheol. 14 Ibagada iti Dios, 'Panawandakami ta saanmi a tarigagayan iti aniaman a pannakaammo kadagiti wagwagasmo. 15 Ania aya iti Mannakabalin amin, a rumbeng a dayawenmi isuna? Ania iti pagimbagan a maalami no agkararagkami kenkuana?' 16 Kitaenyo, saan kadi ng adda kadagiti bukodda nga ima ti kinarang-ay? Awan ti pakainagiak iti pammagbaga dagiti nadangkes a tattao. 17 Kasano

kadaras ti pannakaiddep ti pagsilawan dagiti nadangkes a tattao, wenno
ti pannakadidigrada? Mamin-ano aya a mapasamak nga iwaras ti Dios
dagiti ladingit kadakuada iti pungtotna? 18 Mamin-ano ti panagbalinda
a kas iti garami iti sangoanan ti angin wenno kas iti taep nga itay-tayab
ti bagio? 19 Kunayo, 'Ikabkabil ti Dios ti biddut ti maysa a tao kadagiti
annakna tapno isuda ti mangbayad.' Bay-am a supapakanna daytoy iti
bukodna, tapno maammoanna ti nagbasolanna. 20 Bay-am a makita dagiti
matana ti bukodna a pakadadaelan, ken bay-am nga inumenna ti pungtot
ti Mannakabalin amin. 21 Ta ania ti bibiangna iti pamiliana kalpasan
kenkuana inton naputeden dagiti bilang dagiti bulbulanna? 22 Adda kadi
ti makaisuro iti pannakaammo ti Dios agsipud ta uk-ukomenna uray dagiti
nangangato? 23 Matay ti maysa a tao iti pigsana, a siuulimek ken sinanam-
ay. 24 Napno ti bagina iti gatas, ken ti pata dagiti tultulangna ket nabasa
ken nasalun-at. 25 Matay ti sabali pay a tao iti kinasaem ti kararua, ti saan
a pulos a nakapadas iti aniaman a kinaimbag. 26 Agpadada nga agidda iti
tapok; agpadada nga iggesen. 27 Kitaenyo, ammok dagiti panpanunotenyo,
ken dagiti wagas a tartarigagayanyo tapno padaksendak. 28 Ta imbagayo,
'Sadino ita ti balay ti prinsipe? Sadino ti tolda a naminsan a naggianan ti
nadangkes?' 29 Saanyo pay kadi a pulos a sinaludsod dagiti agdaldaliasat
a tattao? Saanyo kadi nga ammo ti pammaneknek nga ibagbagada, 30 a ti
nadangkes a tao ket maiyadayo iti aldaw ti didigra, ken maipanaw isuna
iti aldaw ti pungtot? 31 Siasino ti mangukomto iti dalan ti nadangkes a
tao iti rupana? Siasino ti mangsupapak kenkuana gapu iti inaramidna?
32 Nupay kasta maipanto isuna iti tanem; kankanayonto a bantayan dagiti
tattao ti tanemna. 33 Nasam-itto kenkuana dagiti bingbingkol ti tanap;
sumurotto dagiti amin a tattao kenkuana, adda ti saan a mabilang a tattao
iti sangoananna. 34 Kasano ngarud a liwliwaendak babaen iti awan kaes-
eskanna, agsipud ta awan serserbi dagiti sungbatyo no diket kinapalso?”

22

1 Ket simmungbat ni Elipas a Temanita ket kinunana, 2 “Adda kadi
serserbi ti tao iti Dios? Adda kadi serserbi ti nasarib a tao kenkuana?
3 Pakaragsakan kadi ti Mannakabalin-amin no nalintegka? Adda kadi ti
magun-odna no aramidem dagiti wagasmo nga awan pakababalawanna?
4 Gapu kadi iti panagraemmo kenkuana a tubtubngarennaka ken uk-
ukomennaka? 5 Saan kadi a nakaro ti kinadangkesmo? Awan kadi
ti pagpatinggaan dagiti kinadakesmo? 6 Ta pinilitmo nga innala ti
pammatalged manipud iti kabsatmo nga awan gapgapuna; linabusam ti
maysa a lamo-lamo a tao kadagiti pagan-anayna. 7 Saanka a nangted
iti danum nga inumen dagiti nabannog a tattao; inyimutmo ti tinapay
kadagiti mabisin a tattao. 8 uray no sika, a nabileg a tao, tinagikuam ti
daga, uray no sika, mararaem a tao, nagnaedka iti daytoy. 9 Pinapanawmo
dagiti balo nga awanan; natukkol dagiti takkiag dagiti ulila. 10 Ngarud,
adda dagiti silo iti amin nga aglawlawmo, ken rirriribukennaka ti kellaat
a panagbuteng. 11 Adda ti kinasipnget, tapno saanka a makakita;
liplipusennaka ti aglaplapusanan a danum. 12 Saan kadi nga adda ti Dios
kadagiti kinangato ti langit? Kitaem ti kinangato dagiti bituen, anian
a nagngatoda! 13 Ibagbagam, 'Ania ti ammo ti Dios? Makaukom kadi
isuna iti nakaro a kinasipnget? 14 Dagiti napuskol nga ulep ket maysa a
manglinglinged kenkuana, isu a saannatayo a makitkita; magmagna isuna

iti dakkel a silid ti langit.' 15 Agtultuloyka kadi iti daan a dalan a nagnaan
dagiti nadangkes a tattao - 16 dagiti narabsut sakbay pay ti tiempoda,
dagiti naiyanud dagiti pundasionda a kas iti maysa a karayan, 17 dagiti
nangibaga iti Dios, 'Adaywannakami'; dagiti nangibaga, 'Ania ti maarami-
dan ti Mannakabalin-amin kadakami?' 18 Nupay kasta, pinunnona dagiti
babbalayda kadagiti naimbag a banbanag; adayo kaniak dagiti panggep
dagiti nadangkes a tattao. 19 Makita dagiti nalinteg a tattao ti gasatda ket
maragsakanda; katkatawaan ida dagiti awan basolna a tattao a mangum-
umsi. 20 Kunada, '"Awan dua-dua a maputed dagiti tumakder a maibusor
kadatayo; inuram ti apuy dagiti sanikuada.' 21 Ita, makianamongka iti
Dios ken makikapiaka kenkuana; iti kasta a wagas, umayto kenka ti
kinaimbag. 22 Agpakpakaasiak kenka, awatem ti pagannurotan manipud
iti ngiwatna; salimetmetam dagiti sasaona dita pusom. 23 No agsublika
iti Mannakabalin-amin, mapapigsaka, no iyadayom ti kinakillo kadagiti
toldam. 24 Ikabilmo dagiti gamengmo iti tapok, ti balitok ti Ophir
kadagiti batbato dagiti waig, 25 ket ti Mannakabalin-amin ti agbalinto a
gamengmo, ti napateg a pirak kenka. 26 Ta kalpasanna agragsakanto iti
Mannakabalin-amin; itangadmonto ti rupam iti Dios. 27 Agkararagkanto
kenkuana, ket denggennakanto; aramidemto dagiti sapatam kenkuana.
28 Mangikeddengkanto met iti aniaman a banag, ket mapasingkedanto
kenka; agraniagto ti silaw kadagiti dalanmo. 29 Ipababa ti Dios ti
napalangguad a tao, ken isalakanna dagiti nakadumog. 30 Ispalenna ti
tao nga awan basolna; maispalkanto babaen iti kinadalus dagiti imam."

23

1 Kalpasanna simmungbat ni Job ket kinunana, 2 "Uray ita nga aldaw
nasaem ti dayengdengko; nadagdagsen ti panagsagsagabak ngem ti
panagas-asugko. 3 O, nga ammok koma ti pakasarakak kenkuana! O,
a mapanak koma iti ayanna! 4 Idatagkonto a siuurnos ti kasasaadko
iti sangoananna ken punnoekto ti ngiwatko kadagiti pannakisinnuppiat.
5 Adalekto dagiti sasao nga isungbatna kaniak ken awatekto no ania ti
ibagana kaniak. 6 Makisinnuppiatto kadi isuna kaniak iti kinaindaklan
ti pannakabalinna? Saan, ipangagnakto. 7 Mabalin a makisinnupiat
kenkuana sadiay ti nalinteg a tao. Iti kastoy a wagas, mapakawanakto iti
agnanayon babaen ti ukomko. 8 Kitaenyo, agpadayaak, ngem awan isuna
sadiay, ken agpalaudak, ngem saanko a madlaw isuna. 9 Iti amianan,
a pagub-ubraanna, ngem saanko isuna a makita, ken iti abagatan, a
paglemlemmenganna tapno saanko isuna a makita. 10 Ngem ammona
ti dalan a papanak; inton nasuotnakun, rummuarakto a kasla balitok.
11 Sumursurot a naan-anay ti sakak kadagiti addangna; sinalimetmetak
ti dalanna ken saanak a simmiasi. 12 Saanak a nagsukir kadagiti bilin
dagiti bibigna; indulinko dagiti sasao ti ngiwatna ditoy pusok. 13 Ngem
naidumduma isuna, siasino ti makapabaw-ing kenkuana? No ania
dagiti tartarigagayanna, aramidenna. 14 Ta ipatpatungpalna ti bilinna
a maibusor kaniak; adu ti kasla kadagitoy. 15 Ngarud, mabutengak iti
presensiana; no panpanunotek isuna, mabutbutengak kenkuana. 16 Ta
pinakapuy ti Dios ti pusok; pinagbutengnak ti Mannakabalin-amin. 17 Saan
a ti sipnget ti nakadadaelak, wenno ti nakaro a kinasipnget ti nangabbong
iti rupak.

24

1 Apay a saan nga ikeddeng ti Mannakabalin-amin dagiti tiempo para
iti panangukom kadagiti nadangkes a tattao? Apay a saan a makita dagiti
napudno iti Dios ti iyuumay dagiti aldaw a panangukomna? 2 Adda dagiti
nadangkes a tattao nga agiyakar kadagiti pagilasinan ti beddeng; adda
dagiti nadangkes a tattao nga agagaw kadagiti arban ket ikabilda kadagiti
bukodda a pagpaaraban. 3 Ipanawda ti asno dagiti awanan ti amma;
Alaenda ti kalakian a baka ti balo a kas pammatalged. 4 Pilitenda a
paglisien dagiti agkasapulan a tattao kadagiti pagnaanda; ilemmengan
ida amin dagiti napanglaw a tattao iti daga. 5 Kitaenyo, rummuar
dagitoy a napanglaw a tattao a mapan iti trabahoda a kasla kadagiti
atap nga asno iti let-ang, nga agbirbiruk a naimbag iti makan; nalabit
nga ipaayan ida ti Araba iti taraon para kadagiti annakda. 6 Agapit
dagiti napanglaw a tattao iti rabii kadagiti taltalon dagiti sabali a tattao;
agtudtudda kadagiti ubas manipud iti nagapitan dagiti nadangkes a
tattao. 7 Agiddada a lamo-lamo iti agpatpatnag nga awanan ti pagan-
anay; awan ti pagabbongda iti lammiis. 8 Mabasbasada kadagiti arbis
dagiti bantay; agiddada iti abay dagiti dadakkel a bato gapu ta awan ti
paglinonganda. 9 Adda dagiti nadangkes a tattao nga agagaw kadagiti
ulila manipud iti barukong dagiti innada, ken nadangkes a tattao nga
agala kadagiti annak a kas pammatalged manipud kadagiti napanglaw
a tattao. 10 Ngem rummuar a lamo-lamo dagiti napanglaw a tattao
nga awanan ti pagan-anay; uray no mapanda a mabisbisin, awitenda
dagiti rineppet a dawa dagiti dadduma a tattao. 11 Agar-aramid dagiti
napanglaw a tattao ti lana kadagiti uneg dagiti pader dagiti nadangkes
a tattao; baddebaddekanda dagiti pagpespesan ti arak dagiti nadangkes
a tattao, ngem isuda a mismo ket mawaw. 12 Iti siudad, umas-asug
dagiti tattao; agpukpukkaw dagiti nasugatan a tattao, ngem saan nga
ipangpangag ti Dios dagiti karkararagda. 13 Ti sumagmamano kadagiti
nadangkes a tattao ket bumusor iti lawag; saanda nga ammo dagiti
dalanna, wenno saanda nga agtalinaed kadagiti pagnaanna. 14 Agtakder ti
mammapatay iti lawag; papatayenna ti napanglaw ken dagiti agkasapulan
a tattao; iti rabii, kasla maysa isuna nga agtatakaw. 15 Maysa pay, ur-
urayen ti mata ti mannakikamalala ti sardam; kunkunana, 'Awan iti
mata a makakita kaniak.' Manglimlimo ti rupana. 16 Iti kasipngetan,
agkali dagiti nadangkes a tattao kadagiti babbalay; ngem ilemmengda
dagiti bagbagida iti aldaw; awan pakibibbianganda iti lawag. 17 Ta
kadakuada amin, ti agsapa ket kasla iti nakaro a kinasipnget; nanam-ayda
kadagiti pagbutbutngan iti nakaro a sipnget. 18 Nupay kasta, matayda
iti apagbiit, a kasla iti labutab iti rabaw dagiti dandanum; nailunod
dagiti pasetda iti daga; awan ti siasinoman a mapan agtrabaho kadagiti
kaubasanda. 19 Runrunawen ti tikag ken pudot dagiti niebe a danum;
kasta met a runrunawen ti sheol dagiti nagbasol. 20 Lipatento isuna
ti aanakan a nangipasngay kenkuana; sisasam-itto a mangan ti igges
kenkuana; saanton a malagip isuna; iti kastoy a wagas, madadaelto ti
kinadangkes a kasla iti maysa a kayo. 21 Al-alun-unen ti nadangkes
a tao dagiti lupes a babbai a saan a naganak; awan ti nasayaat nga
ar-aramidenna kadagiti balo. 22 Ngem guyoden nga iyadayo ti Dios
dagiti nabibileg a tattao babaen iti pannakabalinna; tumakder isuna ket
saanna ida a papigsaen iti biag. 23 Ipalubos ti Dios a panunotenda a
natalgedda, ket naragsakda iti maipanggep iti dayta, ngem adda dagiti

matana kadagiti dalanda. 24 Naitan-ok dagitoy a tattao; nupay kasta, iti
apagbiit laeng, mapukawdanto; pudno, maipababadanto; maurnongdanto
a kasla kadagiti amin a dadduma a tattao; maputeddanto a kasla kadagiti
murdong dagiti dawa ti trigo. 25 No saan ngarud a kasta, siasino ti
makapaneknek nga ulbodak; siasino ti makaibaga nga awan pategna dagiti
sasaok?”

25

1 Ket simmungbat ni Bildad a Suhita ket kinunana, 2 “Ti panagturay ken
panagbuteng ket adda kenkuana; mangbilbilin isuna kadagiti nangato a
lugarna iti langit. 3 Adda kadi pagpatinggaan iti bilang dagiti armadana?
Siasino kadi ti saan a maraniagan iti lawagna? 4 Kasano ngarud a ti tao
ket agbalin a nalinteg iti Dios? Kasano a ti tao a naipasngay iti babai
ket nadalus, a makaay-ayo kenkuana? 5 Adtoy, uray ti bulan ket awan
ti kinaranniagna kenkuana; saan a nasin-aw dagiti bituen iti imatangna.
6 Anian a nakarkaro a basbassit ti tao, nga igges - nga anak ti tao, nga
igges!”

26

1 Kalpasanna simmungbat ni Job ket kinunana, 2 “Anian a panangtu-
longmo iti tao nga awan pannakabalinna! Anian a panangisalakanmo iti
takkiag nga awanan pigsa! 3 Anian a panangbalakadmo iti tao a nakuneng
ket imbagam kenkuana ti nagsayaat a pannakaamo! 4 Siasino ti akintulong
nga imbagam dagitoy a sasao? Siasino ti akin-espiritu daytoy a rimuar
kenka? 5 Simmungbat ni Bildad, “Agpigerger dagiti pimmusayen, dagiti
linong, dagiti agnanaed iti uneg dagiti dandanum. 6 Lamo-lamo ti sheol iti
sangoanan ti Dios; ti pannakadadael ket awan pangabbongna a maibusor
kenkuana. 7 Binbinatenna ti amianan iti rabaw ti awan nagyanna a
law-ang ken ibitbitinna ti lubong iti awan. 8 Bungbungonenna dagiti
danum kadagiti napuskol nga ulepna, ngem saan a mapisang dagiti ulep
iti babaen dagitoy. 9 Ab-abbonganna ti rupa ti bulan ken iwarwarasna
dagiti ulepna iti daytoy. 10 Nangikitikit isuna ti nagbukel a beddeng iti
rabaw dagiti dandanum kas linya iti nagbaetan ti lawag ken ti sipnget.
11 Agkintayeg dagiti adigi ti langit ken agsiddaawda iti panangtubngarna.
12 Pinatalinaayna ti baybay babaen iti pannakabalinna; dinadaelna ni
Rahab babaen iti pannakaawatna. 13 Babaen iti angesna, winaknitanna
dagiti langit kadagiti bagyo; nawaknitan dagiti langit manipud kadagiti
bagyo; sinalput dagiti imana ti agliblibas nga uleg. 14 Adtoy, babassit
laeng dagitoy a paset dagiti wagasna; anian a nagkapsut nga arasaas
ti mangmangegtayo kenkuana! Siasino ti makaawat iti gurruod ti
pannakabalinna?”

27

1 Intuloy ni Job ti nagsao ket kinunana, 2 “Kas agbibiag ti Dios a
nangikkat iti kalintegak, ti Mannakabalin-amin a nangpasaem iti biagko,
3 agingga a sibibiagak ken adda anges iti agongko a naggapu iti Dios,
4 sigurado a saanto nga agsao ti bibigko iti kinakillo wenno agibalikas ti
dilak iti panangallilaw. 5 Saan koma a mapasamak kaniak nga aklonek a
hustokayo; agingga a matayak, saankonto pulos nga ilibak ti kinadalusko.
6 Salimetmetak ti kinalintegko ken saanko nga ibbatan daytoy; saannakto
nga umsien ti panunotko agingga a sibibiagak. 7 Agbalin koma ti

kabusorko a kas iti nadangkes a tao; agbalin koma a kas iti saan a nalinteg
a tao ti tumakder a maibusor kaniak. 8 Ta ania ti namnama ti awan diosna
a tao no isina isuna ti Dios, no alaen ti Dios ti biagna? 9 Denggen kadi ti Dios
ti panagasugna no dumteng kenkuana ti riribuk? 10 Agragsak kadi isuna iti
Mannakabalin-amin ken umawag kadi isuna iti Dios iti amin a gundaway?
11 Suroankayo iti maipapan iti ima ti Dios; saanko nga ilimed dagiti
kapanunotan ti Mannakabalin-amin. 12 Kitaenyo, nakitayo amin a mismo
daytoy; apay ngarud nga imbagayo amin dagitoy nga awan kaes-eskanna?
13 Daytoy ti pagtungpalan ti nadangkes a tao iti Dios, ti tawid a maawat
ti mangidaddadanes manipud iti Mannakabalin-amin: 14 No umado dagiti
annakna, maipaay daytoy iti kampilan; saanto pulos a maaddaan iti umdas
a taraon dagiti annakna. 15 Dagiti makalasat kenkuana ket maitanemto
babaen iti didigra, ken saanto ida a pagladingitan dagiti baloda. 16 Uray
no agbuntuon ti pirak ti nadangkes a tao a kas iti tapok, ken aggabsuon ti
pagan-anayna a kas iti pitak, 17 mabalin nga aggabsuon isuna iti pagan-
anay ngem dagitinto nalinteg a tattao ti mangikawes kadagitoy, ken
pagbibingayanto dagiti awan basolna a tattao ti pirak. 18 Ipatpatakder ti
nadangkes a tao ti balayna a kas iti lawwa-lawwa, kasla iti kallapaw nga
ar-aramiden ti agbanbantay. 19 Agidda isuna iti katre a nabaknang, ngem
saan nga agnanayon a maar-aramidna daytoy; imulagatna ti matana ket
napukaw aminen. 20 Kamkamakamen isuna dagiti nakabutbuteng a kas iti
danum; ipanaw isuna ti maysa a bagio iti rabii. 21 Binagkat nga inyadayo
isuna ti angin a naggapu iti daya, ket pimmanaw isuna; inyadayona isuna
manipud iti lugar nga ayanna. 22 Agdissuor ti angin kenkuana ket saan nga
agsardeng; padpadasenna ti aglibas manipud iti imana daytoy. 23 Itiptipat
ti angin ti imana kenkuana a manglalais; puypuyutan isuna ti angin
manipud iti ayanna.

28

1 Pudno nga adda pagminasan iti pirak, lugar a pagguguranda iti balitok.
2 Ti landok ket nakali manipud iti daga; ti gambang ket narunaw manipud
iti bato. 3 Nangisaad ti tao iti paggibusan ti kinasipnget ken nagsuksukimat
agingga iti kaadaywan a pagpatinggaan, dagiti bato nga adda iti sipnget
ken nakaro a kinasipnget. 4 Nangkali isuna iti nauneg nga abot nga
adayo iti lugar a pagnanaedan dagiti tattao, luglugar a nalipatanen iti
saka ti siasinoman. Agbitbitin isuna iti lugar nga adayo kadagiti tattao;
agpilpillayog isuna nga agsubli-subli. 5 Maipapan iti daga, agtaud ti tinapay
manipud iti daytoy, iti unegna ket kasla agap-apuy. 6 Dagiti batona ti
pakasarakan kadagiti safiro, ken naglaon iti balitok ti tapokna. 7 Awan
ti tumutokma a billit ti makaammo iti dalan nga agturong iti daytoy, uray
ti buitre ket saanna pay a nakita daytoy. 8 Saan pay a nagnaan dagiti
atap nga ayup ti kasta a dalan, uray ti narungsot a leon ket saan pay a
limmabas sadiay. 9 Ipatay ti maysa a tao ti imana iti natangken a bato;
balbaliktadenna dagiti bantay babaen kadagiti ramutda. 10 Agar-aramid
isuna kadagiti pagayusan iti danum iti nagbabaetan dagiti dadakkel a
bato; makitkitana sadiay ti tunggal banag a napateg. 11 Tamtambakanna
dagiti pagayusan tapno saan nga agayus dagitoy; iruarna iti lawag ti
aniaman a nakalemmeng sadiay. 12 Sadino ti pakasarakan iti kinasirib?
Sadino ti ayan iti pannakaawat? 13 Saan nga ammo ti tao ti gatadna
daytoy; wenno saan a masarakan daytoy iti daga dagiti sibibiag. 14 Kuna
dagiti nagaadalem a danum iti uneg ti daga, 'Awan kaniak'; kuna ti

baybay, 'Awan kaniak daytoy.' 15 Saan a magun-od ti kinasirib babaen
iti balitok; wenno saan a maikilo ti pirak kas gatadna daytoy. 16 Saan
a magatadan daytoy iti balitok ti Ofir, agraman dagiti napapateg nga
onyx wenno safiro. 17 Saan a maipada ti gatadna iti balitok ken kristal;
wenno saan a maisukat daytoy kadagiti alahas a naaramid iti kasayaatan
a balitok. 18 Awan pakaiyaspinganna daytoy iti koral wenno jasper;
pudno, adayo a nagatgatad ti kinasirib ngem kadagiti rubi. 19 Saan a
maipada daytoy iti topasio ti Etiopia; wenno saan a magatadan daytoy
iti puro a balitok. 20 Sadino ngarud ti paggappuan ti kinasirib? Sadino
ti ayan ti pannakaawat? 21 Nailemmeng ti kinasirib manipud kadagiti
mata dagiti amin nga agbibiag ken agnanayon a nailemmeng kadagiti
billit iti tangatang. 22 Kuna ti Pannakadadael ken Patay, 'Nangngeganmi
laeng ti sayanggusing maipapan iti daytoy.' 23 Maaw-awatan ti Dios ti
dalan nga agturong iti daytoy; ammona ti ayanna daytoy. 24 Ta kumitkita
isuna agingga iti pagpatinggaan ti daga ken makitkitana amin nga adda
iti babaen ti tangatang. 25 Iti napalabas, innikkanna ti pigsa ti angin
ken biningayna ti danum sigun iti kalawana. 26 Nangaramid isuna iti
pagannurutan para iti tudo ken iti dalan para iti kimat. 27 Kalpasanna,
nakitana ti sirib ket impablaakna daytoy; impasdekna daytoy, pudno,
inadalna daytoy. 28 Kinunana kadagiti tattao, 'Kitaenyo, ti panagbuteng
iti Apo- dayta ti kinasirib; ti umadayo iti dakes ket pannakaawat.'”

29

1 Intuloy ni Job ti nagsao ket kinunana, 2 “O, a kaslaak la koma kadagiti
naglabas a bulbulan idi inaywanannak ti Dios, 3 idi nagraniag ti silawna
iti ulok, ken idi nagnaak iti kasipngetan babaen iti lawagna. 4 O, a
kasla ak koma idi kabanbanwagak nga al-aldaw idi adda pay laeng iti
uneg ti toldak ti pannakigayyem ti Dios, 5 idi adda pay laeng iti sidongko
ti Mannakabalin-amin, ken adda pay iti dennak dagiti annakko, 6 idi
agtaptapaw ti gatas iti dalanko, ken idi bukbukannak iti agay-ayus a
lana ti dakkel a bato! 7 Idi rimmuarak a mapan iti ruangan ti siudad,
idi nagtugawak iti lugarko idiay paguummongan iti siudad, 8 nakitadak
dagiti agtutubo ket immadayoda bassit kaniak ken timmakder dagiti
nataengan a tattao kas panagraemda kaniak. 9 Sumardeng nga agsasao idi
dagiti prinsipe no dumtengak; appotenda dagiti ngiwatda babaen kadagiti
imada. 10 Napaulimek dagiti natakneng a tattao, ket dimket dagiti dilada
iti ngangaw dagiti ngiwatda. 11 Ta kalpasan mangngegandak ket ben-
disionandak; idi nakitadak, nagbalindan a saksik ken inanamongandak
12 gapu ta isispalek idi ti napanglaw a tao nga umasug, ken kasta met
dagiti awanan ti ama, nga awanan iti siasinoman a tumulong kenkuana.
13 Ti bendision ti tao a dandanin matay ket naited kaniak; pinagkantak
a sirarag-o ti puso ti balo. 14 Insuotko ti kinalinteg, ket kinawesannak
daytoy; kasla kagay ken turban ti kalintegak. 15 Nagbalinak a mata kadagiti
bulsek a tattao; nagbalinak a saka kadagiti lugpi a tattao. 16 Nagbalinak
nga ama kadagiti agkasapulan a tattao; adalek ti kaso uray iti maysa a
tao a saanko nga am-ammo. 17 Tinukkolko ti panga ti saan a nalinteg
a tao; rinabsutko ti nakimmeg manipud iti nagbaetan dagiti ngipenna.
18 Kalpasanna kinunak, 'Matayakto iti umokko; paaddoekto dagiti aldawko
a kasla kadagiti darat. 19 Nagwaras dagiti ramutko kadagiti danum, ken
agtalinaed ti linnaaw kadagiti sangak iti agpatpatnag. 20 Ti dayawko ket

kanayon a nalapsat, ken ti pana ti pigsak ket kanayon a barbaro iti imak.
21 Dinengngegdak dagiti tattao; inuraydak; nagulimekda a dumngeg iti
balakadko. 22 Kalpasan ti panagsaok, saandan a nagsao; nagtinnag a kasla
danum dagiti sasaok kadakuada. 23 Kanayondak nga ur-urayen a kas iti
panagurayda iti tudo; inungapda ti ngiwatda iti nalawa tapno uminomda
kadagiti sasaok, a kas iti ar-aramidenda iti maudi a tudo. 24 Inisemak
ida idi saanda a namnamaen daytoy; saanda a linaksid ti raniag ti rupak.
25 Pinilik ti wagasda ket nagbalinak a kas panguloda; nagbiagak a kas
iti maysa nga ari kadagiti armadana, kas maysa a mangliwliwa kadagiti
agdung-dung-aw iti natayan.

30

1 Ita, dagiti ub-ubing ngem siak ket awan ti ar-aramidenda no di ti
manglais kaniak- dagitoy nga agtutubo a dagiti ammada ket pinagked-
kedak koma nga agtrabaho a kadua dagiti asok iti arbanko. 2 Pudno,
ti kinapigsa dagiti ima ti amada, kasano koma a natulongandak - dagiti
lallaki a ti kinapigsa ti kinalakayda ket napukawen? 3 Narapisda gapu iti
kinapanglaw ken bisin; nagkibkibda iti namaga a daga idiay kasipngetan
ti let-ang ken iti disso nga awan matagtagitaona. 4 Nagpag-utda kadagiti
naraboy a mulmula; dagiti ramut ti buyboy ti nagbalin a taraonda.
5 Napapanawda manipud kadagiti tattao a nangpukkaw kadakuada, a
kasla iti panangpukkaw iti maysa a tao iti agtatakaw. 6 Isu a nagnaedda
kadagiti tanap nga asideg iti karayan, kadagiti rukib ken kadagiti dadakkel
a bato. 7 Aggaraigida a kasla kadagiti asno iti nagbabaetan dagiti naraboy a
mulmula; naguummongda iti sirok dagiti narabuy a mulmula. 8 Kaputotan
ida dagiti maag, wen, dagiti awan serserbina a tattao; napapanawda iti
daga babaen kadagiti saplit. 9 Ngem ita, pinagbalindak dagiti annakda
a lallaki a pakasaritaan para iti kanta ti panglais; pudno, maysaak
itan a paga-angawan kadakuada. 10 Karuroddak ken ad-adaywandak;
kanayonda a tuptupraan ti rupak. 11 Ta pinugsat ti Dios ti tali ti panak
ket pinarigatnak, ken isu a napukaw amin ti panagteppel dagitoy a
tattao iti sangoanak. 12 Iti makannawan nga imak ken tumakder dagiti
naranggas a tattao; pappapanawendak ken igabsuonda kaniak dagiti
wagas ti panangdadaelda. 13 Daddadaelenda ti dalanko; iyas-asidegda ti
didigra kaniak, lallaki nga awan ti uray maysa a manganawa kadakuada.
14 Umaydak darupen a kasla maysa nga armada manipud iti nalawa nga
abot iti pader ti siudad; itulidda dagiti bagbagida kaniak iti katingngaan
ti pannakadadael. 15 Ti buteng ti nanglapunos kaniak; naipanaw ti
dayawko a kasla intayab ti angin; napukaw ti kinarang-ayko a kasla
ulep. 16 Ita, maibukbukbok ti biagko manipud iti kaunggak; dagiti
aldaw ti panagsagsagaba ti nangtengngel kaniak. 17 Iti rabii, agut-ot
dagiti tulangko; saan a sumardeng ti ut-ot a kasla mangkibkibkib kaniak.
18 Ginammatan ti kinapigsa ti Dios ti pagan-anayko; naiputipot daytoy
kaniak a kasla iti kwelyo ti nagayad a pagan-anayko. 19 Impalladawnak
iti kapitakan; nagbalinak a kasla tapok ken dapu. 20 Immasugak kenka,
O Dios, ngem dinak sungsungbatan; timmakderak, ket kimmitaka laeng
kaniak. 21 Nagbaliwkan ket nagbalinka a naulpit kaniak; babaen iti bileg ti
imam, pinarigatnak. 22 Impangatonak iti angin ket impallatoknak daytoy;
dinadaelnak iti bagio. 23 Ta ammok nga ipannakto iti patay, ti balay a
nakaitudingan ti amin a sibibiag. 24 Nupay kasta, awan kadi ti tao a

mangiyunnat iti imana a dumawat iti tulong no matinnag isuna? Awan kadi ti mariribukan a tao a dumawat iti tulong? 25 Saanak kadi a nagsangit para kenkuana a mariribukan? Saanak kadi a nagladingit para iti agkasapulan a tao? 26 Idi nagbirukak ti naimbag, ket dakes ti dimteng; idi nagurayak iti lawag, kinasipnget ketdi ti dimteng. 27 Mariribukan ti pusok ken saan nga agtalna; dimteng kaniak dagiti aldaw ti pannakaparigat. 28 Ngimmisiten ti kudilko ngem saan a gapu iti init; nagtakderak iti taripnong ket dimmawatak iti tulong. 29 Kakabsatdak dagiti atap nga aso a kadua dagiti kullaaw. 30 Nangisit ti kudilko ken agregregda manipud iti bagik; kasla napuoran dagiti tulangko gapu iti pudot. 31 Ngarud, ti arpak ket nakatono kadagiti kanta a pangladingit, ti plautak a para iti panagkanta dagiti agdungdung-aw.

31

1 Nakitulagak kadagiti matak; kasano ngarud ti rumbeng a panang-matmatko nga addaan tarigagay iti maysa a birhen? 2 Ta ania ti paset manipud iti Dios idiay ngato, ti tawid manipud iti Mannakabalin amin nga adda idiay ngato? 3 Ipagarupko idi a ti kalamidad ket para kadagiti saan a nalinteg a tattao, ken ti didigra ket para kadagiti agar-aramid iti kinadangkes. 4 Saan kadi a makitkita ti Dios dagiti wagasko ken saanna kadi a mabilang dagiti amin nga addangko? 5 No nagnaak iti kinaulbod, no nagdardaras ti sakak a mangallilaw, 6 (maitimbangak koma iti husto tapno maammoan ti Dios ti kinapudnok) 7 no ti addangko ket simmiasi manipud iti nalinteg a dalan, no sinurot ti pusok dagiti matak, no adda kimmapet a mansa iti kinarugit kadagiti imak, 8 ngarud, agmulaak koma ket maipakan koma iti sabali; pudno, maparut koma dagiti apit iti talonko. 9 No naguyugoy ti pusok iti sabali a babai, no naglemmengak a naguray iti likod ti ridaw ti kaarubak para iti asawana, 10 aggiling koma ngarud ti asawak iti trigo para iti sabali a lalaki ken makikaidda koma ti sabali a lalaki kenkuana. 11 Ta nakaam-amak dayta nga aramid; pudno, aramid dayta a madusa babaen kadagiti ukom. 12 Ta dayta ket apuy a mangikisap iti amin a banag para iti sheol ken manguram kadagiti amin nga apitko. 13 No saanko nga inkaskaso ti asug iti hustisia dagiti adipenko a lallaki wenno babbai idi nakisinnupiatda kaniak, 14 ania ngarud ti aramidek inton tumakder ti Dios a mangpabasol kaniak? Inton umay isuna a mangukom kaniak, kasanoakto a sumungbat kenkuana? 15 Saan kadi a ti nangaramid kaniak iti aanakan ti inak ket isu met ti nangaramid kadakuada? Saan kadi nga isuna met laeng iti nangsukog kadatayo amin iti aanakan ti inatayo? 16 No nilappedak dagiti nakurapay a tattao manipud iti tarigagayda wenno no pinaglidemko ti mata ti balo iti panagsangsangitna 17 wenno no kinnanko a sisiak ti taraonko ken saanko a pinalubusan a mangan met dagiti ulila— 18 (ngem, manipud iti kinaubingko kaduak a dimmakkel ti ulila a kas addaan iti ama ken tinarabayko ti inana, maysa a balo manipud iti aanakan ti bukodko nga ina) — 19 no nakakitaak ti maysa a napukaw ta awan pagan-anayna, wenno no nakakitaak iti tao nga agkasapulan nga awan pagan-anayna; 20 no saannak a binendisionan ti pusona gapu ta saan isuna a napudotan iti lupot a nagtaud iti buok ti karnerok, 21 no ingngatok dagiti imak a maibusor kadagiti ulila gapu ta nakitak ti tulongko iti ruangan ti siudad— 22 ket malip-ak koma ti abagak manipud iti nagsuopanna ken matukkol

koma ti takkiagko manipud iti nagsaepanna. 23 Ta nakabutbuteng kaniak
ti didigra a naggapu iti Dios; gapu iti kinatan-okna, awan ti maaramidko
kadagitoy a banbanag, 24 No pinagbalinko a namnamak ti balitok ken
no kinunak iti nasayaat a balitok, “Sika ti pagtaltalkak'; 25 no nagrag-
oak gapu ta adu ti kinabaknangko, gapu ta adu ti natagikua ti imak a
sanikua. 26 no nakitak ti init idi nagraniag, wenno ti bulan a magmagna
iti lawagna, 27 ken no sililimed a naguyugoy ti pusok, tapno agkak dagiti
imak nga agrukbab kadakuada— 28 aramidto met daytoy a maikkan ti
pannusa babaen kadagiti ukom, ta inlibakko ti Dios nga adda idiay ngato.
29 No nagrag-oak iti pannakadadael ti siasinoman a nanggura kaniak
wenno kinabblaawak ti bagik no didigra ti nangkamakam kenkuana—
30 (pudno, saanko nga impalubos nga agbasol ti ngiwatko babaen ti
panangdawatko iti biagna a mailunod) 31 no saan a pulos a kinuna dagiti
lallaki iti toldak, 'Siasino ti makasarak iti tao a saan a napnek iti taraon
ni Job?' 32 (saan a pulos a kasapulan nga agnaed ti ganggannaet iti
kalsada ti siudad; ngem ketdi, kanayonko nga ilukat dagiti ruanganko
para kadagiti agdaldaliasat) 33 no, kas kadagiti tattao, inlemmengko dagiti
basolko babaen iti panangilemmeng iti basolko iti uneg ti tunikak— 34 gapu
ta nagbutengak kadagiti adu a tattao, gapu ta ti panangtagibassit dagiti
pamilya ti nangbuteng kaniak isu a nagulimekak ken saanak a rimmuar
iti balayko. 35 O, no adda laeng koma dumngeg kaniak! Adtoy, daytoy ti
pirmak; sungbatannak koma ti Mannakabalin amin! No adda laeng koma
kaniak ti darum nga insurat dagiti kabusorko! 36 Awan duadua a silulukat
nga ibaklayko daytoy iti abagak; ikabilko iti ulok a kasla maysa a korona.
37 Ipakaammok kenkuana ti bilang dagiti addangko; kas natalek a prinsipe,
mapanak kenkuana. 38 No umkis ti dagak maibusor kaniak, ken agsangit
dagiti guritna, 39 no kinnanko dagiti apitna a saanko a binayadan daytoy
wenno pinukawko ti biag dagiti akinkukua, 40 ket agtubo koma ngarud
dagiti siit imbes a trigo ken ruruot imbes a sebada.” Nalpasen dagiti sasao
ni Job.

32

1 Nagsardeng ngarud dagiti tallo a lallaki a mangsungsungbat kenni Job
gapu ta nalinteg isuna iti bukodna mata. 2 Ket narubruban ti pungtot
ni Elihu nga anak ni Barakel ti Bucita, a nagtaud iti pamilya ni Ram;
narubruban daytoy maibusor kenni Job gapu ta inkalinteganna ti bagina
imbes a ti Dios. 3 Narubruban pay ti pungtot ni Elihu maibusor kadagiti
tallo a gagayyemna gapu ta awan masarakanda a maisungbat kenni Job,
ngem pinabasolda latta ni Job. 4 Ita naguray ni Elihu a makisao kenni
Job gapu ta natataengan dagiti dadduma a lallaki ngem isuna. 5 Nupay
kasta, idi nakita ni Elihu nga awan maisungbat dagiti a tallo a lallaki,
narubruban ti ungetna. 6 Ket nagsao ni Elihu nga anak ni Barakel, ti
Bucita ket kinunana, “Ubingak pay ket lallakaykayon. Dayta ti makagapu
a nagteppelak ket saanko a ginandat nga ibaga ti bukodko a kapanunotan.
7 Kinunak, “ Ti kaatiddog dagiti aldaw ti rumbeng nga agsao; ti kaadu
dagiti tawen ti rumbeng a mangisuro ti kinasirib. 8 Ngem adda espiritu iti
maysa a tao: ti anges ti Mannakabalin amin ti mangmangted kenkuana iti
pannakaawat. 9 Saan laeng a dagiti natan-ok a tattao ti masisirib, wenno
dagiti laeng natataengan a tattao ti makaawat iti hustisia. 10 Ibagak ngarud
kadakayo, 'Dumngekayo kaniak; ibagak met kadakayo ti pannakaammok.'
11 Kitaenyo, inurayko dagiti saoyo; dimngegak kadagiti panagsusuppiatyo

bayat a panpanunotenyo ti ibagayo. 12 Pudno, dimngegak kadakayo, ngem,
kitaenyo, awan uray maysa kadakayo ti makaallukoy kenni Job wenno
makasungbat kadagiti sasaona. 13 Agannadkayo a saanyo nga ibaga,
'Nasarakanmin ti kinasirib!' Masapul a ti Dios ti mangparmek kenni Job;
saan a maaramid ti tao daytoy. 14 Ta saan nga inturong ni Job dagiti
sasaona maibusor kaniak, isu a saanko a sungbatan isuna kadagiti sasaoyo.
15 Awanen ti naibaga dagiti tallo a lallaki; saandan a masungbatan ni
Job; awanen ti sao a maibagada. 16 Rumbeng kadi nga agurayak gapu ta
saandan nga agsasao, gapu ta nakatakderda idiay a siuulimek ket awanen
ti maisungbatda? 17 Saan, sumungbatak met; ibagak met kadakuada ti
kapanunotak. 18 Ta napnoanak kadagiti sasao; pilpilitennak ti espiritu
nga adda kaniak. 19 Kitaenyo, ti barukongko ket kasla mapapaingel nga
arak nga awan ti pagsingawanna; kasla baro a supot ti arak, nakasaganan
a bumtak. 20 Agsaoak tapno mabang-arannak; iyungapko dagiti bibigko
ket sumungbatak. 21 Saanak a mangipakita iti panangidumduma; wenno
saanak a mangted iti pammadayaw iti siasinoman a tao. 22 Ta saanko
nga ammo ti mangted iti kasta a pammadayaw; no inaramidko daytoy, iti
mabiit, alaennakton ti Namarsua kaniak.

33

1 Isu nga ita, Job, agpakaasiak kenka, denggem ti ibalikasko; dumngegka
kadagiti amin a sasaok. 2 Kitaem ita, inyungapkon dagiti ngiwatko;
nagsaon ti dilak iti ngiwatko. 3 Iyebkas dagiti sasaok ti kinalinteg ti
pusok; ti ammo ti bibigko, ibagada a sipupudno. 4 Inaramidnak ti
Espiritu ti Dios; ti anges ti Mannakabalin amin ket inikkannak iti biag.
5 No kabaelam, sungbatannak; isaganam dagiti sasaom iti sangoanak
ket tumakderka. 6 Kitaem, agpadata iti imatang ti Dios; nasukogak met
manipud iti dadamilien a daga. 7 Kitaem, ti pangbutengko ket saannaka a
pagbutngen; wenno ti panangtalmegko ket saan a mangpadagsen kenka.
8 Pudno a nagsaoka iti panagdengngegko; nangngegko ti timek dagiti
sasaom a mangibagbaga, 9 'Nadalusak ken awan ti naglabsingak; awan
dakes nga aramidko ken awan ti basolko. 10 Kitaem, agsapsapul ti
Dios iti gundaway a mangdarup kaniak; ibilbilangnak a kas kabusorna.
11 Kawkawaranna dagiti sakak; sipsiputanna ti amin a dalanko. 12 Kitaem,
sungbatankanto: biddut ti panangibagam iti daytoy, ta natantan-ok ti
Dios ngem iti tao. 13 Apay a makisuppiatka kenkuana? Saan a masapul
nga ipalawagna iti aniaman kadagiti ar-aramidenna. 14 Ta agsasao ti
Dios iti maminsan— wen, mamindua uray no saan a madlaw ti tao
daytoy. 15 Iti tagtagainep, iti sirmata iti rabii, no narnekanen ti turog
dagiti tattao, iti pannakairedep iti pagiddaan— 16 ket luklukatan ti Dios
dagiti lapayag dagiti tattao, ken butbutngenna ida babaen kadagiti pangta,
17 tapno guyudenna ti tao manipud iti panagbasbasolna, ken iyadayona
ti kinatangsit kenkuana. 18 Iyad-adayo ti Dios ti biag ti tao manipud
iti abot, ti biagna manipud iti ibaballasiw iti patay. 19 Nadusa pay
ti tao iti ut-ot iti pagiddaanna, nga addaan iti agtultuloy nga ut-ot
kadagiti tulangna, 20 tapno kagura ti biagna ti taraon, ken kagura ti
kararuana dagiti naisangsangayan a taraon. 21 Umres ti lasagna tapno
saanen a makita; dagiti tulangna, a saan idi a makita, ita agparangdan.
22 Agpayso, umas-asidegen ti kararuana iti abot, ti biagna kadagidiay
nga agtarigagay a mangdadael iti daytoy. 23 Ngem no adda anghel nga

agbalin a mangibabaet para kenkuana, maysa manipud kadagiti rinibribu
nga anghel tapno ipakitana kenkuana ti umno nga aramidenna, 24 ket
no naasi ti anghel kenkuana ket ibagana iti Dios, 'Isalakanmo daytoy a
tao iti pannakatnagna iti abot; nakasarakak iti pangsubbot kenkuana,'
25 ket agbalinto a nalaslasbang ti lasagna ngem iti lasag ti ubing; agsubli
isuna kadagiti aldaw ti kabanbannuaganna. 26 Agkararag isuna iti Dios
ket maasinto ti Dios kenkuana, tapno makitkitana ti rupa ti Dios nga
addaan iti rag-o. Itedto ti Dios ti balligi iti tao. 27 Ket agkantanto dayta
a tao iti sangoanan dagiti dadduma a tattao ket ibagana, 'Nagbasolak ken
sinalungasingko ti pudno, ngem saan a nadusa ti basolko. 28 Inispal ti Dios
ti kararuak iti pannakatnagna iti abot; agtultuloy a makakita ti biagko iti
lawag.' 29 Kitaem, ar-aramiden ti Dios amin dagitoy a banbanag iti tao,
mamindua, wen, mamitlo pay a daras, 30 tapno maisubli ti kararuana
manipud iti abot, tapno malawlawagan isuna babaen iti silaw ti biag.
31 Ipangagmo Job, ken denggennak; agulimekka ta agsaoak. 32 No adda
ibagam, sungbatannak; agsaoka, ta kayatko a paneknekan nga addaka iti
umno. 33 No saan, denggennak ngarud; agulimekka latta, ket isurok kenka
ti kinasirib.”

34

1 Intuloy pay ni Elihu ti nagsao: 2 “Dumngegkayo iti sasaok, dakayo a
masisirib a lallaki; dumngegkayo kaniak dakayo nga addaan pannakaamo.
3 Ta mangngeg ti lapayag ti sasao a kas iti dila a ramananna ti taraon.
4 Pilientayo ti nalinteg para iti bagitayo: sukimatentayo ti pagsayaatan
ti bagbagitayo. 5 Ta kinuna ti Job, 'Nalintegak, ngem inikkat ti Dios ti
kalintegak. 6 Malaksid kadagiti kalintegak, naibilangak nga ulbod. Saan a
maagasan ti sugatko, uray awan basolko.' 7 Ania a kita ti tao ti kasla kenni
Job a nanginom iti pannakalais a kasla danum, 8 a makikadkadua kadagiti
agar-aramid iti dakes, ken makikuykuyog kadagiti nadangkes a tattao? 9 Ta
kinunana, 'Awan ti serbina iti maysa a tao iti panagar-aramid iti pagayatan
ti Dios.' 10 Isu a dumngegkayo kaniak, dakayo a tattao a makaawat:
adayo nga agaramid ti Dios iti kinadangkes; adayo nga agaramid ti
Mannakabalin amin iti basol. 11 Ta baybayadanna ti trabaho ti maysa a
tao; gungunnaanna ti tunggal tao a kas maiyannurot kadagiti bukodna a
wagas. 12 Pudno, awan ti ar-aramiden ti Dios a kinadangkes, wenno saan
a balballikugen ti Mannakabalin amin ti hustisia. 13 Siasino ti nangisaad
kenkuana nga agturay iti daga? Siasino ti nangikabil iti lubong iti
turayna? 14 No ti amin a panpanunotenna ket para laeng kenkuana, ken no
ibabawina ti espirituna ken angesna, 15 ket mapukaw amin a lasag; agsubli
manen ti sangkataoan iti tapok. 16 No ita ket addaanka ti pannakaawat,
denggem daytoy; alingagem dagiti sasaok. 17 Makaiturayy kadi ti maysa
a tao a gumugura iti hustisia? Pabasulem kadi ti Dios a nalinteg ken
nabileg? 18 Ti Dios a nangibaga iti maysa nga ari, 'Managbasolka,' wenno
mangibaga kadagiti natakneng, 'Nadangkeskayo'? 19 Ti Dios a saan a
mangidumduma kadagiti papangulo ken saanna a bigbigen a nangatngato
dagiti nababaknang a tattao ngem kadagiti nakurapay, ta inaramid ida
amin ti imana. 20 Mataydanto iti apagdarikmat; masinganto dagiti tattao
iti tengnga iti rabii ket mataydanto; maikkatto dagiti nabibileg a tattao,
ngem saan a babaen kadagiti ima iti tao. 21 Ta dagiti mata ti Dios ket
adda kadagiti wagas ti maysa a tao; makitkitana amin nga addangna.
22 Awan ti kinasipnget, awan ti nasipnget a mabalin a paglemmengan

dagiti agar-aramid iti dakes. 23 Ta saanen a kasapulan a sukimaten
pay ti Dios ti tao; saanen a kasapulan a a mapan ti siasinoman a
tao iti sangoananna para iti pannakaukom. 24 Pirsapirsayenna dagiti
mabigbigbig a tattao gapu kadagiti aramidda a saanen a kasapulan pay
iti nainget a panangsukimat; isublina dagiti dadduma kadagiti bukodda
a lugar. 25 Iti daytoy a wagas, ammonan dagiti naaramidda; ibellengna
dagitoy a tattao iti rabii, nadadaeldan. 26 Iti imatang dagiti dadduma
a tattao, papatayenna ida gapu kadagiti nadangkes nga aramidda a
kasla kadagiti kriminal 27 gapu ta simminada manipud kenkuana ken
saanda a binigbig ti uray maysa kadagiti wagasna. 28 Iti daytoy a
wagas, naipangngegda kenkuana dagiti asug dagiti napanglaw a tattao,
nangngegna dagiti asug dagiti marigrigatan a tattao. 29 No agul-ulimek
isuna, siasino ti makababalaw kenkuana? No ilingedna ti rupana, siasino
ti makadlaw kenkuana? Iturturayanna ti entero a nasion ken dagiti tattao,
30 tapno saan a makapagturay ti tao nga awan diosna, tapno awan iti
makadangran kadagiti tattao. 31 Kaspangarigan adda ti agibaga iti Dios,
'Pudno a nagbasolak, ngem saanakon a pulos nga agaramid iti basol;
32 isurom kaniak dagiti saanko a makitkita; nagbasolak, ngem saankonton
a pulos nga aramiden daytoy.' 33 Ti panagkunam kadi ket dusaen ti Dios
ti basol dayta a tao, agsipud ta saanmo a kayat ti ar-aramiden ti Dios?
Masapul a sika ti agpili, saan a siak. Ibagam ngarud ti ammom. 34 Ibaganto
kaniak dagiti tattao a mannakaawat—pudno, ibaganto ti tunggal masirib
a makangkangngeg kaniak, 35 'Agsasao ni Job iti awan kaes-eskanna;
dagiti sasaona ket minamaag. 36 No laeng koma ta maisaklang ni Job iti
pangukoman ket maibaga amin dagiti kababassitan a banag iti kasasaadna
gapu iti panagsasaona a kasla nadangkes a tattao. 37 Ta naynayunanna
ti basolna iti panagsukir; ipalpalakpakna dagiti imana a manglalais iti
nagtetengngaantayo; agipenpenpen isuna kadagiti sasao a maibusor iti
Dios.”

35

1 Nagtultuloy pay ni Elihu, kinuna, 2 “Panagkunam kadi ket awan
basolyo? Panagkunam kadi, 'Nalinlintegak ngem ti Dios?' 3 Ta ibagbagam,
'Ania koma ti pagsayaatanna kaniak no nalintegak? Ania ti pagsayaatanna
kaniak daytoy ita, ngem no nagbasolak?' 4 Sungbatankayo, sika ken
dagiti gagayyemmo. 5 Tumangadkayo iti tangatang, ket kitaenyo daytoy;
kitaenyo ti tangatang, a nangatngato ngem kadakayo. 6 No nakabasolka,
ania ti maaramidmo a saan a nasayaat iti Dios? No umado dagiti
naglabsingam, ania ti ar-aramidem kenkuana? 7 No nalintegka, ania iti
maitedmo kenkuana? Ania iti maawatna manipud kadagiti imam? 8 Ti
kinadangkesmo ket mabalin a makadangran iti tao, ta kas taoka, ken ti
kinalintegmo ket mabalin a makaited iti pagsayaatan iti sabali a lalaki nga
anak ti tao. 9 Gapu iti adu nga aramid iti panagparparigat, umasug dagiti
tattao; umawagda iti tulong iti takiag dagiti maiingel a tattao. 10 Ngem
awan iti mangibagbaga, 'Sadino ti ayan ti Dios a Namarsua kaniak, a
mangmangted kadagiti kankanta iti rabii, 11 a mangisursuro kadatayo iti
nasaysayaat pay ngem iti panangisurona kadagiti narungsot nga ayup iti
daga, ken mangpaspasirib kadatayo ngem kadagiti billit iti tangatang?'
12 Sadiay nga umas-asugda, ngem saan a sumungsungbat ti Dios gapu iti
kinatangsit dagiti dakes a tattao. 13 Awan duadua a saan nga ipangag
ti Dios ti asug dagiti maag; saan nga ikaskaso daytoy ti Mannakabalin

amin. 14 Kasano pay a sumungbat isuna no ibagbagayo a saanyo isuna
a makitkita, a ti kasasaadmo ket adda iti sangoananna, ken ur-urayem
isuna! 15 Kasano pay a sungbatannakayo no ibagbagayo a saanna a pulos
a dusdusaen ti siasinoman iti ungetna, ken saan unay isuna a maseknan iti
kinatangsit dagiti tattao. 16 Isu nga agsasao laeng ni Job kadagiti kinamaag;
adu dagiti ibagbagana nga awan kaes-eskanna.”

36

1 Nagtultuloy ni Elihu ket kinunana, 2 “Palubosannak pay nga agsao iti
ababa, ket ipakitak kenka ti maysa a banag gapu ta adda pay bassit nga
ibagak a mangikanawa iti Dios. 3 Ibingayko ti pannakaammok manipud
iti adayo a lugar; bigbigek a ti kinalinteg ket naggapu iti Namarsua
kaniak. 4 Ta pudno, saan a pumalso dagiti sasaok; kaduam ti maysa
a nataengan iti pannakaammo. 5 Kitaem, mannakabalin ti Dios, ken
awan ti um-umsienna; maawatanna amin a banbanag. 6 Saanna nga an-
annadan ti biag dagiti nadangkes a tattao ngem ketdi ar-aramidenna iti
umno para kadagiti agsagsagaba. 7 Saanna nga ik-ikaten ti panagkitana
manipud kadagiti nalinteg a tattao ngem ketdi isaadna ida kadagiti trono
a kasla kadagiti ari iti agnanayon, ket maitag-ayda. 8 No, kas pangarigan,
mabaludda, no mapalab-uganda iti tali ti panagsagaba, 9 ket ipakpakitana
kadakuada ti inaramidda—dagiti naglabsinganda ken ti panagtignayda
a sitatangsit. 10 Luklukatanna pay dagiti lapayagda kadagiti bilbilinna,
ken bilbilininenna ida a tumallikod manipud iti panagaramid iti basol.
11 No dumngegda kenkuana ken dayawenda isuna, gugurendanto dagiti
aldawda iti kinarang-ay, dagiti tawtawenda iti pannakapnek. 12 Nupay
kasta, no saanda a dumngeg, mapapatayda babaen iti kampilan; matay-
danto gapu ta awan ti pannakaammoda. 13 Dagiti awan iti dios ti pusoda
ket mapenpen dagiti pungtotda; saanda a dumawat iti tulong uray no itali
ida ti Dios. 14 Matayda iti kinaagtutuboda; agpatingga dagiti bibiagda
kadagiti balangkantis. 15 Is-ispalen ti Dios dagiti tattao nga agrigrigat
babaen iti pannakaparparigatda; luklukatanna dagiti lapayagda babaen
iti pannakaidadanesda. 16 Pudno, kayatnaka nga ilung-aw iti rigat nga
agturong iti nalawa a lugar nga awan iti rigat ken iti lugar a mapno
ti lamisaanmo iti taraon na napnoan iti taba. 17 Ngem napnoanka iti
pammabasol kadagiti nadangkes a tattao; tinengngelnaka ti pannakaukom
ken hustisia. 18 Saanmo nga ipalubos nga allilawennaka ti kinabaknang;
saanmo nga ipalubos a ti dakkel a gatad ti pasoksok ti mangibaw-ing kenka
manipud iti hustisia. 19 Adda kadi ti pagsayaatan a maitedna kenka ti
kinabaknangmo, tapno saanka nga agrigat, wenno matulongannaka kadi
ti amin a pigsam? 20 Saanmo a tarigagayan ti rabii nga agaramid iti basol
kadagiti dadduma, no napapanaw dagiti tattao iti lugarda. 21 Agannadka
a saanka nga agsubli iti pannagbasol gapu ta masusuotka babaen iti
panagsagaba tapno maiyadayoka manipud iti panagbasol. 22 Kitaem,
naitag-ay ti Dios iti pannakabalinna; siasino ti manursuro a kas kenkuana?
23 Siasino iti nangisuro kenkuana maipanggep iti wagasna? Siasino ti
makaibaga kenkuana, 'Saan a nalinteg ti inaramidmo?' 24 Laglagipem a
dayawen dagiti aramidna, nga inkanta dagiti tattao. 25 Nakita amin a
tattao dagidiay nga aramid, ngem makitada laeng dagidiay nga aramid
manipud iti adayo. 26 Kitaem, naindaklan ti Dios, ngem saantayo unay a
maawatan isuna; saan a mabilang ti tawtawenna. 27 Ta ipangpangatona

dagiti tedted ti danum nga agbalin a tudo manipud iti alingasawna, 28 nga
aglaplapusanan nga ibukbukbok ken itintinnag dagiti ulep iti sangkataoan.
29 Pudno, maawatan kadi ti siasinoman ti kinalawa dagiti ul-ulep ken
dagiti gurruod manipud kadagiti toldana? 30 Kitaem, ipalpalikmotna ti
kimatna iti bagina; kalkalubanna ti taaw iti kinasipnget. 31 Iti daytoy a
wagas pakpakanenna dagiti tattao ken mangmangted iti aglaplapusanan
a taraon. 32 Kalkalubanna kadagiti imana dagiti kimat aginggana nga
ibaonna dagitoy a tiroenda dagiti puntada. 33 Dagiti daranudorda ti
mangibagbaga kadagiti tattao nga adda iti paumay a bagyo; ammo met
ti ayup ti panagsangpetna.

37

1 Pudno, agkibkibbayo ti pusok iti daytoy; ken aggargaraw iti ayanna.
2 O, denggem ti daranudor ti timekna, ti aweng a rumrumuar manipud
iti ngiwatna. 3 Ibabaonna daytoy iti sirok ti entero a tangatang, ken
ibabaonna dagiti kimatna kadagiti beddeng ti daga. 4 Adda timek
nga agdaranudor kalpasan daytoy; paggurruodenna babaen iti timek
ti kinatan-okna; saanna a laplappedan dagiti kimat no mangngeg ti
timekna. 5 Paggurruoden ti Dios iti nakakaskasdaaw a wagas babaen
iti timekna; agar-aramid isuna kadagiti naindaklan a banbanag a saan-
tayo a maawatan. 6 Ta ibagbagana kadagiti niebe, 'Agtinnagka iti
rabaw ti daga'; kasta met kadagiti arbis, 'Agbalinka a napigsa a tudo.'
7 Pagsarsardengenna ti ima ti tunggal tao manipud iti panagtrabaho,
tapno makita dagiti amin a tattao nga inaramidna dagiti aramidna. 8 Ket
aglemmeng dagiti narungsot nga ayup ken agtalinaedda kadagiti rukibda.
9 Aggapgapu ti bagyo iti siledna iti abagatan ken aggapgapu ti lamiis
manipud iti agwarwaras nga angin iti amianan. 10 Babaen iti anges ti
Dios, tumaud ti yelo; ken tumanken a kasla landok ti nalawa a danum.
11 Pudno, padagsenenna ti napuskol nga ulep babaen iti linnaaw; iwar-
warasna ti kimatna kadagiti ulep. 12 Pagrikus-rikusenna dagiti ulep
babaen iti panangiturongna, tapno maaramidda ti aniaman nga ibilbilinna
kadakuada iti ngatoen ti entero a lubong. 13 Ar-aramidenna amin dagitoy;
no dadduma mapaspasamak daytoy para iti pannakailinteg, no dadduma
para kadagiti dagana, ken no dadduma ket kas panangtungpal iti napudno
a tulagna. 14 Denggem daytoy, Job; agsardengka ken panunotem dagiti
nakakaskasdaaw nga aramid ti Dios. 15 Ammom kadi no kasano ti panang-
bilin ti Dios kadagiti ulep ken panagpakimatna kadagitoy? 16 Maawatam
kadi ti panagtapaw dagiti ulep, dagiti nakakaskasdaaw nga aramid ti Dios,
nga addaan iti naan-anay a pannakaammo? 17 Maawatam kadi no kasano
a bumara dagiti kawesmo no agtalna ti daga gapu iti angin manipud
iti abagatan? 18 Maiwarasmo kadi ti tangatang a kas iti kabaelanna—ti
tangatang, a kas kabileg ti sarming a landok? 19 Isuronakami iti rumbeng
nga ibagami kenkuana, ta saanmi a mapagsasaruno dagiti ibagami gapu
iti kinasipnget dagiti panunotmi. 20 Rumbeng kadi a mabagaan isuna a
kayatko ti makitungtung kenkuana? Tarigagayan kadi ti maysa a tao ti
matilmon? 21 Ita, saan a maperreng dagiti tattao ti init no agranraniag
daytoy iti tangatang kalpasan a makalabas ti angin ken winaknitan dagiti
ulep. 22 Aggapu iti amianan ti nabalitukan a kinarangrang—iti Dios ti
nakakaskasdaaw a dayag. 23 Maipanggep iti Mannakabalin-amin, saantayo
a mabirukan isuna; naindaklan ti pannakabalin ken ti kinalintegna.

Saanna nga idaddadanes dagiti tattao. 24 Ngarud, kabuteng dagiti tattao
isuna. Saanna nga ipangpangag dagiti mangipagpagarup a nasiribda.”

38

1 Kalpasanna, inawagan ni Yahweh ni Job manipud iti nadawel a
bagio ket kinunana, 2 “Siasino daytoy a mangiiyeg iti kinasipnget kadagiti
panggepko babaen kadagiti sasao nga awanan ti pannakaamo? 3 Ita,
agbarikeska a kas maysa a lalaki ta agsaludsodak kenka, ket masapul
a sungbatannak. 4 Sadino ti ayanmo idi inkabilko ti pundasion ti
daga? Ibagam kaniak, no addaanka iti adu a pannakaawat. 5 Siasino
ti nangikkeddeng iti rukodna? Ibagam kaniak, no ammom. Siasino ti
nangiyunnat iti pangrukod iti rabawna? 6 Ania ti nakaikabilan dagiti
pundasionna? Siasino ti nangikabil iti bato a pasulina 7 idi nagkanta dagiti
bituen iti agsapa ken idi nagpukkaw gapu iti rag-o dagiti amin nga annak
ti Dios? 8 Siasino ti nangiserra kadagiti ruangan ti baybay idi nagpussuak
daytoy, a kasla rimmuar daytoy iti aanakan— 9 idi pinagbalinko dagiti
ulep a kawesna, ken ti nakaro a sipnget a lampinna? 10 Dayta ket idi
sinennialak ti pagpatinggaak iti baybay, ken idi inkabilko dagiti balunet
ken dagiti ridawna, 11 ken idi imbagak iti daytoy, 'Aginggaka laeng ditoy
ngem saankan a lumabes pay; ditoy ti pangikabilak iti pagpatinggaan
dagiti napalangguad a dalluyonmo.' 12 Manipud nangrugi dagiti bukodmo
nga aldaw, napadasmo kadin a binilin ti agsapa tapno mangrugin, ken
ti bannawag ti agsapa tapno maammoanna ti lugar a pakaibilanganna
kadagiti banbanag, 13 tapno maiggamanna dagiti igid ti daga tapno
mawagwag dagiti nadangkes a tattao a rummuar iti daytoy? 14 Nagbaliw
ti langa ti daga a kasla iti panagbaliw ti pitak iti sirok ti selio; amin
a banbanag nga adda iti daytoy ket agbalin a nalawag a kasla kadagiti
kupin ti maysa a pagan-anay. 15 Manipud kadagiti nadangkes a tattao ket
naikkat ti lawagda, natukkol ti nakangato nga imada. 16 Napanka kadin
kadagiti pagtataudan ti danum iti baybay? Nagnaka kadin iti kaadaleman
a paset ti baybay? 17 Naipakita kadin kenka dagiti ruangan ti patay?
Nakitam kadin dagiti ruangan ti anniniwan ti patay? 18 Naawatam kadin
ti kinalawa ti daga? Ibagam kaniak no ammom amin dagitoy. 19 Sadino
ti dalan nga agturong iti paginanaan ti lawag— maipapan iti kinasipnget,
sadino ti lugarna? 20 Maidalanmo kadi ti lawag ken ti sipnget kadagiti
lugar a pagtrabahoanda? Mabirukam kadi ti dalan nga agsubli kadagiti
balbalayda para kadakuada? 21 Awan dua-dua nga ammom, gapu ta
naiyanakka idin; adu unayen ti bilang dagiti aldawmo! 22 Nastrekmo
kadin dagiti pagidulinan ti niebe wenno nakitam kadin dagiti pagidulinan
ti uraro, 23 dagitoy a banbanag nga induldulinko para iti tiempo ti riribuk,
para kadagiti aldaw ti ranget ken gubat? 24 Ania ti dalan a pakawarasan
ti kimat wenno sadino ti nakaipul-oyan ti angin a manipud iti daya iti
rabaw ti daga? 25 Siasino ti nangaramid kadagiti pagayusan dagiti layus
ti tudo wenno siasino ti nangaramid kadagiti pagnaan ti kanabruong
ti gurruod, 26 a mangpatudo kadagiti daga nga awan matagtagitaona,
ken iti let-ang, nga awan ti uray maysa nga agbibiag, 27 tapno masabet
dagiti kasapulan ti natikag ken nabay-bay-an a paset ti daga, ken tapno
maparusing dagiti naganus a ruot? 28 Adda kadi ama ti tudo? Siasino
ti nangpataud kadagiti tedted ti linnaaw? 29 Siasino ti akin aanakan ti
nagtaudan ti yelo? Asino ti nangipasngay iti niebe manipud iti tangatang?

30 Aglemmeng ti danum ket agbalin a kasla bato; timmangken ti rabaw ti
adalem a danum. 31 Mareppetmo kadi kadagiti kawar dagiti “Pleiades,”
wenno mawarwarmo kadi dagiti galut ti “Orion”? 32 Maiturongmo kadi
dagiti banbanag iti tangatang nga agparang iti umno a panawenda?
Maidalanmo kadi dagiti oso ken dagiti annakna? 33 Ammom kadi dagiti
alagaden ti tangatang? Maisaadmo kadi ti linteg ti tangatang iti rabaw
ti daga? 34 Mapapigsaam kadi ti timekmo aggingga kadagiti ulep, tapno
malapunosnaka ti bumayakabak a tudo? 35 Maparuarmo kadi dagiti kimat,
nga ibagada kenka, 'Adtoy kami'? 36 Siasino ti nangikabil iti kinasirib
kadagiti ulep wenno nangted iti pannakaawat iti angep? 37 Siasino ti
makabilang kadagiti ulep babaen iti laingna? Siasino ti makaibuyat iti lalat
a pagkargaan ti danum iti tangatang 38 inton agtutukel dagiti tapok ken
agdidikket dagiti bingkol? 39 Makaanupka kadi iti ayup a para iti kabaian
a leon wenno mabussogmo kadi dagiti urbonna 40 inton kumkumlebda
kadagiti rukibda ken aglemlemmengda iti kasamekan nga agur-uray?
41 Siasino ti mangipapaay kadagiti ayup para kadagiti uwak no umasug
dagiti annakda iti Dios ken agdiwerdiwerda gapu iti kinaawan ti taraonda?

39

1 Ammom kadi ti tiempo a panangipasngay dagiti atap a kalding
kadagiti annakda kadagiti kabatbatoan? Makitam kadi ti panagipas-
ngay dagiti ugsa kadagiti urbonda? 2 Mabilangmo kadi ti bulan a
panagsikogda? Ammom kadi ti tiempo ti panangispasngayda kadagiti
urbonda? 3 Agrukobda ket ipasngayda ti urbonda, ken kalpasanna,
malpasen ti rigat ti panaganakda. 4 Pumigsa ken dumakkel dagiti urbonda
kadagiti tay-ak; pumanawda ket saandan nga agsubli pay. 5 Siasino ti
nangibulos iti atap nga asno? Siasino ti nangwarwar kadagiti tali ti atap
nga asno, 6 a ti pagtaenganna ket inaramidko idiay Arabah, ti balayna
idiay naapgad a daga? 7 Katkatawaanna a lalaisen dagiti arimbangaw
iti siudad; saanna a mangmangngeg ti pukkaw dagiti mangiturturong.
8 Agsursursor isuna kadagiti banbantay a kas pagarabanna; agbirbirok
isuna sadiay kadagiti nalangto a ruot nga arabenda. 9 Maragsakanto
kadi ti atap a baka nga agserbi kenka? Umannugotto kadi daytoy nga
agtalinaed iti kulluongmo? 10 Babaen iti maysa a tali, maiturongmo kadi
ti atap a baka a mangarado kadagiti aradoen? Aradoenna kadi dagiti
tanap para kenka? 11 Pagtalkam kadi isuna gapu ta kasta unay ti pigsana?
Ibatim kadi ti trabahom kenkuana nga aramidenna? 12 Agtalekka kadi
kenkuana a mangipan iti trigom iti pangtaengam, a mangummong kadagiti
trigo iti paggirikam? 13 Sitatangsit nga agpayakpak dagiti payyak dagiti
abestrus, ngem isuda kadi dagiti dadakkel a dutdot ken babassit a dutdot
ti ayat? 14 Ta ibatbatina dagiti itlogna iti daga, ken baybay-anna ida
a mapudpudotan iti tapok; 15 malipatanna nga amangan no mapayatan
dagitoy ket marumekda wenno amangan no mabaddekkan dagitoy dagiti
narungsot nga ayup. 16 Naranggas isuna kadagiti piyyekna a kasla saanna
ida a piyyek; saan a mabuteng isuna nga amangan no maawanan ti serbi
ti nagbannoganna, 17 gapu ta inikkat ti Dios kenkuana ti sirib ken saanna
nga inikkan isuna iti pannakaawat. 18 No tumaray isuna a sipapartak,
katkatawaanna a lalaisen ti kabalyo ken ti nakasakay iti daytoy. 19 Intedmo
kadi iti kabalio ti pigsana? Binaduam kadi ti tengngedna iti buok nga
agallo-allon? 20 Napalagtom kadi isunan a kasla dudon? Nakabutbuteng

ti kinapigsa ti panagbang-esna. 21 Sipipigsa a mangkurob ken agragrag-o
isuna iti pigsanna; agdardaras isuna a mangsabat kadagiti igam. 22 Um-
umsienna ti buteng ken saan isuna a maupay; saanna a taltallikudan
ti kampilan. 23 Kumalangiking ti kaluban a maitupatupa iti sikiganna,
agraman dagiti sumilapsilap a gayang ken pika. 24 Tiltilmonenna ti daga
babaen iti kinarungsot ken pungtot; saan isuna a makatalna iti panaguni ti
trumpeta. 25 Tunggal aguni dagiti trumpeta, kunkunaenna, 'Aha!' Maang-
angotna ti gubat iti adayo—-dagiti umarimbangaw a pukkaw dagiti opisial
ken dagiti ikkis. 26 Babaen kadi iti siribmo nga agampayag ti kali, nga
iyunnatna dagiti payyakna para iti abagatan? 27 Gapu kadi kadagiti
bilinmo isu a tumayab ken agumok ti agila kadagiti nangato a lugar?
28 Agnanaed isuna kadagiti rangkis ken ar-aramidenna ti pagtaengana
kadagiti tuktok dagiti rangkis, a maysa a sarikedked? 29 Manipud sadiay
agbirbirok isuna iti sippayutenna; makitana dagitoy manipud iti adayo.
30 Uminum met dagiti piyyekna iti dara; no sadino ti ayan dagiti napapatay
a tattao, adda isuna sadiay."

40

1 Intuloy ni Yahweh ti nakisarita kenni Job; kinunana; 2 "Rumbeng
kadi a ti siasinoman nga agtarigagay a mangbabalaw ket padasenna nga
aturen ti Mannakabalin-amin? Ti makisinsinnupiat iti Dios, bay-am isuna
a sumungbat." 3 Ket simmungbat ni Job kenni Yahweh ket kinunana,
4 "Kitaem, awan ti pategko; kasanoka a masungbatan? Iyappotko ti
imak iti ngiwatko. 5 Nagsaoak iti naminsan, ket saanakon a sumungbat;
kinapudnona, namindua, ngem saankon nga ituloy pay." 6 Kalpasanna,
simmungbat ni Yahweh kenni Job manipud iti nadawel a bagio, kinunana,
7 "Ita barikesam dagiti lumom a kas maysa a lalaki, ta agsaludsodak
kenka, ket masapul a sungbatannak. 8 Pudno kadi nga ibagam a saanak
a nalinteg? Pabasolennak kadi tapno maibagam a hustoka? 9 Addaanka
kadi iti takiag a kas iti Dios? Mapaggurruodmo kadi babaen iti timek a
kas kekuana? 10 Ita, agkaweska iti kinadayag ken kinatakneng; arkosam
ta bagim iti dayaw ken kinatan-ok. 11 Iwarasmo ti nalabes a pungtotmo;
kitaem ti tunggal maysa a napalangguad ket ipababam isuna. 12 Kitaem
ti tunggal maysa a napalangguad ket ipababam isuna; ipayatmo dagiti
nadangkes a tattao iti pagtaktakderanda. 13 Ikalim ida a sangsangkamaysa
iti daga; ibaludmo dagiti rupada iti nalimed a disso. 14 Ket, bigbigekto
met a kabaelannaka nga isalakan ti bukodmo a makannawan nga ima.
15 Kitaem ita ti behemot, a pinarsuak a kas ti panangparsuak kenka;
mangmangan daytoy iti ruot a kas iti baka. 16 Ita kitaem, ti pigsana ket
adda kadagiti lumona; ti bilegna ket adda iti piskel ti tianna. 17 Ikutkutina
ti ipusna a kas iti maysa a sedro, nagsisilpo dagiti piskel ti luppona.
18 Dagiti tulangna ket kasla kadagiti tubo a bronse; dagiti gurongna ket
kasla kadagiti bareta a landok. 19 Isuna ti pangulo dagiti pinarsua ti
Dios. Ti Dios laeng, a nagparsua kenkuana, ti makaparmek kenkuana.
20 Ta ipapaayan isuna dagiti turod iti taraon; agay-ayam iti asideg dagiti
narungsot nga ayup. 21 Agid-idda isuna iti sirok dagiti mula a lotus
iti salinong dagiti runo, kadagiti ban-aw. 22 Linlinungan isuna dagiti
mula a lotus; adda iti aglawlawna dagiti kayo a karawawe kadagiti
waig. 23 Kitaem, no layusen dagiti ti karayan ti pantarna, saan isuna nga
agbuteng; natalek isuna, uray no dumakkel ti danum ti karayan Jordan

aggingga iti sungona. 24 Adda kadi makatiliw kenkuana babaen iti kawit,
wenno mangtaldeng iti agongna babaen iti silo?

41

1 Kabaelam kadi a banniitan ti leviatan? Wenno galutan ti sungona?
2 Kabaelam kadi a talian ti agongna, wenno duyoken ti pangalna babaen
iti banniit? 3 Agpakaasi kadi kenka daytoy? Makisao kadi kenka daytoy
iti naalumamay? 4 Makitulag kadi daytoy kenka, nga alaem isuna nga
agbalin nga adipenmo iti agnanayon? 5 Makiaay-ayamka kadi kenkuana
a kas iti billit? Galutam kadi isuna para kadagiti adipenmo a babbai?
6 Makitinnawar kadi dagiti bunggoy ti mangngalap para kenkuana?
Tadtadenda kadi isuna nga isukatda kadagiti aglaklako? 7 Kabaelam
kadi a punnoen ti kudilna iti gayang wenno ti ulona iti pangkalap a
pika? 8 Sagidem isuna iti uray maminsan laeng, ket malaglagipmonto ti
panakirangetna ket saanmonton nga uliten daytoy. 9 Kitaem, ti namnama
ti siasinoman a mangar-aramid iti dayta ket ubbaw; saan kadi a matuang
iti daga ti siasinoman uray no makitada laeng daytoy? 10 Awan ti
narungsot a makaitured a mangriribuk iti leviatan; siasino ngarud ti
makaitured a tumakder iti sangoanak? 11 Siasino ti immun-una a nakaited
iti aniaman a banag kaniak tapno agsubadak koma kenkuana? Aniaman
nga adda iti sirok ti sibubukel a tangatang ket kukuak. 12 Saanak
nga agulimek maipanggep kadagiti saka ti leviatan, wenno maipapan
iti pigsana, wenno ti makaay-ayo a langana. 13 Siasino ti makaikkat iti
akinruar nga akkub ti bagina? Siasino ti makasalpot iti doble a kabalna?
14 Siasino ti makalukat iti ruangan ti rupana - a napalikmutan kadagiti
ngipenna, a nakabutbuteng? 15 Naaramid ti bukotna iti naintar a salaknib,
nagdedekketda a kas iti nagdidinnekket a pangserra. 16 Naidekket unay ti
maysa iti sabali pay nga awan pulos ti angin a makastrek iti nagbabaetan
dagitoy. 17 Nagdidinnekketda iti tunggal maysa; nagkikinnapetda, tapno
saanda a mapagsisina. 18 Adda silnag a rummuar iti panagbang-esna;
maiyarig dagiti matana iti panagsingising ti init iti parbangon. 19 Iti
ngiwatna, rumuar ti kasla umap-apuy a pagsilawan, aglalagto a rummuar
dagiti rissik ti apuy. 20 Kadagiti abut ti agongna, rumuar ti asuk a kas
iti agburburek a danum iti banga a nakasaang iti apuy a kasta unay ti
pudotna. 21 Pasgedan ti angesna dagiti uging; apuy ti rumuar manipud
iti ngiwatna. 22 Iti tengngedna ket kinapigsa, ket nakabutbuteng ti
lumablabas iti sangoananna. 23 Nagdidinnekket dagiti paspaset ti lasagna;
nakalaglagdada; saanda a makuti. 24 Ti pusona ket kas katangken ti bato
- pudno, katangtangken ti akinbaba a bato ti paggilingan. 25 No tumakder
isuna, uray dagiti didiosen ket agbuteng; gapu iti buteng, agsanudda.
26 No maiduyok ti kampilan kenkuana, awan mamaayna - ken uray ti
gayang ken pana wenno uray ania a natirad nga armas. 27 Kasla laeng
garami, ti landok kenkuana, ken ti bronse ket kasla laeng narukop a
kayo. 28 Saan isuna a mapagtaray ti pana; para kenkuana, ti maipalsiit
a bato ket kasla laeng taep. 29 Dagiti pang-or ket ibilbilangna a kas
garami; katkatawaanna dagiti agtatayab a gayang nga agturong kenkuana.
30 Dagiti akinbaba a pasetna ket maiyarig kadagiti natatadem a paset ti
nabuong a banga; mangibati isuna iti tugot iti kapitakan a kasla maysa
isuna a dakkel nga arado. 31 Pagburekenna ti nauneg a baybay a kas iti
maysa a banga nga adda agburburek a danumna; pagbalinenna ti baybay

a kasla banga ti sapsapo. 32 Pagraniagenna ti pagnaanna; pagarupen
ti makakita a nagbalin a puraw ti nauneg a baybay. 33 Iti rabaw ti
daga, awan ti umasping kenkuana, a nagbiag nga awan pagbutnganna.
34 Makitkitana amin a napalangguad; isuna ti ari kadagiti amin nga annak
ti kinapalangguad."

42

1 Kalpasanna, simmungbat ni Job kenni Yahweh ket kinunana, 2 "Ammok
a maaramidmo amin a banbanag, nga awan ti panggepmo a mabalin
a malapdan. 3 Sinaludsodmo kaniak, 'Siasino daytoy nga awanan
pannakaammo a nangyeg iti kinasipnget kadagiti panggepko?' Ngarud,
nakaibagaak kadagiti banbanag a saanko a maawatan, banbanag a
narigatko unay a maawatan, a saanko nga ammo ti kaipapananna.
4 Kinunam kaniak, 'Ita, dumngegka, ket agsaoak; adda banbanag a
damagek kenka, ket ibagam kaniak dagitoy.' 5 Nangngegak ti maipapan
kenka babaen kadagiti lapayagko, ngem ita makitkitanakan dagiti matak.
6 Isu a kagurak ti bagik; agbabawiak babaen kadagiti tapok ken dapdapo."
7 Ket napasamak a kalpasan nga imbagana dagitoy a sasao kenni Job,
kinuna ni Yahweh kenni Elifaz a taga-Teman, "Napasgedan ti pungtotko
kenka ken iti dua a gagayyemmo ta saanyo nga imbaga ti umno a banag
maipanggep kaniak, a kas iti inaramid ni Job nga adipenko. 8 Ita ngarud,
mangalakayo iti pito a kalakian a baka ken pito a kalakian a karnero,
mapankayo kenni Job nga adipenko ket mangidatagkayo para iti bagiyo
iti daton a mapuoran. Ikararagannakayonto ni Job nga adipenko ket
denggekto ti kararagna, tapno saankayo a dusaen iti kinamaagyo. Saanyo
nga imbaga ti umno a maipanggep kaniak, a kas iti inaramid ni Job
nga adipenko." 9 Isu a napan da Elifaz a taga-Teman, ni Bildad a taga-
Shuhit, ken ni Zofar a taga-Naamat ket inaramidda ti imbilin ni Yahweh
kadakuada, ket inawat ni Yahweh ni Job. 10 Idi nagkararag ni Job para
kadagiti gagayyemna, insubli ni Yahweh dagiti kinabaknangna. Inikkan
ni Yahweh isuna iti mamindua a daras a kaadu dagiti sanikua nga adda
kenkuana idi. 11 Ket amin dagiti kakabsat ni Job a lallaki, ken amin a
kakabsatna a babbai, ken amin a gagayyemna idi — napanda kenkuana ket
nakipanganda iti balayna. Nakipagladingitda kenkuana ken liniwliwada
isuna maipanggep kadagiti amin a didigra nga impalak-am ni Yahweh
kenkuana. Amin a tattao ket nangted kenni Job iti maysa a pidaso ti pirak
ken maysa a balitok a singsing. 12 Ad-adda pay a binendisionan ni Yahweh
ti maudi a paset ti biag ni Job ngem ti immuna; addaan isuna iti sangapulo
ket uppat a ribu a karnero, innem a ribu a kamelio, sangaribu a pares
a baka, ken sangaribu a kabaian nga asno. 13 Naaddaan met isuna iti
pito nga annak a lallaki ken tallo a babbai. 14 Pinanagananna ti inauna
nga anakna a babai iti Jemimah, Keziah ti maikadua, ken Kerenhapuch ti
maikatlo. 15 Iti entero a daga, awanen ti masarakan a babbai a napinpintas
ngem kadagiti annak ni Job a babbai. Inikkan ida ti amada iti tawid
kasta met kadagiti annakna a lallaki. 16 Kalpasan daytoy, nagbiag pay
ni Job iti sangagasut ket uppat a pulo a tawen; nakadennana pay dagiti
annakna a lallaki ken dagiti appokona agingga iti maikapat a henerasion.
17 Kalpasanna, natay ni Job gapu iti kinalakayna unay a ginanasna ti
nagbiag.

Dagiti Salmo

1

1 Nagasat ti tao a saan a magna iti pammagbaga dagiti nadangkes, wenno
agtakder iti dalan dagiti managbasol, wenno agtugaw iti taripnong dagiti
manglalais. 2 Ngem ti ragsakna ket adda iti linteg ni Yahweh, ken ut-
utobenna ti linteg ni Yahweh iti aldaw ken rabii. 3 Maiyarig isuna iti maysa
a kayo a naimula iti igid dagiti waig nga agbunga iti tiempona, a saan a
malaylay dagiti bulongna; agballigi ti aniaman nga aramidenna. 4 Saan a
kasta dagiti nadangkes, ngem kasla ketdi iti taep nga itayab ti angin. 5 Isu
a saanto a makatakder dagiti nadangkes iti panangukom, wenno dagiti
managbasol iti taripnong dagiti nalinteg. 6 Ta anamungan ni Yahweh ti
dalan dagiti nalinteg, ngem mapukawto ti dalan dagiti nadangkes.

2

1 Apay nga agrebelde dagiti nasion, ken agtutulag dagiti tattao iti awan
serserbina? 2 Agkaykaysa nga agsagana dagiti ari iti daga ken agkaykaysa
dagiti mangiturturay nga agtutulag a maibusor kenni Yahweh ken iti
Mesiasna, a kunada, 3 “Pugsatentayo dagiti posas nga inkabilda kadatayo
ken ibellengtayo dagiti kawarda.” 4 Isuna a nakatugaw kadagiti langit,
uyawennanto ida; lalaisen ti Apo ida. 5 Ket agsao isuna kadakuada iti
ungetna ken butbutngenna ida iti pungtotna, a kunana, 6 Siak a mismo ti
nangpulot iti arik idiay Sion, ti nasantoan a bantayko.” 7 Ipakaammokto
ti bilin ni Yahweh. Kinunana kaniak, “Sika ti anakko! Ita nga aldaw,
nagbalinak nga amam. 8 Agkiddawka kaniak, ket itedko kenka dagiti
nasion a tawidmo ken dagiti kaadaywan a rehion iti daga a sanikuam.
9 Burakemto ida babaen iti setro a landok; rumekemto ida a kasla
banga ti agdamdamili.” 10 Isu nga ita, dakayo nga ari, maballaagankayo;
masuroankayo, dakayo a mangiturturay iti daga. 11 Dayawenyo ni Yahweh
nga addaan panagbuteng ken agrag-okayo nga addaan panagpigerger.
12 Agkanyo ti anak amangan no makaungetto isuna kadakayo, ket
mataykayo iti dalan inton dagus a sumged ti ungetna. Anian a nagasat
dagiti amin nga agkamang kenkuana.

3

1 O Yahweh, anian a nagadu dagiti kabusorko! Adu ti timmallikud
ken nangraut kaniak. 2 Adu dagiti mangibagbaga maipanggep kaniak,
“Awan ti tulong a maipaay kenkuana manipud iti Dios.” Selah 3 Ngem
sika, O Yahweh, ket kalasag iti aglawlawko, dayagko, ken mangparparegta
kaniak. 4 Umawagak kenni Yahweh, ket sungbatannak manipud iti
nasantoan a turodna. Selah 5 Nagiddaak ket nakaturogak; nagriingak,
ta silanaknibannak ni Yahweh. 6 Saanak nga agbuteng kadagiti rineprep
a tattao iti aglawlawko a bumusor kaniak. 7 Bumangonka, O Yahweh!
Isalakannak, Diosko! Ta kabilem dagiti amin a kabusorko kadagiti
pangada; pusiem dagiti ngipen dagiti nadangkes. 8 Aggapu kenni Yahweh
ti pannakaisalakan. Adda koma kadagiti tattaom ti bendisionmo. Selah

4

1 Sungbatannak no umawagak, O Dios ti kinalintegko; ispalennak
no agpeggadak. Kaasiannak ken denggem ti kararagko. 2 Dakayo a
tattao, aginggana kaano a pagbalbalinenyo a pakaibabainan ti dayawko?
Aginggana kaano ti panagayatyo iti awan serserbina ken panangsapulyo
kadagiti kinaulbod? Selah 3 Ngem ammoenyo nga ilaslasin ni Yahweh
dagiti nadiosan para kenkuana. Denggennakto ni Yahweh no umawagak
kenkuana. 4 Agpigergerkayo iti buteng, ngem saankayo nga agbasol!
Utobenyo iti pusoyo iti pagiddaanyo ket agulimekkayo. Selah 5 Idatonyo
dagiti daton iti kinalinteg ken agtalekkayo kenni Yahweh. 6 Adu ti agkuna,
“Siasino ti mangipakita kadakami iti aniaman a nasayaat?” O Yahweh,
paraniagem ti lawag ti rupam kadakami. 7 Inikkam ti pusok iti ad-adda a
kinaragsak ngem iti adda kadagiti dadduma idi immadu ti trigo ken baro
nga arakda. 8 Gapu iti kinatalna nga agidda ken maturogak, ta sika laeng,
O Yahweh, pagbalbalinennak a naan-anay a natalged.

5

1 Denggem ti awagko kenka, O Yahweh; panunotem dagiti as-asugko.
2 Denggem ti timek ti awagko, O Arik ken Diosko, ta sika ti pagkarkararagak. 3 O Yahweh, mangmangngegmo ti ararawko iti agsapa; iti agsapa,
iyegko dagiti kiddawko kenka ken agurayak a sinanama. 4 Pudno a saanka
a Dios nga uman-anamong iti dakes; saanto a dagiti dakes a tattao ti
sangailim. 5 Saanto nga agtakder iti imatangmo dagiti napalangguad a tattao; kagurguram dagiti amin nga agtitignay a sidadangkes. 6 Dadaelemto
dagiti ulbod; um-umsien ni Yahweh dagiti naranggas ken manangallilaw a
tattao. 7 Ngem para kaniak, gapu iti naindaklan a kinapudnom iti tulagmo,
sumrekak iti balaymo; siraraem nga agrukbabak iti nasantoan a templom.
8 O Apo, idalannak iti kinalintegmo gapu kadagiti kabusorko; palintegem
ti dalanmo iti sangoanak. 9 Ta awan ti kinapudno iti ngiwatda; nadangkes
ti kaungganda; ti karabukobda ket nakalukat a tanem; agpaspasablogda
babaen iti dilada. 10 Ibilangmo a nagbiddutda, O Dios; dagiti panggepda
koma ti pakatinnaganda! Papanawem ida gapu kadagiti adu a basbasolda,
gapu ta nagsukirda kenka. 11 Ngem agrag-o koma dagiti amin nga
agkamang kenka; ipalubosmo koma a kanayon nga agpukkawda a sirarag-o agsipud ta ikankanawam ida; ipalubosmo koma nga agrag-oda kenka,
dagidiay mangay-ayat iti naganmo. 12 Ta bendisionamto dagiti nalinteg, O
Yahweh; palikmutamto ida iti ayatmo a kas iti maysa a kalasag.

6

1 O Yahweh, saannak a tubtubngaren iti ungetmo wenno dusdusaen
iti pungtotmo. 2 Kaasiannak, O Yahweh, ta nakapuyak; agasannak, O
Yahweh, ta agkutkutukot dagiti tulangko. 3 Mariribukan pay unay ti
kararuak. Ngem sika, O Yahweh - aginggana kaano nga agtultuloy daytoy?
4 Agsublika, O Yahweh! Ispalennak. Isalakannak gapu iti kinapudnom
iti tulagmo! 5 Ta iti patay, awan pakalaglagipan kenka. Idiay sheol,
siasino ti agyamanto kenka? 6 Agkakapsutak iti panagasugko. Agpatpatnag
a maslep ti pagiddaak kadagiti luluak; basbasaek ti punganko kadagiti
luluak. 7 Limmidem dagiti matak gapu iti ladingit; agkapuydan gapu
kadagiti amin a kabusorko. 8 Adaywandak, dakayo amin nga agar-aramid
iti kinadakes; ta nangngeg ni Yahweh ti timek ti panagsangitko. 9 Nangngeg
ni Yahweh ti panagkiddawko iti kaasi; inawat ni Yahweh ti kararagko.

10 Mabainanto dagiti amin a kabusorko ken mariribukandanto iti kasta
unay. Agsanuddanto ket dagusda a mapabainan.

7

1 O Yahweh a Diosko, agkamangak kenka! Isalakannak kadagiti amin a
mangkamkamat kaniak, ken ispalennak. 2 Ta no saan, lasanglasangendak
a kasla leon, pirsapirsayendak nga awan ti makabael a mangsalaknib ka-
niak. 3 O Yahweh a Diosko, saanko a pulos nga inaramid ti ibagbaga dagiti
kabusorko nga inaramidko; awan ti kinakillo kadagiti imak. 4 Saanak a
pulos a nangaramid iti biddut iti siasinoman nga addaan pannakikappia
kaniak, wenno saanko a napuotan a dinangrak ti siasinoman a bumusor
kaniak. 5 No saanko nga ibagbaga ti kinapudno, ipalubosmo ngarud a
kamaten ti kabusorko ti biagko ket tiliwenda daytoy; ipalubosmo nga
ipayatpayatna iti daga ti sibibiag a bagik ken panawannak a naibabain
a nakadasay iti katapukan. Selah 6 Bumangonka iti ungetmo, O Yahweh;
tumakderka a maibusor iti pungtot dagiti kabusorko; agriingka gapu
kaniak ket ipatungpalmo dagiti nalinteg a pangngeddeng nga imbilinmo
kadakuada. 7 Naguummong dagiti pagilian iti aglawlawmo; ket maminsan
pay, agturayka kadakuada. 8 O Yahweh, ukomem dagiti nasion; ipakitam
nga awan nagbasolak, O Yahweh a Kangangatoan, gapu ta nalintegak
ken awan basolko. 9 Aggibus koma dagiti dakes nga aramid dagiti
nadangkes, ngem patalgedem dagiti nalinteg a tattao, nalinteg a Dios,
sika a mangsuksukimat kadagiti puso ken panunot. 10 Aggapu iti Dios ti
kalasagko, ti mangisalsalakan iti nalinteg ti panagpuspusona. 11 Ti Dios
ket nalinteg nga ukom, Dios a makaunget kadagiti nadangkes iti inaldaw.
12 No saan nga agbabawi ti maysa a tao, asaen ti Dios ti kampilanna ken
isaganana ti baina para iti gubat. 13 Isagsagana ti Dios nga usaren dagiti
armas a maibusor kenkuana; pagbalbalinenna nga umap-apuy ti tirad
dagiti panana. 14 Panunotem ti maysa a tao a masikog iti kinadangkes,
nga agin-inaw kadagiti makadadael a panggep, a mangipasngay kadagiti
makadadael nga inuulbod. 15 Agkali isuna iti abut ken paunegenna
daytoy ket matnag isuna iti abut nga inaramidna. 16 Agsubli iti bukodna
nga ulo ti makadadael a panggepna, ta agtinnag iti bukodna nga ulo
ti kinaranggasna. 17 Agyamanak kenni Yahweh gapu iti kinalintegna;
agkantaak iti panagdayaw kenni Yahweh a Kangangatoan.

8

1 O Yahweh nga Apomi, anian a nagtan-ok ti naganmo iti entero a
daga, imparangarangmo ti dayagmo kadagiti langit. 2 Manipud iti ngiwat
dagiti ubbing ken maladaga pinataudmo ti pammadayaw gapu kadagiti
kabusormo, tapno iti kasta paulimekem ti kabusor ken ti mangibalbales.
3 No tumangadak kadagiti langlangitmo, nga inaramid dagiti ramaymo, ti
bulan ken dagiti bituen, nga insimpam, 4 iti ania a kinapateg ti sankato-an
ta panpanunotem ida, wenno tattao ta ipangpangagmo ida? 5 Nupay kasta,
pinagbalinmo ida a nababbaba laeng bassit ngem kadagiti pinarsua idiay
langit ket binalangatam ida iti dayag ken dayaw. 6 Pagturturayem isuna
kadagiti aramid dagiti imam; inkabilmo amin a banbanag iti sakaananna:
7 amin a karnero ken baka, ken uray dagiti ayup iti away, 8 dagiti billit
kadagiti tangatang, ken dagiti lames iti baybay, amin nga aglanglanguy
kadagiti baybay. 9 O Yahweh nga Apomi, anian a nagtan-ok ti naganmo iti
entero a daga!

9

Para iti panguloen ti musiko; naisimpa iti estilo ni Muth Labben. Salmo ni David.

1 Ayamanak kenni Yahweh iti amin a pusok; ibagak dagiti amin
a nakakaskasdaaw nga aramidmo. 2 Agragsak ken agrag-oak kenka;
agkantaak iti panagdayaw iti naganmo, O Kangangatoan! 3 No agsanud
dagiti kabusorko, mapasag ken matayda iti sangoanam. 4 Ta inkanawam
ti umno a kalintegak; agtugtugawka iti tronom, nalinteg nga ukom!
5 Binutbutengmo dagiti nasion iti pukkawmo a pakigubat; dinadaelmo
dagiti nadangkes; pinunasmo dagiti pakalaglagipanda iti agnanayon.
6 Narebba ti kabusor a kasla kadagiti nadadael idi pinarmekmo dagiti
siudadda. Napukaw amin a pakalaglagipanda. 7 Ngem agtalinaed ni
Yahweh iti agnanayon; isagsaganana ti tronona a mangukom. 8 Uk-
ukomenna ti lubong nga awan panangidumdumana. Nalinteg dagiti
pangngeddengna para kadagiti nasion. 9 Ni Yahweh pay ti natalgedto a
sarikedked dagiti maidaddadanes, natalged a sarikedked kadagiti tiempo
ti riribuk. 10 Agtaltalek kenka dagiti makaammo iti naganmo, ta sika O
Yahweh, saanmo a baybay-an dagiti mangsapsapul kenka. 11 Agkantakayo
kadagiti pagdayaw kenni Yahweh, nga agturturay idiay Sion; ibagayo
dagiti naaramidanna kadagiti nasion. 12 Ta ti Dios a mangibalbales iti
panagsayasay ti dara ket mananglaglagip; saanna a malipatan ti sangit
dagiti maidaddadanes. 13 Kaasiannak, O Yahweh; kitaem no kasano
nga idaddadanesdak dagiti gumurgura kaniak, sika a makaisalakan
kaniak manipud iti pannakatay. 14 O, tapno maipakaammok amin a
pakaidaydayawam. Kadagiti ruangan iti anak a babai ti Sion, agrag-
oak iti panangisalakanmo! 15 Natnag dagiti nasion iti palab-og nga
inaramidda; nasiloan dagiti sakada iti iket nga impakatda. 16 Inyam-ammo
ni Yahweh ti kinasiasinona; impatungpalna ti pannakaukom; nasiloan ti
nadangkes babaen kadagiti bukodna nga aramid. Selah 17 Timmallikud
dagiti nadangkes ket naipanda idiay sheol, ti pagtungpalan dagiti amin
a nasion a mangliplipat iti Dios. 18 Ta saan a kanayon a malipatan
dagiti agkasapulan, wenno saan a kanayon a madadael dagiti namnama
dagiti maidaddadanes. 19 Bumangonka, O Yahweh; saanmo nga ipalubos
a parmekennakami ti tao; maukom koma dagiti nasion iti imatangmo.
20 Butbutngem ida, O Yahweh; maammoan koma dagiti nasion a tattaoda
laeng. Selah

10

1 O Yahweh, apay nga umad-adayoka? Apay nga aglemlemmengka iti
tiempo ti riribuk? 2 Gapu iti kinapalangguadda, kamaten dagiti nadangkes
a tattao dagiti maidaddadanes; ngem pangngaasim ta ipalubosmo a
mapalab-ogan dagiti nadangkes babaen kadagiti bukodda a panggep nga
insaganada. 3 Ta ipaspasindayag ti nadangkes a tao ti nalaus a tarigagayna;
padpadayawanna dagiti naagum ken lalaisenna ni Yahweh. 4 Ti nadangkes
a tao ket natangsit, saanna a sapsapulen ti Dios. Pulos a saanna a
panpanunoten ti Dios gapu ta saanna a pagan-ano ti maipapan kenkuana.
5 Natalged isuna iti amin a tiempo, ngem nangato unay kenkuana
dagiti nalinteg a bilbilinmo; tagtagibassitenna dagiti amin a kabusorna.
6 Kunaenna iti pusona, “Saanakto pulos a mapaay; saanakto a makapadas
iti riribuk iti amin a henerasion.” 7 Napnoan ti ngiwatna iti panangilunod,
panangallilaw, ken makapasakit a sasao; mangdangran ken mangdadael

ti dilana. 8 Agab-abang isuna nga agsaneb iti asideg dagiti purpurok;
patpatayenna dagiti awan basolna kadagiti nalimed a lugar; agsisiim dagiti
matana kadagiti biktimaenna nga awan gawayna. 9 Aglemlemmeng isuna
a kasla leon iti kasamekan; agpadpadaan isuna a mangtiliw kadagiti
maidaddadanes. Tiltiliwenna dagiti maidaddadanes no guyodenna ti
silona. 10 Marumek ken madangran dagiti biktimana; matnagda kadagiti
nalagda a silona. 11 Kunaenna iti pusona, "Nanglipat ti Dios; lengleng-
danna ti rupana; saannan a kayat ti kumita." 12 Bumangonka, O Yahweh;
ingatom ti imam iti panangukom, O Dios. Saanmo a lipaten dagiti
maidaddadanes. 13 Apay a laklaksiden ti nadangkes a tao ti Dios ken
kunaenna iti pusona, "Awanto ti sungsungbatak kenka"? 14 Nakitam, ta
kanayon a makitkitam ti mangpaspasagrap iti riribuk ken liday. Italtalek
dagiti awan gawayna ti bagida kenka; is-ispalem dagiti ulila. 15 Tukkolem ti
takiag ti nadangkes ken managdakdakes a tao; dusaem isuna gapu kadagiti
dakes nga aramidna, nga impagarupna a saanmo a matakuatan. 16 Ni
Yahweh ti Ari iti agnanayon ken awan patinggana; mapapanaw dagiti
nasion iti dagana. 17 O Yahweh, nangngegmo dagiti kasapulan dagiti
maidaddadanes; pappapigsaem ti pusoda, dengdenggem ti kararagda;
18 ikankanawam dagiti ulila ken dagiti maidaddadanes tapno awan ti tao
ditoy rabaw ti daga ti mangbutbuteng manen.

11

1 Agkamangak kenni Yahweh; apay a kunaem kaniak, "Tumayabka
a kasla billit nga agturong iti bantay"? 2 Ta kitaem! Insagana dagiti
nadangkes dagiti panada. Iti kasipngetan, isaganada nga ibiat dagiti
panada a mangipuntiria kadagiti nalinteg ti pusona. 3 Ta no nadadael
dagiti pundasion, anianto ti maaramidan dagiti nalinteg? 4 Adda ni
Yahweh iti nasantoan a templona; kumitkita dagiti matana, suksukimaten
dagiti matana dagiti annak dagiti tattao. 5 Agpada a suksukimaten
ni Yahweh dagiti nalinteg ken dagiti nadangkes, ngem kagurgurana
dagiti mangay-ayat nga agaramid iti kinaranggas. 6 Pagtudoenna iti
dumardarang a beggang ken asufre kadagiti nadangkes; maysanto a
makasinit nga angin ti pasetda iti kopana! 7 Ta nalinteg ni Yahweh, ken
ay-ayatenna ti kinalinteg; makitanto dagiti nalinteg ti rupana.

12

1 Tumulongka, O Yahweh, ta nagpukaw dagiti nadiosan; awanen
dagiti napudno. 2 Agibagbaga ti tunggal maysa iti parbo a sasao iti
kaarrubana; agsasao ti tunggal maysa nga addaan iti managpasablog
a dila ken manangallilaw a puso. 3 O Yahweh, putdem dagiti amin
a managpasablog a bibig, tunggal dila a mangipabpablaak iti nalabes
a banbanag. 4 Dagitoy dagiti nagkuna, "Agballigikami babaen kadagiti
dilami. No agsaokami, siasino ti makabael a mangituray kadakami?"
5 Gapu iti kinaranggas a maibusor kadagiti napanglaw, gapu iti as-asug
dagiti agkasapulan, bumangonakto," kuna ni Yahweh. "Ipaaykonto ti
kinatalged a kalkalikagumanda." 6 Nasin-aw dagiti sasao ni Yahweh, kasla
pirak a napadalus iti naminpito iti maysa nga orno iti rabaw ti daga. 7 Sika
ni Yahweh! Salsalaknibam ida. Ay-aywanam dagiti nadiosan a tattao
manipud iti daytoy nadangkes a kaputotan ken iti agnanayon. 8 Magna
dagiti nadangkes iti tunggal suli no maitan-ok ti kinadakes kadagiti annak
dagiti tattao.

13

1 Kasano kabayag, O Yahweh, a liplipatem ti maipapan kaniak? Kasano
kabayag nga ilemlemmengmo ti rupam kaniak? 2 Kasano kabayag nga
agdanag ken agladingitak iti pusok iti agmalmalem? Kasano kabayag a
pagballigiandak dagiti kabusorko? 3 Kumitaka kaniak ket sungbatannak,
O Yahweh a Diosko! Lawlawagam dagiti matak, ta no saan ket matayak.
4 Saanmo nga ipalubos a kunaen dagiti kabusorko, “Pinarmekko isuna,”
tapno saan nga ibaga iti kabusorko “Nagballigiak ti kabusorko”; ta no
saan, agrag-o dagiti kabusorko no maipababaak. 5 Ngem nagtalekak
iti kinapudno ti tulagmo; agragrag-o ti pusok iti panangisalakanmo.
6 Agkantaak kenni Yahweh gapu ta nangaramid isuna kaniak kadagiti
nasayaat a banbanag.

14

1 Kuna ti maag a tao iti pusona, “Awan ti Dios.” Dakesda ken
nakaaramidda iti makarimon a basol; awan ti uray maysa nga agar-aramid
iti nasayaat. 2 Tumantannawag ni Yahweh manipud langit kadagiti annak
ti sangkatao-an tapno kitaenna no adda iti siasinoman a makaawat, a
mangbiruk kenkuana. 3 Simmina ti tunggal maysa; nagbalinda amin a
narugit; awan ti uray maysa nga agar-aramid iti naimbag, awan, uray
maysa. 4 Awan kadi ti aniaman a banag nga ammoda, dagiti agar-aramid
iti kinadakes, dagiti mang-mangan kadagiti tattaok a kas iti pannanganda
iti tinapay, ken dagiti saan nga umaw-awag kenni Yahweh? 5 Agpigergerda
iti buteng, ta adda ti Dios kadagiti nalinteg a taripnong! 6 Kayatyo nga
ibabain ti napanglaw a tao uray no ni Yahweh ti kamangna. 7 O, tapno
umay koma ti pannakaisalakan ti Israel manipud iti Sion! Inton isubli
ni Yahweh dagiti tattaona manipud iti pannakaibalud, ket agrag-onto ni
Jacob ken agragsakto ti Israel.

15

1 O Yahweh, siasinonto ti mabalin nga agtaeng iti tabernakulom?
Siasinonto ti mabalin nga agnaed iti nasantoan a turodmo? 2 Isuna a
magmagna nga awan pakapilawanna ken ar-aramidenna ti umno, ken
agsasao iti pudno manipud iti pusona. 3 Saan isuna a mamadpadakes
babaen iti dilana, wenno mangdangdangran kadagiti sabali, wenno
manglalais iti kaarrubana. 4 Kagura dagiti matana dagiti awan serserbina
a tattao, ngem padayawanna dagiti agbuteng kenni Yahweh. Agsapsapata
isuna iti bukodna a pakaisagmakan ken saanna nga ibabawi dagiti
karkarina. 5 Saanna a paan-anakan no agipabulod iti kuarta. Saan
isuna nga umaw-awat iti pasuksok tapno agsaksi a maibusor iti awan
basolna. Saanto pulos a magunggon ti siasinoman nga agaramid kadagitoy
a banbanag.

16

1 Salaknibannak, O Dios, ta agkamkamangak kenka. 2 Kunak kenni
Yahweh, “Sika ti Apok; awan serserbina ti kinaimbagko no maisinaak
kenka. 3 No maipapan kadagiti nasantoan a tattao nga adda iti rabaw
ti daga, natakneng a tattao, adda kadakuada ti amin a pakaragsakak.
4 Umadunto dagiti pakariribukanda, dagiti agbirbiruk kadagiti sabali a
dios. Saanakto a mangibukbok kadagiti mainom a daton a dara kadagiti
diosda wenno itag-ay dagiti naganda babaen kadagiti bibigko. 5 O Yahweh,

sika ti pinilik a pasetko ken ti kopak. Iggemmo ti masakbayak. 6 Naisagana
para kaniak dagiti uged a pagrukod kadagiti makaay-ayo a lugar; awan
duadua a kukuak ti makaay-ayo a tawid. 7 Idaydayawko ni Yahweh, a
mangbalbalakad kaniak; isursuronak ti panunotko uray iti rabii. 8 Isaadko
ni Yahweh iti sangoanak iti amin a tiempo, tapno saanak a magunggon
manipud iti makannawan nga imana! 9 Ngarud, maragsakan ti pusok;
itantan-ok isuna iti napadayawan a pusok; awan duadua nga agbiagak a
sitatalged. 10 Ta saanmo a baybay-an ti kararuak idiay sheol. Saanmo nga
ipalubos a makita ti napudno kenka ti abut. 11 Isursurom kaniak ti dalan
ti biag; aglaplapusanan a rag-o ti agnanaed iti presensiam; iti agnanayon,
adda ragsak iti makannawan nga imam.

17

1 Denggem ti pakaasik para iti hustisia, O Yahweh; ipangagmo ti
iyaawagko iti tulong! Dengngem ti kararagko babaen kadagiti bibig nga
awan panangallilaw. 2 Aggapu koma iti presensiam ti pannakaukomko;
makita koma dagiti matam ti nalinteg! 3 No subokem ti pusok, no
umayka kaniak iti rabii, dalusannak ket awanto ti aniaman a masarakam
a dakes a pangpanggep; saanto nga agbasol ti ngiwatko. 4 No maipapan
kadagiti ar-aramid ti sangkatao-an, babaen kadagiti balikas iti bibigmo
nga inyadayok ti bagik manipud kadagiti wagas dagiti awanan linteg.
5 Sititibker a nagtalinaed dagiti addangko kadagiti dalanmo; saan a
naikaglis dagiti sakak. 6 Umawagak kenka, ta sungbatannak, O Dios;
Isangom ti lapayagmo kaniak ket dumngegka no agsaoak. 7 Ipakitam ti
kinapudno iti tulagmo iti nakaskasdaaw a wagas, sika a mangisalsalakan
babaen iti makannawan nga imam kadagiti agkamang kenka manipud
kadagiti kabusorda! 8 Salaknibannak a kas napateg iti imatangmo;
ilemmengnak iti anniniwan dagiti payyakmo, 9 manipud iti presensia
dagiti nadangkes a tattao a mangdarup kaniak, dagiti kabusorko a
manglawlawlaw kaniak, 10 Awan asida iti siasinoman; napalangguad nga
agsasao dagiti ngiwatda. 11 Pinalawlawanda dagiti addangko. Inkitada
dagiti matada a mangitumba kaniak iti daga. 12 Kaslada maysa a
leon a magagaran iti biktimaenna, kasla urbon a leon a nakakukot
kadagiti nalemmeng a lugar. 13 Bumangonka, O Yahweh! Rautem ida!
Imamegmo ida! Ispalem ti biagko manipud kadagiti nadangkes babaen iti
kampilanmo! 14 Ispalennak manipud kadagiti tattao babaen iti imam, O
Yahweh, manipud kadagiti tattao iti daytoy a lubong a ti kinarang-ayda ket
iti daytoy laeng a biag! Bussogemto iti kinabaknang dagiti tian dagiti tattao
nga ipatpategmo; maaddaandanto iti adu nga annak ket ibatidanto dagiti
kinabaknangda kadagiti annakda. 15 No maipapan kaniak, makitakto ti
rupam iti kinalinteg; mapnekakto, inton makariingak, iti imatangmo.

18

1 Ay-ayatenka, O Yahweh, a pagtaudan iti pigsak. 2 Ni Yahweh ti dakkel
a batok, ti sarikedkedko, ti mangiyeg kaniak iti pannakasalaknib; isuna ti
Diosko, ti dakkel a batok; Agkamangak kenkuana. Isuna ti kalasagko, ti
sara ti pannakaisalakanko, ken ti natibker a pagkamangak. 3 Umawagak
kenni Yahweh a maikari a mapadayawan, ket maisalakanakto manipud
kadagiti kabusorko. 4 Pinulipulannak dagiti tali ni patay, ket linipusnak
ti naapres a danum ti pannakadadael. 5 Naipulipul kaniak dagiti tali ti
sheol; napalab-oganak iti silo ni patay. 6 Iti pannakariribukko, immawagak

kenni Yahweh; nagpatulongak iti Diosko. Nangngegna ti timekko manipud
iti templona; nakadanon iti presensiana ti panagpatulongko; dimmanon
daytoy kadagiti lapayagna. 7 Kalpasanna, nagun-gon ken nadayeg ti
daga; nadayeg pay ken nagungon dagiti pundasion dagiti banbantay
gapu ta nakaunget ti Dios. 8 Rimmuar ti asuk manipud iti agongna,
ken gumilgil-ayab nga apuy ti rimuar iti ngiwatna. Dimmarang dagiti
beggang gapu iti daytoy. 9 Linukatanna dagiti langit ket bimmaba,
ken adda napuskol a sipnget iti sakaananna. 10 Nakasakay isuna iti
maysa a kerubim ket timmayab; nagpangato isuna kadagiti payyak ti
angin. 11 Pinagbalinna ti sipnget nga abbongna, napuskol nga ulep a
napno iti danum iti tangatang. 12 Manipud iti kimat iti sangoananna,
nagtinnag dagiti uraro ken beggang. 13 Naggurruod ni Yahweh kadagiti
langlangit! Nagpukkaw ti Kangangatoan ket nangibaon kadagiti uraro
ken kimat. Imbiatna dagiti panana ket nawara dagiti kabusorna;
14 adu a kimat ti nangwarawara kadakuada. 15 Kalpasanna, nagparang
dagiti pagayusan ti danum; nawaknitan dagiti pundasion ti lubong iti
pukkawmo a makigubat, Yahweh— iti napigsa nga anges dagiti agongmo.
16 Inggaw-atna manipud ngato; iniggamannak! Ginuyodnak manipud
iti naapres a danum. 17 Inispalnak manipud iti napigsa a kabusorko,
manipud kadagiti gumurgura kaniak, ta napigsada unay para kaniak.
18 Immayda a maibusor kaniak iti aldaw ti pannakariribukko ngem ni
Yahweh ti saranayko! 19 Winayawayaannak iti nalawa a nawaya a lugar;
insalakannak gapu ta naay-ayo isuna kaniak. 20 Ginun-gonaannak ni
Yahweh gapu iti kinalintegko; pinabaronak gapu ta nadalus dagiti imak.
21 Ta sinalimetmetak dagiti dalan ni Yahweh ken saanak a sidadangkes
a timmallikud iti Diosko. 22 Ta adda idin iti sangoanak dagiti nalinteg
a bilinna; kasta met dagiti alagadenna, saanak a timmallikod kadagitoy.
23 Saanak met a nagkurang iti sangoananna, ken inyadayok ti bagik
iti basol. 24 Ngarud, insublinak ni Yahweh gapu iti kinalintegko, gapu
ta nadalus dagiti imak iti imatangna. 25 Iti siasinoman a napudno,
iparangmo ti bagim a napudno; iti maysa a tao nga awan pakapilawanna,
iparangmo ti bagim nga awan pakapilawanna. 26 Iti siasinoman a nasin-
aw, iparangmo ti bagim a nasin-aw; ngem nasikapka iti siasinoman a
nakillo. 27 Ta isalakanmo dagiti maparparigat a tattao, ngem ipababam
dagiti addaan napannakkel a matmata! 28 Ta gangtam ti pagsilawak;
Lawagan ni Yahweh a Diosko ti kasipngetak. 29 Ta kabaelak a lasaten ti
maysa a bangen babaen kenka; babaen iti Diosko kabaelak a lagtoen ti
maysa a pader. 30 Maipapan iti Dios: naan-anay ti wagasna. Nasin-aw ti
sao ni Yahweh! Isuna ti kalasag iti amin a kumamang kenkuana. 31 Ta
siasino ti Dios no di laeng ni Yahweh? Siasino ti maysa a dakkel a bato
no di laeng ti Diostayo? 32 Isu ti Dios a mangmangted iti pigsak a kasla
maysa a barikes, a mangikabkabil kadagiti awan pakapilawanna a tattao
iti dalanna. 33 Papartakenna dagiti sakak a kasla maysa nga ugsa ken
ikabilnak kadagiti banbantay! 34 Sansanayenna dagiti imak para iti gubat
ken dagiti takiagko a mangbiat iti pana a bronse. 35 Intedmo kaniak ti
kalasag ti panangisalakanmo. Tinulongannak ti makannawan nga imam,
ken pinatan-oknak ti pabormo. 36 Nangaramidka iti nalawa a lugar a
pagbaddekak tapno saan a maikaglis dagiti sakak. 37 Kinamatko dagiti
kabusorko ken tiniliwko ida; Saanak a nagsanud agingga a nadadaelda.
38 Rinumekko ida tapno saandan a makabangon; natuangda iti sakaanak.

39 Ta inikkannak ti pigsak a kasla barikes a pakigubat; inkabilmo iti babaek
dagiti tumakder a maibusor kaniak. 40 Intedmo kaniak dagiti teltel dagiti
kabusorko; Pinarmekko dagiti gumurgura kaniak. 41 Nagpaarayatda,
ngem awan ti uray maysa a nangisalakan kadakuada; immawagda kenni
Yahweh, ngem saanna ida a sinungbatan. 42 Rinumekko ida iti napino
a kasla tapuk iti angin; Inbellengko ida a kasla pitak kadagiti pagnaan.
43 Inispalnak manipud iti panagririri dagiti tattao. Pinagbalinnak nga ulo
kadagiti nasion. Nagserbi kaniak dagiti tattao a saanko nga am-ammo.
44 Apaman a mangngegdak, agtulnogda kaniak; napilitan dagiti ganggan-
naet nga agruknoy kaniak. 45 Agpigpigerger dagiti ganggannaet a rimmuar
kadagiti pagkamkamanganda. 46 Sibibiag ni Yahweh; mapadayawan koma
ti dakkel a batok. Maitan-ok koma ti Dios ti pannakaisalakanko. 47 Daytoy
ti Dios nga agibales para kaniak, a mangparparmek kadagiti nasion nga
iturturayak. 48 Nawayawayaannak manipud kadagiti kabusorko! Pudno,
intag-aynak iti ngatoen dagiti tattao a bumusor kaniak! Inispalnak
kadagiti naranggas a tattao. 49 Ngarud, agyamanak kenka, Yahweh,
kadagiti nasion; agkantaak a mangidaydayaw iti naganmo! 50 It-ited ti Dios
ti naindaklan a balligi iti arina, ken ipakpakitana ti kinapudno iti tulagna
iti pinulotanna, kenni David ken kadagiti kaputotanna iti agnanayon.

19

1 Ipakaammo dagiti langlangit ti dayag ti Dios, ken impakaammo dagiti
tangatang dagiti aramid ti imana! 2 Maibuybuyat iti inaldaw ti panagsao;
maiparangarang iti rinabii ti pannakaammo. 3 Awan iti panagsao wenno
sasao a naibalikas; saan a nangngeg ti timekda. 4 Nupay kasta, agsaknap
dagiti saoda iti entero a daga, ken dumanun ti panagsaoda aginnga iti
pungto ti lubong. Nangikabil isuna iti tolda a maipaay iti init. 5 Ti init
ket kasla iti nobio a rumuar manipud iti siledna ken kasla iti napigsa
a tao nga agragrag-o no agtaray isuna iti pannakilumbana. 6 Lumgak
ti init manipud iti pagbannawagan ket bumallasiw agingga iti sabali a
bangir ti tangatang; awan iti makalibas iti pudotna. 7 Ti linteg ni Yahweh
ket awan pagkuranganna, pabpabaroena ti kararua; ti pammaneknek ni
Yahweh ket mapagtalkan, pagsiribenna ti nakapuy. 8 Dagiti pannursuro
ni Yahweh ket nalinteg, pagrag-oenna ti puso; ti bilin ni Yahweh ket nasin-
aw, mangmangted iti lawag kadagiti mata. 9 Ti panagbuteng kenni Yahweh
ket nasin-aw, agtalinaed nga agnanayon; dagiti nalinteg a bilin ni Yahweh
ket pudno ken nalinteg amin a padapada! 10 Nanginnginada ngem iti
balitok, nanginngina pay ngem iti kasasayaatan a balitok; nasamsam-itda
ngem iti diro ken iti agtedtedted a diro manipud iti allidna. 11 Wen,
babaen kadagitoy ket naballaagan daytoy adipenmo; iti panagtulnog
kadagitoy adda dakkel a gun-guna. 12 Siasino iti makailasin kadagiti
bukodna a biddut? Dalusannak manipud kadagiti nailemmeng a basbasol.
13 Iyadayum met daytoy adipenmo manipud iti nakuspag a basbasol;
saanmo nga ipalubos nga iturayandak. Ket agbalinak a naan-anay, ken
agbalinakto nga inosente manipud kadagiti adu a pagbasolan. 14 Sapay
koma ta dagiti sasao ti ngiwatko ken dagiti panpanunot daytoy pusok ket
makaay-ayoda iti imatangmo, Yahweh, a batok ken mannubbotko.

20

1 Tulungannaka koma ni Yahweh iti aldaw ti riribuk; salaknibannaka
koma ti nagan ti Dios ni Jacob 2 ken mangibaon koma iti tulong manipud iti

nasantoan a lugar a mangsaranay kenka nga aggapu iti Sion. 3 Malagipna
koma dagiti amin a datonmo ken awatenna ti datonmo a napuuran. Sela
4 Patganna koma ti tarigagay ta pusom ken tungpalenna koma dagiti amin
a panggepmo. 5 Ket agrag-okaminto iti panagballigim, ken, iti nagan ti
Diostayo, itag-ayminto dagiti bandera. Patgan koma ni Yahweh dagiti amin
a dawdawatmo. 6 Ita, ammokon nga ispalento ni Yahweh ti pinulutanna;
sungbatannanto isuna manipud iti nasantoan a langitna babaen iti pigsa
ti makannawan nga imana a mangisalakan kenkuana. 7 Agtalek dagiti
dadduma kadagiti karwahe ken dagiti dadduma kadagiti kabalio, ngem
umawagtayo kenni Yahweh a Diostayo. 8 Mapaibabadanto ken mapasagda,
ngem bumangontayonto ken agtakder a sililinteg! 9 O Yahweh, ispalem ti
ari; tulungannakami no umawagkami.

21

1 Agragrag-o ti ari iti pigsam, O Yahweh! Anian iti panag-ragrag-ona
unay iti impaaymo a panangisalakan! 2 Intedmo kenkuana ti tarigagay
ti pusona ken saanmo nga impaidam ti kiddaw dagiti bibigna. Sela 3 Ta
iyegmo kenkuana ti adu a bendision; kinoronaam ti ulona iti kapupuroan
a balitok. 4 Dinawatna kenka ti biag; intedmo daytoy kenkuana; inikkam
isuna iti atiddog nga al-aldaw iti agnanayon nga awan patinggana.
5 Naindaklan ti dayagna gapu iti balligim, intedmo kenkuana ti kinadayag
ken kinatan-ok. 6 Ta impaayam isuna kadagiti agnanayon a bendision;
pinaragsakmo isuna babaen iti rag-o iti presensiam. 7 Ta agtaltalek
ti ari kenni Yahweh; babaen iti kinapudno ti tulag ti Kangangatoan
ket saanto isuna a magaraw. 8 Dayta imam ket tiliwennanto dagiti
amin a kabusormo; dayta kannawan nga imam tiliwennanto dagiti
manggurgura kenka. 9 Iti tiempo ti pungtotmo, urameto ida a kas iti
gumilgil-ayab nga orno. Ibusento ida ni Yahweh babaen iti pungtotna,
ken alun-unento ida ti apoy. 10 Dadaelemto dagiti annakda manipud
iti daga ken dagiti kaputotanda manipud kadagiti sangkataoan. 11 Ta
pinanggeda ti dakes a maibusor kenka; nagpanunotda iti maysa a plano
a saanda a pagballaigian! 12 Ta pagsanodemto ida, iturongmonto ti bai
ti panam iti sangaonanda. 13 Maitantan-okka, O Yahweh, iti kinapigsam;
agkantakaminto ken idaydayawmi ti pannakabalinmo.

22

1 Diosko, Diosko apay a binaybay-annak? Apay nga adayuka unay
manipud iti panangisalakanmo kaniak ken adayuka manipud kadagiti
sasao ti panagasugko? 2 O Diosko, umawagak iti tenga iti aldaw, ngem
saanka a sumungbat, ken iti rabii ket saanak nga agulimek! 3 Ngem
nasantoanka latta, agtugawka a kas ari nga addaan panangidaydayaw
ti Israel. 4 Nagtalek kenka dagiti kapuonanmi; nagtalekda kenka, ken
inispalmo ida. 5 Immasugda kenka ket naispalda. Nagtalekda kenka ket
saanda a naupay. 6 Ngem maysaak nga igges ket saan a tao, nakababainak
iti sangkataoan ken inum-umsidak dagiti tattao. 7 Uy-uyawendak amin
dagiti makakita kaniak; lalaisendak; iwingiwingda dagiti uloda kaniak.
8 Kunkunada, “Agtaltalek isuna kenni Yahweh; bay-anyo nga ispalen
ni Yahweh isuna. Bay-anyo nga ispalenna isuna, ta maragsakan isuna
kenkuana.” 9 Ta sika ti nangiyaon kaniak iti aanakan; pinagtaleknak
kenka idi addaak kadagiti barukong ni inak. 10 Naipurruakak kenka

manipud iti aanakan; sika ti Diosko idi pay addaak iti aanakan ti inak!
11 Saanka koma nga adayu kaniak, ta asideg ti riribuk; awan iti siasinoman
a tumulong. 12 Adu a toro iti manglawlawlaw kaniak; dagiti napipigsa a
toro ti Bashan lawlawendak. 13 Ingangada iti kasta unay dagiti ngiwatda
a maibusor kaniak a kasla ngumerngernger a leon a mangpirpirsay iti
biktimana. 14 Naibukbukak a kas iti danum ken nagkalagsi amin dagiti
tultulangko. Ti pusok ket kasla iti allid, marunrunaw daytoy kadagiti
kaun-gak. 15 Namagaan ti pigsak a kasla iti maysa a damili; dimket ti
dilak iti ngangawko. Impaiddanak iti tapuk ni patay. 16 Ta linawlawdak
dagiti aso, linikmutdak iti bunggoy dagiti managdakdakes; tinudokda
dagiti im-imak ken saksakak. 17 Mabilangko amin a tulangko. Kumitk-
itada ken matmatmatandak. 18 Pagbibingayanda dagiti pagan-anayko,
pagbibinnunotanda dagiti kawesko. 19 Saanka koma nga umadayu, O
Yahweh; pangngaasim ta partakam ti mangtulong kaniak, ti pigsak!
20 Ispalem toy kararuak manipud iti kampilan, toy kakaisuna a biagko
manipud kadagiti kuko dagiti narungsot nga aso. Isalakannak manipud
iti ngiwat ti leon; 21 Ispalennak manipud kadagiti sara dagiti narungsot a
baka. 22 Iwaragawagkonto ti naganmo kadagiti kakabsatko; iti tengnga
ti gimong idaydayawkanto. 23 Dakayo nga agbuteng kenni Yahweh,
idaydayawyo isuna! Dakayo amin a kaputotan ni Jacob, dayawenyo isuna!
Agtakderkayo a siaamak kenkuana, dakayo amin a kaputotan ti Israel!
24 Ta saanna nga inumsi wenno kinagura ti panagsagaba ti naparigat; saan
nga inlemmeng ni Yahweh ti rupana manipud kenkuana; dinengngegna
idi immawag kenkuana ti naparigatan. 25 Gapu kenka ti panagdayawko
idiay dakkel a gimong; tungpalekto dagiti karkarik iti sangoanan dagiti
agbuteng kenkuana. 26 Dagiti naidadanes ket mangan ken mapnekto;
dagiti mangsapul kenni Yahweh ket idaydayawdanto isuna. Agbiag koma
dagiti pusoyo iti agnanayon. 27 Malagipto amin dagiti tattao iti daga
ket agsublidanto kenni Yahweh, agruknoyto iti sangoanam dagiti amin
a pamilia dagiti nasion. 28 Ta kukua ni Yahweh ti pagarian; isuna ti
mangituray kadagiti nasion. 29 Amin dagiti narang-ay a tattao iti daga
ket agpadaya ken agdaydayawdanto; amin dagiti agpababa iti tapuk ket
agruknoydanto kenkuana, dagiti saan a makabalin a mangpataginayon
kadagiti bukodda a biag. 30 Agserbinto kenkuana ti kaputotan nga umay;
ibagadanto iti sumaruno a kaputotan ti Apo. 31 Umaydanto ken ibagada
ti kinalintegna; ibagadanto kadagiti tattao a saan pay a naiyanak dagiti
naaramidanna!

23

1 Ni Yahweh ti pastorko; awanto ti pagkurangak. 2 Ipaiddanak kadagiti
nalangto a pagaraban; idalannak iti sibay ti natalinaay a dandanum.
3 Insublina ti biagko; iturongnak kadagiti nalinteg a daldalan gapu iti
naganna. 4 Uray no magnaak iti tanap ti kasipngetan nga anniniwan,
saanakto nga agbuteng a madangran agsipud ta addaka kaniak; ti
bastonmo ken sarukodmo liwliwaendak. 5 Mangisaganaka ti lamisaan iti
sangoanak iti imatang dagiti kabusorko; pinulotam ti ulok iti lana; ket
agliplippias ti kopak. 6 Awan iti duadua a kinaimbag ken kinapudno ti
tulag ti agtultuloy iti amin nga aldaw iti biagko; ken agtaengakto iti balay
ni Yahweh iti mabayag unay a tiempo!

24

1 Kukua ni Yahweh ti daga, ken ti pannakapnona, ti daga ken dagiti amin
nga agnaed iti daytoy. 2 Ta imbangonna daytoy iti rabaw dagiti baybay
ken impasdekna dagitoy kadagiti karkarayan. 3 Siasino ti umulinto iti
bantay ni Yahweh? Siasino ti agtakderto iti nasantoan a dissona? 4 Isuna
nga addaan iti nadalus nga im-ima ken nasin-aw a puso; isuna a saan
a nangitag-ay iti kinaulbod, ken saan a nagsapata tapno mangallilaw.
5 Awatennanto ti bendision nga aggapu kenni Yahweh ken ti kinalinteg
nga aggapu iti Dios ti pannakaisalakanna. 6 Ti kasta ket ti kaputotan
dagiti agsapsapul kenkuana, dagiti agsapsapul iti rupa ti Dios ni Jacob.
Selah 7 Ingatoyo dagiti uloyo, dakayo a ruruangan; maipangato kayo koma,
dakayo nga agnanayon a ridaw, tapno sumrek ti Ari iti dayag! 8 Siasino
daytoy nga Ari ti gloria? Ni Yahweh, napigsa ken mannakabalin; Ni
Yahweh, a mannakabalin iti gubat. 9 Ingatoyo dagiti uloyo, dakayo a
ruruangan, maipangato kayo koma, dakayo agnanayon a ridaw, tapno ti
Ari iti dayag umuneg koma! 10 Siasino daytoy nga Ari ti dayag? Ni Yahweh
a Mannakabalin amin, isuna iti Ari ti kinadayag, Selah

25

1 Kenka, O Yahweh itag-ayko ti biagko! 2 O Diosko, agtalekak kenka.
Saanmo nga ipalubos a maibabainak; saanmo nga ipalubos nga agrag-
o kaniak a sibaballigi dagiti kabusorko. 3 Awan koma iti maibabain a
mangnamnama kenka, maibabain koma dagiti agaramid iti pananglipt
nga awan gapuna. 4 Ipakaammom kaniak dagiti daldalanmo, O Yahweh;
isurom kaniak dagiti pagnaam. 5 Iturongnak iti kinapudnom ken isuronak,
ta sika iti Dios ti pannakaisalakanko; ta mangnamnamaak kenka iti
agmalmalem. 6 Lagipem, O Yahweh, dagiti aramid ti kinamanangngaasim
ken kinapudno ti tulagmo; ta agnanayon nga addada idin. 7 Saanmo
a panunoten dagiti basol iti kinaagtutubok wenno dagiti kinasukirko;
Lagipennak iti kinapudno ti tulagmo gapu iti kinaimbagmo, O Yahweh!
8 Ni Yahweh ket naimbag ken nalinteg; gapu iti dayta isurona ti dalan
kadagiti managbasol. 9 Iturongna ti napakumbaba iti kinalinteg, ken
isurona ti napakumbaba iti dalanna. 10 Amin dagiti dalan ni Yahweh
ket naaramid manipud iti kinapudno ti tulag ken kinamatalek kadagiti
mangsalsalimetmet iti katulaganna ken dagiti napasnek a bilbilinna.
11 Gapu iti nagannmo, O Yahweh, pakawanem dagiti basolko, ta dakkel
unay daytoy. 12 Siasino a tao ti agbuteng kenni Yahweh? Isuro
ti Apo kenkuana ti dalan a rumbengna a pilien. 13 Agtultuloyto ti
biagna iti kinanam-ay; ken tawidento dagiti kaputotanna ti daga. 14 Ti
pannakigayyem ni Yahweh ket para kadagiti agdayaw kenkuana, ken
ipakaammona ti tulagna kadakuada. 15 Kankanayon a nakaturong dagiti
matak kenni Yahweh, ta wayawayaannanto dagiti sakak manipud iti
iket. 16 Talliawen ken kaasiannak; ta agmaymaysaak ken naparigatak.
17 Dagiti pakariribukan ti pusok ket dimmakkelda; alawennak manipud
iti pakadanagak! 18 Kitaem ti pakarigatak ken banbannogko; pakawanem
dagiti amin basolko. 19 Kitaem dagiti kabusorko, ta aduda; gurguraendak
iti naulpit a panangggura. 20 Salaknibam ti biagko ket ispalennak;
saanakto a maibabain, ta agkamangak kenka! 21 Taginayonennak koma
ti kinapudno ken ti kinalinteg aywanannak koma, ta mangnamnamaak
kenka. 22 Ispalem ti Israel, O Dios, manipud iti amin a pakariribukanna!

26

1 Ukomennak, O Yahweh, ta nagnaak iti kinapudno; nagtalekak kenni
Yahweh nga awan iti panagkedked. 2 Usigennak, O Yahweh, ken
padasennak; padasem ti kinasin-aw ti kaunggak ken ti pusok! 3 Ta ti
kinapudno iti tulagmo ket adda iti sangoanan dagiti matak, ken magnaak
iti kinapudnom. 4 Saaanak a makikaddua kadagiti manangallilaw a tattao,
wenno makitipon kadagiti tattao a saan a napudno. 5 Kagurak ti gimong
dagiti managdakdakes, ken saanak a makipagnaed kadagiti nadangkes.
6 Buggoak dagiti im-imak iti kina-inosente, ken lawlawekto ti altarmo, O
Yahweh, 7 nga agkanta iti napigsa a kanta ti pagdaydayaw ket ipadamagko
amin dagiti nakakaskasdaaw nga aramidmo. 8 O Yahweh, kaykayatko ti
balay a pagnaedam, ti lugar a pagnaedan ti dayagmo! 9 Saannak nga
ikkaten a kaddua dagiti managbasol, wenno ti biagko a kadua dagiti tattao
a mawaw iti dara, 10 a kadagiti im-imada adda iti nalimed a panggep ken
ti kannawan nga imada ket napno iti pasuksuk. 11 Ngem no para kaniak,
magnaakto iti kinapudno; subbotennak ken maasika kaniak. 12 Dagiti
sakak agtakderda iti nasimpa a daga; kadagiti gimong idaydayawkonto
ni Yahweh!

27

1 Ni Yahweh ti silaw ken salakanko; siasino ti pagbutngak? Ni Yahweh
ti kamang ti biagko; siasino ti pagamakak? 2 Idi immasideg kaniak
dagiti managdakdakes a mangalun-on iti lasagko, naitibkol ken napasag
dagiti mangsupsupiat kaniak ken dagiti kabusorko. 3 Uray no agkampo
ti armada a maibusor kaniak, saanto nga agbuteng ti pusok; uray no
rumsua ti gubat a maibusor kaniak, uray no kasta agtalinaedak a natalged.
4 Maysa a banag a dinawatko kenni Yahweh, ket sapulekto dayta: nga
agnaedak koma iti balay ni Yahweh iti amin nga aldaw iti panagbiagko,
tapno makitak ti kinaimnas ni Yahweh ken tapno utobek ti maipanggep
kenkuana iti templona. 5 Ta iti aldaw ti riribuk linongannak iti kalapawna;
iti abbong ti toldana ilemmengnak. Ipangatonakto iti rabaw ti bato!
6 Ket maipangatonto ti ulok iti ngatoen dagiti kabusorko nga adda iti
aglawlawko, ket mangidatonakto iti daton ti panagragrag-o iti toldana!
Agkantaak ken mangaramidak kadagiti kankanta para kenni Yahweh!
7 Denggem, O Yahweh, ti timekko no umawagak! Maasika kaniak ket
sungbatannak! 8 Kuna ti pusok maipapan kenka, “Sapulem ti rupana!”
Sapulek ti rupam, O Yahweh! 9 Saanmo nga ilemmeng ti rupam kaniak;
saanmo a dangran daytoy adipenmo iti unget! Sika idi ti katulongak;
saannak a baybay-an wenno panawan, Dios ti salakanko! 10 Uray no ti
amak ken inak ket baybay-andak, ni Yahweh awatennak. 11 Isurom kaniak
ti dalanmo, O Yahweh! Iturongnak iti nasimpa a dalan gapu kadagiti
kabusorko. 12 Saannak nga iyawat kadagiti tarigagay dagiti kabusorko,
ta timmakder dagiti palso a saksi a maibusor kaniak, ket iyesngawda ti
kinaranggas! 13 Anianto ngatan ti mapasamak kaniak no saanko a pinati a
makitak ti kinaimbag ni Yahweh iti daga dagiti sibibiag? 14 Agtalekka kenni
Yahweh; pumigsaka, pakiredem ti pusom! Agtalekka kenni Yahweh!

28

1 Kenka, O Yahweh, umawagak; sika a Batok, ipangagnak. No saannak
nga ipangag, maitiponakto kadagiti maitanem. 2 Denggem ti uni ti
pakaasik no dumawatak iti tulong manipud kenka, inton ingatok dagiti

imak nga agturong iti kasasantoan a lugarmo! 3 Saannak nga iguyod
a kadua dagiti nadangkes, dagiti agar-aramid kadagiti dakes, dagiti
makikapkapia kadagiti kaarrubada ngem adda kinadakes kadagiti pusoda.
4 Itedmo kadakuada ti maikari kadagiti aramidda ken dusaem ida iti
maiparbeng iti kinadangkesda; dusaem ida gapu kadagiti aramid dagiti
imada; ipaaymo ti rumbeng kadakuada. 5 Gapu ta saanda a maawatan
dagiti wagas ni Yahweh wenno dagiti aramid dagiti imana, rebbaennanto
ida ket pulos a saannan ida a bangonen. 6 Madaydayaw ni Yahweh
agsipud ta nangngegna ti uni ti panagpakpakaasik! 7 Ni Yahweh ti
pigsa ken kalasagko; agtaltalek ti pusok kenkuana, ket natulonganak.
Ngarud ti pusok agragrag-o iti kasta unay, ket daydayawek isuna babaen
iti panagkankanta. 8 Ni Yahweh ti pigsa dagiti tattaona, ken isuna ti
mangisalakan a pagkamangan iti pinulutanna. 9 Isalakanmo dagiti tattaom
ken bendisionam ti tawidmo. Agbalinka a pastorda ket awitem ida iti
agnanayon.

29

1 Bigbigenyo a ni Yahweh - dakayo nga annak ti nabileg - bigbigenyo
nga addaan ni Yahweh iti dayag ken pannakabalin! 2 Itedyo kenni
Yahweh ti dayaw a maikari iti naganna; idaydayawyo ni Yahweh iti
kawes a mayannatup iti kinasantona. 3 Mangngeg ti timek ni Yahweh
iti rabaw dagiti dandanum; aggurruod ti dayag ti Dios, aggurruod ni
Yahweh iti rabaw dagiti adu a danum. 4 Mannakabalin ti timek ni Yahweh;
naindaklan ti timek ni Yahweh. 5 Tukkolen ti timek ni Yahweh dagiti sedro;
Tukku-tukkolen ni Yahweh dagiti sedro ti Libano. 6 Paglagtoenna ti Libano
a kasla urbon a baka ken ti Hermon a kasla urbon a toro. 7 Dumarup
ti timek ni Yahweh a mapakuyogan iti gumilgil-ayab nga apuy. 8 Gun-
gunen ti timek ni Yahweh ti let-ang; gun-gunen ni Yahweh ti let-ang ti
Kades. 9 Pagsikalen ti timek ni Yahweh ti kabaian nga ugsa; labusanna
dagiti kakaykaywan; ngem iti templona kuna ti tunggal maysa, “Nadayag
ti Dios!” 10 Agturay ni Yahweh a kas ari iti layus; agturay ni Yahweh a kas
ari iti agnanayon. 11 Mangmangted ni Yahweh iti pigsa kadagiti tattaona;
benbendisionan ni Yahweh dagiti tattaona iti kapia.

30

1 Itan-okka O Yahweh, ta intag-aynak ken saanmo nga impalubos nga
agragsak dagiti kabusorko gapu kaniak. 2 O Yahweh a Diosko, immawagak
kenka iti tulong, ket inagasannak. 3 O Yahweh, inyaonmo ti kararuak
manipud sheol; pinagtalinaednak a sibibiag manipud iti pannakaiyulogko
iti tanem. 4 Agkantakayo kadagiti pagdaydayaw kenni Yahweh, dakayo a
napudno a tattaona! Agyamankayo no malagipyo ti kinasantona. 5 Ta ti
pungtotna ket apagbiit laeng; ngem ti kinaimbagna ket agingga iti tungpal
biag. Umay ti panagsangit iti rabii, ngem umay ti rag-o iti bigat. 6 Iti
kinatalged kinunak, “Saanakto a pulos a magun-gon.” 7 O Yahweh, babaen
iti kinaimbagmo impasdeknak a kas maysa a natibker a bantay; ngem idi
inlemmengmo ti rupam, nariribukanak. 8 Immawagak kenka O Yahweh,
ket nasarakak ti kinaimbag manipud iti Apok! 9 Ania ngata ti pagimbagan
ti ipapatayko, no maiyulogak iti tanem? Idaydayawnaka ngata ti tapuk?
Iwaragawagna kadi ti kinamatalekmo? 10 Denggem O Yahweh, ket
maasika kaniak! O Yahweh, agbalinka a katulongak. 11 Pinagbalinmo
a panagsalsala ti panagladladingitko; inikkatmo ti nakirsang a lupotko

ket binadoannak iti kinaragsak. 12 Ita ngarud, ti napadayawan a pusok
ket ikantana ti panagdayaw kenka ket saanak nga agulimek; O Yahweh a
Diosko, pagyamananka iti agnanayon!

31

1 Kenka O Yahweh, kumamangak; saanmo koma a pulos nga ipalubos
a maibabainak. Ispalennak babaen iti kinalintegmo. 2 Denggennak;
darasem ti mangispal kaniak; agbalinka koma a bato a pagkamangak,
maysa a sarikedked a mangisalakan kaniak. 3 Ta sika ti batok ken sarikedkedko; ngarud gapu iti naganmo, idalan ken iturongnak. 4 Ikkatennak manipud iti silo nga impakatda kaniak, gapu ta sika ti kamangko. 5 Kadagiti
imam italekko ti espirituk; subbotenakto, O Yahweh, Dios ti kinamatalek.
6 Kagurak dagiti agserserbi kadagiti awan serserbina a didiosen, ngem
agtalekak kenni Yahweh. 7 Agragsakakto ken agrag-oak iti kinapudno ti
tulagmo, ta nakitam ti pannakaparparigatko; ammom ti pakariribukan
ti kararuak. 8 Saannak nga inyawat iti kabusorko. Insaadmo dagiti
sakak iti nalawa ken nawaya a lugar. 9 Maasika kaniak, O Yahweh, ta
mariribukanak; agkakapsut dagiti matak iti panagsangsangitko agraman
ti kararuak ken bagik. 10 Ta umababan ti biagko gapu iti panagladingit
ken dagiti tawenko gapu iti panagas-asugko. Mapukpukaw ti pigsak
gapu iti basolko, ken marunrunot dagiti tulangko. 11 Gapu kadagiti amin
a kabusorko, ilaklaksiddak dagiti tattao; karimon dagiti kaarrubak ti
kasasaadko, ken mabutbuteng dagiti makaam-ammo kaniak. Dagidiay
makakita kaniak kadagiti daldalan ket itartarayandak. 12 Nalipatanakon
a kas maysa a natay a tao nga awan mangpanpanunot. Kaslaak la maysa
a banga a nabuong. 13 Ta nangngegko ti panagar-arasaas dagiti adu,
kadagiti nakabutbuteng a damdamag manipud iti amin a suli kabayatan
a sangsangkamaysada a mangpanggep iti maibusor kaniak. Panggependa
a pukawen ti biagko. 14 Ngem agtalekak kenka, O Yahweh; kunak, “Sika
ti Diosko.” 15 Ti pagtungpalak ket adda iti imam. Ispalennak manipud
kadagiti ima dagiti kabusorko ken manipud kadagiti mangkamkamat
kaniak. 16 Pagraniagem ti rupam iti adipenmo; isalakannak babaen iti
kinapudnom iti tulagmo. 17 Saanmo koma nga ipalubos a maibabainak,
O Yahweh; ta umawagak kenka! Maibabain koma dagiti nadangkes!
Mapaulimekda koma idiay sheol. 18 Mapaulimek koma dagiti agul-ulbod a
bibig nga agsasao a maibusor kadagiti nalinteg iti wagas a nakarit nga
addaan kinatangsit ken gura. 19 Anian a naindaklan ti kinaimbagmo
nga indulinmo para kadagiti agraraem kenka, nga ipakpakitam kadagiti
kumamang kenka iti sangoanan ti amin a sangkatao-an! 20 Iti salinong
ti presensiam, ilemmengmo ida manipud kadagiti panggep dagiti tattao. Ilemmengmo ida iti salinong manipud iti kinaranggas dagiti dila.
21 Madaydayaw ni Yahweh, ta impakitana kaniak ti nakakaskasdaaw a
kinapudno ti tulagna idi addaak idiay nalakub a siudad. 22 Numan pay
dagdagusko nga imbaga, “Naikkatakon manipud kadagiti matam,” ngem
nangngegmo ti pakaasik para iti tulong idi immawagak kenka. 23 O,
ayatenyo ni Yahweh, dakayo amin a napudno a sumursurot. Salsalakniban
ni Yahweh dagiti napudno, ngem dusaenna iti naan-anay dagiti natangsit.
24 Pumigsa ken tumuredkayo, dakayo amin nga agtaltalek kenni Yahweh
a tumulong.

32

1 Nagasat ti tao a napakawan dagiti naglabsinganna, isuna a nakaluban
ti basolna. 2 Nagasat ti tao nga awan ti ipabasol ni Yahweh kenkuana
ken awan panangallilaw iti espirituna. 3 Idi nagtalinaedak a naulimek,
marunrunot dagiti tulangko iti panagasugko iti agmalmalem. 4 Ta
nadagsen ti imam kaniak iti aldaw ken iti rabii. Nagango ti pigsak a kas
panagmaga iti panawen ti tikag. Sela. 5 Ket impudnok ti basolko kenka,
ket saankon nga indulin dagiti nagbasolak. Kinunak, “Ipudnok dagiti
naglabsingak kenni Yahweh,” ket pinakawanmo ti basolko. Sela 6 Gapu
iti daytoy, masapul nga agkararag kenka dagiti amin a nadiosan iti tiempo
ti adu a pakariribukan. Ket inton aglayus ti napigsa a danum, saandanto
a madanon dagiti tattao. 7 Sika ti paglemmengak; bantayannakto
manipud iti riribuk. Palawlawannakto kadagiti kankanta ti balligi. Sela.
8 Bilinen ken isurokanto iti dalan a masapul a pagnaam. Bilinenkanto
a sikikitaak kenka. 9 Saanka nga agbalin a kasla iti kabalyo wenno
mulo nga awan pannakaawatna; babaen laeng iti pasungo ken rienda a
mangtengngel kadakuada a maiturongda iti kayatmo a papananda. 10 Adu
ti pagladingitan dagiti nadangkes, ngem palawlawanto iti kinapudno ti
tulag ni Yahweh ti agtalek kekuana. 11 Agragsakkayo kenni Yahweh, ken
agrag-okayo, dakayo a nalinteg; agpukkawkayo iti rag-o, dakayo amin a
nalinteg ti pusona.

33

1 Agrag-okayo kenni Yahweh, dakayo a nalinteg; umno ti pammadayaw
kadagiti nalinteg. 2 Pagyamananyo ni Yahweh babaen iti arpa; agkan-
takayo kadagiti panagdaydayaw kenkuana babaen iti arpa a sangapulo
ti kuerdasna. 3 Agkantakayo kenkuana iti baro a kanta; lalaingenyo
ti agtukar ken agkantakayo nga addaan rag-o. 4 Ta nalinteg ti sao ni
Yahweh, ken maiparbeng dagiti amin nga ar-aramidenna. 5 Pagay-ayatna
ti kinalinteg ken hustisia. Napno ti daga iti kinapudno ti tulag ni Yahweh.
6 Babaen iti sao ni Yahweh naaramid dagiti langlangit, ken naaramid
dagiti bituen babaen iti sang-aw ti ngiwatna. 7 Sangsangkamaysaenna nga
urnongen dagiti danum ti baybay a kasla maysa a gabsuon; ikabkabilna
dagiti taaw kadagiti pagidulinan. 8 Agbuteng koma ti entero a daga
kenni Yahweh; agtakder koma nga addaan panagbuteng kenkuana dagiti
amin nga agnanaed iti lubong. 9 Ta nagsao isuna, ket naaramid daytoy;
imbilinna, ket timmakder daytoy iti lugarna. 10 Papaayen ni Yahweh
dagiti panagkakadua dagiti nasion; artapanna dagiti panggep dagiti tattao.
11 Agtakder iti agnanayon dagiti panggep ni Yahweh, dagiti panggep
ti pusona para kadagiti amin a kaputotan. 12 Nagasat ti nasion a ti
Diosna ket ni Yahweh, dagiti tattao a pinilina a kas bukodna a tawid.
13 Kumitkita ni Yahweh manipud langit; makitkitana dagiti amin a tattao.
14 Manipud iti lugar a pagnanaedanna, tantannawaganna dagiti amin nga
agnanaed iti daga. 15 Isuna a mangbukbukel kadagiti puspusoda amin,
palpaliiwenna dagiti amin nga aramidda. 16 Awan ti ari a naisalakan ti
nakaad-adu unay a suldado; saan a maisalakan ti maysa a mannakigubat
babaen iti nabileg a pigsana. 17 Saan a pakanamnamaan iti balligi ti
maysa kabalio; uray pay no nabileg ti pigsana, saan daytoy a makaispal.
18 Makitayo, ti mata ni Yahweh ket adda kadagiti agbuteng kenkuana,
kadagiti agtaltalek iti kinapudno ti tulagna 19 a mangilapsut kadagiti
biagda manipud patay ken mangpatalinaed kadakuada a sibibiag iti

tiempo ti panagbisin. 20 Aguraytayo kenni Yahweh; isuna ti tulong ken kalasagtayo. 21 Agrag-o dagiti pusotayo kenkuana, ta agtalektayo iti nasantoan a naganna. 22 Ti kinapudno ti tulagmo O Yahweh, makikadua koma kadakami kas mangnamnamakami kenka.

34

1 Idaydayawko ni Yahweh iti amin a tiempo; ti panangidayaw kenkuana ket kankanayon nga adda iti ngiwatko. 2 Idaydayawko ni Yahweh; denggen koma dagiti maidaddadanes ket agragsakda. 3 Kadduaandak a mangi-daydayaw kenni Yahweh; agmaymaysatayo a mangitag-ay iti naganna. 4 Immawagak kenni Yahweh, ket sinungbatannak, ken pinagballiginak kadagiti amin a pagbutbutngak. 5 Naragsak dagiti kumita kenkuana, ken saan a mabain dagiti rupada. 6 Immasug daytoy naidadanes a tao, ket nangngeg ni Yahweh isuna ken insalakanna isuna kadagiti amin a pakariribukanna. 7 Agkamkampo ti anghel ni Yahweh iti aglawlaw dagiti agbuteng kenkuana, ket is-ispalenna ida. 8 Ramanan ken kitaenyo a ni Yahweh ket naimbag; nagasat ti tao a kumamang kenkuana. 9 Agbutengkayo kenni Yahweh, dakayo a nasantoan a tattaona; awan pagkurangan para kadagiti agbuteng kenkuana. 10 No dadduma ket agkurang ti taraon dagiti urbon a leon ket agsagabada iti panagbisin; ngem dagiti mangbirok kenni Yahweh ket saan nga agkurang iti aniaman a banag a nasayaat. 11 Umaykayo, annak, dumngegkayo kaniak; isurok kadakayo ti panagbuteng kenni Yahweh. 12 Siasino ti agtarigagay iti biag ken agtarigagay nga agbiag iti adu nga aldaw ken maaddaan iti nasayaat a biag? 13 Adaywam ngarud ti agsao iti dakes, ken lappedam dagita bibigmo nga agsao kadagiti inuulbod. 14 Adaywam ti kinadakes ket agaramidka iti kinaimbag; birukem ti kappia ket surotem daytoy. 15 Dagiti mata ni Yahweh ket adda kadagiti nalinteg, ken nakaturong dagiti lapayagna kadagiti asugda. 16 Busoren ti Dios dagiti managdakdakes, tapno mapunas dagiti pakalaglagipanda manipud iti daga. 17 Umasug dagiti nalinteg, ket denggen ken ispalen ni Yahweh ida manipud kadagiti amin a pakariribukanda. 18 Asideg ni Yahweh kadagiti napasaktan ti pusona, ken isalakanna dagiti narumek ti espirituna. 19 Adu dagiti pakariribukan ti nalinteg, ngem pagballigien ni Yahweh isuna kadagitoy. 20 Salsalaknibanna amin a tulangna; awan ti uray maysa a matukkol kadagitoy. 21 Papatayen dagiti dakes dagiti nadangkes; madusanto dagiti manggurgura kadagiti nalinteg. 22 Subboten ni Yahweh dagiti kararua dagiti adipenna; awanto ti madusa kadagiti agkamang kenkuana.

35

1 O Yahweh, agtignayka a maibusor kadagiti agtigtignay a maibusor kaniak; gubatem dagiti manggubat kaniak. 2 Alaem ti bassit ken dakkel a kalasagmo; tumakderka ket tulongannak. 3 Usarem ti gayang ken panggubat a wasaymo a maibusor kadagiti mangkamkamat kaniak; ibagam iti kararuak, “Siak ti salakanmo.” 4 Maibabain ken madadael koma dagiti mangbirok iti biagko. Mapasanud ken matikaw koma dagiti agpanggep a mangdangran kaniak. 5 Agbalinda koma a kas taep a maiyangin, bayat iti panangpapanaw ti anghel ni Yahweh kadakuada. 6 Sumipnget ken gumalis koma ti dalanda, bayat iti panangkamat ti anghel ni Yahweh kadakuada. 7 Awan gapgapuna nga inwayatda ti iketda kaniak;

awan gapgapuna a nagkalida iti abut para iti biagko. 8 Un-unaan koma
ida ti pannakadadael a saanda a mapakpakadaan. Tiliwen koma ida
ti iket nga inwayatda. Matnagda koma iti daytoy, iti pakadadaelanda.
9 Ngem agrag-oak kenni Yahweh ken iti panangisalakanna. 10 Iti amin a
pigsak, ibagak, "O Yahweh, siasino ti kas kenka, a mangis-ispal kadagiti
maidaddadanes manipud kadagiti napigsa unay para kadakuada ken
kadagiti nakurapay ken agkasapulan manipud kadagiti mangpadas nga
agtakaw kadakuada?" 11 Tumakder dagiti saan a nalinteg a saksi;
pabasolendak a siuulbod. 12 Sinubadandak iti dakes para iti naimbag.
Agladladingitak unay. 13 Ngem, idi masakitda, nagkawesak iti nakersang a
lupot; nagayunarak para kadakuada a nakadumog ti ulok a dimmanon iti
barukongko. 14 Nagladladingitak a kasla gapu iti kabsatko; nakadumogak
nga agdungdung-aw a kasla gapu iti inak. 15 Ngem idi naitibkolak,
nagrag-oda ken naguummongda; naguummongda a maibusor kaniak, ket
naklaatak kadakuada. Saandak a sinardengan a kinabkabil. 16 Linalaisdak
nga awanan panagraem; pinagngaretngetda dagiti ngipenda kaniak. 17 O
Apo, kasano pay kabayag a buybuyaem? Ispalem ti kararuak manipud
kadagiti makadadael a panangdarupda, ti biagko manipud kadagiti leon.
18 Ket iti dakkel a taripnong, agyamanakto kenka; iti nagbabaetan dagiti
adu a tattao, agdayawakto kenka. 19 Saanmo nga ipalubos nga agrag-
o kaniak dagiti manangallilaw a kabusorko; saanmo nga ipalubos nga
ipatungpalda dagiti nadangkes a panggepda. 20 Ta saanda nga agsao
iti kappia, ngem agpanunotda kadagiti makaallilaw a sasao a maibusor
kadagiti adda iti dagami nga agbibiag iti kappia. 21 Ungapenda dagiti
ngiwatda a maibusor kaniak; kinunada, "Ha, ha, nakita dagiti matami."
22 Nakitam daytoy, O Yahweh, saanka koma nga agulimek; O Apo, saanka
koma nga umadayo kaniak. 23 Agriingka ket ikaluyanak; O Diosko
ken Apok, ikanawam ti ikalkalintegak. 24 O Yahweh a Diosko, gapu
iti kinalintegmo, Ikanawanak; saanmo nga ipalubos nga agrag-oda iti
pannakaparmekko. 25 Saanmo nga ipalubos nga ibagada iti pusoda, "Aha,
adda kadakami ti kayatmi." Saanmo nga ipalubos nga ibagada, "Inalun-
onmin isuna." 26 Ibabain ken tikawem dagiti mayat a mangdangran
kaniak. Makaluban koma iti pannakaibabain ken pannakadadael iti
dayaw dagiti manguy-uyaw kaniak. 27 Agpukkaw koma iti rag-o ken
agragsak dagiti umanamong iti ikalkalintegak; agtultuloy koma a kunada,
"Madaydayaw koma ni Yahweh, isuna a maragsakan iti pagsayaatan ti
adipenna." 28 Ket ibagak ti hustisiam ken agmalmalem nga idaydayawka.

36

1 Agsasao ti basol a kasla mammadles iti puso ti nadangkes a tao;
awan ti panagbuteng iti Dios kadagiti matana. 2 Ta liwliwaenna ti
bagina, panpanunotenna a saan a masukalan ken magura ti basolna.
3 Managbasol ken manangallilaw dagiti sasaona; saanna a kayat a sumirib
ken agaramid iti naimbag. 4 Kabayatan nga agid-idda isuna iti pagiddaan,
agpangpanggep isuna kadagiti wagas tapno agbasol; magmagna isuna
iti dakes a dalan; saanna a laklaksiden ti dakes. 5 Dumanon kadagiti
langit, O Yahweh, ti kinapudnom iti tulagmo; dumanon kadagiti ulep ti
kinapudnom. 6 Ti hustisiam ket kasla kadagiti kangangatoan a bantay; ti
hustisiam ket kasla kadagiti kauunegan a baybay. O Yahweh, ay-aywanam
dagiti tattao ken dagiti ayup. 7 O Dios, anian a nagpateg ti kinapudnom iti
tulagmo! Agkamang dagiti tattao iti salinong dagiti payakmo. 8 Sibubuslon

a mapnekdanto kadagiti kinabaknang ti taraon iti balaymo; palubosam
ida nga uminom manipud iti karayan dagiti napateg a bendisionmo.
9 Agsipud ta adda kenka ti ubbog ti biag; iti silawmo, makitami ti lawag.
10 Pagpautem a naan-anay ti kinapudnom iti tulagmo kadagiti makaam-
ammo kenka, ti panangikanawam kadagiti nalinteg ti panagpuspusoda.
11 Saanmo nga ipalubos nga umasideg kaniak ti saka ti natangsit a tao.
Saanmo nga ipalubos a papanawennak ti ima ti nadangkes. 12 Sadiay,
natuang dagiti managdakdakes; napasagda ket saanda a kabaelan ti
bumangon.

37

1 Saanka a masikoran gapu kadagiti managdakdakes; saanmo nga apalan
dagiti saan a nalinteg nga agtigtignay. 2 Ta magangudanto iti mabiit a
kas iti ruot ken malaylay a kas kadagiti nalangto a mulmula. 3 Agtalekka
kenni Yahweh ket aramidem ti umno; agnaedka iti daga ket pagbiagam ti
kinapudno. 4 Ket agragsakka kenni Yahweh, ket itednanto dagiti tarigagay
ti pusom. 5 Itedmo kenni Yahweh dagiti wagasmo; agtalekka kenkuana, ket
agtignayto isuna iti biangmo. 6 Iparangnanto ti pannakaukommo a kasla iti
aldaw ken ti kinaawan basolmo a kasla iti tengnga ti aldaw. 7 Agtalnaka iti
sangoanan ni Yahweh ket urayem isuna a siaanus. Saanka nga agdanag
no mapagballigi ti maysa a tao dagiti dakes a wagasna, no agaramid ti
dakes a tao kadagiti dakes a panggep. 8 Saanka a makaunget ken maupay.
Saanka nga agdanag; mangaramid laeng daytoy iti riribuk. 9 Maisinanto
dagiti managdakdakes, ngem tawidento dagiti aguray kenni Yahweh ti
daga. 10 Iti apagbiit, mapukawto ti dakes a tao; kitaemto ti ayanna, ngem
awanto isuna. 11 Ngem tawidento dagiti naemma ti daga ken agragsakda
iti naindaklan a panagrang-ay. 12 Agpanggep ti nadangkes a tao a
maibusor iti nalinteg a tao ken pagngaretngetenna ti ngipenna a maibusor
kenkuana. 13 Katawaan ti Apo isuna, ta makitana nga umasidegen ti
aldawna. 14 Inasut dagiti nadangkes dagiti kampilanda ken imbiatda dagiti
bai ti panada tapno dadaelen dagiti maidaddadanes ken agkasapulan,
tapno papatayen dagiti nalinteg. 15 Duyokento dagiti kampilanda ti
bukodda a puso, ken matukkolto dagiti baida. 16 Nasaysayaat ti bassit
nga adda kadagiti nalinteg ngem iti kinawadwad dagiti adu a nadangkes
a tattao. 17 Ta matukkolto dagiti ima dagiti nadangkes a tattao, ngem
saranayen ni Yahweh dagiti nalinteg a tattao. 18 Banbantayan ni Yahweh iti
inaldaw-aldaw dagiti awan pakapilawanna, ken agnanayonto ti tawidda.
19 Saandanto a mabain inton dakes dagiti tiempo. Maaddaandanto iti
umanay a makan, inton umay ti panagbisin. 20 Ngem mapukawto dagiti
nadangkes a tattao. Dagiti kabusor ni Yahweh ket kasla iti dayag dagiti pa-
garaban; mauramdanto ken agpukawda iti asuk. 21 Bumulod ti nadangkes
a tao ngem saanna a bayadan, ngem naparabur a mangmangted ti nalinteg
a tao. 22 Tawidento dagiti binendisionan ti Dios ti daga; maisinanto
dagiti inlunodna. 23 Babaen kenni Yahweh a napatalged dagiti addang
ti tao, ti tao a ti wagasna ket mapadayawan iti imatang ti Dios. 24 Uray
no maitibkol isuna, saanto isuna a matuang, ta ig-igaman ni Yahweh
ti imana. 25 Ubingak idi ket ita lakayakon; saanko a pulos a nakita ti
nalinteg a tao a nabaybay-an wenno dagiti annakna nga agpalpalama iti
tinapay. 26 Iti agmalmalem managparabur ken managpabulod isuna, ken
agbalin a bendision dagiti annakna. 27 Adaywam ti dakes ket aramidem

ti husto; ket natalgedkanto iti agnanayon. 28 Ta ayaten ni Yahweh ti
hustisia ken saanna a baybay-an dagiti napudno a sumursurot kenkuana.
Maaywananda iti agnanayon, ngem maisinanto dagiti kaputotan dagiti
nadangkes. 29 Tawidento dagiti nalinteg ti daga ket agnaedda sadiay
iti agnanayon. 30 Agsasao ti ngiwat ti nalinteg a tao iti kinasirib ken
pabpabilgenna ti hustisia. 31 Adda iti pusona ti linteg ti Diosna; saan
a maikaglis dagiti sakana. 32 Buybuyaen ti nadangkes a tao ti nalinteg
a tao ken pangpanggepenna a papatayen isuna. 33 Saan a baybay-an ni
Yahweh isuna iti ima ti dakes a tao wenno dusaen isuna inton maukom.
34 Agpannurayka kenni Yahweh ken agtalinaedka iti dalanna, ket itag-
aynakanto a mangtagikua iti daga. Makitamto inton maisina dagiti
nadangkes. 35 Nakitak ti nadangkes ken nakabutbuteng a tao a naiwaras
a kasla kadagiti nalangto a kayo iti nadam-eg a dagana. 36 Ngem idi
limmabasak manen, awan isuna sadiay. Binirukko isuna, ngem saan isuna
a mabirukan. 37 Paliiwem ti napudno a tao, ken matmatam ti nalinteg;
adda ti nasayaat a masakbayan para iti tao ti kappia. 38 Naan-anay
a madadaelto dagiti managbasol; maisina ti masakbayan ti nadangkes
a tao. 39 Aggapu kenni Yahweh ti pannakaisalakan dagiti nalinteg;
salsalaknibanna ida kadagiti tiempo ti riribuk. 40 Tulongan ken ispalen ida
ni Yahweh. Ispalenna ida manipud kadagiti dakes a tattao ken isalakanna
ida gapu ta nagkamangda kenkuana.

38

1 O Yahweh, saannak a tubngaren iti ungetmo; saannak a dusaen
iti pungtotmo. 2 Ta sinugatnak dagiti panam; ken italtalmegnak dagiti
imam. 3 Masakit ti entero a bagik gapu iti ungetmo, saan a nasalun-at
dagiti tulangko gapu iti basolko. 4 Ta linapunosnak dagiti kinadakesko;
nadagsenda unay nga awitko. 5 Agnunog ken bumangsit dagiti sugatko
gapu kadagiti minamaag a basbasolko. 6 Nagdumog ken naibabainak
iti inaldaw; agdungdung-awak nga agmalmalem. 7 Ta inabaknak ti
bain, ket agsaksakit ti entero a bagik. 8 Agpipikel ken agkakapsutak;
agasugak gapu iti ut-ot ti pusok. 9 O Apo, maawatam dagiti tarigagay
ti kaunggan ti pusok, ket saan a mailemmeng kenka dagiti as-asugko.
10 Agkebbakebba ti pusok, agkakapsutak, ken aglidem ti panagkitak.
11 Inadaywannak dagiti gagayyem ken kakaduak gapu iti kasasaadko;
saandak nga asitgan dagiti kaarrubak. 12 Agipakat kadagiti silo para
kaniak dagiti agpanggep iti biagko. Agmalmalem nga agsasao kadagiti
makadadael ken makaallilaw a sasao dagiti agtarigagay a mangdangran
kaniak. 13 Ngem siak, kaslaak maysa a tuleng a tao nga awan pulos
mangngegna; kaslaak maysa nga umel a tao nga awan pulos maibagana.
14 Kaslaak maysa a tao a saan a makangngeg ken awan maisungbatna.
15 Awan duadua, nga urayenka, O Yahweh; sumungbatka, Apo a Diosko.
16 Ibagak daytoy tapno saandak a pagkakatawaan dagiti kabusorko. No
maikaglis ti sakak, agaramidda kadagiti nakaam-amak a banbanag kaniak.
17 Ta dandaniakon maitublak, ket kanayon nga agsagsagabaak. 18 Ipudnok
ti basolko; maseknanak iti nagbasolak. 19 Ngem adu dagiti kabusorko,
adu dagiti gumurgura kaniak nga awan gapgapuna. 20 Sinubadanda
iti kinadakes ti kinaimbagko; pabpabasolendak uray no ikalikagumko
ti nasayaat. 21 Saannak a panawan, O Yahweh; a Diosko, saanka nga

umadayo kaniak. 22 Darasem ti umay a tumulong kaniak, O Apo, a
salakanko.

39

1 Inkeddengko, “Annadak ti ibagak tapno saanak nga agbasol babaen
iti dilak. Busalak ti ngiwatko kabayatan nga addaak iti imatang ti dakes
a tao.” 2 Nagtalinaedak a naulimek; linapdak dagiti sasaok uray pay iti
panangibagak kadagiti aniaman a nasayaat a banbanag, ket kimmarkaro
ti sakitko. 3 Bimmara ti pusok; idi napanunotko dagitoy a banbanag,
simged daytoy a kasla apuy. Ket kamaudiananna, nagsaoak. 4 O Yahweh,
ipakaammom kaniak no kaano ti pagpatinggaan ti biagko ken pagleppasan
dagiti aldawko. Ipakitam kaniak no kasano kaababa ti panagtalinaedko.
5 Kitaem, inaramidmo a kasla laeng kaakaba dagiti imak dagiti aldawko,
ket kasla awan aniaman iti sangoanam ti kapaut ti panagbiagko. Pudno,
tunggal tao ket maymaysa laeng nga anges. Selah 6 Pudno a tunggal tao
magmagna a kasla anniniwan. Awan duadua a tunggal maysa agdardaras
nga agurnong iti kinabaknang uray no dida ammo no siasino ti mangawat
kadakuada. 7 Ita, O Apo, ta ania ti ur-urayek? Sika ti kakaisuna a
namnamak. 8 Pagballigiennak kadagiti amin a basbasolko: saannak nga
aramiden a paga-angawan dagiti maag. 9 Naulimekak ken saanmo a
lukatan ti ngiwatko gapu iti inaramidmo. 10 Isardengmo ti mangsugsugat
kaniak; nalapunosak iti danog dagiti imam. 11 No disiplinaam dagiti tattao
para iti basol, in-inut nga ibusem dagiti pigsada a kasla iti bu-ot. Pudno nga
amin dagiti tattao ket alingasaw laeng. Selah 12 Ipangagmo ti kararagko, O
Yahweh, ken denggennak; denggem ti sangsangitko! Saanka nga agbalin
a tuleng kaniak, ta kaslaak gan-gannaet kenka, a kasla maysa a tao a
naglibas a kas kadagiti amin a kapuonak. 13 Ibaw-ingmo ti natadem a
panagkitam kaniak tapno makaisemak manen sakbay a matayak.

40

1 Siaanusak a naguray kenni Yahweh, dimngeg isuna kaniak ken
dinengngegna ti sangitko. 2 Inyaonnak pay manipud iti napeggad nga
abut, manipud iti kapitakan, ket insaadna dagiti sakak iti bato ken
pinatalgedna ti ipapanko. 3 Pinagkantana iti baro a kanta ti ngiwatko,
madaydayaw ti Diostayo. Adunto ti makakita iti daytoy ket agrukbab ken
agtulnogda kenni Yahweh. 4 Nagasat ti tao nga agtalek kenni Yahweh
ken saanna nga idayaw dagiti napasindayag wenno dagidiay mangtallikod
kenkuana nga agulbod. 5 O Yahweh a Dios, adu dagiti nakaskasdaaw
nga inaramidmo, ken saan a mabilang dagiti panunotmo a maipapan
kadakami; no inpablaakko ken insaok dagitoy, ad-aduda ngem iti mabalin
a bilangen. 6 Saanka nga maragsakan iti sakripisio wenno iti daton,
ngem linukatam dagiti lapayagko; saanka a nagsapul kadagiti daton
a maipuor amin wenno dagiti daton gapu iti basol. 7 Ket kinunak,
“Kitaem, immayak; naisurat ti maipapan kaniak iti nalukot a kasuratan.
8 Diosko, pagragsakak nga aramiden ti pagayatam; adda ditoy pusok dagiti
lintegmo.” 9 Inwaragawagko dagiti naimbag a damag ti kinalintegmo iti
dakkel a taripnong; O Yahweh, ammom a saanko a linapdan ti bibigko
iti panangibaga iti daytoy. 10 Saanko nga inlemmeng ti kinalintegmo iti
pusok; impablaakko ti kinapudnom ken ti panangisalakanmo; saanko
nga inlemmeng ti kinapudno ti tulagmo wenno ti kinamatalekmo iti
dakkel a taripnong. 11 Saanmo nga itallikod dagiti naasi a tignaymo

kaniak, O Yahweh; palubosam a kankanayon nga aywanannak ti tulag
ti kinapudnom ken ti kinamatalekmo. 12 Linikmutnak dagiti saan a
mabilang a riribuk; tiniliwnak dagiti kinadakesko tapno saankon a
kabaelan a makita ti aniaman a banag; ad-aduda ngem kadagiti buok
iti ulok, ken pinaaynak ti pusok. 13 Maay-ayoka, O Yahweh, a mangispal
kaniak; darasem a mangtulong kaniak, O Yahweh. 14 Maibabain koma
ken maupay a naan-anay dagiti agpangpanggep a mangala iti biagko.
Mapasanudda koma ken maibabainda, dagiti agragsak a mangpaspasakit
kaniak. 15 Makigtotda koma gapu iti bainda, dagiti mangibaga kaniak
“Aha, aha!” 16 Ngem agrag-o koma dagidiay mangbirok kenka, ken
agragsakda kenka; amin nga agay-ayat iti panangisalakanmo, agtultuloy
koma nga ibagada, “Maidaydayaw koma ni Yahweh.” 17 Nakurapay ken
agkasapulanak; ngem ti Apo panpanunotennak. Sika ti tulongko ket
immayka a mangispal kaniak; O Diosko, saanka nga agtaktak.

41

1 Nagasat isuna a maseknan kadagiti nakapuy; iti aldaw ti riribuk,
ispalen ni Yahweh isuna. 2 Aywanan ni Yahweh isuna ken pagtalinaedenna
a sibibiag, ken mabendisionanto isuna iti daga; Saanto nga iyawat
ni Yahweh isuna iti pagayatan dagiti kabusorna. 3 Saranayento ni
Yahweh isuna iti pagiddaan ti panagsagaba; pagbalinemto ti pagiddaan
ti panagsaksakitna a pagiddaan ti pannakaagasna. 4 Kinunak, “O Yahweh,
maasika kaniak! Agasannak, ta nagbasolak kenka.” 5 Agsao iti dakes
a maibusor kaniak dagiti kabusorko, kunkunada, 'Kaanonto a matay
isuna ken mapukaw ti naganna?' 6 No umaydak kitaen dagiti kabusorko,
agibaga isuna kadagiti awan serserbina a banbanag; ur-urnongen ti
pusona ti pannakadidigrak; inton umadayo isuna kaniak, ibagbagana
kadagiti sabali ti maipapan iti daytoy. 7 Pagi-innarasaasdak dagiti
manggurgura kaniak; maibusor kaniak mangnamnamada iti maibusor
kaniak a pakadangrak. 8 Kunada “Dakes a sakit ti kimpet kenkuana; ita
ta agid-iddan isuna, saanton a makabangon pay.” 9 Kinapudnona, uray
ti kadekketan a gayyemko, a nagtaltalkak, a nangan iti tinapayko, in-
ngatona ti mukodna maibusor kaniak. 10 Ngem sika, O Yahweh, maasika
kaniak, ken itag-aynak tapno makabalesak kadakuada. 11 Babaen iti
daytoy maammoak a maragsakanka kaniak, ta saan nga agballigi kaniak ti
kabusorko. 12 Kaniak, saranayennak iti kinapudnok ken salimetmetannak
iti sangoanam iti agnanayon. 13 Maidayaw koma ni Yahweh, ti Dios ti
Israel, iti agnanayon nga awan inggana. Amen ken Amen. Maikadua a
libro

42

1 Kas iti panagal-al ti ugsa iti pannakawawna iti danum ti waig, kasta
ti pannakawawko kenka, O Dios. 2 Mawawak para iti Dios, para iti
sibibiag a Dios; kaanonto nga umayak ket sumangoak iti sangoanan ti
Dios? 3 Dagiti luak ti nagbalin a taraonko iti aldaw ken rabii, kabayatan
a kankanayon nga ibagbaga dagiti kabusorko kaniak, “Sadino ti ayan ti
Diosmo?” 4 Malagipko dagitoy a banbanag kas ibuyatko ti kararuak: no
kasano a nakipanak kadagiti adu a tattao ken indauloak ida iti balay ti
Dios nga addaan timek ti rag-o ken dayaw, dagiti adu a mangramrambak
iti fiesta. 5 Apay a nakadumogka, O kararuak, ken apay a madanaganka iti
kaunggak? Mangnamnamaka iti Dios, ta agdayawak pay kenkuana para

iti tulong ti presensiana. 6 O Diosko, nakadumog ti kararuak iti kaunggak,
ngarud malagipka manipud iti daga idiay Jordan, manipud kadagiti tallo
a tapaw ti Bantay Hermon, ken manipud iti turod ti Mizar. 7 Ti kaadalman
ayabanna ti sabali a kaadalman iti karasakas ti panagdissoor dagiti
danummo; naglasat dagiti dalluyon ken palongmo kaniak. 8 Nupay kasta,
bilinento ni Yahweh ti kinapudnona ti tulagna iti aldaw; addanto kaniak
ti kantana iti rabii, maysa a kararag iti Dios ti biagko. 9 Ibagakto iti Dios,
a batok, Apay a nalipatannak? Apay nga agtultuloy nga agladladingitak
gapu iti panangidadanes dagiti kabusor?" 10 A kas kampilan kadagiti
tulangko, a tubtubngarendak dagiti kabusorko, kabayatan a kanayon nga
ibagbagada kaniak, "Sadino ti ayan ti Diosmo?" 11 Apay a nakadumogka,
kararuak? Apay a maringgoranka iti kaunggak? Mangnamnamaka iti
Dios, ta agdayawak pay kenkuana, nga isu ti tulong iti rupak ken Diosko.

43

1 Ukomennak, O Dios, ken ipakaasim ti kalintegak kadagiti saan a
nadiosan a nasion; 2 Ta sika ti Dios ti pigsak; apay nga imbellengnak?
Apay nga agdung-awak iti panangparigat dagiti kabusor? 3 O, ibaonmo ti
silawmo ken ti kinapudnom; idalandak koma; ipandak koma iti nasantoan
a turodmo ken iti tabernakulom. 4 Ket mapanakto iti altar ti Dios, iti
Dios nga aglaplapusanan a rag-ok; ken iti arpa idaydayawkanto, O Dios,
a Diosko. 5 Apay a nakadumogka, kararuak? Apay a maringgoranka iti
kaunggak? Mangnamnamaka iti Dios; ta agdayawak pay kenkuana, nga
isu ti tulong ken Diosko.

44

1 Nangngegmi babaen kadagiti lapayagmi, O Dios, imbaga dagiti
ammami kadakami dagiti trabaho nga inaramidmo kadagidi aldawda,
idi un-unana nga aldaw. 2 Pinapanawmo dagiti nasion babaen kadagiti
imam ngem inmulam dagiti tattaomi, pinarigatmo dagiti tattao, ngem
inwarasmo dagiti tattaomi iti daga. 3 Ta saanda a naala ti daga a kas
sanikuada babaen iti bukodda a kampilan, wenno insalakan man ida
ti bukodda a takkiag; ngem ti makannawan nga imam, ti takkiagmo,
ken ti raniag ti rupam, gapu ta immanamongka kadakuada. 4 O Dios,
Sika ti Arik; iyegmo ti balligi kenni Jacob. 5 Babaen kenka ipababami
dagiti kabusormi; babaen iti naganmo, ibaddekminto ida, dagiti tumakder
a bumusor kadakami. 6 Ta saanakto nga agtalek iti panak, wenno
isalakannak man ti kampilanko. 7 Ngem insalakannakami manipud
kadagiti kabusormi, ken imbabainmo dagiti manggurgura kadakami.
8 Iti Dios nagpannakkelkami nga agmalmalem, ken agyamankami iti
naganmo iti agnanayon. Selah 9 Ngem ita, imbelleng ken imbabainnakami,
ken saankan a kumuykuyog kadagiti mannakigubatmi. 10 Inaramidmo
nga agsanudkami manipud iti kabusor; ken samsamandakami dagiti
manggurgura kadakami. 11 Pinagbalinnakami a kasla karnero a naisagana
a taraon, ket inwarasnakami kadagiti nasion. 12 Ilakom dagiti tattaom para
iti awan; saanmo a nanayonan ti kinabaknangmo babaen ti panangaramid
iti dayta. 13 Pinagbalinnakami a tubngar kadagiti kaarrubami, angawen
ken laisendakami dagiti adda iti aglawlawmi. 14 Inaramidnakami a
pagkakatawaan dagiti nasion, a pagwingiwingan ti ulo dagiti tattao.
15 Agmalmalem nga adda iti sangoanak ti pannakaibabainko, inabbon-
gannak ti bain iti rupak 16 gapu iti timekna a mangtubtubngar ken

manglalais, gapu iti gumurgura ken ti kabusor. 17 Immay amin daytoy
kadakami; nupay kasta, saandaka a nalipatan wenno sinalungasing ti
tulagmo. 18 Saan a timmallikod ti pusomi; saan nga immadayo iti dalanmo
dagiti addangmi. 19 Ngem nakaro ti panangburakmo kadakami iti ayan
dagiti narungsot nga ayup ken inabbongannakami iti anniniwan ti patay.
20 No nalipatanmi ti nagan ti Diosmi wenno ingatomi dagiti imami iti
sabali a dios, 21 saanto kadi a sukimaten ti Dios daytoy? Ta ammona dagiti
palimed ti puso. 22 Kinapudnona, agmalmalem a mapappapataykami gapu
iti naganmo; Naibilangkami a kasla karnero a maparti. 23 Agriingka, apay
a matmaturogka, O Apo? Bumangonka, saannakami nga ilaksid iti ag-
nanayon. 24 Apay nga ilingedmo ti rupam ket lipatem ti pannakaparparigat
ken pannakaidadanesmi? 25 Ta narunawkami iti katapukan; naiyasideg ti
bagimi iti daga. 26 Bumangonka ta tulongannakami ket subbotennakami
maigapu iti kinapudnom iti tulagmo.

45

1 Toy pusok ket agluplupias iti naimbag a banag; ibasak iti napigsa dagiti
sasao nga insuratko maipapan iti ari; toy dilak ti pangsurat iti naalibtak
a mannurat. 2 Natartarakika ngem dagiti annak ti tattao; naibukbok ti
parabur iti bibigmo; isu nga ammomi a binendisionannaka ti Dios iti
agnanayon. 3 Isuotmo ti kampilam iti luppom, maysa a nabileg, iti dayag
ken kinatan-okmo. 4 Iti kinatan-okmo agsakayka a sibaballigi gapu iti
kinamatalek, kinaemma, ken kinalinteg; isuronaka ti makannawan nga
imam kadagiti nakabutbuteng a banbanag. 5 Natadem dagiti panam,
agpakleb dagiti tattao kenka; salputen dagiti panam ti puso dagiti kabusor
ti ari. 6 Ti tronom, O Dios, ket agnanayon ken awan patinggana; ti setro
iti hustisia ti setro iti pagariam. 7 Inayatmo ti kinalinteg ken ginuram
ti kinadakes; ngarud, ti Dios a Diosmo, ket pinulotannaka iti lana ti
kinaragsak a nalablabes ngem kadagiti kakaduam. 8 Amin a pagan-
anaymo ket agayamuom iti mirra, aloe, ken kasia; iti uneg ti marfil a
palasio liwliwaennaka dagiti de-kuerdas a pagtokaran. 9 Dagiti babbai nga
annak dagiti ari ket kadua dagiti agkakadayaw a nobiam; agtaktakder iti
makannawan nga imam ti reyna a nakawesan iti adda balitokna manipud
iti Ofir. 10 Dumngegka, anak a babai, ipangagmo ken yallingagmo ti
lapayagmo; lipatem dagiti tattaom ken ti balay ti amam. 11 Iti kasta
a wagas, tarigagayanto ti ari ti kinapintasmo; amom isuna; raemem
isuna. 12 Addanto sadiay ti anak a babai ti Tiro nga adda sagutna;
dagiti nababaknang kadagiti tattao ket dumawatdanto iti pabor kenka.
13 Ti anak ti ari a babai nga adda iti palasio ket nakapinpintas unay; ti
pagan-anayna ket naaramid nga adda balitokna. 14 Maitulodto isuna a
nakakawes iti naburdaan a bado iti ayan ti ari; dagiti birhen, ti kakaduana
a sumarsaruno kenkuana, ket maiyegto kenka. 15 Sumrekdanto iti palasio
ti ari; maituloddanto iti kinaragsak ken kinarag-o. 16 Iti lugar dagiti
ammayo sumukatto dagiti annakmo, a pagbalinemto ida a prinsipe iti
entero a daga. 17 Pagbalinekto ti naganmo a nalatak iti amin a kaputotan;
iti kasta, pagyamanandakanto dagiti amin tattao iti agnanayon ken awan
patinggana.

46

1 Ti Dios iti kamang ken pigsatayo, sisasagana a tumulong iti nariribuk

a tiempo. 2 Saantayo ngarud nga agbuteng, uray no agbaliw ti daga, uray
no aggun-gon dagiti bantay ken margaay iti kaunggan a paset ti baybay,
3 uray no agdaranudor ken nadawel ti danumna, ken uray agpigerger
dagiti bantay gapu iti dadakkel a dalluyonna. Selah 4 Adda maysa a
karayan, ti agay-ayus a mangparparagsak iti siudad ti Dios, ti nasantoan
a disso dagiti tabernakulo ti Kangangatoan. 5 Adda iti tengngana ti
Dios; saanto a magaraw isuna; tulunganto isuna ti Dios, ket aramidenna
daytoy iti parbangon. 6 Nagpungtot dagiti nasion ken dagiti pagarian ket
nagun-gon; pinigsaanna ti timekna ket narunaw ti daga. 7 Kaduatayo
ni Yahweh a mannakabalin amin; ti Dios ni Jacob ti kamangtayo. Selah
8 Umaykayo, kitaenyo dagiti aramid ni Yahweh, ti panangdadaelna iti daga.
9 Pagsardengenna dagiti gubat iti entero a daga; tuktukkolenna ti bai ti
pana ken dagiti gayang; pupuoranna dagiti kalasag. 10 Agulemekkayo ket
bigbigenyo a siak ti Dios; maitan-okakto kadagiti nasion; maitan-okakto iti
rabaw ti daga. 11 Kaduatayo ni Yahweh a mannakabalin amin; ti Dios ni
Jacob ti kamangtayo. Selah

47

1 Dakayo amin a tattao, ipalakpakyo dagiti imayo; ipukkawyo iti Dios
ti timek ti balligi. 2 Ta ni Yahweh a Kangangatoan ket nakaam-mak;
naindaklan isuna nga Ari iti entero a daga. 3 Parukmaenna dagiti
tattao iti babaentayo ken dagiti nasion iti sirok ti sakatayo. 4 Pinilina ti
tawidentayo, ti dayaw ni Jacob nga inayatna. Selah 5 Nagpangato ti Dios
a nabuyogan iti pukkaw, nagpangato ni Yahweh a napakuyogan iti uni ti
trumpeta. 6 Agkantatayo kadagiti pammadayaw para iti Dios, kantaentayo
dagiti pammadayaw, kantaentayo dagiti pammadayaw para iti Aritayo.
Kantaentayo dagiti pammadayaw. 7 Ta ti Dios ti Ari iti entero a daga;
kantaentayo dagiti pammadayaw nga addaan pannakaawat. 8 Agari ti Dios
kadagiti nasion; agtugtugaw iti nasantoan a tronona. 9 Dagiti prinsipe iti
amin a tattao ket naummongda a kadua dagiti tattao ti Dios ni Abraham;
ta ti salaknib ti lubong ket kukua ti Dios; maitan-ok isuna iti kasta unay.

48

1 Naindaklan ni Yahweh ket maikari unay a mapadayawan, idiay siudad
ti Diostayo iti nasantoan a bantayna. 2 Napintas ti kinangatona, ti ragsak
ti entero a daga, ket ti bantay Sion, ti akin-amianan a paset, ti siudad ti
naindaklan nga Ari. 3 Impakaammo ti Dios ti bagina kadagiti palasiona
kas maysa a pagkamangan. 4 Ta kitaenyo, dagiti ari ket inummongda
dagiti bagbagida; naggigiddanda a limmabas. 5 Nakitada daytoy, ket
nasdaawda; naupayda, ket nagdardarasda a pimmanaw. 6 Panagbuteng
ti nanglapped kadakuada sadiay, sakit a kas iti marikna iti agpaspasikal a
babai. 7 Babaen iti angin a naggapu ti daya, dinadaelmo dagiti bangka a
naaramid manipud Tarsis. 8 Kas nangngeganmi, isu ti nakitami iti siudad
ni Yahweh a mannakabalin amin, iti siudad ti Diostayo; salimetmetanna
daytoy iti agnanyon. Selah 9 Pinanunotmi ti kinapudnom iti tulagmo,
O Dios, iti tengnga ti templom. 10 Kas iti naganmo, O Dios, kastanto
met ti pannakaidayawmo agingga kadagiti nagpatinggaan ti daga; ti
makannawan nga imam ket napnoan kinalinteg. 11 Agragsak koma ti
Bantay Sion, ken agrag-o koma dagiti annak a babbai ti Juda gapu kadagiti
nalinteg a pangngeddengmo. 12 Likawenyo ti Bantay Sion, likmutenyo

isuna; bilangenyo dagiti torrena; 13 kitaenyo a naimbag dagiti bakudna,
ken kitaenyo dagiti palasiona tapno maibagayonto daytoy iti sumaruno a
kaputotan. 14 Ta daytoy a Dios ket isu ti Diostayo iti agnanayon ken awan
patinggana; isuna ti mangidalanto kadatayo agingga iti patay.

49

1 Denggenyo daytoy, dakayo amin a tattao; yallingagyo ti lapayagyo,
dakayo amin nga agnanaed iti lubong, 2 nanumo ken natan-ok, nabaknang
ken napanglaw. 3 Isaonto ti ngiwatko ti kinasirib, ken ti panangutob
toy pusok ket mangiturong iti pannakawat. 4 Yallingagko ti lapayagko
iti maysa a pangngarig; Irugik ti panggarigko bayat iti panagtukarko
ti arpa. 5 Apay koma nga agbutengak kadagiti aldaw ti dakes, no
palawlawan ti kinadakes dagiti mukodko? 6 Dagiti agtalek iti sanikuada
ken mangipannakel iti kinaadu ti kinabaknangda- 7 Sigurado nga awan ti
siasinoman a makabael a mangsubbot iti kabsatna a lalaki wenno agited ti
bayad iti Dios para kenkuana, 8 Gapu ta iti pannakasubbot ti biag ti maysa
a tao ket nangina, ken awan ti siasinoman a makabael a mangbayad iti
inutangtayo. 9 Awan ti siasinoman a mabalin nga agbiag iti agnanayon
tapno saan nga agrupsa ti bagina. 10 Ta makitananto ti panagrupsa. Dagiti
masirib a tattao ket matay; ti maag ken ti nengneng agpada a mapukaw
ken panawanda dagiti sanikuada iti dadduma. 11 Iti kapanunotanda ket
agnanayon dagiti pamiliada, ken dagiti lugar a pagnanaedanda agingga
iti amin a kaputotanda; pinanagananda dagiti dagada sigun iti naganda.
12 Ngem ti tao nga addaan kinabaknang ket saan nga agtalinaed a
sibibiag; kasla isuna kadagiti nauyong nga ayup a mapukaw. 13 Daytoy
a wagas iti panagbiagda, ket kinamaagda; ngem kalpasan a matayda,
annamonganto dagiti tattao dagiti ibagbagada. Selah 14 Nadutokanda a
kas iti maysa nga arban nga agturong idiay Seol, ti patayto ti pastorda,
ti nalinteg ti adda pannakabalinna a mangituray kadakuada iti bigbigat;
alun-unento ti Seol dagiti bagida ket awanto ti lugar sadiay a mabalinda a
pagnaedan. 15 Ngem subbotento ti Dios ti biagko manipud iti pannakabalin
ti Seol; awatennakto. Selah 16 Saanka nga agbuteng no ti maysa a tao
ket bumaknang, no dumakkel ti pannakablin iti balayna; 17 ta inton
matay isuna awanto iti maitugotna, ti pannakabalinna ket saananto a
kadua a bumaba. 18 Indayawna ti kararuana bayat iti panagbiagna- ken
raraemendaka dagiti tattao no agbibiagka a para iti bagim- 19 mapanto
isuna kadagiti kaputotan dagiti kapuonanna ket saandanton pulos a
makita pay ti lawag. 20 Ti tao nga adda kinabaknangna ngem awan
pannakaawatna ket kasla la kadagiti nauyong nga ayup, nga agpukaw.

50

1 Nagsao ni Yahweh a Dios, ti Maysa a Nabileg ken inawaganna ti daga
manipud panagsingising ti init agingga iti panaglinnekna. 2 Nagraniag ti
Dios manipud iti Sion, a naan-anay iti kinapintasna. 3 Immay ti Diostayo
ken saan isuna a nagulimek; adda gumilgil-ayab nga apuy iti sangoananna,
ken kasta unay a bagio iti aglawlawna. 4 Immawag isuna iti langit ken iti
daga tapno ukomenna dagiti tattaona: 5 “Ummongenyo dagiti napudno
a tattaok kaniak, dagiti nagtulnog iti katulagak babaen iti sakrificio.”
6 Ipablaak ti langit iti kinalintegna, ta ti Dios a mismo ti ukom. Selah
7 “Dakayo a tattaok, dumngegkayo ta agsaoak; Siak ti Dios a Diosyo.

8 Saankayo a tubngaren kadagiti datonyo; dagiti datonyo a maipuor ket
kanayon nga adda iti sangoanak. 9 Saanko nga alaen ti kalakian a baka
manipud iti balayyo, wenno dagiti kalakian a kalding manipud kadagiti
arbanmo. 10 Ta kukuak tunggal nauyong nga ayup iti kabakiran, kasta
met dagiti ayup nga adda iti rinibribu a katurturudan. 11 Ammok amin a
billit kadagiti bantay, ken kukuak dagiti nauyong nga ayup iti kataltalunan.
12 No mabisinak, saanko nga ibaga kadakayo; ta kukuak ti lubong, ken
amin nga adda iti daytoy. 13 Kanek kadi ti lasag dagiti baka wenno inumek
kadi ti dara dagiti kalding? 14 Isagutyo iti Dios ti daton iti panagyaman,
ken bayadanyo dagiti kariyo iti Kangangatoan. 15 Awagandak iti aldaw
ti riribuk; isalakankayonto, ken itan-okdakto." 16 Ngem iti nadangkes
kinuna ti Dios, "Ania iti ar-aramidem a mangipablaak kadagiti bilinko,
nga innalam ti tulagko kadagiti ngiwatmo, 17 idinto ta kaguram ti bilin
ken imbellengmo dagiti sasaok iti adayo? 18 No makitam ti maysa nga
agtatakaw, umanamongka kenkuana; makidangdanggayka kadagiti man-
nakikamkamalala. 19 Intedmo ti ngiwatmo iti demonyo, ken ibalbalikas
ti dilam iti makaallilaw. 20 Itugtugawam ken agsasaoka maibusor iti
kabsatmo a lalaki; pinerdim ti dayaw ti bukod nga anak a lalaki ni
nanangmo. 21 Inaramidmo dagitoy a banbanag, ngem nagulimekak, ket
impagarupmo a maysaak a kas kenka. Ngem, babalawenka ken iparuarko
iti imatangmo amin nga inaramidmo. 22 Ita, lagipenyo daytoy dakayo
a nanglipat iti Dios; ta no saan pisangpisangenkayo iti pidapidaso, ken
awanto ti siasinoman nga umay tumulong kadakayo: 23 Siasinoman
iti mangisagut ti daton ti panagyaman, mangted dayaw kaniak, ken
siasinoman a sumurot iti dalanna a nalinteg, ipakitakto ti panangisalakan
ti Dios"

51

1 Kaasianak, O Dios, gapu iti kinapudnom; gapu iti kinawadwad ti
kaasim, punasem dagiti nagbasolak. 2 Ugasannak a naan-anay manipud
iti kinadakesko ken dalusannak iti nagbasolak. 3 Ta ammok dagiti nagba-
solak, ken adda a kanayon iti sangoanak ti basolko. 4 Nagbasolak kenka,
sika laeng ti nagbasolak ken nagaramidak ti dakes iti imatangmo; hustoka
tunggal agsaoka; nalinteg iti panangukommo. 5 Kitaem, naiyanakak
iti kinadakes; sipud pay inyinawnak ti inak, nagbasolakon. 6 Kitaem,
tarigagayam ti kinapudno iti pusok; iti pusok impakaammom kaniak ti
kinasirib. 7 Pasin-awennak babaen iti hisopo, ket dumalusakto; ugasan-
nak, ket napudpudawakto ngem iti niebe. 8 Ipangngegmo kaniak ti rag-o
ken ragsak tapno agrag-oda dagiti tulang a tinukkolmo. 9 Ilemmengmo ti
rupam manipud kadagiti basolko ken punasem amin dagiti kinadakesko.
10 Parsuaem kaniak, O Dios, ti nadalus a puso ken ikkannak iti baro
ken napudno nga espiritu. 11 Saannak a papanawen iti imatangmo, ken
dimo ipanaw kaniak ti Espiritu Santom. 12 Isublim kaniak ti ragsak
iti panangisalakanmo, ken ikkannak iti natulnog nga espiritu. 13 Ket
isurokto dagiti bilinmo kadagiti managbasol, ken agsublidanto kenka.
14 Pakawanennak gapu iti nagayus a dara, O Dios iti pannakaisalakanko,
ken ipukkawkonto ti rag-o ti kinalintegmo. 15 O Apo, luktam ti bibigko,
ken ibalikas ti ngiwatko iti pannakaidaydayawmo. 16 Dimo kayat dagiti
daton a sacrificio, ta no kayatmo koma, isuda ti idatonko; dika met maay-
ayo iti daton a maipuor. 17 Dagiti daton iti Dios ket dagiti napakumbaba

nga espiritu. Sika, O Dios, ti saanto a mangumsi iti napakumbaba ken
nagbabawi a puso. 18 Kaasiam ti Sion ket tulongam; bangonem manen
dagiti bakud ti Jerusalem. 19 Ket maragsakankanto kadagiti daton iti
kinalinteg, kadagiti daton a maipuor ken kadagiti daton a maipuor amin;
kalpasanna, mangidatonto dagiti tattaomi kadagiti kalakian a baka iti
rabaw ti altarmo.

52

1 Apay a pagpannakkelmo ti agar-aramid iti riribuk, sika a maingel a
tao? Inaldaw nga umay ti kinapudno ti Dios iti tulagna. 2 Pannakadadael
ti panggep ti dilam a kasla iti maysa a natadem a labahas, a mangal-
allilaw. 3 Ad-adda nga ay-ayatem ti dakes ngem iti naimbag ken agul-
ulbodka imbes ketdi nga agsao iti kinapudno. Selah 4 Paga-ayatmo
dagiti sao a mangalun-on kadagiti sabali, sika a manangallilaw a dila.
5 Dadaelennakanto ti Dios iti agnanayon; alaennakanto ken rabsutennaka
manipud iti toldam ken parutennaka iti daga dagiti sibibiag. Selah
6 Makitanto met daytoy dagiti nalinteg ken agbutengda; katawaandanto
isuna ken kunaenda, 7 “Kitaenyo, daytoy ti tao a saan a ti Dios ti
kamangna ngem nagtalek iti kinawadwad dagiti kinabaknangna ken
pinatalgedanna ti bagina iti kinadangkesna.” 8 Ngem no maipapan
kaniak, kaslaak la iti maysa a nalangto a kayo ti olibo iti balay ti Dios;
agtalekak iti kinapudno ti tulag ti Dios iti agnanayon nga awan patinggana.
9 O Dios agyamanak kenka iti agnanayon, gapu kadagiti banbanag nga
inaramidmo. Mangnamnamaak iti naganmo, ta naimbag daytoy, iti
sangoanan dagiti napudno kenka.

53

1 Kuna ti maysa a maag iti pusona, “Awan Dios.” Rinukerda ken
dakes unay dagiti aramidda; awan ti uray maysa nga agar-aramid iti
naimbag. 2 Tannawagan ti Dios manipud langit dagiti annak ti tattao
ta kitaenna no adda masirib a mangbirok kenkuana. 3 Timallikudda
amin; nagbalinda amin a narugit; awan ti uray maysa nga agar-aramid
iti naimbag, awan, uray maysa. 4 Awan kadi ti ammoda, dagidiay nga
agar-aramid iti kinadakes, dagidiay a mangalun-on kadagiti tattaok a kas
pannanganda iti tinapay ngem saanda nga umawag iti Dios? 5 Mabutengda
unay, uray awan ti gapu nga agbutengda; ta iwarawaranto ti Dios dagiti
tulang ti sianoman a dumarupto a maibusor kenka; maibabainto dagiti
kasta a tattao gapu ta linaksid ida ti Dios. 6 Aggapu koma iti Sion ti
pannakaisalakan ti Israel! Ket agrag-onto ni Jacob ken agragsakto ti Israel,
inton isubli ti Dios dagiti tattaona manipud pannakaibaludda!

54

1 Isalakannak, O Dios, babaen iti naganmo ket usigennak iti pannaka-
balinmo, 2 Denggem ti kararagko, O Dios; denggem dagiti sao ti ngiwatko.
3 Ta darupendak dagiti natangsit a tattao, ken sinapul dagiti awanan
asi a tattao ti biagko; saanda nga impangag ti Dios iti sangoananda.
Selah 4 Kitaem, ti Dios ti katulongak, ti Apo ti mangsaranay kaniak.
5 Supapakannanto ti dakes dagiti kabusorko; babaen iti kinapudnom,
dadaelem ida! 6 Siraragsakakto a mangipaay iti datonko kenka; agya-
manakto iti naganmo, O Yahweh, ta naimbagka. 7 Ta inispalnak kadagiti
amin a parikutko; nakitak ti balligi kadagiti kabusorko.

55

1 Ipangagmo ti kararagko, O Dios, ken saanmo kadi nga ilemmengan
ti ararawko. 2 Ipangagnak ket sungbatannak; awan ti inanak kadagiti
pakariribukak 3 gapu kadagiti timek dagiti kabusorko, gapu iti panang-
parigat dagiti nadangkes; ta riribuk ti iyegda kaniak ket kapungtotdak.
4 Nasaktan unay ti pusok, ken nagtupak kaniak ti alliaw ni patay.
5 Panagbuteng ken panagpigerger ti immay kaniak, ket linapunosnak
ti buteng. 6 Kinunak, “O, no addaanak koma kadagiti payak a kasla
iti kalapati! Ket makatayabak koma nga umadayo ken makainana.
7 Kitaem, ket innak iti adayo a disso; agtalinaedak idiay let-ang. Selah
8 Agdardarasak a mapan iti panglinongan manipud iti napigsa nga
angin ken bagio.” 9 Dadaelem ida, O Apo, ket dimo pagkikinnaawaten
ida, ta makitak ti kinaranggas ken riribuk iti siudad. 10 Aldaw ken
rabii, lawlawlawenda dagiti paderna; kinadakes ken riribuk ti adda iti
tengngana. 11 Adda ti kinadangkes iti tengngana; saan a pumanaw
kadagiti kalsadana dagiti panangidadanes ken panangallilaw. 12 No
koma kabusor ti manglalais kaniak, maibturak; uray isuna a gimmura
kaniak a nagpannakkel kaniak, mailemmengak. 13 Ngem sika, ti tao
a kapadpadak, ti kaduak ken nasinged a gayyemko. 14 Naaddaanta ti
nasam-it a panaglinlinnangen; nagnata iti balay ti Dios agraman ti adu
a tattao. 15 Kellaat koma nga umay ni patay kadakuada; maipababada
koma a sibibiag iti sheol, ta kinadangkes ti pagnanaedanda, iti mismo nga
ayanda. 16 No maipapan kaniak, umawagakto iti Dios, ket isalakannakto
ni Yahweh. 17 Agdayengdeng ken umasugak iti rabii, bigat ken agmatuon;
ipangagna ti timekko. 18 Sitatalged nga ispalenna ti biagko manipud iti
gubat a maibusor kaniak, ta adu dagiti bimmusor kaniak. Selah. 19 O
Dios, a nagturay manipud iti un-unana, denggennakto ken parmekennanto
ida. Saan nga agbalbaliw dagidiay a lallaki; saanda nga agbuteng iti Dios.
20 Inlayat ti gayyemko dagiti imana kadagiti nakikapia kenkuana; saanna
a rinaem ti katulaganda. 21 Nalammuyot ti ngiwatna a kas iti mantikilia
ngem adda gura ti pusona; naluklukneng ngem iti lana dagiti balikasna,
ngem kinapudnona, immasutda kadagiti kampilan. 22 Ikamangyo dagiti
dadagsenyo kenni Yahweh, ket saranayenakayonto; saanna pulos nga
ipalubos a magaraw ti nalinteg a tao. 23 Ngem sika, O Dios, ipisokmonto
dagiti nadangkes iti abut ti pannakadadael; dagiti mawaw iti dara ken
manangallilaw a lallaki ket saanto nga agbiag iti uray kaguddua iti
kaatiddog ti panagbiag dagiti dadduma, ngem no siak, agtalekak kenka.

56

1 Maasika kaniak, O Dios, ta kayatnak nga alun-onen ti maysa a
tao; agmalmalem a dardarupen ken idaddadanesnak. 2 Agmalmalem
a kayatdak nga alun-onen dagiti kabusorko; ta adu dagiti natangsit a
dumarup kaniak. 3 No mabutengak, agtalekak kenka. 4 Iti Dios, a
daydayawek ti saona—agtalekak iti Dios; saanakto nga agbuteng; ania
ti mabalin nga aramiden ti tao kaniak? 5 Agmalmalem a baliktadenda
dagiti sasaok; amin a panagpanpanunotda ket maibusor kaniak para iti
pakadaksan. 6 Agu-ummongda, aglemmengda, ket sipsiputanda amin nga
addangko, a kas iti pananguraya da iti biagko. 7 Saanmo nga ipalubos a
makalibasda nga agar-aramid iti kinadakes. Ipababam dagiti tattao iti
ungetmo, O Dios. 8 Bilangem dagiti pannakaiyaw-awanko ken ikabilmo

dagiti luluak iti boteliam; saanda aya a nailista iti bukodmo a libro? 9 Ket
agsanudto dagiti kabusorko iti aldaw nga umawagak kenka; daytoy ti
ammok, adda ti Dios kaniak. 10 Iti Dios, a daydayawek ti saona—kenni
Yahweh, a daydayawek ti saona— 11 Agtalekak iti Dios; saanakto nga
agbuteng, ania ti mabalin nga aramidek ti tao kaniak? 12 Adda kaniak ti
pagrebbengan a mangtungpal kadagiti karik kenka, O Dios; agidatonakto
iti pagyamanko kenka. 13 Ta inispalmo ti biagko manipud iti patay;
inlisim dagiti sakak manipud iti pannakatinnag, tapno makapagnaak iti
sangoanan ti Dios iti lawag ti sibibiag.

57

1 Kaasiannak, O Dios, kaasiannak, ta agkamangak kenka agingga a
malpas dagiti pakariribukak. Agtalinaedak iti sirok dagiti payakmo nga ag-
paay a salaknib agingga a malpas daytoy a pannakadadael. 2 Umasugakto
kenka O Dios a Kangatoan, iti Dios, a mangted iti amin a kasapulak.
3 Manipud langit, sungbatannak ket isalakannak, inton babalawennak ti
tao nga agtarigagay a mangalun-on kaniak; Selah ipaayto ti Dios kaniak
ti kinapudno iti tulagna ken ti kinamatalekna. 4 Kaduak dagiti leon;
addaak kadagidiay nakasagana a mangalun-on kaniak. Addaak kadagiti
tattao a kasla gayang ken pana dagiti ngipenda, ken natadem a kampilan
dagiti dilada. 5 Maitan-okka, O Dios, iti tangatang; maitag-ay koma ti
dayagmo iti entero a daga. 6 Nangipakatda iti iket nga agpaay kadagiti
sakak; Nagtuokak. Nangkalida ti abut iti sangoanak. Natnagda a mismo
iti tengnga daytoy! Selah 7 Natalged ti pusok, O Dios, natalged ti pusok;
agkantaak, wen, agkantaak ti pagdaydayaw, 8 Agriingka, O kararuak,
agriingka, saltero ken arpa; riingek ti bannawag. 9 Agyamanak kenka,
O Apo, kadagiti tattao; agkantaak kadagiti pagdaydayaw kenka kadagiti
nasion. 10 Ta ti kinapudnom iti tulagmo ket naindaklan aggingga kadagiti
langit, ken dumanon kadagiti tangatang ti kinamatalekmo. 11 Maintan-
okka, O Dios, iti tangatang; maitan-ok koma ti dayagmo iti entero a daga.

58

1 Dakayo nga agtuturay, nalinteg met la iti panagsasaoyo? Dakayo a
tattao, nalinteg met la ti panangukomyo? 2 Saan, agar-aramidkayo iti
kinadangkes iti pusoyo; agar-aramidkayo ti kinaranggas iti entero a daga
babaen kadagiti im-imayo. 3 Naisinan dagiti nadangkes manipud pay iti
aanakan; maiyaw-awandan apaman a maipasngayda, agsasaodan kadagiti
inu-ulbod. 4 Ti gitada ket kasla gita ti uleg; kasla da la tuleng a kobra a
napullatan dagiti lapayagda, 5 a saan a mangipangpangag iti timek dagiti
mangkaykayaw, uray no kasano ti kinalaingda. 6 Pusiem dagiti ngipen
kadagiti ngiwatda; O Dios; pusiem dagiti saong dagiti urbon a leon, O
Yahweh. 7 Mapukawda koma a kas iti danum nga ages-es; inton ibiatda
dagiti panada, agbalinda koma a kasla awan tiradna. 8 Agbalinda koma
a kasla bisukol a marunaw ken agpukaw, kas iti natay a maladaga a
naipasngay iti saanna pay a tiempo ket saanna man la a nakita ti lawag
ti init. 9 Sakbay a marikna dagiti bangam ti pudot ti mapupuoran a
sisiit, iyadayonanto dagitoy babaen iti alipugpog, dagiti nalangto kasta met
dagiti mapupuoran a sisiit. 10 Agrag-onto dagiti nalinteg inton makitana ti
panagibales ti Dios; bugoannanto dagiti sakana iti dara dagiti nadangkes,
11 tapno ibaganto dagiti lallaki, “Pudno, nga adda gunggona ti nalinteg a
tao; pudno nga adda ti Dios a mangukom iti lubong.”

59

1 Diosko, ispalennak kadagiti kabusorko, ikabilnak iti nangato nga adayo
kadagiti bumusor kaniak. 2 Salaknibannak kadagiti managdakdakes, ken
isalakannak kadagiti lallaki a mawaw ti dara. 3 Ta kitaem, agur-urayda
a mangsaneb tapno kettelenda ti biagko. Aguummong dagiti nabibileg a
managdakdakes a maibusor kaniak, ngem saan a gapu iti panaglabsingko
wenno basolko, O Yahweh. 4 Agsagsaganada a mangkamat kaniak uray no
awan ti biddutko; agriingka, tulongannak ket kitaem. 5 Sika, O Yahweh
a Dios a Mannakabalin, ti Dios ti Israel, bumangonka ket dusaem amin
dagiti nasion, saanmo a kaasian dagiti nadangkes a managbasol. Selah
6 Agsublida iti rabii, agtataguobda a kasla aso ken likmutenda iti siudad.
7 Kitaem, agtabbaawda; adda kampilan kadagiti bibigda, ta kunkunaenda
“Siasino ti makangngeg kadatayo?” 8 Ngem katawaam ida O Yahweh,
tenglem dagiti amin a nasion iti pannakaumsi. 9 O Dios, a pigsak,
ipangagkanto; sika ti nangato a torrek. 10 Isalakannakto ti Diosko babaen
iti kinapudnona iti tulagna; ipakitanto ti Dios kaniak ti tartarigagayak
kadagiti kabusorko. 11 Saanmo ida a papatayen, ta amangan no manglipat
dagiti tattaok. Warawaraem ida babaen iti pannakabalinmo ken dadaelem
ida, O Apo a salaknibmi. 12 Gapu kadagiti basol dagiti ngiwatda ken
dagiti ibalikas dagiti bibigda, bay-am a matiliwda gapu iti kinapannakelda,
ken kadagiti lunod ken inu-ulbod nga iyeb-ebkasda. 13 Dadaelem ida iti
pungtotmo, dadaelem ida tapno mapukawda; Ipakaammom kadakuada
nga agturturay ti Dios kenni Jacob ken iti amin a daga. Selah 14 Iti rabii
pagsubliem ida, pagtaguobem ida a kasla aso a mangliklikmut iti siudad.
15 Agsursordanto nga agbiruk ti makan ken agpatpatnag nga agurayda no
saanda a napnek. 16 Ngem agkantaakto iti maipapan iti bilegmo; ta sika ti
nangato a torrek ken pagkamangak iti aldaw ti panagkapsutko. 17 Sika ti
pigsak, agkantaak kadagiti pagdaydayaw; ta ti Dios ti nangato a torrek, ti
Dios a napudno iti tulag.

60

1 O Dios, impalladawnakami; binuraknakami; nakaungetka; isubli-
nakami manen. 2 Pinagkintayegmo ti daga; pinagbirrim daytoy; agasam
dagiti ringngatna, ta aggingined daytoy. 3 Impakitam kadagiti tattaom
dagiti nakaro a banbanag; impainummo kadakami ti arak a mangpadi-
werdiwer. 4 Nangtedka iti bandera kadagidiay a mangdaydayaw kenka
tapno maiparang daytoy gapu iti kinapudno. Selah 5 Tapno maispal
dagidiay nga ay-ayatem, ispalennakami babaen iti makannawan nga
imam ken sungbatannak. 6 Nagsao ti Dios iti kinasantona, “Agrao-akto;
Bingayekto ti Sikem ken ibunongkonto ti tanap ti Succot. 7 Kukuak ti
Galaad ken kukuak ti Manases; helmetko met ti Efraim; ken setrok ti Juda.
8 Ti Moab ti palanggana a pagbuggoak; ipurruakkonto ti sandaliasko iti
Edom; ipukkawkonto ti balligi gapu iti Filisteo. 9 Siasinonto ti mangipan
kaniak iti natibker a siudad? Siasino ti mangidalan kaniak idiay Edom?”
10 Ngem sika, O Dios, saannakami kadi a linaksid? Saanka a kumuykuyog
iti dangadang ti armadami. 11 Tulongannakami kadagiti kabusormi, ta
awan serserbi ti tulong ti tao. 12 Agballigikami babaen iti tulong ti Dios;
ibaddeknanto dagiti kabusormi.

61

1 O Dios, denggem ti asugko ken ipangagmo ti kararagko. 2 Umawagak
kenka manipud iti pagpatingaan ti daga no madagdagsenan ti pusok;
iturongnak iti bato a nangatngato ngem siak. 3 Ta sika ti salaknibko, nat-
ibker a torre manipud kadagiti kabusor. 4 Agnanayonto nga agtalinaedak
iti tabernakulom; agkamangak iti salukob dagiti payyakmo. Selah 5 Ta
nangngegmo O Dios dagiti sapatak; intedmo kaniak iti tawid nga ipaaymo
koma kadagidiay a mangpadayaw iti naganmo. 6 Paatiddogem ti biag ti
ari, agbalinto a kas kapaut dagiti henerasion ti tawenna. 7 Agnanayonto
nga agtalinaed isuna iti sangoanan ti Dios. 8 Agnanayonto nga agkantaak
iti pagdayaw iti naganmo tapno inaldaw a maaramidko dagiti sapatak.

62

1 Anusak nga urayen ti Dios, aggapu kenkuana ti pannakaisalakanko.
2 Isuna laeng ti batok ken pannakaisalakanko; isuna ti nangato a torrek;
saanakto a magaraw a pulos. 3 Kasano kabayag ti panangdarupyo iti
maysa a tao, tapno maitumbayo isuna a kasla nakairig a diding wenno
marmarba nga alad? 4 Agdamagda kenkuana tapno laeng ibabada isuna
manipud iti mararaem a saadna; pagay-ayatda iti agsao kadagiti inuulbod;
bendisionanda isuna babaen kadagiti ngiwatda, ngem kadagiti pusoda,
ilunlunodda isuna. Selah 5 Anusak nga urayen ti Dios; ta isu ti paggapuan
ti namnamak. 6 Isuna laeng ti batok ken pannakaisalakanko; isuna ti
nangato a torek; saanakto a magaraw. 7 Adda iti Dios ti pannakaisalakan
ken dayawko; ti Dios iti bato ti pigsak ken ti kamangko. 8 Agtalekkayo
kenkuana iti amin a tiempo, dakayo a tattao; ibagayo kenkuana ti amin a
parikutyo; ti Dios ket pagkamangantayo. Selah 9 Pudno nga awan pategna
dagiti nababa a tao, ken nauulbod dagiti nangato a tattao; nalag-an ti
timbangda kadagiti timbangan; pagtitiponen a timbangen ket nalaglag-
anda. 10 Saankayo nga agtalek iti panangparigat wenno panagtakaw; ken
saankayo a mangnamnama iti awan serserbina a kinabaknang, ta saanda
nga agbunga; saankayo nga agtalek kadagitoy. 11 Saan lang a naminsan
a nangngegko a sinao ti Dios daytoy: adda kenkuana ti pannakabalin.
12 Kasta met a napudnoka, O Apo, iti tulagmo, ta subsubadam ti tunggal
tao segun iti inaramidna.

63

1 O Dios, sika iti Diosko! Sipapasnekak a mangsapsapul kenka,
kawawnaka ti kararuak, ken tarigagayannaka ti lasagko, iti namaga ken
iti natikag a daga nga awan ti danumna. 2 Isu a kinitaka iti santuariom
tapno kitaek ti pannakabalin ken dayagmo. 3 Gapu ta iti kinapudnom
iti tulagmo ket nasaysayaat ngem iti biag, idaydayawnaka dagiti bibigko.
4 Agyamanakto kenka bayat nga agbibiagak; itag-aykonto dagiti imak iti
panagkararagko. 5 Kaslaak la nangan iti pata ken taba; idaydayawnaka
iti ngiwatko nga addaan ragsak dagiti bibigko. 6 No panpanunotenka iti
iddak ken ut-utobenka iti agpatpatnag. 7 Ta nagbalinka a katulongak,
ken agkantaak a siraragsak iti salinong dagiti payyakmo. 8 Kumpetak
kenka; sarsarapaennak ti makannawan nga imam. 9 Ngem maipababanto
iti kababaan a paset ti daga dagiti agpanggep a mangdadael iti biagko.
10 Maipaimadanto iti pannakabalin ti kampilan, ken agbalindanto a taraon
dagiti narungsot nga aso. 11 Ngem agrag-o ti ari gapu iti inaramid ti

Dios; ipannakkelto isuna dagiti amin nga agkarkari kenkuana, ngem mapasardeng dagiti ngiwat dagiti agul-ulbod.

64

1 O Dios, denggem ti timekko, denggem daytoy ararawko; annadam
daytoy biagko iti panagbutengko kadagiti kabusorko. 2 Ilimmengnak
iti nalimed a panagplano dagiti managdakdakes, manipud iti ringgor
dagiti managbasol. 3 Pinatademda dagiti dilada a kasla kampilan; dagiti
napapait a sasaoda, kasla pana nga imbiatda 4 tapno mapanada ti awan
basbasolna manipud iti nalimed a lugar; kellaat a panaenda isuna ket
awan pagbutnganda. 5 Allukoyenda dagiti babbagida iti dakes a panggep;
agtutulagda iti nalimed tapno mangisagana kadagiti palab-og; kunada,
“Siasino ngay ti makakita kadatayo?” 6 Agaramidda kadagiti dakes a
panggep; “Nalpastayon,” kunada, “ti naannad a plano.” Nauneg ti
kaunggan a panunot ken puso ti tao. 7 Ngem panaen ida ti Dios;
ket kellaat a masugatanda babaen kadagiti panana. 8 Maitibkoldanto,
agsipud ta maibusor kadakuada dagiti dilada; agwingiwingto amin dagiti
makakita kadakuada. 9 Agbutengto dagiti amin a tattao ket ipadamagdanto
dagiti inaramid ti Dios. Sisisiribdanto a mangpanunot iti inaramidna.
10 Agragsakto dagiti nalinteg gapu iti inaramid ni Yahweh ken agkamang-
danto kenkuana; amin dagiti naimbag, ipannakkeldanto isuna.

65

1 Kenka, O Dios iti Sion, agur-uray dagiti pammadayawmi kenka;
ituloymi nga aramiden dagiti sapatami kenka. 2 Sika a dumdumngeg iti
kararag, umayto kenka amin a lasag. 3 A kasla ab-abakennakami dagiti
basbasolmi; maipanggep met kadagiti panaglabsingmi, pakawanemto
dagitoy. 4 Nagasat ti tao a pinilim nga iyasideg kenka tapno agtalinaed
iti santuariom. Mapnekkaminto iti kinaimbag ti balaymo, ti nasantoan
a templom. 5 Sililinteg a sungbatannakami babaen iti panagaramidmo
kadagiti nakaskasdaaw, Dios iti pannakaisalakanmi; sika a pagtalkan
ti amin a suli ti daga ken dagiti adda iti ballasiw ti taaw. 6 Ta sika
iti nangpatibker kadagiti banbantay, sika a nabarikesan iti kinapigsa.
7 Sika ti mangpapaulimek ti daranudor ti taaw, ti daranudor dagiti
dalluyon, ken dagiti panagringgor dagiti tattao. 8 Dagiti agnanaed
kadagiti nasulinek a paset ti daga ket mabuteng iti pammaneknek dagiti
aramidmo; pagragsakem ti laud ken ti daya. 9 Umaymo tultulongan ti
lubong; sibsibugam daytoy; kasta unay ti panangpabaknangmo iti daytoy;
napno iti danum iti karayan ti Dios; ipapaaymo iti apit idi insaganam ti
lubong. 10 Sibsibugam a sibubuslon dagiti talon a naarado; isubsublim
dagiti nagungap a ringringngat; palpaluknengem dagitoy babaen iti arbis;
benbendisionam dagiti katubtubo a mula dagitoy. 11 Kinoronaam ti tawen
iti kinaimbagmo; iti sadinoman a papanam, adu iti napipintas nga apit.
12 Nagtinnag daytoy iti pagpaspastoran iti let-ang, ken nabarekesan dagiti
turturod iti rag-sak. 13 Nakawesan dagiti pagpaspastoran kadagiti arban;
namulaan met dagiti tanap kadagiti trigo; agpukpukkawda gapu iti ragsak,
ken agkankantada.

66

1 Ipukkawyo iti panagdaydayawyo iti Dios, iti entero a daga; 2 Ikantayo
iti dayag ti naganna; pagbalinenyo a nadayag ti pammadayaw kenkuana.

3 Ibagayo iti Dios, “Anian a nakakaskasdaaw dagiti aramidmo! Babaen
iti nabileg a pannakabalinmo, agtulnog kenka dagiti kabusormo.
4 Idaydayaw ken kantaandaka ti entero a daga; agkantada iti pagday-
dayaw iti naganmo.” Selah 5 Umayyo kitaen dagiti aramid ti Dios;
nakakaskasdaaw iti inaramidna kadagiti annak ti tao. 6 Pinagbalinna a
namaga a daga iti baybay; pinagnada a binallasiw ti karayan; nagrag-
otayo sadiay kenkuana. 7 Agturturay isuna iti agnanayon babaen iti
pannakabalinna; mat-matmatanna dagiti nasion; saan a palubosan nga
itag-ay dagiti kabusor dagiti bagbagida. Selah 8 Dayawenyo ti Dios,
dakayo a tattao, ipangngegyo kadagiti tattao ti panagdayawyo kenkuana.
9 Inaywanannatayo tapno agtalinaedtayo a sibibiag, ken saanna nga itulok
a maikaglis dagiti sakatayo. 10 Ta sika, O Dios, sinuotnakami; sinuotnakami
a kas iti pirak. 11 Impalubosmo a masiloankami; inikkam iti nakaro a
dadagsen dagiti siketmi. 12 Impalubosmo nga ibadde-baddekdakami dagiti
tattao; limmasatkami kadagiti apuy ken danum, ngem impannakami iti
nalawa a lugar. 13 Umayak iti balaymo nga addaan iti daton a maipuor;
bayadak dagiti sapatak kenka 14 nga inkari dagiti bibigko ken inbalikas
ti ngiwatko idi tiempo ti pannakariribukko. 15 Idatagko kenka dagiti
maipuor a daton a nalulukmeg nga ayup ken kadagiti nabanglo nga
ayamuom dagiti kalakian a karnero; Agidatonak kadagiti bulog a baka ken
kalding. Selah 16 Umayyo denggen, dakayo amin a managbuteng iti Dios,
ken ipablaakko ti inaramidna iti kararuak. 17 Nagsangitak kenkuana, ken
indaydayaw iti dilak isuna. 18 No saanko nga inkankano dagiti basolko,
saannak koma a dinengngeg ti Apo. 19 Ngem pudno a nangngeg ti Dios,
ken impangagna ti timek ti kararagko. 20 Idaydayawko ti Dios, a saan a
timmallikod iti kararagko wenno iti kinapudnona iti tulagna kaniak.

67

1 Kaassian ken bendissionannatayo koma iti Dios ken pagraniagenna
ti rupana kadatayo Selah 2 tapno maipakaammo koma dagiti wa-
gasmo iti rabaw ti daga, ti panangisalakanmo kadagiti amin a nasion.
3 Idaydayawdaka koma, O Dios; idaydayawdaka koma dagiti amin a tattao.
4 O, agragsak ken agkanta koma sirarag-o dagiti nasion, ta ukomemto
dagiti tattao iti patas ken iturayam dagiti nasion iti rabaw ti daga. Selah
5 Idaydayawdaka koma, O Dios; idaydayawdaka koma dagiti amin a
tattao. 6 Pinataud ti daga ti apitna ken binendisionannatayo iti Dios.
7 Benendisionannatayo ti Dios, ken idaydayaw isuna ti amin a suli ti daga.

68

1 Tumakder koma ti Dios; mawarawara koma dagiti kabusorna; agtalaw
koma iti sangoananna dagiti gumurgura kenkuana. 2 Kas maipanaw
nga asok, isu a papanawem ngarud ida; kas pannakalunag ti allid iti
asideg ti apuy, mapukaw koma dagiti nadangkes iti imatang ti Dios.
3 Ngem agragsak koma dagiti nalinteg; agragsakda koma iti sangoanan
ti Dios; agrag-o ken agragsakda koma. 4 Kantaanyo ti Dios, ikantayo
dagiti panagdayaw iti naganna; mangaramidkayo iti dalan kadagiti tanap
ti Karayan Jordan a pagnaanna; Yahweh ti naganna; agrag-okayo iti
sangoananna. 5 Ti ama dagiti awan amana, ukom dagiti balo, ket ti Dios
idiay nasantoan a lugar a pagnanaedanna. 6 Ikkan ti Dios iti pamilia
dagiti tattao nga agmaymaysa; wayawayaanna dagiti balud a mabuyogan

iti panagkankanta; ngem agnaed dagiti nasukir iti natikag a daga. 7 O Dios,
idi nagnaka iti sangoanan dagiti tattaom, idi nagnaka idiay let-ang, Selah
8 Nadayeg ti daga; nangitennag met dagiti langit iti tudo iti panagparang ti
Dios, iti panagparang ti Dios idi immay isuna idiay Sinai, iti panagparang ti
Dios, ti Dios ti Israel. 9 Sika, O Dios, pinagtudom iti kasta unay; pinapigsam
dagiti tawidmo idi agkapsut daytoy. 10 Nagnaed dagiti tattaom ditoy; Sika,
O Dios, intedmo kadagiti nakurapay ti agtaud iti kinaimbagmo. 11 Nangted
ti Apo kadagiti annuroten, ken dagiti nangipablaak kadagitoy ket adu
nga armada. 12 - 13 Nagtalaw dagiti ari dagiti armada, ken biningayda
dagiti babbai nga agtagibalay dagiti nasamsam: dagiti sinan kalapati a
nakalupkopan iti pirak nga addaan kadagiti payyak a duyaw a balitok. Idi
nagtalinaed ti sumagmamano kadakayo kadagiti pagianan dagiti karnero,
apay nga inaramidyo daytoy? 14 Winarawara ti Mannakabalin amin dagiti
ari sadiay, daytoy ket kasla idi nagtudo iti niebe idiay Bantay Salmon. 15 Ti
dakkel a bantay ket ti turod a pagilian ti Basan; 16 Apay a kumitkitaka
a kasla umap-apalka, sika a nangato a turod a pagilian, idiay bantay a
tartarigagayan ti Dios a pagnaedanna? Pudno a pagnaedanto dayta ti
Dios iti agnanayon. 17 Dua pulo a ribo dagiti karwahe ti Dios, rinibu
ribo; adda kadakuada ti Apo idiay nasantoan a disso, a kas idiay Sinai.
18 Nagpangatoka; indauloam a makapanaw dagiti balud; nakaawatka
kadagiti sagut kadagiti tattao, uray pay dagiti bimmusor kenka, tapno
sika, O Yahweh a Dios, mabalinmo ti agnaed idiay. 19 Madaydayaw ti
Dios, nga inaldaw a mangaw-awit kadagiti dadagsentayo, ti Dios nga isu
ti mangisalakantayo. Selah 20 Ti Diostayo ket Dios a mangisalsalakan;
ni Yahweh nga Apo ti makaispal kadatayo manipud iti patay. 21 Ngem
kabilen ti Dios dagiti ulo dagiti kabusorna, kadagiti nabuok nga ulo dagiti
magmagna a maibusor kenkuana. 22 Kinuna ti Apo, “Isublikto dagiti
kabusorko manipud Basan; isublikto ida manipud iti kaadalman a paset
ti baybay 23 tapno marumekmo dagiti kabusormo, a maisawsaw dagiti
sakam iti dara, ket tapno mabingayan dagiti dila dagiti asom manipud
kadagiti kabusormo.” 24 Nakitada dagiti parada ti balligim, O Dios, dagiti
parada ti balligi ti Diosko, ti Arik, idiay nasantoan a lugar. 25 Immuna
dagiti kumakanta, simmaruno dagiti agtuktukar, iti tengngada ket dagiti
babbalasang nga agtuktukar kadagiti pandereta. 26 Idaydayawyo ti Dios iti
panaguummongyo; idaydayawyo ni Yahweh, dakayo a pudno a kaputotan
ti Israel. 27 Sadiay ti umuna ket ni Benjamin, ti kabassitan a tribo,
sumaruno dagiti mangidadaulo iti Juda ken dagiti rineprep a tattaoda,
ken dagiti mangidadaulo iti Zebulun ken dagiti mangidadaulo iti Naphtali.
28 Ti Diosmo, O Israel, ti nangikeddeng iti pigsam; ipakitam kadakami ti
pannakabalinmo, O Dios, kas iti panangipakaammom kadagiti napalabas
a tiempo. 29 Ipakaammom ti pannakabalinmo kadakami manipud iti
templom idiay Jerusalem, a pangiyegan dagiti ari kenka kadagiti sagut.
30 Agpukkawkayo iti paggugubatan a maibusor kadagiti narungsot nga
ayup kadagiti karunoan, a maibusor kadagiti tattao, dagita rineprep a
toro ken dagiti urbon a baka. Pabainam da ken ibagam nga ikkandaka
kadagiti sagut; warawaraem dagiti tattao a naayat a makigubat. 31 Rumuar
dagiti prinsipe manipud iti Egipto; agdardarasto ti Etiopia a mangiyawat
kadagiti imana iti Dios. 32 Agkantakayo iti Dios, dakayo a pagarian ti daga;
Selah Agkantakayo kadagiti panagdayaw kenni Yahweh. 33 Kenkuana nga
agdaldaliasat iti tangatang babaeng iti karwahena, nga addan manipud
idi umuna a tiempo; kitaenyo, pigpigsaanna ti timekna nga addaan iti

pannakabalin. 34 Itaklinyo ti pigsayo iti Dios; ti kinadayagna ket adda iti
entero nga Israel, ken ti pigsana ket adda kadagiti tangatang. 35 O Dios,
nakabutbutengka iti nasantoan dissom; ti Dios ti Israel—mangmangted
isuna iti pigsa ken pannakabalin kadagiti tattaona. Madawdayaw ti Dios.

69

1 Isalakannak, O Dios; ta dandaniakon a malmes. 2 Lumnedak iti
nauneg a gayung-gayong, nga awan ti natangken a pagbatayak; dimtengak
iti nauneg a danum, ket linipusnak iti layus. 3 Nakapsutakon gapu
iti panagsangsangitko; namagaanen ti karabukobko; naapgesen dagiti
matak bayat ti panangur-urayko iti Diosko. 4 Dagiti manggurgura
kaniak nga awan gapuna ket ad-adu pay ngem dagiti buok iti ulok;
nagbibileg dagiti kabusorko a mangpapatay kaniak; ti diak tinakaw,
masapul nga isublik. 5 O Dios, ammom ti kinamaagko, ken saan a
mailenged kenka dagiti basbasolko. 6 Saan koma a siak ti gapuna a
maibabain dagiti agur-uray kenka, O Apo a Yahweh a Mannakabalin-
amin; saan koma a siak ti gapuna a malalais dagiti mangsapsapul kenka,
O Dios ti Israel. 7 Inan-anusak ti panakaum-umsik para iti pagimbagam;
nakalluban ti rupak iti pannakaibabain. 8 Nagbalinak a sangaili kadagiti
kakabsatko, gangannaet kadagiti annak ti inak. 9 Ta inalun-onnak ti
kinaregget iti balaymo, ken nagdissuor kaniak dagiti panangum-umsi
dagiti mangum-umsi kenka. 10 Idi nagsangitak ken saanak a nangan,
inumsidak. 11 Idi nagkawesak iti nakirsang a lupot, kinatkatawaandak.
12 Pagsasaritaandak dagiti agtugtugaw iti ruangan ti siudad; maysaak a
kanta dagiti mammartek. 13 Ngem no maipapan kaniak, maipaay kenka ti
kararagko, O Yahweh, iti tiempo nga awatem, sungbatannak iti kinapudno
ti panangisalakanmo. 14 Iyaonnak manipud iti gayung-gayong ken saanmo
nga itulok a lumnedak; maipanawak koma kadagiti manggurgura kaniak
ken maispalak manipud iti nauneg a danum. 15 Saanmo koma nga itulok
a ringbawannak ti layus ti danum, wenno itulok nga alun-onennak ti
taaw. Saanmo koma nga itulok a kanennak iti yuyeng. 16 Sungbatannak,
O Yahweh, ta naimbag ti kinapudnom iti tulagmo; gapu ta nawadwad ti
asim kaniak, taliawennak. 17 Saanmo nga ilemmeng ti rupam manipud
iti adipenmo, ta matutuokanak; dagus a sungbatannak. 18 Umasidegka
kaniak ket subbotennak. Gapu kadagiti kabusorko, sakaennak. 19 Ammom
ti pannakaum-umsik, ti pannakaibabainko, ken ti pannakalalaisko, adda
amin iti sangoanam dagiti kabusorko. 20 Gapu iti panangum-umsi,
naburak toy pusok; napnoanak iti kinadagsen; nangsapulak iti siasinoman
a mangngaasi, ngem awan nasapulak; nangsapulak kadagiti mangliwliwa,
ngem awan nasapulak. 21 Inikkandak iti sabidong a para iti taraonko; iti
pannakawawko, inikkandak iti suka nga inumek. 22 Agbalin koma a silo ti
lamisaan iti sangoananda; inton ipagarupda a natalgedda, agbalin koma
daytoy a palab-og. 23 Mapasipnget koma dagiti matada, tapno saanda a
makakita; ken kanayon a pagpigergerem dagiti lumlumoda. 24 Idissuormo
ti pungtotmo kadakuada, ken kamakamen koma ida ti kinaranggas ti
ungetmo. 25 Mabaybay-an koma ti lugarda; awan koma ti agnaed kadagiti
toldada. 26 Ta pinarigatda ti tao a dinunormo; sinarsaritada kadagiti
dadduma ti maipanggep iti ut-ot dagiti sinugatam. 27 Akusaram ida
kadagiti adu a basbasolda; saanmo nga itulok nga umayda iti nalinteg
a balligim. 28 Mapunasda koma iti libro ti biag ken saanda a maisurat

a kadua dagiti nalilinteg. 29 Ngem nakurapay ken matutuokak; O Dios,
itag-aynak koma ti pannangisalakanmo. 30 Idaydayawko ti nagan ti Dios
babaen iti kanta ken itag-ayko isuna babaen iti panagyaman. 31 Ad-
adda pay a mangay-ayo kenni Yahweh ngem iti maysa a baka wenno
toro nga addaan kadagiti sara ken napisi a kuko. 32 Nakita daytoy dagiti
naemma ket naragsakanda; dakayo a mangsapsapul iti Dios, itulokyo nga
agbiag dagiti pusoyo. 33 Ta dengdenggen ni Yahweh dagiti agkasapulan
ken saanna a tallikudan dagiti baludna. 34 Idaydayaw koma isuna ti
langit ken daga, dagiti baybay ken amin nga aggargaraw kadakuada.
35 Ta isalakanto ti Dios ti Sion ken bangonennanto dagiti siudad ti Juda;
agnaedto sadiay dagiti tattao ken tagikuaendanto daytoy a kas sanikuada.
36 Tawidento daytoy dagiti kaputotan dagiti adipenna; ken agnaedto sadiay
dagiti mangay-ayat iti naganna.

70

1 Isalakannak, O Dios! Umayka a dagus O Yahweh ket tulongannak.
2 Mapabainan ken maikuspil koma dagiti mangpadpadas a mangpatay
kaniak; maupay ken maibabain koma dagiti agragragsak iti panagtuokko.
3 Maupayda koma gapu iti bainda, dagiti mangibagbaga iti “Aha, aha.”
4 Agrag-o ken maragsakan koma dagiti mangsapsapul kenka; kanayon
koma nga ibaga dagiti mangay-ayat iti panangisalakanmo a, “Maiday-
dayaw koma ti Dios.” 5 Ngem nakurapay ken agkasapulanak; darasem
ti umay kaniak, O Dios; sika ti katulongak ken is-ispalennak. O Yahweh,
saanmo nga itantan.

71

1 Kenka O Yahweh, agkamangak; saanmo koma nga ipalubos a mapab-
pabainanak. 2 Ispalennak ken pagbalinennak a natalged iti kinalintegmo;
iyalingagmo ta lapayagmo kaniak ken isalakannak. 3 Agbalinka kadi a
kasla maysa a dakkel a bato nga agpaay a kamangko a kankanayon a
mabalin papanak; nagitedka iti bilin a mangisalakan kaniak, ta sika ti
kamang ken salinongko. 4 Ispalennak, O Diosko, manipud iti ima dagiti
nadangkes, manipud iti ima dagiti saan a nalinteg ken dagiti naranggas
a tao. 5 Ta sika ti namnamak, O Apo Yahweh. Nagtaltalekak kenka sipud
pay ti kinaubingko. 6 Babaen kenka, nasarsaranayak manipud iti tian ti
inak; sika ti nangiruar kaniak manipud iti tian ti inak; ti panangidayawko
ket kanayonto a maipanggep kenka. 7 Maysaak a pagtuladan kadagiti
adu a tattao; sika ti natibker a kamangko. 8 Mapnonto ti ngiwatko iti
panangidaydayaw kenka ken iti panangitan-ok kenka iti agmalmalem.
9 Saannak nga ibelleng iti panawen ti kinalakayko; saannak a baybay-an
inton agkapuyakon. 10 Ta pagsasaritaandak dagiti kabusorko; sangsangka-
maysa nga agplanplano dagiti mangsisiim iti biagko. 11 Kunkunada,
“Binaybay-an isunan ti Dios; darupen ken alaentayo isuna, ta awan
ti mangisalakan kenkuana.” 12 O Dios, saanka koma nga umadayo
kaniak; O Diosko, darasem ti mangtulong kaniak. 13 Maibabain ken
maibusa koma, dagiti agpapanggep iti biagko; magaburanda koma iti
pannakababalaw ken pannakaibaba, dagiti mangsapsapul iti pakasaktak.
14 Ngem kanayonak latta a mangnamnama kenka ken ad-addanto a
dayawenka. 15 Agmalmalem nga ibaganto ti ngiwatko ti maipanggep iti
kinalintegmo ken ti panangisalakanmo, uray pay saanko a maawatan
daytoy. 16 Mapanak kadakuada nga addaan kadagiti nabibileg nga aramid

ni Yahweh nga Apo; saritaekto ti kinalintegmo, ti laeng kinalintegmo.
17 O Dios, insuronak manipud kinaagtutubok; uray ita, iwarwaragawagko
dagiti nakakaskasdaaw nga aramidmo. 18 Kinapudnona, uray inton
lakayak ken purawton ti buokko, O Dios, saannak a baybay-an, bayat iti
panangiwarwaragawagko iti kinabilegmo iti sumaruno a henerasion, ti
pannakabalinmo iti amin nga umay. 19 Ti pay kinalintegmo O Dios, ket
nangato unay; sika a nagaramid kadagiti naindaklan a banbanag, O Dios,
siasino ti kas kenka? 20 Sika a nangipakpakita kadakami iti adu a nakaro
a pakariribukan ti mangpapigsa manen kadakami ken mangiyaon manen
kadakami manipud iti kaunggan a paset ti daga. 21 Ad-adda pay a kinatan-
ok ti ipaaymo kaniak; tumaliawka manen ket liwliwaennak. 22 Babaen iti
arpa, pagyamanak ti kinamatalekmo, O Diosko; kantaanka iti kankanta
a pagdaydayaw a mabuyogan iti arpa, O Santo ti Israel. 23 Agpukkaw
toy bibigko gapu iti rag-o inton agkantaak iti kankanta a pagdaydayaw
kenka—uray siak a sinubbotmo. 24 Agmalmalem met nga isao daytoy
dilak ti maipanggep iti kinalintegmo; ta naibabain ken natikawda, dagiti
nangsapul iti pannakapasakitko.

72

1 Itedmo iti ari dagiti nalinteg a bilbilinmo, O Dios, ti kinalintegmo
iti lalaki nga anak ti ari. 2 Ukomenna koma dagiti tattaom babaen iti
kinalinteg ken dagiti nakurapay a tattaom babaen iti hustisia. 3 Mangipaay
koma dagiti banbantay iti kapia kadagiti tattao; mangipaay koma iti
kinalinteg dagiti turturod. 4 Ukommenna koma ti nakurapay kadagiti
tattao; isalakanna koma dagiti annak dagiti agkasapulan ken rumekenna
dagiti mangidaddadanes. 5 Itan-okdaka koma bayat a sumingsingising ti
init, ken inggana nga adda ti bulan iti amin a henerasion. 6 Bumaba koma
isuna a kasla tudo iti naparaspas a ruot, kas iti arbis a mangsibog iti daga.
7 Pumaut koma dagiti nalinteg kadagiti al-aldawna, ken maadda koma ti
aglaplapusanan a talna agingga nga awanen ti bulan. 8 Maaddaan koma
isuna iti turay kadagiti baybay, ken manipud iti Karayan agingga kadagiti
nagpatinggaan ti daga. 9 Agrukbab koma iti sangoananna dagiti agnanaed
kadagiti let-ang; dilpatan koma dagiti kabusorna ti tapok. 10 Agbayad
koma iti buis dagiti ari iti Tarsis ken dagiti adda kadagiti isla; mangidaton
koma kadagiti sagsagut dagiti ar-ari iti Sheba ken Seba. 11 Kinpudnona,
agparintumeng koma iti sangoananna dagiti amin nga ari; agserbi koma
kenkuana dagiti amin a nasion. 12 Ta tultulonganna ti agkasapulan a
tao nga umas-asug kenkuana ken ti nakurapay a tao nga awanan iti
katulongan. 13 Naasi isuna kadagiti nakurapay ken agkasapulan, ken
isalsalakanna ti biag dagiti agkasapulan a tattao. 14 Subsubbotenna dagiti
biagda manipud iti pannakaidadanes ken kinaranggas, ken napateg ti
darada iti imatangna. 15 Agbiag koma ti ari! Maited koma kenkuana
ti balitok iti Sheba. Kankanayon koma nga ikarkararagan dagiti tattao
isuna; bendissionan koma isuna ti Dios iti agmalmalem. 16 Adda koma
ti aglaplapusanan nga apit iti daga kadagiti kabanbantayan; agpallayug
koma iti angin dagiti mulada a kas kadagiti kaykayo idiay Lebanon, ken
umado koma dagiti tattao kadagiti siudad kas kadagiti ruot iti daga.
17 Agnanayon koma ti nagan ti ari; agtultuloy koma ti naganna a kas iti init;
mabendisionan koma kenkuana dagiti tattao; awagan koma isuna dagiti
nasion a madaydayaw. 18 Maidaydayaw koma ni Yahweh a Dios, ti Dios ti
Israel, nga isu laeng ti agar-aramid kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag.

19 Maidaydayaw koma ti naindaklan a naganna iti agnanayon, ken mapno
koma ti entero a lubong iti dayagna. Amen ken Amen. 20 Nalpasen dagiti
kararag ni David nga anak ni Jesse. Maikatlo a Libro

73

1 Pudno unay a naimbag ti Dios iti Israel, kadagiti addaan iti nasin-aw a
puso. 2 Ngem no maipapan kaniak, ngan-nganin naikaglis ti sakak; ngan-
nganiak a naitibkol 3 gapu ta naapalak kadagiti napalangguad idi nakitak
ti kinarang-ay dagiti nadangkes. 4 Ta awan ti sinagabada nga ut-ot agingga
iti ipapatayda, ngem napigsa ken napakanda iti usto. 5 Nawayada kadagiti
dadagsen dagiti dadduma a tao; saanda a naburburiboran a kas kadagiti
dadduma a tattao. 6 Ar-arkusan ida ti kinapalangguad a kas iti kuintas
nga adda iti tengngedda; kawkawesan ida ti kinaranggas a kas kagay.
7 Manipud iti kasta a kinabulsek, rummuar ti basol; sumalpot ti dakes
a kapanunotan kadagiti pusoda. 8 Pagang-angawanda ti mangibagbaga
iti agkakadakes a banbanag; sipapalangguad nga agpangpangtada iti
kinaranggas. 9 Agsasaoda iti maibusor kadagiti langit, ken agdakdakiwas
dagiti dilada iti entero a daga. 10 Mapan ngarud kadakuada dagiti tattao
ti Dios ket dumngegda kadagiti sasaoda. 11 Kunada, “Kasano koma
nga ammo ti Dios? Ammo kadi ti Dios ti mapaspasamak?” 12 Kitaem:
nadangkes dagitoy a tattao; kanayon nga awan pakaburburiburanda, ken
pabaknangda a pabaknang. 13 Pudno a sinalsalluadak ti pusok iti awan
kaes-eskanna ken binugbugoak dagiti imak iti kinaawan-ammo. 14 Ta
iti agmalem, nagsagsagabaak ken iti binigat, mapalpalintegak. 15 No
naibagak nga, “Ibagak dagitoy a banbanag,” ket mabalin a ginulibak
daytoy a henerasion dagiti annakmo. 16 Nupay pinadaskon nga awaten
dagitoy a banbanag, nagbalin a narigat unay daytoy para kaniak. 17 Ket
simrekak ngarud iti santuario ti Dios, sakonto naawatan ti nagbanaganda.
18 Sigurado nga ikabilmo ida kadagiti nagalis a disso; ipanmo ida iti
pannakadadael. 19 Anian ti panagbalinda a let-ang iti apagdarikmat!
Dumtengda iti kanibusanan ken naggibusda iti kasta unay a buteng.
20 Kasda la tagtagainep kalpasan nga agriing ti maysa a tao; O Apo,
inton bumangonka, awanto koma ti malagipmo kadagidiay a tagtagainep.
21 Ta nagladingit ti pusok, ken nasugatanak iti kasta unay. 22 Awan
am-ammok ken kurangak iti pannakaammo; kaslaak ayup nga awan ti
riknana iti sangoanam. 23 Nupay kasta, kankanayon a kaduaka; iggemmo
ti makannawan nga imak. 24 Tarabayennak babaen kadagiti balakadmo
ket kalpasanna, awatennak iti gloriam. 25 Adda aya masarakak sadi
langit a kas kenka? Awan siasinoman ditoy daga a tarigagayko no di ket
sika. 26 Kumapsot ti lasag ken pusok, ngem ti Dios ti pigsa ti pusok iti
agnanayon. 27 Mapukawto dagidiay adayo kenka; dadaelemto amin dagiti
saan a napudno kenka. 28 Ngem no maipapan kaniak, ti laeng masapul nga
aramidek ket ti umasideg iti Dios. Pinagbalinko a kamangko ni Yahweh
nga Apo. Iwaragawagko dagiti amin nga aramidmo.

74

1 Apay nga agnanayon nga inlaksidnakami, O Dios? Apay a gumil-
ayab ti pungtotmo maibusor iti karnero iti pagpaspasturam? 2 Lagipem
dagiti tattaom, a pinilim idi un-unana a tiempo, a sinubbotmo nga
agbalin a tawidmo, ken ti Bantay Sion a pagnanaedam. 3 Umaymo kitaen

dagiti naan-anay a nadadael, amin a panangpirdi nga inaramid dagiti
kabusor iti nasantoan a disso. 4 Nagriyaw dagiti kabusormo iti tengnga
ti pinilim a lugar; inkabilda dagiti banderada a pakigubat. 5 Arigda la
dagiti agpukpukan iti kayo iti kabakiran. 6 Minaso ken binurakda dagiti
amin nakitikitan; binurakda dagitoy babaen kadagiti wasay ken maso.
7 Pinuoranda ti templom, tinulawanda ti pagnanaedam, renebbada daytoy.
8 Kinunada iti puspusoda, "Dadaelentayo amin dagitoy." Pinuoranda amin
a kukuam a disso a paguummongan iti dayta a lugar. 9 Awanen ti makitami
a nakaskasdaaw a pagilasinan manipud iti Dios; awanen iti profeta,
ken awanen ti makaammo kadakami no kaano nga agpatingga daytoy.
10 Kasano kapaut, O Dios, ti pananglalais ti kabusor kenka? Agnanayonto
kadi a tabtabbaawan dagiti kabusor ti naganmo? 11 Apay a gawgawidam
ti imam, ti makannawan nga imam? Iruarmo ti makannawan nga imam
manipud iti pagan-anaymo ket dadaelem ida. 12 Nupay kasta, ti Dios
isun ti arik sipu pay idi un-unana, a mangiyeg ti pannakaisalakan iti
daga. 13 Babaen iti bilegmo, ginuduam ti baybay, binurakmo dagiti ulo
dagiti nakabutbuteng nga ayup ti baybay, nga adda iti uneg ti danum.
14 Rinumekmo dagiti ulo ti leviatan; impakanmo isuna kadagiti agnanaed
iti let-ang. 15 Linukatam dagiti ubbog ken dagiti waig; pinagmagam dagiti
agay-ayus a karayan. 16 Kukuam ti aldaw, ken kukuam pay ti rabii; inka-
bilmo ti init ken bulan iti umiso a pagiananda. 17 Inkabilmo dagiti beddeng
ti daga; inaramidmo ti tiempo ti pudot ken lam-ek. 18 Lagipem no kasano
iti panangisawang ti kabusor iti makapasakit a sasao kenka, O Yahweh,
ken tinabbaawan dagiti maag a tao iti naganmo. 19 Saanmo nga iyawat ti
biag ti kalapatim iti atap nga ayup. Ti biag dagiti tattaom a naidadanes,
saanmo a liplipatan iti agnanayon. 20 Lagipem ti tulagmo, ta dagiti
nasipnget a rehion iti daga ket napnoan kadagiti lugar ti kinaranggas.
21 Saanmo nga ipalubos a maibabain dagiti naidadanes; idaydayaw koma
dagiti nakurapay ken naidadanes ti naganmo. 22 Tumakderka, O Dios;
ikalintegam ti dayawmo; lagipem ti agmalmalem a pananglalais dagiti
maag kenka. 23 Saanmo a liplipatan ti timek dagiti kabusormo wenno
ti panagririyaw dagiti saan nga agsarsardeng a mangkarkarit kenka.

75

1 Agyamankami kenka, O Dios; agyamankami; ta iparparangarangmo
ti presensiam; ibagbaga dagiti tattao dagiti nakakaskasdaaw nga ar-
aramidmo. 2 "Iti naituding a tiempo, mangukomakto a sililinteg. 3 Nupay
agtigerger iti buteng iti daga ken amin dagiti agnanaed iti daytoy, tenglekto
dagiti adigi ti daga." Selah 4 Kinunak kadagiti napalangguad, "Saankayo
nga agpalpalangguad," ken kadagiti nadangkes, "Saankayo unay nga
agtalek iti panagballigi. 5 Saankayo unay nga agsigurado iti panagballigi;
saankayo nga agsao a sitatangsit." 6 Saan nga agtaud ti panagballigi
manipud iti daya, iti laud wenno iti let-ang. 7 Ngem ti Dios ti ukom; ibabana
ti maysa ken itag-ayna ti sabali. 8 Ta adda ti kopa nga iggem ni Yahweh
nga adda kargana a kasla aglablabutab nga arak, a nalaokan kadagiti
rekado, ket ibukbokna daytoy. Sigurado nga inumen daytoy dagiti amin a
nadangkes iti daga agingga iti maudi a tedtedna. 9 Ngem itultuloyko nga
ibaga dagiti naaramidam; Agkantaak kadagiti pagdaydayaw a maipaay iti
Dios ni Jacob. 10 Kinunana, "Putdekto amin dagiti sara dagiti nadangkes,
ngem maitag-ayto ti sara dagiti nalinteg."

76

1 Inyam-ammo ti Dios ti bagina idiay Juda; naindaklan ti naganna
idiay Israel. 2 Ti toldana ket adda idiay Salem; ti pagnanaedanna ket
adda idiay Sion. 3 Sadiay, pinirdina dagiti pana ti bai, ti kalasag, ti
kampilan, ken dagiti dadduma nga armas a pakigubat. Selah 4 Kasta
unay ti panagranraniagmo ken ipakpakitam ti dayagmo, iti isasalogmo
iti kabanbantayan a nangpatayam kadagiti biktimam. 5 Nasamsam dagiti
banag nga adda kadagiti natured; nagurnosen dagiti sakada. Awanen
ti gawayda dagiti amin a mannakigubat. 6 Iti panagungetmo, O Dios ni
Jacob, agpadan a nagurnos dagiti saka ti kumakabalio ken ti kabalio.
7 Sika, wen sika, ket rumbeng a pagbutngan; siasino ti makabael
nga agtakder iti sangoanam no makaungetka? 8 Naggapu iti langit ti
panangukommo; nagbuteng ken nagulimek ti daga. 9 Timmakderka O
Dios a mangikeddeng ken mangisalakan kadagiti amin a naidadanes iti
daga. Selah 10 Awan dua-dua nga idaydayawdaka dagidiay a tattao gapu
iti nakaro a panangukommo. Naan-anay nga ipakpakitam ti pungtotmo.
11 Agkarikayo kenni Yahweh a Diosyo ken tungpalenyo dagitoy. Mangiyeg
koma kadagiti sagut dagiti amin a nanglawlaw kenkuana, kenkuana
a rumbeng a pagbutngan. 12 Pagpakumbabaennanto ti espiritu dagiti
prinsipe; pagbutbutngan isuna dagiti ari iti daga.

77

1 Iyikkisko ti umawag iti Dios, umawagakto iti Dios babaen iti
timekko ket denggennakto ti Diosko. 2 Binirokko ti Apo iti aldaw ti
pannakariribukko; inngatok dagiti imak iti rabii, ket saanda a ma-
bannog. Saanko a kayat a maliwliwa. 3 Pinanpanunotko ti Dios iti
panagasugko; pinanpanunotko ti maipapan kenkuana iti panagkapsutko.
Selah 4 Pinagtalinaedmo a nakamulagat dagiti matak; saanak a makasao
gapu iti pannakariribukko. 5 Pinanpanunotko dagiti aldaw a naglabas,
maipanggep kadagiti panawen iti napalabas. 6 Iti rabii, linagipko ti
kanta a kinantak iti naminsan. Inam-amirisko a nalaing ken pinadasko
nga awaten iti napasamak. 7 Agnanayonto kadi a laksidennak ti Apo?
Saannakto kadi a pulos manen a kaasian? 8 Agnanayonto kadi a mapukaw
ti kinapudnona iti tulagna? Agnanayonto kadi a saan a matungpal ti
karina? 9 Nalipatan kadin ti Dios ti mangparabur. Pinagsardeng kadi ti
pungtotna ti kinamanangngaasina? Selah 10 Kinunak, "Daytoy ti pagladin-
gitak: awanen kadatayo ti makannawan nga ima ti Mannakabalin-amin.
11 Ngem laglagipekto dagiti ar-aramidmo, O Yahweh; Saanto nga iwaksi
iti panunotko dagiti nakaskasdaaw nga inaramidmo idi. 12 Amirisekto
a nalaing amin dagiti inaramidmo ken utobekto dagidiay. 13 Nasantoan
ti wagasmo O Dios; ania a dios ti pakaiyaspingan ti naindaklan a
Diosmi? 14 Sika ti Dios nga agar-aramid kadagiti nakakaskasdaaw;
imparangarangmo ti pigsam kadagiti tattao. 15 Pinagballigim dagiti
tattaom babaen iti naindaklan a pannakabalinmo — dagiti kaputotan da
Jacob ken ni Jose. Selah 16 Nakitadaka dagiti danum, O Dios; nakitadaka
dagiti danum, ket nagbutengda; nagtigerger ti kaadalman a paset ti
baybay. 17 Nangibuyat dagiti ulep iti danum; naggurruod ti tangatang,
naggilap dagiti panam. 18 Ti kasla gurruod a timekmo ket nangngegan
iti angin, ti kimat ket sinilnaganna ti lubong; ti daga ket nagkintayeg ken
naggungon. 19 Ti danam ket limmabas iti baybay ken ti dalanmo kadagiti

dadakkel a danum, ngem saan a makita dagiti tugotmo. 20 Indauloam a
kasla arban dagiti tattaom, babaen kada Moises ken Aaron.

78

1 Dumngegkayo iti panursurok, dakayo a tattaok, denggenyo dagiti
sasao nga agtaud iti ngiwatko. Agsaoak kadagiti pangngarig; 2 Kantaek
dagiti nailimed a banbanag maipanggep iti napalabas. 3 Dagitoy dagiti
banbanag a nangngegan ken nasursurotayo, dagiti banbanag nga imbaga
kadatayo dagiti kapuonantayo. 4 Saantayo nga ilimed dagitoy kadagiti
kaputotanda. Ibagatayo kadagiti sumaruno a henerasion ti maipanggep
kadagiti nadayaw nga ar-aramid ni Yahweh, ti kinabilegna ken dagiti
nakakaskasdaaw nga inaramidna. 5 Ta nangipaulog isuna ti panang-
paneknekna iti tulagna kenni Jacob ken nangituyang ti linteg iti Israel.
Imbilinna kadagiti kapuonantayo nga isuroda dagitoy kadagiti annakda.
6 Imbilinna daytoy tapno maamoan dagiti sumaruno a henerasion dagiti
bilinna, dagiti ubbing a saan pay a naipasngay, a mangibaganto met
kadagiti annakda. 7 Ket mangnamnamadanto iti Dios ken saanda a
malipatan dagiti aramidna ngem salimetmetanda ketdi dagiti bilinna. 8 Ket
saandanto a kasla kadagiti kapuonanda, a nasukir ken managrebelde
a henerasion, henerasion a saan a nalinteg dagiti pusoda, ken saan a
napudno dagiti espirituda iti Dios. 9 Nagtagipana dagiti Efraimita, ngem
nagsanudda iti kaaldawan ti gubat. 10 Saanda a tinungpal ti katulagan ti
Dios, ken nagkedkedda a mangtungpal ti lintegna. 11 Nalipatanda dagiti
aramidna, dagiti nakakaskasdaaw a banag nga impakitana kadakuada.
12 Dagiti nakakaskasdaaw a banag nga inaramidna iti imatang dagiti
kapuonanda iti daga ti Egipto, iti daga ti Soan. 13 Ginudduana ti taaw
ken indalanna ida a lumasat iti daytoy; pinagtakderna ti danum a kasla
pader. 14 Iti aldaw, indalanna ida babaen ti ulep ken iti agpatpatnag
babaen ti raniag ti apuy. 15 Pinagrengngatna ti dakkel a bato iti let-ang,
ket inikkanna ida iti aglaplapusanan a danum, nga umdas a mangpunno
iti kaunggan iti baybay. 16 Pinagubbogna ti danum manipud iti dakkel
a bato ken pinagayusna a kasla kadagiti karayan. 17 Ngem intultuloyda
latta ti agbasbasol kenkuana, agsuksukirda iti Kangatoan idiay let-ang.
18 Kinaritda ti Dios iti pusoda babaen iti panagdawatda iti taraon a
mangpennek iti tarigagayda. 19 Nagsaoda iti maibusor iti Dios; kinunada,
“Maikkanatayo ngata ti Dios iti panganantayo idiay let-ang? 20 Kitaenyo,
idi binaotna ti dakkel a bato, nagpussuak ti danum ket nagluppias dagiti
waig. Ngem makaited met kadi iti tinapay? Mangipaay kadi isuna iti
karne kadagiti tattaona?” 21 Idi nangngeg ni Yahweh daytoy, nakaunget
isuna; isu a simgiab ti apuyna a maibusor kenni Jacob, ket nagdissuor
ti pungtotna ti Israel, 22 gapu ta saanda a namati iti Dios ken saanda
a nagtalek iti panangisalakanna. 23 Nupay kasta, binilinna ti tangatang
ken linuktanna dagiti ruangan ti tangatang. 24 Pinagtudona ti mana nga
agpaay a kanenda, ken intedna kadakuada ti trigo manipud iti langit.
25 Kinnan dagiti tattao ti tinapay dagiti anghel. Inyegna kadakuada iti
aglaplapusanan a taraon. 26 Pinagpul-oyna ti angin nga aggapu iti daya
a mangpuyot iti tangatang, ken inturongna ti angin ti abagatan babaen
iti pannakabalinna. 27 Pinagtudona iti karne kadakuada a kasla tapok,
dagiti tumatayab a kas kaadu dagiti darat iti baybay. 28 Nagtinnagda
iti tengnga ti kampoda, iti aglikmot dagiti toldada. 29 Isu a nangan ken

nabsogda. Intedna kadakuada ti tartarigagayanda. 30 Ngem saanda pay
latta a nabsog; adda pay laeng kadagiti ngiwatda ti taraonda. 31 Ket
dinarup ida ti pungtot ti Dios ket pinatayna ti kapipigsaan kadakuada.
Pinasagna dagiti agtutubo a lallaki iti Israel. 32 Iti laksid daytoy,
agbasbasolda latta ken saanda a namati kadagiti nakakaskasdaaw nga
aramidna. 33 Ngarud pinaababa ti Dios dagiti al-aldawda, napnoan ti
buteng dagiti tawtawenda. 34 Tunggal parigaten ida ti Dios, rugianda a
biroken isuna, ket agsublida ken sipapasnekda a mangsapul kenkuana.
35 Lagipenda a ti Dios ti dakkel a batoda ken ti Kangangatoan a Dios
ti mangis-ispal kadakuada. 36 Ngem pasabluganda isuna ken agulbodda
kenkuana kadagiti sasaoda. 37 Ta dagiti pusoda ket saan a nagtalinaed
a sipupudno kenkuana ken saanda a napudno iti tulagna. 38 Ngem
iti kinamanangngaasina, pinakawanna dagiti nagbasolda ket saanna a
dinadael ida. Wen, adu a daras a linapdanna ti ungetna ken tineppelanna
amin ti pungtotna. 39 Nalagipna a naaramidda iti lasag, kasla angin a
lumabas ken saanen nga agsubli. 40 Namin-ano a daras a nagsukirda
kenkuana idiay let-ang ken pinagladingitda isuna kadagiti langalang a
rehion. 41 Masansan a kinaritda ti Dios ken pinabainanda ti Nasantoan
ti Israel. 42 Saanda a pinanunot maipapan iti pannakabalinna, no kasano
ti panangispalna kadakuada manipud iti kabusor 43 idi inaramidna dagiti
nakabutbuteng a pagilasinan idiay Egipto ken dagiti nakakaskasdaaw nga
inaramidna iti rehion ti Soan. 44 Pinagbalinna a dara dagiti karayan
dagiti Egipcio tapno saanda a makainom kadagiti waigda. 45 Nangibaon
isuna kadagiti pangen dagiti ngilaw a nangalun-on kadakuada ken dagiti
tukak a nagwaras iti dagada. 46 Intedna kadagiti arabas dagiti mulada
ken dagiti nagbannoganda kadagiti dudon. 47 Dinadaelna dagiti ubasda
babaen iti uraro ken dagiti kayoda a sikamoro babaen iti ad-adu pay
a uraro. 48 Pinagtudona iti uraro kadagiti bakada ken kinimatna dagiti
dingwenda. 49 Bimtak ti kinarungsot ti ungetna kadakuada. Nangiyeg
iti pungtot, rungsot ken riribuk a kasla dagiti bunggoy a mangiyeg iti
didigra. 50 Nangisimpa isuna iti dalan ti pungtotna; saanna nga inkaluya
ida iti pakatayanda ngem inyawatna ida iti didigra. 51 Pinapatayna
amin dagiti inauna nga anak iti Egipto, ti inauna nga anak ti pigsada
kadagiti tolda ni Ham. 52 Indauloanna a rimmuar dagiti tattaona a
kasla karnero ken kasla arban nga indalanna ida a limmasat iti let-ang.
53 Indauloanna ida a sitatalged ken awan nagbutnganda, ngem linapunos
ti baybay dagiti kabusorda. 54 Ket impanna ida iti nagbeddengan iti
nasantoan a dagana, iti daytoy a bantay a nagun-od ti makannawan
nga imana. 55 Pinapanawna dagiti nasion manipud iti sangoananda
ken intedna kadakuada dagiti tawidda; pinagnaedna dagiti tribu ti
Israel kadagiti toldada. 56 Nupay kasta, kinaritda ken sinukirda ti
Kangatoan a Dios ken saanda a sinalimetmetan dagiti bilinna. 57 Saanda
a napudno ken manangallilawda a kasla kadagiti ammada; saanda a
mapagnamnamaan a kas iti bai nga adda perdina. 58 Ta pinagpungtotda
isuna gapu kadagiti pagano nga altarda ken pinagimonda isuna gapu
kadagiti didiosenda. 59 Idi nangngeg ti Dios daytoy, nakaunget isuna ket
inlaksidna a naminpinsan ti Israel. 60 Binaybay-anna ti tabernakulo iti
Silo, ti tolda a nagnaedanna iti sidong dagiti tattao. 61 Impalubosna a
masamsam ti pigsana ken intedna ti dayagna kadagiti ima ti kabusorna.
62 Inyawatna dagiti tattaona iti kampilan ken nakaunget kadagiti tawidna.

63 Inalun-on ti apuy dagiti agtutubo a lallaki ken dagiti agtutubo a babbaida
ket awan ti kantada iti panagbuda. 64 Natay dagiti padida babaen ti
kampilan ket saan a makadung-aw dagiti baloda. 65 Ket nakariing ti
Apo a kasla nakaturog, a kasla mannakigubat nga agpukpukkaw gapu ti
arak. 66 Pinagsanudna dagiti kabusorna, ket inkabilna ida iti agnanayon a
pannakaibabain. 67 Linaksidna ti tolda ni Jose, ken saanna a pinili ti tribu
ni Efraim. 68 Pinilina ti tribu ni Juda ken ti bantay Sion nga inay-ayatna.
69 Pinatakderna ti sanctuariona a a kasla kadagiti langlangit, a kasla iti
daga nga impasdekna iti agnanayon. 70 Pinilina ni David, nga adipenna,
ket innalana isuna manipud iti pagap-apunan dagiti karnero. 71 Innalana
isuna manipud iti panangsursurotna kadagiti kabaian a karnero nga
addaan ti urbon ken inyegna isuna tapno agbalin a pastor ni Jacob, dagiti
tattaona ken iti Israel a tawidna. 72 Impastoran ida ni David nga addaan
kinapudno iti pusona ken indalanna ida babaen iti kinalaing dagiti imana.

79

1 O Dios, immay dagiti gangannaet a nasion iti tawidem; tinulawanda
ti nasantoan a templom; pinagbalinda ti Jerusalem a pagigabsuonan
kadagiti nadadael. 2 Intedda dagiti bangkay dagiti adipenmo a kas taraon
dagiti tumatayab iti tangatang, dagiti bangkay dagiti napudno a tattaom
kadagiti narungsot nga ayup iti daga. 3 Kasla danum a nagayus dagiti
darada iti aglawlaw ti Jerusalem, ket awan ti mangitanem kadakuada.
4 Nagbalinkami a paga-angawan dagiti kaarrubami, um-umsien ken
katkatawaan dagiti adda iti aglawlawmi. 5 O Yahweh, kasano kabayag?
Agnanayon kadi a makaungetka? Kasano kabayag a sumged a kasla apuy
ti naimon a pungtotmo? 6 Ibukbokmo ti pungtotmo kadagiti nasion a saan
a makaam-ammo kenka ken kadagiti pagarian a saan nga umaw-awag iti
naganmo. 7 Ta rinautda ni Jacob ken dinanadelda dagiti bariona. 8 Saanmo
nga ipabaklay a maibusor kadakami ti basol dagiti kapuonanmi; umay
koma kadakami ti kinamanangngaasim, ta maipabpababakami unay.
9 Tulongannakami, O Dios ti pannakaisalakanmi, a para iti pagsayaatan
iti dayag ti naganmo; isalakannakami ken pakawanem dagiti basolmi
para iti pakaidaydayawan ti naganmo. 10 Apay a nasken nga ibaga dagiti
nasion, "Sadino iti ayan ti Diosda?" Maibales koma kadagiti nasion ti
dara dagiti adipenmo a nagayus iti imatangmi. 11 Dumanon koma iti
sangoanam dagiti asug dagiti balud; iti kinaindaklan ti pannakabalinmo
ket mapagtalined nga agbiag dagiti annak ti patay. 12 O Apo, isublim
kadagiti saklot dagiti kaarruba a pagilian iti maminpito a daras a kas
kaadu dagiti lais a pananglaisda kenka. 13 Isu a dakami a tattaom ken
karnerom iti pagaraban ket agyamanto kenka iti agnanayon. Ibagaminto
dagiti pakaidaydayawam kadagiti amin a kaputotan.

80

1 Ipangagnakami, O Pastor iti Israel, sika a mangidadaulo kenni Jose
a kasla maysa nga arban; sika nga agtugtugaw iti rabaw ti kerubim,
agranniagka kadakami! 2 Iti imatang ni Efraim, Benjamin ken Manases,
pagtignayem ti pannakabalinmo; umayka ket isalakannakami. 3 O Dios,
pabaroennakami; pagranniagem ti rupam kadakami, ket maisalakankami.
4 Yahweh a Dios a Mannakabalin amin, kasano kabayag a makaungetka
kadagiti tattaom no agkararagda? 5 Pinakanmo ida iti tinapay ti lulua
ken inikkam ida iti adu a lulua nga inumenda. 6 Inaramidnakami

a pagsusupiatan dagiti kaarrubami ket pagkakatawaandakami dagiti kabusormi. 7 O Dios a Mannakabalin amin, pabaroennakami, Pagraniagem ti rupam kadakami ket maisalakankami. 8 Nangiruarka ti lanut manipud idiay Egipto; pinapanawmo dagiti nasion ken immulam daytoy. 9 Winaknitam ti daga a maipaay iti daytoy; rimmamut ken pinunnona iti daga. 10 Naabbungan dagiti bantay iti linongna, dagiti kangatoan a sedro ti Dios kadagiti sangana. 11 Dimmanon dagiti sangana agingga iti taaw ken nagsaringit agingga iti Karayan Euphrates. 12 Apay a rinebbam dagiti paderna tapno dagiti amin a lumabas ket agpuros iti bungana. 13 Dadaelen daytoy dagiti alingo iti kabakiran ken kanen daytoy dagiti narungsot nga ayup iti taltalon. 14 Tumalliawka, O Dios a Mannakabalin amin; tumannawagka manipud langit ket kitaennakami ken aywanam daytoy a lanut. 15 Daytoy ti ramut nga immula ti makannawan nga imam, ti saringit a pinatubom. 16 Napuoran ken napukan daytoy; mapukaw koma dagiti kabusormo gapu iti panangbabalawmo. 17 Adda koma ti imam iti tao nga adda iti makannawan nga imam, iti anak ti tao a pinapigsam para kenka. 18 Ket saankaminto a tumallikod kenka; papigsaennakami ket awaganminto iti naganmo. 19 Pabaroennakami, O Yahweh, Dios a Mannakabalin amin, agraniagka kadakami ket maisalakankami.

81

1 Kantaanyo iti napigsa ti Dios a pigsatayo; idir-iyo ti ragsakyo a maipaay iti Dios ni Jacob. 2 Agkantakayo ken tukarenyo ti pandereta, ti makaay-ayo ti unina a lira a mabuyogan iti arpa. 3 Puyotanyo ti tangguyob iti aldaw iti baro a bulan, iti aldaw ti kabus, inton mangrugi ti piestatayo. 4 Ta daytoy ket linteg para iti Israel, maysa a bilin nga inted ti Dios ni Jacob. 5 Impaulogna daytoy a kas pagalagadan kenni Jose idi binusorna ti daga ti Egipto, a nakangngegak iti pagsasao a saanko nga ammo. 6 “Inikkatko ti dadagsen iti abagana; nawaya-wayaan dagiti imana manipud iti panangigiggemna iti basket. 7 Iti panagtutuokyo, immawagkayo, ket tinulongankayo; sinungbatankayo manipud iti nasipnget nga ulep ti gurruod. Sinuotkayo kadagiti danum idiay Meriba. Selah 8 Dumngegkayo dakayo a tattaok, ta ballaagankayo, O Israel, no laeng koma ta dumngegkayo kaniak! 9 Masapul nga awan ti ganganaet a dios kadakayo; masapul a saanyo a dayawen ti aniaman a ganganaet a dios. 10 Siak ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo manipud iti daga ti Egipto. Ingangam ta ngiwatmo, ket punnoek dayta. 11 Ngem saan a dimngeg dagiti tattaok kadagiti sasaok; saannak nga impangag ti Israel. 12 Isu nga inyawatko ida iti kinasukirda tapno maaramidda ti ipagarupda nga umno. 13 No koma ta dumngeg kaniak dagiti tattaok; no koma ta magna dagiti tattaok kadagiti dalanko. 14 Ket dagus a parmekek dagiti kabusorda ken ibaw-ingko ti imak maibusor kadagiti mangidaddadanes kadakuada. 15 Agtigerger koma iti butengda dagiti manggurgura kenni Yahweh iti sangoananna! Maibabainda koma iti agnanayon. 16 Taraonakto ti Israel iti kasasayaatan a trigo; pennekenkayonto iti diro a naggapu kadagiti dadakkel a bato.”

82

1 Sitatakder ti Dios iti nasantoan a taripnong; iti tengnga dagiti dios, ipaayna ti panangukom. 2 Kunana, “Kasano pay kapaut ti nakillo a panangukomyo ken ti panangipakitayo iti panangpaboryo kadagiti

nadangkes? Selah 3 Ikalinteganyo dagiti napanglaw ken dagiti awanan
iti amma; pagtalinaedenyo ti karbengan dagiti nagsagsagaba ken dagiti
napanglaw unay. 4 Tulonganyo dagiti nakurapay ken dagiti agkasapulan;
ikkatenyo ida manipud iti ima dagiti nadangkes. 5 Saanda nga ammo
wenno maawatan; agalla-allada iti kasipngetan; marmarba dagiti amin
a pundasion ti daga. 6 Kinunak, "Dakayo ket dios, ken an-annaknakayo
amin ti Kangatoan. 7 Nupay kasta, mataykayonto a kas kadagiti lallaki
ken mapasag a kas iti maysa kadagiti prinsipe." 8 Tumakderka, O Dios,
ukomem ti daga, ta tawidem amin dagiti a nasion.

83

1 O Dios, saanka nga agulimek! Saannakami a baybay-an a saanka man
laeng nga agtignay. 2 Kitaem, agar-aramid iti riribuk dagiti kabusormo,
ken napangas dagiti manggurgura kenka. 3 Nagtutulagda maibusor
kadagiti tattaom ken sangsangkamaysada a nagpanggep iti maibusor
kadagiti salsalaknibam. 4 Kinunada, "Umaykayo, ket dadaelentayo ida
a kas maysa a nasion. Ket saanton a malagip ti nagan ti Israel
ni kaanoman. 5 Sangsangkamaysa a nagplanoda iti maymaysa nga
estratehiya; nagkaykaysada a bumusor kenka. 6 Pakairamanan dagitoy
dagiti tolda ti Edom, dagiti Ismaelita, dagiti tattao iti Moab ken dagiti
Agareno, a nagplano iti dakes a kadua dagiti 7 Gebal, dagiti Amonita,
ken dagiti Amalekita; karamanna met daytoy dagiti taga-Filistia ken dagiti
agnanaed iti Tiro. 8 Nakikadua met kadakuada ti Asiria; tultulonganda
dagiti kaputotan ni Lot. Selah 9 Aramidem kadakuada ti kas iti inaramidmo
kadagiti Midianita, a kas iti inaramidmo kenni Sisera ken ni Jabin idiay
Karayan Kison. 10 Nagpukaw ti bagida idiay Endor ken nagbalinda a kasla
rugit nga agpaay iti daga. 11 Pagbalinem dagiti panguloda a kas kada Oreb
ken Zeeb, ken pagbalinem a kas kada Zeba ken Zalmunna dagiti amin a
prinsipeda. 12 Kinunada, "Tagikuaentayo dagiti pagpaspastoran ti Dios."
13 Diosko, pagbalinem ida a kas iti maiyal-alipugpog a tapok, a kasla taep
a maiyangin, 14 kas iti apuy a mangpuor iti kabakiran, ken kas iti gil-ayab
a mangpasged iti kabanbantayan. 15 Kamatem ida babaen iti napigsa nga
anginmo, ken butbutngem ida babaen iti alipugpogmo. 16 Punoem ida
iti bain tapno birukenda ti naganmo, O Yahweh. 17 Mapabainanda koma
ken mapabutnganda koma iti agnanayon; maibabainda koma agingga
a mapukawda. 18 Ket maammoandanto a siksika laeng, O Yahweh, ti
Kangangatoan iti entero a daga.

84

1 Anian a makaay-ayo iti lugar a pagnanaedam, O Yahweh dagiti
buybuyot! 2 Mailiwak kadagiti paraangan ni Yahweh, napakapsutanak iti
panangtarigagayko iti daytoy. Iti pusok ken ti aminko ket umaw-awag
iti sibibiag a Dios. 3 Uray pay ti kulaaw ket nakasarak iti pagbalayanna
ken nakabiruk met ti sallapingaw iti umokna a mabalinna a pagpissaan
kadagiti sibongna iti asideg dagiti altarmo, O Yahweh dagiti buybuyot, ti
Arik, ken ti Diosko. 4 Nagasat dagidiay nga agnanaed iti balaymo; awan
sarday iti panagdayawda kenka. Selah 5 Nagasat ti tao nga agtaud kenka
ti pigsana, a ti adda ti pusona ket dagiti daldalan nga agturong iti Sion.
6 Kabayatan iti panagdaldaliasatda iti tanap ti Baca, makasarakda kadagiti
ubbog ti danum a paginumanda. Ti nasapa a tudtudo ket punoenna

daytoy dagiti dan-aw iti danum. 7 Pumigsada a pumigsa; aparang ti
tumunggal maysa kadakuada iti sangoanan ti Dios idiay Sion. 8 O Yahweh
a Dios dagiti buybuyot, denggem ti kararagko, O Dios ni Jacob, ipangagmo
iti ibagbagak! Selah. 9 O Dios, salaknibam ti kalasagmi, ipakitam ti
panangalikakam iti pinulotam. 10 Gapu ta ti maysa nga aldaw kadagiti
paraangam ket nasaysayaat nga amang ngem ti sangaribu a tawen iti
sadinoman. Kaykayatko pay iti agbanbantay iti ruangan ti balay ti Diosko,
ngem iti agnaed kadagiti tolda iti nadangkes. 11 Ta ni Yahweh ti init ken
salaknibtayo; paraburan ken padayawannatayonto ni Yahweh, saanna nga
ipaidam ti aniaman a nasayaat a banag kadagiti magmagna iti kinapudno.
12 Nagasat ti tao nga agtalek kenka, O Yahweh dagiti buybuyot.

85

1 O Yahweh, pinaraburam ti dagam; pinasublim ti nasayaat a kasasaad iti
panagbiag ni Jacob. 2 Pinakawanmo ti basol dagiti tattaom; inabbongam
amin a basbasolda. Selah 3 Imbabawim ti pungtotmo; tinnalikudam ti
ungetmo. 4 Isublinakami, O Dios iti pannakaisalakanmi, ken ibabawim ti
saanmo a pannakaay-ayo kadakami. 5 Kaungetnakami kadi iti agnanayon?
Pagtalinaedemto kadi iti ungetmo kadagiti sumarsaruno a henerasion?
6 Saanmo kadi nga isubli ti sigud a kasasaadmi? Ket agrag-onto dagiti
tattaom kenka. 7 Ipakitam kadakami ti kinapudnom iti tulagmo O Yahweh,
ket ipaaymo kadakami ti pannakaisalakan. 8 Denggekto ti ibaga ni Yahweh
a Dios, gapu ta makikapia isuna kadagiti matalek a sumursurot kenkuana.
Ngem saanda koma manen nga agsubli kadagiti minamaag a panagbiagda.
9 Pudno unay nga asideg ti panangisalakanna kadagiti agbuteng kenkuana;
ket agtalinaed iti dayagna iti dagatayo. 10 Nagsinnarak ti kinapudno ti
tulag ken kinamatalek; naginnagek ti kinalinteg ken kapia. 11 Agrusingto ti
kinamatalek ditoy daga, ken tumannawagto ti balligi manipud tangatang.
12 Wen, itedto ni Yahweh dagiti naimbag a pammendisionna, ket adunto
ti apit iti dagatayo. 13 Magnanto ti kinalinteg iti sangoananna ket
pagbalinennanto a dana dagiti tugotna.

86

1 Dumngegka, O Yahweh, ket sungbatannak, ta napanglaw ken maid-
addadanesak. 2 Salaknibannak, ta napudnoak; O Diosko, isalakanmo ti
adipenmo nga agtaltalek kenka. 3 Kassiannak O Apo, ta agmalmalem nga
umaw-awagak kenka. 4 Paragsakem daytoy adipenmo, ta agkararagak
kenka, O Apo. 5 Nagimbagka O Apo ken nakasagana a mamakawan, ken
ipakitam ti naindaklan a kaasim kadagiti amin nga umaw-awag kenka.
6 Ipangagmo O Yahweh ti kararagko; denggem ti uni dagiti pakaasik.
7 Umawagak kenka iti aldaw ti pannakariribukko, ta sungbatannakto. 8 O
Apo, awan ti uray maysa a maipadis kenka kadagiti didiosen. Awan dagiti
aramid a kasla kadagiti aramidmo. 9 Umayto amin dagiti nasion nga
inaramidmo ket agrukbabdanto iti sangoanam, O Apo. Idaydayawdanto ti
naganmo. 10 Ta naindaklanka ken agar-aramidka kadagiti nakaskasdaaw a
banbanag; sika laeng ti Dios. 11 O Yahweh, isurom kaniak dagiti wagasmo.
Ket magnaakto iti kinapudnom. Pagkaykaysaem ti pusok nga agraem
kenka. 12 O Apo a Diosko, idaydayawka iti amin a pusok; idaydayawko ti
naganmo iti agnanayon. 13 Ta naindaklan ti kinapudno ti tulagmo kaniak;
inispalmo ti biagko manipud iti kaunggan ti sheol. 14 O Dios, timmakder

maibusor kaniak ti natangsit. Maysa a bunggoy dagiti naranggas a
tattao ti agpangpanggep iti biagko. Saandaka a pulos nga ikaskaso.
15 Ngem manangngaasi O Apo ken managparabur a Dios, saan a nalaka a
makaunget, ken nawadwad ti kinapudno ti tulagmo ken kinamatalekmo.
16 Taliawennak ket kaasiannak; itedmo ti pigsam iti adipenmo; isalakanmo
ti anak a lalaki ti babai nga adipenmo. 17 Ipakitam kaniak ti pagilasinan
ti kinaimbagmo. Ket makitanto daytoy dagiti manggurgura kaniak ken
maibabaindanto gapu ta sika, Yahweh, tinulongan ken liniwliwanak.

87

1 Nabangon ti siudad ti Apo iti rabaw dagiti nasantoan a banbantay.
2 Ad-adda nga ay-ayaten ni Yahweh dagiti ruangan ti Sion ngem dagiti
amin a tolda ni Jacob. 3 Nadayag a banbanag dagiti naibaga a maipapan
kenka, a siudad ti Dios. Selah 4 Dakamatek ti Rahab ken Babilonia kadagiti
pasurotko. Kitaenyo, adda ti Filistia, ken Tiro, a kaduada ti Etiopia.
Naipasngay daytoy sadiay. 5 Maibaganto iti Sion, “Naipasngay ti tunggal
maysa kadagitoy kenkuana; ken ti mismo a Kangangatoan ti mangipasdek
kenkuana.” 6 Isurat ni Yahweh kabayatan ti panaglislistana kadagiti tattao,
“Naipasngay daytoy sadiay.” Selah 7 Isu nga ibaga met dagiti kumakanta
ken sumasala nga, “Adda kenka dagiti amin nga ubbogko.”

88

1 O Yahweh, Dios a manangisalakanko, umasugak kenka iti aldaw ken
rabii. 2 Dumngegka iti kararagko; ipangagmo ti ararawko. 3 Ta napnoanak
kadagiti riribuk, ken dimmanonen ti biagko iti sheol. 4 Tratraoendak
dagiti tattao a kas kadagiti bumaba iti abut; maysaak a tao nga awanan
iti pigsa. 5 Napanawanak iti denna dagiti natay, kaslaak la natay a
nakaidda iti tanem, a saanmon a pakibibiangan gapu ta naisinadan
manipud iti pannakabalinmo. 6 Inkabilnak iti kaunggan a paset ti abut,
iti nasipnget ken nauneg a luglugar. 7 Nadagsen a nakatupak kaniak
ti pungtotmo, ken laplapunosendak dagiti amin a dalluyonmo. Selah
8 Gapu kenka, likliklikandak dagiti makaam-ammo kaniak. Pinagbalin-
nak a makapakigtot iti panagkitada. Napalawlawanak ket saanak a
makalibas. 9 Nabannogen dagiti matak manipud iti riribuk; Agmalmalem
nga umaw-awagak kenka, O Yahweh; inyunnatko dagiti imak kenka.
10 Mangaramidka kadi kadagiti nakakaskasdaaw para kadagiti natay?
Bumangon ken agdayaw kadi dagiti natay kenka? Selah 11 Maiwaragawag
kadi ti kinapudnom iti tulagmo idiay tanem, ti kinapudnom iti lugar dagiti
natay? 12 Maipakaammo kadi dagiti nakakaskasdaaw nga aramidmo iti
kasipngetan, wenno ti kinalintegmo iti lugar iti pannakalipat? 13 Ngem
umawagak kenka, O Yahweh; dumanon ti kararagko kenka iti bigbigat.
14 O Yahweh, apay a laklaksidennak? Apay nga ilengedmo ti rupam
kaniak? 15 Kankanayon ti pannakaparigat ken kaaddak iti ngarab ni patay
sipud pay iti kinaagtutubok. Nagsagabaak manipud kadagiti pungtotmo;
awan iti maaramidak. 16 Sinagabak dagiti naunget a tigtignaymo, ken
dinadaeldak dagiti nakabutbuteng nga aramidmo. 17 Liklikmutendak a
kasla danum iti agmalmalem, pinalawlawandak amin. 18 Inyadayom
kaniak dagiti amin a gagayyemko ken dagiti am-ammok. Kinasipnget
laeng ti kakaisuna a kaduak.

89

1 Agnanayon a kantaek dagiti aramid ni Yahweh iti kinapudnona
iti tulagna. Iwaragawagko ti kinapudnom kadagiti sumarsaruno a
henerasion. 2 Ta kinunak, “Naipasdek iti agnanayon ti tulag ti kinapudno;
dagiti kinapudno nga impasdekmo kadagiti langlangit.” 3 “Nakitulagak
iti pinilik, nagsapataak kenni David nga adipenko. 4 Ipasdekkonto dagiti
kaputotam iti agnanayon, ken ipasdekkonto ti tronom kadagiti amin a
henerasion.” Selah 5 Idaydayaw dagiti langlangit dagiti nakaskasdaaw
nga aramidmo, O Yahweh; maidaydayaw ti kinapudnom iti taripnong
dagiti nasantoan. 6 Ta siasino kadagiti adda idiay tangatang ti mabalin a
maipada kenni Yahweh? Siasino kadagiti annak dagiti dios ti kasla kenni
Yahweh? 7 Isuna ti Dios a madaydayaw unay iti ummong dagiti nasantoan
ken ti nakaskasdaaw kadagiti amin a manglawlaw kenkuana. 8 O
Yahweh, Dios dagiti buybuyot, siasino ti napigsa a kas kenka, O Yahweh?
Lawlawlawennaka ti kinapudnom. 9 Iturayam ti nadawel a baybay; no
dumawel dagiti dalluyon, pagkalmaem dagitoy. 10 Rinumekmo ni Rahab
a kas maysa a napapatay. Inwarawaram dagiti kabusormo babaen iti
napigsa nga imam. 11 Kukuam dagiti langit, kasta met ti daga. Inaramidmo
ti lubong ken dagiti amin a linaonna. 12 Pinarsuam ti abagatan ken ti
amianan. Agrag-o ti Tabor ken Hermon gapu iti naganmo. 13 Addaanka
iti nabileg a takkiag ken iti napigsa nga ima, ken nangato ti makannawan
nga imam. 14 Ti kinalinteg ken hustisia iti pundasion ti tronom. Umay iti
sangoanam ti tulag ti kinapudno ken kinamatalek. 15 Nagasat dagiti tattao
nga agdaydayaw kenka! O Yahweh, magnada iti lawag ti rupam. 16 Agrag-
oda iti naganmo iti agmalem, ken gapu iti kinalintegmo, itan-okdaka.
17 Sika ti naindaklan a pigsada, ken babaen iti pabormo, naballigikami.
18 Ta kukua ni Yahweh ti kalasagmi; ti Nasantoan a Dios ti Israel ti
arimi. 19 Iti maysa a parmata idi un-unana a panawen, nagsaoka kadagiti
napudno kenka; kinunam, “Insaadko ti balangat iti maysa a nabileg; intag-
ayko ti maysa a napili manipud kadagiti tattao. 20 Pinilik ni David nga
adipenko; babaen iti nasantoan a lanak, pinulotak isuna. 21 Saranayento
ti imak isuna; papigsaento ti takkiagko isuna. 22 Awanto ti kabusor a
mangallilaw kenkuana; awanto ti anak ti kinadangkes a mangidadanes
kenkuana. 23 Rumekekto dagiti kabusorna iti sangoananna; Papatayekto
dagiti manggurgura kenkuana. 24 Addanto kenkuana ti kinapudnok ken
kinapudno ti tulagko; agballiginto isuna babaen ti naganko. 25 Ikabilkonto
ti imana kadagiti baybay ken ti makanawan nga imana kadagiti karayan.
26 Umawagto isuna kaniak, ‘Sika ti Amak, a Diosko, ken ti dakkel a bato
ti pannakaisalakanko.’ 27 Isaadkonto pay isuna a kas inauna nga anakko,
ti kangatoan unay kadagiti ari iti daga. 28 Taginayonekto ti kinapudno ti
tulagko kenkuana iti agnanayon; ken mapatalgedanto ti tulagko kenkuana.
29 Pagtaginayonekto dagiti kaputotanna iti agnanayon ken mataginayon
ti tronona a kas kadagiti tangatang. 30 No baybay-an dagiti annakna ti
lintegko ken saanda nga agtulnog kadagiti bilbilinko, 31 no labsingenda
dagiti paglintegak ken saanda a salimetmetan dagiti bilbilinko, 32 ket
dusaekto dagiti panagsukirda babaen ti pang-or ken ti kinadakesda babaen
kadagiti saplit. 33 Ngem saankonto nga ikkaten ti kinapudno ti tulagko
kenkuana wenno saanko a guliban ti karik. 34 Saankonto a labsingen ti
tulagko wenno baliwan dagiti sasao dagiti bibigko. 35 Iti naminsan ket
nagsapataak babaen ti kinasantok— saanakto nga agulbod kenni David:

36 agtultuloyto dagiti kaputotanna iti agnanayon ken ti tronona agingga
nga adda ti init iti sangoanak. 37 Maipasdekto daytoy iti agnanayon a kasla
iti bulan, ti napudno a saksi iti tangatang. ” Selah 38 Ngem pinagkedkedam
ken linaksidmo; nakaungetka iti pinulotam nga arim. 39 Imbabawim ti
tulag iti adipenmo. Rinugitam ti balangatna iti daga. 40 Rinebbam amin
dagiti paderna. Dinadaelmo dagiti sarikedkedna. 41 Amin nga aglabas ket
takawanda isuna. Nagbalin isuna a pakarurodan kadagiti kaarrubana.
42 Ingngatom ti makannawan nga ima dagiti kabusorna; pinagrag-om
dagiti amin a kabusorna. 43 Tinukkolmo ti tadem ti kampilanna ken
saanmo isuna a pinatakder tunggal adda isuna iti gubat. 44 Pinaggibusmo
ti kinadayagna; imbabam ti tronona iti daga. 45 Pinaababam dagiti aldaw
ti kinaagtutubona. Binalkutmo isuna iti pannakaibabain. Selah 46 Kasano
kapaut, O Yahweh? Aglimmengka kadi iti agnanayon? Kasanonto kapaut
a sumsumged ti ungetmo a kasla iti apuy? 47 O, panunotem ti kinaababa ti
tiempok, ken ti kinaawan serserbina ti panangparsuam iti amin nga annak
dagiti tattao! 48 Siasino ti agbiag ket saan a matay, wenno mangispal iti
bukodna a biag manipud iti pannakabalin ti sheol? Selah 49 O Apo, ayanna
ti sigud a kinapudnom iti tulagmo nga insapatam kenni David babaen iti
kinapudnom? 50 Lagipem, O Apo, ti pannakalalais dagiti adipenmo ken
ti panagibturko ditoy pusok kadagiti nakaad-adu a pananguy-uyaw dagiti
nasion. 51 Batbatoendaka dagiti kabusormo kadagiti panangum-umsi, O
Yahweh; lalaisenda dagiti tugot ti pinulotam. 52 Madaydayaw ni Yahweh
iti agnanayon. Amen ken Amen.

90

Maikapat a Libro. Kararag ni Moises a tao ti Dios.

1 O Apo, sika ti kamangmi kadagiti amin a henerasion. 2 Sakbay a
naparsua dagiti banbantay, wenno pinarsuam ti daga ken ti lubong, ti
agnanayon nga awan inggana, sika ti Dios. 3 Isublim ti tao iti tapok,
ket kunaem, “Agsublikayo, dakayo a kaputotan ti sangkataoan” 4 Ta iti
rinibu a tawen iti panagkitam ket kasla laeng idi kalman no lumabas, ken
kasla iti panagbantay iti rabii. 5 Iyanudmo ida a kas iti panangiyanod iti
layus ket maturogda; Iti agsapa, kasla da la ruot nga agtubo. 6 Iti agsapa,
lumangto ken dumakkel daytoy; iti rabii, malaylay ken magango daytoy.
7 Pudno a maibuskami iti ungetmo, ken mabutengkami iti pungtotmo.
8 Ingkabilmo iti sangoanam dagiti nagkuranganmi, iti lawag ti imatangmo
dagiti nakalemmeng a basbasolmi. 9 Mapukaw ti biagmi babaen ti
pungtotmo; sipapardas nga aglabas dagiti tawenmi a kasla iti sennaay.
10 Pitopulo a tawen iti panagbiagmi, wenno walo pulo pay no nasalun-
atkami; ngem uray pay dagiti kasasayaatan a tawtawenmi ket namarkaan
iti riribuk ken ladingit. Wen, lumabasda a sipapardas, ket mapukawkami.
11 Siasino ti makaammo ti kabara ti ungetmo; maipada ti pungtotmo iti
buteng a pabpabilgenna? 12 Isu nga isuronakami a mangbilang ti biagmi
tapno makapagbiagkami a sisisirib. 13 Tumaliawka, O Yahweh! Kasano
pay ti kabayagna daytoy? Kaassiam dagiti adipenmo. 14 Pennekennakami
iti kinapudnom iti tulagmo iti agsapa, tapno mabalinmi ti agrag-o ken
agragsak kadagiti amin nga al-aldawmi. 15 Paragsakennakami iti mamin-
adu a kas iti kaadu dagiti al-aldaw a pinagsagabanakami ken kadagiti
tawtawen a nagdalankami iti riribuk. 16 Bay-am a makita dagiti adipenmo
ti aramidmo, ken bay-am a makita dagiti annakmi ti kinatan-okmo.

17 Maawattayo koma ti parabur ti Apo a Diostayo; parang-ayenna ti aramid
dagiti imatayo; pudno unay, parang-ayenna ti aramid dagiti imatayo.

91

1 Siasinoman nga agnaed iti salinong ti Kangangatoan ket agtalinaed
iti aniniwan ti Mannakabalin-amin. 2 Ibagakto kenni Yahweh, "Isuna ti
salinong ken pagkamangak, Diosko a pagtalkak." 3 Ta ispalennakanto
manipud iti silo ti mangnganup ken manipud iti makapatay a didigra.
4 Sallukobannakanto kadagiti payakna ken makasarakkanto ti pagka-
mangan kadagiti salinong ti payakna. Ti kinamalekna ket kalasag ken
salaknib. 5 Saankanto a mabuteng iti mangbutbuteng iti rabii, wenno iti
sumiag a pana iti aldaw, 6 wenno iti didigra nga agraraira iti kasipngetan,
wenno ti sakit a dumteng iti tengnga ti aldaw. 7 Sangaribu ti mabalin
a matuang iti sikigam ken sangapulo a ribu iti makannawan nga imam,
ngem saandakanto a maan-ano. 8 Mapaliiwmonto laeng ken makitamto
ti pannusa dagiti nadangkes. 9 Ta ni Yahweh ti salinongko. Pagbalinem
met a salinongmo ti Kangangatoan. 10 Awanto ti dakes a makauna
kenka; awanto ti panagsagaba a makaasideg iti pagtaengam. 11 Ta
iturongnanto dagiti anghelesna a mangsalaknib kenka, a mangaywan
kenka iti sadinoman a papanam. 12 Itag-aydakanto kadagiti imada tapno
saanka a maikaglis ket matnag iti bato. 13 Iridismonto dagti leon ken
dagiti nagita nga uleg; ibaddekmonto dagiti urbon a leon ken dagiti uleg.
14 Gapu ta ipangpangrunanak, tulongakto isuna. Salaknibakto isuna gapu
ta napudno isuna kaniak. 15 Inton umawag kaniak, sungbatakto isuna.
Addaakto kenkuana iti pannakariribukna; itedkonto kenkuana ti balligi
ken padayawakto isuna. 16 Pennekekto isuna iti atiddog a panagbiag ken
ipakitakto kenkuana ti panangisalakanko.

92

1 Nasayaat iti agyaman kenni Yahweh ken iti agkanta iti pammadayaw
iti naganmo, O Kangangatoan, 2 ti mangiwaragawag iti kinapudnom ti
tulagmo iti agsapa ken iti kinapudnom iti rinabii, 3 a mabuyogan iti arpa
nga addaan iti sangapulo a kwerdas ken ti makaay-ayo nga uni ti lira. 4 Ta
sika O Yahweh, pinaragsaknak babaen kadagiti aramidmo. Agkantaak a
sirarag-o gapu kadagiti aramid dagiti imam. 5 Anian a naindaklan dagiti
aramidmo, O Yahweh! Nauneg unay dagiti kapanunotam. 6 Saan nga
ammo ti naranggas a tao, wenno saan a maawatan ti maag daytoy: 7 No
agtubo ti nadangkes a kasla iti ruot, ken uray rumang-ay amin nga agar-
aramid iti kinadakes, naikeddengda latta iti agnanayon a pannakadadael.
8 Ngem agnanayon nga agturayka O Yahweh. 9 Pudno, kitaem dagiti kabu-
sormo, O Yahweh; naiwarawara amin dagiti agar-aramid iti kinadakes.
10 Impangatom ti sarak a kas kadagiti sara iti toro a baka; napulotanak iti
barbaro a lana. 11 Nakitak ti pannakatnag dagiti kabusorko; nangngegko
ti pannakadusa dagiti managdakdakes a kabusorko. 12 Lumangto dagiti
nalinteg a kas kadagiti kayo ti palma; dumakkelda a kas iti sedro ti
Libano. 13 Naimulada iti balay ni Yahweh; lumangtoda kadagiti paraangan
ti Diostayo. 14 Agbungada uray nataengandan; agtalinaedda a nalangto ken
maris bulong, 15 tapno maiwaragawag a nalinteg ni Yahweh. Kasla dakkel
a bato a pakatalgedak, ken awan ti kinakillo kenkuana.

93

1 Agar-ari ni Yahweh, nakakagay isuna ti kinadaeg; nakawesan ni
Yahweh iti kinabileg; kasla barikes a nakasuot kenkuana iti kinabileg.
Sititibker a naipasdek ti lubong; saan a magungon. 2 Naipasdek ti
tronom manipud pay idi un-unana a tiempo; agnanayon nga addaka.
3 Agpangato dagiti baybay, O Yahweh, inngatoda dagiti timekda; maburak
dagiti dalluyon ket agdaranudorda. 4 Iti rabaw dagiti agdidinnungpar a
dalluyon, dagiti nabileg a mangdaddadael iti taaw, nabileg ni Yahweh nga
adda iti langit. 5 Mapagtalkan unay dagiti pammaneknekmo; naiyarkus ti
kinasanto iti balaymo, O Yahweh, ti agnanayon.

94

1 O Yahweh, Dios a mangibales, Dios a mangibales, raniagannakami.
2 Tumakderka, ukom ti daga, itedmo kadagiti natangsit dagiti maiparbeng
kadakuada. 3 O Yahweh, kasano pay kabayag dagiti nadangkes, kasano
pay kabayag iti panagragsak dagiti nadangkes? 4 Agisawsawangda
kadagiti natangsit ken nakarit a panagsasao, ken naparammagda amin.
5 Ibaddebaddekda dagiti tattaom, O Yahweh; idadanesda ti nasionmo.
6 Pappapatayenda ti balo a babbai ken ti gangannaet, ken papatayenda
dagiti ulila kadagiti ammada. 7 Kunada, “Saanto a makita ni Yaweh, saan
a pagan-ano daytoy ti Dios ni Jacob.” 8 Awatenyo, dakayo a nakuneng
a tattao, dakayo a maag, kaano kayo pay a makasursuro? Isuna a
nangaramid ti lapayag, saanna kadi a mangngeg? 9 Isuna a nangaramid
ti mata, saanna kadi a makita? 10 Isuna a mangisursuro kadagiti nasion,
saan kadi isuna a mangilinteg? Isuna ti mangmangted iti pannakaammo
ti tao. 11 Ammo ni Yahweh a narugit dagiti kapanunotan dagiti tattao.
12 Nagasat ti tao a suroam, O Yahweh, ti sursuroam kadagiti lintegmo.
13 Ikkam isuna ti inana iti tiempo ti riribuk inggana a makali ti abut
a maipaay iti nadangkes. 14 Ta saan a baybay-an ni Yahweh dagiti
tattaona wenno panawan dagiti tawidna. 15 Ta rumingbawto ti hustisia;
ket surotento amin daytoy dagiti nalinteg. 16 Siasinonto ti tumakder a
mangirupir kaniak a maibusor kadagiti managdakdakes? Siasinonto ti
mangitakder kaniak a maibusor kadagiti nadangkes? 17 No saan a ni
Yahweh ti nagbalin a katulongak, nabiitak koman a nakaidda iti lugar
ti kinaulimek. 18 Idi imbagak, “Maikagkaglis ti sakak,” ti kinapudnom
ti tulagmo O Yahweh, iti nangingato kaniak. 19 No butbutngennak ket
ringbawannak dagiti pakariribukak, paragsakennak ti panangliwliwam.
20 Mabalin kadi a makikadua kenka dagiti dakes nga agtuturay, dagiti
agar-aramid iti nakillo a paglintegan? 21 Agmaymaysada nga agpanggep
a mangpapatay kadagiti nalinteg, ken dusaenda dagiti awan ti basolna iti
ipapatay. 22 Ngem ni Yahweh ti nagbalin a nangato a torek salaknibko, ken
ti Diosko ti nagbalin a dakkel a bato a pagkamangak. 23 Iyegna kadakuada
dagiti nagkuranganda, ket ikisapna ida gapu iti kinadakesda. Ikisap ida ni
Yahweh a Diostayo.

95

1 Umaykayo ket kantaantayo ni Yahweh; kantaantayo a sirarag-o ti
bato ti pannakaisalakantayo. 2 Sumrektayo iti ayanna nga addaan
iti panagyaman; kantaantayo isuna kadagiti salmo a pagdayaw. 3 Ta
naindaklan ni Yahweh a Dios ken naindaklan nga Ari a kangatoan kadagiti

amin a dios. 4 Adda iti imana dagiti uneg ti daga, kukuana ti ngato dagiti
banbantay. 5 Kukuana ti taaw, ta inaramidna daytoy, ken sinukog dagiti
imana ti namaga a daga. 6 Umaykayo, agrukbabtayo ken agkurnotayo;
agparintumengtayo iti sangoanan ni Yahweh a namarsuatayo: 7 Ta isuna
ti Diostayo, ken datayo dagiti tattao iti pagarabanna ken dagiti karnero
nga ay-aywananna. Ita, sapay koma ta mangngegyo ti timekna! 8 Saanyo
a patangkenen dagiti pusoyo, a kas idiay Meriba, wenno kas iti aldaw
ti Masa idiay let-ang, 9 a nangkaritan dagiti kapuonanyo ti turayko ken
pinadasda ti anusko, uray no nakitada dagiti aramidko. 10 Iti uppat a
pulo a tawen, nakapungtotak iti dayta a henerasion ket kinunak, 'Daytoy
ket tattao nga agalla-alla ti panagpuspusoda, saanda a binigbig dagiti
wagasko.' 11 Ngarud, nagkariak gapu iti ungetko a saandanto a pulos a
makastrek iti lugar a paginanaak.”

96

1 Oh, kantaanyo ni Yahweh iti baro a kanta; kantaanyo ni Yahweh,
amin ditoy daga. 2 Kantaanyo ni Yahweh, idaydayawyo ti naganna;
inaldaw nga iwaragawagyo ti panangisalakanna. 3 Ipakaammoyo ti
dayagna kadagiti nasion, dagiti nakakaskasdaaw nga aramidna kadagiti
amin a nasion. 4 Ta naindaklan ni Yahweh ket maikari iti naindaklan
a panangidayaw. Ad-adda a pagbutngan ngem kadagiti amin a dios.
5 Ta didiosen amin dagiti dios ti nasion, ngem ni Yahweh ti namarsua
kadagiti langlangit. 6 Adda iti presensiana ti dayag ken kinatan-ok. Adda
ti bileg ken kinapintas iti santuariona. 7 Idaydayawyo ni Yahweh, dakayo
a puli ti tattao, idaydayawyo ni Yahweh gapu ti dayag ken bilegna.
8 Idaydayawyo ti kinadayag ni Yahweh babaen iti naganna. Mangalakayo
iti daton ket mapankayo iti templona. 9 Agrukbabkayo kenni Yahweh
iti nasantoan a dayagna. Agpigergerkayo iti sangoananna, dakayo amin
ditoy daga. 10 Ibagayo kadagiti nasion, “Agari ni Yahweh.” Naipasdek
met ti lubong; saanto a magungon. Nalintegto ti panangukomna kadagiti
tattao. 11 Agragsak koma dagiti langlangit, ken agrag-o koma ti daga;
agdaranudor koma ti taaw ken agpukkaw koma gapu ti rag-o amin nga
adda iti daytoy. 12 Agragsak koma dagiti taltalon ken dagiti amin nga adda
kadagitoy. Ket agpukkaw koma gapu ti ragsak dagiti amin a kaykayo iti
kabakiran 13 iti sangoanan ni Yahweh, ta umayen isuna. Umayen isuna
a mangukom ti daga. Ukomennanto ti lubong iti kinalinteg ken dagiti
tattaona iti kinapudnona.

97

1 Agari ni Yahweh; agrag-o koma ti daga; agragsak koma dagiti adu nga
isla. 2 Palpalikmutan isuna dagiti ulep ken kinasipnget. Ti kinalinteg ken
hustisia ti pundasion ti tronona. 3 Mapan ti apuy iti sangoananna ket
uramenna dagiti kabusorna iti amin a sikigan. 4 Silsilawan ti kimatna ti
lubong; makitkita ti daga ken agpigpigerger. 5 Marunaw dagiti banbantay
a kasla allid iti sangoanan ni Yahweh, ti Apo ti entero a daga. 6 Ipakpakdaar
ti tangatang ti hustisiana, ken makitkita ti amin a nasion ti dayagna.
7 Maibabainto dagiti amin nga agdaydayaw kadagiti nakitikitan nga
imahen, dagiti mangipanpannakel kadagiti awan serserbina a didiosen—
agrukbabkayo kenkuana, dakayo amin a didiosen! 8 Nangngeg ti Sion
ket naragsakan, ken nagrag-o dagiti ili ti Juda gapu kadagiti nalinteg a

pangngeddengmo, O Yahweh. 9 Ta sika, O Yahweh, ti kangangatoan iti
entero a daga. Sika ti maitag-ay kadagiti amin a dios. 10 Dakayo a mangay-
ayat kenni Yahweh, guraenyo ti dakes! Salsalaknibanna dagiti biag dagiti
sasantona, ken ispalenna ida manipud iti ima dagiti nadangkes. 11 Naimula
ti silaw a para kadagiti nalinteg ken kinaragsak para kadagiti addaan iti
napudno a puso. 12 Agragsakkayo gapu iti naaramidan ni Yahweh, dakayo
a nalinteg; ken agyamankayo iti nasantoan a naganna.

98

1 O, kantaanyo ni Yahweh iti baro a kanta ta nagaramid isuna kadagiti
nakakaskasdaaw a banbanag; pinagballiginatayo ti makanawan nga
imana ken ti nasantoan a takiagna. 2 Impakaammo ni Yahweh ti
panangisalakanna; silulukatna nga impakita ti hustisiana kadagiti amin
a nasion. 3 Laglagipenna ti kinapudnona iti katulagan ken ti kinapudnona
iti balay ti Israel; makita iti amin a pungto ti dagati panagballigi ti
Diostayo. 4 Agpukkawkayo iti rag-o kenni Yahweh, entero a daga; agdir-
ikayo ti kanta ken agkantakayo iti panagrag-o, agkantakayo kadagiti
pammadayaw. 5 Kankantaanyo ni Yahweh iti pammadayaw a nabuyogan
iti arpa, buyoganyo iti arpa ken makaay-ayo a kankanta. 6 Agraman
dagiti trumpeta ken ti uni ti tangguyob, agpukpukawkayo a sirarag-o iti
sangoanan ti Ari a ni Yahweh. 7 agpukkaw koma ti baybay ken amin a
nilaonna, ti lubong ken dagiti agnanaed iti daytoy! 8 Agpalakpak koma
dagiti karayan, ken agpukkaw koma iti rag-o dagiti banbantay. 9 Um-
umay ni Yahweh a mang-ukom iti daga; ukomenna ti lubong babaen iti
kinalinteg ken dagiti nasion babaen iti awan panangidumdumana.

99

1 Agar-ari ni Yahweh, agpigerger koma dagiti nasion. Agtugtugaw isuna
iti tronona iti ngatoen ti kerubim; ken agginggined ti daga. 2 Naindaklan
ni Yahweh idiay Sion; maitagtag-ay isuna kadagiti amin a nasion.
3 Idaydayawda koma ti naindaklan ken natan-ok a nagganmo; nasantoan
isuna. 4 Nabileg ti ari, ken ay-ayatena ti hustisia. Inrugim ti awan
panangidumduma; nangaramidka iti nalinteg a paglintegan kenni Jacob.
5 Idaydayawyo ni Yahweh a Diostayo ken agrukbabkayo iti sakaananna.
Nasantoan isuna. 6 Da Moises ken Aaron ket maysada kadagiti papadina,
ken ni Samuel ket maysa kadagiti nagkararag kenkuana. Nagkararagda
kenni Yahweh ket sinungbatanna ida. 7 Kinasaritana ida manipud iti
adigi ti ulep. Sinalimetmetanda dagiti pammaneknekna ken alagaden
nga intedna kadakuada. 8 Sinungbatam ida, O Yahweh a Diosmi. Sika
ti Dios a nangpakawan kadakuada, uray no dinusam dagiti basbasolda.
9 Idaydayawyo ni Yahweh a Diostayo, ken agrukbabkayo idiay nasantoan
a turodna, ta nasantoan ni Yahweh a Diostayo.

100

1 Agpukkawkayo a sirarag-o kenni Yahweh, amin a daga. 2 Agserbikayo
nga addaan iti ragsak kenni Yahweh; umaykayo iti presensiana nga
agkankanta a siraragsak. 3 Ammoyo a ni Yahweh ket Dios; pinarsuanatayo
ken kukuanatayo. Datayo dagiti tattaona ken dagiti karnero iti pagpaara-
banna. 4 Sumrekkayo iti ruanganna nga addaan iti panagyaman ken iti
santuariona nga addaan iti pammadayaw. Agyamankayo kenkuana ken

idayawyo ti naganna. 5 Ta naimbag ni Yahweh; agtalinaed nga agnanayon
ti kinapudnona iti tulagna ken kinapudnona kadagiti amin a henerasion.

101

1 Ikantak ti kinapudno ti tulag ken hustisia; kenka, O Yahweh; agkantaak
iti pammadayaw. 2 Surotek ti dalan ti nadalus a panagbiag. O, kaano
kadi ti yaaymo kaniak? Agbiagak nga addaan iti kinatarnaw iti uneg
ti balayko. 3 Saanak a kumita kadagiti dakes nga aramid; kagurgurak
ti awan kaes-eskanna a kinadakes; saanto pulos daytoy a kumapet
kaniak. 4 Pannawandak dagiti dakes a tattao; saanak a napudno iti dakes.
5 Dadaelekto ti siasinoman a sililimed a mangpadpadakes iti kaarrubanna.
Saanko a palabsen ti siasinoman nga addaan iti natangsit a gunggunay
ken napasindayag a kagagalad. 6 Palubosak dagiti napudno iti daga nga
agtugaw iti abayko. Mabalinto nga agserbi kaniak dagiti agbibiag iti
kinatarnaw. 7 Saanto nga agtalinaed iti balayko dagiti manangallilaw a
tattao; saanto nga agtalinaed dagiti ulbod iti imatangko. 8 Binigatto a
dadaelek dagiti amin a nadangkes manipud iti daga; ikkatekto dagiti amin
a managdakdakkes manipud iti siudad ni Yahweh.

102

1 Denggem ti kararagko, O Yahweh, denggem ti sangitko kenka. 2 Saanmo
nga ilemmeng ti rupam kaniak iti tiempo ti panakariribukko. Denggennak.
Inton umawagak kenka, sungbatannak a dagus. 3 Ta kasla asuk nga
agpukaw dagiti aldawko, ken mapupuoran a kasla apuy dagiti tulangko.
4 Narumek ti pusok, ken kaslaak la ruot a nalaylay. Nalipatak ti mangan
iti aniaman a taraon. 5 Iti agtultuloy a panagas-asugko, kimmuttongak
iti kasta unay. 6 Kaslaak iti kalaw iti let-ang; nagbalinnak a kasla
kullaaw iti langalang. 7 Nakaiddaak a siririing a kasla agmaymaysa a
billit, agmaymaysa iti tuktok ti balay. 8 Agmalmalem nga uy-uyawendak
dagiti kabusorko; us-usaren dagiti manguy-uyaw kaniak ti naganko iti
panangilunod. 9 Kankanek dagiti dapo a kasla tinapay ken nalaokan ti
in-inumek iti luluak. 10 Gapu iti nakaro a pungtotmo, binagkatnak tapno
ipurruaknak. 11 Dagiti aldawko ket kasla aniniwan nga agpukpukaw,
ken malaylayak a kasla ruot. 12 Ngem sika, O Yahweh, agtalinaedka iti
agnanayon, ken ti kinalatakmo ket agpaay kadagiti amin a henerasion.
13 Bumangonka ket kaasiam ti Sion. Ita ti tiempo a kaasiam isuna;
dimtengen ti naituding a tiempo. 14 Ta iggem dagiti adipenmo dagiti
napapateg a bato ti Sion ket ipatpategda ti tapok ti pannakadadaelna.
15 Raemento dagiti nasion ti naganmo, O Yahweh, ken itan-ok dagiti
amin nga ari iti daga ti dayagmo. 16 Bangonento manen ni Yahweh ti
Sion ket agparangto iti dayagna. 17 Iti dayta a tiempo, sungbattannanto
dagiti kararag dagiti napanglaw; saannanto nga ilaksid dagiti karagragda.
18 Maisuratto daytoy para iti sumaruno a henerasion, ket dagiti tattao
a saan pay a naipasngay ket dayawendanto ni Yahweh. 19 Ta kimmita
isuna manipud kadagiti ngato a nasantoan; nakita ni Yahweh ti daga
manipud idiay langit 20 tapno denggenna ti panagasug dagiti balud, tapno
wayawayaanna dagiti naikeddeng a matay. 21 Kalpasanna, ipaakaamonto
dagiti tattao ti nagan ni Yahweh idiay Sion ken ti dayawna idiay Jerusalem
22 inton agmaymaysa nga agtitipon dagiti tattao ken dagiti pagarian tapno
agserbida kenni Yahweh. 23 Inikkatna ti pigsak iti katengngaan ti biag.

Pinaababana dagiti aldawko. 24 Kinunak, “Diosko, saannak pay nga alaen
iti katengngaan iti biag; addaka ditoy iti amin a henerasion. 25 Idi un-
unana a tiempo, insaadmo ti daga; dagiti langit ket aramid dagiti imam.
26 Agpukawda ngem agnanayonto nga addaka; dumaanda a kas iti pagan-
anay; kas iti kawes, ikkatemto ida ket agpukawdanto. 27 Ngem saanka
nga agbalbaliw, ken saan nga agpatingga dagiti tawenmo. 28 Agtultuloy
nga agbiag dagiti annak dagiti adipenmo, ken agbiag iti presensiam dagiti
kaputotanda.”

103

1 Idaydayawko ni Yahweh iti amin a biagko, ken iti amin nga adda
kaniak, idaydayawko ti nasantoan a naganna. 2 Idaydayawko ni Yahweh
iti amin a biagko, ken laglagipek dagiti amin a naimbag nga aramidna.
3 Pakpakawanenna dagiti amin a basbasolmo; agasanna dagiti amin a sak-
sakitmo. 4 Subsubotenna ti biagmo manipud iti pannakadadael; balbalan-
gatannaka iti kinapudno ti tulag ken kinamanangngaasi. 5 Penpennekenna
ti biagmo kadagiti nasasayaat a banbanag tapno mapabaro ti kinaagtu-
tubom a kas iti agila. 6 Ar-aramiden ni Yahweh no ania ti rumbeng
ken ar-aramidenna ti nainkalintegan kadagiti amin a maidaddadanes.
7 Impakaammona kenni Moises dagiti wagasna, dagiti aramidna kadagiti
kaputotan ti Israel. 8 Manangngaasi ken managparabur ni Yahweh;
naanus isuna; addaan isuna iti naindaklan a kinapudno iti katulagan.
9 Saan isuna a kanayon a mangdisdisiplina; saan isuna a kanayon nga
agunget. 10 Saannatayo a dusaen a kas maiparbeng kadagiti basoltayo
wenno saannatayo a pagbayaden iti supapak kadagiti basoltayo. 11 Kas
iti kangato dagiti tangatang manipud iti daga, kasta ti kinaindaklan
ti kinapudnona iti tulagna kadagiti mangraraem kenkuana. 12 Kas iti
kaadayo ti daya manipud iti laud, kastoy ti kaadayo ti panangikkatna
iti bayad dagiti basbasoltayo manipud kadatayo. 13 Kas iti panagayat
ti maysa nga ama kadagiti annakna, kasta met ti panagayat ni Yahweh
kadagiti mangidaydayaw kenkuana. 14 Ta ammona no kasanotayo a
nabukel; ammona a tapoktayo. 15 No iti tao, kasla ruot dagiti aldawna;
lumangto isuna a kas iti sabong iti taltalon. 16 Pul-uyan ti angin daytoy, ket
mapukaw, ken awan ti uray maysa a makaibaga no sadino ti nagtuboanna.
17 Ngem ti kinapudno ni Yahweh iti tulagna ket agnanayon nga awan
inggana kadagidiay a mangraraem kenkuana. Agtultuloy ti kinalintegna
kadagiti kaputotanda. 18 Tungtungpalenda ti tulagna ken laglagipenda
nga agtulnog kadagiti bilbilinna. 19 Imbangon ni Yahweh ti tronona
idiay langit, ken agturturay ti pagarianna iti amin. 20 Idaydayawyo ni
Yahweh, dakayo nga anghel nga addaan iti naindaklan a kinapigsa ken
tungpalenyo ti saona, kas natulnog kadagiti bilbilinna. 21 Idaydayawyo ni
Yahweh, dakayo amin nga armada ti anghelna, dakayo dagiti adipenna a
mangipatpatungpal iti pagayatanna. 22 Idaydayawyo ni Yahweh, dakayo
amin a parsuana, iti amin a lugar a pagturturayanna. Idaydayawko ni
Yahweh iti amin a biagko.

104

1 Idaydayawko ni Yahweh iti amin a biagko, Yahweh a Diosko, naindak-
lanka unay; nakawesanka iti dayaw ken daeg. 2 Nabungonka iti lawag
a kas iti pagan-anay; uk-ukradem dagiti langit a kas iti kurtina ti tolda.

3 Ipaspasdekmo dagiti arwanan dagiti siledmo iti rabaw dagiti ulep; ar-
aramidem a karwahem dagiti ul-ulep; magmagnaka kadagiti payak ti
angin. 4 Pagbalbalinenna dagiti angin menmensaherona, dagiti gil-ayab ti
apuy nga adipenna. 5 Impasdekna ti pundasion ti daga, ket saanto a pulos
daytoy a magunggon. 6 Inabbongam ti daga iti danum a kas iti kawes; in-
abbongan ti danum dagiti banbantay. 7 Ti panangbabalawmo ti nangpaes-
es kadagiti danum; dagus a pimmanawda gapu iti dumanaranudor a
timekmo. 8 Bimmangon dagiti banbantay, ken nagwaras dagiti tanap
kadagiti disso nga indutokmo para kadakuada. 9 Nangikabilka iti beddeng
para kadakuada a didanto ballasiwen; ket saandanto manen nga abbongan
ti lubong. 10 Pinagayusna dagiti ubbog kadagiti tanap; nagayus dagiti waig
kadagiti nagbabaetan dagiti bantay. 11 Dagitoy ti paggapuan ti inumen
dagiti amin nga ayup iti taltalon, ep-ependa ti pannakawaw dagiti atap
nga asno. 12 Kadagiti igid iti karayan, agaramid dagiti billit kadagiti
umokda; agkakantada kadagiti sangsanga. 13 Sibsibuganna dagiti bantay
manipud kadagiti siled ti danumna idiay tangatang. Napnoan ti lubong
kadagiti bunga ti nagbannoganna. 14 Pagtubtuboenna dagiti ruot para
kadagiti dingwen ken mula a taripatoen dagiti tattao tapno makapataudda
iti taraon manipud iti daga. 15 Ar-aramidenna ti arak tapno rumagsak ti
tao, iti lana tapno rumaniag ti rupana, ken taraon tapno umatiddog ti
biag daytoy. 16 Masibsibogan a nasayaat dagiti kayo ni Yahweh; inmulana
dagiti sedro ti Lebanon. 17 Sadiay ti pagumokan dagiti billit. Pagbalbalinen
ti kannaway a pagbalayanna ti kayo ti saleng. 18 Agnanaed dagiti atap a
kalding kadagiti nangangato a bantay; agserserbi a kamang dagiti koneho
ti tuktok ti bantay. 19 Dinutokanna ti bulan a mangmarka iti panagbaliw
dagiti panawen; ammo ti init ti tiempo ti ilelennekna. 20 Ar-aramidem ti
sipnget iti rabii a tiempo a rumrummuar dagiti amin a narurungsot nga
ayup. 21 Agngerngernger dagiti urbon a leon iti panangbirukda kadagiti
tukmaanda ken birbirukenda ti taraonda iti agtaud iti Dios. 22 Tunggal
sumingising ti init, agsublida a maturog kadagiti rukibda. 23 Kabayatanna,
mapan agtrabaho dagiti tattao ket agtrabahoda agingga iti rabii. 24 Anian
a nagadu ken nadumaduma ti aramidmo, O Yahweh! Inaramidmo amin
dagitoy babaen iti kinasirib; agluplupias ti daga kadagiti aramidmo.
25 Sadiay ti ayan ti nauneg ken nalawa a baybay, a napno kadagiti saan
a mabilang a parsua, babassit man ken dadakkel. 26 Agdaldaliasat sadiay
dagiti barko, ken adda met sadiay ti Leviatan nga inaramidmo nga agay-
ayam idiay baybay. 27 Agpannuray amin dagitoy kenka tapno taraonam
ida iti naituding a tiempo. 28 No kasta nga ikkam ida, ummongenda; no
kasta nga ilukatmo ti dakulapmo, mapnekda. 29 No kasta nga ilingedmo ta
rupam, mariribukanda, no bawyem ti angesda, matayda ken agsublida iti
tapok. 30 No ibaonmo ti Espiritum, maparsuada ken pinabarum ti away.
31 Agpaut koma iti agnanayon ti dayag ni Yahweh; ragragsaken koma ni
Yahweh ti parsuana. 32 Tantannawaganna ti daga ket agkintayeg daytoy,
sagsagidenna dagiti bantay ket agasukda. 33 Kantaak ni Yahweh iti amin
a biagko; Agkantaak ti panagdaydayaw iti Diosko agingga a sibibiagak.
34 Agbalin koma a nasam-it kenkuana ti kapanunotak; Agragragsakak
kenni Yahweh. 35 Mapukaw koma dagiti managbasol iti daga, ken maawan
koma dagiti nadangkes. Idaydayawko ni Yahweh iti amin a biagko.
Idaydayawyo ni Yahweh.

105

1 Agyamankayo kenni Yahweh, umawagkayo iti naganna; ipakaammoyo
dagiti aramidna kadagiti nasion. 2 Kantaanyo isuna, agkantakayo iti
panagdaydayaw kenkuana; iyebkasyo dagiti nakaskasdaaw nga aramidna.
3 Agpannakkelkayo iti nasantoan a naganna; agrag-o koma dagiti puso
dagiti mangsapsapul kenni Yahweh. 4 Sapulenyo ni Yahweh ken ti pigsana;
agtultuloy a sapulenyo ti presensiana. 5 Lagipenyo dagiti nakaskasdaaw
a banbanag nga inaramidna, dagiti milagrona ken dagiti pangngeddeng
manipud iti ngiwatna, 6 dakayo a kaputotan ni Abraham nga adipenna,
dakayo a tattao ni Jacob a pinilina. 7 Isuna ni Yahweh a Diostayo. Adda
iti entero a daga dagiti pangeddengna. 8 Laglagipenna iti agnanayon ti
tulagna, ti sao nga imbilinna para iti rinibribu a kaputotan. 9 Laglagipenna
ti tulagna kenni Abraham ken ti sapatana kenni Isaac. 10 Daytoy ti
pinasingkedanna kenni Jacob a kas alagaden ken iti Israel a kas agnanayon
a tulagna. 11 Kinunana, “Itedkonto kenka ti daga ti Canaan a pannakataw-
idmo.” 12 Imbagana daytoy idi bassit pay ti bilangda, bassitda unay,
ken gangannaetda iti daga. 13 Nagakar-akarda kadagiti nadumaduma a
nasion ken kadagiti nadumaduma a pagarian. 14 Saanna nga impalubos
a parigaten ida ti siasinoman; binabalawna dagiti ari gapu kadakuada.
15 Kinunana, “Saanyo a sagiden dagiti pinulotak ken saanyo a dangran
dagiti propetak.” 16 Nangiyeg isuna iti panagbisin iti daga; pinasardengna
ti entero a pagtaudan ti tinapay. 17 Nangibaon isuna iti tao nga ummuna
kadakuada; nailako ni Jose a kas maysa nga adipen. 18 Naposasan dagiti
sakana; nakawaran isuna 19 agingga iti tiempo a pimmudno ti impadtona.
Pinaneknekan ti sao ni Yahweh a nalinteg isuna. 20 Nangibaon ti ari
kadagiti adipen a mangwaya-waya kenkuana; winayawayaan isuna ti
mangiturturay kadagiti tattao. 21 Pinagbalinna isuna a mangimaton iti
balayna kas mangituray kadagiti sanikuana 22 tapno mangisuro kadagiti
prinsipena segun iti pagayatanna ken tapno mangisuro iti kinasirib
kadagiti panglakayenna. 23 Ket dimteng ni Israel iti Egipto, ket nagnaed
ni Jacob iti apagbiit a tiempo iti daga ni Ham. 24 Pinaadu ti Dios
dagiti tattaona iti kasta unay ken pinaaduna ti bilangda ngem kadagiti
kabusorda. 25 Pinataudna ti gura dagiti kabusorda kadagiti tattaona,
tapno pagaramidanda ti saan a nasayaat dagiti adipenna. 26 Imbaonna
ti adipenna a ni Moises ken ni Aaron a pinilina. 27 Impakitada dagiti
pagilasinanna kadagiti Egipcio, dagiti nakakaskasdaaw nga aramidna
idiay daga ni Ham. 28 Nangiyeg isuna iti kinasipnget ket pinasipngetna
dayta a daga, ngem saan a nagtulnog dagiti tattao iti dayta a daga kadagiti
bilinna. 29 Pinagbalinna a dara dagiti danumda ket natay dagiti lamesda.
30 Napno iti nakaad-adu a tukak ti dagada, uray kadagiti siled dagiti
mangiturturayda. 31 Nagsao isuna, ket nagsaknap ti pangen ti ngilaw
ken timel iti entero a pagilianda. 32 Nangiyeg isuna iti uraro ken tudo,
a napakuyogan iti gurruod ken kimat iti dagada. 33 Dinadaelna dagiti
ubas ken igosda; tinuangna dagiti kaykayo ti pagilianda. 34 Nagsao
isuna ket immay dagiti nakaad-adu a dudon. 35 Kinnanda dagiti amin
a mula iti dagada; Kinnanda amin a maapit iti daga. 36 Pinapatayna
amin nga inauna nga anak a lalaki iti dagada, dagiti ummuna a bunga
ti pigsada. 37 Inruarna dagiti Israelita nga addaan iti pirak ken balitok;
awan kadagiti tribuna iti napasag iti dalan. 38 Naragsakan ti Egipto idi

pimmanawda ta nagbuteng dagiti Egipcio kadakuada. 39 Nangiwaras
isuna iti ulep a linong ken nanggangat iti apuy a manglawag iti rabii.
40 Nagdawat dagiti Israelita iti taraon, ket nangiyeg isuna iti pugo ket
pinennekna ida iti tinapay manipud langit. 41 Pinagrengngatna ti bato
ket pimsuak ti danum manipud iti daytoy, nagayus dagitoy idiay let-ang
a kasla karayan. 42 Ta linagipna dagiti nasantoan a karina nga inkarina
iti adipenna a ni Abraham. 43 Inruarna dagiti tattaona nga addaan iti
rag-o, ti pinilina nga addaan iti panagpukkaw gapu iti balligi. 44 Intedna
kadakuda dagiti daga dagiti nasion; tinagikuada ti kinabaknang dagiti
tattao 45 tapno salimetmetanda dagiti alagadenna ken tungpalenda dagiti
lintegna. Idaydayawyo ni Yahweh.

106

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Agyamankayo kenni Yahweh ta naimbag
isuna, ta agtalinaed iti agnanayon ti kinapudnona iti tulagna. 2 Siasino
ti makabael a mangbilang kadagiti mannakabalin nga aramid ni Yahweh
wenno mangipakaammo a naan-anay kadagiti amin nga aramidna a
rumbeng a bigbigen? 3 Nagasat dagiti agaramid iti maiparbeng, ken
dagiti kanayon a nalinteg dagiti aramidda. 4 Lagipennak O Yahweh,
inton ipakitam ti kinaimbagmo kadagiti tattaom; tulungannak inton
isalakanmo ida. 5 Ket makitakto ti panagdur-as dagiti pinilim, agrag-
oak gapu iti kinaragsak ti nasionmo, ken agpasindayagak a kadua dagiti
tawidmo. 6 Nagbasolkami a kas kadagiti kapuonanmi; nagbiddutkami
ken nakaaramidkami iti dakes. 7 Saan a naragsakan dagiti ammami
kadagiti nakaskasdaaw nga aramidmo idiay Egipto; saanda nga inkaskaso
dagiti adu nga aramidmo kas panangipakitam iti kinapudnom iti tulagmo;
nagsukirda iti kaaddada idiay baybay, ti baybay dagiti Runo. 8 Nupay
kasta, insalakanna ida gapu iti naganna tapno maiparangarangna ti
pannakabalinna. 9 Tinubngarna ti baybay dagiti Runo, ket namagaan
daytoy. Ket indalanna ida iti kaadalman, a kas iti let-ang. 10 Insalakanna
ida manipud iti ima dagiti nanggura kadakuada, ken inispalna ida
manipud iti pannakabalin ti kabusor. 11 Ngem linemmes dagiti dandanum
dagiti kabusorda; awan ti uray maysa kadakuada iti nakalasat. 12 Ket
namatida kadagiti sasaona, ken nagkantada iti pagdaydayaw kenkuana.
13 Ngem nalipatanda a dagus dagiti inaramidna; saanda nga inuray dagiti
pagannurotanna. 14 Naaddaanda iti saan a makapnek a panagtarigagay
iti makan idiay let-ang, ket sinuotda ti Dios idiay disierto. 15 Intedna
kadakuada dagiti kiddawda, ngem nangibaon isuna iti sakit a nangparigat
kadagiti bagida. 16 Idiay kampo, nagimonda ken Moises kenni Aaron a
nasantoan a padi ni Yahweh. 17 Nagringngat ti daga ket inallun-onna
ni Datan ken ginaburanna dagiti pasurot ni Abiram. 18 Rimsua ti apuy
kadakuada; ket inuram ti apuy dagiti nadangkes. 19 Nagaramidda iti
baka idiay Horeb ket nagrukbabda iti nahulma a landok nga imahe.
20 Insukatda ti dayag ti Dios iti imahe dagiti baka a magmangan iti
ruot. 21 Nilipatanda ti Dios a Mangisalakanda, a nangaramid kadagiti
nakaskasdaaw nga aramid idiay Egipto. 22 Nangaramid isuna kadagiti
nakaskasdaaw a banbanag idiay daga ni Ham ken naindaklan nga aramid
idiay baybay dagiti Runo. 23 Ikeddengna koman ti pannakadadaelda, no
saan a bimmallaet ni Moises a pinilina kenkuana idiay naggidiatan tapno

pukawen ti ungetna a mangdadael kadakuada. 24 Ket inlaksidda ti nadameg a daga; saanda a pinati ti karina, 25 ngem nagtanabutobda kadagiti toldada, ket saanda a nagtulnog kenni Yahweh. 26 Isu nga ingngatona ti imana ken insapatana kadakuada nga itulokna a matayda idiay disierto, 27 iwarasna dagiti kaputotanda kadagiti nasion, ken iwarasna ida kadagiti gangannaet a dagdaga. 28 Nagrukbabda iti Baal ti Peor ket kinnanda dagiti naidaton kadagiti natay. 29 Pinaungetda isuna gapu kadagiti tignayda, ket rimsua ti maysa a didigra kadakuada. 30 Ket timmakder ni Finees tapno mangiballaet, ket nagsardeng ti didigra. 31 Naibilang kenkuana daytoy a kas nalinteg nga aramid kadagiti amin a henerasion iti agnanayon. 32 Pinaungetda pay ni Yahweh idiay danum ti Meriba, ket nagsagaba ni Moises gapu kadakuada. 33 Pinagsakitda ti nakem ni Moises, ket nagsao isuna a siraranggas. 34 Saanda a dinadael dagiti nasion a kas imbilin ni Yahweh kadakuada, 35 ngem nakilangenlangenda kadagiti nasion ket nasursoroda dagiti wagas dagitoy 36 ken nagrukbabda kadagiti didiosen dagitoy a nasion, nga isu ti nagbalin a palab-og kadakuada. 37 Indatonda dagiti annakda kadagiti demonio. 38 Nangpasayasayda iti dara iti awan basolna, ti dara dagiti annakda a lallaki ken babbai, nga indatonda kadagiti didiosen ti Canaan, tinulawanda ti daga babaen iti dara. 39 Natulawanda babaen kadagiti aramidda; kasda la kadagiti balangkantis kadagiti tignayda. 40 Isu a nakaunget ni Yahweh kadagiti tattaona, ket linaksidna dagiti bukodna a tattao. 41 Inyawatna ida kadagiti nasion, ket inturayan ida dagiti nanggura kadakuada. 42 Indadanes ida dagiti kabusorda, ken naikabilda iti panangituray dagitoy. 43 Adu a daras nga immay isuna tapno tulonganna ida, ngem nagsukirda latta ket naipababada gapu iti bukodda a basol. 44 Nupay kasta, impangagna dagiti pakariribukanda idi immasugda kenkuana. 45 Linagipna ti tulagna kadakuada ket naasian isuna gapu iti kinapudnona iti tulagna. 46 Nagtignay isuna kadagiti nangparmek kadakuada tapno maasida kadakuada. 47 Isalakannakami O Yahweh a Diosmi. Ummongennakami manipud kadagiti nasion tapno makapagyamankami iti nasantoan a naganmo ken ipannakkelmi ti dayawmo. 48 Maidaydayaw koma ni Yahweh, ti Dios ti Israel iti agnanayon nga awan inggana. Kinuna amin dagiti tattao, “Amen.” Idaydayawyo ni Yahweh. Maikalima a Libro

107

1 Agyamankayo kenni Yahweh, ta naimbag isuna, ken ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon. 2 Agsao koma dagiti sinubbot ni Yahweh, dagiditi inispalna manipud iti pannakabalin ti kabusor. 3 Inruarna ida kadagiti ganggannaet a daga, manipud iti laud ken manipud iti daya, manipud iti amianan ken manipud iti abagatan. 4 Nagalla-allada idiay let-ang iti awan matataona a dalan ket awan ti nasarakanda a siudad a pagnaedanda. 5 Gapu ta nabisinan ken nawawda, natalimudawda gapu ta napakapsutanda. 6 Ket immawagda kenni Yahweh iti pakariribukanda ket inispalna ida manipud iti pakarigatanda. 7 Indalanna ida iti nalinteg a dalan tapno makapanda iti siudad a pagnaedanda. 8 O idaydayaw koma dagita a tattao ni Yahweh gapu iti kinapudnona iti tulagna ken gapu kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna iti sangkataoan! 9 Ta penpennekenna dagiti tarigagay dagiti mawaw ken pinunnona dagiti tarigagay dagiti mabisin kadagiti nasayaat a banbanag. 10 Nagtugaw

dagiti dadduma iti kasipngetan ken nalidem, a balbalud iti panagsagaba
ken kadagiti kawar. 11 Daytoy ket gapu iti panagsukirda iti sao ti Dios
ken linaksidda ti pagannurutan ti Kangangatoan. 12 Pinagpakumbabana
dagiti pusoda babaen iti panagrigat; naitublakda ket awan iti tumulong
a mangibangon kadakuada. 13 Ket immawagda ngarud kenni Yahweh
iti panagrigatda ket inyaonna ida iti pakarikutanda. 14 Inikkatna ida
manipud iti sipnget ken lidem ken pinugsatna dagiti kawarda. 15 O
idaydayaw koma dagita a tattao ni Yahweh gapu iti kinapudnona iti
tulagna ken gapu kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna
iti sangkataoan! 16 Ta dinadaelna dagiti bronse a ruangan ken pinutedna
dagiti landok a balunek. 17 Maagda kadagiti panagsukirda ken nagrigatda
gapu kadagiti basbasolda. 18 Napukawda ti ganasda a mangan iti aniaman
a taraon, ket immasidegda kadagiti ruangan ti patay. 19 Ket immawagda
kenni Yahweh iti panagrigatda, ket inispalna ida manipud iti pakariku-
tanda. 20 Imbaonna dagiti saona ket pinaimbagna ida, ken inispalna ida
manipud iti pannakadadaelda. 21 O dayawen koma dagita a tattao ni
Yahweh gapu iti kinapudnona iti tulagna ken gapu kadagiti nakaskasdaaw
a banbanag nga inaramidna iti sangkataoan! 22 Agidatonda koma kadagiti
daton ti panagyaman ken iwaragawagda dagiti aramidna babaen iti
panagkankanta. 23 Dagiti dadduma ket nagdaliasat iti baybay babaen
iti barko ken nagnegosyoda iti ballasiw ti taaw. 24 Nakita dagitoy dagiti
aramid ni Yahweh ken dagiti datdatlag nga inaramidna kadagiti taaw. 25 Ta
binilinna ken pinarnuayna ti napigsa nga angin a nangpadalluyon kadagiti
taaw. 26 Nagpangatoda aginggana iti tangatang; limnedda iti kaadalman.
Narunaw dagiti biagda gapu iti pakarigatan. 27 Nagdiwerdiwer ken
naiparusisida a kasla kadagiti mammartek ket nagpatinggan ti laingda.
28 Ket immawagda ngarud kenni Yahweh iti pakariribukanda, ket in-
yaonna ida manipud iti pakarigatanda. 29 Pinagkalmana ti bagyo ket
nagtalna dagiti dalluyon. 30 Ket nagrag-oda gapu ta kimmalma ti baybay,
ken inyapanna ida iti tinarigagayanda a pagsangladan. 31 O dayawen
koma dagita a tattao ni Yahweh gapu iti kinapudnona iti tulagna ken gapu
kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna iti sangkataoan!
32 Itag-ayda koma isuna iti gimongan dagiti tattao ken idaydayawda
koma isuna iti taripnong dagiti panglakayen. 33 Pagbalbalinenna a let-
ang dagiti karayan, dagiti ubbog ti danum a namaga a daga, 34 ken
pagbalinenna a langalang ti nabunga a daga gapu iti kinadangkes dagiti
tattaona. 35 Pagbalbalinenna a dan-aw dagiti let-ang ken ti namaga a
daga nga ubbog dagiti danum. 36 Pagnanaedenna ti mabisin sadiay, ket
mangbangonda iti siudad a pagnaedanda. 37 Mangbangonda it siudad a
pagtalonanda, a pagmulaanda iti ubas, ken mangpataud iti nawadwad nga
apit. 38 Benbendisionanna ida isu nga immadoda. Saanna nga ipalubos
a maksayan ti bilang dagiti tarakenda. 39 Bimmassit ken naibabainda
gapu iti nasaem a riribuk ken panagsagaba. 40 Imbuyatna ti pungtotna
kadagiti mangidadaulo a nakaigapuan iti panagalla-allada idiay let-ang,
nga awanan iti dal-dalan. 41 Ngem salsalaknibanna ti agkasapulan
manipud iti panagrigat ken ay-aywananna dagiti pamiliana a kasla iti
arban. 42 Makita daytoy dagiti nalinteg ket agrag-oda, ket nagulimek
dagiti amin a kinadangkes. 43 Ti siasinoman a nasirib ket rumbeng a
panunotenda dagitoy a banbanag ken utubenna dagiti aramid ni Yahweh
iti kinapudnona ti tulagna.

108

1 Natalged ti pusok, O Dios, agkantaak, wen, agkantaak met kadagiti
pagdaydayaw iti napadayawan a pusok. 2 Agriingkayo, salterio ken arpa;
riingek ti parbangon. 3 Agyamanak kenka, O Yahweh, iti imatang dagiti
tattao; agkantaak iti pagdaydayaw iti imatang dagiti nasion. 4 Ta nain-
daklan ti kinapudnom iti tulagmo iti ngatoen dagiti langit; ken dumanon
iti tangatang ti kinamatalekmo. 5 Maitan-okka, O Dios, iti ngatoen dagiti
langit, ket maitan-ok koma iti dayagmo iti entero a daga. 6 Tapno maispal
koma dagiti ay-ayatem, ispalennakami babaen iti makannawan nga imam
ken sungbatannak. 7 Nagsao ti Dios iti kinasantona, "Agrag-oak; gudduaek
ti Sikem ken bingbingayek iti tanap ti Succot. 8 Kukuak ti Galaad, ken
kukuak ti Manase; ken saripda met ti ulok ti Efraim, ken ti Juda ti setrok.
9 Ti Moab ti pagbuggoak a palanggana; ipurruakkonto ti sapatosko idiay
Edom; agpukkawakto ti panagballigi gapu iti Filistia. 10 Siasinonto ti
mangiyeg kaniak iti nabileg a siudad? Siasinonto ti mangidalan kaniak
idiay Edom? 11 O Dios, laklaksidennakami kadi? Saanka a kumuykuyog
kadagiti armadami a makigubat. 12 Tulongannakami a maibusor kadagiti
kabusor, ta awan serserbi ti tulong ti tao. 13 Agballigikaminto babaen iti
tulong ti Dios; ibaddeknanto dagiti kabusormi.

109

1 O Dios a daydayawek, saanka nga agulimek, 2 Ta darupendak dagiti
nagdadangkes ken manangallilaw; agibagada kadagiti inuulbod a maibu-
sor kaniak. 3 Liklikmutendak ken agsasaoda kadagiti makapapungtot a
banbanag, ken awan ti gapgapuna a dardarupendak. 4 Kas supapak iti
ayatko kadakuada ket daddadaelandak, ngem ikarkararagak ida. 5 Dakes
ti insupapakda iti kinaimbagko, ken kagurada ti ayatko. 6 Mangdutokka iti
maysa a nadangkes a tao a mangusig iti kabusor a kas kadagitoy a tattao;
mangdutokka ti agpabasol nga agtakder iti makannawan nga imana.
7 Inton maukom isuna, maduktalan koma a nagbasol isuna; maibilang
koma a basol ti kararagna. 8 Umabbaba koma dagiti aldawna; adda koma
sabali a mangala iti saadna. 9 Maawanan koma ti ama dagiti annakna,
ken mabalo koma ti asawana a babai. 10 Agalla-alla ken agpalama koma
dagiti annakna, a dumawdawat iti aniaman a maipaima kabayatan ti
ipapanawada iti nadadael a pagtaenganda. 11 Alaen koma ti agpapautang
dagiti amin a kukuana; takawen koma dagiti ganggannaet dagiti nau-
rnongna. 12 Awan koma uray maysa a mangidiaya iti kinaimbag kenkuana;
awan koma iti mangngaasi kadagiti annakna nga naulilana. 13 Matay
koma dagiti annakna; mapukaw koma dagiti naganda iti sumaruno a
kaputotan. 14 Madakamat koma dagiti basol dagiti kapuonanna kenni
Yahweh; ken saan koma a malipatan ti basol ti inanna. 15 Kankanayon
koma nga adda iti sangoanan ni Yahweh dagiti basolda; pukawen koma ni
Yahweh manipud iti daga ti pakalaglagipan kadakuada. 16 Aramiden koma
ni Yahweh daytoy gapu ta saan pulos a pinadas daytoy a tao iti mangipakita
ti aniaman a kinapudnona iti tulag, ngem ketdi, rinirribokna dagiti
maidaddadanes, dagiti agkasapulan, ken dagiti awanan iti namnama
agingga a matayda. 17 Paggaayatna ti panagilunlunod, agsubli koma daytoy
kenkuana. Kinagurana iti bendision; awan koma iti maiyeg a bendision
kenkuana. 18 Binadoanna ti bagina iti panagilunlunod a kasla kawesna,
ken kasla danum a simrek iti kaunggan ti kinataona ti panagilunlunod, a

kas iti lana a sumagepsep kadagiti tulangna. 19 Agsubli koma kenkuana
dagiti panagilunlunodna a kasla kadagiti kawesna a pangabbongna iti
bagina, a kasla iti barikes a kankanayon a pagbarbarikesna. 20 Daytoy
koma ti gunggona dagiti mangpabpabasol kaniak manipud kenni Yahweh,
kadagiti agibagbaga kadagiti dakes a banbanag maipapan kaniak. 21 O
Yahweh nga Apok, tratoennak a siaasi gapu iti naganmo. Isalakannak,
gapu ta naimbag ti kinapudnom iti tulagmo. 22 Ta marigrigatan ken
agkasapulanak, ken nasugatan ti pusok iti kaun-gak. 23 Agpukpukawakon
a kasla ti aniniwan iti rabii; naipalpalaisak a kasla dudon. 24 Nakapuy
dagiti tumengko gapu iti panagayunar; agbalbalinakon a kudil ken tulang.
25 Tinagtagibassitdak dagiti mangpabpabasol kaniak; agwingiwingda no
makitadak. 26 Tulongannak, O Yahweh a Diosko; isalakannak gapu iti
kinapudnom iti tulagmo. 27 Maammoanda koma nga aramidmo daytoy,
a sika O Yahweh, ti nangaramid iti daytoy. 28 Urayno ilunlunoddak,
pangngaasim ta bendisionannak; inton dumarupda, maibabainda koma,
ngem agrag-o koma ti adipenmo. 29 Makawesan koma iti bain dagiti
kabusorko; iyarwatda koma a kas kagayda ti panagbainda. 30 Iyebkasko
babaen iti ngiwatko ti naindaklan a panagyamanko kenni Yahweh;
idaydayawko isuna iti nagtetengngaan dagiti adu a tattao. 31 Ta agtakder
isuna iti makannawan nga ima iti agkasapulan, tapno isalakanna isuna
manipud kadagiti manguk-ukom kenkuana.

110

1 Kinuna ni Yahweh iti apok, “Agtugawka iti makannawanko agingga a
pagbalinek a pagbatayam dagiti kabusormo.” 2 Iyawatto ni Yahweh ti setro
iti pigsam manipud idiay Sion; iturayam dagiti kabusormo. 3 Iti aldaw ti
pannakabalinmo, siaannugotto a sumurot kenka dagiti tattaom a nakaar-
wat kadagiti nasantoan a kawes; ti kinaagtutubom ket kaslanto iti linnaaw
manipud iti aanakan ti parbangon. 4 Nagsapata ni Yahweh, ket saanto
nga agbaliw: “Padika nga agnanayon, a kas iti kinapadi ni Melkisedek.”
5 Adda ti Apo iti makannawanmo. Papatayennanto dagiti ari iti aldaw ti
pungtotna. 6 Ukomennanto dagiti nasion; punnoennanto ti paggugubatan
kadagiti bangkay ti tattao; papatayennanto dagiti mangidadaulo kadagiti
adu a pagilian. 7 Uminomto isuna iti waig iti igid ti dalan, ket kalpasanna,
ingatonannto ti bagina kalpasan iti panagballigi.

111

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Agyamanak kenni Yahweh iti amin a pusok
iti gimong dagiti nalinteg, iti panagtitiponda. 2 Naindaklan dagiti aramid
ni Yahweh, a sigagagar nga ur-urayen dagiti amin nga agtartarigagay
kadagitoy. 3 Naindaklan ken natan-ok ti aramidna, ken agtalinaed iti
agnanayon ti kinalintegna. 4 Agar-aramid isuna kadagiti nakakaskasdaaw
a banbanag a saan a malipatan; naparabur ken manangnga-asi ni Yahweh.
5 Ik-ikanna ti taraon dagiti napudno a sumursurot kenkuana. Kankanay-
onna a laglagipen ti tulagna. 6 Impakitana dagiti pannakabalinna
babaen kadagiti aramidna kadagiti tattaona iti panangitedna kadakuada
iti tawid dagiti nasion. 7 Napudno ken nalinteg dagiti aramid dagiti
imana; mapangnamnamaan dagiti amin a bilinna. 8 Naaramid dagitoy
nga agtalinaed iti agnanayon, a masapul a suroten a sipupudno ken
sisasayaat. 9 Intedna ti balligi kadagiti tattaona; insaadna ti katulaganna iti

agnanayon; nasantoan ken makapasiddaaw ti naganna. 10 Ti panangraem
kenni Yahweh ket isu ti rugrugi ti kinasirib; dagiti mangar-aramid kadagiti
bilinna ket addaan iti nasayaat a pannakaawat. Ti dayawna ket agtalinaed
iti agnanayon.

112

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Nagasat ti tao nga agtultulnog kenni Yahweh,
nga agragragsak unay kadagiti bilbilinna. 2 Agbalinto a nabileg dagiti
kaputotanna iti rabaw ti daga; mabendisionanto dagiti kaputotan ti
nadiosan a tao. 3 Sanikua ken kinabaknang ket adda iti balayna; ti
kinalintegna agtalinaed iti agnanayon. 4 Adda iti agraniag a lawag iti
kasipngetan iti nadiosan a tao; naparabur, manangngaasi, ken nalinteg
isuna. 5 Nasayaat ti mapasamak iti tao a naparabur ken agpabulod iti
kuarta, a napudno kadagiti panagtrabahona. 6 Ta saanto pulos isuna a
magaraw; agnanayonto a malaglagip ti nalinteg a tao. 7 Saanna a kabuteng
dagiti dakes a damag; natalged isuna nga agtaltalek kenni Yahweh.
8 Natalna ti pusona, a saan nga agbuteng, agingga a makitana ti balligi
manipud kadagiti kabusorna. 9 Naparabur isuna a mangmangted kadagiti
marigrigat; ti kinalintegna ket agtalinaed iti agnanayon; mapadayawanto
isuna. 10 Makapungtot no makita daytoy ti managdakdakes a tao;
agngaretnget ti ngipenna ket pumanaw isuna; mapukawto ti tarigagay
dagiti managdakdakes a tattao.

113

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Idaydayawyo isuna, dakayo nga adipen
ni Yahweh; idaydayawyo ti nagan ni Yahweh. 2 Madaydayaw koma ti
nagan ni Yahweh, ita ken iti agnanayon. 3 Manipud iti pagsingsingisingan
ti init agingga iti paglenlennekanna; rumbeng a maidaydayaw ti nagan
ni Yahweh. 4 Katatan-okan ni Yahweh kadagiti amin a pagilian ket
ringbawan ti dayagna dagiti tangatang. 5 Siasino ti kas kenni Yahweh
a Diostayo, a nakatugaw idiay ngato, 6 a mangtantan-aw iti tangatang
ken iti daga? 7 Iyaonna ti marigrigat manipud iti rugit ken ipangatona
dagiti agkasapulan manipud iti bunton ti dapo 8 tapno patugawenna
isuna kadagiti prinsipe, kadagiti prinsipe dagiti tattaona. 9 Ik-ikkanna
iti pagtaengan ti lupes a babai a kasla narag-o nga ina dagiti ubbing.
Idaydayawyo ni Yahweh.

114

1 Idi pimmanaw ti Israel idiay Egipto, ti sangkabalayan ni Jacob manipud
kadagita a gangannaet a tattao, 2 nagbalin ti Juda a nasantoan a lugarna, ti
Israel a pagarianna. 3 Kimmita ti baybay ket nagtaray; nagsubli ti Jordan.
4 Limmagto a kasla kalakian a kalding dagiti bantay, limmagto a kasla
karnero dagiti turturod. 5 Baybay, apay a timmarayka? Jordan, apay a
nagsublika? 6 Dakayo a banbantay, apay a limmagtokayo a kasla kadagiti
kalakian a kalding? Dakayo a babassit a turturod, apay a limmagtokayo
a kasla kadagiti karnero? 7 Agpigergerka lubong, iti sangaonan ti Apo, iti
imatang ti Dios ni Jacob. 8 Pinagbalinna ti bato a dan-aw ti danum ken ti
natangken a bato nga ubbog ti danum.

115

1 Saan a kadakami, O Yahweh, saan a kadakami, ngem iti naganmo
ti pangtedam iti pammadayaw, gapu iti kinapudnom iti tulagmo ken
iti kinamatalekmo. 2 Apay koma nga ibaga dagiti nasion, “Sadino ti
ayan ti Diosda?” 3 Ti Diosmi ket adda sadi langit; ar-aramidenna ti
aniaman a pagayatanna. 4 Pirak ken balitok dagiti didiosen dagiti pagilian
nga aramid dagiti ima dagiti tattao. 5 Addaan iti ngiwat dagitoy a
didiosen, ngem saanda nga agsao; addaanda iti mata, ngem saanda a
makakita; 6 addaanda iti lapayag, ngem saanda a makangngeg; addaanda
ti agung ngem saanda a makaangot; 7 addaanda iti ima, ngem saanda
a makarikna; addaanda iti saka, ngem saanda a makapagna, wenno
agsao kadagiti ngiwatda. 8 Dagiti nangaramid kadakuada ket kasla
kadakuada, kasta met kadagiti amin nga agtaltalek kadakuada. 9 Israel,
agtalekka kenni Yahweh; isuna ti tulong ken kalasagmo 10 Dakayo a
sangkabalayan ni Aaron, agtalekkayo kenni Yahweh; isuna ti tulong ken
kalasagyo. 11 Dakayo nga mangidaydayaw kenni Yahweh, agtalekkayo
kenkuana; isuna ti tulong ken kalasagyo. 12 Laglagipennatayo ni Yahweh
ket bendisionannatayo; bendisionanna ti pamilia ti Israel; bendisionanna
ti pamilia ni Aaron. 13 Bendisionanna dagiti mangraraem kenkuana, dagiti
ubbing ken nataengan. 14 Paadduennakayo koma ni Yahweh iti kasta unay,
dakayo ken dagiti kaputotanyo. 15 Bendisionannakayo koma ni Yahweh, a
nangaramid iti langit ken daga. 16 Kukua ni Yahweh ti langit; ngem intedna
ti lubong iti sangkataoan. 17 Saan a dayawen dagiti natay ni Yahweh,
wenno ti siasinoman a napanen iti kinaulimek. 18 Ngem idaydayawtayo
ni Yahwen ita ken iti agnanayon. Idaydayawyo ni Yahweh.

116

1 Ay-ayatek ni Yahweh gapu ta dengdenggenna ti timekko ken dagiti
panagpakpakaasik. 2 Gapu ta ipangpangagnak, umawagak kenkuana
iti unos ti panagbiagko. 3 Pinalikmutandak dagiti tali ti patay, ken
tinubngarnak ti palab-og ti sheol; nakariknaak iti sanaang ken ladingit.
4 Ket immawagak iti nagan ni Yahweh: “Pangngaasim O Yahweh, ispalem
ti biagko.” 5 Naasi ken awan panangidumduma ni Yahweh; manangngaasi
ti Diostayo. 6 Salakniban ni Yahweh dagiti awan gayawna; naipababaak
ket insalakannak. 7 Mabalinen nga agsubli ti kararruak iti paginanaanna,
ta nagimbag ni Yahweh kaniak. 8 Ta inispalmo ti biagko manipud iti
patay, dagiti matak manipud kadagiti lulua, ken dagiti sakak manipud
iti pannakaitublak. 9 Agserbiak kenni Yahweh iti daga dagiti sibibiag.
10 Namatiak kenkuana, uray idi imbagak “Kasta unay ti panagsagabak.”
11 Dagusko nga imbaga, “Ulbod dagiti amin a tattao.” 12 Kasano a
masubadak ni Yahweh kadagiti amin a kinaimbagna kaniak? 13 Itag-
aykonto ti kopa ti pannakaisalakan, ken umawagak iti nagan ni Yahweh.
14 Tungpalekto dagiti sapatak kenni Yahweh iti imatang dagiti amin a
tattaona. 15 Napateg iti imatang ni Yahweh ti ipapatay dagiti santona.
16 Pudno, O Yahweh, adipennak; adipennak, ti anak a lalaki ti adipenmo
a babai; winarwarmo dagiti kawarko. 17 Idatonkonto kenka ti daton
ti panagyaman ken umawagakto iti nagan ni Yahweh. 18 Tungpalekto
dagiti sapatak kenni Yahweh iti imatang dagiti amin a tattaona, 19 kadagiti
paraangan ti balay ni Yahweh, iti tengngam, Jerusalem. Idaydayawyo ni
Yahweh.

117

1 Idaydayawyo ni Yahweh, dakayo amin a nasion; itan-okyo isuna
dakayo amin a tattao. 2 Gapu ta naindaklan ti kinapudnona iti tulagna
kadatayo, ken ti kinamatalek ni Yahweh ket agtalinaed iti agnanayon.
Idaydayawyo ni Yahweh.

118

1 Agyamantayo kenni Yahweh, ta naimbag isuna, ta agtalinaed iti
agnanayon ti kinapudnona iti tulagna. 2 Ibaga koma ti Israel, “Agtalinaed
iti agnanayon ti kinapudnona iti tulagna.” 3 Ibaga koma ti balay ni Aaron,
“Agtalinaed iti agnanayon ti kinapudnona iti tulagna.” 4 Ibaga koma dagiti
agbuteng kenni Yahweh, “Agtalinaed iti agnanayon ti kinapudnona iti tu-
lagna.” 5 Immawagak kenni Yahweh idi marigrigatanak; sinungbatannak
ni Yahweh ken winayawayaannak. 6 Adda kaniak ni Yahweh; saanakto
nga agbuteng; ania ti maaramidan ti tao kaniak? 7 Adda ni Yahweh
iti sibayko a mangtulong kaniak; kumitaak nga addaan iti panagballigi
kadagiti manggurgura kaniak. 8 Nasaysayaat ti agkamang kenni Yahweh
ngem ti agtalek iti tao. 9 Nasaysayaat ti agkamang kenni Yahweh ngem
ti agtalek kadagiti prinsipe. 10 Pinalawlawandak dagiti amin a nasion;
babaen iti nagan ni Yahweh ket pinarmekko ida. 11 Pinalawlawandak;
wen, pinalawlawandak; babaen iti nagan ni Yahweh ket pinarmekko ida.
12 Pinalawlawandak a kasla alimbubuyog; napukawda a dagus a kasla ti
apuy kadagiti sisiit; iti nagan ni Yahweh pinarmekko ida. 13 Dinarupdak
tapno matumbaak, ngem tinulongannak ni Yahweh. 14 Ni Yahweh ti pigsa
ken rag-ok ken isuna ti mangisalsalakan kaniak 15 Mangngeg ti narag-o
a pukkaw ti panagballigi kadagiti tolda dagiti nalinteg; mangparparmek
ti kannawan nga ima ni Yahweh. 16 Naitan-ok ti kannawan nga ima ni
Yahweh; mangparparmek ti kannawan nga ima ni Yahweh. 17 Saanakto a
matay, ngem ketdi agbiagak tapno iwaragawagko dagiti aramid ni Yahweh.
18 Dinusanak iti nakaro ni Yahweh; ngem saannak nga impaima iti patay.
19 Ilukatyo man kaniak dagiti ruangan ti kinalinteg; sumrekak kadagitoy
ket agyamanak kenni Yahweh. 20 Daytoy ti ruangan ni Yahweh; pagserkan
daytoy dagiti nalinteg. 21 Agyamanak kenka, ta sinungbatannak ken sika
ti nangisalakan kaniak. 22 Ti bato nga imbelleng dagiti agipatpatakder
ket nagbalin a kangrunaan a pasuli a bato. 23 Aramid daytoy ni Yahweh;
nakakaskasdaaw daytoy iti imatangtayo. 24 Daytoy ti aldaw a nagtignay
ni Yahweh; agragsak ken agrambaktayo iti daytoy. 25 Pangngaasim, O
Yahweh, pagballigiennakami! Pangngaasim, O Yahweh, ikkannakami iti
kinadur-as! 26 Nagasat ti tao nga umay babaen iti nagan ni Yahweh,
bendisionandakayo manipud iti balay ni Yahweh. 27 Dios ni Yahweh,
ken inikkannatayo iti lawag; igalutyo dagiti daton kadagiti sara ti altar.
28 Sika ti Diosko, ken agyamanak kenka; sika ti Diosko; itan-okka. 29 O,
agyamantayo kenni Yahweh; ta naimbag isuna; ta agtalinaed iti agnanayon
ti kinapudnona iti tulagna.

119

1 Nagasat dagiti awan pakababalawan dagiti wagasna, isuda nga agtul-
tulnog iti linteg ni Yahweh. 2 Nagasat dagiti mangsalsalimetmet kadagiti
napudno a bilinna, isuda a mangsapsapul kenkuana iti amin a pusoda.
3 Saanda nga agar-aramid iti saan a nasaya-at; magmagnada kadagiti

wagasna. 4 Binilinnakami a mangsalimetmet kadagiti pagannurotam
tapno surotenmi a naimbag dagitoy. 5 O, tapno maibangonakto a sititibker
iti panangaramid kadagiti alagadem! 6 Ket saanakto a maibabain no
panunotek ti maipapan kadagiti amin a bilbilinmo. 7 Agyamanakto kenka
nga addaan iti napudno a puso inton masursurok dagiti nalinteg a bilinmo.
8 Tungpalekto dagiti alagadem; saannak a panawan nga agmaymaysa.
BETH 9 Kasano a pagtalinaeden ti maysa nga agtutubo a nadalus ti
dalanna? Babaen iti panagtulnog iti saom. 10 Iti amin a pusok ket
sapsapulenka; Saanmo nga itulok a maiyaw-awanak manipud kadagiti bil-
bilinmo. 11 Indulinko ti saom ditoy pusok tapno saanak nga agbasol kenka,
12 Madaydayawka, O Yahweh; isurom kaniak dagiti alagadem. 13 Babaen iti
ngiwatko inwaragawagko amin dagiti nalinteg a pangngeddeng nga inka
impakaammo. 14 Ad-adda nga agrag-oak iti wagas dagiti bilbilinmo iti
tulagmo ngem iti amin a kinabaknang. 15 Utobek dagiti pagannurotam ken
ipangagko dagiti wagasmo. 16 Agragsakak kadagiti alagadem; Saankonto a
malipatan ti saom. GIMEL 17 Paraburam kadi ti adipenmo tapno agbiagak
ken matungpalko ti saom. 18 Lukatam dagiti matak tapno makitak dagiti
nakakaskasdaaw a banbanag iti lintegmo. 19 Maysaak a ganggannaet
iti daga; saanmo nga illemmeng dagiti bilbilinmo manipud kaniak.
20 Naburakda dagiti tarigagayko iti panangkalkalikagom a mangammo
kadagiti nalinteg a pangngeddengmo iti amin a tiempo. 21 Babalawem
dagiti natangsit, isuda a nailunod, isuda a simmiasi manipud kadagiti
bilinmo. 22 Isalakannak manipud iti pannakaibabain ken pannakaumsi,
gapu ta nagtulnogak kadagiti bilbilinmo iti tulagmo. 23 Uray pay
no pagpanggepandak iti dakes ken padaksendak dagiti mangiturturay,
ut-ututen daytoy adipenmo dagiti alagadem. 24 Pakaragsakak dagiti
bilbilinmo iti tulagmo, ket isuda dagiti mamagbaga kaniak. DALETH
25 Ti biagko ket nakakapet iti tapok! Ikkannak iti biag babaen iti
saom. 26 Imbagak kenka dagiti dalanko, ket sinungbatannak; isurom
kaniak dagiti alagadem. 27 Ipakaawatmo kaniak dagiti wagas dagiti
pagannurotam, tapno mabalinko nga utuben dagiti nakakaskasdaaw a
sursusrom. 28 Nalapunosak iti panagladingit! Papigsaennak babaen iti
saom. 29 Iyadayom kaniak ti dalan ti kinamanangallilaw; sipaparabur nga
isurom kaniak ti lintegmo. 30 Pinilik ti dalan ti kinapudno; kankanayonko
a tinungtungpal ti nalinteg a bilinmo. 31 Kumpetak kadagiti bilbilinmo iti
tulagmo; O Yahweh, saanmo koma nga itulok a maibabainak. 32 Agtarayak
iti dalan dagiti bilbilinmo, ta padpadakkelem ti pusok a mangaramid
iti dayta. HE 33 Isurom kaniak, O Yahweh, ti wagas dagiti alagadem,
ket tungpalek dagitoy agingga iti panungpalan. 34 Ikkannak iti pan-
nakaawat, ket tungpalek ti lintegmo; aramidekto daytoy iti amin a pusok.
35 Iwanwannak iti dalan dagiti bilbilinmo, ta pagragsakak ti magna iti
daytoy. 36 Iturongmo ti pusok kadagiti bilbilinmo iti tulagmo ken iyadayum
manipud iti kinaagum. 37 Ilisim dagiti matak iti panangmingming
kadagiti awan serserbina a banbanag; paregtaennak kadagiti wagasmo.
38 Ipatungpalmo iti adipenmo ti inkarim nga inaramiden kadagiti ag-
daydayaw kenka. 39 Ikkatem ti pagbutbutngak a pakaibabainan, ta
nasayaat dagiti nalinteg a pangngeddengmo. 40 Adtoy, kalkalikagumak
dagiti pagannurotam; pagtalinaedennak a sibibiag babaen iti nalinteg
a panangwayawayam. VAV. 41 O Yahweh, ipaaymo kaniak ti saan
nga agbalbaliw nga ayatmo— ti panangisalakanmo, sigun iti karim,

42 Ket addanto isungbatko iti manglalais kaniak, ta agtalekak iti saom.
43 Saanmo nga ikkaten ti sao ti kinapudno iti ngiwatko, gapu ta inurayko
dagiti nalinteg a bilbilinmo. 44 Agtultuloyto a tungpalek ti lintegmo, iti
agnanayon nga awan patinggana. 45 Magnaak a sitatalged, ta sinapulko
dagiti pamagbagam. 46 Saritaek dagiti napudno a bilinmo iti sangoanan
dagiti ar-ari ket saanak a mabain. 47 Pakaragsakak dagiti bilbilinmo,
nga ay-ayatek unay. 48 Itag-ayko dagiti imak kadagiti bilbilinmo, nga
ay-ayatek; Utubek dagiti alagadem. ZAYIN. 49 Laglagipem ti karim iti
adipenmo gapu ta inikkannak iti namnama. 50 Daytoy ti liwliwak iti
pannakaparigatko: a pinagtalinaednak a sibibiag ti karim. 51 Inuyawdak
dagiti natangsit, ngem saanak a timmallikod iti lintegmo. 52 Napanunotko
ti maipanggep kadagiti nalinteg a pangngeddengmo manipud idi un-
unana a tiempo, O Yahweh, ket maliwliwaak. 53 Simged ti pungtotko
gapu kadagiti nadangkes a manglaklaksid iti lintegmo. 54 Dagiti alagadem
ti nagbalin a kankantak iti balay a pagnanaedak a saan nga agpaut.
55 Panpanunotek ti maipanggep iti naganmo bayat iti rabii, O Yahweh,
ken tungtungpalek ti lintegmo. 56 Daytoy ti kanayon nga inar-aramidko
gapu ta tinungpalko dagiti pagannurotam. HETH. 57 Ni Yahweh iti
bingayko; inkeddengko nga aramidek dagiti sasaom. 58 Sipapasnekko a
dawdawaten ti paraburmo iti amin a pusok; maasika kaniak, kas inkarim
iti saom. 59 Inutobko dagiti wagasko ket inturongko dagiti sakak kadagiti
bilbilinmo iti tulagmo. 60 Agdardarasak ket saanko nga itantan a tungpalen
dagiti bilbilinmo. 61 Siniluandak dagiti tali dagiti nadangkes; saanko a
nalipatan ti lintegmo. 62 Iti tengnga ti rabii bumangonak nga agyaman
kenka gapu kadagiti nalinteg a pangngeddengmo. 63 Kaduadak dagiti
amin a mangdaydayaw kenka, kadagiti amin nga agtungtungpal kadagiti
pagannurotam. 64 Ti daga, O Yahweh, ket napnoan iti kinapudnom
iti katulagam; isurom kaniak dagiti alagadem. TETH. 65 Nangaramidka
kadagiti nasayaat iti adipenmo, O Yahweh, babaen iti saom. 66 Isurom
kaniak ti umno a pannakaammo ken pannakaawat, gapu ta namatiak
kadagiti bilbilinmo. 67 Naiyaw-awanak idi sakbay a naparigatak, ngem
ita tungtungpalek ti saom. 68 Nagimbagka, ket sika ti mangar-aramid
iti naimbag; isurom kaniak dagiti alagadem. 69 Pinulagidandak dagiti
napalangguad kadagiti inuulbod, ngem tungtungpalek dagiti pagannuro-
tam iti amin a pusok. 70 Timmangken dagiti pusoda, ngem pagragsakak
iti lintegmo. 71 Pagsayaatak a nagsagabaak tapno masursurok dagiti
alagadem. 72 Napatpateg kaniak ti pamagbaga nga agtaud iti ngiwatmo
ngem kadagiti rinibribu a pidaso iti balitok ken pirak. YOD. 73 Inaramid
ken binukelnak dagiti imam; ikkannak iti pannakaawat tapno masursurok
dagiti bilbilinmo. 74 Maragsakanto dagiti mangdaydayaw kenka inton
makitadak gapu ta nakasarakak ti namnama iti saom. 75 Ammok, O
Yahweh, a dagiti bilbilinmo ket nalinteg, ken pinarigatannak gapu iti
kinapudno, 76 Liwliwaennak koma ti kinapudnom iti tulagmo, kas inkarim
iti adipenmo. 77 Kaasiannak tapno agbiagak, ta pakaragsakak ti lintegmo.
78 Maibabain koma dagiti natangsit, gapu ta pinadpadakesdak; ngem
utubek dagiti pagannurotam. 79 Agsubli koma kaniak dagiti agdaydayaw
kenka, dagiti makaammo kadagiti bilbilinmo iti tulagmo. 80 Agbalin koma
ti pusok nga awan mulitna no maipapan kadagiti alagadem tapno saanak
a maibabain. KAPH. 81 Aglusdoyak gapu ti panangkalkalikagumko nga

ispalennak! Addaanak iti namnama iti saom. 82 Matektekan unay dagiti
matak a makita ti karim; kaanonak a liwliwaen? 83 Ta nagbalinak a
kasla supot ti arak a maas-asukan; saanko a malipatan dagiti alagadem.
84 Kasano kabayag nga ibturan ti adipenmo daytoy; kaanonto nga ukomem
dagiti a mangparparigat kaniak? 85 Nagkali dagiti natangsit kadagiti
abut a para kaniak, salsalungasingenda ti lintegmo. 86 Mapagtalkan
dagiti amin a bilbilinmo; sibibiddut nga idaddadanesdak dagiti tattao;
tulongannak. 87 Dandanida kinittel ti biagko ditoy rabaw iti daga,
ngem saanko nga ilaklaksid dagiti pagannurotam. 88 Pagtalinaedennak
a sibibiag, kas inkari iti kinapudnom iti katulagam, tapno matungpalko
dagiti bilbilinmo iti tulagmo nga inka sinarita. LAMEDH. 89 O Yahweh,
mataginayon nga awan patinggana ti saom; ti saom ket sititibker a
naisaad sadi langit. 90 Ti kinapudnom ket mataginayon kadagiti amin a
henerasion; inaramidmo ti daga, ket nagtalinaed daytoy. 91 Agtultuloy
amin a banbanag agingga kadagitoy nga aldaw, kas imbagam kadagiti
nalinteg a pangngeddengmo, ta adipenmo dagiti amin a banbanag. 92 No
saan a ti lintegmo ti paggappoan ti ragsakko, mabalin a napukawak koman
iti pannakaparparigatko. 93 Saankonto a pulos a lipaten dagiti pagannuro-
tam, ta babaen kadagitoy ket pinagtalinaednak a sibibiag. 94 Kukuanak;
isalakannak, ta birbirukek dagiti pagannurotam. 95 Agsagsagana dagiti
nadangkes a mangdadael kaniak, ngem ikagumaak nga awaten dagiti
bilbilinmo iti tulagmo. 96 Nakitak nga adda pagpatinggaanna dagiti amin
a banbanag, ngem nalawa dagiti bilbilinmo, awan patinggana. MEM
97 O anian nga ay-ayatek ti lintegmo! Agmalmalem nga ut-utubek daytoy.
98 Pagbalbalinennak a nasirsirib dagiti bilbilinmo ngem dagiti kabusorko,
ta kanayon nga adda kaniak dagiti bilbilinmo. 99 Ad-adda ti panakaawatko
ngem dagiti amin a manursurok, ta ut-utubek dagiti bilbilinmo iti tulagmo.
100 Ad-adda a maawatak ngem kadagiti natataengan ngem siak; gapu ta
tinungpalko dagiti pagannurotam. 101 Inlisik dagiti sakak iti tunggal dakes
a dalan tapno maaramidko ti saom. 102 Saanak nga immadayo kadagiti
nalinteg a pangngeddengmo, ta binilbilinnak. 103 Anian a nagsam-it dagiti
sasaom iti panagramanko, wen, nasamsam-it ngem diro iti ngiwatko!
104 Babaen kadagiti pagannurotam, nakagun-odak iti pannakaammo;
ngarud, kagurak amin a palso a wagas. NUN. 105 Ti saom ket silaw dagiti
sakak ken lawag ti dalanko. 106 Insapatak, ken pinasingkedak daytoy, a
tungpalek dagiti bilbilinmo. 107 Maparparigatak unay; pagtalenaedennak
a sibibiag, O Yahweh, kas inkarim iti saom. 108 O Yahweh, pangngaasim
ta awatem ti situtulok a daton ti ngiwatko, ket isurom kaniak dagiti
nalinteg a pangngeddengmo. 109 Kankayon nga adda iti peggad ti biagko,
ngem saanko a malipatan ti lintegmo. 110 Nangisagana dagiti nadangkes
iti palab-og para kaniak, ngem saanak nga immadayo manipud kadagiti
pagannurotam. 111 Tagikuaek dagiti bilbilinmo iti tulagmo kas tawidko
iti agnanayon, ta dagitoy dagiti pakaragsakan ti pusok. 112 Nakasagana
ti pusok nga agtulnog kadagiti alagadem iti agnanayon inggana iti
panungpalan. SAMEKH. 113 Kagurak dagiti agduadua, ngem ay-ayatek
ti lintegmo. 114 Sika ti paglemmengak ken kalasagko; Mangnamna-
maak iti saom. 115 Umadayokayo kaniak, dakayo nga agar-aramid iti
kinadakes, tapno matungpalko dagiti bilbilin ti Diosko. 116 Papigsaennak
babaen kadagiti sasaom tapno agbiagak ken saan a mapabainan ti
namnamak. 117 Saranayennak, ket natalgedakto; kanayonto nga utubek

dagiti alagadem. 118 Ilaksidmo amin dagiti immadayo manipud kadagiti
alagadem, ta manangallilaw ken saan a mapagtalkan dagidiay a tattao.
119 Ikkatem amin dagiti nadangkes iti daga a kasla ragas; ayatek ngarud
dagiti pagannurotam. 120 Agpigerger ti bagik iti panagbuteng kenka, ket
agbutengak kadagiti nalinteg a pangngeddengmo. AYIN. 121 Aramidek no
ania ti nalinteg ken umno; saannak a panawan kadagiti mangidadanes
kaniak. 122 Patalgedam ti pagimbagan ti adipenmo; saanmo nga itulok
nga idadanesdak dagiti natangsit. 123 Mabanbanogen dagiti matak nga
agur-uray iti panagisalakanmo ken iti nalinteg a saom. 124 Ipakitam iti
adipenmo ti kinapudnom iti tulagmo, ken isurom kaniak dagiti alagadem.
125 Siak ket adipenmo; ikkannak iti pannakaawat tapno maammoak dagiti
bilbilinmo iti tulagmo. 126 Panawenen nga agtignay ni Yahweh, ta linabsing
dagiti tattao ti lintegmo. 127 Pudno nga ay-ayatek dagiti bilbilinmo a
nalablabes ngem balitok, nalablabes ngem puro a balitok. 128 Ngarud,
tungpalek a nasayaat dagiti amin a pagannurotam, ket guraek ti tunggal
dalan ti kinapalso. PE. 129 Nakakaskasdaaw dagiti paglintegam, isu't
gapuna a tungtungpalek ida. 130 Ti panangsukimat kadagiti sasaom ket
mangmangted iti lawag; mangmangted daytoy iti pannakaawat kadagiti
saan a nakasursuro. 131 Agnganga ken agal-al-alak, ta mailiwak kadagiti
bilbilinmo. 132 Talliawennak ken maasika kaniak, a kas kanayon nge
ar-aramidem kadagiti mangay-ayat iti naganmo. 133 Iturongmo dagiti
addangko babaen iti saom; saanmo nga itulok nga iturayannak iti aniaman
a basol. 134 Subbotennak manipud iti panangidadanes dagiti tattao
tapno matungpalko dagiti pagannurotam. 135 Agraniag koma ti rupam iti
adipenmo, ken isurom kaniak dagiti alagadem. 136 Agarubos dagiti luluak
a kasla karayan manipud kadagiti matak gapu ta saan a tungtungpalen
dagiti tattao ti lintegmo. TSADHE 137 Nalintegka, O Yahweh, ket awan
idumduma dagiti bilbilinmo. 138 Intedmo dagiti bilbilinmo iti tulagmo a
sililinteg ken sipupudno. 139 Dinadaelnak ti pungtot gapu ta nalipatan
dagiti kabusorko dagiti sasaom. 140 Pudno unay dagiti sasaom, ket ay-
ayaten daytoy ti adipenmo. 141 Saanak a napateg ken maum-umsiak, ngem
saanko latta a malipatan dagiti pagannurotam. 142 Agnanayon nga umno ti
panangukommo, ken mapagtalkan ti lintegmo. 143 Uray no masarakannak
ti rigat ken tuok, pakaragsakak latta dagiti bilbilinmo. 144 Agnanayon a
nalinteg dagiti bilbilinmo iti tulagmo; ikkannak iti pannakaawat tapno
agbiagak. QOPH. 145 Immawagak iti amin a pusok, “Sungbatannak, O Yah-
weh, salimetmetak dagiti alagadem. 146 Umawagak kenka; isalakannak,
ket tungpalek dagiti bilbilinmo iti tulagmo. 147 Bumangonak sakbay nga
aglawag iti agsapa ket dumawatak iti tulong. Mangnamnamaak kadagiti
sasaom. 148 Silulukat dagiti matak iti agpatpatnag tapno mabalinko nga
utuben ti saom. 149 Denggem ti timekko gapu iti kinapudnom iti tulagmo,
pagtalinaedennak a sibibiag, O Yahweh, a kas inkarim kadagiti nalinteg a
pangngeddengmo. 150 Umas-asideg dagiti mangparparigat kaniak, ngem
adayoda kadagiti lintegmo. 151 Asidegka, O Yahweh, ket mapagtalkan
dagiti amin a bilbilinmo. 152 Idi un-unana, naadalko kadagiti bilbilinmo
iti tulagmo nga insaadmo dagitoy iti agnanayon. RESH. 153 Kitaem ti
pannakaparigatko ket tulongannak, ta saanko a malipatan ti lintegmo.
154 Ikanawanak ken subbotennak; saluadannak, kas inkarim iti saom.
155 Adayo ti pannakaisalakan kadagiti nadangkes, ta saanda nga ay-

ayaten dagiti alagadem. 156 Naindaklan ti kinamanangngaasim, O Yahweh;
pagtalinaedennak a sibibiag, kas kankanayon nga ar-aramidem. 157 Adu
dagiti mangidadanes ken kabusorko, ngem saanko latta a tinallikudan
dagiti bilbilinmo iti tulagmo. 158 Kitkitaek dagiti manangallilaw nga
addaan rurod gapu ta saanda a tungtungpalen ti saom. 159 Kitaem
no kasano ti panagayatko kadagiti pagannurotam; pagtalinaedennak a
sibibiag, O Yahweh, kas inkarim iti kinapudnom iti tulagmo. 160 Naan-anay
ti kinapudno ti saom; tunggal bilinmo ket agpa-ut iti agnanayon. SHIN
161 Parparigatendak dagiti prinsipe nga awan gapgapuna; agkebba-kebba
ti pusok, mabuteng a manglabsing iti saom. 162 Agrag-oak iti saom a kasla
maysa a tao a nakasarak iti nawadwad a kinabaknang. 163 Kagurak ken
umsiek ti kinapalso, ngem ay-ayatek ti lintegmo. 164 Maminpito iti maysa
nga aldaw a daydayawenka gapu kadagiti nalinteg a pangngeddengmo.
165 Naindaklan a kapia ti adda kadakuada; dagiti mangay-ayat iti lintegmo;
awan iti makaitibkol kadakuada. 166 Ur-urayek ti panangisalakanmo, O
Yahweh, ket agtulnogak kadagiti bilbilinmo. 167 Tungtungpalek dagiti
napudno a bilbilinmo, ket ay-ayatek unay dagitoy. 168 Tungtungpalek
dagiti pagannurotam ken dagiti npudno a bilbilinmo, ta ammom amin
dagiti ar-aramidek. TAV. 169 Denggem ti un-unnoyko a dumawdawat iti
tulong, O Yahweh, ikkannak iti pannakaawat iti saom. 170 Dumanon
koma ti pakaasik iti sangoanam; tulongannak, a kas inkarim iti saom.
171 Mangibuyat koma iti panagdayaw dagiti bibigko, ta insurom kaniak
dagiti alagadem. 172 Agkanta koma ti dilak maipanggep iti saom, ta umno
amin dagiti bilbilinmo. 173 Tulongannak koma dagiti imam, ta pinilik
dagiti pagannurotam. 174 Kalkalikagumak ti panangispalmo, O Yahweh,
ket pakaragsakak ti lintegmo. 175 Mataginayonak koma nga agbiag ken
agdayaw kenka, ket tulongannak koma dagiti nalinteg a pangngeddengmo.
176 Naiyaw-awanak a kasla napukaw a karnero; birukem ti adipenmo, ta
saanko a nalipatan dagiti bilbilinmo.

120

1 Iti pakarigatak immawagak kenni Yahweh, ket sinungbatannak.
2 Ispalem ti biagko, O Yahweh, kadagiti agul-ulbod kadagiti bibigda ken
mangal-allilaw kadagiti dilada. 3 Anianto ti panangdusana kadakayo, ken
anianto pay ngata ti aramidenna kadakayo, dakayo nga addaan iti naulbod
a dila? 4 Panaennakayonto iti natirad a pana ti mannakigubat, a napanday
manipud iti dumardarang a beggang iti enebro. 5 Asiak pay gapu ta
nagnaedak iti apagbiit idiay Mesek; nagnaedak idi kadagiti tolda ti Kedar.
6 Ta nabayag a nakipagnaedak kadagiti manggur-gura iti kapia. 7 Kayatko
ti kapia, ngem no agsaoak, gubat ti kayatda.

121

1 Ikitak dagiti matak kadagiti ban-bantay. Sadino ti paggapuan ti
tulongko? 2 Ti tulongko ket aggapu kenni Yahweh, a nangaramid iti langit
ken daga. 3 Saanna nga itulok a maipaglis ta sakam; saan nga agtugtuglep
ti mangsalsalaknib kenka. 4 Kitaem, saan a pulos nga agtugtuglep wenno
matmaturog ti mangay-aywan iti Israel. 5 Ni Yahweh ti mangay-aywan
kenka; ni Yahweh ti salinong iti makannawanmo. 6 Saannakanto a
dangran ti init iti aldaw wenno ti bulan iti rabii. 7 Salaknibannakanto
ni Yahweh iti amin a pakadangram, ken salaknibanna ti biagmo.

8 Salaknibannakanto ni Yahweh iti amin nga aramidem ita ken iti awan patinggana.

122

1 Naragsakanak idi kinunada kaniak, “Mapantayo iti balay ni Yahweh.”
2 Agtaktakder dagiti sakami iti uneg dagiti ruanganmo, O Jerusalem.
3 Naibangon ti Jerusalem a kas iti siudad a sangsangkamaysa a nagi-innasideg. 4 Simmang-at dagiti tribu sadiay, dagiti tribu ni Yahweh, a kas linteg iti Israel nga agyaman iti nagan ni Yahweh. 5 Nakatugaw kadagiti trono sadiay dagiti mangidadaulo, tapno mangngeddeng iti sangkabalayan ni David. 6 Ikararagyo ti kappia ti Jerusalem! Rumang-ay dagiti agayat kenka. 7 Adda koma iti kappia iti uneg dagiti padermo ken kinarang-ay iti uneg dagiti torem. 8 Gapu kadagiti kakabsat ken kakaduak, ibagak ita, “Adda koma iti kappia iti kaunggam.” 9 Gapu iti balay ni Yahweh a Diostayo, ikararagko iti pagimbagam.

123

1 Ikitak dagiti matak kenka, sika nga agturturay kadagiti langit. 2 Kitaem, kas kadagiti mata dagiti adipen a kumitkita iti ima dagiti apoda, kas kadagiti mata iti babai a babaonen a kumitkita iti ima ti apona a babai, kasta met nga ikitatayo dagiti matatayo kenni Yahweh a Diostayo agingga a maasian isuna kadatayo. 3 Kaasiannakami, O Yahweh, kaasiannakami, ta napnoankami iti pakababainan. 4 Napnapnoankami iti pananguy-uyaw dagiti awan panagraemna ken pananglais ti natangsit.

124

1 “No saan a ni Yahweh ti kaduatayo,” ibaga koma ti Israel ita, 2 “a no saan a ni Yahweh ti kaduatayo idi dimmarup dagiti tattao kadatayo, 3 malabit nga inalun-ondatayo koman a sibibiag idi nakapungtotda kadatayo. 4 Inyanudnatayo koman ti danum; linipusnatayo koman iti napigsa nga ayus. 5 Ket linimmesnatayo koman ti nadawel a danum.” 6 Madaydayaw ni Yahweh, a saan a nangitulok a marangrangkaytayo babaen kadagiti ngipenda. 7 Nakalibastayo a kas iti billit manipud iti silo dagiti mangnganup; nadadael ti silo, ket nakalibastayo. 8 Aggapu kenni Yahweh ti tulongtayo, isu a nangaramid iti langit ken daga.

125

1 Dagiti agtaltalek kenni Yahweh ket kasda la iti Bantay Sion, saan a magunggon, agtalinaed iti agnanayon. 2 Kas kadagiti bantay a naipalawlaw iti Jerusalem, kasta met a linawlaw ni Yahweh dagiti tattaona ita ken iti agnanayon. 3 Saan a rumbeng nga agturay ti setro ti kinadangkes iti daga dagiti nalinteg. Amangan no aramiden ti nalinteg iti dakes. 4 O Yahweh, agaramidka iti naimbag kadagiti naimbag ken kadagiti nalinteg ti pusoda. 5 Ngem no kadagiti agbaw-ing nga agturong kadagiti nakillo a dalanda, iyadayunto ida ni Yahweh a kaduada dagiti managdakdakes. Adda koma iti kappia iti Israel.

126

1 Idi insubli manen ni Yahweh iti kinarang-ay ti Sion, kaslakami kadagiti agtagtagainep. 2 Ket napno dagiti ngiwatmi iti panagkatkatawa ken ti dilami iti panagkankanta. Ket imbagada kadagiti pagilian, “Nangaramid

ni Yahweh iti nakaskasdaaw a banbanag kadakuada.” 3 Nangaramid ni
Yahweh iti naindaklan a banbanag kadatayo; anian ti kinaragsaktayo!
4 Isublim ti sigud a kinarang-aymi, O Yahweh, a kas kadagiti karayan
idiay Negev. 5 Dagiti nagmula kadagiti sangsangit, agapitdanto nga addaan
iti napalalo a rag-o. 6 Ti siasinoman a rumrummuar nga agsangsangit a
nakaawit iti bukel nga imulana, agsublinto manen nga addaan iti napalalo
a rag-o, a tugot-tugotna dagiti rineppet nga inapitna.

127

1 Malaksid no ni Yahweh ti mangipatakder iti balay, awan serserbi ti
panagtrabaho dagiti agipatpatakder. Malaksid no bantayan ni Yahweh
ti siudad, awan serserbi ti agbanbantay. 2 Awan serserbina kenka ti
bumangon a masapa, ti naladaw a panagawid, wenno ti pannangan iti
tinapay a nagbannogan, gapu ta it-ited ni Yahweh ti pannaturog kadagiti
ay-ayatenna. 3 Kitaem, dagiti ubbing ket tawid a naggapu kenni Yahweh,
ken ti bunga ti aanakan ket gunggona manipud kenkuana. 4 Dagiti annak
ti agkabanuag a lalaki ket kasla kadagiti pana iti ima iti mannakigubat.
5 Anian a naggasat ti tao a napno ti pagkargaan ti panana. Saan a
maibabain isuna inton sangoenna dagiti kabusorna iti ruangan.

128

1 Nagasat ti tunggal maysa a mangdaydayaw kenni Yahweh, nga agbibiag
kadagiti wagasna. 2 Aniaman nga ipaay dagiti imam, pagragsakkamto;
mabendisionan ken rumang-aykanto. 3 Maiyarigto ti asawam iti nabunga
nga ubas iti pagtaengam; maiyarigto dagiti annakmo iti olibo bayat nga
agtugtugawda iti aglawlaw ti lamisaanmo. 4 Wen, pudno unay, a nagasat ti
tao a mangdaydayaw kenni Yahweh. 5 Bendisionannaka koma ni Yahweh
manipud Sion; makitam koma ti panagrang-ay ti Jerusalem iti amin nga
aldaw iti biagmo. 6 Agbiagka pay koma tapno makitam dagiti annak dagiti
annakmo. Adda koma iti kappia iti Israel.

129

1 “Masansan a rautendak sipud pay kinaagtutubok,” ibaga koma ti Israel.
2 “Masansan a rautendak sipud pay kinaagtutubok, ngem saandak latta a
naparmek. 3 Nagarado iti likodak dagiti agar-arado; pinaatiddogda dagiti
gulgulisda. 4 Nalinteg ni Yahweh; pinutedna dagiti tali dagiti nadangkes.”
5 Maibabainda koma amin ken tumallikodda, dagiti manggurgura iti Sion.
6 Agbalinda koma a kasla iti ruot kadagiti tuktok ti balay a magango
sakbay a dumakkel, 7 a saanna a mapunno iti ima ti aggapgapas wenno ti
barukong ti agrepreppet iti apit. 8 Saan koma nga ibaga dagiti lumabas,
“Maadda koma kadakayo ti bendision ni Yahweh; bendisionandakayo iti
nagan ni Yahweh.”

130

1 Manipud iti kaunggan ti panagtuokko, umawagak kenka, O Yahweh.
2 O Apo, denggem ti timekko; sidedengngeg koma dagiti lapayagmo iti
panagdawatko ti kaasim. 3 No sika, O Yahweh, ti mangmarka kadagiti
kinadangkesmi, O Apo, siasino ngay ti saan a madusa? 4 Ngem adda iti
pannakapakawan kenka, a pakadayawam. 5 Agur-urayak kenni Yahweh,

agur-uray ti kararuak, ket mangnamnamaak iti saona. 6 Ad-adda nga agur-uray ti kararuak iti Apo ngem ti panagur-uray iti agbanbantay iti bigat. 7 O Israel, mangnamnamaka kenni Yahweh. Manangngaasi ni Yahweh, ken situtulok unay isuna a mamakawan. 8 Isunanto ti mangsubbot iti Israel iti amin a basbasolna.

131

1 O Yahweh, saan a napalangguad ti pusok wenno natangsit dagiti matak.
Awanannak kadagiti dakkel a namnama para iti bagik wenno saan a
maseknan ti bagik kadagiti banbanag a saanko a matukod. 2 Pudno a
pinatalnak ken pinaulimekko ti kararuak; a kasla naipusot nga ubing
iti inana, maiyarig ti kararuak iti naipusot nga ubing. 3 O Israel,
mangnamnamaka kenni Yahweh ita ken iti agnanayon.

132

1 O Yahweh, lagipem para kenni David dagiti amin a pakarigatanna.
2 Lagipem no kasano a nagsapata isuna kenni Yahweh, ti panagkarina
iti Mannakabalin a Dios ni Jacob. 3 Kinunana, “Saanakto a sumrek
iti balayko wenno mapan iti pagiddaak, 4 saanakto a maturog wenno
aginana 5 aginggana makabirukak iti lugar nga agpaay kenni Yahweh, a
tabernakulo para iti Mannakabalin a Dios ni Jacob.” 6 Adtoy, nangngegmi
iti maipanggep iti daytoy idiay Efrata; nasarakanmi daytoy kadagiti katal-
talonan ti Jaar. 7 Umunegkaminto iti tabernakulo ti Dios; agdayawkaminto
iti sakaananna. 8 Tumakderka, O Yahweh; umayka iti pagin-inanaam a
lugar. 9 Makawesan koma iti kinatarnaw dagiti papadim; agpukkaw koma
iti rag-o dagiti napudno a taom. 10 Para iti adipenmo a ni David, saanmo
a tallikodan ti pinulotam nga ari. 11 Nagsapata ni Yahweh nga agbalin
a matalek kenni David; saananto a baliwan iti sapatana: “Isaadkonto ti
maysa kadagiti kaputotam iti tronom. 12 No salimetmetan dagiti annakmo
ti tulag ken dagiti lintegko nga isurokto kadakuada, agtugawto met dagiti
annakda iti tronom iti agnanayon nga awan patinggana.” 13 Pudno a
pinili ni Yahweh ti Sion; tinarigagayanna isuna a pagnaedanna. 14 Daytoy
ti lugar a paginanaak iti agnanayon, agnaedakto ditoy, ta tarigagayak
isuna. 15 Aglaplapusananto a bendisionak isuna iti pakasapulanna;
pennekekto iti tinapay dagiti nakurapayna. 16 Kawesakto dagiti papadina
iti pannakaisalakan; agpukkawto dagiti napudno a tattaona iti napigsa
gapu iti rag-o. 17 Sadiay, patuboekto ti sara ni David; nangikabilak sadiay
iti pagsilawan para iti pinulotak. 18 Kawesakto dagiti kabusorna iti bain,
ngem agraniagto ti balangatna.

133

1 Kitaenyo, anian a nagimbag ken makaay-ayo kadagiti agkakabsat nga
agtalinaed nga agkakadua iti panagkaykaysa! 2 Kasla iti napateg a lana
daytoy iti rabaw ti ulo a nagaruyot iti barbas, iti barbas ni Aaron a
nagaruyot kadagiti pagan-anayna. 3 Kasla iti linnaaw daytoy iti Hermon, a
bumabbababa manipud kadagiti banbantay ti Sion. Ta inkari ni Yahweh
sadiay ti bendision, ti biag nga agnanayon.

134

1 Umaykayo, idaydayawyo ni Yahweh, dakayo amin nga adipen ni
Yahweh, dakayo nga agserserbi iti balay ni Yahweh bayat iti rabii.

2 Ingatoyo dagiti imayo iti nasantoan a disso ket idaydayawyo ni Yahweh. 3 Bendisionannakayo koma ni Yahweh manipud iti Sion, isuna a nangaramid iti langit ken daga.

135

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Idaydayawyo ti nagan ni Yawheh. Idaydayawyo isuna, dakayo nga addipen ni Yahweh, 2 dakayo nga agtaktakder iti balay ni Yahweh, iti paraangan ti balay ti Diostayo. 3 Idaydayawyo ni Yahweh, ta naimbag isuna; agkantakayo kadagiti pagdayaw iti naganna, ta makaay-ayo nga aramiden ti kasta. 4 Ta pinili ni Yahweh ni Jacob a para kenkuana, ni Israel a kas sanikuana. 5 Ammok a ni Yahweh ket naindaklan, a ti Apotayo ket kangatoan kadagiti amin a dios. 6 Aniaman a tarigagayan ni Yahweh, ar-aramidenna sadi-langit, iti rabaw ti daga, kadagiti taaw ken kadagiti kaadalman a paset ti baybay. 7 Iyeyegna dagiti ulep manipud iti adayu, mangparparnuay iti kimat a maikuyog iti tudo ken iruruarna ti angin manipud iti pangidduldulinanna. 8 Pinapatayna dagiti inauna nga annak ti Egipto, iti tao ken kasta met kadagiti ayup. 9 Nangibaon isuna kadagiti pagilasinan ken nakaskasdaaw iti tengngam, O Egipto, a maibusor kenni Faraon ken kadagiti amin nga adipenna. 10 Rinautna dagiti adu a nasion ken pinapatayna dagiti nabibileg nga arari, 11 ni Sihon nga ari dagiti Amorreo ken ni Og nga ari ti Basan, ken dagiti amin a pagarian ti Canaan. 12 Intedna ti dagada a pannakatawidda, maysa a pannakatawid ti Israel a tattaona. 13 Ti naganmo, O Yahweh ket agtalinaed iti agnanayon; ti laglagip kenka, O Yahweh, ket agtalinaed kadagiti amin a kaputotan. 14 Ta ikankanawa ni Yahweh dagiti tattaona ken kakaasianna dagiti addipenna. 15 Dagiti didiosen dagiti nasion ket pirak ken balitok, ar-aramid dagiti im-ima dagiti tattao. 16 Dagitoy a didiosen ket addaan kadagiti ngiwat, ngem saanda a makasao; addaanda kadagiti mata, ngem saanda a makakita; 17 addaanda kadagiti lapayag, ngem saanda a makangngeg, wenno awan ti anges kadagiti ngiwatda. 18 Dagiti nangaramid kadakuada ket kasla met laeng kadakuada, kasta met iti tunggal agtaltalek kadakuada. 19 O kaputotan ni Israel, idaydayawyo ni Yahweh; O kaputotan ni Aaron, idaydayawyo ni Yahweh. 20 O kaputotan ni Levi, idaydayawyo ni Yahweh; dakayo a mangitantan-ok kenni Yahweh, idaydayawyo ni Yahweh. 21 Madaydayaw ni Yahweh idiay Sion, isuna nga agnanaed iti Jerusalem. Idaydayawyo ni Yahweh.

136

1 O, agyamankayo kenni Yahweh; ta naimbag isuna, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon. 2 O, agyamankayo iti Dios dagiti dios, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon. 3 O, agyamankayo iti Apo dagiti ap-apo, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon. 4 Kenkuana nga agar-aramid laeng kadagiti nakaskasdaaw unay, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 5 kenkuana a nangaramid kadagiti langit babaen iti kinasirib, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 6 kenkuana a nangiwaras iti daga iti rabaw dagiti dandanum, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 7 kenkuana a nangaramid kadagiti dadakkel a lawag, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon – 8 ti init a mangituray iti aldaw, ta ti kinapudnona iti

tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 9 ti bulan ken dagiti bituen a
mangituray iti rabii, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti
agnanayon – 10 kenkuana a nangpatay kadagiti inauna nga annak ti
Egipto, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 11 ken
nangiruar iti Israel manipud kadakuada, ta ti kinapudnona iti tulagna ket
agtalinaed iti agnanayon – 12 babaen iti napigsa nga ima ken nakangato
a takiag, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon –
13 kenkuana a nangbingay iti baybay dagiti Runo, ta ti kinapudnona iti
tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 14 ken nangpalasat iti Israel iti
tengnga daytoy, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon
– 15 ngem pinasagna ni Faraon ken ti armadana iti baybay dagiti Runo, ta
ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon – 16 kenkuana a
nangidalan kadagiti tattaona iti let-ang, ta ti kinapudnona iti tulagna ket
agtalinaed iti agnanayon - 17 kenkuana a nangpatay kadagiti nabileg nga
ar-ari, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon – 18 ken
nangpatay kadagiti mabigbigbig nga ar-ari, ta ti kinapudnona iti tulagna
ket agtalinaed iti agnanayon - 19 ni Sihon nga ari dagiti Amorreo, ta ti
kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 20 ken ni Og nga
ari ti Basan, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon
– 21 ken nangited iti dagada a kas maysa a tawid, ta ti kinapudnona iti
tulagna ket agtalinaed iti agnanayon - 22 maysa a pannakatawid iti Israel
nga adipenna, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon
- 23 kenkuana a nanglagip ken nangtulong kadatayo iti pannakaibabatayo,
ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti agnanayon – 24 ken nangted
kadatayo iti balligi kadagiti kabusortayo, ta ti kinapudnona iti tulagna
ket agtalinaed iti agnanayon - 25 a mangipapaay iti taraon kadagiti amin
a sibibiag a parsua, ta ti kinapudnona iti tulagna ket agtalinaed iti
agnanayon. 26 O, agyamankayo iti Dios ti langit, ta ti kinapudnona iti
tulagna ket agtalinaed iti agnanayon.

137

1 Iti igid dagiti karayan ti Babilonia, nagtugaw ken nagsangsangitkami idi
napanunotmi ti maipanggep iti Sion. 2 Kadagiti kayo ti karawawe, insab-
itmi sadiay dagiti arpami. 3 Dagiti nangtiliw kadakami sadiay kayatda nga
agkantakami, ken dagiti nanglalais kadakami kayatda nga agragsakkami,
a kunada, “Kantaandakami iti maysa kadagiti kanta ti Sion.” 4 Kasanokami
a makakanta iti saniweng maipapan kenni Yahweh iti ganggannaet
a daga? 5 No iyaleng-alengko ti pakalaglagipan kenka, O Jerusalem,
malipatan koma ti makannawan nga imak ti laingna. 6 Dumket koma
ti dilak iti ngaresko no saankan a panunoten ni kaanoman, no saanen
a ti Jerusalem ti imbilangko a naindaklan a pakaragsakak. 7 Lagipem,
O Yahweh ti inaramid dagiti Edomita iti aldaw a narba ti Jerusalem.
Kinunada, “Rebbaenyo, rebbaenyo aginggana kadagiti adigina.” 8 Anak
a babai ti Babilonia, nga asidegen a madadael – mabendisionan koma
ti tao, ti siasinoman a mangibales kenka iti inaramidmo kadakami.
9 Mabendisionan koma ti tao, ti siasinoman a mangala ken mangibaot
kadagiti ubbingmo iti dakkel a bato.

138

1 Agyamanak kenka iti amin a pusok; iti sangoanan dagiti dios agkantaak
kadagiti pagdaydayaw kenka. 2 Agrukbabak iti nasantoan a templom

ken pagyamanak ti naganmo gapu iti kinapudnom iti tulagmo ken
iti kinamatalekmo. Intan-okmo ti saom ken ti naganmo iti isuamin.
3 Iti aldaw nga immawagak kenka, sinungbatannak; pinaregtam ken
pinapigsam ti kararruak. 4 Agyamanto kenka dagiti amin nga ar-ari iti
daga, O Yahweh, ta mangegda dagiti sasao manipud iti ngiwatmo. 5 Pudno,
ikantadanto ti maipapan kadagiti aramid ni Yahweh, ta naindaklan ti
dayag ni Yahweh. 6 Ta uray no nangato ni Yahweh, kailalaanna latta dagiti
nababa, ngem am-ammona dagiti napannakel uray no adayoda. 7 Uray
no magnaak iti tengnga ti peggad, saluadamto ti biagko; igaw-atmonto ti
imam iti unget dagiti kabusorko, ken ispalennakto ti makannawan nga
imam. 8 Kaduak ni Yahweh anggingga iti panungpalan; ti kinapudnom iti
tulagmo, O Yahweh, ket agnanayon; saanmo a baybay-an dagiti inaramid
dagiti imam.

139

1 O Yahweh, sinukimatnak, ken am-ammonak. 2 Ammom no agtugaw
ken no agtakderak; maawatam dagiti pampanunotko uray adayoka kaniak.
3 Ammom ti dalanko ken inton agiddaak; pagaammom unay dagiti amin
a dalanko. 4 Ta awan ti sao nga innak isao a saanmo nga ammo a naan-
anay, O Yahweh. 5 Lawlawlawennak iti likudan ken iti sangoanan ken
ipatpataymo ti imam kaniak. 6 Ti kasta a pannakaammo ket nalabes
unay kaniak; nangato unay, ken saanko daytoy a maawatan. 7 Sadino
ti papanak tapno makalibasak iti Espiritum? Sadino ti mabalinko a
pagkamangan manipud iti presensiam? 8 No agpangatoak kadagiti langit,
addaka sadiay; no aramidek ti pagiddaak idiay sheol, adtoy, addaka
sadiay. 9 No tumayabak kadagiti payyak ti agsapa ket apanak agnaed
kadagiti ungto a paset iti ballasiw ti taaw, 10 uray sadiay idalannakto ti
imam, ken tenglennakto ti makannawan nga imam. 11 No kunaek, “Awan
duadua a ti sipnget ilemmengnak ken ti rabii ket isunto ti lawagko;”
12 uray ti sipnget ket saan a makalemmeng kenka. Ti rabii ket agraniag
a kasla aldaw, ta ti sipnget ken ti lawag ket agpadpada laeng kenka.
13 Binukelmo ti akin-uneg a kinataok; binukelnak iti aanakan ti inak.
14 Agyamannak kenka, ta makapasiddaaw ken nakakaskasdaaw dagiti
aramidmo. Ammom la unay ti biagko. 15 Saan a nailemmeng ti bagik
kenka idi naaramidak iti nalimed, idi siaannad a naaramidak kadagiti
kaunggan ti daga. 16 Nakitanak iti uneg ti aanakan; dagiti amin nga
aldaw a naituding para kaniak ket nailanaden iti librom sakbay pay a
mapasamak ti umuna. 17 Anian a nagpateg dagiti pampanunotmo kaniak,
O Dios! Anian a nagadu ti pakadagupanda! 18 No innak ida bilangen,
ad-adu pay ti bilangda ngem iti darat. Inton agriingak, addaak latta dita
dennam. 19 No papatayem la koman ti nadangkes, O Dios; umadayokayo
kaniak, dakayo a naranggas a tattao. 20 Suksukirendaka ken agtigtignayda
a siaallilaw; agul-ulbod dagiti kabusormo. 21 Di met kagurgurak, O
Yahweh, dagidiay a manggurgura kenka? Di met laklaksidek dagiti
tumakder a bumusor kenka? 22 Kagurgurak ida iti kasta unay; nagbalinda
a kabusorko. 23 Sukimatennak, O Dios, ken ammoem ti pusok; padasennak
ken ammoem dagiti pampanunotko. 24 Kitaem no adda ti uray ania a
nadangkes a wagas kaniak, ket idalannak iti dalan nga awan patinggana.

140

1 Ispalennak, O Yahweh, kadagiti nadangkes; salaknibannak kadagiti
naranggas a tattao. 2 Mangpangpanggepda iti dakes kadagiti pusoda;
inaldaw a mangirugrugida iti riri. 3 Makasugat dagiti dilada a kas kadagiti
uleg; adda kadagiti bibigda ti gita ti karasaen. Selah 4 Salaknibannak, O
Yahweh, kadagiti ima dagiti nadangkes; saluadannak kadagiti naranggas
a tattao a mangpangpanggep a mangdangran kaniak. 5 Nangiwayat dagiti
natangsit a tattao iti pakaipalab-ogak; nangiwarasda iti iket; nangiwayatda
iti pakasiloak. Selah 6 Kinunak kenni Yahweh, “Sika ti Diosko; dumngegka
kadagiti panagdawdawatko iti asi.” 7 O Yahweh nga Apok, napigsaka a
mangispal; salsalaknibam ti ulok iti aldaw ti gubat. 8 O Yahweh, saanmo a
patgan dagiti tarigagay dagiti nadangkes; saanmo nga itulok nga agballigi
dagiti panggepda. Selah 9 Natangsit dagiti nakapalawlaw kaniak; bay-
am a ti kinadakes dagiti bibigda ti mangdadael kadakuada. 10 Bay-am
a matnag dagiti beggang kadakuada; ipurwakmo ida iti apuy, kadagiti
mangliwengliweng nga abut, a saanda pulos a makaruk-at. 11 Saan koma
a mapatalged ditoy lubong ti siasinoman a mangibagbaga kadagiti dakes
a banbanag kadagiti sabali; anupen koma iti kinadakes ti naranggas a
tao tapno dadaelenna isuna. 12 Ammok nga ikaluya ni Yahweh dagiti
mairurrurumen, ken ikalinteganna dagiti agkasapulan. 13 Awan duadua a
pagyamanan dagiti nalinteg a tattao ti naganmo; agnaed dagiti nalinteg a
tattao iti presensiam.

141

1 O Yahweh, umas-asugak kenka; paspasam nga umay kaniak. Denggen-
nak no umawagak kenka. 2 Ti kararagko ket kasla koma insenso iti
sangoanam; dagiti nakangato nga imak ket kasla koma iti pangrabii a
daton. 3 O Yahweh, pabantayam ti ngiwatko; bantayam ti ruangan dagiti
bibigko. 4 Saanmo nga itulok nga agtarigagay ti pusok iti aniaman a dakes
a banag wenno makidanggay kadagiti kinadakes nga aramid a kaduak
dagiti tattao nga agtigtignay a sidadangkes. Saanak koma a mangan iti
aniaman kadagiti agkakaimas a taraonda. 5 Kabilennak koma ti nalinteg
a tao; kinaimbag daytoy kaniak. Bay-am a tubngarennak; kasla lana
daytoy iti ulok; saan koma nga agkedked ti ulok a mangawat iti daytoy.
Ngem ti kararagko ket kankanayon a maibusor kadagiti aramid dagiti
nadangkes a tattao. 6 Maitappuak dagiti panguloenda manipud iti tapaw
dagiti bakras; mangngegda a makaay-ayo dagiti saok. 7 Ibagadanto, “Inton
adda iti mangarado ken mangkali iti daga, kasta met a maiwara dagiti
tulangmi iti ngiwat ti Sheol.” 8 Awan duadua a nakaturong dagiti matak
kenka, O Yahweh, nga Apo; kenka a kumamangak; saanmo a panawan
ti kararuak nga awan gawayna. 9 Salaknibannak kadagiti impakatda a
pakaipalab-ogak, kadagiti silo dagiti managdakdakes. 10 Matnag koma
dagiti nadangkes kadagiti bukodda nga iket kabayatan nga agliblibasak.

142

1 Iyasugko ti timekko kenni Yahweh; iti napigsa a timek agpakaasiak
kenni Yahweh. 2 Agdung-awak iti sangoananna; ibagak kenkuana dagiti
pakariribukak. 3 No agkapoy ti espirituk iti kaunggak, ammom ti dalanko.
Iti dalan a pagnaak, nangilemmengda iti pakaipalab-ogak. 4 Kumitaak iti
makannawanko ket nakitak nga awan ti mangikankano kaniak. Awan ti
mangsalaknib kaniak; awan ti mangikankano iti biagko. 5 Immawagak

kenka, O Yahweh; Kinunak, “Sika ti kamangko, ti kasapulak iti daga dagiti
sibibiag. 6 Dumngegka iti asugko, ta naibabaak unayen; ispalennak kadag-
iti mangparparigat kaniak, gapu ta napigpigsada ngem siak. 7 Irruarmo
ti kararuak manipud iti pagbaludan tapno makapagyamanak ti naganmo.
Maummong iti aglawlawko dagiti nalinteg gapu ta nagsayaatka kaniak.”

143

1 Denggem ti kararagko, O Yahweh; dumngegka kadagiti panag-
pakpakaasik. Gapu iti kinapudnom ken kinalintegmo, sungbatannak!
2 Saanka a sumrek iti pangukoman a kaduam ti adipenmo, ta awan
ti uray maysa a nalinteg iti imatangmo. 3 Kinamatdak dagiti kabusor;
indumudomnak iti daga; pinagnaednak iti kasipngetan a kasla kadagiti
nabayagen a natay. 4 Nabannog unayen ti espirituk iti kaunggak;
awanen ti namnama ti pusok. 5 Nalagipko dagiti naglabas nga aldaw;
ut-utobek dagiti amin nga ar-aramidmo, ut-utobek dagiti naaramidam.
6 Inyunnatko dagiti imak nga agkararag kenka; mawaw ti kararuak kenka
iti natikag a daga. Selah 7 Sungbatannak kadi a dagus, O Yahweh, ta
kumapkapuyen ti espirituk. Dinak ilemmengan, amangan no maituladak
kadagiti mapan iti abut. 8 Ipangegmo kadi kaniak ti kinapudnom iti
tulagmo iti agsapa, ta agtaltalekak kenka. Ipakitam kaniak ti dalan
a rumbeng a pagnaak, ta intag-ayko ti kararuak kenka. 9 Ispalennak
kadi, O Yahweh, kadagiti kabusorko; agkamangak kenka nga aglemmeng.
10 Isuronak a mangaramid kadagiti pagayatam, ta sika ti Diosko. Idalannak
koma ti naimbag nga Espiritum iti daga ti kinalinteg. 11 Ipalubosmo nga
agbiagak pay, O Yahweh, gapu iti naganmo; iti kinalintegmo, iruarmo ti
kararuak iti pannakariribuk. 12 Iti kinapudnom iti tulagmo, putdem ken
dadaelem dagiti amin a kabusor ti biagko, ta adipennak.

144

1 Madaydayaw ni Yahweh, a dakkel a batok, a mangisursuro kadagiti
imak a makiranget ken kadagiti ramayko a makigubat. 2 Ipakpakitam
kaniak ti kinapudnom iti tulagmo ken sika ti sarikedkedko, ti nangato a
torek ken ti mangis-ispal kaniak, ti kalasagko ken ti pagkamkamangak, ti
nangikabil kadagiti nasion iti panagturayko. 3 O Yahweh, ania koma ti tao
tapno ikankanom wenno ti anak ti tao tapno panpanunotem ti maipapan
kenkuana? 4 Ti tao ket maiyarig iti anges; kasla lumablabas nga aniniwan
dagiti aldawna. 5 Luktam ti tangatang, O Yahweh, ket bumabaka; sagidem
dagiti bantay ken paasukem dagitoy. 6 Mangibaonka kadagiti kimat ken
warawaraem dagiti kabusorko; ibiatmo dagiti panam ken abugem ida iti
pannakatikaw. 7 Igaw-atmo ti imam manipud ngato; ispalennak kadagiti
adu a danum manipud kadagiti ima dagitoy a ganggannaet. 8 Agsasao
dagiti ngiwatda kadagiti inuulbod, ken ti makannawan nga imada ket
kinapalso. 9 Kantaanka iti baro a kanta, O Dios; iti arpa a sangapulo ti
kwerdasna, agkantaak kadagiti pammadayaw kenka. 10 Mangmangtedka
iti pannakaisalakan kadagiti ar-ari; inispalmo ni David nga adipenmo
iti dakes a kampilan. 11 Ispalennak ken wayawayaannak kadagiti ima
dagitoy a ganggannaet. Agsasao dagiti ngiwatda iti inuulbod, ken ti
makannawan nga imada ket kinapalso. 12 Dagiti annakmi koma a lallaki
ket kasla kadagiti mula a dumakkel unay iti kinaagtutuboda ken dagiti
annakmi a babbai ket kasla kadagiti nakitikitan nga adigi iti suli, nasukog
a kasla kadagiti adda iti palasio. 13 Mapno koma dagiti kamaligmi kadagiti

agduduma a kita ti apit, ken aganak koma dagiti karneromi iti rinibu ken
sangapulo a ribu kadagiti talonmi. 14 Ket aganakto iti adu dagiti bakami.
Awanto ti mangrebba kadagiti didingmi; awanto iti pannakapapanaw ken
sangsangit kadagiti dalanmi. 15 Nagasat dagiti tattao nga addaan kadagiti
kasta a bendission; naragsak dagiti tattao a ti Diosda ket ni Yahweh.

145

1 Idaydayawka, O Diosko ken Arik; Idaydayawko ti naganmo iti ag-
nanayon ken awan patinggana. 2 Inaldaw nga idaydayawka; Idaydayawko
ti naganmo iti agnanayon ken awan patinggana. 3 Naindaklan ni
Yahweh, ken naindaklan unay a mapadayawan; saan a matukod ti
kinaindaklanna. 4 Idaydayawdanto ti tunggal henerasion dagiti aramidmo
ken iwaragawagdanto dagiti nabibileg a tignaymo. 5 Utobek ti kinadaeg
ti dayagmo ken dagiti nakakaskasdaaw nga aramidmo. 6 Saritaenda ti
pannakabalin dagiti nakaam-amak ken nabileg a tignaymo; ipakaammok
ti kinadakkelmo. 7 Ipakaammodanto ti aglaplapusanan a kinaimbagmo
ket ikantadanto ti kinalintegmo. 8 Managparabur ken manangngaasi ni
Yahweh, saan a nalaka nga agpungtot ken aglaplapusanan ti kinapudnona
iti tulagna. 9 Naimbag ni Yahweh iti amin; ti kinamanangngaasina ket
adda kadagiti amin nga aramidna. 10 Agyamanto kenka, O Yahweh,
dagiti amin nga inaramidmo; idaydayawdaka dagiti napudno kenka.
11 Saritaento dagiti napudno kenka ti dayag ti pagariam, ken ibagadanto
ti maipanggep iti pannakabalinmo. 12 Ipakaammodanto iti sangkataoan
dagiti nabileg nga aramid ti Dios ken ti kinadayag iti pagarianna. 13 Ti
pagariam ket agnanayon a pagarian ken mataginayon ti panagturaymo
iti amin a henerasion. 14 Sarsaranayen ni Yahweh dagiti amin a
matmatnag ken bangbangonenna dagiti amin a naidasay. 15 Agur-uray
kenka dagiti mata ti amin; ik-ikkam ida iti taraonda iti umno a tiempo.
16 Iluklukatmo ta imam ken penpennekem ti tarigagay ti tunggal sibibiag
a parsua. 17 Nalinteg ni Yahweh iti amin a wagasna ken naparabur
isuna iti amin nga ar-aramidenna. 18 Asideg ni Yahweh kadagiti amin
nga umawag kenkuana, kadagiti amin a matalek nga umawag kenkuana.
19 Patpatganna ti tarigagay dagiti agraem kenkuana; dengdenggenna ti
asugda ket isalsalakanna ida. 20 Salsalakniban ni Yahweh dagiti amin nga
agayat kenkuana, ngem dadaelenna dagiti amin a nadangkes. 21 Iyebkasko
ti pammadayaw kenni Yahweh; idaydayaw koma ti amin a tattao ti
nasantoan a naganna iti agnanayon ken awan patinggana.

146

1 Idaydayawyo ni Yahweh. O kararuak, idaydayawmo ni Yahweh.
2 Idaydayawko ni Yahweh agingga a sibibiagak; Agkantaak kadagiti pam-
madayaw iti Diosko agingga nga addaak. 3 Dika agtalek kadagiti prinsipe
wenno kadagiti tattao, a kadakuada ket awan iti pannakaisalakan. 4 Inton
agsardeng ti anges ti biag ti maysa a tao, agsubli isuna iti daga; iti dayta nga
aldaw, aggibusen dagiti panggepna. 5 Nagasat ti tao nga adda kenkuana
ti Dios ni Jacob a mangtultulong kenkuana, nga adda kenni Yahweh a
Diosna ti namnamana. 6 Inaramid ni Yahweh ti langit ken daga, ti baybay,
ken amin nga adda kadagitoy; salsalimetmetanna ti kinamatalekna iti
agnanayon. 7 Ipatpatungpalna ti hustisia kadagiti maidaddadanes ken
mangmangted iti taraon kadagiti mabisin. Wayawayaan ni Yahweh

dagiti balud; 8 Lukluktan ni Yahweh ti mata dagiti bulsek; Itagtag-ay ni
Yahweh dagiti maup-upay; Ay-ayaten ni Yahweh dagiti nalinteg a tattao.
9 Salsalakniban ni Yahweh dagiti ganggannaet iti daga; itagtag-ayna dagiti
ulila ken balo, ngem laplapdanna dagiti nadangkes. 10 Agturay ni Yahweh
iti agnanayon, ti Diosmo, O Sion, kadagiti amin a henerasion. Idaydayawyo
ni Yahweh.

147

1 Idaydayawyo ni Yahweh, ta nasayaat nga agkanta kadagiti pam-
madayaw iti Diostayo, makaay-ayo ken rumbeng laeng ti panagdayaw.
2 Bangbangonen ni Yahweh ti Jerusalem, um-ummongenna dagiti naiwara
a tattao ti Israel. 3 Ag-agasanna dagiti naburak ti pusona ken bedbedbe-
danna dagiti sugatda. 4 Bilbilangenna dagiti bituen, ket panpanaganana
amin ida. 5 Naindaklan ti Apotayo, ken nakakaskasdaaw ti pannaka-
balinna, saan a matukod ti pannakaawatna. 6 Itagtag-ay ni Yahweh dagiti
maidaddadanes, tumtumbaenna dagiti nadangkes iti daga. 7 Kantaanyo ni
Yahweh nga addaan ti panagyaman, agkantakayo kadagiti pammadayaw
iti Diostayo babaen iti arpa. 8 Ab-abbonganna ti langit kadagiti ulep
ken mangisagsagana ti tudo nga agpaay iti daga, a mangpatubo iti ruot
kadagiti banbantay. 9 Mangmangted isuna iti taraon kadagiti ayup ken
kadagiti sibong ti wak inton umarikiakda. 10 Saan a maragsakan isuna
iti pigsa ti kabalio, saan a may-ayo isuna iti pigsa kadagiti saka ti
maysa a tao. 11 Maay-ayo ni Yahweh kadagiti agraem kenkuana, dagiti
mangnamnama iti kinapudnona iti tulagna. 12 Idaydayawmo ni Yahweh,
O Jerusalem, idaydayawmo ti Diosmo, O Sion. 13 Ta palpalagdaenna dagiti
ruanganmo, ken benbendisionanna dagiti annakmo. 14 Mangmangyeg
isuna iti panagrang-ay iti uneg dagiti beddengmo, penpennekennaka
iti kasasayaatan a trigo. 15 It-itedna ti bilinna iti daga, napartak nga
agtartaray dagiti bilinna. 16 Ar-aramidenna ti niebe a kas iti ules a
naaramid iti buok ti karnero, iwarwarasna ti yelo a kas kadagiti dapo.
17 Iwarwarasna ti uraro a kasla kadagiti maregmeg, siasino ti makaibtur
ti lam-ek nga iyegna? 18 It-itedna ti bilinna ken matunawda, pagpulpul-
oyenna ti angin ken pagay-ayusenna ti danum. 19 Impakaammona ti saona
kenni Jacob, dagiti alagadenna, ken dagiti nalinteg a pangngeddengna iti
Israel. 20 Saanna nga inaramid daytoy iti sabali a nasion, ken no maipapan
kadagiti pangngeddengna, saanda nga ammo. Idaydayawyo ni Yahweh.

148

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Idaydayawyo ni Yahweh, dakayo nga
adda kadagiti langit; idaydayawyo isuna, dakayo nga adda iti nangato
a disso. 2 Idaydayawyo isuna, dakayo amin nga anghelna; idaydayawyo
isuna, dakayo amin nga armada ti anghelna. 3 Idaydayawyo isuna, init
ken bulan; idaydayawyo isuna, dakayo amin nga agranraniag a bituen.
4 Idaydayawyo isuna, dakayo a kangangatoan a langit ken dakayo a
dandanum nga adda iti ngatoen ti tangatang. 5 Idaydayawda koma ti
nagan ni Yahweh, ta nagbilin isuna, ket naparsuada. 6 Impasdekna pay
ida iti agnanayon ken awan patinggana; nangted isuna iti pangngeddeng a
saanto a pulos nga agbaliw. 7 Kadagiti adda iti rabaw ti daga, idaydayawyo
ni Yahweh, dakayo a parsua iti baybay ken amin a mangliwengliweng a

taaw, 8 apuy ken uraro, niebe ken ulep, napigsa nga angin nga agtungtung-
pal iti saona. 9 banbantay ken amin a turod, kaykayo nga agbunga ken
amin a cedar, 10 naaatap ken naaamo nga ayup, agkarkarayam a parsua
ken tumatayab. 11 ar-ari iti daga, ken amin a nasion, dagiti prinsipe ken
amin nga agturturay iti daga, 12 agtutubo a lallaki ken agtutubo a babbai,
dagiti nataengan ken ubbing. 13 Idaydayawda amin ti nagan ni Yahweh,
ta ti laeng naganna ti natan-ok ken ringbawan ti dayagna ti daga ken
dagiti langit. 14 Intag-ayna ti sara dagiti tattaona tapno idaydayaw isuna
amin dagiti napudno kenkuana, dagiti Israelita, dagiti tattao a naasideg
kenkuana. Idaydayawyo ni Yahweh.

149

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Kantaanyo ni Yahweh iti baro a kanta;
ikantayo ti pammadayaw kenkuana iti taripnong dagiti napudno. 2 Agrag-
o koma ti Israel kenkuana a nangaramid kadakuada a maysa a nasion;
agrag-o koma dagiti tattao ti Sion iti arida. 3 Idaydayawda koma ti naganna
babaen iti salsala; agkantada koma kadagiti pammadayaw kenkuana
babaen ti pandereta ken arpa. 4 Ta maragragsakan ni Yahweh kadagiti
tattaona; itagtag-ayna ti napakumbaba babaen iti panangisalakanna
kadakuada. 5 Agdayawdayaw koma dagiti nadiosan iti balligi; agkankan-
tada koma nga addaan rag-o kadagiti pagiddaanda. 6 Adda koma kadagiti
ngiwatda dagiti pammadayaw iti Dios ken kampilan nga agsinnumbangir
ti tademna kadagiti imada tapno 7 agibales kadagiti nasion ken agtignay
ti panangdusa kadagiti tattao. 8 Rimpongenda kadagiti kadena dagiti
ar-arida ken kadagiti kawar a landok dagiti opisial. 9 Ipatungpalda ti
panangukom a naisurat. Agbalinto a pammadayaw daytoy kadagiti amin
a napudno kenkuana. Idaydayawyo ni Yahweh.

150

1 Idaydayawyo ni Yahweh. Idaydayawyo ti Dios iti nasantoan a dissona;
idaydayawyo isuna kadagiti langit iti pannakabalinna. 2 Idaydayawyo
isuna gapu kadagiti nabibileg nga ar-aramidna; idaydayawyo isuna gapu
iti saan a matukod a kinaindaklanna. 3 Idaydayawyo isuna iti uni ti
trumpeta; idaydayawyo isuna iti lira ken arpa. 4 Idaydayawyo isuna
kadagiti pandereta ken salsala; idaydayawyo isuna kadagiti nakuerdasan
nga instrumento ken flauta. 5 Idaydayawyo isuna kadagiti napipigsa a
piangpiang; idaydayawyo isuna iti napipigsa nga aweng dagiti piangpiang.
6 Ami nga adda angesna ket idaydayawda ni Yahweh. Idaydayawyo ni
Yahweh.

Dagiti Proverbio

1 Dagiti proverbio ni Solomon nga anak ni David, ti ari ti Israel.
2 Mangisuro dagitoy a proverbio iti kinasirib ken sursuro, mangisuro
kadagiti sasao iti pudno a pannakaawat, 3 tapno maawatyo koma ti
pannakailinteg tapno agbiagkayo babaen iti panangaramid iti umno,
nalinteg, ken maiparbeng. 4 Mangted met dagitoy a proverbio iti kinasirib
kadagiti saan a nasuroan, ken mangted iti pannakaammo ken kinatimbeng
kadagiti agtutubo. 5 Dumngeg koma dagiti nasirib a tattao ket manayunan
ti pannakasursuroda, ken makagun-od koma dagiti mannakaawat a tattao
iti pannakatarabay, 6 tapno maawatanda dagiti proverbio, pagsasao, ken
dagiti sasao dagiti nasirib a tattao ken dagiti burburtiada. 7 Ti panagbuteng
kenni Yahweh ket isu ti pangrugian iti pannakaammo— laisen dagiti
maag ti kinasirib ken disiplina. 8 Anakko, denggem dagiti sursuro ti
amam, ken saanmo a baybay-an dagiti annuroten ti inam; 9 agbalindanto
a makaay-ayo a balangat ti ulom ken kuwintas iti tengngedmo. 10 Anakko,
no awisendaka dagiti managbasol iti basolda, agkedkedka a sumurot
kadakuada. 11 No kunaenda, “Kumuyogka kadakami, mangpadaantayo iti
patayentayo, aglemmengtayo ket mangdaruptayo lattan kadagiti inosente
a tattao. 12 Alun-onentayo ida a sibibiag, kas iti panangala ti sheol
kadagiti nasalun-at, ket pagbalinentayo ida a kas kadagiti matmatnag
iti abut. 13 Makasaraktayo kadagiti amin a kita dagiti napapateg a
banbanag; punnoentayo dagiti balbalaytayo kadagiti tinakawtayo kadagiti
dadduma. 14 Makikappengka kadakami; pagbalinentayo a maymaysa ti
supottayo.” 15 Anakko, saanka a makipagna kadakuada iti dayta a dalan;
saanmo nga idisdiso ta sakam iti pagpagnaanda; 16 tumartaray dagiti
sakada iti kinadakes ken agdardarasda a mangpasayasay iti dara. 17 Ta
awan serserbina nga agipakatka iti iket a mangtiliw iti billit kabayatan
a kumitkita ti billit. 18 Agpadpadaan dagitoy a tattao a mangpapatayto
met laeng kadagiti mismo a bagbagida— mangipakpakatda iti palab-og
para kadagiti mismo a bagbagida. 19 Kasta dagiti wagas ti amin a tao a
manggunggun-od kadagiti kinabaknang babaen iti kinakillo; dagiti banag
a nagun-od babaen iti saan a maiparbeng a wagas ti mangpukawto kadag-
iti biag dagiti kumpet iti daytoy. 20 Agpukpukkaw ti kinasirib iti kalsada,
ipigpigsana ti timekna kadagiti nagtengngaan ti ili; 21 aglaawlaaw isuna
iti nagsasabatan dagiti kalsada, iti pagserkan dagiti ruangan ti siudad ket
kunkunana, 22 “Dakayo nga awanan iti kinasirib, kasano pay kapaut aya
ti panangay-ayatyo iti saanyo a maaw-awatan? Dakayo a mananglais,
kasano pay kabayag aya ti panangragragsakyo iti pananglalaisyo, ken
dakayo a maag, kasano pay kabayag aya a gurguraenyo ti kinalaing?
23 Denggenyo ti panangbabalawko; ibukbukkonto dagiti kapanunotak
kadakayo; ipakaammokto dagiti sasaok kadakayo. 24 Immawagak ket
saankayo a dimngeg; Inyunnatko ti imak, ngem awan ti nangikaskaso.
25 Ngem saanyo nga inkankano dagiti amin a sursurok ken saanyo nga
impangag ti panangtubtubngarko. 26 Katawaakto ti pannakadidigrayo,
laisenkayonto inton dumteng ti panagbuteng— 27 inton dumteng a kasla
bagyo ti kasta unay a butengyo ket iyanginnakayo ti didigra a kas iti
alipugpog, inton dumteng ti panagrigat ken panagtuok kadakayo. 28 Iti

kasta ket awagandakto, ngem saanakto a sumungbat; kastanto unay ti
panangawagda kaniak, ngem saandakto a masarakan. 29 Gapu ta kagurada
ti pannakaammo ken saanda a pinili ti agbuteng kenni Yahweh, 30 saanda
a sinurot ti sursurok, ken linaisda amin a panangilintegko. 31 Kanendanto
ti bunga dagiti aramidda, ket mapnekdanto babaen iti bunga dagiti
panggepda. 32 Mapapatayto dagiti saan a nasuroan inton tumallikudda,
ket ti di panangikaskaso dagiti maag ti mangdadaelto kadakuada. 33 Ngem
ti siasinoman a dumngeg kaniak ket agbiagto a sitatalged ken aginananto
a sitatalged nga awanan iti panagbuteng iti didigra."

2

1 Anakko, no awatem dagiti sasaok ken ipategmo dagiti bilbilinko kenka,
2 dumngegka iti kinasirib ken ipapusom ti mangawat. 3 No umawagka
a dumawat iti pannakaawat ken ipigsam ti timekmo para iti daytoy,
4 no birokem daytoy a kas iti panagbirokmo iti pirak ken sapulem ti
pannakaawat a kas iti panangbirokmo kadagiti nakalemmeng a gameng,
5 ket maawatamto ti panagbuteng kenni Yahweh ken mabirokamto ti
pannakaammo iti Dios. 6 Ta mangmangted ni Yahweh iti kinasirib, agtaud
iti ngiwatna ti pannakaammo ken pannakaawat. 7 Iduldulinna ti pudno a
kinasirib para kadagiti mangay-ayo kenkuana, isuna ket kalasag kadagiti
agbiag iti rumbeng a wagas iti panagbiag, 8 banbantayanna ti dalan dagiti
nalinteg ken taginayunenna ti dalan dagiti napudno kenkuana. 9 Ket
maawatamto ti kinalinteg, hustisia, maiparbeng, ken amin a nasayaat a
wagas. 10 Ta maadda ti kinasirib dita pusom, ket agbalin ti pannakaammo
a ragsak iti kararuam. 11 Saluadannaka ti kinatimbeng, bantayannaka ti
pannakaawat. 12 Ispalendaka manipud iti wagas ti kinadakes, manipud
kadagiti agsasao kadagiti agkakadakes, 13 kadagiti mangtaltallikud kadagiti
nalinteg a wagas ken agbibiag iti wagas ti kinasipnget. 14 Agragrag-oda
tunggal agaramidda iti dakes ken agragragsakda kadagiti kinaballikog
ti kinadakes. 15 Sursurotenda dagiti nakillo a pagnaan, ken babaen iti
panangallilaw, gabgaburanda dagiti tugotda. 16 Isalakannaka ti kinasirib
ken kinatimbeng manipud iti dakes a babai, manipud iti babai nga
agbirbirok iti kapadasan ken manipud kadagiti mangpasablog a sasaona.
17 Baybay-anna ti gayyemna idi kaub-ubinganna ken linipatna ti karina
iti Diosna. 18 Ta agrukruknoy ti balayna iti patay ken dagiti tugotna
ket iturongnaka iti ayan dagiti adda iti tanem. 19 Amin a mapmapan
kenkuana ket saanen nga agsubli ken saanda a mabirokan dagiti pagnaan
nga agturong iti biag. 20 Isu nga agbiagka babaen iti wagas dagiti naimbag
a tattao ken surotem dagiti wagas dagiti agar-aramid iti nalinteg. 21 Ta
dagiti agar-aramid iti nalinteg ket agaramidto iti pagtaengan iti daga, ken
dagiti addaan iti kinapudno ket agtalinaedto iti daytoy. 22 Ngem dagiti
nadangkes ket mapaksiatto manipud iti daga, ken mapaksiatto manipud
iti daytoy dagiti saan a mangtungtungpal kadagiti karida.

3

1 Anakko, saanmo a liplipatan dagiti bilbilinko, ken tungpalem dagiti
sursurok dita pusom, 2 ta inayonda kenka ti atiddog nga al-aldaw, ken
tawtawen ti panagbiag, ken talna. 3 Saanmo nga ipalubos a panawannaka
ti kinapudno ti tulag ken kinamatalek, maiyarig dagitoy iti kwintas
nga igalutmo iti tengngedmo, isuratmo dagitoy dita pusom. 4 Iti kasta

makasarakkanto iti pabor ken nasayaat a pakasaritaan iti imatang ti Dios
ken tao. 5 Agtalekka kenni Yahweh iti amin a pusom ken saanka nga
agtalek iti bukodmo a pannakaawat; 6 iti amin a dalanmo, bigbigem
isuna ket palintegennanto dagiti pagnaam. 7 Saanmo nga ipagarup
a masiribka; agbutengka kenni Yahweh ket tallikudam ti kinadakes.
8 Agbalinto daytoy a pannakapaimbag ti lasagmo ken pannakapapigsa ti
bagim. 9 Dayawem ni Yahweh iti kinabaknangmo ken kadagiti umuna
a bunga dagiti amin nga apitmo, 10 ket mapnonto dagiti kamaligmo ken
agklupluppiasto dagiti burnaymo, a napno iti baro nga arak. 11 Anakko,
saanmo a laisen ti panangdisiplina ni Yahweh ken saanmo a guraen
ti panangtubngarna, 12 ta disdisiplinaen ni Yahweh dagiti ay-ayatenna,
a kas iti panangdisiplina ti maysa nga ama iti anakna a makaay-ayo
kenkuana. 13 Naragsak ti makasarak iti kinasirib, makagun-od met isuna
iti pannakaawat. 14 Nasaysayaat ti magun-odmo iti kinasirib ngem iti
magun-odmo iti pirak ken nasaysayaat ti magungguna iti kinasirib ngem iti
balitok. 15 Napatpateg ti kinasirib ngem kadagiti alahas ken awan kadagiti
tartarigagayam ti maiyasping kenkuana. 16 Adda iti makannawan nga
imana dagiti al-aldaw; adda iti makannigid nga imana dagiti kinabaknang
ken pammadayaw. 17 Dagiti wagasna ket wagwagas ti kinaimbag ken amin
dagiti wagasna ket talna. 18 Isuna ket maiyarig a kayo ti biag kadagiti kum-
pet kenkuana, naragsak dagiti agtalinaed iti daytoy. 19 Babaen iti kinasirib
ket inaramid ni Yahweh ti daga, babaen iti kinalaingna ket inkabilna
dagiti adda iti langit. 20 Babaen iti pannakaammona ket naglukat dagiti
yuyeng ken intinnag dagiti ulep ti linnaawda. 21 Anakko, salimetmetam ti
naimbag a panangukom ken pannakaammo, ken saanmo nga isinsina ti
panagkitam kadagitoy. 22 Agbalindanto a biag ti kararuam ken a kuwintas
ti bendision nga isuotmo iti tengngedmo. 23 Ket magnakanto iti dalanmo
a sitatalged ken saanto a maitibkol ti sakam; 24 inton agiddaka, saankanto
nga agbuteng; inton agiddaka, mayatto ti pannaturogmo. 25 Saanka
nga agbuteng iti inton adda kellaat a dumteng ti pagbutngan wenno
panangdadael dagiti nadadangkes, 26 ta addanto ni Yahweh iti abaymo
ket saluadannanto ta sakam manipud iti pannakapalab-ogna. 27 Saanmo
nga iyimot ti kinaimbag kadagiti maikari iti daytoy, no adda kabaelam a
mangaramid iti daytoy. 28 Saanmo a kunaen iti kaarrubam, “Agsublikanto
no bigat ket itedkonto kenka,” idinto nga addan kenka ti kuarta. 29 Saanka
nga agpanggep a mangdangran iti kaarrubam— ti agnanaed iti asidegmo
ken agtaltalek kenka. 30 Saanka a makirinikiar nga awan gapgapuna
iti maysa a tao, idinto nga awan inaramidna kenka a dakes. 31 Saanka
nga umapal iti naranggas a tao wenno mangpili iti aniaman kadagiti
wagasna. 32 Ta ti ulbod a tao ket makarimon kenni Yahweh, ngem
iyasidegna kenkuana dagiti nalinteg a tattao. 33 Ti lunod ni Yahweh
ket adda iti balay dagiti nadangkes a tattao, ngem benbendisionanna ti
pagtaengan dagiti nalinteg a tattao. 34 Lalaisenna dagiti mananglais, ngem
kakaasianna dagiti napakumbaba a tattao. 35 Tawiden dagiti nasirib a
tattao ti pammadayaw, ngem maibabainto dagiti maag.

4

1 Annakko, denggenyo ti annuroten ti maysa nga ama, ken ipangagyo
tapno maammoanyo ti kayat a sawen ti pannakaawat. 2 Ik-ikkankayo iti
nasasayaat a sursuro; saanyo a laksiden ti pannursurok. 3 Idi maysaak nga

ubing ti amak, ti nalupoy ken kakaisuna nga anak ti inak, 4 sinurwannak
ket kinunana kaniak, "Ipapusom koma dagiti sasaok: tungpalem dagiti
bilinko ket agbiagka. 5 Gun-odem ti kinasirib ken pannakaawat; saanmo
a lipaten ken saanmo a laksiden dagiti sasaok; 6 saanmo a panpanawan
ti kinasirib ket bantayannakanto; ayatem isuna ket saluadannakanto. 7 Ti
kinasirib ti kapapatgan a banag, isu a gun-odem ti kinasirib ket busbusem
dagiti amin a kukuam tapno maalam ti pannakaawat. 8 Ipategmo
ti kinasirib ket itag-aynaka; padayawannaka inton arakupem isuna.
9 Mangikabil isuna iti balangat ti pammadayaw dita ulom; ikkannaka iti
napintas a korona." 10 Dumngegka anakko, ken ipangagmo dagiti sasaok,
ket maaddaankanto iti adu a tawen iti panagbiagmo. 11 Iturturongka
iti dalan ti kinasirib; idaldalanka kadagiti nalinteg a pagnaan. 12 Inton
magnaka, awanto ti agserra iti dalanmo ket no agtarayka, saankanto a
maitublak. 13 Petpetam ti disiplina, saanmo nga ib-ibbatan; bantayam, ta
isu ti biagmo. 14 Saanmo a suroten ti wagas dagiti nadangkes ken saanmo
nga ar-aramiden ti wagas dagiti agar-aramid iti dakes. 15 Liklikam daytoy,
saanka a mapmapan iti daytoy; liklikam daytoy ket magnaka iti sabali a
dalan. 16 Ta saanda a makaturog agingga a makaaramidda iti dakes ken
saanda a makaturog agingga nga adda maipatublakda. 17 Ta kankanenda
ti tinapay ti kinadangkes ken in-inumenda ti arak ti kinaranggas. 18 Ngem
ti dalan ti agar-aramid iti umno ket kas iti panagbannawag a lumawlawag;
rumanraniag agingga nga umay ti naan-anay a kinaraniag ti aldaw. 19 Ti
dalan dagiti nadangkes ket kasla sipnget - saanda nga ammo no ania
iti pakaitibtibkulanda. 20 Anakko, ipangagmo dagiti sasaok; denggem
dagiti ibagbagak. 21 Saanmo nga ik-ikkaten kadagitoy ti panagkitam;
salimetmetam dagitoy dita pusom. 22 Ta dagiti sasaok ket biag kadagiti
mangsapul kadagitoy ken salun-at iti entero a bagida. 23 Pagtalinaedem
a natalged ti pusom ken ikagumaam daytoy a bantayan, ta manipud iti
daytoy ket agayus ti ubbog ti biag. 24 Ikkatem ti panagul-ulbodmo ken
ibellengmo dagiti dakes a panagsarsaritam. 25 Arigna nga ikitam a deretso
dagiti matam ken iti sangoanam laeng ti kitkitam. 26 Agaramidka iti
nasimpa a pagnaan dagiti sakam; ket natalgedto dagiti amin a dalanmo.
27 Saanka a sumiasi a mapan iti kannawan wenno kannigid; iyadayom ti
sakam iti dakes.

5

1 Anakko, ipangagmo ti siribko, denggem a nasayaat no ania ti
pannakaawatko, 2 tapno masursurom ti maipanggep iti kinatimbeng, ket
masalakniban dagiti bibigmo ti pannakaammo. 3 Ta agtedtedted ti diro
manipud kadagiti bibig ti mannakikamalala, ken ti ngiwatna ket nalam-
lammuyot ngem iti lana, 4 ngem iti udina ket napait isuna a kas iti ajinco,
a makasugat a kas iti natadem a kampilan. 5 Dagiti sakana ket mapmapan
iti ipapatay; dagiti addangna ket agturong idiay sheol. 6 Saanna a
panpanunoten ti dalan ti biag. Agalla-alla isuna; saanna nga ammo
no sadino ti pappapananna. 7 Ket ita annakko, dumngegkayo kaniak;
kanayonyo a denggen dagiti ibagak. 8 Iyadayoyo kenkuana ti dalanyo,
ken saankayo nga umas-asideg iti ruangan ti balayna. 9 Iti kasta a wagas,
saanyonto nga ited ti dayawyo kadagiti dadduma wenno dagiti tawen
ti biagyo iti naulpit a tao; 10 saanto nga agrambak dagiti ganggannaet
kadagiti kinabaknangyo; ti natrabahoanyo ket saanto a mapan kadagiti

babbalay dagiti ganggannaet. 11 Umasugkayonto inton kanibusananen
ti biagyo, inton marunrunoten ti lasag ken bagiyo. 12 Kunaenyonto,
“Anian a pananggurak idi iti pannakadisiplina ken pananglalais ti pusok
iti panangilinteg! 13 Saanko a pinagtulnogan dagiti manursurok wenno
dinengngeg dagiti nangbilbilin kaniak. 14 Dandaniakon nadadael iti kasta
unay iti nagtetengngaan ti taripnong, kadagiti panaguummong dagiti
tattao.” 15 Uminomka iti danum manipud iti bukodmo a pagurnongan
iti danum, ken uminomka iti agay-ayus a danum manipud iti bukodmo a
bubon. 16 Rumbeng kadi a paglupiasem dagiti ubbogmo iti sadinoman, ken
pagayusem dagiti waigmo kadagiti plasa? 17 Kukuam laeng koma dagitoy,
ket saan a kadagiti ganggannaet a kaduam. 18 Mabendisionan koma ti
burayokmo, ken agragsakka koma iti asawam iti kina-agtutubom. 19 Ta
maiyarig isuna iti nakaay-ayat a kabaian nga ugsa ken iti makaay-ayo a
kabaian nga ugsa. Punoennaka koma ti barukongna iti ragsak iti amin a
tiempo; a kankanayon a maguyguyugoy gapu iti ayatna. 20 Ta apay koma
nga agpatiliwka anakko, iti maysa a mannakikamkamalala; apay koma nga
arakupem ti barukong ti babai a saanmo met nga am-ammo? 21 Makitkita
ni Yahweh ti amin nga ar-aramiden ti maysa a tao ken buybuyaenna ti
amin a dalan a pagpagnaanna. 22 Matiliwto ti maysa a nadangkes a tao
babaen kadagiti bukodna a basol; tenglento isuna iti nairut dagiti tali ti
basolna. 23 Matayto isuna gapu ta kurang isuna iti disiplina; maiyaw-awan
isuna gapu iti nakaro a kinamaagna.

6

1 Anakko, no nangilasinka iti kuartam kas pammatalged iti utang ti kaar-
rubam, no nagkarika para iti utang ti maysa a tao a saanmo nga am-ammo,
2 nangipakatka ngarud iti palab-og ti bagim babaen iti karim, ket natiliwka
babaen kadagiti sasaom. 3 Iti kasta ngarud, anakko, aramidem daytoy ket
isalakanmo ti bagim, ta addaka iti babaen ti asi ti kaarrubam. Mapanmo
ipakumbaba ti bagim ket ipakaasim iti kaarrubam a wayawayaannaka.
4 Saanmo nga iridridep dagiti matam ken saanmo pagkidemen dagiti
kalub ti matam. 5 Isalakanmo ti bagim a kas iti ugsa manipud iti ima
ti mangnganup, kas iti billit manipud iti ima ti sumisilo. 6 Kitaem ti kuton,
sika a sadut a tao, utobem dagiti wagasna ket agmasiribka. 7 Awan ti
mangidadaulo iti daytoy, opisial wenno turay, 8 ngem mangisagsagana
daytoy iti taraon iti kalgaw, ken kabayatan ti panagapit ket mangiduldulin
daytoy iti kanennanto. 9 Kasano pay aya a kabayag ti pannaturogmo,
sika sadut a tao? Kaanokanto pay a mariing manipud iti pannaturogmo?
10 “Iturogko pay bassit, iridepko laeng iti mabiit, idalikepkepko pay biit”-
11 ket umayto ti kinakurapaymo a kas iti agtatakaw ket dagiti kasapulam
a kasla nakaarmas a suldado. 12 Ti awan pategna a tao - ti nadangkes a
tao - ket agbibiag babaen iti kinaulbodna, 13 a kumanidday, sumanenyas
babaen kadagiti sakana, ken agitudo-tudo babaen kadagiti ramayna. 14 Iti
pusona ket agpangpanggep isuna iti dakes babaen iti panangallilaw;
kanayon isuna a mangparnuay iti riri. 15 Ngarud, apagdarikmatto a
kamaten isuna ti pannakadidigrana; apagkanitonto a madadael isuna ket
saanen nga umimbag. 16 Adda innem a banag a kagurgura ni Yahweh,
adda pito a makarimon kenkuana: 17 Dagiti mata ti napalangguad a tao,
dila nga agul-ulbod, im-ima a mangpaspasayasay iti dara dagiti inosente
a tattao, 18 puso a mangparpartuat kadagiti dakes a panggep, saksaka a

napartak a tumaray a mapan agaramid iti dakes, 19 saksi a mangibagbaga
kadagiti inuulbod, ken ti agparparnuay iti riri kadagiti agkakabsat.
20 Anakko, tungpalem ti bilin ti amam, ken saanmo a baybay-an ti sursuro
ti inam. 21 Arigna nga igaluttmo a kanayon dagitoy iti pusom; arigna nga
igalutmo dagitoy iti tengngedmo. 22 Tunggal magnaka, idalandaka; tunggal
maturogka, bantayandaka; ken tunggal agriingka, isurodaka. 23 Ta dagiti
bilbilin ket arigna ti maysa a pagsilawan, ken ti panangisuro ket arigna ti
maysa a silaw; dagiti panangilinteg ti pannakadisiplina ket isu ti dalan ti
panagbiag. 24 Iyadayonaka daytoy manipud iti narugit a babai, manipud iti
nalamuyot a sasao ti mannakimalala. 25 Saanmo a paggarteman iti pusom
ti pintasna, ken saanmo nga itulok a tengngelennaka babaen kadagiti
kurimatmatna. 26 Mabalin nga aggatad iti maysa a tinapay ti bayad
ti pannakikaidda iti maysa a balangkantis, ngem ti asawa ti dadduma
ket mabalin a ti kakaisuna a biagmo ti gatadna. 27 Mabalin aya met a
sakruyen ti maysa a tao ti apuy a saan a mapuoran dagiti pagan-anayna?
28 Mabalin aya met a magna ti maysa a tao iti rabaw dagiti beggang a
saan a masinit dagiti sakana? 29 Kasta ngarud ti lalaki a makikakaidda
iti asawa ti kaarrubana; sigurado a madusa ti makikakaidda kenkuana.
30 Saan nga umsien dagiti tattao ti agtatakaw no nagtakaw isuna tapno
mapnek ti pagkasapulanna gapu iti bisinna. 31 Ngem no matiliw isuna,
bayadannanto iti maminpito ti tinakawna; masapul nga itedna amin nga
adda gatadna a banag iti uneg ti balayna. 32 Awan pannakaawat ti tao a
makikamkamalala; ti tao a mangar-aramid iti daytoy ket daddadaelenna ti
bagina. 33 Sugsugat ken pannakaibabain ti maikari kenkuana, ken saanto a
mapunas ti pannakaibabainna. 34 Ta ti imon ket pagbalinenna a nauyong
ti maysa a lalaki; saan isuna a mangipakita iti asi inton agibales isuna.
35 Saanto isuna nga umawat iti bayad, ken saan isuna a mapasuksukan,
uray no ikkam isuna iti adu a sagut.

7

1 Anakko, salimetmetam dagiti sasaok ken idulinmo dagiti bilbilinko iti
kaunggam. 2 Salimetmetam dagiti bilbilinko ket agbiagka ken salimet-
metam ti pagannurotak a kas iti panagaywanmo iti bukelbukel dagiti
matam. 3 Igalutmo dagitoy kadagiti ramaymo; isuratmo dagitoy dita
pusom. 4 Kunaem iti kinasirib, “Sika ti kabsatko a babai,” ken awagam
a kabagiam ti pannakaawat, 5 tapno maiyadayodaka iti manggargari a
babai, manipud iti babai a makikamkamalala babaen iti nalamuyot a
sasaona. 6 Timman-awak manipud iti tawa ti balayko, 7 ket nakitak ti adu
nga agtutubo a lallaki a saan pay a nasuroan. Nakitak manipud kadagiti
agtutubo ti maysa nga agtutubo a lalaki nga awan ammona. 8 Magmagna
dayta nga agtutubo iti kalsada nga asideg iti balay ti babai nga adda iti
nagsabatan ti kalsada, ket nagturong isuna iti balay ti babai- 9 sumipnget
idi, sardam, iti karabianna ken nasipnget. 10 Ket adda babai a nangsabat
kenkuana sadiay, nakakawes a kas iti maysa a balangkantis, ken ammo
ti babai no apay nga adda isuna sadiay. 11 Naariwawa ken nasukir
isuna, saan nga agtaltalinaed dagiti sakana iti pagtaengan- 12 ita ket adda
kadagiti kalsada, damdama ket adda iti pagtagilakuan, agpadpadaan isuna
iti amin a suli. 13 Ginammatanna ngarud ti agtutubo sana inungngoan, ket
napuskol ti rupana a kinunana kenkuana, 14 “Nangidatagak iti daton a
pakikappia ita nga aldaw, binayadakon dagiti karik, 15 isu a rimmuarak a

makisinnarak kenka, a sigagagar a mangsapul kenka, ket nasarakankan.
16 Inap-apak ti pagiddaak, kadagiti de kolor a lino manipud Egipto.
17 Binangbangloak ti pagiddaak iti mirra, aloe ken kanela. 18 Umayka,
agpennekta iti ragsak inggana no bigat; agragsakta iti kasta unay iti
nadumaduma a kita ti panagkaidda. 19 Awan ti asawak idiay balay;
nagdaliasat isuna iti adayo. 20 Nangitugot isuna iti sangasupot a kuarta;
agsublinto isuna iti aldaw ti kabus." 21 Inallukoyna ti agtutubo gapu iti
makagargari a panagsasaona, ken naallukoyna isuna babaen iti nalamuyot
a panagsasaona. 22 Simmurot ti lalaki iti babai a kas iti maysa a kalakian
a baka a maipan iti pagpartian, wenno kas iti maysa nga ugsa a napalab-
ogan, 23 agingga nga adda pana a simmalput iti dalemna- wenno kas iti
billit nga agdardaras nga agturong iti silo, saanna nga ammo a kasukat
daytoy ti biagna. 24 Ket ita, annakko, denggendak; ipangagyo ti ibagbagak.
25 Saan koma a maibaw-ing ti pusoyo kadagiti aramidna; saankayo a
paiyaw-awan kadagiti dalanna. 26 Adun ti dinadaelna a biktima; saandan a
mabilang. 27 Ti balayna ket adda iti dalan nga agturong iti sheol; agpababa
daytoy kadagiti siled ti patay.

8

1 Saan aya met nga umaw-awag ti Kinasirib? Saan kadi nga ipigpigsa
ti Pannakaawat ti timekna? 2 Kadagiti tapaw dagiti turod iti igid ti
kalsada, iti nagsasabatan dagiti kalsada, agtaktakder ti Kinasirib. 3 Iti
abay ti pagserkan ti siudad, iti asideg dagiti ruangan ti siudad, umaw-awag
isuna. 4 "Tattao, umaw-awagak kadakayo ken pukpukkawak dagiti annak
dagiti tattao. 5 Dakayo a saan pay a nasuroan, masapul a maawatanyo
ti kinasirib ken dakayo a manggurgura iti pannakaammo, masapul a
maaddaankayo iti mannakaawat a puso. 6 Dumngegkayo ket mangisaoak
kadagiti nasasayaat a banbanag ken inton aglukat ti bibigko, ibagak
ti umno- 7 ta mapagtalkan ti ibagbaga ti ngiwatko, ken kagura dagiti
bibigko ti kinadangkes. 8 Nalinteg dagiti amin a sasao ti ngiwatko; awan
kadagitoy ti makapaallilaw wenno makaiyaw-awan. 9 Dagiti amin a
sasaok ket nalawag para iti makaawat; ti sasaok ket umno para kadagiti
mangsapsapul iti pannakaammo. 10 Piliem ti sursurok saan ket a ti
pirak. Piliem ti pannakaammo saan ket a ti puro a balitok. 11 Ta
siak a Kinasirib, ket nasaysayaat ngem kadagiti alahas; awan kadagiti
trarigagaymo ti mabalin a maiyasping kaniak. 12 Siak a Kinasirib, ket
kaduak nga agbibiag ti Kinamanakem, ken addaanak iti pannakaammo
ken kinatimbeng. 13 Ti panagbuteng kenni Yahweh ket pananggura
iti dakes- kagurgurak ti napannakkel ken natangsit, ti dakes a wagas,
ken makaallilaw a panagsasao- kagurgurak dagitoy. 14 Adda nasayaat a
balakadko ken nasayaat a kinasirib; adda pannakaawatko, ken kukuak
ti kinapigsa. 15 Babaen kaniak nga agturay dagiti ari - kasta met dagiti
natakneng a tattao, ken amin nga agturturay a nalinteg. 16 Babaen kaniak
nga agturay a nalinteg dagiti prinsipe ken natatakneng ken dagiti amin
a turay. 17 Ay-ayatek dagiti mangay-ayat kaniak, ken masarakandak
dagiti nagaed a mangsapul kaniak. 18 Adda kaniak ti kinabaknang ken
dayaw, awan patinggana a kinabaknang ken kinalinteg. 19 Nasaysayaat
ti bungak ngem iti balitok, nasaysayaat uray pay ngem iti napino a
balitok; nasaysayaat ti maipaayko ngem iti puro a pirak. 20 Magmagnaak
iti nalinteg a dalan, kadagiti dalan nga agturong iti umno, 21 tapno

makaitedak iti tawid kadagiti mangay-ayat kaniak ken tapno punoek dagiti pagiduldulinanda iti gameng. 22 Pinarsuanak ni Yahweh manipud idi
punganay - ti immuna kadagiti inaramidna idi un-unana a panawen.
23 Manipud idi nabayagen a panawen ket addaakon - manipud iti immuna,
manipud iti panangrugi ti daga. 24 Sakbay pay a naadda dagiti taaw,
naipasngayakon- sakbay pay a naadda dagiti ubbog nga aglaplapusanan
iti danum, 25 sakbay pay a naisaad dagiti bantay, ken sakbay pay a naadda
dagiti turod, naiyanakakon. 26 Naiyanakakon sakbay pay nga inaramid
ni Yahweh ti daga wenno dagiti tay-ak, wenno uray ti immuna a tapok
ti lubong. 27 Addaakon idi inaramidna dagiti langit, idi inugedanna ti
beddeng iti rabaw ti taaw. 28 Addaakon idi inaramid ni Yahweh dagiti
tangatang ken idi inaramidna dagiti burayok ti taaw. 29 Addaak idi
inaramidna dagiti pagpatinggaan ti baybay, tapno saan nga agwaras dagiti
danum iti labes ti imbilinna a pagtalinaedan dagitoy, ken idi imbilinna
ti rumbeng a pakaikabilan dagiti pundasion ti daga. 30 Addaak idi iti
abayna, a kasla maysa a mangidaulo iti trabaho, ket siak idi ti ragsakna
iti inaldaw, a kanayon a naragsak iti sangoananna. 31 Nakaragragsakak
iti entero a lubongna, ken nakaragragsakak kadagiti tattao. 32 Ket ita,
annakko, denggendak, agragsakto dagiti mangar-aramid kadagiti wagasko.
33 Denggenyo ti sursurok ken agmasiribkayo; saanyo a iyaleng-aleng
daytoy. 34 Agragsakto ti dumdumngeg kaniak - nga agbanbantay nga
inaldaw kadagiti ruanganko, a mangur-uray kaniak iti abay dagiti ridaw
ti pagtaengak. 35 Ta ti siasinoman a mangbirok kaniak, masarakanna ti
biag, ken masarakanna ti pabor ni Yahweh. 36 Ngem ti saan a mangbirok
kaniak, dangdangranna ti bagina; dagiti amin a manggurgura kaniak ket
ay-ayatenda ti patay.”

9

1 Impatakder ti Kinasirib ti bukodna a balay; nangaramid isuna iti
pito nga adigi manipud kadagiti batbato. 2 Nangisagana isuna kadagiti
ayup a kukuana a maidasar a pangrabii; tinimplana ti arakna; ken
insaganana ti lamisaanna. 3 Nangibaon isuna kadagiti babaonenna a
mapan mangawis ket umaw-awag isuna manipud iti kangangatoan a disso
iti siudad: 4 “Paumayenyo koma ditoy dagiti saan a nasursuroan!” kunana
kadagiti awan ammona. 5 “Umaykayo, kanenyo ti taraonko, ken inumenyo
ti tinemplak nga arak. 6 Ibatiyo ti kinaignoranteyo, ket agbiagkayo;
magnakayo iti dalan ti pannakaawat. 7 Siasinoman a mangbabalaw
iti mananglais ket mangaw-awis iti mismo a pannakairurumenna, ken
siasinoman a mangtubngar iti nadangkes a tao ket madangran. 8 Saanmo a
tubtubngaren ti mananglais, di la ket ta guraennaka; tubngarem ti nasirib
a tao, ket ayatennaka. 9 Isuroam ti nasirib a tao, ket ad-adda a sumirsirib
pay isuna; isuroam ti nalinteg a tao, ket manayunanto pay ti ammona.
10 Ti panagbuteng kenni Yahweh ket isu ti pangrugian ti kinasirib, ken
ti pannakaammo iti maipapan iti Nasantoan ket pannakaawat. 11 Ta
babaen kaniak ket mapaadunto dagiti al-aldawmo, ken manayunan ti
tawtawen ti panagbiagmo. 12 No nasiribka, nasiribka a maipaay met laeng
kenka, ngem no manglaiska, baklayemto nga agmaymaysa.” 13 Naariwawa
ti maag a babai- awan sursurona ken awan ammona. 14 Agtugtugaw
isuna iti ruangan ti balayna, iti tugaw nga adda iti kangangatoan a disso
iti ili. 15 Aw-awaganna dagiti lumablabas, dagiti tattao nga agbibiag

a sililinteg. 16 “Paumayenyo koma ditoy dagiti saan a nasursuroan!”
kinunana kadagiti awan ammona. 17 “Nasam-it dagiti tinakaw a danum,
ken naimas ti tinakaw a tinapay.” 18 Ngem saanna nga ammo nga adda
sadiay dagiti natay, a dagiti sangaili ti babai ket adda kadagiti yuyeng ti
sheol.”

10

1 Dagiti proverbio ni Solomon. Paragsaken ti maysa a nasirib nga
anak ti amana ngem ti maag nga anak ket mangted iti ladingit iti
inana. 2 Awan pateg dagiti gameng a naurnong babaen iti kinadangkes,
ngem ti panagaramid iti nalinteg ket iyadayonaka iti patay. 3 Saan nga
ipalubos ni Yahweh a mabisinan dagiti agar-aramid iti nalinteg, ngem
paayenna dagiti kalikagum dagiti nadangkes. 4 Ti nasadut nga ima ti
mangpapanglaw iti maysa a tao, ngem ti ima ti nagaget a tao ket makagun-
od kadagiti kinabaknang. 5 Ti nasirib nga anak ket agur-urnong iti apit
iti kalgaw, ngem nakababain para kenkuana ti maturog kabayatan ti
panagapit. 6 Dagiti sagut manipud iti Dios ket maited kadagiti agar-
aramid iti nalinteg, ngem ti ngiwat ti nadangkes ket kalkalubanna ti
kinaranggas. 7 Parparagsakennatayo ti tao nga agar-aramid iti nalinteg
tunggal malagiptayo isuna, ngem madadael ti nagan ti nadangkes.
8 Awaten dagiti nanakem dagiti bilbilin, ngem madadael ti naariwawa a
maag. 9 Ti agbibiag iti kinapudno ket agbibiag iti kinatalged, ngem ti tao a
pagbalbalinenna a killo dagiti wagasna ket masukalanto. 10 Mangpataud
iti ladingit ti tao nga kumanidday, ngem madadael ti naariwawa a maag.
11 Ti ngiwat ti agar-aramid iti nalinteg ket burayok ti biag, ngem ti ngiwat ti
nadangkes ket ilemlemmengna ti kinaranggas. 12 Ti gura ket mangpataud
kadagiti riri, ngem abbongan ti ayat ti amin a nagkurangan ti dadduma.
13 Ti kinasirib ket masarakan kadagiti bibig ti mannakaawat a tao, ngem
ti pagbaut ket para iti tao nga awanan pannakaawat. 14 Dagiti nasirib
a tattao ket agiduldulin iti pannakaammo, ngem ti ngiwat ti maag ket
mangiyas-asideg iti pannakadadael. 15 Ti kinabaknang ti nabaknang a tao
ket isu ti maiyarig a siudadna a nasarikedkedan; ti kinapanglaw dagiti
nakurapay ti mismo a pakadadaelanda. 16 Ti tangdan dagiti agar-aramid iti
nalinteg ket agturong iti biag; ti magun-od dagiti nadangkes ti mangiturong
kadakuada iti pagbasolan. 17 Adda dalan nga agturong iti biag para iti
mangsursurot iti panangdisiplina, ngem maiyaw-awan ti manglaksid iti
panangtubngar. 18 Ti siasinoman a mangilimed iti gurana ket addaan
iti ulbod a bibig, ken ti siasinoman a mangiwarwaras iti pammadakes
ket maag. 19 No adda adu a sasao, saan a maawan ti panagsalungasing,
ngem masirib ti siasinoman a naannad kadagiti ibagbagana. 20 Ti agar-
aramid iti nalinteg ket maiyarig iti puro a pirak ti dilana; bassit laeng ti
pategna iti puso ti nadangkes. 21 Dagiti bibig ti agar-aramid iti nalinteg ket
adu ti mataraonanna, ngem dagiti maag ket matay gapu iti kinakurang
ti ammoda. 22 Dagiti nasayaat a sagut ni Yahweh ket mangmangted iti
kinabaknang ken saanna dagitoy a nayunan iti rigat. 23 Ti kinadangkes ket
ay-ayam nga ay-ayamen dagiti maag, ngem ti kinasirib ket pakaragsakan
ti tao a mannakaawat. 24 Ti pagbutbutngan ti nadangkes ket dumtengto
kenkuana, ngem ti tarigagay ti nalinteg ket maitedto kenkuana. 25 Dagiti
nadangkes ket maiyarig iti lumablabas a bagio, ket agpukawen, ngem
dagiti agar-aramid iti nalinteg ket pundasion nga agpaut iti agnanayon.
26 Kas iti suka kadagiti ngipen ken asuk kadagiti mata, kasta ti sadut

kadagiti mangibabaon kenkuana. 27 Ti panagbuteng kenni Yahweh ket
mangpaatiddog iti biag, ngem umababa dagiti tawtawen dagiti nadangkes.
28 Ti namnama dagiti agar-aramid iti nalinteg ket isu ti rag-oda, ngem
umababa dagiti tawtawen dagiti nadangkes. 29 Salsalakniban ti wagas
ni Yahweh dagiti napudno, ngem pakadadaelan daytoy para kadagiti
nadangkes. 30 Saan a pulos a mapukaw dagiti agar-aramid iti nalinteg,
ngem dagiti nadangkes ket saan nga agtalinaed iti daga. 31 Ti bunga
ti kinasirib ket agtaud iti ngiwat dagiti agar-aramid iti nalinteg, ngem
maputedto ti ballikog a dila. 32 Ammo dagiti bibig dagiti agar-aramid iti
nalinteg no ania ti makaay-ayo, ngem ti ngiwat dagiti nadangkes, ammoda
no ania ti ballikog.

11

1 Kagurgura ni Yahweh ti nakaur a timbangan, ngem pakaragsakanna
ti apag-isu a dagsen. 2 No rumsua ti panagpannakkel, umay met
ti pannakaibabain, ngem iti kinapakumbaba umay ti kinasirib. 3 Ti
kinamatalek dagiti nalinteg ti mangidalan kadakuada, ngem dagiti nakillo
a wagwagas dagiti mangliliput ti mangdadael mismo kadakuada. 4 Awan
serserbina ti kinabaknang iti aldaw ti pungtot, ngem ti panagaramid
iti nalinteg iyadayonaka iti patay. 5 Ti nalinteg nga aramid ti tao nga
awan pakapilawanna ti mangpalinteg iti dalanna, ngem madadaelto dagiti
nadangkes gapu iti bukodda a kinadangkes. 6 Ti umno nga ugali dagiti
mangay-ayo iti Dios ti mangpatalinaed kadakuada a natalged, ngem
mapalab-ogan dagiti mangliliput babaen kadagiti kalikagumda. 7 No
adda matay a tao a nadangkes, agpukaw ti namnamana, ket awanto ti
pagturongan ti namnama nga adda iti bilegna. 8 Ti agar-aramid iti nalinteg
ket maiyadayo iti riribuk, ketdi, dumteng daytoy kadagiti nadangkes.
9 Babaen iti ngiwatna, dadaelen ti tao nga awanan iti dios ti kaarrubana,
ngem babaen iti pannakaammo ket agtalinaed a natalged dagiti agar-
aramid iti nalinteg. 10 No rumang-ay dagiti agar-aramid iti nalinteg, agrag-
o ti siudad; no mapukaw dagiti nadangkes, adda panagdirdir-i. 11 Babaen
kadagiti nasasayaat a sagut dagiti mangay-ayo iti Dios, maidayaw ti siudad;
gapu iti ngiwat dagiti nadangkes, marba ti siudad. 12 Awan ammo ti tao
a manglais iti gayyemna, ngem naulimek ti tao nga addaan pannakaawat.
13 Ti siasinoman a mapmapan mangperperdi ket agipalpalgak kadagiti
palimed, ngem ti napudno a tao ket saluadanna ti palimed. 14 No awan
ti nasirib a panangidalan, madadael ti nasion, ngem umay ti panagballigi
babaen iti panangiyuman kadagiti adu a mammagbaga. 15 Siasinoman
a mangpatalged iti utang ti ganggannaet ket sigurado nga agsagabanto,
ngem natalged ti tao a kagurgurana ti agkari babaen iti kasta. 16 Ti
naparabur a babai, magun-odna ti pammadayaw, ngem dagiti naulpit a
tattao, petpetpetanda ti kinabaknang. 17 Ti naasi a tao gunggunaanna
ti bagina, ngem ti naulpit a tao saksaktanna ti bagina. 18 Agulbod ti
nadangkes a tao tapno magun-odna ti gunggunana, ngem ti tao nga agmula
iti umno ket apitenna ti supapak ti kinapudno. 19 Ti napudno a tao
nga agar-aramid iti umno ket agbiag, ngem ti tao a mangkamkamat iti
kinadakes ket matay. 20 Kagurgura ni Yahweh dagiti dakes ti pusoda,
ngem pakaragsakanna dagiti tattao nga awan pakababalawan dagiti
wagwagasda. 21 Sigurado daytoy—madusanto dagiti nadangkes a tattao,
ngem natalgedto dagiti kaputotan dagiti agar-aramid iti umno. 22 Kasla
aritus a balitok iti subsob ti baboy ti napintas a babai nga awanan

pannakaawat. 23 Dagiti tarigagay dagiti agaramid iti umno ket agbanag
a nasayaat, ngem pungtot laeng ti manamnama dagiti nadangkes a tattao.
24 Adda maysa a tao a managmula iti bukel— ad-addunto pay ti maapitna;
adda met sabali saan a managmula, pumanglaw isuna. 25 Ti naparabur
a tao ket rumang-ay, ken ti tao a manangted iti danum iti sabali ket
maaddanto iti danum a para iti bagina. 26 Ilunodto dagiti tattao ti tao
nga agkedked nga aglako iti bukel, ngem mabalangatan iti nasasayaat
a sagsagut ti ulo ti tao nga agilaklako iti daytoy. 27 Ti tao a napasnek
nga agbiruk iti kinaimbag ket makasarak pay iti parabur, ngem ti tao a
mangsapsapul iti dakes ket masarakannanto ti dakes. 28 Madadael dagiti
agtalek kadagiti kinabaknangda, ngem kas iti bulong ket lumangto dagiti
agar-aramid iti umno. 29 Ti tao a mangmangyeg iti riribuk iti balayna
ket agtawiddanto iti angin, ken ti maag ket agbalinto nga adipen ti tao a
nasirib. 30 Dagiti agar-aramid iti umno ket kaslanto iti kayo ti biag, ngem ti
kinaranggas ket ik-ikkatenna ti biag. 31 No dagiti agar-aramid iti umno ket
aw-awatenda ti maiparbeng kadakuada, kasta met ngarud ti nadangkes
ken ti managbasol!

12

1 Ti siasinoman a mangay-ayat iti panangdisiplina ket ay-ayatenna met
ti pannakaammo, ngem ti tao a kagurgurana ti pannakatubngar ket
nengneng. 2 Pabpaboran ni Yahweh ti tao a naimbag, ngem dusdusaenna
ti tao nga agpangpanggep iti dakes. 3 Saan a mapatibker ti maysa a
tao babaen iti kinadangkes, ngem dagiti agar-aramid iti umno ket saan
a maparut. 4 Ti asawa a babai a naimbag ket maiyarig a balangat
ti asawana, ngem ti babai a mangipapaay iti pakaibabainan ket kasla
sakit a mangrunot kadagiti tultulangna. 5 Dagiti panggep dagiti agar-
aramid iti umno ket nalinteg, ngem ti pammagbaga dagiti nadangkes ket
makaallilaw. 6 Ti sasao dagiti nadangkes a tattao ket maiyarig iti maysa
a panangsaneb a mangur-uray iti gundaway a pumatay, ngem ti sasao
dagiti nalinteg ket pagtalinaedenna ida a natalged. 7 Dagiti nadangkes
a tattao ket naparmeken ket awandan, ngem ti balay dagiti agar-aramid
iti umno ket nakatakder latta. 8 Maidaydayaw ti maysa a tao babaen iti
kaadu ti kinasirib nga adda kenkuana, ngem mauy-uyaw ti tao a ballikug
ti pilpilienna. 9 Nasaysayaat ti maaddaan iti saan unay a napateg a
saad— ti laeng panagbalin nga adipen—ngem iti agpalastogka maipapan
iti kinapategmo ngem awan met taraonmo. 10 Ti tao nga agar-aramid
iti umno ket kailalaanna ti kasapulan ti ayupna, ngem uray pay ti asi
ti nadangkes ket agbalin a nadawel. 11 Ti tao a mangtrabtrabaho iti
dagana ket maaddaan iti nawadwad a taraon, ngem ti mangkamkamat iti
awan serserbina a panggep ket awan nakemna. 12 Tartarigagayan dagiti
nadangkes a tattao ti tinakaw dagiti dakes a tattao manipud kadagiti sabali,
ngem ti bunga dagiti agar-aramid iti umno ket aggapu met laeng kadagiti
bagbagida. 13 Ti dakes a tao ket napalab-ogan babaen iti nadangkes a
panagsasaona, ngem dagiti agar-aramid iti umno ket makalisida iti riribuk.
14 Mapunno iti nasasayaat a banbanag ti maysa a tao manipud iti bunga
dagiti sasaona, a kas iti panangungona kenkuana dagiti ar-aramiden
dagiti imana. 15 Ti wagas ti maag nalinteg kadagiti bukodna a mata,
ngem ti masirib a tao dumdumngeg iti pammagbaga. 16 Maminpinsan
nga ipakpakita ti maag ti ungetna, ngem nasirib ti di mangikankano iti
panangpabainda kenkuana. 17 Ti agsasao iti kinapudno ibagbagana ti

umno, ngem ti palso a saksi agibagbaga iti inuulbod. 18 Dagiti sasao ti
darasudos nga agsasao ket kasla pannakaiduyok ti kampilan, ngem ti dila
ti masirib mangipapaay iti pannakapaimbag. 19 Dagiti napudno a bibig
ket agpaut iti agnanayon, ngem ti agul-ulbod a dila ket apagdarikmat
laeng. 20 Adda panangallilaw kadagiti puso dagiti agpangpanggep nga
agaramid iti dakes, ngem dumteng ti rag-o kadagiti mangibalbalakd iti
talna. 21 Awan sakit a dumteng kadagiti agar-aramid iti umno, ngem
napnoan iti rigat dagiti nadangkes a tattao. 22 Kagurgura ni Yahweh
dagiti ulbod a bibig, ngem pakaragsakanna dagiti agbiag a sipupudno.
23 Ilemlemmeng ti manakem a tao ti kinalaingna, ngem agpukpukkaw iti
minamaag ti puso dagiti maag. 24 Agturay dagiti nagaget a tattao, ngem
mapilitan nga agtrabaho dagiti nasadut a tattao. 25 Ti panagdandanag
ti puso ti maysa a tao ti mangpababa kenkuana, ngem ti nasayaat a
sao ti mangparparagsak kenkuana. 26 Ti tao a mangar-aramid iti umno
ket maysa a tarabay iti gayyemna, ngem ti wagas dagiti nadangkes iti
mangiyaw-awan kadakuada. 27 Saan a maituntuno dagiti nasadut a tattao
dagiti naanupanda, ngem makagun-odto iti napapateg a kinabaknang ti
nagaget a tao. 28 Makasarak iti biag dagiti magna iti umno a dalan, ken
awan ti ipapatay iti pagnaanna.

13

1 Denggen ti masirib nga anak ti panangisuro ti amana, ngem ti
mananglalais saanto a dumngeg iti panangtubngar. 2 Ragragsaken ti
maysa a tao dagiti naimbag a banbanag manipud iti bunga ti ngiwatna,
ngem ti paggugusto ti mangliliput ket kinaranggas. 3 Ti mangsalsaluad
iti ngiwatna salsalaknibanna ti biagna, ngem ti sumanao daddadaelenna
ti bagina. 4 Awan kadagiti tarigagay dagiti nasadut a tattao ti magun-
dda, ngem magun-odto amin dagiti nagaget a tattao dagiti tarigagayda.
5 Ti agar-aramid iti umno ket kagurgurana ti kinaulbod, ngem pagba-
linen ti nadangkes a tao ti bagina a makarimon, ken ar-aramidenna ti
nakababain. 6 Salsalakniban ti kinalinteg dagiti saan a biddut ti wagasda,
ngem iyadayo ti kinadangkes dagiti agbasbasol. 7 Adda maysa a tao a
mangpabpabaknang iti bagina ngem awanan met a pulos, ken adda ti
maysa a tao a mangmangted kadagiti amin a kukuana, ngem, pudpudno
a baknang isuna. 8 Mabalin a subboten ti nabaknang a tao ti biagna
babaen kadagiti sanikuana, ngem saanto a pulos a makaawat ti napanglaw
a tao iti kasta a kita ti pangta. 9 Agragrag-o ti silaw ti agar-aramid iti
umno, ngem maiddep ti pagsilawan ti nadangkes. 10 Ti kinatangsit ket
mangparnuay laeng iti riri, ngem adda kinasirib kadagiti dumdumngeg
iti naimbag a pammagbaga. 11 Maibus ti kinabaknang no kasta unay ti
kinaparammag, ngem ti agur-urnong iti kuarta babaen iti panagtrabaho ti
imana mapaaduna ti kuartana. 12 No naitantan ti namnama, burakenna ti
puso, ngem ti kalikagum a natungpal ket maiyarig a kayo ti biag. 13 Ti tao
a mangum-umsi iti sursuro ket sagrapennanto met laeng daytoy, ngem
magunggonaanto ti tao a mangraem iti bilin. 14 Ti sursuro ti masirib a
tao ket maiyarig a burayok ti biag, iyadayunaka manipud kadagiti silo ni
patay. 15 Makagun-od iti pabor ti nasayaat a pannakaawat, ngem awan
patinggana ti dalan ti mangliliput. 16 Mangngeddeng dagiti manakem
a tattao segun iti pannakaammoda, ngem ibutbutaktak ti maag ti kina-
maagna. 17 Matnag iti riribuk ti mensahero a nadangkes, ngem mangiyeg
iti kapia ti mensahero a napudno. 18 Pumanglaw ken maibabainto ti saan a

mangikankano iti panangdisiplina, ngem maidaydayawto ti makasursuro
manipud iti pannakailintegna. 19 Ti natungpal a kalikagum ket nasam-
it iti paggugusto, ngem kagurgura dagiti maag a tallikudan ti kinadakes.
20 Makipagbiagka kadagiti masirib a tattao ket agbalinka a masirib, ngem
dagiti kakaddua dagiti maag ket agsagaba iti kinaranggas. 21 Kamkamaten
ti didigra dagiti managbasol, ngem magunggonaan iti nasayaat dagiti
mangar-aramid iti umno. 22 Ti nasayaat a tao mangibati iti tawiden dagiti
appokona, ngem ti kinabaknang ti managbasol ket maidulin para kadagiti
agar-aramid iti umno. 23 Ti saan a naarado a taltalon a kukua ti napanglaw
ket mabalin a mangpaadda iti adu a taraon, ngem pukawen daytoy ti
kinakillo. 24 Ti tao a saan a mangdisdisiplina iti anakna, kagurgurana ti
anakna, ngem ti tao a mangay-ayat iti anakna ket disdisiplinaenna daytoy.
25 Ti tao nga agar-aramid iti umno ket mangan agingga a mapennek, ngem
ti tiyan ti nadangkes ket kanayon a mabisin.

14

1 Ti masirib a babai ur-urnosenna ti balayna, ngem ti maag a babai ket
daddadaelenna daytoy babaen kadagiti mismo wagasna. 2 Ti agbibiag
a nalinteg ket addaan iti panagbuteng kenni Yahweh, ngem ti saan a
napudno iti wagasna ket um-umsienna ni Yahweh. 3 Manipud iti ngiwat
ti maag tumaud ti kinatangsitna, ngem dagiti bibig dagiti masirib ti
mangsalaknib kadakuada. 4 No awan ti baka, nadalus ti kulloong, ngem
mabalin a maadda ti nawadwad nga apit babaen iti pigsa ti baka. 5 Ti
napudno a saksi saan nga agul-ulbod, ngem ti palso a saksi agisawsawng
iti inuulbod. 6 Ti tao a mangipagpagarup a nalalaing isuna ngem iti
dadduma ket kasla mangbirbiruk iti kinasirib ket awan mabirukanna,
ngem nalaka nga umay ti pannakaammo iti tao a masirib. 7 Adaywam
ti maag a tao, ta awan ti maadalmo kenkuana. 8 Ti kinasirib ti nanakem
a tao ket ti panangawatna iti bukodna a biag, ngem ti kinamaag dagiti
maag ket panangallilaw. 9 Manglalais dagiti maag no maidaton ti daton
a para iti basol, ngem pagbibingayan dagiti nalinteg ti pabor. 10 Ammo ti
puso ti bukodna a kinasaem, ket awan ganggannaet a makabingay iti rag-
ona. 11 Madadael ti balay dagiti nadangkes a tattao, ngem rumangpaya
ti tolda dagiti nalinteg a tattao. 12 Adda dalan a kasla nalinteg iti
panagkita ti maysa a tao, ngem ti pagtungpalanna ket iti laeng patay.
13 Mabalin nga agkatawa ti maysa a puso ngem makarikna latta ti ut-ot,
ken mabalin a ti rag-o ket agtungpal laeng iti panagladingit. 14 Gun-odento
ti tao a saan a napudno ti maiparbeng iti wagasna, ngem gun-odento ti
nasayaat a tao ti rumbeng kenkuana. 15 Ti tao a saan a nasursuroan ket
mamati iti amin a banbanag, ngem ti nanakem a tao ket ad-adalenna
dagiti addangna. 16 Ti masirib a tao ket addaan iti panagbuteng ken
ad-adaywanna ti dakes, ngem sitatalek ti maag a mangikkat iti ballaag.
17 Ti tao a nalaka nga agunget ket agar-aramid kadagiti minamaag a
banbanag, ken ti tao nga agar-aramid kadagiti dakes a panggep ket
magurgura. 18 Tawiden dagiti saan a nasursuroan a tattao ti kinanengneng
ngem napalikmutan iti pannakaammo dagiti nanakem a tattao. 19 Dagiti
dakes ket agruknoyto iti sangoanan dagiti naimbag, ken dagiti nadangkes
agruknoyto kadagiti ruangan dagiti nalinteg. 20 Ti tao a napanglaw ket
magurgura uray pay kadagiti kakaduana, ngem ti tao a nabaknang ket
adu ti gagayyemna. 21 Agbasbasol ti tao a mangipakpakita iti gurana iti
kaarrubana, ngem naragsak ti tao a mangipakpakita iti nasayaat kadagiti

napanglaw. 22 Saan aya a dagiti agpangpanggep iti kinadakes ket maiyawawan? Ngem dagiti agpangpanggep iti nasayaat ket umawat iti kinapudno iti tulag ken kinamatalek. 23 Tumaud ti gunggona manipud kadagiti amin a nagbannogan, ngem no ti adda laeng ket sao, mangiturong daytoy iti kinapanglaw. 24 Ti balangat dagiti masirib a tattao ket ti kinabaknangda, ngem ti kinamaag dagiti maag ket mangmangiyeg kadakuada iti ad-adda pay a kinamaag. 25 Ti napudno a saksi ket is-ispalenna ti biag, ngem ti palso a saksi ket agisawsawang iti inuulbod. 26 No ti maysa a tao ket agbuteng kenni Yahweh, addaan met isuna iti panagtalek kenni Yahweh; dagitoy a banbanag ket kaslanto natibker a lugar a salaknib para kadagiti annak dagiti tattao. 27 Ti panagbuteng kenni Yahweh ket maiyarig a burayok ti biag, tapno maadaywan ti tao dagiti silo ti patay. 28 Ti dayag ti ari ket masarakan kadagiti adu a tattaona, ngem no awan ti tattao ket madadael ti prinsipe. 29 Ti tao a naanus ket addaan dakkel a pannakaawat, ngem ti tao a nalaka nga agpungtot ket mangitantan-ok iti kinamaag. 30 Ti nasayaat a panagpanpanunot ket biag ti bagi, ngem runrunoten ti apal dagiti tultulang. 31 Ti mangidaddadanes kadagiti napanglaw ket ilunlunodna ti Nangparsua kenkuana, ngem ti mangipakpakita iti nasayaat kadagiti agkasapulan ket mangpadpadayaw kenni Yahweh. 32 Ti nadangkes a tao ket ipabpababa dagiti dakes nga aramidna, ngem ti nalinteg a tao ket addaan iti pagkamangan uray iti patay. 33 Agtaltalinaed ti sirib iti puso ti addaan pannakaawat, ngem uray kadagiti maag ket ipakpakaammona ti bagina. 34 Ti panagaramid iti umno ti mangitantan-ok iti nasion, ngem ti basol ket pakaibabainan ti siasinoman a tao. 35 Ti pabor ti ari ket adda iti adipen a nanakem, ngem ti ungetna ket maipaay iti agar-aramid iti pakaibabainan.

15

1 Ti naalumanay a sungbat pabaawenna ti pungtot, ngem ti nagubsang a sao rubrubanna ti unget. 2 Ti dila dagiti masirib a tattao, padpadayawanna ti pannakaammo, ngem ti ngiwat dagiti maag ket agibuybuyat iti kinamaag. 3 Kumitkita ni Yahweh iti sadinoman, sipsiputanna ti dakes ken naimbag. 4 Ti makaagas a dila ket maiyarig a kayo ti biag, ngem ti manangallilaw a dila ket rumrumekenna ti espiritu. 5 Kagurgura ti maag ti panangdisiplina ti amana, ngem nasirib ti makasursuro iti pannakailinteg. 6 Adda adu a gameng iti balay dagiti agar-aramid iti nasayaat, ngem dagiti urnong dagiti nadangkes a tattao ti mangit-ited kadakuada iti riribuk. 7 Iwarwaras dagiti bibig dagiti nasirib a tattao ti maipapan iti pannakaammo, ngem saan a kasta dagiti puso dagiti maag. 8 Kagurgura ni Yahweh dagiti daton dagiti nadangkes a tattao, ngem pakaragsakanna ti kararag dagiti nalinteg a tattao. 9 Kagurgura ni Yahweh ti wagas dagiti nadangkes a tattao, ngem ay-ayatenna ti tao a mangar-aramid iti nalinteg. 10 Nakaro a disiplina ti agur-uray iti siasinoman a mangpanaw iti wagasna, ken matay ti manggurgura iti pannakailinteg. 11 Nakalukat ti sheol ken pannakadadael iti sangoanan ni Yahweh; kasano pay ngata dagiti puso dagiti kaputotan ti sangkataoan? 12 Kagurgura ti mananglais ti panangilinteg; saan isuna a mapmapan kadagiti masirib. 13 Ti naragsak a puso paragsakenna ti rupa, ngem ti nasakitan a puso rumekenna ti espiritu. 14 Ti puso ti masirib birukenna ti pannakaammo, ngem dagiti maag ket agtartarigagay iti kinamaag. 15 Naliday ti amin nga aldaw dagiti maparparigat a tattao, ngem ti naragsak a puso ket kasla

addaan iti awan patinggana a panagramrambak. 16 Nasaysayaat ti addaan
iti bassit a panagbuteng kenni Yahweh ngem iti addaan iti adu a gameng
ngem matiktikaw. 17 Nasaysayaat ti mangan iti nateng nga addaan ayat
ngem iti mangan iti karne ti napalukmeg a baka a naidasar nga addaan
iti gura. 18 Ti naunget a tao rubrubanna ti riri, ngem ti tao a saan a nalaka
a makaunget pasardengenna ti apa. 19 Ti dalan dagiti nasadut ket kasla
maysa a dalan a nagtuboan dagiti sisiit, ngem ti dalan dagiti nalinteg ket
kasla nasimpa a pagnaan. 20 Ti nasirib nga anak mangipapaay iti rag-o
iti amana, ngem ti maag a tao lalaisenna ti inana. 21 Parparagsaken ti
kinamaag ti tao a saan a nasirib, ngem ti tao nga addaan iti pannakaawat
ket arigna a magmagna iti dalan a nalinteg. 22 Saan nga agballigi
dagiti panggep no awan pammagbaga, ngem agballigida no adda adu a
mammagbaga. 23 Makabirok ti maysa a tao iti rag-o no mangted isuna
iti nasayaat a sungbat; anian a nagsayaat a denggen ti umno a sao iti
umno a tiempo! 24 Ti dalan para kadagiti nasirib a tattao ket agturong iti
biag, tapno maliklikannna ti agturong iti sheol. 25 Dadaelen ni Yahweh
ti balay dagiti napalangguad, ngem salsalaknibanna ti sanikua ti balo.
26 Kagurgura ni Yahweh ti panunot dagiti nadangkes a tattao, ngem dagiti
sasao a naimbag ket nadalus. 27 Mangipapaay ti mannanakaw iti riribuk
iti pamiliana, ngem agbiag ti tao a kagurgurana ti pasuksok. 28 Ti tao nga
agar-aramid iti nalinteg ket agpanunot pay sakbay a sumungbat, ngem ti
ngiwat dagiti nadangkes a tattao ket ibagana amin a kinadakesna. 29 Adayo
ni Yahweh kadagiti nadangkes a tattao, ngem ipangpangagna ti kararag
dagiti agar-aramid iti nalinteg. 30 Ti naragsak a mata mangipapaay iti rag-o
iti puso, ken dagiti naimbag a damdamag ket salun-at iti bagi. 31 No ipang-
pangagmo ti panangilinteg ti maysa a tao iti panagbiagmo, agtalinaedka
kadagiti nasirib a tattao. 32 Ti tao a manglaklaksid iti panangdisiplina,
laklaksidenna ti bagina, ngem ti dumngeg iti panangtubngar magun-odna
ti pannakaawat. 33 Ti panagbuteng kenni Yahweh mangisuro iti kinasirib,
ken umun-una ti kinapakumbaba sakbay iti pammadayaw.

16

1 Dagiti panggep ti puso ket kukua ti makinpuso, ngem ti sungbat ni
Yahweh ket agtaud iti mismo a dilana. 2 Amin a wagas ti maysa a
tao ket nadalus iti panagkitana, ngem timtimbangen ni Yahweh dagiti
pangpanggepenna. 3 Ikamangmo kenni Yahweh dagiti aramidmo, ket
agballiginto dagiti panggepmo. 4 Inaramid ni Yahweh dagiti amin a
banag para iti rumbeng a pakaaramatanda, uray dagiti nadangkes para
iti aldaw ti riribuk. 5 Kagurgura ni Yahweh ti amin nga addaan iti
natangsit a puso, uray puotenyo, madusadanto. 6 Babaen iti kinapudno
ti tulag ken kinamatalek ket naakkoban ti kinamanagbasol, ken babaen
iti panagbuteng kenni Yahweh ket matallikudan dagiti tattao ti panagar-
aramidda iti dakes. 7 No dagiti wagas ti maysa a tao ket makaay-ayo
kenni Yahweh, uray dagiti kabusor dayta a tao ket pagbalinen ni Yahweh
a gayyemna. 8 Nasaysayaat ti addaan iti bassit nga addaan iti kinalinteg,
ngem ti addaan iti dakkel a sapul babaen iti kinadakes. 9 Agplanplano
ti maysa a tao iti kaunggan ti pusona, ngem iturturong ni Yahweh dagiti
addangna. 10 Adda nadiosan a panggeddeng kadagiti bibig ti ari, saan nga
agisawang ti ngiwatna iti makaallilaw a pangngeddeng. 11 Aggapu kenni
Yahweh dagiti napudno a pagtimbangan; isuna ti mangikedkeddeng iti

dagsen dagiti adda iti supot. 12 Tunggal agaramid dagiti ari iti nadangkes
a banbanag, dayta ket maysa a rumbeng a malais, ta naipasdek ti trono
babaen iti panagaramid iti nalinteg. 13 Maragragsakan ti maysa nga ari
kadagiti bibig a mangibagbaga iti umno ken ay-ayatenna ti tao nga agsasao
iti pudno. 14 Ti pungtot ti maysa nga ari ket maiyarig a mensahero ti patay
ngem padasen ti nasirib a tao a pagkalmaen isuna. 15 Ti kinaraniag ti
rupa ti ari ket biag, ken ti paraburna ket kasla ulep a mangiyeg iti tudo.
16 Anian a nasaysayaat ti maaddaan iti kinasirib ngem iti maaddaan iti
balitok. Rumbeng nga ad-adda a mapili ti maaddaan iti pannakaawat
ngem iti maaddaan iti pirak. 17 Arigna a ti dalan dagiti nalinteg a
tattao ket adayo iti kinadakes; ti tao a mangsalsalaknib iti biagna ket
arigna a banbantayanna ti dalanna. 18 Umuna ti kinatangsit sakbay
ti pannakadadael, ken umuna ti napalangguad nga espiritu sakbay ti
pannakatinnag. 19 Nasaysayaat ti agbalin a napakumbaba a kadua dagiti
napanglaw a tattao ngem ti makibingay kadagiti napalangguad a tattao
kadagiti sinamsamda. 20 Makabirok iti nasayaat ti siasinoman a mang-utob
kadagiti naisuro kadakuada, ken agragsak dagiti agtalek kenni Yahweh.
21 Ti tao a nasirib iti kaungganna ket makuna a nanakem, ken ti kinasam-
it ti balikas pasayaatenna ti kabaelan a mangisuro. 22 Ti pannakaawat
ket maiyarig a burayok ti biag ti tao nga addaan iti daytoy, ngem ti
dusa dagiti maag ket ti kinamaagda. 23 Ti puso ti nasirib a tao ket
mangmangted iti saririt iti ngiwatna ken mangnaynayon iti panangallukoy
dagiti bibigna. 24 Ti makaay-ayo a sasao ket maiyarig a balay ti ayukan—
nasam-it iti kararua ken pannakapaimbag kadagiti tulang. 25 Adda dalan
a kasla nalinteg iti maysa a tao, ngem ti murdongna ket dalan nga
agturong iti patay. 26 Ti ganas iti pannangan ti maysa a mangmangged
ket mangparegta kenkuana nga agtrabaho; guyguyugoyen isuna ti bisinna
nga agtultuloy nga agtrabaho. 27 Agkalkali iti dakes ti awan serserbina
a tao, ken ti sasaona ket kasla makasinit nga apuy. 28 Ti ballikug a tao
ket rubrubanna ti riri, kasta met a pagsisinaen ti tsismis dagiti nasinged
nga aggagayyem. 29 Ul-ulbodan ti naranggas a tao ti kaarrubana ken
iturturongna daytoy a pababa iti dalan a saan a nasayaat. 30 Ti tao
nga agkidda-kidday ket agpangpanggep iti dakes; dagiti mangikakaem iti
bibigda ket agar-aramid iti dakes. 31 Ti uban ket korona ti kinadayag;
magun-od daytoy babaen iti panagbiag iti nalinteg a wagas. 32 Nasaysayaat
ti saan a nalaka a makaunget ngem ti agbalin a maingel, ken ti tao nga
iturturayanna ti espirituna ket napigpigsa ngem iti tao a makababael a
mangsakup iti maysa a siudad. 33 Maipuruak iti saklot dagiti bato a
mangikeddeng iti gasat, ngem ti pangngeddeng ket aggapu kenni Yahweh.

17

1 Nasaysayaat ti maaddaan iti kinatalna a nabuyugan iti namaga a
sangkasakmol a tinapay ngem ti balay a napnoan iti panagrambak a
nabuyogan iti panagaapa. 2 Iturayan ti nasirib nga adipen ti anak nga agar-
aramid iti nakababain ken makibingayto isuna iti tawid a kasla maysa
isuna kadagiti agkakabsat. 3 Ti pagguguran ket para iti pirak ken ti horno
ket para iti balitok, ngem daldalusan ni Yahweh dagiti puso. 4 Ti tao nga
agar-aramid iti dakes ket dumdumngeg kadagiti agsasao iti nadangkes a
wagas; ipangpangag ti ulbod a tao dagiti agsasao iti dakes. 5 Siasinoman a
mangum-umsi kadagiti napanglaw ket lalaisenna ti Nangparsua kenkuana,
ken madusa ti tao nga agragrag-o gapu iti kinaawan gasat dagiti dadduma.

6 Dagiti appo ti korona dagiti natataenganen, ken dagiti nagannak ti
mangmangiyeg iti dayaw kadagiti annakda. 7 Ti nasayaat a sao ket
saan a maitutop para iti maag; ad-adda a saan a maitutop dagiti ulbod
a bibig iti pamilia ti ari. 8 Ti pasuksok ket kasla bato a maar-aramat
iti panagsalamangka ti tao a mangit-ited iti daytoy; uray sadinoman ti
turongenna, agballigi isuna. 9 Ti siasinoman a mangpalabas iti maysa a
nagkuranganda kenkuana ket makabirok iti ayat, ngem ti tao a mangul-ulit
iti maysa a banag ket paad-adaywenna dagiti nasinged a gagayyemna. 10 Ti
panangtubngar ket umuneg iti kaunggan ti tao nga addaan pannakaawat,
abakna ti sangagasut a saplit iti maag. 11 Birbiruken laeng ti dakes a tao
ti panagsukirna, isu nga addanto naranggas a mensahero a maibaon a
maibusor kenkuana. 12 Nasaysayaat ti makasabat iti oso a natakawan
kadagiti annakna, ngem ti makasabat iti maag iti kinamaagna. 13 No
adda maysa a tao a mangisupapak iti dakes iti naimbag, saanto a pulos
a panawan ti kinadakes ti balayna. 14 Ti pagrugian ti riri ket kas iti tao
a nangibulos iti danum nga agayus iti sadinoman, isu nga adaywam ti
riri sakbay a mairugi daytoy. 15 Siasinoman a mangwayawaya kadagiti
nadangkes a tattao wenno mangdusa kadagiti agar-aramid iti nalinteg—
dagitoy a tattao ket agpapada a makarimon kenni Yahweh. 16 Apay pay
laeng nga agbayad ti maag tapno makasursuro iti kinasirib no saanna met
a kabaelan ti makasursuro? 17 Ti maysa a gayyem ket managayat iti amin
a tiempo, ken tumpuar ti maysa a kabsat iti tiempo ti pannakariribuk. 18 Ti
tao nga awan nakemna ket mangpatalged kadagiti karkari ken agbalin nga
akinrebbeng kadagiti utang ti kaarrubana. 19 Ti siasinoman a makinkayat
iti riri, kaykayatna met ti basol; ti tao nga agar-aramid iti nangato unay
a balandra iti ruanganna, itultulokna met nga adda tultulang a matukkol.
20 Ti maysa a tao nga addaan iti saan a nasayaat a puso, saan a pulos
a makasarak iti nasayaat; matnag iti pannakadidigra ti tao nga addaan
iti ulbod a dila. 21 Ti siasinoman a maaddaan iti putot a maag ket
mangmangiyeg iti ladingit iti bagina; saan nga agrag-o ti siasinoman
nga ama iti maag nga anak. 22 Ti naragsak a puso ket nasayaat nga
agas, ngem ti naburak nga espiritu ket mangpamaga kadagiti tultulang.
23 Aw-awaten ti nadangkes a tao ti pasuksok tapno ballikugenna dagiti
wagas ti kinalinteg. 24 Ti tao nga addaan pannakaawat, iturturongna
ti bagina iti kinasirib, ngem dagiti mata dagiti maag ket naiturong iti
nagpatinggaan ti daga. 25 Ti maag nga anak ket ladingit iti amana ken
saem iti babai a nangipasngay kenkuana. 26 Kasta met a saan a pulos a
nasayaat ti panangdusa iti tao nga agar-aramid iti nalinteg; wenno saan
a nasayaat a sapliten dagiti natakneng a tattao. 27 Ti tao nga addaan
pannakaammo agus-usar iti bassit a sasao, ken managteppel ti tao nga
addaan pannakaawat. 28 Uray ti maag ket maipagarup a masirib no
naulimek isuna; no ikaemna ti ngiwatna, maibilang a nalaing isuna.

18

1 Ti tao a mangiyad-adayo iti bagina ket mangbirbiruk iti bukodna
a tarigagay, ken kabusorna ti nasayaat a panangikeddeng. 2 Saan a
makasarak ti maysa a maag iti ragsak iti pannakaawat, ngem iti laeng
panangipakaammona iti adda iti pusona. 3 No dumteng ti nadangkes a
tao, kakuyogna a dumteng ti pananguyaw-kakuyogna ti panangpabain
ken panangumsi. 4 Dagiti isawsawang ti ngiwat ti tao ket maiyarig iti
naguuneg a danum; ti burayok ti kinasirib ket maiyarig iti agay-ayus a

waig. 5 Saan a nasayaat nga ayunan dagiti nadangkes, wenno ipaidam ti
hustisia kadagiti agar-aramid iti nalinteg. 6 Dagiti bibig ti maysa a maag
ti mangipapaay kenkuana iti panagririri, ken agaw-awis ti ngiwatna iti
pannakabaot. 7 Ti ngiwat ti maysa a maag ti mismo a pakadadaelanna,
ken siloanna ti bagina babaen kadagiti mismo a bibigna. 8 Dagiti sasao ti
maysa a managtsismis ket kasla taraon a naimas, ket dumanonda kadagiti
kaunggan a paset ti bagi. 9 Kasta met, a ti naliway iti trabahona ket
kabsat ti tao nga adu ti madaddadaelna. 10 Ti nagan ni Yahweh ket
kasla natibker a torre; natalged ti tao nga agar-aramid iti nalinteg nga
agkamang iti daytoy. 11 Ti kinabaknang ti nabaknang ket arigna nga isu ti
nasarikedkedan a siudadna, ken ti panangipagarupna ket nangato a pader
daytoy. 12 Sakbay ti pannakadadaelna, napalangguad ti puso ti maysa a
tao, ngem umun-una ti panagpakumbaba sakbay ti pannakaitan-ok. 13 Ti
tao a sumungbat sakbay a dumngeg-isu ti kinamaag ken pakaibabainanna.
14 Ti espiritu ti maysa a tao ket makalasat iti panagsakit, ngem siasino
koma ti makaibtur iti naburak nga espiritu? 15 Ti puso ti nalaing ket
makagun-od iti pannakaammo, ken ti masirib a tao ket birbirukenna
daytoy. 16 Ti sagut ti maysa a tao ket mabalin a manglukat iti dalan ken
mangipan kenkuana iti sangoanan ti maysa a napateg a tao. 17 Kasla pudno
ti umuna a mangikalintegan iti kasona agingga a dumteng ti kabusorna a
mangpalutpot kenkuana. 18 Ti panagbibinnunot ket urnosenna dagiti riri
ken pagsisinaenna dagiti agkabusor. 19 Ti panagballigim a mangay-ayo iti
napasakitan a kabsat ket narigrigat ngem iti panagballigim a mangparmek
iti natibker a siudad, ken ti panagapa ket maiyarig kadagiti balunet iti
maysa a palasio. 20 Mapno ti tian ti tao gapu iti bunga ti bibigna; mapnek
isuna babaen iti maapit dagiti bibigna. 21 Ti patay ken biag ket adda iti
pannakabalin ti dila, ken dagiti mangayat iti daytoy ket kanendanto ti
bungana. 22 Ti siasinoman a makabirok iti asawa a babai ket makabirok
iti nasayaat a banag ken makaawat iti pabor manipud kenni Yahweh.
23 Agpakpakaasi ti marigrigat a tao, ngem nagubsang ti panangsungbat ti
nabaknang a tao. 24 Ti mangibagbaga nga adu ti gagayyemna ket maipan
iti pannakadadael babaen kadagitoy, ngem adda gayyem a nasingsinged
ngem iti maysa a kabsat.

19

1 Nasaysayaat ti nakurapay a tao nga agbibiag iti kinalinteg ngem
iti maysa a maag a dakes ti panagsasaona. 2 Kasta met, a saan a
nasayaat ti agtarigagay nga awanan iti pannakaammo, ken ti tumaray
a nakaparpartak ket maiyaw-awan iti dalan. 3 Ti kinamaag ti maysa a
tao ti mangdadael iti biagna, ken busbusorenna ni Yahweh. 4 Umado ti
gagayyem gapu iti kinabaknang, ngem maisina ti nakurapay a tao kadagiti
gagayyemna. 5 Saan a mabalin a saan a madusa ti maysa a palso a
saksi, ken saan a makalibas ti agisawsawang iti inuulbod. 6 Adunto dagiti
dumawat iti pabor manipud iti mannangited a tao, ken tunggal maysa
ket gayyem ti manangted iti sagut. 7 Amin a kakabsat ti nakurapay a
tao ket kagurada isuna; ad-adda pay ngarud nga ad-adaywan isuna dagiti
gagayyemna! Aw-awaganna ida, ngem awandan. 8 Ti mangnaynayon
iti kinasiribna ket ipatpategna ti bukodna a biag; ti mangsalsalimetmet
iti pannakaawat ket makabirok iti naimbag. 9 Saan a mabalin a saan
a madusa ti maysa a palso a saksi, ngem mapukaw ti agisawsawang iti
inuulbod. 10 Saan a rumbeng nga agbiag iti narang-ay ti maysa a maag -

ad-adda a saan a rumbeng nga iturayan ti maysa a tagabu dagiti prinsipe.
11 Ti pannakaammo ti mangmangted iti kabaelan iti maysa a tao tapno
saan a nalaka a makaunget, ken pakaidayawanna ti panangpalabasna iti
nagbasolanda kenkuana. 12 Ti pungtot ti ari ket kasla panagngernger ti
urbon a leon, ngem ti asina ket kasla linnaaw kadagiti karuotan. 13 Ti
maag nga anak ket pakaibabainan ti amana, ken ti dumanayudom nga
asawa a babai ket kas iti danum nga agtedtedted a kanayon. 14 Ti balay
ken kinabaknang ket matawtawid manipud kadagiti nagannak, ngem ti
nanakem nga asawa a babai ket aggapu kenni Yahweh. 15 Ti kinasadut ket
paturogenna ti tao, ngem agbisin ti tao a saanna a kayat ti agtrabaho. 16 Ti
tao a mangtungtungpal iti bilin ket salsaluadanna ti biagna, ngem matay ti
tao a saan a mangutob iti maipanggep kadagiti wagasna. 17 Ti siasinoman
a naasi kadagiti nakurapay ket kasla padpadawatanna ni Yahweh, ket
bayadanto ni Yahweh isuna kadagiti inaramidna. 18 Disiplinaam ti anakmo
kabayatan nga adda pay namnama, ken saanmo koma nga itulok a
mapukaw ti biagna. 19 Masapul a bayadan ti tao a managpungtot ti
pannusa; no ispalem isuna, masapul nga aramidem daytoy iti mamindua.
20 Denggem ti balakad ken awatem ti pannursuro, tapno sumiribka
agingga iti pagpatinggaan ti biagmo. 21 Adu dagiti plano iti puso ti
maysa a tao, ngem ti plano ni Yahweh ti matungpal. 22 Ti kinapudno ti
tartarigagayan ti maysa a tao, ken nasaysayaat ti nakurapay a tao ngem ti
ulbod. 23 Ti panangidaydayaw kenni Yahweh ti mangiturturong kadagiti
tattao iti biag; mapnek ti siasinoman nga addaan kadagitoy ken saan a
madangran. 24 Idisso ti sadut ti imana iti pinggan; a saanna payen a
maingato daytoy nga isubo iti ngiwatna. 25 No dangram ti mananglais,
agbalin a nanakem ti nengneng; ilintegmo ti adda pannakaawatna ket
magun-odnanto ti pannakaammo. 26 Ti tao a taktakawanna ti amana
ken pagtaltalawenna ti inana ket anak a mangipapaay iti pakaibabainan
ken pakaum-umsian. 27 No isardengmo ti dumngeg iti pannursuro,
anakko, malipatam dagiti sasao iti pannakaammo. 28 Lalaisen ti dakes
a saksi ti hustisia, ken tiltilmunen ti ngiwat dagiti nadangkes ti basol.
29 Nakasaganan ti panangukom para kadagiti mananglais, ken ti saplit para
kadagiti bukot dagiti maag.

20

1 Ti arak ket kasla mananglalais ken ti naingel a mainom ket kasla
makaringgor; saan a nasirib ti siasinoman nga iyaw-awan ti arak.
2 Ti panagbuteng iti ari ket kasla panagbuteng iti agngerngernger nga
urbon a leon; ti mangpaunget kenkuana ket mapukawna ti biagna.
3 Pakaidayawan ti siasinoman ti mangliklik iti riri, ngem makibiang ti
maag iti panagsinnuppiat. 4 Saan nga agarado ti maysa a sadut a tao iti
tiempo a masapulen nga agmula; agbirokto isuna iti maapit iti tiempo ti
panagaapit ngem awanto ti maapitna. 5 Dagiti panggep nga adda iti puso
ti maysa a tao ket kasla adalem a danum, ngem addanto mannakaawat a
tao a mangparuar kadagitoy. 6 Adu a tao ti mangibagbaga a napudnoda,
ngem adda aya met masarakam a tao a napudno? 7 Ti tao nga agar-
aramid iti nalinteg ket agbibiag iti kinapudnona, ken naragsak dagiti
annakna a sumarsaruno kenkuana. 8 Ti ari nga agtugtugaw iti tronona
a mangar-aramid kadagiti pagrebbengan ti maysa nga ukom ket arigna
a tataepanna babaen kadagiti matana dagiti amin a dakes nga adda iti
sangoananna. 9 Siasino ti makaibaga a, “Pinagtalinaedko a nadalus ti

pusok; nawayawayaanak manipud iti basol”? 10 Kagurgura ni Yahweh ti
panangbaliw iti umno a timbang kasta met ti nakaor a rukod. 11 Uray
ti agtutubo ket mabalin a maammoan ti kababalinna babaen kadagiti
tignayna, mabalin a maammoan no nadalus wenno nalinteg ti aramidna.
12 Dagiti lapayag a makangngeg ken dagiti mata a makakita-agpada nga
inaramid ni Yahweh dagitoy. 13 Saanmo nga ayaten ti pannaturog di la
ket ta agbalinka a nakurapay; lukatam dagiti matam ket maaddaanka iti
nawadwad a makan. 14 “Nagngina metten!” kuna ti gumatang, ngem
inton makapanawen isuna ket agpaspasindayagen. 15 Adda balitok ken
adu ti agkakangina a batbato, ngem maiyarig a napateg nga alahas dagiti
nasirib a sasao. 16 Alaem ti pagan-anay no ti makinkukua iti pagan-anay
ket pinatalgedanna ti kuarta nga inutang ti maysa a saanna nga am-ammo,
ken pagbalinem nga isuna ti agbalin a pammatalged no patalgedanna
dagiti mannakikamalala. 17 Nasam-it ti raman ti tinapay a naala babaen
iti panangallilaw, ngem kalpasan dayta, mapnonto iti darat ti ngiwat ti
nangan. 18 Dagiti plano ket maar-aramid babaen iti balakad, ken sakanto
laeng makigubat no adda nasirib a naibalakad kenka. 19 Ti managtsismis
ket agibutaktak kadagiti palimed, ket isu a saanka a rumbeng a makikadua
kadagiti tattao a nasao unay. 20 No ilunlunod ti maysa a tao ti ama
wenno ti inana, maiddepto ti pagsilawanna iti tengnga ti kasipngetan.
21 Ti tawid a nalaka a makagun-od iti damo ket bassitto laeng ti nasayaat
maaramidanna iti udina. 22 Saanmo nga ibaga a, “Balsenkanto iti daytoy
a nagbiddutam kaniak!” Urayem a ni Yahweh ti mangispal kenka.
23 Kagurgura ni Yahweh dagiti nakaor a panangtimbang, ken saan a
nasayaat dagiti nakusit a pagtimbangan. 24 Iturturong ni Yahweh dagiti
addang ti maysa a tao; kasanona koma ngay ngarud a maawatan dagiti
pasamak iti biagna? 25 Maiyarig a maysa a silo para iti maysa a tao ti
panaggaganatna a mangibaga a, “Nasantoan daytoy a banag,” sana rugian
a panunoten ti maipapan iti kayat a sawen dayta a banag kalpasan laeng
iti panagsapatana. 26 Itataep ti masirib nga ari dagiti nadangkes, sana
padalanan dagitoy iti pagir-irik. 27 Ti espiritu ti maysa a tao ket maiyarig
a pagsilawan nga inted ni Yahweh, a mangsukimat kadagiti amin a paset
iti kaungganna. 28 Ti kinapudno iti tulag ken kinamatalek ti mangsaluad iti
ari; ayat ti mangpatalinaed iti tronona. 29 Ti pakaidayawan dagiti agtutubo
a lallaki ket ti pigsada, ken ti dayag dagiti natataengan a tattao ket ti
ubanda. 30 Dagiti dunor ti mangdalus iti kinadakes, ken dagiti saplit ti
mangdalus iti kaunggan ti maysa a tao.

21

1 Ti puso ti ari ket kasla maysa a waig iti ima ni Yahweh; iturturongna ti
danum iti sadinoman a kayatna. 2 Amin nga aramid ti maysa a tao ket kasla
nalinteg iti bukodna a panagkita, ngem ni Yahweh ti mangtimtimbang iti
puso. 3 Ti panagaramid iti umno ken nalinteg ket ad-adda a pakaay-ayoan
ni Yahweh ngem iti daton. 4 Ti kinatangsit ken kinapalangguad-nga arigna
a silaw ti nadangkes-ket basol. 5 Dagiti panggep ti nagaget ket agturong
laeng iti kinarang-ay, ngem tunggal maysa nga agdarasudos ket agturong
laeng iti kinakurapay. 6 Ti pananggun-od kadagiti kinabaknang babaen iti
ulbod a dila ket kasla angep nga agpukaw a dagus ken silo a makapatay.
7 Ti kinaranggas dagiti nadangkes ti kasla mangiyanudto kadakuada, ta
agkedkedda nga agaramid iti nalinteg. 8 Nakillo ti dalan ti nakabasol

a tao, ngem agar-aramid iti nalinteg ti nadalus a tao. 9 Nasaysayaat
ti agnaed iti maysa a suli iti tuktok ti balay ngem iti uneg ti balay a
kadenna ti mannakiapa nga asawa a babai. 10 Agtarigagay iti dakes ti
nadangkes; awan makita ti kaarrubana a kinaimbag kadagiti matana.
11 Inton madusa ti mananglais, agbalin a masirib ti nengneng, ken inton
masuroan ti masirib a tao, umad-adu pay ti pannakaammona. 12 Kitkitaen
ti tao nga agar-aramid iti nalinteg ti balay ti nadangkes, dadaelenna ti
nadangkes. 13 Ti tao a saan a mangipangag iti asug dagiti nakurapay a
tattao, inton agasug met isuna, saanto met isuna a maipangag. 14 Ti maysa
a sagut ket pabaawenna ti unget, ken ti maysa a sagut ket ikkatenna ti
nakaro a pungtot. 15 No naipatungpal ti hustisia, mangiyeg daytoy iti rag-o
iti tao a nagaramid iti nalinteg, ngem mangiyeg daytoy iti panagbuteng
kadagiti agar-aramid iti kinadakes. 16 Ti tao a naiyaw-awan manipud iti
pannakaawat, aginananto isuna iti taripnong dagiti natay. 17 Agbalinto a
nakurapay ti siasinoman a mangay-ayat iti ragragsak; saanto a bumaknang
ti tao mangay-ayat iti arak ken lana. 18 Ti nadangkes a tao ket agbalinto
a subbot ti agar-aramid iti nalinteg, ken ti mangliliput ket agbalinto a
subbot ti nalinteg. 19 Nasaysayaat ti agnaed iti let-ang ngem ti makikadua
iti babai a mangparparnuay iti riri ken nareklamo unay. 20 Ti napateg
a gameng ken lana ket adda iti balay ti nasirib, ngem pasaysayangen
dagitoy ti maag a tao. 21 Ti tao nga agar-aramid iti nalinteg ken naimbag-
ket makasarak iti biag, kinalinteg, ken dayaw. 22 Rauten ti nasirib a tao
ti siudad dagiti nabileg, ket rebbaenna ti sarikedked a nangsalaknib iti
daytoy. 23 Ti siasinoman nga agannad kadagiti ibagbagana ket ilislisina ti
bagina iti riribuk. 24 Ti napalangguad ken natangsit a tao-”mananglais” ti
naganna-agtigtignay nga addaan iti nakaro kinapannakkel. 25 Ti tarigagay
ti sadut ti mangpatay kenkuana, ta agkedked dagiti imana nga agtrabaho.
26 Agmalmalem nga agkalkalikagum isuna, ngem ti tao nga agar-aramid
iti nalinteg ket mangmangted ken saanna nga ibabawi. 27 Makarimon ti
daton ti nadangkes a tao; ad-adda pay a makarimon no iyegna daytoy a
buyoganna kadagiti dakes a panggep. 28 Mapukaw ti ulbod a saksi, ngem ti
tao a mangipangpangag ket agsao iti amin a tiempo. 29 Agpampammarang
a napigsa ti nadangkes a tao, ngem ti tao a nalinteg ket naannad maipapan
kadagiti tignayna. 30 Awan kinasirib, pannakaawat, wenno balakad a
maikontra kenni Yahweh. 31 Maisagsagana ti kabalio para iti aldaw ti
gubat, ngem ni Yahweh ti makinkukua iti balligi.

22

1 Rumbeng a ti nasayaat a nagan ti pilien saan ket a tay adu a
kinabaknang, ken nasaysayaat ti pabor ngem ti pirak ken balitok.
2 Addaan kadagitoy dagiti nabaknang ken nakurapay a tattao - ni Yahweh
ti nangaramid amin kadakuada. 3 Ti masirib a tao ket makitana ti
riribuk ket iliklikna ti bagina, ngem sarakusuken daytoy dagiti tattao
nga awan kapadasanna ket agsagabada gapu iti daytoy. 4 Ti gunggona
iti panagpakumbaba ken panagbuteng ken ni Yahweh ket kinabaknang,
dayaw, ken biag. 5 Adda sisiit ken silsilo iti dalan dagiti dakes; ti
siasinoman a mangsaluad iti biagna ket maiyadayo kadagitoy. 6 Isurom
ti ubing iti wagas a rumbeng a panagbiagna, ket inton dumakkel
isuna, saanto isuna a sumiasi iti dayta a panursuro. 7 Iturayan dagiti
nabaknang a tattao dagiti napanglaw, ken ti nakautang ket tagabu ti

nagpautang. 8 Ti agimula iti kinadangkes ket agapitto iti riribuk, ket
awanton ti serserbi ti baot ti pungtotna. 9 Mabendisionanto ti manag-
parabur a tao, gapu ta ibingbingayanna iti tinapayna dagiti napanglaw.
10 Papanawem ti mananglais, ket mapukaw ti panagririri; sumardeng
dagiti panagsusuppiat ken panangin-insulto. 11 Ti mangayat iti nasin-
aw a puso ken nasayaat ti panagsasaona, ket agbalinto a gayemna ti ari.
12 Kanayon a sipsiputan dagiti mata ni Yahweh ti pannakaammo, ngem
daddadaelenna dagiti sasao dagiti mangliliput. 13 Kuna ti sadut a tao,
“Adda leon iti kalsada! Matayak la ketdi no rummuarak.” 14 Ti ngiwat
ti mannakikamalala a babai ket kasla nauneg nga abut; mapasgedan ti
pungtot ni Yahweh iti siasinoman a matnag iti daytoy. 15 Siguden nga
adda kinamaag iti puso ti maysa nga ubing, ngem ikkaten daytoy ti baut ti
panangisuro. 16 Ti mangidaddadanes kadagiti nakurapay a tattao tapno
umadu ti kinabaknangna, wenno ti mangmangted kadagiti nabaknang
a tattao, ket pumanglawto. 17 Ipangagmo ken denggem dagiti sasao
dagiti masirib, ket imulam dita pusom ti pannakaammo nga isursurok,
18 ta nasayaat para kenka no salimetmetam dagitoy iti kaunggam, no
nakasagana amin dagitoy kadagiti bibigmo. 19 Tapno ti panagtalekmo ket
adda kenni Yahweh, isurok dagitoy ita kenka-uray pay kenka. 20 Saan
kadi a nangisuratak para kenka iti tallopulo a bilbilin ken pannakaammo,
21 a mangisuro kenka iti kinapudno nga adda kadagitoy a sasao, tapno
makaitedka kadagiti nasayaat a sungbat kadagiti nangibaon kenka?
22 Saanmo a takawan ti napanglaw a tao, gapu ta napanglaw isuna, wenno
ibaddebaddek dagiti marigrigat nga adda iti ruangan, 23 ta ninto Yahweh
ti mangikalintegan iti kasoda, ket pukawennanto ti biag dagiti nagtakaw
kadakuada. 24 Saanka a makigayyem iti tao nga iturturayan ti unget,
ken saanka a makikuykuyog iti tao a managpungpungtot, 25 amangan
no masursuromton dagiti wagasna, ket saankaton a makalapsut iti silo.
26 Saanka nga agkari no maipapan iti kuarta, ken saanka a mangted iti
pammaneknek iti utang ti sabali. 27 No saankanto a makabayad, ania koma
ngay ti makalapped iti tao a nagkariam inton alaenna ti katre a pagid-
iddaam? 28 Saanmo nga ikkaten ti nagkakauna a mohon nga impasdek
dagiti ammayo. 29 Makakitaka ngata iti tao a nalaing iti trabahona? Iti
sangoanan ngarud dagiti ar-ari ti pagtakderanna; saan nga iti sangoanan
dagiti kadawyan a tattao.

23

1 No makisangoka a mangan iti maysa a turay, paliiwem a nasayaat ti
adda iti sangoanam, 2 ket mangikabilka iti kampit iti karabukobmo no sika
tay tao a pagaayatna ti mangan iti adu a taraon. 3 Saanmo a tarigagayan
dagiti naimas a taraon, ta taraon daytoy ti kinaulbod. 4 Saanka nga
agtrabaho iti kasta unay tapno bumaknangka; ammom koma no kaanoka
nga aginana. 5 No dagita matam ket masisirap iti kuarta, agpukaw daytoy,
ket kasla giddato nga iyunnatna dagiti payakna sa tumayab iti tangatang
a kasla agila. 6 Saanmo a kankanen ti taraon ti dakes a tao- isu ti tao
a nabayagen a kumitkita iti taraonmo- ken saanmo a tarigagayan dagiti
naimas a taraonna, 7 ta isuna tay kita iti tao a mangbilbilang ti gatad
ti taraon. Kunana kenka, “Manganka ken uminomka!” ngem saan a
dayta ti adda iti pusona. 8 Kayatmo pay ketdin nga isarua ti sangabassit
a nakanmo, ket sayang laeng ti panagyamanmo kenkuana. 9 Saanmo a

kasarsarita ti maag, ta umsiennanto dagiti nasirib a sasaom. 10 Saanmo
nga iyakar ti nagkakauna a mohon wenno agumen dagiti talon dagiti ulila,
11 ta napigsa ti Mannubbotda, ket isunanto ti mangirupir iti kalinteganda
a maibusor kenka. 12 Ipapusom dagiti sursuro, ken denggem dagiti sasao
iti kinasirib. 13 Saanka a bumdeng a mangisuro iti ubing, ta no bautem
isuna, saan isuna a matay. 14 No bautem isuna, maisalakanmo ti kararuana
manipud iti sheol. 15 Anakko, no nasirib ta pusom, naragsak met ngarud
toy pusok; 16 agrag-o toy kaunggak no agisawsawang dagita bibigmo iti
nasayaat. 17 Saanmo nga ipalubos nga apalan ta pusom dagiti managbasol,
ngem itultuloymo ketdi ti agbuteng kenni Yahweh iti inaldaw. 18 Awan
duadua nga adda masakbayan ket saanto a mapukaw ti namnamam.
19 Dumngegka, anakko, ket agbalinka a masirib ken agbiagka iti umno
a wagas. 20 Saanka a makikadua kadagiti mammartek, wenno kadagiti
narawet a mangan iti karne, 21 ta pumanglawto dagiti mammartek ken
narawet, ket agkawesdanto iti rutay rutay. 22 Dengggem ti amam a
nangiputot kenka ken saanmo a laisen ti inam inton bumaket isuna.
23 Arigna a gatangem ti kinapudno, ngem saanmo nga ilaklako; arigna a
gatangem ti kinasirib, panangisuro ken pannakaawat. 24 Agrag-o iti kasta
unay ti ama ti tao nga agar-aramid iti nalinteg, ken agragsak met ti makin-
anak iti maysa a masirib nga anak. 25 Maragsakan koma da amam ken
inam ken agrag-o koma ti nangisikog kenka. 26 Anakko, itedmo kaniak ta
pusom, ket paliiwen koma dagita matam dagiti wagasko. 27 Ta ti maysa
a balangkantis ket maiyarig iti nauneg nga abut, ken maiyarig met iti
akikid nga abut ti asawa ti sabali pay a lalaki. 28 Aglemlemmeng isuna nga
agur-uray a kas iti agtatakaw, ken papaaddoenna ti bilang dagiti nagulib
iti sangkataoan. 29 Siasino aya ti kakaasi? Siasino aya ti agladladingit?
Siasino aya ti makirangranget? Siasino aya ti agrekreklamo? Siasino
aya ti nasugatan nga awan gapgapuna? Siasino aya ti limmablabbaga ti
matana? 30 Dagidiay naigamer iti arak, dagidiay agin-inom iti naglalaok
nga arak. 31 Saanmo a kitkitaen ti arak no nalabaga daytoy, no rumimat-
rimat ti uneg ti kopa ken mayat ti panagaruyotna. 32 Iti udina, kumagat
a kasla karasaen ken kumagat a kasla nagita nga uleg. 33 Makakitanto
dagiti matam kadagiti karkarna a banbanag, ket agisawangto ta pusom
kadagiti saan nga um-umno a banbanag. 34 Agbalinkanto a maysa kadagiti
matmaturog kadagiti nangangato a taaw wenno agid-idda kadagiti tali ken
kawar ti barko. 35 “Kinabildak!” kunamto, “ngem saanak a nasaktan.
Pinang-ordak, ngem diak narikna. Kaanoakto a makariing? Mangbirukak
pay iti sabali a mainum.”

24

1 Saanmo nga ap-apalan dagiti dakes, wenno saanmo a tarigagayan ti
makikadua kadakuada, 2 gapu ta agpangpanggep dagiti pusoda kadagiti
rinaranggas, ken agibagbaga dagiti bibigda iti maipanggep iti riribuk.
3 Babaen iti kinasirib, adda maipatakder a balay, ken babaen iti pan-
nakaawat, naipasdek daytoy. 4 Babaen iti pannakaammo, napunno dagiti
siled kadagiti agkakapateg ken agkakapintas a kinabaknang. 5 Paneknekan
ti masirib a tao a napigsa isuna, ken nasaysayaat ti tao nga addaan iti
pannakaammo ngem iti tao a napigsa, 6 ta babaen kadagiti nainsiriban a
wagas ket mapagballigiam ti pannakigubatmo, ken adda balligi babaen
kadagiti adu a mammagbaga. 7 Ti kinasirib ket nangato unay para iti

maag, saanna nga ilukat ti ngiwatna kadagiti ruangan. 8 Adda maysa a
tao nga agpangpanggep nga agaramid iti dakes-nalaing nga agaramid iti
linuloko ti iyaw-awag kenkuana dagiti tattao. 9 Ti minamaag a panggep
ket basol, ken um-umsien dagiti tattao ti mananglais. 10 No ipakpakitam
ti kinatakrutmo iti aldaw ti riribuk, nakapuyka ngarud. 11 Ispalem
dagiti maipanpanaw maiyap-apan iti ipapatay, ken tenglem dagiti agibar-
ibar nga agturong iti pannakatayda. 12 No ibagam, "Awan ammomi
maipanggep iti daytoy." Saan kadi nga ammo ti Mangtimtimbang iti
puso ti ibagbagam? Ken saan kadi nga ammo daytoy ti Mangsalsalaknib
iti biagmo? Ken saan kadi nga itedto ti Dios no ania ti maikari iti
tunggal maysa? 13 Anakko, manganka iti diro gapu ta nasayaat daytoy,
gapu ta ti tedted ti diro ket nasam-it iti panagramanmo. 14 Kasta met
ti kinasirib para iti kararuam- no birukem daytoy, addanto masakbayan
ken saanto a mapukaw ti namnamam. 15 Saanka nga aglemmeng nga
aguray a kas kadagiti nadangkes a tattao a mangdarup iti balay dagiti
agar-aramid iti nalinteg. Saanmo a dadaelen ti pagtaenganna! 16 Ta no
matuang a maminpito ti tao nga agar-aramid ti nalinteg, bumangonto
manen isuna, ngem dagiti nadangkes ket parmeken ti didigra. 17 Saanka
nga agrambak no marigrigatan ti kabusormo, ken saan koma nga aragsak
ta pusom no maitublak isuna, 18 ta no saan ket makita ni Yahweh
ken amangan no saannaka a kanunongan gapu iti dayta ket saannan a
kapungtot dayta a tao. 19 Saanka nga agdanag gapu kadagiti agar-aramid
kadagiti dakes a banbanag, ken saanmo nga apalan dagiti nadangkes a
tattao, 20 ta awan masakbayan ti dakes a tao, ken arigna a maiddepto
ti lampara ti nadangkes. 21 Agbutengka kenni Yahweh, ken agbutengka
iti ari, anakko; saanka a makikadua kadagiti mangsuksukir kadakuada,
22 ta giddatonto a dumteng ti didigrada ket siasino ti makaammo iti
kadakkel ti pannakadadael a dumteng manipud kadakuada? 23 Dagitoy
ket sasao met laeng dagiti masirib. No maipapan iti linteg, saan a
nasayaat no adda panangidumduma iti panangukom. 24 Siasinoman a
mangibaga iti nagbasol, "Sika ti husto," ket ilunodto dagiti tattao ken
guraento dagiti nasion. 25 Ngem maaddaanto iti kasta unay a ragsak
dagiti mangtubngar kadagiti nadangkes, ken addanto dumteng kadakuada
a sagsagut a nasasayaat. 26 Ti mangmangted iti pudno a sungbat ket arigna
a mangmangted iti agek iti bibig. 27 Aramidem ti trabahom iti ruar, samo
isagana ti talon; kalpasan dayta, ipatakdermon ti balaymo. 28 Saanka nga
agsaksi iti maibusor iti kaarubam nga awan ti gapgapuna, ken saanka a
mangallilaw babaen kadagiti bibigmo. 29 Saanmo nga ibaga, "Aramidekto
kenkuana ti inaramidna kaniak; pagbayadekto isuna iti inaramidna."
30 Nagnaak iti talon ti tao a sadut, limmabasak iti kaubasan ti tao nga
awan ammona. 31 Nagtubtuboanen dagiti sisiit ti talonna, naabbonganen ti
daga kadagiti siitan a mula, ken narban ti bato nga aladna. 32 Kalpasanna,
nakitak ket pinanunotko; kimmitaak ket nakasursuroak. 33 Maturog pay
bassit, iridep pay bassit, idalikepkep pay biit tapno makainana- 34 ket
dumteng kenka ti kinapanglaw a kas iti agtatakaw, ken dumteng kenka
dagiti panagkasapulam a kasla dagitoy ket nakaarmas a soldado.

25

1 Dagitoy dagiti dadduma pay a nainsiriban a sasao ni Solomon nga
insurat dagiti tattao ni Ezekias nga ari ti Juda. 2 Pakaitan-okan ti Dios
ti panangilimedna iti maysa a banag, ngem pakaidayawan dagiti ari ti

mangsukimat iti daytoy. 3 Kas kangato dagiti langit a nangato ken kauneg
ti daga, kasta ti kaiyarigan ti panangsukimat iti puso dagiti ari. 4 Ikkatem
ti lati iti pirak, tapno mabalin nga aramaten ti mammanday ti pirak.
5 Kasta met nga ikkatem dagiti nadangkes a tattao iti imatang ti ari ket
mapatibkerto ti tronona babaen iti panangaramidna iti umno. 6 Saanmo
nga itan-ok ti bagim iti imatang ti ari ken saanka nga agtakder iti disso a
para laeng kadagiti natatakneng a tattao. 7 Nasaysayaat nga ibagana kenka
nga, "Umaykadtoy," ngem iti maibabainka iti sangoanan ti natakneng a
tao. Ti nasaksiam, 8 ket saanmo a dagus nga ipausig. Ta anianto ngay
ti maaramidam no sikanto ti ibabain ti kaarrubam iti dayta a nasaksiam?
9 Pagiinnadalanyo ti saanyo a pagkinnaawatan iti kaarrubam a dakdakayo
laeng ket saanmo nga ipakaammo dayta a palimed iti sabali, 10 ta no saan
ket amangan no ibabainnakanto ti makangngeg ket mangiwarasto iti saan
a nasayaat a maipanggep kenka ket saanto dayta a mapasardeng. 11 Ti
panangibaga iti nasasayaat a sao ket kas iti balitok a naikabil iti pirak.
12 Ti nasirib a panangtubngar iti maysa a dumdumngeg ket kasla balitok a
singsing wenno alahas a naaramid manipud iti kapipintasan a balitok. 13 Ti
napudno a mensahero ket mangipapaay iti nasayaat a rikna iti nangibaon
kenkuana a kas iti lammiis ti niebe iti tiempo ti panagaapit. 14 Kas kadagiti
ulep ken angin nga awan tudona ti kaiyarigan ti tao a mangipaspasindayag
iti sagut a saanna met kadi nga ited. 15 Babaen iti kinaanus, mabalinka
a makaallukoy iti turay, ken ti nalukneng a dila ket arigna a mabalin a
makatukkol iti tulang. 16 No makasarakka iti diro, manganka laeng iti
apagisu-ta no mapalalluam, isarwamto met laeng. 17 Saanmo a kanayon
nga ibaddek ta sakam iti balay ti kaarrubam ta amangan no mauma
kenka ket guraennaka. 18 Ti tao a mangibagbaga iti palso a pammaneknek
maibusor iti karrubana ket kasla igam a mausar iti gubat, wenno maysa
a kampilan, wenno maysa a natirad a pana. 19 Ti saan a napudno a tao
a pagtaltalkam iti tiempo pannakariribuk ket arigna ti nadadael a ngipen
wenno saka a maikagkaglis. 20 Ti tao nga ikankantaanna ti maysa a tao a
nadagsen ti riknana ket kasla tay tao a mangus-ussob iti kawesna iti tiempo
ti lammin, wenno kasla suka a naibukbok iti sugat. 21 No mabisbisin
ti kabusormo, ikkam isuna iti taraon a kanenna, ken no mawaw isuna,
ikkam iti danum nga inumenna, 22 ta arigna a mangpalaka kadagiti
beggang nga ikabilmo ti ulona, ket gunggunaannakanto ni Yahweh. 23 Ti
kaiyarigan ti tao a mangpaunget kadagiti tattao ket kas iti angin manipud
iti amianan a sigurado a mangiyeg iti tudo. 24 Nasaysayaat ti agnaed
iti suli ti tuktok ti balay ngem ti makikabbalay iti babai a mannakiapa.
25 Ti pakaiyarigan ti nasayaat a damag manipud iti adayo a pagilian ket
kas iti nalammiis a danum iti tao a mawaw. 26 Ti naimbag a tao nga
agdiwerdiwer iti sangoanan dagiti nadangkes a tattao ket kas iti saan a
mapagnumaran nga ubbog wenno nadadael a burayok. 27 Saan a nasayaat
ti mangan iti adu unay a diro; dayta ket kasla panangbirbirok iti adu a
pakaitan-okan. 28 Ti tao nga awanan panagteppel ket maiyarig iti siudad
a nadadael ken awan paderna.

26

1 Niebe iti panawen ti tikag wenno tudo iti panawen iti panagapit ti
pakaiyarigan ti maag a saan a maikari a mapadayawan. 2 Ti panagakar-
akar ti billit tuleng ken ti napartak a panagtayab ti sallapingaw ti
pakaiyarigan ti lunod a saan a maikari nga agdissuor. 3 Ti baut ket

para iti kabalio, ti busal ket para iti asno ken ti kayo a pagbaut ket
para kadagiti maag. 4 Saanmo a sungsungbatan ken danggayan ti maag
iti kinamaagna, ta no aramidem dayta ket agbalinka a kas kenkuana.
5 Sungbatam iti minamaag ti tao a maag ken danggayam iti kinamaagna
tapno saan isuna nga agbalin a nasirib iti bukodna a panagkita. 6 Ti
siasinoman a mangipatulod iti mensahe iti maysa a maag ket arigna
a putputdenna ti sakana ken in-inumenna ti pakadangranna. 7 Dagiti
agbitbitin a saka ti maysa a paralitiko ket maiyarig iti maysa a proverbio
iti ngiwat dagiti maag. 8 Ti panangigalut iti bato iti maysa a palsiit
ket kapada ti panangpadayaw iti maysa a maag. 9 Ti sisiit nga igi-
iggem ti maysa a nabartek ket kasla proverbio iti ngiwat dagiti maag.
10 Ti pumapana a mangsugsugat iti uray siasinoman ket kasla tay tao a
mangtangtangdan iti maag wenno uray siasinoman a lumabas. 11 Aso a
mangdildilpat iti sarwana ti pakaiyarigan ti maysa a maag a mangulit-
ulit iti minamaag nga aramidna. 12 Adda kadi makitkitam a nasirib iti
bukodna a panagkita? Adda ad-adu a namnama para iti maysa a maag
ngem iti kas kenkuana. 13 Ibagbaga ti sadut a tao nga, “Adda leon iti
dalan! Adda leon kadagiti plasa!” 14 Ti panagpusipos ti ridaw iti bisagrana
ti pakaiyarigan ti panagbalibalikid ti nasadut a tao iti pagid-iddaanna.
15 Ti sadut a tao ket ikabilna ti imana iti pinggan, ngem saanna man
laeng a maingato daytoy nga isubo iti ngiwatna. 16 Iti panagkita ti maysa
a sadut a tao ket nasirsirib isuna ngem iti pito a lallaki nga addaan
iti kinatimbeng. 17 Ti tao a lumabas a makaunget iti panagsisinnupiat
a saanna met a pakaseknan ket kasla tay tao a mangtengngel kadagiti
lapayag ti maysa nga aso. 18 Agmauyong a tao a mangibibiat iti umap-apuy
a pana 19 ti kaiyarigan ti tao a mangal-allilaw iti karrubana sana kuna,
“Agang-angawak laeng!” 20 Ta no awan ti kayo, maiddep ti apuy, ken no
awan ti manangperdi iti padana a tao, agsardeng ti panagaapa. 21 Uging a
bumegbeggang ken kayo nga agapuy ti kaiyarigan ti mannakiapa a tao a
mangpakaro iti panagririri. 22 Dagiti sasao a pammadpadakes ket maiyarig
iti sangkasakmol a naimas a makan; umunegda iti kaunggan a paset ti
bagi. 23 Ti pirak a naikalupkop iti banga ket kasla umap-apuy a bibig ken
dakes a panagpuspuso. 24 Ti siasinoman a gumurgura iti dadduma ket
kalkalubanna ti riknana babaen kadagiti ibagbagana, ken ur-urnongenna
ti kinaulbodna iti kaungganna. 25 Agsao isuna iti nasayaat, ngem saanmo
a patpatien isuna, ta adda pito a makarimon iti pusona. 26 Uray no ti
gurana ket nakaluban iti panangallilaw, maammoanto ti sangkagimongan
ti kinadangkesna. 27 Ti siasinoman a mangkali iti abut ket matnag iti
daytoy, ken agtulid nga agsubli ti bato iti siasinoman a nangiduron iti
daytoy. 28 Kagurgura ti ulbod a dila dagiti tattao nga irurrurumenna, ken
mangipapaay iti pannakadadael ti manangpatiray-ok a ngiwat.

27

1 Saanmo nga ipaspasindayag ti maipapan inton bigat, ta saanmo nga
ammo ti mabalin a maiyeg ti maysa nga aldaw. 2 Bay-am a sabali ti
mangidayaw kenka ket saan a ta bukodmo a ngiwat; maysa a ganggannaet
ket saan a dagiti bukodmo a bibig. 3 Panunotem ti kinadagsen ti maysa
a bato ken ti dagsen ti darat, ket nadagdagsen ngem kadagitoy a dua
ti parikut nga ipaay ti maysa a maag. 4 Adda kinaranggas iti pungtot
ken layus iti unget, ngem siasino ti makatakder iti sangoanan ti imon?

5 Nasaysayaat ti nabatad a panangtubngar ngem iti nalimed a panagayat.
6 Napudno dagiti sugat nga impaay ti maysa a gayyem, ngem mabalin nga
agkannaka iti kasta unay ti maysa a kabusor. 7 Ti tao a napnek a nangan
ket saannna a pagan-ano uray ti diro, ngem iti mabisin a tao, agbalin a
nasam-it dagiti amin a napait. 8 Ti billit nga umadayo manipud iti umukna
ket maiyarig iti tao a maiyaw-awan manipud iti pagnanaedanna. 9 Ti
bangbanglo ken insenso ket pagrag-oenda ti puso, ngem nasay-sayaat ti
kinadungngo ti gayyem ngem iti balakadna. 10 Saanmo a baybay-an ti
gayyemmo ken ti ama ti gayyemmo, ken saanka a mapmapan iti balay
ti kabsatmo iti aldaw ti panagrigatmo. Nasaysayaat ti kaarruba nga
adda iti asidegmo ngem iti kabsatmo nga adda iti adayo. 11 Agbalinka
koma a masirib, anakko, ket pagrag-oem ti pusok; ket sungbatakto ti tao
a manglalais kaniak. 12 Ti naannad a tao ket makitana ti riribuk ket
aglemmeng isuna, ngem agtuloy dagiti awanan kapadasan a tattao ken
agsagabada gapu iti daytoy. 13 Mangalaka iti kawes no ti makinkukua iti
daytoy ket mangpatalged iti kuarta nga utang ti maysa a ganggannaet;
ken alaem isuna no patalgedanna ti babai a mannakikamalala. 14 No adda
mangbendision iti kaarrubana babaen iti napigsa a timekna iti bigbigat,
maibilangto a lunod dayta a pamendision! 15 Ti mannakiapa nga asawa a
babai ket maiyarig iti saan nga agressat a panagtedted ti tudo iti matutudo
nga aldaw; 16 ti panangan-anawa kenkuana ket kasla panangigawgawid iti
angin, wenno panangpadpadas a mangtaya iti lana babaen iti kannawan
nga ima. 17 Ti landok, patademenna ti landok, kasta met a sursurroan ti
maysa a tao ti gayyemna. 18 Kanento ti tao ti bunga ti aywananna a kayo
ti igos, ken maidayaw ti tao a mangsalsalaknib iti amona. 19 Mabalin a
makitam iti danum ti rupa ti maysa a tao, kasta met mabalin a makita
kadagiti aramid ti maysa a tao no ania ti adda iti pusona. 20 Saan a pulos a
mapnek ti lubong ti sheol ken ni Abadon, kasta met a saan pulos a mapnek
dagiti mata ti tao. 21 Ti pagguguran ket para iti pirak, ti hurno ket para iti
balitok, ken mapadpadas ti tao no maidayaw isuna. 22 Urayno tumekem ti
maysa a maag babaen iti al-o — karaman dagiti bukbukel-saan latta isuna
a panawan ti kinamaagna. 23 Siguradoem nga ammom ti kasasaad dagiti
arbanmo ken kailalaam ti maipapan kadagiti tarakenmo, 24 ta saan nga
agnanayon ti kinabaknang. Adda aya met korona nga agpaut iti amin a
henerasion? 25 Awanen dagiti ruot ken agparparang dagiti baro a nagtubo
ken naurnong kadagiti banbantay dagiti kanen dagiti taraken. 26 Ipaayto
dagiti karnero ti kawesmo, ken ipaayto dagiti kalding ti bayad ti talon.
27 Addanto gatas dagiti kalding nga agpaay a taraonmo—taraon para iti
bumalaymo—ken taraon para kadagiti adipenmo a babbai.

28

1 Agtaray dagiti managdakdakes uray no awan ti mangkamkamat
kadakuada, ngem dagiti agar-aramid iti umno ket natured a kas iti urbon a
leon. 2 Gapu iti basol ti daga, addaan daytoy kadagiti mangiturturay, ngem
babaen iti tao nga addaan iti pannakaawat ken pannakaammo, agpautto
daytoy iti atiddug a tiempo. 3 Ti maysa a napanglaw a tao a mangidad-
dadanes kadagiti padana a napanglaw ket kas iti bumayakabak a tudo
nga awan ibatina a taraon. 4 Dagiti mangtallikod iti linteg ket dayawenda
dagiti nadangkes a tattao, ngem guraen ida dagiti agtultulnog iti linteg.
5 Saan a maawatan dagiti dakes a tattao ti hustisia, ngem maawatan
dagiti mangsapsapul kenni Yahweh dagiti amin a banag. 6 Nasaysayaat

ti napanglaw a tao nga agbibiag iti kinatarnawna, ngem iti nabaknang a
tao a dakes dagiti aramidna. 7 Ti agtungtungpal iti linteg ket maysa nga
anak nga addaan iti pannakaawat, ngem ti tao a kadua dagiti narawet
ket ibabainna ti amana. 8 Ti agur-urnong iti kinabaknangna babaen
iti nangato a panangporsiyentona iti ipapautangna ket ur-urnongenna ti
kinabaknangna a maipaayto iti tao a naasi kadagiti napanglaw a tattao.
9 No adda saan a dumdumngeg iti linteg, uray pay ti kararagna ket
makarimon. 10 Ti siasinoman a mangiturong iti nalinteg iti dakes a
wagas ket matnag iti bukodna nga abut, ngem maaddaan iti nasayaat
a tawid ti awan basolna. 11 Ti baknang a tao ket mabalin a masirib
iti bukodna a panagkita, ngem matakuatanto isuna ti napanglaw a tao
nga addaan iti pannakaawat. 12 Inton adda balligi para kadagidiay agar-
aramid iti umno, addanto naindaklan a dayag, ngem inton bumangon
dagiti nadangkes, aglemmeng dagiti tattao. 13 Ti mangilemlemmeng
kadagiti basolna ket saan a rumang-ay, ngem ti agbabawi ken tumallikod
kadagitoy ket makaassianto. 14 Naragsak ti maysa a tao a kanayon nga
agbibiag nga addaan iti panagraem, ngem ti siasinoman a mangpatangken
iti pusona ket mariribukanto. 15 Kas iti agngerngernger a leon wenno
agdakdakiwas nga oso ti kaiyarigan ti nadangkes a mangiturturay kadagiti
napanglaw a tattao. 16 Maysa a naranggas a mangidadanes ti kaiyarigan
ti mangiturturay nga awanan iti pannakaawat, ngem ti manggurgura iti
kinaulbod ket pumautto dagiti aldawna. 17 No nagbiddut ti maysa a tao
gapu ta adda pinagsayasayna ti darana, aglemmengto isuna agingga a
matay, ket awanto ti tumulong kenkuana. 18 Natalgedto ti siasinoman nga
agbiag nga addaan iti kinatarnaw, ngem dagus a matnag ti agbibiag iti
nakillo a wagas. 19 Ti tao a mangtrabtrabaho iti dagana ket maaddaanto iti
adu a taraon, ngem maaddaanto iti adu a rigat ti siasinoman a mangsurot
iti awan serserbina nga aramid. 20 Ti napudno a tao ket maaddaanto
iti adu a bendision, ngem madusanto ti tao a bumaknang iti apagbiit.
21 Saan a nasayaat a mangipakita iti panangidumduma, ngem agbasol
ti tao para iti sangapidaso a tinapay. 22 Kamkamaten ti naimot a tao
ti kinabaknang, ngem saanna ammo nga umayto kenkuana ti kinarigat.
23 Ti siasinoman a mangtubngar iti maysa a tao ket makasarakto iti ad-
adu a pabor manipud kenkuana ngem ti maysa a tao a mangpatpatiray-ok
kenkuana babaen iti dilana. 24 Siasinoman a mangtakaw iti sanikua ti
ama wenno inana nga ibagana a, “Saan a basol dayta,” kadua isuna ti
manangdadael. 25 Mangparnuay iti apa ti naagum a tao, ngem rumang-
ay ti agtaltalek kenni Yahweh. 26 Maag ti agtaltalek iti bukodna a bagi,
ngem ti siasinoman nga agbibiag iti kinasirib ket maiyadayo manipud iti
peggad. 27 Awan pagkurangan ti mangtultulong kadagiti napanglaw, ngem
siasinoman a saan a mangikaskaso kadakuada ket aglak-amto iti adu a
lunod. 28 No bumileg dagiti nadangkes, aglemmeng dagiti tattao, ngem no
mapukaw dagiti nadangkes, umadu dagiti agar-aramid iti umno.

29

1 tao a namin-adu a natubngar ngem pasikkilenna ti tengngedna,
madadael a dagus ket saanto nga umimbag. 2 Inton umadu dagiti agar-
aramid iti umno, agrag-o dagiti tattao, ngem no ti nadangkes a tao
ti mangiturturay, agsennaay dagiti tattao. 3 Siasinoman a mangayat
iti kinasirib ket pagrag-oena ti amana, ngem ti makikadkadua kadagiti
balangkantis ket daddaelenna ti kinabaknangna. 4 Patakderen ti ari ti

daga babaen iti hustisia, ngem dadaelen daytoy ti tao a dumawdawat iti pasuksok. 5 Ti tao a mangpatpatiray-ok iti kaarrubana ket agiwaywayat iti iket para iti sakana. 6 Matiliw iti palab-og ti siasinoman a dakes a tao babaen iti bukodna a basol, ngem agkanta ken agrag-o ti tao nga agar-aramid iti umno. 7 Irupir ti agar-aramid iti nasayaat dagiti napanglaw; saan a maawatan ti nadangkes ti kasta a pannakaammo. 8 Puoran dagiti maag ti siudad, ngem ikkaten dagiti nasirib ti gura. 9 No makisinuppiat ti masirib kadagiti maag a tao, agpungtot ken agkatawa isuna, ken awanto ti inana. 10 Kagura dagiti mawaw ti dara ti awan basolna ket sapulenda ti biag dagiti nalinteg. 11 Ipakita ti tao a maag ti amin nga ungetna, ngem ti masirib a tao ket igawidna ti ungetna ken pakalmaenna ti bagina. 12 No dengdenggen ti mangiturturay ti kinaulbod, agbalinto a nadangkes dagiti amin nga opisyalesna. 13 Agpada ti napanglaw ken ti mangidaddadanes a tao, ta agpada nga innikan ni Yahweh iti lawag dagiti matada. 14 No ukomen ti ari dagiti napanglaw babaen iti kinapudno, mapasingkedanto iti agnanayon ti tronona. 15 Mangted iti sirib ti baot ken panangbabalaw, ngem ti ubing a saan a madisdisiplinaan ket ibabainna ti inana. 16 Inton dagiti nadangkes a tao ti agturay, umadu ti basol, ngem makita dagiti agar-aramid iti umno ti pannakaabak dagiti nadangkes a tattao. 17 Disiplinaam ti anakmo ket paginanaennakanto, mangiyegto isuna iti ragsak iti biagmo. 18 No awan ti naipadto a sirmata saan a matengngel dagiti tattao, ngem nagasat ti tao a mangsalsalimetmet iti linteg. 19 Saanto a mabagbagaan iti maysa a tagabu, ta uray no maawatanna, awanto ti sungbatna. 20 Kitaen ti tao a darasudos iti saona? Ad-addu ti namnamma para ti maag ngem isuna. 21 Ti mangpanuynoy iti tagabuna sipud pay iti kinaagtutubona, addanto ti parrikut iti kamaudiananna. 22 Ti naunget a tao ket mangpataud iti ringgor ken makaaramid iti adu a basol ti amo a naunget. 23 Ti kinatangsit ti maysa a tao ket isu ti mangipababa kenkuana, ngem ti addaan iti napakumbaba nga espiritu ket mapadayawanto. 24 Ti tao a makibingay kadagiti agtatakaw ket kagurgurana ti bukodna a biag; mangmangegna ti lunod ket agulimek. 25 Ti buteng ti tao ket isu't pakaisiloanna, ngem maisalakan ti agtaltalek kenni Yahweh. 26 Adu ti mangsapul iti rupa ti mangituray, ngem agtaud kenni Yahweh ti hustisia para kenkuana. 27 Ti tao a saan a nalinteg ket pakarurudan dagiti agar-aramid iti umno, ngem ti nalinteg ti dalanna ket makarimon kadagiti nadangkes a tattao.

30

1 Dagiti pagsasao ni Agur nga anak a lalaki ni Jakeh- ti mensahe manipud iti Dios: Imbutaktak daytoy a lalaki kenni Ithiel, kada Ithiel ken Ucal: 2 Pudno nga ad-adda a kaslaak iti ayup ngem iti siasinoman a tao, ken awan ti pannakaawatko a kas iti tao. 3 Saanko a naadal ti kinasirib, wenno addaanak iti pannakaamo maipapan iti Nasantoan. 4 Siasino ti nagpangato iti langit ket bimmaba? Siasino ti nangurnong iti angin babaen kadagiti imana? Siasino ti nangurnong kadagiti danum babaen iti pagan-anayna? Siasino ti nangipatakder kadagiti amin a pungto ti daga? Ania ti naganna, ken ania ti nagan ti anakna? Sigurado nga ammoyo! 5 Napadasen ti amin a sasao ti Dios, kalasag isuna kadagiti agkamkamang kenkuana. 6 Saanmo a nayonan dagiti sasaona, di la ket tubngarennaka, ket mapaneknekankanto nga ulbod. 7 Dua a banag ti dawatek kenka, saanmo ida nga ipaidam

kaniak sakbay a matayak: 8 Iyadayom kaniak ti kinaubbaw ken kinaulbod.
Saanmo nga ited kaniak ti kinapanglaw wenno kinabaknang, itedmo laeng
iti taraon a kasapulak. 9 Ta no addaanak ti adu unay, ilibakkanto ken
ibagak a, “Siasino ni Yahweh? ” Wenno no pumanglawak, agtakawakto
ket ibabainkonto ti nagan ti Diosko. 10 Saanmo a dadaelen ti dayaw ti
tagabu iti sangoanan ti amona, di la ket ilunodnaka ket agbiddutka. 11 Ti
maysa a henerasion a mangilunod iti amada ken saanda a bendisionan
ti inada, 12 dayta ti henerasion a nadalus kadagiti bukodda a mata, ngem
saanda a nadalusan manipud kadagiti rugitda. 13 Dayta ti henerasion—
anian a nagtangsit dagiti matada ken nakangato dagiti kalub ti matada!
— 14 isuda ti henerasion a kasla kampilan dagiti ngipenda, ken kampit
dagiti pangalda, tapno sikbabenda dagiti napanglaw iti daga ken dagiti
agkasapulan manipud iti sangkataoan. 15 Adda dua nga annak a babai
ti alinta? “Ikkannak ken ikkannak,” ti sangitda. Adda tallo a banag a
saan pulos a mapmapnek, uppat a saan pulos a mangibaga iti “Uston”:
16 Lubong dagiti natay, ti aanakan a saan a makaipaay iti anak, ti daga
a mawaw iti danum ken ti apuy a saan pulos a mangibaga iti “Uston.”
17 Ti mata a mang-uyaw iti ama, ken ti mang-uyaw iti panagtulnog iti
ina, sippetento nga iruar dagiti uwak iti tanap dagiti matana, ket kanento
isuna dagiti buitre. 18 Adda tallo a nakaskasdaaw unay para kaniak,
uppat a saanko a maawatan: 19 ti dalan ti agila iti langit; ti dalan ti
uleg iti bato; ti dalan ti bangka iti tengnga ti baybay; ken ti wagas ti
lalaki iti balasang. 20 Daytoy ti wagas ti makikamkammalala—mangan
isuna sana punasan ti ngiwatna ken ibagana nga “Awan ti nagbasolak”
21 Kadagiti tallo a banag agkintayeg ti daga, ti maikauppat ti saanna a
maibturan: 22 ti tagabu nga agbalin nga ari; no mabsog iti taraon ti maag;
23 no makiassawa ti babai a mabusbusor, ken no sublaten ti babaonen
ti saad ti amona a babai. 24 Uppat a banbanag iti daga ket babassit
ngem nasisiribda unay: 25 dagiti kuton ket parsua a saan a nabileg, ngem
agisagsaganada kadagiti taraonda iti kalgaw; 26 dagiti koneho ket saan
a napigsa a parsua, ngem ar-aramidenda dagiti pagtaenganda kadagiti
batbato. 27 Dagiti dudon ket awan ti arida, ngem nakalinyada amin nga
agmartia. 28 Kadagiti alutiit, maiggamam daytoy kadagiti imam, ngem
masarakan ida kadagiti palasio dagiti ari. 29 Adda tallo a nalimbong iti
addangda, uppat a nalimbong iti pannagnada: 30 ti leon, ti kapigsaan
kadagiti amin nga atap nga ayup- saan a tumallikud daytoy iti aniaman;
31 maysa a nataer a kawitan; maysa a kalding, ken maysa nga ari nga adda
iti abayna dagiti soldadona. 32 No nagbalinka a maag, a mangidaydayaw
iti bagim, wenno no agpangpanggepka iti dakes- iyaputmo ti imam iti
ngiwatmo. 33 Kas iti panangbatil iti gatas a mangpatpataud iti mantikilya,
ken kas iti panagdara ti agong ti maysa a tao no matiritir daytoy, kastoy
met laeng ti mapasamak iti unget a mangpataud ti apa.

31

1 Dagiti sasao ni Ari Lemuel— mensahe manipud iti Dios nga insuro
kenkuana ti inana. 2 Ania, anakko? Ken ania, anak ti aanakak? Ken
ania, anak dagiti sapatak? — 3 Saanmo nga ited ti pigsam kadagiti babbai,
wenno dagiti wagasmo kadagiti mangdaddadael kadagiti ari. 4 Saan a
para kadagiti ari, Lemuel, saan a para kadagiti ari ti uminom iti arak,
wenno kadagiti mangiturturay ti mangdamag nga, “Ayanna ti naingel
a mainom?” 5 Gapu ta no uminomda malipatanda dagiti naipaulog a

linteg, ket saanda a bigbigen dagiti kalintegan dagiti amin a marigrigatan.
6 Ikkam iti naingel a mainom dagiti tattao a mapukpukaw, ken arak dagiti
agsagsagaba. 7 Uminom isuna ket malipatanna ti kinapanglawna, ket
saanna a malagip ti pakariribukanna. 8 Agsaoka para kadagiti saan a
makasao, para kadagiti amin a mapukpukaw. 9 Agsaoka ket mangukomka
babaen iti pannakarukod iti nalinteg ken ikalintegam ti karbengan dagiti
napanglaw ken agkasapulan a tattao. 10 Siasino ti makasarak iti asawa
a babai nga adda kabaelanna? Napatpateg isuna nga adayo ngem
kadagiti alahas. 11 Agtaltalek kenkuana ti puso ti asawana, ken saanto
pulos a pumanglaw ti asawana. 12 Agar-aramid isuna iti nasasayaat a
banbanag para iti asawana ken saan a kinadakes iti entero a panagbiagna.
13 Mangpilpili isuna iti lupot a naaramid iti buok iti karnero ken de lana
a lupot, ket agtrabaho isuna a siraragsak kadagiti imana. 14 Maiyarig
isuna iti agtagtagilako iti barko; mangisangsangpet isuna kadagiti taraon
manipud iti adayo a lugar. 15 Bumangon isuna iti rabii ket ikkanna
iti taraon dagiti sangkabalayanna, ket iwarasna ti trabaho para kadagiti
adipenna a babbai. 16 Agbirok isuna iti talon ket gatangenna daytoy
babaen iti bunga dagiti imana, agmula isuna iti ubas. 17 Kawkawesanna
ti bagina iti pigsa ken pappapigsaenna dagiti imana. 18 Ammona no
anianto ti mangted kenkuana iti nasayaat a gungona, agpatpatnag a
saan a maiddep ti silawna. 19 Iyiggemna dagiti imana iti rueda, ken
igemanna ti takbian. 20 Iyunatna dagiti imana kadagiti napanglaw a
tattao; iyunatna dagiti imana kadagiti agkasapulan a tattao. 21 Saan
isuna a mabuteng iti niebe para iti sangakabalayanna, ta nakawesan iti
natingra a nalabaga ti sangakabalayanna. 22 Agar-aramid isuna kadagiti
abbong ti pagidaanna, ket agkawkawes isuna iti lino a pagan-anay a
purpura ti marisna. 23 Mabigbigbig ti asawana kadagiti ruangan, tunggal
makitugtugaw ti asawana kadagiti panglakayen iti daga. 24 Agar-aramid
isuna kadagiti lino a pagan-anay ket ilaklakona dagitoy, ken mangipapaay
isuna iti barikes kadagiti agtagtakilako. 25 Nakawesan isuna iti pigsa ken
dayaw, ket katkatawaanna ti umay a tiempo. 26 Iyungapna ti ngiwatna a
nabuyugan iti kinasirib, ken adda ti linteg ti kinamanangaasi iti dilana.
27 Banbantayanna dagiti wagas ti sangakabalayanna ket saanna a kanen
ti tinapay ti kinasadut. 28 Tumakder dagiti annakna ket awaganda isuna
a nagasat; idaydayaw isuna ti asawana a kunkunana, 29 “Adu a babbai
ti nakaaramid iti nasayaat, ngem inabakmo ida amin.” 30 Makaallilaw
ti kinapintas, awan serserbi ti kinapintas, ngem maidaydayawto ti babai
nga agbuteng kenni Yahweh. 31 Itedyo kenkuana ti bunga ti aramidna ket
bay-anyo nga idaydayaw koma isuna dagiti aramidna kadagiti ruangan.

Eclesiastes

1 Dagitoy dagiti sasao ti Manursuro, ti kaputotan ni David ken ari iti
Jerusalem. 2 Ibagbaga ti Manursuro daytoy. “Kas iti alingasaw ti angep,
kas iti pul-oy ti angin, mapukaw dagiti amin a banbanag, nga agibati iti
adu a saludsod. 3 Ania ti gungguna a magun-od ti sangkataoan manipud
kadagiti amin a trabaho a pagbanbanoganda iti baba ti init? 4 Lumabas
ti maysa a henerasion, ket umay ti sabali a henerasion, ngem agtalinaed
ti daga iti agnanayon. 5 Agsingising ti init ken lumnek daytoy ket dagus
nga agsubli manen iti lugar a pagsingsingisinganna. 6 Agpul-oy ti angin
a paabagatan ken agrikus nga agpaamianan, agrikrikus a kankanayon iti
dalanna ket agsubsubli manen. 7 Agay-ayus amin dagiti karayan iti baybay,
ngem saan pulos a mapunno ti baybay. Iti lugar a pagturturungan dagiti
karayan, sadiay manen ti papananda. 8 Makabannog amin a banbanag, ket
awan ti siasinoman a makailawlawag iti daytoy. Saan a mapnek ti mata
kadagiti makitkitana wenno mapno ti lapayag kadagiti mangmangngegna.
9 Aniaman dagiti napalabas ket isunto ti mapasamak ken aniaman dagiti
naaramiden ket isunto ti maaramid. Awan iti barbaro iti baba ti init.
10 Adda kadi iti aniaman a mabalin a maibaga, 'Kitaem, barbaro daytoy'?
Aniaman nga adda ket addan iti nabayagen a panawen, kabayatan dagiti
tawtawen a nabayagen a napalabas sakbay kadatayo. 11 Kasla awan
ti makalagip kadagiti banbanag a napasamak idi un-unana a tiempo.
Ken dagiti banbanag a naud-udi a napasamak ken dagiti mapasamakto
iti masakbayan ket saanto met laeng siguro a malagip.” 12 Siak ti
Manursuro, ket nagturayak a kas ari iti Israel idiay Jerusalem. 13 Inusarko
ti panunotko a mangadal ken mangsukimat babaen iti kinasirib dagiti
amin a banbanag a maar-aramid iti baba ti langit. Dayta a panagsukimat
ket makabannog a trabaho nga inted ti Dios kadagiti annak dagiti tattao
a pakakumikomanda. 14 Nakitak amin dagiti aramid a maar-aramid iti
baba ti init ket kitaenyo, maiyarigda amin iti alingasaw ken panangpadas
a mangpastor iti angin. 15 Saan a mailinteg ti killo! Saan a mabilang dagiti
mapukpukaw! 16 Nagsaoak iti pusok, a kunak, “Kitaem, nakagun-odak iti
ad-adu a kinasirib ngem kadagiti amin nga immun-una ngem siak ditoy
Jerusalem. Nakakitan ti panunotko iti adu a kinasirib ken pannakaammo.”
17 Isu nga inusarko ti pusok tapno maammoak ti kinasirib ken kasta met
ti kinamauyong ken kinamaag. Naawatak a daytoy ket panangpadas met
laeng a mangpastor iti angin. 18 Ta iti kinawadwad iti kinasirib, ad-adda
iti pannakaupay, ken ti tao a manaynayunan ti pannakaammona, ad-adda
ti panagladingit.

2

1 Kinunak iti pusok, “Umayka itan, suutenka iti kinaragsak. Isu a
ragsakem ti pakaragsakan. Ngem kitaem, daytoy ket apagbiit met laeng
a pul-oy. 2 Kinunak maipapan iti panagkatawa, “Kinamaag daytoy!” ken
maipapan iti ragsak, “Ania ti serserbina daytoy?” 3 Sinukimat ko iti pusok
no kasanok a penneken dagiti tarigagayko babaen iti arak. Impalubosko
nga iturongnak ti panunotko iti kinasirib uray no adda pay laeng kaniak
ti kinamaag. Kayatko a maammoan ti nasayaat nga aramiden dagiti tattao
iti baba ti langit kabayatan dagiti aldaw dagiti bibiagda. 4 Naindaklan
a banbanag dagiti naaramidak. Nangipatakderak kadagiti balbalay para

iti bagik ken nagmulaak kadagiti kaubasan. 5 Nangaramidak kadagiti
minuyongan ken parke para iti bagik; minulaak dagitoy iti amin a kita
dagiti agbunga a kaykayo. 6 Nangkaliak kadagiti pagurnongan iti danum
a mangsibog iti kabakiran a nagtuboan dagiti kaykayo. 7 Gimmatangak
kadagiti lallaki ken babbai a tagabu; addaanak kadagiti tagabu a naiyanak
iti palasiok. Addaanak pay kadagiti dadakkel nga arban ken pangen iti
dingwen, nga ad-adu ngem ti siasinoman nga ari nga immun-una a nag-
turay iti Jerusalem sakbay kaniak. 8 Nakaurnongak iti pirak ken balitok,
kadagiti gameng dagiti ar-ari ken probprobinsia. Addaanak kadagiti lallaki
ken babbai a kumakanta nga agpaay kaniak; babaen kadagiti adu nga as-
assawa ken kakabkabbalay, inaramidko dagiti banbanag a makaparagsak
iti siasinoman a lalaki iti rabaw ti daga. 9 Isu a nagbalinak a nain-
indaklan ken nabakbaknang ngem kadagiti amin nga immun-una ngem
siak iti Jerusalem, ken nagtalinaed kaniak ti kinasiribko. 10 Aniaman
a tinarigagayan dagiti matak, saanko nga impaidam kadagitoy. Saanko
nga impaidam iti pusok ti aniaman a pakaragsakan, gapu ta agrag-o ti
pusok iti amin a nagbannogak ket ragragsak ti gunggonak kadagiti amin a
trabahok. 11 Ket kinitak dagiti amin nga inaramid ti imak ken iti trabaho
nga inaramidko, ngem kaskasdi met laeng nga alingasaw dagiti amin a
banag ken panangpadas a mangipastor iti angin. Awan ti magunggona iti
baba ti init. 12 Ket timmalikudak a mangutob iti kinasirib, ken kasta met
iti kinamauyong ken kinamaag. Ta ania ti maaramidan ti sumaruno nga
ari a sumukat kalpasan ti ari, a saan pay a naaramid? 13 Ket nangrugi
a naawatak nga adda pangatiwan ti kinasirib iti kinamaag, kas ti lawag
a nasaysayaat ngem iti sipnget. 14 Us-usaren ti nasirib a tao ti matana a
mangkita iti papananna, ngem magmagna ti maag iti kasipngetan, numan
pay ammok nga agpada a gasat ti nakasagana para iti tunggal maysa. 15 Ket
kinunak iti pusok, “Aniaman a mapaspasamak iti maag ket mapasamakto
met kaniak. Isu nga ania ti pagdumaanna no kasta unay ti kinasiribko?”
Inkeddengko iti pusok, “Daytoy ket alingasaw met laeng.” 16 Ta ti nasirib
a tao, kas iti maag, ket saan a malaglagip iti atiddug a panawen. Kadagiti
dumteng nga al-aldaw, amin dagita a banbanag ket nabayagen a nalipatan.
Matay ti nasirib a tao a kas met iti maag a matay. 17 Isu a ginurak ti biag
gapu ta dakes para kaniak dagiti amin a trabaho a maar-aramid iti baba
ti init. Daytoy ket gapu ta alingasaw amin a banbanag ken panangpadas
a mangipastor iti angin. 18 Kinagurak amin a naaramidko a nagbannogak
iti baba ti init gapu ta masapul nga ibatik dagitoy iti tao a sumaruno
kaniak. 19 Ket siasino ti makaammo no nasiribto isuna wenno maag?
Ngem isunanto ti amo kadagiti amin a banag iti baba ti init a naaramidan
iti bannog ken kinasiribko. Alingasaw met laeng daytoy. 20 Ngarud,
nangrugi a maupay ti pusok kadagiti amin a trabaho nga inaramidko iti
baba ti init. 21 Ta mabalin nga adda ti agtrabaho nga addaan iti kinasirib,
pannakaammo ken kinalaing, ngem ibatinanto dagiti amin a banbanag
nga adda kenkuana iti maysa a tao a saan pulos a nagtrabaho iti aniaman
kadagitoy. Daytoy ket alingasaw met laeng ken nakabutbuteng unay a
pasamak. 22 Ta ania ti magunggona ti tao nga agtrabtrabaho iti kasta unay
ken mangpadpadas iti amin a puso a mangleppas kadagiti aramidna iti
baba ti init? 23 Inaldaw a nasakit ken narigat ti trabahona, isu a saan a
makainana ti kararuana iti rabii. Daytoy ket alingasaw met laeng. 24 Awan
ti nasaysayaat para iti siasinoman ngem ti laeng mangan, uminom ken
mapnek iti aniaman a nasayaat iti trabahona. Nakitak a naggapu iti ima ti
Dios daytoy a kinapudno. 25 Ta siasino ti makapangan wenno maaddaan iti

aniaman a kita ti ragsak nga awan iti Dios? 26 Ta iti siasinoman a makaay-ayo kenkuana, ited ti Dios ti kinasirib, pannakaammo ken rag-o. Nupay kasta, itedna iti managbasol ti trabaho iti panagurnong ken panagidulin tapno itedna iti maysa a tao a makaay-ayo iti Dios. Daytoy ket alingasaw met laeng ken panangpadas a mangipastor iti angin.

3

1 Ta adda naituding a tiempo para iti amin a banag, ken panawen para
iti tunggal panggep iti baba ti langit. 2 Adda tiempo iti pannakaiyanak
ken adda tiempo iti pannakatay, adda tiempo iti panagmula ken tiempo
iti panangparut kadagiti mula, 3 adda tiempo iti panangpapatay ken
adda tiempo iti pannakapaimbag, adda tiempo iti panangdadael ken
adda tiempo iti panangbangon, 4 adda tiempo iti panagsangit ken adda
tiempo iti panagkatawa, adda tiempo iti panagladingit ken adda tiempo iti
panagsasala, 5 adda tiempo iti panangipurwak kadagiti batbato, ken adda
tiempo iti panagurnong kadagiti batbato, adda tiempo iti panangarakup
kadagiti dadduma a tattao ken adda tiempo iti panagliklik manipud iti
pannakaarakup, 6 adda tiempo ti panagbiruk kadagiti banbanag ken adda
tiempo ti panagsardeng ti panagbirbiruk, adda tiempo ti panagidulin
kadagiti banbanag ken adda tiempo ti panagibelleng kadagiti banbanag,
7 adda tiempo ti panagpigis kadagiti kawkawes ken adda tiempo ti panag-
isimpa kadagiti kawkawes, adda tiempo ti panagulimek ken adda tiempo
ti panagsao, 8 adda tiempo ti panagayat ken adda tiempo ti panaggura,
adda tiempo para iti gubat ken adda tiempo para iti kappia. 9 Ania ti
magunggona ti trabahador kadagiti pagbanbanoganna? 10 Nakitakon ti
trabaho nga inted ti Dios kadagiti tattao a leppasenda. 11 Inaramid ti
Dios dagiti amin a banbanag a maitutop iti umno a tiempo. Inkabilna
pay ti kinaagnanayon kadagiti puspusoda. Ngem saan a maawatan ti
sangkatoan dagiti inaramid ti Dios, manipud kadagiti rugrugida agingga
kadagiti panagleppasda. 12 Ammok nga awan ti nasaysayaat para iti
siasinoman ngem ti agrag-o ken agaramid iti nasayaat kas agbibiag isuna—
13 ken mangan ken uminom koma ti tunggal maysa ken maawatanda koma
no kasano a ragsakenda dagiti nasasayaat nga aggapu kadagiti amin a
trabahoda. Sagut daytoy manipud iti Dios. 14 Ammok nga agtalinaed nga
agnanayon ti aniaman nga aramiden ti Dios. Awan ti mainayon wenno
maikkat iti daytoy, gapu ta ti Dios ti nangaramid iti daytoy tapno umasideg
dagiti tattao kenkuana nga addaan iti dayaw. 15 Aniaman nga adda ket
addan idi, aniaman nga umaddanto ket addan. Inaramid ti Dios nga
agbirok dagiti tattao kadagiti nakalemmeng a banbanag. 16 Ket nakitak
nga iti baba ti init, adda ti kinadangkes iti ayan koma ti hustisia, ken iti
lugar ti kinalinteg ket masansan a masarakan ti kinadangkes. 17 Kinunak
iti pusok, “Ukomento ti Dios ti nalinteg ken nadangkes iti umno a tiempo
para iti tunggal pasamak ken tunggal aramid.” 18 Kinunak iti pusok,
“Subsuboken ti Dios dagiti tattao tapno ipakitana kadakuada a kasla da
la dagiti ayup.” 19 Ta agpada a gasat ti mapaspasamak kadagiti tattao a
mapaspasamak kadagiti ayup. Kas kadagiti ayup, matay amin a tattao.
Masapul nga umangesda amin ti agpada nga angin, tapno iti kasta a
wagas awan ti pangatiwan dagiti tattao kadagiti ayup. Saan kadi a kasla
laeng napardas nga anges dagiti amin a banag? 20 Maymaysa a lugar ti
pappapanan dagiti amin a banag. Naggapu amin iti tapok, ket agsubli
amin iti tapok. 21 Siasino ti makaammo no ti espiritu ti sangkataoan ket
agpangato ken dagiti espiritu dagiti ayup ket agpababa iti uneg ti daga?

22 Isu a naamirisko manen nga awan ti nasaysayaat para ti siasinoman
ngem ti agragsak iti trabahona, ta dayta ti naituding nga aramidenna.
Siasino ti makaisubli kenkuana tapno makitana no ania ti mapasamak
kalpasan ti biagna?

4

1 Maminsan manen pinanunotko ti maipapan kadagiti amin a panangi-
dadanes a maar-aramid iti baba ti init. Kitaem dagiti lua dagiti naidadanes
a tattao. Awan ti mangliwliwa kadakuada. Ti kinabileg ket adda iti ima
dagiti mangidaddadanes kadakuada, ngem awan ti mangliwliwa kadagiti
naidadanes a tattao. 2 Isu a kabkablaawak dagiti natayen a tattao, dagidiay
natayen, saan a dagiti agbibiag, dagidiay sibibiag pay laeng. 3 Nupay
kasta, nagasgasat pay ngem kadakuada ti saan pay a nagbiag, ti saan
pay a nakakita iti aniaman a kinadakes a maar-aramid iti baba ti init.
4 Ket nakitak nga amin a kinagaed ken amin a batido a trabaho ket
nakaigapuan ti panangapal ti kaaruba ti maysa a tao. Alingasaw met
laeng daytoy ken panangpadas a mangipastor iti angin. 5 Agdalikepkep ti
maag ken saan nga agtrabtrabaho, isu a ti bukodna a lasag ti taraonna.
6 Ngem nasaysayaat ti sangarakem a gunggona iti naulimek a trabaho
ngem ti dua a rakem a gunggona iti trabaho a panangpadas a mangipastor
iti angin. 7 Ket napanunotko pay ti maipapan iti nakarkaro nga awan
serserbina, ti apagbiit nga agpukaw nga alingasaw iti baba ti init.
8 Adda ti kita ti tao nga agbibiag nga agmaymaysa. Awan a pulos ti
kaduana, awan anakna a lalaki wenno kabsatna a lalaki. Awan pulos
ti pagpatinggaan dagiti amin a trabahona, ken saan a mapmapnek dagiti
matana iti panaggungun-od iti kinabaknang. Agsidsiddaaw isuna, “Siasino
ti agnumar iti pagbanbannogak ken pangpawpawilak iti bagik iti ragsak?”
Alingasaw met laeng daytoy, saan a napintas a pagteng. 9 Nasaysayaat ti
dua a tao nga agtrabaho ngem ti agmaymaysa; makaurnongda a dua iti
nasayaat a bayad ti nagbannoganda. 10 Ta no matumba ti maysa, mabalin
a bangunen ti maysa pay ti gayyemna. Nupay kasta, panagladingit ti
sumursurot iti agmaymaysa no matumba isuna no awan ti siasinoman
a mangbangon kenkuana. 11 Ken no agabay nga agidda ti dua, mabalin
a bumarada, ngem kasano a pumudot ti agmaymaysa? 12 Ti tao nga
agmaymaysa ket maparukma, ngem kabaelan a sarangten ti dua a tao
ti panangraut, ken saan a nalaka a mapugsat ti tali nga adda tallo a
linabagna. 13 Nasaysayaat ti agbalin a nakurapay ngem masirib a baro
ngem ti nataengan ken maag nga ari a saannan nga ammo ti dumngeg
kadagiti ballaag. 14 Pudno daytoy uray no ti maysa a baro ket agbalin nga
ari manipud iti pagbaludan, wenno uray no naiyanak isuna a marigrigat
iti pagarianna. 15 Nupay kasta, nakitak ti tunggal maysa a sibibiag ken
magmagna iti aglawlaw iti baba ti init a papaiturayanda dagiti bagbagida
iti sabali pay a baro a timmakder a kas ari. 16 Awan ti pagpatinggaan
dagiti amin a tattao a mangayat nga agtulnog iti baro nga ari, ngem
saan nga agbayag ket adu kadakuada ti saanen a mangdayaw kenkuana.
Pudno, daytoy a kasasaad ket alingasaw, ken panangpadas a mangipastor
iti angin.

5

1 Bantayam dagiti tigtignaymo no mapanka iti balay ti Dios. Mapanka
idiay a dumngeg. Nasaysayaat iti panagdengngeg ngem kadagiti maag

nga agidatdaton kabayatan a saanda nga ammo a kinadangkes ti ar-aramidenda iti biag. 2 Saanka nga agdarasudos unay nga agsao, ken saanmo a palubosan ti pusom nga agdarasudos unay a mangiyeg iti aniaman a banag iti sangoanan ti Dios. Adda ti Dios idiay langit, ngem addaka iti rabaw ti daga, isu a bassitem laeng koma dagiti sasaom. 3 No adda ti adu unay a banag nga aramidem ken pakadanagam, mabalin nga agtagtagainepka iti dakes. Ken no ad-adu dagiti sasasoem, ad-adu ti maibagam a minamaag. 4 No agsapataka iti Dios, saanmo nga itantan nga aramiden daytoy, ta saan a maragsakan ti Dios kadagiti maag. Aramidem ti insapatam nga aramiden. 5 Nasaysayaat ti saan nga agsapata ngem ti agsapata a saanmo a tungpalen. 6 Saanmo a palubosan ti ngiwatmo a pakaigapuan ti panagbasol ti lasagmo. Saanmo nga ibaga iti mensahero ti padi, "Biddut dayta a sapata. "Apay a papungtotem ti Dios babaen iti panagsapatam a siuulbod, a mangparparurod iti Dios tapno dadaelenna dagiti aramid dagiti imam? 7 Ta iti adu a tagtagainep, kas iti adu a sasao, ket adda ti awan kaipapananna nga alingasaw. Isu nga agbutengka iti Dios. 8 No makitam dagiti marigrigat a maidaddadanes ken mataktakawan iti nalinteg ken umno a panangtrato iti probinsiam, saanka a masdaaw a kasla awan ti makaammo, gapu ta adda dagiti tattao nga addaan iti pannakabalin a mangkitkita kadagiti adda iti babaenda, ken adda pay dagiti nangatngato ngem kadakuada. 9 Kanayonna pay, dagiti bunga iti daga ket para iti amin ken ti ari a mismo ket mangal-ala kadagiti bunga manipud kadagiti talon. 10 Siasinoman a mangay-ayat iti pirak ket saan a mapnek iti pirak ken siasinoman a mangay-ayat iti kinabaknang ket kankanayon nga agtarigagay iti ad-adu pay. Daytoy ket alingasaw met laeng. 11 Kas umad-adu ti kinabaknang, kasta met nga umad-adu dagiti tattao a mangibus iti daytoy. Ania ti pagsayaatan ti kinabaknang iti akinkukua malaksid iti panangbuybuyana iti daytoy? 12 Nasimbeng ti panagturog ti agtrabtrabaho a tao, mangan man isuna iti bassit wenno adu, ngem ti tao a nabaknang ket saan nga palubosan isuna ti kinabaknangna a makaturog iti nasayaat. 13 Adda ti nakaro a kinadakes a nakitak iti baba ti init: kinabaknang nga iduldulin ti akinkukua, a pagbanbanagan ti bukodna a panagrigat. 14 No mapukaw ti nabaknang a tao ti kinabaknangna babaen iti dakes a gasat, ket awan pulos ti mabati kadagiti ima ti bukodna nga anak a lalaki, nga isu ti nagbalinanna nga ama. 15 Kas naiyanak ti tao a lamolamo manipud iti aanakan ti inana, kasta met nga ibatinanto daytoy a biag a lamolamo. Awan ti maalana kadagiti imana manipud iti trabahona. 16 Maysa pay a dakes unay ket kas iti wagas nga immay ti tao, ket kasta met laeng a masapul a pumanaw isuna. Isu nga ania ti magunggona ti siasinoman ti panagtrabtrabahona para iti angin? 17 Kabayatan dagiti al-aldawna, mangmangan isuna iti kasipngetan ken kasta unay ti panagrigrigatna gapu iti sakit ken pungtot. 18 Kitaem, ti nakitak a nasayaat ken maitutop ket ti mangan, uminom ken ti agragsak kadagiti gunggona manipud kadagiti amin a trabahotayo, kas agbannogtayo iti baba ti init kabayatan dagiti aldaw iti daytoy a biag nga inted kadatayo ti Dios. Ta daytoy ti naited nga aramiden ti tao. 19 Siasinoman a nangitedan ti Dios ti kinabaknang ken sanikua ken ti kabaelan a mangawat iti bingay ken rag-o iti trabahona—sagut daytoy manipud iti Dios. 20 Ta saanna a masansan a laglagipen dagiti aldaw ti biagna, gapu ta pagtalinaeden ti Dios isuna a makumikoman kadagiti banbanag a ragragsakenna nga ar-aramiden.

6

1 Adda ti kinadakes a nakitak iti baba ti init, ket nakaro daytoy para
kadagiti tattao. 2 Mabalin nga ipaay ti Dios ti kinabaknang, sanikua ken
dayaw iti maysa a tao tapno awan ti pagkurangan iti tartarigagayanna
para iti bagina, ngem saan isuna nga ipaayan ti Dios iti kabaelan a
mangragsak iti daytoy. Ngem ketdi, usaren ti sabali dagiti banag a
kukuana. Kasla alingasaw daytoy, maysa a dakes a panagsagaba. 3 No ti
maysa a tao ket ama ti sangagasut nga annak ken agbiag iti adu a tawen,
tapno umado dagiti aldaw dagiti tawenna, ngem no saan a mapnek ti
pusona iti kinasayaat ken saan isuna a maitanem nga addaan iti dayaw,
ket ibagak ngarud a nasaysayaat ti maysa a maladaga a naiyanak a natay
ngem isuna. 4 Uray pay naiyanak ti maladaga nga awan mamaayna ken
natay iti kasipngetan, ken agtalinaed a nakadulin ti naganna. 5 Uray pay
saan a makita daytoy nga ubing ti init wenno awan ti ammona, addaan
daytoy ti inana idinto a dayta a tao ket awan. 6 Uray no agbiag ti tao iti
dua ribu a tawen ngem saanna a masursuro ti agragsak kadagiti nasayaat
a banbanag, mapan isuna iti isu met laeng a disso a kas iti dadduma.
7 Uray no amin a panagtrabaho ti tao ket tapno punnoenna ti ngiwatna,
ngem saan a mapnek ti ganasna. 8 Pudno unay, ania ti pangatiwan ti
masirib a tao iti maag? Ania ti pagsayaatan ti tao a nakurapay uray no
ammona ti agtignay iti sangoanan dagiti dadduma a tattao? 9 Nasaysayaat
iti mapnek iti makitkita ti mata ngem ti agtarigagay iti kalkalikaguman
ti maiyaw-aw-awan a ganas, nga alingasaw met laeng ken panangpadas a
mangipastor iti angin. 10 Aniaman nga immaddan ket naikkanen iti nagan,
ken aniaman ti kaiyarigan ti sangkataoan ket nabayagen a naammoan. Isu
a nagbalin nga awan ti serserbina ti makisinnuppiat iti mannakabalin nga
ukom ti amin. 11 No ad-adu ti sao a maibalikas, ad-adu met ti maibalikas
nga awan ti mamaayna, isu nga ania ngay ti pagsayaatanna dayta iti tao?
12 Ta siasino ti makaammo no ania ti nasayaat para iti biag ti tao kabayatan
ti kinaawan ti mamaayna, dagiti nabilang nga aldawna a paglablabasanna
a kasla aniniwan? Siasino ti makaibaga iti tao no ania ti dumteng iti baba
ti init kalpasan ti ipapatayna?

7

1 Nasaysayaat ti napintas a nagan ngem ti nangina a pabanglo, ken ti
aldaw ti pannakatay ket nasaysayaat ngem ti aldaw ti pannakaiyanak.
2 Nasaysayaat iti mapan iti balay iti ladladingit ngem iti balay iti ramram-
bak, ta umay ti panagladangit kadagiti amin a tattao iti pagpatinggaan
ti biag, isu a masapul nga ipapuso dagiti sibibiag a tattao daytoy.
3 Nasaysayaat ti ladingit ngem ti katawa, ta kalpasan ti kinaliday ti rupa
ket dumteng ti kinaragsak ti puso. 4 Ti puso ti masirib ket adda iti balay
iti ladladingit, ngem adda ti puso dagiti maag iti balay iti ramrambak.
5 Nasaysayaat ti dumngeg iti panangtubngar iti masirib ngem ti dumngeg
iti kanta dagiti maag. 6 Ta kasla iti panagrissat dagiti mapupuoran a sisiit
iti sirok ti banga, kasta met ti katawa dagiti maag. Maiyarig met laeng
daytoy iti alingasaw. 7 Awan duadua a ti panagkusit ket pagbalinenna
a maag ti maysa a masirib a tao, ken dadaelen ti pasuksok ti pusona.
8 Nasaysayaat ti panagleppas ti maysa a banag ngem ti rugrugi; ken
nasaysayaat dagiti tattao a naanus ti espirituda ngem dagiti natangsit ti
espirituda. 9 Saankayo a dagus a makapungtot iti espirituyo, ta agnanaed
ti pungtot kadagiti puso dagiti maag. 10 Saanyo a kunaen, “Apay a
nasaysayaat dagiti naglabas nga aldaw ngem kadagitoy? Ta saan a gapu iti

kinasirib a dinamagyo daytoy. 11 Ti kinasirib ket nasayaat a kas kadagiti
napapateg a banbanag a tinawidtayo manipud kadagiti kapuonantayo.
Mangipapaay daytoy iti pagimbagan para kadagiti makakita iti init.
12 Ta mangipapaay iti salaknib ti kinasirib kas iti kuarta a makaipaay
iti salaknib, ngem ti pagimbagan iti pannakaammo ket mangmangted
ti kinasirib iti biag iti siasinoman nga addaan iti daytoy. 13 Utobem
dagiti aramid ti Dios: Siasino ti makalinteg ti aniaman a banag nga
inaramidna a killo? 14 No nasayaat dagiti tiempo, agbiagka a siraragsak
iti dayta a kinasayaat, ngem no saan a nasayaat dagiti tiempo, utobem
daytoy: impalubos ti Dios nga umadda iti agpada a tiempo. Iti daytoy a
rason, awanto ti makaammo ti aniaman a banag a dumteng kalpasanna.
15 Nakitak dagiti adu a banbanag kabayatan dagiti awan kaipapananna
nga al-aldawko. Adda dagiti mapukaw a nalinteg a tattao iti laksid dagiti
kinalintegda ken adda dagiti nadangkes a tattao nga agbibiag iti atiddug
iti laksid kadagiti kinadakesda. 16 Saanka nga aginsisingpet, a masirib
iti bukodmo a panagkita. Apay koma a dadaelem ti bagim? 17 Saanka
unay nga agbalin a nadangkes wenno maag. Apay koma a matayka
sakbay ti naituding a tiempom? 18 Nasayaat a salimetmetam koma daytoy
a kinasirib, ken saanmo koma nga ikkaten dagiti imam manipud iti
kinalinteg. Ta ti tao nga agbutbuteng iti Dios ket maaramidnanto dagiti
amin a pagrebbenganna. 19 Nabilbileg ti kinasirib iti masirib a tao,
ngem ti sangapulo a mangiturturay iti siudad. 20 Awan ti nalinteg a tao
ditoy rabaw ti daga nga agar-aramid iti nasayaat ken saanen pulos nga
agbasbasol. 21 Saanka a dumngeg kadagiti amin a sasao a maibalbalikas,
gapu ta amangan no mangngegmo ti adipenmo a mangilunod kenka.
22 Kasta met, ammom iti bagim nga iti bukodmo a puso ket masansan
nga inlunodmo dagiti dadduma. 23 Napaneknekak amin dagitoy babaen iti
kinasirib. Kinunak, “Agbalinak a masirib,” ngem nakarkaro daytoy ngem
ti kabaelak. 24 Adayo ti kinasirib ken kasta unay ti kinaunegna. Siasino
ti makasarak iti daytoy? 25 Intalyawko ti pusok nga agadal ken agsukimat
ken agbiruk iti kinasirib ken kadagiti pannakaipalawag ti kinapudno
ken tapno maawatan a ti dakes ket kinakuneng ken ti kinamaag ket
kinamauyong. 26 Naduktalak a ti napapait ngem iti patay ket ti siasinoman
a babai a ti pusona ket napno kadagiti silo ken iket, ken dagiti imana
ket kawar. Makalibas kenkuana ti siasinoman a makaay-ayo iti Dios,
ngem maalananto dagiti managbasol. 27 “Panunotenyo ti naduktalak,”
kinuna ti Manursuro. Naynayunak ti mangdukduktal iti sabali pay tapno
makabirukak iti pannakaipalawag iti kinapudno. 28 Daytoy ti birbirukek
pay laeng, ngem saanko a nasarakan daytoy. Nakasakarak iti maysa
a nalinteg a lalaki kadagiti rinibo, ngem awan ti nabirukak kadakuada
a babai. 29 Naduktalak laeng daytoy: a pinarsua ti Dios a nalinteg ti
sangkataoan, ngem pimmanawda nga agbirbiruk kadagiti adu a kinarigat.

8

1 Ania ti nasirib a tao? Maysa a tao daytoy a makaammo ti kaipapanan
dagiti paspasamak iti biag. Parparaniagen ti kinasirib ti tao ti rupana
ken mabaliwan ti kinaunget ti rupana. 2 Ballaaganka nga agtungpal
kadagiti bilin ti ari gapu iti sapata ti Dios a salaknibanna isuna. 3 Saanka
nga agdardaras a pumanaw iti presensiana, ken saanka a tumakder a
dumanggay iti maysa a banag a dakes, ta ar-aramiden ti ari ti aniaman
a tartarigagayanna. 4 Agturturay ti sao ti ari, isu a siasino ti mangibaga

kenkuana, “Ania ti ar-aramidem? 5 Siasinoman a mangsalsalimetmet
kadagiti bilbilin ti ari ket liklikanna iti pannakadangran. Mabigbig ti puso
ti nasirib a tao ti umiso a pagturongan ken tiempo ti panangaramid. 6 Ta
adda ti umno a sungbat iti tunggal pasamak ken adda umno a tiempo ti
panagsungbat, gapu ta adu ti pakariribukan ti tao. 7 Awan ti makaammo
no ania ti sumaruno a dumteng. Siasino ti makaibaga no ania ti dumteng?
8 Awan siasinoman nga addaan ti turay iti anges ti biag a mangpasardeng
iti panagang-anges, ken awan iti makaituray iti aldaw ti pannakatayna.
Awan ti maikkat manipud iti armada kabayatan ti pannakiranget, ken
saan nga ispalen ti kinadangkes dagiti tagabuna. 9 Naamirisko amin
dagitoy; inusarko ti pusok iti amin a kita ti trabaho a maar-aramid iti baba
ti init. Adda iti tiempo a ti tao ket addaan iti pannakabalin nga agaramid
iti kinadakes kadagiti dadduma. 10 Isu a nakitak ti nadangkes a silalatak a
naitanem. Naiyapanda iti nasantoan a disso ken naitabon ken indaydayaw
ida dagiti tattao iti siudad a nangaramidanda kadagiti kinadakes. Awan
met laeng serserbina daytoy. 11 No saan a maaramid a dagus ti dusa
maibusor iti dakes a krimen, aw-awisenna dagiti puso dagiti tattao nga
agaramid iti kinadakes. 12 Uray no agaramid iti dakes ti managbasol iti
maminggasut a daras ket agbiag latta isuna iti atiddug a tiempo, ngem
ammok a nasayaatto ti mapasamak kadagiti mangraraem iti Dios, dagiti
mangidaydayaw iti presensiana kadakuada. 13 Ngem saanto a nasayaat ti
mapasamak iti nadangkes a tao; saanto a mapaatiddug ti biagna. Kasla
aglablabas nga aniniwan dagiti aldawna gapu ta saanna nga idaydayaw ti
Dios. 14 Adda pay ti kasla awan serserbina nga alingasaw—maysa pay a
banag a maar-aramid iti rabaw ti daga. Mapaspasamak dagiti banbanag
kadagiti nalinteg a tattao a kas mapaspasamak kadagiti nadangkes a tattao
ken mapaspasamak dagiti banbanag kadagiti nadangkes a tattao a kas
mapaspasamak dagitoy kadagiti nalinteg a tattao. Ibagak a daytoy ket
awan met laeng serserbina nga alingasaw. 15 Isu nga isingasingko ti
kinaragsak, gapu ta awan ti nasaysayaat a banag para iti tao iti baba ti init
ngem ti mangan ken uminom ken agragsak. Ti kinaragsak ti mangkuyog
kenkuana iti trabahona iti amin nga al-aldaw ti biagna nga inted ti Dios
kenkuana iti baba ti init. 16 Idi inusarko ti pusok a mangammo iti kinasirib
ken tapno maawatak dagiti trabaho a maar-aramid iti rabaw ti daga,
masansan a maar-aramid ti trabaho nga awan ti turog iti rabii ken iti
aldaw, 17 kalpasanna pinanunotko dagiti amin nga aramid ti Dios, ken
saan a maawatan dayta a tao ti trabaho a maar-aramid iti baba ti init. Uray
no kasano ti panagbannog ti tao a mangbiruk kadagiti sungbat, saanna a
masarakan dagitoy. Uray no patien ti masirib a tao a nalabit nga ammona,
saanna a pudno nga ammo.

9

1 Ta pinanunotko amin ti maipapan iti daytoy tapno maawatak ti
maipapan kadagiti nalilinteg ken nasisirib a tattao ken dagiti aramidda.
Addada amin kadagiti ima ti Dios. Awan ti makaammo no ayat wenno
gura ti umay iti maysa a tao. 2 Adda ti agpapada a gasat iti tunggal maysa.
Agpada a gasat ti agur-uray kadagiti nalinteg a tattao ken nadangkes,
kadagiti nasayaat a tattao ken dakes, kadagiti nadalus ken ti narugit, ken
iti agidatdaton ken iti saan nga agidatdaton. Kas matayto dagiti nasayaat
a tattao, kastan to met ti managbasol. Kas matayto ti agsapsapata, kasta
met ti tao a mabuteng nga agsapata. 3 Adda ti dakes a gasat para iti amin
a banag a maar-aramid iti baba ti init, maysa a panungpalan para iti

tunggal maysa. Napno iti kinadakes dagiti puso dagiti tattao, ken adda ti
kinamauyong kadagiti pusoda kabayatan nga agbibiagda. Isu a kalpasan
dayta mapanda iti ayan dagiti natay. 4 Ta adda pay laeng ti namnama para
iti maysa a tao a sibibiag, kas iti sibibiag nga aso a nasaysayaat ngem ti
natay a leon. 5 Ta ammo dagiti nabiag a tattao a mataydanto, ngem awan ti
ammo ti natay. Awanen ti aniaman a magunggonada gapu ta nalipatanen
dagiti pakalaglagipan kadakuada. 6 Nagpukawen iti nabayag dagiti ayat,
gura ken apalda. Awanton a pulos iti lugarda manen kadagiti aniaman
a maar-aramid iti baba ti init. 7 Inka iti dalanmo, kanem ti tinapaymo
nga addaan iti rag-o, ken inumem ti arakmo nga addaan iti naragsak a
puso, ta ipalpalubos ti Dios a marambakan dagiti nasayaat nga aramid.
8 Kanayon koma a puraw dagiti kawesmo ken napulotan ti ulom iti lana.
9 Makipagnaedka a siraragsak iti asawam a babai nga ay-ayatem kadagiti
amin nga aldaw iti biagmo nga awan serserbina, dagiti aldaw nga inted ti
Dios kenka iti baba ti init kabayatan dagiti aldaw ti kinaawan ti serbim.
Dayta ti gunggonam iti biag para iti trabahom iti baba ti init. 10 Aniaman
a masarakan ti imam nga aramiden, aramidem daytoy babaen iti pigsam,
gapu ta awan iti trabaho wenno pannakapalawag wenno pannakaammo
wenno kinasirib idiay tanem, ti lugar a papanam. 11 Nakakitaak kadagiti
sumagmamano a makaay-ayo a banbanag iti baba ti init. Saan a kukua
dagiti napapardas a tattao ti lumba. Saan a kukua dagiti napipigsa a
tattao ti gubat. Saan a kukua dagiti nasisirib a tattao ti tinapay. Saan
a kukua dagiti tattao nga addaan iti pannakaawat dagiti kinabaknang.
Saan a kukua dagiti tattao nga addaan iti pannakaamo ti pabor. Ngem
ketdi, apektaran amin ida ti tiempo ken gasat. 12 Ta awan ti makaammo
ti tiempo ti pannakatayna, kas iti lames a naibalod iti iket ti patay, wenno
kas kadagiti billit a nasiloan. Kas kadagiti ayup, nakabalod dagiti tattao
kadagiti dakes a tiempo a kellaat a nagdissuor kadakuada. 13 Nakitak pay ti
kinasirib iti baba ti init iti wagas a kasla naindaklan kaniak. 14 Adda maysa
a bassit a siudad nga addaan laeng ti sumagmamano a tattao, ket immay
maibusor iti siudad ti maysa a nabileg nga ari ket rinautda daytoy ken
nangipatakderda kadagiti dadakkel a sarikedked. 15 Ita, adda nasarakan
iti dayta a siudad a maysa a marigrigat, a nasirib a tao, a babaen iti
kinasiribna ket naisalakan ti siudad. Ngem ti saan a nagbayag, awanen
ti makalagip iti dayta met laeng a marigrigat a tao. 16 Isu a kinunak,
“Nasaysayaat ti kinasirib ngem ti kinapigsa, ngem naumsi ti kinasirib ti
marigrigat a tao ken saan a nangngeg dagiti sasaona.” 17 Dagiti sasao
ti nasirib a tao a naibaga a siuulimek ket ad-adda a mangngeg ngem
ti pukkaw ti maysa a mangiturturay kadagiti maag. 18 Nasaysayaat ti
kinasirib ngem kadagiti igam ti gubat, ngem mabalin a dadaelen ti maysa
a managbasol ti adu a kinaimbag.

10

1 Kas ti panangpabangsit dagiti natay a tumatayab iti pabanglo, kasta
met a ringbawan ti bassit a kinamaag ti kinatan-ok ken kinasirib. 2 Adda
iti makannawan ti puso ti nasirib a tao, ngem adda ti makannigid ti puso
ti maag. 3 No magmagna ti maag iti dalan, kurang ti panagpanpanunotna,
panpaneknekanna iti tunggal maysa a maag isuna. 4 No makaunget
kenka ti mangiturturay, saanmo a panawan ti trabahom. Mapagulimek
ti kinatalna ti kasta unay a pungtot. 5 Adda kinadakes a nakitak iti baba
ti init, maysa a biddut nga agtataud iti mangiturturay: 6 Maik-ikkan iti
panangidaulo a saad dagiti maag, kabayatan a maikkan iti nababa a saad

dagiti naballigi a lallaki. 7 Nakakitaak kadagiti tagabu nga agluglugan
kadagiti kabalyo, ken magmagna iti daga a kasla tagabu dagiti naballigi
a lallaki. 8 Siasinoman nga agkali iti abut ket mabalin a matnag iti
daytoy, ken no adda mangrebba iti pader, mabalin a kagaten isuna ti uleg.
9 Siasinoman nga agtikap kadagiti bato ket mabalin a madangran babaen
kadagitoy, ken ti tao nga agbalsig ti kayo ket agpeggad iti daytoy. 10 No
namudel ti landok a patadem, ken saan nga asaen ti tao daytoy, masapul
ngarud nga ad-adu a pigsa ti usarenna, ngem mangipapaay ti kinasirib
iti pagimbagan para iti panagballigi. 11 No kimmagat ti uleg sakbay
a napaamo, ket awanen ngarud ti pagimbagan para iti mangpapaamo.
12 Naparabur dagiti sasao ti nasirib a tao, ngem alun-unen dagiti bibig
ti maag ti bagina. 13 Kas mangrugi a rummuar dagiti sasao iti ngiwat
ti maag, rummuar ti kinamaag, ken iti pagleppasan ti panagsasaona ket
rummuar ti nadangkes a kinamauyong. 14 Papaaduen ti maag dagiti sasao,
ngem awan ti makaammo no ania ti dumteng. Siasino ti makaammo no
ania ti dumteng kalpasanna? 15 Ti kinagaed nga agtrabaho dagiti maag ti
mangbannog kadakuada, a saanda payen nga ammo ti dalan nga agturong
iti ili. 16 Adda ti riribuk iti daga no ubing ti ariyo, ken mangrugi nga
agrambak dagiti mangidadauloyo iti agsapa! 17 Ngem naragsak ti daga no
ti ariyo ket anak dagiti natatakneng, ken mangan dagiti mangidadauloyo
no tiempon ti pannangan ken aramidenda dayta para iti pigsa ken saan
a para iti kinamammartek! 18 Gapu iti kinasadut, agbayukyok ti atep,
ken agtedted ti balay gapu kadagiti sadut nga ima. 19 Agisagana dagiti
tattao iti taraon para ti katkatawa, mangiyeg ti arak iti ragsak iti biag,
ken sungbatan ti kuarta ti pagkasapulan para kadagiti amin a banbanag.
20 Saanmo nga ilunod ti ari, saan uray iti panunotmo, ken saanmo nga
ilunod dagiti nababaknang a tattao iti kuartom. Ta mabalin nga awiten ti
billit iti tangatang dagiti sasaom; mabalin nga iwaras ti aniaman nga adda
payyakna ti maysa a banag.

11

1 Ipuruakmo ti tinapaymo iti danum, ta masarakamto manen daytoy
kalpasan ti adu nga aldaw. 2 Ibingaymo daytoy iti pito, uray iti walo
a tattao, ta saanmo nga ammo ti didigra a dumteng iti rabaw ti daga.
3 No napno dagiti ulep iti tudo, ibukbokda dagiti bagbagida iti rabaw ti
daga, ket no matuang ti kayo nga agpaabagatan wenno agpaamianan,
sadinoman a pakatuangan ti kayo ket idiayen nga agtalinaed daytoy.
4 Siasinoman a mangpalpaliiw iti angin ket mabalin a saan nga agmula,
ken siasinoman a mangpalpaliiw iti ulep ket mabalin a saan nga agapit.
5 Kas dimo ammo ti paggapuan ti angin, wenno no kasano a dumakkel
dagiti tulang ti maladaga iti uneg ti aanakan ti inana, kasta met a saanmo a
maawatan dagiti aramid ti Dios, a nangiparsua kadagiti amin a banbanag.
6 Imulam dagiti bukelmo iti agsapa; agingga iti rabii, agtrabahoka kadagiti
imam kas kasapulan, ta saanmo nga ammo no anianto ti rumang-ay, no
ti bigat wenno ti rabii, wenno daytoy wenno dayta, wenno agpadadanto
a nasayaat. 7 Pudno a nasam-it ti lawag, ket makaay-ayo a banag para
iti mata a makakita iti init. 8 No agbiag ti maysa a tao iti adu a tawen,
bay-am nga agragsak isuna iti amin kadagitoy, ngem panunotenna koma
ti maipapan kadagiti dumteng nga aldaw ti kinasipnget, ta adudanto
dagitoy. Amin a dumteng ket kasla agpukpukaw nga alingasaw. 9 Agrag-
oka, O agtutubo a lalaki, iti kinaagtutubom, ken agrag-o koma ta pusom
kadagiti aldaw ti kinaagtutubom. Gun-odem dagiti nasasayaat a tarigagay

ti pusom, ken aniaman a makitkita dagiti matam. Nupay kasta, ammom
nga iyegnakanto ti Dios iti pannakaukom para kadagitoy amin a banbanag.
10 Papanawem ti pungtot iti pusom, ken saanmo nga ikaskaso ti aniaman
a sakit iti bagim, gapu ta ti kinaagtutubo ken ti kinapigsana ket alingasaw.

12

1 Laglagipem met ti Namarsua kenka kadagiti aldaw ti kinaagtutubom,
sakbay a dumteng dagiti aldaw ti rigrigat, ken sakbay a dumteng dagiti
tawen inton ibagam, “Awanen ti pakaragsakak kadakuada,” 2 sakbay
a sumipnget ti lawag ti init, ti bulan ken dagiti bituen, ken agsubli
dagiti nangingisit nga ulep kalpasan ti tudo. 3 Daytanto ti tiempo inton
agtigerger dagiti guardia ti palasio, ken malugpi dagiti napipigsa a lallaki
ken agsardeng dagiti babbai nga aggilgiling gapu ta bassitda, ken saanen
a makakita a silalawag dagiti tumantan-aw kadagiti tawa. 4 Daytanto ti
tiempo inton maiserra dagiti ruangan kadagiti dalan, ken agsardeng ti uni
ti panaggilgiling, inton makigtot dagiti lallaki iti uni ti billit, ken agpukaw
ti timek ti panagkankanta dagiti ubbing a babbai. 5 Daytanto ti tiempo
inton agbuteng dagiti lallaki kadagiti nangangato a lugar ken kadagiti
peggad iti dalan ken inton agsabong ti kayo ti almendro, ken inton guyoden
dagiti dudon dagiti bagbagida, ken inton awanen ti kadawyan a tarigagay.
Kalpasanna, mapanen ti tao iti agnanayon a pagtaenganna ket sumalog
iti kalsada dagiti agladladingit. 6 Lagipem ti Namarsua kenka sakbay a
mapugsat ti pirak a tali, wenno marumek ti balitok a mallukong, wenno
maburak ti kapitera idiay ubbog wenno madadael ti kalo a maus-usar a
pangala iti danum idiay bubon, 7 sakbay nga agsubli ti tapuk iti daga a
naggapuanna, ken agsubli ti espiritu iti Dios a nangted iti daytoy. 8 “Maysa
nga angep ti alingasaw” kuna ti Manursuro, “amin a banag ket kasla
agpukpukaw nga alingasaw.” 9 Nasirib ti Manursuro, ken sinurwanna ti
pannakaammo dagiti tattao. Inadal ken pinanunot ken inurnosna dagiti
adu a proberbio. 10 Sinukimat ti Manursuro nga isurat babaen kadagiti
nalawag, nalinteg a sasao ti kinapudno. 11 Kasla sarukod a natirad dagiti
sasao ti nasirib a tao. Kasla kadagiti lansa a naipalok a nauneg dagiti sasao
dagiti nalalaing kadagiti naurnong a proverbioda, nga insuro ti maysa a
pastor. 12 Annakko ammoem pay ti maysa a banag; ti panagar-aramid
kadagiti libro, nga awan pagpatinggaanna. Makabannog iti bagi ti adu
a panagad-adal. 13 Ti pagleppasanna, kalpasan a mangngegan amin a
banbanag, ket masapul nga agbutengka iti Dios ken salimetmetam dagiti
bilinna, ta daytoy ti sibubukel a pagrebbengan ti sangkataoan. 14 Ta
iyegto ti Dios ti amin nga aramid iti pannakaukom, a kadua dagiti tunggal
nakalemmeng a banag, nasayaat man daytoy wenno dakes.

Kanta ni Solomon

1 Ti Kanta dagiti Kankanta, nga inaramid ni Solomon. Kasarsarita ti
balasang ti mangay-ayat kenkuana 2 O agkannak koma babaen kadagiti
agek ti ngiwatmo, ta nasaysayaat ti ayatmo ngem ti arak. 3 Addaan dagiti
pangsapsapo a lanam iti makaparagsak nga ayamuom; maiyarig iti agay-
ayus a bangbanglo ti naganmo, isu nga ayatendaka dagiti babbalasang.
4 Isurotnak ket agtarayta. Kasarsarita ti babai ti bagina; Impannak
ti ari kadagiti siledna. Kasarsarita ti babai ti mangay-ayat kenkuana
Maragsakanak; Agragsao-ak gapu kenka; palubosannak a mangrambak iti
ayatmo; nasaysayaat daytoy ngem ti arak. Gagangay laeng a magustoan-
daka dagiti dadduma a babbai. 5 Kasarsarita ti babai dagiti dadduma a
babbai, nangisitak ngem napintasak, dakayo nga annak a babbai dagiti
tattao ti Jerusalem—nangisit a kasla kadagiti tolda ti Kedar, napintas
a kasla kadagiti kurtina ni Solomon. 6 Saannak a matmatan gapu ta
nangisitak, gapu ta pinangisitnak ti init. Kaguradak dagiti kakabsatko a
lallaki; pinagaywandak kadagiti kaubasan, ngem saanko a naaywanan
ti bukodko a kaubasan. Kasarsarita ti babai ti mangay-ayat kenkuana;
7 Ibagam kaniak, sika nga ay-ayatek, sadino ti pangipastoram ti arbanmo?
Sadino ti pangipalinongam ti arbanmo iti tengnga ti aldaw? Apay a
masapul a kaslaak iti maysa a tao nga agalla-alla iti asideg ti arban dagiti
kakaduam? Sumungsungbat kenkuana ti mangay-ayat kenkuana 8 No
saanmo nga ammo, kapipintasan kadagiti babbai, surotem dagiti tugot ti
arbanko, ken ipastormo dagiti urbon a kaldingmo iti asideg dagiti tolda
dagiti agpaspastor. 9 Iyarigka, ay-ayatek, iti kabaian a kabalio manipud
kadagiti kabalio ti karwahe ni Faraon. 10 Nagpintas dagiti pingpingmo
nga addaan kadagiti arkos, ti tingngedmo nga addaan kadagiti alahas.
11 Iyaramidankanto kadagiti balitok nga arkos nga addaan ti butonesna
a pirak. Kasarsarita ti babai ti bagina 12 Kabayatan nga agid-idda ti ari iti
sofana, agayamuom ti bangbanglok a nardo. 13 Para kaniak, maiyarig ti
ay-ayatek iti maysa a pagkargaan ti mira nga agpatnag nga agid-idda iti
nagbaetan dagiti susok. 14 Para kaniak, maiyarig ti ay-ayatek iti sangaraay
dagiti sabsabong a kandaroma idiay kaubasan ti Engedi. Kasarsarita
isuna iti lalaki a mangay-ayat kenkuana 15 Kitaem, nagpintaska ay-ayatek;
kitaem, nagpintaska; kasla kadagiti kalapati dagiti matam. Kasarsarita ti
babai ti mangay-ayat kenkuana 16 Kitaem, nagtaerka, ay-ayatek, anian a
nagtaraerka. Dagiti nalangto a mulmula ti agserbi a pagiddaanta. 17 Dagiti
busoran ti balayta ket sangsanga dagiti kayo a sedro, ken dagiti bobedata
ket dagiti sangsanga ti aruo.

2

1 Kaslaak laeng iti sabong iti patad, kas iti lirio iti tanap. Karsarita ti
lalaki isuna 2 Kas iti lirio kadagiti sisiit, kastaka met ay-ayatek, kadagiti
annak a babbai dagiti kailiak. Kasarsarita ti babai ti bagina 3 Kas iti
kayo ti aprikot kadagiti kaykayo iti kabakiran, kasta met ti ay-ayatek
kadagiti babbaro. Agtugawak iti sirok ti aniniwanna a maragragsakan, ket
nagsam-it iti panagramanko ti bungana. 4 Inserreknak iti pagdadayaan,
ken imbayogna ti wagayway ni ayat kaniak. Kasarsarita ti babai ti
mangay-ayat kenkuana 5 Biagennak babaen kadagiti bibingka a pasas ken

pabaroennak babaen kadagiti aprikot, gapu ta nakapuyak no maipapan iti ayat. Kasarsarita ti babai iti bagina 6 Ti kannigid nga imana ket adda iti babaen ti ulok, ken nakaarakup kaniak ti kannawan nga imana. Kasarsarita ti babai dagiti dadduma a babbai 7 Kayatko nga agkarikayo kaniak, annak a babbai ti Jerusalem, babaen kadagiti korso ken kadagiti ugsa iti aw-away, a saanyonto a singsingaen agingga a malpas ti panagkakaiddami. Kasarsarita ti babai ti bagina 8 Daydiayen ti timek ti ay-ayatek! O sumungsungaden isuna, laylayawenna dagiti kabanbantayan, laglagtoenna dagiti katurturodan. 9 Arigna ti ay-ayatek iti korso wenno iti urbon nga ugsa; adtoy, agtaktakder isuna iti likudan ti bakudmi, agtantannawag iti tawa, sumirsirip iti rehas ti tawa. 10 Nakisarita kaniak ti ay-ayatek ket kinunana, "Tumakderkan, ay-ayatek; Imnasko, agtaraytan. 11 Kitaem, naglabasen ti lammiis; awanen ken napukawen ti tudo. 12 Nagparangen dagiti sabsabong iti daga; dimtengen ti tiempo ti panagsasalingsing ken ti panagkankanta dagiti billit, ket mangngeganen ti uni dagiti kalapati iti dagatayo. 13 Luluumen ti kayo nga igos dagiti naganus a bungana, ken agsabungen dagiti ubas; itdenda dagiti ayamuomda. Tumakderka ay-ayatek, imnasko, ket umadayotan. 14 Ti kalapatik, nga adda iti rengngat iti dakkel a bato, idiay nalimed a rengngat iti nangato a bantay, ipakitam koma ti rupam kaniak. Ipangngegmo koma ti timekmo kaniak ta daytoy ket makaay-ayo, ken ti rupam ket nalibnos." Kasarsarita ti babai ti bagina 15 Tiliwem dagiti naatap nga aso para kadata, dagiti naatap nga uken a mangdaddadael kadagiti kaubasan, ta agsabsabongen dagiti kaubasanta. 16 Kukuak laeng ti ay-ayatek, ket kukuanak; siraragsak isuna nga agar-arab kadagiti lirio. Kasarsarita ti babai ti mangay-ayat kenkuana 17 Pumanawkan, ay-ayatek, sakbay nga agpul-oy ti nalamiis nga angin iti parbangon ken agpukaw dagiti aniniwan. Pumanawkan; agbalinka a kas iti korso wenno maysa a bumaro nga ugsa kadagiti kababatoan a banbantay.

3

1 Iti rabii idiay pagiddaak, kail-iliwko ti lalaki nga ay-ayatek; binirokko isuna ngem saanko a masarakan. 2 Kinunak iti bagik, "Bumangonak ken sursurek ti siudad, dagiti daldalan ken dagiti pagpasyaran; birukek ti ay-ayatek." Binirokko isuna ngem saanko a nasarakan. 3 Nasarankandak dagiti agbanbantay a lallaki bayat ti panagpatpatroliada iti siudad. Sinaludsodko kadakuada, "Nakitayo kadi ti ay-ayatek?" 4 Apaman a nakalabasak kadakuada idi nakitak ti ay-ayaten ti kararuak. Inarakupko isuna ket saanko nga inibbatan agingga a naiyunegko isuna iti balay ni inak, iti uneg ti kuarto ti babai a nangisukog kaniak. Kasarsarita ti babai dagiti dadduma a babbai 5 Kayatko nga agkarikayo, annak a babbai dagiti tattao ti Jerusalem, babaen kadagiti korso ken kadagiti kabaian nga ugsa iti aw-away, a saanyonto a singsingaen agingga a malpas ti panagkakaiddami. Kasarsarita ti balasang ti bagina 6 Ania daytoy a sumangsang-at nga aggapu idiay let-ang a kasla simbuyok ti asuk, agat-mira ken insenso, nga addaan kadagiti amin a polbos nga ilaklako dagiti agtagtagilako? 7 Kitaem, ti trono nga awit dagiti adipen ni Solomon; innem a pulo a mannakigubat ti nanglawlaw iti daytoy, innem a pulo a soldado ti Israel. 8 Nalalaingda no maipapan iti kampilan ken beteranoda iti pannakigubat. Addaan ti tunggal lalaki iti kampilan iti sikiganna, naarmasanda maibusor kadagiti mangriribuk iti rabii. 9 Nagpaaramid ni Ari Solomon iti sedan a tugawna a naaramid iti kayo a naggapu idiay Libano. 10 Naaramid dagiti postena

iti pirak; naaramid ti balitok iti likodna, ken lila a lupot ti tugawna. Iti
akin-uneg a pasetna ket naarkusan nga addaan iti ayat babaen kadagiti
annak a babbai dagiti tattao ti Jerusalem 11 Rummuarkayo, annak a babbai
dagiti tattao ti Sion, ket matmatanyo ni Ari Solomon, suotna ti korona nga
inkorona ni inana kenkuana idi aldaw ti panagasawana, iti naragsak nga
aldaw iti biagna.

4

1 O nagpintaska, ay-ayatek; nagpintaska. Dagiti matam ket kasla kadagiti
kalapati iti likodan ti belom. Kayarigan ti buokmo dagiti arban dagiti
kalding a sumalsalog manipud iti Bantay Galaad. 2 Dagiti ngipenmo ket
kasla iti arban dagiti kapukpukis a kabaian a karnero, a sumangsang-
at manipud iti pagdidigusan. Tunggal maysa kadakuada ket addaan iti
singinna, ken awan kadakuada iti natay. 3 Dagiti bibigmo ket kasla iti
nalabaga a lupot; makaay-ayo ti ngiwatmo. Dagiti pingpingmo ket kasla
kadagiti pisi ti granada iti likodan ti belom. 4 Ti tengngedmo ket kasla
iti torre ni David a naipatakder iti hilera dagiti batbato, nga addaan iti
rinibribu a kalasag nga agbitbitin iti daytoy, kalasag amin dagiti soldado.
5 Dagiti dua a susom ket kasla kadagiti dua nga urbon a karnero, singin
iti korso nga agar-arab iti tengnga dagiti lirio. 6 Agingga a dumteng ti
parbangon ken agpukaw dagiti aniniwan, sumang-atakto idiay bantay ti
mira ken idiay turod ti insenso. 7 Ay-ayatek, nagpintaska iti aniaman nga
anggulo, ken awan ti pakapilawan kenka. 8 Kumuyogka kaniak manipud
Libano, o nobiak. Kumuyogka kaniak manipud Libano; umayka manipud
iti tuktok ti Amana, manipud iti tuktok ti Senir ken Hermon, manipud iti
rukib dagiti leon, manipud iti bantay a rukib dagiti leopardo. 9 Tinakawmo
toy pusok, kabsatko a babai, o nobiak; tinakawmo toy pusok, iti laeng
maysa a kitam kaniak, babaen iti maysa a napateg a bato iti kuentasmo.
10 Anian a nagimnas ti ayatmo, kabsatko a babai, o nobiak! Anian a
nasaysayaat ti ayatmo ngem ti arak, ken ti ayamuom ti bangbanglom ngem
ti aniaman a rekado. 11 Dagiti bibigmo, o nobiak, ket kasla agtedted a diro;
adda iti diro ken gatas iti sirok ti dilam; ti ayamuom ti pagan-anaymo ket
kasla iti ayamuom ti Libano. 12 Ti kabsatko a babai, ti nobiak ket kasla
hardin a nakakandado, maysa a hardin a nakakandado, maysa nga ubbog
nga adda seliona. 13 Dagiti sangsangam ket kabakiran dagiti kaykayo a
granada nga addaan kadagiti nasasayaat a bunga, ken iti alkamfor ken
nardo a mula, 14 nardo, asafran, calamus ken cinnamon nga addaan
kadagiti amin a kita dagiti rekado, mira ken aloes nga addaan kadagiti
amin a kasasayaatan a rekrekado. 15 Maysaka nga ubbog iti hardin,
maysa a bubon iti nadalus a danum, agay-ayus a karayan manipud idiay
Libano. Kasarsarita ti balasang ti mangay-ayat kenkuana 16 Agriingka, o
angin ti amianan; umayka, o angin ti abagatan; agpul-oyka iti hardinko
tapno dagiti rekadona ket mangparnuay iti nabanglo nga ayamuom. Umay
koma ti ay-ayatek iti hardinna ket mangan kadagiti sumagmamano iti
kasayaatan a bungana.

5

1 Napanak iti hardinko, kabsatko a babai, o nobiak; Inummongko ti
mirak agraman iti rekadok. Kinnankon ti balay ti dirok agraman ti
dirok; Ininomkon ti arakko ken ti gatasko. Manganka gayyem. Manganka
gayyem; uminomka a siwayawaya, ay-ayatek. Kasarsarita ti babai ti
bagina 2 Nakaturogak ngem nakariing ti pusok iti maysa a tagtagainep.

Adda ti timek ti ay-ayatek nga agtuktuktok a kunkunana, “Ilukatannak,
kabsatko a babai, ay-ayatek, o kalapatik, o awan pagkuranganna nga ay-
ayatek, ta nabasa ti ulok gapu iti linnaaw, nabasa ti buokko gapu iti
lammiis ti rabii.” 3 “Inussobko ti kagayko; masapul kadi nga isuotko
manen? Binuggoakon dagiti sakak; masapul kadi a rugitak manen
dagitoy?” 4 Iniggaman ti ay-ayatek iti paglukatan ti ridaw, ket nariing
ti pusok kenkuana. 5 Bimmangonak tapno lukatak ti ridaw para iti ay-
ayatek; agtedtedted ti mira kadagiti imak, nabasa dagiti ramayko kadagiti
alingasaw ti mira, iti pagiggaman ti ridaw. 6 Inlukatko ti ridaw para iti
ay-ayatek, ngem timmalikod ti ay-ayatek ket nakapanawen. Nalmes ti
pusok; naawananak iti namnama. Binirokko isuna ngem saanko isuna a
masarakan; inayabak isuna, ngem saannak a sinungbatan. 7 Nakitadak
dagiti lallaki nga agwanwanawan iti siudad; dinanog ken sinugatdak;
dagiti agbanbantay iti ngatoen dagiti pader ket innalada ti kagayko.
Kasarsarita ti balasang dagiti babbai iti siudad 8 Kayatko nga agkarikayo,
annak a babbai ti Jerusalem, a no masarakanyo ti ay-ayatek, ibagayo
kenkuana nga agsakitak gapu iti ayatko kenkuana. Kasarsarita dagiti
babbai ti siudad ti balasang 9 Kasano a nasaysayaat ti ay-ayatem ngem
iti sabali pay a lalaki nga ayaten, sika a kapipintasan kadagiti babbai?
Apay a nasaysayaat ti ay-ayatem ngem iti sabali pay a lalaki nga ayaten,
a kiddawem kadakami nga agkarikami a kas iti daytoy? Kasarsarita ti
balasang dagiti babbalasang iti siudad 10 Ti ay-ayatek ket napudaw ken
lumabbaga, kangrunaan kadagiti sangapulo a ribu. 11 Kasudian a balitok ti
ulona; kulot ken nangisit a kasla uwak ti buokna. 12 Dagiti matana ket kasla
kadagiti kalapati iti igid dagiti waig, nadigos iti gatas, naiyurnos a kasla
kadagiti alahas. 13 Dagiti pingpingna ket kasla pagmulaan dagiti rekado,
nga agpatpataud iti nabanglo nga ayamuom. Dagiti bibigna ket kasla
kadagiti lirio, nga agar-aruyot iti mira. 14 Nagsippukel dagiti takkiagna
nga addaan iti balitok a naarkusan kadagiti napapateg a bato; ti tianna
ket kasla marfil a nakalupkopan kadagiti safiro. 15 Dagiti luppona ket
kasla kadagiti adigi a marmol, a naisaad kadagiti batay a puro a balitok; ti
langana ket kasla iti Libano, a napili a kas kadagiti sedro. 16 Ti ngiwatna ti
kasasam-itan; naimnas isuna. Daytoy ti ay-ayatek, ken ti gayyemko, annak
a babbai dagiti tattao ti Jerusalem.

6

1 Sadino ti nagturongan ti ay-ayatem, sika a kapipintasan kadagiti
babbai? Sadino ti nagturongan ti ay-ayatem, tapno kaduaandaka a
mangbirok kenkuana? Kasarsarita ti balasitang ti bagina 2 Simmalog ti ay-
ayatek iti minuyonganna, iti pagmulaan dagiti rekado, tapno agarab idiay
minuyonganna ken mangala kadagiti lirio. 3 Kukuanak ti ay-ayatek, ken
kukuak ti mangay-ayat kaniak; agar-arab isuna a siraragsak iti tengnga
dagiti lirio. Makisarsarita iti babai ti mangay-ayat kenkuana 4 Nagpintaska
a kasla iti Tirsa, ay-ayatek, naimnas a kasla ti Jerusalem, nakaskasdaaw a
kas iti armada a nakaiggem iti wagayway. 5 Iyadayom ti kitam kaniak,
ta mangguyogoy daytoy kaniak. Maiyarig ti buokmo iti pangen dagiti
kalding a sumalsalog nga aggapu iti bakrang ti Bantay Galaad. 6 Dagiti
ngipenmo ket kasla iti arban dagiti kabaian a karnero a tumaktakdang
a naggapu iti pagdidigusan. Addaan ti singin ti tunggal maysa, ken
awan ti natay kadakuada. 7 Umasping dagiti pingpingmo iti sangapisi a
bunga ti granada iti likod ti belom. Kasarsarita ti mangay-ayat iti babai
ti bagina 8 Adda ti innem a pulo a reyna, walopulo nga inkabbalay ti

ari, ken babbalasang a di mabilang. 9 Ti kalapatik, ti saan a narugitan
nga ay-ayatek, ket ti kakaisuna; isuna ti naisangsangayan nga anak a
babai ti inana; isuna ti dungdungoen ti babai a nangisikog kenkuana.
Nakita isuna dagiti annak a babai dagiti kailliak ket inawaganda isuna
a nagasat; nakita pay isuna dagiti reyna ken dagiti inkabbalay ti ari,
ket dinayawda isuna; Kinuna dagiti reyna ken dagiti inkabbalay ti ari
10 “Siasino daytoy nga aglanglanga a kasla iti parbangon, napintas a kas iti
bulan, nalawag a kas ti init, nakaskasdaaw a kas iti armada a nakaiggem iti
wagayway?” Kasarsarita ti mangay-ayat iti babai ti bagina 11 Simmalogak
iti minuyongan dagiti nuekes a mangkita iti karusrusing idiay tanap, a
mangkita no nagrusingen dagiti puon ti ubas, ken no nagsabongen dagiti
granada. 12 Nakaro ti ragsakko ta kaslaak la aglulugan iti karwahe ti
prinsipe. Makisarsarita iti babai ti mangay-ayat kenkuana 13 Agsublika,
agsublika, sika nga awan pagkuranganna a babai; agsublika, agsublika
tapno mamatmatanka. Kasarsarita ti balasang ti mangay-ayat kenkuana
Apay a matmatannak, ti babai nga awan pagkuranganna, a kaslaak la
agsalsala iti nagbaetan dagiti dua a linia dagiti sumasala?

7

1 Anian a nagpintas ti buya dagiti sakam kadagiti sandaliasmo, o anak a
babai ti prinsipe! Maiyasping dagiti sukog ti patongmo kadagiti alahas, ti
aramid dagiti ima iti nalaing a dumidisenio. 2 Maiyasping ti pusegmo iti
nagbukel a malukong; sapay koma ta saan daytoy a maibusan iti nagampor
nga arak. Maiyasping ti buksitmo iti napenpen a trigo a napalikawkawan
kadagiti lirio. 3 Kasla iti dua nga urbon a karnero a singin iti korso
dagiti dua a susom. 4 Maiyasping ti tengngedmo iti torre ti marfil; Dagiti
matam ket kasla kadagiti dan-aw idiay Hesbon iti igid ti ruangan ti Bat-
Rabbim. Maiyasping ti agongmo iti torre idiay Libano a tumantannawag
idiay Damasco. 5 Kasla iti Carmelo ti ulom; ti buok iti ulom ket nalidem
a lila. Nakayawan ti ari kadagiti sallapidna. 6 Anian a nagpintas ken
nagimnaska, ay-ayatek, kadagiti pagragsakam! 7 Ti tayagmo ket kasla
iti kayo ti palma, ken dagiti susom ket kasla kadagiti raay ti bunga ti
kayo. 8 Imbagak, “Kayatko nga ulien dayta a kayo ti palma; agkapetak
kadagiti sangsangana.” Agbalin koma dagiti susom a kas kadagiti raay ti
ubas, ken ti anges ti agongmo ket agbalin koma a kas kadagiti aprikot.
9 Agbalin koma ti ngiwatmo a kas iti kaiimasan nga arak, nga in-inayad
nga agay-ayus iti ay-ayatek, agay-ayus kadagiti bibig ken kadagiti ngipenta.
Kasarsarita ti balasitang ti mangay-ayat kenkuana 10 Kukuanak ti ay-
ayatek, ken tartarigagayannak. 11 Umayka, ay-ayatek, mapanta idiay away;
umianta nga agpatpatnag kadagiti barbario. 12 Agriingta a masapa tapno
mapanta idiay kaubasan; kitaenta no nagrusingen dagiti puon ti ubas, no
nagukraden dagiti sabongda, ken no agsabungen dagiti granada. Sadiay
nga itedkonto ti ayatko kenka. 13 Agayamuom ti angot dagiti mandragoras;
iti ridaw a paggigiananta ket adda dagiti amin a kita dagiti kasayaatan a
bungbunga ti kayo, baro ken baak, nga indulinko para kenka, ay-ayatek.

8

1 Tarigagayak a kaslaka la koma iti kabsatko a lalaki, a nagsuso kenni
inangko. Ket no masabatka iti ruar, mabalinka nga agkan, ket awan
ti siasinoman ti manguyaw kaniak. 2 Idalanka ket iyegka iti balay ni
inangko, ket suroannak. Ikkanka iti natimplan nga arak ken sangkabassit

a tubbog ti bunga ti granadak. Kasarsarita ti balasang ti bagina. 3 Ig-iggaman ti makannigid nga imana ti ulok; ar-arakupennak ti makannawan nga imana. Kasarsarita ti babai dagiti dadduma a babbai 4 Kayatko nga agkarikayo, annak a babbai dagiti tattao ti Jerusalem, a saanyo a singsingaen ti panagkakaiddami agingga a malpas daytoy. Agsarsarita dagiti babbai ti Jerusalem 5 Siasino daytoy a sumangsang-at a naggapu idiay let-ang, nga agsadsadag iti ay-ayatenna? Kasarsarita ti balasang ti ay-ayatenna Riniingka iti sirok ti kayo nga aprikot; insikognaka sadiay ni inangmo; sadiay ti nangipasngayanna kenka, inyanaknaka. 6 Isaadnak a kas tanda iti pusom, a kas tanda iti takkiagmo, ta iti ayat ket napigsa a kas iti patay. Ti imon ket naranggas a kas iti sheol; agkayamkam ti apuyna; maysa daytoy a gumilgil-ayab nga apuy, apuy a napudpudot ngem ti dadduma pay nga apuy. 7 Saan a kabaelan a sebseban ti agsabua-sabuag a dalluyon ti ayat, saan a kabaelan uray ti layus nga iyanud daytoy. No ited ti maysa a lalaki ti amin a sanikua nga adda iti balayna para iti ayat, maumsinto a naan-anay ti sagutna. Agsasarita dagiti kabsat a lalaki ti babai 8 Adda kabsatmi nga ubing a babai, ken saan pay a nagpammukel. Ania ti aramidenmi para iti kabsatmi a babai iti aldaw a maikarinto isuna a maiyasawa? 9 No isuna ket maysa a pader, agpatakderkami iti maysa a torre a pirak para kenkuana. No isuna ket maysa a ridaw, pakalupkopanminto isuna kadagiti tabla a sedro. Kasarsarita ti balasang ti bagina 10 Maysaak a pader, ngem dagitoy susok ket kasla torre a pagka-mangan; isu a naan-anayakon a nataengan iti imatangna. Kasarsarita ti balasang ti bagina 11 Adda kaubasan ni Solomon idiay Baal-hamon; impaabangna ti kaubasan kadagiti mangtaripato iti daytoy. Mangted ti tunggal maysa iti sangaribu a siklo ti pirak para kadagiti bungana. 12 Kukuak ti kaubasak; kukuam ti sangaribo a siklo, o dungdungoek a Solomon, ken ti duagasut a siklo ket para kadagiti mangtartaripato iti ditoy para iti bungana. Makisarsarita iti babai ti mangay-ayat kenkuana 13 Sika nga agnanaed kadagiti minuyongan, dumdumngeg iti timekmo dagiti kakaduak; Ipangngegmo met koma kaniak daytoy. Kasarsarita ti balasang ti mangay-ayat kenkuana 14 Apuraem, ay-ayatek, ket agbalinka a kas iti korso wenno urbon a kalakian nga ugsa kadagiti banbantay dagiti rekado a pangpabanglo.

Isaias

1 Ti Sirmata ni Isaias a putot ni Amos, a nakitana maipapan iti Juda
ken Jerusalem, kadagidi al-aldaw da Uzzias, Jotam, Acaz ken Ezekias a
nagbalin nga ar-ari ti Juda. 2 Dumngegkayo a langlangit, ken denggem,
daga; ta nagsao ni Yahweh: "Nangaywan ken nangpadakkelak kadagiti
ubbing, ngem nagsukirda kaniak. 3 Ammo ti baka ti akin-kukua kenkuana,
ken ammo ti asno iti pagpakanan ti amona, ngem saan nga ammo ti Israel,
awan pannakaawat ti Israel." 4 Asika pay a nasion, managbasol, tattao
a nailumlom iti kinadangkes, anak dagiti managdakdakes, annak nga
agtigtignay a sidadakes! Tinallikudanda ni Yahweh, linaisda ti Nasantoan
a Dios ti Israel, pinagbalinda a gangannaet dagiti bagbagida manipud
kenkuana. 5 Apay ketdin a ti pakabautanyo ti birbirukenyo? Apay
ta itultuloyyo ti panagsukiryo? Ti sibubukel nga ulo ket masakit, ti
sibubukel a puso ket nakapuy. 6 Manipud iti dapan agingga iti ulo, awan
ti paset a saan a nadangran: pasig a sugsugat, litlitem, ken silulukat a
sugsugat; saanda pay a nagserra, nadalusan, nabedbedan, wenno saan pay
a naagasan iti lana. 7 Nadadael ti pagilianyo; napuoran dagiti siudadyo,
dagiti taltalonyo-iti presensiayo-daddadaelen dagitoy dagiti ganggannaet-
nadadael ken napanawan, pinarmek dagiti ganggannaet. 8 Napanawan ti
anak ti Sion a kasla kalapaw iti maysa a kaubasan, kasla paglinungan iti
nakaimulaan dagiti pipino, kasla nalakub a siudad. 9 No saan a nagibati
ni Yahweh a Mannakabalin-amin iti bassit kadatayo, nagbalintayo koman
a kasla iti Sodoma, mabalin a nagbalintayo koman a kasla iti Gomora;
10 Denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo a mangiturturay iti Sodoma;
dumngegkayo iti linteg ti Diostayo, dakayo a tattao iti Gomora: 11 "Ania
ngay koma ti serbi kaniak dagiti adu a sagsagutyo?" kinuna ni Yahweh.
"Naumaakon kadagiti daton a mapuoran a kalakian a karnero, ken iti taba
dagiti napalukmeg nga ay-ayup; ken saanko a pagragsakan ti dara dagiti
bulog a baka, karnero, wenno kalding. 12 No kasta nga umaykayo dumatag
iti sangoanak, siasino ti nangkiddaw kadakayo iti daytoy, a baddekanyo
dagiti paraangak? 13 Saankayon a mangiyeg kadagiti awan serserbina
a sagsagut; makarimon kaniak ti insenso; ti panangrambakyo iti baro a
bulan ken panagtitiponyo iti Aldaw ti Panaginana-saanko a maanusan
no kasta nga agtitiponkayo gapu kadagiti dakes nga ar-aramidenyo.
14 Kagurak ti panangrambakyo iti baro a bulan ken dagiti naikeddeng
a fiestayo; dadagsen dagitoy kaniak; nabannogakon a mangib-ibtur
kadagitoy. 15 Isu a tunggal ingatoyo dagiti imayo nga agkararag, ilingedko
dagiti matak kadakayo; uray no mangipaaykayo iti adu a karkararag,
saanakto a dumngeg; napno iti dara dagiti imayo. 16 Agbuggokayo,
dalusanyo dagiti bagbagiyo; ikkatenyo dagiti dakes nga aramidyo manipud
iti imatangko; isardengyo ti kinadakesyo; 17 sursuroenyo ti agaramid
iti naimbag; ipakatyo ti hustisia, tulunganyo dagiti maidaddadanes,
ikalinteganyo dagiti ulila iti ama, salaknibanyo dagiti balo." 18 "Umaykayo
ita, ta aglilinnawagtayo," kuna ni Yahweh; "uray no dagiti basolyo
ket kasla naraniag a nalabaga, pumurawdanto a kasla niebe; uray no
nalabagada a kasla karmesi, kasladanto kapuraw iti dutdot. 19 No natulok
ken natulnogkayo, kanenyonto ti naimbag nga apit iti daga. 20 ngem
no agkedked ken agsukirkayo, alun-onennakayonto ti kampilan," ta ti

ngiwat ni Yahweh ti nangisao iti daytoy. 21 Nagkas-angen ta nagbalinen
a balangkantis ti napudno a siudad! Napnoan isuna iti hustisia- napnoan
isuna iti kinalinteg, ngem ita napnoan isunan kadagiti mammapatay. 22 Ti
pirakmo ket nagbalin a narugit, ti arakmo ket nalaokan iti danum. 23 Dagiti
prinsipem ket nasukir ken kakadua dagiti mannanakaw; pagaayat ti amin
ti pasuksok ken gunguna. Saanda nga ikalkalintegan dagiti ulila iti ama,
ken dagiti darum dagiti balo ket saan a makagteng kadakuada. 24 Isu a
daytoy ti pakaammo ti Apo, ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Mannaka-
balin a Dios ti Israel: Asida pay! Agibalesakto kadagiti kabusorko, ket
balsek dagiti kabusorko; 25 iturongkonto ti imak a maibusor kadakayo,
dalusak dagiti rugityo, ken ikkatek amin ti kinarugityo. 26 Isublikto dagiti
ukomyo a kas idi un-unana, ken dagiti mammagbagayo a kas idi punganay;
kalpasan dayta, maawagankanto a siudad ti kinalinteg, maysa a napudno
nga ili." 27 Masubbotto ti Sion babaen iti hustisia, ken dagiti tattaona
nga agbabawi babaen iti kinalinteg. 28 Madadaelto a sangsangkamaysa
dagiti nasukir ken managbasol, ken mapapatayto dagiti tumallikud kenni
Yahweh. 29 "Ta mabainkayonto gapu kadagiti nasagradoan a lugo a
kaykayo a tinarigagayanyo, ket mabainankayto gapu kadagiti minuyongan
a piniliyo. 30 Ta kaiyariganyonto ti kayo alugo a magango dagiti bulongna,
ken kasla minuyongan nga awan iti danumna. 31 Ti napigsa a tao ket
kaslanto nagango a kayo ken ti aramidna ket kas iti risak; mapuoranda
nga agpada, ket awanto ti mang-iddep kadakuada."

2

1 Dagiti banbanag a nakita ni Isaias a putot ni Amos iti sirmata
maipapan iti Juda ken iti Jerusalem. 2 Kadagiti maudi nga al-adaw,
maibangonto ti bantay ti balay ni Yahweh a kas kangatoan kadagiti
banbantay, ken maitan-okto kadagiti ngatoen dagiti turod; ket mapanto
iti daytoy dagiti amin a nasion. 3 Adunto a tattao ti umay ket kunaenda,
"Umaykayo, sumang-attayo idiay bantay ni Yahweh, iti balay ti Dios
ni Jacob, tapno isuronatayo kadagiti wagasna, ken magnatayo kadagiti
dalanna." Ta mangngegan ti linteg manipud iti Sion ken dagiti sasao
ni Yahweh manipud iti Jerusalem. 4 Mangukomto isuna iti nagbabaetan
dagiti nasion ken iyegna dagiti pangngeddengna para kadagiti adu a
tattao; pitpitendanto dagiti kampilanda ket pagbalinenda nga arado, ken
dagiti pikada ket pagbalinenda a kumpay; saanto rauten ti maysa a
nasion ti sabali a nasion, wenno agsanay pay para iti gubat. 5 Balay ni
Jacob, umaykayo ket magnatayo iti lawag ni Yahweh. 6 Ta binaybay-am
dagiti tattaom, a balay ni Jacob, gapu ta napnoanda kadagiti kaugalian
manipud iti daya ken agbuybuyon a kas kadagiti Filisteo, ken makial-
alamanoda kadagiti annak dagiti ganggannaet. 7 Napnoan iti pirak ken
balitok ti dagada ket awan pagpatinggaan ti kinabaknangda; napnoan pay
ti dagada kadagiti kabalio, kasta met a saan a mabilang dagiti karwaheda.
8 Napnoan pay ti dagada kadagiti didiosen; daydayawenda dagiti aramid
dagiti bukodda nga im-ima, dagiti banbanag nga inaramid dagiti bukodda
a ramramay. 9 Maipababanto dagiti tattao ket matnagto ti tunggal maysa,
saanmo ngarud ida nga awaten. 10 Mapankayo kadagiti kabatbatoan a
luglugar ket aglemmengkayo iti uneg ti daga tapno maliklikanyo ti nakaro
a buteng kenni Yahweh ken ti dayag ti kinatan-okna. 11 Maipababanto ti
kinatangsit ken kinapasindayaw ti tao, ket ni Yahweh laeng ti maitan-ok

iti dayta nga aldaw. 12 Ta addanto iti aldaw ni Yahweh a Mannakabalin-amin a maibusor iti tunggal maysa a napalangguad ken napasindayag, ken maibusor iti amin a napannakkel, ket maipababanto isuna- 13 ken dadaelennanto dagiti amin a natayag ken nangato a sedro iti Lebanon, ken dagiti amin a lugo iti Basan, 14 ken palanasennanto dagiti amin a nangato a banbantay, dagiti amin a nangato a turod, 15 rebbaenanto ti tunggal nangato a pagwanawanan, ken tunggal nalagda a pader, 16 ken dadaelennanto amin dagiti barko iti Tarsis, ken dagiti amin a napipintas a paglayag a barko. 17 Maipababanto ti kinapalangguad ti tao ken mapukawto ti kinakuspag dagiti tattao; ni Yahweh laeng ti maitan- ok iti dayta nga aldaw. 18 Mapukawto a naan-anay dagiti didiosen. 19 Mapanto dagiti tattao kadagiti rukib a batbato ken kadagiti abut iti daga, tapno maliklikanda ti nakaro a pungtot ni Yahweh ken ti dayag ti kinatan-okna, inton umay a mangbutbuteng iti daga. 20 Iti dayta nga aldaw, ibellengto dagiti tattao dagiti didiosenda a naaramid iti pirak ken balitok nga inaramidda a pagrukbabanda-ibellengdanto dagitoy kadagiti marabutit ken kurarapnit. 21 Mapanto dagiti tattao kadagiti rukib a batbato ken kadagiti birri ti dadakkel a batbato tapno maliklikan ti nakaro a buteng kenni Yahweh ken ti dayag ti kinatan-okna, inton bumangon isuna a mangbutbuteng iti daga. 22 Isardengyo ti agtalek iti tao, ta ti biagna ket adda laeng kadagiti abut iti agongna, ta ania ngay koma ti kabaelanna?

3

1 Wen, ti Apo a ni Yahweh a Mannakabalin-amin, ket dandaninan nga ipanaw ti tulong ken sarukod manipud iti Jerusalem ken Juda: ti sibubukel nga abasto ti tinapay, ken ti sibubukel nga abasto ti danum; 2 dagiti nabileg a lallaki, dagiti mannakigubat, dagiti ukom, dagiti profeta, dagiti mammuyon, ti panglakayen; 3 dagiti kapitan iti limapulo a soldado, dagiti mararaem nga umili, dagiti mammagbaga, dagiti nalaing nga agar-aramid kadagiti banbanag, ken dagiti nalaing a salamangkero. 4 "Mangikabilakto kadagiti agtutubo laeng a kas panguloda, ket iturayan ida dagiti ubbing. 5 Agpipinnarigatto dagiti tattao, ken kasta met dagiti agkakaarruba; sitatangsitto a suppiatento dagiti ubbing dagiti nataengan, ken karitento dagiti naibabain dagiti mararaem. 6 Tenglento pay ti lalaki ti kabsatna a lalaki iti balay ni amana ket kunana, 'Adda kagaymo; sika koma ti mangituray kadakami ket makaammoka koma iti daytoy a nadadael.' 7 Iti dayta nga aldaw agpukkawto isuna a kunana, 'Saanakto nga agbalin a mangngagas; awan iti tinapay wenno kawesko. Saandak a pagbalinen a mangituray kadagiti tattao."' 8 Ta nadadaelen ti Jerusalem, ken narpuogen ti Juda, gapu ta maibusor kenni Yahweh dagiti sao ken tignayda, karkaritenda ti turayna. 9 Makita kadagiti rupada ti kinasukirda; ket ibagbagada ti basolda a kas iti Sodoma; saanda nga ilemmeng daytoy. Asida pay! Ta nangiyegda iti dakkel a pakaisagmakan kadagiti bagbagida. 10 Ibagayo iti nalinteg a tao a nasayaatto ti masakbayanna; ta lak-amennanto ti bunga dagiti aramidna. 11 Asi pay dagiti nadangkes! Dakesto ti mapasamak kadakuada, ta no ania ti inaramid dagiti imana isunto ti maawatna. Dagiti tattaok- ubbing dagiti mangparparigat kadakuada, ken babbai dagiti mangiturturay kadakuada. 12 Dakayo a tattaok, iyaw-awandakayo dagiti panguloyo ket saanyo nga ammo iti turturongenyo. 13 Timmakder ni Yahweh tapno mangngeddeng iti pangukoman; tim-makder isuna tapno ukomenna dagiti tattaona. 14 Ibaganto ni Yahweh

ti pangngeddengna maipanggep kadagiti panglakayen ken kadagiti opisial
dagiti tattaona: “Inibusyoyo ti kaubasan; ti nasamsam manipud kadagiti
marigrigat ket adda kadagiti balbalayyo. 15 Apay a tumekenyo dagiti
tattaok ken gilingenyo ti rupa dagiti marigrigat?” Daytoy ti pakaammo
ti Apo, ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 16 Imbaga ni Yahweh a
napannakkel dagiti annak a babbai ti Sion, ken natangigda a magmagna,
ken manggargari dagiti matada, agkinnikinnida bayat iti pannagnada, ken
pagkalingkingenda dagiti saksakada. 17 Isu a paggaddilen ti Apo dagiti
ulo dagiti annak a babbai ti Sion, ken pagkalboen ida ni Yahweh. 18 Iti
dayta nga aldaw, ikkatento ti Apo dagiti napintas nga alahas kadagiti lipay-
lipayda, dagiti bandana, dagiti simmagaysay nga arkos, 19 dagiti aritos,
dagiti pulseras, ken dagiti belo; 20 dagiti punggos, dagiti kalingking kadagiti
lipaylipay, dagiti barikes, ken dagiti kahon ti bangbanglo, ken dagiti an-
anib. 21 Ikkatennanto dagiti singsing ken alahas a pang-agong, 22 dagiti
kawes a pakirambak, dagiti kagay, dagiti belo, ken dagiti supot; 23 dagiti
ig-iggaman a sarming, ti kasasayaatan a lino, dagiti abungot, ken dagiti
naarkusan a kagay. 24 Imbes a pabanglo, nabangsitto ti adda; ken imbes
a barikes, maysa a tali; imbes a naurnos a buok, panagkalbo; ken imbes a
maysa a kagay, maysa a pangkalob a nakirsang a lupot; ken birbiritto
imbes a kinapintas. 25 Mapasagto dagiti tattaom babaen iti kampilan,
ket mapasagto dagiti maingel a tattaom iti gubat. 26 Agdung-aw ken
agladingitto dagiti ruangan ti Jerusalem; ket agmaymaysanto isuna ken
agtugaw iti daga.

4

1 Iti dayta nga aldaw, tenglento iti pito a babbai ti maysa a lalaki
ket kunada, “Kanenminto ti bukodmi a taraon, ikawesminto ti bukodmi
a pagan-anay ngem palubosam koma nga usarenmi ti naganmo tapno
maikkat ti pannakaibabainmi.” 2 Iti dayta nga aldaw, napintas ken
nadayagto ti sanga ni Yahweh, ken naimasto ti bunga ti daga ken
makaparagsak para kadagiti makalasat iti Israel. 3 Ket isuna a nabati iti
Sion, ken isuna a nagtalinaed iti Jerusalem ket maawaganto a nasantoan,
tunggal maysa a naisurat nga agbibiag iti Jerusalem, 4 inton buggoan ti Apo
ti rugit dagiti annak a babbai ti Sion, ken dalusanna dagiti mantsa ti dara
manipud iti tengnga ti Jerusalem, babaen iti espiritu ti hustisia, ken babaen
iti espiritu iti sumsumged nga apuy. 5 Ket mangikabilto ni Yahweh iti ulep
ken asuk iti aldaw, ken iti raniag iti gumilgil-ayab nga apuy iti rabii; maysa
nga abbong iti ngato ti amin a dayag; iti ngatoen ti sibubukel a nagsaadan
ti Bantay Sion ken iti ngato ti lugarna a pagtitiponan,. 6 Maysanto daytoy
a paglinungan manipud iti pudot ti aldaw, ken maysa a pagkamangan ken
abbong manipud iti bagyo ken tudo.

5

1 Agkantaak man a maipaay iti ay-ayatek, maysa a kanta ti ay-ayatek
a maipapan iti kaubasanna. Adda kaubasan ti ay-ayatek iti nagdam-
eg unay a turod. 2 Kinalina daytoy ken inikkatna dagiti batbato, ken
minulaanna daytoy kadagiti kasasayaatan nga ubas. Nangipatakder isuna
iti torre iti tengnga daytoy ken nangipatakder pay iti pagpespesan ti
ubas. Namnamaenna nga agbunga koma daytoy kadagiti nasayaat nga
ubas ngem nagbunga daytoy iti balang nga ubas. 3 Isu nga ita, dakayo
nga agnanaed iti Jerusalem ken tattao ti Juda; dakayo ti mangikeddeng
kaniak ken iti kaubasak. 4 Ania pay koma ti rumbeng a naaramid iti

kaubasak a saanko nga inaramid? Idi nangnamnamaak nga agbunga
daytoy iti nasayaat nga ubas, apay a nagbunga daytoy iti balang nga
ubas? 5 Ita, ipakaammok kadakayo no ania ti aramidek iti kaubasak;
ikkatekto dagiti mula a pannakaaladna; pagbalinek daytoy a pagpastoran;
rebbaekto dagiti paderna, ket mabaddebaddekanto daytoy. 6 Baybay-
akto nga agbalin daytoy nga awan serserbina, ken saanto a maputdan
wenno maruk-itan daytoy. Ngem agtubonto dagiti ruruot ken sisiit,
bilinek pay dagiti ulep a saanda a tudoan daytoy. 7 Ta ti kaubasan ni
Yahweh a Mannakabalin-amin ket ti balay ti Israel, ken dagiti tattao ti
Juda ti maiyarig iti nasayaat a mulana; inurayna iti hustisia ngem ketdi
panangpapatay ti adda; inurayna iti kinalinteg ngem ketdi, pukkaw a
panagpaarayat ti adda. 8 Asi pay dagiti agur-urnong kadagiti balbalay,
dagiti agur-urnong kadagiti kataltalonan, inggana nga awanen ti mabati a
siled, ket dakayo laeng ti mabati iti daga! 9 Kinunana kaniak ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, adunto a balbalay ti awan ti nagianna, uray dagiti
dadakkel ken dagiti napipintas a balbalay, awanto ti agnaed. 10 Gapu ta
sangagalonto laeng nga arak ti mapataud manipud iti uppat nga ektaria
ti kaubasan ken maysanto laeng nga epa ti mapataud iti maysa homer
a bin-i a bukel. 11 Asi pay dagiti nasapa nga agririiing iti bigat tapno
agbiruk iti naingel a mainom; nga agtalinaed a sirириing agingga iti tengnga
ti rabii, agingga a parugsuen ida ti arak! 12 Agdadayada nga addaan
kadagiti arpa, panderata, tamburin, plauta ken arak, ngem saanda a
bigbigen ti aramid ni Yahweh, wenno mapanunot dagiti aramid dagiti
imana. 13 Ngarud, naipanaw a kas balud dagiti tattaok gapu iti kinakurang
ti pannakaawat; agbisin dagiti mangidadaulo kadakuada, ken awan ti
mainom dagiti adu a tattao. 14 Isu a naganasan ti patay ket ingngangana
iti nalawa unay ti ngiwatna; dagiti mabigbigbig kadakuada, dagiti tattao,
dagiti papanguloda, dagiti napalalo nga agragragsak ken dagiti nararagsak
kadakuada, umulogdanto idiay Sheol. 15 Naibaba ti tao ken naipababa
ti natan-ok a tao, ken nagdumog dagiti napalangguad. 16 Ni Yahweh a
Mannakabalin-amin ket naitan-ok gapu iti kinalintegna, ken ipakpakita ti
Nasantoan a Dios ti kinasantona babaen iti kinalintegna. 17 Ket agarabto
dagiti karnero a kas iti bukodda a pagaraban ken kadagiti nadadael a
kinabaknang dagiti tattao ket agarabto dagiti urbon a karnero. 18 Asi pay
dagiti mangguyguyod iti kinadakes babaen kadagiti tali ti kina-ubbaw ken
dagiti mangguyguyod iti basol babaen iti maysa a tali ti kariton; 19 dagiti
mangibagbaga, “Darasen koma ngarud ni Yahweh, darasenna koma ti
agtignay, tapno makitatayo a mapasamak daytoy, ken matungpal koman
ti panggep ti Nasantoan a Dios ti Israel, tapno maammoantayo dagitoy!”
20 Asi pay dagiti mangibagbaga a ti dakes ket nasayaat ken ti nasayaat ket
dakes; a mangibagbag nga iti sipnget ket lawag ken ti lawag ket sipnget;
a mangibagbaga nga iti napait ket nasam-it ken iti nasam-it ket napait!
21 Asi pay dagiti nasirib kadagiti bukodda a panagkita ken dagiti nasirib
kadagiti bukodda a pannakaawat! 22 Asi pay dagiti nalatak iti panaginom
iti arak ken dagiti nalalaing nga agtimpla kadagiti naingel a mainom; 23 a
mangwayawaya kadagiti nadangkes no mapasuksukonda, ken ipaidamda
kadagiti awanan-basol ti kalinteganda! 24 Ngarud, kas iti pananguram ti
apoy kadagiti punget ti mula, ken kas iti pannakauram iti nagango a ruot,
kasta met a malungtot dagiti ramotda, ken maiyangin dagiti sabongda a
kasla tapok, gapu ta linaksidda ti linteg ni Yahweh a Mannakabalin-amin,
ken inuyawda ti sao ti Nasantoan a Dios ti Israel. 25 Ngarud, napasgedan ti
pungtot ni Yahweh kadagiti tattaona, ken inyunnatna ti imana a maibusor

kadakuada ken dinusana ida; nagpigerger dagiti banbantay, ken dagiti
bangkayda ket kasla basura a nagkaiwara kadagiti kalsada. Iti laksid amin
dagitoy, saan a bimmaaw ti pungtot ni Yahweh, ngem nakalayat pay laeng
ti imana a mangdusa manen. 26 Ingatonanto ti bandera a pagilasinan
ti maysa a nasion manipud iti adayo ken paswitanna ida manipud iti
pungto ti daga. Kitaenyo, umayda a dagus ken sipapardas. 27 Awan
kadakuada ti mabannog wenno maitibkol; awan ti makaridep wenno
makaturog; wenno malukayan dagiti barikesda, wenno mapugsat ti galut
dagiti sandaliasda, 28 natirad dagiti panada ken naibiat amin dagiti baida,
kasla landok dagiti kuko dagiti kabalioda, ken kasla bagyo dagiti pilid ti
karwaheda. 29 Kaslanto ngenger iti leon ti ngerngerda, agngerngerdanto a
kas kadagiti ubbing a leon. Agngerngerdanto sada tiliwen ti anupenda, ket
iguyoddanto daytoy nga iyadayo, nga awan ti mangispal. 30 Iti dayta nga
aldaw, ngerngerandanto ti anupenda a kas iti daranudor iti baybay. No
adda mangtannawag iti daga, kinasipnget ken panagsagaba ti makitada,
ket langibanto ti nangisit nga ulep ti lawag.

6

1 Iti tawen a natay ni ari Uzzias, nakitak ti Apo a nakatugaw iti
maysa a trono, naipangato isuna ken sinaknapan ti gayadan ti kagayna
ti templo. 2 Iti ngatoenna ket dagiti serafim; addaan iti innem a payyak
ti tunggal maysa; kinaluban ti dua a payyak ti rupana, kinaluban ti dua
a payyak ti sakana, ket pagtayabna ti dua a payyakna. 3 Ipukpukkawda
iti tunggal maysa a kunada, “Nasantoan, Nasantoan, Nasantoan, ni
Yahweh a Mannakabalin-amin! Napunno ti entero a lubong iti dayagna.”
4 Nagunggon dagiti ruangan ken dagiti pundasion iti ariwawa dagiti
agpukpukkaw, ken napno iti asok ti balay. 5 Ket kinunak, “Asiak pay! Gapu
ta nakednganak gapu ta maysaak a tao a narugit dagiti bibigna, ken agbib-
iagak iti ayan ti tattao a narugit ti bibigda, gapu ta nakita a mismo dagiti
matak ti Ari, ni Yahweh, ni Yahweh a Mannakabalin-amin!” 6 Kalpasanna,
timmayab nga immay kaniak ti maysa kadagiti serafim; adda iggemna a
beggang nga sinipitna manipud iti altar. 7 Insagidna daytoy iti ngiwatko
ket kinunana, “Kitaem, naisagid daytoy iti bibigmo; nadalusanen ti
nagbiddutam, ken napakawanen ti basolmo.” 8 Nangngegko ti timek ti
Apo a kunana, “Siasino ti ibaonko; siasino ti mapan nga ibaontayo?” Ket
kinunak, “Adtoyak; ibaonnak.” 9 Kinunana, “Mapanka ket ibagam daytoy
kadagiti tattao, dumngegkayo ngem saankayo a makaawat; makakitakayo
ngem saanyo a maawatan. 10 Patangkenem ti puso dagitoy a tattao, ken
pagtulengem dagiti lapayagda, ken pagbulsekem dagiti matada, tapno
saan a makakita dagiti matada wenno makangngeg dagiti lapayagda, ken
saan a makaawat dagiti pusoda, di la ket ta agsublida manen kaniak
ket umimbagda. 11 Ket kinunak, “Agingga kaano Apo?” Insungbatna,
“Agingga a marsuod dagiti siudad ken awanen dagiti agnanaed, ken awan
tattao kadagiti balbalay, ken agbalin a langalang ti daga, 12 ken agingga
a papanawen ni Yahweh dagiti tattao, ken naan-anay a langang ti daga.
13 Uray no agtalinaed ti apagkapulo dagiti tattao ditoy, madadaelto manen
daytoy; a kas iti kayo wenno lugo a mapukan, a ti laeng puonna ti mabati,
ti nasantoan a bin-i ket adda iti pungdolna.

7

1 Kadagidi aldaw ni Ahaz a putot ni Jotam a putot ni Uzzias, nga
ari ti Juda, simmang-at da Rezin nga ari ti Aram ken ni Peka a putot

ni Remalias nga ari ti Israel idiay Jerusalem a manggubat iti daytoy,
ngem saanda a maparmek daytoy. 2 Naipakaammo iti balay ni David a
nakikadua ti Aram iti Efraim. Kasta unay ti butengna, ken uray dagiti
tattaona ket uray la agpigerger gapu iti buteng, kasla da la kaykayo iti
kabakiran a ginunggon ti angin. 3 Ket kinuna ni Yahweh kenni Isaias,
“Rummuarka a kaduam ti putotmo lalaki a ni Sear Jasub ket inkayo
sabten ni Ahaz iti murdong ti kanal iti akinngato a pagurnongan ti danum,
iti dalan a mapan iti tay-ak ti Aglablaba iti lupot. 4 Ibagam kenkuana,
'Agannadka, saanka nga agdanag, dika agbuteng kadagitoy dua a kayo
nga umas-asok, iti nalaus a pungtot ni Rezin, ni Aram, ken ni Peka a
putot ni Remalias. 5 Nagpanggep iti kinadakes a maibusor kenka da
Aram, Efraim, ken Rezin a putot ni Remalias; kinunada, 6 “Rautentayo ti
Juda ken butbutngentayo daytoy, serkentayo daytyoy ket isaadtayo sadiay
ti putot ni Tabeel kas aritayo.” 7 Kinuna ni Apo a Yahweh, “Saan a
mapasamak daytoy; saan a maaramid daytoy, 8 gapu ta ti ulo ti Aram ket
ti Damasco, ken ti ulo ti Damasco ket ni Rezin. Iti las-ud iti 65 a tawen,
maparmekto ti Efraim ket saandanton a maibilang a maysa a nasion.
9 Ti ulo ti Efraim ket ti Samaria, ken ti ulo ti Samaria ket ti putot ni
Remalias. No saan nga agtalinaed a natibker ti pammatiyo, sigurado a
saankayonto nga agtalinaed a natalged.”'” 10 Nagsao manen ti Apo kenni
Ahaz, 11 “Dumawatka iti pagilasinan kenni Yahweh a Diosmo; dawatem
kenkuana daytoy iti kaunggan wenno iti kangatoan.” 12 Ngem kinuna
ni Ahaz, “Saanak a dumawat ken saanko a padasen ni Yahweh.” 13 Isu
a simmungbat ni Isaias, “Dumngegka, O balay ni David. Saan kadi nga
umanay kenka ti panangpadasmo iti kinaanus ti tattao? Masapul kadi pay
a padasem ti kinaanus ti Diosko? 14 Ngarud, mismo a ti Apo ti mangted
kenka iti pagilasinan: kitaem, agsikogto ti maysa a babai, agpasngayto iti
maysa a lalaki, ket mapanaganannto iti Immanuel. 15 Manganto isuna iti
gatas ken diro inton ammonan nga agkedked nga agaramid iti dakes ken
pilienna ti kinaimbag. 16 Ta sakbay a maammoan ti ubing ti agkedked
nga agaramid iti dakes ken pilienna ti kinaimbag, agbalinto a langalang ti
daga dagiti dua nga ari a pagbutbutngam. 17 Iyegto ni Yahweh kenka ken
kadagiti tattaom ken iti balay ti amam dagiti aldaw nga awan kapadana
sipud pay idi simmina ti Efraim iti Juda—iyegnanto a maibusor kenka ti
Ari ti Asiria. 18 Iti dayta a tempo, paswitanto ni Yahweh ti maysa a ngilaw
manipud kadagiti adayo a karayan ti Egipto, ken maysa nga alimbubuyog
manipud iti daga ti Asiria. 19 Umaydanto amin agnaed kadagiti amin
a tanap, kadagiti rangkis a batbato, kadagiti siit-siitan a mulmula, ken
kadagiti amin a pagpaaraban. 20 Iti dayta a tiempo, kuskusanto ti Apo
babaen iti labahas nga inabanganna iti ballasiw ti Karayan Eufrates—
ti Ari ti Asiria— kuskosannanto ti ulom, dagiti buok kadagiti luppom;
kuskosennanto pay ti barbasmo. 21 Iti dayta nga aldaw, mangibatinto ti
maysa a tao iti maysa a sibibiag nga urbon a baka ken dua a karnero, 22 ket
gapu iti aglaplapusanan a gatas nga itedda, manganto isuna iti gatas, gapu
ta manganto iti gatas ken diro dagiti amin a nabati iti daga. 23 Iti dayta
a tiempo, tunggal disso nga adda iti sangaribo a kaubasan nga aggatad
iti sangaribo a pirak a sekel, ket awanto ti mabati no di laeng sisiitan a
mula ken kalkalunay. 24 Mapanto dagiti tattao sadiay nga aganup babaen
kadagiti panada, gapu ta agbalinto a sisiitan ken kakalkalunayan dayta
a daga. 25 Umadayodanto kadagiti turturod a nasukay iti gabyon, gapu
iti panagbuteng kadagiti siit ken kalkalunay; ngem agbalinto daytoy a

pagaraban dagiti baka ken karnero.

8

1 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Mangalaka iti dakkel a tapi ti bato ket
isuratmo ditoy ti 'Maher Shalal Hash Baz.' 2 Mangayabakto kadagiti
napudno a tattao a mangpaneknek kaniak, ni Urias a padi, ken ni Zacarias
a putot ni Jeberekias.” 3 Napanak iti ayan ti babai a profeta ket nagsikog
isuna ken nagpasngay iti maysa a lalaki. Ket kinuna ni Yahweh kaniak,
“Panaganam isuna ti 'Maher Shalal Hash Baz.' 4 Gapu ta sakbay pay a
makabalikas ti ubing iti 'Amak' wenno 'Inak,' dagiti amin a kinabaknang
ti Damasco ken ti nasamsam iti Samaria ket ipanawto ti ari ti Asiria.”
5 Nagsao manen ni Yahweh kaniak, 6 “Gapu ta pinagkedkedan dagitoy
a tattao dagiti nainnayad a danum ti Siloe, ken maragsakanda kenni
Rezin ken iti lalaki a putot ni Remalias, 7 ngarud, dandanin nga iyeg
ti Apo kadakuada dagiti danum iti Karayan, naranggas ken adu, ti ari
ti Asiria ken ti amin a dayagna. Umadalemto amin a pagayusanna
ken lapunosenna dagiti teppangna, 8 ket agayusto nga agturong iti Juda,
manglayusto ken agayusto agingga a madanonna ti tengngedmo. Saku-
pento ti nakaukrad a payyakna ti entero a dagam, Immanuel.” 9 Maburak-
burakkayonto, dakayo a tattao. Dumngegkayo, dakayo amin nga adayo
a pagillian: Agsaganakayo a makigubat ngem maburak-burakkayonto;
agarmaskayo ngem maburak-burakkayonto. 10 Agpanggepkayo ngem
saanto a maipatungpal daytoy; mangipaulogkayo iti bilin ngem saanto a
maipatungpal, ta adda kadakami ti Dios. 11 Nagsao kaniak ni Yahweh,
ket kasla la iniggamannak ti napigsa nga imana, ken binallaagannak
a saanak a magna iti wagas dagitoy a tattao. 12 Saanmo nga ibaga a
dakes a panggep dagiti aniaman nga ibagbaga dagitoy a tattao a dakes
a panggep, saanmo a pagbutngan dagiti pagbutbutnganda, ket saanka
nga agbutbuteng. 13 Ni Yahweh a Mannakabalin-amin, dayawem isuna
a kas nasantoan, agbutengka kenkuana, isuna ti rumbeng a pagbutngam.
14 Agbalinto isuna a santuario; ngem agbalinto isuna a bato a maitama
kadakuada, ken dakkel a bato a pakaitibkolanda—kadagiti dua a balay ti
Israel. Ken agbalinto isuna a silo ken palab-og kadagiti tattao ti Jerusalem.
15 Adunto iti maitibkol iti daytoy ket matumbada, marumekrumekda, ken
masiluandanto ket matiliwda. 16 Galutam ti pammaneknekko, selyoam ti
kasuratan, ket itedmo kadagiti adalak. 17 Urayek ni Yahweh a nangilinged
iti rupana manipud iti balay ni Jacob; urayek isuna. 18 Kitaem, siak ken
dagiti annak nga inted kaniak ni Yahweh ket maipaay a pagilasinan ken
nakaskasdaaw iti Israel manipud kenni Yahweh a Mannakabalin-amin
nga agnanaed iti Bantay Sion. 19 Ibagadanto kadakayo, “Makiumankayo
kadagiti makium-uman kadagiti espiritu ken salamangkero,” dagiti agar-
arasaas ken agtaltalamitim. Ngem saan aya a rumbeng koma a makiuman
dagiti tattao iti Diosda? Rumbeng kadi a makiumanda kadigiti natay
nga agpaay kadagiti sibibiag? 20 Isu a masapul nga ipangagyo ti linteg
ken ti pammaneknek! No saanda nga ibaga dagitti kasta a banbanag,
daytoy ket gapu ta awan iti lawag kadakuada. 21 Lumasatdanto iti daga
a napnoan iti riribuk ken panagbisin. Inton agbisinda, makaungetdanto
ken ilunoddanto ti ari ken ti Diosda kabayatan iti panagtangadda.
22 Kumitadanto iti daga ket makitada dagiti pannakariribuk, kinasipnget,
ken ti saem ti pannakaidadanes. Maiturongdanto iti daga ti kinasipnget.

9

1 Maikkatto ti saem nga adda kenkuana nga agsagsagaba. Iti naglabas
a tiempo, pinabainanna ti daga ti Zabulun ken ti daga ti Naftali, ngem
iti masangoanan a tiempo, pagbalinennanto daytoy a nadayag, ti dalan
a mapan iti baybay, iti ballasiw ti Karayan Jordan, Galilea dagiti nasion.
2 Dagiti tattao nga agbibiag iti kinasipnget ket nakakita iti naindaklan a
lawag; dagiti nagnanaed idi iti daga ti aniniwan ni patay, rinanniagan ida
ti lawag. 3 Pinaadumon ti nasion, ad-adda pay a pinarag-om ida; agra-
gragsakda iti sangoanam a kas karagsak iti tiempo ti panagapit, a kas iti
panagrag-o dagiti tattao no bingayenda dagiti sinamsamda. 4 Ta ti sangol ti
dadagsenna, ti biga nga adda iti abagana, ti sarukod ti mangidaddadanes
kenkuana, tinukkolmo a kas iti aldaw dagiti taga-Midia. 5 Ta tunggal botas
a mangbadbaddek iti pagrarangetan ken dagiti kawes a nadaraan ket
mapuoranto, maisungrodto iti apuy. 6 Ta naipasngay kadatayo ti maysa
nga ubing, naited kadatayo ti maysa nga anak a lalaki; ket maipabaklayto
kenkuana ti panagturay; ken mapanaganannto isuna iti Nakaskasdaaw a
Mammagbaga, Mannakabalin a Dios, Agnanayon nga Ama, Prinsipe ti
Kappia. 7 Awanto iti panagpatingga iti panagdur-as ti panagturayna ken
iti kappia, iti panagturayna iti trono ni David ken iti pagarianna, tapno
ibangonna daytoy ken pagtalinaedenna daytoy babaen iti hustisia ken
kinalinteg manipud iti daytoy a tiempo ken iti agnanayon. Aramidento
daytoy ti kinaregta ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 8 Nangipatulod
ni Apo iti sao a maibusor kenni Jacob, ket natnag daytoy iti Israel.
9 Maammoanto dagiti amin a tattao, uray ti Efraim ken dagiti agnanaed
iti Samaria, nga agkunkuna a sipapalangguad ken addaan napasindayaw
a puso, 10 “Nadadaelen dagiti ladrilyo ngem ibangonminto manen babaen
iti natikapan a bato; napukanen dagiti sikamoro ngem sukatanminto
dagitoy kadagiti sedro.” 11 Ngarud, tumakderto ni Yahweh a maibusor
kenkuana, ni Rezin a kabusorna, ket tignayennanto dagiti kabusorna,
12 dagiti Arameo iti daya ken dagiti Filisteo iti laud. Nakangangadanto
a mangalun-on iti Israel. Ta gapu iti pungtotna, saanto nga agsardeng ni
Yahweh ngem nakalayatto latta ti imana tapno mangdusa. 13 Ngem saanto
latta nga agsubli dagiti tattao kenkuana a nangkabil kadakuada wenno
saanda a biruken ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 14 Putdento ngarud
ni Yahweh ti ulo ken ti ipus ti Israel, sanga ti palma ken runo, iti maysa
nga aldaw. 15 Ti pangulo ken ti natakneng a lalaki ket isuda dagiti ulo; ken
ti profeta nga agisursuro iti inuulbod ket ti ipus. 16 Dagiti mangidadaulo
kadagiti tattao ket iyaw-awanda ida ken naalun-on dagiti indauloanda a
tattao. 17 Saanto ngarud a maragsakan ti Apo kadagiti agtutuboda, kasta
met a saanna a kaasian dagiti ulila iti ama ken dagiti balo, agsipud ta
awan dios ti tunggal maysa ken agar-aramidda iti dakes, ken agsasao
kadagiti minamaag ti tunggal bibig. Ngem gapu amin kadagitoy, saan nga
maawan ti pungtot ni Yahweh ket nakalayatto latta ti imana a mangdusa.
18 Mangur-uram ti kinadangkes a kas iti apuy; uramenna dagiti siit
ken sisiitan a ruot; uramenna pay ti napuskol a kabakiran nga uray la
umasimbuyok a napuskol nga asok. 19 Gapu iti nakaro a pungtot ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, mauram ti daga, ket kasla sungrod iti apuy dagiti
tattao. Awan iti tao a mangispal iti kabsatna. 20 Mangiwadanto iti karne
kadagiti kannawan nga imada ngem mabisindanto latta; kanendanto ti
karne ti kannigid nga imada ngem saandanto a mapnek. Kanento pay
ti tunggal maysa ti lasag ti takyagna. 21 Alun-onento ti Manases ti Efraim,
ket alun-onento met ti Efraim ti Manases; ket agkaduadanto a mangraut iti

Juda. Laksidto amin kadagitoy, saanto nga agbaaw ti pungtot ni Yahweh,
ngem nakalayatto latta ti imana tapno mangdusa.

10

1 Asi pay dagiti mangipatpatungpal kadagiti nakillo a linteg ken mangar-
aramid kadagiti saan a nainkalintegan a paglintegan. 2 Papaidamanda
dagiti agkasapulan iti hustisia, taktakawenda dagiti karbengan dagiti
nakurapay a tattaok, samsamsamanda dagiti balo, ken pagbalbalinenda
a taraonda dagiti awanan iti ama! 3 Ania ti aramidenyo inton aldaw
ti panangukom, inton dumteng ti pannakadadael manipud iti adayo?
Siasinnonto ngay ti pagpatulonganyo, ken sadinonto ngay ti pangibatianyo
iti kinabaknangyo? 4 Awan ti mabati, ken agruknoykayonto a kaduayo
dagiti balud wenno mapasagkayonto a kaduayo dagiti napapatay. Iti laksid
amin dagitoy, ti unget ni Yahweh ket saan a bumaaw, ngem silalayat latta
ti imana tapno mangdusa. 5 Asi pay dagiti taga-Asiria, ti pang-or ti ungetko,
ti pangbaot a mangipakita iti pungtotko! 6 Imbaonko isuna maibusor
iti natangsit a nasion ken maibusor kadagiti tattao a manglaklak-am iti
aglaplapusanan a pungtotko. Binilinko ti Assiria nga alaenna ti nasamsam,
ti naanupan ken baddebaddekanna dagitoy a kasla pitak kadagiti kalsada.
7 Ngem saan a daytoy ti pangpanggepenna wenno panpanunotenna. Adda
iti pusona ti mangdadael ken mangpukaw iti adu a nasion. 8 Ta kinunana,
“Saan kadi nga ari dagiti amin a prinsipek? 9 Saan kadi a ti Calno ket kas iti
Carkemis? Saan kadi a ti Hamat ket kas iti Arpad? Saan kadi a ti Samaria
ket kas iti Damasco? 10 No kasano a pinaksiat ti imak dagiti pagarian
nga agdaydayaw iti didiosen, a dagiti kinitikitan nga imahe nga adda
kadagitoy ket ad-adu ngem kadagidiay adda iti Jerusalem ken Samaria,
11 kas iti inaramidko iti Samaria ken kadagiti awan serserbina a didiosen
daytoy, saanko kadi met nga aramiden daytoy iti Jerusalem ken kadagiti
didiosenna?” 12 Inton maileppas ti Apo ti ar-aramidenna iti Bantay Sion
ken iti Jerusalem, ibagananto: “Dusaekto ti ari ti Asiria gapu iti natangsit
a panagsasaona ken iti kinapalangguadna.” 13 Ta kunana, “Nagtignayak
babaen iti pigsak ken iti kinasiribko. Adda pannakaawatko, ken inikkatko
dagiti nagbebeddengan dagiti tattao. Tinakawko dagiti kinabaknangda,
ken kas iti maingel a lalaki, impababak dagiti nakatugaw kadagiti trono.
14 Innala ti imak ti kinabaknang dagiti nasion a kasla manipud iti umok,
ken kas iti panangurnong ti maysa a tao kadagiti nabaybay-an nga itlog,
inurnongko ti entero a lubong. Awan ti nangiyunnat kadagiti payyakda
wenno nangungap iti ngiwatda wenno naguni.” 15 Mabalin kadi nga
ipagpannakkel ti wasay ti bagina iti nangpanday kenkuana? Mabalin kadi
nga ibaga ti maysa a ragadi nga ad-adda a nadaydayaw isuna ngem iti
mangar-aramat kenkuana? Kasla la maingato iti pang-or dagiti mangusar
iti daytoy, ken kasla la makabagkat ti kayo a pang-or iti tao. 16 Ngarud,
pakapsuten ni Yahweh nga Apo a Mannakabalin-amin dagiti mabigbigbig
a mannakigubatna; ken iti babaen ti dayagna, addanto iti nasindian a kasla
apuy. 17 Agbalinto nga apuy ti silaw ti Israel ken ti Nasantoan ti Israel
ket agbalin a gil-ayab; iti uneg iti maysa nga aldaw, uramen ken alun-
onento ti apuy dagiti sisiit ken sisiitan a mula ti Asiria. 18 Pukawen ni
Yahweh ti dayag ti kabakiran ti Asiria ken ti nabunga a dagana daytoy,
ti kararua ken ti bagi; maiyarigto daytoy iti pannakapukaw ti biag ti
maysa a tao a masakit. 19 Ti nabatbati kadagiti kaykayo iti kabakiran
daytoy ket sumagmamanonto laengen, nga uray ti ubing ket kabaelanna
a bilangen dagitoy. 20 Iti dayta nga aldaw, ti nabatbati iti Israel, ti

pamilia ni Jacob a nakalibas, ket saanton nga agtalek iti nangparmek
kadakuada, ngem ketdi, agtalekdanto kenni Yahweh, a Nasantoan ti Israel.
21 Addanto iti nabatbati iti kaputotan ni Jacob nga agsubli iti mannakabalin
a Dios. 22 Ta uray kasla darat iti igid ti baybay dagiti tattaom nga Israel,
addanto laeng iti mabati kadakuada nga agsubli. Ti pannakadadael ket
naikeddeng, a kas iti kidkiddawen ti aglaplapusanan a kinalinteg. 23 Ta ni
Yahweh nga Apo a Mannakabalin-amin, ket dandaninan nga ipatungpal ti
pannakadadael a naikeddeng iti entero a daga. 24 Isu a kinuna niYahweh
nga Apo a Mannakabalin-amin, “Dakayo a tattaok nga agnanaed idiay
Sion, dikay agbuteng kadagiti taga-Asiria. Kabilennakayonto iti pangbaot
ken ingatona ti sarukodna maibusor kadakayo, a kas iti inaramid dagiti
Egipcio. 25 Saankayo nga agbuteng kenkuana, ta iti mabiit a tiempo,
agpatingganton ti pungtotko kadakayo, ket ti pungtotko ket agbanagto
iti pannakadadaelna.” 26 Kalpasanna, ni Yahweh a Mannakabalin-amin
ket mangusarto iti saplit maibusor kadakuada, a kas iti panangparmekna
iti Midian idiay bato ti Oreb. Ingatonanto ti sarukodna iti baybay ken
ingatona daytoy a kas iti inaramidna idiay Egipto. 27 Iti dayta nga aldaw,
ti panangparigat ti Asiria ket maikkatto manipud iti abagayo, ken ti
sangolna ket maikkatto manipud iti tengngedyo, ket mapirdinto ti sangol,
gapu ta nalukmegto unay ti tengngedyo para iti daytoy. 28 Dimteng
dagiti kabusor iti Aiyat ken limmasatda idiay Migron; ket indulinda
dagiti gargaretda idiay Mikmas. 29 Binallasiwda ti bessang ket nagianda
iti apagbiit idiay Geba. Nagbuteng ti Rama ken timmaray ti Gabaa ni
Saul. 30 Agpukkawka iti nakapigpigsa, sika nga anak a babai ti Galim!
Ipangagmo, O Laisa! Dakayo a nakakaasi nga Anatot! 31 Agliblibas
ti Madmena, ken tumaray dagiti agnanaed iti Gebim tapno ikaluyada
dagiti bagbagi`da. 32 Iti daytoy met laeng nga aldaw, agsardeng isuna
idiay Nob ken ilayatna ti gemgemna iti bantay ti babai a anak ti Sion,
turod ti Jerusalem. 33 Dumngegkayo, pukanento ti Apo a ni Yahweh a
Mannakabalin-amin dagiti sanga ket agkarasakasto iti nakabutbuteng a
karasakas; mapukanto dagiti katatayagan a kaykayo, ken maibabanto ti
nangato. 34 Pukanennanto dagiti napupuskol a kayo iti kabakiran babaen
iti wasay, kas iti panangpukanna kadagiti natayag a kaykayo ti Lebanon.

11

1 Addanto iti rusing a rumuar manipud iti ramut ni Jesse, ken
agbunganto iti maysa a sanga manipud iti ramutna. 2 Agtaengto kenkuana
ti Espiritu ni Yahweh, ti espiritu ti kinasirib ken pannakaawat, ti espiritu
ti paglintegan ken kinabileg, ti espiritu ti pannakaammo ken panagbuteng
kenni Yahweh. 3 Ti ragsaknanto ket ti panagbuteng iti Apo; saanto isuna
a mangukom babaen iti makitkitana wenno mangikeddeng babaen iti
mangmangngegna. 4 Ngem ketdi, ukomennanto iti nalinteg a wagas dagiti
nakurapay ken mangngedddengto iti patas para kadagiti napakumbaba iti
daga. Dusaennanto ti daga babaen iti pang-or ti ngiwatna, ken babaen
iti anges ti bibigna, papatayennanto dagiti nadangkes. 5 Kinalintegto
ti barikes ti siketna, ken ti kinapudnonto ti barikes ti patongna.
6 Makipagnaedto ti lobo iti karnero, ken agabayto nga agidda ti leopardo
ken ti urbon a kalding, ti urbon a baka, ti urbon a leon ken ti napalukmeg
a baka. Idauloanto ida ti maysa a bassit nga ubing. 7 Agkaduanto
nga agarab ti baka ken oso, ken agaabayto nga agidda dagiti urbonda.
Manganto ti leon iti garami a kas iti baka. 8 Agay-ayamto ti maladaga

iti abut ti uleg, ken ikabilto ti napusot nga ubing ti imana iti balay ti karasaen. 9 Saandanto a mangdangran wenno mangdadael kadagiti amin
a nasantoan a bantayko; ta mapunnonto ti lubong iti pannakaammo kenni
Yahweh, a kas iti panagsaknap ti danum iti baybay. 10 Iti dayta nga aldaw,
tumakderto ti ramut ni Jesse a kas maysa a wagayway para kadagiti tattao.
Birukento isuna dagiti nasion, ket napintasto ti disso a paginanaanna.
11 Iti dayta nga aldaw, iyunnatto manen ti Apo ti imana tapno sublienna
ti natda kadagiti tattaona a nagtalinaed iti Asiria, Egipto, Patros, Cush,
Elam, Shinar, Hamat, ken dagiti isla iti baybay. 12 Mangipasdekto isuna iti
wagayway para kadagiti nasion ket ummongennanto dagiti napagtalaw iti
Israel ken dagiti naiwara-wara a taga-Juda manipud kadagiti uppat a suli
ti daga. 13 Pasardengennanto ti apal ti Efraim, ken mailaksidto dagidiay
bumusbusor iti Juda. Saanto nga umapal ti Efraim iti Juda, ken saanton a
bumusor ti Juda iti Efraim. 14 Ngem ketdi, rautendanto dagiti turturod ti
Filistia iti laud, ken agmaymaysadanto a mangsamsam kadagiti sanikua
dagiti tattao iti daya. Rautendanto ti Edom ken Moab, ket agtulnogto
kadakuada dagiti tattao ti Ammon. 15 Dadaelento a naan-anay ni Yahweh ti
gulpo iti baybay ti Egipto. Babaen iti makasinit nga angin, ipayapaynanto
ti imana iti Karayan Eufrates ket guduaennanto daytoy iti pito a karayan
tapno mabalin a ballasiwen daytoy a nakansandalias. 16 Addanto kalsada
para kadagiti nabati kadagiti tattaona nga agsubli manipud iti Asiria, kas
iti kaadda ti dalan a naipaay iti Israel idi agsubsublida manipud iti daga
ti Egipto.

12

1 Iti dayta nga aldaw ket ibagayonto, “Agyamanak kenka O Yahweh.
Ta uray no kaungetnak, bimmaaw ti pungtotmo, ket liniwliwanak.
2 Kitaenyo, ti Dios ti manangisalakanko; agtalekak ken saanakto nga
agbuteng, ta ni Yahweh, wen, ni Yahweh ti pigsak ken kantak. Isuna
ti nangisalakan kaniak.” 3 Siraragsakkayonto nga agsakdo iti danum
manipud kadagiti bubon ti pannakaisalakan. 4 Iti dayta nga aldaw
kunaenyonto, “Agyamantayo kenni Yahweh ken awagantayo ti naganna;
ibagayo kadagiti tattao dagiti aramidna, ipakaammoyo a ti nagana ket
natan-ok. 5 Kantaanyo ni Yahweh, gapu kadagiti nadayag a banbanag nga
inaramidna; maipakaammo koma daytoy iti entero a daga. 6 Agdir-i iti
napigsa ken agpukkawkayo gapu iti rag-o, dakayo nga agnanaed iti Sion,
ta naindaklan ti Nasantoan ti Israel nga adda iti nagtetengngaanyo.”

13

1 Maysa a pakaammo maipapan iti Babilonia, a naawat ni Isaias a
lalaki a putot ni Amos: 2 Iti tapaw ti awan mulmulana a bantay ket
mangikabilkayo iti bandera a pagilasinan, pukkawanyo ida, ipayapayyo
ti imayo kadakuada tapno mapanda kadagiti ruangan dagiti natatakneng.
3 Binilinko dagiti katalekko, wen, inayabak dagiti maingel a tattaok a
mangipalak-am iti pungtotko, kasta met dagiti tattaok a mangipanpan-
nakkel kadagiti inaramidko. 4 Adda arimbangaw iti adu a tattao iti
kabanbantayan, arimbangaw ti adu unay a tattao! Ti ariwawa dagiti
pagarian a kasla adu a nasion a naguummong! Um-ummungen ni
Yahweh, a Mannakabalin-amin ti armada para iti gubat. 5 Naggapuda iti
adayo a pagilian, manipud iti nakaad-adayo a kasulsulinekan a pungto ti
daga. Ni Yahweh ken dagiti aramatenna iti panangukom, a mangdadael

iti entero a daga. 6 Agdung-awkayo, ta asidegen ti aldaw ni Yahweh;
dumteng a nabuyugan iti pannakadadael manipud iti Mannakabalin-
amin. 7 Ngarud, malpayto amin nga ima ken kumapoy ti tunggal puso;
8 Agbutengdanto iti kasta unay; agsagabadanto iti ut-ot ken ladingit,
a kas iti babai nga agpaspasikal. Agkikinnitadanto gapu iti siddaaw;
lumabbaganto dagiti rupada gapu iti bain. 9 Kitaenyo, dumteng ti aldaw
ni Yahweh ket awan asi iti panangdusana ken nalaus ti ungetna, ket
pagbalinenna a langalang ti daga ken dadaelenna dagiti managbasol
manipud iti daytoy. 10 Dagiti bituen ti langit ket saanto nga agraniag.
Agsipngetto ti init uray iti parbangon, ken saanto nga agraniag ti bulan.
11 Dusaekto ti lubong gapu iti kinadakesna ken dagiti nadangkes gapu iti
kinadakesda. Gibusakto ti kinapalangguad dagiti natangsit ken ipababakto
ti kinapalangguad dagiti naulpit. 12 Pabassitek ti bilang dagiti lallaki ngem
iti bilang iti puro a balitok ken pagbalinek a narigrigat a biruken ti tao
ngem iti puro a balitok ti Ophir. 13 Ngarud, pagkintayegekto ti langit,
ket maiyalisto ti daga iti nakasaadanna, babaen iti pungtot ni Yahweh a
Mannakabalin-amin, ken iti aldaw ti nakabutbuteng a pungtotna. 14 Kas iti
naanupan nga ugsa wenno kas iti maysa a karnero nga awan ti pastorna,
tunggal tao ket agsublinto kadagiti kaillianna ken iti bukodna a daga.
15 Siasinoman a masarakan ket mapapatayto, ken siasinoman a matiliw
ket matayto babaen iti kampilan. 16 Iti imatangda, maibaut-baotto dagiti
maladagada agingga nga agsisina dagiti bagida. Matagikuanto dagiti
balbalayda ken maagaw ken maramesto dagiti assawada. 17 Kitaenyo,
dandanikon sugsogan dagiti taga-Media a mangraut kadakuada, a saanto a
mangikankano iti pirak, wenno saan a maay-ayo iti balitok. 18 Duyukento
dagiti panada dagiti agtutubo a lallaki. Awanto iti asida kadagiti maladaga
ken saandanto a bay-an nga agbiag dagiti ubbing. 19 Kasta met ti
Babilonia, ti kangrunaan a madaydayaw kadagiti pagarian, ti nadaeg a
pagpanpannakkel dagiti Caldeo, ket parmekento ti Dios a kas iti Sodoma
ken Gomora. 20 Saanton a mapagtaengan wenno mapagnaedan pay
dagiti henerasion. Saanto nga ipatakder ti Arab iti toldana sadiay, ken
saanto a paginnanaen dagiti agpaspastor dagiti arbanda sadiay. 21 Ngem
agiddanto sadiay dagiti atap nga ayup iti let-ang. Mapunnonto dagiti
balbalayda kadagiti kullaaw; ken aglagtu-lagtonto dagiti abestrus ken atap
a kalding sadiay. 22 Agtaguobto dagiti hyena kadagiti pagsammakedanda,
ken agtaulto dagiti atap nga aso kadagiti napipintas a palasio. Asidegen ti
tiempona, ken saanen a maitantan dagiti aldawna.

14

1 Maasinto ni Yahweh kenni Jacob; pilien ken isublinanto manen ti
Israel iti bukodda a daga. Makitiponto kadakuada dagiti gangannaet ken
makikaduadanto iti kaputotan ni Jacob. 2 Isublinto ida dagiti nasion iti
bukodda a lugar. Ket ipanto ida ti kaputotan ti Israel idiay daga ni
Yahweh kas adipen a lallaki ken babbai. Tiliwendanto dagiti nangtiliw
kadakuada, ken iturayandanto dagiti nangparparigat kadakuada. 3 Iti
aldaw nga ikkannaka ni Yahweh iti inana manipud iti panagsagsagabam
ken panagladladingitmo, ken iti nadagsen a trabaho a masapul nga
aramidem, 4 kantaemto daytoy a pananglais a kanta maibusor iti ari
ti Babilonia, “Anian a panagpatingga ti mangparparigat, ti naulpit ket
naggibusen! 5 Tinukkol ni Yahweh ti sarukod dagiti nadangkes, ti setro
dagidiay mangiturturay, 6 a nangkabil kadagiti tattao iti pungtot a saan
nga agsardeng a panangkabil, a sipupungtot a nangituray kadagiti nasion,

iti awan patinggana a panangraut. 7 Adda kappia ken talna iti entero a
daga; rinugianda ti panagramrambak babaen iti panagkankanta. 8 Uray
dagiti parwa a kayo ket makipagragragsak kadakayo kasta met dagiti sedro
iti Lebanon; kunada, 'Agsipudta napasagkan, awanen iti agpukpukan
nga umay mangpukan kadakami. ' 9 Ti Sheol nga adda iti baba ket
magagaran a mangsabat kenka inton mapanka sadiay. Riniingna dagiti
natay para kenka, a dagiti amin nga ari ti daga, pinatakderna kadagiti
tronoda, amin dagiti ari dagiti nasion. 10 Agsaodanto amin ket ibagada
kenka, 'Kimmapuykan a kas kadakami. Nagbalinkan a kas kadakami.
11 Ti kinapasindayagmo ket naipababa iti sheol agraman ti uni dagiti
nakuerdasan nga instrumenton. Sur-it ti naiwaras iti pagiddaam ken igges
ti naiyules kaniam.' 12 Anian ta natnagka manipud langit, baggak, nga
anak ti bigat! Sika a nangsakup kadagiti nasion, anian a pannakatnagmo
iti daga. 13 Kinunam iti pusom, 'Umuliakto idiay langit, ipasdekkonto
ti tronok iti ngatoen dagiti bituen ti Dios, ken agtugawak iti tapaw ti
bantay ti paguummongan, agingga iti amianan. 14 Umuliakto iti ngatoen
dagiti ulep; pagbalinekto ti bagik a kas iti Kangatoan a Dios.' 15 Ngem
naipababakan ita iti sheol, iti kaunggan ti abut. 16 Matmatandakanto dagiti
makakita kenka; ken mingmingmingandakanto. Kunaendanto, 'Daytoy
kadi ti tao a nangpakintayeg iti daga, a nanggungon kadagiti pagarian, 17 a
namagbalin iti lubong a let-ang, a nangdadael kadagiti siudad daytoy ken
ti tao a saanna nga impalubos nga agawid dagiti baludna?' 18 Dagiti amin
nga ari dagiti nasion, aminda ket pimmusayda nga addaan iti kinadayag,
tunggal maysa iti bukodda a tanem. 19 Ngem naipurwakka manipud iti
tanemmo, a kas iti sanga a naibelleng, kasla lupot a naiyules kenka dagiti
natay, dagiti dinuyok ti kampilan—dagiti bumaba kadagiti batbato iti abut.
20 Kas iti bangkay a naibaddebaddek, iti kaanuman ket dikanto maitipon
kadakuada iti tanem gapu ta dinadaelmo ti dagam. Sika a nangpapatay
kadagiti tattaom ket anak dagiti mangar-aramid iti kinadakes ken pulos
a saankanto a madakamat manen." 21 Isaganayo ti pangpatayyo kadagiti
annakda, gapu iti kinamanagbasol dagiti kapuonanda, tapno saandanto a
bumangon a mangtagikua iti daga ken mangpunno iti entero a lubong
kadagiti siudad. 22 Daytoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-
amin—"Tumakderakto a maibusor kadakuada. " Pukawekto iti Babilonia
ti nagan, kaputotan ken ti sumaruno pay a kaputotan" —daytoy ti
pakaammo ni Yahweh. 23 "Pagbalinekto pay isuna a sanikua dagiti
kullaaw ken kadandanuman, ken sagadakto daytoy babaen iti sagad
ti pannakadadael" —daytoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-
amin. 24 Insapata ni Yahweh a Mannakabalin-amin, "Pudno, a no ania
ti pinanggepko, isunto ti mapasamak; ken no ania ti ginandatko, isunto ti
maaramid. 25 Parmekekto ti taga-Asiria iti dagak, ket payatpayatak isuna
kadagiti rabaw ti bantayko. Ket maikkatto ti sangolna manipud kadakuada
ken maikkatto ti impabaklayna manipud iti abagada." 26 Daytoy ti plano
a maipatungpal iti entero a daga, ken daytoy ti ima a naingato iti amin a
nasion. 27 Ta ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti nangpanggep iti daytoy;
siasino koma ti makabael a manglapped kenkuana? Nakasagana ti imana
a mangipatungpal kadagiti pinanggepna, ket siasino ngay ti makabael a
manglapped kadagitoy? 28 Iti tawen nga ipapatay ni ari Ahaz, dimteng
daytoy a pakaammo: 29 "Saanka nga agrag-o, Filistia, gapu ta natukkolen
ti sarukod a nangdangran kadakayo. Ta manipud iti maysa nga uleg ket
rumuar met ti maysa nga uleg, ken ti anaknanto ket agbalin a nauyong

a karasaen a tumaytayab. 30 Ti inauna nga anak dagiti nakurapay ket
manganto, ken natalgedto nga agidda dagiti agkasapulan. Patayekto dagiti
kapuonanyo babaen iti nakaro a panagbisin a mangpatayto kadagiti amin
a nakalasat kadakayo. 31 Agdung-awka, sika a ruangan; agsangitka, sika
a siudad; marunawkayonto amin, Filistia. Ta manipud iti amianan ket
umay ti maysa nga asok, ket awanto ti magna a nabuntog iti likudan dagiti
dadduma." 32 Kasanonto ngarud a sumungbat ti maysa a tao kadagiti
mensahero iti dayta a nasion? Nga impasdek ni Yahweh ti Sion, ket
kenkuana ti pakasarakan dagiti agsagsagaba a tattaona iti pagkamangan.

15

1 Ti pakaammo maipanggep iti Moab. Pudno, iti maysa a rabii ket
mabaybay-an ken madadael ti Ar iti Moab; pudno, iti maysa a rabii ket
mabaybay-an ken madadael ti Kir iti Moab. 2 Simmang-atda iti templo,
ket simmang-at dagiti tattao ti Dibon kadagiti nangato a lugar tapno
agsangitda; dungdung-awan ti Moab ti Nebo ken ti Medeba. Nakuskusan
amin dagiti uloda ken naahitan amin dagiti barbasda. 3 Kadagiti kalsadada
ket nakakawesda iti nakersang a lupot; kadagiti tuktok ti babbalayda ken
kadagiti plasada, agdungdung-aw amin dagiti tattao, agar-arubos dagiti
luluada. 4 Nagpaarayat ti Hesbon ken Eleale; mangngeg agingga iti Jaaz ti
timekda. Kasta met a nagpaarayat dagiti soldado ti Moab; agtigtigergerda.
5 Sangsangitan iti pusok ti Moab; nagkamang idiay Zoar ken idiay Eglat
Selisia dagiti tattaona a naglibas. Sumangsang-atda nga agsangsangit iti
sang-atan ti Luhit; iti dalan nga agturong idiay Horonaim ket agdungdung-
awda iti napigsa gapu iti pannakadadaelda. 6 Nagmagan ti danum iti
Nimrim; nalaylay ti ruot ken matay ti katubtubo a ruot; awanen ti
nalangto. 7 Ti kinawadwad a nagun-od ken naurnongda ket ipandanto iti
ballasiw ti waig dagiti karawawe. 8 Nagwaras ti panagsangit iti aglawlaw
ti teritorio ti Moab; ti dungdung-aw ket dimmanon agingga iti Eglaim ken
Beerelim. 9 Ta nalaokan iti dara ti danum ti Dimon; ngem mangiyegak pay
iti nakarkaro a didigra iti Dimon. Darupento ti leon dagiti aglibas manipud
iti Moab ken kasta met dagiti nabatbati iti daga.

16

1 Mangipatulodkayo kadagiti kalakian a karnero iti mangiturturay iti
daga manipud Sela idiay let-ang, iti bantay ti anak a babai ti Sion. 2 Kas
kadagiti billit nga agalla-alla, kas iti umok a nawara-wara, kastanto dagiti
babbai iti Moab iti pagballasiwan ti karayan Arnon. 3 Mangtedkayo iti
bilin, ipatungpalyo ti hustisia; mangipaaykayo kadagiti linong a kasla
rabii iti tengnga ti aldaw; ilemmengyo dagiti aglemlemmeng; saanyo
a liputan dagiti adda ilemlemmenganna. 4 Ipalubosyo a makipagnaed
kadakayo dagiti kimmamang manipud iti Moab; agbalinkayo a lugar
a paglemmengan para kadakuada manipud iti manangdadael." Ta
agsardengto ti panangidadanes ken agpatingganto ti pannakadadael,
dagiti mangipayatpayat ket mapukawto manipud iti daga. 5 Maibangonto
ti maysa a trono iti kinapudno ti tulag; ket maysa a tao manipud iti
tolda ni David ti sipupudno nga agtugawto sadiay. Mangukomto isuna
kas panangipatungpalna iti hustisia ken panangaramidna iti kinalinteg.
6 Nangngeganmi ti kinatangsit ti Moab, ti kinakuspagna, ti kinapalang-
guadna ken ti pungtotna. Ngem ti kinapalangguadna ket ubbaw a sasao.
7 Isu nga agdung-aw ti Moab gapu iti Moab, agdung-aw ti amin a tattao.
Agladingitkayo gapu kadagiti tinapay a pasas ti Kir Heres a naan-anay

a nadadael. 8 Natikag dagiti taltalon ti Hesbon kasta met a nagango
dagiti lanut ti ubas ti Sibma. Impayatpayat dagiti mangiturturay kadagiti
nasion dagiti nalangto a lanut a dimmanon idiay Jazer ken nagsaknap
iti disierto. Nagsaknap dagiti saringitna iti sabali a pagilian; dimmanon
dagitoy iti ballasiw ti taaw. 9 Pudno, makipagsangitakto iti Jazer gapu iti
kaubasan ti Sibma. Sibugankayonto kadagiti luluak, Hesbon ken Eleale. Ta
pinagpatinggakon dagiti pukkaw gapu iti rag-o kadagiti taltalon iti tiempo
ti panagapit kadagiti bungbunga iti panawen ti kalgaw. 10 Mapukawto ti
kinaragsak ken rag-o manipud iti kakaykaywan dagiti kayo nga agbunga;
ken awanto ti kankanta wenno dirdir-i gapu iti rag-o kadagiti kaubasanyo.
Awanto ti agpespes iti arak kadagiti pagpespesan; pinasardengkon ti dir-i
gapu iti ragragsak. 11 Isu nga agsensennaay toy pusok a kasla arpa gapu
iti Moab ken ti kaunggak gapu iti Kir Heres. 12 No agbannog ti Moab
a mapan iti nangato a disso ken sumrek iti templona tapno agkararag,
awanto iti pagmaayan dagiti kararagna. 13 Kastoy ti sao nga imbaga ni
Yahweh maipanggep iti Moab iti naglabas. 14 Agsasao manen ni Yahweh,
“Iti las-ud iti tallo a tawen, mapukawto ti dayag ti Moab; iti laksid dagiti
adu a tattaona, manmanonto laeng dagiti mabati ken awanto ti gawayda.

17

1 Ti pakaammo maipanggep iti Damasco. Awanen, saanton a maibilang
a maysa a siudad ti Damasco; agbalinto daytoy a gabsuon dagiti dadael.
2 Mapanawanto dagiti siudad ti Aroer. Agbalindanto a paginanaan
dagiti arban ket awanto iti pakaigapuan ti panagbutengda. 3 Mapukawto
dagiti natalged a siudad manipud iti Efraim, ti pagarian manipud iti
Damasco ken dagiti nabatbati iti Aram- agbalindanto a kas iti dayag dagiti
tattao ti Israel- daytoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin.
4 Mapasamakto iti dayta nga aldaw a kumapuy ti dayag ni Jacob ken ti
kinalukmeg ti lasagna ket kumuttongto. 5 Maiyarigto daytoy iti talon no
kasta nga apiten ti agan-ani ti sitatakder a trigo ken apiten ti takiagna
dagiti dawa ti trigo. Maiyarigto daytoy iti talon no kasta nga agtudtod ti
maysa a tao kadagiti dawa ti trigo iti tanap ti Refaim. 6 Mabatinto dagiti
natudtod, uray kaskasano, a kas iti mapasamak no magungon ti kayo ti
olibo: dua wenno tallo nga olibo iti ringgawis ti kangatoan a sanga, uppat
wenno lima ti mabati iti kangatoan a sanga iti nabunga a kayo- daytoy ti
pakaammo ni Yahweh, a Dios ti Israel. 7 Iti dayta nga aldaw, kumitanto
dagiti tattao iti Namarsua kadakuada, ket kumitadanto iti Nasantoan ti
Israel. 8 Saandanto a kumita kadagiti altar, nga inaramid dagiti imada,
kasta met a saandanto a kumita iti inaramid dagiti ramayda, dagiti poste
nga imahen ni Asera wenno dagiti imahen ti init. 9 Iti dayta nga aldaw,
dagiti nabibileg a siudadda ket kaslanto iti nabaybay-an nga agdan a kayo
iti tapaw ti turod, a napanawan gapu kadagiti tattao ti Israel ket agbalinto
daytoy a nabaybay-an. 10 Ta linipatyo ti Dios a manangisalakanyo, ken
saanyo nga inkaskaso ti maiyarig iti bato a pigsayo. Isu a nagmulakayo
kadagiti napipintas a mulmula ken nagmulakayo kadagiti karkarna a bin-
i 11 iti aldaw a nagmulakayo ket inaladan ken rinuk-itanyo. Agtubonto
iti mabiit ti bukelyo, ngem ti maapitto ket aldaw ti ladingit ken nakaro
a liday. 12 Asi pay! Ti arimbangaw dagiti adu a tatttao, dayta nga
arimbangaw ket kasla panagdaranudor dagiti baybay ken panagkaribuso
dagiti nasion, dayta a karibuso ket kasla danarudor ti napigsa a danum!
13 Agarimbangawto dagiti nasion a kasla panagdaranudor ti adu a
danum ngem pasardengento ida ti Dios. Agtataraydanto iti adayo ket

kamatendanto ida a kasla kadagiti maitayab a nagango a ruot kadagiti
banbantay ken kasla kadagiti maiyalipugpog a ruruot. 14 Iti rabii, kitaenyo,
nakabutbuteng! Ket sakbay a bumigat awandanton; dayta ti maganab
dagiti mangsamsam kadatayo, ti maganab dagiti agtakaw kadatayo.

18

1 Asi pay ti daga dagiti banerber dagiti payyak nga adda iti labes
dagiti karayan ti Etiopia; 2 a mangibaon kadagiti mensahero iti igid ti
baybay, kadagiti bilog a naaramid iti karwawe nga adda kadagiti rabaw
ti danum. Mapankayo, dakayo a naalibtak a mensahero iti nasion a
natatayag ken nakikinis ti kudilda, kadagiti tattao a pagbutbutngan dagiti
adda iti adayo ken iti asideg, napigsa ken nabileg a nasion, a ti dagana
ket biningay dagiti karayan! 3 Dakayo amin nga agnanaed iti lubong
ken dakayo nga agnanaed iti daga, no ti bandera ket naitag-ay iti tapaw
dagiti bantay, kumitakayo; ken no napuyutan ti trumpeta, dumngegkayo.
4 Daytoy ti imbaga ni Yahweh kaniak, " Agpaliiwak a siuulimek manipud
iti pagtaengak, a kasla iti dumardarang a pudot ti init, a kasla ulep ti
linnaaw iti nadagaang a panagapit." 5 Sakbay iti panagapit, inton nalpasen
ti panagsasabong ken ti sabong ket agbalbalinen nga ubas, kumpayenanto
dagiti sanga, putdenna ket ikkatenna dagiti narampaya a sangsanga.
6 Mabaybay-andanto nga agpaay kadagiti billit iti banbantay ken kadagiti
ayup iti daga. Kanento dagiti billit dagitoy iti tiempo ti kalgaw ken kanento
dagiti amin nga ayup iti daga dagitoy iti tiempo ti lammiis. 7 Iti dayta
a tiempo, maiyegto kenni Yahweh, a Mannakabalin-amin dagiti sagut
manipud kadagiti tattao a natatayag ken nakikinis ti kudilna, manipud
kadagiti tattao a pagbutbutngan dagiti adda iti adayo ken iti asideg, maysa
a napigsa ken nabileg a nasion, nga akin-daga iti biningay ti karayan, iti
lugar ti nagan ni Yahweh a Mannakabalin -amin, iti Bantay ti Sion.

19

1 Maysa a pakaammo maipanggep iti Egipto. Kitaenyo, agsakay ni
Yahweh iti napardas nga ulep ket agturong idiay Egipto; agkintayeg
iti sangoananna dagiti didiosen iti Egipto, ket marunaw dagiti puso
dagiti Egipcio. 2 Kiburekto dagiti Egipcio a maibusor kadagiti Egipcio.
Agbibinnusorto dagiti agkakabsat ken kasta met dagiti agkakarruba;
aggiginnubatto dagiti siudad kasta met dagiti pagarian. 3 Kumapuyto
ti espiritu ti Egipto. Dadaelekto ti balakadda kenkuana uray pay
nakiumanda kadagiti didiosen, kadagiti espiritu dagiti natay a tattao,
kadagiti mangan-anito ken kadagiti mammuyon. 4 Iyawatkonto dagiti
Egipcio iti ima ti maysa a nakuspag nga amo, ket iturayanto ida ti maysa a
nabileg nga ari—daytoy ti pakaammo ti Apo, ni Yahweh a Mannakabalin-
amin." 5 Agmaganto dagiti danum iti baybay ken agmaganto ti karayan
ket maawan dagiti linaonna. 6 Bumangsitto dagiti karayan; bumassit
ken agmaganto dagiti waig ti Egipto; magangonto dagiti runruno ken
tanubong. 7 Dagiti runruno iti igid ti Karayan Nilo, iti wangawangan
iti Nilo, ken dagiti amin a namulaan a taltalon iti Nilo ket agmaganto,
agbalinto a tapok ket maiyanginto. 8 Agdung-aw ken agladingitto dagiti
mangngalap, ken agladingitto dagiti amin nga agbanniit iti Karayan
Nilo a kas iti panagladingit dagiti mangiwayat iti iket kadagiti danum.
9 Pumusyawto dagiti trabahador iti pagabelan ken dagiti agab-abel iti
puraw a lupot. 10 Agladingitto dagiti agab-abel iti lupot idiay Egipto; ken
agladingitto dagiti amin a matangtangdanan nga agtrabaho. 11 Naan-anay

a maag dagiti prinsipe ti Zoan. Nagbalin nga awan mamaayna dagiti balakad dagiti kasisiriban a mammagbaga ti Faraon. Nangal-alaam iti turedmo a mangibaga iti Faraon, “Siak ti putot a lalaki dagiti masirib a lallaki, putot a lalaki dagiti nagkakauna nga ar-ari?” 12 Sadino ngarud ti ayan dagiti masirib a tattaoyo? Ibagada koma ngarud kadakayo ken ipakaammoda dagiti plano ni Yahweh a Mannakabalin-amin maipapan iti Egipto. 13 Nagbalin a maag dagiti pangulo ti Zoan, naallilaw dagiti prinsipe ti Memfis; inyaw-awanda ti Egipto, isuda a pasuli a bato dagiti tribuna. 14 Nangikabil ni Yahweh iti espiritu ti panangallilaw iti nagtetengaanna ket inyaw-awanda ti Egipto iti amin nga ar-aramidenna, kaiyariganna ti maysa a nabartek nga agibar-ibar iti sarwana. 15 Awan ti maaramidan ti siasinoman maipaay iti Egipto, ulo man wenno ipus, sanga ti palma wenno runo. 16 Iti dayta nga aldaw, agbalinto dagiti Egipcio a kasla kadagiti babbai. Agtigerger ken agbutengdanto gapu iti nakalayat nga ima ni Yahweh a Mannakabalina-amin nga intag-ayna kadakuada. 17 Agbalinto a pagbutbutngan ti Egipto ti daga ti Juda. Tunggal ipalagip kadakuada ti siasinoman ti maipanggep iti Juda, agbutengdanto, gapu iti plano ni Yahweh a pangpanggepenna maibusor kadakuada. 18 Iti dayta nga aldaw, addanto iti lima a siudad iti daga ti Egipto nga agsao iti pagsasao ti Canaan ken agsapatadanto a ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti pagserbianda. Maawaganto ti maysa kadagitoy a siudad iti Siudad ti Init. 19 Iti dayta nga aldaw, addanto altar a maipaay kenni Yahweh iti tengnga ti daga ti Egipto, ken maysa a dakkel nga adigi a bato iti beddeng ni Yahweh. 20 Agbalinto daytoy a pagilasinan ken pammaneknek kenni Yahweh a Mannakabalin-amin iti daga ti Egipto. No umasugda kenni Yahweh gapu kadagiti mangidaddadanes, mangibaonto isuna kadakuada iti mangisalakan ken mangispal ket ispalennanto ida. 21 Mabigbigto ni Yahweh idiay Egipto, ket maam-ammonto dagiti Egipcio ni Yahweh iti dayta nga aldaw. Agdayawdanto nga addaan kadagiti daton ken sagsagut, ken agkaridanto kenni Yahweh ket tungpalendanto dagitoy. 22 Dusaento ni Yahweh ti Egipto, dusaen ken paimbagenna ida. Agsublidanto kenni Yahweh; denggennanto ti kararagda ket paimbagennanto ida. 23 Iti dayta nga aldaw, addanto iti kalsada manipud iti Egipto agingga idiay Asiria ket makapanto dagiti taga-Asiria idiay Egipto, ken makapanto dagiti Egipcio idiay Asiria; ket makipagdaydayawto dagiti Egipcio kadagiti taga-Asiria. 24 Iti dayta nga aldaw, ti Israel ket agbalinto a maikatallo iti Egipto ken Asiria, maysa a bendision iti entero a daga; 25 bendisionanto ida ni Yahweh a Mannakabalin-amin ket kunaenanto, “Mabendisionan ti Egipto, a tattaok; ti Asiria nga aramid dagiti imak; ken ti Israel, a tawidko.”

20

1 Iti tawen nga immay ni Tartan idiay Asdod, idi imbaon isuna ni Sargon nga ari ti Asiria, nakiranget isuna iti Asdod ket sinakupna daytoy. 2 Iti dayta a tiempo, nagsao ni Yahweh babaen kenni Isaias a putot ni Amos a kinunana, “Mapanka ket ikkatem ti nakersang a lupot iti siketmo ken ikkatem dagita sandaliasmo.” Kasta ngarud ti inaramidna, nagnagna a lamolamo ken sakasaka. 3 Kinuna ni Yahweh, “Kas iti adipenko a ni Isaias a nagna a lamolamo ken sakasaka iti las-ud ti tallo a tawen, pagilasinan ken ballaag daytoy maipapan iti Egipto ken maipapan ti Etiopia- 4 iti kastoy a wagas nga ipanawto ti ari ti Asiria dagiti natiliw a kas balud a taga-Egipto ken dagiti naipanaw a kas balud a taga-Etiopia, ubing ken nataengan, lamolamo ken sakasaka ken saan a naabbongan dagiti

patongda, a pakaibabainan ti Egipto. 5 Maupay ken maibabaindanto,
gapu ta ti Etiopia ti namnamada ken ti Egipto ti dayagda. 6 Dagiti
agnanaed kadagitoy nga igid ti baybay ket ibagadanto iti dayta nga aldaw,
'Pudno, daytoy ti nagtaudan ti namnamatayo, a nagkamangantayo tapno
maispaltayo manipud iti Ari ti Asiria, ket ita, kasanotayo ngay a makalibas?
' "

21

1 Ti pakaammo maipanggep iti disierto nga adda iti igid ti baybay. Kas
iti napigsa nga angin a dumalapus iti Negev, lumasatto daytoy manipud
iti let-ang, manipud iti nakabutbuteng a daga. 2 Maysa a makapaupay a
sirmata ti naited kaniak: ti mangliliput a tao ket agtigtignay a sililiput, ken
ti manangdadael ket mangdaddadael. Sumang-at ket rumautkayo, Elam;
manglakubkayo, Media; Pasardengekto amin ti panagas-asugna. 3 Gapu
iti daytoy, nakariknaak iti ut-ot kadagiti lumok; ti ut-ot a kas iti ut-ot ti
agpasikal a babai ti nangtengngel kaniak; napadumogak iti nangngegak;
naburiburak iti nakitak. 4 Agkibkibbayo ti barukongko; agtigtigergerak
iti buteng; ti rabii a segseggaak ket nagbalin a nakabutbuteng kaniak.
5 Insaganada ti lamisaan, inyaplagda dagiti alfombra ket agkakaan ken
aggiinomda; tumakderkayo, dakayo a prinsipe, sapsapoanyo iti lana
dagiti kalasagyo. 6 Ta daytoy ti kinuna ni Yahweh kaniak, "Mapanka,
mangdutokka iti guardia; masapul nga ipakaammona ti makitana. 7 No
makakita isuna iti karwahe, iti sagdudua a lallaki a nakakabalio, kadagiti
nakasakay iti asno, kadagiti nakasakay iti kamelio ket ngarud masapul
nga agsiput ken agalibtak unay." 8 Nagpukkaw ti guardia, "Apo, iti
pagwanawanan, agtaktakderak nga agmalmalem, inaldaw ken iti disso a
pagwanawanak ket agtaktakderak nga agpatpatnag." 9 Adtoyen ti maysa
a nakakarwahe ket adda kaduana a bunggoy ti lallaki, sagdudua a lallaki
a nakakabalio. Ipukpukkawna, "Naparmeken, naparmeken ti Babilonia
ket dagiti amin a nakitikitan nga imahen dagiti diosda ket naburaken iti
daga." 10 Nairik ken naitaep a tattaok, annak ti pagirikak! Impakaammok
kadakayo ti nangngegko manipud kenni Yahweh a Mannakabalin-amin,
a Dios ti Israel. 11 Ti pakaammo maipanggep iti Duma. Adda umaw-
awag kaniak manipud iti Seir. "Guardia, kasano pay kabayag ti rabii?
Guardia, kasano pay kabayag ti rabii?" 12 Kinuna ti guardia, "Dumtengen
ti agsapa ken kasta met ti rabii: No agsaludsodka, agsaludsodka ket
kalpasanna, agsublikanto manen." 13 Ti pakaaammo maipanggep iti
Arabia. Agpatpatnagkayo iti let-ang ti Arabia, dakayo a bunggoy a taga-
Dedan. 14 Mangiyegkayo iti danum para kadagiti mawaw; dakayo nga
agnanaed iti daga ti Tema, mangipankayo iti tinapay kadagiti tattao a
naglibas. 15 Ta intarayanda ti kampilan, manipud iti nauyos a kampilan,
manipud iti napilko a pana ken manipud iti dagsen ti gubat. 16 Ta daytoy
ti imbaga ti Apo kaniak, "Iti las-ud ti makatawen, agpatingganto amin ti
dayag ti Kedar, a kas iti mapasamak iti panagtrabaho ti matangtangdanan
nga agtrabaho iti makatawen. 17 Manmanonto laeng ti mabati kadagiti
pumapana, dagiti mannakigubat ti Kedar" ta ni Yahweh, a Dios ti Israel, ti
nagsao.

22

1 Ti pakaammo maipapan iti tanap ti sirmata. Ania ti makagapu nga
immulikayo amin kadagiti tuktok dagiti balbalay? 2 Maysa a siudad a
natagari, maysa nga ili a napnoan ti ramrambak; saan a napapatay dagiti

minatayyo babaen iti kampilan, ken saanda a natay iti gubat. 3 Naglibas a
sangsangkamaysa dagiti amin a mangiturturaymo, ngem natiliwda nga
awanan iti pana, natiliw ken naipanawda amin a sangsangkamaysa;
naglibasda manipud iti adayo. 4 Isu a kinunak, “Saandak a kitaen,
agsangitakto iti nasaem; saandak a padasen a liwliwaen maipapan iti
pannakadadael ti anak a babai dagiti tattaok.” 5 Ta adda aldaw ti
pannakariribuk, pannakadadael, ken pannakaburibor manipud iti Apo,
a ni Yahweh a Mannakabalin-amin, iti tanap ti sirmata, pannakarebba
dagiti pader, ken panagsangsangit dagiti tattao kadagiti banbantay. 6 Alaen
ti Elam ti taguban, kaduana dagiti lallaki a naglugan kadagiti karwahe
ken nakakabalio, ken isagana ti Kir ti kalasag. 7 Mapasamakto a
dagiti kasasayaatan a tantanapmo ket mapunno kadagiti karwahe ken
agpwestonto dagiti kumakabalio iti ruangan. 8 Inikkatna ti salaknib
ti Juda; ket iti dayta nga aldaw minatmatam dagiti armas iti uneg ti
Palasio ti Kabakiran. 9 Nakitam a nagadu dagiti birri ti siudad ni
David, ken inurnongmo ti danum iti akin-baba a pagurnongan iti danum.
10 Binilangmo dagiti balbalay ti Jerusalem, ket rinebbam dagiti balbalay
tapno patibkerem ti pader. 11 Nangaramidka iti pagurnongan iti danum
iti nagbaetan dagiti dua a pader para iti danum iti daan a pagurnongan ti
danum. Ngem saanmo a pinanunot ti nangaramid iti siudad, a nangplano
iti daytoy iti nabayagen a panawen. 12 Agayab ti Apo, a ni Yahweh a
Mannakabalin-amin iti dayta nga aldaw para iti panagsangsangit, para iti
panagladladingit, para iti pannakakuskos dagiti ulo ken iti panangikawes
kadagiti nakersang a lupot. 13 Ngem kitaem, nagramrambakkayo ketdi
ken nagragragsakkayo, nagparpartikayo kadagiti baka ken karnero,
nangnangankayo iti karne ken naqin-inumkayo iti arak; mangan ken
uminumtayo, ta inton bigat, mataytayonton. 14 Impakaammo daytoy ni
Yahweh a Mannakabalin-amin kadagiti lapayagko: “Pudno a saankayto a
mapakawan iti daytoy a nagbasolanyo, uray inton mataykayo,” kuna ti Apo
a ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 15 Kinuna daytoy ti Apo a ni Yahweh a
Mannakabalin-amin, “Mapanka iti daytoy a mangimatmaton, kenni Sebna
a mangimatmaton iti balay ket ibagam, 16 'Ania ti adda kenka ditoy ken
siasinoka ta nangkalika iti maysa a tanem? Nangkalkalika iti tanem iti
nangato a disso, nangkitkitikitka iti disso a paginanaam iti dakkel a bato'”
17 Kitaem, ipurruaknakanto ni Yahweh, nasiglat a tao, ipurruaknakanto;
gammatannakanto iti nairot. 18 Sigurado nga iwallawallagesnakanto, ken
ipurruaknakanto a kasla maysa a bola iti nalawa a pagilian. Mataykanto
sadiay ken maipanto sadiay dagiti agkakapintas a karwahem; sikanto ti
pakaibabainan ti balay ti apom! 19 “Ikkatenkanto manipud iti saadmo ken
iti nakaisaadam. Maipababakanto. 20 Mapasamakto iti dayta nga aldaw
nga ayabak ti adipenko a ni Eliakim a putot ni Hilkias. 21 Ikaweskonto
kenkuana ti kagaymo ken ibarikeskonto kenkuana ti barikesmo, ken
iyakarkonto iti imana ti turaymo. Agbalinto isuna nga ama kadagiti
agnanaed iti Jerusalem ken iti balay ti Juda. 22 Ikabilkonto iti abagana ti
tulbek ti balay ni David; luktannanto ket awanto ti makaiserra; ilukatnanto
ket awanto iti makaiserra. 23 Kas iti maysa a lansa, ipalokkonto isuna iti
natalged a lugar, ket agbalinto isuna a trono ti dayaw iti balay ti amana.
24 Ibitindanto kenkuana dagiti amin a pammadayaw iti balay ti amana,
dagiti annakna ken dagiti kaputotanna, tunggal bassit a pagkargaan
manipud kadagiti sartin agingga kadagiti amin a burnay. 25 Iti dayta
nga aldaw — daytoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin —
lumukayto ti pasok a naipalok iti natibker a lugar, matukkol ket matnag,

ket ti dagsen nga adda iti daytoy ket mapukawto — ta isu ti kinuna ni Yahweh.

23

1 Ti pakaammo maipapan iti Tiro: Agriawkayo, dakayo a barko ti
Tarsis; ta awanen iti pagtaengan wenno pantalan; manipud iti daga
ti Kittim naipakaammon kadakuada. 2 Agsiddaawkayo, dakayo nga
agnanaed iti igid ti baybay, dakayo nga agtagtagilako ti Sidon, nga
agdaldaliasat iti rabaw ti taaw a makin-ahente kadagiti mangipapaay
kadakayo kadagiti tagilako. 3 Ket iti rabaw dagiti dadakkel a danum,
ket naipan dagiti trigo ti rehiyon ti Sihor, nga apit ti Nilo, idiay Tiro;
lugar a pagtagilakoan idi dagiti nasion. 4 Agbainka koma Sidon, ta nagsao
ti taaw, ti nabileg iti taaw. Kinunana, "Saanak a nagpasikal wenno
naganak, wenno nagpadakkel kadagiti babbaro wenno babbalasang."
5 Inton dumteng ti pakaammo idiay Egipto, agladingitdanto maipapan iti
Tiro. 6 Agballasiwkayo idiay Tarsis; aganug-ogkayo dakayo nga agnanaed
iti igid ti baybay. 7 Napasamak kadi daytoy kadakayo, ti naragsak a
siudad, a ti naggappoanna ket manipud iti punganay, nga inyadayo dagiti
sakana tapno agnaed kadagiti ganggannaet a lugar? 8 Siasino ti nangplano
iti daytoy maibusor iti Tiro, ti mangmangted kadagiti korona, a dagiti
agtagtagilakona ket prinsipe ken dagiti agtagtagilakona ket mararaem
iti daga? 9 Pinanggep daytoy ni Yahweh a Mannakabalin-amin tapno
maibabain ti pagpanpannakkel ti Tiro ken ti amin a dayawna, tapno
pabainanna dagiti amin a mararaemna iti daga. 10 Aradoem ti daga, anak
a babai ti Tarsis, kas iti panangarado ti maysa a tao iti Nilo. Awanen
ti pagtagilakoan idiay Tiro. 11 Inyunnat ni Yahweh ti imana iti rabaw ti
taaw, ket ginungonna dagiti pagarian; nangted isuna ti bilin maipanggep
iti Fenecia, a madadael dagiti sarikedkedna. 12 Kinunana, "Saankanton
nga agragsak manen, naidadanes a birhen nga anak ti Sidon; tumakderka,
mapanka idiay Cyprus; ngem uray sadiay, saankanto a makainana."
13 Kitaem ti daga dagiti Caldeo. Dagitoy a tattao ket maibilang a saanen
a nasion; inaramid dagiti taga-Asiria daytoy a let-ang a maipaay kadagiti
atap nga ayup. Nangaramidda kadagiti nangangato a pagkalay-atanda;
rinebbada dagiti palasiona daytoy; inaramidda daytoy a gabsuon dagiti
nadadael. 14 Agriawkayo, dakayo a barko ti Tarsis; ta nadadaelen ti
pagkamanganyo. 15 Iti dayta nga aldaw, malipatto ti Tiro iti pito pulo
a tawen, a kas iti al-aldaw ti maysa nga ari. Kalpasan iti pito pulo
a tawen, addanto ti mapasamak iti Tiro a kas iti nailanad iti kanta ti
balangkantis. 16 Mangalaka ti arpa, mapanka iti siudad, sika a nalipatanen
a balangkantis; sayaatem a kurengrengen daytoy, agkantaka iti adu a
kankanta, tapno malaglagipdaka. 17 Mapasamakto a kalpasan iti pito pulo
a tawen, tulonganto ni Yahweh ti Tiro, ket agsublinto manen ti Tiro iti
sigud a panggedanna. Ilakonanto ti bagina kadagiti amin a pagarian iti
rabaw ti daga. 18 Maidatonto kenni Yahweh dagiti amin a ganansia ken
urnongna. Saanto a maidulin wenno maurnong dagitoy. Ti mateggedna
ket para iti taraon ken nalagda a kawes dagiti agnanaed iti presensia ni
Yahweh.

24

1 Kitaem, pukawento ni Yahweh ti linaon ti daga, dadaelennanto daytoy,
gusogusoennanto ti rabaw daytoy, ken warawaraenna dagiti agnanaed
iti daytoy. 2 Mapasamakto a no ania ti mapasamak iti tattao, ket kasta

met iti padi; no kasano iti adipen, ket kasta met iti amongna; no kasano
ti tagabo a babai ket kasta met iti amongna a babai; no kasano iti
gumatgatang, kasta met iti aglaklako; no kasano iti agpapautang, kasta
met iti umut-utang; no kasano iti umaw-awat iti porsiento ti kuarta, ket
kasta met iti mangmangted iti porsiento ti kuarta. 3 Madadaelto a naan-
anay ti daga ket mapukawto a maminpinsan dagiti amin a banag nga
adda iti daytoy; ta imbaga ni Yahweh daytoy a sao. 4 Agmaga ti daga ken
agtikag, agangrag ken mapukaw ti lubong, agkapuyto dagiti mabigbigbig
a tattao ti daga. 5 Ti daga ket rinugitan dagiti agbibiag iti daytoy gapu ta
sinukirda dagiti linteg, sinalungasingda dagiti bilbilin, ken linabsingda ti
agnanayon a katulagan. 6 Ngarud, mailunod ti ti daga, ken naduktalan a
nagbasol dagiti agnanaed iti daytoy. Mauram dagiti agnanaed iti daga, ket
manmano a tattao ti nabati. 7 Agmaga ti baro nga arak, magango ti lanut
ti ubas, agasogto dagiti amin nga addaan ragsak iti puso. 8 Sumardeng ti
naragsak nga uni dagiti pandereta, ken dagiti ariwawa dagiti agragragsak;
sumardeng ti rag-o ti lira. 9 Saandanton nga uminom iti arak ken
saandanton nga agkanta, ket napaitton ti arak kadagiti uminom iti daytoy.
10 Nadadaelen ti siudad a napnoan iti riribuk; naiserra ken awanen ti
nagian ti tunggal balay. 11 Adda panagsangsangit kadagiti kalsada gapu
iti arak; simmipnget amin a rag-o, napukaw ti kinaragsak ti daga. 12 Iti
siudad ket pasig a pannakadadael ti adda, ken ti ruangan ket narakrak.
13 Ta kastoyto ti mapasamak kadagiti nasion iti entero a daga, kaslanto iti
mapasamak no kasta a magunggon ti kayo nga olibo, kas iti mapasamak
no kasta a malpasen ti panagaapit iti ubas. 14 Ipigsadanto dagiti timekda
ket ipukkawda ti kinatan-ok ni Yahweh, ken sirarag-oda nga agpukkaw
manipud iti taaw. 15 Ngarud, iti daya, idayawyo ni Yahweh, ken kadagiti
isla ti taaw, idayawyo ti nagan ni Yahweh a Dios ti Israel. 16 Manipud iti
kaadayoan a paset ti daga, nakanggegkami kadagiti kankanta, “Dayaw ti
maipaay iti nalinteg!” Ngem kinunak, “Kimmapuyakon, kimmapuyakon,
asiak pay! Kasta unay ti panangliput dagiti mangliliput; wen, kasta unay
ti panangliput dagiti mangliliput.” 17 Dumtengto kadakayo nga agnanaed
ditoy daga ti panagbuteng, ti abut ken ti palab-og. 18 Siasinoman a tumaray
manipud iti uni ti nakabutbuteng ket matnag iti abut, ket siasinoman
a rummuar manipud iti tengnga ti abut ket matiliwto iti palab-og.
Aglukatto dagiti tawa ti langit, ken aggungonto dagiti pundasion ti daga.
19 Maminpinsanto a madadael ti daga, agguddua ti daga; aggunggonto ti
kasta unay ti daga. 20 Agdiwerdiwerto ti daga a kasla iti nabartek ken
agpallapallayogto a kasla indayon. Ti nagbasolanna ket nadagsento iti
daytoy, ket matumbanto ket saanton a makabangon pay. 21 Mapasamakto
iti dayta nga aldaw a dusaen ni Yahweh dagiti dakes nga espiritu, ken
dagiti ar-ari iti rabaw ti daga. 22 Maummongdanto, maipupokdanto iti
abut, ken maipupokdanto iti pagbaludan; ket kalpasan iti adu nga al-aldaw
madusadanto. 23 Ket mabainto ti bulan, ken maawananto iti dayaw ti
init, ta agarinto ni Yahweh a Mannakabalin-amin idiay Bantay Sion, idiay
Jerusalem ken iti sangoanan dagiti panglakayenna.

25

1 O Yahweh, sika ti Diosko; itan-okka, idayawko ti naganmo; ta
nagaramidka kadagiti nakaskasdaaw a banbanag, banbanag a naplano
iti nabayagen a tiempo, a matungpal nga awan pagkuranganna. 2 Ta
pinagbalinmo a gabsuon ti siudad, siudad a nasarikedkedan, nadadael

ken pinagbalinmo nga awan serserbina ti pagkamangan a siudad dagiti kabusor. 3 Ngarud, idayawdakanto ti nabibileg a tattao; agbutengto kenka ti siudad dagiti nararanggas a nasion. 4 Ta sika ket salaknib kadagiti napanglaw, mangay-aywan iti marigrigat iti tiempo ti panagrigat, pagkamangan manipud iti bagyo, paglinongan manipud iti darang ti init, iti tiempo a dumarup dagiti naranggas a tattao a kasla bagyo a mangdungpar iti pader. 5 Kas iti pudot iti tiempo ti kalgaw, pagsardengemto ti ariwawa dagiti ganggannaet; kas iti pudot iti linong ti ulep, mapasardengto ti kanta dagiti naranggas. 6 Iti daytoy a bantay, mangipaayto ni Yahweh a Mannakabalin-amin iti maysa a padaya a para kadagiti amin a tattao a pakaidasaranto dagiti agkakaimas a taraon, agkakaimas nga arak, dagiti agkakalukneng a karne, ti kababaakan ken kaiimasan nga arak. 7 Dadaelennanto iti daytoy a bantay ti nangabbong kadagiti amin a tattao, ti kasla nalaga a saput a nangabbong kadagiti amin a nasion. 8 Alun-onenna ti patay iti agnanayon, ken punasento ni Apo a Yahweh dagiti lulua dagiti tattao; ikkatennanto ti pakaibabainan dagiti tattaona iti entero a daga, ta kinuna daytoy ni Yahweh. 9 Maibaganto iti dayta nga aldaw, “Kitaenyo, daytoy ti Diostayo; inur-uraytayo isuna, ket isalakannatayo. Daytoy ni Yahweh; inur-uraytayo isuna, agragsak ken agrag-otayo iti panangisalakanna. 10 Ta iti daytoy a bantay, iyunnatto ni Yahweh ti imana; ket maipayatpayatto ti Moab, a kas iti pannakaipayatpayat ti garami iti abut a napunno iti takki. 11 Iyunnatdanto dagiti imada iti tenga ti abut, kas iti panangiyunnat ti lumalangoy kadagiti imana tapno aglangoy; ngem imamegto ni Yahweh ti pagpanpannakkelda iti likudan ti panangikagumaan dagiti imada. 12 Rebbaennanto dagiti nangato a sarikedked a paderyo ket pagbalinenna a tapok.

26

1 Iti dayta nga aldaw, maikantanto daytoy a kanta iti daga ti Juda: Addaankami iti natibker a siudad; inaramid ti Dios a pakaisalakanan dagiti pader ken dagiti sarikedked daytoy. 2 Lukatanyo dagiti ruangan, tapno makastrek ti nalinteg a nasion a mangsalsalimetmet iti pammati. 3 Ti panunot a sitatalinaed kenka, ket pagtalinaedemto ti naan-anay a kinatalnana, ta agtaltalek daytoy kenka. 4 Agtalekka kenni Yahweh iti agnanayon; ta kenni Yah, ni Yahweh ket agnanayon a dakkel a bato. 5 Ta ipababananto dagiti agbibiag a sipapalangguad, ipababananto ti nasarikedkedan a siudad, rebbaennanto daytoy a naan-anay iti daga; ipatadnanto daytoy iti tapuk. 6 Ipayatpayatto dagiti napanglaw ken ibaddebaddekto dagiti marigrigat. 7 Patad ti dalan dagiti nalinteg, O Apo a Nalinteg; palpalintegem ti dalan dagiti nalinteg. 8 Wen iti wagas ti panangukommo, O Yahweh, urayendaka; ti nagan ken kinasin-awmo ti tarigagaymi. 9 Iti rabii, sapsapulenka; wen, sigagagar a birbirukennaka toy espirituk. Ta inton dumteng dagiti panangukommo ditoy daga, sursuroento dagiti agnanaed iti daga ti maipapan iti kinalinteg. 10 Uray mapakitaan iti asi ti nadangkes, saannanto a masursuro ti kinalinteg. Iti daga ti kinalinteg, dakes ti ar-aramidenna ket saanna a makita ti kinatan-ok ni Yahweh. 11 Yahweh, nakatag-ay ta imam, ngem saanda a makita. Ngem makitadanto ti kinagagarmo a mangbendision kadagiti tattao ket maibabaindanto, gapu ta alun-onento ida ti apuy dagiti kabusormo. 12 O Yahweh, talna koma ti iyegmo kadakami; ta pudno a lineppasmo met para kadakami dagiti amin a trabahomi. 13 O Yahweh

a Diosmi, inturayandakami dagiti dadduma nga apo malaksid kenka;
ngem ti naganmo laeng ti idaydayawmi. 14 Natayda, saandanto nga
agbiag; natayda, saandanto a bumangon. Pudno unay, dimtengka a
mangukom ken dinadaelmo ida, ket pinukawmo ti tunggal pakalaglagipan
kadakuada. 15 Pinadakkelmo ti nasion, O Yahweh, pinadakkelmo ti nasion;
naidayawka; pinalawam ti amin a masakupan ti daga. 16 Yahweh, iti
tiempo ti riribuk, kimmitada kenka; nagiyebkasda pay kadagiti orasion a
maibusor iti dakes idi dinisiplinaam ida. 17 Kas iti masikog nga umadanin
nga agpasngay, agpasikal isuna ket agriaw iti panagpasikalna; kasta met
ti napasaranmi iti sangoanam, Apo. 18 Nagsikogkami, nagpasikalkami,
ngem kasla la naganakkami laeng iti angin. Saankami a nangyeg iti
pannakaisalakan ditoy daga, ket saan a natnag dagiti agbibiag iti lubong.
19 Agbiagto dagiti minatayyo, bumangonto dagiti minataymi. Agriingkayo
ket agkantakayo gapu iti rag-o, dakayo nga adda iti tapuk; gapu ta ti
linnaawyo ket ti linnaw dagiti ruot, ket agungarto manen dagiti natay
manipud iti daga. 20 Mapankayo, tattaok, sumrekkayo kadagiti siledyo ket
iserrayo dagiti ridaw iti likudanyo; aglemmengkayo pay laeng, agingga
nga agbaaw ti pungtot ni Yahweh. 21 Ta, kitaenyo, umadanin a rummuar
ni Yahweh iti ayanna a mangdusa kadagiti agbibiag iti daga gapu kadagiti
basolda; ikkatento ti daga ti naiyabbong iti nagsayasay a dara iti daga, ket
saanton a mailemmeng ti daga dagiti napapatay nga adda iti daytoy.

27

1 Iti dayta nga aldaw, dusaento ni Yahweh, babaen iti nalagda, dakkel
ken natadem a kampilanna ti Leviatan nga aguy-uyas nga uleg, ti Leviatan
nga agkunkunikon nga uleg ken papatayennanto ti nakaam-amak nga
ayup nga adda iti taaw. 2 Iti dayta nga aldaw: Ikanta ti kaubasan a
paggapgapuan iti arak ti maipapan iti daytoy. 3 “Siak a ni Yahweh, ti
mangsalsalluad iti daytoy, sibsibugak daytoy iti amin a kanito; tapno awan
ti mangdangran iti daytoy, banbantayak daytoy iti rabii ken iti aldaw.
4 Saanak a makapungtot, no komaa ta adda dagiti sisiitan a ruot ken
sisiit! Iti gubat, baddebaddekak dagitoy; puorak ida amin, 5 malaksid
no awatenda ti panangsalaknibko ken makikapiada kaniak; makikapiada
ngarud koma kaniak. 6 Iti umay nga aldaw, agramutto ni Jacob; agsabong
ken agbuselto ti Israel; ket punoendanto iti bunga ti rabaw ti daga.”
7 Rinaut kadi ni Yahweh da Jacob ken Israel a kas iti panangrautna kadagiti
nasion a nangraut kadakuada? Napapatay kadi da Jacob ken Israel a kas
iti pannakapapatay dagiti nasion a pinapatayda? 8 Iti umiso a pangrukod
a nakapnekam a nangpapanaw kada Jacob ken Israel; pinapanawna ida
babaen iti napigsa nga anginna, iti aldaw ti angin nga agtaud iti daya. 9 Isu
nga iti daytoy a wagas, mabayadanto ti basol ni Jacob, ta daytoyto ti naan-
anay a bunga ti panangtallikudna iti basolna: Pagbalinennanto dagiti amin
nga altar a bato a kasla tisa ken napulbos, ket awanto ti agtalinaed a
nakatakder nga adigi ni Asera wenno dagiti altar a pagidatdatonan iti
insenso. 10 Ta nadadael ti nasarikedkedan a siudad, ti pagnanaedan ket
napanawan ken nabaybay-an a kas iti let-ang. Ket sadiay adda agarab a
baka, ken sadiay nga aginana ken mangan kadagiti sanga daytoy. 11 Inton
magango dagiti sanga, matukkoldanto. Mapanto urnongen dagiti babbai
ket pagsungroddanto dagitoy, gapu ta saan ida a tattao ti pannakaawat.
Isu a saanto a maasi kadakuada ti Nangparsua kadakuada, ket saanto
a maasian ti namarsua kadakuada. 12 Ket inton aldaw nga agirikto ni
Yahweh manipud iti agay-ayus a Karayan Eufrates agingga iti waig ti

Egipto, ket maurnongkayonto a saggaysa, tattao ti Israel. 13 Iti dayta
nga aldaw addanto mapuyotan a dakkel a trumpeta; ket umayto dagiti
mapukpukaw idiay daga ti Asiria ken dagiti napagtalaw idiay daga ti
Egipto, idaydayawdanto ni Yahweh iti nasantoan a bantay idiay Jerusalem.

28

1 Asi pay ti napalangguad a korona dagiti mammartek ti Efraim, ken
ti agkupkupas a sabong ti napintas a dayagna, nga adda iti tengnga ti
nabaknang a tanap dagiti nabartek iti arak! 2 Kitaenyo, addaan ti Apo
iti nasiglat ken nabileg; kas iti uraro, manangdadael a bagyo, kas iti
nadawel ken napegges a danum. Dusaennanto ti daga babaen iti imana.
3 Maibaddebaddekto ti napalanguad a korona dagiti mammartek ti Efraim.
4 Ti agkupkupas a sabong ti napintas a dayagna, nga adda iti tengnga ti
nabaknang a tanap, ket maiyarigto iti umuna a naluom a bunga ti igos
sakbay iti panawen ti tikag, a no adda makakita iti daytoy, kabayatan
nga adda pay laeng iti imana, kanennan daytoy. 5 Iti dayta nga aldaw, ni
Yahweh a Mannakabalin-amin ket kaslanto napintas a korona ken maysa a
korona a sabong ti kinapintas para kadagiti nabatbati a tattaona, 6 espiritu
ti kinalinteg kenkuana nga agtugtugaw iti pangukoman, ken pigsa para
kadagidiay mangpasanud kadagiti kabusorda kadagiti ruanganda. 7 Ngem
uray dagitoy ket maulaw met gapu iti arak, ken agdiwerdiwerda gapu iti
naingel a mainum. Maulaw dagiti papadi ken profeta gapu iti naingel
a mainum, ken mabartekda gapu iti arak. Agdiwerdiwerda gapu iti
naingel a mainum, nariribuk ti sirmatada ken saanda a makaikeddeng
iti umno. 8 Pudno, amin a lamisaan ket nalapunos iti sarua, isu nga
awan iti nadalus a disso. 9 Siasino ngay ti masapul a pangisuroanna
iti pannakaammo, ken siasino ngay ti rumbeng a pangilawlawaganna
iti mensahe? Kadagidiay kadi napusot iti panaggatasda wenno dagiti
kapuspusot iti panagsusoda? 10 Ta kanayon a bilin ti ibagbagana; agibaga
iti maysa a bilin ket agibaga manen iti maysa pay; agibaga iti maysa
a linteg ket kalpasanna, agibaga manen iti sabali pay a linteg; bassit
ditoy, bassit idiay. 11 Kinapudnona, babaen kadagiti mananguyaw a bibig
ken babaen iti pagsasao a ganggannaet, kasaonanto dagitoy a tattao.
12 Iti napalabas, kinunana kadakuada, "Daytoy ti inana, paginanaenyo
dagiti nabannog; ken daytoy ti makapabang-ar," ngem saanda met a
dumngeg. 13 Isu a ti sao ni Yahweh ket maitedto kadakuada, ta kanayon
a bilin ti ibagbagana; agibaga iti maysa a bilin ket agibaga manen iti
maysa pay; agibaga iti maysa a linteg ket kalpasanna, agibaga manen
iti sabali pay a linteg; bassit ditoy, bassit idiay; iti kasta ket mapanda
ket matuangda, mapasagda, mapalab-oganda ken matiliwda. 14 Isu a
dumngegkayo iti sao ni Yahweh, dakayo a manguy-uyaw, a mangiturturay
kadagitoy a tattao iti Jerusalem. 15 Kinunayo, "Nakitulagkami iti patay;
nakitulagkami iti sheol. Isu nga inton lumabas ti nainget a panangukom,
saankami a maan-ano, gapu ta pinagbalinmi a sarikedked ti inuulbod, ket
iti kinaulbod ti naglemmenganmi." 16 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh,
"Kitaenyo: Mangipatakderakto idiay Sion iti bato a pundasion, maysa a
napadasen a bato, maysa a napateg a pasuli a bato, maysa a natalged a
pundasion. Siasinoman a mamati ket saanto a mabain. 17 Pagbalinekto
a pangrukod ti hustisia, ken ti kinalinteg ti aramidek a tinnag. Iyanudto
ti uraro dagiti sarikedked nga inuulbod, ket lipusento ti layus ti disso a
paglemlemmengan. 18 Mawaswasto ti katulaganyo iti patay, ket saanto
nga agbayag ti pannakitulagyo iti sheol. Inton sumangbay ti napigsa

a layus, lipusennakayto. 19 Tunggal lumabas daytoy, lipusennakayonto
daytoy, binigatto daytoy a lumabas ket aldaw ken rabii nga umayto daytoy.
No naawatan ti mensahe, mangipaay daytoy iti nakaro a panagbuteng.
20 Ta ababa unay ti pagiddaan a pagunnatan ti maysa a tao, ken ababa
unay ti ules a mangbalkot iti bagina." 21 Tumakderto ni Yahweh a
kas iti inaramidna idiay Bantay Perazim, tumakderto isuna a kas iti
inaramidna idiay tanap ti Gabaon tapno aramidenna ti trabahona, ti
naidumduma a trabahona, ken tapno aramidenna ti naidumduma nga
aramidna. 22 Isu nga ita saankayo nga aguyaw, ta no saan mapairutanto
dagiti kawaryo. Adda nangngegko a bilin maipanggep iti pannakadidigra
ti daga manipud iti Apo, a ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 23 Ipangagyo
ken dumngegkayo iti timekko; ipangagyo ken dumngegkayo a naimbag
kadagiti sasaok. 24 Agar-arado kadi lattan ti ub-ubraen ti mannalon nga
agar-arado iti agmalem tapno agmula koma? Kanayonna kadi lattan nga
ar-aradoen ken suysuyuden ti talon? 25 No naisagananan ti daga, saan kadi
nga agiwaras isuna iti bukel ti neguillas, ibunubonna ti kumino, imulana
nga agbabatog dagiti trigo, ken ti sebada iti umno a pakaimulaanna ken ti
espelta kadagiti pungto ti talon? 26 Bilbilinen isuna ti Diosna; sursurroanna
isuna a nasayaat. 27 Maysa pay, saan a maruros ti kumino babaen iti
pasagad wenno iti karison a maipatulid iti rabaw ti kumino; ngem ketdi
maruros ti neguillas babaen iti ruting, ken maruros ti kumino babaen
iti sarukod. 28 Magiling ti bukel a maaramid a tinapay ngem saan unay
a napino ken uray no iwaras daytoy dagiti dalig ti karisonna ken dagiti
kabaliona, saan a marumek daytoy dagiti kabaliona. 29 Daytoy ket naggapu
met kenni Yahweh a Mannakabalin-amin, a naisangsangayan ti bilinna
ken naindaklan ti kinasiribna.

29

1 Asi pay ti Ariel, Ariel, ti siudad a nagkampoan ni David! Kada
tawen; agrambakkayo kadagiti fiesta. 2 Ngem lakkubekto ti Ariel, ket
agladingit ken agdung-awto daytoy; ket agbalinto daytoy kaniak a kas iti
Ariel. 3 Agkampoakto iti aglawlawyo ket lakubenkayonto babaen kadagiti
nangangato nga alad a naaramid iti natiradan a kayo, ken pangatoekto
dagiti aramatek a panglakubko kadakayo. 4 Maipababakayonto ken
agsaokayonto manipud iti daga; agtaudto iti tapok ti saoyo. Kaslanto timek
ti al-allia manipud iti uneg ti daga ti timekyo, ket nakapsutto unay ti saoyo
manipud iti tapok. 5 Ti bunggoy dagiti mangraraut kadakayo ket kaslanto
napino a tapok, ken kaslanto taep a maiyangin dagiti adu a naulpit a
tattao. Mapasamakto daytoy a saan a mapakpakadaan, iti apagdarikmat.
6 Dusaennakayonto ni Yahweh a Mannakabalin-amin babaen iti gurruod,
ginggined, napigsa a tagari, napigsa nga angin ken naranggas a bagyo,
ken gil-ayab ti makauram nga apuy. 7 Maiyarigto daytoy iti maysa a
tagtagainep, maysa a sirmata iti rabii: Ti bunggoy dagiti amin a nasion ket
makirangetto iti Ariel ken iti sarikedked daytoy. Rautendanto daytoy ken
dagiti pagsamsammakedan daytoy tapno maimameg daytoy. 8 Maiyarigto
daytoy iti maysa a mabisin a tao nga agtagtagainep a mangmangan,
ngem no makariing ket awan karga ti buksitna. Maiyarigto daytoy iti
maysa a mawaw a tao nga agtagtagainep nga umin-inum, ngem no
makariing ket matalimudaw isuna ken saan a maep-ep ti pannakawawna.
Wen, ket kastanto ti kaiyarigan ti bunggoy dagiti nasion a mangraut
iti Bantay Sion. 9 Pagsiddaawenyo dagiti bagbagiyo ket agsiddaawkayo;
pagbulsekenyo dagiti bagbagiyo ket agbulsekkayo! Agbartekkayo, ngem

saan a babaen iti arak; agdiwerdiwerkayo ngem saan a gapu iti arak.
10 Ta imbukbok ni Yahweh kadakayo ti espiritu ti pannakarnek iti turog.
Pinagkidemna dagiti matayo, dakayo a profeta, ken inabbunganna dagiti
uloyo, dakayo a makakitkita iti masakbayan. 11 Dagiti amin a paltiing ket
nagbalin kadakayo a kas kadagiti sasao iti libro a naselioan, a mabalin
nga ited ti maysa a tao iti nakaadal, a kunana, “Basaem daytoy. ”
Kunana met, “Saanko a mabasa ta naselioan daytoy. ” 12 No maited
ti libro iti tao a saan a makabasa, kunana, “Basaem daytoy, ” ibagana,
“Saanak a makabasa.” 13 Kinuna ti Apo, “Umas-asideg kaniak dagitoy
a tattao babaen kadagiti ngiwatda ken daydayawendak babaen kadagiti
bibigda, ngem adayo kaniak dagiti pusoda. Ti panangdaydayawda kaniak
ket bilin nga insuro dagiti tattao. 14 Ngarud, kitaenyo, ituloykonto ti
mangaramid iti nakaskasdaaw a banag kadagitoy a tattao, agsasaruno a
nakakaskasdaaw. Agpukawto ti kinasirib dagiti masirib a tattaoda, ken
mapukawto ti pannakaawat dagiti nanakman a tattaoda.” 15 Asi pay
dagiti nainget a mangilemmeng kadagiti panggepda kenni Yahweh, ken
dagiti adda iti kinasipnget ti aramidda. Kunada, “Siasino koma ngay
ti makakitkita kadatayo, ken makaam-ammo kadatayo? 16 Binallikogyo
dagiti banbanag! Mabalin kadi a maibilang a pitak ti agdamdamili, tapno
ti banag a naaramid ket maibagana maipapan iti nangaramid kenkuana
a, “Saannak nga inaramid, ” wenno ti banag a nasukog ket ibagana
maipapan iti nangsukog kenkuana a, “Saan isuna a makaawat?” 17 Iti
mabiit laeng a panawen, agbalinto a talon ti Lebanon, ken agbalinto a
kabakiran ti talon. 18 Iti dayta nga aldaw mangngegto ti tuleng dagiti
sasao ti maysa a libro, ken makakitanto dagiti mata ti bulsek manipud iti
nakaro a sipnget. 19 Agrag-onto manen kenni Yahweh dagiti naidadanes,
ken agrag-onto iti Nasantoan ti Israel dagiti nakurapay a tattao. 20 Ta
agsardengto dagiti naulpit, ken agpukawto ti managuyaw. Dagiti amin
a mangay-ayat nga agaramid iti dakes ket mapukawto, 21 dagiti tattao a ti
saoda ket pagbalinenna a nakabasol ti maysa a tao. Mangipakatda iti silo
para kadagiti mangbirbirok iti hustisia iti ruangan ken imamegda dagiti
nalinteg babaen iti panagulbodda. 22 Ngarud, daytoy ti kuna ni Yahweh
maipapan iti balay ni Jacob— ni Yahweh, a nangsubbot kenni Abraham,
“Saanton nga agbain ni Jacob, wenno agpusyaw ti rupana. 23 Ngem
inton makitana dagiti annakna, ti aramid dagiti imak, pagbalinendanto a
nasantoan ti naganko. Pagbalinendanto a nasantoan ti nagan ti Nasantoan
ni Jacob ken agbutengdanto iti Dios ti Israel. 24 Dagiti agbiddut iti
naespirituan ket magun-oddanto ti pannakaawat, ken makasursuronto
dagiti managriri.”

30

1 “Asi pay dagiti nasukir nga annak,” daytoy ti pakaammo ni Yahweh.
“Agplanoda, ngem saan nga aggapu kaniak; tumiponda kadagiti dadduma
a nasion, ngem saan ida nga indalan ti Espirituk, isu a nayunanda
ti basolda. 2 Ikeddengda a sumalog idiay Egipto, ngem saanda a
dinawat ti panangidalanko. Dawatenda ti panangsalaknib ti Faraon ken
agkamangda iti salinong ti Egipto. 3 Ngarud, ti panangsalaknib ti Faraon
ti pakaibabainanyonto, ken ti panagkamangyo iti salinong ti Egipto ti
pannakaibabainyo, 4 nupay adda idiay Zoan dagiti prinsipeda ken napan
idiay Hanes dagiti mensaheroda. 5 Mabaindanto amin gapu kadagiti tattao
a saan a makatulong kadakuada, kadagiti saan a makatulong wenno
pakairanudan, no di ket pakaibabainan ken pakaibabaan.” 6 Pakaammo

maipapan iti narungsot nga ayup ti Negeb: Lumasatda iti daga ti
riribok ken peggad, iti kabaian ken kalakian a leon, ti karasaen, ken
ti nakabutbuteng a dragon, awitda dagiti kinabaknangda kadagiti bukot
dagiti asnoda, ken dagiti gamengda iti bukot dagiti kamelioda, kadagiti
tattao a saan a makatulong kadakuada. 7 Ta awan serserbi ti tulong
ti Egipto, isu a pinanaganak daytoy iti Rahab nga agtugtugaw lattan.
8 Mapanka itan, isuratmo iti sangoananda, iti maysa a tapi ti bato, ken
isuratmo iti nalukot a pagbasaan, tapno mapagtalinaed daytoy para iti
masakbayan kas maysa a pammaneknek. 9 Ta nasukir dagitoy a tattao,
ulbod nga annak, annak a saan a dumngeg iti bilin ni Yahweh. 10 Kunada
kadagiti makakitkita iti masakbayan, "Saanka a kumita;" ken kadagiti
profeta, "Saankayo a mangipadto iti pudno kadakami; ibagayo kadakami
dagiti nasayaat a banbanag; mangipadtokayo kadagiti panangallilaw;
11 aglisikayo iti pagnaan; aglisikayo iti dalan; iyadayoyo iti sangoananmi
ti Nasantoan ti Israel." 12 Ngarud, kuna ti Nasantoan ti Israel, "Gapu
ta linaksidyo daytoy a sao ken nagtalekkayo iti pannakaidadanes ken
panangallilaw ken mangnamnamakayo iti daytoy, 13 daytoy ngarud a basol
para kadakayo ket kas iti naburburak a paset a dandanin matnag, kas
iti maysa a paset ti nangato a pader a ti pannakatnagna ket saan a
mapakpakadaan, iti apagdarikmat." 14 Burakenna daytoy kas iti naburak a
banga ti maysa nga agdamdamili; saanna a kailalaan daytoy, ket awanton
a pulos ti masarakan kadagiti pidaso daytoy a naburak a mabalin a
pagadaw iti apuy iti langlang ti urno, wenno pagtako iti danum manipud
iti bubon. 15 Ta daytoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, a Nasantoan
ti Israel, "Iti panagsubli ken panaginana ket maisalakankayonto; iti
kinaulimek ken iti panagtalek ket isunto ti pigsayo. Ngem saankayo
nga umannugot. 16 Kunayo, 'Saan, ta aglibaskami babaen kadagiti
kabalio,' isu nga aglibaskayo; ken, 'Agsakaykami kadagiti napapartak
a kabalio,' isu a napartakto dagiti mangkamat kadakayo. 17 Aglibasto
ti sangaribo kadakayo babaen iti panangbutbuteng iti maysa; babaen
iti panangbutbuteng iti lima aglibaskayonto agingga a dagiti mabati
kadakayo ket kas iti maysa a poste ti bandera iti tapaw ti bantay, wenno
kas iti maysa a bandera iti tapaw ti turod." 18 Ngem agur-uray ni Yahweh
a tapno kaasiannakayo. Ngarud, maitan-okto isuna, ken sisasagana a
mangaasi kadakayo. Ta ni Yahweh ket Dios ti hustisia; nagasat dagiti
amin a manguray kenkuana. 19 Ta agnaedto dagiti tattao iti Sion, idiay
Jerusalem, ket saankayonton nga agsangit pay. Sigurado a kaassiannakayo
iti panagsangityo. No mangngegna daytoy, sungbatannakayonto. 20 Uray
no ipapaay kadakayo ni Yahweh ti tinapay ti kinarigat ken ti danum ti
panagsagaba, saanton a pulos nga aglemmeng ti mannursuroyo, ngem
makitayonto a mismo ti mannursuroyo babaen kadagiti bukodyo a mata.
21 Makangngegto dagiti lapayagmo iti sao iti likudam nga agkunkuna,
"Daytoy ti dalan, magnaka iti daytoy" no agbaw-ingka iti kannawan wenno
iti kannigid. 22 Dadaelenyonto dagiti adda kadakayo a nakitikitan nga
imahe a nakalupkopan iti pirak ken dagiti balitok a nasukog nga imahe.
Ibellengyonto ida a kas iti narugit a pagpigadan. Ibagayonto kadagitoy,
"Pumanawkayo ditoy." 23 Ipaaynanto ti tudo para kadagiti bukelyo inton
mulaanyo ti daga, ken addanto nawadwad a tinapay manipud iti daga.
Ket adunto dagiti mulmula. Iti dayta nga aldaw, agarabto dagiti bakayo
kadagiti nalawa a pagpasturan. 24 Manganto dagiti baka ken asno a pagar-
aradoyo iti naimas a naitaep babaen iti pala ken tinidor. 25 Iti tunggal
nangato a bantay ken turod, adunto ti agayus a waig ken karayan, iti aldaw

ti nakaro a panangpapatay inton marba dagiti tore. 26 Ti raniag ti bulan
ket kaslanto iti raniag ti init, ken rumaniagto pay iti mamimpito a daras ti
raniag ti init, kas iti raniag ti init iti pito nga aldaw. Bedbedanto ni Yahweh
ti sugat dagiti tattaona ken agasannanto dagiti dunor ti panangsugatna
kadakuada. 27 Kitaem, ti nagan ni Yahweh ket umay manipud iti adayo
a lugar, umap-apuy iti pungtotna ken addaan iti napuskol nga asok.
Napno dagiti bibigna iti pungtot, ken ti dilana ket kas iti mangikisap nga
apuy. 28 Ti angesna ket kas iti agliplippias a layus a dumanon agingga iti
tengnged, tapno sagaten dagiti nasion babaen iti sagat ti pannakadadael.
Ti angesna ket kasla busal kadagiti sangi dagiti tattao a mangpaalla-alla
kadakuada. 29 Maaddaankayonto iti kanta a kas iti kanta iti rabii no kasta
a rambakan ti nasantoan a fiesta, ken kinaragsak ti puso, ken no kasta nga
agpatpatukar iti plauta ti tao nga agturong iti bantay ni Yahweh, iti Bato ti
Israel. 30 Ipangngegto ni Yahweh ti kinadayag ti timekna, ipakitananto ti
garaw ti takkiagna babaen iti kasla bagyo a pungtot ken iti gil-ayab ti apuy,
iti napigsa nga angin, napigsa a tudo ken uraro. 31 Ta babaen iti timek ni
Yahweh, madadaelto ti Asiria; bautennanto ida babaen iti sarukod. 32 Ket
iti tunggal pannakailayat ti naituding a sarukod nga ilayat ni Yahweh
kadakuada ket danggayanto iti musika ti tamborin ken arpa kabayatan
a gubgubaten ken karangrangetna ida. 33 Ta adda naisaganan a lugar a
pagpuoran idi pay laeng. Kinapudnona, naisagana daytoy para iti ari, ken
inaramid ti Dios daytoy a nauneg ken nalawa. Nakasaganan ti gabsuon ti
adu a kaykayo a pagaron. Ti anges ni Yahweh, a kasla karayan nga asufre,
ket pasgedannanto daytoy.

31

1 Asi pay dagiti sumalog idiay Egipto tapno agpatulong ken dagiti agtalek
kadagiti kabalio, ken dagiti agtalek kadagiti karwahe (gapu ta adu dagitoy)
ken kadagiti agkabkabalio (gapu ta saan a mabilang dagitoy). Ngem
saanda a pakaseknan ti maipapan iti Nasantoan ti Israel, wenno saanda a
sapulen ni Yahweh! 2 Ngem nasirib isuna, ket idissuornanto ti didigra ken
saannanto a baliwan dagiti saona. Ket busurennanto ti balay ti dakes ken
dagiti mangtultulong kadagiti agar-aramid iti basol. 3 Ti Egipto ket tao saan
ket a Dios, lasag laeng dagiti kabalioda saan ket nga espiritu. Inton igaw-
at ni Yahweh ti imana, dagiti mangtultulong ket maitublakto, ken dagiti
matultulongan ket matumbanto; agpadada a mapukaw. 4 Kastoy ti kinuna
ni Yahweh kaniak, “Kas iti leon, uray ti urbon a leon ket ngerngeranna ti
kinemmegna a kanenna, no pukkawan daytoy ti maysa a bunggoy dagiti
agpaspastor, saan daytoy nga agbuteng kadagiti timekda, wenno agtaray
gapu iti pukkawda; kastanto met ni Yahweh a Mannakabalin-amin inton
umulog a makiranget idiay tapaw ti Bantay Sion, iti dayta a turod. 5 Kas
kadagiti billit a tumaytayab, salaknibanto ni Yahweh a Mannakabalin-
amin ti Jerusalem; salakniban ken ispalennanto inton lumabas isuna iti
daytoy, ken ikanawana daytoy. 6 Agsublikayo kenkuana, dakayo a tattao
ti Israel a timmallikod kenkuana. 7 Ta iti dayta nga aldaw, tunggal maysa
ket ibellengnanto dagiti didiosenna a pirak ken balitok a sibabasol nga
inaramid dagiti imayo. 8 Mapasagto ti Asiria babaen iti kampilan; maysa
a kampilan a saan nga inaramid ti tao ti mangdadael iti daytoy. Aglibasto
daytoy manipud iti kampilan, ket mapilitto dagiti agtutubo daytoy nga
agtrabaho iti nadagsen. 9 Mapukawdanto ti amin a talekda gapu iti buteng,
ket agbutengto dagiti prisipena iti imatang ti bandera ni Yahweh.” —

Daytoy ti pakaammo ni Yahweh, a ti apuyna ket adda idiay Sion ken ti urnona ket adda idiay Jerusalem.

32

1 Denggenyo, agturayto a sililinteg ti maysa nga ari, ken agturayto dagiti prinsipe nga addaan hustisia. 2 Maiyarigto ti tunggal maysa iti maysa a salaknib manipud iti angin ken maysa a pagkamangan manipud iti bagyo, kas kadagiti karayan iti namaga a disso, kas iti linong ti maysa a dakkel a bato iti natikag a daga. 3 Ket saanto nga agkudrep dagiti mata dagiti makakita, ken dumngegto a nalaing dagiti lapayag dagiti makangngeg. 4 Ti darasudos ket agpanunotto a nalaing nga addaan iti pannakaawat, ken ti atel ket nalaka ken nalawagto nga agsao. 5 Ti maag ket saanen a maawagan a madaydayaw, ken saanen a maawagan a natakneng ti manangallilaw. 6 Ta ti maag ket agsasao iti minamaag, ken agpangpangep ti pusona iti dakes ken saan a nadiosan nga ar-aramid, ken agsasao isuna iti biddut maibusor kenni Yahweh. Saanna nga ik-ikkan dagiti mabisin, saanna nga ik-ikkan iti danum dagiti mawaw. 7 Dakes dagiti wagas ti manangallilaw. Mangpanpanunot isuna kadagiti nadangkes a panggep tapno dadaelenna dagiti marigrigat babaen iti inuulbod, uray no ibagbaga dagiti marigrigat ti pudno. 8 Ngem ti tao a mararaem ket nasayaat dagiti panggepna; ket gapu kadagiti nasayaat nga aramidna, agtalinaedto ti kinaprogresona. 9 Bumangonkayo, dakayo a babbai a nanam-ay, ken denggenyo ti timekko; dakayo nga awan ti pakadanaganna nga annak a babbai, dumngegkayo kaniak. 10 Ta kalpasan iti makatawen, mariribukankayonto, dakayo a babbai nga awan ti pakadanaganna, ta awanto iti maapityo nga ubas, saanto a dumteng ti panagaapit. 11 Agtigergerkayo, dakayo a babbai nga awan iti pakadanaganna; mariribukankayo, dakayo nga awan ti pakadanaganna; ussobenyo dagiti napipintas a pagan-anayyo ket aglabuskayo; agbidangkayo iti nakersang a lupot. 12 Agdung-awkayonto gapu kadagiti napipintas a taltalon, gapu kadagiti nabunga a puon ti ubas. 13 Agtubonto dagiti siit ken dagiti mulmula a nasiit iti daga dagiti tattaok, uray dagiti amin a balbalay a sigud a naragsak iti siudad ti ragragsak. 14 Ta mabaybay-anto ti palasio, mapanawanto ti ili nga adu ti taona; ti turod ken ti pagwanawanan ket agbalinto a rukib iti agnanayon, pagragsakan dagiti atap nga asno, pagaraban dagiti arban; 15 agingga a maibukbok kadatayo ti Espiritu nga aggapu iti ngato, ken agbalin a nabunga a talon ti let-ang, ken maibilang a kabakiran ti nabunga a talon. 16 Kalpasanna, agnaedto ti hustisia iti let-ang; ken agtaengto ti kinalinteg iti nabunga a talon. 17 Ti aramidto ti kinalinteg ket talna; ken ti pagbanagan ti kinalinteg, agnanayon a kinaulimek ken kinatalged. 18 Agnaedto dagiti tattaok iti natalna a pagianan, kadagiti natalged a balbalay, ken kadagiti naulimek a paginanaan. 19 Ngem uray no agtudo iti yelo ket madadael ti kabakiran, ken madadael a naan-anay ti siudad, 20 mabendisionankayonto nga agmulmula iti igid dagiti amin a waig, dakayo a mangibulbulos kadagiti baka ken asnoyo tapno agarab.

33

1 Asika pay, manangdadael a saan pay a nadadael! Asi pay ti mananglliliput a saanda a liniputan! Inton agsardengka a mangdaddadael, madadaelkanto. Inton agsardengka a mangliplipluput, liputandakanto. 2 O Yahweh, kaasiannakami; agur-uraykami kenka; sika koma ti agbalin a

takkiagmi iti binigat, ti pannakaisalakanmi iti tiempo ti riribuk. 3 Iti napigsa nga uni, agtatalaw dagiti tattao; iti panagtakdermo, nawarawara dagiti nasion. 4 Naurnong dagiti samsammo kas iti panagurnong dagiti dudon; kas ti panaglagto dagiti dudon, aglagto dagiti tattao kadagitoy. 5 Naitan-ok ni Yahweh. Agnanaed isuna iti nangato a disso. Punoennanto ti Zion iti hustisia ken kinalinteg. 6 Isunanto ti talgedmo iti tiempom, kinawadwad ti pannakaisalakan, kinasirib, ken pannakaammo; ti panagbuteng kenni Yahweh ket isu ti gamengna. 7 Kitaem, agsasangit kadagiti kalsada dagiti imbaonda; agsasangit iti nasaem dagiti naibaon a mangnamnama iti kappia. 8 Nabaybay-an dagiti kalsada; awanen dagiti agdaldaliasat. Saan a natungpal dagiti tulagan a panagtitinnulong, malalais dagiti saksi, ken saan a mararaem dagiti siudad. 9 Agladladingit ti daga ken malaylaylay; nabainan ti Lebanon ken malaylaylay; ti Saron ket kasla maysa a patag a let-ang; ken maregregreg dagiti bulong ti Basan ken Carmel. 10 "Ita, tumakderak," kuna ni Yahweh; "ita, maitag-ayak; ita, maipangato-ak. 11 Kaslakayo la agsiksikog iti taep, ken agipaspasngay iti garami; ti angesyo ket apuy a manguramto kadakayo. 12 Mapuoranto dagiti tattao agingga a dumapo, kas kadagiti nasiit a mula a mapukan ken mapuoran. 13 Dakayo nga adda iti adayo, denggenyo ti inaramidko; ken, dakayo nga asideg, bigbigenyo ti pannakabalinko." 14 Dagiti managbasol iti Sion ket mabutbuteng; agtigtigerger dagiti awan diosna. Siasino kadatayo ti makabael a makipagnaed iti gumilgil-ayab nga apuy? Siasino kadatayo ti makabael a makipagnaed iti agnanayon a gumilgil-ayab nga apuy? 15 Ti tao nga agbibiag a sililinteg ken agsasao a sipupudno; ti tao a mangumsi iti magungun-od manipud iti panangidadanes, pagkedkedanna nga awaten iti pasuksok, ti saan nga agpangpanggep iti naranggas a krimen, ken saan a kumitkita iti kinadakes. 16 Ipatakdernanto ti balayna iti nangato a disso; ti salaknibnanto ket dagiti sarikedked a bato; saanto isuna a maawanan iti taraon ken danum. 17 Makitamto ti ari iti kinadayagna; maimatangamto ti nalawa a daga. 18 Malagipto ti pusom ti panagbuteng; sadino ti ayan ti eskriba, sadino ti ayan ti nangtimbang iti kuarta? Sadino ti ayan ti nangbilang kadagiti torre? 19 Saanmonton a makita dagiti natangsit a tattao, dagiti tattao a sabali ti pagsasaoda, a saanmo a maawatan. 20 Kitaem ti Sion, ti siudad a pagramrambakantayo; makitamto ti Jerusalem a kas maysa a naulimek a pagianan, maysa a tolda a saanto a maikkat, dagiti pasokna ket saanto a maparut uray kaanoman ken saanto a mapugsat ti aniaman a talina. 21 Ngem ketdi, ni Yahweh a mannakabalin ket addanto kadatayo iti disso nga ayan dagiti nalawa a karayan ken wawaig. Awanto ti barko a pakigubat nga agdaliasat sadiay, ken awanto ti dadakkel a barko a lumabas sadiay. 22 Ta ni Yahweh ti ukomtayo, ni Yahweh ti mangmangted iti lintegtayo, ni Yahweh ti aritayo; isalakannatayonto. 23 Nalukay dagiti talim; saan a matengngel dagitoy ti tulos; saan a maukrad dagitoy ti layag; inton mabingay ti nakaad-adu a nasamsam, uray ti pilay ket mangiguyodto iti nasamsam. 24 Saanto nga ibaga dagiti agnanaed, "Agsaksakitak;" dagiti tattao nga agnanaed sadiay ket mapakawanto kadagiti nagbasbasolanda.

34

1 Umasidegkayo, dakayo a nasion, ket dumngegkayo; ipangagyo, dakayo a tattao! Masapul a dumngeg ti daga ken dagiti amin a linaon daytoy, ti lubong, ken dagiti amin a nagtaud iti daytoy. 2 Ta makaunget ni Yahweh

kadagiti amin a nasion, ken makapungtot kadagiti amin nga armadada;
dinadaelna ida a naan-anay, inyawatna ida iti pannakapapatay. 3 Saanto
a maitabon dagiti natay kadakuada; ti buyok dagiti bangkayda ket uma-
lingasawto, ken marunawto dagiti bantay babaen iti darada. 4 Agpukawto
dagiti amin a bituen iti tangatang, ket malukotto ti tangatang kas iti maysa
a maluklukot a pagbasaan; ken agpukawto dagiti amin a bituen, kas iti
panagregreg ti bulong manipud iti ubas, ken kas iti panagregreg ti naluom
unay nga igos manipud iti kayo ti igos. 5 Ta inton malpas a dadaelen ti
kampilanko dagiti adda iti langit; kitaenyo, bumabanto daytoy iti Edom,
kadagiti tattao nga insinak para iti pannakadadael. 6 Agtedtedted iti dara
ti kampilan ni Yahweh ken nakalupkopan iti taba, agtedtedted ti dara
dagiti karnero ken kalding, ken nakalupkopan iti taba dagiti bekkel dagiti
kalakian a karnero. Ta adda daton ni Yahweh idiay Bosra ken dakkel
a panagpapatay iti daga ti Edom. 7 Kaduadanto a maparti dagiti atap a
baka, ken dagiti urbon a kalakian a baka agraman dagiti natataengan
a baka. Mabartekto iti dara ti dagada, ken sagepsepento ti tapuk dagiti
taba. 8 Ta daytoyto ket aldaw ti panangibales ni Yahweh ken tawen a
panangsupapakna kadakuada kadagiti inaramidda iti Sion. 9 Agbalinto
nga alkitran dagiti karayan ti Edom, ti tapuk daytoy agbalinto nga asupre,
ken agbalinto a sumsumged nga alkitran ti daga ti Edom. 10 Sumgedto
daytoy iti rabii ken aldaw; agas-asukto daytoy iti agnanayon; agbalinto
daytoy a langalang iti amin a henerasion; awanto ti lumabas iti dayta iti
agnanayon nga awan patinggana. 11 Ngem agnaedto sadiay dagiti atap a
tumatayab ken ayup; agumokto sadiay ti kullaaw ken uwak. Ibinnatto ni
Yahweh iti daytoy ti paltik ti pannakarebba ken ti tinnag ti pannakadadael.
12 Dagiti natakneng iti Edom ket awanto mabati nga awaganda a pagarian,
ken mapukawto dagiti amin a prinsipe iti daytoy. 13 Agtubonto dagiti siit
kadagiti palasio, dagiti kamiring ken nasiitan a mula kadagiti sarikedked ti
Edom. Pagiananto daytoy dagiti atap nga aso, maysa a lugar para kadagiti
kullaaw. 14 Agsasarakto sadiay dagiti atap nga ayup ken dagiti lobo,
aggiinnawagto dagiti atap a kalding. Agtaengto sadiay dagiti ayup iti rabii
ket sadiay makabirokdanto iti disso a paginnanaanda. 15 Dagiti kullaaw ket
agumok, agitlog, ken ukopandanto dagiti itlogda ken aywanandanto dagiti
annakda. Wen, aguummongto sadiay dagiti kali, tunggal maysa agraman ti
asawana. 16 Birokenyo iti lulukoten a pagbasaan ni Yahweh; awanto ti uray
maysa kadagitoy a mapukaw. Awanto ti awan asawana; ta imbilin daytoy
ti ngiwat ni Yahweh, ken inummong ida ti espirituna. 17 Inkeddengna
ti pagiananda, ket rinukod ti imana ti daga para kadakuada babaen iti
maysa a tali. Tagikuaendanto daytoy iti agnanayon; iti amin a henerasion
agnaeddanto sadiay.

35

1 Agragsakto ti let-ang ken ti Araba; ken agrag-onto ti disierto ken
agsabongto a kas iti rosas. 2 Agsabongto daytoy iti nawadwad ken agrag-
o nga addaan ragsak ken panagkankanta; maitedto iti daytoy ti dayag
ti Lebanon, ti kinadayag ti Carmel ken Saron; makitadanto ti dayag ni
Yahweh, ti kinadayag ti Diostayo. 3 Papigsaenyo dagiti nakapuy nga
im-ima, ken patibkerenyo dagiti tumeng nga agtkutkutukot. 4 Ibagayo
kadagiti addaan iti managbuteng a puso, "Bumilegkayo, saankayo nga
agbuteng! Kitaenyo, umayto ti Diosyo nga addaan panagibales, nga
adaan iti panangsupapak ti Dios. Umayto isuna ket isalakannakayo.
5 Ket makakitanto dagiti mata dagiti bulsek, ken makangngegto dagiti

lapayag dagiti tuleng. 6 Ket aglagtonto ti pilay a kas iti maysa nga ugsa,
ken agkantanto ti umel, ta agubbog ti danum manipud iti Araba, ken
agayusto iti let-ang. 7 Agbalinto a dan-aw ti dumardarang a darat, ken
ub-ubbog ti danum ti mawaw a daga; iti pagnanaedan dagiti atap nga
aso, a nagiddaanda, agtubonto ti ruot kasta met dagiti runo ken tanubong.
8 Addanto sadiay ti maysa a kalsada a maawagan iti Ti Nasantoan a Dalan.
Saanto nga agdaliasat sadiay dagiti saan a nadalus. Ngem daytoy ket para
kenkuana nga agbibiag a nasantoan. Awanto ti maag a magna sadiay.
9 Awanto ti leon sadiay, awanto ti narungsot nga ayup a magna sadiay;
saanto a masarakan dagitoy sadiay, ngem ti nasubbot ti magnanto sadiay.
10 Dagiti sinubbot ni Yahweh ket agsublinto ken umayto nga agkankanta
iti Sion, ken addanto kadakuada ti agnanayon a ragsak; kamakamento ida
ti ragsak ken rag-o; agtalawto ti panagladingit ken panagsennaay.

36

1 Iti maikasangapulo ket uppat a tawen ni Ari Ezekias, rinaut ni
Sennakerib nga ari ti Asiria ti am-amin a nasarikedkedan a siudad ti
Juda ket sinakupna dagitoy. 2 Kalpasanna, imbaon ti ari ti Asiria ti
panguloen a mangidadaulo manipud iti Lakis a mapan kenni Ari Ezekias
iti Jerusalem a kaduana ti adu nga armada. Inasitganna ti pagay-ayusan
ti akinngato a pagur-urnongan iti danum, iti kalsada nga agturong iti
tanap dagiti aglablaba, ket nagtakder iti abay daytoy. 3 Dagiti opisial
nga Israelita a rimmuar iti siudad tapno makisarita kadakuada ket ni
Eliakim nga anak a lalaki ni Hilkias a mangay-aywan iti palasio, ni Sebna
a sekretario ti ari, ken ni Joa a putot a lalaki ni Asaf ken mangisursurat
kadagiti pangngeddeng ti gobierno. 4 Kinuna kadakuada ti panguloen a
mangidadaulo, "Ibagayo kenni Ezekias a kastoy ti kuna ti natan-ok nga ari,
ti ari ti Asiria, "Ania ti pagtataudan ti panagtalekmo? 5 Ti ibagbagam ket
sasao laeng nga awan serserbina, ibagbagam nga adda ti balakad ken pigsa
a makigubat. Ita, siasino ti pagtaltalkam? Siasino ti nangted kenka iti tured
a bumusor kaniak? 6 Kitaem, agtaltalekka iti Egipto, iti dayta a naparpar
a runo nga us-usarem a kas sarukod, ngem no pagsammakedan daytoy
ti maysa a tao, maitudok daytoy iti imana ket salputen daytoy ti imana.
Kasta ti kaiyarigan ni Faraon nga ari ti Egipto iti siasinoman nga agtaltalek
kenkuana. 7 Ngem no kunaem kaniak, "Agtaltalekkami kenni Yahweh a
Diosmi," saan kadi nga isuna ti akinkukua kadagiti disso a pagdaydayawan
ken kadagiti altar nga inikkat ni Ezekias, ken ti nangibaga iti Juda ken
Jerusalem, "Masapul nga agdayawkayo iti sangoanan daytoy nga altar iti
Jerusalem"? 8 Ita ngarud, adda isingasingko kenka manipud iti apok nga
ari ti Asiria. Ikkanka iti dua a ribu a kabalio no makabirokka kadagiti
agsakay kadagitoy. 9 Kasanom a sarangten ti uray maysa a kapitan dagiti
kababassitan kadagiti adipen ti apok? Nagtalekka iti Egipto nga ikkannaka
kadagiti karwahe ken kadagiti kumakabalio! 10 Ita ngarud, simmang-atak
kadi ditoy a saanko a kadua ni Yahweh a manggubat iti daytoy a daga
ken mangdadael iti daytoy? Kinuna ni Yahweh kaniak, "Rautem daytoy a
daga ket dadaelem."" 11 Kalpasanna, kinuna ni Eliakim a putot a lalaki ni
Hilkias, da Sebna ken Joa iti panguloen a mangidadaulo, "Pangngaasim ta
agsaoka kadakami nga adipenmo iti pagsasao ti Arameo nga Aramaic, ta
maawatanmi daytoy. Saanka a makisarita kadakami iti pagsasao ti Juda a
mangmangngeg dagiti tattao nga adda iti rabaw ti pader." 12 Ngem kinuna
ti panguloen a mangidadaulo, "Imbaonnak kadi ti apok iti apoyo ken
kadakayo tapno ibaga dagitoy a sasao? Saan kadi nga imbaonnak kadagiti

tattao nga agtugtugaw iti rabaw ti pader, a kadduayonto a mangan kadagiti takkida ken uminom kadagiti isboda? 13 Ket nagtakder ti panguloen a mangidadaulo ket impukkawna iti pagsasao dagiti Judio a kunana, “Denggenyo dagiti sasao ti natan-ok nga ari, ti ari ti Asiria. 14 Kuna ti ari, 'Saanyo nga ipalubos nga allilawennakayo ni Ezekias, ta saannakayonto a maispal. 15 Saanyo nga ipalubos a pagtalkennakayo kenni Yahweh, a kunana, “Awan duadua nga ispalennatayonto ni Yahweh; saan a maiyawat daytoy a siudad iti ari ti Asiria.”' 16 Saanyo a denggen ni Ezekias, ta kastoy ti kuna ti ari ti Asiria: 'Makikappiakayo kaniak ket rummuarkayo a mapan kaniak. Ket ti tunggal maysa kadakayo ket mangan iti bukodna nga ubas ken iti bukodna nga igos ken uminum iti danum manipud iti bukodna a bubon. 17 Aramidenyo daytoy agingga nga umayak ket ipankayo iti maysa a daga a kas iti bukodyo a daga, daga iti bukbukel ken baro nga arak, daga iti tinapay ken kaubasan.’ 18 Saanyo nga ipalubos nga iyaw-awannakayo ni Ezekias, a kunana, ‘Ispalennatayonto ni Yahweh.' Adda kadi ti uray siasino kadagiti dios dagiti tattao ti nangispal kadakuada manipud iti pannakabalin ti ari ti Asiria? 19 Sadino ti ayan dagiti dios ti Hamat ken Arpad? Sadino ti ayan dagiti dios ti Sefarvaim? Naispalda kadi ti Samaria manipud iti pannakabalinko? 20 Kadagiti amin a dios dagitoy a daga, adda kadi ti uray siasino a dios a nakaispal iti dagana manipud iti pannakabalinko, a kasla maisalakan met ni Yahweh ti Jerusalem manipud iti bilegko?” 21 Ngem nagtalinaed a naulimek dagiti tattao ket saanda a simmungbat, ta ti bilin ti ari ket, “Saanyo a sungsungbatan isuna.” 22 Kalpasanna, ni Eliakim a putot ni Hilkias, a mangimatmaton iti palasio, ni Sebna nga eskriba, ken ni Joa a putot ni Asaf, nga agisursurat, napanda kenni Ezekias a naray-ab dagiti kawesda ket imbagada kenkuana dagiti sasao ti panguloen a mangidadaulo.

37

1 Ket napasamak nga idi nangngeg ni Ari Ezekias ti impadamagda, rinay-abna dagiti kawesna, nagkawes isuna iti nakersang a lupot, ket simrek iti balay ni Yahweh. 2 Imbaonna ni Eliakim a mangimatmaton iti palasio, ni Sebna nga eskriba, ken dagiti panglakayen dagiti padi a mapan kenni Isaias a profeta a lalaki a putot ni Amos, nakakawesda amin iti nakersang a lupot. 3 Kinunada kenkuana, “Kuna ni Ezekias, 'Daytoy nga aldaw ket aldaw ti panagsagaba, pannakatubngar, ken pannakaibabain, kas iti tiempo a dandanin a maipasngay ti maysa a maladaga, ngem awan ti pigsa ti ina a mangipasngay iti anakna. 4 Nalabit a denggen ni Yahweh a Diosmo dagiti sasao ti panguloen a mangidadaulo, nga imbaon ti ari ti Asiria nga apona a mangkarit iti sibibiag a Dios, ket tubngarenna dagiti sasao a nangngeg ni Yahweh a Diosmo. Ita, ikararagam dagiti nabatbati nga adda pay laeng ditoy.” 5 Napan ngarud kenni Isaias dagiti adipen ni Ari Ezekias, 6 ket kinuna ni Isaias kadakuada, “Ibagayo iti apoyo: 'Kuna ni Yahweh, “Saanka nga agbuteng kadagiti sasao a nangngegmo, a pananglais kaniak dagiti adipen ti ari ti Asiria. 7 Denggem, mangikabilak iti maysa nga espiritu kenkuana, ket makangngegto isuna iti damag ket agsubli isuna iti dagana. Ipapasagkonto isuna babaen iti kampilan iti bukodna a daga.'” 8 Kalpasanna, nagsubli ti panguloen a mangidadaulo ket nasarakanna ti ari ti Asiria a makigubgubat iti Libna, ta nangngegna a pimmanaw ti ari iti Lakis. 9 Ket nangngeg ni Senakerib a nagsagana a manggubat kenkuana ni Tirhaka nga ari ti Etiopia ken Egipto, isu a nangibaon manen isuna kadagiti mensahero kenni Ezekias, kastoy ti

kuna ti mensahe: 10 “Ibagayo kenni Ezekias nga ari ti Juda, 'Saanmo nga
ipalubos nga allilawennaka ti Diosmo a pagtaltalkam, a kunana, “Saan
a maiyawat ti Jerusalem iti ima ti ari ti Asiria.” 11 Kitaem, nangngegmo
no ania ti inaramid dagiti ari ti Asiria kadagiti amin a dagdaga babaen
iti naan-anay a panangdadaelda kadakuada. Isu a maispalkanto kadi?
12 Inispal kadi ida dagiti dios dagiti nasion, dagiti nasion a dinadael
dagiti ammak: ti Gozan, Haran, Resef, ken dagiti tattao ti Eden idiay
Telasar? 13 Sadino ti ayan ti ari ti Hamat, ti ari ti Arpad, ti ari dagiti
siudad ti Sefarvaim, ti Hena, ken Ivva?'” 14 Inawat ni Ezekias daytoy a
surat manipud kadagiti mensahero ket binasana daytoy. Ket simmang-at
isuna a napan iti balay ni Yahweh ket inukradna daytoy iti sangoanan
ni Yahweh. 15 Nagkararag ni Ezekias kenni Yahweh: 16 “O Yahweh a
Mannakabalin-amin, a Dios ti Israel, sika a nakatugaw iti ngatoen dagiti
kerubim, sika laeng ti Dios a mangiturturay iti amin a pagarian iti lubong.
Pinarsuam ti langit ken ti daga. 17 Ibaw-ingmo ti lapayagmo, O Yahweh,
ket denggem. Luktam dagiti matam, O Yahweh, ket kitaem, ken denggem
dagiti sasao ni Senakerib, nga impatulodna tapno laisenna ti sibibiag a
Dios. 18 Pudno, O Yahweh, a dinadael dagiti ari ti Asiria dagiti amin a
nasion ken dagiti dagada. 19 Pinuoranda dagiti dios dagidiay a nasion,
ta saanda a dios no di ket aramid dagiti ima dagiti tattao, kayo ken bato
laeng. Isu a dinadael ida dagiti taga-Asiria. 20 Isu nga ita, O Yahweh a
Diosmi, isalakannakami manipud iti pannakabalinna, tapno maammoan
koma dagiti amin a pagarian iti lubong a sika laeng ti agmaymaysa a
Yahweh. 21 Ket nangipatulod iti mensahe ni Isaias nga anak ni Amos kenni
Ezekias, a kunana, “Kuna ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Gapu ta nagkararagka
kaniak maipapan kenni Senakerib nga ari ti Asiria, 22 daytoy ti sao nga
imbaga ni Yahweh maipapan kenkuana: “Um-umsiennaka ti birhen nga
anak ti Sion ken katkatawaannaka tapno laisennaka; iwingwingiwing iti
anak ti Jerusalem ti ulona kenka. 23 Siasino kadi ti kinarit ken linaismo?
Ken siasino kadi ti pinukkawam ken nangitangadam kadagiti matam
a sitatangsit? Iti Nasantoan ti Israel. 24 Babaen kadagiti adipenmo,
kinaritmo ti Apo ket kinunam, ‘Simmang-atak kadagiti nangangato a
tapaw dagiti bantay a kaduak dagiti adu a karwahek, iti kangatoan a
disso ti Lebanon. Pukanekto dagiti natayag a sedro daytoy ken dagiti
kasasayaatan a kayo ti saleng sadiay, ken sumrekakto iti kaadaywan
a nangato a disso, ti nabunga a bakir daytoy. 25 Nangkaliak kadagiti
bubon ken imminumak iti danum dagiti gangganaet; pinatianak dagiti
amin a karayan ti Egipto iti dapan dagiti sakak.' 26 Saanmo kadi a
nangngeg no kasano nga inkeddengko daytoy idi un-una a panawen ken no
kasano nga inaramidko daytoy idi un-una a tiempo? Ita, ipatpatungpalko
daytoy. Addaka ditoy tapno pagbalinen a gabsuon dagiti narba dagiti
siudad a narigat a maraut. 27 Dagiti agnanaed kadagitoy, a nakapsut ket
mariribukan ken mapababainan. Kaslada kadagiti mulmula iti tay-ak,
nalangto a ruot, ti ruot iti atep wenno iti tay-ak, a magango no puk-oyan ti
napudot nga angin manipud iti daya. 28 Ngem ammok ti panagtugawmo, ti
panagruarmo, ti panagserrekmo, ken ti panagpungtotmo kaniak. 29 Gapu
iti panagpungtotmo kaniak, ken gapu ta dimmanun kadagiti lapayagko
ti kinatangsitmo, ikabilkonto ti kaw-itko iti agongmo, ken busalankanto;
isublikanto iti isu met laeng a dalan nga immayam.” 30 Daytoyto ti
pagilasinam: Iti daytoy a tawen, mangankayonto kadagiti balang, ken iti
maikadua a tawen ket ti agsaringit manipud iti dayta. Ngem iti maikatlo
a tawen, masapul nga agmula ken agapitkayo, agmulakayo kadagiti ubas

ket kanenyo dagiti bungada. 31 Ti nabati a nakalasat iti balay ti Juda ket agramutto manen ken agbunga. 32 Ta rummuarto dagiti nabati manipud iti Jerusalem; rummuarto dagiti nakalasat manipud iti Bantay Sion.' Aramidento daytoy iti regta ni Yahweh a Mannakabalin-amin." 33 Ngarud, kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan iti ari ti Asiria: "Saanto isuna a sumrek iti daytoy a siudad, wenno mangibiat iti pana ditoy. Ken saanto isuna nga umay iti sangoanan daytoy nga addaan iti kalasag wenno mangaramid iti pagbatayanna a manglakub iti daytoy. 34 Ti dalan a nagnaanna nga immay ket isunto met laeng ti dalan a pagnaanna a pumanaw; saan isuna a sumrek iti daytoy a siudad. Daytoy ti pakaammo ni Yahweh. 35 Ta salaknibakto ken ispalekto daytoy a siudad, gapu kaniak ken gapu kenni David nga adipenko." 36 Kalpasanna, rimmuar ti anghel ni Yahweh ket rinautna ti kampo dagiti taga-Asiria, pinatayna ti 185, 000 a mannakigubat. Idi bimmangon dagiti tattao iti parbangon, agkakaiwara dagiti bangkay. 37 Isu a pimmanaw ni Senakerib nga ari ti Asiria iti Israel ket nagawid ken nagtalinaed iti Nineve. 38 Saan a nagbayag, kabayatan nga agdaydayaw isuna iti balay ni Nisroc a diosna, pinatay isuna dagiti annakna a ni Adramalec ken ni Sarazer babaen iti kampilan. Ket naglibasda a napan iti daga ti Ararat. Ket ni Esarhadon nga anakna ti nagturay a kas ari a simmukat kenkuana.

38

1 Kadagidi nga aldaw, nagsakit ni Hezekias ken nganngganin matay. Isu a napan kenkuana ni Isaias a putot a lalaki ni Amos a profeta ket kinunana kenkuana, "Kuna ni Yahweh, 'Iyurnosmon ti balaymo ta mataykan, saankan nga agbiag.'" 2 Kalpasanna simmango ni Hezekias iti pader ket nagkararag kenni Yahweh. 3 Kinunana, "Pangngaasim O Yahweh ta lagipem no kasanoak a nagbiag a napudno iti sangoanam iti amin a pusok, ken no kasanok nga inaramid dagiti nasayaat iti imatangmo." Ket nagsangit iti nasaem ni Hezekias. 4 Kalpasanna, dimteng ti sao ni Yahweh kenni Isaias a kunana, 5 "Mapanmo ibaga kenni Hezekias a pangulo dagiti tattaok, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ni David a kapuonam: Nangngegko ti kararagmo ken nakitak dagiti luluam. Kitaem, nayunak iti sangapulo ket lima a tawen ti biagmo. 6 Ket ispalenka ken daytoy a siudad manipud iti pannakabalin ti ari ti Asiria, ket salaknibak daytoy a siudad. 7 Daytoyto ti pagilasinam manipud kaniak a ni Yahweh, nga aramidekto no ania ti imbagak: 8 Kitaem, pagsubliekto iti sangapulo nga addang ti aniniwan iti agdan ni Ahaz." Isu a nagsubli iti sangapulo nga addang iti agdan nga isu ti bimmabaanna. 9 Daytoy ti naisurat a kararag ni Hezekias nga ari ti Juda, idi nagsakit isuna ket naimbagan: 10 "Imbagak nga iti kabanbannuagak innakon kadagiti ruangan ti sheol; maibaonak sadiay iti nabatbati a tawtawenko. 11 Imbagak a saankon a makita ni Yahweh, ni Yahweh iti daga dagiti sibibiag; saankon a mamatmatan dagiti tattao wenno dagiti agnanaed iti lubong. 12 Naikkaten ti biagko ket naipanawen kaniak a kasla iti tolda ti maysa nga agpaspastor; Nalukotkon ti biagko a kasla iti maysa nga umaabel; putputedem ti biagko manipud iti pagbabellan; gibgibusem ti biagko iti nagbaetan ti aldaw ken rabii. 13 Nagdungawak agingga iti agsapa; kasla iti maysa a leon, rangkarangkayenna dagiti tulangko; Iti nagbaetan ti aldaw ken rabii, gibgibusem ti biagko. 14 Agit-itak a kasla maysa a salapingaw ken maysa a kalapati; nabannog dagiti matakon a tumangtangad. O Apo, maidaddadanesak; tulongannak. 15 Ania ti mabalinko nga ibaga? Nagsaon isuna kaniak, ket inaramidnan

daytoy; magnaakto a nainayad iti amin a tawenko gapu ta kasta unay ti panagladingitko. 16 O Apo, ti panagsagaba nga intedmo ket naimbag para kaniak; sapay koma ta maisubli kaniak ti biagko; insublim ti biagko ken ti salun-atko. 17 Agpaay iti pagimbagak a napadasak ti kasta a panagladingit. Inispalnak manipud iti abut ti pannakadadael; ta imbellengmo dagiti amin a basbasolko iti likodam. 18 Ta saan a makapagyaman kenka ti sheol; saannaka a maidaydayaw ti patay; dagiti agpababa iti abut ket saan a mangnamnama iti kinamatalekmo. 19 Ti sibibiag a tao, ti sibibiag a tao, isuna ti makapagyaman kenka, a kas iti ar-aramidek iti daytoy nga aldaw; ipakaammo ti maysa nga ama kadagiti annakna ti kinamatalekmo. 20 Isalakannak ni Yahweh, ken rambakanminto babaen iti samiweng iti amin nga aldaw iti biagtayo idiay balay ni Yahweh." 21 Ita, kinuna ni Isaias, "Pagalaem ida iti sangkatipkel nga igos ken ikabilmo daytoy iti lettegna ket umimbagto isuna." 22 Kinuna pay ni Hezekias, "Anianto ti pagilasinan a sumang-atakto manen iti balay ni Yahweh?"

39

1 Iti dayta a tiempo, nangipatulod ni Merodak Baladan nga anak ni Baladan, nga ari ti Babilonia, iti sursurat ken sagut kenni Hezekias; ta nadamagna a nagsakit ni Hezekias ket immimbagen. 2 Naay-ayo ni Hezekias kadagitoy a banbanag; impakitana kadagiti mensahero iti bodegana a nakaidulinan dagiti napapateg a banbanag-ti pirak, ti balitok, dagiti bangbanglo ken dagiti napapateg a lana, ti pagidulduldulinan kadagiti armasna, ken amin a masarakan iti dayta a bodegana. Awan ti aniaman iti balayna, wenno iti amin a pagarianna ti saan nga impakita ni Hezekias kadakuada. 3 Kalpasan daytoy, napan ni profeta Isaias kenni Ari Hezekias ket sinaludsodna kenkuana, "Ania ti imbaga kenka dagitoy a lallaki? Sadino ti nagappuanda?" Kinuna ni Hezekias, "Immayda kaniak manipud iti adayo a pagilian ti Babilonia." 4 Sinaludsod ni Isaias, "Ania ti nakitada iti uneg ti balaymo?" Insungbat ni Hezekias, "Nakitada amin nga adda iti uneg ti balayko. Awan ti aniaman kadagiti napapateg a banbanag iti balayko a saanko nga impakita kadakuada." 5 Ket kinuna ni Isaias kenni Hezekias, "Denggem ti sao ni Yahweh a Manakabalin-amin: 6 "Kitaem, dumtengto dagiti aldaw nga amin a banag iti palasiom, dagiti banbanag nga indulin dagiti kapuonam agingga iti daytoy nga aldaw, ket maipanto idiay Babilonia. Awanto ti mabati, kuna ni Yahweh. 7 Ket dagiti annak a lalaki a naiyanak manipud kenka, nga isu ti nagbalinam nga ama-ipanawdanto ida, ket agbalindanto nga eunuko iti palasio ti ari iti Babilonia." 8 Kalpasanna, kinuna ni Hezekias kenni Isaias, "Ti sao ni Yahweh nga imbagam ket naimbag." Ta pinanunotna, "Addaanto ti kappia ken kinatalged kadagiti aldawko."

40

1 "Liwliwaenyo, liwliwaenyo dagiti tattaok," kuna ti Diosyo. 2 Agsaokayo a naalumanay iti Jerusalem; ken ipakaammoyo kenkuana a naglippasen ti pannakigubatna, a napakawanen dagiti nagbasolanna, ta inawatnan manipud iti ima ni Yahweh iti namindua a daras ti supapak iti amin a basbasolna. 3 Maysa a timek ti agpukpukaw, "Iti let-ang, isaganayo ti dalan ni Yahweh; iti Araba, palintegenyo ti dalan nga agpaay iti Diostayo." 4 Tunggal tanap ket ngumatonto, ken tunggal bantay ken turod ket mapatad; ken dagiti likka-likkaong ken lasonglasong a daga ket mapatadto 5 ken ti dayag ni Yahweh ket maiparangarangto, ken

sangsangkamaysanto a makita daytoy dagiti amin a tattao; ta insao daytoy
ti ngiwat ni Yahweh. 6 Kuna ti maysa a timek, “Agsangitka.” Simmungbat
ti maysa, “Ania ngay ti isangitak?” “Amin a lasag ket kasla ruot, ken
ti kinapudnoda iti tulag ket kasla sabong iti tay-ak. 7 Magango dagiti
ruot ken malaylay ti sabong no agpuyopoy ti anges ni Yahweh iti daytoy;
pudno unay a ti sangkataoan ket kasla ruot. 8 Magango ti ruot, malaylay
ti sabong ngem ti sao ti Dios ket mataginayon.” 9 Sumang-atka iti tapaw
ti nangato a bantay, O Sion a taga-iwaragawag iti naimbag a damag, ket
ipukkawmo ti timekmo a buyogam ti pigsa; iwaragawagmo ti naimbag
a damag iti Jerusalem. Ipukkawmo; saanka nga agbuteng. Ibagam
kadagiti siudad ti Juda, “Adtoy ti Diosyo!” 10 Kitaem, um-ummay ti Apo
a ni Yahweh a kas maysa a naballigi a mannakigubat, ken ti nabileg
nga imana ti mangiturturay para kenkuana. Kitaem, adda kenkuana iti
gungunana, ket umun-una kenkuana ti pagsupapakna. 11 Taraonanna
ti arbanna a kas iti maysa nga agpapastor, ummongenna iti takkiagna
dagiti urbon a karnero, ken awitenna ida iti asideg ti pusona, ken
naannadnanto nga idauloan dagiti kabaian a karnero nga apaspasuso
kadagiti urbonda. 12 Siasino ti nangsukat iti danum iti dakulap ti imana,
nangrukod iti kinalawa ti tangatang, nangummong iti tapuk ti lubong
iti maysa a basket, nangtimbang kadagiti banbantay wenno turturod iti
pagtimbangan? 13 Siasino ti makaammo iti panunot ni Yahweh, wenno
nangisuro kenkuana a kas mammagbagana? 14 Adda kadin ti nangbalakad
kenkuana? Siasino ti nangisuro kenkuana iti husto a wagas a mangaramid
kadagiti banbanag, ken nangisuro kenkuana iti pannakaammo, wenno
nangipakita kenkuana iti dalan ti pannakaawat? 15 Kitaenyo, dagiti nasion
ket maiyarig iti maysa a tedted iti timba, ken naibilang a kasla tapok
iti pagtimbangan; kitaenyo, timtimbangenna dagiti puro a kasla mulit.
16 Saan nga umdas a pagsungrod ti Lebanon, wenno dagiti atap nga
ayup dagitoy ket saan nga umdas para iti daton a mapuoran. 17 Amin a
nasion ket saan nga umdas iti sangoananna; imbilangna ida nga awan
serserbida. 18 Siasino ngarud ti pangipadisanyo iti Dios? Iti ania a
didiosen ti pangipadaanyo kenkuana? 19 Iti maysa a didiosen! Sukogen
daytoy ti maysa a dumidisenio; pakalupkopan daytoy ti mammanday
iti balitok ken imontaranna iti pirak a kawar. 20 Tapno mangidaton,
mangpili isuna iti kayo a saan a bakbaken; agbirok isuna iti kumikitikit
nga agaramid iti didiosen a saan a matuang. 21 Saanyo kadi a naammoan?
Saanyo kadi a nangngeg? Saan kadi a naibaga kadakayo manipud idi
punganay? Saanyo kadi a naawatan manipud iti pannaka-ipundasion iti
lubong? 22 Isuna ti agtugtugaw iti ngatoen ti daga; ken dagiti agtataeng ket
kasla kadagiti dudon iti sangoananna. Iyuk-ukradna dagiti langit a kasla
kurtina ken iwarwarasna dagitoy a kas tolda a pagyanan. 23 Pabassitenna
dagiti mangiturturay ken ar-aramidenna ida nga awan pategda ditoy
daga. 24 Kitaenyo, saanda unay a naimula; kitaenyo, saanda unay a
naiwaris; kitaenyo, saanda unay a rimmamot iti daga, sakbay pay a
puyotanna ida, ket aglaylaydan, ken itayab ida ti pul-oy ti angin a
kasla arutang. 25 “Siasino ngarud ti pangipadisanyo kaniak, siasino ti
kalanglangak?” kuna ti Nasantoan a Dios. 26 Tumangadkayo iti tangatang!
Siasino ti nangparsua amin kadagitoy a bitbituen? Tinudinganna dagitoy
kadagiti puestoda ken aw-awaganna amin ida iti naganda. Babaen iti
kinatan-ok ti bilegna ken babaen iti pigsa ti pannakabalinna, awan ti
uray maysa a mapukpukaw. 27 Jacob, apay a kunaem, ken Israel, apay
nga ipaduyakyakmo, “Nailinged kenni Yahweh ti dalanko, ken awan ti

pakaseknan ti Diosko maipapan iti panangikalintegak?” 28 Saanyo kadi a naammoan? Saanyo kadi a nangngeg? Ti agnanayon a Dios a ni Yahweh, a Namarsua iti pagpatinggaan ti daga ket saan a mabannog wenno agkapsut; awan ti pagpatinggaan ti pannakaawatna. 29 Pappapigsaenna dagiti nabannog; ken pabpabaroenna ti regget dagiti nakapuy. 30 Uray dagiti agtutubo ket mabannog ken agkapuy, ken dagiti ubbing ket maitibkol ken maitublak; 31 ngem dagiti agur-uray kenni Yahweh ket pabaroenda ti pigsada; agtayabda nga addaan iti payyak a kasla kadagiti agila; agtaraydanto ket saanda a mabannog; magnadanto ket saanda a matalimudaw.

41

1 Dumgngegkayo kaniak a siuulimek, dakayo a dagdaga iti adayo; pabaroen koma dagiti nasion ti pigsada; umasidegda koma ket agsaoda; agiinnasidegtayo tapno aglilinnawagtayo. 2 Siasino ti nangsugsog iti maysa a taga-daya? Siasino ti nangayab kenkuana tapno agserbi kenkuana? Impaimana dagiti nasion kenkuana ken nangted kenkuana iti pannakabael a mangparmek kadagiti ar-ari; ar-aramidenna ida a kasla tapuk babaen iti kampilanna, a kasla naitayab a punget iti baina. 3 Kamkamatenna ida ken lumablabas a saan a maan-ano, iti napartak a pagnaan a saan pay a nasagid dagiti sakana. 4 Siasino ti nangaramid ken nangtungpal kadagitoy nga ar-aramid? Siasino ti nangayab kadagiti kaputotan manipud idi punganay? Siak a ni Yahweh ti umuna ken ti maudi, siak daydiay. 5 Nakita dagiti purpuro ket nagbutengda; nagpigerger dagiti pagpatinggaan ti daga; umasidegda ken umayda. 6 Tultulongan ti tunggal maysa ti kaarubana, ken ibagada iti tunggal maysa, 'Bumilegka.' 7 Isu a parparegtaen ti karpintero ti mammanday, ken parparegtaen ti agmarmartilyo ti agtaltaltal ti pasnaan, a kunana iti aglinlinang, ‘Nagsayaat ti pannakalinangna. ’ Inlansada daytoy tapno saanto daytoy a matnag. 8 Ngem sika Israel nga adipenko, Jacob a pinilik, nga anak ni Abraham a gayyemko, 9 sika nga isubsublik manipud kadagiti murdong ti daga, sika nga inawagak manipud kadagiti adayo a luglugar, ken ti nangibagaak, 'Sika ti adipenko;' Pinilika ken saanka a linaksid. 10 Saanka nga agbuteng ta addaak kenka. Saanka a madanagan ta siak ti Diosmo. Papigsaenka, tulonganka ken ipangatoka babaen iti kannawan nga ima ti naikari a balligik. 11 Kitaenyo, amin a gumurgura kadakayo ket maipababa ken maibabainto; dagiti sumupsuppiat kadakayo ket kasdanto la awan ken mapukawdanto. 12 Sapulemto ket saanmo a masapulan dagiti nakisuppiat kenka; dagiti nakigubgubat kenka ket agbalinto a kasla awan, awan kapaypay-anda. 13 Ta siak, ni Yahweh a Diosmo ti mangkibin iti makannawan nga imam, ibagak kenka, 'Saanka nga agbuteng; tulonganka.' 14 Saanka nga agbuteng, Jacob, sika nga igges, ken dakayo a lallaki ti Israel; tulongankayonto” - daytoy ti pakaammo ni Yahweh, a Mannubbotmo ken Nasantoan a Dios ti Israel. 15 “Kitaen, pagbalinenka a kasla natadem a pagtaltag; baro ken dua ti tademna; taltalgemto dagiti banbantay ken rumekem ida; aramidemto a kasla taep dagiti turturod. 16 Itaepmonto ida, ket itayabto ida ti angin; warawaraento ida ti angin. Agrag-okanto kenni Yahweh, agraokanto iti Nasantoan a Dios ti Israel. 17 Agbirok iti danum ti maparparigat ken agkasapulan ngem awan a pulos, ken agmaga dagiti dila gapu iti pannakawaw; Siak a ni Yahweh ket sumungbatto kadagiti kararagda; Siak a Dios ti Israel ket saankonto ida a baybay-an. 18 Pagayusekto dagiti waig kadagiti turturod, ken dagiti ubbog iti tengnga dagiti tanap; Pagbalinekto a dan-aw ti danum ti disierto

ken ti natikag a daga nga ubbog ti danum. 19 Iti let-ang, agtubonto ti sedro,
ti akasia, ti arayan ken ti kayo ti olibo; pagtuboekto iti disierto ti saleng,
ti aruo ken ti parwa. 20 Aramidekto daytoy tapno makita, mabigbig, ken
maawatan dagiti tattao nga inaramid daytoy ti ima ni Yahweh, a pinarsua
daytoy ti Nasantoan a Dios ti Israel. 21 Ibagayo ti darumyo," kuna ni
Yahweh; 'iparangyo ti kasayaatan a pammaneknekyo nga agpaay kadagiti
didiosenyo," kuna ti Ari ni Jacob. 22 Yegda koma kadakami dagiti bukodda
a pammaneknek; paumayenyo ida iti sangoanan ken ipakaammoda
kadakami no ania ti mapasamak, tapno maammoanmi a nalaing dagitoy
a banbanag. Ibagada koma kadakami dagiti immuna nga impadtoda a
pakaammo tapno utobenmi dagitoy ken ammoenmi ti pannakapatungpal
dagitoy. 23 Ibagayo dagiti banbanag maipapan iti masakbayan tapno
maammoanmi no dioskayo; agaramidkayo iti naimbag wenno dakes
tapno agbuteng ken masdaawkami. 24 Kitaenyo, awan serserbi dagiti
didiosenyo ken dagiti aramidyo; ti mangpili kadakayo ket makarimon.
25 Nangpataudak iti maysa a tao manipud iti ammianan ket umay isuna;
manipud iti isisingising ti init, inayabak isuna nga umaw-awag iti naganko,
ket ibaddeknanto a kasla pitak dagiti mangiturturay, kas iti dumadamili
a mangibaddebaddek iti pila. 26 Siasino ti nangiwaragawag iti daytoy
manipud idi punganay, tapno maammoantayo? Ken sakbay a nangrugi
ti tiempo tapno maibagatayo, "Husto isuna?" Ngem kinapudnona, awan ti
nangipablaak iti daytoy, wen, awan ti nakangngeg nga adda ti aniaman
nga imbagayo. 27 Immuna a kinunak iti Sion, "Kitaenyo, adtoydan;"
Nangibaonak iti maysa a mangipadamag iti Jerusalem. 28 Idi kimmitaak,
awan a pulos, awan ti uray maysa kadakuada a makaited iti nasayaat a
pammagbaga, ti makasungbat iti saludsodko. 29 Kitaenyo, awan serserbida
amin ken dagiti ar-aramidda ket awan serserbina; dagiti sinukogda nga
imahe ket angin ken kinaubbaw.

42

1 Adtoy, ti adipenko, ti pabpabilegek; ti pinilik, isuna a pakaragsakak.
Inkabilko ti Espirituk kenkuana; iyegnanto ti kinalinteg kadagiti nasion.
2 Saanto isuna nga agikkis wenno agpukkaw, wenno ipangngeg ti timekna
kadagiti kalkalsada. 3 Saanna a tukkolen ti naparpar a runo, ken
ti nakudrep a pabilo ket saannanto nga iddepen; sipupudnonto nga
ipatungpalna ti kinalinteg. 4 Saanto isuna a kumapsut wenno maupay
agingga a naipasdeknan ti kinalinteg iti rabaw ti daga; ket aguray iti
lintegna dagiti daga iti igid ti baybay. 5 Daytoy ti ibagbaga ti Dios a
ni Yahweh, isuna a namarsua kadagiti langit ken nangukrad kadagitoy;
isuna a nangukrad iti lubong ken mangmangted iti biag iti daytoy; isuna
a mangmangted iti anges kadagiti tattao iti daytoy, ken biag kadagiti
agnanaed iti daytoy; 6 "Siak a ni Yahweh, inayabanka iti kinalinteg ket
kibinenkanto. Aywanankanto ken isaadkanto a kas katulagan kadagiti
tattao, a kas lawag kadagiti Hentil, 7 tapno luktam dagiti mata dagiti bulag,
tapno wayawayaam dagiti balud manipud iti nasipnget a pagbaludan, ken
dagiti agtugtugaw iti nasipnget iti balay a pagbaludan. 8 Siak ni Yahweh,
dayta ti naganko; ket saanko nga ibingay ti dayagko iti dadduma wenno
ti dayawko kadagiti kinitikitan a didiosen. 9 Kitaenyo, napasamaken
dagiti immuna a banbanag, ita, ipakaammokon dagiti baro a mapasamak.
Sakbay a mangrugi a mapasamak dagitoy, ibagakon kadakayo ti maipapan
kadagitoy." 10 Kantaanyo ni Yahweh iti baro a kanta, ken pagdayawna
kenkuana manipud iti pungto ti daga; dakayo a sumalsalog iti baybay,

ken amin nga adda iti daytoy, dagiti daga iti igid ti baybay ken dagiti agnanaed kadagitoy. 11 Agikkis koma ti disierto ken dagiti siudad, agpukkaw koma gapu iti rag-o dagiti rehion iti Kedar! Agkanta koma dagiti agnanaed iti Sela; agpukkawda koma manipud kadagiti tapaw ti bantay. 12 Idaydayawda koma ni Yahweh ken ipakaammoda ti dayawna kadagiti daga iti igid ti baybay. 13 Rummuarto ni Yahweh a kas maysa a mannakigubat; mapanto isuna a kas maysa a mannakigubat. Ipakitananto ti pungtotna. Agpukkawto isuna, wen, agpukkawto isuna iti pukkaw ti gubat; ipakitananto kadagiti kabusorna ti pannakabalinna. 14 Nabayag a panawen a nagulimekak; nagtatalnaak ken ginawidak ti bagik; ita, agikkisak a kas iti babai nga agpaspasikal; agangsabak ken agal-alak. 15 Rebbaekto dagiti banbantay ken dagiti turturod ket pagangoekto dagiti mulmulada; pagbalinekto nga isla dagiti karayan ken pagmagaekto dagiti dan-aw. 16 Iyegkonto dagiti bulsek babaen iti dalan a saanda nga ammo; idalankonto ida kadagiti dalan a saanda nga ammo. Pagbalinekto a lawag ti kinasipnget iti sangoananda, ken pagbalinekto a nalinteg dagiti nakillo a disso. Dagitoy dagiti banbanag nga aramidekto ket saankonto ida a panawan. 17 Mailaksiddanto, maibabaindanto a naan-anay, isuda nga agtaltalek kadagiti kinitikitan nga imahe, a mangibagbaga kadagiti nakitikatan nga imahe, “Dakayo dagiti diosmi.” 18 Denggenyo, dakayo a tuleng; ken kitaenyo dakayo a bulag tapno makitayo. 19 Siasino ti bulag, no saan a ti adipenko? Wenno tuleng a kas iti mensahero nga imbaonko? Adda kadi bulag a kas iti nakitulagak, wenno bulag a kas iti adipen ni Yahweh? 20 Adu dagiti banbanag a makitkitayo ngem saanyo a maawatan; nakalukat dagiti lapayag ngem awan ti dumdumngeg. 21 Makaay-ayo kenni Yahweh a dayawen ti kinalintegna ken itan-ok ti lintegna. 22 Ngem dagitoy a tattao ket natakawan ken nasamsaman; naipalab-ogda amin kadagiti ab-abut, naipupokda kadagiti pagbaludan; nasamsamda nga awan ti siasinoman a mangispal kadakuada, ken awan ti siasinoman a nagkuna, “Isubliyo ida!” 23 Siasino kadakayo ti mangipangagto iti daytoy? Siasinonto ti mangipangag ken mangdengngeg iti masakbayan? 24 Siasino ti nangiyawat kenni Jacob kadagiti mannanakaw, ken ti Israel kadagiti tulisan? Saan aya a ni Yahweh, a nagbasolantayo, nga akin-wagas iti nagkedkedanda nga aramiden, ken akin-linteg iti nagkedkedanda a pagtulnogan? 25 Isu nga imparukpokna ti nakaro a pungtotna maibusor kadakuada, nga addaan iti pannakadadael babaen iti gubat. Simged daytoy iti aglawlawda ngem saanda a naamiris daytoy; inuramna ida ngem saanda a pinagan-ano.

43

1 Ngem ita, kastoy ti kuna ni Yahweh, a namarsua kenka Jacob, ken nangsukog kenka Israel: “Saanka nga agbuteng, gapu ta sinubotka; Inawaganka babaen iti naganmo, kukuaka. 2 No lumasatka iti danum addaakto kenka; ken iti panagballasiwmo kadagiti karayan, saankanto a malipus. Inton magnaka iti apuy saankanto a mauram, wenno madangran iti apuy. 3 Ta siak ni Yahweh a Diosmo, a Nasantoan a Dios ti Israel, a Mangisalakanmo. Intedko ti Egipto kas pannakasub-botmo, ti Etiopia ken Seba kas kasukatmo. 4 Yantangay ta napateg ken naisangsangayanka iti imatangko, ay-ayatenka; isu nga iyawatko dagiti tattao a kas kasukatmo, ken dagiti dadduma a tattao a kas kasukat ti biagmo. 5 Saanka nga agbuteng, ta addaak kenka; ummongekto dagiti kaputotam manipud iti daya, ken ummongenkayonto manipud itilaud.

6 Ibagakto iti amianan, 'Palubosam ida,' ken iti abagatan, 'Saanmo ida
nga igawid;' Iyegmo dagiti annakko a lallaki manipud iti adayo, ken dagiti
annakko a babbai manipud kadagiti nasulinek a rehion ti daga, 7 tunggal
maysa a naawagan iti naganko, a pinarsuak a maipaay iti dayagko, a
sinukogko, wen, nga inaramidko. 8 Iruarmo dagiti bulsek a tattao, nga
addaan kadagiti mata, ken dagiti tuleng, uray pay addaanda kadagiti
lapayag. 9 Agguummong amin dagiti nasion, ken agtataripnong dagiti
tattao. Adda kadi kadakuada ti nakabael a nangipakaammo iti daytoy
ken nakaiwaragawag kadatayo kadagiti mapasamakto iti masakbayan?
Bay-anyo nga iyegda dagiti saksida a mangpaneknek a hustoda, bay-
anyo a dumngegda ken paneknekanda, 'Pudno daytoy.' 10 Dakayo dagiti
saksik," kuna ni Yahweh, "ken dagiti adipenko a pinilik, tapno iti kasta,
maammoandak koma ken patiendak, ken maawatanyo a siak isuna.
Sakbay kaniak awan ti dios a naaramid, ken awanto ti sumaruno kaniak.
11 Siak, Siak ni Yahweh, ket awan ti sabali pay a mangisalakan no di siak.
12 Impakpakaunak, nangisalakanak, ken impakammok, ket awan ti sabali
pay a dios kadakayo. Dakayo dagiti saksik," kuna ni Yahweh, "Siak ti
Dios. 13 Manipud ita siak isuna, ket awan ti makaisalakan iti siasinoman
manipud kadagiti imak. Agtigtignayak, ket adda kadi iti makaisubli iti
daytoy?" 14 Kastoy ti kuna ni Yahweh, ti Mannubotyo, a Nasantoan a
Dios ti Israel: "Para kadakayo nangibaonak iti mangdarup iti Babilonia
a mamagbalin kadakuada amin nga aglemmelemmeng, a mamagbalin
kadagiti rag-o ti Babilonia a kankanta a pangdung-aw. 15 Siak ni Yahweh,
a Nasantoanyo, a Nangparsua iti Israel, ti Ariyo." 16 Kastoy ti kuna ni
Yahweh (a nangilukat iti dalan iti baybay ken pagnaan kadagiti nadawel
a danum, 17 a nangiturong iti karwahe ken kabalio, iti armada ken iti
nabileg unay. Limnedda a sangsangkamaysa; ket saandanto a pulos
lummung-aw; napaksiatda, naiddep a kasla apuy ti pabilo.) 18 Saanyo
nga amirisen dagiti napasamak iti naglabas, wenno panunoten dagiti
banbanag a napasamak iti nabayagen a panawen. 19 Dumngegkayo,
mangaramidak iti baro a banag; ita, mapasamaken; saanyo kadi a
madmadlaw daytoy? Mangaramidak iti dalan idiay disierto ken pagayusek
iti let-ang dagiti danum. 20 Dayawendakto dagiti atap nga ayup nga
adda kadagiti away, dagiti atap nga aso ken dagiti abestrus, gapu ta
mangmangtedak iti danum iti let-ang, ken kadagiti karayan iti disierto,
nga inumen dagiti tattao a pinilik, 21 dagitoy a tattao nga inaramidko a
para kaniak, tapno ipakaamoda koma dagiti pakaidaydayawak. 22 Ngem
saanka nga immawag kaniak, Jacob; naumaka kaniak Israel. 23 Saanka a
nangidatag kaniak iti uray ania kadagiti karnerom a kas daton a maipuor;
wenno pinadayawannak koma babaen kadagiti sakripisiom. Saanka a
pinadagsenan gapu kadagiti sagut a trigo, wenno binannog gapu kadagiti
sagut nga insenso. 24 Saannak nga inggatangan iti nabanglo a runo, wenno
indaton kaniak ti taba manipud kadagiti ayup a datonmo; ngem ketdi
pinadagsenannak kadagiti basbasolmo, binannognak gapu kadagiti dakes
nga aramidmo. 25 Siak, wen Siak ti mangik-ikkat kadagiti basbasolmo para
met laeng kaniak; ken saankon a pulos a lagipen pay dagiti basbasolmo.
26 Ipalagipmo kaniak no ania dagiti napasamak. Agrikiarta; ibagam
dagiti rasonmo, a mangpaneknek nga awan basolmo. 27 Nagbasol ti
immuna nga amam, ken sinukirdak dagiti mangidadaulom. 28 Ngarud,
tulawakto dagiti nasantoan nga opisial; iyawatkonto ti Jacob iti naan-anay
a pannakadadael, ken ti Israel iti nakaro a pannakaibabain."

44

1 Ita dumngegka, Jacob nga adipenko, ken Israel, a pinilik: 2 Kastoy
ti kuna ni Yahweh, a nangaramid kenka ken nangbukel kenka iti
aanakan ken ti mangtulongto kenka: “Saanka nga agdanag, Jacob nga
adipenko; ken sika, Jeshurun, a pinilik. 3 Ta ibukbukkonto ti danum
iti rabaw ti mawaw a daga, ken pagayusekto dagiti waig iti natikag a
daga; Ibukbukkonto ti Espirituk kadagiti kaputotam, ken ti bendisionko
kadagiti annakmo. 4 Agrusingdanto iti karuotan, a kas kadagiti lidda
nga adda kadagiti igid ti waig. 5 Addanto mangibaga, 'Kukuanak ni
Yahweh;' ken ti sabali ket mapanaganganto iti nagan ni Jacob; ken
suratanto ti sabali ti imana iti 'Maibilang kenni Yahweh' ket maawagan
iti nagan ti Israel.” 6 Kastoy ti kuna ni Yahweh—ti Ari ti Israel ken ti
Mannubbotna, ni Yahweh a Mannakabalin-amin: “Siak ti immuna, ken
ti maudi; ket awanen iti sabali pay a Dios no di Siak laeng. 7 Siasino
ti kas kaniak? Ibagana ngarud daytoy ken ipalawagna kaniak dagiti
napaspasamak manipud pay idi pinarsuak dagiti immuna a tattaok, ken
ibagada koma ngarud dagiti mapasamak iti masakbayan. 8 Saanka nga
agdanag wenno agbuteng. Saan kadi nga imbagakon kenka idi, ken
impakaammokon daytoy? Sika ti saksik: Adda kadi pay Dios malaksid
kaniak? Awanen ti sabali pay a Bato; awan ti ammok a sabali pay.”
9 Amin nga agar-aramid kadagiti didiosen ket awan serserbina; dagiti
banbanag a pagragragsakanda ket awan serserbina; saan a makakita
dagiti saksida ken awan ti maammoanda, ken maibabaindanto. 10 Siasino
ti makaaramid iti maysa a didiosen wenno mangsukog iti didiosen nga
awan serserbina? 11 Kitaem, dagiti amin a katulonganna ket maibabainto;
dagiti agkitkitikit ket tattao laeng. Umayda koma a sangsangkamaysa;
agbuteng ken maibabaindanto. 12 Agtrabtrabaho ti mammanday babaen
kadagiti rimientana, suksukogenna daytoy, aramidenna daytoy kadagiti
beggang. Suksukogenna daytoy babaen iti martiliona ken ar-aramidenna
daytoy babaen iti napigsa a takiagna. Mabisin ken mabannog isuna; saan
nga uminom iti danum ket matalimudaw. 13 Rukoden ti karpentero ti
kayo babaen iti maysa a linia, sana markaan daytoy babaen iti maysa a
tisa. Kitikitanna daytoy babaen kadagiti rimientana sana markaan daytoy
babaen iti kompas. Kitikitanna daytoy a maiyasping iti imahe ti maysa a
tao, a kasla makaay-ayo a tao, tapno maikabil daytoy iti maysa a disso
a pagdaydayawan. 14 Mangpukan isuna kadagiti kayo a sedro, wenno
mangpili isuna iti maysa a kayo ti lugo wenno maysa a parwa a kayo.
Mangal-ala isuna iti kayo idiay kabakiran. Agmulmula isuna iti maysa
a kayo a laurel ket ti tudo ti mangpatubo iti daytoy. 15 Kalpasanna,
aramaten daytoy ti maysa a tao a pagsungrod ken paginudoanna. Wen,
mangpasged isuna iti apuy sana pagilutoan iti tinapay. Kalpasanna,
mangaramid isuna manipud iti daytoy iti maysa a didiosen sa agrukbab
iti daytoy; mangaramid isuna iti maysa a didiosen sa agrukbab daytoy.
16 Isungrodna ti sabali a paset ti kayo, itunona iti daytoy ti karnena.
Mangan isuna ket mapnek. Aginudo ket kunaenna, “A, nabaraanak,
nakitak ti apuy.” 17 Iti nabatbati a paset ti kayo agaramid isuna iti
didiosen, ti nakitikitan nga imahena; agrukbab isuna iti daytoy sana
raemen, ken pagkararaganna daytoy a kunana, “Isalakannak, ta sika ti
diosko.” 18 Saanda nga ammo, wenno maawatan, gapu ta bulsekda ken
saanda a makakita, ken saan a makarikna dagiti pusoda. 19 Awan ti
mangpanpanunot, wenno mangam-amiris a kunaenna, “Pinuorak dagiti
dadduma a paset ti kayo; wen, nagilutoak pay iti tinapay kadagiti

beggangna. Nagitunoak iti karne kadagiti beggangna ket nanganak. Ita, rumbeng kadi nga aramidek dagiti dadduma a paset ti kayo iti maysa a banag a saan nga umno a pagdayawan? Rumbeng kadi nga agrukbabak iti maysa a kayo?" 20 Arigna a mangmangan isuna iti dapo; iyaw-awan isuna ti naallilaw a pusona. Saanna a maisalakan ti baginna, wenno maibagana la koma, "Daytoy a banag nga adda iti makannawan nga imak ket palso a dios." 21 Panunotenyo dagitoy a banbanag, Jacob ken Israel, gapu ta dakayo ket adipenko: Inaramidkayo; dakayo ket adipenko: Israel, saanka a malipatan. 22 Inikkatko, a kasla maysa a napuskol nga ulep dagiti panagrebrebeldeyo, ken kasla maysa nga ulep, dagiti basbasolyo; agsublikayo kaniak, gapu ta sinubotkayo. 23 Agkantakayo, dakayo a langlangit, gapu ta nagtignay ni Yahweh; agpukkawka, sika nga uneg ti daga; Ipigsayo ti agkanta, dakayo a banbantay, ken dakayo a kabakiran agraman ti tunggal kayo; gapu ta sinubbot ni Yahweh ni Jacob, ken ipakitananto ti dayagna idiay Israel. 24 Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Mannubbotyo, a nangbukel kadakayo manipud iti aanakan: "Siak ni Yahweh, a nangaramid iti amin a banag, ti maymaysa a nangiyukrad iti langit, ti maymaysa a nangaramid iti daga. 25 Siak a mangdadael kadagiti pagilaslasinan dagiti ulbod ken mangibabain kadagiti mammuyon; Siak a mangpakpakuneng iti masirib ken mangar-aramid a minamaag dagiti balakadda. 26 Siak, a ni Yahweh! —a mangtungtungpal kadagiti imbaga ti adipenna ken mangipatpatungpal kadagiti balakad dagiti mensaherona, a mangibagbaga iti Jerusalem, 'Isunanto ti pagnaedanda;' ken kadagiti siudad ti Juda, 'Maipasdekdanto manen, ken tarimaanekto dagiti nadadael a dissona'— 27 a mangibagbaga iti uneg ti baybay, 'Mamagaanka, ken pagmagaekto dagiti dalluyonmo'— 28 A mangibagbaga maipanggep kenni Ciro, 'Isuna ti pastorko, aramidennanto dagiti amin a dawatek'—mangipaulogto iti ibiln a maipanggep iti Jerusalem, 'Maibangon manen daytoy,' ken maipanggep iti templo, 'Maipasdek manen dagiti pundasionna.'"

45

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh iti pinulotanna, kenni Ciro, a kinibinko ti makannawan nga imana, tapno maiturayanna dagiti nasion iti sangoananna, tapno maikkatan iti igam dagiti ar-ari, ken tapno malukatan dagiti ruangan iti sangoananna, tapno silulukat latta dagiti ruangan: 2 "Umun-unaakto kenka ket patagek dagiti banbantay; burakburakekto dagiti ruangan a bronse ken tuktukkolekto dagiti landok a balunetda, 3 ken itedkonto kenka dagiti gameng ti kinasipnget ken dagiti kinabaknang a naidulin, tapno maammoam a siak a ni Yahweh, ti mangaw-awag kenka babaen iti naganmo, Siak a Dios ti Israel. 4 Para iti pagsayaatan ti adipenko a ni Jacob, ken ti Israel a pinilik, inawaganka babaen iti naganmo: inikkanka iti pakaidayawam, numan pay saannak nga ammo. 5 Siak ni Yahweh, ket awanen ti sabali pay; awanen ti Dios no di siak laeng. Ikkanka iti igam para iti gubat, numan pay saannak nga ammo; 6 tapno maammoan dagiti tattao manipud iti pagsingsingisingan ti init, ken manipud iti laud, nga awan ti dios no di siak laeng: Siak ni Yahweh, ket awanen ti sabali pay. 7 Inaramidko ti lawag ken pinarsuak ti kinasipnget; inyegko ti talna ken mangar-aramidak kadagiti didigra; Siak ni Yahweh, a mangar-aramid kadagitoy amin a banbanag. 8 Dakayo a langit, agtudokayo! Bay-an nga agtudo ti tangatang iti kinalinteg a pannakaisalakan. Sagepsepen koma daytoy ti daga, tapno agrusing koma ti pannakaisalakan, ken agtubo met ti kinalinteg. Siak, a ni Yahweh, ket

pinarsuak dagitoy a dua. 9 Asi pay ti siasinoman a makisinnupiat iti
nangaramid kenkuana! Maysa a banga kadagiti amin a banga iti daga!
Nasken kadi nga ibaga ti pila iti agdamdamili, 'Ania ti ar-aramidem?'
wenno, 'Ania ti inar-aramidmo—awan kadi imam idi inaramidmo daytoy?'
10 Asi pay ti agkuna iti maysa nga ama, 'Ania ngay daytoy nga iputotmo?'
wenno iti maysa nga ina, 'Ania ngay daytoy nga ipasngaymo?' 11 Kastoy ti
kuna ni Yahweh, a Nasantoan ti Israel, a Namarsua kenkuana: 'Maipapan
kadagiti banbanag a mapasamakto, tubngarennak kadi maipanggep
kadagiti annakko? Ibagam kadi kaniak no ania ti aramidek maipapan
kadagiti aramid dagiti imak?' 12 Inaramidko ti daga ken pinarsuak ti
tao iti rabaw daytoy. Dagiti imak ti nangiyukrad kadagiti langit, ken
imbilinko kadagiti amin a bitbituen nga agparangda. 13 Tinignayko ni Ciro
iti kinalinteg, ken papintasekto dagiti amin a pagnaanna. Bangonennanto
ti suidadko; paawidennanto dagiti tattaok a naitalaw a kas balud, ket saan
a gapu iti bayad wenno pasuksok,"' kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin.
14 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Dagiti urnong ti Egipto ken dagiti tagilako
ti Etiopia agraman dagiti Sabeos a natatayag a tattao, ket maiyegto kenka.
Kukuamto amin dagitoy. Surutendakanto, nakakawardanto nga umay.
Agruknoydanto kenka ken makipakpakaasidanto kenka a kunada, 'Awan
duadua nga adda kenka ti Dios, ken awanen ti sabali no di laeng isuna. ' "
15 Pudno a sika ti Dios a saan a makitkita, Dios ti Israel, a Mannangisalakan.
16 Maibabaindanto amin ken sangsangkamaysadanto a maipababa; dagiti
agkitkitikit kadagiti didiosen ket agbiagto iti pannakaibabain. 17 Ngem
isalakanto ni Yahweh ti Israel iti agnanayon a pannakaisalakan; saankanto
a pulos a maibabain manen. 18 Kastoy ti kuna ni Yahweh, a namarsua
kadagiti langit, ti pudno a Dios a namarsua iti daga ken nangaramid iti
daytoy, ti nangipasdek iti daytoy. Inaramidna daytoy, saan a kas maysa
a langalang, ngem inaramidna daytoy a pagnaedan: "Siak ni Yahweh, ket
awanen sabali pay. 19 Saan a nalimed ti pannakisaritak, kadagiti nalimed
a lugar; saanko nga imbaga kadagiti kaputotan ni Jacob, 'Sapulendak!' ket
awan gayam serbi iti panangsapulda kaniak. Siak ni Yahweh, a sipupudno
nga agsasao; ibagbagak dagiti nalinteg a banbanag. 20 Aguummongkayo
ket umaykayo! Aguummongkayo amin, dakayo a napagtalaw manipud
kadagiti nasion! Maagda, dagiti mangaw-awit kadagiti imahen ken dagiti
agkarkararag kadagiti didiosen a saan a makaisalakan. 21 Umasidegkayo
ket ibagayo kaniak, iparangyo dagiti pammaneknek! Agkaykaysada koma
nga agpanggep. Siasino ti nangipakita iti daytoy idi un-unana? Siasino ti
nangiwaragawag iti daytoy? Saan kadi a Siak, a ni Yahweh? Ken awanen
ti Dios malaksid kaniak, maysa a nalinteg a Dios ken Mangisalakan; awan
iti sabali no di laeng siak. 22 Agsublikayo kaniak ket maisalakankayo, amin
a pungto ti daga; ta siak ti Dios, ket awanen ti sabali a dios. 23 'Agsapataak,
ibagak ti nalinteg a pagannurotak, ken saanto a maibabawi daytoy:
Agparintumengto kaniak ti tunggal tumeng, agkarinto kaniak ti tunggal
dila. 24 Ibagbagana, "Kenni Yahweh laeng ti pannakaisalakan ken pigsa."'"
Amin dagiti makaunget kenkuana ket agbainto iti msangngoananna.
25 Kenni Yahweh, amin dagiti kaputotan ti Israel ket maibilangto a nalinteg;
agpannakkeldanto gapu iti naaramidanna.

46

1 Agrukrukbab ni Bel, agdumdumog ni Nebo; aw-awiten dagiti ayup dag-
iti didiosenda. Dagitoy a didiosen nga aw-awitenda ket padagsen kadagiti
nabannog nga ayup. 2 Agrukob ken agparintumengda a sangsangkamaysa;

saanda a maispal dagiti imahen, ken uray isuda a mismo ket maitalaw.
3 Dumngegka kaniak, balay ti Jacob, ken dakayo amin, a nabatbati iti balay
ni Jacob, nga inay-aywanak sakbay pay a naipasngaykayo, naisikug iti
aanakan: 4 Uray inton lumakaykayo, siak latta, ken uray no aguban dagiti
bubuokyo aywanankayto. Pinarsuakayo, ken ipaayko dagiti kasapulanyo,
itundakayo iti pakatalgedanyo. 5 Siasino ti pangidiliganyo kaniak? Ken
siasino ti kaas-aspingko, tapno mapagdinniligdakami? 6 Iburburais dagiti
tattao ti balitok manipud iti pagkargaan ken mangtimbangda iti pirak.
Mangtangdangda iti mammanday, ket aramidenna daytoy a didiosen;
agruknoyda ken agdayawda iti daytoy. 7 Ibaklayda daytoy; ikabilda iti
lugar a pakaisaadanna, ket nakatakder latta daytoy iti disso a nakaika-
bilanna ken saan nga umakar daytoy manipud iti ayanna. Agasugda iti
daytoy, ngem saan a makasungbat wenno makaisalakan iti siasinoman a
mariribukan. 8 Amirisenyo dagitoy a banbanag; saanyo nga iyaleng-aleng
dagitoy, dakayo a managsukir! 9 Amirisenyo dagiti immuna a banbanag,
dagiti napalabas, ta siak ti Dios, ket awan sabali pay, Siak ti Dios, ket awan
ti kas kaniak. 10 Impakpakaammok ti panungpalan manipud idi punganay,
ken imbagbagak ti saan pay a napasamak; kunak, “Mapasamakto dagiti
panggepko, ken aramidek ti tarigagayko.” 11 Awagak ti tumatayab a
tiltiliwen dagiti ayup manipud iti daya, ti tao a napilik manipud iti
adayo a daga; wen, nasaokon; ipatungpalko met daytoy; adda panggepko,
aramidek met daytoy. 12 Dumngegkayo kaniak, dakayo a nasukir a tattao,
dakayo a saan a mangar-aramid iti nalinteg. 13 Iyasidegko ti kinalintegko;
saan nga adayo daytoy, ken saan nga aguray ti panangisalakanko; ket
ipaayko ti pannakaisalakan iti Sion ken ti kinapintasko iti Israel.

47

1 Bumabaka ket agtugawka iti tapok, sika a birhen nga anak ti Babilonia;
agtugawka iti daga nga awanan iti trono, sika nga anak a babai dagiti
Caldeo. Saankan a maawagan a nalibnos ken nalapsat. 2 Alaem ti gilingan
a bato ket aggilingka iti arina; ikkatem ta dalungdongmo, ussobem ti
nagayad a kawesmo, lislisam dagita luppom, ballasiwem dagiti karayan.
3 Maiparangto ti kinalamolamom, wen, makitanto ti pannakaibabainmo:
Agibalesak ket awan iti labsak a tao. 4 Ti Mannubbottayo ket Yahweh a
Mannakabalin-amin ti naganna, ti Nasantoan a Dios ti Israel. 5 Agtugawka
a siuulimek ket mapanka iti kinasipnget, anak a babai dagiti Caldeo; ta
saankan a maawagan a Reyna dagiti pagarian. 6 Nakaungetak kadagiti
tattaok; rinugitak ti tawidko ken inyawatko ida kenka, ngem saanmo ida
a kinaasian; sinangolam iti nadagsen unay dagiti lallakay. 7 Kinunam,
“Agturayak iti agnanayon a kas naturay a reyna.” Saanmo nga impapuso
dagitoy a banbanag, wenno pinanunot no ania ti pagbanagan dagitoy.
8 Ita ngarud denggem daytoy, sika a mangay-ayat iti ragragsak ken sika
nga agtugtugaw a sitatalged, sika a mangibagbaga iti pusom, “Agbibiagak,
ket awanen ti sabali pay a kas kaniak; saanakto a pulos nga agtugaw a
kas balo, wenno saankonto a pulos a mapadasan ti mapukawan kadagiti
annak.” 9 Ngem iti apagkanito iti maysa la nga aldaw, mapasamakto
kenka dagitoy dua a banag: ti pannakapukaw kadagiti annak ken ti
pannakabalo: awanto iti makalapped iti iyuumay dagitoy kenka, uray
no ipakatmo iti panagsalamangkam, ken adu a kita iti panaganito
ken an-anib. 10 Nagtalekka iti kinadangkesmo; kinunam, “Awan iti
makakitkita kaniak;” Iyaw-awannaka ti kinasiribmo ken pannakaammom,
ngem kinunam iti pusom, “Agbibiagak, ket awanen ti sabali pay a kas

kaniak.” 11 Agdissuorto kenka ti didigra; saanmonto a mapasardeng
daytoy babaen iti panaganitom. Agdissuorto kenka ti pannakadadael;
saanmoto a maliklikan daytoy. Kellaatto nga umay kenka ti didigra a
saanmo daytoy a mapakpakadaan. 12 Ipakatmo ti panangsalamangkam
ken panaganitom nga inar-aramidmo a sipupudno sipud pay kinaub-
ingmo; bareng no agballigika, bareng no mapapanawmo ti didigra.
13 Nabannogka iti adu a panakiyumanmo; tumakder koma dagidiay a
tattao ket isalakandaka—dagiti mangad-adal kadagiti langit ken kadagiti
bitbituen, dagidiay mangiparparangarang iti baro a bulan—isalakandaka
koma iti mabalin a mapasamak kenka. 14 Kitaem, agbalidanto a kasla
garami. Uramento ida ti apuy. Saandanto a maisalakan dagiti bagbagida
manipud iti apuy. Awanto beggang a mangpapudot kadakuada ken apuy a
paginudoanda! 15 Awanto ti maganabmo kadagidiay a nagbanbannogam,
kadagidiay nagtagtagilakoam manipud kinaagtutubom; magsipanawda,
tunggal maysa iti dalanna; awanto ti siasinoman a mangisalakan kenka.

48

1 Denggenyo daytoy, balay ni Jacob, a naawagan iti nagan nga Israel, ken
nagtaud iti kaputotan ti Juda; dakayo nga agsapsapata iti nagan ni Yahweh
ken umaw-awag iti Dios ti Israel, ngem saan nga iti kinapudno wenno
iti nalinteg a wagas. 2 Ta awaganda dagiti bagida a tattao iti nasantoan
a siudad ken agtaltalek iti Dios ti Israel; Yahweh a Mannakabalin-amin
ti naganna. 3 “Naipakaammokon dagiti banbanag manipud idi; nagtaud
dagitoy iti ngiwatko, ken naipakaammok dagitoy; kalpasanna, inaramidko
a dagus dagitoy, ket napasamak dagitoy. 4 Gapu ta ammok a natangken ti
uloyo, kas katangken ti landok ti piskel ti tengngedyo ken kasla bronse ti
mugingyo, 5 isu nga impakaammokon dagitoy a banbanag kadakayo idi;
sakbay a napasamak dagitoy, impakaammokon kadakayo tapno saanyo
nga ibaga nga, 'Ti didiosek iti nangaramid kadagitoy,' wenno 'ti imahen
a kayo wenno ti imahen a landok ti nangaramid kadagitoy a banbanag.'
6 Nangngegyo ti maipanggep kadagitoy a banbanag, kitaenyo amin daytoy
a pammaneknek; ket dakayo, saanyo kadi nga aklunen a pudno dagitoy
nga imbagak? Manipud ita, mangipakitaak kadakayo iti baro a banbanag
a nailemmeng a saanyo pay a naammoan. 7 Rimsuada ita a saan
ket nga idi, ken saanyo pay a nangngeg ti maipapan kadagitoy sakbay
daytoy nga aldaw, isu a saanyo a maibaga, 'Wen, ammok ti maipapan
kadagitoy.' 8 Saanyo a pulos a nangngeg; saanyo nga ammo; saan idi
a nailawlawag dagitoy a bambanag kadagiti lapayagyo. Ta ammok a
manangallilawkayo unay, ken nasukirkayon sipud pay pannakaiyanakyo.
9 Para iti naganko, lapdakto ti ungetko, ken gapu iti dayawko ket saanko
nga ituloy ti panangdadaelko kadakayo. 10 Kitaenyo, ginugorankayo,
ngem saan a kas iti pirak; pinasin-awkayo iti hurno ti panagsagaba.
11 Para iti bukodko a pagimbagan, gapu iti bukodko a pagimbagan
nga agtignayakto; ta kasano nga ipalubosko a maibabain ti naganko?
Saankonto nga ited ti dayagko iti sabali. 12 Dumngegkayo kaniak, Jacob
ken Israel nga inayabak: Siak isuna; siak ti umuna ken siak met laeng
ti maudi. 13 Wen, ti imak ti nangisaad iti pundasion ti daga, ken ti
makannawan nga imak ti nangiyaplag kadagiti langit; no awagak ida,
sangsangkamaysada a tumakder. 14 Aguummongkayo, dakayo amin,
ket dumngegkayo; Siasino kadakayo ti nangiwaragawag kadagitoy a
babanag? Aramidento ti katulongan ni Yahweh ti gandatna iti Babilonia.
Aramidennanto ti pagayatan ni Yahweh maibusor kadagiti Caldeo. 15 Siak,

nasaokon, wen, pinaayabakon isuna, inyegkon isuna, ket agballiginto.
16 Umasidegkayo kaniak, dumngegkayo iti daytoy; manipud idi punganay
saanak a nagsao iti nalimed; no mapasamak daytoy, addaak sadiay; ket
ita imbaonnak ni Apo a Yahweh, ken ti Espirituna.” 17 Kastoy ti kuna ni
Yahweh, a Mannubbotyo, a Nasantoan a Dios ti Israel, “Siak ni Yahweh a
Diosyo, a mangisursuro kadakayo no kasano ti agballigi, a mangidaldalan
kadakayo iti rumbeng a dalan a papananyo. 18 No tinungpalyo laeng
koma dagiti bilbilinko! Ket nagayus koma a kasla karayan ti kapia ken
panagrang-ayyo, ken ti pannakaisalakanyo ket kasla kadagiti dalluyon ti
baybay. 19 Nagbalin koma a kas kaadu ti darat dagiti kaputotanyo, ken
dagiti annak kadagiti aanakanyo ket kas kaadu dagiti binukel ti darat;
saan koma a napukaw ti naganda iti sangoanak. 20 Rummuarkayo iti
Babilonia! Panawanyo dagiti Caldeo! Ipukkawyo nga iwaragawag daytoy!
Ipakaammoyo daytoy, padanunenyo daytoy agingga kadagiti pungto ti
daga! Ibagayo, 'Inispal ni Yahweh ni Jacob nga adipenna.' 21 Saanda
a nawaw idi inturongna ida kadagiti disierto; pinagayusna ti danum
manipud iti bato para kadakuada; binittakna ti bato ket pimsuak ti danum.
22 Awan iti talna para kadagiti nadangkes—kuna ni Yahweh.”

49

1 Dumngegkayo kaniak, dakayo nga isla! Ket ipangagyo, dakayo a tattao
nga adda iti adayo. Inawagannak ni Yahweh sipud pannakaiyanakko
babaen iti naganko, idi impasngaynak ti inak ditoy lubong. 2 Inaramidna
a kasla natadem a kampilan ti ngiwatko; inlemmengnak iti anniniwan
ti imana; inaramidnak a maysa a napasileng a pana; inlemmengnak iti
tagubanna. 3 Kinunana kaniak, “Sika ti adipenko, Israel, a pangipakitaak
iti dayagko.” 4 Uray no impagarupko nga awan serbi ti inaramidko,
a nagbannogak iti awan kaes-eskanna, Uray no kasta, ti hustisiak ket
adda kenni Yahweh, ken ti gunggonak ket adda iti Diosko. 5 Ket ita
nagsaon ni Yahweh, isuna a nangsukog kaniak sipud pannakaiyanakko
nga agbalin nga adipenna, tapno maisubli manen kenkuana ni Jacob, ken
tapno maisubli ti Israel kenkuana. Napadayawanak iti imatang ni Yahweh,
ket ti Diosko ti nagbalin a pigsak. 6 Kunana a, “Bassit unay a banag para
kenka ti agbalin nga adipenko a mangipasdek manen kadagiti tribu ni
Jacob, ken mangisubli kadagiti nakalasat iti Israel. Pagbalinenkanto a
silaw kadagiti Hentil, tapno agbalinka a mangisalakanko agingga kadagiti
pungto ti daga.” 7 Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Mannubbot ti Israel, a
Nasantoan, iti daydiay naumsi ti biagna a kinagura dagiti nasion, ken
adipen dagiti agtuturay, “Makitadakanto dagiti ari ket tumakderda, ken
makitadakanto dagiti prinsipe ket agtameddanto gapu kenni Yahweh a
napudno, ken Nasantoan ti Israel, a nangpili kenka.” 8 Kastoy ti kuna ni
Yahweh, “Inton dumteng ti kanito nga ingkeddengko a pangipakitaak iti
kinasayaatko kenka, sungbatankayto, ken iti aldaw ti pannakaisalakan,
tulongankanto; salaknibankanto, ken itedkanto a kas tulag kadagiti
tattao, a mangbangon manen iti daga, tapno ited manen ti langalang
a tawid. 9 Ibagamto kadagiti balud, 'Rummuarkayo;' kadagiti adda iti
nasipnget a pagbaludan, 'Agparangkayo.' Agarabdanto iti igid dagiti dalan,
ken kadagiti amin a tapaw ti langalang a turod ti pakaipasturandanto.
10 Saandanto a mabisin wenno mawaw; wenno mapudotan iti init, ta
idalanto ida ti mangngaasi kadakuada; iturongnanto ida kadagiti ubbog
ti danum. 11 Ket pagbalinekto a kalsada dagiti amin a bantayko, ken
pagbalinekto a patad dagiti kalsadak.” 12 Kitaem, aggapunto dagitoy

iti adayo, adda naggapu iti amianan ken iti laud; ken naggapu dagiti
dadduma iti daga ti Sinim. 13 Agkantakayo, O langlangit, ken agrag-oka, O
daga, agkantakayo, dakayo a banbantay! Ta liwliwaen ni Yahweh dagiti
tattaona, ket kaasiannanto dagiti agsagsagaba. 14 Ngem kinuna ti Sion,
“Binaybay-annak ni Yahweh, ken linipatnak ti Apo.” 15 “Malipatan kadi
ti babai ti maladagana, a paspasusoenna iti barukongna, isu a saanna
a kaasian ti impasngayna nga anakna? Wen, mabalin a malipatanda,
ngem saankayonto a malipatan. 16 Kitaem, inkitikitko ti naganyo kadagiti
dakulapko; adda a kanayon iti sangoanak dagiti padermo. 17 Agdardaras
nga agsubli dagiti annakmo, kabayatan nga umad-adayo dagiti nangdadael
kenka. 18 Kumitaka iti aglawlawmo ket makitam, aguummongda amin
nga um-umay kenka. Iti isapatak—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—
nga usaremto dagitoy a kasla alahas; isuotmonto dagitoy, a kas iti
maysa a nobia. 19 Uray no naglangalang ken nabaybay-anka, maysa a
nadadael a daga, ita agbalinka a bassit unay para kadagiti agnanaed, ket
maidayonto dagiti nangdadael kenka. 20 Kunaento kenka dagiti ubbing
a maiyanak iti tiempo ti pannakaulilak 'Nailet unay daytoy a lugar para
kadakami, iyaramidannakami iti siled tapno makapagnaedkami ditoy.'
21 Ket damagemto iti bagim, “Siasino ti nangipasngay kadagitoy nga ubbing
para kaniak? Naulilaak iti annak ken saanakon a makaanak, naipanaw kas
balud ken naisina. Siasino ti nangpadakkel kadagitoy nga ubbing? Kitaem,
nabatiak nga agmaymaysa; sadino ti naggapuan dagitoy?'” 22 Kastoy ti
kuna ni Yahweh nga Apo, “Kitaem, Ingatokto ti imak kadagiti nasion;
ingatokto ti banderak a pagilasinan dagiti tattao. Ubbaendanto nga
iyeg dagiti annakmo a lallaki ken sallabayendanto dagiti annakmo a
babbai. 23 Dagitinto ari ti pannakaamam, ken dagitinto reynada ti
mangaywan kenka; agkurnodanto kenka a nakadekket ti rupada iti daga
ket dilpatandanto ti tapok kadagiti sakam; ket maammoamto a siak ni
Yahweh; dagiti a makauray kaniak ket saanto a maibabain.” 24 Maala kadi
dagiti nasamsam manipud kadagiti mannakigubat, wenno maispal kadi
dagiti balud manipud iti nauyong nga agturay? 25 Ngem kastoy ti kuna ni
Yahweh, “Wen, maitalawto dagiti balud manipud kadagiti mannakigubat
ken maisublinto dagiti sinamsam gapu ta karangetkonto ti kabusormo ken
isalakanko dagiti annakmo. 26 Ket ipakankonto kadagiti mangparparigat
kenka ti bukodda a lasag; ken mabartekdanto iti bukodda a dara, a kasla
la daytoy ket arak; ket maammoanto ti amin a sangkataoan a siak, a ni
Yahweh, ti Mangisalakanmo ken ti Mannubbotmo, ti Mannakabalin a Dios
ni Jacob.”

50

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh, “Sadino ti ayan ti kasuratan ti panagsina
a mangipakita nga insinak ti inayo? Ken siasino kadagiti nakautangak ti
nangilakoak kadakayo? Kitaenyo, nailakokayo gapu kadagiti basbasolyo,
ken gapu iti kinasukiryo, napatalaw ti inayo. 2 Apay nga awan tao idi
immayak dita? Apay nga awan simmungbat idi immawagak? Ababa
kadi unay ti imak a mangsubbot kenka? Awan kadi iti pannakabalinko
a mangispal kadakayo? Kitaenyo, babaen iti panagsaok, matianan ti
baybay; pagbalinek a disierto dagiti karayan; matay ken mabuyok dagiti
lames kadagitoy gapu iti kinaawan ti danum. 3 Kawesak iti kinasipnget
ti tangatang; kalubak daytoy iti nakersang a lupot.” 4 Inikkannak ni
Yahweh nga Apo iti dila a kas maysa kadagiti nasuroan, tapno agsaoak
iti makaited pigsa kadagiti nabannog; ririingennak iti binigat; ririingenna

dagiti lapayagko a dumngeg a kas kadagiti nasurroan. 5 Ti Apo a
Yahweh ti nanglukat kadagiti lapayagko, ken saanak a nagsukir, saanak
a timmalikud. 6 Intayak ti bukotko kadagiti mangsapsaplit kaniak, ken
dagiti pingpingko kadagiti mangparut kadagiti barbasko; saanko nga
inlinged ti rupak manipud iti pannakaibabain ken pannakatuptupra. 7 Ta
tulongannakto ni Yahweh nga Apo; saanak ngarud a naibabain, pinag-
balinko a kasla bato ti rupak, ta ammok a saanakto a maibabain. 8 Adda
iti asideg ti mangipaduyakyak nga awan basolko. Siasino ti sumupiat
kaniak? Tumakdertayo ket agsasangotayo. Siasino ti mangakusar kaniak?
Umasideg koma ngarud kaniak. 9 Kitaenyo, tulongannakto ni Yahweh nga
Apo. Siasino ti mangibaga a nagbasolak? Kitaenyo, rumukopdanto amin a
kasla lupot; kanento ida ti buot. 10 Siasino kadakayo ti agbutbuteng kenni
Yahweh? Siasino ti agtultulnog iti timek ti adipenna? Siasino ti magmagna
iti kasipngetan nga awan ti silawna? Rumbeng nga agtalek isuna iti nagan
ni Yahweh ken agtalek iti Diosna. 11 Kitaenyo, dakayo amin a agpasged
iti apuy, a kanayon nga adda awitna a pagsilawan: magnakayo iti lawag
dagiti apuyyo ken kadagiti gil-ayab ti pinasgedanyo. Daytoy ti naawatyo
kaniak; agiddakayonto iti disso iti ut-ot.

51

1 Dumngegkayo kaniak, dakayo a mangitultuloy iti kinalinteg, dakayo a
mangbirbirok kenni Yahweh: Kitaenyo ti dakkel a bato a nangtippinganda
kadakayo ken ti abut a nangkalianda kadakayo. 2 Kitaenyo ni Abraham
nga amayo, ken ni Sara a nangipasngay kadakayo; ta agmaymaysa isuna
idi inayabak. Binendisionak ken pinaaduk isuna. 3 Wen, liwliwaento
ni Yahweh ti Sion, liwliwaennanto dagiti amin a langalang a lugar iti
daytoy; inaramidna a kasla Eden ti let-ang daytoy ken kasla minuyongan
ni Yahweh dagiti patad a disiertona iti igid ti tanap ti Karayan Jordan;
rag-o ken ragsak ti masarakanto iti daytoy, panagyaman ken timek ti
kankanta. 4 Ipangagdak koma, tattaok; ken dumngegkayo kaniak, tattaok!
Ta mangipaulogakto iti bilin, ket pagbalinekto a silaw ti hustisiak kadagiti
nasion. 5 Asideg ti kinalintegko; rummuarto ti panangisalakanko, ken
ukomento ti takkiagko dagiti nasion; agurayto kaniak dagiti isla; ta
sigagagardanto nga aguray iti takkiagko. 6 Tumangadkayo iti tangatang,
ken kitaenyo ti daga ditoy baba, ta agpukawto a kasla asuk dagiti langit,
marunotto a kasla lupot ti daga, ken matayto a kasla kadagiti ngilaw
dagiti agnanaed iti daytoy. Ngem agtultuloyto ti panangisalakanko iti ag-
nanayon, ken saanto a pulos a sumardeng ti panagtrabaho ti kinalintegko.
7 Dumngegkayo kaniak, dakayo a makaammo iti nalinteg, dakayo a tattao
nga adda iti pusona ti lintegko: Saanyo a pagbutngan ti panangumsi dagiti
tattao, wenno maupay ti pusoyo gapu kadagiti panangirurumenda. 8 Ta
maiyarigdanto iti lupot a kanen ti buot; ken maiyarigdanto iti lalat a kanen
ti igges; ngem iti amin a henerasion, agnanayonto ti kinalintegko ken ti
panangisalakanko. 9 Agriingka, agriingka, takkiag ni Yahweh, ikawesmo ti
kinabileg. Agriingka a kas idi un-unana nga al-aldaw, dagiti nagkauna
a henerasion. Saan kadi a sika ti nangrumek iti narungsot nga ayup
ti baybay, sika a nangduyok iti dragon? 10 Saan kadi a pinaattianam
ti baybay, ti dandanum iti kaadaleman, ket inaramidmo a dalan dagiti
kaadaleman ti baybay tapno lumasat dagiti nasubbot? 11 Dagiti sinubbot
ni Yahweh ket agsublinto ken umay iti Sion nga agsasangit a sirarag-o
ken addaan iti agnanayon a ragsak kadagiti uloda; ringbawanto ida ti
kinaragsak ken rag-o, pumanawto ti liday ken ladingit. 12 Siak, Siak, ti

mangliwliwa kadakayo. Apay a kabutengyo dagiti tattao, a matayto, dagiti annak ti tao, a naaraamid a kas iti ruot? 13 Apay a linipatyo ni Yahweh a Namarsua kadakayo, a nagiyukrad kadagiti langlangit, ken nangisaad kadagiti pundasion ti daga? Agtultuloy ti inaldaw a panagbutengyo gapu iti kinarungsot ti mangparparigat no kasta nga ikeddengna ti mangdadael. Sadino ti ayan ti kinarungsot ti mangparparigat? 14 Dardarasento ni Yahweh a wayawayaan ti napagkubbo; saanto isuna a matay ken mapan iti abut ken saanto nga agkurang ti tinapayna. 15 Ta siak ni Yahweh a Diosyo, a mangkibkibur iti baybay, tapno agdaranudor dagiti dalluyonna—ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganna. 16 Inkabilko dagiti sasaok iti ngiwatmo, ket linengdanka iti anniniwan ti imak, tapno maimulak dagiti langlangit, maisaadko dagiti pundasion ti daga ken kunaek iti Sion, “Dakayo dagiti tattaok.” 17 Agriingka, agriingka, tumakderka, Jerusalem, sika nga imminum iti malukong ti pungtot ni Yahweh manipud iti imana; ininummo ti malukong, ti malukong ti makapadiwerdiwer, ket inibusmo daytoy. 18 Awan ti uray maysa kadagiti amin nga annakna nga impasngayna ti mangtarabay kenkuana; awan ti uray maysa kadagiti amin nga annak a pinadakkelna ti mangkibin kenkuana. 19 Napasamak kenka dagitoy a dua a riribuk—siasinonto ti makipagladingit kenka? —panagbalin a langalang ken pannakadadael, nakaro a panagbisin ken ti kampilan. Siasinonto ti mangliwliwa kenka. 20 Natalimudaw dagiti annakmo; napasagda iti tunggal suli ti dalan a kasla ugsa a nasiloan; napnoanda iti pungtot ni Yahweh, iti panangtubngar ti Diosmo. 21 Ngem ita denggem daytoy, sika a naparigat ken nabartek, ngem saan a nabartek iti arak. 22 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apom, a Diosmo, a mangikankanawa kadakagiti tattaona, “Kitaem, innalakon ti kopa a makapadiwerdiwer manipud iti imam—ti kopa ti pungtotko—tapno saanmonto manen nga inumen daytoy. 23 Ikabilkonto kadagiti ima dagiti mangparigat kenka, dagiti nangibaga kenka, 'Agiddaka, tapno makapagnakami ti rabawmo'; pinagbalinmo a kasla daga ken kalsada a pagnaanda ti bukotmo.”

52

1 Agriingka, agriingka, pumigsaka, Sion, ikawesmo dagiti napipintas a pagan-anaymo, Jerusalem, nasantoan a siudad; ta saanton a pulos a makastrek kenka dagiti saan a nakugit wenno narugit. 2 Pagpagem ti tapok iti bagim, tumakder ken agtugawka, Jerusalem; ikkatem ti kawar iti tengngedmo, naibalud a babbai nga annak ti Sion. 3 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, “Nailakokayo nga awan bayadna, ket masubbotkayonto nga awan iti mausar a kuarta.” 4 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, “Idi un-unana, simmalog dagiti tattaok iti Egipto tapno agnaed sadiay iti apagbiit; iti saan a nagbayag ket pinarigat ida ti Assiria. 5 Ita, ania ti adda kaniak ditoy—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—kitkitaek dagiti tattaok a naiyadayo para iti awan? Aganug-ogto dagiti mangituray kadakuada—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ket agmalmalem nga awan sarday a malalais ti naganko. 6 Ngarud maamoanto dagiti tattaok ti naganko; maammoandanto iti dayta nga aldaw a siak ti nangibaga iti daytoy. Wen, siak!” 7 Anian a nagpintas iti tapaw dagiti banbantay dagiti saka ti mensahero a mangidandanon kadagiti naimbag a damag, a mangiwarwaragawag iti kappia, a mangiyeg kadagiti naimbag a damdamag, a mangiwaragawag iti pannakaisalakan, a mangibaga iti Sion, “Agturturay ti Diosyo!” 8 Dumngegkayo, ipukpukkaw dagiti agbanbantay kadakayo ti timekda, sangksangkamaysada nga agpukpukkaw gapu iti rag-o, ta

makitadanto, kadagiti tunggal matada, ti panagsubli ni Yahweh idiay Sion. 9 Agrag-okayo, agkanta a sangsangkamaysa, dakayo a nadadael iti Jerusalem; ta liniwliwa ni Yahweh dagiti tattaona; sinubbotna ti Jerusalem. 10 Insagana ni Yahweh ti nasantoan a takkiagna iti imatang dagiti amin a nasion; makitanto ti entero a daga ti panangisalakan ti Diostayo. 11 Pumanawkayo, pumanawkayo, rummuarkayo manipud sadiay; saanyo a sagiden ti narugit; pumanawkayo iti tengnga daytoy; dalusanyo dagiti bagbagiyo, dakayo a mangaw-awit kadagiti alikamen ni Yahweh. 12 Ta saankayonto nga agap-apura a rummuar wenno pumanaw nga agdandanag; ta umun-unanto ni Yahweh ngem kadakayo; ken Dios ti Israel ti mangbantayto iti malikudanyo. 13 Kitaenyo, agtignayto a sisisirib ti adipenko ket agballiginto; maingatonto ken maital-o isuna; maitan-okto unay isuna. 14 Kas iti panagagamak ti adu kadakayo— nadadael iti kasta unay ti langana nga uray la kasla saanen a tao, isu a ti langana ket saan a mailasin a tao— 15 isu a kellaatennanto dagiti adu a nasion; agulimekto dagiti ari gapu kenkuana. Ti saan a naibaga kadakuada, makitadanto, ken ti saanda a nangngeg, maawatandanto.

53

1 Siasino ti mamati iti nangngeganmi? Ken siasino ti nakaiparangan ti takiag ni Yahweh? 2 Ta dimmakkel isuna iti sangoanan ni Yahweh a kas iti maysa a naganus a kayo, ken kas iti mula a rimmusing manipud iti natikag a daga; awan ti nasayaat a buya wenno raniagna; idi nakitami isuna, awan ti pintasna a mangawis kadakami. 3 Inuyaw ken linaksid isuna dagiti tattao; maysa a tao iti ladladingit, ken makaammo iti panagsagaba. Kas iti maysa a tao a saan a kayat a kitaen dagiti tattao, nauyaw isuna; ken imbilangtayo nga awan iti serserbina. 4 Ngem pudno a binaklayna dagiti an-annayentayo ken inawitna dagiti ladingittayo; nupay kasta impagaruptayo a dusdusaen isuna ti Dios, sapsaplitan ti Dios, ken naparigat. 5 Ngem nasugat isuna gapu kadagiti kinasukir nga aramidtayo; naparparigat gapu kadagiti basbasoltayo. Sinagabana ti pannusa tapno maaddaantayo iti kapia, ken babaen kadagiti sugatna napaimbagtayo. 6 Maiyarigtayo amin iti karnero a naiyaw-awan; nagturongtayo kadagiti bukodtayo a dalan, ken impabaklay ni Yahweh kenkuana ti pannusa a maipatay koma kadatayo. 7 Naidaddanes isuna; ngem iti panagpakumbabana ket saanna nga inlukat ti ngiwatna; a kas iti urbon a karnero a naiturong iti pakapartianna, ken kas iti karnero a naulimek iti sangoanan ti mangpukpukis kenkuana, isu a saanna nga inlukat ti ngiwatna. 8 Babaen iti pannakatiliw ken pannakaukom naikeddeng isuna a madusa; siasinonto iti dayta a henerasion ti makaamiris iti maipapan kenkuana? Ngem naisina isuna manipud iti daga dagiti sibibiag; gapu kadagiti basbasol dagiti tattaok ket naipabaklay kenkuana ti pannusa. 9 Pinanggepda nga itanem isuna iti denna ti tanem dagiti dakes a tao, ken iti abay ti tanem ti baknang a tao, idinto nga awan ti nagbasolanna wenno aniaman nga inuulbod iti ngiwatna. 10 Nupay kasta, inkeddeng ni Yahweh ti pannakaparigat ken panagsagabana; ken no idatonna ti biagna a kas daton para iti basol, makitananto dagiti kaputotanna, taginayonenna dagiti al-aldawna, ken matungpalto ti panggep ni Yahweh babaen kenkuana. 11 Kalpasan iti panagsagabana, makitananto ken mapnekto isuna iti pannakaammo mapaipanggep iti inaramidna. Palintegento ti nalinteg nga adipenko ti adu a tattao; baklayennanto dagiti basbasolda. 12 Ngarud, itedkonto kenkuana ti bingayna iti sangkataoan, ken ibonongna iti kaaduan ti nasamsam, gapu

ta indatonna ti biagna, ken naibilang kadagiti managlabsing. Binaklayna ti basol dagiti tattao ken nangibabaet para kadagiti managsukir.

54

1 Agkantaka, sika a lupes a babai; sika a saan a nagpasngay; agkantaka a sirarag-o ken agsangitka iti napigsa, sika a saan pay pulos a nagpasikal. Ta dagiti annak ti nabaybay-an a babai ket ad-adunto ngem kadagiti annak ti naasawaan a babai," kuna ni Yahweh. 2 Palawaem ti toldam ken iyukradmo dagiti kurtina ti toldam; paatidogem dagiti talim ken palagdaem dagiti pasokmo. 3 Ta maiyukradkanto iti makanawan ken iti makanigid, ken parmekento dagiti kaputotam dagiti nasion ken agnaeddanto manen kadagiti langalang a siudad. 4 Saanka nga agbuteng ta saankanton a mabainan, wenno maupay ta saankanto a maibabain; malipatamto ti pannakaibabain ti kinaagtutubom ken ti pannakaibabain ti pannakabaybay-am. 5 Ta ti Nangparsua kenka ket isu ti asawam; ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganna. Ti Nasantoan ti Israel ket isu ti Mannubotmo; maawagan isuna a Dios ti sangalubongan. 6 Ta inayabannaka manen ni Yahweh kas asawa a nabaybay-an ken agladladingit iti espiritu, kas iti babai nga ubing a nakiasawa ken nailaksid, kuna ti Diosmo. 7 "Binaybay-anka iti apagbiit a tiempo, ngem babaen iti dakkel nga asi alaenkanto. 8 Iti nakaro a pungtotko inlingedko ti rupak kenka iti apagkanito; ngem babaen iti agnanayon a kinapudnok iti tulagko kaasiankanto-kuna ni Yahweh, a mangisalakan mo. 9 Ta daytoy ket kas kadagiti dandanum ni Noe kaniak: kas iti panangisapatak a saanen a layusen ti dandanum ni Noe ti daga, kasta met ti panangisapatak a saankanton nga ungtan wenno tubngaren. 10 Ta uray no matuang dagiti bantay ken magungon dagiti turod, ngem saanto a maisina kenka ti kinapudno ti tulagko, wenno saanto a magungon ti tulagko a pannakikappia- kuna ni Yahweh, a naasi kenka. 11 Sika a nagsagaba, a kasla pinarparigat iti bagyo ken saan a naliwliwa, kitaem, bangonekto manen ti siudadmo babaen kadagiti agkakapateg a batbato, ken ikabilkonto dagiti pundasionmo babaen iti bato a sapiro. 12 Aramidekto dagiti torrem babaen iti bato a rubi ken rumimrimat a batbato dagiti ruangam, ken napipintas a batbato dagiti akinruar a padermo. 13 Ket suruanto ni Yahweh dagiti amin nga annakmo; ket dakkelto ti talna dagiti annakmo. 14 Bangonenkanto manen iti kinalinteg. Saanmonto a pulos a mapadas ti pannakaidaddanes, ta saankanton a mabuteng, ken awanto iti nakabutbuteng nga umasideg kenka. 15 Kitaem, no adda ti mangpataud iti riribuk, saanto daytoy a nagtaud kaniak; siasinoman a mangpataud iti riribuk kenka ket maparmekto. 16 Kitaem, pinarsuak ti mammanday, a mangpasged kadagiti beggang ket agpanday kadagiti armas a kas trabahona, ken pinarsuak ti manangdadael tapno mangdadael. 17 Awan ti naaramid nga armas nga agballigi a maibusor kenka; ket kedngamto iti pannakadusa ti siasinoman a mangakusar kenka. Daytoy ti tawid dagiti adipen ni Yahweh, ken ti pannangikalintegak kadakuada —kastoy ti pakaammo ni Yahweh."

55

1 "Umaykayo, dakayo amin a mawaw, umaykayo iti danum! Ken, dakayo nga awan kuartana umaykayo, gumatangkayo ken mangankayo! Umaykayo, gumatangkayo iti arak ken gatas uray awan kuarta ken awan iti pagbayadyo. 2 Apay a mangtimbankayo iti pirak para iti saan a

tinapay? Ken agtrabahokayo para iti saan a makapnek? Dumngegkayo
a nasayaat kaniak ket mapnekayo, a kasla mangankayo iti kaimasan a
taraon. 3 Dumngegkayo ket umaykayo kaniak! Dumngegkayo, tapno
agbiagkayo! Pudno a makitulagak kadakayo iti agnanayon a tulag, iti
napudno a tulag a naited kenni David. 4 Kitaenyo, insaadko isuna a
kas saksi kadagiti nasion, a kas pangulo ken mangidadaulo kadagiti
tattao. 5 Kitaenyo, umawagkayonto iti nasion a saanyo nga am-ammo;
ken agtarayto nga agturong kadakayo ti nasion a saan a makaam-ammo
kadakayo gapu kenni Yahweh a Diosyo, a Nasantoan ti Israel, a nangpa-
dayaw kadakayo." 6 Birokenyo ni Yahweh kabayatan a mabirukan pay
laeng isuna; umawagkayo kenkuana bayat nga asideg isuna. 7 Panawan
koma ti nadangkes ti dalanna, ken ti managbasol a tao ti panunotna.
Agsubli koma isuna kenni Yahweh, ket kaasiannanto isuna, ken iti
Diostayo, a mangpakawanto kenkuana. 8 "Ta ti panunotko ket saan a
kas iti panunotmo, kasta met a dagiti wagasmo ket saanko a wagas—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh— 9 ta no kasano a nangatngato dagiti
langit ngem ti daga, kasta met a nangatngato dagiti wagasko ngem dagiti
wagasmo, ken dagiti kapanunotak ngem dagiti kapanunotam. 10 Ta no
kasano nga agtinnag ti tudo ken niebe manipud langit ket saan nga
agsubli sadiay no di ket sibuganda ti daga ket pagtuboenda ti bukel
a lumangto ket mangipaay iti bukel kadagiti agmulmula ken tinapay
kadagiti mangmangan, 11 kastanto met ti sao a rummuar iti ngiwatko:
saan daytoy nga agsubli kaniak nga awan serserbina, ngem tungpalen
daytoy ti tarigagayko, ken agballiginto daytoy iti nangibaonak. 12 Ta
rummuarkayonto nga addaan rag-o ken maiturongkayonto a sitatalna;
agpukkawto a sirarag-o dagiti bantay ken dagiti turod iti sangoananyo,
ken agpalakpakto dagiti ima dagiti amin a kayo iti tay-ak. 13 Imbes a dagiti
sisiitan, agtubonto dagiti kayo; ken imbes a dagiti kalkalunay, agtubonto
dagiti kayo nga arrayan, ket maipaayto daytoy kenni Yahweh, para iti
naganna, a kas agnanayon a pagilasinan a saanto a mapukaw."

56

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Ammoenyo ti nasayaat, aramidenyo ti
nalinteg; ta asidegen ti panangisalakanko, ken maipakaammonto ti kinal-
integko. 2 Nagasat ti tao a mangar-aramid iti daytoy, ken ti siasinoman
a mangsalsalimetmet iti daytoy. Ngilngilinenna ti Aldaw a Panaginana,
saanna daytoy a tulawan, ken likliklikanna nga agaramid iti kinadakes."
3 Saan koma nga ibaga ti gangannaet a nagbalin nga adipen ni Yahweh nga,
"Ilaksidnakto ni Yahweh manipud kadagti tattaona." Masapul a saan nga
ibaga ti eunoko a, "Kitaenyo, maysaak a nagango a kayo." 4 Ta kastoy ti
kuna ni Yahweh, "Kadagiti eunoko nga agngilngilin iti Aldaw ti Panaginana
ken mangpilpili iti makaay-ayo kaniak, ken mangsalimetmet iti tulagko—
5 Para kadakuada, ikabilkonto iti uneg ti balayko ken iti uneg dagiti
paderko ti maysa a pakalaglagipan a nasaysayaat ngem iti addaan kadagiti
annak a lallaki ken babbai; ikkakto ida iti agnanayon a pakalaglagipan a
saanto a mapukaw." 6 Kasta met dagiti gangannaet a makipagmaymaysa
kenni Yahweh, tapno agserbi kenkuana, ken dagiti mangipatpateg iti
nagan ni Yahweh, a mangidayaw kenkuana, amin nga agngilngilin iti
Aldaw ti Panagina ken dagiti mangliklik a mangtulaw iti daytoy, ken dagiti
mangsalsalimetmet iti tulagko, 7 "Ipankonto ida iti nasantoan a bantayko
ken pagrag-oekto ida iti balayko a pagkararagan; maawatto dagiti datonda
a maipuor ken dagiti sakripisioda iti altarko. Ta maawaganto ti balayko iti

balay ti kararag nga agpaay kadagiti amin a nasion, 8 kastoy ti pakaammo
ni Yahweh nga Apo, a mangum-ummong kadagiti napapanaw iti Israel—
Ummongekto pay dagiti dadduma a mainayon kadakuada.” 9 Dakayo amin
a narungsot nga ayup iti tay-ak, umaykayo a mangalun-on, dakayo amin a
narungsot nga ayup iti kabakiran! 10 Bulsek amin a taga-bantayda; saanda
a makaawat; kasda la aso nga awan am-ammona; saanda a makataul:
agtagtagainep, agid-idda, pagaayatna ti maturog. 11 Narawet dagiti aso;
saanda pulos a mapnek; kasda la agpaspastor nga awanan pannakaawat;
nagturongda amin iti bukodda a dalan, ag-aguman ti tunggal maysa dagiti
awan serserbina. 12 “Umayka” kunada, “Aginumtayo iti arak ken naingel
a mainum; kastoyto manen inton bigat, maysa nga aldaw nga awan
pakaiyaspinganna.”

57

1 Mapukaw ti nalinteg, ngem awan ti mangikaskaso iti daytoy, ken
naipanaw met dagiti tattao ti tulag iti kinapudno, ngem awan ti makaawat
a naipanaw dagiti nalinteg manipud iti dakes. 2 Sumrek isuna iti talna;
aginanada kadagiti pagiddaanda, dagiti magna iti kinalintegda. 3 Ngem
umasidegkayo, dakayo nga annak dagiti manggagamud, annak dagiti
mannakikamalala ken ti babai a balangkantis. 4 Siasino ti lalaisenyo a
siraragsak? Siasino ti pangingangangaanyo iti ngiwat ken guyguyabanyo?
Saan kadi nga annakdakayo ti panaglabsing, annak ti panangallilaw?
5 Pappapudutennyo dagiti bagiyo iti pannakikakaidda iti sirok dagiti
lugo, iti sirok ti tunggal nalangto a kayo, dakayo a mangpappapatay
kadagiti annakyo iti namaga a karayan, iti sirok dagiti rengngat ti
bato. 6 Kadagiti nalamuyot a banbanag iti igid ti karayan ket dagiti
banbanag a naited kadakayo. Dagitoy dagiti banbanag a daydayawenyo.
Manggibukbukbokkayo iti daton a mainum kadagitoy ken mangitagtag-
aykayo iti datonyo a bukel. Kadagitoy a banbanag kadi ti pakaragsakak?
7 Insaganam ti pagiddaam iti tapaw ti nangato a bantay; simmang-atka
pay sadiay tapno mangidaton kadagiti sagut. 8 Iti likudan ti ruangan ken
ad-adigi nangikabilka kadagiti pagilasinan; tinallikudannak, naglabuska
ket kimmalay-atka; pinalawam ti pagiddaam. Nakitulagka kadakuada;
impategmo dagiti pagiddaanda; nakitam dagiti mabagbagida. 9 Napanka
iti ari nga addaan iti lana; pinaadom dagiti bangbanglo. Imbaonmo dagiti
babaonem iti adayo; bimmabaka iti lubong dagiti natay. 10 Nabannogka
iti adayo a panagdaliasatmo, ngem pulos a saanmo a kinuna, “Awan
namnamana.” Nakasarakka iti biag kadagiti imam; ngarud saanka a
kimmapoy. 11 “Siasino ti pagdandanagam? Siasino ti pagbutbutngam
iti kasta unay a namagtignay kenka iti inaallilaw, iti kasta unay ket
saannakon a malagip wenno mapanunot? Gapu ta naulimekak iti
nabayag, saankan nga agbutbuteng kaniak. 12 Ipakaammok dagiti amin
a nalinteg nga aramidmo ken ibagak dagiti amin nga inaramidmo,
ngem saandakanto a matulungan. 13 Inton umasugka, ispalennaka koma
ngarud dagiti inurnongmo a didiosen. Ngem ketdi ipanaw ida amin
ti angin, ipanaw ida amin ti maysa nga anges. Ngem ti agkamang
kaniak ket tawidennanto ti daga ken tagikuaenanto ti nasantoan a
bantayko. 14 Ibagananto, 'Mangaramid, mangaramid! Dalusanyo ti dalan!
Ikkatenyo dagiti amin a pakaitibkulan dagiti tattaok!'" 15 Ta kastoy ti
kuna ti nangato ken Natan-ok, a sibibiag iti agnanayon, a nasantoan
ti naganna, "Agnanaedak iti nangato ken nasantoan a lugar, kasta met
kenkuana a napakumbaba ken mangak-aklon nga adda basolna, tapno

isublik ti espiritu dagiti napakumbaba, ken tapno papigsaek ti puso dagiti agbabbabawi. 16 Ta saanakto a mang-usig iti agnanayon, wenno agunget iti agnanayon, ta kumapoy ti espiritu ti tao iti sangoanak, dagiti biag a pinarsuak. 17 Gapu iti basol iti kinaranggasna, nagungetak, ket dinusak isuna; inlingedko ti rupak ken nagungetak, ngem nagsubli isuna iti dalan ti pusona. 18 Nakitak dagiti wagasna, ngem paimbagekto isuna. Idalanko isuna, liwliwaek ken patibkerek dagiti agladladingit gapu kenkuana, 19 ken parsuaek ti bunga dagiti bibig. Kappia, kappia kadagiti adda iti adayo ken kadagiti asideg—kuna ni Yahweh—Paimbagekto ida. 20 Ngem maiyarig dagiti nadangkes iti nadawel a baybay, a saan a mabalin nga aginana, ken mangipurpurruak dagiti danumna iti pitak. 21 Awan talna para kadagiti nadangkes—kuna ti Dios.”

58

1 “Agpukkawka iti napigsa, saanka nga agsarsardeng, agpukkawka iti napigsa kas iti trumpeta, tubngarem dagiti tattaok iti panagsukirda, ken ti balay ni Jacob kadagiti basolda. 2 Nu pay kasta, inaldaw a birbirokendak ken naragsakda iti pannakaammo kadagiti wagasko, a kas iti maysa a nasion a nagaramid iti kinalinteg ket saanda a binaybay-an ti linteg ti Diosda. Agkiddawda kaniak iti nalinteg a panangukom; agrag-oda iti iyaasideg ti Dios. 3 ‘Ania ti serbi iti panagayunarmi,' kunada, ‘no saanmo met a makita? Ania ti serbi ti panagpakumbabami, no saanmo met nga ikaskaso? ’ Kitaenyo, iti aldaw ti panagayunaryo birbirokenyo ti bukodyo a pakaragsakan ken idaddanesyo dagiti amin a trabahadoryo. 4 Kitaenyo, agayunarkayo tapno agaapa ken agkikinabilkayo, ken tapno kumabil babaen iti gemgem ti kinadangkes; saankayo nga agay-ayunar ita tapno maipangag ti timekyo idiay langit. 5 Kastoy kadi a kita ti panagayunar ti kayatko: Aldaw para iti siasinoman a mangipakumbaba iti bagina, tapno idumogna ti ulona a kas runo, ken tapno mangiyaplag iti nakersang a lupot ken mangiwarakiwak iti dapu iti pagidaanna? Kastoy kadi ti aw-awaganyo a panagayunar, aldaw a makaay-ayo kenni Yahweh? 6 Saan aya a kastoy ti pinilik a panagayunar: Ti panangikkatyo kadagiti kawar ti panangidadanes, ti panangwarwaryo kadagiti tali ti sangol, ti panangwayawayayo kadagiti maparparigat, ken ti panangpugsatyo iti tunggal sangol? 7 Saan aya a ti panangiwarasyo ti tinapayyo iti mabisin ken ti panangpasangbayyo kadagiti marigrigat ken awan balayna?” No adda makitayo a tao a lamo-lamo, rumbeng a kawesanyo, ken masapul a saanyo nga illemmengan dagiti kabagianyo. 8 Iti kasta, agraniagto ti lawagyo a kasla init iti agsapa, ken mabiitto ti panagimbagyo; umunanto kadakayo ti kinalintegyo, ken ti dayag ni Yahweh ti agbalinto a salaknibyo iti malikudanyo. 9 Kalpasanna, umawagkayto, ket sumungbat ni Yahweh; agasugkayto nga agkiddaw iti tulong, ket kunaenna, “Adtoyak.” No ikkatenyo ti sangol, ti manangitudo a ramay, ken ti panagsao iti dakes, 10 no mangisabetkayo para kadagiti mabisin ken pennekenyo ti kasapulan dagiti nakakaasi; agraniagto ti lawagyo iti kasipngetan, ken agbalinto a kasla aldaw ti kinasipngetyo. 11 Ket itultuloyto ni Yahweh ti panangidalanna kadakayo ken pennekennakayo kadagiti lugar nga awan iti danum, ken papigsaenna dagiti tulangyo. Maiyarigkayonto iti nasibogan a minuyongan, ken kas iti ubbog, a saan a matianan. 12 Bangonento dagiti dadduma kadakayo dagiti kadaanan a nadadael; ipatakderyonto dagiti nadadael iti adu a henerasion; maawagankayonto iti “Ti managtarimaan iti pader,” “Ti nangbangon manen kadagiti dalan a pagnaedan.” 13 No

koma ta gawidanyo ti sakayo iti panagdaliasat iti Aldaw a Panaginana, ken isardengyo ti panangaramid iti bukodyo a pakaragsakan iti nasantoan nga aldawko. No koma ta ibilangyo a panagrag-o ti Aldaw a Panaginana, ken ibilangyo a nasantoan ken natan-ok dagiti banbanag ni Yahweh. No koma ta raraemenyo ti Aldaw a panaginana babaen iti panangibatiyo iti negosyoyo, ken babaen iti saanyo a panangbiruk iti bukodyo a pakaragsakan ken babaen iti saanyo a panangibaga kadagiti bukodyo a sasao. 14 "Masarakanyonto ti rag-o kenni Yahweh; ket pasakayennakayto kadagiti nangato a disso iti daga; pakanennakayto manipud iti tawid ni Jacob nga amayo— ta ti ngiwat ni Yahweh ti nangisao."

59

1 Kitaenyo! Dakayo nga Israelita, saan a naababa ti ima ni Yahweh tapno saan a makaisalakan; wenno saan a tuleng ti lapayagna tapno saan a makangngeg. 2 Nupay kasta, ti kinamanagbasolyo nga Israelita ket isu ti nangisina kadakayo manipud iti Diosyo, ken gapu kadagiti basolyo ket tinallikudannakayo ken saannakayo a dinengngeg. 3 Ta dagiti imayo ket namantsaan iti dara kasta met dagiti ramayyo ket namantsaan iti basol. Agsasao dagiti bibigyo iti inuulbod ken agkakadakes ti ibalbalikas ti dilayo. 4 Awan iti agar-aramid iti nalinteg, ken awan iti mangikalkalintegan iti kasasaadna iti kinapudno. Agtaltalekda iti ubbaw a sasao, ken inuulbod ti ibagbagada; isikogda ti riribuk ket impasngayda ti basol. 5 Pagpissaenda dagiti itlog ti nagita nga uleg ken lagaenda ti sapot ti lawwalawwa. Siasinoman a mangan kadagiti itlogda ket matay, ken no adda mabittak nga itlog, rummuar ti nagita nga uleg. 6 Saan a mabalin nga aramiden a lupot dagiti sapotda, ken saanda a mabalin a lengdan dagiti bagbagida kadagiti trabahoda. Dagiti trabahoda ket trabaho ti kinadakes, ken aramid ti kinaranggas ti adda kadagiti imada. 7 Tartarayenda ti kinadakes, ket agtarayda tapno mangpasayasayda iti dara iti awan basolna. Dagiti kapanunotanda ket dakes a kapanunotan; kinaranggas ken pannakadadael ti pagpagnaanda a kalsada. 8 Saanda nga ammo ti dalan ti kappia, ken awan iti hustisia kadagiti dalanda. Nagaramidda kadagiti killo a dalan; siasinoman nga agdaliasat kadagitoy a dalan ket saanna nga ammo ti kappia. 9 Isu nga adayo kadakami ti hustisia, uray ti kinalinteg ket saan a dimmanon kadakami. Agur-uraykami iti lawag, ngem kinasipnget ti makitami; sapsapulenmi ti kinaraniag, ngem magmagnakami iti kasipngetan. 10 Ar-arikapenmi ti pader a kas iti bulsek, kas kadagiti saan a makakita. Maitubtublakkami iti tengnga ti aldaw nga arigna't sumipngeten; kadagiti napipigsa, kasla kami la natay a tattao. 11 Agngerngerngerkami a kas kadagiti oso ken umas-asugkami a kas kadagiti kalapati; agur-uraykami para iti hustisia, ngem awan; agur-uraykami iti mangispal, ngem adayo daytoy kadakami. 12 Ta dagiti adu a nagbasolanmi ket adda iti sangoanam, ken mangpaneknek dagiti basolmi maibusor kadakami; ta nagbasolkami, ket bigbigenmi dagiti basbasolmi. 13 Nagsukirkami, inliblibakmi ni Yahweh ken immadayokami iti panangsurot iti Diosmi. Nangidadaneskami iti panagsaomi ket pasig nga ulbod ti adda iti pusomi ket inuulbod dagiti sasaomi. 14 Nabaliktad ti hustisia, ket adayo ti ayan iti kinalinteg; ta naitublak ti kinapudno iti paguummongan a disso, ket saan a makagteng ti husto. 15 Napukawen ti kinamatalek, ken ti tao a nagsardengen nga agar-aramid iti dakes ket pinagbalinna a biktima ti bagina. Nakita ni Yahweh daytoy ket saan isuna a naragsakan nga awan iti hustisia. 16 Nakita ni Yahweh nga awan

ti uray maysa a tao a timmulong ket nasdaaw isuna. Ngarud, isuna a
mismo ti nangisalakan kenkuana, ket pinagballigi isuna iti kinalintegna.
17 Insuotna ti kinalinteg a kas kabal ken inkabilna iti ulona ti helmet
ti pannakaisalakan. Kinawesanna ti bagina kadagiti pagan-anay iti
panagibales ken insuotna ti tatak a kas iti maysa a nagayad a lupot.
18 Sinupapakanna ida segun iti inaramidda, naunget a panangikeddeng
kadagiti kabusorna, panangibales kadagiti kabusorna, ti pannakadusa
kadagiti isla a kas gunggonada. 19 Isu nga agbutengdanto iti nagan ni
Yahweh manipud iti laud, ken iti dayagna manipud iti pagsingsingisingan
ti init; ta umayto isuna a kasla iti napegges a waig, nga iturturong ti
anges ni Yahweh. 20 "Umayto ti mannubbot idiay Sion ken umayto isuna
para kadagiti kaputotan ni Jacob a nangtallikud kadagiti kinasukirda —
kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 21 Ket para kaniak, daytoy ti katulagak
kadakuada — kuna ni Yahweh — ti espirituk nga adda kadakayo, ken dagiti
sasaok nga inkabilko kadagiti ngiwatyo, ket saanto a maikkat kadagiti
ngiwatyo wenno rummuar manipud kadagiti ngiwat dagiti annakyo,
wenno rummuar manipud kadagiti ngiwat ti appokoyo manipud ita ken
iti agnanayon, kuna ni Yahweh."

60

1 Dakayo a tattao ti Jerusalem, tumakderkayo, agraniagkayo; ta dimten-
gen ti silawyo, ken ti dayag ni Yahweh ket nagraniagen kadakayo.
2 Uray no balkotento ti kinasipnget ti daga, ken balkoten ti kasta unay
a kinasipnget dagiti nasion; ngem agraniagto ni Yahweh kadakayo, ken
makitanto kadakayo ti dayagna. 3 Umasidegto dagiti nasion iti silawyo
kasta met nga umasidegto dagiti ari iti nalawag a silawyo nga agranraniag.
4 Kumitakayo iti aglawlawyo ket kitaenyo. Aguummongda ket umayda
kadakayo. Umayto dagiti annakyo a lallaki manipud iti adayo, ket ubba-
ubbadanto kadagiti takiagda dagiti annakyo a babbai. 5 Ket kumitakayonto
ket agranniagkayo, ket agluplupiasto ti rag-on iti pusoyo, gapu ta ti
kinabaknang ti baybay ket maibukbokto kadakayo, maiyegto kadakayo
ti kinabaknang dagiti nasion. 6 Agsasarunonto a kamelio ti maigabur
kadakayo, dagiti urbon a kamelio iti Midian ken Efa; aggapudanto amin
idiay Seba; mangiyegdanto iti balitok ken insenso, ken kantaendanto dagiti
kankanta a pangdayaw kenni Yahweh. 7 Maurnongto kadakayo dagiti
arban ti Kedar, ipaayto dagiti karnero ti Nebayot dagiti kasapulanyo;
maka-ayayonto dagitoy a daton iti altarko; ket padayawakto ti naglorian a
balayko. 8 Siasino dagitoy nga agtaytayab a kasla ulep, ken kasla kadagiti
kalapati nga agturong kadagiti pagap-aponanda? 9 Birbirokendak dagiti
isla, ket dagiti barko ti Tarsis ti mangiturturong, a mangiyeg kadagiti
annakyo a lallaki manipud iti adayo, awitda dagiti pirak ken balitokda,
para iti nagan ni Yahweh a Diosyo, ken para iti Nasantoan ti Israel, gapu
ta pinadayawannakayo. 10 Bangonento manen dagiti annak a lallaki dagiti
ganggannaet dagiti bakudyo, ken agserbinto kadakayo dagiti arida; nu
man pay dinusakayo gapu iti pungtotko, ngem gapu iti paraburko, maasiak
kadakayo. 11 Agtalinaed a silulukat dagiti ruanganyo; saanto a mairikep
dagitoy iti aldaw ken rabii, iti kasta maiyeg ti kinabaknang dagiti nasion,
nga idauloan dagiti arida. 12 Pudno, amin dagiti nasion ken pagarian
a saan nga agserbi kadakayo ket mapukawto; madadaelto a naan-anay
dagidiay a nasion. 13 Maiyegto kadakayo ti ngayed ti Lebanon, ti kayo
nga aruo, parwa, ken saleng, a maaramat a mangpapintas iti santuariok;
ket pagbalinekto a nadayag ti lugar a pagbadbaddekan dagiti sakak.

14 Umaydanto kadakayo tapno agkurno, dagiti annak ti nangipababa
kadakayo; agkurnodanto kadagiti sakaananyo; panaganandakayonto a, Ti
Siudad ni Yahweh, Sion ti Nasantoan ti Israel. 15 Imbes nga agtalinaedkayo
a nabaybay-an ken nagura, nga awan iti uray maysa a tao a magna
iti dagayo, pagbalinenkayonto a maipagpannakkel iti agnanayon, rag-
o kadagiti henerasion. 16 Inumenyonto met ti gatas dagiti nasion, ken
agsusokayonto iti barukong dagiti ari; maammoanyonto a Siak, a ni
Yahweh, ti Manangisalakan ken Mannubbotyo, ti Mannakabalin a Dios
ni Jacob. 17 Imbes a bronse, mangiyegakto iti balitok, imbes a landok
mangiyegakto iti pirak; imbes a kayo, bronse, ken imbes a batbato,
mangiyegakto iti landok. Dutokakto ti kappia kas gobernadoryo, ken ti
hustisia a mangituray kadakayo. 18 Saanton a mangngegan ti kinaranggas
iti dagayo, wenno pannakadadael, wenno pannakapapanaw kadagiti
beddengyo; ngem awaganyonto dagiti bakudyo iti Pannakaisalakan, ken
dagiti ruanganyo iti Panagdayaw. 19 Saanen nga ti init ti manglawag
kadakayo iti aldaw, wenno ti lawag ti bulan ti mangraniag kadakayo; no
di ket ni Yahweh ti agbalinto a silawyo iti agnanayon, ken ti Diosyo ti
dayagyo. 20 Saanton a lumnek ti inityo, uray ti bulanyo ket saanton a
lumnek ken agpukaw; ta ni Yahweh ti agbalinto a silawyo iti agnanayon,
ken aggibuston dagiti al-aldaw a panagladingityo. 21 Nalintegto amin
dagiti tattaoyo; tagikuaendanton iti agnanayon ti daga, ti sanga ti
panagmulmulak, ti aramid dagiti imak, tapno maidayawak. 22 Ti bassit
ket agbalinto a ribu, ken ti bassit ket agbalin a natibker a nasion; Siak a
ni Yahweh, ket sipapardasto nga ipatungpalko dagitoy a banbanag inton
umay ti umno a tiempo.

61

1 Ti Espiritu ti Apo a ni Yahweh ket adda kaniak, gapu ta pinulotannak
ni Yahweh a mangiwaragawag iti naimbag a damdamag kadagiti na-
pakumbaba. Imbaonnak a mangpaimbag kadagiti napasakitan, a mangi-
waragawag iti pannakawayawaya kadagiti balud, ken ti pannakalukat ti
pagbaludan para kadagiti naipupok. 2 Imbaonnak a mangiwaragawag
iti tawen ti parabur ni Yahweh, ti aldaw iti panagibales ti Diostayo, ken
mangliwliwa kadagiti amin nga agladladingit — 3 a mangisagana iti lugar
para kadagiti agladladingit idiay Sion — a mangted kadakuada iti maysa
a turban a kasukat dagiti dapo, iti lana ti kinarag-o imbes a panagladingit,
iti nagayad a kawes a pangdayaw a kasukat iti espiritu ti kinaliday,
tapno mapanagananda iti lugo ti kinalinteg, dagiti mulmula ni Yahweh
tapno maidaydayaw isuna. 4 Ibangondanto manen dagiti nadadael idi un-
unana a panawen; tarimaanenda dagiti siguden a nadadael. Ibangondanto
manen dagiti nadadael a siudad, dagiti nadadael manipud kadagiti
immuna a henerasion. 5 Tumakderto dagiti ganggannaet ket pakanenda
dagiti arbanyo, ken agtrabahonto kadagiti kataltalunan ken kaubasanyo
dagiti lallaki nga annak dagiti ganggannaet. 6 Maawagankayonto a papadi
ni Yahweh; awagandakayonto iti adipen ti Diostayo. Kanenyonto ti
kinabaknang dagiti nasion, ket agpannakkelyonto gapu iti kinabaknangda.
7 Imbes a ti pannakaibabainyo, maaddaankayonto iti mamindua a
bingay; ken imbes a pannakalais, agrag-odanto gapu kadagiti bingayda.
Maaddaandanto ngarud iti mamindua a bingay iti dagada; kukuadanto
ti agnanayon a rag-o. 8 Ta siak a ni Yahweh, napateg kaniak ti hustisia,
ket kagurak ti panagtakaw ken kinaranggas. Supapakakto dagiti tattaok,
ket tungpalekto ti agnanayon a katulagak kadakuada. 9 Nalatakto dagiti

kaputotanda kadagiti nasion, kasta met dagiti an-annakda kadagiti tattao. Bigbigento ida dagiti amin a makakita kadakuada, nga isuda dagiti tattao a binendisionan ni Yahweh. 10 Agrag-oakto iti kasta unay kenni Yahweh; agragsakakto iti kasta unay iti Diosko. Ta kinawesannak kadagiti pagan-anay ti pannakaisalakan; kinawesannak iti nagayad a kagay ti kinalinteg, kas iti maysa a nobio a nakaturban, ken kas iti nobia a nakaalahas. 11 Ta kas iti panangparusing ti daga kadagiti mula, ken kas iti panangpadakkel ti minuyongan kadagiti naimula iti daytoy, pataudento met ni Yahweh nga Apo ti kinalinteg ken panagdayaw iti sangoanan dagiti amin a nasion.

62

1 Para iti pagsayaatan ti Sion, saanakto nga agulimek, ken para iti pagsayaatan ti Jerusalem, saanakto nga agtalna, agingga a ti kinalintegna ket agraniag, ken ti pannakaisalakanna ket kas iti umap-apuy a pagsilawan. 2 Makitanto dagiti nasion ti kinalintegmo, kasta met a makitanto dagiti amin nga ari ti dayagmo. Mapanaganankanto iti baro a nagan a pilien ni Yahweh. 3 Agbalinkanto pay a napintas a korona iti ima ni Yahweh, ken maysa a turban ti kinaari iti ima ti Diosmo. 4 Saankanton maawagan a, “Nabaybay-an”; ken saanton a maawagan ti dagam a, “Langalang.” Kinapudnona, kastoyto ti maiyawag kenka “Isuna ti pakaragsakak,” ken ti dagam ket, “Naiyasawa”, ta maay-ayo kenka ni Yahweh, ken kasla maiyasawanto ti dagam. 5 Kas iti panangasawa ti baro iti maysa a balasang, kastanto ti panangasawa kenka dagiti annakmo a lallaki. Kas iti kinaragsak ti nobio gapu iti nobiana, kastanto met a maragsakan ti Diosmo kenka. 6 Nangisaadak kadagiti agwanawan kadagiti bakudmo, Jerusalem; saanda nga agul-ulimek iti aldaw wenno rabii. Dakayo a kanayon a mangpalpalgip kenni Yahweh, saankayo nga agsardeng. 7 Saanyo nga ipalubos nga aginana ni Yahweh agingga nga ibangonna manen ti Jerusalem ken pagbalinenna daytoy a nadayaw iti rabaw ti daga. 8 Nagsapata ni Yahweh babaen iti makannawan nga imana ken babaen iti pannakabalinna, “Saankonton a pulos nga ited ti trigoyo a kas taraon kadagiti kabusoryo. Saanto nga inumen dagiti ganggannaet ti baro nga arakyo a nagbannoganyo. 9 Ta dagiti agapit kadagiti trigo ket kanendanto daytoy ken dayawenda ni Yahweh, ken dagiti agburas kadagiti ubas ket inumendanto ti arak iti paraangan ti nasantoan a santuariok.” 10 Rummuarkayo, rummuarkayo kadagiti ruangan! Isaganayo ti dalan para kadagiti tattao! Patadenyo daytoy, Patadenyo ti kangrunaan a dalan! Ikkatenyo dagiti batbato! Ingatoyo ti bandera a pagilasinan para kadagiti nasion! 11 Kitaenyo, impakaammo ni Yahweh agingga kadagiti nagpatinggaan ti daga, “Ibagayo iti anak a babai ti Sion: Kitaem, umayen ti Mannubbotmo! Kitaem, awitna ti panggunggonana, ken adda iti sangoananna ti pangsupapakna.” 12 Awagandakayonto iti, “Dagiti nasantoan a tattao; ti sinubbot ni Yahweh,” ken maawagankayonto iti, “Dagiti nabirukan; ti siudad a saan a nabaybay-an.”

63

1 Siasino daytoy nga um-umay manipud Edom, nakakawes iti nalabbaga manipud Bosra? Siasino isuna a nakakawes iti pagan-anay ti ari, magmagna a situtured gapu iti naindaklan a pigsana? Siak daytoy, nga agsasao iti kinalinteg ken mannakabalin a mangisalakan. 2 Apay a nalabbaga ti kawesmo, ken apay a kaslaka la naggapu iti pagpespespesan a nangibaddebaddek kadagiti ubas? 3 Binaddebaddekak dagiti ubas idiay

pagpespespesan a maymaysak, ken awan ti uray maysa manipud kadagiti
nasion ti nangkadua kaniak. Imbaddebaddekko ida gapu iti ungetko ken
pinayatpayatak ida gapu iti pungtotko. Nagparsiak ti darada iti pagan-
anayko ket namantsaan ti entero a pagan-anayko. 4 Ta padpadaanak
ti tiempo iti panagibales, ket dimtengen ti tawen iti panangsubbotko.
5 Kimmitaak, ket awan ti uray maysa a tumulong. Nasdaawak ta
awan ti uray maysa a tumulong, ngem ti mismo a takiagko ti nangiyeg
iti balligi kaniak, ken ti napalalo a pungtotko ti nangpakired kaniak.
6 Pinayatpayatak dagiti tattao gapu iti ungetko ket binartekko ida iti
pannusak, ken imbuyatko ti darada iti rabaw ti daga. 7 Saritaek ti
panangipakita ni Yahweh iti kinapudnona iti tulagna, dagiti agkakadayaw
nga aramid ni Yahweh. Ibagak dagiti amin nga inaramid ni Yahweh para
kadatayo, ken ti naindaklan a kinaimbagna iti balay ti Israel. Daytoy
nga asina nga impakitana kadatayo ket gapu iti kinamanangngaasina,
ken babaen iti adu nga inaramidna a mangipakita iti kinapudnona iti
tulagna. 8 Ta kinunana, “Pudno a tattaok ida, annak a napudno.” Isuna
ti nagbalin a Manangisalakanda. 9 Iti amin a panagsagabada, nagsagaba
met isuna, ket ti anghel manipud iti ayanna ti nangisalakan kadakuada.
Gapu iti ayat ken asina, insalakanna ida, ket intag-ayna ida ken pinalasatna
ida idi un-unana a tiempo. 10 Ngem nagsukirda ket pinagladingitda
ti Nasantoan nga Espirituna. Isu a nagbalin isuna a kabusorda ket
kinarangetna ida. 11 Nalagip dagiti tattaona ti maipapan iti tiempo ni
Moises idi un-unana. Kinunada, “Ayan ti Dios, a nangilasat kadakuada iti
baybay agraman dagiti agpaspastor iti arbanna? Ayan ti Dios, a nangibaon
iti Nasantoan nga Espirituna kadakuada? 12 Ayan ti Dios, a nangted
iti naindaklan a pannakabalin iti makannawan nga ima ni Moises, ken
nangbingay iti danum iti sangoanan dagiti Israelita, tapno mapadayawan
iti agnanayon ti naganna? 13 Ayan ti Dios, a nangidalan kadakuada iti
naadalem a baybay? Kas iti kabalio nga agtartaray iti patad a daga,
saanda a naitublak. 14 Kas kadagiti baka a sumalog nga agturong iti tanap,
pinaginana ida ti Espiritu ni Yahweh. Indalanmo ngarud dagiti tattaom,
tapno mapadayawan ti naganmo. 15 Agtannawagka manipud langit ket
agpaliiwka manipud dita nasantoan ken nadaeg a pagnanaedam. Sadino
ti ayan ti kinaregtam ken dagiti nabileg nga aramidmo? Naisina kadakami
ti kaasim ken ti panangisakitmo. 16 Ta sika ti amami, uray no saannakami
nga am-ammo ni Abraham, ken saannakami a mabigbig ni Israel, sika,
o Yahweh, ti amami. 'Ti Manubbotmi' ti naganmo manipud pay idi un-
una a panawen. 17 O Yahweh, apay a pinaadayunakami manipud kadagiti
wagasmo ken pinatangkenmo ti pusomi, isu't gapuna a saankami nga
agtultulnog kenka? Agsublika para iti kadagiti adipenmo, dagiti tribu a
tawidmo. 18 Tinagikua dagiti tattaom ti nasantoan a lugarmo iti apagbiit
a tiempo, ngem kalpasanna pinayatpayatan daytoy dagiti kabusormi.
19 Nagbalinkami a kas kadagidiay saanmo a pulos nga inturayan, kasla
kadagiti saan a pulos nga immawag iti naganmo.”

64

1 “O, no koma ta ginudwam ti langit ket bimmabaka! Nagkintayeg
koma dagiti bantay iti presensiam, 2 a kas iti mapasamak no pasgedan
ti apuy ti nagango a kayo, wenno pagbureken ti apuy ti danum. Tapno
maammoan dagiti kabusormo ti naganmo, ken agpigerger dagiti nasion
iti presensiam! 3 Iti napalabas, idi nagaramidka kadagiti nakaskasdaaw
a saanmi a ninamnama, bimmabaka, ket nagpigerger dagiti bantay iti

presensiam. 4 Sipud pay idi un-una a tiempo, awan ti nakangngeg wenno
nakaammo, kasta met nga awan ti mata a nakakita iti aniaman a Dios
no di laeng sika, nga agar-aramid kadagiti banbanag a maipaay kenkuana
nga agtaltalek kenka. 5 Umaymo tultulungan dagiti agragrag-o iti panagar-
aramidda iti umno, dagiti manglaglagip kadagiti wagasmo ken agtultulnog
kadagitoy. Nakaungetka idi nagbasolkami. Kadagiti wagasmo, kanayon a
mais-ispalkami. 6 Ta nagbalinkami amin a kasla iti narugit, ken dagiti amin
a nalinteg nga aramidmi ket kasla iti pasador. Aminkami ket nalaylay
a kasla bulbulong; dagiti nagbasolanmi ket kasla iti angin a mangitayab
kadakami. 7 Awan iti umaw-awag iti naganmo, a mangikagumaan a
kumpet kenka; ta inlemmengmo ti rupam kadakami ken inyawatnakami
kadagiti basbasolmi. 8 Nupay kasta, O Yahweh, sika ti amami; dakami
ti pitak. Sika ti agdamdamili kadakami; dakami amin ket aramid ti
imam. 9 Saanka kadi unay a makaunget, O Yahweh, saanmo kadi a
lagipen a kanayon dagiti basbasolmi. Pangngaasim ta kitaennakami amin,
a tattaom. 10 Nagbalin a let-ang dagiti nasantoan a siudadmo; nagbalin
a let-ang ti Sion, nagbalin a langalang ti Jerusalem. 11 Ti nasantoan
ken napintas a templomi, a nagdaydayawan kenka dagiti ammami, ket
dinadael ti apuy, ken amin a napateg kadakami ket nadadael. 12 Kasano
a mabaelam pay laeng ti agkedked, O Yahweh? Kasano a mabaelam ti
agtalinaed a siuulimek ken itultuloynakami nga ibabain?”

65

1 “Nakasaganaak koma a mabirukand dagiti saan a nangkiddaw;
nakasaganaak koma a masapulan dagiti saan a nagbiruk. Kinunak,
'Adtoyak! Adtoyak!' iti nasion a saan nga immawag iti naganko.
2 Agmalmalem a nakaukrad dagiti imak kadagiti natangken ti ulona a
tattao, nga agbibiag iti wagas a saan a nasayaat, a nagbiag segun kadagiti
bukodda a kapanunotan ken panggep! 3 Tattaoda a kanayon a mamag-
pungtot kaniak, agidatdatagda kadagiti daton kadagiti minuyongan, ken
mangpupuor iti insenso iti rabaw dagiti ladrillo. 4 Agtugtugawda iti ayan
dagiti tanem ket agpatpatnagda nga agbanbantay, ken mangmanganda
iti karne ti babuy nga adda kaduana a digu ti makarimon a karne
kadagiti taraonda. 5 Kunada, 'Umadayoka, saanka nga umas-asideg
kaniak, ta nasansanto-ak ngem sika. ’ Dagitoy a banbanag ket asuk
iti agungko, maysa nga apuy a sumsumged iti agmalem. 6 Kitaenyo,
naisurat iti sangoanak: Saanak nga agulimek, ta supapakakto ida,
supapakak ida kadagiti saklotda, 7 gapu kadagiti basolda ken basol dagiti
ammada,” kuna ni Yahweh. “Supapakakto ida gapu iti panangpupuorda
iti insenso iti rabaw dagiti bantay ken gapu iti pananglalaisda kaniak
iti rabaw dagiti turturod. Dusaekto ngarud ida a kas mayannatup
kadagiti napalabas nga inar-aramidda.” 8 Kastoy ti kuna ni Yahweh,
“No kasano a masarakan ti tubbog manipud kadagiti raay ti ubas, no
adda agkuna, 'Saanmo a dadaelen, ta adda nasayaat iti dayta,' kastoyto ti
aramidek para iti pagimbagan iti adipenko. Saanko ida a dadaelen amin.
9 Mangiyegakto kadagiti kaputotan manipud kenni Jacob, ken manipud
iti Juda a mangtagikua kadagiti banbantayko. Tagikuaento dagiti tattao
a pinilik ti daga, ken agnaedto sadiay dagiti adipenko. 10 Agbalinto ti
Saron a pagpastoran kadagiti arban, ken ti tanap ti Akor ket agbalin a
paginanaan kadagiti dingwen, a maipaay kadagiti tattaok a mangsapul
kaniak. 11 Ngem dakayo a mangtaltallikud kenni Yahweh, a mangliplipat
iti nasantoan a bantayko, a mangisagsagana iti lamisaan a maipaay iti

dios ti Gasat, ken mangpunpunno kadagiti baso iti aglalaok nga arak a maipaay iti dios a maawagan iti Pagbanagan - 12 aramidekto a kampilan ti pagtungpalanyo, ket agruknoykayto amin iti pannakapapatay, gapu ta idi immawagak, saankayo a simmungbat; idi nagsao-ak, saankayo a dimngeg; ngem ketdi, inaramidyo ti dakes iti imatangko, ken piniliyo nga aramiden ti saan a makaay-ayo kaniak." 13 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios, "Kitaenyo, manganto dagiti adipenko, ngem mabisinankayto; kitaenyo, uminomto dagiti adipenko, ngem mawawkayto; kitaenyo, agrag-onto dagiti adipenko, ngem maibabainkayto. 14 Kitaenyo, agpukkawto a sirarag-o dagiti adipenko gapu iti kinaragsak ti puso, ngem agsangitkayto gapu iti saem ti puso, ken agasugkayo gapu iti panagladingit ti espiritu. 15 Ibatiyonto dagiti naganyo a kas maysa a lunod nga isao dagiti pinilik; Siak, a ni Yahweh nga Apo, papatayenkayto; awagakto dagiti adipenko babaen iti sabali a nagan. 16 Siasinoman a mangibalikas iti bendision ket bendisionakto, siak a Dios ti kinapudno. Siasinoman nga agsapata iti rabaw ti daga ket agsapata babaen kaniak, a Dios ti kinapudno, gapu ta dagiti naglabas a pannakariribuk ket malipatanto, ta mailemmengdanto manipud kadagiti matak. 17 Ta kitaenyo, dandanikon a parsuaen ti baro a langit ken ti baro a daga; ket dagiti naglabas a banbanag ket saanton a malagip wenno mapanunot. 18 Ngem agragsak ken agrag-okayonto iti agnanayon iti dandanik a parsuaen. Kitaenyo, dandanikon a parsuaen ti Jerusalem a kas maysa a pagrag-oan, ken dagiti tattao ti Jerusalem a kas maysa a pagragsakan. 19 Agrag-oakto iti Jerusalem ken agragsakakto kadagiti tattaok; saanton a pulos a mangngeg iti Jerusalem ti sangsangit ken as-asug gapu iti riribuk. 20 Pulos a saanton a mapasamak nga adda iti maladaga sadiay nga agbiag laeng iti sumagmamano nga al-aldaw; wenno adda lakay a matay sakbay iti tiempona. Ti matay a sangagasut ti tawenna ket maibilang nga agtutubo. Ti managbasol a matay a sangagasut ti tawenna ket maibilang a nailunod. 21 Agipatakderdanto kadagiti babbalay ket agnaeddanto kadagitoy, ken agmuladanto kadagiti ubas ket kanendanto dagiti bungana. 22 Saanto a pulos a mapasamak nga agipatakderda iti balay ket sabali ti agnaed iti daytoy; saanto a mapasamak nga agmula, ket sabali iti mangan; gapu ta no kasano dagiti al-aldaw dagiti kaykayo, kastanto met dagiti al-aldaw dagiti tattaok. Dagiti pinilik ket abiagto a nabaybayag ngem kadagiti aramid dagiti imada. 23 Saandanto nga agtrabaho nga awan kapaypay-anna, wenno agipasngay ket maupayda. Ta isuda dagiti annak dagiti binendisionan ni Yahweh, ken dagiti kaputotanda nga adda kadakuada. 24 Sakbay nga umawagda, sumungbatakto; ken kabayatan nga agsasaoda, dumngegakto. 25 Agkaduanto nga agarab ti lobo ken ti karnero, ken manganto iti garami ti leon a kas iti baka; ngem tapukto ti taraon ti uleg. Pulos a saandanto a mangdangran wenno mangdadael iti nasantoan a bantayko," kuna ni Yahweh.

66

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Ti langit ti tronok, ken ti daga ti pagbatayan dagiti sakak. Sadino ngarud ti balay nga ipatakderyo a maipaay kaniak? Sadino ti lugar a mabalinko a paginanaan? 2 Ti imak ti nangaramid kadagitoy amin a banbanag; kasta ti wagas a napaadda dagitoy a banbanag - daytoy ket pakaammo ni Yahweh. Daytoy ti tao nga anamungak, ti napakumbaba ken managbabawi iti espirituna, ken agpigeger iti saok. 3 Isuna a mangpatpatay iti baka, mangpatpatay

met iti tao; isuna a mangidatdaton iti karnero ket mangtuktukkol met iti tengnged ti aso; isuna a mangidatdaton iti bukbukel a daton ket mangidatdaton met iti dara ti babuy; isuna a mangidatdaton iti insenso ket an-anamunganna met ti kinadangkes. Pinilida dagiti bukodda a wagas, ken agragsakda kadagiti makarimon nga aramidda. 4 Iti kasta met laeng a wagas a piliekto ti pannusada, iyegkonto kadakuada ti pagbutbutnganda, gapu ta idi immawagak, awan iti simmungbat; idi nagsaoak, awan iti dimngeg. Inaramidda ti dakes iti panagkitak, ken pinilida nga aramiden dagiti banbanag a saan a makaay-ayo kaniak. 5 Denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo nga agpigpigerger iti saona, "Kinuna dagiti kakabsatyo a manggurgura ken mangilaklaksid kadakayo, 'Maidaydayaw koma ni Yahweh, ket makitaminto ti rag-oyo,' ngem maibabaindanto. 6 Ti uni ti riribuk gapu iti gubat ket agtaud iti siudad, maysa nga uni manipud iti templo, ti uni manipud kenni Yahweh a mangbalbales kadagiti kabusorna. 7 Sakbay nga agpasikal ti Sion, agpasngay isuna; sakbay nga umay kenkuana ti ut-ot, agipasngay isuna iti anak a lalaki. 8 Siasino ti nakangngeg iti kasta a banag? Siasino ti nakakita kadagiti kasta a banbanag? Maipasngay kadi iti maysa nga aldaw ti maysa a daga? Maibangon kadi ti maysa a nasion iti apagkanito? Ngem apaman nga agpasikal ti Sion, ipasngayna dagiti annakna. 9 Iyegko aya ti maysa a maladaga iti aanakan ket saanko a palubosan a maipasngay? - salsaludsoden ni Yahweh. Wenno iyegko aya ti ubing iti kanito a maipasngay ket lappedak? - salsaludsoden ti Diosyo." 10 Makipagrag-okayo iti Jerusalem ken agragsakkayo gapu kenkuana, dakayo amin a mangay-ayat kenkuana; makipagrag-okayo kenkuana, dakayo amin a nagladingit gapu kenkuana! 11 Ta agsusokayonto ket mapnekkayo; maliwliwakayonto babaen kadagiti barukongna; ta inumenyonto dagitoy agingga a mapnekkayo ket agragsakkayo iti kinawadwad ti dayagna. 12 Daytoy ti kuna ni Yahweh, "Dandanikon nga ipalak-am ti kinarang-ay iti Sion a kas iti maysa a karayan, ken dagiti kinabaknang dagiti nasion a kas iti maysa a waig nga agluplupias ti panagayusna. Agsusokayto iti sibayna, ubbaennakayonto, ken rayray-awennakayonto iti rabaw dagiti tumengna. 13 No kasano iti panangliwliwa ti maysa nga ina iti anakna, kastanto met ti panangliwliwak kadakayo, ket maliwliwakayonto idiay Jerusalem." 14 Makitayonto daytoy, ket agrag-onto ti pusoyo, ket pumigsanto dagiti tulangyo a kas iti naganus a ruot nga agrusing. Maiparangarangto ti ima ni Yahweh kadagiti adipenna, ngem makaungetto isuna kadagiti kabusorna. 15 Ta kitaenyo, umayto ni Yahweh nga addaan iti apuy, ken umayto dagiti karwahena a kas iti alawig, tapno iyegna ti bara ti ungetna ken ti panangtubngarna babaen iti darang ti apuy. 16 Ta ipatungpal ni Yahweh ti pannakaukom kadagiti tattao babaen iti apuy ken babaen iti kampilanna. Adunto dagiti mapapatay ni Yahweh. 17 Ilaslasinda dagiti bagida nga agpaay kenni kenni Yahweh ken daldalusanda dagiti bagbagida, tapno makaserrekda kadagiti minuyongan, sursurotenda dagiti mangmangan kadagiti lasag ti babuy ken kadagiti makarimon a banbanag a kas kadagiti utot." Agpatinggadanto - kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 18 Ta ammok dagiti aramid ken kapanunotanda. Umayen ti tiempo inton ummongek dagiti amin a nasion ken pagsasao. Umaydanto ket makitada ti dayagko. 19 Mangikabilakto iti dakkel a pagilasinan kadakuada. Ket mangibaonakto kadagiti makalasat kadakuada a mapan kadagiti nasion: idiay Tarsis, Put, ken Lud, kadagiti pumapana a mangbiat kadagiti baida, idiay Tubal, Jaban, ken kadagiti adayo nga isla a saanda pay a nangngeg ti maipanggep

kaniak wenno saan pay a nakakita iti dayagko. Iwaragawagdanto ti dayagko kadagiti nasnasion. 20 Isublidanto dagiti kakabsatyo manipud kadagiti amin a nasion, a kas maysa a daton kenni Yahweh. Umaydanto a nakasakay kadagiti kabalio, ken kadagiti karwahe, kadagiti karison, kadagiti mulo, ken kadagiti kamelio, ket agturongda iti nasantoan a bantayko a Jerusalem - kuna ni Yahweh. Ta mangiyegto dagiti tattao ti Israel iti bukbukel a daton a naikarga iti nadalus a pagkargaan iti balay ni Yahweh. 21 Piliekto pay nga agbalin a padi ken Levita ti dadduma kadagitoy - kuna ni Yahweh. 22 Ta no kasano nga agtalinaedto iti sangoanak ti baro a langit ken baro a daga nga aramidek - daytoy ket pakaammo ni Yahweh - kasta met nga agtalinaedto dagiti kaputotanyo, ken agtalinaedto ti naganyo. 23 Manipud iti maysa a bulan agingga iti sumaruno, ken manipud iti maysa nga Aldaw a Panaginana agingga iti sumaruno, umayto amin dagiti tattao tapno agparintumeng kaniak - kuna ni Yahweh. 24 Rumuardanto ket makitada dagiti bangkay dagiti tattao a nagrebelde kaniak, ta saanto a matay dagiti igges a mangan kadagitoy, ken saanto a maiddep ti apuy a manguram kadagitoy; ket agbalinto daytoy a makarimon kadagiti amin a lasag.

Jeremias

1 Dagitoy dagiti sao ni Jeremias a putot ni Hilkias; maysa isuna kadagiti
papadi idiay Anatot iti daga ti Benjamin. 2 Immay ti sao ni Yahweh
kenkuana kadagiti aldaw ti ari ti Juda a ni Josias a putot ni Amon, iti
maikasangapulo ket tallo a tawen a panagturayna. 3 Immay met daytoy
kadagiti aldaw a ni Jehoyakim a putot ni Josias ti ari idiay Juda, agingga iti
maikalima a bulan iti maika-sangapulo ket maysa a tawen a panagturay
kas ari ni Zedekias a putot ni Josias idiay Juda, idi naitalaw a kas balud
dagiti tattao ti Jerusalem. 4 Immay ti sao ni Yahweh kaniak a kunana,
5 “Sakbay a binukelka iti aanakan, pinilikan; sakbay a naipasngayka,
inlasinka; pinagbalinka a profeta kadagiti nasion.” 6 “O Apo a Yahweh!”
Kinunak, “Saanko nga ammo ti agsao, ta ubingak unay.” 7 Ngem kinuna ni
Yahweh kaniak, “Saanmo a kunaen, 'Ubingak unay'. Masapul a mapanka
iti sadinoman a pangibaonak kenka, ken masapul nga ibagam ti aniaman
nga ibilinko kenka! 8 Saanka a mabuteng kadakuada, ta addaak kenka
a mangispal kenka—kastoy ti pakaammo ni Yahweh.” 9 Ket inyunnat
ni Yahweh ti imana, sinagidna ti ngiwatko ket kinunana kaniak, “Ita,
inkabilko ti saok iti ngiwatmo. 10 Dutokanka ita nga aldaw kadagiti nasion
ken kadagiti pagarian, a mangparut ken mangrebba, a mangdadael ken
mangparmek, a mangbangon ken mangimula.” 11 Immay ti sao ni Yahweh
kaniak a kunana, “Ania ti makitam Jeremias? Kinunak, “Makitak ti maysa
a sanga ti almendras.” 12 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Husto ti nakitam, ta
sipsiputak ti saok tapno maipatungpal daytoy.” 13 Immay kaniak ti sao ni
Yahweh iti maikadua a daras, a kunana, “Ania ti makitam?” Kinunak,
“Makitak ti maysa a kaldero nga agburburek ti linaonna, nakatingeg
manipud iti amianan.” 14 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Addanto tumaud
a didigra manipud amianan a sagrapen dagiti amin nga agnanaed iti
daytoy a daga. 15 Ta ay-ayabak dagiti amin a tribu kadagiti akin-amianan
a pagarian, impakaammo ni Yahweh. Umaydanto, ket isaadto ti tunggal
maysa ti tronona iti pagserkan kadagiti ruangan ti Jerusalem, kadagiti
amin a pader a nakapalawlaw iti daytoy, ken kadagiti amin a siudad ti
Juda. 16 Kedngakto ida gapu iti amin a kinadakesda iti panangtallikudda
kaniak, iti panangpuorda iti insenso a maipaay kadagiti didiosen, ken
iti panangdayawda iti inaramid dagiti bukodda nga ima. 17 Agsaganaka!
Tumakderka ket ibagam kadakuada ti aniaman nga ibilinko kenka. Saanka
nga agbuteng iti sangoananda, ta no saan, ad-adda pay a pagbutngenka iti
sangoananda! 18 Denggem! Ita nga aldaw, pinagbalinka a nasarikedkedan
a siudad, adigi a landok, ken bakud a bronse a maibusor iti entero a
daga—maibusor kadagiti ari ti Juda, kadagiti opisiales daytoy, kadagiti
padi daytoy, ken kadagiti tattao iti daga. 19 Bumusordanto kenka, ngem
saandakanto a maparmek, ta addaakto kenka a mangispal kenka—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh.”

2

1 Immay ti sao ni Yahweh kaniak a kinunana, 2 “Mapanmo iwaragawag
kadagiti lapayag ti Jerusalem. Kunaem, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh:
Linagipko para iti apgsayaatam ti kinapudnom iti katulaganta idi agtu-
tuboka, ti ayatmo idi tiempo a nagtulagta nga agasawata, idi sinurotnak

idiay let-ang, a daga a saan a namulaan. 3 Naidaton kenni Yahweh ti Israel,
ti immuna a bunga ti apit! Amin a nangan manipud kadagiti immuna a
bunga ket nakabasol! Dakesto ti mapagtengda—kastoy ti pakaammo ni
Yahweh.'" 4 Denggenyo ti sao ni Yahweh, O balay ni Jacob ken tunggal
pamilia iti balay ti Israel. 5 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Ania aya ti biddut
a nasarakan dagiti ammayo kaniak, ta immadayoda iti panangsurotda
kaniak? Ta sinurotda dagiti awan serserbina a didiosen ket nagbalinda
met nga awan serserbina? 6 Saanda man laeng a sinaludsod, 'Sadino
ti ayan ni Yahweh, a nangiruar kadatayo iti daga ti Egipto? Sadino ti
ayan ni Yahweh, a nangidalan kadatayo idiay let-ang, iti daga ti Araba,
iti abut iti daga a namaga ken kasta unay ti kinasipngetna, daga nga
awan iti lumablabas ken awan iti agnanaed?' 7 Ngem impankayo iti
daga ti Carmel, tapno kanenyo ti bunga daytoy ken dagiti dadduma
a nasayaat a banbanag! Ngem idi immaykayo, tinulawanyo ti dagak,
pinagbalinyo a makarimon ti tawidko! 8 Saan a sinaludsod ti padi, 'Sadino
ti ayan ni Yahweh?' ken saan nga inkankano dagiti nalalaing iti linteg!
Nagbasol kaniak dagiti agpaspastor. Nagipadto dagiti profeta para kenni
Baal ken nagdaydayawda kadagiti awan mamaayna a banbanag. 9 Isu
nga akusarankayo latta—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ken akusarak
dagiti annak dagiti annakyo. 10 Ta bumallasiwkayo kadagiti igid ti
baybay ti Kitim ket kitaenyo. Mangibaonkayo kadagiti mensahero a
mapan idiay Kedar ket ammoen ken kitaenyo no adda iti kas iti daytoy
a napasamak idi. 11 Adda aya nasion a nangisukat kadagiti diosna,
nupay saan a pudno a dios dagitoy? Ngem insukat dagiti tattaok ti
dayagda iti awan maitulongna kadakuada. 12 Agkintayegkayo, dakayo
a langlangit gapu iti daytoy! Makigtot ken agbutengkayo—kastoy ti
pakaammo ni Yahweh. 13 Ta nakaaramid kaniak dagiti tattaok iti dua
a kita iti kinadakes: Pinanawanda dagiti ubbog iti sibibiag a danum
gapu iti panagkalida kadagiti bubon para kadakuada, nadadael a bubon
a saan a makargaan iti danum! 14 Tagabu kadi ni Israel? Saan kadi
a naipasngay isuna iti pagtaengan? Apay ngarud a nagbalin isuna a
samsam? 15 Nagngernger dagiti urbon a leon kenkuana. Nagariwawada
iti kasta unay ket pinagbalinda a nakabutbuteng ti dagana! Nadadael
dagiti siudadna ket awan ti agnanaed. 16 Kasta met a kinalboandaka
dagiti tattao ti Memfis ken Tafanes ken pinagbalindaka a tagabu! 17 Saan
kadi a sika met laeng ti nangaramid iti daytoy iti bagim idi immadayoka
kenni Yahweh a Diosmo, kabayatan nga idaldalannaka? 18 Ita ngarud,
apay a magnaka iti dalan nga agturong idiay Egipto ken uminomka iti
danum ti Sihor? Apay a magnaka iti dalan nga agturong idiay Asiria
ken uminomka iti danum ti Karayan Eufrates? 19 Matubtubngarka gapu
iti kinadangkesmo, ken madusdusaka gapu iti panangtallikudmo kaniak.
Isu a panunotem ti maipapan iti daytoy ket amirisem a nadangkes ken
nasaem ti ipaay kenka ti panangtallikudmo kaniak, Siak, a ni Yahweh
a Diosmo, ken ti saanmon a panagbuteng kaniak—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh nga Apo a Mannakabalin amin. 20 Ta dinadaelko ti sangol
nga adda kenka idi un-unana nga al-aldaw; pinugsatko dagiti kawarmo.
Ngem kinunam latta, 'Saanak nga agserbi!' agsipud ta nagrukbabka iti
tunggal nangato a turod ken iti sirok ti tunggal nalangto a kayo, sika a
mannakikamalala. 21 Ngem siak a mismo ti nangimula kenka a kas iti
napili nga ubas, maysa a napintas a bukel. Ngem anian ta nagbalbaliwka
kaniak, nagbalinka a kasla nalungtot nga ubas nga awan serserbina! 22 Ta
uray no dalusam ti bagim iti karayan wenno agusarka iti napigsa a sabon,

ti basolmo ket mansa latta iti sangoanak—daytoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 23 Kasano a maibagam, 'Saanak a natulawan! Saanak a nagdayaw kadagiti Baal?' Kitaem ti kababalinmo kadagiti tanap! Ammirisem ti inaramidmo, sika a napartak a kamelio a taray a taray! 24 Naatapka nga asno, a naruam iti let-ang, agtartarigagay iti biag ken agal-al-al iti awan serserbina nga angin! Siasino ti makapasardeng iti daytoy inton agmaya? Siasinoman nga agsapul iti daytoy ket saan a mabannog. Mapanda iti daytoy iti kabulanan ti panagmayana. 25 Masapul a lappedam dagiti sakam nga agsakasaka ken ti karabukobmo iti pannakawaw! Ngem kinunam, 'Awan namnama! Saan, pagaayatko dagiti ganggannaet ket surotek ida!" 26 Kas iti pannakaibabain iti agtatakaw no kasta a matakuatan isuna, kastanto met ti pannakaibabain ti balay ti Israel—isuda, dagiti arida, dagiti prinsipeda, ken dagiti papadi ken profetada! 27 Isuda dagiti nangibaga iti kayo, 'Sika ti amak,' ken iti bato, 'Impasngaynak.' Gapu ta ti likudda ti nakasango kaniak a saan ket a dagiti rupada. Nupay kasta, ibagbagada iti tiempo ti riribuk, 'Tumakderka ket isalakannakami!' 28 Ngem sadino ti ayan dagiti didiosen nga inaramidmo para kenka? Tumakderda koma ngarud a no tarigagayda nga isalakandaka kadagiti tiempo a mariribukanka, ta agpada ti bilang dagiti didiosem kadagiti siudadmo, sika Juda! 29 Isu nga apay nga akusarandak a nakaaramidak iti biddut? Aminkayo ket nagbasol kaniak—kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 30 Awan serserbina ti panangdusak kadagiti tattaoyo. Saanda nga awaten ti panangiwanwanko. Inalun-on ti kampilanyo dagiti profetayo a kas iti naranggas a leon! 31 Dakayo a maibilang iti daytoy a henerasion! Ipangagyo ti saok, a sao ni Yahweh! Nagbalinak kadi a let-ang iti Israel? Wenno daga a kasta unay iti kinasipngetna? Apay nga ibaga dagiti tattaok, 'Mapankami iti sadinoman a kaykayatmi, saankamin nga umay kenka'? 32 Malipatan kadi ti birhen ti alahasna, ti nobia dagiti belona? Ngem nalipatannak dagiti tattaok iti saan a mabilang nga aldaw! 33 Anian a panangaramidmo iti amin a kabaelam nga agbirok iti ayat. Insurom pay dagiti wagasmo kadagiti nadangkes a babbai. 34 Ti dara nga isu ti biag dagiti awan nakabasolanna, a napanglaw a tattao ket nasarakan kadagiti kawesmo. Dagitoy a tattao ket saan a nasarakan nga agar-aramid iti panagtakaw. 35 Ngem ketdi, iti laksid amin dagitoy a banbanag, ibagbagam latta, 'Awan basolko. Awan duadua a bimmaawen ti pungtot ni Yahweh kaniak.' Ngem kitaem! Maukomkanto agsipud ta kunam, 'Saanak a nagbasol.' 36 Apay a nalag-an laeng ti panangibilangmo iti daytoy a panagbaliw kadagiti wagasmo? Paayennakanto met ti Egipto, a kas iti pannakapaaymo iti Asiria. 37 Rummuarkanto met sadiay a naliday, a nakaparabaw dagiti imam iti ulom, ta linaksid ni Yahweh dagiti pagtaltalkam, isu a saandaka a matulongan dagitoy."

3

1 "Kunada, 'Adda maysa a lalaki a mangpatpatalaw iti asawana, isu a pimmanaw ti babai ket nagbalin nga asawa ti sabali a lalaki. Rumbeng kadi a sublien ti lalaki ti babai? Saan kadi a naan-anayen a narugit ti babai?' Dayta a babai ket daytoy a daga! Nagtignayka a kas iti balangkantis nga addaan iti adu a kaayan-ayat, ket ita kayatmo ti agsubli kaniak? —kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 2 Tumangadka ket kumitaka kadagiti tapaw dagiti turod! Sadino ti saanmo a nakikaiddaan? Nagtugawka kadagiti igid dagiti daldalan a mangur-uray kadagiti kaayan-ayatmo, a kasla ka la tulisan nga agpadpadaan idiay let-ang. Tinulawam ti daga

iti kinabalangkantis ken kinadangkesmo. 3 Isu a nalapdan dagiti arbis ken
saan a nagtinnag ti maudi a tudo. Ngem natangsit ta rupam a kas iti rupa ti
balangkantis a babai. Saanmo ng ammo ti agbain. 4 Manipud ita a tiempo,
saankanto aya nga umawag kaniak a kunam, 'Amak! Sika ti kasingedan
a gayyemko manipud pay kinaagtutubok. 5 Agnanayon kadi ti ungetmo?
Pagtalinaedem kadi a kanayon ti ungetmo?' Dumngegka! Impakaammom
nga agaramidka iti dakes, ket inaramidmo dayta. Itultuloymo ngarud
nga aramiden dayta!" 6 Ket kinuna ni Yahweh kaniak kadagidi aldaw
ni Josias nga ari, "Makitam kadi ti pananglipt ti Israel kaniak? Mapan
isuna iti tunggal nangato a bantay ken iti sirok ti tunggal nalangto a kayo,
ket sadiay agtignay a kasla balangkantis a babai. 7 Kinunak, 'Kalpasan
a maaramidna amin dagitoy a banbanag, agsublinto isuna kaniak,' ngem
saan nagsubli. Ket nakita ti nagulib a kabsatna a ni Juda ti inaramidna.
8 Isu a nakitak a gapu kadagitoy amin a nakikamalala isuna. Managsukir
nga Israel! Pinagtalawko isuna ket inikkak iti kasuratan ti panagsina.
Ngem saan a nagbuteng ti nagulib a kabsatna a ni Juda, ket rimmuar
ken nagtigtignay met a kas iti balangkantis a babai! 9 Awan aniamanna
kenkuana a tinulawanna ti daga, isu a nagaramidda kadagiti bato ken
kayo a didiosen. 10 Ket kalpasan amin dagitoy, uray ti nagulib a kabsatna
a ni Juda ket saan a nagsubli kaniak iti amin a pusona, no di ket
naginsusubli! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 11 Ket kinuna ni Yahweh
kaniak, "Nalinlinteg ti manglliliput nga Israel ngem iti nagulib a Juda!
12 Mapanmo iwaragawag daytoy iti amianan. Kunaem, "Agsublika, sika
a manglliliput nga Israel! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh—saanakto a
kanayon a makaunget kenka. Agsipud ta napudnoak—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh—saanak nga agnanayon a makaunget." 13 Bigbigem ti basolmo,
ta nagbasolka kenni Yahweh a Diosmo; nakinaigka kadagiti ganggannaet
iti sirok dagiti nalalangto a kayo! Ta saanmo nga impangag ti timekko! —
kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 14 Agsublikayo, dakayo a saan a napudno
a tattao! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta inasawakayo! Mangalaak
kadakayo iti maysa manipud iti tunggal siudad, dua manipud iti tunggal
puli, ket ipankayo idiay Sion! 15 Ikkankayto kadagiti agpaspastor nga
iti pagayatanna ket ti pagayatak, ken idalandakayonto nga addaan iti
pannakaammo ken kinasirib. 16 Ket mapasamakto, nga umadu ken
maaddaankayonto iti adu a kaputotan iti daytoy a daga kadagidiay nga
al-aldaw—kastoy ti pakaammo ni Yahweh. Saandanton nga ibaga, "Ti
lakasa ti tulag ni Yahweh!" Saandanton a malagip daytoy, ta saandanto
a panunoten ti maipanggep iti daytoy wenno ikaskaso daytoy. Daytoy a
sao ket saanton a maibaga pay.' 17 Iti dayta a tiempo, iwaragawagdanto
maipanggep iti Jerusalem, 'Daytoy ti trono ni Yahweh,' ket aguummongto
dagiti amin a nasion idiay Jerusalem iti nagan ni Yahweh. Saandanton
nga aramiden dagiti dakes a tartarigagayanda. 18 Kadagidiay nga aldaw,
makipagkaykaysanto ti balay ti Juda iti balay ti Israel. Agkuyogdanto nga
umay manipud iti daga iti amianan ket mapanda iti daga nga intedko a kas
tawid kadagiti kapuonanyo. 19 No kaniak, kinunak, 'Kayatka a padayawan
a kas anakko a lalaki ken ikkanka iti nasayaat a daga, maysa a tawid
a napinpintas ngem iti adda iti sadinnoman a nasion!' Imbagak koma
nga, 'Awagandak nga "amak".' Imbagak koma a saankanto a sumina
iti panangsurotmo kaniak. 20 Ngem kas iti babai a saan a napudno iti
asawana, liniputannak, sika a balay ti Israel—kastoy ti pakaammo ni
Yahweh." 21 "Adda ariwawa a mangngeg kadagiti patad, ti panagsangit
ken panagpakaasi dagiti tattao ti Israel! Ta binaliwanda dagiti wagasda;

nalipatandak, Siak a ni Yahweh a Diosda. 22 Agsublikayo, dakayo a
tattao a nangtallikud iti Apo! Paimbagenkayo iti kinamanangallilawyo!"
"Adtoy! Umaykami kenka, ta sika ni Yahweh a Diosmi! 23 Ulbod laeng
ti agtaud kadagiti turod, manipud kadagiti adu a bantay. Pudno a
ti pannakaisalakan ti Israel ket adda laeng kenni Yahweh a Diostayo.
24 Ngem dagiti nakababain a didiosen ket inalun-onda dagiti nagbannogan
dagiti kapuonantayo— dagiti arban iti karnero ken bakada, dagiti annakda
a lallaki ken babbai! 25 Agiddatayo a sibabain. Abbongannatayo koma ti
pannakaibabaintayo, ta nagbasoltayo kenni Yahweh a Diostayo! Datayo a
mismo ken dagiti kapuonantayo, manipud idi tiempo ti kinaagtutubotayo
agingga kadagitoy nga agdama nga aldaw, saantayo a dimngeg iti timek
ni Yahweh a Diostayo!"

4

1 No agsublikayo, Israel—kastoy ti pakaammo ni Yahweh— siak ti
rumbeng a pagsublianyo. No ikkatenyo dagiti makarimon a banbanagyo
iti imatangko, ken saandak manen a tallikudan, 2 ken no isapatayo, 'adda
kenni Yahweh ti kinapudno, hustisia, ken kinalinteg,' kiddawento dagiti
nasion ti bendisionko, ken idayawdakto. 3 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh iti
tunggal maysa a tattao iti Juda ken Jerusalem. 'Aradwenyo ti bukodyo
a daga, ken saankayo nga agmula kadagiti kasisiitan. 4 Makugitkayo
koma kenni Yahweh ken ikkatenyo dagiti akin-rabaw a kudil dagiti
pusoyo, lallaki ti Juda ken dakayo nga agnanaed iti Jerusalem, ta no
saan, gumil-ayabto a kasla apuy ti rungsotko ken manguram nga awan
ti uray siasino a makaiddep iti daytoy. Mapasamakto daytoy gapu iti
kinadakes dagiti aramidyo. 5 Ipakaammoyo idiay Juda ken ipangngegyo iti
Jerusalem. Kunaenyo, "Pagunienyo ti tangguyob iti daga." Iwaragawagyo,
"Aguummongkayo." Mapantayo kadagiti nasarikedkedan a siudad." 6 Itag-
ayyo ti bandera a pagilasinan ket iturongyo idiay Sion, ken tumaraykayo
tapno natalgedkayo! Saankayo nga agtalinaed, ta mangiyegak iti didigra
manipud amianan ken dakkel a pannakarebba. 7 Rummuarto iti maysa
a leon manipud kasamekan, ken agsagsaganan ti maysa a mangdadaelto
kadagiti nasion. Pumanaw isuna iti lugar nga ayanna tapno mangiyeg
ti nakaal-alinggaget a pasamak iti dagayo, dadaelenna dagiti siudadyo,
ket awanto ti agnaed. 8 Gapu iti daytoy, balkotenyo ti bagbagiyo iti
nakersang a lupot, agdung-aw ken aganug-ogkayo. Ta saan a timmalikud
kadatayo ti rungsot ti pungtot ni Yahweh. 9 Ket mapasamakto iti dayta
nga aldaw, —kastoy ti pakaammo ni Yahweh— a matayto ti puso dagiti
ari ken dagiti opisialna. Makigtotto dagiti padi, ken mapabutnganto dagiti
profeta. 10 Isu a kinunak, "O! Yahweh nga Apo. Pudno nga inallilawmo a
naminpinsan dagitoy a tattao ken ti Jerusalem babaen iti panangibagam,
'Maaddaankayonto iti kappia.' Idinto a silalayat ti kampilan a maibusor
iti biagda. 11 Iti dayta a tiempo maibaganto ti kastoy kadagitoy a tattao
ken iti Jerusalem " Ti nabara nga angin manipud kadagiti patad ti let-
ang ket agturongto kadagiti annak a babbai dagiti tattaok. Saannanto ida
a taepan wenno dalusan. 12 Addanto iti angin a napigpigsa nga adayo
ngem iti dayta nga angin nga umay babaen ti bilinko, ket iyulogkon
ti panangukomko kadakuada. 13 Kitaenyo, ruma-ut isuna a kasla ulep,
ken kasla bagyo dagiti karwahena. Naparpartak dagiti kabaliona ngem
kadagiti agila. Asitayo pay, ta madadaeltayonto! 14 O Jerusalem, dalusanyo
dagiti pusoyo manipud iti kinadangkes, tapno maisalakankayo. Kaanonto
pay ti panagsardengyo iti panangpanpanunotyo no kasano ti agbasol?

15 Ta addanto timek a mangiyeg iti damag manipud Dan, ken mangngeg ti
um-umay a didigra manipud kadagiti kabanbantayan ti Efraim. 16 Bay-
am a panunoten dagiti nasion ti maipanggep iti daytoy: Denggem,
ibagam iti Jerusalem nga um-umayen dagiti manglakub manipud iti
adayu a daga a mangipukkaw iti gubat a maibusor kadagiti siudad ti
Juda. 17 Maiyarigdanto kadagiti agwanwanawan iti naaradon a talon a
nangpalawlaw iti daytoy, agsipud ta nagsukir daytoy kaniak—kastoy ti
pakaammo ni Yahweh— 18 ken ti kababalin ken ar-aramidmo ti makagapu
a mapasamak dagitoy kenka. Kastoyto ti dusam. Anian a nakaam-
amakto daytoy! Dangrannanto ti mismo a pusom. 19 O pusok! O
pusok! Agsansanaang daytoy pusok. Mariribukan daytoy pusok. Saanak
a makatalna ta mangmangngegko ti uni ti tangguyob, ti pakdaar ti
gubat. 20 Pannakarebba ken pannakarebba ti maiwarwaragawag, ta
kellaat a nadadael ti entero a daga. Naminpinsan a dinadaelda ti
tabernakulok ken ti toldak. 21 Kasano pay ngata kabayag a kitkitaek
ti bandera? Mangngegkonto kadi pay ti uni ti tangguyob? 22 Ta iti
kinamaag dagiti tattaok—saandak nga am-ammo. Nakunengda a tattao
ken awan pannakaawatda. Nalaingda no maipapan iti kinadakes, ngem
awan ammoda nga agaramid iti kina-imbag. 23 Nakitak ti daga, ket
anian! Awan langlangana ken unga-ong daytoy. Ta awan silaw dagiti
langit. 24 Kimmitaak kadagiti kabanbantayan. Nakitak nga agkinkintayeg
ken aggungungon dagiti turod. 25 Kimmitaak. Adtoy, awan uray maysa
a tao, ken timmayab amin a billit ti langit. 26 Kimmitaak. Nakitak
a nagbalin a let-ang ti minuyongan ken narba amin dagiti siudad iti
sangoanan ni Yahweh, gapu iti rungsot ti pungtotna." 27 Kastoy ti kuna
ni Yahweh, "Madadaelto ti daga, ngem saankonto a dadaelen a naan-
anay daytoy. 28 Gapu iti daytoy, agladingitto ti daga, ken agsipngetto ti
tangatang. Ta impakaammokon ti panggepko; ipatungpalko; Saanakto
nga agsanud a mangipatungpal kadagitoy. 29 Itarayanto ti tunggal siudad
ti arimpadek dagiti kumakabalio ken dagiti pumapana; tumaraydanto
kadagiti kabakiran. Kumalay-atto ti tunggal siudad kadagiti kabatbattoan
a luglugar. Mabaybay-anto dagiti siudad, ta awanto ti uray maysa nga
agtaeng kadagitoy. 30 Ita ta nadadaelkan, ania ti aramidem? Ta uray
agkaweska iti nalabbaga a kawes, arkusam ti bagim iti alahas a balitok,
ken padakkelem ti matam babaen iti pinta, saandakan a kayat ita dagiti
lallaki a nagderrep kenka. Ngem ketdi, kayatda a pukawen ti biagmo.
31 Isu a mangngegko ti uni ti asug, tuok a kas iti agpasngay iti inauna
nga anak, ti timek ti babai nga anak ti Sion. Agang-angsab isuna.
Iyukradna dagiti imana, ' Asi-ak pay! Matallimudawak gapu kadagitoy
a mammapatay."'

5

1 "Darasenyo a mapan kadagiti kalsada ti Jerusalem, kasta met nga ag-
sukimatkayo kadagiti plasana. Ket kitaenyo ken panunotenyo daytoy: No
makasarakkayo iti tao wenno siasinoman nga agtigtignay a sililinteg ken
ikagkagumaanna nga agtignay a sipupudno, pakawanekto ti Jerusalem.
2 Uray no kunada, 'Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon,' inuulbod
ti panagsapatada." 3 O Yahweh, saan kadi a kinapudno ti sapsapulen
dagiti matam? Dinangram dagiti tattao, ngem saanda a makarikna iti ut-
ot. Pinarmekmo ida a naan-anay, ngem agkedkedda latta nga umawat iti
panangiwanwan. Pagbalbalinenda a natangtangken pay ngem bato dagiti
rupada, ta saanda a kayat nga agbabawi. 4 Isu a kinunak, "Awan duadua

a napanglaw laeng dagitoy a tattao. Maagda, ta saanda nga ammo dagiti wagas ni Yahweh, uray pay dagiti paglintegan ti Diosda. 5 Mapanakto kadagiti mabigbigbig a tattao ket ipakaamok kadakuada dagiti mensahe ti Dios, ta uray kaskasano, ammoda ti wagas ni Yahweh, dagiti paglintegan ti Diosda. Ngem aminda, tinukkolda a sangsangkamaysa ti sangolda; pinugsatda amin dagiti kawar a nangisinggalut kadakuada iti Dios. 6 Isu a rautento ida ti leon nga aggapu iti kasamekan. Dadaelento ida iti atap nga aso nga aggapu idiay Araba. Umayto ti leopardo a maibusor kadagiti siudadda. Marangrangkayto ti siasinoman a rummuar iti siudadna. Ta kumarkarkaro ti panagsalungasingda. Awan panagpatingga ti panangtallikudda iti Dios. 7 Apay koma a pakawanek dagitoy a tattao? Tinallikudandak dagiti annakyo a lallaki ken nagsapatada iti nagan dagiti saan a dios. Binussogko ida, ngem nakikamalalada ket napanda iti balay dagiti balangkantis. 8 Kaslada la kadagiti kabalio a makataktakba. Aggarraigida gapu iti tarigagayda a tumakba. Tarigagayan ti tunggal lalaki ti asawa ti kaarrubana. 9 Isu a saan kadi a rumbeng laeng a dusaek ida- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- saan kadi a rumbeng laeng nga agibalesak iti nasion a kas iti daytoy? 10 Sumang-atkayo kadagiti natukad-tukad a kaubasanna ket dadaelenyo dagitoy. Ngem saanyo a dadaelen a maminpinsan dagitoy. Putdenyo dagiti sangada, agsipud ta dagitoy a sanga ket saan a nagtaud kenni Yahweh. 11 Ta liniputandak a naminpinsan dagiti balay ti Israel ken Juda- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- 12 ken inlaksiddak. Kunada, 'Saan a pudno isuna. Awanto ti dakes a mapagtengtayo, ken saantayonto a makakita iti kampilan wenno agsagaba iti panagbisin. 13 Ta awanen iti serserbi dagiti profeta, maiyarigdan iti angin, ken awan a pulos ti mangipakpakaammo kadatayo iti mensahe ni Yahweh. Sagabaenda ngarud dagiti pangtada.”' 14 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh a Manakabalin-amin, “Gapu ta imbagam daytoy, denggem, ngannganikon nga ikabil ti saok dita ngiwatmo. Kaslanto apuy daytoy, ket kaslanto kayo dagitoy a tattao! Ta uramennanto ida. 15 Kitaem, umadanin ti panangiyegko iti maysa a nasion a maibusor kadakayo manipud iti adayo, balay ti Israel- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- nabileg daytoy a nasion, nasion nga addan idi un-unana! Daytoy ket nasion a saanyo nga ammo ti pagsasaoda, wenno maawatan dagiti ibagada. 16 Kasla silulukat a tanem ti pana daytoy. Soldadoda amin. 17 Isu a maibusto dagiti apityo, kasta met dagiti annakyo a lallaki ken babbai, ken taraonyo. Kanendanto dagiti arban iti karnero ken bakbakayo; kanendanto dagiti bunga ti ubasyo ken dagiti kayo ti igos. Rebbaendanto babaen iti kampilan dagiti nasarikedkedan a siudadyo nga isu a pagtaltalkanyo. 18 Ngem uray kadagidiay nga al-aldaw- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- saanko a panggep a dadaelenkayo a naan-anay. 19 inton dakayo, Israel ken Juda, ket kunayo, 'Apay nga inaramid kadatayo ni Yahweh a Diostayo amin dagitoy a banbanag? Ket sika, Jeremias, kunaemto kadakuada, 'Kas iti panangtallikudyo kenni Yahweh ken nagrukbabkayo kadagiti gangannaet a dios iti dagayo, agserbikayonto met ngarud kadagiti gangannaet iti daga a saanyo a kukua.' 20 Ipadamagmo daytoy iti balay ni Jacob ken ipangngegmo iti Juda. Kunaem, 21 'Dengngenyo daytoy, dakayo a maag a tattao nga awan pannakaawatna; addaan kadagiti mata, ngem saan a makakita. Addaanda kadagiti lapayag, ngem saan a makangngeg. 22 Saankayo kadi nga agbuteng kaniak- kastoy ti pakaammo ni Yahweh-wenno agpigerger iti sangoanak? Nangikabilak iti darat a kas pannakabeddeng ti baybay, maysa nga agnanayon a paglintegan a

saanna a malabsing- uray pay agpangato ken agpababa ti baybay, kaskasdi a saanna a labsingen daytoy. Uray pay agdaranudor dagiti dalluyon daytoy, saanda a lumabes iti daytoy. 23 Ngem addaan iti natangken a panagpuspuso dagitoy a tattao. Nagsukir ken pimmanawda. 24 Ta saanda a kunaen kadagiti puspusoda, “Agbutengtayo kenni Yahweh a Diostayo, nga isu ti mangmangyeg iti tudo- ti umuna ken maudi a tudo- iti apag-isu a tiempoda, a mangipasigurado iti naituding a lawlawas a panagaapittayo.” Ti kinadakesyo ti nanglapped iti pannakapasamak dagitoy a banbanag. 25 Dagiti basbasolyo ti nanglapped iti iyuumay ti naimbag kadakayo. 26 Ta adda nadangkes a lallaki a nailaok kadagiti tattaok. Agbanbantayda a kas iti maysa nga agar-arudok nga agtiliw kadagiti billit; mangipakatda iti palab-og ken tiliwenda dagiti tattao. 27 Kas iti tangkal a napunno iti bilbillit, napnoan iti panangallilaw dagiti babbalayda. Isu a dimmakkel ken bimmaknangda. 28 Limmukmegda; uray la simmileng dagiti kudilda iti kinapintas ti panagbiagda. Limmabesda kadagiti amin a beddeng ti kinadakes. Saanda nga ipakaasi ti kalintegan dagiti tattao, wenno ikanawa dagiti ulila. Rumangrang-ayda uray no saanda nga inikkan iti kalintegan dagiti agkasapulan. 29 Saan kadi a nasken a dusaek ida gapu kadagitoy a banbanag- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- ken saan kadi a rumbeng laeng a balsek ti nasion a kas iti daytoy? 30 Nakabutbuteng ken nakaal-alinggaget ti napasamak iti daga. 31 Nagipadto dagiti profeta iti inaallilaw, ken agturturay dagiti papadi iti bukodda a bileg. Kaykayat dagiti tattaok ti kastoy a wagas, ngem anianto ti mapasamak iti kamaudianan?

6

1 Birukenyo ti pagtalgedanyo, tattao ti Benjamin, babaen iti panang-panawyo iti Jerusalem. Mangpaunikayo iti tangguyob idiay Tekoa. Mangipangatokayo iti pagilasinan idiay Bet-Hakerem, agsipud ta ag-parparang ti kinadangkes manipud amianan; sumungsungaden ti dakkel a pannakadadael. 2 Ti anak a babai ti Sion, ti napintas ken makaay-ayo a balasang, ket madadaelto. 3 Mapanto kadakuada dagiti agpaspastor agra-man dagiti arbanda; agpatakderdanto kadagiti tolda iti aglawlaw daytoy; agpastorto ti tunggal tao baben iti bukodna nga ima. 4 Kunanto dagiti ari, “Idatonyo dagiti bagbagiyo kadagiti dios para iti gubat. Tumakderkayo, rumauttayo iti tengnga ti aldaw. Saan a nasayaat a lumneken ti init ket sumipngeten. 5 Ngem rumauttayo iti rabii ket dadaelentayo dagiti sarikedkedna." 6 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: Pukanenyo dagiti kayo ti Jerusalem, ken pagtutuonenyo a panglakub iti Jerusalem. Daytoy ti umisu a siudad a rautentayo, gapu ta napnoan daytoy iti panangidadanes. 7 Kas iti bubon nga agtultuloy a mangmangted iti danum, kasta met ti panangparparnuay daytoy a siudad iti kinadakes. Kinaranggas ken riribuk ket mangmangngeg kenkuana. Agtultuloy ti panagsagaba ken didigra iti sangoanak. 8 Awatem ti panangiwanwan, Jerusalem, ta no saan, tallikudanka ket dadaelenka, pagbalinenka a maysa a langalang a daga.'” 9 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Manakabalin-amin, “Awan duadua nga umayda tudtoden a kas iti kaubasan dagiti nabatbati iti Israel. Igaw-atyo manen ti imayo a mangpuros iti bunga ti ubas manipud kadagiti sanga ti ubas. 10 Siasino ti rumbeng a pangipakaammoak ken pangiballaagak tapno dumngegda? Kitaem! Saan a nakugit dagiti lapayagda; saanda a kabaelan ti mangipangag! Kitaem! Immay ti sao ni Yahweh kadakuada a mangiwanwan kadakuada, ngem saanda a kayat daytoy.” 11 Ngem napnoanak iti pungtot ni Yahweh, Nabannogakon a

mangib-ibtur iti daytoy. Kinunana kaniak, “Ibuyatmo daytoy kadagiti
ubbing kadagiti kalsada ken kadagiti bunggoy dagiti agtutubo a lallaki.
Ta maipanaw ti tunggal lalaki a kadduana ti asawana; ken tunggal
nataengan a tao kasta met dagiti adun iti tawenna. 12 Maitedto iti
sabali dagiti balayda, agraman dagiti taltalonda ken dagiti assawada. Ta
rautekto dagiti agnanaed iti daga babaen iti imak-daytoy ket pakaammo
ni Yahweh- 13 ta manipud iti kanunumoan kadakuada agingga kadagiti
katatan-okan – agar-aramid ti tunggal maysa kadakuada iti saan a nalinteg
a pamusmusan tapno makakuarta. Manipud iti profeta agingga iti padi-
manangallilaw ti tunggal maysa kadakuada. 14 Ngem agasanda dagiti
sugsugat dagiti tattaok iti parparawpaw laeng, no kasta a kunaenda,
‘Kappia! Kappia!' idinto nga awan iti kappia. 15 Nagbainda kadi idi
nagaramidda kadagiti makarimon? Saanda a pulos a nagbain; saanda a
napadasan ti nagpakumbaba. Isu a matnagdanto a kadua dagiti matnag iti
tiempo a dusaek ida. Maabakdanto,” kuna ni Yahweh. 16 Kastoy ti kuna ni
Yahweh, “Agtakderkayo iti nagsangaan ti dalan ket kitaenyo; damagenyo
dagiti nagkauna a pagnaan. Sadino ditoy ti nasayaat a dalan?' Ket
mapankayo iti daytoy ket mangsapulkayo iti lugar a paginanaanyo. Ngem
kuna dagiti tattao, Saankami a mapan.' 17 Nangdutokak kadakayo kadagiti
agbantay a mangdengngeg iti tangguyob. Ngem kinunada, ' Saankaminto
nga agdengngeg. 18 Ngarud, dumngegkayo, dakayo a nasion! Kitaenyo,
dakayo a saksi, no anianto ti mapasamak kadakuada. 19 Denggem, daga!
Kitaem, dandanikon iyeg ti didigra kadagitoy a tattao- ti bunga dagiti
panpanunotda. Saanda nga impangag ti saok wenno ti paglintegak, ngem
ketdi, linaksidda daytoy.” 20 Ania ti serbina kaniak daytoy nga insenso
a mapupuoran manipud idiay Seba? Wenno dagitoy a nasam-it nga
ayamuom manipud iti adayo a daga? Saan a makaay-ayo kaniak dagiti
datonyo a maipuor, uray pay dagiti sagutyo. 21 Isu a kastoy ti kuna ni
Yahweh, 'Kitaem, dandaniakon a mangikabil iti maysa a pakaitibkolan a
bato kadagitoy a tattao. Maitibkoldanto iti daytoy- dagiti amma ken dagiti
annak a lallaki. Mapukawto met dagiti agnanaed ken dagiti kaarrubada.
22 Kastoy ti kuna ni Yahweh, ‘Kitaem, adda tattao nga aggapu iti akin-
amianan a daga nga umay. Ta nakasaganan nga umay ti dakkel a nasion
manipud iti adayo a daga. 23 Pidutendanto dagiti pana ken gayangda.
Naulpit ken awan asida. Kasla daranudor ti baybay ti ariwawada, ken
nakasakayda kadagiti kabalio a nakasagana a kas kadagiti makiranget
a lallaki, dakayo nga annak a babbai ti Sion.”' 24 Nangngegmi dagiti
damag maipanggep kadakuada. Kimmapsut dagiti imami gapu iti tuok.
Nakariknakami ti ut-ot a kas iti ut-ot ti agpaspasikal a babai. 25 Saankayo
a rummuar kadagiti kataltalunan, ken saankayo a magna kadagiti kalsada,
ta kampilan ti kabusor ken nakabutbuteng ti adda iti aglawlaw. 26 Anak
a babai dagiti tattaok, agkaweska iti nakersang a lupot ket agtulidka iti
katapukan gapu iti pannakaitabon iti bugbugtong nga anak. Agunnoyka
iti nasaem a panagunnoy, ta kellaatto nga umay kadatayo ti mangdadael.
27 ”Pinagbalinka, Jeremias, a mangsubok kadagiti tattaok a kas maysa a
manggugor iti landok, isu a sukimaten ken subokemto dagiti wagasda.
28 Isuda amin ket kasukiran kadagiti tattao, a mangparpardaya kadagiti
dadduma. Isuda amin ket gambang ken landok, nga agtigtignay a
sidadangkes. 29 Napigsa ti yuboyuban tapno maparubruban ti apuy a
mangguggugor kadakuada; mapupuoran ti buli iti darang. Agtultuloy ti
pananggugor kadagitoy, ngem awan serserbina, gapu ta saan a naikkat ti
kinadakes. 30 Maawagandanto a naibelleng a pirak, ta imbelleng ida ni

Yahweh.”

7

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias manipud kenni Yahweh,
2 “Agtakderka iti ruangan ti balay ni Yahweh ket iwaragawagmo daytoy
a sao! Kunaem, 'Denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo amin iti Juda,
dakayo a sumsumrek kadagitoy a ruangan tapno agdayaw kenni Yahweh.
3 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin a Dios ti Israel:
Aramidenyo a nasayaat dagiti wagas ken aramidyo, ket ipalubosko nga
agtultuloykayo nga agnaed iti daytoy a lugar. 4 Saanyo nga italek ti
bagiyo kadagiti makaallilaw a sasao a kunayo, “Templo ni Yahweh!
Templo ni Yahweh! Templo ni Yahweh!” 5 Ta no naan-anay nga
aramidenyo a nasayaat dagiti wagas ken aramidyo; no naan-anay nga
ipatungpalyo ti hustisia iti nagbaetan ti maysa a tao ken iti kaarrubana—
6 no saanyo nga irurumen ti agnanaed iti daga, ti ulila, wenno ti balo,
ken saankayo a mangpasayasay iti awan basolna a dara iti daytoy a disso,
ken saankayo nga agdayaw kadagiti didiosen a pakaigappuan iti bukodyo
a pakadangran— 7 ipaluboskonto nga agtalinaedkayo iti daytoy a lugar,
iti daga nga intedko kadagiti kapuonanyo manipud pay idi un-unana ken
iti agnanayon. 8 Kitaenyo! Agtaltalekkayo kadagiti makaallilaw a sasao
a saan a makatulong kadakayo. 9 Saan kadi nga agtaktakawkayo, mang-
papatay ken makikamalala? Ken saan kadi a sapsapataanyo ti inuulbod
ken agidatdatonkayo iti insenso kenni Baal ken agdaydayawkayo kadagiti
didiosen a saanyo nga am-ammo? 10 Ket umaykayo agtakder iti sangoanak
iti daytoy a balay a nakaiwaragawagan ti naganko ket kunayo, “Awan iti
pakaan-anoantayo,” iti kasta ket maaramidyo amin dagitoy a makarimon?
11 Daytoy kadi a balay a nakanagan iti naganko ket maysa a rukib dagiti
agtatakaw kadagiti matayo? Ngem dumngegkayo, nakitak daytoy— kastoy
ti pakaammo ni Yahweh.' 12 Isu a mapankayo iti lugarko nga adda idiay
Silo, nga impalubosko a pagtalinaedan iti naganko sipud pay idi un-unana,
ket kitaenyo ti inaramidko iti daytoy gapu iti kinadangkes dagiti tattaok
nga Israel. 13 Isu nga ita, gapu ta inar-aramidyo amin dagitoy nga aramid—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh— nagsaoak kadakayo iti namin-adu, ngem
saankayo a dimngeg. Inawagankayo, ngem saankayo a simmungbat.
14 Isu a no ania ti inaramidko idiay Silo, aramidekto met iti daytoy a
balay a naawagan iti naganko, ti balay a nagtalkanyo, daytoy a disso nga
intedko kadakayo ken kadagiti kapuonanyo. 15 Ta papanawenkayonto iti
sangoanak, a kas iti panangpapanawko kadagiti amin a kakabsatyo, a
dagiti amin a kaputotan ni Efraim.' 16 Ket sika, Jeremias, saanmo nga
ikararagan dagitoy a tattao, ken saanka a agdung-aw wenno agkararag
para kadakuada, ken saanmo ida nga ibabaet, ta saanakto a dumngeg
kenka. 17 Saanmo kadi a makita ti ar-aramidenda kadagiti siudad ti
Juda ken kadagiti kalsada iti Jerusalem? 18 Agur-urnong dagiti annak iti
kayo ken paspasgedan dagiti amma ti apuy! Agmasmasa dagiti babbai
iti arina tapno agaramid iti tinapay para iti reyna dagiti langit ken
agibukbukbokda kadagiti daton a mainom para kadagiti didiosen tapno
rurodendak. 19 Pudno kadi a rurrurodendak? — kastoy ti pakaammo ni
Yahweh— saan kadi a dagiti bagbagida ti rurrurodenda, isu nga isuda
metlaeng ti manglaklak-am iti pannakaibabain? 20 Isu a kastoy ti kuna ni
Yahweh nga Apo, 'Kitaenyo, pumsuakto ti unget ken pungtotko iti daytoy
a lugar, iti tao ken kadagiti ayup, iti kayo kadagiti tay-ak ken ti bunga
iti daga. Mapuoranto daytoy ket saanto a pulos a maiddep.' 21 Kuna ni

Yahweh a Mannakabalin amin a Dios ti Israel, 'Inayonyo dagiti datonyo a maipuor amin kadagiti sagutyo ken ti karne manipud kadagitoy. 22 Ta idi inruarko dagiti kapuonanyo manipud iti daga ti Egipto, saanak a nagsapul iti aniaman a banag manipud kadakuada. Awan imbilinko maipanggep iti daton a maipuor amin ken kadagiti sakripisio. 23 Kastoy laeng ti imbilinko kadakuada, "Dumngegkayo iti timekko ket Siakto iti Diosyo ken dakayonto dagiti tattaok. Isu a magnakayo iti amin a wagas nga ibilbilinko kadakayo, tapno nasayaat ti pagbanaganyo." 24 Ngem saanda a dimngeg wenno nangipangag. Nagbiagda a segun kadagiti bukod a panggep dagiti nadangkes a pusoda, isu a nagsanudda, saanda a nagtuloy. 25 Manipud iti aldaw a rimmuar dagiti kapuonanyo iti daga ti Egipto agingga iti daytoy nga aldaw, imbaonko ti tunggal maysa kadagiti adipenko, dagiti profetak, kadakayo. Saanak a nagsardeng a nangiibaon kadakuada. 26 Ngem saanda a dimngeg kaniak. Saanda a nangipangag. Ngem ketdi, pinatangkenda dagiti uloda. Nadangdangkesda ngem dagiti kapuonanda.' 27 Isu nga iwaragawagmo amin dagitoy a sasao kadakuada, ngem saandanto a dumngeg kenka. Iwaragawagmo dagitoy a banbanag kadakuada, ngem saandakanto a sungbatan. 28 Ibagam kadakuada, 'Daytoy ket maysa a nasion a saan a dumngeg iti timek ni Yahweh a Diosna ken saanna a kayat iti agpaiwanwan. Nadadael ti kinapudno ken naikkat manipud kadagiti ngiwatda. 29 Pukisam ti buokmo ken kuskusam ti bagim, ket ibellengmo ti buokmo. Agkantaka iti pangdung-aw a kanta kadagiti nawaya a lugar. Ta linaksid ken tinallikudanen ni Yahweh daytoy a henerasion gapu iti pungtotna. 30 Ta nakaaramid iti dakes dagiti annak ti Juda iti imatangko— daytoy ket pakaammo ni Yahweh-nangikabilda kadagiti makarimon a banbanag iti balay a nakaiwaragawagan iti naganko, tapno matulawan daytoy. 31 Ket binangonda ti altar ti Tofet nga adda iti tanap ti Ben Hinnom. Inaramidda daytoy a pangpuoranda kadagiti annakda a lallaki ken babbai— maysa a banag a saanko nga imbilin. Saanko a pulos a pinanunot daytoy. 32 Isu a kitaenyo, umadanin dagiti aldaw— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— inton saanen a maawagan daytoy iti Tofet wenno tanap ti Ben Hinnom. Agbalinto daytoy a tanap ti Pannakapapatay; agitabondanto kadagiti bangkay idiay Tofet agingga nga awan iti mabati a pagitabonan. 33 Dagiti bangkay dagitoy a tattao ket agbalinto a taraon dagiti billit kadagiti tangatang ken dagiti ayup iti daga ket awanto a pulos iti mangabug kadagitoy. 34 Pasardengekto kadagiti siudad ti Juda ken kadagiti kalsada ti Jerusalem, dagiti uni ti panagrag-o ken panagragsak, dagiti uni ti nobio ken ti nobia; agsipud ta agbalinto a langalang ti daga."

8

1 Iti dayta a tiempo— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— iruardanto manipud kadagiti tanem dagiti tulang dagiti ari ti Juda ken dagiti ofisialna, dagiti tulang dagiti papadi ken dagiti profeta, ken dagiti tulang dagiti agnanaed iti Jerusalem. 2 Ket iwaradanto dagitoy iti lawag ti init ken bulan ken kadagiti amin a bituen iti tangatang; dagitoy a banbanag iti tangatang a sinurot ken nagserbianda, a kinamkamatda ken binirokda, ken dinaydayawda. Saanto a maurnong wenno maitabon manen dagiti tulang. Kasladanto rugit iti rabaw ti daga. 3 Iti tunggal nabatbati a lugar a nangipanak kadakuada, piliendanto ti patay imbes a biag para kadagiti bagbagida, amin a nabati pay laeng manipud iti daytoy a dakes a nasion— kastoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin amin. 4 Isu nga ibagam kadakuada, "Kastoy ti kuna ni Yahweh: Adda kadi

siasinoman a matumba a saan a bumangon? Adda kadi siasinoman a maiyaw-awan a saan a mangikagumaan nga agsubli? 5 Apay ta dagitoy a tattao iti Jerusalem, timmallikodda ket naglaylayunen ti panagbalinda a saan a napudno kaniak? Agtultuloyda iti panangallilaw ken saanda kayat nga agbabawi. 6 Sipapasnekak a dimngeg, ngem saanda a nagsao iti umno; awan ti uray maysa nga agbabawi iti kinadangkesna, awan iti agkuna, "Ania iti naaramidko?" Mapanda amin iti kayatda a papanan, a kasla maysa a kalakian a kabalio nga agdardaras a mapan iti gubatan. 7 Uray ti kannaway idiay langit ket ammona ti umno a tiempo; ken dagiti kalapati, sallapingaw ken tipor. Umakarda met iti umno a tiempo, ngem dagiti tattaok, saanda nga ammo dagiti bilin ni Yahweh. 8 Apay a kunayo, "Nasiribkami! Ken adda kadakami ti linteg ni Yahweh"? Pudno, kitaenyo! Ti manangallilaw a pagsurat dagiti eskriba ket nangparnuay iti panangallilaw. 9 Mabainanto dagiti masirib a lallaki. Nabainan ken napalab-oganda. Kitaenyo! laklaksidenda ti sao ni Yahweh, isu nga ania ti serbi ti kinasiribda? 10 Isu nga itedkonto dagiti assawada iti sabali, ken dagiti talonda kadagiti mangtagikua kadagitoy, ta manipud iti kanunumoan agingga iti kapapatgan, aminda ket nakaro ti kinaagumda! Manipud iti profeta agingga iti padi, manangallilawda amin. 11 Ta inagasanda ti sugat ti anak a babai dagiti tattaok a kasla awan aniamanna a banag. Kinunada, "Kappia, Kappia," ngem awan ti kappia. 12 Nagbainda kadi idi nagaramidda kadagiti makarimon? Saanda a nagbain. Awan iti kinapakumbabada. Isu a matnagdanto iti tiempo ti pannakadusada, a kadua dagiti natnagen. Kanibusanandanto, kuna ni Yahweh. 13 Ikkatekto ida a naan-anay— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— awanto iti bunga ti ubas, awanto met iti bunga dagiti kayo nga igos. Ta malaylayto ti bulong, ken mapukawto ti intedko kadakuada. 14 Apay pay laeng nga agtugtugawtayo ditoy? Agkukuyogtayo, mapantayo kadagiti nasarikedkedan a siudad, ket agulimektayonto sadiay ta mataytayo. Ta pagulimekennatayonto ni Yahweh a Diostayo. Painomennatayonto iti sabidong, agsipud ta nagbasoltayo kenkuana. 15 Mangnamnamatayo iti kappia, ngem awanto a pulos iti nasayaat. Mangnamnamatayo iti tiempo ti pannakapaimbag, ngem kitaenyo, addanto panagbuteng. 16 Ti banang-es dagiti kalakian a kabaliona ket nangngeg iti Dan. Aggungungon ti entero a daga iti panaggaraigi dagiti nabileg a kabaliona. Ta umayda ket dadaelenda ti daga ken ti kinabaknang daytoy, ti siudad ken dagiti agnanaed iti daytoy. 17 Ta kitaenyo, mangibaonak kadagiti uleg kadakayo, kadagiti karasaen a saanyo a mapaamo. Kagatendakayonto— kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 18 Awan iti patinggana ti ladingitko, ken masaksaktan ti pusok. 19 Denggenyo, ti um-umkis a timek dagiti annak a babai dagiti tattaok manipud iti adayo a daga! Saan kadi nga adda ni Yahweh idiay Zion? Wenno saan kadi nga adda iti Zion ti arina? Apay ngarud a pinagpungtotdak gapu kadagiti imahen ken kadagiti awan serserbina a gangannaet a didiosen? 20 Naglabasen ti panagapit, nalpasen ti panawen iti kalgaw. Ngem saantayo a naisalakan. 21 Masakitanak gapu iti pannakapasakit ti anak a babai dagiti tattaok. Maladingitanak kadagiti nakaam-amak a banbanag a napasamak kenkuana; Maupayak. 22 Awan kadi iti agas idiay Galaad? Awan kadi iti mangngagas sadiay? Apay a saan a mapaimbag ti anak a babai dagiti tattaok?

9

1 No makapaadda laeng koma ti ulok iti danum, ken agbalin dagiti

matak a burayok dagiti lulua! Ta kayatko koma nga agsangit iti aldaw
ken rabii gapu kadagiti adda iti anak a babai dagiti tattaok, a napapatay.
2 No adda laeng koma iti mangted kaniak iti lugar a pagianan dagiti
agdaldaliasat idiay let-ang, a mabalinko a papanan tapno panawak
dagiti tattaok. No mabalinko laeng koma ida a panawan, agsipud ta
mannakikamalalada amin, bunggoy dagiti mangliliput! 3 Imbaga ni
Yahweh, "Agibagbagada kadagiti palso a banbanag babaen kadagiti dilada,
nga isu dagiti manangallilaw a baida, ngem saanda a nabileg iti kinapudno
iti rabaw ti daga. Agtultuloy ti panagtignayda iti dinadangkes. Saandak
nga am-ammo." 4 Tunggal maysa kadakayo, agannadkayo iti kaarrubayo
ken saankayo nga agtalek iti siasinoman a kabsat. Ta tunggal kabsat
ket maysa a manangallilaw ken tunggal kaarruba ket mamarpardaya.
5 Laisen ti tunggal lalaki ti kaarrubana ken saan nga agsao iti pudno.
Mangisuro dagiti dilada kadagiti makaallilaw a banbanag. Nabannogda
manipud iti panagaramid iti nakaro a basol. 6 Agbibiagka iti tengnga ti
panangallilaw; iti panangallilawda ket agkedkedda a mangbigbig kaniak—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 7 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin, "Kitaem, dandanikon ida a suboken. Sukimatek
ida. Kasano pay ti rumbeng a panagtignayko para kadagiti annak a
babai dagiti tattaok? 8 Dagiti dilada ket kasla natiradan a pana; saan
a pudno dagiti ibagbagada. Kadagiti ngiwatda ket iwaragawagda ti
kappia kadagiti kaarrubada, ngem kadagiti pusoda ket padpadaananda
ida. 9 Saan kadi a rumbeng a dusaek ida gapu kadagitoy a banbanag—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh— ken saan kadi a rumbeng a balsek
ti nasion a kas iti daytoy? 10 Agkantaak iti kanta a panagladingit ken
panagdung-aw para kadagiti banbantay, ken maikantanto ti kanta a
pangdung-aw para kadagiti pagaraban. Ta napuoran dagitoy isu nga awan
iti mabalin a lumasat kadagitoy. Saandanto a mangngeg ti emmak ti
aniaman a baka. Pimmanaw amin dagiti billit iti tangatang ken dagiti
ayup. 11 Isu a pagbalinekto ti Jerusalem a gabsuon iti pannakadadael,
a pagnaedan dagiti atap nga aso. Pagbalinek dagiti siudad ti Juda a
nadadael a lugar nga awan iti agnanaed. 12 Siasino ti masirib a tao
a makaawat iti daytoy? Ania ti iwaragawag kenkuana ti ngiwat ni
Yahweh tapno mabalinna nga ipadamag daytoy? Apay a nadadael ti
daga? Nadadael daytoy a kas iti let-ang, nga awan iti siasinoman a
mabalin a lumasat iti daytoy. 13 Kuna ni Yahweh, "Daytoy ket gapu ta
tinallikudanda dagiti lintegko nga intedko a tungpalenda, gapu ta saanda
a dumngeg iti timekko wenno agbiag babaen iti daytoy. 14 Daytoy ket
gapu ta nagbiagda a sinurotda dagiti nasukir a pusoda ken nagdayawda
kadagiti Baal a kas insuro kadakuada dagiti ammada nga aramidenda.
15 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin a Dios ti Israel,
'Kitaem, dandanikon pakanen dagitoy a tattao iti ajenjo ken painumen
iti nasabidongan a danum. 16 Kalpasanna, iwaraskonto ida kadagiti
nasion a saanda nga ammo, saanda nga ammo ken saan met nga ammo
dagiti kapuonanda. Mangibaonakto iti kampilan a mangkamat kadakuada
agingga a madadaelko ida a naan-anay." 17 Kastoy ti kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin, "Panunotenyo ti maipapan iti daytoy: Mangayabkayo
kadagiti kumakanta iti pangdung-aw; paumayenyo ida. Mangibaonkayo iti
mapan mangayab kadagiti babbai a nalaing nga agdung-aw; paumayenyo
ida. 18 Apuraenyo ida ket agkantada iti naladingit a kanta kadatayo, tapno
agtedted dagiti lua kadagiti matatayo ken agayus ti danum kadagiti kalub
iti matatayo. 19 Ta ti ikkis ti panagdung-aw ket mangngeg idiay Zion, 'No

kasano a nadadaeltayo. Naibabaintayo iti napalalo, ta pinanawantayo ti daga agsipud ta rinebbada dagiti babbalaytayo.' 20 Isu a dakayo a babbai, denggenyo ti sao ni Yahweh; ipangagyo dagiti mensahe nga aggapu iti ngiwatna. Kalpasanna, suroanyo dagiti annakyo a babbai iti naladingit a kanta, ken pangdung-aw a kanta iti tunggal kaarruba a babai. 21 Ta simrek ti patay kadagiti tawatayo; umuneg daytoy kadagiti palasiotayo. Dadaelenna daytoy dagiti ubbing iti ruar, ken dagiti agtutubo kadagiti kalkalsada ti siudad. 22 Ipakaammom daytoy, 'Kastoy ti pakaammo ni Yahweh— dagiti bangkay dagiti lallaki ket maiwara a kasla rugit kadagiti tay-ak, ken kasla garami a nabati kalpasan dagiti agan-ani, ket awanto ti siasinoman a mangurnong kadakuada.'" 23 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Saan koma ipannakkel ti nasirib a tao ti kinasiribna, wenno ti mannakigubat ti bilegna. Saan koma ipannakkel ti nabaknang a tao iti kinabaknangna. 24 Ta no ipannakkel ti maysa a tao iti aniaman a banag, daytoy koma ti ipannakkelna, ti pannakaaddana iti kinasaririt ken pannakaammo kaniak. Ta siak ni Yahweh, nga agtigtignay nga addaan iti kinapudno iti tulag, hustisia ken kinalinteg iti daga. Ta daytoy dagiti pakaragsakak— kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 25 "Kitaem, umadanin dagiti aldaw— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— inton dusaek amin dagiti nakugit nga iti laeng bagida. 26 Dusaekto ti Egipto ken ti Juda, ti Edom, dagiti tattao ti Ammon, ti Moab, ken dagiti amin a tattao a mangpukpukis kadagiti buokda, nga agnanaed idiay disierto. Ta amin dagitoy a nasion ket saan a nakugit, ken amin dagiti balay ti Israel ket addaan iti saan a nakugit a puso."

10

1 Ipangagyo ti sao nga ibagbaga ni Yahweh kadakayo, balay ti Israel. 2 Kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Saanyo nga sursuroen dagiti wagas dagiti nasion, ken saankayo a maupay gapu kadagiti pagilasinan kadagiti langit, ta naupay dagiti nasion gapu kadagitoy. 3 Ta awan serserbina dagiti kaugalian dagiti tattao. Ta adda mangputed iti kayo idiay kabakiran; aramiden daytoy dagiti ima ti kumikitikit babaen iti wasay. 4 Kalpasanna, arkosanda daytoy iti pirak ken balitok. Palagdaenda daytoy babaen iti martilio ken kadagiti lansa tapno saan a matumba. 5 Dagitoy a didiosen ket kasla kadagiti bambanti iti taltalon a namulaan iti pipino, ta awan iti maibaga dagitoy. Masapul a maawit dagitoy, ta saanda a pulos a makaaddang. Saankayo nga agbuteng kadagitoy, ta saanda a makaiyeg iti dakes, wenno makaaramid iti aniaman a nasayaat.'" 6 Awan iti kas kenka, O Yahweh. Naindaklanka, ken ti naganmo ket mabigbigbig gapu iti pannakabalinmo. 7 Siasino koma ti saan nga agbuteng kenka, ari dagiti nasion? Ta daytoy ti maikari kenka, ta awan iti kas kenka kadagiti amin a nasirib a lallaki kadagiti nasion wenno kadagiti amin a pagarianda. 8 Agpapadada amin, nakuneng ken maagda, adalan ida dagiti didiosen a kayo laeng. 9 Mangiyegda iti napitpit a pirak manipud Tarsis, ken balitok manipud Ufas nga inaramid dagiti kumikitikit, kadagiti ima dagiti platero. Asul ken lila dagiti kawes dagitoy. Inaramid dagiti nalalaing a lallakida dagitoy amin a banbanag. 10 Ngem ni Yahweh ti pudno a Dios. Isuna ti sibibiag a Dios ken agnanayon nga ari. Aggingined ti daga gapu iti ungetna, ket saan a maibturan dagiti nasion ti ungetna. 11 Agsaokanto kadakuada a kastoy, "Dagiti dios a saan a nangaramid kadagiti langit ken daga ket mapukawto manipud iti daga ken manipud iti sirok dagitoy a langit." 12 Ti nangaramid ti daga babaen iti

pannakabalinna ket imbangonna ti namaga a daga babaen iti kinasiribna
ken inyukradna dagiti langit babaen iti pannakaawatna. 13 Ti timekna
ket pagdaranudorenna dagiti danum kadagiti langit, ken pangatoenna
ti angep manipud iti pungto ti daga. Ar-aramidenna ti kimat para iti
tudo ken parparuarenna ti angin iti pangidulduldulinanna. 14 Nagbalinen
a nakuneng ti tunggal lalaki, awan pannakaammona. Tunggal agkitkitikit
ket maibabain gapu kadagiti didiosenna. Ta saan a pudno ti sinukogna
a ladawan; awan iti biag kadagitoy. 15 Awan serserbida, inaramid
dagitoy dagiti mananglais; mapukawdanto iti tiempo ti pannakadusada.
16 Ngem ti Dios, a pagdaydayawan ni Jacob ket saan a kastoy, ta isuna
ti nangsukog kadagiti amin a banbanag. Ti Israel ket ti tribu a tawidna;
Yahweh a Mannakabalin amin ti naganna. 17 Urnongenyo dagiti sanikuayo
ket panawanyo ti daga, dakayo a tattao nga agnanaed iti siudad a
pinalawlawan dagiti kabusor. 18 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, “Kitaenyo,
dandanikon papanawen dagiti agnanaed iti daga iti daytoy a tiempo.
Pagrigatekto ida ket makariknadanto daytoy.” 19 Asiak pay! Gapu kadagiti
natukkol a tulangko, nagnunog ti sugatko. Isu a kinunak, “Sigurado a
panagtuok daytoy, ngem masapul nga ibturak. 20 Nadadael ti toldak,
ken amin dagiti tali ti toldak ket napugsat. Inyadayoda kaniak dagiti
annakko, isu nga awandan. Awanen iti mangiyukrad iti toldak wenno
mangingato kadagiti kurtina ti toldak. 21 Ta nagbalinen a maag dagiti
agpaspastor. Saanda a sapsapulen ni Yahweh, isu a saanda nga agballigi;
nawarawara amin dagiti arbanda. 22 Dimtengen dagiti damag, “Kitaenyo!
Umayen! Adda napigsa a gingined nga umay manipud iti daga iti amianan
a mangdadael kadagiti siudad ti Juda, ket agbalin a pagnaedan dagiti atap
nga aso.” 23 Ammok O Yahweh, a ti dalan ti maysa a tao ket saan nga
agtaud iti bagina. Awan ti tao a magmagna ti mangiturturong kadagiti
bukodna nga addang. 24 Iwanwannak, O Yahweh, a nabuyugan iti hustisia,
ngem saan a gapu iti ungetmo, ta amangan no dadaelennak. 25 Ibukbokmo
ti pungtotmo kadagiti nasion a saan a makaam-ammo kenka ken kadagiti
pamilia a saan nga umawag iti naganmo. Ta inalun-onda ni Jacob ken
inibusda isuna tapno madadael isuna a naan-anay ken marebbada ti
pagnanaedanna.

11

1 Kastoy ti sao nga immay kenni Jeremias manipud kenni Yahweh,
kinunana, 2 “Dumngegka kadagiti sasao iti daytoy a tulag, ket ibagam
dagitoy iti tunggal tao iti Juda ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem.
3 Ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti Israel: Mailunod
ti siasinoman a saan a dumngeg kadagiti sasao iti daytoy a tulag. 4 Daytoy
ti tulag nga imbilinko kadagiti kapuonanyo a tungpalenda iti aldaw
nga inruarko ida iti daga ti Egipto, manipud iti urno a paglunagan iti
landok. Kinunak, “Dumngegkayo iti timekko ket aramidenyo amin dagitoy
a banbanag a kas imbilinko kadakayo, ta agbalinkayonto a tattaok ket
Siakto ti Diosyo.” 5 Agtulnogkayo kaniak tapno patalgedak ti sapata
nga inkarik kadagiti kapuonanyo, ti sapata nga itedko kadakuada ti
daga nga agay-ayus iti gatas ken diro, a pagnanaedanyo ita.'” Ket siak
a ni Jeremias, simmungbatak a kinunak, “Wen, Yahweh!” 6 Kinuna
ni Yahweh kaniak, “Iwaragawagmo amin dagitoy a banbanag kadagiti
siudad ti Juda ken kadagiti kalsada ti Jerusalem. Ibagam, 'Dumngegkayo
kadagiti sasao iti daytoy a tulag ken tungpalenyo dagitoy. 7 Ta napasnekak
a nangted kadagiti bilin kadagiti kapuonanyo manipud iti aldaw a

panangiruarko kadakuada iti daga ti Egipto agingga iti daytoy nga agdama
a tiempo, sipipingetak a nangballaag kadakuada a kunak, “Dumngegkayo
iti timekko.'” 8 Ngem saanda a dimngeg wenno nangipangag. Magmagna
ti tunggal tao iti kinasukir iti nadangkes a pusona. Isu nga inyegko a
maibusor kadakuada dagiti amin a lunod iti daytoy a tulag nga imbilinko
nga umay kadakuada. Ngem saan latta a nagtulnog dagiti tattao.”
9 Simmaruno a kinuna ni Yahweh kaniak, “Maysa a panggep nga agaramid
iti dakes ti natakuatan kadagiti lallaki ti Juda ken kadagiti agnanaed iti
Jerusalem. 10 Sinublianda dagiti kinadakes dagiti kauunaan a kapuonanda,
a nagkedked a dumngeg iti saok, ngem ketdi kinamatda dagiti didiosen
tapno agdayawda kadagitoy. Sinalungasing ti balay ti Israel ken ti balay
ti Juda ti tulagko a nakitulagak kadagiti kapuonanda. 11 Isu a kastoy ti
kuna ni Yahweh, “Adtoy, nganngganikon nga iyeg ti didigra kadakuada,
didigra a saandanto a kabaelan a libasan. Ket umawagdanto kaniak,
ngem saankonto ida a denggen. 12 Mapan umawag dagiti siudad ti Juda
ken dagiti agnanaed iti Jerusalem kadagiti didiosen a pagdatdatonanda,
ngem sigurado a saanto ida nga isalakan dagitoy iti tiempo iti didigrada.
13 Ta maipada ti bilang dagiti didiosenyo iti bilang dagiti siudadyo, Juda.
Ket nangaramidkayo kadagiti nakababain nga altar idiay Jerusalem, altar
a pagpupuoran iti insenso para kenni Baal, a maipada iti bilang dagiti
kalsada iti daytoy. 14 Isu a sika a mismo Jeremias, masapul a saanmo
nga ikararagan dagitoy a tattao. Masapul a saanka nga agdung-aw wenno
agkararag a maipaay kadakuada. Ta saankonto ida a denggen inton
umawagda kaniak iti tiempo a madidigrada. 15 Apay nga adda pay laeng
iti balayko dagiti ipatpategko a tattao, nga addaan kadagiti nadangkes
a panggep? Ta saan a makatulong kadakayo ti karne a nailasin para
kadagiti datonyo gapu ta nakaaramidkayo iti dakes ket nagragsakkayo pay
iti daytoy. 16 Idi, inawagannakayo ni Yahweh a kas naraboy a kayo nga
olibo, napintas nga addaan makaay-ayo a bunga. Ngem sinilmutanna ti
rabaw daytoy nga aguni a kasla daranudor ti maysa a bagyo; maspakto
dagiti sanga daytoy. 17 Ta ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a nangimula
kadakayo, ket nangibaon iti didigra kadakayo gapu kadagiti dakes nga
aramid nga inaramid ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda- pinaungetdak
gapu iti panagdatdatonda kenni Baal.'” 18 Impakaammo ni Yahweh kaniak
dagitoy a banbanag, isu a naammoak dagitoy. Sika, O Yahweh, impakitam
kaniak dagiti aramidda. 19 Kaiyarigak iti maysa nga urbon a karnero
a maiturturong iti pagpartian. Saanko nga ammo a nagpanggepda iti
maibusor kaniak a kunada, “Dadaelentayo ti kayo agraman ti bunga
daytoy! Pukanentayo isuna manipud iti daga dagiti nabbiag tapno
saanton a malagip ti naganna.” 20 Ngem ni Yahweh a Mannakabalin-
amin ti nalinteg nga ukom a mangsuksukimat iti puso ken panunot.
Maimatangakto ti panangbalesmo kadakuada, ta inyasugko kenka daytoy
a banag maipapan kaniak. 21 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan
kadagiti tattao ti Anatot nga agpangpanggep a mangpukaw iti biagmo,
“Kunada, 'Masapul a saanka nga agipadto babaen iti nagan ni Yahweh,
ta no saan, matayka babaen kadagiti imami.' 22 Isu a kastoy ti kuna
ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'Kitaem, dusaekto ida. Matayto dagiti
nasisiglat ken napipigsa nga agtutuboda a lallaki babaen iti kampilan.
Matayto dagiti annakda a lallaki ken babbai gapu iti bisin. 23 Awanto ti
mabati kadakuada, gapu ta mangiyegak iti didigra kadagiti tattao ti Anatot,
maysa a tawen ti pannakadusada.”

12

1 Nalintegka, O Yahweh, tunggal adda iyegko kenka a saan a pagkikinnaawatan. Pudno a rumbeng nga ibagak kenka ti rasonko nga agriri: Apay nga agballigi dagiti wagas dagiti nadangkes? Naballigi dagiti amin a tattao a saan a napudno. 2 Inmulam ida ket nagramutda. Agtultuloy ti panagbungbungada. Asidegka kadakuada kadagiti ngiwatda, ngem adayoka kadagiti pusoda. 3 Ngem Sika a mismo O Yahweh, am-ammonak. Nakitanakon ken nasukimatmon ti pusok. Iguyodmo ida a kasla karnero a mapan iti pagpartian. Ilasinmo ida para iti aldaw ti pannakapapatay. 4 Kasano pay kabayag ti panagladladingit ti daga, ken ti panaglaylay dagiti mula iti tunggal talon gapu iti kinadangkes dagiti agnanaed iti daytoy? Naibusen dagiti narungsot nga ayup ken dagiti billit. Kinapudnona, kuna dagiti tattao, "Saan nga ammo ti Dios ti mapasamakto kadatayo." 5 Kinuna ni Yahweh, "Ta no sika, Jeremias, ket nagtarayka a nakikuyog kadagiti magmagna a suldado, ket binannogdaka, kasano ka ngarud a makilumba kadagiti kabalio? No maitublakka iti nawaya ken natalged nga away, kasanonto ngarud no addaka iti kasamekan iti igid ti Jordan? 6 Ta uray dagiti kabsatmo ken ti pamilia ti amam ket liniputandaka ket uray dala inwaragawag ti panangilaksidda kenka. Saanka nga agtalek kadakuada, uray no nasayaat dagiti ibagbagada kenka. 7 Pinanawakon ti balayko; binaybay-akon ti tawidko. Intedkon dagiti patpatgek a tattaok kadagiti ima dagiti kabusorna. 8 Nagbalin ti tawidko a kasla leon iti kasamekan kaniak; bumusbusor isuna kaniak babaen iti bukodna a timek, isu a kagurak isuna. 9 Kasla atap nga aso ti napateg a sanikuak, ken agtayabtayab dagiti billit a mangmangan iti padada nga ayup iti ngatwen ti ulona. Mapankayo, ummongenyo dagiti amin a sibibiag a parsua kadagiti tay-ak, ket iyegyo ditoy tapno kanenda ida. 10 Dinadael ti adu nga agipaspastor ti kaubasak. Binaddebaddekanda ti entero a bingayko a daga, pinagbalinda a let-ang ti napintas a bingayko, maysa a langalang. Pinagbalinda isuna a langalang. Nagladingitak gapu kenkuana; langalang isuna. 11 Nagbalinen a langalang ti entero a daga, ta awan ti tao a mangaywan iti daytoy. 12 Dimteng dagiti manangdadael a maibusor kadagiti amin nga ungaong a lugar idiay let-ang, ta agdakdakiwas ti kampilan ni Yahweh manipud iti maysa a pungto ti daga agingga iti sabali a pungto ti daga. Awan iti kinatalged iti daga iti aniaman a sibibiag a parsua. 13 Nagmulada iti trigo ngem nagapitda kadagiti nasiit a mula. Nabannogda iti panagtrabaho ngem awan iti nagunggonada. Isu nga agbainkayo iti nagunggunayo gapu iti pungtot ni Yahweh." 14 Kastoy ti kuna ni Yahweh maibusor kadagiti amin a kaarrubak, dagiti nadangkes a nangdadael iti sanikua nga impatawidko kadagiti tattaok nga Israelita, "Kitaem, Siakto ti mangparut kadakuada manipud iti bukodda a daga, ken parutekto ti balay ti Juda iti nagtetengngaanda. 15 Ket kalpasan ti panangparutko kadagitoy a nasion, mapasamakto a kaasiakto ida ken isublik ida; isublikto ida- tunggal tao iti tawidna ken iti dagana. 16 Mapasamakto a no adalen a naimbag dagidiay a nasion dagiti wagas dagiti tattaok, nga agsapatada iti naganko a kunaenda, 'Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon!' a kas iti insuroda kadagiti tattaok a panagsapatada kenni Baal, ket makipagnaeddanto kadagiti tattaok. 17 Ngem no adda iti saan a dumngeg, parutekto ngarud dayta a nasion. Siguradonto a maparut ken madadael daytoy- daytoy ket pakaammo ni Yahweh."

13

1 Kastoy ti kinuna ni Yahweh kaniak, “Mapanka gumatang iti akin-uneg
a pagan-anay a lino ket ibidangmo daytoy, ngem saanmo pay laeng a
basaen daytoy.” 2 Isu a gimmatangak iti akin-uneg a pagan-anay a kas
imbilin ni Yahweh, ket imbidangko daytoy. 3 Kalpasanna, immay ti sao
ni Yahweh kaniak iti maikadua a daras a kinunana, 4 “Alaem ti akin-
uneg a pagan-anay a ginatangmo a nakabarikes iti siketmo, tumakderka
ket mapanka idiay Eufrates. Ilemmengmo daytoy sadiay iti maysa a
rengngat iti bato.” 5 Isu a napanak ket inlemmengko daytoy idiay
Eufrates a kas imbilin ni Yahweh kaniak. 6 Kalpasan iti adu nga aldaw,
kinuna ni Yahweh kaniak, “Tumakderka ket agsublika idiay Eufrates.
Alaem manipud sadiay ti akin-uneg a pagan-anay nga imbagak kenka nga
ilemmengmo.” 7 Isu a nagsubliak idiay Eufrates ket kinalik ti akin-uneg a
pagan-anay iti nangilemmengak iti daytoy. Ngem idi kinitak, nadadael
ti akin-uneg a pagan-anay; awanen iti serserbi daytoy. 8 Kalpasanna,
immay manen ti sao ni Yahweh kaniak a kinunana, 9 “Kastoy ti kuna ni
Yahweh: Iti kasta met laeng a wagas, dadaelekto ti napalalo a kinatangsit
ti Juda ken ti Jerusalem. 10 Dagitoy a nadangkes a tattao a nagkedked
a dumngeg iti saok, nga agbibiag iti kinatangken ti pusoda, a simmurot
kadagiti didiosen tapno agdayaw ken agrukbabda kadagitoy- kasladanto
iti daytoy nga akin-uneg a pagan-anay nga awan serserbina. 11 Ta kas
iti irut ti pannakaisuot ti akin-uneg a pagan-anay iti siket ti maysa a
tao, kasta ti panangpakapetko kaniak kadagiti amin a balay ti Israel
ken kadagiti amin a balay ti Juda- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- nga
agbalin a tattaok, a mangiyeg kaniak iti panangbigbig, panangdayaw ken
panagraem. Ngem saanda a dumngeg kaniak. 12 Isu a masapul nga
ibagam daytoy a sao kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti Israel:
Tunggal karamba ket mapunnonto iti arak.' Kunaendanto kenka, “Saanmi
aya nga ammo a pudno a mapunnonto iti arak ti tunggal karamba?'
13 Isu nga ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaem,
nganngganikon barteken ti tunggal agnanaed iti daytoy a daga, dagiti ari
a nakatugaw iti trono ni David, dagiti padi, dagiti profeta ken dagiti
amin nga agnanaed iti Jerusalem. 14 Ket pagbibinnusurekto dagiti tattao,
dagiti amma ken dagiti annak- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- saankonto
ida a kaasian wenno makarikna iti panangisakit, ken saankonto ida nga
ispalen iti pannakadadael.'” 15 Dumngegkayo ken ipangagyo. Saankayo
nga agtangtangsit, ta ni Yahweh ti nagsao. 16 Dayawenyo ni Yahweh a
Diosyo sakbay nga iyegna ti kinasipnget, ken sakbay a pagtibkulennakayo
kadagiti bantay iti sumipnget. Ta mangnamnamakayo iti lawag, ngem
pagsipngetennanto iti kasta unay ti lugar, pagbalinenna a nasipnget nga
ulep. 17 Isu a no saankayo a dumngeg, agsangitak nga agmaymaysa gapu
iti kinatangsityo. Siguradonto nga agsangitak ken agayus dagiti luak, ta
naipanaw a kas balud ti arban ni Yahweh. 18 Ibagam iti ari ken iti ina a
reyna, "Agpakumbabakayo ket agtugawkayo, ta naikkaten dagiti korona
iti uloyo, ti kinatan-okyo ken ti dayagyo.' 19 Mairekepto dagiti siudad
idiay Negeb, ket awan ti manglukat kadagitoy. Ti Juda ket maipanawto
a kas balud, maipanawto a kas balud dagiti amin nga adda iti daytoy.
20 Tumangadka ket kitaem dagiti um-umay manipud iti amianan. Ayan
ti arban nga intedna kenka, ti arban a napintas unay kenka? 21 Anianto
ngata ti ibagam inton ikabil ni Yahweh iti ngatoem dagiti sinuroam tapno
agbalin a gagayyemmo? Saan aya a dagitoy ti pangrugian dagiti ut-ot a

mangparigatto kenka a kas iti maysa a babai nga agpaspasikal? 22 Ket
mabalin a kunaem iti pusom, 'Apay a mapaspasamak kaniak dagitoy a
banbanag?' Dagiti nakaad-adu unay a basolmo it makagapu a nailukais
dagiti paldam ken nagundawayanka. 23 Kabaelan aya a sukatan dagiti
tattao ti Kuz dagiti maris ti kudilda, wenno kabaelan aya a sukatan ti
maysa a leopardo ti labang daytoy? No kabaelanda, sika a mismo, uray
naruamka iti kinadangkes, mabaelam koma met ngarud ti agaramid iti
nasayaat. 24 Isu nga iwarawarakto ida a kas iti taep nga agpukaw iti
angin ti let-ang. 25 Daytoy ti intedko kenka, ti bingay nga intudingko para
kenka- kastoy ti pakaammo ni Yahweh- gapu ta linipatnak ken nagtalekka
iti inaallilaw. 26 Isu a Siak a mismo, ikkatekto dagiti paldam, ket makitanto
dagiti paset ti bagim nga illemlemmengmo. 27 Ti pannakikammalalam
ken panaggartemmo, ti nakababain a dinederrep a kababalinmo iti rabaw
dagiti turod ken kadagiti tay-ak! Ipakitakto dagitoy, dagitoy a makarimon
a banbanag! Asika pay Jerusalem! Saankan a nadalus. Kasano pay
kabayag ti panagtultuloy daytoy?”

14

1 Kastoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Jeremias maipapan iti
tikag. 2 “Agladingit koma ti Juda; Madadael koma dagiti ruanganna.
Agan-anug-ogda gapu iti daga; Agpangpangato dagiti ararawda para iti
Jerusalem. 3 Ibaon dagiti nababaknang dagiti adipenda nga agsakdo. No
kasta a mapanda kadagiti pagsakdoan; awan ti masarakanda a danum.
Agsublida amin a saan a naballigi; abbonganda dagiti uloda gapu iti
pannakaibabain. 4 Gapu iti daytoy, nagrengngat ti daga, ta awan ti tudo iti
daga. Maibabain dagiti umaarado a lallaki ket abbonganda dagiti uloda.
5 Ta uray ti kabaian nga ugsa ket ibatina dagiti annakna kadagiti tay-
ak ket baybay-annan dagitoy, ta awanen iti ruot. 6 Agtakder dagiti atap
nga asno kadagiti kapatadan nga awan pulos mulana ket agal-al dagitoy
a kas kadagiti atap nga aso. Kumudrep dagiti matada, ta awan pulos iti
mula.” 7 O Yahweh, uray no agsaksi dagiti basolmi maibusor kadakami,
agtignayka para iti pagsayaatan ti naganmo. Ta umad-adu dagiti awan
serserbina nga aramidmi, nagbasolkami kenka. 8 Namnama ti Israel,
a mangisalsalakan kenkuana iti tiempo ti panagrigrigat, apay a kaslaka
ganggannaet iti daga, kasla maysa a ganggannaet nga agdaldaliasat nga
agunnat ken aginana laeng iti maysa a rabii? 9 Apay nga agbalinka
a kasla maysa a mariribukan a tao, a kas iti mannakigubat nga awan
naispalna? Ta addaka iti tengngami, O Yahweh! Naipakaammon ti
naganmo kadakami. Saannakami a panawan. 10 Kastoy ti kuna ni
Yahweh kadagitoy a tattao, “Agsipud ta kayatda ti umadayo, saanda a
magawidan dagiti sakada iti panangaramid iti daytoy.” Saan a maay-ayo
ni Yahweh kadakuada. Ita, linagipna dagiti basolda ket dinusana dagiti
basolda. 11 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Saanmo nga ikararagan dagitoy a
tattao para iti pagimbaganda. 12 Ta no agayunarda, saankonto a denggen
dagiti anug-ogda ket no mangidatagda kadagiti daton a maipuor ken
kadagiti daton a makan, saanakto a maay-ayo kadakuada. Ta gibusakto
ida babaen iti kampilan, panagbisin, ken didigra.” 13 Ket kinunak, “O
Yahweh nga Apo! Kitaem! Ibagbaga dagiti profeta kadagiti tattao,
'Saankayonto a makakita iti kampilan; awanto ti panagbisin a sagabaenyo,
ta ikkankayonto iti pudno a talged iti daytoy a lugar.'” 14 Kinuna ni
Yahweh kaniak, “Agipadpadto dagiti profeta iti inuulbod iti naganko.
Saanko ida nga imbaon, wenno binilin, wenno nakisarita kadakuada.

Ngem dagiti inuulbod a sirmata ken awan serserbina ken inuulbod
a panagpadpadles a nagtaud kadagiti bukodda a puso- dagitoy dagiti
ipadpadtoda kadakayo." 15 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh, "Maipapan
kadagiti profeta a mangipadpadto babaen iti naganko ngem saanko nga
imbaon- dagiti mangibagbaga nga awanto iti kampilan wenno panagbisin
iti daytoy a daga: Mapukawto dagitoy a profeta babaen iti kampilan ken
panagbisin. 16 Ket maiwalangto dagiti tattao a nangipadtoanda kadagiti
kalsada ti Jerusalem gapu iti bisin ken kampilan, ta awanto ti mangitabon
kadakuada- isuda, dagiti assawada, dagiti annakda a lallaki ken babbai-
ta ibukbokkonto kadakuada ti kinadangkesda. 17 Ibagam daytoy a sao
kadakuada: "Agayus koma dagiti lulua kadagiti matak, iti rabii ken aldaw.
Saan koma nga agsardeng dagitoy, ta addanto iti nakaro a pannakadadael
ti birhen nga anak dagiti tattaok- nakaro ken saan a maagasan a sugat.
18 No mapanak kadagiti kataltalonan ket makitak! Adda sadiay dagiti
napapatay babaen iti kampilan. Ket no mapanak iti siudad, ket, kumitaak!
Adda sadiay dagiti natay gapu iti bisin. Uray dagiti profeta ken dagiti
padi ket saanda nga ammo ti ar-aramidenda.'" 19 Naan-anay kadin ti
panangilaksidmo iti Juda? Kaguram kadi ti Sion? Apay a dunorennakami
no saankami gayam a mapaimbag? Ninamnamami nga adda kappia,
ngem awan iti nasayaat- ken iti tiempo ti pannakapaimbag, ngem kitaem,
panagbuteng laeng ti adda. 20 O Yahweh, aklunenmi dagiti biddutmi,
ti basol dagiti kapuonanmi, ta nagbasolkami kenka. 21 Saannakami a
laksiden! Ipagapum koma iti naganmo, saanmo koma a pagbalinen
a nakababain ti nadayag a tronom. Laglagipem koma ken saanmo a
dadaelen ti katulagam kadakami. 22 Adda kadi kadagiti didiosen dagiti
nasion ti siasinoman a makaiyeg iti tudo iti tiempona? Saan kadi a
Sika, Yahweh a Diosmi, ti mangar-aramid iti daytoy? Mangnamnamakami
kenka, gapu ta inaramidmo amin dagitoy a banbanag.

15

1 Ket kinuna ni Yahweh kaniak, "Uray no nakatakder ni Moises wenno
ni Samuel iti sangoanak, saankonto latta a paboran dagitoy a tattao.
Papanawenyo ida iti sangoanak tapno umadayoda. 2 Mapasamakto a
kunaendanto kenka, 'Sadino ngay koma ti papananmi? ' Ket masapul
nga ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Dagiti naituding a
matay ket rumbeng a matay; dagiti naituding a matay iti kampilan ket
matay iti kampilan. Dagiti naituding a matay iti bisin ket matay iti
bisin; ken dagiti naituding a maitalaw a kas balud ket maitalaw a kas
balud.' 3 Ta bingayekto ida iti uppat a bunggoy—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh—ti kampilan a mangpapatay kadagiti dadduma, dagiti aso a
mangpirsay kadagiti dadduma, dagiti billit kadagiti tangatang ken dagiti
narungsot nga ayup iti daga a mangan ken mangdadael kadagiti dadduma.
4 Pagbalinekto ida a nakabutbuteng a banag kadagiti amin a pagarian iti
daga, maigapu kenni Manases a putot ni Ezekias nga ari ti Juda, gapu iti
inaramidna idiay Jerusalem. 5 Ta siasino komati mangngaasinto kenka,
Jerusalem? Siasinonto ti agladingit para kenka? Siasinonto ti sumardeng
a mangsaludsod iti kasasaadmo? 6 Linaksidnak—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh— tinallikudannak. Isu a dangrankanto babaen iti imak ken
dadaelenkanto. Naumaakon a mangngaasi kenka. 7 Isu nga itaepkonto
ida kadagiti ruangan ti daga babaen iti sarukay. Patayekto dagiti annakda.
Dadaelekto dagiti tattaok agsipud ta saanda a tallikudan dagiti wagasda.
8 Paaduekto ti bilang dagiti baloda nga ad-adu pay ngem iti darat iti igid

ti baybay. Ibaonkonto ti manangdadael iti tengnga ti aldaw a maibusor
kadagiti inna dagiti agtutubo a lallaki. Kellaatkonto nga itinnag kadakuada
ti kigtot ken buteng. 9 Matalimudawto ti ina a nangipasngay iti pito nga
annak. Agbugsotto. Lumnekto ti initna kabayatan nga aldaw pay laeng.
Maibabain ken maupayto, ta iyawatkonto dagiti nabati iti kampilan iti
imatang dagiti kabusorda—daytoy ket pakaammo ni Yahweh.” 10 Asi-
ak pay, inak! Ta impasngaynak a maysa a lalaki a mannakisusik ken
mannakisuppiat iti entero a daga. Saanak a nagpautang, wenno awan
ti nagpautang kaniak ngem inlunoddak amin. 11 Kinuna ni Yahweh:
“Saanka kadi nga ispalen a maipaay iti kinaimbag? Siguradoekto nga
agpakaasi iti tulong dagiti kabusormo iti tiempo ti kalamidad ken rigat.
12 Adda kadi maysa a makatukkol iti landok? Nangnangruna iti landok
a naggapu iti amianan a nalaokan iti gambang? 13 Itedkonto kadagiti
kabusormo ti kinabaknang ken dagiti gamengmo a kas samsam nga awan
bayadna. Aramidekto daytoy gapu kadagiti amin a basol nga inaramidmo
kadagiti amin a beddengmo. 14 Ket ipaluboskonto nga ipandaka dagiti
kabusormo iti daga a saanmo nga ammo, ta addanto apuy a sumged,
napasgedan gapu iti pungtotko kenka.” 15 Sika a mismo iti makaammo, O
Yahweh! Lagipen ken tulongannak. Ibalsannak kadagiti mangkamkamat
kaniak. Saannak nga iyadayo iti kinaanusmo. Bigbigem a nagsagabaak
iti pannakaibabain gapu kenka. 16 Nasarakan dagiti sasaom, ket kinnanko
dagitoy. Dagiti sasaom ket rag-o kaniak, rag-o iti pusok, ta naiwaragawag
ti naganmo kaniak, O Yahweh a Mannakabalin-amin. 17 Saanak a
nagtugaw iti ummong dagiti nagrambak wenno nagrag-o. Nagtugawak
nga agmaymaysa gapu iti mannakabalin nga imam, ta pinunnonak iti
pungtot. 18 Apay nga agtultuloy ti ut-otko ken saan a maagasan ti sugatko,
saan nga umim-imbag? Agbalinka kadi a kasla kadagiti manangallilaw a
danum kaniak, danum a matianan? 19 Ngarud, kastoy ti kuna ni Yahweh,
“No agbabawika, Jeremias, awatenka, ket agtakderkanto iti sangoanak
ken pagserbiannak. Ta no isinam dagiti minamaag a banbanag kadagiti
napateg a banbanag, agbalinkanto a kasla pannakangiwatko. Agsublinto
kenka dagiti tattao, ngem sika a mismo, masapul a saanka nga agsubli
kadakuada. 20 Pagbalinenka a kasla maysa a pader a gambang a saan
a masalput dagitoy a tattao, ket gubatendakanto, ngem saandakanto a
maparmek, ta addaakto a mangisalakan ken mangispal kenka—kastoy ti
pakaammo ni Yahweh— 21 ta ispalenkanto iti ima dagiti nadangkes ken
subbotenka iti ima dagiti naranggas a tattao.”

16

1 Kalpasanna immay kaniak ti sao ni Yahweh, kunana, 2 “Saanka a
mangasawa ken saanka a pumutot iti daytoy a lugar. 3 Ta kastoy ti kuna ni
Yahweh kadagiti annak a lallaki ken babbai a naiyanak iti daytoy a lugar,
kadagiti inna a nangipasngay ken kadagiti amma a nangiputot kadakuada
iti daytoy a daga, 4 'Mataydanto gapu kadagiti nakaro a sakit. Saandanto
a madung-awan wenno maipunpon. Maiyarigdanto iti takki iti daga. Ta
aggibusdanto babaen iti kampilan ken panagbisin, ket dagiti bangkayda,
agbalinto a taraon dagiti billit iti tangatang ken dagiti narungsot nga
ayup iti daga. 5 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Saanka a sumrek iti
aniaman a balay nga adda panagladingit. Saanka a makipagladingit
ken makipagrikna para kadagitoy a tattao. Ta inikkatkon ti kapiak, ti
kinapudnok iti tulag, ken ti kinamanangngaasik kadagitoy a tattao! -
kastoy ti kuna ni Yahweh- 6 isu a matayto dagiti nangato ken nababa

iti daytoy a daga. Saandanto a maitabon wenno awanto ti agladingit gapu kadakuada. Awanto ti mangsugat iti bagbagida wenno mangkuskos kadagiti uloda gapu kadakuada. 7 Masapul nga awan ti mangibingay iti aniaman a makan kadagiti agladladingit tapno maliwliwada gapu kadagiti natay ken masapul nga awan ti mangted iti ama wenno iti inana iti kopa a makaliwliwa tapno maliwliwada. 8 Masapul a saanka a mapan iti balay a pagrambakan a makitugaw kadakuada tapno mangan ken uminom.' 9 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, 'Kitaenyo, iti imatangyo, kadagiti al-aldawyo ken iti daytoy a lugar, umadanin ti panangpasardengko iti ariwawa gapu iti panagragragsak ken panagrambak, iti timek dagiti nobio ken nobia. 10 Ket mapasamakto nga ipakaammomto amin dagitoy a sasao kadagitoy a tattao, ket ibagadanto kenka, 'Apay nga inkeddeng ni Yahweh amin daytoy a nakaro a didigra maibusor kadakami? Ania ti nakaro a kinadakes ken nakabasolanmi kenni Yahweh a Diostayo? 11 Ibagam ngarud kadakuada, 'Gapu ta tinallikudandak dagiti kapuonanyo-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-ken dagiti didiosen ti sinurotda ket nagdaydayaw ken nagrukbabda kadagitoy. Tinallikudandak ken saanda a tinungpal ti lintegko. 12 Ngem dakayo a mismo ket nakarkaro pay a kinadangkes ti inaramidyo ngem kadagiti kapuonanyo, ta kitaenyo, tunggal tao ket agbibiag babaen iti kinasukir ti nadangkes a pusona; awan a pulos ti uray maysa a dumdumngeg kaniak. 13 Isu a manipud iti daytoy a daga, ipankayonto iti daga a saanyo pay a napanan a kasla ibellengkayo sadiay, uray dakayo ken dagiti kapuonanyo, ket agdaydayawkayonto sadiay kadagiti didiosen, iti aldaw ken rabii, ta saankayonto a kaasian.' 14 Isu a kitaenyo! Umadanin dagiti al-aldaw-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-inton saanen a maibaga nga, 'Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon a nangiruar kadagiti tattao ti Israel manipud iti daga ti Egipto.' 15 Ta iti nagan ko, Siak a ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangummong kadagiti tattao ti Israel manipud iti daga ti amianan ken manipud kadagiti daga a nangiwarasanna kadakuada, isublikto ida iti daga nga intedko kadagiti kapuonanda. 16 Kitaenyo, mangibaonakto iti adu a mangngalap-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-tapno kalapenda dagiti tattao. Kalpasan daytoy, mangayabakto iti adu a mangnganop tapno anopenda ida kadagiti amin a kabanbantayan ken katurturodan, ken kadagiti rengngat dagiti dakkel a bato. 17 Ta sikikita dagiti matak kadagiti amin nga ar-aramidenda; saanda a mailemmeng dagitoy iti imatangko. Saan a mailemmeng ti nagkuranganda iti imatangko. 18 Supapakak nga umuna iti mamindua a daras ti nagkurangan ken basolda gapu iti panangtulawda iti dagak gapu kadagiti makarimon nga imahen dagiti didiosenda ken iti panangpunnoda iti impatawidko babaen kadagiti makarimon a didiosen. 19 O Yahweh, sika ti sarikedkedko ken pagkamangak, natalged a lugar a pagsammakedak iti aldaw ti panagrigatko. Umayto kenka dagiti nasion manipud kadagiti pungto iti daga ket ibagada, “Awan duadua a tinawid dagiti kapuonantayo ti kinaulbod. Ubbawda; awan iti magungona kadakuada. 20 Iyaramidan kadi dagiti tattao dagiti bagbagida kadagiti dios? Ngem saanda met a pudno a dios. 21 Isu a makitayonto! Ipakaammokto kadakuada iti daytoy a tiempo, ipakaammokto kadakuada ti ima ken pannakabalinko, tapno maammoandanto a Yahweh ti naganko.

17

1 Naisurat ti basol ti Juda babaen iti pagsurat a landok nga addaan iti diamante iti murdongna. Naikitikit daytoy iti tapi dagiti pusoda ken

kadagiti sara dagiti altaryo. 2 Malagip dagiti annakda dagiti altar ken
tekken ti Aserada iti ayan dagiti narukbos a kayo iti tuktok dagiti nangato
a turod. 3 Malagipda dagiti altarda iti tuktok dagiti bantay iti away.
Ipasamsamkonto dagiti sanikuayo ken dagiti amin a gamengyo kadagiti
dadduma. Ta naiwaras ti basolyo iti sadinoman a disso iti uneg dagiti
amin a beddengyo. 4 Mapukawyonto ti tawid nga intedko kadakayo.
Ipatagabukayonto kadagiti kabusoryo iti daga a saanyo pay a napanan, ta
pinasgedanyo ti pungtotko, a sumgedto iti agnanayon. 5 Kuna ni Yahweh,
"Ti tao nga agtaltalek iti padana a tao ket nailunod; pagbalinenna a pigsana
ti lasag ngem iyadayona ti pusona kenni Yahweh. 6 Ta kayariganna ti bassit
a mula iti Araba ket saannanto a makita ti aniaman a naimbag nga umay.
Agtalinaedto isuna iti kabatbatoan a luglugar iti let-ang, awan agtubo a
mula ken awan agnanaed. 7 Ngem ti tao nga agtaltalek kenni Yahweh ket
mabendisionan, ta ni Yahweh ti gapuanan ti talgedna. 8 Ta kayariganna
ti maysa a mula nga asideg iti danum ti waig; agwarasto dagiti ramutna.
Saannanto a marikna ti pudot a dumteng, ta narukbos dagiti bulongna.
Ket iti panawen ti tikag, saanto a madanagan daytoy wenno agsardeng ti
panagbungana. 9 Ti puso ket ad-adda a manangallilaw ngem iti aniaman
a banag. Daytoy ket masakit; Siasino ti makaawat iti daytoy? 10 Siak ni
Yahweh, ti mangsuksukimat iti panunot, ti mangsubsubok iti puso. Itedko
iti tunggal tao ti maiparbeng kenkuana, ti panangdusa kenkuana gapu iti
bunga dagiti inaramidna. 11 Pissaan ti billit ti maysa nga itlog a saanna nga
inyitlog. Bumaknang ti maysa a tao iti kinikillo a wagas. Ngem iti kapatgan
nga aldaw ti panagbiagna, panawanto isuna dagidiay a kinabaknang ken
agbalinto isuna a maag iti kamauddiananna." 12 Ti lugar ti templotayo
ket nadayag a trono, a naisaad sipud pay idi punganay. 13 Ni Yahweh ti
namnama ti Israel. Maibabainto amin nga agsukir kenka. Mapapatayto
dagiti timmallikud kenka nga adda iti daga. Ta taltallikudanna ni
Yahweh, ti burayok ti sibibiag a danum. 14 Paimbagennak, O Yahweh,
ket maimbaganak! Ispalennak, ket maispalak. Ta sika ti idaydayawko
iti kantak. 15 Kitaem, ibagbagada kaniak, 'Ayanna ngay ti sao ni
Yahweh? Umay koma ngarud!' 16 No maipapan kaniak, saanko nga
intarayan ti panagbalinko nga agpaspastor a sumursurot kenka. Saanko
a tinarigagayan ti aldaw ti didigra. Ammom dagiti maiwarwaragawag
a nagtaud iti bibigko. Naaramidda iti imatangmo. 17 Saanka koma nga
agbalin a nakabutbuteng kaniak. Sika ti kamangko iti aldaw ti didigra.
18 Maibabain koma dagiti mangkamkamat kaniak, ngem saanmo koma
nga ipalubos a maibabainak. Maupayda koma, ngem saanmo koma nga
ipalubos a maupayak. Ibaonmo a maibusor kadakuada ti aldaw ti didigra
ken burakem ida babaen iti doble a pannakadadael." 19 Kastoy ti kuna ni
Yahweh kaniak, "Mapanka agtakder iti ruangan dagiti tattao iti pagserkan
ken pagruaran dagiti ari ti Juda, kalpasanna, kadagiti amin a dadduma
pay a ruangan ti Jerusalem. 20 Ibagam kadakuada, 'Denggenyo ti sao
ni Yahweh, dakayo nga ari ti Juda ken dakayo amin a tattao iti Juda,
ken tunggal agnanaed iti Jerusalem a magmagna kadagitoy a ruangan.
21 Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Agannadkayo maigapu kadagiti bibiagyo
ken saankayo nga agawit iti aniaman iti Aldaw ti Panaginana nga iyegyo
daytoy kadagiti ruangan ti Jerusalem. 22 Ken saankayo a mangiruar iti
aniaman manipud iti balayyo iti Aldaw ti Panaginana. Saankayo nga
agaramid iti aniaman a trabaho, ngem idatonyo kenni Yahweh ti Aldaw
ti Panaginana, a kas iti imbilinko nga aramiden kadagiti kapuonanyo."
23 Saanda a dimngeg wenno nangipangag, ngem pinatangkenda dagiti

pusoda tapno saandak a denggen wenno awaten ti panangiwanwanko.
24 Mapasamakto a no ipapatiyo ti dumngeg kaniak-daytoy ti pakaammo
ni Yahweh-ken no saankayo a mangiyeg iti aniaman nga awit kadagiti
ruangan iti daytoy a siudad iti Aldaw ti Panaginana ngem ketdi idatonyo
iti Aldaw ti Panaginana kenni Yahweh ken saankayo nga agaramid iti
aniaman a trabaho iti daytoy- 25 ket umayto dagiti ari, dagiti prinsipe
ken dagiti agtugaw iti trono ni David kadagiti ruangan daytoy a siudad a
nakakarwahe ken nakakabalio, isuda ken dagiti panguloda, dagiti lallaki
iti Juda ken dagiti agnaned iti Jerusalem. Ket agtalinaedto daytoy a siudad
iti agnanayon. 26 Aggapudanto kadagiti siudad iti Juda ken iti aglawlaw
ti Jerusalem, ken manipud iti daga ti Benjamin ken kadagiti kapatadan,
manipud iti kabanbantayan ken manipud iti Negev, a mangiyeg kadagiti
daton a maipuor, sakripisio, dagiti taraon a maidaton ken insenso. Ket
iyegdanto iti balayko dagiti daton a panagyaman. 27 Ngem no saankayo a
dumngeg kaniak, nga ilasinyo ti Aldaw ti Panaginana para kenni Yahweh-
no mangawitkayo iti aniaman a banag nga iyegyo kadagiti ruangan ti
Jerusalem iti Aldaw ti Panaginana, ket mangpasgedak iti apuy kadagiti
ruangan daytoy, apuy a mangibusto kadagiti sarikedked ti Jerusalem, ket
saanto a maiddep dayta.”

18

1 Daytoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Jeremias a kunana,
2 “Tumakderka ket mapanka iti balay ti agdamdamili, ta ipakaammok
kenka sadiay ti mensahek” 3 Isu a napanak iti balay ti agdamdamili,
ket nakitak! Madama nga agtrabtrabaho ti agdamdamili iti pagdamilian.
4 Ngem ti banga a suksukogenna ket nadadael iti imana, isu a binaliwanna
daytoy ket nangaramid iti sabali a banag a napintas iti panagkitana.
5 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 6 “Saanko aya
a kabaelan nga aramiden kadakayo balay ti Israel ti kas iti inaramid ti
agdamdamili? -kastoy ti pakaammo ni Yahweh. Kitaenyo! kas iti pila nga
adda iti ima ti agdamdamili- kasta ti kaaddayo iti imak, balay ti Israel. 7 Iti
aniaman a kanito, mabalinko nga ipakaammo ti maysa a banag maipapan
iti maysa a nasion wenno pagarian a parutek daytoy, burakek wenno
dadaelek daytoy. 8 Ngem no ti nasion a nangiballaagak ket tumallikud
iti kinadakesna, saanko ngarud nga ituloy ti didigra a pangpanggepek nga
iyeg iti daytoy. 9 Iti aniaman a kanito, mabalin nga ibagak ti maysa a
banag maipapan iti maysa a nasion wenno pagarian, a bangonek daytoy
wenno ipatakderko daytoy. 10 Ngem no mangaramid daytoy iti dakes
iti imatangko, a saanna dengngen ti timekko, isardengkonto ngarud ti
nasayaat nga imbagak nga aramidek para kadakuada. 11 Isu nga ita,
agsaoka kadagiti lallaki iti Juda ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem a ku-
nam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaenyo, Umadanin ti panangparnuayko
iti didigra kadakayo. Umadanin ti panangaramidko iti maysa a panggep
a maibusor kadakayo. Tunggal tao ket agbabawi iti dinadangkes nga
ar-aramidenna, tapno dagiti wagasyo ken dagiti aramidyo ket mangiyeg
iti nasayaat kadakayo, 12 Ngem ibagadanto, 'Awan serserbina daytoy.
Agtignaykami segun kadagiti bukodmi a panggep. Aramidento ti tunggal
maysa kadakami ti kinadakesna, dagiti tarigagay ti nasukir a pusona.'
13 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Saludsodem kadagiti nasion, siasino
ti nakangngeg iti kasta a banag a kas iti daytoy? Nakaaramid ti birhen
nga Israel iti nakaal-alinggaget a tignay. 14 Maawanan kadi iti niebe
dagiti kabatbatoan a turod kadagiti away iti Lebanon? Matianan kadi

dagiti waig iti bantay nga agayus manipud iti adayo? 15 Ngem linipatdak
dagiti tattaok. Nagidatonda kadagiti awan serserbina a didiosen ken
naitibkulda kadagiti dalanda; pinanawanda dagiti nagkauna a dalan
tapno magnada kadagiti basbassit a dalan. 16 Agbalinto a nakabutbuteng
ti dagada, maysa a banag nga agnanayon a pagsakuntipan. Amin a
lumabas iti dagada ket agkintayeg ken agwingiwing. 17 Waraekto ida
iti sangoanan dagiti kabusorda a kasla tapok nga intayab ti angin a
naggapu iti daya. Tallikudakto ida ken saanak a sumango iti aldaw ti
didigrada.'" 18 Isu a kinuna dagiti tattao, "Umaykayo, planwentayo ti dakes
nga aramidentayo kenni Jeremias, agsipud ta saan a pulos a mapukaw
ti linteg kadagiti padi, wenno balakad manipud kadagiti mamasirib a
lallaki, wenno sasao manipud kadagiti profeta. Umaykayo, rautentayo
isuna babaen kadagiti sasaotayo ket saantayon nga ipangag ti aniaman
nga ibagbagana. 19 Ipangagnak, O Yahweh! Ket denggem ti ariwawa
dagiti kabusorko. 20 Didigra kadi ti gungunak iti kinaimbagko kadakuada?
Ta nangkalida iti abut a para kaniak. Lagipem ti panagtakderko iti
sangoanam tapno agsaoak para iti pagsayaatanda, tapno bumaaw ti
pungtotmo kadakuada. 21 Iyawatmo ngarud dagiti annakda iti panagbisin,
ken itedmo ida iti pannakabalin ti kampilan. Ipalubosmo koma a maulila
ken mabalo dagiti assawada a babbai, ken mapapatay dagiti lallaki nga
adda kadakuada, ken mapapatay dagiti agtutuboda a lallaki babaen
iti kampilan iti gubat. 22 Mangngeg koma ti panagasug iti panagtuok
manipud kadagiti babbalayda, bayat ti kellaat a panangiyegmo kadagiti
mangraut kadakuada. Ta nagkalida iti maysa nga abut tapno tiliwendak
ken nangipakatda kadagiti silo para kadagiti sakak. 23 Ngem Sika, O
Yahweh, ammom amin dagiti panggepda a mangpapatay kaniak. Saanmo
a pakawanen ti nakaro a kinadakesda ken dagiti basolda. Saanmo a
punasen dagiti basolda kenka. Ngem ketdi, bay-am ida a maparmek iti
sangoanam. Agtignayka a maibusor kadakuada iti tiempo ti pungtotmo.

19

1 Kastoy ti kinuna ni Yahweh, "Mapanka gumatang iti karamba
bayat a kakuyogmo dagiti panglakayen dagiti tattao ken dagiti papadi.
2 Kalpasanna, rummuarka iti tanap ti Ben Hinnom a pagserkan ti Ruangan
dagiti Naburak a banga, ket sadiay, ipakaammom dagiti sasao nga ibagakto
kenka. 3 Ibagam, 'Denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo nga ari ti Juda ken
dagiti agnanaed iti Jerusalem! Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin a Dios ti Israel, "Dumngegkayo, umadanin ti panangiyegko iti didigra
iti daytoy a lugar, ket ti lapayag ti tunggal makangngeg iti daytoy ket
agkintayegto. 4 Aramidek daytoy gapu ta tinallikudandak ken tinulawanda
daytoy a lugar. Iti daytoy a lugar ti nangidataganda kadagiti datonda
kadagiti didiosen a saanda nga am-ammo. Isuda ken dagiti kapuonanda
ken dagiti ari ti Juda ket pinunno pay daytoy a lugar iti dara ti awan
basolna. 5 Nangipatakderda kadagiti altar nga agpaay kenni Baal a
pagdaydayawan tapno pangipuoranda kadagiti annakda a lallaki a kas
daton a maipuor amin para kenkuana-maysa a banag a saanko nga
imbilin. Saanko nga imbaga nga aramidenda daytoy, wenno pulos a
saan a simmagid iti panunotko daytoy. 6 Isu a dumngegkayo, umadanin
dagiti aldaw-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-inton saanen a maawagan a
Tofet daytoy a disso, ti tanap ti Ben Hinnom, ta agbalinto daytoy a tanap
ti Pagpatayan. 7 Iti daytoy a lugar, pagbalinekto nga awan serserbina
dagiti panggep ti Juda ken Jerusalem. Ipaluboskonto a mapasagda babaen

iti kampilan dagiti kabusorda ken babaen iti ima dagiti mangpapatay kadakuada. Kalpasanna, ipakanko dagiti bangkayda kadagiti billit iti tangatang ken kadagiti narungsot nga ayup iti daga. 8 Ket pagbalinekto daytoy a siudad a nadadael unay ken pagsakuntipan, ta siasinoman a lumabas iti daytoy ket agpigerger ken agsakuntip gapu kadagiti amin a pannakadidigrana. 9 Ipalubosko a kanenda dagiti lasag dagiti annakda a lallaki ken babbai; tunggal tao ket ibusennanto ti lasag ti kaarrubana gapu iti pannakalakub ken leddaang nga inyeg kadakuada dagiti kabusorda ken dagiti tattao a mangpapatay kadakuada. 10 Kalpasanna, burakem ti karamba iti sangoanan dagiti lallaki a kakuyogmo a napan. 11 Ibagamto kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: Kastoy met laeng a banag ti aramidek kadagitoy a tattao ken iti daytoy a siudad—kastoy ti pakaammo ni Yahweh-kas iti panangburak ni Jeremias iti karamba tapno saanen a matarimaan manen. Ipunponto dagiti tattao dagiti natay idiay Tofet agingga nga awanton ti nabatbati a lugar para kadagiti natay. 12 Kastoyto ti aramidek iti daytoy a lugar ken kadagiti agnanaed iti daytoy inton aramidek a kas iti Tofet daytoy a siudad-kastoy ti pakaammo ni Yahweh- 13 isu a dagiti babbalay ti Jerusalem ken dagiti ari ti Juda ket agbalinto a kas iti Tofet-amin dagiti babbalay a nausar dagiti tuktok ti atepda a nagdaydayawan dagiti managbasol a tattao kadagiti amin a bituen iti langit ken nangibukbokanda kadagiti daton a mainum para kadagiti didiosen.” 14 Kalpasanna, pimmanaw ni Jeremias idiay Tofet a nangibaonan kenkuana ni Yahweh tapno mangipadto. Nagtakder isuna iti paraangan ti balay ni Yahweh ket kinunana kadagiti amin a tattao, 15 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, ‘Dumngegkayo, umadanin ti panangiyegko iti daytoy a siudad ken kadagiti amin nga ilina iti amin a didigra nga impakaammok maibusor iti daytoy, agsipud ta nagsukirda ken saanda a dimngeg kadagiti sasaok.'”

20

1 Ni Pasur a putot ni Immer a padi-isuna ket kangatoan nga opisial-nangngegna nga ipadpadto ni Jeremias dagitoy a sasao iti sangoanan ti balay ni Yahweh. 2 Isu a kinabil ni Pasur ni Jeremias a profeta ket kalpasanna, inkabilna isuna kadagiti tul-ong nga adda iti akinngato a Ruangan ti Benjamin iti balay ni Yahweh. 3 Ket napasamak nga iti sumaruno nga aldaw, rinuk-atan ni Pasur ni Jeremias manipud iti tul-ong. Ket kinuna ni Jeremias kenkuana, “Saan a Pasur ti pangawag ni Yahweh iti naganmo, no di ket sika ni Magor Missabib. 4 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Makitamto, pagbalinenkanto a nakaal-alainggaget-sika ken dagiti amin nga ipatpategmo-ta mapasagdanto babaen kadagiti kampilan dagiti kabusorda ket maimatangamto daytoy. Iyawatkonto ti entero a Juda iti ima ti ari ti Babilonia. Pagbalinennanto ida a balud idiay Babilonia wenno rautenna ida babaen iti kampilan. 5 Itedkonto kenkuana amin a sanikua daytoy a siudad, amin a kinabaknang daytoy, amin a napapateg a banbanag nga adda iti daytoy, ken dagiti amin a gameng dagiti ari ti Juda. Ipaimakto amin dagitoy a banbanag kadagiti kabusoryo, ket samsamendanto dagitoy. Alaendanto dagitoy nga ipan idiay Babilonia. 6 Ngem sika, Pasur, ken dagiti amin nga agnanaed iti balaymo ket maitalawto a kas balud. Maipankanto idiay Babilonia ket sadiayto ti pakatayam. Sika ken amin dagiti ipatpategmo a nangipadtoam kadagiti inuulbod a banbanag ket maitanemto sadiay.'” 7 “Inallukoynak, O Yahweh. Pudno a naallukoyak. Sinakup ken pinarmeknak. Nagbalinak a

pagkakatawaan. Inaldaw a linalaisdak dagiti tattao. 8 Ta tunggal agsaoak,
ipukkawko nga iwaragawag, 'Kinaranggas ken pannakadadael.' Ket dagiti
sasao ni Yahweh ket nagbalin a pannakaibabain ken pannakalalaisko iti
inaldaw. 9 No ibagak a, 'Saankon a panpanunoten ti maipanggep kenni
Yahweh. Saankon nga iwaragawag ti naganna.' Ket kasla maysa nga apuy
daytoy iti pusok, naipupok iti uneg dagiti tultulangko. Isu nga inkarigatak
nga inibturan daytoy ngem saanko a kabaelan. 10 Nangngegko dagiti
dakes a panggepda kaniak manipud kadagiti amin a tattao iti aglawlaw.
Ipulongtayo! Masapul nga ipulongtayo daytoy!' Dagiti nasinged kaniak,
sipsiputanda ti panagbiddutko. Bareng no maallilaw isuna. Ta no kasta
maparmektayo isuna ket makaibalestayo kenkuana.' 11 Ngem adda kaniak
ni Yahweh a kasla maysa a nasiglat a mannakigubat, isu a maitibkolto
dagiti mangkamkamat kaniak. Saandak a maparmek. Kastanto unay ti
pannakaibabainda, gapu ta saanda nga agballigi. Saanto nga agpatingga
ti pannakaibabainda, saanto a pulos a malipatan daytoy. 12 Ngem Sika,
O Yahweh a Mannakabalin-amin, sika a mangsuksukimat iti nalinteg
ken mangkitkita iti panunot ken iti puso. Ipakitam koma kaniak ti
panagibalesmo kadakuada agsipud ta imparangko kenka ti kasasaadko.
13 Agkantakayo para kenni Yahweh! Idaydayawyo ni Yahweh! Ta inispalna
dagiti biag dagiti naparparigat manipud iti ima dagiti managdakdakes.
14 Mailunod koma ti aldaw a pannakaiyanakko. Saanmo koma nga
impalubos a mabendisionan ti aldaw a panangipasngay ti inak kaniak.
15 Mailunod koma ti tao a nangipakaammo iti amak, ti nagkuna a, 'Maysa
a lalaki ti putotmo, 'a makagapu iti nalaus a panagrag-o. 16 Agbalin
koma dayta a lalaki a kas kadagiti siudad a dinadael ni Yahweh, idi
saanna dagitoy a kinaasian. Mangngegna koma ti asug iti parbangon ken
mangngegna koma ti ariwawa ti gubat iti tengnga ti aldaw. 17 Mapasamak
koma daytoy, agsipud ta saannak a pinapatay ni Yahweh iti aanakan
wenno pinagbalin a tanemko ti tian ti inak, aanakan a masikog iti
agnanayon. 18 Apay pay laeng a naiyanakak isu a naimatangak dagiti
riribuk ken ladingit, isu a napnoan dagiti aldawko iti pannakaibabain?”

21

1 Kastoy ti sao nga immay kenni Jeremias manipud kenni Yahweh idi
imbaon ni ari Zedekias da Pasur a putot ni Malakias ken Sofonias a
putot ni Maasias a padi. Kinunada kenkuana, 2 “Agpabalakadka kenni
Yahweh para kadakami, gapu ta gubatennatayo ni Nebucadnesar nga
ari ti Babilonia. Nalabit a mangaramid ni Yahweh iti milagro para
kadakami, kas iti naglabas a tiempo, ket pagsanudenna ni Nebucadnezar
kadakami.” 3 Isu a kinuna ni Jeremias kadakuada, “Kastoy ti masapul
nga ibagayo kenni Sedekias, 4 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti
Israel: Dumngegkayo, umadanin ti panangisublik kadagiti armas nga adda
kadagiti imayo a panggubgubatyo iti ari ti Babilonia ken kadagiti Caldeo
a manglaklakub kadakayo iti ruar dagiti pader! Ta ummongekto ida iti
tengnga daytoy a siudad. 5 Ket siak a mismo ti makiranget kadakayo
babaen iti pannakabalin ken kinapigsak ken babaen iti nakaro unay a
pungtotko. 6 Ta rautekto dagiti agnanaed iti daytoy a siudad, tao man
wenno ayup. Mataydanto babaen iti nakaru a pannakadidigra. 7 Kalpasan
daytoy-kastoy ti pakaammo ni Yahweh- ni Sedekias nga ari ti Juda, dagiti
adipenna, dagiti tattao, ken siasinoman a nabati iti daytoy a siudad
kalpasan ti didigra babaen iti kampilan ken panagbisin-Iyawatkonto amin
dagitoy iti ima ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia, kadagiti kabusorda,

ken kadagiti mangpapatay kadakuada. Ket papatayennanto ida babaen iti kampilan. Saannanto ida a kaasian wenno kailalaan. 8 Ket kastoy ti masapul nga ibagam kadagitoy a tattao, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Adtoy, umadanin nga ikabilko iti sangoananyo ti dalan ti biag ken ti dalan ti patay. 9 Siasinoman nga agtaltalinaed iti daytoy a siudad ket matayto babaen iti kampilan, bisin ken didigra; ngem siasinoman a rumuar ken agparintumeng iti sangoanan dagiti Caldeo a nanglakub kadakayo ket agbiag. Maisalbarnanto ti biagna. 10 Ta inkeddengkon ti mangiyeg iti didigra iti daytoy a siudad, a saan ket a mangiyeg iti pagsayaatan-kastoy ti pakaammo ni Yahweh. Naiyawaten daytoy iti ima ti ari ti Babilonia, ket puorannanto daytoy.' 11 No maipapan iti balay ti ari ti Juda, denggenyo ti sao ni Yahweh. 12 O balay ni David, kuna ni Yahweh, 'Ipatungpalyo ti hustisia iti agsapa. Ispalenyo ti tao a natakawan babaen iti ima ti manangidadanes, ta no saan gumil-ayabto a kasla apuy ti pungtotko ket pumuor. Ta awan ti makaiddep iti daytoy gapu iti kinadakes dagiti ar-aramidenyo. 13 Kitaenyo, dakayo nga agnanaed iti tanap! Kabusorkayo, dakkel a bato iti patad-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-Kabusorko ti siasinoman a mangibagbaga, “Siasino ngay koma ti sumalog a mangraut kadatayo?” wenno “Siasino ngay koma ti sumrek kadagiti babbalaytayo?” 14 Naikeddengkon a sagrapenyo ti bunga dagiti ar-aramidyo- kastoy ti pakaammo ni Yahweh-mangpasgedakto kadagiti kasamekan, ket puorannanto ti amin nga adda iti aglawlawna.

22

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh, “Sumalogka iti balay ti ari iti Juda ket iwaragawagmo daytoy a sao sadiay. 2 Kunaem, 'Ari ti Juda, sika a nakatugaw iti trono ni David, dumngegka iti sao ni Yahweh. Ket dakayo nga ad-adipenna, ken dakayo a tattaona a sumsumrek kadagitoy a ruangan dumngegkayo. 3 Kastoy ti kuna ni Yahweh, “Agaramidkayo iti maiparbeng ken kinalinteg, ket siasinoman a natakawan - ispalenyo isuna manipud iti ima ti manangidadanes. Saanyo a pagaramidan iti dakes ti siasinoman a ganggannaet iti dagayo, wenno siasinoman nga ulila, wenno balo. Saankayo nga agaramid iti kinaranggas wenno mangpasayasay iti dara ti awan basolna iti daytoy a lugar. 4 Ta no pudno nga aramidenyo dagitoy a banbanag, dagiti ar-ari a nakatugaw iti trono ni David ket sumrekto kadagiti ruangan daytoy a balay a nakasakay iti karuwahe ken kadagiti kabalio. Isuna, dagiti adipenna, ken dagiti tattaona! 5 Ngem no saankayo a dumngeg kadagitoy a sasao a naggapu kaniak nga inwaragawagko - daytoy ket pakaammo ni Yahweh - madadaelto ngarud daytoy a palasio. 6 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh maipanggep iti palasio ti ari iti Juda, “Maiyarigka kaniak iti Galaad, wenno iti tuktok ti Lebanon. Nupay kasta, pagbalinenkanto a let-ang, kadagiti siudad nga awan iti agnanaed. 7 Ta nangdutokak kadagiti umay mangdadael kenka! Pukawento dagiti lallaki a nagtagiigam dagiti kasasayaatan a sedrom ket bay-andanto dagitoy a matumba iti apuy. 8 Ket adu a nasion ti lumabasto iti daytoy a siudad. Kunaento ti tunggal tao iti kaabayna, “Apay nga inaramid ni Yahweh ti kastoy iti daytoy a naindaklan a siudad?” 9 Ket sumungbatto ti met ti maysa, “Gapu ta tinallikudanda ti tulag ni Yahweh a Diosda ket nagrukbabda kadagiti dadduma a dios ken nagdaydayawda kadakuada.” 10 Saanyo a sangitan ti natay. Saanyo a dung-awan isuna. Ngem rumbeng a sangitanyo ti siasinoman a maipanaw a kas balud, ta saanton nga agsubli ket saannanton a makita pay ti daga a nakaiyanakanna.' 11 Ta

kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kenni Jehoahaz a lalaki a putot ni Josias nga ari iti Juda, a nagserbì a kas ari a simmukat kenni ni Josias nga amana, 'Pimmanawen iti daytoy a disso ket saanen nga agsubli pay. 12 Matayto isuna iti daydiay a lugar a nangipananda kenkuana a kas balud ket saannanton a pulos a makita pay daytoy a daga.' 13 Asi pay ti siasinoman a mangipatakder iti balayna iti kinakillo ken kadagti akinngato a siledna iti saan a maiparbeng nga aramid; kenkuana a nagtrabahoan dagiti dadduma, ngem saanna ida a tangdanan. 14 Asi pay ti siaqsinoman nga agkuna, 'Mangipatakderak iti nangato a balay a maipaay kaniak ken nalawa nga akinngato a silsiled, ken mangaramid pay kadagiti nalawa a tawtawa a maipaay kenkuana, ken mabobedaan iti sedro ken pintaanna amin iti nalabaga.' 15 Daytoy kadi iti mamagbalin kenka a nasayaat nga ari, ta kayatmo ti maaddaan iti sedro a pagnaedan? Saan kadi a nangan ken imminum met ti amam, nupay kasta, inaramidna ti maiparbeng ken kinal-integ? Ket nasayaat dagiti banbanag a napasamak kenkuana. 16 Insakitna dagiti napanglaw ken dagiti agkasapulan. Nasayaat ti pasamak idi. Saan kadi a kastoy ti kayatna a sawen iti pannakaam-ammo kaniak? — daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 17 Ngem awanen sabali pay nga adda kadagita matam ken pusom no di laeng ti panagagummo ken ti panangpasayasaymo iti dara dagiti awan basolna, iti panangirurumen ken panangranggas iti dadduma a tattao. 18 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kenni Jehoiakim a putot a lalaki ni Josias nga ari iti Juda: Saandanto nga agdung-aw gapu kenkuana a kunada 'Asika pay, kabsatko a lalaki!" wenno "Asika pay, kabsatko a babai!" Saandanto a dung-awan isuna iti 'Asika pay, nga apo!' wenno 'Asika pay, a madaydayaw!' 19 Maitanemto isuna a kas iti pannakaitanem ti maysa nga asno, maiparangguyod ken maiwalang iti ruar dagiti ruangan ti Jerusalem. 20 Sumang-atka kadagiti banbantay iti Lebanon ket agpukkawka. Iriawmo ti timekmo idiay Basan. Agpukkawka manipud kadagiti banbantay ti Abarim, ta madadaelto dagiti amin a gagayyemmo. 21 Nakisaoak kenka idi natalgedka, ngem kinunam, 'Saanakto a dumngeg.' Ta daytoy ti kababalinmo manipud kinaubingmo, ta saanka a dimngeg iti timekko. 22 Itayabto ti angin dagiti amin a mangipaspastormo, ken maipanawto a kas balud dagiti gagayyemmmo. Ket pudno unay a mabainankanto ken maibabakanto gapu kadagiti amin a dakes nga inar-aramidmo. 23 Sika nga ari, sika nga agnanaed iti Balay iti Kabakiran ti Lebanon, sika nga agum-umok kadagiti sedro, anian a nakakaasikanto inton dumteng kenka ti kasta unay a panagrigat a kas iti ut-ot ti panagpasikal." 24 "Isapatak— daytoy ket kuna ni Yahweh— uray no sika, Jehoiachin a putot a lalaki ni Jehoiakim, nga ari ti Juda, ti singsing a pangselio nga adda iti makannawan nga imak, lapsutenka iti imak. 25 Ta naiyawatka iti ima dagiti aggangandat iti biagmo ken kadagiti pagbutbutngam, iti ima ni Nebucadnesar nga ari iti Babilonia ken kadagiti Caldeo. 26 Ibellengkanto ken ti inam a nangiyanak kenka, iti daga a saanyo a nakaiyanakan. Sadiayto ti pakatayanyo. 27 Ket no maipapan iti daytoy a daga a kayatdanto a pagsublian, saandanton a makasubli ditoy. 28 Daytoy kadi ket nauy-uyaw ken naburak a pagkargaan? Daytoy kadi a lalaki a ni Jehoiachin ket maysa a banga nga awan iti maay-ayona? Apay nga imbellengda isuna ken dagiti kaputotanna, ken impurruakda ida iti daga a saanda nga ammo? 29 Daga, Daga, Daga! Denggem ti sao ni Yahweh! 30 Kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Isuratyo ti maipapan iti daytoy a lalaki a ni Jehoiachin: Awanto iti putotna. Saanto a rumang-ay kadagiti al-aldawna, ta awanto ti siasinoman kadagiti kaputotanna ti makagun-od

iti panagballigi wenno agtugaw manen iti trono ni David ken agturay iti Juda.'"

23

1 "Asi pay dagiti agpaspastor a mangdadael ken mangiwarawara kadagiti karnero ti pagpaarabak— kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 2 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh, a Dios ti Israel maipapan kadagiti agpaspastor a mangay-aywan kadagiti tattaona, "Warwaraenyo dagiti arbanko ken pagtaltalawenyo ida. Awan a pulos iti panangisakityo kadakuada. Ammoenyo daytoy! Supapakankayonto gapu kadagiti dakes nga ar-aramidyo—daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 3 Siak a mismo ti mangurnong kadagiti nabatbati nga arbanko manipud kadagiti amin a dagdaga a nangipaturongak kadakuada, ket isublikto ida iti lugar a pagaraban, a sadiay ket agbalindanto a nabunga ken umaduda. 4 Ket mangpataudakto kadagiti agpaspastor a mangaywan kadakuada a mangaywan ket saandanton nga agbuteng wenno agamak. Awanto kadakuada iti mapukaw— kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 5 Kitaenyo, dumteng dagiti al-aldaw— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— Inton mangisaadak iti nalinteg a sanga maipaay kenni David. Agturayto isuna a kas ari; mangiyegto isuna iti kinarang-ay ken ipatungpalna ti hustisia ken kinalinteg iti daga. 6 Kadagiti al-aldawna ket maispalto ti Juda, ken agbiagto a sitatalged ti Israel. Ket kastoy ti nagan a maiyawagto kenkuana; Ni Yahweh ti Kinalintegtayo. 7 Ngarud kitaenyo, dumtengto dagiti al-aldaw—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—inton saandanton pulos nga ibaga, 'Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangiruar kadagiti tattao ti Israel manipud iti daga ti Egipto.' 8 Ngem ketdi kunadanto, 'Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon, a nangiruar ken nangisubli kadagiti kaputotan iti balay ti Israel manipud iti akin-amianan a daga ken kadagiti amin a dagdaga a naipananda.' Ket agnaeddanto iti bukodda a daga." 9 Maipapan kadagiti profeta, nadagsen ti barukongko iti kaunggak, ken agpigerger amin a tultulangko. Kayarigak ti lalaki a nabartek, lalaki nga inturayan ti arak, gapu kenni Yahweh ken iti nasantoan a sasaona. 10 Ta napunno ti daga kadagiti mannakikamalala. Gapu iti daytoy ket agdung-aw ti daga. Magango dagiti ruot iti pagaraban idiay let-ang. Nadangkes ti daldalan dagitoy a profeta; saan a nausar iti umno a wagas ti kinabilegda. 11 Ta agpadpada a narugitan dagiti profeta ken dagiti papadi. Nasarakak pay ti kinadangkesda iti uneg ti balayko! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh— 12 isu a dagiti daldalanda ket kaslanto iti maysa a nagalis a lugar iti kasipngetan. Maitublakdanto. Matuangdanto iti daytoy. Ta mangiyegakto kadakuada ti didigra iti tawen a pannakadusada— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— 13 ta adda nakitak a kinadakes kadagiti profeta iti Samaria. Nagipadtoda iti nagan ni Baal ket inturongda dagiti tattaok nga Israel iti nakillo a pagnaan. 14 Ket kadagiti profeta iti Jerusalem, nakakitaak kadagiti nakarimrimon a banbanag: Makikamkamalalada ken agbibiagda iti kinamangallilaw. Papigsaenda dagiti im-ima dagiti managdakdakes; awan ti mangtallikod iti kinadakesna. Nagbalinda amin kaniak a kas iti Sodoma ken dagiti agnanaed iti daytoy ket kas iti Gomora!" 15 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kadagiti profeta, "Kitaenyo, ngannganin ti panangpakanko kadakuada iti napait a makan ken painumek ida iti danum a makasabidong, ta manipud kadagiti profeta ti Jerusalem rimmuar ti kinarugit iti amin a daga." 16 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalinamin, "Saankayo a dumngeg kadagiti sasao dagiti profeta nga agipadpadto

kadakayo. Ta iyaw-awandakayo! Ta agiwaragawagda kadagiti sirmata manipud kadagiti bukodda a panunot, saan a nagtaud iti ngiwat ni Yahweh. 17 Kankanayonda nga ibagbaga kadagiti saan nga agraem kaniak, 'Ipakpakaammo ni Yahweh nga addanto talna kadakayo.' Ken kuna ti tunggal maysa nga agbibiag segun iti bukodda a pagayatan, 'Awanto ti dumteng a didigra kadakayo.' 18 Ngem siasino kadi ti nakitaripnong iti konseho ni Yahweh? Siasino kadi ti mangsuksukimat ken mangdengngeg iti saona? Siasino kadi ti dumdumngeg ken mangipangpangag iti saona? 19 Kitaenyo, adda bagio nga aggapu kenni Yahweh! Ti rungsot ti pungtotna ket rummuar, ken adda kasla alipugpog nga agliklikaw. Agliklikaw daytoy kadagiti ulo dagiti nadangkes. 20 Ti pungtot ni Yahweh ket saanto nga agsardeng agingga a maaramidna daytoy ken maipatungpalna dagiti pinanggep ti pusona. Kadagiti maud-udi nga al-aldaw, maawatanyonto daytoy. 21 Saanko nga imbaon dagitoy a profeta. Nagparangda lattan. Awan iti impakaammok kadakuada, ngem nagipadtoda latta. 22 Ta no nakitaripnongda koma iti panaguumong ti konsehok, ti soak koma ti imbagada kadagiti tattaok; ket pinagtallikudda koma dagitoy manipud iti kinadangkesda ken kadagiti dakes nga ar-aramidda. 23 Maysaak kadi laeng a Dios nga adda iti asideg—kastoy ti kuna ni Yahweh - ken saan aya a siak ket Dios nga adda met laeng iti adayo? 24 Mabalin kadi nga aglemmeng ti maysa a tao iti nalemmeng a lugar tapno saanko a makita? — kastoy iti pakaammo ni Yahweh— ken saan aya a pinunnok ti daga ken ti langit? — kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 25 Nangngegko dagiti imbaga dagiti profeta, dagidiay agipadpadto iti naganko iti inaallilaw. Kinunada, ‘Adda tagtagainepko! Adda tagtagainepko!' 26 Kasanonto pay kabayag ti panagtultuloy daytoy, dagiti profeta nga agipadpadto iti inuulbod manipud kadagiti panunotda, ken agipadpadto manipud iti panangallilaw kadagiti puspusoda? 27 Ti pananglipat dagiti tattaok iti naganko ti panggepda babaen kadagiti tagtagainep nga ipadpadamagda, tunggal maysa iti karrubana, kas iti pananglipat dagiti kapuonanda iti naganko maigapu iti nagan ni Baal. 28 Ti profeta nga addaan iti tagtagainep, ipadamagna koma ti tagtagainepna. Ngem ti tao a nangipakaammoak iti maysa a banag, sipupudno koma nga ipakaammona ti sao. Ania koma ti pakainaigan ti garami iti bukel? - kastoy ti pakaammo ni Yahweh — 29 ken saan aya a kasla apuy ti saok? - kastoy ti pakaammo ni Yahweh - ken kasla martilio a mangburak iti bato? 30 Isu a kitaenyo, kabusorko dagiti profeta— kastoy ti pakaammo ni Yahweh - siasinoman nga agtakaw iti sasao manipud iti sabali a tao ken ibagana a nagtaud kaniak. 31 Kitaenyo, kabusorko dagiti profeta - kastoy iti pakaammo ni Yahweh – a mangus-usar kadagiti dilada a mangipadto kadagiti pakaammo. 32 Kitaenyo, kabusorko dagiti profeta a mangibagbaga nga adda tagtagainepda—kastoy ti pakaammo ni Yahweh— ket kalpasanna iwaragawagda dagitoy ket iti kastoy a wagas maiyaw-awan dagiti tattaok gapu iti panangallilaw ken panagpannakkelda. Kabusorko ida, ta saanko ida nga imbaon wenno inikkan kadagiti bilbilin. Isu a sigurado a saanda a makatulong kadagitoy a tattao - kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 33 Inton agsaludsud kenka dagitoy a tattao, wenno maysa a profeta, wenno maysa a padi a kunada, 'Ania ti pakaammo ni Yahweh? ket masapul a kunaem kadakuada, 'Ania a pakaammo? Gapu ta binaybay-ankayo'— kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 34 No maipapan met kadagiti profeta, papadi, ken tattao a mangibagbaga, 'Kastoy ti pakaammo ni Yahweh,' Dusaekto dayta a tao ken ti balayna. 35 Itultuloyyo nga ibagbaga,

tunggal maysa iti karrubana ken tunggal maysa iti kabsatna, 'Ania ti sungbat ni Yahweh?' ken ‘Ania ti pakaammo ni Yahweh? ’ 36 Ngem masapul a saanyon a sawen ti maipapan iti pakaammo ni Yahweh, agsipud ta ti tunggal ibaga ti tunggal tao ket agbalin a bukodna a mensahe, ket kinilloyo dagiti sasao ti sibibiag a Dios, ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Diostayo. 37 Kastoy ti rumbeng a saludsodem iti profeta, 'Ania ti sungbat ni Yahweh kenka? Ania ti imbaga ni Yahweh?' 38 Ket ipadamagyo ti pakaammo manipud kenni Yahweh, ngem kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Kunayo, “Kastoy ti kuna ni Yahweh,” uray no nangipatulodak iti bilin kadakayo a kunak, “Saanyo nga ibaga: Kastoy ti pakaammmo manipud kenni Yahweh.” 39 Ngarud, kitaenyo, pidutenkayo ken ipurruakkayo a maiyadayo kaniak, kasta met dagaiti siudad nga intedko kadakayo ken kadagiti kapuonanyo. 40 Kalpasanna ipalak-amkonto kadakayo ti agnanayon a pannakaibabain ken pannakauyaw a saanto a malipatan.'”

24

1 Nangipakita ni Yahweh iti maysa a banag kaniak. Nakitak iti dua a basket ti igos a naikabil iti sangoanan ti templo ni Yahweh. (Napasamak daytoy a sirmata kalpasan nga impanaw ni Nebucadnesar, nga ari iti Babilonia, ni Jeconias a putot ni Jehoyakim nga ari ti Juda, dagiti opisial ti Juda, dagiti kumikitikit, dagiti agpanpanday manipud Jerusalem ket impanna ida kas balud idiay Babilonia.) 2 Maysa a basket nga igos ti nasayaat, kasla umuna a naluom nga igos dagitoy, ngem ti sabali a basket ti igos ket nalungsot ken saan a mabalin a kanen dagitoy. 3 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Ania ti makitam Jeremias?” Kinunak, “Igos. Igos a nasayaat unay ken igos a nalungsot a saanen a mabalin a kanen.” 4 Ket immay kaniak ti sao ni Yahweh a kinunana, 5 “Kastoy ti kuna ni Yahweh, a Dios ti Israel: Talliawekto dagiti naitalaw a kas balud manipud iti Juda para iti pagsayaatanda, kas kadagitoy nasayaat nga igos, dagiti naipanaw a kas balud manipud iti daytoy a lugar nga impaipanko iti daga dagiti Caldeo. 6 Ikitakto dagiti matak kadakuada a maipaay iti pagsayaatanda ket isublikto ida iti daytoy a daga. Ipatakderkonto ida a saan ket a rebbaen. Imulakto ida, a saan ket a paruten. 7 Ket ikkakto ida iti puso a mangam-ammo kaniak, ta siak ni Yahweh. Agbalindanto a tattaok ken Siakto ti Diosda, Iti kasta agsublidanto kaniak iti amin a pusoda. 8 Ngem kas iti nadadael nga igos a saanen a mabalin a kanen—kastoy ti kuna ni Yahweh—Agtignayakto iti kastoy a wagas kenni Zedekias nga ari ti Juda, agraman dagiti opisialna, ken kadagiti dadduma pay iti Jerusalem a nagtalinaed iti daytoy a daga wenno mapanda agnaed iti daga ti Egipto. 9 Pagbalinekto ida a nakabutbuteng, maysa a didigra, iti imatang dagiti amin a pagarian iti daga, maysa a nakababain, ken linaonto dagiti proverbio, pananguyaw, ken lunod iti tungga lugar a pangipanakto kadakuada. 10 Mangiyegakto kadakuada iti kampilan, bisin, ken didigra, aggibusdanto manipud iti daga nga intedko kadakuada ken kadagiti kapuonanda.”

25

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias maipapan kadagiti amin a tattao iti Juda. Napasamak daytoy iti maikapat a tawen ni Jehoyakim a putot ni Josias, nga ari iti Juda. Dayta ti umuna a tawen ni Nebucadnezar nga ari iti Babilonia. 2 Inwaragawag ni profeta Jeremias kadagiti amin a tattao iti Juda ken kadagiti amin nga agnanaed iti Jerusalem. 3 Kinunana,

“Iti duapulo ket tallo a tawen, manipud iti maikasangapulo ket tallo a
tawen ni Josias a putot ni Amon, nga ari ti Juda agingga iti daytoy nga
aldaw, um-umayen kaniak dagiti sasao ni Yahweh. Inwarwaragawagkon
dagitoy kadakayo. Sigagagarak a nangiwaragawag kadakayo, ngem
saankayo a dimngeg. 4 Imbaon kadakayo ni Yahweh dagiti amin nga
adipenna a profeta. Sigagagarda a napan, ngem saankayo a dimngeg
wenno nangipangag. 5 Kinuna dagitoy a profeta, “Pagtallikudan koma ti
tunggal tao dagiti nadangkes a wagasna ken ti kinadakes dagiti aramidna
ket agsublikayo iti daga nga inted ni Yahweh kadagiti kapuonanyo
ken kadakayo idi pay un-unana a tiempo, a kas agnanayon a sagut.
6 Isu a saanyo a kamaten dagiti didiosen tapno agdayawkayo wenno
agruknoykayo kadakuada, ken saanyo a pagpungtoten isuna gapu kadagiti
aramid dagiti imayo a pakaigappuanto a dangrannakayo.” 7 Ngem
saankayo a dimngeg kaniak—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ngarud
pinagpungtotdak gapu iti aramid dagiti imayo tapno dangrankayo. 8 Isu
a, kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'Gapu ta saankayo
a dimngeg kadagiti sasaok, 9 kitaenyo, dandaniakon mangipatulod iti
maysa a bilin tapno maurnong dagiti amin a tattao iti amianan—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh— kenni Nebucadnesar nga adipenko, nga ari
ti Babilonia, ket iyegko ida a maibusor iti daytoy a daga ken kadagiti
amin nga agnanaed iti daytoy, ken maibusor kadagiti amin a nasion iti
aglawlawyo. Ta ilasinkonto ida para iti pannakadadael. Pagbalinekkto
ida a pakaigappuan iti panagbuteng, maysa a banag a saksakuntipan, ken
awan patinggana a langalang. 10 Dagiti uni iti rag-o ken panagrambak—
dagiti timek ti nobyo ken nobya, ti uni dagiti bato a paggilingan ken ti
lawag dagiti pagsilawan—pukawekto amin dagitoy a banbanag manipud
kadagitoy a nasion. 11 Ket agbalinto amin dagitoy a daga a langalang
ken nakabutbuteng, ket agserbinto dagitoy a nasion iti ari ti Babilonia iti
pitopulo a tawen. 12 Ket mapasamakto inton malpas ti pitopulo a tawen,
a dusaekto ti ari ti Babilonia ken dayta a nasion, ti daga dagiti Caldeo—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh—gapu iti kinadakesda ket pagbalinekto
daytoy nga awan patinggana a langalang. 13 Ket ipatungpalkonto a
maibusor iti dayta a daga dagiti amin a sasao nga imbagak, ken amin
a banbanag a naisurat iti daytoy a libro nga impadto ni Jeremias a
maibusor iti amin a nasion. 14 Ta adu pay a dadduma a nasion ken
nabibileg nga ari ti mangtagabunto kadagitoy a nasion. Supapakakto
ida segun kadagiti ar-aramidda ken kadagiti gappuanan dagiti imada.”
15 Ta kastoy ti kinuna kaniak ni Yahweh, a Dios ti Israel, “Alaem daytoy a
kopa ti arak ti pungtot manipud iti imak ket ipainummo daytoy kadagiti
amin a nasion a pangibaonak kenka. 16 Ta uminundanto ket kalpasanna
maitublakda ket umkisda a simamauyong iti sangoanan ti kampilan nga
ibabaonko kadakuada,” 17 Innalak ngarud ti kopa manipud iti ima ni
Yahweh, ket pinainumko iti daytoy dagiti amin a nasion a nangibaonan
kaniak ni Yahweh— 18 Ti Jerusalem, ti siudad ti Juda ken dagiti ari
ken opisialna—tapno madadael dagitoy ken agbalin a maysa a banag a
nakabutbuteng, ken maysa a banag a saksakuntipan ken maaramat iti
panangilunod, a kas iti daytoy agdama nga aldaw. 19 Masapul nga inumem
met daytoy dagiti dadduma a nasion. Ni Faraon nga ari iti Egipto ken
dagiti adipenna, dagiti opisialna ken dagiti amin a tattaona; 20 dagiti amin
a ganggannaet a tattao ken amin dagiti -ari iti daga ti Uz, dagiti amin
nga ari iti daga ti Filistia—Askelon, Gaza, Ekron, ken dagiti nabatbati
pay a tattao iti Asdod; 21 Edom ken Moab ken dagiti tattao ti Ammon;

22 dagiti ar-ari ti Tyre ken Sidon; dagiti ari kadagiti dagdaga iti ballasiw
ti baybay; 23 Iti Dedan, Tema, ken Buz ken dagiti amin a nangpukis iti
buokda kadagiti sikigan ti uloda. 24 Masapul nga uminom met iti daytoy
dagitoy a tattao; dagiti amin nga ar-ari ti Arabia ken dagiti amin nga ar-
ari dagiti ganggannaet a tattao nga agnanaed idiay let-ang; 25 dagiti amin
nga ari ti Zimri, dagiti amin nga ari ti Elam, ken dagiti amin nga ari
dagiti Medes; 26 dagiti amin nga ari iti amianan, dagiti adayo ken dagiti
asideg, tunggal maysa a kadduana ti kabsatna ken dagiti amin a pagarian
iti lubong nga adda iti rabaw ti daga. Kamaudiananna, uminomto ti ari
ti Babilonia kalpasan nga uminom amin dagitoy. 27 Kinuna ni Yahweh
kaniak, “Ita masapul nga ibagam kadakuada, 'Ni Yahweh a Mannakabalin-
amin, a Dios ti Israel, kastoy ti kunana: Uminomkayo ket agbartekkayo, ket
agsarwakayo, matumbakayo, ket saankayo a bumangon iti sangoanan ti
kampilan nga imbaonko kadakayo.' 28 Ket mapasamakto a no agkedkedda
a mangala iti kopa manipud iti imam tapno uminomda, ibagamto
kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin; masapul
nga uminomkayo iti daytoy. 29 Ta kitaenyo, dandaniakon mangiyeg iti
didigra iti siudad a naawagan babaen iti naganko, ken rumbeng kadi a
dakayo a mismo ket saan a madusa? Saankayonto a nawaya, ta mangay-
ayabak iti kampilan a maibusor iti amin nga agnanaed iti daga! —
kastoy iti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin” 30 Isu a sika a
mismo, Jeremias, masapul nga ipadtom kadakuada amin dagitoy a sasao.
Masapul a kunaem kadakuada, 'Agngerngernger ni Yahweh manipud
iti nangato ken ipigpigsana ti timekna manipud iti lugar a nailasin a
pagnanaedanna. Agungor isuna a maibusor iti lugarna a pagtaenganna;
agpukpukkaw isuna a maibusor kadagiti amin nga agnanaed iti daga,
kas iti panagkanta dagiti tattao no agpespesda kadagiti ubas. 31 Adda
ariwawa a dumteng kadagiti pungto ti daga, ta ti maysa a susik manipud
kenni Yahweh ket mangiyeg iti maysa a darum a maibusor kadagiti
nasion. Ipatungpalnanto ti hustisia kadagiti amin a lasag. Iyawatnanto
ti nadangkes iti kampilan—kastoy ti pakaammmo ni Yahweh.' 32 Kastoy ti
kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'Kitaenyo, sumangbayto ti didigra
kadagiti nasion, ket mangrugi ti napigsa a bagio manipud iti adayu a
paset ti daga. 33 Ket dagiti pinapatay ni Yahweh iti dayta nga aldaw
ket mangrugi iti pungto ti daga agingga iti sabali a pungto ti daga,
saandanto a madung-awan, maurnong, wenno maipunpon. Kasladanto
takki ti ayup iti daga. 34 Agdung-awkayo, dakayo nga agpaspastor, ken
agpukkawkayo a dumawat iti tulong! Agtulidkayo iti daga, dakayo a
natan-ok a tattao iti arban. Ta dimtengen ti aldaw a pannakapapatay
ken pannakaiwarawarayo. Matnagkayonto a kas iti napili a kalakian
a karnero. 35 Awanen dagiti pagkamangan dagiti agpaspastor. Saan
a makalisi dagiti natan-ok a tattao iti arban. 36 Adda dagiti nasaem a
panagsangit dagiti agpaspastor ken panagdung-aw dagiti natan-ok a tattao
iti arban, ta daddadaelen ni Yahweh daggiti pagpaarabanda. 37 Isu a
madadaelto dagiti natalna a pagpaaraban gapu iti nakaru a pungtot ni
Yahweh. 38 Kasla iti maysa nga urbon a leon, a panawanna ti rukibna, ta
agbalinto a nakabutbuteng ti dagada gapu iti naulpit nga ungetna, gapu
iti nakaru a pungtotna.”

26

1 Iti rugrugi ti panagturay ni Jehoiakim a putot a lalaki ni Josias
nga ari ti Juda, immay kaniak daytoy a sao manipud kenni Yahweh

a kunana, 2 “Kastoy ti kuna ni Yahweh: Agtakderka iti paraangan ti
balayko ket ibagam ti maipanggep kadagiti amin a siudad ti Juda nga
umay agdaydayaw iti balayko. Iwaragawagmo dagiti amin a sasao nga
imbilinko kenka nga ibagam kadakuada. Saanmo a kissayan ti uray ania a
sao! 3 Mabalin a no dumngegda, ket agbabawi ti tunggal maysa manipud
kadagiti dakes nga aramidda, isu a saanko nga ituloy ti maipanggep iti
didigra a pangpanggepek nga iyeg kadakuada gapu iti kinadangkes dagiti
ar-aramidda. 4 Isu a masapul nga ibagam kadakuada, ‘Kastoy ti kuna ni
Yahweh: No saankayo a dumngeg kaniak ken kasta met a saankayo nga
agtungpal iti lintegko nga intedko kadakayo— 5 no saankayo a dumngeg
kadagiti sasao dagiti adipenko a profeta a sippipinget nga ibabaonko
kadakayo—ngem saankayo met a dimngeg! — 6 ngarud, pagbalinekto
daytoy a balay a kas iti Silo; pagbalinekto a lunod daytoy a siudad
iti imatang dagiti amin a nasion iti daga.'” 7 Nangngeg dagiti papadi,
dagiti profeta, ken dagiti amin a tattao ni Jeremias nga agiwarwaragawag
kadagitoy a sasao iti balay ni Yahweh. 8 Isu a napasamak nga idi
nalpasen nga imbaga ni Jeremias ti amin nga imbilin ni Yahweh kenkuana
nga ibagana kadagiti amin a tattao, tiniliw isuna dagiti papadi, dagiti
profeta ken dagiti amin a tattao ket kinunada, “Awan duadua a matayka!
9 Apay a nangipadtoka iti nagan ni Yahweh ket kinunam a daytoy a
balay ket agbalinto a kas iti Silo ken agbalinto a langalang nga awan
iti agnanaed?” Ket inaribungbungan dagiti amin a tattao ni Jeremias
iti balay ni Yahweh. 10 Kalpasanna, nangngeg dagiti opisial iti Juda
dagitoy a sasao, ket manipud iti balay ti ari, simmang-atda a napan
iti balay ni Yahweh. Nagtugawda iti pagserkan iti Baro a Ruangan ti
balay ni Yahweh. 11 Nakisarita dagiti papadi ken dagiti profeta kadagiti
opisial ken kadagiti amin a tattao. Kinunada, “Rumbeng laeng a matay
daytoy a tao, ta nangipadto isuna iti maibusor iti daytoy a siudad, kas
iti nangngeg a mismo dagiti lapayagyo!” 12 Isu a kinasarita ni Jeremias
dagiti amin nga opisial ken dagiti amin a tattao ket kinunana, “Imbaonnak
ni Yahweh nga agipadto maibusor iti daytoy a balay ken iti daytoy a
siudad, tapno ibagak ti amin a sasao a nangngeganyo. 13 Ita ngarud,
balbaliwanyo ti panagbiagyo ken dagiti ar-aramidyo, ket denggenyo ti
timek ni Yahweh a Diosyo tapno saanna nga ituloy ti maipapan iti didigra
nga imabagana maibusor kadakayo. 14 Siak a mismo—kitaendak! —
addaak iti imayo. Aramidenyo kaniak no ania ti nasayaat ken maiparbeng
iti imatangyo. 15 Ngem masiguradok nga ammoyon a no patayendak,
dakayo a mismo ken daytoy a siudad ken amin nga agnanaed iti daytoy
ket makabasol iti panangpatayyo iti tao nga awan basolna, ta pudno a ni
Yahweh ti nangibaon kaniak a mangibaga kadagitoy a sasao kadakayo.”
16 Kalpasanna, kinuna dagiti opisial ken dagiti amin a tattao kadagiti
papadi ken kadagiti profeta, “Saan a maiparbeng a matay daytoy a tao,
ta imbagana kadatayo dagiti banbanag iti nagan ni Yahweh a Diostayo.”
17 Ket adda lallaki manipud kadagiti panglakayen sadiay a timmakder ket
nagsao iti entero a taripnong dagiti tattao. 18 Kinunada, “Nagipadto ni
Mica a taga-Moreset idi tiempo ni Hezekias nga ari ti Juda. Nagsao kadagiti
amin a tattao iti Juda a kunana, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin: Ti Sion ket maaradonto a kasla taltalon, ti Jerusalem ket agbalinto
a gabsuon dagiti naburak a batbato, ket ti bantay a nakaipatakderan ti
templo ket agbalinto a nasamek a turod.' 19 Impapatay kadi isuna ni
Hezekias nga ari ti Juda ken dagiti amin a tattao iti Juda? Saan kadi a
nagbuteng isuna kenni Yahweh ket nagpakpakaasi iti sangoananna tapno

saanna nga ituloy ti maipanggep iti didigra nga imbagana kadakuada? Ngarud, agaramidtayo pay la kadi iti nadakdakes maibusor iti biagtayo a mismo?” 20 Kabayatanna, adda pay sabali a profeta a nagipadto iti nagan ni Yahweh— ni Urias nga anak ni Shemaias manipud iti Kiriat Jearim—nagipadto met isuna maibusor iti daytoy a siudad ken iti daytoy a daga, ummanatop met laeng kadagiti amin a sasao ni Jeremias dagiti impadtona. 21 Ngem idi nangngeg ni Ari Jehoiakim ken dagiti amin a soldadona ken dagiti opisialna ti saona, kayat ti ari nga ipapatay isuna, ngem nangngeg ni Urias ket nagbuteng, isu a naglibas ket napan idiay Egipto. 22 Ngem nangibaon ni Ari Jehoiakim kadagiti lallaki a mapan idiay Egipto— ni Elnatan a putot ni Acbor ken adda lallaki a kaduana a napan idiay Egipto. 23 Inruarda ni Urias manipud Egipto ket inyegda isuna kenni Ari Jehoiakim. Ket pinatay ni Jehoiakim isuna babaen iti kampilan ket impaitabonna ti bangkay daytoy iti tanem dagiti nanumo a tattao. 24 Ngem tinulongan ni Ahikam a putot ni Safan ni Jeremias, isu a saan isuna a naiyawat kadagiti ima dagiti tattao a mangpatay koma kenkuana.

27

1 Iti rugrugi ti panagturay ni Jehoiakim a putot ni Josiah, nga ari iti Juda, immay kenni Jeremias daytoy a sao manipud kenni Yahweh. 2 Kastoy ti kinuna ni Yahweh kaniak, “Iyaramidam ti bagim iti lalat ken sangol. Ikabilmo dagitoy iti tengngedmo. 3 Ket ipatulodmo dagitoy iti ari ti Edom, iti ari ti Moab, iti ari dagiti tattao ti Ammon, iti ari ti Tiro, ken iti ari ti Sidon. Ipatulodmo dagitoy babaen kadagiti mangibagbagi iti ari nga immay iti Jerusalem iti ayan ni Zedekias nga ari ti Juda. 4 Bilinem ida iti ibagada kadagiti apoda a kunam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel: Kastoy ti masapul nga ibagayo kadagiti appoyo, 5 “Siak a mismo ti nangparsua iti daga babaen iti naindaklan a pigsak ken pannakabalinko. Pinarsuak pay dagiti tattao ken dagiti ay-ayup nga adda iti rabaw ti daga, ket itedko daytoy iti siasinoman a nalinteg iti imatangko. 6 Isu nga ita, siak a mismo, iyawatko amin dagitoy a daga iti ima ti adipenko a ni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia. Kasta met nga itedko kenkuana dagiti parsua nga adda biagna iti tay-ak tapno agserbi dagitoy kenkuana. 7 Ta amin dagiti nasion ket agserbinto kenkuana, kadagiti lallaki a putotna, ken kadagiti appokona agingga a dumteng ti tiempo a pannakaparmek ti dagana. Ket adunto a nasion ken nabibileg nga ar-ari ti mangparmek kenkuana. 8 Isu a ti nasion ken ti pagarian a saan nga agserbi kenni Nebucadnezar nga ari iti Babilonia, ken saan nga agpaituray iti ari ti Babilonia—dusaekto dayta a nasion babaen iti kampilan, nakaro a panagbisin ken didigra—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—agingga a madadaelko ida babaen iti imana. 9 Ket dakayo! Isardengyon ti panamatpatiyo kadagiti profetayo, kadagiti mammoyonyo, kadagiti mammadtoyo, kadagiti mammadlesyo, ken kadagiti salamangkeroyo nga agsasao kadakayo a kunada, 'Saanyo a pagserbian ti ari ti Babilonia. 10 Ta agipadpadtoda kadakayo iti inaallilaw tapno maiyadayokayo kadagiti dagayo, ta papanawenkayto, ket mataykayto. 11 Ngem ti nasion nga agpaituray iti ari ti Babilonia ken agserbi kenkuana, ipalubosko a makapagtalinaed dagitoy iti dagada—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ken sukayendanto daytoy ken agtalinaedanto nga agnaed iti daytoy.'”” 12 Kinasaritak ngarud ni Zedekias nga ari ti Juda ket imbagak kenkuana daytoy a mensahe, “Agpaiturayka iti ari ti Babilonia ket pagserbiam isuna ken dagiti tattaona, ket agbiagkanto. 13 Apay

koma a matayka—sika ken dagiti tattaom—babaen iti kampilan, nakaro a panagbisin ken didigra a kas iti imbagakon maipanggep iti nasion a saan nga agserbi iti ari ti Babilonia? 14 Saanka a dumngeg kadagiti sasao dagiti profeta nga agkuna, 'Saanmo a pagserbian ti ari iti Babilonia,' ta inuulbod ti ipadpadtoda kenka. 15 'Ta saanko ida nga imbaon—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta agipadpadtoda iti inaallilaw babaen iti naganko iti kasta ket papanawenka ket matayka, sika ken dagiti profeta a nagipadpadto kenka.'" 16 Inwaragawagko daytoy kadagiti papadi ken kadagiti tattao, a kinunak, "Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Saankayo a dumngeg kadagiti sasao dagiti profetayo a mangipadpadto kadakayo a kunada, 'Kitaenyo! Maisubsubli itan manipud Babilonia dagiti banbanag a kukua ti balay ni Yahweh!' Agipadpadtoda kadakayo iti inuulbod. 17 Saankayo a dumngeg kadakuada. Masapul nga agserbikayo iti ari ti Babilonia ket agbiagkayto. Apay koma a nasken a madadael daytoy a siudad? 18 No isuda ket profeta, ken no pudno nga immay kadakuada ti sao ni Yahweh, ipakaasida koma ngarud kenni Yahweh a Mannakabalin-amin a saanna nga ipalubos a maipan idiay Babilonia dagiti banbanag a nabati iti balayna, ti balay ti ari iti Juda ken iti Jerusalem. 19 Ta ipakpakaammon ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti maipanggep kadagiti adigi, iti bronse a palanggana ken iti nakaiparabawan daytoy, ken ti dadduma pay a banbanag a nabati iti daytoy a siudad— 20 dagiti banbanag a saan nga innala ni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia idi impanawna a kas balud ni Jehoiachin nga ari ti Juda a putot ni Jehoyakim manipud Jerusalem ket impanna idiay Babilonia, kaduana dagiti nangangato nga opisial ti Juda ken Jerusalem. 21 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel maipanggep kadagiti banbanag a nabati iti balay ni Yahweh, ti balay ti ari ti Juda ken Jerusalem. 22 'Maipandanto idiay Babilonia, ket agtalinaeddanto sadiay agingga iti aldaw nga intudingko a dumteng kadakuada—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ket isang-atkonto ida ket isublik ida iti daytoy a lugar.'"

28

1 Ket napasamak iti dayta a tawen, iti maikalima a bulan ti maika-uppat a tawen a rugrugi ti panagturay ni Zedekias nga ari ti Juda, a ni Hananias a profeta a putot ni Azur a nagtaud iti Gibeon ket nakisao kaniak iti balay ni Yahweh iti sangoanan dagiti papadi ken dagiti amin a tattao. Kinunana, 2 "Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel: Dinadaelkon ti sangol nga impabaklay ti ari ti Babilonia. 3 Iti uneg ti dua a tawen, isublikto iti daytoy a disso dagiti amin a banbanag a kukua ti balay ni Yahweh nga innala ni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia manipud iti daytoy a disso ket impanna idiay Babilonia. 4 Ket isublikto iti daytoy a lugar ti ari ti Juda a ni Jehoiachin a putot ni Jehoiakim, ken amin dagiti naipanaw iti Juda a kas balud a naipan idiay Babilonia—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta dadaelekto ti sangol ti ari ti Babilonia." 5 Nakisarita ngarud ni Jeremias a profeta kenni Hananias a profeta iti sangoanan dagiti papadi ken dagiti amin a tattao a nakatakder iti sangoanan ti balay ni Yahweh. 6 Kinuna ni Jeremias a profeta, "Aramiden koma ni Yahweh daytoy! Patalgeden koma ni Yahweh dagiti sasao nga impadtom ken isublina iti daytoy a lugar dagiti banbanag a kukua ti balay ni Yahweh, ken amin dagiti naipan a kas balud idiay Babilonia. 7 Nupay kasta, dumngegka iti sao nga ibagak kenka ken kadagiti amin a tattao. 8 Dagiti profeta nga immun-una a nagbiag sakbay kadata, nagipadtoda met maipanggep kadagiti adu a nasion ken maibusor kadagiti nabibileg a

pagarian, maipanggep iti gubat, nakaro a panagbisin ken didigra. 9 Isu
a ti profeta nga agipadpadto nga addanto iti kappia—no pumudno ti
saona, ket maammoanto a pudno nga isuna ket profeta nga imbaon ni
Yahweh." 10 Ngem inikkat ni Hananias a profeta ti sangol nga adda iti
tengnged ni Jeremias ket dinadaelna daytoy. 11 Ket nagsao ni Hananias iti
sangoanan dagiti amin a tattao a kinunana, "Kastoy ti kuna ni Yahweh:
Iti uneg ti dua a tawen, kastoyto met laeng ti panangdadaelko iti sangol
nga impabaklay ni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia iti tunggal nasion."
Kalpasanna, pimmanaw ni Jeremias. 12 Kalpasan a dinanadel ni Hananias
a profeta ti sangol nga inikkatna iti tengnged ni Jeremias, immay ti sao
ni Yahweh kenni Jeremias a kunana, 13 "Mapanmo kasarita ni Hananias
ket ibagam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Dinadaelmo ti sangol a kayo,
ngem mangaramidak iti sangol a landok.' 14 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh
a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel: Nangikabilak iti sangol a landok
iti tengnged dagitoy amin a nasion nga agserbi kenni Nebucadnezar nga
ari ti Babilonia, ket pagserbianda isuna. Iyawatko met kenkuana dagiti
narurungsot nga ayup kadagiti tay-ak tapno iturayanna." 15 Kalpasanna,
kinuna pay ni Jeremias a profeta kenni Hananias a profeta, "Dumngegka
Hananias! Saannaka nga imbaon ni Yahweh, ngem pinamatim dagiti
tattao kadagiti inuulbod. 16 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaem,
umadanin ti panangpukawko kenka iti daga. Matayka iti daytoy a tawen,
agsipud ta inwaragawagmo ti panagsukir kenni Yahweh." 17 Ket natay ni
Hananias iti maikapito a bulan iti dayta a tawen.

29

1 Dagitoy dagiti sasao a nailanad iti nalukot a pagbasaan nga impatulod
ni Jeremias manipud Jerusalem kadagiti nabatbati a panglakayen kadagiti
natiliw, kadagiti papadi, kadagiti profeta, ken kadagiti amin a tattao nga
impanaw ni Nebucadnezar a kas balud manipud Jerusalem nga impanna
idiay Babilonia. 2 Daytoy ket kalpasan a naipanaw manipud Jerusalem
ni Jehoiachin nga ari, ti reyna, dagiti nangangato nga opisial, dagiti
mangidadaulo iti Juda ken Jerusalem, ken dagiti nalaing a pumapanday.
3 Impatulodna daytoy a nalukot a pagbasaan babaen kenni Elasa a putot
ni Sapan, kenni Gemaria a putot ni Hilkia nga imbaon ni Zedekias
nga ari ti Juda a mapan kenni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia.
4 Kastoy ti nailanad iti nalukot a pagbasaan, "Kastoy ti kuna ni Yahweh
a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel kadagiti amin a natiliw ken
impaipanawko manipud Jerusalem a naipan a kas balud idiay Babilonia,
5 'Mangipatakderkayo kadagiti balbalay ket pagnaedanyo dagitoy. Mu-
laanyo dagiti pagmulaan ket kanenyo ti ibunga dagitoy. 6 Mangasawakayo
ket aganakkayo iti lallaki ken babbai. Ket pangasawaenyo dagiti annakyo
a lallaki, ken panagsawaenyo dagiti annakyo a babbai. Bay-anyo nga
aganakda iti lallaki ken babbai ken umadokayo sadiay a saan ket a
bumassit ti bilangyo. 7 Ti pagsayaatan ti siudad a nangipanak kadakayo
a kas balud ti aramidenyo, ken agkararagkayo kaniak para iti daytoy
agsipud ta addanto kappia kadakayo no natalna daytoy.' 8 Ta kastoy
ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, 'Saanyo nga
itulok nga allilawendakayo dagiti profeta nga adda kadakayo ken dagiti
mammoyonyo ken saankayo a mamati kadagiti matagtagainepyo. 9 Ta
inaallilaw ti ipadpadtoda kadakayo iti naganko. Saanko ida nga imbaon—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh.' 10 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh,

'Inton inturayannakayon ti Babilonia iti pitopulo a tawen, tulongankayo
ken ipatungpalko ti nasayaat nga imbagak nga isublikayo iti daytoy
a lugar. 11 Ta ammok a mismo dagiti planok para kadakayo—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh—dagiti plano para iti kappia a saan ket a
didigra, nga ikkankayo iti nasayaat a masakbayan ken namnama. 12 Ket
umawagkayonto kaniak, ken agkararagkayto kaniak ket denggenkayto.
13 Ta birokendakto ket masarakandakto, agsipud ta binirokdak iti amin
a pusoyo. 14 Ket masarakandakto—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—
ket isublik ti sigud a nasayaat a kasasaadyo; ummongenkayto manipud
kadagiti amin a nasion ken luglugar a nangiwarawaraak kadakayo—
ta isublikayto iti lugar a naggapuanyo manipud iti lugar nga intulokko
a pakaipananyo a kas balud.' 15 Agsipud ta kinunayo a nangisaad ni
Yahweh kadagiti profeta para kadakami idiay Babilonia, 16 kastoy ti kuna
ni Yahweh iti ari a nakatugaw iti trono ni David ken kadagiti amin a
tattao nga agigian pay laeng iti dayta a siudad, dagiti kakabsatyo a saan a
nairaman kadakayo a naipanaw a kas balud— 17 kastoy ti kuna ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, 'Kitaenyo, umadanin ti panangiyegko kadakuada
iti kampilan, nakaro a panagbisin ken saksakit. Ta pagbalinekto ida a
kasla nalungsot nga igos a saan a mabalin a kanen. 18 Ket kamatekto
ida babaen iti kampilan, nakaro a panagbisin ken angol ket pagbalinek
ida a makapakintayeg iti panagkita dagiti amin a nasion iti rabaw
ti daga— maysa a nakabutbuteng, usarendanto ti nagan dagitoy no
adda ilunodda, ken maysa a nakababain a banag kadagiti nasion a
nangiwarawaraak kadakuada. 19 Daytoy ket gapu ta saanda a dimngeg iti
saok— kastoy ti pakaammo ni Yahweh— nga impakaammok kadakuada
babaen kadagiti adipenko a profeta. Namin-adu nga imbaonko ida, ngem
saankayo a dimngeg— kastoy ti pakaamo ni Yahweh.' 20 Isu a dakayo
a mismo, dumngegkayo iti sao ni Yahweh, aminkayo a naipanaw a kas
balud manipud Jerusalem a naipan idiay Babilonia, 21 'Kastoy ti ibagak,
siak a ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel maipanggep
kenni Ahab a putot ni Kolaiah ken ni Zedekias a putot ni Maaseias, a
siuulbod a nagipadto kadakayo babaen iti naganko: Kitaenyo, umadanin ti
panangiyawatko kadakuada iti ima ni Nebucadnezar nga ari ti Babilonia.
Patayennanto ida iti sangoananyo. 22 Ket addanto lunod nga ibaga
dagiti amin a naipanaw iti Juda a kas balud idiay Babilonia maipanggep
kadagitoy a tattao. Kastoyto ti lunod nga ibagada: Aramidento koma
ni Yahweh kadakayo ti kas iti napasamak kenni Zedekias ken Ahab,
a pinuoran ti ari ti Babilonia. 23 Mapasamakto daytoy gapu kadagiti
nakababain a banag nga inaramidda iti Israel idi nakikamalalada kadagiti
assawa dagiti kaarrubada ken nangipakaammoda kadagiti saan a pudno
a mensahe babaen iti naganko, banbanag a saanko a pulos nga imbilin
kadakuada nga ibagada. Ta siak ti makaammo; siak ti saksi— kastoy ti
pakaammo ni Yahweh.'" 24 "Maipanggep kenni Semaias a taga-Nehelam,
kastoy ti naibaga: 25 "Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin:
"Gapu ta nangipatulodka kadagiti surat kadagiti amin a tattao iti Jerusalem
iti bukodmo a nagan, kenni Zefanias a putot ni Maaseias a padi, ken
kadagiti amin a papadi, a kinunam, 26 'Pinagbalinnaka ni Yahweh a padi
imbes a ni Jehoiada a padi, tapno sika ti makaammo iti pagsayaatan
ti balay ni Yahweh. Sika ti makaammo kadagiti amin a tattao nga
aginlalaing ken mamagbalin kadagiti bagbagida a profeta. Rumbeng nga
ibalud ken kawaram ida. 27 Isu nga ita, apay a saanmo a binabalaw
ni Jeremias iti Anatot, a pinagbalinna a profeta ti bagina a maibusor

kenka? 28 Ta nangipatulod isuna iti mensahe kadakami idiay Babilonia
a kunana, 'Nabayagto daytoy a tiempo. Mangipatakderkayo kadagiti
balbalay ket pagnaedanyo dagitoy, ken agmulakayo ket kanenyo dagiti
ibunga dagitoy.'" 29 Binasa ni Zephaniah a padi daytoy a surat kenni
Jeremias a profeta. 30 Isu nga immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias
a kunana, 31 "Mangipatulodka iti mensahe kadagiti naipanaw a kas balud,
ibagam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kenni Shemaias a taga-
Nehelam: Gapu ta nagipadto ni Shemaias kadakayo nga uray saanko nga
imbaon isuna; gapu ta inallukoynakayo a mamati iti inuulbod, 32 kastoy
ngarud ti kuna ni Yahweh: Dumngegkayo, umadanin ti panangdusak
kenni Shemaias a taga-Nehelam ken kadagiti kaputotanna. Awanto ti
agtalinaed a kaputotanna. Saannanto a makita ti nasayaat nga aramidekto
kadagiti tattaok— kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta inwaragawagna ti
panagsukir maibusor kaniak, siak a ni Yahweh.'"

30

1 Kastoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Jeremias, kinunana, 2 "Kastoy
ti pakaammo ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Isuratmo iti maysa a nalukot a
pagsuratan ti amin a sao nga imbagak kenka. 3 Ta denggem, umadanin
dagiti al-aldaw—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—inton isublikto ti sigud
a nasayaat a kasasaad dagiti tattaok nga Israel ken Juda. Siak a ni Yahweh,
ti nangibaga iti daytoy. Ta isublikto ida iti daga nga intedko kadagiti
kapuonanda, ket tagikuaendanto daytoy.'" 4 Dagitoy dagiti sasao nga
impakaammo ni Yahweh maipapan iti Israel ken Juda, 5 "Ta kastoy ti kuna
ni Yahweh, "Adda nangngegmi a timek nga agpigpigerger gapu iti buteng
saan ket a timek gapu iti talna. 6 Agsaludsoddkayo ken ammoenyo no
makapagpasngay ngata ti maysa a lalaki. Apay ngarud a makitkitak ti
tunggal agtutubo a lallaki nga ap-aprusanna ti pus-ongna? Kasla da la
babai nga agpaspasikal, apay a pimmusyapusyaw amin dagiti rupada?
7 Asida pay! Ta daytanto nga aldaw ket agbalinto a naidumduma, nga
awan ti kaaspingna. Daytoy ket tiemponto ti pannakaririibuk ni Jacob,
ngem maispalto isuna manipud iti daytoy. 8 Ta iti daytanto nga aldaw—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin—a tukkulekto dagiti
sangol iti tenggedyo, ken pugsatekto dagiti kawaryo, isu a saandakayto
a tagabuen pay dagiti gangannaet. 9 Ngem dayawendanto ni Yahweh
a Diosda ken pagserbianda ni David nga arida, a pagbalinekto nga ari
a mangituray kadakuada. 10 Isu a sika, Jacob nga adipenko, saanka
nga agbuteng—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ken saanka a maupay,
Israel. Ta kitaem, umadanin ti panangisublik kenka manipud iti adayo,
ken dagiti kaputotam manipud iti daga a nakaipananda a kas balud.
Agsublinto ni Jacob ket addaanto isuna iti kapia; natalgedto isuna ket
awanto a pulos ti pakaigapuan iti panagbuteng. 11 Ta addaak kadakayo—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh— tapno isalakankayo. Ket iyegkonto ti
naan-anay a panagpatingga kadagiti amin a nasion a nangiwarawaraak
kadakayo. Ngem siguradoek a saankayto a gibusan, uray no aturenkayo iti
nainkalintegan ken saanko nga itulok a saankayo a madusa.' 12 Ta kastoy
ti kuna ni Yahweh, "Saan a maagasan ti dunoryo; nagimpeksiyon dagiti
sugatyo. 13 Awan ti siasinoman a mangipakaasi iti kasasaadyo, awan iti
pamuspusan tapno agimbag dagiti sugatyo. 14 Amin dagiti kaayan-ayatyo
ket nalipatan dakayo. Saandakayto a pagan-ano, ta sinugatkayo iti kas
iti sugat ti maysa a kabusor ken kas iti panangatur ti maysa a naranggas
nga apo gapu kadagiti adu a nakaro a kinadakesyo ken saan a mabilang a

basbasolyo. 15 Apay pay laeng a dumawatkayo iti tulong para iti dunoryo?
Saan a maimbagan ti ut-ot a laklak-amenyo. Gapu kadagiti adu a nakaro
a kinadakesyo ken kadagiti saan a mabilang a basbasolyo, inaramidko
kadakayo dagitoy a banbanag. 16 Isu nga amin a mangdadael kadakayo
ket madadaelto met, ken amin dagiti kabusoryo ket maipanawto a kas
balud. Ta dagiti nagtakaw kadakayo ket matakawanto met, ken amin
dagiti nangsamsam kenka ket masamsamto. 17 Ta iyegkonto kadakayo ti
pannakapaimbagyo; paimbagekto dagiti sugatyo—kastoy ti pakaammo ni
Yahweh—aramidekto daytoy ta inawagan dakayo a: Napagtalaw. Awan ti
siasinoman a mangisakit iti daytoy a Sion.”' 18 Kastoy ti kuna ni Yahweh,
“Dumngegkayo, umadanin ti panangisublik kadagiti sigud a nasayaat
a kasasaad dagiti tolda ni Jacob ken kaasiakto dagiti pagtaenganna.
Ket maibangonto ti maysa a siudad kadagiti gabsuon dagiti nadadael,
ken maibangonto manen ti sarikedkedda iti sigud a nakaisaadanna.
19 Ket addanto iti kanta ti panagdaydayaw ken panagragrag-o nga agtaud
kadakuada; ta paaduekto ida a saan ket a kissayan; padayawakto ida isu
a saandanto a maibaba. 20 Ket agbalinto a kas iti sigud dagiti tattaoda,
ken mabukelto ti taripnongda iti imatangko inton dusaek amin dagiti
mangidaddadanes ita kadakuada. 21 Agtaudto kadakuada ti panguloda.
Agapunto isuna iti nagtetengngaanda inton ayabak isuna ket umasideg
kaniak. No saanko nga aramiden daytoy, adda kadi met ngarud iti
makaitured nga umasideg kaniak? —kastoy ti pakaammo ni Yahweh.
22 Ket agbalinkayonto a tattaok, ken siakto ti Diosyo. 23 Kitaenyo, ti
pungtot ni Yahweh a maiyarig iti nadawel a bagio ket bimtaken. Saan
nga agsardeng daytoy a nadawel a bagio. Agtayyekto daytoy iti ulo dagiti
nadadangkes a tattao. 24 Saanto nga agsardeng ti pungtot ni Yahweh
agingga a maaramidna ken maipatungpalna dagiti panggep ti pusona.
Kadagiti maudi nga al-aldaw, maawatanyonto dagitoy.”

31

1 “Iti dayta a tiempo—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—Siakto ti Dios
dagiti amin a puli ti Israel ken isudanto ti agbalin a tattaok” 2 Kastoy ti kuna
ni Yahweh, “Dagiti tattao a nakalasat iti kampilan, nga immay mangpatay
iti Israel, ket nakasarak iti pabor iti let-ang.” 3 Nagparang kaniak idi ni
Yahweh ket kinunana, “Inayatka, Israel, iti agnanayon a panagayat. Isu
nga inyasidegka kaniak babaen iti kinapudnok iti tulag. 4 Bangonenkanto
manen ket maibangonka, birhen nga Israel. Alaemto manen dagiti
panderetam ket rumuarka a siraragsak nga agsalsala. 5 Agmulakanto
manen iti ubas kadagiti banbantay ti Samaria; agmulanto dagiti mannalon
ket ganasendanto ti bunga dagiti ubasda. 6 Ta dumtengto ti aldaw
inton iwaragawagto dagiti agbanbantay kadagiti banbantay ti Efraim,
'Agrubwatkayo, sumang-attayo idiay Sion, iti ayan ni Yahweh a Diostayo.'"
7 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, “Ipukkawyo ti ragsakyo gapu kenni
Jacob! Ipukkawyo ti ragsakyo para iti panguloen a tattao dagiti nasion!
Panagdaydayaw koma ti mangngeg. Ibagayo, 'Inispal ni Yahweh dagiti
tattaona, dagiti nabatbati iti Israel.' 8 Kitaenyo, umadanin ti panangisublik
kadakuada manipud kadagiti daga iti amianan. Ummungekto ida
manipud kadagiti kaaadaywan a paset ti daga. Karamanto kadakuada
dagiti bulsek ken dagiti pilay; Kaduadanto dagiti masikog ken dagiti
dandanin nga aganak. Addanto dakkel a taripnong nga agsubli ditoy.
9 Umaydanto nga agsangsangit; Idalankonto ida bayat nga agkidkiddawda.
Iturongkonto ida iti agay-ayus a danum iti nalinteg a dalan. Saandanto

a maitibkol iti daytoy, ta agbalinakto nga ama iti Israel, ket ti Efraim
ti agbalinto nga inauna nga anakko." 10 "Denggenyo ti sao ni Yahweh,
dakayo a nasion. Ipadamagyo kadagiti ig-igid ti baybay iti adayo a lugar.
Dakayo a nasion, masapul nga ibagayo 'Ti nangiwarawara iti Israel ket
urnungennanto met laeng daytoy ken aywanannanto daytoy a kas iti
panangaywan ti maysa nga agpaspastor iti karnerona.'' 11 Ta sinubbot
ni Yahweh ni Jacob ken inispalna daytoy iti ima ti adayo a napigpigsa
ngem isuna. 12 kalpasanna, umaydanto ket agrag-odanto iti tapaw ti
Sion. Agrag-odanto gapu iti kinaimbag ni Yahweh, gapu iti mais ken
iti baro nga arak, gapu iti lana ken gapu kadagiti annak dagiti karnero
ken dagiti baka. Ta agbalinto a kasla nasibugan a minuyungan dagiti
biagda, ket iti kaanoman, saandanton a makarikna pay iti panagladingit.
13 Ket agsasalanto dagiti birhen gapu iti rag-o, ken agkakadwanto dagiti
agtutubo ken dagiti lallakay. Ta sukatakto ti panagladladingitda iti
panagrambak. Liwliwaekto ida ken pagbalinek ida a naragsak saan ket
a naladingit. 14 Ket pennekekto iti aglaplapusanan ti panagbiag dagiti
papadi. Mapnekto dagiti tattaok iti kinaimbagko—kastoy ti pakaammo ni
Yahweh.'' 15 Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Adda timek a mangmangngegan
iti Ramah, dungdung-aw ken nasaem a sangsangit. Ni Raquel daytoy a
mangdungdung-aw kadagiti annakna. Saanna a kayat ti paliwliwa gapu
kadakuada, ta saandan nga agbibiag pay." 16 Kastoy ti kuna ni Yahweh,
''Lapdam ti timekmo iti panagsangit ken dagiti matam iti panaglua; gapu
ta adda gunggona iti panagsagsagabam—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—
agsublinto dagiti annakmo manipud iti daga dagiti kabusor. 17 Adda
namnama iti masakbayam—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—agsublinto
dagiti kaputotam iti uneg dagiti beddengda.''' 18 "Pudno a nangngegko
ti Efraim nga agladladingit, 'Dinusanak, ket nadusaak. Isublinak a kasla
urbon a baka a saan a nasuroan, ket maisubliakto, ta sika ni Yahweh
a Diosko. 19 Ta kalpasan a tinallikudanka, nagbabawiak; kalpasan a
nakasursuroak, dinandanogko ti barukongko iti ladingit. Naibabain ken
nalalaisak, ta sinagabak ti basol ti kinaagtutubok. 20 'Saan aya nga ay-
ayatek unay nga anak ni Efraim? Saan aya nga isu ti patpatgek ken
pakaay-aywak unay nga anak? Ta tunggal agsaoak iti maibusor kenkuana,
pudno a malaglagip ko latta isuna gapu ta ipatpategko isuna. Iti kastoy
a wagas, kanayon a sapsapulen isuna daytoy pusok. Awan duadua
a kaasiakto isuna—kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 21 Mangikabilka
kadagiti pagilasinam iti kalsada. Mangikabilka kadagiti poste a pagilasi-
nam. Ipamaysam ti panunotmo iti umno a dalan, ti dalan a rumbeng a
turungem. Agsublika, birhen nga Israel! Agsulibka kadagitoy a siudadmo.
22 Kasano pay ti kabayag ti panagsarimadengmo, saan a napudno nga anak
a babai? Ta nangparnuay ni Yahweh iti maysa a banag a baro ditoy daga:
palpalikmutan dagiti babbai dagiti napipigsa a lallaki tapno salaknibanda
dagitoy. 23 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Dios ti
Israel, "Inton isublik dagiti tattao kadagiti dagada, kastoyto ti kunaenda iti
daga ti Juda ken iti amin a siudadna, 'Bendisionannaka koma ni Yahweh,
sika a nalinteg a disso a pagnanaedanna, sika a nasantoan a bantay.'
24 Ta ti Juda ken ti amin a siudadna ket sangsangkamaysanto nga agnaed
kenkuana. Addanto sadiay dagiti mannalon ken agpaspastor a kaduada
dagiti arbanda. 25 Ta ikkakto iti danum nga inumenda dagiti nabannog
ken pennekekto amin a mawaw manipud iti pannakawawda." 26 Kalpasan
daytoy nakariingak, ket naamirisko a ti pannaturogko ket makapabang-ar.
27 "Kitaenyo, umadanin dagiti aldaw—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—

inton mulaak dagiti balbalay ti Israel ken Juda kadagiti kaputotan ti tao
ken ayup. 28 Idi napalabas, binantayak ida tapno paruten ken rebbaen ida,
tapno parmeken ken dadaelen ida ken iyeg kadakuada ti pannakadangran.
Ngem kadagiti masungad nga al-aldaw, bantayakto ida tapno bangonen
ken imulak ida—kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 29 Kadagitanto nga al-
aldaw awanton iti mangibaga, 'Nangan dagiti amma kadagiti naalsem
nga ubas, ngem ti ngipen dagiti annak ti naalino.' 30 Ta matayto ti
tunggal tao gapu iti bukodna a basol; siasinoman a mangan iti naalsem
nga ubas, maalinonto ti ngipenna. 31 Kitaenyo, umadanin dagiti aldaw—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh—inton mangaramidak iti baro a tulag
iti balay ti Israel ken iti balay ti Juda. 32 Daytoy ket saanto a kas
iti tulag a nakitulagak kadagiti ammada kadagiti aldaw nga iniggamak
dagiti imada idi inruarko ida iti daga ti Egipto. Dagidiay dagiti aldaw a
tinallikudanda ti tulagko, nupay asawa ti kaiyarigak kadakuada—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh. 33 Ngem daytoy ti tulag nga aramidek iti
balay ti Israel kalpasan dagitoy nga al-aldaw—kastoy ti pakaammo ni
Yahweh. Ikabilkonto ti lintegko iti kaungganda ken isuratkonto daytoy
iti pusoda, ta Siakto ti Diosda, ket agbalindanto a tattaok. 34 Ket
saanton a kasapulan a suroan ti tunggal tao ti kaarrubana, wenno suroan
ti maysa a tao ti kabsatna a kunaenna, 'Amoenyo ni Yahweh!' Ta
amindanto, manipud kanunumoan kadakuada agingga iti katatan-okan,
am-ammodakto—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta pakawanekto dagiti
nadagsen a nagkuranganda ken saankonton a lagipen dagiti basolda."
35 Kastoy ti kuna ni Yahweh—ni Yahweh a mangpaspasingising iti init iti
aldaw, ken nangiyurnos iti bulan ken bitbituen tapno agraniag iti rabii.
Isuna ti mangpagpagaraw iti baybay tapno agdaranudor dagiti dalluyon.
Ni Yahweh a Mannakabalin amin ti naganna. Kastoy ti kunana, 36 "Agingga
a saan a mapukaw dagitoy a permanente a banbanag iti imatangko—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh—saanto met a sumardeng dagiti kaputotan
ti Israel iti agnanayon a panagbalinna a nasion iti imatangko." 37 Kastoy
ti kuna ni Yahweh, "No mabalin koma a rukuden ti kangatoan a langit,
ken no mabalin koma a kitaen ti pundasion ti daga iti baba, mabalinko
met koma a laksiden amin dagiti kaputotan ti Israel gapu kadagiti amin
nga inaramidda—kastoy ti pakaammo ni Yahweh." 38 Kitaenyo, umadanin
dagiti aldaw—kastoy ti pakaammo ni Yahweh— inton maibangon manen
ti siudad para kaniak, manipud iti torre ti Hananel agingga iti Ruangan iti
Suli. 39 Ket maituloyto pay ti panangrukrukod, agingga iti turod ti Gareb
ken agsikko iti Goa. 40 Mailasinto para kaniak a ni Yahweh ti entero a tanap
ti tanem ken dapdapo, ken ti amin a kataltalonan iti Tanap ti Kidron ken
inggana iti Ruangan ti Kabalio iti daya. Saanto manen daytoy a maparut
wenno maparmek iti kaanoman."

32

1 Kastoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Jeremias idi nadanun
ti maikasangapulo a tawen a panagturay ni Zedekias kas ari ti Juda,
nga isu met ti maikasangapulo ket walo a tawen a panagturay ni ari
Nebucadnezar. 2 Iti dayta a tiempo, laklakuben ti armada ti ari ti
Babilonia ti Jerusalem, ken sibabalud met ni Jeremias a profeta iti
paraangan a pagbanbantayan dagiti guardia iti balay ti ari ti Juda.
3 Pinaibalud isuna ni Zedekias nga ari ti Juda, ken kinunana, "Apay
met ta agipadpadtoka a kunam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaenyo!
Umadanin ti panangiyawatko iti daytoy a siudad iti ima ti ari ti Babilonia,

ket sakupennanto daytoy. 4 Saanto a makalibas ni Zedekias nga ari ti Juda
manipud iti ima dagiti Caldeo, ta pudno a naiyawaten isuna iti ima ti ari
ti Babilonia. Makatungtongnanto ken makitananto a mismo ti ari. 5 Ta
mapanto ni Zedekias idiay Babilonia ket agtalinaedto isuna sadiay agingga
nga adda aramidek kenkuana—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—agsipud
ta kinarangetyo dagiti Caldeo. Saankayonto nga agballigi. ’’’ 6 Kinuna
ni Jeremias, “Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kinunana, 7 'Makitamto,
umayto kenka ni Hanamel a putot ni Sallum nga ulitegmo ket kunaenna,
“Gatangem ti talonko nga adda idiay Anatot, ta sika ti addaan karbengan
a manggatang iti daytoy.'” 8 Ket kas iti impakaammo ni Yahweh, immay
kaniak ni Hanamel a putot ti ulitegko, idiay paraangan a pagbanbantayan
dagiti guardia, ket kinunana kaniak, 'Gatangem ti talonko nga adda
idiay Anatot, iti daga ti Benjamin, ta adda karbengam a mangtawid iti
daytoy, ken sika ti addaan karbengan a manggatang iti daytoy. Gatangem
daytoy.' Ket ammok a daytoy ket sao ni Yahweh. 9 Ginatangko ngarud
kenni Hanamel a putot ti ulitegko, ti talon nga adda idiay Anatot, ket
nangtimbangak iti pirak, nga agdagup iti sangapulo ket pito a siklo, ket
intedko kenkuana. 10 Kalpasanna, nangisuratak iti maysa a lukuten a
pagsuratan ket sinelyoak daytoy ken adda pay tattao a nangsaksi iti
daytoy. Ket kalpasanna, nangtimbangak iti pirak. 11 Kalpasanna, innalak
ti naselyoan a kasuratan ti pananggatangko, a nakailanadan ti bilin ken
linteg, kasta met ti saan a naselyoan a kasuratan. 12 Intedko ti naselyoan a
kasuratan kenni Baruk a putot ni Nerias a putot ni Maaseias iti sangoanan
ni Hanamel, a putot ti ulitegko, ken iti sangoanan dagiti saksi a nagpirma
iti kasuratan, ken iti sangoanan dagiti amin a taga-Juda a nakatugaw iti
paraangan ti pagbanbantayan dagiti guardia. 13 Binilinko ngarud ni Baruk
iti sangoananda. Kinunak, 14 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Manakabalin-
amin, a Dios ti Israel: Alaem dagitoy a kasuratan kasta met ti naselyoan
a resibo ti pannanggatangko ken daytoy a kasuratan a saan a naselyoan.
Ikabilmo dagitoy iti kabarbaro a banga tapno pumaut dagitoy. 15 Ta kastoy
ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Dios ti Israel: Magatangto
manen dagiti balbalay, kataltalunan ken kaubasan iti daytoy a daga.’
16 Kalpasan a naitedko ti resibo ti pananggatangko kenni Baruk a putot
a lalaki ni Nerias, nagkararagak kenni Yahweh a kinunak, 17 'O, Apo a
Yahweh! Sika laeng ti nangparsua kadagiti langlangit ken daga babaen iti
naindaklan a kinapigsa ken pannakabalinmo. Awan ti ibagam a saanmo a
kabaelan nga aramiden. 18 Impakitam ti kinapudnom iti tulagmo kadagiti
rinibribu a tattao ken ipalpalak-ammo ti pannusa dagiti tattao kadagiti
annakda a sumarsaruno kadakuada. Sika ti naindaklan ken nabileg a Dios;
Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganmo. 19 Naindaklan ti kinasiribmo
ken nabileg dagiti aramidmo, ta makitkitam amin a wagas dagiti tat-
tao, tapno supapakam ti tunggal tao segun iti tignay ken aramidna.
20 Nangaramidka kadagiti pagilasinan ken nakaskasdaaw iti daga ti Egipto.
Agingga kadagitoy a tiempo ditoy Israel ken kadagiti amin a sangkataoan,
pinagbalinmo a nalatak ti naganmo. 21 Ta inruarmo manipud Egipto dagiti
tattaom nga Israel babaen kadagiti pagilasinan ken nakaskasdaaw nga
aramidmo, babaen iti kinapigsam, ken pannakabalinmo a namagbuteng
kadagiti kabusormi. 22 Kalpasanna, intedmo kadakuada daytoy a daga—
nga inkarim kadagiti kapuonanda nga itedmo kadakuada—daga a pagay-
ayusan iti gatas ken diro. 23 Simrekda ngarud ken tinagikuada daytoy.
Ngem saanda a nagtulnog iti timekmo wenno nagtungpal iti lintegmo.
Awan ti tinungpalda kadagiti imbilinmo kadakuada nga aramidenda,

isu nga impalak-ammo amin dagitoy a didigra kadakuada. 24 Kitaenyo!
Dimmanunen dagiti pagbatayan iti ngato ti pader tapno makastrekda iti
siudad ket sakupenda daytoy. Ta gapu iti kampilan, nakaro a panagbisin,
ken angol, naiyawaten ti siudad iti ima dagiti Caldeo a mangraraut iti
daytoy. Ta ti imbagam a mapasamak ket mapaspasamaken, ket maim-
imatangamon ita daytoy. 25 Ket kinunam a mismo kaniak, “Gumatangka
iti talon babaen iti pirak ken mangayabka kadagiti saksi a mangpaneknek
a ginatangmo daytoy, uray pay no maiyaw-awaten daytoy a siudad iti
ima dagiti Caldeo. ”” ’ 26 Kastoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni
Jeremias, a kunana, 27 “Kitaem! Siak ni Yahweh, a Dios ti sangkataoan.
Adda aya met banag a saanko a kabaelan nga aramiden? 28 Isu a
kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Dumngegka, umadanin ti panangiyawatko iti
daytoy a siudad iti ima dagiti Caldeo ken kenni Nebucadnezar, nga ari ti
Babilonia. Sakupennanto daytoy. 29 Umayto dagiti Caldeo a mangraraut
iti daytoy a siudad ket puoranda daytoy, agraman dagiti balbalay nga
iti rabaw dagiti bubong dagitoy ket agdaydayaw dagiti tattao kenni Baal
ken nangibukbokda kadagiti arak a datonda kadagiti didiosen tapno
pagpungtotendak. 30 Ta dagiti tattao ti Israel ken Juda ket pudno a nangar-
aramid iti dakes iti imatangko sipud pay iti kinaagtutuboda. Pudno a
pinagpungtotdak dagiti tattao ti Israel gapu kadagiti aramid dagiti imada—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh— 31 ta pinagunget ken pinagpungtotdak
daytoy a siudad sipud pay iti aldaw nga imbangonda daytoy. Nagtultuloy
daytoy agingga iti agdama nga aldaw. Isu nga pukawekto daytoy iti
imatangko 32 gapu kadagiti amin a kinadangkes dagiti tattao ti Israel
ken Juda, dagiti banbanag nga inaramidda tapno pagpungtotendak—
isuda, dagiti arida, dagiti prinsipe, papadi, dagiti profeta, ken tunggal
tao iti Juda ken tunggal agnanaed idiay Jerusalem. 33 Tinallikudandak
ket saanda a kayat ti agsubli kaniak, nupay saanak a nagsardeng iti
panangisurok kadakuada. Pinadasko ida a sinuroan, ngem awan ti uray
maysa kadakuada a dimngeg tapno agpailinteg. 34 Kalpasanna, inkabilda
dagiti makarimon a banbanag iti balay tapno tulawanda daytoy, ti balay a
pakaawagan ti naganko. 35 Kalpasanna, nangipatakderda kadagiti altar a
pagdaydayawan para kenni Baal iti Tanap ti Ben Hinnom tapno idatonda
dagiti annakda a lallaki ken babbai kenni Molec, maysa daytoy a banag
a saanko nga imbilin kadakuada nga aramidenda, maysa a banag nga iti
kaanoman ket saanko pulos a napanunot—daytoy a makarurod a banag
nga inaramidda tapno isungsongda nga agbasol ti Juda.' 36 Isu nga ita,
Siak a ni Yahweh a Dios ti Israel, ibagak daytoy maipapan iti daytoy a
siudad, ti siudad nga ibagbagayo, 'Naipaiman daytoy iti ari ti Babilonia
babaen iti kampilan, nakaro a panagbisin, ken angol.' 37 Makitayonto,
urnongekto ida manipud iti tunggal daga a nangipanak kadakuada gapu
iti pungtot ken nakaro nga ungetko. Isublikto ida iti daytoy a lugar ken
agbiagdanto ditoy a sitatalged. 38 Ket isudanto dagiti tattaok, ken Siakto
ti Diosda. 39 Ikkakto ida iti maymaysa a puso ken maymaysa a wagas a
panangdayaw kaniak iti inaldaw, tapno nasayaatto ti pagbanaganda kasta
met dagiti kaputotanda a sumarsaruno kadakuada. 40 Ket agaramidakto iti
agnanayon a tulag kadakuada isu a saankonto ida a tallikudan. Aramidek
daytoy tapno ipaayko kadakuada ti pagimbaganda ken ikabilkonto iti
pusoda ti panagraem kaniak. Iti kasta saandanton nga agsardeng nga
agtungpal kaniak. 41 Ket naragsakakto a mangaramid iti kinaimbag
kadakuada. Sipupudnoakto a mangimula kadakuada iti daytoy a daga iti
amin a pusok ken iti amin a kinasiasinok. 42 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh,

'Kas iti panangiyegko kadagitoy amin a nakaro a didigra kadagitoy a tattao, kasta met nga iyegkonto kadakuada dagiti amin a nasasayaat a banbanag nga imbagak nga aramidek kadakuada. 43 Ket magatangto dagiti taltalon iti daytoy a daga, nga ibagbagayo, “Daytoy a daga ket nadadael, awanto ti uray tao wenno ayup iti daytoy. Naipaiman daytoy kadagiti Caldeo.” 44 Gumatangdanto kadagiti taltalon babaen iti pirak ket agisuratdanto kadagiti naselyoan a kasuratan. Ummongendanto dagiti saksi iti daga ti Benjamin, iti entero a Jerusalem ken kadagiti siudad ti Juda, kadagiti siudad iti katurturodan a pagilian ken kadagiti kapatadan ken kadagiti siudad iti Negev. Ta isublikto kadakuada ti sigud a napintas a kasasaadda—kastoy ti pakaammo ni Yahweh.'"

33

1 Ket dimteng ti sao ni Yahweh kenni Jeremias iti maikadua a gundaway, bayat a nakapupok pay laeng isuna idiay paraangan a pagbanbantayan dagiti guardia ket kinunana, 2 “Kastoy ti kunaa ni Yahweh a Namarsua, - ni Yahweh a mangbukbukel tapno mangisaad - Yahweh ti naganna, 3 'Umawagka kaniak ket sungbatanka. Ipakitak kenka dagiti naindaklan a banbanag, dagiti palimed a saanmo a maawatan.' 4 Ta ni Yahweh, a Dios ti Israel, kastoy ti kunana maipapan kadagiti pagtaengan iti daytoy a siudad ken kadagiti pagtaengan dagiti ar-ari ti Juda a narebba gapu kadagiti pagbatayan ken kampilan. 5 'Umay dagiti Caldeo a makiranget ken tapno punoenda dagiti babbalay kadagiti bangkay dagiti tattao a papatayekto gapu iti pungtot ken nakaro nga ungetko, inton ilemmengko ti rupak manipud iti daytoy a siudad gapu kadagiti amin a kinadangkesda. 6 Ngem kitaem, mangiyegak iti pannakapaimbag ken pannakaagas, ta paimbagekto ida ken iyegkonto kadakuada ti kinawadwad, kapia ken kinapudno. 7 Ta isublikto ti kinarang-ay iti Juda ken iti Israel; ibangonkonto ida a kas idi damo. 8 Kalpasanna, dalusakto ida manipud iti amin a kinadakes a nagbasolanda kaniak. Pakawanekto dagiti amin a kinadakes a nakabasolanda kaniak, ken dagiti amin a wagas a panagsukirda kaniak. 9 Ta daytoy a siudad ket agbalinto kaniak a maysa a gubbuayan ti rag-o, kanta a pangdaydayaw ken dayag kadagiti amin a nasion iti daga a makangngeg iti amin a banbanag nga aramidekto iti daytoy. Ket agpigergerdanto gapu kadagiti amin a naimbag a banbanag ken iti kapia nga itedkonto iti daytoy.' 10 Kastoy ti ibagbaga ni Yahweh, 'Iti daytoy a lugar maipanggep iti ibagbagayo ita, “Daytoy ket langalang. Awan ti uray maysa a tao wenno aniaman nga ayup kadagiti siudad ti Juda, ken awan ti uray maysa a tao wenno aniaman nga ayup nga agnanaed kadagiti kalsada ti Jerusalem.” 11 - Addanto manen iti mangngeg ditoy nga ar-ariwawa ti panagraragsak ken panagrarambak, ar-ariwawa dagiti nobio ken nobia, ar-ariwawa dagiti tattao a mangibagbaga, “Pagyamananyo ni Yahweh a Mannakabalin-amin, ta naimbag isuna, ken saan nga agsarday ti kinapudnona iti tulagna.” Mangiyegkayo iti daton a panagyaman iti balayko, ta isublik ti kinarang-ay ti daga a kas idi damo,' kuna ni Yahweh. 12 Daytoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, “Iti daytoy a langalang a lugar, nga awan ti uray maysa a tao wenno aniaman nga ayup, kadagiti amin a siudad daytoy, addanto manen iti pagpaaraban dagiti agpaspastor a mangipaspastor kadagiti arbanda. 13 Kadagiti siudad iti katurturodan a pagilian, kadagiti nababa a lugar, ken iti abagatan - iti daga ti Benjamin ken iti aglawlaw ti Jerusalem, ken kadagiti siudad ti Juda - bilangento manen dagiti agpaspastor dagiti arban babaen kadagiti imada,' kuna ni

Yahweh. 14 Kitaenyo! Um-umayen dagiti aldaw - daytoy ti ibagbaga ni
Yahweh - inton aramidek ti inkarik iti balay ni Israel ken iti balay ni Juda.
15 Kadagidiay nga al-aldaw ken iti dayta a tiempo, mangpataudakto iti
maysa a nalinteg a sanga kenni David, ket ipatungpalna ti hustisia ken
kinalinteg iti daga. 16 Kadagidiay nga aldaw, maisalakanto ti Juda, ken
agbiag a sitatalged ti Jerusalem, ta kastoy ti maiyawag kenkuana, “Ni
Yahweh ti kinalintegtayo.”' 17 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh: 'Saanto a
pulos nga agkurang ti kaputotan ni David iti lalaki nga agtugaw iti trono
iti balay ni Israel, 18 wenno saanto nga agkurang dagiti papadi a Levita
iti tao iti sangoanak nga agidaton kadagiti daton a maipuor, a mangpuor
kadagiti daton a makan, ken mangidatag kadagiti daton a bukbukel iti
amin a tiempo.”' 19 Immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias a kunana,
20 “Kastoy ti kuna ni Yahweh: 'No mabaliwanyo ti intudingko iti aldaw
ken iti rabii, iti kasta ket saan a masurot ti tiempo ti aldaw wenno rabii,
21 mabalinyo met ngarud a dadaelen ti tulagko kenni David nga adipenko,
iti kasta ket saanen a pulos isuna a maaddaan iti putot nga agtugaw iti
tronona, ken ti tulagko kadagiti papadi a Levita nga ad-adipenko. 22 Ta
kas iti kinapudnona a saan a mabilang dagiti bituen iti langit, ken saan a
mabilang dagiti darat kadagiti igid ti baybay, kasta met a paaduekto dagiti
kaputotan ni David nga adipenko ken dagiti Levita nga agserserbi kaniak.”'
23 Immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias a kunana, 24 “Saanmo kadi nga
inutob ti ibagbaga dagitoy a tattao idi kinunada, 'Dagiti dua a puli a pinili ni
Yahweh, ita ket linaksidna ida.' Iti kastoy a banag nga um-umsienda dagiti
tattaok, a kunkunada a saanen daytoy a nasion iti imatangda. 25 Siak a ni
Yahweh, kastoy ti kunak, 'No saanen a masurot ti intudingko maipanggep
iti aldaw ken iti rabii, wenno saanko a pagtalinaeden ti urnos ti langit
ken ti daga, wenno saanko pagtaltalinaeden ti urnos ti langit ken ti daga,
26 laksidekto met dagiti kaputotan ni Jacob ken ni David nga adipenko, ken
saanak a mangpataud kadakuada ti maysa a tao a mangituray kadagiti
kaputotan ni Abraham, Isaac, ken Jacob. Ta isublikto ti kinarang-ayda ken
maasiakto kadakuada.'”

34

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias a naggapu kenni Yahweh.
Immay daytoy a sao idi madama a gubgubaten ni Nebucadnesar nga
ari ti Babilonia ken amin dagiti armadana, a kadduana dagiti amin a
pagarian iti daga, dagiti pagarian nga iturturayanna, ken amin dagiti
tattaoda, ti Jerusalem ken amin a siudad daytoy. Kastoy ti ibagbagana,
2 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti Israel: Mapanmo ibaga kenni
Zedekias nga ari ti Juda ket kunam kenkuana, “Kastoy ti ibagbaga ni
Yahweh: Kitaem, dandanikon iyawat daytoy a siudad iti ima ti ari ti
Babilonia. Puorananto daytoy. Saankanto a makalibas manipud iti
imana, ta matiliwka ken maiyawatkanto iti imana. 3 Makitanto dagiti
matam dagiti mata ti ari ti Babilonia; makisaonto a mismo kenka inton
mapanka idiay Babilonia.' 4 Dumngegka iti sao ni Yahweh, Zedekias nga
ari ti Juda! Kastoy ti kuna ni Yahweh maipanggep kenka, 'Saankanto
a matay babaen iti kampilan. 5 Mataykanto a sikakappia. Kas iti
panangpuorda iti insenso iti punpon dagiti kapuonam, dagiti immun-una
nga ar-ari ngem sika, puorandanto ti bangkaymo. Kunadanto, “Asika pay
apo!” Dung-awandakanto. Imbagakon - daytoy ti pakaammo ni Yahweh.”
6 Impakaamo ngarud ni Jeremias a profeta kenni Zedekias nga ari ti
Juda amin dagitoy a sasao idiay Jerusalem. 7 Ginubat ti armada ti ari

ti Babilonia ti Jerusalem ken dagiti amin a siudad ti Juda: ti Lacis ken Azeka. Dagitoy a siduad ti Juda ket nagtalinaed a nasarikedkedan a siudad.
8 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias manipud kenni Yahweh kalpasan a nakitulag ni Ari Zedekias kadagiti amin a tattao idiay Jerusalem nga iwaragawagna ti pannakawayawaya:
9 Masapul a wayawayaan ti tunggal maysa ti adipenna nga Israelita, lalaki ken babai. Masapul nga awanen ti siasinoman a mangtagabu iti padana nga Israelita iti Juda.
10 Nagtungpal ngarud amin dagiti mangidadaulo ken tattao a nakipagmaymaysa iti tulag. Tunggal maysa ket wayawayaanna ti lalaki ken babai nga addipenna ket saanda idan a tagabuen pay. Impangagda ket pinalubosanda dagitoy a pumanaw.
11 Ngem kalpasan daytoy, nagbaliw ti panunotda. Pinilitda ida nga agbalin manen a tagabu.
12 Immay ngarud ti sao ni Yahweh kenni Jeremias a kunana,
13 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti Israel, 'Siak a mismo ket nakitulag kadagiti kapuonanyo iti aldaw nga inruarko ida manipud iti daga ti Egipto, manipud iti lugar ti pannakatagabu. Dayta ket idi imbagak,
14 “Iti panagleppas ti tunggal pito a tawen, tunggal maysa ket masapul a palubosanna ti kabsatna, a padana a Hebreo a nangilako iti bagina kadakayo ken nagserbi kadakayo iti las-ud ti innem a tawen. Wayawayaanyo isuna.” Ngem saandak nga impangag wenno inkaskaso dagiti kapuonanyo.
15 Ita, nagbabawikayo, ket inrugiyo nga aramiden no ania ti makay-ayo iti imatangko. Nangwayawayakayo, tunggal maysa iti karrubana. Ket nangpasingkedkayo iti maysa a tulag iti sangoanak, iti balay a pakaaw-awagan ti naganko.
16 Ngem kalpasanna, timmalikudkayo ken minulitanyo ti naganko; pinasubliyo iti tunggal maysa ti adipenna a babai ken lalaki, isuda dagitoy dagiti pinalubosanyo a mapan iti sadinnoman a kayatda. Pinilityo ida nga agbalin a tagabuyo manen.
17 Gapu iti daytoy, kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Dakayo a mismo ket saandak nga impangag. Rumbeng koma nga impatungpalyo ti panangwayawaya, tunggal maysa kadakayo, kadagiti kakabsatyo ken kadagiti padayo nga Israelita. Dumngegkayo! Ipatungpalko kadakayo ti pannakawayawaya - daytoy ket pakaammo ni Yahweh - pannakawayawaya a maipaay iti pannakadusa babaen iti kampilan, iti didigra, iti panagbisin, ta pagbalinenkayo a nakabutbuteng a banag iti imatang ti tunggal pagarian iti rabaw ti daga.
18 Ket iyawatkonto dagiti tattao a nangsalungasing iti tulagko, a saan a nangtungpal kadagiti sao ti tulag a pinasingkedanda iti sangaonak idi nangguduada iti baka ken nagnada iti nagbaetan dagiti paset dagitoy,
19 ket kalpasanna, dagiti mangidadaulo iti Juda ken Jerusalem, dagiti eunoko ken dagiti papadi, ken amin dagiti tattao iti daga ket nagna iti nagbaetan dagiti paset ti baka.
20 Iyawatkonto ida iti ima dagiti kabusorda, ken kadagiti mangayat a mangkettel iti biagda. Dagiti bagida ket agbalinto a taraon dagiti billit iti tangatang ken dagiti ayup iti rabaw ti daga.
21 Iwayatkonto met ni Zedekias nga ari ti Juda ken dagiti mangidadaulona iti ima dagiti kabusorda ken kadagiti mangayat a mangkettel iti biagda, ken iti ima ti armada ti ari ti Babilonia nga umay, a maibusor kadakayo.
22 Kitaenyo, ngannganiakon nga mangted iti bilin - daytoy ket pakaammo ni Yahweh - ket isublikto ida iti daytoy a siudad tapno gubaten, sakupen, ken puoranda daytoy. Ta pagbalinekto dagiti siudad ti Juda a langalang a lugar ket awanto ti agnaed.'”

35

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias a naggapu kenni Yahweh, idi ni Jehoiakim a putot ni Josiah ti ari ti Juda, kunana.
2 “Mapanka iti

puli dagiti Recabita ket kasaom ida. Kalpasanna, ipanmo ida iti balayko, iti maysa kadagiti siled sadiay ket ikkam ida iti arak nga inumenda." 3 Innalak ngarud da Jaazanias a putot ni Jeremias a putot ni Habasinias ken dagiti kakabsatna a lallaki, amin dagiti putotna a lallaki ken amin dagiti kameng iti puli dagiti Recabita. 4 Impanko ida iti balay ni Yahweh, kadagiti siled dagiti putot ti tao ti Dios a ni Hanan a putot ni Igdalias. Dagitoy a siled ket kaabay ti siled dagiti mangidadaulo nga adda iti ngatoen ti siled ti para aywan iti pagserkan a ni Maaseias a putot ni Salum. 5 Ket nangidasarak kadagiti mallukong ken kopa a napno iti arak iti sangoanan dagiti Recabita ket kinunak kadakuada, "Uminomkayo iti arak." 6 Ngem kinunada, "Saankami nga uminom iti arak, gapu ta imbilin kadakami ti kapuonanmi a ni Jonadab a putot ni Recab a kunana, 'Saankayo nga umin-inom iti arak, dakayo ken uray dagiti kaputotanyonto, iti kaanoman. 7 Kasta met a saankayo nga agipatakder iti balay, agimula iti aniaman a bukel, wenno agmula kadagiti kaubasan; saan a para kadakayo daytoy. Ta masapul nga agnaedkayo kadagiti tolda iti amin nga aldawyo, tapno agbiagkayo iti napaut a tiempo iti daga a paggiananyo a kas ganggannaet.' 8 Nagtungpalkami iti timek ni Jonadab a putot ni Recab, a kapuonanmi, iti amin nga imbilinna kadakami, a saankami a pulos nga uminom iti arak iti amin nga al-aldawmi, dakami, dagiti assawami, dagiti annakmi a lallaki ken babbai. 9 Ket saankami a pulos nga agpatakder kadagiti balay a pagnaedanmi, ken awan iti kaubasan, taltalon, wenno bukbukel iti kukuami. 10 Nagnaedkami kadagiti tolda ket impangag ken sinurotmi amin dagiti imbilin kadakami ni Jonadab a kapuonanmi. 11 Ngem idi immay rinaut ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia ti daga, kinunami, 'Umaykayo, ket mapantayo idiay Jerusalem tapno malibasantayo dagiti armada dagiti Caldeo ken Arameo.' Isu nga agnanaedkamin ditoy Jerusalem." 12 Ket immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias a kunana, 13 "Ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana, 'Mapanmo ibaga kadagiti tattao iti Juda ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem, "Saanyo kadi nga awaten ti panangiwanwanko ken ipangag dagiti saok? —daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 14 Dagiti sao ni Jonadab a putot ni Recab nga imbilinna kadagiti putotna a lallaki, a saanda nga uminom iti arak ket matungtungpal agingga ita nga aldaw. Tinungpalda ti bilin ti kapuonanda. Ngem siak, saanak a nagsarsardeng a mangipakpakaammo kadakayo, ngem saandak nga ipangpangag. 15 Imbaonko kadakayo amin dagiti adipenko a profeta. Saanak a nagsarsardeng a nangibabaon kadakuada tapno ibagada, 'Panawan koma ti tunggal maysa ti dakes nga aramidna, ket agaramid kadagiti naimbag; awan koman iti sumurot kadagiti didiosen tapno agdayaw kadagitoy. Ngem ketdi, agsublikayo iti daga nga intedko kadakayo ken kadagiti kapuonanyo.' Ngem kaskasdi a saandak a dengdenggen wenno ipangpangag. 16 Ta tinungpal dagiti kaputotan ni Jonadab a putot ni Recab dagiti imbilin ti kapuonanda kadakuada, ngem dagitoy a tattao ket saandak nga ipangpangag.'" 17 Isu a kuna ni Yahweh a Dios a Mannakabalin-amin ken Dios ti Israel, 'Dumngegka, amin dagiti didigra nga imbagak a maibusor kadakuada - dandanikon idissuor dagitoy a didigra iti Juda ken kadagiti amin nga agnanaed iti Jerusalem, gapu ta imbagakon kadakuada, ngem saandak nga impangag. Immawagak kadakuada, ngem saanda a simmungbat." 18 Kinuna ni Jeremias iti pamilia dagiti Recabita, "Ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana: Impangagyo dagiti bilin ni Jonadab a kapuonanyo ken tinungpalyo amin dagitoy - tinungpalyo amin dagiti imbilinna nga

aramidenyo - 19 isu a ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana, 'Addanto latta a kankanayon iti kaputotan nga agtaud kenni Jonadab a putot ni Recab nga agserbi kaniak.'"

36

1 Ket napasamak nga iti maikapat a tawen iti panagari ni Jehoiakim a putot ni Josias idiay Juda, ket immay daytoy a sao kenni Jeremias manipud kenni Yahweh, a kunana, 2 "Mangalaka iti lulukoten a pagsuratan ket isuratmo iti daytoy amin dagiti sao nga imbagak maipapan iti Israel ken Juda, ken tunggal nasion. Aramidem daytoy iti amin nga imbagak manipud iti aldaw ni Josias agingga ita nga aldaw. 3 Bareng no denggen dagiti tattao ti Juda dagiti amin a didigra a pinanggepko nga idissuor kadakuada. Bareng no tallikudan ti tunggal maysa ti dakes nga aramidna, tapno mapakawanko ti kinadakes ken basolda." 4 Ket inayaban ni Jeremias ni Baruc a putot ni Nerias, ket insurat ni Baruc iti maysa a lulukoten a pagsuratan bayat iti panangibagbaga ni Jeremias, amin dagiti sasao ni Yahweh a naibaga kenkuana. 5 Kalpasanna, binilin ni Jeremias ni Baruk. Kunana, "Addaak iti pagbaludan ket saanak a makapan idiay balay ni Yahweh. 6 Isu a masapul a mapanka ket ibasam manipud iti lulukoten a pagbasaan ti insuratmo bayat iti panangibagbagak. Iti aldaw ti panagayunar, masapul nga ibasam dagiti sao ni Yahweh tapno mangngeg dagiti tattao iti balayna, ken kasta met a mangngeg dagiti amin a taga-Juda nga immay manipud kadagiti siudadda. 7 Iwaragawagmo dagitoy a sasao kadakuada. Bareng no dumanun iti sangoanan ni Yahweh ti panagpakpakaasida. Bareng no tallikudan ti tunggal maysa dagiti dakes nga aramidna, agsipud ta nakaro unay ti unget ken pungtot nga imbaga ni Yahweh a maibusor kadagitoy a tattao." 8 Inaramid ngarud ni Baruk a putot ni Nerias amin dagiti imbilin ni Jeremias a profeta nga aramidenna. Imbasana iti napigsa dagiti sasao ni Yahweh iti balay ni Yahweh. 9 Ket napasamak iti maikasiam a bulan iti maikalima a tawen a panagari ni Jehoiakim a putot ni Josias iti Juda, nga amin dagiti tattao iti Jerusalem ken dagiti tattao nga immay iti Jerusalem a naggapu kadagiti siudad ti Juda ket nagayunar kas panangdayawda kenni Yahweh. 10 Imbasa ni Baruk iti napigsa dagiti imbaga ni Jeremias iti balay ni Yahweh, manipud iti siled ni Gemarias a putot ni Safan nga eskriba, iti akinngato a paraangan, iti ruangan ti pagserkan iti balay ni Yahweh. Inaramidna daytoy tapno mangngeg dagiti amin a tattao. 11 Ita, nangngeg ni Micaias a putot ni Gemarias a putot ni Safan amin dagiti sao ni Yahweh a nakasurat iti lulukoten a pagbasaan. 12 Bimmaba isuna a napan iti balay ti ari, iti siled ti sekretario. Adtoy, adda a nakatugaw sadiay amin dagiti ofisiales: ni Elisama a sekretario, ni Delaias a putot ni Semaias, ni Elnatan a putot ni Akbor, ni Gemarias a putot ni Safan, ken ni Zedekias a putot ni Hananias, ken dagiti amin nga ofisiales. 13 Ket impadamag ni Micaias kadakuada dagiti amin a sasao a nangngeganna nga imbasa ni Baruk iti napigsa tapno mangngeg dagiti tattao. 14 Imbaon ngarud dagiti ofisiales ni Jehudi a putot ni Netanias a putot ni Selemias a putot ni Cusi kenni Baruk. Kinuna ni Jehudi kenni Baruk, "Alaem ti lulukoten a pagbasaan, nga ibasbasam kadagiti tattao tapno mangngegda ket umayka." Innala ngarud ni Baruk a putot ni Nerias ti lulukoten a pagbasaan ket napan iti ayan dagiti ofisiales. 15 Ket kinunada kenkuana, "Agtugawka ket ibasam daytoy kadakami." Imbasa ngarud ni Baruk ti lulukoten a pagbasaan. 16 Napasamak nga idi nangngegda amin dagitoy a sasao, agpapadada

a nagbuteng ket kinunada kenni Baruk, “Nasken nga ipadamagtayo iti
ari amin dagitoy a sasao.” 17 Ket sinaludsodda kenni Baruk, “Ibagam
kadakami, kasanom nga insurat amin dagitoy a sasao nga imbaga ni
Jeremias?” 18 Kinuna ni Baruk kadakuada, “Indiktarna amin kaniak
dagitoy a sasao, ket insuratko dagitoy iti tinta iti daytoy a lulukoten a
pagsuratan.” 19 Ket kinuna dagiti ofiales kenni Baruk, “Inka aglemmeng,
ken kasta met ni Jeremias. Saanyo nga itulok a maammoanda no sadino
iti ayanyo.” 20 Ket napanda iti ayan ti paraangan ti palasio ti ari ket
impadamagda dagitoy a sasao kenkuana. Ngem inkabilda nga umuna ti
nalukot a pagbasaan iti siled ni Elisama a sekretario. 21 Ket imbaon ti ari
ni Jehudi a mapanna alaen ti lulukoten a pagbasaan. Innala ni Jehudi
daytoy manipud iti siled ni Elisama a sekretario. Ket imbasana daytoy
iti napigsa iti ari ken kadagiti amin nga ofiales a nakatakder iti abayna.
22 Ti ari ket adda idi nga agiggian iti balay a pagnanaedanna no tiempo ti
lam-ek iti maikasiam a bulan, ket adda iti sangoananna ti paginuduan nga
adda sumsumged nga apuy. 23 Ket napasamak a tunggal maibasa ni Jehudi
ti tallo wenno uppat a binnatug, putdan ti ari daytoy babaen iti kutsilio
sana ipuruak daytoy iti apuy iti paginuduan agingga a napuoran ti entero
a lulukoten a pagbasaan. 24 Ngem saan man la a nagbuteng ti ari wenno
ti uray maysa kadagiti adipenna a nakangngeg kadagitoy amin a sasao,
wenno nalidayan, ket impakitada koma daytoy babaen iti panangray-abda
kadagiti pagan-anayda. 25 Uray no nagpakpakaasi da Elnatan, Delaias ken
Gemerias iti ari a saanna nga ipuor ti lulukoten a pagbasaan, ngem saanna
ida nga impangag. 26 Kalpasanna, imbilin ti ari kada Jerameel, kenni
Selema a putot ni Abdeel a tiliwenda ni Baruk nga eskriba ken ni Jeremias
a profeta, ngem inlemmeng ida ni Yahweh. 27 Ket immay ti sao ni Yahweh
kenni Jeremias kalpasan nga impuor ti ari ti lulukoten a pagbasaan a
nakailanadan dagiti sao nga insurat ni Baruk bayat nga ibagbaga ni
Jeremias, a kunana, 28 “Agsublika, mangalaka iti sabali a lulukoten a
pagsuratan, ket isuratmo iti daytoy dagiti amin a sasao a naisurat iti
immuna a lulukoten a pagsuratan nga impuor ni Jehoiakim nga ari ti
Juda. 29 Kalpasanna, masapul nga ibagam daytoy kenni Jehoiakim nga
ari ti Juda: ‘Impuormo daydiay a lulukoten a pagbasaan! Ket kinunam:
Apay nga insuratmo iti daytoy, “Umayto ti ari ti Babilonia ket dadaelenna
daytoy a daga, ta agpada a dadaelennanto ti tao ken ti ayup iti daytoy.”?’”
30 Ngarud, kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kenka, Jehoiakim nga ari
ti Juda: “Awanto a pulos iti kaputotam nga agtugaw iti trono ni David.
Maipapan kenka, maipurwakto ti bangkaymo iti ruar ket mainitan iti
aldaw ken malinnawan iti rabii. 31 Ta dusaenkanto, dagiti kaputotam, ken
dagiti adipenmo gapu iti kinadakesyo amin. Iyegkonto kadakayo, kadagiti
amin nga agnanaed iti Jerusalem, ken iti tunggal maysa iti Juda dagiti
amin a didigra nga imballaagko a maibusor kadakayo, ngem saanyo nga
impangag.” 32 Nangala ngarud ni Jeremias iti maysa pay a lulukoten a
pagsuratan ket intedna daytoy iti eskriba a ni Baruk a putot ni Nerias.
Insurat ni Baruk iti daytoy bayat nga ibagbaga ni Jeremias dagiti amin
a sasao nga adda iti imun-una a lulukoten a pagsuratan nga impuor ni
Jehoiakim nga ari ti Juda. Ket kasta pay, adu dagiti dadduma a kapadpada
a sasao ti nainayon iti daytoy a lulukoten a pagsuratan.

37

1 Ita, nagturay a kas ari ni Zedekias a putot ni Josias a saan ket a ni
Jeconias a putot ni Jehoiakim. Insaad ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia

ni Zedekias a kas ari iti entero a daga ti Juda. 2 Ngem saan a dimngeg
ni Zedekias, dagiti adipenna ken dagiti tattao iti daga, kadagiti sasao ni
Yahweh nga impakaammona babaen kadagiti ima ni Jeremias a profeta.
3 Nangipatulod ngarud da ari Zedekias, Jehucal a putot ni Selemias, ken
Sofonias a putot ni Maaseias a padi iti mensahe kenni Jeremias a profeta.
Kinunada, “Ikararagandakami kenni Yahweh a Diostayo.” 4 Ita, nawaya
pay laeng a makilangen-langen ni Jeremias kadagiti tattao, ta saan pay
isuna a naibalud. 5 Rimmuar ti armada ni Faraon iti Egipto, ket nadamag
dagiti Caldeo a manglaklakub iti Jerusalem ti maipanggep kadakuada ket
pinanawanda ti Jerusalem. 6 Ket immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias a
profeta a kinunana, 7 “Ni Yahweh a Dios ti Israel, kastoy ti kunana: Daytoy
ti ibagamto iti ari ti Juda, gapu ta imbaonnaka a dumawat iti balakad
manipud kaniak, “Kitaem, ti armada ni Faraon nga immay a tumulong
kadakayo, ket pasublin idiay Egipto, a bukodda a daga. 8 Agsublinto dagiti
Caldeo. Gubatendanto daytoy a siudad, sakupen, ken puorandanto daytoy.
9 Kastoy ti kuna ni Yahweh: Saanyo nga allilawen dagiti bagbagiyo babaen
iti panangibagbagayo, 'Awan duadua a panawandatayo dagiti Caldeo,' ta
saandanto a pumanaw. 10 Uray no maparmekyo ti entero nga armada
dagiti Caldeo a makiranget kadakayo tapno dagitinto laeng nasugatan a
lallaki ti mabati kadagiti toldada, bumangondanto ket puoranda daytoy a
siudad.” 11 Isu nga idi pimmanawen ti armada dagiti Caldeo iti Jerusalem
bayat nga um-umay ti armada ni Faraon, 12 ket rimmuar ni Jeremias iti
Jerusalem tapno mapan idiay daga ti Benjamin. Kayatna ti mangtagikua iti
paset ti daga sadiay, nga isu iti ayan dagiti tattaona. 13 Bayat iti kaaddana
iti Ruangan ti Benjamin, maysa a panguloen dagiti agbanbantay ti adda
sadiay. Ti naganna ket Jerias, ket putot isuna ni Selemias a putot ni
Hananias. Ginammatanna ni Jeremias a profeta ket kinunana, “Mapanka
tumipon kadagiti Caldeo, ania!” 14 Ngem kinuna ni Jeremias, “Saan a
pudno dayta. Saanak a mapan tumipon kadagiti Caldeo.” Ngem saan a
dimngeg ni Jerias kenkuana. Ingguyodna ni Jeremias ket impanna kadagiti
opisial. 15 Nakaunget dagiti opisial kenni Jeremias. Sinapsaplitda ken
imbaludda isuna iti balay ni Jonatan nga eskriba, ta pinagbalinda daytoy
a pagbaludan. 16 Naibalud ngarud ni Jeremias iti pagbaludan nga adda iti
uneg ti daga, a nagtalinaedanna iti adu nga al-aldaw. 17 Ket nangibaon ni
Ari Zedekias iti maysa a tao a mangiyeg kenkuana iti palasio. Iti balayna,
nalimed a sinaludsod kenkuana ti ari, “Adda kadi sao manipud kenni
Yahweh?” Simmungbat ni Jeremias, “Adda iti sao: “Maiyawatkanto iti
ima ti ari ti Babilonia.” 18 Ket kinuna ni Jeremias kenni Ari Zedekias,
“Ania ti nakabasolak kenka, kadagiti adipenmo wenno kadagitoy a tattao
tapno ibaluddak? 19 Sadino ti ayan dagiti profetam, dagidiay nagipadto
para kenka ken nagkuna a saan nga umay ti ari ti Babilonia a maibusor
kenka wenno maibusor iti daytoy a daga? 20 Ngem ita dumngegka, apok
nga ari! Patgam koma dagiti kiddawko iti sangoanam. Saannak koma nga
isubli iti balay ni Jonatan nga eskriba, ta no isublinak sadiay, matayak.”
21 Nangted ngarud ni Zedekias iti bilin. Inkabil dagiti adipenna ni Jeremias
iti paraangan nga ayan dagiti agbanbantay. Inaldaw a maik-ikkan isuna
iti tinapay manipud iti kalsada dagiti panadero, agingga a naibus dagiti
tinapay iti siudad. Nagtalinaed ngarud ni Jeremias iti paraangan nga ayan
dagiti agbanbantay.

38

1 Nangngeg da Sefatias a putot ni Matan, Gedalias a putot ni Pasur,
Jehucal a putot ni Selemias, ken Pasur a putot ni Malkias dagiti sasao nga
imbagbaga ni Jeremias kadagiti amin a tattao. Imbagbagana, 2 "Kastoy ti
ibagbaga ni Yahweh: "Mapapatayto ti siasinoman nga agnanaed iti daytoy
a siudad, babaen iti kampilan, panagbisin, ken didigra. Ngem makalasatto
ti siasinoman a rummuar a mapan kadagiti Caldeo. Maispalna ti biagna,
ket agbiag. 3 Kastoy ti ibagbaga ni Yahweh: Maipaimanto daytoy a siudad
iti armada ti ari ti Babilonia, ket parmekennanto daytoy." 4 Isu a kinuna
dagiti opisial iti ari, "Ipalubosmo koma a mapapatay daytoy a tao, ta iti
daytoy a wagas ket pakpakapsutenna ti nakem dagiti makirangranget a
lallaki iti daytoy a siudad, ken ti nakem dagiti amin a tattao iti siudad.
Ibagbagana dagitoy a sasao, ta daytoy a tao ket saan nga agar-aramid
iti pagsayaatan dagitoy a tattao, no di ket didigra." 5 Isu a kinuna ni
Ari Zedekias, "Kitaenyo, adda isuna kadagita imayo agsipud ta awan ti
ari a makabael a mangtubngar kadakayo." 6 Ket innalada ni Jeremias
ket impuruakda iti bubon ni Malkias, a putot ti ari. Ti bubon ket adda
iti paraangan a pagbanbantayan. Imbabada ni Jeremias babaen kadagiti
tali. Awan danum ti bubon, ngem napitak daytoy, ket nailumlom isuna
kadagiti pitak. 7 Ita, ni Ebed Melec a taga-Cus ket maysa kadagiti eunuko
iti balay ti ari. Nangngegna nga ingkabilda ni Jeremias iti bubon. Ita,
agtugtugaw ti ari iti Ruangan ti Benjamin. 8 Isu a napan ni Ebed Melec
manipud iti balay ti ari ket nakisao iti ari. Kinunana, 9 "Apok nga
ari, dakes ti inaramid dagitoy a tattao iti panangtratoda kenni Jeremias
a profeta. Impurwakda isuna iti bubon tapno matay sadiay iti bisin,
agsipud ta awanen ti taraon iti siudad." 10 Ket binilin ti ari ni Ebed
Melec a taga-Cus. Kinunana, "Idauloam ti tallopulo a lallaki ditoy ket
iyaonyo ni Jeremias a profeta iti bubon sakbay a matay isuna." 11 Isu
a nangidaulo ni Ebed Melec kadagiti lallaki ket napanda iti balay ti ari, iti
bodega a nakaikabilan dagiti kawkawes iti sirok ti balay. Manipud sadiay,
nangala isuna kadagiti ragas ken rutrot a kawkawes ket impauyaoyda iti
bubon kenni Jeremias babaen iti tali. 12 Kinuna ni Ebed Melec a taga-
Cus kenni Jeremias, "Ikabilmo dagiti ragas ken dagiti rutrot a kawes iti
kilikilim ket iputiputmo iti tali." Inaramid ngarud ni Jeremias dayta.
13 Ket ginuyodda ni Jeremias babaen kadagiti tali. Iti kastoy a wagas
naiyaonda isuna iti bubon. Isu a nagtalinaed ni Jeremias iti paraangan a
pagbanbantayan. 14 Ket nangipatulod ni Zedekias iti mensahe ket inyegda
kenkuana ni Jeremias a profeta, iti maikatlo a pagserekan iti balay ni
Yahweh. Kinuna ti ari kenni Jeremias, "Adda kayatko a saludsoden kenka.
Saanmo nga ipaidam kaniak ti sungbat." 15 Kinuna ni Jeremias kenni
Zedekias, "No sungbatanka, saan kadi a papatayennakto met laeng? Ken
no balakadanka, saannak a denggen. " 16 Ngem nalimed a nagsapata
ni Zedekias kenni Jeremias a kinunana, "Iti nagan ni Yahweh nga adda
iti agnanayon, a namarsua kadata, saanka a papatayen wenno ipaima
kadagiti agpangpanggep a mangkettel iti bagmo." 17 Isu a kinuna ni
Jeremias kenni Zedekias, " Ni Yahweh, a Dios a Mannakabalin amin, a
Dios ti Israel, kastoy ti kunana: No rummuarka a mapan kadagiti opisial
ti ari ti Babilonia, agbiagka, ket saanto a mapuoran daytoy a siudad.
Abiagkanto ken ti pamiliam. 18 Ngem no saanka a mapan kadagiti opisial ti
ari ti Babilonia, maipaimanto daytoy a siudad kadagiti Caldeo. Puoranda
daytoy ket saankanto a makalibas iti imada." 19 Kinuna ni Ari Zedekias
kenni Jeremias, "Ngem mabutengak kadagiti tattao ti Juda a timmipon

kadagiti Caldeo, gapu ta amangan no maipaimaak kadakuada tapno parigatendak." 20 Kinuna ni Jeremias, "Saandaka nga ipaima kadakuada. Agtulnogka iti mensahe ni Yahweh nga ibagbagak kenka, tapno nasayaat dagiti mapasamak kenka, ken tapno agbiagka. 21 Ngem no agkedkedka a rummuar, daytoy ti impakita ni Yahweh kaniak: 22 Kitaem! Amin dagiti babbai a nabati iti balaymo, ari ti Juda, ket maipanto kadagiti opisial ti ari ti Babilonia. Ibaganto dagitoy a babbai kenka, 'Inallilawdaka dagiti gagayemmo; ket dinadaeldaka. Nailumlumen ita dagiti sakam iti pitak ket panawandakanto dagiti gagayyemmo.' 23 Ta amin nga assawam ken putotmo ket maipanto iti ayan dagiti Caldeo, ket sika a mismo ket saankanto a makalibas kadagiti imada. Matiliwnakanto ti ima ti ari ti Babilonia, ket mauramto daytoy a siudad." 24 Ket kinuna ni Zedekias kenni Jeremias, "Saanmo nga ibagbaga iti siasinoman ti maipanggep kadagitoy a sasao, tapno saanka a matay. 25 No madamag dagiti opisial a nakisaoak kenka-no umayda ket ibagada kenka, 'Ibagam kadakami ti nagsaritaanyo iti ari. Saanmo nga ilimed kadakami, ta no saan patayendaka. Ken ibagam kadakami ti imbaga kenka ti ari'- 26 ket nasken nga ibagam kadakuada, 'Nagpakpakaasiak iti ari a saannak nga isubli iti balay ni Jonatan a matay sadiay.'" 27 Ket napan kenni Jeremias dagiti amin nga opisial ket nagsaludsodda kenkuana, isu nga insungbatna kadakuada ti imbilin ti ari kenkuana. Insardengda ngarud ti nakisao kenkuana, gapu ta saanda a nangngeg ti nagsaritaan ni Jeremias ken ti ari. 28 Nagtalinaed ngarud ni Jeremias iti paraangan a pagbanbantayan agingga iti aldaw a nasakupen ti Jerusalem.

39

1 Iti maikasangapulo a bulan iti maikasiam a tawen a panagturay ni Zedekias a kas ari ti Juda, immay ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia a kaduana dagiti amin nga armadana a maibusor iti Jerusalem ket linakubda daytoy. 2 Iti maika-uppat a bulan iti maikasangapulo ket maysa a tawen a panagturay ni Zedekias, iti maikasiyam nga aldaw dayta a bulan, naserrek ti siudad. 3 Ket immay amin dagiti opisial ti ari ti Babilonia ket nagtugawda iti akintengnga a ruangan: da Nergal-salezer, Samgar Nebo, ken Sarsekim, a maysa a napapateg nga opisial. Ni Nergal-salezer ket maysa a nangato nga opisial, ken dagiti dadduma ket opisial ti ari ti Babilonia. 4 Ket napasamak nga idi nakita ida ni Zedekias, nga ari ti Juda ken dagiti amin a mannakigubatna, naglibasda. Rimmuarda iti rabii manipud iti siudad iti dalan nga adda iti minuyungan ti ari, iti ruangan iti nagbaetan dagiti dua a pader. Rimmuar ti ari a nagturong idiay Araba. 5 Ngem kinamat ida ti armada dagiti Caldeo ket nakamatanda ni Zedekias iti patad ti Karayan Jordan a tanap nga asideg iti Jerico. Ket tiniliwda isuna ket impanda kenni Nebucadnesar, nga ari ti Babilonia, idiay Ribla iti daga ti Hamath, no sadinno ket impataw ni Nebucadnesar ti pannusana. 6 Pinatay ti ari ti Babilonia dagiti lallaki a putotni Zedekias iti imatangna idiay Ribla. Pinatayna pay amin dagiti opisiales ti Juda. 7 Ket sinukilna ti mata ni Zedekias ken kinawaranna iti bronse tapno ipanda isuna idiay Babilonia. 8 Ket pinuoran dagiti Caldeo ti balay ti ari ken dagiti balbalay dagiti tattao. Rinebbada pay dagiti pader ti Jerusalem. 9 Ni Nebuzaradan, a kapitan dagiti agbanbantay iti ari, intalawna a kas balud dagiti nabatbati a tattao iti siudad. Karaman ditoy dagiti tattao a kimmapon kadagiti Caldeo ken dagiti nabatbati a tattao iti siudad. 10 Ngem pinalubosan ni Nebuzaradan a kapitan dagiti agbanbantay iti ari dagiti kakukurapayan a

tattao nga awan sanikuana nga agtalinaed iti daga ti Juda. Inikkanna ida kadagiti kaubasan ken taltalon iti dayta met laeng nga aldaw. 11 Binilin ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia ni Nebuzaradan a kapitan dagiti agbanbantay iti ari maipangagep kenni Jeremias. Kinunana, 12 "Ikuyogmo isuna ken aywanam isuna. Saamo isuna a dangran. Aramidem ti aniaman nga ibagana kenka." 13 Isu a ni Nebuzaradan a kapitan dagiti agbanbantay iti ari, ni Nebusasban a nangato a eunuko, ni Nergal-salezer a nangato nga opisial, ken amin a kapapatgan nga opisial ti ari ti Babilonia ket nangibaonda kadagiti tattaoda. 14 Innala dagiti tattaoda ni Jeremias manipud iti paraangan dagiti agbanbantay ket impaaywanda kenni Gedalias a putot ni Ahikam a putot ni Safan, a mangiyawid kenkuana iti pagtaenganna, isu a nakignaed ni Jeremias kadagiti tattao sadiay. 15 Ita, immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias kabayatan a nakabalud isuna iti paraangan dagiti agbanbantay, ket kinunana, 16 "Makitungtongka kenni Ebed Melec a taga-Cus ket ibagam, 'Ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Dios ti Israel, kastoy ti kunana: Dumngegka, dandaninkon nga ipatungpal dagiti saok a maibusor iti daytoy a siudad para iti didigra a saan ket a pagsayaatan. Ta matungpalto amin dagitoy iti sangoanam iti dayta nga aldaw. 17 Ngem ispalenkanto iti dayta nga aldaw-kastoy ti pakaammo ni Yahweh-ket saankanto a maipaima kadagiti tattao a pagbutbutngam. 18 Ta ispalenkanto. Saankanto a mapasag babaen iti kampilan. Makalasatkanto, agsipud ta agtaltalekka kaniak-kastoy ti impakaammo ni Yahweh."

40

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias manipud kenni Yahweh kalpasan a pinalubosan isuna ni Nebuzaradan, a kapitan dagiti agbanbantay iti ari a mapan idiay Rama. Dayta ti lugar a nakaiyapanan ni Jeremias, ken ti lugar a nangrimpunganda kenkuana babaen kadigiti kawar. Kaduana dagiti amin a natiliw idiay Jerusalem ken Juda a maipan kas balud idiay Babilonia. 2 Innala ti pangulo dagiti agbanbantay ni Jeremias ket kinunana kenkuana, "Inkeddeng ni Yahweh a Diosmo daytoy a didigra a maibusor iti daytoy a lugar. 3 Isu nga inyeg ni Yahweh daytoy. Inaramidna no ania iti inkeddengna, agsipud ta nagbasolkayo a tattao kenkuana ken saankayo a nagtulnog iti timekna. Dayta ti makagapu a napasamak daytoy a banag kadakayo a tattao. 4 Ngem ita kitaem! Winayawayaanka itan manipud kadagiti kawar nga adda kadagiti imam. No iti panagkitam ket nasayaat a kumuyogka kaniak a mapan idiay Babilonia, umayka, ket aywananka. Ngem no iti panagkitam ket saan a nasayaat a kumuyogka kaniak idiay Babilonia, saanmo ngarud nga aramiden. Kumitaka iti entero a daga iti sangoanam. Mapanka iti sadinoman a kayatmo a papanan." 5 Idi saan a simmungbat ni Jeremias, kinuna ni Nebuzaradan, "Mapanka kenni Gedalias a putot ni Ahikam a putot ni Safan, a dinutokan ti ari ti Babilonia a mangimaton kadagiti siudad ti Juda. Makipagnaedka kenkuana a kaduam dagiti tattao wenno mapanka iti sadinoman a kayatmo a papanan." Inikkan isuna ti pangulo dagiti agbanbantay iti ari iti taraon ken sagut, ket pinalubosanna isuna a pumanaw. 6 Napan ngarud ni Jeremias kenni Gedalias a putot ni Ahikam, idiay Mizpa. Nakipagnaed isuna kenkuana a kaduana dagiti tattao a nabati iti daga. 7 Ita, dagiti dadduma a mangidadaulo kadagiti suldado a Judio nga adda pay laeng idiay away-isuda ken dagiti tattaoda - ket nadamagda a dinutokan ti ari ti Babilonia ni Gedalias a putot ni Ahikam, nga agbalin a gobernador iti entero a daga. Nadamagda pay a dinutokan

ni Nebucadnesar ni Gedalias a mangimaton kadagiti lallaki, babbai, ken
ubbing, a kakukurapayan a tattao iti daga, dagidiay saan a naipan a kas
balud idiay Babilonia. 8 Napanda ngarud kenni Gedalias idiay Mizpa.
Dagitoy a lallaki ket ni Ismael a putot ni Netanias; ni Johanan ken ni
Jonatan, a putot ni Karea; ni Seraias a putot ni Tanhumet; dagiti lallaki
a putot ni Efai a taga-Netofa; ken ni Jezanias a taga-Maaca-ken dagiti
soldadoda. 9 Nagsapata ni Gedalias a putot ni Ahikam a putot ni Safan
kadakuada ken kadagiti tattaoda, ket kinunana kadakuada, "Saankayo
nga agbuteng nga agserbi kadagiti opisial a Caldeo. Agnaedkayo iti daga
ket agserbikayo iti ari ti Babilonia ket awanto ti pakaan-anoanyo. 10 Ket
kitaenyo, agnanaedak idiay Mizpa tapno makisinnarak kadagiti Caldeo
nga immay kadatayo. Isu nga agurnongkayo iti arak, bungbunga a
maapit iti tiempo ti kalgaw, ken lana ket idulinyo kadagiti pagkargaanyo.
Agnaedkayo kadagiti siudad a sinakupyo." 11 Ket nadamag dagiti amin a
Judio idiay Moab, Ammon, ken Edom, ken iti tunggal daga a pinalubosan
iti ari ti Babilonia nga agtalinaed dagiti nabatbati a tattao iti Juda,
ket dinutokanna ni Gedalias a putot ni Ahikam a putot ni Safan a
mangituray kadakuada. 12 Isu a nagsubli dagiti Judio manipud kadagiti
lugar a nakaiwarawaraanda. Nagsublida iti daga ti Juda, kenni Gedalias
idiay Mizpa. Nangurnongda iti nakaad-adu nga arak ken bungbunga
iti tiempo ti kalgaw. 13 Ni Johanan a putot ni Karea ken dagiti amin
a mangidadaulo kadagiti armada idiay away ket napan kenni Gedalias
idiay Mizpa. 14 Kinunada kenkuana, "Ammom kadi nga imbaon ni Baalis
nga ari dagiti tattao ti Ammon ni Ismael a putot ni Nethanias tapno
papatayennaka?" Ngem saan a namati ni Gedalias a putot ni Ahikim
kadakuada. 15 Isu a ni Johanan a putot ni Karea, kinatungtongna iti
nalimed ni Gedalias idiay Mizpa ket kinunana, "Palubosannak a mapan
mangpapatay kenni Ismael a putot ni Netanias. Awanto ti mangpanunot
a siak ti nangpapatay kenkuana. Apay koma a papatayennaka? Apay a
palubosam a mawarawara ti entero a Juda a naguummong kenka ken
mapukaw dagiti nabatbati a tattao ti Juda? " 16 Ngem kinuna ni Gedalias
a putot ni Ahikam kenni Johanan a putot ni Karea, "Saamo nga aramiden
daytoy a banag, ta agul-ulbodka maipapan kenni Ismael."

41

1 Ngem napasamak nga iti maika-pito a bulan, ni Ismael a putot
ni Netanias a putot ni Elisama, a nagtaud iti pamilia dagiti ari, ken
sumagmamano nga opisial ti ari-kaduana iti sangapulo a lallaki-ket
napanda kenni Gedalias a putot ni Ahikam, idiay Mizpa. Nagsasangoda
a nangan idiay Mizpa. 2 Ngem timmakder ni Ismael a putot ni Netanias,
ken dagiti sangapulo a lallaki a kaduana ket dinarupda ni Gedalias a putot
ni Ahikam a putot ni Safan, babaen iti kampilan. Pinatay ni Ismael ni
Gedalias, a dinutokan ti ari ti Babilonia a mangimaton iti daga. 3 Ket
pinapatay ni Ismael dagiti amin a Judio a kadua ni Gedalias idiay Mizpa
ken dagiti mannakigubat a Caldeo a nasarakanda sadiay. 4 Ket daytoy ti
maikadua nga aldaw kalapasan ti panangpapatayda kenni Gedalias, ngem
awan ti siasinoman a nakaammo. 5 Adda lallaki nga immay manipud
Sikem, Silo, ken Samaria-walopulo a lallaki a nangahit kadagiti barbasda,
nangrayab-da kadagiti kawesda, ken nangsugat kadagiti bagbagida-adda
iggemda a taraon a maisagut ken insenso nga ipanda iti balay ni Yahweh.
6 Isu a rimmuar ni Ismael a putot ni Netanias manipud Mizpa tapno
sabtenna ida bayat ti ipapanda, a magmagna ken agsangsangitda. Ket

napasamak nga idi masabatna ida, kinunana kadakuada, “Umaykayo
kenni Gedalias a putot ni Ahikam!” 7 Ket napasamak nga idi simrekda
iti siudad, pinapatay ida ni Ismael a putot ni Netanias ken intappuakna
ida iti abot, isuna ken dagiti lallaki a kakaduana. 8 Ngem adda sangapulo
a lallaki a kadakuada a nagkuna kenni Ismael, “Saannakami a papatayen,
ta adda taraonmi kadagiti taltalonmi: trigo ken sebada, lana ken diro.” Isu
a saanna ida a pinapatay agraman dagiti dadduma a kakaduada. 9 Ti abot
a nangibellengan ni Ismael kadagiti bangkay dagiti lallaki a pinapatayda
agraman ni Gedalias-daytoy a dakkel nga abot ket kinali ni Ari Asa idi
rinaut ida ni Ari Baasa nga ari ti Israel. Pinunno daytoy ni Ismael a putot ni
Netanias kadagiti pinapatayna. 10 Ti simmaruno ket tiniliw amin ni Ismael
dagiti tattao nga adda idiay Mizpa, dagiti babbai a putot ti ari ken amin
dagiti tattao a nabatbati idiay Mizpa nga impaaywan ni Nebuzaradan, a
pangulo dagiti agbanbantay, kenni Gedalias a putot ni Ahikam. Tiniliw
ngarud ida ni Ismael a putot ni Netanias ket kalpasanna, pimmanaw
tapno bumallasiw iti ayan dagiti tattao ti Ammon. 11 Ngem nadamag ni
Johanan a putot ni Karea ken dagiti amin a mangidadaulo a kaduana
dagiti amin a dakes nga inaramid ni Ismael a putot ni Netanias. 12 Isu nga
inummongda amin dagiti tattaoda ket napanda nakiranget kenni Ismael
a putot ni Netanias. Nasarakanda isuna iti nalawa a pagdigusan idiay
Gabaon. 13 Ket napasamak nga idi nakita dagiti amin a tattao a kadua
ni Ismael ni Johanan a putot ni Karea ken dagiti amin a mangidadaulo ti
armada a kakaduana, naragsakanda unay. 14 Isu nga amin dagiti tattao a
tiniliw ni Ismael idiay Mizpa ket nagsubli ket napanda kenni Johanan a
putot ni Karea. 15 Ngem naglibas ni Ismael a putot ni Netanias a kaduana
dagiti walo a lallaki manipud kenni Johanan. Napan isuna kadagiti
tattao ti Ammon. 16 Inkuyog ni Johanan, a putot ni Karea ken dagiti
amin a mangidadaulo kadagiti armada, dagiti amin a tattao manipud
Mizpa a naispal manipud kenni Ismael a putot ni Netanias. Daytoy ket
kalpasan iti panangpapapatay ni Ismael kenni Gedalias a putot ni Ahikam.
Innala ni Johanan ken dagiti kakaduana dagiti napipigsa a lallaki, dagiti
mannakigubat a lallaki, dagiti babbai ken ubbing, ken dagiti eunoko a
naispal idiay Gabaon. 17 Ket napanda naggian iti apagbiit idiay Gerut
Kimham, nga asideg iti Betlehem. Mapanda koma idiay Egipto 18 gapu
kadagiti Caldeo. Mabutengda kadakuada agsipud ta pinapatay ni Ismael
a putot ni Netanias ni Gedalias a putot ni Ahikam, a dinutokan ti ari ti
Babilonia a mangituray iti daga.

42

1 Kalpasanna, amin dagiti mangidadaulo iti armada, ni Johanan a putot
ni Karea, ni Azarias a putot ni Hosaias, ken amin dagiti tattao manipud iti
kanunummoan agingga iti katatan-okan ket immasidegda kenni Jeremias
a profeta. 2 Kinunada kenkuana, “Palubosannakami koma nga ibagami
kenka dagiti kiddawmi. Ikararagannakami kenni Yahweh a Diosmo para
kadagitoy a tattao a nabatbati gapu ta sumagmamanokami laengen, kas
makitam met. 3 Kiddawem kenni Yahweh a Diosmo nga ibagana kadakami
ti dalan a rumbeng a turongenmi ken ti rumbeng nga aramidenmi.” 4 Isu
a kinuna kadakuada ni Jeremias a profeta, “Nangngegko ti kiddawyo.
Dumngegkayo, agkararagak kenni Yahweh a Diosyo a kas iti kiniddawyo.
Aniaman ti sungbat ni Yahweh, ibagakto kadakayo. Awan ti ilimedko
kadakayo.” 5 Kinunada kenni Jeremias, “Ni Yahweh koma ti agbalin a

pudno ken mapagtalkan a saksi maibusor kadakami no saanmi nga aramiden ti amin nga ibaga kadakami ni Yahweh a Diosmo nga aramidenmi. 6 Nasayaat man wenno dakes daytoy, tungpalenminto ti timek ni Yahweh a Diostayo a pangibabaonanmi kenka, tapno awanto ti pakaan-anoanmi no tungpalenmi ti timek ni Yahweh a Diostayo." 7 Ket napasamak a kalpasan ti sangapulo nga aldaw, immay ti sao ni Yahweh kenni Jeremias. 8 Isu a pinaayaban ni Jeremias ni Johanan a putot a lalaki ni Karea ken dagiti amin a pangulo ti armada a kaduana, ken dagiti amin a tattao manipud iti kanunumoan agingga iti katatan-okan. 9 Ket kinunana kadakuada, "Ni Yahweh a Dios ti Israel, a nangibaonanyo kaniak tapno maidatagko iti sangoananna ti kiddawyo. Kastoy ti kuna ni Yahweh, 10 'No agsublikayo ket agnaedkayo iti daytoy a daga, ibangonkayo ket saankayonto a dadaelen; imulakayonto ket saankayonto a paruten, ta saankon nga ipatungpal ti didigra nga inyegko kadakayo. 11 Saankayo nga agbuteng iti ari ti Babilonia, a pagbutbutnganyo. Saankayo nga agbuteng kenkuana—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—agsipud ta addaak kadakayo tapno isalakankayo ken ispalenkayo manipud iti imana. 12 Ta ipalak-amkonto kadakayo ti asi. Kaasiannakayto ken isublinakayto iti dagayo. 13 Ngem kas pangarigan ta ibagayo, "Saankami nga agnaed iti daytoy a daga"—no saankayo a dumngeg iti timekko, ti timek ni Yahweh a Diosyo. 14 Kas pangarigan ta ibagayo, "Saan! Mapankami iti daga ti Egipto a saanmi a pakakitaan iti gubat, a saanmi a pakangngegan iti uni ti tangguyob, ken lugar a saankaminto a mabisinan. Agnaedkami sadiay." 15 Ita, dumngegkayo iti daytoy a sao ni Yahweh, dakayo a nabatbati iti Juda. Ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana, 'No ipilityo a mapan idiay Egipto, tapno mapankayo agnaed sadiay, 16 ngarud, ti kampilan a pagbutbutnganyo ket un-unaannakayto pay iti daga ti Egipto. Ket ti panagbisin a pagbutbutnganyo, kamatennakayonto idiay Egipto. Ket mataykayonto sadiay. 17 Isu a mapasamak nga amin a tattao a mangipilit a mapan idiay Egipto tapno agnaed sadiay ket matayto babaen iti kampilan, panagbisin, wenno didigra. Awanto ti makalasat kadakuada, awanto ti makalibas iti didigra nga iyegko kadakuada. 18 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel: Kas iti pannakaidissuor ti unget ken pungtotko kadagiti agnanaed idiay Jerusalem, maidissuorto met ti pungtotko kadakayo no mapankayo idiay Egipto. Agbalinkayto a pakakitaan iti maysa a nailunod ken mabutengto dagiti tattao inton makitada ti napasamak kadakayo; mausarto ti nagan ti iliyo no adda ti agilunod ken agangaw. Ket saanyonto a makita manen daytoy a lugar.'" 19 Ket kinuna ni Jeremias, "Nagsao ni Yahweh maipapan kadakayo—dakayo a nabatbati iti Juda. Saankayo a mapan idiay Egipto! Ammoyon nga ita nga aldaw, nagbalinak a saksi iti maibusor kadakayo. 20 Ta biagyo a mismo ti pagbayadyo iti panangibaonyo kaniak kenni Yahweh a Diosyo a kunayo, 'Ikararagandakami kenni Yahweh a Diostayo. Amin nga ibaga ni Yahweh a Diostayo, ibagam kadakami ket aramidenmi dagitoy.' 21 Ta imbagak met kadakayo ita nga aldaw, ngem saankayo a dimngeg iti timek ni Yahweh a Diosyo wenno iti aniaman a banag maipapan iti nangibaonanna kaniak kadakayo. 22 Ita ngarud, masapul a maammoanyo a mataykayo bababen iti kampilan, panagbisin, ken didigra iti lugar a tinarigagayanyo a mapan pagnaedan."

43

1 Ket napasamak a naiwaragawag ni Jeremias kadagiti amin a tattao

dagiti amin a sasao ni Yahweh a Diosda nga imbaga kenkuana ni Yahweh
a Diosda nga ibagana. 2 Ni Azarias a putot ni Hosaias, ni Johanan a putot
ni Karea, ken amin dagiti natangsit a lallaki, kinunada kenni Jeremias,
“Agul-ulbodka. Saannaka nga imbaon ni Yahweh a Diostayo tapno ibagam,
“Saankayo a mapan agnaed idiay Egipto.' 3 Ta durdurogannaka ni Baruc
nga anak ni Nerias maibusor kadakami tapno ipaimanakami kadagiti
Caldeo, tapno papatayennakami ken pagbalinennakami a balud idiay
Babilonia.” 4 Isu a ni Johanan a putot ni Karea, dagiti amin a prinsipe
ti armada, ken dagiti amin a tattao, saanda a dimngeg iti timek ni Yahweh
nga agnaedda iti daga ti Juda. 5 Innala amin ni Johanan a putot ni Karea
ken dagiti amin a mangidadaulo ti armada dagiti amin a nabatbati iti
Juda a nagsubli manipud kadagiti amin a nasion a nakaiwarawaraanda
tapno agnaedda iti daga ti Juda. 6 Innalada dagiti lallaki ken babbai, dagiti
ubbing ken dagiti putot a babbai ti ari, ken tunggal tao a pinaaywanan
ni Nebuzaradan a kapitan dagiti guardia ti ari kenni Gedalias a putot
ni Ahikam a putot ni Safan. Innalada met ni Jeremias a profeta ken
ni Baruc a putot ni Nerias. 7 Napanda iti daga ti Egipto` idiay Tapanes,
gapu ta saanda a dimngeg iti timek ni Yahweh. 8 Immay ngarud kenni
Jeremias ti sao ni Yahweh idiay Tapanes a kunana, 9 “Mangalaka iti
sumagmamano a dadakkel a batbato, kalpasanna, iti imatang dagiti tattao
ti Juda, ikalim dagitoy iti nasemento a paset iti pagserkan ti balay ni Faraon
idiay Tapanes.” 10 Ket ibagam kadakuada, “Ni Yahweh a Mannakabalin-
amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana, 'Dumngegkayo, dandanin ti tiempo
a mangibaonak kadagiti mensahero a mangala kenni Nebucadnesar nga
ari ti Babilonia kas adipenko. Isaadkonto ti tronona iti rabaw dagitoy a
batbato nga inkalim, Jeremias. Ipasdekto ni Nebucadnesar ti dakkel a
toldana iti rabaw dagitoy. 11 Ta umayto isuna ket rautenna ti daga ti Egipto.
Siasinoman a naituding a matay ket maiyawatto iti patay. Siasinoman
a naituding a maipanaw a kas balud ket maipanawto a kas balud. Ken
siasinoman a naituding iti kampilan ket maiyawatto iti kampilan. 12 Ket
mangpasgedakto iti apuy kadagiti templo dagiti didiosen ti Egipto. Puoran
wenno samsamento dagitoy ni Nebucadnezar. Dalusannanto a naan-
anay ti daga ti Egipto a kas iti panangdalus dagiti agpaspastor kadagiti
tuma iti kawesda. Rummuarto isuna iti dayta a lugar a sibaballigi.
13 Rebbaennanto dagiti adigi a batbato idiay Heliopolis iti daga ti Egipto.
Puorannanto dagiti templo dagiti didiosen ti Egipto.”'

44

1 Daytoy ti sao nga immay kenni Jeremias maipapan kadagiti amin
a taga-Juda a nagnaed iti daga ti Egipto, dagiti agnanaed idiay Migdol,
Tapanes, Memfis ken iti daga ti Patros. 2 “Ni Yahweh a Mannakabalin-
amin a Dios ti Israel, kastoy ti kunana: Nakitayo a mismo dagiti amin
a didigra nga inyegko iti Jerusalem ken kadagiti amin a siudad ti Juda.
Kitaenyo, langalang dagitoy ita. Awan ti agnanaed kadagitoy. 3 Daytoy ket
gapu kadagiti dinadangkes a banbanag nga inaramidda a nakaigapoan ti
panagungetko gapu iti panagpupuorda iti insenso ken panagdaydayawda
kadagiti didiosen. Dagitoy ket didiosen a saanda nga am-ammo, uray
dakayo, ken uray pay dagiti kapuonanyo. 4 Isu a namin-anok nga
imbaon kadakuada dagiti amin nga adipenko a profeta. Imbaonko ida a
mangibaga iti, 'Isardengyo ti panangar-aramidyo kadagitoy a makarimon
a banbanag a kagurak.' 5 Ngem saanda a dimngeg. Nagkedkedda a
dumngeg wenno tumalikud iti kinadangkesda nga isu iti panangpuorda

kadagiti insenso kas panagdayawda kadagiti didiosen. 6 Isu a ti unget
ken pungtotko ket naidissuor ken nangpasged iti apoy kadagiti siudad ti
Juda ken kadagiti kalsada ti Jerusalem. Isu a nagbalin dagitoy a langalang
ken nadadael dagitoy, a kas iti daytoy agdama a tiempo." 7 Isu nga
ita, ni Yahweh a Dios a Mannakabalin-amin ken Dios ti Israel, kastoy ti
kunana, "Apay ketdi nga agaramidkayo iti kinadangkes maibusor kadagiti
bagbagiyo? Apay nga isinsinayo dagiti bagbagiyo manipud iti Juda—lallaki
ken babbai, ubbing ken maladaga? Awanto kadakayo iti mabati. 8 Gapu
iti kinadangkesyo, pinagpungtotdak gapu kadagiti aramid dagiti imayo,
iti panangpuoryo iti insenso maipaay kadagiti didiosen iti daga ti Egipto,
a napanyo nagnaedan. Napankayo sadiay iti kasta ket madadaelkayo,
iti kasta ket agbalinkayo a lunod ken pagang-angawan kadagiti amin a
nasion iti daga. 9 Nalipatanyo kadin ti kinadangkes nga inaramid dagiti
kapuonanyo, ken ti kinadangkes nga inaramid dagiti ari ti Juda ken dagiti
assawada? Nalipatanyo kadin ti kinadakes nga inaramidyo ken dagiti
assawayo iti daga ti Juda ken kadagiti kalsada ti Jerusalem? 10 Agingga
kadagitoy a tiempo, saanda pay laeng a nagpakumbaba. Saanda a bigbigbi-
gen wenno tungtungpalen dagiti paglintegak wenno alagadek nga intedko
kadakuada ken kadagiti kapuonanda." 11 Isu a ni Yahweh a Mannakabalin-
amin a Dios ti Israel, kastoy ti kuna, "Dumngegkayo, ingkeddengkon nga
agtignayak a maibusor kadakayo, nga iyegkon kadakayo ti didigra ken
ti panangdadaelko iti entero a Juda. 12 Ta alaekto dagiti nabatbati iti
Juda nga agpilit a mapan agnaed idiay Egipto. Aramidek daytoy tapno
mapukawdanto amin iti daga ti Egipto. Mapasagdanto babaen iti kampilan
ken panagbisin. Manipud iti kababaan agingga iti kangatoan a tattao,
mapukawdanto babaen iti kampilan ken panagbisin. Mataydanto ket
mausarto ti nagan ti nasionda no adda agsapata, agilunod, agibabain, ken
nakakaasinto ti kasasaadda. 13 Ta dusaekto dagiti tattao nga agnanaed iti
daga ti Egipto a kas iti panangdusak iti Jerusalem babaen iti kampilan,
panagbisin, ken didigra. 14 Awan kadagiti nabatbati iti Juda a mapan
agnaed idiay Egipto ti agsubli iti daga ti Juda, uray no kayatda ti agsubli
tapno agnaedda sadiay. Awanto kadakuada ti makasubli malaksid iti
sumagmamano a makalibas." 15 Kalpasanna, simmungbat kenni Jeremias
dagiti amin a lallaki a makin-ammo nga agpupuor dagiti assawada iti
insenso kadagiti didiosen, ken amin a babbai nga adda iti dakkel a
gimong ken amin dagiti tattao nga agnanaed iti daga ti Egipto idiay Patros.
16 Kinunada, "Maipanggep iti sao nga imbagam kadakami iti nagan ni
Yahweh: Saankami a dumngeg kenka. 17 Ta pudno nga aramidenmi
dagiti amin a banbanag nga imbagami nga aramidenmi: mangpuorkami
iti insenso para iti Reyna ti Langit ken mangibukbokkami kadagiti daton
a mainum kenkuana a kas iti inaramidmi, dagiti kapuonanmi, dagiti
arimi, ken dagiti mangidadaulomi kadagiti siudad ti Juda ken kadagiti
kalsada ti Jerusalem. Ket aglaplapusananto ti taraonmi, ken rumang-
aykami, a saanmi a mapasaran ti aniaman a didigra. 18 Idi insardengmi ti
panangaramid kadagitoy a banbanag, a saankamin a nangpuor iti insenso
maipaay iti Reyna ti Langit ken saankamin a nangibukbok iti daton a
mainum maipaay kenkuana, nagsagabakami met amin ken adda pay
natnatay kadakami babaen iti kampilan ken panagbisin." 19 Kinuna dagiti
babbai, "Idi agipupuorkami iti insenso kas daton iti Reyna ti Langit ken
agibukbukbokkami iti mainum a kas daton kenkuana, inaramidmi kadi
dagitoy a banbanag a saan nga ammo dagiti assawami?" 20 Ket kinuna ni
Jeremias kadagiti amin a tattao—kadagiti lallaki ken babbai, ken kadagiti
amin a tattao a simmungbat kenkuana—nagsao a kunana, 21 "Saan kadi

a malagip ni Yahweh dagiti insenso a pinuoranyo kadagiti siudad ti Juda
ken kadagiti kalsada ti Jerusalem—dakayo ken dagiti kapuonanyo, dagiti
ar-ariyo ken mangidadauloyo, ken dagiti tattao iti daga? Malaglagip
ni Yahweh daytoy; saanna a malipatan daytoy. 22 Ket saannan a
maanusan pay daytoy gapu kadagiti dinadangkes nga ar-aramidyo, gapu
kadagiti makarimon nga inaramidyo. Ket nagbalin a langalang ti dagayo,
nakabutbuteng, ken lunod isu nga awanen ti agnanaed iti daytoy a kas
iti agdama. 23 Gapu ta nangpuorkayo iti insenso ket nagbasolkayo kenni
Yahweh, ken gapu ta saanyo nga ipangpangag ti timekna, ti lintegna,
dagiti alagadenna, wenno ti pammaneknekna iti tulagna, napasamak
kadakayo daytoy a didigra a kas iti agdama." 24 Ket kinuna ni Jeremias
kadagiti amin a tattao ken kadagiti amin a babbai, "Denggenyo ti sao
ni Yahweh, dakayo amin a taga-Juda nga adda iti daga ti Egipto. 25 Ni
Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Isael, kastoy ti kunana, 'Agpada
nga imbagayo, dakayo ken dagiti assawayo a babbai ken impatungpalyo
babaen kadagiti imayo ti kinunayo a, "Pudno nga ipatungpalmi dagiti
insapatami a dayawenmi ti Reyna ti Langit, a mangibukbokkami iti
mainum a daton a maipaay kenkuana." Ita, aramidenyo dagiti insapatayo;
ipatungpalyo dagitoy.' 26 Isu nga ita, denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo
amin a taga-Juda nga agnanaed iti daga ti Egipto, 'Dumngegkayo, inkarik iti
natan-ok a naganko—kuna ni Yahweh. Saanton nga umawag iti naganko
dagiti ngiwat ti siasinoman a tattao ti Juda iti entero a daga ti Egipto,
dakayo nga agkunkuna ita, "Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon."
27 Dumngegkayo, buybuyaek ida para iti pannakadidigra a saan ket a para
iti pagsayaatan. Mapukawto ti tunggal tao ti Juda nga adda iti daga ti
Egipto babaen iti kampilan ken panagbisin agingga a mapukawda amin.
28 Ket agsublinto dagiti nakalasat iti kampilan iti daga ti Juda manipud
iti daga ti Egipto, bassitdanto laeng. Isu a maammoanto dagiti amin
a nabatbati iti Juda a napan nagnaed iti daga ti Egipto no siasino ti
akin-sao iti pumudno: ti imbagak wenno ti imbagada. 29 Daytoyto ti
pagilasinanyo—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—a dusaenkayo iti daytoy
a lugar, tapno maammoanyo a pudno a rautendakayonto dagiti sasaok
babaen kadagiti didigra.' 30 Kastoy ti kuna ni Yahweh, 'Dumngegkayo,
dandanin ti panangiyawatko kenni Faraon Hofra nga ari ti Egipto kadagiti
kabusorna ken kadagiti mangganggandat a mangkettel iti biagna. Daytoy
ket kaslanto iti panangiyawatko kenni Zedekias nga ari ti Juda kenni
Nebucadnesar nga ari ti Babilonia a kabusorna a nanggandat iti biagna."'

45

1 Daytoy ti sao nga imbaga ni Jeremias a profeta kenni Baruc a putot ni
Nerias. Napasamak daytoy idi insurat ni Baruc dagitoy a sasao iti maysa
a nalukot a pagsuratan bayat nga idikdikta ni Jeremias—daytoy ket idi
maika-uppat a tawen a panagturay ni Jehoiakim a putot ni Josias kas ari
ti Juda, a kunana, 2 "Kastoy ti kuna ni Yahweh a Dios ti Israel kenka,
Baruc: 3 Kinunam, 'Asiak pay, ta ninayunan ni Yahweh ti panagrigrigatko.
Nabannogakon gapu iti panagas-asugko; awan iti inanak.' 4 Kastoy ti
rumbeng nga ibagam kenkuana: 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaem,
rebrebbaek itan ti imbangonko. Parparutek itan ti inmulak. Mapasamak
daytoy iti entero a daga. 5 Ngem mangnamnamaka kadi iti nasasayaat a
banbanag para iti bagim? Saanmo a namnamaen dayta. Ta dumngegka,
um-umayen ti didigra iti amin a sangkataoan—daytoy ket pakaammo ni
Yahweh—ngem itedko kenka ti biagmo a kas banag a sinamsammo iti
sadinoman a papanam."'

46

1 Daytoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Jeremias a profeta
maipanggep kadagiti nasion. 2 Maipapan iti Egipto: “Maipanggep daytoy
iti armada ni Faraon Neco nga ari ti Egipto nga adda idiay Carkemis iti
asideg ti Karayan Eufrates. Daytoy ti armada a pinarmek ni Nebucadnesar
nga ari ti Babilonia iti maika-uppat a tawen a panagturay ni Jehoiakim
a putot ni Josias, a kas ari ti Juda: 3 Isaganayo dagiti babassit ken
dagiti dadakkel a kalasag, ket mapankayo makigubat. 4 Isaganayo dagiti
kabalio ket agsakaykayo kadagitoy, dakayo a kumakabalio. Agpuestokayo,
ken aghelmetkayo. Asaenyo dagiti gayang ken agkabalkayo. 5 Ania ti
makitak ditoy? Mabutbutengda unay ken agtatarayda, ta naparmeken
dagiti soldadoda. Agtatarayda nga aglemmeng ket saanda a tumalliaw.
Adda panagbuteng iti sadinoman—kastoy ti pakaammo ni Yahweh— 6 saan
a makaadayo dagiti napartak a tumaray, ket saan a makalibas dagiti
soldado. Maitibkolda iti amianan ket matumbada iti igid ti Karayan
Eufrates. 7 Siasino daytoy a dumakkel a kas iti Karayan Nilo, a dagiti
danumna ket agallo-allon a kas kadagiti karayan? 8 Dumakkel ti Egipto
a kas iti Karayan Nilo, ket agallo-allon dagiti danumna a kas iti karayan.
Kuna daytoy, 'Dumakkelak; lapunusek ti daga. Dadaelek dagiti siudad
ken dagiti agnanaed kadagitoy. 9 Sumang-atkayo, dakayo a kabalio.
Agungetkayo, dakayo a karuahe. Paruarenyo dagiti soldado, Cus ken Put,
lallaki a maingel ken addaan kadagiti kalasag, ken Ludim, lallaki a nalaing
a pumapana.' 10 Daytanto ti aldaw a panagibales ti Apo a ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, ket balsennanto dagiti kabusorna. Mangalun-
onto ti kampilan ket mapnekto daytoy. Inumento daytoy dagiti darada.
Ta addanto daton para iti Apo a ni Yahweh a Mannakabalin-amin iti
akin-amianan a daga iti igid ti Karayan Eufrates. 11 Sumang-atka idiay
Galaad ket mangalaka iti agas, sika a birhen nga anak a babai ti Egipto.
Awan serserbi ti panangikabilmo iti adu nga agas iti bagim. Awan ti
makapaimbag kenka. 12 Nangngeg dagiti nasion ti pannakaibabainmo.
Napunno ti daga kadagiti panagdungdung-awmo, ta agdidinnungpar dagiti
soldado; ket mapasagda a padapada.” 13 Kastoy ti sao nga imbaga ni
Yahweh kenni Jeremias a profeta idi immay ni Nebucadnesar nga ari ti
Babilonia ket rinautna ti daga ti Egipto: 14 “Ipadamagmo iti Egipto ket
ipangngegmo iti Migdol ken Memfis. Kinunada iti Tapanes, 'Agpuestokayo
ken agsaganakayo, a mangikaluya kadagiti bagbagiyo, ta alun-unento
ti kampilan dagiti amin nga adda iti aglawlawyo. 15 Apay ngarud a
timmaray ti didiosenyo a ni Apis? Apay a saan a makatakder ti didiosenyo
a kalakian a baka. Tinulid isuna ni Yahweh. 16 Naynayunanna ti
bilang dagiti maitibtibkol. Matumtumba dagiti soldado ket uray da la
agpipinnandag. Ibagbagada, “Tumakdertayo. Agawidtayon. Agsublitayo
kadagiti tattaotayo, iti daga a nakaiyanakantayo. Panawantayon daytoy a
kampilan a mangparparmek kadatayo.” 17 Imbagada sadiay, “Ni Faraon
nga ari ti Egipto ket maysa laeng nga ariwawa, maysa a tao a nangitulok
a mapukaw ti gundawayna.” 18 “Siak a Dios nga adda iti agnanayon—
kastoy ti pakaammo ti ari—ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganko,
addanto umay a kas iti Bantay Tabor ken Bantay Carmel iti igid ti baybay.
19 Isaganayo dagiti gargaretyo para iti pannakaipanawyo a kas balud,
dakayo nga annak a babbai nga agnanaed idiay Egipto. Ta ti Memfis
ket agbalinto a makapabuteng ken langalang, isu nga awanto iti agnaed
sadiay. 20 Ti Egipto ket maysa a napintas nga urbon a baka, ngem umayto

ti insekto nga agkagat a naggapu iti amianan. Umayto daytoy. 21 Dagiti
natangdanan a soldadona ket kasla napalukmeg a baka, ngem agsanudda
ken agtarayda. Saanda a sangsangkamaysa a makiranget, ta umayto ti
aldaw ti pannakadidigrada, ti tiempo ti pannakadusada. 22 Agkarasakas
ti Egipto a kas iti uleg ken aguyas nga umadayo, ta um-umayen dagiti
kabusorna. Agturongda kenkuana a kas kadagiti lallaki a pumupukan iti
kayo a nagtagiwasay. 23 Putdendanto dagiti kaykayo kadagiti kabakiran—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh—uray no kabakbakiran daytoy. Ta
ad-adunto dagiti kabusor ngem kadagiti dudon, a saan a mabilang.
24 Mapabainanto ti anak a babai ti Egipto. Maiyawatto isuna kadagiti
tattao a naggapu iti amianan." 25 Kuna ni Yahweh a Mannakablin-amin
a Dios ti Israel, "Dumngegkayo, dandanin ti panangdusak kenni Amon
a didiosen ti Tebes, ni Faraon, iti Egipto ken kadagiti didiosenna, dagiti
ari daytoy a Faraon, ken dagiti agtaltalek kadakuada. 26 Iyawatkonto ida
kadagiti mangayat a mangkettel iti biagda, iti ima ni Nebucadnesar nga ari
ti Babilonia ken kadagiti adipenna. Ket kalpasan daytoy, addanto manen
agnaed iti Egipto a kas idi un-unana nga al-aldaw—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh." 27 Ngem sika, Jacob nga adipenko, saanka nga agbuteng.
Saanka a maupay, Israel, ta dumngegka, umadanin ti panangisublik kenka
manipud iti adayo, ken dagiti kaputotam manipud iti daga a nakaipananda
a kas balud. Ket agsublinto ni Jacob, makasarak iti kappia ken natalgedto,
ket awanto ti siasinoman a mamagbuteng kenkuana. 28 Sika Jacob nga
adipenko, saanka nga agbuteng—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—ta
addaak kenka, iyegkonto ngarud ti naan-anay a pannakadadael maibusor
kadagiti amin a nasion a nangiwarawaraak kenka. Ngem saanka a
dadaelen a naan-anay. Ngem sililinteg nga aturenka ken dusaenkanto a
dusaen."'"

47

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga immay kenni Jeremias a profeta
maipapan kadagiti Filisteo. Immay daytoy a sao kenkuana sakbay a rinaut
ni Faraon ti Gaza. 2 "Kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaem, dumakdakkel ti
danum idiay amianan. Kaiyarigandanto iti agluplupias a karayan! Ket
lapunusendanto ti daga ken ti amin a banag nga adda iti daytoy, dagiti
siudad ken dagiti agnanaed iti daytoy! Isu nga agpukkawto ti tunggal
maysa tapno agpatulong, ken agdung-awto dagiti amin nga agnanaed iti
daga. 3 Gapu iti dalagudog iti panagbaddek dagiti kuko ti napipigsa a
kabalioda, gapu iti karadakad dagiti karuaheda ken iti anit-it dagiti pilidda,
saanto a matulongan dagiti amma dagiti annakda gapu iti kinakapsutda.
4 Ta dumtengto ti aldaw a pannakadadael dagiti amin a Filisteo, a maikkat
manipud iti Tiro ken Sidon ti tunggal nakalasat a mangayat a mangtulong
kadakuada. Ta dadaeleton ni Yahweh dagiti Filisteo, dagiti nagtalinaed iti
isla ti Kaptor. 5 Dumtengto ti pannakakalbo iti Gaza. No maipapan met
iti Askelon, dagiti tattao a nabati iti tanapda ket mapaulimekto. Kasano
kapaut ti panangsugatmo iti bagim iti panagladladingitmo? 6 Asika pay,
kampilan ni Yahweh! Kasano pay kabayag aginngga nga agulimekka?
Agsublika iti kalubam! Agsardeng ken agulimekka. 7 Kasano nga
agulimekka, idinto ta binilinnaka ni Yahweh. Imbaonnaka a mangraut
iti Askelon ken dagiti adda iti igid ti baybay."

48

1 Iti Moab, kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti
Israel, "Asi pay ti Nebo, ta nadadaelen daytoy. Naparmeken ken naibabain

ti Kiriataim. Narban ti sarikedkedna ken naibabain. 2 Awanen ti dayaw ti
Moab. Dagiti kabusorda iti Hesbon ket nagpanggep iti dakes a maibusor iti
kenkuana. Kinunada, 'Umaykayo ta dadaelentayo ti saadna a kas nasion.
Mapukawto met ti Madmen-kamatennakanto ti kampilan.' 3 Denggem!
Adda ikkis nga aggapu iti Horonaim, a nagbalinen a langalang ken dakkel
a pannakadadael. 4 Nadadaelen ti Moab. Impangngeg dagiti annakna
dagiti sangitda. 5 Sumang-atda nga agsangsangit iti turod ti Luhit, ta iti
dalan a sumalog a mapan iti Horonaim, mangngeg dagiti ikkis gapu iti
pannakadadael. 6 Agtaraykayo! Ispalenyo dagiti biagyo ket agbalinkayo
a kasla kadagiti kayo a juniper idiay let-ang. 7 Ta gapu iti panagtalekyo
kadagiti ar-aramidenyo ken iti kinabaknangyo, matiliwkayonto met. Ket
maipanawto a kas balud ni Kemos, agraman dagiti papadi ken dagiti
mangidadaulona. 8 Ta umayto iti tunggal siudad ti manangdadael; awanto
ti siudad a makalibas. Isu a mapukawto ti tanap ken madadaelto ti
patad, a kas kinuna ni Yahweh. 9 Ikkanyo ti Moab kadagiti payak, ta
masapul a tumayab isuna nga umadayo. Agbalinto a langalang dagiti
siudadna, ket awan iti siasinoman nga agnaed kadagitoy. 10 Mailunod
koma ti siasinoman a masadut a mangaramid iti trabaho ni Yahweh!
Mailunod koma ti siasinoman a saan a mangasut iti kampilanna tapno
mangpasayasay iti dara! 11 Nakarikna iti kinatalged ti Moab manipud
kinaubingna. Maiyarig isuna iti arakna a saan pay a pulos a naiyakar
iti sabali a banga. Saan pay isuna a naipanaw a kas balud. Isu a
naimas ti ramanna a kas iti sigud; saan a nagbaliw ti ramanna. 12 Isu
a kitaem, dumtengen dagiti aldaw— daytoy ket pakaammo ni Yahweh—
inton ibaonko kenkuana dagiti mangibukbok kenkuana ken mangipakbo
kadagiti amin a bangana ken mangburak kadagiti karambana. 13 Ket
maibabainto ti Moab gapu kenni Kemos a kas iti pannakapabain ti balay
ti Israel gapu kenni Betel, a pagtaltalkanda. 14 Kasanoyo pay a maibaga,
'Soldadokami, mamaingel a mannakigubat a lallaki'? 15 Madadaelto ti
Moab ken marautto dagiti siudad daytoy. Ta naipanen dagiti kalaingan
nga agtutubona a lallaki iti disso a pakatayanda. Kastoy ti pakaammo ti
ari! Yahweh a Mannakabalin amin ti naganna. 16 Asidegen a mapasamak
ti pannakadidigra ti Moab; agap-apura ti kalamidad. 17 Agdung-awkayo
amin nga adda iti aglawlaw ti Moab. Ket aminkayo a makaammo
iti kinalatakna, ipukkawyo daytoy, 'Asi pay ti natibker a sarukod, a
madaydayaw a sarukod, ta natukkolen.' 18 Dakayo nga annak a babbai
nga agnanaed dita Dibon, bumabakayo manipud iti madaydayaw a disso
ket agtugawkayo iti namaga a daga. Ta ti mangdadaelto iti Moab ket
dardarupennakayo, ti mangdadaelto kadagiti sarikedkedyo. 19 Dakayo a
tattao nga agnanaed dita Aroer, agtakderkayo iti dalan ket agbuyakayo.
Saludsudenyo kadagiti agtataray ken agliblibas. Kunaenyo, 'Ania ti
napasamak?' 20 Naibabainen ti Moab, ta nadadaelen daytoy. Aglaaw
ken agdung-awkayo; agpaarayatkayo. Ibagayo kadagiti tattao nga adda
iti igid ti Karayan Arnon a nadadaelen ti Moab. 21 Ita, dimtengen ti
pannusa kadagiti katurturodan a pagilian, iti Holon, Jaza ken Mefat,
22 iti Dibon, Nebo ken Bet Diblataim, 23 iti Kiriataim, Bet Gamul ken
Bet Meon, 24 iti Keriot ken Bosra, ken kadagiti amin a siudad iti daga
ti Moab—kadagiti kaadaywan ken kaaasitgan a siudad. 25 Naputeden
ti sara ti Moab; natukkolen ti takkiag daytoy—daytoy ket pakaammo
ni Yahweh. 26 Bartekem isuna, ta nakatangtangsit isuna kaniak, a ni
Yahweh. Ita pagtipaten ti Moab dagiti imana gapu iti pannakaalumiimna

iti bukodna a sarua, isu a nagbalin met isuna a pagkakatawaan. 27 Ta saan aya a nagbalin a pagkakatawaan kenka ti Israel? Masarakan aya isuna kadagiti agtatakaw, ta iwingwingiwingmo ti ulom kenkuana bayat iti masansan a panangisasaom iti maipapan kenkuana? 28 Kadagiti agnanaed iti Moab, panawanyo dagiti siudad ket agkampokayo kadagiti rangkis. Agbalinkayo a kasla kalapati nga agumok iti wangawangan ti abot dagiti kabatbatoan. 29 Nangngegmi ti kinatangsit ti Moab—ti kinalastogna, ti kinapannakkelna, ti kinakuspagna, ti kinapalangguadna ken ti kinatangsit ti pusona. 30 Daytoy ket pakaammo ni Yahweh—Ammok ti nakarit a panagsaona, nga awan serserbina, a kas met laeng kadagiti aramidna. 31 Isu a dung-awakto ti Moab, ken agpukkawakto a silaladingit gapu iti entero a Moab. Agladingitakto gapu kadagiti tattao ti Kir Heres. 32 Lanut ti Sibma, ad-addanto ti panagsangitko gapu kenka ngem iti inaramidko iti Jaser! Bimmallasiw dagiti sangam iti Natay a Baybay ket dimmanonda agingga iti Jaser. Dinarup dagiti manangdadael ti bungam iti kalgaw ken ti arakmo. 33 Napukaw ngarud ti panagrambak ken panagrag-o manipud kadagiti agbungbunga a kayo ken iti daga ti Moab. Pinagpatenggak ti arak kadagiti pagpespesanda. Saandanton nga agibaddek a sididir-i. Aniaman a panagpukkaw ket saanto a pukkaw gapu iti rag-o. 34 Manipud iti panagpukkaw idiay Hesbon agingga idiay Eleale, mangngeg ti timekda idiay Jaaz, manipud Zoar agingga Horonaim ken Eglat Shelisiya, agsipud ta uray dagiti danum ti Nimrim ket natianan. 35 Ta pagsardengekto ti siasinoman idiay Moab nga agidatdaton kadagiti disso a pagdaydayawan ken ti siasinoman nga agpupuor iti insenso a maipaay kadagiti didiosenna—daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 36 Isu a kasla pluta nga agdungdung-aw ti pusok para iti Moab. Agdungdung-aw ti pusok a kasla kadagiti pluta para kadagiti tattao ti Kir Heres. Napukawen dagiti kinabaknang a nagun-odda. 37 Ta nakalboan ti tunggal ulo ken nakuskusan ti tunggal barbas. Tunggal ima ket adda sugatna, ken napalikmutan iti nakersang a lupot dagiti siketda. 38 Adda panagladingit kadagiti amin a disso, iti tunggal patag a tuktok ti balay iti Moab ken kadagiti disso disso a paguummongan iti Moab. Ta dinadaelko ti Moab a kasla la maysa kadagiti banga nga awan iti mangkayat—daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 39 Anian ta naburak daytoy! Anian ti panaganug-ogda iti panagdung-awda! Timmallikud ti Moab gapu iti bain daytoy! Agbalin ngarud ti Moab a pagkakatawaan ken nakabutbuteng kadagiti amin nga adda iti aglawlawna.” 40 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh, “Kitaem, umayto dagiti kabusor a kasla agtaytayab nga agila, nakaukrad dagiti payakna iti ngatoen ti Moab. 41 Nasakupen ti Keriot, ken narban dagiti sarikedkedna. Ta iti dayta nga aldaw, agbalinto dagiti puso dagiti soldado ti Moab a kasla kadagiti puso dagiti babbai nga agpaspasikal. 42 Madadaelto ngarud dagiti tattao ti Moab, yantangay ta nagbalinda a natangsit a maibusor kaniak, a ni Yahweh. 43 Panagbuteng, abut ken silo ti dumtengto kadakayo nga agnanaed iti Moab-daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 44 Siasinoman nga agtaray gapu iti buteng ket matnagto iti abut, ken siasinoman a kumalay-at a rummuar iti abut ket masiloanto, ta iyegkonto daytoy kadakuada iti tawen ti panagibalesko kadakuada— daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 45 Dagiti makalibas ket agkakapsutto nga agtakder iti aniniwan ti Hesbon, ta rummuarto ti apuy manipud iti Hesbon, gil-ayab manipud iti tengnga ti Sihon. Uramento daytoy ti muging ti Moab ken ti tuktok dagiti ulo dagiti napalangguad a tattao. 46 Asika pay Moab! Nadadaelen dagiti tattao ni Kemos. Ta naipanawen dagiti annakmo a lallaki ken babbai a kas

balud. 47 Ngem isublikto ti kinabaknang ti Moab kadagiti maud-udi nga
al-aldaw— daytoy ket pakaammo ni Yahweh.” Ti pannakaukom ti Moab
ket agpatingga ditoy.

49

1 Maipanggep kadagiti tattao ti Ammon, kastoy ti kuna ni Yahweh,
“Awanan kadi iti annak ti Israel? Awan kadi iti mangtawid iti aniaman
a banag idiay Israel? Apay ngarud a naggianan ni Molek ti Gad, ken
agnanaed dagiti tattaona kadagiti siudad daytoy? 2 Isu a kitaenyo, umayto
dagiti aldaw—daytoy ket pakaammo ni Yahweh— inton paguniekto ti
pagilasinan nga adda gubat a maibusor iti Rabba kadagiti tattao ti Ammon,
agbalinto ngarud daytoy a langalang a gabsuon ket mangpasgedto iti apuy
dagiti annakna a babbai. Ta tagikuaento ti Israel dagidiay nangtagikua
kenkuana,” kuna ni Yahweh. 3 Aganug-ogka iti panagladingitmo, Hes-
bon, ta madadaelto ti Ai! Agpukkawkayo, annak a babbai ti Rabba!
Agkaweskayo iti nakersang a lupot. Agladingit ken agtaraykayo nga
awan mamaayna, ta maitalawto a kas balud ni Molek, a kadauana dagiti
padina ken dagiti mangidadaulona. 4 Apay a pagtangsityo ta pigsayo?
Kumapsutkanto, managsukir nga anak a babbai, sika nga agtaltalek
iti kinabaknangmo. Kunam, 'Siasino ngay koma ti umay a maibusor
kaniak?' 5 Kitaenyo, iyegkon ti pagbutnganyo—daytoy ti pakaammo ni
Yahweh nga Apo a Mannakabalin amin— umayto daytoy a nakabutbuteng
manipud kadagiti amin nga adda iti aglawlawmo. Maiwarawaranto ti
tunggal maysa kadakayo iti sangoanan daytoy. Awanto ti mangurnong
kadagiti tumaray. 6 Ngem kalpasan daytoy, isublikto ti kinabaknang dagiti
tattao ti Ammon—daytoy ket pakaammo ni Yahweh.” 7 Maipanggep iti
Edom, ni Yahweh a Mannakabalin-amin, kastoy ti kunana, “Awan kadin
kinasirib a masarakan idiay Teman? Nagpukaw kadin ti nasayaat a
pammagbaga manipud kadagiti addaan iti pannakaawat? Nakullaapan
kadin ti kinasiribda? 8 Tumaraykayo! Agsublikayo! Agtalinaedkayo
kadagiti abut, dakayo nga agnanaed iti Dedan. Ta iyegko ti didigra
ni Esau kenkuana iti tiempo a dusaek isuna. 9 No umay kadakayo
dagiti agburburas iti ubas, saan kadi a mangibatida iti sumagmamano?
No umay dagiti agtatakaw iti rabii, saan kadi a takawenda laeng ti
kayatda? 10 Ngem linabusak ni Esau. Linukaisak dagiti paglemlem-
menganna a disso. Isu a saanto isuna a makalemmeng. Nadadael
dagiti annakna, dagiti kakabsatna ken dagiti kaarrubana ket awanen
isuna. 11 Ibatiyo dagiti ulilayo. Aywanakto dagiti biagda, ken mabalindak
a pagtalkan kaniak dagiti balo a babbai nga adda kadakayo.” 12 Ta
kastoy ti kuna ni Yahweh, “Kitaenyo, dagiti saan a maikari iti daytoy
ket masapul nga uminom iti kopa. Ipagarupyo kadi a saankayonto a
madusa? Saan, ta pudno nga inumenyonto. 13 Ta insapatak— daytoy
ket pakaammo ni Yahweh— nga agbalinto ti Bosra a nakabutbuteng,
nakaibabain, nadadaelan ken pangilunod. Agbalinto dagiti amin a siudad
daytoy a nadadael iti agnanayon. 14 Nakangngegak kadagiti damag a
naggapu kenni Yahweh, ket adda mensahero a naibaon kadagiti nasion,
'Agguummongkayo ket darupenyo isuna. Agsaganakayo a makigubat.'
15 Ta kitaenyo, pinagbalinkayo a basbassit ngem kadagiti sabali a nasion,
kaguradakayo dagiti tattao. 16 Maipanggep iti kina-nakabutbutengmo,
inallilawnaka ti natangsit a pusom, dakayo nga agnanaed kadagiti disso
iti rangkis, dakayo nga agnanaed kadagiti kangatoan a turod tapno iti
kasta ket makapagumokka iti nangato a kas iti agila. Ibabakanto manipud

sadiay— daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 17 Agbalinto a pagbutbutngan
ti Edom iti siasinoman a lumabas iti daytoy. Agpigergerto ti siasinoman
ken agsakontip gapu kadagiti amin a didigra iti daytoy. 18 Kas iti
pannakadadael ti Sodoma ken Gomorra ken dagiti kaarrubada, kuna ni
Yahweh, “awanto ti agnaed sadiay; awanto ti tao nga aggian sadiay.
19 Kitaenyo, sumang-atto isuna a kasla leon a naggapu kadagiti kabakiran
ti Jordan a mapan kadagiti nalangto a pagaraban. Ta kellaatto ti panang-
patalawko iti Edom manipud iti daytoy, ket mangisaadakto iti tao a napili
a mangimaton iti daytoy. Ta siasino kadi iti umasping kaniak, ken siasino
kadi ti makapaayab kaniak? Adda kadi met iti agpaspastor a makabael a
mangtubngar kaniak? 20 Isu a dumngegkayo kadagiti panggep ni Yahweh
nga inkeddengna a maibusor iti Edom, dagiti plinanona a maibusor
kadagiti agnanaed iti Teman. Maipanawdanto. uray ti kabassitan nga
arban. Agbalinto a nadadael a disso dagiti pagpaarabanda. 21 Aggingined
ti daga iti daranudor ti pannakatnagda. Mangngeg ti ikkis gapu iti
pannakaparigat idiay baybay ti Runo. 22 Kitaenyo, addanto dumarup a
kasla agila, ket sumippayut ken iyukradna dagiti payakna iti Bosra. Ket
iti dayta nga aldaw, maiyarigto dagiti puso dagiti soldado ti Edom iti
puso ti agpaspasikal a babai.” 23 Maipapan iti Damasco: “Mabainanto
ti Hamat ken Arpad, ta nangngeganda dagiti damag maipanggep iti
didigra. Marunawda! Mariribukanda a kas iti baybay, a saan nga agtalna.
24 Nagbalinen a nakapuy unay ti Damasco. Timmallikud tapno tumaray;
kamaten daytoy iti buteng. Kamaten daytoy iti rigat ken ut-ot, a kas iti sakit
ti agpaspasikal a babai. 25 Kuna dagiti tattao daytoy, 'Kasanon ti nalatak
a siudad, ti siudad a nagrag-oak, saan kadi pay a napanawan?' 26 Ngarud
mapasagto dagiti agtutubo daytoy a lallaki kadagiti plasa, ken mapasagto
dagiti amin a lallaki a mannakigubat iti dayta nga aldaw—daytoy ket
pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin.” 27 “Ta mangpasgedakto
iti apoy iti pader ti Damasco, ket uramennanto dagiti sarikedked ni
Ben Hadad.” 28 Maipapan iti Kedar ken kadagiti pagarian ti Hasor,
kastoy ti kuna ni Yahweh kenni Nebucadnesar (ita mapan darupen ni
Nebucadnesar nga ari ti Babilonia dagitoy a lugar): “Tumakderka ket
rautem ti Kedar ken dadaelem dagidiay a tattao iti daya. 29 Alaento
ti armadana dagiti toldada ken dagiti arbanda, dagiti kurtinada, ken
dagiti amin nga alikamenda. Alaendanto dagiti kamelioda manipud
kadagiti tattao ti Kedar ket ipukkawdanto kadakuada, 'Nakabutbuteng iti
amin nga aglawlaw!” 30 Tumaraykayo! Inkayo aglemmeng iti adayo!
Agtalinaedkayo kadagiti abut iti daga, dakayo nga agnanaed iti Hasor—
daytoy ket pakaammo ni Yahweh— ta agpangpanggep ni Nebucadnesar
nga ari ti Babilonia iti maibusor kadakayo. Tumaraykayo! Agsublikayo!
31 Tumakderkayo! Rautenyo ti sitatalna a nasion, nga agnanaed a
sitatalged,” kuna ni Yahweh. “Awananda kadagiti ruangan wenno
balunet, ken agnanaed nga is-isuda dagiti tattao daytoy. 32 Ta agbalinto a
samsam dagiti kamelioda, ken agbalinto a samsam iti gubat ti nawadwad
a sanikuada. Ket iwarakto iti sadinnoman dagiti nangpukis kadagiti
murdong ti buokda, ken mangyegakto iti didigra kadakuada iti amin a
suli—kastoy ti imbaga ni Yahweh. 33 Agbalinto ti Hasor a pagnaedan
dagiti atap nga aso, nga agnanayon a langalang. Awanto ti agnaed sadiay;
awanto iti tao nga aggian sadiay.” 34 Daytoy ti sao ni Yahweh nga immay
kenni Jeremias a profeta maipapan iti Elam. Napasamak daytoy iti rugi
ti panagturay ni Zedekia nga ari ti Juda, ket kinunana, 35 “Ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, kastoy ti kunana: Kitaenyo, asidegen ti tiempo

a tukkolek dagiti pumapana a lallaki ti Elam, nga isu ti kangrunaan a paset iti bilegda. 36 Ta iyegkonto dagiti uppat nga angin manipud kadagiti uppat a suli dagiti langit, ket waraekto dagiti tattao ti Elam kadagitoy amin nga angin. Awanto ti nasion a saan a papanan dagiti naiwara manipud Elam. 37 Isu a pagbutngekto ti Elam iti imatang dagiti kabusorda ken iti imatang dagiti mangayat a mangkettel kadagiti biagda, ta mangyegakto iti didigra a maibusor kadakuada, ti narungsot a pungtotko—daytoy ket pakaammo ni Yahweh— ket mangibaonakto iti kampilan a mangkamat kadakuada agingga a maibusko ida. 38 Ket isaadkonto ti tronok idiay Elam ken dadaelekto ti ari daytoy ken dagiti mangidadaulo sadiay—daytoy ket pakaammo ni Yahweh— 39 ket mapasamakto kadagiti maud-udi nga al-aldaw nga isublikto dagiti kinabaknang ti Elam—daytoy ket pakaammo ni Yahweh.”

50

1 Daytoy ti sao nga impakaammo ni Yahweh maipapan iti Babilonia, a daga dagiti Caldeo, babaen iti ima ni profeta Jeremias, 2 “Ipakaammom kadagiti nasion ken pagdengngegem ida. Mangingatoka iti pagilasinan ket pagdengngegem ida. Saanmo nga ilemmeng daytoy. Kunam, 'Naparmeken ti Babilonia. Naibabainen ni Bel. Naupayen ni Merodak. Naibabainen dagiti didiosen daytoy; naupayen dagiti imahen daytoy.' 3 Bumangonto ti maysa a nasion manipud iti amianan a bumusor iti daytoy, tapno pagbalinenna a langalang ti daga. Awanto a pulos ti agnaed iti daytoy tao man wenno ayup. Tumaraydanto. 4 Kadagidiay nga al-aldaw ken iti dayta a tiempo— daytoy ket pakaammo ni Yahweh—aguummongto nga agsangit dagiti tattao ti Israel ken dagiti tattao ti Juda ken sapulenda ni Yahweh a Diosda. 5 Saludsodendanto ti dalan nga agturong iti Sion ket agsaganada nga agturong sadiay. Mapandanto makipagmaymaysa kenni Yahweh iti agnanayon a katulagan a saanto a malipat. 6 Naiyaw-awan nga arban dagiti tattaok. Inyaw-awan ida dagiti pastorda kadagiti kabanbantayan; pinaglikaw-likawda ida kadagiti turturod. Pimmanawda, nalipatanda ti lugar a nagnanaedanda. 7 a napan kadakuada ket inalun-onda ida. Kinuna dagiti kabusorda, 'Saantayo a nakabasol, gapu ta nagbasolda kenni Yahweh, a pudpudno a pagtaenganda— ni Yahweh, a namnama dagiti kapuonanda.' 8 Pumanawkayo iti tengnga ti Babilonia; rummuarkayo manipud iti daga dagiti Caldeo; agbalinkayo koma a kasla kadagiti kalakian a kalding nga umun-una a pumanaw sakbay a rummuar dagiti dadduma iti arban. 9 Ta kitaenyo, nganngganikon pagtignayen ken bangonen ti maysa a bunggoy dagiti nabileg a nasion manipud iti amianan a maibusor iti Babilonia. Agsaganada a bumusor iti daytoy. Maparmekto ti Babilonia manipud sadiay. Dagiti panada ket kasla maysa a nalaing a mannakigubat a saan nga agsubli nga ima-ima. 10 Agbalinto a samsam ti Caldeo. Mapnekto amin a mangsamsam iti daytoy— daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 11 Agragrag-okayo, ramrambakanyo ti pannakasamsam ti tawidko; aglaglagtokayo a kasla maysa nga urbon a baka nga aglanglang-ay iti pagarabanna; aggargaraigikayo a kasla maysa a napigsa a kabalio. 12 Ngem maibabainto unay ti inayo; maibabainto ti nangipasngay kadakayo. Kitaenyo, agbalinto isuna a kanunomoan kadagiti nasion, maysa a let-ang, maysa a natikag a daga ken maysa a disierto. 13 Gapu iti pungtot ni Yahweh, Saanto a mapagnaedan ti Babilonia, ngem agbalinto a naan-anay a nadadael. Agpigergerto amin a lumabas gapu iti Babilonia ken agsakuntipto gapu kadagiti amin a sugat

daytoy. 14 Agsaganakayo a manglawlaw iti Babilonia. Amin a mangibiat iti
panana ket masapul a panaenna daytoy. Saankayo a mangibati kadagiti
panayo, ta nagbasol daytoy a maibusor kenni Yahweh. 15 Agpukkawkayo a
sibaballigi a maibusor iti Babilonia iti amin nga aglawlawna. Inrukmanan
ti kinabilegna; narpuogen dagiti torrena. Narban dagiti paderna, ta kastoy
ti panangibales ni Yahweh. Agibaleskayo iti daytoy! Aramidenyo iti daytoy
ti kas iti inaramidna kadagiti dadduma a nasion! 16 Dadaelenyo nga
agpada dagiti agmulmula ken dagiti agus-usar iti kumpay iti tiempo ti
panagaapit idiay Babilonia. Agsubli koma ti tunggal tao iti bukodna a
tattao manipud iti kampilan ti mangidadanes; agsublida koma iti bukodda
a daga. 17 Ti Israel ket naiwarawara a karnero ken binugaw dagiti
leon. Ti ari ti Asiria ti immuna a nangalun-on iti daytoy; ket kalpasan
daytoy, tinukkol ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia dagiti tulangna.
18 Ngarud, ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Dios ti Israel, kastoy ti
kuna: Kitaem, nganngganin ti tiempo a panangdusak iti ari ti Babilonia
ken ti dagana, a kas iti panangdusak iti ari ti Asiria. 19 Isublikto ti
Israel iti dagana; Agarabto isuna idiay Carmel ken Basan. Ket mapnekto
isuna idiay turod a pagilian ti Efraim ken Galaad. 20 Kadagidiay nga al-
aldaw ken iti dayta a tiempo, kuna ni Yahweh, agbirokdanto iti nakaro
a basol ti Israel, ngem awanto iti masarakan. Agsaludsodakto maipapan
kadagiti basol ti Juda, ngem awanto iti masarakan, ta pakawanekto dagiti
natda nga imbatik." 21 "Tumakderka a maibusor iti daga ti Merataim,
maibusor iti daytoy ken kadagiti agnanaed iti Pekod. Papatayem ida
babaen iti kampilan ken ilasinmo ida para iti pannakadadael— daytoy
ket pakaammo ni Yahweh— aramidem amin a banbanag nga ibilbilinko
kenka. 22 Ti daranudor ti gubat ken ti nakaro a pannakadadael ket
adda iti daga. 23 Anian a pannakadadael ti martilio dagiti amin a
daga. Anian ta nagbalin ti Babilonia a pagbutbutngan dagiti nasion.
24 Nangisaganaak iti silo para kenka. Natiliwka Babilonia, ket saanmo
nga ammo daytoy! Nasarakanka ket tiniliwka, agsipud ta kinaritnak, siak
a ni Yahweh. 25 Linukatan ni Yahweh ti pagidulduli nan ti armasna ket
inruarna dagiti igamna gapu iti pungtotna. Adda trabaho ni Yahweh nga
Apo a Mannakabalin-amin idiay daga dagiti Caldeo. 26 Rautem ti Babilonia
manipud iti adayo. Lukatam dagiti garongna ken ummungem daytoy
a kasla gabsuon iti bukbukel. Ilasinmo isuna para iti pannakadadael.
Awan iti ibatim kenkuana. 27 Patayem amin dagiti bulogna. Ibaonmo
ida iti lugar a pagpatpatayan. Asida pay, ta dimtengen ti aldawda— ti
tiempo a pannakadusada. 28 Adda iti dalagudog dagiti agtataray, dagiti
nakalasat, manipud iti daga ti Babilonia. Ipadamag dagitoy ti panagibales
ni Yahweh a Diostayo para iti Sion, ken panagibales para iti templona."
29 Paayabam dagiti pumapana a maibusor iti Babilonia— dagiti amin a
mangibibiat iti panada. Agkampokayo a maibusor iti Babilonia, ket saanyo
nga ipalubos nga adda makalibas. Pagbayadenyo isuna iti inaramidna.
Aramidenyo kenkuana ti kas iti inaramidna. Ta tinulawanna ni Yahweh,
a Nasantoan ti Israel. 30 Isu a maidasayto dagiti agtutubona a lallaki
kadagiti paguummongan a disso iti siudad, ken madadaelto amin dagiti
mannakigubatna a lallaki iti dayta nga aldaw— daytoy ket pakaammo
ni Yahweh." 31 Kitaem, maibusorak kenka, sika a natangsit—daytoy ti
pakaammo ni Yahweh nga Apo a Mannakabalin-amin—ta dimtengen ti
aldawmo, sika a natangsit, ti tiempo a dusaenka. 32 Isu a maitibkol
ken matumbanto dagiti natangsit. Awanto ti mangibangon kadakuada.
Mangpasgedakto iti apuy kadagiti siudadda; Alun-unento daytoy dagiti

amin a banag iti aglawlawna. 33 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin
amin: Maparparigat dagiti tattao ti Israel, a kaduada dagiti tattao ti Juda.
Amin a nangtiliw kadakuada ket tengtenglenda pay laeng ida; agkedkedda
a mangwayawaya kadakuada. 34 Nabileg ti mangis-ispal kadakuada.
Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganna. Pudno nga ikanawananto ida,
tapno iyegna ti inana iti daga, ken iyegna ti riribuk kadagiti agnanaed
iti Babilonia. 35 Adda kampilan a maibusor kadagiti Caldeo — kastoy ti
pakaammo ni Yahweh—ken maibusor kadagiti agnanaed iti Babilonia,
kadagiti mangidadaulona, ken dagiti mamasiribna a lallaki. 36 Adda
kampilan nga umay a maibusor kadagiti agipadpadles, tapno ipakitada
a mismo a maagda. Adda kampilan nga umay a maibusor kadagiti
soldadona, isu a mabutengdanto la unay. 37 Adda kampilan nga umay
a maibusor kadagiti kabalioda, kadagiti karuaheda ken kadagiti amin a
tattao nga adda iti tengnga ti Babilonia, isu nga agbalindanto a kasla
babbai. Adda kampilan nga umay a maibusor kadagiti kamaligna, ket
masamsamandanto. 38 Adda kampilan nga umay a maibusor kadagiti
danumna, isu a matianandanto. Ta ti Babilonia ket maysa a daga dagiti
awan serserbina a didiosen, ken agtigtignayda a kas kadagiti tattao a
pinagbagtit dagiti nakabutbuteng nga imahenda. 39 Agnaedto ngarud
sadiay dagiti ayup ti desierto a kadua dagiti atap nga aso, ken agnaedto
iti daytoy dagiti piyek dagiti ostrich. Ta iti amin a tiempo, saanton
a mapagnaedan daytoy. Iti amin a henerasion, awanto iti agnaed iti
daytoy. 40 Kas iti panangdadael ti Dios iti Sodoma ken Gomorra ken
kadagiti kaarrubada— daytoy ket pakaammo ni Yahweh— awanto iti
agnaed sadiay; awanto ti tao nga aggian iti daytoy.” 41 Kitaem, adda
tattao nga umay manipud idiay amianan, ta agsagsagana ti maysa a
nabileg a nasion ken dagiti adu nga ari manipud iti adayo a daga.
42 Nakaiggemdanto kadagiti pana ken gaygayang. Nauyongda ken awan iti
asida. Ti daranudorda ket kasla ungor ti baybay, ken nakasakayda kadagiti
kabalio a nakasagana a kas kadagiti mannakigubat a lallaki, a maibusor
kenka, annak a babbai ti Babilonia. 43 Nangngeg ti ari ti Babilonia ti
impadamagda ket kimmapsut dagiti imana gapu iti ladingit. Napalalo nga
ut-ot ti marikriknana a kas iti agpaspasikal a babai. 44 Adtoy! Sumangsang-
at isuna a kasla leon manipud kadagiti kabanbantayan ti Jordan nga
agturong iti nalangto a pagaraban, ta pagtarayekto ida a dagus manipud
iti daytoy, ket mangisaadakto iti maysa a tao a mangimaton iti daytoy. Ta
adda kadi iti kas kaniak, ken adda kadi iti makapaayab kaniak? Adda kadi
agpaspastor a makabael nga agkedked kaniak? 45 Isu a denggenyo dagiti
panggep nga inkeddeng ni Yahweh a maibusor iti Babilonia, dagiti plano a
pinanggepna a maibusor iti daga dagiti Caldeo. Maitalawdanto, uray dagiti
kababassitan nga arban. Agbalinto a langalang dagiti pagpaarabanda.
46 Iti daranudor ti pannakaparmek ti Babilonia aggingined ti daga, ken
ti riyaw ti pannakaparigatda ket mangngeg kadagiti nasion.”

51

1 Kastoy ti kinuna ni Yahweh, “Kitaem, mangparnuayakon iti angin
a mangdadael iti Babilonia ken kadagiti agnanaed idiay Leb Kamai.
2 Mangibaonakto kadagiti gangannaet idiay Babilonia. Waraen ken
dadaelendanto ti daga ti Babilonia, ta darupendanto ti amin nga aglawlaw
daytoy iti aldaw ti panangdaael. 3 Saanyo nga ipalubos nga ibiat
dagiti pumapana dagiti panada; saanyo nga ipalubos nga isuotda dagiti
kalasagda. Patayenyo dagiti agtutubo a lallaki ti Babilonia; dadaelenyo

ti sibubukel nga armada daytoy. 4 Ta mapasagto dagiti nasugatan a
tattao iti daga dagiti Caldeo; maidasayto dagiti natay kadagiti kalsadana.
5 Ta ti Israel ken Juda ket saan a binaybay-an ti Diosda, ni Yahweh a
Mannakabalin-amin, nu man pay napnoan ti dagada kadagiti basol a
naaramid maibusor iti Nasantoan ti Israel. 6 Aglibaskayo manipud iti
Babilonia; isalakan koma ti tunggal maysa ti bagina. Saankayo koma a
mapukaw gapu iti basolna. Ta daytoy ti aldaw a panangibales ni Yahweh.
Aramidenna iti Babilonia ti rumbeng kenkuana. 7 Ti Babilonia ket kasla
maysa a balitok a kopa iti ima ni Yahweh a nangbartek iti entero a
daga; ininom dagiti nasion ti arakna ket nagmauyongda. 8 Kellaatto a
mapasag ti Babilonia ket madadaelto. Dung-awanyo isuna! Ikkanyo isuna
iti agas para iti sakitna; bareng no mapaimbag isuna. 9 Tinarigagayanmi a
paimbagen ti Babilonia, ngem saan a napaimbag daytoy. Panawantayo
amin daytoy ket agsublitayo iti dagatayo. Ta dimmanon ti basolna
sadi langit; nagtutuon agingga kadagiti ulep.' 10 'Imbaga ni Yahweh
nga awan basoltayo. Umaykayo, ibagatayo idiay Sion dagiti aramid
ni Yahweh a Diostayo.' 11 Asaenyo dagiti pana ken isuotyo dagiti
kalasagyo. Tigtignayen ni Yahweh ti espiritu ti ari ti Media iti panggepna a
mangdadael iti Babilonia. Ta daytoy ket para iti panangibales ni Yahweh,
panangibales gapu iti pannakadadael ti templona. 12 Mangingatokayo iti
wagayway kadagiti pader ti Babilonia; mangikabilkayo kadagiti guardia.
Mangipuestokayo kadagiti agbanbantay; paglemmengenyo dagiti soldado
tapno matiliwda ti siasinoman nga agtaray manipud iti siudad, ta
aramidento ni Yahweh ti pinanggepna. Aramidennanto ti inwaragawagna
a maibusor kadagiti agnanaed iti Babilonia. 13 Dakayo a tattao nga
agnanaed kadagiti igid ti waig, dakayo a tattao a baknang kadagiti
gameng, dimtengen ti kalibusananyo. Napugsaten ti linas ti biagyo.
14 Nagsapata ni Yahweh a Mannakabalin-amin a kunana, 'Punoenkanto
kadagiti kabusormo, a kasla kadagiti peste ti dudon; ket ippukkawdanto ti
pukkaw no adda gubat maibusor kadakayo.' 15 Pinarsuana ti daga babaen
iti pannakabalinna; impasdekna ti lubong babaen iti siribna. Inyukradna
dagiti langit babaen iti pannakaammona. 16 No paggurruodenna, adda
iti danarudor ti danum kadagiti langit, ta iyegna ti angep kadagiti ungto
ti daga. Pagkimatenna no kasta nga agtudo ken ibabaonna ti angin
manipud kadagiti pangiduldulinanna. 17 Agbalin a kasla ayup nga awan
ammona ti tunggal tao nga awan ammona, tunggal mammanday iti
landok ket maibabain gapu kadagiti imahenna. Ta dagiti nasukogna nga
imahen ket palso; awan ti biag dagitoy. 18 Awan serserbida, aramid
dagitoy dagiti manglalais; mapukawdanto iti tiempo iti pannakadusada.
19 Ngem ti Dios, a pagdaydayawan ni Jacob, ket saan a kas kadagitoy,
ta isuna ti tagasukog kadagiti amin a banbanag. Ti Israel ti tribu a
tawidna; Yahweh a Mannakabalin-amin ti naganna. 20 Sika ti martiliok
a panggubat, ti igamko a panggubat. Babaen kenka, burakekto dagiti
nasion ken dadaelek dagiti pagarian. 21 Babaen kenka, burakekto dagiti
kabalio ken dagiti mangsaksakay kadagitoy; babaen kenka burakekto
dagiti karwahe ken dagiti mangiturturong kadagitoy. 22 Babaen kenka
papatayekto ti tunggal lalaki ken babai; babaen kenka papatayekto dagiti
lallakay ken ub-ubbing. Babaen kenka papatayekto dagiti bumarito ken
dagiti birhen a babbai. 23 Babaen kenka papatayekto dagiti agpaspastor
ken dagiti arbanda; babaen kenka papatayekto dagiti agar-arado ken
dagiti bunggoyda. Babaen kenka papatayekto dagiti gobernador ken dagiti
opisial. 24 Ta iti imatangmo, balsekto ti Babilonia ken dagiti amin nga

agnanaed iti Caldea gapu kadagiti amin a dakes nga inaramidda idiay Sion—daytoy ket pakaamo ni Yahweh.” 25 “Kitaem, maibusorak kenka, sika a bantay, a mangdadael kadagiti dadduma a tattao—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—a mangdadael iti entero a daga. Kabilenka babaen iti imak ket itinnagka kadagiti derraas. Ket pagbalinenkanto a bantay a naan-anay a napuoran. 26 Saandanto ngarud a makaala iti aniaman a bato a pangaramidda iti suli wenno adigi ti pasdek; gapu ta agnanayonkanto a nadadael—daytoy ket pakaammo ni Yahweh.” 27 Mangingatokayo iti wagayway iti lubong. Puyotanyo ti trumpeta kadagiti nasion. Isaganayo dagiti nasion a mangraut kenkuana. Ipadamagyo ti maipapan kenkuana kadagiti pagarian ti Ararat, Minni, ken Askenaz; mangdutokkayo iti mangidadaulo a mangraut iti daytoy; mangiyegkayo kadagiti kabalio a kasla kadagiti pangen dagiti dudon. 28 Isaadyo dagiti nasion a mangraut iti daytoy: dagiti ari ti Medes ken dagiti gobernadorna, dagiti amin nga opisialna ken dagiti amin a daga nga iturturayanna. 29 Ta magunggonto ken agsanaang ti daga, agsipud ta agtuloy ti panggep ni Yahweh a maibusor iti Babilonia, a pagbalinenna a langalang ti Babilonia nga awan iti agnanaed. 30 Nagsardengen a makigubat digiti soldado ti Babilonia, nagtalinaedda kadagiti sarikedkedda. Naibusen dagiti pigsada; nagbalindan a kasla babbai—Mapuppuoran dagiti babbalayna, nadadael dagiti landok a ruanganna. 31 Agtaray ti maysa a mensahero tapno ipadamagna iti sabali pay a mensahero, ken ibaga ti maysa a tumataray iti sabali pay a tumataray nga ipadamagna iti ari ti Babilonia a nasakupen ti entero a siudadna. 32 Isu a nasakupen ti ababaw a paset ti karayan; pupuoran ti kabusor dagiti runruno, ken mariribukan dagiti mannakigubat a lallaki ti Babilonia.” 33 “Ta kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Dios ti Israel: Ti anak a babai ti Babilonia ket kasla pagirikan. Tiempon iti panangibaddebaddek kenkuana. Iti mabiit, dumteng ti tiempo iti panangapit iti daytoy. 34 Kuna ti Jerusalem, 'Inalun-onnak ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia. Pinamagaannak ken inaramidnak nga awan naggianna a banga. Inalun-onnak a kasla dragon. Pinunnona ti tianna babaen iti naimas a taraonko. Imbellengna dagiti saanna a kayat manipud kaniak.' Kunaento dagiti agnanaed iti Sion, 35 'Agsubli koma iti Babilonia ti kinaranggas nga inaramidna kaniak ken iti pamiliak.' Kunaento ti Jerusalem, 'Agsubli koma kadagiti agnanaed idiay Caldea ti basol a gapu iti panagsayasay ti darak.'” 36 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh: Kitaenyo, makitungtongakto iti maipanggep iti basolyo ken ibalsankayonto. Ta pagmagaekto dagiti danum ti Babilonia ken dagiti ubbogna. 37 Agbalinto ti Babilonia a gabgabsuon iti naburak a bato, a pagnanaedan dagiti atap nga aso, maysa a banag a nakabutbuteng, maysa a banag a pagsakuntipan, nga awan ti agnanaed. 38 Agngerngerto dagiti taga-Babilonia a kasla kadagiti urbon a leon. Agngerngerda a kasla kadagiti uken a leon. 39 Inton pumudotda iti kinaagumda, agpadayaakto para kadakuada; bartekekto ida tapno agragsakda, kalpasanna ket makaturogda iti awan patinggana a pannaturog ket saandanton a makariing pay—daytoy ket pakaammo ni Yahweh— 40 Ibaonkonto ida a bumaba a kasla kadagiti karnero iti pagpartian, a kasla kadagiti kalakian a karnero a kaddua dagiti kalakian a kalding.” 41 “Anian ti pannakasakup ti Babilonia! Nagsardeng ngarud ti panagdaydayaw ti entero a daga. Anian ti panagbalin ti Babilonia a nadadael a lugar kadagiti nasion. 42 Linapunos iti baybay ti Babilonia! Nalapunos daytoy kadagiti dumaranudor a dalluyon. 43 Nagbalin a langalang dagiti siudad daytoy, maysa a namaga a daga ken let-ang, maysa

a daga nga awan agnanaed, ken awan ti tao a lumablabas. 44 Dusaekto
ngarud ni Bel idiay Babilonia; iruarkonto iti ngiwatna ti inalun-onna, ket
saanton a mapan kenkuana dagiti nasion nga adda imetda a datdaton.
Marbanto dagiti pader ti Babilonia." 45 Rummuarkayo manipud kenkuana,
dakayo a tattaok. Isalakan koma ti tunggal maysa kadakayo ti biagna
manipud iti kinarungsot ti pungtotko. 46 Saan koma a maupay wenno
agbuteng dagiti pusoyo kadagiti damag a mangngegyo iti daga, ta umayto
dagiti damag iti makatawen. Kalpasan daytoy, iti sumaruno a tawen
addanto dagiti damag, ket addanto kinaranggas iti daga. Agbibinnusorto
dagiti mangiturturay. 47 Ngarud, kitaenyo, umayto dagiti aldaw inton
dusaek dagiti nakitikitan a didiosen ti Babilonia. Maibabainto ti entero
a daga daytoy, ken maidasayto iti tengngana dagiti amin a napapatay.
48 Ket agrag-onto ti langit ken ti daga, ken dagiti amin nga adda kadagitoy
gapu iti Babilonia. Ta umayto dagiti mangdadael iti Babilonia manipud
iti amianan—daytoy ti pakaammo ni Yahweh. 49 "Kas iti panangpasag
ti Babilonia kadagiti napapatay iti Israel, mapasagto met idiay Babilonia
dagiti amin a mapapatay kadagiti amin a daga daytoy." 50 Dakayo
a nakalasat iti kampilan, agtignaykayo! Saankayo nga agtalinaed.
Lagipenyo ni Yahweh manipud iti adayo; lagipenyo koma ti Jerusalem.
51 Naibabainkami, ta nakangngegkami kadagiti pananglalais; Inabbungan
ti pannakaibabain dagiti rupami, ta nakastrek dagiti ganggannaet kadagiti
nasantoan a lugar iti balay ni Yahweh." 52 Ngarud, kitaenyo, dumtengen
dagiti aldaw— daytoy ket pakaammo ni Yahweh—inton dusaek dagiti
nakitikitan a didiosen daytoy, ken agasugto dagiti nasugatan a tattao
nga adda iti amin a dagana. 53 Ta uray no agpangato ti Babilonia
kadagiti langit wenno patibkerenna dagiti kangangatoan a sarikedkedna,
aggapunto kaniak dagiti mangdadael iti daytoy—daytoy ket pakaammo
ni Yahweh." 54 Adda pukkaw gapu iti panagrigat a naggapu iti Babilonia,
maysa a nakaro a pannakadadael iti daga dagiti Caldeo. 55 Ta daddadaelen
ni Yahweh ti Babilonia. Pukpukawenna ti napigsa a timek daytoy.
Umarimbangaw dagiti kabusorda a kasla dalluyon iti adu a danum;
pummigsa unay dagiti ringgorda. 56 Ta dimtengen dagiti mangdadadael
a maibusor iti daytoy—maibusor iti Babilonia! —ken natiliwen dagiti
mannakigubat daytoy. Natukkolen dagiti panada, ta ni Yahweh ti Dios ti
panagibales; sigurado nga ipatungpalnan daytoy a panangsupapak. 57 "Ta
bartekekto dagiti prinsipe, dagiti masirib, dagiti opisial, ken dagiti soldado
daytoy, ket maturogdanto iti awan patinggana ken saandan a pulos a
makariing —kastoy ti pakaammo ti Ari: Yahweh a Mannakabalin-amin
ti naganna." 58 kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: Naan-
anayto a marba dagiti napuskol a pader ti Babilonia, ken mapuoranto
dagiti nangangato a ruangan daytoy. Ket awanto serserbi dagiti trabaho
dagiti tattao nga umay tumulong iti daytoy; mapuoranto ti tunggal banag
a padasen ti nasion nga aramiden para iti daytoy." 59 Daytoy ti sao nga
imbilin ni profeta Jeremias kenni Seraias a putot a lalaki ni Nerias a putot
a lalaki ni Maasaias idi kimmuyog isuna kenni Zedekias nga ari ti Juda a
napan idiay Babilonia iti maikapat a tawen ti panagturayna. Ita ni Seraias
ti panguloen nga opisial. 60 Ta insurat ni Jeremias iti nalukot a pagbasaan
ti maipanggep kadagiti amin a didigra nga umayto iti Babilonia—amin
dagitoy a sasao a naisurat ket maipanggep iti Babilonia. 61 Kinuna ni
Jeremias kenni Seraias, "Inton mapanka idiay Babilonia, siguradoem a
basaem amin dagitoy a sasao. 62 Ket ibagamto, 'Yahweh, sika! —sika
a mismo ti nangibaga a dadaelem daytoy a lugar. Awanto ti agnaed iti

daytoy, dagiti tattao man wenno dagiti ayup. Agnanayonto daytoy nga agbalin a langalang.' 63 Ket inton malpasmo a basaen daytoy a nalukot a pagbasaan, mangigalutka iti bato iti daytoy ket ipuruakmo iti tengnga ti Eufrates. 64 Ibagam, 'Lumnedto ti Babilonia a kasla iti daytoy. Saanto a lumung-aw daytoy gapu iti didigra nga ibaonko a maibusor iti daytoy, ket mapasagdanto.'"' Ditoy ti naggibusan dagiti sasao ni Jeremias.

52

1 Agtawen iti duapulo ket maysa ni Zedekias idi nangrugi isuna a nagturay; nagturay isuna iti sangapulo ket maysa a tawen idiay Jerusalem. Ti nagan ti inana ket Hamutal; isuna ket putot ni Jeremias a taga-Libna. 2 Inaramidna ti dakes iti imatang ni Yahweh—inaramidna amin a banag nga inaramid ni Jehoiakim. 3 Gapu iti pungtot ni Yahweh, napasamak amin dagitoy idiay Jerusalem ken Juda, agingga a pinagtalawna ida iti sangoananna. Kalpasanna, immalsa ni Zedekias maibusor iti ari ti Babilonia. 4 Napasamak nga iti maikasangapulo nga aldaw iti maikasangapulo a bulan ti maikasiam a tawen a panagturay ni Ari Zedekias, immay ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia a kaduana ti entero nga armadana maibusor iti Jerusalem. Nagkampoda iti ballasiw daytoy, ken binangenanda ti aglawlawna. 5 Nalakub ngarud ti siudad agingga iti maika-sangapulo ket maysa a tawen a panagturay ni Ari Zedekias. 6 Iti maikasiam nga aldaw, iti maikapat a bulan dayta a tawen, nakaro unay ti panagbisin iti siudad ket awanen iti taraon dagiti tattao iti daga. 7 Kalpasanna, naserrek ti siudad ket iti rabii, naglibas dagiti amin a mannakigubat a lallaki babaen iti ruangan iti nagbaetan ti dua a pader iti abay ti hardin ti ari, uray no adda dagiti Caldeo iti aglawlaw ti siudad. Nagturongda ngarud idiay Araba. 8 Ngem kinamat ti armada dagiti Caldeo ti ari ket nakamatanda ni Zedekias iti tanap ti Karayan Jordan nga asideg idiay Jerico. Nawarawara a naisina kenkuana dagiti amin nga armadana. 9 Tiniliwda ti ari ket impanda isuna iti ari ti Babilonia idiay Ribla iti daga ti Hamat, a nangsintensiaanna kenkuana. 10 Pinatay ti Ari ti Babilonia dagiti putot ni Zedekias iti imatangna, ken pinatayna pay dagiti amin a pangulo ti Juda idiay Ribla. 11 Kalpasanna, sinuatna ti mata ni Zedekias, kinawaranna isuna iti bronse a kawar, sada impan isuna idiay Babilonia. Inkabil ti ari ti Babilonia isuna iti pagbaludan agingga iti aldaw ti pannakatayna. 12 Ita, iti maikasangapulo nga aldaw, iti maikalima a bulan ti maikasangapulo ket siam a panagturay ni Ari Nebucadnesar nga ari ti Babilonia, napan ni Nebuzaradan idiay Jerusalem. Isuna ti pangulo dagiti guardia ti ari ken adipen ti ari ti Babilonia. 13 Pinuoranna ti balay ni Yahweh, ti palasio ti ari, ken dagiti amin a babbalay idiay Jerusalem; kasta met a pinuoranna dagiti napapateg a pasdek iti siudad. 14 No maipapan met kadagiti pader a nakapalikmut iti Jerusalem, dinadael daytoy dagiti amin nga armada dagiti taga-Babilonia a kadua ti mangidadaulo kadagiti guardia. 15 Maipanggep met kadagiti kakukurapayan a tattao, dagiti nabati a tattao iti siudad a simmuko iti ari ti Babilonia, ken dagiti dadduma a tattao a nalaing nga agaramid kadagiti banbanag babaen kadagiti imada—impanaw ni Nebuzaradan a pangulo dagiti guardia ti dadduma kadakuada kas balud. 16 Ngem imbati ni Nebuzaradan a pangulo dagiti guardia dagiti dadduma kadagiti kakukurapayan iti daga tapno agtrabaho kadagiti kaubasan ken kataltalonan. 17 No maipapan kadagiti bronse nga adigi nga adda iti balay ni Yahweh, ken dagiti pagbatayan ken dagiti bronse a tangke nga adda iti balay ni Yahweh, binurakburak dagiti Caldeo dagitoy

sada intugot dagiti amin a bronse idiay Babilonia. 18 Dagiti banga, pala, a
mausar a pangdalus iti pagsilawan, mallukong, ken amin nga alikamen a
bronse nga ar-aramaten dagiti papadi nga agserbi iti templo—innala amin
dagitoy dagiti Caldeo. 19 Innala met ti kapitan dagiti guardia ti ari dagiti
palanggana ken pagpuoran iti insenso, mallukong, banga, pagiparabawan
ti silaw, kaserola, ken dagiti palanggana a naaramid iti balitok, ken dagiti
amin a naaramid iti pirak. 20 Dagiti dua nga adigi, ti tangke, ken dagiti
sangapulo ket dua a sinan-toro a baka nga adda iti siruk ti pagbatayan,
dagiti banbanag nga inaramid ni Solomon iti balay ni Yahweh, a naaramid
iti bronse a saan a mabaelan a timbangen. 21 Sangapulo ket walo a cubit ti
katayag dagiti adigi, ken sangapulo ket dua a cubit ti rukod ti nanglikmut
iti tunggal maysa. Uppat a ramayan ti kapuskol ti tunggal maysa ken
nalungog. 22 Ti paratok a bronse ket adda iti tuktok daytoy. Ti paratok
a bronse ket lima a cubit ti kangatona, a nakitikitan ti aglawlaw iti disenio
a kasla iket ken sinan-pomegranate. Naaramid amin dagitoy iti bronse. Ti
maysa pay nga adigi ken sinan-pomegranate ket kas met laeng iti immuna.
23 Isu nga adda iti siam a pulo ket innem a sinan-pomegranate iti bakrang
ti paratok, ken sangagasut a sinan-pomegranate iti ngatoen ti naikitikit
a kasla iket. 24 Innala ti pangulo dagiti guardia kas balud ni Seraias a
kangatoan a padi, kasta met ni Zefanias a maikadua a padi, ken dagiti tallo
nga agbanbantay iti ruangan. 25 Manipud iti siudad, innalana kas balud
ti maysa nga opisial a mangidadaulo kadagiti soldado, ken pito a lallaki a
mammagbaga iti ari nga adda pay laeng iti siudad. Innalana pay kas balud
ti opisial ti armada ti ari nga akin-rebbeng kadagiti papeles iti armada,
agraman dagiti innem a pulo a napateg a lallaki iti daga nga adda iti
siudad. 26 Kalpasanna, impan ida ni Nebuzaradan a pangulo dagiti guardia
iti ari ti Babilonia idiay Ribla. 27 Pinapatay ida ti ari ti Babilonia idiay Ribla
iti daga ni Hamat. Iti kastoy a wagas, naipanaw ti Juda manipud iti dagana
ket nagbalin a balud iti sabali a daga. 28 Dagitoy dagiti tattao nga impanaw
ni Nebucadnesar kas balud: iti maikapito a tawen, 3, 023 kadagiti taga-
Juda. 29 Iti maikasangapulo ket walo a tawen ni Nebucadnesar nangala
iti 832 a tattao manipud Jerusalem. 30 Iti maikaduapulo ket tallo a tawen
a panagturay ni Nebucadnesar, nangipanaw ni Nabuzaradan a pangulo
ti guardia ti ari iti 745 a taga-Juda. Ti dagup dagiti amin a tattao a
naipanaw kas balud ket 4, 600. 31 Napasamak nga iti maikaduapulo ket
lima nga aldaw iti maikasangapulo ket dua a bulan ti maikatallopulo ket
pito a tawen a pannakaipanaw kas balud ni Jehoiakin nga ari ti Juda,
winayawayaan ni Evilmerodac nga ari ti Babilonia ni Jehoiakin nga ari
ti Juda manipud iti pagbaludan. Napasamak daytoy iti tawen a nangrugi
a nagturay ni Evilmerodac. 32 Nasayaat ti pannakisaritana kenkuana ken
inikkanna isuna iti nangatngato a saad ngem kadagiti dadduma nga ari
a kadduana idiay Babilonia. 33 Inikkat ni Evilmerodac ti pagan-anay ni
Jehoiakin a kas balud, ket inaldaw a makipangan ni Jehoiakin iti lamisaan
ti ari iti unos ti panagbiagna. 34 Ken inaldaw a maipapaayan isuna iti
taraon iti unos ti panagbiagna agingga iti ipapatayna.

Un-unnoy

1 Ti siudad a napnoan idi kadagiti tattao ket agtugtugaw itan a
nakalidliday! Nagbalin isuna a kasla maysa a balo, nupay maysa idi isuna
a nabileg a nasion! Maysa idi isuna a prinsesa kadagiti nasion, ngem
nagbalin itan a tagabu! 2 Agsangsangit ken agan-anug-og isuna iti rabii, ket
agarubos dagiti luana kadagiti pingpingna. Awan kadagiti kaayan-ayatna
ti mangliwliwa kenkuana. Liniputan isuna dagiti amin a gagayyemna.
Nagbalinda a kabusorna. 3 Kalpasan iti kinakurapay ken pannakaparigat,
nagbalin a balud ti Juda. Makipagnanaed isuna kadagiti nasion ken
saan a makasarak iti inanana. Nakamatan isuna dagiti mangkamkamat
kenkuana iti pannakaupayna. 4 Agladladingit dagiti kalsada ti Sion gapu
ta awan ti umay kadagiti naituding a fiesta. Nabaybay-an dagiti amin
a ruanganna. Agas-asug dagiti papadina. Kasta unay ti ladingit dagiti
birhenna ken isuna a mismo ket matutuokan unay. 5 Nagbalin nga amona
dagiti kasupiatna; rumangrang-ay dagiti kabusorna. Pinarigat isuna ni
Yahweh gapu kadagiti adu a basolna. Nagbalin a balud dagiti ubbing nga
annakna kadagiti kasupiatna. 6 Ken pimmanaw ti kinapintas iti anak a
babai ti Sion. Nagbalin a kasla ugsa a saan a makasarak iti pagaraban
dagiti prinsipena, ket awan iti pigsada a tumaray manipud kadagiti
mangkamkamat kadakuada. 7 Kadagiti al-aldaw ti pannakaparigat ken
kinaawan pagtaenganna, malagip ti Jerusalem dagiti amin a napateg
a gameng nga adda kenkuana kadagiti immun-una nga al-aldaw. Idi
natnag dagiti tattaona iti ima ti kasupiatna, awan iti timmulong kenkuana.
Nakita isuna dagiti kabusorna ket kinatkatawaanda ti pannakadadaelna.
8 Nagbasol iti kasta unay ti Jerusalem isu a linalaisda isuna a kas
maysa a banag a makarimon. Um-umsien isuna itan dagiti amin a
nangraraem kenkuana gapu ta nakitada ti kinalamo-lamona. Agasug
isuna ket padasenna ti tumallikod. 9 Nagbalin isuna a narugit a kasla
iti maysa a babai nga agpadpadara. Saanna a pinanunot ti maipanggep
iti masakbayanna. Nakaro ti pannakatnagna. Awan ti mangliwliwa
kenkuana. Impukkawna, “Kitaem ti pannakaparigatko O Yahweh, ta
nagbalin a nabileg unay ti kabusor!” 10 Innala ti kabusor dagiti amin a
napateg a gamengna. Nakitana dagiti nasion a sumsumrek iti santuariona,
uray no imbilinmo a masapul a saanda a sumsumrek iti paggigimungam.
11 Agasug dagiti amin a tattaona bayat nga agsapsapulda iti tinapay.
Insukatda dagiti napateg a gamengda iti taraon tapno agbiagda. Kitaennak
O Yahweh, ket panunotennak, ta nagbalinak nga awan serserbina. 12 Awan
kadi iti aniamanna kadakayo, dakayo amin a lumabas? Kitaenyo no adda
siasinoman nga addaan iti ladingit a kas iti ladingit a sagsagrapek, gapu ta
dinusanak ni Yahweh iti aldaw ti nakaro a pungtotna. 13 Manipud iti ngato
nga impatulodna ti apuy iti uneg dagiti tulangko, ket pinagballigianna
dagitoy. Nangiyaplag isuna iti iket para kadagiti sakak ket pinagsublinak.
Intultuloynak nga aramiden nga agwalangwalang ken nakapuy. 14 Ti
sangol dagiti salungasingko ket mareppet babaen iti imana. Naigalut
dagitoy ket naikabil iti tengngedko. Pinukawna ti pigsak. Impaimanak
ti Apo kadakuada, ket awan iti gawayko. 15 Impalladaw ti Apo dagiti amin
a maingel a lallaki a nangikanawa kaniak. Nangayab isuna iti maysa a
gimong a maibusor kaniak tapno maparmek dagiti mamaingel a tattaok.
Imbaddek ti Apo ti birhen nga anak a babai ti Juda a kas kadagiti ubas iti

maysa a pagpespesan. 16 Agsangitak gapu kadagitoy a banbanag. Dagiti matak, agarubos ti lua manipud kadagiti matak gapu ta adayo kaniak ti mangliwliwa a mangpabaro koma iti biagko. Nagwalangwalang dagiti annakko gapu ta nagballigi ti kabusor. 17 Inyunnat ti Sion dagiti imana; awan ti mangliwliwa kenkuana. Imbilin ni Yahweh a masapul nga agbalin a kasupiatna dagiti adda iti aglawlaw ni Jacob. Ti Jerusalem ket maysa a banag a narugit kadakuada. 18 Nalinteg ni Yahweh, ta nagsukirak iti bilinna. Dumngegkayo, dakayo amin a tattao, ket kitaenyo ti ladingitko. Naibalud dagiti birhen ken dagiti mamaingel a tattaok. 19 Inawagak dagiti kaayan-ayatko, ngem liniplipiputandak. Nagpukaw dagiti padi ken panglakayen iti siudad, kabayatan nga agsapsapulda iti taraon tapno agbiagda. 20 Kumitaka O Yahweh, ta matutuokak; agkibur ti tianko. Naburak ti pusok iti kaunggak gapu ta nakaro ti panagsukirko. Matay dagiti annakmi kadagiti kalsada babaen iti kampilan; iti pagtaengan ket kasla lubong dagiti natay. 21 Denggennak nga umas-asug. Awan ti mangliwliwa kaniak. Nangngeg dagiti amin a kabusorko ti panagrigrigatko. Agragragsakda ta inaramidmo daytoy. Iyegmo ti aldaw nga impakaammom; agbalinda koma a kas kaniak. 22 Umay koma dagiti amin a kinadangkesda iti sangoanam. Dusaem ida kas iti panangdusam kaniak gapu kadagiti amin a nagbasolak; ta adun ti panagas-asugko, ken nakapuyen ti pusok.

2

1 Naan-anay nga inabbongan ti Apo iti napuskol nga ulep ti anak a babai ti Sion gapu iti ungetna! Manipud langit agingga iti daga, intinnagna ti kinapintas ti Israel; saanna nga inkankano ti pagbatayan ti sakana iti aldaw ti ungetna. 2 Inalun-on ti Apo ken saan isuna a naasian kadagiti amin nga ili ni Jacob. Rinebbana dagiti nasarikedkedan a siudad ti anak a babai ti Juda gapu iti pungtotna; impababana ida iti daga ken imbabainna ti pagarian ken dagiti prinsipena. 3 Pinutedna amin a bileg ti Israel babaen iti nakaro a pungtotna. Inawidna ti makannawan nga imana manipud iti sangoanan dagiti kabusor. Inuramna ni Jacob a kasla maysa a gumilgil-ayab nga apuy a mangikiskisap iti amin a banag nga adda iti aglawlawna. 4 Imbiatna ti baina kadakami a kasla maysa a kabusorna. Timmakder isuna a makigubat a kas maysa a kasupiat a nakasagana a mangdangran kadakami. Pinatayna dagiti amin a kapapatgan unay a tattao iti panagkitana. Iti uneg ti tolda ti anak a babai ti Sion, imbukbokna ti pungtotna a kasla apuy. 5 Nagbalin ti Apo a kasla maysa a kabusor. Inalun-onna ti Israel. Inalun-onna dagiti amin a palasiona; dinadaelna dagiti sarikedked ti Israel. Pinakarona ti panagdungdung-aw ken panagun-unnoy iti anak a babai ti Juda. 6 Rinautna ti tabernakulona a kasla maysa nga abung-abung ti minuyongan. Dinadaelna ti lugar a napasnek a paggigimongan. Inaramid ni Yahweh a malipatan ti napasnek a panaggigimong ken aldaw a Panaginana idiay Sion, ta linalaisna ti ari ken ti padi gapu iti ungetna. 7 Linaksid ti Apo ti altarna; ginurana ti santuariona. Inyawatna iti ima ti kabusor dagiti pader ti palasiona. Nagariwawada a sibaballigi iti balay ni Yahweh, a kas iti aldaw ti napasnek a panaggigimong. 8 Sitatanang nga inkeddeng ni Yahweh a dadaelenna ti pader ti siudad ti anak a babai Sion. Imbinnatna ti pangrukod ket saanna nga imbabawi ti imana a mangdaddadael iti pader. Ken pinagdungawna dagiti bakud ken pinarukopna dagiti pader. 9 Limned iti daga dagiti ruanganna; tinukkolna dagiti balunet ti ruanganna. Ti ari ken dagiti prinsipena ket agtaud kadagiti Hentil, nga awanan iti linteg ni

Moises. Uray dagiti profetana ket awan masarakanda a sirmata manipud
kenni Yahweh. 10 Agtugtugaw iti daga ken siuulimek nga agladladingit
dagiti panglakayen iti anak a babai ti Sion. Nangiwarakiwakda iti tapuk
kadagiti uloda; nagkawesda iti nakirsang a lupot. Indumog dagiti birhen
ti Jerusalem dagiti uloda iti daga. 11 Naibusen ti luak; nalabagan dagiti
matak; marirriribukan ti pusok. Agladladingit ti entero a kaunggak gapu
iti pannakarumek iti anak a babai dagiti tattaok, gapu ta agkakapsut dagiti
ubbing a babassit ken dagiti agsussuso a maladaga kadagiti kalsada dagiti
bario. 12 Kunaenda kadagiti innada, “Sadino ti ayan ti bukbukel ken
arak?” mataltalimudaw a kasla nadangran a tattao kadagiti kalsada ti
siudad, nga in-inutda a matay iti sidong dagiti innada. 13 Ania ti makunak
kenka anak a babai ti Jerusalem? Ania ti pangiyaspingak kenka tapno
maliwliwaka, birhen nga anak a babai ti Sion? Ti pannakatalimudawmo
ket nakabutbuteng a kas iti kadakkel ti baybay. Siasino ti makapaimbag
kenka? 14 Nakakita dagiti profetam kadagiti makaallilaw ken minamaag
a sirmata a para kenka. Saanda nga impakaammo ti basolmo tapno
maisubli ti gasatmo, ngem nakakitada kadagiti makaallilaw a mammadles
ken sulisog a para kenka. 15 Palakpakandaka dagiti amin a lumabas
kadagiti daldalan. Agsakuntip ken iwingiwingda dagiti uloda iti anak a
babai ti Jerusalem ket kunaenda, “Daytoy kadi ti siudad nga aw-awaganda
iti 'Kinapintas nga Awan Pagkuranganna,' 'Ti Rag-o ti Amin a Daga?'”
16 Inganga dagiti amin a kabusormo dagiti ngiwatda ket laisendaka.
Agsagawisiw ken pagngaretngetenda dagiti ngipenda; kunaenda, “Inalun-
onmi isuna! Awan duadua a daytoy ti aldaw nga inur-uraymi! Nasarakan-
min! Nakitamin!” 17 Inaramid ni Yahweh ti inkeddengna. Tinungpalna ti
saona nga impakaammona iti nabayagen a tiempo. Rinebbana; saan isuna
a naasian, ta intulokna nga agrag-o ti kabusor gapu kenka; pinapigsana
dagiti kabusormo. 18 Ipukpukkaw dagiti pusoda iti Apo, “Padpader iti
anak a babai ti Sion, pagayusenyo dagiti lua a kasla karayan iti aldaw
ken rabii. Saanka nga agin-inana. Saanmo nga isardeng ti panagayusna
kadagiti matam. 19 Agtakder ken agpukkawka iti rabii; manipud iti rugi ti
panagbabantay, ibukbokmo ti pusom a kasla danum iti sangoanan ti Apo.
Itag-aymo kenkuana dagiti imam nga agpaay iti biag dagiti annakmo nga
agkakapuy a nakaidda a mabisbisinan iti nagsasabatan ti tunggal kalsada.”
20 Kumitaka, O Yahweh, ket panunotem koma dagidiay nangaramidam
iti kastoy. Rumbeng kadi a kanen dagiti babbai ti bukodda a bunga,
dagiti annak nga ay-aywananda? Rumbeng kadi a mapapatay dagiti
padi ken profeta iti santuario ti Apo? 21 Naiwalang iti daga kadagiti
kalsada dagiti ubbing ken lallakay. Napasag dagiti birhenko ken dagiti
tattaok a mamaingel babaen iti kampilan. Pinapataymo ida iti aldaw ti
pungtotmo; naulpit ti panangpapataymo ken saanka a naasian kadakuada.
22 Inayabam dagiti pagbutbutngak manipud iti amin nga aglawlaw a kas
iti aldaw ti napasnek a panaggigimong; awan ti nakalibas, ken awan
ti nakalasat iti aldaw ti pungtot ni Yahweh. Dagiti inay-aywanak ken
pinadakkelko, pinapatay ti kabusorko.

3

1 Siak ti tao a nakapadas iti rigat babaen ti baut ti pungtot ni Yahweh.
2 Pinapanawnak ken pinapagnanak iti kasipngetan a saan ket nga iti
nalawag. 3 Awan duadua a tinallikudannak; inaldaw a dusdusaennak.
4 Pinirpirsayna ti lasag ken kudilko; tinuktukkolna dagiti tultulangko.
5 Nangaramid isuna kadagiti kasla bunton ti pitak iti aglawlawko, ken

pinalawlawannak iti saem ken rigat. 6 Pinagnaednak kadagiti nasisipnget
a lugar, kas kadagiti nabayagen a natay. 7 Nangbangon isuna iti pader
iti aglawlawko, ket saanak a makalibas. Inaramidna a nadagsen dagiti
kawarko. 8 Uray no ipukkaw ken iyikkisko ti panagdawatko iti tulong,
saanna latta nga ikaskaso dagiti kararagko. 9 Sinerraanna ti dalanko
iti pader a bato; amin a dalan a pagnaak ket awan pagturonganna.
10 Arigna ti maysa nga oso a nakasagana a mangkemmeg kaniak, kasla
leon nga agpadpadaan. 11 Pinagkillona ti dalanko. Pinirpirsaynak ken
pinagbalinnak nga awan serserbina. 12 Imbiatna ti baina ket siak ti
nangituronganna iti pana. 13 Impuntana iti pusok dagiti pana a nagian
ti pagikabkabilanna iti pana. 14 Pagkakatawaandak dagiti amin a tattaok,
ti madakdakamat iti kantada a panglais iti inaldaw. 15 Pinunnonak iti
pait ken pinainumnak iti apro. 16 Pinusina dagiti ngipenko babaen iti
batbato; indumudomnak iti katapukan. 17 Inikkatmo ti talna iti biagko;
awanen malagipko a kinaragsak. 18 Isu a kinunak, “Napukawen ti
kinaandurko, ken awanen ti namnamak kenni Yahweh.” 19 Malagipko ti
pannakaparigatko ken ti panagkatang-katangko a maiyarig iti napait nga
apro. 20 Pudno a malaglagipko, ket aglusdoyak iti kinaawan namnamak.
21 Ngem panpanunotek daytoy, ket daytoy ti gapuna nga adda namnamak:
22 Babaen iti kinapudno ni Yahweh iti tulagna a saantayo a napapatay,
ta saan nga agpatingga ti kinamanangaasina. 23 Binigat a bumaro ti
kinamanangaasina; naindaklan ti kinapudnom! 24 “Ni Yahweh ti tawidko,”
kinunak iti bagik, isu a mangnamnamaak kenkuana. 25 Nasayaat ni
Yahweh kadagiti mangur-uray kenkuana, kadagiti biag a mangsapsapul
kenkuana. 26 Nasayaat ti siuulimek nga aguray iti panangisalakan ni
Yahweh. 27 Nasaysayaat a baklayen ti maysa a tao ti sangolna iti
kinaagtutubona. 28 Agtugaw koma isuna nga agmaymaysa ken siuulimek,
gapu ta isu ti impaay ni Yahweh kenkuana. 29 Maipasubsob koma isuna
iti katapukan, ket nalabit nga addanton ti namnama. 30 Itayana koma
ti pingpingna iti nangtungpa kenkuana. Mapnoan koma isuna iti pan-
nakalalais, 31 ta saan nga agnanayon a laksiden isuna ti Apo! 32 Ta uray no
mangiyeg isuna iti ladingit, ipakpakitana met ti asina gapu iti kinaindaklan
ti kinapudnona iti tulagna. 33 Ta saanna a pagaayat ti mangparparigat,
wenno saanna a pagaayat a mangparparigat kadagiti annak dagiti tattao.
34 Saanna a pagaayat ti pannakaibadde-baddek dagiti amin a balud ditoy
daga, 35 saanna a pagaayat ti pannakaballikog ti kalintegan dagiti tattao
iti imatang ti Kangatoan, 36 saanna a pagaayat ti saan a panangipaay
dagiti pagukoman iti hustisia iti maysa a tao - makitkita ti Apo dagita.
37 Siasino koma ti makabael nga agsao ket mapasamak ti imbagana nga
uray saan nga imbilin ti Apo? 38 Saan kadi a santo laeng umadda ti
didigra ken balligi babaen iti ngiwat ti Kangangatoan? 39 Kasano koma
a makareklamo ti maysa a sibibiag a tao? Kasano koma a makareklamo
ti maysa a tao maipanggep iti pannakadusana gapu kadagiti basbasolna?
40 Sukimatentayo a nalaing dagiti wagastayo, ken agsublitayo manen kenni
Yahweh. 41 Itag-aytayo koma dagiti puspuso ken im-imatayo iti Dios nga
adda sadi langit ket ikararagtayo: 42 “Linabsing ken sinukirdaka, ket
saannakami a pinakawan. 43 Arigna a binungonmo ti bagim iti pungtot
ket kinamkamatnakami. Ken awanan asi a pinapataynakami. 44 Arigna a
binungonmo ti bagim iti ulep, tapno awan makalusot a kararag. 45 Arigna a

pinagbalinnakami a basura ken awan serserbina kadagiti tattao. 46 Inlukat
dagiti amin a kabusormi dagiti ngiwatda tapno laisendakami. 47 Immay
kadakami ti panagbuteng iti abut, pannakadadael ken pannakarumek."
48 Agarubos ti danum iti matak gapu iti pannakarumek ti babai nga anak
dagiti tattaok. 49 Agarubos ti luak kadagiti matak, ket saan nga agsardeng,
ta awan pagpatinggaanna daytoy 50 agingga a tumman-aw ni Yahweh ma-
nipud iti langit. 51 Mangipapaay ti matak iti saem iti biagko gapu kadagiti
amin a babbai nga annak ti siudadko. 52 Kasta unay ti pananganup kaniak
dagiti kabusorko nga uray awan gapgapuna. 53 Dinadaelda ti biagko
babaen iti bubon ken ginaburandak iti bato. 54 Linipusen ti danum ti
ulok; kinunak, "Kanibusanakon!" 55 Immawagak iti naganmo, O Yahweh,
manipud iti kaunegan nga abut. 56 Nangegmo ti timekko idi kinunak
a, "Saanmo nga apputen ta lapayagmo iti panangawagko kenka tapno
mabang-aranak, iti panagasugko nga agpapaarayat." 57 Immasidegka idi
aldaw nga inawaganka ket kunam kaniak, "Dika agbuteng!" 58 Apo,
inkalintegannak idi addaak iti pangukoman; insalakanmo ti biagko!
59 O Yahweh, nakitam ti panangidaddadanesda kaniak. Ukomennak a
sililinteg. 60 Nakitam dagiti amin a panangbalbalesda, dagiti amin a
planoda maibusor kaniak. 61 Nangegmo dagiti panaglalaisda, O Yahweh,
ken dagiti amin a planoda maipapan kaniak. 62 Nangegmo dagiti
bibig dagidiay a bimmusor kaniak; nangngegmo dagiti agmalmalem a
panpanunotenda a maibusor kaniak. 63 Kabayatan iti panagtugtugawda
man wenno kabayatan iti panagtaktakderda, kitaem, O Yahweh! Siak
ti madakdakamat iti kantada a panglais. 64 Balsem ida, O Yahweh, a
kas iti kinakaro ti inaramid dagiti imada. 65 Ikkam iti panagbuteng
dagiti puspusoda; idissuormo ti lunodmo kadakuada. 66 Sunsonem ida
iti ungetmo ken dadaelem ida iti sadinoman nga ayanda iti baba ti langit,
O Yahweh!

4

1 Saanen a narimat ti balitok; nagbaliwen ti kapupuroan a balitok.
Naibukboken dagiti nasagradoan a batbato iti nagsasabatan dagiti kalsada.
2 Napateg unay idi dagiti annak ti Sion, napatpateg ngem iti puro a
balitok. Ngem itan ket kaiyariganda laengen ti burnay nga inaramid ti
agdamdamili. 3 Uray dagiti atap nga aso ket iparangda dagiti susoda
tapno pasusoenda dagiti ukenda, ngem ti babai nga anak dagiti tattaok
ket naranggas a maiyarig iti abestrus iti disierto. 4 Dumket ti dila ti
agsuso nga ubing iti ngangawna gapu iti pannakawawna, dumawat dagiti
ubbing iti tinapay, ngem awan ti maited para kadakuada. 5 Dagiti tattao
a sigud a mangmangan iti agkakangina a taraon ket nabaybay-anen a
mabisbisinan kadagiti kalsada; dagiti sigud nga agkawkawes iti nalabbaga
a pagan-anay ket addan ita iti tuktok dagiti gabsuon dagiti basura. 6 Ti
nagbasolan ti babai nga anak dagiti tattaok ket dakdakkel ngem iti basol
ti Sodoma, a naibelleng iti apagdarikmat uray no awan nangtiliw iti
daytoy. 7 Dagiti mangidadaulo kenkuana ket sigud a kasla nasileng a
niebe ken kas kapudaw iti gatas. Nalablabbaga ti bagbagida ngem iti
napintas a rubi iti baybay; kasla safiro ti sukogda. 8 Ita ket pinangisiten ti
kasipngetan dagiti langada, ket narigatdan a mabigbig kadagiti kalkalsada,
ta dimketen dagiti kudilda kadagiti tultulangda. Nagangon daytoy a
kas iti kayo! 9 Dagiti napapatay babaen iti kampilan ket am-amang
a nasaysayaatda ngem dagiti natay gapu iti bisin; nasaysayaatda nga

amang ngem kadagiti nakapsut; nga arigna a naduyok gapu iti bisin
iti kinaawan ti apit kadagiti talon. 10 Inluto dagiti ima dagiti naasi a
babbai dagiti mismo nga annakda; dagitoy nga ubbing ket nagbalin a
taraonda kabayatan ti pannakarumek ti babai nga anak dagiti tattaok.
11 Pinennek ni Yahweh ti pungtotna. Imbukbokna ti umap-apuy nga
ungetna; kasla nangpasged isuna idiay Sion ket inkisap daytoy dagiti
pundasionna. 12 Uray dagiti ari ditoy daga wenno ti siasinoman nga
agnanaed iti daytoy a lubong ket saan a mamati nga adda makastrek a
kasupiat ken kabusor kadagiti ruangan ti Jerusalem. 13 Ngem inaramidda,
gapu kadagiti basbasol dagiti profetana, ken kadagiti nagkurangan dagiti
papadina a nangpasayasay iti dara dagiti nalilinteg. 14 Agalla-alla itan
dagidiay a profeta ken papadi a kas kadagiti bulsek kadagiti kalkalsada.
Natulawandan babaen iti dayta a dara isu nga awan ti makabael nga uray
mangsagid kadagiti kawesda. 15 “Panaw! Dakayo a narugit,” kastoy ti
ipukpukkaw dagitoy a propeta ken papadi. “Pumanawkayo! Saandakami
a sagsagiden!” Isu a nagalla-allada kadagiti nadumaduma a daga, ngem
uray dagiti Hentil ket kunkunada, “Saandan a makapagnaed ditoy a
kas ganggannaet.” 16 Inwaras ida ni Yahweh manipud iti imatangna,
saanna idan a kakaasian. Awanen ti mangpasangbay nga addaan iti
panagraem kadagiti papadi, ken ipakpakitada a saandan a kailalaan dagiti
panglakayen. 17 Kanayon a mapaay dagiti matami a makasarak iti awan
kaaspingna a tulong, numan pay sigagagarda a nangkita iti nasion a saan
met a mangisalakan kadakami. 18 Inan-anupda dagiti tugotmi kadagiti
kalsada. Asidegen ti kanibusananmi ken mabilbilangen dagiti al-aldawmi,
ta dimtengen ti panungpalanmi. 19 Naparpartak dagiti mangkamkamat
kadakami ngem dagiti agila iti tangatang. Inanupdakami agingga kadagiti
banbantay sadakami pinadaanan iti let-ang. 20 Ti anges iti agongmi, ti
dinutokan ni Yahweh - ti arimi, ket napalab-ogan babaen kadagiti abut;
ti arimi a nangibagaanmi nga, “Agbiagkami kadagiti nasion iti babaen ti
panangsalaknibna.” 21 Agrag-o ken agragsakka, babai nga anak ti Edom
nga agnanaed iti daga ti Us, ta maipasanto kenka ti kopa. Mabartekkanto
ken silalamo-lamo. 22 Naggibusen ti dusam, babai nga anak ti Sion.
Saannakan a paipanaw. Ngem dusaennaka iti nagbasolam, babai nga anak
ti Edom. Lukaisannanto pay dagiti basbasolmo.

5

1 Lagipem koma, O Yahweh, ti napasamak kadakami. Kitaem ti pan-
nakaibabainmi. 2 Naiteden kadagiti ganggannaet dagiti tawidmi; naiteden
kadagiti sangsangaili dagiti balbalaymi. 3 Nagbalinkamin a bastardo,
ta awanen dagiti ammami, ken kasla nabalon dagiti innami. 4 Pirak
ti katukad dagiti danum nga inumenmi, ken mailakon kadakami dagiti
kayomi. 5 Kamkamatendakami dagiti kabusormi; asidegdan ket uraymi
la marikna ti angesda kadagiti teltelmi. Nabannogkamin; awan inanami.
6 Inggaw-atmi dagiti imami kadagiti taga-Egipto ken kadagiti taga-Asiria
tapno ikkandakami iti taraonmi. 7 Nagbasol dagiti ammami, ngem awan-
dan, ket dakami ti aglaklak-am kadagiti basolda. 8 Iturturayandakami
dagiti tagabu, ket awan mangispal kadakami manipud kadagiti imada.
9 Ipuspustami ti biagmi tapno maalami ti tinapaymi iti sangoanan ti
kampilan ti let-ang. 10 Ti kudilmi ket maiyarig iti maysa a pogon, a
nakabarbara gapu iti bisin. 11 Indaddadanesda dagiti babbai iti Sion,
dagiti birhen kadagiti siudad ti Juda. 12 Imbitinda dagiti prinsipe babaen

kadagiti mismo nga imada, ken saanda a rinaraem dagiti panglakayen.
13 Impanda dagiti babbaro iti balay a paggilingan, ken dagiti agtutubo a
lallaki ket marigrigatan nga agbakbaklay kadagiti troso. 14 Pinapanawda
dagiti panglakayen iti ruangan ti siudad, ken pinapanawda dagiti babbaro
manipud iti musikada. 15 Naggibusen ti rag-o iti pusomi; nagbalin a
dung-aw ti panagsalsalami. 16 Natinnagen ti korona manipud iti ulomi!
Asikami pay! Nagbasolkami gamin! 17 Kimmapsuten dagiti puspusomi,
ken nagkudrepen dagiti matami, 18 gapu ta agdakdakiwas dagiti atap
nga aso idiay Bantay Sion, a nabaybay-an. 19 Ngem sika ni Yahweh;
agturayka iti agnanayon, ken adda iti amin a henerasion ti tronom.
20 Apay a lipatennakami iti agnanayon? Agpaut kadi pay ti pananglipatmo
kadakami? 21 Pagsubliennakami kenka, O Yahweh, ket agbabawikami.
Isublim dagiti al-aldawmi a kas iti kallabes, 22 malaksid a no talaga a
binaybay-annakamin ken kasta unay ti pungtotmo kadakami!

Ezekiel

1 Iti maikalima nga aldaw, ti maikapat a bulan, iti maikatallopulo a
tawen, addaak idi iti igid ti Karayan Kebar a makipagnanaed kadagiti
naitalaw kas balud. Naglukat ti langit, ket nakakitaak iti sirmata manipud
iti Dios! 2 Iti maikalima nga aldaw iti dayta a bulan—isu ti maikalima a
tawen a pannakaitalaw ni ari Jehoyakin a kas balud, 3 dimteng ti sao ni
Yahweh nga addaan pannakabalin kenni Ezekiel a padi, a putot a lalaki ni
Busi, iti daga dagiti Caldeo iti igid ti Karayan Kebar; immay kenkuana
sadiay ti pannakabalin ni Yahweh. 4 Kalpasanna, kimmitaak ket adda
alipugpog a naggapu iti amianan—maysa a napuskol nga ulep nga adda
aggilgilap nga apuy iti tengnga daytoy ket kinaraniag ti mangliklikmut iti
daytoy kasta met ti tengnga daytoy, ket ti apuy iti tengnga ti ulep ket kasla
maris ti bronse. 5 Iti tengnga ti alipugpog ket adda kaas-asping iti uppat a
sibibiag a parsua. Kastoy ti langada: kasla tao ti langada, 6 ngem tunggal
maysa kadakuada ket addaan iti uppat a rupa, ken tunggal maysa kadagiti
parsua ket addaan iti uppat a payak. 7 Nalinteg dagiti sakada, ngem dagiti
dapanda ket kasla kuko ti baka a sumilapsilap a kas iti napasileng a bronse.
8 Ket addaanda pay iti kasla ima ti tao iti sirok dagiti payakda nga adda
kadagiti uppat a sikiganda. Kadagitoy nga uppat, kastoy ti langa dagiti
rupa ken payakda: 9 agsisinnagid ti murdong dagiti payakda, ket saanda
nga agpusipos no kasta nga aggunayda; ngem ketdi, mapanda lattan iti
kayatda a pagturongan. 10 Ti langa dagiti rupada ket kasla rupa ti tao,
sumaruno iti makannawan ket rupa ti leon, sumaruno iti makannigid
ket rupa ti baka, ken ti naudi ket rupa ti agila. 11 Kasta ti langa dagiti
rupada, ken naiyukrad dagiti payakda iti ngato isu a tunggal agparis a
payak dagiti parsua ket simmagid iti payak ti maysa pay a parsua, ken
adda pay agparis a payak a nangakkob kadagiti bagida. 12 Agpapada ti
turturongen dagiti uppat a parsua, isu a sadinoman ti pangiturongan ti
Espiritu kadakuada, mapanda a saan a masapul nga agpusiposda. 13 Kasla
sumsumged a beggang wenno aluten dagiti sibibiag a parsua; adda pay
gumilgil-ayab nga apuy nga agalis-alis kadagiti parsua, ken agkanabsiit
ti kimat. 14 Nakaparpardas ti panagsubli-subli dagiti sibibiag a parsua a
kaslada la kimat! 15 Ket minatmatak dagiti sibibiag a parsua; adda maysa
a pilid iti daga iti sikigan ti tunggal sibibiag a parsua. 16 Kastoy ti langa
ken pannakaaramid dagiti pilid: tunggal pilid ket kasla napateg a bato,
ken agpapada dagitoy nga uppat; kasla agkikinnamang dagiti pilid. 17 No
kasta nga umakar dagiti pilid, agturong dagitoy iti aniaman a direksion
a saanda nga agpusipos. 18 Maipapan kadagiti rueda, nangangato ken
nakabutbuteng dagitoy, ta pasig a mata ti naipalawlaw kadagiti rueda!
19 No kasta nga umakar dagiti sibibiag a parsua, umakar met dagiti pilid
nga adda iti sikiganda. No agpangato dagiti sibibiag a parsua manipud iti
daga, agpangato met dagiti pilid. 20 Sadinoman a pagturongan ti Espiritu,
idiay met ti turongen dagiti sibibiag a parsua; agpangato dagiti pilid nga
adda iti sikigan ti tunggal parsua, ta ti espiritu dagiti sibibiag a parsua ket
adda kadagiti pilid. 21 No kasta nga umakar dagiti parsua, umakar met
dagiti pilid; ket no agsardeng dagiti parsua, agsardeng met dagiti pilid; no
agpangato dagiti parsua manipud iti daga, agpangato met dagiti pilid nga
adda kadagiti sikiganda, agsipud ta ti espiritu dagiti sibibiag a parsua ket

adda kadagiti pilid. 22 Iti ngatoen ti ulo dagiti sibibiag a parsua ket adda
nalawa a kasla atep; kasla rumimatrimat a kristal daytoy a naiyukrad
iti ngatoen dagiti uloda. 23 Iti sirok ti pimmag-ong nga atep, naukrad ti
tunggal payak dagiti parsua ken naisagid ti murdong ti maysa pay a paris
a payak ti parsua. Tunggal maysa kadagiti sibibiag a parsua ket addaan
met iti agparis a payak a mangabbong kadagiti bagida—tunggal parsua
ket adda agparis a payak a mangabbong iti bagina. 24 Ket nangngegko
ti uni dagiti payakda! Kasla uni ti dumaranudor a danum. Kasla timek
ti Mannakabalin-amin. No kasta nga umakarda ket kasla adda napigsa
a tudo. Kasla arimpadek daytoy ti armada. No kasta nga agsardengda,
ibabada dagiti payakda. 25 Ket adda timek a nagtaud iti ngatoen ti kasla
atep iti ngatoen dagiti uloda no kasta nga agsardengda ken ibabada dagiti
payakda. 26 Iti ngato ti kasla atep nga adda iti ngatoen ti ulo dagiti sibibiag
a parsua ket adda trono a kasla safiro, ket iti trono, adda maysa nga
aglanglanga a tao. 27 Nakitak ti maysa a banag a kasla agbegbeggang a
landok nga adda apuy iti unegna manipud iti ngatoen ti siketna; manipud
iti baba ti siketna ket adda iti kasla apuy ken kinaraniag ti adda iti
aglawlaw daytoy. 28 Kasla bullalayaw daytoy nga agparparang iti ulep
iti tiempo ti panagtutudo—ken kasla naraniag a silaw ti mangliklikmut iti
daytoy. Daytoy a nagparang ket kasla iti dayag ni Yahweh. Idi nakitak
daytoy, nagpaklebak, ket adda timek a nangngegko.

2

1 Kinuna ti timek kaniak, “Anak ti tao, tumakderka; ket kasaritaka.” 2 Ket
imbangonnak ti Espiritu ket pinatakdernak, ket nangegko a makisarsarita
isuna kaniak. 3 Kinunana kaniak, “Anak ti tao, ibaonka kadagiti tattao
ti Israel, kadagiti nasukir a nasion a nagsukir kaniak—isuda ken dagiti
kapuonanda ket nagbasol kaniak agingga kadagitoy nga aldaw! 4 Makita
ti kinatangsit kadagiti rupa dagiti kaputotanda ken natangken ti uloda.
Ibaonka kadakuada. Ket ibagamto kadakuada, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh.' 5 Dumngegda man wenno saan. Nasukirda a balay, ngem uray
no kasta ket maammoandanto nga adda profeta nga immay kadakuada.
6 Ket sika, anak ti tao, saanka nga agbuteng kadakuada wenno kadagiti
sasaoda. Saanka nga agbuteng, uray no kasla addaka kadagiti kasisiitan
ken uray no kasla makipagnanaedka kadagiti manggagama. Saanka nga
agbuteng kadagiti sasaoda wenno maupay iti rupada, agsipud ta nasukirda
a balay. 7 Ngem ibagamto kadakuada dagiti sasaok, dumngegda man
wenno saan, gapu ta isuda dagiti kasusukiran. 8 Ngem sika, anak ti
tao, dumngegka iti ibagbagak kenka. Saanka nga agbalin a nasukir a
kas iti dayta a balay. Agngangaka ket kanem ti itedko kenka!” 9 Ket
kimmitaak, ket maysa nga ima ti naiyunnat kaniak; adda iggem daytoy
a nalukot a pagbasaan. 10 Inukradna daytoy iti sangoanak; nasuratan
ti agsumbangirna, ket pasig a dungdung-aw, ladladingit, ken as-asug ti
naisurat iti daytoy.

3

1 Kinunana kaniak, “Anak ti tao, kanem ti nakitam! Kanem daytoy
nalukot a pagbasaan, ket mapanka agsao iti balay ti Israel.” 2 Nagngangaak
ngarud, ket impakanna kaniak ti nalukot a pagbasaan. 3 Kinunana kaniak,
“Anak ti tao, manganka ken bussogem ta tianmo iti daytoy nalukot a
pagbasaan nga intedko kenka!” Kinnanko ngarud daytoy, ket kas kasam-
it iti diro ti ramanna iti ngiwatko. 4 Ket kinunana kaniak, “Anak ti tao,

mapanka iti balay ti Israel ket ibagam kadakuada dagiti sasaok. 5 Ta saanka a naibaon kadagiti tattao a ganggannaet ti pagsasaoda wenno narigat nga awaten ti pagsasaoda, ngem naibaonka iti balay ti Israel— 6 saan nga iti nabileg a nasion a ganggannaet ti pagsasaoda wenno narigat a pagsasao a saanmo a maawatan! No ibaonka kadakuada, dumngegdanto kenka! 7 Ngem ti balay ti Israel ket saandanto a kayat ti dumngeg kenka, ta saanda a kayat ti dumngeg kaniak. Ta natangken ti uloda ken natangken ti panagpuspusoda. 8 Dumngegka! pinagbalinka a natangsit ken natured a kas kadakuada. 9 Pinagbalinka a kasla diamante a natangtangken ngem iti bato! Saanka nga agbuteng kadakuada wenno madismaya kadagiti rupada, agsipud ta isuda ket nasukir a balay." 10 Kalpasanna, kinunana kaniak, "Anak ti tao, amin dagiti sasao nga imbagak kenka—ipapusom ken ipangagmo dagitoy! 11 Ket mapanka kadagiti natiliw a balud, kadagiti tattaom, ket agsaoka kadakuada. Ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo,' Dumngegda man wenno saan." 12 Kalpasanna, impangatonak ti Espiritu, ket adda timek iti likudak a kasla napigsa a ginggined, a kunana, "Madaydayaw ti dayag ni Yahweh iti nasantoan a lugarna!" 13 Nangegko ngarud ti banesbes dagiti payak dagiti sibibiag a parsua iti panagsinnagid dagitoy, ken ti karadakad dagiti pilid nga adda iti tunggal sikiganda, ken ti ungor ti napigsa a ginggined! 14 Impangatonak ti Espiritu ket impanawnak; ket napanak nga addaan sakit ti nakem iti pungtot ti espirituk, ta sibibileg ti ima ni Yahweh a mangidurduron kaniak! 15 Nakagtengak ngarud idiay Tel Abib kadagiti natiliw a balud nga agnanaed iti igid ti Karayan Kebar, ket nagtalinaedak sadiay iti pito nga aldaw, a masmasdaawak unay. 16 Ket napasamak daytoy kalpasan iti pito nga aldaw a dimteng ti sao ni Yahweh kaniak ket kinunana, 17 "Anak ti tao, insaadka nga agwanawan iti balay ti Israel, isu a dumngegka iti ibagak kenka, ket ipakaammom kadakuada ti ballaagko! 18 No kunaek iti nadangkes a tao, 'Awan duadua a mataykanto' ket saanmo isuna a binallaagan wenno saanmo a binallaagan ti nadangkes a tao kadagiti dakes nga aramidna, tapno agbiag isuna—matay ti nadangkes a tao gapu iti basolna, ngem singirekto ti darana manipud iti imam. 19 Ngem no ballaagam ti nadangkes, ket saanna a tallikudan ti kinadakesna wenno dagiti dakes nga aramidna, matayto ngarud isuna gapu iti basolna, ngem sika, inispalmo ti biagmo. 20 Kasta met a no ti nalinteg a tao ket tallikudanna ti kinalintegna ken agaramid kadagiti saan a nainkalintegan, ikkak ngarud isuna iti pakaitublakanna, ket matayto isuna, agsipud ta saanmo isuna a binallaagan. Matayto isuna gapu iti basolna, ket saankonto a lagipen dagiti nalinteg nga inaramidna, ngem singirekto ti darana manipud iti imam. 21 Ngem no ballaagam ti nalinteg a tao nga agsardengen nga agbasbasol tapno saan isunan nga agbasol, awan duadua nga agbiagto isuna agsipud ta naballaagan; ket sika, inispalmo ti biagmo." 22 Adda ngarud kaniak ti pannakabalin ni Yahweh sadiay, ket kinunana kaniak, "Tumakderka! Mapanka iti patad, ket kasaritaka sadiay!" 23 Timmakderak ket napanak iti patad, ket sadiay, nagtalinaed ti dayag ni Yahweh, kas iti dayag a nakitak iti igid ti Karayan Kebar; isu a nagpaklebak. 24 Immay kaniak ti Espiritu ket pinatakdernak; ken kinasaritanak, ket kinunana kaniak, "Agawidka ket agkulongka iti uneg ti balaymo, 25 ta ita, anak ti tao, reppetendakanto babaen kadagiti tali tapno saanka a makaruar a makipulapol kadakuada. 26 Idekketkonto ta dilam iti ngangawmo, tapno agbalinka nga umel; ken saanmonto ida a matubngar, agsipud ta isuda ket nasukir a balay. 27 Ngem inton kasaritakanto, ungapekto ta ngiwatmo

tapno maibagamto kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo.' Ti tao a makangngeg ket dumngeg; ti tao a saan a dumngeg ket saan a makangngeg, ta isuda ket nasukir a balay!”

4

1 “Ngem sika, anak ti tao, mangalaka iti ladrilio ket ikabilmo daytoy iti sangoanam. Ket iti rabaw daytoy, ikur-itmo ti siudad ti Jerusalem. 2 Ket mangikabilka iti manglakub iti daytoy, ken mangipatakderka kadagiti sarikedked a maibusor iti daytoy. Mangikabilka iti pagkalay-atan dagiti kabusor ken mangaramidka kadagiti kampo iti aglikmut daytoy. Mangikabilka iti sinan-maso a pagrakrak iti aglawlaw daytoy. 3 Ket mangalaka iti landok a pariok, ket aramatem daytoy a kas landok a bakud iti nagbaetan ti bagim ken ti siudad. Sumangoka a makaung-unget iti siudad, ta malakubto daytoy. Isu a mangikabilka iti manglakub iti daytoy! Agpaayto daytoy a pagilasinan iti balay ti Israel. 4 Kalpasanna, agiddaka nga agsikig iti kannigidmo ket lak-amem ti basol ti balay ti Israel; baklayemto ti basolda segun iti bilang dagiti aldaw a nakaiddaka maibusor iti balay ti Israel. 5 Tinudinganka iti maysa aldaw a katukad iti tunggal tawen a pannakadusada: 390 nga aldaw! Iti kastoy a wagas, baklayemto ti basol ti balay ti Israel. 6 Inton maileppasmo dagitoy nga aldaw, iti maikadua a gundaway ket agiddaka a nakasikig iti makannawanmo, ta baklayemto ti basol ti balay ti Juda iti las-ud ti uppat a pulo nga aldaw. Tinudinganka iti maysa nga aldaw iti tunggal tawen. 7 Ket saanmo nga isina ti panagkitam iti pannakalakub ti Jerusalem, a nakalislis ti manggas ti badom ket agipadtokanto iti maibusor iti siudad. 8 Ta kitaem! parparautanka tapno saanka a makaballikid agingga a maileppasmo dagiti aldaw a pananglakubmo. 9 Mangalaka iti trigo, sebada, bubukel, patani, miho ken espelta; paglalaokem dagitoy iti maysa a pagkargaan ket manglutoka iti tinapay a kanemto segun iti bilang dagiti aldaw nga agiddaka a nakasikig. Ta kanemto daytoy iti las-ud ti 390 nga aldaw! 10 Daytoyto ti kanem a taraonmo: duapulo a siklo kada aldaw. Mangankanto iti maituding a pannanganmo. 11 Ken uminomkanto iti dua a baso. Inumemto daytoy iti maituding a pannanganmo. 12 Kanemto daytoy a kas kadagiti bibingka a naaramid iti sebada, ngem lutoemto daytoy iti imatangda babaen iti namaga a rugit ti tao!” 13 Ta kuna ni Yahweh, “ Ti kayat a sawen daytoy a narugitto ti tinapay a kanen dagiti tattao ti Israel, kadagiti nasion a pangiwarawaraakto kadakuada.” 14 Ngem kinunak, “Saan, Yahweh nga Apo! Saanak a pulos a nagbalin a narugit! Saanak pay a pulos a nangan iti aniaman a natay wenno aniaman a pinatay dagiti ayup, manipud kinaagtutubok nga agingga ita, ken awan pay ti immuneg a narugit a karne iti ngiwatko!” 15 Isu a kinunana kaniak, “Kitaem! inikkanka kadagiti takki ti baka imbes a rugit ti tao tapno mailutom ti tinapaymo iti rabaw ti takki ti baka.” 16 Kinunana pay kaniak, “Anak ti tao, kitaem! Isardengkon ti panangtedko iti taraon iti Jerusalem, ket madandanagandanto a mangan iti tinapay bayat a maibunbunong daytoy ken agpigergerda nga umin-inom iti danum bayat a maibunbunong daytoy. 17 Gapu ta agkurangdanto iti taraon ken danum, maupaydanto iti kabsatda ket kasla marunawda gapu iti kinadakesda.”

5

1 “Ket sika, anak ti tao, mangalaka iti natadem a kampilan a kas iti labaha ti barbero para iti bagim. Ipadalanmo ti labaha iti ulom

ken iti barbasmo, ket mangalaka iti timbangan a pangtimbangam ken
bingaybingayem ti buokmo. 2 Puoram ti kakatlo daytoy iti tengnga ti
siudad inton malpas dagiti aldaw ti pannakalakub. Ket alaem ti maysa
a kakatlo ti buok ket putdem daytoy babaen iti kampilan iti aglawlaw
ti siudad. Ket iwarawaram iti angin ti maysa pay a kakatlo daytoy, ket
asutekto ti kampilan a mangkamat kadagiti tattao. 3 Ngem mangalaka iti
sangkabassit a buok manipud kadagitoy ket igalutmo kadagiti manggas
ti kawesmo. 4 Kalpasanna, mangalaka pay iti buok ket ipurruakmo iti
tengnga ti apuy; puoram daytoy; manipud sadiay ket agkayamkamto ti
apuy iti entero a balay ti Israel." 5 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo,
"Daytoy ti Jerusalem, iti tengnga dagiti nasion a nangisaadak iti daytoy
ken pinalawlawak daytoy kadagiti dadduma a pagilian. 6 Ngem linaksidna
dagiti bilinko gapu iti kinadangkes a nalablabes pay ngem kadagiti nasion,
kasta met a linaksidna dagiti paglintegak a nalablabes pay ngem kadagiti
pagilian iti aglawlawna. Ket linaksidna dagiti pangngeddengko ken saanda
a tinungpal dagiti paglintegak!" 7 Kastoy ngarud ti kuna ni Yahweh nga
Apo, "Gapu ta napalalo ti kinamanagbasolmo ngem kadagiti nasion iti
aglawlawmo ken saanka a nagtungpal kadagiti paglintegak kasta met
saanka a nagtignay segun kadagiti bilinko, ken saanka a nagtignay segun
kadagiti bilin dagiti nasion iti aglawlawmo." 8 Kastoy ngarud ti kuna
ni Yahweh nga Apo, "Dumngegka!" Siak a mismo ti mangdusa kenka!
Dusaenkanto tapno makita dagiti nasion. 9 Gapu kadagiti makarimon nga
aramidmo, aramidekto kenka ti saanko pay nga inaramid ken saankonto
manen nga aramiden. 10 Ngarud kanento dagiti amma dagiti annakda iti
nagtetengngaanyo ken kanen met dagiti annak a lallaki dagiti ammada,
agsipud ta dusaenkayonto, ket maiwarawarakayo kadagiti amin a suli
ti daga, dakayo amin a nabati! 11 Kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga
Apo. Ngarud, isapatak a mapasamakto daytoy gapu ta tinulawam ti
santuariok gapu kadagiti amin a didiosem a makaparurod ken dagiti
makarimon nga aramidmo, ta siak a mismo ti mangkissay iti bilang
dagiti tattaom; saanakto a maasian kenka, ket saankanto nga ispalen.
12 Matayto ti kakatlo kadakayo babaen iti didigra, ken maibusdanto gapu
iti nakaro a panagbisin. Matayto ti kakatlo kadakayo babaen iti kampilan
a nangpalikawkaw kadakayo. Ket iwarawarakto ti kakatlo kadakayo
kadagiti amin a suli ti daga, ken asutekto ti kampilan a mangkamat
kadakuada. 13 Ket maan-anayton ti pungtotko, ken paginanaekton ti
pungtotko kadakuada. Mapnekakto, ket maammoandanto a Siak a ni
Yahweh ket nagsaoak gapu iti pungtotko idi naan-anaykon ti pungtotko
kadakuada. 14 Pagbalinenkanto a langalang ken laisendakanto dagiti
nasion iti aglawlawmo, iti imatang ti amin a lumabas. 15 Isu nga
umsien ken laisento dagiti dadduma a tattao ti Jerusalem, agbalinto a
ballaag ken pagbutngan dagiti nasion iti aglawlawmo. Ipatungapalkonto ti
panangukom maibusor kenka gapu iti kasta unay a pungtotko, a buyogan
iti nalabes a panangtubngar—Siak a ni Yahweh, ti nangipakaammo iti
daytoy! 16 Ipaturongkonto kenka dagiti natatadem a pana iti nakaro a
panagbisin nga isunto ti pakatayam. Ta pakaroekto ti panagbisin ken
tukkolekto ti sarukod ti tinapaymo. 17 Iyegkonto kenka ti panagbisin ken
dagiti didigra tapno saankanto nga aganak. Didigra ken pannakatay ti
lumabasto kenka, ket iyegkonto ti kampilan maibusor kenka—Siak a ni
Yahweh, ti nangipakaammo iti daytoy!"

6

1 Dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, isangom
ti rupam kadagiti bantay ti Israel ket agipadtoka kadagitoy. 3 Kunaem,
'Banbantay ti Israel, denggenyo ti sao ni Yahweh nga Apo! Kastoy ti
kuna ni Yahweh nga Apo kadagiti bantay ken kadagiti turod, kadagiti igid
ti waig, ken kadagiti tanap: Denggenyo! Iyegko ti kampilan maibusor
kadakayo, ket dadaelekto dagiti nangangato a lugaryo. 4 Ket mabaybay-
anto dagiti altaryo ken madadaelto dagiti adigiyo, ket ibellengkonto
dagiti natay a tattaoyo iti sangoanan dagiti didiosenda. 5 Iwalangkonto
dagiti bangkay dagiti tattao ti Israel iti sangoanan dagiti didiosenda, ken
maiwarawaranto dagiti tulangyo iti aglawlaw dagiti altaryo. 6 Sadinoman
a pagnaedanyo, dagiti siudad ket madadaelto ken dagiti nangangato a
lugar ket mabaybay-anto, isu a dagiti altaryo ket madadael ken mabaybay-
anto. Ket madadael ken mapukawto dagitoy, maputedto dagiti adigiyo ken
mapunasto dagiti nagbannoganyo. 7 Adunto dagiti natay iti nagtetengn-
gaanyo, ket maammoanyonto a Siak ni Yahweh! 8 Ngem mangibatiakto iti
dadduma kadakayo, ken addanto sumagmamano a makalisi iti kampilan
kadagiti nasion, inton naiwarawarakayo iti entero a pagilian. 9 Ket
dagidiay makalibas, malagipdakto kadagiti nasion a nakaipananda kas
balud, a nagladingitak gapu iti saan a napudno a pusoda a nangtallikud
kaniak ken gapu ta dagiti didiosenda ti pinilida a nagdaydayawan. Ket
makitanto kadagiti rupada ti pannakadurmenda kadagiti bagbagida gapu
iti kinadakesda ken gapu kadagiti amin a makarimon a naaramidda.
10 Iti kasta, maammoandanto a Siak ni Yahweh. Daytoy ti makagapu
a kinunak nga iyegko kadakuada daytoy a pagdaksanda. 11 Kastoy ti
kuna ni Yahweh nga Apo: Itipatyo dagiti imayo ken agtabbugakayo!
Kunaenyo, “Asikami pay!” gapu kadagiti makarimon nga aramid iti balay
ti Israel! Ta mataydanto babaen iti kampilan, nakaru a panagbisin ken
didigra. 12 Ti adda iti adayo ket matayto babaen iti didigra, ken ti adda iti
asideg ket matayto babaen iti kampilan. Dagidiay mabati ken makalasat
ket mataydanto iti nakaro a panagbisin; iti kastoy a wagas a maipalak-
amko ti kasta unay a pungtotko kadakuada. 13 Ket maammoanyonto a
Siak ni Yahweh, inton maiwalang dagiti natay kadakuada iti ayan dagiti
didiosenda, iti aglawlaw dagiti altarda, iti tunggal nangangato a turod—
kadagiti amin a tuktok ti bantay, ken iti tunggal sirok ti nalangto a
kayo ken iti dakkel a puon ti kayo a lugo—dagiti lugar a pagpupuoranda
kadagiti insenso nga agpaay kadagiti amin a didiosenda. 14 Ipakitakto ti
pannakabalinko ket pagbalinekto a langalang ti daga ket awan serserbina,
manipud iti let-ang agingga idiay Dibla, iti amin a lugar a pagnanaedanda.
Ket maammoandanto a Siak ni Yahweh.”

7

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Sika, anak ti tao—Kastoy
ti kuna ni Yahweh nga Apo iti daga ti Israel,' Adtoyen ti panungpalan!
Dimtengen ti panungpalan kadagiti uppat a beddeng ti daga! 3 Ita,
adtoyen ti panungpalam, ta ipalak-amko kenka ti nakaro a pungtotko,
ket ukomenka segun kadagiti wagasmo; ket ipalak-amko kenka dagiti
bunga ti makarimon nga aramidmo. 4 Ta saanto a kumita kenka a
siaasi dagiti matak, ket saanka nga ispalen; no di ket ipalak-amko kenka
ti bunga dagiti dakes nga aramidmo, ken addanto iti tengngam dagiti
makarimon nga aramidmo, tapno maammoam a siak ni Yahweh! 5 Kastoy
ti kuna ni Yahweh nga Apo: Didigra! Agsasaruno a didigra! Kitaem,

adtoyen! 6 Pudno nga umayen ti panungpalan; nariing ti panungpalan
maibusor kenka! Denggem, adtoyen! 7 Umayen ti pannakadusam, sika
nga agnanaed iti daga. Dimtengen ti tiempo; asidegen ti tiempo ti
pannakadadael, ket saanton a narag-o dagiti bantay. 8 Iti saan nga
agbayag, idissuorko kenka ti pungtotko ken ipalak-amko ti kasta unay
nga ungetko inton ukomenka segun kadagiti aramidmo ken ipalak-amko
kenka ti supapak dagiti amin a makarimon nga aramidmo. 9 Ta saanto a
kumita a siaasi ti matak, ken saankanto nga ispalen. Aramidek kenka ti kas
iti inaramidmo; ket addanto iti tengngam dagiti amin a makarimon nga
aramidmo iti kasta maammoam a siak ni Yahweh, a mangdusdusa kenka.
10 Denggem! Umadanin ti tiempo. Rimmuaren ti pannusa. Ti sarukod
ket kasla nagsabongen iti kinatangsit. 11 Dimmakkel ti kinaranggas
iti sarukod ti kinadangkes—awanto ti agpaut kadakuada, ken kadagiti
tattaoda, kadagiti kinabaknangda, ken ti kinapategda! 12 Asidegen ti
tiempo; umadanin ti aldaw. Saanen nga agragsak ti aggatang, wenno
agladingit ti agtagilako, agsipud ta agdissuoren ti pungtotko kadagiti amin
a tattao! 13 Ta saanto pulos a maipasubli ti agtagtagilako ti nailakon
iti unos ti panagbiagda, agsipud ta ti sirmata ket maibusor kadagiti
amin a tattao; saandanto nga agsubli, ta awan iti tao nga agbibiag iti
basolna a mapapigsa! 14 Pinaunida ti trumpeta ket insaganada amin,
ngem awan ti uray maysa a nagmartsa a napan iti paggugubatan; agsipud
ta nagdissuor ti pungtotko kadagiti amin a tattao! 15 Adda iti ruar
ti kampilan, ket adda iti uneg ti pasdek ti didigra ken ti nakaro a
panagbisin. Dagidiay adda iti away ket mataydanto babaen iti kampilan,
idinto a dagiti adda iti uneg ti siudad ket ibusento ti nakaro a bisin ken
didigra. 16 Ngem addanto iti sumagmamano kadakuada a makalasat nga
aglibasto, ket agturongda iti kabanbantayan. Kas kadagiti kalapati kadagiti
tanap, agladingitdanto amin —tunggal tao gapu iti kinamanagbasolda.
17 Agkapsutto ti tunggal ima ken agkutukotto ti tunggal tumeng, 18 ken
agkawesdanto iti nakersang a lupot, ket ti panagbuteng ti maiyabbongto
kadakuada; ket panagbain ti makitanto iti tunggal rupada ken kalbonto
amin nga uloda. 19 Ibellengdanto dagiti pirakda kadagiti kalsada ken
dagiti balitokda a kasla awan serserbi dagitoy. Saanto ida a kabaelan nga
ispalen dagiti pirak ken balitokda iti aldaw ti nakaro a pungtot ni Yahweh.
Saanto a maisalakan dagiti biagda, ket awanto ti pannakapnek ti bisinda,
gapu ta nagbalin a pakaitublakanda ti kinamanagbasolda. 20 Innalada
dagiti agkakapintas nga alahasda a pagpanpannakkelda ket nagaramidda
kadagiti didiosen a mangipakita kadagiti makarimon nga aramidda—ti
makarurod a panagdaydayawda kadagitoy, ngarud, pagbalinek dagitoy a
banbanag a narugit kadakuada. 21 Ket iyawatkonto dagidiay a banbanag
iti ima dagiti ganggannaet ken kadagiti nadangkes iti daga a kas samsam,
ket tulawandanto dagitoy. 22 Ket tallikudakto ida inton tulawanda ti
impategko a lugar; sumrekto dagiti tulisan iti templo ket tulawandanto
daytoy! 23 Mangaramidka iti kawar, gapu ta napno ti daga iti panangukom
ti dara, ken napno ti siudad iti kinaranggas. 24 Iyegkonto ngarud dagiti
kadadaksan kadagiti nasion, ket tagikuaendanto dagiti babbalayda, ket
iyegkonto ti patingga ti kinatangsit ti nabileg, ta matulawanto dagiti
nasantoan a lugarda! 25 Dumtengto ti panagbuteng! Kalikagumandanto
ti kappia, ngem awanto iti kappia! 26 Dumtengto ti adu a didigra, ket
rumsuanto iti adu a sayangguseng! Ket sapulendanto ti sirmata manipud
iti profeta, ngem agpukawto ti linteg kadagiti padi ken ti balakad manipud
kadagiti panglakayen. 27 Agladingitto ti ari ket ikawesto ti prinsipe ti

pannakaupay, bayat nga agpigergerto iti buteng ti ima dagiti tattao iti daga. Aramidekto dagitoy kadakuada segun kadagiti aramidda! Ket ukomekto ida segun kadagiti bukodda a pagalagadan agingga a maammoanda a siak ni Yahweh!”'

8

1 Ket napasamak iti maikalima nga aldaw ti maikanem a bulan iti
maika-innem a tawen, bayat nga agtugtugawak iti uneg ti balayko, ken
nakatugaw iti sangoanak dagiti panglakayen ti Juda, nga immay kaniak
sadiay ti pannakabalin ni Yahweh nga Apo. 2 Ket kimmitaak, ket adtoy,
adda maysa a langa a kaing-ingas ti tao, a kasla adda apuy manipud iti
patongna nga agpababa! Ken manipud iti patongna nga agpangato ket
adda agranraniag a kasla agbegbeggang a landok! 3 Ket adda kasla ima
nga inggaw-atna ket ginammatanna ti buokko; impangatonak ti Espiritu
iti nagbaetan ti langit ken daga, ket kadagiti sirmata manipud iti Dios,
impannak idiay Jerusalem nga agturong iti pagserkan ti akin-uneg a
ruangan iti amianan, a pagtaktakderan ti didiosen a mangparparnuay
iti nakaro nga imun. 4 Ket adda sadiay ti dayag ti Dios ti Israel, a
kalanglanga ti kas iti nakitak idi idiay patad. 5 Ket kinunana kaniak, “Anak
ti tao, tumalliawka iti amianan.” Timmalliawak ngarud iti amianan, ket
iti agpaamianan a ruangan nga agturong iti altar, sadiay pagserkan ket
adda sadiay didiosen ti imun. 6 Isu a kinunana kaniak, “Anak ti tao,
makitam kadi ti ar-aramidenda? Dagitoy dagiti makarimon unay nga ar-
aramiden ditoy ti balay ti Israel tapno adaywak ti bukodko a santuario!
Ngem tumaliawka ket makitam dagiti nakarkaro pay a makarimon nga
aramid!” 7 Kalpasanna, impannak iti pagserkan a ruangan ti paraangan,
ket kimmitaak, ket adda maysa nga abut iti pader. 8 Kinunana kaniak,
“Anak ti tao, palawaem ti abut daytoy a pader.” Pinalawak ngarud ti abut
iti pader, ket adda nakitak a ruangan! 9 Ket kinunana kaniak, “Umunegka
ket kitaem dagiti agkakadakes a makarimon nga ar-aramidenda ditoy.”
10 Simrekak ngarud ket nakitak, ket adtoy! Adda agduduma a kita dagiti
agkarkarayam ken makarimon a narungsot nga ay-ayup! Naikitikit iti
aglawlaw ti pader ti tunggal didiosen ti balay ti Israel. 11 Pitopulo a
panglakayen iti balay ti Israel ti adda sadiay, ket agtaktakder iti tengngada
ni Jaazanias a putot a lalaki ni Safan. Agtaktakderda iti sangoanan dagiti
imahen, ken nakaiggem iti insensario ti tunggal tao isu a ti ayamuom
ti asuk ti insenso ket nagpangato. 12 Ket kinunana kaniak, “Anak ti
tao, makitam kadi ti ar-aramiden dagiti panglakayen iti balay ti Israel
iti nasipnget? Ar-aramiden daytoy ti tunggal tao kadagiti nailemmeng
a siled a nakaidulinan dagiti didiosenna, ta ibagbagada, 'Saannatayo a
makita ni Yahweh! Binaybay-anen ni Yahweh ti daga!”' 13 Ket kinunana
kaniak, “Tumaliawka manen ket kitaem dagiti dadduma nga ad-adda pay a
makarimon nga ar-aramidenda.” 14 Kalpasanna, impannak iti pagserkan
ti ruangan iti balay ni Yahweh nga adda iti amianan a paset, ket adtoy!
Agtugtugaw sadiay dagiti babbai nga agladladingit gapu kenni Tammuz.
15 Isu a kinunana kaniak, “Makitam kadi daytoy, anak ti tao? Tumaliawka
manen ket makitam dagiti nakarkaro pay a makarimon nga aramid ngem
kadagitoy.” 16 Ket impannak iti akin-uneg a paraangan ti balay ni Yahweh,
ket adtoy! Iti pagserkan ti templo ni Yahweh, iti nagbaetan ti portiko ken
ti altar, adda agarup dua pulo ket lima a lallaki a nakatallikud iti templo
ni Yahweh ken simmangoda iti daya, ket agdaydayawda kenni Semes.
17 Kinunana kaniak, “Anak ti tao, makitam kadi daytoy? Bassit kadi laeng

a banag para iti balay ti Juda ti panangaramidda kadagitoy a makarimon
nga ar-aramidenda ditoy? Ta pinunnoda ti daga iti kinaranggas, ket
timallikudda manen tapno pagungetendak, inkabilda dagiti sangsanga
kadagiti agongda. 18 Isu a dusaekto met ida; saanakto a maasi kadakuada,
ket saankonto ida nga ispalen. Uray ipangngegda kaniak ti napigsa a
panagsangitda, saankonto ida a denggen!”

9

1 Kalpasanna, nangngegko nga impukkawna a kunana, “Umay koma iti
siudad dagiti guardia, nga imetda ti igam a pangdadael.” 2 Ket pagam-
moan! Adda innem a lallaki a dimteng iti dalan iti akin-ngato a ruangan
a nakasango iti amianan, tunggal maysa ket addaan iti igam a pagpatay.
Ket adda lalaki iti nagtetengngaanda a nakakawes iti lino a nakasalikad iti
alikamen a pagsurat ti eskriba. Simrekda ngarud ket nagtakderda iti abay
ti bronse nga altar. 3 Ket nagpangato ti dayag ti Dios ti Israel manipud iti
ayan ti kerubim a sigud nga ayanna ket immakar iti ruangan ti balay. Ket
pinukkawanna ti lalaki a nakakawes iti lino a nakasalikad iti alikamen a
pagsurat ti eskriba. 4 Kinuna ni Yahweh kenkuana, “Likawem ti entero
a siudad—ti entero a Jerusalem—ket markaam ti muging dagiti lallaki
nga agas-asug ken agsensennaay gapu kadagiti amin a nakarimrimon a
mapaspasamak iti entero a siudad.” 5 Ket nangngegko a nakisarita isuna
kadagiti dadduma, kinunana, “Sarunnoenyo isuna a manglikmut iti siudad
ket mangpapataykayo! Saanyo a kaasian dagiti tattao a makitayo, ket awan
ti ispalenyo 6 lallakay man, agtutubo, birhen, ub-ubbing wenno babbai
man. Patayenyo ida amin! Ngem saanyo a sagsagiden ti siasinoman
a namarkaan ti mugingna. Irugiyo iti santuariok!” Rinugianda ngarud
kadagiti lallakay nga adda iti sangoanan ti balay. 7 Kinunana kadakuada,
“Tulawanyo ti balay, ket punnoenyo ti paraanganna kadagiti natay.
Inkayon!” Isu a napanda rinaut ti siudad. 8 Ket bayat a rarautenda daytoy,
nadlawko a maymaysak a nabati, ket nagpaklebak ken nagpukkawak
a kinunak, “O Apo a Yahweh! Dadaelem kadi amin a nabatbati iti
Israel inton idissuormo iti pungtotmo iti Jerusalem?” 9 Kinunana kaniak,
“Nakaro unayen ti basol ti balay ti Israel ken Juda. Napno ti daga iti
dara ken napno iti kinakillo ti siudad, agsipud ta kunada, 'Nalipatanen
ni Yahweh ti daga' ken 'Saan a makita ni Yahweh!' 10 No kasta ngarud,
saanakto a maasi kadakuada, ket saankonto ida nga ispalen. Ngem ketdi,
iyegkonto amin dagitoy kadakuada. 11 Kalpasanna, nagsubli ti lalaki
a nakakawes iti lino a nakasalikad iti alikamen a pagsurat ti eskriba.
Impadamagna a kunana, “Naaramidko aminen nga imbilinmo.”

10

1 Kalpasanna, kimmitaak iti ayan ti naglukong nga atep nga adda iti
ngatoen dagiti ulo dagiti kerubim; adda banag a nagparang iti ngatoen
dagitoy a kasla safiro a kaar-arngi ti maysa a trono. 2 Ket kinasarita ni
Yahweh ti lalaki a nakakawes iti lino a kunana, “Mapanka iti nagbaetan
dagiti pilid, iti sirok dagiti kerubim, ket mangakopka iti beggang manipud
iti nagbaetan dagiti kerubim ket iwarawaram dagitoy iti entero a siudad.”
Ket bayat a buybuyaek, nakitak a simrek ti lalaki. 3 Nakatakder dagiti
kerubim iti akin-kannawan a paset ti balay idi simrek ti lalaki, ket adda
ulep a nangpunno iti akin-uneg a paraangan. 4 Nagpangato ti dayag ni
Yahweh manipud kadagiti kerubim ket nagtalinaed iti ayan ti ruangan ti
balay; pinunnona ti balay iti ulep, ket napno ti paraangan iti kinaraniag

ti dayag ni Yahweh. 5 Kalpasanna, iti akin-ruar a paraangan, nangngegko
ti uni dagiti payak dagiti kerubim a kas iti timek ti Dios a Mannakabalin-
amin no kasta nga agsao isuna. 6 Ket napasamak nga idi binilin ti Dios ti
lalaki a nakakawes iti lino, a kunana, "Mangalaka iti beggang iti nagbaetan
dagiti pilid nga adda iti nagbaetan dagiti kerubim," ket ti lalaki, simrek ken
nagtakder iti abay ti maysa a pilid. 7 Inggaw-at ti maysa a kerub ti imana iti
ayan ti apuy nga adda iti nagbaetan dagiti kerubim ket nangala iti beggang,
ket inkabilna dagitoy kadagiti ima daydiay a lalaki a nakakawes iti lino.
Innala daytoy ti lalaki ket pimmanaw. 8 Nakitak iti sirok dagiti payak dagiti
kerubim ti kasla ima ti tao. 9 Isu a kimmitaak, ket nakitak nga adda uppat
a pilid iti abay dagiti kerubim— maysa a pilid iti abay ti tunggal kerub—
ket ti langa dagiti pilid ket kasla bato a beryl. 10 Agpapada ti langa dagitoy
nga uppat a pilid, kas iti maysa a pilid a nagkinnuros, kasta met ti sabali
pay a pilid. 11 No kasta nga aggaraw dagitoy, mapanda iti uray sadinoman
a direksion; saan nga agpusipos dagitoy no kasta nga aggarawda agsipud
ta maisurotda iti pagsangoan ti ulo ti kerub. Saanda nga agpusipos no
kasta nga aggarawda. 12 Amin a paset ti bagida—agraman dagiti bukot,
dagiti ima, ken dagiti payakda—ket pasig a mata, kasta met dagiti aglikmut
dagiti uppat a pilid. 13 Bayat a dumdumngegak, naawagan dagiti pilid
iti, "Agtaytayyek." 14 Tunggal maysa ket adda uppat a rupana; ti umuna
a rupa ket rupa ti kerub, ti maikadua ket rupa ti tao, ti maikatlo ket
rupa ti leon, ken ti maikapat ket rupa ti agila. 15 Kalpasanna, nagtayab a
nagpangato dagiti kerubim— dagitoy dagiti sibibiag a parsua a nakitak idi
iti igid ti karayan Kebar. 16 Tunggal aggaraw dagiti kerubim, sumurot met
dagiti pilid iti abayda; ket tunggal iyukrad dagiti kerubim dagiti payakda
tapno agtayabda nga agpangato manipud iti daga, saan nga agpusipos
dagiti pilid. Agtalinaedda latta iti abay dagiti kerubim. 17 No kasta nga
agsardeng dagiti kerubim, agsardeng met dagiti pilid, ket no kasta nga
agtayab dagitoy, tumayab met dagiti pilid, ta ti espiritu dagiti sibibiag
a parsua ket adda kadagiti pilid. 18 Kalpasanna, pimmanaw ti dayag ni
Yahweh manipud iti ruangan ti balay, ket nagtalinaed iti ngatoen dagiti
kerubim. 19 Inukrad dagiti kerubim dagiti payakda ket timmayabda nga
immadayo iti daga, ket nakitak idi rimmuarda, ket kasta met laeng ti
inaramid dagiti pilid nga adda iti abayda. Nagsardengda iti akin-daya
a pagserkan iti balay ni Yahweh, ket ti dayag ti Dios ti Israel immay
kadakuada manipud iti ngatoenda. 20 Dagitoy dagiti sibibiag a parsua a
nakitak iti ayan ti sirok ti mangipakita iti kaadda ti Dios ti Israel iti igid ti
karayan Kebar, isu nga ammok a dagitoy ket kerubim! 21 Tunggal maysa
kadagitoy ket addaan iti uppat a rupa ken uppat a payak, ken adda kasla
ima ti tao iti sirok dagiti payakda; 22 ket ti kalanglanga dagiti rupada ket
kas kadagiti rupa a nakitak iti sirmata idiay karayan Kebar, ket no sadino
ti sinango ti tunggal maysa kadagitoy, sadiay ti pagturonganda.

11

1 Kalpasanna, impangatonak ti Espiritu ket impannak iti akin-daya a
ruangan ti balay ni Yahweh, ti nakasango iti daya; ket sadiay, adda duapulo
ket lima a lallaki iti asideg ti ruangan. Nakitak a karaman kadakuada
ni Jaazanias a putot ni Azur, ken ni Pelatias a putot ni Benaias, a
mangidadaulo kadagiti tattao. 2 Kinuna ti Dios kaniak, "Anak ti tao, dagitoy
dagiti lallaki nga agpanpanunot iti dakes, ken isuda dagiti agikedkeddeng
kadagiti nadangkes a panggep iti daytoy a siudad. 3 Ibagbagada, 'Ti
tiempo a panangipatakder kadagiti balbalay ket saan pay nga ita; daytoy

a siudad ket maiyarig iti kaldero ket datayo dagiti karne.' 4 Isu nga
agipadtoka iti maibusor kadakuada. Agipadtoka, anak ti tao!" 5 Ket
immay ti Espiritu ni Yahweh kaniak ket kinunana, "Ibagam: Kastoy ti
kuna ni Yahweh: kas iti ibagbagayo, Balay ti Israel; ta ammok dagiti
panpanunotenyo. 6 Adu dagiti tattao a pinapatayyo iti daytoy a siudad
ken pinunnoyo dagiti kalsada daytoy kadagiti bangkayda. 7 Isu a kastoy ti
kuna ti Apo a ni Yahweh: Dagiti tattao a pinapatayyo, nga akin-bangkay
kadagiti inwalangyo iti tengnga ti Jerusalem, ket isuda dagiti maiyarig a
karne, ket daytoy a siudad ti maiyarig a kaldero. Ngem mairuarkayonto
manipud iti tengnga daytoy a siudad. 8 Kinabutengyo ti kampilan, isu nga
iyegkonto ti kampilan kadakayo—Kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.
9 Iruarkayonto manipud iti tengnga ti siudad ket iyawatkayonto kadagiti
ima dagiti ganggannaet, ta mangiyegakto iti pannakaukom maibusor
kadakayo. 10 Mapasagkayonto babaen iti kampilan. Ukomenkayonto
kadagiti beddeng ti Israel iti kasta ket maammoanyo a siak ni Yahweh!
11 Daytoy a siudad ket saanto nga isu ti maiyarig a kaldero a paglutoanyo,
wenno saan a dakayo dagiti maiyarig a karne a linaonna. Ukomenkayonto
kadagiti nagbeddengan ti Israel. 12 Ket maammoanyonto a siak ni
Yahweh, ti akin-alagaden a sinalungasingyo ken ti akin-linteg iti saanyo
nga impatungpal. Ngem ketdi, impatungpalyo dagiti linteg dagiti nasion
nga adda iti aglawlawyo." 13 Ket napasamak a bayat nga agipadpadtoak,
natay ni Pelatias a putot ni Benaias. Isu a nagpaklebak ket impukkawko,
"O Yahweh nga Apo! Dadaelem kadi a naan-anay dagiti nabatbati iti
Israel?" 14 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 15 "Anak ti tao,
dagiti kakabsatmo! Dagiti kakabsatmo! Dagiti lallaki iti pulim ken dagiti
amin a balay ti Israel! Isuda amin ti sarsaritaen dagiti agnanaed iti
Jerusalem, kunada, 'Adayoda kenni Yahweh! Naiteden kadatayo daytoy
a daga a kas sanikuatayo!' 16 Isu nga ibagam, 'Kastoy ti kuna ni
Yahweh nga Apo: Uray inyadayok ida manipud kadagiti nasion, ken uray
inwarawarak ida kadagiti daga, ngem siak latta ti agpaay a santuarioda
kadagiti daga a nakaipananda iti apagbiit.' 17 Isu nga ibagam, 'Kastoy ti
kuna ni Yahweh nga Apo: Ummongenkayonto manipud kadagiti tattao,
ket paguummongenkayonto manipud kadagiti daga a nakaiwaraanyo, ket
itedkonto kadakayo ti daga ti Israel!' 18 Kalpasanna, mapanda sadiay ket
ikkatenda amin a narugit a banag ken amin a kinarimon iti dayta a lugar.
19 Ket ikkakto ida iti maymaysa a puso, ken ikabilkonto kadakuada ti baro
nga espiritu inton umasidegda kaniak; ikkatekto ti bimmato a pusoda ket
ikkakto ida iti natulnog a puso, 20 tapno tungpalendanto dagiti alagadek,
aramiden ken tungpalenda dagiti lintegko. Ket isudanto dagiti tattaok,
ket siakto ti Diosda. 21 Ngem kadagiti pagaayatda ti agbibiag kadagiti
nakarugrugit ken kadagiti makarimon nga aramidda, ipalak-amkonto met
laeng kadakuada dagiti aramidda. Kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga
Apo." 22 Kalpasanna, timmayab dagiti kerubim ken dagiti pilid nga adda
iti abayda, ket ti dayag ti Dios ti Israel, adda iti ngatoenda. 23 Ket ti
dayag ni Yahweh, pimmanaw iti tengnga ti siudad ket immakar iti bantay
nga adda iti daya ti siudad. 24 Ket iti sirmata nga impakita ti Espiritu ti
Dios, impangatonak ti Espiritu ket impannak idiay Caldea, iti ayan dagiti
naipanaw a kas balud. Ket ti sirmata a nakitak, in-inot a nagpukaw.
25 Kalpasanna, imbagak kadagiti naipanaw a kas balud dagiti amin a banag
nga impakita ni Yahweh kaniak.

12

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, makipag-
nanaedka iti nagtetengngaan dagiti nasukir a tattao, addaanda iti
mata ngem saanda a makakita; addaanda iti lapayag ngem saanda a
makangngeg, gapu ta nasukirda a tattao. 3 Isu a no maipapan kenka,
anak ti tao, isaganam dagiti gargaretmo para iti ipapanawmo, ket iti
aldaw, agrubbuatka bayat a siiimatangda, ta papanawenkanto bayat a
siiimatangda ket ipanka iti sabali a lugar. Nalabit a mangrugida a
makakita, uray nasukirda a tattao. 4 Ket iti aldaw bayat a kitkitaendaka,
irubbuatmo dagiti gargaretmo para iti ipapanawmo; iti rabii bayat a
kitkitaenda, agrubbuatka a kas iti wagas nga ar-aramiden ti siasinoman
a matiliw a maipan iti sabali a pagilian. 5 Abutam ti diding bayat a
kitkitaenda, ket idiay ti pagnaam a rummuar. 6 Iti imatangda, ibaklaymo
dagiti gargaretmo, ket irruarmo dagitoy iti kasipngetan. Abbongam ti
rupam, ta masapul a saanmo a makita ti daga, agsipud ta insaadka a
kas pagilasinan iti balay ti Israel.” 7 Inaramidko ngarud daytoy, a kas
naibilin kaniak. Iti aldaw, inrubbuatko dagiti gargaret nga itugotko iti
ipapanawko, ket iti rabii, inabutak ti diding. Idi nasipngeten, inruarko
dagiti gargaretko ket imbaklayko dagitoy iti imatangda. 8 Kalpasanna,
iti parbangon, immay ti sao ni Yahweh kaniak a kunana, 9 “Anak ti
tao, saan kadi a nagdamdamag ti balay ti Israel, dagita a managsukir a
tattao, a kunada, 'Ania ti ar-aramidem?' 10 Ibagam kadakuada, ‘Kastoy ti
kuna ni Yahweh nga Apo: Daytoy a padto nga ipakpakitak kadakayo ket
maipapan iti prinsipe ti Jerusalem, ken iti amin a balay ti Israel nga adda
iti nagbabaetanda.' 11 Ibagam, 'Siak ti pagilasinanyo. Kas iti inaramidko,
kastanto met ti maaramid kadakuada; matiliw ken maipanawdanto ket
maipanda iti sabali a pagilian. 12 Ti prinsipe nga adda kadakuada,
ibaklaynanto dagiti gargaretna iti kasipngetan, magnanto iti naabutan a
pader. Abutandanto ti pader ket irruardanto dagiti gargaretda sadiay.
Abbongannanto ti rupana, tapno saanna a makita ti daga.' 13 Isarwagkonto
ti iketko kenkuana ket matiliwto isuna iti palab-ogko; ket ipankonto
isuna idiay Babilonia, ti daga dagiti Caldeo, ngem saannanto a makita
daytoy. Matayto isuna sadiay. 14 Iwarawarakto met iti amin a paset,
dagiti amin nga adda iti aglalawna a mangtultulong kenkuana ken
dagiti amin a soldadona, ket mangibaonakto iti kampilan a mangkamat
kadakuada. 15 Ket maammoandanto a siak ni Yahweh, inton iwarawarak
ida kadagiti nasion ken iwarasko ida iti entero a daga. 16 Ngem ispalekto
ti sumagmamano a lallaki kadakuada manipud iti kampilan, iti nakaro
a panagbisin, ken iti angol, tapno maisuratda amin dagiti nakarimrimon
nga aramidda iti daga a pangipanak kadakuada, isu a maammoandanto a
siak ni Yahweh!” 17 Immay ti sao ni Yahweh kaniak a kunana, 18 “Anak ti
tao, agtigergerka a mangan iti tinapaymo ken agpigerger ken agdanagka
nga uminum iti danummo. 19 Kalpasanna, ibagam kadagiti tattao iti
daga, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo maipapan kadagiti agnanaed iti
Jerusalem ken iti daga ti Israel: Agtigtigergerdanto a mangan iti taraonda
ken agpigpigergerdanto bayat nga in-inumenda ti danumda, agsipud ta
masamsamto dagiti adu unay nga adda iti daga gapu iti kinaranggas dagiti
amin nga agnanaed sadiay. 20 Isu a dagiti siudad nga adda agnanaed,
agbalinto a langalang, agbalinto a let-ang ti daga; isu a maammoanyonto
a siak ni Yahweh!” 21 Immay manen kaniak ti sao ni Yahweh a kunana,
22 “Anak ti tao, ania daytoy a pagsasao nga ibagbagada iti daga ti Israel, a
kunana, 'Naglabasen dagiti aldaw, ngem saan met a napasamak ti sirmata?

’ 23 Isu nga ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Pagpatinggaek daytoy nga ibagbagada tapno saanen nga ibaga dagiti tattao daytoy.' Kalpasanna, ipakaammom kadakuada, 'Umadanin dagiti aldaw, ket tunggal sirmata, pumaysonto!' 24 Ta awanton dagiti saan a pudno a sirmata ken dagiti makaallilaw a panagipadto iti uneg ti balay ti Israel. 25 Ta siak ni Yahweh! Agsaoak ken tungpalek dagiti sasao nga ibagak. Saanton a maitantan daytoy a banag. Ta ibagbagak daytoy a sao bayat a sibibiagkayo, dakayo a nasusukir a tattao, ket ipatungpalko daytoy! — Kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.” 26 Immay manen kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 27 “Anak ti tao, denggem! Kinuna ti balay ti Israel, 'Ti sirmata a makitkitana ket mapasamakto iti adu nga al-aldaw manipud ita, ket agipadpadto isuna iti mabayag pay a mapasamak.' 28 Isu nga ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Saanen a maitantan dagiti sasaok, ngem ti sao a naibagakon ket maaramidto—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo!'”

13

1 Immay manen kaniak ti sao ni Yahweh, kunana, 2 “Anak ti tao, agipadtoka maibusor kadagiti profeta nga agipadpadto iti Israel, ket ibagam kadagiti agipadpadto kadagiti bukodda a panunot, 'Denggenyo ti sao ni Yahweh! 3 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Asi pay dagiti maag a profeta a mangsursurot iti bukodda nga espiritu, ngem awan met ti makitkitada! 4 O Israel, dagiti profetayo ket kas kadagiti atap nga aso kadagiti langalang a daga. 5 Saankayo a napan iti nadadael a pader iti aglikmut ti balay ti Israel tapno tarimaanenyo daytoy, iti kasta masalaknibankayo iti gubat iti aldaw ni Yahweh. 6 Saan a pudno dagiti sirmata dagiti tattao ken agipadpadtoda iti saan a pudno, dagiti agkunkuna, “Kastoy, ken kastoy ti pakaammo ni Yahweh.” Saan nga imbaon ida ni Yahweh, ngem pinangnamnamada ketdi dagiti tattao a dagiti mensaheda ket pumudnonto. 7 Saan aya a saan a pudno dagiti sirmatayo ken nagipadtokayo kadagiti padto a saan a pudno, dakayo a mangibagbaga, “Kastoy, ken kastoy ti pakaammo ni Yahweh” idinto ta saanko nga imbaga?' 8 Isu a kastoy ni Yahweh nga Apo, 'Gapu ta saan a pudno dagiti sirmatayo ken inuulbod ti imbagbagayo—kastoy ngarud ti pakaammo ni Yahweh maibusor kadakayo: 9 Bumusorto ti imak kadagiti profeta nga inuulbod dagiti sirmatada ken dagiti agipadpadto iti saan a pudno. Awandanto iti panaguummong dagiti tattaok, wenno saandanto a mairaman iti listaan ti balay ti Israel; saandanto a makaapan iti daga ti Israel. Ta maammoanyonto a siak ni Yahweh nga Apo! 10 Gapu iti daytoy, ken gapu ta inyaw-awanda dagiti tattaok a kunada, “Adda kappia iti ayantayo!” idinto ta awan met ti kappia, agar-aramidda iti pader a pintorandanto iti puraw.' 11 Ibagam kadagiti mangpinpintor iti pader iti puraw a pintor, 'Marbanto daytoy; addanto napigsa a tudo, ket mangitinnagakto kadagiti uraro, ken addanto napigsa a bagyo a mangrebba iti daytoy. 12 Makitayonto, marbanto ti pader. Saan kadi nga imbaga dagiti dadduma kadakayo, “Sadino ti ayan ti impintoryo a puraw?”' 13 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo, 'Mangiyegakto iti napigsa a bagyo gapu iti nakaro a pungtotko, ken addanto napigsa a tudo gapu iti nakaro a pungtotko! Gapu iti nakaro a pungtotko, naan-anay a dadaelento daytoy dagiti uraro! 14 Ta rebbaekto ti pader a pinintoranyo iti puraw, rebbaekto daytoy agingga nga agpaparang dagiti pundasionna. Isu a marbanto daytoy, ket mapukawkayonto iti tengnga daytoy. Kalpasanna,

maammonyonto a siak ni Yahweh! 15 Ta dadaelekto ti pader gapu iti
nakaro a pungtotko, ken dagidiay a nangpapuraw iti daytoy. Ibagakto
kadakayo, “Awanen ti pader, ken dagiti tattao a nangpapuraw iti daytoy—
16 dagiti profeta iti Israel a nagipadto maipapan iti Jerusalem ken dagiti
nakasirmata nga addanto kappia para kenkuana. Ngem awan met ti
kappia—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.” 17 Isu a sika, anak
ti tao, sangoem dagiti babbai nga annak dagiti tattaom nga agipadpadto
iti bukodda a panunot, ket agipadtoka iti maibusor kadakuada. 18 Ibagam,
'Kastoy ti kuna ni Yahwehnga Apo: Asi pay dagiti babbai nga agdadait
kadagiti banbanag a pagsalamangka a maikabkabil iti imada ken agar-
aramid kadagiti belo nga agduduma ti kadakkelna nga isuotda iti uloda,
nga us-usarenda a pangallilaw kadagiti tattao. Allilawenyo kadi dagiti
tattaok ngem maisalakanyo met dagiti bukodyo a biag? 19 Saandak a
rinaem iti sangoanan dagiti tattao gapu laeng iti sangarakem a sebada ken
maregmeg a tinapay, tapno mapapatay dagiti tattao a saan a rumbeng a
matay, ken tapno maikanawayo ti biag dagiti tattao a rumbeng a saan
nga agbiag, gapu kadagiti kinaulbodyo kadagiti tattaok a nakangngeg
kadakayo. 20 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: “Kagurak dagiti
banag a pagsalsalamangka nga us-usarenyo tapno laeng masiloanyo dagiti
biag dagiti tattao a kaslada kadagiti billit. Pudno, pugsatekto dagitoy
kadagiti takkiagyo; ket dagiti tattao a siniloanyo a kasla kadagiti billit—
Wayawayaakto ida. 21 Pisangekto dagiti beloyo ket ispalek dagiti tattaok
manipud iti imayo, tapno saandanton a mapalab-ogan kadagiti imayo.
Ket maammoanyonto a siak ni Yahweh! 22 Gapu ta inupayyo ti puso ti
nalinteg a tao babaen kadagiti inuulbod, uray pay saanko a tinarigagayan
ti pannakaupayna, ken gapu ta ad-adda ketdi nga inallukoyyo dagiti
aramid ti nadangkes a tao tapno saan isuna nga agbaliw ket maisalakanna
ti biagna— 23 ngarud, awanton dagiti saan a pudno a sirmatam wenno
maisardengton dagiti saan a pudno a padtom, ta ispalekto dagiti tattaok
manipud iti imayo. Ket maammoanyonto a siak ni Yahweh!'”

14

1 Adda sumagmamano kadagiti panglakayen ti Israel nga immay
kaniak ket nagtugawda iti sangoanak. 2 Kalpasanna, immay ti sao ni
Yahweh kaniak, a kunana, 3 “Anak ti tao, impapuso dagitoy a lallaki ti
panagdayawda kadagiti didiosenda ken nangikabilda iti sangoananda iti
pakaitibkulanda a makagapu iti panagbasolda. Rumbeng kadi pay la a
pagdamagandak? 4 Isu nga ipakaammom ken ibagam daytoy kadakuada,
'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Tunggal tao iti balay ti Israel a
mangipapuso nga agdayaw kadagiti didiosenna wenno dagiti nangikabil
iti sangoananda iti pakaitibkulanda a pakaigapuan ti panagbasolda, ket
kalpasanna, umasideg iti maysa a profeta—Siak a ni Yahweh, sungbatakto
isuna sigun iti bilang dagiti didiosenna. 5 Aramidekto daytoy tapno
masublik manen ti puso ti balay ti Israel a naiyadayo kaniak gapu kadagiti
didiosenda!' 6 Isu nga ibagam iti balay ti Israel, 'Kastoy ti kuna ni
Yahweh nga Apo: Agbabawikayo ken tallikudanyon dagiti didiosenyo!
Tallikudanyon dagiti amin a makarimon nga aramidyo! 7 Ta tunggal maysa
iti balay ti Israel ken tunggal maysa kadagiti ganggannaet nga agnanaed iti
Israel a mangtulaw iti naganko, a mangipapuso nga agdaydayaw kadagiti
didiosenna, ken dagiti mangikabil iti sangoananna iti pakaitibkulanna,
ket kalpasanna, umasideg iti maysa a profeta tapno birokendak—Siak a
ni Yahweh, ti mangsungbatto a mismo kenkuana! 8 Sangoekto dayta a

tao ken pagbalinekto isuna a pakaballaagan ken maysa a proberbio, ta ikkatekto isuna iti nagtetengngaaan dagiti tattaok; ket maammoanyonto a siak ni Yahweh! 9 No naallilaw ti maysa a profeta ket agibaga iti mensahe, ngarud, siak a ni Yahweh, allilawekto dayta a profeta; iyunnatkonto ti imak maibusor kenkuana ket dadaelekto isuna manipud kadagiti tattaok nga Israelita. 10 Ket lak-amendanto ti bunga ti basolda; ti basol ti profeta ket maipada iti basol ti tao a nakiuman kenkuana. 11 Gapu iti daytoy, saanton nga maiyaw-awan ti balay ti Israel iti panangsurotda kaniak, saandanto payen a tulawan dagiti bagbagida gapu kadagiti amin a panagsalungasingda. Isudanto dagiti tattaok, ket siakto ti Diosda—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo!'" 12 Kalpasanna, immay ti sao ni Yahweh kaniak, a kunana, 13 "Anak ti tao, inton agbasol kaniak ti daga babaen iti panagbasolda, nga isu a pangdusaak kadakuada ken panangisardengko a panangipaay kadagiti taraonda, ken ti panangiyegko iti nakaro a panagbisin ken panangpukawko iti tao ken kadagiti narungsot nga ayup iti daga; 14 ngarud, uray no dagitoy a tallo a lallaki—a Noah, Daniel ken Job—ket adda iti dayta a daga, isuda laeng ti makaispal iti bukodda a biag gapu iti kinalintegda—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 15 No mangibaonak kadagiti narungsot nga ayup iti entero a daga ken pagbalinek nga awan serserbi daytoy tapno agbalin a langalang nga awanton ti tao a makalabas iti daytoy gapu kadagiti narurungsot nga ay-ayup, 16 ngarud, uray no dagitoy met laeng a lallaki ket adda iti daytoy—iti naganko, kuna ti Apo a ni Yahweh—saandanto a maispal uray dagiti bukodda nga annak a lallaki wenno babbai; ti bukodda laeng a biag ti maispaldanto, ngem agbalinto a langalang ti daga! 17 Wenno, no mangibaonak iti kampilan iti dayta a daga a kunak, 'Kampilan, likmutem ti daga ket agpada a patayem ti tao ken ayup'— 18 ngarud, uray no adda dagitoy a tallo a lallaki iti dayta a daga—iti naganko, kuna ni Yahweh nga Apo—saandanto a kabaelan nga ispalen uray dagiti mismo nga annakda a lallaki wenno babbai; ti laeng bukodda a biag ti maispalto. 19 Wenno, no mangibaonak iti angol iti daytoy a daga a kasla ibukbokko ti nakaro a pungtotko maibusor iti daytoy babaen iti panagsayasay ti dara, tapno agpada a matay dagiti tattao ken ayup, 20 ngarud, uray no ni Noah, ni Daniel, ken ni Job ket adda iti dayta a daga—iti naganko, kuna ti Apo a ni Yahweh—saandanto a kabaelan nga ispalen dagiti mismo nga annakda a lallaki wenno babbai, ti laeng bukodda a biag ti maispal gapu iti kinalintegda. 21 Ta kastoy ni Yahweh nga Apo: Awan duadua a pagbalinek a dakdakes pay dagiti banbanag babaen iti panangiyegko iti uppat a pannusa—nakaro a panagbisin, kampilan, dagiti narurungsot nga ayup, ken angol—maibusor iti Jerusalem tapno agpada a matay ti tao ken ayup nga adda kenkuana. 22 Ngem uray no kasta, addanto mabati kenkuana, rummuarto dagiti nakalasat a kaduada dagiti annakda a lallaki ken babbai. Rummuardanto a mapan kenka, ket makitamto dagiti wagas ti panagbiagda ken ar-aramidda, ket maliwliwakanto maipapan iti pannusa nga impalak-amko iti Jerusalem, ken maipapan iti amin a banag nga impalak-amko iti daga. 23 Liwliwaendakanto dagiti nakalasat inton makitam dagiti wagas ti panagbiagda ken ar-aramidda, isu a maammoamto amin dagitoy a banbanag nga inaramidko maibusor kenkuana, a saanko nga inaramid dagitoy nga awan mamaayna! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo."

15

1 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Anak ti tao,

kasano koma a nasaysayaat ti puon ti ubas ngem iti uray ania a kayo
nga addaan kadagiti sang-sanga nga adda iti kakaykayoan iti kabakiran?
3 Makaala kadi dagiti tattao iti kayo manipud iti puon ti ubas tapno
usarenna? Wenno, makaaramidda kadi iti pasok manipud iti daytoy tapno
pagibitinanda daytoy iti uray ania? 4 Saan! No maipuor daytoy iti apuy
a kas pangparubrob, ken no rinunoten ti apuy dagiti pungto daytoy kasta
met ti tengngana, adda kadi pay la pakausaranna? 5 Kitaem! Idi saan
pay a napuoran daytoy, awan a pulos ti pakausaranna; isu nga awan
duadua nga inton rinunoten ti apuy, awan latta ngarud ti pakausaran
daytoy! 6 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Saan a kas kadagiti
kaykayo iti kabakiran, impaayko a kas pangparubrob iti apuy dagiti puon
ti ubas; kastoyto met laeng ti aramidek kadagiti agnanaed iti Jerusalem.
7 Ta sangoekto ida. Uray makarruarda manipud iti apuy, uramento latta
ida ti apuy; isu a maammoanyonto a siak ni Yahweh inton sangoek ida.
8 Kalpasanna, pagbalinekto a langalang ti daga, gapu ta nagbasolda—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo!”

16

1 Ket nagsao ni Yahweh kaniak a kunana, 2 “Anak ti tao, ipakaammom
iti Jerusalem dagiti kinarimonna, 3 ket ipakaammom, 'Kastoy ti kuna ti
ni Yahweh nga Apo iti Jerusalem: Ti naggapuam ken ti nakaipasngayam
ket iti daga ti Canaan; ti amam ket maysa nga Amoreo, ken ti inam ket
maysa a Heteo. 4 Idi aldaw a naipasngayka, saan a pinuted ti inam ti
pusegmo, saannaka a binuggoan iti danum wenno lininisan babaen iti
asin, wenno binungon. 5 Awan pulos mata a naasi kenka a mangaramid
iti aniaman kadagitoy a banbanag kenka, tapno maasi kenka! Iti aldaw
a naipasngayka, ket naumsi ti biagmo, naibellengka iti tay-ak. 6 Ngem
limmabasak iti ayanmo, ket nakitaka nga agkusaykusay iti bukodmo a
dara; isu a kinunak kenka a daradara, “Mabiagka pay!” 7 Pinadakkelka
a kas iti mula iti tay-ak. Immaduka ken dimmakkelka, ken nagbalinka
nga alahas a pang-arcos. Napasayaat dagiti susom ken immatiddog dagiti
buokmo, nupay lamolamoka ken awan abbongmo. 8 Limmabasak manen
iti ayanmo ket minatmatanka. Ket nakitak a dimtengen ti tiempo ti
panagayatmo, isu nga inyukradko ti kagayko kenka ket inabbongak ti
kinalamolamom. Ket nagsapataak kenka ken nakitulagak kenka—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—ket nagbalinka a kukuak. 9 Isu a
diniguska iti danum ken binuggoak ti daram, ket sinapsapoanka iti lana.
10 Kinawesanka iti nabordaan a pagan-anay ken sinandaliasanka iti lalat;
binungonka iti napintas a lino ken inabbonganka iti seda. 11 Kalpasanna
ket inarkusanka kadagiti alahas, ken kinabilak kadagiti pulseras dagiti
imam, ken kuwentas ti tengngedmo. 12 Kinabilak iti singsing ti agongmo
ken kadagiti aritos dagiti lapayagmo, ken iti napintas a korona ti ulom.
13 Kastoy ti pannakaarkusmo iti balitok ken pirak, ken nakawesanka iti
nasayaat a lino, seda, ken nabordaan a pagan-anay; nangnanganka iti
nasayaat nga arina, diro, ken lana, ken pimmintaska iti kasta unay, ket
nagbalinka a reyna. 14 Nagdinamag ti kinalatakmo kadagiti nasion gapu iti
kinapintasmo, ta awan pagkurangan ti pintasmo iti kinadaeg nga intedko
kenka— kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 15 Ngem nagtalekka
iti bukodmo a pintas ken nagtigtignayka a kas iti balangkantis gapu iti ki-
nalatakmo; imbukbokmo ti panagbalbalangkantismo kadagiti amin a lum-
abas. Nagbalinka a sanikua dagidiay a lallaki! 16 Ket innalam dagiti badom
ken nagaramidka manipud kadagitoy kadagiti disso a pagdaydayawam a

naarkosan iti agduduma a maris, ken nagtigtignayka a kasla balangkantis
kadakuada. Daytoy ket saanton a dumteng! Saanton a mapasamak
ti kastoy! 17 Innalam dagiti napipintas nga alahas a balitok ken pirak
nga intedko kenka ket sinukogmo nga imahen dagiti lallaki a maipaay
kenka, ket inaramidmo kadagitoy ti kas iti ar-aramiden ti balangkantis.
18 Innalam dagiti nabordaan a pagan-anaymo ket inkawesmo kadagitoy,
ken indatagmo dagiti lanak ken bangbanglok iti sangoananda. 19 Ken ti
tinapayko a naaramid manipud iti nasayaat nga arina, lana, ken diro nga
intedko kenka—a pinangtaraonko kenka! —indasarmo dagitoy kadakuada
tapno mangipaay iti nabanglo nga ayamuom. Pudno a napasamak daytoy!
—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 20 Ket innalam dagiti annakmo
a lallaki ken babbai nga impasngaymo a maipaay kaniak, ket indatonmo
ida kadagiti imahen tapno alun-unenda a kas taraon. Bassit kadi laeng
a banag ti panagbalbalangkantismo? 21 Pinataymo dagiti annakko ket
pinuoram ida nga indaton kadagiti imahen a kas sakripisio. 22 Kadagiti
amin a kinarimonmo ken kadagiti panagtigtignaymo a kas balangkantis,
saanmo a pinanunot ti maipanggep kadagiti aldaw ti kinaagtutubom, idi
a lamolamoka ken awan abbongmo nga agkusaykusay iti daram. 23 Asi
pay! Asika pay! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—ngarud,
kas kanayunan kadagitoy amin a kinadangkesmo, 24 nangbangonka pay
iti disso a pangannongam iti seremonia, ken iti disso a pagdaydayawan
kadagiti didiosen iti tunggal pangpubliko a lugar. 25 Nangbangonka
kadagiti disso a pagdaydayawan kadagiti didiosen iti pangrugian ti tunggal
dalan ket inaramidmo a nakarimrimon ti kinapintasmo, ta inkayangmo
dagiti sakam iti tunggal lumabas ken nagar-aramidka kadagiti ad-adu
pay a panagbalangkantis. 26 Nagtigtignayka a kas balangkantis kadagiti
taga-Egipto, a kaarubam nga addaan kadagiti napalalo a dinederrep a
tartarigagay, ken nagar-aramidka kadagiti ad-adu pay nga ar-aramid iti
panagbalangkantis isu a napaungetnak. 27 Isu a kitaem! Kabilenka
babaen iti imak ken saankan nga ipaayan iti taraon. Iyawatko ti biagmo
kadagiti kabusormo nga annak dagiti Filisteo tapno maibabainka gapu
iti dinederrep a kababalinmo. 28 Nagtigtignayka a kas iti balangkantis
kadagiti taga-Asiria gapu ta saanka a mapnek. Nagtigtignayka a kas
iti balangkantis ngem saanka latta a mapnek. 29 Ken nangar-aramidka
kadagiti ad-adu pay nga ar-aramid ti panagbalangkantis iti daga dagiti ag-
tagtagilako iti Caldea, ket uray ti panangaramidmo iti daytoy ket saannaka
a napennek. 30 Apay a nakapsut unay ta pusom? — kastoy ti pakaammo ni
Yahweh nga Apo— ta inaramidmo amin dagitoy a banbanag nga aramid
ti balangkantis ken awan babainna a babai? 31 Idi nangbangonka kadagiti
disso a pangannongam iti seremonia iti pangrugian ti tunggal dalan
ken nangaramidka kadagiti altar a pagdaydayawan kadagiti didiosen
iti tunggal pangpubliko a lugar, nalablabeska ngem iti balangkantis,
agsipud ta nagkedkedka nga umawat iti bayad dagiti aramidmo! 32 Sika
a mannakikamalala a babai, dagiti ganggannaet ti aw-awatem imbes
a ti asawam! 33 Dagiti tattao ti mangbaybayad kadagiti balangkantis,
ngem sika ti mangbaybayad kadagiti kaayan-ayatmo ken pasuksukam
ida tapno umayda makikaidda kenka dagiti adda iti aglawlawmo gapu
iti kinabalangkantismo. 34 Isu nga adda ti naidumaam kadagidiay a
babbai, agsipud ta awan ti umay kenka tapno dawatenda a makikaiddaka
kadakuada. Ngem ketdi, sika ti mangbaybayad kadakuada! Awan ti
mangbaybayad kenka. 35 Ngarud, sika a balangkantis, dumngegka iti sao
ni Yahweh! 36 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Gapu ta imparukpokmo

ti kinaderrepmo ken impakitam dagiti nalimed a paset ti bagim babaen
iti panagbalbalangkantismo kadagiti amin a kaayan-ayatmo ken kadagiti
amin a makarimon a didiosen, ken gapu iti dara dagiti annakmo nga
intedmo kadagiti didiosem; 37 ngarud, adtoy! Ummongekto dagiti amin
a kaayan-ayatmo a naam-ammom, amin dagidiay nga inay-ayatmo ken
amin dagidiay a kinaguram, ummongekto amin ida iti aglawlawmo a
maibusor kenka. Ipakitakto dagiti nalimed a paset ti bagim kadakuada
tapno makitada amin a kinalamolamom! 38 Ta dusaenkanto gapu iti
pannakikamalalam ken panangipasayasaymo iti dara, ket iyegkonto kenka
ti panangipasayasay iti dara gapu iti pungtot ken ungetko! 39 Iyawatkanto
kadagiti imada tapno rebbaenda dagiti disso a pangan-annongam iti
seremonia ken dagiti altar a pagdaydayawam kadagiti didiosen, ken
labusandakanto ken alaenda dagiti amin nga alahasmo; panawandakanto
a lamolamo ken awan abbongna. 40 Ket mangiyegdanto iti adu a
tattao a bumusor kenka ket uborendakanto ken rangrangkayendakanto
babaen kadagiti kampilanda. 41 Ken puorandanto dagiti babbalaymo ken
pagaramidandakanto kadagiti adu a kita ti pannusa iti imatang dagiti adu
a babbai, ta pasardengenkanto iti panagbalangkantismo, ken saanmonton
a bayadan ti siasinoman kadakuada! 42 Ket pagbaawekto ti pungtotko
kenka; panawandakanto ti ungetko, ta mapnekakto, ken saanakton nga
agunget. 43 Gapu ta saanmo a linagip dagiti aldaw iti kinaagtutubom
idi a pinagkintayegnak gapu iti ungetko kadagitoy amin a banbanag—
adtoy!, siak a mismo ti mangiyeg iti pannusa iti bukodmo nga ulo gapu
kadagiti inaramidmo —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—iti kasta,
saankanton nga agaramid iti dakes iti amin a makarimon a wagasmo!
44 Adtoy! Ibaganto dagiti amin nga agsasao kadagiti proberbio maipapan
kenka, “No ania ti ina, kasta met ti anakna a babai.” 45 Sika ti anak
a babai ti inam a nanggulib iti asawana ken kadagiti annakna; ken
sika ti kabsat a babai dagiti kakabsatmo a babbai a nanggulib kadagiti
assawada ken kadagiti annakda. Maysa a Heteo ti inam ken maysa nga
Amoreo ti amam! 46 Ti inauna a kabsatmo a babai ket ti Samaria ken
dagiti annakna a babbai ket dagiti agnanaed iti amianan, idinto a ti
inaudi a kabsatmo a babai ket dagiti agnanaed iti abagatam, nga isu ti
Sodoma ken dagiti annakna a babbai. 47 Ita, saanka a magna kadagiti
dalanda wenno kadagiti makarimon nga aramidda, a kasla dagitoy ket
babassit unay a banbanag. Pudno, kadagiti amin a wagasmo nagbalinka a
nalablabes ngem iti nagbalinanda. 48 Iti naganko a sibibiag a Dios—kastoy
ti pakaammo ni Yahweh nga Apo— ti Sodoma a kabsatmo a babai ken
dagiti annakna a babbai, ket saan a nakaaramid kadagiti kas iti kadakes
dagiti inaramidmo ken dagiti annakmo a babbai! 49 Adtoy! Daytoy ti basol
ti kabsatmo a babai a ti Sodoma: natangsit isuna iti kinawayana, saan
a naannad ken awan bibiangna kadagiti banbanag. Saanna a pinapigsa
dagiti ima dagiti nakurapay ken agkasapulan a tattao. 50 Natangsit isuna
ken nagar-aramid kadagiti makarimon iti sangoanak, isu nga inikkatko
ida a kas iti nakitam. 51 Uray ti Samaria ket saan a nakaaramid iti uray
man laeng koma kagudua dagiti basbasol nga inaramidmo; ngem ketdi,
nangaramidka kadagiti ad-adu a makarimon a banbanag ngem kadagiti
inaramidda, ket impakitam a nasaysayaat dagiti kakabsatmo a babbai
ngem sika gapu kadagiti amin a makarimon a banbanag nga inaramidmo!
52 Nangnangruna kenka, ipakitam ti bukodmo a pannakaibabain; iti kastoy
a wagas, impakitam a nasaysayaat dagiti kakabsatmo a babbai ngem sika,
gapu kadagiti basbasol nga inaramidmo kadagidiay amin a makarimon

a wagas. Kasla nasaysayaat itan dagiti kakabsatmo a babbai ngem sika. Nangnangruna kenka, ipakitam ti bukodmo a pannakaibabain, ta iti kastoy a wagas, impakitam a nasaysayaat dagiti kakabsatmo a babbai ngem sika. 53 Ta isublikto dagiti kinabaknangda—dagiti kinabaknang ti Sodoma ken dagiti annakna a babbai, ken dagiti kinabaknang ti Samaria ken dagiti annakna a babbai; ngem dagiti kinabaknangmo ket addanto kadakuada. 54 Kadagitoy a banbanag ket ipakitamto ti pannakaibabainmo; maibabainkanto gapu kadagiti banbanag nga inaramidmo, ken iti kastoy a wagas ket agbalinkanto a liwliwa kadakuada. 55 Isu a maisublinto dagiti kakabsatmo a babbai a Sodoma ken dagiti annakna a babbai kadagiti sigud a kasasaadda, ken uray ti Samaria ken dagiti annakna a babbai ket maisublinto met iti sigud a kasasaadda. Ket sika ken dagiti annakmo a babbai ket maisublinto met iti sigud a kasasaadyo. 56 Uray ti kabsatmo a Sodoma ket saan a dinakamat ti ngiwatmo kadagidi aldaw a naparammagka, 57 sakbay a naibutaktak ti kinadangkesmo. Ngem ita ket maysaka a banag a pagang-angawan dagiti annak a babbai ti Edom ken dagiti amin nga annak a babbai dagiti Filisteo nga adda iti aglawlawna. Umsiendakanto dagiti tattao iti aglawlawmo. 58 Ipakitamto ti pannakaibabainmo ken dagiti makarimon nga aramidmo! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh! 59 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Tratoenka a kas iti panangtratok iti siasinoman a mangumsi iti insapatana tapno madadaelna ti katulagan. 60 Ngem siak a mismo ket lagipekto ti nagtulaganta kadagidi aldaw ti kinaagtutubom, ket mangipasdekakto iti agnanayon a katulagak kenka. 61 Ket malagipmonto dagiti wagasmo ket mababainkanto inton awatem dagiti inauna a kakabsatmo a babbai ken dagiti inaudi a kakabsatmo a babbai. Itedkonto ida kenka a kas annakmo a babbai, ngem saan a gapu iti nakitulagam kaniak. 62 Siak a mismo ket ipasdekkonto ti tulagko kenka, ket maammoamto a Siak ni Yahweh! 63 Gapu kadagitoy a banbanag, malagipmonto amin a banbanag ket agbainkanto, isu a saanmonto nga iyungap ta ngiwatmo tapno agsao gapu iti bainmo, inton pakawanenka gapu kadagiti amin nga inaramidmo—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.'"

17

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Anak ti tao, mangtedka iti maysa burburtia ket ibagam daytoy a pangngarig iti balay ti Israel. 3 Ibagam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Adda maysa a dakkel nga agila a dadakkel dagiti payakna ken atitiddog dagiti pawisna, napuskol dagiti dutdotna, ken agduduma ti marisna ti napan idiay Lebanon ket nagdisso iti murdong ti kayo a sedro. 4 Nangtukkol daytoy kadagiti murdong dagiti sanga ket impanna dagitoy idiay daga ti Canaan; inmulana dagitoy iti siudad dagiti agtagtagilako. 5 Nangala met daytoy iti sumagmamano a bukel iti daga ket inmulana iti daga a nakasaganan a mamulaan. Inmulana daytoy iti abay ti nalawa a pagayusan ti danum a kas iti pakaimulaan ti kimmawayan a kayo. 6 Kalpasanna, nagtubo daytoy ket nagbalin nga ubas a nagdalapdap iti daga. Nagturong iti ayan ti agila dagiti sangana, ket immuneg dagiti ramutna iti daga. Isu a nagbalin daytoy nga ubas, ket nangpataud iti adu sangsanga ken adu a saringit. 7 Ngem adda sabali pay a dakkel nga agila nga addaan kadagiti dadakkel a payak ken napupuskol a dutdot. Ket pagammoan! Inturong daytoy nga ubas dagiti ramutna iti ayan ti agila, ket manipud iti nakaimulaan ti ubas, inyunnatna dagiti sangana iti ayan ti agila tapno masibugan daytoy.

8 Naimula daytoy iti nadam-eg a daga iti abay ti nalawa a pagayusan ti
danum tapno makapagsanga ken makapagbunga daytoy, tapno agbalin
a napintas unay nga ubas! 9 Ibagam kadagiti tattao, 'Kastoy ti kuna
ni Yahweh nga Apo: Agbiag kadi daytoy? Saannanto kadi a paruten
daytoy ken saanna kadi a rurosen dagiti bungana iti kasta magango dagiti
nalangto a bulongna? Saan a kasapulan ti napigsa a takkiag wenno
adu a tattao tapno maparut daytoy. 10 Isu a kitaem! Dumakkelto kadi
daytoy kalpasan a naimula? Saanto kadi a magango daytoy inton pul-
oyan ti angin nga agtaud iti daya? Naan-anay a magangonto daytoy
iti nakaimulaanna.'" 11 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a
kunana, 12 "Kasaritam dagiti nasukir a tattao, 'Saanyo kadi nga ammo ti
kaipapanan dagitoy a banbanag? Denggenyo! Immay iti Jerusalem ti ari ti
Babilonia ket innalana ti ari ken dagiti prinsipena ket inkuyogna ida nga
impan iti Babilonia. 13 Kalpasanna, nangala iti maysa kadagiti kaputotan
ti ari, nakitulag isuna kenkuana ket pinagsapatana isuna. Ket impanawna
dagiti nabibileg a tattao iti daga, 14 tapno pumanglaw ti pagarian ket saan
daytoy a tumangsit. Babaen iti panangtungpalna iti tulagna, makalasatto
ti daga. 15 Ngem bimmusor kenkuana ti ari ti Jerusalem babaen iti
panangibaonna kadagiti opisialna idiay Egipto, tapno mapanda agkiddaw
kadagiti kabalio ken armada. Agballigi kadi isuna? Makalibas kadi ti
mangar-aramid kadagitoy a banbanag? No saanna a tungpalen ti tulag,
makalibas kadi isuna? 16 Iti naganko! — kastoy ti pakaammo ni Yahweh
Apo— awan duadua a matayto isuna iti daga ti ari a nangisaad kenkuana
a kas ari, ti ari nga akin-sapata iti inumsina, ken ti akin-tulag iti saanna
a tinungpal. Matayto isuna iti tengnga ti Babilonia! 17 Ket ti Faraon
ken dagiti agkakapigsa nga armadana ken ti naummo-ummong nga adu
a lallaki a mannakigubat, saandanto a salakniban isuna iti gubatan,
inton agigabsuon ken agipatakder dagiti taga-Babilonia kadagiti banag
ket makaulida iti pader a mangdadael iti adu a biag. 18 Ta inumsi ti
ari ti sapatana babaen iti saanna a panangtungpal iti tulag. Pudno nga
intayagna ti imana tapno agkari, ngem naaramidna amin dagitoy a banag.
Saanto isuna a makalibas. 19 Ngarud— kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo
— iti naganko, saan kadi a ti sapatak ti inumsina, ken ti tulagko ti saanna
a tinungpal? Isu nga iyegkonto kenkuana ti pannusa! 20 Isarwagkonto
kenkuana ti iketko ket matiliwto isuna babaen iti iketko. Ket ipankonto
isuna idiay Babilonia ket ukomekto isuna sadiay gapu iti kinatraidor nga
inaramidna idi liniputannak! 21 Ket amin dagiti nakalasat iti armadana,
mapasagto babaen iti kampilan, ket dagiti mabati, maiwarawaradanto
iti amin a paset. Kalpasanna, maammoanyonto a siak ni Yahweh;
Impakaammok daytoy a mapasamakto!' 22 Kastoy ti kuna ni Yahweh nga
Apo, 'Isu a siakto a mismo ti mangputed iti murdong ti kayo a sedro, ket
imulakto daytoy iti adayo manipud iti naganus a saringitna. Tukkolekto
daytoy, ket siakto a mismo ti mangimula iti daytoy iti nangato a bantay!
23 Imulakto daytoy kadagiti bantay ti Israel tapno agsanga ken agbunga,
ket agbalinto a narukbos a sedro, iti kasta, amin a billit ket agnaeddanto
iti daytoy. Agumokdanto kadagiti sangana. 24 Kalpasanna, amin dagiti
kaykayo iti tay-ak, maammoanda a siak ni Yahweh; Pukanekto dagiti
natatayag a kaykayo; Padakkelekto dagiti nababa a kaykayo! Pagangoekto
dagiti masibsibugan a kayo; Palangtoekto dagiti nagango a kayo! Siak ni
Yahweh; Ipakaammok a mapasamakto daytoy, ket inaramidkon daytoy!'"

18

1 Nagsao manen ni Yahweh kaniak a kunana, 2 “Ania ti kayatyo a sawen,
dakayo a mangus-usar iti daytoy a proberbio maipanggep iti daga ti Israel
a kunkunayo, 'Nangan dagiti nagannak kadagiti naalsem nga ubas, ket
dagiti ngipen dagiti annak ti naalino?' 3 Iti naganko a sibibiag a Dios—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—saanyonton nga aramatenen
daytoy a proberbio iti Israel. 4 Adtoy! Kukuak ti tunggal biag! Ken
kasta met ti biag dagiti nagannak, ken ti biag dagiti annak: kukuak
ida! Ti tao nga agbasbasol isu ti matay! 5 Ngem no ti maysa a tao ket
nalinteg ken ipatpatungpalna ti hustisia ken kinalinteg— 6 no saan isuna
a nangan kadagidiay a bantay a pagdaydayawan kadagiti didiosen, ken
saanna nga inkita dagiti matana kadagiti didiosen ti balay ti Israel—no
saanna a tinulawan ti asawa ti kaarrubana, wenno inasitgan ti maysa a
babai a madama iti binulan a panagreglana— 7 no saanna nga indadanes
ti siasinoman ngem ketdi insublina ti insalda ti nakautang—no saanna
nga innala ti natakaw, ngem ketdi itedanna kadagiti taraonna dagiti
mabisin ken kawesanna dagiti lamolamo; 8 no saanna a paanakan dagiti
ipautangna, wenno umawat iti nalabes a ganansya—no ipatungpalna ti
hustisia ken ipasdekna ti kinapudno iti nagbabaetan dagiti tattao— 9 no
pagtulnoganna dagiti alagadek ken tungpalenna dagiti paglintegak tapno
agtignay a sipupudno—daytoy a tao ket nalinteg; agbiagto isuna! —
kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 10 Ngem no addaan isuna
iti naranggas nga anak a lalaki a mammapatay ken mangar-aramid iti
aniaman kadagitoy a banbanag— 11 uray no ti amana ket saanna nga ar-
aramiden ti aniaman kadagitoy a banbanag—ngem no ti anakna a lalaki
ket mangan kadagidiay a bantay a pagdaydayawan kadagiti didiosen ken
tulawanna ti asawa ti kaarrubana— 12 no idadanesna dagiti nakurapay
ken agkasapulan, no agsamsam isuna ken agtakaw ken saanna nga isubli
ti naisalda kenkuana, no ikitana dagiti matana kadagiti didiosen wenno
agaramid kadagiti makarimon; 13 no paanakanna dagiti ipautangna
wenno umawat kadagiti sinasaur a ganansya, rumbeng kadi nga agbiag
isuna? Saan isuna nga agbiag! Inaramidna amin dagitoy a makarimon a
banbanag. Awan duadua a matay isuna; ti darana ket addanto kenkuana.
14 Ngem adtoy! No maaddaan isuna iti anak a makakitkita kadagiti amin a
basbasol nga inaramid ti amana, ken no isuna a mismo ket managbuteng
iti Dios ken saanna nga ar-aramiden dagiti kakasta a banbanag— 15 no
saan isuna a mangan kadagidiay a bantay a pagdaydayawan kadagiti
didiosen, wenno ikita dagiti matana kadagiti didiosen ti balay ti Israel—
no saanna a tulawan ti asawa ti kaarrubana; 16 no saanna nga idadanes
ti siasinoman, no saan nga agsamsam iti salda, wenno saanna nga alaen
dagiti natakaw, ngem ketdi ikkanna kadagiti taraonna dagiti mabisin ken
kawesanna dagiti lamolamo— 17 no saanna nga inukom dagiti nakurapay
ken saanna a paanakan ti ipautangna wenno umawat iti sinasaur a
ganansya; no ipatungpalna dagiti bilinko ken agtulnog kadagiti alagadek,
saanto ngarud a matay isuna gapu iti basol ti amana. Awan duadua
nga agbiagto isuna! 18 Agsipud ta indadanes ti amana dagiti dadduma
babaen iti panangsaur ken tinakawanna ti kabsatna, ken inaramidna ti
saan a nasayaat kadagiti tattaona—ngarud, matayto isuna gapu iti basolna.
19 Ngem kunayo, 'Apay a saan a baklayen ti anak ti basol ti amana?'
Gapu ta ipatpatungpal ti anak ti hustisia ken kinalinteg ken tungpalenna
dagiti amin nga alagadek; ar-aramidenna dagitoy. Awan duadua nga
agbiagto isuna! 20 Ti agbasbasol ket isu ti matay. Saan a baklayen ti

anak ti basol ti amana, ken saan a baklayen ti ama ti basol ti anakna. Ti kinalinteg ti tao nga agtigtignay a sililinteg ket addanto kenkuana, ken ti kinadangkes ti dakes a tao ket addanto kenkuana. 21 Ngem no tallikudan ti nadangkes dagiti amin a basol nga inaramidna, ket tungpalenna dagiti amin nga alagadek ken ipatungpalna ti hustisia ken kinalinteg, awan ngarud duadua nga agbiagto isuna ket saan a matay. 22 Amin dagiti basol nga inaaramidna ket saanton a malagip a maibusor kenkuana. Agbiagto isuna babaen iti kinalinteg nga ar-aramidenna. 23 Agragsakak aya unay iti pannakatay ti nadangkes ket saan nga iti panangtallikudna iti dalanna tapno agbiag isuna? —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo— 24 Ngem no ti nalinteg a tao ket tallikudanna ti kinalintegna ket agaramid iti dakes ken agaramid kadagiti makarimon a kas kadagiti makarimon nga ar-aramiden dagiti nadangkes a tattao, apay agbiagto aya isuna? Amin dagiti nalinteg nga inaramidna ket saanton a malagip inton panawannak gapu iti panagsalungasingna. Matayto ngarud isuna gapu kadagiti basol nga inar-aramidna. 25 Ngem kunayo, 'Saan a sililinteg nga agtigtignay ti Apo!' Dumngegka, balay ti Israel! Saanak aya a sililinteg nga agtigtignay? Saan aya a dakayo ti saan a sililinteg nga agtigtignay? 26 Inton tallikudan ti nalinteg a tao ti kinalintegna ket agbasol, ket matay gapu kadagitoy, matayto ngarud isuna gapu iti basol nga inaramidna. 27 Ngem no tallikudan ti nadangkes a tao dagiti nadangkes nga aramidna ket ipatungpalna ti hustisia ken kinalinteg, mataginayonnanto ngarud ti biagna! 28 Ta nakita ken tinallikudanna dagiti panagsalungasing nga inaramidna. Agbiagto isuna; Saanto isuna a matay! 29 Ngem kuna ti balay ti Israel, 'Saan a sililinteg nga agtigtignay ti Apo!' Kasano a saanak nga agtigtignay a sililinteg, O balay ti Israel? Ken kasano nga agtigtignaykayo a sililinteg? 30 Ngarud, ukomekto ti tunggal maysa kadakayo segun kadagiti aramidna, O balay ti Israel! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. Agbabawikayo ket tallikudanyo dagiti amin a panagsalungasingyo tapno saan nga agbalin dagitoy a basol a pakaitibkolanyo. 31 Iwaksiyo dagiti amin a panagsalungasing nga inaramidyo; pabaroenyo ti puso ken espirituyo. Ta apay a rumbeng a mataykayo, O balay ti Israel? 32 Ta saanak nga agragsak iti pannakatay dagiti matay—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—isu nga agbabawikayo ket agbiagkayo!”

19

1 “Isu a sika! Ikantam daytoy a panagunnoy a maibusor kadagiti mangidadaulo iti Israel 2 ket kunaem, 'Siasino ti inam? Maysa a kabaian a leon a nagnaed kadagiti kalakian nga urbon ti maysa a leon; iti nagtetengngaan dagiti bumaro a leon, tinaraonanna dagiti urbonna. 3 Ket pinadakkelna ti maysa kadagiti urbonna agingga a nagbalin a bumaro a leon a nakasursuro a mangrangkay kadagiti biktimana. Naglamut isuna kadagiti tattao. 4 Ket nangngeg dagiti nasion ti maipanggep kenkuana. Natiliw isuna iti palab-ogda, ket impanda iti daga ti Egipto babaen kadagiti kallawit. 5 Ket nakitana nga uray no nagur-uray isuna iti panagsublina, napukawen ti namnamana, isu a nangala isuna iti maysa pay kadagiti urbonna ket pinadakkelna agingga a nagbalin a bumaro a leon. 6 Nakipagdakiwas daytoy a bumaro a leon kadagiti padana a leon. Bumaro isuna a leon ket nasursurona ti mangrangkay kadagiti biktimana; naglamut isuna kadagiti tattao. 7 Ket rinamesna dagiti balo dagiti napapatayna ken dinadaelna dagiti siudadda. Ket nabaybay-an ti daga ken amin a linaonna gapu iti uni ti panagngerngerna! 8 Ngem

immay dagiti nasion a maibusor kenkuana manipud kadagiti kabangibang
a probinsia; inwayatda dagiti iketda kenkuana. Natiliw isuna iti palab-
ogda. 9 Inkabilda isuna iti tangkal babaen iti kallawit ket impanda iti ari ti
Babilonia. Impanda isuna kadagiti sarikedked dagiti bantay tapno saanen
a mangngeg ti timekna kadagiti bantay ti Israel. 10 Maiyarig ti inam iti ubas
a naimula iti daram iti abay ti danum. Nabunga isuna ken adu ti sangana
gapu iti kinawadwad ti danum. 11 Addaan isuna kadagiti natitibker a sanga
nga agpaay a setro ti pangulo, ken maidaydayaw ti kinatayagna kadagiti
sanga dagiti kaykayo nga adda iti aglawlawna. 12 Ngem naparut ti ubas
gapu iti pungtot ket naibelleng iti daga, ket pinagango ti angin manipud
daya ti bungana. Nasip-ak dagiti natibker a sangana ket nalaylay; inuram
ti apuy dagitoy. 13 Isu nga ita naimula isuna iti let-ang, iti daga a natikag
ken namaga. 14 Ta adda apuy a rimmuar manipud kadagiti dadakkel
a sangana ket pinuoran daytoy dagiti bungana. Awanen ti natibker a
sangana, awanen ti setro nga agturay.' Daytoy ket un-unnoy a maikantanto
a kas panagunnoy."

20

1 Napasamak nga iti maikapito a tawen, iti maikasangapulo nga aldaw iti
maikalima a bulan, immay dagiti panglakayen ti Israel tapno makiumanda
kenni Yahweh ket nagtugawda iti sangoanak. 2 Ket nagsao ni Yahweh
kaniak a kunana, 3 "Anak ti tao, ipakaammom kadagiti panglakayen ti
Israel a kunam, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Immaykayo kadi
tapno agsaludsod kaniak? Iti naganko a sibibiag a Dios, saandak a
mapagsaludsodan! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.' 4 Ukomem
kadi ida? Mangukomka kadi anak ti tao? Ipakaammom kadakuada
dagiti kinadakes dagiti ammada! 5 Ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna
ni Yahweh nga Apo: Iti aldaw a pinilik ti Israel ket intayagko ti imak
tapno agsapataak kadagiti kaputotan ti balay ni Jacob, ken impakaammok
ti bagik kadakuada iti daga ti Egipto. Idi intayagko ti imak tapno
agsapataak kadakuada, kinunak, "Siak ni Yahweh a Diosyo"— 6 iti dayta
nga aldaw ket intayagko ti imak tapno isapatak kadakuada nga iruarko
ida iti daga ti Egipto ket ipanko ida iti daga a pinilik a nasayaat
para kadakuada. Daga daytoy nga agay-ayus iti gatas ken diro; isu ti
kapipintasan a daga kadagiti amin a daga! 7 Kinunak kadakuada, "Tunggal
maysa ket ibellengna dagiti makarimon a banbanag a daydayawenna
ken dagiti didiosen ti Egipto. Saanyo a rugitan dagiti bagbagiyo; Siak
ni Yahweh a Diosyo." 8 Ngem nagrebeldeda kaniak ket saanda kayat ti
dumngeg kaniak. Saan nga imbelleng ti tunggal maysa dagiti makarimon
a banbanag a daydayawenna wenno binaybay-an dagiti didiosen ti
Egipto, isu nga inkeddengko nga ibuyatko ti pungtotko kadakuada tapno
mapnek ti ungetko kadakuada iti daga ti Egipto. 9 Nagtignayak gapu
iti naganko tapno saan a matulawan daytoy iti imatang dagiti nasion
a pagnanaedanda. Impakaammok ti bagik kadakuada, iti imatangda,
babaen iti panangiruarko kadakuada iti daga ti Egipto. 10 Isu nga inruarko
ida iti daga ti Egipto ket impanko ida iti let-ang. 11 Kalpasanna, intedko
kadakuada dagiti alagadek ken impakaammok kadakuada dagiti lintegko,
a pagbiagan ti maysa a tao no agtulnog kadagitoy. 12 Intedko met
kadakuada ti Aldaw a Panaginana a kas pagilasinan iti nagbaetanmi,
tapno maammoanda a Siak ni Yahweh a nangidaton kadakuada kaniak.
13 Ngem nagrebelde kaniak ti balay ti Israel idi addada iti let-ang. Saanda
a nagtulnog kadagiti alagadek; ngem ketdi, linaksidda dagiti lintegko, a

pagbiagan ti maysa a tao no agtulnog kadagitoy. Tinulawanda iti kasta
unay ti Aldaw a Panaginana, isu a kinunak nga ibuyatko ti pungtotko
kadakuada iti let-ang tapno mapapatayda. 14 Ngem nagtignayak gapu
iti naganko tapno saan a matulawan daytoy iti imatang dagiti nasion a
nakaimatang iti panangiruarko kadakuada iti Egipto. 15 Isu nga intag-
ayko manen ti imak tapno isapatak kadakuada idiay let-ang a saanko ida
nga ipan iti daga nga itedko kadakuada, daga nga agay-ayus iti gatas ken
diro, nga isu ti kapipintasan a daga kadagiti amin a daga. 16 Insapatak
daytoy gapu ta linaksidda dagiti lintegko ken saanda a nagtulnog kadagiti
alagadek, ken tinulawanda ti Aldaw a Panaginana, agsipud ta sinurot
dagiti pusoda dagiti didiosenda. 17 Ngem naasi dagiti matak kadakuada
gapu iti pannakadadaelda, isu a saanko ida a pinukaw idiay let-ang.
18 Kinunak kadagiti annakda a lallaki ken babbai idiay let-ang, “Saankayo
nga agtulnog kadagiti alagaden dagiti nagannakyo; saanyo a tungpalen
dagiti lintegda wenno tulawan dagiti bagbagiyo babaen kadagiti didiosen.
19 Siak ni Yahweh a Diosyo! Agtulnogkayo kadagiti alagadek; tungpalenyo
dagiti bilinko ken agtulnogkayo kadagitoy! 20 Ngilinenyo ti Aldaw a
Panaginana tapno agbalinto daytoy a pagilasinan iti nagbaetantayo, tapno
maammoanyo a Siak ni Yahweh a Diosyo.” 21 Ngem nagrebelde kaniak
dagiti annakda a lallaki ken babbai. Saanda a nagtulnog kadagiti alagadek
wenno tinungpal dagiti bilinko, a pagbiagan ti maysa a tao no agtulnog
kadagitoy. Tinulawanda ti Aldaw a Panaginana, isu nga inkeddengko
nga ibuyatko ti pungtotko kadakuada idiay let-ang. 22 Ngem inggawidko
ti imak ket nagtignayak gapu iti naganko, tapno saan a matulawan
iti imatang dagiti nasion a nakaimatang iti panangiruarko kadagiti
Israelita idiay Egipto. 23 Intag-ayko manen ti imak idiay let-ang, tapno
isapatak kadakuada nga iwarasko ida kadagiti nasion ken iwarawarak ida
kadagiti daga. 24 Inkeddengko nga aramidek daytoy agsipud ta saanda
a nagtulnog kadagiti lintegko, ken agsipud ta linaksidda dagiti alagadek
ken tinulawanda ti Aldaw a Panaginana. Tartarigagayan dagiti matada
dagiti didiosen dagiti nagannakda. 25 Kalpasanna, inikkak pay ida kadagiti
saan a nasayaat nga alagaden, ken kadagiti linteg a saan a makaited
iti biag. 26 Pinagbalinko ida a narugit babaen kadagiti sagutda, idi
pinuoranda ti tunggal inauna nga anak dagiti babbai. Inaramidko daytoy
tapno pagbutngek ida tapno maammoanda a Siak ni Yahweh!' 27 Ngarud,
anak ti tao, ipakaammom daytoy iti balay ti Israel; ibagam kadakuada,
'Kastoy ni Yahweh nga Apo: Tinabbaawandak dagiti nagannakyo babaen
iti panangpanawda kaniak. Inaramidda daytoy iti kastoy a wagas:
28 idi impanko ida iti daga nga insapatak nga itedko kadakuada, idi
nakitada dagiti amin a nangangato a turod ken dagiti narukbos a kayo,
ket sadiay ti nangidatonanda kadagiti sakripisioda ket pinagpungtotdak
babaen iti panangidatonda sadiay. Sadiay met ti nangpuoranda kadagiti
nabanglo nga insenso ken nangibukbokanda kadagiti datonda a mainum.
29 Ket sinaludsodko kadakuada, “Ania aya daytoy a nangato a lugar a
pangium-umayanyo kadagiti datonyo?” Isu a napanaganan iti Bamah
ti bantay agingga ita nga aldaw.' 30 Ibagam ngarud iti balay ti Israel,
'Kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo: Apay aya a rugitanyo dagiti
bagbagiyo babaen iti panangtuladyo kadagiti aramid dagiti nagannakyo?
Ken apay aya nga agtigtignaykayo a kasla balangkantis, nga agbirbirok
kadagiti makarimon a banbanag? 31 Ta idi indatonyo dagiti sagutyo ken
pinuoranyo dagiti annakyo a lallaki, rinugitanyo dagiti bagbagiyo gapu
kadagiti amin a didiosenyo agingga iti daytoy agdama nga aldaw. Isu

a rumbeng kadi a mapagsaludsodandak, O balay ti Israel? Iti naganko
a sibibiag a Dios—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh—saandak
a mapagsaludsodan! 32 Pumudnonto dagiti panpanunotenyo. Kunayo,
“Agbalintayo a kasla kadagiti dadduma a nasion, a kasla kadagiti puli
kadagiti dadduma a daga nga agdaydayaw iti kayo ken bato!” 33 Iti
naganko a sibibiag a Dios—kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo—awan
duadua nga iturayankayonto babaen iti nabileg nga imak ken nakaunnat
a takkiagko, ken iti pungtotko a maibuyatto kadakayo! 34 Iruarkayonto
manipud kadagiti dadduma a tattao ken ummongenkayonto manipud
kadagiti pagilian a nakaiwarawaraanyo. Aramidekto daytoy babaen
iti nabileg nga imak ken iti pungtotko a maibuyat. 35 Kalpasanna,
ipankayonto iti let-ang dagiti tattao, ket sadiayto ti pangukomak kadakayo
iti rupanrupa. 36 Kas iti panangukomko kadagiti ammayo idiay let-ang
iti daga ti Egipto, kastanto met ti panangukomko kadakayo! —kastoy
ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 37 Paglasatenkayonto iti baba ti
sarukodko, ken isinggalutkayonto iti tulag; 38 Ikkatekto kadakayo dagiti
nasukir ken dagiti mangsalsalungasing kaniak. Iruarkonto ida iti daga a
pagnanaedanda a kas ganggannaet, ngem saandanto a sumrek iti daga ti
Israel. Iti kasta, maammoanyonto a Siak ni Yahweh! 39 Isu a kenka, balay
ti Israel, kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Tunggal maysa kadakayo ket
mapan kadagiti bukodna a didiosen. Agdayawkayo kadagitoy no saanyo
kayat a dumngeg kaniak, ngem nasken a saanyon a tulawan ti nasantoan
a naganko babaen kadagiti sagutyo ken kadagiti didiosenyo. 40 Ta iti
nasantoan a bantayko, iti tapaw ti bantay ti Israel—kastoy ti pakaammo
ni Yahweh nga Apo—dayawendakto sadiay ti amin a balay ti Israel nga
adda iti daga. Maragsakanakto a mangkiddaw kadagiti datonyo sadiay,
ken kasta met kadagiti umuna a bunga ti sagutyo agraman dagiti amin a
nasantoan a kukuayo. 41 Awatenkayonto a kas iti nabanglo nga insenso
inton iruarkayo manipud kadagiti tattao ken ummongenkayo manipud
kadagiti pagilian a nakaiwarawaraanyo. Ipakitakto a nasantoanak
kadakayo tapno makita dagiti nasion. 42 Kalpasanna, inton ipankayo
iti daga ti Israel, iti daga nga insapatak nga ited kadagiti nagannakyo,
maammoanyonto a siak ni Yahweh. 43 Ket malagipyonto dagiti dakes a
wagasyo ken ti amin nga aramidyo a namagbalin kadakayo a narugit,
ket kagurayonto dagiti bagbagiyo iti bukodyo met laeng a panagkita gapu
kadagiti amin a dakes nga inaramidyo. 44 Maammoanyonto ngarud a siak
ni Yahweh inton aramidek daytoy kadakayo gapu iti naganko, saan a gapu
kadagiti dakes a wagasyo wenno kadagiti narugit nga aramidyo, O balay
ti Israel! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo.'” 45 Ket nagsao
ni Yahweh kaniak a kunana, 46 “Anak ti tao, sumangoka kadagiti akin-
abagatan a daga, ket agsaoka maibusor iti abagatan; agipadtoka maibusor
iti kabakiran ti Negeb. 47 Ibagam iti kabakiran ti Negeb, 'Denggem ti
pakaammo ni Yahweh! Kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Kitaem,
mangpasgedakto iti apuy kenka. Uramento daytoy ti amin a nalangto a
kayo ken ti amin a nagango a kayo nga adda kadakayo. Saanto a maiddep
ti sumsumged nga apuy; mapuoranto ti tunggal rupa manipud iti abagatan
agingga iti amianan. 48 Ket makitanto ti amin a lasag a siak ni Yahweh
inton pasgedak ti apuy, ken saanto a maiddep daytoy.'” 49 Ket kinunak,
“O Apo a Yahweh, kunkunada kaniak, 'Saan aya a mannanao laeng isuna
kadagiti pangngarig?'”

21

1 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Anak ti
tao, sumangoka iti Jerusalem, ken agsaoka a maibusor kadagiti lugar a
pagdaydayawanda; agipadtoka iti maibusor iti daga ti Israel. 3 Ibagam
iti daga ti Israel, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh: Adtoy! Bumusorak kenka!
Asutekto ti kampilanko manipud iti kaluban daytoy ket isinak manipud
kenka ti nalinteg ken nadangkes a tao! 4 Iti kasta, maisinak manipud kenka
ti nalinteg ken ti nadangkes a tao, rummuarto ti kampilanko manipud
iti kaluban daytoy a maibusor iti amin a lasag manipud iti abagatan
agingga iti amianan. 5 Ket maammoanto ti amin a lasag a Siak a ni
Yahweh, ket inasutko ti kampilanko manipud iti kaluban daytoy. Ket
saanton a maikaluban daytoy!' 6 Ket sika, anak ti tao, agasugka a kasla
bumtak ti barukongmo! Agasugka iti nasaem iti imatangda! 7 Kalpasanna,
mapasamakto nga agsaludsodda kenka, 'Ania aya ti makagapu nga agas-
asugka? Ket kunaemto, 'Gapu kadagiti damag nga um-umay, ta tunggal
puso ket mapukawanto iti namnama, ken tunggal ima ket agleppayto!
Tunggal espiritu ket agkapuyto, ken tunggal tumeng ket agkutukotto a
kasla danum nga agayos. Adtoy! Um-umayen ken awan duadua a matung-
palto daytoy! —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. " ' 8 Kalpasanna,
immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 9 "Anak ti tao, agipadtoka
ken ibagam, 'Kastoy ti kuna ti Apo: Ibagam: Maysa a kampilan! Maysa
a kampilan! Mapatademto ken mapasilengto daytoy! 10 Mapatademto
daytoy tapno makapapatay iti adu! Mapasilengto daytoy iti kasta aggilap
a kasla kimat! Rumbeng aya nga agrag-otayo iti setro ti anakko? Ti
um-umay a kampilan ket kagurgurana unay ti tunggal kasta a baston!
11 Isu a maipaimanto ti kampilan tapno mapasileng, ket kalpasanna, tapno
petpetan ti ima! Napatadem ti kampilan! Ket napasileng daytoy tapno
maited iti ima ti maysa a mammapatay!' 12 Agkiddawka iti tulong ken
agdung-awka, anak ti tao! Ta immay dayta a kampilan kadagiti tattaok!
Karaman dagiti amin a mangidadaulo ti Israel a papatayen daytoy a
kampilan! Isuda dagiti tattaok, isu a danugem ti barukongmo gapu iti
ladingit! 13 Ta addanto ti pannubok, ngem kasano no saan nga agnanayon
dayta a setro? —kastoy ti pakaammo ni Yahweh nga Apo. 14 Ita, sika
nga anak ti tao, agipadtoka ken agtipatka, ta rumautto ti kampilan uray iti
mamintallo a daras! Maysa a kampilan para kadagiti mapapatay! Maysa a
kampilan para kadagiti adu a mapapatay, a mangrangrangkay kadakuada
iti sadinoman a disso! 15 Tapno agkebba ti pusoda ken tapno umadu
dagiti pakaitibkulanda, inkabilko ti mammapatay a kampilan kadagiti
ruanganda! Asida pay! Naaramid daytoy a kasla kimat, naisagana a
pangpapatay! 16 Sika a kampilan! Tumagbatka iti kannawan! Tumagbatka
iti kannigid! Mapanka iti sadinoman a kayat a papanan dagiti tademmo.
17 Ta agtipatakto, ket kalpasanna, pabaawekto ti nakaro a pungtotko! Siak
a ni Yahweh, ti nangipakaammo iti daytoy!" 18 Immay manen kaniak ti
sao ni Yahweh a kunana, 19 "Ita, sika nga anak ti tao, mangaramidka
iti dua a kalsada para iti umay a kampilan ti ari ti Babilonia. Ti dua
a kalsada ket mangrugi iti maymaysa a daga, ken ti maysa a poste ket
maysa a pagilasinan kadagiti kalsada a mangitunda a mapan iti maysa a
siudad. 20 Mangikabilka iti pagilasinan iti maysa a kalsada para iti armada
ti Babilonia a mapan iti Rabba, a siudad dagiti Ammonita. Mangikabilka
iti pagilasinan iti maysa pay a kalsada a mangiturong iti armada a mapan
iti Juda ken iti siudad ti Jerusalem, a nasarikedkedan. 21 Ta agsardengto
ti ari ti Babilonia iti nagsangaan ti kalsada, tapno agbuyon iti nagsangaan

ti kalsada. Gunggonennanto dagiti sumagmamano a pana ket agkiddaw
iti tulong manipud kadagiti didiosenna no sadino a dalan ti turongenda.
Sukimatennanto ti dalem! 22 Iti makannawan nga imana ket ti sirmata
a maipanggep iti Jerusalem, tapno isaganana ti troso a pangrebbada
iti daytoy! Tapno iyungapna ti bibigna ket ibilinna nga irugidan ti
mangpapatay! Tapno ipukkawna ti gubat! Tapno isaganana dagiti troso
a pangrebbada kadagiti ruangan! Tapno mangibunton isuna kadagiti
daga ken makaaramid kadagiti pagbatayanda nga umuli kadagiti pader!
23 Arigna nga awan serserbina daytoy iti imatang dagiti adda iti Jerusalem,
dagidiay a nangikari iti maysa a sapata kadagiti taga-Babilonia! Ngem
pabasolento ida ti ari a linabsingda ti katulaganda tapno laeng lakubenda
ida! 24 Isu a kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: Gapu ta impalagipyo kaniak
dagiti basbasolyo, maibutaktakto dagiti panaglabsingyo! Makitanto dagiti
basolyo iti amin a tignayyo! Ta gapu iti daytoy, ipalagipyonto iti amin
a masakupkayto babaen iti ima ti kabusoryo! 25 Ket sika, a makarimon
ken nadangkes a mangiturturay iti Israel, sika a dimteng ti aldaw ti
pannakadusana, sika a nagpatingga ti panangar-aramidna kadagiti nakaro
a basbasol. 26 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Ikkatem ti turbante
ken ikkatem ti korona! Saanen a kas idi dagiti banbanag! Maipangato
dagiti nababa ket maipababa dagiti nangato! 27 Dadaelekto ti amin a
banag! Maysa a nadadael! Maysa a nadadael! Mapukawto ti korona,
ngem saanto a mapasamak daytoy agingga nga umay ti addaan karbengan
iti daytoy. Ket itedkonto daytoy kenkuana. 28 Isu a sika nga anak
ti tao, agipadtoka ken ibagam, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh
kadagiti tattao ti Ammon maipanggep iti umadanin a pannakaibabainda:
Maysa a kampilan, naasut ti maysa a kampilan! Napatadem daytoy a
pangpapatay tapno mangikisap, isu nga agbalinto daytoy a kasla kimat!
29 Bayat a dagiti profeta ket awan masirmatada maipanggep kenka,
bayat nga ar-aramidenda dagiti seremonia tapno agparnuay iti inuulbod
maipanggep kenka, agdissonto daytoy a kampilan kadagiti tengnged dagiti
nadangkes nga umadanin a mapapatay, dagiti tattao a dimtengen ti
aldaw ti pannakadusada ken umadanin ti panagpatingga ti nakaro a
panagbasbasolda. 30 Isublim ti kampilan iti kaluban daytoy. Iti lugar ti
nakaparsuaam, iti daga a naggapuam, okumenkanto! 31 Idissuorkonto
ti pungtotko kenka! Rubrobak ti pungtotko a maibusor kenka ken
iyawatkanto iti ima dagiti naranggas a lallaki, kadagiti lallaki a nalaing
iti panagdadael! 32 Agbalinkanto a pangparubrob iti apuy! Agsayasayto
ti daram iti katengngaan ti daga. Saandakanton a malagip, ta Siak a ni
Yahweh, ti nangipakaammo iti daytoy! " '

22

1 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Ita, sika
nga anak ti tao, mangikeddengkanto kadi? Kedngamto kadi ti siudad
ti dara? Ipakaammon kenkuana dagiti amin a makarimon nga inar-
aramidna. 3 Masapul nga ibagam, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Daytoy a siudad ket nangpasayasay iti dara iti tengngana isu a dimtengen
ti tiempona; maysa a siudad a nangaramid kadagiti didiosen tapno
tulawanna ti bagina! 4 Nakabasolka gapu iti dara a pinasayasaymo,
ken nagbalinka a narugit babaen kadagiti didiosen nga inaramidmo! Ta
pinaasidegmon dagiti aldawmo ket dimtengen dagiti maudi a tawenmo.
Isu a pagbalinenkanto a pagkakatawaan dagiti dadduma a nasion ken
malalais iti imatang ti tunggal daga. 5 Agpadanto a laisendaka dagiti adda

iti asidegmo ken dagiti adda iti adayom, sika a natulawan a siudad, nga
agdindinamag iti sadinnoman gapu ta napnoan iti riribuk!’ 6 Kitaem,
immay kenka dagiti mangiturturay iti Israel, tunggal maysa babaen iti
bukodna a bileg tapno agpasayasay iti dara! 7 Saanda a rinaem dagiti
amma ken inna nga adda kenka, ken indadanesda dagiti ganggannaet nga
adda kenka. Ginundawayanda dagiti ulila ken dagiti balo nga adda kenka.
8 Inuyawmo dagiti nasantoan a banbanag a kukuak ken saanmo a nginilin
ti Aldaw a Panaginana! 9 Immay kenka dagiti lallaki a managpardaya
tapno agpasayasay iti dara, ket nanganda iti ayan dagiti banbantay.
Nangaramidda kadagiti kinadangkes iti katengngaam! 10 Makitkita kenka
ti kinalamo-lamo ti maysa nga ama. Ginundawayanda ti natulawan
a babai nga adda kenka kabayatan iti panagbinulanna. 11 Lallaki a
makikamkamalala kadagiti assawa ti kaarrubana, ken lallaki a mangtulaw
kadagiti bukodda a manugang a babbai; lallaki a manggunggundaway
kadagiti bukodda a kabsat a babbai, babbai a putot a mismo dagiti
bukodda nga ama—amin dagitoy ket adda kenka. 12 Nangpasuksok dagitoy
a lallaki kadayo tapno agpasayasay iti dara. Pinaanakam iti dakkel ti
pautangmo, dinadaelmo dagiti kaarrubam babaen iti panangidadanesmo
kadakuada, ken linipatnak—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.
13 Isu a kitaem! Babaen iti imak, tippayek dagiti nagun-odmo babaen iti
panagul-ulbodmo, ken ti panangpasayasay iti dara nga adda iti tengngam.
14 Nakiredto pay kadi ti pusom, napigsanto pay kadi dagiti imam kadagiti
aldaw inton Siak a mismo ti mangdusanto kenka? Siak a ni Yahweh, ipak-
pakaammok daytoy, ket aramidekto daytoy. 15 Isu nga iwarawarakanto
kadagiti nasion ken iwaraskanto iti entero a daga. Iti kastoy a wagas ti
panangdaluskonto iti kinarugitmo. 16 Isu nga agbalinkanto a narugit iti
imatang dagiti nasion. Ket maammoamto a Siak ni Yahweh!” 17 Adda
pay sao ni Yahweh nga immay kaniak a kunana, 18 “Anak ti tao, ti balay
ti Israel ket nagbalinen a kasla rugit iti imatangko. Aminda ket kasla da
la natda a bronse, lata, landok ken buli iti tengngam. Agbalindanto a
kasla rugit ti pirak iti urnom. 19 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh,
‘Gapu ta aminkayo ket nagbalinen a kasla rugit, ngarud dumngegkayo!
Ummongenkayonto iti tengnga ti Jerusalem. 20 Runawenkayonto a kasla
naurnong a pirak, bronse, landok, buli ken lata iti tengnga ti urno
a rumbeng a puyotan iti apuy. Isu nga ummungenkayonto gapu iti
nakaro a pungtot ken ungetko. Ikabilkayonto sadiay ket puyotak ti apuy
daytoy tapno marunawkayo; isu nga ummungenkayonto gapu iti unget
ken iti pungtotko, ket ikabilkayonto sadiay ket ibukbokkayo. 21 Isu nga
ummongenkayonto ket ipuyotko kadakayo ti apuy ti pungtotko tapno
marunawkayo iti tengngana. 22 Kas iti pannakarunaw ti pirak iti tengnga
ti maysa nga urno, marunawkanto met iti tengngana, ket maammoamto
a Siak a ni Yahweh, ket indissuorko ti nakaro a pungtotko kenka! ” ’
23 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 24 “Anak ti tao, ibagam
kenkuana, “Sika ket daga a saan a nadalusan. Awanto ti tudo iti
aldaw ti nakaro a pungtot! 25 Nalimed a nagtutulag dagiti profetana
iti tengngana, a kaslada agngerngernger a leon a mangrangrangkay iti
biktimana; patpatayenda dagiti tattao ken alaenda dagiti agkakapateg a
kinabaknangda! Adu ti pinagbalinda a balo iti tengngana! 26 Linabsing
dagiti papadina ti lintegko, ken tinulawanda dagiti nasantoan a banbanag
a kukuak. Saanda a mailasin ti nagdumaan dagiti nasantoan a banbanag
kadagiti makarimon a banbanag, ken saanda nga isuro ti nagdumaan ti
saan a nadalus ken ti nadalus. Saanda a ngilinen ti Aldaw iti Panaginana

isu a natulawanak iti nagtengngaanda! 27 Dagiti prinsipena ket kaslada
lobo a mangrangrangkay kadagiti biktimada. Agpasayasayda iti dara ken
agdaddadaelda iti biag, tapno agpabaknangda babaen iti panagulbodda.
28 Ket arigna a pininturan ida dagiti profetana iti puraw; inuulbod dagiti
makitada a sirmata ken agipadtoda iti inuulbod kadakuada. Ibagada
“Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh” idinto ta saan a sinao ni Yahweh!
29 Nangidadanes dagiti tattao iti daga babaen iti panagkikil ken nagsam-
samda babaen iti panagtakaw, ken ginundawayanda dagiti nakurapay ken
agkasapulan, ken indadanesda nga awanan iti hustisia dagiti ganggannaet.
30 Isu a nangbirukak iti maysa a tao manipud kadakuada a mabalin a
mangbangon iti pader ken mangipatakder iti nadadael a paset ti pader iti
sangoanak a mangisakit iti daga tapno saanko a dadaelen daytoy, ngem
awan nabirukak nga uray maysa. 31 Isu nga idissuorko kadakuada ti
nakaro a pungtotko! Gibusak ida babaen iti apuy ti pungtotko ket isublik
kadagiti mismo nga uloda dagiti dakes a wagasda—kastoy ti pakaammo ti
Apo a ni Yahweh. ” ’

23

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, adda dua a
babbai, nga annak ti maysa nga ina. 3 Nagbalin dagitoy a balangkantis
iti Egipto idi tiempo ti kinabalasitangda. Nagbalinda a balangkantis
sadiay. Naramas dagiti susoda ken narumansa sadiay dagiti mungay ti
susoda a saan pay a nakutkuti. 4 Ti naganda ket Ohola—ti inauna—ken
Oholiba—ti inaudi a kabsatna. Kalpasanna, nagbalinda a kukuak ken
nangipasngayda kadagiti annak a lallaki ken babbai. Kastoy ti kaipapanan
dagiti naganda: Ti kaipapanan ti Ohola ket Samaria, ken ti kaipapanan ti
Oholiba ket Jerusalem. 5 Ngem intultuloy ni Oholah ti kinabalangkantisna
uray idi kukuakon isuna; naderrep isuna kadagiti kaayan-ayatna, kadagiti
taga-Asiria a natuturay, 6 ti gobernador a nakakawes iti maris ube, ken
kadagiti opisialna a napipigsa ken natataer, amin dagitoy a lallaki ket
kumakabalio! 7 Isu nga intedna kadakuada ti bagina a kas balangkantis,
kadagiti amin a lallaki iti Asiria a nangangato nga opisial! Ket tinulawanna
ti bagina kadagiti amin a pinaggartemanna ken kadagiti amin a didiosenda
a pinaggartemanna. 8 Ta saanna nga insardeng ti kinabalangkantisna
idi adda isuna idiay Egipto, idi nakikakaiddada kenkuana idi balasitang
pay laeng isuna, idi damo a rinamasda dagiti saan pay a nakutkuti
a susona, idi damo nga impapasda kenkuana ti kinagartemda. 9 Isu
nga inyawatko isuna iti ima dagiti kaayan-ayatna, iti ima dagiti taga-
Asiria a pinaggartemanna! 10 Linabusanda isuna. Innalada dagiti
annakna, ken pinatayda isuna babaen iti kampilan, ket kasta unay
ti pannakaibabainna kadagiti dadduma a babbai, isu a kinednganda
isuna. 11 Nakita daytoy ti kabsatna a ni Oholiba, ngem nakarkaro
pay ti kinaderrepna ken nakarkaro pay ti kinabalangkantisna ngem iti
kabsatna! 12 Pinaggartemanna dagiti taga-Asiria, dagiti gobernador ken
dagiti mannakigubat nga opisial a nakakawes iti nakangayngayed, dagitoy
a lallaki ket kumakabalio! Amin dagitoy ket napipigsa ken natataer
a lallaki! 13 Nakitak ti panangtulawna iti bagina. Agpadpada dagitoy
nga agkabsat. 14 Ket inlallalona pay ti kinabalangkantisna! Nakakita
isuna kadagiti lallaki a naikitikit kadagiti pader, ladawan dagiti Caldeo a
napintaan iti nalabbaga, 15 a nakabarikes, ken addaan kadagiti napipintas
a turbante kadagiti uloda! Amin dagitoy ket aglanglanga nga opisial dagiti
bunggoy dagiti kumakaruahe, lallaki a nagtaud iti Babilonia. 16 Apaman a

nakitana dagitoy, pinaggartemanna ida, isu a nangibaon isuna kadagiti
mensahero a mapan kadakuada idiay Caldea. 17 Ket immay kenkuana
dagiti taga-Babilonia ken iti kama ti kinagartemna, ket tinulawanda isuna
gapu iti kinagartemna. Gapu iti aramidna nagbalin isuna a narugit,
isu a tinallikudanna ida gapu ta kinadurmenna ida. 18 Impakitana iti
kaaduan ti kinabalangkantisna ken impakitana ti kinalamolamona, isu
a timmallikud ti kararuak manipud kenkuana kas iti panangtallikud
ti kararuak iti kabsatna! 19 Ket kimmarkaro pay ti kinabalangkan-
tisna, bayat iti pananglaglagipna ken panangtuladna kadagiti aldaw ti
kinabalasitangna, idi nagbalin isuna a balangkantis iti daga ti Egipto!
20 Isu a pinaggartemanna dagiti kaayan-ayatna, a dagiti mabagbagida
ket kasla mabagbagi dagiti asno, ken ti panagparuar ti mabagbagida ket
kasla kadagiti kabalio. 21 Ket inaramidna manen ti nakababain unay
a kababalinna idi balasitang isuna, idi rinamramas dagiti taga-Egipto
dagiti susona gapu ta dagiti susona ket saan pay a nakutkuti! 22 Isu nga
Oholiba, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, 'Dumngegka, pagsubliekto
dagiti kaayan-ayatmo a maibusor kenka! Dagiti tinallikudam, iyegko ida
maibusor kenka iti sadinoman a disso! 23 Dagiti taga-Babilonia, ken dagiti
amin a Caldeo! Pekod, Shoa, ken Koa! Ken amin dagiti taga-Asiria a
kakaduada! Napipigsa ken natataerda a lallaki! Dagiti gobernador ken
dagiti opisial, aminda ket opisial ken lallaki a mabigbigbig! Amin dagitoy
ket kumakabalio! 24 Umaydanto a maibusor kenka nga addaan kadagiti
igam, ken addaan kadagiti karuahe ken kariton a pangikargaanda kadagiti
gargaretda, ken kaduada dagiti nakad-adu a tattao! Agaramatdanto
kadagiti dadakkel ken babassit a kalasag, ken kadagiti helmet iti entero
nga aglawlawmo! Itedkonto kadakuada ti gundaway a mangdusa kenka,
ket dusaendakanto a maiyannatup kadagiti tignayda! 25 Ta idissuorkonto
kenka ti pungtotko, ket tratoendakanto iti naranggas gapu iti nakaro a
pungtotda! Isinadanto ti agong ken dagiti lapayagmo, ken dagiti nabatbati
kenka ket mapasagto babaen iti kampilan! Alaendanto dagiti annakmo
a lallaki ken babbai, tapno dagiti kaputotam ket mauramto iti apuy!
26 Pigisendanto ti pagan-anaymo ket alaendanto amin nga alahasmo!
27 Isu nga ikkatekto kenka ti nakababain unay a kababalinmo ken ti
kinabalangkantismo manipud iti daga ti Egipto. Saanmonto nga ikita
dagiti matam kadakuada nga addaan iti panagkalikagum, ken saanmonto
a malagip ti Egipto iti kaanuman!' 28 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh, 'Dumngegka! Iyawatkanto iti ima dagidiay a kagurguram, iti
ima dagidiay a tinallikudam! 29 Tratoendakanto nga addaan iti gura;
alaendanto amin dagiti sanikuam ken panawandakanto a lamolamo ken
awanan iti abbong. Ti nakababain a kinalamolamo ti kinabalangkantismo
ket maibutaktakto, ti nakababain a kababalin ken ti kinaderrepmo!
30 Mapasamakto kenka dagitoy a banbanag gapu iti ar-aramidem a kas
iti aramid ti maysa a balangkantis, pinaggartemam dagiti agsasabali
a nasion nga isu ti makagapu a nagbalinka a narugit gapu kadagiti
didiosenda. 31 Nagbiagka iti wagas ti kabsatmo, isu nga ikabilkonto iti
imam ti kopa ti pannakadusana!' 32 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh,
“Uminomkanto iti kopa ti kabsatmo, a nauneg ti lansadna ken dakkel;
agbalinkanto a pagkakatawaan ken maum-umsi—daytoy a kopa ket adu
ti linaonna! 33 Mapnoankanto iti panagbarbartek ken panagladladingit, ti
kopa ti nakabutbuteng ken pannakadadael! Daytoy ti kopa ti kabsatmo
a Samaria! 34 Uminomkanto iti daytoy agingga a maibos ti naggian
daytoy; kalpasanna, buongemto daytoy ket sugatemto ti barukongmo

babaen kadagiti ribakna. Gapu ta Siak ti nangipakaammo iti daytoy! —kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh!' 35 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, 'Gapu ta linipatnak ken tinallikudannak, isu a sagabaemto met dagiti supapak ti nakababain a kababalinmo ken ti kinaderrepmo!"' 36 Kinuna ni Yahweh kaniak, "Anak ti tao, ukomemto kadi ni Ohola ken ni Oholiba? Isu nga ipakitam kadakuada dagiti makarimon nga inar-aramidda, 37 agsipud ta nakikamalalada, ken agsipud ta adda dara kadagiti imada! Nakikamalalada kadagiti didiosenda ken pinuoranda dagiti annakda nga impasngayda nga agpaay kaniak! 38 Ket intultuloyda nga inaramid ti kastoy kaniak: Tinulawanda ti santuariok ken iti dayta met laeng nga aldaw, tinulawanda ti Aldaw a Panaginana! 39 Ta idi, pinapatayda dagiti annakda para kadagiti didiosenda, kalpasanna, immayda iti santuariok iti dayta met laeng nga aldaw tapno tulawanda daytoy! Isu a kitaem! Kastoy ti inaramidda iti tengnga ti balayko! 40 Nagpaayabkayo kadagiti lallaki nga immay a naggapu iti adayo, a nakaibaonan dagiti mensahero—ita, dumngegka! Pudno nga immayda, gapu kadakuada ket nagdigoska, pinintaam dagiti matam, ken nagarwatka iti napipintas nga alahas. 41 Ken nagtugawkayo iti napintas a kama ken iti lamisaan a naiyurnos iti sangoanan daytoy. Kalpasanna, inkabilyo iti rabaw daytoy ti insensok ken ti lanak! 42 Isu nga adda kenka ti ariwawa dagiti adu a tattao a madandanagan, ken naiyeg dagiti mammartek a naggapu iti let-ang a kakadua dagiti dadduma pay lallaki nga awan serserbina. Kinabilanda kadagiti pulseras dagiti imayo ken binalangatanda dagiti uloyo kadagiti korona. 43 Ket kinunak iti bagik maipapan kadagidiay a nairuam iti pannakikamkamalala, 'Ita, paggartemandanto isuna, ken paggartemannanto met ida.' 44 Kalpasanna, napanda kinaidda isuna a kas pannakikaiddada iti siasinoman a balangkantis; kastoy met laeng ti wagas ti pannakikaiddada kada Ohola ken Oholiba, a babbai nga agbasbasol gapu iti kinabalangkantisda! 45 Ngem kednganto ida dagiti nalinteg a lallaki a madusada gapu iti pannakikamkamalalada ken tapno dusaenda ida gapu iti panangpasayasayda iti dara, agsipud ta nakikamalalada ken adda dara kadagiti imada. 46 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Mangbuangayakto iti maysa a bunggoy a maibusor kadakuada ken iyawatko ida tapno mabutbuteng ken masamsamda. 47 Ket dayta a bunggoy, uborendanto ida ken patayenda ida babaen kadagiti kampilanda. Papatayendanto dagiti annakda ken puorandanto dagiti babbalayda! 48 Ta ikkatekto dagiti nakababain a kababalin manipud iti daga ken disiplinaakto amin dagiti babbai tapno saandan nga agbalin a balangkantis. 49 Isu a dusaendakayonto gapu kadagiti nakababain a kababalinyo. Baklayenyonto ti supapak dagiti basolyo gapu kadagiti didiosenyo, ket iti kastoy a wagas, maammoanyonto a Siak ti Apo a ni Yahweh!"

24

1 Iti maikasiam a tawen, iti maikasangapulo nga aldaw iti maikasangapulo a bulan, immay manen kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Anak ti tao, isuratmo ti petsa ita nga aldaw, daytoy a mismo nga aldaw; ta iti daytoy a mismo nga aldaw, linakuben ti ari ti Babilonia ti Jerusalem. 3 Ket ibagam daytoy a proberbio maibusor iti daytoy a nasukir a balay, maysa a pangngarig, ket ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Isaangmo ti kaldero a paglutoan! Isaangmo daytoy! Ken kasta met a kargaam daytoy iti danum! 4 Ipisukmo ditoy dagiti karne, amin dagiti

kasayaatan—ti luppo ken abaga; punoem daytoy kadagiti kasayaatan a tulang! 5 Alaem ti kasayaatan iti arban ken ikabilmo dagiti dadduma a tulang iti siruk ti kaldero; pagburekem a nalaing, ken angerem met a nalaing dagiti tulang. 6 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Asi pay ti siudad ti dara, kasla la kaldero a paglutoan a naglati ken saanto a maikkat dayta a lati iti daytoy! Saggaysaem nga adawen dagiti naikabil ditoy, ngem saanmo a pilien dagiti adawem manipud iti ditoy. 7 Ta ti darana ket adda iti katengngaanna! Inkabilna daytoy iti nalammuyot a bato; saanna nga imbuyat daytoy iti daga tapno magaburan daytoy iti tapuk, 8 isu a mangyeg daytoy iti nakaro a pungtot a pakaigapuan ti panangibales! Inkabilko ti darana iti nalammuyot a bato tapno saan daytoy a magaburan! 9 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Asi pay ti siudad ti dara! Ilawlawakto pay ti gabsuon ti kayo! 10 Sungrodak pay iti adu a kayo! Sindiak ti apuy! Angerek a nalaing ti karne ken rikadoak ti sabaw! Ket bay-ak a makset a nalaing dagiti tulang! 11 Kalpasanna, isaangmo ti kaldero a paglutoan nga awan nagianna, tapno pumudot ken agbeggang ti bronsena, tapno ti rugitna ket marunawto, ken mapuoran ti lati daytoy! ’ 12 Kasta unay ti bannogna gapu iti nadagsen unay a trabaho, ngem saan latta a naikkat kenkuana ti latina babaen iti apuy. 13 Ti nakababain a kababalinmo ket adda iti kinarugitmo, gapu ta pinadaska a dinalusan, ngem saanka latta a nadalusan. Saanto latta a maikkat ti kinarugitmo agingga nga agbaaw ti nakaro a pungtotko kenka. 14 Siak a ni Yahweh, impakaammok a mapasamakto daytoy, ket ipatungpalkonto daytoy! Saanakto a mangaasi wenno agbababawi a mangaramid iti daytoy. Aniaman dagiti wagasyo ken dagiti aramidyo, makednganka yonto babaen kadagitoy! —kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.” 15 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 16 “Anak ti tao, dumngegka! Kellaatek nga alaen ti tarigagay dagiti matam babaen iti angol, ngem masapul a saanka nga agliday wenno agsangit, ken masapul a saan nga agarubos dagiti luam. 17 Masapul nga agasugka a siuulimek. Saanmo nga ipakita nga agladladingitka para iti natay. Igalutmo dayta turbantem ken isuotmo ti sandaliasmo, ngem saanmo nga abbongan ti rupam wenno saanmo a kanen ti tinapay dagiti lallaki nga agladladingit gapu ta napukawda dagiti assawada.” 18 Isu a kabigatanna, kinasaritak dagiti tattao, ket iti karabianna natay ti asawak. Ket kabigatanna, inaramidko ti naibilin kaniak. 19 Sinaludsod kaniak dagiti tattao, “Saanmo kadi nga ibaga kadakami no ania ti kaipapanan dagitoy a banbanag, dagiti banbanag nga ar-aramidem? ” 20 Isu a kinunak kadakuada, “Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 21 ‘Ibagam iti balay ti Israel a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dumngegkayo! Ti panangipanpannakkelyo iti kinapigsayo, ti tarigagay dagiti matayo, ken ti kinagartemyo ket tultulawanna ti santuariok! Isu a dagiti annakyo a lallaki ken babbai nga imbatiyo ket mapasagto babaen iti kampilan. 22 Isu nga aramidenyonto met nga apag-isu ti kas iti inaramidko: saanyonto nga abbongan dagiti rupayo, wenno saanyonto a kanen ti tinapay dagiti agladladingit a lallaki! 23 Ngem ketdi, ikabilyonto dagiti turbante kadagiti uloyo, ken nakasandaliaskayonto; saankayonto nga agladingit wenno agsangit, ta mapukawkayonto gapu kadagiti nakaro a kinadakesyo, ket agasugto ti tunggal tao gapu iti kabsatna. 24 Isu a ni Ezekiel ti agserbinto a ballaag kadakayo, aramidenyonto met ti kas iti amin nga inaramidna inton dumteng daytoy. Ket maammoanyonto a Siak ti Apo a ni Yahweh! ” ’ 25 Ngem sika anak ti tao, iti aldaw nga ikkatek ti temploda, nga isu

a ragsakda, nga itangtangsitda, nga kitkitaenda ken tartarigagayenda—
ket inton ipanawko dagiti annakda a lallaki ken babbai— 26 iti dayta nga
aldaw, addanto makalibas nga umay kenka tapno ibagana kenka ti damag!
27 Iti dayta nga aldaw, maungapto ti ngiwatmo iti dayta a nakalibas ket
agsaokanto—saankanton a naulimek. Agserbikanto a ballaag kadakuada,
isu a maammoandanto a Siak ni Yahweh!”

25

1 Kalpasanna, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 ”Anak ti
tao, isangom ti rupam kadagiti tattao ti Ammon ket agipadtoka maibusor
kadakuada. 3 Ibagam kadagiti tattao ti Ammon, ‘Denggenyo ti sao ti
Apo a ni Yahweh. Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Kinunayo,
“Aha! ” maibusor iti santuariok idi natulawan daytoy, ken maibusor
iti daga ti Israel idi nagbalin a langalang daytoy, ken maibusor iti
balay ti Juda idi naipanawda a kas balud. 4 Ngarud, dumngegkayo!
Iyawatkayon kadagiti tattao iti daya a kas sanikuada; mangiyaramiddanto
iti kampoda a maibusor kadakayo ken iyaramidda dagiti toldada iti
ayanyo. Kanendanto dagiti bunga ti mulayo, ken inumendanto dagiti
gatasyo! 5 Ket pagbalinekto ti Rabba a maysa a pagpaaraban kadagiti
kamelio ken pagpaaraban kadagiti arban ti talon dagiti tattao nga Ammon,
isu a maammoanyonto a Siak ni Yahweh! 6 Ta kastoy ti kuna ti Apo
a ni Yahweh: Intipatyo dagiti imayo ken intabbugayo dagiti sakayo,
ken nagragrag-okayo kadagiti amin a pananglalaisyo iti daga ti Israel.
7 Isu a dumngegkayo! Isipatkonto kadakayo ti imak ken itedkayto a kas
samsam kadagiti nasion. Isinakayto kadagiti tattao ken pukawenkayto
kadagiti pagilian! Dadaelenkayto, ket maammoanyonto a Siak ni Yahweh!’
8 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, ‘Gapu ta ibagbaga ti Moab ken
Seir, “Kitaenyo! Ti balay ti Juda ket kasla kadagiti dadduma a nasion!
” 9 Isu a dumngegkayo! Lukatakto dagiti beddeng iti Moab, manipud
kadagiti siudadna nga ayan ti beddeng—ti kinangayed ti Bet Jesimot, Baal
Meon ken Kariatim— 10 kadagiti tattao iti daya a siguden a bumusbusor
kadagiti tattao ti Ammon. Iyawatkonto ida a kasla maysa a sanikua tapno
dagiti tattao ti Ammon ket saanton a malagip pay kadagiti nasion. 11 Isu
a kedngakto dagiti taga-Moab, ket maammoandanto a Siak ni Yahweh!’
12 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, ‘Binales dagiti taga-Edom ti balay
ti Juda ket nagbiddutda iti panangaramidda iti kasta. 13 Isu a kastoy ti
kuna ti Apo a ni Yahweh: Isipatkonto ti imak iti Edom ken dadaelek ti
amin a tao ken ayup sadiay. Pagbalinekto ida a nadadael, nabaybay-
an a lugar, manipud Teman agingga iti Dedan. Mapasagdanto babaen
iti kampilan! 14 Iti kastoy a wagas, makaibalesakto iti Edom babaen iti
ima dagiti tattaok nga Israelita, ket ipalak-amdanto iti Edom ti nalaus
nga unget ken pungtotko! Isu a maammoandanto ti panagibalesko! —
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh!’ 15 Kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh, ‘Nagibales dagiti Filisteo gapu iti nalaos a gurada ken inulit-ulitda
a pinadpadas a dadaelen ti Juda. 16 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Dumngegkayo! Iyunnatkonto ti imak kadagiti Filisteo, ken isinakto dagiti
Kereteo ken dadaelek dagiti nabatbati nga adda kadagiti igid ti baybay!
17 Ta balsekto ida iti nakaro babaen iti nakaro a panangdusak kadakuada,
isu a maammoandanto a Siak ni Yahweh, inton balsek ida! ” ’

26

1 Iti maika-sangapulo ket maysa a tawen, iti umuna nga aldaw ti bulan,

immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, gapu ta imbaga ti
Tiro a maibusor iti Jerusalem, 'Nadadaelen dagiti pagserkan dagiti tattao!
Naglukaten kaniak dagiti ruanganna; mapnoakto bayat a nadadael isuna!'
3 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, 'Ita ngarud! Bumusurak kenka
Tiro, ken mangbangonak iti adu a nasion a maibusor kenka a kasla iti
panangpadakkel ti baybay iti dalluyonna! 4 Dadaelendanto dagiti pader ti
Tiro ken rebbaenda dagiti torrena. Ikkatekto dagiti tapokna ket aramidek
isuna a kas iti bilag a bato. 5 Agbalinto isuna a lugar a pagpamagaan
kadagiti iket iti tengnga ti baybay, agsipud ta imbagak daytoy—kastoy ti
pakaammo ti Apo a ni Yahweh—ket agbalinto isuna a banag a samsamen
dagiti nasion! 6 Mapapatayto dagiti annakna a babbai nga adda kadagiti
nadumaduma a lugar babaen iti kampilan ket maammoandanto a siak ni
Yahweh! 7 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dumngegka! Manipud iti
daya, iyegko ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia a maibusor iti Tiro,
ti ari dagiti ari nga addaan kadagiti kabalio, karuahe, ken gumugubat
nga agsaksakay kadagiti kabalio! Dakkel a bunggoy dagiti tattao!
8 Papatayennanto dagiti annakmo a babbai kadagiti nadumaduma a lugar
babaen iti kampilan ken mangaramidto pay iti trensera a pangdadaelda
iti pader. Mangaramidto isuna iti torre ken napuskol a bakud a pangraut
kenka ken ingatoda dagiti kalasag a maibusor kenka! 9 Ipuestonanto ti ar-
aramatenda a pangrebba kadagiti padermo, ken rakrakento dagiti remien-
tana dagiti torrem! 10 Gaburannakanto iti tapok a maparnuay dagiti adu
a kabalio! Aggunggonto dagiti padermo iti dalagudog dagiti kabalio ken
dagiti pilid dagiti karuahe inton sumrek isuna kadagiti ruangam bayat
a madaddadael dagitoy! 11 Ipayatpayatnanto dagiti kalsadam babaen
kadagiti saka dagiti kabalio; papatayennanto dagiti tattaom babaen iti
kampilan, ket marbanto dagiti natitibker nga adigim a batbato. 12 Iti kastoy
a wagas, samsamendanto ti pigsam ken dagiti tagilakom! Rebbaendanto
dagiti padermo ken dagiti agkakapintas a balaymo agingga a dagiti
batbatom, tarikayom ken tapokmo ket tumpaw iti tengnga ti danum. 13 Ta
pasardengekto ti ringgor dagiti kantam, ket saanton a mangngeg ti uni
dagiti liram! 14 Ta aramidenkanto a kasla bilag a bato; agbalinkanto a
lugar a pagpamagaan kadagiti iket. Saankanton a pulos a maibangon
manen, ta siak a ni Yahweh ti nangibaga iti daytoy! —kastoy ti pakaammo
ti Apo a ni Yahweh!' 15 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh iti Tiro,
'Saan kadi nga aggunggon dagiti isla gapu iti uni ti pannakareggaaymo,
ken gapu iti panagas-asug dagiti nasugatan inton adda iti nagtengngaam
ti nakabutbuteng a panangpapatay? 16 Ta bumabanto dagiti amin a
pangulo ti baybay manipud kadagiti tronoda ket ipaigidda dagiti kagayda
ket ussobenda dagiti agkakapintas a kawesda! Agkawesdanto iti buteng!
Agtugawda iti daga ket agtultuloy nga agkintayegda ken agbutengda
maipapan iti napasamak kenka! 17 Dung-awandakanto ken kunaenda
kenka, anian ti pannakadadaelmo, sika a nagnanaedan dagiti aglaylayag!
Ti nalatak a siudad a nakabilbileg idi—awanen manipud iti baybay! Ket
dagiti agnanaed kenkuana ket naminsan a pinagbutengda dagiti amin nga
agnanaed iti asidegda. 18 Ita, agkintayegen dagiti igid ti baybay iti aldaw ti
pannakaparmekmo! Mabutbuteng dagiti isla iti baybay, gapu ta nataykan.
19 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Inton pagbalinenka a langalang a
siudad, a kas kadagiti dadduma a siudad nga awan ti agnanaed kadakuada,
inton pangatoek dagiti baybay maibusor kenka, ken inton lapunusennaka
ti dakkel a danum, 20 ket ipababaka kadagiti tattao a nagkauna, a kas
kadagiti dadduma a napan kadagiti abut; ta pagnaedenka iti kababaan

a paset ti daga a kas kadagiti nadadael iti nabayagen a tiempo. Gapu iti
daytoy ket saankanto nga agsubli iti daga a pagnanaedan dagiti tattao.
21 Ipalak-amko kenka ti didigra, ket mapukawkanto. Ket birukendakanto
ngem saandakanto a pulos a mabirukan pay—kastoy ti pakaammo ti Apo
a ni Yahweh!”'

27

1 Immay manen kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Ita, sika nga
anak ti tao, irugim ti agdung-aw maipapan iti Tiro, 3 ken ibagam iti
Tiro, 'Sika nga agnanaed kadagiti pagserkan ti baybay, agtagtagilako
iti ayan dagiti tattao kadagiti adu nga isla, kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh: Tiro! Imbagam, “Nakapimpintasak unay!” 4 Dagiti beddengmo
ket adda iti tengnga iti baybay; pinapintasdaka iti kasta unay dagiti
nangaramid kenka. 5 Ti inaramatda a tarikayom ket saleng a naggapu
iti Bantay Hermon; nangalada iti kayo a sedro manipud Libano tapno
aramidenda a palom. 6 Ti inaramidda a gaudmo ket lugo a naggapu idiay
Basan; ti inaramidda a kamarotem ket alamo a naggapu idiay Cyprus,
ken kinalupkopanda daytoy iti marfil. 7 Dagiti layagmo ket nabordaan
iti linen a naggapu idiay Egipto nga agserbi met laeng a banderam!
8 Dagiti agnanaed iti Sidon ken Arvad dagiti para-gaudmo, adda kenka
dagiti agkakalaing a tattao ti Tiro; isuda ti marinerom. 9 Nasanay a
lallaki a kumikitikit manipud Biblos ti nangtarimaan kadagiti birrim;
dagiti tagilakom ket aw-awiten dagiti amin a barko iti baybay ken dagiti
lumalayagda para iti pannakisinnukat! 10 Ti Persia, Lydia, ken Libya ket
adda iti armadam, dagiti tattaom a mannakigubat! Nangibitbitinda kenka
kadagiti kalasag ken helmet; impakitada ti dayagmo! 11 Dagiti lallaki a
taga- Arvad ken Helek a kameng ti armadam ket adda kadagiti padermo a
nakapalikmut kenka, ken dagiti tattao ti Gamad ket adda kadagiti torrem!
Imbitinda dagiti kalasagda kadagiti bakud iti aglawlawmo! Isuda ti
nangan-anay iti pintasmo! 12 Ti Tarsus ti kinatinagilakom gapu iti kinaadu
ti amin a kita ti kinabaknang; pirak, landok, lata ken buli. Gatangenda
ken ilakoda dagiti tagilakom! 13 Ti Javan, Tubal ken Mesec—isuksukatda
dagiti tagabu ken alikamen a naaramid iti bronse. Makisinsinnukatda
kadagiti tagilakom. 14 Ti Bet Togarma ket mangipapaay kadagiti kabalio a
pagtrabaho ken kabalio a pakigubat ken mulo a kas sukat dagiti tagilakom.
15 Dagiti tattao iti Rodes ket makinegnegosio kenka kadagiti adu nga igid ti
baybay. Adu ti tagilakom; mangyegda iti sara, marfil, ken ballatinaw a kas
sukat dagiti tagilakom! 16 Ti Aram ket nakinegnegosio kenka kadagiti adu a
tagilakom; mangisabsabetda iti esmeralda, purpura, adda marisna a lupot,
perlas, ken kadagiti rubi a kas sukat dagiti tagilakom. 17 Nakinegnegosio
kenka ti Juda ken ti daga ti Israel. Nangisabsabetda iti trigo manipud iti
Minith, bungbunga ti igos, diro, lana ken bangbanglo a kas sukat dagiti
tagilakom. 18 Ti Damasco ket nakisinsinnukat kenka kadagiti amin a
tagilakom; kadagiti amin a kinabaknangmo, ken iti arak ti Helbon ken
iti puraw nga inabel a dutdot ti karnero a naggapu iti Sahar. 19 Ti
Dan ken Javan ket mangisabsabet kenka kadagiti tagilako a napanday a
landok, cinnamon, ken calamus a naggapu iti Uzal. Dagitoy ti insukatda
kadagiti tagilakom. 20 Ti Dedan ket mangmangyeg kenka kadagiti lupot a
pagap-ap iti pagsakayan. 21 Nakinegosio kenka ti Arabia ken dagiti amin
a pangulo ti Kedar; mangmangyegda kenka kadagiti urbon a karnero,
kalakian a karnero ken kalding. 22 Dagiti agtagtagilako manipud iti Seba
ken Raama ket immay tapno agilakoda kenka kadagiti kasasayaatan a

kita ti amin a bangbanglo ken iti amin a kita ti napapateg a batbato;
balitok ti isuksukatda kadagiti tagilakom. 23 Makinegnegosio kenka ti
Haran, Canne, ken Eden, agraman ti Seba, Assur ken Kilmad. 24 Dagitoy
dagiti agilaklako kadagiti pagtagtagilakoam kadagiti agkakangina a kagay
a maris ube ken naburdaan kadagiti kolor, ken kadagiti ules nga adu
kolorna, naburdaan, ken nasayaat ti pannakaabelna a lupot. 25 Dagiti
barko ti Tarshish ti mangkarkarga kadagiti tagilakom! Isu a napnoka,
napnoka kadagiti tagilako iti tengnga dagiti baybay! 26 Impandaka dagiti
para-gaudmo kadagiti nalawa a baybay; dinadaelnaka ti angin-daya iti
tengnga dagitoy. 27 Ti kinabaknangmo, dagiti tagilakom, ken dagiti
banbanag a negosiom; dagiti marinerom, dagiti para—layagmo, ken dagiti
para-aramid kadagiti barko; dagiti agtagtagilakom ken amin dagiti lallaki
a mannakigubatmo nga adda kenka, ken amin a kakaduam—matnagdanto
iti kaadalman ti baybay iti aldaw ti pannakadadaelmo. 28 Agpigerger dagiti
siudad iti baybay iti uni dagiti sangsangit dagiti pilotom; 29 Bumabanto
amin dagiti para-gaudmo manipud kadagiti barkoda; agtakderto iti daga
dagiti marinero, ken tunggal aglaylayag iti baybay. 30 Ket ipangngegdanto
kenka ti timekda ken agdung-awda iti nasaem; mangipurruakda iti tapok
kadagiti uloda. Agtulidtulidda kadagiti dapu. 31 Kuskosanda dagiti uloda
ken agkawesda iti nakersang a lupot, ken sangitandakanto iti nasaem,
ken umasugda. 32 Dung-awandaka ken ikantaandaka kadagiti pangnatay
a kanta, a kas iti Tiro, a napaulimek ita iti tengnga ti baybay? 33 Idi
napan dagiti tagilakom kadagiti igid ti baybay, pinennek daytoy dagiti
adu a tattao; pinabaknangmo dagiti ar-ari ti daga babaen iti kasta
unay a kinabaknangmo ken tagtagilakom! 34 Ngem idi dinadaelnaka
dagiti baybay, babaen kadagiti nauuneg a danum, limned dagiti amin
a tagilakom ken amin dagiti aglaylayagmo! 35 Naupay kenka dagiti
amin nga agnanaed kadagiti igid ti baybay, ken nagbuteng dagiti arida
gapu iti napasamak kenka! 36 Nagpigergerda! Nagsakuntip dagiti
agtagtagilako gapu kenka; nagbalinka a pagbutbutngan, ken mapukawkan
iti agnanayon.”'

28

1 Ket immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, ibagam iti
mangiturturay iti Tiro, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Napalangguad
ti pusom! Kinunam, “Maysaak a dios! Agtugawak iti tugaw dagiti dios iti
tengnga ti baybay!” Uray no maysaka a tao ken saan a Dios, pagbalbalinem
ti pusom a kas iti puso ti dios; 3 ipagpagarupmo a nasirsiribka ngem
ni Daniel, ken ipagpagarupmo nga awan palimed a mangpasiddaaw
kenka! 4 Pinabaknangmo ti bagim babaen iti kinasirib ken kinasaririt,
ken nagidulinka iti balitok ken pirak kadagiti pagiduldulinam! 5 Babaen
iti kasta unay a kinasirib ken babaen iti pannakinegosiom, pinaadum ti
kinabaknangmo, isu a napalangguad ti pusom gapu iti kinabaknangmo!
6 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Gapu ta pinagbalinmo ti
pusom a kas iti puso ti maysa a dios, 7 mangiyegakto ngarud kadagiti
ganggannaet a bumusor kenka, nakabutbuteng a lallaki manipud kadagiti
dadduma a nasion! Ket iyegda dagiti kampilanda a maibusor iti kinalatak
ti kinasiribmo, ket rugitandanto ti dayagmo! 8 Ipandakanto iti abut, ket
mataykanto a kas iti ipapatay dagiti natay iti tengnga dagiti baybay!
9 Maibagamto kadi iti sangoanan ti mangpapatay kenka a, “Maysaak

a dios”? Maysaka a tao saan ket a Dios, ket maipaimakanto iti mangrangrangkay kenka! 10 Babaen iti ima dagiti ganggannaet, matay kanto
a kas iti ipapatay dagiti saan a nakugit ta imbagak daytoy—kastoy ti
pakaammo ti Apo a ni Yahweh!'" 11 Immay manen kaniak ti sao ni
Yahweh a kunana, 12 “Anak ti tao, dung-awam ti ari ti Tiro ken ibagam
kenkuana, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Sika ti pagulidanan ti awan
kurangna, napnoan iti kinasirib ken awan pagkurangan ti kinapintasmo!
13 Addaka idi idiay Eden, ti minuyongan ti Dios! Nagarwatka iti amin a
kita ti napateg a bato: karnelia, chrysolite, ken onix! Topasio, malachite,
ken jaspe! Zafiro, esmeralda, ken berilo! Balitok dagiti nakaikargaan
dagitoy a batbato! Naisagana dagitoy iti aldaw ti pannakaparsuam
tapno isuotmo dagitoy! 14 Insaadka iti nasantoan a bantay ti Dios kas
iti kerubin a pinulotak a mangbantay iti sangkataoan! Addaka idi iti
nagtetengngaan dagiti rumimatrimat a batbato a nagnaam. 15 Napudnoka
kadagiti wagasmo manipud iti aldaw a naparsuaka agingga a rinugiam
ti nagbasol. 16 Iti kaadu ti inegosiom napnoka iti kinaranggas, isu a
nagbasolka! Imbellengka a kas narugitan manipud iti bantay ti Dios ken
dinadaelka, sika, kerubin a guardia, manipud kadagiti rumimatrimat a
batbato. 17 Napalangguad ti pusom gapu iti kinapintasmo; dinadaelmo
ti kinasiribmo gapu iti dayagmo! Impababaka iti daga! Insaadka iti
sangoanan dagiti ari tapno makitadaka! 18 Gapu kadagiti adu a basolmo
ken ti panangluklukom iti pannakinegosiom, rinugitam dagiti nasantoan
a lugarmo! Isu a nangparuarak iti apuy manipud kenka; uramennakanto
daytoy. Pagbalinenkanto a dapu iti daga iti imatang dagiti amin a
kumitkita kenka. 19 Amin dagiti tattao a makaam-ammo kenka ket
agpigergerto gapu iti butengda kenka; agbutengdanto, ket saankanton nga
agbiag pay!'" 20 Ket immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 21 “Anak ti
tao, sumangoka iti Sidon ken agipadtoka a maibusor kenkuana! 22 Ibagam,
'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Adtoy! Bumusorak kenka, O Sidon!”
Ta mapadayawanakto iti tengngam ket maammoanto dagiti tattaom a
siak ni Yahweh inton ukomenka. Maipakitanto a nasantaonak babaen
kenka! 23 Mangiyegakto kenka iti didigra ken dara kadagiti kalsadam,
ken mapasagto iti tengngam dagiti nasugatan. Inton umay ti kampilan
a maibusor kenka manipud iti sadinoman, ket maammoamto a siak ni
Yahweh! 24 Ket awanton ti makatudok ken nasakit a siit iti balay ti Israel
manipud kadagiti amin nga adda iti aglawlawna a mangum-umsi kadagiti
tattaona, ket maammoandanto a siak ti Apo a ni Yahweh!' 25 Kastoy ti kuna
ti Apo a ni Yahweh, “Inton ummongek ti balay ti Israel manipud kadagiti
nadumaduma a puli dagiti tattao a nakaiwarawaraanda, ken inton makita
dagiti nasion a nasantoanak. Kalpasanna, agtaengdanto kadagiti daga
nga intedko iti adipenko a ni Jacob! 26 Ket agnaeddanto kenkuana a
sitatalged ket mangibangonda kadagiti balbalay, agmulada kadagiti ubas
ken agnaedda a sitatalged inton ukomek dagiti amin a mangum-umsi
kadakuada manipud iti sadinoman a lugar; ket maammoanda a siak ni
Yahweh a Diosda!'”

29

1 Iti maika-sangapulo a tawen, iti maika-sangapulo a bulan iti maika-
sangapulo ket dua nga aldaw ti bulan, immay kaniak ti sao ni Yahweh
a kunana, 2 “Anak ti tao, sumangoka kenni Faraon nga ari ti Egipto;
agipadtoka maibusor kenkuana ken maibusor iti entero nga Egipto!
3 Iwaragawagmo ket ibagam, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:

Dumngegka! Bumusorak kenka, Faraon nga ari ti Egipto! Sika a dakkel a
parsua iti baybay nga adda iti tengnga ti karayan, a mangibagbaga kaniak,
“Pinagbalinko a kukuak ti karayan!” 4 Ta mangikabilakto iti sima iti
pangalmo ket kumpetto kadagiti siksikmo ti lames ti Karayanmo a Nilo;
ingatokanto manipud iti tengnga ti karayanmo a kaduam dagiti amin
a lames iti karayan a kimpet kadagiti siksikmo. 5 Ibellengkanto iti let-
ang, sika ken dagiti amin a lames manipud iti karayanmo. Agdissokanto
iti daga; saankanto a maurnong wenno maingato. Itedkanto a kas
taraon kadagiti agbibiag a parsua iti daga ken kadagiti billit kadagiti
langit! 6 Ket maammoanto dagiti amin nga agnanaed iti Egipto a siak
ni Yahweh, gapu ta maysada nga ungkay ti runo iti balay ti Israel! 7 Idi
iniggamandaka, natukkolka ket tinudokmo dagiti abagada; idi nagsadagda
kenka, dinangram dagiti luppoda ken pinagpigergermo dagiti patongda.
8 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dumngegka! Mangyegak
iti kampilan a maibusor kenka; isinak ti tunggal tao ken ayup manipud
kenka. 9 Isu a ti daga ti Egipto ket agbalinto a langalang ken nadadael;
ket maammoandanto a siak ni Yahweh, gapu ta imbaga ti nakaam-amak
nga ayup nga adda iti baybay, “Kukuak ti karayan, ta inaramidko daytoy!”
10 Ngarud adtoy! Maibusorak kenka ken iti karayanmo, pagbalinek ngarud
ti daga ti Egipto a langalang ken awan serserbina, ket agbalinkanto a
langalang a daga manipud Migdol agingga iti Siene ken kadagiti beddeng
ti Cus. 11 Awanto ti tao a lumabas iti daytoy! Awanto ti ayup a lumabas iti
daytoy! Ken awanto ti agnaed iti daytoy iti las-ud ti uppat a pulo a tawen!
12 Ta pagbalinekto ti daga ti Egipto a langalang iti nagtetengngaan dagiti
daga nga awan ti agnanaed, ken dagiti siudad daytoy iti nagtetengngaan
dagiti nadadael a siudad ket agbalinto a langalang iti las-ud ti uppat a pulo
a tawen; ket iwarawarakto ti Egipto kadagiti nasion, ket iwaraskonto ida
kadagiti daga. 13 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Iti ileleppas ti uppat
a pulo a tawen ummongekto ti Egipto manipud kadagiti nadumaduma
a puli dagiti tattao a nakaiwarawaraanda. 14 Isublikto dagiti sanikua ti
Egipto ken isublik ida iti rehion ti Patros, iti daga a nakaiyanakanda. Ken
agbalindanto a nababa a pagarian sadiay. 15 Isunto ti kababaan kadagiti
pagarian, ken saanton a pulos a maingato kadagiti nasion. Pukawek
ida tapno saandan nga agturay kadagiti nasion. 16 Saanton a pagtalkan
ti balay ti Israel dagiti Egipcio. Ngem ketdi, agbalindanto a palagip iti
basol nga inaramid ti Israel idi napanda iti Egipto tapno agpatulong. Ket
maammoandanto a siak ti Apo a ni Yahweh!”' 17 Ket napasamak nga iti
maika-27 a tawen iti umuna nga aldaw iti umuna a bulan, immay kaniak
ti sao ni Yahweh a kunana, 18 “Anak ti tao, impuesto ni Nebucadnesar nga
ari ti Babilonia ti armadana tapno agtrabahoda iti narigat a maibusor iti
Tiro. Nakuskusan ti tunggal ulo ken nagasgasan ti tunggal abaga, ngem
awan a pulos ti tangdanna ken ti armadana manipud iti Tiro, para iti
panagtrabahona iti narigat a maibusor iti Tiro. 19 Ngarud kastoy ti kuna
ti Apo a ni Yahweh, 'Adtoy! Itedko ti daga ti Egipto kenni Nebucadnesar
nga ari ti Babilonia, ket ipanawnanto ti kinabaknang daytoy, samsamenna
dagiti sanikua daytoy, ken alaenna amin a masarakanna sadiay; daytanto
ti tangdan ti armadana! 20 Intedko kenkuana ti daga ti Egipto a kas
tangdanda iti panagtrabahoda para kaniak—kastoy ti pakaammo ti Apo
a ni Yahweh. 21 Iti dayta nga aldaw, mangaramidak iti sara nga agtubo
para iti balay ti Israel, ket pagsaoenka kadagiti nagtetengngaanda, tapno
maammoanda a siak ni Yahweh!”'

30

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, agipadtoka
ket ibagam, 'kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Idung-awmo, “Asi pay
ti dumteng nga aldaw!” 3 Asidegen ti aldaw! Asidegen ti aldaw para
kenni Yahweh! Aldawto daytoy dagiti ulep, tiempo a mapasamakto dagiti
nakabutbuteng a banbanag kadagiti nasion! 4 Kalpasanna, umayto ti
kampilan a maibusor iti Egipto, ket addanto panagladingit idiay Cus
inton maidasay idiay Egipto dagiti napapatay a tattao—inton alaenda ti
kinabaknangna, ken inton madadael dagiti pundasionna! 5 Ti Cus, Libya,
ken Lydia ken dagiti amin a ganggannaet, agraman dagiti tattao a maibi-
lang iti katulagan—mapasagdanto amin babaen iti kampilan! 6 Kastoy
ti kuna ni Yahweh: Mapasagto ngarud dagiti mangtultulong iti Egipto,
ken mapukawto ti kinatangsit ti pigsana. Mapasagto dagiti soldadoda
manipud Migdol agingga iti Siene babaen iti kampilan! —Kastoy ti
pakaammo ti Apo a ni Yahweh! 7 Maupaydanto iti nagtetengngaan dagiti
nabaybay-an a daga, ken maibilangto dagiti siudadda kadagiti nadadael a
siudad! 8 Ket maammoandanto a Siak ni Yahweh, inton mangpasgedak
iti apuy iti Egipto, ken inton madadael dagiti amin a mangtultulong
kenkuana! 9 Iti dayta nga aldaw, manipud iti sangoanak, rummuarto
dagiti mensahero a nakabarko tapno butbutngenda ti natalged a Cus, ket
addanto panagladingit kadakuada iti aldaw a mapasamak iti Egipto dagiti
nakabutbuteng a banbanag. Ta adtoy! Umadanin daytoy! 10 Kastoy ti
kuna ti Apo a ni Yahweh: Gibusakto dagiti adu a tattao ti Egipto babaen iti
ima ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia. 11 Isuna ken dagiti armadana,
dagiti mangbutbuteng kadagiti nasion ket maiyegto a mangdadael iti daga;
asutendanto dagiti kampilanda maibusor iti Egipto ken punnoenda ti daga
kadagiti natay a tattao! 12 Pagbalinekto a namaga a daga dagiti karayan,
ket ilakokto ti daga kadagiti nadangkes a tattao. Pagbalinekto a langalang
ti daga ken ti amin nga adda iti daytoy babaen iti ima dagiti ganggannaet!
Siak a ni Yahweh, ti nangipakaammo iti daytoy! 13 Kastoy ti kuna ti
Apo a ni Yahweh: Dadaelekto dagiti didiosen, ken gibusakto dagiti awan
serserbina a didiosen ti Memfis. Awanto iti prinsipe iti daga ti Egipto,
ket butbutngekto ti daga ti Egipto! 14 Ket pagbalinekto a langalang ti
Patros ken mangpasgedak iti apuy idiay Zoan, ken ukomekto ti Tebes.
15 Ta ibukbukkonto ti pungtotko iti Pelusium, ti sarikedked ti Egipto, ken
gibusakto dagiti adu a tattao ti Tebes. 16 Kalpasanna, mangpasgedakto iti
apuy idiay Egipto. Agladingitto iti nakaro ti Pelusium, ken madadaelto
ti Tebes. Inaldawto nga adda kabusor ti Memfis. 17 Mapasagto dagiti
agtutubo a lallaki ti Heliopolis ken Bubastis babaen iti kampilan, ken
masakupto dagiti siudadda. 18 Idiay Tafnes, iyimutto ti aldaw ti lawagna
inton dadaelek sadiay ti sangol ti Egipto, ken agpatingganto ti kinatangsit ti
pigsana. Addanto ulep a manglinged kenkuana, ken matiliwto a kas balud
dagiti annakna a babbai. 19 Ipatungpalkonto ti panangukomko idiay Egipto
tapno maammoanda a siak ni Yahweh.'" 20 Ket napasamak nga iti maika-
sangapulo ket maysa a tawen iti maika-pito nga aldaw iti umuna a bulan,
immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 21 “Anak ti tao, tinukkolko ti
takkiag ni Faraon nga ari ti Egipto. Kitaem! Saan daytoy a nabedbedan
ken saan a makaawat iti agas; awan ti makabael a mangbedbed iti daytoy,
isu a saan a napigsa a mangiggem iti kampilan. 22 Ngarud, kastoy ti kuna
ti Apo a ni Yahweh, 'Kitaem, ni Faraon nga ari ti Egipto! Ta tukkolekto ti
takkiagna, ti napigsa ken ti natukkol, ken tinnagekto ti kampilan manipud
iti imana. 23 Ket iwarawarakto ti Egipto kadagiti nasion ken iwaraskonto

ida kadagiti daga. 24 Papigsaekto dagiti takkiag ti ari ti Babilonia ken
ipaiggemko ti kampilanko iti imana tapno madangrak ti takkiag ni Faraon.
Agasugto isuna iti sangoanan ti ari ti Babilonia a kas iti panagasug ti
matmatay a tao. 25 Ta papigsaekto dagiti takkiag ti ari ti Babilonia, bayat a
kumapkapuy dagiti ima ni Faraon. Ket maammoandanto a siak ni Yahweh,
inton ipaiggemko ti kampilanko iti ima ti ari ti Babilonia; ta rautennanto ti
daga ti Egipto babaen iti daytoy. 26 Isu nga iwarawarakto ti Egipto kadagiti
nasion ken iwarasko ida kadagiti daga. Ket maammoandanto a siak ni
Yahweh!'"

31

1 Ket napasamak nga iti maikasangapulo ket maysa a tawen, iti umuna
nga aldaw iti maikatlo a bulan, immay kaniak ti sao ni Yahweh a kunana,
2 "Anak ti tao, ibagam kenni Faraon nga ari ti Egipto, ken kadagiti adipenna
iti aglikmutna, 'Iti kinabilegmo, siasino ti kaiyaspingam? 3 Kitaenyo!
Ti Asiria ket kasla maysa a sedro iti Lebanon nga addaan kadagiti
narangpaya a sanga, maysa a narukbos iti kakaykayoan, ken kasta unay
ti katayagna! Ket ti tuktokna ket adda iti ngatoen dagiti sangana. 4 Adu
a danum ti nangpatayag iti daytoy; ti danum iti ubbog ti nangpadakkel
iti daytoy. Nagayus dagiti karayan iti paset ti aglawlaw daytoy, ta ti
panagayus dagitoy ket dimmanon kadagiti amin a kaykayo iti tay-ak. 5 Ti
kinangato daytoy ket nangatngato pay ngem iti aniaman kadagiti kayo
iti tay-ak, ken dagiti sanga daytoy ket nagadu unay; rimmangpaya pay
dagiti sangana gapu iti nabuslon a danum bayat a dumakdakkel dagitoy.
6 Tunggal billit iti tangatang ket nagumok kadagiti sanga daytoy, bayat
a tunggal parsua nga agnanaed iti tay-ak ket naganak iti siruk dagiti
narukbos a sanga daytoy. Amin dagiti adu a nasion ket nagnaed iti
siruk daytoy. 7 Ta napintas unay daytoy gapu iti kinangayed ken iti
kinarangpaya dagiti sanga daytoy, ta dagiti ramut ket adda iti ayan ti
nabuslon a danum! 8 Dagiti sedro iti minuyongan ti Dios ket saan a
maiyasping iti daytoy! Awan kadagiti kayo nga igos ti maipada kadagiti
sanga daytoy, ken awan kadawyan a kayo a makaasping kadagiti santakna.
Awan kayo iti minuyongan ti Dios ti maipada iti kinapintas daytoy!
9 Pinapintasko daytoy babaen kadagiti adu a sanga daytoy; ket amin dagiti
kayo iti Eden nga adda iti minuyongan ti Dios ket inapalanda daytoy!
10 Isu a kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Gapu ta natayag unay daytoy,
ken gapu ta inngatona ti tuktok ti kayona iti ngatoen dagiti sanga ken ti
pusona ket naingato iti kasta unay a kangato— 11 Isu nga inyawatko isuna
iti ima ti kabibilegan a mangiturturay kadagiti nasion! Nagtignay daytoy
a mangiturturay iti maibusor kenkuana ket pinapanawna isuna gapu iti
kinadangkesna! 12 Dagiti naranggas a ganggannaet iti amin a nasion ket
pinukanda ken binaybay-anda daytoy. Natinnag dagiti sangana kadagiti
bantay ken kadagiti tanap, ken dagiti babassit a sangana ket natukkol ket
naregreg iti amin a waig iti daga. Ket amin dagiti nasion iti daga ket
rimuar manipud iti linongna ket pinanawanda isuna. 13 Amin dagiti billit
iti tangatang ket nagbatay iti puon daytoy a kayo, ken amin dagiti atap nga
ayup iti tay-ak ket nagtugaw kadagiti sanga daytoy. 14 Napasamak daytoy
tapno awanton ti dadduma a masibsibugan a kayo ti dumakkel iti kasta
a katayag, tapno saanda nga ingato ti tuktok ti kayoda iti ngatoen dagiti
sanga, ta awanton ti sabali pay a kayo a masibsibugan a dumakkel manen
iti kasta a katayag. Ta naipaimada amin iti patay iti kababaan a paset
ti daga, iti nagtetengngaan dagiti tattao iti sangkataoan a bimmaban iti

abut. 15 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Iti aldaw a naipababa isuna iti
Seol, inyegko ti panagladingit iti lubong. Ginaburak ti adalem a danum iti
rabawna, ken inatianak dagiti danum iti taaw. Pinasardengko ti napigsa
a panagayus dagiti danum, ken inyegko ti panagladingit iti Lebanon
para kenkuana! Isu nga amin dagiti kayo iti tay-ak ket nagladingit para
kenkuana. 16 Inyegko ti panagkintayeg kadagiti nasion iti kanarpaak ti
pannakatuangna, idi imbellengko isuna iti Seol a kaduana dagiti bimmaba
iti abut! Ket liniwliwak dagiti amin a kayo iti Eden iti kababaan a
paset ti lubong! Dagitoy ti kangrunaan a mapilpili ken kasasayaatan a
kayo iti Lebanon, dagiti kayo a masibsibugan iti adu a danum! 17 Ta
bimmabada met laeng a kaduada isuna iti seol, kadagidiay a napapatay
babaen iti kampilan! Dagitoy dagiti napipigsa a takiagna, dagidiay a
nasion a nagnaed iti linongna. 18 Ania kadagiti kayo iti Eden ti kapadam
iti dayag ken kinaindaklan? Ta maipababakanto a kaduam dagiti kayo
iti Eden iti kababaan a paset ti lubong, a kaduam dagiti saan a nakugit;
makipagnaedkanto kadagiti napapatay babaen iti kampilan! Daytoy ket
ni Faraon ken dagiti amin nga adipenna! —kastoy ti pakaammo ti Apo a
ni Yahweh! ’’’

32

1 Ket napasamak nga iti maika-sangapulo ket dua a bulan iti maika-
sangapulo ket dua a tawen, iti umuna nga aldaw ti bulan, immay kaniak
ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti tao, dung-awam ni Faraon, nga ari ti
Egipto; ibagam kenkuana, 'Arigmo ti urbon a leon kadagiti nasion, kaskala
nakabutbuteng nga ayup iti baybay; kibkiburem ti danum, liblibegem
dagiti danum babaen kadagiti sakam ken rugrugitam dagiti danumda!
3 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, “Isarwagko ngarud kenka ti iketko
iti taripnong dagiti adu a puli dagiti tattao, ket ingatodakanto iti iketko!
4 Baybay-ankanto iti daga! Ibellengkanto iti away ket pagbatayekto kenka
dagiti billit iti tangatang; mapnekto dagiti amin a mabisin nga ayup iti daga
babaen kenka. 5 Ta ikabilkonto ti lasagmo kadagiti bantay, ken punnoekto
dagiti tanap iti agruprupsa a bangkaymo! 6 Kalpasanna, iparukpokkonto
ti daram kadagiti bantay, ket mapnonto dagiti waig iti daram! 7 Ket
inton iddepek ti silawmo, lengdakto dagiti langit ken pagsipngetek dagiti
bituen daytoy; lengdakto ti init babaen kadagiti ulep, ket saanto nga
agraniag ti bulan! 8 Pagsipngetekto dagiti amin nga agranraniag a silaw
kadagiti langit iti ngatoem, ket pagsipngetekto ti dagam! —kastoy ti
pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 9 Ket butbutngekto ti puso dagiti adu a
puli dagiti tattao kadagiti daga a saanmo nga ammo, inton ipadamagko
kadagiti nasion ti pannakarebbam. 10 Kellaatekto dagiti adu a puli dagiti
tattao iti maipapan kenka; agpigergerto iti buteng dagiti arida maipapan
kenka inton iwasiwasko ti kampilanko iti sangoananda. Iti tunggal kanito,
agpigergerto ti tunggal maysa gapu kenka, iti aldaw ti pannakarebbam.
11 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Umayto a maibusor kenka ti
kampilan ti ari ti Babilonia! 12 Ipaluboskonto a mapasag dagiti adipenmo
babaen kadagiti kampilan dagiti mannakigubat—pagbutngento ti tunggal
mannakigubat dagiti nasion! Dadaelento dagitoy a mannakigubat ti dayag
ti Egipto ken papatayendanto amin dagiti adu a tattao nga agnanaed iti
daytoy! 13 Ta papatayekto dagiti amin a taraken manipud iti igid dagiti
adu a danum; saanen a kiburen dagiti saka ti tao dagiti danum, wenno
kiburen ti saka ti baka dagitoy! 14 Ket pagtalnaekto dagiti danumda
ken pagayusekto dagiti karayanda a kas iti panagayus ti lana—kastoy

ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh! 15 Inton ti daga ti Egipto—daga a
napunpunno—ket pagbalinek a nadadael a lugar, nabaybay-an a lugar;
inton darupek dagiti amin nga agnanaed kenkuana, ket maammoandanto
a siak ni Yahweh! 16 Addanto panagdung-aw! Ta dung-awanto isuna
dagiti annak a babbai dagiti nasion; dung-awandanto ti Egipto. Dung-
awandanto dagiti amin nga adipenna! —kastoy ti pakaammo ti Apo a ni
Yahweh!'" 17 Ket napasamak nga iti maika-sangapulo ket dua a tawen,
iti maika-sangapulo ket lima nga aldaw ti bulan, immay kaniak ti sao ni
Yahweh a kunana, 18 "Anak ti tao, sangitam dagiti adipen ti Egipto ket
ibellengmo ida—isuna ken dagiti annak a babbai dagiti nabileg a nasion—
iti kababaan a paset ti daga a kadua dagiti napan iti abut! 19 Saludsudem
kadakuada, 'Napinpintaskayo kadi ngem iti siasinoman? Bumabakayo ket
agiddakayo a kaduayo dagiti saan a nakugit!' 20 Mapasagda ket maitiponda
kadagiti napapatay babaen iti kampilan! Naited ti Egipto iti kampilan;
tiliwento isuna dagiti kabusorna ken dagiti adipenna! 21 Iwaragawagto
dagiti kapipigsaan kadagiti mannakigubat iti sheol ti maipapan iti Egipto
ken dagiti kakaduana, 'Bimmabadan ditoy! Agiddada a kaduada dagiti
saan a nakugit a napapatay babaen iti kampilan!' 22 Adda sadiay ti Asiria
agraman ti amin a taripnongna! Pinalikmutan isuna dagiti tanemna;
aminda ket napapatay babaen iti kampilan. 23 Adda sadiay dagiti makin
tanem iti adda iti kaunggan a paset ti abut, agraman ti taripnongna.
Pinalikmutan dagiti tanemna dagiti amin a napapatay, a napasag babaen
iti kampilan, dagiti nangyeg iti pammutbuteng iti daga dagiti sibibiag!
24 Adda sadiay ti Elam agraman dagiti adipenna! Pinalikmutan isuna dagiti
tanemna; napapatayda amin! Dagidiay napasag babaen iti kampilan, a
saan a nakugit a bimmaba kadagiti kaadalman a paset ti daga, a nangiyeg
kadagiti pammutbutbutengda iti daga dagiti sibibiag ken kaduada a
mangaw-awit ita iti bainda, bumabbabadan iti abut! 25 Nangisaganada
iti pagiddaan para iti Elam ken para kadagiti amin nga adipenna iti
nagtetengngaan dagiti napapatay; pinalikmutan isuna dagiti tanemna!
Aminda ket saan a nakugit, dagidiay napapatay babaen iti kampilan,
dagidiay nangiyeg iti pammutbutengda iti daga dagiti sibibiag! Isu nga
awit-awitda ti bukkodda a bain, agraman dagiti bumabbaba iti abut a
karaman kadagiti napapatay, dagidiay bumabbaba iti abut. Karaman ti
Elam kadagiti napapatay. 26 Adda sadiay ti Mesack, Tubal ken dagiti
amin nga adipenda! Pinalikmutan ida dagiti tanemda! Aminda ket
saan a nakugit, napapatay babaen iti kampilan, gapu ta inyegda dagiti
pammutbutbutegda iti daga dagiti sibibiag! 27 Saan kadi a nagiddada
a kaduada dagiti napasag a mannakigubat dagiti saan a nakugit a
bimmaba iti lubong dagiti natay (Sheol) agraman dagiti amin nga igamda a
pakigubat, ken agraman dagiti kampilanda nga impunganda? Naiparabaw
dagiti kalasagda kadagiti tulangda. Ta isuda dagiti mangbutbuteng a
mannakigubat iti daga dagiti sibibiag! 28 Isu a sika nga Egipto, ket
madadaelto iti nagtetengngaan dagiti saan a nakugit! Ken agiddakanto
a kaduam dagiti napapatay babaen iti kampilan! 29 Adda sadiay ti Edom
agraman dagiti arina ken dagiti amin a pangulona. Nabilegda idi, ngem
itan ket nakaiddada a kaduada dagiti napapatay babaen iti kampilan,
kaduada dagiti saan a nakugit ken dagiti bimmaba iti abut. 30 Adda sadiay
dagiti prinsipe iti amianan—aminda ken amin a taga-Sidon a bimmaba
a kadua dagiti natay! Nabilegda ken pinagbutengda dagiti dadduma,
ngem itan ket nakaiddada sadiay a mababain, saan a nakugit a kaduada
dagiti napapatay babaen iti kampilan. Awit-awitda ti bukodda a bain,

kaduada dagiti dadduma a bumabbaba iti abut. 31 Kumitanto ni Faraon
ken maliwliwanto maipapan kadagiti amin nga adipenna a napapatay
babaen iti kampilan—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 32 Intulokko
a mangbutbuteng isuna iti daga dagiti sibibiag, ngem agiddanto isuna iti
nagtetengngaan dagiti saan a nakugit, a kaduana dagiti napapatay babaen
iti kampilan—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh!”

33

1 Kalpasanna, dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 “Anak ti
tao, ipakaammom daytoy kadagiti tattaom; ibagam kadakuada, 'Inton
mangiyegak iti kampilan a maibusor iti aniaman a daga, ket mangdutok
dagiti tattao iti dayta a daga iti maysa a tao manipud kadakuada nga
agbalin a para-wanawanda. 3 Siputanna ti kampilan nga um-umay iti
daga ket puyotanna ti tangguyobna tapno ballaaganna dagiti tattao! 4 No
mangngeg dagiti tattao ti uni ti tangguyob ket saanda nga ipangag, ken
no umay ti kampilan ket patayenna ida, ti dara ti tunggal maysa ket adda
iti bukodda nga ulo. 5 Ket no adda makangngeg iti uni ti tangguyob ket
saanna nga ipangag, ti darana ket adda kenkuana; ngem no ipangagna,
maisalakannanto ti bukodna a biag. 6 Nupay kasta, no makita ti para-
wanawan ti kampilan nga um-umay, ngem no saanna a pinuyutan ti
tangguyob, a ti nagbanaganna ket saan a naballaagan dagiti tattao, ket
no umay ti kampilan ket patayenna ti siasinoman, napapatay dayta a tao
iti bukodna a basol ngem sapulekto ti darana iti para-wanawan.' 7 Ita, sika
a mismo, anak ti tao! Pinagbalinka a para-wanawan para iti balay ti Israel;
mangngegmonto dagiti sasaok manipud iti ngiwatko ket ballaagamto ida
para kaniak. 8 No ibagak iti maysa a nadangkes a tao, 'Nadangkes a tao,
sigurado a matayka!' ngem no saanmo nga iwaragawag daytoy tapno
maballaagan ti nadangkes maipapan iti aramidna, ket matayto dayta a
nadangkes iti basolna, ngem sapulekto kadagiti imam ti darana! 9 Ngem
sika, no ballaagam ti nadangkes maipapan iti aramidna, tapno matallikо-
danna daytoy, ket no saan isuna a timmallikod manipud iti aramidna,
matayto isuna iti basolna, ngem sika a mismo ket maisalakanmonto ti
bukodmo a biag. 10 Isu a sika, anak ti tao, ibagam iti balay ti Israel, 'Kastoy
ti ibagbagayo: Adda kadakami dagiti panagsalungasingmi ken basolmi,
ket madaddadaelkamin kadagitoy! Kasano nga agbiagkami? 11 Ibagam
kadakuada, 'Iti naganko nga adda iti agnanayon—kastoy ti pakaammo
ti Apo a ni Yahweh—saanko a pakaragsakan ti ipapatay ti nadangkes
a tao, ngem no agbabawi ti nadangkes a tao manipud iti aramidna,
agbiagto ngarud isuna! Agbabawikayo! Agbabawikayo manipud kadagiti
nadangkes a aramidyo! Ta apay koma a mataykayo, balay ti Israel?'
12 Ket sika, anak ti tao, ibagam kadagiti tattaom, 'Ti kinalinteg ti maysa
a nalinteg a tao ket saanto a makaisalakan kenkuana no agbasol! Ken
ti kinadangkes ti maysa a nadangkes a tao ket saanto a daytoy ti gapu
a mapukaw isuna no agbabawi manipud iti basolna. Ta saanto nga
agbiag ti nalinteg a tao gapu iti kinalintegna no agbasol isuna. 13 No
ibagak iti maysa a nalinteg, “Sigurado nga agbiagto isuna!” ket no
agtalek isuna iti bukodna a kinalinteg ket kalpasanna, agaramid iti saan
a nainkalintegan, saankonto a lagipen ti aniaman a kinalintegna; matayto
isuna iti kinadangkes nga inaramidna. 14 Ket no ibagak iti nadangkes,
“Sigurado a matayka!” ngem no agbabawi isuna kadagiti basolna ket
aramidenna ti nainkalintegan ken umno— 15 no isublina ti naisalda
kenkuana a kiniddawna a sidadangkes, wenno isublina ti tinakawna, ket
no surotenna dagiti bilbilin a mangipaay iti biag ket saanen nga agramid

iti basol— sigurado nga agbiagto ngarud isuna; saanto isuna a matay.
16 Awanto a pulos ti malagip kadagiti basol nga inaramidna, nagtignay
isuna a sililinteg; sigurado nga agbiagto isuna! 17 Ngem kinuna dagiti
tattaom, '"Saan a nalinteg ti wagas ti Apo!" ngem dagiti wagasyo ti saan
a nalinteg! 18 No tallikodan ti maysa a nalinteg a tao ti kinalintegna
ket agaramid iti basol, daytoyto ngarud ti pakatayanna! 19 Ket no
tallikodan ti maysa a nadangkes a tao ti kinadangkesna ket aramidenna ti
nainkalintegan ken rumbeng, agbiagto isuna gapu kadagidiay a banbanag!
20 Ngem kinunayo dakayo a tattao, "Saan a nalinteg ti wagas ti Apo!"
Ukomekto ti tunggal maysa kadakayo segun iti wagasna, balay ti Israel!'"
21 Napasamak daytoy iti maikasangapulo ket dua a tawen, iti maikalima
nga aldaw ti maikasangapulo a bulan ti pannakaibaludtayo, nga adda
immay kaniak a maysa a nakalibas manipud Jerusalem ket kinunana,
22 "Nasakupen ti siudad!" Adda kaniak ti ima ni Yahweh iti rabii sakbay
a dimteng ti nakalibas, ket naglukat ti ngiwatko idi dimteng isuna iti
parbangon. Isu a nalukatan ti ngiwatko; saanakon nga umel! 23 Ket
dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 24 "Anak ti tao, ibagbaga dagiti
agnanaed kadagidiay a nadadael iti daga ti Israel, 'Maymaysa laeng a tao
ni Abraham ket tinawidna ti daga, ngem adutayo! Naited kadatayo ti
daga a kas sanikua.' 25 Ngarud ibagam kadakuada, 'Kastoy ti ibagbaga
ti Apo a Yahweh: Mangmangankayo iti dara ken tumangtangadkayo
kadagiti didiosenyo, ket iparparukpokyo ti dara dagiti tattao. Rumbeng
kadi a tagikuaenyo ti daga? 26 Nagtalekkayo kadagiti kampilanyo ken
nangaramidkayo kadagiti makarimon a banbanag; daddadaelen ti tunggal
lalaki ti dayaw ti asawa ti kaarrubana. Rumbeng kadi a tagikuaenyo ti
daga?' 27 Kastoyto ti ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ti Apo a Yahweh:
Iti naganko nga adda iti agnanayon, sigurado a mapasagto dagiti adda
kadagiti nadadael babaen iti kampilan, ket itedkonto dagiti adda kadagiti
taltalon kadagiti sibibiag a parsua a kas taraonda, ket matayto babaen
kadagiti didigra dagiti adda kadagiti nasarikedkedan ken kueba. 28 Ket
pagbalinekto a langalang ken nakabutbuteng ti daga, ket agpatingganto ti
kinapalangguad ti bileg daytoy, ta mabaybay-anto dagiti bantay ti Israel
ken awanto ti lumabas kadagitoy.' 29 Isu a maammoandanto a siak
ni Yahweh, inton pagbalinek a langalang ken nakabutbuteng ti daga
gapu kadagiti amin a makarimon a banbanag nga inaramidda. 30 Ket
sika, anak ti tao— adda ibagbaga dagiti tattaom maipapan kenka iti
abay dagiti pader ken kadagiti ruangan dagiti balbalay, ket ibagbaga ti
tunggal maysa kadagiti dadduma— tunggal maysa iti kabsatna a lalaki,
'Mapantayo dumngeg iti sao ti profeta a nagtaud kenni Yahweh!' 31 Isu
a mapanto kenka dagiti tattaok, kas iti masansan nga ar-aramidenda,
ket agtugawdanto iti sangoanam ket dumngegda kadagiti sasaom, ngem
saandanto a tungpalen dagitoy. Adda kadagiti ngiwatda dagiti umno a
sasao, ngem dagiti pusoda ket adda kadagiti saan a nainkalintegan a
pakagunggonaanda. 32 Ta kaslaka makay-ayo a kanta kadakuada, maysa
a napintas a samiweng a natukaran a nasayaat iti adda kuerdasna nga
instrumento, isu a dumngegdanto kadagiti sasaom ngem awanto a pulos
kadakuada ti agtulnog kadagitoy. 33 Isu nga inton mapasamak amin
dagitoy— kitaem! mapasamakto daytoy! — ket maammoandanto a
kaduada idi ti profeta."

34

1 Kalpasanna, dimteng kaniak ti sao ni Yahweh ket kinunana, 2 "Anak

ti tao, agipadtoka a maibusor kadagiti agpaspastor iti Israel! Agipadtoka
ket ibagam kadakuada, 'Kastoy ti ibagbaga ti Apo a ni Yahweh kadagiti
agpaspastor: Asi pay dagiti agpaspastor iti Israel a mangipaspastor
kadagiti bagbagida! Saan kadi a rumbeng a bantayan dagiti agpaspastor ti
arban? 3 Kankanenyo dagiti nalulukmeg a paset ken agkawkaweskayo iti
lupot a naaramid iti buok ti karnero! Parpartienyo dagiti nalulukmeg iti
arban! Saankayo a pulos a nagpastor. 4 Saanyo a pinapigsa dagiti addaan
kadagiti sagubanit, wenno saanyo nga inagasan dagiti masakit. Saanyo
a bedbedbedan dagiti nablo, ken saanyo a pinasubli dagiti napapanaw
wenno sinapul dagiti napukaw. Ngem ketdi, inturayanyo ida babaen iti
bileg ken kinaranggas. 5 Ket nawarawarada nga awan ti mangipastor
kadakuada, ket nagbalinda a taraon para kadagiti amin a nabiag a
narungsot nga ayup kadagiti away, kalpasan a nawarawarada. 6 Naiyaw-
awan ti arbanko kadagiti amin a banbantay ken iti tunggal nangangato a
turod, ket naiwarawarada iti entero a rabaw ti daga. Ket awan a pulos
ti mangbirbirok kadakuada. 7 Isu a dakayo nga agpaspastor, denggenyo
ti pakaammo ni Yahweh: 8 Iti naganko nga adda iti agnanayon—kastoy ti
pakaammo ti Apo a ni Yahweh—gapu ta nagbalin a samsam ti arbanko
ken nagbalin a taraon para kadagiti amin a narungsot nga ayup kadagiti
away (gapu ta awan ti pastor ken awan kadagiti pastorko ti nangbiruk
iti arbanko, ngem binantayan dagiti agpaspastor dagiti bagbagida ket
saanda nga impastoran ti arbanko)— 9 Ngarud, dakayo nga agpaspastor,
denggenyo ti pakaammo ni Yahweh: 10 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Kitaem! Maibusorak kadagiti agpaspastor, ket sapulekto manipud kadagiti
imada ti arbanko. Ket pasardengekto ida a mangipastor iti arban; wenno
saanton nga ipastoran dagiti pastor dagiti bagbagida ta alaekto ti arbanko
manipud kadagiti ngiwatda, tapno saanton nga agbalin a taraon ti arbanko
para kadakuada. 11 Ta kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Kitaem!
Siakto a mismo ti mangsapul iti arbanko ket aywanakto dagitoy, 12 kas iti
panangsapul ti agpaspastor iti arbanna iti aldaw nga adda isuna iti tengnga
ti nawarawara nga arbanna. Kastanto ti panangbirokko iti arbanko, ken
ispalekto ida manipud kadagiti amin a lugar a nakaiwaraanda iti aldaw
a naulep ken nasipnget. 13 Ket irruarkonto ida manipud kadagiti tattao;
urnongekto ida manipud kadagiti daga ket iyegkonto ida iti dagayo. Ika-
bilkonto ida kadagiti pagpasturan kadagiti sikigan dagiti bantay iti Israel,
iti abay dagiti karayan, ken iti tunggal pagnaedan iti daga. 14 Ikabilkonto
ida iti nasayaat a pagpasturan; dagitinto nangangato a bantay ti Israel
dagiti lugar a pagarabanda. Agiddadanto kadagiti nasasayaat a lugar
a pagaraban, iti nawadwad a pagpasturan, ken agarabdanto kadagiti
bantay ti Israel. 15 Siakto a mismo ti mangipastor iti arbanko, ken siakto
a mismo ti mangpaidda kadakuada—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni
Yahweh— 16 birukekto ti napukaw ken isublikto ti napagtalaw; bedbedakto
ti nablo a karnero ken agasakto ti masakit a karnero. Ket pukawekto
dagiti napalukmeg ken napigsa! Agpastorakto a nainkalintegan! 17 Ket
sika nga arbanko—kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh— kitaem! Siakto
ti agbalin nga ukom kadagiti karnero, kadagiti kalakian a karnero ken
kadagiti kalding! 18 Bassit kadi a banag a maipastorkayo iti nasayaat a
pagpasturan, isu a tarigagayanyo a baddekan ti natda iti pagpasturan?
Wenno bassit kadi a banag nga imminumkayo kadagiti nalitnaw a danum,
a rumbeng a libegenyo dagiti karayan babaen kadagiti sakayo? 19 Ngem
ti karnerok ket maipaspastoren iti binaddebaddekan dagiti sakayo; in-
inumendan dagiti danum a linibegyo babaen kadagiti sakayo! 20 Kastoy

ngarud ti kuna ti Apo a ni Yahweh kadakuada: Kitaem! Siakto a mismo
ti mangukom kadagiti nalukmeg ken kadagiti nakuttong a karnero, 21 ta
induronyo ida babaen kadagiti bakrang ken abagayo, ken sinangduyo
dagiti amin nga agkakapuy agingga nga inwarayo ida iti adayu manipud iti
daga! 22 Isu nga isalakankonto ti arbanko; saandanton a pulos nga agbalin
a samsam. Ket ukomekto dagiti karnero! 23 Mangisaadakto iti maysa
nga agpastor kadakuada, ket ipastornanto ida—ti adipenko a ni David!
Ipastornanto ida; agbalinto isuna a pastorda! 24 Ta siak, a ni Yahweh, ti
agbalinto a Diosda, ket ti adipenko a ni David ti agbalinto a panguloda—
siak, a ni Yahweh ti nangipakaammo iti daytoy! 25 Ket mangaramidakto
iti katulagan a pakikapia kadakuada ken ikkatekto dagiti dakes nga atap
nga ayup manipud iti daga, isu nga agbiagto a sitatalged dagiti karnerok
iti let-ang ken maturogdanto kadagiti kabakiran. 26 Bendisionakto pay ida
ken dagiti naglikmut a turodko, ta mangiyegakto iti arbis iti naikeddeng
a tiempo. Dagitoyto ket arbis iti bendision! 27 Ket agbunganto dagiti
kayo iti talon, ken mangipaayto ti daga iti bunga. Natalgedto dagiti
karnerok iti dagada; ket maammoandanto a siak ni Yahweh, inton
tukkolek dagiti balunet ti sangolda, ken inton ispalek ida manipud iti
ima dagiti nangtagabu kadakuada. 28 Saandanton a pulos nga agbalin a
samsam kadagiti nasion, ket saanto ida a pulos a kanen dagiti atap nga
ayup! Ta agbiagdanto a sitatalged ket saandanto nga agbuteng. 29 Ta
mangaramidakto iti natalna a lugar a pagmulaan para kadakuada tapno
saandanton a pulos a matay iti bisin iti daga, ket saanto ida a laisen dagiti
nasion. 30 Ket maammoandanto a siak, a ni Yahweh a Diosda ket addaak
kadakuada. Isuda dagiti tattaok, ti balay ti Israel— kastoy ti pakaammo ti
Apo a ni Yahweh. 31 Ta dakayo dagiti karnerok, ti arban iti pagpasturak,
ken dagiti tattaok! Siakto ti Diosyo— kastoy ti pakaammo ti Apo a ni
Yahweh.'"

35

1 Kalpasanna, dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 2 "Anak ti
tao, sangoem ti Bantay Seir ket agipadtoka maibusor iti daytoy. 3 Ibagam
iti daytoy, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dumngegka! Maibusorak
kenka Bantay Seir, ket dusaenkanto babaen iti imak ken pagbalinenkanto
a langalang ken nakabutbuteng. 4 Dadaelekto dagiti siudadmo, ken sika a
mismo ket agbalinto a langalang; ket maammoamto a siak ni Yahweh.
5 Gapu ta kanayonka a bumusor kadagiti tattao ti Israel ken gapu ta
impaimam ida iti kampilan iti tiempo ti pannakariribukda, iti tiempo
a nakaro unay ti pannakadusada— 6 ngarud, iti naganko nga adda iti
agnanayon—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh— isaganakanto
para iti panagsayasay ti dara, ken kamatennakanto ti panagsayasay ti
dara! Gapu ta saanmo a ginura ti panagsayasay ti dara, kamatennakanto
ti panagsayasay ti dara. 7 Pagbalinekto a langalang ti Bantay Seir—
maysa a langalang inton pukawekto manipud iti daytoy ti siasinoman
a lumabas ken agsubli manen. 8 Ket punnoekto dagiti bantay daytoy
iti natay. Dagiti nangangato a turodmo, dagiti tanap ken dagiti amin
a waigmo—matnagto kadagitoy dagiti amin a napapatay babaen iti
kampilan. 9 Pagbalinenkanto a langalang iti agnanayon. Saanton a
mapagnaedan dagiti siudadmo, ngem maammoanyonto a siak ni Yahweh.
10 Kinunam, "Dagitoy a dua a nasion ken dagitoy a dua a daga ket
agbalinto a kukuak, ken tagikuaentayonto dagitoy," inton adda ni Yahweh
kadakuada. 11 Ngarud, iti naganko nga adda iti agnanayon—kastoy ti

pakaammo ti Apo a ni Yahweh— Isu nga aramidekto segun iti pungtotmo
ken segun iti apalmo nga adda iti guram iti Israel, ket agpakitaakto
kadakuada inton ukomenka. 12 Isu a maammoamto a siak ni Yahweh!
Nangngegko dagiti amin a pananglaismo idi nagsaoka maibusor kadagiti
bantay ti Israel a kinunam, “Nalangalangda! Naited dagitoy kadatayo
tapno dadaelentayo.” 13 Nangngegka idi nagpasindayawka babaen iti
ngiwatmo maibusor kaniak; adu a banbanag ti imbagam maibusor
kaniak. Nangngegko dagitoy. 14 Kastoy ti kinuna ti Apo a ni Yahweh:
Pagbalinenkanto a langalang, kabayatan nga agragragsak ti entero a
daga. 15 Kas iti panagragsakmo iti tawid dagiti tattao ti Israel gapu iti
pannakalangalang daytoy, kastanto met ti aramidek kenka. Agbalinkanto
a langalang, Bantay Seir, ken iti entero nga Edom—amin nga adda iti
daytoy! Ket maammoandanto a siak ni Yahweh!'”

36

1 “Ita, sika nga anak ti tao, agipadtoka kadagiti bantay ti Israel ket
ibagam, 'Banbantay ti Israel, dumngegkayo iti sao ni Yahweh! 2 Kastoy ti
kuna ti Apo a ni Yahweh: Kinuna kadakayo dagiti kabusoryo, “Aha!” ken
“Nagbalin a kukuatayo dagiti nagkauna a nangangato a lugar.'” 3 Ngarud,
agipadtoka ket ibagam: 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Gapu iti
pannakalangalangyo ken gapu iti pannakarautyo manipud iti amin a
suli, nagbalin a kukuanakayo dagiti dadduma a nasion; nagbalinkayo
a pagtutungtongan dagiti bibig ken dila a manangperdi iti dayaw, ken
istoria dagiti tattao. 4 Ngarud, banbantay ti Israel, dumngegkayo iti sao
ti Apo a ni Yahweh: Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh kadagiti bantay
ken kadagiti nangangato a turod, kadagiti karayan ken kadagiti tanap,
kadagiti langalang a saan a mapagnaedan ken kadagiti nabaybay-an a
siudad a nagbalin a banag a masamsam ken lalaisen dagiti dadduma a
nasion iti aglawlawda— 5 ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Pudno a nagsaoak iti apuy ti pungtotko maibusor kadagiti dadduma a
nasion, maibusor iti Edom ken kadagiti amin a nangala iti dagak a kas
sanikuada, maibusor kadagiti amin nga addaan rag-o iti pusoda ken
panangtagibassit iti espirituda, bayat a saksakupenda ti dagak tapno
tagikuaenda dagiti pagpasturan.' 6 Ngarud, agipadtoka iti daga ti Israel ket
ibagam kadagiti bantay ken kadagiti nangangato a turod, kadagiti karayan
ken kadagiti tanap, 'kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Kitaem! Iti nakaro
a pungtot ken ungetko, ipakpakaammok daytoy gapu ta binaklayyo dagiti
pananglais dagiti nasion. 7 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Ingatokto a mismo ti imak tapno isapatak a dagiti nasion iti aglawlawyo
ket awitendanto ti bukodda a pakaibabainan. 8 Ngem dakayo, banbantay
ti Israel, dumakkelto dagiti sangayo ket agbunganto nga agpaay kadagiti
tattaok iti Israel, gapu ta iti saan nga agbayag, agsublidanto kadakayo.
9 Ta kitaenyo, siak ket para kadakayo, paburankayonto, maaradokayonto
ken mamulaan iti bukel. 10 Isu a paaduekto kadakayo a bantay dagiti
tattao iti amin a balay ti Israel. Amin! Ket mapagnaedanto dagiti
siudad ken maibangonto manen dagiti langalang. 11 Paaduekto ti tao
ken ayup kadakayo a bantay tapno umadoda ken agbungadanto. Ket
ipaluboskonto a mapagnaedankayo a kas iti napalabas, ad-addanto pay
a parang-ayenkayo ngem iti napalabas, ta maammoanyonto a siak ni
Yahweh. 12 Mangiyegakto kadagiti tattao, dagiti tattaok nga Israelita, a
magna kadakayo. Tagikuaendakayonto, ket agbalinkayonto a tawidda, ket
saanyonton nga ipalubos a matay dagiti annakda. 13 Kastoy ti kuna ti Apo

a ni Yahweh: Gapu ta ibagbagada kadakayo, “Patpatayenyo dagiti tattao,
ket natay dagiti annak ti nasionyo,” 14 ngarud, saanyonton a papatayen
pay dagiti tattao ket saanyonton a pagladingiten ti nasionyo gapu kadagiti
natay. Kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 15 Wenno saankonton
nga ipalubos a mangngegyo dagiti pananglais dagiti nasion; saanyonton a
baklayen ti panangibabain dagiti tattao wenno saankonton nga ipalubos
a mapasag ti nasionyo—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.'”
16 Kalpasanna, dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 17 “Anak ti
tao, idi nagnaedan ti balay ti Israel ti dagada, tinulawanda daytoy babaen
kadagiti wagas ken aramidda. Maiyarig dagiti wagasda iti narugit a
panagregla ti maysa a babai iti sangoanak. 18 Isu nga imparukpokko
ti pungtotko maibusor kadakuada gapu iti dara a pinagsayasayda iti
daga ken para iti panangrugitda iti daytoy babaen kadagiti didiosenda.
19 Inwarasko ida kadagiti nasion; naiwarada kadagiti daga. Inukomko ida
segun kadagiti wagas ken aramidda. 20 Ket napanda kadagiti nasion, ket
sadinoman a napananda, tinulawanda ti nasantoan a naganko idi imbaga
dagiti tattao kadakuada, 'Pudno kadi a dagitoy ket tattao ni Yahweh?
Ta napapanawda iti dagana.' 21 Ngem adda asik para iti nasantoan
a naganko a tinulawan ti balay ti Israel kadagiti nasion, idi napanda
sadiay. 22 Ngarud, ibagam iti balay ti Israel, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh: Saanko nga ar-aramiden daytoy para kadakayo, balay ti Israel,
ngem para iti nasantoan a naganko, a tinulawanyo kadagiti nasion a
napnapananyo. 23 Ta iparangarangkonto ti kinasanto ti naindaklan a
naganko, a tinulawanyo kadagiti nasion—iti nagtetengngaan dagiti nasion,
tinulawanyo daytoy. Ket maammoanto dagiti nasion a siak ni Yahweh—
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh—inton makitayo a nasantoanak.
24 Alaenkayonto manipud kadagiti nasion ken urnongenkayonto manipud
iti tunggal daga, ket ipankayonto iti dagayo. 25 Ket mangiwarsiakto
iti nadalus a danum kadakayo ket madalusankayonto manipud kadagiti
amin a kinarugityo. Ket dalusankayonto manipud kadagiti amin a
didiosenyo. 26 Ikkankayonto iti baro a puso ken baro nga espiritu kadagiti
kaungganyo, ket ikkatekto ti bimmato a pusoyo manipud iti lasagyo. Ta
ikkankayonto iti puso a lasag. 27 Itedkonto kadakayo ti Espirituk ket
tulongankayo a mangsurot kadagiti alagadek ken salimetmetan dagiti
paglintegak, ket aramidenyonto dagitoy. 28 Ket pagnaedanyonto ti daga
nga intedko kadagiti kapuonanyo; dakayonto dagiti tattaok, ket siakto ti
Diosyo. 29 Ta isalakankayonto kadagiti amin a kinarugityo. Pagtubuekto
ti bukel ken paadduekto daytoy. Saankonton a pulos nga iyeg kadakayo
ti panagbisin. 30 Paaduekto ti bunga ti kayo ken ti ipaay ti talonyo, tapno
saanyonton a pulos a baklayen ti bain ti panagbisin kadagiti nasion. 31 Ket
panunotenyonto ti kinadangkes dagiti wagas ken dagiti saan a nasayaat
nga aramidyo, ket guraenyonto dagiti bagiyo gapu kadagiti bukodyo a
basol ken kadagiti makarimon nga aramidyo. 32 Saanko nga ar-aramiden
daytoy para kadakayo—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh—
maipakaammo koma daytoy kadakayo. Isu nga agbain ken madadael
koma ti dayawyo gapu kadagiti wagasyo, balay ti Israel. 33 Kastoy ti
kuna ti Apo a ni Yahweh: Iti aldaw a dalusankayo manipud kadagiti
amin a basolyo, pagnaedenkayonto kadagiti siudad ken ibangonyonto
manen dagiti nadadael a lugar. 34 Ta aradoenyonto ti nadadael a daga
agingga a saanen daytoy a nadadael iti imatang dagiti amin a lumabas.
35 Ket ibagadanto, “Langalang idi daytoy a daga, ngem nagbalin daytoy
a kasla iti minuyongan ti Eden; pagnanaedan itan dagiti langalang a

siudad ken dagiti nadadael a saan a mapagnaedan a saan a madandanun.”
36 Ket maammoanto dagiti dadduma a nasion iti aglawlawyo a siak ni
Yahweh, a siak ti nangibangon kadagiti nadadael ken nangmula manen
kadagiti nabaybay-an a lugar. Siak ni Yahweh. Impakaammok daytoy
ket aramidekto daytoy. 37 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dawatento
manen kaniak ti balay ti Israel nga aramidek daytoy para kadakuada, a
paaduek ida a kas iti arban dagiti tattao. 38 Kasla kadagiti arban a naidaton
kenni Yahweh, kasla kadagiti arban iti Jerusalem kadagiti naituding a
fiestana, mapunnonto kadagiti arban ti tattao dagiti langalang a siudad,
ket maammondanto a siak ni Yahweh.'”

37

1 Adda kaniak ti ima ni Yahweh, imbaonnak babaen iti Espiritu ni
Yahweh, ket imbabanak iti tengnga ti maysa a tanap. Napno daytoy
kadagiti tulang. 2 Ket impalubosna a labas-labasak dagitoy. Kitaem! Adu
kadagitoy ti adda iti tanap. Ket kitaem! Namagada unay. 3 Kinunana
kaniak, “Anak ti tao, agbiag kadi manen dagitoy a tulang?” Isu a
kinunak, “Apo a Yahweh, sika laeng ti makaammo!” 4 Ket kinunana
kaniak, “Agipadtoka kadagitoy a tulang ket ibagam kadagitoy, 'Namaga
a tultulang! Dumngegkayo iti sao ni Yahweh. 5 Kastoy ti kuna ti Apo a ni
Yahweh kadagitoy a tulang: Kitaem! Mangiyegak iti espiritu kadakayo
ket agbiagkayonto. 6 Mangikabilak kadagiti pennet ken ikkankayo iti
lasag. Balkotenkayo iti kudil ken ikkankayo iti anges ket agbiagkayo. Ket
maammoanyonto a siak ni Yahweh.'” 7 Isu a nagipadtoak a kas naibilin
kaniak; kabayatan nga agipadpadtoak, adtoy, adda dimteng a daranudor
ket naggingined. Ket nagsusuop dagiti tulang—tulang iti tulangna.
8 Kimmitaak ket adtoy, adda pennet kadagitoy. Adda lasag ken nabalkot
dagitoy iti kudil! Ngem awan pay biag kadagitoy. 9 Ket kinuna ni Yahweh
kaniak, “Agipadtoka iti angin! Agipadtoka anak ti tao, ket ibagam iti angin,
'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Umayka manipud iti uppat nga angin,
Espiritu! Ket angsam dagitoy a napapatay tapno agbiagda manen.'” 10 Isu
a nagipadtoak a kas naibilin kaniak; immay ti Espiritu kadakuada ket
nagbiagda! Ket timmakderda, maysa a dakkel unay nga armada! 11 Ket
kinuna ti Dios kaniak, “Anak ti tao, dagitoy a tulang ket isu ti entero a balay
ti Israel. Kitaem! Ibagbagada, 'Namaga dagiti tulangtayo, ken napukawen
ti namnamatayo. Naisinatayo para iti pannakadadael!' 12 Ngarud,
agipadtoka ket ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Kitaem! Lukatakto dagiti tanemyo ket irruarkayonto manipud kadagitoy,
tattaok! Ket isublikayonto iti daga ti Israel! 13 Ket maammoanyonto a
siak ni Yahweh, inton lukatak dagiti tanemyo ken irruarkayo manipud
kadagitoy, tattaok. 14 Itedkonto kadakayo ti Espirituk tapno agbiagkayo,
ket paginanaenkayonto iti dagayo inton maammoanyo a siak ni Yahweh.
Ipakaammok ket aramidekto daytoy—kastoy ti pakaammo ni Yahweh.'”
15 Kalpasanna, dimteng kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 16 “Ita, anak
ti tao mangalaka iti maysa a ruting ket isuratmo iti daytoy, 'Para iti Juda
ken kadagiti tattao ti Israel a kakaduana.' Ket mangalaka iti maysa pay
a ruting ket isuratmo iti daytoy, 'Para kenni Jose, a sanga ti Efraim,
ken para kadagiti amin a tattao ti Israel a kakaduada. 17 Alaem dagitoy
ket pagbalinem a maymaysa a ruting tapno maymaysa dagitoy iti imam.
18 No makisarita kenka dagiti tattaom a kunada, 'Saanmo kadi nga ibaga
kadakami ti kayat a sawen dagitoy a banbanag?' 19 ket ibagam kadakuada,
'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, Kitaem! Alaek ti sanga ni Jose

nga adda iti ima ni Efraim ken dagiti tribu ti Israel a kakaduana, ket itiponko daytoy iti sanga ti Juda, tapno agbalindanto a maymaysa a sanga, ket maymaysadanto iti imak!' 20 Ket iggamam dagiti sanga a sinuratam iti sangoananda. 21 Ket ipakaammom kadakuada, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh, Kitaem! Ngannganikon alaen dagiti tattao ti Israel manipud kadagiti nasion a napananda. Ummongekto ida manipud kadagiti daga iti aglawlaw. Ta ipankonto ida iti dagada. 22 Aramidekto ida a maysa a nasion iti daga, kadagiti bantay ti Israel; ket addanto maysa nga ari a mangiturayto kadakuada amin, ket saandanton a dua a nasion; saandanton a mabingay iti dua a pagarian. 23 Ket saandanton a pulos a tulawan dagiti bagida babaen kadagiti didiosenda, kadagiti makarimon a banbanag ken kadagiti aniaman a dadduma a basolda. Ta isalakankonto ida manipud kadagiti awan serserbina nga aramidda a nakabasolanda, ket dalusakto ida, tapno agbalindanto a tattaok ket siakto ti Diosda. 24 Ni David nga adipenko ti agbalinto nga arida. Isu nga addanto maysa nga agipastor kadakuada amin, ket agbiagdanto segun kadagiti paglintegak ket salimetmetandanto dagiti alagadek ken tungpalendanto dagitoy. 25 Agnaeddanto iti daga nga intedko iti adipenko a ni Jacob, iti lugar a nagnaedan dagiti ammayo. Agnaeddanto iti daytoy iti agnanayon—isuda, dagiti annakda, ken dagiti appokoda, ta ni David nga adipenko ti agbalinto a panguloda iti agnanayon. 26 Mangaramidakto iti katulagan a pakikappia kadakuada. Agbalinto daytoy a katulagan nga agnanayon kadakuada. Alaen ken paaduekto ida ket isaadkonto ti nasantoan a lugarko iti tengngada iti agnanayon. 27 Addanto kadakuada ti lugar a pagnanaedak; siakto ti Diosda ket isudanto dagiti tattaok! 28 Ket maammoanto dagiti nasion a siak ni Yahweh, a nangidatag iti Israel iti bagik, inton addanto iti tengngada ti nasantoan a lugarko iti agnanayon!'"

38

1 Dimteng kaniak ti sao ni Yahweh ket kunana, 2 "Anak ti tao, iturongmo ti rupam kenni Gog, iti daga ti Magog, ti pangulo iti Mesec ken Tubal; ken agipadtoka iti maibusor kenkuana! 3 Ibagam, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Kitaem! maibusorak kenka, Gog, a pangulo iti Mesec ken Tubal. 4 Isu a pagbaw-ingenkanto ket kaw-itakto ti sangim; papanawenkanto a kaduam dagiti amin nga armadam, dagiti kabaliom, ken dagiti kumakabalio, aminda a nakakalasag, maysa a dakkel a bunggoy nga addaan kadagiti dadakkel ken babassit a kalasag, aminda a nakaiggem kadagiti kampilan! 5 Kadduada ti Persia, Cus, ken Put, aminda a nakakalasag ken nakahelmet! 6 Ti Gomer ken dagiti amin a bunggoyna, ken ti Bet Togarma, manipud kadagiti adayo a paset iti amianan, ken dagiti amin a bunggoyna! Kaduam dagiti adu a puli dagiti tattao! 7 Agsaganaka! Wen, isaganam ta bagim ken dagiti bunggoymo a kadduam, ket agbalinka a panguloda. 8 Maayabankanto kalpasan iti adu nga al-aldaw, ken kalpasan iti sumagmamano a tawen ket mapankanto iti daga a nakalasat manipud iti kampilan ken naummong manipud iti adu a puli dagiti tattao, naummong kadagiti bantay ti Israel a nagtultuloy a nadadael. Ngem mairruarto dagiti tattao ti daga kadagiti adu a puli dagiti tattao, ket agbiagdanto a natalged, aminda! 9 Isu a sumang-atkanto a kas iti bagyo; agbalinkanto a kasla ulep a mangkalkalob iti daga, sika ken dagiti amin a bunggoymo, dagiti amin a soldado a kaduam. 10 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: mapasamakto daytoy iti dayta nga aldaw a mabukelto dita pusom dagiti panggep, ket agpanggepkanto kadagiti

nadangkes a banbanag.' 11 Ket ibagamto, 'Sumang-atakto iti nawaya a
daga; mapanakto iti ayan dagiti tattao nga agnanaed a sitatalged, aminda
nga agnanaed kadagiti awan pader wenno landokna, ken kadagiti suidad
nga awan ruanganna. 12 Agsamsam ken agtakawakto, tapno iyegko ti imak
maibusor kadagiti nadadael a kabarbaro a pagnanaedan, ken maibusor
kadagiti tattao a naummong manipud kadagiti nasion, dagiti tattao nga
addaan kadagiti ayup ken sanikua, ken dagiti agnanaed iti tengnga ti
daga.' 13 Ti Seba ken Dedan, ken dagiti agtagtagilako iti Tarsis a kaduada
dagiti agtutubo a mannakigubatda—ibagadanto amin kenka, 'Immayka
kadi tapno agsamsam? Inummongmo kadi ti armadam tapno agtakaw,
tapno mangitalaw iti pirak ken balitok, tapno agala iti baka ken sanikua,
tapno agala kadagiti adu a mabalin a masamsam?' 14 Agipadtoka ngarud,
anak ti tao, ket ibagam kenni Gog, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Iti
dayta nga aldaw, inton agnaedto a sitatalged dagiti tattaok nga Israelita,
saanmonto kadi a maammoan ti maipapan kadakuada? 15 Umaykanto
manipud iti lugarmo iti adayo a paset iti amianan a kaduam ti dakkel nga
armada, aminda a nakasakay kadagiti kabalio, maysa a dakkel a bunggoy,
maysa a dakkel nga armada? 16 Ket rautemto dagiti tattaok nga Israelita a
kas iti ulep a mangkalub iti daga. Mapasamakto daytoy kadagiti masungad
nga al-aldaw, pagbalinenkanto a kabusor ti dagak, tapno maam-ammodak
dagiti nasion inton makita ni Gog ti kinasantok. 17 Kastoy ti kuna ti Apo a
ni Yahweh: Saan kadi a sika ti sinarsaritak kadagiti napalabas nga aldaw
babaen iti ima dagiti adipenko a profeta ti Israel, a nangipadto iti bukodda
a tiempo kadagiti tawen nga iyegkanto a maibusor kadakuada? 18 Isu a
mapasamakto iti dayta nga aldaw, inton rauten ni Gog ti daga ti Israel—
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh—kasla rummuarto iti agongko ti
nalaus a pungtotko! 19 Ta impakaammok daytoy iti kinabara ti ungetko ken
umap-apuy a pungtotko: awan duadua nga addanto nakaro a ginggened iti
dayta nga aldaw iti daga ti Israel. 20 Agkintayegto dagitoy iti sangoanak—
dagiti ikan iti baybay ken dagiti billit kadagiti tangatang, dagiti narungsot
nga ayup kadagiti tay-ak, ken dagiti amin a sibibiag nga agkarkarayam
iti daga, ken amin a tao nga adda iti rabaw ti daga. Margaayto dagiti
bantay ken dagiti rankis, agingga a marba ti tunggal pader iti daga. 21 Ta
mangayabakto iti maysa a kampilan a maibusor kenkuana kadagiti amin a
bantayko—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh—ti kampilan ti maysa
a tao ket maibusorto iti kabsatna. 22 Ket ukomekto ida babaen iti didigra,
dara, bumayakabak a tudo, ken uraro nga apuy. Iyegkonto kenkuana ken
kadagiti bunggoyna ken kadagiti adu a tattao a kaduana ti tudo nga asufre.
23 Ta ipakitakto ti kinatan-okko, ti kinasantok ken ipakaammokto ti bagik
kadagiti mata dagiti adu a nasion, ket maammoandanto a Siak ni Yahweh!
” ’

39

1 “Ita, sika nga anak ti tao, agipadtoka maibusor kenni Gog ket ibagam,
‘Kastoy ti kuna ti Apo a Yahweh: Denggem! Bumusorak kenka, Gog, a
panguloen ti Mesec ken Tubal. 2 Ibaw-ingkanto ken idalankanto; isang-
atkanto manipud iti adayo nga amianan ket ipankanto kadagiti banbantay
ti Israel. 3 Kalpasanna, tipayyekto ti baim iti makannigid nga imam ken
pagtinnagekto dagiti panam iti makannawan nga imam. 4 Mataykanto
kadagiti bantay ti Israel—sika ken dagiti amin nga armadam ken dagiti
soldado a kakaduam. Itedkanto a kas taraon kadagiti mangnganup a billit
ken kadagiti atap nga ayup kadagiti tay-ak. 5 Mataykanto iti tay-ak, ta Siak

a mismo ti nangipakaammo iti daytoy—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni
Yahweh. 6 Kalpasanna, mangibaonakto iti apuy iti Magog ken kadagiti
agnanaed a sitatalged kadagiti igid ti baybay, ket maammoandanto a
Siak ni Yahweh. 7 Ta ipakaammokto ti nasantoan a naganko iti tengnga
dagiti tattaok nga Israelita, ken saankon nga ipalubos a matulawan ti
nasantoan a naganko; maammoanto dagiti nasion a siak ni Yahweh, a
Nasantoan a Dios iti Israel. 8 Kitaem! Umadanin ti aldaw nga imbagak,
ket mapasamakto daytoy—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.
9 Rummuarto dagiti agnanaed kadagiti siudad ti Israel ket puorandanto
dagiti igam, dagiti babassit ken dadakkel a kalasag, dagiti bai, dagiti
pana, dagiti pang-or ken dagiti gayang; puorandanto dagitoy iti las-ud ti
pito a tawen. 10 Saandanto nga agkayo kadagiti tay-ak wenno agpukan
kadagiti bakir, agsipud ta puorandanto dagiti igam; agawandanto dagiti
nagagaw kadakuada; samsamandanto dagiti nagsamsam kadakuada—
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 11 Ket mapasamakto nga iti dayta
nga aldaw, mangaramidakto iti maysa a disso para kenni Gog—maysa a
pakaitanemanna iti Israel, maysa a tanap nga agpaay kadagiti agdaliasat iti
daya ti baybay. Serraanto daytoy dagiti agtarigagay a bumallasiw. Sadiay,
itabondanto ni Gog agraman ti amin nga armadana. Awagandanto daytoy
iti tanap ti Hamon Gog. 12 Iti las-ud ti pito a bulan, itabonto ida ti balay ti
Israel tapno madalusan ti daga. 13 Ta itabonto ida dagiti amin a tattao ti
daga; saandanto a malipatan daytoy nga aldaw inton mapadayawanak—
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 14 Ket mangdutokdanto kadagiti
sumagmamano a lallaki nga agsursor iti daga tapno mangitabon kadagiti
natda iti rabaw ti daga, tapno madalusan daytoy. Irugidanto daytoy a
trabaho kalpasan iti maikapito a bulan. 15 Bayat nga agsursursor dagitoy a
lallaki iti daga, inton makakitada iti aniaman a tulang ti tao, mangikabilda
iti pagilasinan iti abay daytoy, agingga nga umay dagiti agitabtabon ket
itabonda daytoy iti tanap ti Hamon Gog. 16 Addanto sadiay ti maysa a
siudad a maawagan iti nagan a Hamonah. Dalusandanto ti daga iti kastoy
a wagas.’ 17 Ita, kenka nga anak ti tao, kastoy ti kuna kenka ti Apo a ni
Yahweh: Ibagam kadagiti amin a billit ken kadagiti amin nga atap nga
ayup kadagiti tay-ak, ‘Aguummongkayo ket umaykayo! Aguummongkayo
manipud iti aglawlaw, iti daton a siak a mismo ti mangisagsagana a
maipaay kadakayo, maysa a dakkel a daton iti tapaw dagiti bantay ti Israel,
tapno mangankayo iti lasag ken uminomkayo iti dara. 18 Kanenyonto
ti lasag dagiti mannakigubat ken inumenyonto ti dara dagiti prinsipe ti
lubong; maiyarigdanto kadagiti kalakian a karnero, urbon a karnero,
kalding, ken kalakian a baka, napalukmegda amin idiay Basan. 19 Ket
mangankayonto iti taba agingga a mapnekkayo; uminomkayonto iti dara
agingga a mabartekkayo; daytoyto ti daton a papatayekto a maipaay
kadakayo. 20 Mapnekkayonto iti lamisaanko kadagiti kabalio, karwahe,
mannakigubat, ken iti tunggal lalaki ti gubat—kastoy ti pakaammo ti
Apo a ni Yahweh. 21 Ket isaadkonto ti dayagko kadagiti nasion, ket
makitanto dagiti amin a nasion ti panangukom nga inaramidko ken ti
imak a mangdusa kadakuada. 22 Maammoanto ti balay ti Israel a Siak
ni Yahweh a Diosda manipud iti dayta nga aldaw ken iti masakbayan.
23 Ket maammoanto dagiti nasion a naipanaw ti balay ti Israel a kas
balud gapu ta tinallikudandak babaen iti basolda, isu nga inlingedko ti
rupak manipud kadakuada ket inkabilko ida iti ima dagiti kabusorda
tapno mapasagda amin babaen iti kampilan. 24 Inaramidko kadakuada ti
maiyannatup iti kinarugitda ken kadagiti basolda, idi inlingedko ti rupak

manipud kadakuada. 25 Ngarud, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Ita,
isublik dagiti kinabaknang ni Jacob, ken kaasiakto dagiti amin a balay ti
Israel, inton salaknibak ti nasantoan a naganko! 26 Ket malipatandanto ti
pannakaibabainda ken dagiti amin a panaglabsingda a panangtallikudda
kaniak. Malipatandanto amin dagitoy inton agtalinaedda a sitatalged iti
dagada, nga awanto ti siasinoman a mangbutbuteng kadakuada. 27 Inton
isublik ida manipud kadagiti tattao ken ummongek ida manipud kadagiti
daga dagiti kabusorda, ipakitakto a nasantoanak iti imatang dagiti adu
a nasion. 28 Ket maammoandanto a Siak ni Yahweh a Diosda, ta
impapanawko ida a kas balud kadagiti nasion, ngem inummongko met
laeng ida ket insublik ida iti dagada. Awan ti imbatik kadakuada kadagiti
nasion. 29 Saankon nga ilinged ti rupak kadakuada inton ibuyatko ti
Espirituk iti balay ti Israel—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.”

40

1 Iti maikaduapulo ket lima a tawen iti pannakaitalawmi a kas balud,
iti rugrugi ti tawen, iti maikasangapulo nga aldaw ti bulan, iti maikasan-
gapulo ket uppat a tawen kalpasan a nasakup ti siudad—iti dayta met
laeng nga aldaw, ti ima ni Yahweh ket adda kaniak, ket impannak sadiay.
2 Kadagiti sirmata manipud iti Dios, impannak iti daga ti Israel. Indissonak
iti rabaw ti nangato unay a bantay; iti abagatan ket adda dagiti kasla
pasdek ti maysa a siudad. 3 Kalpasanna, impannak sadiay. Pagammoan,
nagparang ti maysa a lalaki a kasla bronse ti langana. Adda iggemna a
lubid a lino ken maysa a kayo a pagrukod, ket nagtakder isuna iti ruangan
ti siudad. 4 Kinuna ti lalaki kaniak, “Anak ti tao, kumitaka ken dumngegka,
ken panunotem a nalaing dagiti amin nga ipakpakitak kenka, ta naiyegka
ditoy tapno maipakitak kenka dagitoy. Ipadamagmo ti amin a makitam iti
balay ti Israel.” 5 Adda pader a naipalikmut iti ayan ti templo, ken adda
iggem ti lalaki a maysa a kayo a pagrukod, innem a kubit ti kaatiddog
daytoy—ti tunggal “atiddog” a kubit ket maysa a kubit ken sangadakulap
ti kaatiddogna. Rinukod ti lalaki ti kapuskol ti pader—maysa a kayo—ken
ti kangato daytoy—maysa a kayo. 6 Kalpasanna, napan isuna iti ruangan
ti templo a nakasango iti daya ket immuli iti agdan ti ruangan. Rinukodna
ti pagserkan—maysa a kayo ti kauneg daytoy. 7 Dagiti siled dagiti guardia
ket maysa a kayo ti kaatiddogna ken maysa a kayo ti kaakabana; adda
lima a kubit iti nagbaetan ti tunggal dua a siled, ken ti pagserkan iti
ruangan ti templo nga asideg iti portiko ti templo ket maysa a kayo ti
kaunegna. 8 Rinukodna ti portiko ti ruangan; maysa a kayo ti kaatiddog
daytoy. 9 Rinukodna ti portiko ti ruangan; maysa a kayo ti kauneg daytoy.
Ken dua a kubit ti kaakaba dagiti adigi ti ruangan. Daytoy ti portiko
ti ruangan a nakasango iti templo. 10 Tallo ti siled dagiti guardia iti
agsinnumbangir a paset ti ruangan, ket agpapada amin ti rukod dagitoy,
ken agpapada met laeng ti rukod ti diding a nangbingay-bingay amin
kadagitoy. 11 Ket rinukod ti lalaki ti kaakaba ti pagserkan—sangapulo
a kubit; ken rinukodna ti kaatiddog ti pagserkan—sangapulo ket tallo a
kubit. 12 Rinukodna ti diding nga adda iti sangoanan dagiti siled—maysa
a kubit ti kangato daytoy. Ken dagiti siled—innem a kubit ti tunggal
sikigan. 13 Ket rinukodna ti pagserkan manipud iti atep ti maysa a siled
agingga iti atep ti sumaruno a siled—duapulo ket lima a kubit, manipud
iti pagserkan ti umuna a siled agingga iti pagserkan ti maikadua a siled.
14 Ket rinukodna ti diding a nagbaetan dagiti siled dagiti guardia—innem
a pulo a kubit ti kaatiddogna; rinukodna agingga iti portiko ti ruangan.

15 Ti pagserkan manipud iti sangoanan ti ruangan agingga iti murdong ti
portiko ti ruangan ket limapulo a kubit. 16 Adda babassit a tawa kadagiti
siled, ken kadagiti diding a nagbabaetan dagiti siled; kasta met laeng iti
portiko, ken dagiti amin a tawa ket adda iti akin-uneg a paset. Adda dagiti
naikitikit a kaykayo a palma kadagiti diding. 17 Kalpasanna, impannak
ti lalaki iti akin-ruar a paraangan ti templo. Kitaem, adda dagiti siled,
ken adda dalan iti paraangan, adda tallopullo a siled iti abay ti dalan.
18 Dimmanun ti dalan iti igid dagiti ruangan, ken ti kaakaba daytoy ket kas
iti kaatiddog dagiti ruangan. Daytoy ti akin-baba a dalan. 19 Kalpasanna,
rinukod ti lalaki manipud iti sangoanan ti akin-baba a ruangan agingga iti
sangoanan ti akin-uneg a ruangan; sangagasut a kubit iti daya a paset, ken
kasta met iti amianan a paset. 20 Kalpasanna, rinukodna ti kaatiddog ken
kaakaba ti ruangan nga adda iti amianan ti akin-ruar a paraangan. 21 Adda
tallo a siled iti agsinnumbangir a sikigan ti dayta a ruangan, ti rukod ti
ruangan ken ti portiko daytoy ket kas iti rukod ti kangrunaan a ruangan—
limapulo a kubit ti kaatiddogna ken limapulo ket lima a kubit ti kaakabana.
22 Dagiti tawa, portiko, siled, ken dagiti kayo a palma daytoy ket maipada
iti ruangan a nakasango iti daya. Adda agdan a pito ti tukadna nga umuli
iti daytoy ken iti portiko daytoy. 23 Adda maysa a ruangan nga agturong iti
akin-uneg a paraangan iti sangoanan ti ruangan a nakasango iti amianan,
kasta met nga adda ruangan iti daya; rinukod ti lalaki manipud iti maysa
a ruangan agingga iti sabali a ruangan—sangagasut a kubit ti nagbaetan
dagitoy. 24 Kalpasanna, impannak ti lalaki iti ruangan ti akin-abagatan a
pagserkan, ti rukod dagiti diding ken ti portiko ti ruangan ket kas iti rukod
dagiti dadduma nga akin-ruar a ruangan. 25 Adda dagiti babassit a tawa iti
ruangan ken iti portiko daytoy a kas iti adda iti dayta a ruangan. Agrukod
iti limapulo a kubit ti kaatiddog ken duapulo ket lima a kubit ti kaakaba
ti akin-abagatan a ruangan ken ti portiko daytoy. 26 Adda pito a tukad
nga umuli iti ruangan ken iti portiko daytoy, ken adda dagiti naikitikit a
kaykayo a palma iti agsinnumbangir a diding. 27 Adda maysa a ruangan iti
akin-abagatan a paset nga agturong iti akin-uneg a paraangan, ket rinukod
ti lalaki manipud iti dayta a ruangan agingga iti ruangan ti abagatan a
pagserkan—sangagasut a kubit ti rukod daytoy. 28 Ket impannak ti lalaki
iti akin-uneg a paraangan babaen iti akin-abagatan a ruangan nga addaan
iti rukod a kas kadagiti dadduma a ruangan. 29 Ti rukod dagiti siled,
diding, ken dagiti portiko ti ruangan ket kas iti rukod dagiti dadduma
a ruangan; adda tawtawa iti aglikmut ti portiko. Agrukod iti limapulo
a kubit ti kaatiddog ken duapulo ket lima a kubit ti kaakaba ti akin-
uneg a ruangan ken ti portiko daytoy. 30 Adda met laeng dagiti portiko
iti aglikmut ti akin-uneg a diding; duapulo ket lima a kubit ti kaatiddog
ken lima a kubit ti kaakaba dagitoy. 31 Daytoy a portiko ket nakasango iti
akin-ruar a paraangan nga addaan kadagiti naikitikit a kaykayo a palma
kadagiti diding daytoy ken adda walo a tukad nga umuli iti daytoy. 32 Ket
impannak ti lalaki iti akin-uneg a paraangan babaen iti akin-daya a dalan
ket rinukodna ti ruangan, a ti rukodna ket kas iti rukod dagiti dadduma
a ruangan. 33 Ti rukod dagiti siled, diding, ken ti portiko daytoy ket kas
iti rukod dagiti dadduma a ruangan, ken adda dagiti tawa iti aglikmut.
Agrukod iti limapulo a kubit ti kaatiddog ken duapulo ket lima a kubit
ti kaakaba ti akin-uneg a ruangan ken ti portiko daytoy. 34 Ti portiko
daytoy ket nakasango iti akin-ruar a paraangan; adda kaykayo a palma
iti agsinnumbangir a sikigan daytoy ken adda walo a tukad nga umuli
iti daytoy. 35 Kalpasanna, impannak ti lalaki iti akin-amianan a ruangan

ket rinukodna daytoy; ti rukod daytoy ket kas iti rukod dagiti dadduma a ruangan. 36 Ti rukod dagiti siled, diding, ken ti portiko daytoy ket kas iti rukod dagiti dadduma a ruangan, ken adda tawtawa iti aglikmut. Agrukod iti limapulo a kubit ti kaatiddog ken duapulo ket lima a kubit ti kaakaba ti pagserkan ken ti portiko daytoy. 37 Ti portiko ti ruangan ket nakasango iti akin-ruar a paraangan; ti portiko ket addaan kadagiti kaykayo a palma iti agsinnumbangir a sikigan ken adda walo a tukad nga umuli iti daytoy. 38 Adda maysa a siled nga adda ruanganna iti abay ti tunggal akin-uneg a ruangan. Ditoy ti pangugasanda kadagiti daton a mapuoran. 39 Adda dua a lamisaan iti agsinnumbangir a paset ti tunggal portiko, a pakapartian dagiti daton a mapuoran, ken kasta met ti daton gapu iti basol ken ti daton gapu iti salungasing. 40 Iti abay ti diding ti paraangan, iti ruangan nga adda iti amianan, adda dua a lamisaan. Kasta met iti bangir, adda dua a lamisaan iti portiko ti ruangan. 41 Adda uppat a lamisaan iti agsinnumbangir a sikigan ti ruangan; pagpartianda kadagiti ayup dagiti walo a lamisaan. 42 Adda uppat a lamisaan a natapias a bato para kadagiti daton a mapuoran, maysa ket kagudua a kubit ti kaatiddugna, maysa ket kagudua a kubit ti kaakabana, ken maysa a kubit ti katayagna. Iti rabaw dagitoy, indissoda dagiti rimienta a pagparpartida kadagiti daton a mapuoran para kadagiti sakripisio. 43 Naikapet iti aglikmut ti portiko dagiti kaw-it a sangadakulap ti kaatiddugna ken adda dua a tiradna, ken maikabil kadagiti lamisaan ti lasag dagiti daton. 44 Iti asideg ti akin-uneg a ruangan, iti akin-uneg a paraangan, ket adda dagiti siled dagiti kumakanta. Ti maysa kadagitoy a siled ket adda iti amianan a paset, ken ti maysa ket adda iti abagatan. 45 Ket kinuna ti lalaki kaniak, “Daytoy a siled a nakasango iti abagatan ket para kadagiti padi nga agserserbi iti templo. 46 Ken ti siled a nakasango iti amianan ket maipaay kadagiti padi nga agserserbi iti altar. Dagitoy dagiti putot a lallaki ni Zadok nga umas-asideg kenni Yahweh tapno agserbi kenkuana; isuda dagiti putot a lallaki ni Levi.” 47 Kalpasanna, rinukodna ti paraangan—sangagasut a kubit ti kaatiddogna ken sangagasut a kubit ti kaakabana a kuadrado, ken ti altar ket adda iti sangoanan ti balay. 48 Kalpasanna, impannak ti lalaki iti portiko ti balay ket rinukodna dagiti adigi ti ruangan daytoy—lima a kubit ti kapuskol ti agsinnumbangir nga adigi. Ti mismo a pagserkan ket sangapulo ket uppat a kubit ti kaakabana, ken ti agsinnumbangir a diding ket tallo a kubit ti kaakabana. 49 Duapulo a kubit ti kaatiddog ti portiko ti santuario, ken sangapulo ket maysa a kubit ti kauneg daytoy. Adda agdan nga umuli iti daytoy ken adda dagiti adigi iti agsinnumbangir a sikigan daytoy.

41

1 Kalpasanna, impannak ti lalaki iti nasantoan a disso ti templo ket rinukodna dagiti adigi ti ruangan—innem a kubit ti kaakaba ti agsinnumbangir. 2 Sangapulo a kubit ti kaakaba ti pagserkan; lima a kubit ti kaatiddog ti diding nga adda iti agsinnumbangir. Ket rinukod ti lalaki ti nasantoan a disso—uppat a pulo ti kaatiddogna ken duapulo ti kaakabana. 3 Kalpasanna, simrek ti lalaki iti kasasantoan a disso ket rinukodna dagiti adigi ti pagserkan—dua a kubit, ken innem a kubit ti kaakaba ti pagserkan. Dagiti diding iti agsinnumbangir ket pito a kubit ti kaakabana. 4 Kalpasanna, rinukodna ti kaatiddog ti siled—duapulo a kubit. Ken ti kaakaba daytoy—duapulo a kubit a kas iti sangoanan ti templo. Ket kinunana kaniak, “Daytoy ti kasasantoan a disso.” 5 Ket rinukod ti lalaki ti diding ti balay— innem a kubit ti kapuskol daytoy. Ti

kaakaba dagiti siled nga adda iti sikigan iti aglikmut ti balay ket uppat a kubit. 6 Tallo a kadsaaran dagiti siled, ta adda dagiti siled iti ngato dagiti siled, tallopulo iti tunggal kadsaaran. Ken adda dagiti paladpad iti diding iti aglikmut ti balay para kadagiti siled iti aglikmut, tapno pagsadagan dagiti siled iti ngato, ta awan ti mangpatibker a naikabil iti diding ti balay. 7 Isu a lumawlawa dagiti siled ken naipalikmut agingga iti ngato, ta agpangpangato ti balay; lumawlawa dagiti siled bayat nga agpangpangato ti balay. Ken adda agdan nga umuli iti kangatoan a kadsaaran, a lumasat iti akin-tengnga a kadsaaran. 8 Kalpasanna, adda nakitak a nangato a paset iti aglikmut ti balay, ti pundasyon para kadagiti siled; maysa a kayo ti kangato daytoy—innem a kubit. 9 Iti ruar, ti kapuskol ti diding dagiti siled ket lima a kubit. Adda nawaya a disso iti ruar dagitoy a siled iti santuario. 10 Iti bangir a paset daytoy a nawaya a disso ket dagiti akin-ruar a siled dagiti padi; daytoy a nawaya a disso iti aglikmut ti santuario ket duapulo a kubit ti kaakabana. 11 Adda dagiti ruangan nga agturong kadagiti siled manipud iti sabali pay a nawaya a disso—adda maysa a ruangan iti amianan a paset, ken adda maysa iti abagatan a paset. Ti kaakaba daytoy a nawaya a disso iti aglikmut ket lima a kubit. 12 Ti pasdek iti akin-laud a paset a nakasango iti paraangan ket pitopulo a kubit ti kaakabana. Ti kapuskol ti diding daytoy iti aglikmut ket lima a kubit, ken siyam a pulo a kubit ti kaatiddogna. 13 Ket rinukod ti lalaki ti santuario—sangagasut a kubit ti kaatiddogna. Ti naisina a pasdek, ti diding daytoy, ken ti paraangan ket sangagasut a kubit met laeng ti kaatiddogna. 14 Ti kaakaba ti sangoanan ti paraangan nga adda iti sangoanan ti santuario ket sangagasut a kubit met laeng. 15 Kalpasanna, rinukod ti lalaki ti kaatiddog ti pasdek nga adda iti likud ti santuario, iti akin-laud daytoy, ken dagiti agsinnumbangir a balkon—sangagasut a kubit. Natapkalan iti kayo ti nasantoan a disso, ti portiko, 16 dagiti akin-uneg a diding ken dagiti tawa, agraman dagiti babassit a tawa, ken dagiti amin a balcon iti aglikmut nga adda iti tallo a kadsaaran. 17 Iti ngato ti pagserkan nga agturong iti akin-uneg a santuario ken kadagiti diding ket adda dagiti naikitikit a ladawan. 18 Naarkosan daytoy iti kerubin ken kaykayo a palma; adda naikitikit a kayo a palma iti nagbaetan ti tunggal kerubin. Ken ti tunggal kerubin ket adda dua a rupana: 19 ti rupa ti maysa a lalaki ket sumango iti kayo a palma iti maysa a paset, ken ti rupa ti maysa nga urbon a leon ket sumango iti kayo a palma iti bangir a paset. Kastoy ti naiyarkos iti aglikmut ti balay, 20 manipud iti datar agingga iti ngato ti pagserkan ket adda dagiti naiyarkos a kerubin ken kaykayo a palma iti diding ti templo. 21 Kuadrado dagiti adigi ti ruangan ti nasantoan a disso, ken agpapada ti langa dagitoy. 22 Ti kayo nga altar iti sangoanan ti nasantoan a disso ket tallo a kubit ti kangatona ken dua a kubit ti kaatiddog ti agsinnumbangir a sikigan. Naaramid manipud iti kayo dagiti poste iti suli, ti pagbatayan, ken ti diding daytoy. Kalpasanna, kinuna ti lalaki kaniak, "Daytoy ti lamisaan nga adda iti sangoanan ni Yahweh." 23 Adda dua a ridaw para iti nasantoan a disso ken iti kasasantoan a disso. 24 Dagitoy a ridaw ket addaan iti dua a rikep nga adda bisagrana, dua a rikep para iti maysa a ridaw ken dua a rikep para iti sabali a ridaw. 25 Naikitikit kadagitoy—kadagiti ridaw ti nasantoan a disso—dagiti kerubin ken kaykayo a palma a kas iti naiyarkos kadagiti diding, ken adda atep a kayo iti portiko iti sangoanan. 26 Adda dagiti babassit a tawa ken kaykayo a palma iti agsinnumbangir a paset ti portiko. Dagitoy dagiti siled nga adda iti sikigan ti balay, ken addaan met laeng dagitoy kadagiti atep a nagdawadaw.

42

1 Kalpasanna, inruarnak ti lalaki iti akin-ruar a paraangan nga adda
iti amianan a paset, ket impannak kadagiti siled nga adda iti sangoanan
ti akin-ruar a paraangan ken ti akin-ruar a pader nga adda iti amianan
a paset. 2 Dagidiay a siled ket sangagasut a kubit ti kaatiddogna ken
limapulo a kubit ti kaakabana. 3 Ti dadduma kadagidiay a siled ket
nakasango iti akin-uneg a paraangan ken duapulo a kubit ti kaadayo
dagitoy iti santuario. Tallo a kadsaaran dagiti siled nga addaan iti
pagnaan, matan-awan dagiti siled iti baba manipud kadagiti siled nga
adda iti ngato ken silulukat dagitoy kadagiti akin-baba a siled. Ken ti
dadduma kadagiti siled ket nakasango iti akin-ruar a paraangan. 4 Iti
sangoanan dagiti siled ket adda pagnaan a sangapulo a kubit ti kaakabana
ken sangagasut a kubit ti kaatiddogna. Dagiti ruangan dagiti siled ket
nakasango iti amianan. 5 Ngem basbassit dagiti akin-ngato a siled, ta
nalawlawa pay dagiti pagnaan iti ngato ngem iti akin-baba ken iti akin-
tengnga a kadsaaran ti pasdek. 6 Ta adda iti tallo a kadsaaran dagitoy,
ken awanan dagitoy kadagiti adigi, saan a kas kadagiti paraangan, nga
addaan kadagiti adigi. Isu a naililet dagiti akin-ngato a kadsaaran ngem
dagiti akin-baba ken akin-tengnga a kadsaaran. 7 Ken ti akin-ruar a pader
ket adda iti abay dagiti siled a nakasango iti akin-ruar a paraangan, ti
paraangan nga adda iti sangoanan dagiti siled. Dayta a pader ket limapulo
ket lima a kubit ti kaatiddogna. 8 Ti kaatiddog dagiti siled ti akin-ruar a
paraangan ket limapulo a kubit, ken ti kaatiddog dagiti siled a nakasango
iti santuario ket sangagasut a kubit. 9 Adda pagserkan nga agturong
kadagiti akin-baba unay a siled manipud iti daya a paset, no aggapu iti
akin-ruar a paraangan. 10 Iti abay ti pader ti akin-ruar a paraangan
iti akin-daya a paset ti akin-ruar a paraangan, adda met dagiti siled iti
sangoanan ti akin-uneg a paraangan ti santuario. 11 Ti pagnaan nga adda
iti sangoanan dagitoy ket maipada ti kaatiddogna ken kaakabana kadagiti
siled nga adda iti akin-amianan a paset. Agpada met laeng ti bilang dagiti
pagserkan dagitoy. 12 Iti abagatan a paset ket adda dagiti ruangan nga
agturong kadagiti siled a kas kadagiti adda iti amianan a paset. Ti dalan
iti uneg ket addaan iti ruangan iti murdong daytoy, ken aglukat ti pagnaan
kadagiti nadumaduma a siled. Iti daya a paset, adda maysa a ruangan iti
maysa a pungto nga agturong iti pagnaan. 13 Kalpasanna, kinuna kaniak
ti lalaki, “Dagiti akin-amianan a siled ken dagiti akin-abagatan a siled
nga adda iti sangoanan ti akin-ruar a paraangan ket nasantoan a siled a
panganan dagiti padi nga agserserbi a kaaasidegan kenni Yahweh kadagiti
kasantoan a taraon. Ikabildanto sadiay dagiti kasantoan a banbanag—ti
daton a makan, ti daton gapu iti basol, ken ti daton gapu iti salungasing—
ta daytoy ket nasantoan a disso. 14 Inton sumrek dagiti papadi sadiay,
masapul a saanda a rummuar iti nasantoan a disso a mapan iti akin-
ruar a paraangan, no saanda nga inussob dagiti pagan-anay nga inusarda
iti panagserbida, agsipud ta dagitoy ket nasantoan. Isu a masapul nga
agkawesda iti sabali sakbay nga umasidegda kadagiti tattao. 15 Nalpas a
rinukod ti lalaki ti akin-uneg a balay ket inruarnak iti ruangan a nakasango
iti daya ket rinukodna ti entero nga aglawlaw sadiay. 16 Rinukodna ti daya
a paset babaen iti kayo a pagrukod—limagasut a kubit babaen iti kayo a
pagrukod. 17 Rinukodna ti amianan a paset—limagasut a kubit babaen
iti kayo a pagrukod. 18 Rinukodna met ti abagatan a paset—limagasut
babaen iti kayo a pagrukod. 19 Nagbaw-ing isuna ket rinukodna met ti
laud a paset—limagasut a kubit babaen iti kayo a pagrukod. 20 Rinukodna

ti uppat a sikigan daytoy, ti pader a naipalikmut iti daytoy ket limagasut a kubit ti kaatiddogna ken limagasut a kubit ti kaakabana tapno pagsinaen ti nasantoan ken ti saan a nasantoan.

43

1 Kalpasanna, impannak ti lalaki iti ruangan a sumango iti daya. 2 Kitaem! Ti dayag ti Dios ti Israel ket immay manipud iti daya; ti timekna ket kas iti daranudor ti adu a danum, ken ti daga ket nagraniag babaen iti dayagna! 3 Ken daytoy ket kas met laeng iti sirmata a nakitak idi immay isuna a mangdadael iti siudad, ken kas iti sirmata a nakitak idiay Karayan Kebar—ket nagpaklebak! 4 Ket immay ti dayag ni Yahweh iti balay babaen iti ruangan a sumango iti daya. 5 Kalpasanna, impangatonnak ti Espiritu ket impannak iti akin-uneg a paraangan. Kitaem! Ti dayag ni Yahweh ket punpunnoena ti balay! 6 Nakatakder ti lalaki iti abayko, ket adda nangegko nga agsasao kaniak manipud iti balay. 7 Kinunana kaniak, “Anak ti tao, daytoy ti disso ti tronok ken ti disso para kadagiti dapan dagiti sakak, a pagnaedakto iti tengnga ti tattao ti Israel iti agnanayon. Saanton a tulawan ti balay ti Israel ti nasantoan a naganko—isuda wenno dagiti arida—babaen iti kinaawan ti pammatida wenno babaen kadagiti 'bangkay' dagiti arida kadagiti disso a pagdaydayawanda kadagiti didiosen. 8 Saandanton a tulawan ti nasantoan a naganko babaen iti panangikabilda kadagiti ruangan dagiti pagdaydayawanda kadagiti didiosen iti abay ti bukodko a ruangan, ken dagiti adigi ti ruangan dagiti pagdaydayawanda iti abay ti adigi dagiti ruanganko, a diding laeng ti nagbaetanmi. Tinulawanda ti nasantoan a naganko gapu kadagiti makarimon nga aramidda, isu nga inibusko ida babaen iti ungetko. 9 Ita, ikkatenda ti kinaawan ti pammatida ken dagiti 'bangkay' dagiti arida iti sangoanak, ket agnaedakto iti tengngada iti agnanayon! 10 Anak ti tao, masapul nga ibagam iti balay ti Israel ti maipapan iti daytoy a balay tapno agbainda kadagiti kinadakesda. Masapul a panunotenda ti maipapan iti daytoy a panangiladawan. 11 Ta no agbainda kadagiti amin nga inaramidda, ipakaammom ngarud kadakuada ti disenyo ti balay, ti pannakaurnos daytoy, dagiti pagruaran daytoy, dagiti pagserkan daytoy, ken amin dagiti pannakaurnos daytoy, dagiti amin nga alagaden ken linteg daytoy. Ket isuratmo datoy iti imatangda tapno tungpalenda dagiti amin a disenyo ken dagiti amin a linteg daytoy, tapno tungpalenda dagitoy. 12 Kastoy ti alagaden para iti balay: Manipud iti tuktok ti turod agingga kadagiti amin a beddeng iti aglikmut daytoy, isunto ti kasasantoan. Kitaem! Daytoy ti alagaden para iti balay. 13 Dagitoy ti rukodto ti altar iti atiddog a kubit—ti tunggal atiddog a kubit ket maysan a kubit ken sangadakulap. Isu a ti pagayusan iti aglikmut ti altar ket maysanto a kubit ti kaadalemna, ken maysanto a kubit met laeng ti kaakabana. Ken ti ngarab a naipalikmut iti igidna ket sangadangan. Daytoyto ti sakaanan ti altar. 14 Manipud iti pagayusan nga adda iti daga agingga iti akin-baba a paladpad ti altar ket dua a kubit, ken dayta a paladpad ket maysa a kubit ti kaakabana. Ket manipud iti bassit a paladpad agingga iti dakkel a paladpad ti altar ket uppat a kubit, ken ti dakkel a paladpad ket maysa a kubit ti kaakabana. 15 Ti pagpuoran iti rabaw ti altar para iti daton a mapuoran ket uppat a kubit ti kangatona, ken adda uppat a sara iti pagpuoran a nakatudo iti ngato. 16 Ti pagpuoran ket kuadrado ken sangapulo ket dua a kubit ti kaatiddogna ken sangapulo ket dua ti kaakabana. 17 Ti ngarabna ket sangapulo ket uppat a kubit ti kaatiddogna ken sangapulo ket uppat ti kaakabana iti tunggal uppat a

sikigan daytoy, ken ti ikingna ket maysa ket kagudua a kubit ti kaakabana. Ti pag-ayusan ket maysa a kubit ti kaakabana iti aglikmut ken addaan daytoy kadagiti agdan a nakasango iti daya." 18 Kalpasanna, kinunana kaniak, "Anak ti tao, kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Dagitoy dagiti alagaden maipapan iti altar iti aldaw nga aramidenda daytoy, maipapan iti panangidatag iti daton a mapuoran iti rabaw daytoy, ken maipapan iti panangiwarsi iti dara iti rabaw daytoy. 19 Mangtedkanto iti bumaro a baka manipud kadagiti baka a kas daton gapu iti basol nga idatag dagiti padi a Levita a kaputotan ni Zadok, dagiti umas-asideg tapno agserbi kaniak—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 20 Kalpasanna, mangalakanto iti dara daytoy ket ikabilmo iti uppat a sara ti altar ken iti uppat a suli daytoy ken iti naipalikmut nga iking; dalusamto daytoy ken ikonsagrarmonto daytoy. 21 Kalpasanna, alaem ti bumaro a baka para iti daton gapu iti basol ket puoram daytoy iti naikeddeng a disso ti templo iti ruar ti santuario. 22 Kalpasanna, iti maikadua nga aldaw ket mangidatonkanto iti kalakian a kalding nga awan pakapilawanna manipud kadagiti kalding, kas daton gapu iti basol; dalusanto dagiti padi ti altar kas iti panangdalusda iti daytoy babaen iti bumaro a baka. 23 Inton malpasmo ti panangdalus iti daytoy, mangidatonka iti awan pakapilawanna a bumaro a baka manipud kadagiti baka ken maysa a kalakian a karnero manipud iti arban. 24 Idatonmo dagitoy iti sangaonan ni Yahweh; mangiwarakiwakto dagiti padi iti asin kadagitoy ken idatagdanto dagitoy a kas daton a mapuoran kenni Yahweh. 25 Iti las-ud ti pito nga aldaw, inaldaw a masapul a mangisaganaka iti kalakian a kalding a kas daton gapu iti basol, ken masapul met laeng a mangisagana dagiti papadi iti awan pakapilawanna a bumaro a baka manipud kadagiti baka ken awan pakapilawanna a kalakian a karnero manipud iti arban. 26 Masapul nga ikonsagrarda ti altar iti las-ud ti pito nga aldaw ken dalusanda daytoy, ket masapul nga ikonsagrarda daytoy iti kastoy a wagas. 27 Masapul a palpasenda dagitoy nga aldaw, ket iti maikawalo nga aldaw ken kadagiti sumaruno nga aldaw, mapasamakto nga isagana dagiti papadi iti rabaw ti altar dagiti datonyo a mapuoran ken dagiti datonyo a pakikappia, ket awatenkayonto—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh."

44

1 Kalpasanna, insublinak ti lalaki iti akinruar a ruangan ti santuario a nakasango iti daya; nairut ti pannakaiserrana daytoy. 2 Kinuna ni Yahweh kaniak, "Naserraan daytoy a ruangan; pulos a saanto a malukatan daytoy. Awanto ti siasinoman a tao ti makauneg iti daytoy gapu ta immuneg ditoy ni Yahweh a Dios ti Israel, isu a nairut ti pannakaiserrana daytoy. 3 Agtugawto ditoy ti mangiturturay iti Israel tapno mangan iti sangoanan ni Yahweh. Umunegto isuna a babaen iti portiko ti ruangan, ket isunto met laeng ti pagruaranna." 4 Kalpasanna, inturongnak ket nagnakami iti akin-amianan a ruangan ti balay. Isu a kimmitaak, ket nakitak a napno ti balay ni Yahweh iti dayagna, ket nagpaklebak! 5 Ket kinuna ni Yahweh kaniak, "Anak ti tao, isaganam ta pusom ken ikitam ti matam ket denggem dagiti amin nga ibagbagak kenka, dagiti amin nga alagaden iti balay ni Yahweh ken dagiti amin a pagannurotanna. Tandaanam ti maipapan kadagiti pagserkan ken pagruaran iti balay. 6 Ket ibagam kadagiti managsukir, ti balay ti Israel, 'Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Isardengyo koman dagiti makarimon nga aramidyo, balay ti Israel— 7 ti panangiyegyo ken panangpastrekyo iti santuariok

kadagiti ganggannaet a saan a mamati kaniak ken saan a nakugit a nangrugit iti daytoy—bayat iti panangiyegyo iti tinapayko, taba ken dara—linabsingyo ti tulagko gapu kadagiti makarimon nga aramidyo. 8 Saanyo nga inaramid a sipupudno dagiti pagrebbeganyo kaniak; ngem ketdi, intedyo iti sabali ti pagrebbenganyo a mangbantay iti nasantoan a lugarko. 9 Kastoy ti kuna ni Apo a Yahweh: Awan ti ganggannaet manipud iti siasinoman nga adda iti nagtetengngaan dagiti tattao ti Israel a saan a mamati dagiti pusoda kaniak ken saan a nakugit, ti makastrek iti santuariok. 10 Ngem dagiti Levita nga immadayo kaniak idi naiyaw-awan dagiti Israelita, dagiti naiyaw-awan nga immadayo kaniak ken simmurot kadagiti didiosenda—ita, agbayadda kadagiti nagbasolanda. 11 Isuda dagiti agserbi ti santuariok, agbanbantayda kadagiti ruangan ti balay ken agserserbida iti uneg ti balayko. Isuda dagiti mangpapatay kadagiti daton a mapuoran ken kadagiti daton dagiti tattao; agtakderda iti sangoananda tapno agserbi kadakuada. 12 Ngem gapu ta indatonda dagiti datunda iti sangoanan dagiti didiosenda, nagbalinda a pakaitibkolan a nagbasolan ti balay ti Israel. Ingatok ngarud ti imak nga agsapata iti kari a maibusor kadakuada—daytoy ti pakaammo ni Apo a Yahweh—a bayadanda dagiti nagbasolanda! 13 Saandanto nga umasideg kaniak nga agbalin a kas papadik, wenno umasideg kadagiti nasantoan a banbanag a kukuak, kadagiti kasasantoan a banbanag! Ngem ketdi, lak-amendanto ti pannakakibabain ken dagiti supapak dagiti makarimon a banbanag nga inaramidda. 14 Ngem isaadkonto ida a mangaywan kadagiti trabaho iti balayko, kadagiti amin a pagrebbengan ken maar-aramid iti daytoy. 15 Ket dagiti padi a Levita, dagiti putot ni Zadok a nangaramid kadagiti trabaho iti santuariok idi immadayo dagiti Israelita iti panangsursurotda kaniak—umasidegdanto nga agdayaw kaniak ken agtakderdanto iti sangoanak a mangiyeg iti taba ken dara— daytoy ti pakaammo ni Apo a Yahweh. 16 Umaydanto iti santuariok; umasidegda iti lamisaanko tapno agrukbabda kaniak ken tungpalenda dagiti pagrebbenganda kaniak. 17 Isu nga inton umayda iti ruangan ti akin-uneg a paraangan ti templo, masapul a nakakawesda iti lino, ta saan a mabalin a nakakawesda iti de lana nga umuneg iti akin-uneg a paraangan ti templo ken iti balay. 18 Masapul a nakasuotda iti turban a lino kadagiti uloda ken akin-uneg a pagan-anay a lino kadagiti patongda. Masapul a saanda a rumbeng nga agisuot kadagiti kawes a pakaigapuan ti panagling-etda. 19 Inton rummuarda a mapan iti akinruar a paraangan tapno mapanda kadagiti tattao, masapul nga ikkatenda dagiti kawes nga us-usarenda no kasta nga agserbida; masapul nga ikkatenda dagitoy ken idulinda iti maysa a nasantoan a siled, tapno saanda mapagbalin a nasantoan dagiti dadduma a tattao gapu iti pannakasagidda kadagiti naisangsangayan a kawesda. 20 Kasta met, saanda a rumbeng a kuskosan dagiti uloda wenno baybay-an nga umatiddog dagiti buokda, ngem masapul a pukisanda dagiti buokda. 21 Awan ti uray maysa a padi nga uminom iti arak no kasta nga umay isuna iti akin-uneg a paraangan ti templo, 22 wenno awan ti mangasawa iti balo wenno babai nga insina ti asawana, ngem maysa a birhen laeng a naggapu iti linia ti balay ti Israel, wenno balo a sigud nga asawa ti maysa a padi. 23 Ta isurodanto kadagiti tattaok ti nagdumaan ti nasantoan ken narugit; ipakaammodanto kadakuada ti saan a nadalus manipud iti nadalus. 24 Iti panagsusuppiatan, tumakderdanto a mangukom babaen kadagiti lintegko; masapul a nalintegda. Ket masapul a tungpalenda dagiti linteg ken alagadek iti tunggal padaya; rambakandanto dagiti nasantoan nga Aldaw a

Panaginana. 25 Masapul a saanda a mapan iti ayan dagiti tao a natay tapno
saanda nga agbalin a narugit, malaksid no daytoy ket amada wenno inada,
anakda a lalaki wenno babai, kabsatda a lalaki wenno babai a saanpay a
nakikaidda iti maysa a lalaki, ta no aramidendadayta, agbalinda a narugit.
26 Kalpasan a nagbalin a narugit ti maysa a padi, masapul nga agbilangto
dagiti tattao iti pito nga aldaw nga agpaay kenkuana. 27 Sakbay nga umay
isuna iti nasantoan a lugar, iti akin-uneg a paraangan ti templo tapno
agserbi iti nasantoan a lugar, masapul a mangiyeg isuna iti daton a para
iti bagina— daytoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh. 28 Ket daytoy ti
tawidda: Siakto ti tawidda! Isu a rumbeng a saanyo ida nga ikkan iti
sanikua idiay Israel; Siak ti sanikuada! 29 Kanendanto dagiti naidaton a
taraon, dagiti naidaton para iti basol, dagiti daton dagiti nakabasol; dagiti
amin a banbanag a naited iti Dios idiay Israel ket kukuadanto. 30 Dagiti
kasasayaatan kadagiti amin nga immuna a bunga ken dagiti amin nga
intedda a tulong, amin a banag manipud iti intulongda ket kukuanto
dagiti papadi, ket masapul nga itedyo kadagiti papadi dagiti kasasayaatan
a daton a makan tapno sumangbay ti bindesion iti balayyo. 31 Saanto a
mangan dagiti padi iti natay nga ayup wenno rinangrangkay ti sabali nga
ayup, billit man wenno narungsot nga ayup.

45

1 Inton mangusarkayo iti maysa a banag a pagbibinnunotan tapno
mabingay ti daga a kas tawid, masapul a mangidatonkayo kenni Yahweh;
daytoy a daton ket nasantoanto a paset ti daga, 25, 000 a kubit ti
kaatiddogna ken 10, 000 a kubit ti kalawana. Agbalin a Nasantoanto
daytoy, amin a masakupanna. 2 Manipud ditoy, addanto 500 a kubit ti
kaatiddogna ken 500 a kubit ti kalawa iti aglawlaw ti nasantoan a lugar, a
ti kalawa ti aglawlawna ket limapulo a kubit. 3 Manipud iti daytoy a disso,
mangrukodkanto manipud iti pasetna iti 25, 000 a kubit ti kaatiddogna
ken 10, 000 a kubit ti kalawana; agbalinto daytoy a nasantoan a lugar para
kadakayo; maysa a kasasantoan unay a lugar. 4 Agbalinto a nasantoan a
lugar daytoy iti daga para kadagiti papadi nga agserserbi kenni Yahweh,
dagiti umasideg kenni Yahweh nga agserbi kenkuana. Agbalinto daytoy
a lugar para kadagiti balbalayda ken nasantoan a paset iti nasantoan a
lugar. 5 Isu a 25, 000 a kubit ti kaatiddogna ken 10, 000 a kubit ti kalawana,
ket daytoyto ti agbalin nga ili dagiti Levita nga agserserbi kenni Yahweh.
6 Mangisaadkayonto iti disso para iti siudad, 5, 000 a kubit ti kalawana
ken 25, 000 a kubit ti kaatiddogna, kaabayto dayta iti lugar a nailasin para
iti nasantoan a lugar; daytoy a siudad ket kukuanto dagiti amin a balay
ti Israel. 7 Dagiti daga ti prinsipe ket adda kadagiti agsinnumbangir a
paset ti lugar a nailasin para iti nasantoan a lugar ken ti siudad. Daytoy
ket iti akin-laud ken akin-daya a pasetna. Ti kaatiddogna ket maipada iti
rukod ti kaatiddog ti tunggal pasetna, manipud iti laud inggana iti daya.
8 Daytoy a daga ket kukuanto ti prinsipe ti Israel. Saanen nga idadanes
dagiti prinsipek dagiti tattaok; ngem ketdi, iteddanto ti daga iti balay ti
Israel, iteddanto kadagiti tribuda. 9 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Husto koman daytoy para kadakayo a prinsipe ti Israel! Ikkatenyon dagiti
kinaranggas ken panangidaddadanesyo; agaramidkayo iti nalinteg ken
maiparbeng! Isardengyon ti panangpappapanaw kadagiti tattaok! —
kastoy ti pakaammo ni Apo a Yahweh. 10 Masapul nga addaankayo iti
husto a pagtimbangan, husto nga efa, ken husto a bat! 11 Agpada ti kaadu
ti efa ken bat, ket ti maysa a bat ket apagkapullo ti maysa nga omer; ti

maysa nga efa ket apagkapullo ti maysa nga omer. 12 Ti maysa a siklo ket
20 a gera; 60 a siklo ti maaramid ti maysa a mina para kenka. 13 Daytoy ti
sagut a masapul nga itedmo: apagkanem nga efa iti tunggal omer ti trigo,
ken mangtedka pay ti apagkanem nga efa iti tunggal omer ti sebada. 14 Ti
pagannurotan iti daton a lana ket apagkapullo ti tunggal bat iti tunggal
kor (a sangapulo a bat), wenno iti tunggal omer, ta ti omer ket sangapulo
a bat met laeng. 15 Maysa a karnero wenno kalding manipud iti arban
ti tunggal 200 nga ayup manipud kadagiti pagaraban iti rehion ti Israel ti
mausar para iti aniaman a daton a mapuoran wenno daton a pakikappia a
maaramid iti pannakasubbot dagiti tattao—kastoy ti pakaammo ti Apo a ni
Yahweh. 16 Amin dagiti tattao iti daga ket itedda dagitoy a sagut a maipaay
iti prinsipe ti Israel. 17 Pagrebbengan ti prinsipe ti mangted kadagiti ayup
a kas daton a mapuoran, daton a bukbukel, ken dagiti daton a mainum iti
fiesta ken kadagiti panagrambak iti fiesta dagiti baro a bulan, ken iti Aldaw
a Panaginana—amin a naikeddeng a fiesta ti balay ti Israel. Mangted
isuna iti daton a para iti pakapakawanan ti basol, daton a bukbukel, dagiti
daton a mapuoran, ken ti daton a panakikappia a para iti pannakasubbot
para iti balay ti Israel. 18 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Iti umuna
a bulan, iti umuna nga aldaw ti bulan, mangalaka iti kalakian a baka
nga awan pakapilawanna manipud iti arban ket mangidatonka iti daton
gapu iti basol a para iti santuario. 19 Mangalanto ti padi iti bassit a dara
manipud iti daton gapu iti basol ket ikabilna kadagiti poste ti ruangan ti
balay ken kadagiti uppat a suli iti beddeng ti altar, ken kadagiti poste ti
ruangan a mapan iti akin-uneg a pangukoman. 20 Aramidemto daytoy iti
maikapito nga aldaw ti bulan para iti basol ti tunggal tao a saanna nga
inggagara wenno saanna nga ammo; babaen iti daytoy, makaidatonkanto
para iti templo. 21 Iti umuna a bulan, iti maika-14 nga aldaw ti bulan,
addanto fiesta para kadakayo, pito nga aldaw a fiesta. Mangankayonto iti
tinapay nga awan lebadurana. 22 Iti dayta nga aldaw, mangisagananto ti
prinsipe iti maysa a kalakian a baka para kenkuana ken kadagiti amin a
tattao a kas daton a gapu iti basol. 23 Iti las-ud ti pito nga aldaw ti fiesta,
mangisagananto ti prinsipe iti daton a mapuoran para kenni Yahweh: iti
inaldaw, pito a kalakian a baka ken pito a kabaian a baka nga awan
pakapilawanna, ken maysa a kalakian a kalding iti inaldaw a kas daton
gapu iti basol. 24 Ket mangidatag pay ti prinsipe iti daton a taraon, ket
maysa nga efa iti tunggal kalakian a baka ken maysa nga efa iti tunggal
kabaian a baka ken maysa a galon ti lana iti tunggal efa. 25 Iti maikapito
a bulan, iti maika-15 nga aldaw iti bulan, iti dayta a fiesta, mangidaton
ti prinsipe kadagitoy iti pito nga aldaw: daton a gapu iti basol, daton a
mapuoran, daton a taraon, ken daton a lana.

46

1 Kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh: Ti ruangan ti akin-uneg a paraangan
ti pangukoman a nakasango iti daya ket maiserra iti innem nga aldaw
ti panagtrabaho, ngem malukatanto iti Aldaw a Panaginana ken inton
aldaw ti baro a bulan. 2 Umunegto ti prinsipe iti akinruar a paraangan
ti pangukoman babaen iti ruangan ken iti portiko manipud iti ruar, ket
tumakderto isuna iti sangoanan ti hamba ti ridaw iti akin-uneg a ruangan
bayat iti panagidaton dagiti padi iti datonna a mapuoran ken ti daton a
pannakikappia. Ket agdayawto isuna iti ayan ti ruangan ti akin-uneg a
ruangan ket rummuarto, ngem saanto a maiserra ti ruangan inggana iti
rabii. 3 Agdayawto met iti sangoanan ni Yahweh dagiti tattao iti daga iti

pagserkan iti ruangan iti Aldaw a Panaginana ken baro a bulan. 4 Ti daton
a mapuoran nga idaton ti prinsipe kenni Yahweh iti Aldaw a Panaginan
ket innem a kalakian a karnero ken maysa a kabaian a karnero nga
awan pakapilawanna. 5 Ti daton a bukbukel a kakuyog ti kabaian a
karnero ket maysa nga efa, ti daton a bukbukel, ken ti daton a bukbukel
a kakuyog ti kalakian a karnero ket no mano ti inkeddengna nga ited iti
bukodna a nakem, ken maysa a hin ti lana iti tunggal efa ti bukbukel.
6 Iti aldaw ti baro a bulan, masapul a mangidatonka iti maysa a kalakian
a baka nga awan pakapilawanna manipud iti arban, innem nga urbon a
karnero ken maysa a kabaian a baka nga awan pakapilawanna. 7 Masapul
a mangidaton isuna iti maysa nga efa ti bukbukel para iti kalakian a
baka ken maysa nga efa para iti kabaian a baka, ken no ania ti kayatna
nga ited para kadagiti urbon a karnero, ken maysa hin a lana para iti
tunggal efa ti bukbukel. 8 Inton umuneg ti prinsipe a nagna babaen iti
ruangan ken iti portiko, masapul nga idiayto met laeng ti pagruaranna.
9 Ngem no dagiti tattao iti daga ket umay iti sangoanan ni Yahweh kadagiti
naituding a fiesta, siasinoman a sumrek a magna babaen iti akin-amianan
a ruangan tapno agdayaw ket masapul a rummuar iti akin-abagatan a
ruangan; ket siasinoman a sumrek a magna babaen iti akin-abagatan a
ruangan ket masapul a rummuar iti akin-amianan a ruangan. Awan ti
mabalin nga agsubli iti ruangan a nagserkanna, ta masapul nga agtultuloy
isuna a magna. 10 Ket masapul nga adda kadakuada ti prinsipe; inton
umunegda, umuneg met isuna, ket inton rummuarda, masapul a rummuar
met isuna. 11 Ket kadagiti fiesta, ti daton a bukbukel ket masapul a maysa
nga efa ti bukbukel para iti kalakian a baka ken maysa met laeng nga
efa ti bukbukel para iti kabaian a baka, ken aniaman a kayatna nga ited
para kadagiti urbon a karnero, ken maysa hin a lana para iti tunggal efa.
12 No kasta a mangted ti prinsipe kadagiti daton manipud iti bukodna a
nakem, daton a mapuoran man wenno daton a pakikappia kenni Yahweh,
masapul a lukatanna ti ruangan a nakasango iti daya para iti daytoy, ket
idatagna ti daton a mapuoran ken ti daton a pakikappia a kas iti ar-
aramidenna iti Aldaw a Panaginana; kalpasanna, rummuarto isuna ket
iserrana ti ruangan inton nakaruaren isuna. 13 Kasta met a masapul nga
inaldaw a mangtedka iti maysa nga urbon a karnero nga agtawen iti maysa
nga awan pakapilawanna, a kas daton a mapuoran para kenni Yahweh;
aramidemto daytoy a binigat. 14 Ket masapul a binigat a mangtedka
iti daton a bukbukel a nayon daytoy, apagkanem ti maysa nga efa ken
apagkatlo ti maysa a hin ti lana a mangbabasa iti arina iti daton a bukbukel
a maidatag kenni Yahweh, sigun iti agnanayon nga alagaden. 15 Binigat
nga isaganada ti urbon a karnero, ti daton a bukbukel, ken ti lana, maysa
nga agnanayon a daton a mapuoran a naan-anay. 16 Kastoy ti kuna ti
Apo a ni Yahweh: No mangted ti prinsipe iti sagut iti siasinoman kadagiti
annakna, tawidnan daytoy. Kukuanto daytoy dagiti annakna, daytoy ket
maysa a tawid. 17 Ngem no mangted isuna iti sagut manipud iti tawidna iti
maysa kadagiti adipenna, agtalinaed dayta iti adipenna agingga iti tawen
a pannakawayawayana, ket maisublinto dayta iti prinsipe. Dagiti tawidna
ket sigurado a maipaayto kadagiti annakna. 18 Saanto nga alaen ti prinsipe
ti tawid manipud iti sanikua dagiti tattao; masapul a manipud iti bukodna
a sanikua ti itedna kadagiti annakna tapno saan a mawara-wara dagiti
tattaok, tunggal maysa manipud iti sanikuana.”” 19 Kalpasanna, impannak
ti lalaki iti pagserkan iti ruangan a mapan kadagiti nasantoan a siled

dagiti papadi, nakasango daytoy iti amianan, ket nakitak nga adda pay iti
maysa a disso nga agturong iti laud. 20 Kinunana kaniak, “Ditoy a disso ti
masapul a paglutoan dagiti papadi kadagiti daton a pangsupapak kadagiti
basol ken ti daton para iti basol, ken ditoy met laeng ti pangiluttoanda
kadagiti daton a bukbukel. Masapul a saanda nga irruar dagitoy iti akin-
ruar a paraangan ti pangukoman tapno idatag dagiti tattao kenni Yahweh.”
21 Ket impannak iti akin-ruar a paraangan ti pangukoman, ket linabsanmi
ti uppat a suli ti paraangan iti dayta a pangukoman, ket nakitak nga iti
tunggal suli ti paraangan ti pangukoman, adda pay sabali a pangukoman.
22 Iti uppat a suli ti akin-ruar a paraangan ti pangukoman, adda pay
uppat a suli ti akin-ruar a paraangan, 40 a kubit ti kaatiddogna ken 30
a kubit ti kalawana. Agpapada ti rukod ti tunggal suli dagiti uppat a
suli ti paraangan ti pangukoman. 23 Adda naaramid nga intar ti bato a
nakapalawlaw kadagitoy nga uppat, ken adda paglutoan iti sirok dagitoy
nga intar ti batbato. 24 Kinuna kaniak ti lalaki, “Kadagitoy a lugar ti
pagiluttoan dagiti agserserbi iti templo kadagiti daton dagiti tattao.”

47

1 Kalpasanna, insublinak ti lalaki iti ruangan ti templo, ket pagammoan,
adda danum nga agay-ayus manipud iti sirok ti pagserkan ti templo, iti
balay nga agturong iti daya—ta nakasango ti templo iti daya—ket agay-
ayus ti danum iti akin-abagatan a paset ti templo, iti makannawan ti altar.
2 Isu nga inruarnak babaen iti akin-amianan a ruangan ket inturongnak
a manglikaw iti ruangan a nakasango iti daya. Ket adtoy, agay-ayus ti
danum manipud iti daytoy a ruangan iti abagatan a pasetna. 3 Kabayatan
nga agpadpadaya ti lalaki, adda iggemna a pagrukod; nangrukod isuna iti
1, 000 a kubit ket impannak iti danum a pagatlipay-lipay ti kaadalemna.
4 Kalpasanna, nangrukod manen isuna iti 1, 000 a kubit ket impannak
iti danum a pagattumeng ti kaadalemna; ket nangrukod manen isuna
iti 1, 000 a kubit ket impannak iti danum a pagatsiket ti kaadalemna.
5 Kalpasanna, nangrukod manen isuna iti 1, 000 a kubit ti kaadayona,
daytoy ket maysa a karayan a saanko a maballasiw, adalem unay daytoy.
Kasapulan a languyen ti tao daytoy. 6 Kinuna kaniak ti lalaki, “Anak
ti tao, makitkitam kadi daytoy?” Ket inruarnak ket impagnanak nga
insubli iti asideg ti igid ti karayan. 7 Bayat nga agsubsubliak, nakitak
a nagadu ti kayo iti daytoy a paset ti igid ti karayan kasta met iti
ballasiwna. 8 Kinuna ti lalaki kaniak, “Agayus daytoy a danum iti akin-
daya a beddengna ket agtarus iti Arabah; agayus daytoy a danum iti Natay
a Baybay ket ipasublina ti nasayaat a ramanna. 9 Dagiti amin a naduma-
duma a sibibiag a parsua ket agbiag iti pagayusan ti danum; adunto dagiti
lames kadagiti pagayusan dagitoy a danum. Pagbalinennanto a nasayaat
ti raman ti naapgad a danum. Agbiag ti aniaman a banag iti pagayusan
daytoy a danum. 10 Ket mapasamakto a dagiti mangngalap ti En Gedi,
agtakderdanto iti igid ti danum, ket addanto disso a pagpamagaan kadagiti
iket idiay igid ti En Eglaim. Adunto dagiti naduma-duma a kita ti lames iti
Natay a Baybay, a kas iti kaadu dagiti lames iti Dakkel a Baybay. 11 Ngem
dagiti lubnak ken lukkaong ti Natay a Baybay ket saan nga agbaliw ti
ramanna, tapno adda paggapuan ti asin. 12 Iti igid daytoy a pagurnongan ti
danum, iti agsinnumbangir a pasetna, agtubonto dagiti kayo nga agbunga
kadagiti makmakan. Saanto a malaylay dagiti bulongda ket saanto nga
agsardeng ti panagbungada. Binulan nga agbunga dagiti kaykayo, agsipud
ta naggapu iti Santuario ti danumda. Mabalinto a kanen dagiti bungada,

ket makaagasto dagiti bulongda. 13 kastoy ti kuna ti Apo a ni Yahweh:
Kastoyto ti wagas ti panangbingayyo iti daga kadagiti sangapulo ket dua
a tribu ti Israel: Dua a paset ti bingay ni Jose. 14 Ket sika ken ti tunggal
maysa ken dagiti kabsatmo a lallaki a kakaduayo ti mangtawidto iti daytoy.
Kas iti panangingatok iti imak nga agsapata nga itedko daytoy kadagiti
kapuonanyo, iti isu met laeng a wagas, agbalinen a tawidyo daytoy a daga.
15 Daytoyto ti beddeng ti daga iti paset ti amianan manipud iti Dakkel
a Baybay nga agturong iti Hetlon a mapan iti Lebo Hamat ken mapan
iti Zedad. 16 Ket ti beddengna ket mangrugi iti Berota nga agturong iti
Sibraim—nga isu ti nagbaetan ti Damasco ken Hamat a mapan iti Hazer—
nga abay ti beddeng ti Hauran. 17 Isu a ti beddengna ket mangrugi iti
baybay nga agturong iti Hazar Enon a mapan iti beddeng ti Damasco, ken
ti Hamat nga agturong iti amianan. Daytoy ti amianan a pasetna. 18 Iti
daya a pasetna, iti nagbaetan ti Hauran ken Damasco, ken iti nagbaetan ti
Galaad ken ti daga ti Israel ket isu ti Karayan Jordan. Daytoy a beddeng ket
agturong agingga iti Tamar. 19 Ket ti akin-abagatan a pasetna: iti abagatan
ti Tamar nga agturong kadagiti dandanum ti Meriba Kades, ti waig ti Egipto
nga agturong iti Dakkel a Baybay, ken iti akin-abagatan a pasetna a mapan
iti abagatan. 20 Ket ti akin-laud a beddengna ket ti Dakkel a Baybay nga
agturong iti kabatogna ti Hamat. Daytoy ti akin-laud a pasetna. 21 Iti
daytoy a wagas, bingaybingayemto ti daga a para kadakayo, para ti tribu
ti Israel. 22 Ket pagbibinnunotanyonto ti maipapan kadagiti tawidyo ken
dagiti tawid dagiti ganggannaet iti nagtetengngaanyo, dagiti naganak iti
nagtetengngaanyo a kakaduayo, a kas kadagiti naiyanak a mismo iti Israel.
Pagbibinnunotanyonto ti maipapan kadagiti tawid dagiti Israelita. 23 Ket
mapasamakto daytoy a maibilang ti maysa a ganggannaet a kas paset ti
pagnanaedanna a tribu. Masapul nga itedyonto kenkuana ti tawidna—
kastoy ti pakaammo ti Apo a ni Yahweh.”

48

1 Dagitoy dagiti nagnagan dagiti tribu. Makaawatto ti tribu ti Dan iti
maysa a paset ti daga a bingay; mangrugi ti beddengna iti asideg iti akin-
amianan a beddeng ti Israel nga agturong iti Hetlon ken Lebo Hamat.
Ti beddengna ket agturong iti Hazar Enan ken iti asideg ti beddeng ti
Damasco nga agturong iti amianan a mapan iti Hamat. Ti beddeng ti Dan
ket mangrugi iti daya nga agturong iti Dakkel a Baybay. 2 Iti akin-abagatan
a beddeng ti tribu ti Dan ket ti agbalinto a daga ti Aser—maysa a paset ti
daga a bingay, manipud iti daya nga agturong iti laud. 3 Iti akin-abagatan
a beddeng ti Aser ket ti daga paset ti bingay ti Naftali, nayonna iti daya
inggana laud. 4 Iti akin-abagatan a beddeng ti Naftali ket maysa a paset ti
daga a bingay ti Manases, nayonna ti akin-daya a pasetna ken iti akin-laud
a pasetna. 5 Iti akin-abagatan ti beddeng ti Manases, manipud iti akin-
daya a pasetna inggana iti akin-laud a pasetna ket kukuanto ti Efraim—
maysa a paset ti bingay. 6 Iti abagatan ti beddeng ti Efraim, manipud
iti akin-daya a pasetna inggana iti akin-laud a pasetna ket kukuanto ti
Ruben—maysa a paset ti bingay. 7 Iti abay ti beddeng ti Ruben manipud
iti akin-daya a pasetna inggana iti akin-laud a pasetna ket kukuanto ti
Juda—maysa a paset ti bingay. 8 Ti daton a daga nga idatagyo ket ti asideg
iti beddeng ti Juda ken dumanon iti akin-daya a pasetna inggana iti akin-
laud a pasetna; 25, 000 a kubit ti kalawanto daytoy. Ti kaatiddogna ket
mayannatup iti paset ti maysa a tribu manipud iti akin-daya a pasetna
ken iti akin-laud a pasetna, ket addanto iti tengngana ti templo. 9 Daytoy

a daga nga idatagyonto kenni Yahweh ket 25, 000 a kubit ti kaatiddogna
ken 10, 000 a kubit ti kaakabana. 10 Daytoyto dagiti pakaipaayan daytoy a
nasantoan a paset ti daga: addanto daga a maipaay a kukua dagiti papadi,
agrukod iti 25, 000 a kubit ti kaakabana iti amianan a paset; 10, 000 a kubit
ti kaakabana iti laud a paset; 10, 000 a kubit ti kaakaba iti daya a paset;
ken 25, 000 kubit ti kaatiddogna iti abagatan a paset, nga adda iti tengnga
ti nasantoan a lugar ni Yahweh. 11 Daytoy ti maipaayto kadagiti napudno
kenni Yahweh; dagiti papadi iti kaputotan ni Zadok a pudno a nagserbi
kaniak, dagiti saan a nayaw-awan idi nayaw-awan dagiti Israelita, a kas
iti inaramid dagiti Levita. 12 Ti daton a para kadakuada ket maysanto a
paset daytoy a kasasantoan a daga, dumanon agingga iti beddeng dagiti
Levita. 13 Ti daga a maitedto kadagiti Levita a kaabay iti beddeng iti lugar
dagiti papadi ket 25, 000 a kubit ti kaatiddogna ken 10, 000 a kubit ti
kalawana. Ti kadakkel ti dua a disso ti daga ket agdagup iti 25, 000 a
kubit ti kaatiddogna ken 20, 000 a kubit ti kalawana. 14 Saanda a rumbeng
nga ilako wenno isukat daytoy; dagiti umuna a bunga ti daga ti Israel ket
masapul nga awan ti mailasin manipud kadagitoy a paset ti daga, gapu ta
nasantoan amin daytoy kenni Yahweh. 15 Ti nabatbati a daga a 5, 000 a
kubit ti kaakabana ken 25, 000 a kubit ti kaatiddogna, ket mausar a para
iti sapasap a pakausaran ti siudad, dagiti balay ken dagiti pagpaaraban;
addanto ti siudad iti tengngana. 16 Dagitoyto dagiti rukod ti sudad; iti akin-
amianan a paset ket 4, 500 a kubit ti kaatiddogna, iti akin-abagatan a paset
ket 4, 500 a kubit ti kaatiddogna, iti akin-daya a paset ket 4, 500 a kubit
ti kaatiddogna, iti akin-laud a pasetna ket 4, 500 a kubit ti kaatiddogna.
17 Iti agpa-amianan a paset, addanto pagpaaraban nga agpaay iti siudad,
250 a kubit ti kaunegna; iti agpa-abagatan, 250 a kubit ti kaunegna; iti
agpa-daya, 250 a kubit ti kaunegna; iti agpa-laud, 250 a kubit ti kaunegna.
18 Ti nabatbati a paset ti nasantoan a daton ket lumawa pay iti 10, 000 a
kubit nga agpadaya ken 10, 000 a kubit nga agpalaud. Lumawa pay daytoy
agingga iti asideg ti beddeng ti nasantoan a daton, ket dagiti bungana ket
para kadagiti agtrabtrabaho iti siudad. 19 Dagiti tattao nga agtrabtrabaho
iti siudad, dagiti tattao a naibilang kadagiti amin a tribu ti Israel, ket
talonendanto dayta a daga. 20 Amin dagiti daga a maidaton ket agrukodto
iti 25, 000 a kubit ti kaatiddogna ken 25, 000 a kubit ti kaakabana. Iti kastoy
a wagas, maaramidyo ti nasantoan a panangidaton iti daga, kasta met ti
daga a para iti siudad. 21 Ti nabatbati a daga a paset man ti nasantoan a
daton wenno ti paset ti siudad ket para iti prinsipe. Ti masakupan ti daga ti
prinsipe nga agturong iti daya ket dumanon iti 25, 000 a kubit manipud iti
beddeng ti nasantoan a daton nga agturong iti akin-daya a beddeng—ken
ti masakupanna nga agturong iti laud ket dumanon iti 25, 000 a kubit nga
agturong iti akin-laud a beddengna. Iti tengngana ket isunto ti nasantoan
a daton, ket ti nasantoan a lugar ti templo ket adda iti tengnga daytoy. 22 Ti
daga a dimmanon manipud iti sanikua dagiti Levita ken ti akin-tengnga a
paset ti siudad ket agpaayto iti prinsipe; daytoy ket addanto iti nagbaetan
ti beddeng ti Juda ken ti beddeng ti Benjamin—agpaay iti prinsipe daytoy
a daga. 23 Maipapan met kadagiti nabatbati a tribu, dagiti paset ti daga
a bingayda ket manipud met laeng iti akin-daya a paset nga agturong iti
akin-laud a paset. Umawatto ti Benjamin iti maysa a paset ti daga a bingay.
Iti 24 agturong iti akin-abagatan a beddeng ti Benjamin, manipud iti akin-
daya a paset nga agingga iti akin-laud a pasetna, kukuanto ti Simon—
maysa a paset. 25 Iti agpa-abagatan a beddeng ti Simon, manipud iti daya
a paset, agingga iti akin-laud a paset, ket isunto ti daga ti Issacar—maysa

a paset. 26 Iti agpa-abagatan a beddeng ti Issacar, manipud iti akin-daya a
paset nga agingga iti akin-laud a pasetna, ket isunto ti daga ti Zabulon—
maysa a paset. 27 Iti agpa-abagatan a beddeng ti Zabulon, manipud iti
akin-daya a paset inggana iti akin-laud a paset ket isunto ti daga ti Gad—
maysa a paset. 28 Ti akin-abagatan a beddeng ti Gad ket dumanon manipud
iti Tamar agingga iti waig ti Meriba Kades, ken lumabes iti waig ti Egipto,
ken agturong iti Dakkel a Baybay. 29 Daytoyto a daga ti pakausaranyo iti
binnunotan; daytoyto ti tawid dagiti tribu ti Israel. Dagitoyto dagiti paset
ti bingayda. Kastoy ti ipakpakaammo ti Apo a ni Yahweh. 30 Dagitoyto
dagiti pagruaran manipud iti siudad: Iti amianan a paset, nga agrukodto
iti 4, 500 a kubit iti kaatiddogna, 31 tallonto ti ruanganna a napanaganan
kadagiti tribu ti Israel: maysa a ruangan para iti Ruben, maysa a ruangan
para iti Juda, ken maysa a ruangan para iti Levi. 32 Iti akin-daya a paset
nga agrukodto iti 4, 500 a kubit iti kaatiddogna ket tallonto ti ruanganna:
maysa a ruangan para iti Jose, maysa a ruangan a para iti Benjamin, ken
maysa a ruangan para iti Dan. 33 Iti akin-daya a pasetna, nga agrukodto iti
4, 500 a kubit ti kaatiddogna, ket tallonto ti ruanganna, maysa a ruangan
para iti Simon, maysa a ruangan para iti Issacar, ken maysa a ruangan
para iti Zabulon. 34 Iti akin-laud a paset, nga agrukodto iti 4, 500 a kubit,
ket tallonto ti ruanganna; maysa a ruangan para iti Gad, maysa a ruangan
para iti Aser, maysa a ruangan para iti Neftali. 35 Ti rukod ti aglawlaw
ti siudad ket 18, 000 a kubit; manipud iti dayta nga aldaw, ti naganto ti
siudad ket “Adda ni Yahweh Sadiay.”

Daniel

1 Iti maikatlo a tawen ti panagturay ni Jehoyakim nga ari ti Juda,
immay ni Nebucadnesar nga ari ti Babilonia iti Jerusalem ket linakubna
ti siudad tapno pasardengen dagiti abasto iti daytoy. 2 Pinagballigi ti Dios
ni Nebucadnesar maibusor kenni Jehoyakim nga ari ti Juda, ket intedna
kenkuana dagiti dadduma a nasagradoan a banbanag manipud iti balay ti
Dios. Impanna dagitoy iti daga ti Babilonia, iti balay ti diosna, ket inkabilna
dagiti nasagradoan a banbanag iti pagikabkabilan iti gameng ti diosna.
3 Binilin ti ari ni Aspenaz a kangatoan nga opisialna nga iyunegna dagiti
sumagmamano a tattao ti Israel, ti pamilia ti ari ken dagiti mararaem—
4 dagiti agtutubo a lallaki nga awan pakapilawanna, nataraki ti langana,
napnoan iti kinasirib, napnoan iti pannakaammo ken pannakaawat, ken
mabalin nga agserbi iti palasio ti ari. Isurona kadakuada dagiti sursuro
ken pagsasao dagiti taga-Babilonia. 5 Inraman ida ti ari iti inaldaw
a paset ti taraonna ken ti arak nga in-inumenna. Tallo a tawen a
masanay dagitoy nga agtutubo a lallaki, kalpasan dayta, agserbida iti ari.
6 Karaman kadagitoy ket da Daniel, Hananias, Misael kenni Asarias ken
dagiti dadduma a tattao ti Juda. 7 Pinanaganan ida ti kangatoan nga
opisial: Pinanagananna ni Daniel iti Beltesazar, ni Hananias iti Sedrac, ni
Misael iti Mesac, ken ni Asarias iti Abednego. 8 Ngem inkeddeng ni Daniel a
saanna a tulawan ti bagina babaen iti taraon ti ari wenno babaen iti arak
nga in-inumenna. Isu a dimmawat isuna iti pammalubos iti kangatoan
nga ofisial a saanna a tulawan ti bagina. 9 Ita, naasian ken pinaboran ti
Dios ni Daniel babaen iti panagraem kenkuana ti kangatoan nga opisial.
10 Kinuna ti kangatoan nga opisial kenni Daniel, “Mabutengak iti apok
nga ari. Imbilinna no ania a taraon ken mainom ti maited kenka. Kasano
ngay no makitana a saan a nasayaat ti langam ngem kadagiti dadduma
nga agtutubo a lallaki a kapatadam? Amangan no patayennak ti ari gapu
kenka.” 11 Ket nakisao ni Daniel iti dinutokan ti kangatoan nga opisial
a mangaywan kada Daniel, Hananias, Misael ken Azarias. 12 Kinunana,
“Pangaasim ta subokennakami nga adipenmo iti sangapulo nga aldaw.
Ikkannakami laeng kadagiti nateng a kanenmi ken danum nga inumenmi.
13 Kalpasanna, idiligmo ti langami iti langa dagiti agtutubo a lallaki a
mangan iti taraon ti ari, ket tratoennakami nga adipenmo a maibasar iti
makitam.” 14 Isu nga immannugot ti mangay-aywan nga aramiden daytoy,
ket pinaliiwna ida iti sangapulo nga aldaw. 15 Kalpasan ti sangapulo nga
aldaw, nasalsalun-at ti langada, ken naluklukmegda ngem dagiti dadduma
a lallaki a nangan kadagiti taraon ti ari. 16 Isu nga inikkat ti mangay-
aywan dagiti taraon ken arakda ket inikkanna laeng ida kadagiti nateng.
17 Inikkan ti Dios dagitoy uppat nga agtutubo a lallaki iti pannakaammo
ken saririt iti amin a sursuro ken kinasirib, ken maawatan ni Daniel
dagiti amin a kita dagiti sirmata ken dagiti tagtagainep. 18 Kalpasan ti
tiempo nga intuding ti ari a pannakaipanda, impan ida ti kangatoan nga
opisial iti sangoanan ni Nebucadnesar. 19 Nakisarita ti ari kadakuada,
ken iti entero a bunggoy, awan a pulos ti maidilig kada Daniel, Hananias,
Misael, ken Azarias. Nagtakderda iti sangoanan ti ari, a nakasagana nga
agserbi kenkuana. 20 Iti tunggal saludsod ti kinasirib ken pannakaawat a
saludsoden ti ari kadakuada, natakuatanna a maminsangapulo a daras a
nalalaingda ngem dagiti amin a salamangkero ken dagiti mangibagbaga

a makasaritada dagiti natay, nga adda iti entero a pagarianna. 21 Adda
sadiay ni Daniel agingga iti umuna a tawen ti panagturay ni Ari Cyrus.

2

1 Iti maikadua a tawen ti panagturay ni Nebucadnesar, nagtagtagainep
isuna. Nariribukan isuna, ket saanen a makaturog. 2 Ket pinaayaban
ti ari dagiti salamangkero ken dagiti mangibagbaga a kabaelanda ti
makisarita kadagiti natay. Pinaayabanna pay dagiti managanito ken
dagiti nasirib a lallaki. Kayatna nga ibagada kenkuana ti maipapan
kadagiti tagtagainepna. Isu a simrekda ket nagtakderda iti sangoanan
ti ari. 3 Kinuna ti ari kadakuada, “Nagtagtagainepak, ket magagaranak
a mangammo iti kayat a sawen ti tagtagainep.” 4 Ket nakisarita dagiti
nasirib a lallaki iti ari babaen iti pagsasao nga Arameo, “O Ari, agbiagka iti
agnanayon! Ibagam ti tagtagainep kadakami nga adipenmo, ket ibagami ti
kaipapananna.” 5 Insungbat ti ari kadagiti nasirib a lallaki, “Naikeddengen
daytoy a banag. No saanyo a maibaga ti tagtagainep kaniak ken ti
kaipapanan daytoy, marangrangkayto dagiti bagiyo ken agbalin a gabsuon
dagiti rugit dagiti balayyo. 6 Ngem no maibagayo kaniak ti tagtagainep
ken ti kaipapanan daytoy, makaawatkayo kadagiti sagut manipud kaniak,
maysa a gunggona ken dakkel a pammadayaw. Isu nga ibagayo kaniak
ti tagtagainep ken ti kaipapanan daytoy.” 7 Insungbatda manen ket
kinunada, “Ibaga koma ti ari kadakami nga adipenna, ti tagtagainep ket
ibagami kenka ti kaipapanan daytoy.” 8 Simmungbat ti ari, “Ammok
a kayatyo ti at-atiddog pay a tiempo gapu ta makitayo ti natibker a
pangngeddengko maipapan iti daytoy. 9 Ngem no saanyo a maibaga kaniak
ti tagtagainep, maysa laeng ti sentensia para kadakayo. Inkeddengyo ti
mangisagana iti palso ken manangallilaw a sasao a nagnunumoanyo nga
ibaga kaniak agingga nga agbaliw ti panunotko. Isu nga Ibagayo kaniak
ti tagtagainep, ket maammoak a kabaelanyo nga ibaga ti kaipapanan
daytoy para kaniak.” 10 Insungbat dagiti nasirib a lallaki iti ari, “Awan
ti uray maysa a tao iti daga a makabael a mangibaga iti kalikagum ti
ari. Awan ti nabileg ken mannakabalin nga ari ti agkalikagum iti kasta
manipud iti siasinoman a salamangkero, wenno manipud iti siasinoman a
mangibagbaga a kabaelanda ti makisarita kadagiti natay wenno manipud
iti maysa a nasirib a tao. 11 Narigat ti kalkalikaguman ti ari, ket awan
ti siasinoman a makaibaga iti daytoy iti ari malaksid kadagiti didios, ket
saanda a makipagnanaed kadagiti tattao.” 12 Daytoy ti nangpaunget ken
nangpapungtot unay iti ari, ket imbilinna a mapapatay dagiti amin nga
adda iti Babilonia a nalatak gapu iti kinasiribda. 13 Isu a naiwaragawag ti
bilin. Mapapatay dagiti amin a nalatak gapu iti kinasiribda; binirokda ni
Daniel ken dagiti gagayyemna tapno mapapatayda met. 14 Ket simmungbat
ni Daniel nga addaan iti kinaannad ken kinatimbeng kenni Arioc a pangulo
dagiti guardia ti ari, nga immay a mangpapatay kadagiti amin a nalatak
idiay Babilonia gapu iti kinasiribda. 15 Sinaludsod ni Daniel iti panguloen
dagiti guardia ti ari, “Apay a naganat unay ti bilin ti ari?” Imbaga
ngarud ni Arioc kenni Daniel ti napasamak. 16 Kalpasanna, simrek ni
Daniel ket kiniddawna a mangikeddeng ti ari iti tiempo tapno maibagana
ti kaipapanan ti tagtagainep iti ari. 17 Kalpasanna, nagawid ni Daniel
ket inlawlawagna kada Hananias, Misael, ken Azarias ti napasamak.
18 Ginuyugoyna ida nga agpakaasida iti Dios ti langit maipapan iti daytoy
a misterio tapno saanda a mapapatay a kaduada dagiti dadduma a
lallaki ti Babilonia a nalatak gapu iti kinasiribda. 19 Iti dayta a rabii,

naiparang kenni Daniel ti palimed babaen iti maysa a sirmata. Ket
dinaydayaw ni Daniel ti Dios ti langit 20 ket kinunana, “Madaydayaw ti
nagan ti Dios iti agnanayon nga awan patinggana; ta kukuana ti kinasirib
ken pannakabalin. 21 Balbaliwanna dagiti tiempo ken dagiti panawen;
Ik-ikkatenna dagiti ari ket isasaadna dagiti ari kadagiti tronoda. Ik-
ikkanna iti kinasirib dagiti nasirib ken ik-ikkanna iti pannakaammo dagiti
addaan pannakaawat. 22 Iparparangna dagiti nauneg ken nailemmeng a
banbanag gapu ta ammona no ania ti adda iti kasipngetan, ken agnanaed
kenkuana ti lawag. 23 O Dios dagiti kapuonak, agyaman ken agdaydayawak
kenka gapu iti kinasirib ken pannakabalin nga intedmo kaniak. Ita,
impakaammom kaniak ti inkararagmi kenka; impakaammom kadakami
ti banag a pakaseknan ti ari.” 24 Gapu amin kadagitoy, napan ni Daniel
kenni Ariok, ti dinutokan ti ari a mangpapatay kadagiti amin a nasirib iti
Babilonia. Napan ket kinunana kenkuana, “Saanmo a papatayen dagiti
nasirib a lallaki iti Babilonia. Kadduaannak a mapan iti sangoanan ti
ari ket ibagak ti kaipapanan ti tagtagainep iti ari.” 25 Ket dagus nga
impan ni Arioc ni Daniel iti sangoanan ti ari ket kinunana, “Nakasapulak
iti maysa a lalaki manipud kadagiti napagtalaw a kas balud ti Juda a
makaibaga iti kaipapanan ti tagtagainep ti ari.” 26 Kinuna ti ari kenni
Daniel (a naawagan iti Beltesazar), “Kabaelam kadi nga ibaga kaniak ti
natagtagainepko ken ti kaipapanan daytoy?” 27 Simmungbat ni Daniel iti
ari ket kinunana, “Ti misterio a kinalikaguman ti ari ket a saan a maibaga
dagiti addaan iti kinasirib, wenno dagiti mangibagbaga a kabaelanda
ti makisarita kadagiti natay, wenno dagiti salamangkero, ken saan a
maibaga dagiti astrologo. 28 Nupay kasta, adda Dios nga agnanaed kadagiti
langit, a mangiparparangarang kadagiti palimed, ket impakaammona
kenka, O Ari Nebucadnezar, dagiti mapasamakto kadagiti sumaruno nga
al-aldaw. Ti tagtagainepmo ken dagiti sirmata iti panunotmo bayat nga
agid-iddaka iti pagiddaam ket dagitoy: 29 No maipapan kenka, O ari,
dagiti panpanunotem iti pagiddaam ket maipapan kadagiti banbanag a
mapasamakto iti masakbayan, ket impakaammo kenka ti mangiparparang
kadagiti palimed ti mapasamakto. 30 No maipapan kaniak, saan a
naiparang kaniak daytoy a palimed gapu ta nasirsiribak ngem iti siasi-
noman a sibibiag a tao. Naiparang kaniak daytoy a palimed tapno sika,
O ari, maawatam koma ti kaipapananna, ken tapno maammoam koma
dagiti kapanunotan iti kaunggam. 31 O ari, timmangadka ket nakakitaka iti
maysa a dakkel nga estatua. Nakatakder iti sangoanam daytoy nga estatua
a nabileg ken naraniag unay. Nakabutbuteng ti kinaraniagna. 32 Ti ulo ti
estatua ket naaramid iti puro a balitok. Ti barukong ken dagiti takkiagna
ket naaramid iti pirak. Ti tian ken dagiti luppona ket naaramid iti bronse,
ken dagiti gurongna ket naaramid iti landok. 33 Dagiti sakana ket naaramid
iti naglaok a landok ken damili. 34 Timmangadka ket maysa a bato ti
nargaay, uray no kasta, saan a babaen kadagiti ima ti tao, ket naitupak
daytoy kadagiti saka ti estatua a naaramid iti naglaok a landok ken
damili, ket nawarawara dagitoy. 35 Kalpasanna, naggigiddan a naburak
ti landok, damili, bronse, pirak ken balitok ket nagbalin a kasla taep ti
pagirikan iti kalgaw. Naiyangin dagitoy ket awanen ti nabati a pakakitaan
kadagitoy. Ngem ti bato a naitupak iti estatua ket nagbalin a dakkel a
bantay ket pinunnona ti entero a daga. 36 Daytoy ti tagtagainepmo. Ita,
ibagami iti ari ti kaipapanan ti tagtagainepna. 37 Sika, O ari, ket ari
dagiti ar-ari a nangitedan ti Dios ti langit iti pagarian, ti pannakabalin,
bileg ken dayaw. 38 Inyawatna iti imam ti disso a pagnanaedan dagiti

tattao. Inyawatna iti imam dagiti ayup iti kataltalonan ken dagiti billit iti tangatang, ken pinaiturayanna amin ida kenka. Sika ti balitok nga ulo ti estatua. 39 Kalpasan ti panagturaymo, tumaudto ti maysa pay a pagarian a saan a nabilbileg ngem sika, ngem agturayto iti entero a daga ti maikatlo a pagarian ti bronse. 40 Addanto maikapat a pagarian a kas katibker ti landok, gapu ta buraken ti landok dagiti dadduma a banbanag ken warawaraen daytoy dagiti amin a banag. Warawaraen ken rumekento daytoy dagiti amin a banbanag. 41 Kas iti nakitam, naglaok a damili ken landok dagiti saka ken ramay daytoy, isu a magudduanto daytoy a pagarian; addanto iti daytoy ti dadduma a tibker ti landok kas iti nakitam a nailaok ti landok iti damili. 42 Gapu ta naaramid dagiti saka ken ramay iti naglaok a landok ken damili, kastanto met ti pagarian, napigsanto ti dadduma a paset ket narasinto ti dadduma a paset. 43 Kas iti nakitam, nailaok ti landok iti damili, isu nga aglalaokto dagiti tattao; saandanto a nadekket iti tunggal maysa, kas iti saan a pannakailaok ti landok iti damili. 44 Kadagiti al-aldaw dagitoy nga ar-ari, mangipasdekto ti Dios ti langit iti maysa a pagarian a saanto a pulos a madadael wenno maparmek dagiti sabali a tattao. Burakento daytoy dagiti dadduma a pagarian ken gibusannanto amin dagitoy, ket agtalinaedto daytoy iti agnanayon. 45 Kas iti nakitam, maysa a bato ti nareggaay manipud iti bantay, ngem saan a babaen kadagiti ima ti tao. Binurakburak daytoy ti landok, bronse, damili, pirak ken balitok. Impakaammo kenka ti naindaklan a Dios, O ari, no ania ti mapasamakto kalpasan daytoy. Pudno ti tagtagainep ken mapagtalkan ti kaipapanan daytoy." 46 Nagpakleb ni Ari Nebucadnesar iti sangoanan ni Daniel ket pinadayawanna isuna; imbilinna nga agidatonda ken mangpuorda iti insenso tapno padayawan isuna. 47 Kinuna ti ari kenni Daniel, "Pudno a ti Diosmo ket Dios dagiti dios, ti Apo dagiti ari, ken ti mangiparparang kadagiti palimed, ta nabaelam nga imparang daytoy a misterio." 48 Ket pinadayawan ti ari ni Daniel iti kasta unay, ken inikkanna isuna iti adu a sagut. Pinagbalinna isuna a mangituray iti entero a probinsia ti Babilonia. Nagbalin ni Daniel a kangatoan a gobernador kadagiti kasisiriban a lallaki ti Babilonia. 49 Nagkiddaw ni Daniel iti ari, ket dinutokan ti ari da Sedrac, Mesac, ken Abednego nga agbalin nga administrador iti entero a probinsia ti Babilonia. Ngem nagtalinaed ni Daniel iti palasio ti ari.

3

1 Nangaramid ni Ari Nebucadnesar iti balitok nga estatua nga innem a pulo a cubico ti katayagna ken innem a cubico ti kaakabana. Impatakderna daytoy iti Tanap ti Dura idiay probinsia ti Babilonia. 2 Kalpasanna, nangibaon ni Nebucadnesar kadagiti mensahero a mangummong kadagiti gobernador ti probinsia, gobernador ti rehion ken dagiti gobernador ti ili a kaduada dagiti mammagbaga, tesorero, ukom, mahistrado ken dagiti amin a nangangato nga ofisial dagiti probinsia tapno dumar-ay iti pannakaidaton ti estatua nga impatakderna. 3 Ket naguummong dagiti gobernador ti probinsia, gobernador ti rehion, gobernador ti ili a kaduada dagiti mammagbaga, tesorero, ukom, mahistrado, ken dagiti amin a nangangato nga ofisial ti probinsia iti panakaidaton ti estatua nga impatakder ni Nebucadnesar. Nagtakderda iti sangoanan daytoy. 4 Ket sipipigsa nga impukkaw ti agipakpakdaar, "Bilbilinenkayo, dakayo a tattao, dagiti nasion, ken pagsasao, 5 nga iti kanito a mangngegyo ti uni dagiti tangguyob, plauta, sacabuche, lira, arpa, ken sinfonia, ken amin a

kita ti musiko, masapul nga agkurno ken agpaklebkayo iti sangoanan ti balitok nga estatua nga impatakder ni Ari Nebucadnesar. 6 Siasinoman a saan nga agkurno ken agdayaw iti dayta a kanito, ket maitappuak iti gumilgil-ayab nga urno." 7 Isu nga idi nangngeg dagiti amin a tattao ti uni dagiti tangguyob, plauta, sacabuche, lira, arpa ken sinfonia, ken dagiti amin a kita ti musiko, nagkurno ken nagpakleb dagiti amin a tattao, dagiti nasion, ken pagsasao iti sangoanan ti balitok nga estatua nga impatakder ni Nebucadnesar nga ari. 8 Ita iti daytoy a tiempo, adda sumagmamano a Caldeo nga immay ket pinabasolda dagiti Judio. 9 Kinunada kenni Nebucadnesar nga ari, "O Ari, agbiagka iti agnanayon!" 10 Sika O ari, ket nangaramid iti bilin a tunggal tao a makangngeg iti uni dagiti tangguyob, plauta, sacabuche, lira, arpa ken sinfonia, ken dagiti amin a kita ti musiko, masapul nga agkurno ken agpakleb iti sangoanan ti balitok nga estatua. 11 Siasinoman a saan nga agkurno ken agdayaw ket masapul a maitappuak iti gumilgil-ayab nga urno. 12 Ita, adda sumagmamano a Judio a dinutokam a mangimaton kadagiti aramid iti probinsia ti Babilonia; dagiti naganda ket Sedrac, Mesac, ken Abednego. O ari, saandaka nga impangag dagitoy a lallaki. Saanda nga agdayaw, agserbi kadagiti diosmo, wenno agpakleb iti balitok nga estatua nga impatakdermo." 13 Ket kasta unay ti unget ken pungtot ni Nebucadnesar, imbilinna a maiyeg kenkuana da Sedrac, Mesac, ken Abednego. Impanda ngarud dagitoy a lallaki iti ari. 14 Kinuna ni Nebucadnesar kadakuada, "Nakapangngeddengkayo kadin, Sedrac, Mesac, ken Abednego, a saankayo nga agdayaw kadagiti diosko wenno agpakleb iti sangoanan ti balitok nga estatua nga impatakderko? 15 Ita, no nakasaganakayon— inton mangngegyo ti uni ti tangguyob, plauta, sacabuche, lira, arpa, ken sinfonia, ken dagiti amin a kita ti musiko—agkurno ken agpaklebkayo iti sangoanan ti estatua nga inaramidko ket nasayaatto ti pagbanaganyo. Ngem no saankayo nga agdayaw, maitappuakkayonto a dagus iti gumilgil-ayab nga urno. Siasino ti dios a makaispal kadakayo manipud kadagiti imak?" 16 Simmungbat iti ari da Sedrac, Mesac, ken Abednego, "O Nebucadnesar, saanen a kasapulan a sungbatandaka maipapan iti daytoy a banag. 17 No addan man maisungbatmi, ti Dios a pagserserbianmi ket pagtalinaedennakami a natalged iti gumilgil-ayab nga urno, ket ispalennakami manipud kadagiti imam, O ari. 18 Ngem no saannakami nga ispalen, maammoam koma, O ari, a saankaminto nga agdayaw kadagiti diosmo ken saankami nga agpakleb iti sangoanan ti balitok nga estatua nga impatakdermo." 19 Ket kasta unay ti pungtot ni Nebucadnesar; nagbaliw ti langa ti rupana a maibusor kada Sedrac, Mesac ken Abednego. Imbilinna a rumbeng a mapapudot ti urno iti maminpito a daras a napudpudot ngem iti sigud a kapudot daytoy. 20 Kalpasanna, binilinna dagiti sumagmamano a napipigsa a lallaki iti armadana a reppetenda da Sedrac, Mesac, ken Abednego ket itappuakda ida iti gumilgil-ayab nga urno. 21 Rineppetda ida a sikakawes, sikakagay, nakaturban ken amin nga adda iti bagida ket naitappuakda iti umap-apuy nga horno. 22 Gapu ta nainget a naipatungpal ti bilin ti ari ken napudot unay ti horno, nauram dagiti lallaki a nangitappuak kada Sedrac, Mesac, ken Abednego ket natayda. 23 Nareppet a naitappuak dagitoy tallo a lallaki a ni Sedrac, Mesac, ken Abednego iti gumilgil-ayab nga urno. 24 Kalpasanna, nasdaaw ket timmakder a dagus ni Nebucadnesar nga ari. Sinaludsodna kadagiti mammagbagana, "Saan kadi a tallo a nareppet a lallaki ti intappuaktayo

iti apuy?” Insungbatda iti ari, “Pudno O Ari.” 25 Kinunana, “Ngem adda
uppat a lallaki a makitak a saan a nareppet nga agpagnapagna iti apuy,
ken saanda a nadangran. Ti kinaraniag ti maika-uppat ket kasla anak
dagiti didios.” 26 Ket immmasideg ni Nebucadnesar iti ruangan ti gumilgil-
ayab nga urno ket nagpukkaw, “Sedrac, Mesac ken Abednego nga adipen
ti Kangangatoan a Dios, rumuarkayo! Umaykayo ditoy! Ket rimmuar
manipud iti apuy da Sedrac, Mesac ken Abednego. 27 Nakita dagiti
naguummong a gobernador ti probinsia, gobernador ti rehion ken dagiti
dadduma a gobernador, ken dagiti mammagbaga ti ari dagitoy a lallaki.
Saan a dinangran ti apuy dagiti bagida; saan a nasiraman dagiti buokda;
saan a nadadael dagiti pagan-anayda; ken saanda nga agat-asuk. 28 Kinuna
ni Nebucadnesar, “Dayawentayo ti Dios da Sedrac, Mesac ken Abednego, a
nangibaon iti mensaherona ken intedna ti mensahena kadagiti adipenna.
Nagtalekda kenkuana idi saanda a tinungpal ti bilinko, ken inyawatda
dagiti bagida ngem ti agdayaw wenno agpakleb iti siasinoman a dios
malaksid iti Diosda. 29 Ngarud, ibilinko a siasinoman a tao, nasion wenno
pagsasao nga agsarita iti maibusor iti Dios da Sedrac, Mesac ken Abednego
ket masapul a marangrangkay ken agbalin a gabsuon dagiti rugit dagiti
balayda gapu ta awan iti sabali a dios a makabael a mangisalakan a kas
iti daytoy.” 30 Kalpasanna, impangato ti ari ti saad da Sedrac, Mesac, ken
Abednego iti probinsia ti Babilonia.

4

1 Inwaragawag ni Ari Nebucadnesar daytoy a bilin kadagiti amin a
tattao, nasion, ken kadagiti pagsasao nga agnananed iti rabaw ti daga:
“Adda koma kappia kadakayo. 2 Kasla nasayaat kaniak nga ibaga
kadakayo ti maipapan kadagiti pagilasinan ken kadagiti nakaskasdaaw
nga inaramid ti Kangangatoan kaniak. 3 Anian a naindaklan dagiti
pagilasinanna, ket anian a nagbileg dagiti nakaskasdaaw nga inaramidna!
Ti pagarianna ket agnanayon a pagarian, ken agpaut ti panagturayna
manipud iti maysa a henerasion agingga iti sumarsaruno a henerasion.”
4 Siak, a ni Nebucadnesar ket agnanaedak a siraragsak iti balayko ket
ragragsakek ti kinarang-ay iti palasiok. 5 Ngem pinagbutengnak ti maysa
a tagtagainepko. Bayat a nakaiddaak sadiay, riniribuknak dagiti ladawan
a nakitak ken dagiti sirmata iti panunotko. 6 Isu nga imbilinko nga
iyegda iti sangoanak dagiti amin a lallaki ti Babilonia nga addaan iti
kinasirib tapno mailawlawagda kaniak ti kaipapanan ti tagtagainep.
7 Ket immay dagiti salamangkero, dagiti mangibagbaga a kabaelanda iti
makisarita kadagiti natay, dagiti nasirib a lallaki ken dagiti astrologo.
Imbagak kadakuada ti tagtagainep, ngem saanda a maipalawag kaniak
ti kaipapanan daytoy. 8 Ngem kamaudiananna, simrek ni Daniel— ti
napanaganan iti Beltesazar a kanagnagan ti diosko, ken adda kenkuana
ti espiritu dagiti nasantoan a didios. Imbagak kenkuana ti tagtagainep.
9 “Beltesazar a kangatoan kadagiti salamangkero, ammok nga adda kenka
ti espiritu dagiti nasantoan a didios ket awan iti nakaskasdaaw a narigat
unay kenka. Ibagam kaniak ti nakitak iti tagtagainepko ken ti kayat a
sawen daytoy. 10 Dagitoy dagiti nakitak iti panunotko bayat nga agid-
iddaak; “Kimmitaak ket adda maysa a kayo iti tengnga ti daga, ket
kasta unay iti kangatona. 11 Dimmakkel ti kayo ket nagbalin a natibker.
Dimmanon ti tuktokna kadagiti langit, ken makita daytoy kadagiti pungto
ti entero a daga. 12 Nalangto dagiti bulongna, adu dagiti bungana, ket
taraon daytoy para iti amin. Naglinong dagiti atap nga ayup iti sirokna.

ken agnanaed kadagiti sangana dagiti billit iti tangatang. Nangan manipud iti bungana dagiti amin a sibibiag a parsua. 13 Nakitak iti panunotko bayat nga agid-iddaak, ket maysa a nasantoan a mensahero ti bimmaba manipud kadagiti langit. 14 Impukkawna ket kinunana, Pukanenyo ti kayo ket salingsinganyo dagiti sangana, ikkatenyo dagiti bulongna ket iwarayo dagiti bungana. Bay-anyo a pumanaw dagiti ayup iti sirokna ken tumayab nga umadayo dagiti billit manipud kadagiti sangana. 15 Ibatiyo iti daga ti pungdol a nagkapetan dagiti ramutna, pulipolanyo iti landok ken bronse, iti tengnga dagiti naganus a ruot iti kataltalonan. Bay-anyo a mabasa daytoy iti linnaaw manipud kadagiti langit. Bay-anyo a makipagnaed kadagiti ayup ken kadagiti mula iti daga. 16 Bay-anyo nga agbaliw ti panunotna manipud iti panunot ti tao, ket agbalin koma a kasla panunot ti ayup ti panunotna agingga nga aglabas iti pito a tawen. 17 Daytoy a pangngeddeng ket babaen iti bilin nga impadamag ti mensahero. Maysa daytoy a pangngeddeng nga inaramid dagiti nasantoan tapno maammoan dagiti sibibiag nga agturturay ti Kangangatoan kadagiti pagarian dagiti tattao ket iyawatna ida iti siasinoman a tarigagayanna a mangituray kadakuada, uray kadagiti kanunumoan a tattao.' 18 Siak, a ni Ari Nebucadnesar, daytoy ti natagtagainepko. Ita sika, Beltesazar, ibagam kaniak ti kaipapananna, gapu ta awan kadagiti nasirib a lallaki iti pagariak ti makaibaga kaniak iti kaipapanan daytoy. Ngem kabaelam nga aramiden dayta, gapu ta adda kenka ti espiritu dagiti nasantoan a didios." 19 Ket napaulimek iti apagbiit ni Daniel a napanaganan met iti Beltesazar, ken nagdanag isuna. Kinuna ti ari, "Beltesazar, saannaka koma a pagdanagen ti tagtagainep wenno ti kaipapanan daytoy." Insungbat ni Beltesazar, "O apok, para koma kadagiti manggurgura kenka ti tagtagainep; para koma kadagiti kabusormo ti kaipapanan daytoy. 20 Ti kayo a nakitam— a dimmakkel ken nagbalin a natibker, ken ti tuktokna ket nakadanon kadagiti langit, ken makita agingga kadagiti pungto ti daga— 21 a nalangto dagiti bulongna, ken adu dagiti bungana, tapno kadagitoy adda taraon para iti amin, ken aglinong iti sirokna dagiti ayup iti kataltalonan, ken agnaed iti daytoy dagiti billit iti tangatang— 22 daytoy a kayo ket sika, O ari, dimmakkelka a natibker. Ad-adda a bimmilegka ket dumanon ti kinabilegmo kadagiti langit, ken dumanon ti turaymo agingga kadagiti pungto ti daga. 23 Nakakitaka O ari, iti maysa a nasantoan a mensahero a bumabbaba manipud langit, a kunana, "Pukanenyo ti kayo ket dadaelenyo daytoy ngem ibatiyo ti pungdol a nagkapetan dagiti ramutna iti daga, pulipolanyo daytoy iti landok ken bronse, iti tengnga ti naganus a ruot iti kataltalonan. Bay-anyo a mabasa iti linnaaw manipud kadagiti langit. Bay-anyo a makipagnaed isuna kadagiti atap nga ayup kadagiti kataltalonan agingga nga aglabas ti pito a tawen.' 24 Kastoy ti kaipapananna O ari. Maysa a bilin daytoy ti Kangangatoan a dimmanon kenka, O apok nga ari. 25 Mapapanawkanto iti ayan dagiti tattao, ket agnaedkanto a kaduam dagiti ayup kadagiti kataltalonan. Mangankanto kadagiti ruot a kasla iti maysa a baka, ket mabasakanto iti linnaaw manipud kadagiti langit, ket aglabasto ti pito a tawen agingga a mabigbigmo nga agturturay ti Kangangatoan kadagiti pagarian dagiti tattao ken iyaw-awatna ida iti siasinoman a tarigagayanna. 26 Kas iti naibilin a mabati ti pungdol ti ramut ti kayo, iti kastoy a wagas, maisublinto kenka ti pagariam inton tiempo a maammoam nga agturturay ti langit. 27 Ngarud, O ari, makaay-ayo koma kenka ti balakadko. Isardengmon ti agbasbasol ket aramidem no ania ti umno. Agbabawika kadagiti basbasolmo babaen iti panangipakitam iti asi kadagiti maparparigat, ket mabalin a mapabayag ti kinarang-

aymo.” 28 - 29 Napasamak amin dagitoy kenni Ari Nebucadnesar kalpasan
ti sangapulo ket dua a bulan. Magmagna isuna iti palasio ti ari idiay
Babilonia. 30 Kuna ti ari, “Saan kadi a daytoy ti nabileg a Babilonia,
nga imbangonko para iti naarian a pagtaengak, para iti dayag ti kinatan-
okko?” 31 Kabayatan nga ibagbaga pay laeng ti ari daytoy, maysa a
timek ti nagtaud iti langit: “Ari Nebucadnesar, naipakaammon kenka a
daytoy a pagarian ket saanmon a kukua. 32 Mapapanawkanto manipud iti
ayan dagiti tattao, ket makipagtaengkanto kadagiti atap nga ayup kadagiti
kataltalonan. Mangankanto kadagiti ruot a kasla iti maysa a baka. Pito a
tawen ti aglabas agingga a mabigbigmo a ti Kangangatoan ti agturturay
kadagiti pagarian dagiti tattao ken iyaw-awatna ida iti siasinoman a
tarigagayanna.” 33 Naipatungpal a dagus daytoy a bilin a maibusor
kenni Nebucadnesar. Napapanaw isuna iti ayan dagiti tattao. Nangan
isuna iti ruot a kasla iti maysa baka, ket nabasa ti bagina iti linnaaw
manipud kadagiti langit. Immatiddog ti buokna a kas kadagiti dutdot
ti agila, ken nagbalin a kasla kuko dagiti billit dagiti kukona. 34 Ket
iti pagpatinggaan dagiti al-aldaw, Siak, a ni Nebucadnesar, intangadko
dagiti matak iti langit ket nagsubli kaniak ti kinalimbong ti panunotko.
“Dinaydayawko ti Kangangatoan, ket rinaem ken dinayawko ti agbibiag
iti agnanayon. Ta ti panagturayna ket awan patinggana a panagturay,
ken agpaut ti pagarianna kadagiti amin a henerasion. 35 Imbilangna
nga awan serserbi dagiti agnanaed iti daga; ar-aramidenna kadagiti
armada ti langit ken kadagiti agnanaed iti daga aniaman a maikari iti
pagayatanna. Awan iti siasinoman a makapasardeng kenkuana wenno
mangkarit kenkuana. Awan ti siasinoman a makaibaga kenkuana, 'Apay
nga inaramidmo daytoy?'” 36 Iti isu met laeng a tiempo a nagsubli
kaniak ti kinalimbong ti panunotko, naisubli kaniak ti kinatan-ok ken
kinadayagko para iti dayag ti pagariak. Binirok dagiti mammagbagak ken
dagiti ofisialko ti paborko. Naisubliak iti tronok, ket ad-adda a bimmilegak.
37 Ita, siak, a ni Nebucadnesar, dayawek, itan-okko, ken raemek ti Ari ti
langit, ta nalinteg dagiti amin nga aramidna, ken nalinteg dagiti wagasna.
Kabaelanna nga ipababa dagiti magna iti bukodda a kinatangsit.

5

1 Nangbuangay ni Belsazar nga ari iti dakkel a padaya para iti sangaribu
a natakneng a tattaona, ket imminom isuna iti arak iti sangoananda amin
a sangaribu. 2 Kabayatan a ramramanan ni Belsazar ti arak, pinaalana
dagiti tasa a naaramid iti balitok wenno pirak nga innala ni Nebucadnesar
nga amana iti templo idiay Jerusalem, a paginumanna, dagiti natakneng a
tattaona, ken dagiti assawana ken dagiti inkabbalayna. 3 Impan dagiti
adipen dagiti balitok a tasa nga innala ni Nebucadnesar iti templo, a
balay ti Dios idiay Jerusalem. Imminom manipud kadagitoy ti ari, dagiti
natakneng a tattaona, ken dagiti assawana ken inkabbalayna. 4 Ininomda
ti arak ken dinayawda dagiti didiosenda a naaramid iti balitok ken pirak,
bronse, landok, kayo ken bato. 5 Iti dayta a tiempo nagparang dagiti ramay
ti ima ti maysa a tao iti sango iti pagsilawan ket nagsurat iti napalitadaan a
diding iti palasio ti ari. Makitkita ti ari ti paset ti ima bayat nga agsursurat
daytoy. 6 Ket nagbaliw ti rupa ti ari ket nagbuteng isuna; saan isuna a
matengngel dagiti sakana, ken agkutkutokot dagiti tumengna. 7 Impukkaw
nga imbilin ti ari a pastrekenda dagiti mangibagbaga a makasaritada
dagiti natay, dagiti nasirib a lallaki, ken dagiti astrologo. Kinuna ti ari
kadagiti nalatak gapu iti kinasiribda idiay Babilonia, “Ti siasinoman a

makaipalawag iti daytoy a surat ken ti kaipapananna ket makawesanto iti lila ken makuentasanto iti balitok. Maaddaanto isuna iti turay a kas maikatlo a kangangatoan a mangituray iti pagarian." 8 Ket simrek dagiti amin a tattao ti ari a nalatak gapu iti kinasiribda, ngem saanda a mabasa ti surat wenno mailawlawag iti ari ti kaipapanan daytoy. 9 Ket nagdanag ti kasta unay ni Ari Belsazar ket nagbaliw ti langa ti rupana. Nariribukan dagiti nalatak a tattaona. 10 Ita, simrek ti reyna nga ina ni Belsazar iti balay a pagrarambakan gapu iti kinuna ti ari ken dagiti natakneng a tattao. Kinuna ti reyna nga ina ni Belsazar, "O Ari, agbiagka iti agnanayon! Saanka koma a mariribukan. Saanmo koma nga ipalubos nga agbaliw ti langam. 11 Adda maysa a tao iti pagariam nga addaan iti espiritu dagiti nasantoan a didios. Kadagiti aldaw ni amam, masarakan kenkuana ti lawag, pannakaawat ken kinasirib a kasla iti sirib dagiti didios. Pinagbalin isuna ni Ari Nebucadnesar, ti amam nga ari, a panguloen dagiti salamangkero, kasta met a panguloen dagiti mangibagbaga a makasaritada dagiti natay, dagiti nasirib a lallaki, ken dagiti astrologo. 12 Adda naisangsangayan a kabaelanna, pannakaammo, pannakaawat, mangipalawag iti kaipapanan dagiti tagtagainep, mangipalawag kadagiti burburtia ken mangrisut kadagiti parikut—masarakan dagitoy a kababalin kenni Daniel, a pinanaganan ti ari iti Beltesazar. Ita paayabam ni Daniel ket ibagananto kenka ti kayat a sawen ti naisurat." 13 Ket naipan ni Daniel iti sangoanan ti ari. Kinuna ti ari kenkuana, "Sika dayta a Daniel, a maysa kadagiti tattao a naipanaw a kas balud ti Juda, nga inruar ti amak nga ari manipud iti Juda. 14 Nangngegko ti maipapan kenka, nga adda kenka ti espiritu dagiti didios, ken masarakan kenka ti lawag, pannakaawat ken naisangsangayan a kinasirib. 15 Ket ita, naiyeg iti sangoanak dagiti lallaki a nalatak gapu iti kinasiribda ken dagiti mangibagbaga a makasaritada dagiti natay tapno basaenda daytoy a naisurat ken tapno maipakaammo kaniak iti kaipapananna daytoy, ngem saanda a maibaga ti kaipapananna. 16 Nadamagko a kabaelam nga ibaga ti kaipapanan ken risuten dagiti parikut. Ita no kabaelam a basaen ti nakasurat ken maibagam kaniak ti kayatna a sawen, makawesanka iti lila ken makuentasanka iti balitok, ket maaddaankanto iti turay a kas maikatlo a kangangatoan a mangituray iti pagarian." 17 Ket simmungbat ni Daniel iti ari, "O ari, kukuam lattan dagiti sagutmo, ket itedmo dagiti panggunggonam iti sabali a tao. Nupay kasta, basaek ti nakasurat para kenka, O ari, ken ibagak kenka ti kayatna a sawen. 18 No maipapan kenka, O ari, inted ti Kangangatoan a Dios kenni Nebucadnesar nga amam ti pagarian, kinatan-ok, dayaw, ken dayag. 19 Gapu iti kinatan-ok nga inted kenkuana ti Dios, nagpigerger ken nagbuteng kenkuana dagiti amin a tattao, nasion ken pagsasao. Pinatayna dagiti kayatna a matay, ket pagtalinaedenna a sibibiag dagiti kayatna nga agbiag. Intag-ayna dagiti kayatna, ken impababana dagiti tinarigagayanna nga ipababa. 20 Ngem idi pimmalangguad ti pusona ken timmangken ti espirituna, nagtignay isuna a sitatangsit, naipababa isuna manipud iti naarian a tronona, ket napukawna ti kinadayagna. 21 Napatalaw isuna manipud iti ayan dagiti tattao, nagpanunot isuna a kasla maysa nga ayup, ken nakipagnaed isuna kadagiti atap nga asno. Nangan isuna iti ruot a kasla iti maysa a baka. Nabasa ti bagina kadagiti linna-aw manipud kadagiti langit agingga a nabigbigna nga iturturayan ti Kangangatoan a Dios dagiti pagarian dagiti tattao ket isasaadna kadakuada ti siasinoman a kayatna. 22 Sika Belsazar a putotna, saanmo nga impakumbaba ti pusom, nupay ammom amin dagitoy. 23 Nagpasindayagka a maibusor

iti Apo ti langit. Manipud iti balayna inyegda kenka dagiti alikamen a naginomam iti arak, dagiti natakneng a tattaom, dagiti assawam ken dagiti inkabbalaymo, ket dinaydayawyo dagiti didiosen a naaramid iti pirak ken balitok, bronse, landok, kayo ken bato—dagiti didiosen a saan a makakita, makangngeg, wenno makaammo iti aniaman a banag. Saanmo a dinayaw ti Dios a mangtengtengngel iti angesmo babaen iti imana ken makaammo iti amin a wagasmo. 24 Ket nangibaon ti Dios iti maysa nga ima manipud iti sangoananna ket naisurat daytoy. 25 Daytoy ti naisurat: MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN. 26 Daytoy ti kayatna a sawen: MENE, ‘nabilangen’ ti Dios ti panagpaut ti pagariam ket umadanin nga agpatingga. 27 TEKEL, ‘natimbangkan’ ket nasarakan a nagkurangka. 28 PERES, ‘nabingayen’ ti pagariam ket naited kadagiti taga-Medo ken taga-Persia.” 29 Ket imbilin ni Belsazar, ket kinawesanda ni Daniel iti lila a lupot. Nakuentasan isuna iti balitok, ket inwaragawag ti ari iti maipanggep kenkuana nga isuna iti maikatlo a kangangatoan a mangituray iti pagarian. 30 Iti dayta a rabii napapatay ni Belsazar nga ari ti Babilonia, 31 ket inawat ni Dario a taga-Medes ti pagarian idi agtawen isuna iti innem a pulo ket dua.

6

1 Naay-ayo ni Dario a mangdutok iti 120 a gobernador a mangituray iti entero a pagarian. 2 Iti ngatoenda ket adda iti tallo a kangatoan nga administrador, ket ni Daniel ti maysa kadakuada. Nadutokan dagitoy a kangatoan nga administrador tapno mangiwanwan kadagiti gobernador ti probinsia, tapno saan a mapukawan ti ari. 3 Ad-adda a mabigbigbig ni Daniel ngem kadagiti dadduma a kangatoan nga administrador ken dagiti gobernador ti probinsia gapu ta addaan isuna iti naisangsangayan nga espiritu. Pangpanggepen ti ari nga isaad isuna a mangimaton iti entero a pagarian. 4 Ket nangsapul dagiti dadduma a kangatoan nga administrador ken dagiti gobernador iti probinsia iti biddut iti trabaho nga inaramid ni Daniel para iti pagarian, ngem awan iti masarakanda a kinakillo wenno pagkurangan iti trabahona gapu ta napudno isuna. Awan iti biddut wenno panangbaybay-an a masarakan kenkuana. 5 Ket kinuna dagitoy a lallaki, “Awan ti masapulantayo a rason tapno idarum daytoy a Daniel malaksid no makasaraktayo iti maysa a banag a maibusor kenkuana maipapan iti linteg ti Diosna.” 6 Ket nangiyeg dagitoy nga administrador ken dagiti gobernador iti maysa a panggep iti sangoanan ti ari. Kinunada kenkuana, “O Ari Dario, agbiagka koma iti agnanayon! 7 Amin dagiti kangatoan nga administrador ti pagarian, dagiti gobernador ti rehion, dagiti gobernador ti probinsia, dagiti mammagbaga, ken dagiti gobernador ket sangsangkamaysada a nagtutungtong ken nangikeddeng a sika nga ari, ket masapul a mangipaulogka iti maysa a linteg ken masapul a maipatungpal daytoy, tapno ti siasinoman nga agdawat iti siasinoman a didiosen wenno tao iti las-ud iti tallopulo nga aldaw, malaksid kenka, O ari, masapul a maipuruak dayta a tao iti rukib dagiti leon. 8 Ita, O ari, mangipaulogka iti maysa a linteg ket pirmaam ti kasuratan tapno saan a mabaliwan daytoy, kas mayannurot kadagiti paglintegan dagiti taga-Medo ken taga-Persia, tapno saanen a maibabawi daytoy.” 9 Pinirmaan ngarud ni ari Dario ti kasuratan tapno agbalin a maysa a linteg. 10 Idi naammoan ni Daniel a napirmaan ti kasuratan tapno agbalin a linteg, nagawid isuna (ita, dagiti tawana ket nakalukat iti akinngato a siledna a nakaturong iti Jerusalem) ket nagparintumeng isuna, kas iti ar-aramidenna iti mamitlo a daras iti tunggal aldaw, ket nagkararag

ken nagyaman iti sangoanan ti Diosna, kas iti sigud nga ar-aramidenna.
11 Ket dagitoy a lallaki a sangsangkamaysa a nagpanggep iti dakes ket
nakitada ni Daniel nga agdawdawat ken agpakpakaasi iti tulong manipud
iti Dios. 12 Ket napanda iti ari ket nakisaritada kenkuana maipapan iti
lintegna: “Saan kadi a nangaramidka iti linteg a ti siasinoman nga agdawat
iti siasinoman a dios wenno tao bayat kadagiti sumaruno a tallopulo nga
aldaw, malaksid kenka, O ari, ket masapul a maipurruak iti rukib dagiti
leon?” Simmungbat ti ari, “Naikeddengen dayta a banag kas mayannurot
iti paglintegan dagiti taga-Medo ken taga-Pesia; saanen a maibabawi
daytoy.” 13 Ket insungbatda iti ari, “Dayta a tao a ni Daniel, maysa
kadagiti tattao a naitalaw a kas balud manipud iti Juda, ket saannaka nga
ipangpangag, O ari, wenno ti linteg a pinirmaam. Agkarkararag isuna iti
Diosna iti mamitlo a daras iti tunggal aldaw.” 14 Idi nangngeg ti ari daytoy,
nariribukan unay isuna, ket pinanggepna nga isalakan ni Daniel manipud
iti daytoy a linteg. Nagtrabaho isuna agingga iti ililinnek iti init tapno
padasenna nga isalakan ni Daniel. 15 Ket naguummong dagitoy a lallaki a
nagpanggep iti dakes a kadauda ti ari ket kinunada kenkuana, “Ammoem,
O ari, a daytoy ket paglintegan dagiti taga-Medo ken taga-Persia, nga awan
ti linteg wenno annuroten nga impaulog ti ari ti mabalin a baliwan.”
16 Ket nangibilin ti ari, ket inyunegda ni Daniel, ket impurruakda isuna
iti rukib dagiti leon. Kinuna ti ari kenni Daniel, “Ispalennaka koma ti
Diosmo, nga agtultuloy a pagserserbiam.” 17 Naipan ti maysa a bato iti
pagserrekan ti rukib, ket sinelyoan ti ari daytoy iti bukodna a pangselyo
a singsing ken iti pangselyo a singsing dagiti ofisialesna tapno iti kasta
ket awan ti mabaliwan maipapan kenni Daniel. 18 Ket nagawid ti ari
iti palasiona ket nagpatpatnag a nagayunar. Awan iti pangliwliwa a
tokar a naipan iti sangoananna, ket saan a makaturog isuna. 19 Ket iti
parbangon bimmangon a dagus ti ari ket napan iti rukib dagiti leon.
20 Bayat nga umas-asideg isuna iti rukib, inawaganna ni Daniel babaen
iti timek a napnoan saem. Kinunana kenni Daniel, “Daniel, nga adipen
ti sibibiag a Dios, Insalakannaka kadi manipud kadagiti leon ti Diosmo
nga agtultuloy a pagserserbiam?” 21 Ket kinuna ni Daniel iti ari, “O ari,
agbiagka iti agnanayon! 22 Imbaon ti Diosko ti mensaherona ket inserrana
dagiti ngiwat dagiti leon, ket saandak a dinangran. Ta nasarakandak nga
awan mulitna iti sangoananna ken kasta met iti sangoanam, O ari, ket
awan ti inaramidko a pakadangram.” 23 Ket kasta unay ti ragsak ti ari.
Imbilinna a rumbeng nga iruarda ni Daniel iti rukib. Isu a naiyaon ni
Daniel iti rukib. Saan isuna a nadangran, gapu ta nagtalek isuna iti Diosna.
24 Imbilin ti ari, ket inyegda dagiti lallaki a nangpabasol kenni Daniel ket
impurruakda ida iti rukib dagiti leon—isuda, dagiti annakda ken dagiti
assawada. Sakbay nga agdissoda iti lansad ti rukib, sinikbab ida dagiti
leon ket tinuktukkolda dagiti amin a tultulangda. 25 Ket nagsurat ni ari
Dario kadagiti amin a tattao, kadagiti nasion, ken kadagiti pagsasao nga
agnanaed iti entero a daga: “Maadda koma ti talna kadakayo. 26 Iblibilnko
kadagiti amin a maiturayan ti pagariak nga agpigerger ken agbuteng dagiti
tattao iti sangoanan ti Dios ni Daniel, ta sibibiag isuna a Dios ken agbiag
iti agnanayon, ket saanto a madadael ti pagarianna; ti pagturayanna ket
agingga iti panungpalan. 27 Ikanawana ken ispalennatayo, ket mangar-
aramid isuna kadagiti pagilasinan ken pagsidsiddaawan iti langit ken iti
daga; pinagbalinna a natalged ni daniel manipud iti pannakabalin dagiti
leon.” 28 Isu a rimmang-ay ni Daniel kabayatan ti panagturay ni Dario ken
kabayatan ti panagturay ni Ciro a taga-Persia.

7

1 Iti umuna a tawen ni Belsazar nga ari ti Babilonia, nagtagtagainep
ni Daniel ken nakakita iti maysa a sirmata kabayatan a nakaidda isuna.
Ket insuratna ti nakitana iti tagtagainepna. Insuratna dagiti kangrunaan
a pasamak: 2 Impalawag ni Daniel, "Iti sirmatak iti rabii, nakitak dagiti
uppat nga angin ti langit ket kibkiburenda ti nalawa a baybay. 3 Rimmuar
manipud iti baybay dagiti uppat a dadakkel nga ayup, agduduma ti langa
ti tunggal maysa. 4 Kasla leon ti umuna ngem addaan kadagiti payak ti
agila. Kabayatan a kitkitaek, naparut dagiti payakna ken naipangato iti
rabaw ti daga ket nagtakder a kasla tao. Naikkan iti panunot a kasla iti
tao. 5 Kalpasanna adda iti maikadua nga ayup, kasla oso, ket nakadumog
daytoy; addaan iti tallo a paragpag iti nagbaetan dagiti ngipen ken iti
ngiwatna. Naibaga iti daytoy, 'Tumakderka ket mangalun-onka iti adu
a tattao.' 6 Kalpasan daytoy, kimmitaak manen. Adda iti sabali pay nga
ayup, kasla leopardo ti langana. Addaan kadagiti uppat a payak iti bukotna
a kasla kadagiti payak ti billit, ken addaan iti uppat nga ulo. Naikkan iti
bileg a mangituray. 7 Kalpasan daytoy nakitak iti tagtagainepko iti rabii
ti maikapat nga ayup, nakabutbuteng, nakaam-amak, ken nakapigpigsa
unay. Addaan iti dakkel a landok a ngipen; nangalun-on daytoy,
nangrumek, ken impayat-payatna dagiti nabati. Naidumduma daytoy
manipud kadagiti dadduma nga ayup, ken addaan kadagiti sangapulo
a sara. 8 Kabayatan a buybuyaek dagiti sara, kimmitaak ket nakitak ti
sabali pay a sara nga agtubtubo iti nagbabaetanda, maysa a bassit a sara.
Naparut ti tallo kadagiti immun-una a sara. Nakitak iti daytoy a sara
dagiti mata a kasla kadagiti mata ti tao ken ngiwat nga agpalpalangguad
maipanggep kadagiti naindaklan a banbanag. 9 Bayat a kitkitaek, naisimpa
dagiti trono, ket nagtugaw ti Sibibiag iti Agnanayon. Napudaw a kasla
niebe ti kawesna, ket kasla puro a de lana ti buokna. Gumilgil-ayab
nga apuy ti tronona, ken dagiti pilid daytoy ket dumardarang nga apuy.
10 Agay-ayus nga apuy ti agtaud iti sangoananna; milyon dagiti agserserbi
kenkuana, ken sangagasut a milyon ti nakatakder iti sangoananna.
Nangrugi ti panangukom, ket nalukatan dagiti libro. 11 Intultuloyko ti
kimmita gapu kadagiti napalangguad nga insao ti sara. Agbuybuyaak
kabayatan a napapatay ti ayup, ket nadadael ti bagi daytoy, ket naiyawat
daytoy tapno mapuoran. 12 Ket dagiti dadduma kadagiti uppat nga ayup,
naikkat ti panagturayda, ngem napalubosanda nga agbiag iti ababa a
tiempo. 13 Kadagiti sirmatak iti dayta a rabii, nakitak ti maysa nga um-
umay a kaduana dagiti ulep ti langit a kasla iti anak ti tao; napan isuna iti
Sibibiag iti Agnanayon ket naidatag iti sangoananna. 14 Naited kenkuana
ti bileg a mangituray ken dayag ken naarian a pannakabalin tapno dagiti
amin a tattao, dagiti nasion, ken pagsasao ket rumbeng nga agserbi
kenkuana. Ti bilegna a mangituray ket agnanayon a kinabileg a saan a
mapukaw, ket saanto a madadael ti pagarianna. 15 No maipapan kaniak
a ni Daniel, agladingit ti espirituk iti kaunggak, ket riniribuknak dagiti
sirmata a nakitak iti panunotko. 16 Immasidegak iti maysa kadakuada
a nakatakder sadiay ket dinawatko kenkuana nga ipakitana kaniak ti
kaipapanan dagitoy a banbanag. 17 Dagitoy a dadakkel nga ayup nga uppat
iti bilangda, ket dagiti uppat nga ari a agturayto iti daga. 18 Ngem awatento
dagiti nasantoan a tattao ti Kangangatoan iti pagarian, ket tagikuaendanto
iti agnanayon nga awan patinggana.' 19 Ket kayatko a maammoan ti ad-
adu pay maipapan iti maikapat nga ayup—naidumduma daytoy manipud
kadagiti dadduma ken nakabutbuteng unay gapu iti ngipenna a landok ken

dagiti bronse a kuko daytoy; nangalun-on, nangrumek, ken impayatna ti nabati. 20 Kayatko a maammoan ti maipapan kadagiti sangapulo a sara nga adda iti ulo daytoy, ken maipapan kadagiti sabali a sara a nagtubo sakbay a natinnag dagiti tallo a sara. Kayatko a maammoan ti maipapan iti sara nga addaan kadagiti mata ken iti ngiwat a nagpalpalangguad kadagiti naindaklan a banbanag ken kasla nabilbileg ngem kadagiti kakaduana. 21 Bayat a kitkitaek, ginubat daytoy a sara dagiti nasantoan a tattao ket pinarmekna ida 22 agingga nga immay ti Sibibiag iti Agnanayon, ket naited ti hustisia kadagiti nasantoan a tattao ti Kangangatoan. Ket dimtengen ti tiempo a panangawat dagiti nasantoan a tattao iti pagarian. 23 Kastoy ti kinuna dayta a tao, 'No maipapan iti maikapat nga ayup, daytoyto ti maikapat a pagarian iti daga a naidumduma manipud kadagiti dadduma a pagarian. Dadaelennanto ti entero a daga, ket ipayat ken rumekennanto daytoy. 24 Maipapan kadagiti sangapulo a sara, manipud iti daytoy a pagarian ket tumaudto ti sangapulo nga ari, ket addanto pay iti tumaud a sumaruno kadakuada. Naidumdumanto isuna manipud iti immun-una, parmekennanto dagiti tallo nga ari. 25 Agsaonto isuna iti maibusor iti Kangangatoan ken idadanesnanto dagiti nasantoan a tattao ti Kangangatoan a Dios. Padasennanto a sukatan dagiti panagrambak ken ti linteg. Maiyawatto dagitoy a banbanag iti imana iti makatawen, dua a tawen ken kagudua a tawen. 26 Ngem mapasamakto ti panangukom, ket ikkatendanto ti naarian a pannakabalinna tapno mapukaw ken madadaelto iti kamaudianan. 27 Ti pagarian ken ti nasakupan, ken ti kinabileg dagiti pagarian nga adda iti babaen ti entero a langit, ket maitedto kadagiti tattao a kukua dagiti nasantoan a tattao ti Kangangatoan. Ti pagarianna ket agnanayon a pagarian, ket agserbi ken agtulnog kenkuana dagiti amin a pagarian.' 28 Ditoy ti nagpatinggaan ti banag. No maipapan kaniak a ni Daniel, riniribuknak unay dagiti kapanunotak ket nagbaliw ti langa ti rupak. Ngem awan nangibagbagaak kadagitoy a banbanag.”

8

1 Iti maikatlo a tawen a panagturay ni Ari Belsazar, Siak a ni Daniel, ket adda nagparang kaniak a sirmata (kalpasan iti immuna a sirmata a nagparang kaniak). 2 Bayat ti panangkitkitak, nakitak iti sirmata, nga addaak iti nasarikedkedan a siudad ti Susa idiay probinsia ti Elam. Nakitak iti sirmata nga addaak iti abay ti Karayan Ulai. 3 Timmangadak ket nakitak iti sangoanak ti maysa a kalakian a karnero nga addaan kadagiti dua a sara, nga agtaktakder iti abay ti karayan. At-atiddog ti maysa a sara ngem ti sabali a sara, ngem nabunbuntog nga agtubo ti at-atiddog a sara ngem ti ab-ababa ket linumbaanna a dimmakkel daytoy. 4 Nakitak nga agwangwang-it ti kalakian a karnero nga agturong iti laud, kalpasanna iti amianan, ken kalpasanna iti abagatan; awan ti sabali nga ayup a makaparmek kenkuana. Awan kadakuada ti makabael a mangispal iti siasinoman manipud iti pannakabalinna. Inaramidna ti aniaman a kayatna, ket nagbalin isuna a nabileg. 5 Kabayatan a panpanunotek daytoy, nakakitaak iti maysa a bulog a kalding nga um-umay manipud iti laud, iti ngatoen ti entero a daga, kasta unay ti pardas ti tarayna, kasla saan nga agdisso dagiti sakana iti daga. Addaan iti dakkel a sara ti kalding iti nagbaetan dagiti matana. 6 Nagturong isuna iti ayan ti kalakian a karnero nga addaan kadagiti dua a sara—nakitak ti karnero nga agtaktakder iti igid ti karayan—ket nakarungrungsot a nagtaray ti

kalding nga agturong iti ayan ti karnero. 7 Nakitak nga umas-asideg ti
kalding iti karnero. Makapungtot unay isuna iti karnero, ket sinangdona
ti karnero ket natukkol dagiti dua a sara daytoy. Awan ti kabaelan ti
karnero a makiranget kenkuana. Tinumba isuna iti kalding iti daga ket
impayatpayatna daytoy. Awan ti siasinoman a makaispal iti karnero
manipud iti pannakabalinna. 8 Ket dimmakkel unay ti kalding. Ngem
idi pimmigsa isuna, natukkol ti dakkel a sarana, ket iti nakaikkatan ti
sarana, nagtubo dagiti uppat a dadakkel a sara a nakaturong kadagiti
uppat nga angin dagiti langit. 9 Adda nagtubo a sabali a sara manipud
iti maysa kadagitoy, bassit idi un-unana, ngem dimmakkel unay iti
abagatan, iti daya, ken idiay nadayag a daga ti Israel. 10 Dimmakkel unay
daytoy a kasla makigubat payen iti armada ti langit. Sumagmamano iti
dayta nga armada ken sumagmamano kadagiti bituen ket naitappuak iti
daga, ket impayatpayatna dagitoy. 11 Bimmileg unay daytoy, kabilbileg
pay iti armada ti nadiosan a mangidadaulo. Ti kadawyan a daton a
mapuoran ket innalada kenkuana, ken natulawan ti santuariona. 12 Gapu
iti panagrebelde, maitedto ti armada iti sara ti kalding, ket maisardengto ti
daton a mapuoran. Itinnagto ti sara ti kinapudno iti daga, ket agballiginto
daytoy iti aniaman nga ar-aramidenna. 13 Kalpasanna, nangngegko
ti maysa a nasantoan nga agsasao ket sungsungbatan isuna ti sabali
a nasantoan. “Kasano kapaut dagitoy a banbanag, daytoy a sirmata
maipapan iti daton a mapuoran, ti basol a mangyeg iti pannakadadael, ti
pannakaiyawat ti santuario, ken ti panakaipayatpayat ti armada ti langit?”
14 Kinunana kaniak, “Agpaut daytoy iti 2, 300 a rabii ken agsapa. Kalpasan
dayta sumayaatto ti santuario.” 15 Idi nakitak ti sirmata, siak a ni Daniel
ket pinadasko nga awaten daytoy. Ket adda nagtakder iti sangoanak nga
aglanglanga a kasla maysa a tao. 16 Nakangngegak iti timek ti tao nga
agpukpukkaw iti nagbaetan dagiti teppang ti Karayan Ulai. Kinunana,
“Gabriel, tulongam a maawatan daytoy a tao ti sirmata.” 17 Isu nga
immasideg isuna iti pagtaktakderak. Idi dimteng isuna, nagbutengak
ket nagpaklebak iti daga. Kinunana kaniak, “Anak ti tao, awatem a
ti sirmata ket para iti tiempo ti panungpalan.” 18 Idi makisasao isuna
kaniak, nakaturogak ti narnekan a sipapakleb iti daga. Ket sinagidnak ken
pinatakdernak. 19 Kinunana, “Kitaem, ipakitak kenka ti mapasamakto iti
maud-udi a tiempo ti pungtot, gapu ta maseknan ti sirmata iti naikeddeng
a tiempo iti panungpalan. 20 Ket maipapan iti nakitam a kalakian a
karnero, ti addaan kadagiti dua a sara— isuda dagiti ari ti Medes ken
Persia. 21 Ti bulog a kalding ket ti ari ti Grecia. Ti dakkel a sara iti
nagbaetan dagiti matana ket ti umuna nga ari. 22 Ket maipapan iti
sara a natukkol, iti disso a nagtuboan ti sabali nga uppat— tumaudto
dagiti uppat a pagarian manipud iti nasionna, ngem saan a kabilbileg
ti pannakabalinna. 23 Iti maud-udi a tiempo dagitoy a pagarian, inton
agpatingga ti kinadakesda, tumaudto ti maysa a nakabutbuteng ti rupana
nga ari a nalaing unay. 24 Nabilegto ti pannakabalinna— ngem saan
a babaen iti bukodna a pannakabalin. Nalawanto ti dadaelenna, ket
agballiginto isuna iti aniaman nga aramidenna. Dadaelennanto dagiti
nabileg a tattao, tattao a nasantoan. 25 Babaen iti kinasikapna rumang-
ayto iti panangallilaw iti imana. Tumakderto pay isuna a bumusor iti Ari
dagiti ari, ken maparmekto isuna— ngem saan a babaen iti pannakabalin
ti tao. 26 Ti sirmata a naibaga maipapan kadagiti rabii ken kadagiti agsapa
ket pudno. Ngem selioam ti sirmata, ta dakdakamatenna daytoy dagiti
adu nga aldaw iti masakbayan.” 27 Ket siak a ni Daniel, kimmapsut ken

nagsakitak iti sumagmamano nga aldaw. Kalpasanna, bimmangonak ket intuloyko ti pakaseknan ti ari. Ngem maikulkulengak gapu iti sirmata, ket awan ti siasinoman a makaawat iti daytoy.

9

1 Ni Dario ket anak a lalaki ni Ahasuero, a kaputotan ti taga-Media. Ni Ahasuero ti nagbalin nga ari iti entero a masakupan dagiti taga-Babilonia. 2 Ita, iti umuna a tawen a panagturay ni Dario, siak a ni Daniel, ket agad-adal kadagiti libro a naglaon iti sao ni Yahweh, ti sao nga immay kenni Jeremias a profeta. Naammoak nga adda pito pulo a tawen agingga nga agleppas ti pannakalangalang ti Jerusalem. 3 Ket insangok ti rupak iti Apo a Dios, tapno sapulek isuna babaen iti kararag ken kadagiti panagdawat, nga addaan iti panagayunar, a nakakawes iti nakersang a lupot ken nakatugaw iti kadapdapuan. 4 Nagkararagak kenni Yahweh a Diosko, ket dimmawatak iti pammakawan kadagiti basbasolmi. Kinunak, “Agpakpakaasiak kenka, O Apo, sika ti naindaklan ken nakaskasdaaw a Dios a mangsalsalimetmet iti katulagan ken kinapudno kadagiti mangay-ayat kenka ken mangtungtungpal kadagiti bilbilinmo. 5 Nagbasolkami ken inaramidmi iti saan a nasayaat. Nagtignaykami a sidadangkes ken nagrebeldekami, simmiasikami manipud kadagiti bilin ken lintegmo. 6 Saanmi nga impangag dagiti adipenmo nga isu dagiti profeta a nagsao kadagiti arimi babaen iti naganmo, kadagiti mangidadaulo kadakami, kadagiti kapuonanmi ken kadagiti amin a tattao iti daga. 7 Kenka, O Apo, kukuam ti kinalinteg. Nupay kasta, kadakami ita nga aldaw, napnoan iti bain ti rupami— kadagiti tattao ti Juda ken kadagiti agnanaed idiay Jerusalem, ken iti entero nga Israel. Karaman dagiti adda iti asideg ken dagiti adda iti adayu kadagiti amin a daga a nangiwarasam kadakuada. Daytoy ket gapu iti nakaro a panangliputmi kenka. 8 Kadakami, O Yahweh, napnoan iti bain ti rupami—gapu kadagiti arimi, dagiti mangidadaulo kadakami ken dagiti kapuonanmi—gapu ta nagbasolkami kenka. 9 Kukua ti Apo a Diosmi ti kinamanangngaasi ken pammakawan, ta nagsukirkami kenkuana. 10 Saankami a nagtulnog iti timek ni Yahweh a Diosmi babaen iti pannagna kadagiti lintegna nga intedna kadakami babaen kadagiti profeta nga adipenna. 11 Amin nga Israel ket nagsalungasing iti lintegmo ken simmiasida, nagkedkedda nga agtulnog iti timekmo. Ti lunod ken sapata a naisurat iti linteg ni Moises, nga adipen ti Dios, ket naibukbok kadakami ta nagbasolkami kenkuana. 12 Tinungpal ni Yahweh dagiti sao a sinaritana a maibusor kadakami ken maibusor kadagiti mangiturturay kadakami, babaen iti panangiyeg kadakami iti nakaro a didigra. Ta iti baba ti entero a langit ket awan ti naaramid nga aniaman a banag a mabalin nga iyasping iti naaramid iti Jerusalem. 13 Kas naisurat iti linteg ni Moises, amin dagitoy a didigra ket dimteng kadakami, ngem saankami a nagpakpakaasi kenni Yahweh a Diosmi babaen iti panangtallikudmi kadagiti basol ken panangipangag iti kinapudnom. 14 Ngarud, insagana ni Yahweh dagiti didigra ket inyegna daytoy kadakami, ta nalinteg ni Yahweh a Diosmi iti amin nga inaramidna, ngem saankami a nagtulnog iti timekna. 15 Ita, O Apo a Diosmi, inruarmo dagiti tattaom manipud iti daga ti Egipto babaen iti nabileg nga ima, ket inaramidmo a nalatak ti naganmo, uray kadagitoy nga agdama nga aldaw. Ngem nagbasolkami latta; nakaaramidkami kadagiti nadangkes a banbanag. 16 O Apo, gapu iti amin a nalinteg nga aramidmo, mapukaw koma ti unget ken ti pungtotmo iti siudadmo a Jerusalem, ti nasantoan a bantaymo. Gapu

kadagiti basolmi, ken gapu kadagiti basol dagiti kapuonanmi, nagbalin ti Jerusalem ken dagiti tattaom a pagkakatawaan dagiti amin nga adda iti aglawlawmi. 17 Ita, O Diosmi, ipangagmo ti kararag ti adipenmo ken ti panagpakpakaasina; gapu iti naganmo, O Apo, pagraniagem ti rupam iti santuariom a langalang. 18 O Diosko, lukatam dagiti lapayagmo ket denggem; imulagatmo dagiti matam ket kitaem. Nadadaelkami; kitaem ti siudad nga umaw-awag iti naganmo. Saankami nga agpakpakaasi iti tulongmo gapu iti kinalintegmi, ngem gapu iti naindaklan nga asim. 19 O Apo, denggem! O Apo, mamakawanka! O Apo ipangagmo ket agtignayka! Gapu iti naganmo, saanmo nga itantan, O Diosko, ta umaw-awag iti naganmo ti siudadmo ken dagiti tattaom." 20 Kabayatan nga agsasaoak—agkarkararag ken ipudpudnok ti basolko ken ti basol dagiti tattaok nga Israel, ken idatdatag dagiti kiddawko iti sangoanan ni Yahweh a Diosko maigapu iti nasantoan a bantay ti Dios— 21 kabayatan nga agkarkararagak, ti tao a ni Gabriel a nakitak iti umuna a sirmatak ket timmayab a sipepegges nga umasideg kaniak, iti tiempo ti panagidaton iti rabii. 22 Inikkannak iti pannakaawat ket kinunana kaniak, "Daniel, immayak ita tapno ikkanka iti saririt ken pannakaawat. 23 Idi mangrugika nga agkidkiddaw iti kaasi, naiteden ti bilin ket immayak tapno ibagak kenka ti sungbat, ta maay-ayatka unay. Ngarud, ibilangmo daytoy a sao ken awatem ti palti-ing. 24 Pito pulo ket pito a tawen ti naikeddeng kadagiti tattaom ken iti nasantoan a siudadmo tapno agpatingga ti panagsalungasing ken tapno agpatinggan ti basol, tapno mapakawan ti kinadangkes, tapno maiyeg ti agnanayon a kinalinteg, tapno ipatungpal ti sirmata ken ti padto, ken tapno maikonsagrar ti kasasantoan a disso. 25 Ammoem ken awatem a manipud iti pannakaited ti bilin tapno maisubli ken matarimaan ti Jerusalem iti iyu-umay ti napulotan (nga agbalinto a mangidadaulo), addanto iti pito a pito ken innem a pulo ket dua a pito. Matarimaanto ti Jerusalem nga addaan kadagiti kalsada ken kanal, uray pay kadagiti tiempo ti pannakariribuk. 26 Kalpasan ti innem a pulo ket dua a pito a tawen, madadaelto ti napulotan ket awanto ti mabati kenkuana. Ti armada ti umay a mangituray ket dadaelenna ti siudad ken ti nasantoan a disso. Umayto ti paggibusanna babaen iti layus, ket addanto ti gubat agingga iti panungpalan. Naikeddengen ti pannakalangalang. 27 Mangaramidto isuna ti maysa a katulagan iti adu iti maysa a pito. Iti katengngaan iti pito isardengnanto ti agidaton ken agisagut. Ket manipud iti payak ti kinarimon ket umayto ti maysa a mamagbalin a langalang. Naikeddengen ti naan-anay a panungpalan ken pannakadadael a maibukbok iti nangaramid iti pannakalangalang."

10

1 Iti maikatlo a tawen a panagturay ni Ciro nga ari ti Persia, maysa a mensahe ti naipaltiing kenni Daniel, (a maawagan pay iti Beltesazar) ket pudno daytoy a mensahe. Maipanggep daytoy iti dakkel a gubat. Naawatan ni Daniel ti mensahe idi naaddaan isuna iti pannakaawat iti sirmata. 2 Kadagidiay nga al-aldaw, siak a ni Daniel ket nagladladingit iti las-ud iti tallo a lawas. 3 Saanak a nangnangan iti naiimas a taraon, iti karne, saanak nga immin-inom iti arak, ken saanak a nagsapsapo iti lana agingga a maturpos ti tallo a lawas. 4 Iti maikaduapulo ket uppat nga aldaw iti umuna a bulan, bayat ti kaaddak iti igid ti dakkel a karayan (nga isu ti Tigris), 5 timmangadak ket nakakitaak iti maysa a tao a nakakawes iti lino, nakabarikes isuna iti barikes a puro a balitok a nagtaud iti Ufaz.

6 Naraniag ti bagina a kasla iti topaz, naraniag ti rupana a kasla iti kimat,
kasla umap-apuy a pagsilawan dagiti matana, kasla napasileng a gambang
dagiti takkiag ken sakana, ket kasla ariwawa ti nakaad-adu a tattao ti
timekna. 7 Siak laeng a ni Daniel ti nakakita iti sirmata, ta saan a nakita
dagiti lallaki a kadduak ti sirmata. Nupay kasta, nagbutengda iti kasta
unay, ket nagtarayda a naglemmeng. 8 Isu a siak laeng ti nabati ken
nakakita iti daytoy a naisangsangayan a sirmata. Napakapsutannak unay;
nakabutbuteng ti panagbaliw iti naraniag a langak; ket napakapsutannak
unay. 9 Ket nangngegko dagiti saona - ket bayat a mangmangegko
nga agsasaoda, naawananak iti puot ket natuangak a papakleb iti daga.
10 Maysa nga ima ti nangsagid kaniak, ket pinagkutukotna dagiti tumengko
ken pinagpigergerna dagiti imak. 11 Kinuna ti anghel kaniak, "Daniel, sika
a tao a dungdungoen unay ti Dios, awatem dagiti sasao nga ibagbagak
kenka, ket tumakderka, ta naibaonak nga umay kenka." Idi naibagana
daytoy a sao kaniak, agpigpigergerak a timmakder. 12 Ket kinunana
kaniak, "Saanka nga agbuteng Daniel. Manipud idi umuna nga aldaw nga
inkeddengmo a mang-awat iti sirmata ken agpakumbabaka iti sangoanan
ti Diosmo, naipangag dagiti saom, ket immayak gapu kadagiti saom.
13 Linapdannak ti prinsipe iti pagarian ti Persia, ket nagtalinaedak sadiay
kadagiti ar-ari ti Persia iti las-ud ti duapulo ket maysa nga aldaw. Ngem
immaynak tinulongan ni Miguel, maysa kadagiti kangatoan a prinsipe.
14 Ita, immayak tapno tulonganka a mang-awat no ania ti mapasamak
kadagiti tattaom iti maudi nga al-aldaw. Ta ti sirmata ket para kadagiti
masungad pay laeng nga al-aldaw." 15 Idi insaona kaniak dagitoy,
nagdumogak ken saanak a makasao. 16 Maysa a kaas-asping ti tao
ti nangsagid kadagiti bibigko, ket inungapko ti ngiwatko ket nagsaoak
kenkuana a nakatakder iti sangoanak, "Apok, pinagbutengnak ti sirmata,
ket napakapsutanak unay. 17 Siak ket adipenmo. Kasanoak a makisao iti
apok? Ta napakapsutanak unayen ket saanak a makaanges." 18 Sinagid
ken pinapigsanak ti kaas-asping ti tao. 19 Kinunana, "Tao nga ay-ayaten
unay ti Dios, saanka nga agbuteng. Kappia koma ti adda kenka. Bumilegka
ita; bumilegka!" Idi nagsao isuna kaniak, pimmigsaak ket kinunak, "Agsao
koma ti apok, ta pinapigsanak." 20 Kinunana, "Ammom kadi no apay
nga immayak kenka? Agsubliak ita tapno makirangetak a maibusor iti
prinsipe ti Persia. Inton rummuarak, umayto ti prinsipe ti Grecia. 21 Ngem
ibagak kenka ti nakasurat iti Libro ti Kinapudno - awan ti siasinoman a
mangipakpakita a nabilegda malaksid kaniak, malaksid kenni Miguel a
prinsipeyo."

11

1 "Iti umuna a tawen ti panagturay ni Darius a taga-Media, immayak
a mismo tapno tulongak ken salaknibak ni Miguel. 2 Ket ita, adda iti
ipaltiingko a kinapudno kenka. Addanto ti tallo nga ari a tumaud iti Persia,
ket nabakbaknangto nga amang ti maikapat ngem kadakuada amin.
Inton bimmileg isuna babaen kadagiti kinabaknangna, allukoyennanto ti
amin a bumusor iti pagarian ti Grecia. 3 Tumaudto ti maysa a nabileg
nga ari a mangituray iti dakkel unay a pagarian, ket aramidennanto ti
amin a kayatna. 4 Inton bumileg isuna, marpuog ken mabingayto ti
pagarianna kadagiti uppat nga angin ti langit. Nupay kasta, saanto a
maited daytoy kadagiti bukodna a kaputotan, ken saanto a kas iti daytoy
ti kabilegna idi iturturayanna daytoy. Ta maparutto ti pagarianna ket
maited kadagiti sabali a saanna a bukod a kaputotan. 5 Agbalinto a

nabileg ti ari ti Abagatan, ngem agbalinto a nabilbileg ngem isuna ti maysa
kadagiti pangulo ti armadana ket iturayannanto ti dakdakkel a pagarian.
6 Kalpasan ti sumagmamano a tawen, inton dumteng ti umno a tiempo,
agtulagdanto nga agkaddua. Mapanto ti babai a putot ti ari ti Abagatan
iti ari ti Amianan tapno mapasingkedan ti nagtutulaganda. Ngem
mapukawnanto ti pannakabalinna, ket mabaybay-anto isuna - isuna ken
dagiti nangipan kenkuana sadiay, ti amana, ken ti nangtulong kenkuana
kadagidiay a tiempo. 7 Ngem addanto iti maysa a sanga a tumaud manipud
kadagiti ramutna a sumukat kenkuana. Rautennanto ti armada ket
serrekenna ti sarikedked ti ari ti Amianan. Makirangetto isuna kadakuada,
ket maparmeknanto ida. 8 Ipanawnanto dagiti didiosenda agraman dagiti
kinitikitan a ladawan dagiti didiosen ken dagiti alikamenda a naaramid
manipud iti pirak ken iti balitok ket ipanna idiay Egipto, ket isardengnanto
pay laeng ti panangrarautna iti ari ti Amianan iti sumagmamano a tawen.
9 Rautento ti ari ti Amianan ti pagarian ti ari ti Abagatan, ngem agsanudto
isuna iti mismo a dagana. 10 Agsagananto a makigubat dagiti putotna
a lallaki ken mangbuangayda iti dakkel nga armada, nga agtultuloyto
nga umay ken agluppiasto a kasla layus, lumabas, ken agsubli manen a
rumaut nga agturong iti sarikedkedna. 11 Sipupungtotto a rumaut ti ari ti
Abagatan ket makirangetto a maibusor iti ari ti Amianan. Mangbuangayto
ti ari ti Amianan iti dakkel nga armada, ngem maiyawatto daytoy iti
ima ti ari ti Abagatan. 12 Inton makayawan ti armada, agbalinto a
napalangguad unay ti ari ti Abagatan, ket mapapatayto dagiti rinibribu
kadagiti kabusorna. Ngem saanto nga agballigi isuna. 13 Mangbuangayto
ti ari ti Amianan iti sabali nga armada, a dakdakkel ngem ti immuna.
Kalpasan iti sumagmamano a tawen, awan duadua a rumautto manen
ti ari ti Amianan agraman ti dakkel nga armada nga addaan kadagiti
adu nga armas. 14 Kadagidiay a tiempo, adunto ti tumaud a bumusor
iti ari ti Abagatan. Bumusorto dagiti kararanggasan kadagiti tattaom
tapno matungpal ti sirmata, ngem maparmek ken mapapataydanto.
15 Umayto ti ari ti Amianan ket mangigabsuonto iti daga ket sakupenda
ti nasarikedkedan a siudad. Saanto a kabaelan dagiti puersa ti Abagatan
ti makiranget; uray dagiti kalalaingan a soldadoda ket awanto ti pigsada
a makiranget. 16 Ngem aramidento ti ari ti Amianan ti aniaman a kayatna
a maibusor iti ari ti Abagatan, ket awanto ti makalapped kenkuana;
isaadnanto ti mismo a bagina iti napintas a daga nga addaan iti naan-anay
a panangdadael iti imana. 17 Mangeddengto ti ari ti Amianan a mapan a
kakuyogna ti puersa ti entero a pagarianna, ket makitulagto a makikaddua
iti ari ti Abagatan. Itednanto iti ari ti Abagatan ti putotna a babai a
kas asawa tapno dadaelenna ti pagarian ti Abagatan. Ngem saanto nga
agballigi ti panggepna wenno makatulong kenkuana. 18 Kalpasan daytoy,
rautento ti ari ti Amianan dagiti adda kadagiti igid ti baybay ken adunto
ti tiliwenna kadakuada. Ngem maysa a pangulo ti armada ti manggibusto
ti kinatangsitna ket ipalak-amnanto iti ari ti bukodna a kinatangsit.
19 Kalpasanna, agsublinto isuna kadagiti sarikedked ti mismo a dagana,
ngem maparmek ken mapapatayto isuna; saanto a masarakan isuna. 20 Ket
addanto iti maysa a tumaud a kasukatna a mangipilitto nga agsingir iti buis
tapno maipaay para iti kinadayag ti pagarian. Ngem iti sumagmamano
laeng nga aldaw, madadaelto isuna, ngem saan a gapu iti unget wenno
iti gubatan. 21 Addanto iti sumukat kenkuana a maysa a kagurgura ti tao
ken saan a mararaem a kas ari; maisaadto isuna nga awan iti makaamo
ket iturayannanto ti pagarian babaen iti kinasikap. 22 Dakkel nga armada

ti kasla iyanudto ti layus iti sangoananna. Agpadanto a madadael dayta
nga armada ken ti mangidadaulo a napasingkedan babaen iti tulag.
23 Manipud iti tiempo a pannakitulag a makikadua kenkuana, agtignayto
isuna a siaallilaw; agbalinto isuna a nabileg babaen laeng iti bassit a bilang
dagiti tattao. 24 Rautennanto ti kababaknangan a paset iti probinsia a
saan a mapakpakadaan, ket aramidennanto ti saan nga inaramid ti amana
wenno dagiti kapuonanna - a pagbibingayanda kadagiti pasurotna ti
samsam, ti tinakaw, ken ti kinabaknang. Panggepennanto ti panangrebba
kadagiti sarikedked, ngem iti mabiit laeng a tiempo. 25 Tignayennanto ti
pannakabalinna ken ti kinaturedna nga addaan iti dakkel nga armada a
bumusor iti ari ti Abagatan. Makigubatto ti ari ti Abagatan nga addaan iti
nabileg nga armada, ngem saanto nga agballigi isuna gapu kadagiti amin a
dakes a panangsikap a maibusor kenkuana. 26 Uray dagiti makisangsango
iti panganan ti ari ket kayatdanto a dadaelen isuna. Kasla iyanudto
iti layus ti armadana, ket adunto ti mapapatay kadakuada. 27 Agpada
dagitoy nga ar-ari, nga addaan iti dakes a gandat kadagiti pusoda a
maibusor iti tumunggal maysa, agsangondanto iti maymaysa a lamisaan
ket aginnulbodda, ngem saanda a magun-od ti tarigagayda. Ta umay pay
laeng ti panungpalan iti naituding a tiempo. 28 Ket agsublinto ti ari ti
Amianan iti dagana nga addaan iti adu a kinabaknang, ngem bumusor ti
pusona iti nasantoan a tulag. Aramidennanto ti kaykayatna, ket agsublinto
isuna iti bukodna a daga. 29 Iti naituding a tiempo, agsublinto isuna
a mangsakop manen iti Abagatan. Ngem iti dayta a gundaway, saanto
a kasla idi damo. 30 Ta sumabatto dagiti barko ti Kittim a maibusor
kenkuana, ket maupayto isuna ken agsanudto. Makaungetto unay isuna
a maibusor iti nasantoan a tulag, ket paborannanto dagiti mangtallikud
iti nasantoan a tulag. 31 Umayto ti armadana ket tulawanda ti santuario
ken ti sarikedked; ikkatendanto ti kadawyan a daton a mapuoran, ket
isaaddanto ti makarimon a pakaigapuan iti naan-anay a pannakadadael.
32 Allukoyennanto a sumurot kenkuana dagiti naglabsing iti tulag babaen
iti panangallilaw kadakuada, ngem dagiti tattao a makaam-ammo iti
Diosda ket natibker ken sumupiatdanto kadakuada. 33 Dagiti masisirib
kadagiti tattao ket suroandanto dagiti adu a tattao. Ngem iti sumag-
mamano nga aldaw, mapasagdanto babaen iti kampilan ken iti apuy,
maibaludda ken matakawto dagiti sanikuada. 34 Inton maparparigatda,
makaawatdanto iti bassit a tulong, ket adunto ti makitipon kadakuada
ngem saanda nga ar-aramiden ti ibagbagada. 35 Maparigatto dagiti
dadduma a masirib tapno madalusan, maguguran ken mapasin-awda
agingga iti panungpalan. Ta umay pay laeng ti naituding a tiempo.
36 Aramidento ti ari ti aniaman a kayatna. Ingato ken itantan-oknanto
ti bagina kadagiti amin a didios, ket agsaonto isuna iti nakaskasdaaw
a banbanag a maibusor iti Dios dagiti dios. Agballiginto isuna agingga
a ti pungtot ket naan-anay. Ta no ania ti naikeddengen ket isu ti
maaramid. 37 Saannanto a bigbigen dagiti dios dagiti kapuonanna, ti dios a
tinarigagayan dagiti babbai, wenno uray aniaman a dios. Agpannakel ken
ibagananto a natantan-ok isuna ngem kadakuada amin. 38 Imbes koma a
dagitoy, padayawannanto ketdi ti dios dagiti sarikedked. Padayawannanto
ti dios a saan nga am-ammo dagiti kapuonanna babaen iti balitok ken
pirak, babaen kadagiti agkakapateg a batbato ken agkakangina a sagsagut.
39 Rautennanto dagiti katitibkeran a sarikedked babaen iti tulong dagiti
tattao nga agdaydayaw iti ganggannaet a dios. Padayawannanto dagiti
siasinoman a mangbigbig kenkuana. Pagbalinennanto ida a mangituray

kadagiti adu a tattao ket bingayennanto ti daga a kas pannakagunggonada.
40 Iti tiempo iti panungpalan, rumautto ti ari ti Abagatan. Ti ari ti
Amianan ket agdardarasto a rumaut kenkuana a kasla bagyo nga addaan
kadagiti karuahe ken kumakabalio, ken babaen kadagiti adu a barko.
Sakupennanto dagiti adu a pagilian ken lumabasto kadakuada a kasla
layus. 41 Rautennanto ti nadayag a daga, ket mapasagto ken mapapatayto
dagiti rinibribu nga Israelita, ngem adunto ti makalibas a taga-Edom
ken taga-Moab, ken dagiti nabatbati a tattao iti Ammon manipud iti
imana. 42 Dumanunto ti pannakabalinna kadagiti adu a pagilian; uray
ti daga ti Egipto ket saanto a makalisi. 43 Maaddaanto isuna iti karbengan
kadagiti nailemmeng a gameng a balitok ken pirak, ken kadagiti amin a
kinabaknang ti Egipto; agserbinto kenkuana dagiti taga-Libya ken dagiti
taga-Etiopia. 44 Ngem riribukento isuna dagiti damdamag nga aggapu
iti daya ken iti amianan, ket kastanto unay ti pungtotna a rumaut a
kadwana ti armadana tapno dadaelen ken mangpapatay iti adu a tattao.
45 Bangonennanto dagiti toldana a kas ari iti nagbaetan dagiti baybay, iti
napintas a nasantoan a bantay. Ngem matayto isuna, ket awanto ti uray
maysa a tumulong kenkuana.”

12

1 “Iti dayta a tiempo, tumakderto ni Miguel a naindaklan a prinsipe a
mangbanbantay kadagiti tattaom. Addanto ti tiempo iti riribuk a saan
pay a pulos a napasamak manipud idi nangrugi ti aniaman a nasion
agingga iti dayta a tiempo. Iti dayta a tiempo, maisalakanto dagiti tattaom,
tunggal maysa a masarakan ti naganna a naisurat iti libro. 2 Adunto
iti agungar kadagiti pimmusay a dimmaga, dagiti dadduma ket para iti
biag nga agnanayon ken dagiti dadduma ket para iti pannakaibabain
ken agnanayon a pannakailaksid. 3 Agraniagto dagiti masirib a kasla iti
raniag ti tangatang, ket kaslanto kadagiti bituen iti agnanayon nga awan
patinggana dagiti mangisuro iti adu iti kinalinteg. 4 Ngem sika, Daniel,
serraam dagitoy a sasao; pagtalinaedem a naselio-an ti libro agingga iti
panungpalan. Adunto ti agtaray nga umay ditoy ken mapan sadiay, ket
manayonanto ti pannakaammo.” 5 Ket siak a ni Daniel, kimmitaak, ket
adda pay iti dua a nakatakder. Nagtakder ti maysa iti daytoy nga igid
ti karayan, ket nagtakder met ti maysa iti bangir nga igid ti karayan.
6 Kinuna ti maysa kadakuada iti lalaki a nakakawes iti lino, nga adda iti
sursurong nga igid ti karayan, “Kasano ti kabayag agingga iti panungpalan
dagitoy a nakaskasdaaw a pasamak? 7 Nangngegko ti lalaki a nakakawes
iti lino nga adda iti sursurong nga igid ti karayan - ingngatona sadi langit
ti makannawan ken makannigid nga imana ket nagsapata babaen iti
sibibiag iti agnanayon nga agpaayto iti maysa a tiempo, dagiti tiempo,
ken kagudua, dayta ket tallo ket kagudua a tawen. Inton agpatinggan ti
pannakaburburak ti bileg dagiti nasantoan a tattao, malpasto amin dagitoy
a banbanag. 8 Nangngegko, ngem saanko a naawatan. Isu a sinaludsodko,
“Apok, anianto ti pagbanagan amin dagitoy a banbanag?” 9 Kinunana,
“Daniel, mapankan, ta naserraan ken naselio-an dagiti sasao agingga iti
panungpalan. 10 Adunto ti mapasin-aw, madalusan ken maguguran, ngem
agtignayto a sidadangkes dagiti nadangkes. Awanto kadagiti nadangkes
ti makaawat, ngem maawatanto dagiti masirib. 11 Iti tiempo a maikkat
ti inaldaw a daton a mapuoran ken ti pannakaisaad ti makarimon a
pakaigapuan iti naan-anay a pannakadadael, addanto 1, 290 nga aldaw.
12 Nagasat ti tao nga aguray agingga iti panagleppas ti 1, 335 nga aldaw.

13 Masapul nga agtalinaedka iti dalanmo agingga iti panungpalan, ket aginanakanto. Agungarkanto iti lugar a naidutok kenka, iti pagpatinggaan dagiti aldaw.”

Oseas

1 Daytoy ti sao ni Yahweh a immay kenni Oseas a putot a lalaki ni Beeri
iti panawen da Uzzias, Jotam, Ahaz, ken Hezekias nga ar-ari ti Juda, ken ti
panawen ni Jeroboam a putot a lalaki ni Joas nga ari ti Israel. 2 Idi damo a
nagsao ni Yahweh babaen kenni Oseas, kinunana kenkuana, “Mapanka ket
mangasawaka iti maysa a balangkantis. Maaddaanto isuna kadagiti annak
a bunga iti panagbalangkantisna. Ta agar-aramid ti daga iti kasta unay
a panagbalangkantis kabayatan iti panangtallikudda kaniak.” 3 Napan
ngarud ni Oseas ket inkallaysana ni Gomer a putot a babai ni Diblaim,
nagsikog isuna ket impasngayna ti maysa a lalaki. 4 Kinuna ni Yahweh
kenni Oseas, “Panaganam isuna iti Jezreel. Ta iti mabiit, dusaekto ti balay
ni Jehu gapu iti pannakaiparukpok ti dara idiay Jezreel, ket gibusakto ti
pagarian iti balay ti Israel. 5 Mapasamakto daytoy iti dayta nga aldaw a
dadaelekto ti bai ti Israel iti tanap ti Jezreel.” 6 Nagsikog manen ni Gomer
ket nangipasngay iti maysa a babai. Ket kinuna ni Yahweh kenni Oseas,
“Panaganam isuna iti Lo-ruhama, ta saanakton pulos a maasi iti balay
ti Israel, gapu ta saankon ida a pakawanen. 7 Ngem, kaasiakto ti balay
ti Juda, ket siakto mismo ti mangisalakan kadakuada, Siak ni Yahweh
a Diosda. Saankonto ida nga isalakan babaen iti bai, kampilan, gubat,
kabalio, wenno kumakabalio.” 8 Ket kalpasan a pinusot ni Gomer ni Lo-
ruhama, nagsikog isuna ket nangipasngay iti maysa pay a lalaki. 9 Ket
kinuna ni Yahweh, “Panaganam isuna iti Lo-ammi, gapu ta saan a dakayo
dagiti tattaok, ket saan a siak ti Diosyo. 10 Ngem maiyarigto ti bilang dagiti
tattao ti Israel kadagiti darat iti igid ti baybay, a saan a mabalin a marukod
wenno mabilang. Mapasamakto daytoy iti lugar a nakaibagaan daytoy
kadakuada, 'Saan a dakayo dagiti tattaok,' maibaganto daytoy kadakuada,
'Tattaonakayo ti sibibiag a Dios.' 11 Agtitiponto a sangsangkamaysa dagiti
tattao ti Juda ken dagiti tattao ti Israel. Mangdutokdanto iti maysa a
panguloda, ket sumang-atdanto manipud iti daga, ta naindaklanto ti aldaw
ti Jezreel.

2

1 Ibagayo kadagiti kakabsatyo a lallaki, 'Dagiti tattaok!' ken kadagiti
kakabsatyo a babbai, "Naipakitan kadakayo ti asi.'" 2 Idarumyo ti inayo,
idarumyo, gapu ta saan nga isuna ti asawak, ken saan met a siak
ti asawana. Iwaksina koma ti kinabalangkantisna, ken ti pannakika-
malalana iti nagbaetan dagiti susona. 3 Ta no saan, labusakto isuna ket
ipakitak ti kinalamolamona kas iti aldaw a pannakaipasngayna. Pagba-
linekto isuna a kas iti let-ang, kas iti namaga a daga, ket papatayekto isuna
gapu iti pannakawaw. 4 Diakto kaasian dagiti annakna, gapu ta annak ida
ti kinabalangkantis. 5 Ta maysa a balangkantis ti inada, ken nagtignay
a nakababain ti nangisikog kadakuada. Kinunana, “Surotekto dagiti
kaayan-ayatko, ta ik-ikkandak iti tinapay ken danumko, dagiti pagan-
anayko a de lana ken linen, ti lanak ken inumek.” 6 Ngarud, agaladakto
kadagiti siit a mangserra iti dalanna. Mangipatakderakto iti pader tapno
saanna a masarakan ti dalanna. 7 Surotennanto dagiti kaayan-ayatna,
ngem saannanto ida a makamatan. Sapulenna ida ngem saannanto ida
a mabirokan. Ket ibagananto, “Agsubliak iti immuna nga asawak, ta
nasaysayaat kaniak idi ngem ita.” 8 Ta saanna nga ammo a siak ti nangted

kenkuana iti bukel, ti baro nga arak ken ti lana, ken nangted kenkuana iti aglaplapusanan a pirak ken balitok, nga inusarda a maipaay kenni Baal. 9 Isu nga alaekto me laeng dagiti bukelna iti tiempo ti panagaapit, ken ti baro nga arakko iti panawenna. Alaekto met laeng dagiti pagan-anayko a de lana ken linen a nausar a mangabbong iti kinalamolamona. 10 Kalpasanna, labusakto isuna iti sangoanan dagiti kaayan-ayatna, ket awanto ti mangispal kenkuana manipud iti imak. 11 Pagsardengekto pay dagiti amin a panagrambakna— dagiti padayana, dagiti panagrambakna iti baro a bulan, dagiti Aldaw a Panaginanana, ken amin a naituding a fiestana. 12 “Dadaelekto dagiti kaubasanna ken dagiti kayona nga igos, ti nangibagaanna a, “Dagitoy dagiti tangdanko nga inted kaniak dagiti kaayan-ayatko.” Pagbalinekto ida a kabakiran, ken kanento dagitoy dagiti ayup iti tay-ak. 13 Dusaekto isuna gapu kadagiti aldaw a fiesta dagiti Baal, idi nangpuor isuna iti insenso para kadakuada, idi inarkosanna ti bagina kadagiti singsing ken alahasna, ket simmurot isuna kadagiti kaayan-ayatna ket linipatnak.” Daytoy ti pakaammo ni Yahweh. 14 Isu a magun-odkonto manen isuna. Ipankonto isuna iti let-ang ket agsaoakto a siaalumanay kenkuana. 15 Isublikto kenkuana dagiti kaubasanna, ken ti tanap ti Akor a kas ruangan ti namnama. Sungbatannakto sadiay a kas iti inaramidna idi panawen ti kinaagtutubona, kas kadagiti aldaw a rimmuar isuna iti daga ti Egipto. 16 “ Iti daytanto nga aldaw”— daytoy ti pakaammo ni Yahweh—”nga awagannakto a, 'Ti asawak,' ket saanakton a pulos nga awagan a, 'Ti Baalko.' 17 Ta ikkatekto dagiti nagan dagiti Baal iti ngiwatna; saanton a pulos a malagip dagiti naganda.” 18 “Iti dayta nga aldaw, makitulagakto kadakuada ken kadagiti narungsot nga ayup iti tay-ak, kasta met kadagiti billit iti tangatang, ken kadagiti amin nga agkarkarayam iti daga. Ikkatekto ti bai, ti kampilan, ken ti gubat iti daga, ket paiddaenkanto iti kinatalged. 19 Ikarik nga agbalinnakto nga asawam iti agnanayon. Ikarik nga agbalinakto nga asawam iti kinalinteg, iti hustisia, iti kinapudno iti tulag, ken iti asi. 20 Ikarik nga agbalinakto nga asawam iti kinapudno. Ket maam-ammonakto, siak a ni Yahweh. 21 Ket iti dayta nga aldaw, sumungbatakto”—daytoy ti pakaammo ni Yahweh. “Sungbatakto dagiti langit, ket sungbatandanto ti daga. 22 Sungbatanto ti daga ti bukel, ti baro nga arak ken ti lana, ket sungbatandanto ti Jezreel. 23 Imulakto isuna iti daga nga agpaay kaniak, ket kaasiakto ti Lo-ruhama. Ibagakto iti Lo-ammi, 'Dakayo dagiti Ammi-atta,' ket ibagadanto kaniak, 'Sika ti Diosko.”'

3

1 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Mapanka manen, ayatem ti maysa a babai, nga inayat ti asawana, ngem maysa a mannakikammalala. Ayatem isuna kas iti panagayatko, siak a ni Yahweh, kadagiti tattao ti Israel, uray no nagkamangda kadagiti dadduma a dios ken pagay-ayatda dagiti kankanen a naaramid iti pasas.” 2 Isu a ginatangko isuna a maipaay kaniak iti sangapulo ket lima a pidaso a pirak ken maysa ket kagudua nga omer ti sebada. 3 Kinunak kekuana, “Masapul a makipagbiagka kaniak iti adu nga aldaw. Saankanto a balangkantis wenno kukua ti siasinoman a lalaki. Kastaakto met, addaakto kenka.” 4 Ta agbiagto dagiti tattao ti Israel iti adu nga aldaw nga awanan iti ari, prinsipe, sakrifisio, adigi a bato, efod wenno didiosen dagiti bumalay. 5 Kalpasanna, agsublinto dagiti tattao ti Israel ket birokendanto ni Yahweh a Diosda ken ni David nga arida. Ket kadagiti

kamaudianan nga al-aldaw, umaydanto a sibubuteng iti sangoanan ni Yahweh ken iti kinaimbagna.

4

1 Denggenyo ti sao ni Yahweh, dakayo a tattao ti Israel. Addaan ti pammabasol ni Yahweh kadagiti agnanaed iti daga, gapu ta awanen ti napudno kadakayo, ken awanen ti napudno iti tulag, awanen ti pannakaammoyo iti Dios iti daga. 2 Adda ti panangilunod, panagulbod, pammapatay, panagtakaw, ken pannakikamalala. Sinalungasing dagiti tattao dagiti amin a linteg, ket agsasaruno ti pannakaiparukpok ti dara. 3 Isu nga agmagmaga ti daga, ket kumapkapuy dagiti amin nga agnanaed iti daytoy: dagiti narungsot nga ayup iti tay-ak ken dagiti billit iti tangatang; uray pay dagiti ikan iti baybay ket napukawdan. 4 Ngem saanmo a palubosan ti siasinoman a mangyeg iti darum; saanmo a palubosan a pabasolen ti maysa a tao ti siasinoman. Gapu ta dakayo a papadi ti pabpabasolek. 5 Maitibkolkayonto a papadi iti aldaw; Maitibkolkto met dagiti profeta a kaduayo iti rabii, ket dadaelekto ti inayo. 6 Madaddadael dagiti tattaok gapu iti kinakurang iti pannakaammo. Gapu ta linaksidyo a papadi ti pannakaammo, laksidendakayonto met a kas papadi kaniak. Gapu ta linipatyo ti lintegko, uray no siak ti Diosyo, lipatekto met dagiti annakyo. 7 No kasano ti panagadu dagiti papadi, ad-adda met ti panagbasolda kaniak. Pagbalinekto a pakaibabainan dagiti dayawda. 8 Agtaraonda iti basol dagiti tattaok; naagumda kadagiti kinadangkesda. 9 Kastanto met laeng kadagiti tattao a kas kadagiti papadi: dusaekto ida amin gapu kadagiti aramidda; pagsagabaekto ida gapu kadagiti aramidda. 10 Mangandanto ngem saanda a mapnek; agbalangkantisdanto ngem saanda nga umado, gapu ta tinalikkudan ken pinanawandak, siak a ni Yahweh. 11 Ti kinaderrep, arak ken ti baro nga arak ti nangpukaw ti pannakaawatda. 12 Makium-uman dagiti tattaok kadagiti didiosenda a kayo, ket agipadpadto kadakuada dagiti sarukodda. Ta inyaw-awan ida ti espiritu ti kinaderrep, ket pinanawandak a Diosda. 13 Agidatdatonda kadagiti tapaw dagiti bantay ken agpupuorda iti insenso iti tapaw dagiti turod, iti sirok dagiti kayo a lugo, alamo, ken terebinto gapu ta nasayaat ti linongda. Isu a nagbalangkantis dagiti annakyo a babbai, ken nakikamalala dagiti manugangyo a babbai. 14 Saankonto a dusaen dagiti annakyo a babbai inton pilienda ti pannakikamalala, wenno dagiti manugangyo a babbai inton makikamalalada. Gapu ta ipaay met dagiti lallaki dagiti bagida kadagiti balangkantis, ken agidatagda met kadagiti daton tapno makaaramidda kadagiti dakes nga aramid a kadua dagiti kulto a balangkantis. Isu a madadaelto dagitoy a tattao a saan a makaaw-awat. 15 Uray no nakikammalalaka, O Israel, saan koma nga agbasol ti Juda. Saankayo a mapan idiay Gilgal, dakayo a tattao; saankayo a sumang-at idiay Bethaven. Ket saankayo nga agikari, “Iti nagan ni Yahweh nga adda iti agnanayon.” 16 Gapu ta nagtignay a sisusukir ti Israel, kas iti maysa a nasukir a bumalasang a baka. Kasano ngarud ida a maiturong ni Yahweh iti pagaraban a kas kadagiti urbon a karnero iti tay-ak? 17 Nakipagmaymaysa ti Efraim kadagiti didiosen; baybay-am isuna. 18 Uray no naibusen dagiti naingel a mainumda, itultuloyda latta ti makikamkamalala; ay-ayaten met dagiti pangulona dagiti pakaibabainanda. 19 Balkutento isuna ti angin kadagiti payyakna; ket mababaindanto gapu kadagiti datdatonda.

5

1 “Denggenyo daytoy a papadi! Ipangagyo a nalaing, balay ti Israel!
Dumngegkayo, balay ti ari! Gapu ta um-umayen ti panangukom a
maibusor kadakayo amin. Nagbalinkayo a palab-og idiay Mizpa ken iket a
naiwayat iti rabaw ti Tabor. 2 Nakalumlom dagiti rebelde iti panagpapatay,
ngem tubngarekto ida amin. 3 Ammok ti Efraim, ken saan a nailemmeng
kaniak ti Israel. Efraim, nagbalinka itan a kasla maysa a balangkantis;
natulawanen ti Israel. 4 Saanto nga ipalubos dagiti aramidda nga agsublida
kaniak a Diosda, gapu ta adda kadakuada ti espiritu ti pannakikamalala,
ken saandak nga am-ammo, a ni Yahweh. 5 Ti kinatangsit ti Israel ket
agsaksaksi maibusor kenkuana; isu a maitibkolto ti Israel ken Efraim
kadagiti biddutda; ken maitibkolto met kadakuada ti Juda. 6 Mapanda
agraman dagiti arban ken tarakenda a mangbirok kenni Yahweh, ngem
saandanto isuna a masarakan, gapu ta inyadayona ti bagina kadakuada.
7 Saanda a napudno kenni Yahweh gapu ta naaddaanda kadagiti annak
a saan a mayannatup ti linteg ti panagkasar. Ita, ikisapto ida dagiti
panagrambak ti baro a bulan agraman dagiti talonda. 8 Puyotanyo ti
tangguyob idiay Gabaa, ken ti trumpeta idiay Rama. Pagunienyo ti ikkis
ti gubat idiay Bethaven: 'Surrotendakanto, Benjamin!' 9 Agbalinto a
langalang ti Efraim iti aldaw iti pannakadusa. Impakaammok kadagiti
tribu ti Israel no ania ti pudno a mapasamak. 10 Dagiti pangulo ti Juda
ket maiyarig kadagiti mangiyak-akar iti mohon. Ibuyatkonto ti pungtotko
kadakuada a kas iti danum. 11 Naidadanes ti Efraim; naidadanes isuna iti
pannakaukom, gapu ta disidido isuna nga agdaydayaw kadagiti didiosen.
12 Isu a maiyarigakto iti bassit a tumatayab iti Efraim, ken kas iti buot
iti balay ti Juda. 13 Idi nakita ti Efraim ti sakitna, ken nakita ti Juda ti
sugatna, ket napan ngarud ti Efraim idiay Asiria, ket nangibaon ti Juda
iti mensahero iti naindaklan nga ari. Ngem saannakayo a naagasan a
tattao wenno napaimbag ti sugatyo. 14 Isu nga agbalinakto a kas iti
leon iti Efraim, ken kasla iti urbon a leon iti balay ti Juda. Siak, uray
siak, rangrangkayekto ket pumanawak; iyadayokto ida, ket awanto ti uray
maysa a mangispal kadakuada. 15 Mapanakto ket agsubliak iti lugarko,
agingga a mabigbigda ti biddutda ken sapulenda ti rupak, agingga a
sipapasnekda a mangbirok kaniak iti panagrigatda.”

6

1 “Umaykayo, agsublitayo kenni Yahweh. Ta rinangrangkaynatayo,
ngem paimbagennatayonto; sinugatannatayo, ngem bedbedannanto dagiti
sugattayo. 2 Kalpasan ti dua nga aldaw ket papigsaennatayonto; pagun-
garennatayonto iti maikatlo nga aldaw, ket agbiagtayonto iti sangoananna.
3 Am-ammoentayo ni Yahweh; ikagumaantayo nga am-ammoen ni Yah-
weh. Ti iyuumayna ket sigurado a kas iti idadateng ti parbangon; umayto
isuna kadatayo a kasla arbis, kas iti tudo iti tiempo ti panagrurusing a
mangsibog ti daga.” 4 Efraim, ania ti aramidek kadakayo? Juda, ania ti
aramidek kadakayo? Maiyarig ti kinapudnoyo iti angep iti agsapa, a kas
iti linnaaw a nasapa a mapukaw. 5 Isu a tinupekko ida babaen kadagiti
profeta, pinatayko ida babaen kadagiti sasaok. Maiyarig dagiti bilbilinmo
iti silaw nga agranranniag. 6 Ta tarigagayak ti kinapudno, saan ket a daton,
ken ti ad-adda a pannaka-ammoyo kaniak, a Dios ngem kadagiti daton
a mapuoran. 7 Kas kenni Adan, sinalungasingda ti katulagan; saanda a
napudno kaniak. 8 Ti Galaad ket siudad dagiti managdakdakes, napnoan

kadagiti tugot iti dara. 9 Kas iti panaguray ti bunggoy dagiti agtatakaw iti
maysa a tao, kasta met ti bunggoy dagiti papadi nga agpapatay iti dalan nga
agturong idiay Sikem; nagaramidda kadagiti nakababain a krimen. 10 Iti
balay ti Israel ket nakakitaak iti makarimon a banag; impaay ti Efraim
dagiti bagbagida iti panagdayaw kadagiti didiosen, ket narugitan ti Israel.
11 Kasta met kenka Juda, naitudingen ti panagapit, inton isublik dagiti
kinabaknang dagiti tattaok.

7

1 Tunggal kayatko nga agasan ti Israel, maiparangarang ti basol ti
Efraim, kasta met dagiti dakes nga aramid ti Samaria, gapu ta mangal-
allilawda; Sumrek ti agtatakaw, ken agsaneb dagiti tulisan iti kalsada.
2 Saanda a maamiris kadagiti pusoda a malaglagipko dagiti amin a
dakes nga aramidda. Ita, linikmut ida dagiti aramidda; addada iti
sangoanak. 3 Babaen iti kinadakesda, parparagsakenda ti ari, ken babaen
ti kinaulbodda, parparagsakenda dagiti opisial. 4 Mannakikamalalada
amin, maiyarigda iti pugon a pinapudot ti panadero, a nagsardeng a
mangparubrub iti apuy manipud ti pannakamasa ti arina agingga nga
umalsa daytoy. 5 Iti aldaw iti aritayo, nabartek dagiti opisial babaen
iti pudot ti arak. Nakitipon isuna kadagiti manglalais. 6 Ta ti puso a
kasla pugon, partuatenda ti panggepda a panangallilaw. Nagpatpatnag a
bumegbeggang ti pungtotda; mapupuoran a kasla gumilgil-ayab nga apuy
iti agsapa. 7 Napudotda amin a kas iti pugon, ket papatayenda dagiti
mangiturturay kadakuada. Natay amin dagiti arida; awan kadakuada
ti agpatulong kaniak. 8 Nakipulapol ti Efraim kadagiti tattao, maiyarig
ti Efraim iti naingpis a bibingka a saan a naibaliktad. 9 Inibus dagiti
ganggannaet ti kinapigsana, ngem saanna nga ammo daytoy. Nagtubo
dagiti uban kenkuana, ngem saanna nga ammo daytoy. 10 Agsaksinto
a maibusor kenkuana ti kinatangsit ti Israel; nupay kasta, saanda a
nagsubli kenni Yahweh a Diosda, wenno saanda a sinapul isuna iti laksid
amin dagitoy. 11 Maiyarig ti Efraim iti maysa a kalapati, nanengneng
ken awan pannakaawatna, umaw-awag iti Egipto, kalpasanna, agtayab
nga agturong idiay Asiria. 12 Inton mapanda, isarwagkonto ti iketko
kadakuada, itinnagkonto ida a kas kadagiti billit iti tangatang. Dusaekto
ida iti panaguummongda. 13 Asida pay! Gapu ta immadayoda kaniak.
Umayen ti pannakadadael kadakuada! Nagsukirda kaniak! Ispalek
koma ida, ngem nagsaoda kadagiti inuulbod maibusor kaniak. 14 Saanda
nga immasug kaniak iti amin a pusoda, ngem agas-asugda kadagiti
pagiddaanda. Sugatenda dagiti bagida tapno makagun-odda iti trigo
ken baro nga arak, ken timmalikodda kaniak. 15 Uray no sinuruak ida
ken pinapigsak dagiti takkiagda, agpangpanggepda ita iti dakes maibusor
kaniak. 16 Nagsublida, ngem saanda a nagsubli kaniak a Kangangatoan.
Maiyarigda iti saan a narukop a bai ti pana. Mapapatayto babaen iti
kampilan dagiti opisialda gapu iti kinakuspag dagiti dilada. Agbalinto
daytoy a pakalaisanda iti daga ti Egipto.

8

1 “Puyotanyo ti trumpeta babaen kadagiti bibigyo. Umayen ti maysa
nga agila iti balayko, a ni Yahweh. Mapaspasamak daytoy gapu ta
sinalungasing dagiti tattao ti katulagak ken nagsukirda iti lintegko.
2 Immasugda kaniak, 'O Diosko, dakami a taga-Israel ket am-ammodaka.'

3 Ngem linaksid ti Israel ti naimbag, ket kamatento isuna dagiti kabusor.
4 Nangisaadda kadagiti ari, ngem saan a babaen kaniak. Nangisaadda
kadagiti prinsipe, ngem saanko nga ammo. Nagaramidda kadagiti did-
iosen para kadakuada babaen kadagiti pirak ken balitokda, ngem daytoy
laeng ket pakadadaelanda." 5 Kuna dagiti profeta, "Imbellengna ti sinan-
bakayo, Samaria." Kuna ni Yahweh, "Umap-apuy ti pungtotko kadagitoy a
tattao. Kasano pay kabayag nga agtalinaedda a narugit? 6 Ta naggapu iti
Israel daytoy a didiosen; inaramid daytoy ti agkitkitikit; saan a Dios daytoy!
Maburakto ti sinan-baka ti Samaria. 7 Gapu ta angin ti immula dagiti tattao
ket alipugpug ti apitenda. Awan iti dawa ti sitatakder a trigo; saanto nga
agipaay daytoy iti arina. No agbagasdanto man, kanento daytoy dagiti
ganggannaet. 8 Naalun-on ti Israel; ita addada kadagiti nasion a kasla
maysa a banag nga awan iti serserbina. 9 Ta simmang-atda iti Asiria a kasla
atap nga asno nga agmaymaysa. Nangtangdan ti Efraim kadagiti agayat
para kenkuana. 10 Uray no nangtangdanda kadagiti agayat kadakuada
kadagiti nasion, ummungek idan ita. Mangrugidanto a madadael gapu
iti panangidadanes ti ari dagiti prinsipe. 11 Ta pinaadu ti Efraim dagiti
altar a pagidatonan gapu iti basol, ngem nagbalinda ketdi nga altar a
pagaramidan kadagiti basbasol. 12 Maisuratko ti lintegko para kadakuada
iti maminsangapulo a ribu a daras, ngem ibilangda daytoy a kas iti maysa
a banag a karkarna kadakuada. 13 No maipapan kadagiti pannakaidatag
dagiti datonko, agidatonda iti karne ken kanenda daytoy, ngem Siak, a ni
Yahweh saanko nga awaten dagitoy. Ita, lagipekto dagiti kinadakesda ket
dusaekto dagiti basbasolda. Agsublidanto idiay Egipto. 14 Nalipatannakon
ti Israel, ti Nangparsua kenkuana ken nangipatakder kadagiti palasio.
Sinarikedkedan ti Juda dagiti adu a siudad, ngem mangiyegakto iti apuy
kadagiti siudadna; dadaelento daytoy dagiti sarikedkedna.

9

1 Saankayo nga agrag-o, Israel, a kas iti rag-o dagiti dadduma a tattao. Ta
nagbalinkayo a saan a napudno, binaybay-anyo ti Diosyo. Pagay-ayatyo a
bayadan ti tangdan a kasapulan ti balangkantis kadagiti pagirikan. 2 Ngem
saan ida a mapakan ti pagirikan ken ti pagpespesan ti arak; upayento
isuna ti baro nga arak. 3 Saandanto nga agtultuloy nga agnaed iti daga
ni Yahweh; ngem ketdi, agsublinto ti Efraim idiay Egipto, ket maysa nga
aldaw, mangandanto iti maiparit a taraon idiay Asiria. 4 Awanton ti
maibukbokda a daton nga arak kenni Yahweh, ket saandan a makaay-
ayo kenkuana. Maiyarigto dagiti datonda iti taraon dagiti agladladingit
a nagminatay: matulawanto dagiti amin a mangan iti daytoy. Ta para
laeng kadakuada dagiti taraonda; saanto a maipan iti balay ni Yahweh.
5 Anianto ti aramidenyo iti aldaw ti maysa a naituding a fiesta, iti aldaw ti
fiesta para kenni Yahweh? 6 Ta kitaenyo, no itarayanda ti pannakadadael,
ummongento ida ti Egipto ket itanemto ida ti Memfis. Dagiti gamengda
a pirak— makumotanto dagitoy kadagiti sisiitan ken mapnonto iti sisiit
dagiti toldada. 7 Umadanin dagiti aldaw ti pannakadusa; umadanin
dagiti aldaw ti panagsagaba. Maammoan koma amin iti Israel dagitoy
a banbanag. Ti profeta ket maysa a maag, ken ti napabileg a tao ket
agmauyong, gapu iti nadagsen a basolyo ken dakkel a gurayo. 8 Ti profeta a
kadua iti Diosko ket isu ti agbanbantay iti Efraim, ngem ti pangsilo iti billit
ket adda iti amin a dalanna, ken ti pananggurada kenkuana ket adda iti
balay ti Diosna. 9 Rinugitanda unay dagiti bagbagida a kas kadagiti aldaw

ti Gabaa. Lagipento ti Dios dagiti kinadakesda ket dusaennanto dagiti basbasolda. 10 Kuna ni Yahweh, “Idi nasarakak ti Israel, kasla agbirbirokak kadagiti ubas iti let-ang. Kas iti umuna a bunga iti tiempo ti kayo nga igos, nasarakak dagiti ammayo. Ngem napanda idiay Baal Peor, ket impaayda dagiti bagbagida iti dayta a nakababain a didiosen. Nagbalinda a makarimon a kas iti didiosen nga inayatda. 11 No maipapan iti Efraim, tumayabto ti dayagda a kas iti billit. Awanton ti panagpasngay, awanton ti panagsikog ken awanton ti panagnginaw. 12 Uray no nagpadakkelda kadagiti annak, alaekto ida tapno awan ti mabati kadakuada. Asida pay inton umadayoak kadakuada! 13 Nakitak ti Efraim, a kas iti Tiro, naimula iti tanap ngem ipanto ti Efraim dagiti annakna iti maysa a tao a mangpapatay kadakuada.” 14 Itedmo kadakuada, O Yahweh— ania ti itedmo kadakuada? Ikkam ida iti maal-alisan nga aanakan ken kadagiti suso nga awan tubbogna. 15 “Gapu kadagiti amin a kinadangkesda idiay Gilgal, sadiay a rinuggiak a ginura ida. Gapu kadagiti nakadakdakes nga aramidda, papanawekto ida iti balayko. Saankonton ida nga ayaten; rebelde dagiti amin nga opisialda. 16 Natungro ti Efraim; nagango dagiti ramutda; saanda nga agbunga. Uray no addaanda kadagiti annak, papatayekto dagiti ipatpategda nga annak.” 17 Laksidento ida ti Diosko gapu ta saanda a nagtulnog kenkuana. Agalla-alladanto kadagiti nasion.

10

1 Maiyarig ti Israel iti maysa a narukbos a pinuon ti ubas nga agbungbunga. Kas umad-adu ti bungana, ad-adu dagiti altar nga impatakderna. Kas umad-adu ti maapit iti dagana, pinapintasna dagiti nasagradoan nga adigina. 2 Manangallilaw dagiti pusoda; ita masapul a baklayenda dagiti basolda. Rebbaento ni Yahweh dagiti altarda; dadaelennanto dagiti nasagradoan nga adigida. 3 Ta ita kunadanto, “Awan iti arimi, ta saankami nga agbuteng kenni Yahweh. Ket ti maysa nga ari— ania ti mabalinna nga aramiden para kadakami?” 4 Agsaoda kadagiti ubbaw a sasao ken makitulagda babaen iti ulbod a panagsapsapata. Isu nga agrusingto ti hustisia a kas iti makasabidong a ruot kadagiti naarado a talon. 5 Mabutengto dagiti agnanaed iti Samaria gapu kadagiti urbon a sinan-baka ti Bet-Aven. Agladingitto dagiti tattaona kadagitoy, a kas iti inaramid dagiti papadi nga agdaydayaw kadagiti didiosen a nakipagrag-o kadakuada ken iti dayagda, ngem awandan sadiay. 6 Maipandanto idiay Asiria a kas sagut iti nabileg nga ari. Maibabainto ti Efraim ken mabainto ti Israel gapu iti panangsurotna iti balakad dagiti didiosen. 7 Madadaelto ti ari ti Samaria, a kas iti bassit a pidaso ti kayo a tumtumpaw iti danum. 8 Dagiti altar ti kinadangkes—ti basol ti Israel— ket madadaelto. Agtubonto dagiti nasiit a mula kadagiti altarda. Ibaganto dagiti tattao kadagiti bantay, “Lingedandakami!” ken kadagiti turod, “Gaburandakami!” 9 “Israel, nagbasolka sipud pay kadagiti aldaw ti Gabaa; sadiay a nagtalinaedam. Saan kadi a dinanon ti gubat dagiti managdakdakes idiay Gabaa? 10 Inton tarigagayak daytoy, disiplinaakto ida. Agguummongto dagiti nasion a maibusor kadakuada ket galutanda ida gapu iti adu a basbasolda. 11 Maiyarig ti Efraim iti nasusuroan a bumalasang a baka a pagay-ayatna iti agirik iti trigo, isu nga ikkakto iti sangol ti napintas a teltelna. Ikkakto iti sangol ti Efraim; agaradonto ti Juda; Guyudento a mismo ti Jacob ti suyod. 12 Agmulakayo iti kinalinteg para kadagiti bagbagiyo ket apitenyo dagiti bunga ti kinapudno ti tulagna. Aradoenyo ti saan a naarado a dagayo,

ta daytoyen ti tiempo a birokenyo ni Yahweh, agingga nga umay isuna
ket pagtuddoenna iti kinalinteg kadakayo. 13 Inyaradoyo ti kinadangkes;
nagapitkayo iti saan a nalinteg. Kinnanyo ti bunga ti panangallilaw gapu
ta nagtalekkayo kadagiti panggepyo ken kadagiti adu a soldadoyo. 14 Isu
a rumsuanto ti maysa a riribuk ti gubat kadagiti tattaoyo, ket madadaelto
amin dagiti nasarikedkedan a siudadyo. Kaslanto daytoy iti panangdadael
ni Salmana iti Bet-Arbel iti aldaw ti gubat, idi narumrumek dagiti inna
agraman dagiti annakda. 15 Isu a mapasamakto daytoy kadakayo, Betel,
gapu iti nakaro a kinadangkesyo. Apaman a lumawag, matayto ti ari ti
Israel."

11

1 "Idi agtutubo pay laeng ti Israel, inayatko isuna ket inawagak ti
anakko manipud iti Egipto. 2 No ad-adda a maay-ayabanda, ad-adda
met nga umad-adayoda. Nagidatonda kadagiti Baal ken nagpuorda iti
insenso kadagiti didiosen. 3 Nupay kasta, siak ti nangisuro iti Efraim
a magna. Siak ti nangay-aywan kadakuada, ngem saanda nga ammo
nga inay-aywanak ida. 4 Indalanko ida babaen iti asi ken panagayat.
Nagbalinak idi a kas iti maysa a tao a nangpalukay iti bosal kadagiti
sangida ket nagrukobak a nangpakan kadakuada. 5 Saandanto kadi nga
agsubli iti daga ti Egipto? Saandanto kadi nga iturayan ti Asiria gapu
ta agkedkedda nga agsubli kaniak? 6 Agtinnagto ti kampilan kadagiti
siudadda ket dadaelen daytoy ti balunet dagiti ruanganda; dadaelento
daytoy ida gapu kadagiti bukodda a panggep. 7 Ingkeddeng dagiti tattaok
a tumallikod kaniak. Uray no umawagda kaniak, siak nga adda idiay
ngato, awanto ti mangtulong kadakuada. 8 Kasano a baybay-anka, Efraim?
Kasano nga iyawatka, Israel? Kasano a pagbalinenka a kas iti Adma?
Kasano a pagbalinenka a kas iti Zeboim? Nagbaliw ti pusok iti kaunggak;
simken ti amin nga asik. 9 Saankon nga ipatungpal ti rungsot ti pungtotko;
saankon a dadaelen manen ti Efraim. Ta siak ket Dios a saan ket a
tao; siak ti Nasantoan kadakayo, ket saanak nga umay a sipupungtot.
10 Magnadanto a sumurot kaniak, a ni Yahweh. Agngerngerakto a kas iti
leon. Pudno nga agngerngerakto, ket umayto nga agtigtigerger dagiti tattao
manipud iti laud. 11 Umaydanto nga agtigtigerger a kas iti billit manipud
idiay Egipto, kas iti kalapati manipud iti daga ti Asiria. Pagnaedekto ida
kadagiti pagtaenganda." Daytoy ti pakaammo ni Yahweh. 12 "Linikmutnak
ti Efraim iti kinaulbod ken ti balay ti Israel iti panangallilaw. Ngem
agtaltalinaedto latta ti Juda kaniak, a Dios, ket napudnoda kaniak, a
Nasantoan."

12

1 Mapakpakan ti Efraim iti angin ken sumursurot iti angin ti daya.
Agtultuloy a papaaduenna ti kinaulbod ken kinaranggas. Makitulagda iti
Asiria ken mangipanda kadagiti lana iti olibo idiay Egipto. 2 Adda pay
pammabasol ni Yahweh a maibusor iti Juda ken dusaennanto ni Jacob
gapu iti inaramidna; singirennanto isuna gapu kadagiti aramidna. 3 Iti
aanakan, iniggaman ni Jacob ti mukod ti kabsatna, ken iti kinaagtutubona
ket nakigubal isuna iti Dios. 4 Nakigubal isuna iti anghel ket nagballigi
isuna. Nagsangit ken nagpakaasi iti paraburna. Nasarakanna ti Dios
idiay Betel; ket sadiay, nakisao ti Dios kenkuana. 5 Daytoy ni Yahweh,
ti Dios a Mannakabalin-amin; "Yahweh" ti maiyawag a naganna. 6 Isu nga
agsublikayo iti Diosyo. Tungpalenyo ti kinapudno ti tulagna ken ti hustisia,

ken agtultuloykayo nga aguray iti Diosyo. 7 Addaan dagiti aglaklako iti
nakusit a timbangan kadagiti imada; pagay-ayatda ti agkusit. 8 Kinuna ti
Efraim, “Awan duadua a nagbalinakon a nakababkbaknang; nakasarakak
ti kinabaknang. Kadagiti amin a trabahok awan ti masarakanda nga
aniaman a basol kaniak, aniaman a banag a basol.” 9 “Siak ni
Yahweh a Diosyo, nga adda kadakayo manipud pay idiay daga ti Egipto.
Pagnaedenkayonto manen kadagiti tolda, a kas kadagiti aldaw ti naituding
a fiesta. 10 Nagsaoak met kadagiti profeta ket inikkak ida iti adu a
sirmata para kadakayo. Inikkankayo kadagiti pangngarig babaen kadagiti
profeta.” 11 No adda ti kinadangkes idiay Galaad, sigurado nga awan
serserbi dagiti tattao. Idiay Gilgal, agidatonda kadagiti bulog a baka;
maiyarigto dagiti altarda kadagiti gabsuon ti bato iti tengnga dagiti talon.
12 Nagkamang ni Jacob iti daga ti Aram; nagtrabaho ni Israel tapno
maaddaan iti asawa; ken nagpastor isuna kadagiti arban dagiti karnero
tapno maaddaan iti asawa. 13 Inruar ni Yahweh ti Israel manipud
idiay Egipto babaen iti maysa a profeta, ket babaen iti maysa a profeta,
inaywananna ida. 14 Sisasaem a pinagpungtot ti Efraim ni Yahweh. Isu
nga ibatinto ti Apona kenkuana ti basol ti darana ket pagbayadennanto
isuna kadagiti nakababain nga aramidna.

13

1 Idi nagsao ti Efraim, adda iti panagtigerger. Intak-okna ti bagina
idiay Israel, ngem nagbasol ti Efraim gapu iti panagdaydayawda kenni
Baal ket natay isuna. 2 Ita, ad-adda pay ti panagbasolda. Nagaramidda
kadagiti landok nga imahen manipud kadagiti pirakda, dagiti didiosen a
napintas iti pannakaaramidna, amin dagitoy ket aramid dagiti agkitkitikit.
Kuna dagiti tattao kadakuada, 'Dagitoy a lallaki nga agidatdaton ket umag-
agepda kadagiti sinan-urbon a baka.' 3 Isu a maiyarigdanto kadagiti
ulep iti agsapa, a kas iti linnaaw a nasapa a mapukaw, kas iti taep a
maiyangin manipud iti pagirikan, ken kas iti asuk a rumuar iti simborio.
4 Ngem siak ni Yahweh a Diosyo, a nangiruar kadakayo manipud iti
daga ti Egipto. Masapul nga awan ti sabali a bigbigenyo a Dios no di
siak laeng; masapul a bigbigenyo a malaksid kaniak, awanen ti sabali a
mangisalakan. 5 Naam-ammokayo idiay let-ang, iti daga a kasta unay ti
kinamagana. 6 Idi naaddaankayo ti pagpaaraban, ket nabsogkayo; ket idi
nabsogkayo, timmangsit ti pusoyo; gapu iti dayta a rason ket nalipatandak.
7 Nagbalinak a kas iti maysa a leon kadakuada; a kas iti maysa a leopardo
ket agurayakto iti igid ti dalan. 8 Darupekto ida a kas iti panangdarup
ti maysa nga oso a natakawan kadagiti annakna. Wakwakekto dagiti
barukongda, ket sadiay alun-onekto ida a kas iti maysa a leon— kasla
narungsot nga ayup a mangrangrangkay kadakuada. 9 Daytoy ti umadanin
a pannakadadaelmo, Israel, gapu ta bimmusorka kaniak, a katulongam.
10 Sadino itan ti ayan ti arim, tapno maisalakannaka kadagiti amin a
siudadmo? Sadino ti ayan dagiti mangidadaulom, nga imbagam kaniak,
'Ikkannak ti ari ken kadagiti prinsipe'? 11 Iti ungetko inikkanka iti
maysa nga ari, ngem iti pungtotko, impanawko isuna. 12 Naidulin dagiti
kinadakes ti Efraim; naidulin dagiti basbasolna. 13 Dumtengto kenkuana
dagiti ut-ot ti panagpasngay, ngem isuna ket saan a nasirib nga anak,
ta inton tiempo a maipasngay, saan isuna a rummuar iti aanakan.
14 Ispalekto kadi ida manipud iti bileg ti lubong dagiti natay? Ispalekto kadi
ida manipud iti ipapatay? Patay, sadino ti ayan dagiti didigram? Iyegmo

ida ditoy. Lubong dagiti natay, sadino ti ayan ti pagdadaelmo? Iyegmo ditoy. Ti kinamanangngaasi ket nailinged manipud kadagiti matak.”
15 Uray no narangrang-ay ti Efraim ngem kadagiti kakabsatna, umayto ti angin iti daya; agpuyupoyto ti angin ni Yahweh manipud iti let-ang. Agmaganto ti ubbog ti Efraim, ken matiananto ti bubonna. Samsamento dagiti kabusorna ti pagiduldulinanna kadagiti amin a napapateg a banag.
16 Madusanto ti Samaria, ta nagsukir iti Diosna. Matnagdanto babaen iti kampilan; marumrumekto dagiti ubbingda ken maburayrayanto dagiti masikog a babbai.

14

1 Israel, agsublika kenni Yahweh a Diosmo, ta natnagka gapu kadagiti basbasolmo. 2 Iyebkasyo ti panagbabawiyo kadagiti basbasolyo ket agsublikayo kenni Yahweh. Ibagayo kenkuana, “Pakawanennakami kadagiti amin a basbasolmi ken awatennakami nga addaan ti pabor, tapno maidatonmi kenka ti pammadayawmi, dagiti sasao ken dagiti kantami a pagdayaw. 3 Saannakaminto nga isalakan ti Asiria; saankaminto nga agsakay kadagiti kabalio tapno makigubat. Saanminton nga ibaga ti aramid dagiti imami, 'Dakayo dagiti diosmi,' ta sika ti pakasarakan dagiti ulila iti asi.” 4 ”Paimbagekto ida no agsublida kaniak kalpasan a tinallikodandak; ayatekto ida a siwayawaya, ta bimmaawen ti pungtotko iti Israel. 5 Maiyarigakto iti linnaaw iti Israel; agsabongto a kas iti lirio ken agramutto a kas iti kayo a sedro iti Libano. 6 Rumangpayanto dagiti sangana; ti kinapintasna ket kaslanto kadagiti kayo ti olibo, ken ti banglona ket kas kadagiti sedro iti Libano. 7 Agsublinto dagiti tattao nga agnaed iti salinongna; lumangtodanto a kas iti trigo ken agsabongda a kas kadagiti pinuon ti ubas. Maiyarigto ti kinalatakna iti arak ti Libano. 8 Ibaganto ti Efraim, 'Ania pay la ti aramidek kadagiti didiosen?' Sungbatak ken aywanakto isuna. Maiyarigak iti saleng a kanayon a nalangto dagiti bulbulongna; siak ti pagtataudan dagiti bungayo.” 9 Siasino ti masirib a makaawat kadagitoy a banbanag? Siasino ti makaaawat kadagitoy tapno maammoanna dagitoy? Ta nalinteg dagiti wagas ni Yahweh, dagitoy ket suroten dagiti nalinteg, ngem maitibkolto kadagitoy dagiti nasukir.

Joel

1 Daytoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Joel a putot ni Petuel.
2 Denggenyo daytoy, dakayo a panglakayen, ken dumngegkayo, dakayo
amin nga agnanaed iti daga. Adda kadin kastoy a napasamak iti
panawenyo wenno iti panawen dagiti kapuonanyo? 3 Ibagayo kadagiti
annakyo ti maipapan iti daytoy, ken ibaganto met dagiti annakyo
kadagiti annakda, ken ibaganto met dagiti annakda kadagiti sumaruno
a henerasion. 4 Nagsasaruno a pangen ti dudon ti immay nangan
kadagiti mula, ti natda ti umuna a pangen dagiti dudon, kinnan dagiti
simmaruno a pangen dagiti dudon. 5 Agriingkayo, dakayo a mammartek,
ket agsangitkayo! Aganug-ogkayo, dakayo amin a managinum iti arak,
gapu ta naibusankayon kadagiti nasam-it nga arak. 6 Ta adda nasion a
nangraut iti dagak, nabileg ken saan a mabilang. Dagiti ngipenna ket
kas kadagiti ngipen ti leon, ken addaan isuna iti ngipen ti babai a leon.
7 Pinagbalinna ti kaubasak a nakabutbuteng a lugar ken inukkisanna
dagiti kayok nga igos. Inukkisanna sana imbelleng dagitoy; pimmuraw
dagiti sangada. 8 Agladingitkayo a kas iti maysa a birhen a nagkawes
iti nakersang a lupot gapu iti ipapatay ti pakayasawaanna. 9 Naibusen
ti daton a bukel ken daton a mainum iti balay ni Yahweh. Nagladingit
dagiti papadi nga adipen ni Yahweh. 10 Nadadaelen dagiti taltalon, ket
agladladingit ti daga. Ta nadadaelen dagiti bukbukel, natianan ti baro
nga arak, ken nabangles ti lana. 11 Agbainkayo, dakayo a mannalon, ken
aganug-ogkayo, dakayo a mangay-aywan iti kaubasan, gapu iti trigo ken
sebada. Ta nadadael ti apit kadagiti taltalon. 12 Nalaylay dagiti lanut ken
nagango dagiti kayo nga igos, dagiti kayo a granada, kasta met dagiti kayo
a palma, ken dagiti kayo a mansanas- nalaylay amin a kayo iti talon. Ta
napukawen ti rag-o dagiti kaputotan ti sangkataoan. 13 Agkaweskayo iti
nakersang a lupot ket agladingitkayo, dakayo a papadi! Aganug-ogkayo,
dakayo nga agserserbi iti altar. Umaykayo, agiddakayo nga agpatpatnag a
sikakawes iti nakersang a lupot, dakayo nga adipen ti Diosko. Ta naibusen
dagiti daton a bukbukel ken dagiti daton a mainum iti balay ti Diosyo.
14 Mangangaykayo iti nasantoan a panagayunar, ket mangangaykayo iti
nasantoan a gimong. Ummongenyo dagiti panglakayen ken dagiti amin
nga agnanaed iti daga iti balay ni Yahweh a Diosyo ket umasugkayo
kenni Yahweh. 15 Anian a nakabutbuteng nga aldaw! Ta umadanin ti
aldaw ni Yahweh. Iti daytoy nga aldaw, iyegto ti Mannakabalin-amin ti
pannakadadael. 16 Saan kadi a napukawen dagiti taraon iti imatangtayo,
ken naawanen ti rag-o ken ragsak iti balay ti Diostayo? 17 Nalungtot
dagiti bukel kadagiti nakaimulaanda, naibusen ti naggian dagiti sarusa ken
narban dagiti kamalig, ta nalaylay dagiti mula. 18 Anian ti panagasug dagiti
ayup! Agsagsagaba dagiti arban ti baka gapu ta awan ti pagarabanda.
Agsagsagaba met dagiti arban dagiti karnero. 19 O, Yahweh, umas-asugak
kenka. Ta inkisap ti apuy dagiti pagpaaraban idiay let-ang, ken inuram
ti gil-ayab dagiti amin a kayo kadagiti tay-ak. 20 Uray pay dagiti ayup iti
tay-ak ket agpakpakaasi kenka, ta natianan dagiti waig ken inkisap ti apuy
dagiti pagpaaraban idiay let-ang.

2

1 Pagunienyo ti trumpeta idiay Sion, ken pagunienyo ti tangguyob
iti nasantoan a bantayko! Agpigerger koma iti buteng dagiti amin
nga agnanaed iti daga, ta umadanin ti aldaw ni Yahweh; pudno nga
asidegen daytoy. 2 Daytoy ket aldaw iti kinasipnget ken kinalidem,
aldaw a naulep ken nalulem. Kas iti parbangon nga agsaknap kadagiti
bantay, sumungsungaden ti dakkel ken nabileg nga armada. Awan pay
ti armada a kas iti daytoy, ken awanton ti kastoy, uray kalpasan iti
adu a henerasion. 3 Ikiskisap ti apuy ti amin a banag iti sangoananna,
ken adda gil-ayab iti likudan. Ti daga ket kas iti minoyungan ti Eden
iti sangoananna, ngem iti likudanna ket adda iti nadadael a let-ang.
Pudno, awanto ti makalibas iti daytoy. 4 Kasla kabalio ti langa ti
armada, ken kasla kumakabalio ti panagtarayda. 5 Kumaradakad ti
panaglagtoda a kasla kadagiti karuahe iti tuktok dagiti bantay, kasla iti
uni ti gumilgil-ayab nga apuy a mangikiskisap iti garami, kasla iti nabileg
nga armada a nakasagana a makigubat. 6 Iti isusungadda, agbuteng dagiti
tattao ken pummusyaw dagiti rupada. 7 Ti panagtarayda ket kasla iti
nabileg a mannakigubat; kumalay-atda kadagiti pader a kasla kadagiti
soldado; agmarmartsada, aggigiddan ti addangda, ken naurnos dagiti
linyada. 8 Awan ti agdidinnuron; agmarmartsa ti tunggal maysa iti
dalanna; lumasatda kadagiti sarikedked ket saan a madadael ti linyada.
9 Sipapardasda a mangraut iti siudad, tumarayda kadagiti pader, kumalay-
atda kadagiti babbalay, ket sumrekda kadagiti tawa a kasla kadagiti
agtatakaw. 10 Agkintayeg ti daga iti sangoananda, agpigerger dagiti langit,
simmepnget ti init ken bulan, ken saanen nga agraniag dagiti bituen.
11 Binilin ni Yahweh ti armadana, ta nagadu unay dagiti mannakigubatna
ken nabilegda, dagiti agtungtungpal kadagiti bilbilinna. Ta kasta unay a
nakabutbuteng ti aldaw ni Yahweh. Siasino ngay koma ti makalasat iti
daytoy? 12 Kuna ni Yahweh, “Ngem uray pay ita, agsublikayo kaniak iti
amin a pusoyo. Agayunar, agsangit, ken agladingitkayo.” 13 Ipakitayo
ti sipupuso a panagbabawiyo ken saan laeng nga iti panangray-abyo
kadagiti kawesyo, ket agsublikayo kenni Yahweh a Diosyo. Ta naasi ken
managparabur isuna, saan a nalaka nga agunget ngem ketdi napnoan
iti ayat, ken saannatayo koma a kayat a dusaen. 14 Siasino ngay
koma ti makaammo? No ngay agbaliw ti pangngeddengna ket maasian
isuna, ken mangted isuna kadagiti bendision, daton a bukbukel ken
daton a mainum nga agpaay kenni Yahweh a Diosyo? 15 Pagunienyo ti
trumpeta idiay Sion, ken agayunarkayo, ket mangangaykayo iti nasantoan
a gimong. 16 Ummongenyo dagiti tattao, mang-angaykayo iti nasantoan a
gimong. Ummongenyo dagiti panglakayen, ummongenyo dagiti ubbing,
ken dagiti maladaga. Paruarenyo dagiti nobio kadagiti siledda ken
paruarenyo dagiti nobia kadagiti siled a pagur-urayanda iti seremonia ti
kasar. 17 Agsangit koma dagiti papadi nga agserserbi kenni Yahweh iti
nagbaetan ti pagserkan ken ti altar. Kunaenda koma, “O Yahweh, kaasiam
dagiti tattaom ket saanmo nga ipalubos a maibabain dagiti tattaom a
maiyarig a tawidmo, ket iturayan ida dagiti nasion. Apay nga ibaga dagiti
nasion, ayanna ngayen ti Diosda?" 18 Kalpasanna, impakita ni Yahweh ti
panangipategna iti dagana ket kinaasianna dagiti tattaona. 19 Insungbat
ni Yahweh kadagiti tattaona: “Adtoy, ikkankayo kadagiti bukel, baro
nga arak, ken lana. Mapnekkayonto kadagitoy, ken saankonton nga
itulok a maibabainkayo kadagiti nasion. 20 Ipanawkonto kadakayo dagiti
mangdarup a naggapu iti amianan, ket iturongko ida iti namaga ken

langalang a daga. Agturong dagiti akin-sango nga armadada iti baybay iti daya, ken ti akinlikud nga armada iti baybay iti laud. Umalingasawdanto ken sumngawto dagiti bangsitda. Agaramidakto kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag. 21 Saanka nga agbuteng, daga, agragsak ken agrag-oka, ta nagaramid ni Yahweh kadagiti nakakaskasdaaw a banbanag. 22 Saankayo nga agbuteng, dakayo nga atap nga ay-ayup iti tay-ak, ta agtubonto dagiti ruruot iti pagaraban kadagiti let-ang, agbunganto dagiti kaykayo, ket umadunto ti apit kadagiti igos ken ubas. 23 Agragsakayo, tattao ti Sion, ken agrag-okayo kenni Yahweh a Diosyo. Ta pagtuduennanto iti umno a tiempo ket agbayakabak ti tudo para kadakayo, ti tudo iti tiempo ti panagrurusing ken tiempo ti panagregreg iti bulong a kas idi damo. 24 Mapnonto iti trigo dagiti pagirikan, ken aglippiasto dagiti pagkargaan iti baro nga arak ken lana. 25 "Isublikto kadakayo dagiti mula nga inay-aywananyo iti adu a tawen a kinnan dagiti nagsasaruno a pangen dagiti dudon, ti nabileg nga armadak nga imbaonko kadakayo. 26 Mangankayonto iti adu ket mabsogkayo, ken dayawenyo ti nagan ni Yahweh a Diosyo a nagaramid kadagiti nakaskasdaaw kadakayo. Saankonton nga ibabain dagiti tattaok. 27 Maammoanyonto nga addaak iti Israel, ket Siak ni Yahweh a Diosyo, ken awanen ti sabali. Saankonton nga ibabain dagiti tattaok. 28 Iti mabiit, ibukbukkonto ti Espirituk kadagiti amin a lasag, ket agipadtonto dagiti annakyo a lallaki ken babbai. Agtagtagainepto dagiti panglakayenyo, makakitanto iti sirmata dagiti agtutuboyo a lallaki. 29 Kadagidiay nga aldaw, ibukbukkonto met ti Espirituk kadagiti adipen a lallaki ken babbai. 30 Mangipakitaakto kadagiti nakakaskasdaaw iti langit ken iti daga, dara, apuy ken dagiti adigi nga asuk. 31 Sumipngetto ti init ken lumabbaganto ti bulan a kasla iti dara, sakbay a dumteng ti nakabutbuteng unay nga aldaw ni Yahweh. 32 Iti dayta a tiempo, maisalakanto dagiti amin nga umawag iti nagan ni Yahweh. Ta addanto dagiti makalasat idiay Bantay Sion ken idiay Jerusalem, a kas imbaga ni Yahweh, ket makalasatto dagiti pinili ni Yahweh.

3

1 Pagammoan, iti dayta met laeng a tiempo, inton isublik idiay Juda ken Jerusalem dagiti naitalaw a tattao, 2 ummongekto dagiti amin a nasion, ket paapanek ida iti tanap ni Jehosafat. Ukomekto ida sadiay gapu kadagiti tattaok ken iti tawidko nga Israel nga inwarawarasda kadagiti nasion, ken gapu ta biningay-bingayda ti dagak. 3 Pinagbibinnunotanda dagiti tattaok, insukatda dagiti lallaki kadagiti balangkantis, ken naglakoda iti babai a kasukat ti arak tapno makainumda. 4 Ita, apay a kaungetdak, Tiro, Sidon, ken amin a rehion ti Filistia? Balsendak kadi? Urayno balsendak, ipalak-amkonto a dagus kadakayo ti panangibalesyo. 5 Ta innalayo ti pirak ken balitokko, ket impanyo dagiti napapateg a gamengko kadagiti temployo. 6 Inlakoyo dagiti tattao ti Juda ken Jerusalem kadagiti Griego, tapno maipanawda kadagiti dagada. 7 Ngem kitaenyo, dandanik idan ipanaw kadagiti lugar a nangilakoanyo kadakuada, ket supapakankayonto iti maiparbeng kadakayo. 8 Ilakokto dagiti annakyo a lallaki ken babbai kadagiti ima dagiti tattao ti Juda. Ilakodanto ida kadagiti taga-Saba, iti adayo a nasion. Ta ni Yahweh ti nagsao iti daytoy. 9 Iwaragawagyo daytoy kadagiti nasion: 'Agsaganakayo a makigubat, ummongenyo dagiti nabileg a lallaki, paasitgenyo ida, pagpuestoenyo dagiti amin a mannakigubat. 10 Pitpitenyo dagiti aradoyo tapno agbalin a kampilan ken dagiti kumpayyo tapno agbalin a gayang. Kunaen koma dagiti nakapuy,

“Napigsaak.” 11 Darasenyo ti umay, dakayo amin a kabangibang a
nasion, aguummongkayo.' O Yahweh, paapanem sadiay dagiti nabileg
a mannakigubatmo. 12 Agriing koma dagiti nasion ket mapanda idiay
tanap ni Jehosafat. Ta agtugawakto sadiay a mangukom kadagiti amin
a kabangibang a nasion. 13 Alaenyo dagiti kumpay, ta naluomen ti
apit. Umaykayo, pespesenyo dagiti ubas, ta napnon ti pagpespesan ti
ubas, agluplupias dagiti pagkargaan, ta kasta unay ti kinadangkesda.”
14 Adda iti ariwawa, ariwawa idiay tanap ti Panangukom. Ta asidegen
ti aldaw ni Yahweh iti tanap ti Panangukom. 15 Sumipnget ti init ken
bulan, saanen nga agraniag dagiti bituen. 16 Agpukkawto ni Yahweh
manipud Sion, ken ipigsananto ti timekna idiay Jerusalem. Agkintayegto
ti langit ken daga, ngem agbalinto ni Yahweh a kamang dagiti tattaona,
ken sarikedked dagiti tattao ti Israel. 17 “Ket maammoanyonto a siak
ni Yahweh a Diosyo, nga agnanaed idiay Sion, ti nasantoan a bantayko.
Kalpasanna, agbalinto a nasantoan ti Jerusalem, ken awanto ti armada
a mangparmek manen kenkuana. 18 Iti dayta nga aldaw, agtedtedto ti
nasam-it nga arak kadagiti kabanbantayan, agayusto iti gatas kadagiti
turturod, agayusto iti danum kadagiti amin a waig ti Juda, ken agtaudto
ti burayok iti balay ni Yahweh ket padanumannanto ti tanap ti Acacia.
19 Agbalinto a langalang ti Egipto, ken agbalinto a disierto ti Edom, gapu
iti kinaranggas nga inaramidda kadagiti tattao ti Juda, gapu ta pinapatayda
dagiti inosente a tattao idiay daga dagiti tattao ti Juda. 20 Ngem agbiagto
ti Juda iti agnanayon, ken agbiagto ti Jerusalem iti tunggal henerasion.
21 Ibaleskonto ti pannakatayda a saanko pay a naibales,” ta agnanaed ni
Yahweh idiay Sion.

Amos

1 Dagitoy dagiti banbanag maipapan iti Israel a naawat ni Amos a
maysa kadagiti agpaspastor idiay Tekoa babaen iti paltiing. Naawatna
dagitoy a banbanag kadagiti aldaw a ni Uzzias ti ari ti Juda ken kadagiti
aldaw a ti ari ti Israel ket ni Jereboam a putot a lalaki ni Joas, dua a
tawen sakbay ti ginggined. 2 Kinunana, "Agungor ni Yahweh idiay Sion;
ipigsana ti timekna idiay Jerusalem. Agladingit dagiti pagpapaaraban
dagiti agpaspastor, aglaylay ti tuktok ti Carmel." 3 Kastoy ti kuna ni
Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Damasco, wenno gapu iti uppat, saanko
nga ibabawi ti pannusa gapu ta inirikda ti Galaad babaen kadagiti landok a
maar-aramat a pag-irik. 4 Mangidissuorakto iti apuy iti balay ni Hazael ket
mapuoranto dagiti sarikedked ti Ben Hadad. 5 Tukkolekto dagiti balunet
ti ruangan ti Damasco ken parmekekto ti tao nga agnanaed idiay Biqat
Aven kasta met ti tao a mangig-iggem iti setro a nagtaud idiay Beteden;
dagiti tattao ti Aram ket maitalawdanto kas balud idiay Kir," kuna ni
Yahweh. 6 Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Gaza,
wenno gapu iti uppat, saanko nga ibabawi ti pannusa gapu ta intalawda
a kas balud ti maysa a bunggoy ti tattao tapno iyawatda ida iti Edom.
7 Mangidissuorakto iti apuy kadagiti pader ti Gaza ket mapuoranto dagiti
sarikedkedna. 8 Dadaelekto ti tao nga agnanaed idiay Asdod ken ti tao a
mangig-iggem iti setro a nagtaud idiay Askelon. Ibaw-ingkonto ti imak a
maibusor iti Ekron, ket matayto dagiti nabati a Filisteo," kuna ni Yahweh
nga Apo. 9 Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Tiro,
wenno gapu iti uppat, saanko nga ibabawi ti pannusa gapu ta inyawatda
ti maysa a bunggoy ti tattao iti Edom ken sinalungasingda ti tulagan ti
panagkakabsatda. 10 Mangidissuorakto iti apuy kadagiti pader ti Tiro
ket daytoyto ti mangkisap kadagiti sarikedkedna. 11 Kastoy ti kuna ni
Yahweh, "Gapu iti tallo a basol ti Edom, wenno gapu iti uppat, saanko nga
ibabawi ti pannusa gapu ta kinamatna ti kabsatna babaen iti kampilan
ken saan pulos a naasi. Saan a nagsardeng ti ungetna ken awan patingga
ti pungtotna. 12 Mangidissuorakto iti apuy idiay Teman ket daytoyto ti
mangkisap kadagiti palasio ti Bozra." 13 Kastoy ti kuna ni Yahweh, "Gapu
iti tallo a basol dagiti tattao ti Amon, wenno gapu iti uppat, saanko nga
ibabawi ti pannusa gapu ta binutiakanda dagiti masikog a babbai iti
Galaad tapno mapalawada dagiti beddengda. 14 Pasgedakto dagiti pader ti
Raba ket mapuoranto dagiti palasio, nga addaan panagpukkaw iti aldaw
ti gubat, nga addaan iti bagyo iti aldaw ti alipugpog. 15 Maitalawto a kas
balud ti arida ken dagiti opisialesna," kuna ni Yahweh.

2

1 Kastoy ti kuna ni Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Moab, wenno
gapu iti uppat, saanko nga ibabawi ti pannusa gapu ta pinuoranna dagiti
tulang ti ari ti Edom agingga a nagbalin nga apug. 2 Mangidissuorakto iti
apuy idiay Moab ket daytoyto ti mangkisap kadagiti sarikedked ti Keriot.
Matayto ti Moab iti maysa nga arimbangaw nga adda panagpupukkaw
ken panaguni iti trumpeta. 3 Dadaelekto ti ukom nga adda kenkuana ket
patayekto amin dagiti prinsipe a kaduana," kuna ni Yahweh. 4 Kastoy ti
kuna ni Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Juda, wenno gapu iti uppat,
saanko nga ibabawi ti pannusa gapu ta linaksidda ti linteg ni Yahweh ken

saanda a tinungpal dagiti bilinna. Dagiti kinaulbodda ti nangiyaw-awan
kadakuada a kas iti dalan a napanan dagiti ammada. 5 Mangidissuorakto
iti apuy idiay Juda ket mapuoranto a mamimpinsan dagiti sarikedked ti
Jerusalem." 6 Kastoy ti kiuna ni Yahweh: "Gapu iti tallo a basol ti Israel,
wenno gapu iti uppat, saanko nga ibabawi ti pannusa gapu ta inlakoda ti
awan basolna gapu iti pirak ken dagiti agkasapulan gapu iti sangapares a
sandalias. 7 Badbaddekanda ti ulo dagiti marigrigat a kas iti pangibaddek
dagiti tattao iti tapok ti daga; iwalwalinda ti maidaddadanes. Kakaiddaen
ti ama ken ti putotna a lalaki ti maymaysa a babai ket rugrugitanda ti
nasantoan a naganko. 8 Iti abay ti tunggal altar, agid-idada iti rabaw dagiti
kawes nga inalada a kas salda, ken iti balay ti Diosda, in-inumenda ti arak
dagiti nagmulta. 9 Nupay kasta, dinadaelko ti Amoreo iti sangoananda,
a ti tayagna ket kas iti tayag dagiti sedro; napigsa a kas kadagiti lugo.
Nupay kasta, dinadaelko ti bungana iti ngato ken dagiti ramutna iti
baba. 10 Inruarkayo pay idiay daga ti Egipto ken indaldalankayo idiay
let-ang iti uppat a pulo a tawen tapno tagikuaenyo ti daga dagiti Amorreo.
11 Nangpataudak kadagiti profeta manipud kadagiti annakyo a lallaki ken
kadagiti Nazireo manipud kadagiti agtutuboyo a lallaki. Saan kadi, tattao
ti Israel? —daytoy ti pakaammo ni Yahweh." 12 "Ngem inallukoyyo dagiti
Nazireo nga uminum iti arak ken binilinyo dagiti profeta a saanda nga
agipadto. 13 Kitaenyo, rumekenkayonto a kas iti panangrumek ti maysa
a kariton a napno iti bukbukel iti maysa a tao. 14 Saanto a makalibas ti
tao a napardas; ti tao a nabileg, saannanto a manayonan ti kinapigsana;
ti tao a nasiglat, saananto a maisalakan ti bagina. 15 Saanto a makatakder
ti pumapana; saanto a makalibas ti tao a napardas nga agtaray; ti tao a
nakakabalio ket saananto a maisalakan ti bagina. 16 Uray dagiti katuredan
a mannakigubat ket agtarayto a lamolamo iti dayta nga aldaw—daytoy ti
pakaammo ni Yahweh."

3

1 Dakayo a tattao ti Israel, denggenyo daytoy a sao nga imbalikas
ni Yahweh maibusor kadakayo, maibusor iti sibubukel a pamilia nga
inruarko iti daga ti Egipto, 2 dakayo laeng ti pinilik manipud kadagiti amin
a pamilia iti daga. Isu a dusaenkayonto gapu iti amin a nagbasolanyo.
3 Agkuyog kadi a magna ti dua a tao no saanda a nagtulag? 4 Agngernger
kadi ti leon idiay kabakiran no awan biktimana? Agngernger kadi ti urbon
a leon idiay rukibna no awan nakemmegna? 5 Matiliw kadi ti billit iti
palab-og nga adda iti daga no awan iti appan a naikabil para iti daytoy?
Agpangato kadi ti silo manipud iti daga no awan nasiloanna? 6 No aguni
ti trumpeta iti maysa a siudad, saan kadi nga agtigerger dagiti tattao?
Umay kadi ti didigra iti maysa a siudad no saan nga inyeg ni Yahweh
daytoy? 7 Awan duadua a saan nga agtignay ni Yahweh nga Apo no
saanna pay nga impakaammo ti panggepna kadagiti adipenna a profeta.
8 Nagngernger ti leon; siasino ti saan nga agbuteng? Nagsao ni Yahweh
nga Apo; siasino ti saan a mangipadto? 9 Iwaragawagyo daytoy kadagiti
sarikedked idiay Asdod, ken kadagiti sarikedked idiay daga ti Egipto;
ibagayo: "Aguummongkayo kadagiti banbantay ti Samaria ket kitaenyo
ti dakkel a riribok nga adda kenkuana ken ti pannakaidadanes nga adda
kenkuana. 10 Gapu ta saanda nga ammo ti agaramid iti nalinteg"—daytoy ti
imbaga ni Yahweh—"Agur-urnongda iti kinaranggas ken pannakadadael
kadagiti sarikedkedda." 11 Isu a kastoy ti ibagbaga ni Yahweh nga Apo:

“Palawlawanto ti kabusor ti daga. Rebbaenanto dagiti sarikedkedmo ken samsamannanto dagiti sarikedkedmo.” 12 Kastoy ti kuna ni Yahweh: “Kas iti panangispal ti agpaspastor iti dua laeng a saka wenno maysa a lapayag manipud iti ngiwat iti leon kastanto met iti pannakaispal dagiti Israelita nga agnanaed iti Samaria, ket ti suli laeng iti sofa wenno maysa laeng a pidaso ti ap-ap ti kama ti maisalbarda.” 13 Dumngegkayo ken agsaksikayo maibusor iti balay ni Jacob —kastoy ti impakaammo ti Apo a Yahweh, ti Dios a mannakabalin amin. 14 “Ta iti aldaw a dusaek ti basbasol ti Israel, dusaekto met dagiti altar ti Betel. Maputedto dagiti sara ti altar ket matnagto dagitoy iti daga. 15 Dadaelekto ti balay a pagtataenganda iti panawen iti lam-ek ken ti balayda iti kalgaw. Madadaelto dagiti balay a marfil, ken mapukawto dagiti dadakkel a babbalay,” —daytoy ti imbaga ni Yahweh.

4

1 Denggenyo daytoy a sao, dakayo a baka iti Basan, dakayo nga adda iti bantay ti Samaria, dakayo a mangidaddadanes kadagiti marigrigat, dakayo a mangparparigat kadagiti agkasapulan, dakayo a mangibagbaga kadagiti assawayo a lalaki, “Iyegandakami ti mainum.” 2 Nagsapata ni Yahweh nga Apo babaen iti kinasantona: “Kitaenyo, dumtengto kadakayo dagiti aldaw nga alaendakayto babaen kadagiti kaw-it ken dagiti nabati kadakayo babaen kadagiti banniit. 3 Rumuarkayonto babaen kadagiti rengngat iti pader ti siudad, tunggal maysa kadakayo ket rumuarto kadagitoy ket maitappuakkayonto iti Harmon —daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 4 “Mapankayo idiay Betel ket ipapasyo ti agbasol, mapankayo idiay Gilgal ket paadoenyo dagiti basbasolyo. Iyegyo dagiti datunyo iti tunggal agsapa, dagiti apagkapulloyo iti tunggal maikatlo nga aldaw. 5 Mangidatagkayo iti tinapay a kas sagut a panagyaman; iparammagyo dagiti daton a nagtaud iti nakemyo; ipablaakyo dagitoy, gapu ta daytoy ti pagragsakanyo, dakayo a tattao ti Israel—daytoy ti imbaga ni Yahweh nga Apo. 6 “Inyegko kadakayo ti panagbisin iti amin a siudadyo ken kinakurang ti tinapay iti amin a lugaryo. Ngem saankayo a nagsubli kaniak —daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 7 “Saanko pay a pinagtudo idi panawen nga adda pay iti tallo a bulan sakbay iti panagaapit. Pinagtudok iti maysa a siudad, ngem saanko a pinagtudo ti dadduma siudad. Maysa a paset iti daga ti natudoan, ngem ti paset ti daga a saan a natudoan ket nagtikag. 8 Nagakar akar ti dua wenno tallo a siudad iti sabali a siudad tapno uminum, ngem saanda a napnek. Ngem saankayo a nagsubli kaniak —daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 9 “Pinarigatkayo gapu iti panaglaylay ken buot. Inibus dagiti dudon ti amin a minuyonganyo, dagiti kaubasanyo, dagiti kayoyo nga igos ken dagiti kayoyo nga olibo. Ngem saankayo a nagsubli kaniak— daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 10 Nangiyegak iti didigra kadakayo a kas iti inaramidko idiay Egipto. Pinatayko dagiti agtutuboyo a lalaki babaen iti kampilan, intalawko dagiti kabalioyo, impaalingasawko ti buyok iti kampoyo ket dimanun kadagiti agungyo. Ngem saankayo a nagsubli kaniak— daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 11 “Pinarmekko dagiti siudadyo a kas idi pinarmek ti Dios ti Sodoma ken Gomora. Kayariganyo ti sumsumged a bislak a naikkat iti apoy. Ngem saankayo a nagsubli kaniak —daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 12 Ngarud, nakabutbuteng ti aramidekto kadakayo, tattao ti Israel; ken gapu ta nakabutbuteng ti aramidekto kadakayo, agsaganakayo a sumango iti Diosyo, tattao ti Israel! 13 Kitaenyo, ti nangaramid kadagiti bantay isuna met lang ti nangparsua ti angin,

ipakpakaammona ti kapanunotanna kadagiti tattao, pagbalbalinenna a sipnget ti aldaw ken agbadbadek kadagiti nangangato a disso iti daga." Yahweh, Dios a mannakabalin amin ti naganna.

5

1 Denggenyo daytoy a sao nga idungdung-awko kadakayo, balay ti Israel.
2 Natuangen ti birhen nga Israel; saanto isuna a bumangonen; nabaybay-an isuna iti mismo a dagana; awan iti mangbangon kenkuana. 3 Ta kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo: "Ti siudad a rimmuar nga addaan iti sangaribo ket sangagasutto laeng ti mabati ken ti rimmuar nga addaan iti sangagasut ket sangapulonto laeng ti mabati iti balay ti Israel." 4 Gapu ta kastoy ti kuna ni Yahweh iti balay ti Israel: "Sapulendak ket agbiagkayo!
5 Saanyo a sapulen ti Betel; wenno sumrek iti Gilgal; saankayo a mapan iti Beerseba. Gapu ta awan duadua a maitalawto a kas balud ti Gilgal, ket agladingitto ti Betel. 6 Sapulenyo ni Yahweh ket agbiagkayo, Amangan no sumgiab isuna a kas apuy iti balay ni Jose. Mangibusto daytoy, ket awanto iti mangiddep iti daytoy iti Betel. 7 Pagbalbalinen dagidiay a tattao a nasaem a banag ti hustisia ket ibelbellengda iti daga ti kinalinteg!"
8 Inaramid ti Dios ti Pleyades ken Orion; pagbalbalinenna nga agsapa ti sipnget; pagbalbalinenna a rabii ti aldaw ken ay-ayabanna ti danum iti baybay ket ibuybuyatna iti rabaw ti daga. Yahweh ti naganna! 9 Iiyegna ti apagdarikmat a pannakadadael kadagiti nabileg tapno dumteng ti pannakadadael kadagiti sarikedked. 10 Kabusbusorda ti siasinoman a mangilinlinteg kadakuada sadiay ruangan ti siudad, ken gurguraenda ti siasinoman nga agibagbaga iti pudno. 11 Gapu ta ibaddebaddekyo dagiti marigrigat ken al-alaenyo dagiti trigoda, uray man no nagpatakderkayo kadagiti balay a naaramid iti bato, saankayonto nga agnaed sadiay. Nagpipintas ti kaubasanyo ngem saanyonto a mainum ti arak a naggapu kadagitoy. 12 Gapu ta ammok ti kaadu dagiti panagsalungasingyo ken ti kadakkel dagiti basbasolyo— dakayo a mangparparigat ti nalinteg, umaw-awat iti pasuksok ken mangiwalwalin kadagiti agkasapulan sadiay ruangan ti siudad. 13 Isu nga agulimek ti siasinoman a nanakman iti kasta a tiempo, ta dayta ket tiempo ti kinadakes. 14 Sapulenyo ti naimbag, saan a ti dakes tapno agbiagkayo. Ket ni Yahweh, ti Dios a mannakabalin amin ket addanto kadakayo a kas kunkunayo. 15 Guraenyo ti dakes, ayatenyo ti naimbag, ipasdekyo ti hustisia idiay ruangan iti siudad. Nalabit a maasianto ni Yahweh, ti Dios a mannakabalin amin, kadagiti nabati a kaputotan ni Jose. 16 Ngarud, kastoy ti kuna ni Yahweh nga Apo, ti Dios a mannakabalin amin: "Addanto panagdung-aw iti amin a plasa, ket ibagadanto iti amin a kalsada, 'Asi pay! Asi pay! Ayabandanto dagiti mannalon nga agdung-aw ken dagiti dumudung-aw tapno agdung-aw. 17 Addanto iti panagdung-aw iti amin a kaubasan ta lumabasakto iti tengngayo," kuna ni Yahweh. 18 Kakaasikayo a mangtartarigagay ti aldaw ni Yahweh! Apay a tartarigagayanyo ti aldaw ni Yahweh? Sipngetto dayta nga aldaw, saan a lawag. 19 Kas iti tao nga itartarayana ti leon ket adda ti oso a masabatna, wenno simrek iti balay, insadagna ti imana iti diding ket kinagat isuna iti uleg. 20 Saankadi a sipngetto ti aldaw ni Yahweh, saan a lawag? Nalidem ken nasipnget? 21 "Kagurgurak ken karurodko dagiti piestayo, saanak a maragragsakan kadagiti napasnek a panaguummongyo. 22 Uray man no idatonyo kaniak dagiti daton a maipuor ken dagiti sagut a bukbukkel, saankonto nga awaten dagitoy, wenno taliawen dagiti pinalukmegyo nga ayup nga idatagyo kas daton a

pannakilangen. 23 Isardengyo ti ariwawa dagiti kantayo; saanko a denggen
ti uni dagiti arpayo. 24 Palubosanyo ketdi nga agayus ti hustisia a kas iti
danum, ken ti kinalinteg a kas iti kankanayon nga agay-ayus a karayan.
25 Inyegandak kadi kadagiti sakripisio ken daton iti let-ang bayat iti uppat
a pulo a tawen, balay ti Israel? 26 Itag-ayonto ni Sakkut a kas ariyo ken ni
Kaiwan a bituen a diosyo—dagiti didiosen nga inaramidyo para kadagiti
bagbagiyo. 27 Ngarud, italawkayonto a kas balud iti labes ti Damasco,"
kuna ni Yahweh, Dios a mannakabalin amin ti naganna.

6

1 Asi pay dagiti nanam-ay idiay Sion ken dagiti natalged iti katurturodan
a pagilian ti Samaria, dagiti mabigbigbig a lallaki iti kangrunaan kadagiti
nasion, a pagpatpatulongan ti balay ti Israel! 2 Ibagbaga dagiti mangi-
dadaulo kadakayo, "Mapankayo idiay Calne ket kitaenyo; manipud sadiay,
mapankayo idiay Hamath, ti dakkel a siudad; kalpasanna, sumalogkayo
idiay Gat a lugar dagiti Filisteo. Nasaysayaat kadi dagidiay ngem ti dua
a pagarianyo? Nalawlawa kadi ti beddengda ngem ti beddengyo? 3 Asi
pay dagiti mangitantantan iti aldaw ti didigra ken mangpapaasideg iti
trono ti kinaranggas. 4 Agid-iddada kadagiti kama a naaramid babaen
iti marfil ken agul-uldagda kadagiti sofada. Sidsidaenda ti karne dagiti
urbon a karnero manipud iti arban ken ti karne dagiti baka a nagappu
iti kulungan. 5 Agkankantada iti minamaag a kanta iti tokar ti arpa;
agim-imbentoda kadagiti instrumento a kas iti inaramid ni David. 6 Agin-
inomda iti arak kadagiti mallukong ken sapsapoanda dagiti bagbagida
kadagiti kanginaan a lana, ngem saanda nga agladingit iti pannakadadael
ni Jose. 7 Isu a maitalawdan a kas balud a kadua dagiti umuna a maitalaw,
ket sumardengton dagiti parambak dagiti agul-uldag. 8 Siak, nga Apo a
ni Yahweh, ti nangisapata iti daytoy— daytoy ti imbaga ni Yahweh nga
Apo, ti Dios a mannakabalin amin: "Kagurgurak ti kinapalangguad ni
Jacob; kagurgurak dagiti sarikedkedna. Ngarud, iyawatkonto ti siudad
ken amin nga adda iti daytoy." 9 Ket mapasamakto a no adda iti
nabati a sangapulo a tao iti maysa a balay, mataydanto amin. 10 No
umay ti kabagian ti maysa tao a mangala kadagiti bangkayda— ti tao
a mangpuor kadagiti bangkay kalpasan nga irruarna dagitoy manipud
iti balay— no ibagana iti tao nga adda iti uneg ti balay, "Adda kadi
kaduam?" Ket no ibaga dayta a tao, "Awan", ket ibagananto, "Agulimekka,
ta masapul a saanta nga ibalikas ti nagan ni Yahweh." 11 Ta kitaenyo,
mangtedto ni Yahweh iti bilin, ket marumekto ti dakkel a balay kasta met
ti bassit a balay. 12 Makataray kadi dagiti kabalio kadagiti kabatbatoan
a deraas? Pagaradoen kadi iti maysa a tao ti baka sadiay? Ngem
pinagbalinyo a sabidong ti hustisia ken pinagbalinyo a napait ti bunga
ti kinalinteg. 13 Dakayo nga agragragsak gapu ta sinakopyo ti Lodebar,
nga ibagbagayo, "Saankadi a pinarmekmi ti Karnaim babaen iti bukodmi a
pigsa?" 14 "Ngem kitaenyo, mangibangonakto iti maysa a nasion maibusor
kadakayo, balay iti Israel"—daytoy ti imbaga ni Yahweh nga Apo, a Dios
a mannakabalin-amin. "Parigatendakayonto manipud iti Lebo Hamat
agingga iti waig ti Araba."

7

1 Kastoy ti impakita ni Yahweh kaniak. Pagammoan, nangpataud
isuna iti pinangen a dudon idi mangrugi nga agrusing dagiti mula, ket
pagammoan, daytoy ti nabatbati a mula kalpasan a naapiten ti bingay ti

ari. 2 Kalpasan nga inibus dagiti dudon dagiti mula iti daga, kinunak, “Apo
a Yahweh, pangaasim ta mamakawanka; kasano a makalasat ni Jacob?
Ket nagbassit unay isuna.” 3 Imbabawi ni Yahweh ti maipapan iti daytoy.
“Saanto a mapasamak daytoy,” kinunana. 4 Kastoy ti impakita ni Yahweh
nga Apo kaniak: Pagammoan, nangayab ti Apo a ni Yahweh iti apuy tapno
mangukom. Minagaan daytoy ti nalawa ken nauneg a danum nga adda iti
uneg ti daga ken manguram pay koma iti daga. 5 Ngem kinunak, “Apo a
Yahweh, pangaasim ta saanmo nga aramiden dayta; kasano a makalasat
ni Jacob? Ket nagbassit unay isuna.” 6 Imbabawi ni Yahweh ti maipanggep
iti daytoy, “Uray daytoy ket saanto a mapasamak,” kinuna ni Yahweh nga
Apo. 7 Kastoy ti impakitana kaniak: Pagammoan, nagtakder ti Apo iti abay
ti pader, nga adda iggemna a tinnag. 8 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Amos,
ania ti makitkitam?” Kinunak, “Maysa a tinnag.” Ket kinuna ti Apo,
“Agikabillakto iti tinnag kadagiti tattaok nga Israel. Saankonto ida nga
ispalenen. 9 Madadaelto dagiti nangangato a disso ni Isaac, madadaelto
dagiti nasantoan a disso ti Israel, ket tumakderakto nga addaan iti
kampilan maibusor iti balay ni Jeroboam. 10 Kalpasana, nangipatulod ni
Amasias a padi ti Betel iti maysa a mensahe kenni Jeroboam nga ari ti
Israel: “Nagpanggep ni Amos maibusor kenka iti tengnga ti balay ti Israel.
Saan a maibturan ti daga ti amin a saona. 11 Ta kastoy ti imbaga ni Amos:
'Matayto ni Jeroboam babaen iti kampilan ken awan duadua a maitalawto
a kas balud ti Israel iti lugar nga adayo iti dagana.” 12 Kinuna ni Amasias
kenni Amos, “Profeta, pumanawka, agsublika idiay daga ti Juda, ket
manganka sadiay iti tinapay ken agipadtoka sadiay. 13 Ngem saankan nga
agipadto ditoy Betel gapu ta daytoy ket santuario ti ari ken balayna.” 14 Ket
kinuna ni Amos kenni Amasias, “Saanak a profeta wenno putot iti maysa
a profeta. Agpaspastorak iti arban ken agay-aywanak kadagiti kayo a
sikamoro. 15 Ngem innalanak ni Yahweh iti panagpaspastorko iti arban ket
kinunana kaniak, 'Mapanka agipadto kadagiti tattaok nga Israelita.' 16 Ita
denggem ti sao ni Yahweh. Ibagbagam, 'Saanka nga agipadto maibusor
iti Israel, ken saanka nga agsao maibusor iti balay ni Isaac.' 17 Ngarud,
kastoy ti kuna ni Yahweh: 'Agbalinto a balangkantís iti siudad ti asawam;
matayto dagiti putotmo a babbai ken lallaki babaen iti kampilan; marukod
ken mabingay-bingayto ti dagam; mataykanto iti narugit a daga, ken awan
duadua a maitalawto a kas balud ti Israel manipud iti dagana.”

8

1 Daytoy ti impakita ni Yahweh nga Apo kaniak. Pagammoan, adda
sangabasket a naluom a prutas! 2 Kinunana, “Ania ti makitkitam Amos?”
Kinunak, “Sangabasket a naluom a prutas.” Ket kinuna ni Yahweh kaniak,
“Dimtengen ti panungpalan para kadagiti tattaok nga Israel; saanko idan
nga ispalen. 3 Agbalinto a dung-aw dagiti kanta iti templo. Iti dayta nga
aldaw”—daytoy ti imbaga ni Yahweh nga Apo— “Adunto dagiti bangkay,
ipuruakdanto ida iti tunggal disso a siuulimek!” 4 Denggenyo daytoy,
dakayo a mangibadbaddek kadagiti agkasapulan ken mangpappapanaw
kadagiti napanglaw iti daga. 5 Kunada, “Kaano a malpas ti luttuad tapno
makalakokami manen iti bukbukel? Ken kaano a malpas ti Aldaw ti
Panaginana tapno makalakokami iti trigo? Kissayanmi ti timbangna
ket ilakomi iti nangina, a kas iti panangsaormi babaen kadagiti nakusit
a pagtimbangan, 6 tapno mailakomi ti awan serserbina a trigo ket
magatangmi ti marigrigat babaen iti pirak, ken magatangmi ti agkasapulan

babaen iti sangapares a sandalias.” 7 Nagsapata ni Yahweh babaen iti
kinamanagpannakkel ni Jacob, “Awan duadua a saankonto a malipatan ti
aniaman kadagiti aramidda.” 8 Saan kadi nga aggingginedto ti daga gapu
iti daytoy, ken agladingitto ti amin nga agnanaed iti daytoy? Ngumatonto
amin daytoy a kas iti Karayan ti Nilo, agkintayeg ket lumnedto manen a
kas iti karayan ti Egipto. 9 “Mapasamakto daytoy iti dayta nga aldaw”—
daytoy ti imbaga ni Yahweh nga Apo—”a palinnekekto ti init iti tengnga
ti aldaw ken pagbalinekto a nasipnget ti daga iti aldaw. 10 Pagbalinekto
a panagdudung-aw dagiti piestayo ken sangsangit ti amin a kantayo.
Pagkawesenkayonto amin iti nakersang a lupot ken makalbonto amin
ti tunggal ulo. Pagbalinekto dayta nga aldaw a kas iti panangdung-aw
para iti kakaisuna nga anak a lalaki ken maysa a nasaem nga aldaw
agingga iti kamaudianan. 11 Kitaem, umadanin dagiti aldaw”—daytoy ti
imbaga ni Yahweh nga Apo—”inton iyegko ti panagbisin iti daga, saan a
panagbisin iti tinapay, wenno pannakawaw iti danum, ngem pannakawaw
iti panagdengngeg kadagiti sasao ni Yahweh. 12 Agalla-alladanto manipud
iti maysa a baybay a mapan iti sabali a baybay; agtaraydanto manipud iti
amianan agingga iti daya a mangsapul ti sao ni Yahweh, ngem saandanto
a masarakan daytoy. 13 Iti dayta nga aldaw, matalimudawto dagiti
napipintas a birhen ken dagiti babbaro gapu iti pannakawaw. 14 Dagiti
agsapsapata iti basol ti Samaria a kunada, 'Iti nagan ti dios ti Dan' ken,
'Iti nagan ti dios ti Beerseba'—matuangdanto ket pulos a saandanto a
makabangonen.”

9

1 Nakitak ti Apo nga agtaktakder iti abay ti altar, ket kinunana, “Pang-
orem ti tuktok dagiti adigi tapno magunggon dagiti pundasion. Burakem
dagitoy iti rabaw dagiti uloda ket patayekto dagiti natda kadakuada
babaen iti kampilan. Awanto ti makapanaw kadakuada, awanto ti
makalibas kadakuada. 2 Uray no agkalida nga umuneg iti sheol, alaento
ida ti imak sadiay. Uray no umulida iti langit, ibabakto ida. 3 Uray no
aglemmengda iti tuktok ti Carmel, birukekto ida ket alaek ida. Uray no
aglemmengda iti imatangko iti lansad ti baybay, bilinekto ti uleg sadiay ket
kagatennanto ida. 4 Uray no maitalawdanto a kas balud, nga adda dagiti
kabusorda iti sangoananda, bilinekto ti kampilan sadiay ket patayennanto
ida. Imatmatkonto dagiti matak kadakuada para iti pagdaksan saan a
pagsayaatan.” 5 Ti Apo a Yahweh a mannakabalin amin, sagidenna ti
daga ket marunaw daytoy; agladingit ti amin nga agnanaed iti daytoy;
ngumatonto ti amin a kas iti Karayan ken lumnedto manen a kas ti
Karayan ti Egipto. 6 Isuna ti nangaramid kadagiti siledna idiay langit, ti
nangipasdek ti tangatangna iti ngatoen ti daga. Aw-awaganna ti danum
iti baybay, ket ibuybuyatna dagitoy iti rabaw ti daga, Yahweh ti naganna.
7 “Saankayo kadi a kas kadagiti tattao ti Etiopia kaniak, tattao ti Israel?”—
daytoy ti imbaga ni Yahweh. Saan kadi nga inruarko ti Israel manipud
iti daga ti Egipto, dagiti Filisteo manipud iti Creta, ken dagiti taga-Aram
manipud iti Kir? 8 Kitaenyo, kitkitaen ti Apo a Yahweh ti managbasol
a pagarian, ket dadaelekto daytoy iti rabaw ti daga, ngem saankonto a
dadaelen amin ti balay ni Jacob —daytoy ti imbaga ni Yahweh.” 9 “Kitaem,
mangtedakto iti bilin, ket yakayakekto ti balay ti Israel kadagiti amin
a pagilian a kas iti panangyakayak ti maysa a tao kadigiti bukbukel,
tapno saan a matinnag iti daga ti kabassitan a bato. 10 Amin dagiti
managbasol kadagiti tattaok ket matayto babaen iti kampilan, dagiti

mangibagbaga, 'Saannatayonto a kamakamen wenno sabaten ti didigra. ' " 11 "Iti dayta nga aldaw, bangonekto ti tolda ni David a natuang ket serraakto dagiti siwangna. Bangonekto dagiti nadadael a pasetna ken ipatakderkonto manen daytoy a kas idi nagkauna nga al-aldaw. 12 Iti kasta ket tagikuaenda ti nabati ti Edom ken amin a nasion a naawagan iti naganko —daytoy ti imbaga ni Yahweh a mangar-aramid iti daytoy." 13 "Kitaenyo, dumtengto dagiti aldaw" —Daytoy ti imbaga ni Yahweh— "Inton unaan ti agar-arado ti gumagapas, ken unaan ti para pespes ti ubas ti agmulmula ti bukel. Agtedtedto dagiti bantay iti nasam-it nga arak ken agayusto dagitoy iti amin a turod. 14 Isublikto dagiti tattaok nga Israel manipud iti pannakaibaludda. Bangonendanto dagiti nadadael a siudad ket agnaedda kadagitoy, agmuladanto kadagiti kaubasan ket inumendanto ti arak manipud kadagitoy, ken agmuladanto kadagiti minuyongan ket kanendanto ti prutas manipud kadagitoy. 15 Imulakto ida iti dagada, ket saandanton a maparut iti uray kaanoman manipud iti daga nga intedko kadakuada," kuna ni Yahweh a Diosyo.

Obidias

1 Ti Sirmata ni Obadias. Kastoy ti ibagbaga ni Yahweh nga Apo
maipanggep iti Edom: Nakangngegkami iti maysa a damag a naggapu
kenni Yahweh, ket adda ti maysa a mangibabaet a naibaon kadagiti
nasion a kunana, “Agtignay kayo, intayo gubaten isuna”. 2 Dumngegka,
pagbalinenka a kabassitan kadagiti nasion, ket kastanto unay iti pan-
nakalaismo. 3 Inallilawnaka ti kinapannakkel ti pusom, sika nga ag-
nanaed iti nagbabaetan ti bato, iti nakangatngato a pagtaengam, sika
a mangibagbaga dita pusom, “Siasinonto ngay ti mangipababa kaniak
iti daga?” 4 Numan pay nangato ti panagtayabmo a kas iti agila, ken
numan pay naiyaramid ti umokmo iti ayan dagiti bituen, ipababakanto
manipud sadiay, kuna ni Yahweh. 5 No immay dagiti agtatakaw kenka, no
immay dagiti agtatakaw iti rabii, (anian a pannakadadaelmo koma!), saan
kadi a ti laeng takawenda ket ti kapkapnekanda? Ket no immay kenka
dagiti agburburas iti ubas, saan kadi nga agibatida iti sumagmamano?
6 Anian a pannakasamsam dagiti sanikua ni Esau, ken pannakaduktal
kadagiti ilemlemmengna a kinabaknang! 7 Amin dagiti lallaki a nakikadua
kenka, ituloddakanto iti ayan ti beddeng. Inallilawdaka dagiti lallaki
a nakikapia idi kenka, ket pinarmekdaka. Nangaramid iti palab-og iti
babaem dagiti tattao a nangan iti tinapaymo. Awan iti pannakaawat
kenkuana. 8 Kuna ni Yahweh, apay ti kunam, saankonto a dadaelen
dagiti masirib a lallaki a naggapu iti Edom, ken saanko a pukawen ti
pannakaawat manipud iti bantay ni Esau?”. 9 “Ket mapukawanto iti
namnama dagiti nasisiglat a lallaki nga adda kenka Teman, iti kasta
ket maisina ti tunggal lalaki manipud iti bantay ni Esau babaen iti
namimpinsan a pannakapapatay. 10 Gapu iti kinaranggas a napasamak iti
kabsatmo a ni Jacob, maibabainkanto iti kasta unay, ket mapukawkanto
iti agnanayon. 11 Iti aldaw nga agtaktakderka a nakayakay, iti aldaw
nga intalaw dagiti gangannaet ti kinabaknangna, ken simrek dagiti
gangannaet kadagiti ruanganna, ken nagbibinnunotanda ti Jerusalem,
kasla ka a maysa kadakuada. 12 Ngem saanka koma a nagragsak iti
aldaw ti kabsatmo, iti aldaw iti kinadaksanggasatna, ken saanka koma
a nagrag-o iti aldaw a pannakadadael dagiti tattao ti Juda; saanka koma
a nagparammag iti aldaw a nagsagsagabada. 13 Saanka koma a simrek
iti ruangan dagiti tattaok iti aldaw a pannakadidigrada; saanka koma
a naragsakan iti panaglidayda iti aldaw iti panagrigrigatda, saanmo
koma a tinakaw dagiti kinabaknangda iti aldaw a pannakadadaelda.
14 Ken saanka koma a nagtakder iti nagsasangalan dagiti kalsada tapno
tiliwen dagiti nakalibas a tattaona; ken saanmo koma nga impaima dagiti
nakalasat a tattaona kadagiti kabusorda iti aldaw iti panagsagsagabada.
15 Ta asidegen ti aldaw ni Yahweh kadagiti amin a nasion. No ania ti
inaramidmo, maaramidto met kenka. Dagiti aramidmo ket agsublinto
metlaengkenka. 16 Gapu ta kas iti panagbartekmo iti nasantoan a
bantayko, kasta met nga aminto dagiti nasion ket saanto nga agsardeng
iti panaginomda. Aginom ken agtilmondanto, a kasla la saanda pulos
a nagbiag. 17 Ngem idiay Bantay Sion, addanto dagiti makalibas, ket
agbalinto a nasantoan daytoy; ket tagikuaento manen ti balay ni Jacob
dagiti bukodda a sanikua. 18 Agbalinto nga apuy ti balay ni Jacob, ket
agbalinto a gil-ayab ti balay ni Jose, ken agbalinto a garami ti balay ni Esau,

ket puorandanto ida, ket mauramdanto. Awanto ti makalasat kadagiti
adda iti balay ni Esau, ta daytoy ti imbaga ni Yahweh. 19 Ket tagikuaento
dagiti naggapu idiay Negeb ti bantay ni Esau, ken dagiti naggapu iti
Shepelah ket tagikuaendanto ti daga dagiti Filisteo; ken tagikuaendanto
ti daga ti Efraim, ken ti daga ti Samaria; ket tagikuaento met ti Benjamin
ti Gilead. 20 Dagiti naipanaw a balud manipud kadagiti tattao ti Israel
ket tagikuaendanto ti daga ti Canaan agingga idiay Sarepat. Ket dagiti
naipanaw a nagbalin a balud manipud Jerusalem nga adda idiay Sepharad,
tagikuaendanto dagiti siyudad iti Negeb. 21 Sumang-atto idiay bantay Sion
dagiti mangispal tapno ukomenda ti bantay ni Esau, ket agbalinto a kukua
ni Yahweh ti pagarian.

Jonas

1 Ita, ti sao ni Yahweh ket immay kenni Jonas nga anak a lalaki ni Amittai,
kinunana, 2 "Agrubbuatka ket mapanka idiay Nineve, ti dakkel a siudad ket
agsaoka ti maibusor iti daytoy, gapu ta dimmanon kaniak ti kinadakesda."
3 Ngem nagrubbuat ni Jonas a mapan idiay Tarsis tapno itarayanna ti
imatang ni Yahweh. Simmalog isuna idiay Joppe ket nakasarak iti barko
nga agturong idiay Tarsis. Binayadanna ngarud ti pletena ket naglugan
iti barko tapno kumuyog kadakuada nga agturong idiay Tarsis, adayo iti
imatang ni Yahweh. 4 Ngem imbulos ni Yahweh ti napigsa nga angin
iti taaw ket nagbalin daytoy a napigsa a bagyo. Nganngani marba ti
barko. 5 Nagbuteng unay dagiti tripulante ket immawag ti tunggal lalaki iti
bukodna a dios. Impurruakda dagiti karga ti barko iti taaw tapno lumag-
an daytoy. Ngem adda ni Jonas iti kaunegan a kadsaaran ti barko ken agid-
idda sadiay a narnekan ti turogna. 6 Isu nga immay ti kapitan kenkuana
ket kinunana, Ania ti ar-aramidem, matmaturog? Bumangonka! Awagam
ti diosmo! Bareng no makitanatayo ti diosmo ket saantayo a matay."
7 Kinunada iti tunggal maysa, "Umaykayo, agbibinnunottayo, tapno
maammoantayo no siasino ti nakaigapuan daytoy dakes a mapaspasamak
kadatayo." Isu a nagbibinnunotda ket nabunot ti nagan ni Jonas. 8 Ket
kinunada kenni Jonas, "Pangaasim ta ibagam kadakami no siasino ti
nakaigapuan daytoy dakes a mapaspasamak kadatayo. Ania ti trabahom
ken sadino ti naggapuam? Ania ti pagiliam ken ania a puli ti nagtaudam?"
9 Kinuna ni Jonas kadakuada, "Maysaak a Hebreo; ket agbutengak kenni
Yahweh, ti Dios ti langit, a nangaramid iti taaw ken ti daga." 10 Ad-adda
ngarud a nagbuteng dagiti lallaki ket kinunada kenni Jonas, "Ania daytoy
nga inaramidmo?" Ta ammo dagiti lallaki nga itartarayanna ti imatang ni
Yahweh, gapu ta imbagana kadakuada. 11 Ket kinunada kenni Jonas, "Ania
ti rumbeng nga aramidenmi kenka tapno agtalna ti taaw kadatayo?" Ta
ad-adda a dimmawel ti taaw. 12 Kinuna ni Jonas kadakuada, "Bagkatendak
ket ipurruakdak iti taaw. Ket agkalmanto ti taaw kadakayo, ta ammok a
gapu kaniak a mapaspasamak daytoy napigsa a bagyo." 13 Nupay kasta,
naggaud ti kasta unay dagiti lallaki tapno makasublida iti daga, ngem
saanda a maaramid daytoy gapu ta ad-adda a dumawdawel ti taaw a
maibusor kadakuada. 14 Ngarud, immawagda kenni Yahweh ket kinunada,
"Agpakpakaasikami kenka Yahweh, agpakpakaasikami kenka, saanmo nga
ipalubos a mataykami maigapu iti biag daytoy a lalaki, ken saanmo nga
ipabasol kadakami ti ipapatayna, gapu ta sika, Yahweh, inaramidmo laeng
ti makaay-ayo kenka." 15 Binagkatda ngarud ni Jonas ket impuruakda
iti taaw, ket nagsardeng ti kinadawel ti taaw. Ket kasta unay ti buteng
dagiti lallaki kenni Yahweh. 16 Nangidatagda iti daton kenni Yahweh
ken nagsapatada. 17 Ita, nangisagana ni Yahweh iti dakkel nga ikan a
mangalun-on kenni Jonas ket adda ni Jonas iti tian ti ikan iti tallo nga
aldaw ken tallo a rabii.

2

1 Kalpasanna, nagkararag ni Jonas kenni Yahweh a Diosna iti kaaddana
iti tian ti lames. 2 Kinunana, "Immawagak kenka O Yahweh maipanggep
iti pakariribukak ket sinungbatannak; manipud iti tian ti sheol, nagpatu-
longak! Nanggegmo ti timekko. 3 Intapuaknak iti kaadalman, iti lansad

ti taaw, ket nalawlawak iti danum; sinabbuagandak dagiti dalluyonmo.
4 Ket kinunak, 'Napagtalawak manipud iti imatangmo; kasano a makitak
manen ti nasantoan a templom?' 5 Linapunosnak ti danum a mangala
ti biagko; linawlawnak ti kaadalman; naibalkot iti ulok ti ruot ti taaw.
6 Bimmabaak kadagiti puon dagiti bantay; naibalunet ti daga kaniak iti
agnanayon. Ngem inyaonmo ti biagko manipud iti abot, O Yahweh, a
Diosko! 7 Idi kimmapuy ti kararuak, nalagipka O Yahweh; ket dimmanon
ti kararagko kenka, iti nasantoan a templom. 8 Dagiti dumdumngeg
kadagiti awan serserbina a dios ket inlaksidda ti kinapudnom kadakuada.
9 Ngem para kaniak, agidatonak kenka nga addaan panangiyebkas ti
panagyaman; Tungpalekto no ania ti insapatak. Aggapu kenni Yahweh
ti pannakaisalakan!" 10 Ket nagsao ni Yahweh iti lames ket insarruana ni
Jonas iti namaga a daga.

3

1 Nangngeg ni Jonas ti sao ni Yahweh iti maikadua a gundaway,
kinunana, 2 "Agrubbuatka, mapanka idiay Nineve, ti dakkel a siudad ket
iwaragawagmo sadiay ti mensahe nga imbilinko kenka." 3 Nagrubbuat
ngarud ni Jonas ket napan idiay Nineve kas panagtulnog iti sao ni Yahweh.
Ita, ti Nineve ket nalawa unay a siudad, maysa a lugar a daliasaten iti
tallo nga aldaw. 4 Rinugian ni Jonas a serreken ti siudad ket kalpasan ti
maysa nga aldaw a pannagnana, nagpukkaw ket kinunana, "Uppat a pulo
nga aldaw manipud ita, madadaelto ti Nineve." 5 Namati iti Dios dagiti
tattao ti Nineve ket inwaragawagda ti panagayunar. Nagkawesda amin
iti nakersang a lupot, manipud iti katatan-okan agingga iti kanunumoan
kadakuada. 6 Nakadanon a dagus ti damag iti ari ti Nineve. Timmakder
isuna iti tronona, inussobna ti pagan-anayna, nagkawes iti nakersang a
lupot ket nagtugaw iti dapo. 7 Nangiwaragawag isuna iti pakaammo a
nagkuna, "Babaen iti turay ti ari ken dagiti opisialna iti Nineve, awan
kadagiti tattao wenno ayup, wenno kadagiti taraken ti mangraman iti
aniaman a banag ditoy Nineve. Saanyo ida a palubosan a mangan
wenno uminom ti danum. 8 Ngem masapul nga agabbong iti nakersang
a lupot dagiti tao ken ayup ket masapul nga ipukkawda ti umawag iti
Dios. Masapul a tallikudan ti tunggal maysa ti dakes a kababalinna ken ti
kinaranggas dagiti imana. 9 Siasino ti makaammo? Mabalin a maasi ti Dios
ket baliwanna ti pangeddengna ket saanen nga agpungtot tapno saantayo
a matay." 10 Nakita ti Dios ti inaramidda, a tinallikodanda dagiti dakes a
kababalinda. Isu a binaliwan ti Dios ti pangngeddengna maipanggep iti
panangdusa nga imbagana nga aramidenna kadakuada ket saannan nga
inaramid daytoy.

4

1 Ngem kasla saan nga umno daytoy kenni Jonas, ket kasta unay ti
ungetna. 2 Isu a nagkararag kenni Yahweh ket kinunana, "Ah, Yahweh,
saan kadi a daytoy ti kas imbagak kenka idi addaak iti bukodko a
pagilian? Isu't gapuna a nagtignayak nga immuna ket pinadasko ti
immadayo a napan idiay Tarsis—gapu ta ammok a naparaburka a Dios,
manangngaasi, saan a nalaka a makaunget, napnoan ti kinapudno ket
baliwam ti pangngeddengmo a mangibaon iti didigra. 3 Ita ngarud,
Yahweh, agpakpakaasiak kenka, alaemon ti biagko, ta nasaysayaat a
matayak ngem ti agbiag." 4 Kinuna ni Yahweh, "Nasayaat kadi a

makaungetka?” 5 Ket rimmuar ni Jonas iti siudad ken nagtugaw iti
akindaya a paset daytoy. Nangaramid isuna iti paglinongan sadiay ket
nagtugaw iti sirok daytoy tapno makitana ti mabalin a mapasamak iti
siudad. 6 Nangisagana ni Yahweh a Dios iti mula ket pinadakkelna daytoy
a dimmanon iti ngatoen ni Jonas tapno malinongan ti ulona ket mabang-
aran. Naragsakan unay ni Jonas gapu iti mula. 7 Ngem nangisagana ti
Dios iti igges idi sumingising ti init iti kabigatanna. Kinibkibanna ti mula
ket nalaylay. 8 Ket napasamak, idi simmingising ti init iti kabigatanna,
nangisagana ti Dios iti napudot nga angin manipud iti daya. Kasta met
a nainitan ti ulo ni Jonas ket kimmapsut. Ket tinarigagayan ni Jonas
a matay isunan. Kinunana iti bagina, “Nasaysayaat a matayak ngem ti
agbiag.” 9 Ket kinuna ti Dios kenni Jonas, “Nasayaat kadi a makaungetka
maipanggep iti mula?” Ket kinuna ni Jonas, “Nasayaat a makaungetak,
uray pakatayak.” 10 Kinuna ni Yahweh, “Maasianka iti mula, a saanmo
a nagbannogan wenno pinadakkel. Nagtubo daytoy iti rabii ken natay iti
sumaruno a rabii. 11 Isu a para kaniak, saan kadi a rumbeng a kaasiak
ti Nineve, ti dakkel a siudad, nga addaan iti nasurok a sangagasut ket
duapulo a ribu a tattao a saan a makaammo iti nagdumaan ti kannawan
ken kannigid nga imada, ken kasta met dagiti adu a tarakenda?”

Mikias

1 Daytoy ti sao ni Yahweh nga immay kenni Mikias a taga-Moreset
kadagiti al-aldaw da Jotam, Ahaz ken Hezekias, nga ar-ari ti Juda, ti sao
a naimatanganna maipapan iti Samaria ken Jerusalem. 2 Dumngegkayo,
dakayo amin a tattao. Dumngegka, O daga, ken ti isu-amin nga adda
kenka. Agsaksi koma ti Apo a ni Yahweh a maibusor kenka, ti Apo
manipud iti nasantoan a templona. 3 Kitaenyo, rummuar ni Yahweh
iti ayanna; bumaba isuna ket rumekenna dagiti pagdaydayawan dagiti
pagano iti rabaw ti daga. 4 Malunag dagiti bantay iti babaenna; marunaw
dagiti turod a kasla allid iti sangoanan ti apuy, kasla danum a naibuyat
iti derraas. 5 Gapu amin dagitoy iti panagsukir ni Jacob, ken gapu
kadagiti basol ti balay ti Israel. Ania ti makagapu iti panagsukir
ni Jacob? Saan kadi a ti Samaria? Ania ti makagapu nga adda
dagiti lugar a pagdaydayawan idiay Juda? Saan kadi a ti Jerusalem?
6 "Pagbalinekto ti Samaria a gabsuon dagiti nadadael iti tay-ak, a kas iti
lugar a pagmulaan laeng iti ubas. Paitulidkonto dagiti bato ti pasdekna
idiay tanap; pagparangekto dagiti pundasionna. 7 Maburakto dagiti
amin a kinitikitan a ladawanna, ken mapuoranto dagiti amin a sagsagut
kenkuana. Dadaelekto dagiti amin a didiosenna. Agsipud ta inurnongna
dagitoy a sagut iti panagbalangkantisna, ket maisublidanto a kas tangdan
ti maysa a balangkantis." 8 Daytoyto ti makagapu iti panagdung-aw ken
panagladingitko; magnaak a sakasaka ken lamolamo. Agtaguobak a kas
iti atap nga aso ken agdung-awak a kas iti kullaaw. 9 Ngamin, saanen a
maagasan dagiti sugatna, ta nakagtengdan idiay Juda. Nakadanondan iti
ruangan dagiti tattaok, iti Jerusalem. 10 Saanyo nga ibagbaga idiay Gat ti
maipapan iti daytoy; saankayo nga agsangit. Agtulidtulidak iti katapukan
idiay Bet-Afra. 11 Lumabaskayo, agnanaed iti Sapir, a silalamolamo ken
nakababain. Saan a rummuar dagiti agnanaed iti Zaanan. Agdungdung-
aw ti Bet-Ezel ta awanen ti salaknibda. 12 Ta agur-uray a sigagagar dagiti
agnanaed iti Marot iti naimbag a damag, gapu ta indissuoren ni Yahweh
ti didigra kadagiti ruangan ti Jerusalem. 13 Dakayo nga agnanaed iti
Lakis, ipakoyo dagiti karuahe iti bunggoy dagiti kabalioyo. O Lakis, sika
ti nangruggian iti basol ti anak a babai ti Sion, ta nasarakan kenka dagiti
panagsalungasing ti Israel. 14 Isu a mangtedkanto iti sagut a pammakada
iti Moreset-Gat; upayento ti ili ti Akzib dagiti ari ti Israel. 15 Dakayo
nga agnanaed iti Maresa, iyegkonto kadakayo ti mangtagikua kadakayo.
Mapanto aglemmeng dagiti mangidadaulo ti Israel iti kueba ti Adullam.
16 Juda, kuskosam ta ulom ken pukisam ta buokmo para kadagiti annakmo
a pakaay-ayoam. Agpakalboka a kas iti agila, ta maipanawto a kas balud
dagiti annakmo.

2

1 Asi pay dagiti agpanggep iti kinadakes, dagiti adda iti pagiddaanda
nga agpangpanggep nga agaramid iti dakes. Aramidenda dagitoy iti
agsapa gapu ta addaanda iti pannakabael. 2 Tarigagayanda dagiti talon
ket agawenda dagitoy; tarigagayanda dagiti balay ket alaenda dagitoy.
Irurumenda ti tao ken ti balayna, ti tao ken ti tawidna. 3 Ngarud, kastoy ti
kuna ni Yahweh: "Kitaem, mangiyegak iti didigra iti daytoy a puli, ket
saankayonto a makalisi. Saankayonton a magna a sipapalangguad, ta

dakesto dayta a tiempo. 4 Iti dayta nga aldaw, agkantanto dagiti kabusoryo
iti maipapan kadakayo, ket agdung-awkayonto nga addaan panagasug.
Kantaendanto, 'Dakami nga Israelita, nadadaelkamin a naminpinsan; bi-
naliwanen ni Yahweh ti territoryo dagiti tattaok. Alaenna kadi met daytoy
kaniak? Imbunongna dagiti talonmi kadagiti mangliliput!'" 5 Ngarud,
dakayo a nababaknang, awanto ti kaputotanyo nga umawat iti daga a kas
bingayna iti pannakaibunong ti daga iti gimong ni Yahweh. 6 "Saanka nga
agipadto," kunada. "Masapul a saanda nga ipadtoda dagitoy a banbanag;
saan nga umay ti pannakaibabain." 7 Rumbeng kadi a kastoy ti kunayo,
O balay ni Jacob, "Makaunget kadi ti espiritu ni Yahweh? Pudno kadi a
dagitoy ti aramidna?" Saan kadi a nasayaat dagiti sasaok iti siasinoman
nga agar-aramid iti nalinteg? 8 Iti nabiit pay, bimmusor dagiti tattaok
a kasla maysa a kabusor. Ussobenyo ti kagay, ti kawes dagiti aglabas
a mangpanpanunot a natalgeddan, a kas dagiti soldado a naggapu iti
gubat nga iti pagarupda ket natalgeddan. 9 Pinapanawyo dagiti babbai
a tattaok kadagiti napintas a balayda; innalayo ti bendisionko kadagiti
annakda iti agnanayon. 10 Tumakderkayo ket pumanawkayo, ta saan a
daytoy ti lugar a mabalinyo a pagyanan, gapu iti kinarugitna; naan-anay
a nadadael daytoy. 11 No adda umay kadakayo nga addaan iti espiritu
iti kinamanaginkukuna ken kinaulbod ket kunana, "Agipadtoak kadakayo
maipapan iti arak ken naingel a mainum," ket isuna ti kayatyo nga
agbalin a profetayo. 12 Siguradoek nga ummongenkayonto amin, O Jacob.
Siguradoek nga ummongekto dagiti nabatbati iti Israel. Pagtitiponekto
ida a kasla karnero iti koral, a kas iti arban iti tengnga ti pagarabanda.
Addanto ti napigsa nga ariwawa gapu iti adu a tattao. 13 Addanto
ti mangilukat iti dalanda nga isu iti umuna kadakuada. Luktanda ti
ruangan ket rimmuarda; lumabasto ti arida iti sangoananda. Ni Yahweh
ti mangidaulonto kadakuada.

3

1 Kinunak, "Ita, dumngegkayo, dakayo a mangidadaulo iti Jacob ken
agturturay iti balay ni Israel: Saan kadi a rumbeng a maawatanyo ti
hustisia? 2 Dakayo a manggurgura iti naimbag ken mangay-ayat iti dakes,
dakayo a manglaplaplap iti kudilda, iti lasagda manipud kadagiti tulangda-
3 dakayo met a mangkakaan iti lasag dagiti tattaok, ken manglaplapgis iti
kudilda, mangtuktukkol kadagiti tulangda ken mangtadtadtad kadakuada,
a kasla karne nga iluto iti banga, a kasla karne iti kaldero. 4 Ket dakayo
a mangiturturay, umawagkayonto kenni Yahweh, ngem saanakayonto a
sungbatan. Iti dayta a tiempo, saannakayonto a denggen, gapu ta naka-
aramidkayo iti dakes." 5 Kastoy ti kuna ni Yahweh maipapan kadagiti
profeta a mangiyaw-awan kadagiti tattaok: "Ipablaakda kadagiti mang-
pakpakan kadakuada, 'Addanto iti kinarang-ay.' Ngem para kadagiti awan
ti maipakanna kadakuada, mangirugida iti gubat a maibusor kenkuana.
6 Ngarud, agbalinto daytoy a rabii kadakayo ket awanton ti masirmatayo;
sumipngetto daytoy tapno awanto ti maipadtoyo. Lumnekton ti init
kadagiti profeta, ket sumipngetto ti aldaw kadakuada. 7 Maibabainto
dagiti mammadles, ken mariribukanto dagiti mammadto. Apputendanto
amin dagiti bibigda, ta saankonto ida a sungbatan." 8 Ngem no maipapan
kaniak, napnoanak iti pannakabalin babaen iti Espiritu ni Yahweh, ken
napnoanak iti hustisia ken bileg, a mangibutaktak iti panagsalungasing
ni Jacob ken iti basol ni Israel. 9 Ita, denggenyo daytoy, dakayo a
mangidadaulo iti balay ni Jacob, ken agturturay iti balay ni Israel,

dakayo a mangurgura iti hustisia, ken mangkilkillo iti amin a nalinteg.
10 Ipatakderyo ti Sion babaen iti panagpasayasay iti dara ken ti Jerusalem
babaen iti kinadakes. 11 Mangukom dagiti mangidadauloyo gapu iti
pasuksok, mangisuro dagiti padiyo gapu iti gunggona, ken agipadto dagiti
profetayo gapu iti kuarta. Ngem agsadagkayo latta kenni Yahweh ket
kunayo, "Saan kadi nga adda kadatayo ni Yahweh? Awanto ti dakes nga
umay kadatayo." 12 Ngarud, gapu kadakayo, maaradonto ti Sion a kas
iti maysa a talon, agbalinto ti Jerusalem a gabsuon iti nagrebbaan, ken
agbalinto ti turod iti templo a kasla kabakiran a turod.

4

1 Ngem iti maudi nga al aldaw, mapasamakto a ti bantay ti balay ni
Yahweh ket maipasdekto iti rabaw dagiti kabambantayan. Maitan-okto
daytoy iti ngatoen dagiti turod, ket agdarisonto dagiti tattao ditoy. 2 Adu
a nasion ti mapan ket kunaenda, "Umaykayo, sumang-attayo idiay bantay
ni Yahweh, iti balay ti Dios ni Jacob. Isurona kadatayo dagiti dalanna,
ket magnatayo kadagiti dananna. Manipud Sion ket rummuar ti linteg,
ken aggapu ti Jerusalem ti sao ni Yahweh. 3 Mangukomto isuna kadagiti
adu a tattao ken mangikeddeng ti maipanggep kadagiti adu a nasion iti
adayo. Pitpitendanto dagiti kampilanda tapno agbalin nga arado, ken
tapno agbalin met a kumpay dagiti gayangda. Saanton nga ilayat ti
nasion ti kampilanna a maibusor iti nasion, wenno adalen no kasano ti
makigubat. 4 Ngem ketdi, agtugawto ti tunggal maysa a tao iti sirok ti
kaubasanna, ken iti sirok ti kayona nga igos. Awanto ti mangpabuteng
kadakuada, ta ti ngiwat ni Yahweh a Mannakabalin amin iti nagsao.
5 Ta magna amin a tattao, tunggal maysa, iti nagan iti diosda. Ngem
magnatayonto iti nagan ni Yahweh a Diostayo iti agnanayon nga awan
patinggana. 6 "Iti dayta nga aldaw", kuna ni Yahweh, "Ummongekto
dagiti pilay ket urnongekto dagiti napagtalaw, a pinagsagabak. 7 Ket
pagbalinekto dagiti pilay a tidda, ken dagiti naitalaw iti nabileg a nasion,
ket Siak ni Yahweh ti agturayto kadakuada idiay bantay Sion, ita ken iti
agnanayon. 8 Ket sika a pagwanawanan iti arban, turod ti babai nga
anak iti Sion, umayto kenka— umayto ti sigud a turay, ti pagarian iti
anak a babai ti Jerusalem. 9 Ita, apay nga agsangitka iti nakapigpigsa?
Awan kadi ti ari, napukaw kadin ti mammagbagam, dagita nga ut-ot
a mangtengtengngel kenka a kasla iti babai nga agpasikal? 10 Agtuok
ket agpasngayka, anak a babai ti Sion, a kas iti babai nga agpasikal.
Ta manipud ita ket rummuarka iti siudad, agnaedka iti langalang, ken
mapanka idiay Babilonia. Maispalkanto sadiay. Isalakanakanto sadiay
ni Yahweh manipud kadagiti ima ti kabusormo. 11 Adu a nasion ti
naguornong ita a maibusor kenka; ket kunada, 'Matulawan koma isuna;
makitatayo koma ti pannakadadael ti Sion.'" 12 Kuna dagiti profeta, Saanda
nga ammo dagiti pampanunoten ni Yahweh, ken saanda a maawatan
dagiti panggepna, ta inurnongna ida a kasla rineppet iti pagir-irikan.
13 Kuna ni Yahweh, "Bumangonka ket agirikka, O anak a babai ti Sion,
ta aramidekto a landok ti saram, ken aramidekto a gambang ti kukom.
Adunto ti maparmekmo a tattao. Siak ni Yahweh ket subliekto dagiti
binallikogda a kinabaknang, dagiti sanikuada, subliekto, Siak ti Apo ti
sangalubongan."

5

1 Ita, agsaganakayo a makigubat, dakayo a tattao ti Jerusalem. Adda

pader a naipalawlaw iti siudadyo, ngem pang-urendanto ti sarukod ti pingping ti mangidadaulo ti Israel. 2 Ngem sika, Betlehem Efrata, uray no sika ti kababassitan kadagiti puli ti Juda, maysanto kadakayo ti umay kaniak a mangituray iti Israel, a nagtaud ti kaputonanna ket idi ugma manipud iti agnanayon nga awan patinggana. 3 Ngarud, iyawatto isuda ti Dios, agingga iti tiempo nga agpasngay ti agpaspasikal, ket agsubli dagiti dadduma a kakabsatna kadagiti tattao ti Israel. 4 Agtakderto isuna ken ipastorna iti arbanna iti bileg ni Yahweh, iti natan-ok a nagan ni Yahweh a Diosna. Agtalinaeddanto, ta agbalinto isuna a natan-ok agingga iti pungto ti daga. 5 Isunanto ti kappiatayo. Inton umay dagiti Assiriano iti dagatayo, inton lumasatda kadagiti sarikedkedtayo, isabattayo kadakuada dagiti pito nga agpaspastor ken walo a mangidada-ulo kadagiti lallaki. 6 Agturayto dagitoy a lallaki ti daga iti Asiria babaen iti kampilan, ken ti daga ni Nimrod babaen iti kampilan kadagiti imada. Isalakannatayonto manipud kadagiti Asirriano, inton umayda iti dagatayo, inton agmartsada nga umuneg kadagiti beddengtayo. 7 Maitiponto dagiti tidda ni Jacob kadagiti adu a bunggoy ti tattao, a kasla linnaaw nga aggapu ken Yahweh, a kasla arbis iti karuutan, a saanda nga aguray ti tao, saan a kadagiti tattao. 8 Maitiponto kadagiti nasion dagiti tidda ni Jacob, maitipondanto kadagiti adu a tattao, a kas iti leon a naitipon kadagiti ayup iti kabakiran, a kasla iti ubing a leon a naitipon kadagiti arban ti karnero. Ket inton maitiponda kadakuada, badde-baddeknanto ida ken rangrangkayennanto ida, ket awanto ti siasinoman a mangispal kadakuada. 9 Maitag-ayto ti imam a mangsuppiat kadagiti kabusormo, ket daytanto ti mangdadael kadakuada. 10 “Ket mapasamakto iti dayta nga aldaw,” kuna ni Yahweh, “a parmekekto dagiti kabaliom ken rakrakekto dagiti karwahem. 11 Parmekekto dagiti siudad iti dagam ken rebbaekto dagiti amin a sarikedkedmo. 12 Dadaelekto ti panangkulkulam iti imam, ket awanton a pulos iti aniaman a mammadles. 13 Dadaelekto dagiti kinitikitan a ladawam ken dagiti adigim a bato. Saanmonton a dayawen dagiti aramid dagiti imam. 14 Parutekto dagiti imahe ni Asera iti tengngayo, ken dadaelekto dagiti siudadyo. 15 Iti nakaro nga unget ken pungtotko, balsekto dagiti nasion a saan a dimngeg.”

6

1 Ita, denggem no ania ti kuna ni Yahweh. Kinuna ni Mikias kenkuana, “Bumangonka ket idatagmo ti kasom iti kabanbantayan; bay- am a mangngeg dagiti turod ti timekmo. 2 Denggenyo ti darum ni Yahweh, dakayo a kabanbantayan, ken dakayo a naandor a pamuon iti daga. Ta adda darum ni Yahweh kadagiti tattaona, ket ilabanna iti pangukoman a maibusor iti Israel.” 3 Tattaok, ania ti inaramidko kadakayo? Kasano koma a binannogkayo? Agsaksikayo a maibusor kaniak! 4 Ta inruarkayo iti daga ti Egipto ket insalakankayo iti balay ti pannakaadipen. Imbaonko kadakayo ni Moises, ni Aaron, kenni Miriam. 5 Tattaok, lagipenyo ti pinanggep ni Balak nga ari ti Moab, ken ania ti insungbat kenkuana ni Balaam nga anak ni Beor, bayat a mapmapankayo manipud Sittim agingga iti Gilgal, tapno maammoanyo ti nalinteg nga inaramidko, Siak a ni Yahweh.” 6 Ania ti rumbeng nga idatagko kenni Yahweh, kas agrukbabak iti kangatoan a Dios? Nasken kadi nga umayak kenkuana nga addaan ti daton a mapuoran, iti urbon a baka a natawenan? 7 Maay-ayo ngata ni Yahweh kadagiti rinibu a karnero a kalakian, wenno dagiti sangapulo-ribu a karayan iti lana?. Itedko kadi ti inauna nga anakko a

para iti salungasingko, ti bunga ti bagik a para iti basolko? 8 Imbagana
kenka, O tao, no ania ti naimbag, ken ania ti sapsapulen ni Yahweh
kenka: Aramidem ti nalinteg, ayatem ti kina-imbag, ken magnaka a
sipapakumbaba iti Diosmo. 9 Ti timek ni Yahweh ket agiwarwaragawag
iti siudad— uray ti kinasirib ket bigbigenna ti naganmo: "Ipangagmo ti
sarukod, ken ti nangisaad daytoy iti ayanna. 10 Adda kinabaknang kadagiti
babbalay dagiti managdakdakes ken naulbod, dagiti ulbod a timbangan
a makarimon. 11 Ibilangko kadi nga awan basol ti maysa a tao no
mangaramat isuna iti nakusit a pagtimbangan, nga addaan ti supot dagiti
manangallilaw a pagtimbangan? 12 Dagiti nabaknang a tattao a napnoan
ti kinaranggas, dagiti agnanaed sadiay ket agsaoda iti inuulbod, ken ti dila
kadagiti ngiwatda ket manangallilaw. 13 Ngarud, sugatenka iti nakaro,
pinagbalinka a pakadadaelan gapu kadagiti basolmo. 14 Manganka ngem
saanka a mapnek; addanto latta kenka ti kinaunga-ong. Agidulinka ngem
saanka a maka-urnong, ket ti maurnongmo ket iyawatkonto iti kampilan.
15 Agmulaka ngem saankanto nga agapit; agbaddekka iti olibo ngem
saanmo a masapsapuan ta bagim iti lana; agpespeska iti ubas ngem awan
ti mainummo nga arak. 16 Sinalimetmetam dagiti allagaden nga inaramid
ni Omri, ken dagiti amin nga ar-aramid iti balay ni Ahab. Nagnaka
babaen kadagiti balakadda. Isu a sika a siudad, pagbalinenka a dadael,
ken dakayo nga agnanaed ket pagbalinekto a malalais, ket awitenyonto ti
pannakaibabain a kas kadagiti tattaok."

7

1 Asi-ak pay! Para kaniak ket kasla nalpasen iti panagaapit iti bunga
a maapit iti kalgaw, kasta met ti matudtod a nabati nga ubas kadagiti
kaubasan: Awanen ti masarakan a rinaay a prutas, ngem tarigagayak
pay laeng dagiti umuna a naluom a bunga ti igos. 2 Napukawen ti
nadiosan a tao iti daga; awanen ti nabati a nalinteg kadagiti tattao.
Agsanebda amin a mangpatay iti sabali a tattao; anupen ti tunggal maysa
ti kabsatna. 3 Nalaingda nga agaramid iti kinaranggas: agdawat ti kuarta
ti agturay, agdawat iti pasuksok ti ukom, ken ibagbaga ti nabileg a tao
kadagiti dadduma a tattao dagiti kayatna a gun-oden. Ket agpanggepda iti
dakes a sangsangkamaysa. 4 Maiyarig iti siitan a mula dagiti kalaingan
ken maiyarig iti naiyalad a siitan a mula ti kalilintegan kadakuada.
Daytoy ti aldaw nga imballaag dagiti pagbanbantayenyo, ti aldaw iti
pannakadusayo. Dimtengen ita ti pannakaburiborda. 5 Saanka nga
agtalek iti uray siasino a kaarubam, saanmo nga ited ti talekmo iti uray
siasinoman a gayyem. Agannadka kadagiti isawsawangmo uray iti babai
nga aggid-idda iti takiagmo. 6 Ta saanen a dayawen ti anak a lalaki ti
amana, tumakder ti anak a babai a maibusor iti inana, ken busoren ti
manugang a babai ti katuganganna a babai. Dagiti kabusor ti tao ket dagiti
tattao iti bukodna a balay. 7 Ngem no maipapan kaniak, kumitaak kenni
Yahweh. Urayek ti Dios ti pannakaisalakanko; denggennakto ti Diosko.
8 Saandak a katawaan, dakayo a kabusorko. Kalpasan ti pannakatnagko,
bumangonakto. Inton agtugawak iti kasipngetan, agbalinto ni Yahweh
a silawko. 9 Gapu ta nagbasolak kenni Yahweh, lak-amek ti pungtotna
agingga nga ikaluyanak, ken ukomennak. Ipannakto iti lawag, ket
makitakto ti panangispalna kaniak iti kinalintegna. 10 Ket makitanto dayta
dagita kabusorko, ket mabainanto dagidiay nagkuna kaniak, "Sadino ti
ayan ni Yahweh a Diosmo?" Kitaekto isuna; mabaddebaddekanto isuna a
kasla pitak kadagiti kalsada. 11 Dumtengto ti aldaw a panangpatakdermo

kadagiti padermo; iti dayta nga aldaw, maipalawanto la unay dagiti
beddengmo. 12 Iti dayta nga aldaw, umayto kenka dagiti tattaom, nga
aggapu iti Asiria ken kadagiti siudad ti Egipto, manipud Egipto agingga
iti dakkel a karayan, ti Euprates, manipud iti baybay agingga iti sabali
a baybay, manipud iti bantay agingga iti dadduma bantay. 13 Ket
aglangalangto dagidiay a daga gapu kadagiti tattao nga agnanaed ita
sadiay, gapu iti bunga dagiti aramidda. 14 Ipastormo dagiti tattaom
babaen iti sarukodmo, ti arban a kas tawidmo. Uray no agnanaedda nga
agwaywayas iti kabakiran ti Bantay Carmel, palubosam ida a mangan
idiay Basan ken Galaad a kas idi punganay. 15 Kas kadagiti al-aldaw
idi rimmuarkayo iti daga ti Egipto, ipakitakto kadakuada dagiti milagro.
16 Makitanto dagiti nasion ti aramiden ni Yahweh ket mabainandanto
gapu ta awan ti bilegda. Iyapputdanto dagiti imada kadagiti ngiwatda;
agbalindanto a tuleng. 17 Dildilandanto ti tapok a kas iti uleg, kas
kadagiti parsua nga agkarkaradap iti rabaw ti daga. Rummuardanto
kadagiti rukibda a mabutbuteng; umasidegdanto a mabutbuteng kenka,
O Yahweh a Diosmi, ket agbutengdanto gapu kenka. 18 Siasino ti Dios
a kas kenka, sika a mangikkat iti basol, sika a saan a mangikankano iti
salungasing dagiti nabatbati a tattao a tawidmo? Saan nga agnanayon
ti ungetmo gapu ta pagaayatmo nga ipakita kadakami ti kinapudnom iti
tulagmo. 19 Maasiankanto manen kadakami; ibaddebaddekmonto dagiti
basolmi. Ibellengmonto iti lansad ti baybay dagiti amin a basbasolmi.
20 Impaaymonto ti kinapudno kenni Jacob ken ti kinapudnom iti tulagmo
kenni Abraham, a kas inkarim kadagiti kapuonanmi idi un-unana nga al-
aldaw.

Nahum

1 Ti pakaammo maipanggep iti Nineve. Ti Libro ti Sirmata ni Nahum,
nga Elkoshita. 2 Ni Yahweh ket managimon a Dios ken managibales;
managibales ni Yahweh ken napnoan ti pungtot; managibales ni Yahweh
kadagiti kabusorna ken sipupungtot latta kadagiti kabusorna. 3 Saan
a nalaka nga agpungtot ni Yahweh ken naindaklan ti pannakabalinna,
saanna a pulos nga ipakaammo nga awan basol dagiti kabusorna.
Ipakpakita ni Yahweh ti wagasna babaen iti alipugpog ken iti bagyo,
ket dagiti ulep ti tapok dagiti sakana. 4 Tubngarenna ti baybay ken
pagmagaenna daytoy; paatiananna dagiti amin a karayan. Nakapuy ti
Basan ken kasta met ti Carmel; dagiti sabong ti Libano ket aglaylay.
5 Agkintayeg dagiti bantay iti presensiana, ken marunaw dagiti turturod;
margaay ti daga iti presensiana, pudno, ti lubong ken dagiti amin tattao
nga agnanaed iti daytoy. 6 Siasino ti makabael a sumango iti pungtotna?
Siasino ti makalapped iti kinarungsot ti ungetna? Naibukbok ti pungtotna
a maiyarig iti apuy ken naburak dagiti bato gapu kenkuana. 7 Naimbag
ni Yahweh, maysa a sarikedked iti aldaw ti riribuk; ken napudno isuna
kadagiti agkamang kenkuana. 8 Ngem gibusannanto a naan-nay dagiti
kabusorna babaen iti napigsa a layus; kamatennanto ida iti kasipngetan.
9 Dakayo a tattao, ania ti pangpanggepenyo a maibusor kenni Yahweh?
Gibusannanto a naan-anay daytoy; saanto a rumsua ti riribuk iti maikadua
a daras. 10 Ta agpipinnutipotdanto a kas kadagiti sisiit; mabartekdanto
kadagiti inumenda; makisapdanto a naan-anay babaen iti apuy a kas
iti namaga a garami. 11 Maysa a tao ti bimmangon kenka, O Ninive,
a nagpanggep iti dakes maibusor kenni Yahweh, maysa a nangiyam-
ammo iti kinadakes. 12 Kastoy ti kuna ni Yahweh: “Uray no addaanda
iti naan-anay a pigsa ken bilang, maputeddanto met laeng; awanton
dagiti tattaoda. Ngem sika, O Juda: Uray no pinagsagabaka, saankanton
a pagsagabaen. 13 Ita, tukkolek dayta a sangol dagiti tattao manipud
kenka; pugsatek dagiti kawarmo.” 14 Ket nangted ni Yahweh iti bilin
maipanggep kenka, O Nineve: “Awanton ti kaputotan a mangawit iti
naganmo. Ikkatekto dagiti nakitikitan a ladawan ken ti ladawan a nasukog
iti landok manipud kadagiti balay dagiti diosmo. kaliekto dagiti tanemmo,
gapu ta nadangkeska.” 15 Kumitaka, kadagiti tapaw dagiti bantay, adda
dagiti saka ti maysa a tao a mangmangyeg iti naimbag a damag, a
mangiwarwaragawag iti kappia! Rambakam dagiti fiestam, O Juda, ken
tungpalem dagiti sapatam, gapu ta saannakanton a rauten ti nadangkes;
naikisap isuna a naan-anay.

2

1 Umayen ti tao a mangrebbek kenka. Bantayam dagiti pader ti siudad,
guardiaam dagiti dalan, papigsaem ta bagim, ummongem dagiti armadam.
2 Ta isubsubli ni Yahweh ti kinatan-ok ni Jacob, kas iti kinatan-ok ti
Israel, uray dinadael ida dagiti mangsamsamsam ken dinadaelda dagiti
sanga ti ubasda. 3 Nalabbaga dagiti kalasag dagiti maingel a tattaona, ken
nakakawes iti nalabbaga dagiti natutured a lallaki; agraniag dagiti landok
ti karwahe iti aldaw a panagsaganada, ken naiwaradiwad iti tangatang
dagiti sipres a gayang. 4 Napegges ti panagtaray dagiti karwahe kadagiti
kalsada; agdardarasda nga agsubli-subli kadagiti nalawa a kalkalsada.

Kasdala dagiti pagsilawan ken agtatarayda a kasla kimat. 5 Ay-ayaban
ti tao a mangrebbek kenka dagiti opisyalna; maitublakda iti tunggal
maysa iti pannagnada; agdardarasda a mangraut iti pader ti siudad.
Naisaganan ti dakkel a kalasag a mangsalaknib kadagitoy a mangraraut.
6 Napilit a nailukat dagiti ruangan kadagiti karayan, ket nadadael ti
palasio. 7 Naussoban ti pagan-anay ti reyna ken naitalaw; agas-asug
dagiti adipenna a babbai a kasla dagiti kalapati, dandanugenda dagiti
barukongda. 8 Ti Ninive ket kasla naisawang a danum, a kasla napegges
a danum nga agliblibas dagiti tattaona. Ipukpukkaw dagiti dadduma,
"Agsardengkayo, agsardengkayo," ngem awan ti tumalyaw. 9 Alaenyo
ti nasamsam a pirak, alaenyo ti nasamsam a balitok, gapu ta awan
patingga daytoy, ti dayag dagiti amin a napipintas a banbanag ti Nineve.
10 Langalang ken nadadael ti Nineve. Marunaw ti puso iti tunggal maysa,
agtitim-og dagiti tumtumeng ti tunggal maysa, ken adda ladingit iti tunggal
maysa; pimmusyaw amin dagiti rupada. 11 Sadino ngay itan ti rukib ti
leon, ti lugar a pangpanganan dagiti urbon a leon, ti lugar a pagpagnaan
ti leon ken ti kabaian a leon, agraman dagiti urbon a leon, no sadino
ket awan ti pagbutbutnganda? 12 Rinangrangkay ti leon ti natiliwna para
kadagiti annakna; Binekkelna dagiti natiliwna a maipaay iti kabaian a
leon, ken pinunnona ti rukibna kadagiti natiliwna, ken ti rukibna kadagiti
narangrangkay a natay a bagi ti ayup. 13 "Kitaem, bimmusorak kenka"—
kastoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin. "Uramekto dagiti
karwahem iti asuk, ken alun-onento ti kampilan dagiti urbon a leonmo.
Pukawekto ti sinamsammo manipud iti dagam, ken saanton a mangngegan
pay dagiti timek dagiti mensaherom."

3

1 Asi pay ti siudad a napnoan iti dara! Napnoan daytoy iti kinaulbod
ken natakaw a sanikua; adda a kanayon ti dangdangranna. 2 Ngem
ita, adda dagiti kanabsiit dagiti baut, ken ti daranudor ti karadakad
dagiti pilid, ti dalagudog dagiti kabalio ken darison dagiti karwahe.
3 Adda dagiti mangdardarup nga agkabkabalio a lallaki, sumilengsileng
a kampilan, gumilapgilap a gayang, gabsuon dagiti bangkay, adu a
bunton dagiti natay. Awan patingga dagiti natay; dagiti mangdardarup
kadakuada ket maitubtublak kadagiti rabawda. 4 Mapaspasamak daytoy
gapu kadagiti naderrep nga aramid ti napintas a balangkantis, ti eksperto
iti panaggamud, a mangilaklako kadagiti nasion babaen ti kinabalangkan-
tisna, ken kadagiti tattao babaen iti pananggamgamudna. 5 "Kitaenyo,
bumusorak kadakayo"— kastoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-
amin. "Ilukaiskonto ti kainmo agingga iti rupam ket ipakitak kadagiti
nasion dagiti nakalemmeng a paset ti bagim, a pakaibabainam kadagiti
pagarian. 6 Ipurwakkonto kenka ti makarimon a rugit ket pagbalinenka a
naalas; pagbalinenka a kas maysa a banag a kitaen dagiti amin a tattao.
7 Ket mapasamakto, nga amin dagiti kumita kenka ket itarayandakanto
ket ibagana, 'Nadadaelen ti Nineve; siasino ti mangdung-aw kenkuana?'
Sadino ti pakasarakak iti siasinoman a mangliwliwa kenka.?" 8 O Nineve,
nasaysayaatka aya ngem ti Tebes, a naipatakder iti tengnga ti Karayan
Nilo, nga adda danum iti aglawlawna, a ti sarikedkedna ket ti baybay,
a ti paderna ket ti baybay mismo? 9 Ti Etiopia ken Egipto ti pigsana,
ket awan ti patinggana daytoy; Kabadangna ti Put ken Libia. 10 Nupay
kasta, ti Tebes ket naipanaw; naibalud daytoy; narumek dagiti annakda
kadagiti nagsulian dagiti kalsada; nagbibinnunot dagiti kabusorna nga

agpaay kadagiti mararaem a tattaona, ket amin dagiti natan-ok a lallakina
ket nakawaran. 11 Mabartekkanto met; padasemto ti aglemmeng, ken
agbirukkanto iti pagkamangam manipud iti kabusormo. 12 Amin dagiti
pagkamangam ket kaslanto iti kayo ti igos a naluom dagiti immuna
a bungana: no maigungon dagitoy, matnag dagitoy iti ngiwat dagiti
mangmangan. 13 Kitaem, dagiti tattao iti ayanyo ket babbai; nailukat
dagiti ruangan ti dagam kadagiti kabusormo; inalun-on ti apuy dagiti
balunetda. 14 Mapanka sumakdo iti danum a maipaay iti pannakalakub;
papigsaem dagiti sarikedkedmo; inka iti ayan ti pila ket payatam ti mortar;
isaganam dagiti pagsukogan kadagiti nadrilio. 15 Ikisapnakanto ti apuy
sadiay, ket dadaelennakanto ti kampilam. Alun-onennakanto a kas iti
pangalun-on dagiti babassit a dudon iti amin a banbanag. Paadduem ti
bagim a kas iti kaadu dagiti babassit a dudon, kas kaadu dagiti dadakkelen
a dudon. 16 Pinaadum dagiti pagtagtagilakoem ket ad-adda pay ngem
kadagiti bituen iti langit; ngem kasda la babassit a dudon: samsamenda ti
daga kalpasanna ket tumayabda. 17 Dagiti prinsipem ket kas kaadu dagiti
dadakkelen a dudon, dagiti panguloen dagiti soldadom ket kasda la pangen
ti dudon a kumpet kadagiti pader no kasta nalam-ek ti aldaw. Ngem no
kasta a sumingisingen ti init, tumayabda nga awan makaamo no sadino ti
pagturonganda. 18 Ari ti Asiria, matmaturog dagiti pastormo; agin-innana
dagiti mangiturturaymo. Naiwara-wara dagiti tattaom kadagiti bantay, ket
awan ti mangurnong kadakuada. 19 Awan ti mabalin a makaagas kadagiti
sugatmo. Nakaro unay ti sugatmo. Agpalakpak iti ragsak dagiti amin a
makangngeg iti damag maipapan kenka. Siasino aya ti nakalasat iti saan
nga agbalbaliw a kinadangkesmo?

Habakkuk

1 Ti waragawag a naawat ni Habakkuk a profeta: 2 “O Yahweh, kasano
kabayag ti panagas-asugko, ket saanmo a denggen? Nagkiddawak kenka
nga addaan panagbuteng, 'Kinaranggas!' ngem saannak nga isalakan!
3 Apay nga ipapakkitam kaniak ti kinadakes ken saan nga umno nga
aramid? Ti pannakadadael ken kinaranggas ket adda iti sangoanak;
adda panagraranget ken rumsua ti panagaapa! 4 Ngarud, nakapsuten
ti linteg, ket saanen nga agbayag ti hustisia iti aniaman a tiempo. Ta
pinalawlawan dagiti nadangkes dagiti nalinteg; isu a rimsua ti saan a
pudno a hustisia.” Simmungbat ni Yahweh kenni Habakkuk. 5 Kitaem
dagiti nasion ket sukimatem ida; maklaat ken masdaawka! Gapu ta
sigurado nga umadanin nga aramidek kadagiti aldawmo a saanmonto
a patien inton maipadamag kenka daytoy. 6 Ta kitaem! umadanin
a patakderek dagiti Caldeo—dayta naulpit ken naranggas a nasion—
agmarmartsada iti entero a daga tapno agtagikua kadagiti balay a saanda
a kukua. 7 Nakaam-amak ken nakabutbutengda; ti panangukom ken ti
kinatan-okda ket agtaud kadakuada! 8 Naparpardas dagiti kabalioda ngem
dagiti leopardo, naparpartak ngem kadagiti lobo iti rabii! Isu a bumaddek
dagiti kabalioda, ken aggapu iti nakaad-adayo dagiti kumakabalioda a
lallaki—tumayabda a kasla maysa nga agila a magagaran a mangan!
9 Umayda amin para iti kinaranggas, ti kinaaduda nga umay ket kasla
angin iti disierto, ket urnongenda dagiti balud a kasla darat! 10 Isu a
lalaisenda dagiti ari, ket rabrabak laeng kadakuada dagiti mangiturturay!
Katkatawaanda ti tunggal sarikedked, ta paggabsuonenda ti daga ket
alaenda dagitoy! 11 Ket lumabas a dagus ti angin; lumabas daytoy—
managbasol a lallaki, a ti diosda ket ti kinamaingelda!” Nagdamag ni
Habakkuk kenni Yahweh iti maysa pay a saludsod. 12 “Saanka kadi
a naggapu iti un-unana a tiempo, O Yahweh a Diosko, a kasasantoan?
Saankaminto a matay. Sika O Yahweh ti nangdutok kadakuada para iti
panangukom ken sika, a dakkel unay a Bato, ti nangisaad kadakuada
para iti panangpalinteg! 13 Nadalus unay dagiti matam tapno kumita iti
dakes, ken saanmo a kabaelan ti kumita iti dakes nga aramid nga addaan
pabor; apay ngarud a pabpaburam dagiti mangliliput? Apay a naulimekka
kabayatan nga al-alun-onen dagiti nadangkes dagiti nalinlinteg ngem
kadakuada? 14 Pinagbalinmo a kasla ikan iti baybay dagiti tattao, kas
kadagiti agkarkarayam a banbanag nga awan ti mangiturturay kadakuada.
15 Iyaonda amin ida babaen iti banniit; iguyodda dagiti tattao kadagiti
iket ket urnongenda ida iti iket a pagur-urnonganda. Daytoy ti makagapu
no apay nga agragragsakda ken agpukpukkawda a sirarag-o! 16 Isu nga
agidatonda iti iket a pagkalkalapda ken agpuorda pay ti insenso iti iket a
pagur-urnonganda, ta dagiti napalukmeg a narungsot nga ayup ti bingayda
ken ti nalukmeg a karne ti taraonda! 17 Ikkatenda kadi ti nagian ti iketda
ket ituloyda a papatayen nga awanan asi dagiti nasion?”

2

1 Agtakderakto iti pagbanbantayak ket agpuestoak iti torre a pag-
wanawanan, ket agbantayakto a nasayaat tapno maammoak no ania ti
ibagana kaniak ken no ania ti rumbeng nga isungbatko maipapan iti
asugko. 2 Simmungbat ni Yahweh kaniak a kinunana, “Isuratmo daytoy

a sirmata, ket isuratmo a nabatad kadagiti tapi ti bato tapno makataray ti
mangbasa kadagitoy! 3 Ta ti sirmata ket para iti masakbayan a tiempo ket
agsaonto iti kamaudianan, ket saan a mapaay. Uray no mataktak, urayem
daytoy! Ta sigurado nga umayto daytoy ket saanto nga agbayag! 4 Kitaem!
Ti tao nga agtaltalek iti kaungganda ket awan pagbanaganna. Ngem ti
nalinteg ket agbiagto babaen iti pammatina! 5 Ta ti arak ket mangliliput
iti natangsit nga agtutubo a lalaki tapno saan isuna nga agtulnog, ngem,
padpadakkelenna ti kalikagumna a kas iti tanem ken kas iti patay a
saan a pulos a mapnek. Ummongenna dagiti amin a nasion a para iti
bagina ken ummongenna dagiti amin a tattao para iti bagina. 6 Amin
dagitoy a tattao, saandanto ngata a mangusar iti maysa a pangngarig
maibusor kenkuana ken pananglais a panangibaga maipapan kenkuana
a kunana, 'Asi pay daydiay a mangpaadu iti saanna a kukua! Ta kasano
kabayag ti panangpadagsenyo kadagiti naisalda nga innalayo? ' 7 Saanto
kadi a tumakder a dagus dagiti agngarngaryet kenka, ken saanto kadi
a makariing dagiti mangbutbuteng kenka? Agbalinkanto a biktimada!
8 Gapu ta sinamsammo ti adu a nasion, samsamandakanto dagiti amin
a nabatbati a tattao, gapu iti dara ti lalaki ken ti kinaranggas a naaramid
iti daga, ti bario ken dagiti agnanaed iti daytoy. 9 'Asi pay ti agur-urnong
kadagiti dakes a gunggona para iti balayna, tapno maisaadna ti umokna
iti ngato tapno natalged isuna manipud iti ima ti dakes!' 10 Nangpartuatka
iti pannakaibabain para iti balaymo babaen iti panangdadaelmo iti adu
a tattao, ken nagbasolka maibusor iti bagim. 11 Ta umasugto dagiti bato
manipud iti pader, ket sumungbatto kadagitoy dagiti pasanggir a kayo.
12 'Asi pay ti mangibangon iti siudad babaen ti dara, ken ti mangibangon ti
ili ti kinadangkes!' 13 Saan kadi a nagtaud kenni Yahweh a Mannakabalin-
a ti nagbannugan dagiti tatao ket agpaay iti apuy ken banbannogen dagiti
nasion dagiti bagbagida para iti awan? 14 Ngem, mapnunto ti daga iti
pannakaammo ti dayag ni Yahweh kas iti panangabbong dagiti dandanum
iti baybay. 15 'Asi pay ti mangmangted iti arak iti kaarrubana, ken sika a
mangnaynayun iti sabidong agingga a mabartekmo ida tapno makitam ti
kinalamu-lamoda!' 16 Mapnoankanto iti bain saan ket a dayag! Uminom
ka met iti daytoy, ket ipakitam ti kinalamu-lamom! Ti kopa ni Yahweh nga
adda iti makannawan nga imana ket dumtengto kenka, ket abbonganto ti
pannakaibabain ti dayawmo. 17 Ti kinaranggas a naaramid iti Lebanon ket
abbungannakanto, ken ti pannakadadael dagiti narungsot nga ayup ket
butbutngennakanto gapu iti dara dagiti lallaki ken gapu iti kinaranggas a
naaramid iti daga, kadagiti siudad ken kadagiti amin nga agnanaed sadiay.
18 Ania aya ti magun-odyo iti nakitikitan a ladawan? Ta ti nangikitikit
iti daytoy, wenno ti nangaramid iti ladawan manipud iti narunaw a
landok ket maysa a mangisursuro iti inuulbod; ta agtaltalek isuna iti
mismo nga aramid ti imana idi inaramidna dagitoy nga umel a didios.
19 'Asi pay ti mangibagbaga iti kayo, Bumangonka! Wenno iti naulimek
a bato, Tumakderka!' Makaisuro kadi dagitoy a banbanag? Kitaenyo,
nakalupkopan daytoy iti balitok ken pirak ngem saan a pulos aganges
ti kaungganna. 20 Ngem ni Yahweh ket adda iti nasantoan a templona!
Agulimekka iti sangoananna, O amin a daga!”

3

1 Ti kararag ni Habakkuk a profeta: iti si-gionoth. 2 O Yahweh,
nangngegko ti padamagmo ket mabutengak! O Yahweh, aramidem
koma manen dagiti aramidmo kadagitoy a tiempo; kadagitoy a tiempo,

ipakaammom koma daytoy; lagipem a maasi iti pungtotmo! 3 Naggapu
ti Dios iti Teman, ken ti Nasantoan manipud iti Bantay Paran! Sela.
Inabbongan ti dayagna dagiti langit, ket napno ti daga iti dayawna.
4 Dagiti rayus ti imana ket agranraniag a kas iti lawag, ket sadiay ti
pagtaltalinaedan ti pannakabalinna. 5 Napan ti peste iti sangoananna, ken
didigra kalpasan dagiti sakana. 6 Timmakder isuna ket rinukodna ti daga;
kimmita isuna ket ginungonna dagiti nasion! Uray dagiti agnanayon a
bantay ket nargaay, ken nagkurno dagiti saan nga agpatingga a turturod!
Saan nga agpatingga ti dalanna! 7 Nakitak dagiti tolda ti Cusan iti
panagsagaba, ket agkinkintayeg ti lupot dagiti tolda iti daga ti Midian.
8 Kaunget kadi ni Yahweh dagiti karayan? Maibusor kadi ti pungtotmo
kadagiti karayan, wenno maibusor kadi ti nakaro a pungtotmo iti baybay
idi nagsakayka kadagiti kabaliom, ti karuahem a pannakaisalakan?
9 Inruarmo ti baim nga awan ti abbongna; kinabilam kadagiti pana ti
baim! Sela. Ginuduam ti daga babaen kadagiti karayan. 10 Nakitadaka
dagiti bantay ket nagtiritirda gapu iti ut-ot! Naglabas kadakuada dagiti
bayakabak ti danum; nagpukkaw ti nauneg a baybay! Impangatona
dagiti dalluyonna! 11 Nagtalinaed ti init ken bulan kadagiti narimbaw a
lugarda, ket pimmanaw gapu iti lawag dagiti panam ken ti sumilsileng a
lawag ti gayangmo! 12 Nagpagnapagnaka iti entero a daga iti luksawmo.
Rinidismo dagiti nasion gapu iti pungtotmo. 13 Rimmuarka para iti
pannakaisalakan dagiti tattaom, para iti pannakaisalakan ti pinulotam!
Binurakburakmo ti ulo ti balay ti nadangkes tapno maiparang ti puon
ti tengnged! Sela. 14 Dinuyokmo ti ulo dagiti mannakigubatna babaen
iti bukodna a pana agsipud ta immayda a kasla bagio a mangiwarawara
kadakami, ti panagpasindayawda ket maiyarig iti maysa a mangal-alun-
on iti nakurapay iti lugar a paglemmengan. 15 Nagdaliasatka iti baybay
agraman dagiti kabaliom, ket ginabsuonmo dagiti napegges a dandanum.
16 Nangngegko, ket nagtigerger ti kaunggak! Nagpigerger dagiti bibigko iti
uni! Um-umay ti panagrupsa kadagiti tulangko, ken agtigtigergerak bayat
iti naulimek a panagur-urayko iti aldaw ti tuok a dumteng kadagiti tattao a
nangraut kadakami. 17 Uray no saan nga agrusing ti kayo nga igos ken saan
nga agbunga dagiti ubas; uray no agkurangto ti bunga ti kayo nga olibo,
ken awan ti taraon nga ipaay dagiti taltalon; uray no maisina ti arban
iti kulongan, ken awan ti baka kadagiti pagtaraknan— 18 Agrag-oak latta
kenni Yahweh! Agragsakakto gapu iti Dios ti pannakaisalakanko! 19 Ti
Apo a ni Yahweh ti pigsak, ket aramidenna ti sakak a kas saka ti ugsa ket
iturongnak kadagiti nangangato a lugarko! — Para iti direktor ti musika,
kadagiti adda kuerdasna nga instrumentok.

Sofonias

1 Kastoy ti sao ni Yahweh a dimteng kenni Sofonias, a putot a lalaki
ni Cusi, a putot ni Gedalias, a putot ni Amanias, a putot ni Hesekias,
kadagiti aldaw a ni Josias nga anak ni Amon ti ari ti Juda. 2 Kastoy
ti pakaammo ni Yahweh— "Dadaelekto dagiti amin a banbanag iti
rabaw ti daga! 3 Dadaelekto ti tao ken dagiti narungsot nga ayup;
dadaelekto dagiti billit iti tangatang ken dagiti lames iti baybay, dagiti
dadael a karaman dagiti nadangkes! Ta pukawekto ti tao iti rabaw
ti daga!" —kastoy ti pakaammo ni Yahweh. 4 Iyunnatkonto ti imak
iti Juda ken dagiti amin nga agnanaed iti Jerusalem. Pukawekto ti
tunggal nabatbati nga agdaydayaw kenni Baal iti daytoy a lugar ken
dagiti nagnagan dagiti agdaydayaw kadagiti didiosen kadagiti papadi,
5 dagiti tattao nga adda iti tuktok dagiti balbalay nga agdaydayaw iti
init, bulan ken bituen, ken dagiti tattao nga agdaydayaw ken agsapata
kenni Yahweh ngem agsapatada met kenni Milcom. 6 Pukawekto met
dagiti saanen a simmurot kenni Yahweh, uray dagiti saan a mangbirok
kenni Yahweh wenno agkiddaw iti panangidalanna." 7 Agulimekkayo
iti presensia ti Apo a Yahweh, ta asidegen ti aldaw ni Yahweh; gapu
ta insaganan ni Yahweh ti sakripisio ken indatonnan dagiti sangailina.
8 "Mapasamakto iti aldaw ti panangidaton ni Yahweh, a dusaekto dagiti
prinsipe ken dagiti annak dagiti ari, ken dagiti amin a nakakawes iti
ganggannaet a pagan-anay. 9 Iti dayta nga aldaw dusaekto dagiti amin a
sumrek iti ruangan, dagiti mangpunno iti kinaranggas ken panangallilaw
iti balay iti amoda! 10 Isu a mapasamakto iti dayta nga aldaw"— kastoy
ti pakaammo ni Yahweh —"nga aggapunto iti Ruangan ti Lames ti sangit
ti kinarigat, ti dung-aw manipud iti Maikaddua a Distrito, ken ti napigsa
unay a daranudor manipud kadagiti turod. 11 Agdung-awkayo, dakayo nga
agnanaed iti Distrito ti Pagtagilakoan, ta madadaelto amin dagiti aglaklako;
mapapatayto amin dagiti agtitimbang kadagiti pirak. 12 Dumtengto iti
dayta a tiempo a sukimatekto ti Jerusalem babaen kadagiti pagsilawan ken
dusaek dagiti tattao a mangipagarup a natalgedda ket kunaenda iti pusoda,
'Awanto ti aniaman nga aramiden ni Yahweh, naimbag man wenno dakes!'
13 Masamsamto dagiti kinabaknangda ken mabaybay-anto a madadael
dagiti balbalayda. Agpatakderdanto kadagiti babalay ngem saanda nga
agnaed kadagitoy, ken agmulada kadagiti kaubasan ngem saanda nga
uminom iti arakda! 14 Asidegen ti naindaklan nga aldaw ni Yahweh,
asidegen ken napardas unay! Agbalinto a nasaem a panagsangsangit ti
maysa a mannakigubat ti uni iti aldaw ni Yahweh! 15 Dayta nga aldaw
ket aldaw ti pungtot, maysa nga aldaw ti riribuk ken leddaang, aldaw ti
bagyo ken pannakadadael, maysa nga aldaw ti sipnget ken lulem, maysa
nga aldaw dagiti ulep ken kasta unay a kinasipnget! 16 Aldawto daytoy
dagiti trumpeta ken pakdaar a maibusor kadagiti nasarikedkedan a siudad
ken kadagiti nangato a pagwanawanan! 17 Ta iyegkonto ti kinarigat
iti sangkataoan, tapno magnadanto a kasla bulsek a tattao agsipud ta
nagbasolda kenni Yahweh! Maibukbukto ti darada a kasla tapuk, ken
maibukbukto ti nagunegda a kasla rugit! 18 Awanto ti makaisalakan
kadakuada, uray pay ti pirak wenno ti balitokda iti aldaw ti pungtot ni
Yahweh! Ti apuy ti pungtot ni Yahweh ti mangibusto iti entero a daga, ta
nakabutbutengto ti kanibusanan nga iyegna kadagiti agnanaed iti daga!"

2

1 Agkaykaysakayo nga agtitipon ket aguummongkayo, O nasion nga
awan babainna— 2 sakbay a maipatungpal ti bilin, sakbay iti panaglabas ti
aldaw a maiyarig iti taep, sakbay a dumteng ti nakaro a pungtot ni Yahweh
kadakayo! Sakbay a dumteng ti aldaw ti pungtot ni Yahweh kadakayo!
3 Birukenyo ni Yahweh, dakayo amin a napakumbaba a tattao iti rabaw ti
daga nga agtultulnog kadagiti bilinna! Birukenyo ti kinalinteg! Birukenyo
ti kinapakumbaba, ket nalabit a masalaknibankayonto iti aldaw ti pungtot
ni Yahweh! 4 Ta mabaybay-anto ti Gaza, ken madadaelto ti Askelon!
Papanawendanto ti Asdod iti katengngaan ti aldaw, ken parutendanto
ti Ekron! 5 Asi pay dagiti agnanaed iti igid ti baybay, ti nasion dagiti
taga-Keretim! Nagsao ni Yahweh a maibusor kadakayo, O Canaan, daga
dagiti Filisteo! Dadaelenkanto agingga nga awan matda nga agnanaed!
6 Agbalinto ngarud a pagaraban ti igid ti baybay para kadagiti agpaspastor
ken pangiyapunan ti karnero. 7 Kukuanto dagiti nakalasat iti kaputotan
ti Juda ti rehion iti igid ti baybay, a mangipastorto kadagiti arbanda
sadiay. Agiddanto dagiti tattaoda iti rabii kadagiti balbalay ti Askelon,
ta aywananto ida ni Yahweh a Diosda ken isublina dagiti kinarang-
ayda. 8 Nangngegko dagiti panangum-umsi ti Moab ken ti pananglalais
dagiti tattao ti Ammon idi inumsida dagiti tattaok ken linabsingda dagiti
beddengda. 9 Ngarud, iti Naganko nga adda iti agnanayon”—kastoy ti
pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Dios ti Israel, “Agbalinto
ti Moab a kas iti Sodoma, ken dagiti tattao ti Ammon ket kas iti Gomorra;
karuruotan a lugar ken pagaramidan ti asin, a langalangto iti agnanayon!
Ngem samsamanto ida dagiti matda kadagiti tattaok, ket agtawidto dagiti
nabatbati iti nasionko manipud kadagitoy! 10 Mapasamakto daytoy iti
Moab ken Ammon gapu iti kinatangsitda, agsipud ta inumsi ken inuyawda
dagiti tattao ni Yahweh a Mannakabalin-amin! 11 Ket agbutengdanto kenni
Yahweh, gapu ta umsiennanto dagiti amin a didios iti daga. Agdayawdanto
amin kenkuana, tunggal maysa iti bukodna a lugar, kadagiti amin nga
igid ti baybay! 12 Dakayo a Cusita, maduyokkayonto met babaen iti
kampilanko, ken 13 rautento ti ima ti Dios ti amianan ken dadaelenna
ti Asiria, tapno agbalinto a langalang ti Nineve, kas kamaga iti let-ang.
14 Ket agiddanto dagiti arban iti tengnga ti Asiria, amin a narungsot nga
ayup kadagiti nasion, ken agumokto dagiti billit ken kullaaw kadagiti
tuktok dagiti adigina. Addanto ti agpukkaw kadagiti tawa ken aguninto
dagiti uwak kadagiti agdanda, gapu ta imparangna dagiti sorelas a sedro.
15 Daytoy ti nakaragragsak a siudad nga agbibiag nga awan butengna, a
kunana iti pusona, “Siak, ken awanen ti kapadak!” Anian a nakaam-amak
ti nagbalinanna, nagbalin a maysa a lugar a pagiddaan dagiti narurungsot
nga ayup! Tunggal maysa a lumabas iti daytoy ket agsakuntipto ken
isiniasna ti imana!

3

1 Asi pay ti managsukir a siudad! Natulawanen ti naranggas a siudad!
2 Saan daytoy a dimngeg iti timek ti Dios, wenno saan nga immawat
iti pannursuro manipud kenni Yahweh! Saan isuna nga agtalek kenni
Yahweh ken saan nga umasideg iti Diosna. 3 Dagiti prinsipena ket kasla
ngumerngernger a leon iti nagtengngaanna! Dagiti ukomna ket kasla
kadagiti lobo iti rabii a saan a mangitedda iti kanenda iti agsapa! 4 Dagiti
profetana ket nadursok ken manangliput a lallaki! Rinugitan dagiti padina
ti nasantoan ken nagaramid iti panaglabsing iti linteg! 5 Nalinteg ni

Yahweh iti nagtengngaanna! Dinto agaramid iti biddut! Iti tunggal bigat, ipaayna ti husticia! Saanto nga mailemmeng iti lawag, ngem ti managdakdakes ket dina ammo ti agbain! 6 “Dinadaelko dagiti nasion; nadadael dagiti sarikedkedda. Dinadaelko dagiti kalsadada tapno awan a pulos iti makalabas kadagitoy. Nadadael dagiti siudadda ket awan ti tao a makapagnaed kadagitoy. 7 Kinunak, ‘Sigurado nga agbutengkanto kaniak! Umawatka iti pannakaisuro ket saanka a mapapanaw kadagiti pagtaengam iti amin a pinanggepko nga aramiden kenka!' Ngem aggagarda a mangirugi iti tunggal agsapa babaen iti panangpadakesda kadagiti amin nga aramidda. 8 Ngarud, urayendak”—kastoy ti pakaammo ni Yahweh—“agingga iti aldaw a tumakderak nga agsamsam! Ta ti pangngedengko ket urnongek dagiti nasion, ummongek dagiti pagarian, ken tapno idissuorko kadakuada ti ungetko, ti narungsot a pungtotko, tapno maikisap amin ti daga babaen iti apuy ti ungetko. 9 Ngem urayno kasta, ikkakto iti nadalus a pagsasao dagiti tattao, tapno umawagda amin iti nagan ni Yahweh, tapno agserbida kaniak nga addaan iti panagkaykaysa. 10 Manipud iti labes ti karayan ti Etiopia a mangidaydayaw kaniak—dagiti naiwarawara a tattaok—mangyegto kadagiti daton a para kaniak. 11 Iti dayta nga aldaw, saankayonto a maibabain gapu kadagiti amin nga aramidyo a maibusor kaniak, agsipud ta iti dayta a tiempo, ikkatekto kadakayo dagiti nangramrambak iti kinatangsityo, ken gapu ta saankayontno nga agtignay a sipapalangguad iti tapaw ti nasantoan a bantayko. 12 Ngem ibatikayo a kas nanumo ken napanglaw a tattao, ket agkamangkayonto iti nagan ni Yahweh. 13 Saanton nga aglabsing wenno agulbod dagiti nabatbati iti Israel, ken awan ti manangallilaw a dila iti masarakanto kadagiti ngiwatda; isu nga agarab ken agiddada, ken awanto iti pagbutbutnganda.” 14 Agkantaka, O anak a babbai ti Sion! Agdir-ika, O Israel! Agrag-o ken agragsakka iti amin a pusom, O anak a babai ti Jerusalem! 15 Inikkaten ni Yahweh ti dusam; pinapanawnan dagiti kabusormo! Ni Yahweh ti ari ti Israel nga adda kadagiti nagtengngaanyo. Saanmonto manen a kabuteng ti dakes! 16 Iti dayta nga aldaw, kunaendanto iti Jerusalem, “Saanka nga agbuteng, O Sion. Saanmo nga itulok a kumapuy dagiti imam. 17 Ni Yahweh a Diosyo ket adda kadakayo, ti mannakabalin a mangisalakan kadakayo. Agrambakto isuna gapu kadakayo ken paginanaennakayonto iti ayatna nga addaan rag-o; Maragsakanto isuna kadakayo ket agpukkawto isuna iti rag-o. 18 Dagiti nagladingit gapu iti naituding a fiesta—inummongko ida manipud kadakayo, nagbalinda a dadagsen ken nakaigapuan ti pannakaibabainyo. 19 Adtoy, iti dayta a tiempo, dusaekto dagiti amin a nangparparigat kadakayo. Ispalekto dagiti pilay ken ummongekto dagiti napatalaw. Ikkatekto ti nakaibabainanda ket pagbalinekto ida a nadayaw ken natan-ok iti entero a daga. 20 Iti dayta a tiempo, idauloan ken pagmaymaysaenkayonto. Raemen ken idayawdakayonto dagiti amin a nasion iti daga, inton makitayo nga insublik ti kinarang-ayyo,” kuna ni Yahweh.

Haggeo

1 Iti maikadua a tawen a panagturay ni Dario a kas ari, iti umuna
nga aldaw ti maika-innem a bulan, immay ti sao ni Yahweh babaen
iti ima ni Haggeo a profeta, ti sao ket para iti gobernador ti Juda a ni
Zerubbabel a putot a lalaki ni Salatiel ken para kenni Josue a kangatoan
a padi a putot a lalaki ni Josadak ket kinunana: 2 “Kastoy ti kuna ni
Yahweh a mannakabalin-amin: 'Kinuna dagitoy a tattao, “saan pay a
dimteng ti tiempo nga ipatakdertayo ti balay ni Yahweh.” 3 Isu nga
immay ti sao ni Yahweh babaen iti ima ni Haggeo a profeta ket kinunana,
4 “Tiempo kadin nga agnaedkayo kadagiti nalpasen a balayyo idinto a
nadadael daytoy a balay? 5 Isu nga ita, kastoy ti ibagbaga ni Yahweh a
mannakabalin-amin: 'Panunotenyo dagiti ar-aramidenyo! 6 Nagmulakayo
iti adu a bukel ngem bassit ti apityo; mangankayo ngem saankayo a
mabsog; uminomkayo iti arak ngem saankayo a mabartek. Agkaweskayo
ngem saan a maimengan dagiti bagbagiyo, ken agur-urnong iti kuarta ti
mangmangged tapno ipisokna laeng iti supot a napnoan ti abot” 7 Kastoy
ti ibagbaga ni Yahweh a Mannakabalin-amin: “Panunotenyo dagiti ar-
aramidenyo! 8 Sumang-atkayo iti bantay, mangalakayo iti kayo, ket
bangonenyo ti balayko; maragsakanakto iti daytoy ket maidayawakto!'.
9 'Nagsapulkayo iti adu ngem kitaenyo! Bassit ti naiyawidyo, ta pinatayab
ko daytoy! Apay?'—daytoy ti pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin!
'Gapu ta nadadael ti balayko, idinto a maragragsakan ti amin a tao iti
bukodna a balay.' 10 Gapu iti daytoy, ipaidam dagiti langit ti linna-aw
kadakayo, ket ipaidam ti daga ti bungana. 11 Pinagtikagko dagiti daga
ken dagiti bantay, dagiti bukel ken ti baro nga arak, ti lana ken ti apit ti
daga, dagiti tattao ken narurungsot nga ayup, ken amin nga aramid dagiti
imayo!'" 12 Ket ni Zerubbabel a putot a lalaki ni Salatiel ken ni Josue a
kangatoan a padi a putot a lalaki ni Josadak, ken amin a nabatbati kadagiti
tattao ket nagtulnogda iti timek ni Yahweh a Diosda, ken kadagiti sasao ni
Haggeo a profeta, gapu ta ni Yahweh a Diosda ti nangibaon kenkuana. Ket
nagbuteng dagiti tattao iti rupa ni Yahweh. 13 Ket ni Haggeo, a mensahero,
insaona ti mensahe ni Yahweh kadagiti tattao a kinunana, ""Addaak
kadakayo!'—daytoy ti pakaammo ni Yahweh!” 14 Tinignay ngarud ni
Yahweh ti espiritu ti gobernador ti Juda a ni Zerubbabel a putot a lalaki
ni Salatiel, ken ti espiritu ti kangatoan a padi a ni Josue a putot a lalaki
ni Josadak, ken ti espiritu dagiti amin a nabatbati kadagiti tattao, isu a
napanda ket nagtrabahoda iti balay ni Yahweh a Diosda. 15 Iti maika-
duapulo ket uppat nga aldaw iti maika-innem a bulan, iti maikadua a
tawen a panagturay ni Dario a kas ari.

2

1 Iti maikadua-pulo ket maysa nga aldaw iti maikapito a bulan, immay
ti sao ni Yahweh babaen iti ima ni Haggeo a profeta, ket kinunana:
2 “Makisaoka iti gobernador ti Juda, a ni Zerubbabel a putot a lalaki
ni Salatiel, ken iti kangatoan a padi, a ni Josue a putot a lalaki ni
Josadak, ken dagiti nabatbati kadagiti tattao. Kunam, 3 “Siasino kadakayo
a nabatbabati ti nakakita iti sigud a kinadayag daytoy a balay? Ket ania
ti panagkitayo iti daytoy ita? Saan kadi a kasla awanen serserbina daytoy

kadagiti matayo? 4 Ita, bumilegka Zerubbabel!'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—' bumilegka, Josue, kangatoan a padi, a putot a lalaki ni Josadak; ken bumilegkayo, dakayo amin a tattao iti daga!'—Daytoy ket pakaammo ni Yahweh—'ket agtrabahokayo, ta addaak kadakayo'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 5 Babaen kadagiti kari a nailanad iti tulag nga inaramidko kadakayo idi rimmuarkayo manipud idiay Egipto ken nakipagtakder ti Espirituk kadakayo, saankayo nga agbuteng!" 6 Ta daytoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Iti mabiit, gunggonekto manen dagiti langit ken ti daga, ti baybay ken ti namaga a daga! 7 Ket gunggonekto ti tunggal nasion, ket iyegto kaniak ti tunggal nasion dagiti napapateg a banbanag kadakuada, ket punuekto iti dayag daytoy a balay! 'kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 8 'Kukuak ti pirak ken balitok!'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 9 Ad-addanto pay ti kinadayag daytoy a balay iti masakbayan ngem idi damu,' kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'ket Itedkonto ti kappia iti daytoy a lugar!'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin amin." 10 Iti maika-duapulo ket uppat nga aldaw iti maika-siam a bulan, iti maikadua a tawen a panagturay ni Dario a kas ari, immay ti sao ni Yahweh kenni Haggeo a profeta ket kinunana, 11 "Kastoy ti kinuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Damagem kadagiti padi ti maipapan iti linteg, ket kunaem: 12 No sab-oken ti maysa a tao ti karne a naidaton kenni Yahweh iti gayadan ti kagayna, ket no maisagid ti gayadanna iti tinapay wenno nilambong, arak wenno lana, wenno dadduma pay a taraon, agbalin kadi a nasantoan dayta a taraon?"' Simmungbat dagiti padi ket kinunada, "Saan". 13 Ket kinuna ni Haggeo, "No ti maysa a tao ket narugit gapu iti panangsagidna iti natay ket sagidenna ti aniaman kadagitoy a banbanag, agbalin kadi met a narugit dagitoy? Simmungbat dagiti papadi a kinunada. "Wen, agbalinda a narugit." 14 Ket simmungbat ni Haggeo a kinunana, " Kastoy met ngarud kadagitoy a tattao ken iti daytoy a nasion iti sangoanak! —Daytoy ket pakaammo ni Yahweh—'Ket kasta met ngarud kadagiti amin a banbanag a naaramidan dagiti imada: ti idatonda kaniak ket narugit." 15 Ita ngarud, lagipenyo manipud ita nga aldaw, sakbay a naiparabaw ti aniaman a bato iti sabali pay a bato iti templo ni Yahweh, 16 tunggal iyaay ti siasinoman iti kamalig para iti duapulo a kasukat ti trigo, sangapulo laeng ti adda, ket tunggal iyaay ti maysa a tao iti ayan ti pagkargaan ti arak tapno agkaud iti limapulo a kasukat ti arak, duapulo laeng ti adda. 17 Pinarigatkayo ken dagiti amin a trabaho nga inaramid dagiti imayo babaen iti panaglaylay ken buot, ngem saan kayo latta a nagsubli kaniak'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 18 'Laglagipenyo manipud ita nga aldaw, iti maika-duapulo ket uppat nga aldaw iti maikasiyam a bulan, manipud iti aldaw a naipasdek ti pundasion ti templo ni Yahweh. laglagipenyo daytoy! 19 Adda kadi pay nabati a bukel iti kamalig? Saan a nagbunga ti ubas, ti kayo ti igos, ti granada, ken ti kayo nga olibo! Ngem manipud iti daytoy nga aldaw, bendisionankayo!" 20 Ket immay iti maikadua a gundaway ti sao ni Yahweh kenni Haggeo iti maika-duapulo ket uppat nga aldaw iti dayta bulan a kinunana, 21 "Agsaoka kenni Zerubbabel a gobernador ti Juda ket ibagam, 'Gunggonekto dagiti langit ken ti daga. 22 Ta parmekekto ti trono dagiti pagarian ken dadaelek ti bileg dagiti pagarian kadagiti nasion! Parmekekto dagiti karuahe ken dagiti agluglugan; mapasagto dagiti kabalio ken dagiti nakasakay, mapasagto ti tunggal maysa gapu iti kampilan ti kabsatna. 23 Iti dayta nga aldaw,'—Daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin, —'Awatenka, Zerubbabel a putot a lalaki

ni Salatiel, a kas adipenko,'- daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 'Isaadka a kas iti selio iti singsingko, ta sika ti pinilik!' —daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakanalin-amin!”

Zacarias

1 Iti maikawalo a bulan iti maikadua a tawen a panagturay ni
Dario, immay ti sao ni Yahweh kenni profeta Zacarias a putot ni
Barakias a putot ni Iddo a kunana, 2 “Nakapungtot unay ni Yahweh
kadagiti ammayo! 3 Ibagam kadakuada, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a
Mannakabalin-amin: “Agsublikayo kaniak!”—daytoy ket pakaammo ni
Yahweh a Mannakabalin-amin!“—”ket agsubliak kadakayo!” kuna ni
Yahweh a Mannakabalin-amin. 4 Saanyo koma a tuladen dagiti ammayo
nga imun-una a binagaan dagiti profeta, a kunada, “Kastoy ti kuna
ni Yahweh a Mannakabalin-amin: isardengyon dagiti dakes a wagasyo
ken dagiti nadangkes nga aramidyo!” Ngem saanda a dimngeg ken
saandak nga impangag.”' Daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 5 “Saan
kadi nga awanen dagiti ammayo? Ken agtalinaed kadi dagiti profeta
iti agnanayon? 6 Ngem saan kadi a sinagaba dagiti ammayo ti subad
iti panagsukirda kadagiti sasaok ken paglintegak nga imbilinko kadagiti
adipenko a profeta? Nagbabawida ngarud ket kinunada, 'Kas iti pinanggep
ni Yahweh a Mannakabalin-amin nga aramiden kadatayo gapu kadagiti
wagas ken tigtignaytayo, isu ti inaramidna kadatayo.'” 7 Iti maikadua a
tawen a panagturay ni Dario, iti maika-dua pulo ket uppat nga aldaw
iti maikasangapulo ket maysa a bulan, a bulan ti Sebat, immay ti sao
ni Yahweh kenni profeta Zacarias a putot ni Barakias a putot ni Iddo a
kunana 8 “Iti rabii, adtoy, nakitak ti maysa a lalaki a nakasakay iti nalabaga
a kabalio, ket adda isuna kadagiti babassit a kayo nga addaan kadagiti
napipintas a sabsabong nga adda iti tanap; ket adda iti likudanna dagiti
nalabaga, alazan ken puraw a kabalio.” 9 Kinunak “Apo, ania dagitoy a
banbanag?” Ket kinuna ti anghel a nakisarita kaniak, “Ipakitakto kenka
no ania dagitoy a banbanag.” 10 Ket simmungbat ti lalaki a nakatakder iti
ayan dagiti babassit a kayo nga addaan kadagiti napipintas a sabsabong a
kunana, “Dagitoy dagiti imbaon ni Yahweh nga agsursor iti entero a daga.”
11 Simmungbatda iti anghel ni Yahweh a nakatakder iti ayan dagiti babassit
a kayo nga addaan kadagiti napipintas a sabsabong; kinunada kenkuana,
“Sursursorenmin ti entero a daga; kitaem, agal-aliwaksay dagiti amin a
daga.” 12 Ket simmungbat ti anghel ni Yahweh a kunana, “O Yahweh
a Mannakabalin-amin, kasano kadi pay kabayag ti panangipakitam iti
saanmo a panangngaasi iti Jerusalem ken kadagiti siudad ti Juda a
nagsagaba iti pungtotmo iti pitopulo a tawen?” 13 Simmungbat ni Yahweh
iti anghel a nakisararita kaniak babaen kadagiti nasasayaat a sasao,
dagiti sasao a pangliwliwa. 14 Ket kinuna kaniak ti anghel a nakisarita
kaniak, “Ipakaammom daytoy, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin: “Kasta unay ti pakaseknak iti Jerusalem ken iti Sion! 15 Ket
napalalo ti pungtotko kadagiti nasion a nanam-ay; ta saanak unay a
nakaunget iti Juda, ngem kinarkaro dagitoy a nasion ti panagsagaba
ti Juda.” 16 Ngarud, kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin:
“Nagsubliak iti Jerusalem nga addaan iti asi. Maipatakderto ti balayko iti
daytoy”'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin—”ket
maibinnatto ti tali a pagrukod iti entero a Jerusalem!” 17 Ipakaammom
pay daytoy, 'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin- amin: 'Rumang-
ayto manen dagiti siudadko, ket liwliwaento manen ni Yahweh ti Sion,

ken piliennanto manen ti Jerusalem.” 18 Kalpasanna, timmangadak
ket nakakitaak iti uppat a sara! 19 Kinasaritak ti anghel a nakisarita
kaniak, “Ania dagitoy?” Insungbatna kaniak, “Dagitoy dagiti sara a
nangiwarawara iti Juda, Israel, ken Jerusalem.” 20 Ket nangipakita kaniak
ni Yahweh iti uppat a mammanday. 21 Kinunak, “Ania ti umay aramiden
dagitoy a tattao?” Insungbatna, “Dagitoy dagiti sara a nangiwarawara iti
Juda, isu a nagsagabada iti nakaro. Ngem immay dagitoy a tattao tapno
pagtalawen dagiti nasion, tapno parmekenda dagiti armada dagiti nasion
a nangraut iti daga ti Juda tapno iwarawarada daytoy.”

2

1 Kalpasanna, timmangadak ket nakakitaak iti maysa a lalaki a
nakaiggem iti tali a pagrukod. Kinunak, 2 “Sadino ti papanam?” Kinunana
ngarud kaniak, “Rukodek ti Jerusalem tapno maammoak ti kalawa ken
kaatiddogna.” 3 Kalpasanna, pimmanaw ti anghel a nakisarita kaniak,
ket adda rimmuar a maysa pay nga anghel a nangsabat kenkuana.
4 Kinuna ti maikadua nga anghel kenkuana, “Agtarayka ket kasaritam
dayta a bumarito; ibagam, 'Saanto a mapaderan ti Jerusalem gapu kadagiti
nakaad-adu a tattao ken ayup iti daytoy. 5 'Daytoy ket pakaammo
ni Yahweh'—agbalinakto nga apuy a pader iti aglawlawna, ket siakto
ti dayag iti tengngana. 6 Agtaraykayo! Agtaraykayo! Aglibaskayo
manipud iti daga iti amianan'—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—'gapu ta
inwarawarakayo a kas iti uppat nga angin kadagiti tangatang!' Daytoy ket
pakaammo ni Yahweh— 7 'Agtaraykayo! Agkamangkayo iti Sion, dakayo
a makipagtataeng iti anak a babai ti Babilonia!” 8 Gapu ta kalpasannak a
padayawan ni Yahweh a Mannakabalin-amin ket imbaonnak a maibusor
kadagiti nasion a nagsamsam kadakayo—ta siasinoman a mangsagid
kadakayo, sagidenna ti kapapatgan iti imatang ti Dios! —kalpasan nga
inaramid ni Yahweh daytoy, kinunana, 9 “Siak a mismo ti mangraut
kadakuada, ket samsamanto ida dagiti tagabuda.” Ket maammoanyonto
a ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti nangibaon kaniak. 10 “Agkantakayo
gapu iti rag-o, dakayo a tattao ti Sion, ta umayakon ket makipagnaedak
kadakayo! —daytoy ket pakaammo ni Yahweh.” 11 Ket iti dayta nga
aldaw, makitiponto kenni Yahweh dagiti nabibileg a nasion. Kunana,
“Ket agbalinkayonto a tattaok; ta makipagnaedakto kadakayo.” Ket
maammoanyonto a ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti nangibaon kaniak
kadakayo. 12 Ta tawidento ni Yahweh ti Juda a kas sanikuana idiay
nasantoan a daga ket pilliennanto manen ti Jerusalem a para kenkuana.
13 Agulimekkayo, dakayo amin a tattao, iti sangoanan ni Yahweh, gapu ta
umayen isuna manipud iti nasantoan a lugarna!

3

1 Kalpasanna, impakita kaniak ni Yahweh ni Josue a nangato a padi a
nakatakder iti sangoanan ti anghel ni Yahweh, ken nakatakder ni Satanas
iti makannawanna tapno pabasolenna isuna. 2 Kinuna ti anghel ni Yahweh
kenni Satanas, “Tubngarennaka koma ni Yahweh, Satanas; tubngarennaka
koma ni Yahweh a nangpili iti Jerusalem! Saan kadi a maiyarig
daytoy a tao iti maysa a sungrod a narabsut iti apuy?” 3 Nakakawes
ni Josue iti nakarugrugit a pagan-anay bayat ti panagtaktakderna iti
sangoanan ti anghel. 4 Isu a nagsao ti anghel ket kinuna kadagiti
dadduma nga anghel a nakatakder iti sangoananna, “Ussobenyo kenkuana
dagiti nakarugrugit a pagan-anay.” Ket kinunana kenni Josue, “Kitaem!

Inikkatkon dagiti basolmo, ket kawesanka iti kasasayaatan a pagan-anay.”
5 Kinuna ni Zacarias, “Bay-anyo a baredbedanda iti nadalus a lupot
ti ulona!” Binaredbedanda ngarud iti nadalus a lupot ti ulo ni Josue
ken kinawesanda isuna iti nadalus a pagan-anay bayat a nakatakder
sadiay ti anghel ni Yahweh. 6 Kalpasanna, nainget a binilin ti anghel ni
Yahweh ni Josue a kunana, 7 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin; 'No agbiagka kadagiti wagasko, ken no tungpalem dagiti bilinko,
sikanto ti mangimaton iti balayko ken mangaywan kadagiti paraangak,
ta palubosankanto nga umay iti sangoanak a kas iti ar-aramiden dagitoy
nakatakder ditoy. 8 Dumngegka, Josue a nangato a padi, sika ken dagiti
kakaduam a makipagnanaed kenka! Ta dagitoy a lallaki ti pagilasinan,
ta iparangkonton ti adipenko 'Ti Sanga.' 9 Ita, kitaenyo ti bato nga
inkabilko iti sangoanan ni Josue. Addaan iti pito a sikigan daytoy a
bato, ket ikitikitkonto ti maysa a balikas'—daytoy ket pakaammo ni
Yahweh a Mannakabalin-amin'—'ket iti maysa nga aldaw, ikkatekto ti
basol daytoy a daga. 10 Iti dayta nga aldaw'— daytoy ket pakaammo ni
Yahweh a Mannakabalin-amin—'awisento ti tunggal lalaki ti kaarrubana
nga aginana iti sirok ti ubas ken iti puon ti igos a mulana.”

4

1 Kalpasanna, nagsubli ti anghel a nakisarsarita kaniak ket riniingnak a
kas iti maysa a tao a nagriing iti pannaturogna. 2 Kinunana kaniak, “Ania ti
makitkitam? Kinunak, “Makitkitak ti maysa a kandelero a pasig a balitok,
nga adda malukong iti rabawna. Addaan daytoy iti pito a pagsilawan ken
addaan iti pito a pabelo iti rabaw ti tunggal pagsilawan. 3 Adda dua a kayo
nga olibo iti abay daytoy, maysa iti makannawan ti malukong ken maysa iti
makannigid.” 4 Isu a kinasaritak manen ti anghel a nakisarsarita kaniak.
Kinunak, “Apok ania ti kaipapanan dagitoy a banbanag?” 5 Simmungbat
ti anghel a nakisarsarita kaniak a kunana, “Apay saanmo pay nga ammo
ti kaipapanan dagitoy a banbanag?” Kinunak, “Saan apok,”. 6 Isu a
kinunana kaniak, “Daytoy ti sao ni Yahweh a para kenni Zerubbabel: 'Saan
a babaen iti pigsa wenno pannakabalin, ngem babaen iti Espirituk,' kuna
ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 7 'Aniaka koma, dakkel a bantay? Iti
sangoanan ni Zerubbabel, agbalinkanto a patad, ket iruarna ti kangrunaan
a bato a mangipukkaw, “Parabur! Parabur!”” 8 Immay kaniak ti sao
ni Yahweh: 9 “Impasdek ni Zerubabel ti pundasion daytoy a balay ket
leppasennanto daytoy. Ket maammoanyonto nga imbaonnak ni Yahweh
a Mannakabalin-amin kadakayo. 10 Siasino ti nangumsi kadagiti aldaw
dagiti babassit a banbanag a nagappuanan? Agrag-onto dagitoy a tattao
ket makitadanto ti bato a pangrukod iti kalinteg ti pasdek iti ima ni
Zerubbabel. (Ibagbagi dagitoy pito a pagsilawan dagiti mata ni Yahweh
a mangwanwanawan iti entero a daga.)” 11 Ket sinaludsodko ti anghel,
“Ania dagitoy dua a kayo nga olibo a nakatakder iti makannigid ken
makannawan a sikigan ti kandelero?” 12 Sinaludsodko pay kenkuana iti
maminsan, “Ania dagitoy a dua a sanga ti olibo iti abay dagiti dua a balitok
a tubo a pagay-ayusan ti maris balitok a lana? 13 “Apay saanmo pay nga
ammo no ania dagitoy?” Ket kinunak, “Saan, apok.” 14 Isu a kinunana,
“Ibagbagi dagitoy dua a kayo nga olibo ti dua a lallaki nga agserserbi iti
Apo iti entero a daga.”

5

1 Kalpasanna, timmaliawak ken timmangadak ket adtoy, nakitak ti

maysa nga agtaytayab a nalukot a pagbasaan! 2 Kinuna ti anghel kaniak,
“Ania ti makitkitam?” Insungbatko, “Makitkitak ti maysa a nalukot a
pagbasaan a duapulo a kadapan ti kaatiddogna ken sangapulo a kadapan
ti kaakabana.” 3 Ket kinunana kaniak, “Daytoy ti lunod nga agsaknap iti
entero a daga ti Juda, ta manipud ita, mapapanawto ti tunggal agtatakaw
segun iti nailanad iti maysa a paset ti pagbasaan, idinto a mapapanaw
amin dagiti agsapata iti ulbod, segun iti nailanad iti sabali a paset ti
pagbasaan, maitutop kadagiti sasaoda. 4 'Iyegkonto daytoy a lunod' —
daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'sumrekto ngarud
daytoy iti balay ti agtatakaw ken iti balay ti tao nga agsapata iti ulbod
babaen iti naganko. Agtalinaed daytoy iti balayna ket ibusen daytoy
dagiti kayo ken batbato iti balay.'” 5 Kalpasanna, nagparang ti anghel
a nakisarsarita kaniak ket kinunana kaniak, “Tumangadka ket kitaem ti
sumungsungad!” 6 Kinunak, “Ania daytoy?” Kinunana, “Maysa daytoy
a basket a sumungsungad a naglaon iti maysa nga efa. Daytoy dagiti
nadagsen a basolda iti entero a daga.” 7 Ket naingato ti buli a kalub ti
basket, ket adda maysa a babai a nakatugaw iti uneg daytoy! 8 Kinuna ti
anghel, “Ibagbagi daytoy a babai ti Kinadangkes!” Ket intalmegna ti babai
iti uneg ti basket sana inkabil ti buli a kalub ti basket. 9 Timmangadak
ket nakitak ti dua a babbai nga umas-asideg kaniak, ken adda angin
kadagiti payakda—ta addaanda kadagiti payak a kasla kadagiti payak ti
kannaway. Intayabda ti basket iti nagbaetan ti daga ken langit. 10 Isu
a kinunak iti anghel a nakisarsarita kaniak, “Sadino ti pangipananda iti
basket?” 11 Kinunana kaniak, “Ipanda ti basket idiay daga ti Siniar tapno
mangipatakderda iti templo para iti daytoy, tapno inton nakasaganan ti
templo, maikabilto ti basket sadiay, iti naisagana a pagbatayanna.”

6

1 Kalpasanna, timmalliawak ken timmangadak, ket nakitak ti uppat a
karuahe a rumrummuar manipud iti nagbaetan dagiti dua a bronse a
bantay. 2 Guyguyoden dagiti nalabaga a kabalio ti umuna a karuahe,
guyguyoden dagiti nangisit a kabalio ti maikadua a karuahe, 3 guyguyoden
dagiti puraw a kabalio ti maikatlo a karuahe, ken guyguyoden dagiti
labang a maris dapo a kabalio ti maikapat a karuahe. 4 Isu a kinunak
iti anghel a nakisarsarita kaniak, “Apok, ania dagitoy?” 5 Simmungbat
ti anghel ket kinunana kaniak, “Ibagbagi dagitoy a karuahe ken dagiti
mangguyguyod a kabalio dagiti uppat nga angin a rumrummuar manipud
iti langit iti sangoanan ti Apo a mangtengtengngel iti entero a daga.
6 Agturong iti amianan a pagilian ti karuahe a guyguyoden dagiti nangisit
a kabalio; agturong iti laud a pagilian dagiti puraw a kabalio; ken agturong
iti abagatan a pagilian dagiti labang a maris dapo a kabalio.” 7 Rimmuar
dagitoy a napipigsa a kabalio ket maganatanda a mapan mangwanawan iti
entero a daga, isu a kinuna ti anghel, “Inkayo ket wanawananyo ti entero a
daga!” ket napanda iti entero a daga. 8 Kalpasanna, pinukkawannak sana
kinuna kaniak, “Kitaem dagiti kabalio nga agturong iti amianan a pagilian;
pabaawendanto ti unget ti espirituk maipapan iti amianan a pagilian.”
9 Immay ngarud kaniak ti sao ni Yahweh a kunana, 10 “Mangalaka iti
daton manipud kadagiti napagtalaw a kas balud idiay Babilonia—kada
Heldai, Tobijas, ken Jedaias—ket ita met laeng nga aldaw, ipanmo daytoy
iti balay ni Josias a putot ni Sofonias. 11 Ket alaem ti pirak ken balitok,
mangaramidka iti maysa a korona, ket ikabilmo daytoy iti ulo ni Josue a
nangato a padi a putot ni Josadac. 12 Makisaritaka kenkuana ket ibagam,

'Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: “Ti nagan daytoy a
tao ket ti Sanga! Ket dumakkelto isuna iti ayanna ken ipatakdernanto ti
templo ni Yahweh! 13 Isunanto ti mangipatakder iti templo ni Yahweh
ken mangitag-ay ti dayag daytoy; ket agtugaw ken agturayto isuna iti
tronona. Agbalinto isuna a maysa a padi iti tronona, ket addanto ti kappia
iti nagbaetan ti dua nga akem. 14 Addanto maikabil a korona iti templo ni
Yahweh tapno padayawan da Heldai, Tobijas, ken Jedaias ken agpaayto
a pakalaglagipan iti kinaparabur ti putot ni Sofonias. 15 Kalpasanna,
umayto dagiti adda iti adayo ket ipatakderda ti templo ni Yahweh, tapno
maammoanyo a ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti nangibaon kaniak
kadakayo; ta mapasamakto daytoy no pudno a dumngegkayo iti timek ni
Yahweh a Diosyo!””

7

1 Iti maikapat a tawen a panagturay ni Ari Dario, iti maikapat
nga aldaw ti Kislev (nga isu ti maikasiam a bulan), immay ti sao ni
Yahweh kenni Zacarias. 2 Imbaon dagiti tattao ti Betel da Sarezer ken
Regemmelek agraman dagiti tattaoda a mapan agkiddaw iti pabor kenni
Yahweh. 3 Nakisaritada kadagiti papadi nga adda iti balay ni Yahweh a
Mannakabalin-amin ken kadagiti profeta; kinunada, “Rumbeng kadi nga
agladingitak iti maikalima a bulan babaen iti panagayunar, kas iti inar-
aramidko kadagiti adu a tawtawen?” 4 Isu nga immay kaniak ti sao ni
Yahweh a Mannakabalin-amin a kunana, 5 “Kasaritam dagiti amin a tattao
iti daga ken dagiti papadi ket ibagam, 'Idi nagayunar ken nagladingitkayo
iti maikalima ken iti maikapito a bulan kadagitoy a pitopulo a tawen,
pudno kadi a nagay-ayunarkayo a para kaniak? 6 Ken idi nangan ken
imminumkayo, saan kadi a nangan ken imminumkayo para kadagiti
bagbagiyo laeng? 7 Saan kadi a dagitoy met laeng a sasao ti impakaammo
ni Yahweh babaen kadagiti immun-una a profeta, idi agnanaedkayo pay
laeng a narang-ay idiay Jerusalem ken kadagiti kabangibang a siudad ken
nagtaeng idiay Negev, ken kadagiti arisadsad ti turod iti laud?”' 8 Immay
ti sao ni Yahweh kenni Zacarias a kunana, 9 “Kastoy ti kuna ni Yahweh
a Mannakabalin-amin: 'Nalinteg koma ti panangukomyo, napudnokayo
iti tulag ken agbalinkayo a naasi. Aramiden koma daytoy ti tunggal tao
para iti kabsatna. 10 No maipapan iti balo ken ulila, ti ganggannaet,
ken ti nakurapay a tao—saanyo ida a parigaten. Ken tapno saankayo a
makaaramid iti aniaman a dakes iti tunggal maysa—masapul a saankayo
nga agpanggep iti pusoyo nga agaramid iti dakes.' 11 Ngem saanda nga
impangag ken saanda a kayat nga agtulnog; inapputanda dagiti lapayagda
tapno saanda a mangngeg. 12 Inkeddengda a saanda a dumngeg iti linteg
wenno kadagiti sasao ni Yahweh a Mannakabalin-amin. Impatulodna
dagitoy a mensahe kadagiti tattao babaen iti Espirituna idi un-unana a
tiempo, babaen kadagiti sasao dagiti profeta. Ngem saan a dimngeg dagiti
tattao, isu a nakapungtot unay kadakuada ni Yahweh a Mannakabalin-
amin. 13 Ket napasamak nga idi immawag isuna, saanda a dimngeg. 'Iti isu
met laeng a wagas, kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 'umawagdanto
kaniak, ngem saanakto a dumngeg. 14 Gapu ta iwarawarakto ida babaen iti
alipugpog kadagiti amin a nasion a saanda pay a nakitkita, ket kalpasanda
a maiwarawara, agbalinto a langalang ti daga. Ta awanto ti tao nga
agdaliasat iti daga wenno agsubli iti daytoy agsipud ta pinagbalin dagiti
tattao ti makaay-ayo a dagada iti maysa a langalang a daga.'”

8

1 Immay kaniak ti sao ni Yahweh a Mannakabalin-amin a kunana,
2 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Ipatpategko ti Sion
iti nasged nga ayat, ipatpategko unay daytoy ken nakapungtotak unay
kadagiti kabusorna!' 3 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin: 'Agsubliakto iti Sion ket agnaedakto iti tengnga ti Jerusalem, ta
maawaganto ti Jerusalem a Ti Siudad ti Kinapudno ken maawaganto
ti bantay ni Yahweh a Mannakabalin-amin a Nasantoan a Bantay!”
4 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Addanto manen dagiti
lallakay ken babbaket kadagiti kalsada ti Jerusalem, ket agkasapulanto ti
tunggal tao iti sarukod gapu iti kinalakayna wenno kinabaketna. 5 Ken
mapnonto dagiti kalsada ti siudad kadagiti ubbing a lallaki ken babbai
nga agay-ayam kadagitoy.”' 6 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-
amin: 'Kadagidiay nga al-aldaw, no adda iti kasla saan a nakapappapati
iti imatang dagiti nakalasat a tattao ti Juda, kasla saan met kadi a
nakapappapati daytoy iti imatangko?'”—daytoy ket pakaammo ni Yahweh.
7 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Adtoy, umadanin ti
panangispalko kadagiti tattaok iti daga a pagsingisingan ken paglennekan
ti init! 8 Gapu ta isublikto ida, ket agnaeddanto iti tengnga ti Jerusalem, isu
nga agbalindanto manen a tattaok, ket siakto ti Diosda iti kinapudno ken iti
kinalinteg! ’ ” 9 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: Dakayo
nga agtultuloy a makangkangngeg ita kadagiti isu met laeng a sasao
manipud kadagiti profeta idi naisaad ti pundasion ti balayko—daytoy a
balayko, a ni Yahweh a Mannakabalin-amin: Pakirdenyo ti pakinakemyo
tapno maipatakder ti templo. 10 Ta sakbay dagidiay nga al-aldaw, awan
ti mula a maapit ti siasinoman; awanto ti magunggona ti tao wenno
ayup. Ken awan ti kappia iti siasinoman a rummuar ken umuneg gapu
kadagiti kabusor. Pinagbibinnusorko dagiti amin a tattao. 11 Ngem ita,
saanen a kas kadagiti napalabas nga al-aldaw; makikaaddaakto kadagiti
tattao a nakasubli manipud iti pannakaitalaw a kas balud!”' Daytoy
ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin. 12 '“Ta natalgedto
dagiti tattao nga agmula kadagiti bukel. Agbunganto dagiti agkalatkat
nga ubas ket adunto ti maapit kadagiti talon. Ipaayto dagiti tangatang
dagiti linnaawda, ta ipatawidkonto amin dagitoy a banbanag kadagiti
tattao a nakasubli manipud iti pannakaitalaw a kas balud. 13 Dakayo ti
pangipadaan dagiti dadduma a nasion iti pannakailunod, balay ti Juda ken
balay ti Israel. Ngem ispalenlayonto ket bendisionankayonto. Saankayo
nga agbuteng; agbalinkayo koma a napigsa ken natured!” ’ 14 “Ta kastoy
ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Kas iti panangpanggepko a
mangdusa kadakayo idi pinagpungtotdak dagiti kapuonanyo,' ket saan
a bimmaaw, kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin, 15 isu a panggepko
kadagitoy nga al-aldaw a mangaramid manen iti naimbag iti Jerusalem
ken iti balay ti Juda! Saankayo nga agbuteng! 16 Dagitoy ti masapul
nga aramidenyo: Agsaokayo iti pudno, tunggal tao iti kaarrubana.
Mangukomkayo a sipupudno, sililinteg, ken sitatalna kadagiti panguko-
manyo. 17 Ket awan koma ti agpanggep iti dakes kadagiti kaarrubayo,
wenno anamungan dagiti palso a sapata; ta kagurak amin dagitoy a
banbanag!'” Daytoy ket pakaammo ni Yahweh. 18 Ket immay kaniak ti
mensahe ni Yahweh a Mannakabalin-amin a kunana, 19 “Kastoy ti kuna
ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Dagiti panagayunar iti maikapat, iti
maikalima, iti maikapito ken iti maikasangapulo a bulan ket agbalinto a
tiempo iti panagrag-o, kinaragsak, ken naragsak a fiesta dagiti tattao ti

Juda! Ngarud, ayatenyo ti kinapudno ken kappia!” 20 “Kastoy ti kuna
ni Yahweh a Mannakabalin-amin: 'Mapanto manen dagiti tattao idiay
Jerusalem, uray dagiti agnanaed kadagiti adu a nadumaduma a siudad.
21 Mapanto iti sabali a siudad dagiti agnanaed iti maysa a siudad ket
kunada, “Pardasantayo ti mapan agkiddaw iti bendision kenni Yahweh
ken agdayaw kenni Yahweh a Mannakabalin-amin! Mapankami met.'”
22 Adunto a tattao ken nabibileg a nasion ti mapan idiay Jerusalem tapno
agdayaw kenni Yahweh a Mannakabalin-amin ken agkiddaw iti bendision
kenni Yahweh!” 23 “Kastoy ti kuna ni Yahweh a Mannakabalin-amin:
'Kadagidiay nga al-aldaw, sangapulo a lallaki manipud iti amin a pagsasao
ken nasion ti kumpet iti gayadan ti kagaymo ket kunada, “Ipalubosmo a
makikuyogkami kenka, gapu ta nangngeganmi nga adda kenka ti Dios!””'

9

1 Daytoy ket pakaammo ni Yahweh maipapan iti daga ti Hadrac ken
Damasco. Ta sikikita ni Yahweh kadagiti amin a tattao, ken kadagiti amin
a tribu ti Israel. 2 Daytoy a pakaammo ket maipapan pay iti Hamat, a
nagpatingga iti Damasco, ken maipapan daytoy iti Tiro ken Sidon, uray
no ipagarupda a nasiribda unay. 3 Nangbangon ti Tiro iti sarikedked ken
nagurnong iti pirak a kasla tapok ken nangpapuro iti balitok a kasla pitak
kadagiti kalsada. 4 Ngem alaento ti Apo dagiti amin a sanikuana ken
dadaelennanto ti pakirangetna nga adda iti baybay, isu a mauramto daytoy
iti apuy. 5 Makitanto daytoy ti Askelon ket agbutengda! Agtigergerto met
iti kasta unay ti Gaza! Maupayto ti Ekron! Mapukawto ti ari ti Gaza,
ket saanton a mapagnaedan ti Askelon! 6 Kuna ni Yahweh, “Agaramidto
dagiti ganggannaet kadagiti pagtaenganda idiay Asdod, ket ikkatekto ti
kinatangsit dagiti Filisteo. 7 Ta saankonto idan a pagsidaen iti karne nga
adda pay laeng darana ken paritak ida a mangan iti taraon nga indatonda
kadagiti didiosen.” Kalpasanna, dagiti matda ket mailasindanto a para
iti Diostayo a kasla maysa a puli idiay Juda, ken agbalinto ti Ekron a kas
kadagiti Jebuseo. 8 Kuna ni Yahweh, “Salaknibakto ti dagak iti armada dag-
iti kabusor tapno awan ti makalasat wenno makasubli, ta awanton a pulos
ti mangparigat iti daytoy. Ta iti dayta a tiempo, wanawanakto a mismo ti
dagak! 9 Agpukkawka a sirarag-o, anak a babai ti Sion! Agpukkawka a
siraragsak, anak a babai ti Jerusalem! Adtoy! Umayen kenka ti arim a
nalinteg ket ispalennaka. Napakumbaba isuna ken nakasakay iti asno,
iti urbon nga asno. 10 Kalpasanna, ikkatekto ti karuahe iti Efraim ken ti
kabalio iti Jerusalem, ken madadaelto ti bai a maus-usar a pakigubat; ta
pagkakappiaennanto dagiti nasion, ken iturayannanto manipud iti baybay
agingga iti sabali a baybay, ken manipud iti Karayan agingga iti pungto
ti daga! 11 Ket dakayo a tattao ti Israel—gapu iti dara a nangpasingked
iti tulagko kadakayo—winawayawayaak dagiti baludyo manipud iti abut
nga awan iti danumna. 12 Agsublikayo kadagiti sarikedked, dakayo a balud
nga addaan namnama! Uray ita nga aldaw, ipakpakaammok nga isublikto
kadakayo iti mamindua a kaadu ti bendision ti amin a sinagabayo, 13 gapu
ta inaramidko ti Juda a kas baik. Inaramidko ti Efraim a kas panak.
Ipalubosko a gubaten dagiti annakmo a lallaki, O Sion, dagiti annakmo a
lallaki, Grecia, ken pinagbalinka, Sion, a kasla kampilan ti mannakigubat!”
14 Agparangto ni Yahweh kadagiti tattaona, ket maibiatto dagiti panana
a kasla iti kimat! Ta paguniento ni Yahweh nga Apok ti trumpeta ket
magnanto a kakuyog dagiti bagio manipud iti Teman. 15 Salaknibanto
ida ni Yahweh a Mannakabalin-amin, ket naan-anayto a parmeken dagiti

tattao ti Juda dagiti kabusorda babaen kadagiti bato dagiti pallatibong. Ket aginum ken agpukkawdanto a kas iti lalaki a nabartek, ket mapnodanto iti arak a kasla kadagiti malukong iti altar, kasla kadagiti suli ti altar. 16 Isu nga iti dayta nga aldaw, ispalento ida ni Yahweh a Diosda; maiyarigdanto iti arban dagiti tattaona, ta kasladanto kadagiti alahas iti korona, nga agraniag iti dagana. 17 Anian a kinasayaat ken anian a kinapintasdanto! Pumigsanto dagiti agtutubo a lallaki iti pannanganda iti bukel ken dagiti birhen iti panagiumda iti nasam-it nga arak!

10

1 Agdawatkayo iti tudo kenni Yahweh iti panawen iti panagrurusing—ni Yahweh a mangar-aramid kadagiti bagio! —ket mangipaayto isuna iti tudo kadakuada, ken kadagiti mula kadagiti talon nga agpaay iti sangkataoan. 2 Ta saan a pudno ti ibagbaga dagiti didiosen; agipadpadto iti ulbod dagiti mammadto; agipatpatarusda kadagiti manangallilaw a tagtagainep ken ubbaw ti panangliwliwada, isu a maiyaw-awanda a kas iti karnero ken agsagabada gapu ta awan ti agpaspastor. 3 Ti pungtotko kadagiti agpaspastor ket kasla apuy a sumsumged; daytoy dagiti kalakian a kalding—dagiti mangingidaulo—a dusaekto; aywananto ni Yahweh a Mannakabalin-amin ti arbanna, dagiti tattao ti Juda, ket pagbalinennanto ida a kasla nabileg a kabalio iti gubatan! 4 Tumaudto kadakuada ti pasuli a bato; tumaudto kadakuada ti pasok ti tolda; tumaudto kadakuada ti bai a pakigubat; tumaudto kadakuada dagiti amin a mangingidaulo. 5 Kasladanto kadagiti mannakigubat a mangibaddebaddek kadagiti kabusorda iti pitak dagiti kalsada iti gubatan; makigubatdanto, gapu ta adda kadakuada ni Yahweh, ket parmekendanto dagiti nakasakay kadagiti kabalio a pakigubat. 6 Papigsaekto ti balay ti Juda ken isalakankonto ti balay ni Jose; ta isublik manen ida ken kaasiak ida. Kaslanto saanko ida a linaksid, ta Siak ni Yahweh a Diosda, ket sumungbatakto kadakuada. 7 Ket maiyarigto ti Efraim iti mannakigubat, ket agrag-onto dagiti pusoda a kasla nakainumda iti arak; makitanto dagiti annakda ket agrag-oda. Agrag-onto dagiti pusoda gapu kaniak! 8 Paswitakto ida ket ummongek ida, gapu ta ispalekto ida, ket paaduekto ida a kas iti sigud a kaaduda! 9 Inwarasko ida kadagiti tattao ngem malagipdakto kadagiti adayo a pagilian, isu nga agbiag ken agsublidanto agraman dagiti annakda. 10 Gapu ta alaekto ida iti daga ti Egipto ket ummongek ida manipud iti Asiria. Ipankonto ida iti daga ti Galaad ken Libano agingga nga awanen ti pagnaedanda sadiay. 11 Kuyogekto ida iti baybay ti rigrigatda; ablatakto dagiti dalluyon iti dayta a baybay ket pagmagaekto ti lansad ti Karayan Nilo. Maipababanto ti kinadayag ti Asiria, ket mapukawto ti setro ti Egipto manipud kadagiti Egipcio. 12 Papigsaekto ida, ket agbiagdanto babaen iti naganko.” Daytoy ket pakaammo ni Yahweh.

11

1 Lukatam dagiti ruanganmo, O Libano, tapno ikisap ti apuy dagiti kayom a sedro! 2 Agdung-awkayo a kayo a saleng ta natuangen dagiti kayo a sedro! Nadadaelen dagiti nadayag a kayo! Agdung-awkayo, dakayo a lugo ti Basan, ta napukanen ti nasamek a kabakiran. 3 Aganug-og dagiti parapastor, ta nadadaelen ti nalangto a pagpaarabanda! Agngernger ti urbon a leon, ta nadadaelen ti bakir ti Karayan Jordan! 4 Kastoy ti kuna ni Yahweh a Diosko: “Kas iti maysa a parapastor, bantayam dagiti karnero a nairanta a maparti! 5 (Partien ida dagiti manggatang

kadakuada ket saanda a madusa, ket kuna dagiti mangilako kadakuada, 'Madaydayaw ni Yahweh! Bimmaknangak!' gapu ta awan asi kadagiti karnero dagiti parapastor dagiti akinkukua kadagiti arban.) 6 Ta saankon a kaasian dagiti agnanaed iti daga!”— daytoy ket pakaammo ni Yahweh. “Kitaem! Siak a mismo ti mangiyawat iti tunggal tao iti pannakabalin ti kaarrubana ken arina. Ibadebaddekdanto ti daga. Saankonto nga ispalen ti Juda iti pannakabalinda.” 7 Isu a nagbalinak a parapastor iti arban a nairanta a maparti, para kadagiti gimmatang ken naglako kadagiti karnero. Nangalaak iti dua a sarukod; pinanaganak ti maysa iti “Parabur” ken ti sabali iti “Panagkaykaysa.” Iti kastoy a wagas ti panangipastorko iti arban. 8 Iti las-ud ti maysa a bulan, pinapanawko dagiti tallo a parapastor. Ket napukawen ti anusko kadagiti akinkukua kadagiti karnero, gapu ta kinaguradak met. 9 Ket kinunak kadagiti akinkukua, “Saanakon nga agtrabaho a kas parapastoryo. Dagiti karnero a matmatay - bay-ak ida a matay; dagiti mapukpukaw a karnero— bay-ak a mapukaw. Bay-ak a kanen dagiti natda a karnero ti lasag ti padada a karnero.” 10 Isu nga innalak ti sarukodko a “Parabur” ket tinukkolko daytoy a mangwaswas iti katulagan nga inaramidko kadagiti amin a tribuk. 11 Iti dayta nga aldaw, nawaswas ti tulag, ket ammo dagiti aggatgatang ken aglaklako iti karnero ken dagiti mangkitkita kaniak a nagsao ni Yahweh. 12 Kinunak kadakuada, “No mayatkayo, itedyo ti tangdanko. Ngem no saan, saanyo nga aramiden daytoy.” Isu a binilangda ti tangdanko—tallopulo a pidaso a pirak. 13 Ket kinuna kaniak ni Yahweh, “Ikabilmo ti pirak iti siled a pagiduldulinan, ti dakkel a gatad nga impagarupda a kapategmo!” Isu nga innalak ti tallopulo a pidaso a pirak ket indulinko iti siled a pagiduldulinan iti balay ni Yahweh. 14 Kalpasanna, tinukkolko ti maikadua a sarukodko a “Panagkaykaysa,” a mangdadael iti panagkaykaysa iti nagbaetan ti Juda ken Israel. 15 Kinuna ni Yahweh kaniak, “Alaem manen dagiti alikamen ti maag a parapastor, 16 ta adtoy, mangdutokakon iti maysa a parapastor iti daga. Saannanto nga aywanan dagiti maparparigat a karnero. Saannanto a biroken dagiti napukaw a karnero, wenno agasan dagiti napilay a karnero. Saannanto a pakanen dagiti nasalun-at a karnero, ngem ketdi, kanenna ti lasag ti napalukmeg a karnero ken uksotennanto dagiti kukoda. 17 Asi pay ti awan serserbina a parapastor a nangbaybay-a iti arban! Umay koma ti kabusorna a mangdangran iti takkiagna ken mangsulek iti makannawan a matana! Mapukaw koma ti pigsa iti takkiagna, ken agbulsekto koma ti makannawan a matana!”

12

1 Daytoy ket pakaammo ni Yahweh maipapan iti Israel—maysa a pakaammo ni Yahweh, a nangiyukrad iti tangatang ken nangisaad iti pundasion ti daga, ti nangted iti espiritu dagiti tattao: 2 “Kitaenyo, pagbalinekton ti Jerusalem a kasla maysa a kopa ti arak a mangpadewerdewer kadagiti amin a tattao iti aglawlawna; kastanto met ti mapasamak iti Juda bayat iti pananglakub dagiti kabusor iti Jerusalem. 3 Mapasamakto iti dayta nga aldaw a pagbalinek ti Jerusalem a kasla nadagsen a bato para kadagiti amin a tattao. Siasinoman a mangbagkat iti dayta a bato ket masugatanna ti bagina iti nakaro, ket agmaymaysanto amin a nasion iti daga a mangraut iti dayta a siudad. 4 Iti dayta nga aldaw” —daytoy ket pakaammo ni Yahweh—”Kigtotekto ti tunggal kabalio ken pagmauyongekto ti tunggal kubamakabalio. Salaknibakto ti balay ti Juda ket pagbulsekekto ti tunggal kabalio dagiti armada ti kabusor. 5 Ket

ibaganto dagiti pangulo ti Juda iti pusoda, 'Dagiti agnanaed iti Jerusalem ti pigsami gapu kenni Yahweh a Mannakabalin-amin, a Diosda.' 6 Iti dayta nga aldaw, pagbalinekto dagiti pangulo ti Juda a kasla kadagiti banga ti apuy iti tengnga ti napenpen a pagsungrod ken kas iti gumilgil-ayab a pagsilawan iti tengnga dagiti nagangon a dawa, gapu ta uramendanto dagiti amin a tattao iti aglawlawda iti makannawan ken iti makannigidda. Agnaedto manen ti Jerusalem iti bukkodna a lugar." 7 Isalakanto nga umuna ni Yahweh dagiti tolda ti Juda, tapno saan a maartapan ti dayaw ti balay ni David ken ti dayaw dagiti agnanaed iti Jerusalem dagiti dadduma iti Juda. 8 Iti dayta nga aldaw, agbalinto ni Yahweh a salaknib dagiti agnanaed iti Jerusalem, ken iti dayta nga aldaw, pumigsanto dagiti nakapsut kadakuada a kas kenni David, kabayatan a ti balay ni David ket kasla iti Dios, kas iti anghel ni Yahweh iti sangoananda. 9 "Mapasamakto iti dayta nga aldaw a rugiak a dadaelen dagiti amin a nasion a nangraut iti Jerusalem." 10 "Ngem ibukbokkonto kadagiti kaputotan ni David ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem ti espiritu iti kinamanangaasi ken panagpakpakaasi kaniak tapno kaasiak ida, isu a kumitadanto kaniak, ti dinuyokda. Agladngitdanto gapu kaniak, kas iti panagladingit ti maysa a tao gapu iti bugbugtong nga anakna a lalaki; agdung-awdanto iti nasaem gapu kenkuana a kas kadagiti agdungdung-aw gapu iti ipapatay ti inauna nga anak a lalaki. 11 Iti dayta nga aldaw, ti panagdung-aw idiay Jerusalem ket kaslanto iti panagdung-aw idiay Adadrimon idiay tanap ti Megiddo. 12 Agladingitto ti daga ti Juda, agsisinanto ti tunggal puli manipud iti dadduma a puli. Maisinanto ti puli iti balay ni David, ken maisinanto dagiti assawada a babbai kadagiti lallaki. Maisinanto ti puli iti balay ni Natan, ken maisinanto dagiti assawada a babbai kadagiti lallaki. 13 Maisinanto ti puli ti balay ni Levi, ken maisinanto dagiti assawada a babbai kadagiti lallaki. Maisinanto ti puli ni Simei, ken maisinanto dagiti assawada a babbai kadagiti lallaki. 14 Tunggal puli kadagiti nabatbati a puli—maisinanto ti tunggal puli, ken maisinanto dagiti assawa a babbai kadagiti lallaki."

13

1 "Iti dayta nga aldaw, addanto ti ubbog a malukatan nga agpaay iti balay ni David ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem, para iti basol ken kinarugitda. 2 Ket mapasamakto iti dayta nga aldaw,"—daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin—"a pukawekto dagiti nagan dagiti didiosen iti daga tapno saanton a malagip dagiti tattao dagitoy. Papanawekto met iti daga dagiti palso a profeta ken dagiti narugit nga espirituda. 3 No itultuloy ti siasinoman nga agipadto, ibaganto kenkuana ti ama ken inana a nangipasngay kenkuana, 'Saanka nga agbiag, ta agsasaoka iti inuulbod iti nagan ni Yahweh!' Ket no agipadto isuna, duyokento isuna ti ama ken inana a nangipasngay kenkuana. 4 Ket mapasamakto iti dayta nga aldaw a mabain a mangipakaammo ti tunggal palso a profeta iti sirmatana inton agipadto isuna. Saanton nga agkawes dagitoy a profeta iti kagay a dutdotan, tapno mangallilaw kadagiti tattao. 5 Ta ibaganto ti tunggal maysa, 'Saanak a profeta! Mannalonak, ta nagtaltalonak manipud pay idi kinaagtutubok!' 6 Ngem ibaganto ti maysa a tao kenkuana, 'Ania dagitoy a sugat iti nagbaetan dagiti takkiagmo?' agulbodto ket isungbatna, 'Nasugatak iti balay ti gayyemko."' 7 "Kampilan! Inka rauten ti parapastorko, ti tao a nasinged a kaduak" — daytoy ket pakaammo ni Yahweh a Mannakabalin-amin. "Papatayem ti parapastor,

ket maiwarawaranto ti arban! Ta idissuorko ti imak kadagiti nakapuy.
8 Ket mapasamakto iti entero a daga”—daytoy ket pakaammo ni Yahweh—
”ta matayto ti dua a kakatlo a paset daytoy! Matayto dagidiay a tattao;
ti kakatlo laeng a paset ti mabati sadiay. 9 Paglasatekto iti apuy dayta
a kakatlo a paset ket gugorakto ida a kas iti pannakagugor ti pirak;
gugorakto ida kas iti pannakagugor ti balitok. Umawagdanto iti naganko,
ket sungbatakto ida a kunak, “Dagitoy dagiti tattaok! ’ ket kunadanto, 'Ni
Yahweh ti Diosko!”'

14

1 Adtoy! Dumtengen ti aldaw ni Yahweh, iti dayta a tiempo, alaento
dagiti kabusormo dagiti amin a sanikuam ket bingaybingayenda daytoy
iti imatangmo! 2 Ta ummongekto dagiti amin a nasion a mangraut iti
Jerusalem, ket masakupto ti siudad! Masamsamto dagiti babbalay ket
magundawayanto dagiti babbai! Maitalawto a kas balud ti kagudua dagiti
tattao ti siudad, ngem saanto a maipanaw iti siudad dagiti nabati a tattao.
3 Ngem rummuarto ni Yahweh ket makigubatto kadagidiay a nasion a kas
iti pannakigubatna idi napalabas nga aldaw ti gubat. 4 Iti dayta nga aldaw,
agtakderto isuna iti tapaw ti Bantay Olibo iti abay ti Jerusalem iti daya.
Maguduanto ti Bantay Olibo iti dua a paset manipud iti daya nga agpalaud
ket addanto nalawa a tanap iti baetna, ket umalisto ti kagudua ti bantay
nga agpaamianan ken ti kagudua nga agpaabagatan. 5 Ket aglibaskayonto
a sumalog iti tanap iti nagbaetan dagiti bantay ni Yahweh, ta ti tanap iti
nagbaetan dagidiay a bantay ket dumanon idiay Hasal. Agtataraykayonto
a kas iti panagtatarayyo manipud iti ginggined kadagiti aldaw ni Uzias
nga ari ti Juda. Ket, umayto ni Yahweh a Diosko, ket kakuyognanto dagiti
amin a nasantoan. 6 Mapasamakto iti dayta nga aldaw nga awanto ti lawag
manipud iti init, ngem awanto ti lam-ek wenno panagbalay ti danum. 7 Iti
dayta nga aldaw, aldaw a ni Yahweh laeng ti makaammo, awanton ti aldaw
wenno rabii, ta ti rabii ket tiemponto iti lawag. 8 Ken mapasamakto met iti
dayta nga aldaw nga agayus ti danum manipud iti Jerusalem. Agturongto
ti kagudua ti danum iti makindaya a baybay, ken agayusto met ti kagudua
nga agturong iti makinlaud a baybay, tiempo man ti kalgaw wenno lam-
ek. 9 Agarinto ni Yahweh iti entero a daga. Maammoanto dagiti tattao a ni
Yahweh laeng ti pudno a Dios. 10 Maiyarigto iti Araba dagiti amin a daga
idiay Juda, manipud Gabaa agingga iti Rimon iti abagatan ti Jerusalem. Ket
agtalinaedto a nangato ti Jerusalem; agnaedto daytoy iti bukodna a lugar,
manipud iti Ruangan ti Benjamin agingga iti lugar nga ayan ti umuna a
ruangan—nga isu ita ti Ruangan ti Suli, ken manipud iti Torre iti Hananel
agingga iti pagpespesan ti ubas iti ari. 11 Agnaedto dagiti tattao idiay
Jerusalem, ket saanto idan a naan-anay a dadaelen ti Dios; agbiagto ti
Jerusalem a natalged. 12 Dagitoyto dagiti didigra nga idissuor ni Yahweh
kadagiti amin a tattao a nanggubat iti Jerusalem: marunotto dagiti lasagda
uray sibibiagda pay. Malungsotto dagiti matada kadagiti abutda, ken
malungsotto dagiti dilada kadagiti ngiwatda. 13 Mapasamakto iti dayta nga
aldaw a pagbutngen ida ni Yahweh iti kasta unay. Gammatanto ti tunggal
tao ti ima ti kaarrubana; ket agkikinnabildanto. 14 Makigubatto met dagiti
tattao ti Juda kadagiti tattao ti Jerusalem. Alaendanto ti sanikua dagiti
amin a nasion iti aglawlaw—balitok, pirak, ken adu uany a napintas a
pagan-anay. 15 Addanto met ti didigra kadagiti kabalio ken kadagiti mulo,
kadagiti kamelio ken kadagiti asno, ken agsagabadanto met iti isu met
laeng a didigra dagiti amin nga ayup nga adda kadagidiay a kampo. 16 Ket

mapasamakto nga amin a makalasat kadagidiay a nasion a nangraut iti
Jerusalem ket sumang-at a tinawen tapno agdayaw iti ari, a ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, ken tapno rambakan ti Fiesta dagiti Abong-abong.
17 Ket mapasamakto a no adda tattao kadagiti amin a nasion ti daga a
saan a sumang-at idiay Jerusalem tapno agdayaw iti ari, a ni Yahweh
a Mannakabalin-amin, saanto a mangted ni Yahweh iti tudo kadakuada.
18 Ket no saan a sumang-at ti nasion ti Egipto, saandanto ngarud a maikkan
iti tudo. Idissuorto ni Yahweh ti didigra kadagiti nasion a saan a sumang-
at a mangrambak iti Fiesta dagiti Abong-abong. 19 Daytoyto ti dusa a
maipatay iti Egipto ken ti pannusana iti tunggal nasion a saan a summang-
at a mangrambak iti Fiesta dagiti Abong-abong. 20 Ngem iti dayta nga
aldaw, maisuratto kadagiti kampana a naikuentas kadagiti kabalio ti,
“Naidaton kenni Yahweh,” ket maiyarigto dagiti palanggana iti balay ni
Yahweh a kas kadagiti malukong iti sangoanan ti altar. 21 Ta maidatonto
ti tunggal banga iti Jerusalem ken Juda kenni Yahweh a Mannakabalin-
amin, ket usarento dagiti umay agidaton dagiti banga a panganan ken
pagpaburekan. Iti dayta nga aldaw, awanto dagiti agtagtagilako iti balay
ni Yahweh a Mannakabalin-amin.

Malakias

1 Ti pannakaipablaak ti sao ni Yahweh para iti Israel babaen kenni
Malakias. 2 “Inayatkayo,” kuna ni Yahweh. Ngem kunayo, “Kasanonakami
nga inayat?” “Saan kadi a kabsat ni Jacob ni Esau?” kuna ni Yahweh.
3 “Ngem inayatko ni Jacob, idinto a ginurak ni Esau. Pinagbalinko a
langalang dagiti bantayna, ket pinagbalinko ti tawidna a lugar dagiti atap
nga aso ti let-ang.” 4 No kuna ti Edom, “Naabaktayo, ngem agsublitayo
ket bangonentayo dagiti nadadael;” Kuna ni Yahweh a Mannakabalin
amin, “Ibangondanto, ngem duprakekto; ket panagananto ida dagiti lallaki
a 'Ti pagilian iti kinadangkes; ken 'Dagiti tattao a kaunget ni Yahweh
iti agnanayon.'' 5 Maimatanganto daytoy dagiti mismo a matayo, ket
kunaenyonto, “Naindaklan ni Yahweh iti labes dagiti beddeng ti Israel.”
6 Raemen ti anak ti amana, ken raemen ti adipen ti amona. Ngarud,
no maysaak nga ama, ayanna ti dayawko? Ken no maysaak nga amo,
ayanna ti panagraem nga agpaay kaniak. Kasasaonakayo ni Yahweh
a Mannakabalin amin, dakayo a papadi, a nangum-umsi iti naganko.
Ngem kunaenyo, 'Kasanomi koma nga inumsi ti naganmo?' 7 Babaen iti
panangidatonyo iti narugit a tinapay iti rabaw ti altarko. Ket kunaenyo,
'Kasano koma a rinugitandaka?' Iti panangibagayo iti dayta nalabit a
naumsi ti lamisaan ni Yahweh. 8 No mangisagutkayo kadagiti bulsek nga
ayup a maidaton, saan kadi a dakes dayta? Ken no mangidatonkayo
iti pilay ken masakit, saan kadi a dakes dayta? Isagutyo dayta iti
gobernadoryo; awatennakayo ngata wenno pakitaannakayo ngata iti
pabor?” kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 9 Ket ita, agkiddawkayo
iti pabor ti Dios, tapno paraburannatayokoma. “Babaen iti bukbukodyo
a daton, awatenna ngata a siaayat ti siasinoman kadakayo?” kuna ni
Yahweh a mannakabalin amin. 10 “O, no adda la koma maysa kadakayo
a mabalin a mangrikep kadagiti ruangan ti templo, tapno saan koma
a masayang ti panangarunyo iti rabaw ti altarko! Saanak a maay-
ayo kadakayo,” kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin, “ken saankonto
nga awaten ti aniaman a daton manipud kadakayo. 11 Ta manipud iti
panagsingising ti init agingga a lumnek daytoy, maitan-okto ti naganko
kadagiti nasion; iti tunggal disso, maidatonto dagiti insenso iti naganko,
kasta met ti nadalus a daton. Ta agbalinto a naindaklan ti naganko
kadagiti nasion,” kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 12 Ngem saanyo
a raraemen daytoy no ibagayo a narugitan ti lamisaan ti Apo, dagiti
bunga ken taraon daytoy ket maumsi. 13 Ibagbagayo pay, 'Makabannog
unay daytoyen,' ken siuumsiyo nga ibang-es daytoy,” kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin. “Inyegyo ti nakimmeg dagiti atap nga ayup wenno
pilay wenno masakit; ket inyegyo daytoy a kas datonyo! Rumbeng kadi nga
awatek daytoy manipud kadakayo?” kuna ni Yahweh. 14 “Mailunod koma
dagiti manangallilaw nga addaan iti kalakian nga ayup iti arbanna ken
agsapsapata nga itedna daytoy kaniak, ngem nangidaton kaniak, nga Apo,
iti adda pakapilawanna; ta Siak ti naindaklan nga Ari,” kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin, “ken pagbutbutngan ti naganko kadagiti nasion.”

2

1 Ket ita, dakayo a papadi, daytoy a bilin ket para kadakayo. 2 “No saanyo
a denggen, ken no saanyo nga ipapuso ti mangitan-ok iti naganko,” kuna

ni Yahweh a Mannakabalin amin, “iyegko ngarud ti didigra kadakayo,
ken ilunodko dagiti bendesionyo. Kinapudnona, inlunodko dagitoyen,
gapu ta saanyo nga impapuso ti bilinko. 3 Adtoy, tubngarek dagiti
kaputotam, ket pulagidakto iti rugit dagiti rupayo, ti rugit kadagiti datonyo,
ket maiyadayokayonto a kadua ti rugit. 4 Ket maammoanyonto nga
impakaammok daytoy a bilin kadakayo, nga agtalinaed koma ti katulagak
kenni Levi,” kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 5 “Agpaay a biag ken
talna ti katulagak kenkuana, ken impaayko dagitoy a banbanag kenkuana
tapno idayawnak. Dinayawnak ken timmakder nga addaan panagbuteng
iti naganko. 6 Adda iti ngiwatna ti pudno a panursuro, ken awan iti
saan a nasayaat a rimmuar iti bibigna. Nakipagbiag isuna kaniak nga
addaan kappia ken kinalinteg, ken inallukoyna dagiti tattao tapno agsar-
dengdan nga agbasbasol. 7 Ta dagiti bibig koma ti papadi ti rumbeng a
mangsalimetmet iti pannakaammo, ken iti ngiwatna koma ti pakasarakan
dagiti tattao iti panursuro, ta isuna iti mensaherok, kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin. 8 Ngem simmiasikayo iti pudno a dalan. Intibkolyo
ti kaaduan nga agraraem iti linteg. Dinadaelyo ti katulagan ni Levi,” kuna
ni Yahweh a Mannakabalin amin. 9 “Iti kasukatna, pagbalinenkayo met
a dakes ken karurod iti imatang dagiti amin a tattao, gapu ta saanyo a
sinalimetmetan dagiti wagasko, ngem ketdi impakitayo ti panangidumayo
iti panangisuroyo.” 10 Saan kadi nga addaantayo amin iti maymaysa nga
ama? Saan kadi a maymaysa ti Dios a namarsua kadatayo? Apay nga
aglilinnipottayo, tunggal maysa maibusor iti kabsatna, tultulawantayo ti
katulagan ti amatayo? 11 Mananglilipot ti Juda, ken nakaal-alliaw a banag
ti naaramid idiay Israel ken idiay Jerusalem. Ta tinulawan ti Juda ti
nasantoan a lugar ni Yahweh nga impatpategna, ken inasawana ti babai
nga anak ti ganggannaet nga agdaydayaw kadagiti didiosen. 12 Pukawen
koma ni Yahweh ti siasinoman a kaputotan ti tao nga agar-aramid iti
daytoy manipud kadagiti tolda ni Jacob, uray maysa a mangiy-iyyeg iti
daton kenni Yahweh a Mannakabalin amin. 13 Ken ar-aramidenyo pay
daytoy. Laplapunusenyo ti altar ni Yahweh kadagiti lulua, agsangsangit
ken agsinsinnaay, agsipud ta saannan a pulos a taliawen ti daton ken
saannan nga awaten daytoy nga addaan iti pabor manipud kadagiti imayo.
14 Ngem ibagbagayo, “Apay a saanna a taliawen?” Gapu ta ni Yahweh ti
nakaimatang kenka ken ti asawa ti kinaagtutubom, ket saanka a nagbalin
a napudno kenkuana, uray no kataktakunaynaymo isuna ken asawam
sigun iti katulagan. 15 Saan kadi a pinagmaymaysanakayo babaen iti
espirituna? Ken apay a pinagmaymaysanakayo? Gapu ta namnamaenna
iti maaddaan ti nadiosan nga annak. Isu a bantayanyo ti bagbagiyo iti
espirituyo, ken awan koma ti siasinoman a manglipot iti asawana iti
kinaagtutubona. 16 “Ta kagurak ti panagsina ti agassawa,” kuna ni Yahweh
a Dios ti Israel, “ken ti tao a taktakupanna ti kawesna iti kinaranggas,”
kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. “Isu a bantayanyo ti bagbagiyo
iti espirituyo ken agbalinkayo a napudno.” 17 Binannogyo ni Yahweh
kadagiti sasaoyo. Ngem ibagbagayo, “Kasano koma a binannogmi isuna?”
Babaen iti panangibagbagayo iti, “Nasayaat iti imatang ni Yahweh ti
siasinoman nga agar-aramid iti dakes, ken maay-ayo isuna kadakuada;”
wenno “Sadino ti ayan ti Dios iti hustisia?”

3

1 “Kitaem! dandanikon nga ibaon ti mensaherok, ket isagananto
ti dalanko sakbay kaniak. Ken ti Apo a birbirokenyo ket kellaatto nga

umay iti templona; ken ti mensahero ti katulagan, a pakaay-aywanyo, kitaenyo, umay isuna," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 2 Ngem siasinonto ti makaibtor iti aldaw ti iyaayna? Ken siasinonto ti makaanus inton agparang isuna? Ta maiyarig isuna iti apuy ti agguggugor, ken kasla sabon a panglaba. 3 Agtugawto isuna nga agturay a kasla iti mangguggugor ken mangdaldalus iti pirak, ket dalusanna dagiti annak ni Levi. Dalusannanto ida a kasla balitok ken pirak, ken mangiyegdanto kadagiti daton ti kinalinteg kenni Yahweh. 4 Ket makaay-ayonto kenni Yahweh dagiti daton ti Juda ken Jerusalem, kas idi nagkauna nga al-aldaw, ken kas idi nagkauna a panawen. 5 Kalpasanna, umayakto kadakayo tapno mangukom. Siakto ti naalibtak a saksi maibusor kadagiti manggagamod, kadagiti mannakikamalala, kadagiti ulbod a saksi, kadagiti manggamgamgam iti tangdan dagiti mangmangged, kadagiti mananggundaway kadagiti balo, kadagiti awan amana, kadagiti mangal-allilaw iti ganggannaet manipud iti karbenganna, ken kadagiti saan nga agraem kaniak," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 6 "Ta Siak ni Yahweh a saan nga agbalbaliw; isu a dakayo a tattao ni Jacob ket saankayo a naibus. 7 Sipud pay kadagiti panawen dagiti ammayo, simminakayon manipud kadagiti paglintegak ken saanyo a tinungpal dagitoy. Agsublikayo kaniak, ket agsubliak kadakayo," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin, "Ngem kunayo, 'Kasanokami nga agsubli?' 8 Mabalin kadi a takawan ti tao ti Dios? Idinto a taktakawandak. Ngem kunayo, 'Kasano koma a tinakawandaka?' Kadagiti apagkapullo ken kadagiti daton. 9 Nailunodkayo, daytoy entero a nasionyo, ta tinakawandak. 10 Iyegyo ti buo nga apagkapullo iti uneg ti balay a pagiduldulinan, tapno adda taraon iti balayko. Ket padasendak ita iti daytoy," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin, "No saanko nga ilukat dagiti tawa ti langit ket ibukbokko kadakayo ti bendision, nga awan iti umdas a siled a pagidulinan iti daytoy. 11 Lappedakto ti mangib-ibus para kadakayo, tapno saan a dadaelen daytoy ti apit iti dagayo; saan a mададael dagiti bunga iti mulayo nga ubas kadagiti kaubasan sakbay iti umno a tiempo," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 12 "Panaganandakayonto dagiti amin a nasion iti nabendisionan; ta agbalinkayonto a naragsak a daga," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin. 13 "Nadagsen dagiti sasaoyo maibusor kaniak," kuna ni Yahweh. "Ngem kunayo, "Ania ti naibagami maibusor kenka?' 14 Kinunayo, 'Awan mamaayna ti panagserbi iti Dios. Ania ti gungguna daytoy kadatayo a nagtungpal kadagiti pagalagadanna wenno nagbiag a silaladingit iti imatang ni Yahweh a Mannakabalin amin? 15 Ket ita, aw-awagantayo a nagasat dagiti mapagpannakkel. Saan laeng a rumangrang-ay dagiti managdakdakes, ngem susuotenda pay ti Dios ket malusotanda."' 16 Kalpasanna, nagsasarita dagiti nagbuteng kenni Yahweh; pinaliiw ken dimngeg ni Yahweh, ket iti imatangna, naisurat ti pakalaglagipan a libro para kadagiti nagbuteng kenni Yahweh ken nangraem iti naganna. 17 "Kukuakto ida," kuna ni Yahweh a Mannakabalin amin, "ti napateg a sanikuak, iti aldaw nga agtignayak; ispalekto ida, kas iti panangispal iti maysa a tao iti anakna nga agserserbi kenkuana. 18 Ket maminsan pay, mailasinyonto ti nalinteg ken nadangkes, dagiti agdaydayaw ken saan nga agdaydayaw iti Dios.

4

1 Ta kitaenyo, umadanin ti aldaw, gumilgil-ayab a kasla hurno, inton amin dagiti natangsit ken amin a nadangkes ket agbalinto a kasla garami.

Ti dumteng nga aldaw ti manguram kadakuada," kuna ni Yahweh a
Mannakabalin amin, "ket daytoy ti mangkisap kadakuada agingga nga
awan iti matda uray ramut wenno sanga. 2 Ngem dakayo nga agbuteng iti
naganko, agsingisingto ti init iti kinalinteg nga adda pannakaagas kadagiti
payyakna. Aglalagtokayto a rummuar a kasla kadagiti baka manipud
iti kulungan. 3 Ket ibadebaddekyonto dagiti nadangkes, ta agbalindanto
a dapu kadagiti dapanyo iti tiempo nga agtignayak," kuna ni Yahweh
a Mannakabalin amin. 4 "Laglagipenyo ti agtulnog iti linteg ni Moises
nga adipenko, dagiti pagalagadan ken dagiti paglintegan nga imbilinko
kenkuana idiay Horeb para iti entero nga Israel. 5 Adtoy, ibaonko ni Elias
a propeta sakbay a dumteng ti nakaro ken nakaam-amak nga aldaw ni
Yahweh. 6 Pagkaykaysaennanto ti puso dagiti ama kadagiti annak, ken ti
puso dagiti annak kadagiti amada; tapno saanak nga umay ken dumarup
iti daga a mangiwayat iti naan-anay a pannakadadael."

Mateo

1 Daytoy ti libro a nakailistaan ti kapuonan ni Jesu-Cristo nga anak ni
David nga anak ni Abraham. 2 Ni Abraham ti ama ni Isaac, ken ni Isaac
ti ama ni Jacob, ken ni Jacob ti ama ni Judah ken dagiti kakabsatna a
lallaki. 3 Ni Judah ti ama ni Perez ken Zerah a putotna kenni Tamar,
ni Perez ti ama ni Hezron, ket ni Hezron ti ama ni Ram. 4 Ni Ram ti
ama ni Amminadab, ni Amminadab ti ama ni Nahshon, ket ni Nahshon
ti ama ni Salmon. 5 Anakda Salmon ken Rahab ni Boaz, ket ni Boaz ken
ni Ruth, anakda ni Obed, ni Obed ti ama ni Jesse, 6 ni Jesse ti ama ni
David nga ari. Ni David putotna ni Solomon iti asawa ni Uriah. 7 Ni
Solomon ti ama ni Rehoboam, ni Rehoboam ti ama ni Abijah, ni Abijah
ti ama ni. 8 Ni Asa ti ama ni Jehoshaphat, ni Jehoshaphat ti ama ni
Joram, ken ni Joram ti ama ni Uzziah. 9 Ni Uzziah ti ama ni Jotham,
ni Jotham ti ama ni Ahaz, ni Ahaz ti ama ni Hezekiah. 10 Ni Hezekiah
ti ama ni Manasseh, ni Manasseh ti ama ni Ammon, ken ni Ammon ti
ama ni Josiah. 11 Ni Josiah ti ama ni Jechoniah ken dagiti kakabsatna
a lallaki idi tiempo ti pannakaipanda idiay Babilonia. 12 Ket kalpasan
ti pannakaipanda idiay Babilonia, ni Jechoniah ti ama ni Shealtiel, ni
Shealtiel ti kapuonan ni Zerubbabel. 13 Ni Zerubbabel ti ama ni Abiud,
ni Abiud ti ama ni Eliakim, ken ni Eliakim ti ama ni Azor. 14 Ni Azor
ti ama ni Zadok, ni Zadok ti ama ni Achim, ken ni Achim ti ama ni
Eliud. 15 Ni Eliud ti ama ni Eleazar, ni Eleazar ti ama ni Matthan, ken
ni Matthan ti ama ni Jacob. 16 Ni Jacob ti ama ni Jose nga asawa ni
Maria a nangiyanak kenni Jesus, a naawagan iti Cristo. 17 Amin dagiti
henerasion manipud kenni Abraham iagingga kenni David ket sangapulo
ket uppat a henerasion, manipud kenni David inggana iti pannakaipanda
idiay Babilonia ket sangapulo ket uppat a henerasion, ken manipud iti
pannakaipanda idiay Babilonia agingga kenni Cristo ket sangapulo ket
uppat a henerasion. 18 Ti pannakaiyanak ni Jesus ket napasamak kadagiti
sumaganad a wagas. Ti inana a ni Maria ket naikeddengen a makikallaysa
kenni Jose, ngem sakbay iti panagmaymaysada, naammoanda a masikog
isuna babaen ti Espiritu Santo. 19 Ti asawana, ni Jose ket nalinteg a tao,
ngem saanna a kayat nga ibabain isuna iti publiko. Isunga ingkeddengna
a putden a sililimed ti naikeddengen a panagkallaysada. 20 Kabayatan
ti panangpanpanunotna kadagitoy a banbanag, nagparang ti maysa nga
anghel ti Apo kenkuana iti tagtagainep, kunana, “Jose, nga anak ni David,
saanka nga agbuteng a mangasawa kenni Maria, gapu ta ti sikogna ket
babaen iti Espiritu Santo. 21 Agipasngayto iti lalaki, ket panaganamto
iti Jesus, ta isalakannanto dagiti tattaona manipud kadagiti basbasolda.”
22 Napasamak amin dagitoy tapno matungpal no ania ti imbaga ti Apo
babaen iti profeta, kunana, 23 “Kitaenyo, agsikogto ti maysa a birhen ket
aganak iti maysa a lalaki ket awagandanto iti Immanuel, - ti kayatna a
sawen ket, “Ti Dios ket adda kadatayo.” 24 Nagriing ni Jose manipud
iti pannaturogna ket inaramidna kas imbilin ti anghel ti Apo kenkuana
ket inasawana ni Maria. 25 Nupay kasta, saanna a kinaidda agingga iti
panangipasngayna iti ubing a lalaki. Ket pinanaganannа iti Jesus.

2

1 Kalpasan a naiyanak ni Jesus idiay Betlehem a sakop ti Judea, kadagiti

aldaw ni ari Herodes, adda dagiti nakaadal a lallaki a naggapu iti daya
a dimteng idiay Jerusalem a kunada, 2 “Sadino ti ayan ti naiyanak
nga Ari dagiti Judio? Nakitami ti bituenna iti daya ket immaykami
nga agrukbab kenkuana.” 3 Idi nangngeg daytoy ni Herodes nga ari,
nariribukan isuna, kasta met ti entero a Jerusalem. 4 Pinaayaban amin
ni Herodes dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba dagiti tattao, ket
sinaludsodna kadakuada, “Sadino ti pakaiyanakan ti Cristo?” 5 Imbagada
kenkuana, “Idiay Betlehem ti Judea, ta daytoy ti insurat ti profeta, 6 'Ket
sika, Betlehem, iti daga ti Juda, ket saan a sika ti kanunomoan kadagiti
mangidadaulo iti Juda, ta addanto mangiturturay nga agtaudto kenka a
mangipastor kadagiti tattaok nga Israel.” 7 Ket sililimed nga inayaban
ni Herodes dagiti nakaadal a lallaki tapno saludsodenna kadakuada no
ania ti apag-isu nga oras a nagparang ti bituen. 8 Imbaonna ida idiay
Betlehem, a kunana, “Mapankayo ket birokenyo a nalaing ti ubing.
No mabirokanyo isuna, ipakaammoyo kaniak, tapno umayak met ket
agrukbabak kenkuana.” 9 Kalpasan a nangngegda ti ari, intuloyda ti
nagdaliasat, ket ti bituen a nakitada iti daya indalanna ida agingga a
nagsardeng iti batog ti ayan ti ubing. 10 Idi nakitada ti bituen, nagragsakda
nga addaan iti kasta unay a naindaklan a rag-o. 11 Simrekda iti balay
ket nakitada ti ubing a kaduana ni Maria nga inana. Nagparintumengda
ken nagrukbabda kenkuana. Linukatanda dagiti ayan ti agkakapateg
a banag a kukuada ket indatonda kenkuana dagiti sagsagut a balitok,
insenso ken mirra. 12 Binallaagan ida ti Dios iti tagtagainep a saandan
nga agsubli kenni Herodes, isu a pimmanawda nga agturong kadagiti
bukodda a pagilian babaen iti sabali a dalan. 13 Kalpasan a pimmanawda,
adda anghel ti Apo a nagparang kenni Jose iti tagtagainep a kinunana,
“Bumangonka, alaem ti ubing ken ti inana, ket tumaraykayo idiay Egipto.
Agtalinaedkayo idiay agingga nga ibagak kenka, ta birukento ni Herodes
ti ubing tapno dadaelenna isuna.” 14 Iti dayta a rabii, bimmangon
ni Jose ket innalana ti ubing ken ti inana ket napanda idiay Egipto.
15 Nagtalinaed isuna sadiay agingga iti ipapatay ni Herodes. Daytoy ti
nakatungpalan ti imbaga ti Apo babaen iti profeta, “Manipud iti Egipto,
inawagak ti anakko.” 16 Ket ni Herodes, idi nadlawna nga inallilaw isuna
dagiti nakaadal a lallaki, nakaunget iti kasta unay. Nangibaon isuna ket
impapatayna amin nga ubbing a lallaki nga adda idiay Betlehem, ken
iti amin nga adda iti dayta a rehion nga agtawen iti dua nga agpababa,
sigun iti apag- isu a tiempo a naammoanna manipud kadagiti nakaadal a
lallaki. 17 Ket natungpal no ania iti naisao babaen kenni Jeremias a profeta,
18 “Adda timek a nangngeg idiay Rama, sangsangit ken nakaro a dungdung-
aw, agsangsangit ni Raquel para kadagiti annakna, ket agkedked isuna
a maliwliwa, gapu ta awandan. 19 Idi natayen ni Herodes, pagamoan,
ket adda nagparang nga anghel ti Apo kenni Jose idiay Egipto iti maysa
a tagtagainep ket kinunana, 20 “Bumangonka ket alaem ti ubing ken ti
inana ket mapankayo idiay daga ti Israel, ta dagiti nagpanggep iti dakes iti
biag ti ubing ket nataydan.” 21 Bimmangon ni Jose, ket innalana ti ubing
ken ti inana, ket immay iti daga ti Israel. 22 Ngem idi nangngeganna a ni
Arkelao ti mangiturturay iti Judea a kas kasukat ti amana a ni Herodes,
nagbuteng isuna a mapan sadiay. Kalpasan a binallaagan ti Dios isuna
iti tagtagainep, pimmanaw iti rehion ti Galilea 23 ket napan ken nagnaed
iti siudad a maawagan iti Nazaret. Daytoy ti nakatungpalan ti naibaga
babaen kadagiti profeta, a maawaganto isuna iti Nazareno.

3

1 Kadagidiay nga al-aldaw napan nangaskasaba ni Juan a Mammuniag
idiay let-ang ti Judea nga ibagbagana, 2 “Agbabawikayo, ta asidegen ti
pagarian ti langit.” 3 Ta isuna ti dakdakamaten ni profeta nga Isaias, a
kunana, “Ti timek nga agpukpukkaw idiay let-ang, 'Isaganayo ti dalan
ti Apo, pagbalinenyo a nalinteg dagiti dalanna.'” 4 Ita, nakakawes ni
Juan iti pagan-anay a naaramid iti buok ti kamelio ken nakabarikes
iti lalat. Ti taraonna ket dudon ken diro. 5 Ket ti Jerusalem, amin
a Judea, ken amin a rehion nga adda iti aglawlaw ti Karayan Jordan
ket rimmuar a napan kenkuana. 6 Ket iti panangipudnoda kadagiti
basbasolda, nabautisaranda babaen kenkuana idiay Karayan Jordan.
7 Ngem idi nakitana ti adu kadagiti Pariseo ken Saduseo nga um-umay
kenkuana tapno agpabautisar, kinunana kadakuada, “Dakayo nga annak
dagiti nagita nga uleg, siasino ti nangballaag kadakayo nga itarayanyo
ti pungtot nga umay? 8 Agbungakayo a maikari iti panagbabawi. 9 Ket
saanyo a panunoten nga ibaga kadagiti bagbagiyo nga, 'Adda ni Abraham
nga amami.' Ta ibagak kadakayo a kabaelan ti Dios ti mangpataud
iti annak para kenni Abraham uray pay manipud kadagitoy a batbato.
10 Naikabilen ti wasay a maibusor kadagiti ramut dagiti kayo. Isu a tunggal
kayo a saan nga agbunga iti nasayaat ket mapukan ken maibelleng iti
apuy. 11 Bautisarankayo iti danum para iti panagbabawi. Ngem ti umay
a sumaruno kaniak ket nabilbileg ngem siak, ken saanak a maikari uray
mangbitbit kadagiti sandaliasna. Bautisarannakayonto babaen iti Espiritu
Santo ken babaen iti apuy. 12 Ta ti salungkayna ket adda kadagiti imana
tapno dalusanna a naan-anay ti pagrurosanna ken tapno urnongenna
ti trigona iti kamalig. Ngem puorannanto ti taep babaen iti apuy a
saanto pulos a maiddep.” 13 Kalpasanna, simmangpet ni Jesus idiay
Karayan Jordan manipud Galilea tapno agpabautisar kenni Juan. 14 Ngem
pinadas ni Juan lapdan isuna, a kunana, “Masapul a mabautisaranak
babaen kenka, ket umayka kaniak?” 15 Simmungbat ni Jesus ket kinunana
kenkuana, “Ipalubosmo ita, ta rebbengna laeng tungpalen ta ti amin a
kinalinteg.” Ket pinalubosan ni Juan isuna. 16 Kalpasan a nabautisaran
isuna, simmang-at a dagus ni Jesus manipud iti danum, ket adtoy, dagiti
langit ket naglukat kenkuana. Nakitana ti Espiritu ti Dios a bumabbaba
a kasla kalapati ken nagdisso kenkuana. 17 Adtoy, adda timek manipud
langit a mangibagbaga, “Daytoy ti patpatgek nga Anak. Maay-ayoak unay
kenkuana.”

4

1 Kalpasanna, inturong ti Espiritu ti Dios ni Jesus idiay let-ang ket
pinadas ti diablo a sulisogen isuna. 2 Idi nalpasen ti uppat a pulo
nga aldaw ken uppat a pulo a rabii panagayunarna, nabisinan isuna.
3 Immay ti mannulisog ket kinunana kenkuana, “No sika ti Anak ti Dios,
bilinem dagitoy a batbato nga agbalin a tinapay.” 4 Ngem simmungbat
ni Jesus ket kinunana kenkuana, “Naisurat, 'Saan nga agbiag ti tao iti
tinapay laeng, ngem babaen iti tunggal sao a rummuar iti ngiwat ti Dios.'”
5 Kalpasanna, impan isuna ti diablo idiay nasantoan a siudad ken impanna
iti tuktok ti kangangatoan a paset ti pasdek ti templo, 6 ket kinunana
kenkuana, “No sika ti Anak ti Dios, tumappuakka man, ta naisurat,
'Bilinennanto dagiti anghelna a mangaywan kenka,' ket, 'Tapayaendakanto
kadagiti imada, tapno saan a madunor ti sakam iti bato.'” 7 Kinuna
ni Jesus kenkuana, “Naisurat met laeng, 'Nasken a saanmo a suoten

ti Apo a Diosmo.'" 8 Inyuli manen ti diablo isuna iti nangato a lugar
ket impakitana kenkuana amin dagiti pagarian iti lubong ken ti amin a
kinapintasda. 9 Kinunana kenkuana, "Itedkonto amin kenka dagitoy a
banbanag, no agparintumeng ken agrukbabka kaniak." 10 Ket kinuna ni
Jesus kenkuana, "Pumanawka ditoy, Satanas! Ta naisurat, 'Nasken nga
agrukbabka iti Apo a Diosmo, ken isuna laeng ti rumbeng a pagserbiam.'"
11 Ket pinanawan ti diablo isuna, ket pagammoan, immay dagiti anghel
ket nagserbida kenkuana. 12 Ita, idi nangngeg ni Jesus a natiliw ni
Juan, nagsubli isuna idiay Galilea. 13 Pimmanaw isuna idiay Nazaret
ket napan ken nagnaed idiay Capernaum, nga adda iti igid ti baybay ti
Galilea, iti masakupan ti Zabulon ken Neftali. 14 Napasamak daytoy tapno
matungpal ti kinuna ni Isaias a profeta, 15 "Ti daga ti Zabulon ken ti daga
ti Neftali, agturong iti baybay, iti ballasiw ti Karayan Jordan, Galilea dagiti
Hentil! 16 Dagiti tattao a nakatugaw iti kasipngetan ket nakakitada iti
lawag a naindaklan, ket kadagiti nakatugaw iti rehion ken anniniwan
ni patay, adda lawag a nangsilnag kadakuada." 17 Manipud iti dayta a
tiempo nangrugi ni Jesus a nangasaba ket kunana, "Agbabawikayo, ta
immasidegen ti pagarian ti langit." 18 Kabayatan a magmagna isuna iti igid
ti baybay ti Galilea, nakakita isuna iti agkabsat, ni Simon a maawagan a
Pedro, ken ti kabsatna a ni Andres, a mangiwaywayat iti iketda iti baybay,
ta mangngalapda. 19 Kinuna ni Jesus kadakuada, "Umaykayo, surotendak,
ket pagbalinenkayo a mangngalap iti tattao." 20 Dagus a pinanawanda
dagiti iketda ken simmurotda kenkuana. 21 Iti panagtultuloy ni Jesus
manipud sadiay nakitana ti sabali pay nga agkabsat, ni Santiago nga anak
ni Zebedeo, ken Juan a kabsatna. Addada iti bangkada a mangtartarimaan
kadagiti iketda a kaduada ni Zebedeo nga amada. Inayabanna ida, 22 ket
dagus a pinanawanda ti bangka ken ti amada ket simmurotda kenkuana.
23 Sinursor ni Jesus ti amin a paset ti Galilea, a nangisursuro kadagiti
sinagogada, inkaskasabana ti ebanghelio ti pagarian, ken nangag-agas iti
tunggal kita ti sakit ken an-annayen dagiti tattao. 24 Nagwaras ti damag
maipanggep kenkuana iti amin a paset ti Siria, ket impan dagiti tattao
kenkuana amin dagiti masakit, agsagsagaba iti nadumaduma saksakit
ken ut-ot, dagiti linuganan dagiti demonio, ken dagiti agkissiw ken dagiti
paralitiko. Pinaimbag ida ni Jesus. 25 Nakaad-adu a tattao ti simmurot
kenkuana manipud iti Galilea, Decapolis, Jerusalem, ken Judea, ken
manipud iti ballasiw ti Jordan.

5

1 Idi nakita ni Jesus dagiti adu a tattao, simmang-at isuna iti bantay.
Idi nagtugaw isuna, immay dagiti adalanna kenkuana. 2 Nagsao ket
sinuroanna ida, a kunana, 3 "Nabendisionan dagiti napanglaw iti espiritu,
ta kukuada ti pagarian ti langit. 4 Nabendisionan dagiti agladladingit,
ta maliwliwadanto. 5 Nabendisionan dagiti naemma, ta tawidendanto
ti daga. 6 Nabendisionan dagiti mabisin ken mawaw iti kinalinteg, ta
mapunnodanto. 7 Nabendisionan dagiti manangngaasi, ta magun-oddanto
ti asi. 8 Nabendisionan dagiti nasin-aw ti pusona, ta makitadanto ti
Dios. 9 Nabendisionan dagiti mamagkappia, ta maawagandanto nga annak
ti Dios. 10 Nabendisionan dagiti maparparigat gapu iti kinalinteg, ta
kukuadanto ti pagarian ti langit. 11 Nabendisionankayo no laisendakayo
ken parigatendakayo dagiti tattao, wenno isawangda amin a kita ti

dakes a banbanag maibusor kadakayo gapu kaniak. 12 Agrag-o ken
agragsakkayo la unay, ta naindaklan ti gunggonayo sadi langit. Ta iti
kastoy a wagas a pinarigat dagiti tattao dagiti profeta a nagbiag sakbay
kadakayo. 13 Dakayo ti asin ti daga. Ngem no napukawen ti raman
ti asin, kasano a pagbalinen manen a naapgad? Saanen a pulos a
nasayaat para iti aniaman a banag, malaksid nga ibelleng iti ruar ket
mapayatpayatan dagiti tattao. 14 Dakayo ti silaw ti lubong. Ti siudad a
nabangon iti rabaw ti turod ket saan a mailemmeng. 15 Kasta met nga
awan ti tao a mangsindi iti pagsilawan sana ikabil iti sirok ti maysa a
basket, ngem ikabilna ketdi iti nairanta a pagsilawan, ket aglawag para iti
tumunggal maysa nga adda iti balay. 16 Pagraniagenyo dagiti silawyo iti
imatang dagiti tattao iti wagas a makitada dagiti nasayaat nga aramidyo
ket dayawenda ti Dios Ama nga adda sadi langit. 17 Saanyo a panunoten
nga immayak a mangdadael iti linteg wenno dagiti profeta. Saanak nga
immay tapno dadaelen ida, ngem tapno tungpalen dagitoy. 18 Ta pudno,
ibagak kadakayo nga agingga a mapukaw ti langit ken daga, awan ti uray
maysa a kur-it wenno tolnek a mapukaw manipud iti linteg, agingga a
matungpal amin a banbanag. 19 Ngarud, siasinoman a mangsalungasing iti
kababaan kadagitoy a bilbilin ken mangisuro kadagitoy iti dadduma tapno
aramidenda met ket maawaganto a kababaan idiay pagarian ti langit.
Ngem siasinoman a mangtungpal kadagitoy ken mangisuro kadagitoy ket
maawaganto a natan-ok idiay pagarian ti langit. 20 Ta ibagak kadakayo
a makastrekkayo iti pagarian ti langit no maartapan ti kinalintegyo ti
kinalinteg dagiti eskriba ken dagiti Pariseo. 21 Nangngeganyo a naibaga
kadakuada idi un-unana a tiempo, 'Saanka a pumatay,' ken, 'Siasinoman
a pumatay ket agpeggadto iti pannakaukom.' 22 Ngem ibagak kadakayo a
tunggal maysa a makaunget iti kabsatna ket agpeggadto iti pannakaukom.
Ken siasinoman a mangibaga iti kabsatna, 'Awan serserbim a tao!' ket
agpeggadto iti konseho. Ket siasinoman a mangibaga iti, 'Sika a maag!'
ket agpeggadto iti apuy ti impierno. 23 Ngarud no mangidatagka iti
sagutmo idiay altar ket idiay nalagipmo a ti kabsatmo ket addaan iti sakit
ti nakem kenka, 24 ibatim ti sagutmo iti sango ti altar, ket mapanka iti
dalanmo. Makikappiaka pay nga umuna iti kabsatmo, ket kalpasanna
mapanka ket idatagnmo ti sagutmo. 25 Makikinnaawatanka a dagus
iti nangidarum kenka kabayatan a kaduam isuna iti dalan a mapan
iti pangukoman, wenno saan ti nangidarum kenka ket ipaimanaka iti
ukom, ket ti ukom ipaimanaka iti opisial, ket mabalin a maibaludka iti
pagbaludan. 26 Pudno, ibagak kadakayo, saankanto a makarruar manipud
sadiay agingga a mabayadam amin a binulodmo. 27 Nangngegyo a naibaga,
'Saanka a makikamalala.' 28 Ngem ibagak kadakayo a siasinoman a
kumita iti babai nga addaan panaggartem kenkuana ket nakikamalalan
kenkuana iti pusona. 29 No ti makannawan a matam ti makagapu
a maitublakka, suatem ken ibellengmo iti adayo manipud kenka. Ta
nasaysayaat para kenka a mapukaw ti maysa a paset ti bagim ngem
maitapuak ta sibubukel a bagim iti impierno. 30 Ket no ti makannawan
nga imam ti makagapu a maitublakka, putdem ken ibellengmo iti adayo
manipud kenka. Ta nasaysayaat para kenka a mapukaw ti maysa a paset
ti bagim ngem ti itapuaknaka ti Dios ti entero a bagim iti impierno.
31 Naibaga pay, 'Siasinoman a mangpapanaw iti asawana a babai, ikkanna
koma iti kasuratan ti panagsina.' 32 Ngem ibagak kadakayo a siasinoman
a mangisina iti asawana a babai, malaksid no gapu iti kinaderrep,
pagbalinenna isuna a mannakikamalala. Ken ti siasinoman a mangasawa

kenkuana kalpasan a naisina ket makikamkamalala. 33 Nangngeganyo
manen a naibaga kadagiti adda idi un-unana a tiempo, 'Diyo sapataan
iti inuulbod ti kariyo, ngem tungpalenyo ti inkariyo iti Apo.' 34 Ngem
ibagak kadakayo, saankayo nga agsapata uray pay babaen iti langit, ta
isu ti trono ti Dios; 35 wenno babaen iti daga, ta isu ti pagbatayan dagiti
sakana; wenno babaen iti Jerusalem, ta isu ti siudad ti naindaklan nga Ari.
36 Saanyo nga iraman ti uloyo iti panagkariyo, ta saankayo a makaaramid
iti maysa a buok a puraw wenno nangisit. 37 Ngem kastoy koma ti
kunayo, 'Wen, no wen,' wenno 'Saan, no saan.' Ta aniaman a banag
a nalablabes ngem iti daytoy ket nagtaud iti daydiay a managdakdakes.
38 Nangngegyo a naibaga, 'Mata para iti mata, ken ngipen para iti ngipen.'
39 Ngem ibagak kadakayo, saanyo a kalabanen ti managdakdakes. Ngem
ketdi, siasinoman a mangtungpa iti makannawan a pingpingmo, itayam
pay ti bangir a pingpingmo. 40 Ket no adda agtarigagay a mangidarum
kenka idiay pangukoman ken alaenna ti kawesmo, palubosam dayta
a tao nga alaenna pay ti kagaymo. 41 Ket siasinoman a mangpilit
kenka a mangdaliasat iti maysa a milia, kumuyogka kenkuana iti dua.
42 Mangtedka iti siasinoman nga agdawat kenka, ken saanmo a tallikudan
ti siasinoman nga agtarigagay nga agbulod kenka. 43 Nangngegyo a
naibaga, 'Ayatem ti kaarrubam ken guraem ti kabusormo.' 44 Ngem
ibagak kadakayo, ayatenyo dagiti kabusoryo ken ikararaganyo dagiti
mangparparigat kadakayo, * 45 tapno agbalinkayo nga annak ti Amayo nga
adda sadi langit. Ta inaramidna ti initna nga agraniag kadagiti dakes ken
naimbag, ken mangmangted iti tudo kadagiti nalinteg ken saan a nalinteg.
46 Ta no ay-ayatenyo dagiti mangay-ayat kadakayo, ania ti magunggonayo?
Saan kadi nga uray dagiti agsingsingir iti buis ket aramidenda ti kasta met
laeng a banag? 47 Ket no dagiti laeng kakabsatyo ti kablaawanyo, ania
ti ar-aramidenyo a nasaysayaat ngem kadagiti dadduma? Saan kadi nga
uray dagiti Hentil ket aramidenda ti kasta met laeng a banag? 48 Ngarud,
masapul nga awan ti pagkuranganyo, kas iti Amayo nga adda sadi langit
nga awan pagkuranganna.

6

1 Kitaenyo a saan nga iti sangoanan dagiti tattao ti pangaramidanyo
kadagiti nalinteg nga aramidyo tapno makitada, ta no saan, awanto
ti gunggonayo manipud iti Amayo nga adda sadi langit. 2 Isu a no
mangtedkayo iti limos, saanyo a pagunien ti trumpeta iti sangoananyo
kas iti ar-aramiden dagiti managinsisingpet kadagiti sinagoga ken kadagiti
kalkalsada, tapno padayawan ida dagiti tatttao. Pudno, ibagak kadakayo,
inawatdan ti gunggonada. 3 Ngem no mangtedkayo iti limos, saanyo
nga ipakaammo iti makannigid nga imayo no ania ti ar-aramiden ti
makannawan nga imayo, 4 tapno ti sagutyo ket maited a nalimed. Ket
ti Amayo a makakita iti nalimed ket gunggonaannakayo. 5 Ket no
agkararagkayo, saankayo koma a maipada kadagiti managinsisingpet, ta
isuda pagay-ayatda ti agtakder ken agkararag idiay sinagoga ken kadagiti
suli ti kalsada, tapno makita isuda dagiti tattao. Pudno, ibagak kadakayo,
naawatdan ti gunggonada. 6 Ngem dakayo, no agkararagkayo, sumrekkayo
iti siledyo. Irikepyo ti ruangan, ket agkararagkayo iti Amayo nga adda iti
nalimed. Ket ti Amayo a makakita iti nalimed ket gunggonaannakayo.

* **5:44** Awan kadagiti kasayaatan nga agkakauna a kopya ti “Bendisionanyo dagiti mangilunlunod kadakayo, agaramidkayo iti nasayaat kadagiti gumurgura kadakayo.”

7 Ket no agkararagkayo, saankayo nga agkakararag a paulit-ulit nga awan
serserbina a kas iti ar-aramiden dagiti Hentil, ta panpanunotenda a
mabalinto a mangngegan ida gapu iti adu a sarsaritaenda. 8 Ngarud,
saankayo a maipada kadakuada, ta ammo ti Amayo no ania dagiti
banbanag a kasapulanyo sakbay a dawatenyo kenkuana. 9 Ngarud,
agkakaragkayo a kas iti daytoy: 'Amami nga adda sadi langit, madaydayaw
koma ti naganmo. 10 Umay koma ti pagariam, matungpal koma ti
pagayatam, ditoy daga a kas met iti langit. 11 Itedmo kadakami ita ti
tinapaymi iti inaldaw. 12 Pakawanennakami kadagiti utangmi, a kas met
iti panangpakawanmi kadagiti nakautang kadakami. 13 Ket saannakami
nga ipan iti sulisog, ngem isalakannakami manipud iti managdakdakes.'
14 Ta no pakawanenyo dagiti tattao iti naglabsinganda, ti Amayo nga
adda sadi langit ket pakawanennakayto met. 15 Ngem no saanyo a
pakawanen dagiti naglabsinganda, saanto met pakawanen ti Amayo dagiti
naglabsinganyo. 16 Kanayonanna pay, no kasta nga agayunarkayo, saan
koma a naladingit ti rupayo a kas iti ar-aramiden dagiti managinsisingpet,
ta agruppangetda tapno kasla agay-ayunarda iti panagkita dagiti tattao.
Pudno, ibagak kadakayo, naawatdan ti gunggonada. 17 Ngem dakayo,
no kasta nga agayunarkayo, sapsapuanyo ti uloyo ken agdiram-uskayo.
18 Tapno saankayo a kasla agay-ayunar iti panagkita dagiti tattao, ket ti
Amayo a makakita iti nalimed ket gunggonaannakayo. 19 Saanyo nga
iyurnongan dagiti bagbagiyo kadagiti kinabaknang ditoy daga, no sadino
ket dadaelen ti insekto ken lati, ken no sadino ket serken ken takawen
dagiti agtatakaw. 20 Ngem ketdi, agurnongkayo iti kinabaknang idiay
langit, sadiay ket saan a makadadael ti insekto ken lati, ken sadiay ket
saan a makaserrek ken agtakaw dagiti agtatakaw. 21 Ta no sadino ti ayan
ti kinabaknangyo, adda met sadiay ti pusoyo. 22 Ti mata ket isu ti silaw
ti bagi. Ngarud, no nasayaat ti matayo, ti sibubukel a bagi ket napnoan
iti lawag. 23 Ngem no saan a nasayaat ti matayo, ti sibubukel a bagiyo
ket napnoan iti kinasipnget. Ngarud, no ti lawag nga adda kadakayo
ket kinasipnget gayam, anian a nagkaro dayta a kinasipnget! 24 Awan ti
makapagserbi iti dua nga amo, ta no kasta, mabalin a guraenna ti maysa
ket ayatenna ti maysa, ta no saan, napudno iti maysa ket umsienna ti
maysa. Saankayo a makapagserbi iti Dios ken iti kinabaknang. 25 Ngarud
ibagak kadakayo, saanyo a pakadanagan ti maipanggep iti biagyo, no
anianto ti kanenyo wenno no anianto ti inumenyo — wenno ti maipanggep
iti bagiyo, no anianto ti ikawesyo. Ta saan aya a napatpateg ti biag ngem
ti taraon, ken napatpateg ti bagi ngem dagiti kawes? 26 Kitaenyo dagiti
billit iti tangatang. Saanda nga agmula wenno agapit wenno agipenpen
kadagiti kamalig, ngem tartaraonan ida ti Amayo nga adda sadi langit.
Saan kadi a napatpategkayo ngem kadakuada? 27 Ket siasino kadakayo ti
makapaatiddog iti biagna iti maysa a kasiko babaen iti panagdandanagna?
28 Apay a pakadanaganyo ti maipapan iti pagkawesyo? Panunotenyo dagiti
lirio kadagiti tay-ak, no kasanoda a dumakkel. Saanda nga agtrabaho,
ken saanda nga agabel iti lupot. 29 Ngem ibagak kadakayo, uray ni
Solomon iti amin a dayagna, ket saan a nakawesan a kas iti maysa
kadagitoy. 30 No kawkawesan ti Dios dagiti ruot kadagiti kataltalonan,
a tumaud ita ken inton bigat ket maipuruak iti urno, saan aya nga ad-
adda pay a kawesannakayo, dakayo a bassit ti pammatina? 31 Ngarud,
saankayo nga agdanag ket kunaen, 'Anianto ti kanenmi?' wenno, 'Anianto
ti inumenmi?' wenno, 'Anianto ti lupot a pagkawesmi?' 32 Ta dagiti Hentil

ket sapsapulenda dagitoy a banbanag, ket ti Amayo nga adda sadi langit
ket ammona a kasapulanyo dagitoy. 33 Ngem birukenyo nga umuna ti
pagarian ti Dios ken ti kinalintegna ket amin dagitoy a banbanag ket
maitedto kadakayo. 34 Ngarud, saanyo a pakadanagan ti usarenyo iti
sumaruno nga aldaw, ta ti sumaruno nga aldaw pakadanagannanto ti
bagbagina. Iti tumunggal aldaw ket addaan iti umdas a pakariribukanna.

7

1 Saankayo a mangukom, tapno saankayonto a maukom. 2 Ta no
kasano ti panangukomyo, kastanto met ti pannakaukomyo. Ken ti rukod
a pangrukodyo, isunto met ti mairukod kadakayo. 3 Ken apay a kitaenyo
ti bassit a puted ti garami iti mata ti kabsatyo, ngem saanyo a madlaw ti
troso nga adda iti bukodyo a mata? 4 Kasanoyo nga ibaga iti kabsatyo, 'Bay-
am nga ikkatek ti bassit a puted ti garami nga adda iti matam,' idinto ta
adda dakkel a troso iti matam? 5 Dakayo managinsisingpet! Ikkatenyo pay
nga umuna ti troso iti matayo, ket kalpasanna, makitayonto a silalawag ti
ikkatenyo a bassit a puted ti garami nga adda iti mata ti kabsatyo. 6 Saanyo
nga ited ti nasantoan kadagiti aso, ken saanyo nga ipurruak dagiti perlasyo
iti sangoanan dagiti baboy. Di laketta ibaddebaddekda dagitoy, ket
tumallikodda ken rangrangkayen dakayo. 7 Dumawatkayo, ket maitedto
daytoy kadakayo. Agsapulkayo, ket masarakanyonto. Agtuktokkayo, ket
mailulakatto daytoy kadakayo. 8 Ta tunggal maysa nga agdawat, ket
umawat; ken ti tunggal maysa nga agsapul, makasarak; ken ti tao nga
agtuktok, ket mailukatanto. 9 Wenno siasino kadakayo a no dumawat ti
anakna a lalaki iti tinapay, ket ikkanna iti bato? 10 Wenno, no dumawat
iti lames, ikkanna kadi iti uleg? 11 Ngarud, no dakayo a managdakdakes
ammoyo ti mangted iti nasayaat a sagut kadagiti annakyo, saan kadi a
nangnangruna a ni Amayo manipud langit ket mangted kadagiti nasayaat
a banbanag kadagiti dumawat kenkuana? 12 Ngarud, aniaman a banag a
kayatyo nga aramiden dagiti tao kadakayo, aramidenyo met ngarud daytoy
kadakuada, ta daytoy ti linteg ken insurat dagiti profeta. 13 Sumrekkayo
iti nailet a ruangan. Ta nalawa ti ruangan ken nalawa ti dalan nga
agturong iti pannakadadael, ket adu dagiti tattao nga agturong iti daytoy.
14 Ngem ti ruangan nga agturong iti biag ket nailet, ket bassit ti makasarak
iti daytoy. 15 Agannad kadagiti palso a profeta, nga umay kadakayo a
nakakawes a kas iti karnero ngem iti kinapudnona narungsotda a lobo.
16 Maam-amoyo isuda babaen kadagiti bungada. Agurnong kadi dagiti tao
iti ubas manipud kadagiti bassit a narabuy ken nasiit a mula wenno igos
manipud kadagiti sisiit? 17 Iti kasta met laeng a wagas, amin a nasayaat
a kayo ket mangpataud iti nasayaat a bunga, ngem ti dakes a kayo ket
mangpataud iti dakes a bunga. 18 Ti maysa a nasayat a kayo ket saan
a makapataud iti saan a nasayaat a bunga, ken kasta met a ti dakes a
kayo ket saan a makapataud iti nasayaat a bunga. 19 Tunggal kayo a saan
nga agbunga iti nasayaat ket maputed ken maipurruak iti apuy. 20 No
kasta ngarud, mailasinyonto ida babaen kadagiti bungada. 21 Saan nga
amin a mangibaga kaniak, ' 'Apo, Apo,' ket makastrekto iti pagarian ti
langit, ngem dagiti laeng nangaramid iti pagayatan ni Amak nga adda
sadi langit. 22 Adunto a tattao ti agkuna kaniak iti dayta nga aldaw,
'Apo, Apo, saan kadi a nagipadtokami babaen iti naganmo, iti naganmo
pinaksiatmi dagiti demonio, ken iti naganmo nagaramidkami kadagiti

agkakabileg nga aramid?' 23 Ket ibagakto kadakuada, 'Saankayo nga am-
ammo! Umadayokayo kaniak, dakayo a managdakdakes!' 24 Ngarud,
tunggal maysa a makangeg kadagiti sasaok ken mangtungpal kadagitoy
ket kaslanto iti maysa a nasirib a tao a nangipatakder iti balayna iti rabaw
ti bato. 25 Immay ti tudo, immay ti layus, nagangin iti napigsa iti dayta a
balay, ngem saan a narba, gapu ta naipatakder iti rabaw ti bato. 26 Ngem
tunggal maysa a makangngeg kadagiti sasaok ket saanna a tungpalen
dagitoy, kaslanto iti maag a tao a nangipatakder iti balayna iti kadaratan.
27 Immay ti tudo, immay ti layus, ken nagangin iti napigsa iti dayta a
balay. Ket narba daytoy, ken naminpinsan ti pannakadadaelna." 28 Ket
idi nalpas a naibaga ni Jesus dagitoy a sasao, nasdaaw dagiti tattao gapu
iti panangisurona, 29 ta insurona ida a kas maysa nga addaan iti turay, ken
saan a kas kadagiti eskriba.

8

1 Idi simmalog ni Jesus manipud iti turod, simmurot kenkuana dagiti
adu a tattao. 2 Pagammoan, adda agketong nga immasideg ken nagpar-
intumeng iti sangoananna, a kunana, "Apo, no pagayatam, mabalinnak
pagbalinen a nadalus." 3 Inyunnat ni Jesus ti imana ket sinagidna isuna,
a kunana, "Pagayatak. Madalusanka." Dagus a nadalusan isuna iti
ketongna. 4 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Kitaem ta awan ti siasinoman a
pangibagaam. Mapankan iti dalanmo, ken ipakitam ta bagim iti padi, ket
idatonmo ti sagut nga imbilin ni Moises, kas pammaneknek kadakuada.
5 Idi simrek ni Jesus idiay Capernaum, immasideg kenkuana ti maysa a
senturion ket nagdawat iti tulong kenkuana, 6 a kunana, "Apo, ti adipenko
ket nakaidda iti balayko, saan a makakuti ken agsagsagaba iti nakaro
nga ut-ot." 7 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Umayak ket paimbagek isuna."
8 Simmungbat ti senturion ket kinunana, "Apo, saanak a maikari tapno
sumrekka iti sirok ti bubongak, ibagam laeng ti sao ket umimbagen ti
adipenko. 9 Ta uray siak ket maysa a tao a naisaad iti babaen ti turay,
ket addaanak met iti soldado. Ibagak iti maysa, 'Mapanka', ket mapan
isuna, ken iti maysa pay, 'Umayka', ket umay isuna, ken iti adipenko,
'Aramidem daytoy,' ket aramidenna." 10 Idi nanggeg ni Jesus daytoy,
nasdaaw ket kinunana kadagiti sumursurot kenkuana, "Pudno, ibagak
kadakayo, awan pay ti nasarakak nga addaan iti kastoy a pammati ditoy
Israel. 11 Ibagak kadakayo, adunto ti umay manipud iti daya ken iti
laud, ket agsanggirdanto iti lamisaan a kaduada ni Abraham, ni Isaac,
kenni Jacob, idiay pagarian ti langit. 12 Ngem dagiti annak ti pagarian
ket maipuruakto idiay akinruar a kasipngetan, a no sadino ket addanto
iti sangsangit ken panagngaretnget dagiti ngipen." 13 Imbaga ni Jesus
iti senturion, "Mapanka! Kas iti pinatim, isu ngarud ti maaramid para
kenka." Ket immimbag ti adipen iti dayta met laeng nga oras. 14 Idi napan
ni Jesus idiay balay ni Pedro, nakita niJesus ti babai a katugangan ni Pedro
a nakaidda nga agsakit ken addaan iti gurigor. 15 Sinagid ni Jesus ti imana,
ket pinanawan isuna ti gurigorna. Kalpasanna ket bimmangon isuna ket
inrugina ti nagserbi kenkuana. 16 Idi dimtengen ti rabii, inyeg dagiti tattao
kenni Jesus dagiti adu a linuganan dagiti demonio. Pinaksiatna dagiti
espiritu babaen iti maysa a sao ken pinaimbagna dagiti amin a masakit.
17 Iti kastoy a wagas, natungpal ti insao ni Isaias a profeta, a kunana,
"Isuna a mismo innalana dagiti an-annayentayo ken sinagabana dagiti
saksakittayo." 18 Ita, idi nakita ni Jesus dagiti adu a tattao iti aglawlawna,

imbilinna a pumanawda a mapan iti ballasiw ti Baybay ti Galilea. 19 Ket
adda eskriba a napan kenkuana ket kinunana, “Manursuro, sumurotak
kenka iti sadinoman a papanam.” 20 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Addaan
iti abut dagiti musang, ken addaan iti umok dagiti billit iti tangatang,
ngem ti Anak ti Tao ket awanan iti pangiyiddaanna iti ulona." 21 Adda
met maysa kadagiti adalanna ti nagkuna kenkuana, “Apo, ipalubosmo nga
umuna a mapanak ken ipunponko ti amak.” 22 Ngem kinuna ni Jesus
kenkuana, “Surotennak, ket ibatim ti natay a mangipunpon iti bukodda
a minatay.” 23 Idi limmugan ni Jesus iti maysa a bangka, limmugan met
dagiti adalanna iti daytoy. 24 Pagammoan, adda rimsua a dakkel a bagyo
iti baybay, isu a nalengdan ti bangka kadagiti dalluyon. Ngem nakaturog
ni Jesus. 25 Napan kenkuana dagiti adalan ket riniingda isuna, a kunada,
“Isalakannakami, Apo; mataytayon!” 26 Kinuna ni Jesus kadakuada,
“Apay a mabutengkayo, dakayo a bassit ti pammatina?” Kalpasanna,
bimmangon isuna ket tinubngarna dagiti angin ken ti baybay. Ket adda
ti naisangsangayan a panagtalna. 27 Nasdaaw dagiti lallaki ket kinunada,
“Ania a kita ti tao daytoy, nga uray pay dagiti angin ken ti baybay ket
agtulnog kenkuana?” 28 Idi dimteng ni Jesus iti ballasiw ken iti pagilian
dagiti Gadareno, sinabat isuna dagiti dua a lallaki a linuganan dagiti
demonio. Rimmuarda kadagiti tanem ket kasta unay ti rungsotda, isu
nga awan ti agdaldaliasat a makalabas iti dayta a dalan. 29 Pagammoan,
nagikkisda ket kinunada, “Ania aya iti pakainaiganmi kenka, Anak ti
Dios? Immayka kadi ditoy a mangparigat kadakami sakbay iti naituding a
tiempo?" 30 Ita, adda sadiay iti arban dagiti adu a baboy a mangmangan,
iti saan unay nga adayo manipud kadakuada. 31 a nagsardeng dagiti dakes
nga espiritu a nagpakaasi kenni Jesus a kunada, “No papanawennakami,
ibaonnakami iti dayta nga arban dagiti baboy.” 32 Kinuna ni Jesus
kadakuada, “Mapankayo!” Rimmuar dagiti demonio ket napanda kadagiti
baboy. Ket pagammoan, nagdardaras ti sibubukel nga arban a bimmaba
iti rangkis ti turod ket nagturong iti baybay ket natayda iti danum.
33 Ket dagiti lallaki nga agtartaraken kadagiti baboy ket nagtatarayda nga
immadayo. Ket idi napanda iti siudad, impadamagda amin, nangnangruna
ti napasamak kadagiti lallaki a linuganan idi dagiti demonio. 34 Ket
rimmuar ti entero a siudad a napan iti ayan ni Jesus. Idi nakitada isuna,
nagpakpakaasida a pumanaw isuna iti rehionda.

9

1 Limmugan ni Jesus iti maysa a bangka, bimmallasiw, ket napan iti
bukodna a siudad. 2 Ket sadiay adda inyegda kenkuana a paralitiko a lalaki
a nakaidda iti ikamen. Iti pannakakita ni Jesus iti pammatida, kinunana
iti paralitiko a lalaki, “Anak, agraksakka. Ta napakawanen dagiti
basbasolmo.” 3 Sadiay adda sumagmamano nga eskriba a kunkunada iti
bagbagida, “Daytoy a lalaki ket mangtabtabbaaw.” 4 Ammo ni Jesus dagiti
panpanunotenda ket kinunana, “Apay nga agpanpanunotkayo iti dakes
kadagiti pusoyo? 5 Ta ania ti nalaklaka nga ibaga, 'Napakawanen dagiti
basolmo,' wenno ti ibaga a, 'Tumakderka ket magnaka'? 6 Ngem tapno
maammoanyo a ti Anak ti Tao ket addaan iti kinaturay ditoy lubong a
mangpakawan kadagiti basbasol, “kinunana iti paralitiko, “Tumaderka,
pidutem ta ikamenmo, ket mapanka iti balaymo.” 7 Ket timmakder ti lalaki
ket napan iti balayna. 8 Idi nakita dagiti adu a tattao daytoy, nasdaawda
ken dinaydayawda ti Dios, nga isu ti nangted iti kasta a kinaturay iti

tattao. 9 Bayat ti ilalabas ni Jesus manipud sadiay, nakitana ti maysa a
lalaki nga agnagan iti Mateo, nga agtugtugaw iti tolda a pagsingsingiran
iti buis. Kinunana kenkuana, “Sumurotka kaniak.” Timmakder isuna ket
simmurot kenkuana. 10 Idi nagtugaw ni Jesus iti maysa a balay tapno man-
gan, immay met ti adu nga agsingsingir iti buis ken managbasol a tattao
ket nakipangan kenni Jesus ken kadagiti adalanna. 11 Idi nakita dagiti
Pariseo daytoy, kinunada kadagiti adalanna, “Apay a makipangpangan ti
manursuroyo kadagiti agsingsingir iti buis ken managbasol a tattao?” 12 Idi
nangngeg ni Jesus daytoy, kinunana, “Dagiti tattao a napigsa ti bagina
ket saanda nga agkasapulan iti mangngagas, dagiti laeng masaksakit.
13 Nasken a mapanyo ammoen ti kaipapanan daytoy, 'Tarigagayak ti
asi saan ket a daton.' Ta immayak, saan a tapno mangayab kadagiti
nalinteg nga agbabawi, ngem kadagiti managbasol.” 14 Kalpasanna,
immay kenkuana dagiti adalan ni Juan ket kinunada, “Apay a dakami
ken dagiti Pariseo ket masansan nga agayunar, ngem dagiti adalam ket
saanda nga agayunar?” 15 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mabalin kadi
nga agladingit dagiti makiboda no adda pay laeng kadakuada ti nobio?
Ngem dumtengto ti aldaw a ti nobio ket maipanaw manipud kadakuada,
ket kalpasanna agayunardanto. 16 Awan ti tao a mangitakop iti baro a
lupot iti daan a pagan-anay, ta ti takop ket mapisangto manipud iti lupot,
ket ad-addanto a mapigis. 17 Kasta met a saan nga ikabil dagiti tattao
ti baro nga arak iti daan a lalat a pagikkan iti arak. No aramidenda
dayta, bumtak ti lalat, maibellengto ti arak, ket mapirdi dagiti lalat a
pagikkan iti arak. Ngem ketdi, ikabilda ti baro nga arak iti baro a lalat
a pagikkan, ket saandanto a mapirdi. 18 Bayat nga ibagbaga ni Jesus
dagitoy a banbanag kadakuada, pagammoan adda maysa nga opisial nga
immay ken nagparintumeng kenkuana. Kinunana, “Ti anakko a babai
ket kapatpatayna, ngem umayka ket ipataymo ta imam kenkuana, ket
agbiagto isuna.” 19 Ket timmakder ni Jesus ken simmurot kenkuana, ken
kasta met ti inaramid dagiti adalanna. 20 Pagammoan, adda met babai nga
agpadpadara iti sangapulo ket dua a tawen, ket napan iti likudan ni Jesus
ket sinagidna ti gayadan ti pagan-anay ni Jesus. 21 Ta kinunana iti bagina,
“No masagidko laeng ti pagan-anayna, umimbagak.” 22 Ngem timmalliaw
ni Jesus ket nakitana isuna, ket kinunana, “Anakko a babai, pakiridem ta
pakinakemmo. Pinaimbagnaka ti pammatim.” Ket dagus nga immimbag.
23 Idi simmangpet ni Jesus idiay balay ti opisial, nakitana dagiti agtuktokar
iti plauta ken dagiti agaariwawa a tattao. 24 Kinunana, “Pumanawkayo, ta
saan a natay ti ubing, ngem isuna ket nakaturog.” Ngem kinatkatawaanda
isuna nga inum-umsi. 25 Idi naparuaren dagiti adu a tattao, simrek ni
Jesus iti siled ket iniggamanna ti imana, ket bimmangon ti ubing. 26 Ti
damag maipanggep iti daytoy ket nagwaras iti amin iti dayta a rehion.
27 Iti ilalabas ni Jesus manipud sadiay, simmurot kenkuana ti dua a bulsek
a lallaki. Saanda a nagsarsardeng a nagpukpukkaw a kunada, “Maasika
kadakami, Anak ni David!” 28 Idi nakastrek ni Jesus iti balay, napan
kenkuana dagiti bulsek a lallaki. Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mamatikayo
kadi a kabaelak nga aramiden daytoy?” Kinunada kenkuana, “Wen,
Apo.” 29 Ket sinagid ni Jesus dagiti matada ket kinunana, “Maaramid
ngarud kadakayo sigun iti pammatiyo.” 30 Ket nalukatan dagiti matada.
Kalpasanna, nainget a binilin ida ni Jesus a kunana, “Kitaenyo ta awan
koma ti makaammo ti maipanggep iti daytoy.” 31 Ngem rimmuar dagiti
dua a lallaki ket inwaragawagda ti maipanggep iti daytoy a damag iti
entero a rehion. 32 Idi pumanawen dagiti dua a lallaki, adda met maysa

nga umel a lalaki a linuganan ti demonio nga inyegda kenni Jesus.
33 Idi napaksiaten ti demonio, nagsao ti umel a lalaki. Nasdaaw dagiti
adu a tattao ket kinunada, “Awan pay ti nakita a kastoy ditoy Israel!”
34 Ngem kunkuna dagiti Pariseo, “Babaen iti pangulo dagiti demonio,
pakpaksiatenna dagiti demonio.” 35 Napan ni Jesus kadagiti amin a
siudad ken aw-away. Intultuloyna ti nangisursuro kadagiti sinagogada,
inkaskasabana ti ebanghelio ti pagarian, ken pinaimbagna amin a kita ti
sakit ken amin a kita ti an-annayen. 36 Idi makitana dagiti adu a tattao,
naasian isuna kadakuada, gapu ta mariribukanda ken maup-upayda.
Kasla da la karnero nga awan ti mangipastor kadakuada. 37 Kinunana
kadagiti adalanna, “Nawadwad ti maapit, ngem sumagmamano dagiti
agtrabtrabaho. 38 Agkararagkayo ngarud iti Apo ti panagapit, tapno
mangibaon isuna kadagiti agtrabaho iti apitenna.”

10

1 Inayaban ni Jesus dagiti sangapulo ket dua nga adalanna ket inikkanna
ida iti turay kadagiti narugit nga espiritu, a mangpaksiat kadakuada, ken
mangpaimbag iti amin a kita ti saksakit ken amin a kita ti an-anayen. 2 Ita,
ti nagan dagiti sangapulo ket dua nga apostol ket dagitoy: Ti umuna, ni
Simon (nga aw-awaganna met iti Pedro), ken ni Andres a kabsatna; ni
Santiago nga anak a lalaki ni Zebedeo, ken ni Juan a kabsatna; 3 ni Felipe,
ken ni Bartolome; ni Tomas, ken ni Mateo nga agsingsingir iti buis; ni
Santiago nga anak ni Alfeo, ken ni Tadeo; 4 ni Simon a Patriota, ken ni
Judas Iscariote, a mangliputto kenkuana. 5 Dagitoy a sangapulo ket dua
ti imbaon ni Jesus. Binilinna ida, a kinunana, “Saankayo a mapmapan
iti uray sadino a lugar a paggigianan dagiti Hentil, ken saankayo a
sumrek iti uray sadino nga ili dagiti Samaritano. 6 Mapankayo ketdi
kadagiti mapukpukaw a karnero iti balay ti Israel. 7 Iti ipapanyo, ikasaba
ken ibagayo, 'Ti pagarian ti langit ket immasidegen.' 8 Paimbagenyo
dagiti agsakit, pagungarenyo dagiti natay, dalusanyo dagiti agketong, ken
paksiatenyo dagiti demonio. Inawatyo nga awan bayadna, ket itedyo nga
awan bayadna. 9 Saankayo a mangitugot iti uray ania a balitok, pirak,
wenno gambang kadagiti pitakayo. 10 Saankayo a mangitugot iti bay-on
iti panagdaliasatyo, wenno sobra a pagan-anay, wenno sandalias, wenno
sarukod, ta ti agtrabtrabaho maikari iti taraonna. 11 a siudad wenno away
a papananyo, ammoenyo no sinno ti maikari iti daytoy, ket agtalinaedkayo
sadiay agingga a pumanawkayo. 12 No sumrekkayo iti balay, kablaawanyo
daytoy. 13 No maikari ti balay, umay koma ti kappia nga adda kadakayo
iti daytoy. Ngem no saan a maikari, agsubli koma ti kappia kadakayo.
14 Maipapan kadagiti saan a mangawat kadakayo wenno dumngeg kadagiti
sasaoyo, no pumanawkayo iti dayta a balay wenno siudad, pagpagenyo
dagiti tapok manipud kadagiti sakayo. 15 Pudno, ibagak kadakayo,
nalaglag-anto para iti Sodoma ken Gomorra iti aldaw ti panangukom
ngem iti dayta a siudad. 16 Kitaenyo, ibaonkayo a rummuar a kasla
karnero iti nagtitingngaan dagiti lobo, isu nga agbalinkayo a kas kasirib
dagiti uleg ken naamo a kas kadagiti kalapati. 17 Agannadkayo kadagiti
tattao! Ipandakayonto kadagiti konseho, ket saplitandakayonto kadagiti
sinagogada. 18 Ket ipandakayonto iti sangoanan dagiti gobernador ken
kadagiti ar-ari gapu kaniak, kas pammaneknek kadakuada ken kadagiti
Hentil. 19 Inton ipandakayo, saankayo a madanagan iti maipanggep no
kasano wenno ania ti ingkayonto saritaen, ta no ania ti inkayonto saritaen

ket maited kadakayo iti dayta nga oras. 20 Ta saan a dakayo ti agsaritanto,
ngem ti Espiritu ti Amayo nga agsao kadakayo. 21 Iyawatto ti kabsat ti
kabsatna iti patay, ken ti ama ti anakna. Dagiti annak busorendanto dagiti
nagannakda ket isudanto ti pakaigapuan ti pannakatay dagiti nagannakda.
22 Guraennakayonto ti amin gapu iti naganko. Ngem siasinoman a
makaibtur aginga iti panungpalan, maisalakanto dayta a tao. 23 No
parigatendakayo iti daytoy a siudad, mapankayo iti sumaruno, ta pudno
ibagak kadakayo, saanyo pay laeng a nasursor amin siudad ti Israel ket
addan ti Anak ti Tao. 24 Ti maysa nga adalan ket saan a natantan-ok ngem
iti mannursurona, kasta met a saan a nangatngato ti maysa a tagabu ngem
iti amona. 25 Umanayen iti adalan ti panagbalinna a kas iti mannursurona,
kasta met iti tagabu a kas iti amona. No Beelzebub ti inyawagda iti amo
ti balay, ad-adda pay ketdi a dakdakes ti nagan nga iyawagda kadagiti
kameng ti balayna! 26 Ngarud, saankayo nga agbuteng kadakuada, ta
awan ti nailemmeng a saanto a maibutaktak, ken awan ti nailimed a
saanto a maammoan. 27 Ti ibagak kadakayo iti kasipngetan, ibagayo iti
lawag, ket ti mangngegyo a naiyarasaas iti lapayagyo, iwaragawagyo iti
tuktok dagiti babbalay. 28 Saankayo nga agbuteng kadagiti mangpapatay
iti bagi ngem saanda a kabaelan a papatayen ti kararua. Ngem ketdi,
agbutengkayo kenkuana a makabael a mangdadael iti bagi ken kararua
idiay impierno. 29 Saan kadi a mailako ti dua a billit tuleng iti maysa a
bassit a barya? Nupay kasta, awan ti uray maysa kadakuada ti matmatnag
iti daga a saan nga ammo ti Amayo. 30 Ngem uray dagiti buok iti uloyo
ket nabilang amin. 31 Dikay agbuteng. Napatpategkayo nga adayo ngem
kadagiti adu a billit tuleng. 32 Ngarud, tumunggal maysa a mangbigbig
kaniak iti sangoanan dagiti tattao, bigbigekto met iti sangoanan ni Amak
nga adda sadi langit. 33 Ngem ti siasinoman a mangilibak kaniak iti
sangoanan dagiti tattao, ilibakkonto met iti sangoanan ni Amak nga
adda sadi langit. 34 Saanyo a panunoten nga immayak a mangiyeg iti
kappia ditoy daga. Saanak nga immay a mangiyeg iti kappia, no diket
kampilan. 35 Ta immayak a mangpataud iti panangbusor ti maysa a lalaki
iti amana, ken ti anak a babai a maibusor iti inana, ken ti manugang
a babai a maibusor iti katuganganna a babai. 36 Ti kabusor ti tao ket
dagitinto bukodna a kabbalay. 37 Siasinoman a mangay-ayat iti amana
wenno ti inana iti nalablabes ngem siak ket saan a maikari kaniak. Ket
siasinoman a mangay-ayat iti anakna a lalaki wenno anakna a babai iti
nalablabes ngem siak ket saan a maikari kaniak. 38 Siasinoman a saan
a mangbaklay iti krusna ken saan a sumurot kaniak ket saan a maikari
kaniak. 39 Siasinoman a mangsapul iti biagna, mapukawnanto daytoy.
Ngem siasinoman ti makapukaw iti biagna gapu kaniak masapulannanto
daytoy. 40 Siasinoman a mangpasangbay kadakayo pasangbayennak
met, ket siasinoman a mangpasangbay kaniak pasangbayenna met ti
nangibaon kaniak. 41 a mangpasangbay iti profeta gapu ta isuna ket
profeta makaawatto iti gunggona a para iti profeta. Ket siasinoman
a mangpasangbay iti nalinteg a tao gapu ta isuna ket nalinteg a tao
makaawatto iti gunggona a para iti nalinteg a tao. 42 Siasinoman a mangted
iti maysa kadagitoy a kanunumoan, iti uray sangabaso a nalamiis a danum
a mainum, gapu ta isuna ket maysa nga adalan, pudno, ibagak kadakayo,
saannanto a mapukaw ti gunggonana.”

11

1 Ket napasamak a kalpasan a binilin ni Jesus dagiti sangapulo ket
dua nga adalanna, pimmanaw isuna manipud sadiay tapno mangisuro
ken mangasaba kadagiti siudadda. 2 Ita, idi nangngeg ni Juan idiay
pagbaludan ti maipangep kadagiti inaramid ti Cristo, nangipatulod iti
mensahe babaen kadagiti adalanna 3 ket kinunana kenkuana, “Sika kadi
daydiay umay, wenno agbirokkami pay kadi iti sabali?” 4 Simmungbat
ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Mapankayo ket ipadamagyo kenni
Juan no ania ti nakita ken nangngeganyo. 5 Makakitan dagiti bulsek a
tattao, magmagnan dagiti pilay a tao, madaldalusanen dagiti agketong,
makangngegen dagiti tuleng a tattao, mapagpagungaren dagiti natay, ken
maipadpadamag ti naimbag a damag kadagiti agkasapulan a tattao. 6 Ket
nabendisionan ti siasinoman nga awan pulos ti tiempo nga agduadua
kaniak.” 7 Ket idi pimmawen dagitoy a lallaki, inrugi ni Jesus nga
ibaga ti maipanggep kenni Juan kadagiti adu a tattao, “Ania ti napanyo
kinita idiay let-ang— maysa a runo a gungngunggonen ti angin? 8 Ngem
ania ti napanyo kinita— maysa a tao a nakakawes iti nalammuyot a
pagan-anay? Pudno a dagiti nakakawes iti nalammuyot a pagan-anay
ket agnanaed kadagiti balay dagiti ari. 9 Ngem ania ti napanyo kinita—
maysa a profeta? Wen, kunak kadakayo, nangnangruna pay ngem maysa
a profeta. 10 Isuna ti dakdakamaten ti naisurat idi, 'Kitaem, ibaonko ti
mensaherok iti sangoananam a mangisagananto iti dalanmo sakbay a
mapanka.' 11 Sipupudno nga ibagak kadakayo, kadagiti impasngay dagiti
babbai ket awan ti siasinoman a natantan-ok ngem ni Juan a Mammuniag.
Ngem ti tao a kanunumoan iti pagarian ti langit ket natantan-ok ngem
isuna. 12 Manipud kadagiti al-aldaw ni Juan a Mammuniag agingga ita, ti
pagarian ti langit ket agsagsagaba iti kinaranggas, ket dagiti nararanggas
a tattao pilitinda nga alaen daytoy. 13 Ta amin dagiti profeta ken ti linteg
ket nangipadpadtoda agingga kenni Juan. 14 Ket no sipapaluboskayo nga
awaten daytoy, daytoy ni Elias, ti naipadto nga umay. 15 Siasinoman
nga addaan iti lapayag a dumngeg, dumngeg koma isuna. 16 ania ti
pangiyaspingan iti daytoy a kaputotan? Kasla da la ubbing nga agay-
ayam iti pagtagilakuan, nga agtugtugaw ket ibaga iti maysa ken maysa
17 a kunada, 'Nagtukarkami iti plauta para kenka, ket saanka a nagsala.
Nagladingitkami, ket saanka a nagsangit.' 18 Ta immay ni Juan a saan a
mangmangan iti tinapay wenno uminom iti arak, ket kinunada, 'addaan
isuna iti demonio.' 19 Immay ti Anak ti Tao a nangan ken imminom
ket kinunada, 'Kitaenyo, isuna ket maysa a narawet ken mammartek a
tao, gayyem dagiti agsingsingir iti buis ken dagiti managbasol!' Ngem
napaneknekan ti kinasirib babaen kadagiti aramidna.” 20 Kalpasan ket
inrugi ni Jesus a binabalaw dagiti siudad a kaaduan a nangaramidanna
kadagiti naindaklan nga aramidna, gapu ta saanda a nagbabawi. 21 “Asika
pay, Corazin! Asika pay, Betsaida! No dagiti naidaklan nga aramid a
naaramid kadakayo ket naaramid idiay Tiro ken Sidon, nabayagkoman
a nagbabawida babaen iti nakersang a lupot ken dapdapo. 22 Ngem
maibturanto ti pannakaukom ti Tiro ken Sidon iti dayta nga aldaw ngem
kadakayo. 23 Sika, Capernaum, panpanunotem kadi a maitan-okka idiay
langit? Saan, maipababakanto idiay hades. Ta no idiay Sodoma ti
nakaaramidan dagiti naindaklan nga aramid a naaramid kadakayo, adda
koma pay laeng agingga ita. 24 Ngem ibagak kadakayo a nalaklakanto
para iti daga ti Sodoma inton aldaw ti pannakaukom ngem kadakayo.”

25 Iti dayta a tiempo kinuna ni Jesus, “Dayawenka, Ama, Apo ti langit
ken ti daga, gapu ta inlimedmo dagitoy a banbanag manipud kadagiti
nasirib ken nasaririt, ket impakaammom kadagiti saan a nasuroan, a
kas kadagiti babassit nga ubbing. 26 Wen, Ama, ta makaay-ayo unay
daytoy iti imatangmo. 27 Amin a banbanag ket naitalek kaniak manipud
iti Amak. Ket awan ti makaam-ammo iti Anak malaksid iti Ama, ket
awan ti makaam-ammo iti Ama malaksid iti Anak, ken siasinoman
a tarigagayan ti Anak a pangipakaammoan kenkuana. 28 Umaykayo
kaniak, aminkayo nga agtrabtrabaho ken madagdagsenan, ket ikkankayo
iti panaginana. 29 Alaenyo ti sangolko ket agsursurokayo kaniak, ta
naemmaak ken napakumbaba ti pusok, ket makasapulkayo iti inana para
kadagiti kararuayo. 30 Ta nalag-an ti sangolko ken nalag-an ti ipabaklayko
kadakayo."

12

1 Iti dayta a tiempo, napan ni Jesus kadagiti kataltalonan iti Aldaw a
Panaginana. Mabisin dagiti adalanna ket rinugianda ti nangruros kadagiti
dawa ti trigo ket kinnanda dagitoy. 2 Ngem idi nakita dagiti Pariseo
dayta, kinunada kenni Jesus, “Kitaem, inaramid dagiti adalam ti saan a
nainkalintegan nga aramiden iti Aldaw a Panaginana.” 3 Ngem kinuna ni
Jesus kadakuada, “Saanyo kadi a pulos a nabasa ti inaramid ni David, idi
mabisin isuna, ken dagiti lallaki a kakaduana? 4 No kasano a simrek isuna
iti balay ti Dios ket nangan iti tinapay a naidaton, a saan a nainkalintegan
a kanenna, ken saan a nainkalintegan para kadagiti kakaduana, ngem
nainkalintegan laeng para kadagiti papadi? 5 Ken saanyo kadi a nabasa
ti linteg, nga iti Aldaw a Panaginana, dagiti papadi idiay templo ket
tinulawanda ti Aldaw a Panaginana ngem saanda a nakabasolan daytoy?
6 Ngem ibagak kadakayo nga adda ditoy ti nangnangruna ngem ti templo.
7 No naammoanyon ti kayat a sawen daytoy, 'Asi ti tarigagayak a saan
ket a daton,' saanyo koman nga inukom ti awan basolna. 8 Ta ti Anak
ti Tao isu ti Apo ti Aldaw a Panaginana.” 9 Kalpasanna, pimmanaw ni
Jesus manipud idiay ket simrek iti sinagogada. 10 Pagammoan, adda lalaki
a kimbet ti maysa nga imana. Nagsaludsod dagiti Pariseo kenni Jesus, a
kunada, “Nainkalintegan kadi a mangpaimbag iti Aldaw a Panaginana?”
tapno mabalinda nga ibaga nga isuna ket nakabasol. 11 Kinuna ni Jesus
kadakuada, “Adda kadi kadakayo ti a no addaan iti maymaysa a karnero,
ket mairana a matnag iti nauneg nga abut iti Aldaw a Panaginana,
saanna kadi a gammatan daytoy ket aonenna? 12 Adayo ngarud a
napatpateg ti tao ngem iti karnero! Isu a nainkalintegan ti panangaramid
iti naimbag iti Aldaw a Panaginana.” 13 Kalpasanna, kinuna ni Jesus
iti lalaki, “Iyunnatmo ti imam.” Inyunnatna ti imana, ket napaimbag
daytoy, kas kasalun-at ti maysa nga imana. 14 Ngem pimmanaw dagiti
Pariseo ket nagpanggepda iti maibusor kenkuana. Nangbirokda iti wagas
no kasano a maipapatayda isuna. 15 Idi naammoan ni Jesus daytoy,
immadayo isuna manipud sadiay. Adu a tattao ti nangsurot kenkuana
ket pinaimbagna ida amin. 16 Binilinna ida nga awan pangibagbagaanda
maipapan kenkuana, 17 tapno matungpal ti naibaga idi babaen kenni
profeta Isaias, a kunana, 18 “Adtoy ti pinilik nga adipenko; ti ay-ayatek,
a pakaay-aywan unay ti kararuak. Paumayekto ti Espirituk kenkuana,
ket ipakaammonanto ti pannakaukom kadagiti Hentil. 19 Saanto isuna a
makisinnupiat wenno agpukkaw; wenno adda makangngeg iti timekna

kadagiti kalsada. 20 Sannanto a dadaelen ti aniaman a naparpar a runo;
saannanto nga iddepen ti aniaman nga umas-asuk a pabilo, agingga a
mapagballigina ti panangukom.” 21 Ket maaddaanto dagiti Hentil iti
kinatalged iti naganna.” 22 Ket adda nangyegda kenni Jesus iti maysa
a tao a bulsek, umel ken linuganan ti demonio. Pinaimbagna isuna,
ket nakapagsaon ken nakakitan ti umel a lalaki. 23 Nasdaaw amin
dagiti tattao ket kinunada, “Mabalin ngata a daytoy a lalaki ti anak ni
David?” 24 Ngem idi nangngeg dagiti Pariseo daytoy a nakakaskasdaaw,
kinunada, “Saan a mangpaksiat daytoy a tao kadagiti demonio malaksid
no babaen kenni Beelzebub, ti prinsipe dagiti demonio.” 25 Ngem ammo ni
Jesus dagiti panpanunotenda ket kinunana kadakuada, “Tunggal pagarian
nga agbibinnusor dagiti umilina ket agbalin nga awan serserbina, ken
tunggal siudad wenno balay nga awan panagkaykaysana ket saanto a
makatakder. 26 No ni Satanas ket paksiatenna ni Satanas, busorenna
ti bagbagina. Kasano pay a makapagtultuloy ti pagarianna? 27 Ket no
mangpakpaksiatak kadagiti demonio babaen kenni Beelzebub, siasino
ngarud ngay ti mangmangted kadagiti annakyo iti pannakabalin a mang-
paksiat kadakuada? Gapu iti daytoy, isudanto dagiti agbalin nga ukomyo.
28 Ngem no mangpakpaksiatak kadagiti demonio babaen iti Espiritu ti
Dios, ngarud ti pagarian ti Dios ket immay kadakayo. 29 Ken kasano
a sumrek ti siasinoman iti balay ti napigsa a tao ken agtakaw kadagiti
sanikuana no saanna nga igalut nga umana ti napigsa a tao? Sananto
takawen dagiti sanikuana manipud iti balayna. 30 Ti saanko a kadua
ket maibusor kaniak, ken ti saan a makipagurnong kaniak ket agiwara.
31 ibagak kadakayo, mapakawanto ti tunggal basol ken panangtabbaaw
kadagiti tao, ngem saanto a mapakawan ti panangtabbaaw iti Espiritu.
32 Ken ti siasinoman nga agsao iti aniaman a maibusor iti Anak ti Tao,
mapakawanto dayta kenkuana. Ngem ti siasinoman nga agsao a maibusor
iti Espiritu Santo, saanto a mapakawan dayta kenkuana, iti daytoy man a
lubong, wenno iti masakbayan. 33 Ibilangyo a napintas ti maysa a kayo
no napintas ti bungana, ken ibilangyo a saan a napintas ti kayo no saan a
napintas ti bungana, ta mailasinmo ti kayo babaen iti bungana. 34 Dakayo
nga annak dagiti uleg, agsipud ta dakeskayo, kasano a makapagsaokayo
kadagiti nasayaat a banbanag? Ta no ania ti adda iti puso ti tao isu met ti
isawang ti ngiwatna. 35 Ti nasayaat a tao ket agaramid iti nasayaat gapu
iti kinasayaat nga adda iti pusona, ken ti dakes a tao ket agaramid iti
dakes gapu iti kinadakes nga adda iti pusona. 36 Ket ibagak kadakayo
nga inton aldaw ti pannakaukom, sungbatanto dagiti tattao ti tunggal
awan serserbina a sao a naisawangda. 37 Ta babaen kadagiti saom,
maibilangka a nalinteg, ken makednngankanto babaen kadagiti saom.”
38 Ket simmungbat dagiti sumagmamano nga eskriba ken Pariseo kenni
Jesus ket kinunada, “Manursuro, kayatmi ti makakita iti pagilasinan
manipud kenka.” 39 Ngem simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada,
“Agbirbirok iti pagilasinan ti dakes ken mannakikamalala a kaputotan.
Ngem awan ti maited a pagilasinan malaksid laeng iti pagilasinan ni Jonas
a profeta. 40 Ta kas kenni Jonas a tallo nga aldaw ken tallo a rabiina iti
tian ti dakkel a lames, kastanto met a ti Anak ti Tao ket tallo nga aldaw
ken tallo a rabiinanto iti puso ti daga. 41 Iti pannakaukom, tumakderto
dagiti lallaki iti Nineve iti sangoanan dagitoy a henerasion ket ukomenda
daytoy. Ta nagbabawida iti panagkasaba ni Jonas, ket kitaenyo, adda ditoy
ti natantan-ok ngem ni Jonas. 42 Iti pannakaukom, tumakderto ti Reyna ti
Abagatan a kaduana dagiti lallaki iti daytoy a henerasion ket ukomenanna

daytoy. Naggapu isuna iti pungto ti daga tapno agdengngeg iti kinasirib ni Solomon, ket kitaenyo, adda ditoy ti natantan-ok ngem ni Solomon. 43 No pimmanaw ti narugit nga espiritu iti maysa a lalaki, lumabas kadagiti namaga a lugar ket mangsapul iti paginanaan, ngem awan ti masapulanna. 44 Ket kunaenna, 'Agsubliak iti balayko a naggapuak.' Iti panagsublina, masarakanna a nawalisan ken naiurnos daytoy a balay. 45 Iti kasta, pumanaw ket mapan mangikuyog iti pito nga espiritu a nadakdakes pay ngem isuna, ket umayda amin agnaed sadiay. Ket agbalin a dakdakes ngem iti immuna ti pagtungpalan ti kasasaad dayta a lalaki. Kastanto met ti pagbanagan daytoy a dakes a henerasion." 46 Bayat nga agsasao pay laeng ni Jesus kadagiti adu a tattao, adda met a nakatakder iti ruar ti ina ken dagiti kakabsatna a lallaki, ket kayatda a katungtongen isuna. 47 Adda nangibaga kenkuana, "Kitaem, agtaktakder ti inam ken dagiti kakabsatmo a lallaki iti ruar, ket kayatdaka a katungtongen." 48 Ngem simmungbat ni Jesus ket kinunana iti nangibaga kenkuana, "Siasino aya ti inak? Ken siasino aya dagiti kakabsatko a lallaki?" 49 Ket inturongna ti imana kadagiti adalanna sana kinuna, "Kitaenyo, adtoy ti inak ken dagiti kakabsatko a lallaki! 50 Ta ti siasinoman a mangaramid iti pagayatan ni Amak nga adda sadi langit, dayta a tao ti kabsatko a lalaki, ken ti kabsatko a babai, ken ti inak."

13

1 Iti dayta nga aldaw, rimmuar ni Jesus iti balay ket napan nagtugaw iti igid ti baybay. 2 Naguummong dagiti nakaad-adu unay a tattao iti aglawlawna, isu a naglugan isuna iti bangka ket nagtugaw iti daytoy. Nagtakder dagiti amin a tattao iti igid ti baybay. 3 Ket insuro ida ni Jesus iti adu a banbanag babaen kadagiti pangngarig. Kinunana, "Dumngegkayo, adda maysa a lalaki a napan nagmula. 4 Iti panagmulana, nagdisso dagiti dadduma a bukel iti igid ti dalan, ket immay dagiti billit ket tinuktokda dagitoy. 5 Nagdisso dagiti dadduma a bukbukel iti kabatbatoan, ket awan unay ti dagana. Nagtuboda a dagus, gapu ta saan unay a nauneg ti daga. 6 Ngem idi makatangkayagen ti init, nalaylayda gapu ta awan ti ramutda, ket nagangoda. 7 Nagdisso dagiti dadduma a bukbukel kadagiti kasisiitan a mula. Dimmakkel dagiti siit a mula ket lineppesda ida. 8 Nagdisso dagiti dadduma a bukbukel iti nasayaat a daga ket nagdawada, adda nagdawa iti sangagasut, adda met ti nagdawa iti innem a pulo ken tallopulo. 9 Siasinoman nga addaan iti lapayag, dumngeg koma." 10 Immay dagiti adalan ket kinunada kenni Jesus, "Apay a makisaritaka kadagiti tattao babaen kadagiti pangngarig?" 11 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, "Naikkankayon iti pannakaawat kadagiti palimed iti pagarian ti langit, ngem saan a naited daytoy kadakuada. 12 Gapu ta ti siasinoman nga addaan, ket maikkanto pay iti ad-adu. Ngem ti siasinoman nga awanan, maikkatto pay uray dagiti adda kenkuana. 13 Isu a makisarsaritaak kadakuada kadagiti pangngarig, gapu ta uray no makakitada, saan a pudno a makakitada. Ken uray no mangmangngegda, saan a pudno a makangngegda, wenno makaawatda. 14 Natungpal kadakuada ti padto ni Isaias, a kunana, 'Iti panagdengdengngegyo, mangngegyonto, ngem saanyonto a pulos a maawatan; iti panangkitayo, makakitakayonto, ngem saanyonto a pulos a makita. 15 Ta natangken ti puso dagitoy a tattao, ken narigatda a makangngeg, ken inkidemda dagiti matada, isu a saanda a makakita, wenno makangngeg, wenno makaawat

kadagiti pusoda, isu nga agsublidanto manen ket paimbagekto ida.'
16 Ngem nagasat dagiti matayo, ta makakitada; ken dagiti lapayagyo, ta
makangngegda. 17 Pudno, ibagak kadakayo nga adu a profeta ken nalinteg
a tattao ti nagtarigagay a makakita kadagiti banbanag a makitkitayo, ngem
saanda a nakita dagitoy. Tinarigagayanda a mangngeg dagiti banbanag
a mangmangngegyo, ngem saanda a nangngeg dagitoy. 18 Denggenyo
ngarud ti pangngarig maipanggep iti mannalon a nangimula iti bukelna.
19 No adda makangngeg iti sao maipanggep iti pagarian ngem saanna met
a maawatan daytoy, umay ti managdakdakes ket takawennna ti naimula
iti pusona. Daytoy ti naimula a bukel iti igid ti dalan. 20 Ti naimula
iti kabatbatoan ket ti tao a nakangngeg iti sao ken dagus a nangawat
iti daytoy nga addaan iti rag-o, 21 ngem saan isuna a rimmamut ket
apagbiit laeng a nagtalinaed. Idi adda ti nakaro a panagrigat wenno
pannakaidadanes gapu iti sao, dagus a maupay. 22 Ti naimula kadagiti
nasiit a mula ket ti tao a nakangngeg iti sao, ngem ti sao lineppes dagiti
pakaringgoran iti lubong ken ti panangallilaw dagiti kinabaknang, ket
saan isuna a makapagbunga. 23 Ti naimula iti nadam-eg a daga, ket
ti tao a dumngeg iti sao ken maawatanna daytoy. Agbungbunga isuna
ken makapagpataud iti mula, makapagpataud iti sangagasut a daras iti
naimula, dadduma ket innem a pulo, ken ti dadduma ket tallopulo a daras
ti kaadu ti naimula." 24 Nangibaga pay ni Jesus kadakuada iti sabali pay
a pangngarig. Kinunana, "Ti pagarian ti langit ket maiyarig iti maysa a
tao a napan nagmula iti nasayaat a bukel iti talonna. 25 Ngem bayat a
matmaturog dagiti tattao, immay ti kabusorna ket nagmula met kadagiti
ruot iti nagbabaetan dagiti trigo sa pimmanaw. 26 Idi nagrusing dagiti
bulongna ken agbungadan, ket nagparang met dagiti ruot. 27 Immay dagiti
adipen ti makinkukua iti daga ket kinunada kenkuana, 'Amo, saan kadi
a nasayaat a bukel ti immulam iti talonmo?' Kasano nga adda nagtubo
a ruotna?' 28 Kinunana kadakuada, 'Maysa a kabusor ti nangaramid iti
daytoy.' Kinuna dagiti adipen kenkuana, 'Kayatmo kadi a mapankami ket
parutenmi dagitoy?' 29 Kinuna ti makinkukua iti daga, 'Saan. Gapu ta
bayat a parparutenyo dagiti ruot, amangan no mairaman a maparutyo
dagiti trigo. 30 Bay-anyo a dumakkelda nga agpada agingga iti panagapit.
Iti tiempo ti panagapit, ibagakto kadagiti agapit, "Umuna a parutenyo
dagiti ruot ket reppeten dagitoy tapno mapuoranda, ngem urnongenyo
dagiti trigo idiay kamaligko."" 31 Ket nangibaga ni Jesus iti sabali pay
a pangngarig kadakuada. Kinunana, "Ti pagarian ti langit ket maiyarig
bukel ti mustasa nga innala ti maysa a tao ket napanna immula iti
talonna. 32 Daytoy a bukel ket pudno a kababassitan kadagiti amin a
bukbukel. Ngem no dumakkel daytoy, dakdakkel daytoy ngem kadagiti
mula iti minuyongan. Agbalin daytoy a kayo, isu nga umay agumok
dagiti bilbillit iti tangatang kadagiti sangana." 33 Ket nangibaga ni Jesus
kadakuada iti sabali pay a pangngarig. "Ti pagarian ti langit ket kasla
lebadura nga innala ti maysa a babai sana inlaok kadagiti tallo a rukod a
namasa nga arina agingga nga immalsa ti namasa nga arina." 34 Imbaga
ni Jesus amin dagitoy a banbanag kadagiti adu a tattao babaen kadagiti
pangngarig. Saan nga agsao isuna kadakuada a saan nga agaramat
iti pangngarig. 35 Daytoy ket tapno pumudno ti naisao idi babaen iti
profeta, idi kinunana, "Kadagiti pangngarig iyungapkonto ti ngiwatko.
Ibagakto dagiti banbanag a nailemmeng manipud idi naparsua ti lubong."
36 Kalpasanna, pinanawan ni Jesus dagiti adu a tattao ket simrek iti balay.
Immay kenkuana dagiti adalanna ket kinunada, "Ilawlawagmo kadakami

ti pangngarig dagiti ruot iti talon.” 37 Simmungbat ni Jesus ket kinunana,
“Ti agmulmula iti nasayaat a bukel ket ti Anak ti Tao. 38 Ti talon ket ti
lubong; ket ti nasayaat a bukel, dagitoy dagiti annak ti pagarian. Dagiti
ruot ket dagiti annak ti managdakdakes, 39 ket ti kabusor a nangimula
kadakuada ket ti diablo. Ti panagapit ket isu ti kanibusanan ti lubong,
ken dagiti agapit, isuda dagiti anghel. 40 Ngarud, kas iti pannakaurnong
ken pannakapuor dagiti ruot, kastanto met inton kanibusanan ti lubong.
41 Ibaonto ti Anak ti Tao dagiti anghelna, ket urnongendanto ken ikkatenda
iti pagarianna amin a banbanag a pakaigapuan ti panagbasol, ken dagidiay
agar-aramid iti kinadakes. 42 Itapuakdanto ida idiay urno ti apuy, ket
sadiay addanto ti panagsasangit ken panagngaretnget dagiti ngipen. 43 Ket
agraniagto dagiti nalinteg a tattao a kas iti init iti pagarian ti Amada.
Siasinoman nga addaan kadagiti lapayag, dumngeg koma. 44 Ti pagarian ti
langit ket maiyarig iti maysa a gameng a nailemmeng iti talon. Nasarakan
daytoy ti maysa a tao ket inlemmengna daytoy. Iti ragsakna napanna
inlako amin a sanikuana, ket ginatangna dayta a talon. 45 Kasta met
laeng a ti pagarian ti langit ket maiyarig iti agtagtagilako nga agsapsapul
kadagiti napapateg a perlas. 46 Idi nakasarak isuna iti maysa a perlas a
nabalor unay, napanna inlako amin a sanikuana ket ginatangna daytoy.
47 Kasta met laeng a ti pagarian ti langit ket maiyarig iti maysa nga
iket a naiwayat iti baybay, ket makaurnong dayta iti tunggal kita dagiti
parsua. 48 Idi napunno daytoy, ingguyod dagiti mangngalap daytoy iti igid
ti baybay. Ket nagtugawda ken inurnongda dagiti nasayaat a banbanag
iti pangikargaan, ngem imbellengda dagiti awan serserbina a banbanag.
49 Kastanto met ti mapasamak inton kanibusanan ti lubong. Umayto dagiti
anghel ket isinada dagiti dakes manipud kadagiti nalinteg. 50 Itapuakdanto
dagiti managdakdakes iti urno ti apuy, ket sadiay addanto ti panagsasangit
ken panagngaretnget dagiti ngipen. 51 Naawatanyo kadi amin dagitoy a
banbanag?” Kinuna dagiti adalan kenkuana, “Wen.” 52 Ket kinuna ni Jesus
kadakuada, “Ngarud tunggal eskriba a nagbalin nga adalan iti pagarian ti
langit ket maiyarig iti lalaki a makinkukua iti maysa a balay, a mangiruar
kadagiti daan ken baro a banbanag manipud iti nangidulinanna kadagiti
gamengna.” 53 Idi nalpasen a naisao ni Jesus dagitoy a pangngarig,
pimmanaw isuna manipud iti dayta a lugar. 54 Ket napan ni Jesus iti
bukodna a rehion ket nangisuro kadagiti tattao kadagiti sinagogada. Ti
nagbanaganna, nagsiddaawda ket kinunada, “Sadino ti nangalaan daytoy
a tao iti kinasiribna ken ti naggapuan dagitoy a nakakaskasdaaw? 55 Saan
kadi a daytoy a lalaki ti anak ti karpintero? Saan kadi a ni Maria ti inana?
Ken da Santiago, Jose, Simon ken Judas dagiti kakabsatna a lallaki? 56 Ken
saan kadi a kakadduatayo dagiti kakabsatna a babbai? Isu a sadino ti
nangalaanna kadagitoy amin a banag?” 57 Narurudda kenkuana. Ngem
kinuna ni Jesus kadakuada, “Mapadayawan ti maysa a profeta malaksid
iti bukodna a pagilian ken iti bukodna a pamilia.” 58 Ket saan isuna a
nangaramid iti adu a nakakaskasdaaw idiay gapu iti saanda a panamati.

14

1 Iti dayta a tiempo, nangngeg ni Herodes, a tetrarka, ti damag
maipanggep kenni Jesus. 2 Kinunana kadagiti adipenna, “Ni Juan a
Mammuniag ngarud dayta; nagungar isuna manipud kadagiti natay. Isu
nga addaan isuna iti kasta a pannakabalin.” 3 Ta tiniliw ni Herodes ni
Juan, ginalutanna, ken imbaludna gapu kenni Herodias, nga asawa ni

Felipe a kabsatna. 4 Ta kinuna ni Juan kenkuana, “Saan a nainkalintegan
nga alaem isuna kas asawam.” 5 Pinapatay koman ni Herodes isuna,
ngem nagbuteng isuna kadagiti tattao, gapu ta imbilangda isuna a kas
maysa a profeta. 6 Ngem idi dimteng ti panagkasangay ni Herodes,
nagsala ti babai nga anak ni Herodias iti tengnga ket naay-ayo ni Herodes.
7 Kas supapakna, nagsapata isuna ket inkarina nga itedna kenkuana ti
aniaman a kiddawenna. 8 Kalpasan a binilin isuna ti inana, kinunana,
“Itedmo kaniak ditoy, ti ulo ni Juan a Mammuniag a nakaparabaw iti
bandehado,.” 9 Nagliddaang unay ti ari gapu iti kiddawna, ngem gapu
iti sapatana, ken gapu kadagiti amin nga adda a kaduana iti pannangan,
imbilinna a masapul a maaramid dayta. 10 Nangibaon isuna iti napan
nangpugot kenni Juan idiay pagbaludan. 11 Ket inyegda ti ulona a
nakaparabaw iti maysa a bandehado ket intedda iti babai ket impanna
daytoy iti inana. 12 Ket immay dagiti adalanna ket innalada ti bangkay,
ket impunponda daytoy. Kalpasanna, napanda imbaga kenni Jesus. 13 Ita,
idi nangngeg ni Jesus daytoy, pimmanaw isuna sadiay babaen iti bangka
ket nagturong iti maysa a lugar nga awan matagtagitao. Idi nangngeg
dagiti tattao daytoy, nagnada a simmurot kenkuana manipud kadagiti
siudad. 14 Ket simmangpet ni Jesus sakbay kadakuada ket nakitana dagiti
nakaad-adu a tattao. Naasian isuna kadakuada ket pinaimbagna dagiti
sakitda. 15 Idi rumabiin, napan dagiti adalan kenkuana ket kinunada, “Let-
ang daytoy a lugar, ket sumipngeten. Pagawidemon dagiti adu a tattao,
tapno makapanda kadagiti barrio ket gumatangda iti taraon a kanenda.”
16 Ngem kinuna ni Jesus kadakuada, “Saanen a masapul a pumanawda.
Ikkanyo ida iti kanenda.” 17 Kinunada kenkuana, “Addaantayo laeng
iti lima a tinapay ken dua a lames ditoy.” 18 Kinuna ni Jesus, “Iyegyo
dagita kaniak.” 19 Ket binilin ni Jesus dagiti tattao nga agtugawda iti
karuotan. Innalana dagiti lima a tinapay ken dua a lames. Kimmita idiay
langit, benindesionanna ken pinispisina dagiti tinapay sana inted kadagiti
adalan. Inted dagiti adalan daytoy kadagiti adu a tattao. 20 Nanganda
amin ket nabsogda. Ket inurnongda dagiti nabati kadagiti napisipisi a
taraon-ket napunno ti sangapulo ket dua a labba. 21 Dagidiay nangan
ket agarup lima a ribu a lallaki, malaksid kadagiti babbai ken ubbing.
22 Dagus a pinagluganna dagiti adalan iti bangka ket pinaunana ida
idiay ballasiw, kabayatan a pagaw-awidenna dagiti tattao. 23 Kalpasan
a napagawidna dagiti adu a tattao, simmang-at isuna nga agmaymaysa iti
bantay tapno agkararag. Idi rabiin, adda isuna sadiay nga agmaymaysa.
24 Ngem nakaadayon ti bangka manipud iti igid ket mayallo-allon gapu
ta pasabat ti angin kadakuada. 25 Iti parbangon, immasideg ni Jesus
kadakuada a magmagna iti rabaw ti baybay. 26 Idi nakita dagiti adalan
a magmagna isuna iti rabaw ti baybay, nagbutengda ket kinunada, “Al-
alia,” ket nagikkisda gapu iti buteng. 27 Ngem dagus a nagsao ni Jesus
kadakuada ket kinunana, “Papigsaenyo ti pakinakemyo! Siak daytoy!
Saankayo nga agbuteng.” 28 Simmungbat ni Pedro kenkuana ket kinunana,
“Apo, no sika dayta, bilinennak nga umay kenka dita rabaw ti danum.”
29 Kinuna ni Jesus, “Umayka.” Isu nga immulog ni Pedro manipud iti
bangka ket nagna iti rabaw ti danum a mapan kenni Jesus. 30 Ngem idi
nakita ni Pedro ti angin, nagbuteng isuna. Idi mangrugi isuna a lumned,
nagikkis ket kinunana, “Apo, isalakannak!” 31 Dagus nga inyunnat ni
Jesus ti imana, iniggamanna ni Pedro, ket kinunana kenkuana, “Sika a
nagbassit ti pammatina, apay a nagduaduaka?” 32 Ket idi limmuganen da

Jesus ken Pedro iti bangka, simmardeng ti panagpalayupoy ti angin. 33 Ket nagdayaw kenni Jesus dagiti adalan nga adda iti bangka ket kinunada, “Pudno a sika ti Anak ti Dios.” 34 Idi nakaballasiwdan, simmangladda iti daga ti Genesaret. 35 Idi nabigbig dagiti tattao iti dayta a lugar ni Jesus, impadamagda kadagiti amin a lugar iti aglawlawda, ket inyegda kenkuana dagiti amin a masaksakit. 36 Nagpakpakaasida kenkuana nga uray sagidenda laeng koma ti gayadan ti badona, no kasano ti kaadu ti nangsagid iti daytoy kasta met ti kaadu dagiti napaimbag.

15

1 Kalpasanna, adda sumagmamano a Pariseo ken eskriba a naggapu idiay Jerusalem nga immay kenni Jesus. Kinunada, 2 Apay a salungasingen dagiti adalam dagiti kaugalian dagiti panglakayen? Ta saanda a buggoan dagiti imada no manganda” 3 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Ket dakayo - apay a salungasingenyo ti bilin ti Dios maigapu laeng kadagiti kaugalianyo? 4 Ta kinuna ti Dios, 'Raemem da amam ken inam, ken 'Awan duadua a matayto ti agsao iti dakes iti ama ken inana. 5 Ngem kinunayo, 'Siasinoman a mangibaga iti ama wenno inana, “Aniaman a tulong a maawatyo manipud kaniak ket sagut a maiteden iti Dios,'” 6 dayta a tao ket saanen a masapul a raemenna ti amana. Iti daytoy a wagas, inaramidyon nga awan bileg ti sao ti Dios gapu laeng kadagiti kaugalianyo. 7 Dakayo nga managinsisingpet, pudno ti impadto ni Isaias maipanggep kadakayo idi imbagana, 8 'Dayawendak dagitoy a tattao babaen kadagiti bibigda ngem adayo ti pusoda kaniak. 9 Awan serserbi ti panagdaydayawda kaniak, gapu ta isursuroda a dagiti bilbilin nga inaramid ti tao ket sursuro a rumbeng a matungpal.'” 10 Kalapasanna, inayabanna dagiti adu a tao ket kinunana kadakuada, “Denggen ken panunotenyo a naimbag - 11 Awan ti umuneg iti ngiwat a makatulaw iti tao. Ngem ketdi, no ania ti rummuar iti ngiwat, daytoy ti mangtulaw iti tao.” 12 Ket immasideg dagiti adalan ket kinunada kenni Jesus, “Ammom kadi a narurod dagiti Pariseo idi nangngeganda daytoy nga insaom?” 13 Simmungbat ni Jesus ket kinunana, “Tunggal mula a saan nga inmula ti Amak nga adda sadi langit ket maparutto. 14 Bay-anyo ida, bulsekda a mangidaldalan. No idalan ti maysa a bulsek a tao ti sabali pay a bulsek a tao, agpadadanto a matnag iti abut.” 15 Simmungbat ni Pedro ket kinunana kenni Jesus, “Ilawlawagmo daytoy a pangngarig kadakami.” 16 Kinuna ni Jesus, “Awan kadi pay laeng met ti pannakaawatyo? 17 Saanyo kadi a makita nga aniaman a sumrek iti ngiwat ket magna iti tian ket kalpasanna rummuar a mapan iti kasilias? 18 Ngem dagiti banbanag a rummuar iti ngiwat ket nagtaud manipud iti puso. Dagitoy dagiti banbanag a mangtulaw iti tao. 19 Ta agtaud iti puso dagiti dakes a kapanunotan, pammapatay, pannakikamalala, kinaderrep, panagtakaw, saan a pudno a panangpaneknek, ken panangpadakes. 20 Dagitoy dagiti banbanag a mangtulaw iti tao. Ngem ti saan a panagbuggo sakbay a mangan ket saan a pakatulawan ti tao.” 21 Kalpasanna, pimmanaw ni Jesus sadiay, ket immadayo a nagturong kadagiti rehion dagiti siudad ti Tiro ken Sidon. 22 Ket pagammoan, adda maysa a babai a Canaanita manipud iti dayta a rehion nga immay. Nagpukkaw ket kinunana, “Maasika kaniak, Apo a putot ni David; kasta unay ti panangparigat ti demonio iti anakko.” 23 Ngem awan a pulos ti insungbat ni Jesus kenkuana. Immasideg dagiti adalanna ket nagpakpakaasida kenkuana, kinunada, “Paadaywem isuna

ta agpukpukkaw isuna a sumursurot kadatayo.” 24 Ngem simmungbat
ni Jesus ket kinunana, “Saanak a naibaon iti siasinoman malaksid iti
napukaw a karnero iti balay ti Israel.” 25 Ngem immasideg isuna
ket nagparintumeng iti sangoananna, kinunana, “Apo, tulongannak.”
26 Simmungbat isuna ket kinunana, “Saan a nainkalintegan nga alaen
ti tinapay dagiti ubbing sa ipurruak kadagiti uken.” 27 Kinuna ti babai,
“Wen Apo, ngem uray dagiti uken ket kanenda dagiti murkat a maregreg
manipud iti lamisaan ti amoda.” 28 Simmungbat ni Jesus ket kinunana
kenkuana, “Babai, nagdakkel ti pammatim. Maaramid kenka a kas iti
kiddawmo.” Ket immimbag ti anakna a babai iti dayta met la nga oras.
29 Pimmanaw ni Jesus iti dayta a lugar ket napan iti asideg ti Baybay ti
Galilea. Ket simmang-at iti maysa a turod ket nagtugaw sadiay. 30 Adu
a tattao ti napan kenkuana. Nangiyegda kadagiti pilay, bulsek, umel,
lugpi a tattao, ken adu pay a masakit. Inyegda ida iti sakaanan ni
Jesus, ket pinaimbagna ida. 31 Isu a nagsiddaaw dagiti adu a tattao idi
makasaon dagiti umel, immimbag dagiti lugpi, makapagnan dagiti pilay
ken makakitan dagiti bulsek. Indaydayawda ti Dios ti Israel. 32 Inayaban
ni Jesus dagiti adalanna ket kinunana, “Maasianak kadagiti adu a tattao
gapu ta tallon nga aldaw a nakikaduada kaniak ket awan ti kanenda.
Saanko a kayat a papanawen ida a saan a nangan, ta no saan mabalin
a matalimudaw iti dalan.” 33 Kinuna dagiti adalan kenkuana, “Sadino ti
pangalaanmi iti tinapay nga umanay a mangpennek kadagiti nakaad-adu a
tattao iti kastoy a let-ang?” 34 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mano a tinapay
ti adda kadakayo?” Kinunada, “Pito, ken sumagmamano a babassit a
lames.” 35 Kalpasanna, binilin ni Jesus dagiti adu a tattao nga agtugaw iti
daga. 36 Innalana ti pito a tinapay ken ti lames, ket kalpasan a nagyaman,
pinisipisina dagiti tinapay ket intedna dagitoy kadagiti adalan. Inted
dagiti adalan dagitoy kadagiti adu a tattao. 37 Nangan ken napnek amin
dagiti tattao. Ket inurnongda dagiti taraon a natedda manipud kadagiti
napisipisi, ket adda napunno a pito a labba. 38 Dagidiay a nangan ket
uppat a ribu a lallaki, malaksid kadagiti babbai ken ubbing. 39 Kalpasanna,
pinagawid ni Jesus dagiti adu a tattao ken limmugan iti bangka ket napan
iti rehion ti Magadan.

16

1 Immay ken sinuot dagiti Pariseo ken dagiti Saduceo isuna babaen iti
panangkiddawda a mangipakita isuna kadakuada iti pagilasinan manipud
iti tangatang. 2 Ngem simmungbat isuna ket kinunana kadakuada, “No iti
rabii ibagayo, 'Nasayaatto ti panawen ta nalabbaga ti tangatang.' 3 Ken
iti agsapa ibagayo, 'Saan a nasayaat ti panawen itatta ta nalabbaga
ken nalidem ti tangatang.' Ammoyo nga ibaga ti kaipapanan iti langa
ti tangatang ngem saanyo a maibaga ti kaipapanan dagiti pagilasinan
kadagiti tiempo. 4 Agsapul iti pagilasinan ti dakes ken mannakikamalala a
kaputotan ngem awanto ti maited a pagilasinan malaksid iti pagilasinan
ni Jonas.'” Ket imbati ida ni Jesus sa immadayo. 5 Idi nakadanon
dagiti adalan iti ballasiw, nalipatanda gayam ti nangitugot iti tinapay.
6 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Dumngegkayo ket agannadkayo iti lebadura
dagiti Pariseo ken dagiti Saduceo.” 7 Nagsisinnaludsod dagiti adalan
ket kinunada, “Awan gamin ti naitugottayo a tinapay.” 8 Ammon ni
Jesus daytoy ket kinunana, “Dakayo a bassit ti pammatina, apay nga
agsisinaludsodkayo ket ibagayo a gapu ta awan ti naitugotyo a tinapay?

9 Saanyo kadi pay la a maawatan wenno malagip dagiti lima a tinapay
a naipaay kadagiti lima a ribu, ken no mano a labba ti naurnongyo?
10 Wenno dagiti pito a tinapay a naipaay kadagiti uppat a ribu, ken no
mano a labba ti naalayo? 11 Kasano a saanyo a maawatan a saanak
nga agsasao kadakayo maipanggep iti tinapay? Dumngegkayo a nasayaat
ken agannadkayo iti lebadura dagiti Pariseo ken dagiti Saduceo." 12 Ket
naawatandan a saan a maipanggep iti lebadura ti tinapay ti makagapu nga
ibagbagana nga agannadda, no diket agannadda iti sursuro dagiti Pariseo
ken dagiti Saduceo. 13 Ita, idi dimteng ni Jesus kadagiti rehion nga asideg iti
Cesarea Filipos, sinaludsodna dagiti adalanna, kinunana, "Ania ti ibagbaga
dagiti tattao a kinasiasino ti Anak ti Tao?" 14 Kinunada, "Ibagbaga dagiti
dadduma a ni Juan a Mammuniag; ti dadduma ket ni Elias, ken dagiti
sabali ket ni Jeremias, wenno maysa kadagiti profeta." 15 Kinunana
kadakuada, "Ngem siasinoak iti panagkunayo?" 16 Simmungbat ni Simon
Pedro, kinunana, "Sika ti Cristo, ti Anak ti sibibiag a Dios." 17 Simmungbat
ni Jesus a kinunana kenkuana, "Nabendisionanka, Simon Bar-Jonas, ta
saan a ti lasag ken dara ti nangipakaammo iti daytoy kenka ngem ti Amak
nga adda sadi langit. 18 Ibagak pay kenka a sika ni Pedro, ket iti rabaw
daytoy a bato, ipatakderkonto ti iglesiak. Saanto a pagballigian dagiti
ruangan ti hades daytoy." 19 Itedkonto kenka dagiti tulbek iti pagarian
ti langit. Aniaman a galutam ditoy daga ket magalutanto met idiay langit,
ken aniaman a warwaram ditoy daga ket mawarwaranto met idiay langit."
20 Ket binilin ni Jesus dagiti adalanna nga awan ti pangibagaanda nga
isuna ti Cristo. 21 Manipud iti dayta a tiempo, inrugi ni Jesus nga ibaga
kadagiti adalanna a masapul a mapan isuna idiay Jerusalem, agsagaba iti
adu a banbanag iti ima dagiti panglakayen, kadagiti panguloen a papadi,
ken kadagiti eskriba, mapapatay, ken mapagungarto iti maikatlo nga
aldaw. 22 Ket inyado bassit ni Pedro isuna ket tinubngarna, a kunana,
"Apo, maiyadayo koma kenka daytoy; saanto koma a pulos a mapasamak
daytoy kenka." 23 Ngem timmalliaw ni Jesus ket kinunana kenni Pedro,
"Adaywannak Satanas! Maysaka a manglaplapped kaniak, ta saanka a
maseknan kadagiti banbanag a pakaseknan ti Dios, no diket kadagiti
banbanag a pakaseknan dagiti tattao." 24 Kalpasanna, kinuna ni Jesus
kadagiti adalanna, "No adda man ti kayatna a sumurot kaniak, masapul
nga ilibakna ti bagina, baklayenna ti krusna, ket sumurot kaniak. 25 Ta
ti siasinoman a kayatna nga isalakan ti biagna ket mapukawnanto, ken
siasinoman a makapukaw iti biagna gapu kaniak ket masarakannanto.
26 Ta ania ti magunggona ti maysa a tao no magun-odna ti sibubukel a
lubong ngem mapukawna met ti biagna? Ania ti mabalin nga ited ti maysa
a tao a kasukat iti biagna? 27 Ta umayto ti Anak ti Tao nga addaan iti dayag
ti Amana a kaduana dagiti anghelna. Ket gunggonaannanto ti tunggal
tao sigun iti inaramidna. 28 Pudno, ibagak kadakayo, adda kadakayo
a nakataktakder ditoy ti saanto a makaraman iti ipapatay agingga a
makitada nga um-umay ti Anak ti Tao iti pagarianna."

17

1 Napalabas ti innem nga aldaw, inkuyog ni Jesus ni Pedro, ni Santiago,
ken ti kabsatna a ni Juan, ket impanna ida iti nangato a bantay nga is-
isuda. 2 Nagbaliw ti langana iti sangoananda. Nagraniag ti rupana a kasla
init, ket sumilapsilap dagiti pagan-anayna a kas iti lawag. 3 Pagammoan,
nagparang kadakuada sadiay da Moises ken Elias a makitungtungtong

kenkuana. 4 Simmungbat ni Pedro ket kinunana kenni Jesus, “Apo,
nagsayaat ti kaaddatayo ditoy. No tarigagayam, agaramidak iti tallo a
paglinongan ditoy-maysa para kenka, ken maysa para kenni Moises, ken
maysa para kenni Elias.” 5 Kabayatan nga agsasao pay laeng isuna,
pagammoan, maysa a naraniag nga ulep ti nanglinong kadakuada, kellaat
nga adda timek a nagtaud iti ulep, a kunana, “Daytoy ti ay-ayatek nga
Anakko, a pakaay-ayoak unay. Dumngegkayo kenkuana.” 6 Idi nangngeg
dagiti adalan daytoy, nagpaklebda ket kasta unay ti butengda. 7 Ket immay
ni Jesus ken sinagidna ida ket kinunana, “Tumakderkayo ken saankayo
nga agbuteng.” 8 Kalpasanna, timmangadda ngem awan ti nakitada
no di laeng ni Jesus. 9 Bayat a sumalsalogda iti bantay, binilin ida ni
Jesus, a kunana, “Awan pangipadamaganyo iti daytoy a sirmata agingga
a mapagungar ti Anak ti Tao manipud kadagiti natay.” 10 Nagsaludsod
dagiti adalanna kenkuana, a kunada, “Apay ngarud nga ibagbaga dagiti
eskriba a masapul nga umay nga umuna ni Elias?” 11 Simmungbat ni
Jesus ket kinunana, “Pudno nga umay ni Elias ket pasublienna iti sigud a
kasasaad ti amin a banag. 12 Ngem ibagak kadakayo, immayen ni Elias,
ngem saanda a nabigbig isuna. Ngem ketdi, inaramidda kenkuana ti
aniaman a kinayatda nga aramiden. Iti isu met laeng a wagas, agsagabanto
met ti Anak ti Tao kadagiti imada.” 13 Ket naawatan dagiti adalan a ni
Juan a Mammuniag ti ibagbagana kadakuada. 14 Idi dimtengda iti ayan
ti adu ti tattao, immasideg kenkuana ti maysa a lalaki, nagparintumeng
iti sangoananna ket kinunana, 15 “Apo, maasika iti anakko a lalaki, ta
agkissiw ket nakaro ti panagsagabana. Ta kanayon isuna a matumba
iti apuy wenno iti danum. 16 Impanko isuna kadagiti adalam ngem
saanda a mapaimbag isuna.” 17 Simmungbat ni Jesus ket kinunana,
“Awanan pammati ken managdakdakes a kaputotan, kasano kabayag ti
pannakikaaddak kadakayo? Kasano kabayag ti panaganusko kadakayo?
Iyegyo isuna kaniak ditoy.” 18 Tinubngar ni Jesus ti demonio, ket
rimmuar daytoy iti ubing a lalaki ket naimbagan ti ubing a lalaki manipud
iti dayta nga oras. 19 Kalpasanna, immay dagiti adalan kenni Jesus
idi agmaymaysan isuna ket kinunada, “Apay ta saanmi a nabaelan a
napapanaw daytoy?” 20 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Gapu ta bassit a
pammatiyo. Ta ibagak ti pudno kadakayo, no adda pammatiyo uray
no kas kabassit iti bukel ti mustasa, mabalinyo nga ibaga iti daytoy a
bantay, 'Manipud ditoy umakarka idiay,' ket umakarto daytoy ken awanto
ti saanyo a kabaelan nga aramiden. 21 * 22 Kabayatan ti panagtalinaedda
idiay Galilea, kinuna ni Jesus kadagiti adalanna, “Ti Anak ti Tao ket
maiyawatto kadagiti ima dagiti tattao. 23 Ken papatayendanto isuna, ket
mapagungarto isuna iti maikatlo nga aldaw,” Nagliday iti kasta unay dagiti
adalan. 24 Idi dimtengda idiay Capernaum, immay kenni Pedro dagiti
lallaki nga agsingsingir iti kagudua a siklo a buis ket kinunada, “Di kad
agbaybayad ti maestroyo iti kagudua a siklo a buis? ” 25 Kinunana,
“Wen.” Ngem idi immuneg ni Pedro iti balay, immun-una a nagsao ni
Jesus kenkuana ket kinunana, “Ania ti kapanunotam, Simon? Kadagiti
ari iti lubong, asino ti pagtaudan ti awatenda a buis wenno bayad?
Manipud kadagiti iturturayanda wenno manipud kadagiti gangannaet?”
26 Idi imbaga ni Pedro, “Manipud kadagiti gangannaet,” kinuna ni Jesus
kenkuana, “Saan ngarud a masapul nga agbaybayad dagiti iturturayanda.

* **17:21** Awan ti bersikulo 21 kadagiti nagkauna a kopia. V. 21. Ngem daytoy a kita ti demonio ket saan a mapapanaw malaksid no agkararag ken agayunar.

27 Ngem tapno saan a datayo ti gapuanan tapno agbasol dagiti agsingsingir
iti buis, mapanka iti baybay, ipuruakmo ti banniit, ket alaem ti umuna
a lames a mabanniitam. Inton ungapem ti ngiwatna, makasarakanto iti
maysa a siklo. Alaem dayta ket itedmo iti agsingsingir iti buis a kas
bayadta."

18

1 Iti dayta met la a kanito, immasideg dagiti adalan kenni Jesus ket
kinunada, "Asino ti kangrunaan iti pagarian ti langit?" 2 Nangayab ni
Jesus iti bassit nga ubing, inkabilna iti nagtetenggaanda, 3 ket kinunana,
"Pudno, ibagak kadakayo, malaksid no agbabawikayo ken agbalinkayo a
kas kadagiti babassit nga ubbing, saankayonto a pulos a makastrek iti
pagarian ti langit. 4 Isu a siasinoman a mangipakumbaba iti bagina a kas
iti daytoy a bassit nga ubing, isu ti katan-okan iti pagarian ti langit. 5 Ken
siasinoman a mangawat iti maysa a bassit nga ubing gapu iti naganko ket
aw-awatennak. 6 Ngem siasinoman a pakaigapuan nga agbasol dagitoy
a babassit nga ubbing a namati kaniak, nasaysayaat pay a magalutan
ti tenggedna iti dakkel a bato a paggilingan, ken mailemmes isuna iti
kaunegan a paset ti baybay. 7 Asi pay ti lubong gapu kadagiti tiempo ti
pannakaitibkol! Ta kasapulan nga umay dagidiay a tiempo, ngem asi pay ti
tao a pakatungpalan dagidiay a tiempo nga umay! 8 No ti imam ken sakam
ti pakaigapuan tapno maitibkolka, putdem ket ibellengmo. Nasaysayaat
pay a pawad ken pukolka a sumrekka iti biag, ngem ti addaanka iti dua
nga ima ken dua a saka a maitapuakka iti agnanayon nga apuy. 9 No
ti matam ti pakaigapuan ti pannakaitibkolmo, suatem ket ibellengmo.
Nasaysayaat a sumrekka iti biag a maymaysa ti matam, ngem ti dua ti
matam a maitapuakka iti agnanayon nga apuy. 10 Kitaenyo ta saanyo
a tagibassiten uray asino kadagitoy a babassit nga ubbing. Ta ibagak
kadakayo nga idiay langit ket kankanayon a kitkitaen dagiti anghelda ti
rupa ti Amak nga adda sadi langit. 11 * 12 Ania ti kapanunotanyo? No
bilang ta adda tao nga addaan iti sangagasut a karnero, ket naiyaw-awan
ti maysa kadakuada, saan kadi a panawanna ti siamapulo ket siam iti
igid ti turod ket mapanna biruken ti maysa a naiyaw-awan? 13 Ket no
mabirukanna daytoy, pudno, ibagak kadakayo, nakarkaro ti ragsakna iti
daytoy ngem kadagiti saan a napukaw a siamapulo ket siam. 14 Kasta met
a saan a pagayatan ti Amayo sadi langit a mapukaw ti maysa kadagitoy
a babassit nga ubbing. 15 No makabasol kenka ti kabsatmo, mapanmo
ibaga kenkuana ti biddutna a dakdakayo laeng. No dumngeg isuna kenka,
mapasublimton ti kabsatmo. 16 Ngem no saan isuna a dumngeg kenka,
mangikuyogka iti maysa wenno dua pay a kakabsat, tapno mapasingkedan
ti tunggal sao babaen kadagiti ngiwat ti dua wenno tallo a mangsaksi.
17 Ngem no agkedked isuna a dumngeg kadakuada, ibagam daytoy a banag
iti iglesia. No agkedked latta isuna a dumngeg iti iglesia, ibilangmon
isuna a kas maysa a Hentil ken agsingsingir iti buis. 18 Pudno, ibagak
kadakayo, aniaman dagiti banag a galutanyo ditoy daga ket magalutanto
met idiay langit. Ken aniaman dagiti banag a warwaranyo ditoy daga
ket mawarwaranto met idiay langit. 19 Ibagak manen kadakayo, no
pagnummoan ti dua kadakayo ditoy daga ti aniaman a banag a dawatenda,
aramidento daytoy kadakuada ti Amak nga adda sadi langit. 20 Ta no

* **18:11** Awan iti kadagiti nagkauna a kopia dagiti adda iti bersikulo 11. Ta ti Anak ti Tao ket immay a mangisalakan kadagiti napukaw.

sadino ti nakaummongan ti dua wenno tallo gapu iti naganko, addaak iti nagtetengngaanda." 21 2Kalpasanna, immay ni Pedro ket kinunana kenni Jesus, "Apo, mamin-ano a daras a pakawanek ti kabsatko a nakabasol kaniak? Maminpito kadi a daras?" 22 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Saanko nga ibaga kenka a maminpito a daras, ngem ketdi pitupulo a maminpito. 23 Ngarud, maipada ti pagarian ti langit iti maysa nga ari a kayatna ti makikuenta kadagiti adipenna. 24 Idi rinugianna ti makikuenta, naidatag kenkuana ti maysa nga adipen a nakautang kenkuana iti sangapulo a ribu a talento. 25 Ngem agsipud ta awan pangalaanna iti pagbayadna, imbilin ti amona a mailako isuna, a kaduana ti asawa ken dagiti annakna ken amin a banag nga adda kenkuana, tapno makabayad. 26 Isu a nagparintumeng ti adipen, nagkurno iti sangoananna, ket kinunana, 'Amo, anusannak kadi ket bayadakto kenka ti nautangko.' 27 Isu a ti amo dayta nga adipen, natignay isuna ken naasian, ket winawayawayaanna isuna ken pinakawanna iti utangna. 28 Ngem rimmuar dayta nga adipen ket nasarakanna ti maysa kadagiti padana nga adipen, a nakautang kenkuana iti sangagasut a denario. Ginammatanna sana binekkel, ket kinunana, 'Bayadam ti utangmo.' 29 Ngem nagparintumeng ti padana nga adipen ket nagpakpakaasi kenkuana, a kinunana, 'Anusannak kadi ket bayadankanto.' 30 Ngem nagkedked ti immuna nga adipen. Ngem ketdi, napanna impabalud agingga a mabayadanna ti nautangna. 31 Idi nakita dagiti padana nga adipen ti napasamak, kasta unay ti panaglidayda. Napanda imbaga iti amoda ti amin a napasamak. 32 Ket inayaban ti amo dayta nga adipen, ket kinunana kenkuana, 'Sika a nadangkes nga adipen, pinakawanka iti amin nga utangmo gapu ta nagpakpakaasika kaniak. 33 Saan kadi a rumbeng met a kaasiam ti padam nga adipen, a kas iti panangngaasik kenka?' 34 Nakaunget ti amona ket inyawatna isuna kadagiti mangparparigat agingga a mabayadanna amin nga utangna. 35 Kastanto met ti aramiden kadakayo ti Amak nga adda sadi langit, no tunggal maysa kadakayo ket saanna a pakawanen a naimpusoan ti kabsatna."

19

1 Ket napasamak nga idi naibaga ni Jesus dagitoy a sasao, pimmanaw isuna idiay Galilea, ket dimteng kadagiti rehion ti Judea nga adda iti ballasiw ti Karayan Jordan. 2 Adu a tattao ti simmurot kenkuana, ket pinaimbagna ida sadiay. 3 Immay kenkuana dagiti Pariseo, ket sinuotda isuna, a kunada kenkuana, "Nainkalintegan kadi nga isina ti maysa a lalaki ti asawana iti uray ania a makagapu?" 4 Simmungbat ni Jesus ket kinunana, "Saanyo kadi a nabasa, nga isuna a nangaramid kadakuada manipud idi punganay ket inaramidna ida a lalaki ken babai? 5 Ken imbagana pay, 'Ta gapu iti daytoy panawanto ti lalaki ti ama ken inana ket makitipon iti asawana, ket agbalinda a maymaysa a lasag?' 6 Isu a saandan a dua, no di ket maysa a lasag. Ngarud no ania ti pinagtipon ti Dios, awan koma ti mamagsina." 7 Kinunada kenkuana, "Apay ngarud a binilinnatayo ni Moises a mangted iti kasuratan iti panagsina ket kalpasanna papanawen ti babai?" 8 Kinunana kadakuada, "Impalubos ni Moises nga isinayo dagiti assawayo a babbai gapu iti kinatangken ti pusoyo, manipud pay idi punganay awan ti kasta. 9 Ibagak kadakayo, siasinoman a mangisina iti asawana a babai, malaksid no daytoy ket nakaaramid iti kinaderrep, ken mangasawa iti sabali, ket makabasol iti pannakikamalala. Ken ti lalaki a

mangasawa iti babai a naisina ket makabasol met iti pannakikamalala.”
10 Kinuna dagiti adalan kenni Jesus, “No dayta ti kasasaad ti maysa a
lalaki iti asawana, saan a nasayaat ti makiasawa.” 11 Ngem kinuna ni
Jesus kadakuada, “Saan nga amin ket awatenda daytoy a sursuro, ngem
dagiti laeng mapalubosan nga umawat iti daytoy. 12 Ta adda dagiti siguden
a eunoko sipud pay pannakaipasngayda manipud iti aanakan ti inada.
Ken adda dagiti eunoko a pinagbalin a eunoko dagiti tattao. Ken adda
met dagiti eunoko a pinagbalinda dagiti bagbagida a eunoko nga agpaay
iti pagarian ti langit. Siasinoman a makabael a mangawat iti daytoy a
sursuro, awatenna koma daytoy.” 13 Kalpasanna, adda sumagmamano
nga ubbing a naiyeg kenkuana tapno ipatayna ti imana kadakuada ken
agkararag, ngem tinubngar ida dagiti adalan. 14 Ngem kinuna ni Jesus,
'Palubosanyo dagiti babassit nga ubbing, ken saanyo ida a paritan nga
umay kaniak, ta ti pagarian ti langit ket agpaay kadakuada.” 15 Ket
imparabawna dagiti imana kadakuada, ket kalpasanna pimmanaw isuna
manipud sadiay. 16 Pagammoan, maysa a lalaki ti immasideg kenni
Jesus ket kinunana, “Maestro, ania ti naimbag a banag ti masapul nga
aramidek tapno maaddaanak iti biag nga agnanayon?” 17 Kinuna ni Jesus
kenkuana, “Apay a salsaludsodem kaniak no ania ti naimbag? Maysa
laeng ti naimbag, ngem no kayatmo ti sumrek iti biag, salimetmetam
dagiti bilbilin.” 18 Kinuna ti lalaki kenkuana, “Ania kadagiti bilin?”
Kinuna ni Jesus, “Saanka a pumatay, saanka a makikamalala, saanka
nga agtakaw, saanka a mangsaksi iti inuulbod, 19 raemem ti amam ken
ti inam, ken ayatem ti kaarrubam a kas iti bagim.” 20 Kinuna ti agtutubo
a lalaki kenkuana, “Amin dagitoy a banbanag ket tinungpalko. Ania pay
ti masapul nga aramidek?” 21 Kinuna ni Jesus kenkuana, “No tarigagayam
ti agbalin a naan-anay, mapanka, ilakom no ania ti adda kenka, ken
itedmo kadagiti marigrigat, ket maaddaankanto iti gameng idiay langit.
Ket umayka, sumurotka kaniak. ” 22 Ngem idi nangngeg ti agtutubo a
lalaki ti imbaga ni Jesus, pimmanaw isuna a naliday, ta addaan iti adu a
sanikua. 23 Kinuna ni Jesus kadagiti adalanna, “Pudno, ibagak kadakayo,
narigat para iti nabaknang tao a sumrek iti pagarian ti langit. 24 Ibagak
manen kadakayo, nalaklaka para iti kamelio a sumrek iti abut ti dagum,
ngem ti baknang a tao a sumrek iti pagarian ti Dios.” 25 Idi nangngeg dagiti
adalan daytoy, kasta unay a siddaawda ket kinunada, “Siasino ngarud
dagiti maisalakan?” 26 Kimmita ni Jesus kadakuada ket kinunana, “Saan a
kabaelan dagiti tattao daytoy, ngem kabaelan nga aramiden ti Dios dagiti
amin a banbanag.” 27 Ket simmungbat ni Pedro ket kinunana kenkuana,
“Kitaem, pinanawanmi amin a banag ken sinurotdaka. Anianto ngarud ti
adda kadakami?” 28 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Pudno, ibagak kadakayo,
itinto baro a tiempo, inton agtugaw ti Anak ti Tao iti nadayag a tronona,
dakayo a simmurot kaniak, agtugawkayonto met kadagiti sangapulo ket
dua a trono, a mangukom kadagiti sangapulo ket dua a tribu ti Israel.
29 Tunggal maysa a nangpanaw kadagiti balbalay, kakabsat a lallaki,
kakabsat a babbai, amma, inna, annak, wenno daga gapu iti naganko, ket
mamin-gasutto a daras ti maawatda ken tawidenda ti biag nga agnanayon.
30 Ngem adu kadagiti immuna ti maudinto, ken dagiti maudi, umunanto.

20

Matthew 20: 1–2 — Iloko (ulb) 1 Ta ti pagarian ti langit ket maiyarig
iti maysa a makinkukua iti daga, a nasapa a rimmuar iti bigbigat a

mapan manangdan kadagiti trabahador para iti kaubasanna. 2 Kalpasan
a nakitulag isuna kadagiti trabahador iti maysa a denario tunggal aldaw,
imbaonna ida iti kaubasanna. 3 Rimmuar manen isuna idi dandanin
maikatallo nga oras ket addda nakitana a dadduma pay a trabahador
nga agtaktakder laeng iti pagtagtagilakoan. 4 Kinunana kadakuada, 'Uray
dakayo, mapankayo idiay kaubasan, ket no ania ti rumbeng itedko
kadakayo.' Napanda ngarud nagtrabaho. 5 Rimmuar manen isuna idi
agarup maikainnem nga oras ken idi maikasiam nga oras, ket isu met
laeng iti inaramidna. 6 Maminsan pay iti agarup maikasangapulo ket
maysa nga oras, rimmuar isuna ket adda pay dadduma a nakitana nga
agtaktakder nga awan ar-aramidenna. Kinunana kadakuada, 'Apay nga
agtaktakderkayo laeng ditoy iti agmalmalem nga awan iti ar-aramidenyo?'
7 Kinunada kenkuana, 'Gapu ta awan ti manangdan kadakami.' Kinunana
kadakuada, ‘Mapankayo met iti kaubasan.' 8 Idi rumabiin, kinuna
ti makinkukua iti kaubasan iti katalekna, 'Ayabam dagiti trabahador
ket itedmo ti tangdanda, manipud kadagiti naudi agingga iti immun-
una.' 9 Idi immasideg dagiti trabahador a natangdanan nga immay
idi maikasangapulo ket maysa nga oras, nakaawat iti tunggal maysa
kadakuada iti maysa a denario. 10 Idi immasideg dagiti immuna a
trabahador, namnamaenda a makaawatda iti dakdakkel, ngem isu met
laeng a maysa a denario ti naawat ti tunggal maysa kadakuada. 11 Idi
naawatdan dagiti tangdanda, nagririda iti makinkukua. 12 Kinunada,
'Dagitoy naudi a trabahador ket maysa nga oras laeng ti panagtrabahoda,
ngem impadam isuda kadakami, dakami a nagtrabaho iti agmalem ken
nangsagrap iti makasinit a pudot.' 13 Ngem simmungbat ti makinkukua
ket kinunana iti maysa kadakuada, 'Gayyem, awan ti naaramidko a biddut
kadakayo. Saan kadi nga immanamongkayo a matangdanan iti maysa a
denario? 14 Awatenyo ti para kadakayo ket mapankayon. Pakaragsakak
ti mangted kadagitoy naudi a natangdanan a trabahador kas iti intedko
kadakayo. 15 Awananak kadi iti karbengan a mangaramid iti aniaman a
kayatko kadagiti kukuak? 16 Wenno umapalka ta managitedak?' Ngarud
umunanto dagiti maudi ket dagiti umuna, maudi.” * 17 Idi sumangsang-
at ni Jesus idiay Jerusalem, inyadayona bassit dagiti Sangapulo ket
dua, ket iti dalan kinunana kadakuada, 18 “Kitaenyo, sumang-attayo iti
Jerusalem, ket maiyawatto ti Anak ti Tao kadagiti panguloen a papadi
ken kadagiti eskriba. Kedngandanto isuna iti ipapatay 19 sada iyawat
kadagiti Hentil tapno laisenda, saplitanda, ken ilansada isuna iti krus.
Ngem mapagungarto iti maikatlo nga aldaw.” 20 Ket immasideg kenni
Jesus ti ina dagiti annak a lalaki ni Zebedeo a kaduana dagiti annakna a
lallaki. Nagdumog isuna iti sangoananna ket nagkiddaw iti maysa a banag
manipud kenkuana. 21 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Ania ti kiddawmo?”
Kinuna ti babai kenkuana, “Ibilinmo a dagitoy dua nga annakko a lalaki
ket agtugaw koma, maysa iti makannawan nga imam, ken maysa iti
makannigid nga imam, idiay pagariam.” 22 Ngem simmungbat ni Jesus
ket kinunana, “Saanyo nga ammo ti kidkiddawenyo. Kabaelanyo kadi
nga inumen ti kopa nga inumekto iti mabiit?” Kinunada kenkuana, “Wen
kabaelanmi.” 23 Kinunana kadakuada “Pudno nga inumenyonto iti kopak.
Ngem ti agtugaw iti makannawan nga imak ken iti makannigidko ket
saan a siak ti mangited, ngem maipaay daytoy kadagiti nangisaganaan ni

* **20:16** Awan dagitoy kadagiti nagkauna a kopia “Adu ti naayaban, ngem sumagmamano laeng dagiti napili.”

Amak.” 24 Idi nanggeg dagiti sangapulo nga adalan daytoy, nakaungetda
iti dua nga agkabsat. 25 Ngem inayaban ida ni Jesus ket kinunana,
“Ammoyo kadi a dagiti mangidadaulo kadagiti Hentil ket tengtenglenda
ida, ken dagiti napapateg a tattaoda ket ar-aramatenda ti turay nga adda
kadakuada. 26 Ngem saan a rumbeng a kastoy ti mapasamak kadakayo.
Ngem ketdi, siasinoman nga agtarigagay nga agbalin a natan-ok kadakayo,
ket masapul nga agbalin nga adipenyo. 27 Ken siasinoman nga agtarigagay
nga umuna kadakayo masapul nga agbalin nga adipenyo, 28 kas met iti
Anak ti Tao, saan nga immay ditoy tapno pagserbian no diket tapno
agserbi, ken tapno itedna ti biagna kas subbot iti kaaduan.” 29 Idi
pimmanawda sadiay Jerico, simmurot ti adu a tattao kenkuana. 30 Ket
adda dua a bulsek nga agtugtugaw iti igid ti dalan. Idi mangngegda
a lumablabas ni Jesus, impukkawda, “Apo, Anak ni David, maasika
kadakami.” 31 Ngem tinubngar ida dagiti adu a tattao, ken binagaanda ida
nga agulimekda. Ngem inyad-addada ketdi nga impukkaw, “Apo, Anak ni
David, maasika kadakami.” 32 Ket nagsardeng ni Jesus iti pannagnana ket
nagsao kadakuada, “Ania ti kalkalikagumanyo nga aramidek kadakayo?”
33 Kinunada kenkuana, “Apo, malukatan koma dagiti matami. ” 34 Ket
gapu ta nakarikna ni Jesus iti asi, sinagidna dagiti matada. Insigida a
naawatda ti pannakakitada ket simmurotda kenkuana.

21

1 Idi asidegen ni Jesus ken dagiti adalanna iti Jerusalem, ket dimtengda
iti Betfage, iti Bantay Olibo, ket imbaon ni Jesus dagiti dua nga adalan,
2 kinunana kadakuada, “Mapankayo idiay sumaruno a barrio, ket sadiay
addanto a dagus makitayo a nakagalot nga asno, a kaduana ti urbonna.
Warwaranyo ida ket iyegyo kaniak. 3 No adda ti mangibaga kadakayo
iti uray ania a banag maipapan iti dayta, ibagayonto, 'Masapul dagitoy
ti Apo,' ket dayta a tao dagdagusto nga ipaukodna dagitoy kadakayo.”
4 Ita napasamak daytoy tapno maipatungpal ti naibaga babaen iti profeta.
Kinunana, 5 “Ibagam iti anak a babai ti Sion, ‘Kitaem, umay kenka ti
Arim, Napakumbaba ken nakasakay iti maysa nga asno, iti urbon ti asno.
’ ” 6 Napan ngarud dagiti adalan ket inaramidda no ania ti imbilin ni
Jesus kadakuada. 7 Insangpetda ti asno ken ti urbonna, ket inyap-apda
dagiti kagayda iti rabaw dagitoy, ket nagtugaw ni Jesus iti rabaw dagiti
kagay. Kaaduan kadagiti adu a tattao ti nangiyaplag kadagiti kagayda iti
kalsada, 8 ken nangpukan dagiti dadduma iti sangsanga manipud kadagiti
kaykakayo sada inyaplag dagitoy iti kalsada. 9 Ket impukkaw dagiti adu a
tattao nga immun-una ngem ni Jesus ken dagiti mangsarsaruno kenkuana,
“Hosana iti anak ni David! Nabendesionan ti umay iti nagan ti Apo.
Hosana iti kangatoan!” 10 Idi addan ni Jesus iti Jerusalem, nariribukan
ti amin a siudad ket kinunada, “Siasino daytoy?” 11 Simmungbat dagiti
adu a tattao, “Daytoy ni Jesus a profeta, manipud Nazaret iti Galilea.”
12 Kalpasanna, simrek ni Jesus iti templo. Pinapanawna amin dagiti
agtagtagilako ken aggatgatang iti templo, ken binalintuagna pay dagiti
lamisaan dagiti agsuksukat iti kuarta ken dagiti tugaw dagiti aglaklako
kadagiti kalapati. 13 Kinunana kadakuada, “Naisurat, 'Maawaganto ti
balayko a balay a pagkararagan,' ngem inaramidyo daytoy a rukib dagiti
agtatakaw.” 14 Kalpasanna, immay kenkuana dagiti bulsek ken lugpi idiay
templo ket pinaimbagna ida. 15 Ngem idi nakita dagiti panguloen a papadi
ken dagiti eskriba dagiti nakakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna,

ken idi nangngegda dagiti ubbing nga agpukpukkaw idiay templo a kunkunada, “Hosana iti anak ni David!” nakaungetda. 16 Kinunada kenkuana, “Mangngegmo kadi ti ibagbaga dagitoy a tattao?” Kinuna ni Jesus kadakuada, “Wen! Ngem saanyo kadi a pulos a nabasa, 'Manipud iti ngiwat dagiti ub-ubbing ken dagiti agsususo a maladaga, pinagbalinmo nga awan kurangna ti panagdayaw! ’ ” 17 Kalpasanna, pinanawan ida ni Jesus ket rimmuar iti siudad a nagturong idiay Betania ket naturog sadiay. 18 Ita iti kabigatanna, iti panagsublina iti siudad, nabisinan isuna. 19 Nakakita isuna iti kayo nga igos iti igid ti kalsada. Inasitganna daytoy ngem awan ti nakitana malaksid kadagiti bulbulong. Kinunana iti daytoy, “Saankanto nga agbunga iti uray kaanoman.” Ket nagango a dagdagus ti kayo nga igos. 20 Idi nakita daytoy dagiti adalan, nasdaawda ket kinunada, “Kasano a nagango a dagus ti kayo nga igos?” 21 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Pudno, ibagak kadakayo, no addaankayo iti pammati ket saankayo nga agduadua, saanyo laeng a maaramid no ania ti napasamak iti kayo nga igos, ngem mabalinyonto nga ibaga uray iti daytoy a bantay, 'Maibagkatka ket maitapuakka iti baybay,' ket mapasamakto daytoy. 22 Amin a banag a dawatenyo iti kararagyo nga addaan ti panamati, maawatyonto.” 23 Idi napan ni Jesus iti templo, immasideg kenkuana dagiti panguloen a papadi ken dagiti panglakayen dagiti tattao kabayatan a mangisursuro isuna, ket kinunada, “Iti ania a turay nga ar-aramidem dagitoy a banbanag? Ken siasino ti nangted kenka iti daytoy a turay?” 24 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Agdamagak met kadakayo iti maysa a saludsod. No ibagayo kaniak, ibagak met kadakayo no ania a turay nga ar-aramidek dagitoy a banbanag. 25 Ti panangbuniag ni Juan—sadino ti naggapuanna, manipud kadi sadi langit wenno kadagiti tattao?” Nagsasaritaanda daytoy nga is-isuda, a kunada, “No ibagatayo a naggapu sadi langit,' ibagananto kadatayo, 'Apay ngarud a saankayo a namati kenkuana?' 26 Ngem no ibagatayo, 'Naggapu kadagiti tattao,' mabutengtayo kadagiti adu a tattao gapu ta ibilbilangda a ni Juan ket profeta.” 27 Kalpasanna, simmungbatda kenni Jesus a kunada, “Saanmi nga ammo.” Kinunana met kadakuada, “Saanko met ngarud nga ibaga kadakayo no ania a turay no apay nga ar-aramidek dagitoy a banbanag. 28 Ngem ania ti makunayo? Adda maysa a lalaki nga addaan iti dua nga annak a lalaki. Napan isuna iti inauna ket kinunana, 'Anakko, mapanka agtrabaho ita nga aldaw iti kaubasan,' 29 Simmungbat ti anakna ket kinunana, 'Saanak a mapan,' ngem saan a nagbayag nagbaliw ti panunotna ket napan. 30 Ket napan ti lalaki iti maikadua a putotna ket imbagana ti isu met laeng a banag. Simmungbat daytoy nga anak ket kinunana, 'Mapanak apo,' ngem saan isuna a napan. 31 Siasino kadagiti annak a lallaki ti nagaramid iti pagayatan ti amada?” Kinunada, “Ti inauna.” Kinuna ni Jesus kadakuada, “Pudno, ibagak kadakayo, umunanto a sumrek dagiti agsingsingir iti buis ken dagiti balangkantis iti pagarian ti Dios sakbay kadakayo. 32 Ta immay ni Juan kadakayo iti dalan ti kinapudno, ngem saankayo a namati kenkuana, idinto a namati kenkuana dagiti agsingsingir iti buis ken dagiti balangkantis. Ken dakayo, idi nakitayo ti napasamak, awan man laeng ti nagbabawi kadakayo iti kamaudiananna tapno mamati kenkuana. 33 Denggenyo ti maysa pay a pangngarig. Adda maysa a tao nga addaan iti daga. Nagmula isuna iti adu nga ubas, inaladanna ti aglawlaw, ken nangkali iti pagpespesan iti daytoy, nangipatakder iti torre a pagwanawanan, sana impaabang daytoy kadagiti agay-aywan iti ubas. Kalpasanna, napan isuna iti sabali a pagilian.

34 Idi umadanin ti panagaapit, nangibaon isuna kadagiti adipenna a mapan
kadagiti agay-aywan iti ubas tapno alaen ti bunga ti ubasna. 35 Ngem
innala dagiti agay-aywan iti kaubasan dagiti adipenna, kinabilda ti maysa,
pinatayda ti maysa, ken inuborda pay ti maysa. 36 Nangibaon manen ti
makinkukua iti sabali pay nga adipenna, ad-adu ngem kadagiti immun-
una, ngem isu met laeng ti inaramid dagiti mangay-aywan iti ubas.
37 Kalpasan dayta, imbaon ti makinkukua ti bukodna a putot kadakuada,
a kunana, 'Raemendanto ti anakko.' 38 Ngem idi nakita dagiti mangay-
aywan iti ubas ti putotna a lalaki, kinunada kadagiti bagbagida, 'Daytoy
ti agtawid! Umaykayo, papatayentayo ken tagikuaentayo ti tawidna.'
39 Isu nga innalada isuna, inruarda iti kaubasan, sada pinatay. 40 Ita,
inton umay ti makinkukua iti kaubasan, anianto ti aramidenna kadagidiay
a mangay-aywan iti ubas?" 41 Kinunada kenkuana, "Dadaelennanto
dagitoy a naranggas a lallaki iti nakaro a wagas ket ipaabangnanto ti
kaubasan kadagiti sabali nga agay-aywan iti ubas, lallaki a mangtedto iti
bingayna inton dumteng ti panagaapit." 42 Kinuna ni Jesus kadakuada,
"Saanyo kadi a pulos a nabasa iti Nasantoan a Sursurat, 'Ti bato a
linaksid dagiti agipatpatakder ti nagbalin a pasuli a bato. Naggapu
daytoy iti Apo, ket nakakaskasdaaw daytoy iti matatayo?' 43 Ngarud
ibagak kadakayo, maikkatto kadakayo ti pagarian ti Dios ket maitedto
iti pagilian a mangpataud kadagiti bungana. 44 Siasinoman a matnag iti
daytoy a bato ket maburakto. Ngem iti siasinoman a pakatinnaganna,
marumekto." 45 Idi nangngeg dagiti panguloen a papadi ken dagiti Pariseo
dagiti pangngarigna, naawatanda nga isuda ti sarsaritaenna. 46 Kayatda a
kimmegen isuna ngem mabutengda kadagiti adu a tattao, gapu ta bigbigen
dagiti tattao nga isuna ket profeta.

22

1 Nangibaga pay ni Jesus kadakuada kadagiti pangngarig a kunana,
2 "Ti pagarian ti langit ket maiyarig iti maysa nga ari a nangrambak iti
panagkasar ti anakna a lalaki. 3 Imbaonna dagiti adipenna a mangayab
kadagiti naawis nga umay iti boda, ngem saanda nga immay. 4 Nangibaon
manen ti ari kadagiti sabali nga adipen, a kunana, 'Ibagayo kadagiti
naawis, "Kitaenyo, naisaganakon dagiti makan. Napartin dagiti baka ken
dagiti napalukmeg nga urbon, ket nakasaganan ti amin. Umaykayon
iti boda."' 5 Ngem saanda nga inkaskaso ket pimmanawda, maysa ken
maysa, napan iti talonna, ken dadduma met ket kadagiti pagbirukanda.
6 Kinemmeg ti dadduma dagiti adipen ti ari, ket pinabainanda ida, sada
pinatay. 7 Nakapungtot ti ari ket nangibaon kadagiti soldadona ket
pinatayda dagiti mammapatay, sada pinuoran ti siudadda. 8 Ket kinunana
kadagiti adipenna, 'Nakasaganan ti padaya, ngem saan a maikari dagiti
naawis. 9 Ngarud mapankayo kadagiti kangrunaan a dalan a nagsasabatan
dagiti kalkalsada ket awisenyo amin a tattao a masalawyo nga umay
makiboda.' 10 Napan dagiti adipen kadagiti kalkalsada ket inummongong
amin a tattao a nasarakanda, dakes ken naimbag. Isu a napunno ti salunan
kadagiti bisita. 11 idi simrek ti ari a mangkita kadagiti sangaili, adda
nakitana a maysa a lalaki a saan a nakakawes iti pangkasar. 12 Kinuna ti
ari kenkuana, 'Gayyem, kasanoka a nakastrek ditoy a saanka a nakakawes
iti pangkasar?' Ket saan a nakatagari ti lalaki. 13 Ket kinuna ti ari kadagiti
adipenna, 'Galutanyo ti ima ken saka daytoy a lalaki, ket ibellengyo
idiay ruar a kasipngetan, a sadiay ket addanto ti panagsangsangit ken

panagngaretnget dagiti ngipen.' 14 Ta adu dagiti tattao a naayaban,
ngem sumagmamano ti napili." 15 Kalpasanna, pimmanaw dagiti Pariseo
ket pinagtutungtonganda no kasanoda a mapalab-ogan ni Jesus kadagiti
saona. 16 Ket imbaonda kenkuana dagiti adalanda, agraman dagiti
Herodiano. Kinunada kenni Jesus, "Maestro, ammomi a napudnoka,
ken isursurom ti kinapudno maipanggep iti wagas ti Dios. Saanmo nga
ikaskaso ti kapanunotan ti siasinoman, ken awan ti idumdumam kadagiti
tattao. 17 Isu nga ibagam kadakami, ania ti kapanunotam? Nainkalintegan
kadi ti panagbayad iti buis kenni Cesar wenno saan?" 18 Ngem naawatan
ni Jesus ti kinadakesda ket kinunana, "Apay a susuotendak, dakayo a
managinsisingpet? 19 Ipakitayo kaniak ti barya a maibayad iti buis." Ket
nangyegda kenkuana iti denario. 20 Kinuna ni Jesus kadakuada, "Siasino
ti makinladawan ken makinnagan kadagitoy?" 21 Kinunada kenkuana,
"ni Cesar." Ket kinuna ni Jesus kadakuada, "Itedyo ngarud kenni Cesar
dagiti banag a para kenni Cesar, ken iti Dios dagiti banag a para iti Dios."
22 Idi nangngegda dayta, nasdaawda. Ket imbatida isuna ket pimmanawda.
23 Iti dayta met la nga aldaw, adda sumagmamano a Saduceo nga
immasideg kenkuana, isuda dagiti mangibagbaga nga awan ti panagungar.
Nagsaludsodda kenkuana, 24 a kinunada, "Maestro, kinuna ni Moises, 'No
matay ti maysa a lalaki, nga awanan iti annak, masapul nga asawaen
ti kabsatna a lalaki ti asawana ket maaddaan isuna iti anak babaen iti
kabsatna a lalaki.' 25 Adda pito nga agkakabsat a lallaki. Nangasawa
ti inauna ket kalpasanna natay. Agsipud ta awan putotna, imbatina ti
asawana iti kabsatna a lalaki. 26 Ket isu met laeng ti inaramid ti maikadua
a kabsatna a lalaki, kasta met iti maikatlo, agingga iti maikapito a kabsatna
a lalaki. 27 Kalpasanda amin, natay ti babai. 28 Ita iti panagungar, siasino
kadagiti pito nga agkakabsat a lallaki ti makin-asawa iti babai? Ta aminda
ket nagbalin nga asawana." 29 Ngem simmungbat ni Jesus ket kinunana
kadakuada, "Nagbiddutkayo, gapu ta saanyo nga ammo ti Nasantoan a
Sursurat wenno ti pannakabalin ti Dios. 30 Ta inton panagungar ket
saandan a mangasawa, wenno agbalin nga asawa. Ngem ketdi, kasladanto
kadagiti anghel idiay langit. 31 Ngem no maipanggep iti panagungar dagiti
natay, saanyo kadi a nabasa ti naisao kadakayo ti Dios, a kunana, 32 'Siak
ti Dios ni Abraham, ti Dios ni Isaac, ken ti Dios ni Jacob'? Ti Dios ket saan
a Dios dagiti natay, ngem kadagiti sibibiag." 33 Idi nangngegan daytoy
dagiti adu a tattao, nasdaawda iti panursurona. 34 Ngem idi nangngeg
dagiti Pariseo a napaulimek ni Jesus dagiti Saduceo, naguummongda.
35 Maysa kadakuada, a maysa nga abogado ti nagsaludsod kenkuana,
kas panangsuotna kenkuana— 36 "Maestro, ania ti kangrunaan a bilin iti
linteg?" 37 Kinuna ni Jesus kenkuana, "'Ayatem ti Apo a Diosmo iti amin
a pusom, iti amin a kararruam, ken iti amin a panunotmo.' 38 Daytoy ti
kangrunaan ken umuna a bilin. 39 Ket ti maikadua a bilin ket kas met la iti
daytoy— 'Ayatem ti kaarrubam kas iti bagim. 40 Kadagitoy dua a bilbilin,
isu ti pagbatayan iti sibubukel a linteg ken dagiti profeta." 41 Ita, kabayatan
a naummong pay laeng dagiti Pariseo, nagdamag ni Jesus iti maysa a
saludsod kadakuada. 42 Kinunana, "Ania iti kapanunutanyo maipapan iti
Cristo? Siasino ti makin-anak kenkuana?" Kinunada kenkuana, "Anak
a lalaki ni David." 43 Kinuna ni Jesus kadakuada, "Apay ngarud nga
inawagan isuna ni David iti Apo babaen iti Espiritu, a kunana, 44 'Kinuna ti
Apo iti Apok, "Agtugawka iti makannawan nga imak, agingga a pagbalinek
a pagbatayan dagiti sakam dagiti kabusormo."'? 45 No inawagan ni David

ni Cristo iti Apo', kasano a nagbalin isuna a putot ni David?” 46 Awan ti
uray maysa a nakasungbat kenkuana, ken awanen ti uray maysa a tao a
nakaitured a nagdamag iti adu pay a saludsod kenkuana manipud iti dayta
nga aldaw.

23

1 Kalpasanna, nagsao ni Jesus kadagiti adu a tattao ken kadagiti
adalanna. 2 Kinunana, “Agtugtugaw dagiti eskriba ken Pariseo iti tugaw
ni Moses'. 3 Ngarud aniaman nga ibilinda kadakayo nga aramiden, arami-
denyo ken tungpalenyo dagitoy a banbanag. Ngem saanyo a tuladen dagiti
aramidda, ta mangibagada kadagiti banbanag ngem saanda nga aramiden
dagitoy. 4 Wen, mangreppetda kadagiti dadagsen a narigat nga awiten, ket
ipabaklayda kadagiti tattao. Ngem mismo nga isuda ket saandanto nga
ikuti iti ramayda tapno awitenda. 5 Amin dagiti aramidda, aramidenda
tapno makita dagiti tattao. Ta aramidenda nga akaba dagiti filacteriada
ken pagayadenda dagiti baruyboy dagiti pagan-anayda. 6 Pagay-ayatda
dagiti kangrunaan a lugar iti pagrarambakan ken dagiti kangrunaan a
pagtugawan kadagiti sinagoga, 7 ken dagiti naisangsangayan a kablaaw
kadagiti pagtagilakoan, ken ti panawag kdakuada dagiti tattao iti 'Rabbi.'
8 Ngem masapul a saankayo a maawagan iti 'Rabbi', ta addaankayo
laeng iti maysa a maestro, ken agkakabsatkayo amin. 9 Ken awan ti
awaganyo iti ‘amak’ ditoy daga, ta addaankayo iti maysa laeng nga Ama,
ket adda isuna idiay Langit. 10 Wenno saan a masapul a maawagankayo
iti 'maestro', ta addaankayo laeng iti maysa a maestro, ti Cristo. 11 Ngem ti
siasinoman a katan-okan kadakayo isunanto ti adipenyo. 12 Maipababanto
ti siasinoman a mangipangato iti bagina. Ken maitan-okto ti siasinoman
a mangipakumbaba iti bagina. 13 Ngem asikayo pay, dakayo nga eskriba
ken Pariseo a managinsisingpet! Iserserrayo ti pagarian ti langit kadagiti
tattao. Ta dakayo a mismo saankayo sumsumrek iti daytoy, ken saanyo
nga ipalubos a sumrek dagiti sumrek koma. Dagiti kaunaan a kasayaatan
a kopia ket naikkat ti bersikulo 14 * 15 Asikayo pay, dakayo nga eskriba ken
Pariseo, a managinsisingpet! Ta mapankayo iti ballasiw ti taaw ken daga
tapno adda maallukoyyo a mamati iti isursuroyo. Ket inton agbalinen a kas
kadakayo, pagbalinenyo isuna nga ad-adda pay nga anak ti impierno ngem
kadakayo. 16 Asikayo pay, dakayo a bulsek a mangidaldalan, dakayo a
nangibaga, 'Siasinoman nga agsapata babaen iti templo, ket awan serserbi
ti sapatana. Ngem siasinoman nga agsapata babaen iti balitok iti templo,
naigalut isuna iti dayta a sapatana, 17 Dakayo a bulsek a maag, ania ti
natantan-ok, ti balitok, wenno ti templo a mamagbalin a nasantoan ti
balitok? 18 Ken, 'Siasinoman nga agsapata iti altar ket awan mamaay
ti sapatana. Ngem siasinoman nga agsapata babaen iti sagut nga adda
iti dayta ket maigalut isuna iti dayta a karina, 19 Dakayo a bulsek a
tattao, ania aya ti napatpateg, ti sagut, wenno ti altar a mamagbalin a
nasantoan ti sagut? 20 Ngarud, siasinoman nga agsapata babaen iti altar
ket agsapata babaen iti daytoy ken babaen kadagiti amin a banbanag
a nakaparabaw iti daytoy. 21 Ken siasinoman nga agsapata babaen iti
templo, agsapata babaen iti daytoy ken babaen kenkuana nga agnanaed
iti daytoy. 22 Ken siasinoman nga agsapata babaen iti langit ket agsapata

* **23:14** (Dagiti dadduma a kopia ket innayonda daytoy a bersikulo kalpasan iti bersikulo 12), Asikayo pay, dakayo nga eskriba ken Pariseo a managinsisingpet! Ta alun-onenyo dagiti balo.

babaen iti trono ti Dios ken babaen kenkuana nga agtugtugaw iti daytoy.
23 Asikayo pay, dakayo nga eskriba ken Pariseo, managinsisingpetkayo! Ta
mangtedkayo iti apagkapullo ti inmulayo a yerbabuena, anis, ken kumino,
ngem binaybay-anyo a saan a nalpas dagiti nadagdagsen a banbanag a
maipapan iti linteg- hustisia, asi, ken pammati. Ngem dagitoy ket rebbbeng
koma a naaramidyo, ken saanyo koma a pinanawan a saan a nalpas
ti sabali. 24 Dakayo a bulsek a mangidaldalan, dakayo a mangsagat iti
ngilaw ngem alun-unenyo ti kamelio! 25 Asikayo pay, dakayo nga eskriba
ken Pariseo, managinsisingpetkayo! Ta dalusanyo ti ruar ti baso ken
ti pinggan ngem iti uneg napunno dagitoy iti kinaagum ken kinalabes.
26 Dakayo a bulsek a Pariseo, dalusanyo nga umuna ti uneg ti baso ken
pinggan, tapno agbalin met a nadalus iti ruar. 27 Asikayo pay, dakayo
nga eskriba ken Pariseo, managinsisingpetkayo! Ta maiyarigkayo kadagiti
tanem a napintoran iti puraw, a napintas iti ruarna ngem iti unegna ket
napno iti tulang ti natay a tattao ken amin a banag a narugit. 28 Kasta
met kadakayo, kasla kayla nalinteg iti panagkita dagiti tattao, ngem iti
kaungganyo ket napno iti panaginsisingpet ken basol. 29 Asikayo pay,
dakayo nga eskriba ken Pariseo, managinsisingpetkayo! Ta yaramidanyo
iti tanem dagiti profeta ken ar-arkusanyo dagiti tanem dagiti nalinteg.
30 Kunayo, 'No addakami koma idin a sibibiag kadagiti aldaw dagiti am-
ammami, saankami koma a nakiraman kadakuada iti pannakaiparukpok
iti dara dagiti profeta.' 31 Ngarud, dakayo ti mangpaneknek a dakayo
ket annak dagidiay nangpapatay kadagiti profeta. 32 Punnoenyo pay ti
rukod dagiti amaenyo. 33 Dakayo nga uleg, dakayo a kaputotan dagiti
karasaen, kasano a malibasanyo ti panangukom ti impierno? 34 Ngarud,
kitaenyo, nangibaonak kadakayo kadagiti profeta, mamasirib a lallaki, ken
kadagiti eskriba. Dadduma kadakuada ket papatayenyo ken ilansayo iti
krus. Ken saplitenyonto dagiti dadduma kadakuada kadagiti sinagogayo
ken kamatenyonto ida iti inilin-ili. 35 Ti pagbanaganna ket maipabaklay
kadakayo amin a pannakaiparukpok ti dara iti daga, manipud iti dara
ni Abel a nalinteg agingga iti dara ni Zacarias a putot a lalaki ni
Barakias, a pinatayyo iti nagbaetan ti santuario ken altar. 36 Pudno,
ibagak kadakayo, mapasamakto amin dagitoy a banbanag iti daytoy a
henerasion. 37 Jerusalem, Jerusalem, sika a nangpapatay kadagiti profeta
ken nangbato kadagidiay naibaon kenka! Namin-anon a daras a kayatko
nga ummongen dagiti annakmo, kas iti panangsalikepkep ti maysa nga upa
kadagiti piyyekna, ngem saanyo a kayat! 38 Makitayo, naibati kadakayo ti
balayyo nga awan ti aggigian. 39 Ta ibagak kadakayo, saandakto a Makita
agingga nga ibagayo, 'Nabendisionan isuna nga umay iti nagan ti Apo. ' "

24

1 Rimmuar ni Jesus manipud iti templo ket pumanawen idi immay
kenkuana dagiti adalanna tapno ipakitada dagiti pasdek ti templo. 2 Ngem
simmungbat isuna ket kinunana kadakuada, "Diyo aya Makita amin
dagitoy a banbanag? Pudno, ibagak kadakayo, awanto ti mabati nga
uray maysa kadagitoy a bato a nagtutuon a saan a marba." 3 Bayat nga
agtugtugaw isuna idiay Bantay Olibo, immay kenkuana dagiti adalan nga
is-isuda laeng ket kinunada, "Ibagam kadakami, no kaano a mapasamak
dagitoy a banbanag? Ania dagiti pagilasinan iti iyuumaymo ken ti
panungpalan iti lubong?" 4 Simmungbat ni Jesus ket kinuna kadakuada,
"Agannadkayo tapno awan ti mangiyaw-awan kadakayo, 5 Ta adu dagiti

umayto iti naganko. Kunaendanto, 'Siak ti Cristo,' ket adunto dagiti maiyaw-awan. 6 Makangngegkayto kadagiti gubgubat ken damdamag iti gubat, kitaenyo ta saankayo a mariribukan, ta masapul a mapasamak dagitoy a banbanag, ngem saan pay nga isu ti panungpalan. 7 Ta busorento ti maysa a nasion ti sabali a nasion, busorento ti maysa a pagarian ti sabali pay a pagarian. Addanto nakaro a panagbisin ken gingined iti nadumaduma a luglugar. 8 Ngem amin dagitoy a banbanag ket rugrugi laeng ti panagsagaba iti panagpasngay. 9 Kalpasanna, iyawatdakayonto iti rigat ket papatayendakayonto. Guraendakayonto dagiti amin a nasion gapu iti naganko. 10 Adunto ti maitibkol ket aglilinniputto ken aggiginnuranto ti tunggal maysa. 11 Tumaudto ti adu a palso a profeta ket adunto ti iyaw-awanda. 12 Agsipudta umadunto ti nadagsen a basol, ti ayat dagiti kaadduan ket lumamiisto. 13 Ngem ti makaibtur agingga iti panungpalan ket maisalakanto. 14 Maikasabanto daytoy nga ebangelio ti pagarian iti entero a lubong kas pammaneknek iti amin a nasion. Ket kalpasanna, umayton ti panungpalan. 15 Ngarud, inton makitayo ti makarimon a mangdadael, nga insao ni Daniel a profeta, nga agtaktakder iti nasantoan a lugar, (maawatan koma ti agbasbasa), 16 kumamang koma dagiti adda iti Judea kadagiti banbantay, 17 saan koman nga umulog dagiti adda iti tuktok ti balay a mapan mangala iti banag nga adda iti uneg ti balayna, 18 ken saan koman nga agsubli dagiti adda iti kataltalonan a mapan mangala iti kagayda. 19 Ngem asi pay dagiti agdadagsen ken dagiti agpaspasuso iti maladaga kadagidiay nga al-aldaw! 20 Agkararagkayo ta ti ipapanawyo ket saan koma a mapasamak iti lam-ek, wenno iti aldaw a panaginana. 21 Ta addanto ti nakaro a rigat, a saan pay a napasamak manipud iti pannakaparsua ti lubong agingga ita, awan, wenno iti kaanoman saanton a mapasamak manen. 22 Malaksid no mapaababa dagidiay nga al-aldaw, awanto ti lasag a maisalakan. Ngem gapu iti pagimbagan dagiti napili, mapaababanto dagidiay nga al-aldaw. 23 Ket no adda siasinoman a mangibaga kadakayo, 'Kitaenyo, adtoy ti Cristo!' wenno, 'Daydiay ti Cristo' saanyo a patien dayta. 24 Ta umayto dagiti saan a pudno a Cristo ken dagiti palso a profeta ken mangipakitada kadagiti dadakkel a pagilasinan ken kadagiti nakaskasdaaw tapno mangiyaw-awan, no mabalin uray dagiti napili. 25 Kitaenyo, impakpakaunakon nga imbaga kadakayo. 26 Ngarud, no ibagada kadakayo, 'Kitaenyo, adda isuna diay let-ang,' saankayo a mapan idiay let-ang. Wenno, 'Kitaenyo, adda isuna kadagiti kaunegan a silsiled,' saan kayo a mamati iti dayta. 27 Ta kas iti panaggilap ti kimat manipud iti daya agingga iti laud, kastanto met ti iyaay ti Anak ti Tao, 28 No sadino iti ayan ti bangkay ti natay nga ayup, idiay nga aguurnong dagiti buitre. 29 Ngem apaman a malpas ti rigat kadagidiay nga al-aldaw agsipngetto ti init, ken saanto a mangted ti bulan iti lawagna, agtinnagto dagiti bitbituen manipud iti tangatang ket magun-gonto amin a bileg nga adda iti langit. 30 Kalpasanna, agparangto ti pagilasinan ti Anak ti Tao iti tangatang, ken agladingitto amin dagiti tribu iti daga. Makitadanto ti Anak ti Tao nga um-umay nga adda iti ulep idiay tangatang nga addaan iti pannakabalin ken naindaklan a dayag. 31 Ibaonnanto dagiti anghelna a buyogan ti napigsa nga uni ti trumpeta, ket maummongto amin dagiti pinilina manipud kadagiti uppat nga angin, manipud iti maysa a pungto iti tangatang agingga iti sabali. 32 Adalenyo ti sursuro a maadaw iti kayo nga igos. Apaman nga aguggot ken agrusing dagiti bulongna, ammoyon nga asidegen ti kalgaw. 33 Kasta met a no makitayo amin dagitoy a

banbanag, masapul nga ammoyo nga isuna ket asidegen kadagiti ruangan.
34 Pudno, ibagak kadakayo, saanto a mapukaw daytoy a kaputotan, agingga
a mapasamak amin dagitoy a banbanag. 35 Mapukawto ti langit ken ti daga
ngem dagiti saok saandanto pulos a mapukaw. 36 Ngem no maipapan
iti dayta nga aldaw ken oras, awan ti makaammo, uray dagiti anghel iti
langit, wenno uray ti Anak, ngem ti laeng Ama. 37 Kas kadagiti aldaw ni
Noe, kastanto met ti iyuumay ti Anak ti Tao. 38 Ta kas kadagidiay nga al-
aldaw sakbay ti layus, nangnanganda ken nagin-inumda, nangasawada
ken nakiasawada agingga iti aldaw a simrek ni Noe iti daong, 39 ket
awan ti ammoda agingga a dimteng ti layus ket innalana amin ida –
kastanto met ti iyuumay ti Anak ti Tao. 40 Ket addanto dua a lallaki
iti talon— maalanto ti maysa ket mabatinto ti maysa. 41 Addanto dua a
babbai nga aggilgiling iti paggilingan— maalanto ti maysa ket mabatinto
ti maysa. 42 Ngarud agsaganakayo, ta saanyo nga ammo no ania nga
aldaw nga umayto ti Apoyo. 43 Ngem ammoenyo daytoy, a no ti apo iti
balay ket ammona no ania nga oras nga umay ti agtatakaw, nagridam
koma isuna ken saanna nga impalubos a naserrek ti balayna. 44 Ngarud,
masapul a nakasaganakayo met, ta umayto ti Anak ti Tao iti oras a saanyo
a namnamaen. 45 Isu a siasino ti napudno ken nasirib nga adipen, a
nangitalkan ti amona iti amin a sangkabalayanna, tapno itedna ti taraonda
iti umiso nga oras? 46 Nabendisionan dayta nga adipen, a masangpetanto
ti amona nga agar-aramidenna dayta inton dumteng isuna. 47 Pudno,
ibagak kadakayo nga isaadto isuna ti amo a mangimaton kadagiti amin a
banbanag a kukuana. 48 Ngem no kunaen ti dakes nga adipen iti pusona,
‘Nagbayag ti amok,' 49 ket irugina a dangran dagiti padana nga adipen, ket
makipangan ken makiin-inom kadagiti mammartek, 50 ti amo dayta nga
adipen ket umayto iti aldaw a saan a namnamaen ti adipen ken iti oras
a saanna nga ammo. 51 Tadtadento isuna ti amona ket ipalak-amnanto
kenkuana ti kas iti maiparbeng kadagiti managinsisingpet, no sadino ket
addanto ti panagsasangit ken panagngaretnget dagititi ngipen.

25

1 Ket maiyarigto ti pagarian ti langit iti sangapulo a birhen a nangala
kadagiti pagsilawanda ken napan nangsabat iti nobio. 2 Lima kadakuada
ti maag ken lima met ti masirib. 3 Ta idi innala dagiti maag a birhen
dagiti pagsilawanda, saanda a nangitugot iti lana. 4 Ngem nangitugot
dagiti masirib iti pagikkan nga adda lanana ken dagiti pagsilawanda. 5 Ita,
kabayatan nga awan pay ti nobio, nagtuglepda amin ket nakaturogda.
6 Ngem adda nagpukkaw iti katengngaan ti rabii, 'Adtoyen ti nobio!
Rummuarkayo ket sabatenyo isuna.' 7 Ket bimmangon amin dagiti
birhen ket tinarimaanda dagiti pagsilawanda. 8 Kinuna dagiti maag
kadagiti masirib, 'Ikkandakami iti bassit a lanayo gapu ta maiddepen
dagiti pagsilawanmi.' 9 Ngem simmungbat dagiti masirib a kunada,
'Agsipud ta saan nga umanay daytoy para kadatayo, mapankayo ketdi
kadagiti aglaklako ket gumatangkayo iti usarenyo.' 10 Idi pimmanawda
tapno gumatang, immay ti nobio, ket kimmuyog dagidiay nakasaganan
kenkuana iti padaya ti kasaran, ket naiserran ti ridaw. 11 Kalpasanna,
immay met dagiti sabali a birhen ket kinunada, 'Apo, apo ilukatandakami.'
12 Ngem simmungbat isuna ket kinunana, 'Pudno, ibagak kadakayo,
saankayo nga am-ammo.' 13 Agridamkayo ngarud, ta saanyo nga ammo

ti aldaw wenno ti oras. 14 Ta maiyarig daytoy iti pasamak no dandanin a
mapan ti maysa a tao iti sabali a pagilian. Ayabanna dagiti adipenna ket
italekna kadakuada ti kinabaknangna. 15 Ikkanna ti maysa kadakuada
iti lima a talento, ikkanna met iti dua ti maysa, ken ikkanna met iti
maysa a talento ti sabali pay. Nakaawat ngarud ti tunggal maysa iti
gatad sigun iti bukodda a kabaelan, ket pimmanaw dayta a tao ket
nagdaliasat. 16 Napan a dagus impuonan daydiay nakaawat iti lima a
talento ti naawatna, ket nakaganansia iti lima a talento. 17 Kasta met
a ti nakaawat iti dua a talento ket nakapataud iti dua pay a talento.
18 Ngem ti adipen a nakaawat iti maysa a talento pimmanaw ket napan
nangkali iti abut iti daga, ket inlemmengna ti kuarta ti amona. 19 Ita
kalpasan ti naunday a panawen, nagsubli ti amo dagidiay nga adipen
ket nakikinnuenta kadakuada. 20 Immay ti adipen a nakaawat iti lima
a talento ket nangiyeg iti lima pay a talento, kinunana, 'Apo, inikkannak
iti lima a talento. Kitaem, nakapataudak iti lima pay a talento.' 21 Kinuna
ti amona kenkuana, 'Nasayaat ti inaramidmo, naimbag ken mapagtalkan
nga adipen! Mapagtalkanka iti bassit a banag. Isaadkanto a mangimaton
iti adu a banbanag. Sumrekka a makipagrag-o iti amom.' 22 Immay ti
adipen a nakaawat iti dua a talento ket kinunana, 'Apo, inikkannak iti dua
a talento. Kitaem, nakapataudak iti dua pay a talento.' 23 Kinuna kenkuana
ti amona, 'Nasayaat ti inaramidmo, naimbag ken mapagtalkan nga adipen!
Mapagtalkanka iti amin a bassit a banag. Isaadkanto a mangimaton iti adu
a banbanag. Sumrekka a makipagrag-o iti amom.' 24 Ket immay ti adipen a
nakaawat iti maysa a talento ket kinunana, 'Apo, ammok a nakaroka a tao.
Agapitka iti saanmo a nagmulaan, aganika iti saanmo a nagisabbuagan.
25 Nagbutengak, isu a napanko inkali ti talentom iti daga. Kitaem,
adda ditoy dagiti kukuam.' 26 Ngem simmungbat ti amona a kunana
kenkuana, 'Sika a managdakdakes ken sadut nga adipen, ammom nga
agapitak iti saanko a nagmulaan ken aganiak iti saanko a nagisabbuagan.
27 Ngarud, intedmo koma ti kuartak kadagiti agtrabtrabaho iti bangko
ket iti iyuumayko maawatko ti kukuak nga adda pay nainayon. 28 Isu
nga alaenyo ti talento manipud kenkuana ket itedyo daytoy iti adipen
nga addaan iti sangapulo a talento. 29 ti tunggal maysa nga addaan,
adunto ti maited- a nawadwadwad pay. Ngem iti siasinoman nga awan
ti uray ania a banag a kukuana, uray ti adda kenkuana ket maalanto
pay. 30 Ibellengyo ti awan serserbina nga adipen iti ruar a kasipngetan
nga addanto ti panagsasangit ken panagngaretnget dagiti ngipen,' 31 Inton
umay ti Anak ti Tao a nadayag ken kaduana amin dagiti anghel, ket
agtugawto isuna iti nagloriaan a tronona. 32 Maummongto amin dagiti
nasion iti sangoananna, ket paglinnasinennanto dagiti tattao iti maysa
ken maysa, kas iti panangilasin ti maysa nga agpaspastor kadagiti karnero
manipud kadagiti kalding. 33 Ikabilnanto dagiti karnero iti makannawan
nga imana, ngem dagiti kalding ket iti makannigidna. 34 Ket ibaganto ti
Ari kadagidiay adda iti makannawan nga imana, 'Umaykayo, dakayo a
nabendisionan babaen iti Amak, tawidenyo ti pagarian a naisagana para
kadakayo manipud iti pannakaparsua ti lubong. 35 Ta nabisinanak ket
inikkandak iti makan; nawawak ket inikkandak iti mainom; gangannaetak
ket pinastrekdak; 36 Lamolamoak, ket binadoandak; nagsakitak ket
inaywanandak; naibaludak ket immaykayo kaniak.' 37 Ket sumungbatto
dagiti nalinteg ket kunaenda, 'Apo, kaano a nakitadaka a nabisinan, ket
pinakandaka? Wenno nawaw ket innikandaka iti mainum? 38 Ken kaano

a nakitadaka a kas ganggannaet, ket pinastrekdaka? Wenno lamolamo
ket binadoandaka? 39 Ken kaano a nakitadaka a masakit, wenno iti
pagbaludan, ket immaykami kenka?' 40 Ket sumungbatto ti Ari ket
kunaen kadakuada, 'Pudno, ibagak kadakayo, aniaman nga aramidenyo
para iti maysa kadagiti kakabsatko a nanumo ditoy, inaramidyo para
kaniak.' 41 Ket ibagananto kadagiti adda iti makannigid nga imana,
'Umadayokayo kaniak, dakayo a nailunod, mapankayo iti agnanayon
nga apuy a naisagana para iti diablo ken kadagiti anghelna, 42 gapu
ta nabisinanak ngem saandak nga inikkan iti makan; Nawawak ngem
saandak nga inikkan iti mainum; 43 Maysaak a ganggannaet ngem saandak
a pinastrek; lamolamoak ngem saandak a binadoan; nagsakitak ken
naibaludak, ngem saandak nga inkaskaso.' 44 Ket sumungbatdanto a
kunada, 'Apo, kaano a nakitadaka a nabisinan, wenno nawaw, wenno
maysa a ganggannaet, wenno lamolamo, wenno masakit, wenno naibalud,
ket saandaka a pinagserbian?' 45 Ket sumungbatto kadakuada a kunana,
'Pudno, ibagak kadakayo, aniaman a saanyo nga inaramid iti uray maysa
kadagitoy a nanumo, saanyo nga inaramid para kaniak.' 46 Mapanto
dagitoy iti agnanayon a pannakadusa ngem dagiti nalinteg, mapandanto
iti agnanayon a biag."

26

1 Napasamak nga idi naibaga ni Jesus amin dagitoy a sasao, kinunana
kadagiti adalanna, 2 "Ammoyo kalpasan ti dua nga aldaw, isun ti Ilalabas,
ket maiyawatto ti Anak ti Tao tapno mailansa iti krus." 3 Kalpasanna,
naguummong dagiti panguloen a papadi ken dagiti panglakayen dag-
iti tattao idiay palasio ti kangatoan a padi, nga agnagan iti Caifas.
4 Nagtutulaganda a tiliwenda ni Jesus a sililimed ket papatayenda isuna.
5 Ta kunada, "Saan a bayat ti piesta tapno saan a tumaud ti riribuk
kadagiti tattao." 6 Ita, kabayatan ti kaadda ni Jesus idiay Betania iti
balay ni Simon nga addaan iti sakit a ketong, 7 bayat a nakasadag isuna
iti lamisaan, immay kenkuana ti maysa a babai nga adda awitna nga
alabastro a pagikkan iti nangina unay a pangsapsapo ket imbukbokna
daytoy iti ulo ni Jesus. 8 Ngem idi nakita dagiti adalanna daytoy, naka-
ungetda ket kinunada, "Apay met a sinayangna daydiay? 9 Mabalin daytoy
nga ilako iti nangina ket maited kadagiti nakurapay." 10 Ngem ammo
daytoy ni Jesus, kinunana kadakuada, "Apay a rirriribukenyo daytoy a
babai? Ta nasayaat ti inaramidna kaniak. 11 Kanayon nga adda iti
dennayo dagiti nakurapay ngem saan a kanayon nga addaak kadakayo.
12 Ta idi imbukbokna daytoy a pangsapsapo iti bagik, inaramidna daytoy
para iti pannakaitanemko. 13 Pudno, ibagak kadakayo, sadinoman a
pakaikasabaan daytoy nga ebanghelio iti entero a lubong, ti inaramid
daytoy a babai ket maibaganto a pakalaglagipan kenkuana." 14 Ket maysa
kadagiti sangapulo ket dua, a managan iti Judas Iscariote, ti napan kadagiti
panguloen a papadi 15 ket kinunana, "Ania ti mabalinyo nga ited kaniak
no iyawatko isuna kadakayo?" Nangtimbangda iti tallo-pulo a pidaso
iti pirak para kenkuana. 16 Manipud iti dayta a kanito ket nangbirok
isuna iti gundaway tapno iyawatna isuna kadakuada. 17 Ita, iti umuna
nga aldaw ti tinapay nga awan ti lebadurana, dimteng dagiti adalan ni
Jesus ket kinunada, "Sadino ti kayatmo a pangisaganaanmi a panganam
iti taraon ti Ilalabas?" 18 Kinunana, "Mapankayo iti siudad, iti maysa
a tao ket ibagayo kenkuana, 'Imbaga ti Maestro, "Umadanin ti tiempok.

Rambakak ti Ilalabas iti balaymo a kaduak dagiti adalak.'"" 19 Inaramid
dagiti adalan ti imbilin ni Jesus kadakuada, ket insaganada ti taraon iti
Ilalabas. 20 Idi dimteng ti rabii, nagtugaw isuna tapno mangan a kaduana
dagiti sangapulo ket dua nga adalan. 21 Bayat a mangmanganda, kinunana,
"Pudno, ibagak kadakayo, a maysa kadakayo ti mangliputto kaniak. "
22 Kasta unay ti panagladingitda, ket nangrugi a nagdamag ti tunggal
maysa kenkuana, "Apo siak kadi ti ibagbagam?" 23 Simmungbat isuna,
"Ti kaduak a nagsawsaw iti daytoy a mallukong ket isunto ti mangliput
kaniak. 24 Mapanto ti Anak ti Tao, a kas naisurat maipapan kenkuana.
Ngem asi pay dayta a tao a mangliput iti Anak ti Tao! Nasaysayaat
pay a saanen a naiyanak dayta a tao. 25 Kinuna ni Judas, a mangliput
kenkuana, "Siak kadi daytoy, Rabbi?" Kinunana kenkuana, "Kinunamon."
26 Bayat a mangmanganda, innala ni Jesus ti tinapay, binendisionanna
daytoy, ket pinisipisina. Intedna daytoy kadagiti adalan ket kinunana,
"Mangalakayo, mangankayo. Daytoy ti bagik." 27 Nangala iti kopa ket
nagyaman, sana inted kadakuada ket kinunana, "Uminomkayo amin iti
daytoy. 28 Ta daytoy ti darak iti tulag a maiparukpok para iti adu para iti
pannakapakawan dagiti basbasol. 29 Ngem ibagak kadakayo, saanakton
nga uminom manen iti bunga daytoy a puon ti ubas, agingga iti dayta nga
aldaw nga uminomak iti baro, a kaduakayo, iti pagarian ni Amak." 30 Idi
nakapagkantada iti himno, rimmuarda a napan idiay Bantay Olibo. 31 Ket
kinuna ni Jesus kadakuada, "Umadayokayonto amin iti daytoy a rabiik
gapu kaniak, ta naisurat, "Dangrakto ti agpaspastor ket agkaiwaranto
dagiti karnero ti arban. 32 Ngem kalpasan a mapagungarak, umun-
unaakto kadakayo idiay Galilea." 33 Ngem kinuna ni Pedro kenkuana,
"Uray no umadayodanto amin gapu kenka, saanakto a pulos nga umadayo
kenka." 34 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Pudno, ibagak kenka, iti daytoy
met laeng a rabii sakbay nga agtaraok ti kawitan ilibaknakto iti mamitlo
a daras." 35 Kinuna ni Pedro kenkuana, "Uray no masapul a matayak
a kaduam, dikanto ilibak." Ket isu met laeng ti imbaga amin dagiti
dadduma nga adalan. 36 Kalpasanna, kimmuyog ni Jesus kadakuada a
napan iti disso a maawagan iti Getsemani ket kinunana kadagiti adalanna,
"Agtugawkayo ditoy kabayatan iti ipapanko sadiay ken agkararagak.
37 Inkuyogna ni Pedro ken ti dua a putot ni Zebedeo ket nangrugi a
nagladingit unay ken nariribukan. 38 Kinunana kadakuada, "Nakaro unay
ti panagladingit ti kararuak, a kaslaak la matay. Agtalinaedkayo ditoy
ket makipagbantaykayo kaniak." 39 Immadayo bassit isuna, nagpakleb
isuna ket nagkararag. Kinunana, "Amak, no mabalin la koma, palubosam
a lumabas daytoy a kopa kaniak. Nupay kasta, saan nga iti pagayatak
ngem ti pagayatam. 40 Napan isuna kadagiti adalanna ket nasarakanna
ida a matmaturog, ket kinunana kenni Pedro, "Apay, saankayo kadi a
makapagbantay a kaduak iti maysa nga oras? 41 "Agbantaykayo ken
ikararagyo a saankayo a sumrek iti sulisog. Kinapudnona ti espiritu ket
sipapalubos ngem nakapuy ti lasag." 42 Immadayo isuna iti maikadua
a daras ket nagkararag, kinunana, "Amak, no saan daytoy a makalabas
malaksid nga inumek, ti pagayatam ti matungpal. 43 Napan manen ket
nasarakanna ida a matmaturog, ta nadagsenen dagiti matmatada. 44 Ket
iti panangibatina manen kadakuada, immadayo ket napan nagkararag iti
maikatlo a daras. Ket isu met laeng dagiti imbagana. 45 Napan manen ni
Jesus kadagiti adalanna ket kinunana kadakuada, "Matmaturogkayo pay
laeng kadi ken agin-inana? Kitaenyo, umadanin ti oras, ket maliputan ti

Anak ti Tao kadagiti ima dagiti managbasol. 46 Bumagonkayo, intayon.
Kitaenyo, asidegen ti mangliput kaniak." 47 Bayat nga agsasao pay laeng
isuna, dimteng ni Judas, ti maysa kadagiti Sangapulo ket dua. Adu a
tattao ti dimteng a kaduana, manipud kadagiti panguloen a papadi ken
panglakayen dagiti tattao. Immayda a sikakampilan ken nakaiggem iti
pang-or. 48 Ita, ti lalaki a mangliput kenni Jesus ket nangted kadakuada
iti pagilasinan, a kunana, "No siasino ti agkak, isuna daydiay. Tiliwenyo
isuna." 49 Dagdagus a napan isuna kenni Jesus ket kinunana, "Kablaaw,
Rabbi!" Ket inagkanna isuna. 50 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Gayyem,
aramidem no ania ti immayam nga aramiden." Ket immayda, tinengngelda ni Jesus, ket tiniliwda isuna. 51 Pagammoan, maysa kadagiti kadua
ni Jesus ti nangiyunnat iti imana, inasutna ti kampilanna ket sinigpatna ti
adipen ti kangatoan a padi ket naisina ti lapayagna. 52 Ket kinuna ni Jesus
kenkuana, "Isublim iti ayanna ti kampilanmo, ta amin dagiti agaramat iti
kampilan ket mapukawto met laeng babaen iti kampilan. 53 Ipagarupyo
kadi a saanak a makaawag iti Amak, ket ibaonna iti nasursurok pay
ngem iti sangapulo ket dua nga armada dagiti anghel? 54 Ngem kasano
ngarud a matungpal dagiti Nasantoan a Sursurat, a masapul a mapasamak
daytoy?" 55 Iti dayta a tiempo kinuna ni Jesus kadagiti adu a tattao,
"Immaykayo kadi ditoy a sikakampilan ken addaan iti pang-or a mangtiliw
kaniak a kaslaak la agtatakaw? Inaldawak nga agtugtugaw idiay templo
a nangisursuro, ket saandak a tiniliw. 56 Ngem mapasamak amin daytoy
tapno matungpal dagiti insurat dagiti profeta." Ket amin dagiti adalan,
imbatida isuna ken nagtatarayda. 57 Dagiti nangtiliw kenni Jesus impanda
isuna iti balay ni Caifas a kangatoan a padi, a naguummongan dagiti
eskriba ken dagiti panglakayen. 58 Ngem sinurot ni Pedro ni Jesus iti saan
unay nga adayo manipud iti paraangan ti pangukoman ti kangatoan a
padi. Napan isuna iti uneg ket nakitugaw kadagiti guardia tapno kitaenna
ti mapasamak. 59 Ita, mangbirbirok dagiti panguloen a papadi ken ti
sibubukel a Konseho iti palso a pammaneknek maibusor kenni Jesus,
tapno iti kasta ket mapapatay isuna. 60 Saanda a nakasarak iti ania,
uray no adu a palso a saksi ti immay nagsaksi. Ngem saan a nagbayag,
adda dua a nagpasango 61 a nagkuna, "Kinuna daytoy a tao, 'Kabaelak
a dadaelen ti templo ti Dios ket bangonek manen daytoy iti maikatlo
nga aldaw.'" 62 Nagtakder ti kangatoan a padi ket kinunana kenkuana,
"Awan kadi ti maisungbatmo? Ania daytoy a panpaneknekanda maibusor
kenka?" 63 Ngem naulimek ni Jesus. Kinuna ti kangatoan a padi kenkuana,
"Bilinenka babaen iti sibibiag a Dios, ibagam kadakami no sika ti Cristo,
nga Anak ti Dios." 64 Simmungbat ni Jesus kenkuana, "Nakunamon. Ngem
ibagak kadakayo, manipud ita makitayonto ti Anak ti Tao nga agtugtugaw
iti makannawan nga ima ti Pannakabalin, ken umay iti rabaw dagiti ulep
iti langit." 65 Kalpasanna, rinay-ab ti kangatoan a padi dagiti badona
ket kinunana, "Nagsao isuna iti panagtabbaaw! Kasapulantayo pay kadi
dagiti saksi? Kitaenyo, nangngegyo ita ti panagtabbaawna. 66 Ania ti
makunayo?" Simmungbatda ket kinunada, "Maikari isuna a mapapatay."
67 Ket tinupraanda ti rupana ken dinangranda isuna, ken sinipatda isuna,
68 ket kinunada, "Pugtoam man kadakami, sika a Cristo. Siasino ti
nangsipat kenka?" 69 Ita, agtugtugaw ni Pedro iti ruar ti paraangan ti
pangukoman, ket immasideg kenkuana ti maysa nga adipen a babai ket
kinunana, "Kaduanaka met ni Jesus a taga-Galilea." 70 Ngem inlibakna iti
sangoananda amin, kinunana, "Saanko nga ammo ti ibagbagam." 71 Idi

rimmuar isuna iti ruangan, maysa pay nga adipen a babai ti nakakita
kenkuana ket imbagana kadagiti adda sadiay, “Daytoy a lalaki ket kadua
met ni Jesus a taga-Nazaret.” 72 Ket inlibakna manen a sinapataanna pay,
“Saanko nga am-ammo dayta a tao.” 73 Kalpasan iti apagbiit a kanito,
immay dagiti agtaktakder iti asideg ket kinunada kenni Pedro, “Awan
duadua a maysaka met kadakuada, ta mailasin iti panagsaom. 74 Ket
nangrugi isuna nga agilunod ken agsapata, “Saanko nga am-ammo dayta a
tao,” ket dagdagus a nagtaraok ti kawitan. 75 Nalagip ni Pedro dagiti sasao
ni Jesus nga imbagana, “Sakbay nga agtaraok ti kawitan, ilibaknakto iti
mamitlo a daras.” Ket rimmuar isuna ket nagsangsangit iti napait.

27

1 Ita, nasapa iti kabigatanna, nagtutulag amin dagiti panguloen a papadi
ken dagiti panglakayen dagiti tattao, a papatayenda ni Jesus. 2 Pinungoda
isuna, impanawda, ken inyawatda isuna kenni Pilato a gobernador. 3 Ket
idi nakita ni Judas a nangliput kenni Jesus, a naikeddeng a madusa isuna,
nagbabawi isuna ket insublina ti tallopulo a pidaso iti pirak kadagiti
panguloen a papadi ken kadagiti panglakayen, 4 ket kinuna, “Nagbasolak
gapu iti panangliputko iti awan basolna a dara.” Ngem kinunada, “Ania
koma dayta kadakami? Makaammoka iti bagim,” 5 Ket impurruakna ti
pirak iti templo, ket rimmuar a napan nagbekkel. 6 Innala dagiti panguloen
a papadi ti pirak ket kinunada, “Saan a nainkalintegan nga ikabil daytoy
iti kaha, gapu ta daytoy ket gatad ti dara,” 7 Nagtutungtonganda dayta
a banag ket ginatangda ti Taltalon ti Agdamdamili babaen iti dayta a
kuarta, tapno pagipunponanda kadagiti ganggannaet. 8 Gapu iti daytoy
naawagan dayta a talon iti, “Talon ti Dara” agingga kadagitoy nga aldaw.
9 Ket natungpal ti imbaga ni profeta Jeremias, a kunana, “Innalada ti
tallopulo a pidaso ti pirak, ti gatad ti biagna nga inkeddeng dagiti tattao
ti Israel, 10 ket intedda daytoy para iti talon ti agdamdamili, a kas imbilin
kaniak ti Dios.” 11 Ita, nakatakder ni Jesus iti sangoanan ti gobernador,
ket nagsaludsod ti gobernador kenkuana, “Sika kadi ti Ari dagiti Judio?”
Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Imbagamon.” 12 Ngem idi imbaga dagiti
papanguloen a papadi ken dagiti panglakayen ti ibagbaga a basolna, saan
a simmungbat. 13 Ket kinuna ni Pilato kenkuana, “Saanmo aya a nangngeg
amin dagiti pammabasolda kenka?” 14 Ngem saan a simmungbat isuna iti
uray maysa a sao, isu a kasta unay ti siddaaw ti gobernador. 15 Ita, iti fiesta,
nakaugalianen ti gobernador a mangwayawaya iti maysa kadagiti balud a
pilien dagiti adu a tattao. 16 Iti dayta a tiempo adda agdindinamag a balud
nga agnagan iti Barabas. 17 Isu nga idi naguummongda, kinuna ni Pilato
kadakuada, “Siasino ti kayatyo a wayawayaak para kadakayo? Ni Barabas
wenno ni Jesus a maaw-awagan iti Cristo?” 18 Gapu ta ammona nga
inyawatda kenkuana ni Jesus gapu iti apal. 19 Bayat nga agtugtugaw isuna
iti tugaw ti pangukoman, nangibaon ti asawana iti mangibaga kenkuana
kadagitoy a sasao a kunana, “Saanka a makibiang iti maipanggep iti dayta
awan basolna a tao. Ta nagsagabaak iti nakaro ita nga aldaw gapu iti
natagtagainepko maipapan kenkuana.” 20 Ita, inallukoy dagiti panguloen
a papadi ken dagiti panglakayen dagiti adu a tattao, a kiddawenda ni
Barabas, ken ipapatayda ni Jesus. 21 Dinamag ti gobernador kadakuada,
“Siasino kadagiti dua ti kayatyo a wayawayaak kadakayo?” Kinunada,
“Ni Barabas.” 22 Kinuna ni Pilato kadakuada, ania ngarud ti aramidek
kenni Jesus a maawagan iti Cristo?” Insungbatda amin, “Ilansa isuna iti

krus." 23 Ket kinunana "Apay, ania ti basol a naaramidna?" Ngem inyad-
adda pay nga impukkawda, "Ilansa isuna iti krus." 24 Isu nga idi nakita
ni Pilato nga awanen ti maaramidanna, ngem mangrugrugi pay ketdin ti
riribuk, nangala isuna iti danum, binugoanna dagiti imana iti sangoanan
dagiti adu a tattao, ket kinunana, "Awan ti basolko iti dara daytoy
awan basolna a tao. "Dakayon ti makaammo." 25 Kinuna amin dagiti
tattao, "Uray mamantsaan iti darana dagiti imami ken uray pay dagiti
ima dagiti annakmi." 26 Ket winayawayaanna ni Barabas kadakuada,
ngem pinasaplitna ni Jesus ket inyawatna kadakuada tapno mailansa iti
krus. 27 Ket impan dagiti soldado ti gobernador ni Jesus iti Praetorio ket
inumnongda ti sibubukel a bunggoy dagiti soldado. 28 Inussubanda isuna
ket kinagayanda iti nalabbaga a kagay. 29 Nangaramidda iti balangat
a sisiit, ket inkabilda iti ulona, pinaiggamanda ti makannawan nga
imana iti sarrukod. Nagparintumengda iti sangoananna ket pinagang-
angawanda isuna, kinunkunada, "Agbiag, ti Ari dagiti Judio!" 30 Ket
tinupraanda isuna, innalada ti sarrukod ket pinang-orda ti ulona. 31 Idi
nalpasdan a nagang-angawan isuna, inikkatda ti kagayna ket impaibadoda
dagiti pagan-anayna, ket impanawda isuna tapno ilansada iti krus. 32 Iti
iruruarda, nakasalawda iti maysa a lalaki a naggapu idiay Cirene a
managan Simon, a pinilitda a sumurot kadakuada tapno awitenna ti krus
ni Jesus. 33 Nadanonda ti lugar a naawagan iti Golgota, a kayatna a
sawen, "Lugar iti Banga-banga." 34 Inikkanda isuna iti arak a mainum
a nalaokan iti apro. Ngem idi naramananna daytoy, saanna a kayat nga
uminom. 35 Idi nailansadan isuna iti krus, nagbibingayanda dagiti pagan-
anayna babaen iti panagsusugalda. 36 Ket binanbantayanda isuna. 37 Iti
ngatoen ti ulona, inkabilda ti naipabasol kenkuana, a kunana, "Daytoy ni
Jesus, ti ari dagiti Judio." 38 Dua nga agtatakaw ti padana a nailansa iti
krus, maysa iti makannawanna ken maysa iti makannigidna. 39 Linalais
isuna dagiti lumablabas nga urayda la agwingiwing, 40 ken kunkunada,
"Sika a mangdadael iti templo ken mangbangon manen iti daytoy iti
uneg ti tallo nga aldaw, isalakanmo ta bagim! No sika ti Anak ti Dios,
bumabaka manipud iti krus!" 41 Iti kasta met laeng a wagas, linalais isuna
panguloen a papadi ken kasta met dagiti eskriba ken dagiti panglakayen,
ket kinunada, 42 "Insalakanna dagiti dadduma, ngem saanna a maisalakan
ti bagina. Isuna ti Ari ti Israel. Bumaba man ngarud isuna iti krus, ket
iti kasta, mamatitayonto kenkuana. 43 Agtaltalek isuna iti Dios. Ispalen
koma ngarud isuna ti Dios ita no kayatna, gapu ta kinunana, "Siak ti
Anak ti Dios."' 44 Ken dagiti agtatakaw a padana a nailansa isu met laeng
ti insaoda a pananglais kenkuana. 45 Ita manipud iti maika-innem nga
oras, immay ti sipnget iti daga inggana iti maikasiam nga oras. 46 Idi
maikasiamen nga oras, nagpukkaw ni Jesus iti napigsa ket kinunana, "Eli,
Eli, lama sabachthani?" a kayatna a sawen, "Diosko! Diosko! Apay a
binaybay-annak?" 47 Idi nangngeg daytoy dagiti dadduma nga agtaktakder
sadiay, kinunada, "Ay-ayabanna ni Elias." 48 Nagtaray a dagus ti maysa
kadakuada ket nangala iti espongha, pinasagepsepanna iti naalsem nga
arak, inkabilna iti murdong ti runo ket intedna kenkuana nga inumenna.
49 Dadduma kadakuada ti nagkuna, "Bay-anyo isuna. Kitaentayo man no
umay ispalen isuna ni Elias." 50 Kalpasanna, nagpukkaw manen ni Jesus
iti napigsa ket inyawatnan ti espirituna. 51 Pagammoan, napigis ti kurtina
iti templo a naguddua manipud ngato agingga iti baba. Nagginggined,
ket naggudua dagiti batbato. 52 Nalukatan dagiti tanem, ket nagungar

dagiti bagi dagiti adu a nasantoan a tattao a pimmusayen. 53 Rimmuarda
kadagiti tanem kalpasan ti panagungarna, napan iti nasantoan a siudad,
ken nagparang iti adu. 54 Ita, idi nakita ti senturion ken dagiti mangkitkita
kenni Jesus ti gin-gined ken dagiti banbanag a napasamak, nagbutengda
iti kasta unay ket kinunada, '"Pudno a daytoy ti Anak ti Dios." 55 Adu a
babbai a naggapu iti Galilea a simmursurot kenni Jesus tapno aywanda
isuna ti adda sadiay ti kumitkita manipud iti adayo. 56 Maysa kadakuada
ni Maria Magdalena, ni Maria nga ina ni Santiago ken ni Jose, ken ti
ina dagiti annak a lallaki ni Zebedeo. 57 Idi rumabiin, adda immay a
baknang a tao a naggapu idiay Arimatea nga agnagan Jose a maysa met
nga adalan met laeng ni Jesus. 58 Napan kenni Pilato ket dinawatna ti
bagi ni Jesus. Ket imbilin ni Pilato a maited daytoy kenkuana. 59 Innala ni
Jose ti bagi, binalkotna daytoy iti nadalus a lupot a lino, 60 ket inpaiddana
iti baro a tanem iti kinungkonganna a bato. Ket nangitulid isuna iti
dakkel a bato iti ruangan ti tanem sa pimmanaw. 61 Adda sadiay da
Maria Magdalena ken dadduma a Maria nga agtugtugaw iti batog ti tanem.
62 Iti simmaruno nga aldaw, nga isu ti aldaw kalpasan ti Panagsagana,
naguummong dagiti panguloen a papadi ken dagiti Pariseo a kaduada
ni Pilato. 63 Kinunada, "Apo, malagipmi nga idi sibibiag pay dayta a
manangallilaw ket kinunana, 'Agungarakto kalpasan iti tallo nga aldaw.'
64 Ibilinmo ngarud a mabantayan a nalaing ti tanem agimgga iti maikatlo
nga aldaw. Ta no saan amangan no mapan takawen isuna dagiti adalanna
ket ibagadanto kadagiti tattao, 'Nagungar isuna manipud kadagiti patay.'
Ket dakdakesto ti maudi a panangallilaw ngem iti immuna." 65 Kinuna
ni Pilato kadakuada, "Mangikuyogkayo iti agbantay. Mapankayo ket
bantayanyo a nalaing." 66 Isu a napanda binantayan a nalaing ti tanem,
sinerraanda a nalaing ti tanem ket pinabantayanda.

28

1 Ita, malmalpasen idi ti Aldaw a Panaginana, iti parbangon ti umuna
nga aldaw ti lawas, napan kinita da Maria Magdalena ken ti sabali
pay a Maria ti tanem. 2 Pagammoan, adda napigsa a gin-gined, ta
adda anghel ti Apo a bimmaba manipud langit nga immay nangitulid iti
bato sa nagtugaw iti daytoy. 3 Kasla kimat ti langana, ken ti kawesna
ket kas kapuraw iti niebe. 4 Nagpigerger iti buteng dagiti guardia ket
nagbalinda a kasla natay a lallaki. 5 Nagsao ti anghel kadagiti babbai a
kinunana kadakuada, "Saankayo nga agbuteng, ta ammok a sapsapulenyo
ni Jesus, a nailansa iti krus. 6 Awan isuna ditoy ngem nagungaren,
a kas iti kinunana. Umayyo kitaen ti disso a nakaipaiddaan ti Apo.
7 Mapankayo a dagus ket ibagayo kadagiti adalanna, 'Nagungar isuna
manipud kadagiti natay. Kitaenyo, mapan isuna nga umuna kadakayo
idiay Galilea. Sadiay makitayonto isuna.' Kitaenyo, imbagakon kadakayo."
8 Dagus a pimmanaw dagiti babbai iti tanem a mabutbuteng ken agragrag-
o ket nagtarayda a mapan mangibaga kadagiti adalan. 9 Pagammoan,
nasabatda ni Jesus ket kinunana, "Kablaawankayo." Immasideg dagiti
babbai, inarakopda dagiti sakana, ket nagdaydayawda kenkuana. 10 Ket
kinuna ni Jesus kadakuada, "Saankayo nga agbuteng. Mapanyo ibaga
kadagiti kakabsatko a mapanda idiay Galilea. Makitadakto sadiay."
11 Ita, kabayatan ti ipapan dagiti babbai, napan met iti siudad dagiti
sumagmamano a soldado nagbantay ket imbagada kadagiti panguloen a
papadi dagiti amin a banag a napasamak. 12 Idi nakisinnarak dagiti papadi

ken dagiti panglakayen ken nagtutungtonganda dayta a banag a kaduada
dagiti nagbantay, nangtedda iti dakkel a gatad ti kuarta kadagiti soldado
13 ket imbagada kadakuada, “Ibagayo kadagiti dadduma, 'Immay dagiti
adalan ni Jesus iti rabii ket tinakawda ti bagina bayat a matmaturogkami.'
14 No makadanon daytoy a damag iti gobernador, allukoyenmi isuna
ket awan ti pakadanaganyo.” 15 Innala ngarud dagiti soldado ti kuarta
ket inaramidda iti naibilin kadakuada. Nagwaras daytoy a padamag
dagiti amin a Judio ket agtultuloy agingga ita. 16 Ngem napan dagiti
sangapulo ket maysa nga adalan idiay Galilea, iti bantay nga imbilin ni
Jesus kadakuada. 17 Idi nakitada isuna, nagdayawda kenkuana ngem
nagduadua dagiti dadduma. 18 Napan nakisarita ni Jesus kadakuada
ket kinunana, “Naiteden amin a turay kaniak iti langit ken iti daga.
19 Mapankayo ngarud ket mangpataudkayo kadagiti adalak iti amin a
nasion. Bautisaranyo ida iti nagan ti Ama, ti Anak, ken ti Espiritu Santo.
20 Isuroyo ida nga agtulnog kadagiti amin a banbanag nga imbilinko
kadakayo. Ket makitayo, addaakto kadakayo a kankanayon inggana iti
panungpalan iti lubong.”

Marcos

1 Daytoy ti nangrugian iti ebanghelio maipanggep kenni Jesu-Cristo,
nga Anak ti Dios. 2 Kas naisurat idiay libro ni propeta Isaias a kunana,
“Kitaem, ibaonko ti mensaherok nga umun-una ngem sika, a mangisagana
iti dalanmo. 3 Ti makintimek iti daydiay umaw-awag nga adda idiay let-
ang, 'Isaganayo ti dalan ti Apo, pagbalinenyo a nalinteg dagiti pagnaanna.'”
4 Immay ni Juan a nangbautisar idiay let-ang ken nangikasaba iti pan-
nakabautisar iti panagbabawi para iti pannakapakawan dagiti basbasol.
5 Ti entero a pagilian iti Judea ken amin a tattao idiay Jerusalem ket
rimmuarda a napan kenkuana. Binautisaranna amin ida idiay Karayan
Jordan, ket impudnoda dagiti basbasolda. 6 Nakakawes ni Juan iti kagay
a naaramid manipud iti buok ti kamelyo, nakabarikes iti lalat, ken
nangnangan isuna iti dudun ken diro. 7 isuna ket kinunana, “Adda
iti sumaruno kaniak a nabilbileg ngem siak, ket saanak a maikari nga
agrukob a mangwarwar iti tali dagiti sandaliasna. 8 Bautisarankayo
babaen iti danum, ngem bautisarannakayo babaen ti Espiritu Santo.”
9 Napasamak kadagidiay nga al-aldaw a simmangpet ni Jesus manipud
Nazaret iti Galilea, ket binautisaran isuna ni Juan idiay Karayan Jordan.
10 Apaman a rimmuar ni Jesus manipud iti danum, nakitana a nalukatan
ti langit ken ti Espiritu ket bumabbaba kenkuana a kasla kalapati. 11 Ket
adda timek a nagsao sadi langit, “Sika ti Anakko a dungdungwek. Maay-
ayoak unay kenka.” 12 Ket dagus nga inturong isuna ti Espiritu a rumuar
a mapan idiay let-ang. 13 Adda isuna idiay let-ang iti uppat a pulo nga
aldaw, ket sinulsulisog isuna ni Satanas. Adda isuna iti ayan dagiti
atap nga ayup, ket pinagserbian isuna dagiti anghel. 14 Ita, kalpasan a
natiliw ni Juan, dimteng ni Jesus idiay Galilea ket inwarwaragawagna
ti ebanghelio ti Dios, 15 a kinunkunana, “Ti tiempo ket natungpalen,
ken ti pagarian ti Dios ket asidegen. Agbabawikayo ken mamatikayo iti
ebanghelio.” 16 Iti ilalabasna iti igid ti baybay ti Galilea, nakitana da Simon
ken ni Andres a kabsat a lalaki ni Simon a mangiwaywayat iti iket idiay
baybay, ta mangngalapda. 17 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Surotendak,
ket pagbalinenkayo a mangngalap iti tattao.” 18 Ket dagus nga imbatida
dagiti iketda ket simmurotda kenkuana. 19 Apaman a nakaadayo bassit ni
Jesus, nakitana ni Santiago nga anak ni Zebedeo ken ni Juan a kabsatna
a lalaki; addada iti bangka nga agtartarimaan kadagiti iket. 20 Dagus
nga inayabanna isuda ket pinanawanda ti amada a ni Zebedeo nga adda
iti bangka a kaduana dagiti babayadan nga adipen, ket sinurotda isuna.
21 Ket dimtengda idiay Capernaum, ket iti Aldaw a Panaginana, napan a
dagus ni Jesus iti sinagoga ket nagisuro. 22 Nasdaawda iti panagisurona,
ta nagisuro isuna kadakuada a kas maysa nga addaan iti turay a saan
ket a kas kadagiti eskriba. 23 Nairana nga adda idiay sinagogada ti
maysa a lalaki nga addaan iti narugit nga espiritu ket impukkawna,
24 “Ania iti pakibianganmi kenka, Jesus ti Nazaret? Immayka kadi a
mangdadael kadakami? Ammok no siasinoka. Sika ti Nasantoan ti Dios!”
25 Tinubngar ni Jesus ti demonio a kinunana, “Agulimekka ket rummuarka
kenkuana!” 26 Ket intumba ti dakes nga espiritu ti lalaki ken agik-ikkis
a rimmuar manipud kenkuana. 27 Ket nasdaaw amin dagiti tattao, isu
a sinaludsodda iti tumunggal maysa, “Ania daytoy? Maysa a baro a

sursuro nga addaan turay! Bilinenna pay uray dagiti narugit nga espiritu,
ket agtulnogda kenkuana." 28 Ket dagus a rimuar ti damag maipanggep
kenkuana iti sadinoman, iti entero a rehion ti Galilea. 29 Kalpasan a
pimmanawda iti sinagoga, napanda a dagus iti balay da Simon ken Andres,
kaduada da Santiago ken Juan. 30 Ita ti katugangan a babai ni Simon ket
agsaksakit ket nakaidda gapu iti gurigor. Dagus nga imbagada ken ni Jesus
ti maipanggep kenkuana. 31 Immay ngarud isuna, iniggamanna dagiti
imana, ket binangonna isuna; pinanawan isuna iti gurigor, ket nangrugi
isuna a nagserbi kadakuada. 32 Iti dayta a rabii, kalpasan a limnek ti
init, impanda kenkuana dagiti amin a masaksakit wenno linuganan dagiti
demonio. 33 Nagguummong ti entero a siudad iti ruangan. 34 Pinaimbagna
ti adu nga agsagsagaba iti nadumaduma a kita ti sakit, ken pinaksiatna ti
adu a demonio, ngem saanna nga impalubos nga agsao dagiti demonio
gapu ta am-ammoda isuna. 35 Bimmangon isuna iti nakasapsapa unay
kabayatan a nasipnget pay laeng; pimmanaw ket rimuar a napan iti saan
a matagtagitao a lugar, ket idiay a nagkararag. 36 Biniruk isuna da Simon
ken dagiti kakadduana. 37 Nasarakanda isuna, ket kinunada kenkuana,
"Tunggal maysa ket sapsapulendaka." 38 Kinunana, "Mapantayo iti sabali
a lugar, kadagiti ili iti aglaw-law, tapno mangasabaak met sadiay. Dayta ti
makagapu nga immayak ditoy. 39 Napan isuna iti amin a paset ti Galilea,
nangasaba isuna kadagiti sinagogada ken pinaksiatna dagiti demonio.
40 Maysa nga agketong ti napan kenkuana; agpakpakaasi kenkuana;
nagparintumeng ket kinunana kenkuana, "No pagayatam, mabalinnak a
pagbalinen a nadalus." 41 Natignay ni Jesus ket naasi, inggaw-atna ti imana
ken sinagidna isuna, kinunana kenkuana, "Sipapalubosak. Agbalinka a
nadalus." 42 Dagus a pimmanaw ti ketong kenkuana, ket nadalusan isuna.
43 Siiinget a binallaagan isuna ni Jesus ken pinapanawna a dagus, 44 kinuna
ni Jesus kenkuana, "Siguraduem nga awan ti ibagam iti siasinoman, ngem
mapanka, iparangmo ti bagim iti padi, ken idatonmo dagiti banbanag a
maipaay iti pannakadalusmo kas iti imbilin ni Moises, kas pammaneknek
kadakuada." 45 Ngem rimmuar isuna ken inrugina nga imbaga iti amin,
ket nagwaras ti damag, isu a saanen a makaapan ni Jesus a siwayawaya iti
uray ania nga ili. Nagigian ngarud isuna kadagiti di matagtagitao a disso
ket immay kenkuana dagiti tattao manipud iti sadinoman.

2

1 Idi nagsublin ni Jesus idiay Capernaum kalpasan iti sumagmamano
nga aldaw, nangngeg dagiti tattao sadiay nga adda isuna iti balay a
pagnanaedanna. 2 Isu nga adu iti nagtitipon sadiay ket awanen a
pulos ti pagiananda iti uneg, uray pay iti ruangan. Ket insursuro ni
Jesus ti sao kadakuada. 3 Kalpasan ket adda sumagmamano a lallaki
a napan kenkuana, a nangiyeg iti lalaki a paralitiko; uppat a lallaki ti
mangbagbagkat kenkuana. 4 Idi saanda a makaasideg kenni Jesus gapu
iti adu a tattao, inikkatda ti atep iti ngatoen ti pagtaktakderanna. Ket
idi nakaaramidda iti abut iti daytoy, imbabada ti pagid-iddaan ti lalaki
a paralitiko. 5 Apaman a nakitana ti pammatida, kinuna ni Jesus iti
lalaki a paralitiko, "Anakko, napakawanen dagiti basolmo." 6 Ngem
sumagmamano kadagiti eskriba a nakatugaw idiay ti nagkuna kadagiti
puspusoda, 7 "Apay a kastoy ti panagsasao daytoy a lalaki? Agtabtabbaaw
isuna! Siasino kadi ti mamakawan iti basbasol nu saan a ti Dios laeng?
8 Ket ammon a dagus ni Jesus iti espirituna dagiti panpanunotenda.

Kinunana kadakuada, “Apay a kastoy ti panpanunotenyo? 9 Ania aya
ti nalaklaka nga ibaga iti paralitiko a lalaki, 'Dagiti basbasolmo ket
napakawanen' wenno ibaga nga 'Bumangonka, alaem ta nagiddaam, ket
magnaka?' 10 Ngem tapno maamoanyo a ti Anak ti Tao ket addaan iti
turay ditoy daga a mamakawan kadagiti basbasol,” kinunana iti paralitiko,
11 “Ibagak kenka, bumangonka, alaem ti ikamenmo, ket mapanka iti
balaymo.” 12 Bimmangon isuna ket dagus nga innalana ti ikamenna,
ket rimmuar iti balay iti sangoananda amin. Isu a nasdaawda amin
ket indaydayawda ti Dios, ken kinunada, “Saankami pay a nakakita iti
aniaman a banag a kas iti daytoy.” 13 Rimuar manen isuna a napan
iti igid ti dan-aw, ket immay amin dagiti adu a tattao kenkuana ket
insurona ida. 14 Iti ilalabasna, nakitana ni Levi nga anak ni Alfeo, nga
agtugtugaw iti disso a pagsingsingiran iti buis ket kinunana kenkuana,
“Surotennak.” Timmakder isuna ket simmurot kenni Jesus. 15 Ket
bayat a mangmangan ni Jesus iti balay ni Levi, adu nga agsingsingir
iti buis ken managbasol a tattao ti mangmangan a kadua da Jesus ken
dagiti adalanna, ta adu da a simmurot kenkuana. 16 Idi nakita dagiti
eskriba, nga isu dagiti Pariseo, ni Jesus a makipangpangan kadagiti
managbasol a tattao ken kadagiti agsingsingir iti buis, kinunada kadagiti
adalanna, “Apay a makipangpangan isuna kadagiti agsingsingir iti buis
ken kadagiti managbasol a tattao?” 17 Idi nangngeg daytoy ni Jesus
kinunana kadakuada, “Saan nga agkasapulan dagiti tattao a napigsa ti
bagina iti mangngagas; dagiti laeng tattao nga agsakit ti makasapul.
Saanak nga immay a mangayab kadagiti nalinteg a tattao, ngem kadagiti
managbasol a tattao.” 18 Dagiti adalan ni Juan ken dagiti Pariseo ket agay-
ayunar. Ket adda sumagmamano a tattao nga immay ket kinunada kenni
Jesus, “Apay nga agay-ayunar dagiti adalan ni Juan ken dagiti adalan dagiti
Pariseo, ngem dagiti adalam ket saan nga agay-ayunar?” 19 Kinuna ni Jesus
kadakuada, “Mabalin kadi nga agayunar dagiti timmabuno iti kasar no
kaduada pay laeng ti nobio? Agingga a kaduada ti nobio, saan a mabalin
nga agayunarda. 20 Ngem umayto dagiti aldaw a maiyadayo ti nobio
kadakuada, ket kadagidiayto nga al-aldaw, agayunardanto. 21 Awan ti tao a
mangidait iti baro a lupot iti daan a lupot, ta no kasta ti aramiden, mapigis
ti naitakup manipud iti daan, ket ad-addanto pay a dumakkel ti napigis.
22 Awan ti tao a mangikabil iti baro nga arak iti daan a lalat a pagkargaan,
ta no kasta ti maaramid, bettaken ti arak dagiti lalat ket masayang ti
arak ket kasta met ti pagkargaan a lalat. Ngem ketdi, ikarga ti arak iti
baro a lalat a pagkargaan.” 23 Iti Aldaw a Panaginana, nagna ni Jesus
kadagiti kataltalonan a namulaan iti trigo, ket nangrugi dagiti adalanna a
mangala kadagiti dawa ket kinnanda daytoy. 24 Ket kinuna dagiti Pariseo
kenkuana, “Kitaem, apay nga ar-aramidenda iti maysa a banag a saan
a nainkalintegan nga aramiden iti Aldaw a Panaginana?” 25 Kinunana
kadakuada, “Saanyo kadi a nabasa a pulos ti inaramid ni David idi
agkasapulan isuna ken nagbisin, isuna ken dagiti lallaki a kakaduana?
26 No kasano nga isuna ket napan iti balay ti Dios, idi ni Abiatar ti
kangatoan a padi, ken kinnanna ti tinapay a naidaton iti Dios- a saan
a nainkalintegan a kanen iti siasinoman malaksid kadagiti papadi; ket
nangted pay iti sumagmamano kadagitoy kadagiti kakaduana?” 27 Kinuna
ni Jesus, “Ti Aldaw a Panaginana ket naaramid a maipaay iti tao, saan a ti
tao ti maipaay iti Aldaw a Panaginana. 28 Ngarud ti Anak ti Tao ket Apo,
uray iti Aldaw a Panaginana.”

3

1 Ket simrek manen ni Jesus iti sinagoga ket adda sadiay iti lalaki
a kimbet ti imana. 2 Palpaliiwen isuna ti sumagmamano a tattao no
paimbagenna ti lalaki iti Aldaw a Panaginana tapno adda panggapuanda
a mangakusar kenkuana. 3 Kinuna ni Jesus iti lalaki nga addaan iti
kimbet nga ima, "Tumakderka ket agtakderka ditoy nagtetengngaaan iti
tunggal maysa." 4 Kalpasan ket kinunana kadagiti tattao, "Nainkalintegan
kadi ti mangaramid iti nasayaat iti Aldaw a Panaginana wenno iti
mangdangran; ti mangisalakan iti biag, wenno ti pumatay? Ngem
naulimekda. 5 Makaung-unget nga inwarasna ti panagkitana kadakuada,
agledleddaang gapu iti kinatangken dagiti puspusoda, ket kinunana iti
lalaki, "Iyunnatmo dayta imam." Inyunnatna daytoy ket pinaimbag
ni Jesus ti imana. 6 Rimmuar dagiti Pariseo ket pinagtutungtunganda
a dagus a kaduada dagiti Herodiano no kasanoda a papatayen isuna.
7 Kalpasanna, napan ni Jesus ken dagiti adalanna iti baybay, ket simmurot
ti adu a tattao a naggapu idiay Galilea, ken idiay Judea, 8 idiay Jerusalem,
idiay Idumea ken idiay ballasiw ti Jordan, ken iti aglawlaw ti Tiro ken
Sidon, adu unay a tattao, idi nangngeganda iti tunggal banag nga inar-
aramidna, napanda kenkuana. 9 Ket dinawatna kadagiti adalanna a
mangisaganada iti bangka para kenkuana gapu kadagiti adu a tattao,
tapno saanda nga ipiten isuna. 10 Gapu ta adu dagiti pinaimbagna,
tunggal maysa nga adda sagsagabaenna ket makilinlinnetlet a mapan
kenkuana tapno masagidda isuna. 11 makita dagiti narugit nga espiritu
isuna, matuangda iti sangoananna ken agpukkawda, ket kunada, "Sika
ti Anak ti Dios." 12 Siiinget a binilinna ida a saanda nga ipakaammo ti
kinasiasinona. 13 Simmang-at isuna iti bantay, ken inayabanna dagidiay
kayatna nga ayaban, ket napanda kenkuana. 14 Dinutukanna dagiti
Sangapulo ket Dua (nga inawaganna nga apostol), tapno makaduana ida
ken maibaonna isuda a mangasaba, 15 ken tapno maaddaanda iti turay a
mangpaksiat kadagiti demonio. 16 Dinutukanna dagiti Sangapulo ket dua:
Ni Simon, a pinanagananna iti Pedro; 17 ni Santiago nga anak a lalaki
ni Zebedeo, ken ni Juan a kabsatna ni Santiago, a nangipanagananna iti
Boanerges, dayta ket, annak a lalaki ti gurruod); 18 ni Andres, ni Felipe, ni
Bartolome, ni Mateo, ni Tomas, ni Santiago nga anak a lalaki ni Alfeo,
ni Tadeo, ni Simon a Patriota, 19 ken ni Judas Iscariote, a mangliputto
kenkuana. 20 Kalpasan ket nagawid isuna, ket naummong manen dagiti
adu a tattao, isu a saanda payen a makapangan iti tinapay laeng koma.
21 Idi nangngeg ti pamiliana ti maipapan iti daytoy, napanda tapno
pasardengenda isuna, ta kinunada, "Awan isuna iti panagpanpanunotna."
22 Dagiti eskriba a bimmaba manipud idiay Jerusalem ket kinunada,
"Linuganan isuna ni Beelzebul," ket, "Babaen iti mangiturturay kadagiti
demonio, pakpaksiatenna dagiti demonio." 23 Inayaban ni Jesus ida a
mapan kenkuana ket imbagana kadakuada babaen kadagiti pangngarig,
"Kasano a paksiaten ni Satanas ni Satanas? 24 No ti pagarian ket nabingay
a maibusor iti bagina, saan a makatakder dayta a pagarian. 25 No ti
balay ket nabingay a maibusor iti bagina, saanto a mabalinan dayta a
balay ti tumakder. 26 No bilang ta busoren ni Satanas ti bagina ket
mabingay isuna, saanna a mabalinan ti tumakder, ngem dimteng isuna
iti paggibusanna. 27 Ngem awan ti makastrek iti balay iti napigsa a
tao ken agtakaw kadagiti arwatenna no saanna nga itali nga umuna ti
napigsa a tao, kalpasan ket takawenna amin dagiti arwatenna manipud

iti balayna. 28 Pudno daytoy ibagak kadakayo, amin a basbasol dagiti
tattao ket mapakawan, uray pay dagiti amin a tabbaaw nga isawangda;
ngem siasinoman a mangtabbaaw iti Espiritu Santo ket saanto pulos a
mapakawan, 29 ngem dayta a tao ket sibabasol iti basol nga awan iti
patenggana." 30 Imbaga ni Jesus daytoy gapu ta imbagada, "Addaan
isuna iti narugit nga espiritu." 31 Kalpasan ket dimteng ti inana ken
dagiti kakabsatna a lallaki ket nagtakderda iti ruar. Nangibaonda iti
mapan mangayab kenkuana. 32 Ket adu a tattao iti nakatugaw iti
aglawlawna ket kinunada kenkuana, "Adda ti inam ken dagiti kakabsatmo
a lallaki idiay ruar, ket birbirukendaka." 33 Simmungbat isuna kadakuada,
"Siasino ti inak ken kakabsatko?" 34 Kimmita isuna kadagiti nakatugaw iti
aglawlawna, ket kinunana, "Kitaenyo, adtoy ti inak ken dagiti kakabsatko!
35 Ta ti siasinoman a mangaramid iti pagayatan ti Dios, dayta a tao ket
kabsatko a lalaki, ken kabsatko a babai, ken inak."

4

1 Inrugina manen a nangisuro iti igid ti dan-aw. Ket adu a tattao ti
naummong iti aglawlawna isu a limmugan isuna iti maysa a bangka ket
nagtugaw. Amin dagiti adu a tattao ket adda idiay igid iti baybay. 2 Ket
insurona kadakuada iti adu a banbanag babaen kadagiti pangngarig, ket
iti panangisurona, kinunana kadakuada: 3 "Dumngegkayo, rimmuar ti
agmulmula tapno mapan agimula. 4 Kabayatan iti panagmulana, adda
dagiti bukel a natnag iti dalan, ket immay dagiti billit ket kinnanda
dagitoy. 5 Natnag dagiti dadduma a bukbukel iti kabatoan, no sadinno
ket awan iti adu unay a dagana. Dagus a nagtuboda, gapu ta saan
a nauneg ti daga. 6 Ngem idi nakatangkayagen ti init, nadarangda
gapu ta saanda a nagramut, ket nalaylayda. 7 Natnag dagiti dadduma
a bukel kadagiti nasiit a mulmula. Dimmakkel dagiti nasiit a mulmula
ket lineppesda dagitoy, ket saanda a nakapataud iti bukel. 8 Natnag
dagiti dadduma a bukbukel iti nadam-eg a daga ket nakapataud iti bukel
idi nagrusing ken dimmakkel daytoy. Adda ti nagbunga iti mamintallo-
pulo, mamin-innem a pulo ken mamin-sangagasut a daras no ania iti
naimula." 9 Ket kinunana, "Siasinoman nga addaan lapayag, dumngeg
koma." 10 Idi agmaymaysa ni Jesus, nagdamag dagiti asideg kenkuana ken
dagiti Sangapulo ket Dua maipanggep kadagiti pangngarig. 11 Kinunana
kadakuada, "Naited kadakayo ti palimed ti pagarian ti Dios. Ngem kadagiti
adda iti ruar, tunggal banag ket pangngarig, 12 tapno uray kumitada,
wen makitada, ngem saanda a mailasin, ket uray agdengngegda, wen
denggenda, ngem saanda a maawatan, ta no maawatanda, amangan
no agsublida iti Dios ket pakawanenna ida." 13 Kinunana kadakuada,
"Saanyo kadi a maawatan daytoy a pangngarig? Kasanoyonto ngarud a
maawatan dagiti dadduma pay a pangngarig? 14 Inmula ti agimulmula
ti sao. 15 Dadduma ket dagiti natnag iti igid ti kalsada, a nakaimulaan
ti sao. No kasta a mangngeganda daytoy, dagus nga umay ni Satanas ket
alaenna ti sao a naimula kadakuada. 16 Dadduma met ket dagiti naimula iti
kabatoan, idi nangngeganda ti sao, dagus nga inawatda daytoy a sirarag-
o; 17 Ket awananda iti ramut, ngem makaanusda iti apagbiit. Kalpasan
ket sumangbay iti nakaro a rigat wenno pannakaidadanes gapu iti sao,
ket dagus a maitibkulda. 18 Ken dagiti dadduma ket dagiti naimula iti
ayan dagiti nasiit a mulmula. Mangngeganda ti sao, 19 ngem sumrek
dagiti pakaseknan ti lubong, ti kinamanangallilaw dagiti kinabaknang,

ken ti panangtarigagay kadagiti dadduma a banbanag, ket bekkelenna
ti sao, ket agbalin daytoy a saan a makabunga. 20 Ket adda met
dagiti kasla naimula iti nasayaat a daga, isuda dagidiay nakangngeg
iti sao ken nangawat iti daytoy ken nagbungada: dadduma ket tallo-
pulo, ken dadduma ket innem a pulo ken dadduma ket sangagasut. “
21 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mangiserrekkayo kadi iti pagsilawan iti
uneg iti balay tapno ikabilyo daytoy iti sirok ti basket, wenno iti sirok
ti katre? Saan kadi nga iserrekyo daytoy ket ikabilyo iti pagikabilan ti
pagsilawan. 22 Ta awan iti nailemmeng, a saanto a maammoan, ken
awan iti aniaman a palimed a saan a maibutaktak. 23 No addaman ti
addaan lapayag a dumngeg, dumngeg koma.” 24 Kinunana kadakuada,
“Endenganyo ti dengdenggenyo, ta ti rukod nga ar-aramatenyo, isunto ti
rukod a maaramat a mangrukod kadakayo; ket mainayonto pay daytoy
kadakayo. 25 Gapu ta ti siasinoman nga addaan, ad-adunto pay iti
maited kenkuana, ket siasinoman nga awanan, maalanto pay kenkuana
ti aniaman nga adda kenkuana. 26 Ket kinunana, “Ti pagarian ti Dios ket
kas iti maysa a lalaki a nagimula iti bukelna iti daga. 27 Matmaturog isuna
iti rabii ken bumangbangon iti aldaw; ket agrusing ti bukel ken dumakkel,
uray no saanna nga ammo no kasano. 28 Patauden ti daga ti bukel a
bukbukodna, umuna ti bulong, ken ti dawa, ket kalpasanna ti nataengan
a bukel iti dawa. 29 Ket inton naluomen ti bukel, dagus nga alaenna ti
kumpay gapu ta dimtengen ti panaggaapit. 30 Ket kinunana, “Ania iti
pangiyaspingantayo iti pagarian ti Dios, wenno ania iti pangngarig nga
usarentayo a mangilawlawag iti daytoy? 31 Maiyarig daytoy iti bukel iti
mustasa, no kasta a maimula, isu ti kabassitan kadagiti amin a bukbukel a
naimula a naikabil iti daga. 32 Ngem inton maimula daytoy, dumakkel ket
agbalin a dakdakkel pay ngem kadagiti amin a mulmula iti minuyongan.
Mangpataud daytoy kadagiti dakkel a sangsanga, isu nga uray pay dagiti
bilbillit iti langit ket mabalin nga agumok kadagiti sirok iti linongna.”
33 Babaen kadagiti adu a pangngarig a kas iti daytoy, insaona ti sao
kadakuada, segun iti kabaelanda nga awaten, 34 ken saan isuna a nagsao
kadakuada nga awan iti pangngarig. Ngem no kasta nga is-isuda laengen,
ipalawagna ti tunggal banag kadagiti adalanna. Ngem idi is-isuda laeng
impalawagna ti amin a banag kadagiti bukodna nga adalan. 35 Iti dayta nga
aldaw, idi rabiin, kinunana kadakuada, “Bumallasiwtayo idiay bangir.”
36 Pinanawanda ngarud dagiti adu a tattao a kaduada ni Jesus, agsipud ta
addan isunan iti bangka. Adda metdagiti dadduma a bangka a kaduana.
37 Ket adda nadawel a bagyo a nangrugi ket sumaplisaplit dagiti dalluyon
iti bangka isu a nganngganin mapunno ti bangka iti danum. 38 Ngem adda
ni Jesus idiay kutit ti bangka, nakaturog a nakapungan. Riniingda isuna,
a kunada, “ Manursuro, awan kadi ti aniamanna kenka a dandanitayon
a matay?” 39 Ket iti panagriingna, tinubngarna ti angin ket imbagana iti
baybay, “Talna, Tumalna.” Ket simmardeng ti angin, ket naglinnaay. 40 Ket
kinunana kadakuada, “Apay a mabutengkayo? Awan pay laeng kadi iti
pammatiyo?” 41 Kasta unay iti panagbutengda ket kinunada iti tunggal
maysa, “Siasino ngarud daytoy, ta uray pay ti angin ken ti baybay ket
agtulnog kenkuana?”

5

1 Dimmanonda iti ballasiw ti dan-aw, iti rehion dagiti Geraseno. 2 Ket
kabayatan a dumdumsaag ni Jesus iti bangka, dagus a sinabat isuna iti

maysa a lalaki a linuganan iti narugit nga espiritu. Naggapu daytoy a
lalaki iti ayan dagiti tanem. 3 Agnanaed ti lalaki kadagiti pagitantaneman.
Awan pulos ti makabael a manglapped kenkuana, uray pay babaen
iti kawar. 4 Nakawaran isuna iti namin-adu ken naposasan dagiti
saksakana. Pinugsatna dagiti kadena, ken nalettat dagiti posasna. Awan ti
uray siasinoman a napigsa a makaparukma kenkuana. 5 Tunggal rabii
ken aldaw, agik-ikkis isuna ken sugsugatenna ti bagbagina babaen iti
natatadem a batbato kadagiti tantanem ken kadagiti banbantay. 6 Idi
nakitana ni Jesus manipud iti adayo, nagtaray isuna a napan kenkuana ket
nagparintumeng iti sangoananna. 7 Impukkawna iti nakapigpigsa, "Ania
iti pakibiyangak kenka, Jesus, Anak ti Kangatoan a Dios? Agpakaasiak
kenka babaen iti Dios mismo, dinak koma pagtuoken." 8 Ta imbagan
ni Jesus kenkuana, "Rummuarka iti lalaki, sika a narugit nga espiritu."
9 Ket sinaludsod ni Jesus kenkuana, "Ania ti naganmo?" Ket insungbatna,
"Armada ti naganko, ta nagadukami." 10 Namin-adu a nagpakpakaasi
isuna a saanna nga ibaon isuda a rummuar iti rehion. 11 Ita, adda dakkel
nga arban dagiti baboy a mangmangan iti turod 12 ket nagpakpakaasida
kenkuana, a kunada, "Ibaonnakami kadagiti baboy; palubosannakami
koma a sumrek kadakuada." 13 Pinalubosanna ngarud ida: rimmuar
dagiti narugit nga espiritu ket simrekda kadagiti baboy, ket nagdardaras
dagitoy a simmalog iti turod ket nagturongda iti dan-aw. Adda iti
agarup dua ribu a baboy a nalmes iti dan-aw. 14 Ket dagiti lallaki a
mangpakpakan kadagiti baboy, nagtatarayda ken impakaammoda idiay
siudad ken idiay away ti napasamak. Iti kasta, adu a tattao ti rimmuar
a mangkita iti napasamak. 15 Ket dimtengda iti ayan ni Jesus, ken
nakitada ti lalaki a tinengngel dagiti demonio – ti addaan iti Armada-
nga agtugtugaw, sikakawes, ken nalimbong ti panunotna – ket nagbuteng
dagiti tattao. 16 Imbaga dagidiay nakakita iti napasamak iti lalaki a
tinengngel dagiti demonio kadagiti immay ti napasamak kenkuana, ken
imbagada pay ti maipanggep kadagiti baboy. 17 Ket nagpakaasi dagidiay
a tattao kenni Jesus a panawanna ti rehionda. 18 Ket idi aglugluganen
ni Jesus iti bangka, nagpakpakaasi ti lalaki a tinengngel idi iti demonio
a sumurot koma isuna kenni Jesus. 19 Saan nga implabuso daytoy ni
Jesus, ngem kinunana kenkuana, "Mapanka iti balaymo ken kadagiti
tattaom, ket ibagam kadakuada no ania ti inaramid ti Apo para kenka,
ken no kasano iti panangaasina kenka." 20 Isu a pimmanaw ti lalaki
ket inrugina nga inwaragawag idiay Decapolis dagiti nakakaskasdaaw a
banbanag nga inaramid ni Jesus para kenkuana, ket nasdaawda amin.
21 Ket idi nakaballasiw manen ni Jesus a nagsubli iti bangir, babaen
iti bangka, nakaad-adu a tattao ti naummong iti aglawlawna, bayat iti
kaaddana iti igid ti dan-aw. 22 Maysa kadagiti mangidadaulo iti sinagoga,
a managan Jairo, ti immay, ket idi nakitana ni Jesus, nagparintumeng
isuna iti sakaananna. 23 Inulit-ulitna ti nagpakaasi, kinuna, "Nganngan
matay ti ubingko a babai. Agpakaasiak kenka, umayka ket ipataymo
dagiti imam kenkuana tapno umimbag isuna ket agbiag." 24 Kimmuyog
ngarud ni Jesus kenkuana ket adu a tattao iti simmurot kenkuana, ket
agdidinnuronda iti aglawlawna. 25 Ita adda babai nga agpadpadara iti
sangapulo ket dua a tawen. 26 Adu unay ti sinagabana iti ima ti adu a
mangngagas ken nabusbosna aminen a kuartana. Ngem awan iti aniaman
a nakatulong kenkuana, kimmarkaro pay ketdi. 27 Nakangkangngegen
isuna iti damdamag maipanggep kenni Jesus, isu a napan isuna iti likudan

ni Jesus, kabayatan a magmagna isuna iti ayan dagiti adu a tattao. Ket sinagidna ti kagay ni Jesus. 28 Ta kinunana, “No masagidko laeng ti badona, umimbagak.” 29 Idi sinagidna isuna, nagsardeng ti panagpad-padarana, ket nariknana iti bagina nga immimbagen isuna manipud iti panagsagsagabana. 30 Ket dagus met a narikna ni Jesus nga adda rimmuar a pannakabalin manipud kenkuana. Ket simmango isuna kadagiti adu a tattao ket dinamagna, “Siasino ti nangsagid iti kawesko?” 31 Kinuna dagiti adalanna kenkuana, “Makitam dagitoy adu a tattao nga aglilinnetlet iti aglawlawmo, ket ibagam, 'Siasino ti nangsagid kaniak?'” 32 Ngem inwaras ni Jesus ti panagkitana tapno kitaenna no siasino ti nangaramid iti dayta. 33 Ammo iti babai no ania ti napasamak kenkuana, isu a nagbuteng ket agpigpigerger. Immasideg ken nagparintumeng isuna iti sangoanan ni Jesus ken imbagana kenkuana ti pudno a napasamak. 34 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Anak a babai, pinaimbagnaka ti pammatim. Mapanka nga addaan talna ken umimbagkan manipud iti sakitmo.” 35 Kabayatan nga agsasao isuna kenkuana, adda dagiti tattaonga immay manipud iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga, kunada, “Natayen ti anakmo a babai. Apay pay laeng a singaem ti manursuro?” 36 Ngem idi nangngeg ni Jesus ti kinunada, kinuna iti mangidadaulo iti sinagoga, “Saanka nga agbuteng. Mamatika laeng.” 37 Awan ti dadduma a pinalubosanna a kumuyog kenkuana, malaksid kada Pedro, Santiago ken Juan, a kabsat a lalaki ni Santiago. 38 Dimtengda iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga ket nakitana nga kumaribuso dagiti tattao, agsasangit ken agdungdung-awda. 39 Idi simrek isuna iti balay, kinunana kadakuada, “Apay a maladingitankayo ken apay nga agsasangitkayo? Saan a natay ti ubing, no di ket matmaturog laeng.” 40 Kinatawaanda isuna. Ngem pinaruarna amin ida ket inkuyogna ti ama ken ina ti ubing ken dagiti kakaduana a napan iti siled nga ayan ti ubing. 41 Innalana ti ima ti ubing ket kinunana kenkuana, “Talita kum,” ti kayatna a sawen ket, “Ubing a babai, ibagak kenka, bumangonka.” 42 Dagus a bimmangon ti ubing ket nagna (ta sangapulo ket dua ti tawenna). Kasta unay ti siddaaw dagiti tattao. 43 Siiinget nga imbilinna kadakuada nga awan koma ti uray siasinoman a makaammo iti maipanggep iti daytoy. Ket imbagana kadakuada nga ikkanda isuna iti makan.

6

1 Pimmanaw ni Jesus sadiay ket dimteng isuna iti bukodna nga ili, a Nazaret. Kimmuyog kenkuana dagiti adalanna. 2 Iti Aldaw ti Panaginana, nangisuro isuna iti sinagoga. Adu ti nakangngeg kenkuana ket nasdaawda. Kinunada, “Sadino ti nangalaanna kadagitoy a sursuro?” “Ania daytoy a kinasirib a naited kenkuana?” “Ania dagitoy a milagro nga ar-aramidenna babaen kadagiti imana?” 3 “Saan kadi a daytoy ti karpintero, nga anak a lalaki ni Maria, ken kabsat da Santiago, Jose, Judas ken Simeon? Saan kadi nga adda ditoy kadatayo dagiti kakabsatna a babbai?” Ket narurodda kenni Jesus. 4 Ket kinuna ni Jesus kadakuada, “Saan nga awanan iti dayaw iti maysa a propeta, malaksid iti bukodna nga ili ken kadagiti kakabagianna, ken iti bukodna a balay.” 5 Saanna a nabalinan ti agaramid iti aniaman a nabileg nga aramid idiay, malaksid iti panangipatayna kadagiti imana kadagiti sumagmamano a masaksakit a tattao ket pinaimbagna isuda. 6 Nasdaaw isuna iti saanda a panamati. Ket sinusorna dagiti bario a napan nangisuro. 7 Ket inayabanna dagiti sangapulo ket dua ket inrugina nga imbaon ida a

sagdudua; inikkanna ida iti kabaelan a mangpaksiat kadagiti narugit nga
espiritu, 8 ket imbilinna kadakuada a saanda a mangitugot iti uray ania
iti panagdaliasatda malaksid laeng iti sarukod. Saanda a mangitugot
iti tinapay, bay-on, ken kuarta kadagiti barikesda, 9 ngem mangisuotda
iti sandalias, ken saanda a mangisuot iti dua a kagay. 10 Kinunana,
"Tunggal sumrekkayo iti maysa a balay, agtalinaedkayo iti daytoy agingga
a pumanawkayo. 11 Ket no adda ili a saandakayo nga awaten wenno
denggen, panawanyo dayta a lugar, wagwagenyo ti tapok nga adda iti
sirok dagiti sakayo, kas pammaneknek kadakuada." 12 Rimmuarda ket
inwaragawagda kadagiti tattao a masapul nga adaywan ken tallikudanda
dagiti basbasolda. 13 Pinaksiatda iti adu a demonio, ken sinapsapoanda iti
lana iti adu a masaksakit a tattao, ket pinaimbagda ida. 14 Nangngeg ni
Ari Herodes daytoy, gapu ta nagdinamagen ti nagan ni Jesus. Adda dagiti
mangibagbaga a, "Napagungar ni Juan a Mammuniag manipud kadagiti
natay ket gapu iti daytoy a maar-aramidna dagitoy nakakaskasda-aw a
pannakabalin." 15 Kinuna met dagiti dadduma, "Isuna ni Elias." Adda met
dagiti mangibagbaga, "Propeta isuna, kas kadagiti propeta idi agkakauna
a tiempo." 16 Ngem idi nangngegan ni Herodes daytoy, kinunana, "Ni Juan
a pinugotak, ket napagungar!" 17 Ta nangibaon ni Herodes iti nangtiliw
kenni Juan ken pinaibaludna iti pagbaludan, gapu kenni Herodias, (nga
asawa ti kabsatna a lalaki a ni Felipe), gapu ta inasawana daytoy. 18 Ta
imbaga ni Juan kenni Herodes, "Saan a nainkalintegan nga alaem ti
asawa ti kabsatmo. 19 Iti kasta, adda gura ni Herodias kenni Juan ket
kayatna a patayen isuna, ngem saanna a maaramid daytoy, 20 gapu ta adda
panagbuteng ni Herodes kenni Juan; ammona nga isuna ket nalinteg ken
nasantoan a tao, ket saanna nga intulok a madangran isuna. Kasta unay iti
pannakariribuk ni Herodes no kasta nga agdengngeg isuna kenni, nu pay
kasta, siraragsak latta isuna a nagdengngeg kenkuana. 21 Ket dimteng ti
gundaway idi aldaw a panagkasangay ni Herodes ken nangisagana isuna
iti pannangan para kadagiti opisialesna, kadagiti commandantena, ken
kadagiti mangidadaulo iti Galilea. 22 Ti anak a babai ni Herodias mismo
ket immuneg ken nagsala para kadakuada, ket naay-ayona ni Herodes ken
dagiti sangailina iti pannangan. Kinuna ti ari iti balasitang, "Dumawatka
kaniak iti uray ania a banag a kayatmo ket itedko kenka." 23 Nagsapata
isuna kenkuana a kinunana, "Aniaman a dawatem kaniak, itedko kenka,
agingga iti kaguddua iti pagariak." 24 Rimmuar ti balasitang ket kinunana
iti inana, "Ania iti rumbeng a dawatek kenkuana?" Kinunana, "Ti ulo ni
Juan a Mammuniag." 25 Nagdardaras isuna a nagsubli iti pagtitipunan
nga ayan ti ari ket dinawatna kenkuana, "Kayatko nga itedmo kaniak
ita met laeng, ti ulo ni Juan a Mammuniag a naikabil iti bandehado."
26 Naleddaang unay ti ari, ngem gapu iti sapatana, ken gapu kadagiti
sangailina, saanna a mabalin a pagkedkedan ti kiddawna. 27 Isu a
nangibaon ti ari iti soldado a guwardiana ket binilinna isuna nga iyegna
kenkuana ti ulo ni Juan. Napan ti guwardia ket pinugutanna ni Juan iti
uneg ti pagbaludan. 28 Inyegna ti ulo ni awan nga adda iti bandehado
ket intedna iti babai, ket ti babai intedna daytoy iti inana. 29 Idi
nangngegan daytoy dagiti adalanna, immayda ket innalada ti bangkayna
ket inkabilda daytoy iti tanem. 30 Naguummong dagiti apostol iti aglawlaw
ni Jesus, ket imbagada amin kenkuana dagiti inaramid ken insuroda.
31 Kinunana kadakuada, "Mapantayo a datdatayo iti lugar nga awan
matataona ket aginanatayo bassit." Ta adu dagiti umay ken pumanaw,

ket awan ti tiempoda nga aginana, ken awan pay tiempoda a mangan.
32 Pimmanawda babaen iti bangka ket napanda a is-isuda iti lugar
nga awan matataona. 33 Ngem adu a tattao iti nakakita kadakuada a
pumanpanaw ken adu iti nakabigbig kadakuada ket nagtatarayda sadiay
manipud iti amin nga ili, ket simmangpetda sadiay sakbay kadakuada.
34 Apaman a dimtengda iti igid, nakita ni Jesus dagiti nakaad-adu a
tattao ket naasian isuna kadakuada, agsipud ta kaslada la karnero nga
awan iti agipaspastor. Ket inrugina iti nangisuro kadakuada iti adu
a banbanag. 35 Idi mumalemen, immay dagiti adalanna kenkuana ket
kinunada, "Daytoy ket saan a matagtagitao a lugar ken mumalemen.
36 Pagawidemon isuda tapno mabilananda a mapan iti asideg nga away
ken kadagiti bario ket gumatangda iti aniaman a makan a kanenda."
37 Ngem simmungbat isuna ket kinunana kadakuada, "Ikkanyo isuda iti
aniaman a makan." Kinunada kenkuana, "Mapan kami kadi gumatang
iti aggatad iti dua a gasut a dinario a tinapay ket itedmi a kanenda?"
38 Kinunana kadakuada, "Mano ti tinapay nga adda kadakayo? Mapanyo
ammoen." Idi naammoanda, kinunada, "Lima a tinapay ken dua a
lames." 39 Binilinna ngarud amin dagiti tattao nga agtugaw a nabunggu-
bunggoy iti nalangto a karuotan. 40 Nagtugawda a nabunggubunggoy;
bunggoy iti sagsasangagasut ken saglilimapulo. 41 Iti panangalana iti lima
a tinapay ken dua a lames, timmangad sadiay langit, binendisyonanna
daytoy ken pinisipisina dagiti tinapay ket intedna kadagiti adalan tapno
maidasar iti sangoanan dagiti adu a tattao. Biningayna ti dua a lames
kadakuada amin. 42 Nanganda amin aginggana a napnekda. 43 Inurnongda
dagiti napirsapirsay a tinapay, ket napunno iti sangapulo ket dua a
basket, kasta met dagiti nabati a pidaso iti lames. 44 Ket adda iti lima
ribu a lallaki a nangan kadagiti tinapay. 45 Pinasakayna a dagus dagiti
adalanna iti bangka ket pinaunana isuda a mapan idiay ballasiw, idiay
Betsaida, kabayatan nga ibabaonna dagiti adu a tattao a pumanaw.
46 Idi nakapanawdan, simmang-at isuna idiay bantay nga agkararag.
47 Simmangbay ti rabii, ket adda idi ti bangka iti tengnga ti dan-aw, ket
agmaymaysa isuna iti daga. 48 Ket nakitana a marigatanda nga aggaud,
gapu ta ti angin ket sumabsabat kadakuada. Iti agarup maika-uppat
a panagbantay iti rabii, napan isuna kadakuada, magmagna isuna iti
rabaw ti dan-aw, ket kayatna a labsan ida. 49 Ngem idi nakitada isuna
a magmagna iti rabaw ti dan-aw, impagarupda nga isuna ket al-alia ket
nagiikkisda, 50 gapu ta nakitada isuna, ket kasta unay iti butengda. Ket
nagsao isuna a dagus kadakuada a kinunana, "Tumuredkayo! Siak daytoy!
Saankayo nga agbuteng." 51 Naglugan isuna iti bangka a kaduana isuda,
ket nagsardeng ti panagpayugpog ti angin; ket kasta unay a sidaawda. 52 Ta
saanda a naawatan ti maipanggep kadagiti tinapay, ngem ketdi, nabuntog
dagiti panunotda a makaawat. 53 Idi nakaballasiwdan, simmangladda
idiay Genesaret ket in-angklada ti bangka. 54 Idi dimsaagda iti bangka,
dagus a nabigbig dagiti tattao nga isu ni Jesus. 55 Ket nagtatarayda
iti entero a rehion ken inrugida nga iyeg kenkuana dagiti masaksakit
a nakaidda kadagiti pagiddaan, iti sadinoman a lugar a mangngegda a
papananna. 56 Uray sadinoman a sumrekanna a barbario, wenno siudad,
wenno il-ili, ikabilda dagiti masaksakit kadagiti pagtagilakuan a luglugar,
ket nagpakpakaasida kenkuana nga uray sagidenda laeng ti murdong ti
badona, ket no kasano kaadu ti nangsagid kenkuana, kasta met la kaadu
dagiti napaimbag.

7

1 Naummong iti aglawlaw ni Jesus dagiti Pariseo ken sumagmamano nga
eskriba a naggapu idiay Jerusalem. 2 Ket nakitada a dadduma kadagiti
adalanna ket mangan iti tinapay a narugit dagiti im-imada; a saan a
nabuggoan. 3 (Ta dagiti Pariseo ken amin a Judio, saanda a mangan
malaksid no buggoanda a nasayaat dagiti im-imada; salsalimetmetanda
ti kaugalian dagiti panglakayen. 4 No aggapu dagiti Pariseo manipud
iti pagtagilakoan, saanda a mangan no saanda pay a nakadigos. Ken
adu pay dagiti dadduma a pagannurotan a nainget a sursurotenda,
pakairamanan ti panangugas kadagiti tasa, paryok, tanso a pagkargaan,
ken uray pay dagiti tugaw a pagsanggiran iti panganan.) 5 Nagsaludsod
dagiti Pariseo ken dagiti eskriba kenni Jesus, “Apay a saan nga agbibiag
a maiyannurot kadagiti kaugalian dagiti panglakayen dagiti adalam, ta
manganda iti tinapay uray saanda pay a nagbuggo? 6 Ngem kinunana
kadakuada, “Impadto a nasayaat ni Isaias ti maipapan kadakayo a
managinsisingpet, insuratna, 'Daydayawendak dagitoy a tattao kadagiti
bibigda, ngem adayo kaniak dagiti puspusoda.' 7 Ubbaw a panagdayaw
ti idatdatonda kaniak, dagiti pagannurotan ti tattao ti isursuroda a kas
doktrinada.' 8 Tallikudanyo dagiti bilbilin ti Dios ket dagiti kaugalian
dagiti tattao ti salsalimetmetanyo.” 9 Ket kinunana kadakuada, “Naglakayo
la ketdin a linaksid ti bilin ti Dios tapno matungpalyo ti kaugalianyo!
10 Ta kinuna ni Moises, 'Dayawem ti Amam ken ti Inam,' ken, 'Ti agsao
iti dakes maipanggep iti amana wenno inana, awan duadua a matayto.'
11 Ngem kunayo, 'No kunaen ti maysa a tao iti amana wenno inana,
“Aniaman a tulong a maawatyo manipud kaniak ket 'Korban',”' (dayta
ket panangibaga iti, 'Naiteden iti Dios') - 12 ket saanyonton nga itulok
nga agaramid isuna iti aniaman a banag para iti amana wenno iti
inana. 13 Pagbalbalinenyo ti bilin ti Dios nga awan serserbina gapu
iti kaugalianyo nga impatawidyo, ken adu pay a kakasta met laeng
a banbanag nga ar-aramidenyo.” 14 Inayabanna manen dagiti adu a
tattao ket kinunana kadakuada, “Dumngegkayo kaniak, aminkayo, ket
amirisenyo. 15 Awan ti aggapu iti ruar ti tao a mangrugit kenkuana no
sumrek daytoy kenkuana. Ti rumrumuar manipud iti tao ti mangrugit
kenkuana.” * 17 Ita, idi pinanawan ni Jesus dagiti tattao ken simrek iti
balay, nagdamag kenkuana dagiti adalanna maipanggep iti pangngarig.
18 Kinuna ni Jesus, “Awan latta kadi pay iti pannakaawatyo? Saanyo
kadi a makita nga aniaman a sumrek iti tao manipud iti ruar ket saanna
rugitan daytoy, 19 gapu ta saan a makastrek iti uneg ti pusona, ngem
mapan iti uneg ti tianna ket kalpasanna, rummuar a mapan iti kasilyas?”
Iti daytoy a panangibaga, pinagbalin ni Jesus amin a makan a nadalus.
20 Kinunana, “Ti rumrumuar iti tao ti mangrugrugit kenkuana. 21 Ta
manipud iti kaunggan ti tao, aggapu iti puso, a tumaud dagiti dakes a
panpanunot, kinaderrep, panagtakaw, panangpatay, 22 pannakikamalala,
panagagum, kinadangkes, panangallilaw, naderrep a panagpanpanunot,
apal, panangpadpadakes, kinapalangguad ken kinaawan nakem. 23 Amin
dagitoy a kinadakes ket agtaud manipud iti kaunggan, ken dagitoy ti
mangparugit iti maysa a tao.” 24 Pimmanaw isuna sadiay ket napan idiay
rehion ti Tiro ken Sidon. Immuneg isuna iti maysa a balay ket saanna
a kayat a mammoan ti siasinoman nga adda isuna sadiay, ngem saan

* **7:15** Inikkat dagiti kasasayaatan a nagkakauna a kopya ti bersikulo. Siasinoman a tao nga addaan lapayag a dumngeg, dumngeg koma.

isuna a mailemmeng. 25 Ngem dagus nga adda babai nga addaan iti ubing
nga anak a babai a linuganan iti narugit nga espiritu— a nakangngeg
iti maipanggep kenkuana, immay ket nagparintumeng iti sakaananna.
26 Ita, ti babai ket maysa a Griego, nagtaud isuna iti puli a Syrophoenicia.
Nagpakpakaasi isuna kenni Jesus a paksiatenna ti demonio a limmugan
iti anakna a babai. 27 Kinunana kenkuana, "Mapakan pay koma nga
umuna dagiti ubbing. Ta saan nga umno nga alaen ti tinapay iti ubing ket
ipuruak kadagiti aso." 28 Ngem simmungbat isuna a kinunana kenkuana,
"Wen, Apo, uray dagiti aso iti sirok ti lamisaan ket kanenda ti murkat
a maregreg dagiti ubbing." 29 Kinunana kenkuana, "Gapu ta imbagam
daytoy, nawayakan a pumanaw. Rimmuaren ti demonio iti anakmo."
30 Nagsubli isuna iti balayna ket nasarakanna ti ubing a nakaidda iti
pagiddaan, ken awenen ti demonio. 31 Rimmuar manen isuna manipud
iti rehion ti Tiro, nagna idiay Sidon, ket nagturong idiay Baybay ti Galilea
sa simmang-at idiay rehion ti Decapolis. 32 Ket adda inyegda kenkuana a
tuleng ken marigatan nga agsao, ket nagpakpakaasida kenni Jesus nga
ipatayna ti imana kenkuana. 33 Inyadayona bassit daytoy manipud iti
ayan dagiti adu a tattao, ket inkabilna ti ramayna kadagiti lapayag ti
lalaki, ket kalpasan a nagtupra, sinagidna ti dila ti lalaki. 34 Timmangad
isuna sadi langit; nagsennaay ket kinunana kenkuana, "Efata," dayta ket
tapno ibaga, "Aglukat." 35 Ket dagdagus a nalukatan ti panagdengngegna,
ken nadadael ti mangtengtengngel iti dilana ket makasaon isuna iti
nalawag. 36 Imbilinna kadakuada a saanda nga ibaga iti siasinoman.
Ngem no kasano kainget ti panangbilinna kadakuada, ad-adda pay ketdi
ti panangiwaragawagda iti daytoy. 37 Pudno unay a nagsiddaawda ket
kunada, "Naaramidna a nasayaat ti amin a banbanag. Pagbalinenna pay
a makangngeg dagiti tuleng ken makasao dagiti umel."

8

1 Kadagidiay nga al-aldaw, adda manen adu a tattao a naummong,
ket awan kanenda. Inayaban ni Jesus dagiti adalanna ket kinunana
kadakuada, 2 "Maasi-ak kadagiti adu a tattao, gapu ta intultuloyda ti
nakikadua kaniak iti tallon nga aldaw ket awan ti kanenda. 3 No
pagawidek ida kadagiti pagtaenganda a saanda a nangan, mabalin a
matalimudawda iti dalan. Maysa pay, dadduma kadakuada ket naggapu
iti adayo." 4 Simmungbat dagiti adalanna kenkuana, "Sadino ti pangalaan-
tayo iti umanay a tinapay iti kastoy nga awan ti matagtagitaona a lugar
tapno mapnek dagitoy a tattao?" 5 Sinaludsodna kadakuada, "Mano a
tinapay ti adda kadakayo? Kinunada, "Pito." 6 Binilinna dagiti adu a
tattao nga agtugawda iti daga. Innalana ti pito a tinapay, nagyaman
ket pinisipisina dagitoy. Intedna dagitoy kadagiti adalan tapno idasarda.
Ngarud, indasarda dagitoy kadagiti adu a tattao. 7 Addaanda met iti
sumagmamano a babassit a lames, ket kalpasan a nagyamananna dagitoy
iti Dios, binilinna dagiti adalan nga iwarasda met dagitoy. 8 Nanganda
ket napnekda. Ket iti panangurnongda kadagiti taraon a nabati manipud
kadagiti napisipisi, napunno ti pito a labba. 9 Adda agarup uppat a
ribu a tattao sadiay. Ket pinagawid ida ni Jesus. 10 Dagus a naglugan
isuna iti bangka kaduana dagiti adalanna, ket napanda idiay rehion
ti Dalmanuta. 11 rimuar dagiti Pariseo ket inrugida ti makisinnupiat
kenkuana. Kiniddawda kenkuana nga agipakita isuna iti nainlangitan a
pagilasinan, kas panangsuotda kenkuana. 12 Nagsennaay isuna iti nauneg

iti espirituna ket kinunana, “Apay nga agbiruk daytoy a kaputotan iti pagilasinan? Pudno, ibagak kadakayo, awan ti pagilasinan a maited iti daytoy a kaputotan.” 13 Kalpasanna, pinanawanna ida, limmugan manen iti bangka, ket pimmanaw a napan iti ballasiw ti dan-aw. 14 Ita, nalipatan dagiti adalan ti mangitugot iti tinapay. Maymaysa laengen a pidaso ti tinapay ti adda iti bangka. 15 Binallaaganna ida ket kinunana, “Agsiputkayo ken agannadkayo kadagiti lebadura dagiti Pariseo, ken iti lebadura ni Herodes. 16 Kinunkunada iti maysa ken maysa, “Daytoy ket gapu ta awan ti naitugot tayo a tinapay.” 17 Ammo ni Jesus daytoy, ket kinunana kadakuada, “Apay nga agsisinnaludsodkayo maipanggep iti kinaawan ti tinapay? Saanyo kadi pay laeng a makita? Saanyo kadi a maawatan? Nangudel kadin dagiti pusoyo? 18 Addaankayo kadagiti mata, saanyo kadi a makita? Addaankayo kadagiti lapayag, saanyo kadi a mangngeg? Saanyo kadi a malagip? 19 Idi pinisipisik ti lima a tinapay kadagiti lima a ribu, mano a labba ti napunno iti napisipisi a pidaso ti tinapay ti naurnongyo?” Imbagada kenkuana, “Sangapulo ket dua.” 20 “Ken idi pinisipisik ti pito a tinapay kadagiti uppat a ribu, mano a napunno a labba ti naurnongyo? Kinunada kenkuana, “Pito.” 21 Kinunana, “Saanyo kadi pay a maawatan?” 22 Simmangpetda idiay Betsaida. Impan dagiti tattao sadiay kenkuana ti maysa a bulsek a lalaki ket nagpakaasi kenni Jesus a sagidenna isuna. 23 Iniggaman ni Jesus ti imana, ket indalanna a rumuar iti dayta a bario. Idi tinupraanna dagiti matana ken impatayna dagiti imana kenkuana, sinaludsodna kenkuana, “Adda kadi makitam?” 24 Kimmita isuna iti ngato ket kinunana, “Adda makitak a lallaki ngem kaslada magmagna a kaykayo.” 25 Kalpasanna, impatayna manen dagiti imana kadagiti matana, ket immulagat ti lalaki dagiti matana, simmayaat dagiti matana, ket nalawag a nakitana amin a banbanag. 26 Pinagawid ni Jesus isuna iti pagtaenganna ket kinunana, “Saanka a sumsumrek iti ili.” 27 ni Jesus kadagiti barbario iti Cesaria Filipos kaduana dagiti adalanna. Iti dalan, sinaludsodna kadagiti adalanna, “Siasinoak kano iti panagkuna dagiti tattao?” 28 Simmungbatda kenkuana ket kinunada, “Sika kano ni Juan a Mammuniag. Kuna met dagiti dadduma a sika ni Elias, ken dadduma met ket maysaka kano kadagiti profeta.' 29 Sinaludsodna kadakuada, “Ngem siasinoak iti panagkunayo?” Simmungbat ni Pedro a kinunana kenkuana, “Sika ti Cristo.” 30 Binallaagan ida ni Jesus a saanda nga ibagbaga iti siasinoman ti maipanggep kenkuana. 31 Ket inrugina nga isuro kadakuada a ti Anak ti Tao ket masapul nga agsagaba kadagiti adu a banbanag, ket laksidento dagiti panglakayen ken dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba, mapapatay, ken agbiagto kalpasan ti tallo nga aldaw. 32 Imbagana daytoy a silalawag. Kalpasanna, inyadayo bassit ni Pedro isuna ket rinungianna a babalawen isuna. 33 Ngem timmalikod ni Jesus ket kinitana dagiti adalanna ket kalpasanna, tinubngarna ni Pedro ket kinunana, “Panawannak Satanas! Saanmo nga ipatpateg dagiti banbanag ti Dios, ngem ketdi dagiti banbanag dagiti tattao.” 34 Kalpasanna, inummongna dagiti adu a tattao ken dagiti adalanna, ket kinunana kadakuada, “No adda man ti kayatna a sumurot kaniak, masapul nga ilibakna ti bagina, bagkatenna ti krusna, ket sumurot kaniak. 35 Ta siasinoman a kayatna a salbaren ti biagna ket mapukawnanto daytoy, ken siasinoman a makapukaw iti biagna gapu kaniak ken gapu iti ebanghelio ket maisalbarnanto daytoy. 36 Ania ti maganab ti tao, a manggun-odna iti entero a lubong, ket kalpasanna, mapukawna ti biagna? 37 Ania ti

maited ti tao a kasukat iti biagna? 38 Siasinoman a mangibain kaniak ken
dagiti sasaok iti daytoy a mannakikamalala ken managbasol a henerasion,
ibainto met isuna ti Anak ti Tao inton umay isuna iti dayag ti Amana a
kaduana dagiti nasantoan nga anghelna."

9

1 Kinunana kadakuada, "Pudno daytoy ibagak kadakayo, adda sumag-
mamano kadakayo nga agtaktakder ditoy ti saanto a makapadas iti
ipapatay sakbay a makitada ti pagarian ti Dios nga umay nga addaan iti
pannakabalin." 2 Ket kalpasan iti innem nga aldaw, inkuyog ni Jesus da
Pedro, Santiago ken Juan idiay nangato a bantay, napanda nga is-isuda
laeng. Ket nagbaliw ti langana iti sangoananda. 3 Rimmanniag ti pagan-
anayna, kasta unay ti pudawna, napudpudaw ngem iti mabalin a panang-
papudaw ti siasinoman a mangpappapudaw ditoy daga. 4 Kalpasanna,
nagparang da Elias ken Moises kadakuada, ken makisarsarita dagitoy ken
ni Jesus. 5 Kinuna ni Pedro ken ni Jesus, "Rabbi, nagsayaat ti kaaddami
ditoy, isunga itulokmo koma a mangaramidkami iti tallo a kallapaw, maysa
a para kenka, maysa a para ken ni Moises, ken maysa a para ken ni Elias."
6 (Ta saan nga ammo ni Pedro ti ibagana, ta kasta unay ti panagbutengda.)
7 Adda ulep nga immay nanglinong kadakuada. Ket adda timek a nagtaud
iti ulep, "Daytoy ti Anakko a dungdungoek. Dumngegkayo kenkuana."
8 Pagamoan, idi kimmitada iti aglawlaw, awan nakitada a kaduada, ngem
ni laeng Jesus. 9 Idi sumalsalogda iti bantay, binilinna ida nga awan ti
siasinoman a pangibagaanda iti nakitada, agingga nga agungar ti Anak ti
Tao manipud kadagiti natay. 10 Isu nga inlimedda ti maipapan iti dayta,
ngem tinaratarda ti kayat a sawen ti "agungar manipud kadagiti natay."
11 Sinaludsodda kenkuana, "Apay nga ibagbaga dagiti eskriba a masapul
nga umay nga umuna ni Elias?" 12 Kinunana kadakuada, "Pudno nga umay
nga umuna ni Elias tapno tarimaanenna dagiti amin a banbanag. Ket
apay a naisurat a masapul nga agsagaba ti Anak ti Tao iti adu a banbanag
ken guraento isuna dagiti tattao? 13 Ngem ibagak kadakayo nga immayen
ni Elias, ket inaramidda kenkuana ti aniaman a kinaykayatda, a kas iti
imbaga ti Nasantoan a Surat maipanggep kenkuana." 14 Idi nagsublida iti
ayan dagiti dadduma nga adalan, nakitada ti adu a tattao iti aglawlawda,
ken makirinrinnikiar dagiti eskriba kadakuada. 15 Ket idi nakita dagitoy
ni Jesus, kasta unay a siddaaw dagiti adu a tattao; ket nagtatarayda
a napan a mangkablaaw kenkuana. 16 Sinaludsodna dagiti adalanna,
"Ania ti pakirinrinnikiaranyo kadakuada?" 17 Adda maysa manipud
kadagiti adu a tattao ti simmungbat kenkuana, "Manursuro, inyegko kenka
daytoy anakko; addaan isuna iti espiritu a nangpa-umel kenkuana, 18 ken
isu't mangpasulag ken mangpalusdoy kenkuana, aglabutab ti ngiwatna,
pagngaritngitenna ti ngipenna, ken agpasikkil sumikkil isuna. Dinawatko
kadagiti adalam a paksiatenda daytoy manipud kenkuana, ngem saanda a
kabaelan. 19 Sinungbatanna isuda, "Henerasion a saan a mamati, kasanon
kabayag ti masapul a pannakipagtalinaedko kadakayo? Kasano pay a
kabayag ti pananganusko kadakayo? Iyegyo isuna kaniak." 20 Inyegda
kenkuana ti ubing. Idi nakita ti espiritu ni Jesus, dagus a pinagsulag ti
espiritu ti ubing. Natumba ti ubing iti daga ken naglabutab ti ngiwatna.
21 Sinaludsod ni Jesus ti ama ti ubing, "Kaano pay a kastoy isuna?" Kinuna
ti ama, "Sipud pay idi kaubingna. 22 Masansan nga ipurwak isuna ti
espirtu iti apuy wenno iti danum ken pinadpadas daytoy a dadaelen
isuna. No kabaelam nga aramiden ti uray ania, kaassiannakami ken

tulongannakami.” 23 Kinuna ni Jesus kenkuana, “'No kabaelam'? Amin
a banbanag ket mabalin a mapasamak iti siasinoman a mamati.” 24 Dagus
a nagpukkaw ti ama ti ubing ket kinunana, “Mamatiak! Tulongannak
iti saanko a panamati!” 25 Idi nakita ni Jesus nga agtataray dagiti adu a
tattao a mapan kadakuada, inungtanna ti dakes nga espiritu ket kinunana,
“Sika nga umel ken tuleng nga espiritu, bilinenka, rummuarka manipud
kenkuana, ket saankan a sumrek kenkuana iti kaanoman.” 26 Nagikkis ti
espiritu sana pinagsulag ti ubing iti kasta unay sa rimmuar. Kasla bangkay
ti langa ti ubing, isu nga adu ti nagkuna, “Natayen isuna.” 27 Ngem
iniggaman ni Jesus ti ima ti ubing ket pinatakderna, ket timmakder ti
ubing. 28 Idi simrek ni Jesus iti balay, sililimed a sinaludsod isuna dagiti
adalanna, “Apay a saanmi a mapaksiat?” 29 Kinunana kadakuada, “Daytoy
a kita ti dakes nga espiritu ket saan a mapaksiat malaksid no babaen iti
kararag.” 30 Rimmuarda sadiay ket nagnada idiay Galilea. Saan a kayat ni
Jesus a maamoan ti uray siasino no sadino ti ayanda, 31 ta isursuroanna
dagiti adalanna. Kinunana kadakuada, “Maiyawatto ti Anak ti Tao kadagiti
ima dagiti lallaki, ket patayendanto isuna. Inton napapatayen, agungarto
isuna kalpasan ti tallo nga aldaw.” 32 Ngem saanda a naawatan daytoy a
sarita, ken mabutengda nga agsaludsod kenkuana. 33 Ket dimmanonda
idiay Capernaum. Ket idi adda isuna iti balay, sinaludsodna dagiti
adalanna,” Ania ti pagtutungtonganyo itay iti dalan?” 34 Ngem saanda
a nagtagtagari. Ta nagririnnikiaranda iti dalan no siasino ti katatan-okan.
35 Nagtugaw isuna ket inayabanna dagiti Sangapulo ket Dua. Kinunana
kadakuada, “No addaman ti kayatna nga umuna, masapul nga agpaudi
ken agpaadipen iti amin.” 36 Nangala isuna iti maysa nga ubing ket
pinatakderna iti nagtetengngaanda. Binagkatna ti ubing ket kinunana
kadakuada, 37 “Siasinoman a mangawat iti kastoy nga ubing iti naganko,
awatennak met, ken no adda mangawat kaniak, saan laeng a siak ti
awatenna, ngem awatenna pay ti nangibaon kaniak.” 38 Kinuna ni
Juan kenkuana, “Mannursuro, adda nakitami a mangpakpaksiat kadagiti
demonio iti naganmo ket pinasardengmi isuna, gapu ta saan a sumursurot
kadatayo.” 39 Ngem kinuna ni Jesus, “Saanyo a pasardengen isuna. Ta
awan ti siasinoman a mabalin a makaaramid iti nabileg nga aramid iti
naganko ket kalpasanna, agsao-saonton iti aniaman a dakes maipanggep
kaniak. 40 “Siasinoman a saan a maibusor kadatayo ket kaduatayo.
41 Siasinoman a mangted kadakayo iti sangabaso a danum nga inumen
gapu ta kukuanakayo ni Cristo, pudno ibagak kadakayo, saannanto a
mapukaw ti gunggonana. 42 Siasinoman a pakaigapuan ti pannakaitublak
ti maysa kadagitoy nga ubbing a namati kaniak, nasaysayaat para
kenkuana a magalutan ti tengngedna iti dakkel a paggilingan a bato ket
maitappuak iti baybay. 43 No ti imam ti mangipatibkol kenka, putdem.
Nasaysayaat a pukolka a sumrek iti biag ngem ti addaanka iti dua nga
ima a mapan idiay impierno, iti apuy a saan a maiddep. 44 * 45 No ti
sakam ti mangipatublak kenka, putdem. Nasaysayaat a pilayka a sumrek
iti biag, ngem ti addaan iti dua a saka, a maitappuak idiay impierno.
46 † 47 No ti matam ti mangipatublak kenka, suatem. Nasaysayaat a
sumrekka iti pagarian ti Dios a buldingka ngem ti addaan iti dua a mata
a maitappuak idiay impierno, 48 iti disso a saan a matay dagiti iggesna,

* **9:44** Inikkat dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya dagiti ragup ti sasao manipud iti bersikulo 44 ken 46, bersikulo 44 “iti disso a saan pulos a matay dagiti igges ken saan pulos a maiddep ti apuy.” † **9:46** Kitaenyo ti ababa a naisurat iti bersikulo 44.

ken saan a maiddep ti apuy. 49 ti tunggal maysa ket maasinan iti apuy.
50 Nasayaat ti asin, ngem no mapukaw ti asin ti kinaapgadna, kasano a
mapaapgadyo manen daytoy? Maaddaankayo iti asin, ket maaddaankayo
iti panagkakapia."

10

1 Pimmanaw ni Jesus iti dayta a lugar ket napan iti rehion ti Judea
ken iti disso nga adda iti ballasiw ti Karayan Jordan, ket immay manen
kenkuana ti adu a tattao. Sinuroanna manen ida, kas iti kadawyan
nga ar-aramidenna. 2 Ket immay dagiti Pariseo kenkuana a mangsuot
kenkuana, ket sinaludsodda, "Nainkalintegan kadi para iti asawa a lalaki a
mangisina iti asawana a babai?" 3 Insungbatna, "Ania ti imbilin ni Moises
kadakayo?" 4 Kinunada, "Pinalubosan ni Moises ti lalaki a mangaramid
iti kasuratan maipapan iti panagsina ket kalpasanna, papanawenna ti
babai." 5 Kinuna ni Jesus kadakuada, "Gapu iti kinatangken dagiti pusoyo
nga insuratna para kadakayo daytoy a linteg." 6 "Ngem sipud pay idi
naparsua ti lubong, 'Inaramid ida ti Dios a lalaki ken babai.' 7 'Gapu iti
daytoy, masapul a panawannanto ti lalaki ti ama ken inana ket makidenna
iti asawana a babai, 8 ket agbalinto dagiti dua a maymaysa a lasag.
' Isu a saandan a dua, ngem maysa a lasag.' 9 Ngarud, no ania ti
pinagtipon ti Dios, saan koma a pagsinaen ti tao." 10 Idi addada iti balay,
nagsaludsod manen kenkuana dagiti adalan iti maipanggep iti daytoy.
11 Kinunana kadakuada, "Siasinoman a mangisina iti asawana a babai
ken mangasawa iti sabali a babai ket agar-aramid ti pannakikamalala
a maibusor iti asawana a babai. 12 Ket no isina ti babai ti asawana a
lalaki ken mangasawa iti sabali a lalaki, makikamkamalala isuna." 13 Ket
inyeg kenkuana dagiti tattao dagiti ubbing nga annakda tapno masagidna
dagitoy, ngem pinaritan ida dagiti adalan. 14 Ngem idi nakita ni Jesus
dayta, saanna a nagustoan ket kinunana kadakuada, "Palubosanyo nga
umay kaniak dagiti ubbing, ken saanyo ida a paritan, ta kas kadakuada
ti maikari iti pagarian ti Dios. 15 Pudno daytoy ibagak kadakayo, saanto
a makastrek iti pagarian ti Dios ti siasinoman a saan nga mangawat
iti pagarian ti Dios a kas iti panangawat iti ubing." 16 Ket binagkatna
dagiti ubbing ket binendisionanna ida bayat iti panangipatayna kadagiti
imana kadakuada. 17 Ket idi inrugina ti panagdaliasatna, maysa a lalaki
ti nagtaray a napan kenkuana ket nagparintumeng iti sangoananna, ken
nagsaludsod, "Naimbag a Mannursuro, ania ti masapul nga aramidek
tapno tawidek ti agnanayon a biag? " 18 Ket kinuna ni Jesus, "Apay
nga awagannak iti naimbag? Awan ti naimbag, no di ket ti Dios
laeng. 19 Ammom dagiti bilin: Dika pumatay, dika makikamalala, dika
agtakaw, dika agsaksi iti inuulbod, dika mangsaur, raemem ti ama ken
inam'." 20 Kinuna ti lalaki, "Mannursuro, amin dagitoy a banbanag ket
tinungtungpalko sipud iti kinaagtutubok." 21 Iti panangmatmat ni Jesus
kenkuana, naayatan kenkuana. Kinunana kenkuana, "Maysa a banag ti
kurang kenka. Masapul nga ilakum amin nga adda kenka ken itedmo
kadagiti nakurapay, ket maaddaankanto iti kinabaknang idiay langit.
Kalpasanna, umayka ket surotennak." 22 Ngem naupay isuna gapu iti
daytoy a sarita, pimmanaw isuna a malmalday unay, ta addaan isuna iti
adu a sanikua. 23 Kimmita ni Jesus iti aglawlaw ket kinunana kadagiti
adalanna, "Anian a nagrigat para kadagiti nababaknang a sumrek iti
pagarian ti Dios!" 24 Nasdaaw dagiti adalan iti saona. Ngem kinuna manen

ni Jesus kadakuada, “Ubbing, anian a nagrigat ti sumrek iti pagarian ti Dios! 25 Nalaklaka pay a lumsot ti kamelio iti mata ti dagum, ngem iti nabaknang a tao a sumrek iti pagarian ti Dios.” 26 Nasdaawda iti kasta unay ket kinunada iti tunggal maysa, “ Siasino ngarud ti mabalin a maisalakan?” 27 Kinita ida ni Jesus ket kinunana, “No kadagiti tattao, saan a mabalin, ngem mabalin no iti Dios. Ta amin a banag ket mabalin iti Dios.” 28 Inrugi ni Pedro ti nakisao kenkuana, “Adtoykami, pinanawanmi ti amin ket simmursurotkami kenka.” 29 Kinuna ni Jesus, “Pudno daytoy ibagak kadakayo, awan ti siasinoman a mangpanaw iti balay, wenno kakabsat a lallaki, wenno kakabsat a babbai, wenno ina, wenno ama, wenno annak, wenno dagdaga, para kaniak, ken para iti ebanghelio 30 a saanto nga umawat iti mamin-sangagasut a daras ti adda kenkuana ita iti daytoy a lubong: babbalay, ken kakabsat a lallaki, ken kakabsat a babbai, ken inna, ken annak, ken dagdaga, nga addaan pannakaidadanes, ken iti lubong nga umayto ket biag nga agnanayon. 31 Ngem adu nga immuna ti maudinto, ken ti naudi ket umuna.” 32 Magmagnada iti dalan a sumang-at idiay Jerusalem, ket immun-una ni Jesus kadakuada. Masmasdaaw dagiti adalan, ken mabutbuteng dagiti sumursurot kadakuada. Ket inyadayo manen ni Jesus dagiti sangapulo ket dua ket rinugianna nga ibaga kadakuada ti mapasamakto kenkuana: 33 “Kitaenyo, sumang-attayo idiay Jerusalem, ket maiyawatto ti Anak ti Tao kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti eskriba. Ikeddengdanto a mapapatay isuna ken iyawatda isuna kadagiti Hentil. 34 Laisendanto isuna, tupraandanto isuna, saplitandanto isuna, ken patayenda isuna. Ngem kalpasan ti tallo nga aldaw, agungarto isuna.” 35 Napan kenkuana da Santiago ken Juan nga annak ni Zebedeo, kinunada, “Mannursuro, kayatmi nga aramidem para kadakami ti aniaman a dawatenmi kenka.” 36 Kinunana kadakuada, “Ania ti kayatyo nga aramidek para kadakayo?” 37 Kinunada, “Palubosannakami a makikattugaw kenka idiay gloriam, maysa iti makannawanmo ken ti maysa ket iti makannigidmo.” 38 Ngem simmungbat ni Jesus kadakuada, “Saanyo nga ammo ti dawdawatenyo. Kabaelanyo kadi ti uminom iti kopa a paginumakto wenno maibturanyo kadi ti bautisar a pakabautisarakto?” 39 Kinunada kenkuana, “Kabaelanmi.” Kinuna ni Jesus kadakuada, “Ti kopa a paginumakto, paginumanyonto. Ken ti bautismo a nakabautisarak, maibturanyonto. 40 Ngem no siasino ti agtugaw iti makannawanko wenno iti makannigidko ket saan a siak ti mangted, ngem daydiay ket para kadagidiay nakaisaganaanna.” 41 Idi nangngeg dagiti sangapulo a dadduma nga adalan ti maipanggep iti daytoy, nangrugi a kinapungtotda iti kasta unay da Santiago ken Juan. 42 Inayaban ida ni Jesus iti ayanna ket kinunana, “Ammoyo a dagiti naibilang a mangiturturay kadagiti Hentil ket tengtenglenda dagitoy, ken dagiti napapateg a tattao kadakuada ket iturayanda met isuda. 43 Ngem saan koma a kastoy a wagas kadakayo. Siasinoman nga agtarigagay nga agbalin a mararaem kadakayo ket masapul nga agbalin nga adipenyo, 44 ken siasinoman nga agtarigagay nga agbalin a kauunaan kadakayo ket masapul nga agbalin nga adipen ti amin. 45 Ta saan nga immay ti Anak ti Tao tapno pagserbian, ngem tapno agserbi, ken itedna ti biagna kas subbot iti adu.” 46 Dimteng da idiay Jerico. Iti ipapanawna idiay Jerico a kaduana dagiti adalanna ken dagiti nakaad-adu a tattao, adda bulsek nga agpalpalama nga anak ni Timeo nga agnagan iti Bartimeo nga agtugtugaw iti igid ti dalan. 47 Apaman a nangngegna nga adda ni Jesus a taga-Nazaret, inrugina nga impukkaw, “Jesus, Anak ni David, kaasiannak koma!” 48 Inanawa dagiti adu a tattao

ti bulsek, imbagada kenkuana nga agulimek isuna. Ngem inyad-addana ti
nagpukkaw, “Anak ni David, kaasiannak koma!” 49 Nagsardeng ni Jesus
ket imbilinna a maayaban isuna. Inayabanda ti bulsek a lalaki, a kunada,
“Tumuredka! Tumakderka! Ay-ayabannaka.” 50 Inwagsitna ti kagayna,
limmagto, ket napan ken ni Jesus. 51 Ket simmungbat ni Jesus kenkuana a
kinunana, “Ania ti kayatmo nga aramidek para kenka?” Kinuna ti bulsek
a lalaki, “Rabbi, kayatko nga awaten ti panagkitak.” 52 Ket kinuna ni
Jesus, “Mapanka, pinaimbagnaka ti pammatim.” Dagus a naawatna ti
panagkitana, ket simmurot kenni Jesus iti dalan.

11

1 Ita, iti ipapanda idiay Jerusalem, asidegdan iti Betfage ken Betania,
iti Bantay ti Olibo, imbaon ni Jesus ti dua kadagiti adalanna 2 ket
kinunana kadakuada, “Mapankayo iti barrio nga adda iti masangoanan-
tayo. Apaman a makastrekkayo, masarakanyonto ti maysa nga urbon
nga asno a saan pay a pulos a nasaksakayan. Warwaranyo ket iyegyo
daytoy kaniak. 3 No adda mangibaga kadakayo, 'Apay nga ar-aramidenyo
daytoy?' ibagayo, 'Kasapulan unay ti Apo daytoy ket ibaonnanto met
laeng a dagus daytoy ditoy.'” 4 Pimmanawda ket nasarakanda ti maysa
nga urbon nga asno a nakagalut iti ruangan, iti ruar nga asideg iti
kalsada, ket winarwaranda daytoy. 5 Ket adda sumagmamano a tattao
a nakatakder sadiay a nagkuna kadakuada, “Ania ti ar-aramidenyo ta
warwarwaranyo dayta nga urbon nga asno?” 6 Nakisaoda kadakuada a
kas imbaga ni Jesus kadakuada, ket pinalubosan ida dagiti tattao a mapan
iti papananda. 7 Inyeg dagiti dua nga adalan kenni Jesus ti urbon nga asno
ket inkabilda dagiti pagan-anayda iti bukot ti asno iti kasta masakayan
ni Jesus daytoy. 8 Adu a tattao ti nangiyaplag kadagiti pagan-anayda
iti kalsada, ken nangiyaplag dagiti dadduma kadagiti sanga a pinutedda
manipud iti tay-ak. 9 Dagiti immun-una kenkuana ken dagiti simmaruno
ket nagpukkaw iti, “Hosanna! Nabendisionan ti umay iti nagan ti Apo.
10 Nabendisionan ti um-umay a pagarian iti amatayo a ni David! Hosanna
iti kangatoan!” 11 Simrek ngarud ni Jesus iti Jerusalem ken napan iti ayan
ti templo ket inwarasna ti panagkitana iti aglawlaw. Ita, mumalem idin,
rimmuar isuna a napan idiay Betania a kaduana dagiti Sangapulo ket
Dua. 12 Iti simmaruno nga aldaw, idi pasublidan manipud idiay Betania,
mabisin isuna. 13 Ket iti pannakakitana iti nakarabraboy ti bulongna a
kayo ti igos nga adda iti adayo, napanna kinita no adda masarakanna
a bunga daytoy. Ket idi nakadanon iti ayan ti kayo nga igos, awan
nasarakanna no di laeng bulbulong, ta saan idi a panawen nga agbunga
dagiti igos. 14 Nagsao isuna iti daytoy, “Awanton a pulos ti mangan iti
bungam.” Ket nangngeg dagiti adalanna daytoy. 15 Dimtengda idiay
Jerusalem, ket simrek isuna iti ayan ti templo ket rinugianna a pinaruar
dagiti aglaklako ken dagiti aggatgatang idiay templo. Binalittuagna dagiti
lamisaan dagiti mangsuksukat iti kuarta ken dagiti pagtugtugawan dagiti
aglaklako kadagiti kalapati. 16 Saanna nga impalubos a mangbitbit iti
aniaman a mailako ti siasinoman a mapan iti templo. 17 Insurona ida
ket kinunana, “Saan kadi a naisurat, 'Maawaganto ti balayko iti balay a
pagkararagan nga agpaay kadagiti amin a pagilian?' Ngem inaramidyo a
rukib dagiti mannanakaw.” 18 Nangngeg dagiti panguloen a papadi ken
dagiti eskriba ti imbagana, ket nangsapulda iti wagas tapno mapapatayda
isuna. Ta nagbutengda kenkuana gapu ta amin a tattao nasdaaw iti

pannursurona. 19 Ket tunggal dumteng ti rabii pumanawda iti siudad.
20 panpannagnada iti agsapa, nakitada ti kayo nga igos a nagango amin
agingga kadagiti ramutna. 21 Nalagip ni Pedro ket kinunana, “Rabbi,
kitaem! Nagango ti kayo ti igos nga inlunodmo! ”. 22 Simmungbat ni
Jesus kadakuada, “Mamatikayo iti Dios. 23 Pudno daytoy ibagak kadakayo
a siasinoman a mangibaga iti daytoy a bantay, 'Maipangatoka koma ket
maitapuakka idiay baybay,' ket no saan nga agduadua ti pusona ngem
mamati a ti imbagana ket mapasamak, kastanto ti aramiden ti Dios.
24 Ngarud ibagak kadakayo: Amin a banag nga ikararagyo ken dawatenyo,
patienyo a naawatyon, ket matagikuayonto daytoy. 25 Inton agtakderkayo
ken agkararag, masapul a pakawanenyo ti aniaman a nakabasolan ti
siasinoman, tapno ti Amayo nga adda sadi-langit pakawanennanto met
dagiti panagsalungasingyo. 26 * 27 Nagsublida manen idiay Jerusalem. Iti
panpannagna ni Jesus idiay templo, immasideg kenkuana dagiti panguloen
a papadi, dagiti eskriba ken dagiti panglakayen. 28 Kinunada kenkuana,
“Babaen iti ania a turay nga ar-aramidem dagitoy a banbanag? Ken
siasino ti nangted kenka iti turay a mangaramid kadagitoy?” 29 Kinuna
ni Jesus kadakuada, “Agdamagak kadakayo iti maysa a saludsod. Ibagayo
kaniak ken ibagak met kadakayo no ania a turay nga ar-aramidek dagitoy
a banbanag. 30 Ti panangbautisar ni Juan, aggapu kadi idiay langit wenno
kadagiti tattao? Sungbatandak.” 31 Nagtutungtongda ken nagsisinupiatda
ket kinunada, “No ibagatayo, 'Naggapu idiay langit' - kunaennanto, 'Apay
ngarud a saanyo a pinati isuna?' 32 Ngem no ibagatayo, Naggapu iti tattao'”
- nagbutengda kadagiti tattao, ta namatida amin a ni Juan ket maysa a
profeta. 33 Ket simmungbatda kenni Jesus ket kinunada, “Saanmi nga
ammo.” Ket kinuna ni Jesus kadakuada, “Saanko met ngarud nga ibaga
kadakayo no ania a turay nga ar-aramidek dagitoy a banbanag.”

12

1 Ket inrugi ni Jesus a suroan ida babaen kadagiti pangngarig. Kinunana,
“Maysa a lalaki ti nagmula iti ubas, inaladanna ti aglawlaw daytoy,
ken nangkali iti abut a pangpespesan. Nangipatakder isuna iti torre a
pagwanawanan ket impaabangna ti kaubasan kadagiti mangay-aywan iti
ubas. Ket pimmanaw isuna a nagdaliasat. 2 Iti umno a tiempo, nangibaon
isuna iti adipen kadagiti mangay-aywan iti ubas tapno awatenna manipud
kadakuada ti sumagmamano a bunga ti kaubasan. 3 Ngem tinengngelda
isuna, kinabilda, ket pinapanawda isuna nga awanan. 4 Nangibaon
manen isuna kadakuada iti sabali nga adipen, ket dinangranda ti ulona
ken pinabpabainanda isuna. 5 Ngem nangibaon pay isuna iti sabali,
ket pinatayda daytoy. Trinatoda dagiti dadduma iti isu met laeng a
wagas, kinabkabilda ti dadduma ken pinatayda dagiti dadduma. 6 Adda
pay ti maysa a tao nga ibaonna, ti dungdungoenna nga anak a lalaki.
Isuna ti maudi nga imbaonna kadakuada. Kinunana, “Raemendanto
ti anakko.” 7 Ngem dagiti mangab-abang iti kaubasan kinunada iti
maysa ken maysa, “Daytoy ti agtawid. Umaykayo, patayentayo, ket
kukuatanyonto ti tawidna.” 8 Tiniliwda isuna, pinatayda, ket imbellengda
iti ruar ti kaubasan. 9 No kasta ngarud, anianto ti aramiden ti makinkukua
iti kaubasan? Umayto isuna ket dadaelenna dagiti mangay-aywan iti

* **11:26** Dagiti kasasayaatan a nagkakauna a kopya ket naikkat ditoy a bersikulo (kitaen Mt. 6:15). Mk. 11:26 Ngem no saankayo a mamakawan, uray met ni Amayo nga adda sadi-langit ket saanna a pakawanen dagiti basbasolyo.

ubas ket itednanto ti kaubasan kadagiti dadduma. 10 Saanyo kadi a
nabasa daytoy a nasantoan a surat? 'Ti bato a saan a pinagan-ano dagiti
agipatpatakder, ket naaramid a pasuli a bato. 11 Daytoy ket naggapu iti
Apo, ken nakaskasdaaw daytoy iti imatangtayo." 12 Pinanggepda a tiliwen
ni Jesus, ngem nagbutengda kadagiti adu a tattao, ta ammoda a naibagana
daytoy a pangngarig a maibusor kadakuada. Isu nga imbatida isuna ket
pimmanawda. 13 Kalpasanna, nangibaonda kenkuana iti sumagmamano
kadagiti Pariseo ken sumagmamano kadagiti Herodiano, tapno palab-
oganda isuna babaen kadagiti saona. 14 Idi immayda, kinunada kekuana,
"Manursuro, ammomi a saanmo nga ikankano ti kapanunotan ti maysa
a tao, ken saanka a mangipakpakita iti panangidumduma iti nagbaetan
dagiti tattao. Pudno nga isursurom ti wagas ti Dios. Nainkalintegan
kadi ti agbayad iti buis kenni Cesar wenno saan? Agbayadkami kadi
wenno saan?" 15 Ngem ammo ni Jesus ti panaginsisingpetda ket kinunana
kadakuada, "Apay ta padpadasendak? Iyalaandak iti denario tapno kitaek
daytoy." 16 Nangiyegda iti maysa a denario kenni Jesus. Kinunana
kadakuada, "Siasino iti akinlanga ken akinnagan iti daytoy?" Kinunada,
"Ni Cesar." 17 Kinuna ni Jesus, "Itedyo kenni Cesar dagiti banbanag
a kukua ni Cesar, ken iti Dios, dagiti banbanag a kukua ti Dios."
Nagsiddaawda kenkuana. 18 Kalpasanna, immay kenkuana dagiti Saduceo
a mangibagbaga nga awan ti panagungar. Nagsaludsodda kenkuana, a
kunada, 19 "Manursuro, insurat ni Moises para kadatayo, 'No ti kabsat
ti lalaki ket natay ken mapanawanna ti asawana, ngem awan anakda,
masapul nga asawaen ti asawa ti kabsatna ket maaddaanda iti anak para
iti kabsatna.' 20 Adda iti pito nga agkakabsat a lallaki; nangasawa ti
inauna ket kalpasanna, natay nga awan nga putotna. 21 Ket inasawa
ti maikadua ti babai ket natay nga awan imputotna. Ket kasta met iti
maikatlo. 22 Ket natay dagitoy a pito nga awan imputotda. Iti kaudian,
natay met ti babai. 23 Iti panagungar, inton agungarda manen, siasinonto
ti makin-asawa kenkuana? Ta amin dagiti pito nga agkakabsat nagbalin
isuna nga asawada." 24 Kinuna ni Jesus, "Saan kadi a daytoy ti makagapu a
nagbiddutkayo, gapu ta saanyo nga ammo ti Nasantoan a Sursurat wenno
ti pannakabalin ti Dios? 25 Ta inton agungarda manipud iti patay, saanda
a mangasawa wenno saanda a maasawa, ngem kaslada kadagiti anghel
idiay langit. 26 Ngem no maipapan kadagiti natay a nagungaren, saanyo
kadi a nabasa ti Libro ni Moises, ti istoria maipapan iti bassit a kayo, no
kasano a nagsao ti Dios kenkuana ket kinunana, 'Siak ti Dios ni Abraham,
ti Dios ni Isaac, ken ti Dios ni Jacob?'" 27 Saan isuna a Dios dagiti natay,
ngem Dios dagiti sibibiag. Nagbiddutkayo la unay." 28 Immay ti maysa
nga eskriba ket nangngegna ti panagsusuppiatda; nakitana a simmungbat
ni Jesus kadakuada a nasayaat. Dinamagna kenkuana, "Ania a bilin
ti kapapatgan iti amin?" 29 Simmungbat ni Jesus, "Ti kapapatgan ket,
'Denggem Israel, ti Apo a Diostayo, ti Apo ket maymaysa. 30 Masapul
nga ayatem ti Apo a Diosmo iti amin a pusom, iti amin a kararuam,
iti amin a panunotmo, ken iti amin a pigsam.' 31 Ti maikadua a bilin
ket daytoy, 'Masapul nga ayatem ti kaarrubam a kas iti bagim.' Awan
ti sabali a bilin a nangnangruna ngem kadagitoy." 32 Kinuna ti eskriba,
"Nasayaat, Manursuro! Pudno nga imbagam a ti Dios ket maymaysa, ket
awanen ti sabali pay ngem isuna. 33 Ti panang-ayat kenkuana iti amin
a puso ken iti amin a pannakaawat ken iti amin a pigsa, ken ti panang-
ayat iti kaarruba kas iti bukod a bagi, ket ad-adda a napateg pay ngem

kadagiti amin a sagut a mapuoran ken kadagiti datdaton.” 34 Idi nakita ni
Jesus a nangted isuna iti nasirib a sungbat, kinunana kenkuana, “Saanka
nga adayo manipud iti pagarian ti Dios.” Kalpasan dayta, awanen ti
nakaitured nga agdamag kenni Jesus iti aniaman a salsaludsod. 35 Ket
simmungbat ni Jesus bayat a mangisursuro isuna idiay templo, kinunana,
“Kasano daytoy nga ibagbaga dagiti eskriba a ti Cristo ket anak ni David?
36 Ni David a mismo ti nagkuna, babaen iti Espiritu Santo, 'Kinuna ti Apo
iti Apok, agtugawka iti makannawan nga imak, agingga a pagbalinek a
pagbatayan dagiti sakam dagiti kabusormo.' 37 Ni David a mismo aw-
awaganna iti ‘Apo’ ti Cristo, kasano ngarud a nagbalin nga anak ni David
ti Cristo?” Siraragsak a dimngeg kenkuana dagiti adu a tattao. 38 Iti
panangisursurona, kinuna ni Jesus, “Agannadkayo kadagiti eskriba, nga
agtarigagay a magna a nakakawes iti atiddug, 39 ken makabkablaawan
kadagiti lugar a pagtagilakuan, ken adda kadagiti kangrunaan a tugaw
kadagiti sinagoga, ken kangrunaan a lugar kadagiti padaya. 40 Alun-
unenda met dagiti balay dagiti balo a babbai, ken agkararagda iti atiddug
tapno makita dagiti tattao. Awatento dagitoy a tattao ti dakdakkel a
pannusa.” 41 Ket nagtugaw ni Jesus iti batog ti lakasa a pagipispisukan
iti sagut idiay ayan ti templo; palpaliiwenna dagiti tattao kabayatan nga
agitintinnagda iti kuartada iti uneg ti lakasa. Adu ti nabaknang a tattao ti
nangikabil iti dakkel a gatad ti kuarta. 42 Ket immay ti napanglaw a balo a
babai ket nangikabil iti dua a siping, aggatad iti agarup maysa a sentimo.
43 Ket inummong ni Jesus dagiti adalanna ket kinunana kadakuada,
“Pudno daytoy ibagak kadakayo, daytoy a napanglaw a balo a babai
nangikabil iti ad-adu ngem kadakuada amin a nangited idiay lakasa a
pagipispisukan. 44 Amin dagitoy ket nangited manipud iti kinawadwadda.
Ngem daytoy balo a babai, manipud iti kinapanglawna, inkabilna amin a
kuarta nga adda kenkuana a pagbiaganna.”

13

1 Kas magmagna ni Jesus nga umadayo manipud iti templo, kin-
una ti maysa kadagiti adalanna kenkuana, “Manursuro, kitaem dagiti
nakakaskasdaaw a bato ken dagiti pasdek!” 2 Kinunana kenkuana, “
Makitam kadi dagitoy a dadakkel a pasdek? Awanto ti mabati nga
uray maysa a bato a nakaparabaw iti maysa pay a bato a saan a
marebba.” 3 Kabayatan nga agtugtugaw isuna sadiay Bantay iti Olibo,
nga adda iti bangir ti templo, sililimed a nagsaludsod kenkuana da Pedro,
Santiago, Juan ken Andres, 4 “Ibagam kadakami, kaano a mapasamak
dagitoy a banbanag? Anianto ti pagilasinan no dandanin a mapasamak
amin dagitoy a banbanag?” 5 Inrugi ni Jesus nga imbaga kadakuada,
“Agannadkayo tapno awan ti mangiyaw-awan kadakayo. 6 Adunto ti umay
iti naganko ket ibagada a, 'Siak isuna,' ket adunto ti maiyaw-awanda.
7 Inton mangngegyo iti maipapan kadagiti gubat ken dagiti sayanggusing
iti gubgubat, saankayo a madanagan; masapul a mapasamak dagitoy
a banbanag, ngem ti panungpalan ket saan pay. 8 Ta aggiginnubatto
dagiti pagilian ken aggiginnubatto met dagiti pagarian. Agginginedto
kadagiti adu a lugar, ken addanto dagiti panagbisin. Dagitoy dagiti pan-
grugian dagiti ut-ot iti panagpasngay. 9 Agalibtakkayo. Ipaimadakayonto
kadagiti konseho, ket kabilendakayonto kadagiti sinagoga. Sumangakay-
onto kadagiti gobernador ken ar-ari gapu kaniak, kas pammaneknek
kadakuada. 10 Ngem masapul a maikasaba nga umuna ti ebanghelio
kadagiti amin a pagilian. 11 Inton tiliwendakayo ken ipaimadakayo,

saankayo a madanagan maipanggep iti masapul nga ibagayo. Ta iti
dayta nga oras, ti masapul nga ibagayo ket maitedto kadakayo; saanto
a dakayo ti agsao, ngem ti Espiritu Santo. 12 ipaimanto ti kabsat a lalaki
ti kabsatna iti patay, ken ti ama ket ti anakna. Busurento dagiti annak
dagiti nagannakda ket dagitoy nga annak ti makagapu a mapapatay dagiti
nagannak. 13 Guraendakayonto iti tunggal maysa gapu iti naganko. Ngem
siasinoman ti makaibtur agingga iti panungpalan, maisalakanto dayta a
tao. 14 makitayo ti kinarurod ti pannakadadael nga agtaktakder iti saanna
koma a pagtakdaren (maawatan koma ti agbasbasa), kumamang koma
dagiti adda idiay Judea kadagiti banbantay, 15 ti adda iti tuktok ti balay
ket saanen koma a bumaba, wenno mangiruar iti aniaman a banag idiay,
16 ken ti adda iti taltalon ket saanen koma nga agsubli a mangala iti
kagayna. 17 Ngem asi pay dagidiay addaan ti anak ken dagidiay nga
agpaspasuso kadagiti maladaga kadagidiay nga al-aldaw! 18 Ikararagyo
a saan koma a mapasamak daytoy iti panawen ti lammiis. 19 Ta addanto ti
kasta unay a panagrigat, nga awan pay ti kasta a napasamak manipud idi
punganay, idi pinarsua ti Dios ti lubong, agingga ita, awan, wenno iti uray
kaanoman. 20 Malaksid a paababaen ti Apo dagiti al-aldaw, awan ti lasag
a maisalakan, ngem para kadagiti napili, kadagiti pinilina, inyababana ti
bilang dagiti al-aldaw. 21 Ket no ibaga ti siasinoman kadakayo, 'Kitaenyo,
adda ditoy ti Cristo!' wenno, 'Kitaenyo, daydiay isuna!' saankayo a mamati
iti daytoy. 22 Ta agparangto dagiti palso a Cristo ken palso a propeta
ket mangipakitadanto kadagiti pagilasinan ken kadagiti nakakaskasdaaw,
tapno mangallilaw, no mabalin, uray kadagiti napili. 23 Agalibtakkayo!
Naibagakon amin dagitoy a banbanag kadakayo sakbay iti oras.” 24 Ngem
kalpasan iti kasta unay a panagrigat kadagidiay nga al-aldaw, sumipngetto
ti init, saanto nga aglawag ti bulan, 25 matnagto dagiti bituen manipud iti
tangatang, ket magunggunto dagiti pannakabalin nga adda iti lang-langit.
26 Ket makitadanto ti Anak ti Tao nga um-umay manipud kadagiti ul-ulep
nga addaan ti naindaklan a pannakabalin ken dayag. 27 Ket ibaonnanto
dagiti angelesna ket ummongennanto dagiti napilina manipud kadagiti
uppat a kita ti angin, manipud iti pagpatinggaan iti daga agingga iti
pagpatinggaan iti tangatang. 28 Adalenyo ti sursuro manipud iti kayo
nga igos. Apaman a lumukneng ti sanga ken agrusing ti bulongna,
ammoyon a ti panawen iti pudot ket asidegen. 29 Kasta met a no makitayo
a mapaspasamaken dagitoy a banbanag, ammoyo nga asidegen isuna,
asidegen kadagiti ruangan. 30 Pudno daytoy ibagak kadakayo, saan a
mapukaw daytoy kaputotan aginggana nga amin dagitoy a banbanag ket
mapasamak. 31 Mapukawto ti langit ken daga, ngem saanto pulos a
mapukaw dagiti sasaok. 32 Ngem maipapan iti dayta nga aldaw wenno
iti dayta nga oras, awan ti makaammo, uray pay dagiti angheles iti langit,
wenno ti Anak, ngem ti laeng Ama. 33 Agalibtakkayo! Agsiputkayo, gapu
ta saanyo nga ammo no ania nga oras daytoy. 34 Daytoy ket kasla iti
maysa a tao a mapan agdaliasat: panawanna ti balayna ket pagbalinenna
a mangimaton iti balay dagiti adipenna, tunggal maysa iti trabahona.
Ken baonenna ti agbanbantay nga agtalinaed a sirириing. 35 Ngarud
agsiputkayo! Ta saanyo nga ammo no kaano nga agawid ti amo iti
balay, mabalin nga iti rabii, tengnga iti rabii, inton agtaraok ti kawitan,
wenno iti agsapa. 36 No kellaat nga umay isuna, saanyo nga ipalubos a
masarakannakayo a matmaturog. 37 Aniaman ti ibagbagak kadakayo ket
ibagak iti tunggal maysa: Agsiputkayo!”

14

1 Dua nga aldaw pay manipud ita sakbay ti Fiesta iti Ilalabas ken ti
Fiesta ti Tinapay nga awan Lebadurana. Panpanunoten dagiti panguloen
a padi ken dagiti eskriba no kasanoda a tiliwen a sililimed ni Jesus ken
kalpasanna papatayenda isuna. 2 Ta ibagbagada, “Saan a kabayatan iti
padaya, tapno saan a rumsua ti gulo kadagiti tattao.” 3 Kabayatan nga adda
ni Jesus sadiay Betania iti balay ni Simon nga agketong, kabayatan nga
agsangsanggir isuna iti lamisaan, maysa a babai ti napan kenkuana nga
addaan ti alabastro a pagikkan ti nangina unay a likido, a puro a nardo.
Inikkatna ti kalub ken imbukbukna iti ulo ni Jesus ti bangbanglo. 4 Ngem
adda dagiti sumagmamano a nakaunget. Nagtutungtungda ket kinunada,
“Ania ti makagapu iti daytoy a pannakasayang? 5 Mabalin koma a nailako
daytoy a bangbanglo iti nasursurok pay ngem tallo a gasut a denario, ken
maited kadagiti napanglaw.” Ket binabalawda isuna. 6 Ngem kinuna
ni Jesus, “Bay-anyo isuna. Apay a rirriribukenyo isuna? Nakaaramid
isuna ti napintas a banag para kaniak. 7 Kanayon nga adda kadakayo
dagiti napanglaw, ket no agtarigagaykayo makaaramidkayo iti nasayaat
kadakuada, ngem saan a kanayon nga addaak kadakayo. 8 Inaramidna no
ania ti kabaelanna: pinulotanna ti bagik para iti pannakaitabon. 9 Pudno
daytoy, ibagak kadakayo, sadinoman a pakaikasabaan ti ebangelio iti
entero a lubong, ti inaramid daytoy a babai ket maibaga a pakalaglagip-
panto kenkuana.” 10 Kalpasanna napan kadagiti panguloen a papadi ni
Judas Iscariote, a maysa kadagiti Sangapulo ket Dua tapno maipaimana
ni Jesus kadakuada. 11 Idi nangngeg dagiti panguloen a papadi daytoy,
naragsakanda ken inkarida nga ikkanda isuna ti kuarta. Rinuggianna iti
mangsapul iti gundaway tapno maipaimana ni Jesus kadakuada. 12 Iti
umuna nga aldaw iti Fiesta ti Tinapay nga awan Lebadurana, iti tiempo a
pangidatonda ti urbon a karnero para iti Fiesta iti Ilalabas, kinuna dagiti
adalanna kenkuana, “Sadino ti kayatmo a mapanmi pangisaganaan tapno
makapanganka iti taraon para iti Fiesta iti Ilalabas?” 13 Nangibaon isuna
ti dua kadagiti adalanna ket kinunana kadakuada, “Mapankayo iti siudad,
ket sabatennakayonto ti maysa a lalaki nga agaw-awit ti sangakaramba
a danum. Surotenyo isuna. 14 Iti sumrekanna a balay, sumurotkayo
kenkuana iti uneg ket ibagayo iti akinkukua ti dayta a balay, 'Kinuna
ti Manursuro, “Sadino ti pangsangaili a siledko a panganakto para iti
Fiesta iti Ilalabas a kaduak dagiti adalak? ” ’ 15 Ipakitananto kadakayo
ti dakkel nga akinngato a siled a napnuan alikamen a nakasaganan.
Mangisaganakayo ti para kadatayo idiay. 16 Pimmanaw dagiti adalan
ket napanda iti siudad; nasarakanda ti amin a banag a kas imbagana
kadakuada, ket insaganada ti taraon para ti Fiesta iti Ilalabas. 17 Idi rabiin,
napan isuna ket kaduana dagiti Sangapulo ket dua. 18 Kabayatan nga
agsangsanggirda iti lamisaan a mangmangan, kinuna ni Jesus, “Pudno
daytoy, ibagak kadakayo, maysa kadakayo a kaduak a mangmangan ita
iti mangliputto kaniak.” 19 Nalidayanda amin iti kasta unay ket saggaysa
a kinunada kenkuana, “Awan duadua a saan a siak!” 20 Simmungbat ni
Jesus ket kinunana kadakuada, “Maysa kadagiti Sangapulo ket dua, daytoy
ket ti kaduak a mangisawsawsaw ita iti tinapay iti mallukong. 21 Ta ti Anak
ti Tao ket mapanto iti wagas nga ibagbaga iti Nasantoan a Surat maipapan
kenkuana. Ngem asi pay dayta a lalaki a babaen kenkuana ket maliputan
ti Anak ti Tao! Naim-imbag pay koma para kenkuana no saanen isuna a
naipasngay.” 22 Kabayatan a mangmanganda, nangala ni Jesus iti tinapay,
benindisionanna daytoy, ken pinisipisina. Intedna daytoy kadakuada ket

kinunana, “Alaenyo daytoy. Daytoy ti bagik.” 23 Nangala isuna iti kopa,
nagyaman, ken intedna daytoy kadakuada, ket imminumda amin manipud
iti daytoy. 24 Kinunana kadakuada, “Daytoy ti darak iti tulag, ti dara a
maibukbuk para iti kaaduan. 25 Pudno daytoy ibagak kadakayo, saanakto
manen nga uminom iti daytoy a bunga iti ubas, agingga iti dayta nga
aldaw nga uminumak iti baro idiay pagarian ti Dios.” 26 Idi nakakantada
ti himno, rimuarda ket napanda idiay Bantay ti Olibo. 27 Kinuna ni Jesus
kadakuada, “Umadayokayonto amin gapu kaniak, ta naisurat, 'Dangrakto
ti agpaspastor ket mawarawaranto dagiti karnero.' 28 Ngem kalpasan
a mapagungarak, mapanakto nga umun-una kadakayo sadiay Galilea.”
29 Kinuna ni Pedro kenkuana, “Uray no umadayo amin, saanakto nga
umadayo.” 30 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Pudno daytoy ibagak kenka, iti
daytoy a rabii, sakbay nga agtaraok ti kawitan iti mamindua, ilibaknakto iti
mamintallo a daras.” 31 Ngem kinuna ni Pedro, “No kasapulan a matayak
a kaduaka, saankanto nga ilibak.” Nagkarida amin ti isu met laeng.
32 Dimmanonda iti lugar a maaw-awagan iti Getsemani, ket kinuna ni
Jesus kadagiti adalanna, “Agtugawkayo ditoy kabayatan nga agkararagak.”
33 Inkuyog da Pedro, Santiago ken ni Juan a kaduana ket nangrugi isuna
a madanagan ken mariribukan ti kasta unay. 34 Kinunana kadakuada,
“Ti kararuak ket agladladingit unay, ket kaslaak matay. Agtalinaedkayo
ditoy ken agbantaykayo.” 35 Napan ni Jesus iti adayo bassit, nagpakleb iti
daga ket nagkararag, a no mabalin koma, ket lumabas daytoy nga oras
kenkuana. 36 Kinunana, “Abba, Ama, amin a banag ket mabalin kenka.
Ikkatem daytoy a kopa manipud kaniak. Ngem saan a ti pagayatak, ngem
ti pagayatam.” 37 Nagsubli isuna ket nasarakanna ida a matmaturog ket
kinunana ken ni Pedro, “Simon, nakaturogkayo kadi? Saankayo kadi a
makabantay iti maysa nga oras? 38 Agalibtak ken agkararagkayo tapno
saankayo a masulisog. Ti espiritu ket pudno a sipapalubos, ngem ti lasag
ket nakapuy.” 39 Immadayo manen isuna ket nagkararag, ken inusarna
ti isu met laeng a sasao. 40 Immay manen isuna ket nasarakanna isuda a
matmaturog, ta nadagsenen dagiti matada ket saanda nga ammo no ania
ti ibagada kenkuana. 41 Immay isuna iti maikatlo a daras ket kinunana
kadakuada, “Matmaturogkayo pay laeng kadi ken agin-inana? Uston!
Dimtengen ti tiyempo. Kitaenyo! Ti Anak ti Tao ket malipliputan kadagiti
ima dagiti managbasol. 42 Bumangonkayo, mapantayon. Kitaenyo,
asidegen ti mangliput kaniak.” 43 Kabayatan nga agsasao pay laeng
isuna simmangpet ni Judas, maysa kadagiti Sangapulo ket dua, a kaduana
dagiti nakaad-adu a tattao nga addaan iti kampilan ken pang-or, manipud
kadagiti panguloen a papadi, kadagiti eskriba ken kadagiti panglakayen.
44 Ita nangted ti mangliliputna kadakuada iti pagilasinan, a kinunana,
“Siasinoman ti agkak, isuna daydiay. Tiliwenyo isuna ken ipanawyo nga
adda bantayna.” 45 Idi simmangpet ni Judas, dagus a napan isuna ken
ni Jesus ket kinunana, “Rabbi!” 46 Ket inagkanna isuna. Kalpasanna
ineggemanda isuna, ket tiniliwda isuna. 47 Ngem maysa kadakuada
a nakatakder ti nangasut ti kampilanna ket tinagbatna ti adipen iti
kangatoan a padi ket napingasanna ti lapayag ti adipen. 48 Kinuna ni Jesus
kadakuada, “Immaykayo kadi a kas maibusor iti agtatakaw ta addaankayo
kadagiti kampilan ken pang-or a mangtiliw kaniak? 49 Inaldaw idi nga
addaak kadakayo ken agisursuroak idiay templo, saandak a tiniliw. Ngem
naaramid daytoy tapno matungpal koma ti Nasantoan a Surat.” 50 Ket
amin a kadua ni Jesus ket imbatida isuna ken naglibasda. 51 Sinurot

isuna ti maysa nga agtutubo a lalaki, a nakakawes laeng iti lupot a lino a naibalkot kenkuana; tiniliwda isuna ngem 52 nabatina ti lupot a lino sadiay ken nagtaray manipud kadakuada a lamulamo. 53 Inturongda ni Jesus iti kangatoan a padi. Nagummong sadiay a kaduana dagiti amin a panguloen a padi, dagiti panglakayen, ken dagiti eskriba. 54 Ita sinurot ni Pedro isuna manipud iti saan unay nga adayo, aginggana iti paraangan iti kangatoan a padi. Nakitugaw isuna kadagiti guardia, nga adda iti asideg iti apuy tapno aginudoda. 55 Ita agsapsapul dagiti panguloen a papadi ken ti sibubukel a Konseho iti pammaneknek a maibusor ken ni Jesus tapno mapapatayda isuna. Ngem awan ti nasarankada. 56 Ta adu dagiti nangyeg iti palso a pammaneknek maibusor kenkuana, ngem uray pay ti pammaneknekda ket saan a nagsusurot. 57 Adda sumagmamano a nagtakder ken nangyeg iti palso a pammaneknek a maibusor kenkuana; kinunada, 58 "Nangngegmi a kinunana, "Dadaelekto daytoy a templo a naaramid babaen kadagiti ima, ket iti maika-tallo nga aldaw mangipatakderak iti sabali a saan a naaramid babaen kadagiti ima.'" 59 Ngem uray pay dagiti pammaneknekda ket saan a nagsusurot. 60 Nagtakder kadakuada ti kangatoan a padi ket nagsaludsod ken ni Jesus, "Awan kadi ti sungbatmo? Ania daytoy nga ibagbaga dagitoy a lallaki a maibusor kenka?" 61 Ngem naulimek isuna ken awan ti insungbatna. Nagsaludsod manen ti kangatoan a padi kenkuana ket kinunana, "Sika kadi ti Cristo, ti anak ti Nabendisionan?" 62 Kinuna ni Jesus, "Siak. Ket makitamto ti Anak ti Tao inton agtugaw isuna iti makannawan nga ima iti pannakabalin ken umay kadagiti ul-ulep iti langit." 63 Rinay-ab ti kangatoan a padi ti pagan-anayna ket kinunana, "Kasapulantayo pay kadi ti saksi? 64 Nangngeganyo ti tabbaaw. Ania iti pangngeddengyo?" Ket inukomda amin isuna a kas maysa a maikari iti patay. 65 Adda sumagmamano a nangrugi a mangtupra kenkuana ken mangabbong iti rupana ken mangdanog kenkuana ket kinunada kenkuana, "Agipadtoka!" Innala dagiti opisial isuna ket kinabilda isuna. 66 Kabayatan nga adda ni Pedro iti baba idiay paraangan, napan kenkuana ti maysa kadagiti adipen a babai iti kangatoan a padi. 67 Nakitana ni Pedro kabayatan nga agtaktakder isuna idiay abay iti apuy tapno aginudo, ket miningminganna isuna. Ket kinunana, "Kinadkaduam met ti Nasareno a Jesus." 68 Ngem inlibakna daytoy, a kinunana, "Saanko nga ammo wenno maawatan ta ibagbagam." Ket rimmuar isuna iti paraangan. * 69 Ngem nakita isuna iti adipen a babai nga adda idiay ket rinuggianna manen nga ibaga kadagiti agtaktakder sadiay, "Daytoy a tao ket maysa kadakuada!" 70 Ngem inlibakna manen daytoy. Kalpasan iti bassit a kanito, ibagbaga dagidiay agtaktakder sadiay ken ni Pedro, "Pudno a maysaka kadakuada, ta maysaka met a taga-Galilea." 71 Ngem inruginna nga ilunod ti bagina ken nagsapata, "Saanko nga am-ammo daytoy a tao nga ibagbagayo." 72 Ket nagtaraok ti kawitan iti maikadua a daras. Ket nalagip ni Pedro dagiti imbaga ni Jesus kenkuana: "Sakbay nga agtaraok ti kawitan iti mamindua, ilibaknakto iti mamintallo a daras." Ket naglusdoy ken nagsangit isuna.

15

1 Idi bumigaten, nagsasarak dagiti panguloen a papadi agraman dagiti panglakayen, dagiti eskriba, ken ti entero a Sanhedrin. Kalpasanna,

* **14:68** Dagiti dadduma a sursurat inayonda, "Ket nagtaraok ti kawitan," ngem dagiti kasasayataan a sursurat awan dagitoy.

ginalutanda ni Jesus ket impanawda. Impaimada isuna kenni Pilato.
2 Sinaludsod ni Pilato kenkuana, “Sika kadi ti Ari dagiti Judio?” Insungbatna kenkuana, “Nakunamon.” 3 Agibagbaga dagiti panguloen a papadi iti adu a pammabasol a maibusor kenni Jesus. 4 Sinaludsod manen ni Pilato kenkuana, “Awan kadi ti maisungbatmo? Kitaem ti kaadu dagiti pammabasol nga ipabpabasolda kenka! 5 Ngem saan a simmungbat ni Jesus kenkuana, ket dayta ti nagsiddaawanna. 6 Ita, iti tiempo ti fiesta, masansan a mangwayawaya ni Pilato iti maysa a balud, maysa a balud a kiniddawda. 7 Kadagiti rebelde nga adda iti pagbaludan, kadua dagiti mammapatay a nakipaset iti panagrebelde ti maysa a lalaki a managan Barrabas. 8 Immay kenni Pilato dagiti adu a tattao ket inrugida a dawaten kenkuana nga aramidenna para kadakuada ti kas iti inaramidna iti napalabas. 9 Simmungbat ni Pilato kadakuada a kinunana, “Kayatyo kadi a wayawayaak kadakayo ti Ari dagiti Judio?” 10 Ta ammona a gapu iti apal nga impaima dagiti panguloen a papadi ni Jesus kenkuana. 11 Ngem sinugsogan dagiti panguloen a papadi dagiti adu a tattao tapno ipukkawda a ni Barrabas ketdi ti mawayawayaan. 12 Simmungbat manen ni Pilato kadakuada a kinunana, “Ania ngarud ti aramidek iti Ari dagiti Judio?”
13 Impukkawda manen, “Ilansam isuna iti krus!” 14 Kinuna ni Pilato kadakuada, “Ania ti biddut a naaramidna?” Ngem inyad-addada pay nga impukkaw, “Ilansam isuna iti krus.” 15 Kayat ni Pilato a penneken dagiti adu a tattao, isu a winayawayaanna ni Barrabas kadakuada. Sinaplitna ni Jesus sana inyawat tapno mailansa iti krus. 16 Inturong dagiti soldado isuna idiay uneg ti paraangan (nga ayan ti kuartel), ken inayabanda nga agtitipon ti sibubukel a bunggoy dagiti soldado.
17 Kinagayanda ni Jesus iti kawes a lila, ken nangsallapidda iti balangat a sisiitan ket imbalangatda kenkuana. 18 Rinugianda a sinaludoan isuna ket kinunada, “Agbiagka, Ari dagiti Judio!” 19 Pinang-urda ti ulona iti runo ken tinupraanda isuna. Imparintumengda dagiti tumengda iti sangoananna kas panangpadayaw. 20 Idi pinagang-angawanda isuna, inikkatda kenkuana ti lila a kawes ket inkawesda kenkuana ti bukodna a kawes, sada-inruar isuna tapno ilansada iti krus. 21 Pinilitda nga agserbi ti maysa a lumabas, immay a naggapu iti away, maysa a lalaki a managan Simon ti Cirene (ti ama ni Alejandro ken ni Rufo); pinilitda isuna a mangbaklay iti krus ni Jesus. 22 Impan dagiti soldado ni Jesus iti lugar a maawagan Golgota (a ti kayatna a sawen no maipatarus, Lugar dagiti Banga-banga). 23 Nangidiayada kenkuana iti arak a nalaukan iti mira, ngem saanna nga ininum. 24 Inlansada isuna iti krus ket biningaybingayda dagiti kawesna babaen iti panagbibinnunotda tapno maammoan no ania a piraso ti alaen ti tunggal soldado. 25 Maikatlo nga oras idi inlansada isuna iti krus. 26 Insuratda iti pagilasinan ti impabasolda kenkuana, “TI ARI DAGITI JUDIO.” 27 Kaduana a nailansa dagiti dua nga agtatakaw, maysa iti kannawanna ken maysa iti kannigidna. 28 * 29 Inuyaw dagiti aglabas isuna, agwingwingiwingda ket ibagbagada, “Aha! Sika a mangdadael iti templo ken mangbangon met laeng iti maikatlo nga aldaw, 30 isalakanmo ta bagim ket bumabaka manipud iti krus!” 31 Iti isu met laeng a wagas, pinagang-angawan isuna dagiti panguloen a papadi, kasta met dagiti eskriba, a kinunada, “Insalakanna dagiti dadduma, ngem saanna a maisalakan ti

* **15:28** Dagiti kasasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti bersikulo 28 (kitaen ti Lukas 22:3), bersikulo 28, Ket natungpal ti Nasantoan a Surat a kunana, 'Naibilang isuna kadagiti awanan linteg.'

bagina. 32 Bumaba koma ngarud ti Cristo, ti Ari ti israel, manipud iti krus,
tapno makitatayo ket mamatitayo." Ken linalais met isuna dagiti kaduana
a nailansa iti krus. 33 Iti maikainnem nga oras, immay ti sipnget iti
entero a daga aginggana iti maikasiam nga oras. 34 Iti maikasiam nga oras
nagpukkaw ni Jesus iti napigsa, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" a kayatna a
sawen, Diosko, Diosko, apay a binaybay-annak?" 35 Nangngeg daytoy dagiti
dadduma nga agtaktakder iti asideg ket kinunada, "Kitaenyo, ay-ayabanna
ni Elias." 36 Adda nagtaray, nangikabil iti naalsem nga arak iti espongha,
inkabilna iti sarukod a runo, ket itedna kenkuana tapno uminom. Kinuna
ti lalaki, "Kitaentayo man no umay ni Elias a mangibaba kenkuana." 37 Ket
nagpukkaw ni Jesus iti napigsa a timek ket natay. 38 Napigis iti dua
manipud iti ngato agingga iti baba ti kurtina iti templo. 39 Ket idi nakita
ti senturion a nakatakder ken nakasango kenni Jesus a natayen isuna iti
kastoy a wagas, kinunana, "Pudno a daytoy a tao ti Anak ti Dios." 40 Adda
met dagiti babbai a kumitkita manipud iti adayo. Karaman kadakuada
da Maria a Magdalena, Maria (ti ina da Jose ken ni Santiago nga ub-
ubing), ken ni Salome. 41 Idi adda isuna idiay Galilea, simmursurotda ken
nagserserbida kenkuana. Adu met dagiti dadduma a babbai a kimmuyog
kenkuana a simmang-at idiay Jerusalem. 42 Idi rumabiin, gapu ta aldaw
daytoy ti Panagsagana, dayta ket, ti aldaw sakbay ti Aldaw a Panaginana,
43 napan ni Jose a taga Arimatea sadiay. Maysa isuna a mararaem a
kameng ti Sanhedrin, a mangur-uray iti pagarian ti Dios. Situtured a
napan kenni Pilato ket dinawatna ti bagi ni Jesus. 44 Nasdaaw ni Pilato
ta natayen ni Jesus; inayabanna ti senturion ket dinamagna kenkuana no
natayen ni Jesus. 45 Idi naammoanna iti senturion a natayen ni Jesus,
impalubosna nga alaen ni Jose ti bagina. 46 Gimmatang ni Jose iti lino
a lupot. Imbabana isuna manipud iti krus, binungonna iti lino a lupot,
ken inkabilna iti tanem a nakungkongan a dakkel a bato. Kalpasanna,
nangitulidda iti bato a serra ti ruangan ti tanem. 47 Nakita da Maria a
Magdalena ken ni Maria nga ina ni Jose ti lugar a nakaitaneman ni Jesus.

16

1 Idi nalpasen ti Aldaw a Panaginana, gimmatang da Maria a Magdalena,
Maria nga ina ni Santiago, ken ni Salome, iti naayamuom a bangbanglo,
tapno umayda ket sapsapoanda ti bagi ni Jesus. 2 Iti umuna nga aldaw ti
lawas, idi simmingising ti init, nasapada a napan iti tanem. 3 Kunkunada
iti maysa ken maysa, "Siasinonto ti mangitulid iti bato para kadatayo
manipud iti ruangan ti tanem?" 4 Idi timmangadda, nakitada nga addan ti
nangitulid iti nakadakdakkel a bato. 5 Simrekda iti tanem ket nakakitada iti
agtutubo a lalaki a nakakawes iti puraw, nga agtugtugaw iti makannawan
a sikigan, ket nagsiddaawda. 6 Kinunana kadakuada, "Saankayo nga
agbuteng. Birbirukenyo ni Jesus, ti Nazareno, a nailansa iti krus.
Nagungar isuna! Awan isuna ditoy. Kitaenyo ti lugar a nangipaiddaanda
kenkuana. 7 Ngem mapankayo, ibagayo kadagiti adalanna ken ni Pedro a
mapan isuna nga umun-una kadakayo idiay Galilea. Sadiay, makitayonto
isuna, kas iti imbagana kadakayo." 8 Rimmuarda ket nagtarayda manipud
iti tanem; agpigpigergerda ken masmasdaawda. Awan ti imbagada iti
siasinoman gapu ta mabutengda unay. 9 * nasapa iti umuna nga aldaw
ti lawas, kalpasan a nagungar isuna, immuna a nagparang isuna kenni

* **16:9** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20

Maria a Magdalena a nangpaksiatanna idi iti pito a demonio. 10 Napanna
imbaga kadagiti kakadua ni Jesus idi, kabayatan nga agdungdung-aw ken
agsangsangitda. 11 Nangngegda a sibibiag isuna ket nakitana isuna, ngem
saanda a namati. 12 † Kalpasan dagitoy a banbanag, nagparang isuna
iti sabali a langa iti dua kadakuada, kabayatan a magmagnada a mapan
iti away. 13 Napanda ket imbagada kadagiti dadduma nga adalan, ngem
saanda a namati kadakuada. 14 ‡ Iti saan a nabayag, nagparang ni Jesus
kadagiti sangapulo ket maysa bayat ti panagsanggirda iti lamisaan, ket
binabalawna ida iti saanda a panamati ken kinatangken ti pusoda, gapu
ta saanda a pinati dagiti nakakita kenkuana kalpasan ti panagungarna
manipud kadagiti natay. 15 Kinunana kadakuada, “Mapankayo iti entero
a lubong, ket ikasabayo ti ebanghelio iti amin a parsua. 16 Ti mamati
ken mabautisaran ket maisalakanto, ket ti saan a mamati ket madusanto.
17 § Kumuyogto dagitoy a pagilasinan kadagiti mamati. Iti naganko,
mangpaksiatdanto kadagiti demonio. Agsaodanto kadagiti pagsasao a baro
kadakuada. 18 Siiima a pidutendanto dagiti uleg, ket no makainumda iti
aniaman a makapatay, saandanto a madangran. Ipataydanto dagiti imada
kadagiti masakit, ket umimbagto dagitoy.” 19 * Kalpasan a nagsao ti Apo
kadakuada, naipangato sadi langit ket nagtugaw iti makannawan ti Dios.
20 Pimmanaw dagiti adalan ket nangasabada iti sadinoman, kabayatan a
nakipagtrabaho ti Apo kadakuada ket pinatalgedna ti sao babaen kadagiti
nakaskasdaaw a pagilasinan a simmaruno.

† **16:12** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20. ‡ **16:14** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20. § **16:17** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20. * **16:19** Dagiti kasayaatan a nagkauna a kopya ket naikkat ti Marcos 16:9-20.

Lucas

1 Adu nga tattao ti nangpadas a mangisurat kadagiti istorya maipapan
kadagiti banbanag nga naipatungpal kadatayo. 2 Dagiti nakasaksi ma-
nipud idi damo ken nagbalin nga ad-adipen ti sao, ket inpakaammoda
kadatayo. 3 Ngarud, nakitak nga nasayaatsa met kaniak, kalpasan nga
inad-adalko nga naimbag manipud idi rugrugina, nga ilanadko a para
kenka nga naurnos, patpatgek unay a Teopilo. 4 Kayatko nga mammoam
ti kinasigurado dagiti banbanag nga naisuro kenka. 5 Idi panawen ni
Herodes, ari iti Judea, adda maysa nga padi a managan Zacarias, manipud
iti bunggoy ni Abias. Ti asawana ket manipud kadagiti annak nga babbai
ni Aaron, ket ti naganna ket Elisabet. 6 Dagitoy nga dua ket nalinteg iti
sangoanan ti Dios, magmagnada iti amin nga bilbilin ken ordinansa iti Apo
nga awan pakababalawanda. 7 Ngem awan nga pulos ti anakda, gapu ta ni
Elisabet ket baog, ken agpadpadada nga nataengan unayen. 8 Maysa nga
aldaw idi madama nga ar-aramiden ni Zacarias iti pagrebbenganna iti Dios
a kas padi a naituding iti bunggoyda, 9 sinurot dagiti papadi iti gagangay
nga ar-aramidenda, ket napili ngarud isuna babaen iti panagbibinnunotda
tapno sumrek iti templo ti Apo a mangpuor ti insenso. 10 Dagiti amin nga
tattao a naummong ket agkarkararag iti ruar idi tiempo nga mapuoran ti
insenso. 11 Nagparang iti maysa nga anghel iti Dios kenkuana, sitatakder
iti makanawan nga paset iti altar ti insenso. 12 Nariribukan ni Zacarias
iti pannakakitana iti anghel, ket nakaru ti butengna. 13 Ngem kinuna
ti anghel kenkuana, “dika nga agbuteng Zacarias gapu ta nadenggeg ti
kararagmo.” Ti asawam a ni Elisabet, ipasyangannakanto iti maysa a
lalaki, ken panaganamto isuna iti Juan. 14 Kastanto unay iti rag-om ken
ragsakmo gapu kenkuana, ken adu a tao iti maragsakan iti pannaka-
ipasngayna. 15 Ta agbalin nga natan-ok isuna iti imatang ti Apo, ket
dinto uminom iti arak wenno aniaman nga inumen a naingel. Mapnonto
isuna iti Espiritu Santo, uray kabayatan ti kaaddana iti aanakan ti inana.
16 Isuna ti mangpasubli kadagiti adu nga annak a lallaki iti Israel, iti
Apo a Diosda. 17 Umunanto nga mapan ngem isuna babaen iti espiritu
ken pannakabalin ni Elias. Iturongnanto dagiti puspuso dagiti am-amma
kadagiti annakda, ken mangipapagna kadagiti nasusukir nga maibatay
iti kinasirib dagiti nalilinteg. Aramidenna daytoy tapno pagbalinenna
a nakasagana dagiti tattao nga sisasagana para iti Apo. 18 Kinuna ni
Zacarias iti anghel, “Kasano nga maammoak nga daytoy ket mapasamak?
Ta lakayakun, ken ti asawak ket baketen.” 19 Simmungbat ti anghel
kenkuana, “Siak ni Gabriel. Agtaktakderak iti presensia ti Dios, ken
naibaunak a makisao kenka ken mangted kenka iti daytoy nga naimbag
a damag. 20 Kitaem, agulimekkanto ken dikanto nga makasao agingga iti
aldaw nga dagitoy a banbanag ket mapasamak, agsipud ta dika namati
iti sasaok, nga maipatungpalto iti umno nga tiempo.” 21 Kabayatanna,
agur-uray dagiti tattao ken ni Zacarias ket panpanunotenda nu apay
nga nabayag unay isuna idiay templo. 22 Idi rimmuar isuna, saanen
nga makasarita kadakuada, ket naamirisda nga nakaimatang isuna iti
sirmata idiay templo. Nagsinsinyas isuna kadakuada, ngem nagtalinaed
nga saan nga makasao. 23 Idi natungpalen ti tiempo nga panagserbina,
nagsubli isuna idiay balayna. 24 Kalpasan dagitoy nga al-aldaw, nagsikog

ti asawana a ni Elisabet. Naglimmeng isuna iti lima nga bulan, a kunana,
25 “Daytoy ti inaramid ti Apo para kaniak. Tinarabaynak, tapno ikkatenna
iti pannaikaibabainko kadagiti tattao.” 26 Ita, iti maika-innem a bulan
iti panagsikog ni Elisabet, ti anghel a ni Gabriel ket inbaon iti Apo iti
maysa nga siudad idiay Galilea, a managan Nazaret, 27 iti maysa a birhen
a naitulag iti lalaki a managan Jose. Isuna ket kaputotan ni David, ken iti
nagan ti birhen ket Maria. 28 Immay ti anghel kenkuana, ken kinunana,
“Kablaaw, kenka a kagagasatan! Ti Dios adda kenka!” 29 Ngem kasta
unay a nariribukan isuna gapu iti sasao iti anghel, ket pinannunotna no
ania a kita iti kablaaw daytoy. 30 Kinuna ti anghel kenkuana, “Dika nga
agbuteng, Maria, ta naay-ayo kenka iti Dios. 31 Kitaem, agsikogkanto ket
agipasngayka iti maysa a lalaki, ken awagam isuna ti Hesus. 32 Agbalinto
nga naindaklan isuna, ken maawaganto iti Anak ti Kangatoan. Itedto
ni Apo Dios kenkuana iti trono ni tatangna a David. 33 Agnanayonto
nga agturay kadagiti kaputotan ni Jacob, ken awanto ti pagpatinggaan ti
pagarianna.” 34 Ket kinuna ni Maria iti anghel, “Kasano nga mapasamak
daytoy, idinto a maysaak nga birhen?” 35 Insungbat ti anghel kenkuana,
“Umayto kenka ti Espiritu Santo ken salinongannakanto ti pannakabalin
iti Kangatoan. Ngarud, ti nasantoan nga maipasngayto ket maawaganto
nga Anak ti Dios. 36 Kitaem, ti kabagiam a ni Elisabet ket nagsikog met
iti maysa a lalaki iti kinabaketna; isuna ket adda iti maikainnem nga
bulan ti panagsikogna, nupay isuna ket naawagan a baog. 37 Agsipud ta
awan iti saan a kabaelan ti Dios!” 38 Kinuna ni Maria, “Pudno, siak ti
adipen ti Apo. Mapasamak ngarud kaniak a kas iti saom ” Ket pinanawan
isuna ti anghel. 39 Ita, kadagidi nga al-aldaw, timmakder ni Maria ken
nagapura nga napan idiay turturod nga paset ti siudad iti Judea, ket
idiay, 40 napan iti balay ni Zacarias ket kinablaawanna ni Elisabet. 41 Idi
nangngeg ni Elisabet ti kablaaw ni Maria, limmagto ti ubbing iti tianna;
ket ni Elisabet, napno ti Espiritu Santo. 42 Inngatona ti timekna nga adda
papukkawna, ket kinunana, “Sika ti nabendisionan kadagiti babbai, ken
nabendisionan iti bunga ti aanakam. 43 Kasano nga iti ina ti Apok ket
umay kaniak? 44 Ta idi nangngegko ti kablaawmo, ti ubing iti aanakak
ket limmagto gapu iti ragsakna. 45 Isuna nga namati ket nabendisionan,
agsipud ta dagiti banbanag nga naibaga kenkuana manipud iti Apo ket
mautngpalto.” 46 Kinuna ni Maria, “Itagtag-ay iti kararwak ti Apo, 47 ken
agragrag-o ti espirituk iti Dios nga Mangisalakanko. 48 Agsipud ta inikanna
iti pateg ti nababa a kasasaad iti adipenna. Manipud ita awagandak dagiti
amin nga henerasion a nabendisioanan, 49 Agsipud ta iti Mannakabalin
ket nagaramid iti nakakaskasdaaw a banbanag kaniak; Ken ti naganna
ket nasantoan. 50 Iti asina ket para kadagiti amin nga henerasion ti tattao
nga agbuteng kenkuana. 51 Nangaramid isuna kadagiti agkakabileg nga
banbanag babaen iti imana; inwarawarana dagiti natangsit iti pusoda.
52 Ingguyodna nga pababa dagiti mangiturturay manipud kadagiti tronoda,
ken intag-ayna dagiti nababa nga tattao. 53 Inikkanna iti naimbag nga
banbanag dagiti mabisin nga tattao, ken pinapanawna dagiti babaknang a
tattao nga awanan iti uray aniaman a banag. 54 Tinulunganna iti Israel
nga adipenna, tapno kaasianna 55 ni Abraham ken dagiti kaputotanna
iti agnanayon, a kas inkarina kadagiti kapuonantayo nga aramidenna.
56 Nakipagnaed ni Maria ken ni Elisabet iti agarup tallo nga bulan, sa
nagawid iti balayna. 57 Ita, idi dimteng iti tiempo nga panangipasngay

ni Elisabet iti anakna, nagpasngay isuna iti anak a lalaki. 58 Nangngegan
dagiti karrubana ken kakabagianna nga iti Dios ket naasi unay kenkuana,
ket nakipagragsakda kenkuana. 59 Ket iti maikawalo nga aldaw kalpasan
dayta, immayda nga mangkugit iti maladaga; ken awaganda koma isuna
iti Zacarias, nga isurotda iti nagan ni tatangna. 60 Ngem simmungbat
ni inangna a kinunana, “Saan, ngem ketdi maawagan isuna iti Juan.”
61 Kinunada kenkuana, “Awan kadagiti kakabagiam iti naawagan iti
kastoy a nagan.” 62 Sininyasanda ti amana tapno ammoenda no ania
ti kayatna nga iyawagda iti ubing. 63 Isu nga dimmawat iti pagsuratan
ken insuratna ditoy, “Ti naganna ket Juan.” Aminda ket nasdaaw unay.
64 Dagdagus nga nalukatan iti ngiwatna ken nawayawayaan ti dilana, ken
nangrugi nga nagsao, nga agdaydayaw iti Dios. 65 Ket buteng iti immay
kadagiti amin nga agnanaed iti aglawlawda ken amin nga napasamak ket
pagsasaritaan dagiti tattao iti amin nga lugar iti turturod nga pagilian
ti Judea. 66 Amin dagiti nakangngeg iti daytoy ket pinanpanunotda ti
maipanggep iti napasamak ken kinunada, “Ita ngarud, anianto ngata iti
pagbalinan daytoy nga ubing? Ta naamirisda nga ti ima iti Apo ket
adda kenkuana. 67 Ti amana nga ni Zacarias ket napno iti Espiritu
Santo, ket insaona daytoy nga padto, 68 “Madaydayaw ti Apo, nga Dios
ti Israel, gapu ta immay isuna kadatayo ken nagaramid iti wagas tapno
wayawayaanna dagiti tattaona.” 69 Nangisabet isuna para kadatayo iti
mannakabalin nga Mannangisalakan manipud iti kaputotan ti adipenna a
ni David, 70 a kas inbaga ti Dios babaen kadagiti nasantoan a propetana
idi. 71 Inkarina nga isabetna ti pannakaisalakantayo manipud kadagiti
kabusortayo, ken manipud iti ima dagiti amin nga gumurgura kadatayo.
72 Inaramidna daytoy tapno ipakitana ti asina kadagiti kapuonantayo, ken
tapno lagipenna iti nasantoan nga tulagna. 73 Dayta a tulag ket isu ti sapata
nga inbagana ken ni Abraham nga kapuonantayo. 74 Nangaramid isuna
iti sapata tapno waya-wayaannatayo manipud iti ima dagiti kabusortayo
ken ikkannatayo iti pannakabael nga agserbi kenkuana nga awan ti
panagbuteng, 75 ken iti kinasanto ken kinalinteg iti sangwananna iti amin
nga aldawtayo. 76 Ken sika, anakko, ket maawaganto nga propeta ti
Kangatoan, gapu ta unaam ti Apo tapno isaganam dagiti tattao para
iti iyaayna, 77 ken tapno tulungam dagiti tattao nga mangammo no
kasanoda nga maisalakan babaen iti pannakapakawan dagiti basbasolda.
78 Pakawanennatayo iti Diostayo gapu iti nalukneng nga asina. Babaen
iti daytoy nga asi, ti Mannangisalakan, nga maiyarig iti singising ti init iti
agsapa, ket umay manipud langit nga tumulong kadatayo. 79 Lawaganna
dagiti tattao nga agtugtugaw iti kinasipnget ken iti aniniwan ti patay;
idalanna dagiti saksakatayo iti dalan ti kapia.” 80 Dimmakkel ngarud ti
ubing, ken nagbalin nga napigsa iti espiritu. Nagnaed isuna kadagiti let-
ang a luglugar agginga a nangrugi nga nagparang a nalatak kadagiti tattao
iti Israel.

2

1 Itatta, kadagidi nga al-aldaw, immay ti kanito nga ni Cesar Agusto ket
nangipaulog iti linteg a mangibilbilin a masapul nga mailista amin nga
tattao nga agbibiag iti lubong ti Roma. 2 Daytoy ti kaunaan a panagpalista
nga naaramid kabayatan a ni Kerinio ti gobernador idiay Syria. 3 Isu
nga tunggal maysa ket napan iti bukodna nga ili tapno agpalista para iti
dayta nga panagpalista. 4 Uray ni Jose ket pimmanaw manipud siudad

ti Nazaret idiay Galilea ket nagdalyasat a napan iti ili nga Betlehem a
sakop ti Judea, a mabigbig nga siudad ni David, agsipud ta isuna ket
kaputotan nga nagtaud iti pamilia ni David. 5 Napan isuna idiay tapno
agpalista a kadwana ni Maria, a naitulag nga asawaenna ken agur-uray
iti panaganakna. 6 Itatta immay ti kanito nga kabayatan nga addada
idiay, dimteng ti tiempo tapno ipasngayna ti anakna. 7 Inpasngayna
ti maysa a lalaki, ti inauna nga anakna, ket binalkotna a nasayaat itia
akikid ng lupot. Sana inkabil iti kulluong, gapu ta awan ti kuarto a para
kadakuada iti pagdagdagusan dagiti bisita. 8 Iti dayta met laeng a rehion,
adda dagiti agpaspastor nga agnanaed iti away ken banbantayanda dagiti
aguurnong a karneroda iti rabii. 9 Pagammoan, nagparang kadakuada iti
anghel ti Apo, ken ti dayag ti Apo ket linawaganna ti aglawlawda, ket
napalalo ti butengda. 10 Ket kinuna ti anghel kadakuada, "Saan kayo
nga agbuteng, agsipud ta dandanin nga ibagak kadakayo ti naimbag a
damag a mangiyeg iti dakkel nga ragsak kadagiti amin a tattao. 11 Ita
adda mangisalakan nga naipasngay para kadakayo iti siudad ni David!
Isuna ni Kristo nga Apo! 12 Daytoy ti pagilasinan a maited kadakayo,
masarakanyonto ti maysa a maladaga a nabalkot iti akikid a lupot nga
nakaidda iti kulluong." 13 Pagammoan, adda naitipon iti anghel nga adu
a bilang ti nainlangitan a soldado nga agdaydayaw iti Dios, a kunkunada,
14 "Gloria iti Dios nga adda iti kangatoan, ken maadda koma ti kapia ditoy
daga kadagiti tattao nga pakaay-aywanna." 15 Apaman a nakapanawen
dagiti anghel manipud kadakuada a napandan idiay langit, kinuna dagiti
agpaspastor iti tunggal maysa, "Intayo itan idiay Betlehem, ken intayo
kitaen daytoy a banag nga napasamak, nga impakaammo ti Apo kadatayo."
16 Nagdardarasda a napan idiay ket nasarakanda ni Maria ken ni Jose, ken
nakitada ti maladaga nga nakaidda iti kulluong. 17 Kalpasan nga nakitada
daytoy, impakaammoda kadagiti tattao no ania ti naibaga kadakuada
maipapan iti daytoy nga ubing. 18 Ket nagsiddaaw amin a nakangngeg
iti imbaga dagiti agpaspastor kadakuada. 19 Ngem pinanpanunot ni
Maria ti maipapan kadagiti amin nga banbanag a nangngeganna, ket
sinalimetmetanna dagitoy iti pusona. 20 Nagsubli dagiti agpaspastor nga
intantan-ok ken indaydayawda ti Dios gapu kadagiti amin a nangngegan
ken nakitada, a kas iti naibaga kadakuada. 21 Idi maikawalo nga aldaw
ken isu ti tiempo a pannakakugit ti ubing, pinanagananda isuna iti Hesus,
ti nagan nga inted ti anghel sakbay ti pannakaisikogna. 22 Idi nalpas
ti kasapulan nga bilang ti aldaw a para iti pannakadalusda, a sigun
iti linteg ni Moises, inyeg da Jose ken Maria ti anakda a maladaga a
lalaki iti templo idiay Jerusalem tapno isagutda iti Apo. 23 Kas naisurat
iti linteg ti Apo, "Tunggal inauna nga anak a lalaki ket maawagan nga
nasantoan iti Dios." 24 Immayda pay tapno agidaton da iti sagot a sigun
iti naibaga iti linteg ti Apo, "maysa nga pares ti kalapati wenno dua a
sibong nga kalapati." 25 Kitaen, adda maysa a lalaki manipud Jerusalem
nga agnagan ti Simeon. Daytoy nga lalaki ket nalinteg ken napapati iti
Dios. Isu ket agur-uray iti mangliwliwa iti Israel, ken adda kenkuana ti
Espiritu Santo. 26 Naipakaammo kenkuana ti Espiritu Santo nga saan pay
a matay agingga nga dina makita ti Kristo iti Apo. 27 Maysa nga aldaw
immay isuna idiay templo, babaen iti panangidalan ti Espiritu Santo. Idi
impan dagiti nagannakna ti ubing, a ni Hesus, tapno aramidenda para
kenkuana no ania ti kadawyan nga kidkiddawen ti linteg, 28 ket inubba ni
Simeon ti ubing, ken nagdayaw iti Dios ket kinunana, 29 "Ita palubusam toy

adipenmo nga pumanaw a sitatalna, Apo, a kas kunam iti saom. 30 Agsipud
ta nakita dagiti matak ti panangisalakanmo, 31 nga insaganam iti imatang
dagiti amin nga tattao. 32 Agbalinto a silaw a mangiparangarang iti
kinapudno kadagiti Hentil ken agbalin nga dayag dagiti tattaom nga
Israel." 33 Nagsiddaaw ti ama ken ina ti ubing kadagiti banbanag a naibaga
maipanggep iti ubing. 34 Ket binendisionan ida ni Simeon ken kinunana
ken ni Maria nga inana, "Dumngegka a nasayaat! Daytoy nga ubing ket
naituding a pakatinnagan ken pakabangonan dagiti adu nga tattao iti
Israel ken pagilasinan a masuppiat. 35 Maysa pay, sugatento ti kampilan ti
kararuam, tapno dagiti kapanunotan manipud kadagiti adu nga puspuso
ket maiparangarang." 36 Maysa nga propeta a babai nga agnagan ti Ana
ket adda met idiay. Isuna ket anak ni Fanuel a nagtaud iti tribu ni Asher.
Pirmi nga nabaketan isunan. Nagdennada iti asawana iti pito nga tawen
kalpasan ti pannakikallaysana, 37 ken balo isuna iti walopulo ket uppat
nga tawen. Saan isuna nga pulos a pimmanaw iti templo ket kanayon nga
agdaydayaw iti Dios babaen ti panagayunar ken panagkarkararag, iti rabii
ken aldaw. 38 Iti dayta met laeng a kanito, immasideg isuna kadakuada
ken rinugianna ti nagyaman iti Dios. Imbagana ti maipapan iti ubing
kadagiti amin nga agur-uray iti pannakasubbot ti Jerusalem. 39 Idin ta
nalpasda nga inaramid ti amin a banag a kinasapulan nga aramidenda a
kas kinuna ti linteg ti Apo, nagsublida iti Galilea, iti bukodda nga siudad,
a Nazaret. 40 Dimmakkel ti ubing ken nagbalin nga napigsa, nanayonan
ti kinasiribna, ken adda kenkuana ti parabur iti Dios. 41 Tinawen nga
mapmapan dagiti nagannakna idiay Jerusalem tapno makipagrambakda
iti Fiesta ti Ilalabas. 42 Idi agtawen isuna ti sangapulo ket dua, simang-atda
manen a kas kadawyan nga ar-aramidenda iti tiempo ti fiesta. 43 Kalpasan
a nagianda idiay agingga a nalpas ti aldaw ti fiesta, inrugidan ti nagsubli
iti pagtaenganda. Ngem ti ubing a ni Hesus ket nagbati idiay Jerusalem
a saan nga ammo dagiti nagannakna. 44 Inpagarupda a naikuyog isuna
kadagiti bunggoy a makipagdaldalyasat kadakuada, isu nga nagdalyasatda
iti uneg ti maysa nga aldaw. Ket inrugida ti nagbirok kenkuana kadagiti
kakabagian ken gagayyemda. 45 Ket idi saanda nga mabirukan isuna,
nagsublida idiay Jerusalem ket rinugianda nga biniruk isuna sadiay.
46 Iti napasamak ket kalpasan iti tallo nga aldaw, nasarakanda isuna iti
templo, agtugtugaw iti tengnga dagiti manursuro, dudumngeg kadakuada
ken agsalsaludsod kadakuada. 47 Amin nga nakangngeg kenkuana ket
nasdaaw iti pannakaawatna ken kadagiti sungbatna. 48 Idi nakitada
isuna, nasdaawda. Kinuna ti inana kenkuana, "Anakko, apay nga
kastoy ti panangtratom kadakami? Dumngegka, ni amam ken siak ket
nagdandanag nga nangbirbiruk kenka." 49 Kinunana kadakuada, "Apay
nga birbirukendak? Diyo kadi ammo a masapul nga addaak iti balay ni
Amak?" 50 Ngem saanda nga naawatan ti kayatna nga sawen kadagidiay
nga sasao. 51 Ket nagawid isuna a kaduada idiay Nazaret ken natulnog
kadakuada. Sinalemetmetan amin ni Maria dagitoy a banbanag iti pusona.
52 Ngem nagtultuloy ni Hesus a dimakkel iti kinasirib ken bagi, ken
nanayonan a naay-ayo kenkuana ti Dios ken dagiti tattao.

3

1 Ita iti maikasangapulo ket lima a tawen a panagturay ni Tiberios
Cesar, kabayatan a ni Poncio Pilato ti gobernador iti Judea, ni Herodes
ket tetraka iti Galilea, ket ni Felipe a kabsatna ti tetraka iti rehion ti Iturea

ken Traconite, ket ni Lisanias iti tetraka iti Abilene, 2 ken idi panawen
da Annas ken Caipas a kas kangatoan a padi, immay ti sao ti Dios kenni
Juan nga anak a lalaki ni Zacarias, idiay let-ang. 3 Nagdalyasat ni Juan
iti amin a rehion iti aglawlaw ti Karayan Jordan, nga nangikaskasaba iti
bautisar iti panagbabawi para iti pannakapakawan dagiti basbasol. 4 Kas
naisurat iti libro dagiti sao ni Isaias a propeta, "Ti timek iti maysa nga
umaw-awag idiay let-ang, 'Isagana iti dalan ti Apo, Aramiden a diretso
dagiti pagnaanna. 5 Tunggal nababa nga disso ket mapunno, tunggal
bantay ken turod ket mapatag, dagiti killo a kalsada ket mapalinteg,
ken dagiti lasonglasong ket matarimaan. 6 Makitanto amin nga tattao iti
panangisalakan ti Dios.'" 7 Iti kasta kinuna ngarud ni Juan kadagiti adu
unay a tattao nga umay agpabautisar kenkuana, "Dakayo nga kaputotan ti
nagita nga ul-uleg, siasino iti nangballaag kadakayo nga lisianyo ti umayto
nga pungtot? 8 Mangpataud kayo iti bunga a maikari iti panagbabawi, ken
saanyo nga irugi a kunaen iti bagbagiyo, 'Adda ni Abraham nga amami,'
ta ibagak kadakayo nga kabaelan ti Dios iti mangibangon iti annak ni
Abraham uray pay kadagitoy a batbato. 9 Naikabilen ti wasay iti ramut
dagiti kaykayo. Isu nga tunggal kayo nga saan nga agbunga iti nasayaat
nga bunga ket mapukan ken maibelleng iti apoy." 10 Ket nagsaludsod
kenkuana dagiti tattao iti kaadduan, a kunkunada, "Ania ngarud ti
rumbeng nga aramidenmi?" 11 Simmungbat ket kinunana kadakuada, "No
ti maysa a tao ket addaan iti dua a tunikas, rumbeng nga itedna ti maysa
kadagitoy iti awanan, ken siasinoman nga addaan iti taraon ket rumbeng
nga aramidenna met iti kasta." 12 Kalpasanna immay met dagiti dadduma
nga agsingsingir iti buis tapno agpabautisar, ket kinunada kenkuana,
"Manursuro, ania ti rumbeng nga aramidenmi?" 13 Kinunana kadakuada,
"Saankayo nga agsingir iti kuarta a nasursurok ngem iti singirenyo koma."
14 Nagsaludsod met dagiti dadduma nga suldado kenkuana, a kunada,
"Ket dakami ngay met? Ania ti rumbeng nga aramidenmi?" Kinunana
kadakuada, "Saankayo nga mangala iti kuarta iti siasinoman babaen iti
panangpilit, ken saankayo nga agpabasol iti siasinoman iti kinaulbod.
Mapnek kayo iti tangdanyo." 15 Ita ta ur-ururayen a sigagagar dagiti tattao
ti Kristo nga umay, panpanunoten ti tunggal maysa kadagiti puspusoda ti
maipapan ken ni Juan no isu ngata ti Kristo. 16 Simmungbat ni Juan babaen
iti panagsaona kadakuada amin, "Nu siak nga maysa, bautisaran kayo iti
danum, ngem adda ti umay nga ad-adda pay a manakabalin ngem siak,
ket saanak nga maikari uray mangwarwar laeng iti galut ti sandaliasna.
Bautisarannakayonto iti Espiritu Santo ken iti apuy. 17 Ti salungkayna
ket adda iti imana tapno waknitanna nga nalaing ti pagirikanna ket
urnongenna ti trigo iti kamaligna. Ngem puuranna ti taep iti apoy a saan
nga pulos a maeddep." 18 Ket mairaman kadagiti adu pay a dadduma
nga pammagbaga, inkaskasabana ti naimbag a damag kadagiti tattao.
19 Binabalaw met ni Juan ni Herodes a tetraka ta inasawana ti asawa ni
kabsatna, isu ni Herodias, ken amin a sabali pay a dakes nga banbanag
nga inaramid ni Herodes. 20 Ngem ketdi nangaramid ni Herodes iti maysa
pay nga dakes unay a banag. Impaipupokna ni Juan iti pagbaludan.
21 Ita iti napasamak, kabayatan a baubautisaran ni Juan dagiti amin nga
tattao, ket nabautisaran met ni Hesus. Kabayatan nga agkarkarag isuna,
nalukatan ti langlangit. 22 Bimmaba kenkuana iti Espiritu Santo a kasla
kalapati iti langana, kabayatanna adda timek a naggapu iti langit, "Sika
ti dungdunguek nga Anak. Maayayoak unay kenka." 23 Ita ni Hesus met
laeng, idi mangrugi nga mangisuro, agarup tallo pulo ti tawenna. Isuna

ket anak a lalaki (a kas pagarupenda) ni Jose, nga anak a lalaki ni Heli,
24 nga anak a lalaki ni Mattat, nga anak a lalaki ni Levi, nga anak a lalaki ni
Melki, nga anak a lalaki ni Jannai, nga anak a lalaki ni Jose, 25 nga anak a
lalaki ni Matatias, nga anak a lalaki ni Amos, nga anak a lalaki ni Nahum,
nga anak a lalaki ni Esli, nga anak a lalaki ni Naggai, 26 nga anak a lalaki
ni Maat, nga anak a lalaki ni Mattatias, nga anak a lalaki ni Semein, nga
anak a lalaki ni Josek, nga anak a lalaki ni Joda, 27 nga anak a lalaki ni
Joanan, nga anak a lalaki ni Resa, nga anak a lalaki ni Zerubbabel, nga
anak a lalaki ni Sealtiel, nga anak a lalaki ni Neri, 28 nga anak a lalaki ni
Melki, nga anak a lalaki ni Addi, nga anak a lalaki ni Cosam, nga anak a
lalaki ni Elmadam, nga anak a lalaki ni Er, 29 nga anak a lalaki ni Josue,
nga anak a lalaki ni Eliasar, nga anak a lalaki ni Jorim, nga anak a lalaki ni
Mattat, nga anak a lalaki ni Levi, 30 nga anak a lalaki ni Simeon, nga anak
a lalaki ni Juda, nga anak a lalaki ni Jose, nga anak a lalaki ni Jonam, nga
anak a lalaki ni Eliakim, 31 nga anak a lalaki ni Melia, nga anak a lalaki ni
Menna, nga anak a lalaki ni Matatta, nga anak a lalaki ni Natan, nga anak
a lalaki ni David, 32 nga anak a lalaki ni Jesse, nga anak a lalaki ni Obed,
nga anak a lalaki ni Boaz, nga anak a lalaki ni Salmon, nga anak a lalaki
ni Nason, 33 anak a lalaki ni Aminadab, anak a lalaki ni Admin, anak a
lalaki ni Arni, anak a lalaki ni Hesron, anak a lalaki ni Peres, anak a lalaki
ni Juda, 34 anak a lalaki ni Jacob, anak a lalaki ni Isaac, anak a lalaki ni
Abraham, anak a lalaki ni Terah, anak a lalaki ni Nahor, 35 anak a lalaki
ni Serug, anak a lalaki ni Reu, anak a lalaki Peleg, anak a lalaki ni Eber,
anak a lalaki ni Shela, 36 nga anak a lalaki ni Cainan, nga anak a lalaki ni
Arfaxad, nga anak a lalaki ni Shem, nga anak a lalaki ni Noe, nga anak
a lalaki ni Lamek, 37 nga anak a lalaki ni Metusela, nga anak a lalaki ni
Enoc, nga anak a lalaki ni Jared, nga anak a lalaki ni Mahalalel, nga anak
a lalaki ni Cainan, 38 nga anak a lalaki ni Enos, nga anak a lalaki ni Set,
nga anak a lalaki ni Adan, nga anak a lalaki ti Dios.

4

1 Ket ni Hesus nga napnoan iti Espiritu Santo, nagsubli manipud Karayan
Jordan, ket indalan ti Espiritu idiay let-ang 2 iti uppat a pulo nga aldaw ket
sinulisog iti diablo sadiay. Kadagita nga al-aldaw, saan isuna nga nangan
iti uray ania, ket iti ileleppas ti dayta nga tiempo ket nabisinan isuna.
3 Kinuna ti diablo kenkuana, “No sika iti Anak ti Dios, bilinem daytoy a
bato nga agbalin nga tinapay.” 4 Simmungbat ni Hesus kenkuana, “Isu
iti naisurat, 'Saan nga agbiag iti tao iti tinapay laeng.'” 5 Ket inturong
ti diablo isuna iti nangato nga lugar, ket iti apagdarikmat a tiempo
impakitana amin nga pagarian ti lubong. 6 Kinuna ti diablo kenkuana,
“Itedko kenka iti pannakabalin nga agturay kadagitoy nga pagarian, kasta
met dagiti amin a kinadayagda. Kabaelak daytoy agsipud ta naited kaniak
dagitoy nga iturayak, ket mabalinko nga ited iti siasinoman nga kayatko a
pangtedan. 7 Isu nga no agrukbabka kaniak ken dayawennak, kukuamto
amin dagitoy.” 8 Ngem simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana,
“Isu iti naisurat, 'Masapul nga dayawem ti Apo a Diosmo, ken isuna
laeng ti pagserbiam.'” 9 Sumaruno, inturong ti diablo ni Hesus idiay
Jerusalem ket impanna iti kangatoan nga tukad ti templo, ket kinunana
kenkuana, “No sika iti Anak ti Dios, tumapwakka manipud ditoy. 10 Ta
isu iti naisurat, 'Mandaranna dagiti anghelesna nga aywanandaka, nga
salaknibandaka.' 11 ken, 'Ingatodaka kadagiti im-imada, tapno saanmo nga

maitama dagita sakam iti bato.'" 12 Simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana, "Iti naibaga, 'Saan a rumbeng nga suotem ti Apo a Diosmo.'" 13 Idi nalpas ti diablo iti panangsulisogna ken ni Hesus, pimmanaw isuna ket imbatina isuna agingga iti sumaruno nga tiempo. 14 Ket nagsubli ni Hesus idiay Galilea nga addaan iti pannakabalin ti Espiritu, ket nagdinnamag ti maipanggep kenkuana iti intero nga aglawlaw nga rehion. 15 Nangisuro isuna kadagiti sinagogada ket dinaydayaw isuna iti tunggal maysa. 16 Iti maysa nga aldaw immay isuna idiay Nazaret, nga siudad a dimmakelanna. Kas iti gagangay nga ugalina, simrek isuna iti sinagoga iti Aldaw a Panaginana, ken timmakder tapno basaenna ti sursurat. 17 Naiyawat kenkuana ti libro ni propeta Isaias, isu nga linukatanna iti libro ket nasarakanna ti nakaisuratan iti, 18 "Ti Espiritu ti Dios ket adda kaniak, agsipud ta pinulotannak nga mangikasaba iti naimbag nga damag kadagiti marigrigat. Imbaonnak a mangiwaragawag iti pannakawayawaya kadagiti balud, ken pannakaisubli ti panagkita dagiti bulsek, ken mangwayawaya kadagiti maparparigat, 19 ken mangiwaragawag iti naparaburan nga tawen ti Apo." 20 Ket inserrana ti libro, insublina iti agbanbantay ti sinagoga, ken nagtugaw. Dagiti mata dagiti amin nga tattao idiay sinagoga ket nakaturong kenkuana. 21 Nangrugi nga agsao kadakuada, "Iti inkayo panagdengngeg, natungpalen daytoy nga sursurat ita nga aldaw." 22 Tunggal maysa nga adda sadiay ket naimatanganda ti imbagana ken aminda ket nagsiddaawda kadagiti makaay-ayo nga balikas nga nagtaud iti ngiwatna. Kunkunada, "Anak laeng ni Jose daytoy, saan kadi?". 23 Kinuna ni Hesus kadakuada, "Sigurado a kunaenyonto daytoy a mamasirib nga sarsarita kaniak, 'Mangngagas, paimbagem ta bagim. Aniaman a nangngegannmi nga inar-aramidmo sadiay Capernaum, aramidem met ditoy ilim.'" 24 Kinunana pay, "Pudno ibagak kadakayo, awan ti propeta nga naawat iti bukodna nga pagilian. 25 Ngem ibagak kadakayo nga sipupudno nga adu dagiti balo a babbai iti Israel idi panawen ni Elias, idi nagrekep iti langit ket awan pulos ti tudo iti las-ud ti tallo ket kagudua nga tawen, idi adda iti nakaro unay nga panagbisin iti intero nga pagilian. 26 Ngem saan a naibaon ni Elias iti siasinoman kadakuada, no di ket iti maysa laeng nga balo nga agnanaed idiay Zarepat nga asideg iti siudad ti Sidon. 27 Adu met dagiti agketong idiay Israel idi panawen ni Eliseo nga propeta, ngem awan kadakuada iti naimbagan no di laeng ni Naaman nga taga-Siria." 28 Nakapungtot dagiti amin nga tattao idiay sinagoga idi nangngeganda dagitoy a banbanag. 29 Timmakderda ket pinilitda nga pinapanaw isuna iti siudad, ket impanda iti teppang iti bantay a nakabangonan ti siudadda tapno itinnagda iti derraas. 30 Ngem nagna laeng isuna iti nagbabaetanda ket pimmanaw. 31 Ket simmalog ni Hesus idiay Capernaum, maysa nga siudad iti Galilea. Maysa nga aldaw iti Panaginana, agisursuro isuna kadagiti tattao iti sinagoga. 32 Nagsiddaawda kadagiti sursurona, agsipud ta nagsao isuna nga addaan iti turay. 33 Iti dayta nga aldaw idiay sinagoga, adda iti maysa nga lalaki nga addaan iti espiritu ti narugit a demonyo, ket impukkawna nga imbaga, 34 "Ania ti pakibianganmi kenka, Hesus nga taga-Nazaret? Immayka kadi nga mangdadael kadakami? Ammok no siasinoka! Sika ti Nasantoan iti Dios!" 35 Tinubngar ni Hesus ti demonio ket kinunana, "Agulimekka ket pumanawka kenkuana!" Idi impuruak ti demonyo iti lalaki idiay nagtetengngaan dagiti tattao, rimuar manipud kenkuana nga dina inan-ano isuna. 36 Amin dagiti tattao ket kasta unay ti siddaawda ket

ti maipanggep iti dayta lattan ti pagsasaritaan iti tunggal maysa. Kunada,
“Ania nga kita ti sasao dagitoy? Ta bilinenna dagiti narugit nga espiritu
nga addaan turay ken pannakabalin ket rumuarda?” 37 Ket nangrugin
nga agdinamag iti amin nga paset iti aglawlaw nga rehion ti maipanggep
kenkuana. 38 Ket pimmanaw ni Hesus idiay sinagoga ket simrek iti balay
ni Simon. Itatta ti katugangan a babai ni imon ket nakaro ti gurigorna, ket
nakipakpakaasida ken ni Hesus a maigapu kenkuana. 39 Isunga timmakder
ni Hesus iti sibayna ket tinubngarna ti gurigor, ket pimmanaw daytoy
kenkuana. Dagus isuna nga timmakder ket inrugina nga pinagserbianna
ida. 40 Idi lumlumneken ti init, inyeg dagiti tattao ken ni Hesus iti tunggal
maysa nga agsaksakit iti nadumaduma nga saksakit. Impatayna ti imana
iti tunggal maysa kadakuada ket pinaimbagna ida. 41 Rimmuar met
dagiti demonio iti kaaduan kadakuada, agik-ikkis nga kinunada, “Sika
iti Anak ti Dios!” Tinubngar ni Hesus dagiti demonio ket linappedanna
isuda nga agsao, gapu ta ammoda nga isuna ti Kristo. 42 Idi immay ti
parbangon, napan ni Hesus iti lugar nga awan matagtagitao. Adu a tattao ti
mangbirbiruk kenkuana ket immayda iti disso nga ayanna. Pinadasda nga
linapdan ti panangpanawna kadakuada. 43 Ngem kinunana kadakuada,
“Masapul met nga ikasabak iti naimbag nga damag a maipanggep iti
pagarian ti Dios kadagiti dadduma pay nga adu a siudad, gapu ta isu iti
nakaibaonak ditoy.” 44 Ket intuloyna iti nangasaba kadagiti sinagoga iti
intero nga probinsia ti Judea.

5

1 Itatta, ti napasamak, kabayatan nga ar-aribungbungan dagiti tattao ni
Hesus ken dumdumngegda iti sao ti Dios, isuna ket agtaktakder iti igid
ti dan-aw ti Genesaret. 2 Nakitana ti dua nga bangka a naitakdang iti
igid ti dan-aw. Bimmaba dagiti agkalkalap ug-ugasanda dagiti iketda.
3 Limmugan ni Hesus iti maysa kadagiti bangka nga kukua ni Simon,
ket imbagana kenkuana nga ipanna iti danom nga adayo bassit iti
igid. Ket nagtugaw ken sinuroanna dagiti tattao manipud iti bangka.
4 Idi nalpas isuna nga nagsao, kinunana ken Simon, “Ipanmo daytoy
bangkam iti naad-adalem pay nga danom ket ibabam dagiti iketmo
tapno makakalapka. “ 5 Simmungbat ni Simon ket kinunana, “Maestro,
nagpatpatnag kami a nagtrabtrabaho, ngem awan nga pulos ti naalami,
ngem gapu iti saom, ibabak ngarud dagiti iket.” 6 Ket idi inaramidda
daytoy, adu launay nga lames ti naalada, ken dandanin mapisang dagiti
iketda. 7 Ngarud, pinayapayanda dagiti kaduada nga adda iti dadduma
nga bangka nga umayda ken tumulongda kadakuada. Immayda ket
pinunnoda dagiti bangka, isu nga nangrugida nga lumned. 8 Ngem
ni Simon Pedro idi nakitana daytoy, nagparintumeng iti sangoanan ni
Hesus a kunana, “Panawannak, ta maysaak a managbasol nga tao, Apo.”
9 Agsipud ta nasdaaw isuna ken kasta met kadagiti kakaduana kadagiti
lames nga nakalapanda. 10 Nairaman ditoy ni Santiago ken ni Juan,
annak ni Zebedeo, nga kakadua ni Simon. Kinuna ni Hesus ken ni
Simon, “Saanka nga agbuteng, ta manipud ita, tattaon ti inka kalapen.”
11 Ket kalpasan nga naitakdangda dagiti bangka, pinanawanda amin ket
simmurotda kenkuana. 12 Kalpasan daytoy, kabayatan nga adda isuna
ti maysa kadagiti siudad, ket pagammoan, adda iti lalaki sadiay nga
napnoan ti ketong. Idi nakitana ni Hesus, nagpakleb ken nagpakpakaasi
kenkuana, kinunana, “Apo, no pagayatam, mabalinnak nga aramiden
a nadalus.” 13 Ket inggaw-at ni Hesus ti imana ket sinagidna isuna a

kunana, “Mayatak. Agbalin ka nga nadalus.” Ket dagus a pimmanaw
iti ketong kenkuana. 14 Binilin ni Hesus isuna nga saanna nga ibagbaga
iti siasinoman, ngem imbagana kenkuana, “Mapanka ket agparangka iti
padi ket mangiyegka ti daton iti pannakadalusmo, sigun iti inbilin ni
Moises, a kas pammaneknek kadakuada.” 15 Ngem iti damag maipanggep
kenkuana ket ad-adda pay nga naiwaragawag iti adayo ket adu nga tattao ti
nag-uurnong nga agdengngeg iti panangisurona ken mapaimbag kadagiti
saksakitda. 16 Ngem masansan nga umadayo isuna a mapan kadagiti awan
matagtagitao a lugar ken nagkararag. 17 Kalpasan iti maysa kadagidi nga
al-aldaw a nangisursuro isuna, ket adda nga agtugtugaw dagiti Pariseo ken
dagiti manursuro ti linteg a naggapo kadagiti nadumaduma nga barrio
iti rehion ti Galilea ken Judea, ken kasta met iti siudad iti Jerusalem.
Adda kenkuana ti pannakabalin ti Apo nga mangpaimbag. 18 Itatta, adda
dagiti lalaki a simmangbay nga mangaw-awit iti lalaki a paralitiko nga
nakaidda iti ikamen, ket nagsapulda iti wagas tapno maiserrekda ken
maipaiddada iti sangoanan ni Hesus. 19 Saanda a makasapul iti wagas
tapno maiserrekda isuna gapu iti adu nga tattao. Isu nga immulida
iti rabaw ti balay, ket inbabada ti lalaki nga adda iti ikamen manipud
iti atep, iti nagtetengngaan dagiti tattao, iti mismo nga sangoanan ni
Hesus. 20 Idi nakita ni Hesus ti pammatida, kinunana, “Lalaki, dagiti
basbasolmo ket napakawanen kenka.” 21 Inrugi dagiti eskriba ken Pariseo
nga isaludsod daytoy a kunada, “Siasino daytoy nga agsasao ti tabbaaw?
Siasino ti mabalin nga mangpakawan kadagiti basbasol, ngem ti Dios
laeng?” 22 Ngem ni Hesus, agsipud ta ammona no ania iti panpanunotenda,
simmungbat ket kinunana kadakuada, “Apay nga salsaludsodenyo daytoy
kadagiti puspusoyo? 23 Ania ti nalaklaka nga ibaga, 'Dagiti basbasolmo
ket napakawanen kenka' wenno ti ibaga nga 'Tumakderka ket magnaka?'
24 Ngem tapno maamoanyo nga ti Anak ti Tao ket addaan turay ditoy
daga nga mangpakawan kadagiti basbasol, ibagak kenka, 'Tumakderka,
alaem ta ikamenmo ket mapankan idiay balaymo.'” 25 Dagus isuna a
bimmangon iti sangoananda ket innalana iti ikamen nga nagiddaanna;
ket nagsubli iti balayna, nga agdaydayaw iti Dios. 26 Nagsiddaw iti
tunggal maysa ket dinaydayawda ti Dios. Napnoanda iti panagbuteng,
ket kunada, “Naidumduma dagiti banbanag nga naimatanganmi ita nga
aldaw.” 27 Kalpasan a napasamak dagitoy a banbanag, rimmuar ni Hesus
manipud sadiay ket nakitana ti maysa nga agsingsingir iti buis a managan
Levi nga agtugtugaw iti pagsingsingiranna iti buis. Kinunana kenkuana,
“Surotennak.” 28 Ngarud, timmakder ni Levi, pinanawanna amin ket
sinurotna ni isuna. 29 Ket nangisagana ni Levi iti dakkel a padaya idiay
balayna, ket adu dagiti agsingsingir iti buis sadiay, ken dadduma pay nga
tattao nga nakasadag iti lamisaan a makipangpangan kadakuada. 30 Ngem
nagtantanabutob dagiti Pariseo ken eskriba kadagiti adalanna, a kunada,
“Apay nga mangan ken uminomkayo a kakaduayo dagiti agsingsingir
iti buis ken dadduma a managbasol nga tattao? 31 Simmungbat ni
Hesus kadakuada, “Saan nga masapul dagiti nasalun-at nga tattao iti
mangngagas, dagiti laeng masaksakit nga tattao iti agkasapulan. 32 Saanak
nga immay tapno ayaban dagiti nalinteg nga tattao iti panagbabawi, ngem
tapno ayaban dagiti managbasol iti panagbabawi.” 33 Kinunada kenkuana,
“Masansan nga agayunar ken agkararag dagiti adalan ni Juan, ken kasta
met dagiti adalan dagiti Pariseo. Ngem dagiti adalam, mangmangan
ken uminomda.” 34 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Mabalin kadi nga
pagayunaren ti siasinoman dagiti abay ti nobio no kaduada pay laeng ti

nobio? 35 Ngem umayto iti al-aldaw nga maipanaw ti nobio kadakuada,
ket kadagita nga al-aldaw ket agayunarda." 36 Ket nagsarita pay ni Hesus
iti pangngarig kadakuada, "Awan ti tao a mangpigis iti lupot iti baro nga
pagan-anay ket usarenna tapno tarimaanenna iti daan nga pagan-anay.
No inaramidna dayta, pigisenna iti baro a pagan-anay, ket ti lupot nga
naggapu iti baro a pagan-anay ket saanton nga umanay ti daan a pagan-
anay. 37 Kasta met, awan ti tao a mangikabil ti baro nga arak iti daan nga
lalat a pagkabilan ti arak. No inaramidna dayta, bettaken ken dadaelen
ti baro nga arak dagiti lalat a pagkabilan ti arak, ket maibelleng ti arak.
38 Masapul nga maikabil iti baro nga arak iti kaararamid nga lalat nga
pagkabilan ti arak. 39 Awan ti tao, nga kalpasan nga imminom iti daan
nga arak, agtarigagay iti baro nga arak, agsipud ta kunana, 'Naim-imas ti
daan.'"

6

1 Itatta ti napasamak ket iti maysa nga Aldaw ti Panaginana, nga ni
Hesus ket nagna iti kataltalunan ket dagiti adalanna, agal-alada kadagiti
dawa ti trigo, iridisda dagitoy kadagiti dua nga imada sada kanen
dagiti bukel. 2 Ngem dadduma kadagiti Pariseo ti nagkuna, "Apay agar-
aramidkayo iti banag nga saan nga nainkalintegan nga aramiden iti Aldaw
ti Panaginana?" 3 Sinungbatan ni Hesus isuda ket kinunana, "Apay saanyo
kadi a nabasa iti inaramid ni David idi nabisinan, isuna ken dagiti lallaki
nga kaduana? 4 Napan ket simrek iti balay ti Dios, ken innalana ti tinapay
iti kaadda ket kinnanna ti dadduma kadagitoy, ken inikkanna met dagiti
lallaki nga kakaduana iti kanenda, nga uray nainkalintegan laeng nga
kanen dagiti papadi." 5 Ket imbagana kadakuada, "Ti Anak ti Tao ket Apo ti
Aldaw ti Panaginana." 6 Napasamak met iti sabali nga Aldaw ti Panaginana
nga napan isuna idiay sinagoga ken sinuroanna dagiti tattao sadiay. Adda
idiay ti maysa a lalaki nga paralitiko ti makannawan nga imana. 7 Dagiti
eskriba ken dagiti Pariseo ket nainget ti panangbuyada kenkuana ket
kitaenda no mangagas isuna iti siasinoman ti Aldaw iti Panaginana, ta
bareng no makabirukda iti rason nga ipabasolda kenkuana nga isu ket
agar-aramid iti maikaniwas. 8 Ngem ammona dagiti panpanunutenda ket
kinunana iti lalaki nga paralitiko ti imana, "Bumangonka ken agtakder ka
ditoy nagtetengngaan iti tunggal maysa." Isunga bimmangon ti lalaki ken
nagtakder sadiay. 9 Kinuna ni Hesus kadakuada, "Damagek kadakayo,
nainkalintegan kadi iti agaramid ti nasayaat wenno dakes Iti Aldaw
ti Panaginana, ti isalakan ti maysa a biag wenno dadaelen daytoy?"
10 Kalpasanna kinitana amin ida ket kinunana iti lalaki, "Iyunnatmo dayta
imam." Inaramidna ngarud, ket nagsubli ti pigsa dagiti imana. 11 Ngem
nakaungetda unay, ket nagtutungtunganda no ania ti mabalin nga arami-
denda ken ni Hesus. 12 Kadagidiay al-aldaw, napasamak nga rimmuar
isuna ket napan idiay bantay nga agkararag. Intuloyna ti nagkararag
iti Dios iti nagpatnag. 13 Idi bimmigaten, inayabanna kenkuana dagiti
adalanna ket nangpili ti sangapulo ket dua kadakuada, nga inawaganna
met laeng ti "apostoles." 14 Ti nagan dagiti apostoles ket ni Simon (nga
isu met laeng ni Pedro) ken ti kabsatna a lalaki, Andres, Santiago, Juan,
Felipe, Bartolome, 15 Mateo, Tomas, Santiago nga anak ni Alfeo, Simon
nga maawagan ti Patriota, 16 Hudas nga anak ni Santiago, ken ni Hudas
Iscariote nga nagbalin nga manglilipot. 17 Kalpasanna bimmaba ni Hesus
manipud idiay bantay kaduana isuda ket nagtakderda iti patad nga lugar.
Ti dakkel nga bunggoy dagiti adalanna ket adda sadiay, kasta met dagiti

adu nga tattao nga naggapu idiay Judea ken Jerusalem, ken dagiti adda iti
igid ti baybay ti Tiro ken Sidon. 18 Immayda nga agdenggegda kenkuana
ken mapaimbagda kadagiti sakitda. Dagiti tattao nga burburiburen dagiti
narugit nga espiritu ket naimbagan met. 19 Ikarkarigatan ti tunggal
masya kadagiti adda sadiay a naurnong nga tattao nga masagid isuna ta
iti panakabalin nga mangpaimbag ket rumrumuar manipud kenkuana,
ket pinaimbagna ida amin. 20 Kalpasan ket kimmita isuna kadagiti
adalanna, ket kinunana, "Nabendisionankayo nga napanglaw, ta dakayo
ti agtagikua iti Pagarian ti Dios. 21 Nabendisionankayo nga mabisbisinan
ita, ta mapnek kayonto. Nabendisionankayo nga agladladingit ita, ta
agkatawakayonto." 22 Nabendisionankayo no gurguraendakayo dagiti
tattao ken isinsinadakayo kadagiti bunggoyda, ken pabpabainandakayo,
ken um-umsienda dagiti naganyo ta dakes ti panagkunada, gapu iti Anak
ti Tao. 23 Agragsakkayo iti dayta nga aldaw ket aglagtokayo gapu ti rag-
o, gapu ta awan duadua a maaddaankayo iti naindaklan a gunguna sadi-
langit, ta kasta met laeng iti inaramid dagiti kapuonanda kadagiti propeta.
24 Ngem asikayo pay dakayo nga nabaknang! Ta naawatyon iti liwliwayo.
25 Asikayo a napnek ita! Ta mabisinan kayonto. Asikayo nga agkatkatawa
ita! Ta agladingit ken agdung-awkayto. 26 Asikayo, no amin nga tao ket
agsaoda ti nasayaat maipanggep kadakayo! Ta kasta met ti inaramid
dagiti kapuonanda kadagiti sinan-propeta. 27 Ngem ibagak kadakayo a
dumdumngeg, ayatenyo dagiti kabusoryo ken nasayaat ti aramidenyo
kadagiti gumurgura kadakayo. 28 Bendisionanyo dagiti mangilunlunod
kadakayo ken ikararaganyo dagiti mangidadanes kadakayo. 29 Kenkuana
a nangsipat ti maysa a pingpingmo, ipasipatmo pay iti bangir. No innala ti
maysa a tao ti kagaymo, saanmo nga ipaidam ti pagan-anaymo. 30 Ikkam
ti tunggal maysa nga dumawat kenka. No adda ti mangala iti aniaman a
kukuam, saanmo nga ibaga kenkuana nga isublina kenka. 31 No ania ti
kayatmo nga aramiden ti tao kenka, masapul nga isu met ti aramidem
kadakuada. 32 No dagiti laeng tattao nga agay-ayat kenka ti ayatem,
ania ngay ti pakaidayawam iti dayta? Ta uray pay dagiti managbasol
ket ay-ayatenda met dagiti agay-ayat kadakuada. 33 No agaramidka
laeng ti nasayaat kadagiti agar-aramid ti nasayaat kenka, ania ngay ti
pakaidayawam iti dayta? Ta uray pay dagiti managbasol ket isu met
laeng ti ar-aramidenda. 34 No ti laeng pabuludam kadagiti banag ket
dagiti laeng tattao nga namnamaem nga makaisubli kenka, ania ngay
ti pakaidayawam iti dayta? Uray dagiti managbasol ket agpabulodda
kadagiti managbasol, ken mangnamnamada nga umawatda iti isu met
laeng nga gatad. 35 Ngem ayatenyo dagiti kabusoryo ken nasayaat ti
aramidenyo kadakuada. Pabuludanyo ida, nga saanyo a pakadanagan
iti maipanggep iti maisubli kadakayo, ket naindaklanto ti gungunayo.
Agbalinkayonto nga annak ti Kangatoan, ta isuna mismo ket naasi kadagiti
saan nga managyaman ken kadagiti dakes nga tattao. 36 Manangaasikayo
koma, a kas iti Amayo a manangaasi. 37 Saankayo nga mangukom, ket
saankayto met a maukom. Saankayo nga mangpabasol, ket saandakayto
met a pabasulen. Pakawanenyo dagiti dadduma, ket mapakawankayto
met. 38 Mangtedkayo kadagiti dadduma, ket maitedto met kadakayo.
Sukat a naan- anay, nasedsed ken agluplupyas-nga maibukbokdanto iti
saklotmo. Ta no ania ti pagsukat nga usarem nga mangsukat, isunto met
ti pagsukat nga mausaren pagsukat para kenka." 39 Kalpasanna imbagana
met kadakuada ti maysa a pangarig. " Mabalin kadi nga iturong ti bulsek
ti maysa pay a bulsek? Ket no aramidenna, matinnagda nga agpada iti

abot, saan kadi? 40 Ti adalan ket saan nga nalalaing ngem ti manursurona,
ngem no ti tunggal maysa ket masuruan a naimbag, agbalin isuna a kas
iti manursurona. 41 Ken apay nga kitaem ti bassit nga pirgis ti garami
nga adda iti mata ti kabsatmo ngem saan mo nga madlaw ti troso iti
mismo a matam? 42 Kasano nga ibagam iti kabsatmo, 'Kabsat, bay-am
nga ikkatek dayta bassit nga pirgis ti garami dita matam,' ket dimto pay
maikkat ti troso nga adda iti mismo a matam? Sika nga aginsisingpet!
Ikkatem nga umuna ti troso dita matam, ket makakita ka a nalawag
iti panangikkatmo iti bassit nga pirgis ti garami nga adda iti mata ti
kabsatmo. 43 Ta awan ti nasayaat nga kayo nga agbunga ti nalungsot,
wenno awan ti nalungsot nga kayo nga agbunga ti nasayaat. Ta ti tunggal
kayo ket maammoan babaen iti bungana. 44 Ta saan nga agburas ti tao
iti igos manipud iti sisiitan nga kayo, wenno agburas iti ubas manipud
iti sisiitan nga labtang. 45 Ti nasayaat nga tao paruarenna iti nasayaat
manipud iti nasayaat nga kinabaknang iti pusona, ken ti dakes nga tao
paruarenna ti kinadakes manipud iti dakes nga kinabaknang iti pusona.
Ta manipud iti kinabaknang iti pusona, agsao ti ngiwatna. 46 Apay nga
awagandak ti, 'Apo, Apo,' ngem diyo met tungtungpalen dagiti banag nga
ibagbagak? 47 Tunggal tao nga umay kaniak ken dengdenggenna dagiti
saok ken tungtungpalenna ida, ibagak kadakayo no ania ti kaiyariganna.
48 Kaiyariganna ti tao nga nagpatakder ti balay, nagkali ti nauneg nga
abot iti daga ket nagpatakder iti pundasyon ti balayna iti rabaw ti bato.
Idi immay ti layos, dinungpar ti dadakkel nga allon dayta nga balay, ngem
pulos nga saanna nga nagungon gapu ta naipatakder a sititibker. 49 Ngem
ti tao nga dumdumngeg kadagiti sasaok ken saanna nga tungtungpalen
ida, kaiyariganna ti tao nga nagpatakder ti balayna iti rabaw ti daga nga
awanan ti pundasyon. Ket idi dinungpar dagiti dadakkel nga allon dayta
nga balay, narba nga sigud ken naminpinsan a nadadael.

7

1 Kalpasan nga nalpas ni Hesus ti amin nga ibagbagana nga dingdinggen
dagiti tattao, simrek isuna idiay Capernaum. 2 Adda adipen ti maysa nga
senturion, nga napateg kenkuana, agsaksakit ken dandanin matay. 3 Ngem
idi nangngeganna ti maipapan ken ni Hesus, nangibaon ti senturion
kadagiti panglakayen dagiti Judio tapno kiddawenda nga umay ket
isalakanna ti adipenna manipud iti pannakatay. 4 Idi nakaasidegdan ken
ni Hesus, nagpakpakaasida kenkuana iti kasta unay a kunada, “Maikari
isuna nga aramidem daytoy para kenkuana, 5 agsipud ta ipatpategna unay
daytoy nga nasiontayo ken nangipatakder ti sinagoga para kadatayo.”
6 Intultuloy ni Hesus iti pannagnana ket kimmuyog kadakuada. Ngem idi
saanen nga adayo isuna manipud iti balay, nangibaon ti senturion kadagiti
gagayyemna nga mangibaga kenkuana, “Apo saanmon nga parigaten ta
bagim, gapu ta saanak nga maikari nga masapul a sumrekka iti sirok
iti bubungak. 7 Gapu iti daytoy, saanko pay nga inbilang toy bagik nga
mabalin nga maikari nga umasideg kenka, ngem iyebkas mo laeng ti sao
ket maimbagan ti adipenko. 8 Ta uray siak met ket taoak nga naikabil iti
babaen ti turay ken addaanak met kadagiti soldado nga adda iti sirukko.
Ibagak iti maysa, 'Mapanka,' ket mapan isuna, ken iti maysa pay, 'Umayka,'
ket umay isuna, ken iti adipenko, 'Aramidem daytoy', ket aramidenna.”
9 Idi nangngegan ni Hesus daytoy, nasdaaw unay kenkuana, ket simmango
ngarud kadagiti tattao nga sumursurot kenkuana ket kinunana, “Ibagak
kadakayo, awan pay nasarakak uray ditoy Israel nga siasinoman nga

addaan ti dakkel nga pammati.” 10 Ket dagiti naibaon, nagsublida iti
balay ket nasarakanda nga nasalun-aten ti adipen. 11 Iti saan unay a
nabayag kalpasan dayta, napasamak nga agdaldalyasat ni Hesus iti siudad
nga maaw-awagan ti Nain. Dagiti adalanna ket kimmuyog kenkuana
ken simmurot met ti nakaad-adu nga tattao. 12 Idi umas-asidegen iti
ruangan ti siudad, pagammoan, adda natay nga tao nga bagbagkatenda
nga paruar, nga maymaysa nga anak nga lalaki ti inana. 13 Isu ket balo a
babai, ken kaduana iti adu met bassit nga tattao iti dayta nga siyudad.
Idi makitana isuna, iti Apo ket kasta unay ti pannakatignay ti asina
para kenkuana ket kinunana kenkuana, “Saanka nga agsangit”. 14 Ket
nagpasango ni Hesus ket sinagidna iti pagibagbagkatan ti bangkay, ket
nagtalinaed met nga sitatakder dagiti agbagbagkat. Kinunana, “Agtutubo,
ibagak kenka, bumangonka”. 15 Nagtugaw ti natay a lalaki nagtugaw
ken nangrugi nga nagsao. Ket inyawat ni Hesus iti inana. 16 Ket inabak
ida amin iti buteng. Indaydayawda ngarud iti Dios, ibagbagada, “Natan-
ok nga propeta iti timmaud kadatayo” ken “Iti Dios kimmita kadagiti
tattaona.” 17 Daytoy nga damag maipanggep ken ni Hesus ket nagwaras
iti intero nga Judea ken kadagiti amin nga kabangibang nga rehion.
18 Dagiti adalan ni Juan imbagada kenkuana amin dagitoy nga banbanag.
19 Inayaban ngarud ni Juan ti dua kadagiti adalanna ket imbaonna ida
iti Apo nga mangibaga, “Sika kadi diay Umayto, wenno adda pay kadi
sabali a tao nga inkami biroken?” 20 Idi nakaasidegdan ken ni Hesus,
kinuna dagiti lallaki, “Ni Juan nga Mammunniag imbaonna kami nga
mangibaga kenka “Sika kadi diay Umayto, wenno adda pay kadi sabali
nga tao nga inkami biroken?”” 21 Iti dayta nga oras, pinaimbagna
iti adu nga tattao manipud saksakit ken an-anayenda ken manipud
kadagiti dakes nga espiritu, ken pinatganna nga dagiti bulsek nga tatto
ket makakita. 22 Simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, “Inton
pumanaw kayo, ipakaammoyo ken ni Juan no ania dagiti nakita ken
nangngeganyo. Makakitan dagiti bulsek nga tattao, makapagnan dagiti
pilay nga tattao, malinlinisanen dagiti addaan iti ketong, makangngegen
dagiti tuleng nga tattao, mapagpagungaren dagiti natay nga tattao, ken
makaskasabaanen iti naimbag a damag dagiti agkasapulan. 23 Iti tao
nga saan nga agsardeng nga mamati kaniak gapu kadagiti aramidko ket
nabendisionan.” 24 Idi nakapanawen dagiti babaonen ni Juan, inrugi
ni Hesus nga inbaga kadagiti tattao iti maipanggep ken ni Juan, “Ania
ti napanyo kinita idiay let-ang? Runo kadi nga gungungunen ti angin?
25 Ngem ania ti napanyo kinita? Maysa kadi nga tao nga nagkawes
iti nalukneng a pagan-anay? Kitaenyo, dagiti tattao nga nakakawes iti
napipintas nga pagan-anay ken agbibiag nga aglaplapusanan, agnanaedda
kadagiti palasio ti ar- ari. 26 Ngem ania ti napanyo kinita? Maysa kadi
nga propeta? Wen, ibagak kadakayo, nangnangruna pay ngem maysa nga
propeta. 27 Isuna daytoy pakaiturungan iti naisurat, 'Kitaenyo, ibaonko
iti mensaherok sakbay iti rupam, nga mangisagana iti dalanmo sakbay
kenka.' 28 Ibagak kadakayo, nga kadagiti inyanak dagiti babbai, awan iti
natantan-ok pay ngem ni Juan, ngem iti kababaan nga tao iti pagarian
ti Dios ket natantan-ok pay ngem isuna.” 29 Idi nangngegan dagiti tattao
daytoy, pakairamanan dagiti agsingsingir iti buis, impaduyakyakda nga
nalinteg iti Dios. Karaman isuda kadagiti nabautisaran iti bautisar ni
Juan. 30 Ngem dagiti Pariseo ken nalalaing iti linteg dagiti Judio nga saan a
nagpabautisar kenkuana, nilaksidda iti kinasirib ti Dios a para kadakuada.
31 “Ania ngarud iti mabalin ko nga pangiyaspingan kadagiti tattao tatta

nga kapututan? Ania kadi iti pakaiyaspinganda? 32 Kasla da la ubbing
nga agga-ayam idiay pagtagilakuan nga agtutugaw ken ay-ayabanda iti
tunggal maysa nga kunada, 'Pinatukarmi ti plauta para kadakayo, ket
dikay met nagsala. Nagladingit kami, ket dikay met nagsangit.' 33 Agsipud
ta immay ni Juan nga Mammunniag a saan nga mangmangan ti tinapay
ken saan nga nagin-inom iti arak, ket ibagbagayo, 'Adda demonyona.'
34 Immay ti Anak ti Tao ket nangan ken naginom ket kunayo, 'Kitaenyo,
narawet daytoy nga tao ken mammartek, gayyem dagiti agsingsingir ti
buis ken dagiti managbasol.' 35 Ngem iti sirib ket maipakita a nalinteg
babaen kadagiti amin nga annakna." 36 Itatta, adda maysa nga Pariseo nga
mangkidkiddaw ken Hesus nga makipangan kenkuana. Isu nga kalpasan
a nakastreken ni Hesus iti balay ti Pariseo, insanggirna idiay ayan iti
lamisaan tapno mangan. 37 Pagammoan, adda maysa nga babai iti dayta
nga siudad, nga isuna ket managbasol. Naammoanna nga adda ni Hesus
nga agsangsanggir idiay balay ti Pariseo, ket napan isuna ken nangitugot iti
bangbanglo nga naikabil iti alabastro nga fraskita. 38 Nagtakder iti likudan
ni Hesus nga asideg iti sakaananna ken nagsangit. Ket inrugina nga binasa
iti luana dagiti saka ni Hesus, ket pinunasanna ida iti buokna, inagepna
dagiti sakana ken binukbukanna ida ti bangbanglo. 39 Idi nakita daytoy iti
Pariseo nga nangawis ken ni Hesus, pinanunotna iti bagina nga kunana,
"No daytoy nga tao ket propeta, ammona koma no siasino ken no ania
nga klase nga babai iti mangsagsagid kenkuana, nga isu ket managbasol."
40 Simmungbat ni Hesus ket kinunana kenkuana, "'Simon, adda iti banag
nga ibagak kenka." Kinunana, "Ibagam, Maestro!" 41 Kinuna ni Hesus,
"Adda iti dua nga nakautang iti maysa nga agpapautang. Diay maysa ket
nakautang iti limagasut nga dinario, diay met maysa ket limapulo nga
dinario. 42 Gapu ta awan kuartada nga pagbayad, pinakawanna ida nga
dua. Ngarud, siasino ti kadakuada iti ad-adda nga mangayat kenkuana?
43 Simmungbat ni Simon kenkuana ket kinunana, "Panagkunak ket diay
ad-adu iti napakawan nga utangna." Kinuna ni Hesus kenkuana, "Usto
dayta a panangikeddengmo." 44 Sinango ni Hesus ti babai ket kinuna ken
Simon, "Makitam daytoy nga babai. Simrekak iti balay mo. Awan danum
nga intedmo kaniak para kadagiti sakak, ngem isuna, babaen iti luana,
binasana dagiti sakak ken pinunasanna ida iti buokna. 45 Dinak impaayan
iti agep, ngem isuna, manipud simmangpetak, saan nga nagsardeng nga
nangag- agep kadagiti sakak. 46 Saanmo nga binukbukan daytoy ulok iti
lana, ngem binukbukanna dagiti sakak iti bangbanglo. 47 Gapu iti daytoy,
ibagak kenka nga isuna nga adu iti nagbasolanna ken napakawan iti ad-
adu ket dakdakkel met ti panagayatna. Ngem iti basbassit iti napakawan
kenkuana, bassit laeng iti panagayatna." 48 Ket imbagana iti babai,
"Napakawanen dagiti basbasolmo." 49 Dagiti amin nga agsangsanggir
sadiay ket inrugida nga kinuna iti maysa ken maysa kadakuada, "Siasino
daytoy nga agpakawan pay kadagiti basbasol?" 50 Ket kinuna ni Hesus iti
babai, "Ti pammatim ket insalakannaka. Mapanka nga sitatalna".

8

1 Napasamak nga dagus kalpasanna nga nangrugi ni Jesus nga nag-
dalyasat iti nadumaduma nga siudad ken barrio, nga nangikaskasaba
ken nangiwarwaragawag iti naimbag a damag maipapan iti pagarian
ti Dios ket simmurot kenkuana dagiti sangapulo ket dua, 2 ket kasta
met dagiti babbai a napaimbag manipud kadagiti dakes nga espiritu

ken saksakit. Isuda da Maria nga napanaganan Magdalena, nga nawayawayaan manipud iti pito a demonio, 3 ni Juana nga asawa ni Cusa, nga mangimatmaton kadagiti sanikua ni Herodes, ni Susana, ken dagiti dadduma nga adu a babbai, nga nangipaay para iti kasapulanda nga nagtaud kadagiti sanikuada. 4 Itatta, idi adda adu a tattao ti naguurnong, nga pakairamanan dagiti tattao nga um-umay kenkuana manipud kadagiti adu a nadumaduma nga siudad, nagsarita isuna kadakuada babaen iti pangngarig. 5 "Rimmuar ti mannalon nga napan nagmula iti bukbukel. Kabayatan ti panagmulana, adda dagiti bukbukel nga natinnag iti igid ti dalan ket napayatpayatan ken sinippayot dagiti billit ti tangatang. 6 Dadduma nga bukbukel ket natinnag iti nabato a daga ket apaman a dimmakel dagitoy nga mulmula, nanglaylayda, gapu ta awan ti pakabasaanda. 7 Addamet dagiti bukbukel nga natinnag kadagiti nasisiit nga mulmula, ket dagiti nasiit nga mulmula ket dimmakkel nga kadua dagiti bukbukel ken nangleppes kadakuada. 8 Ngem dadduma kadagiti bukbukel ket natinnag iti nadam-eg nga daga ket pinataudna ti mula nga sangagasut a daras pay ti kaaduna." Kalpasan nga naibaga ni Hesus dagitoy a banbanag, impukkawna, "Siasinoman iti addaan iti lapayag nga dumngeg, dumngeg koma." 9 Ket dagiti adalanna dinamagda no ania ngata iti kaipapanan daytoy a pangngarig. 10 Kinuna ni Hesus kadakuada, "Naikkan kayo iti pribilehio nga mangawat kadagiti misterio iti Pagarian ti Dios, ngem dagiti dadduma a tattao ket masuruan laeng kadagiti pangngarig, tapno, 'uray makitada didanto metlaeng a makita ken mangngeganda didanto metlaeng maawatan.' 11 Itatta daytoy ti kaipapanan iti pangngarig. Ti bukel ket isu iti sao ti Dios. 12 Dagiti bukbukel nga natinnag iti igid ti dalan ket dagiti tattao nga nakangngeg iti sao, ngem umay ti diablo ket alaenna ti sao manipud iti pusoda, tapno saanda a mamati ken maisalakan. 13 Ket dagiti met natinnag iti nabato a daga ket dagiti tattao nga idi nangngegan da iti sao, inawatda a siraragsak, ngem awan ti uray maysa a ramutda; mamati da laeng iti apagdarikmat, ket no dumteng ti tiempo ti pannubok, umadayoda. 14 Dagiti bukbukel nga natinnag kadagiti nasiit nga mulmula ket dagiti tattao nga dimngeg iti sao, ngem iti panagdalyasat da iti dalanda, maleppesda kadagiti pakadanagan ken kinabaknang ken ragragsak iti daytoy a biag, ken isut' gapuna nga awan ti maibungada nga maluom. 15 Ngem dagiti bukbukel nga natinnag iti nasayaat a daga, dagitoy dagiti tattao nga, addaan iti napudno ken naimbag a panagpuspuso, kalpasan nga nangngeganda iti sao, salimetmetanda ken agbungada nga adda ti panagan-anus. 16 Itatta, awan ti siasinoman, nga idi napasgedanna ti pagsilawan, kalubanna iti malukong wenno ikabilna iti sirok ti papag. Ngem ketdi, ikabilna iti umiso nga paggiananna, tapno iti tumunggal maysa nga sumrek, makitada ti lawag. 17 Ta awan iti nailemmeng, nga saan nga maipakaammo, wenno aniaman a palimed, nga saan nga maammoan ken masilawan. 18 Isu nga agannad kayo no kasano iti pinagdengngegyo, gapu ta siasinoman nga addaan, ket isu maikkan pay iti ad-adu, ken siasinoman nga awanan, manipud kenkuana ket maala uray pay ti pagarupenna nga adda kenkuana." 19 Kalpasan ket ni nanang ken dagiti kakabsat ni Hesus ket immay kenkuana, ngem saanda nga makaasideg kenkuana gapu iti adu nga tattao. 20 Ket naimbaga kenkuana, "Ti inam ken dagiti kakabsatmo a lallaki ket addada nga agtatakder idiay ruar, kayatdaka a makita." 21 Ngem simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, "Ti inak ken kakabsatko ket dagiti dumngeg iti sao ti Dios ken tungpalenda." 22 Ket napasamak iti maysa kadagidiay

nga al-aldaw nga naglugan ni Hesus ken dagiti adalan iti bangka, ket kinunana kadakuada, “Mapan tayo idiay ballasiw iti dan-aw.” 23 Ket naglayagda. Ngem kabayatan nga aglaylayagda, nakaturog ni Hesus, ket immay ti bagyo nga binuyugan iti napigsa unay nga angin idiay dan-aw, ket diay bangkada ket mangrugi nga mapunno iti danum, ket addadan iti kasta unay a peggad. 24 Ket dagiti adalan ni Hesus ket immayda kenkuana ket riniingda isuna, kunada, “Apo! Apo! Nganngani tayo nga matayen!” Nakariing isuna, ket tinubngar na iti angin ken ti narungsot a danum ket nagsardengda, ken adda iti linak. 25 Ket kinunana kadakuada, “Ayan ti pammatiyo?” Iti butengda, nasdaawda unay, ket kinunada iti tumunggal maysa, “Siasino ngarud daytoy, ta mandaranna uray dagiti angin ken iti danum, ket agtulnogda kenkuana?” 26 Nakadanunda iti rehion ti Gerasenes, nga kabangibang ti Galilea. 27 Idi bimmadek ni Hesus iti daga, adda iti maysa a lalaki nga naggapo iti siudad a simmabat kenkuana, ket daytoy a lalaki ket linuganan dagiti demonio. Iti naunday a panawen saan isuna nga agus-usar iti kawkawes, ken saan isuna nga aggigian iti balay, no di ket idiay sementeryo. 28 Idi nakitana ni Hesus, nagikkis isuna, ken nagpakleb iti sangoananna. Ket iti napigsa a balikas kinunana, “Ania ti biangko kenka, Hesus, Anak iti Kangatoan a Dios? Agpakpakaasi-ak kenka, saannak nga parigaten.” 29 Ta manmandaran ni Hesus ti narugit nga espiritu nga rumuar manipud iti lalaki, gapu ta masansan nga tenngelenna isuna. Uray no galutanda iti kadkadena ken kawkawar ken bantayanda pay, ket mapugsatna latta iti galutna ken iturong latta ti demonio idiay let-ang. 30 Ket nagsaludsod ni Hesus kenkuana, “Ania ti nagan mo?” Ket kinunana, “Sangaarban,” ta adu dagiti demonio nga limmugan kenkuana. 31 Intultuloy dagiti demonio iti nakipagpakpakaasi ken ni Hesus nga saanna koma ida nga mandaran nga mapan idiay yuyeng. 32 Ita ti arban dagiti adu a babbaboy ket adda idiay nga mangmangan idiay turod, ket indawat dagiti demonio nga palubosanna isuda nga lumugan kadagiti babbaboy. Pinalubosanna isuda nga aramidenda dayta. 33 Isu nga dagiti demonio ket rimuarda manipud iti dayta nga tao ken simrekda kadagiti babbaboy, ket ti arban ket nagap-apurada nga bimmaba iti turod nga agturong iti dan-aw ket nalmesda. 34 Idi nakita dagiti tattao nga agay-aywan kadagiti babbaboy ti napasamak, naglibasda ket impadamagda iti siudad ken iti kadagiti barbarrio. 35 Isu nga dagiti tattao nga nakangngeg maipanggep iti daytoy, rimmuarda nga mangkita no ania iti napasamak, ket immayda ken ni Hesus ket nasarakanda ti lalaki nga rimuaran dagiti demonio. Nakabadon isuna ken addan iti nalimbong a panagpanpanunotna, nakatugaw iti sakaanan ni Hesus, ket nagbutengda. 36 Ket dagiti nakakita iti daytoy nga napasamak ket imbagada kadagiti dadduma no kasano nga naisalakan ti lalaki nga inadipen dagiti demonio. 37 Amin dagiti tattao iti rehion ti Gerasenes ken dagiti adda iti aglawlawda nga lugar, kiniddawda ken ni Hesus nga panawanna ida, gapu ta tinengngel ida iti nalaus a panagbuteng. Isu nga naglugan isuna iti bangka nga agsubli. 38 Diay lalaki nga nagtalawan dagiti demonio ket nagpakpakaasi ken ni Hesus nga palubusanna isuna nga sumurot kenkuana, ngem pinagawid isuna ni Hesus, a kunana, 39 “Agsubli ka iti balaymo ken ipakaammom amin nga naindaklan a banbanag nga inaramid ti Dios para kenka.” Nagawid ngarud ti lalaki ket inwaragawagna iti entero nga siudad dagiti naindaklan a banbanag nga inaramid ni Hesus para kenkuana. 40 Iti panagsubli ni Hesus, inawat isuna dagiti adu nga tattao, ta agur-urayda amin kenkuana.

41 Pagammoan, immay iti lalaki nga managan Jairo, ket maysa isuna
kadagiti mangidadaulo iti sinagoga. Nagpakleb ni Jairo iti sakaanan
ni Hesus ket kiniddawna nga mapan koma isuna idiay balayna, 42 ta
addaan isuna iti kakaisuna nga anak a babai, nga agtawen iti sangapulo
ket dua, ken isuna ket matmatayen. Ngem iti ipapanna, dagiti adu
nga tattao ket inaribungbunganda isuna. 43 Adda babai sadiay nga
agpadpadara iti las-ud ti sangapulo ket dua a tawen ket nagastosnan
amin nga kuartana kadagiti mangngagas, ngem saan nga napaimbag ti
siasinoman kadakuada. 44 Napan isuna iti likudan ni Hesus ket sinagidna
iti laylayan ti badona, ket dagdagus nga nagsardeng ti panagpagpadarana.
45 Kinuna ni Hesus, "Siasino ti nangsagid kaniak?" Idi amin ket nagsaan,
kinuna ni Pedro, "Apo, nagado dagiti tattao nga mangliplipit kenka
ken mangar-aribungbong kenka. 46 Ngem kinuna ni Hesus, "Adda iti
nangsagid kaniak, ta ammok nga adda iti pannakabalin nga rimuar
manipud kaniak." 47 Idi makita ti babai nga saannan nga mailemmeng
iti inaramidna, immasideg ti babai nga agpigpigerger. Nagpakleb iti
sangoanan ni Hesus, ket imbagana iti sangoanan dagiti tattao ti makagapu
no apay nga sinagidna ni isuna ken no kasano isuna nga nagimbag a dagus.
48 Ket kinunana kenkuana, "Anak a babai, ti pammatim isu ti nangpaimbag
kenka. Mapanka a sikakappia." 49 Idi manarimaan isuna nga agsasao,
adda ti immay nga naggapu iti balay ti mangidadaulo iti sinagoga, nga
kunana, "Diay anak mo nga babai ket natayen. Saan mon nga singaen
ti manursuro." 50 Ngem idi nangngeg ni Hesus daytoy, sinungbatanna
isuna, "Saanka nga agbuteng. Mamati ka laeng, ket maisalakan isuna."
51 Ket idi nakasangpet iti balay, saan na nga pinalubusan ti siasinoman
nga makiserrek kenkuana malaksid kada Pedro, Juan, Santiago, ken ti
ama ti ubing a babai, ken ti inana. 52 Itatta, amin dagiti tattao sadiay
ket agladladingit ken sangsangitanda isuna, ngem kinunana, "Saan kayo
nga agsangit. Saan isuna nga natay, ngem matmaturog laeng." 53 Ngem
kinatawaanda isuna nga inum-umsi, ta ammoda isuna ket natayen.
54 Ngem isuna, innalana ti ima ti ubing nga babai, immawag a kunana,
"Ubing, bumangonka." 55 Ket nagsubli ti espiritu na, ket bimmangon a
dagus isuna. Inbilinna nga adda ti maited kenkuana nga kanenna. 56 Dagiti
nagannakna ket nasdaaw, ngem binilinna ida nga awan ti pangibagaanda
iti napasamak.

9

1 Inayabanna dagiti sangapulo ket dua, ken inikkanna isuda iti pan-
nakabalin ken turay kadagiti amin nga demonio ken mangagas kadagiti
saksakit. 2 Imbaonna isuda nga rumuar nga mangikasaba iti pagarian ti
Dios ken mannpaimbag kadagiti masakit. 3 Kinunana kadakuada "Dikayo
mangitugot iti uray ania iti panagdalyasatyo- uray sarukod, uray pitaka,
uray tinapay, uray kuarta wenno dua nga pagan-anay. 4 Aniaman nga
sumrekanyo a balay, agtalinaed kayo sadiay agingga pumanaw kayo iti
dayta nga lugar. 5 No maipanggep kadagiti saan nga umawat kadakayo,
inton pumanaw kayo iti dayta nga siudad, pagpagenyo dagiti tapok iti sak-
sakayo kas pammaneknek nga maibusor kadakuada." 6 Ket pimmanawda
nga napan kadagiti il-ili, nga mangikaskasaba iti naimbag nga damag
ken mangpapaimbag kadagiti tattao iti sadinnoman. 7 Itatta ni Herodes,
nga tetraka, nangngegna amin dagitoy a mapaspasamak ket nariribukan
unay, gapu ta ibagbaga dagiti dadduma nga ni Juan nga Mammuniag ket

nagungar manipud ken ni patay, 8 ken dagiti dadduma nagparang kano ni
Elias, ken dagiti dadduma ket maysa kano kadagiti propeta idi un-unana
nga panawen ket nagbiag manen. 9 Kinuna ni Herodes, “Pinapugotak
ni Juan, ngem maipanggep iti siasino daytoy nga mangmangngegak nga
banbanag?” Ket ni Herodes pinadas nga mangbiruk iti wagas tapno
makitana ni Hesus. 10 Idi nagsublin dagiti naibaon, imbagada kenkuana
iti amin nga inaramidda. Intugotna isuda ket napan isuna iti siudad nga
maawagan Betsaida. 11 Ngem nangngegan daytoy dagiti adu nga tattao ket
sinurotda isuna ket inawatna ida, ken nagsao kadakuada maipanggep iti
pagarian ti Dios, ken innagasanna dagiti agkasapulan ti pannakapaimbag.
12 Ket idi mumalemen, napan kenkuana dagiti sangapulo ket dua ket
kinunada, “Pagawidemon dagiti tattao tapno mapanda kadagiti il-ili ken
barbarrio nga agsapul iti pagdagusan ken makan gapu ta adda tayo iti
lugar nga awan matagtagitao.” 13 Ngem kinunana kadakuada, “Ikkanyo
ida ti kanenda.” Kinunada, “Ti adda kadatayo ket lima laeng a tinapay ken
dua a lames, malaksid nga mapan kami gumatang ti taraon para kadagitoy
amin nga adu a tattao.” 14 Adda idi ti agarup nga lima ribu a lallaki
nga adda sadiay. Ket kinunana kadagiti adalanna, “Pagtugawenyo isuda
nga nabunggubunggoy iti saglilima pulo.” 15 Kasta ngarud ti inaramidda
dayta, ket nagtugaw amin dagiti tattao. 16 Innalana ti lima nga tinapay
ken ti dua nga lames, ket timmangad sadi langit, benendisionanna ida,
ket pinispisina, ken intedna kadagiti adalanna tapno maiwaras kadagiti
tattao. 17 Ket nanganda amin ken napnekda, ket dagiti nabati nga taraon
ket naurnong ket napunno iti sangapulo ket dua nga basket. 18 Ket
napasamak nga kabayatan nga agkarkararag isuna iti bukodna, kaduana
dagiti adalanna, ket sinaludsodna kadakuada, nga kunana, “Siasinoak
kano iti panagkuna dagiti tattao?” 19 Simmungbatda, ket kinunada,
“Juan nga Mammuniag,” ngem kuna dagiti dadduma nga Elias, ken
kuna dagiti dadduma nga maysa kadagiti propeta idi un-unana nga
panawen ket nagbiag manen. 20 Kinunana kadakuada, “Ngem siasinoak
iti pinagkunayo?” Simmungbat ni Pedro a kunana, “Ti Kristo a naggapu
iti Dios.” 21 Ngem iti panangballaagna kadakuada, binilin ida ni Hesus
nga awan ti pangibagaanda iti daytoy, 22 a kunana nga iti Anak ti Tao ket
masapul nga agsagaba iti adu nga banbanag, umsien dagiti panglakayen
ken panguloen a papadi ken escriba, mapapatay, ken mapagungar iti
maikatlo nga aldaw. 23 Kinunana kadakuada amin, “No siasinoman ti
mayat nga sumurot kaniak, masapul ngarud nga lipatenna ti bagina,
baklayenna ti krusna iti inaldaw ket sumurot kaniak. 24 Siasinoman ti
mangpadas nga mangispal iti biagna ket mapukawna, ngem siasinoman
nga mangpukaw iti biagna gapu kaniak, ket maispalna. 25 Ania ti
magunguna iti tao, no matagikuana ti intero a lubong, ngem mapukawna
wenno maawan kenkuana ti bukodna a bagi? 26 Siasinoman ti mangibain
kaniak ken kadagiti sasaok, isu ibainto met ti Anak ti Tao inton umay iti
kukodna a dayag, ken iti dayag ti Ama ken dagiti nasantoan nga anghel.
27 Ngem sipupudno nga ibagak kadakayo, adda dagiti dadduma kadakayo
nga agtaktakder ditoy, a saandanto a maramanan ti patay agingga a
makitada ti pagarian ti Dios.” 28 Ket napasamak did garup walo nga
aldaw ti napalabas kalpasan nga sinarita ni Hesus dagitoy a sasao nga
inkuyog na ni Pedro, ni Juan, ken Santiago, ket simmang-atda iti bantay
tapno agkararag. 29 Kabayatan iti panagkararagna, nagbaliw ti langa ti
rupana, ken dagiti kawesna ket nagbalin nga puraw ken makasisirap.
30 Pagammoan, adda dua nga lallaki nga makisarsarita kenkuana! Isu

da Moises ken Elias, 31 nga sidadayag ti langada. Ket nagsasaritaanda
ti maipanggep iti ipapanawna, nga umadanin nga tungpalenna idiay
Jerusalem. 32 Itatta, ni Pedro ken dagiti kakadduana ket adda nga
nakaturogdan. Ngem idi nakariingdan, nakitada iti dayagna ken dagiti
dua nga lallaki nga makitaktakder kenkuana. 33 Iti napasamak ket,
kabayatan nga umad-adayuda ken ni Hesus, kinuna ni Pedro kenkuana,
“Apo, nasayaat ta adda kami ditoy ket masapul nga agaramid kami iti tallo
nga kalapaw. Ipalubosmo nga iyaramidandaka ti mays, maysa para ken
ni Moises, ken maysa para ken ni Elias.” Di na ammo ti ibagbagana. 34 Ket
kabayatan a sarsaritaenna dagitoy nga banbanag, ti ulep ket bimmaba
a nanglinong kadakuada; ket nagbutengda kabayatan ti pananglawlaw
ti ulep kadakuada. 35 Adda ti timek nga naggapo iti ulep, a kunana,
“Daytoy ti pinilik nga Anakko. Dumngegkayo kenkuana.” 36 Idi nalpas
iti timek, maymaysan ni Hesus. Nagulimekda, ken kadagidiay nga al-
aldaw, awan ti nangibagaanda kadagiti banbanag nga nakitada. 37 Ti
napasamak ket, iti simmaruno nga aldaw, idi nakababadan manipud iti
bantay, ket sinabat isuna ti adu nga tattao. 38 Pagammoan, maysa nga tao
manipud kadagiti adu nga tattao ti nagpukkaw a kunana, “Manursuro,
ipakpakaasik kenka nga kitaem kuma ti anak ko nga lalaki, ta maymaysana
nga anak ko.” 39 Kitaem, parparigaten ti espiritu, ket kella-at nga agikkis
isuna, ken papayegpegenna ken paglabutabenna ti ngiwatna. Isu ket
pumanpanaw kenkuana ngem agparigat, ket dangranna iti kasta unay
nu pumanaw. 40 Nagpakpakaasiak kadagiti adalam nga pilitenda nga
papanawen kenkuana, ngem saanda met kabaelan.” 41 Simmungbat ni
Hesus ket kinunana, “Dakayo nga saan a mamatpati ken managdakdakes a
kaputotan, kasano ti kabayag nga masapul a makipagtalinaedak kadakayo
ken iti panaganusko kadakayo? “Iyegmo ditoy ti anak mo.” 42 Iti iyaasideg
ti ubing a lalaki, tinumba ti demonio isuna ken winagwagna ti napalalo.
Ngem tinubngar ni Hesus ti narugit nga espiritu, ket pinaimbagna ti ubing
a lalaki, ken insubli iti amana. 43 Ket nasdaawda amin iti kinabileg ti
Dios. Ngem kabayatan nga masmasdaaw iti amin kadagiti banbanag
nga inaramidna, kinunana kadagiti adalanna, 44 “Bay-anyo a dagitoy nga
balikas ket sumrek iti kaunggan ti lapayagyo, ta iti Anak ti Tao ket
maiyawat kadagiti ima dagiti tattao.” 45 Ngem saanda nga naawatan ti
kayat a sawen daytoy a balikas, ta nailimed kadakuada, isu nga saanda nga
maawatan. Agamak da nga agsaludsod kenkuana maipanggep iti dayta
nga balikas. 46 Ket nangrugi ti maysa nga riri kadakuada no siasino ti
katatan-okan. 47 Ngem ni Hesus, gapu ta ammo na no ania ti kunkunaenda
iti puspusoda, nangala iti bassit nga ubing, ket inyabayna kenkuana, 48 ket
kinunana kadakuada, “No adda umawat iti bassit nga ubing a kas daytoy
gapu iti naganko, siak met laeng ti inna aw-awaten, ket no adda umawat
kaniak, aw-awatenna metlaeng isu a nangibaon kaniak. Ta ti tao nga
kababaan kadakayo amin ket isu iti katatan-okan.” 49 Simmungbat ni
Juan ket kinunana, “Apo, adda ti nakitami nga mangpakpaksiat ti demonio
babaen iti naganmo ket pinasardeng mi isuna, gapu ta saan met nga
sumursurot kadatayo.” 50 Ngem kinuna ni Hesus kenkuana, “Saanyo
nga pasardengen isuna, agsipud ta siasinoman a saan nga mangbusor
kadakayo ket para kadakayo.” 51 Iti napasamak ket, bayat nga umas-
asidegen ti al-aldaw nga yuulina sadiay langit, sipapasged isuna nga
impatalgedna ti rupana nga mapan idiay Jerusalem. 52 Nangibaon isuna
iti mensahero nga immuna ngem isuna, ket napanda ken simrekda iti
maysa a barrio idiay Samaria tapno agsaganada para kenkuana. 53 Ngem

dagiti tattao sadiay, saanda nga inawat isuna, gapu ta impatalgedna
ti rupana nga mapan idiay Jerusalem. 54 Ket idi nakita daytoy dagiti
adalan na nga ni Santiago ken Juan, kinunada, “Apo, kayat mo kadi
nga mangbilin kami ti apoy nga bumaba manipud langit ket dadaelenna
isuda?” 55 Ngem ni Hesus timmalyaw ken tinubngar na isuda. 56 Ket
napanda iti sabali nga barrio. 57 Bayat nga magmagnada iti dalanda,
adda ti nagkuna kenkuana, “Sumurutak kenka uray sadino ti papanam.”
58 Kinuna ni Hesus kenkuana, “ Dagiti lobo ket adda abutda, ken dagiti
billit iti tangatang ket adda umokda, ngem iti Anak ti Tao ket awan ti
sadinnoman a pangiiddaanna iti ulo na.” 59 Ket kinunana iti sabali a
tao, “Sumurot ka kaniak.” Ngem kinunana, “Apo, palubosannak pay nga
umuna a mapan ipunpon ni tatangko.” 60 Ngem kinunana kenkuana, “Bay-
am nga dagiti natay ti mangipunpon kadagiti bukodda a minatay, ngem
mapanka ket ipakaammom iti amin nga disso iti pagarian ti Dios.” 61 Sabali
manen nga tao ti nagkuna, “Sumurotak kenka, Apo, ngem ipalubos mo pay
nga umuna nga mapanak agpakada kadagiti kabbalayko.” 62 Ngem kinuna
ni Hesus kenkuana, “Awan ti siasinoman, a kalpasan nga ingkabilna iti
imana iti arado ket agtalyatalyaw iti likudanna, ti maikari iti Pagarian ti
Dios.”

10

1 Itatta, kalpasan dagitoy nga banbanag, nangdutok ti Apo iti pitopulo
a dadduma pay, ket imbaonna ida a sagdudua nga umuna iti kada
siudad ken lugar nga panggepna mismo nga papanan. 2 Kinunana
kadakuada, “Nagadu iti maapit, ngem bassit dagiti trabahador. Ngarud,
darasenyo a mangikararag iti Apo ti panagapit, tapno mangibaon iti adu
nga trabahador iti panagapitna. 3 Mapankayon iti dalanyo. Kitaenyo,
ibaonkayo a kas kadagiti kordero iti nagtetengngaan dagiti lobo. 4 Saan
kayo nga mangitugot iti kuarta, kambong, wenno sandalyas, ken saan
kayo nga kumablaaw iti siasinoman iti dalan. 5 Iti sadinoman nga balay
a sumrekanyo, ibagayo nga umuna, 'Kapia koma ti maadda iti daytoy
nga balay.' 6 No adda ti tao iti kapia sadiay, mapan kenkuana dayta nga
kapiayo, ngem no awan, agsubli kadakayo. 7 Agtalinaed kayo iti dayta
nga balay, ket kanen ken inumenyo ti aniaman nga idasarda, agsipud
ta iti trabahador ket adda karbenganna iti tangdanna. Saan kayo nga
agbalaybalay. 8 Sadinoman nga siudad a sumrekanyo, ket awaten dakayo,
kanenyo no ania ti maidasar kadakayo, 9 ken paimbagenyo dagiti masakit
nga adda sadiay. Ibagayo kadakuada, 'Ti pagarian ti Dios ket immasidegen
kadakayo.' 10 Ngem sadinoman nga siudad a sumrekanyo, ket saan dakayo
nga awaten, rumuar kayo kadagiti kalkalsadana ket ibagayo, 11 'Uray pay
dagiti tapok nga nagtaud iti siudadyo nga dimket kadagiti saksakami ket
punasenmi a maibusor kadakayo! Ngem ammuenyo daytoy: Ti pagarian
ti Dios ket immasidegen.' 12 Ibagak kadakayo nga inton dumteng ti
aldaw ti panagukom, ad-adda nga maibturan pay iti para iti Sodoma
ngem para iti dayta nga siudad. 13 Asika pay, Corazin! Asika pay,
Betsaida! No dagiti nakaskasdaaw nga aramid nga naaramid kadakayo
ket naaramid sadiay Tiro ken Sidon, nagbabawida koman idi pay laeng,
a nakatugaw iti sako ken dapdapo. 14 Ngem ad-adda nga maibturan pay
iti para iti Tiro ken Sidon inton pannakaukom ngem iti para kadakayo.
15 Sika, Capernaum, panpanunotem kadi nga maitan-okka idiay langit?
Saan, maipababa kanto nga maipan idiay hades. 16 Iti dumdumngeg

kadakayo ket dumdumngeg met kaniak; ket iti manglaksid kadakayo ket linaksidnak met; ket iti manglaksid kaniak, linaksidna ti nangibaon kaniak.” 17 Dagiti pitopulo ket nagsubli a siraragsak, kunada, “Apo, uray dagiti demonio ket nagpaituray kadakami babaen iti naganmo.” 18 Kinuna ni Hesus kadakuada, “Binuybuyak ti pannakatinnag ni Satanas a kas kimat a naggapo idiay langit. 19 Kitaenyo, intedko kadakayo iti turay nga mangpayat kadagiti uleg ken manggagama, ken mangituray kadagiti amin nga pannakabalin ti kabusor, ket awan ti makadangran kadakayo iti uray aniaman nga wagas. 20 Uray no kasta, saan kayo nga agragsak iti daytoy laeng, a dagiti espiritu ket nagpaituray kadakayo, ngem ad-adda pay nga agragsak kayo ta naikitikiten dagiti nagnaganyo sadi langit.” 21 Iti dayta met laeng nga kanito, kasta launay ti ragsakna iti Espiritu Santo, ket kinunana, “Daydayawen ka, O Ama, Apo iti langit ken daga, gapu ta inlimed mo dagitoy nga banbanag kadagiti nasirib ken addaan pannakaawat, ket impakaammom dagitoy kadagiti saan nga nasuruan, kas kadagiti ubbing nga babassit. Wen, Ama, ta daytoy ket makaay-ayo iti imatang mo.” 22 “Amin nga banbanag ket naitalek kaniak manipud ken ni Amak, ket awan makaammo no siasino ti Anak no di laeng ti Ama, ken awan makaammo no siasino ti Ama no di laeng ti Anak, ken iti siasinoman a kayat ti Anak nga pangipakaammoan kenkuana.” 23 Simmango kadagiti adalanna, kinunana kadakuada laeng, “Nabendisionan dagiti makakita kadagiti banbanag nga nakitayo. 24 Ibagak kadakayo nga adu a propeta ken ar-ari nga nangtarigagay nga makakita kadagiti banbanag nga makitkitayo, ngem saanda nga nakita dagidiay, ken mangngegan dagiti banbanag nga mangmangngegyo, ngem saanda nga nangngegan dagidiay.” 25 Pagammoan, maysa a manursuro iti linlinteg dagiti Hudio ti timmakder ket pinadasna isuna, kinunana, “Manursuro, ania ti aramidek tapno matawidko ti biag nga agnanayon?” 26 Kinuna ni Hesus kenkuana, “Ania ti naisurat iti linteg? Kasanu ti panangbasam iti dayta?” 27 Simmungbat, ket kinunana, “Masapul nga ayatem ti Apo a Dios mo iti amin a pusom, iti amin a kararuam, iti amin a pigsam, ken iti amin a panunot mo, ken iti kaarrubam a kas iti bagim.” 28 Ket kinuna ni Hesus kenkuana, “Kusto dayta insungbatmo. Aramidem daytoy, ket agbiagka.” 29 Ngem ti manursuro, iti panangtarigagayna nga ikalintegan iti bagina, kinunana ken ni Hesus, “Ket siasino ti kaarrubak?” 30 Simmungbat ni Hesus nga kunana, “Adda tao nga sumalsalog manipud Jerusalem nga mapan idiay Jerico. Nasalawna dagiti agtatakaw, nga isu ti nangala kadagiti amin nga adda kenkuana, ken kinabkabilda, ken imbatida nga agbugbugsot. 31 Nairanrana met nga sumalsalog iti dayta nga dalan ti maysa nga padi, ket idi nakitana isuna, linabsanna a nagna iti bangir ti dalan. 32 Kasta met ti maysa a Levita, idi nakadanun iti dayta a lugar ket nakitana ti lalaki, linabsanna a nagna iti bangir ti dalan. 33 Ngem adda maysa a Samaritano, kabayatan ti panagdalyasatna, dimteng iti ayanna. Idi nakitana isuna, natignay isuna a naasian. 34 Inasitganna ken binaredbedanna dagiti sugsugatna nga sinapsappoanna iti lana ken arak dagitoy. Insakayna iti bukodna nga ayup, sana impan iti balay a pagdadagusan, ken inaywananna isuna. 35 Iti summaruno nga aldaw, nangiruar isuna iti dua nga denario ket intedna iti agpadpadagus, ken kinunana, 'Aywanam isuna, ken aniaman a sobra a magastom, inton agsubliak, bayadankanto.' 36 Iti panagkunam, siasino kadagiti tallo ti kaarruba diay tao nga dinarup dagiti agtatakaw?” Kinuna ti manursuro, “Diay nangipakita kenkuana iti asi.” 37 Kinuna ni Hesus

kenkuana, “Mapanka ket isu met laeng ti aramidem.” 38 Itatta, bayat nga
agdaldalyasatda, simrek isuna iti maysa nga barrio, ket adda maysa nga
babai a managan Martha a nangpadagus kenkuana iti balayna. 39 Adda
kabsatna a babai a managan Maria, nga nagtugaw iti sakaanan ti Apo
ken nagdengngeg iti saona. 40 Ngem ni Martha, makumikum unay iti
panangisagana iti makan. Napan isuna ken ni Hesus, ket kinunana, “Apo,
awan kadi aniamanna kenka nga iti kabsat ko a babai ket binaybay-
annak nga agmaymaysa nga agserbi? Ibagam ngarud kenkuana nga
tulungannak.” 41 Ngem simmungbat ti Apo ket kinunana kenkuana,
“Martha, Martha, madandanaganka iti adu nga banbanag, 42 ngem maysa
laeng a banag ti kasapulan. Pinili ni Maria no ania ti kasayaatan, ket isu
ti saan to nga maala manipud kenkuana.”

11

1 Iti napasamak, kalpasan a nagkararag ni Jesus iti maysa a disso, maysa
kadagiti adalan na ti nagkuna, “Apo, isuro nakami nga agkararag a kas
iti panangisuro ni Juan kadagiti adalan na.” 2 Kinuna ni Jesus kadakuada,
“No agkararag kayo, kastoy ti ibaga yo, 'Ama, paidayawmo ti nagan mo.
Dumteng koma ti pagariam. 3 Ited mo kadakami iti tunggal aldaw ti
inaldaw nga tinapaymi. 4 Pakawanennakami kadagiti basbasol mi, gapu
ta dakami ket pakpakawanen mi met dagiti amin a nakabulod kadakami.
Ket saannakami nga iturong iti sulisog.'” 5 Imbaga ni Hesus kadakuada,
“Siasino kadakayo ti addaan iti gayyem, a no mapankayo kenkuana iti
tengnga ti rabii ket ibagayo kenkuana, 'Gayyem, pabulodannak iti tallo
piraso a tinapay, 6 gapu ta adda ti gayyemko nga dimmagas manipud iti
kalsada, ket awan ti ania man a maipasangok kenkuana. 7 Ket ti adda iti
uneg, sumungbat ket mabalin a kunaenna, 'Dinak ringgoren. Nakaserran
ti ridaw ket dagiti annakko, ken siak, adda kamin iti pagiddaan. Saanak
a makabangon nga mangted iti tinapay kenka.' 8 Ibagak kadakayo, uray
saan nga bummangon nga mangted iti tinapay kadakayo, gapu ta sika
ket gayyemna, ngem gapu ta awan bainyo nga mangipilit, bumangonto
ket itedna tu kaadu ti tinapay a masapulyo. 9 Ibagak pay kadakayo,
agdawatkayo ket maitedto kadakayo; agsapulkayo ket makabirukkayto;
agtuktokkayo ket mailukatankayto. 10 Ta ti tunggal tao nga agdawat
ket umawat; ken ti tao nga agsapsapul ket makabirukto; ken ti tao nga
agtuktuktok ket mailukatan. 11 Siasino kadakayo ti ama nga nu agdawat
ti anakna a lalaki iti tinapay ket ikkan na iti bato, wenno imbes nga
lames ket uleg? 12 Wenno, nu dumawat iti itlog, manggagama aya ti
itedna kenkuana? 13 Nu kasta ngarud, nu dakayo nga managdakdakes ket
Ammo yo nga mangted iti nasayaat nga sagut kadagiti annak yo, dinto
ket ad-adda pay nga ti amayo sadi langit, ited na ti Espiritu Santo na
kadagiti agdawat.” 14 Iti saan nga nabayag, mangpakpaksiat ni Hesus
iti demonyo, ket daytoy umel. Ti napasamak ket idi rimuar daytoy nga
demonyo, nagsao ti umel a tao. Ket dagiti tattao, nasdaaw da unay!
15 Ngem adda sumagmamano nga tattao nga nagkuna, “Babaen kenni
Beelzebul, nga mangiturturay kadagiti demonyo, mangpakpaksiat isuna
kadagiti demonyo.” 16 Dagiti dadduma, sinuot da isuna ket binirukanda
isuna iti pagilasinan nga nagtaud sadi langit. 17 Ngem ammo ni Jesus
dagiti panpanunotenda ket kinunana kadakuada, “Tunggal pagarian a
nabingaybingay nga maibusor metlaeng iti daytoy, ket mapanawan, ken
ti balay nga nabingaybingay nga maibusor metlaeng iti daytoy ket marba.
18 No mabingaybingay ni Satanas a maibusor iti bagbagina, kasano ngarud

nga makatakder ti pagarianna? Gapu ta iti kunayo pakpaksiatek dagiti
demonyo babaen kenni Beelzebul. 19 Nu mangpaksiatak kadigiti demonyo
babaen kenni Beelzebul, babaen kenni sinno nga pakpaksiaten isuda dagiti
pasurotyo? Gapu iti daytoy, isudanto ti mangukom kadakayo. 20 Ngem
nu paksiatek dagiti demonyo babaen iti ramay ti Dios, dimteng ngarud ti
pagarian ti Dios kadakayo. 21 No bantayan ti maysa a napigsa a lalaki a
kumpleto iti igam ti bukodna a balay, natalged dagiti sanikuana, 22 ngem
nu abaken isuna ti napigpigsa a lalaki, alaen ti napigpigsa nga lalaki ti
igam dayta a lalaki ket samsamenna iti sanikua diay lalaki. 23 Ti saan a
makikadua kaniak ket maibusor kaniak, ket ti saan met a makipagurnong
kaniak ket agiwara. 24 No ti narugit nga espiritu ket pumanaw iti maysa
a tao, lumabas iti saan a madandanoman nga disso ken agsapul iti
paginanaanna. Ket inton awan ti mabirukanna, ibagana, 'Agsubliak iti
balayko nga naggapuak.' 25 Ket iti panagsublina, masarakanna nga dayta
a balay ket nawalisan ken naisimpan. 26 Ket mapan nga mangikuyog iti
pito pay nga espiritu a nadakdakes pay ngem isu ket sumrekda amin
tapno agianda sadiay. Ket ti kamaudianan a kasasaad dayta a lalaki
ket agbalin a nakarkaro pay ngem iti damo." 27 Ti napasamak ket, idi
ibagbagana dagitoy a banbanag, adda maysa nga babai nga nangipigsa
iti saona iti ngatoen iti kaadduan dagiti tattao ken kinunana kenkuana,
"Nabendisionan ti anak-anakan nga nangipasngay kenka ken ti suso a
nangpasuso kenka." 28 Ngem kinunana, "Ad-adda nga nabendisionan
dagiti dumngeg iti sao ti Dios ken idulinda daytoy." 29 Kabayatan nga
umad-adu dagiti tattao nga makitaripnong, inrugina nga imbaga, "Daytoy
nga kapututan ket nagdakes nga kapututan. Sapulenna ti pagilasinan,
ngem awan ti maited a pangilasinan malaksid iti pagilasinan ni Jonas. 30 Ta
kas iti panagbalin ni Jonas nga pagilasinan kadagiti taga-Ninive, kastanto
met nga ti Anak ti Tao ket agbalin nga pagilasinan iti daytoy nga kapututan.
31 Tumakderto ti Reyna iti Abagatan iti panangukom a kadwana dagiti
lalaki iti daytoy nga kapututan ket ikeddengna ida, ta naggapo isuna iti
pungto ti daga nga agdenggen iti kinasirib ni Solomon, ken kitaenyo, adda
ditoy ti natantan-ok pay ngem ni Solomon. 32 Agtakderto dagiti lalaki iti
Ninive iti pangukoman a kaduada dagiti tatao iti daytoy nga kapututan ket
ikeddengdanto daytoy, ta nagbabawidan gapu iti inkaskasaba ni Jonas,
ken kitaenyo, adda ditoy ti natantan-ok pay ngem ni Jonas. 33 Awan ti
siasinoman nga nu malpasna nga sindian ti lampara ket ikabilna iti maysa
nga nasipnget nga siled wenno iti sirok ti labba, ngem ketdi, ikabilna iti
pagidisdisuan iti lampara tapno masilawan dagiti sumrek. 34 Ti matam
iti lampara ti bagim. Nu nasayaat ti matam, iti bagi ket mapunno iti
lawag. Ngem nu madi ti matam, iti bagi ket mapunno iti kinasipnget.
35 Ngarud, agannadkayo nga ti lawag nga adda kadakayo ket saan nga
kinasipnget. 36 Tapno iti kasta, mapunno ti bagiyo iti lawag ken awan
pulos pasetna nga adda iti sipnget, ket ti intero a bagiyo ket agbalin nga
kasla adda lampara nga mangisilnag iti lawagna kadakayo." 37 Idi nalpas
isuna nga nagsao, dinawat ti maysa a Pariseo nga makipangan isuna iti
balayna, ket simrek ngarud ni Hesus ket nagsadag. 38 Ket nasdaaw ti
Pariseo ta saan nga nagbuggo ni Hesus sakbay ti pangrabii. 39 Ngem
kinuna ti Apo kenkuana, "Ita ngarud, dakayo nga Pariseo, ugasanyo ti
akinruar a paset dagiti tasa ken mallukong, ngem ti kaungganyo ket
napunno iti kinaagom ken kinadakes. 40 Dakayo a saan nga makaaw-
awat a lallaki! Saankadi nga ti nangaramid iti uneg ket inaramidna

met ti akinruar. 41 Itedyo kadagiti nakurapay ti anyaman nga adda iti
uneg, ket amin nga banbanag ket malinisan para kadakayo. 42 Ngem asi
kayo pay nga Pariseo, ta itedyo ti apagkapulo dagiti menta ken ruda ken
amin mulmula iti bangkag, ngem baybay-anyo ti kinalinteg ken ti ayat iti
Dios. Masapol nga nalinteg ti ikastayo ken ayatenyo ti Dios, nga saanyo a
liwayan nga aramiden dagiti daddumapay a banbanag. 43 Asikayo pay nga
Pariseo, ta pagaayatyo dagiti tugaw iti sangwanan kadagiti sinagoga ken
dagiti narespeto a pammadayaw iti ayan dagiti pagtagilakuan. 44 Asikayo
pay, ta kaskayla kadagiti awan markana nga tantanem a saan nga ammo
dagiti tattao ket badbaddekanda." 45 Ket simmungbat kenkuana ti maysa
nga manursuro iti linteg dagiti Judio a kunana, "Maestro, dayta nga
ibagbagam, laisennakami met laeng." 46 Kinuna ni Hesus, "Asikayo pay
a manursuro iti linteg! Ta pagbaklayenyo dagiti lallaki kadagiti awit nga
nadagsen nga baklayen, ngem dakayo, uray la saan a sagiden ti maysa
kadagiti ramayyo dagidiay nga awit. 47 Asikayo pay, ta agipatakderkayo
kadagiti pakalaglagipan dagiti tanem dagiti propeta, ngem dagiti met
kapuonanyo ti nangpatay kadakuada. 48 Isunga maysakayo nga saksi
ken nangpanuynoy kadagiti aramid dagiti kapuonanyo, ta kinapudnona
ket pinatayda dagiti propeta nga akin tanem kadagiti ipatpatakderanyo
kadagiti pakalaglagipan. 49 Gapu met laeng iti daytoy, kinuna ti kinasirib
ti Dios, 'Ibaonkonto kadakuada dagiti propeta ken dagiti apostol ket
parigaten ken papatayenda dagiti dadduma kadagitoy.' 50 Daytoy to
nga kapututan ti mapabasol para iti amin a dara dagiti propeta nga
naibukbok sipud pay iti panangrugi ti lubong, manipud 51 iti dara ni Abel
inggana iti dara ni Zacarias, nga napapatay iti nagbaetan iti altar ken
ti nasantoan a disso. Wen, ibagak kadakayo, nga daytoyto a kaputotan
ti mapabasol. 52 Asikayo pay nga mangisursuro kadagiti linteg ti Hudio,
gapu ta innalayo iti tulbek ti kinasirib; ket dakayo nga mismo, saankayo
nga sumsumrek, ken laplappedanyo pay dagiti sumrek." 53 Kalpasan a
pimmanaw ni Hesus sadiay, dagiti eskriba ken dagiti Pariseo, kinontrada
isuna ken nakisinnuppiatda kenkuana maipanggep iti adu a banbanag,
54 kas panangpadasda nga palab-ogan isuna kadagiti ibagbagana.

12

1 Kabayatanna, idi adu nga rinibribo nga tattao ti nagguummong, nga
uray la nga agpipinnayatda iti tunggal maysa, sakbay ti amin inrugina
nga imbaga kadagiti adalanna, "Annadanyo iti lebadura dagiti Pariseo,
isu iti panaginsisingpet. 2 Ngem awan iti banag a nailemmeng, nga
saan a maibutaktak, ken awan ti nailimed nga saan a maammoan.
3 Ta aniaman nga imbagam iti nasipnget ket mangngegto iti lawag,
ken aniaman nga iyarasaasmo iti lapayag iti kaunegan nga kuarto ket
maiwaragawagto iti rabaw dagiti babbalay. 4 Ibagak kadakayo gagayemko,
di kay agbuteng kadagiti mangpatay iti bagi, nga kalpasan iti dayta ket
awanen ti mabalinda nga aramiden. 5 Ngem ballaagan kayo maipanggep
kenkuana a pagbutnganyo. Pagbutnganyo isuna, isuna a kalpasan nga
mangpatay, ket addaan iti karbengan nga mangitapuak kadakayo idiay
impierno. Wen, ibagak kadakayo, agbuteng kayo kenkuana. 6 Saan aya
nga diay lima a billit tuleng ket mailako iti dua nga sentimo? Nupay
kasta, awan uray maysa kadakuada nga malipatan iti imatang ti Dios.
7 Ngem uray pay ti buok iti uloyo ket nabilang amin. Dikay agbuteng.
Napatpategkayo ngem dagiti adu a billit tuleng. 8 Ibagak kadakayo,
tunggal maysa nga mangiwaragawag kaniak iti sangwanan dagiti tattao,

iwaragawagto met ti Anak ti Tao iti sangwanan dagiti anghel ti Dios,
9 ngem isuna nga mangilibak kaniak iti sangoanan dagiti tattao ket
mailibakto met iti sangoanan dagiti anghel ti Dios. 10 Tunggal maysa
nga agsao iti maibusor iti Anak ti Tao ket mapakawanto dayta kenkuana,
ngem kenkuana nga agtabbaaw maibusor iti Espiritu Santo ket saan a
mapakawan. 11 No ipan dakayo idiay sinagoga ket isangodakayo kadagiti
papanguloen ken agtuturay, saan kayo a madanagan no kasanokayo nga
agsao nga mangikalintegan iti bagbagiyo, wenno ania iti ibagayo, 12 ta
isuronakayonto ti Espiritu Santo no ania iti rumbeng nga ibagayo iti dayta
nga oras.” 13 Ket kinuna kenkuana ti maysa nga naggapu iti kaaduan
ti tattao, “Maestro, ibagam ken ni kabsat ko ta pagbingayanmi ti tawid
mi.” 14 Kinuna ni Hesus kenkuana, “Lalaki, siasinno ti namagbalin
kaniak nga ukom wenno mangibabaet kadakayo?” 15 Ket kinunana
kadakuada, “Annadanyo ti bagbagiyo manipud kadagiti amin nga naagum
nga tarigagay. Ngamin, iti panagbiag ti tao ket saan nga ti kinaadu ti
sanikuana iti linaonna.” 16 Kalpasan ket imbaga ni Hesus kadakuada ti
maysa a pangngarig, nga kunana, “Iti bangkag iti maysa nga baknang
a tao ket adu iti naapit, 17 ket inrasonna iti bagina a kunana, 'Ania
ngata ti aramidek, agsipud ta awanen ti disso a pagidulinak kadagiti
apitko?' 18 Kinunana, 'Kastoy ti aramidek, rakrakek daytoy kamarinko
ket agpatakderak ti dadakkel ket idiayto ti pagidulinak iti amin nga
bukbukelko ken dadduma pay nga mausar. 19 Ibagakto iti kararuak,
“Kararua, adun ti mausar nga nakadulin para iti adu a tawen. Aginanaka
nga nagin-awa, mangan, uminom ken agragsakka.'” 20 Ngem imbaga ti
Dios kenkuana, 'Maag nga tao, ita nga rabii ket masubli ti kararuam, ket
dagita insaganam nga banbanag, siasinonton ti agtagikua?' 21 Kasla kasta
ti kaiyaspingan iti `maysa nga agurnong ti kinabaknang para iti bagina ket
saan nga baknang iti maipanggep iti Dios.” 22 Imbaga ni Hesus kadagiti
adalanna, “Ngarud, ibagak kadakayo, saan kayo madanagan maipapan
iti panagbiagyo—no ania ti kanenyo, wenno maipapan iti bagiyo— no
ania ti ibadoyo. 23 Ta ti biag ket napatpateg ngem taraon, ken ti bagi
ket napatpateg ngem ti badbado. 24 Panunotenyo kadi dagiti uwak,
saanda nga agmulmula ken agap-apit. Awan ti pagidulduli nanda wenno
kamarinda, ngem pakpakanen ida ti Dios. Ket adayu nga napatpategkayo
ngem dagiti billit! 25 Ket siasino kadakayo ti makanayon iti maysa a
cubit iti biagna gapu iti panagdandanag? 26 No kasta ngarud, awan ti
kabaelanyo nga aramiden uray dayta nga kababassitan a banag, apay
nagrud a madanagankayo maipanggep iti daddumapay? 27 Panunutenyo
dagiti lirio—no kasanoda nga dumakkel. Saanda nga agtartarabaho,
wenno agabel. Ngem ibagak kadakayo, uray pay ni Solomon iti amin a
kinadayagna ket saan a nakawesan nga kasla iti maysa kadagitoy. 28 No
dagitinto pay ruot iti tay-ak nga agbibiag tatta nga aldaw, ket no bigat
maibelleng idiay pugon, nangnangruna pay a kawesanna kayo, nagbassit
ketdin ti pammatiyo! 29 Saanyo nga sapulen no ania ti kanenyo ken
no ania ti inumenyo, ken saan kayo nga madanagan. 30 Ta amin nga
nasyon iti lubong ket dagitoy a banbanag ti sapsapulenda, ket ammo
ti Amayo nga masapulyo dagitoy nga banbanag. 31 Ngem birukenyo ti
pagarianna, ket dagitoy nga banbanag ket mainayonto kadakayo. 32 Di
kay agbuteng, babassit nga karnero, ta iti Amayo ket maayatan nga
mangted kadakayo iti pagarian. 33 Ilakoyo dagiti sanikuayo ken itedyo
kadagiti marigrigat. Iyaramidanyo dagiti bagbagiyo kadagiti pitaka nga

saan a marunot - kinabaknang idiay langit nga saan a maibus, saan nga maasitgan iti agtatakaw ken saan nga dadaelen iti simotsimot. 34 Ta nu sadinno ti ayan ti kinabaknangyo, idiayto met ti ayan iti pusoyo. 35 Bay-anyo nga nakasuksuk ti atidog nga badoyo iti barikesyo, ken bay-anyo nga agap-apuy dagiti lamparayo, 36 ken agbalinkayo a kas kadagiti tattao nga mangbirbiruk iti amongda no agsubli isuna nga aggapu iti kasaran, tapno inton sumangpet ket agtoktok, dagusda nga lukatan ti ridaw para kenkuana. 37 Nabendisionan dagiti adipen, nga masangpetan ti amongda nga mangpadpadaan no sumangpet isuna. Pudno nga ibagak kadakayo, nga isuksoknanto ti atiddog nga badona iti barikesna, patugawennanto ida iti panganan, ken umay ket pagserbianna ida. 38 No ti amo ket sumangpet iti maikadua nga panagbantay iti rabii, wenno uray pay iti maikatallo nga panagbantay, ket makitana ida nga sisasagana, nabendisionan dagita nga adipen. 39 Maysa pay, ammuenyo daytoy, nga no ammo kuma ti akin balay ti oras nga isasangpet ti agtatakaw, saanna kuma nga binaybay-an ti balayna nga maserrek. 40 Agsagana kayo met, gapu ta saanyo nga ammo ti oras nga umay Ti Anak ti Tao.” 41 Kinuna ni Pedro, “Apo, ibagbagayo kadi dayta nga pangngarig kadakami laeng, wenno iti amin?” 42 Kinuna ti Apo, “Siasino ngarud diay napudno ken nasirib nga mangimatmaton, nga isunto iti isaad ti amongna nga mangidaulo kadagiti dadduma pay nga adipenna nga mangted kadakuada iti bingayda a makan iti umno nga oras? 43 Nabendisionan dayta nga adipen nga masangpetan ti amongna nga ar-aramidenna dayta inton umay isuna. 44 Pudno nga ibagak kadakayo nga isaadnanto dayta nga adipen tapno agaywan kadagiti amin a sanikuana. 45 Ngem no ibaga iti dayta nga adipen iti pusona, 'Itantantan met iti amongko ti panagsublina,' ket rugianannanto nga kabilen dagiti adipen nga lallaki ken babbai, ken mangan ken uminom, ken agbartekto, 46 sumangpetto ti among dayta nga adipen iti maysa nga aldaw a saanna nga mapakadaan, ken iti oras nga saanna nga ammo, ket tadtadennanto isuna ken ikeddenganna iti pagyanan a para kenkuana kadagiti saan a mapagtalkan. 47 Dayta adipen nga ammona no ania ti kayat ti amongna nga aramidenna, ngem saan a nagsagana ken saanna nga inaramid ti kayat ti amongna, ket mapang-urto iti mamin-adu. 48 Ngem isuna nga saanna nga ammo, ket nakaaramid kadagiti banbanag a rumbeng nga pakapang-uranna, ket sumagmamano laeng ti panakapang-urna. Tunggal maysa nga naikkan iti adu ket adunto met ti manamnama kenkuana, ken iti nangitalekan iti ad-adu, ket ad-adunto met ti dawatenda kenkuana. 49 Immayak ditoy daga tapno uramek iti lubong, ket anian a kalikagumko nga daytoy ket immapoyen. 50 Ngem adda buniag nga pakabautisarak, ket anian dukotko agingga a matungpal! 51 Ipagarupyo kadi nga immayak tapno mangted iti kapia ditoy daga? Saan, ngem ketdi, panagsisina. 52 Ta manipud ita ket addanto lima iti maysa nga pagtaengan a masinasina—ti tallo nga tao ket makisupiat iti dua, wenno dua nga tao ket supiatenda ti tallo nga tao. 53 Masinasina danto, ti ama kontra iti anak a lalaki, ken ti anak a lalaki kontra iti ama; ti ina kontra iti anak a babai, ken ti anak a babai kontra iti inana, ti katugangan a babai kontra iti manugangna a babai, ken ti manugang a babai kontra iti katugangan a babai.” 54 Ibagbaga pay ni Hesus kadagiti tattao, “No makitayo ti ulep nga ngumato iti laud, ibagayo nga dagus, 'Umay ti tudo,' ket isu ti mapaspasamak. 55 Ket no agpuyupoy ti angin nga aggapu iti abagatan, ibagayo nga, 'Addan to iti makasinit nga pudot,' ket isu ti mapasamak. 56 Dakayo nga aginsisingpet,

ammoyo no kasano ti mangipatarus iti langa ti daga ken ti langit, ngem kasano nga saanyo nga ammo iti mangipatarus iti agdama? 57 Apay nga saanyo nga maikeddeng no anya ti umno para kadagiti bagbagiyo? 58 Ta no mapan kayo iti ukom a kaduayo ti kabusoryo, idiay paylaeng dalan ket aramidenyo iti pamuspusan tapno maurnos iti banag kenkuana tapno iti kasta ket saannakayo nga idatag iti ukom, ken tapno iti ukom ket saannakayo nga iyawat iti opisyal, ket dinakayto iyaoan ti opisyal iti pagbaludan. 59 Ibagak kadakayo, saan kayonton nga makaruar manipud sadiay agingga a nabayadanyo amin a multa.”

13

1 Iti dayta a tiempo, adda dagiti tattao sadiay nga nangibaga kenkuana iti maipanggep kadagiti taga-Galilea nga ti darada ket inlaok ni Pilato kadagiti mismo nga datonda. 2 Simmungbat ni Hesus ket kinunana kadakuada, “Ipagarupyo kadi nga dagitoy nga taga- Galilea ket ad-adda nga managbasol ngem dagiti dadduma a taga-Galilea gapu ta nagsagabada iti kastoy a wagas? 3 Saan, ibagak kadakayo. Ngem no dikay agbabawi, aminkayo ket mapukaw a kas kadakuada. 4 Wenno dagidiay sangapulo ket walo a tattao idiay Siloe nga nagaburan idi narba ti torre ket isu iti nakatayanda, ipagarupyo kadi a nadakdakesda ngem kadagiti dadduma a tattao idiay Jerusalem? 5 Saan, kunak. Ngem no dikay nga agbabawi, mapukawkayto met amin.” 6 Imbaga ni Hesus daytoy a pangngarig, “Adda iti maysa a tao nga nagmula iti igos idiay kaubasanna ket immay ken nagbiruk iti bungana ngem awan nasarakanna. 7 Kinuna ti lalaki iti hardinero, 'Kitaem, tallo a tawenen nga um-umayak tapno agbirukak iti bunga daytoy a kayo ti igos ngem awan nasarakak. Pukanemon. Apay nga ipalubos nga sayangenna ti daga?' 8 Simmungbat iti hardinero ket kinunana, 'Bay-am pay laeng iti daytoy a tawen ta kaliak iti aglawlawna sakunto abunoan iti rugit. 9 No agbunga iti daytoy sumaruno nga tawen, nasayaat; ngem no saan, pukanemton!'” 10 Itatta mangisursuro ni Hesus iti maysa kadagiti sinagoga iti Aldaw ti Panaginana. 11 Pagammoan, adda iti babai sadiay nga walo a tawenen nga lugluganan iti dakes nga espiritu iti panagkapsut, nagbalin a kubbo ket saan a pulos nga makatakder a nasayaat. 12 Idi nakita ni Hesus ti babai, inayabanna ket kinunana, “Nawaya-wayaankan iti pagkapuyam.” 13 Impatayna dagiti imana iti babai ket dagus a timmakder a sililinteg ket nagdaydayaw isuna iti Dios. 14 Ngem nakapungtot ti agturturay iti sinagoga gapu ta nangpaimbag ni Jesus iti Aldaw ti Panaginana. Isu nga simmungbat ti mangiturturay ket kinunana kadagiti adu a tattao, “Adda iti innem nga aldaw nga masapul nga agtrabaho. Umaykayo ken mapaimbag kayo kadagita, saan ketdi nga iti Aldaw ti Panaginana.” 15 Simmungbat ti Apo kenkuana ket kinunana, “Managinsisingpet! Diyo kadi aya nga warwaran dagiti asno wenno bakayo iti nakaiparngedanda iti Aldaw ti Panaginana tapno painumenyo ida? 16 Kasta met iti daytoy nga babai nga anak ni Abraham, nga inbalud ni Satanas ti babai iti sangapulo ket walo a tawen, saan kadi aya a mabalin nga mawayawayaan iti pannakabaludna iti Aldaw ti Panaginana?” 17 Idi kinunana dagitoy a banbanag, amin nga nangbabalaw kenkuana ket nabainan, ngem nagramrambak dagiti tattao maipanggep kadagiti amin nga nakaskasdaaw a banbanag nga inaramidna. 18 Ket Kinuna ni Hesus, “Ania ti kalanglanga iti pagarian ti Dios ken ania iti mabalinko nga pangiyarigan? 19 Daytoy ket kasla bukel iti mustasa nga innala iti maysa a lalaki ket impurwakna idiay

hardinna, ket dimmakkel daytoy nga nagbalin a dakkel nga kayo, ken dagiti bilbillit sadi langit ket nagumokanda iti sangsangana.” 20 Kinunana manen, “Ania ti pangiyarigak iti pagarian ti Dios? 21 Daytoy ket kasla iti lebadura nga innala iti maysa a babai ket inlaokna iti tallo a takal nga arina aginggana a bimsog daytoy.” 22 Bimmisita ni Hesus iti tuggal ili ken barrio nga adda iti dalan a mapan Jerusalem ket sinuroanna ida. 23 Adda nagkuna kenkuana, “Apo, manmano laeng kadi a tattao iti maisalakan?” Isu nga kinunana kadakuada, 24 “Ikarigatanyo ti sumrek iti nailet a ruangan, gapu ta adunto iti mangpadas ket saandanto a makastrek. 25 Inton tummakderen ti makinkukua ti balay ken irikep iti ruangan, agtakderkayonto iti ruar ket agtugtogkayo iti ridaw ken ibagayo, 'Apo, Apo, pastrekennakami.' Sumungbatto ket ibagana kadakayo, 'Saankayo nga am-ammo wenno sadinno ti naggapuanyo.' 26 Ket ibagayonto, 'Nangankami ken imminom iti sangngoanam ken nangisuroka kadagiti kalkalsadami. 27 Ngem isungbatnanto, 'Ibagak kadakayo, saanko nga ammo no sadinno iti naggapuanyo. Umadayokayo kaniak, dakayo nga agar-aramid iti dakes!' 28 Addanto iti panagsasangit ken panagngaretnget iti ngipen inton makitayoda Abraham, Isaac, Jacob ken dagiti amin nga propeta idiay pagarian ti Dios, ngem dakayo— naitapuakkayo iti ruar. 29 Sumangpetdanto manipud daya, laud, amianan ken abagatan ket aginanadanto iti panganan idiay pagarian ti Dios. 30 Ammoenyo daytoy, dagiti naudi ket umuna, ken dagiti umuna ket maudinto.” 31 Iti saan unay a nabayag, adda dagiti Pariseo nga immay kenkuana ket kinunada kenkuana, “Mapanka ket pumanawka ditoy ta ni Herodes ket kayatnaka a papatayen.” 32 Kinuna ni Hesus, “Mapankayo ket ibagayo iti dayta a mauyong nga aso, 'Kitaem, paksiatek dagiti demonio ken mangpapaimbagak itatta ken inton bigat, ket iti maikatlo nga aldaw malpas konton iti rangtak.' 33 Iti aniaman a mapasamak, masapul nga itultuloyko latta iti ar-aramidek ita ken inton bigat ken iti sumarsaruno nga aldaw, gapu ta saan a rumbeng a mapapatay ti propeta iti ruar ti Jerusalem. 34 Jerusalem, Jerusalem, nga nangpapatay kadagiti propeta ken nangub-ubor kadagiti naibaon kenka.. Namin-ano nga tinarigagayak nga ummongen dagiti an-annakmo a kas iti panagurnong ti upa kadagiti piekna iti siruk dagiti payyakna, ngem saanyo nga kinayat daytoy. 35 Kitaenyo, nabaybay-an ta balayyo. Ibagak kadakayo, saandakto a makita aginggana nga ibagayo, 'Nabendisionan ti tao nga umay iti nagan ti Apo.'”

14

1 Napasamak iti maysa nga Aldaw ti Panaginana, idi napan isuna iti balay ti maysa a panguloen dagiti Pariseo tapno mangan iti tinapay, nga palpaliiwenda isuna iti kasta unay. 2 Pagammoan, iti sangoananna ket adda lalaki nga agsagsagaba iti ibbal. 3 Sinaludsod ni Hesus kadagiti nalalaing iti Linteg dagiti Judio ken Pariseo, “Naingkalintegan kadi ti panagagas iti Aldaw iti Panaginana, wenno saan?” 4 Ngem nagulimekda. Ngarud inigganan ni Hesus isuna, pinaimbagna isuna, ken pinapanawna isuna. 5 Kinunana kadakuada, “Siasino kadakayo ti addaan anak a lalaki wenno baka nga natnag iti bubon ti Aldaw iti Panaginana, ti saanna a dagos nga guyuden nga iruar isuna?” 6 Saanda nga nakaited iti sungbat kadagitoy nga banbanag. 7 Idi nadlaw ni Hesus no kasano nga pinili dagiti naawis iti tugaw dagiti mararaem, nagsao isuna iti pangngarig, kinunana kadakuada, 8 “No adda nangawis kadakayo iti maysa nga padaya, saan

kayo nga agtugaw iti lugar dagiti mararaem, gapu ta amangan no adda
pay naawis nga ad-adda nga mararaem ngem kadakayo. 9 Inton ti
tao nga nangawis kadakayo nga agpadpada ket summangpet, ibagana
kenka, 'Ited mo ti lugarmo iti daytoy maysa a tao,' ket gapu iti bainmo
umakarka iti nababbaba nga lugar. 10 Ngem no naawiska, mapanka
agtugaw iti kababaan nga lugar, tapno inton summangpet ti nangawis
kenka, mabalin nga ibagana kenka, 'Gayyem, inka iti nangatngato.' Ket
mapadayawankanto iti imatang dagiti amin a kakaduam nga agtugtugaw
iti lamisaan. 11 Agsipud ta iti tunggal maysa nga mangitan-ok iti bagina
ket maipababanto, ken isuna nga mangibabbaba iti bagina ket maitan-
okto." 12 Ket kastoy pay ti kinuna ni Hesus iti lalaki nga nangawis
kenkuana, "No mangipaayka iti pangaldaw wenno pangrabii, saanmo nga
awisen dagiti gagayyemmo wenno kakabsatmo wenno kakabagiam wenno
dagiti babaknang nga kaarrubam, ta amangan laeng no awisendakamet,
ken masubadanka. 13 Ngem no agpadayaka, awisem dagiti nakurapay,
dagiti paralitiko, dagiti pilay, 14 ken dagiti bulag, ket mabendisyonankanto,
agsipud ta saandaka a masubadan. Ta masubadankanto iti panagungar
dagiti nalinteg." 15 Idi nangngeg ti maysa a nakitugaw iti lamisaan nga
ayan ni Hesus dagitoy nga banbanag, kinunana kenkuana," Nabendisio-
nan isuna a makipanganto iti tinapay iti pagarian ti Dios!" 16 Ngem
kinuna ni Hesus kenkuana, "Adda maysa nga lalaki nga nangisagana iti
dakkel nga pangrabii ket nagawis iti adu. 17 Idi naisaganan ti pangrabii,
imbaona ti adipenna tapno ibagana kadagiti naawis, 'Umaykayon, agsipud
ta nakasagana aminen.' 18 Ngem padapadada amin nga nangrugi nga
agpambar. Kinuna kekuana ti umuna, 'Gimmatangak iti taltalon, ket
masapul nga mapanak ket kitaek daytoy. Dispensarennak.' 19 Kinuna
met ti maysa, 'Nakagatangak met iti lima nga paris iti baka, ket mapanko
padasek ida. Dispensarennak.' 20 Kinuna met ti maysa a lalaki, 'Kaas-
asawak laeng, ket ngarud saanak nga makaumay.' 21 Nagsubli ti adipen
ken imbagana iti amona dagitoy nga banbanag. Ket nakapungtot ti
amo nga makinbalay ket kinunana iti adipenna, ' Darasem iti rumuar
ket ingka kadagiti kalkalsada ken daldalan iti siudad ket iyegmo ditoy
dagiti nakurapay, dagiti paralitiko, dagiti bulag, ken pilay.' 22 Kinuna ti
adipen, 'Amo, naaramidkon iti imbilinmo kaniak, ngem adda pay latta iti
pagyanan.' 23 Kinuna ti amo iti adipen, 'Rumuarka kadagiti kalkalsada
ken bitbit-ang ket pilitem isuda nga sumrek, tapno mapunno ti balayko.
24 Ta ibagak kenka, nga awan kadagiti lallaki nga immuna a naawis iti
makaramanto iti pangrabiik."" 25 Itatta adu unay nga tattao iti sumursurot
kenkuana, ken timmalyaw isuna ket kinunana kadakuada, 26 "No adda
siasinnoman nga umay kaniak ket saanna a guraen ti bukodna nga ama,
ina, asawa, annak, kakabsat nga lallaki ken babbai—wen, ken iti bukodna
met laeng ngabiag-saan isuna nga agbalin nga adalak. 27 Ti siasinoman
a saan nga mangawit ti bukodna nga krus ken umay sumorot kaniak ket
saan nga agbalin nga adalak. 28 Ta siasino kadakayo, nga agtarigagay nga
agpatakder iti tore, ti saan nga agtugaw nga umuna ken mangbilang iti
gatad tapno makwentana metlaeng no adda kenkuana dagiti masapulna
nga mangleppas iti daytoy? 29 Ta no saan, no naikabilnan ti pundasyon ket
saan nga kinabaelan nga inleppas, uyawento dagiti amin nga makakita
iti daytoy 30 a kunaenda, 'Nangrugi nga nangipatakder daytoy nga tao
ngem saanna met nga kinabaelan nga inleppas.' 31 Wenno ania nga ari,
iti ipapanna nga mangsango iti maysa pay nga ari iti gubat, ket saan nga

agtugaw nga umuna ken dumngeg iti pammagbaga no kabaelanna babaen
iti sangapulo a ribo nga lallaki nga makira kaduana ti duapulo a ribo nga
lallaki? 32 Ket no saan, kabayatan nga adayo pay ti sabali nga bunggoy
dagiti suldado, mangibaon iti mangibagi ket dawatenna ti panagkapiada.
33 Isu nga, siasinoman nga saan nga mangibbat kadagiti amin nga adda
kenkuana ket saan nga agbalin nga adalak. 34 Nasayaat ti asin, ngem no
mapukaw daytoy ti ramanna, kasano nga paapgaden manen? 35 Awanen ti
usarna para iti daga wenno uray pay iti takki nga napenpen. Maibelleng
daytoy iti adayo. Isuna nga adda lapayagna nga agdengngeg, bay-anyo
isuna nga agdengngeg."

15

1 Itatta, amin dagiti agsingsingir ti buis ken dadduma pay nga managba-
sol ket um-umayda ken ni Hesus tapno agdengngeg kenkuana. 2 Dagiti
Fariseo ken Eskriba ket agtatanabutobda iti tunggal maysa, a kunada,
"Awaten met daytoy a tao dagiti managbasol, ken makipangan pay
kadakuada." 3 Sinarita ni Hesus daytoy a pangngarig kadakuada a
kinunana, 4 "Siasino kadakayo, no bilang adda sangagasut a karnerona ket
napukaw ti maysa kadagitoy, ti saan a mangpanaw kadagiti siam a pulo
ket siam idiay let-ang, ken mapanna sapulen ti napukaw a maysa agingga
a masarakanna daytoy? 5 Ket inton nasarakanna daytoyen, baklayenna
daytoy ken agragsak. 6 Inton addan iti balay, ayabanna dagiti gagayyem
ken kaarubana, a kunana kadakuada, "Umaykayo makipagraksak kaniak,
ta nasapulak ti napukaw a karnerok.' 7 Ibagak kadakayo nga ad-adda
pay ti panagrag-o idiay langit iti maysa nga agbabawi, ngem iti sanga
pulo ket siam nga nalinteg a tattao nga saan a masapul nga agbabawi.
8 Wenno siasinno ti babai nga addaan sangapulo a pirak, no bilang ta
mapukawna iti maysa nga pirak, ti saan nga mangsindian iti pagsilawan,
walisanna iti balay, ken sapulenna a naimbag agingga a masarakanna
daytoy? 9 Ket inton nasarakanna daytoyen, ayabanna dagiti gagayyem ken
kaarubana, a kunana, 'Umay kayo makipagragsak kaniak, ta nasapulak ti
pirak a napukawko.' 10 Kasta met, ibagak kadakayo, adda panagragsak
iti presensya dagiti angel ti Dios gapu iti maysa a managbasol nga
agbabawi." 11 Ket kinuna ni Jesus, "Adda maysa a lalaki nga addaan dua
nga annak a lallaki, 12 ket kinuna ti inaudi nga anak, 'Ama, itedmo itan ti
sanikua a naituding a tawidek.' Ket biningayna ngarud ti kinabaknangna
kadakuada. 13 Kalpasan ti saan unay nga adu nga aldaw, nagrubwat ti
inaudi nga anak ket nagdalyasat a napan iti adayo a pagilian, ket idiay
binusbosna amin a tawidna iti nalabes unay a panagbiag. 14 Idi awanen
ti kuartana, adda dakkel nga panagbisin a napasamak iti dayta a pagilian,
ket mangrugin nga agksapulan isuna. 15 Napan isuna ket nagpatangdan
iti maysa kadagiti tattao iti dayta a pagilian, nga nangibaon kenkuana
idiay taltalon tapno agpakan kadagiti baboy. 16 Ket ragragsakenna kuma
payen nga kanen dagiti taraon ti baboy, gapu ta awan ti mangted ti
uray ania nga kanenna. 17 Ngem idi nakapagpanpanunot ti inaudi nga
anak, kinunana, 'Nagadu kadagiti tatangdanan nga adipen ni amak iti
aglaplapusanan ti taraonna, idinto a addaak ditoy nga matmatay iti bisin!
18 Pumanawak ditoy ket mapanak ken ni amak, ket ibagak kenkuana,
"Ama, nagbasolak iti langit ken iti imatangmo. 19 Saanakon a maikari
nga maawagan nga anakmo; aramidennak laengen kas maysa kadagiti
tangtangdanan nga adipenmo."' 20 Pimmanaw ngarud ti inaudi nga

anak, ket nagsubli ken amana. Idi adayo paylaeng isuna, nakita ti amana ket naasian. Iti kasta, nagtaray a simmabat ket inarakup ken inagkanna ti anakna. 21 Ket ti anak a lalaki kinunana, 'Ama, nakabasolak iti langit ken iti imatangmo. Saanakun a maikari nga maawagan nga anakmo.' 22 Kinuna ti ama kadagiti babaunenna, 'Iyegyo a dagus ti kapipintasan a pagan-anay ket ikawesyo kenkuana, singsinganyo ti imana ken sapatosanyo dagiti sakana. 23 Alaenyo pay ti napalukmeg a baka ket partienyo. Mangan ken agrambak tayo. 24 Ta natay ngem nagbiag daytoy anakko, napukaw ngem nasarakan met laeng.' Ket rinugianda ngarud ti nagrambak. 25 Iti dayta a kanito, adda ti inauna nga anak iti talon. Idi makaasideg iti balay, nakangngeg iti tukar ken salsala. 26 Inayabanna ti maysa kadagiti babaunen ket sinaludsodna kenkuana no ania ti kaipapanan dagitoy a banbanag. 27 Kinuna ti babaunen kenkuana, 'Simmangpeten ti kabsatmo ket nagpaparti ti amam iti napalukmeg a baka, gapu ta simmangpet a sitatalged.' 28 Nakapungtot ti inauna nga anak, ken saan a sumrek, ket rimmuar ti amana, ken nagpakpakaasi kenkuana. 29 Ngem ti inauna nga anak, simmungbat ket kinunana iti ama na, “Kitaem, nagpatagaboak kadakayo iti adu a tawtawen, ket saanko a pulos nga linabsing ti paglinteganyo, ngem saandak manlang nga inikkan iti urbon a kalding tapno agrambak kami kuma met kadagiti gagayemko, 30 ngem idi simmangpet ti anakyo, a nangbusbos ti kinabaknangyo kadagiti balangkantis, pinartiyo para kenkuana ti napalukmeg a baka.' 31 Kinuna ti ama kenkuana, “Anakko, addaka nga kanayon iti dennak, ken amin a kukuak ket kukuammet. 32 Ngem rumbeng laeng para kadatayo nga agrambak ken agragsak, agsipud ta iti kabsatmo ket natay, ket ita sibibiag; napukaw isuna ngem ita nasarakan.'”

16

1 Kinuna pay ni Hesus kadagiti adalanna, “Adda maysa nga baknang nga addaan iti mangimatmaton, ken naipadamag kenkuana nga busbusbosen ti mangimatmaton dagiti kinabaknangna. 2 Inayaban ngarud ti baknang ti mangimatmaton ket kinunana, 'Ania daytoy a madamdamag ko maipanggep kenka? Itedmo kaniak ti listaan dagiti amin a naaramidam, ta saan kan nga mangimaton.' 3 Kinuna ti mangimatmaton iti bagina, 'Ania ti nasken nga aramidek, agsipud ta alaenen ti amongko iti trabahok nga mangimaton? Saanko met nga kabaelan ti agkali, ken mabainak met nga agpakaasi. 4 Ammokon ti aramidek, tapno inton maikkatak iti trabahok, awatendakto dagiti tattao iti babbalayda.' 5 Inayaban ngarud ti mangimatmaton ti tunggal maysa kadagiti nakabulod iti amongna ket dinamagna iti immuna, 'Mano ti binulodmo iti amongko?' 6 Ket kinunana, 'Sangagasut a rukod iti lana ti olibo,' Ket kinunana kenkuana, 'Alaem ti listaan, agtugawka nga dagus ket isuratmo iti limapulo.' 7 Ket kinuna ti mangimatmaton iti maysa, 'Ket mano ti utangmo?' Kinunana, 'Sangagasut a rukod iti trigo.' Kinunana kenkuana, 'Alaem ti listaam, ket isuratmo ti walopulo.' 8 Dinayaw ngarud ti baknang ti saan a nalinteg a mangimatmaton gapu iti inaramidna a kinasikap. Ta dagiti annak daytoy a lubong ket ad-adda iti kinasikapda no maipanggep kadagiti tattaoda, ngem dagiti annak iti lawag. 9 Ibagak daytoy kadakayo, makigayyemkayo babaen kadagiti kinabaknang ditoy lubong, tapno inton awanen, mabalin nga pasangbayen dakayo idiay agnanayon a pagtaengan. 10 Siasinoman a mapagtalkan iti bassit ket mapagtalkan met iti adu, ken siasinoman

a saan nga mapagtalkan iti bassit ket saan met a mapagtalkan iti adu.
11 Ngarud, no saankayo a mapagtalkan iti panangusaryo iti kinabaknang
ditoy lubong, siasino ti mangitalek kadakayo iti pudno nga kinabaknang?
12 Kastamet, a no saankayo nga mapagtalkan iti banag nga kukua ti sabali,
siasino ti mangted kadakayo iti bukodyo? 13 Awan adipen a mabalinna ti
agserbi iti duwa nga amo, ta masapul nga guraenna ti maysa ken ipategna
ti maysa. Wenno agbalin a napasnek iti maysa ken umsienna ti maysa.
Saankayo nga makapagserbi iti Dios ken iti kinabaknang." 14 Idi nangngeg
daytoy dagiti Pariseo a mangay-ayat iti kuarta, pinagang-angawanda isuna.
15 Ket imbagana kadakuada, "Palintegenyo dagiti bagbagiyo iti imatang
dagiti tattao, ngem ammo ti Dios ti puspusoyo. Agsipud ta ti nangato
iti imatang dagiti tattao ket makapakarurod iti imatang ti Dios. 16 Maar-
aramat ti linteg ken dagiti propeta agingga nga immay ni Juan. Manipud
idi, ti naimbag a damag ti pagarian ti Dios ket naikasaba, ken tunggal
maysa ket padpadasenda nga ipilit ti wagas da iti daytoy. 17 Ngem
nalaklaka a mapukaw ti langit ken daga ngem iti pannakaawan-serbi ti
maysa nga letra iti linteg. 18 Tunggal maysa a mangisina iti asawana
a babai ken mangasawa iti sabali ket nakikamalala, ken siasinoman a
mangasawa iti babai nga naisina iti asawana ket nakikamalala. 19 Itatta
adda maysa nga baknang a nakakawes iti maris-lila ken pino nga lino,
ken inaldaw a ragragsakenna ti kinabaknangna. 20 Adda met maysa nga
agpalpalama a managan Lazaro nga adda iti ruanganna ken napunno iti
gaddil, 21 ket kanayon nga agtartarigagay nga mapakan iti aniaman nga
matinnag iti lamisaan ti baknang - malaksid iti dayta, umay pay dagiti aso
a mangdilpat kadagiti gaddilna. 22 Ti napasamak ket natay ti agpalpalama
ket impan dagiti anghel iti sibay ni Abraham. Natay met ti baknang ket
naitabon, 23 ket idiay hades, idi madama nga agsagsagaba, inngatona iti
panagkitana ket nakitana iti adayo ni Lasaro nga nakasanggir iti barukong
ni Abraham. 24 Ket inyikkisna a kunana, 'Ama Abraham, kaasiannak
koma. Ibaonmo ni Lazaro ta basaenna ti murdong ti ramayna iti danom,
ket umayna isagid ditoy dilak, ta agsagsagabaak unay iti daytoy nga
apuy.' 25 Ngem insungbat ni Abraham, 'Anak, laglagipem nga inawatmo
dagiti agkakaimbag a banbanag iti unos ti panagbiagmo, ket inawat met
ni Lazaro dagiti agkakadakes a banbanag. Ngem ita ket adda ditoy a
maliwliwa, 26 ket addaka iti nakaro a panagrigat. Ken malaksid kadagitoy,
adda dakkel a yuyeng nga nalagda a naikabil, tapno dagiti adda ditoy a
kayatna ti bumallasiw ket saan a makapan dita, ken awan makaumay
ditoy nga aggapu dita.' 27 Kinuna ti baknang, 'Agpakpakaasiak kenka,
Ama Abraham, nga ibaonmo isuna idiay balay ni amak - 28 ta adda lima
nga kakabsat ko a lallaki - tapno maballaaganna isuda, tapno agbutengda
ket saanda met nga umay iti daytoy nga lugar a pagtutuokan.' 29 Ngem
kinuna ni Abraham, 'Adda kadakuada ni Moises ken dagiti propeta; bay-
am nga dumngegda kadakuada.' 30 Insungbat ti baknang, 'Saan, Ama
Abraham, ngem no adda maysa nga mapan kadakuada manipud kadagiti
natay, agbabawida.' 31 Ngem imbaga ni Abraham kenkuana, 'No saanda
nga dumngeg kenni Moises ken kadagiti propeta, saanda met laeng nga
maallukoy uray adda agbiag manipud ken patay.'

17

1 Kinuna ni Hesus kadagiti adalanna, "Pudno nga umay dagiti ban-
banag a pakaigapuan iti panagbasol, ngem asi pay isuna a pagapuan

dagitoy nga ummay! 2 Nasaysayaat pay no makabilan ti tengngedna iti
bato a paggilingan ken maitapuak isuna iti baybay, ngem ti agbalin a
pakaigapuan a maysa kadagitoy nga babassit nga maitublak. 3 Siputanyo
dagiti bagbagiyo. No nakabasol ti kabsatyo, babalawenyo isuna, ken no
agbabawi, pakawanenyo isuna. 4 No nakabasol isuna kenka iti naminpito
a daras iti maysa nga aldaw, ken maminpito a daras nga agsubli kenka,
a kunana, 'Agbabawiak,' masapul a pakawanenyo isuna!" 5 Kinuna dagiti
apostol iti Apo, "Padakkelem ti pammatimi." 6 Kinuna ti Apo, "No adda
pammatiyo a kas iti bukel ti mustasa, mabalinyo nga kunaen iti daytoy nga
kayo iti sikamoro, 'Maparutka, ken maimulaka iti baybay,' ken adda nga
agtulnog kenka. 7 Ngem siasino kadakayo, nga addaan iti adipen nga agar-
arado wenno aggay-aywan iti karnero, ibagana kenkuana no sumangpet
manipud iti taltalon, 'Umayka a dagus ket agtugawka tapno manganka.'
8 Saanna kadi nga ibaga kenkuana, 'Mangisaganaka iti aniaman a taraon
nga kanek, ken agikabilka iti barikes dita kawesmo ken pagserbiannak
agingga a malpasak a mangan ken uminom. Ket kalpasanna mabalinkan
a mangan ken uminom'? 9 Saan isuna nga agyaman iti adipen gapu ta
inaramidna dagiti banbanag a naibilin, saan kadi? 10 Uray met kadakayo,
inton naaramidyo amin nga naibilin kadakayo, masapul nga ibagayo,
'Dikami maikari nga ad-adipen. Inaramidmi laeng no ania ti rumbeng
nga aramidenmi.'" 11 Napasamak ket kabayatan nga addada iti dalan
nga agturong idiay Jerusalem, agdaldalyasat isuna idiay nagbaetan ti
Samaria ken ti Galilea. 12 Idi sumrek isuna iti maysa nga barrio, sadiay
sinabat isuna iti sangapulo a lallaki nga agketong. Nakatakderda iti adayo
manipud kenkuana 13 ken inngatoda dagiti timekda, a kunada, "Hesus,
Maestro, kaasiannakami." 14 Idi nakitana isuda, kinunana kadakuada,
"Mapankayo ken agparangkayo kadagiti papadi." Ken dimteng dayta a
kanito, kabayatan nga mapmapanda, isuda ket nadalusan. 15 Idi nakita
ti maysa kadakuada nga immimbagen isuna, nagsubli, ket iti napigsa a
timek ket indaydayawna iti Dios. 16 Nagdumog isuna iti sakaanan ni
Hesus, ket nagyaman kenkuana. Isuna ket Samaritano. 17 Iti sungbat ni
Hesus, kinunana, "Saan aya nga sangapulo ti nadalusan? Ayandan dagiti
siam? 18 Awan kadin ti dadduma nga nagsubli nga mangted dayaw iti Dios,
malaksid iti daytoy a gangannaet?" 19 Kinunana kenkuana, "Tumakderka,
ken mapanka. Ti pammatim ti nangpaimbag kenka." 20 Gapu ta sinaludsod
dagiti Pariseo no kaano nga umay ti pagarian ti Dios, simmungbat ni Hesus
kadakuada a kinunana, "Ti pagarian ti Dios ket saan a maysa nga banag
a maimatangan. 21 Urayno ibagadanto, 'Kumita ditoy! wenno, 'Kumita
idiay!' gapu ta iti pagarian ti Dios ket adda kadakayo." 22 Kinuna ni Jesus
kadagiti adalan, "Umayto dagiti al-aldaw a tarigagayanyo nga makita ti
maysa kadagiti aldaw iti Anak iti Tao, ngem daytoy ket saanyonto a makita.
23 Ibagada kadakayo, 'Kitaenyo, idiay! Kitaenyo, ditoy!' Ngem diyo mapan
kitaen, wenno sursuroten ida, 24 gapu ta no kasano ti panagparang ti kimat
inton aggilap manipud iti maysa a paset ti tangatang nga agturong iti
maysa a paset ti tangatang, ngarud kasdiayto met ti Anak ti Tao inton
aldawna. 25 Ngem masapul nga agsagaba nga umuna iti adu a banbanag
ken laksiden daytoy a kaputotan. 26 Kas iti napasamak idi al-aldaw ni Noe,
kasdiayto met ti mapasamak kadagiti al-aldaw iti Anak ti Tao. 27 Nanganda,
nagbartekda, nangasawada, ken naitedda nga maasawa, agingga iti aldaw
nga simrek ni Noe iti daong - ken immay ti layus a nangdadael kadakuada
amin. 28 Kasta met iti napasamak idi al-aldaw ni Lot, nanganda, nagbartek,

naggatang, naglaku, nagmula, ken nagpatakderda. 29 Ngem iti aldaw
nga rimmuar ni Lot manipud iti Sodoma, nagtudo iti apuy ken asupre
manipud langit ket dinadaelna ida amin. 30 Kastanto met ti mapasamak
inton aldaw nga maipakaamo iti Anak ti Tao. 31 Iti dayta nga aldaw,
saanto a mapalubosan ti siasinoman nga adda iti tuktok ti balay nga
bumaba tapno iruarna dagiti gamengna manipud iti balay. Ken saanto
met a mapalubusan nga agsubli ti siasinoman nga adda iti kataltalunan.
32 Lagipenyo ti asawa ni Lot. 33 Ti siasinoman nga mangbiruk tapno
magun-odna iti biagna ket mapukawnanto daytoy, ngem ti siasinoman nga
makapukaw iti biagna maisalakannanto daytoy. 34 Ibagak kadakayo, iti
dayta a rabii addanto dua nga lalaki iti maymaysa a pagiddaan. Maalanto
ti maysa, ket mabatinto ti maysa. 35 Addanto ti dua a babbai nga agkadua
nga aggilgiling. Maalanto ti maysa ket mabatinto ti maysa." * 36 Addanto
dua iti taltalon, maalanto ti maysa ket mabatinto ti maysa. 37 Dinamagda
kenkuana, " Sadinno, Apo?" Ken kinunana kadakuada, "No sadinno ti
ayan iti bagi, saddiayto met ti paguurnungan dagiti buitre."

18

1 Ket nagsao isuna kadakuada iti maysa nga pangngarig no kasanoda
koma nga agkararag a kanayon, ken saan nga maupay, 2 kinunana, "Adda
iti maysa nga siudad iti maysa nga ukom nga awan panagbutengna iti
Dios ken saan nga agraem iti tattao. 3 Tatta adda ti maysa nga balo iti
dayta nga siudad, ket masansan iti ipapanna kenkuana, a kunkunana,
'Tulungannak a manggun-od iti hustisya kontra iti kabusorko.' 4 Iti
naunday a tiempo ket saanna nga kayat a tulongan isuna, ngem kalpasan
dayta kinunana iti bagina, 'No man pay saanak nga agbuteng iti Dios
wenno agraem iti tao, 5 ngem gapu ta mangmangted kanniak iti riribok
daytoy nga balo, tulungakon isuna nga manggun-od iti hustisya, tapno
saannak nga bannugen babaen iti kanayonna nga panagsubli-subli.'"
6 Ket kinuna ti Apo, "Denggenyo no ania ti kuna iti saan a nalinteg
nga ukom. 7 Ita saan aya nga iyegto met ti Dios iti hustisya kadagiti
napilina a tattao nga umawag kenkuana iti aldaw ken rabii? Saanna
kadi ida nga anusan? 8 Ibagak kadakayo nga itednanto a dagus ti
hustisya kadakuada. Ngem inton umay iti Anak ti Tao, addanto pay ngata
pammati nga masarakanna ditoy daga?" 9 Ket sinaritana pay iti maysa
a pangngarig kadagiti dadduma nga naallukoy iti bagida nga isuda ket
nalinteg ken mangum-umsi kadagiti dadduma nga tattao, 10 "Adda dua a
lalaki a napan idiay templo nga agkararag - iti maysa ket Pariseo ken iti
maysa ket agsingsingir iti buis. 11 Timmakder ti Pariseo ket inkararagna
dagitoy a banbanag maipanggep iti bagina, 'Dios, agyamanak ta saanak
a kas kadagiti sabali a tattao nga agtatakaw, saan nga nalinteg nga
tattao, mannakikamalala, wenno kas iti daytoy nga agsingsingir iti buis.
12 Agayunarak iti dua a daras iti makalawas. Itedko ti agpakapulo iti
amin a masapulak.' 13 Ngem iti agsingsingir iti buis, nga agtaktakder
iti adayo, pulos a saanna pay nga maitangad ti mata sadi langit, ngem
dandanogenna iti barukongna, kunkunana, 'O Dios, maasika kaniak, a
managbasol.' 14 Ibagak kadakayo, nagsubli daytoy a tao iti pagtaenganna
nga ad-adda a napalinteg ngem iti sabali, agsipud ta iti tunggal maysa
nga mangitan-ok iti bagina ket maipababanto, ngem iti tunggal maysa

* **17:35** Dagiti kasayaatan nga nagkauna nga kopya iti Lucas 17: 36 ket naikkat.

nga mangipakumbaba iti bagina ket maitan-okto.” 15 Dagiti tattao
ket iyegda pay dagiti maladagada kenkuana, ta bareng no sagidenna
ida, ngem idi nakita dagiti adalan daytoy, binabalawda ida. 16 Ngem
inayaban ida ni Hesus kenkuana, kunana, “Palubosanyo dagiti babassit
nga ubbing nga umay kaniak, ken saanyo ida nga paritan. Gapu ta
iti pagarian ti Dios ket maipaay iti kas kadakuada. 17 Pudno ibagak
kadakayo, siasinoman a saan nga umawat iti pagarian iti Dios a kas
iti ubing ket saanto pulos nga makastrek iti daytoy.” 18 Maysa nga
mangiturturay iti nagdamag kenkuana, kunana, “Naimbag nga maestro,
ania iti masapul nga aramidek tapno matawidko iti agnanayon nga biag?”
19 Kinuna ni Hesus kenkuana, “Apay nga awagannak a naimbag? Awan
ti naimbag no di ket ti Dios laeng. 20 Ammom dagiti bilbilin - saanka
nga makikamalala, saanka nga pumatay, saanka nga agtakaw, saanka
nga agsaksi iti ulbod, raemem ti amam ken ti inam.” 21 Kinuna ti
mangiturturay, “Amin dagitoy nga banbanag ket pinagtulnogak manipud
pay iti kinaagtutubok.” 22 Idi nangngegan ni Hesus dayta, kinunana
kenkuana, “Adda pay maysa nga banag nga pagkurangam. Masapul nga
ilakom iti amin nga adda kenka ket iwarasmo kadagiti nakurapay, ket
maaddaankanto iti gameng sadi langit - ket umayka, surotennak.” 23 Ngem
idi nangngeganna dagitoy a banbanag, nakaro iti ladingitna agsipud ta
isu ket nabaknang unay. 24 Ket idi nakita ni Hesus, isuna, nagladingit
unay ket kinunana, “Nagrigat ketdin aya para kadagiti nabaknang ti
sumrek iti pagarian ti Dios! 25 Agsipud ta nalaklaka pay nga sumrek ti
kamelio iti mata iti dagum, ngem iti nabaknang a tao nga sumrek iti
pagarian ti Dios.” 26 Kinuna dagiti nakangngeg iti daytoy, “Ket siasino
ngarud iti mabalin nga maisalakan?” 27 Simmungbat ni Hesus, “Dagiti
banbanag nga saan a mabalin iti tao ket mabalin iti Dios.” 28 Kinuna ni
Pedro, “Adtoy, imbatimi amin nga banag nga kukuami ket simmurot kami
kenka.” 29 Kinuna ngarud ni Hesus kadakuada, “Pudno, ibagak kadakayo
nga awan ti siasinoman a nangpanaw iti balayna, wenno iti asawana a
babai, wenno iti kakabsatna a lalaki, wenno dagiti nagannakna, wenno
dagiti annakna, para iti pagsayaatan iti pagarian ti Dios, 30 a saanto nga
umawat iti ad-adu pay iti daytoy a lubong, ken iti lubong nga umay,
biag nga agnanayon.” 31 Kalpasan nga inummongna dagiti sangapulo
ket dua kenkuana, kinunana kadakuada, “Kitaenyo, sumang-attayo idiay
Jerusalem, ket amin a banbanag nga insurat dagiti propeta maipanggep
iti Anak ti Tao ket matungpalto. 32 Agsipud ta maiyawatto isuna
kadagiti Hentil, ken mairurumento, ken mapabainanto, ken matupraanto.
33 Kalpasan nga saplitenda isuna, papatayenda isuna ken iti maikatallo
nga aldaw, agungarto. 34 Awan ti naawatanda kadagitoy a banbanag, ken
dagitoy nga sasao ket nailemmeng kadakuada, ken saanda nga naawatan
dagiti banbanag nga naisao. 35 Napasamak nga bayat nga umas-asideg
ni Hesus iti Jerico, adda maysa a bulsek a nakatugaw iti igid ti kalsada
nga agpalpalama, 36 ket idi nangngegna nga lumablabas ti adu nga tattao,
sinaludsodna no ania iti mapaspasamak. 37 Imbagada kenkuana nga
lumablabas ni Hesus a taga Nazaret. 38 Nagpukkaw ngarud ti bulsek a
kunana,”Hesus, anak ni David, maasi ka kaniak.” 39 Tinubngar dagiti adda
iti sango ket imbagada kenkuana nga agulimek. Ngem inyad-addana pay
iti nagpukkaw, “Anak ni David, maasika kaniak.” 40 Simmardeng ni Hesus
ket inbilinna nga iyegda iti lalaki kenkuana. Ket idi asidegen ti bulsek a
lalaki, sinaludsod ni Hesus kenkuana, 41 “Ania ti kayatmo nga aramidek

para kenka?”Kinuna ti lalaki, “Apo, kayatko nga maawat iti panagkitak.” 42 Kinuna ni Hesus kenkuana, “Awatem ti panagkitam. Pinaimbagnaka iti pammatim.” 43 Dagus nga naawatna iti panagkitana, ken simmurot kenkuana, nga agdaydayaw iti Dios. Idi nakita daytoy dagiti amin a tattao, indayawda iti Dios.

19

1 Simrek ni Hesus ken lumablabas idiay Jerico. 2 Sadiay, adda iti tao nga managan Zakeo. Isuna ket panguloen dagiti agsingsingir iti buis ken nabaknang. 3 Padpadasenna nga kitaen no siasino ni Hesus, ngem saanna nga makita ta malingdan iti tallaong, gapu ta bassit isuna iti tayag. 4 Nagtaray ngarud nga inunaanna dagiti tattao ket kimmalay-at iti maysa nga kayo a sikamoro nga mangkita kenkuana, gapu ta lumabas ni Hesus sadiay. 5 Idi immayen ni Hesus idiay nga lugar, timmangad ket kinunana kenkuana, “Zakeo, umulog kadta nga dagus, ta ita nga aldaw, masapul nga aggianak idiay balaymo.” 6 Isunga nagdardaras nga immulog ket sirararag-o nga pinasangbayna isuna. 7 Idi nakita daytoy dagiti amin, magsitanabutobda a kunada, “Simrek met isuna nga mangbisita iti tao nga managbasol.” 8 Timmakder ni Zakeo ket kinunana iti Apo, “Kitaenyo Apo, kagudua kadagiti sanikuak ket itedko kadagiti napanglaw, ken no bilang man ta adda iti kinusit ko iti aniaman a banag, isublik iti mamin-uppat nga daras iti sigud nga dagupna.” 9 Kinuna ni Hesus kenkuana, “Ita nga aldaw, immay iti pannakaisalakan iti daytoy nga pagtaengan, gapu ta isuna ket anak met ni Abraham. 10 Agsipud ta immay iti Anak ti Tao tapno inna biruken ken isalakan dagiti tattao nga napukaw.” 11 Kabayatan a nangngeganda dagitoy a banbanag, intuloyna iti nagsao ket imbagana ti maysa nga pangngarig gapu ta asideg isunan idiay Jerusalem, ken pinanunotda nga iti pagarian ti Dios agparangen iti mabiit. 12 Isu nga kinunana, “Adda ti maysa nga mararaem nga tao nga napan iti adayo a pagilian tapno inna awaten ti maysa a pagarian ket agsubli kalpasanna. 13 Inayabanna iti sangapulo kadagiti adipenna ket inikkanna ida iti sangapulo nga mina, ken kinunana kadakuada, 'Agnegosyo kayo aginggana nga agsubliak.' 14 Ngem kagurgura isuna dagiti kailianna, isu nga nangibaonda kadagiti mangibagi kadakuada nga nangsaruno kenkuana, kunada, 'Saanmi nga itulok nga iturayan nakami daytoy nga tao.' 15 Ket napasamak nga idi nagsubli, ta naawatnan iti pagarian, pinaayabanna dagiti adipenna a nangtedanna iti kuarta tapno maammoanna no ania iti ganansia nga naaramidanda iti pinagnegosyoda. 16 Immay kenkuana ti immuna ket kinunana, 'Apo, ti minam ket nakaaramid iti sangapulo pay nga mina.' 17 Ket kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Nasayaat ti inaramid mo, naimbag nga adipen. Gapu ta managtungpal ka iti bassit nga banag, iturayam iti sangapulo nga siudad.' 18 Immay ti maikadua ket kinunana, 'Ti minam apo, ket nakaaramid iti lima nga mina.' 19 Kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Iturayam iti lima nga siudad.' 20 Ket immay ti sabali pay a kinunana, 'Apo, adtoy ti minam, nga indulin ko a sitatalged iti lupot, 21 agsipud ta mabutengak kenka, nalabes ka ngamin nga tao. Alaem dagiti saan mo nga indisso ken apitem ti saan mo nga inmula.' 22 Kinuna ti mararaem a tao kenkuana, 'Babaen kadagiti sinaom ket ukomenka, sika nga nadakes nga adipen. Ammom met gayam nga nalabesak a tao, ta alaek dagiti saan ko nga indisso, ken apitek uray saan ko nga inmula.

23 Ket apay ngarud ta saan mo nga indulin ti kuartak iti bangko tapno
iti panagsublik ket alikumkumek nga adda iti tubuna?' 24 Kinuna ti
mararaem nga tao kadagiti nakatakder, 'Alaenyo kenkuana ti mina, ket
itedyo iti addaan sangapulo nga mina.' 25 Kinunada kenkuana, 'Apo, adda
ti sangapulonan nga mina.' 26 Ibagak kadakayo, nga tunggal maysa nga
addaan ket maikkan pay, ngem kenkuana nga awanan, uray ti kakaisuna
ket maala pay. 27 Ngem dagitoy nga kabusorko, dagiti saan nga mangkayat
kaniak a mangituray kadakuada, iyegyo isuda ditoy ket patayenyo ida iti
sangwanak.'" 28 Idi naibaganan dagitoy nga banbanag, immuna isuna
nga simmang-at idiay Jerusalem. 29 Ket napasamak nga idi umasidegen
isuna idiay Betfage ken Betania, idiay bantay nga maawagan ti Olibo,
imbaonna iti dua kadagiti adalanna 30 nga kinunana, "Mapan kayo iti
sumaruno nga bario. No nakastrek kayon, masarakanyo ti urbon a saan
pay namanso. Warwarenyo ti galotna ket iyegyo kaniak. 31 No adda iti
agsaludsod kadakayo, 'Apay ta warwarwarenyo ti galotna?' Ibagayo nga
'Kasapulan ngamin ti Apo.'" 32 Napan dagiti naibaon ket nasarakanda
diay urbon a kas iti imbaga ni Jesus kadakuada. 33 Kabayatan nga
warwarwarenda ti galotna, kinuna dagiti akinkukua kadakuada, "Apay
ngay ta warwarwarenyo ti galot ti urbon?" 34 Kinunada, "Kasapulan
ngamin ti Apo." 35 Inyegda daytoy ken ni Jesus ket inyaplagda dagiti
kagayda iti likud ti urbon ket pinagsakayda ni Jesus. 36 Bayat iti
ipapanna, inyaplagda dagiti kagayda iti kalsada. 37 Kabayatanna nga
umasidegen isuna iti pasalog a paset ti Bantay Olibo, rinugian amin
dagiti nakaad-adu nga adalan nga nagrag-o ken nagdayawda iti Dios
nga ipukpukkawda dagiti naimatanganda nga aramid a pakakitaan iti
pannakabalin, 38 a kunada, "Mabendisionan ti ari nga immay iti nagan
ti Apo! Kapia idiay langit ken dayag iti kangatoan!" 39 Dagiti dadduma a
Fariseo nga adda kadagiti nakaad-adu nga tao ket kinunada kenkuana,
"Maestro, tubngarem man dagiti adalanmo." 40 Simmungbat ni Jesus
ket kinunana, "Ibagak kadakayo, no agtatalna dagitoy, dagiti batbato
iti agriyaw." 41 Idi asidegen ni Jesus iti siudad, sinangitanna daytoy,
42 kunana, "Uray sika, no koma ta naammoam iti daytoy nga aldaw, dagiti
banbanag a makaited iti kapia kenka! Ngem ita, nailemmengen dagitoy
kadagiti matam. 43 Ta sumangbay to dagiti aldaw kenka, inton dagiti
kabusormo ket mangipatakderda kadagiti barikada iti aglawlawmo, ken
palikawkawandaka, ken darupendaka manipud kadagiti amin a sikigan.
44 Pak-ulendaka aginggana nga maidasayka ken dagiti annakmo iti daga.
Awan ti ibatida nga bato a naituon iti sabali, gapu ta saanmo nga nailasin
daytoy idi padpadasen ti Dios nga isalakannaka." 45 Simrek ni Jesus iti
templo ket rinugianna ti nangpatalaw kadagiti aglaklako, 46 kinunana
kadakadua, "Ti naisurat, 'Ti balay ko ket balay to a pagkararagan,'
ngem pinagbalinyo nga rukib dagiti agtatakaw." 47 Isu nga inaldaw nga
nangisuro ni Jesus idiay templo. Kayat isuna nga patayen dagiti panguloen
a papadi ken dagiti eskriba ken dagiti mangidadaulo kadagiti tattao
48 ngem awan ti makitada nga wagas tapno aramiden daytoy, agsipud ta
amin dagiti tattao ket sigagagar nga agdengdengngeg kenkuana.

20

1 Immay iti maysa nga aldaw, kabayatan nga agisursuro ni Hesus
kadagiti tattao nga adda iti templo ken ikaskasabana ti ebanghelio, immay
kenkuana dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba nga kaduada dagiti

panglakayen. 2 Nagsaritada, a kunada kenkuana, “Ibagam kadakami
no ania ti kalintegam a mangaramid kadagitoy a banbanag? Wenno
siasino ti nangted iti daytoy a kalintegan kenka?” 3 Simmungbat isuna
ket kinunana kadakuada, “Uray siak adda met saludsodko kadakayo.
Ibagayo kaniak iti maipapan 4 iti panangbautisar ni Juan. Naggapu
kadi sadi langit wenno naggapu iti tattao?” 5 Naginnadalda iti tunggal
maysa, a kunada, “No ibagatayo nga, 'Naggapu sadi langit,' ibagana nga,
'Apay ngarud a dikayo namati kenkuana?' 6 Ngem no ibagatayo nga,
'Naggapu iti tao,' uborendatayo dagiti tattao, gapu ta naallukoyda a ni
Juan ket maysa nga propeta.” 7 Isu nga insungbatda a dida ammo ti
naggapuanna. 8 Kinuna ni Hesus kadakuada, “No kasta ngarud saanko
met ibaga no naggapuan ti kalintegak nga mangaramid kadagitoy a
banbanag.” 9 Imbagana kadagiti tattao daytoy a pangngarig, “Adda maysa
a tao a nagmula iti kaubasan, impaupana iti agu-ubas, ket napan iti
sabali a pagillian iti nabayag a tiempo. 10 Iti naituding nga tiempo ket
nangibaon isuna iti adipen nga mapan idiay agu-ubas, nga masapul nga
itedda kenkuana ti bunga iti kaubasan. Ngem kinabkabilda isuna, ken
pinapanawda nga ima-ima. 11 Nangibaon ngarud isuna iti sabali pay nga
adipen ket kinabkabilda manen, imbabainda, ken pinapanawda isuna nga
ma-ima. 12 Nangibaon manen isuna iti maikatlo pay ngem sinugsugatanda
laeng, sadanto impuruak isuna iti ruar. 13 Isu nga kinuna ti akinkukua
iti kaubasan, 'Ania ti aramidek? Ibaonko laengen ti patpatgek nga anak.
Nalabit a padayawanda isuna.' 14 Ngem idi nakita dagiti mangay-aywan
ti ubas isuna, nagtutulagda a kunada, 'Daytoy ti agtawid. Papatayentayo
isuna, tapno ti tawid ket matagikuatayo.' 15 Impuruakda isuna iti ruar ti
kaubasan, ken pinapatayda isuna. Ania ngarud ti aramiden ti akinkukua
ti kaubasan kadakuada? 16 Umay ket pirdienna dagitoy nga mangay-
aywan iti ubas, ken ited ti kaubasan iti sabali.”Ket idi nangngegda dayta,
kinunada.”Saan nga ipalubos ti Dios!” 17 Ngem ni Hesus kinitana ida,
a kinunana, “Ania ti kayat a sawen daytoy nasantoan nga surat? 'Ti
bato nga imbelleng dagiti nagpatakder iti balay ket nagbalin a pasuli'?
18 Siasinoman a matinnag iti dayta a bato ket maburak, ngem siasinoman
a pakaitupakanna, ket marumek.” 19 Isu nga dagiti eskriba ken dagiti
panguloen a papadi ket nagsiim tapno tiliwenda isuna iti dayta nga oras,
ta ammoda nga imbagana daytoy a pangngarig a maisupiat kadakuada.
Ngem nagbutengda kadagiti tattao. 20 Pinaliiwda isuna a naimbag,
nangibaonda iti tattao nga agsiim nga nagpammarang a nalinteg, tapno
makabirokda ti kammalina babaen iti panagsaona, nga panggapuanda
kenkuana a mangiyawat iti pannangituray ken paglintegan iti gobernador.
21 Nagdamagda kenkuana a kunada, “Maestro, ammomi nga ti ibagbaga
ken isursurom ket husto, ken dika agpaimpluwensiya iti siasinoman, ngem
isurom ti pudno maipanggep ti wagas ti Dios. 22 Nainkalintegan kadi
nga agbayadkam ti buis ken ni Cesar, wenno saan?” 23 Ngem naawatan
ni Hesus ti kinatusoda, ket kinunana kadakuada, 24 “Mangiparangkayo
kaniak iti denario. Siasino ti akin ladawan ken akinnagan iti daytoy?”
“Ni Cesar,” insungbatda. 25 Kinunana kadakuada, “Itedyo ken ni Cesar
dagiti banag a kukua ni Cesar, ken iti Dios, dagiti banag a kukua ti Dios.”
26 Dagiti eskriba ken dagiti panguloen a papadi ket awan nabalinanda
nga nangdillaw iti imbagana iti sangoanan dagiti tattao. Nasdaawda
iti insungbatna ket awan ti imbagada. 27 Immasideg kenkuana dagiti
sumagmamano nga Saduseo, isuda dagiti mangibagbaga nga awan ti

panagungar, 28 ket dinamagda kenkuana, a kunada, “Maestro, insurat ni
Moses kadatayo a no ti maysa a lalaki ket natay ti kabsatna a lalaki, ket
addaan asawa, ngem awanan anak, nasken nga asawaen ti lalaki ti asawa
iti kabsatna tapno aganakda a pannaka-anak ti kabsatna a lalaki. 29 Adda
pito nga lallaki nga agkakabsat, diay inauna ket nangasawa ngem natay
nga awan putotna, 30 kasta met ti maikadua. 31 Ti maikatlo innalana isuna,
ket kasta metlaeng nga dagiti pito ket awan ti inbatida nga annak, ket
natay. 32 Saan nga nagbayag ket natay diay babai. 33 Inton panagungar,
siasino ti akin asawa kenkuana? Ta aminda nga pito ket nagbalinda nga
asawana.” 34 Kinuna ni Hesus kadakuada, “Dagiti annak ditoy lubong ket
agaassawa, ken maitedda a maasawa. 35 Ngem dagiti naukom nga maikari
nga mangawat iti panagungar manipud patay a sumrek iti agnanayon
ket saanen nga agasawa, wenno maited a maasawa. 36 Ket saandan nga
matay, gapu ta kasda la kadagiti anghel ken kadagiti an-annak ti Dios,
nagbalinda nga annak ti panagungar. 37 Ngem gapu ta dagiti natay ket
mapagungar, uray ni Moses ket impakitana, iti lugar maipapan iti bassit a
kayo, no sadino nga inawaganna ni Apo nga Dios ni Abraham ken Dios ni
Isaac ken Dios ni Jacob. 38 Isuna ita ket saan nga Dios dagiti natay ngem
Dios dagiti sibibiag. Gapu ta sibibiag amin kenkuana.” 39 Simmungbat
dagiti dadduma nga eskriba, “Maestro, nasayaat unay ti sungbatmo.” 40 Ta
saandan a maitured ti agdamag kenkuana iti dadduma pay a salsaludsod.
41 Kinuna ni Hesus kadakuada, “Kasano nga naibagada a ti Kristo ket anak
ni David? 42 Ta ni David nga mismo ket imbagana iti libro dagiti Salmo,
Kinuna ti Apo iti Apok, 'Agtugawka iti makannawanko, 43 aginggana a
mapagbalinko ti kabusormo a pagbatayan ti sakam.' 44 Inawagan ngarud
ni David ni Kristo nga 'Apo', kasano ngarud nga nagbalin isuna nga
anak ni David?” 45 Iti panagdengngeg dagiti amin nga tattao kinunana
kadagiti adalanna, 46 “Agalwadkayo kadagiti eskriba, nga pagaayatda ti
agbadbado iti atiddug nga pagan-anay, ken pagaayatda ti madaydayaw iti
kaaduan ti tattao, ken kangatoan a tugtugaw iti sinagoga, ken kangatoan
nga lugar iti piesta. 47 Gamgamenda dagiti babbalay dagiti balo, ken
agpampammarangda nga atiddog ti kararagda. Dagitoy ket umawat iti
nadagdagsen a pannusa.”

21

1 Timmangad ni Hesus ket nakitana dagiti nababaknang nga lalaki a
mangikabkabil kadagiti sagsagut iti pagipisukan. 2 Nakitana ti nakurapay
nga balo a babai nga nagipisok iti dua a barya. 3 Isu nga kinunana,
“Pudno, ibagak kadakayo, daytoy nga balo ket ad-adu pay ti naitedna
ngem kadakuada amin. 4 Ta paset laeng ti nawadwad a gamengda
ti naitedda a sagut. Ngem daytoy nga balo, manipud kinakurapayna,
intedna ti amin nga pagbiagna.” 5 Kabayatan a dadduma kadakuada ket
pagtutungtonganda ti maipanggep iti templo, no kasanu nga naarkusan
iti napipintas a batbato ken datdaton, kinunana, 6 “No maipanggep
kadagitoy a banbanag a makitkitayo, umayto dagiti al-aldaw nga uray
maysa kadagiti batbato ket awanto ti mabati nga nagtutuon a saan a
marba.” 7 Isunga nagdamagda kenkuana, kunada, “Maestro, kaanunto
nga mapasamak dagitoy a banbanag? Ken anyanto ti pagilasinan nu
dagitoy a banbanag ket mapasamaken.” 8 Simungbat ni Jesus, “Agannad
kayo ket di kay agpaallilaw. Ta adunto ti umay iti nagan ko, a kunada,
'Siak isuna,' ken, 'Asidegen ti tiempo.' Saanyo nga suruten ida. 9 Inton

makangngeg kayo kadagiti gubat ken riribuk, saan kayo nga agbuteng,
ta masapul a mapasamak dagitoy nga umuna, ngem ti panungpalan
ket saan pay nga mapasamak a dagus.” 10 Ket kinunana kadakuada,
“Aggiginnubatto dagiti pagilian ken pagarian a maibusur iti pagarian.
11 Addanto napipigsa nga gingined, ken panagbisin ken didigra kadagiti
nadumaduma a lugar. Addanto dagiti nakabutbuteng a paspasamak ken
nakaskasdaaw a pagilasinan manipud langit. 12 Ngem sakbay kadagitoy
amin a banbanag, kabilendakayto ken idadanes dakayto, maidarum ken
mausigkayto kadagiti sinagoga ken ibaluddakayto, ken isangodakayto
kadagiti ar-ari ken gobernador gapu iti nagan ko. 13 Daytoy ket
iturongnakayto iti gundawayyo a mangipakaammo iti pammaneknekyo.
14 Ngarud, ikeddengyo iti puspusoyo nga diyo isagana ti isungbatyo,
15 ta itedkonto kadakayo ti sao ken kinasirib a dinto masungbatan
wenno supiaten dagiti amin a kabusoryo. 16 Ngem iyawat dakayto
met dagiti nagannak, kakabsat, kakabagian, ken dagiti gagayyem, ket
papatayendanto dagiti dadduma kadakayo. 17 Kaguradakayto ti amin gapu
iti nagan ko. 18 Ngem awan to iti uray maysa nga buokyo a mapukaw.
19 Gapu iti panagibturyo, magun-odyonto ti kararruayo. 20 No makitayo
ti Jerusalem nga napalawlawan dagiti suldado, ammuyon nga asidegen
ti pannakadadaelna. 21 Iti kasta masapul nga palubusanyo dagiti taga
Judea nga kumamang kadagiti banbantay, ken pumanaw dagiti adda
iti tengnga ti siyudad, ket diyo itulok nga sumrek dagiti naggapu iti
away. 22 Ta dagitoy dagiti panawen iti panagibales, tapno amin nga
banbanag a naisurat ket matungpal. 23 Kaasidanto pay dagiti masikog
ken agpaspasuso iti dayta nga aldaw! Ta addanto ti nakaro a rigat iti
pagilian, ken pungtot iti daytoy a tattao. 24 Ket matumbadanto iti murdong
ti kampilan, ken maipanawdanto nga agbalin a balod kadagiti amin nga
nasnasyon, ket baddebaddekanto dagiti Gentil ti Jerusalem agingga a
matungpal ti tiempo dagiti Hentil. 25 Addanto dagiti pagilasinan iti init,
ken iti bulan ken kadagiti bitbituen. Ken iti rabaw iti daga, addanto iti
rigat kadagiti pagilian, gapu iti butengda manipud daranudor iti baybay
ken dalluyon. 26 Addanto lallaki a matalimudaw gapu iti butengda ken iti
namnamaenda nga banbanag nga umay iti lubong. Gapu ta dagiti bileg ti
langit ket magungonto. 27 Ket makitadanto iti Anak ti Tao nga um-umay
iti ulep nga addaan pannakabalin ken dayag. 28 Ngem inton mangrugi a
mapasamak dagitoy nga banbanag, tumakder, ken tumangad kayo, gapu
ta iti pannakaisalakanyo ket asidegen.” 29 Nagsarita ni Jesus kadakuada iti
pangarig, “Kitaenyo diay igos ken amin nga kaykayo. 30 No agrugi da nga
agbulongen, makitayo ken ammoyo a ti kalgaw ket asidegen. 31 Kastamet,
inton makitayo dagitoy a banbanag a mapaspasamak, ammoyo a ti
pagarian ti Dios ket umadanin. 32 Ibagak kadakayo, pudno nga daytoy a
kaputotan ket saan nga mapukaw, agingga nga saan a mapasamak dagitoy
a banbanag. 33 Ti langit ken ti daga ket mapukawto, ngem dagiti sasaok ket
saan to pulos mapukaw. 34 Ngem kitaenyo dagiti bagbagiyo, tapno saan
nga madagsenan dagiti puspusoyo iti kinadakes, panagbartek ken ania
man a pakasikuran iti daytoy a biag. Ta kellaatto nga umay kadakayo
dayta nga aldaw 35 kas palab-og. Ta umayto kadagiti amin nga agbibiag iti
rabaw ti daga. 36 Ngem naridam kaykoma a kankanayon, ikarkararagyo
nga naan-anay koma ti pigsayo a manglibas kadagitoy nga banbanag nga
mapasamak, ken agtakder iti sangnguanan ti Anak ti Tao.” 37 Isu nga
kadagiti aldaw ket agisuro isuna idiay templo ken iti rabii ket rummuar

isuna, ken agpatpatnag idiay bantay a maawagan ti Olibo. 38 Ket dagiti amin nga tattao, masapada tapno denggen da isuna idiay templo.

22

1 Ita umadanin ti Fiesta iti Tinapay nga awan Lebadurana a maawagan ti Ilalabas. 2 Nagnunumoan dagiti panguloen ti papadi ken dagiti eskriba no kasanoda nga ipapatay ni Hesus, gapu ta agamakda kadagiti tattao. 3 Simrek ni Satanas ken ni Judas Iskariote, maysa kadagiti sangapulo ket dua. 4 Ni Judas ket napan nakisarita kadagiti panguloen ti papadi ken kadagiti kapitan no kasanona nga iyawat ni Hesus kadakuada. 5 Naragsakanda amin ken nagnunumoanda a bayadanda isuna iti kuarta. 6 Immannugot isuna ket nangbirok iti gundaway tapno iyawatna kadakuada ni Hesus manipud kadagiti adu nga tattao. 7 Nadanon ti aldaw ti tinapay nga awan lebadurana, nga isu iti panangidaton ti kordero para iti Ilalabas. 8 Imbaon ngarud ni Hesus da Pedro ken Juan, a kinunana, "Inkayo ket isaganayo ti makan a maipaay ti Ilalabas, tapno mangantayo." 9 Sinaludsodda isuna, "Sadino ti kayatmo nga pangisaganaanmi?" 10 Simmungbat isuna kadakuada, "Dumngegkayo, no nakastrekkayon iti siudad, adda maysa nga lalaki a nakabaklay iti burnay ti danum nga sumabat kadakayo. Surutenyo isuna agingga iti balay nga papananna. 11 Ket ibagayo iti makinbalay, 'Kuna iti Maestro kenka, "Sadino ti siled a pangsangailian, a panganak ti Ilalabas a kaduak dagiti adalak?" 12 Ipakitananto kadakayo ti nalawa ken nakasagana a ngatoen nga siled. Sadiay ngarud iti pangidasaranyo." 13 Napanda ngarud, ket nasarakanda amin a kas iti inbagana kadakuada. Ket insaganada ti pannangan iti Ilalabas. 14 Idi nadanon iti tiempo, nakitugaw kadagiti adalan. 15 Ket kinunana kadakuada, "Tarigagayak nga makipangan kadakayo iti daytoy nga Fiesta ti Ilalabas sakbay nga agsagabaak. 16 Ta ibagak kadakayo, saanakto a makipangan manen iti daytoy aginggana nga matungpal ti pagarian ti Dios." 17 Nangala ngarud ni Hesus iti kopa, ken nagyaman, a kinunana, "Alaenyo daytoy, ken ibingayyo iti tumunggal maysa kadakayo. 18 Ta ibagak kadakayo, saanakto nga uminom manen iti bunga ti ubas, aginggana nga umay ti pagarian ti Dios." 19 Ket nangala ti tinapay, kalpasan nga nagyaman, pinisi-pisina, ken inyawatna kadakuada, a kunana, "Daytoy ti bagik nga maipaay kadakayo. Aramidenyo daytoy a pananglaglagip kaniak." 20 Nangala ti kopa kalpasan a nangrabii, a kinunana, "Daytoy nga kopa ti baro a tulag iti darak, nga isu a naibukbok a maipaay kadakayo. 21 Ngem dumngegkayo. Ti mangliput kaniak ket adda ita a kaduak ditoy lamisaan. 22 Ta ti Anak ti Tao ket pudno nga agturong iti nakaitudinganna. Ngem asi pay dayta nga tao a mangliput kenkuana!" 23 Ket rinugiananda ti nagsisinnaludsod iti tungal maysa no siasino kadakuada ti mangaramid iti daytoy a banag?" 24 Ket adda rimsua a panagsusupiat kadakuada no siasino ti maibilang a katan-okan. 25 Kinunana kadakuada, "Dagiti Ar-ari ti Hentil ket addaan turay kadakuada, ket ti siasinoman nga addaan panagturay kadakuada isu ti maawagan a madaydayaw. 26 Ngem saan a rumbeng nga maaramid daytoy kadakayo. Ngem ketdi, maaramid nga ti katatan-okan kadakayo agbalin nga isu ti kaubingan. Kasta met nga no siasinoman ti kangrunaan agbalin nga kapada ti agserserbi. 27 Siasino kadi iti natan-ok, diay kadi nakatugaw iti lamisaan, wenno diay agidasdasar? Saan kadi nga isu diay nakatugaw iti lamisaan? Ngem addaak kadakayo a kas maysa nga agserserbi. 28 Ngem

nagtalinaedkayo a kaduak iti amin a pannakasuotko. 29 Ikkankayo iti
pagarian a kas inted ni Amak nga pagarian kaniak, 30 tapno mangan ken
uminumkayo iti lamisaan idiay pagariak. Ket agtugawkayo kadagiti trono
nga ukomenyo dagiti sangapulo ket dua a tribo ti Israel. 31 Simon, Simon,
agannadka, dinawatnaka ni Satanas, tapno taepannakayo a kas trigo.
32 Ngem inkararagankayo, nga ti pammatiyo ket saan nga agkapoy. Ket
inton agsublika manen, papigsaem dagiti kakabsatmo." 33 Kinuna ni Pedro
kenkuana, "Apo, nakasaganaak nga sumurot kenka sadiay pagbaludan
wenno iti patay." 34 Simmungbat ni Hesus, " Ibagak kenka, Pedro, saanto
pay nga nagtaraok ti kawitan itatta nga aldaw, sakbay nga ilibaknak
iti tallo a daras nga am-ammonak." 35 Kalpasanna kinuna ni Hesus
kadakuada, "Idi inbaonkayo nga awanan pitaka, supot ti pagkasapulan,
wenno sapatos, nagkasapulankayo kadi?" Ket simmungbatda, "Awan."
36 Ngarud kinunana kadakuada, "Ngem itatta, ti addaan pitaka, alaenna
latta, agraman ti supot ti pagkasapulan. Siasinoman nga awanan kampilan
ket ilakona ti kagayna ket gumatang iti maysa. 37 Ta ibagak kadakayo, no
ania man ti naisurat maipanggep kaniak ket masapol nga matungpal, 'Ket
naibilang isuna a kas maysa nga awanan linteg.' Ta aniaman ti naipadto
maipanggep kaniak ket isu iti matungpal." 38 Ket kinunada, "Apo, kitaem!
Adtoy ti dua a kampilan." Simmungbat ni Hesus kadakuada, "Umanayen."
39 Kalpasan ti panangrabii, napan ni Hesus, a kas gagangay nga ar-
aramidenna, idiay Bantay ti Olibo, ket simmurot dagiti adalanna. 40 Idi
nakadanonda, kinunana kadakuada, "Agkararagkayo nga dikay sumrek
iti pannakasuot." 41 Immadayo isuna manipud kadakuada iti saan unay
nga adayo, ket nagparintumeng ket nagkararag, 42 a kinunana, "Ama, no
pagayatam, ikkatem daytoy nga kopa manipud kaniak. Numanpay kasta
saan nga iti pagayatak, no di ket ti pagayatam ti mapasamak." 43 Ket
nagparang ti maysa nga anghel a naggapu sadi langit, a nangpapigsa
kenkuana. 44 Kabayatan nga agsagsagaba, sipipinget a nagkararag isuna,
ket ti ling-etna kasla dara a nagtedted iti daga. 45 Idi timmakder isuna
manipud iti panagkararagna, napan kadagiti adalan, ket nasarakanna ida
nga matmaturog gapu iti ladingitda, 46 ket nagsaludsod kadakuada, " Apay
a matmaturogkayo? Bumangonkayo ken agkararagkayo nga saan kayo
nga sumrek iti pannakasuot." 47 Idi madama nga agsasao pay laeng,
adtoy, nagparang ti adu nga tattao, kaduada ni Hudas, maysa kadagiti
sangapulo ket dua, nga isu ti nangidaulo kadakuada. Immasideg ken
ni Hesus tapno agkanna, 48 ngem kinuna ni Hesus kenkuana, "Judas,
lipliputam kadi ti Anak ti Tao babaen iti agek?" 49 Idi nakita dagiti
adda iti aglawlaw ni Hesus no ania ti mapaspasamak, kinunada, "Apo,
tagbatenmi kadi isuda iti kampilan?" 50 Ket tinagbat ti maysa kadakuada
ti adipen ti panguloen dagiti papadi, ken piningasanna ti makannawan nga
lapayagna. 51 Kinuna ni Hesus, "Husto daytan." Ket sinagidna ti lapayag
diay adipen, ket pinaimbagna. 52 Kinuna ni Hesus iti panguloen dagiti
papadi, agraman kadagiti kapitan ti templo, ken panglakayen, nga immay
bumusor kenkuana, "Umaykayo kadi, a kas maibusor iti agtatakaw, nga
adaan ti kampilan ken pang-or? 53 Idi addaak kadakayo iti inaldaw idiay
templo, saanyo nga impatay dagiti imayo kaniak. Ngem daytoy ti orasyo,
ken iti panagturay ti sipnget." 54 Tiniliwda ni Hesus, ket inyadayoda isuna,
ket impanda iti balay ti panguloen iti papadi. Ngem simmursurot ni
Pedro iti saan unay nga adayo. 55 Kalpasan nga nagaronda iti tengnga
iti paraangan ket nagtugawda nga sangsangkamaysa, nakitugaw met ni

Pedro iti nagtetengngaanda. 56 Maysa nga adipen a babai ti nakakita kenkuana a nakatugaw iti masilsilawan iti apoy, ket minatmatanna a kinunana, “Daytoy nga tao ket kaduana met laeng.” 57 Ngem inlibak ni Pedro daytoy, a kinunana, Babai, saanko nga am-ammo isuna.” 58 Kalpasan ti sumagmamano a kanito adda ti sabali a nakakita kenkuana, ket kinunana, “Maysaka met kadakuada.” Ngem kinuna ni Pedro, “Lalaki, saan a siak.” 59 Kalpasan ti agarup maysa oras inpapilit ti maysa pay a lalaki a kinunana, “Pudno a daytoy nga tao ket kaduana met laeng, gapu ta isu ket taga Galilea.” 60 Ngem kinuna ni Pedro, “Lalaki, saan ko nga ammo dayta ibagbagam.” Ket dagus, kabayatan nga agsasao pay laeng isuna, nagtaraok ti kawitan. 61 Timmalyaw ti Apo ket kimmita ken ni Pedro. Ket nalagip ni Pedro ti sao ti Apo, idi a kinunana. “Sakbay nga agtaraok ti kawitan ita nga aldaw ket ilibaknakto iti mamitlo nga daras. 62 Rimmuar ni Pedro ket nagsangit ti nasaem. 63 Ket linalais ken dinangran dagiti lallaki nga agbanbantay ni Hesus. 64 Kalpasan nga inabbunganda ti matana, sinaludsodda isuna, a kinunada, “Pugtuam! Siasino ti nangdangran kenka?” 65 Nagsaritada iti adu nga banbanag a maibusor ken ni Hesus, ken tinabtabbaawanda. 66 Idi bumigbigaten, naguummong dagiti panglakayen ti umili, karaman dagiti panguloen a papadi ken dagiti eskriba. Impanda ni Hesus iti Pangukuman, 67 a kinunkunada, “No sika ti Kristo, ibagam kadakami.” Ngem kinunana kadakuada, No ibagak kadakayo, saanyo met a patien, 68 ket no salodsudenkayo, saankayo met a sumungbat. 69 Ngem manipud ita, agtugawto ti Anak ti Tao iti makanawan nga ima iti pannakabalin ti Dios.” 70 Kinunada amin, “Ket sika ngarud ti Anak ti Dios?” ket kinuna ni Hesus kadakuada, “Dakayo ti nangibaga a Siak.” 71 Kinunada, “Apay nga kasapulantayo pay laeng ti mangsaksi? Ta nangngegantayo amin manipud iti ngiwatna.”

23

1 Timmakder ti sibubukel a bunggoy, ket indatagda ni Hesus iti sangoanan ni Pilato. 2 Pabpabasolenda isuna, kinunkunada, “Nakitami a mangririribuk daytoy nga tao iti pagilian tayo, mangiparparit nga mangted ti pammadayaw a maipaay ken ni Cesar, ken ibagbagana pay nga isuna ti Kristo, ken maysa nga ari.” 3 Nagsaludsod ni Pilato kenkuana, ket kinunana, “Sika kadi ti Ari dagiti Judio?” Ket simmungbat ni Hesus, “Imbagamon.” 4 Nagsao ni Pilato kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti adu nga tattao, “Awan iti makitak nga basol daytoy a tao. “ 5 Ngem ipilitda latta nga kunada, “Riribukenna dagiti tattao, agisursuro iti intero nga Judea, manipud Galilea ken uray pay iti daytoy a lugar.” 6 Isunga idi nangngeg daytoy ni Pilato, sinaludsodna no taga-Galilea ti lalaki. 7 Ket idi naammoanna nga isuna ket adda iti turay ni Herodes, impatulodna ni Hesus ken ni Herodes, ta isuna ket adda met iti Jerusalem kadagidiay nga al-aldaw. 8 Idi makita ni Herodes ni Hesus, naragsakan isuna, agsipud ta nabayagen a tiempo nga kayatna a makita isuna. Adda nangnangngegnan maipanggep kenkuana ken mangnamnama isuna a makakita kadagiti nakaskasdaaw nga aramidenna. 9 Adu dagiti saludsod ni Herodes kenni Hesus, ngem awan a pulos iti insungbatna kenkuana. 10 Timmakder dagiti panguloen a papadi ken kasta met dagiti eskriba, ket nakaro unay iti pammabasolda kenkuana. 11 Linais ni Herodes ken dagiti suldadona isuna, ken pinag-gaangaawanda isuna, ket kinawesanda iti napintas a pagan-anay, kalpasanna impatulodda ken ni Pilato. 12 Nagbalin nga aggayyem ni

Herodes ken ni Pilato iti dayta met laeng nga aldaw (numan pay agkabusor
dagitoy idi). 13 Inayaban ni Pilato amin dagiti panguloen dagiti papadi ken
dagiti agtuturay ken dagiti tattao, 14 ket kinunana kadakuada, “Indatagyo
kaniak daytoy a tao nga kasla iti tao a mangidadaulo nga agaramid
iti dakes, ken kitaenyo, Siak, pinagsaludsodak isuna iti sangoananyo,
awan masarakak nga biddut daytoy nga lalaki a maipanggep kadagiti
banbanag nga ipabpabasolyo kenkuana. 15 Saan, uray ni Herodes, isu
nga insublina isuna kadatayo, ken kitaenyo, awan iti masarakak nga
pakaigapuan iti pannakapapatayna. 16 Ngarud dusaek laeng isuna, ken
sakonto palubosan.” 17 * Ita, rebbengen ni Pilato nga palubosan ti maysa
a balud nga Judio iti aldaw ti fiesta. 18 Ngem sangsangkamaysada nga
nagriyaw, a kunkunada, “Ipanawyo daytoy a lalaki, ken palubosanyo ni
Barrabas!” 19 Naibalud ni Barrabas gapu iti panagsukirna ti linteg iti
siudad ken pammapatayna. 20 Nagsao manen kadakuada ni Pilato, ta
tarigagayna nga wayawayaan ni Hesus. 21 Ngem nagriyawda a kunkunada,
“Ilansa isuna, ilansa isuna.” 22 Ket kinunana kadakuada iti maikatlo nga
gundaway, “Apay, ania iti dakes a naaramid daytoy nga lalaki? Awan iti
masarakak nga rason tapno madusa isuna iti pannakapapatay. Ngarud
apaman nga malpas ti pannakadusana, wayawayaakton isuna.” 23 Ngem
impigpigsada pay ti nagriyaw, ipapilitda nga mailansa isuna iti krus.
Ket ti timekda ti nangallukoy ken ni Pilato. 24 Isu nga ingkeddeng ni
Pilato a tungpalenna ti dawdawatenda. 25 Pinalubosanna ti maysa nga
naibalud a dinawatda gapu iti panangriribuk ken panangpatayna. Ket
intedna ni Hesus kadakuada tapno maaramidda ti kaykayatda. 26 Iti
panangipanawda kenkuana, nasabatda ti maysa a Simon a taga-Cirene,
paumay a naggapu idiay bangir a pagilian, ket impabaklayda kenkuana
ti krus, sada impasaruno ken ni Hesus. 27 Adu a tattao, ken babbai
nga agsangsangit ken agdungdnung-aw para kenkuana, ti sumursurot
kenkuana. 28 Ngem tinalyawna ida, kinuna ni Hesus “An-annak nga
babbai ti Jerusalem, saankayo nga agsangit para kaniak, ngem agngitkayo
ketdi para iti bagbaggiyo ken para kadagiti annakyo. 29 Ta kitaenyo,
umayto dagiti al-aldaw ket kunaendanto, 'Nagasat dagiti baog ken dagiti
aanakan a saan nga nagsikog, ken dagiti saan nga nagpasuso.' 30 Ket ku-
naento dagiti tattao kadagiti bambantay, 'Tupakannakamin,' ken uraypay
kadagiti turturod, 'Gaburannakamin.' 31 Ta no aramidenda dagitoy nga
banbanag kabayatan nga naganus pay ti kayo, ania iti mapasamak no
nagangonton?” 32 Adda pay sabali a lallaki, dua nga kriminal, ti maigiddan
kenkuana a mapapatay. 33 Idi makasangpetda iti lugar nga maawagan
a Ti Bangabanga, idiayda nga inlansa isuna iti krus ken dagiti kriminal,
maysa iti makannawanna ken ti maysa met iti makannigidna. 34 Kinuna
ni Hesus, “Ama, pakawanem ida, ta saanda nga ammu iti ar-aramidenda.”
Ken nagbibinnunotda, nagbibingayanda ti pagan-anayna. 35 Sitatakder
nga agbuybuya dagiti tattao kabayatan a lalaisen dagiti agtuturay isuna,
kunkunada, “Insalakanna ti sabali. Bay-anyo nga isalakanna met ti bagina,
no isuna iti Kristo ti Dios, ti napili.” 36 Pinagang-angawan pay isuna dagiti
suldado, inasetganda isuna, inyawatanda iti suka, 37 ken kunkunada, “No
sika ti Ari dagiti Judio, isalakanmo ti bagim.” 38 Adda pay iti pagilasinan
iti ngatoenna a kastoy, “DAYTOY TI ARI DAGITI JUDIO.” 39 Maysa kadagiti
kriminal a nailansa, ti nanglais kenkuana, a kunkunana, “Saan kadi nga

* **23:17** Naikkat daytoy a paset (Lucas 23:17), iti kadaanan a sursurat.

sika ti Kristo? Isalakanmo ti bagim ken isalakannakami met.” 40 Ngem
simmungbat ti maysa, a panangtubngarna kenkuana a kinunana, “Saanka
kadi nga agbuteng iti Dios, ta agpapada iti naikeddeng a dusa tayo?
41 Rebbengna laeng nga agsagabata gapu kadagiti inaramidta. Ngem
awan ti madi nga inaramid daytoy nga tao.” 42 Ken innayonna pay,
“Hesus, laglagipennakto inton addaka iti pagariam.” 43 Kinuna ni Hesus
kenkuana, “Pudno nga ibagak kenka, ita nga aldaw makipagyankanto
kaniak idiay paraiso.” 44 Umadanin ti maikainnem nga oras, ken immay
ti sipnget iti intero nga daga agingga iti maikasiam nga oras nga 45 saan a
naglawag ti init. Ket ti kurtina iti templo, napigis iti tengnga. 46 Nagsangit
ni Hesus iti napigsa, ket kinunana, “Ama, kadagita imam iyawatko ti
espirituk.” Apaman nga naibalikasna daytoy, natayen isuna. 47 Idi
makita ti kapitan dagiti suldado no ania ti napasamak, nagdaydayaw
isuna iti Dios a kunkunana, “Agpayso nga nalinteg daytoy a lalaki.” 48 Idi
nakita dagiti adu a tattao nga naguummong a mangsaksi iti daytoy nga
pasamak a naaramid dagitoy nga banbanag, nagsublida ket dinandanogda
iti barukongda. 49 Ngem amin dagiti am-amona, ken dagiti babbai nga
simmurot kenkuana manipud Galilea, ket nakatakder iti saan unay nga
adayo, a mangbuybuya kadagitoy nga banbanag. 50 Pagammoan, adda
maysa a lalaki nga managan Jose, a kameng iti Sanhedrin, maysa a nalinteg
ken nasayaat nga tao 51 (saan isuna nga immanamong kadagiti tignay ken
pangngeddengda), naggapo idiay Arimatea, maysa nga siudad dagiti Judio,
nga agur-uray iti iyuumay ti pagarian iti Dios. 52 Daytoy nga tao, ket napan
kenni Pilato, ket nakitungtong nga alaenna ti bagi ni Hesus. 53 Imbabana
daytoy, ken binalkotna iti pino nga lino, ket sana impaidda iti pagitaneman
a bato nga saan pay nausar. 54 Aldaw idi ti Panagsagana, ken umadanin ti
Aldaw ti Panaginana. 55 Dagiti babbai, a sumursurot kenkuana manipud
Galilea, a simmaruno kadakuada, ket nakitada ti tanem ken no kasano ti
pannakaipaidda ti bagina. 56 Nagsublida ket insaganada dagiti bangbanglo
ken sapsapo. Ket iti Aldaw ti Panaginana, naginanada kas maiyannurot iti
bilbilin.

24

1 Iti parbangon ti umuna nga aldaw iti lawas, napanda idiay tanem,
intugotda dagiti pabanglo nga insaganada. 2 Nakitada nga naitulid diay
bato nga naiyadayo idiay tanem. 3 Simrekda, ngem awan ti nakitada
nga bagi ni Apo Hesus. 4 Ti napasamak, kabayatan nga marireribukanda
maipanggep iti daytoy, kellaat nga adda dua a lallaki nga nakitakder
kadakuada nga nakakawes iti makasisirap a pagan-anay. 5 Kabayatan
nga napunno iti buteng dagiti babbai ken iti panagpaklebda iti daga,
kinunada kadagiti babbai, “Apay nga birbirukenyo ti sibibiag kadagiti
natay? 6 Awan isuna ditoy, ngem ketdi nagungaren! Lagipenyo nu kasano
iti pannakitungtongna kadakayo idi adda pay laeng isuna idiay Galilea,
7 kinunana nga maiyawat ti Anak ti Tao kadagiti im-ima dagiti managbasol
nga lallaki ken mailansa iti krus, ket iti maikatlo nga aldaw, ket bumangon
manen.” 8 Nalagip dagiti babbai dagiti sasaona, 9 ket nagsublida manipud
tanem ket impadamagda amin dagitoy a banbanag kadagiti sangapulo ket
maysa ken kadagiti amin. 10 Itatta, ni Maria Magdalena, Juana, Maria
nga ina ni Santiago ken dagiti dadduma pay nga babbai nga kaduada,
impadamagda dagitoy nga banbanag kadagiti apostol. 11 Ngem daytoy
nga mensahe ket kasla awan serbina nga sarita para kadagiti apostol,

ket saanda nga pinati dagiti babbai. 12 Ngem, timmakder ni Pedro,
sa nagtaray nga napan idiay tanem, ket nagdumog ken kimmita idiay
uneg, ket diay lupot nga linen laeng ti nakitana. Nagawid ni Pedro
idiay balayna a masmasdaaw no ania iti napasamak. 13 Iti dayta, dua
kadakuada ti mapmapan iti dayta metlaeng nga aldaw idiay baryo a
managan Emmaus, nga innem a pulo nga estadia manipud Jerusalem.
14 Pagtungtungtunganda ti maipanggep kadagiti amin nga banbanag a
napasamak. 15 Ti napasamak, kabayatan ti pinagtungtungtungda ken
pinagdindinnamagda, ket immasideg ni Hesus ken nakikuyog kadakuada.
16 Ngem dagiti matmatada nalappedan isu nga saanda nga nailasin isuna.
17 Kinuna ni Hesus kadakuada, "Annia ti pagtungtungtunganyo nga dua
kabayatan ti pannagnayo?" Ket nagtakderda idiay nga makita a nalidayda.
18 Ket maysa kadakuada a managan Cleopas, iti simmungbat kenkuana,
"Apay sika laeng ti tao idiay Jerusalem nga saan a makaammo kadagiti
banbanag a napasamak idiay iti napalabas nga al-aldaw?" 19 Kinuna
ni Hesus kadakuada, "Annia nga banbanag?" Insungbatda kenkuana,
"Dagiti banbanag nga maipanggep kenni Hesus nga taga-Nazaret nga
propeta, mannakabalin iti aramid ken saona iti imatang ti Dios ken
iti amin nga tattao. 20 Ken no kasanu nga inyawat dagiti panguloen
ti papadi ken dagiti turay nga maikeddeng a matay ken inlansada.
21 Ngem ninamnamami nga isuna ti mangpawayawaya iti Israel. Wen,
ken malaksid pay kadagitoy amin, maikatlo itan nga aldaw manipud
napasamak dagidiay nga banbanag. 22 Ngem maysa pay, dagiti dadduma
a kakaduami nga babbai ket pinagsiddaaw dakami iti ipapan da idiay
tanem iti bigbigat. 23 Idi saanda nga nabirukan ti bagina, immayda,
ket kinunada pay nga nakitada dagiti anghel iti maysa a sirmata ket
inbagada a sibibiag isuna. 24 Dagiti dadduma a kakaduami nga lallaki
ket napanda idiay tanem, ket nakitada daytoy a kas iti kinuna dagiti
babbai. Ngem saanda nga nakita isuna." 25 Kinuna ni Hesus kadakuada,
"O maag nga tattao ken nabuntog ti puspusoda nga mamati kadagiti inbaga
dagiti propeta! 26 Saan aya nga masapul a sagabaen ni Kristo dagitoy
nga banbanag, ken sumrekto idiay gloriana?" 27 Ket manipud kenni
Moses ken kadagiti amin nga propeta, impalawag ni Hesus kadakuada
iti amin a banbanag maipapan kenkuana kadagiti amin nga nasantoan
a sursurat. 28 Kabayatan nga umas-asidegda iti bario nga papananda,
nagpammarang ni Hesus nga kasla adayo pay ti papananna. 29 Ngem
pinilitda isuna, a kinunada, "Makidagus kan kadakami, ta rumabiin
ket ti aldaw ket dandanin nga malpas." Isu nga simrek ni Hesus nga
nakidagus kadakuada. 30 Ti napasamak, idi nakitugawen isuna kadakuada
a mangan, innalana ti tinapay, binendisyonanna, ket iti pananggduduana,
intedna daytoy kadakuada. 31 Ket naluktan dagiti matmatada, nailasinda
isuna, ket nagpukaw isuna iti imatangda. 32 Kinunada iti tunggal maysa,
"Saan kadi nga agap-apoy dagiti puspuso nga adda kadatayo, kabayatan
nga makitungtungtong kadata idiay dalan, kabayatan nga nilukatanna
kadata dagiti nasantoan a surat?" 33 Nagrubwatda iti dayta met laeng
nga oras ket nagsublida idiay Jerusalem. Nasangpetanda nga naurnong
dagiti sangapulo ket maysa ken dagiti kakaduada, 34 nga ibagbagada nga,
"Ti Apo ket nagungar nga agpayso, ket nagpakita pay kenni Simon."
35 Isunga imbagada dagiti banbanag nga napasamak idiay dalan, ken no
kasanu nga naipakita kadakuada ni Hesus babaen iti pannakapisipisi iti
tinapay. 36 Kabayatan nga ibagbagada dagitoy nga banbanag, nagtakder

ni Hesus iti nagtengtengngaanda, ket kinunana kadakuada, “Kapia kuma
ti adda kadakayo.” 37 Ngem nakigtotda ken napnoanda iti buteng, ta
impagarupda nga nakakitada iti espiritu. 38 Kinuna ni Hesus kadakuada,
“Apay nga mariribukan kayo? Apay adda rumusing a saludsod dita
pusoyo? 39 Kitaenyo dagiti imak ken dagiti sakak, siak a mismo daytoy.
Sagidendak ket makitayo. Gapu ta ti espiritu ket awan lasag ken tulangna,
kas makitayo met nga addaanak.” 40 Idi naibagana daytoy, impakitana
kadakuada dagiti ima ken dagiti sakana. 41 Kabayatan nga kasta la unay
ti ragsakda, ken agsidsiddaawda, kinuna ni Hesus kadakuada, “Adda
kadi uray ania nga makanyo?” 42 Inikkanda isuna iti tinuno a lames.
43 Innala ni Hesus, ket kinnanna iti imatangda. 44 Kinunana kadakuada,
“Idi addaak kadakayo, imbagak kadakayo nga amin nga nakasurat
iti linteg ni Moses ken kadagiti insurat dagiti propeta, ken kadagiti
Salmo ket masapul nga matungpal.” 45 Kalpasannna, linukatanna dagiti
panunotda, tapno maawatanda dagiti nasantoan a sursurat. 46 Kinunana
kadakuada, “Kas iti naisurat, masapul nga agsagaba ni Kristo, ken agungar
manipud kadagiti natay inton maikatlo nga aldaw. 47 Ket ti panagbabawi
ken pannakapakawan dagiti basbasol, masapol a maikasaba babaen iti
naganna kadagiti amin a nasyon, nga mangrugi idiay Jerusalem. 48 Dakayo
ti testigo kadagitoy nga banbanag. 49 Kitaenyo, ibaonko kadakayo ti kari
ni Amak. Ngem aguray kayo idiay siyudad, inggana nga makawesan
kayo iti pannakabalin nga naggapo idiay ngato.” 50 Ket inturong ida
ni Hesus a rimuar inggana nga makaasidegda idiay Betania. Inngatona
dagiti imana, ket binendisionanna ida. 51 Ti napasamak, kabayatan ti
panangbendisionna kadakuada, imbatina ida ket nabagkat a naipangato
idiay langit. 52 Ket dinayawda isuna, sada nagsubli idiay Jerusalem nga
napalalo ti ragsakda. 53 Ket tuloytuloy nga addada idiay templo nga
nagdaydayaw iti Dios.

Juan

1 Idi punganay ket addan ti Sao, kadua ti Dios ti Sao ket ti Sao ket
Dios. 2 Daytoy, ti Sao, ket kadua ti Dios idi punganay. 3 Naaramid amin
a banbanag babaen kenkuana, awan ti naaramid a banag uray maysa
no awan isuna. 4 Adda kenkuana ti biag, ken dayta a biag ti silaw iti
amin a tattao. 5 Agranraniag ti silaw iti kasipngetan ken saan nga iniddep
ti kasipngetan daytoy. 6 Adda ti maysa a lalaki a naibaon manipud iti
Dios nga agnagan ti Juan. 7 Immay isuna a kas saksi a mangpaneknek
maipapan iti silaw tapno mabaelan iti amin a mamati babaen kenkuana.
8 Saan a ni Juan ti silaw no di ket immay isuna tapno mapaneknekanna ti
maipapan iti silaw. 9 Dayta ti pudno a silaw nga umay ditoy lubong ken
manglawag iti tunggal maysa. 10 Adda isuna iti lubong, ken naaramid
ti lubong babaen kenkuana ngem saan isuna a naammoan iti lubong.
11 Immay isuna kadagiti bukodna a banbanag ngem saan isuna nga inawat
dagiti tattaona. 12 Ngem kadagiti adu nga immawat kenkuana, ken namati
iti naganna, inikkanna dagitoy ti kalintegan nga agbalin nga an-annak iti
Dios. 13 Naipasngayda saan a babaen iti dara, saan a babaen iti pagayatan
ti lasag, saan a babaen ti pagayatan iti tao, no di ket babaen iti Dios. 14 Ita,
nagbalin a lasag ti Sao ken nakipagnaed kadatayo. Nakitami ti dayagna,
dayag a naidumduma kas kakaisuna a tao a naggapu iti Ama, napnoan
isuna ti parabur ken kinapudno. 15 Pinaneknekan ni Juan ti maipapan
kenkuana ket impukpukkawna, “Daytoy a tao ti imbagak kadakayo, 'Ti
umay a sumarsaruno kaniak ket nangatngato ngem siak gapu ta adda
isuna sakbay kaniak.”' 16 Gapu ta manipud iti kinabuslonna ket inawattayo
ti maysa a sagut kalpasan ti maysa a sagut. 17 Naited ti linteg babaen kenni
Moises, ngem immay ti parabur ken kinapudno babaen kenni Jesu-Cristo.
18 Awan ti tao a nakakita ti Dios uray kaanoman. Ti maysa ken kakaisuna
a tao, ti Dios, nga adda iti barukong iti Ama, inyam-ammona isuna. 19 Ita,
daytoy ti pammaneknek ni Juan idi nangibaon dagiti Judio kenkuana
kadagiti papadi ken levita manipud Jerusalem tapno saludsodenda isuna,
“Siasinoka?” 20 Siwayawaya nga imbagana ken saanna nga inlibak ket
sinungbatanna ida, “Saan a siak ti Cristo.” 21 Ket sinaludsodda isuna,
“Siasinoka ngarud? Sika kadi ni Elias?” Kinunana kadakuada, “Saan.”
Kinunada kenkuana “Sika kadi ti profeta?” Simmungbat isuna, “Saan.”
22 Ket kinunada kenkuana, “Siasinoka? Ania ti makunam maipapan iti
bagim tapno adda ti maitedmi a sungbat kadagiti nangibaon kadakami?,”
23 Kinuna ni Juan, “Siak ti timek ti maysa nga agpukpukkaw iti let-
ang: 'Aramidenyo a nalinteg ti dalan ti Apo,' kas imbaga iti profeta
Isaias.” 24 Ita, adda sadiay dagiti imbaon dagiti Fariseo. Nagsaludsodda
kenni Juan ket kinunada kenkuana, 25 “No saan a sika ti Cristo, ni Elias
wenno ti profeta, ket apay a mangbaubautisarka?” 26 Simmungbat ni
Juan ket kinunana, “Mangbautisarak iti danum, nupay kasta, adda ti
maysa a nakatakder iti nagbabaetanyo a saanyo a mabigbig. 27 Isuna
ti umay kalpasan kaniak, saanak a maikari a mangwarwar iti tali iti
sandaliasna.” 28 Napasamak dagitoy idiay Betania iti bangir iti Jordan a
pagbaubautisaran ni Juan. 29 Iti simmaruno nga aldaw, nakita ni Juan nga
um-umay ni Jesus kenkuana ket kinunana, “Kitaenyo, dayta iti Kordero ti

Dios a mangik-ikkat iti basol iti lubong! 30 Daytoy ti maysa nga imbagak
kadakayo, 'Ti umay a sumarsaruno kaniak ket nangatngato ngem siak
gapu ta adda isuna sakbay kaniak.' 31 Saanko a nabigbig isuna ngem
napasamak dagitoy tapno maipakaammo isuna iti Israel, isunga immayak
a mangbaubautisar iti danum." 32 Pinaneknekan ni Juan, "Nakitak a
bumabbaba ti Espiritu a kas kalapati manipud iti langit ken nagtalinaed
daytoy kenkuana. 33 Saanko a nabigbig isuna ngem imbaga iti nangibaon
kaniak a mangbautisar iti danum a, 'No siasino ti makitam a pagbabaan
ken pagtalinaedan iti Espiritu, isuna ti mangbautisar iti Espiritu Santo.'
34 Nakitak ken pinaneknekak nga isu ti Anak ti Dios." 35 Iti simmaruno
manen nga aldaw, kabayatan nga agtaktakder ni Juan ken ti dua nga
adalanna, 36 nakitada ni Jesus a magmagna ket kinuna ni Juan, "Kitaenyo,
dayta ti Kordero iti Dios!" 37 Idi nangngeg iti dua nga adalan ti imbaga ni
Juan, sinurotda ni Jesus. 38 Timmaliaw ni Jesus ket nakitana a sumursurot
ida kenkuana ket kinunana kadakuada, "Ania ti kayatyo?" Simmungbatda,
"Rabbi ('Manursuro ti kaipapananna) sadino ti pagnanaedam?" 39 Imbaga
ni Jesus kadakuada, "Umaykayo ken kitaenyo." Ket napanda ken nakitada
ti pagnanaedan ni Jesus. Nagtalinaedda sadiay a kadua ni Jesus iti dayta
nga aldaw gapu ta umadanin ti maikasangapulo nga oras. 40 Maysa
kadagiti dua a nakangngeg kenni Juan ken simmurot kenni Jesus ket
agnagan ti Andres, kabsat a lalaki ni Simon Pedro. 41 Nakitana nga
immuna ni Simon a kabsatna ket kinunana kenkuana, "Nasarakanmin ti
Mesias (naipatarus a kas, 'ti Cristo'). 42 Intugotna isuna kenni Jesus, kinita
ni Jesus isuna ket kinunana, "Sika ni Simon nga anak ni Juan, Cefas ti
maiawag kenka" ('Pedro' ti kaipapananna). 43 Iti simmaruno nga aldaw,
idi nangngeddeng ni Jesus a mapan iti Galilea, nasarakanna ni Felipe ken
kinunana kenkuana, "Surotennak." 44 Ita, ni Felipe ket taga Bethsaida
nga siudad ni Pedro ken Andres. 45 Nasarakan ni Felipe ni Natanael ket
kinunana kenkuana, "Nasarakanmin ti ibagbaga ni Moises kadagiti linteg
ken dagiti insurat dagiti profeta, ni Jesus nga anak ni Jose a taga Nasaret."
46 Imbaga ni Natanael kenkuana, "Adda kadi ti naimbag a banag nga
aggapo manipud iti Nazaret?" Kinuna ni Felipe kenkuana, "Umayka ket
kitaem." 47 Idi nakita ni Jesus nga um-umay ni Natanael kenkuana ket
kastoy ti imbagana maipapan kenkuana, "Kitaenyo, adda ditoy ti pudno
nga Israelita ket awan kenkuana ti aniaman a kinaulbod." 48 Kinuna ni
Natanael kenkuana, "Kasano nga am-ammonak?" Simmungbat ni Jesus
ken kinunana kenkuana, "Nakitakan sakbay nga inayabannaka ni Felipe,
idi addaka iti sirok iti kayo nga igos." 49 Simmungbat ni Natanael, "Rabbi,
sika ti Anak ti Dios ken ari ti Israel!" 50 Simmungbat ni Jesus ket kinunana,
"Gapu ta imbagak a, 'Nakitaka nga adda idiay sirok iti kayo nga igos,
'Mamatika kadi?" Makakitaka pay ti nabilbileg a banbanag ngem daytoy."
51 Kinuna ni Jesus, "Pudno, pudno, ibagak kenka, makitamto a nalukatan
ti langit ket agpangato ken agpababa dagiti anghel ti Dios iti Anak ti Tao."

2

1 Kalpasan ti tallo nga aldaw, adda ti kasaran idiay Cana iti Galilea,
adda sadiay ti ina ni Jesus. 2 Naawis ni Jesus agraman dagiti adalanna
iti kasaran. 3 Idi naibus ti arak, imbaga iti ina ni Jesus kenkuana,
"Awanen ti arakda." 4 Simmungbat ni Jesus, "Babai, ania ti maaramidak
iti dayta? Saan pay a dimteng ti tiempok." 5 Imbaga ti ina ni
Jesus kadagiti adipen, "Aramidenyo ti aniaman nga ibagana kadakayo."

6 Ita, adda ti innem a burnay nga ar-aramaten dagiti Judio maipaay
iti seremonia iti pannakaugas, ti maysa a burnay ket makaanay iti 80-
120 a litro. 7 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Punnoenyo iti danum dagiti
burnay.” Pinunnoda ngarud dagitoy inggana iti ngarab. 8 Ket imbagana
kadagiti adipen, “Mangalakayo itan iti sumagmamano ket iruaryo ken
ipanyo daytoy iti mangidadaulo kadagiti mangidasdasar.” Isu ngarud
ti inaramidda. 9 Rinamanan iti mangidadaulo kadagiti mangidasdasar
ti danum a nagbalin nga arak, ngem saanna nga ammo no sadino ti
naggapuan iti daytoy (ngem ammo daytoy dagiti adipen a nangikabil iti
danum). 10 Ket inayabanna ti nobio ket kinunana kenkuana, “Idasar
nga umuna iti tunggal lalaki ti kasasayaatan nga arak ken sumaruno
ti kalakaan nga arak no nabartek aminen dagiti tattao. Ngem agingga
ita, induldulinmo pay laeng iti kasasayaatan nga arak.” 11 Daytoy a
milagro idiay Cana iti Galilea ket ti nangrugian iti panagaramid ni
Jesus kadagiti nakaskasdaaw a pagilasinan, daytoy ti nangipakita ti
dayagna isu a namati kenkuana dagiti adalanna. 12 Kalpasan daytoy,
simmalog ni Jesus, ti inana, dagiti kakabsatna a lallaki ken dagiti adalanna
idiay Capernaum. Nagtalinaedda sadiay iti sumagmamano nga al-aldaw.
13 Ita, umadanin ti Ilalabas dagiti Judio, isu a simmang-at ni Jesus idiay
Jerusalem. 14 Nakitana idiay templo dagiti aglalako iti baka, karnero
ken dagiti kalapati. Agtugtugaw met sadiay dagiti agsuksukat iti kuarta.
15 Nangaramid ngarud ni Jesus iti pagbaut a tali ket pinatalawna amin
ida iti templo, agraman dagiti baka ken karnero. Imbukbokna dagiti
kuarta dagiti agsuksukat iti kuarta ken binalintuagna dagiti lamisaanda.
16 Kinunana kadagiti aglaklako iti kalapati, “Ipanawyo dagitoy a banbanag
ditoy. Isardengyo ti panangar-aramid a pagtagilakoan iti balay ti Amak.”
17 Nalagip dagiti adalanna a naisurat, “Kasla gumilgil-ayab nga apoy ti
panagayat ko iti balaymo.” 18 Simmungbat dagiti mangiturturay a Judio ket
kinunada kenkuana, “Ania a pagilasinan ti ipakitam kadakami agsipud ta
ar-aramidem dagitoy a banbanag?” 19 Simmungbat ni Jesus, “Dadaelenyo
daytoy a templo ket bangonekto kalpasan iti tallo nga aldaw.” 20 Ket
kinuna dagiti mangiturturay a Judio, “Naibangon daytoy a templo iti las-
ud iti uppat a pulo ket innem a tawen, ngem bangonemto iti las-ud iti tallo
nga aldaw?” 21 Nupay kasta, ti sarsaritaen ni Jesus ket maipapan iti templo
iti bagina. 22 Isunga idi nagungar isuna manipud iti patay, nalagip dagiti
adalanna nga imbagana daytoy ket namatida iti Nasantoan a Surat ken iti
imbaga ni Jesus. 23 Ita, idi adda isuna idiay Jerusalem kabayatan iti fiesta
iti Ilalabas, adu ti namati iti naganna idi nakitada dagiti nakaskasdaaw a
pagilasinan nga inaramidna. 24 Ngem ammo ni Jesus dagiti amin a tattao
isu a saanna ida a pinagtalkan. 25 Saanna a masapul ti siasinoman nga
agsaksi kenkuana maipapan no ania a kita dagiti tattao gapu ta ammona
no ania ti adda kadakuada.

3

1 Ita, adda Fariseo nga agnagan iti Nicodemo a kameng iti konseho dagiti
Judio. 2 Napan daytoy a tao kenni Jesus iti rabii ket kinunana kenkuana,
“Rabbi, ammomi a sika ti manursuro a naggapu iti Dios agsipud ta awan ti
makaaramid kadagitoy a pagilasinan nga inaramidmo malaksid no adda
kenkuana ti Dios.” 3 Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Pudno, pudno,
malaksid no maysa ket maiyanak manen, saanna a makita ti pagarian
iti Dios.” 4 Kinuna ni Nicodemo kenkuana, “Kasano a maiyanak ti tao no
lakayen isuna? Saan a mabalin nga agsubli isuna iti maikadua iti uneg

iti tiyan iti inana ken maiyanak manen, kabaelanna kadi?” 5 Simmungbat
ni Jesus, “Pudno, pudno malaksid no maysa ket maiyanak iti danum ken
iti Espiritu, saanto isuna a makastrek iti Pagarian iti Dios.” 6 Ti maiyanak
iti lasag ket lasag, ken ti maiyanak iti Espiritu ket espiritu. 7 Saanka nga
agsiddaaw iti imbagak kenka, 'Masapul a maiyanakka manen.' 8 Agpuyot
ti angin no sadino ti kayatna, mangngegmo ti unina ngem saanmo nga
ammo no sadino ti naggapuanna ken ti papananna. Kasta met ti isu
amin a naipasngay iti Espiritu.” 9 Simmungbat ni Nicodemo ket kinunana,
“Kasano a mapasamak dagitoy a banbanag?” 10 Simmungbat ni Jesus
kenkuana, “Manursuroka kadi iti Israel ta saanmo pay a naawatan dagitoy
a banbanag? 11 Pudno, pudno ibagbagami no ania ti ammomi, ken
panpaneknekanmi no ania ti nakitami. Ngem dakayo a tattao saanyo
nga awaten dagiti pammaneknekmi. 12 No ibagak kadakayo a tattao
ti maipanggep kadagiti naindagaan a banbanag ken saanyo a patien,
kasanokayo a mamati no ibagak kadakayo dagiti nailangitan a banbanag?
13 Awan ti siasinoman a nagpangato idiay langit malaksid kenkuana a
nagpababa manipud langit, ti Anak iti Tao. 14 Kas iti panangipangato
ni Moises iti uleg idiay let-ang, masapul a maipangato met uray pay ti
Anak iti Tao 15 tapno maaddaan ti amin a mamati kenkuana iti biag
nga agnanayon. 16 Gapu ta kasta unay ti panagayat iti Dios iti lubong,
intedna ti naidumduma nga Anakna tapno saan a mapukaw ti siasinoman
a mamati kenkuana no diket maadaan iti biag nga agnanayon. 17 Saan
nga imbaon iti Dios ti Anakna tapno ilunodna ti lubong no diket tapno
maisalakan ti lubong babaen kenkuana. 18 Saan a mailunod ti mamati
kenkuana. Isuna a saan a mamati ket nailunoden gapu ta saan a namati
babaen iti nagan iti naidumduma nga Anak iti Dios. 19 Daytoy ti maigapu
iti panakaukom no apay nga immay ti lawag ditoy lubong. Kaykayat
dagiti tattao ti sipnget ngem ti lawag gapu ta dagiti aramidda ket dakes.
20 Ta ti amin nga agar-aramid iti dakes ket kagurada ti lawag ken saan
a mapan iti lawag tapno saan a makita dagiti ar-aramidna. 21 Nupay
kasta, mapmapan ti agar-aramid iti kinapudno iti lawag tapno nalawag
a makita dagiti ar-aramidna ken ti panagtulnogda iti Dios.” 22 Napan ni
Jesus ken dagiti adalanna idiay Judea kalpasan daytoy. Inusarna idiay
ti tiempona kadakuada ken nangbaubautisar isuna. 23 Mangbaubautisar
met ni Juan ita idiay Enon nga asideg iti Salim ta ad-adu ti danum
sadiay. Mapmapan dagiti tattao kenkuana ken nabautisaranda 24 ta saan
pay idi a naibilleng ni Juan iti pagbaludan. 25 Nangrugi ditoy ti saan
a pagkinnaawatan dagiti dadduma nga adalan ni Juan ken ti maysa a
Judio maipapan iti seremonia iti panakaugas. 26 Napanda kenni Juan
ket kinunada kenkuana, “Rabbi, ti kadwam idi a pinaneknekam, adda
isuna idiay bangir iti karayan Jordan, kitaem mangbaubautisar isuna ken
mapmapanda amin kenkuana.” 27 Simmungbat ni Juan, “Saan a makaawat
iti aniaman a banag ti tao malaksid no maited daytoy kenkuana manipud
iti langit. 28 Mabalinyo a paneknekan ti imbagak 'Saan a siak ti Cristo' ngem
iti imbagak, 'Naibaonak sakbay kenkuana.' 29 Isuna nga addaan iti nobia
ket isu ti nobio. Ti agtaktakder ken agdingdingngeg ita a gayyem iti nobio
ket agrag-o iti kasta unay gapu iti timek iti nobio. Daytoy met ti nangan-
anay iti pagragsakak. 30 Masapul a dumakkel isuna ngem masapul met a
bumassitak. 31 Isuna nga immay a naggapu idiay ngato ket isu ti kangatoan
iti amin. Isuna nga adda iti daga ket nagtaud iti daga ken agsasao kadagiti
naindagaan a banbanag. Isuna nga immay a naggapu idiay langit ket

isu ti kangatoan iti amin. 32 Panpaneknekkanna no ania ti nakitana ken
nangngegna ngem awan ti tao a mangawat iti pammaneknekna. 33 Isuna a
nangawat iti pammaneknekna ket pinaneknekanna a pudno ti Dios. 34 Ta
ibagbaga iti maysa nga imbaon iti Dios dagiti sasao iti Dios. Saana nga
it-ited ti Espiritu babaen iti panangrukod. 35 Ay-ayaten iti Ama ti Anak
ken intedna amin a banbanag iti imana. 36 Isuna a mamati iti Anak ket
maadaan iti biag nga agnanayon ngem isuna a saan nga agtulnog iti Anak
ket saanna a makita ti biag ngem agnaed ti pungtot iti Dios kenkuana."

4

1 Ita, idi naammoan ni Jesus a nangngeg dagiti Fariseo nga ad-
adu ti baubatisaranna ken ar-aramidenna nga adalan ngem kenni Juan
2 (nupay saan nga isuna ti mangbaubautisar, no diket dagiti adalanna),
3 pinanawanna ti Judea ket napan isuna idiay Galilea. 4 Ita, kasapulan
a lumabas isuna idiay Samaria. 5 Isu a napan isuna idiay Sychar nga
ili iti Samaria. Asideg daytoy iti bassit a daga nga inted ni Jacob iti
anakna a ni Jose. 6 Adda sadiay ti bubon ni Jacob. Nagtugaw ni Jesus
idiay bubon agsipud ta nabannog isuna manipud iti panagdalyasatna.
Umadanin idi ti katengngaan iti aldaw. 7 Immay ti babai a Samaritano
tapno agsakdo iti danum. Kinuna ni Jesus kenkuana, "Ikkannak iti danum
nga inomek." 8 Daytoy ket agsipud ta napan dagiti adalanna idiay ili
tapno gumatang iti taraon. 9 Ket kinuna iti babai a Samaritano kenkuana,
"Apay a sika a Judio ket dumawdawat kaniak, a babai a Samaritano
iti mainum?" Daytoy ket agsipud ta saan a makikadkadua dagiti Judio
kadagiti Samaritano. 10 Sinungbatan ni Jesus isuna, "No naammoam ti
sagut iti Dios, siasino ngarud dayta a mangibagbaga kenka, 'Ikkanak iti
mainom,' dinamagmo koma isuna ket ikkannaka iti sibibiag a danum."
11 Simmungbat ti babai, "Apo, awan ti timbam, ken nauneg ti bubon.
Sadino ti pangalaam iti dayta a sibibiag a danum? 12 Saanka a nabilbileg,
wenno nabilbilegka kadi ngem ti amami a ni Jacob a nangted kadakami iti
bubon ken imminom manipud iti daytoy a kas iti inaramid dagiti annakna
ken ti bakana?" 13 Simmungbat ni Jesus, "mawawto manen ti amin nga
uminom iti daytoy a danum, 14 ngem saanto pulos a mawaw ti siasinoman
nga uminom iti itedko a danum kenkuana. Ngem ketdi, agbalinto a
burayok kenkuana ti danum nga itedko ken agubbog iti agnanayon a biag."
15 Kinuna iti babai kenkuana, "Apo, itedmo kaniak dayta a danum tapno
saannakto a mawaw ken saannakton nga umay ditoy tapno agsakdo iti
danum." 16 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Mapanka ket ayabam ti asawam
ken agsublikayo ditoy." 17 Simmungbat ti babai kenkuana, "Awan ti
asawak." Simmungbat ni Jesus, "Imbagam ti nasayaat, 'Awan ti asawak,'
18 agsipud ta addaanka iti lima nga asawa ken ti adda kenka ita ket
saanmo nga asawa. Nagsaoka iti nasayaat iti daytoy!" 19 Kinuna iti
babai kenkuana, "Apo, makitak a sika ket profeta. 20 Nagdayaw dagiti
ammami iti daytoy a bantay. Ngem imbagayo a tattao nga idiay Jerusalem
ti lugar a rumbeng a pagrukbaban dagiti tattao." 21 Simmungbat ni Jesus
kenkuana, "Mamatika kaniak babai, um-umayen ti oras no agrukbabkayo
iti Ama, saan nga iti daytoy a bantay ken saan met nga idiay Jerusalem.
22 Agrukrukbabkayo a tattao iti saanyo nga ammo. Agrukrukbabkami
iti ammomi agsipud ta ti pannakaisalakan ket naggapu kadagiti Judio.
23 Nupay kasta, um-umayen ti oras, ken itan ti tiempo, no agrukbab dagiti
pudno nga agrukrukbab iti Ama iti espiritu ken kinapudno, ta agbirbiruk

ti Ama kadagiti tattao nga agrukbab kenkuana. 24 Ti Dios ket Espiritu,
ken rumbeng nga agrukbab dagiti tattao nga agrukrukbab kenkuana
iti espiritu ken kinapudno." 25 Imbaga iti babai kenkuana, "Ammok
nga umayto ti Messias, ti maaw-awagan a Kristo. Iwaragawagnanto ti
amin kadatayo no umayto isuna. 26 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Siak a
makisarsarita kenka, siak isuna." 27 Nagsubli dagiti adalanna iti dayta a
kanito. Masmasdaaw ita dagiti adalanna no apay a makikatkatungtong
isuna iti babai, ngem awan ti nangibaga iti, "Ania ti kayatmo?" wenno
"Apai a makikatkatungtongka kenkuana?" 28 Isu nga imbati iti babai ti
timba iti danum. Nagsubli isuna idiay ili ket imbagana kadagiti tattao,
29 "Umaykayo, kitaenyo ti lalaki a nangibaga iti amin nga inaramidko.
Saan a mabalin nga isuna ti Cristo, mabalin kadi? 30 Pinanawanda ti ili ken
napanda kenkuana. 31 Iti daytoy a kanito, al-alukuyen isuna dagiti adalan,
"Rabbi, manganka iti aniaman" 32 Ngem kinuna ni Jesus kadakuada, "Adda
ti taraonko a saanyo nga ammo ti maipapan iti daytoy." 33 Kinuna dagiti
adalan iti tunggal maysa, "Awan ti siasinoman a nangted iti aniaman a
kanenna, adda kadi?" 34 Kinuna ni Jesus kadakuada, "Ti taraonko ket
ti mangaramid iti pagayatan iti nangibaon kaniak ken mangleppas iti
trabahona. 35 Saanyo kadi nga ibaga, 'Adda pay ti uppat a bulan ket
umayen ti panagaapit'? Ibagbagak kadakayo, tumangadkayo ken kitaenyo
dagiti taltalon agsipud ta naluomen dagitoy ken mabalinen a maapit!
36 Makaawat iti tangdan ti agap-apit ken agur-urnong iti bunga a maipaay
iti biag nga agnanayon tapno agmaymaysa nga agrag-o ti nagmula ken ti
nagapit. 37 Iti daytoy pagsasao ket pudno, 'Maysa ti agmulmula ken sabali
ti mangap-apit.' 38 Imbaonkayo tapno mangapit iti saanyo a trinabaho.
Nagtrabaho ti dadduma ken simrekkayo iti trabahoda." 39 Adu kadagiti
Samaritano iti dayta a siudad ti namati kenkuana gapu iti imbaga iti
babai a mangpanpaneknek, "Imbagana amin kaniak nga inaramidko."
40 Idi napan dagiti Samaritano kenni Jesus, nagpakpakaasida kenkuana
a makipagtalinaed pay laeng isuna kadakuada isu a nagtalinaed isuna
sadiay iti dua nga aldaw. 41 Ket adu pay dagiti namati gapu iti saona.
42 Ibagbagada iti babai, "Mamatikami saan laeng a gapu kadagiti sasaom,
nangngegmi met ken ammomi pay a daytoy ti pudno a mangisalakan iti
lubong." 43 Pimmanaw isuna sadiay, napan isuna idiay Galilea kalpasan
iti dua nga aldaw 44 ta imbaga ni Jesus nga awan ti dayaw iti profeta iti
bukodna a pagilian. 45 Idi napan isuna idiay Galilea, pinasangbay isuna
dagiti taga Galilea. Nakitada dagiti amin a banbanag nga inaramidna
idi fiesta iti Jerusalem, agsipud ta napanda met laeng idiay fiesta. 46 Ita,
nagsubli manen ni Jesus idiay Cana a lugar iti Galilea a nangaramidanna
iti arak manipud iti danum. Adda ti opisial iti ari, masakit ti anakna
a lalaki nga adda idiay Capernaum. 47 Idi nangngegna a pimmanaw ni
Jesus idiay Judea ken nagsubli idiay Galilea, napan isuna kenni Jesus ket
nagpakpakaasi kenkuana a bumaba isuna ken agasanna ti masakit nga
anakna a dandanin a matay. 48 Imbaga ni Jesus kenkuana, "Malaksid no
makakitakayo a tattao kadagiti pagilasinan ken pagsiddaawan, saankayo
a mamati." 49 Kinuna iti opisial kenkuana, "Apo, umaykan sakbay a
matay ti anakko." 50 Kinuna ni Jesus kenkuana, "Mapankan, agbiag
ti anakmo." Namati ti lalaki iti imbaga ni Jesus kenkuana ket napan
isuna iti dalanna. 51 Kabayatan a bumabbaba isuna, sinabat isuna dagiti
adipenna ket kinunada nga agbibiag ti anakna. 52 Dinamagna kadakuada
no ania nga oras a nangrugi nga immimbag ti anakna. Simmungbatda

kenkuana, “Pinanawan isuna iti gurigorna idi maikapito nga oras idi kalman.” 53 Naamiris iti ama nga isu ti oras idi imbaga kenkuana ni Jesus, “Agbiag ti anakmo.” Namati ngarud isuna ken ti amin a pamiliana. 54 Daytoy ti maikadua a pagilasinan nga inaramid ni Jesus idi rimuar isuna idiay Judea a napan idiay Galilea.

5

1 Kalpasan daytoy adda fiesta dagiti Judio ken simmang-at ni Jesus iti Jerusalem. 2 Iti Jerusalem, iti ruangan dagiti karnero, adda pagdigosan a maawagan iti Hebreo iti Betesda. Addaan daytoy iti lima a naatepan a portiko. 3 Adu a bilang dagiti masakit a tattao, bulsek, lugpi ken paralitiko ti nakaidda kadagitoy a portiko. 4 * 5 Adda maysa a lalaki idiay a saan a makagaraw iti tallopulo ket walo a tawen. 6 Idi nakita ni Jesus isuna a nakaidda sadiay, ken kalpasan a naamirisna a nabayagen isuna sadiay, kinunana kenkuana, “kayatmo kadi ti umimbag?” 7 Simmungbat ti agsaksakit a lalaki, “Apo, awan ti kaduak a mangikarga kaniak iti pagdigosan, no makiburen ti danum, padpadasek pay laeng, addan sabali a bimmaba iti sangoanak.” 8 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Tumakderka, alaem ti ikamenmo ket magnaka.” 9 Dagus nga immimbag ti lalaki. Innalana ti pagiddaanna ket nagna. Ita, dayta nga aldaw ket Aldaw a Panaginana. 10 Isu a kinuna dagiti Judio iti tao a naagasan, “Itatta ket Aldaw a Panaginana, saanka a mapalubosan a mangawit iti ikamenmo.” 11 Simmungbat ti lalaki, “Ti nangagas kaniak a lalaki iti nangibaga, 'pidutem ti ikamenmo ket magnaka.”' 12 Sinaludsodda kenkuana, “Siasino dayta a tao a nangibaga kenka, 'Pidutem ti pagiddaam ket magnaka?'” 13 Nupay kasta, saan nga ammo ti lalaki a naagasan no siasino ti nangpaimbag kenkuana agsipud ta pimmanaw ni Jesus a sililimed, ta adda adu a tattao iti dayta a lugar. 14 Kalpasanna, nasarakan ni Jesus isuna idiay templo ket kinunana kenkuana, “Kitaem, immimbagkan! saanka nga agbasolen amangan no adda ti dakdakes pay a mapasamak kenka.” 15 Immadayo ti lalaki ket imbagana kadagiti Judio a ni Jesus ti nangpaimbag kenkuana. 16 Gapu kadagitoy, inusig dagiti Judio ni Jesus gapu ta inaramidna dagitoy a banbanag iti Aldaw a Panaginana. 17 Kinuna ni Jesus kadakuada, “ Agtrabtrabaho ti Amak uray ita, uray siak agtrabtrabahoak met. 18 Gapu iti daytoy, ad-adda a pinanggep dagiti Judio a papatayen ni Jesus agsipud ta saanna laeng a binurak ti Aldaw a Panaginana, inawaganna ti Dios nga Amana, inaramidna a kapadpadana ti Dios. 19 Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, awan ti maaramidan ti Anak babaen kenkuana laeng, malaksid no makitana nga ar-aramiden ti Ama. Ta no ania ti ar-aramiden iti Ama, ar-aramiden met laeng iti Anak dagitoy a banbanag. 20 Gapu ta ay-ayaten iti Ama ti Anak, ipakpakitana amin nga ar- aramidenna kenkuana ken ipakitana pay dagiti naindaklan a banbanag tapno agsiddaawkayo.” 21 Ta kas pagung-ungaren ti Ama dagiti natay ken mangmangted iti biag kadakuada, kasta met a, mangmangted met iti biag ti Anak kadagiti siasinoman a tarigagayanna. 22 Ta saan a mangukom ti Ama iti siasinoman, ngem intedna ti amin a panangukom iti Anak 23 tapno padayawanda ti Anak a kas panangpadayawda iti Ama. Ti siasinoman a saan a mangpadayaw iti Anak, saanna a padayawan ti Ama

* **5:4** Ta pasaray bumaba ti maysa nga anghel ti apo ket pagarawenna ti danum, iti kasta siasinoman a tumapog kabayatan iti panaggaraw ti danum maagasan manipud iti aniaman a sakit sagsagabaenna.

a nangibaon kenkuana. 24 Pudno, Pudno, siasinoman a makangkangngeg
iti saok ken mamatpati iti nangibaon kaniak ket maaddaan iti biag nga
agnanayon ken saan a mailunod. Ngem ketdi, nalabsanna ti pannakatay
iti biag. 25 Pudno, pudno, ibagak kadakayo, ti oras ket umadanin ken adda
ditoyen. Mangngeg dagiti natay ti timek iti Anak iti Dios, ken agbiag dagiti
makangngeg. 26 Kas iti Ama nga adda biag kenkuana, ngarud, intedna
met ti biag iti Anak tapno maadda ti biag kenkuana. 27 Inted met iti
Ama iti Anak ti turay a mangaramid iti panangukom gapu ta isuna ti
“Anak iti Tao”. 28 Saankayo a masdaaw iti daytoy, ta dumteng ti oras nga
amin dagiti adda iti tanem ket mangngegda ti timekna 29 ken rumuarto
dagiti nagaramid iti naimbag iti panagungar iti biag ken dagiti nagaramid
iti kinadakes iti panagungar iti pannakaukom. 30 Awan ti maaramidak
manipud iti bagik, apaman a mangngegko, mangukomak, ken nalinteg ti
panangukomko gapu ta saanko a birbiruken ti bukodko a pagayatan ngem
ti pagayatan iti nangibaon kaniak. 31 No agsaksiak maipapan iti bagik,
saan a pudno ti pammaneknekko. 32 Adda iti sabali nga agsaksi maipapan
kaniak, ken ammok a pudno ti pammaneknek nga itedna maipapan
kaniak. 33 Imbaonmo kenni Juan ken pinaneknekanna iti kinapudno.
34 Nupay kasta, saan a naggapu iti tao ti pammaneknek a naawatko.
Ibagak kadakayo dagitoy a banbanag tapno maisalakankayo. 35 Ni Juan
ket pagsilawan a sumsumged ken agranraniag, ken immannugotkayo
nga agrag-o iti panawen iti lawagna. 36 Ngem ti pammaneknek nga
adda kaniak ket dakdakkel ngem ti adda ken ni Juan, gapu ta dagiti
trabaho nga inted ti Ama a leppasek, dagiti trabaho nga ar-aramidek ket
mangpaneknek maipapan kaniak nga imbaonnak ti Ama. 37 Ti Ama a
nangibaon kaniak ket nagsaksi maipapan kaniak. Saanyo a nangngeg
ti timekna wenno nakita ti langana iti uray ania nga oras. 38 Awan ti
saona a nagtalinaed kadakayo, ta saankayo a namatpati iti imbaonna.
39 Sukimatenyo ti Nasantoan a Kasuratan gapu ta panpanunutenyo nga
adda kadakuada ti biagyo nga agnanayon ken dagitoy isu met laeng a
Nasantoan a Kasuratan ket mangpaneknek ti maipapan kaniak 40 ken
saanyo a kayat ti umay kaniak tapno maaddaankayo iti biag. 41 Saanak
nga umaw-awat iti pammadayaw manipud kadagiti tattao, 42 ngem ammok
nga awan kadakayo ti ayat iti Dios kadagiti bagbagiyo. 43 Immayak iti
nagan iti Amak ken saandak nga inawat. No sabali ti umay iti bukodna
a nagan, awatenyo isuna. 44 Kasano a mamatikayo, dakayo nga immawat
iti pammadayaw manipud iti sabali ngem saankayo nga nagbirbiruk iti
pammadayaw a naggapu iti maymaysa a Dios? 45 Saanyo a panunoten
nga idarumkayo iti sangoanan iti Ama. Ti nangidarum kadakayo ket
ni Moises a nangikabilanyo iti namnamayo. 46 No mamatpatikayo ken
Moises, mamatikayonto met kaniak gapu ta isu ti nangisurat iti maipapan
kaniak. 47 No saankayo a mamati kadagiti insuratna, kasano a patienyo
dagiti sasaok?

6

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, napan ni Jesus iti bangir iti Baybay
iti Galilea, maawagan met iti Baybay iti Tiberias. 2 Adu a tattao ti
sumursurot kenkuana gapu ta makitkitada dagiti pagilasinan nga ar-
aramidenna kadagidiay nga agsaksakit. 3 Simmang-at ni Jesus iti igid iti
bantay ken nagtugaw sadiay a kaduana dagiti adalanna. 4 (Asideg itan
ti Ilalabas, ti fiesta dagiti Judio). 5 Idi timmangad ni Jesus ket nakitana

nga adu a tattao ti um-umay kenkuana, kinunana kenni Felipe, “Sadino
ti paggatangantayo iti tinapay tapno mapakantayo dagitoy?” 6 (Ngem
imbaga ni Jesus daytoy tapno padasenna ni Felipe, ta ammo ni Jesus no
ania ti rumbeng nga aramidenna). 7 Simmungbat ni Felipe kenkuana,
“Saan pay a maka-anay ti dua gasut a dinarii a balor iti tinapay tapno
makapanganda iti saggabassit.” 8 Kinuna ti maysa kadagiti adalan, ni
Andres, a kabsat ni Simon Pedro ken Jesus, 9 “Adda maysa nga ubing
ditoy nga addaan iti lima a sebada a tinapay ken dua a lames, ngem
ania dagitoy iti kasta a kaadu?” 10 Kinuna ni Jesus, “Pagtugawem dagiti
tattao.” (Adda adu a ruruot iti dayta a lugar). Isu a nagtugaw dagiti
lallaki, agarup lima ribu ti bilangda. 11 Innala ngarud ni Jesus dagiti
tinapay ket kalpasan a nagyaman, inwarasna dagitoy kadagiti agtugtugaw.
Inwarasna met dagiti lames iti isu met laeng a wagas aginggana a kayatda.
12 Idi nabsugen dagiti tattao, imbagana kadagiti adalanna, “urnungenyo
dagiti napirpirsay a tinapay a nabati tapno awan ti madadael.” 13 Isu
nga inurnongda amin dagiti napirpirsay a tinapay ket nakapunnoda iti
sangapulo ket dua a basket manipud kadagiti lima a sebada a tinapay,
dagitoy ti nabati dagiti nalpasen a nangan. 14 Idi nakita dagiti tattao
ti pagilasinan nga inaramidna, kinunada, “Daytoy ti pudno a profeta
nga immay ditoy lubong.” 15 Idi naamiris ni Jesus nga umaydan tapno
tengngelenda isuna tapno pilitenda a pagbalinenda nga ari, pimmanaw
manen isuna nga agmaymaysa a napan iti ngato iti bantay. 16 Idi
rumabiin, simmalog dagiti adalan iti dan-aw. 17 Nagluganda iti bangka
ket mapmapandan iti baybay nga agturong iti Capernaum. (Nasipnget
idin, awan pay ni Jesus kadakuada). 18 Iti dayta a kanito, agpulpul-
oyen ti angin iti napigsa ken nariribuken ti baybay. 19 Idi nakagauden
dagiti adalan iti agarup duapulo ket lima wenno tallopulo a “stadia”,
nakitada ni Jesus a magmagna iti baybay ken umas-asideg iti bangka
ket nagbutengda. 20 Nupay kasta, kinunana kadakuada, “Saankayo nga
agbuteng, Siak daytoy.” 21 Immannugotda ngarud nga awaten isuna iti
bangka. Dagus a nakadanon ti bangka iti lugar a papananda. 22 Iti
simmaruno nga aldaw, agtaktakder dagiti tattao iti bangir ti baybay,
nakitada nga awan ti sabali a bangka malaksid iti simrekan ni Jesus
ken dagiti adalan, ngem pimmanawen dagiti adalan a saanda a kadua
ni Jesus. 23 (Nupay kasta adda sumagmamano a bangka a naggapu idiay
Tiberias asideg iti lugar a nangananda iti tinapay kalpasan a nagyaman
iti Apo. 24 Idi naammuan dagiti tattao nga awan ni Jesus ken uray dagiti
adalan sadiay, limmuganda kadagiti bangka ken napanda biniruk ni Jesus
idiay Capernaum. 25 Kalpasan a nasarakanda isuna iti bangir iti dan-aw,
kinunada kenkuana, “Rabbi, kaanu nga immayka ditoy?” 26 Simmungbat
ni Jesus kadakuada a kunkunana, “Pudno, pudno, birukendak saan
a gapu ta nakakitakayo iti pagilasinan, ngem gapu ta nangankayo iti
tinapay ket napnekkayo. 27 Isardengyo ti agtrabaho maipaay kadagiti
taraon a mapukaw, ngem agtrabahokayo kadagiti taraon a makaibtur iti
agnanayon a biag nga ited iti Anak iti Tao kadakayo, ta inkabil iti Dios Ama
ti markana kenkuana. 28 Ket kinunada kenkuana, “Ania ti rumbeng nga
aramidenmi tapno maaramidmi dagiti trabaho iti Dios?” 29 Simmungbat
ni Jesus, “Daytoy ti trabaho iti Dios: a mamatikayo iti maymaysa nga
imbaonna.” 30 Isu nga imbagada kenkuana, “Ania ti pagilasinan nga
aramidem, tapno makitami ken mamatikami kenka? Ania ti aramidem?
31 Nangan dagiti ammami iti mana idiay let-ang, kas naisurat, nangted

isuna iti tinapay manipud langit tapno manganda.” 32 Simmungbat ni
Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, saan a ni Moises ti nangted kadakayo
iti tinapay a naggapu iti langit, ngem ti Amak ti mangmangted kadakayo
iti pudno a tinapay a naggapu iti langit. 33 Ta ti tinapay iti Dios ket
diay aggapu iti langit ken isu ti mangted iti biag iti lubong.” 34 Isu
nga imbagada kenkuana, “Apo itedmo kadakami daytoy a tinapay iti
amin nga oras.” 35 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Siak ti tinapay ti biag,
siasinoman nga umay kaniak ket saan a mabisinan ken siasinoman a
mamati kaniak ket saan a mawaw.” 36 Nupay kasta, ibagak kadakayo
a nakitadak ngem saankayo latta a namati. 37 Amin nga ited ti Ama
kaniak ket umayto kaniak, ken awan duadua a saanko a papanawen ti
siasinoman nga umay kaniak.” 38 “Ta immayak a bimmaba manipud
langit, saan a tapno aramidek ti pagayatak, no di ket ti pagayatan ti
nangibaon kaniak. 39 Daytoy ti pagayatan iti nangibaon kaniak, ken awan
ti rumbeng a mapukaw kadagidiay nga intedna kaniak ngem masapul a
mapagungardanto iti kamaudianan nga aldaw. 40 Ta daytoy ti pagayatan
iti Amak, a isuamin a makakita iti Anak ken mamati kenkuana ket
maaddaan iti biag nga agnanayon; ken pagungarekto iti kamaudianan
nga aldaw. 41 Nagtanabutob dagiti Judio maipapan kenkuana gapu ta
imbagana, “Siak ti tinapay a bimmaba a naggapu iti langit.” 42 Ket
kinunada, “Saan kadi a daytoy ti Jesus nga anak ni Jose, nga am-ammotayo
ti ina ken amana?” Kasano ngarud nga ibagana, 'Bimmabaak a naggapu
iti langit?'” 43 Simmungbat ni Jesus ket imbagana kadakuada, “Isardengyo
ti agtantanabutob, 44 awan iti tao a makaumay kaniak, malaksid no
iyasideg isuna iti Ama a nangibaon kaniak ken pagungarekto isuna iti
kamaudianan nga aldaw. 45 Naisurat kadagiti profeta, Isuronto ida iti
Dios, Isuamin a nakangngeg ken nakasursuro manipud iti Ama ket umay
kaniak.” 46 “Saan a ta adda nakakita iti Ama, malaksid isuna a naggapu
iti Dios— nakitana ti Ama. 47 Pudno, pudno, siasinoman a mamati ket
adda biagna nga agnanayon.” 48 Siak ti tinapay iti Biag. 49 Kinnan dagiti
ammayo ti mana idiay let-ang ket natayda. 50 Daytoy ti tinapay a bimmaba
a naggapu iti langit, tapno saan a matay ti tao a mangan iti daytoy. 51 Siak
ti sibibiag a tinapay a bimmaba a naggapu iti langit. Agbiag iti agnanayon
ti siasinoman a mangan iti daytoy a tinapay. Ti itedko a tinapay ket ti
lasagko a maipaay iti biag iti lubong. 52 Nakaunget dagiti Judio kadagiti
bagbagida ket rinugianda ti nagsisinnupiat a kunkunada, “Kasano nga
ited daytoy a tao ti lasagna tapno kanen?” 53 Kinuna ngarud ni Jesus
kadakuada, “Pudno, pudno, malaksid no manganka iti lasag ti Anak iti Tao,
ken uminomka iti darana, saanka a maaddaan iti biag.” 54 Siasinoman a
mangan iti lasagko ken uminom iti darak ket maaddaan iti agnanayon
a biag, ken pagungarekto isuna iti kamaudianan nga aldaw. 55 Gapu
ta ti lasagko ket pudpudno a taraon ken pudpudno a mainom ti darak.
56 Siasinoman a mangan iti lasagko ken uminom iti darak ket agtalinaed
kaniak ken siak kenkuana. 57 Kas imbaonnak iti sibibiag nga Ama, ken
bayat nga agbibiagak gapu iti Ama, kasta met ti siasinoman a mangan
kaniak, agbiag met isuna gapu kaniak. 58 Daytoy ti tinapay a bimmaba
a naggapu iti langit, saan a kas iti kinnan dagiti amma ket natay. Isuna
a mangan iti daytoy a tinapay ket agbiag nga agnanayon. 59 Imbaga ni
Jesus dagitoy a banbanag iti sinagoga kabayatan nga mangisursuro isuna
idiay Capernaum. 60 Idi nangngeg dagiti kaaduan kadagiti adalan daytoy,
kinunada,”Narigat daytoy a panursuro, siasino ti makaawat iti daytoy?”

61 Gapu ta ammo ni Jesus nga agtantanabutob dagiti adalanna, kinunana
kadakuada, “Napasaktannakayo kadi daytoy?” 62 Ket kasano ngarud no
makitayo ti Anak iti Tao nga agpangato iti ayanna idi? 63 Ti espiritu ti
mangmangted iti biag. Awan ti magungonam iti lasag. Dagiti imbagak
kadakayo a sasao ket espiritu ken dagitoy ket biag. 64 Ngem adda ti
sumagmamano kadakayo a saan a mamati, ta ammo ni Jesus manipud
pay idi rugina no siasino dagiti saan a mamati ken no siasino ti mangliput
kenkuana. 65 Kinunana, “daytoy ti makagapu nga ibagak kadakayo
nga awan ti makaumay kaniak malaksid no ipaay iti Ama kenkuana.”
66 Kalpasan daytoy, adu kadagiti adalanna ti nagsubli ken saanen a
nakipagna kenkuana. 67 Kinuna ngarud ni Jesus kadagiti sangapulo ket
dua, “Saanyo met kadi a kayat ti pumanaw, kayatyo kadi?” 68 Simmungbat
ni Simon Pedro kenkuana, “Apo, siasino koma ti sumurotanmi? Adda
kenka ti sao iti agnanayon a biag, 69 namatikami ken naammuanmi a sika
ti Nasantoan a Maymaysa a Dios. 70 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Saan aya
a pinilikayo a sangapulo ket dua, ken diablo ti maysa kadakayo? 71 Ita,
ti ibagbagana ket ni Judas, anak ni Simon Iscariote, gapu ta isuna, maysa
kadagiti sangapulo ket dua, ti mangliput ken Jesus.

7

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, nagdaliasat ni Jesus idiay Galilea ta
saanna a kayat ti mapan idiay Judea agsipud ta agar-aramid iti plano
dagiti Judio a papatayen isuna. 2 Ita asidegen ti fiesta dagiti Judio, ti
Fiesta dagiti Abong-abong. 3 Kinuna ngarud kenkuana dagiti kakabsatna
a lallaki, “Panawam daytoy a lugar ket mapanka idiay Judea tapno makita
met dagiti adalam dagiti ar-aramidem. 4 Awan iti mangaramid iti aniaman
a banag nga nalimed no kayatna a nalatak a maam-amo isuna. No
aramidem dagitoy a banbanag, ipakitam ti bagim iti lubong.” 5 Ta uray
dagiti kakabsatna a lallaki ket saan a namati kenkuna. 6 Gapuna kinuna
ni Jesus kadakuada, “Saan pay a dimteng ti oras ko ngem kankanayon
a nakasagana iti orasyo. 7 Saannakayo a kagura ti lubong, ngem siak
kagurana agsipud ta pinaneknekak a dagiti aramidna ket dakes. 8 Sumang-
at kayo iti fiesta; saan pay a nadanon iti tiempok isu a saanak nga
umay iti daytoy a fiesta. 9 Nagtalinaed isuna idiay Galilea kalpasan nga
imbagana dagitoy kadakuada. 10 Nupay kasta, kalpasan a simmang-at
iti fiesta dagiti kakabsatna, simmang-at met laeng isuna ngem saan a
nalatak ngem sililimed. 11 Sapsapulen dagiti Judio isuna iti fiesta ket
kinunada, “ Sadino isuna?” 12 Nagado iti panaglilinnawag dagiti tattao
maipanggep kenkuana sadiay. Sumagmamano iti nagkuna, “Nasayaat a
tao isuna.” Kinuna iti dadduma, “Saan ta inyaw-awanna dagiti tattao.”
13 Awan iti nagsao iti nalatak maipanggep kenkuana gapu iti butengda
kadagiti Judio. 14 Idin ta malpas ti kagudua iti fiesta, immuli ni Jesus
iti templo ket nangrugi a nangisursuro. Masmasdaaw dagiti Judio ket
ibagbagada, 15 “Kasano nga adu iti ammona daytoy a tao ket saan met
a nakaadal.” 16 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada, “Saanko a
kukua ti isursurok ngem ketdi isuna a nangibaon kaniak.” 17 No adda
ti siasinoman nga agtarigagay a mangaramid iti pagayatan iti maysa,
ammona iti kaipapanan dagitoy a sursuro, ammoenna no naggapu iti
Dios, wenno nagsaoak iti bagik. 18 Ti siasinoman nga agsasao iti bukodna,
birbirukenna ti bukodna a dayag, ngem ti tao a mangbirbirok iti dayag

iti nangibaon kenkuana, pudno dayta a tao ken awan iti saan a nalinteg
kenkuana. 19 Saan kadi a ni Moises ti nangted kadakayo iti linteg?
Ngem awan kadakayo iti mangar-aramid iti linteg. “Apay a kayatdak
a papatayen?” 20 Simmungbat dagiti tattao, “Adda kaniam iti demonio,
siasino iti mangayat a mangpapatay kenka?” 21 Simmungbat ni Jesus ket
kinuna kadakuada, “Nagaramidak iti maysa nga aramid ket nasdaaw kayo
amin gapu iti daytoy. 22 Inted ni Moises kadakayo iti pannakakugit (saan
nga naggapo ken Moises ngem kadagiti kapuonan) ket mangkugit kayo iti
maysa a lalaki iti Aldaw a Panaginana. 23 No makaawat ti pannakakugit
ti lalaki iti Aldaw a Panaginana tapno saan a maburak iti linteg ni Moises.
Apay a makaungetkayo kaniak no inaramid ko a naan-anay a naagasan
ti lalaki iti Aldaw a Panaginana? 24 Saankayo a mangukom a maiyanatup
iti akin ruar a langa, ngem mangukomkayo iti nalinteg.” 25 Kinuna dagiti
sumagmamano kadakuada a manipud iti Jerusalem, “Saan kadi a daytoy a
lalaki ti birbirukenda a papatayen? 26 Ket kitaenyo, agsao isuna a silalatak,
ken awan maibagada kenkuana. Saan a mabalin a pudno unay nga ammo
dagiti mangiturturay a daytoy ket ti Cristo, mabalin kadi? 27 Ammotayo
iti naggapuan daytoy a tao, no umay ti Cristo awan ti makaammo no
sadino ti paggapuanna.” 28 Agpukpukkaw a mangisursuro ni Jesus idiay
templo, ken ibagbagana, “Agpada nga am-ammodak ken ammoyo no
sadino ti naggapuak, saanak nga immay iti bukodko laeng, ngem pudno
iti nangibaon kaniak ken saanyo isuna nga am-ammo. 29 Am-ammok
isuna gapu ta naggapuak kenkuana ken imbaonnak.” 30 Padpadasenda
a tiliwen isuna, ngem awan uray maysa a nangipatay iti imana kenkuana
agsipud ta saan pay nga immay iti orasna. Nupay kasta, adu kadagiti
tattao ti namati kenkuana, kinunada, 31 “Inton umay ti Cristo agaramidto
met ngata isuna kadagiti ad- adu a pagilasinan ngem kadagiti inaramid
daytoy a tao?” 32 Nangngeg dagiti Fariseo nga agiinnarasaas dagiti tattao
kadagitoy a banbanag maipapan ken Jesus. Nangibaon dagiti panguloen a
papadi ken dagiti Fariseo kadagiti opisial tapno tiliwenda isuna. 33 Kinuna
ngarud ni Jesus, “Iti ababa a panawen, addaak pay laeng kadakayo, ken
mapanakto kenkuana a nangibaon kaniak. 34 Birukendakto ngem saandak
a masarakan, saankayonto a makaumay idiay papanak.” 35 Ibagbaga
ngarud dagiti Judio kadagiti bagbagida, “Papanan ngata daytoy a lalaki
a saan tayonto isuna a mabirukan. Mapan ngata kadagiti Naiwaras
a Griego ken mangisuro kadakuada? 36 Ania daytoy nga imbagana,
'Birukendakto ngem saandak a masarakan, saankayonto a makaumay
idiay papanak'?” 37 Ita ti maudi nga aldaw, ti naindaklan nga aldaw iti
fiesta, nagtakder ni Jesus ken ipukpukkawna, “No adda ti siasinoman a
mawaw, palubusanyo nga umay kaniak ket uminom. 38 Ti siasinoman
a mamati kaniak kas imbaga iti Nasantoan a Surat, manipud iti unegna,
agayos dagiti karkarayan iti sibibiag a danum.” 39 Ngem imbaga ni Jesus
daytoy maipapan iti Espiritu, nga awaten dagiti namati kenkuana ngem
saan pay a naited ti Espiritu agsipud ta saan pay a napadayawan ni Jesus.
40 Kinuna dagiti sumagmamano kadagiti tattao idi nangngegda dagitoy
a sasao, “Daytoy iti pudno a profeta.” 41 Kinuna met iti sumagmamano
a, “Daytoy iti Cristo.” Ngem kinuna met dagiti dadduma “Ania, aggapu
kadi iti Galilea ti Cristo? 42 Saan kadi nga imbaga iti Nasantoan a Surat
nga agtaud iti Cristo iti linya ni David, idiay Betlehem a bario ni David
idi?” 43 Isu a rimsua ngarud iti panagsisina kadagiti adu a tattao gapu
kenkuana. 44 Tiliwen koma iti sumagmamano isuna, ngem awan uray

maysa a nangipatay iti im-imada kenkuana. 45 Nagsubli dagiti opisyal
kadagiti panguloen a papadi ken kadagiti Fariseo a nangibaga kadakuada,
46 “Apay a saanyo isuna nga inyeg,” Simmungbat dagiti opisyal, “ Awan
pay pulos idi ti tao a nagsao kas iti daytoy.” 47 Simmungbat ngarud
dagiti Fariseo kadakuada, “Naiyaw-awankayo kadi met? 48 Adda kadi
siasinoman kadagiti agtuturay wenno siasinoman a Fariseo ti namati
kenkuana? 49 Ngem nailunod dagitoy a tattao a saan a makaammo iti
linteg.” 50 Kinuna ni Nicodemo kadakuada, (isuna a napan ken Jesus iti
nasapsapa, maysa isuna kadagiti Fariseo), 51 “Mangukom kadi iti lintegtayo
iti tao malaksid a mangngegan isuna nga umuna wenno maammoan iti
inaramidna?” 52 Simmungbatda ket kinunada kenkuana, “Maysaka kadi
met a taga Galilea? Sukimatem ket makitam nga awan iti profeta nga
aggapu iti Galilea.” 53 Kalpasanna, napan iti tunggal maysa iti bukodna a
balay.

8

1 Napan ni Jesus idiay Bantay ti Olibo. 2 Nagsubli manen isuna iti templo
iti dayta nga agsapa ket napan kenkuana dagiti amin a tattao, nagtugaw
isuna ket insurona ida. 3 Impan dagiti eskriba ken dagiti Fariseo iti tengnga
ti maysa a babai a natiliwanda a makikamkamalala. 4 Imbagada ken Jesus,
“Manursuro, natiliwan ken nakita daytoy a babai a maikamkamalala. 5 Ita
iti linteg, binilinnatayo ni Moises a masapul a batoen iti kasta a tattao, ania
iti maibagam kenkuana?” 6 Imbagada daytoy tapno palab-oganda isuna
tapno adda pangigappuanda a mangpabasol kenkuana, ngem nagrukob
ni Jesus ken nagsurat iti daga babaen iti ramayna. 7 Idi intuloyda ti
nagsalsaludsod kenkuana, timmakder ni Jesus ket imbagana kadakuada
a, “Palubusam nga umuna a mangbato iti babai ti siasinoman kadakayo
nga awan basolna.” 8 Nagrukob manen ni Jesus ket nagsurat iti daga
babaen iti ramayna. 9 Idi nangngeganda daytoy, saggaysada a pimmanaw,
mangrugi iti kalakayan. Ti kamaudiananna ket agmaymaysa a nabati
ni Jesus kadwana iti babai nga adda iti tengngada. 10 Timmakder ni
Jesus ket kinunana kenkuana, “Babai, sadino dagiti nangidarum kenka?
Awan kadi uray maysa ti nangdusa kenka?” 11 “Awan uray maysa Apo,”
kinuna iti babai. Kinuna ni Jesus, “Uray siak saanka a dusaen, inkan
ket saan kan nga agbasol.”] 12 Nagsao manen ni Jesus kadagiti tattao,
ibagbagana, “Siak ti silaw iti lubong; ti sumursurot kaniak ket saan a
magna iti kinasipnget ngem maaddaanto iti silaw iti biag.” 13 Kinuna
dagiti Fariseo kenkuana, “Sika a mismo iti mangsaksaksi iti bagim; saan a
pudno ti panagsaksim.” 14 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kadakuada,
“Urayno siak iti mangpanpaneknek iti bagik, ti pammaneknekko ket
pudno. Ammok ti papanak ken ammok iti naggapuak ngem dakayo
saanyo nga ammo iti naggapuak kenno sadino ti papanak. 15 Mangukom
kayo maibatay iti lasag, saanak a manguk-ukom iti uray asinoman.
16 Ngem no mangukomak, pudno ti panangukomko agsipud ta saanak
nga agmaymaysa, no di ket addaak iti Ama a nangibaon kaniak. 17 Wen,
naisurat iti lintegyo a ti panagsaksi iti dua a tao ket pudno. 18 Siak iti
mangpanpaneknek iti maipaay iti bagik, ken ti Ama a nangibaon kaniak iti
mangpanpaneknek maipapan kaniak.” 19 Kinunada kenkuana, “Sadino iti
ayan ti amam?” Simmungbat ni Jesus, “Am-ammodak kadi wenno ti Amak,
no am-ammodak, am-ammoyo met koma ti Amak.” 20 Imbagana dagitoy
a sasao idiay asideg iti kaha bayat iti panangisurona idiay templo ngem

awan iti nangtiliw kenkuana ta saan pay a dimteng iti orasna. 21 Kinunana manen kadakuada, “Umadayoak, birukendakto ken mataykayonto gapu iti basolyo. Saan kayo a makaumay idiay papanak” 22 Kinuna dagiti Judio, “Papatayenna ngata iti bagina, isu a nangibaga a, 'Saan kayo a makaumay idiay papanak'?”. 23 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Naggapokayo ditoy baba, naggapoak iti ngato. Maibilangkayo ditoy lubong; Saanak a maibilang ditoy lubong. 24 Ngarud, imbagak kadakayo a mataykayonto kadagiti basbasolyo malaksid a mamati kayo a SIAK, mataykayonto kadagiti basbasolyo.” 25 Kinunada ngarud kenkuana, “Siasinoka?” Kinuna ni Jesus kadakuada, “No ania ti imbagak kadakayo manipud idi punganay. 26 Adu dagiti banbanag nga ibagak a mangukomto kadakayo. Nupay kasta, pudno iti nangibaon kaniak; ken dagiti nangngegak a banbanag manipud kenkuana, dagitoy a banbanag ti ibagbagak iti lubong.” 27 Saanda a naawatan nga iti ibagbagana kadakuada ket maipapan iti Ama. 28 Kinuna ni Jesus, “No itan-okyo ti Anak iti Tao, maamoanyo a SIAK, ket awan aramidek iti bukodko. Ibagbagak dagitoy kadakayo kas insuro ti Amak kaniak. 29 Adda kaniak iti nangibaon kaniak ket saannak a pinanawan nga agmaymaysa, ta dagiti laeng banbanag a makay-ayo kenkuana iti kankanayon nga aramidek.” 30 Adu iti namati ken Jesus idi nangngegda dagitoy a banbanag nga ibagbagana. 31 Kinuna ni Jesus kadagiti Judio a namati kenkuana, “No agtalinaedkayo ti saok, pudno a dakayo ket adalak; 32 ken maammoanyonto ti kinapudno, ken wayawayaannakayonto iti kinapudno,”. 33 Simmungbatda kenkuana, “Kaputotannakami ni Abraham ken saankami pay pulos a natagabu iti siasinoman, kasano nga ibagam a, 'Mawayawayaankayo'?” 34 Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, ibagak kadakayo, amin nga agaramid iti basol ket tagabo iti basol,. 35 Saan nga agnanayon nga agtalinaed ti tagabo iti balay, ngem iti anak a lalaki ket agtalinaed nga agnanayon. 36 Ngarud, no wayawayaannakayo iti Anak, pudno a mawayawayaankayo. 37 Ammok a kaputotannakayo ni Abraham, birukendak ken papatayendak gapu ta awan iti lugar ti saok kadakayo. 38 Ibagak dagiti banbanag a nakitak iti Amak, ken aramidenyo met dagiti banbanag a nangngegyo manipud iti amayo.” 39 Simmungbatda kenkuana, “Ti amami ket ni Abraham.” Kinuna ni Jesus kadakuada, “No annaknakayo ni Abraham, aramidenyo iti aramid ni Abraham. 40 Ngem birukendak a patayen, ti tao a nangibaga kadakayo iti pudno a nangngegak manipud iti Dios. Saan nga inaramid ni Abraham daytoy. 41 Aramidenyo dagiti trabaho iti amayo.” Kinunada kenkuana, “Saankami a naiyanak iti kinaderrep, maymaysa ti Amami, ti Dios.” 42 Kinuna ni Jesus kadakuada, “No ti Dios iti Amayo, ayatendak koma, ta naggapoak iti Dios; ta saanak nga immay iti bukbukodko ngem imbaonnak. 43 Apay a saanyo a maawatan dagiti sasaok? Agsipud ta saanyo a kabaelan a denggen dagiti sasaok. 44 Maibilangkayo iti amayo, ti diablo, ket tarigagayanyo nga aramiden dagiti kinaderrep a pagayatan iti amayo. Mamapatay isuna sipud pay idi punganay ken saanna a pagtaktakderan iti kinapudno agsipud ta awan iti kinapudno kenkuana. No agsasao isuna iti inuulbod, agsao kas kadawyanna agsipud ta ulbod isuna ken ama iti kinaulbod. 45 Urayno kasta, agsipud ta agsasaoak iti kinapudno saankayo a mamatpati kaniak. 46 Siasino kadakayo iti mangpabasol kaniak? No agsasaoak iti kinapudno, apay a saankayo a mamatpati kaniak? 47 Siasinoman nga adda iti Dios ket mangmangeganna dagiti sasao iti Dios. Saanyo a mangmangngeg daytoy agsipud ta saankayo a maibilang iti Dios.” 48 Simmungbat dagiti Judio ken

kinunada kenkuana, “Saan kadi a pudno ti ibagbagami a Samaritanoka
ken adda iti demonio kenka?”. 49 Simmungbat ni Jesus, “Awan iti
demonio kaniak ngem padayawak ti Amak, ken saandak a padayawan.”
50 Saanko a birbiruken ti bukodko a dayag. Adda maysa nga agbirbirok
ken manguk-ukom. 51 Pudno, pudno, ibagak kadakayo, no siasinoman
ti mangsalsalimetmet iti saok saanna a makita iti patay.” 52 Kinuna
dagiti Judio kenkuana, “Ita ammomin nga adda kaniam iti demonio.
Natay ni Abraham ken dagiti profeta; ngem ibagbagam, 'Siasinoman
a mangsalsalimetmet kadagiti sasaok, saanna a maramanan iti patay,'
53 Saanka a natantan-ok ngem iti amami a ni Abraham a natay, wenno
natantan-okka kadi? Uray dagiti profeta ket natay met. Siasino koma
iti kayatmo a pagbalinan?” 54 Simmungbat ni Jesus, “No itan-okko iti
bagik, awan serbi iti dayawko; ti mangitantan-ok kaniak ket ti Amak nga
ibagbagayo nga isu iti Diosyo. 55 Saanyo a naammoan isuna ngem am-
ammok isuna. No ibagak a, 'Saanko nga am-ammo isuna,' agbalinak a
kapadayo nga ulbod. Nupay kasta, am-ammok isuna ken salsalimetmetak
iti saona. 56 Nagrag-o ti amayo a ni Abraham a mangkitkita iti aldawko,
nakita na daytoy ket naragsak isuna.” 57 Kinuna dagiti Judio kenkuana,
“Awan pay iti limapulo a tawenmo, kasanom a nakita ni Abraham?”.
58 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Pudno, pudno, ibagak kadakayo, sakbay
a naiyanak ni Abraham, ket SIAK.” 59 Pimmidotda kadagiti batbato tapno
battuenda isuna ngem naglemmeng ni Jesus ket rimmuar idiay templo.

9

1 Ita, kabayatan a lumablabas ni Jesus, nakakita isuna iti maysa a
lalaki a bulsek manipud pay idi naiyanak. 2 Dinamag dagit adalanna
kenkuana, “Rabbi, siasino kadi ti nagbasol, daytoy kadi a lalaki wenno
dagiti nagannakna, nga isuna ket naiyanak a bulsek?” 3 Simmungbat
ni Jesus, “Saan a nagbasol daytoy a lalaki uray pay dagiti nagannakna,
ngem gapu ti dayta, dagiti aramid ti Dios ket maipakita kenkuana.
4 Masapul nga aramidentayo dagiti trabaho ti nangibaon kaniak kabayatan
nga aldaw pay laeng. Umayen ti rabii ket awan ti makabael nga
agtrabaho. 5 Kabayatan nga addaak ditoy lubong, siak ti silaw ti lubong.”
6 Kalpasan nga imbaga ni Jesus dagitoy a banbanag, nagtupra isuna iti
daga, nangaramid isuna iti pitak nga adda tuprana ken pinulotanna ti
mata ti lalaki iti pitak, 7 Imbagana kenkuana, “Mapanka, agbuggoka idiay
pagdigusan idiay Siloam, (naipatarus nga “ibaon”). Pimmanaw ngarud
ti lalaki, nagbuggo ken nagsubli a makakitan. 8 Kalpasanna, ibagbaga
dagiti kaaruba iti lalaki a nakakita idi kenkuana nga agpalpalama, “Saan
kadi a daytoy a lalaki ket ti sigud nga agtugtugaw ken agpalpalama?”
9 Ibagbaga dagiti dadduma, “Wen, isuna dayta.” Ngem ibagbaga met
dagiti dadduma, “Saan, kasla laeng isuna dayta.” Ngem ibagbagana,
“Siak daydiay.” 10 Imbagada kenkuana, “Kasano ngarud a nalukatan
dagiti matam?” 11 Simmungbat isuna, “Nangaramid iti pitak ti lalaki nga
agnagan iti Jesus ken pinulotanna dagiti matak ken imbagana kaniak,
'Mapanka idiay Siloam ken agbuggoka'. Isu a napanak ken nagbuggoak,
ket nagsublin dagiti panagkitak.” 12 Imbagada kenkuana, “Sadino ti
ayanna?” Simmungbat isuna, “Saanko nga ammo.” 13 Impanda ti lalaki
a sigud a bulsek iti ayan dagiti Fariseo. 14 Ita, Aldaw a Panaginana idi
nangaramid ni Jesus iti pitak ken idi linukatanna dagiti mata ti lalaki.
15 Ket dinamag manen dagiti Fariseo no kasano a naawatna ti panagkitana.

Imbaga iti lalaki kadakuada, “Inikkanna ti pitak dagiti matak, nagbugguak,
ket makakita akun ita.” 16 Imbaga dagiti dadduma a Fariseo, “Saan
a nagtaud iti Dios daytoy a lalaki gapu ta saanna a sinalimetmetan ti
Aldaw a Panaginana.” Kinuna dagiti dadduma, “Kasano a ti maysa a
tao a managbasol ket makaaramid iti kasta a pagilasinan?” Ngarud,
adda ti panagsisina kadakuada. 17 Isu a dinamagda manen ti bulsek a
lalaki, “Ania ti maibagam maipapan kenkuana gapu ta linukatanna dagiti
matam?” Kinuna ti bulsek a lalaki, “Profeta isuna.” 18 Ita, saan latta a
namati dagiti Judio iti maipapan iti lalaki a sigud a bulsek ken nakaawat
ti panagkitana, aginggana a pinaayabanda dagiti nagannak iti lalaki a
nakaawat ti panagkita. 19 Dinamagda dagiti nagannakna, “Daytoy kadi
ti anakyo nga ibagbagayo a naiyanak a bulsek? Kasano a makakitan isuna
ita?” 20 Simmungbat ngarud dagiti nagannakna kadakuada, “Ammomi
a daytoy ti anakmi ken naiyanak isuna a bulsek. 21 Saanmi nga ammo
no kasano a makakitan isuna ken saanmi met nga ammo no siasino ti
nanglukat kadagiti matana. Damagenyo kenkuana. Nataenganen isuna.
Kabaelannan ti agsao para iti bagina.” 22 Imbaga dagiti nagannakna
dagitoy a banbanag gapu ta mabutengda kadagiti Judio. Ta nalpasen
a nagtutulag dagiti Judio a mapapanaw iti sinagoga ti siasinoman a
mangibaga a ni Jesus ket Cristo. 23 Gapu iti daytoy, imbaga dagiti
nagannakna, “Nataenganen isuna. Damagenyo kenkuana.” 24 Isunga
iti maikadua a daras, pinaayabanda manen ti lalaki a sigud a bulsek
ket kinunada kenkuana, “Itedmo ti dayag iti Dios. Ammomi a daytoy
a tao ket managbasol.” 25 Ket simmungbat dayta a lalaki, “Saanko nga
ammo no managbasol isuna. Ngem daytoy ti ammok: Bulsekak idi
ngem makakita akun ita.” 26 Kalpasanna imbagada kenkuana, “Ania ti
inaramidna kenka? Kasano a linukatanna dagiti matam?” 27 Simmungbat
isuna, “Imbagakon kadakayo ket saanyo kayat a dinggen. Apay ta kayatyo
manen a mangngeg? Saanyo met a kayat ti agbalin nga adalanna,
kayatyo kadi? 28 Nakaungetda kenkuana ket kinunada, “Adalannaka
ngem sikami ket adalan ni Moises. 29 Ammomi a nakitungtong ti
Dios kenni Moises ngem daytoy a tao, saanmi pay ammo no sadino
ti naggapuanna.” 30 Simmungbat ti lalaki ken kinunana kadakuada,
“Apay, nakakaskasdaaw daytoy a banag, a saanyo nga ammo no sadinno
ti naggapuanna ngem nilukatanna dagiti matak. 31 Ammotayo a saan
a dingdinggen ti Dios dagiti managbasol, ngem no ti siasinoman ket
agrukrukbab iti Dios ken ar-aramidenna ti pagayatan iti Dios, dingdinggen
isuna ti Dios. 32 Manipud pay idi nairugi ti lubong saan pay pulos a
nangngeg nga adda ti siasinoman a nanglukat iti mata iti tao a naiyanak
a bulsek. 33 No daytoy a tao ket saan a nagtaud iti Dios, awan koma
ti maaramidanna. 34 Simmungbatda ket kinunada kenkuana, “Dakayo
a sangkamaysa ket naiyanak iti basbasol ket tatta isursurona kami?”
Kalpasanna, pinapanawda isuna iti sinagoga. 35 Nangngeg ni Jesus
a pinapanawda isuna iti sinagoga. Nabirukanna isuna ket kinunana
kenkuana, “Mamatika kadi iti Anak iti Tao?” 36 Simmungbat isuna
ken kinunana, “Sino kadi isuna, Apo, tapno mamatiak met kenkuana?”
37 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Nakitamon isuna ken ti makitungtungtong
kenka ket isuna. 38 Kinuna iti lalaki, “Apo, mamatiak.” Kalpasanna
nagrukbab isuna kenkuana. 39 Kinuna ni Jesus, “Gapu ti panangukom
isu nga immayak ditoy lubong tapno makakita dagiti saan a makakita ken
agbalin a bulsek dagiti makakita.” 40 Nangngeg dagiti dadduma a Fariseo

a kaduana dagitoy a banbanag ket dinamagda isuna, “Bulsekkami met kadi?” 41 Imbaga ni Jesus kadakuada, “No bulsek kayo, awan koma ti basolyo. Nupay kasta, ita ibagbagayo, 'Makakita kami,' isu nga agtalinaed ti basolyo.”

10

1 Pudno, Pudno, Ibagak kadakayo. Ti saan a sumrek babaen ti ruangan ti pagapunan dagiti karnero, no di ket umuli iti sabali a dalan, dayta a tao ket agtatakaw ken tulisan. 2 Ti sumrek ti ruangan ti pagapunan ket ti pastor dagiti karnero. 3 Lukatan ti agbanbantay ti ruangan para kenkuana. Dinggen dagiti karnero ti timekna ken aw-awaganna dagiti bukodna a karnero babaen iti naganda ken idadauloanna ida a rumuar. 4 No nairuarnan amin dagiti karnerona, umun-una isuna ngem dagitoy ken sumurot kenkuana dagiti karnero, gapu ta ammoda ti timekna. 5 Saanda a sumurot iti saanda nga amammo ngem ketdi liklikanda daytoy gapu ta saanda nga ammo ti timek iti saanda nga amammo.” 6 Imbaga ni Jesus daytoy a pangngarig kadakuada, ngem saanda a naawatan no ania dagitoy a banbanag nga ibagbagana kadakuada. 7 Kinuna ngarud manen ni Jesus kadakuada, “Pudno, Pudno, Ibagak kadakayo, siak ti ruangan dagiti karnero. 8 Dagiti amin nga immuna nga immay ngem siak ket agtatakaw ngem saan a dimngeg dagiti karnero kadakuada. 9 Siak ti ruangan. Maisalakan ti siasinoman nga sumrek babaen kaniak; umuneg isuna ken rumuar ket makabiruk iti pagaraban. 10 Ti agtatakaw saan nga umay malaksid no agtakaw, mangpapatay ken mangdadael. Immayak tapno maaddaanda iti biag nga aglaplapusanan. 11 Siak ti naimbag a pastor. Ited iti naimbag a pastor ti biagna para kadagiti karnero. 12 Ti natangdanan nga adipen, ken saan a pastor, saanna a kukua dagiti karnero, makitana ti um-umay a lobo ket ibatina dagiti karnero ken aglibas. Itaray ken warawaraen ti lobo dagiti karnero. 13 Tumaray isuna gapu ta natangdanan laeng isuna nga adipen ken saanna nga ipatpateg dagiti karnero. 14 Siak ti naimbag a pastor ken ammok ti kukuak ken ammodak met dagiti kukuak. 15 Ammonak ti Ama ken ammok met ti Ama ken itedko ti biagko para kadagiti karnero. Adda pay dagiti sabali a karnerok nga awan pay ditoy nga arban. 16 Masapul met nga ipanko isuda ditoy, ken mangngegda ti timekko tapno addanto laeng iti maysa a bunggoy ken pastor. 17 Daytoy ti makagapu no apay nga ayayatennak ti Amak: Itedko ti biag ko a mabalin a maalakto manen. 18 Awan ti siasinoman a mangala iti daytoy kaniak, ngem itedko a bukodko. Adda ti turayko a mangited ken adda met laeng ti turayko a mangala manen iti daytoy. Naawatko daytoy a bilin manipud iti Amak.” 19 Adda manen ti panagsisina kadagiti Judio gapu kadagitoy a sasao. 20 Adu kadakuada ti nangibaga, “Adda ti demonio kenkuana ken agmauyong isuna. Apay a dumdumngegkayo kenkuana?” 21 Kinuna dagiti dadduma, “Saan a kastoy ti ibagbaga iti maysa a naluganan iti demonio. Kabaelan kadi iti demonio ti manglukat iti mata iti bulsek?” 22 Dimteng ti Fiesta ti Pannakaidaton idiay Jerusalem. 23 Panawen idi iti lammiis, ken magmagna ni Jesus idiay Beranda ni Solomon idiay templo. 24 Inaribungbungan isuna dagiti Judio ket kinunada kenkuana, “Kasano kabayag a paggagarennakami? Ibagam kadakami a nalawag no sika ni Cristo.” 25 Simmungbat ni Jesus kadakuada, “Imbagak kadakayon, ngem saankayo a mamati. Dagiti trabaho nga ar-aramidek iti nagan iti Amak, dagitoy ti mangpaneknek maipapan kaniak. 26 Ngem, saankayo a

mamati, agsipud ta saan kayo a maysa kadagiti karnerok. 27 Dinggen dagiti
karnerok ti timekko; am-ammok isuda, ken sumurotda kaniak. 28 Itedko
kadakuada ti biag nga agnanayon; saandanto pulos a mapukaw, ken awan
ti siasinoman a makarabsut kadakuada manipud iti imak. 29 Ti Amak, nga
isu ti nangited kadakuada kaniak, ket ti katan-okan iti isu amin ken awan
ti siasinoman a makarabsut kadakuada manipud iti ima ti Ama. 30 Siak ken
ti Ama ket maymaysa." 31 Nangala manen dagiti Judio iti batbato tapno
batoenda isuna. 32 Simmungbat ni Jesus kadakuada, "Impakitak kadakayo
iti adu a nasasayaat nga aramid a naggapu iti Ama. Ta ania kadagitoy ti
pangbatoanyo kaniak?" 33 Simmungbat dagiti Judio kenkuana, "Saandaka
a batoen gapu kadagiti nasayaat a naaramidmo no diket iti panagtabbaaw,
gapu ta sika, maysa a tao ket araramidem ti bagim a Dios." 34 Simmungbat
ni Jesus kadakuada, "Saan kadi a nakasurat iti lintegyo, 'Imbagak, "Dakayo
ket dios"?" 35 No inawaganna ida a dios, siasinno ti immayan ti sao ti Dios
(saan a maburak ti Nasantoan a Surat), 36 ibagbagayo kadi kenkuana no
siasinno ti insagut ken imbaon ti Ama ditoy lubong, "Agtabtabaaawka,'
gapu ta imbagak a, 'Siak ti Anak ti Dios'? 37 No saanko nga ar-aramiden
dagiti trabaho ti Amak, saandak a patien. 38 Nupay kasta, no araramidek
dagitoy, uray no saankayo a mamati kaniak, patienyo dagiti aramid tapno
maammoan ken maawatanyo nga adda ti Ama kaniak ken addaak iti Ama.
39 Pinadasda manen a tiliwen ni Jesus, ngem nakalibas isuna manipud
iti imada. 40 Pimmanaw manen ni Jesus ket napan iti labes ti Jordan iti
lugar a pagbaubautisaran ni Juan idi ununana ket nagnaed isuna idiay.
41 Adu a tattao iti napan kenni Jesus. Kanayonda nga ibagbaga, "Pudno nga
awan naaramid ni Juan a pagilasinan, ngem pudno amin dagiti banbanag
nga imbagana maipapan iti daytoy a lalaki." 42 Adu ti namati kenni Jesus
sadiay.

11

1 Ita, ti lalaki a managan Lazaro ket masakit. Nagtaud isuna idiay
Betania, ti purok ni Maria ken ti kabsatna a Marta. 2 Isu met laeng ti
Maria a mangibukbok iti mira iti saka ni Jesus ken mangpunas iti sakana
babaen iti buokna, a ti kabsatda a Lazaro ket masakit. 3 Nangipatulod
dagiti agkabsat a babbai iti mensahe ken ni Jesus a kinunada, "Apo, kitaem,
ti ay-ayatem ket masakit." 4 Idi nangngeg ni Jesus daytoy, kinunana,
"Daytoy a sakit ket saan nga agtungpal iti ipapatay, ngem ketdi maipaay
iti pakaidayawan ti Dios tapno ti Anak ti Dios ket mapadayawan babaen
iti daytoy." 5 Ita, ay-ayaten ni Jesus ni Marta ken ti kabsatna a babai
ken ni Lazaro. 6 Idi nangngegna a masakit ni Lazaro, nagtalinaed ni
Jesus iti dua pay nga aldaw iti lugar nga ayanna. 7 Ket kalpasan daytoy,
kinunana kadagiti adalan, "Intayo manen idiay Judea." 8 Kinuna dagiti
adalan kenkuana, "Rabbi, kaano laeng ket kayatdaka nga uboren dagiti
Judio, ket agsublika manen idiay?" 9 Simmungbat ni Jesus, "Saan kadi
nga adda sangapulo ket dua nga oras iti maysa nga aldaw? No ti maysa
a tao ket magna iti aldaw, saan a maitublak isuna, gapu ta makakita
isuna babaen iti lawag ti aldaw." 10 Nupay kasta, no magna isuna iti
rabii, maitublak isuna gapu ta awan lawag kenkuana." 11 Imbaga ni
Jesus dagitoy a banbanag, ken kalpasan dagitoy a banbanag, kinunana
kadakuada, "Ti gayyem tayo a ni Lazaro ket nakaturog, ngem mapanak
ta mapanko riingen manipud iti pannaturogna." 12 Kinuna ngarud dagiti
adalan kenkuana, "Apo, no nakaturog isuna ket umimbag." 13 Ita nagsao

ni Jesus iti maipanggep iti ipapatay ni Lazaro, ngem ti ammoda ket agsasao
isuna iti maipanggep iti panaginana iti pannaturog. 14 Ket kinuna ni Jesus
kadakuada a nalawag, “Natay ni Lazaro.” 15 “Maragsakanak, maigapu
kadakayo, nga awanak idiay tapno mamatikayo. Mapantayo kenkuana.”
16 Ni Tomas a maawagan Didimo ket kinunana kadagiti padana nga adalan,
“Mapantayo met tapno mataytayo a kadua ni Jesus.” 17 Idi immay ni
Jesus, natakuatanna nga uppat nga aldawen ti kaadda ni Lazaro iti tanem.
18 Ita agarup sangapulo ket lima nga estadio ti kaadayo ti Betania idiay
Jerusalem. 19 Adu kadagiti Judio ti immay kada Marta ken ni Maria, tapno
liwliwaenda isuda maipanggep iti kabsatda a lalaki. 20 Idi nangngeg ni
Marta nga um-umay ni Jesus, napan ket sinabatna isuna, ngem ni Maria
ket nakatugaw latta iti balay. 21 Ket kinuna ni Marta ken ni Jesus, “Apo,
no addaka koma idi ditoy, saan koma a natay ti kabsatko. 22 Uray ita,
ammok nga aniaman a dawatem iti Dios, itedna kenka.” 23 Kinuna ni
Jesus kenkuana, “Agungar ti kabsatmo.” 24 Kinuna ni Marta kenkuana,
“Ammok a bumangunto isuna inton panagungar iti maudi nga aldaw.”
25 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Siak ti panagungar ken ti biag; ti mamati
kaniak, uray matay, agbiagto, 26 ken siasinoman nga agbiag ken mamati
kaniak ket saanto pulos a matay. Patiem daytoy?” 27 Kinunana kenkuana,
“Wen, Apo, mamatiak a sika ti Kristo, ti Anak ti Dios, ti maysa nga umay
iti lubong.” 28 Idi naibagana daytoy, pimmanaw isuna ket inayabanna iti
nalimed ni Maria a kabsatna. Kinunana, “Adda ti Mannursuro ditoy ket
papaayabannaka.” 29 Idi nangngeg ni Maria daytoy, dagus a timmakder ket
napan ken Jesus. 30 Ita saan pay laeng a nakadanon ni Jesus iti purok ngem
adda paylaeng iti lugar a nangsabatan ni Marta kenkuana. 31 Ket dagiti
Judio a kadua ni Maria iti balay a mangliwliwa kenkuana, idi nakitada a
dagus a timmakder isuna ket rimuar, sinurotda isuna; ipagarupda nga
amangan no mapan iti tanem tapno agsangit sadiay. 32 Ket ni Maria,
idi immay isuna iti ayan ni Jesus ket nakitana isuna, nagparintumeng iti
sakaananna ket kinunana kenkuana, “Apo, no addaka koma idi ditoy, saan
koma a natay ti kabsatko.” 33 Idi nakita ni Jesus isuna nga agsangsangit,
ken dagiti Judio a nakiumay kenkuana ket agsangsangit, nagsennaay isuna
iti espiritu ken nariribukan; 34 kinunana, “Sadino ti nangitanemanyo
kenkuana?” Kinunada kenkuana, “Apo, umayka ket kitaem.” 35 Nagsangit
ni Jesus. 36 Ket kinuna dagiti Judio, “Kitaenyo no kasano ti panagayatna
ken ni Lazaro!” 37 Ngem dadduma kadakuada ti nagkuna, “Saan kadi a
nabaelan daytoy a tao, a nanglukat iti mata ti maysa a bulsek, mabalinanna
met nga aramiden a daytoy a lalaki ket saan a matay?” 38 Ket ni Jesus,
kabayatan nga agsensennaay manen, napan iti tanem. Ita ket maysa
a rukib, ken adda bato a naipasanggir iti daytoy. 39 Kinuna ni Jesus,
“Ikkatenyo ti bato.” Ni Marta a kabsat ti natay a ni Lazaro, ket nagkuna
ken ni Jesus, “Apo, kadagitoy a kanito ti bagi ket agruprupsan ta uppat nga
aldawen a natay.” 40 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Saan kadi nga imbagak
kenka a no mamatika, makitam ti dayag ti Dios?” 41 Isu nga inikkatda ti
bato. Intangadna ti panagkitana ket kinunana, “Ama, agyamanak kenka
ta dinengngegnak. 42 Ammok a kanayonnak a dengdenggen, ngem gapu
kadagitoy adu a tattao nga agtaktakder iti aglikmutko nga kinunak daytoy,
tapno mamatida koma nga imbaonnak.” 43 Kalpasan a naibagana daytoy,
nagpukkaw babaen iti napigsa a timek, “Lazaro, rumuarka!” 44 Rimuar ti
natay a lalaki, naputipotan/nabaredbedan ti ima ken sakana iti luplupot

a mausar iti natay, ken naputipotan/nabaredbedan ti rupana iti lupot.
Kinuna ni Jesus kadakuada, “Warwaranyo ket bay-anyo isuna a mapan.”
45 Ket adu kadagiti Judio a nakikuyog ken ni Maria ti nakakita iti inaramid
ni Jesus, namatida kenkuana; 46 ngem dadduma kadakuada ti pimmanaw
a napan kadagiti Pariseo ket imbagada kadakuada dagiti banbanag nga
inaramid ni Jesus. 47 Ket inummong dagiti panguloen a papadi ken dagiti
Pariseo ti konseho ket kinunada, “Ania ti aramidentayo? Daytoy a tao
ket mangar-aramid iti adu a pagilasinan. 48 No baybay-antayo isuna a
kasta, adu dagiti mamati kenkuana, umayto dagiti Romano ket alaenda
dagiti lugar ken ti nasiontayo.” 49 Nupay kasta, maysa a tao a managan
Caifas, a nangato a padi iti dayta a tawen, kinunana kadakuada, “Awan
pulos ammoyo. 50 Saanyo a mapanunot a nasay-sayaat para kadakayo a
matay ti maysa a tao maipaay kadagiti tattao ngem mapukaw ti entero
a nasion.” 51 Ita, saanna daytoy nga imbaga iti bukbukodna, ngem ketdi,
kas nangato a padi iti dayta a tawen, impadtona a masapul a matay ni
Jesus maipaay iti nasion; 52 ken saan laeng a maipaay iti nasion, ngem
tapno mabalin nga urnungen ni Jesus dagiti annak ti Dios a naiwaras iti
naduma-duma a lugar. 53 Isu nga manipud idin pinaggepdan/naplanodan
no kasano ti panangpatayda ken ni Jesus. 54 Saanen a nakipagna ni Jesus
a nawaya kadagiti Judio, ngem pimmanaw idiay ket napan iti away iti
asideg ti let-ang iti ili nga Efraim, nagian ni Jesus idiay a kaduana dagiti
adalanna. 55 Idi asidegen ti Ilalabas, adu a tattao ti simmang-at idiay
Jerusalem manipud iti away sakbay ti Ilalabas tapno mapasin-aw dagiti
bagbagida. 56 Sapsapulenda ni Jesus, ket kunkunada iti tunggal maysa idi
agtaktakderda iti templo, “Ania ti panagkunayo? Saan ngata nga umay
iti fiesta?” 57 Ita nangited iti bilin dagiti panguloen a papadi ken dagiti
Pariseo a no adda makaammo no sadino ti ayan ni Jesus, masapul nga
ipakaammona kadakuada tapno tiliwenda/kimmegenda isuna.

12

1 Innem nga aldaw sakbay iti Ilalabas, immay ni Jesus idiay Betania,
nga ayan ni Lazaro a pinagungarna manipud iti patay. 2 Insaganaanda
ngarud isuna iti pangrabian idiay, ket ni Marta ti nagdasdasar, kabayatan
a ni Lazaro ket maysa kadagiti agtugtugaw iti lamisaan a kadua ni Jesus.
3 Ket nangala ni Maria iti libra ti bangbanglo a naaramid iti pasig a
nardo, napateg launay, binukbukanna dagiti saka ni Jesus iti daytoy, ket
pinunasanna dagiti saka ni Jesus babaen iti buokna; ti balay ket napno iti
ayamuom ti bangbanglo. 4 Ni Judas Escariote, maysa kadagiti adalanna,
ti mangliputto ken ni Jesus, kinunana, 5 “Apay a saan a nailako daytoy a
bangbanglo iti tallo a gasut a denario ket maited kadagiti nakurapay?” 6 Ita
kinunana daytoy, saan a gapu ta kailalaanna dagiti nakurapay, ngem gapu
ta isuna ket agtatakaw: isuna ti agig-iggem iti pagkargaan iti kuarta ken
mangala isuna iti dadduma nga adda iti dayta para iti bagina. 7 Kinuna ni
Jesus, “Bay-anyo isuna a mangidulin iti aniaman nga adda kenkuana para
iti kaaldawan ti pannakaitabonko. 8 Dagiti nakurapay ket kanayon nga
addada kadakayo; ngem saanto a kanayon ti kaaddak kadakayo.” 9 Ita
naammmoan dagiti adu a Judio nga adda ni Jesus idiay, ket immayda,
saan laeng a maigapu ken ni Jesus, ngem tapno makitada met ni Lazaro
a pinagungar ni Jesus manipud iti patay. 10 Nagtutulag dagiti panguloen
a papadi tapno patayenda met ni Lazaro; 11 ta gapu kenkuana ket adu
kadagiti Judio ti pimmanaw ken namati ken ni Jesus. 12 Iti simmaruno nga

aldaw, adu a tattao ti immay iti fiesta. Idi nangngegda nga um-umay ni
Jesus idiay Jerusalem, 13 nangalada kadagiti sangsanga dagiti kayo a palma
ket sinabatda isuna ken impukawda, “Hosana! Nagasat ti isu nga umay
iti nagan ti Apo, ti ari ti Israel.” 14 Nasarakan ni Jesus ti maysa nga urbon
nga asno ket nagtugaw iti daytoy; a kas naisurat, 15 “Saanka nga agbuteng,
babai nga anak ti Zion; kitaem, um-umay ti arim, nakatugaw iti urbon ti
asno.” 16 Dagiti adalan ket saanda a maawatan dagitoy a banbanag idi
damo; ngem idi maitagtag-ay ni Jesus, nalagipda a dagitoy a banbanag
ket naisurat maipanggep kenkuana ken naaramidda dagitoy a banbanag
kenkuana. 17 Ita dagiti adu a tattao a kadua ni Jesus idi inayabanna ni
Lazaro manipud iti tanem ken pinagungarna isuna manipud iti patay,
nagsaksi kadagiti dadduma. 18 Daytoy met laeng ti makagapu a rimuar
dagiti tattao kenkuana gapu ta nangngegda nga inaramidna dagitoy a
pagilasinan. 19 Kinuna ngarud dagiti Pariseo iti bagbagida, “Kitaenyo,
awan maaramidanyo; kitaenyo, simmurot ti lubong kenkuana.” 20 Ita
adda dagiti Griego a kaddua dagiti napan nga agdayaw iti fiesta. 21 Napan
dagitoy ken ni Felipe, a nagtaud idiay Betsaida iti Galilea, ket dinamagda
kenkuana, kinunada, “Apo, kayatmi a makita ni Jesus.” 22 Napan ni Felipe
iti ayan ni Andres; nakikuyog ni Andres ken ni Felipe ket imbagada ken
ni Jesus. 23 Simmungbat ni Jesus kadakuada ket kinunana, “Immayen
ti oras tapno mapadayawan ti Anak Ti Tao. 24 Pudno, pudno, ibagak
kadakayo, inggana a saan a maregreg ti bukel ti trigo iti daga ken matay,
agtalinaed nga agmaymaysa; ngem no matay, agbunganto iti adu.” 25 Ti
agayat iti biagna ket mapukawna; ngem ti gumura iti biagna iti daytoy a
lubong ket salimetmetannanto para iti agnanayon a biag. 26 No adda man
agserbi kaniak; bay-anyo a surotennak; ken sadino man ti ayanko, addanto
met sadiay ti adipenko. No adda man agserbi kaniak, padayawanto ti
Ama isuna. 27 Mariribukan ti kararuak ita: ania ti rumbeng nga ibagak?
'Ama, isalakannak manipud iti daytoy nga oras'? Ngem para iti daytoy
a rason immayak iti daytoy nga oras. 28 Ama, padayawam ti naganmo.”
Ket immay ti timek a nagtaud iti langit ket kinunana, “Pinadayawakon
ket padayawak manen.” 29 Ket dagiti adu a tattao a nakatakder ken
nakangngeg iti daytoy ket kunada a nagguruod. Kinuna dagiti dadduma,
“Adda anghel a nagsao kenkuana.” 30 Simmungbat ni Jesus ket kinunana,
“Saan nga immay ti timek a maigapu kaniak, ngem maigapu kadakayo.
31 Itan ti pannakaukom daytoy a lubong: Ita ti prinsipe daytoy a lubong ket
mapapanaw. 32 Ket siak, no maipangatoak manipud iti daga, iasidegkonto
dagiti amin a tattao kaniak.” 33 Imbagana daytoy tapno ipakaawatna no
ania a wagas ti ipapatayna. 34 Simmungbat dagiti adu a tattao kenkuana,
“Nangngegmi manipud iti linteg a ti Cristo ket agtalinaed iti agnanayon.
Kasano a maibagam a, 'Ti Anak ti Tao ket maipangato'? Siasino daytoy
nga Anak ti Tao?” 35 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Iti saan nga agbayag ti
lawag ket adda pay kadakayo. Magnakayo kabayatan nga adda kadakayo
ti lawag, tapno saannakayo a makamakam ti kinasipnget. Ti magna
iti kinasipnget ket saanna nga ammo ti papananna. 36 Kabayatan nga
adda kadakayo ti lawag, mamatikayo iti lawag tapno agbalinkayo nga
annak ti lawag.” Imbaga ni Jesus dagitoy a banbanag ket pimmanaw
ken inlemmenganna ida/naglemmeng manipud kadakuada. 37 Uray pay
no adu dagiti pagilasinan nga inaramid ni Jesus iti sangoananda, saanda
latta a namati kenkuana 38 tapno matungpal ti insurat ni Isaias a propeta
a kinunana: “Apo, siasino ti namati kadagiti padamagmi? Ken siasino ti

nakaipakitaan iti takkiag ti Apo?” 39 Iti daytoy a makagapu ket saanda
a namati, ta kinuna manen ni Isaias, 40 “Binulsekna dagiti matada, ken
pinatangkenna dagiti puspusoda; ta no saan ket makitada kadagiti matada
ken maawatanda kadagiti puspusoda, ket agsublida, ket paimbagek isuda.”
41 Imbaga ni Isaias dagitoy a bambanag gapu ta nakitana ti dayag ni
Jesus ken nagsarita iti maipapan kenkuana. 42 Nupay kasta, uray adu
dagiti turay ti namati ken ni Jesus; ngem gapu kadagiti Pariseo, saanda
nga inaklon daytoy tapno saannda a maparitan iti sinagoga. 43 Ad-adda
a pagaayatda dagiti pammadayaw nga agtaud kadagiti tattao ngem ti
pammadayaw nga agtaud iti Dios. 44 Nagpukkaw ni Jesus ket kinunana, “Ti
mamati kaniak, saan laeng a siak ti pinatina ngem mamati met kenkuana
a nangibaon kaniak, 45 ken ti makakitkita kaniak, makitkitana met isuna a
nangibaon kaniak.” 46 Immayak a kas lawag iti lubong tapno siasinoman
a mamati kaniak ket saan nga agtalinaed iti kinasipnget. 47 No adda
dumngeg kadagiti sasaok ngem saanna a salimetmetan dagitoy, saanko
nga ukomen isuna; ta saanak nga immay tapno mangukom iti lubong
ngem tapno mangisalakan iti lubong. 48 Ti manglaksid kaniak ken saan
nga umawat kadagiti sasaok ket addaan iti mangukom kenkuana: ti sao
nga insaok ket isu ti mangukom kenkuana iti maudi ng aldaw. 49 Ta saanak
nga nagsao iti bukbukodko. Ngem ketdi, ti Ama a nangibaon kaniak, ti
nangited kaniak iti bilin maipanggep iti masapul nga ibagak ken no ania
ti masapul nga isaok. 50 Ammok a ti bilinna ket biag nga agnanayon;
tapno dagiti banag nga ibagak-kas iti imbaga ti Ama kaniak, ti ibagak met
kadakuada.”

13

1 Tatta sakbay iti Fiesta ti Ilalabas, gapu ta ammo ni Jesus nga immayen
iti orasna a masapul a pumanawen isuna iti daytoy a lubong a mapan
iti Ama, nga inay-ayatna ti bukodna nga adda iti lubong, inayatna isuda
aginga iti panungpalan. 2 Tatta naikabelen daytoy ti diablo iti puso ni Judas
Iscariote, nga anak a lalaki ni Simon, tapno liputanna ni Jesus. 3 Ammon
ni Jesus nga inted ti Ama amin nga banbanag kadagiti imana ken naggapu
isuna manipud iti Dios ken agsubli iti Dios. 4 Timmakder isuna manipud
iti pangrabii ken indissuna ti makinrabaw a kawesna. Ket nangala isuna
iti tualia ket inbalabalna iti bagina. 5 Ket nangibukbok isuna iti danom iti
palanggana ket rinugiananna a bugwan dagiti saksaka dagiti adalan ken
tapno punasanna isuda iti tualia a naibalabal kenkuana. 6 Napan isuna
ken ni Simon Pedro, ket kinuna ni Pedro kenkuana, “Apo, umaymo kadi
bugwan dagiti sakak?” 7 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kenkuana, “no
ania iti ar-aramidek ket saanmo pay a maawatan ita, ngem maawatamto
daytoy.” 8 kinuna ni Pedro kenkuana, “saanmonto a mabuguan a pulos
dagiti sakak.” Simmungbat ni Jesus kenkuana, “no saanka a bugwan,
maawananka iti paset kaniak.” 9 Kinuna ni Simon Pedro kenkuana, “Apo,
saan laeng nga iti sakak iti bugwam, ken uray pay dagiti imak ken ti
ulok.” 10 Kinuna ni Jesus kenkuana, “siasinoman a nakadigosen ket saan
a mabugwan iti aniaman kenkuana malaksid kadagiti sakana, ket naan-
anayen iti pannakadalusna, nadaluskayon, ngem saan a dakayo amin.”
11 Ta ammon ni Jesus no siasino iti mangliput kenkuana; nga no apay a
kinunana a, “saan nga amin kadakayo ket nadalus.” 12 Idi nabugwanen
ni Jesus dagiti sakada ket innalana dagiti lupotna ken nagtugaw manen,
kinunana kadakuada, “ammoyo kadi no ania iti inaramidko kadakayo?

13 Awagandak iti maestro ken 'Apo,' ken ibagayo ti umno, gapu ta siak.
14 Ket no siak, ti Apo ken ti Maestro, a nangbuggo kadagiti saksakayo,
maikarikayo met a mangbuggo kadagiti saka ti maysa ken maysa. 15 Ta
inikkankayon iti pagtuladan tapno iti kasta masapul nga aramidenyo met
kas iti inaramidko maipaay kadakayo. 16 Pudno, pudno, ibagak kadakayo,
ti adipen ket saan a nangatngato ngem iti Amona; wenno nangatngato ti
maysa nga isu iti naibaon ngem ti nangibaon kenkuana. 17 No ammoyo
dagitoy a banbanag, nagasatkayo no aramidenyo dagitoy. 18 Saanak nga
agsasao maipanggep kadakayo amin, ta ammok no siasino dagiti pinilik-
ngem ibagak daytoy tapno iti kasta ti Nasantuan a Surat ket matungpalto
koma: 'isuna a mangan ti tinapayko ingatona iti mukodna a maibusor
kaniak.' 19 Ibagak daytoy tatta kadakayo sakbay a mapasamak tapno iti
kasta inton mapasamak daytoy, patienyo koma a Siak. 20 Pudno, pudno,
ibagak kadakayo, isuna nga umawat kaniak awatenna ti siasinoman
nga inbaonko, ken isuna nga umawaat kaniak awatenna ti maysa nga
nangibaon kaniak." 21 Idi naibaga ni Jesus daytoy, nariribukan ti
espirituna, pinaneknekanna ken kinunana,"Pudno, pudno, ibagak daytoy
kadakayo a maysa kadakayo ti mangliputto kaniak." 22 Nagkikinnita dagiti
adalan iti maysa ken maysa, masmasdaawda no siasino ti sarsaritaenna.
23 Idiay lamisaan adda nakasangger iti barukong ni Jesus maysa kadagiti
adalanna, ti maysa nga patpatgen ni Jesus. 24 Sineniasan ngarud ni Simon
Pedro daytoy nga adalan ket kinunana, "Ibagam kadakami no siasino
daytoy nga isu ket sarsaritaenna." 25 Nagsanggir dayta nga adalan iti
barukong ni Jesus ket kinunana kenkuana, "Apo, siasino daytoy?" 26 Ket
simmungbat ni Jesus, "isuna daytoy isaw-sawsawakto iti pirsay ti tinapay
ket itedko daytoy kenkuana." Isu nga idi naisawsawna ti tinapay, intedna
daytoy ken ni Judas, nga anak ni Simon Iscariote. 27 Ket kalpasan ti
tinapay, ket simrek ni Satanas kenkuana. Ket kinuna ni Jesus kenkuana,
"No ania iti dandanim nga aramiden, partakam nga aramiden." 28 Tatta
awan idiay lamisaan iti nakaammo ti makagapu nga imbaga ni Jesus
daytoy kenkuana. 29 Pagarupen ti dadduma nga, gapu ta adda ken Judas
ti supot nga ayan ti kuarta, kinuna ni Jesus kenkuana, "gatangem dagiti
banbanag a masapultayo para iti Fiesta," wenno dayta masya a banag a
masapul nga itedna kadigiti marigrigat. 30 Kalpasan a naawat ni Judas
ti tinapay, rimuar a dagus isuna ket rabii idin. 31 Idi nakapanawen ni
Judas, kinuna ni Jesus "tatta ti Anak ti Tao ket naitag-ay ken ti Dios ket
naitag-ay kenkuana. 32 Itag-ayto ti Dios isuna iti bagina, ken itag-aynanto a
dagus isuna. 33 Babassit nga ub-ubbing, addaak paylaeng kadakayo uray iti
ababa a kanito. birukendakto, ken kas naibagak kadagiti Judio, no 'Sadino
iti papanak, saankayo nga makaumay.' Tatta ibagak met daytoy kadakayo.
34 Itedko kadakayo ti barbaro a bilin, a masapul nga ayatenyo ti maysa ken
maysa; kas iti panagayatko kadakayo, isu a masapul met nga ayatenyo
ti maysa ken maysa. 35 Ta babaen iti daytoy maammoanto dagiti amin
a tattao a dakayo dagiti adalak, no adda ayatyo iti maysa a maipaay iti
sabali." 36 Kinuna ni Simon Pedro kenkuana, "Apo, sadino iti papanam?"
simmungbat ni Jesus, "Idiay papanak, tatta saanyo a mabalin iti sumurot,
ngem kalpasanna sumurotkayonto." 37 Kinuna ni Pedro kenkuana, "Apo,
apay a saan a mabalin nga sumurotak kenka uray itatta? Ipaayko ti biagko
kenka." 38 Simmungbat ni Jesus, "Mabalinkadi nga ipaaymo ti biagmo
kaniak? Pudno, pudno, ibagak kenka, inyulbodnakton iti mamintalo a
daras sakbay nga agtaraok ti kawitan."

14

1 “Saanyo nga itulok a mariribukan dagiti pusoyo. Mamatikayo iti Dios;
mamatikayo met kaniak. 2 Idiay balay ni Amak ket adu dagiti lugar a
pagianan; no saan, imbagak koma kadakayo, ta apanko isagana ti lugar
nga maipaay kadakayo. 3 No apanak ken isagana iti lugar a maippaay
kadakayo, umayakto manen ken awatenkayo tapno iti kasta sadinoman ti
ayanko addakayo met. 4 Ammoyo ti dalan no sadino iti papanak.” 5 Kinuna
ni Tomas ken ni Jesus, “Apo, saanmi nga ammo no sadino iti papanam;
kasanomi a maammoan ti dalan?” 6 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Siak
ti dalan, ti pudno, ken ti biag; awan iti makaapan iti Ama malaksid no
babaen kaniak. 7 No amammodakon, amammoyo metten ti Ama; manipud
itatta ammoyon isuna ken nakitkitayon isuna.” 8 Kinuna ni Felipe ken ni
Jesus, “Apo, Ipakitam kadakami ti Ama, ket umanayto daytan maipaay
kadakami.” 9 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Nagtalinaeddak kadakayo iti
nabayag, ket saandak pay laeng nga amammo, Felipe? Siasinoman a
nakakita kaniak nakitana metten ti Ama; kasanom nga ibaga, 'Ipakitam
ti Ama kadakami'? 10 Saankayo kadi a mamati nga addaak iti Ama,
ken ti Ama ket adda kaniak? Dagiti sasao nga ibagbagak kadakayo ket
ibagak a saan a nagtaud kaniak; ketdi, daytoy ket ti Ama nga agtataeng
kaniak nga mangar-aramid iti trabahona. 11 Mamatikayo kaniak, a siak
ket adda iti Ama, ken ti Ama ket adda kaniak; wenno mamatikayo
kaniak gapu kadagiti ar-aramidko. 12 Pudno, pudno, ibagak kadakayo,
isuna a mamati kaniak, dagiti trabaho nga aramidek, aramidennanto met
dagitoy a trabaho; ken aramidennanto pay dagiti naindaklan a trabaho
agsipud ta apanakon iti Ama. 13 Aniaman dagiti dawatenyo iti naganko,
aramidekto daytoy tapno iti kasta maitag-ayto koma ti Ama iti Anak. 14 No
dumawatkayo iti aniaman a banag iti naganko, dayta ket aramidekto. 15 No
ayatendak, salimetmetanyo dagiti bilbilinko. 16 Ken agkararagakto iti Ama,
ket ikkannakayonto iti maysa pay a Mangliwliwa tapno iti kasta addanto
isuna kadakayo iti agnanyon, 17 ti Espiritu iti kinapudno. Saanto nga
awaten ti lubong isuna gapu ta saan a makita isuna wenno amammo isuna.
Dakayo, nupay, ammoyo isuna, gapu ta nagtaltalinaed isuna kadakayo ken
addanto isuna kadakayo. 18 Saan kayonto a panawan nga agmaymaysa;
agsubliakto kadakayo. 19 Iti apagbiit, ti lubong ket saannakton a makita
pay, ngem makitadak. Gapu ta agbiagak, agbiagkayonto met. 20 Iti dayta
nga aldaw maammoanyonto nga addaak ken ni Amak, ken addakayo
kaniak, ken addaak kadakayo. 21 Siasinoman nga adda kenkuana dagiti
bilbilinko ken salimetmetanna dagitoy, ket isuna ti maysa nga agay-
ayat kaniak; ken isuna nga agay-ayat kaniak maayatto babaen ken ni
Amak, ken ayatekto isuna ken iparangarangkonto ti bagik kenkuana.”
22 Judas (saan a ni Escariote) kinunana ken ni Jesus, “Apo, ania iti
mapaspasamak nga agparangkanto kadakami ken saan nga iti lubong?”
23 Simmungbat ni Jesus ket kinunana kenkuana, “No siasinoman nga
agay-ayat kaniak, salimetmetannanto ti saok. Ayatento ni Amak isuna,
ken mapankaminto kenkuana ken aramidenminto ti pagnaedan a lugar
a kaduatayo isuna. 24 Siasinoman a saan nga agayat kaniak saanna
a salimetmetan dagiti sasaok. Ti sao a mangngeganyo ket saanko a
kukua ngem iti Ama a nangibaon kaniak. 25 Inbagak kadakayo dagitoy
a banbanag, kabayatan nga agtaltalinaedak kadakayo. 26 Nupay kasta, ti
Mangliliwa, ti Santo Espiritu, nga isu iti ipatuludto ti Ama iti naganko,
nga agisuronto kadakayo kadagiti amin a banbanag ken mangiyegto

iti pakalaglagipanyo amin nga imbagak kadakayo. 27 Kapia iti ibatik
kadakayo; itedko ti kapiak kadakayo. Saanko nga ited daytoy kas iti it-
ited ti lubong. Saanyo nga itulok nga mariribukan dagiti pusoyo, ken
saanyo nga itulok iti agbuteng. 28 Nangngegyo no kasano iti panangibagak
kadakayo, 'Umadayoak, ket agsubliakto kadakayo.' No inayatdak, nagrag-
okayo koma gapu ta mapanakon iti Ama, ta ti Ama ket dakdakkel ngem
Siak. 29 Tatta imbagakon kadakayo sakbay a mapasamak tapno iti kasta,
inton mapasamak daytoy, mamatikayo koma. 30 Saanak nga agsao iti adu
pay kadakayo, ta ti prinsipe iti daytoy a lubong ket umayen. Awan iti
pannakabalinna kaniak, 31 ngem iti kasta maammoan koma iti lubong
nga ay-ayatek ti Ama, aramidek no ania dagiti bilbilin ti Ama kaniak, kas
iti panangtedna kaniak iti bilin. Tumakderkayo, panawantayon daytoy a
lugar.”

15

1 Siak ti pudno a puon, ken ti Amak ti mangpadpadakkel iti puon.
2 Alaenna nga iyadayo ti tunggal sanga nga adda kaniak a saan nga
agbunga, ken dalusanna ti tunggal sanga nga agbungbunga tapno ad-
adu pay ti ibungana. 3 Nadalusankayon gapu iti mensahe nga imbagak
kadakayo. 4 Agtalinaedkayo kaniak, ken kastaak met kadakayo. Kas
iti sanga a saan nga agbunga iti bukodna, malaksid no agtalinaed iti
puon, kasta met kadakayo, malaksid no agtalinaedkayo kaniak. 5 Siak
ti puon; dakayo dagiti sanga. Siasinoman nga agtalinaed kaniak ket
kastaak met kenkuana, dayta met laeng a tao ket agbunga iti adu, ta
awan ti maaramidanyo no naisinakayo kaniak. 6 No saan nga agtalinaed
kaniak iti siasinoman, maibelleng isuna iti adayo a kas iti sanga ket
magango; ummongen dagiti tattao dagiti sanga ket ipuruakda iti apoy, ket
mapuoranda. 7 No agtalinaedkayo kaniak, ken no ti saok ket agtalinaed
kadakayo, dawatenyo no aniaman ti tarigagayyo, ket mapasamakto daytoy
kadakayo. 8 Iti daytoy a maitan-ok ti Amak, nga agbungakayo iti adu
ken dakayo ti agbalin nga adalak. 9 Kas iti panagayat ti Ama kaniak,
inayatkayo met; agtalinaedkayo iti ayatko. 10 No salimetmetanyo dagiti
bilinko, agtalinaedkayonto iti ayatko a kas ti panangsalimetmetko kadagiti
bilin ni Amak ket nagtalinaedak iti ayatna. 11 Sinaritak dagitoy a
banbanag kadakayo tapno ti ragsakko ket maadda kadakayo ken tapno
ti rag-oyo ket agbalin a naan-anay. 12 Daytoy ti bilinko, a masapul nga
ayatenyo ti tunggal maysa a kas panagayatko kadakayo. 13 Awanen
ti ayat a dakdakel pay ngem iti daytoy, a rumbeng nga ipaayna ti
biagna para kadagiti gagayyemna. 14 Dakayo dagiti gagayyemko no
aramidenyo dagiti banbanag nga ibilinko kadakayo. 15 Saankayon nga
awagan nga adipen, ta saan nga ammo ti adipen no ania ti ar-aramiden iti
amona. Inawagankayon a gagayyem, ta impakaammok kadakayo dagiti
amin a banbanag a nangngegak manipud iti Amak. 16 Saan a dakayo
ti nangpili kaniak, ngem siak pinilikayo ken dinutokankayo a mapan
ket makapagbungakayo, ken tapno agtalinaed iti bungayo. Daytoy ket
tapno aniaman a dawatenyo iti Ama iti naganko, itednanto kadakayo.
17 Imbilinko dagitoy a banbanag kadakayo, tapno ayatenyo ti tunggal
maysa. 18 No guraennakayo ti lubong, ammoyo a ginuranak daytoy sakbay
a ginuradakayo. 19 No addakayo ti lubong, ayatennakayo ti lubong a
kas bukodna; ngem gapu ta saankayo a para iti lubong ken gapu ta
pinilikayo manipud ti lubong, daytoy ti rason a guraennakayo ti lubong.

20 Laglagipenyo ti sao nga imbagak kadakayo, 'Ti adipen ket saan a
natantan-ok ngem ti amona.' No idadanesdak, idadanes dakayonto met;
no salimetmettanda ti saok, kastanto met kadakayo. 21 Aramidendanto
dagitoy a banbanag kadakayo para iti naganko gapu ta saanda nga am-
ammo isuna a nangibaon kaniak. 22 No saanak nga immay ken nagsao
kadakuada, saanda koma a naaddaan ti basol; ngem ita awan ti pambar
para kadagiti basolda. 23 Siasinoman a gumura kaniak ken gumura met
iti Amak. 24 No saanko nga inaramid dagiti trabaho nga awan pay ti
siasinoman a nakaaramid, saanda koma a naaddaan ti basol; ngem ita
nakitadan ket ginuradak ken ni Amak. 25 Dagitoy ket mapaspasamak tapno
maipatungpal dayta a sao a naisurat kadagiti lintegda: 'Ginuradak nga
awan gapuna.' 26 No umayto ti Mangliwliwa, nga isu ti ibaonko kadakayo
manipud iti Ama, dayta ket, ti Espiritu ti kinapudno, a naggapu manipud
iti Ama, isuna ti mangpaneknek maipapan kaniak. 27 Mangpaneknekkayo
met gapu ta nakadkaduadak manipud pay iti damo.

16

1 “Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno rumbeng a saankayo a
maitibkol. 2 Paruaren dakayto kadagiti sinagoga; pudno unay, umayen
iti oras nga uray siasinoman a mangpapatay kadakayo ket panunotenna
nga agar-aramid iti naimbag a trabaho maipaay iti Dios. 3 Aramidendanto
dagitoy a banbanag gapu ta saandak nga am-ammo wenno iti Ama.
4 Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno inton umay iti oras
a mapasamak para kadakuada, malagipyonto ida ken no kasano iti
panangibagak kadakayo iti maipapan kadakuada. Saanko nga imbaga
iti maipanggep kadagitoy a banbanag kadakayo idi punganay gapu ta
addaak kadakayon. 5 Nupay kasta, mapanak ita kenkuana nga isu iti
nangibaon kaniak; awan pay kadakayo iti nagdamag kaniak, 'Sadino ti
papanam?' 6 Gapu ta imbagak dagitoy a banbanag kadakayo, napnoan iti
pannakaladingit iti pusoyo. 7 Nupay kasta, ibagak kadakayo iti kinapudno:
pagsayaatanyo no pumanawak; gapu ta no saanak a pumanaw, saan
nga umay kadakayo ti Mangliwliwa; ngem no pumanawak, ibaonkonto
isuna kadakayo. 8 Inton umay isuna, paneknekanto ti Mangliwliwa iti
lubong ti maipapan iti basol, maipapan iti kinalinteg, ken maipapan iti
panangukom— 9 maipapan iti basol, gapu ta saanda a mamati kaniak;
10 maipapan iti kinalinteg, gapu ta mapanak iti Ama, ket saandakton a
makita; 11 ken ti maipapan iti panangukom, gapu ta ti prinsipe iti daytoy
a lubong ket naukomen. 12 Adu dagiti banbanag nga ibagak kadakayo,
ngem saanyo pay a maawatan ita. 13 Nupay kasta, no isu, ti Espiritu iti
kinapudno, ket umay, iwanwannakayto iti amin a kinapudno; gapu ta
saan isuna nga agsao manipud iti bukodna a bagi; ngem aniaman dagiti
banbanag a mangngeganna, ibagananto dagita a banbanag; ket ipakaam-
monanto kadakayo dagiti banbanag nga umayto. 14 Padayawannakto,
gapu ta alaenna dagiti banbanag a kukuak ket ipakaammonanto dagidiay
kadakayo. 15 Amin a banbanag nga adda iti Ama ket kukuak; ngarud,
imbagak nga iti Espiritu ket alaennanto dagiti banbanag a kukuak ket
ipakaammonanto dagidiay kadakayo. 16 Ti bassit a tiempo, saandakton
a makita; ken kalpasan ti bassit a tiempo manen, makitadakto.” 17 Kinuna
dagiti sumagmamano nga adalanna iti tunggal maysa, “Ania daytoy nga
imbagana kadatayo, “Ti bassit a tiempo, ket saandakton a makita,' ken
manen, 'Ti bassit a tiempo manen, ket makitadakto,' ken, 'Gapu ta

mapanak iti Ama'?” 18 Kinunada ngarud, “Ania daytoy nga ibagbagana, 'Iti
bassit a tiempo'? Saantayo nga ammo no ania iti ibagbagana.” 19 Nakita
ni Jesus nga aggagarda nga agdamag kenkuana, ket kinunana kadakuada,
“Dinamagyo kadi dagiti bagbagiyo ti maipapan iti daytoy, nga imbagak, 'Ti
bassit a tiempo, saandakton a makita; kalpasan iti bassit a tiempo manen,
ket makitadakto'? 20 Pudno, pudno, nga ibagak kadakayo, agsangit ken
agdung-awkayto, ngem ti lubong ket agrag-onto; agladingitkayto, ngem
iti ladingityo ket agbalinto a rag-o. 21 Agladingit iti babai no isunanto
ket agpasikal gapu ta ti tiempo a panagpasngayna ket umayto; ngem no
naipasngaynan iti ubing, saannanton a malagip dagiti ut-otna gapu iti rag-
ona nga ti ubing ket naipasngayen iti lubong. 22 Kasta met kadakayo, adda
ti ladingityo ita, ngem makitakayonto manen; ken ti pusoyo ket agrag-
onto, ken awanto ti siasinoman a makabael a mangikkat iti rag-o manipud
kadakayo. 23 Iti daytanto nga aldaw, saankayonton nga agsaludsod pay
kaniak. Pudno, pudno, nga ibagak kadakayo, no dumawatkayo iti aniaman
a banag iti Ama, itednanto daytoy babaen iti naganko. 24 Aginggana ita
awanpay iti dinawatyo iti naganko; dumawatkayo, ket umawatkayto tapno
mapnoankayonto iti rag-o. 25 Insaok dagitoy a banbanag kadakayo iti
saanyo a maawatan a pagsasao, ngem umayen iti oras a saanakon nga
agsao kadakayo ti di maawatan a pagsasao ngem ketdi ibagakto iti nalawag
kadakayo ti maipanggep iti Ama. 26 Iti daytanto nga aldaw dumawatkayto
iti naganko, ken saanko nga ibaga kadakayo nga ikararagkayonto iti Ama;
27 gapu ta ti Ama ket ay-ayatennakayo gapu ta ay-ayatendak ken gapu ta
namatikayo nga immayak manipud iti Ama. 28 Immayak manipud iti Ama,
ken immayak iti lubong; maminsan pay, panawak ti lubong ket mapanak
iti Ama.” 29 Kinuna dagiti adalanna, “Kitaem, agsasaoka itan iti nalawag
ken saanka nga agus-usar ti di maawatan a pagsasao. 30 Naammoanmin
ita nga ammom dagiti amin a banbanag, ken saanen a kasapulan nga
adda iti siasinoman nga agsaludsod kenka. Gapu iti daytoy, mamatikami
a naggapuka manipud iti Dios. 31 Simmungbat ni Jesus kadakuada,
“mamatikayo kadin ita?” 32 Kitaenyo, ti oras um-umayen, wen, ken pudno
nga umay, inton mawarawarakayo, ti tunggal maysa iti bukodna a sanikua,
ket panawandakto nga agmaymaysa. Ngem saanak nga agmaymaysa gapu
ta adda kaniak iti Ama. 33 Insaok dagitoy a banbanag kadakayo tapno
babaen kaniak maaddaankayo iti kapia. Iti lubong addaankayo kadagiti
pakariribukan, ngem maparegtakayo: Napagballigiak ti lubong.”

17

1 Kinuna ni Jesus dagitoy a banbanag, kalpasanna ket intangadna dagiti
matana iti langlangit ket kinunana, “Ama, dimtengen ti oras; padayawam
toy Anak mo tapno ti Anak padayawan na ka— 2 a kas iti panangtedmo
kenkuana ti turay kadagiti amin a lasag tapno mangted isuna ti biag
nga agnanayon kadagiti amin nga intedmo kenkuana. 3 Daytoy ti biag
nga agnanayon: a maam-ammodaka, ti maymaysa a pudno a Dios, ken
kenkuana nga isu iti imbaonmo, ni Jesu-Cristo. 4 Indaydayawka ditoy
daga, naturposko ti trabaho nga intedmo kaniak nga aramidek. 5 Ita, Ama,
padayawannak dita biangmo iti dayag nga adda kaniak idi addaak kenka
dita dennam sakbay a naparsua ti lubong. 6 Impakaammok ti naganmo
kadagiti tattao nga intedmo kaniak a nagtaud iti lubong. Kukuam ida;
ket intedmo ida kaniak, ken sinalimetmetanda ti saom. 7 Ita ammoda nga
aniaman a banbanag nga inted mo kaniak ket nagtaudda kenka, 8 ta dagiti

sao nga inted mo kaniak— intedko dagitoy a sasao kadakuada. Inawatda
dagitoy ken pudno nga ammoda a nagtaudak kenka, ket namatida nga
imbaonnak. 9 Agkararagak para kadakuada, saanak nga agkarkararag
para iti lubong ngem kadagiti intedmo kaniak, ta kukuam ida. 10 Amin
a banbanag a kukuak ket kukuam, ken amin a banbanag a kukuam
ket kukuak; maidaydayawak kadakuada. 11 Awanakon iti lubong, ngem
addada dagitoy a tattao iti lubong ket umayakon kenka. Nasantoan nga
Ama, pagtalinaedem ida iti naganmo nga intedmo kaniak tapno agbalinda
a maymaysa, a kas kadata a maymaysa. 12 Bayat iti kaaddaak kadakuada,
sinalimetmetak ida iti naganmo nga intedmo kaniak; inaywanak ida,
ket awan kadakuada iti uray maysa a napukaw, malaksid ti anak
iti pannakadadael, tapno ti kasta matungpal dagiti sursurat. 13 Itan
umayakon kenka; ngem ibagbagak dagitoy a banbanag iti lubong tapno
iti kasta maipaay kadakuada ti rag-ok a naananay. 14 Intedko kadakuada
ti saom; ginura ida ti lubong gapu ta saanda a taga-lubong, a kas kaniak
a saan a taga-lubong. 15 Saanko nga ikararag a masapul nga alaem
ida manipud ditoy lubong ngem masapul nga iyadayom ida manipud
iti maysa a dakes. 16 Saanda a taga lubong a kas kaniak a saan a taga
lubong. 17 Idatonmo ida kenka iti kinapudno, ta ti saom ket kinapudno.
18 Imbaonnak iti lubong, ket imbaonko ida iti lubong. 19 Maipaay iti
pagimbaganda indatonko ti bagik kenka tapno maidatonda met dagiti
bagbagida kenka iti kinapudno. 20 Saanko laeng nga ikarkararag dagitoy,
ngem uray pay dagiti asinoman a mamati kaniak babaen iti saoda, 21 tapno
mabalinda amin iti agmaymaysa, uray a kas kenka, Ama, addaka kaniak,
ket addaak kenka. Ikararagko pay nga addada met kadata tapno mamati
ti lubong nga imbaonnak. 22 Ti dayag nga intedmo kaniak—intedko
kadakuada, tapno kasta agmaymaysada, a kas met kadata a maymaysa-
23 Addaak kadakuada, ken addaka kaniak, tapno agbalinda a naan-anay
iti panagmaymaysa; iti kasta maammoan ti lubong nga imbaonnak,
ken inayatmo ida, a kas iti panangayatmo kaniak. 24 Ama, dagidiay
nga intedmo kaniak— Tarigagayak pay nga addada kaniak no sadino ti
ayanko tapno makitada ti dayagko, nga intedmo kaniak: ta inayatnak
manipud pay idi sakbay iti pannakabangon ti lubong. 25 Nalinteg nga
Ama, saannaka nga am-ammo ti lubong, ngem am-ammoka; ken ammo
dagitoy nga imbaonnak. 26 Impakaammok ti naganmo kadakuada, ket
ipakaammok daytoy tapno ti ayat a panangayatmo kaniak ket adda koma
kadakuada, ket addaak kadakuada.”

18

1 Kalpasan a naibaga ni Jesus dagitoy a sasao, napan isuna ken dagiti
adalanna idiay Tanap ti Kidron, nga adda idiay ti minuyongan a sim-
rekanda, isuna ken dagiti adalanna. 2 Ita ni Judas, a manglipot kenkuana,
ammona met ti lugar, ta masansan a pappapananda Jesus ken dagiti
adalanna. 3 Kalpasanna nga inawat ni Judas ti bunggoy dagiti soldado ken
dagiti opisyal manipud kadagiti panguloen a papadi ken dagiti Fariseo,
napanda idiay nga addaan iti hasag, tubong a pagsilawan, ken ar-armas.
4 Kalpasanna ammo ni Jesus, amin a banbanag a mapasamak kenkuana,
sinabatna ida ken nagsaludsod kadakuada, “Ta siasino ti birbirukenyo?”
5 Simmungbatda kenkuana “Ni Jesus a taga-Nasaret.” Imbaga ni Jesus
kadakuada, “Siak.” Ni Judas a nangliput kenkuana ket agtaktakder pay
a kadua dagiti soldado. 6 Isu nga idi naibagana kadakuada a, “Siak,”

napasanudda ket natuangda iti daga. 7 Kalpasanna, nagdamag manen
isuna kadakuada, “Ta siasino aya ti birbirukenyo?” Imbagada manen, “Ni
Jesus a taga-Nasaret.” 8 Simmungbat ni Jesus, “Imbagakon kadakayo a
Siak isuna; isu a no siak ti birbirukenyo, ipalubosyo a pumanaw dagitoy
dadduma a tattao.” 9 Daytoy ket tapno maipatungpal ti sao nga imbagana:
“Kadagiti amin nga intedmo kaniak, awan uray maysa a napukawko.”
10 Kalpasanna ni Simon Pedro nga adda idi kampilanna, inasutna daytoy
ken tinagbatna ti adipen ti kangatoan a padi ket naisina ti makinkannawan
a lapayagna. Ita ti nagan ti adipen ket Malco. 11 Kinuna ni Jesus kenni
Pedro, “Isublim dayta kampilanmo iti kalubanna. Ti kopa nga inted
kaniak ti Ama, saanko aya nga inumen daytoy?” 12 Isu a ti bunggoy
dagiti soldado ken ti kapitan, ken dagiti opisial dagiti Judio, tinilewda
ni Jesus ket ginalutanda isuna. 13 Inyapanda nga umuna kenni Anas, ta
isu ti katugangan ni Caifas, isuna ti kangatoan a padi iti dayta a tawen.
14 Ita ni Caifas ti nangted ti pammagbaga kadagiti Judio a nasaysayaat no
maysa a tao ti masapul a matay para kadagiti tattao. 15 Sinurot ni Simon
Pedro ni Jesus, ket kasta met ti sabali nga adalan. Ita dayta nga adalan
ket mabigbig ti kangatoan a padi, ket simrek isuna a kakuyog ni Jesus
iti pangukoman ti kangatoan a padi; 16 ngem ni Pedro ket agtaktakder
iti ruar ti ridaw. Isu a ti sabali nga adalan, a mabigbig ti kangatoan
a padi, rimmuar ken nakisarita iti adipen a babai nga agbanbantay iti
ridaw ket pinaunegna ni Pedro. 17 Ket imbaga ti adipen a babai nga
agbanbantay iti ridaw kenni Pedro, “Saan aya a maysaka met kadagiti
adalan daytoy a tao?” Kinuna “Saan a siak.” 18 Ita agtaktakder dagiti
adipen ken opisial sadiay; nangpuorda kadagti uging, ta nalam-ek, ken
nagin-inudoda. Adda pay ni Pedro a kaduada, agtaktakder ken agin-inudo.
19 Kalpasanna nagsaludsod ti kangatoan a padi kenni Jesus maipapan
kadagiti adalanna ken kadagiti insursurona. 20 Simmungbat ni Jesus
kenkuana, “Nagsaoak a nawaya iti lubong; Nagisuroak a kanayon kadagiti
sinagoga ken iti templo a pagtataripnongan dagiti amin a Judio. Awan ti
imbagak iti nalimed. 21 Apay nga agsaludsodkayo kaniak? Damagenyo
kadagiti nagdengngeg kaniak maipapan kadagiti imbagak. Ammo dagitoy
a tattao dagiti banbanag nga imbagak.” 22 Kalpasan a naibaga ni Jesus
daytoy, maysa kadagiti opisial nga agtaktakder ti nangtungpa kenni Jesus
ket imbagana, “Kasta kadi no kasano ti panangsungbatmo iti kangatoan a
padi?” 23 Simmungbat ni Jesus kenkuana, “No adda ti imbagak a saan
a nasayaat, paneknekam a dakes. No pay kasta, no simmungbatak a
nasayaat, apay a tungpaennak?” 24 Inpayapan ngarud ni Anas ni Jesus
a sirereppet kenni Caifas a kangatoan a padi. 25 Ita agtaktakder ni Simon
Pedro nga agin-inudo. Ket kinuna dagiti tattao kenkuana, “Saan aya a
maysaka met kadagiti adalanna?” Inlibakna daytoy ket kinunana, “Saan.”
26 Maysa kadagiti adipen ti kangatoan a padi, a kabagian ti lalaki nga
insina ni Pedro ti lapayagna, ti nagkuna, “Saan aya a sika ti nakitak a
kaduana idiay minuyongan? 27 Naglibak manen ni Pedro, ken dagus a
nagtaraok ti kawitan. 28 Kalpasanna impanda ni Jesus manipud kenni
Caifas nga agturong iti Praetorio. Nasapa unay ti bigbigat, ken isuda a
mismo ket saanda a makauneg iti Praetorio tapno saanda a matulawan
ken tapno makapanganda iti Fiesta ti Ilalabas. 29 Isu a rimmuar ni Pilato
kadakuada ket imbagana, “Ania ti pangidarumanyo maibusor iti daytoy a
tao? 30 Simmungbatda ket kunada kenkuana, “No daytoy a tao ket saan nga
agar-aramid iti dakes, saanmi koman nga idatag kenka.” 31 Imbaga ngarud

ni Pilato kadakuada, “Alaenyo isuna, ket ukomenyo isuna a maiyannurot iti paglinteganyo.” Kinuna dagiti Judio kenkuana, “Saan a nainkalintegan kadakami ti mangipataw a mapapatay ti siasinoman.” 32 Imbagada daytoy tapno maipatungpal ti sao ni Jesus, ti sao a naibagana a naisaad no ania a kita ti patay a pakatayanna. 33 Immuneg manen ni Pilato iti Praetorio ken inayabanna ni Jesus; kinunana kenkuana, “Sika kadi ti ari dagiti Judio?” 34 Simmungbat ni Jesus, “Salsaludsodem kadi daytoy iti bukodmo, wenno imbaga iti sabali a saludsodem daytoy kaniak?” 35 Simmungbat ni Pilato, “Saanak a Judio, saan kadi? Dagiti kailiam ken dagiti panguloen a papadi ti nangidatag kenka kaniak, ania aya ti inaramidmo?” 36 Simmungbat ni Jesus, “Ti pagariak ket saan nga iti daytoy a lubong. No ti pagariak ket paset daytoy a lubong, ngarud makigubat koman dagiti adipenko tapno saanak a maidatag kadagiti Judio. Kinapudnona ti pagariak ket saan nga aggapu ditoy.” 37 Imbaga ngarud ni Pilato kenkuana, “No kasta ngarud maysaka nga ari?” Simmungbat ni Jesus “Imbagamon a maysaak nga ari. Ta iti daytoy a panggep naiyanakak, ken ta iti daytoy a panggep immayak iti daytoy a lubong tapno paneknekak iti kinapudno. Tunggal maysa a maibilang iti kinapudno ket dumdumngeg iti timekko.” 38 Kinuna ni Pilato kenkuana, “Ania ti kinapudno?” Idi naibagana daytoy, rimmuar manen isuna a napan kadagiti Judio ket kinunana kadakuada, “Awan masarakak a krimen iti daytoy a tao. 39 Adda ti kaugallianyo a masapul a mangwayawayaak iti maysa a tao kada Fiesta ti Ilalabas. Isu a kayatyo kadi a wayawayaak kadakayo ti Ari dagiti Judio?” 40 Ngem impukkawda ket imbagada, “Saan a daytoy a tao, ngem ni Barabas.” Ita ni Barabas ket maysa nga agtatakaw.

19

1 Kalpasanna, innala ni Pilato ni Jesus ket sinaplitanda isuna. 2 Nangtiritir dagiti soldado kadagiti sisiit tapno agaramid iti korona. Inkabilda daytoy iti ulo ni Jesus ken binadoanda isuna ti maris-ube a pagan-anay. 3 Immayda kenkuana sada kinuna, “Agbiag, ti Ari dagiti Judio!” ken kinabilda isuna babaen kadagiti imada. 4 Kalpasanna, rimmuar manen ni Pilato ket kinunana kadagiti tattao, “Kitaenyo, iruarko ti lalaki kadakayo tapno maammoanyo nga awan ti nasarakak a basol kenkuana.” 5 Ngarud rimmuar ni Jesus; nakasuot kenkuana iti sisiit a korona ken ti pagan-anay a maris ube. Ket kinuna ni Pilato kadakuada, “Kitaenyo, adtoyen ti lalaki!” 6 Idi ngarud nakita dagiti panguloen a papadi ken dagiti opisiales ni Jesus, nagpukkawda ket kinunada, “Ilansa isuna iti krus, ilansa isuna iti krus!” Kinuna ni Pilato kadakuada, “Alaenyo isuna ket dakayo ti mangilansa iti krus kenkuana, ta awan masarakak a krimen kenkuana.” 7 Simmungbat dagiti Judio kenni Pilato, “Adda ti lintegtayo, ken babaen iti dayta a linteg masapul a matay isuna gapu ta inaramidna ti bagina nga Anak ti Dios.” 8 Idi nangngeg ni Pilato daytoy a salaysay, nagbuteng isuna iti nakaru, 9 ken simrek manen isuna iti uneg ti Pretorio ket kinunana kenni Jesus, “Sadino ti nagtaudam?” No pay kasta, saan a nangted ni Jesus kenkuana ti sungbat. 10 Kinuna ni Pilato kenkuana, “Saanka kadi a makisarsarita kaniak? Saanmo kadi ammo nga adda pannakabalinko a mangpalubos kenka, ken pannakabalin a mangilansa kenka iti krus?” 11 Simmungbat ni Jesus kenkuana, “Awan ti pannakabalinmo a bumusor kaniak malaksid no naited kenka a manipud iti ngato. Isu a ti tao a nangiyawat kaniak kenka ti addaan ti dakdakkel a basol. 12 Iti daytoy a sungbat, pinadas ni Pilato a palubosan isuna,

ngem nagpukkaw dagiti Judio a kunkunada, “No palubosam daytoy a tao,
saannaka a gayyem ni Cesar: Tunggal maysa a mangaramid iti bagina
nga ari ket agsarsarita a maibusor kenni Cesar.” 13 Idi nangngegan ni
Pilato dagitoy a sasao, inruarna ni Jesus ket nagtugaw iti ayan ti tugaw a
pagukoman iti lugar a maawagan Ti Plataforma a Bato, ngem iti Hebreo,
ket Gabata. 14 Ita ket aldaw ti panangisagana para iti Ilalabas, agarup
maikainnem iti oras. Kinuna ni Pilato kadagiti Judio, “Kitaenyo, adtoyen ti
ariyo!” 15 Nagpukkawda, “Umadayoka kenkuana, umadayoka kenkuana;
ilansa isuna iti krus!” Kinuna ni Pilato kadakuada, “Masapul kadi a
Siak ti mangilansa iti krus ti Ariyo? Simmungbat dagiti panguloen a
papadi, “Awan ti arimi no saan a ni Cesar.” 16 Kalpasanna, inyawat
ni Pilato kadakuada ni Jesus tapno mailansa iti krus. 17 Kalpasanna,
innalada ni Jesus, ket rimuar isuna, a bakbaklayenna ti bukodna a krus,
nga agturong iti lugar a maawagan Ti Lugar iti Banga-banga, nga iti
Hebreo ket maawagan a Golgota. 18 Inlansada ni Jesus sadiay, ken
kaduana ti dua a lallaki, maysa iti tunggal sikigan, nga adda ni Jesus iti
tengnga. 19 Nangisurat pay ni Pilato iti pagilasinan ket inkabilna daytoy
iti krus. Idiay a naisurat daytoy “JESUS ITI NAZARET, TI ARI DAGITI
JUDIO.” 20 Adu kadagiti Judio ti nakabasa daytoy a naisurat gapu ta ti
nakailansaan ni Jesus ket asideg iti siudad. Naisurat ti pagilasinan iti
Hebreo, Latin, ken Griego. 21 Kalpasanna, kinuna dagiti panguloen a
papadi dagiti Judio kenni Pilato, “Saan nga isurat, 'Ti Ari dagiti Judio' ngem
ketdi kinunana, 'Siak ti Ari dagiti Judio.” 22 Simmungbat ni Pilato, “No
ania ti naisuratkon, naisuratkon.” 23 Kalpasan nga inlansa dagiti soldado
ni Jesus, innalada ti pagan-anayna ken pinagkapatda, maysa a paset iti
tunggal soldado; ken kasta met ti bado. Ita ti lupot ken awanan ti dait,
nalaga manipud ngato nga agpababa. 24 Ket kinunada iti tunggal maysa,
“Saantayo a pigisen, ngem ketdi agipuruaktayo ti pagbubunotan tapno
makita no asino ti akinkukua.” Napasamak daytoy tapno maipatungpal ti
naibaga iti Nasantoan a Surat, “Ginuduaguduada dagiti pagan-anayko, ken
nagbibinnunotanda para iti lupotko.” 25 Inaramid dagiti soldado dagitoy
a banbanag. Ti ina ni Jesus, ti kabsat ti inana, ni Maria nga asawa ni
Clopas, ken ni Maria Magdalena-dagitoy a babbai ket agtaktakderda iti
asideg iti krus ni Jesus. 26 Idi nakita ni Jesus ti inana ken ti adalan nga
inayatna nga agtaktakder iti asideg, kinunana iti inana, “Babai, kitaem,
adtoy ti anakmo!” 27 Ket kinunana iti adalan, “Kitaem, adtoyen ti inam!”
Manipud iti dayta nga oras ti adalan ket innalana ti babai nga impan iti
balayna. 28 Kalpasan daytoy ni Jesus, gapu ta ammona a nalpasen amin
a banbanag, tapno pumudno ti naibaga iti Nasantoan a Surat, kinunana,
“Mawawak.” 29 Ti napunno a pagikkan ti naalsem nga arak ket naikabil
sadiay, isu nga nangikabilda ti espongha a napno iti naalsem nga arak
iti murdong ti sanga ti kayo ket inggaw-atda daytoy iti ngiwatna. 30 Idi
naramanan ni Jesus ti suka, kinunana, “Nalpasen.” Indumogna ti ulona
ket pinalubosanna ti espirituna. 31 Panagsagana idi, ken tapno saan nga
agtalinaed dagiti bagi idiay krus kabayatan ti Aldaw ti Panaginana (ta
ti Aldaw ti Panaginana ket napateg nga aldaw), kiniddaw dagiti Judio
kenni Pilato a tukkolendan dagiti tulang dagiti saka dagiti napapatay a
lallaki tapno maiyulog dagiti bagida. 32 Kalpasanna tinukkol dagiti soldado
dagiti saka ti immuna a lalaki ken ti maikadua a lalaki a kadua ni Jesus
a nailansa. 33 Idi napanda kenni Jesus, nakitada isuna a natayen, isu
a saandan a tinukkol pay dagiti sakana. 34 No pay kasta, tinudok ti

maysa kadagiti soldado ti bakrang ni Jesus babaen iti gayang, ket dagus
a rimmuar ti dara ken danum. 35 Ti maysa a nakakita iti daytoy ti
mangpaneknek ken ti pammaneknekna ket pudno. Ammona a no ania ti
imbagana ket pudno tapno dakayo met ket mamati. 36 Dagitoy a banbanag
ket napasamak tapno maipatungpal ti kinuna ti nasantoan a Surat, “Awan
uray maysa a tulangna ti natukkol.” 37 Manen, ibagbaga ti sabali a
nasantoan a surat, “Kitaendanto isuna a dinuyokda.” 38 Kalpasan dagitoy a
banbanag immay ni Jose a taga-Arimatea, agsipud ta adalan isuna ni Jesus,
ngem nalimed gapu ti butengna kadagiti Judio, kiniddawna kenni Pilato
nga iyadayona ti bagi ni Jesus. Pinalubosan ni Pilato isuna. Isu nga immay
ni Jose ket innalana nga inyadayo ti bagina. 39 Immay met ni Nicodemo,
isuna nga idi immuna ket napan kenni Jesus iti maysa a rabii. Nangiyeg
isuna iti naglaok a mira ken kadagiti aloe, nga agarup maysa a gasut a
litro ti kadagsenna. 40 Isu nga innalada ti bagi ni Jesus ket binungonda
iti lupot a lino nga adda ti rek-rekado, a kas iti kaugalian dagiti Judio ti
panangitanem kadagiti bagi. 41 Ita iti ayan ti nakailansaanna ket adda
idiay ti maysa a hardin; ken idiay a hardin ket adda iti tanem nga awan
pay iti tao a naipunpon. 42 Gapu ta aldaw ti panagsagana para kadagiti
Judio ken gapu ta asideg iti tanem, impaiddada ni Jesus idiay.

20

1 Ita iti agsapa ti umuna nga aldaw ti lawas, bayat a nasipnget pay
laeng, napan ni Maria Magdalena idiay tanem; nakitana a naipatulid ti
bato manipud iti tanem. 2 Isu a nagtaray isuna ket napan kenni Simon
Pedro ken ti sabali pay nga adalan nga inay-ayat ni Jesus, ket kinunana
kadakuada, “Innalada nga inyadayo ti Apo iti tanemna, ket saanmi nga
ammo no sadino ti nangikabilanda kenkuana.” 3 Rimmuar da Pedro
ken ti sabali pay nga adalan, ket napanda iti tanem. 4 Nagtarayda a
dua; inunaan ti sabali nga adalan ni Pedro ket immuna a nakadanun iti
tanem. 5 Nagdumog ket kimmita iti uneg; nakitana dagiti lupot a lino
a naiyaplag sadiay, ngem saan pay isuna nga immuneg. 6 Nakadanon
met ni Simon Pedro ket napan iti uneg ti tanem. Nakitana dagiti lupot
a lino a naiyaplag sadiay 7 ken ti lupot nga ingkabilda idi iti ulona. Saan
daytoy a naitipon iti lupot a lino ngem nalukot a naikabil kas iti dati nga
ayanna. 8 Kalpasanna, immuneg ti sabali pay nga adalan, ti immuna a
nakadanon iti tanem, nakitana ket namati. 9 Ta agingga iti dayta a tiempo
saanda pay laeng nga ammo ti nasantoan a surat a masapul nga agbiag
manen ni Jesus manipud iti patay. 10 Isu a pimmanaw manen dagiti
adalan ket nagawidda kadagiti pagtaenganda. 11 Nupay kasta, sitatakder
ni Maria iti ruar iti tanem nga agsangsangit; bayat ti panagsangitna,
nagdumog isuna ken kimmita iti uneg ti tanem. 12 Nakitana dagiti
nakapuraw a dua nga anghel nga agtugtugaw, ti maysa ket iti ayan ti
uloanan ken ti maysa ket iti sakaanan, nga ayan ti nakaipaiddaan ti bagi
ni Jesus. 13 Kinunada kenkuana, “Babai, apay nga agsangsangit ka?”
Kinunana kadakuada, “Gapu ta impanawda ti Apok, ket saan ko nga
ammo no sadino ti nangikabilanda kenkuana.” 14 Idi naibagana daytoy,
timmalliaw ket nakitana ni Jesus nga agtaktakder sadiay, ngem saanna
nga ammo nga isu ni Jesus. 15 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Babai, apay
nga agangsangitka? Ta asino ti birbirokem?” Impagarupna nga isu ti
hardinero sadiay, isu a kinunana kenkuana, “Apo, no sika ti nangiyadayo
kenkuana, ibagam kaniak no sadino ti nangikabilam kenkuana, ket alaek

isuna nga iyadayo.” 16 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Maria.” Timmalliaw
isuna, ket kinunana iti Aramaic a pagsasao, “Rabboni” a kayatna a sawen
ket, “Maestro.” 17 Kinuna ni Jesus kenkuana, “Saannak a sagiden, ta
saanak pay a naipangato iti Ama; ngem mapanka kadagiti kakabsatko
ket ibagam kadakuada a maipangatoakon kenni Amak ken Amayo, ti
Diosko ken Diosyo.” 18 Napan ngarud ni Maria Magdalena ket imbagana
kadagiti adalan, “Nakitak ti Apo” ket imbagana dagitoy a banbanag a
naibaga kenkuana. 19 Idi rumabii, iti dayta nga aldaw, ti umuna nga
aldaw ti lawas, ken kabayatan a nakarikep dagiti ridaw nga ayan dagiti
adalan ta mabutengda kadagiti Judio, immay ni Jesus ken nagtakder
iti nagtetengngaanda ket kinunana kadakuada, “Kapia koma ti adda
kadakayo.” 20 Idi naibagana daytoy, impakitana kadakuada dagiti imana
ken ti bakrangna. Ket idi nakita dagiti adalan ti Apo, naragsakanda.
21 Kinuna manen ni Jesus kadakuada, “Kapia koma ti adda kadakayo. A
kas iti panangibaon ti Ama kaniak, isu nga ibaonkayo.” 22 Idi naibagan ni
Jesus daytoy, sinang-awanna ida ket kinunana kadakuada, “Awatenyo ti
Espiritu Santo. 23 Siasinoman a nakabasol a pakawanenyo, mapakawanda
a maipaay kadakuada, siasinoman a nakabasol a saanyo a pakawanen,
saanda a mapakawan.” 24 Ni Tomas, a maaw-awagan iti Didimo, a
maysa kadagiti sangapulo ket dua, ket awan kadakuada idi immay ni
Jesus. 25 Iti saan a nagbayag kinuna dagiti sabali nga adalan kenkuana,
“Nakitami ti Apo.” Kinunana kadakuada, “Malaksid no makitak kadagiti
imana ti gapuanan dagiti lansa, ken ikabilko ti ramayko iti gapuanan
dagiti lansa, ken ikabilko ti imak iti bakrangna, saanakto a mamati.”
26 Kalpasan manen ti walo nga aldaw, adda dagiti adalanna iti uneg, ken
kaduada ni Tomas. Immuneg ni Jesus idinto a nakarikep dagiti ridaw,
nagtakder kadakuada, ket kinunana, “Kapia koma ti adda kadakayo.”
27 Ket kinunana kenni Tomas, “Iyawatmo dagiti ramaymo, ket kitaem
dagiti imak; iyawatmo ditoy ti imam, ket ikabil iti bakrangko; saanka a
maawanan iti pammati, ngem mamatika.” 28 Simmungbat ni Tomas ket
kinunana kenkuana, “Apok ken Diosko.” 29 Kinuna ni Jesus kenkuana,
“Gapu ta nakitanak, namatikan. Nagasat dagidiay saan a nakakita,
ngem namati latta.” 30 Ita, nagaramid ni Jesus iti adu a naduma-duma
a pagilasinan iti sangoanan dagiti adalan, dagiti pagilasinan a saan a
naisurat iti daytoy a libro; 31 ngem naisurat dagitoy tapno mabalin
a mamatikayo a ni Jesus isu ti Cristo, ti Anak ti Dios, ken tapno iti
panamatiyo, maaddaankayo iti biag babaen iti naganna.

21

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, impakita manen ni Jesus ti bagina
kadagiti adalan idiay Baybay ti Tiberias; kastoy ti wagas a panangipakitana
iti bagina: 2 Agkakadua da Simon Pedro, ni Tomas a maawagan iti
Didimo, ni Natanael a manipud iti Cana idiay Galilea, dagiti annak ni
Zebedeo, ken dua pay nga adalan ni Jesus. 3 Kinuna ni Simon Pedro
kadakuada, “Mapanak agkalap.” Kinunada kenkuana, “Sumurotkami met
kenka.” Napanda ngarud ket limmuganda iti bangka, ngem awan a
pulos ti nakalapanda iti dayta nga agpatnag. 4 Idi sumingsingisingen ti
init, nagtakder ni Jesus iti igid ti baybay, ngem saan nga ammo dagiti
adalan nga isu ni Jesus. 5 Kinuna ni Jesus kadakuada, “Agtutubo a
lallaki, adda kadi aniaman a makan dita?” Simmungbatda kenkuana,
“Awan.” 6 Kinunana kadakuada, “Iwayatyo ti iketyo iti makannawan ti
bangka, ket adda sumagmamano a maalayo.” Isu nga inwayatda ti iketda,

ngem saanda a kabaelan a guyoden daytoy gapu iti kaadu dagiti lames.
7 Kalpasanna, kinuna ti adalan nga inay-ayat ni Jesus kenni Pedro, “Isu
dayta ti Apo.” Idi nangngeg ni Simon Pedro nga isu ti Apo, ingatona ti
akin-ruar a badona (ta nakabado isuna iti naingpis unay), ket timappuak
iti baybay. 8 Immay ti sabali pay nga adalan iti bangka (ta saanda unay
nga adayo iti daga, agarup dua gasut a kubit), ket ingguyguyodda ti iket
a napno iti lames. 9 Idi nakatakdangda iti daga, nakitada idiay ti apoy ti
beggang ken adda maituntuno a lames, nga addaan iti tinapay. 10 Kinuna
ni Jesus kadakuada, “Mangiyegkayo iti lames a kakalkalapyo.” 11 Napan
ngarud ni Simon Pedro ket ingguyodna ti iket iti daga, a napunno iti
dadakkel a lames; sangagasut ken limapulo ket tallo amin dagiti lames,
uray no adu unay dagiti nakalapanda, saan a napigis ti iket. 12 Kinuna
ni Jesus kadakuada, “Umaykayo ket mammigatkayo.” Awan kadagiti
adalan ti nakaitured a nagsaludsod kenkuana iti, “Siasinoka?” Ammoda
nga isu ti Apo. 13 Immay ni Jesus, ket innalana ti tinapay ken innalana
pay ti lames, ket intedna dagitoy kadakuada. 14 Daytoy ti maikatlo a
gundaway a panagpakitana kadagiti adalan kalpasan ti panagungarna.
15 Kalpasan ti panammigatda, kinuna ni Jesus kenni Simon Pedro, “Simon,
nga anak ni Juan, ay-ayatennak kadi iti nalablabes ngem kadagitoy?”
Kinuna ni Pedro kenkuana, “Wen, Apo; ammom nga ay-ayatenka.” Kinuna
ni Jesus kenkuana, “Pakanem dagiti korderok.” 16 Kinunana manen
kenkuana iti maikadua a gundaway, “Simon, nga anak ni Juan, ay-
ayatennak kadi?” kinuna ni Pedro kenkuana, “Wen, Apo; ammom nga
ay-ayatenka.” Kinuna ni Jesus kenkuana, “Aywanam dagiti karnerok.”
17 Kinunana kenkuana iti maikatlo a gundaway, “Simon, nga anak ni Juan,
ay-ayatennak kadi?” Nagliday ni Pedro gapu ta maikatlon a gundaway nga
imbaga ni Jesus kenkuana iti, “Ay-ayatennak kadi?” Kinunana kenkuana,
“Apo, ammom amin dagiti banbanag, ammom nga ay-ayatenka.” Kinuna
ni Jesus kenkuana, “Pakanem dagiti karnerok. 18 Pudno, pudno, ibagak
kenka, idi ubingka pay, kawesam ti bagim ken mapanka iti sadinoman a
kayatmo, ngem inton lumakayka, iyunnatmo dagiti imam, ken sabalinto a
tao ti mangkawes kenka ket iyapannaka iti saanmo a kayat a papanan.”
19 Ita, imbaga ni Jesus daytoy tapno pagilasinan no anianto a kita ti
ipapatay ni Pedro a pakaidayawan ti Dios. Kalpasan a naibagana daytoy,
kinunana kenni Pedro, “Surotennak.” 20 Timmalliaw ni Pedro ket nakitana
a sumursurot kadakuada ti adalan nga inay-ayat ni Jesus - ti tao a nagsadag
idi iti barukong ni Jesus iti panangrabii ken nagkuna nga, “Apo, asinonto
ti mangliput kenka?” 21 Kinita ni Pedro isuna, ket kalpasanna kinunana
kenni Jesus, “Apo, anianto ti aramiden daytoy a tao?” 22 Kinuna ni Jesus
kenkuana, “No kayatko a masapul nga aguray isuna agingga iti iyuumayko,
ania koma dayta kenka? Surotennak.” 23 Isu a nagwaras dayta a salaysay
kadagiti kakabsat, a saanto a matay dayta nga adalan. Ngem, saan nga
imbaga ni Jesus kenni Pedro a saanto a matay dayta nga adalan, ngem
ketdi, “No kayatko a masapul nga aguray isuna agingga iti iyuumayko, ania
koma dayta kenka?” 24 Daytoy nga adalan ti mangpaneknek maipanggep
kadagitoy a banbanag, ken isu ti nangisurat kadagitoy a banbanag. Ket
ammomi a pudno dagiti naimatanganna. 25 Adu pay dagiti dadduma a
banbanag nga inaramid ni Jesus. No tunggal maysa ket maisurat, makunak
nga uray ti lubong ket saanna a malaon dagiti libro a pakaisauratanna.

Dagiti Aramid

1 Ti immuna a libro nga insuratko, O Teofilo, imbagana amin dagiti
inrugi ni Jesus nga aramiden ken isuro, 2 agingga iti aldaw a naawat
isuna sadiay ngato. Daytoy ket kalpasan nga intedna ti bilin babaen iti
Espiritu Santo kadagiti pinilina nga apostol, nga isu dagiti nagparanganna
a sibibiag 3 kalpasan iti panagsagsagabana. Iti uppat a pulo nga al-aldaw,
intultuloyna ti nagparang kadakuada, nangibagbaga kadagiti banbanag
a maipanggep iti pagarian ti Dios. 4 Idi nakisinnarak isuna kadakuada,
imbilinna a saanda a panawan ti Jerusalem, ngem urayenda ti kari
iti Ama, a kinunana, "Nangngegyo manipud kaniak 5 a pudno unay
a nangbautisar ni Juan babaen iti danum, ngem mabautisarankayto
babaen iti Espiritu Santo, iti mabiit." 6 Idi naummongda, sinaludsodda
kenkuana, "Apo, daytoy kadin ti tiempo nga isublim ti pagarian iti
Israel?" 7 Kinunana kadakuada, "Saan a para kadakayo ti mangammo
iti tiempo wenno iti panawen nga inkeddeng ti Ama babaen iti bukodna a
turay. 8 Ngem umawatkayonto iti pannakabalin, inton umay kadakayo
ti Espiritu Santo, ket dakayonto dagiti saksik idiay Jerusalem ken iti
amin a Judea ken Samaria, ken kadagiti sulsuli ti daga." 9 Idi naibagan
ni Apo Jesus dagitoy a banbanag, bayat a kumitkitada sadiay ngato,
naipangato isuna, ket inlemmeng isuna iti ulep manipud kadagiti matada.
10 Kabayatan iti napinget a panangkitada iti langit bayat a mapmapan
isuna, kellaat nga adda dua a lallaki a nakapuraw a nakatakder ti abayda.
11 Kinunada, "Dakayo a lallaki iti Galilea, apay a nakatakder kayo ditoy
a kumitkita idiay langit? Daytoy Jesus a nagpangato idiay langit ket
agsublinto iti wagas a kas metlaeng iti nakitayo a pannakaipangatona sadi
langit." 12 Kalpasanna, nagsublida idiay Jerusalem manipud idiay Bantay
ti Olibo, nga asideg iti Jerusalem, a madalliasat iti kas kapaut ti Aldaw a
Panaginana. 13 Idi nakasangpetdan, napanda iti akin-ngato a siled, nga isu
iti pagigiananda. Isuda da Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas,
Bartolome, Mateo, Santiago nga anak ni Alfeo, Simon a Patriota, ken
Judas nga anak ni Santiago. 14 Sangsangkamaysada amin a sipapasnek a
nangitultuloy iti panagkararag. Ket karaman ditoy dagiti babbai, ni Maria
nga ina ni Jesus, ken dagiti kakabsat ni Jesus a lallaki. 15 Kadagidiay nga
al-aldaw, timmakder ni Pedro iti nagtetengngaan dagiti kakabsat, agarup
sangagasut ket duapulo a tattao, ket kinunana, 16 "Kakabsat, nasisita a
matungpal ti Nasantoan a Surat, nga insaksakbay nga insao ti Espiritu
Santo babaen iti ngiwat ni David maipapan kenni Judas, nga isu iti
nangidaulo kadagiti nangtiliw kenni Jesus. 17 Ta maysa met isuna kadatayo
ken inawatna ti bingayna kadagiti pagnumaran iti daytoy a ministerio."
18 (Tatta, daytoy a lalaki ket nakagatang iti taltalon babaen iti birok ti dakes
nga aramidna. Kalpasanna, natinnag nga umuna ti ulona, ken bimtak ti
bagina, ket amin a lalaem iti tianna ket naiburais. 19 Naammoan daytoy
dagiti amin nga agnanaed idiay Jerusalem, isu nga iti bukodda a pagsasao,
inawaganda dayta a taltalon iti "Akeldama," dayta ket, "Kataltalunan
ti Dara.") 20 Ta naisurat iti Libro dagiti Salmo, 'Mabaybay-an koma
dagiti taltalonna, ken awan koma ti uray a tao nga agnaed sadiay'; ken,
'Maipasublat koma iti sabali ti takemna a kinamangidadaulo.' 21 Nasisita
ngarud, a maysa kadagiti lallaki a kimmuykuyog kadatayo iti amin a

tiempo a kaadda ni Apo Jesus kadatayo, 22 manipud idi nangrugi a
nangbautisar ni Juan agingga iti aldaw a naala ni Jesus manipud kadatayo,
masapul a kaduatayo a saksi iti panagungarna." 23 Impasangoda dagiti
dua a lallaki, ni Jose a maawagan Barsabas, a managan met laeng iti
Justo, ken ni Matias. 24 Nagkararagda ket kinunada, "Sika, Apo, ammom
ti adda iti puspuso iti amin a tattao, isu nga ipaltiingmo koma no siasino
kadagitoy a dua ti napilim 25 a mangsublat iti akem iti daytoy a ministerio
ken kinaapostol a linabsing ni Judas iti ipapanna iti bukodna a lugar."
26 Binunotda no siasino kadakuada ti napili ket nabunot ni Matias. Ket
naibilang isuna kadagiti sangapulo ket maysa nga apostol.

2

1 Idi dimteng ti aldaw ti Pentecostes, naummongda amin iti isu met
laeng a lugar. 2 Kellaat nga adda immay manipud langit nga ungor a
kasla daranudor iti napigsa nga angin, ket pinunnona ti entero a balay nga
ayanda. 3 Adda nagparang kadakuada a sinan-dila nga apuy a naiwaras,
ket nagdisso iti tunggal maysa kadakuada. 4 Napnoanda amin iti Espiritu
Santo ket nangrugida nga agsao iti sabali a pagsasao, kas inted ti Espiritu
Santo kadakuada nga isaoda. 5 Ita, adda dagiti Judio nga agnanaed idiay
Jerusalem, dagiti nadiosan a lallaki, manipud iti tunggal pagilian iti sirok ti
langit. 6 Idi nangngegda daytoy nga ungor, naummong dagiti nakaad-adu
a tattao ken nariribukanda gapu ta nangngeg ti tunggal maysa ti bukodna
a pagsasao nga insao dagiti napnoan iti Espiritu Santo. 7 Nagsiddaawda
ken nakigtotda; kinunada, "Agpayso, saan kadi nga amin dagitoy nga
agsasao ket taga-Galilea?" 8 Apay a mangmanggegtayo ida nga agsasao
kadagiti bukodtayo a pagsasao sipud idi naiyanaktayo? 9 Dagiti pagsasao
dagiti taga-Partia, ken Medes ken Elam, ken kadagiti agnanaed idiay
Mesopotamia, 10 idiay Judea ken Capadocia, idiay Pontus ken Asia, idiay
Frigia ken Pamfilia, idiay Ehipto ken dagiti paset ti Libya nga asideg
iti Cirene, ken dagiti sangaili manipud Roma, 11 dagiti Judio ken Hentil,
dagiti taga Creta ken Arabia, mangmangngegtayo nga isasaoda kadagiti
pagsasaotayo ti maipanggep kadagiti naindaklan nga aramid ti Dios."
12 Nagsiddaawda amin ken nariribukan; kinunada iti maysa ken maysa,
"Ania ti kayat a sawen daytoy?" 13 Ngem nanglais dagiti dadduma a
kinunada, "Napnoanda ketdi a iti baro nga arak." 14 Ngem timmakder
ni Pedro a kaduana dagiti sangapulo ket maysa, impigsana ti timekna, a
kinunana kadakuada, "Lallaki iti Judea ken dakayo amin nga agnanaed iti
Jerusalem, ammoenyo koma daytoy; denggenyo a naimbag dagiti sasaok.
15 Ta saan a nabartek dagitoy nga tattao kas iti pagarupyo, ta maikatlo
pay laeng nga oras iti aldaw. 16 Ngem daytoy ti naisao babaen kenni
profeta Joel: 17 'Daytoy ket kadagitinto maudi nga al-aldaw,' kuna ti
Dios, 'Pagnaedekto ti Espirituk kadagiti amin a tattao. Agipadtonto dagiti
annakyo a lallaki ken babbai, makakitanto iti sirmata dagiti agtutuboyo
a lallaki ken agtagtagainepto dagiti panglakayenyo. 18 Kasta met a
kadigidinto nga al-aldaw ket pagnaedekto ti Espirituk kadagiti adipenko
ken kadagiti babbai nga adipenko, ket agipadtodanto. 19 Mangipakitaakto
kadagiti pagsiddaawan iti tangatang ken kadagiti pagilasinan iti daga,
dara, apuy, ken alibungubong ti asok. 20 Sumipngetto ti init ken agbalin
a kasla dara ti bulan, sakbay a dumteng ti naindaklan ken nakaskasdaaw
nga aldaw ti Apo. 21 Ket mapasamakto a tunggal maysa nga umaw-awag
iti nagan ti Apo ket maisalakan.' 22 Lallaki iti Israel, denggenyo dagitoy

a sasao: Ni Jesus a Taga-Nasaret, ti tao a pinaneknekan ti Dios kadakayo
babaen kadagiti nabileg nga ar-aramid ken kadagiti nakaskasdaaw ken
pagilasinan nga inaramid ti Dios babaen kenkuana iti nagtetengngaanyo,
kas ammoyo a mismo- 23 gapu iti naikeddengen a plano ken sigud a
Pakaammo ti Dios, naiyawat isuna, ket dakayo, babaen iti ima dagiti
awanan linteg a lallaki, inlansayo iti krus ken pinapatayyo isuna; 24 isuna
a pinagungar ti Dios, napalukayan ti ut-ot ni patay manipud kenkuana,
gapu ta saan a mabalin a tenglen isuna iti patay. 25 Ta kuna ni
David maipanggep kenkuana, 'Nakitak ti Apo a kankanayon nga adda iti
sangoanak, gapu ta isu ket adda iti sibay ti makannawanko tapno saanak a
magaraw. 26 Isu a nagrag-o ti pusok ken nagragsak ti dilak. Kasta met nga
agbiagto ti lasagko iti kinatalged. 27 Ta saanmonto a baybay-an ti kararuak
idiay hades, wenno ipalubos iti Nasantoam a makitana ti panagrupsa.
28 Impakaammom kaniak dagiti wagas ti panagbiag; pagbalinennakto a
napnuan iti rag-o babaen iti rupam.' 29 Kakabsat, sitatalgedak nga agsao
kadakayo iti maipanggep kenni David nga ama iti puli: natay isuna ken
naipunpon, ket adda pay laeng kadatayo ita ti nakaitanemanna. 30 Ngarud,
isuna ket maysa a profeta ken ammona a nagsapata ti Dios iti maysa a
kari kenkuana, a pagtugawento ti Dios ti maysa kadagiti kaputotanna iti
tronona. 31 Nakitana daytoy ken nagsao maipanggep iti panagungar ti
Cristo, 'Saan isuna a nabaybay-an idiay hades, wenno nakita iti lasagna
ti panagrupsa. 32 Daytoy a Jesus- pinagungar isuna ti Dios, nga iti
daytoy ket nagbalintayo amin a saksi. 33 Isu nga iti pannakaipangatona
idiay makannawan nga ima ti Dios ken iti panangawatna iti naikari nga
Espiritu Santo manipud iti Ama, pinagnaedna daytoy, kas makitkita ken
mangmangngegyo. 34 Ta saan a nagpangato ni David idiay langit, ngem
kunana, 'Kinuna ti Apo iti Apok, “Agtugawka iti makannawanko, 35 agingga
a pagbalinek a pagbatayan dagita sakam dagiti kabusormo.” 36 Ngarud,
ammoen koma dagiti amin a babbalay iti Israel ti kinapudno a pinagbalin
ti Dios isuna nga Apo ken Cristo, daytoy a Jesus nga inlansayo iti krus.
37 Ita, idi nangngeganda daytoy, kasla la natudok kadagiti pusoda, ket
kinunada kenni Pedro ken kadagiti dadduma pay nga apostol, “Kakabsat,
ania iti rumbeng nga aramidenmi?” 38 Ket kinuna ni Pedro kadakuada,
“Agbabawi ken agpabautisarkayo, tunggal maysa kadakayo, iti nagan ni
Jesu-Cristo para iti pannakapakawan dagiti basbasolyo, ket awatenyonto
ti sagut iti Nasantoan nga Espiritu. 39 Ta para kadakayo ti kari ken para
kadagiti annakyo ken para iti amin nga adda iti adayo, kas kaadu ti tattao
nga awaganto ti Apo a Diostayo.” 40 Babaen iti adu pay a dadduma a sasao
ket pinaneknekanna ken inallukoyna ida; kinunana, “Isalakanyo dagiti
bagbagiyo manipud iti daytoy a managdakdakes a henerasyon.” 41 Ket
inawatda ti saona ken nabautisaranda, ket adda nainayon iti dayta nga
aldaw nga agarup tallo ribo a karkararua. 42 Nagtultuloyda a nagdeng-
dengngeg iti sursuro dagiti apostol ken naglilinnangenda, inaramidda pay
ti panangpispisi iti tinapay ken nagkarkararagda. 43 Nagbuteng ti tunggal
kararua, ket adu a nakakaskasdaaw ken pagilasinan ti naaramid babaen
kadagiti apostol. 44 nagkakadua amin dagiti namati ken nagririnnanudda
iti amin a banbanag, 45 ket inlakoda dagiti sanikuada ken gamgamengda
ket inwarasda iti amin, segun iti pakasapulan iti siasinoman. 46 Ngarud,
inaldaw-aldaw a nagtultuloyda iti Templo, nga addaan iti maymaysa
a panggep, ken inaramidda ti panangpisi iti tinapay kadagiti uneg iti
pagtaengan, ken nagbibinningayda iti taraon nga addaan ragsak ken

kinapakumbaba iti puso; 47 nagdayawda iti Dios ken immawatda iti
panagraem manipud kadagiti amin a tattao. Ket inaldaw-aldaw nga adda
inaynayon ti Apo kadakuada a maisalsalakan.

3

1 Ita, mapan da Pedro ken Juan iti templo iti oras ti panagkararag, iti
maika-siam nga oras. 2 Ket adda maysa a lalaki, a pilay manipud pay
iti pannakaipasngayna, nga inaldaw a mabagbagkat ken maipapaidda iti
ruangan ti templo a naawagan iti Napintas, tapno makadawat ti limos
manipud kadagiti tattao a mapan iti templo. 3 Idi nakitana da Pedro ken
Juan a ngannganin sumrek iti uneg ti templo, dimmawat isuna iti limos.
4 Ket ni Pedro a kaduana idi ni Juan, minatmatanna ti lalaki ket kinunana,
“Kitaennakami.” 5 Kimmita ti pilay a lalaki kadakuada, a mangnamnama
a makaawat iti maysa a banag manipud kadakuada. 6 Ngem kinuna
ni Pedro, “Awananak iti pirak ken balitok, ngem ti adda kaniak, itedko
kenka. Iti nagan ni Jesu-Cristo ti Nasaret, magnaka.” 7 Iniggaman ni Pedro
isuna iti makannawan nga imana, ket pinatakderna isuna: ket dagus a
pimmigsa dagiti sakana ken dagiti tultulang ti lipay-lipayna. 8 Limmagto
ti pilay a lalaki ket timmakder ken nangrugin a magna; ket simrek isuna
iti templo; magmagna, aglaglagto, ken agdaydayaw iti Dios, a kaduana
da Pedro ken Juan. 9 Nakita dagiti amin a tattao isuna a magmagna ken
agdaydayaw iti Dios. 10 Nabigbigda nga isu daydiay lalaki a nakatugaw
nga agpalpalama idi iti Napintas a Ruangan ti templo; ket kasta unay
iti panagsiddaaw ken panagmalangada gapu iti napasamak kenkuana.
11 Bayat a kumkumpet isuna kada Pedro ken Juan, nagtataray amin dagiti
tattao a napan kadakuada iti Pasilio a naawagan iti Kukua ni Solomon,
agsidsiddaawda unay. 12 Idi nakita ni Pedro daytoy, sinungbatanna
dagiti tattao. “Dakayo a lallaki iti Israel, apay nga agsiddaawkayo?
Apay a perperrengen dakami, a kasla pinapagnami isuna babaen iti
bukodmi a pannakabalin wenno kinanadiosan? 13 Ti Dios ni Abraham,
ni Isaac, ni Jacob, ti Dios dagiti ammatayo, intandudona ti adipenna
a ni Jesus. Isuna daydiay impaimayo ken inumsiyo iti sangoanan ni
Pilato, idi inkeddengnan a wayawayaan isuna. 14 Inumsiyo ti Nasantoan
ken Nalinteg, ket dinawatyo ketdi a ti mammapatay iti mawayawayaan
kadakayo. 15 Pinatayyo ti Prinsipe ti biag; a pinagungar ti Dios manipud
iti patay; ken saksi kami iti daytoy. 16 Ita, babaen iti panamati iti naganna,
daytoy a tao a makitkita ken am-ammoyo, ket napapigsa. Ti pammatina
nga adda kenni Jesus, inikkanna isuna iti daytoy a naan-anay a salun-at
iti imatangyo amin. 17 Ita, kakabsat a lallaki, ammok a nagtignay kayo
iti kinaawan-Pakaammo, kas met iti inaramid dagiti mangiturturayyo.
18 Ngem dagiti banbanag nga insakbay ti Dios babaen iti ngiwat dagiti
amin a profeta, a masapul nga agsagaba ti Cristona, natungpalnan. 19 Isu
nga agbabawikayo ken tumallikodkayo, tapno maikkat dagiti basbasolyo,
tapno addanto met umay a panawen ti pannakaparegta manipud iti
presensia ti Apo; 20 ken tapno ibaonna ti Cristo a nadutokan para
kadakayo, a ni Jesus. 21 Isuna ti masapul nga awaten ti langit agingga
iti tiempo pannakaisubli iti kasisigud dagiti amin a banbanag, kas insao
ti Dios isi un-unana, babaen iti ngiwat dagiti nasantoan a profetana.
22 Pudno a kinuna ni Moises, 'Mangpataudto ti Apo a Dios iti profeta
a kas kaniak manipud kadagiti kakabsatyo. Masapul a denggenyo ti
amin nga ibagananto kadakayo.' 23 Mapasamakto a tunggal tao a saan a

dumngeg iti dayta a profeta ket naan-anayto a madadael manipud kadagiti tattao. 24 Wen, ken amin a profeta manipud kenni Samuel ken dagiti simmaruno kenkuana, nagsaoda amin ken impakaammoda ti maipapan kadagitoy nga al-aldaw. 25 Dakayo dagiti annak dagiti profeta ken iti tulag a nakitulagan ti Dios kadagiti kapuonanyo, kas imbagana kenni Abraham, 'Babaen iti bukelmo, mabendisionanto amin dagiti pamilia iti lubong.' 26 Kalpasan nga binangon ti Dios ti adipenna, imbaonna nga umuna kadakayo, tapno bendisionannakayo babaen iti panangpatallikodna iti tunggal maysa kadakayo manipud iti kinadakesyo.

4

1 Bayat nga agsasao da Pedro ken Juan kadagiti tattao, immay kadakuada dagiti papadi ken ti kapitan iti templo ken dagiti Saduceo. 2 Nariribukanda unay gapu ta isursuro da Pedro ken Juan kadagiti tattao ti maipapan kenni Jesus ken iwarwaragawagda ti maipapan iti panagungarna manipud iti patay. 3 Tiniliwda ida ket impanda ida iti pagbaludan agingga iti simmaruno a bigat, gapu ta rabiin. 4 Ngem adu kadagiti tattao a nakangngeg iti mensahe ti namati; ket ti bilang dagiti lallaki a namati ket agarup lima a ribu. 5 Napasamak iti simmaruno nga aldaw, a dagiti mangiturturayda, dagiti panglakayen, ken dagiti eskriba ket nagtitipon idiay Jerusalem. 6 Ni Anas a kangatoan a padi ket adda sadiay, kasta met ni Caifas, ni Juan, ni Alejandro, ken amin a kabagian ti kangatoan a padi. 7 Idi naiyasmangdan da Pedro ken Juan iti sangoananda, sinaludsodda kadakuada, "Babaen iti ania a pannakabalin, wenno ania a nagan, nga inaramidyo daytoy?" 8 Ket ni Pedro, a napnoan iti Espiritu Santo, kinunana kadakuada, "Dakayo a mangiturturay kadagiti tattao, ken dakayo a panglakayen, 9 no dakami, iti daytoy nga aldaw, ket maus-usig gapu iti naimbag nga aramid a naaramid iti agsaksakit a lalaki- iti ania a wagas a napaimbag daytoy a lalaki? 10 Ammoenyo koma, dakayo amin ken dagiti amin a tattao iti Israel, nga iti nagan ni Jesu-Cristo a taga-Nasaret, nga inlansayo iti krus, a pinagungar ti Dios manipud iti patay- babaen kenkuana sisasalun-at a nakatakder ditoy sangoananyo daytoy a lalaki. 11 Ni Jesu-Cristo ti bato linaksidyo, dakayo a maiyarig iti agipatpatakder, ngem isu iti nagbalin a kangrunaan a pasuli a bato. 12 Awanen sabali pay a tao nga ayan ti pannakaisalakan: gapu ta awanen sabali pay a nagan iti siruk ti langit, a naited kadagiti tao, nga isu iti pakaisalakanantayo." 13 Ita, idi nakitada ti kinatured da Pedro ken Juan, ken nabigbigda nga isuda ket kadawyan laeng, awan adalda a lallaki, napasiddaawda, ket naamirisda a nakikadkadua da Pedro ken Juan kenni Jesus. 14 Gapu ta nakita dagiti mangidadaulo a Judio ti lalaki a napaimbag a makipagtaktakder kadakuada, awan maibagada a maibusor kadakuada. 15 Ngem kalpasan a binilinda dagiti apostol a pumanawda iti taripnong dagiti mammagbaga, nagtutungtungda nga is-isuda laeng. 16 Kinunada, "Ania iti rumbeng nga aramidentayo kadagitoy a lallaki? Ta ti kinapudno nga adda nakaskasdaaw a milagro a naaramid babaen kadakuada ket ammo ti tungngal maysa nga agnanaed iti Jerusalem; saantayo a mailibak daytoy. 17 Ngem tapno saan a maiwaras pay daytoy kadagiti tattao, ballaagantayo ida a masapul a saandan a dakamaten pay daytoy a nagan iti siasinoman." 18 Inayabanda da Pedro ken ni Juan ket binilinda ida a saandan a dakamaten wenno isuro ti nagan ni Jesus. 19 Ngem simmungbat da Pedro ken Juan a kinunada kadakuada, "No ania ti umno iti imatang ti Dios, ti agtulnogkadakayo a

saan ketdi a kenkuana, dakayo ti mangngeddeng. 20 Saanmi ngamin a
mabaelan ti saan nga agsao maipanggep kadagiti banbanag a nakitami
ken nangngeganmi." 21 Kalpasan ti panangbalaagda pay kada Pedro ken
Juan, pinalubusanda ida a pumanaw. Saanda a nakasarak iti aniaman
a panggappuanda a mangdusa kadakuada, gapu ta amin dagiti tattao
ket agdaydayaw iti Dios gapu iti naaramid. 22 Ti lalaki a nakapadas iti
daytoy a milagro a pannakapaimbag ket agtawen iti nasurok uppat a pulo.
23 Kalpasan iti pannakawayawayada, dimteng da Pedro ken Juan iti ayan
dagiti kakaduada ket impadamagda amin dagiti imbaga kadakuada dagiti
panguloen a papadi ken dagiti panglakayen. 24 Idi nangngeganda daytoy,
impigsada dagiti timtimmekda iti Dios nga addaanda iti sangsangkamaysa
a panunot, a kinunada, "Apo, sika a nangaramid iti langit ken daga ken
iti baybay, ken amin nga adda kadakuada, 25 sika a babaen iti Espiritu
Santo, babaen iti ngiwat ni amami a ni David nga adipenmo, kinunam,
'Apay a nakaunget dagiti pagilian a Hentil, ken agpanpanunot kadagiti
awan serserbina a banbanag dagiti tattao? 26 Nagkaykaysa dagiti ar-ari
iti daga, ken nagtitiponda a maibusor iti Apo, ken maibusor iti Cristona.'
27 Kinapudnona, uray da Herodes ken ni Poncio Pilato, agraman dagiti
Hentil ken dagiti tattao iti Israel, nagtitiponda iti daytoy a suidad, maibusor
iti nasantoan nga adipenmo a ni Jesus, a pinulutam. 28 Nagtitiponda
a mangaramid iti amin nga inkeddengen ti imam ken tarigagaymo a
mapasamak. 29 Ita, Apo, kitaem koma dagiti pakdaarda ket ikkam koma
dagiti adipenmo iti tured a mangisao iti saom. 30 Tapno bayat nga iyun-
unnatmo ti imam tapno mangpaimbag, mabalin a mapasamak dagiti
pagilasinan ken dagiti nakaskasdaaw babaen iti nagan ti nasantoan nga
adipenmo a ni Jesus." 31 Kalpasan iti panagkararagda, naggingined
iti lugar a nagtataripnonganda, ket napnoanda amin iti Espiritu Santo,
ket sitúturedda nga insao ti sao ti Dios. 32 Adu kadagiti namati ti
sangsangkamaysa iti pusoda ken kararuada: ket awan uray maysa
kadakuada a nagkuna nga aniaman a banag a kukuana ket kukuana
laeng; 33 ngem ketdi, amin a banag ket nagririnnanudanda. Sibibileg
nga inwarwaragawag dagiti apostol dagiti pammaneknekda maipapan iti
panagungar ni Apo Jesus, ket dakkel a parabor ti adda kadakuada amin.
34 Awan ti siasinoman a tao kadakuada nga agkurang iti aniaman a banag,
gapu ta amin nga addaan titulo iti daga wenno balbalay ket inlakoda
ken inyegda amin a kuarta a naglakoanda 35 ken indatagda iti sakaanan
dagiti apostol. Ken naaramid ti panangibunong iti tunggal namati, segun
iti pagkasapulan iti tunggal maysa. 36 Ni Jose, a Levita, maysa a lalaki a
naggapu idiay Chipre, ket inawagan dagiti apostol a Barnabas, (a ti kayatna
a sawen ket anak ti pannakapabileg). 37 Addaan isuna iti taltalon, inlakona
daytoy ket inyegna ti kuarta a naglakoanna iti sakaanan dagiti apostol.

5

1 Ita, adda lalaki a managan Ananias, kaduana ni Safira nga asawana,
nangilakoda iti paset ti sanikuada, 2 ket nangidulin isuna iti paset ti
naglakoanna (ammo met ti asawana daytoy), ken inyegna dagiti dadduma
a paset daytoy ket indatagna iti sakaanan dagiti apostol. 3 Ngem kinuna
ni Pedro, "Ananias, apay nga intulokmo nga iturayan ni Satanas dayta
pusom ket pinagulbodam ti Espiritu Santo ken nangidulinka iti paset
ti naglakoam? 4 Idi saanmo pay a nailako daytoy, saankadi a sika
met iti makinkukua? Ket idi nailakon, saan kadi a sika met laeng iti
makaammo? Apay ngarud a napanunotmo daytoy a banag? Saan a

kadagiti tattao iti nagulbodam, no di ket iti Dios. 5 Idi nangngegna
dagitoy a sasao, natuang ni Ananias ket inyangesna ti maudi nga angesna.
Ket kasta unay iti panagbuteng dagiti amin a nakangngeg iti daytoy.
6 Immay iti sangoanan dagiti agtutubo a lallaki ket binungonda isuna, ket
binagkatda isuna nga inruar ket intanemda isuna. 7 Kalpasan iti agarup
tallo nga oras, simrek ti asawana, a dina ammo no ania iti napasamak.
8 Kinuna ni Pedro kenkuana, “Ibagam kaniak no kastoy laeng a gatad ti
naglakoanyo iti daga.” Kinunana, “Wen, kasta laeng.” 9 Ket kinuna ni
Pedro kenkuana, “Apay met ta nagkaykaysakayo a mangsuot iti Espiritu
ti Apo? Kitaem, addan iti ruangan dagiti saksaka dagiti nangitanem ti
asawam, ket bagkatendakanto nga iruar.” 10 Dagus a natuang isuna iti
sakaanan ni Pedro, ket inyangesna ti maudi nga angesna, ket simrek dagiti
agtutubo a lallaki ket nasarakanda isuna a natay; binagkatda isuna nga
inruar ket intanemda iti abay ti asawana. 11 Nakaro a buteng ti immay
iti sibubukel nga iglesia, ken kadagiti amin a nakangngeg kadagitoy a
banbanag. 12 Adu a pagilasinan ken nakaskasdaaw iti mapaspasamak
kadagiti tattao babaen kadagiti ima dagiti apostol. Naummongda amin
iti pasilio ni Solomon. 13 Ngem awan pulos ti nakaitured a maitipon
kadakuada; nu pay kasta, rinaraem ida dagiti tattao. 14 Adda latta dagiti
namati a mainaynayon a mamati iti Apo, adu a lallaki ken babbai, 15 ket
uray da la ibagkat nga ipan kadagiti kalsada dagiti masakit ken ipaiddada
ida kadagiti papag ken ikamen, tapno iti ilalabas ni Pedro ket mabalin a
maibatog ti anniniwanna iti dadduma kadakuada. 16 Adda met naummong
a dakkel a bilang dagiti tattao a nagtaud kadagiti il-ili iti aglawlaw ti
Jerusalem, a nangiyeg kadagiti masakit ken dagiti parparigaten iti narugit
nga espiritu, ket immimbagda amin. 17 Ngem timmakder ti kangatoan
a padi, ken amin dagiti kakaduana (nga isu ti sekta dagiti Saduceo); ket
napnoanda iti apal 18 ket tiniliwda dagiti apostol, ken inkabilda ida iti
pampubliko a pagbaludan. 19 Nupay kasta, iti rabii, adda anghel ti Dios
a nangilukat iti ruangan ti pagbaludan ket indalanna ida a rimmuar,
ket kinunana, 20 “Mapankayo agtakder idiay templo ket ibagayo kadagiti
tattao dagiti amin a sasao iti daytoy a Biag.” 21 Idi nangngeganda daytoy,
simrekda iti templo idi ngannganin aglawag ket nagisuroda. Ngem immay
ti kangatoan a padi, ken dagiti kakaduana, ket inummongna ti konseho,
dagiti amin a panglakayen dagiti tattao ti Israel, ket nangibaon idiay
pagbaludan tapno maiyeg dagiti apostol. 22 Ngem saan ida a nasarakan
dagiti opisyal a napan iti pagbaludan, ket nagsublida ken impadamagda,
23 “Nasarakanmi a natalged ti pannakairikep ti pagbaludan ken sitatakder
dagiti guardia iti ruangan, ngem idi linukatanmi daytoy, awan uray maysa
a nasarakanmi iti uneg.” 24 Ita, idi nangngeg ti kapitan iti templo ken dagiti
panguloen a papadi dagitoy a sasao, kasta unay ti siddaawda maipapan iti
mabalin a napasamak kadakuada. 25 Kalpasanna, adda immay nangibaga
kadakuada, “Dagiti lallaki nga inkabilyo iti pagbaludan ket nakatakderda
idiay templo ken mangisursuroda kadagiti tattao.” 26 Isu a napan ti
kapitan a kaduana dagiti opisyal ket inyegda ida nga insubli, ngem awan
iti nadangran, ta nagbutengda nga amangan no batoen ida dagiti tattao.
27 Idi naiyegdan ida, inkabilda ida iti sangoanan ti konseho. Pinalutpot
ida ti kangatoan a padi, a 28 kunana, “Naingetmi nga imbilin kadakayo a
saanyo nga isuro ti maipanggep iti daytoy a nagan, ngem ita, pinunnoyo
ti Jerusalem iti sursuroyo, ken tarigagayyo nga ipabaklay kadakami ti
pannakatay daytoy a lalaki.” 29 Ngem simmungbat ni Pedro ken dagiti

apostol, “Masapul nga agtulnogkami iti Dios a saan ket a kadagiti tattao.
30 Ti Dios dagiti ammami, pinagungarna ni Jesus a pinapatayyo babaen
iti panangibitinyo iti kayo. 31 Intan-ok isuna ti Dios iti makannawan
nga imana tapno agbalin a prinsipe ken mannangisalakan, a mangted
iti panagbabawi iti Israel, ken iti pannakapakawan dagiti basbasol.
32 Mapaneknekanmi dagitoy a banbanag, ken kasta met ti Espiritu Santo,
nga inted ti Dios kadagiti agtulnog kenkuana.” 33 Idi nangngegan dagiti
kameng ti konseho daytoy, nakaungetda ket kayatda a papatayen dagiti
apostol. 34 Ngem ti Pariseo a managan Gamaliel, maysa a mangisursuro
iti linteg, a raraemen dagiti amin a tattao, timmakder ken imbilinna a
mairuar pay laeng dagiti apostol. 35 Ket kinunana kadakuada, “Lallaki
iti Israel, kitaenyo a naimbag no ania iti isingasingyo nga aramiden
kadagitoy a tattao. 36 Ta iti naglabas a tiempo, timmaud ni Teudas a
nagpammarang nga isuna ket mabigbigbig, ken agarup uppat a gasut a
lallaki iti timmipon kenkuana. Napapatay isuna, ket amin a nagtultulnog
kenkuana, nawarawarada ken awan nagbanaganda. 37 Kalpasan iti daytoy
a lalaki, timmaud ni Judas a taga-Galilea idi panawen ti sensus ket adda
met dagiti sumagmamano a tattao a simmurot kenkuana. Natay met
isuna, ket nawarawara dagiti amin a nagtultulnog kenkuana. 38 Ita, ibagak
kadakayo, adaywanyo dagitoy a lallaki ket baybay-anyo ida, ta no daytoy a
panggep wenno aramid ket nagtaud kadagiti tattao, maparmekto daytoy.
39 Ngem no daytoy ket nagtaud iti Dios, diyonto kabaelan a parmeken ida;
mabalin pay ketdi a masarakanyo a busbusorenyo ti Dios.” Iti kasta ket
naallukoyda. 40 Ket pinaayabanda dagiti apostol iti uneg ket kinabilda
ida ken binilinda ida a saanda nga agsasao iti maipanggep iti nagan ni
Jesus, ket pinalubosanda ida a pumanaw. 41 Pinanawanda ti konseho a
siragragsak ta naibilangda a maikari nga agsagaba iti pannakababain para
iti Nagan. 42 Manipud idi iti tunggal aldaw, idiay templo ken iti tunggal
balay, intultuloyda nga insursuro ken inkaskasaba a ni Jesus ket isu iti
Cristo.

6

1 Ita, kadagidiay nga al-aldaw, idi umad-adu ti bilang dagiti adalan,
adda rimsua a riri dagiti Judio a taga Gresya a maibusor kadagiti Hebreo,
gapu ta nabaybay-an dagiti balo kadakuada, maipanggep iti inaldaw a
pannakaiwaras ti taraon. 2 Inayaban dagiti sangapulo ket dua nga apostol
dagiti adu nga adalan ket kinunada, 3 “San a rumbeng nga isardeng ti
panangisuro iti sao ti Dios tapno agidasarkami kadagiti lamisaan. Ngarud
kakabsat, mangpilikayo iti pito a lallaki kadakayo met laeng, lallaki
nga addaan iti nasayaat a pakasarsaritaan, napnoan iti Espiritu ken iti
kinasirib, ket isu iti dutokantayo a mangimaton iti daytoy a trabaho.
4 Ket dakami met, agtultuloykami latta iti panagkararag ken iti ministerio
maipapan iti sao.” 5 Naay-ayo ti panagsaoda dagiti adu a tattao. Pinilida
ngarud ni Esteban, maysa a lalaki a napnoan iti pammati ken iti Espiritu
Santo, kasta met da Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, ken ni
Nicolas, a maysa a ganganaet a nagtaud idiay Antiokia. 6 Indatag dagiti
namati dagitoy a lallaki iti sangoanan dagiti apostol, a nangikararag ken
nangipatay kadagiti imada kadakuada. 7 Isu a nagwaras ti sao ti Dios; ken
ti bilang dagiti adalan ket immadu iti kasta unay idiay Jerusalem; ket adda
dakkel a bilang dagiti papadi a nagbalin a natulnog iti pammati. 8 Ita, ni
Esteban a napnoan iti parabur ken kinabileg, ket nagar-aramid kadagiti
nakakaskasdaaw ken pagilasinan kadagiti tattao. 9 Ngem adda tattao a

kameng iti sinagoga a maawagan iti sinagoga dagiti Nawayawayaan a tattao, a taga-Cirene ken taga-Alejandria, ken dadduma met ket nagtaud idiay Cilicia ken Asia. Makisinsinnuppiat dagitoy a tattao kenni Esteban.
10 Ngem saanda a nabaelan a tubngaren ti kinasirib ken ti Espiritu nga
adda kenni Esteban iti panagsaona. 11 Ket limed a nangallukoyda kadagiti
a lallaki a mangibaga, "Nangngeganmi a tinabbaawan ni Esteban ni Moises
ken ti Dios." 12 Sinugsoganda dagiti tattao, dagiti panglakayen, ken dagiti
eskriba, ket binabalawda ni Esteban, tiniliwda isuna, ken inyegda isuna
iti konseho. 13 Nangiyegda kadagiti ulbod a saksi, a nangibaga, "Daytoy a
tao ket saan nga agsarsardeng nga agsasao iti sasao maibusor iti daytoy
a nasantoan a lugar ken iti linteg. 14 Ta nangngegmi isuna a nangibaga
a dadaelen daytoy a Jesus ti Nasaret daytoy a lugar ken sabalianna ti
kaugalian nga inted ni Moises kadatayo." 15 Tunggal maysa a situtugaw
idiay konseho ket nakaturong dagiti matada kenkuana ket nakitada a ti
rupana ket kasla rupa iti anghel.

7

1 Kinuna ti kangatoan a padi, "Pudno kadi dagitoy a banbanag?"
2 Kinuna ni Esteban, "Kakabsat ken amma, dumngegkayo kaniak: Nag-
parang ti nadayag a Dios iti amatayo a ni Abraham idi adda isuna idiay
Mesopotamia, sakbay a nagnaed isuna idiay Haran; 3 kinunana kenkuana,
"Panawam ti dagam ken dagiti kakabagiam, ket mapanka iti daga nga
ipakitakto kenka. 4 Ket pimmanaw isuna iti daga dagiti Caldeo ket nagnaed
idiay Haran; manipud sadiay, kalpasan ti ipapatay ti amana, inyeg isuna
ti Dios iti daytoy a daga a pagnanaedanyo ita. 5 Awan iti daytoy ti intedna
a kas tawid kenkuana, awan, awan ti uray umanay laeng a pagbaddekan
ti saka. Ngem inkarina - uray no awan pay laeng iti anak ni Abraham
- nga itednanto ti daga kenkuana ken kadagiti kaputotanna a sumaruno
kenkuana kas sanikuana. 6 Nagsasao ti Dios kenkuana iti kas iti daytoy,
nga agnaedto dagiti kaputotanna iti sabali a daga, iti adu a tawen, ken
tagabuento ida dagiti tattao sadiay ken parigatendanto ida iti las-ud iti
uppat a gasut a tawen. 7 Ket ukomekto ti pagilian a pagbalinanda a tagabu,'
kinuna ti Dios, 'ket kalpasan dayta, rummuardanto ken agdayawdanto
kaniak iti daytoy a lugar.' 8 Ket intedna kenni Abraham ti tulag iti
pannakakugit, ket naaddaan ni Abraham iti putot nga isu ni Isaac ket
kinugitna isuna iti maikawalo nga aldaw; imputot met ni Isaac ni Jacob,
ket imputot met ni Jacob dagiti sangapulo ket dua a nalatak a kapuonan
iti puli. 9 iti apal, napagandat dagiti kapuonan ti puli a maibusor
kenni Jose ket inlakoda isuna idiay Egipto, ket ti Dios adda kenkuana,
10 insalakanna isuna manipud kadagiti amin a panagsagsagabana, ken
pinagbalinna isuna a makaay-ayo ken nasirib iti imatang ni Faraon, nga
ari iti Egipto. Pinagbalin isuna ni Faraon a gobernador iti Egipto ken iti
entero a sangkabalayanna. 11 Ita, adda dimteng a panagbisin iti entero
nga Egipto ken Canaan ken nakaro a panagsaba: ket awan ti nasarakan
dagiti ammatayo a taraon. 12 Ngem idi nangngegan ni Jacob nga adda
trigo idiay Egipto, imbaonna dagiti amaentayo iti umuna a gundaway.
13 Iti maikadua a gundaway, impakaammo ni Jose ti bagina kadagiti
kakabsatna; ket naam-ammo ni Faraon ti pamilia ni Jose. 14 Imbaon ni
Jose dagiti kakabsatna a mapanda ibaga kenni Jacob nga amana nga umay
isuna idiay Egipto, kasta met dagiti amin a kakabagianna, pito-pulo ket
limada amin. 15 Napan ngarud ni Jacob idiay Egipto; ket natay isuna,
isuna ken dagiti ammatayo. 16 Naiyakarda idiay Sikem ket naipunponda

idiay tanem a ginatang ni Abraham iti pirak manipud kadagiti annak
ni Hamor idiay Sikem. 17 Idi nganngganin ti tiempo nga inkari ti Dios
kenni Abraham, dimmakkel ken immadu dagitoy a tattao idiay Egipto,
18 agingga a nagturay iti Egipto ti maysa nga ari a saan a makaammo
iti maipanggep kenni Jose. 19 Inallilaw daytoy nga ari dagiti tattaotayo
ken rinanggasanna dagiti amaentayo, isu nga tapno agbiagda, uray da
la ibelleng iti ruar dagiti maladagada. 20 Iti dayta a tiempo, naipasngay
ni Moises; nakaim-imnas unay isuna iti imatang ti Dios ket naaywanan
isuna iti las-ud iti tallo a bulan iti balay ti amana. 21 Idi naibelleng isuna
iti ruar, innala isuna iti anak a babai ni Faraon ket pinadakkelna isuna
a kas bukodna nga anak. 22 Naadal ni Moises dagiti amin a sursuro
dagiti Egipcio; ken nabileg isuna iti sasao ken ar-aramid. 23 Ngem idi
agarup uppat a pulo ti tawenna, immay iti panunotna a sarungkaranna
dagiti kakabsatna a lallaki, dagiti annak ti Israel. 24 Iti pannakakitana iti
saan a nasayaat a pannakatrato iti maysa nga Israelita, inkanawana isuna
ken imbalesanna isuna a naparigat, babaen iti panangpatayna iti Egipcio:
25 impagarupna a maawatan dagiti kakabasatna nga isalakan ida ti Dios
babaen iti imana, ngem saanda a naawatan. 26 Iti simmaruno nga aldaw,
adda nadanunanna nga Israelita a madama nga agap-apa; pinadasna ida
a pagkapia-en; kinunana, 'Lallaki, agkabsatkayo; apay a dangranyo iti
tunggal maysa?' 27 Ngem daydiay nangdangran iti karrubana, induronna
isuna ket kinunana, 'Siasino iti namagbalin kenka a mangituray ken
ukom kadakami? 28 Kayatnak met kadi a patayen iti Egipcio idi kalman?'
29 Timmaray ni Moises kalpasan a nangngeganna daytoy; nagbalin isuna
a ganggannaet iti daga ti Midian, a nagbalinanna nga ama iti dua nga
annak a lallaki. 30 Idi napalabas iti uppat a pulo a tawen, adda anghel a
nagparang kenkuana idiay let-ang iti Bantay Sinai, iti gil-ayab ti apuy iti
bassit a kayo. 31 Idi nakita ni Moises ti apuy, nagsiddaaw isuna iti nakitana;
ket iti yaasidegna a mangkita iti daytoy, nagsao ti Apo a kunana, 32 'Siak ti
Dios dagiti ammam, ti Dios ni Abraham, ken ni Isaac, ken ni Jacob.' Uray la
nagpigerger ni Moises ken saanna a maitured ti kumita. 33 Kinuna ti Apo
kenkuana, 'Ikkatem dagita sandaliasmo, gapu ta ti disso a pagtaktakderam
ket nasantoan a disso. 34 Pudno a nakitak ti panagsagaba dagiti tattaok
nga adda idiay Egipto; Nangngegak dagiti un-unnoyda, ket bimmabaak
tapno isalakanko ida; ita umayka, ibaonka idiay Egipto.' 35 Daytoy Moises
nga inumsida, idi kinunada, 'Siasino ti namagbalin kenka a mangituray
ken ukom?' - isuna ti imbaon ti Dios kas mangituray ken mangisalakan.
Imbaon isuna ti Dios babaen iti ima ti anghel a nagparang kenni Moises
iti bassit a kayo. 36 Indaulloan ida ni Moises a pimmanaw idiay Egipto,
kalpasan a nangar-aramid isuna kadagiti milagro ken pagilasinan idiay
Egipto ken iti Baybay dagiti Runo, ken idiay let-ang bayat iti uppat a
pulo a tawen. 37 Daytoy metlaeng a Moises ti nangibaga kadagiti tattao
iti Israel iti, 'Mangpataudto ti Dios iti profeta para kadakayo manipud
kadagiti kakabasatyo a lallaki, maysa a profeta a kas kaniak.' 38 Daytoy ti
lalaki nga adda idi iti taripnong idiay let-ang a kaduana ti anghel a nagsao
kenkuana idiay Bantay Sinai. Daytoy ti lalaki a kinadkaddua idi dagiti
amaentayo; daytoy ti lalaki a nangawat kadagiti sibibiag a sasao tapno
itedna kadatayo. 39 Daytoy ti lalaki a saan a kinayat a pagtulnogan dagiti
amaentayo; induronda isuna a paadayo manipud kadagiti bagbagida, ket
kadagiti puspusoda nagsublida idiay Egipto. 40 Iti dayta a tiempo imbagada
ken ni Aaron, 'Iyaramidandakami kadagiti dios a mangidaulo kadakami.

No maipapan iti daytoy a Moises, a nangidaulo kadatayo a pumanaw iti daga ti Egipto, saanmi nga ammo no ania iti napasamak kenkuana.' 41 Isu a nangaramidda iti urbon a baka kadagidiay nga al-aldaw ket nangiyegda iti daton iti didiosen, ket nagragsakda gapu iti inaramid dagiti imada. 42 Ngem timmalikod ti Dios ket binaybay-anna ida nga agdayaw kadagiti bitbituen iti tangatang; kas naisurat iti libro dagiti profeta, 'Nangisagut kadi kaniak kadagiti natay nga atap nga ayup ken kadagiti daton iti uppat a pulo a tawen idiay let-ang, balay ti Israel? 43 Inawatyo ti tabernakulo ni Molec ken ti bituen iti dios a ni Refan, ken dagiti inaramidyo a kalanglanga ti maysa a banag tapno dayawenyo: Ket ipankayto iti ad-adayo pay ngem iti Babilonia.' 44 Adda idi kadagiti amaentayo ti tabernakulo iti testimonio, idiay let-ang, kas imbilin ti Dios idi imbagana kenni Moises a masapul nga aramidenna daytoy a kas iti pagtuladan a nakitana. 45 Daytoy ti tolda a dagiti ammaentayo, iti batangda, ket inyegda iti daga a kaduada ni Josue. Napasamak daytoy idi simrekda a nangtagikua kadagiti nasion a pinapanaw ti Dios iti imatang dagiti amaentayo. Kastoyen agingga kadagiti aldaw ni David, 46 a nakasarak iti pabor iti imatang ti Dios; dinawatna a mangsapul iti pagnaedan a lugar para iti Dios ni Jacob. 47 Ngem ni Solomon ti nangipatakder iti balay para iti Dios. 48 Nupay kasta, ti Kangangatoan ket saan nga agnanaed kadagiti balay a naaramid babaen kadagiti im-ima; daytoy ket kas iti ibagbaga iti profeta, 49 'Ti langit ti tronok, ket ti lubong, isu ti pagbatayan dagiti saksakak. Ania a kita iti balay ti maipatakdermo para kaniak? kuna ti Apo: Wenno sadino ti lugar a paginanak? 50 Saan kadi a ti imak ti nangaramid kadagitoy amin a banbanag?' 51 Dakayo a tattao a simikkil ti tengngedna ken saan a nakugit ti puso ken laplapayagna, kanayonyo a suksukiren ti Espiritu Santo; agtigtignaykayo a kas iti pinagtignay dagiti amaenyo. 52 Siasino kadagiti profeta ti saan nga indadanes dagiti amaenyo? Pinapatayda dagiti profeta a nagparang sakbay iti iyuumay ti Nalinteg; ket ita, dakayo, kasla liniputan ken pinatayyo met isuna, 53 dakayo a tattao nga immawat iti linteg nga impasdek dagiti anghel, ngem saanyo a tinungpal daytoy.” 54 Ita, idi nangngegan dagiti kamkameng ti konseho dagitoy a banbanag, nasugat ti pusoda, ket nagngaretngetda dagiti ngipenda kenni Esteban. 55 Ngem isuna, a napnoan iti Espiritu Santo, timmangad ket pimmereng idiay langit ket nakitana ti dayag ti Dios; ket nakitana ni Jesus nga agtaktakder iti makannawan nga ima ti Dios. 56 Kinuna ni Esteban, “Kitaenyo, makitak a naglukat ti langit, ket agtaktakder ti Anak ti Tao iti makanawan nga ima ti Dios.” 57 Ngem nagpukkaw iti napigsa dagiti kamkameng iti konseho, sinullatanda dagiti lapayagda, ket sangsangkamaysada a nangdarup kenkuana: 58 impanda isuna iti ruar iti siudad ket binatbatoda isuna: ket indisso dagiti saksi dagiti makinruar a kawesda iti sakaanan ti agtutubo a lalaki a managan Saulo. 59 Bayat a batbatoenda ni Esteban, saan a nagsardeng nga immawag iti Apo a kunana, “Apo Jesus, awatem ti espirituk.” 60 Nagparintumeng isuna ket babaen iti napigsa a timek, immawag a kunana, “Apo, saanmo koma ida a pagbayaden gapu iti daytoy a basol.” Idi naisaona daytoy, naturog isuna.

8

1 Inanamungan ni Saulo ti ipapatay ni Esteban. Nangrugi ngarud iti dayta nga aldaw ti pannakaparigat ti iglesia nga adda idiay Jerusalem; ket amin dagiti namati, nagwarasda kadagiti amin a rehion iti Judea

ken Samaria, malaksid kadagiti apostoles. 2 Impunpon dagiti nainget a
tattao ni Esteban ket kasta unay iti panangdung-awda kenkuana. 3 Ngem
nakaro ti panangdangran ni Saulo iti iglesia; sinaggaysana dagiti babbalay
ket ingguyodna nga inruar dagiti lallaki ken babbai, ket imbaludna ida
iti pagbaludan. 4 Nupay kasta, dagiti namati a naiwaras ket napanda
inkaskasaba ti sao. 5 Simmalog ni Felipe iti siudad iti Samaria ket
inwaragawagna kadakuada ti maipapan iti Cristo. 6 Idi nangngegan
ken nakita iti adu a bilang ti tattao dagiti pagilasinan nga inaramid ni
Felipe, sangsangkamaysada a dimngeg a naimbag iti imbagana. 7 Ta
adu a tattao a linuganan iti narugit nga espiritu ti napaimbag ket
uray la agiikkis dagiti narugit nga espiritu bayat a rumrummuarda
kadagiti linugananda a tattao; ken adu a paralitiko ken pilay a tattao ti
napaimbag. 8 Ket kasta unay ti panagrag-o iti dayta a siudad. 9 Ngem
adda maysa a lalaki iti siudad a managanan Simon, a nagar-aramid iti
panagsalamangka kadagiti napalabas a panawen; idi ket pinagsiddaawna
dagiti tattao iti Samaria, ket imbagbagana pay nga isuna ket napateg a tao.
10 Amin dagiti Samaritano, manipud kababaan agingga iti katatan-okan,
dimngegda kenkuana; kinunada, "Daytoy a tao ket isu ti pannakabalin
ti Dios a naawagan iti Naindaklan." 11 Dimngegda kenkuana, gapu ta
pinagsiddaawna ida iti atiddug a tiempo babaen iti panagsalamangkana.
12 Ngem idi pinatida ti inkasaba ni Felipe maipanggep iti ebanghelio
maipapan iti pagarian ti Dios ken iti nagan ni Jesu-Cristo, nabautisaranda,
dagiti lallaki ken babbai. 13 Ket uray ni Simon, namati met; kalpasan a
nabautisaran isuna, intuloyna a nakikadua ken ni Felipe; idi nakitana
dagiti pagilasinan ken addaan pannakabalin nga ar-aramid a naaramid,
nagsiddaaw isuna. 14 Ita, idi nangngegan dagiti apostoles idiay Jerusalem
a naawat ti Samaria ti sao ti Dios, imbaonda kadakuada ni Pedro ken ni
Juan. 15 Idi simmalogda, inkararaganda ida; tapno awatenda ti Espiritu
Santo. 16 Ta agingga iti dayta a tiempo, saan nga immay ti Espiritu
Santo iti uray siasino kadakuada, nabautisaranda laeng iti nagan ni Apo
Jesus. 17 Ket impatay da Pedro ken ni Juan dagiti imada kadakuada,
ket inawatda ti Espiritu Santo. 18 Ita, idi nakita ni Simon a naited ti
Espiritu Santo babaen iti panangipatay dagiti apostoles kadagiti imada,
nangidiaya isuna iti kuarta kadakuada. 19 Kinunana, "Itedyo met kaniak
daytoy a pannakabalin, tapno ti siasinoman a pangipatayak kadagiti imak
ket awatenna met ti Espiritu Santo. 20 Ngem kinuna ni Pedro kenkuana,
"Makipukaw koma kenka ti pirak, gapu ta pinanunotmo a gun-oden
ti sagut ti Dios babaen iti kuarta. 21 Awan paset wenno bingaymo iti
daytoy a banag, gapu ta ti adda iti pusom ket saan a maiyannatup iti
pagayatan ti Dios. 22 Isu nga agbabawika iti daytoy a kinadangkesmo,
ket agkararagka iti Apo, ta bareng no pakawanennaka iti tinarigagayam.
23 Ta makitak nga addaka iti sabidong ti apal ken iti kawkawar ti basol."
24 Simmungbat ni Simon ket kinunana, "Ikararagandak iti Dios, nga
awan koma kadagitoy a banbanag a naisaoyo ti mapasamak kaniak."
25 Kalpasan iti panangpaneknek da Pedro ken Juan ken insaoda ti sao ti
Apo, nagsublida idiay Jerusalem; ket iti dalan, inkaskasabada ti ebanghelio
kadagiti adu a bario dagiti Samaritano. 26 Ita, adda anghel ti Apo a
nagsao kenni Felipe a kinunana, "Tumakderka ket agpaabagatanka iti
dalan a sumalog manipud Jerusalem agingga iti Gaza." (Daytoy a dalan
ket adda iti disierto.) 27 Timmakder isuna ket napan. Pagammoan, adda
maysa a lalaki a nagtaud idiay Etiopia, maysa a eunuko nga addaan

iti dakkel a turay iti babaen ni Candace, a reyna dagiti taga-Etiopia. Isuna ti mangimatmaton kadagiti amin a kinabaknang ti reyna. Immay isuna idiay Jerusalem tapno agdayaw. 28 Pasubli isuna ken nakatugaw iti karwahena, ken basbasaenna ti libro ni profeta Isaias. 29 Kinuna ti Espiritu kenni Felipe, "Sumang-atka ket kuyugem daytoy a karwahe." 30 Nagtaray ngarud ni Felipe a napan kenkuana, ket nangngegna a babsabaen ti lalaki ti insurat ni profeta Isaias, ket kinunana, "Maawatam met laeng kadi ti basbasaem?" 31 Kinuna ti taga-Etiopia, "Kasano a maawatak, no awan met iti mangidalan kaniak?" Ket nagpakaasi kenni Felipe nga umuli koma iti karwahe ket makitugaw kenkuana. 32 Ita, ti paset iti nasantoan a surat a basbasaen ti taga-Etiopia ket daytoy, "Kaiyariganna ti maysa a karnero a maip-ipan iti pagparpartian; ken naulimek isuna a kas iti maysa a karnero nga adda iti sangoanan ti mangpukis kenkuana, saanna nga ungapen ti ngiwatna: 33 Iti pannaikababainna, naikkat ti pannakaukomna: Siasinonto ti mangipakaammo iti kaputotanna? Ta naalan ti biagna manipud iti daga." 34 Nagsaludsod ngarud ti eunuko kenni Felipe a kinunana, "Pangaasim koma, siasino ti dakdakamaten ti profeta? " Ti bagina, wenno sabali a tao?" 35 Inrugi ni Felipe nga agsao; inrugina iti daytoy a Nasantoan a Surat iti Isaias nga inkasaba iti eunoko ti maipanggep kenni Jesus. 36 Iti kaaddada iti dalan, dimtengda iti maysa a bassit a danum; kinuna iti eunuko, "Kitaem, adda danum ditoy; ania iti manglapped kaniak manipud iti pannakabautisar?" 37 * 38 Pinagsardeng ngarud ti taga-Etiopia ti karwahe. Bimmaba iti danum ni Felipe ken ti eunuko, ket binautisaran ni Felipe isuna. 39 Idi timmakdangda manipud iti danum, innala ti Espiritu ti Dios ni Felipe: ket saanen a nakita pay ti eunuko isuna, ket agragrag-o isuna a nagtuloy iti panagdaliasatna. 40 Ngem nagparang ni Felipe idiay Azoto. Nagna isuna iti dayta a rehion ket inkasabana ti ebanghelio kadagiti amin a siudad, agingga a nakadanon isuna idiay Cesarea.

9

1 Ngem ni Saulo, a mangibagbaga latta iti pangta uray pay iti pammapatay, maibusor kadagiti adalan ti Apo, napan iti nangato a padi 2 ket nagkiddaw kenkuana iti sursurat para kadagiti sinagoga idiay Damasco, tapno no adda mabirukanna a kameng iti Dalan, lallaki man wenno babbai, ket ipanna koma ida idiay Jerusalem kas balud. 3 Kabayatan nga agdaldaliasat isuna, napasamak nga idi asidegen isuna idiay Damasco, kellaat nga adda lawag manipud langit a nanglawag iti aglawlawna; 4 ket natuang isuna iti daga ken nakangngeg iti timek a mangibagbaga kenkuana, "Saulo, Saulo, apay a parparigatennak?" 5 Simmungbat ni Saulo, "Siasinoka, Apo?" Kinuna ti Apo, "Siak ni Jesus nga idaddadanesmo; 6 ngem tumakderka, sumrekka iti siudad, ket maipakaammonto kenka no ania iti rumbeng nga aramidem." 7 Siuulimek a nakatakder dagiti lallaki a kadua ni Saulo a nagdaliasat, mangmangngegda ti timek ngem awan makitada. 8 Timmakder ni Saulo manipud iti daga, ket idi inmulagatna dagiti matana, awan a pulos iti makitana; isu a kinibinda isuna ket impanda isuna idiay Damasco. 9 Iti tallo nga aldaw ket saan isuna a makakita, ket saan isuna a nangan wenno imminom. 10 Ita, adda maysa

* **8:37** (Naikkat kadagiti kasayaatan nga nagkauna a kopia ti Aramid 8:37, kinuna ni Felipe, "No mamatika iti amin a pusom, mabalinka a mabautisaran." Simmungbat ti taga-Etiopia, "Mamatiak a ni Jesu-Cristo ket isu ti Anak ti Dios.")

nga adalan idiay Damasco a managan Ananias; ket nagsao ti Apo kenkuana
iti maysa a sirmata, “Ananias.” Ket kinunana, “Adtoyak, Apo.” 11 Kinuna
ti Apo kenkuana, “Tumakderka, ket mapanka iti kalsada a maawagan
Nalinteg, ket iti balay ni Judas, damagem ti agnagan iti Saulo, maysa a
lalaki a naggapu idiay Tarso; ta agkarkararag isuna; 12 ken nakitana iti
maysa a sirmata a simrek ti tao a managan Ananias ken impatayna ti
imana kenkuana, tapno awatenn ti panagkitana.” 13 Ngem simmungbat ni
Ananias, “Apo, nangngegko manipud iti kaaduan ti maipanggep iti daytoy
a tao, no kasano ti panangranggas nga inaramidna kadagiti tattaom idiay
Jerusalem. 14 Addaan isuna iti karbengan manipud iti panguloen dagiti
papadi a mangtiliw iti tunggal maysa ditoy nga umaw-awag iti naganmo.”
15 Ngem kinuna ti Apo kenkuana, “Mapanka, ta isuna ket napili nga agbalin
nga instrumentok, a mangawit iti naganko kadagiti Hentil ken ar-ari ken
kadagiti annak ti Israel; 16 ta ipakitakto kenkuana no kasanonto kadagsen
ti masapul a sagabaenna maigapu iti naganko.” 17 Pimmanaw ngarud ni
Ananias, ket simrek iti balay. Iti panangipatayna iti imana kenkuana,
kinunana, “Kabsat Saulo, ni Apo Jesus a nagparang kenka idiay kalsada
idi paumayka, ket imbaonnak tapno maawatmo koma ti panagkitam ken
mapnoanka iti Espiritu Santo.” 18 Dagus nga adda kasla siksik a natinnag
manipud iti mata ni Saulo, ket inawatna ti panagkitana; timmakder isuna
ken nabautisaran; 19 ken nangan isuna ket napapigsa. Nakipagian isuna
kadagiti adalan idiay Damasco iti sumagmamano nga aldaw. 20 Dagus nga
inwaragawagna ni Jesus kadagiti sinagoga, imbagbagana a ni Jesus ti Anak
ti Dios. 21 Amin a nakangngeg kenkuana ket nasdaaw ken kinunada, “Saan
kadi a daytoy ti lalaki a nangidadanes kadagiti adda idiay Jerusalem nga
immawag iti daytoy a nagan? Ken immay isuna ditoy tapno ipanna ida a
sibabalud kadagiti panguloen dagiti papadi. 22 Ngem napabileg ni Saulo
a mangikasaba ken mangriro kadagiti Judio nga agnanaed idiay Damasco
babaen iti panangpaneknekna a daytoy a Jesus ket isu ti Cristo. 23 Kalpasan
ti adu nga aldaw, sangsangkamaysa a pinanggep dagiti Judio a papatayen
isuna. 24 Ngem naamoan ni Saulo ti panggepda. Binantayanda dagiti
ruangan iti aldaw ken rabii tapno patayenda isuna. 25 Ngem innala isuna
dagiti adalanna iti rabii ket inyulogda iti pader, impababada babaen iti
kuribot. 26 Idi immay isuna idiay Jerusalem, pinadas ni Saulo ti makikadua
kadagiti adalan, ngem mabutengda amin kenkuana, saanda a mamati
nga isuna ket maysa nga adalan. 27 Ngem innala isuna ni Barnabas ket
impanna isuna kadagiti apostol. Ket imbagana kadakuada no kasano
a nakita ni Saulo ti Apo iti dalan kalsada ken imbagana a nakisao ti
Apo kenkuana, ken no kasano a situtured a nangasaba ni Saulo idiay
Damasco iti nagan ni Jesus. 28 Nakisinnarak isuna kadagiti apostol ken
kadagiti dadduma pay a namati nga adda idiay Jerusalem. Situtured
isuna a nagsao iti nagan ni Apo Jesus 29 ken nakilinnawag isuna kadagiti
Judio a taga-Grecia; ngem kanayonda a padpadasen a papatayen isuna.
30 Idi naammoan dagiti kakabsat daytoy, insalogda isuna idiay Cesarea
ket kalpasanna, imbaonda isuna idiay Tarso. 31 Ket idin, dagiti iglesia iti
amin a Judea, Galilea, ken Samaria ket naaddaan iti talna ken napadakkel;
ken, agbibiagda nga addaan panagbuteng iti Apo ken panangliwliwa ti
Espiritu Santo, ket immadu ti iglesia. 32 Ita, napasamak nga iti ipapan
ni Pedro iti entero a rehion, napan met isuna kadagiti tao ti Dios nga
agnanaed iti ili ti Lidda. 33 Sadiay, adda nasarakanna a maysa a tao
a managan Eneas, a tallo a tawenen nga adda iti iddana, ta isuna ket

paralisado. 34 Kinuna ni Pedro kenkuana, “Eneas, pinaimbagnaka ni Jesu-
Cristo. Tumakderka ket isimpam ta nagiddaam.” Ket dagus a timmakder
isuna. 35 Isu nga amin dagiti agnanaed idiay Lidda ken Sarona ket
nakitada ti lalaki ket namatida iti Apo. 36 Ita, adda maysa nga adalan idiay
Joppa a managan Tabita, a naipatarus a kas “Dorcas.” Daytoy a babai
ket napnoan iti naimbag ken addaan asi nga ar-aramid nga inaramidna
kadagiti marigrigat. 37 Immay ti kanito kadagidi nga al-aldaw a nagsakit
isuna ket natay; idi nabugoandan isuna, impaiddada isuna iti akin-ngato
a siled. 38 Gapu ta asideg ti Lidda iti Joppa, ken nangngeg dagiti adalan
nga adda ni Pedro sadiay, nangibaonda iti dua a lallaki kenkuana, a
nagpakpakaasi kenkuana, “Umayka kadakami a dagus.” 39 Timmakder
ni Pedro ket nakikuyog kadakuada. Idi simmangpetdan, impanda isuna
iti akin-ngato a siled. Ket amin dagiti balo, nakatakderda iti abayna
nga agsangsangit, impakpakitada kenkuana dagiti kagay ken luplupot nga
inaramid ni Dorcas idi adda paylaeng isuna kadakuada. 40 Pinarruar
ida amin ni Pedro manipud iti siled, nagparintumeng, ket nagkararag;
tinalliawna ti bagi ket kinunana, “Tabita, bumangonka.” Nagmulagat
isuna, ket idi nakitana ni Pedro, nagtugaw isuna. 41 Inyawat ni Pedro ti
imana kenkuana ket pinatakderna isuna; ket idi inayabanna dagiti namati
ken dagiti balo, imparangna isuna a sibibiag kadakuada. 42 Daytoy a
banag ket naammoan iti entero a Joppa, ket adu a tattao ti namati iti Apo.
43 Napasamak ngarud a nakipagian ni Pedro iti adu nga aldaw idiay Joppa
iti tao a managan Simon, maysa nga agkurkurti iti lalat.

10

1 Ita, adda maysa a tao iti siudad ti Cesarea a managan Cornelio, maysa
a kapitan dagiti soldado iti makunkuna a Rehimento Italiana. 2 Maysa
isuna a napinget a tao, maysa nga agdaydayaw iti Dios a kaduana dagiti
amin a kabbalayna; nangted isuna iti adu a kuarta kadagiti tattao a Judio
ken kanayon nga agkarkararag iti Dios. 3 Idi ngannganin ti maika-siam
nga oras iti aldaw, nalawag a nakitana iti maysa a sirmata ti maysa
nga anghel ti Dios nga um-umay kenkuana. Kinuna ti anghel kenkuana,
4 “Cornelio!” Miningmingan ni Cornelio ti anghel ken kasta unay ti
pigergerna ket kinunana, “Apay, apo?” Kinuna ti anghel kenkuana,
“Dagiti karkararag ken sagsagutmo kadagiti nakurapay ket nagpangato
a kas pakalaglagipan a daton iti presensia ti Dios. 5 Ita, mangibaonka iti
tattao idiay ili ti Joppa a mangiyeg iti tao a managan Simon, a managan
met laeng iti Pedro. 6 Makipagnanaed isuna iti maysa nga agkurkurti
iti lalat a managan met laeng iti Simon, a ti balayna ket adda iti igid ti
baybay. 7 Idi pimmanawen ti anghel a nakisarita kenkuana, inayaban
ni Cornelio ti dua kadagiti adipen iti balayna, ken ti maysa a soldado
nga agdaydayaw iti Dios manipud kadagiti soldado nga agserserbi met
laeng kenkuana. 8 Imbaga ni Cornelio kadakuada ti amin a napasamak
ket imbaonna isuda idiay Joppa. 9 Ita, iti kabigatanna, idi ngannganin ti
maika-innem nga oras, kabayatan nga agdaldaliasatda ken asidegdan iti
siudad, napan met ni Pedro iti tuktok ti balay tapno agkararag. 10 Ket
nabisinan isuna ket kayatna ti mangan iti uray ania, ngem idi madama
nga aglutluto dagiti tattao iti taraon, nakakita isuna iti maysa a sirmata;
11 ket nakitana a nalukatan ti tangatang ken adda maysa a pagkabilan a
bumabbaba, maysa a banag a kasla dakkel nga ules a bumabbaba iti daga,
a naipababa babaen iti uppat a sulina. 12 Iti unegna ket amin a kita dagiti
ayup nga addaan iti uppat a saka ken banbanag nga agkarayam iti daga,

ken dagiti billit iti tangatang. 13 Ket nagsao ti maysa a timek kenkuana,
“Bumangonka Pedro, mangpartika ket manganka.” 14 Ngem kinuna ni
Pedro, “Saan Apo; ta saanak nga nangnangan iti aniaman a narugit ken
saan a nadalus.” 15 Ngem nagsao manen ti timek kenkuana iti maikadua
a gundaway: “Ti aniaman a dinalusan ti Apo, saanmo nga awagan a
narugit.” 16 Napasamak daytoy iti tallo a daras; ket dagus a naipangato
ti pagkabilan idiay tangatang. 17 Kabayatan a mariro unay ni Pedro no
ania ti mabalin a kayat a sawen ti sirmata a nakitana, nakatakder met
dagiti lallaki nga imbaon ni Cornelio iti sangoanan ti ruangan, kalpasan
a dinamagda ti pagnaanda a mapan iti balay. 18 Ket immawagda ken
dinamagda no ni Simon a managan met laeng iti Pedro ket agigian sadiay.
19 Kabayatan a panpanunoten pay laeng ni Pedro ti maipanggep iti sirmata,
kinuna ti Espiritu kenkuana, “Kitaem, adda tallo a lallaki a mangbirbirok
kenka. 20 Tumakderka ket umulogka ket kumuyogka kadakuada. Saanka
nga agbuteng a kumuyog kadakuada, gapu ta imbaonko ida.” 21 Isu
nga immulog ni Pedro a napan kadagiti lallaki ket kinunana, “Siak ti
birbirukenyo. Apay nga immaykayo?” 22 Kinunada, “Ti kapitan dagiti
soldado a managan Cornelio, maysa a nalinteg a tao ken maysa nga
agdaydayaw iti Dios, ken nasayaat ti pakasarsaritaanna iti entero a
pagilian dagiti Judio ket binagaan ti nasantoan nga anghel ti Dios a
mangibaon iti umay kenka tapno umayka idiay balayna, tapno agdengngeg
isuna iti mensahe nga aggapu kenka.” 23 Isu nga inawis ida ni Pedro a
sumrek ken makipagian kenkuana. Iti simmaruno a bigat, bimmangon
ket kimmuyog kadakuada, ket dadduma kadagiti kakabsat manipud Joppa
ti nangkadua kenkuana. 24 Iti simmaruno nga aldaw, simmangpetda
idiay Cesarea. Agur-uray ni Cornelio kadakuada; inummongna dagiti
kakabagianna ken dagiti asideg a gagayyemna. 25 Ket napasamak nga idi
simrek ni Pedro, sinabat isuna ni Cornelio ket nagdumog iti sakaananna
kas panangipakitana iti panangdayawna kenkuana. 26 Ngem pinatakder
isuna ni Pedro ket kinunana, “Tumakderka; siak ket tao met laeng.”
27 Kabayatan a makisarsarita ni Pedro kenkuana, simrek isuna ket
nasarakanna iti adu a tattao a naummong. 28 Kinunana kadakuada,
“Dakayo a mismo, ammoyo a saan a maiparbeng para iti maysa a Judio
a makikadua wenno mangsarungkar iti siasinoman manipud iti sabali a
pagilian. Ngem impakita kaniak ti Dios a masapul a saanko nga awagan
ti siasinoman iti narugit wenno saan a nadalus. 29 Isu nga immayak a
saanak a nakirikiar, idi napaayabanak. Ngarud, damagek kadakayo no
apay a pinaayabandak.” 30 Kinuna ni Cornelio, “Uppat nga aldawen iti
napalabas, iti kastoy met laeng nga oras, agkarkararagak iti maika-siam
nga oras iti balayko; pagammoan, maysa a lalaki a sikakawes iti naraniag
ti nagtakder iti sangoanak. 31 Kinunana, 'Cornelio, nanggeg ti Dios ti
kararagmo, ken dagiti sagsagutmo kadagiti nakurapay ket impalagipna
iti Dios ti maipanggep kenka. 32 Isu a mangibaonka iti tao idiay Joppa,
ket paayabam ti tao a managan Simon, a maawagan met laeng iti Pedro.
Agnanaed isuna iti balay ti maysa nga agkurkurti iti lalat a managan
Simon, iti igid ti baybay.' * 33 Isu a dagus a nangibaonak iti mangayab
kenka. Naimbagka iti iyaaymo. Ket ita, addakami amin ditoy iti imatang ti
Dios, tapno agdengngeg iti tunggal banag nga insuro ti Dios nga ibagam.”

* **10:32** [Sumagmamano kadagiti kaunaan a nagsurat ti nanginayon iti: Inton umay isuna, makisarita isuna kenka.]

† 34 Ket nagsao ni Pedro a kinunana, “Pudno, maawatak nga awan iti
idumduma ti Dios. 35 Ngem ketdi, ti tunggal pagilian nga agdaydayaw ken
agar-aramid kadagiti nalinteg nga ar-aramid ket awatenna. 36 Ammoyo
ti mensahe nga intedna kadagiti tattao ti Israel, idi impakaammona ti
naimbag a damag maipanggep iti talna babaen kenni Jesu-Cristo, nga Apo
ti amin- 37 dakayo a mismo ket ammoyo dagiti napaspasamak, a naaramid
iti entero a Judea, nangrugi idiay Galilea, kalpasan iti pannakabuniag
nga inwaragawag ni Juan; 38 dagiti pasamak a mainaig kenni Jesus ti
Nasaret, no kasano nga inikkan isuna ti Dios iti Espiritu Santo ken iti
pannakabalin. Napan isuna nagar-aramid iti nasayaat ken pinaimbagna
amin nga indadanes ti diablo, gapu ta kaduana ti Dios. 39 Saksikami
kadagiti amin a banag nga inaramidna iti pagilian dagiti Judio ken idiay
Jerusalem-daytoy Jesus a pinatayda, babaen iti panangibitinda kenkuana
iti kayo. 40 Daytoy a tao a pinagungar ti Dios iti maikatlo nga aldaw ken
namagbalin kenkuana a nalatak, 41 saan a kadagiti amin a tattao, ngem
kadagiti saksi a sakbay pay ket pinilin ti Dios - dataki a mismo, a nangan
ken imminom a kaduana kalpasan a nagungar isuna manipud iti patay.
42 Binilinnakami nga ikasabami kadagiti tattao ken saksianmi a daytoy
ti napili ti Dios nga agbalin nga Ukom dagiti sibibiag ken dagiti natay.
43 Isuna ti saksaksian dagiti amin a profeta, tapno tunggal maysa a mamati
kenkuana ket umawatto iti pannakapakawan dagiti basbasol babaen iti
naganna.” 44 Kabayatan nga ibagbaga pay laeng ni Pedro dagitoy a
banbanag, immay ti Espiritu Santo kadagiti amin nga agdengdengngeg iti
mensahena. 45 Dagiti tattao a naibilang iti nakugit a bunggoy dagiti namati
- amin dagidiay nakikuyog kenni Pedro-ket nagsiddaawda, gapu ta ti sagut
ti Espiritu Santo ket naibukbok met kadagiti Hentil. 46 Ta nangngegdan
dagitoy a Hentil nga agsasao iti sabali a pagsasao ken agdaydayaw iti
Dios. Ket simmungbat ni Pedro, 47 “Adda kadi siasinoman a manglapped
iti pannakabausitar dagitoy a tattao, dagitoy a tattao a nangawat iti
Espiritu Santo a kasta met kadatayo?” 48 Kalpasan ket binilinna isuda
a mabautisaranda iti nagan ni Jesu-Cristo. Ket dinawatda kenkuana a
makipagnaed isuna kadakuada iti sumagmamano nga aldaw.

11

1 Ita, dagiti apostol ken dagiti kakabsat a lallaki nga adda idiay Judea,
nangngegda a dagiti Hentil ket inawatda met ti sao ti Dios. 2 Idi simmang-
at ni Pedro idiay Jerusalem, binabalaw isuna dagiti naibilang iti bunggoy ti
pannakakugit; 3 kinunada, “Nakikaduaka kadagiti saan a nakugit a lallaki
ken nakipangan kadakuada!” 4 Ngem ni Pedro inrugina a bininsabinsa
nga impalawag ti banag kadakuada; kinunana, 5 “Agkarkararagak idi idiay
siudad ti Joppa, ket iti maysa a sirmata, nakakitaak iti pagkargaan a
bumabbaba, kasla dakkel nga ules a naipababa manipud langit babaen
kadagiti uppat a sulina. Bimmaba kaniak. 6 Kinitak daytoy ket
pinanunotko ti maipanggep iti daytoy; nakitak dagiti ayup nga uppat ti
sakana iti daga, dagiti atap nga ayup, dagiti agkarkarayam nga ayup, ken
dagiti billit iti tangatang. 7 Ket nakangngegak iti timek a kunana kaniak,
“Tumakderka, Pedro; mangpatartika ket manganka!” 8 Kinunak, “Saan a
kasta, Apo: Gapu ta pulos nga awan ti aniaman a saan a nasantoan wenno
saan a nadalus nga immuneg iti ngiwatko.” 9 Ngem simmungbat manen

† **10:33** [Sumagmamano kadagiti kaunaan a nagsurat ti nanginayon iti: insuro ti Dios nga ibagam.]

ti timek manipud langit, “Ti imbaga ti Dios a nadalus ket saanmo nga
awagan a saan a nadalus. 10 Napasamak daytoy iti namitlo a daras, ket
kalpasanna, naipangato idiay langit. 11 Pagammoan, kellaat nga adda tallo
a lallaki a nagtakder iti sangoanan ti balay a pagnanaedak; naibaonda
kaniak manipud idiay Cesarea. 12 Binilinnak ti Espiritu a kumuyogak
kadakuada, ken masapul nga awan iti idumdumak. Kimmuyog kaniak
dagiti innem a kakabsat a lallaki, ket napankami iti balay daydiay a lalaki.
13 Imbagana kadakami no kasano a nakitana ti anghel nga agtaktakder
iti balayna a nagkuna, “Mangibaonka kadagiti lallaki a mapan idiay
Joppa ken mangisubli ditoy kenni Simon, nga agnagan met laeng iti
Pedro. 14 Ibagananto kenka ti mensahe a pakaisalakanam- sika ken ti
sangkabalayam.” 15 Apaman a nangrugiak nga agsao kadakuada, immay ti
Espiritu Santo kadakuada, a kas met laeng kadatayo idi damo. 16 Nalagipko
dagiti sasao ti Apo, no sadino ket imbagana, “Pudno a nangbautisar ni Juan
iti danum; ngem mabautisarankayonto ti Espiritu Santo.” 17 Ngarud, no
inted ti Dios kadakuada ti isu met laeng a sagut a kas iti intedna kadatayo
idi namatitayo kenni Apo Jesu-Cristo, siasino-ak koma a mangsuppiat
iti Dios?” 18 Idi nangngeganda dagitoy a banbanag, awan naibagada a
sungbat, no di ket indayawda ti Dios ken kinunada, “Inted met ngarud
ti Dios ti panagbabawi para iti biag kadagiti Hentil.” 19 Isu a dagiti
namati, gapu iti pannakaparigat a nangrugi iti pannakatay ni Esteban ket
naiwaras nga immadayo manipud idiay Jerusalem- dagitoy a namati ket
nagwaras agingga idiay Fenicia, Cyprus, ken Antiokia. Inwaragawgda ti
mensahe maipanggep kenni Jesus kadagiti laeng Judio, awanen sabali pay.
20 Ngem dadduma kadakuada, dagiti lallaki manipud Cyprus ken Cirene,
ket napan idiay Antiokia ken nagsao met kadagiti Griego ken inkasabada ti
maipanggep kenni Apo Jesus. 21 Ket adda kadakuada ti ima ti Apo; dakkel
ti bilang dagiti namati ken nagsubli iti Apo. 22 Ti damag maipanggep
kadakuada ket immay kadagiti lapayag ti iglesia idiay Jerusalem: ket
imbaonda ni Bernabe angingga idiay Antiokia. 23 Idi immay isuna ken
nakitana ti sagut ti Dios, naragsakan isuna; ket pinabilegna ida amin nga
agtalinaedda iti Apo iti amin a pusoda. 24 Ta isuna ket naimbag a lalaki ken
napnoan iti Espiritu Santo ken iti pammati, ket adu a tattao ti nainayon iti
Apo. 25 Napan ngarud ni Bernabe idiay Tarso tapno birukenna ni Saulo.
26 Idi nasarakanna isuna, inkuyogna isuna idiay Antiokia. Napasamak nga
iti las-ud ti makatawen, nakiummongda iti iglesia ken sinuruanda ti adu a
tattao. Idiay Antiokia ti immuna a nakaawagan dagiti adalan iti Cristiano.
27 Ita, kadagitoy nga aldaw, simmalog ti sumagmamano kadagiti profeta
manipud Jerusalem tapno mapanda idiay Antiokia. 28 Maysa kadakuada
a managan Agabo ti timmakder ket babaen iti Espiritu, impasimudaagna
nga adda dakkel a panagbisin a mapasamakto iti amin a lubong. Daytoy
ket napasamak kadagiti aldaw ni Claudio. 29 Isu a dagiti adalan, segun iti
kabaelan ti tunggal maysa, inkeddengda a mangipatulod iti tulong kadagiti
kakabsat idiay Judea. 30 Inaramidda daytoy; nangipatulodda iti kuarta
kadagiti panglakayen babaen iti ima da Bernabe ken Saulo.

12

1 Ita, kadagidiay metlaeng a tiempo, ni Herodes nga ari, inkabilna ti
imana iti dadduma kadagiti nagtaud iti taripnong tapno pagaramidanna
ida iti saan a nasayaat. 2 Pinatayna ni Santiago a kabsat ni Juan babaen iti
kampilan. 3 Kalpasan a nakitana a naay-ayo daytoy dagiti Judio, intuloyna

a tiniliw met ni Pedro. Dayta ket kabayatan dagiti aldaw ti saan a
nalebaduraan a tinapay. 4 Kalpasan a tiniliwda isuna, impupokna isuna
iti pagbaludan ken nangdutok isuna iti uppat a bunggoy dagiti soldado a
mangbantay kenkuana; pangpanggepenna nga ipan isuna kadagiti tattao
kalpasan ti Ilalabas. 5 Isu a ni Pedro ket nagtalinaed iti pagbaludan,
ngem sipapasnek ti taripnong a nagkararag iti Dios para kenkuana. 6 Iti
rabii ti aldaw sakbay iti ipapan ni Herodes a mangirruar kenkuana,
matmaturog ni Pedro iti nagbaetan ti dua a soldado, nagalutan iti dua
a kawar; ken adda dagiti guardia iti sango ti ruangan a mangbanbantay
iti pagbaludan. 7 Pagammoan, adda anghel ti Apo a kellaat a nagparang
iti abayna, ket adda lawag a nagraniag iti selda. Sinagidna iti sikigan
ni Pedro ken riniingna isuna ket kinunana, "Partakam ti bumangon."
Kalpasanna, dagiti kawar ket natinnag manipud kadagiti imana. 8 Kinuna
ti anghel kenkuana, "Agkaweska ken ikursongmo dagiti sandaliasmo."
Kasta ngarud ti inaramid ni Pedro. Kinuna ti anghel kenkuana, "Ikawesmo
ti makinruar a pagan-anaymo ken surotennak." 9 Isu a simmurot ni
Pedro ket rimmuarda. Saanna nga ammo a ti inaramid ti anghel ket
pudno. Iti pagarupna, sirmata ti makitkitana. 10 Kalpasan a linabsanda
ti umuna a guardia ken ti maikadua, dimtengda iti landok a ruangan
nga agturong iti siudad; naglukat daytoy a bukbukodna para kadakuada.
Rimmuarda ken simmalogda iti kalsada, ket dagus a pinanawan isuna ti
anghel. 11 Idi agbalaw ni Pedro, kinunana, "Ita, pudno nga ammokon
nga imbaon ti Apo ti anghelna ket insalakannak manipud iti ima ni
Herodes, ken manipud iti amin a namnamaen dagiti tattao a Judio."
12 Kalpasan a naamirisna daytoy, dimteng isuna iti balay ni Maria, ti ina
ni Juan a ti apilyedona ket Marcos; adu a namati ti naguummong sadiay
ken agkarkararag. 13 Idi nagtuktok isuna iti ridaw ti ruangan, immay
simmungbat ti adipen a babai a managan Rhoda. 14 Idi nabigbigna ti
timek ni Pedro, saannan a linukatan ti ridaw gapu iti ragsakna; no di ket
nagtaray isuna a napan iti siled; impadamagna nga agtaktakder ni Pedro iti
ridaw. 15 Isu a kinunada kenkuana, "Agmauyongka." Ngem impapilitna
a dayta ti pudno. Kinunada, "Dayta ket ti anghelna." 16 Ngem intuloy
ni Pedro ti nagtuktuktok, ket idi linukatanda ti ridaw, nakitada isuna
ket nagsiddaawda. 17 Nagsenyas ni Pedro kadakuada babaen iti imana
nga agulimekda, ken imbagana kadakuada no kasano nga inruar isuna
ti Dios idiay pagbaludan. Kinunana, "Ipadamagyo dagitoy a banbanag
kenni Santiago ken kadagiti kakabsat a lallaki." Kalpasanna, pimmanaw
isuna ket napan iti sabali a lugar. 18 Ita, idi umaldawen, awan ti uray
bassit a gagar kadagiti soldado maipapan iti napasamak kenni Pedro.
19 Kalpasan a biniruk isuna ni Herodes ket saanna a mabirukan isuna,
pinalutpotna dagiti guardia ket kalpasanna, imbilinna a mapapatayda.
Kalpasanna, simmalog isuna manipud Judea ket nagturong idiay Caesarea
ket nagtalinaed sadiay. 20 Ita, nakapungtot unay ni Herodes kadagiti tattao
ti Tiro ken Sidon. Nagkuyog dagitoy a napan kenkuana. Inallukoyda ni
Blasto, a katulongan ti ari, a tulunganna ida. Ket dinawatda ti kapia,
gapu ta adda idi naawat ti pagilianda a taraon manipud iti pagilian ti ari.
21 Iti naituding nga aldaw, nagkawes ni Herodes iti pagan-anayna kas ari
ket nagtugaw iti trono; nagbitla kadakuada. 22 Nagpukkaw dagiti tattao,
"Daytoy ket timek iti maysa a dios, saan nga iti tao! 23 Dagus a dinangran
isuna ti anghel ti Dios, gapu ta saanna nga inted iti Dios ti pammadayaw;
kinnan isuna dagiti igges ket natay. 24 Ngem ti sao ti Dios ket dimmakel
ken immadu. 25 Kalpasan a lineppas da Bernabe ken Saulo ti gapuanan iti

nakaibaonanda idiay Jerusalem, nagsublida manipud sadiay; inkuyogda ni Juan, a Marcos ti apilyedona.

13

1 Ita, iti taripnong idiay Antiokia, adda sumagmamano a profeta ken
manursuro. Isuda da Bernabe, Simeon (a maawagan Negro), Lucio ti
Cirene, Manaen (ti ampon a kabsat a lalaki ni Herodes nga agturay), ken
Saulo. 2 Kabayatan nga agdaydayawda iti Apo ken agay-ayunarda, kinuna
ti Espiritu Santo, "Ilasinyo kaniak ni Bernabe ken Saulo, a mangaramid
iti trabaho a nangayabak kadakuada." 3 Kalpasan a nagayunar ken
nagkararag ti taripnong ken impatayda dagiti imada kagitoy a lallaki,
kalpasanna, imbaonda ida. 4 Nagtulnog ngarud da Bernabe ken Saulo iti
Espiritu Santo ket simmalogda idiay Seleucia; manipud sadiay, naglayagda
a napan iti isla ti Cyprus. 5 Idi addada iti siudad ti Salamina, inwara-
gawagda ti sao ti Dios kadagiti sinagoga dagiti Judio. Adda met kadakuada
ni Juan Marcos kas katulonganda. 6 Idi sinursorda ti sibubukel nga isla
agingga idiay Pafo, nakasarakda iti maysa a salamangkero, maysa a Judio
a palso a profeta a managan Bar Jesus. 7 Daytoy a salamangkero ket
nakikadkaddua iti gobernador ti ili, a ni Sergio Paulo, a maysa a nalaing a
lalaki. Pinaayaban daytoy a lalaki ni Bernabe ken ni Saulo, gapu ta kayatna
a mangngegan ti sao ti Apo. 8 Ngem ni Elimas a "ti salamangkero" (kasta
iti pannakaitarus ti naganna) sinuppiatna ida; pinadasna a patallikuden
ti gobernador ti ili manipud iti pammati. 9 Ngem ni Saulo, a maaw-
awagan met laeng iti Pablo ken napnoan iti Espiritu Santo; pinerrengna
10 ket kinunana, "Sika nga anak ti diablo, napnoanka iti adu a kita ti
panangallilaw ken kinadakes. Kabusornaka ti tunggal kita iti kinalinteg.
Saankanto pulos nga agsardeng a mangpakillo kadagiti nalinteg a dalan
ti Apo, saan kadi? 11 Ita, kitaem, ti ima ti Apo ket adda kenka, ket
agbalinkanto a bulsek. Saanmonto a makita ti init iti mabayag. "Dagus
nga adda immay ken Elimas nga angep ken sipnget; nangrugi isuna a
manglikaw a mangdawdawat kadagiti tattao a kibinenda koma isuna
12 Kalpasan a nakita ti gobernador ti ili ti napasamak, namati isuna,
gapu ta napasiddaaw unay isuna iti sursuro maipanggep iti Apo. 13 Ita,
nangrugi a naglayag ni Pablo ken dagiti gagayyemna manipud idiay Pafo
ket dimtengda idiay Perga iti Pamfilia. Ngem ni Juan, imbatina ida ket
nagsubli idiay Jerusalem. 14 Nagdalyasat da Pablo ken dagiti gagayyemna
manipud Perga ket dimtengda idiay Antiokia iti Pisidia. Sadiay, napanda
kadagiti sinagoga iti aldaw a Panaginana ket nagtugawda. 15 Kalpasan iti
pannakaibasa ti linteg ken dagiti profeta, nangibaon dagiti mangidadaulo
iti sinagoga iti mangibaga iti mensahe a kunana, "Kakabsat a lallaki, no
addaankayo iti aniaman a mensahe a mangpabileg kadagiti tattao ditoy,
ibagayo." 16 Isu a nagtakder ni Pablo ken nagsenyas babaen iti imana;
ket kinunana, "Lallaki iti Israel ken kadakayo a mangpadpadayaw iti
Dios, dumngegkayo. 17 Ti Dios dagitoy a tattao ti Israel, pinilina dagiti
kapuonantayo ket pinagbalinna a nakaad-adu dagiti tattao idi nagnaedda
idiay daga ti Egipto, ken babaen iti nakangato a takkiag ket indaulloanna
ida a rumuar sadiay. 18 Iti agarup uppat a pulo a tawen inan-anusanna
ida idiay let-ang. 19 Kalpasan a dinadaelna ti pito a pagilian idiay daga ti
Canaan, intedna kadagiti tattaotayo ti daga kas tawidda. 20 Amin dagitoy
a pasamak ket naaramid iti nasurok nga uppat a gasut ken limapulo a

tawen. Kalpasan amin dagitoy a banbanag, inikkan ida ti Dios iti uk-
ukom agingga kenni Samuel a profeta. 21 Kalpasan daytoy, dimmawat
dagiti tattao iti ari, isunga inted ti Dios kadakuada ni Saulo nga anak
a lalaki ni Kis, maysa a lalaki iti tribu ni Benjamin, iti uneg ti uppat
a pulo a tawen. 22 Kalpasan nga inikkat ti Dios isuna manipud iti
kinaarina, dinutokanna ni David nga agbalin nga arida. Maipanggep
kenni David ti kinuna ti Dios a, "Nasarakak ni David nga anak a lalaki
ni Jesse a lalaki nga asideg ditoy pusok; aramidennanto ti tunggal banag a
tarigagayak." 23 Manipud iti kaputotan daytoy a lalaki, inyegan ti Dios
ti Israel iti Manubbot, ni Jesus, kas inkarina nga aramiden. 24 Daytoy
ket nangrugi a mapasamak idi, sakbay nga immay ni Jesus, inwaragawag
nga umuna ni Juan ti bautisar iti panagbabawi kadagiti amin a tattao ti
Israel. 25 Bayat a liplippasen ni Juan ti trabahona, kinunana 'Siasinoak iti
panagkunayo? Saan a siak daydiay. Ngem dumngegkayo, adda ti umay
kalpasan kaniak, ket ti sapatos kadagiti sakana ket saanak a maikari a
mangwarwar.' 26 Kakabsat a lallaki, annak ti kaputotan ni Abraham, ken
kadagiti adda kadakayo nga agdaydayaw iti Dios, ti mensahe maipanggep
iti daytoy a pannakaisalakan ket datayo ti nakaitedanna. 27 Ta dagiti
agnanaed idiay Jerusalem, ken dagiti mangiturturay kadakuada, saanda
a pudpudno nga am-ammo isuna, ken saanda a pudno a maawatan ti
timek dagiti profeta a maibasbasa tunggal Aldaw a Panaginana; isu a
tinungpalda dagiti mensahe dagiti profeta babaen iti panangipatawda iti
dusa a patay kenni Jesus. 28 Uray no saanda a nakasarak iti pakaigapuan
a mapapatay isuna, kiniddawda ken Pilato a mapapatay isuna. 29 Idi
natungpaldan dagiti amin a banbanag a naisurat maipanggep kenkuana,
imbabada isuna manipud iti kayo ket impaiddada isuna iti tanem. 30 Ngem
pinagungar isuna ti Dios manipud iti patay. 31 Nakita isuna dagiti
kakaduana a simmang-at manipud Galilea agingga idiay Jerusalem iti adu
nga al-aldaw. Dagitoy a tattao itan ti saksina kadagiti tattao. 32 Isunga
iyegmi kadakayo ti naimbag a damag maipanggep kadagiti kari a naikari
kadagiti amaentayo: 33 Tinungpal ti Dios dagitoy a karkari kadatayo, nga
annakda, babaen iti panangpagungarna kenni Jesus manipud iti patay.
Daytoy metlaeng ti naisurat iti maikaddua a Salmo: 'Sika ket anakko a
lalaki, ita nga aldaw nagbalinak nga amam.' 34 Kasta met a maipanggep
iti kinapudno a pinagungarna isuna manipud iti patay tapno saan nga
agrupsa ti bagina, kastoy ti sinaritana: 'Itedko kenka dagiti nasantoan
ken saan a pagduaduaan a bendisyon ni David.' 35 Daytoy ti magapu no
apay a kinunana met iti sabali pay a salmo, "Saanmonto nga ipalubos a
ti Nasantoam ket mapadasna ti agrupsa.' 36 Ta kalpasan a nagserbi ni
David segun iti tarigagay ti Dios iti bukodna a henerasyon, naturog isuna,
naipaidda a kaduana dagiti ammana, ket napadasna ti nagrupsa, 37 ngem
isuna a pinagungar ti Dios ket saanna a napadasan ti nagrupsa. 38 Isu a
maipakaammo ngarud kadakayo, kakabsat a lallaki, a babaen iti daytoy
a lalaki ket naiwaragawag kadakayo ti pannakapakawan dagiti basbasol.
39 Babaen kenkuana, ti tumunggal maysa a mamati ket napalinteg
manipud kadagiti amin a banbanag a saannakayo a kabaelan a palintegen
ti linteg ni Moises. 40 Ket ngarud, agannadkayo tapno ti banag a sinarita
dagiti profeta ket saan a mapasamak kadakayo: 41 Kitaenyo, dakayo nga
aguy-uyaw, ket agsidaawkayonto ken kalpasanna mapukawkayonto; Ta
agtrabtrabahoak kabayatan dagiti al-aldawyo, trabaho a saanyonto pulos
a patien, uray no adda mangiwaragawag kadakayo. 42 Idi pumanawen da

Pablo ken Bernabe, nagpakpakaasi dagiti tattao kadakuada a saritaenda
koma manen dagitoy a sasao iti sumaruno nga Aldaw a Panaginana. 43 Idi
nalpasen ti panagtitipon idiay sinagoga, adu kadagiti Judio ken kadagiti
saan a Judio iti simmurot kada Pablo ken Bernabe, a nagsao kadakuada
ken nangallukoy kadakuada nga agtultuloyda iti parabur ti Dios. 44 Iti
simmaruno nga Aldaw a Panaginana, nganngani a ti sibubukel a siudad
ket naummong nga agdengngeg iti sao ti Apo. 45 Idi nakita dagiti Judio
ti adu a tattao, kasta unay ti apalda ket nagsaoda iti maibusor kadagiti
banbanag a naibaga ni Pablo ken pinabainanda isuna. 46 Ngem ni Pablo
ken ni Bernabe ket sitotured a nagsao a kinunada, “Kasapulan a ti sao
ti Dios ket maibaga pay nga umuna kadakayo. Makitak nga idurunyo a
paadayo kadagiti bagbagiyo daytoy ken ibilangyo a dagiti bagbagiyo ket
saan a maikari iti awan patinggana a biag, kitaenyo, ibaw-ingmin daytoy
kadagiti Hentil. 47 Ta isu ti imbilin ti Apo kadakami, kinunana, 'Inkabilkayo
a kas silaw kadagiti Hentil, a masapul nga ipanyo ti pannakaisalakan
agingga iti pungto a paset ti lubong.'” 48 Idi nangngegan dagiti Hentil
daytoy, naragsakanda ket indaydayawda ti sao ti Apo. Namati ti adu
kadagiti naituding iti awan patinggana a biag. 49 Ti sao ti Apo ket
nagwaras iti sibubukel a rehion. 50 Ngem inallukoy dagiti Judio dagiti
napasnek ken napateg a babbai, kasta met dagiti lallaki a mangidadaulo
iti siudad. Dagitoy ti nangirugi iti pannakaparigat da Pablo ken Bernabe
ket imbellengda ida iti labes ti beddeng ti siudadda. 51 Ngem pinagpag
da Pablo ken Bernabe dagiti tapok manipud kadagiti sakada a maibusor
kadakuada. Kalpasan ket napanda idiay siudad ti Iconio. 52 Ket napnoan
dagiti adalan iti rag-o ken iti Espiritu Santo.

14

1 Ket napasamak met nga idiay Iconio, agkadua a simrek da Pablo ken
Bernabe idiay sinagoga dagiti Judio ket nagsaoda iti wagas a ti adu a bilang
dagiti tattao a Judio ken Griego ket namati. 2 Ngem dagiti Judio a nasukir
ket kiniborda ti panunot dagiti Hentil ken nagaramidda iti makagapu
tapno gumura dagitoy kadagiti kakabsat a lallaki. 3 Isu a nagtalinaedda
sadiay iti nabayag a tiempo, ket nagsasaoda a sitotured babaen iti
pannakabalin ti Apo, kabayatan a nangted isuna iti pammaneknek
maipanggep iti mensahe ti paraburna. Inaramidna daytoy babaen iti
panangipaayna kadagiti pagilasinan ken nakakaskasdaaw nga aaramid
babaen kadagiti ima ni Pablo ken ni Bernabe. 4 Ngem ti kaadduan
iti siudad ket nabingay: dagiti dadduma a tao ket nakikadua kadagiti
Judio, ken dagiti dadduma ket kadagiti apostol. 5 Idi pinadas dagiti
Hentil ken dagiti Judio nga allukoyen dagiti mangidadaulo kadakuada a
ranggasan ken uborenda ni Pablo ken Bernabe, 6 naammoanda daytoy
ket naglibasda kadagiti siudad iti Licaonia, Listra ken Derbe, ken kadagiti
aglawlaw a rehion, 7 ket sadiay, inkaskasabada ti ebanghelio. 8 Idiay
Listra, adda maysa a lalaki a nakatugaw, saan a makakuti dagiti sakana,
pilay manipud pay iti aanakan ni inangna, ket saan pulos a makapagna.
9 Nangngegan daytoy a lalaki ni Pablo nga agsasao. Pinerreng isuna
ni Pablo ket nakitana nga addaan daytoy iti pammati nga isuna ket
mapaimbag. 10 Isu a kinunana kenkuana iti napigsa a timek, “Tumakderka
kadagita sakam.” Ket limmagto ti lalaki ken nagpagnapagna. 11 Idi
nakita dagiti adu a tattao ti inaramid ni Pablo, nagpukkawda, a kunada
iti pagsasao ti Licaonia, “Bimmaba dagiti didiosen kadatayo iti langa ti
tao.” 12 Inawaganda ni Bernabe iti “Zeus” ken ni Pablo, iti “Hermes”

gapu ta isuna ti kanayon nga agsasao. 13 Ti padi ni Zeus, a ti templona
ket adda laeng iti ruar ti siudad, ket nangyeg idiay ruangan iti baka ken
sabsabong a naaramid a sinankuwintas; ket kayatna ken dagiti adu a
tattao a mangipaay iti sagut. 14 Ngem idi nangngeg daytoy dagiti apostol, a
ni Bernabe ken Pablo, pinisangda dagiti kawesda ket dagus a rimuarda
a napan kadagiti adu a tattao, agpukpukkawda 15 a kunada, "Lallaki,
apay nga ar-aramidenyo dagitoy a banbanag? Tattao kami metlaeng nga
addaan iti rikna a kas kadakayo. Iyegmi kadakayo ti naimbag a damag, a
nasken a tallikodanyo dagitoy nga awan serserbina a banbanag ket ibaw-
ingyo ti panagdayawyo iti sibibiag a Dios, a nangaramid iti tangatang,
iti daga, ken iti baybay ken amin nga adda kadakuada. 16 Kadagiti
napalpalabas a tawtawen, pinalubusanna dagiti amin a pagilian a magna
kadagiti bukodda a wagas. 17 Ngem no pay kasta, saanna a binaybay-an
ti bagina nga awan mangpaneknek, ta nangaramid isuna iti nasayaat ken
intedna kadakayo dagiti tudo manipud langit ken nabunga a panpanawen,
a nangpunno kadagiti pusoyo iti taraon ken kinaragsak." 18 Uray pay
kadagitoy a sasao, nganngani saan a nalappedan da Pablo ken Bernabe
dagiti adu a bilang ti tattao manipud iti panagdatonda kadakuada. 19 Ngem
dadduma a Judio a naggapu idiay Antiokia ken Iconio ket immayda ken
inallukoyda dagiti adu a tattao. Inuborda ni Pablo ket iparangguyodda
isuna nga inruar iti siudad, impagarupda a natayen isuna. 20 Ngem
kabayatan nga agtaktakder dagiti adalan iti aglawlawna, bimmangon
isuna ket simrek iti siudad. Iti simmaruno nga aldaw, napan isuna idiay
Derbe a kadduana ni Bernabe. 21 Kalpasan a naikasabada ti ebanghelio iti
dayta a siudad ken adu ti nagbalin nga adalan, nagsublida idiay Listra,
idiay Iconium ken idiay Antiokia. 22 Nagtultuloy da a nangpappapigsa
kadagiti kapanunutan dagiti adalan ken ginuyugoyda isuda nga agtuloy
iti pammati. Imbagada kadakuada a babaen iti adu a panagsagaba a
datayo ket sumrek iti pagarian ti Dios. 23 Idi nakadutokdan kadagiti
panglakayen iti tunggal taripnong dagiti namati, ken nagkararagda a
nabuyugan iti panagayunar, intalekda isuda iti Dios, nga isu a pinatida.
24 Kalpasanna, nagnada idiay Pisidia ket dimtengda idiay Pamfilia. 25 Idi
naibagadan ti sao idiay Perga, simmalogda idiay Atalia. 26 Manipud sadiay
naglayagda a napan idiay Antiokia, a nakaitalkanda iti parabur ti Dios para
iti trabaho nga ita ket nalpasdan. 27 Idi simmangpetda idiay Antiokia ken
inummongda ti taripnong, impadamagda amin a banbanag nga inaramid
ti Dios kadakuada, ken no kasano a nanglukat isuna iti ruangan ti pammati
para kadagiti Hentil. 28 Nagtalinaedda kadagiti adalan iti nabayag a
tiempo.

15

1 Adda lallaki a bimmaba manipud idiay Judea ken sinuroanda dagiti
kakabsat a lallaki, a kunada, "Malaksid a makugit kayo a mayannurot iti
kaugalian ni Moises, saankayo a maisalakan." 2 Idi saan nga immanamong
da Pablo ken Bernabe, ken nakisinnupiatda kadakuada, inkeddeng dagiti
kakabsat a lallaki a masapul a sumang-at da Pablo, Bernabe, ken dadduma
pay idiay Jerusalem, ket mapanda kadagiti apostol ken panglakayen
maipanggep iti daytoy a saludsod. 3 Ngarud, iti panangibaon kadakuada ti
iglesia, nagnada idiay Fenicia ken Samaria ket impadamagda ti panamati
dagiti Hentil. Nangyegda iti kasta unay a rag-o kadagiti amin a kakabsat a
lallaki. 4 Idi dimtengda idiay Jerusalem, pinasangbay ida ti iglesia ken
dagiti apostol ken dagiti panglakayen, ket impadamagda dagiti amin a

banbanag nga inaramid ti Dios kadakuada. 5 Ngem adda dagiti lallaki
a namati, a kameng ti bunggoy dagiti Pariseo, a nagtakder ken kinunada,
“Kasapulan a makugitda ken surotenda ti linteg ni Moises. 6 Naummong
ngarud dagiti apostol ken dagiti panglakayen tapno pagtutungtonganda
daytoy a banag. 7 Kalpasan ti adu a panagsisinnuppiat, nagtakder ni Pedro
ket kinunana kadakuada, “Kakabsat a lallaki, ammoyo nga iti nabayagen
a tiempo, nangpili ti Dios kadakayo, a babaen iti ngiwatko ket mangngeg
dagiti Hentil ti ebanghelio, ken mamatida. 8 Ti Dios, a makaammo iti
adda iti puso, ket agsaksi kadakuada, itedna kadakuada ti Nasantoan nga
Espiritu, kas inaramidna kadatayo; 9 ket awan indumdumana kadatayo
ken kadakuada, ket pinagbalinna a nadalus dagiti pusoda babaen iti
pammati. 10 Ita ngarud, apay a suotenyo ti Dios, ta kinabilanyo iti sangol
dagiti tengged dagiti adalan nga uray pay dagiti ammatayo ken datayo ket
saantayo a kabaelan a baklayen? 11 Ngem mamati tayo a maisalakan tayo
babaen iti parabur ni Apo Jesus, kas kadakuada idi.” 12 Nagtalna amin dag-
iti tattao kabayatan nga agdengdengngegda iti ipadpadamag da Bernabe
ken Pablo maipanggep kadagiti pagilasinan ken kadagiti nakaskasdaaw
nga inaramid ti Dios kadagiti Hentil, babaen kadakuada. 13 Kalpasan
iti panagsaoda, simmungbat ni Santiago, kinunana,” Kakabsat a lallaki,
dumngegkayo kaniak. 14 Imbaga ni Simon no kasano a sipaparabur a
tinulungan nga immuna ti Dios dagiti Hentil tapno iti kasta ket adda
tattao nga agtaud kadakuada a maipaay iti naganna. 15 Umanamong iti
daytoy dagiti sasao dagiti profeta, kas naisurat, 16 Agsubliakto kalpasan
dagitoy a banbanag, ken ipatakderko manen ti tolda ni David, a narba;
Tarimaanekto ken ipatakderko manen dagiti nabati a pasetna, 17 tapno
dagiti nabati a tattao ket mabalinda a biruken ti Apo, pakairamanan
dagiti amin a Hentil a naawagan babaen iti naganko.' 18 Daytoy ti
ibagbaga ti Apo, a nangaramid kadagitoy a banbanag a naammoanen idi
pay laeng un-unana a tiempo. 19 Isu a ti kapanunotak ket saantayo a
riribuken dagiti Hentil nga nagsubli iti Dios; 20 ngem agsurattayo ketdi
kadakuada a masapul nga umadayoda manipud iti panangtulaw dagiti
didiosen, manipud iti immoralidad, ken manipud iti aniaman a nabekkel,
ken manipud iti dara. 21 Manipud pay kadagiti nagkauna a kaputotan,
addan dagiti tattao iti tunggal siudad a mangikaskasaba ken mangibasbasa
iti insurat ni Moises kadagiti sinagoga, tunggal Aldaw ti Panaginana”.
22 Ket kasla nasayaat kadagiti apostol ken kadagiti panglakayen, kaduada
ti isu amin nga iglesia, a pilienda ni Judas a managan metlaeng Barsabas,
ken ni Silas, a mangidadaulo iti iglesia, ken ibaonda ida idiay Antiokia a
kaduada ni Pablo ken Bernabe. 23 Insuratda daytoy, “Dagiti apostol, dagiti
panglakayen ken kakabsat a lallaki, kadagiti kakabsat a Hentil iti Antiokia,
Siria ken Cilicia, kablaaw. 24 Nangngegmi nga adda dagiti lallaki, a
saanmi met a binilin, a naggapu kadakami ti nangburiborkakayo kadagiti
panursuro a nangburibor kadagiti kararuayo. 25 Isu a kasla nasayaat
para kadakami amin nga agkaykaysa a mangpili iti lallaki ken ibaonmi
ida kadakayo, kaduada dagiti ay-ayatenmi a Bernabe ken Pablo, 26 tattao
a nagpeggad dagiti bibiagda para iti nagan ni Apo tayo a Jesu-Cristo.
27 Imbaonmi ngarud da Judas ken Silas, a mangibaga met laeng kadakayo
iti isu met laeng a banbanag. 28 Ta daytoy ket kasla nasayaat met iti
Espiritu Santo ken kadakami, a saankamin a mangted kadakayo iti ad-adu
a dadagsen no di laeng dagitoy a napapateg a banbanag: 29 nga adaywanyo
dagiti banbanag a naidaton kadagiti didiosen, dara, banbanag a nabekkel,

ken manipud iti immoralidad. No saluaddanyo dagiti bagbagiyo manipud kadagitoy, nasayaat ti pagbanaganyo. Agpakadakamin.” 30 Isu nga isuda, idi napalubusanda, simmalogda idiay Antiokia; kalpasan nga inummongda dagiti adu a tattao, inyawatda ti surat. 31 Idi nabasada daytoy, naragsakanda gapu iti pannangpabileg. 32 Da Judas ken Silas, a maibilang met a profeta, pinaregtada dagiti kakabsat a lallaki babaen iti adu a sasao ken pinapigsada ida. 33 Kalpasan a nagtalinaedda sadiay iti sumagmamano a tiempo, napalubosanda a pumanaw a sitatalna manipud kadagiti kakabsat a lallaki tapno agsublida kadagiti nangibaon kadakuada. 34 * 35 Ngem da Pablo ken ni Bernabe ket nagtalinaed idiay Antiokia a kaduada dagiti dadduma pay, a no sadino ket insuro ken inkasabada ti sao ti Apo. 36 Kalpasan iti mano nga aldaw, imbaga ni Pablo kenni Bernabe, “Agsublitan ita ken bisitaenta dagiti kakabsat a lallaki iti tunggal siudad a nangiwaragawaganta iti sao ti Apo, ken kitaenta no kasano iti kasasaadda. 37 Kayat ni Bernabe nga ikuyog met ni Juan a maawagan Marcos. 38 Ngem pinanunot ni Pablo a saan a nasayaat nga ikuyogda ni Marcos, a nangpanaw kadakuada idiay Pamfilia ken saan a nagtuloy a kimmuyog kadakuada iti trabaho. 39 Kalpasan ket adda rimsua a nabara a panagsinnupiat, isu a nagsisinada, ket inkuyog ni Bernabe ni Marcos ket naglayagda nga immadayo a nagturong idiay Cyprus. 40 Ngem pinili ni Pablo ni Silas ket pimmanawda, kalpasan nga intalek isuna dagiti kakabsat a lallaki iti parabur ti Apo. 41 Ket napan isuna idiay Siria ken Cilicia, a nangpabpabileg kadagiti iglesia.

16

1 Dimteng met laeng ni Pablo idiay Derbe ken idiay Listra; ket pagammoan, adda sadiay ti maysa nga adalan nga agnagan iti Timoteo, anak a lalaki ti maysa a babai a Judio a namati; ti amana ket Griego. 2 Nasayaat ti ibagbaga dagiti kakabsat a lallaki nga adda idiay Listra ken Iconio maipanggep kenkuana. 3 Kayat ni Pablo a makipagdaliasat isuna kenkuana; isu nga inkuyogna ken kinugitna isuna gapu kadagiti Judio nga adda kadagidiay a paset, ta ammoda amin a ti amana ket Griego. 4 Iti ipapanda kadagiti siudad, impanda kadagiti iglesia dagiti pagannurutan a tungpalen dagitoy, dagiti pagannurutan nga insurat dagiti apostol ken dagiti panglakayen idiay Jerusalem. 5 Isu a napabileg ti pammati ti iglesia ken inaldaw a manaynayunan ti bilangda. 6 Napan da Pablo ken dagiti kakaduana kadagiti rehion ti Frigia ken Galacia, gapu ta ti Espiritu Santo, pinaritanna ida a mapan mangikasaba iti sao iti probinsia ti Asia. 7 Idi asidegdan idiay Misia, pinanggepda a mapan idiay Bitinia, ngem pinaritan ida ti Espiritu ni Jesus. 8 Isu nga iti ilalabasda idiay Misia, bimmabada iti siudad ti Troas. 9 Maysa a sirmata iti nagparang kenni Pablo iti maysa a rabii: Maysa a lalaki iti Macedonia ti nakatakder sadiay, ay-ayabanna isuna nga ibagbagana, “Umayka ditoy Macedonia ket tulungannakami.” 10 Idi nakita ni Pablo ti sirmata, dagus nga inkeddengmi a mapan idiay Macedonia, pinanunotmi nga inayabannakami ti Dios a mapan mangikasaba iti ebanghelio kadakuada. 11 Naglayagkami ngarud manipud Troas, nagdiretsokami a napan idiay Samotracia, ket iti simmaruno nga aldaw, dimtengkami idiay Neapolis; 12 Manipud sadiay, napan kami idiay

* **15:34** Iti kasasayaatan a nagkakauna a kopia ket naikkat ti bersikulo 34 (Kitaen Aramid 15:40). vs. 34, ngem kasla nasayaat para kenni Silas nga agtalinaed sadiay.

Filipos, maysa a siudad iti Macedonia, ti kapapatgan a siudad iti distrito
ken masakupan ti Roma, ken nagtalinaed kami iti daytoy a siudad iti
sumagmamano nga aldaw. 13 Iti Aldaw a Panaginana, napankami iti
ruar ti ruangan, iti igid ti karayan, impagarupmi nga adda disso a
pagkararagan sadiay. Nagtugaw kami ken nagsao kami kadagiti babbai
nga immay a naummong. 14 Maysa a babai nga agnagan iti Lydia, nga
aglaklako iti lila a lupot manipud iti siudad ti Tiatira, a agdaydayaw
iti Dios iti nagdenggeg kadakami. Linuktan ti Dios ti pusona tapno
indenganna dagiti banbanag a sinao ni Pablo. 15 Idi nabautisaranen
isuna, ken ti sangkabalayanna, inallukoy nakami, a kinunana, “No
namatikayo a napudnoak iti Apo, umay kayo iti balayko ket aggiankayo
sadiay.” Ket inallukoynakami. 16 Napasamak a kabayatan ti ipapanmi
iti lugar a pagkararagan, adda maysa a balasang nga addaan iti espiritu
a mangmangted kenkuana iti kabaelan a mangibaga iti mapasamak iti
masakbayan a nangsabatkadakami. Ket dakkel a gatad ti kuarta ti maiyaw-
awatna kadagiti amongna babaen iti panagpadlesna. 17 Sinurotnakami
kada Pablo daytoy a babai ken nagpukkaw a kinunana, “Dagitoy a
lallaki ket adipen ti Kangatoan a Dios. Iwarwaragawagda kadakayo ti
dalan iti pannakaisalakan.” 18 Inaramidna daytoy ti adu nga aldaw.
Ngem ni Pablo, a kasta unay ti pannakasingana kenkuana, simmango
ket kinunana iti espiritu, “Manmandaranka iti nagan ni Jesu-Cristo
a rumuarka kenkuana.” Ket dagus a rimuar daytoy. 19 Idi nakita
dagiti amongna a ti namnama ti pagbirukanda ket awanen, tiniliwda
da Pablo ken Silas ken imparangguyodda ida nga impan idiay lugar a
pagtagilakoan iti sangoanan dagiti mangiturturay. 20 Iti panangidatagda
kadakuada kadagiti opisyal nga addaan iti turay a mangukom, kinunada,
“Dagitoy a lallaki ket Judio ken mangparparnuayda iti adu a riribuk iti
siudadtayo. 21 Agisursuroda kadagiti banbanag a saan a nainkalintegan
nga awatentayo wenno aramidentayo a kas Romano. 22 Kalpasanna,
nagkaykaysa dagiti adu a tattao a bimmusor kada Pablo ken Silas; pinisang
dagiti mangiturturay nga addaan turay a mangukom dagiti kawes da
Pablo ken Silas ken imbilinda a masaplitan dagitoy. 23 Idi nasaplitanda
idan iti namin-adu, impanda ida iti pagbaludan ken binilinda ti guardia
a bantayanna ida a nalaing. 24 Kalpasan a naawatna daytoy a bilin,
impanna ida iti akin-un-uneg a paset ti pagbaludan ken inkawarna dagiti
saksakada iti kayo. 25 Idi agtengngan ti rabii, agkarkararag da Pablo ken
Silas ken agkankantada kadagiti himno iti Dios, ket agdengdengngeg dagiti
dadduma a balbalud kadakuada. 26 Pagammoan, kellaat a naggingined iti
napigsa, isu a dagiti pundasyon ti pagbaludan ket nagungon, ken dagus
a nalukatan ti amin a ruangan, ken nawarwar dagiti kawar ti tunggal
maysa, 27 Nakariing ti guardia manipud iti pannaturogna, ken nakitana
dagiti nakalukat a ruangan ti pagbaludan, innalana ti kampilanna ket
patayenna koman ti bagina, gapu ta napanunotna a naglibas dagiti balud.
28 Ngem impukkaw ni Pablo iti napigsa a timek, kunana, “Saanmo a
dangran dayta bagim, gapu ta addakami amin ditoy. 29 Nagpaala iti silaw
ti guardia ken nagdardaras a simrek ken nagkurno iti sakaanan da Pablo
ken Silas nga uray la agpigpigerger iti buteng, 30 ket inruarna ida ken
kinunana, “Apo, ania iti masapul nga aramidek tapno maisalakanak?”
31 Kinunada, “Mamatika kenni Apo Jesus, ket maisalakan ka, sika ken
ti balaymo.” 32 Imbagada ti sao ti Apo kenkuana, kaduana iti tunggal
maysa iti balayna. 33 Kalpasanna, inkuyog ida ti guardia iti dayta met
laeng nga oras iti rabii, ken binuguanna dagiti sugatda, ket nabautisaran

isuna ken ti sangkabalayanna. 34 Ingkuyogna da Pablo ken Silas iti ngato
ti balayna ken nangisagana iti taraon iti sangoananda. Kasta unay iti
panagragsakna a kaduana ti sangkabalayanna, gapu ta namatida amin iti
Dios. 35 Ita, idi aldawen, nangbilin dagiti agtuturay iti mapan mangibaga
kadagiti guardia a kunada, "Palubosanyo a pumanaw dagidiay a lallaki."
36 Impadamag ti guardia ti sasao kenni Pablo a kunana, "Nangbilin dagiti
agtuturay iti mangibaga kaniak a palubusan kayon a pumanaw: Ita ngarud
rumuarkayon, ket mapankayo nga addaan iti kapia." 37 Ngem kinuna ni
Pablo kadakuada, "Sinaplitandakami iti publiko ken pinaibaluddakami iti
pagbaludan, nupay umilikami iti Roma ken saankami pay a nakednган;
ket ita papanawendakami a sililimed? Saan a mabalin; bay-am nga isuda
ti umay mangiruar kadakami. " 38 Impakaammo dagiti guardia dagitoy
a sasao kadagiti agtuturay; nagbuteng dagiti agtuturay idi nangegda a
Romano gayam ni Pablo ken ni Silas. 39 Immay nagpakaasi kadakuada
dagiti agtuturay; ket idi nairuarda idan iti pagbaludan, kiniddawda kada
Pablo ken Silas a pumanawdan iti siudad. 40 Nakaruar ngarud da Pablo
ken Silas iti pagbaludan ket napanda iti balay ni Lydia. Idi nakita da Pablo
ken Silas dagiti kakabsat a lallaki, pinabilegda dagitoy ket kalpasanna,
pimmanawda iti siudad.

17

1 Ita, idi nalabsandanda dagiti siudad ti Amfipolis ken Apolonia,
dimtengda iti siudad ti Tesalonica, no sadino ket adda iti sinagoga dagiti
Judio. 2 Kas nakaugalian ni Pablo, napan isuna kadakuada, ket iti
tallo nga Aldaw a Panaginana, nakiinnadal isuna kadakuada manipud
iti Nasantoan a Sursurat. 3 Linukatanna ti Nasantoan a Sursurat ken
impalawagna a masapul nga agsagaba ti Cristo ken agungar manipud
iti patay. Kinunana, "Daytoy Jesus nga iwarwaragawagko kadakayo ket
isu ti Cristo." 4 Dadduma kadagiti Judio ket naallukoy ken nakikadua
kada Pablo ken Silas, agraman dagiti napasnek a Griego, adu kadagiti
mangidadaulo a babbai ken adu a tattao. 5 Ngem dagiti saan a namati
a Judio, gapu iti apal, nangikuyogda kadagiti nadangkes a lallaki manipud
idiay pagtagilakuan, nangummongda iti adu a tattao, ken nangparnuayda
iti gulo iti siudad. Iti panangrautda iti balay ni Jason, kayatda koma
nga irruar da Pablo ken Silas kadagiti tattao. 6 Ngem idi saanda ida
a nasarakan, ingguyodda ni Jason ken dadduma kadagiti kakabsat a
lallaki iti sangoanan dagiti agtuturay iti dayta a siudad, ket impukkawda,
"Dagitoy a lallaki a nangparnuay iti riribuk ket immay met ditoy. 7 Dagitoy
a lallaki a sinangaili ni Jason ket agtigtignay a maibusor kadagiti linteg ni
Caesar; ibagada nga adda iti sabali nga ari - isu ni Jesus." 8 Idi nangngegan
dagiti adu a tattao ken dagiti opisial ti siudad dagitoy a banbanag,
nariribukanda. 9 Kalpasan a naalada ti kuarta a multa ni Jason ken dagiti
dadduma, pinalubosanda ida a pumanaw. 10 Iti dayta a rabii, imbaon
dagiti kakabsat a lallaki da Pablo ken Silas idiay Berea. Idi simmangpetdan
sadiay, napanda iti sinagoga dagiti Judio. 11 Ita, dagitoy a tattao ket addaan
iti nangatngato a panagpapanunot ngem kadagiti adda idiay Tesalonica,
ta inawatda ti sao nga addaan iti nakasagana a panunot, ket inaldaw
nga ad-adalenda ti Nasantoan a Sursurat tapno kitaenda no dagitoy a
banbanag ket pudno. 12 Adu ngarud kadakuada ti namati, karaman
dagiti sumagmamano a nabileg a Griego a babbai ken adu a lallaki.
13 Ngem idi naammoan dagiti Judio idiay Tesalonica nga iwarwaragawag
met ni Pablo ti sao ti Dios idiay Berea, napanda sadiay ket kinibur ken

riniribukda dagiti adu a tattao. 14 Ket dagus nga imbaon dagiti kakabsat
a lallaki ni Pablo idiay baybay, ngem nagtalinaed sadiay da Silas ken
Timoteo. 15 Dagiti mangidaldalan kenni Pablo ket impanda isuna agingga
iti siudad ti Atenas. Idi ibatidan ni Pablo sadiay, imbilinna kadakuada
nga ibagada kada Silas ken Timoteo nga umayda koma kenkuana a
dagus no mabalin. 16 Ita, kabayatan nga ur-urayen ida ni Pablo idiay
Atenas, nariribukan ti espirituna iti pannakakitana iti siudad a napnoan
iti didiosen. 17 Isu a nakiinnadal isuna kadagiti Judio idiay sinagoga
ken kadagiti nagdaydayaw iti Dios ken kasta met kadagiti masalsalawna
iti pagtagilakuan iti tunggal aldaw. 18 Ngem adda met dagiti Epicureo
ken Estoico a managbiruk iti pudno a nakasalaw kenkuana. Ket kinuna
dagiti dadduma, "Ania ti padpadasen nga ibaga daytoy a salawasaw?"
Ket kinuna dagiti dadduma, "Kasla mangaskasaba isuna maipanggep iti
saan nga am-ammo a dios," gapu ta ikaskasabana ti maipanggep kenni
Jesus ken ti panagungar. 19 Innalada ni Pablo ket impanda isuna iti
Areopago, kunada, "Mabalinmi kadi nga ammoen daytoy baro a sursuro
a sasawem? 20 Ta nangiyegka kadagiti lapayagmi iti banbanag a saanmi
nga ammo. Isu a kayatmi a maammoan no ania ti kayat a sawen dagitoy
a banbanag." 21 (Ita, amin dagiti taga-Atenas ken dagiti ganganaet nga
agnanaed sadiay ket busbusbosenda dagiti tiempoda iti awan sabali no di
laeng ti mangibaga wenno agdengngeg iti maipanggep iti maysa a banag
a barbaro.) 22 Nagtakder ngarud ni Pablo iti tengnga ti Areopago ket
kinunana, "Dakayo a lallaki iti Atenas, makitak a relihiosokayo unay iti
amin a wagas. 23 Ta kabayatan iti ilalabasko ken panangpaliiwko kadagiti
banbanag a pagrukrukbabanyo, nasarakak ti maysa nga altar nga addaan
iti naisurat a, PARA ITI SAAN NGA AM-AMMO A DIOS. No ania ngarud
ti daydayawenyo iti kinaawan ammo, daytoy ti iwaragawagko kadakayo.
24 Ti Dios a nangaramid iti lubong ken amin a banbanag nga adda iti
daytoy, yantangay ta isuna ket Apo iti langit ken daga, saan nga agnaed
kadagiti templo nga impasdek dagiti ima. 25 Saan met isuna a pagserbian
ti im-ima dagiti tattao a kasla kasapulanna ti aniaman a banag, yantangay
ta isuna mismo ti mangmangted iti biag kadagiti tattao ken anges ken
dadduma pay a banbanag. 26 Ket manipud iti maysa a tao, inaramidna
ti tunggal pagilian dagiti tattao nga agnanaed iti rabaw ti daga, ket
inkeddengnan dagiti naidutok a tiempoda ken dagiti pagpatinggaan dagiti
disso a pagnaedanda. 27 Ngarud, masapul a birukenda ti Dios ket nalabit
a makaasidegda kenkuana ken masarakanda isuna, ken iti kinapudnona,
saan isuna nga adayo manipud iti uray siasinoman kadatayo. 28 Gapu ta
kenkuana, agbibiagtayo ken agtigtignaytayo ken addaantayo iti katatao,
a kas kinuna iti maysa kadagiti bukodyo a dumadaniw, 'Ta datayo met
dagiti kaputotanna.' 29 Isu nga agsipud ta kaputotannatayo ti Dios,
masapul a saantayo a panpanunoten a ti kinadios ket kasla balitok,
wenno pirak, wenno batbato, a sinukog ti laing ken kapanunotan ti tao.
30 Pinalabas ngarud ti Dios dagiti tiempo ti kinaawan ammo, ngem ita
bilbilinenna amin a tattao iti sadinoman nga agbabawi. 31 Daytoy ket
gapu ta nangikeddeng isuna iti aldaw a panangukomnanto iti lubong iti
kinalinteg babaen iti tao a pinilina. Pinaneknekan ti Dios daytoy a tao
iti tumunggal maysa babaen iti panangpagungarna kenkuana manipud
iti patay." 32 Ita, idi nangngegan dagiti tattao idiay Atenas ti panagungar
ti natay, linais dagiti dadduma ni Pablo; ngem kinuna dagiti dadduma,
"Agdengngegkaminto manen kenka maipanggep iti daytoy a banag."
33 Kalpasan dayta, pinanawan ida ni Pablo. 34 Ngem nakitipon kenkuana

ti dadduma kadagiti tattao ken namatida, pakairamanan ni Dionisio nga Areopago, ti babai a managan Damaris, ken dadduma pay a kaduada.

18

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, pimmanaw ni Pablo idiay Atenas ken
napan idiay Corinto. 2 Sadiay, nasarakanna ti maysa a Judio a managan
Akila, maysa a lalaki a nayanak idiay Ponto; kagapgapuna laeng idiay
Italia a kaduana ti asawana a ni Priscila, gapu ta imbilin ni Claudio
a masapul a pumanaw amin dagiti Judio idiay Roma; ket immay ni
Pablo kadakuada; 3 nakipagnaed ken nakipagtrabaho ni Pablo kadakuada
gapu ta kapadpadada isuna iti panggedan. Isuda ket agar-aramid iti
tolda. 4 Isu a makiin-innadal ni Pablo idiay sinagoga iti tunggal Aldaw
a Panaginana. Agpada nga al-allukoyenna dagiti Judio ken dagiti Griego.
5 Ngem idi simmalog da Silas ken Timoteo manipud Macedonia, tinignay
ti Espiritu Santo ni Pablo a paneknekanna kadagiti Judio a ni Jesus ket
isu ti Cristo. 6 Idi sinuppiat ken linais isuna dagiti Judio, pinagpag ni
Pablo ti pagan-anayna kadakuada ket kinunana kadakuada, “Sapay koma
ta ti darayo ket maikabil iti bukodyo nga ulo; Awan basolko. Manipud
ita, mapanakon kadagiti Hentil.” 7 Ket pimmanaw isuna manipud sadiay
ken napan idiay balay ni Ticio Justo, maysa a lalaki nga agdaydaydaw iti
Dios. Kaabay ti balayna ti sinagoga. 8 Ni Crispo, a panguloen iti sinagoga
ken amin nga adda iti balayna ket namati iti Apo. Adu kadagiti taga-
Corinto a nakangngeg kenni Pablo ti namati ken nabautisaran. 9 Iti rabii,
kinuna ti Apo kenni Pablo iti maysa a sirmata, “Saanka nga agbuteng,
ngem agsaoka ken saanka nga agulimek. 10 Ta addaak kenka, ken
awan ti siasinoman a mangpadas a mangdangran kenka, ta adu dagiti
tattaok iti daytoy a siudad.” 11 Nagnaed ni Pablo sadiay iti maysa a
tawen ken innem a bulan, nangisursuro isuna iti sao ti Dios kadakuada.
12 Ngem idi nagbalin ni Galion a gobernador iti Acaya, nagkaykaysa
dagiti Judio a nangbusor kenni Pablo ket indatagda isuna iti pangukoman;
13 kinunada, “Al-allukoyen daytoy a lalaki dagiti tattao nga agdayaw iti
Dios iti wagas a naisupadi iti linteg.” 14 Ngem idi agsao koman ni
Pablo, kinuna ni Galion kadagiti Judio, “Dakayo a Judio, no pudno a
daytoy ket maipanggep iti dakes a banag wenno krimen, rebbengna koma
nga ukomenkayo. 15 Ngem gapu ta dagitoy ket saludsod a maipanggep
kadagiti sasao ken nagnagan ken iti bukodyo a linteg, urnusenyo daytoy
iti bukodyo laeng. Saanko a tarigagay ti agbalin nga ukom kadagitoy a
banbanag.” 16 Pinapanaw ida ni Galion iti pangukoman. 17 Isu nga aminda,
tiniliwda ni Sostenes, ti mangiturturay iti sinagoga, ken kinabilda isuna
idiay sangoanan iti pangukoman. Ngem awan aniamanna kenni Galion ti
inaramidda. 18 Kalpasan iti panagtalinaed ni Pablo idiay iti adu pay nga
al-aldaw, pinanawanna dagiti kakabsat a lallaki ket naglayag a nagturong
idiay Siria a kaduana da Priscila ken Akila. Sakbay a pimmanaw isuna
idiay sangladan iti Cencrea, inpakuskosna ti ulona gapu ta nagsapata
isuna iti Nazireo a sapata. 19 Idi dimtengdan idiay Efeso, pinanawan ni
Pablo da Priscila ken Akila sadiay, ngem napan isuna iti sinagoga nga
is-isuna laeng ken nakilinnawag isuna kadagiti Judio. 20 Idi kiniddawda
nga agtalinaed pay ni Pablo sadiay iti at-atiddug pay a tiempo, nagkedked
isuna. 21 Ngem idi pumanawen isuna kadakuada, kinunana, “Agsubliakto
manen kadakayo no pagayatan ti Dios.” Kalpasanna, naglayag isuna
manipud Efeso. 22 Idi simmanglad ni Pablo idiay Cesarea, simmang-at
isuna ken kinablaawanna ti iglesia iti Jerusalem ket kalpasanna, simmalog

idiay Antiokia. 23 Kalpasan a nagtalinaed isuna iti sumagmamano a tiempo
sadiay, pimmanaw ni Pablo ket napan kadagiti rehion ti Galacia ken
Frigia ken pinabilegna dagiti amin nga adalan. 24 Ita, maysa a Judio a
managan Apollos, a naiyanak idiay Alejandria, ti napan idiay Efeso. Isuna
ket nalaing nga agbitla ken adu ti ammona maipanggep iti Nasantoan a
Sursurat. 25 Nasuroan ni Apollos kadagiti sursuro ti Apo. Sipipinget isuna a
nagsao ken nangisurona kadagiti banbanag maipapan kenni Jesus, ngem
ti laeng ammona ket ti panangbautisar ni Juan. 26 Nangrugi ni Apollos
a nagsao a situtured iti sinagoga. Ngem idi nangngeg da Priscila ken
Akila isuna, ginayyemda isuna ken impalawagda a nasayaat kenkuana
ti dalan ti Dios. 27 Idi tinarigagayanna a mapan idiay Acaya, pinabileg
isuna dagiti kakabsat a lallaki ken nagsuratda kadagiti adalan idiay Acaya
a sangailienda isuna. Idi simmangpet isuna, kasta unay ti panangtulongna
kadagiti namati babaen iti parabur. 28 Inabak ni Apollos dagiti Judio
babaen iti bileg ken kinalaingna iti imatang ti tattao, impakitana babaen
iti Nasantoan a Sursurat a ni Jesus ket isu ti Cristo.

19

1 Napasamak a kabayatan nga adda ni Apollos idiay Corinto, nagna
ni Pablo iti makinngato a pagilian ket dimteng iti siudad ti Efeso, ken
nakasarak sadiay iti sumagmamano nga adalan. 2 Kinuna ni Pablo
kadakuada "Inawatyo kadin ti Espiritu Santo idi namatikayo?" Kinunada
kenkuana, "Saan, saanminto pay a nangnangngegan ti maipanggep iti
Espiritu Santo." 3 Kinuna ni Pablo, "Iti ania ngarud ti nakabautisaranyo?"
Kinunada, "Iti bautisar ni Juan." 4 Isu a simmungbat ni Pablo, "Nang-
bautisar ni Juan babaen iti bautismo ti panagbabawi. Imbagana kadagiti
tattao a masapul a mamatida iti umay kalpasan kenkuana, dayta ket
ni Jesus." 5 Idi nangngegan dagiti tattao daytoy, nabautisaranda iti
nagan ni Apo Jesus. 6 Ket idi impatay ni Pablo dagiti imana kadakuada,
immay ti Espiritu Santo kadakuada ket nagsaoda iti sabali a pagsasao ken
nagipadtoda. 7 Agarup sangapulo ket dua da amin a lallaki. 8 Napan
ni Pablo iti sinagoga ken situtured isuna a nagsao iti las-ud iti tallo a
bulan. Indauloanna ti panagiinnadal ken inal-allukoyna dagiti tattao
maipanggep kadagiti banbanag a maipapan iti pagarian ti Dios. 9 Ngem
idi dagiti dadduma a Judio ket timmangken ken saanda a nagtulnog,
nangrugida a nagsao iti dakes maipanggep iti dalan ni Cristo iti sangoanan
dagiti adu a tattao. Ngarud, pinanawan ida ni Pablo ken inyadayona
dagiti namati manipud kadakuada. Inrugina ti nagsarita iti inaldaw idiay
pagisursuroan ni Tirano. 10 Nagtultuloy daytoy iti las-ud ti dua a tawen, isu
nga amin nga agnanaed idiay Asia ket nangngeganda ti sao ti Apo, dagiti
Judio ken dagiti Griego. 11 Nagaramid ti Dios kadagiti agkakabileg nga
aramid babaen kadagiti ima ni Pablo, 12 isu nga uray dagiti masaksakit ket
napaimbag, ken rimmuar dagiti dakes nga espiritu kadagiti naluganan,
idi innalada dagiti panio ken dagiti biddang manipud iti bagi ni Pablo.
13 Ngem adda met dagiti Judio, a mangpakpaksiat kadagiti dakes nga
espiritu, a nagdaldaliasat iti dayta a disso a nangar-aramat iti nagan ni
Jesus para iti bukodda a pagsayaatan. Insaoda daytoy kadagiti addaan
kadagiti dakes nga espiritu; kinunada, "Bilinenka a pumanaw babaen
kenni Jesus nga ikaskasaba ni Pablo. " 14 Dagidiay a nangaramid iti daytoy
ket dagiti pito nga annak a lallaki ti panguloen a padi a Judio, a ni Sceva.
15 Simmungbat ti dakes nga espiritu kadakuada, "Am-ammok ni Jesus, am-
ammok ni Pablo; ngem siasinokayo?" 16 Limmagto ti lalaki a linuganan

iti dakes nga espiritu kadagiti mangpakpaksiat iti dakes nga espiritu ket inabakna ida ken kinabilna ida. Ket lamo-lamo ken sugat-sugatda a pimmanaw iti dayta a balay. 17 Naammoan iti isu amin daytoy, dagiti Judio ken Griego, nga agnanaed idiay Efeso. Kasta unay ti butengda, ket napadayawan ti nagan ni Apo Jesus. 18 Kasta met nga adu kadagiti namati ti immay ket impudnoda ken binigbigda dagiti dakes a banbanag nga inaramidda. 19 Adu kadagiti salamangkero ti nangurnong kadagiti libroda ken pinuoranda dagitoy iti imatang ti tumunggal maysa. Idi binilangda ti balor dagitoy, limapulo a ribu a piraso iti pirak. 20 Isu a nagwaras ti sao ti Apo iti nabileg a wagas. 21 Ita, idi nalpasen ni Pablo ti ministeryona idiay Efeso, inkeddengna iti Espiritu a lasatenna ti Macedonia ken Acaya iti dalanna a mapan idiay Jerusalem; kinunana, “Kalpasan ti panaggapuk sadiay, masapul a kitaek met ti Roma.” 22 Nangibaon ni Pablo idiay Macedonia iti dua kadagiti adalanna, da Timoteo ken Erasto, a timmulong kenkuana. Ngem nagtalinaed pay laeng isuna idiay Asia. 23 Iti dayta met laeng a tiempo, adda timmaud a dakkel a riribuk idiay Efeso maipapan iti Dalan. 24 Maysa nga agpanpanday iti pirak a managan Demetrio, a nangaramid kadagiti kalanglanga ti didiosen a ni Diana babaen iti pirak, ket nangiyeg iti adu a panggedan para kadagiti agpanpanday. 25 Isu nga inurnongna dagiti trabahador iti dayta a trabaho, ket kinunana, “Kakadua, ammoyo a makateggedtayo iti adu a kuarta iti daytoy a panggedan. 26 Makitayo ken mangngegyo a saan laeng nga idiay Efeso, ngem nganngani nga iti entero ti Asia, nga inallukoy ken pinatallikud ni Pablo dagiti adu a tattao. Ibagbagana nga awan ti dios a naaramid babaen kadagiti im-ima. 27 Ken saan laeng a ti pagsapulantayo ti agpeggad a saanton a masapul, ngem kasta met a ti templo ti naindaklan a diosa a ni Diana ket maibilangton nga awan serserbina. Ket mapukawnanto uray pay ti kinatan-okna, isuna a daydayawen iti amin nga Asia ken iti sangalubongan.” 28 Idi nangngeganda daytoy, napnoanda iti pungtot ket nagririyawda, a kunada, “Naindaklan ni Diana a daydayawen dagiti tattao iti Efeso.” 29 Napnoan iti pannakariribuk ti entero a siudad, ket nagdardaras dagiti tattao a sangsangkamaysa a napan iti pagbuyaan. Tiniliwda dagiti kakadua ni Pablo iti panagdaliasatna, ni Gayo ken ni Aristarco, a naggapu idiay Macedonia. 30 Kayat ni Pablo a sumrek iti ayan dagiti adu a tattao, ngem linapdan isuna dagiti adalan. 31 Kasta met a dadduma kadagiti opisial ti probinsiya ti Asia a gagayyemna ket nangipatulod iti mensahe a mangibagbaga a saan koma isuna a sumrek iti pagbuyaan. 32 Dadduma a tattao ket nagpukkaw iti maysa a banag, ken dadduma met ket sabali, ta dagiti adu a tattao ket marirriribokan. Kaaduan kadakuada ket saanda nga ammo no apay a naummongda. 33 Inruar dagiti Judio ni Alejandro ken impanda iti sangoanan dagiti tattao. Nagsenyas ni Alejandro babaen iti imana tapno agpalawag kadagiti tattao. 34 Ngem idi naamirisda nga isuna ket maysa a Judio, inriyawda amin a sangsangkamaysa iti las-ud ti dua nga oras, “Naindaklan ni Diana dagiti tattao ti Efeso.” 35 Idi pinatalna ti sekretario ti ili dagiti adu a tattao, kinunana, “Dakayo a lallaki iti Efeso, adda kadi lalaki ditoy a saan a makaammo a ti siudad dagiti tattao ti Efeso ket banbantayanna ti templo ti natan-ok a Diana ken ti kalanglangana a natinnag manipud langit? 36 Kas nakitayo ngarud a dagitoy a banbanag ket saan a mailibak, rebbengna laeng koma nga agulimekkayo ken saankayo nga agaramid iti saan a nasayaat. 37 Ta inyegyo dagitoy a lallaki ditoy a pangukoman, ket saanda

met nga agtatakaw kadagiti templo wenno mannagtabbaaw iti diostayo.
38 Ngarud, no ni Demetrio ken dagiti agtrabtrabaho a kaduana ket addaan
ti pammabasol a maibusor iti siasinoman, dagiti pangukoman ket silulukat
ken adda met dagiti 'ukom.' Bay-anyo nga agpipinnabasolda. 39 Ngem
no maipanggep iti sabali pay a banbanag ti sapsapulenyo, masapul nga
maurnos a dagus iti kadawyan a panaguummong. 40 Ta pudno unay nga
agpeggadtayo a mapabasol maipapan ti riribuk a napasamak iti daytoy
nga aldaw. Awan ti makagapu iti daytoy a riribuk, ken saanmi a kabaelan
nga ilawlawag daytoy." 41 Idi naibagana daytoy, pinagawidna dagiti
naummong.

20

1 Kalpasan a nagsardeng ti riribuk, imbaon ni Pablo dagiti adalan ket
pinabilegna ida. Ket imbagana nga agpakadan isuna kadakuada ket
pimmanaw a napan idiay Macedonia. 2 Idi napan isuna kadagidiay a
rehion ken pinabilegna iti kasta unay dagiti namati, napan isuna idiay
Grecia. 3 Kalpasan iti tallo a bulan a panagtalinaedna sadiay, maysa
a dakes a panggep ti binuangay dagiti Judio a maibusor kenkuana idi
dandanin nga aglayag isuna a mapan idiay Siria, isu nga inkeddengna
ti agsubli a magna idiay Macedonia. 4 Dagiti kimmuykuyog kenkuana
agingga idiay Asia ket ni Sopatro nga anak ni Pirro a naggapu idiay Berea;
da Aristarko ken Segundo, nga agpada a nagtaud kadagiti namati a taga-
Tesalonia; ni Gayo ti Derbe; ni Timoteo; ken ni Tikiko ken ni Trofimo a
naggapu idiay Asia. 5 Ngem immun-una dagitoy a lallaki ket inuray dakami
idiay Troas. 6 Naglayag kami nga immadayo manipud Filipos kalpasan
dagiti aldaw ti tinapay nga awan lebadurana, ket iti uneg iti lima nga
aldaw, simmangpetkami kadakuada idiay Troas. Sadiay, nagtalinaed kami
iti pito nga aldaw. 7 Iti umuna nga aldaw iti lawas, idi naummong kami a
mangpisi iti tinapay, nagsao ni Pablo kadagiti namati. 8 Pangpanggepenna
a pumanaw iti sumaruno nga aldaw, isu nga nagtultuloy isuna a nagsasao
agingga iti tengnga ti rabii. Adu ti silaw nga adda iti akin-ngato a
siled a naguummonganmi. 9 Iti ayan ti tawa ket adda agtugtugaw
a maysa a baro nga agnagan iti Eutico, a nakaturog iti kasta unay.
Kabayatan ti atiddog a panagsao ni Pablo, daytoy a baro, a matmaturog
latta, ket natinnag manipud iti maikatlo a kadsaaran ket natayen idi
innalada. 10 Ngem bimmaba ni Pablo, inyunnatna ti bagina kenkuana, ket
inarakupna. Kalpasan ket kinunana, "Saankayon nga agdanag, ta isuna
ket sibibiag." 11 Ket napan manen isuna iti ngato ken nangpisi iti tinapay
ket nangan. Kalpasan iti pannakitungtongna kadakuada iti nabaybayag
pay agingga iti parbangon, pimmanaw isuna. 12 Insublida ti ubing a
lalaki a sibibiag ket naliwliwada unay. 13 Immun-unakami a nagdaliasat
ngem ni Pablo babaen iti barko ket naglayagkami a napan idiay Assos, ket
sadiay, pinanggepmi nga ilugan ni Pablo. Daytoy metlaeng ti kayatna nga
aramiden, gapu ta panggepna a mapan sadiay babaen iti panagdaliasatna
iti daga. 14 Idi nagkikita kami idiay Assos, insurotmi isuna iti barko
ket napankami idiay Mitelin. 15 Ket naglayagkami manipud sadiay ken
dimmanun kami iti simmaruno nga aldaw iti kabangibang nga isla ti Chio.
Iti simmaruno nga aldaw nadalananmi ti isla ti Samo, ken iti simmaruno
nga aldaw ket dimtengkami iti siudad ti Miletus. 16 Ta inkeddeng ni Pablo
nga aglayag a lumabas iti Efeso, tapno saanen nga agpalabas isuna iti
tiempo idiay Asia; gapu ta agdardaras isuna a makapan idiay Jerusalem
para iti aldaw ti Pentecostes, no mabalinanna nga aramiden daytoy.

17 Manipud idiay Miletus, nangibaon isuna iti lallaki a mapan idiay Efeso
ken inayabanna dagiti panglakayen iti iglesia a mapan kenkuana. 18 Idi
napanda kenkuana, kinunana kadakuada, “Ammoyo a mismo no kasano
a kanayonko a busbusen ti tiempok kadakayo manipud iti umuna nga
aldaw nga imbaddekko ti sakak iti Asia. 19 Nagtultuloyak a nagserbi iti Dios
nga addaan iti amin a kinapakumbaba ti panunot ken kadagiti lulua, ken
kadagiti panagsagaba a napasamak kaniak gapu kadagiti panggep dagiti
Judio. 20 Ammoyo no kasano a saanko nga impaidam nga inwaragawag
kadakayo ti aniaman a banag nga adda pakausaranna, ken no kasano
a sinuroankayo iti imatang ti tattao ken kasta met a mapmapanak iti
tunggal balay. 21 Ammoyo a saanak a nagsarday a nangballaag nga agpada
kadagiti Judio ken Griego maipanggep iti panagbabawi nga agturong iti
Dios ken pammati kenni Apo tayo a Jesus. 22 Ket ita, kitaenyo, mapanak
a sibabalud iti Espiritu Santo idiay Jerusalem, a saanko nga ammo dagiti
banbanag a mapasamakto kaniak sadiay, 23 malaksid a ti Espiritu Santo
ket panpaneknekanna kaniak iti tunggal siudad ken ibagbagana nga agur-
uray kaniak dagiti kawar ken panagsagaba. 24 Ngem saanko nga ibilang
a ti biagko iti aniaman a wagas ket napateg kaniak, tapno iti kasta
maturposko koma ti pannakisalisalko ken ti ministreyo nga inawatko
manipud kenni Apo Jesus, a mangpaneknek iti ebanghelio ti parabur
ti Dios. 25 Ket ita, kitaenyo, ammok a dakayo amin, a napanak a
nangikaskasabaan iti maipanggep iti pagarian, saanyonton a makita pay
ti rupak. 26 Ngarud panneknekak kadakayo iti daytoy nga aldaw, nga
awan nakabasolak iti dara iti siasinoman a tao. 27 Gapu ta saanko nga
impaidam iti panangiwaragawag kadakayo iti sibubukel a pagayatan ti
Dios. 28 Ngarud, agbalinkayo a naannad maipapan kadagiti bagbagiyo,
ken maipapan kadagiti amin nga arban a pinaaywan kadakayo ti Espiritu
Santo. Agannadkayo a mangaywan iti gimong ti Apo, a ginatangna
babaen iti bukodna a dara. 29 Ammok a kalpasan iti ipapanawko,
sirrekennakayto dagiti adu a narungsot a lobo, ket saandanto a mamingga
agingga a saanda a madangran ti arban. 30 Ammok nga addanto pay ti
agtaud kadakayo a mismo a sumagmamano a lallaki nga umay ken agsao
kadagiti naalas a banbanag, tapno iyadayoda dagiti adalan ket sumurotda
kadakuada. 31 Ngarud, agannadkayo. Laglagipenyo nga iti las-ud iti
tallo a tawen, saannak a nagsardeng a nangisursuro iti tunggal maysa
kadakayo nga adaan iti lulua iti rabii ken aldaw. 32 Ket ita italekkayo
iti Dios, ken iti sao ti paraburna, isuna a makabael a mangpapigsa
kadakayo ken mangted kadakayo iti tawid kadagiti isuamin a nailasin
para iti Apo. 33 Saanko a tinarigagayan ti pirak, balitok, wenno pagan-
anay iti siasinoman. 34 Dakayo a mismo, ammoyo a dagitoy nga im-ima
ti nagserbi para iti bukodko a kasapulan ken dagiti kasapulan dagidiay
adda kaniak. 35 Iti amin a banbanag, inikkankayo iti pagtuladan no
kasano a tulonganyo dagiti nakapuy babaen iti panagtrabaho, ken no
kasano a lagipenyo dagiti sasao ni Apo Jesus, sasao nga isuna met laeng
iti nangibaga: “Ad-adda a nabendisionan ti mangted ngem ti umawat.”
36 Kalpasan a naisaona ti kastoy, nagparintumeng isuna ket nagkararag
a kaduana amin ida. 37 Nagsangitda amin iti kasta unay ket nagsadagda
iti barukong ni Pablo ken inagkanda isuna. 38 Nagliday ti kaaduan gapu
iti imbagana a saandanton a makita manen ti rupana. Ket kinaduaanda
isuna a napan iti barko.

21

1 Idi simminakamin kadakuada ken naglayagkami, nagturongkami iti
siudad ti Cos, ken iti sumaruno nga aldaw idiay siudad ti Rodas, ket
manipud sadiay, napankami iti siudad ti Patara. 2 Idi nakasarakkami
iti bapor nga agballasiw a mapan idiay Fenicia, naglugankami ken
naglayag. 3 Idi matantannawaganmin ti isla iti Cyprus, nilabsananmi
daytoy ket nagturongkami iti makattigid ket naglayagkami a nagturong
idiay Siria, ket simmangladkami idiay siudad ti Tiro, gapu ta sadiay
ti pangibabaan ti bapor iti kargamentona. 4 Kalpasan a nasarakanmi
dagiti adalan, nagtalinaedkami sadiay iti pito nga aldaw. Imbaga dagitoy
nga adalan kenni Pablo babaen iti Espiritu a saan isuna a bumaddek
idiay Jerusalem. 5 Idi nabusbusmin dagiti aldaw, pimmanawkamin
ken intuloymi ti panagdaliasatmi. Aminda, kaduada dagiti as-assawa
ken an-annakda, intuloddakami iti dalan aginggana a nakaruarkami iti
siudad. Ket nagparintumengkami iti igid ti baybay, nagkararag, ken
nagpipinnakada iti tunggal maysa. 6 Naglugankami iti bapor kabayatan
nga isuda ket nagsublida manen iti pagtaenganda. 7 Idi nalpas ti
panagdaliasatmi manipud Tiro, simmangpetkami idiay Tolemaida. Sadiay
kinablaawanmi dagiti kakabsat ken nakipagtalinaedkami kadakuada iti
maysa nga aldaw. 8 Iti simmaruno nga aldaw, pimmanawkami ket napan
kami idiay Cesarea. Simrekkami iti balay ni Felipe a mangaskasaba
iti ebanghelio, nga isu iti maysa kadagiti pito, ken nakipagtalinaedkami
kenkuana. 9 Ita, daytoy a tao ket addaan iti uppat a birhen nga annak a
babbai a agipadpadto. 10 Iti panagtalinaedmi sadiay iti sumagmamano nga
aldaw, bimmaba sadiay manipud Judea ti maysa a profeta nga agnagan
iti Agabo. 11 Immay isuna kadakami ken innalana ti barikes ni Pablo.
Babaen iti daytoy, ginalutanna dagiti bukodna a saksaka ken im-ima ket
kinunana, “Kastoy iti kinuna ti Espiritu Santo, 'Kastanto met a dagiti Judio
sadiay Jerusalem ket galutanda iti tao a makinkukua iti daytoy a barikes
ken iyawatdanto isuna iti ima dagiti Hentil.'” 12 Idi nangngegmi dagitoy
a banbanag, dakami ken dagiti tattao nga agnanaed iti dayta a lugar
ket nagpakaasi kenni Pablo a saan isuna a sumang-at idiay Jerusalem.
13 Kalpsanna, simmungbat ni Pablo, “Ania ti ar-aramidenyo, agsasangit
ket burburakenyo ti pusok? Agsipud ta nakasaganaak saan laeng a tapno
maigalot ngem tapno matay pay idiay Jerusalem para iti nagan ni Apo
Jesus.” 14 Gapu ta ni Pablo ket saanna a tinarigagayan ti paallukoy,
nagsardengkami a nangpadas ket kinunami, “Ti pagayatan iti Apo ti
maaramid.” 15 Kalpasan dagitoy nga al-aldaw, pinidotmi dagiti bagahemi
ket simmang-atkami idiay Jerusalem. 16 Kimmuyog met laeng kadakami
sadiay dagiti dadduma nga adalan a naggapu idiay Cesarea. Intugotda
met ti maysa a lalaki a managan Mnason, maysa a lalaki a naggapu idiay
Cyprus, a maysa kadagiti kauunaan nga adalan, a pakipagtalinaedanmi.
17 Idi nakadanunkamin idiay Jerusalem, siraragsak a pinasangbaydakami
dagiti kakabsat. 18 Iti simmaruno nga aldaw kimmuyog ni Pablo kadakami
a napan kenni Santiago, ken adda amin a panglakayen sadiay. 19 Kalpasan
a kinablaawanna ida, impadamagna ti tunggal banag a naaramidan ti
Dios kadagiti Hentil babaen iti ministeriona. 20 Idi nangngegda daytoy,
indaydayawda ti Dios ket kinunada kenkuana “Kitaem, kabsat, no kasano
a rinibo kadagiti Judio iti namati. Desididoda amin a tungpalen ti linteg.
21 Naibaga kadakuada ti maipapan kenka nga insurom kano amin a Judio
nga agnanaed kadagiti Hentil a panawanda ni Moises, ken imbagam
kano kadakuada a saanen a masapul a makugit dagiti annakda, ken

uray saandan a suroten dagiti daan a kaugalian. 22 Ania iti rumbeng
nga aramidenmi? Sigurado a mangngegandanto nga immayka. 23 Isu
nga aramidemon ti ibagami kenka ita: Addaankami ti uppat a lallaki a
nagkari. 24 Isurotmo dagitoy a lallaki ket dalusam ti bagim a kaduam ida,
ken bayadam dagiti gastosda tapno kalboenda dagiti ul-uloda. Iti kasta
maamoan iti tunggal maysa a dagiti banbanag a naibaga kadakuada a
maipanggep kenka ket saan a pudno. Ket maammoanda a tungtungpalem
met ti linteg. 25 Ngem maipanggep kadagiti Hentil a namati, nagsuratkami
ken intedmi dagiti bilbilin a masapul nga iyadayoda dagiti bagbagida
manipud kadagiti banag a maipapaay kadagiti didiosen manipud iti dara,
manipud iti aniaman a nabekkel, ken manipud iti kinaderrep." 26 Ket
insurot ni Pablo dagiti lallaki, ket iti simaruno nga aldaw, dinalusannna
ti bagina a kaduana ida ket napanda idiay templo ket impakaammona
no kasano kabayag ti aldaw ti pannakadalusda, aginggana a ti daton ket
naidaton para iti tunggal maysa kadakuada. 27 Idi nagannganin a malpas ti
pito nga aldaw, adda dagiti Judio manipud Asia a nakakita kenni Pablo
idiay templo, ket kiniburda amin dagiti adu a tattao, ket tinengngelda
isuna. 28 Impukpukkawda "Lallaki iti Israel, tulongandakami. Daytoy ti
tao a nangisuro kadagiti amin a tattao iti sadinoman kadagiti banbanag
a maibusor kadagiti tattao, iti linteg, ken iti daytoy a lugar. Saan laeng
a dayta, nangikuyog pay kadagiti Griego idiay templo ket tinulawanda
daytoy a nasantoan a lugar." 29 Ta iti napalabas ket nakitada ni Trofimo a
tao iti Efeso a kaduana idiay siudad ket pinanunotda a ni Pablo ti nangipan
kenkuana idiay templo. 30 Napagagar ti amin a siudad ken nagtataray a
sangsangkamaysa dagiti tattao ken tinnengngelda ni Pablo. Ingguyodda
isuna paruar iti templo, ken dagiti ruangan ket dagus a nagserra. 31 Bayat
a padpadasenda a papatayen isuna, immay ti damag iti kangatoan a
kapitan ti guardia nga amin a Jerusalem ket umariwawa. 32 Dagusna
nga inkuyog dagiti soldado ken dagiti senturion ket nagtarayda pababa
kadagiti adu a tattao. Idi nakita dagiti tattao ti kangatoan a kapitan
ken dagiti soldado, insardengda ti panangkabkabilda kenni Pablo. 33 Ket
immasideg ti panguloen a kapitan ken tinengngelna ni Pablo, ket imbilinna
a makawaran daytoy iti dua a kawar. Sinalusodna no siasino isuna ken no
ania iti naaramidna. 34 Dadduma kadagiti tattao iti mangipukpukkaw iti
maysa a banag ken dagiti dadduma ket sabali. Gapu ta saan a makaibaga
iti kapitan iti aniaman a banag gapu iti ariwawa, imbilinna a maiyapan
ni Pablo idiay kuartel. 35 Idi dimteng isuna kadagiti agdan, binagkat isuna
dagiti soldado gapu iti kinaringgor dagiti tattao. 36 Gapu ta dagiti adu a
tattao ket simmurot ken ipukpukkawda "Ipanaw isuna!" 37 Idi dandanin a
maiyapan ni Pablo iti kuartel, imbagana iti kangatoan a kapitan, "Mabalin
nga adda ibagak kenka?" Imbaga ti kapitan, "Agsasaoka kadi iti Griego?
38 Saankadi a sika ti taga-Egipto, a nangidaulo iti napalabas a panagrebelde
ken nangiyapan kadagiti uppat a ribu a mangbutbuteng idiay let-ang?"
39 Kinuna ni Pablo, "Maysaak a Judio, a naggapu iti siudad ti Tarso idiay
Cilicia. Maysaak nga umili iti maysa a napateg a siudad. Dawatek kenka,
palubosannak nga agsao kadagiti tattao." 40 Idi inikkan isuna iti kapitan iti
pammalubos, nagtakder ni Pablo iti agdan ket insenyasna ti imana kadagiti
tattao. Idi adda iti nakaro a panagulimek, nagsao isuna kadakuada iti
Hebreo. Kinunana,

22

1 "Kakabsat ken amma, dumngegkayo iti panangikalintegak nga isu

ita iti aramidek iti imatangyo.” 2 Idi nangngeg dagiti adu a tattao a
nagsao ni Pablo kadakuada iti pagsasao a Hebreo, timmalnada. Kinunana,
3 Siak ket Judio, naiyanakak idiay Tarso iti Cilicia, ngem nagadalak iti
daytoy a siudad iti sakaanan ni Gamaliel. Nasuroanak babaen kadagiti
ninget a wagas iti linteg dagiti kapuonantayo. Naregtaak para iti
Dios, kas kadakayo amin ita. 4 Indadanesko daytoy a Dalan agingga
iti pannakatay; Ginalutak nga agpada dagiti lallaki ken babbai ken
impanko ida iti pagbaludan. 5 Kasta met a ti kangatoan a padi ken dagiti
amin a panglakayen ket mabalinda a paneknekan a nakaawatak kadagiti
surat a naggapu kadakuada para kadagiti kakabsat idiay Damasco, tapno
agdaliasatak sadiay. Isublik koma a nakakawar dagidiay adda iti daytoy a
Dalan a madusa idiay Jerusalem. 6 Ti napasamak ket idi agdaldaliasatak
ken umasidegakon idiay Damasco, idi agtengngan ti aldaw, kellaat nga
adda iti naindaklan a silaw manipud iti langit a nangrugi a nagraniag
iti aglawlawko. 7 Natumbaak iti daga ken nakangngegak iti timek a
nagsao kaniak, 'Saulo, Saulo, apay nga idaddadanesnak?' 8 Simmungbatak,
'Siasinnoka Apo?' Kinunana kaniak, 'Siak ni Jesus ti Nasaret, nga
idaddadanesmo.' 9 Nakita dagiti kakaduak ti lawag, ngem saanda a
nangngeg ti timek ti nangkatungtong kaniak. 10 Kinunak, 'Ania iti
rumbeng nga aramidek, Apo? Kinuna ti Apo kaniak, 'Bumangonka ket
mapanka idiay Damasco, sadiay maibaganto kenka ti tunggal banag a
masapul nga aramidem.' 11 Saanak a makakita gapu iti dayta a raniag
ti silaw, isu a napanak sadiay Damasco a naiturong babaen kadagiti im-
ima dagiti kakaduak. 12 Sadiay, nakaam-ammoak iti tao nga agnagan iti
Ananias, maysa a napasnek a tao no maipanggep iti linteg ken nasayaat ti
ibagbaga dagiti amin a Judio nga agnanaed sadiay maipanggep kenkuana.
13 Immay isuna kaniak, nagtakder iti abayko, ket kinunana, 'Kabsat a
Saulo, awatem ti panagkitam.' Iti dayta met laeng nga oras, nakitak isuna.
14 Ket kinunana, 'Pinilinaka ti Dios dagiti kapuonantayo a mangammo iti
pagayatanna, a mangkita iti Daydiay Nalinteg, ken denggem iti timek nga
aggapu iti ngiwatna. 15 Ta sikanto iti mangpaneknek kenkuana kadagiti
amin a tattao maipanggep iti nakitam ken nangngegmo. 16 Ket ita apay nga
agur-urayka? Tumakderka, agpabautisar ken ugasam dagiti basbasolmo,
ken umawagka iti naganna.' 17 Kalpasan a nagsubliak idiay Jerusalem
ken kabayatan nga agkarkararagak idiay templo, nakakitaak iti sirmata.
18 Nakitak isuna ket kinunana kaniak, 'Darasem a pumanaw iti Jerusalem,
gapu ta saanda nga awaten ti pammaneknekmo maipanggep kaniak.'
19 Kinunak, 'Apo, ammoda nga imbaludko ken sinaplitak dagiti namati
kenka iti tunggal sinagoga. 20 Idi nagaruyot ti dara ni Esteban a saksim,
nagtaktakderak met sadiay ken imman-anamong, ken binanbantayak
dagiti pagan-anay dagiti nangpapatay kenkuana.' 21 Ngem kinunana
kaniak, 'Pumanawka, gapu ta ibaonka kadagiti Hentil.'” 22 Pinalubosan
isuna dagiti tattao nga agsao agingga iti daytoy a punto. Ngem kalpasanna
nagpupukkawda a kunada, 'Ipanaw ti kastoy a tao iti daga: Ta saan
a rumbeng nga agbiag isuna.” 23 Kabayatan nga agpupukkawda, im-
purwakda dagiti kawesda ken nagipurwakda iti tapok sadiay tangatang.
24 Ket imbilin ti kangatoan a kapitan a maiyapan ni Pablo idiay kuartel.
Imbilinna a rumbeng isuna a masaludsod a nakadwaan iti pannakadusa,
tapno isuna a mismo ket maamoanna no apay nga agpukpukawda iti kasta
a maibusor kenni Pablo. 25 Idi ginalotanda isuna iti lalat, imbaga ni Pablo
iti senturion nga agtaktakder, “Nainkalintegan kadi kenka a mangdusa iti

tao a Romano ken saan pay a nausig?" 26 Idi nangngeg daytoy ti senturion,
napan isuna iti panguloen a kapitan ket imbagana kenkuana, a kunana
"Ania ti aramidem? Ta daytoy a tao ket umili iti Roma." 27 Immay ti
panguloen a kapitan ket imbagana kenkuana, "Ibagam kaniak, umili ka
kadi iti Roma?" Kinuna ni Pablo, "Wen." 28 Simmungbat ti panguloen
a kapitan, " Gapu laeng iti dakkel a gatad iti kwarta a nagun-odko iti
kina-Romano." Ngem kinuna ni Pablo, "Naiyanakak nga umili iti Roma."
29 Kalpasanna, dagus a pinanawan isuna dagiti lallaki a mangpalutpot
koma kenkuana. Nabutngan met ti panguloen a kapitan idi naamoanna a
ni Pablo ket maysa nga umili iti Roma, gapu ta inggalotna isuna. 30 Iti
simmaruno nga aldaw, kayat a maammoan ti kangatoan a kapitan ti
kinapudno maipanggep iti panangpabasol dagiti Judio a maibusor kenni
Pablo. Isu a winarwarna dagiti galotna ket binilinna dagiti panguloen
a papadi ken dagiti amin a mammagbaga nga agguummongda. Ket
inyapanna ni Pablo iti baba ken ingkabilna isuna iti nagtetengngaanda.

23

1 Kimmita a diretso ni Pablo kadagiti kameng ti konseho ket kinunana,
"Kakabsat, nagbiagak iti sangoanan ti Dios iti amin a nasayaat a konsen-
siak agingga iti daytoy nga aldaw." 2 Minandaran ti kangatoan a padi a
ni Ananias dagiti nakatakder iti abay ni Pablo a tibabenda ti ngiwatna.
3 Ket kinuna ni Pablo kenkuana, "Dusaennaka ti Dios, sika a pader a
napintaan iti puraw. Agtugtugawka kadi a mangukom kaniak babaen iti
linteg, ngem ibilin mo met a makabilak a maisuppiat iti linteg?" 4 Kinuna
dagiti nakatakder, "Kastoy kadi ti panangpabain mo iti kangatoan a Padi
ti Dios?" 5 Kinuna ni Pablo, "Diak ammo kakabsat, nga isuna ket nangato
a padi. Ta naisurat, Saanka nga agsao iti dakes iti mangiturturay kadagiti
tattaom." 6 Idi nakita ni Pablo a iti maysa a paset ti Konseho ket Saduceo
ken dadduma ket Pariseo, nagsao isuna iti napigsa kadagiti mammagbaga,
"Kakabsat, siak ket Pariseo, anakdak ti Pariseo. Mauk-ukomak ditoy gapu
ta sitatalekak a mangnamnama nga adda iti panagungar dagiti natay.
7 Idi naibagana daytoy, rimsua ti panagsusuppiat iti nagbabaetan dagiti
Pariseo ken Saduceo ket nabingay ti taripnong. 8 Ta ibagbaga dagiti
Saduceo nga awan panagungar, awan dagiti anghel ken dagiti espiritu,
ngem kuna dagiti Pariseo nga amin dagitoy ket adda. 9 Napasamak ngarud
ti dakkel a riri, ken dadduma kadagiti eskriba a pakairamanan dagiti
Pariseo ket timmakder ken simmuppiatda, a kunada, "Awan masarakanmi
a biddut iti daytoy a tao. No ngay adda espiritu wenno anghel a nagsao
kenkuana?" 10 Ket idi adda rimsua a dakkel a panagririri, nagbuteng
ti panguloen a kapitan nga amangan no rangrangkayenda ni Pablo, isu
a minandaranna dagiti soldado a bumabada ket pilitenda nga alaen
isuna manipud kadagiti kameng iti mammagbaga, ken ipanda isuna idiay
kuartel. 11 Iti karabianna, nagtakder ti Apo iti abayna ket kinunana,
"Saanka nga agbuteng, kas iti panangpaneknekmo maipapan kaniak ditoy
Jerusalem, kasta met a masapul a paneknekam idiay Roma." 12 Ket idi
immaldawen, adda dagiti Judio a nangaramid iti tulag ken nangayab iti
lunod kadagiti bagbagida: ket kinunada a saandanto a mangan wenno
uminom iti aniaman agingga a mapatayda ni Pablo. 13 Adda ti nasurok
nga uppat a pulo a lallaki a nangaramid iti daytoy a nalimed a panggep.
14 Napanda kadagiti panguloen a padi ken kadagiti panglakayen ket
kinunada, "Inkabilmi dagiti bagbagimi iti sirok ti dakkel a lunod, nga awan
iti mangan aginggana a mapataymi ni Pablo. 15 Ita ngarud, palubosanyo

ti konseho nga ibagada iti panguloen a kapitan a paulogenda a maiyeg
kadakayo, a kasla kayatyo a palutputen a naimbag iti kasona. Dakami
met, nakasaganakami a mangpatay kenkuana sakbay nga umay ditoy."
16 Ngem nangngegan ti anak a lalaki ti kabsat a babai ni Pablo a kumlebda
nga aguray, isu a napan ken simrek iti kuartel ket imbagana kenni Pablo.
17 Inayaban ni Pablo ti maysa kadagiti senturion ket imbagana, "Ipanyo
daytoy nga agtutubo a lalaki iti panguloen a kapitan, ta adda banag nga
ibagana kenkuana. 18 Inkuyog ngarud ti senturion ti agtutubo a lalaki
ket impanna isuna iti panguloen a kapitan ket kinunana, "Inayabannak
ni Pablo a balud ken dinawatna nga iyegko daytoy nga agtutubo a lalaki
kenka. Adda banag nga ibagana kenka." 19 Iniggaman ti panguloen a
kapitan ti ima ti agtutubo ket napanda iti pribado a lugar ket nagsaludsod
kenkuana, "Ania kadi dayta a masapul nga ibagam kaniak?" 20 Kinuna
ti agtutubo a tao, "Nagtutulagan dagiti Judio a kiddawenda kenka a
paulogem ni Pablo no bigat iti konseho, a kasla agsaludsodda pay iti naing-
inget maipapan iti kasona. 21 Ngem saanmo nga itulok ti kayatda, gapu
ta adda nasurok uppat a pulo a lallaki a kumkumleb a mangur- uray
kenkuana. Nagsapatada a saandanto a mangan wenno uminom agingga a
mapatayda isuna. Uray ita nakasaganadan, ur-urayenda iti pammalubos
nga aggapu kenka. 22 Pinalubusan ngarud ti panguloen a kapitan a
mapanen ti agtutubo a lalaki, kalpasan iti panangisurona kenkuana,
"Awan iti pangibagaam a naibagam dagitoy a banbanag kaniak." 23 Ket
nangayab iti dua kadagiti senturion ken imbagana, "Mangala kayo ti
dua gasut a soldado a nakasagana a mapan agingga idiay Cesarea, ken
pito pulo a kumakabayo a lallaki, ken dua gasut a pumipika a lallaki.
Pumanawkayo iti maikatlo nga oras iti rabii." 24 Imbilinna met kadakuada
a maipaayan ni Pablo kadagiti ayup a mabalinna a pagsakayan, ken
ipanda isuna a natalged kenni Felix a gobernador. 25 Ket nagsurat iti
surat a kastoy: 26 Claudius Lisias, iti kalalaingan a gobernador Felix,
kablaaw. 27 Daytoy a tao ket tiniliw dagiti Judio ken nag nganganida a
patayen, idi napanak kadakuada a kaduak dagiti soldado ket insalakanmi
isuna, manipud idi naammoak nga isuna ket maysa nga umili iti Roma.
28 Kayatko a mammoan no apay a pinabasolda isuna, isu nga impanko
isuna iti konsehoda. 29 Naammoak nga isu ket napabasol maipanggep
kadagiti salsaludsod maipapan iti lintegda, ngem awan iti pammabasol a
maibusor kenkuana a matudingan iti patay wenno pannakaibalud. 30 Ket
naipakaammo kaniak nga adda iti panggep a maibusor iti daytoy a tao, isu
a dagus nga imbaonko kenka ken imbagak met kadagiti mangpabpabasol
kenkuana nga iyegda dagiti darum a maibusor kenkuana iti imatangmo.
Agpakadaakon." 31 Isu a tinungpal dagiti soldado dagiti bilinna: innalada
ni Pablo ket impanda isuna idiay Antipatris iti rabii. 32 Iti simmaruno
nga aldaw, kaadduan kadagiti soldado ti nangpanaw kadagiti nakakabalyo
a lallaki a mangkadua kenkuana ket nagsusublida iti kuartel. 33 Idi
nakadanonen dagiti nakakabalyo a lallaki idiay Cesarea ken naituloddan
ti surat iti gobernador, imparangda met ni Pablo kenkuana. 34 Idi nabasa
ti gobernador ti surat, sinaludsodna no ania a probinsia ti naggapuan
ni Pablo; ket idi naammoanna nga isuna ket naggapu idiay Cilicia,
35 kinunana, "Denggenkanto a naimbag inton umay dagiti nangidarum
kenka ditoy." Ket imbilinna a maipupok isuna idiay palasio ni Herodes.

24

1 Kalpasan iti lima nga aldaw, napan sadiay ni Ananias a panguloen a

padi, sumagmanano a panglakayen ken maysa a bumibitla nga agnagan iti Tertulo. Immay indarum dagitoy a lallaki ni Pablo iti gobernador. 2 Idi simmango ni Pablo iti gobernador, inrugi ni Tertulo a pabasolen isuna ket imbagana iti gobernador, “Gapu kenka, addaankami iti naindaklan a kapia ken ti panangkitam ket mangmangyeg iti nasayaat a pannakapabaro iti pagilianmi; 3 ngarud, iti amin a panagyaman ket awatenmi ti amin nga aramidem, kalaingan a Felix. 4 Tapno saankan a taktaken pay, dawatek kenka a denggennak koma iti ababa a kanito nga addaan kinaanus. 5 Ta natakuatanmi a daytoy a tao ket peste ken mangparparnuay iti panagrebelde kadagiti amin a Judio iti entero a lubong. Isuna ket pangulo ti sekta a Nazareno. 6 Ket pinadasna pay a tulawan ti templo, isu a tiniliwmi isuna. 7 * 8 Inton palutputem ni Pablo maipapan kadagitoy amin a banbanag, uray sika met ket maadalmo no ania ti pangidardarumanmi kenkuana.” 9 Nagkaykaysa dagiti Judio a nangidarum kenni Pablo ket imbagada a pudno dagitoy a banbanag. 10 Ngem idi sinenyasan ti gobernador ni Pablo nga agsao, simmungbat ni Pablo, “Maawatak nga iti adu a tawen, sika ti ukom iti daytoy a pagilian, ken isu a maragsakannak a mangilawlawag iti bagik kenka. 11 Mabalinmo a mapaneknekan nga awan pay iti sangapulo ket dua nga aldaw manipud napanak nagdaydayaw idiay Jerusalem; 12 ket idi nasarakandak idiay templo, saanak a nakisinnuppiat iti siasinoman ken saanak a nangriribuk kadagiti naummong a tattao, wenno kadagiti sinagoga, wenno iti siudad; 13 ken saanda a mapaneknekan kenka dagiti pammabasol nga ar-aramidenda a maibusor kaniak ita. 14 Ngem aminek daytoy kenka a babaen iti dalan nga aw-awaganda a sekta, iti dayta met laeng a dalan, agserserbiak iti Dios dagiti kapuonanmi. Napudnoak iti amin nga adda iti linteg ken kadagiti sursurat dagiti profeta. 15 Addaanak iti isu metlaeng a namnama iti Dios, a kas met laeng kadagitoy a lallaki nga agur-uray iti dayta, ti umay a panagungar dagiti natay, agpada iti nalinteg ken saan a nalinteg; 16 ket iti daytoy, agtrabtrabahoak tapno maaddaanak iti konsensia nga awan pakababalawanna iti sangoanan ti Dios ken kadagiti lallaki iti amin a banbanag. 17 Ita, kalpasan iti adu a tawen, immayak a mangyeg iti tulong iti pagiliak ken sagsagut a kuarta. 18 Idi inaramid ko daytoy, nasarakandak dagiti dadduma a Judio a naggapu idiay Asia iti maysa a seremonia ti pannakadalus idiay templo, nga awan iti adu a tattao wenno iti riribuk. 19 Rebbengna koma nga umay dagitoy a lallaki iti sangoanam ita ken ibagada no ania ti adda kadakuada a maibusor kaniak, no addaanda man. 20 Wenno saan, ibaga koma dagitoy met laeng a lallaki no ania ti biddut a nasarakanda kaniak idi simmangoak iti konseho dagiti Judio; 21 malaksid no maipapan iti daytoy maysa a banag nga imbagak a napigsa idi nagtakderak kadakuada, 'Maipapan iti panagungar dagiti natay nga us-usigendak ita'.” 22 Naipakaammo a nasayaat kenni Felix ti maipapan iti Dalan, isu a pinagurayna dagiti Judio. Kinunana, “Inton bumaba ditoy ni komandante Lisias manipud idiay Jerusalem, ikeddengkonto ti kasom.” 23 Kalpasan ket minandaranna ti senturion a bantayanna ni Pablo, ngem maaddaan iti bassit a wayawaya, ken awan koma iti manglapped kadagiti gagayyemna a tumulong kenkuana wenno mangsarungkar kenkuana. 24 Kalpasan iti sumagmamano nga aldaw, nagsubli ni Felix a kaduana ni Drusila nga asawana, maysa a Judio, ken pinaayabanna ni Pablo ket nakangngeg kenkuana iti maipapan

* **24:7** Naikkat iti kapintasan a kaunaan a kopya ti bersikulo 7, “Ngem ni Lisias, nga opisial, ket immay ken pinilitna nga innala isuna kadagiti im-imami.

iti pammati kenni Cristo Jesus. 25 Ngem idi naginnadalda kenni Pablo
maipapan iti kinalinteg, panagteppel ken iti umay a pannakaukom,
nagbuteng ni Felix ket insungbatna, “Pumanawka pay laeng, ngem no
addanto manen oras ko, paayabankanto.” 26 Kadagidiay metlaeng a
tiempo, kalkalikagumanna a mangted ni Pablo iti kuarta kenkuana, isu
a masansan a paayabanna isuna ken makisarsarita kenkuana. 27 Ngem
idi napalabasen ti dua a tawen, nagbalin a gobernador ni Porcio Festo a
simmublat kenni Felix, ngem kayat ni Felix a makagun-od iti nasayaat
a pannakikadua kadagiti Judio, pinanawanna ngarud ni Pablo nga
agtultuloy a mabanbantayan.

25

1 Ita, simrek ni Festo iti probinsia, ken kalpasan iti tallo nga aldaw,
simmang-at isuna idiay Jerusalem manipud Cesarea. 2 Nangiyeg dagiti
panguloen a padi ken dagiti mabigbigbig a Judio kadagiti pammabasol a
maibusor ken Pablo kenni Festo, ken nagsaoda a sipipigsa kenni Festo.
3 Ken nagdawatda iti tulong kenni Festo iti maipapan kenni Pablo, bareng
no ayabanna idiay Jerusalem tapno iti kasta ket mabalinda a patayen isuna
iti dalan. 4 Ngem insungbat ni Festo a ni Pablo ket balud idiay Cesarea,
ket iti mabiit, agsubli isuna sadiay. 5 “Ngarud, kadagidiay makabael,”
kinunana, “masapul a makisurot kadakami sadiay. No adda man ti banag
a saan a nasayaat iti dayta a tao, masapul nga idarumyo isuna.” 6 Kalpasan
a nagtalinaed isuna iti walo wenno sangapulo pay nga aldaw, bimmaba
isuna idiay Cesarea. Ket iti simmaruno nga aldaw, nagtugaw isuna iti
tugaw iti pangukoman ket imbilinna a maiyeg ni Pablo kenkuana. 7 Idi
simmangpet isuna, agtaktakder iti asideg dagiti Judio a naggapu idiay
Jerusalem, ket nangyegda iti adu a nadagsen a pammabasol a saanda
a mapaneknekan. 8 Inkalintegan ni Pablo iti bagina ken kinunana,
“Saan a maibusor iti nagan dagiti Judio, saan a maibusor iti templo,
ken saan a maibusor kenni Cesar, adda kadi iti naaramidko a dakes.”
9 Ngem kayat ni Festo a maalana ti rikna dagiti Judio, ket sinungbatanna
ngarud ni Pablo a kinunana, “Kayatmo kadi iti sumang-at idiay Jerusalem
ken tapno maukomka babaen kaniak maipanggep kadagitoy a banbanag
sadiay? 10 Kinuna ni Pablo, “ Agtaktakderak iti sangoanan iti tugaw a
pangukoman ni Cesar a rumbeng a pakaukomak. Awan iti nagkamaliak
kadagiti Judio, kas ammoyo met a nalaing. 11 Ngem no nakaaramidak
iti dakes ken no nakaaramidak iti banag a pakaikariak iti pannakatay,
saanak nga agkedked a matay. Ngem no dagiti pammabasolda ket
awan kinapudnona, awan iti siasinoman a mabalin a mangiyawat kaniak
kadakuada. Umawagak kenni Cesar.” 12 Ket nakisarita ni Festo iti
konseho, ken kalpasanna simmungbat isuna, “Immawagka ken ni Cesar;
mapankanto ken ni Cesar.” 13 Ita kalpasan iti sumagmamano nga aldaw,
simmangpet da Ari Agripa ken Bernice idiay Cesarea tapno agipaay iti
opisial a panangsarungkar kenni Festo. 14 Kalpasan nga adda isuna idiay
iti adu nga aldaw, imparang ni Festo ti nakaidaruman ni Pablo iti ari;
kinunana, “Adda maysa a lalaki nga imbati ni Felix ditoy a kas balud. 15 Idi
addaak idiay Jerusalem, nangiyeg kaniak dagiti panguloen a papadi ken
dagiti panglakayen dagiti Judio kadagiti pammabasol a maibusor iti daytoy
a tao, ken dinawatda iti pannakaikeddeng a maibusor kenkuana. 16 Iti
daytoy, simmungbatak a saan a kaugalian dagiti Romano a mangiyawat
iti tao a kas pabor; ngem ketdi, rumbeng nga adda iti gundaway iti
naidarum a tao a mangsango kadagiti nangidarum kenkuana tapno

maikalinteganna ti bagina a maibusor kadagiti pammabasol." 17 Ngarud,
idi immayda nga agkakadua ditoy, saanak a naguray, ngem iti simmaruno
nga aldaw nagtugawak iti tugaw iti pangukoman ket imbilinko a maiyeg
dayta a tao. 18 Idi timmakder dagiti nangidarum ken inakusaranda
isuna, napanunotko nga awan iti nadagsen kadagiti pammabasol nga
inyegda a maibusor kenkuana. 19 No di ket, adda laeng iti saanda a
pagkikinnaawatan maipapan iti bukodda a relihion ken maipapan iti
maysa nga agnagan Jesus a natayen, nga ibagbaga ni Pablo a sibibiag.
20 Maburburtiaanak iti maipanggep iti daytoy, no kasanok a palutputen
iti daytoy a banag, ken dinamagko kenkuana no mapan idiay Jerusalem
tapno maukom sadiay maipanggep kadagitoy a banbanag. 21 Ngem idi
dinawat ni Pablo a maguardiaan pay laeng agingga iti panangikeddeng
kenkuana ti Emperador, imbilinko nga agtalinaed isuna a sibabalud
agingga nga ibaonko isuna kenni Cesar. 22 Nagsao ni Agripa kenni Festo,
"Kayatko met iti dumngeg iti daytoy a tao." "Inton bigat," Kinuna ni
Festo, "Mangngegmonto isuna." 23 Isu nga iti simmaruno nga aldaw,
immay ni Agripa ken ni Bernice nga adda ti adu a seremonia; immayda
idiay pangukoman a kaduada dagiti opisyal dagiti soldado ken dagiti
mabigbigbig a tao iti siudad. Ket idi insao ni Festo ti bilin, naiyeg ni Pablo
kadakuada. 24 Kinuna ni Festo, "Ari Agripa, ken kadakayo amin a lallaki
nga adda kadakami ditoy, makitayo daytoy a lalaki; nakiyuman kaniak
dagiti amin a Judio idiay Jerusalem ken uray met ditoy, ken impukkawda
kaniak a saanen a rumbeng nga agbiag daytoy a tao. 25 Ngem naadalko nga
awan iti naaramidna a rumbeng a pakatayanna; ngem gapu ta immawag
isuna iti Emperador, inkeddengko nga ibaon isuna. 26 Ngem awan ti
ammok nga uray ania nga isuratko iti Emperador. Gapu iti daytoy, inyegko
isuna kadakayo, nangnangruna kenka, Ari Agripa tapno adda koma iti
maisuratko maipanggep iti nakaidarumanna. 27 Ta makitak a saan a
rumbeng a mangibaonak iti balud ken saanko pay nga ipablaak dagiti
pammabasol a maibusor kenkuana."

26

1 Kinuna ngarud ni Agripa kenni Pablo, "Mabalinka nga agsao para
iti bagim." Kalpasanna, inyunnat ni Pablo ti imana ken inkalinteganna
ti bagina. 2 "Ibilangko ti bagik a naragsak, Ari Agripa, a mangsungbat
iti nakaidarumak iti sangoanam ita nga aldaw, a maibusor kadagiti
amin a pammabasol dagiti Judio; 3 nangnangruna, gapu ta nalaingka
kadagiti amin a kaugalian dagiti Judio ken kadagiti saludsod. Isu a
dawatek kenka nga anusannak a denggen. 4 Pudno, ammo dagiti amin
a Judio no kasanoak a nagbiag manipud iti kinaagtutubok iti bukodko
a pagilian ken idiay Jerusalem. 5 Am-ammodak manipud pay idi damo
ken rumbeng nga aklunenda a nagbiagak a kas Pariseo, maysa a nainget
unay a sekta iti relihionmi. 6 Ita agtakderak ditoy tapno maukom gapu
ta birbirukek ti kari nga inkari ti Dios kadagiti amaenmi. 7 Ta daytoy
ti kari a namnamaen dagiti sangapulo ket dua a pulimi a maawatda,
iti sipapasnek a panagrukbabda iti Dios iti rabii ken aldaw. Gapu iti
daytoy a namnama, Ari Agrippa, nga indarumdak dagiti Judio. 8 Apay
a panunoten ti siasinoman kadakayo a saan a nakapapati a pagungaren
ti Dios dagiti natay? 9 Iti maysa a tiempo, impagarupko a masapul nga
agaramidak iti adu a banbanag a maibusor iti nagan ni Jesus ti Nasaret.
10 Inaramidko daytoy idiay Jerusalem; pinaibaludko ti adu a sasanto idiay
pagbaludan, ken addaanak iti pammalubos manipud kadagiti panguloen

a papadi nga aramidek daytoy; ket idi a napapatayda, intedko pay iti
panangayonko iti maibusor kadakuada. 11 Masansan iti panangdusak
kadakuada kadagiti amin a sinagoga ken pinadasko a pagtabbaawen
ida. Kasta unay ti pungtotko kadakuada ket kinamkamatko ida uray pay
kadagiti sabali a siudad. 12 Kabayatan nga ar-aramidek daytoy, napanak
idiay Damasco nga addaan turay ken bilbilin manipud kadagiti panguloen
a papadi; 13 ket iti dalan a mapan sadiay, iti tengga ti aldaw, apo Ari,
nakakitaak iti lawag manipud langit a nalawlawag ngem iti init ken
linawaganna ti aglawlawmi kadagiti tattao a kaduak nga agdaldaliasat.
14 Idi natumbakami amin iti daga, nakangngegak iti maysa a timek nga
agsasao kaniak a kinunana iti pagsasao a Hebreo, “Saulo, Saulo, apay nga
idaddadanesnak? Pakarigatam ti panangkugtarmo iti natirad a ruting.
15 Kalpasanna kinunak, 'Siasinoka, Apo?' Simmungbat ti Apo, 'Siak ni Jesus
nga idaddadanesmo. 16 Ita bumangonka ket tumakderka; nagparangak
kenka gapu iti daytoy a panggep, tapno dutokanka nga agbalin nga adipen
ken maysa a saksi maipapan kadagiti banbanag nga ammom, maipanggep
kaniak ita ken kadagiti banbanag nga ipakitakto kenka iti mabiit; 17 ken
ispalenkanto manipud kadagiti tattao ken manipud kadagiti Hentil a
pangibabaonak kenka, 18 tapno lukatam dagiti matmatada ken tapno
pagtallikudem ida manipud iti sipnget a mapan iti lawag ken manipud
iti pannakabalin ni Satanas a maiturongda iti Dios, tapno iti kasta ket
maawatda manipud iti Dios ti pammakawan dagiti basbasol ken ti tawid
nga intedko kadakuada nga inlasinko para iti bagik babaen iti panamati
kaniak. 19 Ngarud, Ari Agrippa, saanko a sinalungasing ti nainlangitan a
sirmata; 20 ngem, umuna kadagidiay adda iti Damasco, ken kalpasanna
iti Jerusalem, ken iti entero a pagilian ti Judea, ken kasta met kadagiti
Hentil, nangasabaak a nasken nga agbabawida ken agsublida iti Dios, nga
agaramidda kadagiti banbanag a napateg, a mangipakita iti panagbabawi.
21 Ta gapu iti daytoy tiniliwdak dagiti Judio idiay templo ken pinadasdak a
patayen. 22 Tinulongannak ti Dios agingga ita, isu nga agtakderak ken
ipaduyakyakko kadagiti kadawyan a tattao ken kadagiti natatan-ok ti
maipanggep iti ad-adu pay ngem ti imbaga ni Moises ken dagiti profeta
a mapasamak, 23 a masapul nga agsagaba ti Cristo, ken isuna ti umuna a
mapagungar manipud iti patay ken iwaragawagna ti silaw kadagiti tattao a
Judio ken kadagiti Hentil. 24 Idi nalpasen ni Pablo ti panangikalinteganna,
binugkawan isuna ni Festo, “ Pablo, agmauyongka; pinagbalinnaka nga
agmauyong ti nangato nga adalmo.” 25 Ngem kinuna ni Pablo, “Saanak nga
agmauyong, kalaingan a Festo; ngem agsaoak nga addaan tured kadagiti
sasao a pudno ken maiparbeng. 26 Ta ammo ti ari ti maipanggep kadagitoy
a banbanag; ket isu a nagsaoak a siwawaya kenkuana, ta pudno nga
awan kadagitoy ti nailimed manipud kenkuana; ta saan daytoy a nalpas
iti suli. 27 Mamatika kadi dagiti profeta, Ari Agripa? Ammok a mamatika.”
28 Kinuna ni Agripa kenni Pablo, “Allukoyennak kadi iti ababa a tiempo
ken pagbalinennak a Kristiano?” 29 Kinuna ni Pablo, “Agkararagak iti Dios,
nga uray iti ababa a tiempo, saan laeng koma a sika, ngem uray pay ti amin
a dumngeg kaniak ita nga aldaw, ket agbalin a kas kaniak, ngem awanan
kadagitoy kawar iti pagbaludan.” 30 Kalpasanna, timmakder ti Ari ken ti
gobernador ken uray pay ni Bernice, ken dagiti nakitugtugaw kadakuada;
31 idi nakapanawdan iti siled, nagsasaritada ket kinunada, “Awan ti
naaramid daytoy a tao a rumbeng a pakatayanna wenno pakaibaludanna.”
32 Kinuna ni Agripa kenni Festo, “Mawayawayaan koma daytoy a tao no

saan isuna a kimmamang kenni Cesar.”

27

1 Idi naikeddengen a masapul nga aglayag kamin a mapan idiay Italia,
impaimada ni Pablo ken dadduma kadagiti balud iti senturion a managan
Julio, a kameng ti Rehimiento Augustan. 2 Naglugan kami iti barko a
naggapu idiay Adrumeto, a nakasaganan nga aglayag iti igid ti Asia. Isu
a napan kami iti baybay. Kimmuyog kadakami ni Aristarco a naggapu
idiay Tesalonica iti Macedonia. 3 Iti simmaruno nga aldaw, dimteng kami
iti siudad ti Sidon, sadiay ket nasayaat iti panangtrato ni Julio kenni
Pablo, ket pinalubosanna a mapan kadagiti gagayemna tapno awatenna ti
panangaywanda. 4 Manipud sadiay, napan kami iti baybay ken naglayag
kami iti aglawlaw ti Isla ti Cyprus a nasalakniban manipud iti angin, gapu
ta ti angin ket maisupadi kadakami. 5 Idi naglayagkamin a bimmalasiw
iti danum nga asideg iti Cilicia ken Pamfilia, dimteng kami idiay Mira,
maysa a siudad iti Licia. 6 Sadiay, nakasarak ti senturion iti maysa a
barko a naggapu idiay Alejandria a mapan idiay Italia. Inlugannakami
iti daytoy. 7 Idi naglayagkami nga in-innayad iti adu nga al-aldaw, ken
kamaudiananna ket simmangpetkami a nagparigat iti asideg ti Cnido,
ta saannakami a palubosan ti angin a mapan iti dayta a dalan, isu a
nagtuloykami a naglayag iti nalengdan nga igid iti Creta, bangir iti Salmon.
8 Nagparigat kami a naglayag iti igid, agingga a dimmanun kami iti
maysa a lugar a managan Natalged a Sangladan, nga asideg iti siudad
ti Lasea. 9 Nagbayag kami sadiay, ket ti tiempo a panagayunar dagiti
Judio ket naglabas metten, ket nagbalinen a napeggad ti aglayag. Isu a
binallaagan ida ni Pablo, 10 a kinunana “Lallaki, makitak nga iti umadani
a panaglayagtayo ket addaan dunor ken dakkel a pukaw, saan laeng nga
iti kargamento ken iti barko, ngem uray pay dagiti biagtayo.” 11 Ngem
ad-adda nga impangag ti senturion ti amo ken ti akinkukua iti barko,
ngem dagiti banbanag nga imbaga ni Pablo. 12 Gapu ta ti sangladan
ket saan a nalaka a pagyanan iti panawen ti lam-ek, kaaduan kadagiti
aglaylayag ti nangibaga a masapul nga aglayag a pumanaw manipud
sadiay, no babaen iti aniaman a pamuspusan ket madanonmi ti siudad ti
Fenix, tapno sadiay a palabsen ti lam-ek. Ti Fenix ket isu iti sangladan
idiay Creta, ket sumango daytoy iti amianan a daya ken abagatan a
daya. 13 Idi mangrugi nga agpayugpog a nainayad ti angin nga aggapu
iti abagatan, pinanunot dagiti marino nga addan dagiti kasapulanda. Isu
nga inngatodan ti angkla ket naglayagda iti igid ti Creta, asideg iti igid
ti baybay. 14 Ngem kalpasan ti apagbiit a tiempo, ti napigsa nga angin,
a maawagan iti Amian ket nangrugi a bimmaut kadakami manipud iti
ballasiw ti isla. 15 Idi sinubang ti angin ti barko, binaybay-anmin daytoy
nga inturongnakami. 16 Naiturongkami iti nalengdan a paset ti bassit
nga isla a maawagan Cauda; ket uray narigatan kami, nabaelanmi nga
isalbar ti bangka. 17 Idi ginuyodda nga impangato, rineppetda ti barko
babaen kadagiti taltali. Mabutengda a maisadsadkami iti kadaratan ti
Sirte, isu nga imbabada ti angkla ti barko iti baybay ket naiturong daytoy.
18 Binautbaot nakami ti nadawel nga angin, isu nga iti simmaruno nga
aldaw, nangrugi dagiti marino nga agitapuak kadagiti kargamento. 19 Iti
maikatlo nga aldaw, nangibelleng dagiti marino kadagiti maar-aramat iti
barko babaen kadagiti im-imada. 20 Idi saan nga agraniag kadakami ti
init ken bitbituen iti adu nga al-aldaw, ken saplisaplitan nakami latta ti
nadawel a bagyo, aniaman a namnamami a makalasat ket napukaw. 21 Idi

nabayagen a saanda a nangnangan, nagtakder ni Pablo kadagiti marino
ket kinunana, “Dakayo a Lallaki, dimngegkayo koma ngamin kaniak, ket
saantayo a naglayag manipud Creta, nga isu iti nakaalantayo kadagitoy
a dunor ken pukaw. 22 Ket ita, karitenkayo nga agbalinkayo a natured,
ta awanto iti mapukaw a biag kadakayo, ngem ti laeng mapukaw ket ti
barko. 23 Ta idi rabii, maysa nga anghel ti Dios a makinkukua kaniak ken
pagdaydayawak- ket nagtakder iti abayko 24 ket kinunana, “Saanka nga
agbuteng, Pablo. Masapul nga agtakderka iti sangngoanan ni Ceasar, ken
kitaem, ti Dios, iti kinasayaatna, ket intedna kenka dagiti amin a kaduam
nga aglaylayag. 25 Ngarud, dakayo a lallaki, agbalinkayo a natured,
gapu ta agtalekak iti Dios, a mapasamak dayta a kas naibaga kaniak.
26 Ngem masapul a maisadsadtayo iti maysa nga isla.” 27 Idi nadanun
ti maikasangapulo ket uppat a rabbi, kabayatan a naiturong kami iti
daytoy a dalan ken iti Baybay Adriatico, idi agtengngan ti rabii, impagarup
dagiti marino nga asidegdan iti daga. 28 Nangalada iti pangrukod iti
danum ket nasarakanda a dua pulo a karukod ti kaunegna; kalpasan iti
sumagmamano a kanito, nangalada iti ad-adu a pangrukod iti danum ket
nasarakanda a sanga pulo ket lima a karukod ti kaunegna. 29 Nagbutengda
nga amangan no maidungpar kami iti kabatbatoan, isu nga imbabada ti
uppat nga angkla manipud iti likod ti barko ken nagkararagda a bumigat
koman. 30 Mangkitkita dagiti marino iti wagas tapno panawanda ti barko
ken ibabada ti bangka iti baybay, ket impammarangda nga impurwakda
dagiti angkla manipud iti parupa ti barko. 31 Ngem kinuna ni Pablo
iti senturion ken kadagiti soldado, “Malaksid a dagitoy a lallaki ket
agtalinaedda iti barko, saankayo a maisalakan. 32 Ket dagiti soldado,
pinutedda dagiti taltali ti bangka ket binay-anda a maiyanud. 33 Idi
lumawagen, ginuyugoy ida amin ni Pablo a mangalada iti sangkabassit
a makan. Kinunana, “Daytoy nga aldaw ti maikasangapulo ket uppat nga
aldaw a naguraykayo ken saan a nangan; awan a pulos ti kinnanyo. 34 Isu
a kiddawek kadakayo a mangan kayo iti uray sangkabassit a makan, ta
daytoy ket para iti pannakailasatyo; ket awanto ti uray maysa a buok
iti uloyo a mapukaw.” 35 Idi naibagana daytoy, nangala iti tinapay ket
nagyaman iti Dios iti imatang ti tunggal maysa. Ket nangpirsay iti tinapay
ket nangrugi a nangan. 36 Ket napabilegda amin ket nangalada met iti
makan. 37 Dua gasut pito pulo ket innem kami amin iti barko. 38 Idi
nakapangandan, pinalag-ananda ti barko babaen iti panangibellengda iti
trigo iti baybay. 39 Idi bumigaten, saanda a nailasin ti daga, ngem adda
nakitada nga igid iti baybay, ket nagtututongda a no mabalin ket iturongda
ti barko sadiay. 40 Isu a pinutedda dagiti angkla ket imbatida dagitoy
iti baybay. Iti dayta met laeng a kanito, pinalukayanda dagiti tali iti
timon ken inngatoda ti layag tapno iduron ti angin; isu a naiturongda
iti igid ti baybay. 41 Ngem nakagtengda iti lugar a nagsabatan ti ayus
iti dua a danum, ket naiturong ti barko iti daga. Naisadsad ti parupa ti
barko sadiay ken nagtalinaed a saan nga aggaraw, ngem ti likodna ket
nangrugi a madadael gapu iti nadawel a dalluyon. 42 Ti panggep dagiti
soldado ket patayenda dagiti balud tapno awan kadakuada ti makalanguy
nga umadayo ken makalibas. 43 Ngem ti senturion ket kayatna nga
isalakan ni Pablo, isu a pinasardengna ti panggepda; ket imbilinna a dagiti
makalangoy ket umuna a lumagto manipud iti barko ken mapanda iti
daga. 44 Ket dagiti nabati a lallaki, masapul a sumarunoda, dadduma
ket agpataw iti tabla, ken dadduma ket agpatawda kadagiti banbanag
a naggapu iti barko. Iti kasta a wagas, napasamak a dakami amin ket

nakagteng a sitatalged iti daga.

28

1 Idi nailasatkamin a sitatalged, naammoanmi a ti isla ket maawagan iti
Malta. 2 Saan laeng a gagangay a kinasayaat ti impakita kadakami dagiti
umili sadiay, ngem ketdi, nangpasgedda iti apuy ken pinasangbaydakami
amin, gapu iti agtultuloy a tudo ken lam-ek. 3 Ngem idi nagurnong iti
sangareppet a ruting ni Pablo ken ingkabilna iti apuy, maysa a karasaen
nga uleg ti rimmuar gapu iti pudot, ket nagbitin iti imana. 4 Idi nakita
dagiti umili sadiay ti ayup a nakabitin iti imana, kinunada iti tunggal
maysa, "Daytoy a tao ket maysa a mammapatay a nakalibas manipud
iti baybay, ngem iti hustisia ket saanna a palubosan nga agbiag isuna."
5 Ngem inwagsakna ti ayup iti apuy ken saan a nadangran. 6 Ur-urayenda
isuna nga aggurigor wenno kellaat a matumba a matay. Ngem kalpasan iti
panangbuybuyada kenkuana iti nabayag, nakitada nga awan ti karkarna
kenkuana. Binalbaliwanda ti panunotda ket kinunada nga isuna ket maysa
a dios. 7 Ita, iti asideg a lugar, adda dagiti daga a kukua ti kangatoan
a tao ti isla, maysa a tao nga agnagan iti Publio. Sinangailinakami ken
naasi a nangipaay iti para kadakami iti tallo nga aldaw. 8 Napasamak a ti
ama ni Publio ket nabayagen a masaksakit nga addaan gurigor ken sika.
Idi napan ni Pablo kenkuana, nagkararag isuna, ken impatayna ti imana
kenkuana, ket pinaimbagna isuna. 9 Kalpasan a napasamak daytoy, dagiti
dadduma a tattao iti isla a masaksakit ket immayda met ket naimbaganda.
10 Pinadayawanda kami met dagiti tattao iti naisangsangayan a pamma-
dayaw. Idi agsagsagana kamin nga aglayag, intedda kadakami ti aniaman
a kasapulanmi. 11 Kalpasan iti tallo a bulan, naglayag kami iti maysa a
barko iti Alejandria a simmanglad iti isla idi kalam-ekna, ket ti adda iti
ulona ket Ti Singin nga Agkabsat a Lalaki. 12 Kalpasan a simmanglad
kami iti siudad ti Siracusa, nagtalinaed kami sadiay iti tallo nga aldaw.
13 Manipud sadiay, naglayagkami ken nakasangpetkami iti siudad ti
Regio. Kalpasan iti maysa nga aldaw, nagpuyupoy ti angin manipud
iti abagatan. Iti las-ud ti dua nga aldaw, nakasangpetkami iti siudad
ti Puteoli. 14 Sadiay, adda nasarakanmi a kakabsat ken naawiskami a
makipaggian kadakuada iti las-ud ti pito nga aldaw. Iti kasta, nakasangpet
kami met laengen idiay Roma. 15 Manipud sadiay, kalpasan a nangngeg
dagiti kakabsat ti maipanggep kadakami, immayda simmabat agingga iti
pagtagtagilakuan ni Appio ken iti Tres Tabernas. Idi nakita ni Pablo dagiti
kakabsat, nagyaman iti Dios ket napabileg. 16 Idi nakastrek kamin idiay
Roma, napalubosan ni Pablo nga agmaymaysa a kaduana ti soldado a
mangbanbantay kenkuana. 17 Ket napasamak a kalpasan iti tallo nga
aldaw, inummong ni Pablo dagiti lallaki a mangidadaulo kadagiti Judio.
Idi nagguummongdan, kinunana kadakuada, "Kakabsat a lallaki, numan
pay saanak a nakaaramid iti aniaman a saan a nasayaat a maibusor
iti tattao wenno kadagiti kaugalian dagiti amaentayo, naipanak a kas
balud manipud Jerusalem ken naiyawatak kadagiti ima dagiti Romano.
18 Kalpasan iti panangpalutputda kaniak, tinarigagayanda a wayawayaan-
dak, gapu ta awan ti rason tapno madusaak iti pannakatay. 19 Ngem
idi nagsao dagiti Judio a maibusor kadagiti tarigagayda, napilitanak nga
kumumamang kenni Caesar. Nupay kasta, saanko met a pabpabasulen iti
aniaman ti pagiliak. 20 Gapu iti panagkiddawko, dinawatko a makitakayo
ken makisaritaak kadakayo. Ti makagapu a siak ket sibabaludak iti daytoy
a kawar ket ti pagtaltalkan ti Israel." 21 Kinunada kenkuana, "Saankami

a nakaawat iti surat manipud Judea iti maipanggep kenka, wenno uray
kakabsat nga immay ken nangipadamag wenno nangibaga iti aniaman a
saan a nasayaat a maipanggep kenka. 22 Ngem kayatmi iti makangngeg
manipud kenka no ania iti panpanunotem maipanggep iti daytoy a sekta,
gapu ta naammoanmi nga agsasao dagiti tattao iti maibusor iti daytoy
iti sadinnoman. 23 Idi nangitudingda iti aldaw para kenkuana, adu pay
a tattao ti immay kenkuana idiay paggigiananna a balay. Imparangna
kadakuada ti banag, ken pinaneknekanna ti maipanggep iti pagarian ti
Dios. Pinadasna ida nga allukoyen maipanggep kenni Jesus, manipud iti
linteg ni Moises ken manipud kadagiti profeta, manipud agsapa agingga
iti rabii. 24 Naallukoy dagiti dadduma iti maipanggep kadagiti banbanag
a naibaga, ngem dagiti dadduma ket saan a namati. 25 Idi saanda nga
immanamong iti tunggal maysa, pimmanawda kalpasan nga insao ni Pablo
daytoy maysa a sao, "Nagsao a nasayaat ti Espiritu Santo babaen kenni
Isaias a profeta kadagiti amaenyo. 26 Kinunana, 'Mapankayo kadagitoy
a tattao ket ibagayo, 'Babaen iti panagdengngegyo ket mangngeganyonto,
ngem saanyo a maawatan; Ken iti panangkitayo ket makitayonto, ngem
saanyonto a mailasin. 27 Ta ti puso dagitoy a tattao ket nagbalin a
nakuneng; dagiti lapayagda ket narigat a dumngeg; inkidemda dagiti
matmatada; ket amangan no mailasinda babaen kadagiti matada, ken
makangngegda babaen kadagiti lapayagda, ken maawatanda babaen
kadagiti puspusoda, ken agsublida manen, ket mabalin a paimbagek
ida.' 28 Ngarud, masapul a maamoanyo a daytoy a panangisalakan ti
Dios ket naipatuloden kadagiti Hentil, ket dumngegdanto. 29 * 30 Nagian
ni Pablo iti dua a tawen iti inabanganna a balay, sinangailina amin a
napan 31 kenkuana. 31Inkasabana ti pagarian iti Dios ken nangisuro iti
maipanggep ken ni Apo Hesu-Cristo a situtured. Awan iti nangpasardeng
kenkuana.

* **28:29** Dagiti Aramid 28:29- Naikkat kadagiti kasayaatan a nagkauna wenno kadaanan a kopia ti bersikolo 29. Idi naibagana dagitoy a banbanag, pimmanaw dagiti Judio, nga addaan dakkel a panagriri kadakuada met laeng.

Roma

1 Ni Pablo, maysa nga adipen ni Jesu-Cristo, naayaban nga agbalin nga
apostol, ken nailasin para iti ebanghelio ti Dios. 2 Daytoy ti ebanghelio
nga inkarina sakbay iti amin babaen kadagiti propetana iti Nasantoan a
Sursurat. 3 Maipapan daytoy iti Anakna a naipasngay manipud kadagiti
kaputotan ni David no maipapan iti lasag. 4 Naipakaammo isuna nga
isu ti Anak ti Dios babaen iti pannakabalin iti Espiritu iti kinasanto
babaen iti panagungar manipud iti patay, ni Jesu- Cristo nga Apotayo.
5 Inawattayo ti parabur ken panagbalin nga apostol babaen kenkuana
para iti panagtulnog iti pammati kadagiti amin a nasion, a maigapu iti
naganna. 6 Kadagitoy a nasion, naayabankayo met nga agbalin a kukua ni
Jesu-Cristo. 7 Daytoy a surat ket para kadagiti amin nga adda idiay Roma,
dagiti ay-ayaten ti Dios, a naayaban nga agbalin a nasantoan a tattao.
Parabor koma ti adda kadakayo, ken kapia manipud iti Dios nga Amatayo
ken ni Apo Jesu-Cristo. 8 Umuna, agyamanak iti Diosko babaen kenni
Jesu-Cristo gapu kadakayo amin, gapu ta naiwaragawag ti pammatiyo iti
entero a lubong. 9 Ta ti Dios ti saksik, a pagserserbiak iti espirituk iti
ebanghelio ti Anakna, no kasano nga itultuloyko a dakdakamatenkayo.
10 Kankanayonko a kidkiddawen kadagiti kararagko a babaen iti aniaman
a wagas ket agballigi-ak koman ita babaen iti pagayatan ti Dios iti
iyuumayko kadakayo. 11 Gapu ta tartarigagayak a makitakayo, tapno
mangitedak koma kadagiti naespirituan a sagut, tapno mapapigsakayo.
12 Dayta ket, kalkalikagumak a makipinnabileg kadakayo, babaen iti
pammati ti tunggal maysa, pammatiyo ken pammatik. 13 Ita, saanko a
kayat a saanyo nga ammo, kakabsat, a masansan a pangpanggepek nga
umay kadakayo, ngem malaplappedanak agingga ita. Kayatko daytoy
tapno maaddaanak met kadagiti bunga kadakayo a kas met kadagiti
nabatbati a Hentil. 14 Adda pagrebbengak kadagiti Griego ken kadagiti
gangannaet, kadagiti masirib ken kadagiti maag. 15 Ngarud, no maipapan
kaniak, nakasaganaak met a mangiwaragawag iti ebanghelio kadakayo
nga adda dita Roma. 16 Gapu ta saanko nga ibain ti ebanghelio, agsipud
ta daytoy ti pannakabalin ti Dios a maipaay iti pannakaisalakan iti amin a
mamati, umuna ket para kadagiti Judio ket kalpasanna kadagiti Griego.
17 Ta iti daytoy, naipakaammo ti kinalinteg ti Dios manipud pammati
agingga iti pammati, a kas naisurat, “Agbiagto dagiti nalinteg babaen
iti pammati.” 18 Ta naipakaammo ti pungtot ti Dios manipud langit a
maibusor iti amin a saan a nadiosan ken kinakillo dagiti tattao, a babaen
iti kinakillo ket igawidna ti kinapudno. 19 Daytoy ket gapu ta makitada
ti nammoan maipanggep iti Dios. Ta linawlawagan ida ti Dios. 20 Ta
nagbalin a silalawag a makita dagiti saan a makita a kababalinna sipud
pay iti pannakaparsua ti lubong. Maawatan dagitoy babaen kadagiti
naparsua a banbanag. Dagitoy a saan a makita a kababalinna ket ti
agnanayon a pannakabalin ken kinaDiosna. Kas pagbanaganna, awan
pagpambar dagitoy a tattao. 21 Daytoy ket gapu ta uray no naammoanda ti
maipanggep iti Dios, saanda nga intan-ok isuna a kas Dios, wenno saanda
a nagyaman kenkuana. Ngem ketdi, nagbalinda a maag iti panpanunotda,
ken limmidem dagiti saan a makarikna a puspusoda. 22 Ibagbagada a
masiribda ngem nagbalinda a maag. 23 Insukatda ti dayag ti saan a

madadael a Dios iti kaas-asping iti langa iti madadael a tao, kadagiti billit, kadagiti uppat ti sakana nga ayup, ken kadagiti agkarkarayam a banbanag. 24 Ngarud, binaybay-an ida iti Dios kadagiti panaggartem ti pusoda iti kinarugit, para iti pakaibabainan dagiti bagbagida met laeng. 25 Isuda dagiti nangisukat iti kinapudno ti Dios para iti inuulbod, ken nangdayaw ken nagserbi iti naparsua imbes nga iti Namarsua, nga agnanayon a maidaydayaw. Amen. 26 Gapu iti daytoy, binaybay-an ida ti Dios kadagiti nakababain a regget, ta insukat dagiti babbaida ti gagangay a pakaaramatanda para iti maibusor iti gagangay a kinasiasinoda. 27 Kasta met, pinanawan met dagiti lallaki ti gagangay a pakaaramatanda kadagiti babbai ket sineggedanda dagiti kinaderrepda iti maysa ken maysa. Dagitoy dagiti lallaki a nangaramid iti saan nga umno kadagiti padada a lallaki, ken nangawat ti rumbeng a dusa kadagiti pannakaiyaw-awanda iti gagangay a nakaiparsuaanda. 28 Gapu ta saanda nga immanamong iti pannakaadda ti Dios iti pannakaammoda, binaybay-an ida ti Dios iti dakes a panunot, tapno aramidenda dagitoy saan a maiparbeng. 29 Napnoda kadagiti amin a kinakillo, kinadangkes, kinaagum ken gura. Napnoanda iti kinaap-apal, kinamammapatay, kinamanagaapa, kinamanangallilaw, ken dakes a pangpanggep. 30 Mannaritada, mammaperdi, ken managgura iti Dios. Naranggasda, natangsit, ken napangas. Isuda dagiti agar-aramid kadagiti dakes a banbanag, ken nasukirda kadagiti nagannakda. 31 Awan iti pannakaawatda; saanda a mapagtalkan, awanan gagangay a panagayat, ken saan a manangngaasi. 32 Maawatanda dagiti annuroten ti Dios, a maikari iti patay dagiti agar-aramid iti kasta a banbanag. Ngem saanda laeng nga ar-aramiden dagitoy a banbanag, anamonganda met dagiti dadduma nga agar-aramid kadagitoy.

2

1 Ngarud awan pagpambarmo, sika a tao, sika nga aguk-ukom, ta uk-ukomem ti bagim gapu iti panaguk-ukommo iti sabali. Ta sika a manguk-ukom ket ar-aramidem met laeng dagiti isu met laeng a banbanag. 2 Ngem ammotayo a ti panangukom ti Dios ket segun iti kinapudno inton maidissuor kadagitoy nga agar-aramid iti kasta a banbanag. 3 Ngem utobem daytoy, sika a tao, sika a manguk-ukom kadagiti agar-aramid iti kasta a banbanag no man pay ar-aramidem dagiti isu met laeng a banbanag. Makalibaskanto kadi iti panangukom ti Dios? 4 Wenno tagtagibassitem kadi ti kinabaknang iti kinaimbagna, ti maitantantan a panangdusana, ken ti kinaanusna? Saanmo kadi nga ammo a naipakita ti kinaimbagna a mangidalan kenka iti panagbabawi? 5 Ngem agingga iti kinatangkenmo ken saan a managbabawi a pusom nga agur-urnongka para iti bagim iti pungtot inton aldaw ti panagpupungtot, dayta ket, ti aldaw a panangipakaammo iti nalinteg a panangukom ti Dios. 6 Subadannanto ti tunggal tao iti isu met laeng a rukod dagiti ar-aramidna: 7 kadagiti maipapan iti kinatunos, nagun-od ti nasayaat nga ar-aramidda ti pammadayaw, pannakaitan-ok, ken saan a pannakadadael, ikkannanto iti awan patinggana a biag. 8 Ngem kadagiti bukbukodda laeng ti panpanunotenda, nga agsuksukir iti kinapudno ngem agtultulnog iti kinakillo, umayto ti pungtot ken nakaro nga unget. 9 Mangiyegto ti Dios ti nalabes a panagrigrigat ken riribuk iti tunggal kararua ti tao a nangaramid iti dakes, umuna kadagiti Judio, ken kasta met kadagiti Griego. 10 Ngem pammadayaw, pannakaitan-ok ken kapia ti umayto kadagiti amin nga agar-aramid iti naimbag, umuna kadagiti Judio, ken kasta met

kadagiti Griego. 11 Ta awan panangidumduma iti Dios. 12 Ta matayto met
nga awanan linteg ti kas kaadu dagiti nagbasol nga awanan linteg, ken
maukomto babaen iti linteg ti kas kaadu dagiti nagbasol no maipapan iti
linteg. 13 Ta saan a dagiti dumdumngeg iti paglintegan dagiti nalinteg iti
sangoanan ti Dios, ngem dagiti agar-aramid iti paglintegan ti mapalintegto.
14 Gapu ta dagiti Hentil, nga awan kadakuada ti linteg ket gagangay nga ar-
aramidenda dagiti banbanag iti linteg, isuda, ket linteg kadagiti bagbagida,
no man pay awan kadakuada ti linteg. 15 Babaen iti daytoy, ipakpakitada
a naisurat kadagiti pusoda dagiti ar-aramid a sapsapulen ti linteg. Ti
kosensiada ti mangsaksi met kadakuada, ken akusaran wenno ikanawa
ida dagiti panpanunotda. 16 ken uray met iti Dios. Mapasamakto dayta
iti aldaw inton ukomento ti Dios dagiti palimed dagiti amin a tattao,
segun iti ebangheliok, babaen kenni Jesu- Cristo. 17 Kaspangarigan nga
awagam ti bagim a Judio, nga agtaltalekka iti paglintegan, agragragsakka
a sipapannakkel iti Dios, 18 ammom ti pagayatanna, ken subokem dagiti
banbanag a naidumduma iti daytoy gapu ta nasuroanka babaen iti linteg.
19 Ken kaspangarigan a natalgedka a mangiturong iti bulsek, maysa a silaw
kadagiti adda iti kinasipnget, 20 mangngatur kadagiti maag, manursuro
kadagiti maladaga, ken adda kenka iti linteg ti langa iti pannakaammo
ken iti kinapudno. 21 Sika ngarud a mangisursuro iti sabali, saanmo
kadi a sursuroan ti bagim? Sika a mangikaskasaba a saan nga agtakaw,
agtaktakawka kadi? 22 Sika a mangibagbaga a saan a makikamkamalala,
makikamkamalalaka kadi? Sika a marurod kadagiti didiosen, taktakawam
kadi dagiti templo? 23 Sika a sipapannakkel nga agragragsak iti linteg,
ibabainmo kadi ti Dios babaen iti panaglabsingmo iti linteg? 24 Ta
“naibabain ti nagan ti Dios kadagiti Hentil gapu kadakayo,” a kas naisurat.
25 Ta pudno nga adda pagimbagan ti pannakakugit kenka no agtulnogka iti
linteg, ngem no managlabsingka iti linteg, agbalin a saan a pannakakugit
ti pannakakugitmo. 26 No salimetmetan ngarud ti saan a nakugit a tao
dagiti kasapulan ti linteg, saan kadi a maibilang a pannakakugit ti saanna
a pannakakugit? 27 Ken saannakanto kadi nga ukomen ti gagangay a
saan a nakugit, no tungtungpalenna ti linteg? Daytoy ket gapu ta adda
kenka dagiti naisurat a Nasantoan a Sursurat ken pannakakugit ngem
managlabsingka latta iti linteg! 28 Ta saan a Judio isuna iti ruar a
kinataona; wenno saan nga iti pannakakugit iti lasag. 29 Ngem Judio isuna
iti kaungganna, ken ti pannakakugit ket ayan ti puso, iti espiritu, saan nga
iti letra. Saan nga aggapu kadagiti tattao ti pammadayaw iti kasta a tao
ngem aggapu iti Dios.

3

1 Ania ngarud a pangatiwan ti adda kadagiti Judio? Ken ania ti
pagsayaatan ti pannakakugit? 2 Nasayaat daytoy iti amin a wagas. Umuna
iti amin, naitalek kadagiti Judio ti paltiing manipud iti Dios. 3 Ta no ngay
awanan pammati ti sumagmamano a Judio? Agbalin kadi nga awan kaes-
eskanna ti kinapudno ti Dios gapu iti saanda panamati? 4 Saan koma
a pulos. Ngem ketdi, masarakan koma a napudno ti Dios, uray pay
no ulbod ti tunggal tao. A kas iti naisurat, “Tapno maiparangka koma
a nalinteg kadagiti sasaom, ken mangabakka koma inton maukomka.”
5 Ngem no iparparang ti kinakillotayo ti kinalinteg iti Dios, ania ti
makunatayo? Saan a killo ti Dios iti panangidisdissuorna ti pungtotna,
saan kadi? Agsasao-ak segun iti nataoan a pangibasaran. 6 Saan koma

a pulos! Ta kasano ngarud nga ukomen ti Dios ti lubong? 7 Ngem no
mangipaay iti aglalapusanan a pammadayaw para kenkuana ti kinapudno
iti Dios babaen iti panagulbodko, apay a mauk-ukomak pay laeng a kas
managbasol? 8 Apay a ditay ibaga, kas iti inuulbod a naipadamag nga
ibagbagami, ken kas panpaneknekan ti sumagmamano nga ibagbagami,
“Agaramidtayo iti agkakadakes, tapno umay ti nasayaat”? Nalinteg ti
pannakaukom kadakuada. 9 Ania ngarud? Ilaklaksidtayo kadi dagiti
bagbagitayo? Saan a pulos. Ta pinabasoltayon dagiti Judio ken Griego,
aminda, nga adda iti panagbasol. 10 Daytoy ket kas iti naisurat: “Awan
ti nalinteg, awan uray maysa. 11 Awan iti makaaw-awat. Awan iti
mangbirbirok iti Dios. Timmallikudda amin. 12 Nagbalinda amin nga
awan serserbina. Awan iti agar-aramid iti nasayaat, awan, awan uray
maysa. 13 Silulukat a tanem dagiti karabukobda. Nangallilaw dagiti
dildilada. Adda kadagiti bibigda ti gita dagiti uleg. 14 Napno iti panangilun-
lunod ken kinapait dagiti ngiwngiwatda. 15 Napardas a mangpadara
dagiti saksakada. 16 Adda kadagiti daldalanda ti pannakadadael ken
panagsagsagaba. 17 Saan a naammoan dagitoy a tattao iti dalan iti kapia.
18 Awan panagbuteng iti Dios kadagiti matada.” 19 Ita, ammotayon nga
aniaman nga ibagbaga ti linteg, ibagbagana daytoy kadagiti adda iti linteg.
Daytoy ket tapno agulimek koma ti tunggal ngiwat ken tapno paiturayan
iti amin a lubong ti pannusa iti Dios. 20 Daytoy ket gapu ta awan lasag
a mapalinteg iti imatangna babaen iti ar-aramid ti linteg. Ta babaen
iti linteg, umay ti pannakaammo iti basol. 21 Ngem ita, naipakaammo
ti kinalinteg ti Dios gapu ti iyaadayo ti linteg. Napaneknekan daytoy
iti linteg ken dagiti profeta, 22 dayta ket, ti kinalinteg iti Dios babaen iti
pammati kenni Jesu-Cristo a maipaay kadagiti amin a mamati. Ta awan
ti nagdudumaan. 23 Ta nagbasol amin ken nagkurang iti dayag iti Dios.
24 Siwawaya a napalintegda babaen iti paraburna babaen iti pannakasubot
nga adda kenni Cristo Jesus. 25 Ta impaay iti Dios ni Cristo Jesus a kas
pakapakawanan dagiti basbasol babaen iti pammati iti darana. Indatonna
ni Cristo a kas pammaneknek iti kinalintegna, gapu ti panangilaksidna
kadagiti napalabas a basbasol 26 iti kinaanusna. Napasamak amin dagitoy
a maipaay iti pannakaipakita iti kinalintegna iti daytoy agdama a tiempo.
Daytoy ket tapno mapaneknekenna a nalinteg isuna, ken tapno ipakitana
a palintegenna ti siasinoman gapu iti pammati kenni Jesus. 27 Sadino
ngarud ti ayan ti panagpaspasindayaw? Naikkaten daytoy. Iti ania a
gapu? Kadagiti aramid? Saan, ngem gapu iti pammati. 28 Ibilangmi
ngarud a napalinteg ti maysa a tao babaen iti pammati uray awan dagiti
ar-aramid ti linteg. 29 Wenno Dios laeng aya dagiti Judio iti Dios? Saan
kadi met nga isuna ti Dios dagiti Hentil? Wen, kadagiti Hentil met. 30 No
pudno a maymaysa iti Dios, palintegenna ti pannakakugit ken ti saan
a pannakakugit babaen iti pammati. 31 Pagbalinentayo kadi nga awan
serserbi ti linteg babaen iti pammati? Saan koma a pulos! Ngem ketdi,
agtultulnogtayo iti linteg.

4

1 Ania ngarud iti ibagatayo a natakkuatan ni Abraham, nga ammaentayo
segun iti lasag? 2 Ta no napalinteg ni Abraham babaen dagiti ar-
aramid, addaan koma isuna iti rason nga agpasindayag, ngem saan nga
iti sangoanan ti Dios. 3 Ta ania iti ibagbaga ti Nasantoan a Surat? “Pinati
ni Abraham ti Dios, ket naibilang kenkuana daytoy a kas kinalinteg.”

4 Ita para kenkuana nga agtrabtrabaho, saan a naibilang a kas parabur
ti tangdan, ngem kas nateggedan. 5 Ngem para kenkuana a saan nga
agtrabtrabaho ngem ketdi mamati iti daydiay mangpalpalinteg iti saan
a nadiosan, naibilang ti pammatina a kas kinalinteg. 6 Ibagbaga met ni
David ti kinagasat ti tao nga ibilbilang ti Dios a nalinteg uray awan ti ar-
aramidna. 7 Kinunana, "Nagasat dagiti napakawan dagiti basbasolda, ken
nakalluban dagiti basbasolda. 8 Nagasat ti tao a saanto nga ibilang ti Apo ti
basolna." 9 Naibalikas laeng kadi ngarud daytoy a bendision kadagiti adda
iti pannakakugit, wenno kasta met kadagiti awan iti pannakakugit? Ta
ibagatayo, "Pammati ti nakaibilang kenni Abraham iti kinalinteg." 10 Isu a
kasano a naibilang daytoy? Idi adda ni Abraham iti pannakakugit wenno
idi awan iti pannakakugit? Saan nga iti pannakakugit ngem iti saan
a pannakakugit. 11 Inawat ni Abraham ti pagilasinan ti pannakakugit.
Daytoy ket selyo iti kinalinteg ti pammati a natagikuanan idi awan pay iti
pannakakugit. Ti nagbanagan daytoy a pagilasinan ket nagbalin isuna nga
ama dagiti amin a mamati, uray pay no addada iti saan a pannakakugit.
Kayat a sawen a maibilangto ti kinalinteg para kadakuada. 12 Kayat pay
a sawen a nagbalin ni Abraham nga ama ti pannakakugit para kadagiti
umay a saan laeng a kadagiti nagtaud iti pannakakugit, ngem kasta met
kadagiti sumurot kadagiti addang ni amatayo nga Abraham. Ket daytoy
ti pammati nga adda kenkuana idi awan pay iti pannakakugit. 13 Ta
saan a babaen iti linteg a naited ti kari kenni Abraham ken kadagiti
kaputotanna, daytoy a kari nga agbalindanto a tagatawid ti lubong.
Ngem ketdi, babaen iti kinalinteg ti pammati. 14 Ta no tagatawid dagiti
adda iti linteg, nagbalinen nga awan serserbi ti pammati, ken awan
metten ti nagmamaayan ti kari. 15 Ta iyeg ti linteg ti pungtot, ngem
no sadino ti awan linteg, awan met ti saan a panagtulnog. 16 Ta gapu
iti daytoy, mapasamak daytoy babaen iti pammati, tapno mapasamak
koma daytoy babaen iti parabur. Kas pagbanaganna, awan duadua iti
kari para kadagiti amin a kaputotan. Ket karaman dagitoy a kaputotan
saan laeng dagiti makaaammo ti linteg, ngem kasta met dagiti nagtaud
iti pammati ni Abraham. Ta isuna ti Amatayo amin, 17 a kas naisurat,
"Inaramidka nga ama iti adu a pagilian." Adda ni Abraham iti presensiana
a nagtalkanna, dayta ti Dios, a mangmangted iti biag kadagiti natay
ken mangpaadda kadagiti banbanag nga awan. 18 Uray pay adda dagiti
saan a nasayaat a paspasamak, sitatalged a nagtalek ni Abraham iti Dios
para iti masakbayan. Isu a nagbalin isuna nga Ama ti adu a pagilian,
segun iti naibaga, "... Kas met kadagiti kaputotamto." 19 Saan isuna
a nakapuy iti pammati. Binigbig ni Abraham a natayen ti bagina—
agarup sangagasut ti tawenna. Binigbigna met ti kinaawan serserbi ti
aanakan ni Sarah. 20 Ngem gapu iti kari ti Dios, saan a nagsarimadeng
iti saan a panamati ni Abraham. Ngem ketdi, napapigsa iti pammatina
ken nangted iti pammadayaw iti Dios. 21 Siaanay a naallukoy isuna a
kabaelanna met nga ileppas ti inkari iti Dios. 22 Naibilang met ngarud
kenkuana daytoy a kas kinalinteg. 23 Ita, saan laeng a naisurat daytoy
para iti pagsayaatanna, naibilang daytoy para kenkuana. 24 Naisurat
met daytoy a para kadatayo, nga imbilang iti Dios a nalinteg, datayo
a mamati kenkuana a nangpagungar kenni Jesus nga Apotayo manipud
patay. 25 Daytoy ti naiyawat a para kadagiti basbasoltayo ken napagungar
para iti pannakapalintegtayo.

5

1 Agsipud ta napalintegtayo babaen iti pammati, addaantayo iti kapia
iti Dios babaen kenni Apotayo a Jesu-Cristo. 2 Babaen kenkuana
naaddaantayo met iti dalan babaen ti pammati iti daytoy a parabur a
pagtaktakderantayo. Agrag-otayo iti talged nga it-ited ti Dios kadatayo para
iti masakbayan, ti talged a pagraranudantayonto iti dayag ti Dios. 3 Saan
laeng a daytoy, ngem agragrag-otayo met kadagiti panagsagsagabatayo.
Ammotayo a patauden ti panagsagsagaba iti panagibtur. 4 Patauden iti
panagibtur iti panaganamong, ken patauden iti panaganamong ti talged
para iti masakbayan. 5 Saan a makaupay daytoy a kinatalged, gapu ta
naibukbok iti ayat ti Dios kadagiti puspusotayo babaen iti Espiritu Santo,
a naited kadatayo. 6 Ta kabayatan a nakapuytayo latta, natay ni Cristo
iti umno a tiempo para kadagiti saan a nadiosan. 7 Ta narigat para iti
maysa a tao a matay para iti nalinteg a tao. Dayta ket, nalabit nga adda
natured a matay para iti naimbag a tao. 8 Ngem panpaneknekan ti Dios
ti bukodna nga ayat kadatayo, gapu ta bayat a managbasoltayo pay laeng,
natay ni Cristo para kadatayo. 9 Ngarud, ad-adda pay ita a napalintegtayo
babaen iti darana, maisalakantayo babaen iti daytoy manipud iti pungtot
iti Dios. 10 Ta bayat a kabusornatayo iti Dios, nakikapiatayo iti Dios
babaen iti pannakatay ti Anakna, ad-adda pay a kalpasan a nakikapiatayo,
maisalakantayonto babaen iti biagna. 11 Saan laeng a daytoy, ngem agrag-
otayo met iti Dios babaen kenni Apotayo a Jesu-Cristo, naawattayo ita
babaen kenkuana daytoy a pannakaikapia. 12 Ngarud simrek ti basol
iti lubong babaen iti maysa a tao, iti daytoy a wagas simrek ti patay
babaen iti basol. Ken nagsaknap ti patay iti amin a tattao, gapu ta
nagbasol ti amin. 13 Ta agingga nga adda iti linteg ket adda iti basol
iti lubong, ngem awan maibilang a basol no awan iti linteg. 14 Uray no
kasta, nagari ti patay manipud kenni Adan agingga kenni Moises, uray
kadagiti saan a nagbasol a kas iti panagsukir ni Adan, a kas kenkuana
nga umayto. 15 Ngem uray pay, ti sagut nga awan bayadna ket saan a
kas iti panagsalungasing. Ta no ti nakatayan ti kaadduan ket gapu iti
panagsalungasing ti maysa, ad-adda pay a nawadwad ti parabur ti Dios
para iti kaadduan, ken ti sagut babaen iti parabur ti maysa a tao, a ni
Jesu-Cristo, a nagsaknap iti kaadduan. 16 Ta iti sagut ket saan a kas
iti nagbanagan ti nagbasol. Ta iti sabali a bangir, immay ti ukom iti
pannakadusa gapu iti panagsalungasing ti maysa a tao. Ngem iti sabali nga
bangir, immay ti awan bayadna a sagut a nagbanag iti pannakapalinteg
kalpasan iti adu a panagsalungasing. 17 Ta no nagturay ti patay gapu iti
panagsalungasing ti maysa, ad-addanto pay nga agturay dagiti umawat
iti aglaplapusanan a parabur ken agturay ti sagut iti kinalinteg babaen
ti biag iti maysa, a ni Jesu-Cristo. 18 Iti pannakaiyeg ngarud iti pannusa
iti amin a tattao ket gapu iti panagsalungasing ti maymaysa, kasta met
immay ti pannakapalinteg iti biag iti amin a tattao babaen iti maysa a
panagtignay iti kinalinteg. 19 Ta iti saan a panagtulnog ti maysa a tao, adu
dagiti nagbalin a managbasol, kasta met nga adunto ti mapalinteg babaen
iti panagtulnog iti maysa. 20 Ngem immay ti linteg, tapno agsaknap koma
ti panagsukir. Ngem iti nagsaknapan ti basol, ad-adda pay a nagsaknap
iti parabur. 21 Napasamak daytoy tapno kas panagturay ti basol iti patay,
kasta met a mabalin nga agari uray ti parabur babaen iti kinalinteg a para
iti agnanayon a biag babaen kenni Jesu- Cristo nga Apotayo.

6

1 Ania ngarud ti ibagatayo? Agtultuloytayo kadi nga agbasol tapno
umado ti parabur? 2 Saan koma. Datayo a natay iti basol, kasano nga
agbiagtayo pay latta iti daytoy? 3 Saanyo kadi nga ammo a ti kaadu
iti nabautisaran kenni Cristo Jesus ket nabautisaran iti pannakatayna?
4 Kaduanatayo ngarud a naitabon babaen iti pannakabautisar iti ipapatay.
Napasamak daytoy tapno kas iti pannakapagungar ni Cristo babaen iti
dayag ti Ama, kasta met a magnatayo iti kinabaro ti biag. 5 Ta no nakipag-
maymaysatayo kenkuana iti ipapatayna, makipagmaymaysatayonto met
iti panagungarna. 6 Ammotayo daytoy, a naikrus a kaduana ti daan a
kinataotayo, tapno madadael ti bagi ti basol. Napasamak daytoy tapno
saantayon nga agbalin a tagabu ti basol. 7 Naibilang a nalinteg ti tao
a natay no maipapan iti basol. 8 Ngem no nataytayo a kadua ni Cristo,
mamatitayo a makipagbiagtayo met kenkuana. 9 Ammotayo a napagungar
ni Jesus manipud kadagiti natay, ken saanen a natay isuna. Saanen nga
agturay ti patay kenkuana ni kaanoman. 10 Ta maipapan iti ipapatay a
nakatayanna iti basol, natay isuna a naminpinsan para iti amin. Nupay
kasta, ti biag a pagbibiaganna, pagbibiaganna daytoy a para iti Dios.
11 Iti isu met laeng a wagas, masapul met nga ibilangyo dagiti bagbagiyo
a natay iti basol, ngem sibibiag iti Dios kenni Cristo Jesus. 12 Ngarud,
saanyo nga itulok nga agturay ti basol iti nainlasagan a bagiyo tapno
pagtulnoganyo ti gartemna. 13 Saanyo nga idatag dagiti paset ti bagiyo iti
basol a maaramat iti kinaawan linteg, ngem idatagyo dagiti bagbagiyo iti
Dios, kas sibibiag manipud iti patay. Ket idatagyo dagiti paset ti bagiyo
a maaramat iti kinalinteg a maipaay iti Dios. 14 Saanyo nga ipalubos
nga agturay ti basol kadakayo. Ta awankayon iti linteg no di ket iti
parabur. 15 Ania ngaruden? Agbasoltayo kadi gapu ta awantayo iti
panangituray ti linteg, ngem iti panangituray ti parabur? Saan koma.
16 Saanyo kadi nga ammo a ti pangidataganyo iti bagiyo kas adipen,
isu dayta ti nagbalinanyo nga adipen, ti rumbeng a pagtulnoganyo?
Pudno daytoy nga adipennakayo man ti basol a mangiturong kadakayo
iti patay wenno adipennakayo ti panagtulnog a mangiturong kadakayo
iti kinalinteg. 17 Ngem agyamanak iti Dios! Ta nagbalinkayo nga adipen
ti basol, ngem nagtulnogkayo a sipupuso iti kita ti sursuro a naited
kadakayo. 18 Nawayawayaankayo manipud iti basol, ken napagbalinkayon
nga adipen ti kinalinteg. 19 Agsasaoak a kas tao gapu iti kinakapuy ti
lasagyo. Ta idi indatagyo dagiti paset ti bagiyo kas tagabu iti kinarugit
ken iti dakes, iti isu met laeng a wagas ita, idatagyo ti bagiyo a kas tagabu
ti kinalinteg para iti pannakapasanto. 20 Ta idi adipennakayo ti basol,
nawayakayo manipud iti kinalinteg. 21 Iti dayta a tiempo, ania a bunga
ti naadda kadakayo manipud kadagiti banbanag nga ibainyo ita? Ta patay
ti pagbanagan dagitoy a banbanag. 22 Ngem ita ta nawayawayaankayon
manipud iti basol ken nagbalinkayo a tagabu ti Dios, adda kadakayo ti
bungayo para iti pannakapasanto. Agnanayon a biag ti pagbanaganna.
23 Ta patay ti bayad ti basol, ngem ti awan bayadna a sagut ti Dios ket
agnanayon a biag kenni Cristo Jesus nga Apotayo.

7

1 Wenno saanyo kadi nga ammo, kakabsat, (ta agsasaoak kadagiti tattao
a makaammo iti linteg), a ti linteg ti mangtengtengngel iti maysa a tao
kabayatan nga agbibiag isuna? 2 Ta inggalut ti linteg ti naasawaanen a

babai iti asawana a lalaki kabayatan a sibibiag daytoy, ngem no matay ti asawana a lalaki, mawayawayaan isuna manipud iti linteg ti panagasawa.
3 Ngarud, kabayatan a sibibiag pay ti asawana a lalaki, no makitipon isuna iti sabali pay a lalaki, maawagan isuna a mannakikamalala a babai. Ngem no matay ti asawana a lalaki, nawaya isunan manipud iti linteg, isu a saan isuna a mannakikamalala no makitipon isuna iti sabali a lalaki.
4 Ngarud kakabsatko, nagbalinkayo met a natay iti linteg babaen iti bagi ni Cristo. Daytoy ket tapno mabalinkayo a makitipon iti sabali, dayta ket, kenkuana a napagungar manipud iti patay tapno makapagbungatayo para iti Dios.
5 Ta idi addatayo iti lasag, nariing ti managbasol a kalikagum kadagiti kamengtayo babaen iti linteg tapno makapagbunga iti ipapatay.
6 Ngem ita, nawayawayaantayon manipud iti linteg. Nataytayo iti dayta a nakatengngelantayo. Daytoy ket tapno makapagserbitayo iti kinabaro ti Espiritu, ken saan nga iti kinadaan iti surat.
7 Ania ngarud ti ibagatayo? Ti linteg kadi ket basol? Saan koma. Nupay kasta, saanko koma a naammoan ti basol, no saan a babaen iti linteg. Ta saanko koma a naammoan ti panagagum no saan nga imbaga ti linteg a, "Saanka nga agag-agum."
8 Ngem innala ti basol ti gundaway babaen iti bilin ken pinaruarna amin a derrep nga adda kaniak. Ta iti kinaawan ti linteg, natay ti basol.
9 Iti naminsan, nagbiagak nga awan ti linteg, ngem idi immay ti bilin, nagbiag manen ti basol, ket natayak.
10 Nagbalin a patay kaniak ti bilin a mangiyumay koma iti biag.
11 Ta innala ti basol ti gundaway babaen iti bilin ket inallilawnak. Babaen iti bilin, pinataynak.
12 Isu a nasantoan ti linteg, ken nasantoan, nalinteg ken nasayaat iti bilin.
13 Ngarud, nagbalin kadi a patay kaniak ti nasayaat? Saan koma. Ngem ti basol, tapno maipakita a basol daytoy babaen iti nasayaat, inyegna kaniak ti ipapatay. Daytoy ket tapno babaen iti bilin, maipakita a ti basol ket basol a saan a marukod.
14 Ta ammotayo a naespirituan ti linteg, ngem addaak iti lasag. Nailakoak iti pannakatagabu iti basol.
15 Ta ti ar-aramidek, pudno a saanko a maawatan. Ta ti kayatko nga aramiden, saanko a maaramid, ken ti kagurgurak, isu ti ar-aramidek.
16 Ngem no aramidek ti diak kayat, umanamongak iti linteg a nasayaat ti linteg.
17 Ngem ita, saanen a siak ti mangar-aramid, ngem ti basol nga agnanaed kaniak.
18 Ta ammok a saan nga agnaed kaniak ti kabaelan nga agaramid iti nasayaat a banbanag, dayta ket iti lasagko. Ta adda kaniak ti tarigagay para iti pagimbagan, ngem diak maaramid.
19 Ta saanko nga ar-aramiden ti nasayaat a kayatko, ngem ti dakes a diak kayat, dayta ti ar-aramidek.
20 Ita, no aramidek ti diak koma kayat nga aramiden, ket saanen a siak ti mangar-aramid, ngem ketdi, ti basol nga agnanaed kaniak.
21 Natakuatak ngarud a ti pagannurotan nga adda kaniak ket kayatko nga aramiden ti nasayaat, ngem iti kinapudnona ket dakes ti adda kaniak.
22 Ta agrag-oak iti linteg ti Dios babaen iti akin-uneg a kinatao.
23 Ngem makitak ti naidumduma a pagannurotan kadagiti paset ti bagik. Busbusorenna dayta a baro a pagannurotan iti nakemko. Pagbalbalinennak a balud babaen iti pagannurotan ti basol nga adda kadagiti paset ti bagik.
24 Nakakaasiak a lalaki! Siasino ti mangispal kaniak manipud iti daytoy a bagi ti patay?
25 Ngem agyamanak iti Dios babaen kenni Jesu-Cristo nga Apotayo! Ngarud, agserserbiak iti linteg ti Dios iti nakemko. Nupay kasta, babaen iti lasag, pagserserbiak ti pagannurotan ti basol.

8

1 Ngarud, awan itan ti pannaka-ukom kadagiti adda kenni Cristo Jesus.
2 Ta winayawayaannak ti pagannurotan ti Espiritu iti biag nga adda kenni
Cristo Jesus manipud iti pagannurotan ti basol ken patay. 3 Ta inaramid ti
Dios ti saan a kinabaelan ti linteg nga aramiden gapu ta nakapuy daytoy
iti lasag. Inbaonna ti bukodna nga Anak iti kas iti langa ti managbasol a
lasag tapno agbalin a daton para iti basol, ken inukomna ti basol iti lasag.
4 Inaramidna daytoy tapno matungpal kadatayo dagiti sapsapulen ti linteg,
datayo a magmagna a saan a maiyannurot iti lasag, ngem maiyannurot
iti Espiritu. 5 Dagiti agbibiag a maiyannurot iti lasag ket ikankanoda
dagiti banbanag ti lasag, ngem dagiti agbibiag a maiyannurot iti Espiritu
ket ikankanoda dagiti banbanag ti Espiritu. 6 Ta ti panagpanpanunot ti
lasag ket patay, ngem ti panagpanpanunot ti Espiritu ket biag ken talna.
7 Daytoy ket gapu ta ti panagpanpanunot ti lasag ket sumalungasing iti
Dios, ta awan daytoy iti panangituray iti linteg ti Dios, wenno saanna
a kabaelan a paiturayan iti lasag. 8 Dagiti adda iti lasag ket saanda a
maparagsak iti Dios. 9 Nupay kasta, awankayo iti lasag ngem addakayo
iti Espiritu, no pudno nga agnanaed ti Espiritu ti Dios kadakayo. Ngem no
adda ti awan ti Espiritu ni Cristo kenkuana, saan isuna a kukua ni Cristo.
10 No adda ni Cristo kadakayo, natay ti bagi no maipapan iti basol, ngem
sibibiag ti espiritu no maipapan iti kinalinteg. 11 No agnanaed kadakayo
ti Espiritu a nangpagungar kenni Cristo, isuna a nangpagungar kenni
Cristo manipud kadagiti natay ket mangted met iti biag ti nainlasagan a
bagiyo babaen iti Espirituna, nga agnanaed kadakayo. 12 Ngarud kakabsat,
nakautangtayo, ngem saan nga iti lasag tapno agbiag a maiyannurot iti
lasag. 13 Ta no agbiagkayo a maiyannurot iti lasag, agtungpalkayo iti patay,
ngem no babaen iti espiritu ti panangpapatayyo kadagiti galad ti bagi,
agbiagkayonto. 14 Ta kas kaadu iti indalan ti Espiritu ti Dios, dagitoy dagiti
annak ti Dios. 15 Ta saanyo manen a naawat ti espiritu ti pannakatagabu
tapno agbutengkayo. Ngem ketdi, inawatyo ti espiritu ti pannakaampon,
isu nga ipukkawtayo ti, “Abba, Ama!” 16 Kadua ti espiritutayo ti Espiritu
nga agsaksi nga annaknatayo ti Dios. 17 No datayo ket annak, tagatawid-
natayo met ngarud ti Dios. Ken makipagtawidtayonto kenni Cristo, no
pudno a makipagsagabatayo kenkuana tapno mapadayawantayo met a
kaduana. 18 Ta ibilangko a saan a maikari dagiti sagsagabaentayo iti
daytoy agdama a tiempo a maidilig iti dayag ti Dios a maiparangarangto
kadatayo. 19 Ta agur-uray ti nagagar a namnamaen ti nakaparsuaan iti
pannakaiparangarang dagiti annak ti Dios. 20 Ta naikeddeng nga awan
serserbina ti sangaparsuaan, saan nga iti bukodna a pagayatan, ngem
kenkuana a nangikeddeng iti dayta. Adda dayta iti panangnamnama 21 a
maispalto ti sangaparsuaan manipud iti pannakatagabu iti panagrupsa,
ket maipanto iti pannakawaya-waya ti dayag dagiti annak ti Dios. 22 Ta
ammotayo nga agas-asug ken agrigrigat ti sangaparsuaan agpapan ita.
23 Saan laeng a dayta, ngem uray pay datayo mismo, nga addaan kadagiti
immuna a bunga ti Espiritu—uray agas-asugtayo iti kaunggantayo, nga
agur-uray iti pannakaampontayo, ti pannakasubbot ti bagitayo. 24 Ta
naisalakantayo babaen iti daytoy a namnama. Ngem ti namnamaentayo a
mapasamak ket saan pay a nakitkita, ta siasino ti sinanama nga agur-uray
iti makitkitanan? 25 Ngem no sinanamatayo maipanggep iti saantayo pay
a nakita, aguraytayo ngarud a siaanus para iti daytoy. 26 Iti isu met laeng a
wagas, tumultulong met ti Espiritu kadagiti pagkapuyantayo. Ta saantayo

nga ammo ti rumbeng a panagkararagtayo, ngem ti Espiritu mismo ti
mangibabaet kadatayo nga addaan kadagiti saan a maibalikas nga asug.
27 Ti mangsuksukimat kadagiti puso ket ammona ti panpanunoten ti
Espiritu, gapu ta isuna ti mangibabaet kadagiti namati segun iti pagayatan
ti Dios. 28 Ammotayo a para kadagiti agay-ayat iti Dios, pagtitimpuyogenna
dagiti amin a banbanag para iti pagimbagan, para kadagiti naayaban
segun iti panggepna. 29 Gapu ta dagiti sigud nga am-ammona, dinutokanna
met ida a maiyasping iti langa ti Anakna, tapno agbalin isuna nga inauna
kadagiti adu nga agkakabsat. 30 Dagiti pinilina, ayabanna met ida. Dagiti
inayabanna, palintegna met ida. Dagiti pinalintegna, padayawanna met
ida. 31 Ania ngarud ti maibagatayo maipanggep kadagitoy a banbanag?
No kaduatayo ti Dios, siasino ti bumusor kadatayo? 32 Isuna a saan a
nangipaidam iti Anakna ngem inyawatna ketdi isuna a para kadatayo
amin, kasano a saannanto met nga ited kadatayo nga awan bayadna dagiti
amin a banbanag a kas met ti pannangtedna iti Anakna? 33 Siasino ti
mangiyeg iti pammabasol kadagiti pinili ti Dios? Ti Dios ti mangpalpalin-
teg. 34 Siasino ti mangukom? Ni Cristo ti natay iti krus para kadatayo, ken
saan laeng a dayta, napagungar met isuna. Agturturay isuna a kadua ti
Dios iti lugar ti kinatan-ok, ken isuna ti mangibabaet kadatayo. 35 Siasino
ti makaisina kadatayo manipud iti ayat ni Cristo? Pannakaparigat
kadi, wenno panagtuok, wenno pannakaidadanes, wenno bisin, wenno
kinalamo-lamo, wenno peggad, wenno kampilan? 36 Ta kas naisurat,
“Mapapataykami iti agmalem para iti pagimbagam. Naibilangkami a
karnero para iti pagpartian.” 37 Kadagitoy amin a banbanag, atiwtayo pay
dagiti mangparparmek babaen iti maysa a mangay-ayat kadatayo. 38 Ta
naallukoyak nga uray patay, wenno biag, wenno dagiti anghel, wenno ti
gobierno, wenno dagiti banbanag nga adda, wenno dagiti banbanag nga
umay, wenno pannakabalin, 39 wenno kinangato, wenno kinauneg, wenno
dadduma pay a naparsua, ket saannatayo a maisina manipud iti ayat ti
Dios nga adda kenni Cristo Jesus nga Apotayo.

9

1 Ibagak ti kinapudno gapu kenni Cristo. Saanak nga agulbod ken
makipagpaneknek kaniak ti konsensiak iti Espiritu Santo, 2 nga addaanak
iti nakaro a ladingit ken saan nga agsarsardeng a panaas iti pusok. 3 Ta
mabalin a kalikagumak a mailunod ken maisinaak manipud kenni Cristo
a para kadagiti kakabsatko a lallaki, dagiti nagtaud iti pulik segun iti
lasag. 4 Israelitada. Naamponda, naaddaanda iti dayag, dagiti tulag, ti
sagut iti linteg, ti panagdayaw iti Dios, ken dagiti karkari. 5 Kaputotan
ida dagiti kapuonan iti iyaay ni Cristo no maipapan iti lasag—isuna a
Dios iti amin. Maidaydayaw koma isuna iti agnanayon. Amen. 6 Ngem
kasla saan a nagballigi dagiti karkari ti Dios. Ta pudno a saan nga
amin iti Israel ti maibilang iti Israel. 7 Kasta met a pudno a saan
nga amin a kaputotan ni Abraham ket annakna. Ngem, “Ni Isaac ti
gapuna a maawaganto dagiti kaputotam.” 8 Dayta ket, saan nga annak
ti Dios dagiti annak iti lasag. Ngem dagiti annak ti kari ket maibilang
a kaputotan. 9 Ta daytoy ti sao ti kari: “Umayakto iti daytoy a tiempo,
ken maikkanto iti anak a lalaki ni Sara.” 10 Saan laeng a daytoy, ngem
kalpasan met a nagsikug ni Rebecca babaen iti maysa a lalaki, ti amatayo
a ni Isaac— 11 ta saan pay a naipasngay dagiti ubbing ken saanpay
a nakaaramid iti aniaman a naimbag wenno dakes, tapno mapasamak

ti panggep ti Dios segun iti panangpilina, saan a gapu kadagiti ar-
aramid, ngem gapu kenkuana a mangay-ayab— 12 naibaga kenkuana,
“Pagserbianto ti inauna ti inaudi.” 13 Dayta ket kas iti naisurat: “Inayatko
ni Jacob, ngem ginurak ni Esau.” 14 Ania ngarud iti makunatayo?
Adda kadi kinakillo iti Dios? Awan koma. 15 Gapu ta kinunana kenni
Moises, “Kaasiakto ti kaasiak, ken makipagriknaakto iti pakipagriknaak.”
16 Ngarud, saan a gapu kenkuana a makin pagayatan, wenno gapu
kenkuana nga agtartaray, ngem gapu iti Dios, a manangngaasi. 17 Ta
kuna iti Nasantoan a Surat kenni Faraon, “Binangonka gapu iti daytoy
a panggep, tapno maiparangarangko ti pannakabalinko kenka, ken tapno
maiwaragawag ti naganko iti sangalubongan.” 18 Ngarud, kaasian ti Dios
iti kayatna a kaasian, ken pagbalinenna a natangken ti ulo ti kayatna
a patangkenen. 19 Ket ibagayonto kaniak, “Apay nga adda pay laeng ti
masarakanna a biddut? Ta adda kadi iti nakasupring iti pagayatanna?”
20 Ngem sika a tao, siasinoka a sumungbat maibusor iti Dios? Ibaga
kadi ti nadamili iti nangdamili kenkuana, “Apay nga inaramidnak a
kastoy?” 21 Awan kadi karbengan ti agdamdamili a mangusar iti daga
tapno agaramid iti pagkargaan para iti naisangsangayan a pakausaran
manipud iti isu met laeng a daga, ken sabali a pagkargaan a mausar
iti inaldaw? 22 No ngay ti Dios, a situtulok a mangipakita iti pungtot
ken mangipakaammo iti pannakabalinna, inan-anusanna nga inibturan
dagiti pagkargaan ti pungtot a naisagana a pangdadael? 23 No ngay
inaramidna daytoy tapno ipakaammona dagiti kinabaknang ti dayagna
nga adda kadagiti pagkargaan ti asi, nga insagananan para iti dayag?
24 No ngay inaramidna met daytoy a maipaay kadatayo nga inayabanna,
saan laeng a manipud kadagiti Judio, ngem manipud met kadagiti Hentil?
25 Kas kunana met iti Libro ni Oseas: “Awagakto a tattaok dagiti saanko
a tattao, ken ti ay-ayatenna a saan a maay-ayat. 26 Ket mapasamakto
dayta iti lugar a nakaibagaan kadakuada, 'Saan a dakayo dagiti tattaok,'
maawagandanto sadiay nga 'annak ti sibibiag a Dios.”' 27 Ipukkaw ni
Isaias maipapan iti Israel, “No ti bilang dagiti annak ti Israel ket kas iti
darat ti baybay, dagitinto laeng mabati iti maisalakan. 28 Ta asidegen nga
ipatungpalto ti Apo ti saona ditoy lubong 29 Ken kas iti imbaga ni Isaias
idi, “No saan a nangibati ti Apo a Mannakabalin-Amin iti kaputotan para
kadatayo, nagbalintayo koma a kas iti Sodoma, ken nagbalintayo koma a
kas iti Gomorra. 30 Ania ngarud iti makunatayo? A dagiti Hentil, a saan a
mangsursurot iti kinalinteg, nagun-odda iti kinalinteg, ti kinalinteg babaen
iti pammati. 31 Ngem ti Israel, a nangsurot iti linteg ti kinalinteg, ket saan
a dimteng iti dayta. 32 Apay ta saan? Gapu ta saanda a sinurot daytoy
babaen iti pammati, ngem babaen kadagiti aramid. Naitibkolda iti bato a
pakaitibkolan, 33 kas iti naisurat, “Kitaenyo, mangikabilak sadiay Sion iti
pakaitibkolan a bato ken dakkel a bato a pakarurodan. Saan a maibabain
ti mamati iti dayta.”

10

1 Kakabsat, para ti pannakaisalakanda ti tarigagay ti pusok ken ti
kiddawko iti Dios. 2 Ta agsaksiak maipanggep kadakuada nga addaanda
iti regta para ti Dios, ngem saan a maitutop iti pannakaammo. 3 Gapu
ta saanda nga ammo ti kinalinteg ti Dios, ken pinadasda nga ipasdek ti
bukodda a kinalinteg. Saanda a nagpaituray iti kinalinteg ti Dios. 4 Gapu ta
ni Cristo iti nakatungpalan iti linteg para iti kinalinteg a maipaay kadagiti

amin a namati. 5 Gapu ta insurat ni Moises ti maipanggep iti kinalinteg
nga agtaud iti linteg: “Agbiag ti tao nga agar-aramid iti kinalinteg ti linteg
babaen iti daytoy a kinalinteg.” 6 Ngem ibagbaga daytoy iti kinalinteg a
nagtaud iti pammati, “Saanyo nga ibaga dita pusoyo, 'Siasino iti umuli
idiay langit?' (dayta ket, panangiyulog kenni Cristo). 7 Ken saanyo
nga ibaga 'Siasino iti umulog sadiay yuyeng?”' (dayta ket, panangiyuli
kenni Cristo manipud ti patay.) 8 Ngem ania iti ibagbagana? “Asideg
ti sao kadakayo, iti ngiwatyo ken iti pusoyo.” Dayta ti sao ti pammati,
nga iwarwaragawagmi. 9 Gapu ta no bigbigenyo kadagiti ngiwatyo ni
Jesus a kas Apo, ken mamatikayo iti pusoyo a pinagungar isuna ti Dios
manipud iti patay, maisalakankayonto. 10 Ta gapu iti puso a mamati
ti tao iti kinalinteg, ken bigbigbigenna ti pannakaisalakan babaen iti
ngiwat. 11 Ta ibagbaga ti Nasantoan a Sursurat, “Saan a maibabain ti
Amin a mamati kenkuana.” 12 Ta awan iti nagdumaan iti Judio ken
Griego. Ti Apo met laeng ti Apo iti isu-amin, ken narang-ay isuna iti
amin nga umaw-awag kenkuana. 13 Ta maisalakan amin nga umawag
iti nagan ti Apo. 14 Kasano ngarud nga umawagda kenkuana, kenkuana
a saanda a pinati? Ken kasanoda a mamati kenkuana, kenkuana a
saanda pay a nangngegan? Ken kasanoda a makangngeg no awan iti
mangasaba? 15 Ken kasanoda a mangasaba, malaksid no naibaonda? —
Kas iti naisurat, “Anian a nagpintas dagiti saksaka dagiti mangiwaragawag
iti naragsak a damdamag ti naimbag a banbanag!” 16 Ngem saanda
amin a dimngeg iti ebanghelio. Gapu ta kinuna ni Isaias, “Apo, siasino
ti namati iti mensahemi?” 17 Ngarud, agtaud ti pammati manipud iti
panagdengdengngeg, ken panagdengdengngeg iti sasao ni Cristo. 18 Ngem
kinunak, “Dida kadi nangngeg?” Wen, ken awan duadua. Naiwaras ti
unida iti sangalubongan, ken dagiti sasaoda kadagiti pagpatinggaan ti
lubong.” 19 Maysa pay, Ibagak, “Saankadi a naammoan ti Israel?” Umuna,
ibagbaga ni Moises, “Paapalenkayo babaen iti maysa a saan a nasion.
Babaen iti nasion nga awan pannakaawatna, pagpungtutenkayo.” 20 Ken
natured ni Isaias ken kinunana, “Nasarakandak dagiti saan a nangbiruk
kaniak. Nagparangak kadagiti saan a nangdawat kaniak.” 21 Ngem
iti Israel kunana, “Iti agmalem, inyunnato dagiti imak kadagiti saan a
natulnog ken kadagiti managkedked a tattao.”

11

1 Ibagak ngarud, linaksid kadi ti Dios dagiti tattaona? Saan. Gapu ta
maysaak met nga Israelita, a kaputotan ni Abraham, iti tribu ni Benhamin.
2 Saan a linaksid ti Dios dagiti tattaona, nga am-ammona idi pay laeng.
Saanyo kadi nga ammo iti kinuna iti Nasantoan a Sursurat maipanggep
kenni Elias, no kasano ti panagpakpakaasina iti Dios a maibusor iti Israel?
3 “Apo, pinatayda dagiti profetam, dinadaelda dagiti altarmo. Sisiak laeng
ti nabati, ket an-anupenda ti biagko.” 4 Ngem ania ti kuna iti sungbat ti
Dios kenkuana? “Nagilasinak para iti bagik iti pito a ribo a lallaki a saan
a nagparintumeng kenni Baal.” 5 Uray pay no kasta, iti daytoy met nga
agdama a tiempo, adda ti nabati gapu iti panangpili ti parabur. 6 Ngem no
babaen iti parabur, saanen a babaen iti ar-aramid. 7 Ta no saan, pulos a
saanen a parabur ti parabur. Ania ngarud? Ti banag a birbiruken ti Israel,
saanna a nagun-od, ngem nagun-od daytoy dagiti napili, ken napatangken
dagiti dadduma. 8 Daytoy ket kas iti naisurat: “Inikkan ida ti Dios ti
espiritu ti kinakuneng, matmata tapno saanda a makakita, ken laplapayag

tapno saanda a makangngeg, agingga iti daytoy nga aldaw.” 9 Ken
kinuna ni David, “Adda koma maaramid nga iket iti lamisaanda, palab-
og, pakaitibkolan, ken panangbales kadakuada. 10 Sumipnget koma dagiti
matada tapno saanda a makakita. Kankanayonna ida a pagkubboen iti
Dios.” 11 Ibagak ngarud, “Naitibkolda kadi tapno matnagda?” Saan. Ngem
ketdi, gapu iti nagkuranganda, immay iti pannakaisalakan kadagiti Hentil,
tapno paapalen ida. 12 Ita, no ti nagkuranganda ket dagiti kinabaknang ti
lubong, ken no ti pukawda ket isu iti kinabaknang dagiti Hentil, dinto
aya dakdakkel ti pannakaan-anayda? 13 Ket agsasaoak ita kadakayo
a Hentil. Yantangay ta apostolak kadagiti Hentil, ipagpannakkelko ti
ministeryok. 14 Nalabit a mapaapalko dagiti nagtaud iti lasagko. Nalabit a
maisalakantayo dagiti dadduma kadakuada. 15 Ta no ti pannakailaksid
dagitoy ket ti panagkakapia ti lubong, anianto ti pannakaawatda no
di ket biag manipud iti patay? 16 No nailasin dagiti umuna a bunga,
kasta met ti masa a maaramid iti tinapay. No nailasin ti ramut, kasta
met dagiti sanga. 17 Ngem no natukkol dagiti dadduma kadagiti sanga,
no sika, a balang a sanga iti olibo, ket naisilpo kadakuada, ken no
nakibingayka kadakuada iti nabaknang a ramut iti puon ti olibo, 18 saanka
nga agpasindayag kadagiti sanga. Ngem no agpasindayagka, saan a sika
iti mangtultulong iti ramut, ngem ti ramut ti mangtultulong kenka. 19 Ket
ibagamto ngarud, “Natukkol dagiti sanga tapno maisilpoak.” 20 Pudno
dayta. Natukkolda gapu iti saanda a panamati, ngem sititibkerkayo a
nakatakder gapu iti pammatiyo. Saanyo a panunoten a nangato unay ta
bagiyo, ngem agbutengkayo. 21 Ta no saan a kinailalaan ti Dios dagiti
kadawyan a sanga, saannakayo met a kailalaan. 22 Kitaenyo ngarud dagiti
naimbag a tignay ken ti kinaulpit ti Dios. Iti sabali a bangir, immay
ti kinaulpit kadagiti Judio a natinnag. Ngem iti sabali a bangir, umay
ti kinaimbag ti Dios kadakayo, no agtultuloykayo iti kinaimbagna. No
saan, maputedkayonto met. 23 Ken kasta met, no saanda nga agtultuloy
iti saanda a panamati, maisilpodanto manen. Ta kabaelan ti Dios nga
isilpo manen ida. 24 Ta no naputedkayo manipud iti naggapuanyo a
puon a balang nga olibo, ket naisupadi iti kadawyan, naisilpokayo iti
napintas a puon ti olibo, saan kadi nga ad-adda pay kadagitoy a Judio,
nga isuda dagiti pudno a sangsanga, a maisilpoda manen iti bukodda a
puon ti olibo? 25 Ta saanko kayat a saanyo a maammoan, kakabsat, iti
daytoy a palimed, tapno saankayo nga agbalin a nasirib iti bukodyo a
panagpanpanunot. Daytoy a palimed ket adda napasamak a sangkapaset a
pannakapatangken iti Israel, agingga a dumteng ti pannakaan-anay dagiti
Hentil. 26 Maisalakanto ngarud amin nga Israel, kas iti naisurat: “Umayto
manipud ti Sion ti Mangisalakan. Ikkatennanto iti kinadakes manipud
kenni Jacob. 27 Ket daytoyto ti tulagko kadakuada, inton ikkatek dagiti
basbasolda.” 28 Iti sabali a bangir, maipapan iti ebanghelio, nagurada
gapu kadakayo. Iti sabali met a bangir, segun iti panangpili ti Dios, naay-
ayatda gapu kadagiti kapuonan. 29 Ta saan a mabaliwan dagiti sagut ken
ayab ti Dios. 30 Ta sigud a nasukirkayo iti Dios, ngem ita naawatyo ti asi
gapu iti saanda a panagtulnog. 31 Kasta met nga ita, nagbalin a nasukir
dagitoy a Judio. Ti nagbanaganna dayta ket babaen ti asi a naipakita
kadakayo ket umawatda met ita iti asi. 32 Ta pinagtalinaed ida ti Dios
iti kinasukir tapno maipakitana ti asina iti amin. 33 Anian ti kinaadalem
dagiti kinabaknang ti kinasirib ken kinalaing ti Dios! Anian a saan a
mabirukan dagiti panangukomna, ken saan a matakwatan dagiti wagasna!

34 “Ta siasino ti nakaammo iti panunot ti Dios? Wenno siasino ti nagbalin
a manangbalakadna? 35 Wenno siasino ti immuna a nangted iti uray ania
a banag iti Dios, tapno masubadan daytoy kenkuana?” 36 Ta manipud
kenkuana, ken babaen kenkuana, ken kenkuana, ti amin a banbanag.
Kenkuana ti dayaw iti agnanayon. Amen.

12

1 Guyugoyenkayo ngarud kakabsat, babaen iti asi ti Dios, nga idatagyo
dagiti bagiyo a kas daton a sibibiag, nasantoan, ken makaay-ayo iti
Dios. Daytoy ti rumbeng a panagserbiyo. 2 Saankayo nga umanamong
iti daytoy a lubong, ngem ipalubosyo a mabalbaliwankayo babaen iti
pannakapabaro iti panunotyo. Aramidenyo daytoy tapno maammoanyo
ti nasayaat, makaay-ayo ken naan-anay a pagayatan ti Dios. 3 Ta ibagak,
gapu iti parabor a naited kaniak, a tunggal maysa nga adda kadakayo
ket saanda koma a panunoten nga ad-adda a nangato ti bagbagida ngem
iti ipagarupda. Ngem ketdi, agpanunotda koma iti nainsiriban a wagas,
a kas maiyannurot iti dagup ti pammati nga inted ti Dios iti tunggal
maysa. 4 Ta adu ti kamkamengtayo iti maysa a bagi, ngem saan nga
amin a kamkameng ket agpapada ti pakaaramatanda. 5 Iti isu met laeng
a wagas, datayo nga adu ket maysa a bagi kenni Cristo, ken saggaysa a
kamkameng iti maysa ken maysa. 6 Addaantayo kadagiti agduduma a
sagsagut segun iti parabor a naited kadatayo. No panangipadto ti sagut
ti maysa, maaramid koma daytoy segun iti rukod ti pammatina. 7 No
panagserbi ti sagut ti maysa, bay-anyo nga agserbi isuna. No panangisuro
ti sagut ti maysa, bay-anyo nga agisuro isuna. 8 No panangparegta ti sagut
ti maysa, bay-anyo a mangparegta isuna. No pannangted ti sagut ti maysa,
bay-anyo nga aramidenna a sibubuslon. No panangidaulo ti sagut ti
maysa, maaramid koma nga addaan panagannad. No panangaasi ti sagut
ti maysa, maaramid koma nga addaan ti kinaragsak. 9 Awan koma ti pana-
ginsisingpet ti ayat. Guraenyo ti dakes; salimetmetanyo ti nasayaat. 10 No
maipapan iti panagayat kadagiti kakabsat, naayatkayo koma iti tunggal
maysa. No maipapan iti panangdayaw, raemenyo koma iti tunggal maysa.
11 No maipapan iti kinagagaget, saankayo nga agduadua. No maipapan
iti espiritu, nagagarkayo koma. No maipapan iti Apo, agserbikayo
kenkuana. 12 Agrag-okayo iti namnama nga adda kadakayo maipanggep
iti masakbayan. Agibturkayo kadagiti pakariribukanyo. Kankanayonkayo
nga agkarkararag. 13 Makipagpasetkayo kadagiti kasapulan dagiti namati.
Mangsapulkayo kadagiti adu a wagas a mangipakita iti panangsangaili.
14 Bendisionanyo dagiti mangidadanes kadakayo; mangbendisionkayo ken
saankayo a mangilunod. 15 Makipagragsakkayo kadagiti agragragsak,
makipagsangitkayo kadagiti agsangsangit. 16 Masapul nga agpapada ti
kapanunotanyo iti tunggal maysa. Saankayo nga agpanunot iti napasin-
dayag a wagas, ngem awatenyo dagiti napakumbaba a tattao. Saankayo a
mammasirib kadagiti bukodyo a panpanunot. 17 Awan ti supapakanyo
iti dakes gapu iti dakes. Agaramidkayo kadagiti naimbag a banbanag
iti imatang ti amin a tattao. 18 No mabalin, agingga iti kabaelanyo,
makikapiakayo iti amin a tattao. 19 Patpatgek, saanyo nga ibalsan dagiti
bagbagiyo, ngem wayaanyo ti pungtot ti Dios. Ta naisurat, “Kukuak
ti panangibales; supapakakto,' kuna ti Apo. 20 “Ngem no mabisin ti
kabusormo, pakanem. No mawaw isuna, ikkam ti inumenna. Ta no
aramidem daytoy, mangigabsuonkanto kadagiti beggang ti apuy iti ulona.”

21 Saanka nga agpaabak iti dakes, ngem abakem ti dakes babaen iti
nasayaat.

13

1 Agtulnog koma ti tunggal kararua kadagiti nangangato a turay, gapu ta
awan iti turay malaksid no nagtaud iti Dios. Ken dagiti turay a napaadda
ket dinutokan ti Dios. 2 Ngarud siasinoman a sumukir iti dayta a turay ket
salsalungasingena ti bilin ti Dios; ken dagiti mangsalungasing iti daytoy
ket awatendanto ti dusa kadagiti bagida. 3 Ta saan a pagbutngan dagiti
naimbag nga aramid dagiti agtuturay, ngem kadagiti dakes nga aramid.
Tartarigagayanyo kadi ti saan nga agbuteng iti turay? Aramidenyo iti
nasayaat, ket dayawendakayonto gapu iti daytoy. 4 Gapu ta isuna ket
adipen ti Dios kadakayo para iti pagsayaatan. Ngem no aramidenyo iti
dakes, agbutengkayo; gapu ta saanna nga alaen ti kampilan nga awan ti
makagapu. Gapu ta adipen ti Dios isuna, a mangikanawa ti pungtot iti
agar-aramid iti dakes. 5 Masapul nga agtulnogkayo ngarud, saan laeng
a gapu iti pungtot, ngem gapu met iti konsensia. 6 Agbaybayadkayo met
kadagiti buis gapu iti daytoy. Ta ad-adipen ti Dios dagiti mangiturturay,
nga agtultuloy nga agar-aramid iti daytoy a banag. 7 Bayadanyo ti tunggal
maysa ti rumbeng a bayadan kadakuada: buis para kadagiti rumbeng
a pagbayadan ti buis; bayad para kadagiti rumbeng a pagbayadan ti
bayad; pagbutngan ti rumbeng a pagbutngan; padayawan ti rumbeng
a padayawan. 8 Awan koma ti pakautanganyo iti uray ania a banag,
malaksid iti panagiinnayatyo. Gapu ta ti mangay-ayat iti kaarruba ket
natungpalna ti linteg. 9 Ta, “Saanka a makikamalala, saanka a pumatay,
saanka nga agtakaw, saanka nga umapal,” ken no adda pay iti aniaman a
bilin, nadakamaten iti daytoy maymaysa a bilin: “Ayatenyo ti kaarrubayo
kas panagayatyo iti bagiyo.” 10 Saan a dangran ti ayat ti kaarruba ti
maysa a tao. Ngarud, ti ayat ti nakatungpalan ti linteg. 11 Gapu iti
daytoy, ammoyo ti tiempo, a tiempon ti panagriingyo iti pannaturog. Gapu
ta as-asidegen ita ti pannakaisalakantayo ngem idi damo a namatitayo.
12 Malmalpasen ti rabii, ket umas-asidegen ti aldaw. Saantayo ngaruden
nga aramiden dagiti aramid ti kinasipnget, ken ikawestayo ti igam ti lawag.
13 Magnatayo nga addaan iti umno a wagas, a kas iti aldaw, saan nga
iti nalabes a panagramrambak wenno panagbarbartek. Ken saantayo a
magna iti naderrep wenno saan a matengngel a gartem, ken saan nga iti
apa wenno imon. 14 Ngem ikawesyo ketdi ni Apo Jesu-Cristo, ken saanyo
a pagustoan ti kasapulan iti lasag, a para kadagiti gartemna.

14

1 Awatenyo ti siasinoman a nakapuy iti pammati, nga awan
panangdillaw kadagiti kapanunotanna. 2 Addaan ti pammati ti maysa a
tao a mangan iti uray ania, ti sabali met a nakapuy ket mangan laeng
kadagiti natnateng. 3 Sapay koma ta saan a laisen ti mangmangan iti amin
a banag ti saan a mangmangan iti amin a banag. Ken sapay koma ta
saan nga ukomen ti saan a mangmangan iti amin banag ti mangmangan
iti amin banag. Ta inawat isuna ti Apo. 4 Siasinnoka koma, sika a
manguk-ukom iti adipen ti sabali? Ti laeng amona ti mangikeddeng no
awatenna wenno saan. Ngem mapagtakderto isuna, ta kabaelan ti Dios
a pagtakderen isuna. 5 Kuna ti maysa a tao a napatpateg ti maysa nga
aldaw ngem dagiti dadduma nga aldaw. Kuna met ti maysa nga agpapada
dagiti aldaw. Maallukoy koma ti tunggal tao iti bukodna a kapanunotan.

6 Isuna a mangngilin iti aldaw ket ngilinenna para iti Apo. Ken isuna a
mangan, mangan para iti Apo, ta pagyamananna ti Dios. Isuna a saan a
mangan, saan a mangan para iti Apo. Agyamyaman met isuna iti Dios.
7 Ta awan kadatayo ti agbibiag para iti bagina, ken awan ti matay para
iti bagina. 8 Ta no agbiagtayo, agbiagtayo para iti Apo. Ket no mataytayo,
mataytayo para iti Apo. Ket agbiagtayo man wenno matay, kukuanatayo ti
Apo. 9 Ta iti daytoy a panggep, natay ni Cristo ken nagbiag manen, tapno
agbalin isuna nga Apo dagiti natay ken dagiti sibibiag. 10 Ngem sika, apay
nga ukomem ti kabsatmo? Ken sika, apay nga umsiem ti kabsatmo? Ta
agtakdertayto amin iti sangoanan iti tugaw a pangukoman ti Dios. 11 Ta
naisurat, "Bayat nga agbibiagak," kuna ti Apo, "agparintumengto kaniak
ti amin a tattao, ken agdaydayawto ti tunggal dila iti Dios." 12 Ngarud,
dumatagto ti tunggal maysa kadatayo iti Dios. 13 Saantayo ngaruden nga
ukomen ti tunggal maysa, ngem ketdi ikeddengtayo daytoy nga awanto
ti mangikabil iti pakaitibkolan wenno mangsilo iti kabsatna. 14 Ammok
ken nauyotanak kenni Apo Jesus, nga awan ti narugit a bukbukodna.
Kenkuana laeng a mangibilbilang a saan a nadalus ti aniaman a banag,
saan a nadalus daytoy kenkuana. 15 No mapasakitan ti kabsatmo gapu iti
taraon, saankan a magmagna iti ayat. Saanmo a dadaelen ti tao gapu
iti taraonmo a nakaigapuan ti pannakatay ni Cristo. 16 Isu a saanyo
nga itulok nga uyawen dagiti tattao dagiti ipagarupyo a nasayaat nga ar-
aramidyo. 17 Ta ti pagarian ti Dios ket saan a maipapan iti taraon ken
mainom, ngem maipanggep iti kinalinteg, kapia, ken rag-o nga ited iti
Espiritu Santo. 18 Ta ti tao nga agserserbi kenni Cristo iti kastoy a wagas
ket paragsakenna ti Dios ken anamungan dagiti tattao. 19 Ngarud, gun-
odentayo koma dagiti banbanag a mangted kapia ken dagiti banbanag a
mangpabileg iti tunggal maysa. 20 Saanmo a dadaelen ti trabaho ti Dios
gapu iti taraon. Pudno a nadalus ti amin a banbanag, ngem dakes daytoy
para iti dayta a tao a mangan ken pakaitibkulanna. 21 Nasayaat ti saan
a mangan iti karne, wenno uminom iti arak, wenno aniaman a banag a
pakasairan ti kabsatmo. 22 Dagitoy a pammati nga adda kadakayo, dakayo
laeng ken ti Dios ti makaammo. Nagasat ti tao a saanna a mariribuk ti
konsensiana maipanggep iti an-anamonganna. 23 Mariribuk ti konsensia
ti agduadua, no mangan isuna, gapu ta saan daytoy a nagtaud iti pammati.
Ken basol ti aniaman a saan a nagtaud iti pammati.

15

1 Ita, datayo a napigsa ket masapul a tulongantayo iti pagkapsutan dagiti
nakapsut, ken saan a masapul a paragsaken iti bagbagitayo. 2 Paragsaken
koma ti tunggal maysa kadatayo iti kaarrubana ta dayta iti nasayaat, tapno
mapatibker isuna. 3 Ta uray ni Cristo ket saanna a pinaragsak iti bagina.
Ngem ketdi, daytoy ket kas naisurat, "Natnag kaniak dagiti panangpabain
dagiti nangpabain kadakayo." 4 Ta no ania iti naisurat iti naglabas ket
naisurat para iti pakasursuroantayo, tapno maaddaantayo ti talged babaen
iti kinaanus ken babaen iti panangpabileg iti nasantoan a sursurat. 5 Ipaay
koma ita ti Dios kadakayo iti kinaanus ken pannakapabileg iti agpada a
panunot ti tunggal maysa a maiyannurot kenni Cristo Jesus. 6 Aramidenna
koma daytoy tapno iti maymaysa a panunot ket mapadayawanyo ti Dios
ken Ama ti Apotayo a ni Jesu-Cristo. 7 Awatenyo ngarud iti tunggal maysa,
a kas panangawat met ni Cristo kadakayo, iti pammadayaw iti Dios.
8 Ta ibagak a nagbalin nga adipen ti pannakakugit ni Cristo iti biang ti

kinapudno iti Dios. Inaramidna daytoy tapno maipatungpalna dagiti kari
a naited kadagiti amma, 9 ken tapno itan-ok dagiti Hentil ti Dios gapu iti
asina. Kas naisurat, “Mangtedakto ngarud iti pammadayaw kenka kadagiti
Hentil ken agkantaakto ti pagdaydayaw iti naganmo.” 10 Imbagana pay
daytoy, “Agrag-okayo, dakayo a Hentil, kadagiti tattaona.” 11 Kunana
manen, “Idaydayawyo ti Apo, dakayo amin a Hentil; Idaydayaw koma
amin a tattao isuna.” 12 Ibagbaga manen ni Isaias, “Addanto iti kaputotan
ni Jesse, ken ti tumakderto nga agturay kadagiti Hentil. Maaddaanto iti
talek dagiti Hentil kenkuana.” 13 Punoennakayo koma ti Dios iti talged
iti amin rag-o ken kapia iti panamatiyo, tapno dumakkel ti talgedyo,
babaen iti pannakabalin ti Espiritu Santo. 14 Mamatiak mismo maipanggep
kadakayo, kakabsatko. Mamatiak met a napnoankayo iti kinaimbag,
napnoan iti amin a pannaka-ammo. Mamatiak met a kabaelanyo iti
mangbagbaga iti tunggal maysa. 15 Ngem ad-adda a timmuredak nga
agsursurat kadakayo maipanggep iti sumagmamano a banbanag tapno
palagipankayo manen, gapu iti sagut nga inted ti Dios kaniak. 16 Daytoy
a sagut ket tapno agbalinak nga adipen ni Cristo Jesus a naibaon
kadagiti Hentil, tapno idaton a kas padi ti ebanghelio iti Dios. Rumbeng
nga aramidek daytoy tapno agbalin a makaay-ayo iti panagidatdaton
dagiti Hentil maipaay iti Dios babaen iti Espiritu Santo. 17 Isu nga iti
pakaragsakak ket adda kenni Cristo Jesus ken kadagiti banbanag iti Dios.
18 Ta saanak nga agbain a mangibaga iti aniaman a banag malaksid ti
naaramidan ni Cristo babaen kaniak gapu iti panagtulnog dagiti Hentil.
Naaramid dagitoy a banbanag babaen iti sao ken aramid, 19 babaen ti
pannakabalin dagiti pagilasinan ken dagiti nakakaskasdaaw ken babaen ti
pannakabalin iti Espiritu Santo. Isu a manipud iti Jerusalem ken agingga
iti kas kaadayo iti Ilirico, naan-anay a naikasabak ti ebanghelio ni Cristo.
20 Iti kastoy a wagas, tarigagayko iti mangiwaragawag ti ebanghelio, ngem
saan nga ti lugar a naam-ammon iti nagan ni Cristo, tapno saanak a
mangipatakder iti rabaw ti pondasion iti sabali a tao. 21 Kas naisurat:
“Dagiti immay a saan pay a nakadamag kenkuana ket makitadanto isuna
ken maawatanto dagiti saan pay a nakangngeg.” 22 Nalapdanak met
ngarud iti namin-adu a daras iti iyuumayko kadakayo. 23 Ngem ita,
awananakon ti lugar kadagitoy a rehion ken tinartarigagayak iti ad-
adu pay a tawen nga iyuumayko kadakayo. 24 Isu a no mapanak idiay
Espania, namnamaek a makitakayo iti ilalabasko ken agpatulodak iti
dalanko kadakayo kalpasan a makipagragsakak kadakayo iti apagbiit.
25 Ngem mapanakon ita idiay Jerusalem tapno agserbi kadagiti namati.
26 Ta pakaragsakan dagiti taga Macedonia ken taga Grecia ti mangted
iti maysa a tulong kadagiti nakurapay kadagiti namati nga adda idiay
Jerusalem. 27 Wen, pakaragsakanda ken pudno, isuda dagiti nakautang.
Ta no nakibingay dagiti Hentil kadagiti naespirituan a banbanag, ket
nakautangda met kadakuada nga agserbida iti material a banbanag.
28 Inton maleppaskon ngarud daytoy ken naiyawatkon daytoy a bunga
kadakuada, mapanakton iti dalan nga agturong idiay Espania. 29 Ammok
dayta, nga inton umayak kadakayo, umayakto a napnoan iti bendision
ni Cristo. 30 Ita, guyugoyenkayo, kakabsat, babaen kenni Apotayo a
Jesu-Cristo, ken babaen iti ayat iti Espiritu, a buyogandak iti nainget a
panagkararagyo iti Dios para kaniak. 31 Ikararagyo a mailisiak koma
kadagiti saan nga agtulnog idiay Judea ken maawat koma dagiti namati
iti panagserbik idiay Jerusalem. 32 Ikararagyo a makaumayakto koma

kadakayo a sirarag-o babaen iti pagayatan ti Dios, ken tapno koma agkakaduatayo, a makasarak iti inana. 33 Sapay koma ta adda kadakayo amin ti Dios a mangted iti talna. Amen

16

1 Irekomandarko kadakayo ti kabsattayo a babai a ni Febe, nga adipen iti iglesia nga adda idiay Cencrea, 2 tapno mabalin nga awatenyo isuna iti Apo. Aramidenyo daytoy iti wagas a maikari kadagiti namati ken agtakderkayo iti sibayna iti aniaman a banag a pakasapulanna kadakayo. Ta nagbalin isuna a katulongan iti kaadduan, ken uray pay kaniak. 3 Kablaawanyo da Priscila ken Akila, dagiti kaduak a trabahador kenni Cristo Jesus, 4 nagpeggad ti biagda gapu kaniak. Agyamanak kadakuada, ken saan laeng a Siak, ngem uray pay dagiti amin nga iglesia dagiti Hentil. 5 Kablaawanyo ti iglesia nga adda iti pagtaenganda. Kablaawanyo ti ay-ayatek nga Epeneto, nga isu iti immuna a bunga iti Asia a maipaay kenni Cristo. 6 Kablaawanyo ni Maria, a nagtrabaho iti kasta unay para kadakayo. 7 Kablaawanyo da Adronico ken Junia, a kabagiak, ken dagiti padak a balud. Nalatakda kadagiti apostol, nga addada met ken Cristo sakbay kaniak. 8 Kablaawanyo ni Ampliato, ti ay- ayatek iti Apo. 9 Kablaawanyo ni Urbano, ti padatayo a trabahador kenni Cristo ken Estakis nga ay- ayatek. 10 Kablaawanyo ni Apeles, ti napaneknekan ken ni Cristo. Kablaawanyo dagiti adda iti sangakabbalayan ni Aristobulo. 11 Kablaawanyo ni Herodion, a kabagiak. Kablaawanyo dagiti adda iti sangakabbalayan ni Narciso nga adda iti Apo. 12 Kablaawanyo ni Trifena ken Trifosa, nga agtrabtrabaho iti kasta unay iti Apo. Kablaawanyo ti inay-ayat a ni Persida, nga adu iti natrabahoanna iti Apo. 13 Kablaawanyo ni Rufo, a napili para iti Apo, ken ti inana ken inak. 14 Kablaawanyo ni Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ken dagiti kakabsat nga adda kadakuada. 15 Kablaawanyo da Filologo ken Julia, ni Nereo ken ti kabsatna a babai, ken ni Olimpas, ken dagiti amin a namati nga adda kadakuada. 16 Kablaawanyo ti tunggal maysa iti nasantoan nga agek. Kablaawannakayo amin nga iglesia ni Cristo. 17 Guyogoyenkayo ita kakabsat, a panunotenyo ti maipanggep kadagiti mangparparnuay iti panagsisina ken pakatibtibkulan. Lumablabesda iti sursuro a naadalyo. Adaywanyo ida. 18 Ta saanda nga agserserbi kenni Cristo Apotayo dagitoy a tattao, ngem dagiti bukodda a tian. Allilawenda dagiti puso dagiti awan basolna babaen iti panagsaoda ti naalumamay ken nalabes a panangipadayaw. 19 Ta nakadanun iti tunggal maysa ti pagulidanan iti panagtulnogyo. Makipagragrag-oak ngarud kadakayo, ngem kayatko nga agbalinkayo a masirib no ania iti naimbag, ken awanan iti ammo iti dakes. 20 Rumekento ti Dios iti kapia ni Satanas iti mabiit babaen kadagiti sakayo. Adda koma kadakayo ti parabur ni Apotayo a Jesu-Cristo. 21 Kablaawannakayo ni Timoteo padak a trabahador, ken Lucio, Jason, ken Sosiparo, a kabagiak. 22 Siak, ni Tercio, a nangisurat iti daytoy, kablaawankayo iti Apo. 23 Kablaawannakayo ni Gayo, ti nangsangaili kaniak ken iti entero nga iglesia. Kablaawannakayo ni Erasto a tresurero iti siudad, ken ti kabsat a ni Cuarto. 24 Adda koma kadakayo ti parabur ni Apotayo a Jesu-Cristo. 25 Ita, kenkuana a mangpatakder kadakayo maiyannurot iti ebangheliok ken ti ikaskasaba ni Jesu- Cristo, kas maiyannurot iti nailatak a palimed a naidulin a nalimed iti nabayagen, 26 ngem naiparangen ken naipakaammo itan babaen kadagiti naipadto a

nasantoan a sursurat a maiyannurot iti bilin iti agnanayon a Dios, a para
iti panagtulnog iti pammati kadagiti amin a Hentil? 27 para iti maymaysa
laeng a masirib a Dios, babaen kenni Jesu- Cristo, maadda koma kenkuana
ti dayag iti agnanayon. Amen.

1 taga-Corinto

1 Ni Pablo nga inayaban ni Cristo Jesus nga agbalin nga apostol babaen
iti pagayatan ti Dios, ken ni Sostenes a kabsattayo, 2 iti iglesia ti Dios
idiay Corinto ken kadagidiay naidaton kenni Cristo Jesus, a naayaban
nga agbalin a nasantoan a tattao. Agsursuratkami pay kadagiti amin
nga umaw-awag iti nagan ti Apotayo a ni Jesu-Cristo iti amin a lugar, ti
Apoda ken Apotayo. 3 Maadda koma kadakayo ti parabur ken talna a
naggapu iti Dios nga Amatayo ken ni Apo a Jesu-Cristo. 4 Kanayonak nga
agyamyaman iti Diosko gapu kadakayo, gapu iti parabur ti Dios nga inted
ni Cristo Jesus kadakayo. 5 Pinabaknangnakayo iti amin a wagas, iti amin
a panagsao ken iti amin a pannakaammo. 6 Pinabaknangnakayo, a kas
iti pammaneknek maipanggep kenni Cristo ket napaneknekan a pudno
kadakayo. 7 Ngarud dikay nagkurang iti naespirituan a sagut, bayat iti
sigagagar a panagur-urayyo iti pannakaiparangarang ti Apotayo a ni Jesu-
Cristo. 8 Papigsaennakayonto pay agingga iti panungpalan, tapno awanto
iti pakapilawanyo inton aldaw ti Apotayo a ni Jesu-Cristo. 9 Napudno
ti Dios a nangayab kadakayo iti pannakikadua iti Anakna a ni Jesu-
Cristo nga Apotayo. 10 Guyugoyenkayo ita, kakabsat a lallaki ken babbai,
babaen iti nagan ti Apotayo a ni Jesu-Cristo, nga umanamongkayo amin,
ken awan koma iti panagsisina kadakayo. Guyugoyenkayo nga agtitipon
nga addaan iti agpada a kapanunotan ken agpada a panggep. 11 Ta
naipadamag dagiti tattao ni Chloe kaniak a rumrumsua ti pannakabingay-
bingay kadakayo. 12 Daytoy ti kayatko a sawen: Ibagbaga iti tunggal
maysa kadakayo, “Kenni Pabloak,” wenno “Kenni Apollosak,” wenno
“Kenni ni Cefasak,” wenno “Kenni Cristoak.” 13 Nabingay kadi ni Cristo?
Nailansa kadi ni Pablo iti krus para kadakayo? Nabautisarankayo kadi
iti nagan ni Pablo? 14 Agyamanak iti Dios nga awan iti binautisarak
kadakayo, malaksid kada Crispo ken Gayo, 15 Daytoy ket tapno awan
makaibaga a binautisarankayo babaen iti naganko. 16 (Binautisarak pay
dagiti sangkabalayan ni Estefanas. Malaksid iti dayta, saanko nga ammo
no adda pay binautisarak a sabali.) 17 Ta saannak nga imbaon ni Cristo
a mangbautisar ngem tapno mangikasaba ti ebanghelio. Saannak nga
imbaon a mangasaba kadagiti nainsiriban a pagsasao ti tao, tapno saan a
mapukaw ti pannakabalin ti krus ni Cristo. 18 Ta ti mensahe a maipanggep
ti krus ket kinamaag kadagiti matmatayen. Ngem kadagiti isalsalakan
ti Dios, ket isu iti pannakabalin ti Dios. 19 Ta naisurat, “Dadaelekto ti
kinasirib dagiti masirib. Lappedakto ti pannakaawat dagiti nasaririt.”
20 Sadino ti ayan ti nasirib a tao? Sadino ti ayan ti napnoan iti adal?
Sadino ti ayan ti mannakisuppiat iti daytoy a lubong? Saan kadi a
pinagbalinen ti Dios ti kinasirib ti lubong a kinamaag? 21 Yantangay ta
iti kinasirib ti lubong ket saanna nga am-ammo ti Dios, naay-ayo ti Dios
babaen iti minamaag a panangaskasaba tapno maisalakan dagiti mamati.
22 Ta agkidkiddaw dagiti Judio kadagiti nakakaskasdaaw a pagilasinan ken
birbiruken dagiti Griego ti kinasirib. 23 Ngem ikasabami ti pannakailansa
ni Cristo idiay krus, a pakaitibkolan a bato kadagiti Judio ken kinamaag
kadagiti Griego. 24 Ngem kadagiti inayaban ti Dios, agpada a Judio ken
dagiti Griego, ikaskasabami a ni Cristo ti pannakabalin ken sirib ti Dios.
25 Ta ti kinamaag ti Dios ket nasirsirib ngem dagiti tattao, ken ti kinakapsut

ti Dios ket nabilbileg ngem dagiti tattao. 26 Kitaenyo iti panangayab ti Dios
kadakayo, kakabsat a lallaki ken babbai. Saan nga adu kadakayo ti masirib
babaen iti pagannurotan ti tao. Saan nga adu kadakayo ket nabileg. Saan
nga adu kadakayo ti addaan iti natan-ok a pannakaiyanak. 27 Ngem pinili ti
Dios dagiti minamaag a banbanag iti lubong tapno pabainanna ti masirib.
Pinili ti Dios ti nakapsut iti lubong a mangpabain iti napigsa. 28 Pinili
ti Dios no ania ti nababa ken maum-umsi iti lubong. Pinilina pay dagiti
banag a naibilang kas awan kaes-eskanna, tapno pagbalinenna nga awan
kaes-eskanna dagiti banbanag a naibilang a napateg. 29 Inaramidna daytoy
tapno awan ti rason nga agpasindayag ti siasinoman iti sangoananna.
30 Gapu iti inaramid ti Dios, addakayon ita kenni Cristo Jesus, a nagbalin
para kadatayo a kinasirib manipud ti Dios. Nagbalin isuna a kinalinteg,
kinasanto ken pannakasubbottayo. 31 Kas nagbanaganna, kas kinuna ti
Nasantoan a Surat, "Ti siasinoman nga agpasindayag, agpasindayag koma
iti Apo."

2

1 Idi immayak kadakayo, kakabsat a lallaki ken babbai, saanak nga
immay nga addaan iti kinalaing iti panagsao wenno kinasirib kas
inwaragawagko dagiti nakalemmeng a kinapudno maipanggep iti Dios.
2 Ta inkeddengko nga awan iti ammok idi addaak kadakayo malaksid
kenni Jesu-Cristo, ken iti pannakailansana. 3 Ken addaak kadakayo iti
kinakapuy, ken iti buteng ken iti kasta unay a panagpigerger. 4 Ken ti
mensahek ken iti panangiwaragawagko ket saan nga iti makaallukoy a
sasao ti kinasirib. Ngem ketdi, addada ti panangilawlawag ti Espiritu ken
ti pannakabalin, 5 tapno ti pammatiyo ket saan nga iti kinasirib dagiti
tattao, ngem iti pannakabalin ti Dios. 6 Ita, agsaokami ti kinasirib kadagiti
nataengan, ngem saan a ti kinasirib iti daytoy a lubong, wenno kadagiti
agturturay iti daytoy a tawen, a mapukpukawen. 7 Ngem ketdi, ibagami ti
kinasirib ti Dios iti nailemmeng a kinapudno, ti nailemmeng a kinasirib
nga inkeddeng ti Dios sakbay dagiti tawtawen para iti dayagtayo. 8 Awan
kadagiti agtuturay iti daytoy a tawen ti makaammo iti daytoy a kinasirib, ta
no naawatanda daytoy iti dayta a tiempo, saanda koma nga inlansa iti krus
ti Apo iti dayag. 9 Ngem kas naisurat, "Banbanag nga awan ti nakakita,
awan pay nakangngeg, awan iti nakaarapaap, dagiti banbanag nga
insagana ti Dios maipaay kadagidiay mangay-ayat kenkuana." 10 Dagitoy
dagiti banbanag nga imparangarang ti Dios kadatayo babaen iti Espiritu.
Ta suksukimaten ti Espiritu dagiti amin a banag, uray dagiti nauuneg
a banbanag iti Dios. 11 Ta siasino iti makaammo kadagiti kapanunotan
ti tao malaksid ti espiritu iti daytoy a tao nga adda kenkuana? Kasta
met, awan iti makaammo kadagiti nauuneg a banbanag ti Dios malaksid
iti Espiritu ti Dios. 12 Ngem saantayo nga inawat ti espiritu iti lubong,
ngem ti Espiritu a naggapu iti Dios, tapno maamoantayo dagiti banbanag
a siwayawaya nga inted ti Dios kadatayo. 13 Agsaokami maipanggep
kadagitoy a banbanag iti sasao a saan a maisuro ti kinasirib iti tao,
ngem ti isursuro iti Espiritu kadakami. Ipatpatarus ti Espiritu dagiti
naespirituan a sasao iti naespirituan a kinasirib. 14 Saan nga awaten ti
saan a naespirituan a tao dagiti banbanag a kukua ti Espiritu iti Dios,
ta kinamaag dagitoy kenkuana. Saanna a maammoan dagitoy gapu ta
mailasin dagitoy babaen iti espiritu. 15 Ukomen ti naespirituan dagiti
amin a banbanag, ngem saan isuna nga ukomen dagiti sabali. 16 "Ta

siasino ti makaammo iti panunot ti Apo, a masuroanna isuna?” Ngem adda kadatayo ti panunot ni Cristo.

3

1 Ken siak, kakabsat a lallaki ken babbai, ket saan a makasao kadakayo a kas naespirituan a tattao, ngem ketdi kas nainlasagan a tattao, a kas maladaga kenni Cristo. 2 Tinaraonankayo iti gatas ken saan a karne, ta saankayo pay a nakasagana idi para iti karne. Ken uray ita ket saankayo pay a nakasagana. 3 Ta nainlasagankayo pay laeng. Ta adda kadakayo iti panagimon ken panagririri, saankayo kadi nga agbibiag segun iti lasag, ken saankayo kadi a magmagna babaen kadagiti pagannurotan ti tao? 4 Ta no kuna ti maysa, “Surotek ni Pablo,” ken ibagbaga iti sabali, “Surotek ni Apollos,” saankayo kadi nga agbibiag a kas tattao? 5 Siasino ngarud ni Apollos? Ken siasino ni Pablo? Dagiti adipen a babaen kadakuada ket namatikayo, a nangtedan ti Apo kadagiti trabaho. 6 Nagmulaak, sinibugan ni Apollos, ngem inted ti Dios iti panagdakkel. 7 Isu ngarud, awan aniaman no siasino ti agmula wenno ti mangsibug. Ngem ti Dios ti mangpadpadakkel. 8 Ita, ti agmula ken ti mangsibug ket maymaysa, ken awatento ti tunggal maysa ti bukodna a tangdan segun iti bukodna nga aramid. 9 Ta kapadanakami a trabahador ti Dios. Dakayo ti minuyongan ti Dios, ti pasdek ti Dios. 10 Segun iti parabur ti Dios a naited kaniak a kas nalaing nga agipatpatakder, nangilatagak/nangiplastarak iti pundasyon ken adda sabali a nagpatakder iti rabawna daytoy. Ngem agannad koma ti tunggal maysa no kasano nga agipatakder isuna iti daytoy. 11 Ta awanen ti makaipatakder/makaiplastar iti sabali a pundasion ngem ti maysa a naipatakderen, dayta ket ni Jesu-Cristo. 12 Ita, no mangipatakder ti siasinoman iti rabaw ti pundasyon nga addaan iti balitok, pirak, napateg a batbato, kayo, garami, wenno nagirikan, 13 maipakaammonto ti trabahona, ta ipakaammonto daytoy ti lawag ti aldaw. Ta maipakaammonto daytoy babaen iti apuy. Subokento ti apuy ti kita dagiti naaramidan ti tunggal maysa. 14 No agtalinaed ti aniaman nga ipatakder ti tao, magungunaanto isuna. 15 Ngem no napuuran ti trabaho ti siasinoman, agsagabanto isuna iti pannakapukaw. Ngem maisalakanto isuna, a kasla agliblibas iti apuy. 16 Saanyo kadi nga ammo a templonakayo ti Dios ken agnanaed ti Espiritu iti Dios kadakayo? 17 No dadaelen ti siasinoman ti templo iti Dios, dadaelento ti Dios dayta a tao. Ta nasantoan ti templo iti Dios, ken kasta kayo met. 18 Awan koma ti mangallilaw iti bagina. No adda ti siasinoman kadakayo iti agpanunot a masirib isuna iti daytoy a panawen, bay-am isuna nga agbalin a “maag” tapno agbalin isuna a masirib. 19 Ta ti kinasirib iti daytoy a lubong ket kinamaag iti Dios. Ta naisurat, “Tiltiliwenna ti masirib kadagiti kinasikapda.” 20 Ket manen, “Ammo ti Apo nga awan mamaayna ti panagrasrason iti masirib.” 21 Isu nga awanen ti panagpaspasindayag maipanggep kadagiti tattao! Ta kukuayo dagiti amin a banbanag, 22 ni Pablo man, wenno ni Apollos, wenno ni Cephas, wenno ti lubong, wenno biag, wenno patay, wenno dagiti banbanag iti agdama, wenno dagiti banbanag a dumtengto. Kukuayo dagiti amin a banbanag, 23 ken kukuanakayo ni Cristo, ken kukua ti Dios ni Cristo.

4

1 Kastoy ti rumbeng a panangibilang dagiti tao kadakami, kas dagiti adipen ni Cristo ken dagiti mangay-aywan kadagiti nailimed a kinapudno

ti Dios. 2 Iti kasta nagrud, kasapulan para kadagiti mangay-aywan nga
agbalinda a mapagtalkan. 3 Ngem para kaniak bassit unay a banag a
maukomak babaen kadakayo wenno babaen iti aniaman a pangukoman
iti tao. Ta saanko pay nga uk-ukomen ti bagik. 4 Saanko nga ammo
ti aniaman a pammabasol a naaramid maibusor kaniak, ngem saanna
a kayat a sawen dayta nga awan ti basolko. Ti Apo ti mangukom
kaniak. 5 Ngarud, saankayo nga agibalikas iti panangukom maipanggep iti
aniaman a banag sakbay ti tiempo, sakbay nga umay ti Apo. Ipannanto iti
lawag dagiti nailimed a banbanag iti sipnget ken iparangna dagiti panggep
iti puso. Ket awatento ti tunggal maysa ti pammadayawna manipud iti
Dios. 6 Ita, kakabsat a lallaki ken babbai, inusarko dagitoy a pagannurotan
iti bagik ken ni Apolos para iti pagimbaganyo, tapno mabalinyo masursuro
kadakami ti kayat a sawen iti pagsasao a, "Saankayo a lumabes iti
naisurat." Daytoy ket tapno awan kadakayo ti mangitangsit iti maysa a tao
maibusor ti sabali. 7 Ta siasino ti makakita ti aniaman a nagdumaanyo ken
dagiti sabali? Ania iti adda kadakayo a saanyo a siwawaya a naawat? No
siwawaya a naawatyo daytoy, apay nga agpalanggguadkayo a kasla saanyo
a siwaya-waya a naawat daytoy? 8 Addan kadakayo iti amin a kayatyo!
Bimmaknangkayon! Nangrugikayon nga agturay—nga adayo manipud
kadakami! Pudno, tarigagayak a nagturaykayo koma, tapno mabalinkami
a makipagturay kadakayo. 9 Ta ti pagarupko ket inkabilnakami ti Dios nga
apostol a maiparang a kas ti kaudian iti pila ti prusision ken kasla kadagiti
lallaki a naikeddeng a mapapatay. Nagbalinkami a naisangsangayan
a pabuya iti lubong, kadagiti anghel ken kadagiti tattao. 10 Maagkami
para kenni Cristo, ngem masiribkayo kenni Cristo. Nakapuykami, ngem
napigsakayo. Napadayawankayo, ngem naum-umsikami. 11 Agingga iti
daytoy nga agdama a tiempo, mabisin ken mawawkami, nakawesankami
a sikukurapay, nakabilkabilkami iti nakaro, ken awan ti pagtaenganmi.
12 Agtrabahokami ti kasta unay, agtrabtrabahokami babaen kadagiti
bukodmi nga ima. No mailunodkami, mangbendisionkami. No maid-
adaneskami, agibturkami. 13 No napadakeskami, agsaokami ti kinaimbag.
Nagbalinkami, ken maibilbilang pay laeng a basura ti lubong ken ti
karugitan kadagiti amin a banbanag. 14 Saanko nga isursurat dagitoy a
banbanag tapno pabainankayo, ngem tapno ilintegkayo a kas ay-ayatek
nga annakko. 15 Ta uray no addaankayo iti sangapulo a ribu a mangay-
aywan kenni Cristo, awan ti adu nga ammayo. Ta nagbalinak nga amayo
kenni Cristo Jesus babaen iti ebanghelio. 16 Isu a guyugoyenkayo a
tuladendak. 17 Isu nga imbaonko ni Timoteo kadakayo, ti ay-ayatek ken
napudno nga anakko iti Apo. Ipalagipna kadakayo dagiti wagasko kenni
Cristo, kas isursurok dagitoy iti sadinoman ken iti tunggal iglesia. 18 Ita,
napalangguad unay ti sumagmamano kadakayo, nga agtigtignay a kasla
saanakon nga umay kadakayo. 19 Ngem umayakto kadakayo iti mabiit, no
pagayatan ti Apo. Ken maammoakto saan laeng nga iti sasao dagitoy a
napalangguad unay, ngem makitakto ti bilegda. 20 Ta ti pagarian ti Dios
ket saan a nabukel iti sasao ngem ti pannakabalin. 21 Ania ti kayatyo?
Umayak kadi kadakayo nga addaan ti pang-or wenno addaan ti ayat ken
espiritu iti kinaalumamay?

5

1 Nangngegmi ti maysa a padamag nga adda ti kinaderrep kadakayo,
maysa a kita iti kinaderrep a saan pay a mapalubosan uray kadagiti Hentil.
Ti padamag ket maysa kadakayo iti makikakaidda ti asawa ni amana.

2 Ken natangsitkayo unay! Saan kadi a rumbeng nga agladingitkayo koma?
Ti nangaramid iti daytoy ket masapul a maikkat manipud kadakayo.
3 Ta, uray no awanak iti bagi ngem addaak iti espiritu, inukomkon ti
nangaramid iti daytoy, a kasla addaak sadiay. 4 No aguummongkayo nga
agkakadua iti nagan ni Apotayo a Jesus, ket adda met ti espirituk sadiay iti
pannakabalin ni Apotayo a ni Jesus, inukomkon daytoy a tao. 5 Inaramidko
daytoy tapno iyawatko daytoy a tao kenni Satanas para iti pannakadadael
iti lasag, tapno mabalin a maisalakan ti espirituna iti aldaw ti Apo. 6 Saan
a nasayaat ti panagpanpannakkelyo. Saanyo kadi nga ammo a ti bassit
a lebadura ket paalsaenna ti sibubukel a tinapay? 7 Dalusanyo dagiti
bagbagiyo iti daan a lebadura tapno agbalinkayo a baro a masa, tapno
agbalinkayo a tinapay nga awan lebadurana. Ta ni Cristo, ti korderatayo iti
Ilalabas, ket naidatonen. 8 Isu a rambakantayo ngarud ti fiesta, saan nga iti
daan a lebadura, ti lebadura iti saan a nasayaat a kababalin ken kinadakes.
Ngem ketdi, agrambaktayo babaen iti tinapay nga awan lebadurana iti
kinapasnek ken kinapudno. 9 Insuratko kadakayo a saankayo a makikadua
kadagiti naderrep a tattao. 10 Pulos a saanko a kayat a sawen a dagiti
naderrep a tattao iti daytoy a lubong, wenno dagiti naagum, wenno dagiti
manangallilaw, wenno dagiti agrukbab kadagiti didiosen, agsipud ta ti
umadayo manipud kadakuada ket masapul a rummuarkayo iti lubong.
11 Ngem ita agsursuratak kadakayo a saankayo a makikadua iti siasinoman
a maawagan iti kabsat a lalaki wenno kabsat a babai ken Cristo ngem
agbibiag iti kinaderrep, wenno ti naagum, wenno ti agrukbab kadagiti
didiosen, wenno ti naranggas ti panagsasaona, wenno mammartek, wenno
manangallilaw. Saankayo a makipangan iti kasta a tao. 12 Ta kasanoak a
nairaman iti panangukom kadagiti adda iti ruar ti iglesia? Ngem ketdi,
saan kadi a dakayo ti mangukom kadagiti adda iti uneg ti iglesia? 13 Ngem
ukomen ti Dios dagiti adda iti ruar. "Ikkatenyo ti dakes a tao manipud
kadakayo."

6

1 No ti maysa kadakayo ket addaan iti riri iti sabali a tao, natured kadi
isuna a mapan iti sibil a pangukoman iti sangoanan iti saan a namati
nga ukom, imbes nga iti sangoanan dagiti namati? 2 Saanyo kadi nga
ammo nga ukomento dagiti namati ti lubong? Ken no ukomenyonto ti
lubong, saanyo kadi a kabaelan nga urnosen dagiti saan a napateg a
banbanag? 3 Saanyo kadi nga ammo nga ukomentayonto dagiti anghel?
Saan kadi nga ad-adda pay a mabalintayo nga ukomen dagiti banbanag iti
daytoy a biag? 4 Ket no masapul a mangukomkayo maipapan iti inaldaw a
panagbiag, apay nga idatdatagyo dagiti kasta a banbanag a kas kadagitoy
iti sangoanan dagiti awan ti saadna iti iglesia? 5 Ibagak daytoy para
ti pannakaibabainyo. Awan kadi iti masirib kadakayo a mangurnos iti
riri iti nagbabaetan dagiti kakabsat a lallaki ken babbai? 6 Ngem kas
mapaspasamak, mapan ti maysa a namati iti pangukoman maibusor iti
sabali a namati, ken naidatag dayta a banag iti sangoanan ti saan a namati
nga ukom! 7 Ti kinapudno nga adda ti aniaman a riri iti nagbabaetan
dagiti Kristiano ket pannakaabaken para kadakayo. No ngay ngata
sagabaenyo iti dakes? No ngay ngata itulokyo laengen dagiti bagbagiyo
a makusitan? 8 Ngem ginuliban ken kinusitanyo dagiti dadduma, ken
dagitoy ket bukodyo a kakabsat a lallaki ken babbai! 9 Saanyo kadi
nga ammo a saanto a matawid dagiti saan a nalinteg ti pagarian iti
Dios? Saanyo a patien dagiti inuulbod. Dagiti naderrep, dagiti agrukbab

kadagiti didiosen, dagiti mannakikamalala, dagiti lallaki a balangkantis,
dagiti aggartem ti padada a lalaki wenno padada a babai, 10 dagiti
agtatakaw, dagiti naagum, dagiti mammartek, dagiti mamadpadakes, ken
dagiti manangallilaw—awan kadakuada ti makatawid iti pagarian ti Dios.
11 Ket kasta ti sumagmamano kadakayo. Ngem nadalusankayon, ngem
naidatonkayon iti Dios, ngem napalintegkayon iti Dios iti nagan ni Apo
Jesu Cristo ken babaen iti Espiritu ti Diostayo. 12 "Amin a banag ket
nalinteg para kaniak," ngem saan nga amin a banbanag ket makaipaay iti
pagimbagan. "Amin a banag ket nalinteg para kaniak," ngem saanakto nga
agpaituray iti aniaman kadagitoy. 13 "Ti makan ket para iti tian, ken ti tian
ket para iti makan," ngem agpadpadanto a gibusan ti Dios ida. Ti bagi ket
saan a naaramid para iti kinaderrep. Ngem ketdi, ti bagi ket para iti Apo,
ken mangipasabet ti Apo para iti bagi. 14 Pinagungar iti Dios ti Apo ken
pagungarennatayunto met babaen iti pannakabalinna. 15 Saanyo kadi nga
ammo a kamkameng ni Cristo ti bagiyo? Iyadayok kadi dagiti kamkameng
ni Cristo ken itiponko iti maysa a balangkantis? Saan a mabalin! 16 Saanyo
kadi nga ammo a ti makitipon iti balangkantis ket agbalin a maysa a lasag
kenkuana? Kas kinuna ti Nasantoan a Surat, "Agbalinto a maysa a lasag
dagiti dua." 17 Ngem ti naitipon iti Apo ket agbalin a maysa nga espiritu
kenkuana. 18 Umadayokayo manipud iti kinaderrep! "Tunggal sabali a
basol a maaramid ti maysa a tao ket adda ti ruar iti bagi," ngem ti naderrep
a tao ket agbasbasol iti bukodna a bagi. 19 Saanyo kadi nga ammo a ti
bagiyo ket templo ti Espiritu Santo, nga agnanaed kadakayo, nga adda
kadakayo manipud iti Dios? Saanyo kadi nga ammo a saanyo a kukua
ti bukodyo? 20 Ta nagatangkayo ti nangina. Ngarud dayawenyo ti Dios
babaen ti bagiyo.

7

1 Ita maipapan kadagiti banbanag nga insuratyo kaniak: Adda dagiti
tiempo a nasayaat para iti lalaki a saan a makikaidda iti asawana a
babai. 2 Ngem gapu kadagiti sulisog dagiti adu a dinederrep nga ar-aramid,
tunggal lalaki ket masapul nga addaan iti bukodna nga asawa a babai, ken
ti tunggal babai ket masapul nga addaan iti bukodna nga asawa a lalaki.
3 Masapul nga ited ti asawa a lalaki iti asawana a babai ti karbenganna
a kas asawa, ken kasta met ti asawa a babai iti asawana a lalaki. 4 Saan
nga ti asawa a babai ti addaan iti turay iti bukodna a bagi, ti asawa a
lalaki ti addaan ti turay. Ken kasta met, awan ti turay ti asawa a lalaki iti
bukodna a bagi, ngem ti asawa a babai ti addaan. 5 Saanyo nga ipaidam
iti tunggal maysa ti panagkaiddayo, malaksid iti napagnomoanyo ken para
iti maysa a naituding a tiempo. Aramidenyo daytoy tapno maipamaysayo
dagiti bagbagiyo iti panagkararag. Kalpasanna, masapul nga agtiponkayo
manen, tapno saannakayo a masulisog ni Satanas gapu iti kinakurang iti
panagteppelyo kadagiti bagbagiyo. 6 Ngem ibagbagak dagitoy a banbanag
kadakayo a kas pammalubos ken saan a kas bilin. 7 Kalkalikagumak nga
iti tunggal maysa ket kasla kaniak. Ngem addaan ti tunggal maysa iti
bukodna a sagut a naggapu iti Dios. Addaan iti kastoy a sagut ti maysa
a tao, ken ti sabali ket dayta a kita. 8 Kadagiti saan pay a nagasawa ken
kadagiti balo, ibagak a nasayaat para kadakuada no agtalinaedda a saan
nga agasawa, kas kaniak. 9 Ngem no saanda a maaramid ti panagteppel
iti bagida, masapul nga agasawada. Ta nasaysayaat para kadakuada ti
mangasawa ngem ti sumged iti derrep. 10 Ita, kadagiti adda asawana,
itedko daytoy a bilin—saan a siak, ngem ti Apo: "Masapul a saan a

makisina ti asawa a babai iti asawana a lalaki.” 11 Ngem no makisina
isuna iti asawana a lalaki, masapul nga agtalinaed isuna nga awanan
iti asawa wenno makitipon manen iti asawana. Ken “Masapul a saan
nga isina ti asawa a lalaki ti asawana a babai.” 12 Ngem ibagak kadagiti
dadduma—siak, saan a ti Apo—a no ti siasinoman a kabsat a lalaki ket
addaan iti asawa a babai a saan a namati, ken no mapnek isuna iti
pannakidennana kenkuana, masapul a saanna nga isina isuna. 13 No ti
maysa a babai ket addaan iti saan a namati nga asawa a lalaki, ken no
mapnek isuna iti pannakidennana kenkuana, masapul a saanna nga isina
isuna. 14 Ta ti saan a namati nga asawa a lalaki ket nailasin gapu iti
namati nga asawana a babai, ken ti saan a namati nga asawa a babai
ket nailasin gapu iti asawana a lalaki a namati. No pay kasta, narugit
dagiti annakyo, ngem ti kinapudnona, nailasinda. 15 Ngem no ti saan a
Kristiano nga asawa ket pumanaw, bay-am isuna a pumanaw. Kadagiti
kastoy a kasasaad, saan a naibalud ti kabsat a lalaki wenno babai kadagiti
sapatada. Inawagannatayo iti Dios nga agbiag nga addaan iti talna. 16 Ta
kasano nga ammom, sika a babai, no maisalakanmonto ti asawam a lalaki?
Wenno kasano nga ammom, sika a lalaki, no maisalakanmonto ti asawam
a babai? 17 Bay-am nga agbiag laeng ti tunggal maysa babaen iti biag
nga intuding ti Apo kadakuada, iti tunggal maysa kas inayaban ti Dios
ida. Daytoy ti pagalagadak kadagiti amin nga iglesia. 18 Nakugit kadi ti
siasinoman idi naawagan isuna a mamati? Masapul a saanna a padasen
nga ikkaten dagiti marka iti pannakakugitna. Adda kadi ti saan a nakugit
idi naawagan isuna iti pammati? Masapul a saan a makugit isuna. 19 Ta
saan a ti pannakakugit wenno saan a pannakakugit ti napateg. Ti napateg
ket ti panagtulnog kadagiti bilbilin ti Dios. 20 Masapul nga agtalinaed ti
tunggal maysa iti awagna idi inawagan isuna ti Dios a mamati. 21 Tagabuka
kadi idi inawagannaka ti Dios? Saanka a maseknan iti maipapan iti
daytoy. Ngem no mabalinka a mawayawayaan, aramidem dayta. 22 Ta
ti siasinoman nga inawagan ti Apo a kas adipen ket nawaya a tao iti Apo.
Kasta met nga ti maysa a tao a nawaya idi naawagan a mamati ket adipen
ni Cristo. 23 Nagatangkan, isu a saanka nga agbalin nga adipen dagiti
tattao. 24 Kakabsat a lallaki ken babbai, aniaman a panagbiag ti adda
iti tunggal maysa kadatayo idi naawagantayo a mamati, agtalinaedtayo a
kasta. 25 Ita, maipanggep kadagidiay saan pay pulos a nagasawa, awan
iti bilinko a naggapu iti Apo. Ngem itedko ti kapanunotak kas maysa
a mapagtalkan babaen iti asi ti Apo. 26 Ngarud, panpanunotek a gapu
iti dumdumteng a rigat, nasayaat para iti maysa a tao nga agtalinaed
a kas iti kasasaadna. 27 Naibaludkayo kadi iti babai gapu iti sapata ti
pannagkallaysa? Saankayo nga agbirok iti wayawaya manipud iti daytoy.
Nawayakayo kadi manipud iti asawa a babai wenno saan a panagasawa?
Saankayo nga agbirok iti asawa a babai. 28 Ngem no agasawakayo,
saankayo a nakabasol. Ken no mangasawa ti saan pay a nagasawa a
babai, saan isuna a nakabasol. Ngem maaddaanto dagiti makiasawa
iti adu a kita ti riribuk kabayatan iti panagbiagda, ket kayatkayo nga
isalakan manipud kadagitoy. 29 Ngem daytoy ti ibagak, kakabsat a lallaki
ken babbai: Ababa ti tiempo. Manipud ita, bay-anyo a dagiti addaan
iti assawa a babbai ket agbiag a kasla awan ti asawada. 30 Dagiti a
agsangsangit, ket masapul nga agtignay a kasla saanda nga agsangsangit
ken dagiti agrag-o, a kasla a saanda nga agragrag-o ken dagiti gumatgatang
kadagiti aniaman, a kasla saanda a nagtagikua iti aniaman a banag.
31 Ken dagiti adda pakainaganna iti lubong ket masapul nga agtignayda

a kasla awan iti pankainaiganda iti daytoy, ta ti wagas daytoy a lubong
ket aggibgibusen. 32 Kayatko a mawayawayaankayo manipud kadagiti
panagdandanag. Maseknan ti saan a nagasawa a lalaki kadagiti banbanag
a para iti Apo, no kasano nga ay-ayoen isuna. 33 Ngem maseknan ti addaan
asawa a lalaki kadagiti banbanag iti lubong, no kasanona nga ay-ayoen
ti asawana a babai, 34 nabingay isuna. Maseknan ti saan a nagasawa
a babai wenno ti birhen kadagiti banbanag para iti Apo, no kasano a
mailasin iti bagi ken iti espiritu. Ngem maseknan ti adda asawana a
babai maipanggep kadagiti banbanag iti lubong, no kasanona nga ay-
ayoen ti asawana a lalaki. 35 Ibagak daytoy para iti bukodyo a pagimbagan,
ken saan a tapno lappedankayo. Ibagak daytoy gapu ta isu iti umno,
tapno napasnekkayo koma iti Apo nga awan ti aniaman a pakariribukan.
36 Ngem no ipagarup ti siasinoman a saanna a tratratoen ti nobiana nga
addaan iti panagraem gapu ta napigsa unay dagiti tarigagayna, bay-am
nga asawaenna isuna kas tarigagayanna. Saan a basol daytoy. 37 Ngem
no nangngeddeng isuna a saan a mangasawa, ken awan iti panagapura,
ken no malapdanna dagiti nasged a tarigagayna, nasayaat latta isuna no
saanna nga asawaen isuna. 38 Isu a ti mangikasar iti nobiana ket nasayaat
ti maaramidna, ket ti mangpili a saan a mangasawa ket nasaysayaat
pay ti maaramidna. 39 Naibalud ti babai iti asawana a lalaki inggana a
sibibiag pay ti lalaki. Ngem no matay ti asawana a lalaki, nawaya isuna a
makiasawa iti siasinoman a tarigagayanna a pakiasawaan, ngem iti Apo
laeng. 40 Ngem iti pannakaawatko, naragragsak isuna no agbiag isuna a
kas iti kasasaadna. Ken ammok nga adda met kaniak ti Espiritu ti Dios.

8

1 Ita, maipanggep iti taraon a naidaton kadagiti didiosen: Ammotayo nga
“adda amin pannakaammotayo.” Agpannakkel ti pannakaammo, ngem
dumakdakkel ti ayat. 2 No ipagarup ti siasinoman nga ammona ti maysa
a banag, dayta a tao ket saanna pay nga ammo a kas ti rumbeng nga
ammona. 3 Ngem no ay-ayaten ti siasinoman ti Dios, dayta a tao ket
am-ammona. 4 Isu a maipanggep iti panangan iti naidaton a makan
kadagiti didiosen: Ammotayo a “ti didiosen iti daytoy a lubong ket awan
serserbina” ken “awan sabali a Dios no di ket ti maymaysa a Dios.” 5 Ta
adu dagiti maaw-awagan a dios idiay langit wenno ditoy daga, a kas ti
kinaadda dagiti adu a “dios ken ap-appo.” 6 “Ngem para kadatayo, adda
laeng maymaysa a Dios Ama, nagtaud kenkuana amin a banbanag, ken
agbibiagtayo gapu kenkuana, ken maymaysa nga Apo a ni Jesu-Cristo, a
babaen kenkuana ket adda amin a banbanag, ken babaen kenkuana nga
addatayo.” 7 Nupay kasta, daytoy a pannakaammo ket awan iti tunggal
maysa. Ngem ketdi, nagrukbab dagiti dadduma idi iti didiosen, ken
kankanenda daytoy a taraon a kasla maysa a banag a naidaton iti didiosen.
Iti kasta narugitan dagiti konsensiada gapu ta nakapoy daytoy. 8 Ngem ti
taraon ket saannatayo nga iyasideg iti Dios. Saantayo a dakes no saantayo
a mangan wenno nasayaat no kanentayo daytoy. 9 Ngem salwadam a ti
wayawayam ket saan nga agbalin a pakaitibkolan ti maysa a nakapsut
ti pammatina. 10 Ta kaspangarigan adda maysa a tao a makakita kenka,
nga addaaan iti pannakaammo, a mangmangan iti taraon idiay templo ti
didiosen. Saan kadi a ti nakapuy a konsensiana ket mapatured a mangan
iti naidaton iti didiosen? 11 Isu a gapu iti pannakaawatyo maipanggep iti
pudno a kababalin dagiti didiosen, ti nakapkapsut a kabsat a lalaki wenno
babai, a nakatayan ni Cristo, ket nadadael. 12 Ngarud, no makabasolka iti

kakabsatmo a lallaki ken babbai ken nasugatam ti nakapuy a konsensiada, makabasolka kenni Cristo. 13 Ngarud, no ti taraon ti pakaitibkolan ti kabsatko a lalaki wenno babai, saanakton pulos a mangan manen ti karne, tapno saan a siak ti pakaigapuan a matinnag ti kabsatko a lalaki wenno babai.

9

1 Saanak kadi a nawaya? Saanak kadi nga apostol? Saanko kadi a nakita ni Jesus nga Apotayo? Saan kadi a dakayo dagiti gapuanak iti Apo? 2 No saanak nga apostol kadagiti dadduma, uray kaskasano ket apostolak kadakayo. Ta dakayo ti pammaneknek ti kinaapostolko iti Apo. 3 Daytoy ti salaknibko kadagiti mangbabalaw kaniak. 4 Awan kadi ti karbenganmi a mangan ken uminom? 5 Awan kadi ti karbenganmi a mangitugot iti asawa a babai a namati a kas ar-aramiden dagiti dadduma nga apostol, ken dagiti kakabsat iti Apo, kenni Cephas? 6 Wenno dakami kadi laeng kenni Bernabe ti masapul nga agtrabaho? 7 Siasino ti agserbi a kas suldado iti bukodna a gastos? Siasino ti agmula iti kaubasan a saan a mangan iti bungana? Wenno siasino ti agtaraken ti arban ken saan nga uminom iti gatas manipud iti daytoy? 8 Ibagbagak kadi dagitoy a banbanag maibasar iti turay dagiti tattao? Saan kadi nga ibagbaga met laeng ti linteg daytoy? 9 Ta naisurat iti linteg ni Moises, “Saanmo a busalan ti baka no madama nga agir-irik daytoy.” Dagiti kadi baka ti pudno a pakaseknan ti Dios? 10 Saan kadi a datayo ti ibagbagana? Naisurat daytoy para kadatayo, gapu ta ti agar-arado ket rumbeng nga agarado a sinanama, ken ti agir-irik ket rumbeng nga agirik nga adda namnamaenna a bingayna iti panagapit. 11 No nagmulakami iti naespirituan a banbanag kadakayo, nalabes kadi para kadakami nga agapit kadagiti namaterialan a banbanag manipud kadakayo? 12 No ipakat dagiti dadduma daytoy a karbengan kadakayo, saan kadi nga ad-adda pay kadakami? Nupay kasta, saanmi nga inusar daytoy a kalintegan. Ngem ketdi, inibturanmi dagiti amin a banag ngem ti agbalin a lapped iti ebanghelio ti Cristo. 13 Saanyo kadi nga ammo nga al-alaen dagiti agserserbi iti templo dagiti taraonda iti templo? Saanyo kadi nga ammo a dagiti agserserbi iti altar ket makibingayda iti naidaton iti altar? 14 Iti isu met laeng a wagas, imbilin ti Apo a dagiti mangiwaragawag iti ebanghelio ket rumbeng nga alaenda ti pagbiaganda manipud iti ebanghelio. 15 Ngem saanko nga inusar ti aniaman kadagitoy a karbengan. Ken saanko nga isursurat daytoy tapno adda mabalin a maaramid para kaniak. Matayak laengen ngem ti lappedannak ti siasinoman iti daytoy a panagpannakkel. 16 Ta no ikasabak ti ebanghelio, awan ti rasonko nga agpannakkel, gapu ta masapul nga aramidek daytoy. Ken asi-ak pay no saanko nga ikasaba ti ebanghelio! 17 Ta no aramidek daytoy a situtulok, adda gunggonak. Ngem no saanak a situtulok, adda latta ti pagrebbengan a naitalek kaniak. 18 Ania ngarud ti gunggonak? Nga inton mangasabaak, mabalinko nga idiaya ti ebanghelio nga awan bayadna ken tapno saanko a mausar ti amin a karbengak iti ebanghelio. 19 Ta uray no nawayaak manipud kadagiti amin, nagbalinak nga adipen kadagiti amin, tapno makaawisak pay iti ad-adu. 20 Kadagiti Judio nagbalinak a kasla Judio, tapno maawisko dagiti Judio. Kadagiti adda iti babaen iti linteg, nagbalinak a kas iti maysa a tao nga adda iti babaen iti linteg tapno maawisko dagiti adda iti babaen iti linteg. Inaramidko daytoy uray pay awanak iti babaen ti linteg. 21 Kadagiti saan a makaammo iti linteg, nagbalinak a kas iti maysa a saan a makaammo

iti linteg, uray no saanak a maysa kadagiti saan a makaammo iti linteg ti Dios, ngem addaak iti babaen ti linteg ni Cristo. Inaramidko daytoy tapno maawisko dagidiay saan a makaammo iti linteg. 22 Kadagiti nakapuy nagbalinak a nakapuy, tapno maawisko dagiti nakapuy. Nagbalinak nga amin a banbanag kadagiti amin a tattao, tapno iti amin a pamuspusan ket maisalakanko dagiti dadduma. 23 Aramidek amin a banbanag gapu iti ebanghelio, tapno mabalinak a makipaset kadagiti bendisionna. 24 Saanyo kadi nga ammo nga iti lumba, agtaray amin dagiti tumataray, ngem maysa laeng ti makaawat iti gunguna? Isu nga agtaraykayo tapno magunodyo ti gunguna. 25 Us-usaren ti atleta ti panagteppel iti bagina iti amin a panagsanayna. Ar-aramidenda daytoy tapno maawatda ti balangat a madadael, ngem agtaraytayo tapno mabalintayo a maawat ti saan a madadael a balangat. 26 Ngarud saanak nga agtartaray nga awanan iti panggep wenno dumanog a dumandanog iti angin. 27 Ngem iturayak ti bagik ken aramidek a tagabu, tapno kalpasan iti panangasabak kadagiti dadduma, siak a mismo ket saan a maikkat.

10

1 Kayatko a maamoanyo, kakabsat a lallaki ken babbai, a dagiti ammatayo ket addada amin iti babaen ti ulep ken limmasatda amin iti baybay. 2 Nabautisaranda amin kenni Moises iti ulep ken iti baybay, 3 ken nanganda amin iti maymaysa a naespirituan a taraon. 4 Imminomda amin iti maymaysa a naespirituan a mainom. Ta imminomda manipud iti naespirituan a bato a simmurot kadakuada, ken dayta a bato ket ni Cristo. 5 Ngem saan unay a naay-ayo ti Dios iti kaadduan kadakuada, ket naiwara dagiti bangkayda iti let-ang. 6 Ita, pagtuladan dagitoy a banbanag para kadatayo, tapno saantayo nga agtarigagay kadagiti dakes a banbanag a kas iti inaramidda. 7 Saankayo nga agbalin a managrukbab kadagiti didiosen, a kas kadagiti dadduma kadakuada. Daytoy ket kas iti naisurat, “Nagtugaw a nangan ken uminom dagiti tattao, ken timmakder nga agsala nga addaan iti tarigagay a kinaderrep.” 8 Saantayo nga agaramid iti kinaderrep, a kas iti inaramid ti kaadduan kadakuada. Duapulo ket tallo a ribo ti natay iti maysa nga aldaw gapu iti daytoy. 9 Saantayo a suoten ni Cristo, a kas iti inaramid ti kaadduan kadakuada ket nadadaelda babaen kadagiti ul-uleg. 10 Ken saankayo nga agtanabutob, a kas ti inaramid ti kaadduan kadakuada, ket nadadaelda babaen iti anghel ti patay. 11 Ita, napasamak dagitoy a banbanag kadakuada a kas pagtuladan maipaay kadatayo. Naisuratda maipaay iti pakasursuruantayo - maipaay kadatayo nga immayan ti pagpatinggaan ti panawen. 12 Ngarud, ti siasinoman a mangipagarup a makatakder ket agannad koma a saan a matinnag. 13 Awan ti sulisog nga immay kadakayo a saan a gagangay iti amin a sangkataoan. Ngem ketdi, napudno ti Dios. Saanna nga ipalubos a masulisogkayo iti labes ti kabaelanyo. Iti sulisog ket ipaayna met laeng ti wagas tapno makalisi, tapno maibturanyo daytoy. 14 Ngarud, ay-ayatek, umadayokayo kadagiti panagrukbab kadagiti didiosen. 15 Agsaoak kadakayo a kas nanakman a tattao, tapno mabalinyo nga ukomen ti ibagbagak. 16 Ti kopa ti bendision a binendisyonantayo, saan kadi a pannakibingay daytoy iti dara ni Cristo? Ti tinapay a pinisitayo, saan kadi a pannakibingay daytoy iti bagi ni Cristo? 17 Gapu ta adda maysa a tinapay, datayo nga adu ket maymaysa a bagi. Mangalatayo amin iti maysa a tinapay a sangsangkamaysa. 18 Kitaenyo dagiti tattao ti Israel: saan kadi

a dagiti mangmangan kadagiti naidaton ket karaman iti altar? 19 Ania
ngarud ti ibagbagak? A ti maysa a didiosen ket adda mamaayna? Wenno
dayta a taraon a naidaton iti didiosen ket adda mamaayna? 20 Ngem
ibagak ti maipanggep kadagiti banbanag a daton dagiti pagano a Hentil,
nga indatdatonda dagitoy a banbanag kadagiti demonio ket saan nga iti
Dios. Saanko kayat a makikadduakayo kadagiti demonio! 21 Saankayo a
mabalin nga uminom iti kopa ti Apo ken iti kopa dagiti demonio. Saankayo
a mabalin a makilangen iti lamisan iti Apo ken iti lamisaan dagiti demonio.
22 Wenno pagpungtutentayo kadi ti Apo iti imon? Napigpigsatayo kadi
ngem isuna? 23 "Nainkalintegan amin a banbanag," ngem saan nga amin a
banag ket mangipaay iti pagimbagam. "Nainkalintegan amin a banbanag,"
ngem saan nga amin a banag ket mangpabileg kadagiti tattao. 24 Awan
ti rumbeng a mangbirok ti bukodna a pagimbagan. Ngem ketdi, biruken
koma ti tunggal maysa ti pagimbagan iti kaarrubana. 25 Mabalinyo a kanen
ti aniaman a lako idiay pagtagtagilakuan, nga awan ti pannakariribuk
iti konsensia. 26 Ta "Ti daga ket kukua ti Apo, ken ti linaonna daytoy."
27 No awisennaka a mangan ti saan a namati ket kayat mo iti mapan,
kanem ti aniaman a naikabil iti sangoanam nga awan ti pannakariribuk
iti konsensia. 28 Ngem no ibaga ti maysa a tao kenka, "Daytoy a taraon
ket naggapu iti daton ti pagano," saanmo a kanen daytoy. Daytoy ket
para iti pagimbagan ti nangipaka-ammo kenka, ken para iti pagimbagan
iti konsensia. 29 Saanko a kayat a sawen a ti bukodyo a konsensia, ngem
ti konsensia iti sabali a tao. Ta apay koma a maukom ti wayawayak
babaen ti konsensia iti sabali? 30 No aglak-amak iti taraon nga addaan iti
panagyaman, apay a mapabpabainannak para iti dayta a nagyamanakon?
31 Ngarud, no mangan wenno uminomkayo man, wenno aniaman nga
aramidenyo, aramidenyo amin para iti pakaidayawan ti Dios. 32 Saanyo
a pasaktan dagiti Judio wenno dagiti Griego, wenno ti iglesia ti Dios.
33 Padasenyo kas iti panangpadasko nga ay-ayoen dagiti amin a tattao
kadagiti amin a banbanag. Saanko a birbiroken ti pagimbagak, ngem ti
para iti kaaduan. Ar-aramidek daytoy tapno mabalinda a maisalakan.

11

1 Tuladendak a kas iti panangtuladko kenni Cristo. 2 Ita, dayawenkayo
gapu ta malaglagipdak iti amin a banag. Dayawenkayo gapu ta salsalimet-
metanyo dagiti kaugalian kas iti panangiyawatko kadagitoy kadakayo.
3 Ita, kayatko a maawatanyo a ni Cristo ti ulo iti tunggal lalaki, a ti
lalaki ti ulo iti babai, ken ti Dios ti ulo ni Cristo. 4 Siasinoman a lalaki
nga agkararag wenno agipadto a naabbongan ti ulona ket ibabainna ti
ulona. 5 Ngem ti siasinoman a babai nga agkararag wenno agipadto nga
awan abbong ti ulona ket ibabainna ti ulona. Ta daytoy ket maymaysa
ken agpada a banag a kasla nakuskusan ti ulona. 6 Ta no saan nga
abbongan ti babai ti ulona, masapul a pukisanna ti buokna iti ababa. No
kababain para iti babai a pukisanna ti buokna wenno ipakuskus ti ulona,
masapul nga abbonganna ti ulona. 7 Ta saan a rumbeng nga abbongan
ti lalaki ti ulona, agsipud ta isuna ti ladawan ken dayag ti Dios. Ngem
ti babai ti dayag iti lalaki. 8 Ta saan a naaramid ti lalaki manipud iti
babai. Ngem ketdi, ti babai ket naaramid manipud iti lalaki. 9 Ta saan
a naiparsua ti lalaki para iti babai. No di ket naiparsua ti babai para iti
lalaki. 10 Daytoy ti makagapu no apay a ti babai ket masapul nga addaan
ti pagilasinan iti turay iti ulona, gapu kadagiti anghel. 11 Nupay kasta, iti

Apo, saan a makawaywayas ti babai manipud iti lalaki wenno ti lalaki
ket saan a makawaywayas manipud iti babai. 12 Ta kas nagtaud ti babai
iti lalaki, kasta met ti lalaki a nagtaud iti babai. Ken nagtaud amin a
banbanag iti Dios. 13 Mangeddengkayo: Umno kadi para iti babai nga
agkararag iti Dios nga awan abbong ti ulona? 14 Saan kadi nga uray ti
nakaiparsuaan ket isursurona kadakayo a no ti lalaki ket adda atiddog a
buokna, pakaibabainanna daytoy? 15 Saan kadi nga uray ti nakaiparsuaan
ket isursuronakayo a no ti babai ket addaan iti atiddog a buok, daytoy ket
dayawna? Ta naited ti buok kenkuana a kas pagabbongna. 16 Ngem no
adda kadakayo ti makisuppiat maipapan iti daytoy, awanen ti sabali a
nakaugaliantayo, uray pay dagiti iglesia ti Dios. 17 Kadagiti sumarsaruno
a bilin, saankayo a dayawen. Ta no aguummongkayo a sangsangkamaysa,
saan daytoy a para iti pagsayaatan ngem iti pakadaksan. 18 Ta umuna
iti amin, nangegko a no aguummongkayo iti iglesia, adda ti panagsisina
kadakayo, ket mamatiak bassit iti dayta. 19 Ta nasken met nga adda
ti panagbubunggoy-bunggoy kadakayo, tapno dagiti naanamongan ket
mabigbig manipud kadakayo. 20 Ta no agtitiponkayo a sangsangkamaysa,
saan a ti Pangrabii iti Apo ti kanenyo. 21 No mangankayo, kanen iti
tunggal maysa ti bukodna a taraon sakbay a mangan dagiti dadduma.
Mabisin ti maysa, ken nabarteken dagiti dadduma. 22 Awan kadi ti
babbalayo a panganan ken paginomanyo? Umsienyo kadi ti Iglesia iti
Dios ken pabainan dagiti awanan? Ania ti rumbeng nga ibagak kadakayo?
Rumbeng kadi a dayawen kayo? Saankayo a dayawen para iti daytoy! 23 Ta
inawatko manipud iti Apo ti iyawatko met kadakayo a ni Apo Jesus, iti
rabii a naliputan isuna, nangala iti tinapay. 24 Kalpasan ti panagyamanna,
pinisipisina daytoy ket kinunana, “Daytoy ti bagik, nga agpaay kadakayo.
Aramidenyo daytoy a panglagip kaniak.” 25 Iti kasta met laeng a wagas
kalpasan iti Pangrabii, innalana ti kopa, ket kinunana, “Daytoy a kopa ket
ti baro a tulag ti darak. Aramidenyo daytoy kas kasansan iti panaginomyo,
a panglagip kaniak.” 26 Ta ti tunggal tiempo a mangankayo iti daytoy a
tinapay ken uminom iti daytoy a kopa, iwarwaragawagyo ti pannakatay
iti Apo agingga iti iyaayna. 27 Ngarud, siasinoman a mangan iti tinapay
wenno uminom iti kopa iti Apo iti saan a maikari a wagas, ket makabasolto
iti bagi ken iti dara iti Apo. 28 Sukimaten koma nga umuna ti maysa
a tao ti bagina, ket iti daytoy a wagas palubosam isuna a mangan iti
tinapay ken uminom iti kopa. 29 Ta ti mangan ken uminom a saanna
nga ammoen ti kaipapanan iti bagi, ket mangmangan ken umin-inom iti
pannakaukom iti bukodna a bagi. 30 Dayta ti makagapu no apay nga adu
kadakayo ti masakit ken saan nasalun-at, ken sumagmamano kadakayon ti
natayen. 31 Ngem no usigentayo dagiti bagbagitayo saantayto a maukom.
32 Ngem no ukomennatayo iti Apo, madisiplinaantayo, tapno saantayo a
mairaman iti pannakadusa iti lubong. 33 Ngarud, kakabsatko a lallaki
ken babbai, no umaykayo a sangsangkamaysa a mangan, agi-innuraykayo.
34 No addaman ti mabisin, mangan pay koma isuna idiay balayda, tapno
inton umaykayo a sangsangkamaysa saanton nga isu ti pakaukoman. Ken
maipapan kadagiti dadduma a banbanag nga insuratyo, mangtedakto iti
panangidalan inton umayak.

12

1 Maipanggep kadagiti naespirituan a sagsagut, kakabsat a lallaki ken
babbai, saanko a kayat a di kayo mapakaammoan. 2 Ammoyo nga idi

paganokayo, naiturongkayo a naiyaw-awan kadagiti awanan ti timek
a didiosen, iti aniaman a wagas a naiturongkayo babaen kadakuada.
3 Ngarud kayatko a maamoanyo nga awan ti siasinoman nga agsasao
babaen iti Espiritu ti Dios ti makaibaga, “Nailunod ni Jesus.” Awan
makaibaga, “Ni Jesus ti Apo,” malaksid no babaen iti Espiritu Santo. 4 Ita
adda dagiti nadumaduma a sagsagut, ngem maymaysa nga Espiritu. 5 Ken
adda dagiti nadumaduma a panagserbi, ngem maymaysa nga Apo. 6 Ken
adda dagiti nadumaduma a kita iti trabaho, ngem isu met laeng a Dios ti
nangted iti kabaelan iti tunggal maysa. 7 Ita, naited iti tunggal maysa ti
pakakitaan iti Espiritu para iti pagimbagan iti amin. 8 Babaen iti Espiritu
maited iti maysa a tao ti mensahe iti kinasirib, ket maited iti sabali a
tao ti menshae iti pannakaammo babaen iti isu met laeng nga Espiritu.
9 Ket iti sabali maited ti pammati babaen iti isu met laeng nga Espiritu,
ket maited iti sabali dagiti sagut iti panangagas babaen iti maysa nga
Espiritu. 10 Iti sabali maited ti aramid ti pannakabalin, ken iti sabali ket
panangipadto. Iti sabali ket maited ti kababalin a makailasin kadagiti
espiritu, iti sabali ket dagiti nadumaduma a kita iti pagsasao, ket iti sabali
ti panangipatarus kadagiti pagsasao. 11 Ngem maymaysa nga Espiritu
ti agtrabtrabaho kadagitoy amin a banbanag, a mangmangted kadagiti
sagut iti tunggal maysa, a kas mapilina. 12 Ta kas maymaysa ti bagi nga
addaan ti adu a kameng ken amin ket kamkameng iti isu met laeng a bagi,
kasta met ngarud kenni Cristo. 13 Ta nabautisarantayo amin iti maymaysa
nga Espiritu iti maysa a bagi, Judio man wenno Griego, naibalud man
wenno nawaya, ket naaramid amin nga uminom iti maysa nga Espiritu.
14 Ta saan a maymaysa a kameng ti bagi, ngem adu. 15 No ibaga ti saka,
“Agsipud ta saan a siak ti ima, saanak a paset iti bagi,” saan nga agbalin
a bassit a paset daytoy ti bagi. 16 Ket no kunaento ti lapayag, gapu ta
saan a siak ti mata, saanak a paset iti bagi,” saan nga agbalin daytoy
a bassit a paset ti bagi. 17 No ti sibubukel a bagi ket mata, sadino ti
ayan iti pangdengngeg? No ti sibubukel a bagi ket lapayag, sadino ti
ayan iti pagangot? 18 Ngem inurnos iti Dios ti tunggal paset iti bagi kas
pinangngepna daytoy. 19 Ket no aminda ket agpada a kameng, sadino ti
ayan iti bagi? 20 Ita ngarud aduda a kameng, ngem maymaysa laeng a
bagi. 21 Saan a mabalin nga ibaga ti mata iti ima, “Awan ti kasapulak
kenka.” Wenno ibaga ti ulo iti saka, “Awan ti kasapulak kenka.” 22 Ngem
dagiti kameng ti bagi a kasla a saan unay a mabigbig ket napapateg.
23 Ken dagiti kameng ti bagi a ti pagaruptayo ket saan unay a mabigbig
ket ikkantayo ida iti naiindaklan a pammadayaw, ken kadagiti naalas
a kamengtayo ket addaan iti ad-adu a dayaw. 24 Ita, dagiti napipintas
a kamkamengtayo ket saanen a kasapulan nga ikkan iti pammadayaw,
gapu ta addaandan iti dayaw. Ngem pinagmaymaysa amin ti Dios dagiti
kamkameng, ken inikanna iti ad-adda a pammadayaw dagiti agkurang iti
daytoy. 25 Inaramidna daytoy tapno awan koma iti panagsisina iti uneg ti
bagi, ngem dagiti kamkameng ket aywananda koma ti maysa ken maysa
nga addaan iti agpapada nga ayat. 26 Ket no agsagaba ti maysa a kameng,
agsagaba a sangsangkamaysa dagiti kameng. Wenno no mapadayawan ti
maysa a kameng, agrag-o a sangsangkamaysa dagiti kameng. 27 Ita dakayo
ti bagi ni Cristo ken tunggal maysa ket kameng iti daytoy. 28 Ket dinutokan
ti Dios iti Iglesia, umuna dagiti apostol, maikadua dagiti profeta, maikatlo
dagiti manursuro, ken dagiti agaramid iti agkakabileg nga aramid, ken
dagiti addaan iti sagsagut iti panangagas, dagidiay mangingipaay iti

tulong, dagidiay agtrabtrabaho iti panangimaton, ken dagiti addaan iti nadumaduma a kita iti pagsasao. 29 Apostoltayo kadi amin? Profetayo kadi amin? Manursurotayo kadi amin? Agaramidtayo kadi kadagiti agkakabileg nga ar-aramid? 30 Addaantayo kadi amin kadagiti sagut iti panangagas? Agsaotayo kadi amin kadagiti nadumaduma a pagsasao? Aagipatarustayo kadi amin kadagiti pagsasao? 31 Sireregtayo a biruken dagiti dakdakkel a sagsagut. Ket ipakitakto kadakayo ti nasaysayaat pay a wagas.

13

1 Kas pangarigan agsaoak kadagiti pagsasao dagiti tattao ken dagiti anghel. Ngem no awan ti ayatko, nagbalinak a natagari a gansa wenno umaw-aweng a piangpiang. 2 Kas pangarigan addaanak iti sagot iti panangipadto ken maawatak dagiti amin a nailimed a kinapudno ken pannakaammo, ken adaanak iti amin a pammati a mangikkat kadagiti banbantay. Ngem no awan ti ayatko, awan pulos serserbik. 3 Ken kas pangarigan itedko amin a kukuak a mangpakan kadagiti nakurapay, ken itedko ti bagik tapno mapuoran. Ngem no awan ti ayatko, awan ti magunggonak. 4 Ti ayat ket naanus ken naasi. Ti ayat ket saan a naapal wenno napasindayag. Saan a natangsit 5 wenno naalas ti kababalinna daytoy. Saan daytoy a managinbubukod. Saan a nalaka nga agpungtot, wenno saan nga agbilang ti biddut. 6 Saan nga agrag-o daytoy iti saan a nalinteg. Ngem ketdi, agrag-o daytoy iti kinapudno. 7 Ti ayat anusanna amin a banbanag, patienna ti amin a banbanag, addaan iti talek maipapan iti amin a banbanag, ken ibturanna iti amin a banbanag. 8 Ti ayat ket saan nga agpatingga. No adda dagiti padto, mapukawdanto. No adda dagiti pagsasao, agsardengdanto. No adda iti pannakaammo, mapukawdanto. 9 Ta paset laeng ti ammotayo ken paset laeng ti ipadto tayo. 10 Ngem no dumteng ti kinaan-anay, dayta a saan a naan-anay ket mapukawto. 11 Idi ubingak, nagsaoak a kas maysa nga ubing, nagpanunotak a kas maysa nga ubing, nagrasonak a kas maysa nga ubing. Idi nagbalinakon a nataengan, inikkatkon dagiti inuubing a banbanag. 12 Ta ita makitatayo iti sarming, a kas iti nasipnget a langa, ngem iti rupanrupa. Ita ammok ti dadduma a paset, ngem maammoakto a naan-anay a kas iti naan-anay a pannakaammo kaniak. 13 Ngem ita, agtalinaed dagitoy a tallo: pammati, namnama iti masakbayan, ken ayat. Ngem ti kadakkelan kadagitoy ket ayat.

14

1 Gun-odem ti ayat ken agbalinka a naregta nga umawat kadagiti naespirituan a sagsagut, nangnangruna tapno makaipadtokayo. 2 Ta ti agsasao iti sabali a pagsasao ket saan a makikatkatungtong kadagiti tattao no diket iti Dios. Ta awan ti siasinoman a makaaw-awat kenkuana gapu ta ibagbagana dagiti naidulin a banbanag ti Espiritu. 3 Ngem ti agipadpadto ket makikatkatungtong kadagiti tattao tapno papigsaen, pabilgen ken tapno liwliwaenna ida. 4 Ti agsao iti sabali a pagsasao ket papigsaenna ti bagina ngem ti maysa nga agipadpadto ket pappapigsaenna ti iglesia. 5 Ita tarigagayak nga agsaokayo amin iti sabali a pagsasao. Ngem iti nalablabes pay iti dayta, tarigagayak nga agipadtokayonto. Natantan-ok ti maysa nga agipadpadto ngem ti agsasao iti sabali a pagsasao (malaksid no adda iti mangipakaawat), tapno mapapigsa ti iglesia. 6 Ngem ita kakabsat, no umayak kadakayo nga agsasao iti sabali a pagsasao, kasanokayo a

maikkan iti pagimbagan? Saankayo a maikkan iti pagimbagan, malaksid
no agsaoak kadakayo nga addaan iti paltiing, wenno pannakaamo, wenno
padto, wenno panursuro. 7 No awan ti bukod nga uni dagiti awan biagna
nga instrumento a kas iti plauta wenno arpa, kasanonto a maammoan
ti siasinoman no ania nga instrumento ti matuktukar? 8 Ta no sabsabali
ti uni ti napuyotan a trumpeta, kasanonto a maammoan iti siasinoman
no tiempon iti panagsagana iti gubat? 9 Isu a kasta met kadakayo.
No agibagakayo iti sasao a saan a maawatan, kasanonto a maawatan
ti siasinoman ti imbagam? Agsasaokanto, ket awanto ti siasinoman a
makaawat kenka. 10 Awan duadua nga adu ti nadumaduma a pagsasao
iti lubong, ken awan ti awanan ti kaipapanan. 11 Ngem no saanko
nga ammo ti kayat a sawen ti pagsasao, agbalinakto a ganganaet iti
agsasao ken agbalinto met a gangannaet kaniak ti agsasao. 12 Kasta
met kadakayo. Agsipud ta nagagarkayo iti pakakitaan ti panagtrabaho
ti Espiritu, agbalinkayo a naregta iti panagtrabahoyo a mangpapigsa iti
iglesia. 13 Isu a masapul nga agkararag ti agsasao iti sabali a pagsasao
tapno makaipakaawat isuna. 14 Ta no agkararagak iti sabali a pagsasao,
agkarkararag ti espirituk ngem saan a nabunga ti panunotko. 15 Ania
ngarud ti aramidek? Agkararagak iti espirituk, ngem agkararagak met
laeng iti panunotko. Agkantaak iti espirituk ken agkantaak met laeng iti
panunotko. 16 Ta no saan, no dayawem ti Dios iti espiritum, kasano a
maibaga dagiti taga ruar ti “Amen” no mangmangtedka iti panagyaman,
no saanna nga ammo no ania ti ibagbagam? 17 Ta pudno a nagyamanka,
ngem saan a napapigsa ti sabali a tao. 18 Agyamanak iti Dios ta ad-adda
a makasaoak iti sabali a pagsasao ngem iti amin kadakayo. 19 Ngem iti
iglesia, kaykayatko pay nga agibagaak laeng iti lima a sasao a maaw-
awatak tapno maisurok dagiti dadduma, ngem iti sangapulo a ribo a
sasao iti sabali a pagsasao. 20 Kakabsat, saankayo nga agbalin nga ubbing
iti panagpanunotyo. Ngem ketdi, no maipapan iti dakes, agbalinkayo
a kasla maladaga. Ngem agbalinkayo a nataengan iti panagpanunotyo.
21 Naisurat iti linteg, “Babaen kadagiti pagsasao dagiti gangannaet ken
babaen kadagiti bibig dagiti gangannaet, agsaoakto kadagitoy a tattao.
Uray no kasta saandakto a denggen,” kinuna ti Apo. 22 Ngarud, pagilasinan
dagiti sabali a pagsasao, saan a para kadagiti namati, no di ket kadagiti
saan a namati. Ngem ti panangipadpadto ket para iti pagilasinan, saan a
para kadagiti saan a namati, no di ket para kadagiti namati. 23 Ngarud
no aguummong ti sibubukel nga iglesia ken agsaoda amin iti sabali a
pagsasao ket umay dagiti taga ruar ken saan a namati, saandanto kadi nga
ibaga nga agmauyongkayo? 24 Ngem no agipadpadtokayo amin ket adda
sumrek a saan a namati wenno taga ruar, matignay isuna babaen kadagiti
amin a mangngeganna. Maukomto isuna babaen kadagiti amin a naibaga.
25 Maiparangto dagiti palimed iti pusona. Kas pagbanaganna, agpaklebto
isuna ken agrukbab iti Dios. Iwaragawagnanto a pudno nga adda ti Dios
kadakayo. 26 Ania ngarud ti sumaruno kakabsat? No agkakadduakayo,
addaan ti psalmo ti tunggal maysa, sursuro, paltiing, sabali a pagsasao
wenno panangipakaawat. Aramidenyo amin a banag tapno mapapigsayo
ti iglesia. 27 No agsao ti siasinoman iti sabali a pagsasao, rumbeng nga
adda ti dua wenno tallo ken agsisinnublatda. Ken rumbeng nga adda
ti maysa a mangipakaawat iti aniaman a naibaga. 28 Ngem no awan ti
siasinoman a mangipakaawat, agulimek koma ti tunggal maysa kadakuada
iti iglesia. Bay-anyo ti tunggal maysa ket makitungtong iti bukodna a

bagi ken ti Dios. 29 Bay-anyo nga agsao ti dua wenno tallo a profeta, ken
bay-anyo a dumngeg dagiti dadduma nga addaan iti pannakaammo iti
naibaga. 30 Ngem no adda naited a kapanunotan iti maysa nga agtugtugaw
iti serbisyo, masapul nga agulimek ti agsasao. 31 Ta mabalin nga agipadto a
saggaysa ti tunggal maysa kadakayo tapno makasursuro ti tunggal maysa
ken mapabileg iti amin. 32 Ta ti espiritu dagiti profeta ket adda iti
tengngel dagiti profeta. 33 Ta ti Dios ket saan a Dios iti riribok, ngem
iti kappia. Kas kadagiti amin nga iglesia dagiti namati, 34 masapul nga
agulimek dagiti babbai kadagiti iglesia. Ta saanda a mapalubosan nga
agsao. Ngem ketdi, rumbeng nga agpaiturayda, kas imbaga ti linteg. 35 No
adda ti aniaman a banag a kayatda a maammoan, masapul a damagenda
koma kadagiti asawada iti pagtaenganda. Ta pakaibabainan ti panagsao
iti babai iti iglesia. 36 Naggapu kadi ti sao ti Dios kadakayo? Dakayo
laeng kadi ti nakadanonanna? 37 No ipagarup ti siasinoman nga isuna
ket profeta wenno naespirituan, masapul a bigbigenna a bilin ti Apo
dagiti banbanag nga isursuratko kadakayo. 38 Ngem no saan a bigbigen ti
siasinoman daytoy, bay-anyo a saan isuna a mabigbig. 39 Ngarud kakabsat,
tarigagayanyo a sipapasnek ti panangipadto, ken saanyo a lapdan ti
siasinoman nga agsao kadagiti sabali a pagsasao. 40 Ngem maaramid koma
amin a banag iti kinatakneng ken naurnos.

15

1 Ita, ipalagipko kadakayo kakabsat, ti maipapan iti ebanghelio
nga inwaragawagko kadakayo, nga inawatyo ken pagtaktakderanyo.
2 Naisalakankayo babaen iti daytoy nga ebanghelio, no iggamanyo a
sititibker ti sao nga inkasabak kadakayo, malaksid no inuubbaw ti
panamatiyo. 3 Ta intedko kadakayo a kas umuna a kapatgan ti isu met
laeng nga inawatko: a natay ni Cristo gapu kadagiti basbasoltayo segun
iti Nasantoan a Sursurat, 4 a naitanem ken nagungar isuna iti maikatallo
nga aldaw segun iti Nasantoan a Surat. 5 Ken nagparang isuna kenni Cefas
ken kalpasanna, kadagiti Sangapulo ket Dua. 6 Kalpasanna naminpinsan a
nagparang isuna kadagiti nasurok a lima gasut a kakabsattayo. Kaadduan
kadakuada ti sibibiag pay laeng ngem nakaturogen dagiti dadduma.
7 Kalpasanna nagparang isuna kenni Santiago, ken kadagiti amin nga
apostol. 8 Maudi iti amin, nagparang isuna kaniak, a kas iti maysa nga
ubing a naiyanak iti saan nga umiso a tiempo. 9 Ta siak ti kababaan
kadagiti amin nga apostol. Saanak a maikari a maawagan nga apostol,
gapu ta indadanesko ti iglesia ti Dios. 10 Ngem babaen iti parabur ti Dios
siak ket siak, ken saan nga ubbaw ti parabur ti Dios nga adda kaniak.
Ngem ketdi, ad-adda nga inkarkarigatak ti nagtrabaho ngem iti amin
kadakuada. Ngem saan a siak ti nagtrabaho no di ket ti parabur ti Dios
nga adda kaniak. 11 Ngarud, siak man wenno isuda, nangasabakami isu a
namatikayo. 12 Ita no naiwaragawag ni Cristo a kas nagungar manipud iti
patay, kasano a maibaga iti dadduma kadakayo nga awan ti panagungar
dagiti natay. 13 Ngem no awan ti panagungar dagiti natay, saan met
ngarud a napagungar uray pay ni Cristo. 14 Ken no saan a napagungar
ni Cristo, ubbaw ngarud dagiti ikaskasabatayo ken uray dagiti pammatiyo
ket ubbaw met laeng. 15 Ken naduktalan a datayo ket palso a saksi ti Dios,
gapu ta nangibagatayo iti pammaneknek a maibusor ti Dios, ibagbagatayo
a pinagungarna ni Cristo, ngem saan met. 16 Ta no saan a napagungar
dagiti natay, saan met garud a napagungar ni Cristo. 17 Ket no saan a

napagungar ni Cristo, dagiti pammatiyo ket ubbaw, ken addakayo pay
laeng kadagiti basbasolyo. 18 Ket uray dagidiay natay kenni Cristo ket
napukawda met. 19 No iti daytoy laeng a biag nga addaantayo iti namnama
para iti masakbayan kenni Cristo, datayo ti kangrunaan a makaassian
kadagiti amin a tattao. 20 Ngem ita, napagungaren ni Cristo manipud iti
patay, dagiti umuna a bunga dagiti natay. 21 Agsipud ta immay ti patay
babaen iti tao, babaen met laeng iti tao nga immay ti panagungar dagiti
natay. 22 Ta kas kenni Adan a matay ti amin, kas met laeng kenni Cristo
mapabbiag ti amin. 23 Ngem iti panagsasaruno segun kenni Cristo: Ni
Cristo, ti immuna a bunga, ken kalpasanna, mapabbiagto met dagidiay
naibilang kenni Cristo iti yaayna. 24 Ket daytoyto ti pagleppasanna, inton
ited ni Cristo ti pagarian ti Dios Ama. Mapasamak daytoy inton ikkatenna
amin a paglintegan, turay ken pannakabalin. 25 Ta masapul nga agturay
isuna aginggana a maikabilna amin dagiti kabusorna iti sirok iti sakana.
26 Ti kabusor a maudi a madadael ket ti patay. 27 Ta “inkabilna amin a
banag iti sirok dagiti sakana.” Ngem no ibagbaga nga, “inkabilna ti amin
a banag,” nalawag a saan a mairaman ti nangikabil iti tunggal banag iti
turayna. 28 Inton iturturayannan ti tunggal banag, mismo a ti Anak ket
iturayan met ti nangikabil iti amin iti turayna. Mapasamak daytoy tapno
agbalin ti Dios Ama nga amin kadagiti amin. 29 Ta no saan, ania ngarud
ti aramiden dagidiay nabautisaran maipaay kadagiti natay? No saan a
pulos a napagungar dagiti natay, apay ngarud ta nabautisaranda maipaay
kadakuada? 30 Ken apay ngarud nga adda tayo iti peggad iti tunggal
oras? 31 Kakabsat, babaen ti panangipasindayawko kadakayo, nga adda
kaniak kenni Cristo Jesus nga Apotayo, ipakdaarko daytoy: Inaldawak a
matmatay. 32 Ania ti magun-odko, manipud iti panagkita dagiti tattao,
no makirangetak kadagiti narurungsot nga ayup idiay Efeso, no saan a
napagungar dagiti natay? “Mangan ken uminomtayo, ta mataytayon no
bigat.” 33 Saankayo nga agpaallilaw, “Daddadaelen dagiti dakes a kakadua
dagiti nasasayaat a kagagalad.” 34 Agriingkayo! Agbiagkayo iti nalinteg!
Saanyon nga itultuloy ti agbasol. Ta ti dadduma kadakayo ket awan ti
ammoda maipapan ti Dios. Ibagak daytoy tapno agbainkayo. 35 Ngem
addanto ti mangibaga, “Kasano a napagungar dagiti natay? Ania a kita
ti bagi ti pagbalinanda no umayda? 36 Nagkukunengkayo unay! Saan a
mangrugi a dumakkel ti aniaman nga inmulayo malaksid a matay daytoy.
37 Ken ti inmulayo ket saanto nga isu ti bagi a pagbalinanna, ngem maysa
laeng a bukel. Mabalin nga agbalin daytoy a trigo wenno sabali. 38 Ngem
ikkanto ti Dios daytoy iti bagi segun iti pagayatanna, ken iti tunggal bukel
ti bukodda a bagi. 39 Saan nga agpapada ti amin a lasag. No diket,
adda ti maysa a lasag dagiti tattao ken sabali pay a lasag para kadagiti
ay-ayup, ken adda pay sabali a lasag para kadagiti billit ken sabali pay
para kadagiti lames. 40 Adda met dagiti banbanag nga adda iti tangatang
ken dagiti naindagaan a babanag. Ngem ti dayag dagiti banbanag nga
adda iti tangatang ket maysa a kita ti dayag ken sabali met a dayag ti
dayag dagiti naindagaan. 41 Adda ti maysa a dayag ti init, ken sabali
pay a dayag ti bulan ken sabali a dayag dagiti bitbituen. Ta naiduma
ti dayag ti maysa a bituen kadagiti sabali pay a bituen. 42 Kastoy met
laeng iti panagungar dagiti natay. Mapukaw ti aniaman a naimula, ken
saan a mapukaw ti napagungar. 43 Naimula daytoy iti pannakaibabain,
napagungar daytoy iti dayag. Naimula daytoy iti kinakapsut, napagungar
daytoy iti pannakabalin. 44 Naimula daytoy a gagangay a bagi, napagungar

daytoy a naespirituan a bagi. No adda ti gagangay a bagi, adda met ti naespirituan a bagi. 45 Isu a naisurat met laeng, “Nagbalin a sibibiag a kararua ti immuna a lalaki a ni Adan.” Nagbalin nga espiritu a mangit-ited iti biag ti naudi nga Adan. 46 Ngem saan nga immuna nga immay ti naespirituan ngem ketdi ti gagangay, ken kalpasanna ti naespirituan. 47 Ti immuna a lalaki ket nagtaud iti daga a naaramid manipud iti tapuk. Ti maikadua a tao ket naggapu idiay langit. 48 Kas iti maysa a naaramid manipud iti tapuk, kasta met dagiti naaramid manipud iti tapok. Ken kas iti tao a naggapu iti langit, kasta met dagiti naggapu idiay langit. 49 Kas iti panangawit tayo iti ladawan iti tao iti tapuk, awitentayonto met ti ladawan iti tao iti langit. 50 Ita, daytoy ti ibagak kakabsat, a saan a matawid dayta a lasag ken dara ti pagarian ti Dios. Saan a matawid uray pay dagiti mapukaw ti saan a mapukaw. 51 Kitaem! Ibagak kadakayo ti palimed a kinapudno: Saantayo amin a matay, ngem mabaliwantayonto amin. 52 Mabaliwantayonto iti apagbiit, iti panagkirem iti mata, iti maudi a panaguni ti trumpeta. Ta aguninto ti trumpeta, ken mapagungarto dagiti natay a saanen a mapukaw, ken mabaliwantayonto. 53 Ta daytoy a mapukaw ket masapul nga ikabilna ti saan a mapukaw ken ti matay ket masapul nga ikabilna kenkuana ti saan a matay. 54 Ngem no inkabilen daytoy a mapukaw ti saan a mapukaw ken inkabilen ti matay ti saan a matay, ket mapasamakto iti naibaga a nakasurat, “Tinilmonen ti balligi ti patay.” 55 “Patay, sadino ti ayan iti balligim? Patay, sadino ti ayan iti silud mo?” 56 Ti silud iti patay ket basol ken ti pannakabalin iti basol ket ti linteg. 57 Ngem agyamantayo iti Dios, nga isu ti mangmangted kadatayo iti balligi babaen iti Apotayo a ni Jesu-Cristo! 58 Ngarud kakabsatko, agbalinkayo a natibker ken agtalinaedkayo iti pinatiyo. Saysayaatenyo a kankanayon ti panagtrabahoyo maipaay iti Apo, gapu ta ammoyo a saan nga agbalin nga ubbaw dagiti trabahoyo iti Dios.

16

1 Ita, maipapan iti panagurnong a para kadagiti namati, aramidenyo met ti insurok kadagiti iglesia idiay Galacia. 2 Iti umuna nga aldaw ti lawas, masapul a mangilasin ti tunggal maysa kadakayo iti aniaman a banag ken urnungenyo, segun iti kabaelanyo. Aramidenyo daytoy tapno awan ton ti panagurnong inton umayak. 3 Ket inton sumangpetak, ti siasinoman a palubosanyo ket ibaonkonto nga addaan kadagiti surat a mangiyapan kadagiti sagutyo idiay Jerusalem. 4 Ken no rumbeng a mapanak met, kumuyogda kaniak. 5 Ngem umayakto kadakayo, inton lumabasak idiay Macedonia. Ta lumabasakto iti Macedonia. 6 Nalabit a makipagnaedakto kadakayo wenno agpalabasak pay dita iti panawen iti lammiis, tapno matulungandak iti panagdaliasatko iti sadinoman a papanak. 7 Ta saanko a tarigagayan nga apagbiit laeng a panawen a makitakayo. Ta namnamaek nga makadua kayo iti sumagmamano a panawen no ipalubos ti Apo. 8 Ngem agtalinaedak idiay Efeso aginggana Pentecostes, 9 ta adda nalukatan a nalawa a ruangan a maipaay kaniak ken adda ti adu a kabusor. 10 Ita, inton umay ni Timoteo, kitaenyo a saan isuna a mabuteng kabayatan nga adda isuna kadakayo, ta ar-aramidenna ti trabaho ti Apo, a kas iti ar-aramidek. 11 Saanyo a palubosan nga adda ti manglais kenkuana. Tulunganyo nga adda ti kappia iti panagdaliasatna tapno makaumay isuna kaniak. Ta namnamaek nga umay isuna a kaduana dagiti kakabsat a lallaki. 12 Ita maipapan iti kabsattayo a ni Apolos, inallukoyko

isuna iti kasta unay nga umaynakayo sarungkaran a kaduana dagiti kakabsat. Ngem inkeddengna a saan pay nga umay isuna ita. Nupay kasta, umayto isuna no adda ti gundawayna. 13 Agannadkayo, agtalinaedkayo a natibker iti pammatiyo, agtignaykayo a kasla nataengan a lallaki, agpapigsakayo. 14 Amin koma nga aramidenyo, aramidenyo nga addaan iti ayat. 15 Ammoyo ti sangkabalayan ni Estefanas. Ammoyo nga isuda dagiti immuna a nabalbaliwan idiay Acaya ken nga intudingdan ti bagbagida iti panagserbi kadagiti namati. Ita allukoyenkayo kakabsat, 16 nga agpaituray kadagiti kakastoy a tattao, ken kadagiti tunggal maysa a tumultulong iti trabaho ken makipagrigrigat kadatayo. 17 Ken agrag-oak iti iyu-umay ni Estefanas, Fortunato, ken Acaico. Isuda ti nangsukat iti kinaawanyo. 18 Ta nabang-aran ti espirituk ken kasta met kadakayo gapu kadakuada. Isu ngarud, bigbigenyo dagiti kastoy a tattao. 19 Kabkablaawandakayo dagiti iglesia ti Asia. Kablawaawandakayo da Akila ken Priscilla iti nagan ti Apo, ken ti iglesia nga adda idiay pagtaenganda. 20 Kablaawandakayo dagiti amin nga kakabsattayo. Kablaawanyo ti maysa ken maysa iti nasantoan nga agek. 21 Siak, ni Pablo, insuratko dagitoy babaen iti bukodko nga ima. 22 No adda ti siasinoman a saan a mangay-ayat ti Dios, ti lunod koma ti umadda kenkuana. Apomi, umaykan! 23 Ti parabur iti Apotayo a ni Jesus ti umadda kadakayo. 24 Ti ayatko ti umadda amin kadakayo iti nagan ni Cristo Jesus.

2 Corinto

1 Ni Pablo nga apostol ni Cristo Jesus babaen iti pagayatan ti Dios,
kenni Timoteo a kabsattayo, kadagiti iglesia ti Dios nga adda idiay Corinto
ken kadagiti amin a namati iti entero a rehion ti Acaya. 2 Maadda
koma kadakayo ti parabur ken kappia manipud iti Dios nga Amatayo
ken ti Apo tayo a ni Jesu- Cristo. 3 Mapadayawan koma ti Dios ken
Ama ni Apotayo a Jesu-Cristo. Isuna ti Ama ti asi ken Dios ti amin
a liwliwa. 4 Liwliwaennatayo ti Dios kadagiti amin a pagrigatantayo
tapno maliwliwatayo dagidiay marigrigatan. Liwliwaentayo dagiti sabali
iti isu met laeng a liwliwa nga inusar ti Dios a nangliwliwa kadatayo.
5 Ta no kasano karigat ti panagsagaba ni Cristo gapu kadatayo, kasta
met ti liwliwatayo babaen kenni Cristo. 6 Ngem no maparigatkami,
daytoy ket maipaay iti pannakaliwliwa ken pannakaisalakanyo. Ken
no maliwliwakami, daytoy ket maipaay iti pannakaliwliwayo. Nabileg
nga agtrabtrabaho ti liwliwayo no siaanuskayo a makibingay kadagiti
sagsagaba a sagsagabaenmi met laeng. 7 Ken ti panagtalekmi kadakayo ket
pudno. Ammomi a kas makibingbingaykayo met kadagiti panagsagaba,
makibingbingaykayo met iti liwliwa. 8 Ta saanmi a kayat nga agbalinkayo
a nakuneng, kakabsat, maipapan kadagiti riribukmi idiay Asia. Naparigatkami a naan-anay a nalablabes pay ngem iti kabaelanmi, iti kasta
unay a saanmi payen a ninamnama ti agtultuloy nga agbiag. 9 Pudno,
naikeddeng kadakami ti pannakatay. Ngem naaramid dayta tapno
saankami nga agtalek iti bagbagimi, ngem ketdi, iti Dios, a mangpapaungar
kadagiti natay. 10 Inispalnakami manipud iti makapatay a peggad ket
ispalennakaminto manen. Inkabilmi ti panagtalekmi kenkuana nga
isalakannakaminto manen. 11 Aramidenna daytoy kas tultulongandakami
met babaen iti kararagyo. Kalpasanna, adunto ti agyaman iti biangmi
para kadagiti naparabur a pabor a naited kadakami babaen kadagiti
kararag dagiti adu a tattao. 12 Ipagpannakkelmi daytoy: ti pammaneknek
ti konsensiami. Ta nagbiagkami ditoy lubong babaen iti nasin-aw a
gandat ken ti kinapudno iti Dios. Inaramidmi daytoy a nangnangruna
kadakayo, ken saan a babaen iti nainlubongan a kinasirib, ngem ketdi,
babaen iti parabur ti Dios. 13 Saankami nga agsursurat kadakayo iti
aniaman a banag a saanyo a mabasa wenno maawatan. Agtalekak 14 a
maawatandakamin bassit. Ken agtalekak nga iti aldaw ni Apotayo a
Jesus, dakaminto ti pakaigapuan ti panagpannakkelyo, a kas dakayo met
kadakami. 15 Gapu ta natalgedak maipapan iti daytoy, kayatko ti umay
kadakayo nga umuna, tapno maawatyo ti pagimbagan ti mamindua a pannakasarungkar. 16 Pangpanggepek a sarungkarankayo iti dalanko a mapan
idiay Macedonia. Kalpasanna, kayatkayo manen a sarungkaran inton
agsubliak nga aggapu idiay Macedonia, ket kalpasanna matulungandak a
mapan idiay Judea. 17 Idi agpanpanunotak iti kastoy a wagas, agduaduaak
kadi? Pangpanggepek kadi dagiti banbanag segun iti pangrukodan iti tao,
tapno ibagak a “Wen, Wen” ken “Saan, Saan” iti agpada a tiempo? 18 Ngem
kas napudno ti Dios, saantayo nga agpada nga ibaga ti “Wen” ken “Saan.”
19 Ta ti Anak ti Dios, a ni Jesu-Cristo, nga inwaragawagmi kada Silvano
ken Timoteo kadakayo ket saan a “Wen” ken “Saan.” Ngem ketdi kanayon
isuna a “Wen”. 20 Ta amin a karkari ti Dios ket “Wen” kenkuana. Kasta
met a babaen kenkuana ket ibagatayo ti “Amen” iti dayag ti Dios. 21 Ita,

patpatalgedennakami ti Dios kadakayo kenni Cristo ken dinutokannakami.
22 Inkabilna ti seliona kadakami ken intedna ti espirituna kadagiti pusomi
a kas pammatalged iti itednanto kadakami. 23 Ngem ketdi, awagak ti Dios
a mangpaneknek kaniak a ti rason a saanak nga immay dita Corinto ket
tapno mailisikayo. 24 Daytoy ket saan a gapu ta padpadasenmi a tenglen ti
pammatiyo. Ngem ketdi, makipagtrabtrabahokami kadakayo maipaay iti
rag-oyo, kas agtaktakderkayo iti pammatiyo.

2

1 Isu nga inkeddengko para iti bagik a saanakon nga umay manen
kadakayo iti nasakit a paspasamak. 2 No napasaktankayo, siasino ti
makaparagsak kaniak no saan a dagiti napasakitak? 3 Nagsuratak a kas iti
inaramidko tapno inton umayak kadakayo ket saandakto a mapasakitan
dagidiay mangparparag-o koma kaniak. Adda panagtalekko maipapan
kadakayo amin a ti rag-ok ket kapadpada ti rag-o nga adda kadakayo amin.
4 Ta nagsuratak kadakayo manipud iti nakaro a panagrigat, nga addaan
iti mariribukan a puso, ken adu a lulua. Saankayo kayat a pasakitan.
Ngem ketdi, kayatko a maammoanyo ti kinauneg ti panagayatko maipaay
kadakayo. 5 No adda ti siasinoman a nangpasakit, saanna laeng nga
inaramid daytoy kaniak, ngem iti sumagmamano a wagas—tapno saan
unay a nagubsang—kadakayo amin. 6 Daytoy a pannakadusa dayta a tao
babaen iti kaaduan ket umdasen. 7 Isu nga ita imbes a pannakadusa,
masapul a pakawanen ken liwliwaenyo isuna. Aramidenyo daytoy
tapno saan isuna a mapunno iti kasta unay a panagladingit. 8 Isu a
guyuguyenkayo a pasingkedanyo iti sangoanan dagiti tattao ti ayatyo
kenkuana. 9 Daytoy ti makagapu a nagsuratak tapno mapadaskayo ken
maammoak no natulnogkayo kadagiti amin a banbanag. 10 No pakawa-
nenyo ti siasinoman, pakawanek met dayta a tao. Ti pinakawanko— no
adda ti aniaman a pinakawanko— napakawan para iti pagimbaganyo iti
imatang ni Cristo. 11 Daytoy ket tapno saannatayo nga allilawen ni Satanas.
Gapu ta saantayo a nakuneng maipapan kadagiti panggepna. 12 Adda
ruangan a linuktan ti Dios para kaniak idi napanak idiay siudad ti Troas a
mangasaba iti ebanghelio ni Cristo sadiay. 13 Uray no kasta, awan ti talna
iti panunotko gapu ta saanko a nasarakan sadiay ti kabsatko a ni Tito.
Isu a pinanawak ida ket nagsubliak idiay Macedonia. 14 Ngem agyamanak
iti Dios, nga adda kenni Cristo a kanayon a mangiturturongkadakami iti
panagballigi. Babaen kadakami, iwarwarasna ti nabanglo nga ayamuom ti
pannakaammo kenkuana iti sadinoman. 15 Ta iti Dios, datayo ti nabanglo
nga ayamuom ni Cristo, kadagiti naisalakan ken kadagiti mapukpukaw.
16 Kadagiti tattao a mapukpukaw, ayamuom daytoy manipud patay nga
agturong iti patay. Kadagiti maisalsalakan, ayamuom daytoy manipud
biag nga agturong iti biag. Siasino ti maikari kadagitoy a banbanag? 17 Ta
saantayo a kas kadagiti adu a tattao a mangilako iti sasao ti Dios tapno
adda magungona. Ngem ketdi, agsaokami kenni Cristo nga addaan iti
nasin-aw a panggep, kas nainbaonkami manipud iti Dios, iti imatang ti
Dios.

3

1 Rugrugianmi kadi manen a padayawan dagiti bagbagimi? Saanmi a
kasapulan dagiti surat a mangirekomendar kadakami kadakayo wenno
manipud kadakayo, a kas kadagiti dadduma a tattao, kasapulanmi kadi?
2 Dakayo a mismo ti surat a mangirekomendar kadakami, a naisurat

kadagiti puspusomi, a naammoan ken nabasa dagiti amin a tattao. 3 Ken
ipakpakitayo a dakayo ket surat manipud kenni Cristo, nga inyawatmi.
Naisurat daytoy saan a babaen iti tinta ngem babaen iti Espiritu ti sibibiag
a Dios. Saan a naisurat daytoy kadagiti tapi ti bato, ngem kadagiti tapi
dagiti puspuso dagiti tattao. 4 Ket daytoy ti kinatalged nga adda kadakami
iti Dios babaen kenni Cristo. 5 Saankami a natalged kadagiti bagbagimi
a mangaklon a naggapu kadakami ti aniaman a banag. Ngem ketdi, ti
kabaelanmi ket naggapu iti Dios. 6 Ta ti Dios ti nangted kadakami iti
kabaelan nga agbalin nga adipen iti baro a tulag. Daytoy a tulag ket saan
a naggapu iti surat ngem iti Espiritu. Ta ti surat ket pumatay, ngem ti
Espiritu ket mangmangted iti biag. 7 Ita, ti aramid iti patay a naikitikit
kadagiti letra kadagiti bato ket immay iti kasta unay a kinadayag a dagiti
tattao ti Israel a saanda nabaelan ti kumita ti rupa ni Moises. Gapu
daytoy iti dayag iti rupana, maysa a dayag nga agpukpukaw. 8 Saan
kadi nga ad-adda pay a nadaydayag ti trabaho iti Espiritu? 9 Ta no
adda dayag ti trabaho ti pannakaukom, ad-adda pay ti kinadayag ti
trabaho iti kinalinteg! 10 Ta pudno unay, a ti naminsan a napagbalin
a nadayag ket saanen a nadayag gapu iti dayag a nangartap iti daytoy.
11 Ta no addaan iti dayag ti mapukpukawen, ad-adda pay ti kinadayag ti
agtalinaed! 12 Agsipud ta addaankami iti kasta a kinatalged, naturedkami
unay. 13 Saankami a kas kenni Moises a nangikabil iti dalungdong iti
rupana tapno saan a makita dagiti tattao iti Israel ti pagpatinggaan ti
mapukpukawen a dayag. 14 Ngem nakullaapan dagiti panpanunotda.
Uray agingga kadagitoy nga aldaw ti isu met laeng a dalungdong ket
agtaltalinaed iti panagbasa iti daan a tulag. Saan a nalukatan daytoy, gapu
ta babaen laeng kenni Cristo a naaramid daytoy. 15 Ngem uray ita, tunggal
basaenda dagiti insurat ni Moises, adda dalungdong kadagiti puspusoda.
16 Ngem no sumango ti maysa tao iti Apo, maingato a maiyadayo ti
dalungdongna. 17 Ita, ti Dios ket ti Espiritu. Sadinoman nga ayan ti Espiritu
ti Dios, adda wayawaya. 18 Ita, amintayo nga awan ti abbong ti rupana,
ket makitatayo ti dayag ti Apo. Mabalbaliwantayo iti isu met laeng a
kinadayag manipud iti maysa a tukad ti kinadayag nga agturong iti sabali
pay a kinadayag, kas naggapu iti Apo, nga isu ti Espiritu.

4

1 Ngarud, gapu ta adda kadakami daytoy a trabaho ti Apo, ken kas
nakaaawatkami ti asi, saankami a maupay. 2 Ngem ketdi, imbabawimi
dagiti wagas a nakababain ken nailemmeng. Saankami nga agbiag babaen
iti kinasikap, ken saanmi nga usaren iti saan a nasayaat ti sao ti Dios.
Babaen ti panangiparangmi iti kinapudno, iparangmi ti bagabagimi iti
konsensia ti amin, iti imatang ti Dios. 3 Ngem no nadalungdongan ti
ebangheliomi, nadalungdongan laeng daytoy kadagidiay mapukpukaw.
4 Iti kasasaadda, binulsek ti dios daytoy a lubong dagiti saan a mamatmati
a panpanunotda. Kas pagbanaganna, saanda a makita ti silaw iti
ebanghelio iti dayag ni Cristo, nga isu ti ladawan ti Dios. 5 Ta saanmi
nga iwarwaragawag dagiti bagbagimi, ngem ni Cristo Jesus a kas Apo,
ken iwarwaragawagmi dagiti bagbagimi a kas adipenyo maipaay kenni
Jesus. 6 Ta ti Dios ti nangibaga, “Agraniag ti silaw manipud iti kasip-
ngetan.” Nagraniag isuna kadagiti puspusomi, tapno mangted ti silaw iti
pannakaammo iti dayag ti Dios iti presensia ni Jesu-Cristo. 7 Ngem adda
kadakami daytoy a gameng a naikabil kadagiti burburnay a naaramid iti
pitak, tapno nalawag a ti aglaplapusanan a naindaklan a pannakabalin

ket kukua ti Dios ken saan a kadakami. 8 Naparigatkami iti amin a
wagas ngem saankami a naparmek. Nariribukkami ngem saankami a
napno iti ladingit. 9 Naidadaneskami ngem saankami a nabaybay-an.
Natuangkami ngem saankami a nadadael. 10 Kanayon a bakbaklayenmi
iti bagimi ti ipapatay ni Jesus, tapno ti biag ni Jesus ket maipakita met
kadagiti bagbagimi. 11 Dakami a sibibiag ket kanayon a maiyaw-awat
iti patay gapu kenni Jesus, tapno ti biag ni Jesus ket maipakita kadagiti
bagbagimi. 12 Gapu iti daytoy, ti patay ket agtrabtrabaho kadakami, ngem
ti biag ket agtrabtrabaho kadakayo. 13 Ngem adda kadatayo ti isu met laeng
nga espiritu ti pammati kas iti naisurat. "Namatiak ket isu a nagsao-ak."
Mamatikami met, ket isu nga agsaokami met. 14 Ammomi a ti nangpaungar
kenni Apo Jesus ket pagungarennakaminto met a kaduana. Ammomi nga
itugotnakaminto a kaduadakayo iti presensiana. 15 Maipaay amin dagitoy
a banbanag iti pagimbaganyo tapno, kas maiwaras ti parabur kadagiti
adu a tattao, mabalin nga umadu ti panagyaman iti dayag ti Dios. 16 Isu a
saankami a maup-upay. Uray pay madaddadaelkami iti akinruar, iti akin-
uneg, mapabpabarokami iti inaldaw. 17 Ta daytoy nga agdama, ti nalag-
an a panagrigat ket isagsagananakami para iti dakkel ken agnanayon a
dayag a lumabes iti amin a pangrukodan. 18 Ta saankami nga agur-uray
kadagiti banbanag a makita ngem kadagiti banbanag a saan a makita.
Dagiti makitatayo a banbanag ket saan nga agpa-ut ngem dagiti saan a
makita a banbanag ket agpa-ut iti agnanayon.

5

1 Ammomi a no ti naindagaan a pagtaengan a pagnanaedanmi ket
nadadael, adda ti patakdermi manipud iti Dios. Maysa a balay daytoy
a saan nga inaramid dagiti ima iti tattao, ngem maysa nga agnanayon a
balay idiay langit. 2 Ta iti daytoy a tolda, agunnoykami, kayatmi la unay
ti makawesan iti nainlangitan a pagtaenganmi. 3 Kayatmi ti maaddaan iti
daytoy gapu ta babaen iti panangikawesmi iti daytoy saandakaminton a
masarakan a lamolamo. 4 Ta pudno a kabayatan nga addakami iti daytoy
a tolda, agun-unnoykami a madagdagsenan. Saanmi kayat ti maussuban.
Ngem ketdi, kayatmi ti makawesan, tapno ti matay ket mabalin a tilmunen
iti biag. 5 Ti nangisagana kadakami para iti daytoy a banag ket ti
Dios, a nangted kadakami ti Espiritu a kas kari ti dumtengto. 6 Ngarud
kankanayonkami a natalged. Ammomi a kabayatan nga agnanaedkami
iti daytoy a bagi, adayokami iti Apo. 7 Ta magmagnakami babaen iti
pammati, saan a babaen iti panagkita. 8 Isu nga addaankami iti kinatalged.
Kaykayatmi pay nga adayokami iti bagi ken adda iti denna ti Apo. 9 Isu
nga ikagumaanmi, addakami man iti pagtaenganmi wenno iti adayo, nga
ay-ayoen isuna. 10 Ta masapul a dumatagtayo amin iti sango iti tugaw iti
pangukoman ni Cristo, tapno maawat iti tunggal maysa ti maikari para
kadagiti banbanag nga inaramidna iti bagi, para iti pagsayaatan man
wenno pagdaksan. 11 Ngarud, gapu ta ammomi ti panagbuteng iti Apo,
allukoyenmi dagiti tattao. Ti kinasiasinomi ket nalawag a makita ti Dios.
Namnamaek a nalawag met daytoy kadagiti konsiensiayo. 12 Saandakayo
manen nga al-allukoyen tapno kitaendakami a kas napudno. Ngem
ketdi, ik-ikkandakayo iti rason a mangipannakkel kadakami, tapno adda
maisungbatyo kadagidiay nga agpaspasindayaw iti maipapan iti langa
ngem saan a no ania ti adda iti puso. 13 Ta no awan kami iti nasayaat
a panunot, daytoy ket maipaay ti Dios. Ket no adda kami iti nasimbeng

a panunot, daytoy ket maipaay iti pagimbaganyo. 14 Ta ti ayat ni Cristo
ti mangparparegta kadakami, agsipud ta awan duaduami iti daytoy: nga
adda maysa a tao a natay maipaay iti amin, ket isu ngarud a natay ti
amin. 15 Ken natay ni Cristo para iti amin, tapno dagiti agbibiag ket
saandan nga agbiag para kadagiti bagbagida. Ngem ketdi agbiagda koma
para kenkuana a natay ken napagungar. 16 Gapu iti daytoy, manipud
ita, saankamin a mangukom iti siasinoman segun iti pangrukudan iti tao,
uray no inaramidmi idi daytoy a wagas kenni Cristo. Ngem ita saanmin
nga uk-ukomen ti siasinoman iti kastoy a wagas. 17 Ngarud, no adda ti
siasinoman kenni Cristo, isuna ket maysa a baro a parsua. Napukawen
dagiti daan a banbanag. Kitaenyo, nagbalindan a baro. 18 Naggapu amin
dagitoy a banbanag iti Dios. Inkappianatayo kenkuana babaen kenni
Cristo, ken intedna kadatayo ti ministerio a panangikapia. 19 Dayta ket,
babaen kenni Cristo, ituntunos ti Dios ti lubong kenkuana, saanna a
bilbilangen dagiti panaglablabsingda a maibusor kadakuada. Italtalekna
kadatayo ti mensahe iti panangikapia. 20 Isu a nadutokankami a kas
mangibagbagi ni Cristo, a kasla agpakpakaasi ti Dios babaen kadakami.
Agpakaasi kami kadakayo, maipaay kenni Cristo: “Makikapiakayo iti
Dios.” 21 Pinagbalinna ni Cristo a daton para iti basoltayo. Isuna ti saan
a pulos a nagbasol. Inaramidna daytoy tapno agbalintayo a kinalinteg iti
Dios kenkuana.

6

1 Ket ngarud, kas makipagtrabtrabaho kenkuana, agpakpakaasikami a
saanyo nga awaten ti parabor ti Dios nga awan iti ibungana. 2 Ta kinunana,
“Impangagkayo iti umno a tiempo, ken tinulungankayo iti aldaw iti
pannakaisalakan.” “Kitaenyo, itan ti umno a tiempo. Kitaenyo, itan ti
aldaw iti pannakaisalakan. 3 Saankami a mangikabil iti pakaitibkolan
iti sangoanan iti siasinoman, ta saanmi a tarigagayan a maiyeg iti
pannakaibabain ti ministeriomi. 4 Ngem ketdi, paneknekanmi dagiti
bagbagimi babaen kadagiti amin nga aramidmi nga adipennakami ti Dios.
Dakami dagiti adipenna iti napalalo a panagibtur, panagrigrigat, tuok,
panagsaba, 5 pannakapangpang-or, pannakaibalud, gulgulo, iti narigat
a trabaho, iti puypuyat, iti panagbisin, 6 iti kinadalus, pannakaammo,
kinaanus, kinaimbag, iti Espiritu Santo, iti napudno nga ayat. 7 Dakami
dagiti adipenna iti sao ti kinapudno, iti pannakabalin ti Dios. Adda
kadakami ti kalasag iti kinalinteg para iti makannawan nga ima ken para
iti makannnigid. 8 Agtrabtrabahokami a mararaem ken saan a mararaem,
iti pannakapadpadakes ken iti pakaidayawan. Napabasolkami a manan-
gallilaw ngem napudno kami met. 9 Agtrabtrabahokami a kasla awan
makaam-ammo kadakami ket nalatakkami latta met. Agtrabahokami
a kasla matmataykami ket- kitaenyo! - sibibiagkami pay met laeng!
Agtrabtrabahokami a kas madusdusa gapu kadagiti aramidmi ngem saan
a kas naikeddeng a mapapatay. 10 Agtrabtrabahokami a kas napnoan iti
ladingit ngem kankanayon kami nga agragrag-o. Agtrabtrabahokami a kas
nakurapay, ngem pabpabaknangenmi ti kaadduan. Agtrabtrabahokami a
kasla awanan ngem tagtagikuaenmi met amin a banbanag. 11 Imbagami
ti amin a kinapudno kadakayo a tattao iti Corinto, ket silulukat ti pusomi.
12 Saan a dakami ti nanglapped kadagiti puspusoyo ngem nalappedankayo
babaen kadagiti bukodyo a karirikna. 13 Ita, iti rumbeng a kasukatna-
agsaoak kas kadagiti ubbing-lukatanyo dagiti puspusoyo. 14 Saankayo a
makikaddua kadagiti saan a namati. Ta ania ti pakainaigan iti nalinteg

ken ti awanan ti linteg? Ken ania ti nagtiponan ti lawag ken sipnget? 15 Ania ti mabalin a pagtunusan ni Cristo kenni Beliar? Wenno ania ti mabalin a pagbingayan ti namati ken ti saan a namati? 16 Ken ania ti pagtinunusan iti templo ti Dios ken kadagiti didiosen? Ta datayo ti templo iti sibibiag a Dios, kas kinuna ti Dios: "Agnaedakto kadakuada ken makipagnaakto kadakuada. Siakto ti agbalin a Diosda ket isudanto dagiti agbalin a tattaok." 17 Ngarud, "Umadayokayo manipud kadakuada, ket ilasinyo dagiti bagbagiyo," kinuna ti Apo. "Saanyo a sagiden ti narugit a banag, ket awatenkayonto. 18 Agbalinakto nga Ama kadakayo, ket agbalinkayonto nga annakko," kinuna ti Mannakabalin-amin nga Apo.

7

1 Ay-ayatek a kakabsat, agsipud ta addakadatayo dagitoy a karkari, dalusantayo dagiti bagbagitayo kadagiti amin a banbanag a mangparparugit kadatayo iti bagi ken espiritu. Gun-odentayo ti kinasanto babaen iti panagbuteng ti Dios. 2 Ikkandakami iti lugar! Awan ti siasinoman a nakaaramidanmi iti dakes. Awan ti siasinoman a dinangran ken ginundawayanmi. 3 Saanko nga ibagbaga daytoy tapno ukomenkayo. Ta naibagakon nga addakayo kadagiti puspusomi, tapno agkakaduatayo a matay ken agkakaduatayo nga agbiag. 4 Adda ti dakkel a panagtalekko kadakayo, ken ipagpanpannakelkayo. Napnoanak iti pannakaliwliwa. Agluppuppias ti rag-ok uray pay kadagiti amin a rigrigatmi. 5 Idi simmangpetkami idiay Macedonia, awan inana dagiti bagbagimi. Ngem ketdi, nariribukankami iti amin a wagas gapu kadagiti panagsisinupiat iti ruar ken panagbutbuteng iti uneg. 6 Ngem ti Dios, a mangliwliwa kadagiti naupay, ket liniwliwanakami babaen iti isasangpet ni Tito. 7 Saan laeng a babaen iti isasangpetna a liniwliwanakami ti Dios. Babaen pay iti pannakaliwliwa nga inawat ni Tito manipud kadakayo. Imbagana kadakami ti dakkel nga ayatyo, ti panagladingityo, ken ti kasta unay a panangilalayo kaniak. Isu nga ad-adda pay a nagrag-oak. 8 Urayno pinalidaynakayo iti suratko, saanko a pagbabawyan daytoy. Ngem nagbabawiak idi nakitak a pinalidaynakayo iti suratko. Ngem apagbiit laeng ti panaglidayyo. 9 Naragsakakon ita, saan a gapu ta naparigatkayo, ngem gapu ta inyegnakayo ti kinalidayo iti panagbabawi. Napadasanyo ti nadiosan a panagladingit, isu a saankayo a nagsagaba iti pannakapukaw gapu kadakami. 10 Ta iyeg iti nadiosan a panagladingit ti panagbabawi a mangleppas iti pannakaisalakan nga awan iti panagbabawi. Nupay kasta, iyeg met iti nainlubongan a panagladingit ti patay. 11 Kitaenyo ti nagdakkel a regget nga imbunga kadakayo daytoy a nadiosan a panagladingit. Anian a nagdakkel ti kinareggetyo a mangpaneknek nga inosentekayo. Anian a nagdakkel ti gurayo, ti butengyo, ti iliwyo, ti regtayo, ken ti tarigagayyo a makita a maaramid koma ti hustisia! Iti amin a banag, pinaneknekanyo nga inosentekayo iti daytoy a banag. 12 Urayno nagsuratak kadakayo, saanak a nagsurat a para iti pagsayaatan dagiti agar-aramid iti dakes wenno para iti nagsagaba iti dakes. Nagsuratak tapno ti kinapasnekyo kadakami ket maipakaammo kadakayo iti imatang ti Dios. 13 Babaen iti daytoy a napabilegkami. Mainayon iti pannakaliwliwami, ad-adda pay a nagrag-omi gapu iti rag-o ni Tito, gapu ta napabaro ti espirituna babaen kadakayo amin. 14 Ta no impasindayawkayo kenkuana, saanak a naibabain. Nupay kasta, kas pudno amin a banag nga imbagami kadakayo, napaneknekan a pudno amin a panangipasindayawmi kadakayo kenni Tito. 15 Ad-adda pay ti ayatna kadakayo, kas malaglagipna ti kinatulnogyo

amin, ken no kasano ti panangawatyo kenkuana nga addaan ti buteng ken
panagpigpigerger. 16 Agrag-oak gapu ta adda ti naan-anay a panagtalekko
kadakayo.

8

1 Kayatmi a maamoanyo, kakabsat, ti maipapan iti parabur ti Dios
a naited kadagiti iglesia iti Macedonia. 2 Kabayatan ti nakaro a
pannakapadas iti panagrigat, ti aglaplapusanan a rag-o ken ti napalalo
a kinakuraypayda ket nangipaay ti dakkel a kinabaknang iti naparabur
a panangited 3 Ta paneknekak a nangitedda iti adu kas kabaelanda,
ken nalablabes pay ngem iti kabaelanda. Ken iti bukodda a pagayatan
4 nga addaan iti nakaro a panagpakpakaasi ket kiniddawda kadakami ti
gundaway a makibingay iti daytoy a ministerio kadagiti namati. Saan
a napasamak daytoy a kas ninamnamami. 5 Ngem ketdi, intedda nga
immuna dagiti bagbagida iti Apo. Kalpasanna, intedda dagiti bagbagida
kadakami babaen iti pagayatan ti Dios. 6 Isu a ginuyugoymi ni Tito,
a nangirugin iti daytoy nga aramid, a lippasenna daytoy nga aramid
iti naparabur a panagited iti pasetyo. 7 Ngem nabaknangkayo iti amin
a banbanag - iti pammati, iti panagsao, iti pannakaamo, iti amin a
kinapasnek, ken iti panagayatyo kadakami. Kasta met a siguraduenyo
a nabungakayo iti daytoy a naparabur nga aramid. 8 Ibagak daytoy
saan a kas maysa a bilin. Ngem ketdi, ibagak daytoy tapno padasek ti
kinapudno ti ayatyo babaen iti panangidilig iti gagar dagiti dadduma a
tattao. 9 Gapu ta ammoyo ti parabur ni Apotayo a Jesu-Cristo. Numan pay
nabaknang isuna, para iti pagimbaganyo ket nagbalin isuna a napanglaw,
tapno babaen iti kinakurapayna ket agbalinkayo koma a nabaknang.
10 Balakadankayo maipapan iti daytoy a banag tapno matulongannakayo.
Iti napalabas a tawen, saanyo laeng a rinugian nga aramiden ti maysa
a banag, ngem tinarigagayanyo nga aramiden daytoy. 11 Ita, leppasenyo
daytoy. Kas iti kaadda iti gagar ken tarigagay a mangaramid iti daytoy
idi, lippasenyo met koma ngarud daytoy, iti amin a kabaelanyo. 12 Ta no
magagarankayo a mangaramid iti daytoy a banag, nasayaat ken nakaay-
ayo daytoy a banag. Masapul a maibasar daytoy no ania ti adda iti
maysa a tao, saan a no ania iti awan kenkuana. 13 Ta daytoy nga
aramid ket saan a tapno mapaglag-anan dagiti dadduma ken dakayo
ket mapadagsenan. Ngem ketdi, adda koma iti panagpapada. 14 Ti
kinawadwadyo ita a tiempo ti mangipaay iti kasapulanda. Daytoy ket,
tapno ti kinawadwadda met ti mangipaay iti kasapulanyo, tapno adda
iti panagpapada. 15 Daytoy ket kas iti naisurat: “Ti addaan ti ad-adu
ket awan ti aniaman a nateddana, ken ti addaan iti bassit ket awan ti
aniaman a nagkuranganna.” 16 Ngem agyamanak iti Dios, ti nangikabil
iti puso ni Tito iti isu met laeng a napasnek a panangipateg nga adda
kaniak para kadakayo. 17 Ta saanna laeng nga inawat ti kiddawmi,
ngem kasta pay unay ti kinapasnekna maipapan iti daytoy. Immay isuna
kadakayo iti bukodna a pagayatan. 18 Imbaonmi a kaduana ti kabsat
a lalaki a madaydayaw kadagiti amin nga iglesia gapu iti trabahona iti
panangiwarwaragawag iti ebanghelio. 19 Saan laeng a daytoy, ngem napili
pay isuna dagiti iglesia a makipagdaliasat kadakami iti panangipatungpal
iti daytoy nga aramid iti kinaparabur. Daytoy ket para iti pakaitan-
okan ti Apo ken ti kinagagarmi a tumulong. 20 Likliklikanmi nga
adda ti siasinoman nga agreklamo maipapan kadakami maipanggep iti
daytoy a naparabur a panangited nga ar-aramidenmi. 21 Naannadkami

a mangaramid iti nadayaw, saan laeng nga iti sangoanan ti Apo, ngem
uray iti sangoanan dagiti tattao. 22 Mangibaon kami pay iti sabali a
kabsat a lalaki a kadakuada. Masansan ti panangpadasmi kenkuana, ket
naammoanmi ti kinaregtana para kadagiti adu nga ar-aramid. Ad-adda
pay a napaspasnek isuna ita gapu iti dakkel a kinatalgedna kadakayo.
23 No maipanggep kenni Tito, katakunaynay ken padak a trabahador
isuna maipaay kadakayo. No maipapan met kadagiti kakabkabsattayo a
lallaki, imbaon ida dagiti iglesia. Pakaitan-okan ida ni Cristo. 24 Isu nga
ipakitayo kadakuada ti ayatyo, ken ipakitayo kadagiti iglesia ti makagapu
iti panagpaspasindayawmi maipapan kadakayo.

9

1 Maipapan iti ministerio maipaay kadagiti namati, nalabesen para ka-
niak nga agsurat pay kadakayo. 2 Ammok ti maipapan iti tarigagayyo, nga
isu ti impasindayawko kadagiti tattao iti Macedonia. Imbagak kadakuada
nga agsagsagana ti Acaia manipud pay idi napalabas a tawen. Pinaregta ti
kinagagaryo ti kaadduan kadakuada nga agtignay. 3 Ita, imbaonko dagiti
kakabsat a lallaki tapno ti panagpaspasindayawmi maipapan kadakayo
ket saan a maawanan ti serbi, ken tapno nakasagana kayonto, kas
imbagak nga aramidenyo. 4 Ta no saan, no adda ti siasinoman a taga-
Macedonia a kumuyog kaniak ket maammoanda a saankayo a nakasagana,
maibabainkaminto - awan ti maibagakon maipapan kadakayo - gapu ta
nagtalekak unay kadakayo. 5 Isu a napanunotko a masapul a guyugoyen
dagiti kakabsat a lallaki nga umay kadakayo ken makitulag nga umuna
maipaay iti sagut nga inkariyo. Daytoy ket tapno maisagana a kas
bendision, ken saan a kas maysa a banag a napilit a naala. 6 Daytoy
ti kayatko nga ibaga: ti agmulmula iti saggabassit ket agapitto met iti
saggabassit, ken ti agmulmula a ti panggepna ket bendision ket agapitto
met iti bendision. 7 Mangted koma ti tunggal maysa a kas pinanggepna
iti pusona. Saan koma a mangted isuna a silaladingit wenno mapilpilitan.
Gapu ta ay-ayaten ti Dios ti siraragsak a mangmangted. 8 Ken kabaelan ti
Dios a paadduen ti tunggal bendision para kadakayo, tapno, kankanayon,
iti amin a banbanag, nga adda kadakayo iti amin a kasapulanyo. Daytoy
ket tapno mapaaduyo ti tunggal naimbag nga aramid. 9 Daytoy ket
kas iti naisurat: “Inwarasna dagiti kinabaknangna ken intedna dagitoy
kadagiti napanglaw. Ti kinalintegna ket agtalinaed iti agnanayon.”
10 Ti mangmangted iti bukel iti agmulmula ken tinapay a kas taraon,
ket ited ken paaduennanto met laeng ti bukelyo para iti panagmula.
Paaduennanto ti apit ti kinalintegyo. 11 Mapabaknangkayonto iti amin
a wagas tapno agbalinkayo a naparabur iti panangited. Mangparnuayto
daytoy iti panagyaman iti Dios babaen kadatayo. 12 Ta ti panangipatungpal
iti daytoy a panagserbi ket saanna laeng a sabsabeten dagiti kasapulan
dagiti namati. Agbalin pay daytoy nga adu nga aramid iti panagyaman iti
Dios. 13 Gapu iti pannakasuot ken pannakapaneknekyo babaen iti daytoy
a panagserbi, padpadayawanyo pay ti Dios babaen iti panagtulnogyo iti
panangbigbigyo iti ebanghelio ni Cristo. Padpadayawanyo pay ti Dios
babaen iti kinaparabur ti sagutyo kadakuada ken iti tunggal maysa.
14 Kalkalikagumandakayo, ken ikarkararagandakayo. Ar-aramidenda
daytoy gapu iti naindaklan unay a parabur ti Dios nga adda kadakayo.
15 Pagyamanan ngarud ti Dios gapu iti saan a maiyebkas a sagutna!

10

1 Siak, ni Pablo, agpakpakaasiak kadakayo babaen iti kinapakumbaba
ken kinaalumanay ni Cristo. Naemma-ak no addaak iti presensiayo, ngem
naturedak kadakayo no addaak iti adayo. 2 Agpakpakaasiak kadakayo a no
addaak kadakayo, saankon a kasapulan nga agbalin a natured nga addaan
iti napigsa a pakinakem. Ngem panpanunotek a masapulko ti agbalin
a natured inton suppiatek dagidiay mangipagpagarup nga agbibiagkami
segun iti lasag. 3 Ta uray no magmagnakami iti lasag, saankami a
makigubgubat segun iti lasag. 4 Ta ti pakirangrangetmi nga ig-igam ket
saan a nainlasagan. Ngem ketdi, addaanda iti nadiosan a pannakabalin
a mangdadael kadagiti natibker a sarikedked. Pagbalinenda nga awan
mamaayna dagiti mangiyaw-awan a panagsisinnupiat. 5 Dadaelenmi met
ti tunggal natangsit a banag a ngumato maibusor iti pannakaammo iti
Dios. Ibaludmi ti tunggal kapanunotan nga agtulnog kenni Cristo. 6 Ket
agsagsaganakami a mangdusa iti tunggal aramid iti kinasukir, apaman
a naan-anayen ti panagtulnogyo. 7 Kitaenyo no ania ti nalawag nga
adda iti sangoananyo. No maallukoy ti siasinoman nga isuna ket kukua
ni Cristo, ipalagipna koma iti bagina a no isuna ket kukua ni Cristo,
kastakami met. 8 Ta uray no agpasindayawak iti nalabes bassit maipapan
iti turaymi, nga inted ti Apo kadakami a mangpatibkerkadakayo ken saan
ket a mangdadael kadakayo, saanakto a mabain. 9 Saanko a kayat nga
agparang a butbutngenkayo babaen kadagiti sursuratko. 10 Ta ibagbaga
dagiti dadduma a tattao, “Naganetget ken nabileg dagiti sursuratna, ngem
nakapuy met ti bagina. Saan a napateg a denggen dagiti sasaona.”
11 Masapul a maammoan dagiti kasta a tattao a no ania ti ibagbagami
babaen iti surat no adayokami ket isu met laeng ti aramidenminto no
addakami sadiay. 12 Saanmi nga ibilang dagiti bagimi wenno idilig dagiti
bagimi kadagidiay a mangpadpadayaw kadagiti bagbagida. Ngem no
rukudenda dagiti bagbagida babaen kadakuada met laeng ken idiligda iti
bagbagida iti tunggal maysa, awan iti pannakaawatda. 13 Nupay kasta,
saankami nga agpasindayaw iti nalabes unay. Ngem ketdi, aramidenminto
laeng daytoy iti uneg iti pagpatinggaan iti nangisaadan ti Dios kadakami,
pagpatinggaan a dumanon agingga kadakayo. 14 Ta saankami a limmabes
iti pagpatinggaan idi dinanondakayo. Dakami ti immuna a nakadanun iti
kas kaadayuyo a mangipakaammo iti ebanghelio ni Cristo. 15 Saankami
a nagpasindayaw iti nalabes unay maipapan kadagiti aramid dagiti
dadduma. Ngem ketdi, namnamaenmi a kas dumakdakkel ti pammatiyo
ket lumawanto met ti masaknapan iti trabahomi, ken adda pay laeng iti
umiso a pagpatinggaan. 16 Namnamaenmi daytoy, tapno maikasabami ti
ebanghelio uray kadagiti rehion iti labesyo. Saanminto nga ipasindayaw
ti maipapan iti trabaho a maar-aramid iti paset dagiti dadduma. 17 “Ngem
ti agpaspasindayaw ket agpasindayaw koma iti Apo.” 18 Ta saan nga ti
umanamong iti bagina ti naanamongan. Ngem ketdi, daytoy ket ti an-
anamongan ti Apo.

11

1 Sapay koma ta maanusandak iti kinamaagko. Ngem pudno nga an-
anusandak! 2 Ta agimonak maipapan kadakayo. Adda ti nadiosan a
panagimonko kadakayo agsipud ta inkarikayo a maikallaysa iti maysa nga
asawa a lalaki. Inkarik nga idatagkayo a kas nasin-aw a birhen kenni
Cristo. 3 Ngem mabutengak, a kas ti panangallilaw ti uleg kenni Eba
babaen ti kinasikapna, amangan no maiyaw-awan dagiti panpanunotyo

manipud iti napudno ken nasin-aw a panagdayawyo kenni Cristo. 4 Ta
kaspangarigan adda ti umay ket iwaragawagna ti sabali a Jesus ngem ti
inkasabami. Wenno kaspangarigan nga inawatyo ti sabsabali nga espiritu
ngem ti inawatyo. Wenno kaspangarigan nga adda inawatyo a sabsabali
nga ebanghelio ngem ti inawatyo. Itulokyo unay dagitoy a banbanag!
5 Ta ammok a saan a siak ti kababaan kadagiti maawagan a nalaing unay
nga apostol. 6 Ngem uray no saanak a nalaing a sumao, saanak met nga
agkurang ti pannakaammo. Inaramidmi dagitoy iti amin a wagas ken iti
amin a banbanag tapno maamoanyo. 7 Nagbasolak kadi iti panagpakum-
babak tapno maitan-okkayo? Ta inkasabak a siwawaya ti ebanghelio
ti Dios kadakayo. 8 Tinakawak dagiti dadduma nga iglesia babaen iti
panangawatko iti tulongda tapno makapagserbiak kadakayo. 9 Saanko
a pinarigat ti siasinoman idi addaak kadakayo ken idi agkasapulanak.
Ta insabet dagiti kakabsat a naggapu idiay Macedonia dagiti kasapulak.
Iti amin a banag, inkarigatak a saanak nga agbalin a pakadagsenanyo,
ken itultuloyko nga aramiden dayta. 10 Kabayatan nga adda kaniak ti
kinapudno ti Dios, saanto a sumardeng ti panagpasindayawko kadagiti
paset ti Acaya. 11 Apay? Gapu ta saankayo nga ay-ayaten? Ammo ti Dios
nga ay-ayatenkayo. 12 Ngem aramidek met laeng ti ar-aramidek. Aramidek
daytoy tapno mabalinko a putden ti gundaway dagiti mangtartarigagay
ti gundaway a masarakan ida a kas kadakami iti ipaspasindayawda.
13 Ta dagiti kasta a tattao ket palso nga apostol ken manangallilaw a
trabahador. Agpampammarangda a kas dagiti apostol ni Cristo. 14 Ken
saan a nakaskasdaaw daytoy, ta uray ni Satanas ket nagpammarang a kas
anghel iti lawag. 15 Saan unay a nakaskasdaaw nga agpammarang met
dagiti adipenna a kas adipen ti kinalinteg. Dagiti gasatda ket ti maikari
kadagiti ar-aramidda. 16 Ibagak manen: Awan koma ti mangpanunot a
maagak. Ngem no dayta ti panpanunotenyo, awatendak a kas maysa a
maag tapno makapagpasindayawak bassit. 17 Saan nga anamungan ti Apo
ti ibagbagak a maipapan iti napasindayaw a kinatalek, ngem agsasaoak
a kas maysa a maag. 18 Yantangay ta agpaspasindayaw dagiti adu a
tattao segun iti lasag, agpasindayawak met. 19 Ta siraragsakyo nga an-
anusan dagiti maag. Nasisiribkayo! 20 Ta maanusanyo ti maysa a tao
no tagaboennakayo, no pagsisinaennakayo, no gundawayannakayo, no
aginlalaing isuna, wenno, no tungpaennakayo. 21 Mabainak a mangibaga
a nakapoykami a mangaramid iti dayta. Ngem no adda ti siasinoman
nga agpaspasindayaw, agsasaoak a kas maysa a maag—agpasindayawak
met. 22 Hebreoda kadi? Uray siak met. Israelitada kadi? Uray siak.
Kaputotan kadi ida ni Abraham? Uray siak. 23 Adipen kadi ida ni Cristo?
(Agsasaoak a kasla awanak iti umno a panagpanpanunot.) Ad-addaak pay.
Napadaskon ti narigrigat a trabaho, kadagiti ad-adu a pagbaludan, kadagiti
sapsaplit a saan a mabilang, ken iti panangsango kadagiti adu a peggad
ti patay. 24 Naminlima a nakaawatak kadagiti Judio iti “sagtatallo pulo
ket siam” a saplit. 25 Namintallo a nabautak iti pamang-or. Naminsan a
nabatoak. Namintallo a naperdi ti barko a nagluganak. Nagpatpatnag ken
nagmalmalemak iti baybay. 26 Kanayon nga agdaldalyasatak, iti peggad
manipud kadagiti karayan, iti peggad manipud kadagiti agtatakaw, iti
peggad manipud kadagiti tattao a kalugarak, iti peggad manipud kadagiti
Hentil, iti peggad idiay siudad, iti peggad idiay let-ang, iti peggad idiay
baybay, iti peggad manipud kadagiti palso a kakabsat. 27 Nagtrabahoak
iti kasta unay ken iti kinarigat, iti adu a rabii a saanak a nakaturturog,

iti bisin ken pannakawaw, masansan a panagayunar, iti kinalammiis ken
kinaawan iti pagan-anay. 28 Malaksid kadagiti sabali pay, kankanayon a
madandanaganak kadagiti amin nga iglesia. 29 Siasino ti nakapoy, ken
saanak a nakapoy? Siasino ti makagapu tapno agbasol ti sabali, ken saanak
a makaunget? 30 No kasapulan nga agpasindayawak, ipasindayawko ti
mangipakita kadagiti kinakapuyko. 31 Ammo ti mapadpadayawan iti
agnanayon, ti Dios ken Ama iti Apo a ni Jesus, a saanak nga agul-ulbod!
32 Idiay Damasco, banbantayan ti gobernador nga adda iti turay ni Ari
Aretas ti siudad ti Damasco tapno tiliwendak. 33 Ngem inyulogdak iti
basket babaen ti tawa ti pader, ket nakalibasak manipud kadagiti imana.

12

1 Masapul nga agpasindayawak ngem awan ti magungguna iti daytoy.
Ngem ituloyko ladta dagiti sirmata ken dagiti paltiing manipud iti Apo.
2 Adda am-ammok a tao nga adda kenni Cristo a nagpangato iti maikatallo
a langit, sangapulo ket uppat a tawtawen ti napalabas, saanko nga ammo
no adda isuna iti bagi wenno iti ruar ti bagi, ti Dios ti makaammo. 3 Ken
ammok a daytoy a tao - saanko nga ammo no adda isuna iti uneg ti bagi
wenno iti ruar ti bagi, ti Dios ti makaammo - 4 nagpangato iti paraiso
ken nangngegna dagiti banbanag a nasantoan unay a saan a mabalin nga
ibaga iti siasinoman. 5 Iti biang dayta a tao, agpasindayawak. Ngem
iti biangko, saanak nga agpasindayaw, malaksid iti maipapan kadagiti
kinakapuyko. 6 No kayatko ti agpasindayaw, saanak nga agbalin a maag ta
ibagbagak ti kinapudno. Ngem saanak nga agpasindayaw tapno awan ti
mangpanunot iti ad-adu maipapan kaniak ngem ti nakitada kaniak wenno
ti nangngegda kaniak. 7 Saanak met laeng nga agpasindayaw gapu iti
naidumduma a kita dagiti paltiing. Ngarud, tapno saanak nga agtangsit,
naited kaniak ti siit iti lasag, ti mensahero manipud kenni Satanas tapno
parigatennak, tapno saanak unay nga agpannakkel. 8 Namintallo a daras a
nagpakpakaasiak iti Apo maipapan iti daytoy, nga ikkatenna koma daytoy
kaniak. 9 Ket kinunana kaniak, "Umdasen ti paraburko kenka, ta naaramid
a naan-anay ti pannakabalin iti kinakapuy." Isu a kaykayatko pay nga
ipasindayaw ti maipapan kadagiti pagkapuyak, tapno agtalinaed kaniak ti
pannakabalin ni Cristo. 10 Ngarud, mapnekakun maipaay kenni Cristo,
kadagiti kinakapuy, kadagiti pananglalais, kadagiti pannakariribuk, iti
pannakaidadanes ken kadagiti makaupay a kasasaad. Ta tunggal naka-
puyak, ket napigsaak. 11 Nagbalinak a maag! Pinilitdak iti daytoy, ta
dinayawdak koma. Uray no awan serserbik, saanak a nababbaba ngem
kadagiti maaw-awagan a nalalaing unay nga apostol. 12 Naiparangarang
kadakayo dagiti pudno a pagilasinan ti maysa nga apostol nga addaan
iti naan-anay a kinaanus, pagilasinan ken nakaskasdaaw ken nabibileg
nga ar-araramid. 13 Ta kasano a saankayo unay nga ipatpateg ngem
kadagiti dadduma pay nga iglesia, malaksid a saanak a nagbalin a
pakadagsenanyo? Pakawanendak iti daytoy a nagbiddutak! 14 Kitaenyo!
Nakasaganaak nga umay kadakayo iti maikatallo a tiempo. Saannakto
nga agbalin a pakadagsenanyo, ta saanko a kayat dagiti kukuayo, Dakayo
ti kayatko. Ta saan a rumbeng a dagiti annak ti agurnong maipaay
kadagiti nagannak. Ngem ketdi, dagiti koma nagannak ti rumbeng nga
agurnong maipaay kadagiti annak. 15 Siraragsakakto a mangusar ken
agpausar maipaay kadagiti kararuayo. No ad-adda nga ayatenkayo,
bumassit to met kadi ti pannakaayatko? 16 Ngem kas iti daytoy, saanak

a nagbalin a pakadagsenanyo. Ngem, agsipud ta nasikapak unay, siak
ti nangtiliw kadakayo babaen iti panangallilaw. 17 Ginundawayankayo
kadi babaen iti siasinoman nga imbaonko kadakayo? 18 Inallukoyko ni
Tito a mapan kadakayo, ken imbaonko ti sabali a kabsat a kaduana.
Ginundawayannakayo kadi ni Tito? Saankami kadi a nagna iti agpada a
wagas? Saankami kadi a nagna iti agpada nga addang? 19 Ti ammoyo
kadi ket ikalkalinteganmi paylaeng dagiti bagbagimi kadakayo agingga
ita? Iti imatang ti Dios, addakami kenni Cristo ken ibagbagami amin
maipaay iti pannakapabilegyo. 20 Ta mabutengak nga inton umayak,
amangan no saankayo a masarakan a kas iti tartarigagayak. Mabutengak
ta amangan no saandak a mabirukan kas iti tarigagayyo. Mabutengak ta
amangan no adda ti panagsisinupiat, panagi-innapal, dagus a panagunget,
managinbubukod nga arapaap, panagpipinirdi, kinatangsit, ken saan a
panagtitinunos. 21 Mabutengak nga inton agsubliak, amangan no ibabanak
ti Diosko kadakayo. Mabutengak ta amangan no malidayanak kadagiti
amin a nagbasul idi, ken dagiti saan a nagbabawi iti kinarugit ken
kinaderrep ken kadagiti tarigagay iti lasag nga inaramidda.

13

1 Daytoy ti maikatallo a tiempo nga umayak kadakayo. “Masapul
a patibkeren ti dua wenno tallo a saksi ti aniaman a pammabasol.”
2 Imbagakun kadagiti nagbasol idi ken iti amin idi maikadua a tiempo
nga addaak dita, ken ibagak manen: No umayak manen, saanko a
palabsen ida. 3 Ibagak kadakayo daytoy gapu ta agbirbirukkayo iti
pakakitaan nga agsasao ni Cristo babaen kaniak. Saan isuna a nakapuy
kadakayo. Ngem ketdi, nabileg isuna kadakayo. 4 Ta nailansa isuna
iti krus iti kinakapuy, ngem nabiag isuna babaen iti pannakabalin ti
Dios. Ta nakapuytayo met kenkuana, ngem makipagnaedtayo kenkuana
babaen iti pannakabalin ti Dios kadakayo. 5 Sukimatenyo dagiti bagbagiyo
tapno makitayo no addakayo iti pammati. Subukenyo dagiti bagbagiyo.
Saanyo kadi a maamiris nga adda ni Jesu-Cristo kadakayo? Adda
isuna, malaksid laeng no saankayo a naisalakan. 6 Ken agtalekak a
maammoanyo a naisalakankami. 7 Ita, ikarkararagmi iti Dios a sapay
koma ta saankayo a makaaramid ti aniaman a biddut. Saanko nga ikararag
nga agparangkami a nakalasat iti pannubok. Ngem ketdi, ikarkararagko
nga aramidenyo koma no ania ti rumbeng, uray no kasla saanmi a
nalasatan ti pannubok. 8 Ta saanmi a kabaelan a mangaramid ti aniaman
maibusor iti kinapudno, ngem maipaay laeng iti kinapudno. 9 Ta agrag-
okami no nakapoykami ken napigsakayo. Ikarkararagmi pay a sapay koma
ta agbalinkayo a naan-anay. 10 Insuratko dagitoy a banbanag kabayatan
nga adayoak kadakayo, tapno inton addaak kadakayo, saanen a masapul
nga agtignayak a nainget kadakayo. Saanko a kayat a masapul pay
nga usarek ti turay nga inted kaniak ti Apo tapno pabilgenkayo ken
saankayo a dadaelen. 11 Iti maudi, kakabsat, agrag-okayo! Agtrabahokayo
maipaay iti pannakaisubli, bumilegkayo, annamunganyo ti maysa ken
maysa, agbiagkayo nga addaan ti kapia. Ket ti Dios ti ayat ken kapia,
makiaddanto kadakayo. 12 Agkikinablaawkayo iti nasantoan nga agek.
13 Kabkablaawandakayo dagiti amin a namati. 14 Maadda koma kadakayo
amin ti parabur ti Apo a ni Jesu-Cristo, ti ayat ti Dios ken ti pannakikadua
ti Espiritu Santo.

Taga-Galacia

1 Daytoy ni Pablo nga apostol. Saanak nga apostol manipud kadagiti
tattao wenno babaen iti tao, ngem babaen kenni Jesu-Cristo ken ti Dios
Ama, a nangpagungar kenkuana. 2 Kaduak dagiti amin nga agkakabsat,
agsursuratak kadagiti iglesia ti Galacia. 3 Parabur kadakayo ken kappia
manipud iti Dios nga Amatayo ken ti Apo a Jesu-Cristo, 4 a nangited iti
bagina maipaay iti basbasoltayo tapno mawayawayaannatayo manipud
iti daytoy agdama a lubong iti kinadakes, segun ti pagayatan ti Dios
ken Amatayo. 5 Kenkuana ti dayag iti agnanayon nga awan patinggana.
6 Masdaawak ta nagbiitkayo a tumaltallikod iti sabali nga ebanghelio.
Masdaawak ta tumaltallikodkayo kenkuana a nangawag kadakayo babaen
iti parabur ni Cristo. 7 Awan ti sabali nga ebanghelio, ngem adda dagiti
sumagmamano a lallaki a mangrirriribuk kadakayo ken kayatda a tiritiren
ti ebanghelio ni Cristo. 8 Ngem uray no dakami wenno maysa nga anghel
manipud langit ti mangiwarawag kadakayo iti ebanghelio a sabali ngem
iti inwaragawagmi kadakayo, rumbeng a mailunod isuna. 9 Kas imbagami
idi, ita ibagak manen, "No adda mangiwarawag kadakayo iti ebanghelio
malaksid iti siguden nga inawatyo, rumbeng a mailunod isuna. 10 Ta sap-
sapulek kadi ita ti yaanamong dagiti tattao wenno iti Dios? Agsapsapulak
kadi tapno maay-ayo dagiti tattao? No padpadasek latta nga ay-aywen
dagiti tattao, saanak nga adipen ni Cristo. 11 Ta kayatko a maammoanyo,
kakabsat, a saan a naggapu ti ebanghelio nga inwaragawagko kadagiti
tattao laeng. 12 Saanko nga inawat daytoy manipud iti tao, saan met a
naisuro daytoy kaniak. Ngem ketdi, babaen daytoy iti panangipaltiing ni
Jesu-Cristo kaniak. 13 Nangngeganyo ti maipapan iti sigud a kabibiagko
iti Judaismo, no kasano ti nakaro a panangidadanesko kadagiti iglesia ti
Dios iti nalabes unay ken ti panangdaddadaelko iti daytoy. 14 Inartapak
dagiti kaaduan a kapatadak a Judio iti Judaismo. Nagregtaak iti kasta
unay maipaay kadagiti kaugalian dagiti kapuonak. 15 Ngem naay-ayo ti
Dios a nangpili kaniak manipud iti tian ti inak. Inawagannak babaen iti
paraburna 16 tapno ipakaammona ti Anakna kaniak, tapno iwaragawagko
isuna kadagiti Hentil. Saanak a nakiuman a dagus iti lasag ken dara
17 ken saanak a simmang-at iti Jerusalem para kadagiti nagbalin nga
apostol sakbay kaniak. Ngem ketdi, napanak idiay Arabia ken kalpasanna,
nagsubliak idiay Damasco. 18 Kalpasan ti tallo a tawen, simmang-atak iti
Jerusalem tapno sarungkarak ni Cefas ken nakipagnaedak kenkuana iti
sangapulo ket lima nga aldaw. 19 Ngem awan ti nakitak a sabali nga apostol
malaksid kenni Santiago, ti kabsat ti Apo. 20 Kitaem, iti sangoanan ti
Dios, saanak nga agul-ulbod kadagiti isursuratko kadakayo. 21 Kalpasanna,
napanak kadagiti rehion ti Siria ken Cilicia. 22 Saandak pay a nakitkita
dagiti iglesia ti Judea nga adda ken Cristo, 23 ngem mangmangngegda
laeng. "Isuna a nangidaddadanes kadatayo idi, iwarwaragawagna ita ti
pammati a dinaddadaelna." 24 Daydayawenda ti Dios gapu kaniak.

2

1 Ket kalpasan ti sangapulo ket uppat a tawen, simmang-atak manen
idiay Jerusalem a kaduak ni Bernabe. Inkuyogko met ni Tito. 2 Simmang-

atak gapu ta impaltiing iti Dios kaniak a masapul a mapanak. Inkabilko iti sangoananda ti ebanghelio nga inwaragawagko kadagiti Hentil. (Ngem nakitungtongak a sililimed kadagiti kasla napateg a papanguloen.) Inaramidko daytoy kas panangsiguradok a saanak nga agtartaray, wenno nagtaray, a maipaay iti awan. 3 Ngem uray ni Tito, a maysa a Griego a kimmuyog kaniak, ket saan a napilit a nagkugit. 4 Naparnuay daytoy a banag gapu kadagiti palso a kakabsat a sililimed nga agpaliiw iti wayawaya nga adda kadakami ken Cristo Jesus. Tinarigagayanda a pagbalinendakami nga adipen ti linteg. 5 Saankami a dimngeg kadakuada uray iti maysa nga oras tapno mabalin nga agtalinaed a saan nga agbaliw ti kinapudno ti ebanghelio maipaay kadakayo. 6 Ngem dagiti ibagbaga ti dadduma a mangidadaulo, awan ti nainayonda kaniak. Aniaman nga aramidenda, awan aniamanna kaniak. Saan nga awaten ti Dios ti kaykayat dagiti tattao. 7 Ngem ketdi, nakitada a naitalek kaniak ti panangiwaragawag iti ebanghelio kadagiti saan a nakugit. Daytoy ket kas met laeng iti panangiwaragawag ni Pedro iti ebanghelio kadagiti nakugit. 8 Ta ti Dios, a nagtrabaho ken Pedro maipaay iti panag-apostol kadagiti nakugit, nagtrabaho met kaniak kadagiti Hentil. 9 Idi ni Santiago, ni Cefas ken Juan a nabigbig a kas isuda dagiti mangpabileg iti iglesia, ket naawatanda ti parabur a naited kaniak, intedda ti makannawan nga ima iti pannakikadua kadakami ken ni Bernabe. Inaramidda daytoy tapno rumbeng a mapankami kadagiti Hentil, ken tapno rumbeng a mapanda kadagiti nakugit. 10 Kayatda met a laglagipenmi dagiti nakurapay. Magagaranak met a mangaramid iti dayta a banag. 11 Ita, idi immay ni Cefas idiay Antiokia, imparupak ti panangsuppiatko kenkuana gapu ta nagbiddut isuna. 12 Sakbay nga immay dagiti lallaki manipud kenni Santiago, makipangpangan ni Cefas kadagiti Hentil. Ngem idi immay dagitoy a lallaki, simmardeng isuna ken immadayo kadagiti Hentil. Mabuteng isuna kadagitoy a lallaki a nangipatungpal ti pannakakugit. 13 Nakitipon met dagiti dadduma a Judio iti kinamaginsisingpet a kaduada ni Cefas. Ti nagbanaganna, naisursurot met ni Bernabe iti panaginsisingpetda. 14 Ngem idi nakitak a saanda a sursuroten ti kinapudno ti ebanghelio, imbagak kenni Cefas iti sangoananda amin, “No Judioka ngem agbibiagka iti wagas dagiti Hentil imbes nga iti wagas dagiti Judio, kasano a pilitem dagiti Hentil nga agbiag a kas kadagiti Judio?” 15 Dakami a naiyanak a Judio ken saan a “managbasol a Hentil” 16 ammomi nga awan ti napalinteg babaen kadagiti aramid iti linteg. Ngem ketdi, napalintegda babaen iti pammati ken Jesu-Cristo. Naaddaankami ti pammati ken Cristo Jesus tapno mapalintegkami babaen iti pammati kenni Cristo ken saan a babaen kadagiti aramid iti linteg. Ta awan ti lasag a mapalinteg babaen iti aramid iti linteg. 17 Ngem no birukentayo ti Dios tapno mapalintegtayo ken Cristo, matakuatantayo kadagiti bagbagitayo a managbasoltayo met, nagbalin kadi ni Cristo nga adipen iti basol? Saan koma! 18 Ta no isublik ti panagtalgedko iti panangsalsalimetmet iti linteg, ti kinatalged a dinadaelko, ipakitak a managsalungasingak iti linteg. 19 Natayak iti linteg babaen ti linteg, tapno mabalin nga agbiagak maipaay iti Dios. 20 Nailansaak a naikadua ken Cristo. Saanen a siak ti agbiag, ngem ni Cristo ti agbibiag kaniak. Ti biag a pagbibiagak ita iti lasag, agbiagak babaen ti pammati ti Anak ti Dios a nangayat kaniak ken nangted iti bagina maipaay kaniak. 21 Saanko nga iwaksi ti parabur ti Dios, ta no naadda ti kinalinteg babaen ti linteg, natay ngarud ni Cristo nga awan serserbina.

3

1 Maag a taga-Galacia, makin-mata iti dakes a mata a nangdangran
kadakayo? Saan kadi a nailadawan ni Jesu-Cristo kas nailansa iti
imatangyo? 2 Kayatko laeng a maammoan daytoy manipud kadakayo.
Inawatyo kadi ti Espiritu babaen kadagiti aramid ti linteg wenno babaen iti
panamati iti nangngeganyo? 3 Maagkayo kadi launay? Nangrugikayo kadi
iti Espiritu tapno agleppas laeng iti nainlasagan? 4 Nagsagabakayo kadi
kadagiti adu unay a banbanag para iti awan kaipapananna, no pudno nga
awan kaipapananna dagitoy? 5 Ket isuna kadi a mangmangted iti Espiritu
kadakayo ken agar-aramid kadagiti nabileg nga ar-aramid kadakayo,
aramidenna kadi daytoy babaen kadagiti aramid ti linteg wenno babaen iti
panangdengngeg a mabuyogan ti pammati? 6 Namati ni Abraham iti Dios
ken naibilang daytoy kenkuana a kas kinalinteg. 7 Iti isu met laeng a wagas,
awatenyo ngarud a dagiti namati ket annak ni Abraham. 8 Idi pay ket
nakitan ti Nasantoan a Surat a palintegento ti Dios dagiti Hentil babaen ti
pammati. Sakbay pay ket naiwaragawagen ti ebanghelio kenni Abraham:
"Mabendisionanto ti amin a nasion babaen kenka." 9 Dagiti namati ket
nabendisionan ngarud a kadua ni Abraham nga addaan pammati. 10 Adda
iti pannakailunod dagiti agtalek iti aramid ti linteg. Ta naisurat, "Nailunod
ti tunggal maysa a saan a sumursurot iti amin a banbanag a naisurat iti
libro ti linteg, nga aramiden amin daytoy." 11 Nalawag ita nga awan ti
palpalintegen ti Dios babaen iti linteg, ta "Agbiagto ti nalinteg babaen iti
pammati." 12 Saan a naggapu ti linteg iti pammati, ngem ketdi, "Isuna
a mangar-aramid kadagitoy a banbanag iti linteg ket agbiagto babaen
kadagiti linteg." 13 Sinubbotnatayo ni Cristo manipud iti lunod ti linteg
idi nagbalin isuna a lunod para kadatayo. Ta naisurat, "Nailunod ti
tunggal maysa a nakabitin iti kayo." 14 Ti panggep dayta ket umay koma
ti bendision nga adda kenni Abraham kadagiti Hentil babaen kenni Cristo
Jesus, tapno maawattayo koma ti kari iti Espiritu babaen iti pammati.
15 Kakabsat, agsasaoak a kas tao. Uray idi naaramiden ti natao-an a tulag,
awan ti mangwaswas wenno mangnayon iti daytoy. 16 Ita, naisao dagiti
karkari kenni Abraham ken kadagiti kaputotanna. Saanna nga ibagbaga
ti, "kadagiti kaputotan," a maipapan iti adu, no di ket iti maymaysa laeng,
"iti kaputotam," nga isu ni Cristo. 17 Ibagak daytoy ita. Ti linteg nga
immay kalpasan iti 430 a tawen ket saanna a paawanen ti bileg ti immuna
a tulag nga inaramid ti Dios. 18 Ta no immay ti tawid babaen ti linteg,
saanton a pulos nga umay babaen iti kari. Ngem inted ti Dios daytoy nga
awan bayadna kenni Abraham babaen iti kari. 19 Apay ngarud a naited
ti linteg? Nainayon daytoy gapu kadagiti panagsalungasing, aginggana
nga umayto ti kaputotan ni Abraham kadagiti nakaikarianna. Naipaulog
ti linteg babaen kadagiti anghel, babaen iti ima ti mangibabaet. 20 Ita,
ipakpakaawat ti mangibabaet a saan laeng a maymaysa a tao, uray no
maymaysa laeng ti Dios. 21 Ngarud, maibusor kadi ti linteg kadagiti
karkari ti Dios? Pudno a saan! Ta no naited ti linteg a nakaited iti
biag, pudno nga immay koma ti kinalinteg babaen iti dayta a linteg.
22 Ngem ketdi, imbalud ti Nasantoan a Surat dagiti amin a banbanag iti
basol. Inaramid daytoy ti Dios tapno mabalin a maited koma kadagiti
mamati ti karina a mangisalakan kadatayo babaen iti pammati kenni Jesu-
Cristo. 23 Ngem sakbay nga immay ti pammati kenni Cristo, naibalud ken
saantayo a makapanaw gapu iti linteg aginggana iti pannakaipakaammo
iti pammati. 24 Isu ngarud a nagbalin ti linteg a mangaywan kadatayo

aginggana nga immay ni Cristo, tapno mapalintegtayo babaen iti pammati.
25 Ita ta dimteng ti pammati, awantayon iti panangsaluad iti mangay-
aywan. 26 Gapu ta aminkayo ket annak ti Dios babaen iti pammati kenni
Cristo Jesus. 27 Aminkayo a nabautisaran ken Cristo ket inkawesyon ni
Cristo. 28 Awan ti Judio wenno Griego, tagabu wenno nawaya, lalaki wenno
babai, ta maymaysakayo amin kenni Cristo Jesus. 29 No kukuanakayo ni
Cristo, kaputotannakayo ngarud ni Abraham, dagiti agtawid segun iti kari.

4

1 Ibagbagak nga agingga nga ubing pay ti agtawid, saan isuna a naiduma
iti tagabu, uray pay isuna ti akinkukua iti amin a sanikua. 2 Ngem ketdi,
adda pay laeng isuna iti tengngel ti mangay-aywan ken mataltalek inggana
iti tiempo nga ituding ti amana. 3 Kasta met kadatayo, idi ubbingtayo,
naibaludtayo kadagiti nainlubongan a sursuro. 4 Ngem idi nadanonen
ti umisu a tiempo, imbaon ti Dios ti Anakna, nga inyanak iti babai,
a naiyanak babaen iti linteg. 5 Inaramidna daytoy tapno subbotenna
dagiti adda iti babaen iti linteg, tapno mabalin a maawattayonto iti
pannakaampon kas an-annak a lallaki. 6 Gapu ta dakayo dagiti annak
a lallaki, imbaon ti Dios ti Espiritu ti Anakna kadagiti puspusotayo, ti
Espiritu nga umaw-awag iti, “Abba, Ama.” 7 Iti daytoy a rason, saankayon
a tagabu no di ket anak. No dakayo ket anak, maibilangkayo metten nga
agtawid babaen iti Dios. 8 Ngem idi, idi saanyo pay nga am-ammo ti Dios,
tagabunakayo dagiti saan pulos a dios. 9 Ngem ita ta am-ammoyon ti
Dios, wenno ita ta naam-ammonakayon ti Dios, apay nga agsubsublikayo
manen iti nakapsut ken awan pategna a nainlubongan a sursuro? Kayatyo
kadi manen ti agbalin a tagabu? 10 Siaannad a paliiwenyo dagiti
naisangsangayan nga al-aldaw, dagiti baro a bulan, dagiti panawen ken
tawtawen. 11 Mabutengak para kadakayo. Mabutengak nga amangan
no awan serserbina ti panagrigatko para kadakayo. 12 Agpakpakaasiak
kadakayo kakabsat, agbalinkayo a kas kaniak, ta nagbalinak met a kas
kadakayo. Awan ti inaramidyo a dakes kaniak. 13 Ngem ammoyo a
gapu iti napisikalan a sakit nga inwaragawagko ti ebanghelio kadakayo iti
umuna a gundaway. 14 Uray no inyegnakayo ti napisikalan a kasaaadko iti
pannakasuot, saandak nga inumsi wenno linaksid. Ngem ketdi inawatdak
a kas anghel ti Dios, a kas siak mismo ni Jesus-Cristo. 15 Ngarud, sadino
ita ti kinaragsakyo? Ta paneknekak kadakayo a, no mabalin a sinukilyo
koman dagiti matayo ken itedyo kaniak. 16 Ket ngarud, nagbalinak kadi
a kabusoryo gapu ta imbagak ti kinapudno kadakayo? 17 Sireregtada a
mangbirok kadakayo, ngem saan a maipaay iti nasayaat. Kayat dakayo
nga isina kaniak tapno surutenyo ida. 18 Kankanayon a nasayaat ti
agbalin a naregget para kadagiti nasayaat a rasrason, ket saan laeng a
no addaak kadakayo. 19 Annakko nga ub-ubbing, agsagsagabaak manen
iti ut-ot ti panagpasikal para kadakayo inggana a mabukel ni Cristo
kadakayo. 20 Kayatko ti makikaadda kadakayo ita ken sukatak ti timekko,
gapu ta mariribukanak maipapan kadakayo. 21 Ibagayo kaniak, dakayo
nga agtarigagay a paiturayan iti linteg, saanyo kadi a mangmangngeg ti
ibagbaga ti linteg? 22 Ta naisurat nga adda dua nga annak a lallaki ni
Abraham, ti maysa ket anak ti tagabu a babai ken ti maysa ket anak ti
babai a siwayawaya. 23 No pay kasta, naipasngay laeng babaen iti lasag ti
anak iti tagabu, ngem naipasngay babaen iti kari ti anak iti siwayawaya a

babai. 24 Mabalin a maipalawag dagitoy a banbanag babaen iti panangus-usar iti panangiyarig, ta kasla dua a tulag dagitoy a dua a babbai. Ti maysa kadakuada ket manipud iti bantay Sinai. Mangipaspasngay isuna kadagiti annak a tagabu, daytoy ket ni Agar. 25 Ita, naiyarig ni Agar ti Bantay Sinai iti Arabia. Isimsimbulona ti agdama a Jerusalem, ta adda isuna iti pannakatagabo a kaduana dagiti an-annakna. 26 Ngem siwayawaya ti Jerusalem nga adda iti ngato, dayta ket, ti inatayo. 27 Ta naisurat,
“Agrag-oka, sika a baog a babai, sika a saan a makaanak.
Agpukkaw ken agragsakka iti rag-o, sika a saan a makapadas iti panagsikog.
Ta adu dagiti anak ti baog, ad-adu ngem kadagiti annak iti babai nga addaan iti asawa.”
28 Ita, dakayo kakabsat, kasla ken Isaac, dakayo ket anak ti kari. 29 Iti dayta a tiempo, indadanes ti naiyanak iti lasag ti naiyanak sigun iti Espiritu. Kasta met laeng ita. 30 Ania ti ibaga ti Nasantoan a Sursurat?
“Papanawenyo ti tagabu a babai ken ti anakna.
Ta saanto a makipagtawid ti anak ti tagabu a babai iti anak ti siwayawaya a babai.”
31 Ngarud, kakabsat, saantayo nga annak ti tagabu a babai, ngem ketdi annnaknatayo ti siwayawaya a babai.

5

1 Gapu iti pannakawayawaya a winayawayaannatayo ni Cristo.
Isu nga agtakderkayo a sititibker ken saankayo manen nga agpaadipen iti sangol iti pannakabalud. 2 Kitaenyo, siak, ni Pablo ibagbagak kadakayo a no nakugitkayo, awanto ti pagimbagan ni Cristo kadakayo iti aniaman a wagas. 3 Agsaksiak manen kadagiti lallaki a nakugit a kasapulan nga agtulnogda iti sibubukel a linteg. 4 Naisinakayo kenni Cristo, dakayo amin a “napalinteg” babaen iti linteg. Naiyadayokayo iti parabur. 5 Ta gapu iti Espiritu, ken babaen iti pammati, agur-uraytayo iti kinatalged iti kinalinteg. 6 Awan ti aniaman a kaipapananna kenni Cristo Jesus ti pannakakugit wenno saan a pannakakugit. Ti laeng pammati nga agtrabtrabaho babaen iti ayat ti adda ti kaipapananna. 7 Nagtartaraykayo a sisasayaat. Siasino ti nangpasardeng kadakayo nga agtulnog iti kinapudno? 8 Saan a naggapu kenkuana a nangayab kadakayo ti panangallukoy nga aramidenyo dayta. 9 Aringan ti bassit a lebadura ti sibubukel a masa. 10 Adda panagtalekko kadakayo iti Apo a saankayo nga agpanunot iti sabali pay a wagas. Itdento ti mangrirriribok kadakayo ti bukodna a pannakaukom, siasinoman isuna. 11 Kakabsat, no iwarwaragawagko pay laeng ti pannakakugit, apay a maidaddadanesak pay laeng? Iti kasta, madadaelto ti pakaitibkolan a bato iti krus. 12 Tarigagayak a kaponen dagiti siasinoman a mangiyawawan kadakayo dagiti bagbagida.
13 Ta inayabannakayo ti Dios kakabsat, iti pannakawayawaya. Laeng ta saanyo koma nga usaren ti pannakawayawayayo a kas gundaway a maipaay iti lasag. Ngem ketdi pagserbianyo iti tunggal maysa babaen iti ayat. 14 Ta naipatungpal ti sibubukel a linteg iti maysa a bilin,
“Masapul nga ayatem dagiti karrubam a kas iti bagim”.
15 Ngem no kagaten wenno tilmonenyo ti tunggal maysa, kitaenyo ta saannakayo a dadaelen iti tunggal maysa. 16 Ibagak a magnakayo babaen iti Espiritu ti Dios ket saanyonto a matungpal dagiti tarigagay iti lasag. 17 Ta addaan kadagiti napigsa a tarigagay ti lasag a maibusor iti Espiritu ken addaan met kadagiti napigsa a tarigagay iti Espiritu a maibusor iti lasag. Ta kagura dagitoy ti tunggal maysa. Ti pagbanaganna dayta ket saanyo nga aramiden dagiti banbanag a tartarigagayanyo nga aramiden. 18 Ngem no idaldalannakayo ti Espiritu, saannakayo nga iturturayan iti linteg.

19 Ita, makita dagiti aramid iti lasag. Dagitoy ket kinaderrep, kinarugit,
tarigagay ti lasag, 20 panagdayaw kadagiti didiosen, kinamananggagamud,
kinamanangbubusor, panagraranget, panagimon, nalaka a panagunget,
panagi-innagaw, saan a panagtitinnunos, panagsisina, 21 panagapal, ki-
namammartek, panagraranget gapu iti kinabartek, ken dagiti dadduma
pay a banbanag a kas kadagitoy. Ballaagankayo a kas iti panangballaagko
kadakayo idi a saanto a matawid dagiti agar-aramid kadagiti kakastoy
a banbanag ti pagarian ti Dios. 22 Ngem dagiti bunga ti Espiritu ket
ayat, rag-o, kapia, kinaanus, kinamanangngaasi, kinaimbag, pammati,
23 kinaalumanay, ken panagteppel iti bagi. Awan ti linteg a maibusor
kadagiti kakastoy a banbanag. 24 Inlansa dagiti naibilang kenni Cristo
Jesus iti krus ti lasag nga addaan kadagiti regget ken dagiti amin a dakes
a tarigagayna. 25 No agbiagtayo babaen iti Espiritu, masapul a magnatayo
met babaen iti Espiritu. 26 Saantayo nga agbalin a natangsit, saantayo a
paungeteen ti tunggal maysa wenno saantayo nga apalan ti tunggal maysa.

6

1 Kakabsat, no natiliwan ti maysa a tao nga agbasbasol, dakayo a
naespirituan ket masapul nga iturongna dayta a tao iti espiritu iti
kinaalumanay. Agannadkayo, tapno saankayo a masulisog. 2 Awitenyo
ti dadagsen ti tunggal maysa, ket iti kasta matungpalyonto ti linteg ni
Cristo. 3 Ta no panpanunoten ti siasinoman a naisangsangayan isuna
idinto ta saan met gayam, al-allilawenna ti bagina. 4 Masapul a sukimaten
ti tunggal maysa ti bukodna nga aramid. Iti kasta, addanto ti ipannakkelna
iti bukodna, nga awan iti panangidildilig iti siasinoman. 5 Ta awiten iti
tunggal maysa ti bukodna nga awit. 6 Masapul nga ibingay iti maysa
a nasuroan iti sao dagiti amin a naimbag a banbanag iti manursuro.
7 Saankayo nga agpaallilaw. Saan a malais ti Dios. Aniaman ti imula ti
maysa a tao, daytanto met laeng ti apitenna. 8 Ta agapitto iti pakadadaelan
ti siasinoman nga agmulmula iti bukel iti bukodna a kinamanagbasol
a galad, ngem isuna nga agmulmula iti bukel iti Espiritu, agapitto iti
agnanayon a biag manipud iti Espiritu. 9 Saantayo koma a mabannog nga
agaramid iti naimbag, ta agapittayonto iti umiso a tiempo no saantayo
a sumardeng. 10 Isu ngarud, no adda gundawaytayo, agaramidtayo iti
nasayaat iti tunggal maysa. Nangnangruna nga agaramidtayo iti nasayaat
kadagiti adda iti bumalay iti pammati. 11 Kitaenyo dagiti dadakkel a letra
nga isursuratko kadakayo iti bukodko a panagsursurat. 12 Pilitendakayo
a makugit dagiti mangayat nga agaramid iti nasayaat a pakasarsaritaan
iti lasag. Aramidenda laeng daytoy tapno saanda a maidadanes gapu iti
krus ni Cristo. 13 Ta uray dagiti nakugit ket saanda a salsalimetmetan ti
linteg. Ngem ketdi, kayatda a makugitkayo tapno makapagpasindayawda
maipapan iti lasagyo. 14 Saanak koma pulos nga agbalin a napannakkel
malaksid iti krus iti Apotayo a Jesus Cristo. Babaen kenkuana a nailansa
ti lubong kaniak ken Siak iti lubong. 15 Ta awan kaipapananna ti
pannakakugit wenno saan a pannakakugit. Ngem ketdi, napateg ti baro
a parsua. 16 Kadagiti amin nga agbiag babaen iti daytoy nga annuroten,
sapay koma ta maadda ti kappia ken asi kadakuada ken iti Israel ti Dios.
17 Manipud ita, awan koman ti mangriribok kaniak, ta aw-awitek dagiti
marka ni Jesu-Cristo iti bagik. 18 Sapay koma ta makikaddua ti parabur ni
Apotayo a ni Jesu-Cristo iti espirituyo, kakabsat. Amen.

Taga-Efeso

1 Ni Pablo, maysa nga apostol ni Cristo Jesus babaen iti pagayatan iti
Dios, kadagiti nailasin para iti Dios idiay Efeso ken agtaltalek kenni Cristo
Jesus. 2 Parabur koma ti umadda kadakayo, ken kapia manipud iti Dios
nga Amatayo ken ni Apo Jesu-Cristo. 3 Maidaydayaw koma ti Dios ken
Ama ni Apotayo a ni Jesu-Cristo. Isuna ti nangbendision kadatayo kadagiti
tunggal naespirituan a bendision kadagiti nainlangitan a luglugar kenni
Cristo. 4 Sakbay ti pannakaparsua iti lubong, pinilinatayo ti Dios, datayo
a mamati kenni Cristo. Pinilinatayo tapno agbalintayo a nasantoan ken
awan pakapilawanna iti imatangna. 5 Babaen iti ayat, inkeddengnatayo
ti Dios a pagbalinen a kas bukodna nga annak babaen kenni Jesu-
Cristo. Inaramidna daytoy gapu ta naay-ayo isuna a mangaramid
iti tinarigagayanna. 6 Ti pagbanaganna daytoy ket napadayawan ti
Dios gapu iti nadayag a paraburna. Daytoy ti siwawaya nga intedna
kadatayo babaen iti dungdungoenna. 7 Ta babaen iti dungdungoenna,
adda ti pannakasubbottayo babaen iti darana, ti pannakapakawan dagiti
basbasol. Adda kadatayo daytoy gapu iti kinabaknang iti paraburna.
8 Pinaglaplapusananna daytoy a parabur para kadatayo iti amin a kinasirib
ken pannakaawat. 9 Impakaammo ti Dios kadatayo ti nailimed a
kinapudno iti panggep, segun iti tarigagayna nga impakitana babaen
kenni Cristo. 10 Inton natungpalen ti tiempo para iti pannakaleppas ti
panggepna, pagkaykaysaento ti Dios dagiti amin a banbanag sadi langit
ken ditoy daga nga idauloan ni Cristo. 11 Kenni Cristo napilitayo ken
naikeddengtayon idi pay punganay. Daytoy ket segun iti panggep iti
agar-aramid kadagiti amin a banbanag babaen iti ranta iti pagayatanna.
12 Inaramid ti Dios daytoy tapno agbiagtayo koma para iti pakaidayawan
iti dayagna. Datayo ti immuna a nagtalek kenni Cristo. 13 Babaen met
laeng kenni Cristo a nangngeganyo ti sao iti kinapudno, ti ebanghelio iti
pannakaisalakanyo babaen kenni Cristo. Babaen met laeng kenkuana
a namatikayo pay ken naselioan iti naikari nga Espiritu Santo. 14 Ti
Espiritu ti mangpatalged ti tawidtayo agingga a magun-od ti kinabaknang.
Daytoy ket para iti pakaidaydayawan ti dayagna. 15 Gapu iti daytoy,
manipud iti tiempo a nangngegak ti maipanggep iti pammatiyo kenni Apo
Jesus ken maipanggep iti ayatyo kadagiti amin a nailasin para kenkuana,
16 saanak a nagsarsardeng nga agyamyaman iti Dios para kadakayo ken
dakdakamatenkayo kadagiti karkararagko. 17 Ikararagko a ti Dios ti
Apotayo a ni Jesu-Cristo, ti Ama iti dayag, ket itednanto kadakayo ti
espiritu iti kinasirib ken panangilatak iti pannakaammona. 18 Ikararagko
a malawlawagan koma dagiti pusoyo tapno maammoanyo ti talged iti
pannakaayabtayo. Ikararagko a maammoanyo koma dagiti kinabaknang
iti dayag iti tawidna kadagiti nailasin para kenkuana. 19 Ikararagko a
maammoanyo koma ti aglaplapusanan a kinaindaklan ti pannakabalinna
kadatayo a namati. Daytoy a kinaindaklan ket segun iti panagtrabaho
iti pigsa iti pannakabalinna. 20 Daytoy ti pannakabalin a nagtrabaho
kenni Cristo idi pinagungar ti Dios isuna manipud kadagiti natay ken
pinatugawna isuna iti makannawan nga imana idiay nainlangitan a
luglugar. 21 Pinatugawna ni Cristo iti nangatngato kadagiti amin a
turay, pannakabalin, pannakasakup ken tunggal nagan a nanaganan.

Pinatugawna ni Cristo saan laeng nga iti daytoy a panawen, ngem uray
pay iti umay a panawen. 22 Inkabil ti Dios dagiti amin a banbanag iti
sirok dagiti saka ni Cristo. Pinagbalinna isuna nga ulo dagiti amin a
banbanag iti iglesia. 23 Ti iglesia nga isu ti bagina, ti kinaan-anayna nga
isu ti mangpunno kadagiti amin a banbanag iti amin a wagas.

2

1 Maipanggep kadakayo, nataykayo kadagiti panagsalungasing ken
kadagiti basbasolyo. 2 Gapu kadagitoy a nagnakayo idi segun iti panawen
iti daytoy a lubong. Magmagnakayo segun iti mangiturturay kadagiti
turay iti angin. Daytoy ti espirituna nga agtrabtrabaho kadagiti annak
ti kinasukir. 3 Amintayo ket maysa idi kadagitoy a saan a namati.
Agtigtignaytayo segun kadagiti dakes a tarigagay iti lasagtayo. Ar-
aramidentayo ti pagayatan iti lasag ken iti panunot. Sigud a datayo ket
annak ti pungtot a kas kadagiti dadduma. 4 Ngem nabaknang ti Dios iti asi
gapu iti naindaklan nga ayatna nga inayatnatayo. 5 Kabayatan a nataytayo
iti panagsalungasing, impannatayo iti baro a biag a kadua ni Cristo.
Babaen iti parabur a naisalakankayo. 6 Pinagungarnatayo ti Dios nga
agkakadua ken pinatugawnatayo nga agkakadua kadagiti nainlangitan
a luglugar kenni Cristo Jesus. 7 Inaramidna daytoy tapno iti umay a
panawen ket mabalinna nga ipakita kadatayo ti naindaklan a kinabaknang
iti paraburna. Ipakpakitana daytoy kadatayo babaen iti kinaimbagna
kenni Cristo Jesus. 8 Ta babaen iti parabur ket naisalakankayo babaen
iti pammati. Ken saan a naggapu daytoy kadatayo. Sagut ti Dios daytoy.
9 Saan a manipud kadagiti aramid. Kas pagbanaganna, awan ti uray
maysa a mabalin nga agpannakel. 10 Gapu ta datayo dagiti aramid
iti Dios, naiparsua kenni Cristo Jesus nga agaramid kadagiti nasayaat.
Dagitoy dagiti aramid a pinanggep ti Dios idi un-unana para kadatayo,
tapno makapagnatayonto kadakuada. 11 Ngarud laglagipenyo a dakayo
idi ket Hentil iti lasag. Naawagankayo a “dagiti saan a nakugit” babaen
iti naawagan a pannakugit iti lasag nga inaramid dagiti ima dagiti
tattao. 12 Ta iti dayta a tiempo ket naisinakayo manipud kenni Cristo.
Ganggannaetkayo kadagiti tattao iti Israel. Ganganaetkayo kadagiti tulag
iti kari. Awanankayo iti talged maipanggep iti masakbayan. Awanankayo
iti Dios iti lubong. 13 Ngem ita kenni Cristo Jesus, dakayo a naminsan
nga adayo manipud iti Dios ket naiyasideg iti Dios babaen iti dara ni
Cristo. 14 Ta isuna ti kapiatayo. Inaramidna ti dua a maysa. Babaen iti
lasagna ket dinadaelna ti pader iti panagsisina a nangsinasina kadatayo,
ti panaggiginnura. 15 Dayta ket, winaswasna ti linteg dagiti bilbilin
ken dagiti annuroten tapno makaaramid isuna iti maysa a baro a tao
babaen kenkuana. Inaramidna ti kapia. 16 Inaramidna daytoy tapno
pagkappiaenna dagiti tattao iti maymaysa a bagi ti Dios babaen iti krus.
Babaen iti krus pinapatayna ti panaggiginnura. 17 Immay ni Jesus ken
inwaragawagna ti kapia kadakayo nga adda iti adayo ken kapia kadagiti
adda iti asideg. 18 Ta babaen kenni Jesus ket agpadatayo nga addaan iti
dalan iti maymaysa nga Espiritu nga umasideg iti Ama. 19 Ita ngarud,
dakayo a Hentil ket saankayon a gangannaet ken sangsangaili. Ngem ketdi
agkakailiankayon kadagiti nailasin para iti Dios ken kadagiti kamkameng
iti sangkabalayan iti Dios. 20 Naipasdekkayo iti rabaw ti pundasion dagiti
apostol ken dagiti profeta. Ni Cristo Jesus a mismo ti pasuli a bato.
21 Babaen kenkuana, nagkakamang a sangsangkamaysa ti sibubukel a

pasdek ken dumakkel a kas templo iti Apo. 22 Babaen kenkuana a dakayo
ket maipaspasdek met a sangsangkamaysa a kas lugar a pagianan para iti
Dios iti Espiritu.

3

1 Gapu iti daytoy, siak, ni Pablo, ti balud ni Cristo Jesus para kadakayo
a Hentil. 2 Ipagarupko a nangngegyon ti trabaho iti parabur ti Dios
nga intedna kaniak para kadakayo, 3 Agsursuratak segun iti paltiing a
naipakaammo kaniak. Daytoy ti palimed a kinapudno nga insuratko
iti ababa iti sabali a surat. 4 No basaenyo iti maipanggep iti daytoy,
maawatanyonto ti kapanunotak iti daytoy a palimed a kinapudno maipa-
pan kenni Cristo. 5 Iti sabali a henerasion, saan a naipakaammo daytoy
a kinapudno kadagiti annak dagiti lallaki. Ngem ita, imparangarangen
daytoy iti Espiritu kadagiti nailasin nga apostol ken profetana. 6 Daytoy
a palimed a kinapudno ket dagiti Hentil ket kaduatayo nga agtawid ken
kaduatayo a kamkameng iti bagi. Kakaduatayo ida nga agbibingay iti
kari ni Cristo Jesus babaen iti ebanghelio. 7 Para iti daytoy a nagbalinak
nga adipen babaen iti sagut iti parabur ti Dios a naited kaniak babaen
iti panagtrabtrabaho ti pannakabalina. 8 Inted ti Dios daytoy a sagut
kaniak, uray no siak ti kabassitan kadagiti nailasin para iti Dios. Daytoy
a sagut ket masapul nga iwaragawagko kadagiti Hentil ti ebanghelio ti
awan patinggana a kinabaknang ni Cristo. 9 Masapul a lawlawagak dagiti
amin a tattao maipapan iti palimed a panggep ti Dios. Daytoy ti panggep a
naidulin iti nabayag a panawen iti naglabas babaen iti Dios, a nangparsua
kadagiti amin a banbanag. 10 Napasamak daytoy tapno, babaen iti iglesia,
dagiti mangiturturay ken addaan turay idiay nainlangitan a luglugar ket
maamoanda ti adu a pannakaiparang ti kinasirib ti Dios. 11 Mapasamakto
daytoy segun iti agnanayon a panggep nga inleppasna kenni Cristo-Jesus
nga Apotayo. 12 Ta kenni Cristo, addaantayo iti tured ken dalan nga addaan
ti talged gapu iti pammatitayo kenkuana. 13 Ngarud dawatek kadakayo a
saankayo a maupay gapu kadagiti sagsagabaek para kadakayo. Dagitoy
ti dayagyo. 14 Gapu iti daytoy agparintumengak iti Ama, 15 a babaen
kenkuana a ti tunggal pamilia idiay langit ken iti daga ket nanaganan.
16 Ikararagko nga ipaayna kadakayo, segun iti kinabaknang ti dayagna,
ti mapapigsa iti pannakabalin babaen iti Espirituna, nga adda kadakayo
17 Ikararagko nga agnaed koma ni Cristo iti puspusoyo babaen iti pammati.
Ikararagko a maiparamutkayo ken maipadaga iti ayatna. 18 Addakayo
koma iti ayatna tapno maawatanyo, a kakadua dagiti amin a namati, ti
kalawa, ti kaatiddog, ti kangato, ken ti kauneg ti panagayat ni Cristo.
19 Ikararagko a maammoanyo koma ti kinaindaklan ti ayat ni Cristo, a
lumabes iti pannakaammo. Aramidenyo koma daytoy tapno mapnokayo
koma iti amin a pakabuklan iti Dios. 20 Ita, kenkuana a makaaramid iti
amin nga ad-adayo a nangatngato ngem kadagiti amin a dawaten wenno
panunotentayo, segun iti pannakabalinna nga agtrabtrabaho kadatayo,
21 kukuana ti dayag iti iglesia ken kenni Cristo Jesus kadagiti amin a
henerasion iti agnanayon ken awan patinggana. Amen.

4

1 Ngarud, kas ti balud para iti Apo, guyuguyenkayo nga agbiag a
maikari iti ayab a nangayaban ti Dios kadakayo. 2 Agbiagkayo nga
addaan iti naindaklan a kinapakumbaba ken kinaemma ken kinaanus.

Awatenyo iti tunggal maysa iti ayat. 3 Aramidenyo ti amin a kabaelanyo a
mangpatalinyaed iti panagkaykaysa ti Espiritu gapu ta daytoy ti mangted
ti kapia kadakayo. 4 Adda maysa a bagi, ken maysa nga Espiritu, kas
met laeng kadakayo a naayaban iti maysa a mapagtalkan a namnama iti
pannakaayabyo. 5 Ken adda maysa nga Apo, maysa a pammati, maysa a
pannakabautisar, 6 ken maysa a Dios ken Ama iti amin. Kangatoan isuna
iti amin ken babaen iti amin ken iti amin. 7 Ti tunggal maysa kadatayo ket
naikkan iti sagut a maiyannurot iti rukod ti sagut ni Cristo. 8 Kas kinuna
ti Nasantoan a Surat: "Idi immuli isuna iti kangatoan, indauloanna dagiti
balud iti pagbaludan. Nangted isuna iti sagsagut kadagiti tattao." 9 Ania
ti kayat a sawen ti, "Immuli isuna", malaksid a bimmaba met laeng isuna
iti kaunggan ti daga? 10 Ti bimmaba ket isu met laeng ti tao nga immuli
iti ngatoen dagiti amin a langit. Inaramidna daytoy tapno mapnona dagiti
amin a banbanag. 11 Nangted ni Cristo kadagiti sagsagut a kas kadagitoy:
dagiti apostol, dagiti profeta, dagiti ebanghelista, dagiti pastor ken dagiti
manursuro. 12 Inaramidna daytoy tapno ikkanna ti kabaelan dagiti namati
para iti trabaho ti panagserbi, para iti pannakabangon ti bagi ni Cristo.
13 Ar-aramidenna daytoy agingga a madanontayo amin ti panagmaymaysa
iti pammati ken pannakaammo iti Anak ti Dios. Ar-aramidenna daytoy
agingga nga agbalintayo a nataengan a kas kadagiti nakadanon iti naan-
annay a panangrukod ni Cristo. 14 Daytoy ket tapno saantayo koman a kas
kadagiti ubbing. Daytoy ket tapno saantayo koman a maipalla-palladaw.
Daytoy ket tapno saantayo koman a maitayab iti tunggal angin ti sursuro,
babaen iti kinasikap dagiti tattao iti kinagaramugam ti panangallilaw.
15 Ngem ketdi, ibagatayonto ti kinapudno iti ayat ken dumakkeltayo
kadagiti amin a wagas kenkuana nga isu ti ulo, ni Cristo. 16 Pinagtitipon
ni Cristo ti entero a bagi dagiti namati. Nagkakamangda babaen ti tunggal
agtitinnulong a susuop tapno dumakkel ti entero a bagi ken pabilgenna
ti bagina iti ayat. 17 Ibagak ngarud daytoy, ken bagbagaankayo iti Apo:
saankayon a magna a kas iti pannagna dagiti Hentil iti kinaawan serbi
dagiti panunotda. 18 Napasipnget ti nakemda. Naiyadayoda manipud
ti biag iti Dios babaen iti kinakuneng nga adda kadakuada gapu iti
kinatangken dagiti puspusoda. 19 Awan ti mariknada a bain. Inyawatda
dagiti bagbagida iti pannakailumlom kadagiti narugit nga aramid, kadagiti
amin a kita ti kinaagum. 20 Ngem saan a kastoy ti naadalyo maipanggep
kenni Cristo. 21 Ammok a nangngegyon ti maipanggep kenkuana. Ammok
a nasuroankayon iti maipanggep kenkuana, kas ti kinapudno ket adda
ken Jesus. 22 Masapul nga ikkatenyo ti maiyannurot iti daan a tignayyo,
ti daan a tao. Ti daan a tao a madaddadael gapu iti manangallilaw a
tartarigagay. 23 Iwaksiyo ti daan a kinataoyo tapno mapabarokayo iti
espiritu ti panunotyo. 24 Aramidenyo dayto tapno maikabilyo ti baro a
kinatao, a maiyannurot iti Dios. Naaramid daytoy iti kinalinteg ken iti
kinasanto ti kinapudno. 25 Ngarud ikkatenyo ti kinaulbod. "Agsaokayo iti
kinapudno, tunggal maysa iti kaarubana," gapu ta pasettayon iti tunggal
maysa. 26 "Agungetkayo, ngem saankayo nga agbasol." Saanyo nga itulok
a lumnek ti init nga adda pay laeng ungetyo. 27 Saanyo nga ikkan iti
lugar ti diablo. 28 Siasinoman nga agtaktakaw ket masapul a saanen
nga agtakaw. Ngem ketdi, masapul nga agtrabaho isuna. Masapul nga
agtrabaho isuna nga usarenna ti imana, tapno mabaelanna ti mangibingay
iti tao nga agkasapulan. 29 Awan koma ti dakes a sasao a rummuar iti
ngiwatyo. Ngem ketdi, masapul a rummuar dagiti sasao a maaramat

iti pannakasabet dagiti kasapulanda, tapno makaited iti pagsayaatan
kadagiti siasinoman a dumdumngeg. 30 Ken saanyo a pagladingiten ti
Espiritu Santo ti Dios. Babaen kenkuana a naselioankayo para iti aldaw ti
pannakasubbot. 31 Masapul nga iwaksiyo amin kinasaem, pungtot, unget,
panagaapa, ken pananglalais, agraman dagiti amin a kita ti kinadakes.
32 Agbalinkayo a naimbag iti tunggal maysa. Nalukneng koma ti pusoyo.
Pakawanenyo ti tunggal maysa, a kas pinakawannakayo ti Dios ken Cristo.

5

1 Ngarud agbalinkayo a mannulad ti Dios, a kas dagiti ay-ayatenna
nga annak. 2 Ken agbiagtayo iti ayat, kas inayatnatayo met ni Cristo
ken intedna ti bagina para kadatayo. Maysa isuna a daton ken sagut,
nga agbalin a makaay-ayo nga ayamuom iti Dios. 3 Nasken a saan a
madakamat kadakayo ti kinaderrep wenno aniaman a kinarugit wenno
nagartem a panangagum, a kas umno kadagiti namati. 4 Saanyo nga
ibaga uray dagiti naaalas, minamaag a sasao, wenno makaidadanes nga
angaw, a saan nga umno. Ngem ketdi adda koma ti kinamanagyaman.
5 Ta nalawag nga ammoyo nga awan ti naderrep, narugit, wenno naagum
a tao, nga isu ket, maysa nga agrukbab kadagiti didiosen, nga adda
tawidna iti pagarian ni Cristo ken ti Dios. 6 Saanyo a palubosan iti uray
maysa nga allilawennakayo babaen ti ubbaw a sasao. Gapu kadagitoy
a banbanag ket umay ti pungtot ti Dios kadagiti annak ti kinasukir.
7 Isu a saankayo a makipaset kadagitoy. 8 Ta naminsan a dakayo ket
kinasipnget, ngem ita ket lawagkayon iti Apo. Isu a magnakayo a kas
annak ti lawag. 9 Ta ti bunga ti lawag ket amin a kinaimbag, kinalinteg,
ken kinapudno. 10 Ammoenyo ania iti makaay-ayo iti Apo. 11 Saankayo a
makipaset kadagiti saan a nabunga nga ar-aramid iti kinasipnget. Ngem
ketdi, ibutaktakyo dagitoy. 12 Ta dagiti banbanag a naaramid babaen
kadakuada iti nalimed ket nakababain unay nga iladawan. 13 Amin a
banbanag, no maiparangarangda babaen iti lawag, ket naibutaktak. 14 Ta
ti tunggal banag a naiparangarang ket agbalin a lawag. Ngarud ibagbaga
daytoy, “Agriingkayo, dakayo a matmaturog, ket agungarkayo manipud
iti patay, ket agranniagto ni Cristo kadakayo.” 15 Ngarud agannadkayo iti
panagbiagyo, saan a kas kadagiti tattao a saan a nasirib ngem kas nasirib.
16 Subbotenyo iti tiempo gapu ta dagiti al-aldaw ket dakes. 17 Saankayo nga
agbalin a maag. Ngem ketdi, awatenyo no ania ti pagayatan iti Dios. 18 Ken
saankayo nga agbartek iti arak, ta mangiturong dayta iti pannakadadael.
Ngem ketdi, mapnokayo koma iti Espiritu Santo. 19 Agsaritakayo iti
tunggal maysa babaen kadagiti salmo ken kadagiti himno ken naespirituan
a kankanta. Agkanta ken agdaydayawkayo babaen iti pusoyo iti Apo.
20 Agyamankayo a kankanayon para kadagiti amin a banbanag iti nagan
ni Apotayo a Jesu-Cristo iti Dios Ama. 21 Agpaituraykayo iti tumunggal
maysa kas panagraem kenni Cristo. 22 Assawa a babbai, agpaituraykayo
kadagiti assawayo a lallaki, a kas iti Apo. 23 Ta ti asawa a lalaki ti
ulo iti asawa a babai, a kas met ni Cristo nga ulo iti iglesia. Isuna iti
mangisalakan iti bagi. 24 Ngem kas iti iglesia ket iturayan ni Cristo, kasta
met dagiti asawa a babbai kadagiti asawada a lallaki iti amin a banag.
25 Asawa a lallaki, ayatenyo dagiti asawayo a babbai a kas inayat ni Cristo
ti iglesia ken intedna ti bagina para kenkuana. 26 Inaramidna daytoy
tapno mapagbalinna isuna a nasantoan. Dinalusanna ti iglesia babaen
iti panangugasna iti danum babaen ti sao. 27 Inaramidna daytoy tapno

maiparangna iti bagina ti maysa a nadayag nga iglesia, nga awan mansana
wenno karetket wenno aniaman a kas kadagitoy a banag, ngem ketdi
nasantoan ken awan biddutna. 28 Iti isu met laeng a wagas, masapul nga
ayaten dagiti asawa a lallaki dagiti bukodda nga asawa a babbai a kas
bukodda a bagi. Ti siasinoman nga agay-ayat iti bukodna nga asawa a
babai ket ay-ayatenna ti bagina. 29 Awan ti siasinoman a nanggura iti
bukodna a bagi. Ngem ketdi, pakanenna ken ayatenna daytoy, a kas ay-
ayaten met ni Cristo ti iglesia. 30 Ta kamkamengnatayo iti bagina. 31 "Para
iti daytoy a rason a panawan ti lalaki ti ama ken inana ket maitipon iti
asawana a babai, ket ti dua ket agbalin a maysa a bagi." 32 Daytoy ket
dakkel a nailimed a kinapudno, ngem agsasaoak maipanggep kenni Cristo
ken ti iglesia. 33 Nupay kasta, masapul met nga ayaten ti tunggal maysa
kadakayo ti bukodna nga asawa a babai a kas iti bagina, ken masapul a
raemen ti asawa a babai ti asawana a lalaki.

6

1 Annak, agtulnogkayo kadagiti nagannakyo iti Apo, ta daytoy ti
umno. 2 "Dayawem ni amam ken ni inam" (nga isu ti umuna a bilin
a napakuyogan iti kari), 3 "tapno sumayaatkayo koma ken agbiagkayo
ti atiddug iti rabaw ti daga." 4 Ken, dakayo nga amma, saanyo a
ruroden dagiti annakyo iti panagpungtot. Ngem ketdi, padakkelenyo ida
iti disiplina ken pammagbaga ti Apo. 5 Dakayo a tagabu, agbalinkayo
a natulnog kadagiti naindagaan nga amoyo nga addaan iti nauneg a
panagraem ken panagbuteng, iti kinapudno iti pusoyo. 6 Agbalinkayo
a natulnog kadakuada kas kenni Cristo. Agbalinkayo a natulnog saan
laeng a no buybuyaendakayo dagiti amoyo tapno maay-ayo isuda. Ngem
ketdi, agbalinkayo a natulnog a kas dagiti tagabu ni Cristo. Aramidenyo ti
pagayatan ti Dios manipud kadagiti pusoyo. 7 Agserbikayo kadagiti amin
a pusoyo, a kasla agserserbikayo iti Apo ken a saan a kadagiti tattao.
8 Masapul nga ammoyo nga aniaman a nasayaat nga ar-aramiden ti tung-
gal tao, makaawatto isuna iti gunguna manipud ti Apo, tagabu man isuna
wenno nawaya. 9 Ken dakayo nga amo, aramidenyo dagiti isu met laeng a
banbanag para kadagiti tagabuyo. Saanyo a butbutngen ida. Ammoyo nga
isuna nga agapada nga Amoda ken amoyo ket adda sadi langit. Ammoyo
nga awan iti panangipangpangruna kenkuana. 10 Kamaudiananna,
agbalinkayo a napigsa iti Apo ken iti pigsa iti bilegna. 11 Isuotyo ti amin a
kabal ti Dios, tapno mabaelanyo ti tumakder maibusor iti mangal-allilaw a
panggep iti diablo. 12 Ta ti gubattayo ket saan a maibusor iti lasag ken dara.
Ngem ketdi, maibusor daytoy kadagiti mangiturturay ken naespirituan a
turturay ken mangidadaulo iti pagarian iti dakes a kasipngetan, maibusor
kadagiti dakes nga espiritu iti nainlangitan a luglugar. 13 Ngarud isuotyo
ti amin a kabal ti Dios, tapno makatakderkayo a sititibker maibusor iti
dakes iti daytoy a tiempo iti dakes. Kalpasan a maaramidyo amin a
banag, agtakderkayunto a natibker. 14 Ngarud, agtakderkayo a natibker.
Aramidenyo daytoy kalpasan a naikabilyon ti barikes iti kinapudno ken ti
kabal iti kinalinteg. 15 Aramidenyo daytoy kalpasan a naisuotyo kadagiti
sakayo ti kinakasagana a mangiwaragawag iti ebanghelio iti kapia. 16 Iti
amin a pasamak alaenyo ti kalasag iti pammati, baben iti daytoy ket
mabaelanyo a sanggaen dagiti amin a gumilgil-ayab a pana iti kabusor.
17 Ken alaenyo ti helmet iti pannakaisalakan ken ti kampilan iti Espiritu,
nga isu ti sao iti Dios. 18 Iti tunggal kararag ken kiddaw, agkarkararagkayo
iti amin a tiempo iti Espiritu. Babaen daytoy a panunot, kanayonkayo

nga agsipsiput nga addaan iti amin a panaganus ken karkararag para
kadagiti amin a namati. 19 Ken ikararagandak, nga adda maited kaniak
a mensahe inton lukatak ti ngiwatko. Ikararagyo a maipakaammok a
situtured ti palimed a kinapudno maipanggep iti ebanghelio. 20 Gapu iti
ebanghelio a siak a mangibagbagi ket naikawar, tapno makasaoak koma
kaduakuada a situtured kas ti rumbeng a panagsaok. 21 Ngem tapno
maammoanyo met koma dagiti ar-aramidek ken ti kasasaadko, Tikico, ti
ay-ayatek a kabsat ken ti napudno nga adipen iti Apo, ket ipakaammonanto
amin a banag kadakayo. 22 Imbaonko isuna kadakayo para iti daytoy
a panggep, tapno maammoanyo dagiti banbanag maipapan kadakami,
ken tapno maliwliwana dagiti puspusoyo. 23 Kapia koma ti makikaadda
kadagiti kakabsat, ken ayat nga addaan iti pammati manipud ti Dios nga
Ama ken ni Apo Jesu-Cristo. 24 Parabur koma ti makikaadda kadakuada
amin a mangay-ayat kenni Apotayo a ni Jesu-Cristo nga addaan ayat a saan
pulos a matay.

Pilipos

1 Da Pablo ken Timoteo, nga adipen ni Cristo Jesus, kadagiti amin a tattao
a nailasin para kenni Cristo Jesus nga adda dita Filipos, agraman dagiti
mangidadaulo ken dagiti diakono. 2 Parabur ken kappia manipud iti Dios
nga Amatayo ken manipud kenni Apo Jesu-Cristo ti adda koma kadakayo.
3 Agyamyamanak iti Diosko tunggal malaglagipkayo. 4 Kanayon a para
kadakayo amin ti tunggal kararagko, nga addaan rag-o iti panagkararagko.
5 Pagyamanak ti pannakikaduayo iti ebanghelio manipud idi immuna nga
aldaw inggana ita. 6 Sitatalgedak iti daytoy a banag, nga isuna a nangirugi
iti naimbag nga aramid kadakayo ket itultuloyna a leppasen daytoy
agingga iti aldaw ni Jesu-Cristo. 7 Rumbeng a makariknaak iti kastoy
maipanggep kadakayo amin gapu ta addakayo ditoy pusok. Nagbalinkayo
amin a kaduak iti parabur iti pannakaibaludko ken iti panangikalintegak
ken panangpatpatalged iti ebanghelio. 8 Ta saksik ti Dios, no kasano ti
iliwko kadakayo amin iti kinauneg ti ayat ni Jesu-Cristo. 9 Ket kastoy
ti ikarkararagko: a ti ayatyo ket manayonan pay koma babaen iti pan-
nakaammo ken amin a pannakaawat. 10 Ikarkararagko daytoy tapno ma-
balinyo a padasen ken pilien dagiti banag a kasasayaatan. Ikarkararagko
daytoy tapno agbalinkayo a napudno ken awan ti pakabasolan inton aldaw
ni Cristo. 11 Daytoy pay ket tapno mapnoankayto iti bunga ti kinalinteg
nga umay babaen kenni Jesu-Cristo, a pakaitan-okan ken pakaidayawan
ti Dios. 12 Ita kakabsat, kayatko a maammoanyo, a dagiti banbanag a
napasamak kaniak ti nangipadaras iti panagsaknap ti ebanghelio. 13 Gapu
iti daytoy, dagiti kawarko kenni Cristo ket naammoan dagiti amin a
guardia iti palasio ken iti tumunggal maysa. 14 Ken kaaduan kadagiti
kakabsat iti Apo ket ad-adda pay a naallukoy gapu kadagiti kawarko
tapno situturedda nga ibaga ti sao. 15 Pudno nga iwarwaragawag dagiti
dadduma ti maipanggep kenni Cristo gapu iti apal ken tapno maartapanda
dagiti dadduma, ken dagiti met dadduma ket gapu iti naimbag a nakem.
16 Dagiti tattao a nangiwaragawag kenni Cristo gapu iti ayat ket ammoda
a naiyapanak ditoy gapu iti panangisakitko iti ebanghelio. 17 Ngem
iwaragawag dagiti dadduma ni Cristo gapu iti kinamanagimbubukod
ken saan a napudno a panggep. Pagarupenda nga agar-aramidda iti
pakariribukak bayat iti pannakaikawarko. 18 Ania koma ita? Aniaman
a wagas, uray no iti panaginkukuna wenno kinapudno, ni Cristo ket
naiwaragawag ket maragsakanak iti daytoy! Wen, maragsakanak. 19 Ta
ammok nga agbanagto daytoy iti pannakawayawayak. Mapasamakto
daytoy gapu kadagiti kararagyo ken iti tulong ti Espiritu ni Jesu-Cristo.
20 Daytoy ket segun iti natalged a panangnamnamak ken kinapudno
a saanakto a mabainan. Ngem ketdi, iti amin a kinatured, a kas iti
napalpalabas ken uray ita. Namnamaek a maitan-ok ni Cristo babaen
iti bagik, uray no babaen iti biag wenno ipapatay. 21 Ta para kaniak,
ti panagbiag ket agpaay kenni Cristo ken ti pannakatay ket gungona.
22 Ngem no ti agbiag iti lasag ket makaipaay iti bunga manipud iti
panagtrabahok, ket saanko nga ammo no ania ti piliek. 23 Ta maip-
ipitak kadagitoy a dua a pagpilian. Addaanak iti tarigagay a sumina
ket tumiponak kenni Cristo, nga adayo a nasaysayaat! 24 Ngem ti
agtalinaed iti lasag ket ad-adda a kasapulan para iti pagimbaganyo.

25 Agsipud ta natalgedak maipapan iti daytoy, ammok nga agtalinaedak
ken agtultuloyak a kaduayo amin, tapno rumang-ay ken agrag-okayo iti
pammati. 26 Ket ti pagbanaganna, gapu iti kaaddak kadakayo ad-adda nga
idaydayawyo ni Cristo Jesus gapu kaniak. 27 Agbiagkayo laeng iti wagas a
maikari iti ebanghelio ni Cristo. Aramidenyo dayta tapno iti kasta, umayak
man a mangkita kadakayo wenno awanak, mabalin a mangngegak no
kasano nga agtaktakderkayo a sititibker nga addaan iti maymaysa nga
espiritu. Kayatko a mangngeg nga addaankayo iti sangsangkamaysa a
kararua nga agsalsalukag para iti pammati iti ebanghelio. 28 Ken saanyo
a pagbutngan ti aniaman a banag nga inaramid dagiti kabusoryo. Daytoy
ket agbalin a pagilasinan kadakuada iti pannakadadaelda. Ngem para
kadakayo, pagilasinan daytoy iti pannakaisalakanyo ken daytoy ket agtaud
iti Dios. 29 Ta daytoy ket naited kadakayo, maigapu kenni Cristo, saan
laeng a tapno mamatikayo kenkuana, ngem tapno agsagabakayo pay para
kenkuana. 30 Ta addaankayo iti isu met laeng a pannakidangadang (saan
a panagtitinnunos) a kas iti nakitayo kaniak, ken kas madamdamagyo nga
adda kaniak ita.

2

1 No kasta ngarud adda pannakapabileg kenni Cristo. No kasta ngarud
adda liwliwa manipud iti ayatna. No kasta ngarud adda pannakikaddua iti
Espiritu. No kasta ngarud adda kaasi ken pannakipagrikna. 2 An-anayenyo
ti rag-ok babaen iti panangipadayo iti panunotyo, nga addaan iti isu met
laeng nga ayat, nga agkaykaysa iti espiritu, ken addaan iti isu met laeng a
panggep. 3 Awan koma ti banag nga aramidenyo a maigapu iti kinaagum
wenno ubbaw a kapanunotan. Ngem ketdi, sipapakumbabakayo a
mangibilang a nasaysayaat dagiti dadduma ngem kadakayo. 4 Saan koma
a dagiti bukodyo a pakasapulan ti ipangpangrunayo, ngem kitaenyo met
ti pakasapulan dagiti dadduma. 5 Agpanunotkayo iti wagas a kas kenni
Cristo Jesus. 6 Isuna ket Dios, ngem saanna nga imbilang a masapul a
mabigbig ti kina-Diosna. 7 Ngem ketdi, awan imbatina iti bagina. Nagbalin
a kasla adipen. Nagbalin isuna a kaasping dagiti tattao. Nagparang
isuna a kalanglanga ti tao. 8 Impakumbabana ti bagina ken nagbalin a
natulnog inggana iti patay, ti ipapatay iti krus. 9 Ngarud, intan-ok met
laeng isuna ti Dios. Intedna kenkuana ti nagan a kangatoan iti amin a
nagan. 10 Inaramidna daytoy tapno babaen iti nagan ni Jesus, tunggal
tumeng ket rumbeng nga agparintumeng, dagiti tumeng dagiti adda idiay
langit ken ditoy rabaw daga ken iti uneg iti daga. 11 Ken inaramidna
daytoy tapno amin a dila ket ipudnoda a ni Jesu-Cristo ket Apo, para iti
pakaidayawan ti Dios Ama. 12 Ngarud, kadakayo nga ay-ayatek, kas iti
kanayon a panagtulnogyo, saan laeng nga iti kaaddak ngem ad-adda pay
ita iti kaawanko, agsalukagkayo iti pannakaisalakanyo a nabuyogan iti
panagbuteng ken panagpigerger. 13 Ta ti Dios ti agtigtignay kadakayo iti
tarigagay ken aramidyo para iti pakaragsakanna. 14 Aramidenyo amin a
banbanag nga awan iti panagtanabutob wenno panagriri. 15 Agtignaykayo
iti daytoy a wagas tapno agbalinkayo nga awan ti pakababalawanna ken
napudno nga annak ti Dios nga awan pakapilawanna. Agtignaykayo iti
kastoy a wagas tapno agraniagkayo a kas silsilaw iti lubong, iti tengnga
ti nakillo ken dakes unay a henerasion. 16 Kumpetkayo a naimbag
iti sao ti biag tapno maaddaanak iti rason nga agragsak iti aldaw ni
Cristo. Ta no kasta ti mapasamak, ammokto a saanak a nagtaray nga
awan mamaayna wenno nagtrabaho nga awan serserbina. 17 Ngem uray

no maiparukpokak a kas sagut iti daton ken panagserbi iti pammatiyo,
agragsakak, ken makipagragsakak kadakayo amin. 18 Iti kasta met laeng
a wagas, agrag-okayo met, ken makipagrag-okayo met kaniak. 19 Ngem
mangnamnamaak kenni Apo Jesus nga ibaonna ni Timoteo kadakayo
iti mabiit, tapno mapabilegak met inton maammoak dagiti banbanag a
maipapan kadakayo. 20 Ta awanen ti sabali pay nga adda kaniak a kas
kenkuana iti kababalin, a pudno a madanagan para kadakayo. 21 Ta
sapulenda amin dagiti bukodda a pagragsakan, saan a dagiti banbanag
ni Jesu-Cristo. 22 Ngem ammoyo iti pategna, gapu ta kas iti panagserbi ti
maysa nga anak iti amana, nagserbi met isuna a kaduak iti ebanghelio.
23 Isu a namnamaek a maibaon isuna iti mabiit apaman a makitak
no ania ti mapasamak iti masakbayan. 24 Ngem natalgedak iti Apo a
siak a mismo ket makaumay met iti mabiit. 25 Ngem panpanunotek a
masapul a maibaon manen ni Epafrodito kadakayo. Isuna ket kabsatko
ken padak nga agserserbi ken padak a soldado, ken mensaheroyo ken
agserbi para kadagiti kasapulak. 26 Ta narigatan unay isuna, ken il-
iliwenna ti makikaadda koma kadakayo amin, gapu ta nangeganyo a
nagsakit isuna. 27 Ta pudno unay a nakaro ti panagsakitna ket dandani
isuna a natay. Ngem naasi ti Dios kenkuana, ken saan laeng nga isuna,
ngem uray met kaniak, tapno saanak koma nga agladingit iti kasta unay.
28 Isu nga ad-adda a magagaranak a mangibaon kenkuana, tapno inton
makitayo manen isuna ket agragsakkayo ken mawayawayaanakto iti
panagdanagko. 29 Pasangbayenyo ni Epafrodito nga addaan iti panagrag-o
iti Apo. Padayawanyo dagiti tattao a kas kenkuana. 30 Ta gapu iti trabaho
para kenni Cristo a dandani isuna a natay. Intulokna nga agpeggad ti
biagna gapu iti panagserbina kaniak ken pinunnoanna dagiti saanyo a
maaraamid iti panagserbiyo kaniak.

3

1 Kamaudiananna, kakabsatko, agrag-okayo iti Apo. Para kaniak,
saanko a pakasingaan ti panangisuratko manen kadagitoy isu met
laeng a banbanag kadakayo. Salaknibannakayo dagitoy a banbanag.
2 Agannadkayo kadagiti kasla aso. Agannadkayo kadagiti dakes nga
agtrabtrabaho. Agannadkayo kadagiti mangputputed iti tulang. 3 Ta
datayo ti pannakakugit. Datayo nga agdaydayaw babaen iti Espiritu ti
Dios. Datayo a mangipanpannakkel kenni Cristo Jesus, ken saan nga
agtaltalek iti lasag. 4 Nupay kasta, mabalin nga agtalekak iti lasag. No
adda man ti mangpanpanunot a mabalinna ti agtalek iti lasag, ad-adda
pay kaniak. 5 Nakugitak iti maikawalo nga aldaw, kamengak ti tattao ti
Israel, iti tribu ni Benjamin, maysaak a Hebreo kadagiti Hebreo; ket no
maipanggep iti linteg, maysaak a Pariseo. 6 Napasnekak a nangidadanes
iti Iglesia. No maipanggep iti kinalinteg ti linteg, awan pakapilawak.
7 Ngem aniaman a banbanag a makaited gunggona kaniak, imbilangko
dagidiay a pukaw gapu kenni Cristo. 8 Kinapudnona, imbilangko itan amin
a banbanag a pukaw gapu iti kinangato ti pannakaammo kenni Cristo
Jesus nga Apok. Para kenkuana inikkatko amin a banbanag. Imbilangko
dagidiay a rugit tapno magun-odko ni Cristo. 9 ken makipagkaykaysaak
kenkuana. Awanen ti bukodko a kinalinteg a magun-od babaen iti
panangtungpal iti linteg. Ngem ketdi, addaanak iti kinalinteg babaen
iti pammati kenni Cristo, ti kinalinteg a nagtaud iti Dios a naibasar iti
pammati. 10 Isu nga ita kayatko a maam-ammo isuna ken ti pannakabalin

iti panagungarna ken ti pannakikaddua kadagiti panagsagabana. Kayatko
a mabalbaliwan iti wagas a kapada ti pannakatayna, 11 tapno uray
kaskasano mapadasak ti panagungar manipud iti patay. 12 Saan a pudno
a naawatkon dagitoy a banbanag, wenno nagbalinakon a naan-anay.
Ngem ar-aramidek amin a kabaelak tapno magun-odko ti makagapu
a pinagbalinnak ni Cristo Jesus a kukuana. 13 Kakabsat, saanko a
panpanunoten a nagun-odkon daytoy. Ngem adda maysa a banag: lipatek
no ania ti napalabas ken agsalukagak para iti masangoanan. 14 Ituloyko ti
agturong iti pagpatinggaan tapno magun-odko ti gunggona iti nainlangitan
nga ayab ti Dios babaen kenni Cristo Jesus. 15 Datayo amin a nataengan,
agpanunottayo iti kastoy a wagas. Ket no sabali ti adda iti panunotyo
maipanggep iti aniaman a banag, ipakaammonto met laeng ti Dios
dayta kadakayo. 16 Nupay kasta, aniaman a nadanontayo, saantayo nga
umibbat iti daytoy. 17 Tuladendak kakabsatko. Kitaenyo a naimbag dagiti
magmagna babaen kadagiti pagwadan a nakitayo kadakami. 18 Adu dagiti
magmagna— isuda dagiti masansanko nga ibagbaga kadakayo, ket ita,
agluluak a mangibagbaga kadakakayo—nga isuda dagiti kabusor ti krus
ni Cristo. 19 Ti pagbanaganda ket pannakadadael. Ta ti diosda ket ti
tianda, ken ipanpannakkelda dagiti nakababain nga aramidda. Dagiti
nainlubongan a banbanag ti panpanunotenda. 20 Ngem umilitayo iti langit,
a paggapuan ti ur-urayentayo a mangisalakan kadatayo, a ni Apo Jesu-
Cristo. 21 Baliwannanto dagiti nanumo a bagitayo iti bagi a kalanglanga
ti nadayag a bagina, a naaramid babaen iti bileg ti pannakabalinna tapno
iturayanna amin a banbanag.

4

1 Ngarud, patpatgek a kakabsatko nga il-iliwek, dakayo a ragsak ken
koronak iti daytoy a dalan a sititibker a pagtaktakderak iti Apo, patpatgek
a gagayyem. 2 Makipakpakaasiak kenni Evodias, ken makipakpakaasiak
kenni Sintike, maaddaankayo koma iti sangsangkamaysa a panunot iti
Apo. 3 Kinapudnona ipakpakaasik met kadakayo, pudno a padak nga
agbakbaklay: tulonganyo dagitoy a babbai. Ta nakipagbannogda met
kaniak iti pannakailawa ti ebangelio a kaduami ni Clemente ken dagiti
dadduma nga agtrabtrabaho, nga adda met iti Libro ti Biag dagiti naganda.
4 Agrag-okayo a kanayon iti Apo. Ibagak manen, agrag-okayo. 5 Maipakita
koma kadagiti amin a tattao ti kinaimmayo. Asidegen ti Apo. 6 Saanyo a
pakadanagan dagiti banbanag. Ngem ketdi, iti amin banag, maipakaammo
koma iti Dios dagiti dawdawatenyo babaen iti karkararag ken dawdawat
nga addaan panagyaman. 7 Ken ti talna iti Dios, a nalablabes pay ngem iti
amin a pannakaawat, bantayannanto dagiti puspuso ken panpanunotyo
iti kaaddayo kenni Cristo Jesus. 8 Kamaudiananna, kakabsat, aniaman a
banbanag a pudno, aniaman a banbanag a nadayaw, aniaman a banbanag
a nalinteg, aniaman a banbanag a nadalus, aniaman a banbanag a nakaay-
ayat, aniaman a banbanag a mararaem, no adda aniaman a banag a nan-
gato, no adda aniaman a banag a maidaydayaw, panunoten ti maipapan
kadagitoy a banbanag. 9 Dagiti banbanag a naadalyo ken naawatyo ken
nangngeganyo ken nakitayo kaniak, aramidenyo dagitoy a banbanag. Ken
ti Dios ti kappia ket addanto kadakayo. 10 Maragsakanak unay iti Apo gapu
ta kamaudiananna napabaroyon ti pakaseknanyo kaniak. Pudno nga adda
panangisakityo kaniak idi, ngem awan ti gundawayyo a tumulong kaniak.
11 Saan a gapu kadagiti kasapulak nga ibagbagak daytoy. Ta nasursurok
no kasano ti mapnek kadagiti amin a pasamak. 12 Ammok no kasano ti

agkasapulan, ken ammok met no kasano ti maaddaan iti aglaplapusanan a
parabur. Iti tunggal wagas ken iti amin a banbanag, nasursurok ti palimed
no kasano a mangan iti adu ken ti mabisinan, no kasano ti maaddaan
iti aglaplapusanan ken ti agkasapulan. 13 Maaramidko amin dagitoy a
banbanag babaen kenkuana a mangmangted iti pigsak. 14 Nupay kasta,
nasayaat ti inaramidyo iti pannakipagsagabayo kaniak. 15 Ket ammoyo,
dakayo a taga-Filipos, nga idi rugrugi ti ebanghelio, idi pimmanawak idiay
Macedonia, awan ti Iglesia a timmulong kaniak maipanggep iti panangited
ken panangawat malaksid laeng kadakayo. 16 Uray pay idi addak idiay
Tesalonica, impatulodandak iti tulong para kadagiti kasapulak saan laeng
a naminsan. 17 Saan a gapu ta sapulek ti sagut. Ngem ketdi, sapulek
ti bunga a mangpaadu iti pagsayaatanyo. 18 Naawatkon amin a banag,
ken adun ti adda kaniak. Napnoanakon. Naawatkon manipud kenni
Epafrodito dagiti banag manipud kadakayo. Nabanglo ti ayamuomda,
maysa a maikari a daton a makaay-ayo iti Dios. 19 Ket punnoanto ti Diosko
ti tunggal pagkasapulanyo segun iti kinabaknang ti dayag ni Cristo Jesus.
20 Ita, iti Dios ken Amatayo, kenkuana ti dayaw iti agnanayon. Amen.
21 Kablaawanyo ti tunggal namati kenni Cristo Jesus. Kabkablaawan
dakayo dagiti kakabsat a kaduak. 22 Kabkablaawandakayo amin dagiti
namati ditoy, nangnangruna ti sangkabalayan ni Cesar. 23 Ti parabur ni
Apotayo a Jesu-Cristo ket adda koma iti espirituyo. *

* **4:23** (Adda dagiti dadduma a kopya a nanginayon iti Amen)

Dagiti Taga-Colosas

1 Ni Pablo, maysa nga apostol ni Cristo Jesus babaen iti pagayatan ti Dios,
ken ni Timoteo a kabsattayo, 2 kadagiti namati ken napudno a kakabsat
kenni Cristo nga adda iti Colosas. Adda koma kadakayo ti parabur, ken
kapia manipud iti Dios nga Amatayo. 3 Agyamyamankami iti Dios, ti
Ama ni Apotayo a Jesu-Cristo, ken kanayondakayo nga ikarkararagan.
4 Nangngeganmi ti pammatiyo kenni Cristo Jesus ken iti panagayat nga
adda kadakayo para kadagiti amin a nailasin para iti Dios. 5 Adda
kadakayo daytoy nga ayat gapu iti natalged a namnama a naisagana para
kadakayo kadagiti langlangit. Nangngeganyo idi ti maipanggep iti daytoy
a natalged a namnama iti sao ti kinapudno, ti ebanghelio, 6 nga immay
kadakayo. Agbungbunga daytoy nga ebanghelio ken dumakdakkel iti
sangalubongan. Ar-aramidenna met daytoy kadakayo manipud iti aldaw
a nangngegyo daytoy ken nasursuruyo ti maipanggep iti parabur ti Dios
iti kinapudno. 7 Daytoy ti ebanghelio kas nasursuroyo manipud kenni
Epafras, ti ipatpategmi a padami nga adipen, maysa a napudno nga adipen
ni Cristo iti biangmi. 8 Inpakaammo ni Epafras kadakami ti panagayatyo
babaen iti Espiritu. 9 Gapu iti daytoy nga ayat, manipud iti aldaw a
nangngeganmi daytoy ket saankami a nagsardeng a mangikarkararag
kadakayo. Dawdawatenmi a mapnokayo iti panakaammo iti pagayatanna
iti amin a kinasirib ken naespirituan a pannakaawat. 10 Inkarkararagmi a
magnakayo a maikari iti Apo iti makaay-ayo a wagas. Inkarkararagmi
nga agbungakayo iti tunggal nasayaat nga aramid ken dumakkelkayo
iti pannakaammo iti Dios. 11 Ikarkararagmi a mapapigsakayo koma iti
amin a kabaelan segun iti bileg ti dayagna iti amin a kinaregget ken
kinaanus. 12 Ikarkararagmi a siraragsakkayo nga agyaman iti Ama, a
nangted kadakayo iti karbengan a makibingay kadagiti sanikua dagiti
namati iti lawag. 13 Inispalnatayo manipud iti panangituray ti kinasipnget
ken inyakarnatayo iti pagarian ti ipatpategna nga Anak. 14 Iti Anakna
ket addaantayo iti pannakasubbot, ti pannakapakawan dagiti basol. 15 Ti
Anak ti ladawan ti saan a makitkita a Dios. Isuna ti inauna nga anak
kadagiti amin a parsua. 16 Ta babaen kenkuana ket naparsua amin a
banbanag, dagidiay adda iti langit ken dagidiay adda iti daga, dagiti
makita ken dagiti saan a makita a banbanag. Dagiti trono man wenno
kinaturay, wenno dagiti pagturayan wenno dagiti addaan iti karbengan,
amin a banbanag ket pinarsuana ken para kenkuana. 17 Adda isuna
sakbay iti amin a banag, ken kenkuana, amin a banbanag ket agmaymaysa.
18 Ken isuna ti ulo ti bagi, ti iglesia. Isuna ti rugrugi ken ti inauna
nga anak manipud kadagiti natay, ngarud, adda kenkuana ti kaunaan
a saad kadagiti amin a banbanag. 19 Ta naay-ayo ti Dios a ti amin a
kinaan-anayna ket agtaeng koma kenkuana, 20 ken tapno mapasublina iti
bagina dagiti amin a banbanag babaen iti Anak. Nakikapia ti Dios babaen
iti dara iti krusna. Insubli ti Dios dagiti amin a banbanag kenkuana,
banbanag man iti daga wenno dagiti banbanag kadagiti langlangit. 21 Ken
dakayo met, iti naminsan ket ganggannaet iti Dios ken kabusorna idi
iti nakem ken iti dakes nga ar-aramid. 22 Ngem ita ket insublinakayo
babaen iti napisikalan a bagina babaen iti patay. Inaramidna daytoy tapno
idatagnakayo a nasantoan, awan-pakababalawan, ken awanan basol iti

sangoananna, 23 no agtultuloykayo iti pammati, naipasdek ken sititibker,
a saan a maikkat manipud iti natalged a namnama iti ebanghelio a
nangngeganyo. Daytoy ti ebanghelio a naiwaragawag iti tunggal tao a
naiparsua iti babaen iti langit. Daytoy ti ebanghelio a siak, ni Pablo, ket
nagbalinak nga adipen. 24 Ita, agragrag-oak kadagiti panagsagsagabak
para kadakayo. Ken punpunoek ti bagik iti pagkurangan iti rigrigat ni
Cristo para iti bagina, nga isu iti iglesia. 25 Gapu iti daytoy nga iglesia
nga adipenak, segun iti pagrebbengan manipud iti Dios a naited kaniak
para kadakayo, a mangpunno iti sao ti Dios. 26 Daytoy ti palimed a
kinapudno a nailemmeng iti adu a tawtawen ken henerasion. Ngem
ita, naiparangarangen daytoy kadagiti mamati kenkuana. 27 Daytoy ket
para kadagiti kayat ti Dios a pangipakaammoan iti kinabaknang iti dayag
daytoy a palimed a kinapudno kadagiti Hentil. Dayta ket ti kaadda ni
Cristo kadakayo, ti namnama ti masakbayan a dayag. 28 Isuna daytoy
nga iwarwaragawagmi. Bagbagaanmi ti tunggal tao, ken sursuroanmi ti
tunggal tao iti amin a kinasirib, tapno maidatagmi ti tunggal tao a naan-
anay kenni Cristo. 29 Para iti daytoy, agtrabahoak ken agreggetak segun iti
pigsana nga agtrabtrabaho kaniak nga addaan iti pannakabalin.

2

1 Ta kayatko a maammoanyo ti kinadakkel ti rigat a napaspasarak
para kadakayo, para kadagiti adda idiay Laodecia, ken kas kaadu dagiti
saan pay a nakakita iti nainlasagan a langak. 2 Agtrabtrabahoak tapno
mapabileg dagiti pusoda babaen iti pannakaiyegda a sangsangkamaysa
iti ayat ken iti amin a kinabaknang ti naan-anay a kinatalged ti pan-
nakaawat, iti pannakaammo iti palimed a kinapudno ti Dios, dayta ket ni
Cristo. 3 Nakalemmeng kenkuana dagiti amin a gameng iti kinasirib ken
pannakaammo. 4 Ibagbagak daytoy tapno awan ti makaallilaw kadakayo
babaen kadagiti makaallukoy a sasao. 5 Ken numan pay awanak kadakayo
iti lasag, ngem addaak kadakayo iti espiritu. Agragrag-oak a makakita iti
nasayaat a panagtutunosyo ken ti kinatibker ti pammatiyo kenni Cristo.
6 Kas inawatyo ni Cristo nga Apo, magnakayo kenkuana. 7 Maimulakayo
a sititibker kenkuana, maipatakderkayo kenkuana, maipasdekkayo iti
pammati kas naisuro kadakayo, ken maaddaankayo iti panagyaman.
8 Kitaenyo ta awan ti mangtiliw kadakayo babaen iti naintao-an a pammati
ken awan kaipapananna a panangallilaw a maiyannurot iti kaugalian
dagiti tattao, a maiyannurot kadagiti banbanag iti lubong, ken saan
a maiyannurot kenni Cristo. 9 Ta agnanaed kenkuana dagiti amin
a kinaan-anay ti Dios. 10 Ken napnokayo babaen kenkuana. Isuna
ti ulo ti amin a pannakabalin ken turay. 11 Nakugitkayo kenkuana
babaen iti pannakakugit a saan nga inaramid dagiti tattao iti panangikkat
iti bagi iti lasag, ngem iti panangkugit ni Cristo. 12 Naitabonkayo
a kadua iti pannakabautisar. Ken napagungarkayo gapu kenkuana
babaen iti pammati iti pannakabalin ti Dios, a nangpagungar kenkuana
manipud kadagiti natay. 13 Ken idi nataykayo kadagiti pagkuranganyo
ken iti saan a pannakakugit ti lasagyo, pinabbiagnakayo a kaduana
ken pinakawannatayo amin kadagiti nagkurangantayo. 14 Inikkatna
dagiti nailista nga utang ken dagiti pagannurotan a maibusor kadatayo.
Inikkatna amin dagitoy ken inlansana idiay krus. 15 Inikkatna dagiti
pannakabalin ken turay. Inwarnakna dagitoy ken indalanna dagitoy
iti naballigi a panagrambak babaen iti krusna. 16 Isu ngarud, saanyo
nga ipalubos nga adda ti mangukom kadakayo iti pannangan wenno

panaginom, wenno maipanggep iti aldaw ti fiesta wenno baro a bulan, wenno maipanggep iti Aldaw ti Panaginana. 17 Aniniwan dagitoy dagiti banbanag a dumtengto ngem ti kinapudno ket ni Cristo. 18 Awan koma ti matakawan iti gunggona babaen iti panagtarigagay ti kinapakumbaba ken panangdayaw kadagiti anghel. Ti kasta a tao ket sumrek kadagiti banbanag a nakitana ken agbalin a nalastog babaen iti nainlasagan a panagpanpanunotna. 19 Saan isuna a kumpet iti ulo. Manipud iti ulo a matartaraonan ken mapagkakadua ti entero a bagi inggana kadagiti nagsusuopan ken ur-urat; dumakkel daytoy babaen iti panagdakkel nga inted ti Dios. 20 No kaduanakayo a natay ni Cristo kadagiti banbanag iti lubong, apay nga agbibiagkayo a kasla adda pagrebbenganyo iti lubong: 21 “Saanmo nga iggaman, wenno ramanan, wenno sagiden”? 22 Amin dagitoy a banbanag ket naituding para iti pannakapukaw nga addaan ti pakaaramatan, segun iti bilbilin ken sursuro ti tattao. 23 Dagitoy a pagannurotan ket addaan iti kinasirib iti bukod a nakem a relihion ken kinapakumbaba ken panangparigat iti bagi. Ngem awananda iti pateg maibusor iti panangpanuynoy iti lasag.

3

1 Ngarud, no pinagungarnakayo ti Dios a kadua ni Cristo, sapulenyo dagiti banbanag idiay ngato, a pagtugtugawan ni Cristo iti makannawan ti Dios. 2 Panunotenyo dagiti banbanag iti ngato, saan a dagiti banbanag iti daga. 3 Ta nataykayon, ken nailemmeng dagiti biagyo a kadua ni Cristo iti Dios. 4 Inton agparang ni Cristo, nga isu ti biagyo, ket makipagparangkayonto met kenkuana iti dayag. 5 Patayenyo ngarud dagiti kamkameng nga adda iti daga - kinaderrep, kinarugit, pakaragsakan, dakes a tarigagay ken agum, a panagrukbab kadagiti didiosen. 6 Ta gapu kadagitoy a banbanag nga um-umay ti pungtot ti Dios kadagiti annak iti kinasukir. 7 Kadagitoy met laeng a banbanag ti nagnaanyo idi nagbiagkayo kadakuada. 8 Ngem ita ket masapul nga iwaksiyo amin dagitoy a banbanag-pungtot, unget, dakes a tarigagay, dagiti panaglais, ken naalas a sarsarita a rumrumwar kadagiti ngiwngiwatyo. 9 Saankayo nga aggiinnulbod, ta inussobyon ti daan a kinatao agraman dagiti aramidna. 10 Inkabilyon ti baro a kinatao, a mapabpabaro iti pannakaammo maiyannurot iti ladawan ti nangiparsua kenkuana. 11 Iti daytoy a pannakaammo, awan iti Griego ken Judio, pannakakugit ken saan a pannakakugit, narungsot a tattao, taga Scythian, tagabu, nawaya a tao, ngem ketdi ni Cristo ti amin a banbanag ken ti adda iti amin a banbanag. 12 Isuotyo ngarud, a kas maysa a pinili ti Dios, nasantoan ken maipatpateg, paggapgapuan ti asi, kinaimbag, kinapakumbaba, kinaemma ken kinaanus. 13 Aggiinnanuskayo. Agpipinnaraburkayo. No adda riri ti maysa a tao maibusor iti sabali a tao, pakawanenyo iti isu met laeng a wagas a panangpakawan kadakayo iti Apo. 14 Kangrunaan kadagitoy amin a banbanag, maaddaankayo iti ayat, nga isu ti reppet ti kina-annay. 15 Ipalubosyo nga agturay ti kapia ni Cristo kadagiti puspusoyo. Iti daytoy a kapia a nakaawaganyo iti maymaysa a bagi. Ken agbalinkayo a managyaman. 16 Agnaed koma kadakayo ti sao ni Cristo a siaanay. Iti amin a kinasirib, surwan ken bagbagaanyo ti maysa ken maysa a mabuyugan kadagiti salmo ken himhimno ken naespirituan a kankanta. Agkantakayo nga addaan iti panagyaman kadagiti pusoyo para iti Dios. 17 Ken aniaman nga aramidenyo, iti sao wenno iti aramid, aramidenyo amin para iti nagan

ni Apo Jesus. Agyamankayo iti Dios Ama babaen kenkuana. 18 Assawa
a babbai, agpaituraykayo kadagiti assawayo, ta daytoy ti maiyannatop iti
Apo. 19 Assawa a lallaki, ayatenyo dagiti assawayo, ken saankayo a gumura
maibusor kadakuada. 20 Annak, agtulnogkayo kadagiti nagannakyo iti
amin banbanag, ta makaay-ayo daytoy iti Apo. 21 Amma, saanyo a
ruruden dagiti annakyo, tapno saandanto a maupay. 22 Dakayo a tagabu,
agtulnogkayo kadagiti amoyo segun iti lasag iti amin a banbanag, saan nga
iti panaginggagaget a kas mangay-ayo kadagiti tattao, ngem iti napasnek a
puso. Agbutengkayo iti Apo. 23 Aniaman nga aramidenyo, agtrabahokayo
nga agtaud iti kararua a kasla para iti Apo ken saan a para kadagiti tattao.
24 Ammoyo nga awatenyonto manipud iti Apo ti gungguna ti panagtagikua.
Ni Apo a Cristo ti pagserserbianyo. 25 Ta ti siasinoman nga agaramid iti
kinakillo ket awatennanto ti supapak ti kinakillo nga inaramidna, ken
awan iti panangidumduma.

4

1 Dakayo nga amo, itedyo kadagiti tagabu ti umno ken rumbeng.
Ammoyo nga adda met ti amoyo idiay langit. 2 Ituloyyo ti sititibker
a panagkararag. Agtalinaedkayo a naalibtak iti daytoy nga addaan
iti panagyaman. 3 Agkaykaysakayo met a mangikararag kadakami,
a mangilukat ti Dios iti ruangan para iti sao, tapno maibaga ti pal-
imed a kinapudno ni Cristo. Gapu iti daytoy, naikawarak. 4 Ken
ikararagyo a mailawlawagko koma daytoy, kas ti rumbeng a panangiba-
gak. 5 Magnakayo a nainsiriban kadagiti adda iti ruar, ken subbotenyo
ti tiempo. 6 Kankanayon koma nga addaan ti parabur dagiti sasaoyo.
Maasinan koma dagitoy, tapno maammoanyo no kasanoyo a sungbatan ti
tunggal tao. 7 Kadagiti banbanag a maipanggep kaniak, ipakaammonto ni
Tikiko kadakayo dagitoy. Ay-ayatek isuna a kabsat, napudno nga adipen,
ken pada a tagabu para iti Apo. 8 Imbaonko isuna kadakayo para iti daytoy,
tapno maammoanyo dagiti banbanag a maipanggep kadakami, ken tapno
mapabilegna dagiti pusoyo. 9 Imbaonko isuna a kaduana ni Onesimo, ti
napudno ken ay-ayatek a kabsat, a maysa kadakayo. Ibagadanto kadakayo
dagiti amin a banbanag a napasamak ditoy. 10 Kabkablaawannakayo ni
Aristarco, ti padak a balud, kasta met ni Marcos, ti kasinsin ni Bernabe
a nangawatanyo kadagiti bilbilin, “No umay isuna kadakayo, awatenyo
isuna,” 11 ken kasta met ni Jesus a maawagan ti Justus. Isuda laeng kadagiti
nakakugit ti kaduak nga agtrabtrabaho para iti pagarian ti Dios. Isuda
dagiti nagbalin a liwliwa kaniak. 12 Kabkablaawannakayo ni Epafras.
Maysa met isuna kadakayo ken tagabu met isuna ni Jesu-Cristo. Napinget
isuna a kankanayon a mangikarkararag kadakayo, tapno makatakderkayo
koma a naan-anay ken siaanay a natalged iti amin a pagayatan ti Dios.
13 Ta siak iti makapaneknek kenkuana, a nagtrabaho isuna iti kasta unay
para kadakayo, para kadagiti taga Laodicea, ken kadagiti taga Hierapolis.
14 Kabkablaawandakayo da Lukas, ti patpatgen a mangngagas ken ni
Demas. 15 Ikablaawandakami kadagiti kakabsat a taga-Laodicea, ken ni
Nimfas, ken ti iglesia nga adda iti balayna. 16 No naibasan daytoy a
surat kadakayo, ibasayo met daytoy iti iglesia dagiti taga-Laodicea, ken
kitaenyo ta basaenyo met ti surat a naggapu idiay Laodicea. 17 Ibagayo
kenni Arkipo, “Kitaem ti trabaho nga inawatmo iti Apo, a tungpalem koma
daytoy.” 18 Daytoy a kablaaw ket bukodko a surat-Pablo. Laglagipenyo
dagiti kawarko. Parabur koma ti umadda kadakayo.

1 Taga- Tesalonica

1 Dakami da Pablo, Silas, ken Timoteo iti iglesia ti Dios Ama kenni Apo
Jesu-Cristo idiay Tesalonica. Adda koma parabur ken kapia kadakayo.
2 Kankanayonkami a mangipaay ti panagyaman iti Dios para kadakayo
amin, kas dakdakamatendakayo kadagiti karkararagmi. 3 Malagipmi nga
awan sardengna iti trabahoyo ti pammati iti imatang ti Dios ken Amatayo,
aramid iti ayat, ken anus iti kinatalged para iti masakbayan nga adda
kenni Apotayo a Jesu-Cristo. 4 Kakabsat nga inayat ti Dios, ammomi ti
pannakaayabyo, 5 no kasano nga immay ti naimbag a damagmi kadakayo
saan laeng nga iti sao, ngem uray met iti pannakabalin, iti Espiritu Santo,
ken iti kasta unay a namnama. Iti kasta met laeng a wagas, ammoyo pay
no ania a kita ti lallaki idi addakami kadakayo para iti pagsayaatanyo.
6 Nagbalinkayo a mannulad kadakami ken iti Apo, kas inawatyo ti sao
iti adu unay a panagrigrigat nga addaan iti rag-o manipud iti Espiritu
Santo, 7 Kas nagbanaganna, nagbalinkayo a pagulidanan kadagiti amin
a mamati idiay Macedonia ken Acaya. 8 Ta manipud kadakayo rimmuar
iti sao ti Apo, ken saan laeng nga iti Macedonia ken Acaya. Ngem ketdi,
rimmuar ti pammatiyo iti Dios iti tunggal lugar. Kas nagbanaganna,
saanmin a masapul ti agsao iti uray aniaman a banag. 9 Ta isuda mismo
ti nangipadamag no ania a kita iti panangawatyo kadakami. Imbagada
no kasano a nagsublikayo iti Dios manipud kadagiti didiosen tapno
pagserbian ti sibibiag ken pudno a Dios. 10 Impadamagda nga ur-urayenyo
ti Anakna manipud langit, a pinagungarna manipud iti patay. Daytoy ni
Jesus, nga isu ti mangwayawaya kadatayo manipud iti pungtot nga umay.

2

1 Ta ammoyo, kakabsat, a saan a nasayang ti iyuumaymi kadakayo.
2 Ammoyo a nagsagabakami iti napalabas ken nakababain ti pannaka-
tratomi idiay Filipos, kas ammoyo. Natured kami gapu iti Diostayo a
mangisao kadakayo iti ebanghelio ti Dios uray no adu ti lapped. 3 Ta
iti pammagbagami ket saan a naggapu iti biddut, wenno naggapu iti
kinarugit, wenno naggapu iti panangallilaw. 4 Ngem ketdi, kas pinalu-
bosannakami ti Dios a pangitalkan iti ebanghelio, isu nga agsaokami.
Agsaokami, a saan nga ay-aywen ti tao, ngem tapno ay-aywen ti Dios.
Isuna ti mangsuksukimat kadagiti pusomi. 5 Ta saankami a nangaramat
iti sasao a nalabes a pammadayaw iti kaanoman, a kas ammoyo, wenno
kas pambar nga agagum, ti Dios ti saksimi. 6 Wenno nagbirokkami
ti pammadayaw manipud kadagiti tattao, manipud kadakayo wenno
kadagiti dadduma. Mabalinkami nga umawat ti karbengan a kas apostol
ni Cristo. 7 Ngem ketdi, naannadkami kadakayo a kas iti maysa nga
ina a mangliwliwa iti bukodna nga anak. 8 Iti kastoy a wagas ket
adda ayatmi kadakayo. Naragsakankami a mangibingay kadakayo saan
laeng ti ebanghelio ti Dios ngem uray daytoy bukodmi a biag, gapu
ta nagbalinkayo a napateg unay kadakami. 9 Ta malagipyo, kakabsat,
ti trabaho ken bannogmi. Nagtrabahokami iti aldaw ken rabii tapno
saankami nga agbalin a padagsen iti siasinoman kadakayo. Bayat dayta
a tiempo, inwaragawagmi ti ebanghelio ti Dios kadakayo. 10 Dakayo
dagiti saksi, ken kasta met ti Dios, no kasano kasanto, kalinteg, ken awan

pakapilawan ti tignaymi kadakayo a namati. 11 Iti kasta met laeng a wagas,
ammoyo no kasano nga iti tunggal maysa kadakayo, a kas ama kadagiti
bukodna nga annak, binagaan ken pinabilegdakayo. Pinaneknekanmi
12 a masapul a magnakayo iti banag a maikari iti Dios, a mangaw-awag
kadakayo iti bukodna a pagarian ken dayag. 13 Ta gapu iti daytoy,
kankanayonmi met a pagyamanan ti Dios. Ta idi naawatyo manipud
kadakami ti mensahe ti Dios a nangngegyo, inawatyo daytoy a saan a
kas ti sao ti tao. Ngem ketdi, inawatyo daytoy kas iti kinapudnona,
ti sao ti Dios. Daytoy a sao ti agtrabtrabaho met kadakayo a namati.
14 Ta dakayo, kakabsat, nagbalin a mannulad kadagiti iglesia ti Dios
nga adda idiay Judea kenni Cristo Jesus. Ta sinagabayo met iti isu met
laeng banbanag manipud kadagiti bukodyo a kalugaran, a kas inaramidda
kadagiti Judio. 15 Isu dagiti Judio a nangpapatay kenni Apo Jesus ken dagiti
profeta. Isu dagiti Judio a nangpapanaw kadatayo. Saanda a paragsaken
ti Dios. Ngem ketdi, busorenda iti amin a tattao. 16 Pinaritandakami
nga agsao kadagiti Hentil tapno maisalakanda. Ti pagbanaganna dayta
ket kankanayonda a naynayonan dagiti basbasolda. Umayto ti pungtot
kadakuada iti kamaudiananna. 17 Naisinakami kadakayo kakabsat iti
ababa a tiempo, iti presensia, saan nga iti puso. Inaramidmi ti amin a
kabaelanmi nga addaan ti nakaro a tarigagay a makita ti rupayo. 18 Ta
tinarigagayanmi ti umay kadakayo, Siak, ni Pablo maminsan manen, ngem
nilappedannakami ni Satanas. 19 Ta ania ti namnamami iti masakbayan,
wenno rag-o, wenno korona iti pannakaidayaw iti sangoanan ni Apo Jesus
iti iyaayna? 20 Ta dakayo ti dayag ken ragsakmi.

3

1 Idi saanmin ngarud a kabaelan a baklayen daytoy, napanunotmi a
nasaysayaat iti mabati idiay Atenas. 2 Imbaonmi ni Timoteo, a kabsattayo
ken adipen ti Dios iti ebanghelio ni Cristo, tapno papigsaen ken liwliwaen-
nakayo maipanggep iti pammatiyo. 3 Inaramidmi daytoy tapno awan iti
siasinoman a mariribukan kadakayo babaen kadagitoy a panagsagaba.
Ta ammoyo mismo a nadutokankami gapu iti daytoy. 4 Kinapudnona,
idi addakami kadakayo, impakpakaunami nga imbaga kadakayo a dan-
danikamin nga agsagaba iti pannakaparigat, ket napasamak dayta, kas
ammoyo. 5 Ta maigapu iti daytoy, idi saankon a kabaelan a takderan
daytoy, nangibaonak tapno maamoak koma ti maipanggep iti pammatiyo.
Ta amangan ketdi a sinulisognakayo iti manulsulisog, ken agbalin nga
awan serbina ti trabahomi. 6 Ngem immay ni Timoteo kadakami manipud
kadakayo ket inyegna kadakami ti naimbag a damag iti pammati ken
ayatyo. Imbagana kadakami a kankanayon nga adda iti nasayaat a
pakalaglagipanyo kadakami, ken mailiwkayo a makakita kadakami a
kas iti iliwmi met a makakita kadakayo. 7 Gapu iti daytoy, kakabsat,
naliwliwakami babaen kadakayo gapu iti pammatiyo, kadagiti amin a
leddaang ken rigrigatmi. 8 Ta agbiagkami ita, no agtakderkayo a natibker
iti Apo. 9 Ta ania a panagyaman iti mabalin nga itedmi iti Dios para
kadakayo, kadagiti amin a rag-o nga adda kadakami iti sangoanan iti Dios
gapu kadakayo? 10 Rabii ken aldaw nga agkarkararagkami a sipapasnek
tapno makitami koma dagiti rupayo ken maitedmi ti agkurkurang kadagiti
pammatiyo. 11 Sapay koma nga iti Diostayo ken iti mismo nga Ama, kenni
Apotayo a ni Jesus ket iturongna iti dalanmi kadakayo. 12 Sapay koma
ta aramiden iti Apo a dumakkel ken aglaplapusanan ti ayat iti maysa
ken maysa ken kadagiti amin a tattao, a kas aramidenmi met kadakayo.

13 Sapay koma ta aramidenna daytoy tapno mapapigsa dagiti pusoyo nga
awan iti pakapilawanna iti kinasanto iti sangoanan ti Dios ken Ama, iti
iyuumay ni Apotayo a ni Jesus a kaduana dagiti amin a sasantona.

4

1 Kamaudiananna, kakabsat, papigsaen ken guyugoyenkayo iti Apo Je-
sus. Kas panangawatyo kadagiti bilbilin a naggapu kadakami, maipanggep
no kasano ti rumbeng a pannagnayo ken mangparagsak iti Dios, uray
iti daytoy a pannagna, tapno saysayaatenyo pay. 2 Ta ammoyo dagiti
bilbilin nga intedmi kadakayo babaen kenni Apo Jesus. 3 Ta daytoy ti
pagayatan ti Dios: ti kinasantoyo—a liklikanyo ti kinaderrep, 4 nga ammo
ti tunggal maysa kadakayo no kasano ti panangtagikuana iti bukodna
nga asawa a babai iti kinasanto ken kinadayaw. 5 Saanka a mangasawa
ti babai iti nainlasagan a tarigagay (a kas kadagiti Hentil a saanda nga
am-ammo ti Dios). 6 Awan koma ti tao nga aglabsing ken agaramid ti
biddut iti kabsatna iti daytoy a banag. Ta manangibales ti Apo kadagitoy a
banbanag, a kas binallaagandakayo ken pinaneknekanmi. 7 Ta saannatayo
nga inayaban iti Dios iti kinarugit, ngem iti kinasanto. 8 Ngarud, ti
mangilaksid iti daytoy ket saan a tao ti laklaksidenna, no di ket ti Dios,
a mangted iti Espiritu Santo kadakayo. 9 No maipapan iti nainkabsatan
nga ayat, saanyon a masapul ti siasinoman nga agsuratkadakayo, ta
naisuronakayo mismo ti Dios nga ayatenyo ti tunggal maysa. 10 Pudno, nga
ar-aramidenyo amin dagitoy para kadagiti kakabsat nga adda iti entero a
Macedonia. Ngem ballakadandakayo, kakabsat, nga ad-adda pay koma
nga ar-aramidenyo daytoy. 11 Ibalakadmi pay kadakayo a tarigagayanyo ti
agbiag a sitatalna, panunotenyo ti bukodyo a trabaho, ken agtrabahokayo
babaen dagiti im-imayo, a kas ti imbilinmi kadakayo. 12 Aramidenyo
daytoy tapno magnakayo a nasayaat kas panangraemyo kadagiti adda iti
ruar ti pammati ken tapno saankayonton nga agkasapulan. 13 Saanmi
a kayat a sabali ti panangawatyo, kakabsat, ti maipanggep kadagiti
nakaturog, tapno saankayo nga agladingit a kas kadagiti kaaduan nga
awan ti namnamada iti masakbayan. 14 Ta no mamatitayo a natay ken
nagungar ni Jesus, iti kasta, iyegto iti Dios ni Jesus a kaduana dagiti
nakaturog kenkuana. 15 Ta iti daytoy, ibagami kadakayo babaen iti sao ti
Apo, a datayo a nabbiag, a nabati iti iyuumay ti Apo, pudno a saantayonto
nga unaan dagiti nakaturogen. 16 Ta bumabanto mismo ti Apo manipud
langit. Umayto isuna a kaduana ti panagpukkaw, ti timek ti arkanghel,
ken ti trumpeta ti Dios, ket umunanto nga agpangato dagiti natay kenni
Cristo. 17 Ket datayo a sibibiag, a nabati, ket maitipontayonto kadakuada
ti ulep tapno sabtentayo ti Apo idiay tangatang. Iti kastoy a wagas,
kankanayontayonton a kadua ti Apo. 18 Ngarud, liwliwaenyo ti tunggal
maysa babaen kadagitoy a sasao.

5

1 Ita, maipanggep kadagiti tiempo ken panawen, kakabsat, saanen a
masapul iti aniaman a banag a maisurat kadakayo. 2 Ta ammoyon
a naan-anay nga umay iti aldaw ti Apo a kasla agtatakaw iti rabii.
3 No ibagada a, “Kapia ken kinatalged,” ket kellaat a pannakadadael
ti umayto kadakuada. Daytoy ket kaslanto iti sakit ti panagpasikal ti
masikog. Awanto ti pamuspusan a makalibasda. 4 Ngem dakayo, kakabsat,
awankayo iti kinasipnget tapno maunaannakayo iti dayta nga aldaw a

kas iti agtatakaw. 5 Ta annaknayo amin ti lawag ken annak ti aldaw.
Saantayo nga annak ti rabii wenno ti kinasipnget. 6 No kasta ngarud,
saantayo koma a matmaturog a kas iti ar-aramiden dagiti dadduma. Ngem
ketdi, agpalpaliiwtayo latta ken agteppel. 7 Ta dagiti matmaturog ken dagiti
agbartek ket aramidenda daytoy iti rabii. 8 Ngem gapu ta annaknatayo iti
aldaw, agteppeltayo. Ikabiltayo ti kalasag ti barukong iti pammati ken
ayat, ken iti helmet, isu iti nakaisiguradoan iti pannakaisalakan. 9 Ta saan
nga intuding ti Dios a pungtot ti pagtungpalantayo, ngem tapno magun-
odtayo ti pannakaisalakan babaen kenni Apotayo a Jesu-Cristo. 10 Natay
isuna para kadatayo tapno uray no nakariingtayo wenno matmaturog,
makipagbiagtayo kenkuana. 11 Liwliwaen ken papigsaenyo ngarud iti
tunggal maysa, a kas iti ar-aramidenyon. 12 Dawatenmi kadakayo,
kakabsat, a bigbigenyo dagiti agtrabtrabaho kadakayo ken mangibagnos
kadakayo iti Apo ken mangbalbalakad kadakayo. 13 Dawatenmi pay
kadakayo nga utobenyo ida a raemen iti kasta unay a panagayat gapu
iti trabahoda. Makikapiakayo kadagiti kakaduayo. 14 Ballakadandakayo,
kakabsat: ballaaganyo dagiti awan urnosna, papigsaenyo dagiti naupay,
tulonganyo dagiti nakapsut, anusanyo iti amin. 15 Kitaenyo ta awan koma
iti agibales ti dakes iti dakes iti siasinoman. Ngem ketdi, ikarigatanyo nga
aramiden iti nasayaat para iti tunggal maysa ken para iti amin. 16 Agrao-
okayo a kankanayon. 17 Dikay agsardeng nga agkararag. 18 Pagyamananyo
ti tunggal banag, Ta daytoy ti pagayatan ti Dios kenni Cristo Jesus para
kadakayo. 19 Saanyo a sebseban ti Espiritu. 20 Diyo laisen dagiti padto.
21 Padasenyo dagiti amin a banbanag. Salimetmetanyo ti naimbag.
22 Liklikanyo iti aniaman a kita iti dakes. 23 Sapay koma ta naan-anay a
pasantoennakayo ti Dios iti kapia. Sapay koma ta mataginayon ti sibubukel
nga espiritu, kararua ken bagi nga awan ti pakapilawan para iti iyuumay
ni Apotayo a ni Jesu-Cristo. 24 Napudno isuna a nangayab kadakayo, ti
met laeng mangaramid iti dayta. 25 Kakabsat, ikararagandakami met.
26 Kablaawanyo amin dagiti kakabsat babaen iti nasantoan nga agek.
27 Dawatek babaen iti Apo nga ibasayo daytoy a surat kadagiti amin a
kakabsat. 28 Sapay koma ta adda kadakayo ti parabur ni Apotayo a Jesu-
Cristo.

2 Taga-Tesalonica

1 Siak ni Pablo, ni Silvano, ken ni Timoteo, iti iglesia dagiti taga-
Tesalonica iti Dios nga Amatayo kenni Apo Jesu-Cristo. 2 Parabur ken
talna koma iti adda kadakayo manipud iti Dios nga Amatayo ken ni
Apo Jesu-Cristo. 3 Rumbeng nga agyamankami a kankanayon iti Dios
gapu kadakayo, kakabsat. Ta maitutop daytoy, gapu ta rumangrang-
ay unay ti pammatiyo, ken dumakdakkel ti ayatyo ti tunggal maysa.
4 Sipapannakkelkami mismo nga agsao maipapan kadakayo kadagiti
iglesia iti Dios. Sarsaritaenmi ti maipapan iti kinaanus ken ti pammatiyo
iti amin a pannakaidadanesyo. Sarsaritaenmi ti maipapan dagiti rigrigat
nga inibturanyo. 5 Pagilasinan daytoy iti nalinteg a panangukom ti Dios.
Ti banagna ket maibilangkayo a maikari iti pagarian ti Dios nga isu iti
sagsagabaenyo. 6 Nalinteg para iti Dios nga isublina iti panagsagaba
kadagiti nangidadanes kadakayo, 7 ken bang-ar kadakayo a kaduami a
nagsagaba. Aramidenna daytoy ti panagparang ni Apo Jesus manipud
langit a kaduana dagiti anghel ti pannakabalinna. 8 Balisennanto babaen
iti gumilgil-ayab nga apuy dagiti saan a makaam-ammo iti Dios, ken dagiti
saan nga agtulnog iti ebanghelio ni Apotayo a Jesus. 9 Agsagabadanto
ti pannakadusa iti agnanayon a pannakadadael nga adayo iti imatang
ti Apo ken manipud iti dayag ti pannakabalinna. 10 Aramidennanto
daytoy inton umay isuna iti dayta nga aldaw tapno itan-ok dagiti
tattaona ken tapno pagsiddaawan dagiti amin a namati. Ta pinatiyo
iti pammaneknekmi kadakayo. 11 Gapu iti daytoy, agtultuloykami met
a mangikarkararag kadakayo. Kararagmi nga ibilangnakayo ti Diostayo
a maikari iti nakaayabanyo. Ikararagmi nga ipatungpalna iti tunggal
tarigagay ti kinaimbag ken tunggal aramid ti pammati nga addaan iti
pannakabalin. 12 Ikararagmi dagitoy a banbanag tapno itan-okyo iti nagan
ni Jesus nga Apotayo. Kararagmi nga itan-oknakayo, gapu iti parabur ti
Diostayo ken ni Apo Jesu-Cristo.

2

1 Ita, maipapan iti iyaay ni Jesu-Cristo nga Apotayo ken iti pan-
nakaurnongtayo a makikadua kenkuana: dawatenmi kadakayo kakabsat,
2 a saankayo koma a nalaka a madanagan wenno mariribukan, uray
babaen iti espiritu, babaen iti mensahe, wenno babaen iti surat a kasla
aggapgapu kadakami, a nagbanaganna a dimtengen iti aldaw ti Apo.
3 Saanyo nga ipalubos nga adda mangallilaw kadakayo iti aniaman a
wagas. Ta saan nga umay daytoy agingga a kalpasan nga umay iti
iyaadayo, ken maiparangarang ti tao nga awanan linteg, ti anak iti
pannakadadael. 4 Isuna ti mangsalungasing ken mangitan-ok iti bagina
a maibusor kadagiti amin a naawagan a Dios wenno pagrukbaban. Kas
nagbanaganna, agtugaw isuna iti templo ti Dios ken iparangna ti bagina a
kas Dios. 5 Saanyo kadi a malagip nga idi addaak kadakayo ket imbagak
dagitoy a banbanag? 6 Ita, ammoyon ti manglaplapped kenkuana, tapno
maiparangarangto laeng isuna iti umiso a tiempo. 7 Ta madaman nga
agtrabtrabaho ti palimed iti awanan linteg, adda laeng ti maysa a tao
a manglaplapped kenkuana ita agingga a maikkat isuna iti dalan. 8 Ket
maiparangarangto ti awanan linteg, nga isunto iti papatayen ni Apo

Jesus babaen ti anges iti ngiwatna. Dadaelento isuna ti Apo babaen
iti pannakaiparangarang iti iyaayna. 9 Ti iyaay iti awan lintegna ket
babaen iti aramid ni Satanas, nga addaan iti amin a pannakabalin,
dagiti pagilasinan, ken dagiti palso a nakakaskasdaaw, 10 ken iti amin
a panangallilaw iti kinakillo. Dagitoy a banbanag ket para kadagiti
mapukpukaw, gapu ta saanda a naawat ti ayat iti kinapudno tapno
maisalakanda. 11 Gapu iti daytoy, ibaon ti Dios kadakuada iti pannakabalin
iti biddut tapno patienda iti ulbod. 12 Agbanagto a maukomda amin,
dagiti saan a namati ti kinapudno ngem ketdi nagragsakanda iti kinakillo.
13 Ngem rumbeng nga agyamankami a kankanayon iti Dios gapu kadakayo,
kakabsat nga inayat iti Apo. Ta pinilinakayo ti Dios a kas umuna a
bunga iti pannakaisalakan iti pannakapasanto iti Espiritu ken pammati
iti kinapudno. 14 Daytoy iti nakaayabanyo a babaen iti ebangheliomi ket
magun-odyo ti dayag ni Jesu-Cristo nga Apotayo. 15 Agtakderkayo ngarud a
natibker kakabsat. Salimetmetanyo dagiti kinapudno a naisuro kadakayo,
uray babaen iti sao wenno babaen iti suratmi. 16 Ita, sapay koma ta ni
Jesu-Cristo nga Apotayo ken Dios nga Amatayo a nangayat kadatayo ken
nangted kadatayo iti agnanayon a liwliwa ken nasayaat a namnama iti
masakbayan babaen iti parabur, 17 ket liwliwaen ken patibkerenna dagiti
puspusoyo iti tunggal nasayaat nga aramid ken sao.

3

1 Ket ita, kakabsat, ikararagandakami, tapno napardas iti pannaka-
iwaragawag iti sao iti Apo ken maitan-ok, a kas met maaramid kadakayo.
2 Ikararagyo a maiyadayokami manipud kadagiti nadangkes ken dakes a
tattao, gapu ta saan nga amin ket addaan ti pammati. 3 Ngem napudno
ti Apo, a mangpatibker ken mangaywan kadakayo manipud iti dakes.
4 Adda panagtalekmi iti Apo maipapan kadakayo, nga itultuloyyo nga
aramiden dagiti banbanag nga ibilinmi. 5 Iturong koma iti Apo dagiti
puspusoyo iti ayat iti Dios ken iti kinaibtur ni Cristo. 6 Ita bilinendakayo,
kakabsat, iti nagan ni Jesu-Cristo nga Apotayo, a liklikanyo iti tunggal
kabsat nga agbibiag iti kinasadut ken saan a segun kadagiti kaugalian
a naawatyo kadakami. 7 Ta ammoyo mismo nga umno para kadakayo
a tuladendakami. Saankami a nakipagbiag kadakayo a kas kadagiti
awanan iti disiplina. 8 Ken saankami a nangan iti taraon iti siasinoman a
saanmi a binayadan daytoy. Ngem ketdi, nagtrabaho ken nagbannogkami
iti rabii ken aldaw iti narigat a panagtrabaho, tapno saankami nga
agbalin a padagsen iti siasinoman kadakayo. 9 Inaramidmi daytoy a
saan a gapu ta awan iti turaymi. Ngem ketdi, inaramidmi daytoy tapno
agbalinkami a pagulidanan kadakayo, tapno tuladendakami koma. 10 Idi
addakami kadakayo, imbilinmi kadakayo, "No adda iti saan a mangayat
nga agtrabaho, rumbeng a saan a mangan." 11 Ta nangngegmi nga adda
kadakayo ti agbibiag iti kinasadut. Saanda nga agtrabaho ngem ketdi
mannakibiangda. 12 Ita, dagiti bilinenmi ken bagbagaanmi iti nagan ni
Apo Jesu-Cristo, a rumbeng nga agtrabahoda iti kinatalna ken kanenda
iti bukodda a taraon. 13 Ngem dakayo, kakabsat, saankayo a maupay iti
panagar-aramid iti umno. 14 No addaman iti saan nga agtulnog iti saomi iti
daytoy a surat, tandaananyo isuna ken saankayo a makikadua kenkuana,
tapno mabainan isuna. 15 Saanyo nga ibilang isuna a kas maysa a kabusor
ngem ballaaganyo isuna a kas maysa a kabsat. 16 Ited koma ti Apo ti kapia
kadakayo iti talna iti amin a tiempo iti amin a wagas. Adda koma kadakayo

amin iti Apo. 17 Siak ni Pablo, daytoy iti kablaawko iti bukodko nga ima,
nga isu iti pagilasinan iti tunggal isuratko. Daytoy ti isuratko 18 Adda koma
kadakayo ti parabur ni Jesu- Cristo nga Apotayo.

1 Timoteo

1 Ni Pablo, a maysa nga apostol ni Cristo Jesus, sigun iti bilin ti Dios
a Mangisalakantayo ken ni Cristo Jesus a talgedtayo. 2 Kenni Timoteo,
a pudno nga anak iti pammati: Ti parabur, asi, ken kapia manipud iti
Dios Ama ken ni Cristo Jesus nga Apotayo. 3 Kas imbalakadko kenka
nga aramidem idi pumanawak nga agpa-Macedonia, agtalinaedka idta
Efeso tapno mabilinmo dagiti tattao a saanda nga agisuro iti sabali
a doktrina. 4 Ken saanda koma nga ipangag dagiti istoria ken awan
patinggana a sarsarita maipanggep kadagiti kapuonan. Pakaigapuan
dagitoy ti panagsisinnupiat a saan ket a makatulong iti plano ti Dios,
a daytoy ket babaen iti pammati. 5 Ita, ti panggep ti bilin ket ayat
manipud iti nadalus a puso, manipud iti naimbag a nakem, ken manipud
iti napudno a pammati. 6 Adda dagiti tattao a limmisi iti marka ken
immadayo manipud kadagitoy a banbanag ket dagiti minamaag a sarsarita
ti sinangoda. 7 Kayatda ti agbalin a mannursuro iti linteg, ngem saanda
a maawatan dagiti ibagbagada wenno dagiti ipappapilitda. 8 Ngem
ammotayo a ti linteg ket nasayaat no usaren daytoy iti nainkalintegan.
9 Ken ammotayo daytoy, a ti linteg ket saan a naaramid a maipaay iti
nalinteg a tao, ngem agpaay kadagiti awanan linteg ken kadagiti nasukir
a tattao, kadagiti saan a nadiosan a tattao ken dagiti managbasol, kadagiti
awan diosna ken kadagiti narugit. Naaramid daytoy a maipaay kadagiti
mangapatay kadagiti amma ken innada, kadagiti mammapatay, 10 kadagiti
naderrep a tattao, kadagiti makikakaidda kadagiti padada a lallaki wenno
babbai, kadagiti mangpilit a mangala kadagiti tattao tapno pagbalinenda
a tagabu, kadagiti ulbod, kadagiti saan a pudno a saksi, ken kadagiti
aniaman a maisupiat iti napudno a sursuro. 11 Daytoy a pannursuro
ket sigun iti nadayag nga ebanghelio ti nasantoan a Dios, nga isu a
naitalek kaniak. 12 Agyamanak kenni Cristo Jesus nga Apotayo. Isuna
ti nangpapigsa kaniak, gapu ta imbilangnak a napudno, ken inkabilnak
ditoy a panagserbi. 13 Maysaak idi a managtabbaaw, manangidadanes ken
naranggas a tao. Ngem inawatko ti asi gapu ta nagtignayak a nanengneng
iti kinaawan pammati. 14 Ngem ti parabur ti Apotayo, agplupluppias a
nabuyugan iti pammati ken ayat nga adda kenni Cristo Jesus. 15 Daytoy
a mensahe ket mapagtalkan ken maikari nga awaten ti amin, a ni Cristo
Jesus ket immay ditoy lubong a mangisalakan kadagiti managbasol. Siak
ti kadaksan kadagitoy. 16 Ngem gapu iti daytoy, naited kaniak ti asi, tapno
kaniak, maipakita koma ni Cristo Jesus ti amin a kinaanus. Inaramidna
daytoy a kas pagulidanan dagiti agtalekto kenkuana para iti biag nga
agnanayon. 17 Ita, iti agnanayon nga ari, ti saan a matay, saan a
makita, ken ti maymaysa laeng a Dios, kenkuana ti dayaw ken gloria
iti agnanayon ken awan patinggana. Amen. 18 Ikabilko iti sangoanam
daytoy a bilin, Timoteo, anakko. Ar-aramidek daytoy kas maiyannatup
iti naipadto maipapan kenka, tapno makipagpasetka koma iti nasayaat a
ranget. 19 Aramidem daytoy tapno mabalin a maaddaanka iti pammati ken
naimbag a nakem. Saan nga impangag dagiti dadduma a tattao dagitoy ket
kasla limneddan, no maipanggep iti pammati. 20 Kas kada Himeneo ken ni
Alejandro, nga inyawatko kenni Satanas tapno masuroanda koma a saan
nga agtabbaaw.

2

1 Ngarud umuna iti amin, dawatek a dagiti kiddaw, dagiti kararag,
dagiti pannangibabaet ken dagiti panagyaman ket maaramid koma para
iti amin a tao, 2 para kadagiti ari ken kadagiti amin nga adda iti turay,
tapno agbiagtayo koma a natalna ken naulimek iti amin a kinanadiosan
ken kinatakneng. 3 Nasayaat ken makaay-ayo daytoy iti sangoanan ti
Dios a mangisalakantayo. 4 Tarigagayna a ti amin a tao ket maisalakan
ken maammoanda ti kinapudno. 5 Ta adda maymaysa a Dios, ken adda
maymaysa a mangibabaet para iti Dios ken ti tao, isu ti tao a ni Cristo Jesus.
6 Intedna ti bagina kas subbot para kadagiti amin, a kas ti pammaneknek
iti umno a tiempo. 7 Gapu iti daytoy a panggep, siak a mismo, ket nagbalin
a mangaskasaba ken apostol. Ibagbagak ti kinapudno. Saanak nga agul-
ulbod. Maysa-ak a manursuro kadagiti Hentil iti pammati ken kinapudno.
8 Ngarud, kayatko a dagiti lallaki iti tunggal disso ket agkararag ken
agingato koma kadagiti nasantoan nga ima nga awanan panagpungtot ken
panagdua-dua. 9 Kasta met, kayatko a dagiti babbai ket kawesanda dagiti
bagbagida iti umno a kawes, nga addaan kinaemma ken panagteppel.
Nasken a saan a nasallapid ti buokda, wenno maaddaan iti balitok, wenno
dagiti perlas, wenno nangina a kawes. 10 Kayatko nga agkawesda iti
maiyannatup kadagiti babbai a mangipakpakita iti kinanadiosan babaen
iti nasayaat nga aramid. 11 Ti babai ket masapul nga agsursuro a naulimek
ken iti amin a panagtulnog. 12 Saanko a palubosan a mangisuro ti babai
wenno iturayanna ti lalaki, ngem ketdi agbiag iti kinaulimek. 13 Ta immun-
una a naparsua ni Adan, kalpasan ket ni Eva. 14 Ken saan a naallilaw ni
Adan, ngem ti babai ket naan-anay a naallilaw iti panagbasol. 15 Nupay
kasta, maisalakanto isuna babaen iti panangipasngayna kadagiti annak,
no agtultuloyda iti pammati, iti ayat ken iti pannakadalus nga addaan iti
nanakman a panagpanpanunot.

3

1 Daytoy a pagsasao ket mapagtalkan: No tarigagayan ti maysa a tao nga
agbalin nga obispo, tartarigagayanna ti nasayaat a trabaho. 2 Ngarud ti
obispo ket masapul nga awan ti pakababalawanna. Masapul a maysa laeng
ti asawana. Masapul a managparbeng isuna, mannakaawat, naurnos
ken managsangaili. Masapul a kabaelanna ti mangisuro. 3 Masapul a
saan a naigamer ti arak, saan a mannakiriri, no di ket naalumamay ken
natalna. Masapul a saan a managayat iti kuarta. 4 Masapul a maidalanna a
nasayaat ti bukodna a pagtaengan, ken masapul nga agtultulnog kenkuana
dagiti annakna nga addaan iti amin a panagraem. 5 Ta no ti tao ket
saanna nga ammo nga idalan ti bukodna a pagtaengan, kasano ngarud
a maaywananna iti iglesia ti Dios? 6 Masapul a saan isuna a barbaro iti
pammati, tapno saan isuna nga agbalin a napalangguad ket agtungpal
iti pannakaukom a kas iti diablo. 7 Masapul pay nga addaan isuna
iti nasayaat a kagagalad kadagidiay adda iti ruar, tapno saan isuna a
matnag iti pannakaibabain ken iti palab-og ti diablo. 8 Kasta met dagiti
diakono, masapul a natakneng, saan a managinkukuna. Masapul a
saanda a managinom iti adu nga arak wenno naagum. 9 Masapul a
salimetmetanda ti naiparangarang a kinapudno maipanggep iti pammati
nga addaan iti nadalus a konsiensia. 10 Masapul pay a napalubusanda
nga umuna, ket agserbida koma gapu ta awan pakapilawanda. 11 Kasta
met laeng a dagiti babbai ket masapul a natakneng. Masapul a saanda

a mammadpadakes. Masapul a managparbeng ken napudnoda iti amin
a banbanag. 12 Masapul a dagiti diakono ket maysa laeng ti asawana a
babai. Masapul a maidalanda a nasayaat dagiti annak ken bumalayda.
13 Ta dagidiay nasayaat ti panagserbina ket makagun-odda iti nasayaat
a kasasaad ken natalged a sarikedked iti pammati nga adda kenni
Cristo Jesus. 14 Isursuratko kenka dagitoy a banbanag ken namnamaek
a makaumayak kenka iti mabiit. 15 Ngem no mataktakak, agsuratak
tapno maammoam no kasano ti agtignay iti bumalay ti Dios, nga isu
ti iglesia ti sibibbiag a Dios, ti adigi ken sarapa ti kinapudno. 16 Ken
saan a mailibak a ti naiparangarang a kinapudno ti kinanadiosan ket
naindaklan: "Nagparang isuna a silalasag, pinaneknekan ti Espiritu,
nakita dagiti anghel, naiwaragawag kadagiti nasion, napati ditoy lubong
ken naipangato iti gloria."

4

1 Ita, nalawag nga ibagbaga ti Espiritu a kadagiti maud-udi a tiempo,
panawanto dagiti tattao ti pammati ken ipangagda dagiti manangallilaw
nga espiritu ken dagiti sursuro dagiti demonio. 2 babaen iti inuul-
bod a kinamanaginsisingpet. Mamarkaanto dagiti bukodda a nakem.
3 Paritandanto a makiasawa ken umawat kadagiti taraon a pinarsua
ti Dios a maipaay iti panangibingay a mabuyogan iti panagyaman
dagiti mamati ken makaammo iti kinapudno. 4 Ta nasayaat ti tunggal
banag a pinarsua ti Dios. Awan mailaksid kadagiti laklak-amentayo a
nabuyogan ti panagyaman. 5 Ta daytoy ket naidaton babaen iti sao
ti Dios ken kararag. 6 No ikabilmo dagitoy a banbanag iti sangoanan
dagiti kakabsat, agbalinkanto a nasayaat nga adipen ni Jesu-Cristo. Ta
mapappapigsaka babaen iti sasao ti pammati ken babaen iti nasayaat a
sursuro a sinurotmo. 7 Ngem saanmo nga awaten dagiti inuulbod nga
istoria a pagaayat dagiti babbaket. Ngem ketdi, sanayem ti bagim iti
nadiosan a panagbiag. 8 Ta ti panangsanay iti bagi ket bassit laeng ti
pakausaranna, ngem ti nadiosan a panagbiag ket adda pakausaranna
para iti amin a banbanag. Addaan daytoy iti kari a para iti daytoy a
biag ken iti umay a biag. 9 Daytoy a mensahe ket mapagtalkan ken
maikari unay nga awaten. 10 Ta daytoy ti gapuna nga ikarkarigatan ken
igagaedmi unay ti agtrabaho. Ta adda talekmi iti sibibiag a Dios, nga
isu ti Mangisalakan kadagiti amin a tattao, ngem nangnangruna kadagiti
namati. 11 Iwaragawag ken isurom dagitoy a banbanag. 12 Saanmo
nga ipalubos nga adda manglais kenka iti kina-agtutubom. Ngem ketdi,
agbalinka a pagwadan kadagiti mamati, iti sao, iti aramid, iti ayat, iti
kinapudno ken iti kinadalus. 13 Agingga nga umayak, asikasuem ti
pannakaibasa, ti panangbagbaga, ken ti panangisuro. 14 Saanmo a baybay-
an ti sagut nga adda kenka, a naited kenka babaen iti padto, a nabuyogan
iti panangipatay kadagiti ima dagiti panglakayen. 15 Salimetmetam dagitoy
a banbanag. Makikaaddaka kadakuada, tapno maiparang kadagiti amin a
tattao ti panagdur-asmo. 16 Alwadam ti panagtignaymo ken ti salwadam ti
sursuro. Agtuloyka kadagitoy a banbanag. Ta babaen iti panangaramidmo
iti kasta, isalakanmonto ti bagim ken dagiti dumngeg kenka.

5

1 Saanmo nga ungtan ti natataengan a lalaki ngem sika. Ngem ketdi,
bagbagaam isuna a kasla ama. Bagbagaam dagiti ub-ubing a lallaki a

kasla kakabsatmo. 2 Bagbagaam dagiti natataengan a babbai a kas inna,
ken dagiti ub-ubing a babbai a kas kakabsatmo iti amin a kinasin-aw.
3 Dayawem dagiti balo, dagiti pudno a balo. 4 Ngem no ti balo ket addaan
iti annak wenno appoko, bay- am nga isuda ti umuna a makasursuro a
mangipakita iti panagdayaw iti uneg ti bukodda a bumalay. Bay-am ida a
subadanda dagiti nagannakda, gapu ta daytoy ket makaay- ayo iti Dios.
5 Ngem ti pudno a balo ket napanawan nga agmaymaysa. Italtalekna
ti talgedna iti Dios. Agtalinaed isuna a kanayon nga addaan kadagiti
kiddaw ken karkararag iti rabii ken aldaw. 6 Nupay kasta, ti babai
nga agbiag para iti bukodna a pagayatan ket natay, uray no sibibiag
pay laeng isuna. 7 Ken ikasabam dagitoy a banbanag tapno awanto ti
pakababalawanda. 8 Ngem no adda ti saan a mangipaay iti maipaay
iti bukodna a kakabagian, nangnangruna kadagidiay adda iti bukodna
a bumalay, inlibakna ti pammati ket nadakdakes pay ngem iti saan a
namati. 9 Mailista koma ti babai a balo a saan, daydiay saan nga ub-
ubing iti tawen nga innem a pulo, asawa iti maymaysa nga asawa a lalaki.
10 Masapul a maam-ammoan isuna gapu kadagiti nasayaat nga ar-aramid,
mabalin a daytoy ket nangaywan kadagiti ubbing, wenno managsangaili
kadagiti gangannaet, wenno binuguanna ti saka dagiti namati, wenno
tinulonganna dagiti nagsagaba, wenno napasnek iti tunggal nasayaat nga
aramid. 11 Ngem kadagiti ub-ubing a balo, pagkedkedam nga ibilang ida
iti listaan. Ta no abaken ida ti tarigagay ti bagida a maisuppiat kenni
Cristo, kayatda ti agasawa. 12 Iti daytoy a wagas, maaddaanda iti basol
gapu ta imbabawida ti immuna a karida. 13 Agbalinda pay a maruam iti
kinasadut. Mamalaybalayda. Saanda laeng nga agbalin a nasadut, ngem
agbalinda pay a tarabitab ken mannakibiang. Agsaoda kadagiti banbanag
a saanda a rumbeng nga ibaga. 14 Ngarud, kayatko nga agasawa dagiti ub-
ubing a babbai, aganakda, asikasoenda ti balay, tapno awan ti gundaway
ti kabusor a mangpabasol kadatayo nga agar-aramid iti kinadakes. 15 Ta
adda dagiti simmiasi a simmurot kenni Satanas. 16 No adda namati a
babai nga addaan kadagiti balo, tulunganna koma ida, tapno iti kasta
ket saandan a padagsen iti uneg ti iglesia, tapno mabalin a makatulong
daytoy kadagiti pudno a balo. 17 Maibilang koma dagiti panglakayen
a nasayaat ti panagturayna a maikari nga umawat iti mamindua a
dayaw, nangnangruna kadagidiay agtrabtrabaho maipanggep iti sao ken
iti panangisuro iti daytoy. 18 Ta kuna ti Nasantoan a Surat, “Saanmo a
busalan ti baka kabayatan nga agir-irik” ken “Ti trabahador ket maikari iti
tangdanna.” 19 Saanka nga umawat iti pammabasol a maisuppiat iti maysa
a panglakayen malaksid no adda ti dua wenno tallo a saksi. 20 Ilintegmo
dagiti managbasol iti imatang ti amin tapno agbuteng dagiti dadduma.
21 Sipapasnekak a mangbilin kenka, iti imatang ti Dios, ni Cristo Jesus,
ken dagiti napili nga anghel, a salimetmetam dagitoy nga annuroten nga
awan panangidumduma, ken awan ti aramidem a panangipangpangruna.
22 Saanka nga agganat a mangikabil kadagiti imam iti uray maysa. Saanka
a makibiang kadagiti basol ti sabali a tao. Masapul a pagtalinaedem a
nasin-aw ti bagim. 23 Masapul a saankan nga uminom iti danom. Ngem
ketdi uminomka iti bassit nga arak para iti rusokmo ken kadagiti kanayon
a sakitmo. 24 Dagiti basol ti sumagmamano a tattao ket nalawag a makita,
ket umun-una pay dagitoy ngem isuda a mapan iti pannakaukom. Ngem
adda dagiti basol a maud-udi. 25 Kasta met, nga adda dagiti nasayaat
nga aramid a maipakaammo, ngem uray dagiti dadduma ket saanto a
mailemmeng.

6

1 Ibilang koma dagiti adda iti babaen ti sangol ti pannakatagabu
dagiti amoda a dagitoy ket maikari iti amin a panangdayaw. Masapul
nga aramidenda daytoy tapno ti nagan ti Dios ken ti sursuro ket saan
koma a matabbaawan. 2 Dagiti tagabu nga addaan namati nga amo
ket masapul a raemenda dagiti amoda, gapu ta agkakabsatda ken ad-
adda pay koma ti panagserbida kadakuada. Ta dagiti amo a natulongan
babaen iti trabahoda ket namati ken maay-ayat. Isuro ken iwaragawagmo
dagitoy a banbanag. 3 Nu bilang ta ti maysa a tao ket agisuro iti
naidumduma ken saanna nga awaten iti pudno nga annurotentayo, dayta
ket dagiti sasao ti Apo tayo a ni Jesu-Cristo, ken nu bilang ta saanda
nga awaten ti sursuro a mangiturong iti nadiosan a panagbiag, 4 dayta
a tao ket napannakkel ken awan ammona. Ngem ketdi, sakitna ti
makisinnuppiat ken makisinnungbat maipanggep kadagiti sasao. Dagitoy
a sasao ket agbanag iti apal, panagaapa, sao a mangipaay iti sakit ti
nakem, dakes nga atap, ken 5 iti agtultuloy a saan a panagkikinnaawatan
dagiti tattao nga addaan iti rinukir a panunot. Tallikudanda ti kinapudno.
Ipagarupda a ti nadiosan a panagbiag ket maysa a wagas tapno agbalin
a baknang. 6 Ita, ti nadiosan a panagbiag nga addaan iti pannakapnek
ket dakkel a gunggona. 7 Ta awan ti inyegtayo ditoy lubong. Kasta
met a saantayo a makaitugot iti uray ania. 8 Ngem ketdi, mapnektayo
koma iti makan ken pagan-anay. 9 Ita, kadagidiay kayatna ti agbalin
a nabaknang, matnagda iti sulisog, iti palab-og. Matnagda iti adu a
minamaag ken napeggad a tarigagay, ken iti aniaman a makairarem
kadagiti tattao iti pannakaperdi ken pannakadadael. 10 Ta ti panagayat
iti kuarta ket isu ti ramot iti amin a kita ti kinadakes. Dadduma a tattao
nga agtarigagay iti daytoy ket nagtagawataw manipud iti pammati ken
dinuyokda iti bagbagida iti napalalo a ladingit. 11 Ngem sika, tao ti Dios,
umadayoka manipud kadagitoy a banbanag. Gun-odem ti kinalinteg,
nadiosan a panagbiag, kinapudno, ayat, panagibtur ken kinaalumamay.
12 Makirangetka iti nasayaat a ranget ti pammati. Salimetmetam ti
biag nga agnanayon nga isu ti nakaayabam. Maipanggep iti daytoy a
nangtedka iti pammaneknek iti sangoanan dagiti adu a saksi, no ania
ti nasayaat. 13 Itedko kenka daytoy a bilin iti sangoanan ti Dios, isu a
mamagbiag iti amin a banbanag, ken iti sangoanan ni Cristo Jesus, nga
isu a nagsao iti pudno iti sangoanan ni Pontio Pilato: 14 idulinmo nga
awan pagkuranganna dagiti bilin, nga awan pakababalawanna, agingga
iti panagparang ni Apo tayo a ni Jesu-Cristo. 15 Ipakaammonto ti Dios
ti panagparangna iti umno a tiempo - ti Dios nga Ayan ti Bendision,
ti isu laeng a pannakabalin, ti Ari nga agar-ari, ti Apo nga agturturay.
16 Isuna laeng iti saan a matay ken agnanaed iti saan a maasitgan a silaw.
Awan tao a makakita kenkuana wenno makabael a mangbuya kenkuana.
Kenkuana iti dayaw ken agnanayon a pannakabalin. Amen. 17 Ibagam
kadagiti baknang ditoy lubong a saanda nga agpasindayag, ken saanda a
mangnamnama kadagiti kinabaknang, a saan a pakasiguradoan. Ngem
ketdi, rumbeng a mangnamnamada iti Dios. Ipapaayna kadatayo ti amin
a pudno a kinabaknang nga intay ragragsaken. 18 Ibagam kadakuada nga
agaramidda iti nasayaat, a bumaknangda kadagiti nasayaat nga aramid,
a managparabur ken situtulokda a mangibingay. 19 Iti kasta, maka-
urnongdanto para bagbagida iti nasayaat a pundasion iti masakbayan,
tapno salimetmetanda ti pudpudno a biag. 20 Timoteo, salaknibam no ania
iti naited kenka. Liklikam ti minamaag a sarita ken saan nga agtutunos

a sarita a biddut a naawagan iti pannakaammmo. 21 Adda dagiti lallaki
a mangiwarwaragawag kadagitoy a banbanag ket isu a simminada iti
pammati. Maadda koma ti parabur kadakayo.

Maika-dua a Timoteo

1 Ni Pablo, nga apostol ni Cristo Jesus babaen iti pagayatan ti Dios,
segun iti naikari a biag nga adda kenni Cristo Jesus, 2 kenni Timoteo a
patpagek nga anak: Parabur, asi, ken kapia a nagtaud iti Dios Ama kenni
Cristo Jesus nga Apotayo. 3 Agyamanak iti Dios, nga isu a pagserserbiak
manipud pay kadagiti kapuonak, addaanak iti nadalus a konsensia iti
kankanayonko a pananglaglagip kenka kadagiti karkararagko. Rabii ken
aldaw. 4 a kalikagumak a makitaka, tapno mapnoak iti rag-o. Malaglagipko
dagiti luluam. 5 Naipalagip met kaniak met iti napudno a pammatim; nga
immun-una nga adda ken ni apongmo a Loida, ken ni inangmo nga Eunice.
Ket naallukoyak nga adda met kenka daytoy. 6 Daytoy ti makagapu nga
ipalagipko kenka a parangrangem manen ti sagut ti Dios kenka babaen iti
panangiparabawko kadagiti imak. 7 Ta saannatayo nga inikkan ti Dios iti
espiritu ti buteng, no di ket pannakabalin ken ayat ken disiplina. 8 Isu a
saanmo nga ibain ti pammaneknek maipanggep iti Apotayo, wenno siak,
ni Pablo, a baludna. Ngem ketdi, makibingayka iti panagsagaba para iti
ebanghelio babaen iti pannakabalin ti Dios. 9 Ta ti Dios iti nangisalakan
kadatayo ken nangayab kadatayo babaen iti nasantoan a pannakaayab.
Inaramidna daytoy, saan a segun kadagiti aramidtayo, ngem segun iti
bukodna a panggep ken parabur. Intedna kadatayo dagitoy a banbanag
babaen kenni Cristo Jesus sakbay a nangrugi ti tiempo. 10 Ngem ita,
ti panangisalakan ti Dios ket naipakaammo babaen ti panagparang ti
Mangisalakantayo a ni Cristo Jesus. Ni Cristo ti nangpatingga iti patay,
ken nangiyeg iti biag a saan pulos nga agpatingga nga aglawag babaen
iti ebanghelio. 11 Gapu iti daytoy, nadutokanak a mangaskasaba, apostol,
ken manursuro. 12 Maigapu iti daytoy a sagsagabaek met dagitoy a
banbanag. Ngem saanak a mabain, ta am-ammok isuna a pinatik.
Naallukoyak a kabaelanna a salakniban ti intalekko kenkuana inggana iti
dayta nga aldaw. 13 Salimetmetam ti paguadan dagiti napudno a mensahe
a nangngegam kaniak, nga addaan ti pammati ken ayat nga adda kenni
Cristo Jesus. 14 Ti nasayaat a banag nga intalek ti Dios kenka, salaknibam
babaen iti Espiritu Santo, nga agnanaed kadatayo. 15 Ammom daytoy, nga
amin nga agnanaed idiay Asia ket timmalikod kaniak. Iti daytoy a bunggoy
ket da Figelo ken Hermogenes. 16 Sapay koma ta kaasian ti Apo ti pamilia
ni Onesiforo, ta masansan nga papigsaennak ken saanna nga imbain ti
pannakaikawarko. 17 Ngem ketdi, idi adda isuna idiay Roma, biniruknak
a sireregta, ket nasarakannak. 18 Sapay koma ta ipalubos ti Apo kenkuana
a masarakanna ti asi manipud kenkuana iti dayta nga aldaw. Ket ammom
la unay amin a wagas a panangtulongna kaniak idiay Efeso.

2

1 Sika ngarud, anakko, pumigsaka iti parabur nga adda kenni Jesu-
Cristo. 2 Ken dagiti banag a nangngegam kaniak, kadagiti adu a saksi,
italekmo kadagiti napudno a tattao a makabael met a mangisuro kadagiti
sabali. 3 Makipagsagabaka iti rigat kaniak, a kas nasayaat a suldado
ni Cristo-Jesus. 4 Awan ti soldado nga agserbi kabayatan a karaman
isuna kadagiti aramid iti daytoy a biag, tapno mabalin a maay-ayona
ti kangatoan nga opisialna. 5 Kasta met a no makisalisal ti siasinoman

a kas atleta, saan isuna a makoronaan malaksid no makisalisal babaen kadagiti pagannurotan. 6 Kasapulan nga umuna nga umawat iti bingayna ti nagaget a mannalon. 7 Panunotem no ania ti ibagbagak, ta ti Apo ti mangipaay kenka iti pannakaawat iti amin a banag. 8 Laglagipem ni Jesu- Cristo, a nagtaud iti kaputotan ni David, a napagungar manipud kadagiti natay. Daytoy ket segun iti mensahek maipapan iti ebanghelio, 9 nga isu iti pagsagsagabaak agingga iti pannakaikawarko a kas maysa a kriminal. Ngem ti sao ti Dios ket saan a naikawar. 10 Ngarud, inibturak dagiti amin a banbanag gapu kadagidiay a napili, tapno magun-odda met ti pannakaisalakan nga adda kenni Cristo Jesus, nga addaan iti agnanayon a gloria. 11 Mapagtalkan daytoy a pagsasao; "No nataytayo a kaduana, makipagbiagtayto met kenkuana. 12 No makaibturtayo, makipagturaytayto met kenkuana. No ilibaktayo isuna, ilibaknatayto met. 13 No saantayo a napudno, agtalinaedto latta isuna a napudno, ta saanna a mailibak ti bagina." 14 Kanayon nga ipalagipmo kadakuada dagitoy a banbanag. Ballaagam ida iti sangoanan ti Dios a saanda nga agaapa maipapan kadagiti sasao. Gapu ta awan ti naimbag a maipaayna. Gapu iti daytoy, adda pannakadadael kadagidiay agdengdengngeg. 15 Aramidem ti kabaelam a mangiparang iti bagim a makaay-ayo iti Dios, kas iti mangmangged a saan a mabain. Isurom a nasayaat ti sao ti kinapudno. 16 Liklikam ti narugit a sarita, nga ad-adda a mangigamer iti saan a nadiosan a panagbiag. 17 Agwaras dagiti sasaoda a kasla gangrene. Mairaman kadakuada da Himenio ken Fileto. 18 Limmisi dagitoy a lallaki iti kinapudno. Ibagbagada a ti panagungar ket napasamaken. Inupayda ti pammati dagiti dadduma. 19 Nupay kasta, ti natibker a pundasion ti Dios ket sitatakder. Naikitikit iti daytoy ti kastoy: " Ammo ti Apo dagiti kukuana" ken "Tunggal maysa a mangawag iti nagan ti Apo ket nasken a sumina manipud iti saan a nalinteg a panagbiag." 20 Iti nabaknang a pagtaengan, saan laeng a balitok ken pirak dagiti pagkargaan. Adda met dagiti pagkargaan a kayo ken banga. Mausar dadduma kadagitoy iti nadayaw a pakausaran ken dagiti dadduma ket mausar iti saan a nadayaw. 21 No dalusan ti maysa a tao ti bagina manipud iti saan a nadayaw a pannakausar, isuna ket nadayaw a pagkargaan. Nailasin isuna, adda pakausaranna iti Apo, ken nakasagana para iti tunggal nasayaat a trabaho. 22 Adaywam dagiti paggarteman ti kinaagtutubo. Gun-odem ti kinalinteg, pammati, ayat, ken kapia a kaduam dagidiay umaw-awag iti Apo a nagtaud iti nadalus a puso. 23 Ngem pagkedkedam dagiti minamaag ken awan mamaayna a salsaludsod. Ammom a dagitoy ti pangrugian iti panagsusuppiat. 24 Nasken a saan a makiapa ti adipen ti Apo. Ngem ketdi, naalumanay koma isuna kadagiti amin, kabaelanna ti mangisuro, ken naanus. 25 Masapul nga isuruanna, nga addaan kinaemma, dagiti mangsuppiat kenkuana. Ket mabalin nga ikkan ida ti Dios iti panagbabawi, iti pannakaammo iti kinapudno. 26 Ket mabalin a makaamirisda ket panawanda ti palab-og ti diablo, kalpasan iti panangtiliwna kadakuada para iti pagayatanna.

3

1 Ngem ammoem daytoy: kadagiti maudi nga aldaw addanto dagiti napeggad a tiempo. 2 Ta dagiti tattao ket managayatdanto iti bagbagida, managayatda iti kuarta, napalangguadda, itan-okda iti bagbagida, managtabbaawda, nasukirda kadagiti nagannakda, saanda a managyaman, ken saanda a nasantoan. 3 Awanandanto iti gagangay a panangipateg,

saanda a mannakikapia, mammadpadakesda, darasudosda, naranggasda,
ken saanda a managayat iti naimbag. 4 Mananglliliputda, natangken ti
uloda, nangato ti panangkitada iti bagbagida, pagaayatda iti nainlubongan
a ragragsak a saan ket a managayat iti Dios. 5 Maaddaandanto iti pakak-
itaan iti nadiosan a panagbiag, ngem ilibakdanto ti bilegna. Adaywam
dagitoy a tattao. 6 Ta dadduma kadakuada ket lallaki a sumsumrek
kadagiti pagtaengan ket gargarienda dagiti maag a babbai. Dagitoy ket
babbai a nagabsuonan iti basbasol ken inyadayo dagiti nadumaduma a
tarigagay. 7 Dagitoy dagiti babbai a kanayon nga agad-adal, ngem saanda
a pulos a kabaelan a maaddaan iti pannakaammo iti kinapudno. 8 No
kasano a da Janes ken Jambres ket bimmusorda kenni Moises, kasta met a
dagitoy a palso a manursuro ket salsalungasingenda ti kinapudno. Isuda
ket lallaki a nadadael iti panunotna, ken isuda ket palso no maipanggep iti
pammati. 9 Ngem saandanto a makaadayo. Ta nalawagto a makita iti amin
ti kinamaagda, kas iti kinamaag dagidiay a lallaki. 10 Ngem sika, sinurotmo
ti sursurok, ugali, panggep, pammati, panaganus, ayat, kinaanus, dagiti
pannakaidadanes, 11 dagiti panagsagsagaba, ken iti napasamak kaniak
idiay Antiokia, idiay Iconio ken idiay Listra. Inanusak dagiti pannakapari-
gat. Ket kadagita amin, inispalnak ti Dios. 12 Amin dagidiay kayatna nga
agbiag iti nadiosan a wagas kenni Cristo Jesus ket maparigat. 13 Ket dagiti
dakes a tattao ken managpammarang, ad-addanto to pay a dumakesda.
Iyaw-awandanto dagiti sabali. Ket isuda a mismo ti maiyaw-awan.
14 Ngem sika, agtalinaedka kadagiti banbanag a nasursurom ken sititibker
a pinatim. Ammom no siasino ti nakasursuruam. 15 Ammom a manipud iti
kinaubingmo, naammoam dagiti nasagradoan a sursurat. Pagbalinendaka
dagitoy a nasirib maipanggep iti pannakaisalakan babaen iti pammati nga
adda kenni Cristo Jesus. 16 Ti entero a nasantoan a surat ket indalan ti Dios.
Daytoy ket mausar para iti doktrina, iti panangbabalaw, iti panangatur,
ken panagsanay iti kinalinteg. 17 Daytoy ket tapno mabalin a agbalin a
naan-anay ti tao ti Dios, ken maisagana para iti tunggal nasayaat nga
aramid.

4

1 Itedko daytoy napasnek a bilin kenka iti sangoanan ti Dios ken
ni Cristo Jesus, a mangukomto kadagiti sibibiag ken kadagiti natay,
ken gapu iti panagparangna ken iti pagarianna: 2 Ikasabam ti Sao.
Nakasaganaka koma no kasta a nanam-ay a maaramidmo ken no kasta a
saan. Mangbabalawka, mangtubngarka, mammagbagaka, nga addaan iti
isu amin a kinaanus ken panangisuro. 3 Ta dumtengto ti tiempo a saanto
a maanusan dagiti tattao ti pudno a sursuro. Ngem ketdi, agurnongdanto
para kadagiti bagbagida kadagiti manursuro segun iti bukodda a tarigagay.
Ket ibaganto met dagitoy ti makaay-ayo iti panagdengngegda. 4 Saandanto
a denggen ti kinapudno, ket ti ketdi istoria a binalabala laeng ti panunot ti
patienda. 5 Ngem sika, natanang koma ti panagpanpanunotmo iti amin
a banbanag. Ibturam ti kinarigat; aramidem ti trabaho ti maysa nga
ebanghelista; aramidem ti trabahom. 6 Ta siak ket maiparparukpuken.
Ti tiempo iti ipapanawko ket dimtengen. 7 Nakisalisalak iti nasayaat a
dangadang; Naileppasko ti lumba; Sinalimetmetak ti pammati. 8 Ti korona
ti kinalinteg ket naisagana a maipaay kaniak, a ti Apo, ti nalinteg nga
ukom, ket itednanto kaniak iti dayta nga aldaw. Ken saan a kaniak
laeng, ngem kadagiti met amin a naayat a mangur-uray iti panagparangna.
9 Ikagumaam nga umay kaniak a dagus. 10 Ta pinanawannak ni Demas.

Ipatpategna daytoy agdama a lubong ken napan idiay Tesalonica. Napan
ni Cresente idiay Galacia, ken napan ni Tito idiay Dalmacia. 11 Ni laeng
Lucas ti kaduak. Isurotmo ni Marcos gapu ta makatulong isuna kaniak iti
trabaho. 12 Imbaonko ni Tikico idiay Efeso. 13 Itugotmo inton umayka ti
kagay nga imbatik kenni Carpo idiay Troas, ken dagiti librok, kangrunaan
dagiti pagsuratan. 14 Ni Alejandro a mammanday, adu ti impakitana
a nadakes nga aramid kaniak. Subadanto ti Apo isuna segun kadagiti
aramidna. 15 Masapul a salaknibam met ti bagim kenkuana, gapu ta dakkel
ti panangsuppiatna kadagiti sasaotayo. 16 Iti imuna a pannangikalintegak,
awan ti nakipagtakder kaniak. Ngem ketdi, pinanawandak ti tunggal
maysa. Sapay koma ta saan daytoy a maibilang a maibusor kadakuada.
17 Ngem adda iti sibayko ti Apo ken pinapigsanak tapno babaen kaniak,
ti pannakaiwaragawag ket mabalin a naan-anay a matungpal, ken tapno
amin dagiti Hentil ket mabalin a mangngeganda. Naispalak manipud
iti ngiwat ti leon. 18 Ispalennak ti Apo manipud iti tunggal dakes nga
aramid ken isalakannak para iti nainlangitan a pagarianna. Kenkuana
ti dayaw iti agnanayon nga awan inggana. Amen. 19 Kablaawam ni
Priscila, ni Akila, ken ti sangkabalayan ni Onesiforo. 20 Nagtalinaed ni
Erasto idiay Corinto, ngem ni Trofimo ket imbatik a masakit idiay Mileto.
21 Ikagumaam nga umay sakbay iti lam-ek. Kabkablaawannaka ni Eubulo,
kasta met ni Pudente, ni Lino, ni Claudia, ken dagiti amin a kakabsat. 22 Ti
Apo makikaadda koma iti espiritum. Parabur koma ti adda kenka.

Tito

1 Ni Pablo, maysa nga adipen ti Dios ken apostol ni Jesu-Cristo, para iti
pammati dagiti napili a tattao ti Dios ken ti pannakaammo iti kinapudno
nga umanamong iti kinanasantoan. 2 Adda dagitoy iti talged iti biag
nga agnanayon nga inkari ti Dios, nga awanan ti panagul-ulbod, sakbay
kadagiti amin a panawen ti tiempo. 3 Iti umno a tiempo, inwaragawagna
ti saona babaen iti mensahe nga intalekna kaniak nga idanonko. Masapul
nga aramidek daytoy babaen iti bilin ti Dios a manangisalakantayo.
4 Kenka Tito, maysa a pudno nga anak a lalaki iti kadawyan a pammatitayo.
Parabur, asi, ken kapia manipud iti Dios Ama, kenni Cristo Jesus a
manangisalakantayo. 5 Gapu iti daytoy a panggep nga imbatika idiay
Creta, tapno maiyurnosmo dagiti banbanag a saan pay a nalpas, ken
mangdutok kadagiti panglakayen iti tunggal siudad kas imbilinko kenka.
6 Ti maysa a panglakayen ket masapul nga awan pakababalawanna,
asawa a lalaki iti maysa a babai, addaan iti napudno nga annak a saan
a maibilang a kas nadangkes wenno saan a disiplinado. 7 Kasapulan
para iti agay-aywan, kas mangimatmaton iti bumalay ti Dios, nga awan
pakababalawanna. Masapul a saan isuna a naariwawa wenno saan a
maanawa. Masapul a saan isuna a nalaka nga agpungtot, saan a naigamer
iti arak, saan a mannakiriri, ken saan a naagum a tao. 8 Ngem ketdi,
masapul a managsangaili isuna, maysa a gayyem ti naimbag. Masapul
a nanakem isuna, nalinteg, nadiosan, ken managteppel. 9 Masapul a
salimetmetanna a nalaing ti mensahe a mapagtalkan a naisuro, tapno
mabalinna a pakireden dagiti dadduma babaen iti naimbag a sursuro ken
aturenna dagiti mangsuppiat kenkuana. 10 Ta adu dagiti nasukir a tattao,
nangnangruna dagidiay adda iti pannakakugit. Awan serserbina dagiti
sasaoda. Allilawen ken idalanda dagiti tattao iti dakes a pagturungan.
11 Kasapulan a mapasardeng isuda. Isursuroda dagiti saanda koma
nga isuro para iti nakababain a gunguna ken pagsisinninaenda dagiti
sibubukel a pamilia. 12 Kinuna ti maysa kadakuada, maysa a nasirib a tao
kadakuada, "Dagiti taga -Creta ket saan nga agsarday a managulbod, dakes
ken napeggad nga ay-ayup, dagiti sadut a nararawet." 13 Pudno daytoy
a salaysay, isu a babalawem ida a siiinget tapno nasembengda koma iti
pammati. 14 Saanda nga ipangag dagiti parparbo nga istoria dagiti Judio
wenno dagiti bilbilin dagiti lallaki a timmallikod iti kinapudno. 15 Kadagiti
nasin-aw, amin a banbanag ket nasin-aw. Ngem kadagiti narugitan ken
saan a mamatpati, awan iti nasin-aw. Ta narugitanen dagiti panunot
ken konsensiada. 16 Ibagbagada nga ammoda ti Dios, ngem ilibakda
isuna babaen kadagiti aramidda. Makarurod ken nasukirda. Saanda a
maanamongan iti aniaman a nasayaat nga aramid.

2

1 Ngem sika, ibagam ti maitutop nga addaan iti napudno a panursuro.
2 Dagiti lallakay ket masapul a managteppel, natakneng, nanakem,
nasimbeng iti pammati, iti ayat, ken iti panagibtur. 3 Kasta met
dagiti natataengan a babbai a masapul a kanayon nga iparangda dagiti
bagbagida kas mararaem, saan a mammadpadakes. Masapul a saanda
a paigamer iti adu nga arak. Masapul nga isuroda ti naimbag 4 tapno
maisuroda dagiti ubbing a babae nga ayatenda iti naimbag a wagas

dagiti bukodda nga assawa ken annak. 5 Masapul nga isuroda ida
nga agbalin a nanakem, nasin-aw, nasayaat a mangaywan ti balay, ken
agtulnogda kadagiti bukodda nga assawa. Masapul nga aramidenda
dagitoy a banbanag tapno saan a maumsi ti sao ti Dios. 6 Iti isu met
laeng a wagas, allukoyem dagiti agtutubo a lallaki nga agbalin a nanakem.
7 Iti amin a wagas iparangmo ti bagim a kas pagulidanan dagiti nasayaat
nga ar-aramid; ken no agisuroka, ipakitam ti kinadalus ken kinatakneng.
8 Agibagaka iti mensahe a nasayaat ken awan pakababalawanna tapno ti
siasinoman a bumusor ket maibabain, gapu ta awan iti dakes a maibagana
maipanggep kadatayo. 9 Dagiti tagabu ket masapul nga agtulnog kadagiti
amoda iti amin a banag. Masapul nga ay-aywenda isuda, ken saan
a makisuppiat kadakuada. 10 Masapul a saanda nga agtakaw. Ngem
ketdi, masapul nga ipakitada ti amin a nasayaat a pammati, tapno
mapapintasda iti amin a wagas dagiti sursurotayo maipanggep iti Dios
a manangisalakantayo. 11 Ta nagparang ti parabur ti Dios kadagiti amin
a tattao. 12 Isursuronatayo daytoy a tumallikod iti saan a nadiosan, ken
nainlubongan a tarigagay. Ken isursuronatayo nga agbiag a nanakem,
nalinteg, ken iti nadiosan a wagas iti daytoy a panawen 13 kabayatan
nga ur-urayentayo nga awaten ti nagasat a namnama, ti panagparang
ti dayag ti naindaklan a Diostayo ken Manangisalakan a ni Jesu-Cristo.
14 Inted ni Jesus ti bagina para kadatayo tapno subbotennatayo manipud
iti amin nga awanan ti linteg ken tapno pagbalinennatayo a nasin-aw, para
kenkuana, a naisangsangayan a tattao a nagagar a mangaramid kadagiti
nasayaat nga ar-aramid. 15 Ibagam ken iballakadmo dagitoy a banbanag.
Mangtubngarka nga addaan iti amin a turay. Saanmo nga itulok nga adda
manglaksid kenka.

3

1 Palagipam ida nga agpaituray kadagiti mangidadaulo ken agtuturay,
nga agtulnog kadakuada, a nakasagana para iti tunggal nasayaat nga
aramid. 2 Palagipam ida a saanda a mamadpadakes iti siasinoman, a
liklikanda ti panagsisinnuppiat, a bay-anda dagiti dadduma nga arami-
denna dagiti kayatda, ken ipakita ti kinapakumbaba kadagiti amin a
tattao. 3 Ta iti naminsan ket nagbalintayo nga awanan ti pannakaawat ken
nasukir. Naiyaw-awantayo ken nagbalin a tagabu dagiti nadumaduma a
tarigagay ken ragragsak. Nagbiagtayo iti dakes ken apal. Narurodtayo
ken ginuratayo ti maysa ken maysa. 4 Ngem idi nagparang ti kinaimbag
ti Dios a manangisalakantayo ken ti ayatna para iti sangkataoan, 5 saan
a babaen kadagiti aramid iti kinalinteg nga inaramidtayo, ngem babaen
ti asina nga insalakannatayo. Insalakannatayo babaen iti panagbuggo
iti baro a pannakaiyanak ken pannakapabaro babaen iti Espiritu Santo.
6 Sibabaknang nga inbukbok ti Dios ti Espiritu Santo kadatayo babaen
iti Manangisalakantayo a ni Jesu-Cristo. 7 Inaramidna daytoy tapno,
iti pannakapalinteg babaen iti paraburna ket agbalintayo a paset iti
namnama iti biag nga agnanayon. 8 Daytoy a mensahe ket mapagtalkan.
Kayatko nga agsaoka a sitatalged maipanggep kadagitoy a banbanag,
tapno dagidiay agtalek iti Dios ket rumegtada kadagiti nasayaat nga ar-
aramid nga ikabilna iti sangoananda. Dagitoy a banbanag ket nasayaat
ken pakagungunaan kadagiti amin a tattao. 9 Ngem liklikam dagiti
minamaag a panagsusuppiat ken naggapuan ti puli ken panagraranget
ken riri maipanggep ti linteg. Dagidiay a banbanag ket awan pategna ken
awan pakagungunaanna. 10 Laksidenyo ti siasinoman nga agar-aramid

iti pakaigapuan iti panagsisina kadakayo, kalpasan iti maysa wenno dua
a ballaag, 11 ken ammom a ti kasta a tao ket timmallikod manipud
iti umno a wagas ken agbasbasol ken dusdusaenna ti bagina. 12 No
ibaonko ni Artemas wenno ni Tikico kenka, pardasam ken umayka kaniak
idiay Nicopolis nga isu iti ingkeddengko a pagpalabasan ti panawen ti
lammiis. 13 Partakam ket ibaonmo ni Zenas, ti nalaing iti linteg, ken ni
Apolos, iti wagas nga awan ti pagkuranganda. 14 Masapul nga adalen
dagiti tattaotayo nga agaramid kadagiti nasayaat nga aramid a makasabet
kadagiti kangrunaan a kasapulan tapno saanda nga agbalin a saan a
nabunga. 15 Amin a kakadduak ket kablaawandaka. Kablaawam dagidiay
mangay-ayat kadatayo iti pammati. Parabur ti umadda kadakayo amin.

Filemon

1 Siak ni Pablo, maysa a balud ni Cristo Jesus, ken ni kabsattayo a
Timoteo ket agsursuratkami kenni Felimon, nga ay-ayatenmi a gayyem
2 ken katrabahoan, ken ni Apia a kabsatmi a babai, ken ni Arkipo a
padami a soldado, ken ti iglesia nga aggimong iti balaymo: 3 Parabur
kadakayo ken kapia manipud iti Dios nga Amatayo ken ni Apo Jesu-Cristo.
4 Kankanayon nga agyamanak iti Diosko. Dakdakamatenka kadagiti
karkararagko, 5 Nangngegko iti ayat ken ti pammati nga adda kenka kenni
Apo Jesus ken para kadagiti amin a namati. 6 Ikararagko a nabunga
koma iti pannakiramanmo iti pammati a maipaay iti pannakaammo iti
tunggal nasayaat a banag nga adda kadatayo kenni Cristo. 7 Gapu ta
naaddaanak iti kasta unay a rag-o ken liwliwa gapu iti ayatmo, agsipud
ta pinaragsakmo dagiti puso dagiti namati, kabsat. 8 Ngarud, uray pay
no adda kaniak amin a kinatured gapu kenni Cristo tapno bilinenka iti
rumbeng nga aramidem, 9 ngem gapu iti ayat, dawdawatek ketdi kenka—
Siak, ni Pablo, maysa a nataengan a tao, ken balud ita gapu kenni Cristo
Jesus. 10 Agdawdawatak kenka iti maipapan kenni Onesimo nga anakko,
a nagbalinak a pannakaamana iti pannakabaludko. 11 Gapu ta awan idi
iti serserbina kenka, ngem napategen isuna ita kadata. 12 Pagsubliek
isuna kenka—nga isu ti ay-ayatek unay. 13 Tarigagayko a pagtalinaedek
pay koma isuna kaniak, tapno makatulong kaniak bayat iti kinaawanmo,
bayat ti pannakaibaludko gapu iti ebanghelio. 14 Ngem saanko a kayat
ti agaramid iti aniaman a banag nga awan pammalubosmo. Inaramidko
daytoy tapno saan a maaramid ti animan a naimbag gapu ta pinilitka,
ngem gapu ta kayatmo nga aramiden daytoy. 15 Nalabit a ti rason a naisina
isuna kenka iti apagbiit, ket tapno agsubli kenka iti agnanayon, 16 Tapno
saan laengen isuna a kas tagabu, ngem nangatngato pay ngem tagabu, kas
maysa nga ay-ayaten a kabsat— nangnangruna kaniak, ken ad-adda pay
koma kenka, iti lasag ken iti Apo. 17 No ibilangnak ngarud a kas kadua,
awatem isuna a kas ti panangawatmo koma kaniak. 18 Ngem no nagbasol
isuna kenka, wenno nakautang kenka iti aniaman a banag, siakon ti
agbayad iti dayta. 19 Siak, ni Pablo, isuratko daytoy babaen iti bukodko
nga ima: Bayadankanto. Saankon nga ipalagip kenka a bulodmo kaniak
ti biagmo. 20 Wen, kabsat, ipalubosmo nga agragsakak iti Apo; pabaroem
ti pusok kenni Cristo. 21 Adda talgedko maipanggep iti panagtulnogmo,
agsuratak kenka, nga ammok nga ad-adu pay ti aramidemto ngem ti
dawatek. 22 Maysa pay, mangisaganaka ti siled ti sangaili para kaniak,
ta namnamaek a babaen kadagiti karkararagyo ket mapasyarkayonto
iti mabiit. 23 Kablaawannaka Ni Epafras a padak a balud kenni Cristo
Jesus, 24 ken kablaawandakayo met da Marcos, Aristarco, Demas, Lucas,
a katrabahoak. 25 Sapay koma ta ti parabur ni Apotayo a Jesu-Cristo ti
makikaadda iti espirituyo. Amen.

Hebreo

1 Iti nabayagen a panawen, nagsao ti Dios iti adu a daras ken adu a
wagas kadagiti kapuonantayo babaen kadagiti profeta. 2 Ngem kadagitoy
a naud-udi nga al-aldaw, nagsao ti Dios kadatayo babaen ti Anak, a
dinutokanna a tagatawid kadagiti amin a banbanag, ken naaramid iti
sangalubongan babaen kenkuana. 3 Ti Anakna ti raniag iti dayagna, ti
kababalin iti kinasiasinona, ken tarabayenna amin a banbanag babaen
iti sao ti pannakabalinna. Kalpasan iti pannakagun-odna ti pannakadalus
kadagiti basbasol, nagtugaw isuna iti makannawan nga ima iti Kangatoan
a Pannakabalinna. 4 Nagbalin isuna a naturturay ngem kadagiti anghel,
a kas ti nagan a natawidna ket natantan-ok ngem iti naganda. 5 Ta
siasino kadi kadagiti anghel iti nangibagaanna, "Sika ti anakko, ita nga
aldaw nagbalinak nga amam"? ken ibagbagana manen, "agbalinakto nga
ama kenkuana, ken agbalinto isuna nga anak kaniak"? 6 Idi inyeg ti
Dios iti inauna a naipasngay ditoy lubong, ibagbagana manen, "Masapul
nga agrukbab kenkuana dagiti amin nga anghel ti Dios." 7 Ibagbagana
maipanggep kadagiti anghel, Isuna a nangaramid kadagiti anghelna nga
espiritu ken kadagiti adipenna a gil-ayab ti apoy." 8 Ngem maipanggep iti
Anak, ibagana, "Ti tronom, O Dios, ket agnanayon nga awan patinggana.
Ti setro iti pagariam ket setro iti hustisia. 9 Inayatmo iti kinalinteg ken
ginuram iti kinaawan iti linteg, ngarud linanaannaka ti Diosmo ti lana iti
rag-o nga ad-adda ngem kadagiti kakadduam." 10 "Idi un-unana, O Apo,
inaramidmo iti pondasion ti daga. Dagiti langit ket iti ar-aramid dagiti
imam. 11 Mapukawdanto, ngem agtultuloyka. Marunotdanto amin a kasla
ti pagan-anay. 12 Lukutemto ida a kasla iti kagay ken masukatandanto
a kasla iti pagan-anay. Ngem saanka nga agbalbaliw, ken saan nga
agpatingga dagiti tawtawenmo." 13 Ngem siasino iti nangibagaan ti Dios
kadagiti anghel iti aniaman a tiempo, "Agtugawka iti makannawan nga
imak agingga a pagbalinek dagiti kabusormo a pangiparabawan dagiti
sakam"? 14 Saan kadi nga amin dagiti anghel ket espiritu a naibaon tapno
agserbi ken mangaywan kadagiti dandanin agtawid iti pannakaisalakan?

2

1 Ngarud, masapul nga ad-adda nga ipangagtayo ti nangngegantayo
tapno saantayo nga umadayo iti daytoy. 2 Ta no pudno ti mensahe
a naisao babaen kadagiti anghel, ken umawat iti maiparbeng a pan-
nusa ti tunggal panaglabsing ken panagsukir, 3 kasanotayo ngarud a
makalibas no saantayo nga ikaskaso ti naindaklan a pannakaisalakan?
—pannakaisalakan nga immuna nga impakaammo ti Apo kadatayo ken
napaneknekan kadatayo dagiti nakangngeg iti daytoy. 4 Pinaneknekan met
ti Dios daytoy babaen kadagiti pagilasinan, nakaskasdaaw, ken babaen
iti nadumaduma a nabibileg nga ar-aramid, ken babaen dagiti sagut ti
Espiritu Santo nga imbunongna segun iti pagayatanna. 5 Saan a dagiti
anghel ti pagturayen iti Dios iti lubong nga umay, nga isu iti sarsaritaenmi.
6 Ngem ketdi, adda idi iti nangpaneknek iti maysa a lugar a kunana,
"Siasino aya ti tao ta silalagipka kenkuana? Wenno ti anak ti tao ta
ipategmo isuna? 7 Inaramidmo ti tao a nababbaba bassit ngem kadagiti

anghel; binalangatam isuna iti dayag ken dayaw. * 8 Inkabilmo ti
tunggal banag iti sakaananna tapno iturayanna." Ta pinaiturayan ti Dios
ti amin a banag iti sangkatao-an. Awan aniaman a banag nga imbatina a
saanna a pinaiturayan kenkuana. Ngem ita, saantayo pay laeng a makita
nga iturturayanna ti amin a banag. 9 No pay kasta, makitkitatayo ti
napagbalin a nababbaba iti apagbiit, nababbaba ngem dagiti anghel— ni
Jesus, nga isu, gapu iti panagsagaba ken pannakatayna, ket nabalangatan
iti dayag ken dayaw. Isu nga ita, gapu iti parabur ti Dios, naramanan
ni Jesus ti pannakatay para iti amin a tattao. 10 Rumbeng laeng a ti
Dios, gapu ta agbibiag ti tunggal banag a maipaay ken babaen kenkuana,
ket ipanna ti adu nga annak iti dayagna, ken pagbalinenna a naan-anay
ti pannakaisalakan ti mangidadaulo babaen kadagiti panagsagsagabana.
11 Ta agpada a naggapu iti Dios ti mangisagsagut ken dagiti naisagut. Gapu
iti daytoy, saan a mabain ti nangisagut kadakuada iti Dios a mangawag
kadakuada a kakabsat. 12 Kunana, "Ipakaammokto ti naganmo kadagiti
kakabsatko, ikankantakto ti maipanggep kenka manipud iti taripnong.
13 Ket kunana manen, "Agtalekak kenkuana." Ken kunana manen,
"Kitaem, adtoyak ken dagiti annak nga inted ti Dios kaniak. 14 Ngarud,
yantangay ta addaan iti lasag ken dara dagiti amin nga annak ti Dios,
addaan met ni Jesus kadagiti isu met laeng a banbanag, tapno babaen iti
ipapatay, mabalin a pagbalinenna nga awanan bileg ti addaan iti bileg
ti patay, dayta ket ti diablo. 15 Daytoy ket tapno wayawayaanna dagiti
nagbiag iti pannakatagabu iti unos ti panagbiagda gapu iti panagbuteng
iti pannakatay. 16 Ta awan duadua a saan a dagiti anghel ti tultulonganna.
Ngem ketdi, tultulonganna dagiti kaputotan ni Abraham. 17 Kasapulan
ngarud nga agbalin isuna a kas kadagiti kakabsatna iti amin a wagas,
tapno agbalin isuna a naasi ken napudno a kangatoan a padi kadagiti
banbanag ti Dios, ken tapno magun-odna ti panakapakawan ti basbasol
dagiti tattao. 18 Gapu ta nagsagaba mismo ni Jesus, napadas met isuna,
kabaelanna a tulongan dagiti mapadpadas.

3

1 Ngarud, nasantoan a kakabsat, a kakaduak iti nainlangitan a
pannakaayab, ibilangyo ni Jesus, ti Apostol ken Kangatoan a Padi ti
pammatitayo. 2 Napudno isuna iti Dios, a nangdutok kenkuana, kas kenni
Moises a napudno met iti amin a balay iti Dios. 3 Ta naibilang ni Jesus a
maikari iti nangatngato a pammadayaw ngem ni Moises, gapu ta ad-adda
a mapadpadayawan ti nangipasdek iti balay ngem iti mismo a balay. 4 Ta
adda nangipasdek iti tunggal balay, ngem ti Dios ti nangipasdek iti amin
a banbanag. 5 Kinapudnona, napudno ni Moises kas maysa nga adipen iti
amin a balay iti Dios, a nangnangted iti pammaneknek maipapan kadagiti
banbanag a maibaganto iti masakbayan. 6 Ngem ni Cristo isu ti Anak
a mangaywan iti balay iti Dios. Datayo iti balayna no kumpettayo a
sititibker iti talgedtayo ken maipagpannakkel a talged. 7 Ngarud, daytoy
ket kas ti imbaga iti Espiritu Santo, " Ita, no mangngegyo ti timekna,
8 saanyo a patangkenen dagiti puspusoyo a kas inaramid dagiti Israelita iti
panagrebeldeda, idi panawen iti pannakasuot idiay let-ang. 9 Daytoy ket
idi nagrebelde dagiti kapuonanyo babaen iti panangsusuotda kaniak, ken
idi bayat iti uppat a pulo a tawen, nakitada dagiti ar-aramidko. 10 Saanak

* **2:7** (Innayun ti dadduma a manuscript iti: ket ingkabil mo ti tao a mangituray kadagiti aramid dagiti imam.)

ngarud a naay-ayo iti dayta a kaputotan. Kinunak, 'Kankanayon a maiyaw-
awan dagiti puspusoda, ke saanda nga ammo dagiti wagasko.' 11 Daytoy
ket kas iti panangsapatak iti ungetko: didanto makastrek iti paginanaak.”
12 Agannadkayo, kakabsat, tapno awanto koma ti addaan iti dakes a
puso a saan a mamati iti siasinoman kadakayo, maysa a puso a sumiasi
manipud iti sibibiag a Dios. 13 Ngem ketdi, agpipinnabilegkayo iti inaldaw,
ita ta maawagan pay laeng a tatta nga aldaw, tapno awan kadakayo ti
mapatangken babaen iti panangallilaw iti basol. 14 Gapu ta nagbalintayo
a kadua ni Cristo no sititibkertayo a kumpet iti talgedtayo kenkuana
manipud iti punganay agingga ti panungpalan. 15 Naisao maipapan iti
daytoy, “Ita nga aldaw, no denggenyo ti timekna, saanyo a patangkenen
dagiti puspusoyo, kas iti inaramid dagiti Israelita iti panagrebeldeda.
16 Siasino iti nakangngeg iti Dios ket nagrebelde? Saan kadi nga amin dagiti
indalan ni Moises a rimmuar iti Egipto? 17 Ket siasino ti nagpungtotan iti
Dios iti uppat a pulo a tawen? Saan kadi a dagiti nagbasol, a napasag
iti let-ang dagiti natay a bagbagida? 18 Siasino ti nagsapataan iti Dios a
saanda a makastrek iti paginanaanna, no di dagiti saan nga agtultulnog
kenkuana? 19 Makitatayo a di da makastrek iti paginanaanna gapu iti
saanda a panamati.

4

1 Masapul a naannadtayo ngarud tapno awan kadakayo ti mapaay a
makadanon iti agtultuloy a kari a makastrek iti panaginanana ti Dios. 2 Ta
adda kadatayo ti naimbag a damag maipanggep iti panaginana ti Dios a
naipablaak kadatayo a kas adda kadagiti Istraelita, ngem dayta a mensahe
ket saan a nangted iti pagimbagan kadagiti nakangngeg no saanda a
makitipon iti pammati iti daytoy. 3 Ta datayo a namati—datayonto dagiti
makastrek iti dayta a panaginana, a kas naibagbaga, “Kas insapatak iti
pungtotko, saandanto a makastrek iti panaginanak.” Kinunana daytoy,
uray no nalpasen dagiti trabahona a panangparsua manipud idi panan-
grugi ti lubong. 4 Ta kinunana iti sadinoman maipanggep iti maikapito
nga aldaw, “Naginana ti Dios iti maikapito nga aldaw manipud kadagiti
amin nga inaramidna.” 5 Kinunana manen, “Saandanto a makastrek iti
panaginanak.” 6 Ngarud, agsipud ta naisagana pay laeng ti panaginana
ti Dios para kadagiti sumagmamano a sumrek, ken agsipud ta adu nga
Istraelita a nakangngeg iti naimbag a damag maipanggep iti panaginanana
ti saan a nakastrek gapu ta saanda a nagtulnog, 7 nangikeddeng manen ti
Dios iti maysa a manamnama nga aldaw, a naawagan nga “Ita nga Aldaw.”
Inaramidna daytoy nga aldaw idi nagsao isuna babaen kenni David, a
nangibaga idi nabayagen a panawen kalpasan ti immuna a naibaga, “Ita
nga aldaw no dumngegkayonto iti timekna, saanyo a patangkenen dagiti
pusoyo.” 8 Ta no inikkan ida ni Josue ti inana, saanen a nagsao ti
Dios maipanggep iti sabali nga aldaw. 9 Ngarud, adda latta ti Aldaw a
Panaginana a nakasagana para kadagiti tattao ti Dios. 10 Ta ti siasinoman
a makastrek iti panaginana ti Dios ket naginana met manipud kadagiti ar-
aramidna, a kas inaramid ti Dios iti bagina. 11 Ngarud, sigagagartayo koma
a sumrek iti dayta a panaginana, tapno awan ti matinnagto iti dayta a kita
ti saan a panagtulnog a naaramidda. 12 Ta sibibiag ken naalibtak ti sao ti
Dios ken natadtadem ngem uray aniaman a kampilan nga agsumbangir ti
tademna. Salputenna uray ti pagsabatan ti kararua manipud iti espiritu,
ken kadagiti nagsusuopan manipud iti pata. Kabaelanna a maammoan
dagiti kapanunotan ken dagiti panggep ti puso. 13 Awan ti naparsua a

banag a nailemmeng manipud iti imatang ti Dios. Ngem ketdi, lamo-lamo amin a banag ken silulukat kadagiti mata ti maysa a masapul a pangitedantayo iti palawag. 14 Gapu ta addaantayon iti naindaklan a kangatoan a padi a limmasat kadagiti langit, ni Jesus nga Anak ti Dios, tengngelentayo a siiirut dagiti pammatitayo. 15 Ta saantayo nga addaan iti kangatoan a padi a saan a makipagrikna kadagiti kinakapuytayo, ngem nasulisog iti amin a wagas a kas kadatayo, malaksid iti dayta, saan isuna a nagbasol. 16 Isu nga umasidegtayo ngarud nga addaan iti talged iti trono ti parabur, tapno maawattayo ti asi ken masarakantayo ti parabur a makatulong iti tiempo ti pagkasapulan.

5

1 Ta ti tunggal kangatoan a padi, a napili manipud kadagiti tattao, ket nadutokan nga agtignay a mangibagbagi kadakuada kadagiti banbanag a mainaig iti Dios, tapno mangidiaya kadagiti sagut ken daton para kadagiti basbasol. 2 Kabaelanna ti makilangenlangen a siaalumamay kadagiti nakuneng ken ti saan a maiturayan agsipud ta isuna mismo met ket napalikmutan iti kinakapuy. 3 Gapu iti daytoy, adda met rebbengna a mangidatag kadagiti daton para kadagiti basolna kas iti ar-aramidenna para kadagiti basol dagiti tattao. 4 Ken awan ti tao a mangala iti daytoy a dayaw para iti bagbagina, ngem ketdi, masapul nga inayaban isuna ti Dios, kas iti pannakaayab ni Aaron. 5 Saan met nga intan-ok ni Cristo ti bagbagina iti panagbalinna a padi. Ngem ketdi, kinuna ti Dios kenkuana, “Sika ti Anakko, ita nga aldaw nagbalinak nga Amam.” 6 Daytoy ket kas met laeng iti ibagbagana iti sabali a paset, “Padika nga agnanayon a kas iti kinapadi ni Melkisedec.” 7 Bayat iti nainlasagan a tiempona, nangidaton isuna kadagiti kararag ken kiddaw, nga agluluwa nga umas-asug iti Dios, ti makaisalakan kenkuana manipud patay. Gapu iti panagraemna iti Dios, naipangag isuna. 8 Uray no Anak isuna, naadalna ti panagtulnog kadagiti banbanag a sinagabana. 9 Napaan-anay isuna ken iti kastoy a wagas, nagbalin isuna a pakaisalakanan nga agnanayon dagiti amin nga agtultulnog kenkuana, 10 dinutokan isuna ti Dios nga agbalin a kangatoan a padi a kas iti kinapadi ni Melkisedek. 11 Adu pay ti kayatmi nga ibaga maipanggep kenni Jesus, ngem narigat nga ipalawag agsipud ta nangudel ti panagdengngegyo. 12 No pay mangisursurokayo koman kadagitoy a tiempo, nasisita pay laeng nga adda mangisuro kadakayo kadagiti nasken a sursuroenyo maipanggep iti sasao ti Dios. Masapulyo ti gatas, saan a natangken a taraon. 13 Ta ti siasinoman a makainom laeng iti gatas ket awan kapadasanna iti mensahe iti kinalinteg, ta maladaga pay laeng isuna. 14 Maysa pay, ti natangken a taraon ket para kadagiti nataengan, dagiti nasuroan a mangilasin iti nasayaat ken dakes gapu iti kapadasanda a mangammo iti naimbag ken dakes.

6

1 Ngarud, iti panangpanawtayo iti immuna a nasursurotayo maipanggep iti mensahe ni Cristo, masapul nga agtultuloytayo iti panagtaeng, saantayo manen nga ipasdek ti pundasion iti panagbabawi manipud kadagiti awan serserbina nga ar-aramid ken ti pammati iti Dios, 2 wenno ti pundasion iti sursuro maipapan iti panagbautisar, ti panangipatay kadagiti ima, ti panagungar dagiti natay, ken agnanayon a pannaka-ukom. 3 Aramidentayonto met daytoy no ipalubos ti Dios. 4 Ta saan a mabalin a mapasamak kadagiti naminsanen a nalawlawagan, a nakaraman iti nainlangitan a

sagut, dagiti nakibingay iti Espiritu Santo, 5 ken dagiti nakaraman iti
nasayaat a sao ti Dios ken dagiti pannakabalin iti mapasungad a panawen,
6 ken kalpasanna, immadayoda—saan a mabalin a maisublida manen
iti panagbabawi. Daytoy ket gapu ta inlansada manen ti Anak ti Dios
para kadakuada, pinagbalinda isuna a maysa a banag a pagkakatawaan
dagiti tattao. 7 Paraburan ti Dios ti daga a mangsagepsep iti tudo a
masansan nga agtinnag ket mangpatubo iti mula a makatulong kadagiti
nangtrabaho iti daga. 8 Ngem no mangipaay kadagiti nasiit a ruot ken
sabong, awan serserbi daytoy ken agpeggad iti pannakailunod. Aggibus
a mapupuoran. 9 Uray no agsaokami iti kastoy, patgek a gagayyem,
naallukoykami kadagiti nasasayaat a banag maipapan kadakayo ken
dagiti banbanag a maipanggep iti pannakaisalakan. 10 Ta saan a nakillo
ti Dios tapno lipatenna dagiti aramidyo ken ti ayat nga impakitayo
gapu iti naganna, a pinagserbianyo dagiti namati ken agtalinaed nga
agserbi kadakuada. 11 Ken kasta unay ti tarigagaymi a mangipakita
koma ti tunggal maysa kadakayo iti isu met la a kinapasnek agingga
iti panungpalan nga addaan iti napnoan a panagtalek ken kinatalged.
12 Saanmi a kayat nga agbalinkayo a sadut, ngem ketdi tuladenyo dagiti
agtawid kadagiti kari gapu iti pammati ken panaganus. 13 Ta idi nagkari ti
Dios kenni Abraham, insapatana iti bagina, agsipud ta awanen ti natantan-
ok ngem kenkuana a mabalin a pagsapataanna. 14 Kinunana, “Awan
dua-dua a bendisionankanto, ken paadduekto dagiti kaputotam.” 15 Iti
kastoy a wagas, nagun-od ni Abraham ti naikari kenkuana kalpasan ti
naanus a panagur-urayna. 16 Ta agkari dagiti tattao iti natantan-ok ngem
kadakuada, ti sapata ti mangrisut iti tunggal pagsusuppiatanda. 17 No
inkeddeng ti Dios nga ipakita iti nalawlawag pay kadagiti agtawid iti
kari ti saan nga agbalbaliw a kinatibker ti panggepna, pinatalgedanna
daytoy babaen iti maysa a sapata. 18 Inaramidna daytoy tapno babaen
kadagiti dua a saan nga agbalbaliw a banag, a saan a mabalin nga
agulbod ti Dios, dakami a nagtaray a nagkamang ket maaddaan koma iti
napigsa a pammabileg tapno masalimetmetan ti kinatalged a naituding
para kadatayo. 19 Addaankami iti kastoy a talged a kas salaknib ken
mapangnamnamaan nga angkla dagiti kararuami, talged nga umuneg iti
kaunggan a lugar iti likudan ti kurtina. 20 Immun-una a simrek ni Jesus
iti dayta a lugar para kadatayo, a nagbalin nga agnanayon a kangatoan a
padi a kas iti saad ni Melkisedec.

7

1 Isu daytoy Melkisedec nga ari ti Salem, a padi ti Dios a Kangatoan,
a nangsabat kenni Abraham idi agsubsubli manipud iti panangpapatay
kadagiti ar-ari ket binendisonanna isuna. 2 Inted ni Abraham kenkuana ti
apagkapullo kadagiti amin a banbanag a nasamsamna. Ti kaipapanan
ti naganna a “Melkisedek” ket “ari ti kinalinteg,” ken kasta met nga
“ari ti Salem,” dayta ket, “ari ti kapia.” 3 Awan amana, awan inana,
awan kapuonanna, awan iti aniaman a pangrugian dagiti al-aldawna
wenno pagpatinggaan iti biagna. Ngem ketdi, agtalinaed isuna a padi iti
agnanayon, kas iti Anak ti Dios. 4 Ammirisenyo ngarud ita ti kinaindaklan
daytoy a tao. Inted ni Abraham a kapuonantayo ti apagkapullo kadagiti
kasasayaatan a banbanag a nasamsamna iti gubat. 5 Ken ti kinapudnona,
addaan ti bilin dagiti kaputotan ni Levi a nangawat iti kinapadi manipud
iti linteg a mangurnong kadagiti apagkapullo manipud kadagiti tattao,
dayta ket, aggapu kadagiti padada nga Israelita, uray no kaputotan met

laeng ida ni Abraham. 6 Ngem immawat iti apagkapullo ni Melkisedec a
saan a kaputotan ni Levi manipud kenni Abraham, ken binendisionanna
isuna, ti addaan kadagiti karkari. 7 Saan a mailibak a benindisionan ti
nangatngato a tao ti nababbaba a tao. 8 Iti daytoy a pasamak, matayto iti
maysa nga aldaw dagiti tattao nga umaw-awat kadagiti apagkapullo ngem
iti sabali met a pasamak, nailadawan a kas agbibbiag nga agtultulnog ti
immawat iti apagkapullo ni Abraham. 9 Ken iti gagangay a panagsasao,
uray ni Levi nga immawat kadagiti apagkapullo ket nagited met babaen
kenni Abraham, 10 gapu ta adda idi ni Levi iti lumo ni Abraham a
kapuonanna idi nagkita ni Abraham ken Melkisedec. 11 Ita, no magun-
od ti kinaan-anay babaen iti kinapadi dagiti kaputotan ni Levi, (ta inawat
dagiti tattao ti linteg babaen iti daytoy) ania pay laeng ti kasapulan ti sabali
pay a padi a tumaud manipud iti kinapadi ni Melkisedec a saan ketdi a
mainaganan manipud iti kinapadi ni Aaron? 12 Ta no agbaliw ti kinapadi,
masapul a mabaliwan met ti linteg. 13 Ta maibilang iti sabali a tribu ti
nakaibagaanna dagitoy a banbanag, manipud iti daytoy ket awan pay ti
uray maysa a tao a nagserbi iti altar. 14 Nalawag ita a nagtaud ti Apotayo
manipud iti Juda, ti tribu a saan a pulos a dinakamat ni Moises maipapan
kadagiti papadi. 15 Ken nalawlawag pay ti ibagbagami no tumaud ti sabali
a padi a kaas-asping ni Melkisedec. 16 Saan a nagbalin a padi daytoy
a barbaro a padi a maibatay iti linteg maipapan iti nagtaudan ti tao,
ngem ketdi, maibatay iti pannakabalin ti biag a saan a madadael. 17 Ta
saksaksian iti Nasantoan a Surat ti maipapan kenkuana: “Padika nga
agnanayon a nagtaud manipud iti kinapadi ni Melkisedec.” 18 Ta nailasin
ti imun-una a bilin gapu ta nakapuy ken awan ti pakausaranna. 19 Ta
awan ti naaramid ti linteg a nagbalin a naan-anay. No pay kasta, adda
ti nasaysayaat a kinatalged iti masakbayan a mangiyasideg kadatayo iti
Dios. 20 Ken saan a napasamak daytoy a nasaysayaat a kinatalged no
awan ti panagsapata, ta saan a nagsapata dagitoy a dadduma a papadi.
21 Ngem nagsapata ti Dios idi nagsao iti maipapan kenni Jesus, “Nagkari
ti Apo ken saanna a baliwan ti panunotna: 'Padika nga agnanayon.'”
22 Nagbalin a talged ti nasaysayaat a tulag ni Jesus babaen met iti
daytoy. 23 Kinapudnona, lappedan ti patay ti agnanayon a panagserbi
dagiti papadi. Isu iti gapuna nga adu dagiti papadi iti agsisinnaruno.
24 Ngem gapu ta agnanayon nga agbibbiag ni Jesus, saan nga agbalbaliw
iti kinapadina. 25 Ngarud babaen kenkuana, kabaelanna met nga isalakan
a naan-anay dagiti umas-asideg iti Dios, gapu ta kankanayon nga agbibiag
isuna a mangibabaet kadakauada. 26 Ta rumbeng laeng kadatayo ti kasta
a kangatoan a padi. Awan ti basolna, awan ti pakapilawanna, nadalus,
naisina kadagiti managbasol, ken nagbalin a nangatngato ngem kadagiti
langlangit. 27 Saanna a kasapulan ti inaldaw nga agidaton, saan a kasla
kadagiti nangangato a papadi, umuna ket maipaay kadagiti basbasolna,
ken kalpasanna, maipaay kadagiti basbasol dagiti tattao. Inaramidna
daytoy iti naminpinsan laeng idi indatonna ti bukodna a bagi. 28 Ta
dutdutokan ti linteg dagiti tattao nga addaan kadagiti kinakapuy a kas
nangangato a papadi, ngem ti sao iti sapata a naaramid kalpasan ti linteg
ket dinutokanna ti Anak a nagbalin a naan-anay iti agnanayon.

8

1 Daytoy ti kayatmi a sawen ita: addaantayo iti kangatoan a padi a
nakatugaw iti makannawan ti trono ti Natan-ok nga adda idiay langit.

2 Adipen isuna idiay nasantoan a lugar, ti pudpudno a tabernakulo a
binangon ti Apo, saan a tao a matay. 3 Ta nadutokan ti tunggal kangatoan
a padi a mangidaton kadagiti sagut ken sakrifisio; ngarud kasapulan nga
adda ti idaton. 4 Ita no adda ni Cristo ditoy daga, saanen isuna nga
agpadi, agsipud ta adda metten dagiti mangidatdaton kadagiti sagut segun
iti linteg. 5 Agserserbida kadagiti sumagmamano a banbanag a kopia ken
anniniwan dagiti nainlangitan a banbanag, a kas iti panangballaag ti Dios
kenni Moises idi rugianna a bangonen ti tabernakulo: “Kitaem,” Kinuna ti
Dios, “nga aramidem amin a banag segun iti pagtuladan a naipakita kenka
idiay bantay.” 6 Ngem ita nakaawat ni Cristo iti nangatngato a ministerio
gapu ta isuna pay ti mangibabaet iti nasaysayaat a tulag, a napatibker
kadagiti nasaysayaat a kari. 7 Ta no awan ti pagbiddutanna ti immuna
a tulag, ket saanen a kasapulan nga agbiruk iti maikadua a tulag. 8 Ta
idi nakasarak ti Dios iti basol kadagiti tattao, kinunana, “'Kitaem, umayen
dagiti al-aldaw,' kuna ti Apo, 'a mangaramidakto iti baro a katulagan iti
balay ti Israel ken iti balay ti Juda. 9 Saanton a kasla iti katulagan nga
inaramidko kadagiti kapuonanda idi aldaw a kinibinko ida tapno idalanko
ida a rummuar iti daga ti Egipto. Ta saanda a nagtultuloy iti tulagko,
ket saankon nga impangag isuda', kinuna ti Apo. 10 'Ta daytoy ti tulag
nga aramidekto iti balay ti Israel kalpasan dagitoy nga al-aldaw,' kinuna
ti Apo. 'Ikabilkonto dagiti lintegko kadagiti panunotda, ken isuratkonto
pay ida kadagiti pusoda. Siakto ti Diosda, ket isudanto dagiti tattaok.
11 Saanton nga isuro ti tunggal maysa iti kaarubana wenno ti tunggal
maysa iti kabsatna, a kunana, “Ammoem ti Apo,” ta ammodakton ti
amin, manipud iti kanunumoan agingga iti katatan-okan kadakuada. 12 Ta
ipakitakton ti asi kadagiti saan a nalinteg a panagtignayda, ket saankonton
a lagipen dagiti basbasolda.'” 13 Ti panangibaga iti “baro,” inaramidnan a
daan ti immuna a katulagan. Ken ti impablaakna nga agbalin a daan ket
nakasagana a mapukaw.

9

1 Ita, uray pay ti immuna a katulagan ket adda ti lugar a pagrukbaban
ditoy daga ken dagiti pagalagadan iti panagrukbab. 2 Ta adda ti naisagana
a siled ti uneg ti tabernakulo, ti akinruar a siled, a maaw-awagan ti
nasantoan a lugar. Iti daytoy a lugar, adda dagiti pangipatakderan iti
silaw, ti lamisaan, ken ti tinapay a naidaton. 3 Ken iti likudan ti maikadua
a kurtina ket sabali manen a siled, a maaw-awagan ti kasasantoan a
lugar. 4 Addaan daytoy iti balitok nga altar para ti insenso. Addaan
met daytoy ti lakasa ti tulag, a nakalupkopan iti balitok. Ti uneg daytoy
ket adda iti balitok a banga a nakaikargaan dagiti mana, ti nagsaringit
a baston ni Aaron, ken dagiti tapi ti bato ti katulagan. 5 Iti ngatoen
ti lakasa ti tulag ket dagiti dagiti kerubim a mangiladawan ti dayag ti
Dios tapno linonganda kadagiti payakda ti kalub ti pakapakawanan dagiti
basbasol, a saanmi a mailadawan ita iti tunggal pasetna. 6 Kalpasan
a naisagana dagitoy a banbanag, kanayon a sumsumrek dagiti papadi
iti akinruar a siled iti tabernakulo tapno aramidenda dagiti serbisyoda.
7 Ngem sumrek laeng nga agmaymaysa iti kangatoan a padi iti maikadua
a siled iti maminsan iti tunggal tawen, ket saan a mabalin nga awan
iti daton a dara a kas sakripisyo para iti bagina ken para kadagiti saan
nga inggaggagara a basbasol dagiti tattao. 8 Iparparangarang ti Espiritu
Santo a saan pay a nailatak ti wagas ti uneg ti kasasantoan a lugar
inggana nga agtaktakder pay laeng ti immuna a tabernakulo. 9 Daytoy iti

mangiladladawan ti agdama a tiempo. Dagiti sagut ken dagiti sakripisio a
naidaton ket saanda a kabaelan nga aramiden a naan -anay a nasin-aw ti
konsensia dagiti agdaydayaw. 10 Taraon ken mainomda laeng nga adda iti
pakainaiganna kadagiti nadumaduma a kita iti seremonia iti panagbuggo.
Dagitoy amin dagiti pagalagadan a maipaay para ti lasag a naited inggana
a maisaad ti baro a katulagan. 11 Dimteng ni Cristo a kas kangatoan a
padi dagiti naimbag a banbanag a dumteng, babaen iti dakdakkel ken
naan-anay pay a nasagradoan a tolda a saan nga inaramid dagiti ima iti
tao, maysa a saan a naibilang iti daytoy naparsua a lubong. 12 Saan a
babaen ti dara dagiti kalding ken dagiti urbon a baka, ngem babaen iti
bukodna a dara a sumrek ni Cristo iti kasasantoan a lugar iti naminsan
para iti tunggal maysa ken salaknibanna iti pannakasubbottayo nga awan
inggana. 13 Ta no maidaton iti Dios ti dara dagiti kalding ken dagiti bulog
a baka ken ti pannakaiwarsi ti dapo ti napuoran a bumalasang a baka
kadagiti narugit segun iti ritual, ket aramidenna dagiti bagida a nadalus,
14 ad-addanto pay iti dara ni Cristo, a babaen ti awan inggana nga Espiritu
ket indatonna iti bagina nga awan iti rugitna iti Dios, dalusanna dagiti
konsensiatayo manipud kadagiti natay nga aramid tapno pagserbiantayo
ti sibibiag a Dios? 15 Ta maigapu iti daytoy, ni Cristo ti mangibabaet ti baro
a tulag. Daytoy ket gapu ta ti ipapatay ti naisukat tapno wayawayaanna
dagiti adda iti babaen ti umuna a tulag manipud ti pannakadusa dagiti
basbasolda, tapno maawat dagiti inawagan iti Dios ti kari ti awan inggana
a tawidda. 16 Ta no addaan ti testamento iti maysa a pimmanaw, masapul
a mapaneknekan ti ipapatay dayta a tao a nangaramid iti daytoy. 17 Ta
mapabileg laeng iti testamento no adda ti ipapatay, gapu ta awan iti
bilegna no sibibiag pay laeng iti nangaramid iti daytoy. 18 Isu nga uray
pay ti immuna a tulag ket saan a napasingkedan no awan iti dara. 19 Ta
idi inted ni Moises iti tunggal bilin ti linteg kadagiti amin a tattao, innalana
ti dara dagiti urbon a baka ken dagiti kalding, nga addaan iti danum,
lumabaga a delana, ken hisopo, ket winarsianna ti nalukot a pagbasaan
ken dagiti amin a tattao. 20 Ket kinunana, “Daytoy ti dara a mangpasingked
ti tulag nga imbilin ti Dios a tungpalenyo. 21 Iti isu met laeng a wagas,
inwarsina ti dara ti rabaw ti tabernakulo ken kadagiti amin a pagkargaan
a maus-usar iti serbisyo dagiti papadi. 22 Ken segun ti linteg, dandani
a nadalusan amin a banag babaen iti dara. No awan ti panagsayasay
iti dara, awan iti pannakapakawan. 23 Ngarud, masapul a madalusan
dagiti kopia dagiti banbanag sadi langit babaen kadagitoy nga ayup a
sakripisio. No pay kasta, masapul a madalusan dagiti nainlangitan a
banbanag kadagiti nasaysayaat a sakripisio. 24 Ta saan a simrek ni Cristo
ti uneg ti kasasantoan a lugar a naaramid kadagiti ima, a kopia laeng iti
napaypayso a disso. Ngem ketdi, simrek isuna sadi langit, nga adda isuna
ita iti sangoanan iti Dios para kadatayo. 25 Saan a napan sadiay tapno
kankanayon nga idatonna iti bagina, a kas ar-aramiden iti kangatoan a
padi, a sumsumrek iti kasasantoan a lugar iti tinawen nga addaan iti
sabali manen a dara. 26 No pudno dayta, masapul ngarud nga agsaba
koma isuna iti namin-adu a daras sipud pay iti pannakaiparsua iti lubong.
Ngem ita, maminsan laeng a nailatak isuna inggana iti pagpatinggaan
dagiti tawen tapno ikkatenna iti basol babaen iti panangisakripisiona iti
bagina. 27 Kas pannakaikari iti tunggal tao a matay iti maminsan laeng,
ken kalpasan dayta ket pannakaukom, 28 kasta met ngarud ni Cristo, a
naidaton iti naminsan laeng tapno ikkatenna dagiti basbasol ti kaaduan,
ket agparangto iti maikadua a daras, saan a maigapu iti basol, ngem para

iti pannakaisalakan dagiti siaanus nga agur-uray kenkuana.

10

1 Ta ti linteg ket maysa laeng nga aniniwan dagiti naimbag a banag
nga umayto, saan a mismo dagiti pudno. Saan pulos a mapalinteg ti
linteg dagiti umasideg iti Dios babaen dagiti isu met laeng a kita ti
daton a kankanayon nga isagut dagiti papadi iti tinawen. 2 Wenno
saan a naisardeng dagiti datdaton a maisagut? Iti dayta a kasasaad,
dagiti agdaydayaw a naminsan a nadalusanen, awan koman iti pan-
nakaammodan kadagiti basol. 3 Ngem babaen kadagitoy a daton,
maipalagip dagiti naaramid a basol iti tinawen. 4 Ta saan a kabaelan
a pukawen ti dara dagiti baka ken dagiti kalding dagiti basbasol. 5 Idi
immay ni Cristo ditoy lubong, kinunana, “Saanmo a tinarigagayan dagiti
datdaton wenno sagsagut. Ngem ketdi, nangisaganaka ti bagi para
kaniak. 6 Saanka a maragsakan kadagiti sibubukel a mapuoran a sagsagut
wenno datdaton para iti basol. 7 Ket kinunak, “Kitaem, adtoyak O Dios,
a mangaramid iti pagayatam, a kas naisurat iti maipapan kaniak iti
nalukot a pagbasaan.” 8 Kas insuratko, kinuna ni Jesus: “Saanmo a
tinarigagayan dagiti datdaton, sagsagut, wenno dagiti sibubukel a sagut
a mapuoran para iti basol, wenno saanka a naragsakan kadagitoy”—
datdaton a naisagut segun iti linteg. 9 Ket kinunana, “Kitaem, adtoyak
a mangaramid iti pagayatam.” Inikkatna ti immuna a kaugalian tapno
ipasdekna ti maikadua. 10 Iti maikadua a kaugalian, naidatontayo iti Dios
segun iti pagayatanna babaen ti naminpinsan a panakaisagut iti bagi ni
Jesu-Cristo. 11 Kinapudnona, tunggal padi nga agserserbi nga agtaktakder
iti inaldaw-aldaw, a mangisagsagut iti isu met laeng a kita ti daton, nga
uray iti kaanoman ket saan a makaikkat kadagiti basbasol. 12 Ngem
kalpasan a nangisagut ni Cristo iti maysa a daton para kadagiti basol
iti agnanayon nga awan patinggana, nagtugaw isuna iti makannawan
nga ima ti Dios, 13 agur-uray agingga a maipababa dagiti kabusorna
ken agbalin a pagbatayan iti sakana. 14 Ta babaen iti maysa a sagut
inan-anayna dagiti naidaton iti Dios iti agnanayon nga awan patinggana.
15 Ken paneknekan met ti Espiritu Santo kadatayo. Ta kinunana iti
damo, 16 “'Daytoy iti tulag nga aramidekto kadakuada kalpasan dagitoy
nga al-aldaw,' kinuna ti Apo: 'Ikabilkonto dagiti lintegko kadagiti pusoda,
ket isuratkonto kadagiti panunotda.'” 17 Ket kinunana, “Awanton iti
pannakalagipko kadagiti basbasol ken dagiti saan a nainkalintegan nga ar-
aramidda.” 18 Ita nga adda ti pannakapakawan para kadagitoy, awanton
ti uray ania a daton para iti basol. 19 Ngarud, kakabsatko, sitatalgedkayo
a sumrek iti kasasantoan a lugar babaen iti dara ni Jesus. 20 Dayta ti
wagas a pananglukatna kadatayo babaen iti bagina, ti baro ken sibibiag
a dalan babaen ti kurtina. 21 Ket gapu ta addaantayo iti naindaklan
a padi a mangay-aywan iti balay ti Dios, 22 umasidegtayo nga addaan
iti napudno a puso a napnoan talged iti pammati, puso a nawarsian
ket nadalusan manipud iti dakes a konsensia ken naugasan ti bagi iti
nadalus a danum. 23 Masapul met a salimetmetantayo ti pannakayebkas
iti natalged a namnamatayo, nga awan iti panagalla-alla, gapu ta napudno
ti Dios a nangikari. 24 Panunotentayo iti panangpabileg iti tunggal maysa
iti panagayat ken iti naimbag nga ar-aramid. 25 Saantayo nga isardeng
ti panaguurnong a sangsangkamaysa, kas ar-aramiden dagiti dadduma.
Ngem ketdi, ad-ada pay a pabiligentayo ti tunggal maysa, kas makitayo nga

umad-adanin ti aldaw. 26 Ta no igaggagaratayo iti agbasbasol kalpasan ti
pannakaammotayo iti kinapudno, awanen ti daton para kadagiti basbasol.
27 Ngem ketdi, adda ti nakabutbuteng a namnamaen a pannakaukom, ken
ti naulpit nga apuy a mangalun-on kadagiti kabusor ti Dios. 28 Matay
nga awan asi ti siasinoman a nanglaksid iti linteg ni Moises babaen iti
dua wenno tallo a mangpaneknek. 29 Iti panagkunayo, kasano kaulpit
ti dusa a maited iti maysa a nangipayat iti Anak ti Dios, siasinoman a
nangibilang iti dara ti tulag a saan a nasantoan, ti dara nga indatonna iti
Dios—ti siasinoman a nangpabain iti Espiritu iti Parabur? 30 Ta ammotayo
ti maysa a nagkuna, “Kukuak ti panangibales; Siak ti mangsingir.” Ket
manen, “Ukomento ti Apo dagiti tattaona.” 31 Nakabutbuteng iti matinnag
kadagiti ima ti sibibiag a Dios! 32 Ngem laglagipenyo dagiti napalabas
nga al-aldaw, kalpasan a nalawlawagankayo— no kasano ti panagibturyo
iti nalaus a panagsagsagaba. 33 Kasta unay iti pannakaparparigatyo
babaen ti pannakaidadanes ken pannakaibabainyo iti kaaduan ti tattao,
ken maysakayo kadagiti nakipagsagsagaba. 34 Ta naasikayo kadagiti
naibalud, ket inawatyo a sirarag-o ti pannakasamsam dagiti sanikuayo,
ta ammoyo kadagiti bagbagiyo nga adda iti naim-imbag ken mataginayon
a sanikua. 35 Isu a saanyo a pukawen ti natalged a namnamayo,
nga adda iti naindaklan a gunggona. 36 Ta masapulyo ti panaganus,
tapno maawatyonto ti inkari ti Dios, kalpasan a maaramidyo amin
ti pagayatanna. 37 “Ta iti mabiit, ti umay ket umayto ken saan a
maitantan. 38 Agbiagto ti napudno kaniak babaen iti pammati. Ngem
no pagtalikudannak, saanak a maay-ayo kenkuana.” 39 Ngem saantayo
a kas kadagiti agsubsubli iti ayan ti pakaisagmakan. Ngem ketdi, datayo
dagiti sumagmamano nga adda iti pammatina a mangsalimetmet kadagiti
kararruatayo.

11

1 Ita, ti pammati ket isu ti talged ti addaan iti daytoy, no mangnamnama
isuna iti maysa a banag. Daytoy ket panangnamnama maipapan kadagiti
banbanag a saan pay a nakita. 2 Ta babaen iti daytoy, naanamon-
gan kadagiti pammatida dagiti kapuonantayo. 3 Babaen iti pammati
maawawatantayo a naparsua ti lubong babaen iti bilin ti Dios, isu a saan
a naaramid dagiti makita manipud kadagiti banbanag a makita. 4 Babaen
iti pammati a nangisagut ni Abel iti umno a daton ngem iti inaramid
ni Cain. Gapu iti daytoy, napadayawan isuna gapu iti panagbalinna
a nalinteg. Dinayaw ti Dios isuna gapu kadagiti inyegna a sagsagut.
Gapu iti dayta, agsasao latta ni Abel uray no natayen isuna. 5 Babaen
iti pammati a naipangato ni Enoc ken saanna a nakita ti ipapatay.
“Saan isunan a mabirukan gapu ta innala isunan ti Dios” Ta naibaga
kenkuana a naay-ayonan ti Dios sakbay a naipangato isuna. 6 Saan a
mabalin a maay-ayo ti Dios no awan iti pammati, ta ti umay iti Dios
ket rumbeng a mamati nga adda isuna ken gunggonaanna dagiti agsapul
kenkuana. 7 Babaen iti pammati ni Noe, nga idi binallaagan isuna ti
Dios maipapan kadagiti banbanag a saan pay a nakita, a napakuyogan iti
nadiosan a panagraem ket nangipatakder isuna iti daong tapno isalakanna
ti pamiliana. Babaen ti panangaramidna iti daytoy, inukomna ti lubong
ket tinawidna ti kinalinteg nga umay babaen iti pammati. 8 Babaen iti
pammati nga idi naayaban ni Abraham, nagtulnog isuna ket napan iti
lugar nga awatennanto a kas tawid. Napan isuna, a saanna nga ammo

ti papananna. 9 Babaen iti pammati a nagnaed isuna iti naikari a daga
a kas gangannaet. Kaduana a nagnaed iti toltolda ni Isaac ken Jacob,
a kaduana nga agtawid iti isu met laeng a kari. 10 Daytoy ket gapu
ta pinaspasungadanna ti pannakaipatakder iti siudad a ti arkitekto ken
nangipatakder ket ti Dios. 11 Babaen iti pammati a naawat ni Abraham
ken ni Sarah ti pannakabalin nga agsikog uray no nataenganda unayen,
agsipud ta imbilangda a napudno ti Dios, ti nangikari kadakuada iti anak a
lalaki. 12 Ngarud manipud pay iti daytoy a mamaysa a tao nga idi asidegen
a matay, a nangipasngay ti saan a mabilang a kaputotan. Immaduda
a kas ti kaadu ti bitbituen iti tangatang ken ti saan a mabilang a darat
iti igid ti baybay. 13 Natayda amin dagitoy nga addaan iti pammati a
saanda a naawat dagiti kari. Ngem ketdi, nakita ken pinasangbayda daytoy
manipud ti adayo, binigbigda nga isuda ket agdaldaliasat ken gangannaet
iti daytoy a daga. 14 Ta ilawlawag dagiti mangibaga kadagitoy a banbanag
nga agsapsapulda iti bukodda a daga a pagnaedanda. 15 Kinapudnona,
no ti pinanpanunotda ket ti maysa a pagilian a nagpanawanda, mabalin
nga adda iti gundawayda nga agsubli. 16 Ngem tartarigagayanda iti
nasaysayaat a pagilian, dayta ket nainlangitan. Saan ngarud nga ibain
ti Dios a maawagan a Diosda, agsipud ta nangisagana isuna iti siudad a
maipaay kadakuada. 17 Babaen iti pammati, kalpasan ti pannakapadas
ni Abraham, indatonna ni Isaac. Wen, a siraragsak a nangawat iti
kari ket indatonna ti kakaisuna nga anakna a lalaki, 18 kenkuana a
nakaibagaanna, “Manipud kenni Isaac a maawaganto dagiti kaputotam.”
19 Imbilang ni Abraham a kabaelan a pagungaren ti Dios ni Isaac manipud
iti patay, ket kas panangiladawan a panangibaga, inawatna ngarud manen
isuna. 20 Babaen iti pammati a binendisionan ni Isaac da Jacob ken
Esau maipapan kadagiti banbanag a dumtengto. 21 Babaen iti pammati,
a binendisionan ni Jacob dagiti annak a lallaki ni Jose idi matmatay
isunan. Nagrukbab ni Jacob, a nakasadag iti rabaw ti bastonna. 22 Babaen
iti pammati, idi dandanin iti panungpalan ni Jose, nagsarita isuna iti
panagpanaw dagiti annak ti Israel iti Egipto ket imbilinna nga itugotda
dagiti tulangna. 23 Babaen iti pammati nga idi naiyanak ni Moises,
inlemmeng isuna dagiti nagannakna iti tallo a bulan gapu ta nakitada
ti kinalibnusna a maladaga, ket saanda a nagbuteng iti bilin ti ari.
24 Babaen iti pammati, kalpasan a dimmakelen ni Moises, nagkedked
isuna a maawagan nga anak a lalaki ti anak a babai ti Faraon. 25 Ngem
ketdi, pinilina ti makibingay iti panagsagaba kadagiti tattao ti Dios ngem ti
mangragragsak kadagiti tarigagay iti basol iti apagkanito. 26 Imbilangna a
natantan-ok a kinabaknang ti pannakaibabain a panangsurot kenni Cristo
ngem dagiti gameng ti Egipto, ta situturong dagiti matana iti masakbayan
a gunggonana. 27 Babaen iti pammati a pinanawan ni Moises iti Egipto.
Saan isuna a nagbuteng iti unget ti ari, ta nagibtur isuna babaen iti
panangkita iti saan a makita. 28 Babaen iti pammati a nginilinna ti Ilalabas
ken ti pannakaiwarsi ti dara tapno saan a sagiden ti manangdadael iti
inauna nga annak dagiti annak nga inauna dagiti Israelita. 29 Babaen iti
pammati a binallasiwda ti baybay dagiti Runo a kasla namaga a daga
daytoy. Idi pinadas dagiti Egipcio daytoy, naalun-onda. 30 Babaen iti
pammati a narba ti bakud ti Jerico, kalpasan a nirikrikosda daytoy iti
pito nga aldaw. 31 Babaen iti pammati a ti balangkantis a ni Rahab
ket saan a napukaw a kadua dagiti nasusukir, gapu ta inawatna a
sitatalged dagiti espia. 32 Ken ania pay iti mainayonko nga ibaga?

Ta kurangen ti tiempok no saritaek pay da Gideon, Barak, Samson,
Jefte, David, Samuel, ken dagiti profeta, 33 a babaen iti pammati ket
pinarmekda dagiti pagarian, inaramidda ti nalinteg, ken inawatda dagiti
kari. Pinasardengda dagiti ngiwat dagiti leon, 34 iniddepda ti pannakabalin
ti apuy, linibasanda iti murdong ti kampilan, naagasanda manipud
kadagiti saksakit, nagbalinda a maingel iti gubat, ken pinapanawda dagiti
soldado a ganganaet. 35 Inawat dagiti babai dagiti minatayda babaen
ti panagungar. Naparparigat dagiti dadduma, saanda nga inawat ti
pannakawayawayada tapno mapadasanda iti nasaysayaat a panagungar.
36 Nagsagaba dagiti dadduma ti pannakalalais ken pannakasapsaplit, wen,
uray ti pannakaikawar ken pannaka-ibalud. 37 Nauborda, naragadida iti
dua. Napapatayda iti kampilan. Nagpagpagnada a sikakawes iti lalat
ti karnero ken lalat ti kalding agsipud ta nakurapayda, naparparigatda,
ken namaltratoda, 38 (a saan a maikari ti lubong kadakuada), nagalla-
allada kadagiti let-ang, banbantay, rukrukib, ken kadagiti abut iti daga.
39 Uray no inanamongan ti Dios dagitoy a tattao gapu iti pammatida,
saanda a naawat ti inkarina. 40 Impaayen ti Dios idi pay dagiti banbanag
a nasaysayaat para kadatayo, tapno saanda nga agbalin a naan-anay no
awantayo.

12

1 Ngarud, agsipud ta napalikmutantayo kadagiti adu a saksi, iwaksitayo
amin dagiti mangpadpadagsen kadatayo ken ti basol a nalaka a mangsilsilo
kadatayo. Anusantayo a tarayen ti salisal nga adda iti sangoanantayo.
2 Kumitatayo laeng kenni Jesus, ti nagtaudan ken mangan-anay iti pam-
matitayo, a gapu ti rag-o a naisagana para kenkuana, inibturanna ti krus,
saanna nga inkan-kano ti pannakaibabain, ken nagtugaw iti makannawan
nga ima iti trono ti Dios. 3 Ta ibilangyo isuna a nangibtur iti kasta a
nasasakit a sasao manipud kadagiti managbasol a maibusor kenkuana
tapno saankayo a mabannog wenno nalaka a masaktan. 4 Saankayo pay a
nagkedked wenno nakigubal maibusor iti basol agingga iti pannakaibus ti
dara. 5 Ken nalipatanyo ti pannakapabileg a mangisursuro kadakayo a kas
an-annak: “Anakko, saanmo nga iyaleng-aleng ti panangdisiplina ti Apo,
saankayo a maawanan iti puso no tubngarennakayo.” 6 Ta disdisiplinaan
ti Apo ti siasinoman nga ay-ayatenna, ken dusdusaenna ti tunggal anak nga
aw-awatenna. 7 Ibturanyo dagiti pannubok a kas disiplina. Makitultulag ti
Dios kadakayo a kas addaan ti annak, ta ania nga anak ti saan a disiplinaan
ti amana? 8 Ngem no awan ti disiplinayo, nga isu ti pagbibingayantayo,
maysakayo ngarud a bastardo ken saanna nga annak. 9 Kanayonna pay,
addaantayo kadagiti naindagaan nga amma a mangdisiplina kadatayo, ken
rinaemtayo ida. Saantayo met kadi nga ad-adda a pagtulnogan ti Ama
dagiti espiritu ken agbiagtayonto? 10 Ta pudno a dinisiplinaannatayo dagiti
ammatayo kadagiti sumagmamano a tawtawen a kasla usto kadakuada,
ngem disdispilinaannatayo ti Dios maipaay iti pagsayaatantayo tapno
mabalintayo a makabingay iti kinasantona. 11 Awan ti disiplina a
kasla nakaay-ayo iti agdama ngem ketdi nasakit unay. Uray no kasta,
mangitedto iti natalna a bunga ti kinalinteg maipaay kadagiti nasuroan iti
daytoy. 12 Ingatoyo ngarud dagiti nakababa nga imayo ken patibkerenyo
manen dagiti nakapuy a tumengyo; 13 agaramidkayo iti diretso a pagnaan
maipaay kadagiti sakayo, tapno saan a maiyaw-awan ti siasinoman a
pilay no diket mapaimbag. 14 Ikagumaanyo ti makikappia kadagiti amin

a tattao, ken uray ti kinasanto a no awan daytoy ket awan met ti
makakita iti Apo. 15 Agannadkayo tapno awan ti mailaksid iti parabur
ti Dios, ken awan ti pangrugian ti gura nga isu ti pakaigapuan ti riribuk
ken mangrugit ti kaaduan. 16 Agannadkayo ta awan koma uray ania a
kinaderrep wenno saan a nadiosan a tao a kas kenni Esau, a nangilako
ti bukodna a karbengan a kas inauna nga anak iti maysa a pannangan.
17 Ta ammoyo a kalpasan a tinarigagayanna a tawiden ti bendission,
nailaksid isuna, gapu ta saan a nakabiruk ti gundaway ti panagbabawina
iti amana, uray pay no binirukna daytoy a sipapasnek nga addaan ti
lua. 18 Ta saankayo nga immay iti bantay a mabalin a masagid, bantay
ti gumilgil-ayab nga apuy, kinasipnget, ladingit, ken bagyo. 19 Saankayo
nga immay iti makaringgor a tangguyob, wenno iti sasao manipud iti
timek a nakaigapuanan dagiti mangdingdingngeg iti daytoy nga agpakaasi
a saan a sabali a sao ti maisao kadakuada. 20 Ta saanda a maibturan ti
naibilin: “Uray pay no ayup ti mangsagid ti bantay, rumbeng a maubor
daytoy.” 21 Nakabutbuteng unay daytoy a pasamak isu nga imbaga ni
Moises, “Kasta unay ti butengko isu nga agtigtigergerak.” 22 Ngem ketdi,
immaykayo iti Bantay Zion ken ti siudad ti sibibiag a Dios, ti nainlangitan
a Jerusalem, ken kadagiti sangapulo a ribu nga anghel nga agramrambak.
23 Immaykayo iti pagtitiponan dagiti amin nga inauna nga anak a nailista
idiay langit, iti Dios nga Ukom ti amin, ken kadagiti espiritu dagiti nalinteg
a nagbalin a naan-anay. 24 Immaykayo kenni Jesus, ti mangibabaet ti
baro a tulag, ken iti naibuyat a dara a nabilbileg ngem ti dara ni Abel.
25 Kitaenyo ta saanyo a pagkedkedan ti agsasao. Ta no saanda a nakalibas
idi nagkedkeddanda ti nangballaag kadakuada ditoy daga, awan duadua a
saantayo met a makalibas no panawantayo ti mangbalballaag manipud
langit. 26 Iti dayta a tiempo, ginunggon ti timekna ti daga. Ngem ita
inkarina ket kinunana, “Iti maminsan pay, gunggonek saan laeng a ti
daga, ngem uray dagiti langit.” 27 Dagitoy a sasao, “Iti maminsan pay,”
ipakpakitana ti pannakaikkat dagiti banbanag a magunggon, dayta ket,
dagiti banbanag a naparsua, tapno agtalinaed dagiti banbanag a saan a
magunggon. 28 Isu a, ti panangawattayo iti pagarian a saan a magunggon,
agyamantayo ken iti daytoy a wagas agrukbabtayo a makaay-ayo ti Dios
nga addaan iti panagraem ken panagbuteng, 29 ta maysa nga apuy a
makauram ti Diostayo.

13

1 Itultuloyyo ti nainkabsatan nga ayat. 2 Saanyo a lipatan iti mang-
pasangbay kadagiti ganganaet, ta babaen iti panangar-aramid iti daytoy,
nangpasangbay ti dadduma kadagiti anghel nga awan ti pannakaam-
ammoda. 3 Lagipenyo dagiti adda iti pagbaludan, a kas addakayo
kadakuada sadiay, ken kasla namaltrato dagiti bagbagiyo a kas kadakuada.
4 Raemen koma ti amin iti panagasawa ken mapagtalinaed koma a
nadalus iti katre ti panagasawa, ta ukomento ti Dios dagiti naderrep
ken dagiti mannakikamalala. 5 Mawayawayaan koma ti wagas ti
panagbiagyo manipud iti panagayat iti kuarta. Mapnekkayo kadagiti
banbanag nga adda kadakayo, ta imbaga mismo iti Dios, “Saankanto
a pulos a panawan, wenno baybay-an.” 6 Mapnektayo koma tapno
sitúturedtayo nga agkuna, “Ti Dios ti katulongak; Saanakto a mabuteng.
Ania ti mabalin nga aramiden iti uray sino kaniak?” 7 Ibilangyo dagitoy
a nangiturong kadakayo, dagiti nagsao iti sao ti Dios kadakayo, ken

ibilangyo ti nagbanagan ti kababalinda; tuladenyo ti pammatida. 8 Isu
met laeng ni Jesu Cristo, idi, ita, ken agnanayon. 9 Saankayo nga
agpaiyadayo babaen iti agduduma ken kadagiti karkarna a sursuro, ta
nasayaat a mapatibker ti puso babaen iti parabur, saan a babaen kadagiti
pagannurotan maipanggep ti taraon a saan a makatulong kadagitoy
nga agbibiag babaen kadakuada. 10 Addaantayo iti altar nga awan ti
kalintegan dagiti agserserbi iti tabernakulo a mangan. 11 Ta iti dara
dagiti ayup, a naidaton para kadagiti basbasol, ket impan iti kangatoan
a padi iti nasantoan a disso, ngem napuoran dagiti bagbagida iti ruar
ti kampo. 12 Ngarud, nagsagaba met laeng ni Jesus iti ruar ti ruangan
ti siudad, tapno maidaton dagiti tattao iti Dios babaen iti bukodna a
dara. 13 Mapantayo ngarud kenkuana iti ruar ti kampo, nga aw-awiten
ti pannakapabainna. 14 Ta awanantayo iti mataginayon a siudad ditoy.
Ngem ketdi, sarakentayo ti siudad nga umay. 15 Babaen ken Jesus, masapul
a kankanayontayo nga agidaton kadagiti datdaton iti pammadayaw iti
Dios, pammadayaw nga isu ti bunga dagiti bibigtayo a mangbigbig
iti naganna. 16 Ken saanyo a lipatan ti agaramid ti naimbag ken iti
panangtulong iti tunggal maysa, ta naay-ayo unay iti Dios gapu iti kastoy
a datdaton. 17 Agtulnog ken paiturayankayo kadagiti papanguloyo, ta
kankanayondakayo a banbantayan para iti pagimbagan dagiti kararuayo,
a kas kadagiti mangtedto iti pagrebbenganda. Agtulnogkayo tapno
aywanandakayo dagiti papanguloyo nga addaan ti rag-o, ken saan nga
addaan ti ladingit, a saan a makatulong kadakayo. 18 Ikararagandakami, ta
naallukoykami nga addaan ti nadalus a konsensia, nga agtartarigagay nga
agbiag a sidadayaw kadagiti amin a banbanag. 19 Ken pabilgenkayo amin
nga ad-adda pay nga aramidenyo daytoy, tapno kabaelak koma nga agsubli
kadakayo iti mabiit. 20 Ita, ti Dios koma ti kapia, a nagsubli manipud ti
patay, ti naindaklan a pastor dagiti karnero, ni Apotayo a Jesus, babaen
ti dara iti agnanayon a tulag, 21 ket isagananakayo iti tunggal naimbag
a banbanag nga agaramid ti pagayatanna, nga agtrabtrabaho kadatayo a
makaay-ayo unay iti imatangna, babaen kenni Jesu Cristo, kenkuana ti
dayag iti agnanayon ken awan patinggana. Amen. 22 Ita, pabilgenkayo,
kakabsat a lallaki, a mangawit iti pangpabileg a sao nga ababa nga
insuratko kadakayo. 23 Ammoyo a nawayawayaanen ti kabsattayo a ni
Timoteo, nga isunto ti makagapu ti pannakakitakto kadakayo no umay
isuna iti mabiit. 24 Kablaawanyo dagiti amin a papanguloyo ken amin
dagiti namati. Kablaawandakayo dagiti adda iti Italia. 25 Parabur koma ti
adda kadakayo amin.

Santiago

1 Ni Santiago, nga adipen ti Dios ken ti Apo a ni Jesu-Cristo, kadagiti sangapulo ket dua a tribu iti Pannakaiwara-wara, kablaaw. 2 Ibilangyo amin a rag-o, kakabsatko, no makapadaskayo iti nadumaduma a pakariribukan, 3 nga ammoyo a iti pannakasuot ti pammatiyo ket mangpataud iti panagibtur. 4 Palubosanyo a leppasen ti panagibtur ti trabahona, tapno agbalinkayo koma a naan-anay a nataengan, nga awan pagkuranganna. 5 Ngem no kasapulan ti siasinoman kadakayo ti kinasirib, dawatenna daytoy manipud iti Dios, ti sibubuslon a mangmangted ken saan a mangtubtubngar kadagiti amin a dumawat ket ipaaynanto daytoy. 6 Ngem dumawatkayo nga addaan iti pammati, nga awanan iti panagduadua, ta ti agduadua ket kasla dalluyon idiay baybay, iturturong iti angin ken maipalpalladaw iti aglawlaw. 7 Ta masapul a saan a panunoten dayta a tao a maawatnanto ti kiddawna iti Apo; 8 ti kasta a tao ket agduadua ti panunotna, saan a natalna kadagiti amin a wagasna. 9 Ti nakurapay a kabsat ket agrag-o koma iti nangato a kasasaadna, 10 kabayatan a ti nabaknang a kabsat iti kinapakumbabana, gapu ta mapukawto isuna a kasla iti panagpukaw ti atap a sabong iti talon. 11 Sumingising ti init nga addaan iti makasinit a pudot ket laylayenna ti mula, ket matinnag ti sabong ket matay ti pintasna. Iti isu met laeng a wagas, mapukawto dagiti nabaknang a tattao iti tengnga dagiti ar-aramidenda. 12 Nagasat ti tao a makaibtur iti pannakasuot, ta kalpasan a malasatanna ti suot, awatennanto ti balangat ti biag, a naikari kadagiti agay-ayat iti Dios. 13 Awan koma iti mangibaga inton masulisog isuna, “Daytoy a sulisog ket naggapu iti Dios,” gapu ta saan a nasulisog ti Dios babaen iti dakes, ken ti Dios mismo ket saan a mangsulsulisog iti siasinoman. 14 Masulisog ti tunggal tao babaen iti bukodna a dakes a tartarigagay a mangal-allukoy ken mang-guyguyod kenkuana a paadayo. 15 Ket kalpasan a maiyinaw ti managbasol a tartarigagay, maipasngay ti basol, ken kalpasan a dimmakkel a naan-anay ti basol ibungana ti patay. 16 Saankayo a paallilaw, ay-ayatek a kakabsat. 17 Ti tunggal nasayaat a sagut ken tunggal naan-anay a sagut ket manipud idiay ngato, a bumabbaba manipud iti Ama dagiti lawag. Saan nga agbalbaliw isuna a kasla kadagiti agsukat-sukat nga aniniwan. 18 Pinili ti Dios nga ikkannatayo iti biag babaen iti sao iti kinapudno, tapno agbalintayo a kasla dagiti umuna a bunga kadagiti pinarsuana. 19 Ammoyo daytoy, ay-ayatek a kakabsat. Masapul a nasiglat a dumngeg ti tunggal tao, nainnayad nga agsao, ken saan a nalaka a makaunget, 20 ta ti unget ti tao ket saanna a tungpalen ti kinalinteg iti Dios. 21 Ngarud ikkatenyo amin a managbasol a rugit ken ti dakes nga adda iti sadinoman, ken iti kinapakumbaba awaten ti naimula a sao, nga isu ti makaisalakan kadagiti kararuayo. 22 Agtulnogkayo iti sao, saanyo laeng a denggen daytoy, nga al-allilawenyo dagiti bukodyo a bagi. 23 Ta no mangngeg ti siasinoman ti sao ken saanna nga aramiden daytoy, maiyarig isuna iti maysa a tao a mangkitkita iti rupana iti sarming. 24 Kitkitaenna ti rupana, ken pumanaw ket malipatanna a dagus ti langana. 25 Ngem ti tao a kumita a siaannad iti naan-anay a linteg, ti linteg iti wayawaya, ken agtultuloy nga agtultulnog iti daytoy, saan laeng a kas dumdumngeg a malipatanna, mabendisionanto daytoy a tao kas aramidenna daytoy. 26 No

panunoten ti siasinoman a relihioso isuna, ngem saanna a tengngelen ti
dilana, al-allilawenna ti pusona ken awan serbi ti relihionna. 27 Ti nadalus
ken saan a narugitan a relihion iti sangoanan ti Dios ken Amatayo ket
daytoy: ti panangtulong kadagiti awanan ti ama ken kadagiti balo a babbai
iti panagrigatda, ken ti mangsalaknib iti bagi manipud iti panangdadael
iti lubong.

2

1 Kakabsatko, saanyo a suroten ti pammati iti Apotayo a ni Jesu-Cristo, ti
Apo iti dayag, babaen iti panangipangpanruna kadagiti sumagmamano a
tattao. 2 No sumrek ti maysa a tao iti taripnongyo a nakasuot kadagiti
balitok a singsing ken napipintas a badbado, ken adda met sumrek a
nakurapay a tao a narugit ti badona, 3 ket ipampamaysam ti imatangmo
iti tao a nakakawes iti napintas a bado, ket kunam, "Pangngaasim ta
agtugawka ditoy napintas a lugar," ngem kunam iti nakurapay a tao,
"Agtakderka idiay," wenno, "Agtugawka iti sakaanak," 4 saankayo kadi a
manguk-ukom kadagiti bagbagiyo, ken agbalbalin nga ukom nga addaan
kadagiti dakes a kapanunotan? 5 Dumngegkayo, ay-ayatek a kakabsat,
saan kadi a pinili ti Dios dagiti nakurapay iti lubong tapno agbalin a
nabaknang iti pammati ken mangtawid iti pagarian nga inkarina kadagiti
mangay-ayat kenkuana? 6 Ngem pinabainanyo dagiti nakurapay! Saan
kadi a dagiti nabaknang ti mangparparigat kadakayo, ken saan kadi nga
isuda dagiti mangguyguyod kadakayo idiay pagukoman? 7 Saan kadi a
tabtabbaawan dagiti nabaknang ti nasayaat a nagan a nakaayabanyo?
8 Nupay kasta, no tungpalenyo ti naarian a linteg, kas naisurat iti
Nasantoan a Sursurat, "Masapul nga ayatem ti karrubam kas iti bagim,"
nasayaat ti ar-aramidenyo. 9 Ngem no ipangrunayo ti sumagmamano
a tattao, agbasbasolkayo, a napasingkedan a nagbasol babaen iti linteg
a kas mannaglabsing iti linteg. 10 Ta siasinoman nga agtulnog iti
sibubukel a linteg, ngem maitibkol iti maysa a banag, makabasol isuna
ti pananglabsing iti amin a linteg! 11 Ta ti Dios a nangibaga, "Saanka
a makikamalala," kunana pay, "Saanka a mangpatay." No saankayo a
makikamalala, ngem mangpataykayo, linabsingyo ti linteg ti Dios. 12 Isu
nga agsao ken agtulnogkayo a kas kadagiti dandanin maukom babaen iti
linteg ti wayawaya. 13 Ta umay ti pannakaukom nga awanan asi kadagiti
saan a nangipakita iti asi. Agballigi ti asi maibusor iti pannakaukom!
14 Ania ti pagsayaatanna, kakabsatko, no ibaga ti maysa a tao nga adda
ti pammatina, ngem awanan isuna kadagiti aramid? Maisalakan kadi
isuna dayta a pammati? 15 No agkasapulan ti kabsat a lalaki wenno babai
kadagiti badbado ken inaldaw a taraon, 16 ket ibaga ti maysa kadakayo
kadakuada, "Mapanka nga addaan kapia, agpabaraka ken manganka
a nasayaat," ngem saanmo nga ited kadakuada dagiti kasapulanda a
banbanag a maipaay iti bagi, ania ti pagsayaatanna dayta? 17 Iti isu met
laeng a wagas, ti pammati, no awanan kadagiti aramid, ket natay. 18 Ngem
adda pay ti mangibaga, "Adda pammatim, ken addaanak kadagiti aramid."
Ipakitam kaniak ti pammatim nga awanan kadagiti aramid, ket ipakitak
kenka ti pammatik babaen kadagiti aramidko. 19 Mamatika nga adda ti
maymaysa a Dios; ustoka. Ngem patpatien met dagiti demonio dayta ket
agpigergerda. 20 Kayatmo kadi a maammoan, maag a tao, no kasano a ti
pammati nga awanan kadagiti aramid ket awan serbina? 21 Saan kadi
a ni Abraham nga amatayo ket napalinteg babaen kadagiti aramid idi

indatonna ni Isaac nga anakna a lalaki iti rabaw ti altar? 22 Makitayo
a nagtrabaho ti pammati kadagiti aramidna, ket babaen kadagiti aramid
nagun-od iti pammatina ti pangngepna. 23 Natungpal ti Nasantoan a Surat
a kunkunana, "Pinati ni Abraham ti Dios, ket naibilang kenkuana a kas
kinalinteg." Isu a naawagan ni Abraham a gayyem ti Dios. 24 Makitayo
a babaen kadagiti aramid napalinteg ti maysa a tao, ken saan laeng a
babaen iti pammati. 25 Saan kadi nga iti kasta met a wagas a ni Rahab
a balangkantis ket napalinteg babaen kadagiti aramid, idi pinasangbayna
dagiti mensahero ken imbaonna ida babaen iti sabali a dalan? 26 Ta kas iti
bagi nga awanan iti espiritu ket natay, kasta met ti pammati nga awanan
kadagiti aramid ket natay.

3

1 Saan koma nga adu kadakayo ti agbalin a manursuro, kakabsatko,
nga ammoyo nga awatentayonto ti dakdakkel a pannakaukom. 2 Ta
maitibkultayo amin iti adu a wagas. No saan a maitublak ti siasinoman
iti sasaona, isuna ket awan pagkuranganna a tao, matengngelna pay ti
sububukel a bagina. 3 Ita, no ikabiltayo dagiti busal dagiti kabalyo kadagiti
ngiwatda agtulnogda kadatayo, ket mabalintayo a pagpusipusen dagiti
bagida. 4 Kitaenyo pay a dagiti barko, uray no nagdadakkelda unay ket
maidurduron dagiti napipigsa nga angin, ket iturturong iti nagbassit a
timon iti sadinoman a tarigagayan ti kapitan a pangiturongan 5 Kasta met,
ti dila ket maysa a bassit a paset iti bagi, ngem ipasindayagna dagiti dakkel
a banbanag. Kitaenyo no kasano a ti dakkel a kabakiran ket masindian
babaen iti rissik iti beggang! 6 Ti dila ket maysa met laeng nga apuy,
maysa a lubong iti kinamanagbasol a naikabil kadagiti paset iti bagitayo,
a mangrugrugit iti sububukel a bagi ket puoranna ti dalan iti biag, ken
mapuoran ti bagina babaen iti impierno. 7 Ti tunggal kita iti atap nga ayup,
billit, agkarkarayam, ken parsua iti baybay ket mapapaamo ken napaamo
ti sangkataoan, 8 ngem awan kadagiti tattao ti makapaamo iti dila; maysa
daytoy a dakes nga awan inanana, napno iti makapatay a sabidong.
9 Babaen iti dila, daydayawentayo ti Apo ken Amatayo, ken babaen iti
daytoy ket ilunodtayo dagiti tattao, a naaramid iti langa ti Dios. 10 Manipud
iti isu met laeng a ngiwat ket naisao iti pangbendision ken panangilunod.
Kakabsatko, saan koma a kastoy dagitoy a banbanag. 11 Ipussuak kadi
ti ubbog ti agpada a nasam-it ken napait a danum? 12 Kakabsatko,
makapatubo kadi ti igos iti olibo, wenno ti ubas ket mangpatubo iti igos?
Kasta met a saan a makapataud ti naapgad nga ubbog iti nasam-it a
danum. 13 Siasino kadakayo ti nasirib ken mannakaawat? Ipakita koma
dayta a tao ti nasayaat a biag babaen kadagiti aramidna iti kinapakumbaba
nga aggapu iti kinasirib. 14 Ngem no addaankayo iti napait a panagimon
ken naimot a tarigagay iti pusoyo, saankayo nga agpasindayag ken agulbod
a maibusor iti kinapudno. 15 Saan a kinasirib daytoy a bumaba manipud
iti ngato, ngem ketdi nainlubongan daytoy, saan a naespirituan, ken
sinasairo. 16 Ta no sadino ti ayan ti panagimon ken naimot a tarigagay,
adda ti riribuk ken amin a narugit nga aramid. 17 Ngem ti kinasirib nga
aggapu iti ngato ket umuna, nasin-aw, kalpasanna managayat iti kapia,
naalumamay, nasayaat ti panagpuspusona, napno iti asi ken nasayaat a
bunga, awanan ti panangipangpangruna kadagiti sumagmamano a tattao,
ken napasnek. 18 Ken ti bunga iti kinalinteg ket naimula iti kapia para
kadagiti agar-aramid iti kapia.

4

1 Sadino ti naggapuan iti panagaapa ken panagsisinnupiat kadakayo?
Saan kadi a nagtaud daytoy kadagiti dakes a tarigagayyo nga agbibinnusor
iti unegyo? 2 Tartarigagayanyo ti awan kadakayo. Mangpataykayo ken
kamkamatenyo ti saanyo a matagikua. Agaapa ken agriringgorkayo,
ngem saanyo a magun-od gapu ta saankayo a dumawdawat iti Dios.
3 Dumawatkayo ket saankayo a makaawat gapu ta dakes a banbanag
dagiti dawdawatenyo, tapno mabusbusyo dagitoy kadagiti dakes a tar-
tarigagayyo. 4 Dakayo a mannakikamalala a babbai! Saanyo kadi nga
ammo nga ti pannakigayyem iti lubong ket pannakisuppiat maibusor iti
Dios? Ngarud, ti siasinoman a mangikeddeng nga agbalin a gayyem iti
lubong ar-aramidenna ti bagina a kabusor iti Dios. 5 Wenno ipagarupyo
kadi nga awan kaipapanan ti Nasantoan a Sursurat no ibagbagana a
ti Espiritu nga inkabilna kadatayo ket umap-apal unay para kadatayo?
6 Ngem mangmangted pay ti Dios iti ad-adu a parabur, nga isu ti
gapu na a kinuna iti Nasantoan a Surat, “Supringen ti Dios dagiti
napalanguad, ngem mangmanted iti parabur kadagiti napakumbaba.”
7 Ngarud, paiturayanyo ti bagbagiyo iti Dios. Supringenyo ti diablo,
ket panawannakayonto. 8 Umasidegkayo iti Dios, ket umasidegto isuna
kadakayo. Dalusanyo dagiti imayo, dakayo a managbasol, ken pasin-
awenyo dagiti pusoyo, dakayo nga agduadua. 9 Agliday, agladingit, ken
agsangitkayo! Pagbalinenyo dagiti katkatawayo a ladingit ken ti rag-oyo
a liday. 10 Agpakumbabakayo iti sangoanan ti Apo, ket itag-aynakayonto.
11 Saankayo nga agsao iti maibusor iti maysa ken maysa, kakabsat. Ti
tao nga agsao maibusor iti maysa a kabsat wenno mangukom iti kabsatna
ket agsasao a maibusor iti linteg ken uk-ukomenna ti linteg ti Dios. No
ukomenyo ti linteg, saankayo nga agtultulnog iti linteg, ngem maysa nga
ukom iti daytoy. 12 Maysa laeng ti mangmangted iti linteg ken ukom,
ti Dios, ti makaisalakan ken makadadael. Siasinokayo a mangukom iti
kaarrubayo? 13 Dumngegkayo, dakayo nga agibagbaga, “Ita nga aldaw
wenno inton bigat ket mapankaminto iti daytoy nga ili, ket agnaedkami
idiay iti maysa a tawen, ket agtagilakokami, ket makagungunakaminto.”
14 Siasino ti makaammo iti mapasamak inton bigat, ken ania ngay met
koma ti biagyo? Ta kaslakayo angep nga agparang iti apagbiit ket
kalpasanna agpukaw. 15 Ngem ketdi ibagayo koma, “No pagayatan ti
Apo, agbiagkaminto ket aramidenminto daytoy wenno dayta.” 16 Ngem
ita ipaspasindayagyo ti maipapan kadagiti panggepyo. Amin a kasta
a panagpaspasindayag ket dakes. 17 Ngarud, kenkuana a makaammo
nga agaramid iti nasayaat ngem saanna nga ar-aramiden daytoy, basol
kenkuana daytoy.

5

1 Umaykayo itan, dakayo a nabaknang, pigsaanyo ti agsangit gapu
kadagiti rigrigat nga umay kadakayo. 2 Dagiti kinabaknangyo ket
nalungsot ken dagiti kawesyo ket inibus iti buut. 3 Dagiti balitok ken
pirakyo ket naawanan iti pateg, ken ti panaglatida ti mangpaneknekto
maibusor kadakayo ken ibusenda ti lasagyo a kasla iti apuy. Inlemmengyo
dagiti gamengyo kadagiti maudi nga al-aldaw. 4 Kitaenyo, ti tangdan dagiti
agtrabtrabaho- dagiti saanyo a binayadan para iti panagapitda kadagiti
taltalonyo- umaw-awagda! Ken dagiti asug dagiti nagapit kadagiti mula
ket dimmanon kadagiti lapayag ti Apo dagiti Armada. 5 Nagbiagkayo
iti nalabes a nam-ay ditoy rabaw ti daga ken pinabus-oyanyo dagiti

bagbagiyo. Pinalukmegyo dagiti pusoyo a maipaay iti aldaw iti panagparti.
6 Inukom ken pinatayyo dagiti nalinteg a saan nga makapagkedked
kadakayo. 7 Ngarud aganuskayo, kakabsat, agingga iti iyaay ti Apo, kasla iti
mannalon nga agur-uray iti napateg nga apit iti daga, agur-uray a siaanus
para iti daytoy, agingga a dagiti nasapa ken naladaw a tudo ket agtinnag.
8 Aganuskayo met; patalgedenyo dagiti pusoyo, gapu ta asidegen ti iyaay
ti Apo. 9 Saankayo nga agdayamudom, kakabsat, a maibusor iti maysa
ken maysa, tapno saankayo a maukom. Kitaenyo, ti ukom ket agtaktakder
iti ruangan. 10 Kas pangarigan, kakabsat, panunotenyo a nalaing dagiti
panagsagsagaba ken kinaanus dagiti profeta a nagsao iti nagan ti Apo.
11 Kitaenyo, awagantayo dagiti agibtur, a “nagasat.” Nangngeganyo ti
kinaanus ni Job, ken ammoyo ti panggep ti Apo ken ni Job, no kasano
a ti Apo ket napnoan iti ayat ken asi. 12 Kangrunaan iti amin, kakabsatko,
saankayo nga agsapata, babaen iti langit wenno iti daga, wenno babaen iti
aniaman a sabali a sapata. Ngem ti kayat koma a sawen ti “wen a kunayo”
ket “wen” ken ti “saan a kunayo” ket “saan,” tapno saankayo a matinnag
iti pannakaukom. 13 Adda kadi ti agsagsagaba kadakayo? Masapul nga
agkararag isuna. Adda kadi ti naragsak kadakayo? Pagkantaenyo isuna
iti pagdaydayaw. 14 Adda kadi ti agsakit kadakayo? Palubosanyo nga
ayabanna dagiti panglakayen iti iglesia, ket ikararag koma isuna dagiti
panglakayen, sapsapuanda isuna babaen iti lana a maigapu iti nagan ti
Apo, 15 ket ti kararag iti pammati isalakannanto dayta a masakit a tao, ket
pagungarento ti Apo isuna. No nagbasol isuna, pakawanento isuna iti Dios.
16 Ngarud, ipudnoyo dagiti basolyo iti tunggal maysa, ken ikararaganyo ti
maysa ken maysa, tapno maagasankayo. Ti kararag iti nalinteg a tao ket
mangpataud iti adu a pagbanagan. 17 Ni Elias ket maysa a tao nga addaan
iti rikna a kasla kadatayo. Nagkararag isuna a sipapasnek a saan koma nga
agtudo, ket saan a nagtudo iti daga iti las-ud iti tallo a tawen ken innem
a bulan. 18 Ket nagkararag manen ni Elias, ket imbukbok ti langlangit ti
tudo iti daga ket nagpataud ti daga iti apit. 19 Kakabsatko, no maiyaw-
awan ti siasinoman kadakayo manipud iti kinapudno, ngem iturong isuna
ti maysa a tao nga agsubli, 20 maammoanna koma a ti siasinoman a
mangidalan iti managbasol a pumanaw manipud iti biddut iti dalanna
ket maisalakannanto ti kararuana manipud iti patay ket kalubannanto ti
adu a basbasol.

1 Pedro

1 Siak ni Pedro, maysa nga apostol ni Jesu-Cristo, kadagiti napili a
gangannaet iti pannakaiwarwara iti entero a Ponto, Galacia, Capadocia,
Asia ken Bitinia, 2 sigun iti pannakaammoda iti Dios nga Ama, babaen
iti panangpasanto ti Espiritu Santo, para iti panagtulnog kenni Jesu -
Cristo, ken para iti pannakaiwarsi iti darana. Umadu koma kadakayo ti
parabur ken talna. 3 Madaydayaw koma ti Dios nga Ama ni Apotayo a
Jesu-Cristo. Gapu iti dakkel nga asina, binaliwannatayo nga inyanak a
para iti namnama iti maysa a tawid babaen iti panagungar ni Jesu-Cristo
manipud ken patay— 4 para iti maysa a tawid a saanto a mapukaw, saanto
nga aglati, ken saanto nga agkupas. Naidulin idiay langit para kadakayo.
5 Nasalaknibankayo babaen iti pannakabalin ti Dios babaen iti pammati
para iti pannakaisalakan a nakasagana a maiparangarang iti maud-udi
nga al-aldaw. 6 Agragsakkayo iti daytoy, uray pay ita ket kasapulanyo ti
makarikna iti panagliday gapu iti kaadu dagiti nadumaduma a pannubok.
7 Tapno mapadas ti pammatiyo, pammati a napatpateg pay ngem balitok,
a mapukaw iti apuy a mangpadas iti pammatiyo. Agparang daytoy
tapno agbanag ti pammatiyo a pakaidayawan, dayag ken tan-ok iti
pannakaiparangarang ni Jesu Cristo. 8 Saanyo isuna a nakita, ngem ay-
ayatenyo isuna. Saanyo isuna a makita ita, ngem mamatikayo kenkuana
ket maragsakankayo unay nga addaan ti saan a maiyebkas a rag-o a
napno iti dayag. 9 Aw-awatenyo itan ti pagbanagan ti pammatiyo, ti
pannakaisalakan dagiti kararuayo. 10 Siaannad a sinuksukimat ken sinap-
sapul dagiti profeta iti maipapan daytoy a pannakaisalakan, maipanggep
iti parabur a kukuayonto. 11 Nagsukimatda tapno maammoanda no ania
a kita ti pannakaisalakan ti umay. Nagsukimatda met tapno maamoanda
no ania ti tiempo ti imbaga ti Espiritu ni Cristo nga adda idi kadakuada.
Mapaspasamak dagitoy kas ipakpakaunanan kadakuada maipanggep iti
panagsagaba ni Cristo ken kadagiti daydayag a sumarunonto kenkuana.
12 Naiparangarang daytoy kadagiti profeta a pagserbiandanto dagitoy a
banbanag, saan a para iti bagbagida —ngem para kadakayo—ti panan-
gibaga kadagitoy a banbanag babaen kadagiti mangyeg iti ebanghelio
kadakayo babaen iti Espiritu Santo a naibaon manipud langit, banbanag
nga uray dagiti anghel ket tartarigagayanda a maiparangarang. 13 Isu a
sisasagana ti nakemyo. Ken annadanyo ti panagpanpanunotyo. Maad-
daankayo iti naan-anay a namnama iti parabur a maitedto kadakayo iti
pannakaiparangarang ni Jesu- Cristo. 14 Kas natulnog nga annak, saanyo
a suroten dagiti tarigagayyo a sinurotyo idi awan pay pannakaammoyo.
15 Ngem kas iti nangayab kadakayo ket nasantoan, agsantokayo met
iti amin a kababalinyo iti biag. 16 Ta naisurat, "Agsantokayo, gapu ta
siak santoak." 17 Ket no awaganyo nga "Ama" ti awan idumdumana
a mangukom segun iti aramid ti tunggal maysa, busbusenyo ti tiempo
iti panagdaliasatyo nga addaan iti panagraem. 18 Ammoyo a saan a
babaen iti pirak wenno balitok—banbanag nga agpukaw—a nasubbotkayo
manipud iti minamaaag a kababalin a naadalyo kadagiti ammayo. 19 Ngem
nasubbotkayo babaen iti napateg a dara ni Cristo, kas maysa a kordero
nga awan pakapilawanna ken awan mulitna. 20 Napilin ni Cristo sakbay
ti pannakaparsua ti lubong, ngem ita kadagitoy maud-udi a tiempo,
naiparangarang isuna kadakayo. 21 Namatikayo iti Dios babaen kenkuana,

a pinagungar ti Dios manipud iti patay ken nangtedanna iti dayag tapno
iti pammati ken talekyo ket addada iti Dios. 22 Inaramidyo a nasin-aw
dagiti kararuayo babaen iti panagtulnogyo iti kinapudno para iti napudno
a nainkabsatan nga ayat, isu nga ayatenyo ti tunggal maysa a sipapasnek.
23 Naiyanakkayo manen, saan a manipud iti bukel nga agrupsa, ngem
manipud iti bukel a saan nga agrupsa, babaen iti sibibiag ken agtaltalinaed
a sao ti Dios. 24 Ta "isu-amin a lasag ket kasla ruot, ket ti amin a dayagna
ket kasla sabong ti ruot. Malaylay ti ruot ken agtinnag ti sabong, 25 ngem ti
sao ti Apo ket agtalinaed nga agnanayon." Daytoy ti mensahe ti ebanghelio
a naipablaak kadakayo.

2

1 Iwaksiyo ngarud ti amin a kinadakes, panangallilaw, panaginsisingpet,
panagapal ken pammadpadakes. 2 Kas kaipaspasngay a maladaga, nga
agtarigagay iti puro a gatas a naespirituan, tapno dumakkelkayo iti
pannakaisalakan babaen iti daytoy, 3 no napadasyo a naimbag iti Apo.
4 Umasidegkayo kenkuana nga isu a sibibiag a bato a linaksid dagiti
tattao, ngem pinili ti Dios ken napateg kenkuana. 5 Maiyarigkayo
met iti sibibiag a bato a naipatakder nga agbalin a maysa a balay a
naespirituan, tapno agbalin a nasantoan a papadi a mangidaton kadagiti
daton a naespirituan a makaay-ayo iti Dios babaen kenni Jesu-Cristo. 6 Ta
kinuna ti Nasantoan a Surat, "Adtoy, mangikabilak idiay Sion ti maysa
a pasuli a bato, kangrunaan, napili ken napateg. Saanto a maibabain ti
siasinoman a mamati kenkuana." 7 Ti dayaw ngarud ket para kadakayo a
mamati. Ngem, "ti bato a linaksid dagiti agipatpatakder, nagbalin daytoy
a kangrunaan iti suli"— 8 ken, "maysa a bato a pakaitibkulan ken maysa
a dakkel a bato a pakaitublakan." Maitibkulda, ta saanda a nagtulnog
iti sao, nga isu met iti nakaitudinganda 9 Ngem dakayo ti napili a puli,
naarian a papadi, nasantoan a nasion, tattao a kukua ti Dios, tapno
iwaragawagyo dagiti nakakaskasdaaw nga aramid ti nangayab kadakayo
a rummuar manipud iti kasipngetan aginggana iti nakakaskasdaaw
a lawagna. 10 Ta saankay idi a tattao ti Dios, ngem tattaonakayon
ita. Saankayo a nakaassian, ngem nakaassiankayo itan. 11 Ay-ayatek,
awagankayo a kas ganggannaet ken agdaldaliasat tapno liklikanyo ti
managbasol a tarigagay, a manggubgubat iti kararuayo. 12 Masapul nga
addaankayo iti nasayaat a kababalin kadagiti Hentil, tapno no agsaritada
iti maipanggep kadakayo kas nakaaramidda kadagiti dakes a banbanag,
ket makitada dagiti nasayaat nga aramidyo ket idaydayawda iti Dios iti
aldaw nga iyaayna. 13 Agtulnogkayo iti tunggal turay iti tao a maigapu
iti Apo, uray iti ari a kas kangatoan unay, 14 uray dagiti gobernador
a naibaon a mangdusa kadagiti agar-aramid ti kinadakes ken tapno
mangidayaw kadagiti agaramid iti nasayaat. 15 Ta isu ti pagayatan ti Dios,
ta babaen ti panagar-aramidyo ti nasayaat ket pagulimekenyo ti awan
serserbina a panagsao dagiti maag a tattao. 16 Kas nawayawayaan a tattao,
saanyo a tagikuaen ti wayawayayo a kas pangabbong iti kinadakes, ngem
agbalinkayo a kas adipen ti Dios. 17 Raemenyo ti amin a tattao. Ayatenyo
dagiti kakabsat. Agbutengkayo iti Dios. Dayawenyo ti ari. 18 Dakayo
nga adipen, paiturayankayo kadagiti amoyo nga addaan iti panagraem,
saan laeng a dagiti nasayaat ken naanus nga amo, ngem kasta met dagiti
nauunget. 19 Ta makaay-ayo iti Dios no makaibtur ti siasinoman iti
rigat bayat nga agsagsagaba iti pannakaidadanes gapu iti konsensiana

a maiturong iti Dios. 20 Ta ania ti pakaidayawan no agbasolkayo ken
agibturkayo bayat a madusdusa? Ngem no nakaaramidkayo iti nasayaat
ket agsagabakayo iti pannakadusa, makaay-ayo daytoy iti Dios. 21 Ta
naayabankayo a maipaay iti daytoy, gapu ta nagsagaba met ni Cristo
gapu kadakayo, a nangibati kadakayo ti ulidan tapno surotenyo dagiti
dalanna. 22 Awan ti naaramidna a basol, awan ti nasarakan uray pay
ania a panagulbod iti ngiwatna. 23 Idi naumsi isuna, saan isuna a
bimmales a nangumsi. Idi nagsagaba isuna, saan namutbuteng, ngem
intedna ti bagina iti mangukom a sililinteg. 24 Inawitna mismo dagiti
basbasoltayo iti bagina idiay kayo, tapno awanen ti pasettayo iti basol,
ken tapno agbiagtayo para iti kinalinteg. Naagasankayo babaen kadagiti
sugatna. 25 Naiyaw-awankayo amin a kasla mapukpukaw a karnero, ngem
nagsublikayo itan iti pastor ken mangbanbantay kadagiti kararuayo.

3

1 Iti kastoy a wagas, dakayo nga asawa a babbai ket rumbeng a
paiturayankayo kadagiti assawayo, tapno, uray no adda ti saan a natulnog
iti sao, mapatulnogda uray awan iti sao babaen iti kababalin dagiti
asawada a babbai, 2 gapu ta makitadanto ti nasin-aw a kagagaladyo nga
addaan panagraem iti bagbagida. 3 Saan koma a maaramid daytoy babaen
kadagiti akinruar nga ar-arkos—nasallapid a buok, dagiti alahas a balitok,
wenno nagarbo a panagkawkawes. 4 Ngem maaramid koma ketdi daytoy
baben iti kaunggan a kinatao ti puso, ken ti saan nga agkupas a pintas
iti naemma ken natalna nga espiritu, a napateg iti imatang ti Dios. 5 Ta
kastoy idi ti wagas a panagpapintas dagiti nasantoan a babbai. Adda ti
panagtalekda iti Dios ken nagpaiturayanda kadagiti assawada. 6 Nagtulnog
ni Sara ken ni Abraham iti kastoy a wagas ken inawaganna isuna
nga “apona”. Annaknakayo itan no agaramidkayo iti naimbag ken no
saankayo nga agbuteng iti riribuk. 7 Iti isu met laeng a wagas, dakayo nga
assawa a lallaki ket rumbeng nga agbiag kadagiti assawayo nga ammoyo
a nakapkapsutda a babbai a katakunaynay, bigbigenyo ida a kas padayo
nga umawat iti sagut ti biag. Aramidenyo daytoy tapno saan a malappedan
dagiti kararagyo. 8 Kamauddiananna, agmaymaysakayo amin iti panunot,
naasi, agiinnayat a kas agkakabsat, nalukneng a panagpuspuso, ken
napakumbaba. 9 Saanyo a supapakan ti dakes iti dakes wenno lais iti lais.
No di ket, ituloyyo ti mangbendision, ta naawagankayo gapu iti daytoy,
tapno matawidyo ti bendission. 10 “Ti agtarigagay nga agayat iti biag
ken mangkita iti nasayaat nga al-aldaw ket rumbeng nga isardengna ti
dilana manipud iti dakes ken dagiti bibigna manipud iti manangallilaw a
panagsasao. 11 Tallikudanna koma ti dakes ken aramidenna ti nasayaat.
Birokenna koma ti kapia ken ikagumaanna daytoy. 12 Kitkitaen dagiti mata
ti Apo dagiti nalinteg, ken dengdenggen dagiti lapayagna dagiti kiddawda.
Ngem ti rupa ti Apo ket maibusor kadagiti agar-aramid iti dakes.”
13 Siasinonto ti mangdangran kadakayo, no tarigagayanyo ti naimbag?
14 Ngem no agsagabakayo gapu iti kinalinteg, nagasatkayo. Saankayo
nga agbuteng kadagiti pagbutbutnganda. Saankayo a mariribukan.
15 Ngem ketdi, patgenyo ni Apo a Cristo dita pusoyo a kas nasantoan.
Kankanayonkayo koma a nakasagana a mangsungbat iti siasinoman nga
agsaludsod kadakayo no apay nga adda talekyo iti Dios. Aramidenyo
daytoy nga addaan kinaemma ken panagraem. 16 Maaddaankayo iti
nasayaat a konsensia tapno maibabain dagiti tattao a manglalais kadagiti
nasayaat a biagyo kenni Cristo gapu ta agsasaoda a maibusor kadakayo

a kasla agar-aramidkayo iti dakes. 17 Nasaysayaat, no pagayatan ti
Dios, nga agsagabakayo iti panagar-aramid iti nasayaat ngem iti panagar-
aramid iti dakes. 18 Naminsan a nagsagaba met ni Cristo gapu kadagiti
basbasol. Nagsagaba ti nalinteg para kadatayo, a saan a nalinteg, tapno
iragpatnatayo iti Dios. Napapatay isuna iti lasag, ngem nagbiag isuna iti
espiritu. 19 Babaen iti espiritu, napan nangakasaba kadagiti espiritu nga
adda ita idiay pagbaludan. 20 Saanda a nagtulnog bayat nga agur-uray
ti kinaanus ti Dios kadagiti al-aldaw ni Noe, kadagiti al-aldaw nga ar-
aramidenna ti daong, ket insalakan ti Dios ti sumagmamano a tattao—
walo a kararua—babaen iti danum. 21 Daytoy ket simbolo ti bautismo
a mangisalakan ita kadakayo, saan a kas iti pannakaugas iti rugit ti
bagi, ngem kas panagpakaasi iti nasayaat a nakem iti Dios, babaen iti
panagungar ni Jesu-Cristo. 22 Adda isuna iti makannawan ti Dios. Napan
isuna sadi langit. Masapul a paiturayan kenkuana dagiti anghel, dagiti
kinaturay ken dagiti pannakabalin.

4

1 Ngarud, gapu ta nagsagaba ni Cristo iti lasag, isaganayo dagiti
bagbagiyo iti isu met laeng a panggep. Siasinoman a nagsagaba iti
lasag ket simmardengen manipud iti basol. 2 Saanen nga agbibiag
daytoy a tao para kadagiti tarigagay ti tao, ngem maipaay iti pagayatan
ti Dios— para iti nabatbati pay a biagna. 3 Ta umdasen ti tiempo a
naglabas iti panagaramid kadagiti kayat dagiti Hentil nga aramiden—
kinaderrep, nalabes a tarigagay, panagbarbartek, pannakiin-inom, nal-
abes a panagrambak, ken makarimon a panagdayaw kadagiti didiosen.
4 Panpanunotenda a nakaskasdaaw a saankayo a makitimtimpuyog nga
ar-aramiden dagitoy a banbanag, isu nga agsasaoda iti dakes maipanggep
kadakayo. 5 Mangteddanto iti palawag iti daydiay sisasagana a mangukom
kadagiti sibibiag ken natay. 6 Ta gapu iti daytoy a panggep ket naikasaba
ti ebanghelio kadagiti natay, nga uray no naukomda kadagiti bagida a kas
tattao, agbiagda koma a kas maiyannurot iti Dios no maipapan iti espiritu.
7 Umayen ti paggibusan iti amin a banbanag. Ngarud, agbalinkayo koma
a nanakem, ken naparbeng koma ti panagpanpanunotyo para kadagiti
karkararagyo. 8 Nangnangruna iti amin, maaddaankayo iti napasnek a
panagayat iti tunggal maysa, ta saan nga agbirbirok ti ayat tapno matakua-
atan dagiti basol dagiti dadduma. 9 Ipakitayo ti panagsangailiyo iti tunggal
maysa nga awanan panagtantanabutob. 10 Kas nakaawat ti tunggal maysa
kadakayo iti sagut, usarenyo daytoy tapno agserbi iti tunggal maysa, kas
nasayaat a mapagtalkan kadagiti adu nga awan bayadna a sagut ti Dios.
11 No ti siasinoman nga agsao, aramidenda koma a kas iti sasao ti Dios, ket
no siasinoman ti agserbi, aramidenda koma manipud iti pigsa nga it-ited ti
Dios, tapno maidaydayaw koma ti Dios iti amin a banbanag babaen kenni
Jesu-Cristo. Kukuana ti dayag ken pannakabalin iti agnanayon ken awan
patinggana. Amen. 12 Ay-ayatek, saanyo nga ibilang a kas maysa a banag a
nakakaskasdaaw ti nabara a pannubok nga umay a mangpadas kadakayo,
a kasla mapaspasamak kadakayo ti maysa a banag a nakakaskasdaaw.
13 Ngem agingga a mapadasyo ti panagsagsagaba ni Cristo, agragsakkayo,
tapno agragsakkayo met ken agrag-o iti pannakaiparangarang ti dayagna.
14 No malaiskayo gapu iti nagan ni Cristo, nagasatkayo, gapu ta agtataeng
kadakayo ti Espiritu ti dayag ken ti Espiritu ti Dios. 15 Ngem awan koma
ti agsagaba kadakayo a kas mammapatay, mannanakaw, agar-aramid ti
dakes, wenno mannakibiang. 16 Ngem, no adda ti agsagaba a kas Kristiano,

saan koma nga agbain isuna, ngem dayawenna koma ti Dios iti dayta a
nagan. 17 Ta tiempon ti panangukom a mangrugi iti sangkabbalayan ti
Dios. Ket no mangrugi kadatayo, anianto ti pagbanagan dagiti saan nga
agtulnog iti ebanghelio ti Dios? 18 Ket no “naisalakan ti nalinteg a tao
babaen iti rigrigat, anianto ti pagbanagan dagiti saan a nadiosan a tao ken
ti managbasol?” 19 Bay-anyo ngarud a dagiti agsagsagaba mayannurot iti
pagayatan ti Dios ket italekda dagiti kararuada iti napudno a Namarsua
bayat nga agar-aramidda iti nasayaat.

5

1 Bagbagaak dagiti panglakayenyo, Siak, maysa a panglakayen a padayo
ken maysa a saksi iti panagsagsagaba ni Cristo, ken maysa met a
makipagpaset iti dayag a maiparangarangto. 2 Bagbagaankayo ngarud
a panglakayen, aywananyo dagiti arban ti Dios nga adda kadakayo.
Kitaenyo ida, saan a gapu ta kasapulan nga aramidenyo, ngem gapu
ta isu ti tarigagayyo mayannurot iti pagayatan ti Dios. Kitaenyo ida,
saan a para iti kinaagum iti kuarta, ngem sipapalubos. 3 Saankayo nga
agtignay a kas apo kadagiti tattao nga adda iti panangaywanyo, ngem
agbalinkayo koma a pagulidanan kadagiti arban. 4 Inton maiparangarang
ti Katan-okan a Pastor, awatenyonto iti saan nga agkupkupas a nadayag
a korona. 5 Kasta met, dakayo nga agtutubo a lallaki, agpaituraykayo
kadagiti natataengan ngem kadakayo. Aminkayo, kawesanyo dagiti
bagbagiyo iti kinapakumbaba ken agserbikayo iti tunggal maysa, ta
busoren ti Dios ti natangsit, ngem paraburanna dagiti napakumbaba.
6 Ipakumbabayo ngarud dagiti bagbagiyo iti mannakabalin nga ima
ti Dios tapno itag-aynakayonto inton dumteng iti maitutop a tiempo.
7 Ikamangyo amin a pakariribukanyo kenkuana, gapu ta maseknan isuna
kadakayo. 8 Agparbengkayo, agsiputkayo. Ti kalabanyo, ti diablo, ket kasla
agngerngerngerger a leon a magmagna iti aglawlaw, nga agsapsapul iti alun-
onenna. 9 Agtakderkayo a maibusor kenkuana. Papigsaenyo ti pammatiyo.
Ammoyo nga uray dagiti kakabsatyo nga adda ditoy lubong ket agib-ibtur
iti isu met laeng a panagsagsagaba. 10 Kalpasan nga agsagabakayo iti
apagbiit, ti Dios iti amin a parabur, a nangayab kadakayo iti agnanayon
a gloriana kenni Cristo, ket palaingennakayonto, patibkerennakayonto,
ken papigsaennakayonto. 11 Maited koma kenkuana ti panagturay iti
agnanayon ken awan patinggana. Amen. 12 Ibilangko ni Silvano a kas
napudno a kabsat, ken nagsuratak kadakayo iti ababa babaen kenkuana.
Bagbagaankayo ken paneknekak kadakayo a ti insuratko ket isu ti pudno a
parabur ti Dios. Agtakderkayo iti daytoy. 13 Isuna nga adda idiay Babilonia,
a napili a kas kadakayo, kablaawandakayo, ken ni Marcos, nga anakko,
kablaawannakayo. 14 Agkikinnablaawkayo a buyogen iti agek ni ayat.
Kapia koma kadakayo amin nga adda ken Cristo.

Maikaddua a Pedro

1 Ni Simon Pedro, maysa a tagabu ken apostol ni Jesu-Cristo, kadagidiay
a nakaawat iti isu met laeng a napateg a pammati kas inawatmi,
pammati iti kinalinteg iti Diostayo ken Manangisalakan a ni Jesu-Cristo.
2 Umadda koma ti parabur kadakayo; rumang-ay koma ti kapia babaen
iti pannakaammoyo iti Dios ken ni Jesus nga Apotayo. 3 Iti panakabalin
ti Dios, amin a banbanag a kasapulan tapno maaddaantayo iti biag ken
agbiagtayo iti nadiosan a panagbiag ket naipaay kadatayo babaen iti
pannakaammo iti Dios a nangayab kadatayo babaen iti bukodna a dayag
ken kinaimbag. 4 Babaen kadagitoy, intedna kadatayo dagiti napateg ken
naindaklan a karkari. Inaramidna daytoy tapno mabalinyo iti makibingay
iti nadiosan a kababalinna, iti panangliklikyo iti pannakadadael nga adda
iti lubong gapu kadagiti dakes a tarigagay. 5 Gapu iti daytoy, aramidenyo
ti amin a kabaelanyo a manginayon iti kinaimbag iti pammatiyo, ken
iti kinaimbagyo, inayonyo ti pannakaammo. 6 Iti pannakaammoyo,
inayonyo ti kinamanagteppel, ken iti kinamanagteppelyo, inayonyo ti
panagibtur, ken iti panagibturyo, inayonyo ti nadiosan a panagbiag.
7 Iti nadiosan a panagbiagyo, inayonyo ti nainkabsatan a panangipateg,
ken iti nainkabsatan a panangipateg, inayonyo ti ayat. 8 No adda
kadakayo dagitoy a banbanag ken dumakdakkelda kadakayo, saankayonto
nga agbalin a baog wenno saan a nabunga iti pannakaammo kenni
Apotayo a Jesu-Cristo. 9 Ngem siasinoman nga agkurang kadagitoy a
banbanag ket ti asideg laeng ti makitana; bulsek isuna. Nalipatanna ti
pannakadalusna manipud kadagiti nagkauna a basbasolna. 10 Ngarud,
kakabsat, aramidenyo ti amin a kabaelanyo a mamagbalin iti nakaayaban
ken pannakapiliyo a natalged para kadakayo. No aramidenyo dagitoy
a banbanag, saankayonto a maitibkol. 11 Iti kasta, aglaplapusananto a
maipaay kadakayo ti pagserkan iti agnanayon a pagarian ti Apo ken
Mangisalakantayo a ni Jesu-Cristo. 12 Ngarud, nakasaganaak a kankanayon
a mangipalagip kadakayo kadagitoy a banbanag, numan pay ammoyon
dagitoy, ken natibkerkayon iti kinapudno. 13 Panagkunak ket maiparbeng
a riingenkayo ken palagipankayo maipanggep kadagitoy a banbanag,
kabayatan nga addaak iti daytoy a tolda. 14 Ta ammok nga ikkatekto
daytoy a toldak iti mabiit, kas impakita kaniak ni Apotayo a Jesu-
Cristo. 15 Aramidek ti amin a kabaelak tapno kanayonyonto a laglagipen
dagitoy a banbanag kalpasan iti ipapanawko. 16 Ta saanmi a sinurot
dagiti sinisikap a binalabala laeng ti panunot idi imbagami kadakayo ti
maipapan iti pannakabalin ken ti panagparang ni Apotayo a Jesu-Cristo,
ngem nasaksianmi ti kinatan-okna. 17 Inawatna manipud iti Dios Ama ti
dayaw ken dayag idi ibagbaga ti timek kenkuana manipud iti Natan-ok
a Dayag a kunana, “Daytoy ti Anakko nga ay-ayatek, a pakaay-aywak la
unay.” 18 Nangngegmi daytoy a timek a nagtaud sadi langit, kabayatan
a kadduami isuna idiay tapaw ti nasantoan a bantay. 19 Adda kadakami
daytoy a sao a naipadto a napatalged, nga isu iti ipangpangagyo a nasayaat.
Maiyarig daytoy iti agranranniag a silaw iti nasipnget a disso agingga a
dumteng ti agsapa ken agsingising ti bituen iti agsapa kadagiti puspusoyo.
20 Ammoenyo nga umuna daytoy, nga iti naisurat a padto ket saan a
nagtaud iti bukod a kapanunotan ti profeta 21 Ta awan ti padto nga immay

babaen iti pagayatan ti tao, ngem babaen kadagiti tattao nga indalan ti Espiritu Santo a nangisao iti sao a nagtaud iti Dios.

2

1 Adda dagiti palso a profeta nga immay kadagiti Israelita, ken addanto
met dagiti palso a manursuro nga umay kadakayo. Iyegda a sililimed
dagiti makadadael nga inuulbod a sursuro, ken ilibakdanto ti Apo a
nanggatang kadakuada. Mangiyegda iti napardas a pannakadadael
kadagiti bagbagida. 2 Adunto ti sumurot kadagiti panaggartemda, ken
babaen kadakuada matabbaawanto ti dalan ti kinapudno. 3 Siaagum
a pagkuartaandakayonto babaen kadagiti makaallilaw a sasao. Saanto
nga aguray iti nabayag ti pannakadusada a maibusor kadakuada; ti
pannakadadaelda ket saan a nakaturog. 4 Ta saan a kinaasian ti Dios
dagiti anghel a nagbasol. Ngem ketdi inyawatna ida iti Tartarus tapno
makawaranda iti nauneg a kasipngetan agingga iti pannakaukom. 5 Ken
saanna a kinaasian ti nagkauna a lubong. Ngem ketdi, inaywananna ni
Noe, nga agipadpadamag iti kinalinteg, agraman dagiti pito a dadduma
pay, idi inyegna ti layus iti lubong dagiti saan a nadiosan. 6 Ket pinagbalin
ti Dios a dapu ti siudad ti Sodoma ken Gomora ken dinusana isuda
iti pannakadadael, kas pakakitaan iti umayto kadagiti saan a nadiosan.
7 Ngem idi inaramidna dayta, inispalna ni Lot a nalinteg, a marirribukan
unay gapu iti narugit a kababalin dagiti awanan linteg a tattao. 8 Ta
dayta a nalinteg a tao, a nakipagnanaed kadakuada iti inaldaw, ket
matutuokan ti nalinteg a karauana gapu iti nakitana ken nangeganna.
9 No kasta ngarud, ammo ti Apo no kasanona nga ispalen dagiti nadiosan
a tattao manipud iti pannakasuot, ken no kasanona a dusaen dagiti
managdakdakes a tattao iti aldaw ti pannakaukom. 10 Ad-adda a pudno
daytoy kadagiti agtultuloy a mangar-aramid kadagiti narugit a tarigagay
ti lasag ken dagiti manglais iti turay. Naturedda ken ti pagayatanda ti
sursurotenda. Saanda a mabuteng a mangtabbaaw kadagiti nadayag.
11 Dagiti anghel ket napigpigsa ken addaanda iti dakdakkel a kabaelan
ngem dagiti amin a tattao, ngem saanda nga ak-akusaran iti Dios dagiti
tattao. 12 Ngem dagitoy nga awan panunotna nga ayup ket gagangay
a naaramid a matiliw ken madadael. Saanda nga am-ammo no ania
ti um-umsienda. Madadaeldanto. 13 Madangranda gapu iti supapak
dagiti biddut nga ar-aramidda. Agbiagda iti ragragsak kabayatan iti
aldaw. Isuda dagiti mansa ken mulit. Ragragsakenda dagiti makaallilaw
a pakaragsakan kabayatan a makidaydayada kadakayo. 14 Napnoan dagiti
matada kadagiti mannakikamalala a babbai; saanda a pulos a mapnek
iti basol. Sulisogenda dagiti agalla-alla a kararua iti panagaramid iti
biddut, ken sinanay dagiti pusoda iti kinaagum, nailunodda nga ubbing.
15 Pinanawanda ti umno a dalan. Naiyaw-awanda ken sinurotda ti dalan
ni Balaam nga anak ni Bosor, a nangtarigagay a mangawat iti bayad gapu
iti kinadakes. 16 Ngem pannakatubngar ti nagun-odna gapu iti bukodna
a panagsalungasing. Maysa nga umel nga asno a nagsao iti timek ti tao
ti namagsardeng iti kinamauyong ti profeta. 17 Maiyarig dagitoy kadagiti
ubbog nga awan danumna. Kaslada kadagiti ul-ulep nga iturong iti bagyo.
Naisaganan ti napuskol a sipnget maipaay kadakuada. 18 Agsaoda iti
nakuspag nga ubbaw. Sulisogenda dagiti tattao babaen iti tarigagay iti
lasag. Sulisogenda dagiti tattao a mangpadas a manglisi kadagiti agbiag iti
biddut. 19 Ikarida ti pannakawayawaya kadakuada, ngem isuda a mismo
ket tagabu iti pannakadadael. Ta agbalin ti tao a tagabu iti aniaman a

mangparmek kenkuana. 20 Siasinoman a makalibas iti panangmulit ti
lubong babaen iti pannakaammo iti Apo ken Mangisalakan a ni Jesu-Cristo,
kalpasanna, agsubli manen kadagidiay a pakamulitan, agbalin daytoy a
dakdakes pay para kadakuada ngem idi damo. 21 Nasaysayaat pay koma no
saanda laengen a naammoan ti dalan ti kinalinteg ngem ti naammoanda
ket tallikodanda ti nasantoan a bilin a naidanon kadakuada. 22 Pudno
daytoy a proberbio para kadakuada: “Sublian ti aso ti bukodna a sarwa.
Agsubli ti nabugoan a baboy iti pitak.”

3

1 Ita, insuratko daytoy a maikadua a suratko kadakayo a patpatgek
tapno paregtaek ti napudno a panunotyo 2 tapno malagipyo dagiti sasao
a naibaga idin babaen kadagiti nasantoan a profeta ken maipanggep iti
bilin ti Apo ken mannubbottayo babaen kadagiti apostolyo. 3 Ammoenyo
daytoy nga umuna; addanto dagiti mananglalais nga umay kadagiti maudi
nga al-aldaw a manglaisdakayo, ket agtignayda segun kadagiti bukodda
a tarigagay, 4 ket kunaenda, “Ayanna ti kari ti panagsublina? Natayen
dagiti ammatayo, ngem awan met iti nagbaliwan dagiti amin a banbanag
manipud idi rugrugi ti pannakaparsua." 5 Inggagarada a linipat a dagiti
langit ken ti daga ket naipasdek manipud iti danum, ken babaen iti
danum iti nabayagen a panawen, babaen iti sao ti Dios, 6 ket babaen
iti saona ken iti danum, nadadael ti lubong iti pannakalayusna iti dayta
a tiempo. 7 Ngem ita, naisagana dagiti langit ken ti daga babaen iti
dayta met laeng a sao para iti apuy, ket naisaganada para iti aldaw ti
pannakaukom ken iti pannakadadael dagiti saan a nadiosan a tattao.
8 Rumbeng a saanyo a liplipatan daytoy, ay-ayatek, nga iti maysa nga
aldaw ti Apo ket kasla sangaribu a tawen, ken ti sangaribu a tawen
ket kasla maysa nga aldaw. 9 Saan a nabuntog nga agtignay ti Dios
maipapan kadagiti karina, a kas pagarupen dagiti dadduma a daytoy
ket kinabuntog, ngem naanus isuna kadakayo. Saanna a tarigagayan
a mapukaw ti uray maysa kadakayo, ngem tarigagayna nga ipalubos a
maaddaan iti tiempo ti amin nga agbabawi. 10 Nupay kasta, ti aldaw ti
Apo ket umay a kasla mannanakaw. Mapukawto dagiti langit a buyogan
iti napigsa nga ariwawa. Mapuoranto dagiti elemento babaen iti apuy
ket maiparangarangto ti daga ken dagiti aramid nga adda iti daytoy.
11 Agsipud ta amin dagitoy a banbanag ket madadaelto iti kastoy a
wagas, ania a kita ti tattao ti rumbeng koma a pagbalinanyo? Masapul
nga agbiagkayo iti nasantoan ken nadiosan a panagbiag. 12 Masapul a
mangnamnamakayo ken agapurakayo maipapan iti iyaay ti aldaw ti Dios.
Iti dayta nga aldaw, madadaelto dagiti langlangit babaen iti apuy ken
marunawto dagiti elemento gapu iti napalalo unay a pudot. 13 Ngem
segun iti karina, urayentayo dagiti baro a langit ken ti baro a daga, a
pagnanaedan ti kinalinteg. 14 Ngarud, patpatgek, agsipudta namnamaenyo
dagitoy a banbanag, aramidenyo ti amin a kabaelanyo tapno saankayo a
mamulitan ken awan iti pakapilawanyo, ken addaankayo iti nasayaat a
panakakikadua kenkuana. 15 Ken ibilangyo a pannakaisalakan ti kinaanus
ti Apotayo, kas insurat kadakayo ti patpatgenyo a kabsat a ni Pablo,
manipud iti sirib a naited kenkuana. 16 Kanayon a dakdakamaten ni
Pablo dagitoy a banbanag kadagiti amin a suratna, nga adda dagiti
banbanag a narigat a maawatan. Ballikugen dagiti saan a nasuroan ken
saan a natalged a tattao dagitoy a banbanag, a kas met laeng iti ar-
aramidenda kadagiti dadduma pay a nasantoan a sursurat, a mangitunda

kadakuada iti pakadadaelan. 17 Ngarud, dakayo a patpatgek, agsipud
ta ammoyon dagitoy a banbanag, annadanyo dagiti bagbagiyo tapno
saankayo nga agturong iti pakaiyaw-awanan babaen iti panangallilaw
dagiti awanan-linteg a tattao ket mapukawyo ti bukodyo a kinapudno.
18 Ngem dumakkelkayo iti parabur ken pannakaammoyo iti Apotayo ken
Manangisalakantayo a ni Jesu-Cristo. Maipaay koma kenkuana ti dayaw,
ita ken iti agnanayon. Amen!

1 Juan

1 Ti adda manipud idi punganay, a nangeganmi, a mismo a nakitami,
a minatmatanmi, ken iniggaman dagiti imami - mainaig iti Sao ti biag.
2 Ken ti biag ket naipakaammo, ken nakitami, ken sinaksianmi, ken
ipakaammomi kadakayo ti biag nga agnanayon, nga adda iti Ama,
ken naipakaammo kadatayo. 3 Ti nakitami ken nangngeganmi ket
ipakaammomi met kadakayo, tapno maaddaankayo met iti pannakikadua
kadakami. Ken ti pannagkakaduatayo ket adda iti Ama ken iti Anakna,
ni Jesu-Cristo. 4 Ket isursuratmi dagitoy a banbanag kadakayo, tapno
mabalin nga agbalin koma a naan-anay ti rag-otayo. 5 Daytoy ti mensahe
a nangeganmi manipud kenkuana ken ibagami kadakayo: Ti Dios ket
lawag ket pulos nga awan kinasipnget kenkuana. 6 No ibagatayo
nga addaantayo iti pannakikadua kenkuana ket magmagnatayo met iti
kasipngetan, agul-ulbodtayo ken saantayo nga ar-aramiden ti kinapudno.
7 Ngem no magmagnatayo iti lawag gapu ti isuna ket adda iti lawag,
addaantayo iti pannakikadua iti tunggal maysa, ken ti dara ni Jesus nga
Anakna ket dalusannatayo manipud iti amin a basol. 8 No ibagatayo
nga awan basoltayo, al-allilawentayo dagiti bagitayo, ken ti kinapudno
ket awan kadatayo. 9 Ngem no ipudnotayo dagiti basoltayo, isuna ket
mapagtalkan ken nalinteg a mamakawan kadatayo kadagiti basoltayo ken
dalusannatayo manipud iti amin a kinakillo. 10 No ibagatayo a saantayo
a nakabasol, pagbalbalinentayo isuna nga ulbod, ken ti saona ket awan
kadatayo.

2

1 Patpatgek nga annakko, isursuratko dagitoy a banbanag kadakayo
tapno saankayo koma nga agbasol. Ngem no agbasol ti siasinoman,
addaantayo iti mangibabaet iti Ama, ti nalinteg a ni Jesu-Cristo. 2 Isuna
ti nakapnekan ti Dios a nakapakawanan dagiti basoltayo, ket saan laeng a
para kadatayo, ngem kasta met a maipaay iti sangalubongan. 3 Babaen iti
daytoy, ammotayo nga am-ammotayo isuna, no tungtungpalentayo dagiti
bilbilinna. 4 Isuna nga agkunkuna nga, “Am-ammok ti Dios,” ngem saanna
met a tungtungpalen dagiti bilin ti Dios ket maysa nga ulbod, ken ti
kinapudno ket awan kenkuana. 5 Ngem siasinoman a mangsalimetmet
iti saona, pudno nga iti dayta a tao ket nagbalin a naan-anay ti ayat ti
Dios. Babaen iti daytoy, ammotayo nga addatayo kenkuana. 6 Isuna nga
agkunkuna nga agtaltalinaed isuna iti Dios ket rumbeng met ngarud a
magmagna a kas iti pannagna ni Jesu-Cristo. 7 Ay-ayatek, saan a baro
ti bilin nga isursuratko kadakayo, ngem daytoy ket daan a bilin nga
addan kadakayo manipud idi punganay. Ti daan a bilin ket isu ti sao a
nangngeganyo. 8 Nupay kasta, baro a bilin ti isursuratko para kadakayo,
a pudno kenni Cristo ken kadakayo, gapu ta ti sipnget ket aglablabasen,
ken ti pudno a lawag ket agranraniagen. 9 Isuna nga agkunkuna nga
isu ket adda iti lawag ket gurguraenna met ti kabsatna, ket adda iti
sipnget, nga uray ita. 10 Isuna a mangay-ayat iti kabsatna ket agtaltalinaed
iti lawag ken awan iti tiempo ti pannakaitublak kenkuana. 11 Ngem
isuna a manggurgura iti kabsatna ket adda iti sipnget ken magmagna iti
sipnget; saanna nga ammo no sadino ti papananna, gapu ta kinullaapan

ti sipnget dagiti matana. 12 Agsuratak kadakayo, patpatgek nga annak,
gapu ta napakawanen dagiti basbasolyo maigapu iti nagan ni Cristo.
13 Agsuratak kadakayo, amma, gapu ta ammoyo isuna nga addan idi
punganay. Agsuratak kadakayo, agtutubo a, gapu ta napagballigianyo ti
diablo. Nagsuratak kadakayo, ub-ubbing, gapu ta am-ammoyo ti Ama.
14 Nagsuratak kadakayo, amma, gapu ta ammoyo isuna nga addan idi
punganay. Nagsuratak kadakayo, agtutubo, gapu ta napigsakayo, ken ti
sao ti Dios ket agtaltalinaed kadakayo, ken napagballigianyo ti diablo.
15 Saanyo nga ayaten ti lubong wenno dagiti banbanag nga adda iti
lubong. No addaman ti mangay-ayat iti lubong, ti ayat ti Ama ket awan
kenkuana. 16 Ta amin nga adda iti lubong, ti kinaderrep ti lasag, ti
kinaderrep dagiti mata, ken ti kinapalangguad iti biag, ket saan a naggapu
iti Ama ngem naggapu iti lubong. 17 Ti lubong ken ti tarigagayna ket
mapukaw. Ngem siasinoman nga agaramid iti pagayatan ti Dios ket
agtalinaed iti agnanayon. 18 Annak, daytoy ti maudi nga oras. Kas iti
nangngeganyo a ti anti-cristo ket um-umay, uray pay ita ket adun dagiti
anti-cristo nga immay, babaen iti daytoy, ammotayo a daytoyen ti maudi
nga oras. 19 Pimmanawda manipud kadatayo, ngem isuda ket saantayo a
kadua. Ta no kaduatayo koma ida, nagtultuloyda koma a kaduatayo; ngem
pimmanawda tapno maipakita nga isuda ket saantayoa kadua. 20 Ngem
addaankayo iti pannakapulot manipud iti Nasantoan, ken ammoyo ti amin
a kinapudno. 21 Saanak a nagsurat kadakayo gapu ta saanyo nga ammo
ti kinapudno, ngem gapu ta ammoyo daytoy ken gapu ta awan kinaulbod
a naggapu iti kinapudno. 22 Siasino ti ulbod no saan a ti mangilibak a ni
Jesus ti Cristo? Daytoy a tao ti anti-cristo, agsipud ta ilibakna ti Ama ken ti
Anak. 23 Awan ti siasinoman a mangilibak iti Anak nga adda kenkuana
ti Ama. Siasinoman a mangbigbig iti Anak ket adda met kenkuana ti
Ama. 24 Dakayo met, agtalinaed koma kadakayo ti nangngeganyo manipud
idi punganay. No dayta a nangngeganyo manipud idi punganay ket
agtalinaed kadakayo, agtalinaedkayonto met iti Anak ken iti Ama. 25 Ken
daytoy ti kari nga inkarina kadatayo; ti agnanayon a biag. 26 Dagitoy a
banbanag a naisuratko kadakayo maipanggep kadagiti mangiyaw-awan
kadakayo. 27 Ket no maipapan kadakayo, ti pannakapulot a naawatyo
manipud kenkuana ket nagtalinaed kadakayo, ket saanyo a kasapulan
ti siasinoman a mangisuro kadakayo. Ngem ti panangisuro kadayo ti
pammulotna iti maipanggep kadagiti amin a banbanag ket pudno ken saan
nga inu-ulbod, ket kas iti insurona kadakayo, agtalinaedkayo kenkuana.
28 Ket ita, patpatgek nga annak, agtalinaedkayo kenkuana, tapno inton
agparang isuna, maaddaantayo koma iti kinatured ken saantayo nga
agbain iti sangoananna iti iyuumayna. 29 No ammoyo nga isuna ket
nalinteg, ammoyo nga amin a mangar-aramid iti kinalinteg ket naipasngay
kenkuana.

3

1 Kitaenyo no ania a kita ti panagayat ti impaay kadatayo ti Ama, nga
uray la naawagantayo iti annak ti Dios, ken daytoy ti kinasiasinotayo!
Gapu iti daytoy, saannatayo nga am-ammo ti lubong, gapu ta saan
isuna nga am-ammo ti lubong. 2 Ay-ayatek, ita ket annaknatayon
ti Dios, ken saanpay a naiparangarang no anianto ti pagbalinantayo.
Ammotayo nga inton agparang ni Cristo, agbalintayonto a kas kenkuana,
ta makitatayonto isuna iti kinasiasinona. 3 Ken amin nga addaan iti kastoy
a kinatalged kenkuana maipanggep iti masakbayan ket paspasin-awenna

ti bagina a kas met kenkuana a nasin-aw. 4 Amin nga agtultuloy iti
panagbasol ket agar-aramid iti aramid nga awanan-linteg. Ta ti basol
ket kinaawan-linteg. 5 Ammoyo a ni Cristo ket naipakaammo tapno
mangikkat kadagiti basbasol. Ket kenkuana, awan ti basol. 6 Awan ti
agtalinaed kenkuana nga agtultuloy iti panagbasol. Awan ti siasinoman
nga agtultuloy nga agbasbasol a nakakita kenkuana wenno nakaam-amo
kenkuana. 7 Patpatgek nga annak, saanyo nga itulok nga adda mangiyaw-
awan kadakayo. Isuna nga agar-aramid iti kinalinteg ket nalinteg, a kas
kenni Cristo a nalinteg. 8 Isuna nga agar-aramid iti basol ket kukua
ti diablo, ta ti diablo ket nagbasol manipud idi punganay. Daytoy ti
makagapu a naiparangarang ti Anak ti Dios, tapno dadaelenna dagiti
trabaho ti diablo. 9 Siasinoman a naipasngay iti Dios ket saan nga
agbasol, gapu ta agtaltalinaed kenkuana ti bukel ti Dios. Saan isuna a
makapagtultuloy nga agbasol, gapu ta naipasngay isuna iti Dios. 10 Iti
daytoy, dagiti annak ti Dios ken dagiti annak ti diablo ket naiparangarang.
Siasinoman a saan a mangaramid iti nalinteg ket saan a naggapu iti
Dios, uray ti saan a mangay-ayat iti kabsatna. 11 Ta daytoy ti mensahe
a nangngeganyo manipud idi punganay, a masapul nga agiinnayattayo,
12 saan a kas kenni Cain a kukua ti diablo ken nangpatay iti kabsatna
a lalaki. Ken apay a pinatayna isuna? Gapu ta dagiti aramidna ket
dakes, ket dagiti aramid ti kabsatna a lalaki ket nalinteg. 13 Saankayo
nga agsiddaaw, kakabsatko, no kaguradakayo ti lubong. 14 Ammotayo
a nakalasattayon manipud iti patay ket addatayon iti biag, gapu ta ay-
ayatentayo dagiti kakabsat. Siasinoman a saan nga agayat ket agtalinaed
iti patay. 15 Siasinoman a manggura iti kabsatna ket mammapatay. Ket
ammoyo a ti agnanayon a biag ket saan nga agtalinaed iti mammapatay.
16 Babaen iti daytoy nga ammotayo ti ayat, gapu ta inted ni Cristo ti biagna
gapu kadatayo. Rebbengtayo met ngarud nga ipaay dagiti biagtayo para
kadagiti kakabsat. 17 Ngem kasano a maibaga nga adda ti ayat ti Dios
iti siasinoman nga addaan kadagiti banbanag iti lubong a makakita iti
kabsatna nga agkasapulan, ngem iserrana met ti manangngaasi a pusona
iti agkasapulan iti tulongna? 18 Patpatgek nga annak, saantayo nga agayat
iti sao laeng wenno iti dila, ngem iti aramid ken kinapudno. 19 Babaen iti
daytoy nga ammotayo nga addatayo iti kinapudno ken patalgedentayo ti
pusotayo iti sanggoananna. 20 Gapu ta no akusarannatayo ti pusotayo,
dakdakkel ti Dios ngem ti pusotayo, ken ammona ti amin a banag.
21 Ay-ayatek, no saannatayo nga akusaran dagiti pusotayo, addaantayo
iti kinatalged iti Dios. 22 Ken aniaman a dawatentayo ket awatentayo
manipud kenkuana, gapu ta tungtungpalentayo dagiti bilinna ken ar-
aramidentayo dagiti banbanag a makaay-ayo iti imatangna. 23 Ken daytoy
ti bilinna, a masapul a mamatitayo iti nagan ti Anakna a ni Jesu-Cristo
ken agiinnayattayo - gapu ta intedna kadatayo daytoy a bilin. 24 Isuna
a mangtungtungpal kadagiti bilbilin ti Dios ket agtalinaed kenkuana, ken
agtaltalinaed ti Dios kenkuana. Ken babaen iti daytoy nga ammotayo nga
agtaltalinaed isuna kadatayo, babaen iti Espiritu nga intedna kadatayo.

4

1 Ay-ayatek, saankayo a mamati lattan iti tunggal espiritu, ngem
suotenyo dagiti espiritu tapno makitayo no naggapuda iti Dios, gapu ta adu
a palso a profeta ti nagwaras iti lubong. 2 Babaen iti daytoy, maammoanyo
ti Espiritu ti Dios - tunggal espiritu a mangbigbig a ni Jesu-Cristo nga

immay iti lasag ket naggapu iti Dios, 3 ken tunggal espiritu a saan a
mangbigbig kenni Jesus ket saan a naggapu iti Dios. Daytoy ti espiritu
ti anti-cristo, a nangngeganyo nga umay, ken ita ket addan iti lubong.
4 Dakayo ket iti Dios, patpatgek nga annak, ken napagballigianyo dagidiay
nga espiritu, gapu ta isuna nga adda kadakayo ket dakdakkel ngem isuna
nga adda iti lubong. 5 Dagidiay nga espiritu ket iti lubong, ngarud dagiti
ibagada ket mainaig iti lubong, ken ti lubong ket dumngeg kadakuada.
6 Datayo ket iti Dios. Isuna a makaam-ammo iti Dios ket dumngeg
kadatayo. Isuna a saan a makaam-ammo iti Dios ket saan a dumngeg
kadatayo. Babaen iti daytoy nga ammotayo ti espiritu ti kinapudno ken ti
espiritu ti biddut. 7 Ay-ayatek, agiinnayattayo, ta ti ayat ket iti Dios, ken
amin nga agay-ayat ket naipasngay iti Dios ken am-ammona ti Dios. 8 Ti
tao a saan nga agayat ket saanna nga am-ammo ti Dios, ta ti Dios ket ayat.
9 Iti daytoy, ti ayat ti Dios ket naiparangarang kadatayo, nga imbaon ti
Dios ti bugbugtong nga anakna iti lubong tapno mabalintayo nga agbiag
babaen kenkuana. 10 Iti daytoy ket ti ayat, saan a gapu ta inayattayo ti
Dios, ngem gapu ta inayatnatayo, ken imbaonna ti Anakna tapno agbalin
a pakapnekan ti Dios a pakapakawanan dagiti basbasoltayo. 11 Ay-ayatek,
no inay-ayatnatayo unay ti Dios, rebbengtayo met nga ayaten ti maysa
ken maysa. 12 Awan ti siasinoman a nakakita iti Dios. No ay-ayatentayo ti
maysa ken maysa, agtalinaed ti Dios kadatayo, ken ti ayatna ket nagbalin
a naan-anay kadatayo. 13 Babaen iti daytoy, ammotayo nga agtalinaedtayo
kenkuana ken isuna kadatayo, gapu ta intedna ti Espirituna kadatayo.
14 Ket nakitatayo ken nagsaksitayo a ti Ama ket imbaonna ti Anakna tapno
agbalin a Manangisalakan ti lubong. 15 Siasinoman a mangbigbig a ni Jesus
ket ti Anak ti Dios, agtaltalinaed kenkuana ti Dios, ken isuna iti Dios. 16 Ket
ammotayo ken namatitayo iti ayat ti Dios kadatayo. Ti Dios ket ayat, ket
isuna nga agtaltalinaed iti ayat ket agtaltalinaed iti Dios, ken agtaltalinaed
ti Dios kenkuana. 17 Iti daytoy, nagbalin a naan-anay ti ayat kadatayo,
tapno maaddaantayo koma iti kinatalged iti aldaw ti pannaka-ukom, gapu
ta kas kenkuana, addatayo met iti daytoy a lubong. 18 Awan panagbuteng
iti ayat. Ngem ti naan-anay nga ayat ket paksiatenna ti buteng, gapu ta ti
buteng ket mainaig iti pannakadusa. Ngem ti agbuteng ket saan a nagbalin
a naan-anay iti ayat. 19 Agayattayo, gapu ta immuna nga inayatnatayo ti
Dios. 20 No adda agkuna nga, "Ay-ayatek ti Dios" ngem kagurana met ti
kabsatna, isuna ket ulbod; ta isuna a saan a mangay-ayat iti kabsatna a
nakitana, ket saanna a kabaelan nga ayaten ti Dios a saanna a nakita.
21 Ken adda kadatayo daytoy a bilin manipud kenkuana: Siasinoman a
mangay-ayat iti Dios ket masapul nga ayatenna met ti kabsatna.

5

1 Siasinoman a mamati a ni Jesus ti Cristo ket naipasngay iti Dios. Ken
siasinoman a mangay-ayat kenkuana a nagtaud iti ama ket ay-ayatenna
met dagiti annakna. 2 Babaen iti daytoy, ammotayo nga ay-ayatentayo
dagiti annak ti Dios, no ay-ayatentayo ti Dios ken ar-aramidentayo dagiti
bilinna. 3 Ta daytoy ti panagayat a maipaay iti Dios - ti panangtungpaltayo
kadagiti bilbilinna. Ken saan a makapadagsen dagiti bilinna. 4 Ta amin a
naipasngay iti Dios ket mapagballigianda ti lubong. Ken daytoy ti balligi
a nangparmek iti lubong, ti pammatitayo. 5 Siasino ti mangparparmek
iti lubong? Ti mamati a ni Jesus ket ti Anak ti Dios? 6 Isuna daydiay
immay babaen iti danum ken dara -ni Jesu-Cristo. Saan laeng isuna nga

immay babaen iti danum, ngem babaen iti danum ken dara. 7 Ta adda
dagiti tallo nga agsaksi, 8 ti Espiritu, ti danum ken ti dara. Dagitoy a tallo
ket umanamong iti maysa ken maysa. * 9 No awatentayo ti panangsaksi
dagiti tao, ad-adda pay a natan-ok ti saksi ti Dios. Ta ti pammaneknek
ti Dios ket daytoy - nga isuna ket nagbalin a saksi mainaig iti Anakna.
10 Isuna a mamati iti Anak ti Dios ket addaan iti pammaneknek iti bagina.
Isuna a saan a mamati iti Dios ket pinagbalinda isuna nga ulbod, gapu ta
saan isuna a namati kadagiti saksi nga inted ti Dios mainaig iti Anakna.
11 Ken ti saksi ket daytoy - nga inted ti Dios kadatayo ti agnanayon a
biag, ken daytoy a biag ket adda iti Anakna. 12 Isuna nga adda kenkuana
ti Anak ket adda kenkuana ti biag; isuna nga awan kenkuana ti Anak
ti Dios ket awan kenkuana ti biag. 13 Insuratko dagitoy a banbanag
kadakayo, tapno maammoanyo koma nga addaankayo iti agnanayon a
biag, kadakayo a mamati iti nagan ti Anak ti Dios. 14 Ken daytoy ti
kinatalged nga adda kadatayo iti sangoananna, a no dumawattayo iti
aniaman a maiyannatup iti pagayatanna, denggennatayo. 15 Ken no
ammotayo a dengdenggennatayo - aniaman a dawatentayo kenkuana -
ammotayo nga awatentayo ti aniaman nga idawattayo kenkuana. 16 No
adda man ti makakita a nagbasol ti kabsatna iti basol a saan nga agtungpal
iti ipapatay, masapul nga agkararag isuna, ket ikkan isuna ti Dios iti biag.
Ti dakdakamatek ket dagiti agbasbasol a saan nga agtungpal iti ipapatay.
Adda basol nga agtungpal iti ipapatay. Saanko nga ibagbaga a masapul
nga agkararag isuna mainaig iti dayta. 17 Amin a kinakillo ket basol; ngem
adda basol a saan nga agtungpal iti ipapatay. 18 Ammotayo a siasinoman a
naipasngay iti Dios ket saan nga agbasol. Ngem isuna a naipasngay iti Dios
ket iliklik isuna ti Dios manipud iti kinadakes, ket saan isuna a madangran
ti diablo. 19 Ammotayo a datayo ket iti Dios, ken ti sangalubongan ket
adda iti tengngel daydiay managdakdakes. 20 Ngem ammotayo a ti Anak ti
Dios ket immay ken intedna kadatayo iti pannakaawat, nga am-ammotayo
isuna a pudno, ken addatayo kenkuana a pudno, iti Anakna a ni Jesu-
Cristo. Isuna ti pudno a Dios ken ti agnanayon a biag. 21 Patpatgek nga
annak, iliklikyo dagiti bagbagiyo kadagiti didiosen.

* **5:8** (Dagiti kasayaatan a kaunaan a kopya ket naikkat ti bersikulo 7 ken 8.)

2 Juan

1 Manipud iti panglakayen, para iti napili a babai ken kadagiti annakna,
nga ay-ayatek iti kinapudno, ken saan laeng a siak, ngem kasta met dagiti
amin a nakaammo iti kinapudno, 2 gapu iti kinapudno nga agtaltalinaed
kadatayo ken adda kadatayo iti agnanayon. 3 Parabur, asi, talna ti addanto
kadatayo manipud iti Dios Ama ken manipud kenni Jesu-Cristo nga Anak
ti Ama, iti kinapudno ken ayat. 4 Kasta unay ti ragsakko ta nasarakak
dagiti dadduma kadagiti annakmo a magmagna iti kinapudno, a kas iti
panangawattayo iti daytoy a bilin manipud iti Ama. 5 Ket ita dawatek
kenka, babai, saan a kasla nagsuratak kenka iti baro a bilin, ngem addan
kadatayo manipud pay idi damo, a rumbeng nga ayatentayo ti maysa
ken maysa. 6 Ken daytoy ti ayat, a masapul a magnatayo a maiyannurot
kadagiti bilbilinna. Daytoy ti bilin, a nangngegam manipud pay idi damo,
a masapul a magnaka iti daytoy. 7 Ta adu dagiti manangallilaw a nagwaras
iti lubong, ken saanda a bigbigen nga immay ni Jesu-Cristo iti lasag. Daytoy
ti manangallilaw ken ti anti-cristo. 8 Kitaenyo dagiti bagiyo, a saanyo a
pukawen dagiti banbanag a nagrigatantayo amin, ngem tapno mabalin
a maawatyo ti naan-anay a gungguna. 9 Siasinoman nga aginlalaing ken
saan nga agtaltalinaed iti sursuro ni Cristo ket awan kenkuana ti Dios.
Isuna nga agtaltalinaed iti sursuro ket adda kenkuana ti Ama ken ti Anak.
10 No adda umay kadakayo ket saanna nga inyeg daytoy a sursuro, saanyo
nga awaten isuna iti pagtaenganyo ken saanyo a kablaawan isuna. 11 Ta
ti mangkablaaw kenkuana ket makipagpaspaset met kadagiti dakes nga
aramidna. 12 Adu dagiti banbanag a kayatko nga isurat para kenka ken
saanko a kayat nga isurat dagitoy babaen iti papel ken tinta. Ngem
namnamaek a makaumayak kenka ken makisaoak kenka iti rupan-rupa,
tapno maan-anay koma ti ragsaktayo. 13 Kabkablaawandaka dagiti annak
ti napili a kabsatmo a babbai.

3 Juan

1 Manipud iti panglakayen para iti patpatgek a Gayo, nga ay-ayatek
ti kinapudno. 2 Patpatgek, Ikarkararagko a sapay koma ta rumang-
ayka kadagiti amin a banbanag ken nasayaat koma ti salun-atmo, kas iti
panagrang-ay ti kararuam. 3 Ta kasta unay ti ragsakko idi immay dagiti
kakabsat a lallaki ken nagsaksida iti kinapudnom, kas iti pannagnam iti
kinapudno. 4 Awanen ti dakdakkel pay a pagrag-oak ngem iti daytoy,
ti manggegak a magmagna dagiti annakko iti kinapudno. 5 Patpatgek,
ipakpakitam ti kinamatalekmo tunggal agtrabtrabahoka para kadagiti
kakabsatmo ken para kadagiti gangannaet, 6 a nagsaksi iti kinamanagay-
atmo iti imatang ti iglesia. Inaramidmo iti umno iti panangparubwatmo
kadakuada iti panagdalyasatda iti wagas a maikari iti Dios, 7 gapu ta para
iti Nagan ket rimmuarda, a saanda a dimmawat manipud kadagiti Hentil.
8 Rebbengtayo ngarud a pasangbayen ti kas kadagitoy, tapno agbalintayo
met koma a pada nga agtrabtrabaho para iti kinapudno. 9 Nagsuratak iti
maysa a banag kadagiti taripnong, ngem ni Diotrefes, a kayatna nga isuna
ti kangatuan kadakuada, ket saannakami nga awaten. 10 Isu't gapuna a no
umayak, lagipekto dagiti ar-aramid nga ar-aramidenna, ta agisawsawang
isuna kadagiti awan serserbina a banbanag a maibusor kadatayo ket dakes
dagiti sasawenna. Saan isuna a napnek kadagitoy nga ar-aramid, saanna
pay nga awaten dagiti kakabsat. Paritanna dagidiay agtarigagay nga
agaramid iti daytoy ken pappapanawenna ida iti taripnong. 11 Patpatgek,
saanyo a tultuladen ti dakes nga aramid ngem aramidenyo ti naimbag. Ti
agar-aramid iti naimbag ket iti Dios; ti agar-aramid iti dakes ket saanna
a nakita ti Dios. 12 Saksaksian dagiti amin ni Demetrio ken saksaksian
met isuna ti kinapudno. Saksaksianmi met isuna, ket ammom a pudno
ti pammaneknekmi. 13 Adu pay dagiti banbanag a kayatko nga isurat
kenka, ngem saanko a kayat nga isurat dagitoy babaen iti papel ken tinta.
14 Ngem namnamaek a makitaka iti mabiit, ken agsaritatanto iti rupan-
rupa. 15 Talna koma ti umadda kenka. Kablaawannaka dagiti gagayyem
ditoy. Saggaysaem met a kablaawan dagiti gagayyem dita.

Judas

1 Ni Judas, maysa nga adipen ni Jesu-Cristo ken kabsat ni Santiago,
kadagidiay naayaban, nga ay-ayaten ti Dios Ama, ken nailasin a maipaay
kenni Jesu-Cristo: 2 Umado koma ti asi ken talna ken ayat kadakayo.
3 Patpatgek, kabayatan nga ar-aramidek ti amin a kabaelak nga agsurat
kadakayo maipanggep iti agpapada a pannakaisalakantayo, kasapulan
nga agsuratak kadakayo tapno pabilgenkayo nga aramidenyo amin a
kabaelanyo para iti pammati a namimpinsan a naipaima kadagiti namati.
4 Ta adda dagiti lallaki a nakastrek a sililimed kadakayo— lallaki a
namarkaanen para iti pannakadusa—saanda a nasantoan a lallaki a nang-
ballikug iti parabur ti Diostayo iti kinaderrep, ken nangilibak iti kakaisuna
nga Amo ken Apotayo a ni Jesu-Cristo. 5 Ita, tarigagayko a palagipankayo—
uray naammoanyon a naan-anay iti naminsan daytoy—nga insalakan ti
Apo dagiti tattao manipud iti daga ti Egipto, ngem kalpasanna, dinadaelna
met laeng dagidiay saan a namati. 6 Ken kadagiti anghel a saan a
nagtalinaed kadagiti bukodda a saad iti turay—ngem pinanawanda ti
naiparbeng a pagnaedanda a lugar—ket inkabil ida ti Dios iti agnanayon a
pannakakawar, iti naan-anay a kinasipnget, iti panakaukom iti naindaklan
nga aldaw. 7 Kasla daytoy iti Sodoma ken Gomorra ken dagiti siudad
iti aglawlawda, a nangpabus-oy kadagiti bagbagida iti kinaderrep ken
intuloyda ti saan a gagangay a tarigagay. Naiparangda a kas ballaag
kadagiti agsagaba iti pannakadusa iti agnanayon nga apuy. 8 Ngem iti
isu met laeng a wagas, rinugitan met dagitoy nga agtagtagainep dagiti
bagbagida, ken linaksidda ti turay, ken agsasaoda iti pammerdi a maibusor
kadagiti addaan iti dayag. 9 Ngem uray pay ni Miguel nga arkanghel,
idi makisinsinuppiat isuna iti diablo ken makidangdangadang kenkuana
maipanggep ti bagi ni Moises, saan isuna a nagdarasudos a nangisawang
iti sasao a mangipakita iti panangukomna iti diablo, no di ket kinunana,
“Tubngarennaka koma ti Apo!” 10 Ngem dagitoy a tattao, agisawangda
kadagiti pananglais a maibusor iti aniaman a saanda a maawatan. Ket
dagiti banbanag a maawatanda—isu dagiti banbanag a gagangayen nga
ammo dagiti ayup—dagitoy dagiti nangdadael kadakuada. 11 Asida pay!
Ta nagnada iti dalan ni Cain, ken nagbiddutda iti kas iti biddut ni
Balaam a gapu iti gungguna. Ket mapukawda a kas kenni Core gapu
iti panagsukirna. 12 Dagitoy a tattao dagiti maiyarig iti nailemmeng a
dakkel a bato kadagiti padayayo iti ayat, makidaydayada nga awanan
bain, mangmanganda laeng para kadagiti bagbagida. Maiyarigda kadagiti
ul-ulep nga awanan iti danum, nga ikuykuyog lattan ti angin, kasla
da la kadagiti kaykayo nga awan bungana iti panawen nga agleppasen
ti kalgaw—namindua a natay, naparut a siraramut— 13 kasla da la
kadagiti nadawel a dalluyon iti baybay, nga ilabutabda dagiti bukodda a
pakaibabainan, kaiyariganda dagiti bitbituen nga agalla-alla - isuda dagiti
nakaisaganaan ti kinangisit ti sipnget nga awan inggana. 14 Ni Enoc a
maikapito iti linya manipud kenni Adan, ket nagipadto iti maipanggep
kadakuada, kinunana, “Kitaenyo! Umay ti Apo a kaduana dagiti rinibu-
ribu a sasantona, 15 tapno ipatungpalda ti pannakaukom iti amin, ken
tapno kednganda dagiti amin a saan a nasantoan kadagiti amin nga
ar-aramid a naaramidanda iti saan a nadiosan a wagas, ken gapu
kadagiti amin a nagubsang a sasao a naibaga dagiti saan a nasantoan a

managbasol a maibusor kenkuana.” 16 Dagitoy dagiti managtanabutob,
managreklamo, a sumursurot kadagiti dakes a tarigagayda, natagari nga
agpasindayag, a mangpatpatiray-ok kadagiti dadduma a tattao para iti
bukodda a pagimbagan. 17 Ngem dakayo a patpatgek, laglagipenyo dagiti
sasao a naisao idi dagiti apostol ti Apotayo a ni Jesu-Cristo. 18 Imbagada
kadakayo, “Iti maudi a tiempo, addanto dagiti managuyaw a mangsursurot
kadagiti bukodda a tartarigagay a saan a nadiosan.” 19 Parnuayen dagitoy
a tattao ti panagsisina, inturayan ida dagiti nainlubungan a tarigagay
ken awan kadakuada ti Espiritu. 20 Ngem dakayo a patpatgek, iti
panangpabilegyo kadagiti bagbagiyo iti nasantoan unay a pammatiyo, ken
iti panagkararagyo iti Espiritu Santo, 21 agtalinaedkayo iti ayat ti Dios, ken
urayenyo ti asi ti Apotayo a ni Jesu-Cristo a mangiyeg kadakayo iti biag
nga agnanayon. 22 Ipakitayo ti asi kadagidiay agdua-dua. 23 Isalakanyo
dagiti dadduma babaen iti panangrabsutyo kadakuada manipud iti apuy.
Kadagiti dadduma, ipakitayo ti asi nga addaan panagbuteng, ket karugityo
pay ti kawes a minansaan ti lasag. 24 Ita, kenkuana a makabael a
mangilisi kadakayo iti pannakaitibkol, ken mamagtakder kadakayo iti
sangoanan ti nadayag nga imatangna, nga awan pakapilawan ken addaan
iti naindaklan a rag-o, 25 iti maymaysa laeng a Dios a mangisalakan
kadatayo babaen kenni Jesu-Cristo nga Apotayo, kenkuana ti kinadayag,
kinadayaw, kinaturay ken pannakabalin—sakbay ti amin a tiempo, ken
ita, ken iti agnanayon nga awan inggana. Amen.

Paltiing

1 Daytoy ti paltiing ni Jesu-Cristo nga inted ti Dios kenkuana tapno
ipakitana kadagiti adipenna no anianto iti masapul a mapasamak iti
masangoanan. Impakaammona daytoy babaen iti panangibaonna iti
anghelna iti adipenna a ni Juan. 2 Pinaneknekan ni Juan amin a nakitana
maipanggep iti sao ti Dios ken ti naited a pammaneknek maipanggep
kenni Jesu-Cristo. 3 Nabendisionan ti mangbasbasa a sipipigsa—ken amin
nga agdengdengngeg—kadagiti sasao iti daytoy a padto ken agtungpal iti
naisurat iti daytoy, gapu ta asidegen ti tiempo. 4 Ni Juan, kadagiti pito
nga iglesia idiay Asia: Parabur kadakayo ken kapiaa manipud kenkuana
nga isu ita, ken isu idi, ken isunto ti umay, ken manipud kadagiti pito
nga espiritu nga adda iti sangoanan ti tronona, 5 ken manipud kenni
Jesu-Cristo, nga isu iti napudno a saksi, ti inauna dagiti natay, ken ti
mangiturturay kadagiti ar-ari iti daga. Kenkuana a mangay-ayat kadatayo
ken nangwayawaya kadatayo manipud kadagiti basbasoltayo babaen iti
darana, 6 pinagbalinnatayo a pagarian, pinagbalinnatayo a papadi iti Dios
nga Amana—kenkuana ti dayag ken ti pannakabalin iti agnanayon ken
awan patinggana. Amen. 7 Kitaen, makikuyogto isuna kadagiti ulep,
makitanto isuna ti tunggal mata, agraman dagidiay nangduyok kenkuana.
Ken dung-awanto isuna dagiti amin a tribu iti daga. Wen, Amen. 8 “Siak
ti Alpha ken ti Omega,” kuna ti Dios Apo, “ti isu ita, ken isu idi, ken
isu nga umayto, ti Mannakabalin amin.” 9 Siak, a ni Juan—a kabsatyo a
makipaset kadakayo iti panagsagsagaba ken iti pagarian ken iti naanus
a panagibtur nga adda kenni Jesus—ket naipan iti isla a naawagan iti
Patmos gapu iti sao ti Dios ken iti pammaneknek maipanggep kenni Jesus.
10 Addaak iti Espiritu iti Aldaw ti Apo. Nakangngegak iti napigsa a timek
a kasla trumpeta manipud iti likudak. 11 Kinunana, “Isuratmo iti maysa
a libro no ania iti makitam, ken ipatulodmo kadagiti pito nga iglesia—
idiay Efeso, idiay Esmirna, idiay Pergamo, idiay Tiatira, idiay Sardis,
idiay Filadelfia, ken idiay Laodicea.” 12 Timmalyawak a mangkita no
makintimek iti makisarsarita kaniak, ket iti panagtalyawko, nakitak dagiti
pito a pagsilawan. 13 Iti nagbabaetan dagiti pagsilawan, adda iti kasla Anak
iti Tao, a nakakawes iti nagayad a pagan-anay a dimmanon iti sakana,
ken balitok a barikes a nakapulipol iti barukongna. 14 Ti ulo ken buokna
ket kas kapudaw iti buok ti karnero-kas kapudaw iti niebe, ken dagiti
matana ket kasla gil-ayab ti apuy. 15 Ti sakana ket kasla napasileng a tanso,
kasla tanso a napasin-aw iti urno, ken ti timekna ket kasla daranudor iti
adu a dandanum. 16 Adda iti makannawan nga imana iti pito a bituen,
ken adda rumrummuar iti ngiwatna a kampilan nga agsinnumbangir iti
tademna. Agranraniag ti rupana a kas iti init, iti kapipigsaan a raniagna.
17 Idi nakitak isuna, nagpaklebak iti sakaananna a kaslaak la natay a tao.
Impatayna ti makannawan nga imana kaniak ket kinunana, “Saanka nga
agbuteng. Siak ti Kauunaan ken ti Maudi, 18 ken ti sibibiag iti agnanayon.
Natayak, ngem kitaem, sibibiagak iti agnanayon! Ket adda kaniak dagiti
tulbek iti patay ken iti hades. 19 Isu nga isuratmo dagiti nakitam, no ania
ita, ken no ania dagiti mapasamakto kalpasan daytoy. 20 No maipanggep
iti nailimed a kaipapanan dagiti pito a bituen a nakitam iti makannawan
nga imak, ken dagiti pito a balitok a pagsilawan: dagiti pito a bituen ket

dagiti anghel dagiti pito nga iglesia, ken dagiti pito a pagsilawan ket dagiti pito nga iglesia.

2

1 “Iti anghel ti iglesia idiay Efeso, isuratmo ti kastoy: 'Dagitoy dagiti
sasao ti mangig-igem kadagiti pito a bituen iti makannawan nga imana.
Ibagbaga ti agpagnapagna iti nagbabaetan dagiti pito a balitok a pagsi-
lawan daytoy, 2 “'Ammok ti inaramidmo ken ti narigat a panagtrabahom
ken ti siaanus a panagibturmo, ken kasta met a saan mo a maanusan
dagiti managdakdakes, sinuotmo dagidiay mangibagbaga nga isuda ket
apostol, ngem saan met, ket nasarakam nga isuda ket palso. 3 Ammok
nga addaanka iti anus nga agibtur, ket adun iti naglasatam gapu iti
naganko, ket saanka a naupay. 4 Ngem daytoy ti adda kaniak a maibusor
kenka-tinallikudam ti immuna nga ayatmo. 5 Laglagipem ngarud no
sadino iti nakaitibkulam. Agbabawika ken aramidem dagiti banbanag
nga inaramidmo idi damo. Ta no saanka nga agbabawi, umayakto kenka
ket ikkatekto ti pagsilawam iti nakaisaadanna. 6 Ngem addaanka iti
daytoy-kaguram ti inaramid dagiti Nicolaita, nga isu a kagurak met. 7 No
addaanka iti lapayag, denggem ti ibagbaga ti Espiritu kadagiti iglesia. Iti
daydiay nagballigi, palubosakto a mangan manipud iti kayo ti biag, nga
adda idiay paraiso ti Dios.' 8 “Iti anghel ti iglesia idiay Esmirna, isuratmo ti
kastoy: 'Dagitoy dagiti sasao daydiay kauunaaan ken maudi - a natay ken
nagbiag manen: 9 “'Ammok dagiti panagsagabam ken ti kinakurapaymo
(ngem nabaknangka), ken ti panangdadael dagiti mangibagbaga nga
isuda ket Judio, iti naganmo (ngem saan met—isuda ket sinagoga ni
Satanas). 10 Saanmo a pagbutngan ti maipanggep iti umadani a sagabaem.
Kitaem! Ipurwaken ti diablo ti dadduma kadakayo iti pagbaludan tapno
masuotkayo, ken agsagaba kayo iti sangapulo nga aldaw. Agtalinaedka
a napudno agingga iti patay, ket itedkonto kenka ti balangat ti biag.
11 No addaanka iti lapayag, denggem dagiti ibagbaga ti Espiritu kadagiti
iglesia. Saanto a madangran ti maikadua nga ipapatay daydiay nagballigi.'
12 “Iti anghel ti iglesia idiay Pergamo, isuratmo ti kastoy: 'Dagitoy dagiti
sasao daydiay adda kenkuana ti natadem a kampilan a dua ti tademna:
13 Ammok no sadino ti pagnanaedam—idiay ayan ti trono ni Satanas.
Nupay kasta, salsalimetmetam latta ti naganko, ket saanmo nga inlibak
ti pammatim kaniak, uray kadagiti al-aldaw ni Antipas a saksik, a
napudno kaniak, a napapatay kadakayo, idiay ayan ti pagnanaedan ni
Satanas. 14 Ngem addaanak iti sumagmamano a banbanag a maibusor
kenka: Addaanka dita kadagiti mamati latta iti sursuro ni Balaam, a
nangisuro kenni Balak tapno mangikabil iti pakaitibkulan iti sangoanan
dagiti annak ti Israel, iti kasta ket manganda iti taraon a naidaton kadagiti
didiosen ken agbalinda a naderrep. 15 Kasta met nga addaanka kadagiti
mamati latta iti sursuro dagiti Nicolaita. 16 Agbabawika, ngarud! Ta no
saanka nga agbabawi, umayakto kenka nga awan iti pakataktakanna,
ket makigubatakto kadakuada babaen iti kampilan a rumrummuar iti
ngiwatko. 17 No addaanka iti lapayag, dumngegka iti ibagbaga ti Espiritu
kadagiti iglesia. Iti daydiay nagballigi, ikkakto iti bassit manipud iti
naidulin a mana, ken ikkakto iti puraw a bato nga adda nakasurat a baro
a nagan iti bato, nagan nga awan ti uray maysa a makaammo ngem ti
laeng umawat iti daytoy. 18 “Iti anghel ti iglesia idiay Tiatira, isurat mo
ti kastoy: 'Dagitoy dagiti sasao ti Anak ti Dios, nga addaan iti mata a
kasla gumilgil-ayab nga apoy ken dagiti saka a kasla napasileng a tanso:

19 "'Ammok ti inaramidmo- ti ayat ken pammatim ken panagserbim ken
ti anusmo a nagibtur, ken ammok a ti inaramidmo iti nabiit pay ket ad-
adda pay ngem iti inaramidmo idi damo. 20 Ngem addaanak iti daytoy
a maibusor kenka: Palpalugodam ti babai a ni Jezebel, a mangaw-awag
iti bagina a profeta. Babaen iti sursurona, al-allilawenna dagiti adipenko
a mangaramid iti diniderrep ken mangan iti taraon a naidaton kadagiti
didiosen. 21 Inikkak isuna iti panawen nga agbabawi, ngem saanna a
kayat nga agbabawi iti kinaderrepna. 22 Agbuyaka! Idalitkonto isuna
iti sakit, ken agsagabanto iti nakaro dagidiay nakikamalala kenkuana,
malaksid no agbabawida iti inaramidna. 23 Patayekto dagiti annakna,
ket maammoanto dagiti amin nga iglesia a Siak ti mangsuksukimat
kadagiti panpanunot ken tartarigagay. Mangtedakto iti tumunggal maysa
kadakayo segun iti inaramidyo. 24 Ngem kadagiti nabatbati kadakayo
ditaTiatira, kadagiti amin a saan a mamati iti daytoy a sursuro, ken saan
a makaammo iti aw-awagan dagiti dadduma a nauneg a banbanag ni
Satanas- ibagak kadakayo, 'Saankayo a pabaklayen iti aniaman a sabali
pay a dadagsen.' 25 Iti aniaman a gundaway, masapul nga agtalinaedkayo a
natibker inggana nga umayak. 26 Daydiay agballballigi ken mangar-aramid
iti kas iti naaramidak inggana panungpalan, kenkuana ti pangtedak iti
panangituray kadagiti nasion. 27 'Iturayannanto ida nga addaan iti sarukod
a landok, ket burakennanto ida iti babassit a kas iti nadamili a banga.'
28 Kas inawatko manipud kenni Amak, itedkonto met kenkuana ti bituen
iti agsapa. 29 No addaanka iti lapayag, denggem ti ibagbaga ti Espiritu
kadagiti iglesia.'

3

1 "Iti anghel ti iglesia idiay Sardis, isuratmo ti kastoy: 'Dagiti sasao
daydiay mangig-iggem kadagiti pito nga Espiritu ti Dios ken dagiti pito
a bituen. "Ammok ti inaramidmo. Addaanka iti dayaw a sika ket
sibibiag, ngem natayka. 2 Agriingka ket papigsaem dagiti nabati, ngem
nganngganidan a matay, gapu ta saanko a nasarakan a naan-anay dagiti
aramidmo iti imatang ti Diosko. 3 Laglagipem, ngarud, no ania dagiti
inawat ken nangegmo. Tungpalem daytoy, ken agbabawika. Ngem no
saanka nga agriing, umayakto a kas iti agtatakaw, ket saanmonto nga
ammo no ania nga oras iti iyaayko a maibusor kenka. 4 Ngem adda dagiti
sumagmamano a nagan iti tattao idiay Sardis a saanda a rinugitan dagiti
pagan-anayda. Kaduadakto a magna, a nakakawes iti puraw, ta isuda ket
maikari. 5 Ti agballigi ket makawesanto kadagiti puraw a pagan-anay, ken
saankonto pulos a punasen ti naganna iti libro ti biag, ket saritaekto ti
naganna iti sangoanan ni Amak, ken iti sangoanan dagiti anghelna. 6 No
addaanka iti lapayag, denggem no ania dagiti ibagbaga ti Espiritu kadagiti
iglesia." 7 "Iti anghel ti iglesia idiay Filadelfia isuratmo daytoy: Dagiti
sasao ti nasantoan ken pudno—- iggemna ti tulbek ni David, mangilukat
isuna ket awan iti makairikep, mangirikep isuna ket awan ti makailukat.
8 Ammok no ania ti inaramidmo. Kitaem, nangikabilak iti sangoanam
iti silulukat a ruangan nga awan makairikep. Ammok nga addaanka
laeng iti bassit a kinapigsa, ngem nagtulnogka iti saok ken saanmo
nga inlibak ti naganko. 9 Agsiput! Dagidiay naibilang iti sinagagoga
ni Satanas, dagidiay agkunkuna a Judioda ngem saan met — agul-
ulbodda ketdi. Ibaonkonto ida nga umay ken agkurno iti sakaanam, ket
maammoandanto nga inayatka. 10 Agsipud ta sinalimetmetam ti bilinko
ken nagibturka a siaanus, aywanankanto met iti oras ti pannakapadas

nga umay iti entero a lubong, tapno padasenna dagiti agnanaed ditoy daga. 11 Umayak iti mabiit. Salimetmetam a naimbag ti adda kenka tapno awan ti makaipanaw iti koronam. 12 Pagbalinekto daydiay nagballigi a kasla adigi iti templo ti Diosko, ket saanto a pulos a makaruar iti daytoy. Isuratkonto kenkuana ti nagan iti Diosko, ti nagan ti siudad iti Diosko (Ti baro a Jerusalem, a bumaba manipud langit manipud iti Diosko), ken ti baro a naganko. 13 Ti addaan lapayag, denggenna koma no ania ti ibagbaga ti Espiritu kadagiti Iglesia.' 14 "Iti anghel ti iglesia idiay Laodicea, isuratmo ti kastoy: Dagiti sasao ti Amen, ti mapagtalkan ken pudno a saksi, ti mangiturturay kadagiti amin a pinarsua ti Dios. 15 Ammok no ania iti inaramidmo, ken, a sika ket saan a nalammiis wenno napudot. Uray nalamiis wenno napudotka latta koman! 16 Ngarud, gapu ta sika ket saan a napudot wenno nalamiis—dandanikan nga isarrua manipud iti ngiwatko. 17 Ta iti kunkunam, "Nabaknangak, addaanak iti adu a sanikua, ken awanen iti pagkasapulak." Ngem saan mo nga ammo a sika iti kadadaksanggasatan ken nakakaasika, napanglawka, bulsekka ken lamolamoka. 18 Dumnggegka iti pammagbagak: Gumatangka kaniak iti balitok a napapuro babaen iti apoy tapno agbalinka a nabaknang, ken kadagiti nasileng a puraw a pagan-anay tapno kawesam ta bagim ken saanmo a maiparang ti nakababain a kinalamolamom, ken sapsapo a pangsapsapom kadagita matam tapno makakitaka. 19 Tunggal maysa nga ay-ayatek ket sursurruak ken isurok kadakuada no kasano iti rumbeng a panagbiagda. Ngarud, rumegta ken agbabawika. 20 Kitaem, agtakderak iti ruangan ken agtuktokak. No adda makangngeg iti timekko ket lukatanna ti ruangan, umayakto iti pagtaenganna, ken makipanganak kenkuana, ken isuna kaniak. 21 Ti nagballigi, itedkonto kenkuana ti kalintegan a makipagtugaw kaniak iti tronok, kas met kaniak a nagballigi ken nakipagtugawak met kenni Amak iti tronona. 22 No addaanka iti lapayag, denggem no ania iti ibagbaga ti Espiritu kadagiti iglesia."

4

1 Kalpasan dagitoy a banbanag ket kimmitaak, ket nakitak nga adda ruangan a naglukat idiay langit. Ti umuna a timek a nagsao kaniak a kasla trumpeta, kinunana, "Umulika ditoy, ket ipakitak kenka no anianto ti masapul a mapasamak kalpasan dagitoy a banbanag." 2 Namimpinsan nga addaak iti Espiritu, ket nakitak nga adda trono a naisaad idiay langit, ket adda agtugtugaw iti daytoy. 3 Ti agtugtugaw iti daytoy ket aglanglanga a kasla haspe ken karnelia. Adda bullalayaw iti aglawlaw ti trono. Ti bullalayaw ket aglanglanga a kasla esmeralda. 4 Iti aglawlaw ti trono ket adda duapulo ket uppat a trono, ket adda iti duapulo ket uppat a panglakayen a nakatugaw kadagiti trono, a nakakawes iti puraw a lupot, ken adda balitok a korona kadagiti uloda. 5 Manipud iti trono, rumrummuar dagiti gilap ti kimat, dagiti galangugong, ken dagiti dulluog ti gurruod. Pito a pagsilawan ti umap-apuy iti sangoanan ti trono, dagiti pagsilawan nga isu dagiti pito nga espiritu ti Dios. 6 Kasta met nga iti sangoanan ti trono ket adda baybay, nalitnaw a kasla kristal. Iti aglawlaw ti trono ket adda uppat a sibibiag a parsua a napnoan kadagiti mata iti sangoanan ken likudanda. 7 Ti umuna a sibibiag a parsua ket kasla leon, ti maikadua a sibibiag a parsua ket kasla baka, ti maikatlo a sibibiag a parsua ket addaan iti rupa a kasla tao, ken ti maikapat a sibibiag a parsua ket kasla tumaytayab nga agila. 8 Tunggal maysa kadagiti uppat a sibibiag a parsua ket addaan iti innem a payyak, napnoan kadagiti mata ti rabaw

ken sirokna. Rabii ken aldaw a saanda nga agsarsardeng a mangibagbaga,
“Nasantoan, nasantoan, nasantoan ti Apo a Dios, ti mangiturturay iti
amin, isu idi, ken isuna ita, ken iti masakbayan.” 9 Tunggal agrukbab
ken mangted iti pammadayaw ken panagyaman dagiti sibibiag a parsua
iti daydiay a nakatugaw iti trono, nga isu ti sibibiag iti agnanayon nga
awan patinggana, 10 agpakleb dagiti duapulo ket uppat a panglakayen
iti sangoanan daydiay nga agtugtugaw iti trono. Nagparintumengda iti
daydiay sibibiag nga agnanayon ken awan patinggana, ken indissoda
dagiti koronada iti sangoanan ti trono, nga ibagbagada, 11 “Maikarika,
Apomi ken Diosmi, a pagrukbaban ken pagdayawan ken manakabalinka.
Ta pinarsuam amin a banbanag, ken babaen iti pagayatam, napataudda
ken naparsuada.”

5

1 Kalpasanna, nakitak iti makannawan nga ima daydiay nakatugaw iti
trono ti maysa a nalukot a pagbasaan a nasuratan iti sango a pasetna ken
iti likod a pasetna, ken naselioan daytoy iti pito a selio. 2 Adda nakitak
a nabileg nga anghel a mangiwarwaragawag iti napigsa a timek, “Siasino
ti maikari a manglukat iti nalukot a pagbasaan ken mangikkat kadagiti
seliona?” 3 Awan uray maysa idiay langit wenno iti rabaw ti daga wenno
iti uneg ti daga a mabalin a manglukat iti nalukot a pagbasaan wenno
mangbasa iti daytoy. 4 Nagsangitak iti nasaem gapu ta awan iti nasarakan
a maikari a manglukat iti nalukot a pagbasaan wenno mangbasa iti
daytoy. 5 Ngem kinuna ti maysa kadagiti panglakayen kaniak, “Saanka
nga agsangit. Kitaem! Ti Leon iti tribu ti Juda, ti Ramut ni David, ket
nagballigi, ken kabaelanna a lukatan ti nalukot a pagbasaan ken dagiti pito
a seliona.” 6 Iti nagbaetan ti trono ken dagiti uppat a sibibiag a parsua ken
dagiti panglakayen, Nakitak ti Kordero nga agtaktakder, nga aglanglanga
a kasla napapatay idi. Addaan isuna iti pito a sara ken pito a mata-dagitoy
dagiti pito nga Espiritu ti Dios a naibaon iti rabaw ti entero a daga. 7 Napan
isuna ket innalana ti nalukot a pagbasaan manipud iti makannawan nga
ima daydiay nakatugaw iti trono. 8 Idi innalana ti nalukot a pagbasaan,
nagpakleb dagiti uppat a sibibiag a parsua ken dagiti duapulo ket uppat a
panglakayen iti daga, iti sangoanan ti Kordero. Addaan ti tunggal maysa
kadakuada iti arpa ken balitok a malukong a napunno iti insenso, nga isu
dagiti kararag dagiti namati. 9 Nagkantada iti baro a kanta: “Maikarika a
mangala iti nalukot a pagbasaan ken manglukat kadagiti selio daytoy. Ta
napapatayka, ken babaen iti daram, ginatangmo dagiti tattao para iti Dios
manipud iti tunggal tribu, pagsasao, tattao ken pagilian. 10 Pinagbalinmo
ida a pagarian ken papadi nga agserbi iti Dios, ket agturaydanto iti rabaw
ti daga.” 11 Kalpasanna, kimmitaak ket nangngegko ti timek dagiti adu
nga anghel iti aglawlaw ti trono-ti bilang dagitoy ket 200, 000, 000-ken
dagiti sibibiag a parsua ken dagiti panglakayen. 12 Kinunada iti napigsa a
timek, “Maikari ti Kordero, a napapatay idi, nga umawat iti pannakabalin,
kinabaknang, kinasirib, pigsa, pammadayaw, dayag, ken pannakaitan-
ok.” 13 Nangegko iti tunggal naparsua a banag nga adda idiay langit ken
iti rabaw ti daga ken iti uneg ti daga ken iti rabaw ti baybay-tunggal
banag nga adda kadakuada- a kunada, “Kenkuana nga agtugtugaw iti
trono ken iti Kordero, ti pammadayaw, pannakaitan-ok, gloria, dayag,
ken ti pannakabalin nga agturay, iti agnanayon ken awan patinggana.”
14 Dagiti uppat a sibibiag a parsua ket kinunada, “Amen!” ket nagpakleb
ken nagrukbab dagiti panglakayen.

6

1 Kimmitaak idi linuktan ti Kordero ti maysa kadagiti pito a selio, ket
nangngegko a kinuna ti maysa kadagiti uppat a sibibiag a parsua, iti
timek a kas iti uni ti gurruod, “Umayka!” 2 Kimmitaak ket adda puraw
a kabalio! Nakaiggem iti pana ti nakasakay iti daytoy, ken naikkan
iti korona. Rimmuar isuna a kas mammarmek tapno mangparmek.
3 Idi linuktan ti Kordero ti maikadua a selio, nangngegko a kuna ti
maikadua a sibibiag a parsua, “Umayka!” 4 Ket sabali manen a kabalio
iti rimmuar- maris nalabaga daytoy. Napalubosan ti nagsakay iti daytoy a
mangipanaw iti kapia manipud iti daga, tapno iti kasta ket agpipinnatay
dagiti tattao. Naikkan daytoy a nakasakay iti nakadakdakkel a kampilan.
5 Idi linuktan ti Kordero ti maikatlo a selio, nangngegko ti maikatlo a
sibibiag a parsua a kunana, “Umayka!” Adda nakitak a nangisit a kabalio,
ken ti nakasakay ket nakaiggem iti agparis a timbangan. 6 Nakangngegak
iti timek a kasla naggapu kadagiti uppat a sibibiag a parsua a kunana,
“Sangkasukat a sebada ti pakaigatangan ti maysa a denario, ken ti tallo
kasukat a sebada ket magatang ti maysa a denario. Ngem saanmo nga
an-annoen ti lana ken ti arak.” 7 Idi linuktan ti Kordero ti maikapat
a selio, nangngegko ti timek ti maikapat a sibibiag a parsua a kunana,
“Umayka!” 8 Kalpasanna ket adda nakitak a kabalio a nabessag ti marisna.
Ti nagan ti nakasakay ket Patay, ket sursuroten isuna ti hades. Naited
kadakuada ti turay a mangituray iti kakapat ti lubong, a mangpapatay
babaen iti kampilan, panagbisin ken sakit, ken babaen kadagiti atap
nga ay-ayup iti daga. 9 Idi linuktan ti Kordero ti maikalima a selio,
nakitak iti sirok ti altar dagiti kararua dagidiay napapatay gapu iti sao
ti Dios ken ti pammaneknek a sinalsalimetmetanda nga addaan panamati.
10 Impukkawda iti nakapigpigsa, “Kasano pay kabayag, Mangiturturay
iti amin, nasantoan ken pudno, sakbay nga ukomem dagiti agnanaed iti
daga, ken ibalesmo ti darami?” 11 Kalpasan ket naikkan ti tunggal maysa
kadakuada iti puraw a kagay, ken naibaga kadakuada a masapul nga
agurayda iti nabaybayag bassit aginggana a madanon ti umiso a bilang
dagiti padada nga adipen ken dagiti kakabsatda a lallaki, ken kakabsatda
a babbai a mapapatayto, a kas iti pannakapapatayda. 12 Idi linuktan
ti Kordero ti maikainnem a selio, nagbuyaak ket adda iti nakapigpigsa
a gingined. Ngimmisit ti init a kas kangisit iti nakersang a lupot, ken
limmabaga ti bulan a kas iti dara. 13 Natinnag dagiti bituen iti daga,
kas iti pannakaregreg iti bunga ti kayo nga igos iti tiempo iti lam-ek no
gungunen ti angin iti allawig. 14 Nagpukaw ti tangatang a kas iti pagbasaan
a maluklukot. Tunggal bantay ken isla ket naipanaw manipud iti ayanna.
15 Kalpasanna, naglemmeng dagiti ar-ari iti lubong ken dagiti napapateg
a tattao, ken dagiti heneral, dagiti nababaknang, dagiti addaan turay,
ken tunggal maysa pay, adipen ken nawaya, kadagiti rukib ken kadagiti
dadakkel a batbato kadagiti banbantay. 16 Kinunada kadagiti banbantay
ken kadagiti dadakkel a batbato, “Gaburandakami! Ilemmengdakami
manipud iti rupa daydiay a nakatugaw iti trono ken manipud iti unget
ti Kordero. 17 Ta dimtengen ti naindaklan nga aldaw ti pungtotda, ket
siasino iti makaibtur?

7

1 Kalpasan daytoy, adda nakitak nga uppat nga anghel a nakatakder
kadagiti uppat a suli ti daga, siiirut a tengtenglenda dagiti uppat nga
angin iti daga tapno awan ti angin nga agpuyupoy iti daga, iti baybay,

wenno iti uray ania a kayo. 2 Adda nakitak a maysa pay nga anghel nga
agpangpangato a naggapu idiay daya, ket adda kenkuana ti selio ti sibibiag
a Dios. Nagpukkaw isuna iti napigsa kadagiti uppat nga anghel a naikkan
iti pammalubos a mangdangran iti daga ken iti baybay. 3 "Saanyo a
dangran ti daga, ti baybay, wenno dagiti kaykayo agingga a mamarkaanmi
dagiti muging dagiti adipen ti Dios tayo." 4 Nangngegak ti dagup dagidiay
a namarkaan: 144, 000, ti namarkaan manipud iti tunggal tribu iti tattao
ti Israel: 5 12, 000 ti namarkaan manipud iti tribu ti Juda, 12, 000 manipud
iti tribu ti Ruben, 12, 000 manipud iti tribu ti Gad, 6 12, 000 manipud
iti tribu ti Aser, 12, 000 manipud iti tribu ti Naftali, 12, 000 manipud iti
tribu ti Manases. 7 12, 000 manipud iti tribu ti Simeon, 12, 000 manipud
iti tribu ti Levi, 12, 000 manipud iti tribu ti Isacar, 8 12, 000 manipud
iti tribu ti Zabulon, 12, 000 manipud iti tribu ti Jose, 12, 000 manipud
iti tribu ti Benjamin ti namarkaan. 9 Kalpasan dagitoy a banbanag,
kimmitaak, ket adda iti nakaad-adu a tattao nga awan iti makabilang—
manipud iti tunggal nasion, tribu, tattao, ken pagsasao— a sitatakder
iti sangoanan ti trono ken iti sangoanan ti Kordero. Nakakawesda iti
puraw a kagay ken nakaiggemda iti sangsanga ti palma, 10 ket umaw-
awagda nga addaan iti napigsa a timek, "Ti panangisalakan ket kukua
ti Diostayo a nakatugaw idiay trono, ken iti Kordero!" 11 Nakatakder amin
dagiti anghel iti aglawlaw ti trono ken iti aglawlaw dagiti paglakayen ken
kadagiti uppat a sibibiag a parsua, ket nagpaklebda iti daga iti sangoanan
ti trono, ket dinaydayawda ti Dios, 12 a kunkunada, "Amen! Pammadayaw,
dayag, kinasirib, panagyaman, panakaitan-ok, pannakabalin, ken bileg
ti maipaay iti Diostayo iti agnanayon nga awan patinggana! Amen!"
13 Ket maysa kadagiti panglakayen ti nagsaludsod kaniak, "Siasino dagitoy
a nakakawes kadagiti puraw a kagay, ken sadino iti naggapuanda?
14 Kinunak kenkuana, "Apo, ammom," ket kinunana kaniak, "Dagitoy
dagiti nakalasat iti Napalalo a Pannakaparigat. Linabaanda dagiti kagayda
ket pinagbalinda a puraw babaen iti dara ti Kordero. 15 Gapu iti daytoy,
addada iti sangoanan ti trono ti Dios, ket agdaydayawda kenkuana
iti aldaw ken rabii idiay templona. Isuna a nakatugaw iti trono ket
ukradennanto ti toldana iti ngatoenda. 16 Saandanton a mabisinan manen,
wenno mawaw manen. Saandanton a mapudotan iti init, wenno uray ania
a makasinit a pudot. 17 Ta ti Kordero nga adda iti tengnga ti trono ket
isunto ti pastorda, ket idalannanto ida kadagiti ubbog ti sibibiag a danum,
ket punasento ti Dios ti tunggal lua manipud kadagiti matada."

8

1 Idi linukatan ti kordero ti maikapito a selio, nagulimek idiay langit iti
agarup kagudua nga oras. 2 Kalpasanna, nakitak dagiti pito nga anghel
a nakatakder iti sangoanan ti Dios, ken adda pito a trumpeta a naited
kadakuada. 3 Adda immay a maysa pay nga anghel, a nakaiggem iti
balitok nga insensario a malukong, agtaktakder isuna iti ayan ti altar.
Adu nga insensario iti naited kenkuana tapno idatonna daytoy ken dagiti
karkararag dagiti namati idiay altar a balitok iti sangoanan ti trono.
4 Ti asuk ti insensario, a kadua dagiti karkararag dagiti namati, ket
nagpangato iti sangoanan ti Dios manipud iti ima ti angel. 5 Innala ti
angel ti insensario a malukong ket kinargaanna iti apuy manipud iti
altar. Kalpasanna, impuruakna iti daga, ket adda napigsa a kanalbuong
ti gurruod, daranudor, dagiti gilap ti kimat, ken gingined. 6 Dagiti pito
nga anghel nga addaan iti pito a trumpeta ket nagsaganada a mangpuyot

kadagitoy. 7 Pinuyutan ti umuna nga anghel ti trumpetana, ket nagtudo
iti uraro ken apuy a nailaok iti dara. Naipuruak iti daga ket napuoran
ti apagkatlona. Napuoran iti apagkatlo a paset dagiti kaykayo kasta
met dagiti amin a berde a ruot. 8 Pinuyotan ti maikadua nga anghel
ti trumpetana, ket adda maysa a banag a kasla bantay ti kadakkelna a
sumsumged, ti naipuruak iti baybay. 9 Ti apagkatlo ti baybay ket nagbalin
a dara, ti apagkatlo dagiti sibibiag a parsua iti baybay ket natay, ken
apagkatlo dagiti barko ket nadadael. 10 Pinuyotan ti maikatlo nga anghel
ti trumpetana, ket adda dakkel a bituen a natinnag manipud iti tangatang,
gumilgil-ayab a kasla pagsilawan, iti apagkatlo dagiti karayan ken dagiti
ubbog. 11 Ti nagan ti bituen ket Napait. Iti apagkatlo dagiti danum ket
nagbalin a napait, ket adu ti natay a tattao manipud kadagiti danum a
nagbalin a napait. 12 Pinuyotan ti maikapat nga anghel ti trumpetana,
ket naapektaran ti apagkatlo iti init, kasta met ti apagkatlo iti bulan,
ken ti apagkatlo dagiti bituen. Isu nga iti apagkatloda ket nagbalin a
nasipnget; ti apagkatlo ti aldaw ken apagkatlo ti rabii ket awan iti lawagna.
13 Kimmitaak, ket nangegko ti maysa nga agila nga agtaytayab iti tengnga
ti tangatang, umaw-awag babaen iti napigsa a timek, "Asi pay, asi pay pay,
asi pay dagiti agnanaed iti daga, gapu iti nabatbati pay nga uni iti trumpeta
a dandanin a puyotan dagiti tallo nga anghel."

9

1 Kalpasanna, pinaguni ti maikalima nga anghel ti trumpetana. Adda
nakitak a maysa a bituen a natinnag iti daga manipud langit. Naited iti
bituen ti tulbek ti ruangan nga agturong iti ruangan ti awan patinggana
nga abut. 2 Linukatanna ti ruangan ti awan patinggana nga abut, ket
rimmuar manipud iti ruangan ti kasla adigi nga asuk, daytoy ket kasla asuk
a naggapu iti dakkel nga urno. Ngimmisit ti init ken ti angin gapu iti asuk
a rumrumuar iti ruangan. 3 Manipud iti asuk ket adu a dudon ti immay
iti daga, ken naikkanda iti pannakabalin a kas kadagiti manggagama iti
daga. 4 Nabagaanda a saanda a dadaelen dagiti ruot iti daga wenno
aniaman a berde a mula wenno kayo, no di ket dagiti laeng tattao nga
awan ti selio ti Dios kadagiti mugingda ti dadaelenda. 5 Saan a naipalubos
kadakuada a patayenda dagiti tattao, ngem parigatenda laeng ida iti lima
a bulan. Ti ut-ot a sagabaenda ket kas iti ut-ot a sagabaen ti maysa a
tao gapu iti silud ti manggagama no siludenna ti tao. 6 Kadagidiay nga
al-aldaw, birukento dagiti tattao ti patay, ngem saandanto a masarakan
daytoy. Tarigagayandanto ti matay, ngem kasla itarayanto ida ni patay.
7 Dagiti dudon ket aglanglanga a kasla kabalio a nakasagana a makigubat.
Kadagiti uloda ket adda banag a kasla korona a balitok ken dagiti rupada
ket kasla rupa dagiti tattao. 8 Addaanda iti buok a kas iti buok dagiti
babbai ken dagiti ngipenda ket kasla ngipen dagiti leon. 9 Addaanda
kadagiti kalasag iti barukongda a kasla landok a kalasag ken ti uni dagiti
payakda ket kasla uni a pinartuat dagiti adu a karwahe ken dagiti kabalio
nga agtartaray a mapan iti paggugubatan. 10 Addaanda kadagiti ipus
nga addaan silud a kas kadagiti manggagama; adda kadagiti ipusda ti
pannakabael a mangdangran kadagiti tattao iti lima a bulan. 11 Ti anghel
ti awan patinggana nga abot iti mangiturturay kadakuada kas arida. Ti
naganna iti Hebreo ket Abaddon, ken iti Griego, ti naganna ket Apolion.
12 Ti umuna a nakabutbuteng a didigra ket nalpasen. Agsiput! Kalpasan
daytoy ket adda pay dua a didigra nga umay. 13 Pinaguni ti maikainnem
nga anghel ti trumpetana, ket nakangngegak iti timek manipud kadagiti

sara ti balitok nga altar nga adda iti sangoanan ti Dios. 14 Kinuna ti timek
iti maikainnem nga anghel a mangig-iggem iti trumpeta, “Wayawayaam
dagiti uppat nga anghel a nakagalut idiay dakkel a Karayan Eufrates.”
15 Dagiti uppat nga anghel a naiasagana para iti dayta nga oras, dayta
nga aldaw, dayta a bulan, ken dayta a tawen, ket nawayawayaan tapno
papatayenda ti apagkatlo ti sangkataoan. 16 Ti bilang dagiti soldado a
nakakabalio ket dua gasut a miliones (200, 000, 000). Nangngegko ti
bilangda. 17 Kastoy iti pannakakitak kadagiti kabalio iti sirmatak ken
kadagiti nakasakay kadakuada: Dagiti kalasag kadagiti barukongda ket
umap-apuy a nalabaga ti marisna, nalitem nga asul, ken immasufre nga
amarilio. Dagiti ulo dagiti kabalio ket kaas-asping dagiti ulo dagiti leon,
ken manipud kadagiti ngiwatda ket rumrummuar ti apuy, asuk, ken
asufre. 18 Ti apagkatlo dagiti tattao ket napapatay babaen kadagitoy a
tallo a didigra: ti apuy, asuk, ken asufre a rimmuar kadagiti ngiwatda.
19 Ta ti pannakabalin dagiti kabalio ket adda kadagiti ngiwatda ken
kadagiti ipusda-ta dagiti ipusda ket kasla la uleg, ken addaanda kadagiti
ulo nga isu ti usarenda a mangsugat kadagiti tattao. 20 Dagiti nabati iti
sangkataoan, dagidiay saan a napapatay babaen kadagitoy a didigra ket
saanda a nagbabawi kadagiti aramid a naaramidanda, wenno nagsardeng
iti panagrukrukbabda kadagiti demonio ken didiosen a balitok, pirak,
tanso, bato ken kayo-banbanag a saan a makakita, makangngeg wenno
makapagna. 21 Saanda pay a nagbabawian dagiti panagpatpatayda,
panagsalamangkada, kinaderrepda wenno iti panagtaktakaw a wagasda.

10

1 Kalpasanna, adda nakitak a maysa pay a nabileg nga anghel a
bumabbaba manipud langit. Napalawlawan isuna iti ulep, ken adda
bullalayaw iti ngatoen ti ulona. Ti rupana ket kas iti init ken dagiti
sakana ket kasla adigi nga apuy. 2 Nakaiggem isuna iti naukrad a
bassit a pagbasaan, ken inkabilna ti makannawan a sakana iti baybay
ken ti makannigidna iti rabaw ti daga. 3 Kalpasanna, nagpukkaw isuna
iti nakapigpigsa a kas iti leon nga agngerngerngerger, ket idi nagpukkaw
isuna, nagkanalbuong dagiti pito a gurruod. 4 Agsuratak koman idi
nagkanalbuong dagiti pito a gurruod, ngem nangngegko ti timek manipud
langit nga ibagbagana, “Pagtalinaedem a palimed ti kinuna dagiti pito a
gurruod. Saanmo nga isurat daytoy.” 5 Kalpasanna, ti anghel a nakitak nga
agtaktakder iti rabaw ti baybay ken iti daga, inngatona ti makannawan nga
imana iti langit. 6 ken nagsapata babaen kenkuana a sibibiag iti agnanayon
ken awan patinggana-a nangparsua iti langit ken amin a linaonna, iti daga
ken amin a linaonna, ken iti baybay ken amin a linaonna: “Awanton iti
pannakaitantanna pay. 7 Ngem iti aldaw a pagunienen ti maikapito nga
anghel ti trumpetana, isunto ti tiempo a matungpal ti palimed ti Dios,
a kas inwaragawagna kadagiti adipenna a dagiti profeta.” 8 Ti timek
a nangngegko manipud langit ket nagsao manen kaniak: “Mapanka ket
alaem ti naukrad a pagbasaan nga adda iti ima ti anghel nga agtaktakder
iti rabaw ti baybay ken iti rabaw ti daga.” 9 Ket napanak iti ayan ti anghel
ken imbagak kenkuana nga itedna kaniak ti bassit a pagbasaan. Kinunana
kaniak, “Alaem ti pagbasaan ket kanem daytoy. Pagbalinennanto a napait
ti tianmo, ngem iti ngiwatmo, nasam-itto daytoy a kasla diro.” 10 Innalak
ti bassit a pagbasaan manipud iti ima ti anghel ken kinnanko daytoy.
Nasam-it daytoy a kas iti diro iti ngiwatko, ngem kalpasan a kinnanko
daytoy, ti tianko ket nagbalin a napait. 11 Ket adda sumagmamano a timek

nagkuna kaniak, “Masapul nga agipadtoka manen maipanggep kadagiti adu a tattao, kadagiti pagilian, kadagiti pagsasao, ken kadagiti ar-ari.”

11

1 Naikkanak iti runo a maaramat a kasla pangrukod a sarukod. Naibaga kaniak a, “Bumangonka ket rukodem ti templo ti Dios ken ti altar, ken bilangem dagiti agdaydayaw sadiay. 2 Ngem saanmo a rukoden ti akin-ruar a paraangan ti templo, ta naited daytoy kadagiti Gentil. Baddebaddekandanto ti nasantoan a siudad iti uppat a pulo ket dua a bulan. 3 Itedkonto kadagiti dua a saksik a nakakawes iti sako a lupot ti karbengan nga agipadto iti sangaribu ken dua gasut ket innem a pulo nga aldaw. 4 Dagitoy a saksi ket dagiti dua nga olibo a kayo ken dagiti dua a paggianan ti pagsilawan a nagtakder iti sangngoanan ti Apo ti daga. 5 No adda mangpili a mangdangran kadakuada, adda apuy a rumuar iti ngiwatda ken alun-onenda dagiti kabusorda. Siasinoman a mangtarigagay a mangdangran ket masapul a mapapatay iti kastoy a wagas. 6 Addaan dagitoy a saksi iti karbengan a mangserra iti tangatang isu nga awanto ti tudo nga agtinnag kabayatan ti tiempo a panagipadtoda. Addaanda iti pannakabalin a mamagbalin kadagiti danum iti dara ken mangiyeg iti aniaman a kita ti didigra iti daga tunggal kayatda. 7 Inton nalpasdan ti panagpaneknekda, ti narungsot nga animal a rumuar manipud iti nauneg ken awan patinggana nga abut ket makigubatto a maibusor kadakuada. Parmekennanto ida ken patayenna ida. 8 Maiwalangto dagiti bagbagida iti kalsada ti dakkel a siudad (nga aw-awaganda iti Sodoma ken Egipto), a nakailansaan ti Apoda. 9 Iti tallo ket kaguddua nga aldaw, addanto sumagmamano manipud kadagiti tunggal bunggoy ti tattao, tribu, pagsasao, ken pagilian a mangkita kadagiti bagbagida ket saandanto nga ipalubos a maitanem dagiti bagbagi dagitoy. 10 Agragsak ken agrambakto dagiti agbibiag iti daga gapu kadakuada nga urayda la agsisinnagut gapu ta dagitoy dua a profeta ket pinagrigatda dagiti agbibiag iti rabaw ti daga. 11 Ngem kalpasan iti tallo ket kagudua nga aldaw, sumrekto kadakuada ti anges ti biag manipud iti Dios ket matakderdanto. Umayto iti napalalo a buteng kadagiti makakita kadakuada. 12 Ket makangngegdanto iti napigsa a timek manipud langit a mangibaga kadakuada, “Umaykayo ditoy ngato!” Ket agpangatodanto idiay langit babaen iti ulep, kabayatan a kitkitaen ida dagiti kabusorda. 13 Iti dayta nga oras addanto iti napigsa a ginggined ken marebbanto ti apagkapullo a paset ti siudad. Matayto iti pito a ribo a tattao gapu iti ginggined ken agbutengto iti kasta unay dagiti nakalasat ken mangteddanto iti pammadayaw iti Dios ti langit. 14 Nalpasen ti maikadua a didigra. Agsiputkayo! Umayto a dagus ti maikatlo a didigra. 15 Ket pinaguni ti maikapito nga anghel ti trumpetana ket adda napipigsa a timek nga agsasao sadiay langit a kunana, “Ti pagarian ti lubong ket nagbalinen a pagarian ti Apotayo ken ti Cristona. Agarinto isuna iti agnanayon.” 16 Kalpasanna, nagpakleb iti daga dagiti dua pulo ket uppat a panglakayen a naktugaw kadagiti trono iti sangoanan ti Dios, ket nagdayawda iti Dios. 17 Kinunada, “Agyamankami kenka, Apo Dios a mangiturturay iti amin, ti isu ita ken isu idi, gapu ta innalamon ti naindaklan a pannakabalinmo ken nangrugikan nga agturay kas ari. 18 Narurod dagiti pagilian, ngem immayen ti pungtotmo. Dimtengen ti tiempo a pannaka-ukom dagiti natay ken pananggungunam kadagiti adipenmo a dagiti profeta, dagiti namati, ken dagiti nagbuteng iti naganmo, a nanumo ken nabileg. Ken dimtengen ti tiempo a panangdadaelmo kadagiti mangdaddadael iti daga." 19 Ket

nalukatan ti templo ti Dios sadi langit ken ti lakasa ti tulagna ket makitkita ti uneg ti templona. Adda kimkimat, daranudor, gurgurruod, ginggined, ken nagtudo iti dadakkel nga uraro.

12

1 Adda nakaskasdaaw a pagilasinan a nakita sadi langit: Maysa a babai
a naikawes kenkuana ti init, ken ti bulan ket adda iti sirok ti sakana;
ken adda korona a binukel ti sangapulo ket dua a bituen iti ulona.
2 Masikog isuna ken agik-ikkis isuna gapu iti ut-ot ti panagpasikalna—
iti rigat ti panaganak. 3 Ket sabali pay a pagilasinan ti nakita sadi
langit: Pagammoan, adda dakkel a nalabaga a dragon nga addaan iti pito
nga ulo ken sangapulo a sara, ken adda pito a balangat a sibabalangat
kadagiti ulona. 4 Inwallages ti ipusna ti maikatlo a bituen sadi langit
ken impuruakna ida pababa iti daga. Nagtakder ti dragon iti sangoanan
ti babai a dandani agpasngay, tapno inton agpasngay isuna, mabalinna
nga alun-onen ti anak ti babai. 5 Nagpasngay ti babai iti ubing a lalaki, a
mangiturayto iti amin a pagilian babaen iti landok a sarukod, iti mabiit.
Narabsut ti anakna ken naipan iti Dios ken iti tronona, 6 ket nagkamang
ti babai idiay let-ang, a nangisaganaan ti Dios iti lugar para kenkuana,
tapno maaywanan isuna iti las-ud ti 1, 260 nga aldaw. 7 Ita, adda gubat
sadi langit. Nakiranget ni Miguel ken dagiti anghelna maibusor iti dragon;
ket nakirinnupak met ti dragon ken dagiti anghelna. 8 Ngem saan nga
immanay ti kinapigsa ti dragon tapno mangabak. Isu nga awanen a pulos
ti disso sadi langit a para kenkuana ken kadagiti anghelna. 9 Ti dakkel
a dragon—daydi duduugan nga uleg a maaw-awagan iti diablo wenno
Satanas a mangal-allilaw iti sangalubongan—ket naitapuak iti daga, ken
dagiti anghelna ket naitapuak a kaduana. 10 Ket nakangngegak iti napigsa
a timek sadi langit: "Dimtengen ti pannakaisalakan, ti pannakabalin—
ken ti pagarian ti Diostayo, ken ti turay ti Cristona. Ta ti mangpabpabasol
kadagiti kakabsattayo ket naitapuaken — ti nangpabpabasol kadakuada
iti sangoanan ti Diostayo iti aldaw ken rabii. 11 Pinarmekda isuna babaen
iti dara ti Kordero ken babaen iti sao ti pammaneknekda, ta saanda a
kinailalaan dagiti biagda, uray pay matayda. 12 Isu nga agragsakkayo,
dakayo a langlangit, ken amin nga agigian kadakuada. Ngem asi pay ti
daga ken ti baybay gapu ta ti diablo ket bimmaba kadakayo. Napnoan
isuna iti nakaro a pungtot, gapu ta ammona a bassit laengen ti tiempona.
13 Idi naamiris ti dragon a naitapuak isuna iti daga, kinamatna ti babai
a nangipasngay iti maladaga a lalaki. 14 Ngem naikkan ti babai iti dua a
payyak iti dakkel nga agila, tapno mabaelan ti babai a tumayab iti disso a
naisagana para kenkuana idiay let-ang, iti disso no sadino ket mataripato
isuna iti las-ud ti tallo ket kagudua a tawen ket saan a makadanon ti uleg
sadiay. 15 Nangipugso ti uleg iti danum a kasla karayan, ta bareng no
makaaramid iti layus a mangiyanud iti babai. 16 Ngem tinulungan ti daga
ti babai. Nagnganga ket inalun-onna ti karayan nga impugso ti dragon.
17 Narurod ti dragon iti babai ket pimmanaw tapno mapanna gubaten
dagiti nabatbati a kaputotan ti babai—isuda dagiti agtultulnog kadagiti
bilbilin ti Dios ken agkapkapet iti pammaneknek maipanggep kenni Jesus.
18 Ket nagtakder ti dragon iti kadaratan iti igid ti baybay.

13

1 Ket adda nakitak a narungsot nga animal a limmung-aw manipud iti
baybay. Addaan isuna iti sangapulo a sara ken pito nga ulo. Kadagiti

sarana ket adda sangapulo a korona ken kadagiti ulona ket adda nagnagan
a pananglais iti Dios. 2 Daytoy a nakitak a narungsot nga animal ket
kasla leopardo ken dagiti sakana ket kasla kadagiti saka iti oso, ken ti
ngiwatna ket kasla ngiwat ti leon. Inted ti dragon ti pannakabalinna
kenkuana, ken ti tronona, ken ti naindaklan a turayna a mangituray.
3 Kasla adda sugat iti maysa kadagiti ulo ti narungsot nga animal a
mabalin koma a nakaigapuan iti pannakatayna. Ngem dayta a sugat
ket naimbaganen, ket nagsiddaaw ti sibubukel a daga ken sinurotda ti
narungsot nga animal. Nagdaydayawda met iti dragon, ta intedna ti
turayna iti narungsot nga animal. 4 Dinaydayawda met ti narungsot
nga animal, ket saanda a nagsaradeng a nangibagbaga, “Siasino iti kas
iti narungsot nga animal? ” ken “Siasino ti makabael a makiranget
kenkuana? 5 Naikkan ti narungsot nga animal iti ngiwat a makapagsao
kadagiti sasao a napalangguad ken pananglais. Napalubosan isuna a
mangipakat iti kinaturayna iti las-ud iti uppat a pulo ket dua a bulan.
6 Nagsao ngarud ti narungsot kadagiti sasao a pananglais maibusor iti
Dios, linalaisna ti nagan ti Dios, ti disso a paggigiananna, ken dagidiay
agnaed idiay langit. 7 Napalubosan ti narungsot nga animal a manggubat
kadagiti namati ken mangparmek kadakuada. Kasta met a naikkan isuna
iti turay kadagiti amin a tribu, tattao, pagsasao, ken pagilian. 8 Agdayawto
kenkuana dagiti amin nga agnanaed iti daga, ti tunggal maysa a saan
a naisurat ti naganna iti libro ti biag a kukua ti Kordero a napapatay,
sipud pay iti pannakaparsua ti lubong. 9 No addaman ti addaan lapayag,
dumngeg koma. 10 No addaman ti maipan iti pannakatiliw, mapanto isuna
iti pannakatiliw. No addaman iti mapapatay iti kampilan, mapapatayto
isuna babaen iti kampilan. Adtoy ti ayab para iti naanus a panagibtur
ken pammati para kadagiti nasantoan. 11 Ket adda nakitak a sabali pay a
narungsot nga animal a rumrummuar manipud iti daga. Addaan isuna iti
dua a sara a kas iti kordero ken nagsao a kasla dragon. 12 Impakatna
ti amin a kinaturay ti immuna a narungsot nga animal iti imatang ti
immuna a narungsot nga animal, ken pinagrukbabna ti lubong ken dagiti
agnanaed iti rabaw daytoy iti narungsot nga animal – nga isu daydiay
addaan iti makapatay a sugat a naimbaganen. 13 Nagaramid isuna kadagiti
naindaklan a milagro, nga uray nala pinagtinnag iti apuy, manipud langit,
ditoy daga iti sangoanan dagiti tattao, 14 ken babaen kadagiti pagilasinan a
naipalubos nga aramidenna, inalillawna dagiti agnanaed iti rabaw ti daga,
imbagana kadakuada a mangaramidda iti ladawan kas pammadayaw iti
narungsot nga animal a nasugat babaen iti kampilan, ngem sibibiag pay
laeng. 15 Napalubosan isuna a mangted iti anges iti ladawan ti narungsot
nga animal tapno mabalin pay a makapagsao ti ladawan ken papatayenna
amin nga agtukiad nga agdayaw kenkuana. 16 Pinilitna met ti amin, dagiti
nanumo ken natan-ok, dagiti nabaknang ken napanglaw, dagiti nawaya
ken tagabu, nga awatenda ti marka iti makannawan nga ima wenno iti
mugingda. 17 Awanto ti siasinoman a makagatang wenno makapaglako
malaksid no adda kenkuana ti marka ti narungsot nga animal, dayta ket
ti numero a mangibagbagi iti naganna. 18 Kasapulan ditoy ti kinasirib.
No addaman ti addaan iti kapanunotan, pattapataenna koma ti numero ti
narungsot nga animal. Ta daytoy ket numero ti maysa a tao. Ti numerona
ket 666.

14

1 Kimmitaak ket nakitak ti Kordero nga agtaktakder iti sangoanak

idiay Bantay Sion. Kadduana dagiti 144, 000, a dagitoy ket naisurat kadagiti mugingda ti naganna ken ti nagan ti Amana. 2 Nakangngegak iti timek a naggapu sadi langit a kasla agun-uni a daranudor ti adu a danum ken napigsa a gurruod. Ti uni a nangngegko ket kasla pay uni a parnuayen dagiti tumotukar iti arpa nga agtuktokar kadagiti arpada. 3 Nagkantada iti baro a kanta iti sangoanan ti trono ken iti sangoanan dagiti uppat a sibibiag a parsua ken kadagiti panglakayen. Awan ti uray maysa a makasuro iti kanta malaksid kadagiti 144, 000 a nasubbot manipud iti daga. 4 Dagitoy dagiti saan a nangmulit kadagiti bagbagida kadagiti babbai, ta napagtalinaedda ti bagbagida a nadalus. Dagitoy dagiti sumursurot iti Kordero iti sadinnoman a papananna. Nasubbot dagitoy manipud kadagiti tattao a kas umuna a bungbunga para iti Dios ken iti Kordero. 5 Awan iti kinaulbod a nasarakan kadagiti ngiwatda; awan pakapilawanda. 6 Adda nakitak a sabali pay nga anghel nga agtaytayab iti tengnga ti tangatang. Adda kenkuana ti agnanayon a mensahe ti naimbag a damag tapno iwaragawagna kadagiti agnanaed iti daga - iti tunggal pagilian, tribu, pagsasao, ken tattao. 7 Nagpukkaw iti nakapigpigsa, "Agbutengkayo iti Dios ken itedyo kenkuana ti pammadayaw. Ta ti oras ti panangukomna ket dimtengen. Agrukbabkayo kenkuana, isuna a nangaramid iti langit, iti daga, iti baybay, ken kadagiti ubbog iti dandanum." 8 Maysa pay nga anghel - ti maikaddua nga anghel – ti simmaruno a kunana, "Natinnagen, natinnagen ti naindaklan a Babilonia, a nangpainom kadagiti amin a pagilian iti arak ti kinaderrepna, ti arak a nangiyeg iti kasta unay a pungtot kenkuana." 9 Maysa pay nga anghel - ti maikatlo nga anghel – ti simmaruno kadakuada nga ibagbagana babaen iti napigsa a timek, "No addaman ti agrukbab iti narungsot nga animal ken iti ladawanna, ken umawat iti marka iti mugingna wenno iti imana, 10 uminumto met isuna iti arak a pungtot ti Dios, ti arak a naisaganan ken naibukbok a saan a nailaok iti kopa ti ungetna. Ti tao nga uminom iti daytoy ket maparigat iti apuy ken asufre iti sangoanan dagiti nasantoan nga anghelna ken iti sangoanan ti Kordero. 11 Ti asuk nga aggapu iti pannakaparparigatda ket agpangato iti agnanayon nga awan inggana, ken awan ti inanada iti aldaw wenno rabii - dagitoy nga agdaydayaw iti narungsot nga animal ken iti ladawanna, ken amin nga umawat iti marka ti naganna. 12 Kasapulan ditoy ti addaan anus a panagibtur dagiti namati, dagiti agtulnog kadagiti bilbilin ti Dios ken pammati kenni Jesus." 13 Nakangngegak iti timek manipud langit a kunana, "Isuratmo daytoy: Nabendisionan dagiti matay a matay iti Apo." "Wen," kinuna ti Espiritu, "tapno makapaginanada manipud kadagiti nagbanbannoganda, ta dagiti inaramidda ket sumurotto kadakuada." 14 Kimmitaak ket nakitak nga adda iti puraw nga ulep, ken ti nakatugaw iti ulep ket kasla Anak ti Tao. Addaan isuna iti balitok a korona iti ulona ken maysa a natadem a kumpay iti imana. 15 Ket maysa pay nga anghel ti rimmuar manipud iti templo ken impukkawna babaen iti napigsa a timek iti daydiay nga agtugtugaw iti ulep: "Alaem ti kumpaymo ket rugiam ti agapit. Ta ti tiempo ti panagapit ket dimtengen, agsipud ta ti maapit iti daga ket naluomen." 16 Ket inwasawas ti agtugtugaw iti ulep ti kumpayna iti daga, ket naapit ti daga. 17 Maysa pay nga anghel ti rimuar manipud iti templo sadi langit; adda met natadem a kumpayna. 18 Adda pay maysa nga anghel a rimuar manipud iti altar, ti anghel nga adda turayna iti apuy. Nagpukkaw isuna iti napigsa a timek iti anghel nga adda natadem a kumpayna, "Alaem ti natadem a kumpaymo ken burasem dagiti raay ti ubas manipud kadagiti lanut iti

daga, ta naluomen dagiti ubasda.” 19 Inwasawas ti anghel ti kumpayna iti
daga ken binurasna ti maapit nga ubas iti daga ken impurwakna daytoy
iti dakkel a pagpespesan ti ubas ti pungtot ti Dios. 20 Nabaddebaddekan ti
pagpespesan ti arak iti ruar ti siudad ket nagayus ti dara manipud sadiay
a ti kangatona ket agingga iti renda ti kabalio, a ti kaadayona ket 1, 600 a
“stadia.”

15

1 Kalpasanna, adda nakitak a sabali pay a pagilasinan idiay langit,
naindaklan ken nakakaskasdaaw daytoy. Adda pito nga anghel nga
addaan iti pito a didigra, nga isu dagiti maudi a didigra (ta dagitoy ket
pakaan-anayan ti pungtot ti Dios). 2 Nakitak iti aglanglanga a kasla baybay
a kristal a nalaokan iti apuy, ken ti agtaktakder iti abay ti baybay ket
dagiti nagballigi manipud iti narungsot nga animal ken iti ladawanna,
ken ti numero a mangibagbagi iti naganna. Nakaiggemda kadagiti arpa
nga inted ti Dios kadakuada. 3 Kankantaenda ti kanta ni Moises nga
adipen ti Dios, ken ti kanta ti Kordero: “Naindaklan ken nakakaskasdaaw
dagiti aramidmo, Apo Dios, a mangiturturay iti amin. Nalinteg ken pudno
dagiti wagasmo, Ari dagiti pagilian. 4 Siasino ti saan nga agbuteng kenka,
Apo, ken siasino ti saan a mangitan-ok iti naganmo? Ta sika laeng ti
nasantoan. Umayto amin dagiti nasnasion ken agdayaw iti sangoanam
gapu ta naipakaammon dagiti nalinteg nga aramidmo.” 5 Kalpasan dagitoy
a banbanag, kimmitaak, ket ti kasasantoan a disso nga ayan ti tolda ti
pammaneknek ket silulukat idiay langit. 6 Manipud iti kasasantoan a disso
ket rimmuar dagiti pito nga anghel nga addaan kadagiti pito a didigra,
nakawesan iti nadalus, naraniag a lino ken addaan kadagiti balitok a
bedbed iti aglawlaw dagiti barukongda. 7 Maysa kadagiti uppat a sibibiag
a parsua ti nangted kadagiti pito nga anghel kadagiti malukong a balitok
a napnoan iti pungtot ti Dios a sibibiag iti agnanayon nga awan inggana.
8 Napunno iti asuk ti kasasantoan a disso manipud iti dayag ti Dios ken
manipud iti pannakabalinna. Awan iti uray maysa a makastrek iti daytoy
aginggana a matungpal dagiti pito a didigra dagiti pito nga anghel.

16

1 Nakangngegak iti napigsa a timek nga umaw-awag manipud iti
kasasantoan a disso ken imbagana kadagiti pito nga anghel, “Ingkayo
ibukbok iti lubong dagiti pito a malukong ti pungtot ti Dios.” 2 Napan
ti umuna nga anghel ket imbukbokna ti malukongna iti daga; immay ti
nakaal-alas ken naut-ot a sugsugat kadagiti tattao nga addaan iti marka ti
narungsot nga animal, dagidiay nangdayaw iti ladawanna. 3 Imbukbok
ti maikadua nga anghel ti malukongna iti baybay; nagbalin daytoy a
kasla dara ti natay a tao, ket natay ti tunggal sibibiag a banag iti baybay.
4 Imbukbok ti maikatlo nga anghel ti malukongna kadagiti karayan ken
kadagiti ubbog; nagbalin dagitoy a dara. 5 Nangngegko a kinuna ti
anghel dagiti dandanum, “Nalintegka — Sika nga adda ita ken adda idi, ti
Nasantoan— gapu ta inyegmo dagitoy a pannusa. 6 Gapu ta pinagaruyotda
ti dara dagiti namati ken dagiti profeta, inikkam ida iti dara nga inumenda;
isu dayta ti maiparbeng kadakuada. “ 7 Nangngegko a simmungbat ti
altar, “Wen, Apo Dios, a mangiturturay iti amin, pudno ken nalinteg ti
panangukommo.” 8 Imbukbok ti maikapat nga anghel ti malukongna
iti init, ket napalubosan daytoy a mangsinit kadagiti tattao babaen iti
apuy. 9 Nasinitda babaen iti nakaro a pudot, ket tinabbaawanda ti nagan

ti Dios, nga addaan iti pannakabalin kadagitoy a didigra. Saanda a
nagbabawi wenno pinadayawan isuna. 10 Imbukbok ti maikalima nga
anghel ti malukongna iti trono ti narungsot nga animal, ket nakalluban
iti kinasipnget ti pagarianna. Ket uray da la kinagat dagiti dilada gapu
iti rigat. 11 Linaisda ti Dios ti langit gapu iti ut-ot ken sugsugatda,
ket nagkedkedda latta nga agbabawi manipud kadagiti inaramidda.
12 Imbukbok ti maikainnem nga anghel ti malukongna iti dakkel a karayan,
ti Eufrates, ket nagmaga ti danumna tapno iti kasta ket maisagana ti
dalan para kadagiti ar-ari nga umay manipud iti daya. 13 Adda nakitak
a tallo a narugit nga espiritu a kasla kadagiti tukak a rumrummuar
manipud kadagiti ngiwat ti dragon, ti narungsot nga animal, ken ti palso
a profeta. 14 Gapu ta isuda dagiti espiritu ti demonio nga agar-aramid
kadagiti nakaskasdaaw a pagilasinan. Mapanda kadagiti ar-ari iti entero
a lubong tapno iti kasta ket ummongenda ida nga agkakadua para iti gubat
iti naindaklan nga aldaw ti Dios, a mangituray iti amin. 15 (“Agsiputkayo!
Umayak a kasla mannanakaw! Nagasat ti agsipsiput latta, sikakawes latta
tapno iti kasta ket saanto isuna a rummuar a lamo-lamo ken makitada
ti nakababain a kasasaadna.”) 16 Impanda ida nga agkakadua iti lugar a
naawagan Armageddon iti Hebreo. 17 Imbukbok ti maikapito nga anghel
ti malukongna iti angin. Ket rimmuar ti napigsa a timek manipud iti
kasasantoan a disso ken manipud iti trono, a kunkunana, “Nalpasen!”
18 Adda dagiti gilap ti kimat, ung-ungor, kanalbuong ti gurruod, ken
nakabutbuteng a gingined—maysa a kapigsaan a gingined a saan pay a
napasamak uray kaanoman manipud addan ti tao iti lubong, nakapigpigsa
daytoy a gingined. 19 Nasinasina ti dakkel a siudad iti tallo a paset, ken
narba dagiti pagilian dagiti siudad. Ket linagip ti Dios ti dakkel a Babilonia,
ket inikkanna dayta a siudad iti kopa a napunno iti arak a naaramid
manipud iti nakaro a pungtotna. 20 Nagpukaw ti tunggal isla ken saanen
a pulos a masarakan dagiti banbantay. 21 Dadakkel a tudo dagiti uraro,
addaan iti dagsen ti maysa a talento, bimmaba manipud langit dagiti
tattao, ken inlunodda ti Dios gapu iti didigra ti tudo gapu ta nakabutbuteng
unay dayta a didigra.

17

1 Maysa kadagiti pito nga anghel nga addaan kadagiti pito a malukong
ket immay ken imbagana kaniak, “Umayka, ipakitakto kenka ti pan-
nakadusa ti naindaklan a balangkantis a nakatugaw kadagiti danum, 2 a
nakikamalalaan dagiti ari iti daga, ken nagbalin a nabartek iti arak ti
kinaderrepna dagiti agnanaed iti daga.” 3 Iti Espiritu, binagkatnak ti
anghel ket impannak iti let-ang, ken adda nakitak a babai a nakatugaw
iti nalabbaga a narungsot nga animal a napnoan kadagiti mananglais a
nagan. Ti narungsot nga animal ket addaan kadagiti pito nga ulo ken
sangapulo a sara. 4 Ti babai ket nakakawes iti lila ken nalabaga ken
naarkosan iti balitok, kadagiti napapateg a bato, ken kadagiti perlas. Ig-
iggamanna ti balitok a kopa a napunno kadagiti agkakarugit a banbanag
ken ti kinarugit ti kinaderrepna. 5 Nakasurat iti mugingna ti nagan nga
adda nalimed a kaipapananna: “TI NAINDAKLAN A BABILONIA, TI INA
DAGITI BALANGKANTIS KEN DAGITI AMIN A NARURUGIT A BANBANAG
ITI DAGA.” 6 Nakitak a ti babai ket nabartek kadagiti dara dagiti namati ken
kadagiti dara dagiti natay gapu kenni Jesus. Idi nakitak isuna, kasta unay
iti siddaaw ko. 7 Ngem kinuna ti anghel kaniak, “Apay ta nagsiddaawka?
Ilawlawagko kenka ti kaipapanan ti babai ken ti narungsot nga animal

a nagsakayanna (ti narungsot nga animal nga addaan kadagiti pito nga
ulo ken sangapulo a sara). 8 Ti narungsot nga animal a nakitam ket adda
idi, ngem awan itan, ngem dandanin a rumuar manipud iti uneg ti awan
patinggana nga abut ken mapanen isuna iti pannakadadael. Kadagiti
agnanaed iti daga, kadagiti saan a naisurat ti nagana iti libro ti biag
manipud iti pannakaparsua ti lubong, masdaawdanto inton makitada ti
narungsot nga animal nga adda idi, ngem awan itan, ngem umay iti
mabiit. 9 Kasapulan ditoy ti panunot nga addaan kinasirib. Dagiti pito
nga ulo ket dagiti pito a turod a pagtugtugawan ti babai. 10 Isuda met
laeng dagiti pito nga ari. Awanen dagiti lima nga ari, ken adda pay
laeng ti maysa, ken ti maysa ket saan pay nga immay; inton umay,
agtalinaed laeng isuna iti apagbiit. 11 Ti narungsot nga animal a nakitam
nga adda idi, ngem awan itan, ket isuna met laeng ti maikawalo nga
ari; ngem maysa isuna kadagidiay pito nga ari, ket mapan isuna iti
panakadadael. 12 Ti sangapulo a sara a nakitam ket ti sangapulo nga
ari a saan pay na immawat iti pagarian, ngem ummawatdanto iti turay
a kas kadagiti ari iti maysa nga oras a kaduadanto ti narungsot nga
animal. 13 Dagitoy ket sangsangkamaysa ti panunotda, ken itedda dagiti
panakabalinda ken turay iti narungsot nga animal. 14 Makigubatdanto
a maibusor iti Kordero. Ngem parmekento ida ti Kordero gapu ta isuna
ti Apo dagiti apo ken Ari dagiti ari—ket kaduana dagiti naayaban, dagiti
napili, ken dagiti napudno." 15 Kinuna ti anghel kaniak, "Dagiti danum
a nakitam a nagtugawan ti balangkantis ket dagiti tattao, adu a tattao,
dagiti pagilian, ken dagiti pagsasao. 16 Dagiti sangapulo a sara a nakitam—
isuda ken ti narungsot nga animal ket guraendanto ti balangkantis.
Pagladingitendanto isuna ken pagbalinenda a lamulamo, sakmalendanto ti
lasagna ken puorandanto a naan-anay. 17 Ta inkabil ti Dios daytoy kadagiti
pusoda tapno ipatungpalda ti panggepna babaen iti iyaannamungna nga
ited ti panakabalinda a mangituray iti narungsot nga animal agingga a
matungpal dagiti sasao ti Dios. 18 Ti babai a nakitam ket ti naindaklan a
siudad a mangiturturay kadagiti ari iti daga.

18

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, adda nakitak a sabali pay nga anghel
a bumabbaba manipud langit. Addaan isuna iti naindaklan a turay, ken
ti daga ket nasilawan iti dayagna. 2 Ipukpukawna iti napigsa a timek,
kunana "Natinnagen, natinnagen ti naindaklan a Babilonia! Nagbalinen
isuna a pagtaengan dagiti demonio ken dagiti narugit nga espiritu, ken
pagtaengan dagiti agkakarugit ken makarimon a billit. 3 Ta amin dagiti
pagilian ket ininumda ti arak ti regget ti kinaderrepna a mangiyeg iti
pungtotna. Dagiti ari iti daga ket nakikammalala kenkuana. Dagiti
agtagtagilako ditoy daga ket nagbalin a nabaknang babaen iti bileg ti
nabarayuboy a panagbiagna. 4 Kalpasanna, nakangngegak iti sabali pay a
timek manipud langit a kinunana, "Rummuarkayo manipud kenkuana,
tattaok, tapno saankayo a mairaman kadagiti basbasolna, ken tapno
saankayo nga agsagaba iti aniaman kadagiti didigrana. 5 Dagiti basolna ket
nagtutuonen a kas kangato iti langit, ken nalagip ti Dios dagiti dakes nga
aramidna. 6 Subadanyo isuna a kas iti panangsubadna kadagiti dadduma,
ken subadanyo isuna iti mamindua a daras iti aniaman nga inaramidna;
nayunanyo ti pinaglalaokna nga adda iti baso, nayunanyo iti mamindua
a sukat para kenkuana. 7 No kasano nga impasindayagna ti bagina ken
nagbiag iti kinabarayuboy, ipaayyo kenkuana ti kasta metlaeng a rigat

ken ladingit. Ta ti ibagbagana iti pusona, nakatugawak a kasla reyna,
saanak a balo, ken saankonto a makita ti panagladingit. 8 Ngarud iti
maysanto nga aldaw ket un-unaanto isuna iti didigra: ti patay, ladingit
ken panagbisin. Ibusento isuna ti apoy, ta ti Dios ket manakabalin
ken isu ti mangukom kenkuana." 9 Dagiti ari iti daga a nakikamalala
ken nagpatengngel kenkuana ket sangitan ken dung-awandanto isuna no
makitada ti asok gapu iti pannakapuorna. 10 Agtakderdanto iti adayo,
mabutbutengda iti pannakaparigatna, kunada, "Asi, asi pay ti naindaklan
a siudad ti Babilonia, ti kapipigsaan a siudad! Ta iti maysa nga oras ket
immay ti pannakadusam." 11 Sangsangitan ken dungdung-awan isuna
dagiti agtagtagilako ditoy daga, agsipud ta awanen ti mayat a gumatang
kadagiti ilaklakona. 12 laklako a balitok, pirak, agkakapateg a bato,
perlas, napino a lino, lila, amin a nagbabanglo a kayo, tunggal alikamen
a naaramid iti marfil, tunggal alikamen a naaramid iti agkakapateg a
kayo, bronse, landok, marmol, 13 kanela, rekado, insenso, mirra, olibano,
arak, lana, napino nga arina, trigo, kadagiti baka ken karnero, kadagiti
kabalio ken karwahe, ken kadagiti tagabu ken dagiti kararua dagiti tattao.
14 Dagiti bunga a tinartarigagayanyo iti amin a pigsayo ket awanen
kadakayo. Amin a kinabarayuboy ken dayagyo ket nagpukaw, pulos a
saanto a masarakanen. 15 Dagiti agtagtagilako kadagitoy a lako a nagbalin
a nabaknang babaen kenkuana ket agtakderdanto nga adayo kenkuana
gapu ta mabutengda iti panakadusa, panagsangit ken naariwawa a
panagdung-awna. 16 Ibagadanto nga, "Asi pay, asi pay ti naindaklan a
siudad a nakakawes iti napino a lino, lila, ken iti nalabaga, ken naarkosan
ti balitok, agkakapateg a bato, ken kadagiti perlas!" 17 Iti las-ud laeng
ti maysa nga oras amin dagita a kinabaknang ket nasayang. Tumunggal
maysa a kapitan ti barko ken tunggal tripulante, dagiti aglaylayag iti taaw
ken amin dagiti aggapu iti taw ti pagbibiaganna, ket nagtakder iti adayo.
18 Nagsangitda idi nakitada ti asukna gapu iti pannakapuorna. Kinunada,
"Ania a siudad ti kas iti dayta a naindaklan a siudad? " 19 Sinabuaganda
iti tapok dagiti uloda ken nagsasangit ken nagdudung-awda, "Asi pay, asi
pay dayta a naindaklan a siudad, nga amin nga adda barkona iti taaw
ket nagbalin a nabaknang gapu iti kinabaknangna. Ta iti las-ud laeng ti
maysa nga oras ket nadadael isuna. " 20 "Agragsakkayo iti napasamak
kenkuana, langit, dakayo a namati, dakayo nga apostol ken profeta, ta
inyeg ti Dios ti panangukomyo kenkuana!" 21 Nangala ti nabileg nga
anghel iti bato a kas kadakkel iti gilingan a bato ket impurwakna iti taaw,
kinunana, "Iti daytoy a wagas, ti Babilonia a naindaklan a siudad, ket
madadaelto ken saanton a makita iti kaanoman. 22 Saanton a mangngeg
ti uni a partuaten dagiti umaarpa, dagiti tumotokar, dagiti agpuypuyot
iti fluta. Awanton ti masarakan kenka a managpartuat iti aniaman a
kita. Ken awanton ti mangngeg nga uni iti gilingan kenka. 23 Awanton
a pulos ti agraniag nga uray ania a pagsilawan kenka. Awanton a pulos ti
mangngeg a timek iti nobyo ken iti nobya kenka, ta dagiti agtagtagilakom
ket isuda dagiti prinsipe iti daga, ken ti pagilian ket naalilaw babaen
kadagiti panagsalamangkam. 24 Nasarakan kenkuana ti dara dagiti profeta
ken dagiti namati, ken amin a dara dagiti napapatay iti daga."

19

1 Kalpasan dagitoy a banbanag, adda nangngegak a kasla uni iti napigsa
a timek iti adu a bilang dagiti tattao sadiay langit a mangibagbaga,
"Aleluya. Pannakaisalakan, dayag ken pannakabalin ket kukua ti Diostayo.

2 Dagiti panangukomna ket napudno ken nalinteg, ta inukomna ti
naindaklan a balangkantis a nangmulit iti daga babaen iti kinaderrepna.
Nagibales ti Dios para iti dara dagiti adipenna, nga imbukbok a mismo
ti babai." 3 Nagsaoda iti maikadua a daras, "Aleluya! Ngimmato ti asuk
manipud kenkuana iti agnanayon nga awan inggana." 4 Nagpakleb dagiti
duapulo ket uppat a panglakayen ken dagiti uppat a sibibiag a parsua
ken nagdayawda iti Dios a nakatugaw iti trono. Ibagbagada, "Amen.
Aleluya!" 5 Ket adda rimmuar a timek a naggapu iti trono, ibagbagana,
"Idayawyo ti Diostayo, dakayo amin nga adipenna, dakayo nga agbuteng
kenkuana, nanumo man wenno nabileg." 6 Ket adda nangngegak nga
uni a kasla timek iti adu a bilang ti tattao, kasla daranudor iti nagadu
a danum ken kasla kanalbuong iti gurruod, ibagbagana, "Aleluya! Ta iti
Apo a Diostayo, ti mangiturturay iti amin, isuna ket agar-ari. 7 Agrag-
otayo ken agragsak ken agdayawtayo kenkuana gapu ta dimtengen ti
panagrambak iti panagkallaysa ti Kordero ken insaganan ti nobia ti bagina.
" 8 Napalubosan isuna a makawesan iti naraniag ken nadalus a lupot a
lino (ta ti lupot a lino ket isu dagiti nalinteg nga aramid dagiti namati a
tattaona). 9 Kinuna ti anghel kaniak. "Isuratmo daytoy: Nabendisionan
dagidiay naawis iti pannangan iti panagkallaysa ti Kordero." Kinunana
pay kaniak, "Dagitoy ket pudno a sasao ti Dios." 10 Nagpaklebak iti
sangoanan dagiti sakana tapno agdayawak kenkuana, ngem kinunana
kaniak, "Saanmo nga aramiden daytoy! Kaduanak nga adipen ken kasta
met kadagiti kakabsatmo a nakaiggem iti pammaneknek maipapan kenni
Jesus. Agrukbab iti Dios, ta ti pammaneknek maipapan kenni Jesus ket
ti espiritu iti padto." 11 Ket nakitak a nalukatan ti langit ket kimmitaak
ket adda puraw a kabalio! Ti maysa a nakasakay ket maw-awagan
iti Matalek ken Pudno. Nalinteg ti panangukomna ken mannakigubat.
12 Kasla gumilgil-ayab nga apoy dagiti matana ken adda adu a korona iti
ulona. Adda nagan a naisurat kenkuana nga awan makaammo malaksid
kenkuana. 13 Nakakawes iti kagay a naisawsaw iti dara ken iti naganna
ket, Ti Sao ti Dios. 14 Sumursurot kenkuana dagiti armada ti langit a
nakakabalio iti puraw, nakakawesda iti puraw ken napino a lupot a lino.
15 Rimmuar iti ngiwatna ti maysa a natadem a kampilan a pangparmekna
kadagiti pagilian, ken agturayto kadakuada babaen iti baston a landok.
Payatpayatanna iti pagpespesan ti arak iti napalalo a pungtot ti Dios, a
mangiturturay iti amin. 16 Insuratna iti kagayna ken iti luppona ti maysa
a nagan, ARI DAGITI ARI KEN APO DAGITI APO. 17 Nakitak ti maysa
nga anghel nga agtaktakder iti init. Nagpukkaw iti nakapigpigsa kadagiti
amin a billit nga agtaytayab iti ngato. "Umaykayo, aguummongkayo nga
agmaymaysa para iti naindaklan a pangrabii ti Dios. 18 Umayyo kanen
ti lasag dagiti ari, ti lasag dagiti komandante, ti lasag dagiti napigsa a
lallaki, ti lasag dagiti kabalio ken dagiti agsaksakay ken ti lasag dagiti
amin a lallaki, siwayawaya man wenno tagabu, dagiti nanumo ken dagiti
nabileg." 19 Nakitak ti narungsot nga animal ken dagiti ari iti daga a
kaduada dagiti armadada. Agrubrubuatda tapno gubatenda ti nakasakay
iti kabalio ken dagiti armadana. 20 Natiliw ti narungsot nga animal a kadua
ti palso a profeta a nagaramid kadagiti pagilasinan iti imatangna. Babaen
kadagitoy a pagilasinan inallilawna dagiti nangawat iti marka ti narungsot
nga animal ken ti a nagdayaw iti ladawanna. Isuda a dua ket naipurwak
a sibibiag iti dan-aw ti gumilgil-ayab a mapupuuran nga asufre. 21 Dagiti
nabati kadakuada ket napapatay babaen iti kampilan a rimmuar manipud
iti ngiwat ti nakasakay iti kabalio. Kinnan amin dagiti billit dagiti natay a

lasagda.

20

1 Ket adda nakitak nga anghel a bumabbaba manipud langit, nga ayan
ti tulbek ti nauneg ken awan patinggana a yuyeng ken adda iti imana
ti dakkel a kawar. 2 Tiniliwna ti dragon, ti duduogan nga uleg, nga
isu ti Diablo, wenno ni Satanas, ken ginalutanna iti sangaribu a tawen.
3 Intappuakna isuna iti nauneg ken awan patinggana a yuyeng, inrikepna,
ken sinelyoanna daytoy. Daytoy ket tapno saannan a maallilaw dagiti
pagilian agingga a malpas ti sangaribu a tawen. Kalpasan dayta, masapul
a mawayawaan isuna iti bassit laeng a tiempo. 4 Kalpasan ket nakakitaak
kadagiti trono. Nakatugaw kadagitoy dagiti naikkan iti turay a mangukom.
Nakitak met dagiti kararua dagidiay napugutan gapu iti pammaneknek
maipapan kenni Jesus ken gapu iti sao ti Dios. Saanda a dinayaw ti
narungsot nga animal wenno ti ladawanna, ken saanda nga intulok a
mamarkaan kadagiti muging wenno imada. Nagbiagda, ken nakipagtu-
rayda kenni Cristo iti sangaribu a tawen. 5 Dagiti dadduma kadagiti natay
ket saan a nagbiag agingga a nalpas ti sangaribu a tawen. Daytoy ti
umuna a panagungar. 6 Nabendisionan ken nasantoan ti siasinnoman
a nakipaset iti umuna a panagungar! Ti maikaddua a pannakatay ket
awanan bileg kadagitoy. Agbalindanto a papadi ti Dios ken kenni Cristo
ken makipagturaydanto kenkuana iti unos ti sangaribu a tawen. 7 Inton
malpasen ti sangaribu a tawen, mawayawayaanto ni Satanas manipud iti
nakaipupokanna. 8 Rummuarto a mangallilaw kadagiti pagilian iti uppat
a suli ti daga - Gog ken Maggog - tapno ummongenna ida para iti gubat.
Kaslanto iti darat iti baybay ti kaaduda. 9 Simmang-atda a nagwaras iti
nalawa a kapatagan iti daga ken pinalawlawanda ti kampo dagiti namati,
ti naipatpateg a siudad. Ngem immay ti apuy manipud langit ket kinnanna
ida. 10 Ti diablo, a nangallilaw kadakuada, ket naitappuak iti dan-aw ti
agap-apuy nga asufre, a nakaitappuakan ti narungsot nga animal ken ti
palso a profeta. Matutuokdanto iti aldaw ken rabii iti agnanayon nga awan
inggana. 11 Kalpasanna, adda nakitak a dakkel a puraw a trono ken ti
nakatugaw iti daytoy. Ti lubong ken ti langit ket pimmanaw nga immadayo
manipud iti imatangna, ngem awan sabali a lugar a mabalin a papananda.
12 Nakitak dagiti natay - dagiti nabileg ken dagiti nanumo - a nakatakder iti
sangoanan ti trono, ken naukrad dagiti libro. Ket adda pay sabali a libro
a naukrad - ti Libro ti Biag. Dagiti natay ket naukom babaen iti naisurat
kadagiti libro, ti nagbanagan dagiti inar-aramidda. 13 Inyula ti taaw dagiti
natay nga adda kenkuana. Inyula met ni Patay ken ni Hades dagiti natay
nga adda kadakuada, ken naukom dagiti natay kas maiyannurot kadagiti
inaramidda. 14 Naitappuak ni Patay ken ni Hades iti dan-aw nga apuy.
Daytoy ti maikaddua a pannakatay - ti dan-aw nga apuy. 15 No addaman
ti tao a saan a naisurat ti naganna iti Libro ti Biag, maitapuak isuna iti
dan-aw nga apuy.

21

1 Kalpasanna, nakitak ti baro a langit ken ti baro a daga, ta ti immuna
a langit ken ti immuna a daga ket naglabasen, ken ti baybay ket awanen.
2 Nakitak ti nasantoan a siudad, ti baro a Jerusalem, a bimmaba manipud
langit a naggapu iti Dios, naisagana a maiyarig iti nobia a naarkusan
para iti lalaki a mangikallaysa kenkuana. 3 Adda nangngegko a napigsa
a timek a nagtaud iti trono a kunana, “Kitaem! Ti pagtaengan ti Dios ket

adda kadagiti tattao ket makipagnaedto isuna kadakuada. Agbalindanto a
tattaona, ken mismo a ti Dios ket makipagnaedto kadakuada ken isuna
ti agbalin a Diosda. 4 Punasennanto ti tunggal lua manipud kadagiti
matada, ken awanen iti pannakatay, wenno panagladladingit, wenno
panagsangsangit, wenno ut-ot. Dagiti sigud a banbanag ket naglabasen.
5 Kinuna ti nakatugaw iti trono, "Kitaenyo! Pagbalinek a baro amin dagiti
banbanag." Kinunana, "Isuratmo dagitoy gapu ta dagitoy a sasao ket
mapagtalkan ken pudno. 6 Kinunana kaniak, "Dagitoy a banbanag ket
nalpasen! Siak ti Alfa ken Omega, ti pangrugian ken ti panungpalan. Ti
siasinnoman a mawaw ket ikkak iti mainum nga awan bayadna manipud
iti ubbog ti danum ti biag. 7 Tawidento ti agballigi dagitoy a banbanag,
ken siakto ti Diosna, ket isunanto ti anakko. 8 Ngem dagiti takrot,
dagiti awanan pammati, dagiti makarimon, dagiti mammapatay, dagiti
naderrep, dagiti agsalsalamangka, dagiti agrukrukbab kadagiti didiosen,
ken amin dagiti ulbod, ti lugardanto ket iti dan-aw a gumilgilayab nga
asufre. Dayta ket ti maikadua nga ipapatay." 9 Maysa kadagiti pito
nga anghel ti immay kaniak, ti addaan iti pito a malukong a napunno
kadagiti pito a didigra, ket kinunana, "Umayka ditoy. Ipakitak kenka
ti nobia, ti asawa ti Kordero." 10 Kalpasanna, impannak ti Espiritu iti
dakkel ken nangato a bantay ken impakitana kaniak ti nasantoan a siudad,
ti Jerusalem, a bumabbaba manipud langit a nagtaud iti Dios. 11 Adda
iti Jerusalem ti dayag ti Dios, ken ti raniagna ket kasla napateg unay
nga alahas, a kas iti aganinaw a kristal a bato a haspe. 12 Addaan
daytoy iti dakkel, nangato a pader nga addaan iti sangapulo ket dua
a ruangan, ken adda sangapulo ket dua nga anghel kadagiti ruangan.
Naisurat kadagiti ruangan dagiti nagan ti sangapulo ket dua a tribu
dagiti annak ti Israel. 13 Iti daya ket adda tallo a ruangan, iti amianan
ket adda tallo a ruangan, iti abagatan ket adda tallo a ruangan, ken
iti laud ket adda tallo a ruangan. 14 Ti pader ti siudad ket addaan iti
sangapulo ket dua a pundasion, ket adda kadakuada ti sangapulo ket dua
a nagan dagiti sangapulo ket dua nga apostol ti Kordero. 15 Ti nakisarita
kaniak ket addaan iti pangrukod a balitok tapno rukoden ti siudad, dagiti
ruanganna, ken dagiti paderna. 16 Ti siudad ket naipatakder a kuadrado; ti
kaatiddogna ket kapada ti kaakabana. Rinukodna ti siudad iti pangrukod,
12, 000 nga stadia ti kaatiddogna (ti kaatiddog, kaakaba, ken katayag ket
agpapada). 17 Rinukodna met dagiti paderna, 144 kubit ti puskolna babaen
ti rukod ti tao (nga isu met ti pangrukod dagiti anghel). 18 Naaramid
iti haspe ti pader ken ti siudad ket pasig a balitok, a kas iti sarming
nga aganinaw. 19 Naarkusan iti agduduma a kita iti napapateg a bato
dagiti pundasion ti pader. Ti umuna ket haspe, ti maikadua ket safiro,
ti maikatlo ket kalsedonia, ti maikauppat ket esmeralda, 20 ti maikalima
ket sardonika, ti maikainnem ket karnelia, ti maikapito ket krisolito, ti
maikawalo ket berilo, ti maikasiam ket topasio, ti maikasangapulo ket
krisoprasio, ti maikasangapulo ket maysa ket hasinto, ti maikasangapulo
ket dua ket amatista. 21 Dagiti sangapulo ket dua a ruangan ket perlas.
Naaramid dagitoy babaen iti maysa laeng a kita ti perlas. Dagiti kalsada iti
siudad ket pasig a balitok, nga agparparang a kasla sarming nga aganinaw.
22 Awan ti nakitak a templo iti siudad, ta ti Dios Apo, nga agturay iti amin,
ken ti Kordero ket isu ti templona. 23 Saanen a kasapulan ti siudad ti
init wenno bulan a manglawag iti daytoy gapu ta ti dayag ti Dios ket
lawlawaganna daytoy, ken ti pagsilawanna ket ti Kordero. 24 Magnanto

dagiti nasion babaen iti raniag dayta a siudad. Iyegto dagiti ari iti daga
dagiti kinangayedda iti daytoy. 25 Saanto a mairikep dagiti ruanganna
kabayatan iti aldaw, ket awanton ti rabii sadiay. 26 Iyegdanto iti daytoy ti
ngayed ken pammadayaw dagiti nasion, 27 ken pulos nga awan iti aniaman
a saan a nadalus a makastrek iti daytoy Kasta met nga awan iti uray maysa
a nakaaramid iti aniaman a banag a nakababain wenno panangallilaw
a makastrek, ngem dagiti laeng nakasurat ti naganna iti libro ti biag ti
Kordero.

22

1 Kalpasanna impakita kaniak ti anghel ti karayan ti danum ti biag,
danum a nalitnaw a kas kristal. 2 Agay-ayus daytoy manipud iti trono
ti Dios ken ti Kordero a simmalput iti tengnga ti kalsada iti siudad. Iti
nagsinumbangir nga igid ti karayan ket ti kayo ti biag, nga addaan iti
sangapulo ket dua a kita ti bunga, ket binulan daytoy nga agbunga. Dagiti
bulong ti kayo ket maipaay a mangpaimbag kadagiti nasion. 3 Awanton
ti aniaman a lunod. Addanto ti trono ti Dios ken ti Kordero iti siudad,
ken agserbinto kenkuana dagiti adipenna. 4 Makitadanto iti rupana, ket
addanto kadagiti mugingda ti naganna. 5 Awanton iti rabii; saandanton
a kasapulan ti lawag iti pagsilawan wenno lawag iti init gapu ta ti Apo
a Dios ket aglawagto kadakuada. Agaridanto iti agnanayon nga awan
patinggana. 6 Kinuna iti anghel kaniak, "Dagitoy a sasao ket mapagtalkan
ken pudno. Ti Apo, ti Dios dagiti espiritu dagiti profeta, imbaonna
ti anghelna tapno ipakitana iti adipenna ti masapul a mapasamak iti
mabiit. 7 "Kitaem! Umayakon iti mabiit! Nabendisionan ti siasinoman
nga agtulnog kadagiti sasao iti padto iti daytoy a libro. 8 Siak ni Juan,
siak ti nakangngeg ken nakaimatang kadagitoy a banbanag. Idi nangngeg
ken naimatangak dagitoy, nagpaklebak iti sangoanan dagiti saka ti anghel
tapno agrukbabak kenkuana, ti anghel a nangipakita kaniak kadagitoy a
banbanag. 9 Kinunana kaniak, "Saanmo nga aramiden dayta! Siak ket
padam nga adipen, a kas kadagiti kakabsatmo a profeta, ken kadagiti
nga agtultulnog kadagiti sasao iti daytoy a libro. Agrukbabka iti Dios!"
10 Kinunana kaniak, "Saanmo a selyoan dagiti sasao iti padto iti daytoy
a libro, gapu ta ti tiempo ket asidegen. 11 Iti daydiay a saan a nalinteg,
ituloyna laeng ti agaramid iti saan a nalinteg. Iti daydiay addaan iti narugit
a kabibiag, ituloyna laeng ti narugit a kabibiagna. Iti daydiay nalinteg,
ituloyna nga aramidenna no ania ti nalinteg. iti daydiay a nasantoan,
ituloyna ti agbalin a nasantoan." 12 Kitaenyo! Umayakon iti mabiit. Adda
kaniak ti gunggona, tapno subadak ti tunggal maysa segun iti inaramidna.
13 Siak ti Alfa ken ti Omega, ti Umuna ken ti Maudi, ti Pangrugian ken ti
Panungpalan. 14 Nabendisionan dagiti mangilaba kadagiti kawesda tapno
addanto karbenganda a mangan manipud iti kayo ti biag ken sumrek
iti siudad babaen kadagiti ruangan. 15 Iti ruar ket dagiti aso, dagiti
agsalsalamangka, dagiti mannakikamalala, dagiti mammapatay, dagiti
agdaydayaw kadagiti didiosen, ken tunggal maysa a mangay-ayat ken
agar-aramid iti inuulbod. 16 Siak, a ni Jesus, imbaonko ti anghelko a
mangipaneknek kadakayo iti maipangngep kadagiti banbanag a maipaay
kadagiti iglesia. Siak ti ramut ken ti kaputotan ni David, ti naraniag
a Bituen iti Agsapa." 17 Kinuna ti Espiritu ken ti Babai a Maikallaysa,
"Umayka!" Ibaga koma ti makangngeg, "Umayka!". Siasinoman a mawaw,
umay koma, ken siasinoman a mangtarigagay iti daytoy, siwawaya a
maaddaan iti danum ti biag. 18 Siak ti mangpaneknek iti tunggal maysa

a makangngeg kadagiti sasao iti padto iti daytoy a libro: No adda
mangnayon kadagitoy, inayonto kenkuana ti Dios dagiti didigra a naisurat
iti daytoy a libro. 19 No adda mangikkat manipud kadagiti sasao iti daytoy
a libro, ikkatento met ti Dios ti bingayna iti kayo ti biag ken iti nasantoan a
siudad, a naisurat iti daytoy a libro. 20 Isuna a mangpaneknek kadagitoy a
banbanag kunana, “Wen, umayak iti mabiit.” Amen! Umaykan, Apo Jesus!
21 Ti parabur ni Apo Jesus ket umadda koma iti tunggal maysa. Amen. s